1

flacăra

ANUL XXVIII
(1230)
4 IANUARIE
1979

SĂPTĂMÎNAL
EDITAT
DE FRONTUL
UNITĂȚII
SOCIALISTE

Fie ca noul an să aducă noi și mari succese în înflorirea României socialiste, în realizarea Programului partidului ce corespunde celor mai înalte năzuințe de prosperitate ale întregului nostru popor !

Fie ca anul 1979 să aducă tuturor popoarelor noi victorii în dezvoltarea lor liberă și independentă, în lupta pentru pace, pentru făurirea unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră !

Vă urez, tuturor, dragi compatrioți, succese tot mai mari în întreaga activitate consacrată propășirii patriei, împlinirea tuturor dorințelor și aspirațiilor de mai bine, multă sănătate și fericire !

Din adîncul inimii vă adresez tradiționala urare :

„LA MULȚI ANI !"

Din MESAJUL TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU adresat întregului nostru popor, la posturile de radio și televiziune, cu prilejul Anului nou

An nou

Rostit în termenii limpezi și fermi propriî președintelui României, tradiționalul mesaj către popor din noaptea Anului nou, reliefînd realizările dobîndite în anul 1978 în opera de construcție socialistă de către oamenii muncii din toate ramurile economiei naționale, înfățișează însuflețitor și veridic tabloul dinamic al unui an rodnic, poate cel mai rodnic din marea epopee a anilor de reconstrucție, modernizare și avînt creator. „Toate aceste realizări, a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu, oglindesc forța creatoare a poporului nostru liber și stăpîn pe destinele sale, hotărîrea sa de a înfăptui neabătut Programul elaborat de Congresul al XI-lea, unitatea de granit a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, în jurul partidului comunist — conducătorul încercat al întregii națiuni pe calea socialismului, bunăstării și fericirii."

Pe temelia acestor realizări începe anul 1979, an pe care mesajul îl numește „o nouă treaptă în ascensiunea rapidă a României pe drumul civilizației și progresului". Pe această treaptă deci a evoluției noastre demne și riguros științific programate, sarcina centrală este ridicarea la un nivel tot mai înalt a activității economico-sociale, realizarea unei calități noi, superioare, în întreaga operă de construcție socialistă. Mijloacele sînt cele pe care secretarul general al partidului le numește de fiecare dată, reamintindu-ni-le statornic : valorificarea tot mai eficientă a potențialului material și uman de care dispunem, promovarea cu fermitate a celor mai noi cuceriri ale revoluției tehnico-științifice în toate domeniile.

În anul ce vine, îndeamnă mesajul președintelui Nicolae Ceaușescu, să continuăm cu și mai multă intensitate lupta pentru

(Continuare în pagina 3)

Un gînd de bine

Corabie de este țara
Ce-nfruntă marea val de val,
Fiți inima de lîngă cîrma
Destinului național.

Nu-i misiune mai aleasă
Și avanpost mai îndrăzneț,
Pentru-o femeie a României,
Decît acel ce îl aveți.

Vegheați ca nimeni, niciodată,
Să nu-l rănească pe acel
Ce poartă zestrea unei patrii
Și demnitatea ei, în el.

Să-i fie totdeauna bine,
Să aibă forță-n gînd și-n braț,
Spre gloria acestei patrii ;
În contra dramelor, vegheați !

La întrebările cumplite
Ce vin în fiecare zi
Eroul va putea răspunde,
Cu liniștea ce-l însoți.

Coboară țara-n dumneavoastră
Ca feminin la feminin,
Ca să vă dea, chiar ea, porunca
Să fiți de veghe la destin.

În jurul lui să fie pace,
La masa lui lumini să stea,
Să oameniți cu omenie
Curata omenie-a sa.

Noi știm că-ntîi de toate țara
E oameni și, apoi, idei,
Aveți răspunderea grozavă
De-a fi cu Primul dintre ei.

De felul cum se odihnește
Depinde soarta unei țări,
Vă mulțumim că, pînă astăzi,
Stăm demni pe valul asprei mări.

În glorie și sănătate
Să vă petreceți anii toți,
Luptînd să fie bună piinea
Cinstiților compatrioți.

Știința patriei să crească
Mai curajos, mai generos,
Să credem în savanții care
Slujesc nevoile de jos.

Mai mult să dăm pentru cultură
Că rodul ei e fără preț,
Ruini să nu se mai găsească
La Putna și la Voroneț.

Știți foarte bine dumneavoastră
Și v-ați convins de-atîtea ori
Că oamenii cinstiți și simpli
Sînt cei mai drepți judecători.

Ei sînt aceia ce pe umeri
Duc patria din veac în veac,
Lor să le-ntoarcem omenia
Chiar dacă, uneori, mai tac.

Lor li se par obositoare
Dosarele ce vin prea des,
Lor li-s uriți cei mari ce-și uită
Credința pentru interes.

Eu v-am văzut mereu atentă
La necăjiți, la nevoiași,
V-aduc omagiul simplității
Că nu-i răbdați pe cei trufași.

Să dăm, noi toți, puterea sfîntă
Contemporanului Viteaz,
Să-nfrunte drama și dictatul,
Să fie mîine, ca și azi.

Corabie de este țara
Ce-nfruntă marea val de val,
Fiți inima de lîngă cîrma
Destinului național.

ADRIAN PĂUNESCU ■

„Ecuația păcii"

În istoria omenirii sînt puțini conducători care să nu-și fi declarat solemn atașamentul la cauza păcii. Oamenii mai puțin dispuși să accepte simple declarații de intenții se întreabă însă de ce, dacă toți vor pace, nu se ajunge odată la această „fata morgana" a umanității.

Orice program de politică externă este alcătuit, sau ar trebui să fie, nu numai din aspirații, ci și din mijloace pentru înfăptuirea lor, din răspunsuri convingătoare, logic înlănțuite, la problemele majore ale contemporaneității.

Tratarea în strînsă unitate a problemelor păcii, destinderii, dezarmării și dezvoltării, cu respectarea raporturilor firești de cauzalitate, conferă politicii noastre un caracter coerent, capacitatea de a se confrunta cu succes cu realitățile tot mai complexe ale lumii de azi.

Progresele pe calea destinderii, respectiv normalizarea și dezvoltarea relațiilor dintre state în spiritul coexistenței pașnice, nu pot să aibă drept consecință firească decît îmbunătățirea climatului general de pace, diminuarea în măsură corespunzătoare a pericolului de război și, ca atare, întărirea sentimentului de securitate al fiecărui popor. De

(Continuare în pag. 3)

MIRCEA ANGELESCU ■

573.296 P

IUBITULUI CONDUCĂTOR AL ȚĂRII, PĂRINTE DRAG, TOȚI COPIII DIN ROMÂNIA ÎI UREAZĂ, PLINI DE RECUNOȘTINȚĂ, ANI MULȚI CU SĂNĂTATE ȘI FERICIRE PENTRU VIITORUL LOR ȘI AL PATRIEI

Aproape cumpăna anilor. Dimineață limpede, fără zăpadă. Sunetele clopoțeilor, pocnetele de bici și mormăitul buhaielor însoțesc glasurile colindătorilor, umplînd de tinerețe și bucurie Piața Republicii. Puștii de-o șchioapă, șoimi ai patriei, pionieri și uteciști, copiii noștri, copiii țării, au poposit după datina străbună acum, la sfîrșit de an, în fața Comitetului Central al partidului să ureze din inimă „Mulți ani" de viață lungă, sănătate și fericire tovarășului Nicolae Ceaușescu și celorlalți tovarăși din conducerea partidului și statului.

„Venim din toate unghiurile zării
Ca să urăm pe-al patriei tărîm
Pentru Partidul Comunist Român
Pentru eroul care-i este în frunte,
Cum peste munți, stă-ntîiul vîrf de munte,
Om între oameni, fiu al mîndrei țări
Cu faimă dreaptă peste zări și mări.
Sosim cu datina din țara omeniei
Spre fiul cel mai drag al României".

Au venit colindătorii, după obiceiul strămoșesc, au venit la sfîrșit de an îmbelșugat să cînte împlinirile, să vestească noul an. Piața Republicii vibrează de cîntul fluierașilor și al dubașilor, vin unii după alții „căiuții" și „vorniceii". Splendidele culori ale pitoreștilor costume populare reprezentînd toate zonele folclorice ale țării încîntă privirile, spectacolul distingîndu-se printr-o mare risipă de frumusețe. Sînt cinstite prin cîntec și vers, prin alegorii coregrafice, realizările oamenilor acestui pămînt. Obiceiurile străbune se îmbină armonios cu imagini sugestive privind viața nouă a țării, munca plină de dăruire a tuturor oamenilor muncii — români, maghiari, germani și de alte naționalități — pentru înfăptuirea destinului socialist și comunist al României. Versurile „Plugușorului" relevă cu măiestrie gîndurile și preocupările tinerei generații, în școli, pe ogoare și șantiere de construcții, în facultăți și în întreprinderi.

„Noi, generații tinere-ale țării,
Să dăm răspuns partidului, chemării,
Înfăptuind prin cinste, echitate, omenie,
Prin muncă înfrățită, hărnicie
Programul comunist ales
La cel de-al unsprezecelea Congres".

Angajamentul tinerei generații, adevărată profesiune de credință, reflectă sentimentul de profund patriotism de care sînt animați tinerii țării, înalta cotă a responsabilității asumate.

„Cu tinerescul inimii tumult,
La anul o să facem și mai mult,
În bătălia pentru calitate,
Vom da, prin munca noastră, noi carate".

În versuri inspirate, de un patriotism fierbinte, colindătorii evocă importantele evenimente aniversate în anul care s-a încheiat, manifestîndu-și înalta prețuire față de lupta neîncetată a înaintașilor, pentru realizarea aspirațiilor lor de libertate și dreptate, de independență, unitate națională și progres, idealuri care și-au găsit deplină împlinire prin lupta și sub conducerea partidului :

„Unirea noastră, trainică și dreaptă
Abia în August două's trei, o treaptă
Adevărată a-nălțat, măreață
Și numai socialismul a dat viață
Unirii ca-n stejar aceleași ramuri —
Români, maghiari, germani și alte
neamuri".

Tînăra generație își exprimă recunoștința adîncă față de eroica noastră clasă muncitoare, care își îndeplinește cu cinste misiunea sa istorică de clasă conducătoare în patria noastră, colindătorii aducînd un însuflețitor omagiu gloriosului Partid Comunist Român.

Urmează apoi înălțătorul moment cînd, prin glasul tinerilor colindători, întreaga țară aduce prinosul ei de iubire și recunoștință președintelui țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru activitatea neobosită pe care o consacră prosperității patriei, binelui și fericirii poporului, creșterii prestigiului internațional al României socialiste.

„În fruntea noastră este azi bărbatul țării
Voință comunistă, dîrză și-nțeleaptă,
Stejar al păcii-n tot cuprinsul zării
Pentru o nouă lume, mai bună și mai
dreaptă".

Pionieri și tineri adresează o fierbinte urare de Anul nou conducătorului iubit, bărbatul care s-a „ridicat prin lupte, / Călit și dîrz, în anii țării grei".

„Din piepturi tinere, înflăcărate,
Vă urăm, tovarășe Nicolae Ceaușescu,
multă sănătate,

Iubit tovarăș, drag părinte,
Ani mulți vă spunem
Cu sănătate și-mplinire
Ani mulți și multă, multă fericire
Spre-al patriei progres și propășire".

Un omagiu sincer, cald, o urare pentru depline împliniri adresează în continuare micii colindători tovarășei de viață și de ideal a președintelui țării, tovarășa Elena Ceaușescu :

„Omagiul cald, urarea strămoșească
Tovarășei Elena Ceaușescu i-adresăm
Și noi succese în știința românească
Depline împliniri ca activist, ca om".

Și la această întîlnire de Anul nou cu mesagerii „Plugușorului", tovarășul Nicolae Ceaușescu a rostit o cuvîntare întîmpinată cu numeroase urale și îndelungi aplauze. Mulțumind pentru urarea adresată Comitetului Central al partidului, întregului partid, poporului, secretarul general a arătat, printre altele : „Tot ceea ce înfăptuim evidențiază cu putere umanismul societății noastre socialiste, faptul că poporul, fiii patriei, tineretul, copiii țării se pot bucura din plin de întreaga bogăție socială și spirituală a țării, că fiecare poate participa activ la elaborarea politicii interne și externe a partidului și statului".

Urînd întregului tineret, tuturor copiilor ca noul an să le aducă bucurii tot mai mari, împlinirea năzuințelor, succese la învățătură, președintele țării subliniază că România va întări colaborarea cu toate popoarele lumii în lupta pentru dezarmare și în primul rînd pentru dezarmarea nucleară, pentru ca „toți copiii României, începînd cu cei din leagăn, cu șoimii și pionierii, întregul nostru tineret să crească la adăpost de grija că mîine ar putea cădea asupra lor bomba atomică, că mîine ar putea fi victima ucigătoarelor arme chimice, a bombelor cu neutroni, a celorlalte îngrozitoare mijloace de distrugere în masă".

Cuvintele calde și emoționante rostite cu acest prilej de secretarul general al partidului, cuvinte subliniate în repetate rînduri cu aplauze și urale de către micii colindători, de către sutele de cetățeni ai Capitalei prezenți la emoționantul „Plugușor" al copiilor, constituie încă o dovadă a dragostei și prețuirii pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu le nutrește față de tineretul patriei, față de viața sa, de idealurile, de viitorul său.

Într-o atmosferă de entuziasm, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu se fotografiază în mijlocul colindătorilor, copiii fiind apoi invitați în sediul Comitetului Central unde li se oferă tradiționalele daruri de Anul nou.

RĂZVAN BARBULESCU ■

FELICITĂRI ADRESATE DE CORPUL DIPLOMATIC

În ziua de sîmbătă, 30 decembrie, președintele Nicolae Ceaușescu a primit pe șefii misiunilor diplomatice, pe reprezentanți ai unor organizații internaționale acreditați în țara noastră, care au prezentat felicitări cu prilejul Anului nou și al celei de-a XXXI-a aniversări a proclamării Republicii. Luînd cu acest prilej cuvîntul, decanul corpului diplomatic, ambasadorul Uniunii Sovietice, Vasili Ivanovici Drozdenko, a subliniat : **„Îmi face o mare plăcere să vă felicit din toată inima, în numele corpului diplomatic din București, pe dumneavoastră, și în persoana dumneavoastră — întreg poporul român, cu prilejul acestei date importante și să vă transmit felicitările noastre călduroase cu prilejul Anului nou, împreună cu urările noastre cele mai bune".** Subliniind ascensiunea impetuoasă a României în cei 31 de ani de la proclamarea Republicii pe calea progresului economic, social și cultural, arătînd că „în întreaga ei istorie multiseculară România nu a cunoscut o perioadă mai rodnică", decanul corpului diplomatic a relevat succesele poporului român în anul care s-a încheiat, legînd aceste succese și de năzuința tot mai pronunțată în 1978 a popoarelor de a trăi în pace și prietenie. În această succesiune logică de argumente și eforturi, V. I. Drozdenko a făcut următoarea remarcă : **„Sînt încredințat că voi exprima părerea unanimă a colegilor mei dacă voi spune că în înfăptuirea politicii de pace și colaborare internațională, noi, cu toții, dăm o înaltă apreciere eforturilor Republicii Socialiste România și eforturilor dumneavoastră personale, stimate tovarășe președinte".**

Mulțumind pentru felicitările și bunele urări adresate, șeful statului român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a rostit apoi o cuvîntare urmărită cu deosebită atenție și viu aplaudată de cei prezenți. Evocînd tradiționalul obicei bun, ca de Anul nou, oamenii să-și ureze cele mai bune lucruri pentru viitor, președintele nostru a reliefat rezultatele bune cu care anul încheiat a contribuit la dezvoltarea economico-socială a țării și, cu exigența-i caracteristică, a subliniat că „mai sînt încă multe de făcut pentru a realiza tot ceea ce ne-am propus în vederea dezvoltării patriei noastre". **„Sîntem conștienți** — a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu — **că succesele pe care le-am obținut se datoresc politicii partidului și guvernului, muncii eroice a poporului nostru, cît și colaborării internaționale largi pe care o realizăm atît pe plan economic, tehnico-științific și cultural, cît și pe plan politic".**

Obiectivele pentru anul 1979 sînt deosebit de importante în cadrul programului general de dezvoltare economică a țării noastre și de ridicare a bunăstării poporului român, de aceea înfăptuirea lor reprezintă o sarcină de deosebită importanță. O atenție egală activității pentru înfăptuirea programului de înaintare a țării pe calea socialismului este acordată politicii de colaborare și pace cu toate popoarele lumii, cu toate statele, fără deosebire de orînduire socială. Evenimentele anului care s-a încheiat au scos în evidență hotărîrea popoarelor de a face totul pentru a pune capăt politicii imperialiste, colonialiste, de dominație și asuprire, pentru promovarea unei politici noi, de egalitate deplină între toate națiunile lumii, de respect al independenței și suveranității, de neamestec în treburile interne, de renunțare la forță și la amenințarea cu forța în soluționarea problemelor complexe ale vieții internaționale. Subliniind cu pregnanță această realitate de maximă importanță pentru evoluția viitoare a lumii în care trăim, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a oprit pe larg asupra unor aspecte de deosebită actualitate ale contemporaneității și a subliniat cu deosebită tărie hotărîrea guvernului nostru, a Partidului Comunist Român, a conducerii sale de a face totul pentru a contribui la promovarea în lume a unei politici de dezarmare, la oprirea cursei înarmărilor, pentru a asigura mijloacele necesare ridicării bunăstării poporului, a fericirii copiilor patriei.

Președintele Nicolae Ceaușescu s-a întreținut apoi, într-o atmosferă cordială, cu șefii misiunilor diplomatice, a ciocnit cu diplomații prezenți o cupă de șampanie, adresîndu-le urări de sănătate, fericire, succes, precum și tradiționalul „La mulți ani !".

An nou

(Urmare din pagina 1)

gospodărirea rațională a tuturor mijloacelor, împotriva risipei, pentru ridicarea spiritului de răspundere al tuturor colectivelor în buna gospodărire a avutului socialist, înfăptuind cu fermitate principiile autoconducerii muncitorești și autogestiunii întreprinderilor, întreg cadrul de participare a oamenilor muncii la conducerea diferitelor compartimente ale societății. Să lărgim sfera acțiunilor întreprinse pentru introducerea principiilor eticii și echității în toate domeniile, pentru exprimarea cît mai largă a personalității umane în toate sectoarele vieții, pentru îmbogățirea continuă a orizontului de cultură și ridicarea conștiinței socialiste, realizînd în viață politica partidului, al cărui țel suprem este omul, făurirea unei vieți libere, demne și fericite pentru toți fiii patriei.

Anul 1979 este anul celui de-al XII-lea Congres al partidului, care va trasa obiectivele continuării operei de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării României spre comunism. „Să întîmpinăm, dragi tovarăși și prieteni, a spus președintele țării, cu succese tot mai însemnate mărețul eveniment politic ce va avea loc anul viitor".

Bogat în evenimente și plin de semnificații pentru prestigiul României socialiste, anul 1978 a adus noi și grăitoare dovezi ale justeței politicii externe românești. Referindu-se la activitatea internațională a României, în cadrul unei profunde și concise analize a desfășurării evenimentelor pe arena mondială, tovarășul Nicolae Ceaușescu a apreciat această activitate ca una „în slujba idealurilor de libertate, independență și progres social ale popoarelor, pentru promovarea unei politici noi în lume, de colaborare pașnică între toate națiunile, de destindere și colaborare, politică pe care România o va promova și în 1979, consecventă principiilor supreme ale Programului său care așază la baza relațiilor cu celelalte țări și popoare deplina egalitate în drepturi, respectul independenței și suveranității naționale, al dreptului fiecărui popor de a-și hotărî singur destinul, neamestecul în treburile interne și avantajul reciproc, nerecurgerea la forță și la amenințarea cu forța, militînd permanent pentru generalizarea acestor principii în întreaga viață internațională.

Anul 1979 a început sub auspiciile clarității, fermității, optimismului și încrederii !

Ecuația păcii

(Urmare din pagina 1)

aceea, este cu totul exclusă existența concomitentă pe arena internațională a două procese de sens opus, pe de o parte consolidarea destinderii și, pe de alta, creșterea pericolului de război.

Un raport mai complex există între destindere, pace și dezarmare. Avînd întîietatea cronologică, destinderea s-a putut afirma, pentru început, ca un proces autonom, concretizat în reducerea tensiunii internaționale în plan politic. Continuarea acestui proces, extinderea sa în toate zonele geografice, deplina sa afirmare și transformarea într-un fapt definitiv s-au lovit însă în scurtă vreme de inexistența vreunei evoluții cît de cît pozitive în sfera militară. Viața nu a vrut să valideze ipoteza că la baza dezarmării stă destinderea politică, pentru că nu este de închipuit cum ar fi posibile relații tot mai cordiale între state care nu încetează să se înarmeze unele contra altora.

La fel stau lucrurile în ceea ce privește legătura dintre destindere, pace și dezvoltare. Istoria omenirii ne spune că între bogați și săraci nu au fost niciodată raporturi tocmai amicale, mai ales cînd o mare parte din belșugul celor dintîi s-a clădit, în virtutea politicii imperialiste și colonialiste, pe seama celor din urmă. Menținerea și chiar adîncirea marilor decalaje economice, perpetuarea subdezvoltării, dramatice pe o mare parte a planetei, nu pot să nu ducă la stagnarea procesului spre destindere, la ascuțirea contradicțiilor și chiar la potențiale surse de conflict.

Cît despre binomul dezarmare-dezvoltare, el a fost demult epuizat ca abordare teoretică, dar în fapt puțini au fost cei care au înțeles să-i dea și o expresie concretă, așa cum a procedat recent conducerea noastră cu jumătatea de miliard „deturnată" din bugetul militar spre folosințe pașnice. Continuarea cursei înarmărilor și lichidarea subdezvoltării se exclud reciproc, pentru că își dispută același suport material, bunurile create de munca oamenilor.

Articularea componentelor esențiale ale vieții internaționale conduce, în virtutea bunului-simț, la concluzia că întărirea și asigurarea păcii nu pot fi decît rezultatul evoluției pozitive concomitente a destinderii, dezarmării și dezvoltării, ceea ce evidențiază cît se poate de limpede imposibilitatea tratării izolate, în afara interdependenței lor dialectice, a problemelor lumii contemporane.

Ceea ce caracterizează gîndirea politică a șefului statului român este tocmai calitatea excepțională de a putea cuprinde și dezvolta într-o viziune unitară toate elementele cheie ale cursului pașnic spre o nouă ordine politică și economică mondială.

Politica externă a României socialiste datorează acestui fapt forța să neobișnuită de a pătrunde în miezul fenomenelor, de a oferi soluții durabile care să deschidă ireversibil calea spre pace.

Mulţi ani, mult iubitei şi stimatei tovarăşe Elena Ceauşescu!

militant de frunte al partidului nostru comunist, minunat exemplu de abnegaţie şi pasiune revoluţionară pentru binele patriei şi poporului

La 7 ianuarie este ziua de naştere a tovarăşei Elena Ceauşescu.

Numele tovarăşei academician doctor inginer Elena Ceauşescu, tovarăşa de viaţă, de luptă, de muncă a cirmaciului destinelor României, personalitate proeminentă a vieţii noastre politice, eminentă reprezentantă a ştiinţei, dind seamă lumii despre spiritualitatea noastră şi despre valorile ei de primă mărime, militantă neobosită în apărarea păcii şi a civilizaţiei umane, este demult intrat în conştiinţa noastră. Este demult aşezat acolo unde — aşa cum noi, românii, ştim s-o facem, cu dragoste, cu căldură, dar şi cu luciditate, cu luciditatea ce ţine dreaptă, de cînd ne ştim, cumpăna judecăţii noastre asupra oamenilor — îi aşezăm pe bărbaţii şi pe femeile care ne reprezintă, care spun cine sîntem, ce vrem, ce putem, înălţindu-ne demnitatea, sporindu-ne încrederea în virtuţile noastre.

Puţine imagini reliefează mai clar, mai puternic, în ochii noştri şi în ochii celor ce ne privesc, ce înseamnă România acestor zile, ce înseamnă democraţia noastră, ce înseamnă unitatea moral-politică a unui popor devenit o singură fiinţă cu creaţia şi cu munca sa, ca imaginile — atît de familiare, atît de scumpe inimilor, atît de profund integrate conştiinţei ţării — ale amplului dialog pe care partidul, conducerea sa, îl poartă cu naţiunea, cu masele largi, cu oameni ai muncii din întreprinderi, de pe ogoare, din instituţii. Sînt imagini în care — alături de secretarul general al partidului, preşedintele republicii, omul care întruchipează, în modul cel mai înalt, însuşi geniul creator al neamului, omul care, veşnic la datorie, e, prin activitatea şi prin exemplul său, un vast generator de energie naţională, ridicat la prestigiul unui simbol — întîlnim chipul luminos al tovarăşei Elena Ceauşescu. E o înaltă semnificare a contribuţiei de majoră însemnătate, a participării nemijlocite, de apăsată eficienţă, a tovarăşei Ceauşescu la evenimentele cruciale din viaţa ţării, la elaborarea politicii partidului şi a statului, şi, nu în ultimul rînd, o înaltă semnificare a rolului pe care-l are, în societatea noastră, femeia, de a cărei dreaptă şi ageră judecată, de a cărei putere de muncă şi sacrificiu, de a cărei caldă umanitate avem atîta nevoie.

Noi, românii, am avut multe şi strălucite femei, cu care istoria, naţia se mîndreşte. Umanismul lor — căci umanismul, încă de la maicile noastre, cele din capul vremii, a însemnat trăsătura simbolică, noblefea şi frumuseţea femeii române — a fost şi a rămas un umanism al identificării cu o realitate inconfundabilă, ţara, văzută ca o mare familie, rînduită şi înflorită de mîinile harnice ale mamei, soţiei, fiicei. Umanismul femeii care, astăzi, împărtăşeşte, alături de bărbatul din fruntea ţării, din fruntea marii familii a României socialiste, marile griji şi răspunderi pentru prezentul şi viitorul nostru, pentru edificarea noii civilizaţii a patriei, cea mai bogată din cîte ne-a dat o întreagă istorie, este un umanism de o altfel de calitate, nouă în peisajul sufletesc al neamului. Umanismul ei este comunist. Ea a slujit şi slujeşte acest nou umanism; această nouă credinţă, cu atîta neobosească, cu atîta ardoare, cu atîta nobilă dăruire, încît, aşa cum se petrece cu fervenţii marilor credinţe, aceasta i-a modificat structura umană, conferindu-i o calitate nouă, inedită, revoluţionară, impresionantă ca un pisc greu accesibil, dar model şi exemplu viu pentru toate fiicele acestui pămînt.

„Activitatea dumneavoastră ca membru al conducerii partidului şi, totodată, ca strălucit om de ştiinţă — stă scris într-una din telegramele adresate tovarăşei Elena Ceauşescu, în anul pe care l-am încheiat, de Consiliul Naţional al Femeilor — reprezintă pentru masele de femei, ca dealtfel pentru toţi cetăţenii ţării, români, maghiari, germani şi de alte naţionalităţi, un puternic imbold în munca de înfăptuire neabătută a politicii partidului şi statului, de traducere în viaţă a hotărîrilor Congresului al XI-lea şi ale Conferinţei Naţionale ale P.C.R.

E o militantă neobosită pentru o demnă, o cît mai demnă, o cît mai înfloritoare condiţie a patriei şi poporului, a marii familii unite care e România socialistă. Comunismul său are o patrie, ca toate ideile mari, care, adoptate şi slujite fervent, au oriunde un trup şi o ţărînă. Şi, tocmai de aceea, tovarăşa Elena Ceauşescu este, în inima noastră, o româncă, o mare româncă, o conştiinţă a acestei ţări, o strălucită reprezentantă a calităţilor ce ne definesc. Modestia şi sensibilitatea sa sînt modestia şi sensibilitatea unei lumi, cea a ţăranilor, din care provine, lume ce stă la temelia istoriei şi a existenţei noastre ; pasiunea, ardoarea, tenacitatea muncii şi luptei dăruite poporului şi socialismului, ca şi forţa gîndirii clare, clarvăzătoare, a autodisciplinei, a nestrămutării în urmărirea ţelurilor, sînt chintesenţa calităţilor unei clase, cea a muncitorimii, în rîndurile căreia a trudit, s-a călit, şi-a cucerit componentele vii şi durabile ale personalităţii sale ; inteligenţa şi competenţa, nutrite de o solidă cultură, afirmate atît de strălucitor în opera sa ştiinţifică, sînt ale intelectualului creator de valori, deschis spre nou, legîndu-şi numele de promovarea şi de progresul noului. Şi, peste toate, tovarăşa Elena Ceauşescu, fiică de ţărani, muncitoare şi intelectuală de aleasă ţinută, este o personalitate politică marcantă, o membră a conducerii superioare a partidului, o prezenţă activă, dinamică în viaţa ţării, participînd, alături de ceilalţi tovarăşi din conducerea partidului şi statului, la conceperea şi înfăptuirea programelor dezvoltării noastre, a direcţiilor de acţiune şi de conştiinţă pe care poporul nostru înaintează spre viitor. Membră a Biroului Permanent al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., calitate în care îndeplineşte funcţia de preşedinte al Comisiei C.C. al P.C.R. pentru problemele de cadre de partid şi de stat, deputat în Marea Adunare Naţională a Republicii Socialiste România, tovarăşa Elena Ceauşescu, Erou al Muncii Socialiste, este unul din conducătorii de seamă ai naţiunii noastre, încununînd, prin înaltele sale răspunderi de astăzi, o îndelungă, nobilă, eroică şi prodigioasă activitate în slujba ideilor comunismului, ale libertăţii şi demnităţii acestei ţări.

Foarte tînără, abia o adolescentă, tovarăşa Elena Ceauşescu (pe atunci, Elena Petrescu) a îndeplinit, în rîndurile Uniunii Tineretului Comunist şi în sindicate, sarcini de mare răspundere, înfruntînd primejdii, înfruntînd riscul morţii, înfruntînd teroarea burghezo-moşierească, cu curajul pe care oamenii îl au doar în clipele supremelor încercări. Membră a Partidului Comunist Român încă din 1937, de la vîrsta de 18 ani, ea şi-a făcut din încercările supreme, dedicate partidului şi poporului, un mod permanent de viaţă, iar din luptă o profesie. O emoţionantă fotografie, aflată între documentele Muzeului de istorie al partidului comunist, al mişcării revoluţionare şi democratice din România, ne-o înfăţişează, în 1936, la vîrsta de 17 ani, alături de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, în vîrstă de 18, în momentul în care, împreună cu un grup numeros de tineri, porneau la o acţiune organizată în favoarea deţinuţilor comunişti. Doi tineri muncitori, doi uteciştl, aflaţi în primele rînduri ale marilor bătălii revoluţionare, dăruiţi, de la cea mai fragedă vîrstă, idealurilor care au luminat destinul ulterior al patriei, doi tineri care, generoşi şi deschişi la frămîntările epocii, vibrînd la suferinţele celor mulţi nu din conformarea la nu ştiu care poruncă din decalog, ci în numele sacru al ideilor libertăţii, ale dreptăţii, ale progresului, şi-au închinat existenţele înfăptuirii acestor idei. O altă fotografie evocă eroicul, tumultuosul 1 Mai 1939, cînd, între organizatorii marii demonstraţii din Piaţa Palatului, la care au luat parte 20 000 de muncitori, se afla foarte tînărul, dar energicul conducător comunist Nicolae Ceauşescu. La serbarea cîmpenească ce a urmat demonstraţiei, muncitorii au ales-o pe tovarăşa Elena Ceauşescu „Regina Muncii". Iată-i din nou alături în primele zile ale Eliberării, într-o fotografie din 31 august 1944, la tribuna unui mare miting din Piaţa Universităţii, organizat de P.C.R. pentru celebrarea victoriei asupra fascismului. Cu o zi înainte, ne informează ziarele epocii, „tinerii Nicolae Ceauşescu şi Elena Petrescu au vorbit în numele uteciştilor la un mare miting, organizat la Colentina".

Minunat exemplu de luptă, de abnega-

ție, de devotare unei nobile și superioare cauze — cauza poporului, cauza socialismului și comunismului — și, în același timp, minunat exemplu de om, soție și mamă. Eminent om politic, eminent om de știință, profund implicată în toate evenimentele mari ale neamului, în ceasuri istorice ale devenirii lui, desfășurînd o muncă neobosită pentru triumful mai binelui într-o familie care e o țară, tovarășa Elena Ceaușescu a știut, în același timp, ca și cealaltă Elenă, doamna lui Cuza, să rînduiască în jurul marelui om din fruntea noastră, cu mîini harnice de femeie, o casă cu armonie și cu copii. I-a fost alături la bine ca și la greu, îi e alături, aducînd, lîngă știința demersului creator în multiple, complexe probleme politice și de stat, și știința de a străjui, de a veghea.

Prezență mereu dinamică, alături de tovarășul Nicolae Ceaușescu, de ceilalți tovarăși cu munci de răspundere în partid și stat, la cele mai înalte forumuri de conducere, la cele mai înalte tribune, în țară și dincolo de hotare, oaspete drag la marile sărbători populare, participantă activă la vizitele de lucru ale secretarului general, la manifestări cultural-științifice, la tot ceea ce viața politică, economică, socială afirmă ca puncte de major interes, ca focare de idee și faptă ale devenirii noastre, tovarășa Elena Ceaușescu — femeie, soție și mamă — acordă o deosebită atenție întăririi familiei, creșterii rolului femeilor în societatea noastră, îmbunătățirii condițiilor lor de muncă și viață, educării copiilor și tinerilor în spiritul eticii și echității socialiste, cu un cuvînt, problemelor omului, problemelor vieții lui, problemelor împlinirii personalității lui. Între trăsăturile ce compun personalitatea tovarășei Elena Ceaușescu, omenia ni s-a revelat cu o deosebită pregnanță, prin gesturi care nu se uită, cum a fost cel al ajutorării familiilor sinistrate în urma cutremurului. Omenia inițială, funciară, structurală, omenia moștenită de la părinți, omenia românceî dintotdeauna, devenită, grație calității umane noi, care o definește pe comunistă, un țel de viață, o programă de luptă.

Anul care s-a încheiat l-a adus tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu multiple onoruri și satisfacții pentru activitatea științifică pe care o desfășoară. Institutul Central de Chimie, pe care-l conduce, institut încoronat cu titlul de Erou al Muncii Socialiste, a cucerit, pentru a noua oară succesiv, locul I în întrecerea socialistă. Prin prestigioasele sale lucrări științifice, devenite opere de referință ale domeniului, încununate cu elogiile unor reputați savanți, ca și prin activitatea practică de director general al institutului, for de idei, de cercetări și de inițiative de o mare valoare practică, adînc resimțită de industria noastră chimică, tovarășa Elena Ceaușescu și-a legat numele de înflorirea nouă a chimiei românești în ultimul deceniu. Sub conducerea tovarășei Elena Ceaușescu, în luna septembrie a anului pe care l-am încheiat, s-au desfășurat, de asemenea, lucrările Congresului național de chimie, manifestare științifică de înalt ecou în cercurile oamenilor de știință, ale specialiștilor din țară și de peste hotare.

În același an, în timpul vizitei întreprinse împreună cu tovarășul Nicolae Ceaușescu în Statele Unite ale Americii, tovarășa Elena Ceaușescu, strălucită ambasadoare a școlii științifice românești, a primit omagiul unor savanți de renume universal, între care mai mulți laureați ai Premiului Nobel, înmînîndu-i-se, cu acest prilej, Diploma de Membru de Onoare al Academiei de științe a statului Illinois. Un moment plin de semnificație l-au constituit, de asemenea, manifestările de înaltă apreciere cu care au înconjurat-o savanții britanici, cu ocazia vizitei făcute în Anglia împreună cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, manifestări în cadrul cărora, într-o atmosferă de înaltă solemnitate, tovarășei Elena Ceaușescu i-au fost conferite titlul de Membru de Onoare al Institutului regal de chimie și titlul de „Profesor Honoris Causa" al Institutului politehnic din Londra Centrală — titlu decernat pentru prima oară unei personalități din străinătate.

Aceste prestigioase distincții se adaugă unei bogate suite de titluri științifice, mărturisind recunoașterea internațională și prețuirea profundă de care se bucură activitatea tovarășei Elena Ceaușescu. Astfel, acad. dr. ing. Elena Ceaușescu este membră de onoare a Societății internaționale pentru industria chimică, membră activă a Academiei științelor din New York, membră de onoare a Institutului american al chimiștilor din Washington, a Asociației chimiștilor și inginerilor chimiști din Costa Rica, a Consiliului Universității Centrale a Ecuadorului, membră corespondentă a Academiei din Atena, Doctor Honoris Causa al Universității din Teheran, precum și al altor importante foruri științifice din Peru, Mexic, Argentina, Filipine, Ghana.

Profesia de credință a savantului este profesia de credință a omului care, animat de idealurile majore ale lumii și timpului, le afirmă, deopotrivă, pe arena vieții politice ca și la amvonul științei, într-o fierbinte, nobilă pledoarie pentru construcția, inclusiv prin efortul oamenilor de știință, a unei lumi mai bune, mai drepte, în care independența și libertatea, concordia și colaborarea, securitatea și pacea popoarelor să constituie pietrele de temelie.

„Avem datoria — spunea tovarășa Elena Ceaușescu — **să acționăm ca pretutindeni știința, cuceririle geniului uman să servească omului, bunăstării și fericirii sale, să servească păcii și progresului întregii umanități. Aceasta este astăzi cea mai înaltă și mai nobilă îndatorire și răspundere a oamenilor de știință de pretutindeni".**

Omagiul pe care îl adresăm eminentului om politic, savantului strălucit, militantei de înalt prestigiu pe tărîmul internațional, soției și mamei, în acest ceas sărbătoresc al vieții sale, este — firesc — omagiul inimilor noastre, care cu greu încape în cuvinte.

Cuvîntul **Mulțumim** l e, poate, singurul, e, poate, cel mai de preț și cel mai încăpător, cel mai clar din cîte ne dăruiește, în transparențele ei de luceafăr, limba română.

Vă rugăm, tovarășă Elena Ceaușescu, să-l primiți.

ILIE PURCARU ■

Gînd de recunoștință pentru omenia și bunătatea dumneavoastră

Pentru mine, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu, acești oameni minunați din fruntea partidului și a poporului, înseamnă întruchiparea celei mai calde, a celei mai înalte omenii. Le datorez chiar viața, pentru că, datorită muncii lor neobosite și îmbărbătărilor adresate întregului popor, atît de greu încercat în seismul de la 4 martie 1977, am fost salvată, aproape miraculos, de sub dărîmături, la 12 martie. În ungherul acela de sub ruine, în care zăceam de zile întregi, după ce clădirea în care fusesem se prăbușise, simțeam sub coastă ca o piatră. Cînd am reușit să duc mîna la ceea ce credeam că este o piatră, s-o îndepărtez, am deschis, fără să-mi dau seama, tranzistorul. Asta era, de fapt, „piatra". Primele cuvinte auzite la radio spuneau că tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu se află pe strada Sahia, la nr. 1—3, unde se desfășurau lucrări intense de căutare a supraviețuitorilor. Atunci am fost sigură că nu voi muri, am fost convinsă că nu mi se va mai întîmpla nimic rău, am nutrit această convingere cu întreaga-mi ființă, simțindu-mă cum mă simțeam cînd, copil fiind, îmi știam pe-aproape părinții. Mă aflam chiar acolo, pe strada Sahia, la nr. 58. Și, într-adevăr, au ajuns și la mine și m-au salvat. Au urmat spitalizarea și îngrijirile extraordinare ale unor doctori de rară omenie și de înaltă profesionalitate. Fie-mi îngăduit să amintesc aceste nume : dr. Alexandra Catană, dr. Elena Iordache, dr. Traian Băndilă, colonel dr. Cornel Teodorescu și general dr. Bogdan Marinescu.

Acolo, în Spitalul Militar Central, au venit la patul meu să mă vadă, să se intereseze de mine, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu. Fotografia acelui moment — dăruită mie de cineva care a avut grijă de asta — o păstrez în casă înrămată, ca pe mărturia celei mai minunate clipe din viața mea. Cînd i-am văzut că vin acolo, la patul meu, am izbucnit în nestăpînite lacrimi de bucurie. Tovarășul Nicolae Ceaușescu m-a îmbrățișat ca un frate. **Ești o fată bună**, mi-a spus. **Fii curajoasă ! Te vei face bine. Vom avea grijă.** Și, într-adevăr, au avut. N-am să uit niciodată acele clipe, n-am să uit niciodată încrederea pe care mi-a dat-o tovarășa Elena Ceaușescu, care și-a ținut obrazul lipit de obrazul meu ca să mă mîngîie și ca să-mi audă șoapta, să mă asigure că totul va fi bine, că o să ne mai vedem. Și știam că așa se va întîmpla. Știam, cum știu toate femeile, **cum știu toți oamenii acestei țări**, că tovarășa Elena Ceaușescu este omul faptei, al promisiunilor îndeplinite întotdeauna prin faptă vie.

Știu că nu numai eu o iubesc pe această femeie minunată care este tovarășa Elena Ceaușescu, pe această extraordinară militantă comunistă, luptătoare din fragedă tinerețe pentru binele țării și al oamenilor. Ocupată cu problemele mari ale partidului, ale țării, ocupată cu știința, în care s-a ilustrat ca o personalitate deosebită, tovarășa de viață a marelui nostru conducător și mamă de copii care-i fac cinste, ea și-a găsit și își găsește timp **pentru noi toți. Dar fiindcă mă simt** legată sufletește pentru totdeauna de dînsa, prin cea mai adîncă dragoste, prin recunoștința greu de redat în vorbe pe care o port, o rog să primească, din partea mea, a unei bătrîne profesoare, căreia i-a redat viața și o casă în care să poată trăi demn, o urare pe care vreau s-o alătur **urărilor țării noastre întregi. Vreau să-i** urez tovarășei Elena Ceaușescu, cu ocazia zilei de naștere, **mulți ani fericiți, sănătate** și putere de muncă pentru binele poporului nostru, care o iubește ca pe o mamă bună. Îi mulțumesc încă o dată, din adîncul inimii, pentru tot ce a făcut pentru mine.

Profesoară pensionară ELENA ENACHE ■

Savant de înalt prestigiu internaţional, al cercetării ştiinţifice puse în slujba omului,

„Sînt convinsă că oamenii de ştiinţă şi cercetătorii în domeniul chimiei, împreună cu toţi lucrătorii pe tărîmul ştiinţei din România, vor face totul pentru a-şi aduce întreaga lor contribuţie la realizarea marilor sarcini pe care le avem în acest cincinal, la înfăptuirea Programului partidului de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi înaintare spre comunism, la întreaga politică internă şi externă a României, de pace şi colaborare între naţiuni."

(Din cuvîntul tovarăşei ELENA CEAUŞESCU la deschiderea Congresului naţional al chimiei)

„Reuniunea de astăzi ne oferă o ocazie deosebit de plăcută. Politehnica Londrei centrale urmează să acorde învestitura primului său profesor de onoare din afara Regatului Unit. Se cuvine ca o asemenea primă ocazie să aibă o semnificaţie deosebită, să fie marcată în mod corespunzător şi să evoce nu numai realizări personale, ci şi relaţiile noastre speciale".

(Din cuvîntul rectorului Colin Adamson, la conferirea titlului de „Profesor Honoris Causa" al Institutului politehnic din Londra centrală.)

În decizia Comitetului universitar pentru conferirea de titluri onorifice de a acorda prestigiosul titlu de „Doctor Honoris Causa" al Universităţii Feminine din Manila tovarăşei Elena Ceauşescu s-a apreciat în cel mai înalt grad „dăruirea şi talentul cu care coordonează munca de cercetare şi eforturile de dezvoltare în ţara sa, în direcţia unei maxime utilizări a tehnologiilor avansate, în calitatea sa de director general al Institutului central de cercetări chimice din Bucureşti".

Pentru întreaga suflare a României, pentru toţi cei care trudesc cu braţele şi mintea pentru prezentul şi viitorul patriei noastre socialiste, tovarăşa academician doctor inginer Elena Ceauşescu reprezintă simbolul viu al celor mai nobile trăsături ale femeilor naţiunii noastre : hărnicia neobosită, spiritul bunului gospodar, forţa gîndirii, puterea de a pătrunde în cele mai noi teritorii ale cunoaşterii, sensibilitatea adîncă, dragostea nemărginită pentru destinul poporului nostru. Alături de secretarul general al partidului nostru, preşedintele Republicii, omul care întruchipează atît de plenar înţelepciunea şi virtuţile creatoare ale poporului, alături de alţi conducători ai partidului şi statului nostru, tovarăşa Elena Ceauşescu, prezentă, în toţi aceşti ani, la toate evenimentele majore ale ţării, s-a distins prin aportul nemijlocit, de o inestimabilă valoare, în activitatea de elaborare şi direcţionare a politicii partidului, de soluţionare a complexelor probleme pe care le impune Programul de edificare a României de azi şi de mîine, a unui destin făurit conştient prin armele raţiunii şi practicii sociale, angrenînd un întreg popor.

Viaţa exemplară a tovarăşei Elena Ceauşescu, întrupată din sentimentul fierbinte al dragostei de ţară şi popor, din ideile luminoase ale socialismului şi comunismului, constituie pentru noi toţi un nesecat izvor de înţelepciune, de pilde şi îndemnuri călăuzitoare. Prezentă din tinereţe, împreună cu marele fiu al poporului nostru, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, în mişcarea revoluţionară şi democratică a ţării, activînd în organizaţia revoluţionară a tineretului român, în sindicate şi apoi în rîndurile Partidului Comunist Român, înfruntînd cu curaj, în condiţiile grele ale luptei ilegale, eroarea şi opresiunea regimului burghezo-moşieresc, tovarăşa Elena Ceauşescu reprezintă, în conştiinţa poporului român, emoţionantă dovadă a ceea ce se cheamă, în grai universal, iubire de oameni, putere de sacrificiu, spirit de abnegaţie, îndatorire cetăţenească, luptă pentru triumful raţiunii, al noului, al ideilor prin care umanitatea îşi organizează marşul spre viitor.

Desfăşurînd, ca membră a Biroului Permanent al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., o intensă şi fructuoasă activitate politică, participînd la nenumărate activităţi şi acţiuni de ordin social, decisive pentru înaintarea României spre culmile civilizaţiei şi progresului, tovarăşa academician doctor inginer Elena Ceauşescu desfăşoară, cu pasiune şi competenţă, o susţinută şi prestigioasă activitate în domeniul ştiinţei. Institutul Central de Chimie, al cărui director general este tovarăşa academician doctor inginer Elena Ceauşescu, e o instituţie de mare prestigiu ştiinţific şi de mare eficienţă practică, binecunoscută atît în ţară, cît şi peste hotare. Sînt pilduitoare pentru toate domeniile cercetării ştiinţifice realizările ICECHIM-ului, care sub conducerea academicianului doctor inginer Elena Ceauşescu a devenit un înalt for al ideilor novatoare, cu ample propulsări în toate domeniile industriei chimice, cu un rol capital pe linia modernizării acestei viguroase ramuri a industriei naţionale, prin legarea indisolubilă a cercetării ştiinţifice de dezvoltarea tehnologică. Savant de renume mondial, membră activă şi de onoare a unor foruri ştiinţifice din diverse ţări ale lumii, Doctor Honoris Causa a mai multor universităţi, academii şi institute de înalt prestigiu, omagiată de savanţi de renume, tovarăşa Elena Ceauşescu este, la ora actuală, unul dintre cei mai activi, mai reprezentativi mesageri ai muncii şi ai gîndirii ştiinţifice româneşti. Deosebit de cunoscute şi apreciate în cercurile ştiinţifice mondiale sînt lucrările tovarăşei Elena Ceauşescu în domeniul chimiei organice, lucrări care acoperă o bogată tematică de cercetare, de un mare interes bucurîndu-se cercetările consacrate dezvoltării metodologiei de investigare a polimerilor şi sintezei cauciucului poliizoprenic. Îmbogăţind patrimoniul ştiinţific naţional şi mondial cu lucrări originale de o inestimabilă valoare, organizînd şi îndrumînd activitatea unui important compartiment al gîndirii şi practicii ştiinţifice, luptînd pentru biruinţa noului, pentru cunoaştere şi nepregetat progres în ştiinţă, tovarăşa Elena Ceauşescu demonstrează, o dată mai mult, că activitatea de cercetare ştiinţifică este, în esenţa ei, un act politic.

Pentru oamenii de ştiinţă români, pentru întregul nostru popor, opera tovarăşei academician doctor inginer Elena Ceauşescu reprezintă un înalt, pilduitor îndemn, un îndemn pentru angajarea întregii noastre vieţi şi activităţi pe traiectoria progresului neîntrerupt al noului, pus în slujba socialismului şi comunismului, a propăşirii ţării, a viitorului de aur al naţiunii.

prof. dr. doc. FLOREA DUDIŢĂ ■
rectorul Universităţii din Braşov

strălucit promotor al noului, a progresului umanităţii

„Decernarea acestei distincţii, prima, dealtfel, acordată de Academia din Illinois unei personalităţi de peste hotare, reprezintă expresia recunoaşterii de către membrii Consiliului de conducere a contribuţiei dumneavoastră deosebite la dezvoltarea cercetării ştiinţifice în domeniul chimiei".

(Din cuvîntul profesorului Emanuel Merdinger, la înmînarea Diplomei de Membru de Onoare al Academiei de ştiinţe a statului Illinois)

„Pe plan internaţional sînt binecunoscute neobositele dumneavoastră căutări în domeniul sintezei compuşilor macromoleculari, în chimia polimerilor şi cauciucului — cercetări care au adus importante contribuţii în aceste dificile domenii".

(Din cuvîntarea ambasadorului Juan Huslar Pietri, la înmînarea Ordinului „Andres Bello", clasa I — cu eşarfă de onoare, al Republicii Venezuela)

„Această vizită de o importanţă naţională, pe care poporul grec o apreciază la justa sa valoare, ne prilejuieşte fericita ocazie de a mulţumi nu numai primei doamne a României, dar şi eminentului academician, de a fi binevoit să accepte să onoreze cu vizita sa şi, de asemenea, de a ne adresa cuvîntul său pentru a lua şi noi cunoştinţă de răsunătoarea dezvoltare tehnologică românească şi, îndeosebi, de prestigioasele lucrări ale doamnei Elena Ceauşescu în domeniul chimiei".

(Din cuvîntarea preşedintelui Academiei din Atena, Nicolaos Louros, la decernarea titlului de membru corespondent al Academiei din Atena)

Tovarăşei Elena Ceauşescu i s-a acordat titlul de „Doctor Honoris Causa" în ştiinţe al Universităţii din Teheran pentru remarcabila sa contribuţie la cercetările ştiinţifice în domeniul chimiei organice, precum şi pentru vasta activitate pe care o desfăşoară în dezvoltarea şi extinderea activităţilor ştiinţifice.

În semn de aleasă preţuire a activităţii ştiinţifice, conferirea titlului de membru de onoare al Consiliului universitar şi al Consiliului de conducere al Universităţii Centrale din Ecuador

GALERIA PERSONALITĂȚILOR MUNCII

„Pe noi ne preocupă să le asigurăm acestor doi oameni mai mult timp de gîndire. Fiindcă mintea lor iscoditoare ne poate dărui foarte mult"

Practica profesională m-a învățat, printre altele, că în orice loc de muncă, oricît de neînsemnat ar părea acesta, se pot întîlni noutăți și idei dintre cele mai îndrăznețe și utile. Cu toate acestea, nu am păsit cu un prea mare entuziasm pragul întreprinderii de reparații auto, din strada Clăbucet, nr. 68 și fac această precizare cu un sincer sentiment autocritic, acum, după ce luasem un nemijlocit contact cu problemele respectivei unități, dar mai ales cu cîtiva dintre oamenii care muncesc sub cele trei bine-cunoscute inițiale: I.R.A. În fond, o întreprindere de reparații auto, îmi ziceam inițial, se ocupă cu punerea la punct a unor mijloace de transport mai mult ori mai puțin deteriorate de exploatarea lor, adeseori nemiloasă, intensă, idee care nu mai lăsa prea mult loc curiozității, entuziasmului și speranței de a descoperi acel senzațional cotidian și tocmai de aceea trecut, pe nedrept, în rîndul faptelor diverse.

Directorul general al Centralei de transport auto, inginerul Vasile Horvath, autorul de fapt al acestui reportaj, îmi recomandase, în special doi oameni : pe Ion Grigore și pe Man Enache, primul de la secția sculărie, iar celălalt de la atelierul de autodotare.

—De ce tocmai pe acești doi, din cei peste 20 de mii cîți muncesc în diversele unități ale centralei ?

— Pentru că, în ultima vreme, o întreprindere de acest gen nu se mai limitează la reparații curente, ideea pusă în practică fiind aceea de a se schimba agregatele deteriorate cu altele noi. Asta pe de o parte. Pe de alta, pentru că în întreg sectorul de reparații al industriei noastre, problema centrală este aceea a asigurării sculelor trebuitoare în vederea unei cît mai înalte tehnicizări a producției și a eliminării implicite a oricăror metode artizanale. În aceste condiții, oameni ca Ion Grigore și Man Enache se pun în valoare. Iată, pot spune, cu mîna pe inimă, că cei doi sînt capabili să rezolve orice problemă tehnică pe care o ridică producția noastră, fiindcă acum putem vorbi în mod real despre producția de piese de schimb, în cadrul tuturor unităților centralei.

— Și numai pentru atît ?

— Nu vi se pare suficient ? Convingător ? Atunci să mai adug ceva. Întreprinderea noastră era în situația de a cere, tot timpul, scule de prin alte părți : de la Brașov, de la Rîșnov, de la Colibași. Așa nu mai putea merge treaba. Ne-am hotărît să ni le facem singuri, dar n-am reușit pentru că era ceva foarte nou pentru noi, pentru că inginerii, deși bine pregătiți, erau foarte tineri, pentru că — poate — ne lipsea și curajul, pe lîngă altele. În consfătuirile avute cu colective largi reieșiseră unele soluții dar toate erau condiționate de un întreg cortegiu de necesități care nu mai depindeau de noi. Cel puțin așa gîndeam atunci. Știindu-l pe Ion Grigore, „savantul" cum i se spune în întreprindere, și avînd o mare încredere în capacitatea lui de a gîndi tehnic, l-am chemat separat la mine în birou, după una din acele consfătuiri colective și l-am întrebat direct ce i-ar trebui pentru a face sculele trebuitoare. Mi-a răspuns, la fel de direct : „Să-mi spună cineva să le fac". Nu mă așteptasem la un asemenea răspuns care depășea, prin frumusețe și forță morală, chiar marea mea încredere în posibilitățile lui Ion Grigore. Și i-am spus : „Fă-le !" Le-am avut într-o lună de zile. Atunci am prins curaj și am mers mai departe pe această linie, punînd în practică un principiu pe care-l socot foarte prețios : acela de a apela totdeauna la cei de la care pot lua ceva.

Ion Grigore este un om înalt, brunet, cu părul numai cîrlionți și cu ochi albaștri, construit din contraste ; statura lui degajă forță, privirile sale visare, neîndeminatic la vorbă, plin de idei și inventiv la bancul de lucru. Predestinat creației tehnice, acest om de 47 de ani, fără un fir alb în păr, construise la 12 ani o batoză de trei-erat, cu abur, inspirat de locomotivele pe care le admira la gară unde se ducea anume pentru a înțelege cum se mișcă pistoanele, cum se transformă energia vaporilor ? Cînd „locomobila" sa a explodat (de unde să fi luat acest copil din Cotarca Buzăului manometre ?) și tatăl său, speriat de ce s-ar fi putut întîmpla, l-a îndrumat spre cu totul altă profesie, Ion i s-a rugat în genunchi cerîndu-i să-i dea orice pedeapsă dar să-l lase să devină strungar. Dacă meseria aceasta i se pare preponderentă, față de altele ?

— Pentru început da, însă policalificarea trebuie să reprezinte ideea care să-l anime pe un muncitor în zilele noastre, așa cum ne și indică, în ultimii ani, mai ales, documentele de partid. Primii ani de școală profesională, la Brașov, contactul cu zecile de tipuri de mașini-unelte văzute și studiate acolo, scurta trecere prin fostele ateliere bucureștene „Leonida" și, mai apoi, din 1955 prezența sa la secția de reparații auto a Uzinelor „Grivița roșie" l-au format pe „savantul" de azi. Mi se spune așa de cînd, poate ca o răzbunare împotriva celor care ne ziceau celor de la reparații că sîntem de la S.M.T., din cauza noroaielor prin care înotam și a mijloacelor meșteșugărești de care dispuneam, am adus la uzină un motoras făcut de mine și care cîntărea cam 150 de grame dar mergea strună. Florică Brătianu, un tovarăș de muncă, le-a zis celor de la Grivița : „Veniți, mă, să vedeți un meserias adevărat savant, nu alta, care a făcut un motor să-l ții în palmă". Acum și tovarășul ministru tot de „savantul" mă știe.

Ion Grigore este șef de echipă și are 24 de oameni de care răspunde. La el „a răspunde" înseamnă, în primul rînd, felul în care ceilalți acceptă modul său de a lucra. Se știe că leneșii, comozii, chiulangiii ori măcar indiferenții nu pot rezista. „Savantul" este foarte exigent. El nu trece pe lîngă o mașină dintr-o secție oarecare, pe lîngă un dispozitiv, pe lîngă un sistem de prindere fără să se întrebe dacă nu există o soluție mai bună. De aici reies niște sarcini noi pentru echipa sa. Poate că, la început, Ion Grigore obișnuia să gîndească și să acționeze de unul singur. Cei care spun asta nu știu dacă era vorba despre egoism ori despre o altă „meteahnă", cum s-au și exprimat unii, cert este însă că, în ultima vreme, în echipa „savantului" au crescut meseriași destoinici, oameni care pot rezolva acum, în condiții la fel de bune ca și profesorul lor, numeroase probleme ridicate de producție : Radu C. Marin și Dan F. Ion sînt meșteri cuțitelor Fellow, Constantin Dona, Georgel Dragomir și Ion Ionescu execută frezele melc vitale pentru întreprindere. Cît despre cea mai importantă realizare datorată lui Ion Grigore mi-a fost greu să scot ceva de la el. Nu dintr-o falsă modestie, însă lista devenise foarte lungă, așa încît a trebuit să apelez la „arbitrajul" inginerului Ștefan Lech, directorul unității, care s-a oprit doar la cîteva.

— Rolele de filetat 1 s-au datorat „savantului" nostru, iar rezolvarea tehnică pe care a găsit-o a fost de o mare originalitate și eficiență. A folosit un strung vechi, dat la casare, i-a schimbat turația, i-a făcut un agregat pneumatic chiar și pentru acționarea electrică și a exclus munca omului care o pornește la 6 dimineața și la orele 14 se duce să vadă ce-a „lucrat". De atunci, în loc să le cerem altora, le livrăm astfel de role. Și la Cralova, și la Suceava, și la Grivița roșie. Cu rolele de filetat executăm buloanele de la bielă, pentru locomotive pentru a da doar un exemplu. Cuțitele pentru danturări, aduse din import și la prețuri mari, ca să nu mai vorbesc despre întîrzierile la livrare, ne dădeau dureri de cap. Ion Grigore, împreună cu tinerii ingineri Radu Vaida și Mihai Aldea, care au executat desenele tehnice, au rezolvat și această problemă. De anul trecut lucrăm exclusiv cu cuțite produse aici. Un set de 24 de bucăți ne costa și peste 30 de mii de lei. Întreprinderile românești care fabrică asemenea cuțite nu le vînd. „Misterul" piesei erau calitatea oțelului, tratamentele termice ale acestuia dar și mașina de fabricat. Noi le realizăm pe cele de detalonat, ceea ce înseamnă că trebuia creată o sculă pe dispozitivul pe care urma să fie montat cuțitul. Acum, 10 zile pe lună, fabricăm în serie cuțite pentru danturat. Dealtfel întreaga producție a întreprinderii s-a diversificat mult ; producem : freze, pinioane pentru cutii de viteze, grupuri conice pentru diferențiale, planetare etc. Sîntem în curs de asimilare a cuțitelor „Gleason", necesare grupului conic al mașinilor M.A.N. Eficiența economică a crescut simțitor. De la zeci de mii de lei cît plăteam pentru cuțitele amintite, am ajuns la cîteva sute de lei. Man Enache, de pildă, a avut sarcina să rezolve realizarea mansoanelor de cuplare pentru cutia de viteze, uitați cum arată o astfel de piesă. Am comandat-o la Brașov. Prețul solicitat : un milion și jumătate de lei. Enache a scos-o la 50 de mii și cu un an mai devreme.

Cine este acest al doilea „savant" al întreprinderii de reparații auto, din strada Clăbucet, nr. 68 ?

Un cu totul altfel de tip de om decît Ion Grigore. Firav dar mai vioi, bun vorbitor, obișnuit cu interviurile (este Maestru al sportului la aeromodelism), umblat prin Europa, mai tînăr (abia trecut de 40 de ani), bucureștean get-beget, trecut prin mai multe meserii, printre care cea de strungar și lăcătuș mecanic, care, după cum mă asigură, fac totul, lucrează tot de 25 de ani în întreprindere, fiind, din acest punct de vedere, egal cu Ion Grigore, știe să-și susțină opiniile cu argumente uneori caustice („am fost la Brașov și l-am întrebat pe un tovarăș, unde-i mașina de rulat ? Și mi-a zis : ce-i aia ? Dar mașina se afla la 5 m de el, că mai avem și din ăștia, tovarășe"), se prezintă ca un spirit independent, optimist și contagios, deloc asemănător cu cel descris de Caragiale în „Conu Leonida față cu reacțiunea", deloc aservit tehnicii consacrate pe plan mondial („cînd am lucrat în R.F.G., pentru specializare, un an și jumătate, nu m-a impresionat nimic altceva decît organizarea. Alte „minuni" n-am văzut. Treaba mea era să fac inele sincron. Norma îmi dădea 12 minute pentru fiecare. Schimbam 7 cuțite pe rînd. Fiecare avea cam 5 kg. Abia îi mișcam din loc. Le-am zis să facem un singur cuțit fason dar ei mi-au răspuns că au încercat dar n-au reușit. Ba au rupt și mașina. Am stat după program și am făcut eu unul într-o lună de zile. A doua zi l-am montat și în 2 minute îl stringeam, și-i dădeam drumul. Totul era să „simți" unghiurile, că la meseria asta totul e să simți, să știi să palpezi. Desenul e bun, dar nu suficient. Nu m-au mai lăsat să lucrez la normă și m-au trecut la remedieri... Nu mai spun că strungul pe care lucram era de-o seamă cu mine. Să tot fi avut vreo 37 de ani !").

Prin ce s-a distins Man Enache în întreprindere ?

Prin multe idei concretizate, dintre care proiectarea și construirea gabaritelor pentru autobuze a însemnat un succes moral și material pentru întregul colectiv. Aici veneau autocamioane cu motor și șasiuri care deveneau... autobuze. Cîte 40 pe lună, în medie. Uzina nu mai primea I.M.S.-uri la reparații. Oamenii nu aveau ce lucra. Man Enache, construind gabaritele amintite, a dat posibilitate întreprinderii să facă autobuze. Acestea erau de un fel anume, adică permiteau, grație concepției sale, realizarea părților laterale și a acoperișului autobuzelor. Planietatea gabaritelor constituie proba de foc în construcția unor astfel de mașini. Anvergura de 8 m lungime, de 2,5 m lățime nu lasă loc aproximațiilor, ci obligă la precizii fine, care să asigure rezistența. De obicei, se fac două gabarite, dar — folosind sistemul hidraulic — Man Enache a dat posibilitatea întrebuințării multiple a aceluiași gabarit pentru toate operațiile. Totul a durat 3 luni de zile, concepție și execuție. Multe din autobuzele purtînd însemnele I.T.B., I.R.T.A. și altele au fost construite la I.R.A. Grivița. Dar, pentru a nu vorbi numai despre fapte trecute, Man Enache îmi povestește și despre presa de 150 tone forță de la secția boghiuri destinate tramvaielor, presă care nu exista în țară și trebuia adusă din import. Formalitățile durau un an de zile și bucureștenii nu puteau aștepta atît. Proiectul și execuția bazate pe ideile și munca maistrului Man Enache, au durat 2 luni de zile. Presa lucrează și azi. Am văzut-o ! Se discută despre marile posibilități ale hidraulicii. Despre roata motoare, realizată la Brăila.

— Îs date naibii, zice Man Enache. Și eu folosesc o „minune" de-astea, un dispozitiv de extras bucșele de cilindru din motorul „RABA", care se face la Brașov, și pe care-l reparăm noi aici. Îl repară și I.T.B.-ul, și Cîmpina, dar scot bucșele cu ranga, ca pe vremuri, sau la o presă greoaie.

Mergem să vedem „dispozitivul". Este o masă... industrială pe care se așază motorul și pe care toate operațiile se fac automatizat, omul supraveghind doar diferitele operațiuni.

— Avem oameni minunați, îmi spune în final directorul general Vasile Horvath. Uneori ni se întîmplă ca în schițele umoristice de la televizor : trimitem ingineri peste hotare și se întorc cu mîna goală. Nu vreau să jignesc pe nimeni, dar acești muncitori știu ce să vadă și cum să prelucreze cele văzute. Și cum ei nu se dau în lături de a-i învăța și pe alții ceea ce știu, ne preocupă posibilitatea de a le crea, deocamdată acestor doi oameni, timpul necesar gîndirii tehnice. Trei-patru zile să se gîndească ce s-ar mai putea face. Nu știu dacă vom reuși, pentru că ei sînt interesați să muncească practic, la mașini, pentru a cîștiga mai bine. Dar nu vom renunța la intenția noastră. Nu pot să uit că Man Enache a adaptat un grup diferențial de la un ARO și mi l-a făcut recuctor, iar o semicuplă tubulară, de la boghiuri de tramvai, a fost folosită drept axă, ceea ce a eliminat „necesitatea" unui import și ne-a dat de lucru efectiv. Mărturisesc că fără acești oameni, cu greu am fi putut răspunde ritmului intens căruia trebuie să-i facem față. Îmi amintesc ce greșeală a făcut, fără să vrea, un inginer de la noi cînd s-a pus problema realizării primelor boghiuri pentru tramvaie, afirmînd în ședință că „n-avem specialiști". Oamenii au răspuns, supărați : „Dar noi ce sîntem ?" Și s-au ambiționat. La 1 Mai, în acel an, am turnat șampanie peste primul boghiu. Atunci am învățat foarte multe despre oameni și știu că li se poate cere orice, pentru că totul stă în felul în care știi să le vorbești, în modul prin care îi stimulezi să se întreacă pe ei înșiși.

EMIL LEONARD ■

Ion Grigore (stînga) și Man Enache, doi muncitori capabili să rezolve orice problemă tehnică pe care o ridică producția.

1979 O nouă treaptă în ascensiunea rapidă a României pe drumul civilizației și progresului

Pe platforma celei mai tinere oțelării hunedorene

Foc nestins spre o calitate superioară

Iată și primul amănunt pe care îl notăm cu o reală emoție, deoarece amănuntul respectiv face parte din istoria afectivă a noii oțelării : cu o lună în urmă, vineri, 1 decembrie, cînd întregul nostru popor sărbătorea împlinirea celor 60 de ani de la istorica unire a Transilvaniei cu România, pe platforma Oțelăriei electrice numărul 2 din Hunedoara s-a aprins focul primei șarje. A se aprinde focul este, desigur, o metaforă, întrucît într-o oțelărie electrică nu se aprinde focul, ci se declanșează orbitorul arc voltaic al electrozilor introduși în cuptor. Explicația tehnică de rigoare și amănuntul respectiv, înscris cu litere fierbinți în conștiința oțelarilor de pe această platformă, ne-au fost furnizate de maistrul principal Nicolae Avramescu. „Au trecut de atunci, iată, patru săptămîni încheiate și oțelăria, mai exact spus primul cuptor intrat pe producție, a livrat economiei naționale 3 520 de tone oțel, îndeplinind cu 10 zile mai devreme sarcinile prevăzute pe această primă lună de funcționare. Concomitent, pe platformă, în stînga cuptorului numărul 1 se montează și cel de-al doilea cuptor de aceeași capacitate, ca și primul, de 100 de tone. Intrarea sa în probe tehnologice și-apoi în producție este prevăzută spre sfîrșitul primului trimestru al acestui an 1979".

Alte date privind noul obiectiv al siderurgiei hunedorene ni le oferă inginerul Ilie Marinescu, șeful secției : „Deși sîntem încă la început de drum, putem afirma că noua oțelărie electrică a Hunedoarei este o realizare de prestigiu a cercetării românești. Se știe că utilajul, în proporție de 90 la sută, este de proveniență românească, iar procesul tehnologic este caracterizat de cîteva importante elemente novatoare. Spre deosebire de celelalte oțelării electrice din țară, cuptorul nostru permite o încărcare la capacitatea maximă proiectată, iar tehnologia de elaborare cu o singură zgură contribuie la un consum scăzut de energie electrică și de electrozi. Dincolo de aceste prime amănunte, mai mult sau mai puțin semnificative, nu știu ce altceva aș mai putea spune. Dar, dacă aș fi eu în locul unui reporter și aș vrea să scriu despre oamenii oțelăriei electrice numărul 2 și, evident, despre munca lor, aș consulta mai întîi și-ntîi fișa de laborator a ultimei șarje, apoi aș urca pe platformă și i-aș cunoaște pe cei care fac oțelul".

Așadar, urmînd sfatul inginerului Ilie Marinescu, în laboratorul secției am notat din fișa de analiză rapidă a ultimei șarje : Fișa nr. 42, număr de șarjă : 42, marca oțelului : OL-60-1 K, ora analizei finale : 13,12. Corespunde. Autorul fișei : laborant Liviu Herban.

Pe platformă, un moment de acalmie. Se face încărcarea pentru șarja cu numărul 43. Maistrul principal Nicolae Avramescu îl urmărește cu atenție pe topitorul Ioan Lupșan care, cu gesturi amintind dialogul dintre docheri și macaragiștii de pe un oarecare cheu, conduce bena încărcată ochi cu fier vechi spre cuptorul încins. Deasupra cuptorului, doi electrozi cu vîrfurile la aceeași înălțime. Bena cîntărește exact 70 de tone și urmează a fi introdusă în cuptor unde, ajunsă chiar pe vatră, se va desface și va așeza cu grijă toată încărcătura. De sus, din înaltul halei, macaragistul Mihai Stoian privește încordat la maximum balansul benei. Totul se desfășoară într-un ritm extrem de lent, de parcă am asista la un ciudat balet filmat cu încetinitorul. În cabina de acționări electrice, la pupitrul de comandă, două fete între 18—20 de ani, privesc cu relaxare. În fața cuptorului, topitorii Teodor Mercaș și Nicolae Botez îl urmăresc la rîndul lor, ca și maistrul Avramescu, pe Ioan Lupșan. Nimeni nu scoate nici o vorbă. Ajunsă cu bine în cuptor, bena se descarcă și gura cuptorului se umple de un fum negru-gălbui. „Cuptorul e încins, ne spune Ioan Lupșan, de la șarja din urmă. Fumul vine de la grăsimile de pe fierul vechi". Între timp bena a ieșit din cuptor și ne este dat să constatăm că, desfăcută, ea seamănă cu un coif uriaș, fundul benei fiind alcătuit din niște zale care, ca niște plete, fluturâ în aer. „Momentul cel mai dificil, ne spune topitorul Ioan Lupșan, abia acum urmează. Macaragistul trebuie să lase bena pentru a fi reîncărcată, apoi va trebui să monteze în inelul portelectrodului un nou electrod". Și dacă pînă în clipa aceea constataserăm o oarecare relaxare, ei bine, putem spune că peste toată platforma se așternuse o liniște incredibilă. Precaut, de parcă ar fi urmat să transporte un ou, macaragistul a luat electrodul înalt de 5—6 metri și, într-un balans urmărit de toți cu sufletul la gură, l-a dus deasupra cuptorului și, încet-încet dar sigur l-a introdus în inel, astfel încît toate vîrfurile să fie, față de vatră, la aceeași distanță. Toată această operație s-a desfășurat sub indicațiile directe ale maistrului Avramescu pe a cărui față citeam o oarecare nemulțumire. „Un macaragist de clasă, avea să ne declare, așa cum îl vreau eu, trebuie să poată să ia un băț de chibrit și să-l așeze într-o cutie de chibrituri, sau, dacă vreți, să ia o floare și să poată să mi-o prindă la butonieră. Stoian îșta, băiatul de sus, nu are încă mîna prea sigură. Clatină prea mult și prea periculos un electrod care costă cam 25 000 de lei. O mică atingere și, gata, l-a rupt. Încă nu s-a întîmplat așa ceva, dar trebuie să ne luăm toate măsurile, motiv pentru care am să-i spun să mai exerseze." Convinși fiind că sus, în cușca sa, macaragistul Mihai Stoian a trăit destule emoții, ne îndreptăm spre cabina de acționări electrice, unde facem cunoștință cu Doina Gherghescu și Mirela Luca, oțelărițe, sau, mai tehnic spus, oțelari manevranți. „De aici, din cabină, acționăm electric toate, dar absolut toate mișcările elementelor care compun cuptorul — ne declară Doina Gherghescu. Sîntem, zicem noi, primele oțelărițe din țară. Mai sînt încă patru colege de-ale noastre, ele lucrează pe celelalte schimburi. Meseria nu e deloc grea, am învățat-o, sîntem absolvente ale Liceului industrial din Hunedoara". Și în timp ce notam cuvintele de mai sus, Mirela Luca, la semnul maistrului Avramescu, apasă pe o manetă și toată platforma este cuprinsă de o tremurătură care face să se cutremure uriașele și masivele coloane de fier ale halei. Oricît de puternic ar răcni un om, nu și-ar auzi nici măcar propria sa voce. Trei trîmbe de fum, înconjurînd cei trei electrozi, se reped spre tavanul înalt al halei. Gura cuptorului e plină de flăcări și jerbe de scîntei, de parcă am fi pe marginea unui crater vulcanic. Nimeni, dar chiar nimeni, nu ne mai bagă în seamă, fiecare om își vede de-ale lui, există un anume ritual pe care îl urmărim cu atenție.

Ceea ce ne-am străduit să consemnăm cu obișnuita emoție a primului reportaj se petrece pe platforma Oțelăriei electrice numărul doi, zilnic, obișnuit, iar personajele acestui fascinant spectacol sînt doar o parte dintre oamenii al căror nume l-am consemnat. Vor mai urca pe platforma oțelăriei electrice, desigur, și alți reporteri, așa cum am făcut-o și noi, și vor fi martorii aceluiași spectacol, iar oamenii, pentru multă vreme de-acum încolo, vor fi aceiași. În ceea ce ne privește, ne exprimăm convingerea că am făcut-o, pentru prima dată, în cuprinsul acestui reportaj, de la începutul unui nou an de muncă.

VICTOR NIȚĂ ■

Șantierul naval Galați

Din prima zi, grijă sporită pentru fiecare gram de metal

— O navă, zice inginerul Mihai Teodorescu, este un ansamblu de piese, o navă consumă, mai zice el, mult metal (table, profile navale, țevărie de toate felurile) și e necesar ca acest consum să fie cît mai rațional.

Și ca vorba lui să nu rămînă „vorbă în vînt", inginerul Mihai Teodorescu, 49 ani, născut la Botoșani, dar venit nu știu prin ce împrejurare a sorții să construiască nave maritime la Galați, îmi arată un album, nu de familie, ci de „pelicule", adică un album cu schițe de croire, prin a căror îmbinare cît mai rațională se suprafața metalului se ajunge la o economie importantă de metal : „Dacă prima navă de 7 500 tdw o realizam cu un consum de metal de 4 092 tone, zice inginerul Mihai Teodorescu, ultima navă livrată anul acesta, de același tonaj, am construit-o numai cu 3 347 tone de metal, adică mai puțin cu 745 tone". La patru nave, după un calcul făcut în fața noastră pe hîrtie, înseamnă că mai rămîne metal pentru încă o navă de același tonaj. Aceasta este evoluția metodei de croire pe bază de „pelicule", în 14 ani de zile ! Metoda nu e statică, ea mai poate evolua încă, sînt de părere specialiștii de la secția de proiectare tehnologică a Șantierului naval din Galați.

Și ca să ne convingem de aceasta, îl căutăm pe maistrul Aurel Spanache, șeful atelierului de confecționat, la secția 1 A. De ce îl caut pe Spanache ? Pentru că acum doi ani, a adus la conducerea șantierului două studii mari privitoare la economisirea de metal în construcția de nave :

— Unul, zice maistrul Aurel Spanache, se referă la reproiectarea documentației de croire a tablelor la cargoul de 55 000 tdw, prin separarea pieselor (în timpul debitării lor la mașina cu flacără oxiacetilenică) prin separarea pieselor cu o singură linie de debitare, față de două linii cum prevedea soluția clasică de debitare la tablele și piesele cu contur rectiliniu.

Primul studiu al maistrului A. Spanache a fost aplicat în practică de curînd și a condus, după cum reiese din documentația pe care ne-o desfășoară pe masă acum, la următoarele economii : 82 tone metal la un singur cargou de 55 000 tdw, 510 mc acetilenă, 1 720 mc oxigen, 2 000 kW/oră energie electrică și în 2 000 ore manoperă, în total valoarea economiilor se ridică la suma de 304 270 lei la fiecare cargou. Au mai colaborat la realizarea și aplicarea lui în practică inginerul Gheorghe Mandu, șeful secției 1 A, trasatorul optic Stelian Rezmeriță, Gheorghe Iordan și au fost sprijiniți de inginerul șef al șantierului, Vasile Lăcătușu.

Cel de al doilea studiu al maistrului Spanache, aplicat tot la cargoul de 55 000 tdw, se referă la optimizarea tipodimensiunilor, adică a formatelor de table care se pot livra, în cadrul stasurilor, de către furnizor, Combinatul siderurgic Galați. S-a convenit, adică, să se livreze table la dimensiuni cît mai apropiate nevoilor de consum, pentru a nu mai rămîne resturi multe, materialul fiind folosit astfel mult mai rațional : la cargoul trei din serie s-a realizat, în urma aplicării acestui studiu, o reducere a consumului de metal de 176 tone.

În fond toate aceste acțiuni și altele de care vom mai vorbi, vin să dovedească un fapt : la Șantierul naval din Galați, ca dealtfel în multe întreprinderi din țară, muncitorii, specialiștii, toți acei care contribuie la realizarea producției materiale au acum o altă atitudine față de actul muncii lor, și-au asumat o mai mare responsabilitate, vor să înlăture risipa pe cît posibil, convinși fiind că numai astfel pot așeza la temelia activității lor principiul autogestiunii, al rentabilității fiecărei activități, al rentabilității fiecărei întreprinderi. Că la Șantierul naval din Galați se gîndește astfel o dovedește încă un fapt : oricît de bine s-ar face încadrarea reperelor pe foaia de tablă, la debitare rămîn totuși niște resturi. Pînă nu de mult, acestea ajungeau în șantierul, altele, în cantități mici, erau folosite la piese mai mici. Acum, au fost întocmite albume de resturi pentru fiecare tip de navă în parte, se știe exact cît material rămîne, se face un fel de inventar al resturilor, în care se trec toate dimensiunile, și aceste albume cu evidența metalelor se dau la tehnologii care emit tehnologii : aceștia, cînd dau în lucru repere cu dimensiuni mai mici, și acestea sînt acum cu miile, nu mai primesc table întregi, ci le confecționează din aceste resturi. Și dacă și după această folosire mai rămîn alte resturi, atunci acestea se folosesc la terți.

Ne aflăm acum la brigada condusă de Zareh Jamgocean, 56 ani, născut în Galați, în total vreo 25 de oameni.

— Ce acțiuni ați întreprins dv. pentru reducerea consumului de metal ? întreb.

— Ne preocupăm în mod deosebit pentru respectarea disciplinei tehnologice, a documentației de croire, iar acolo unde apar posibilități pentru îmbunătățirea acestei documentații, facem propuneri în acest sens.

— Ați găsit asemenea posibilități ?

— Brigada noastră și-a adus o contribuție însemnată la îmbunătățirea documentației de croire, prin coordonarea mai bună a lucrărilor în procesul de producție. Noi lucrăm în special pentru suprastructurile navelor și putem folosi, la confecționarea unor repere mai mici, multe dintre aceste resturi.

Printre oamenii de bază ai acestei brigăzi se numără, aflăm, soții Veronica și Pavel Neacșu, amîndoi elevi la liceul seral, Valeriu Stoica, unul dintre cei mai vechi oameni, pe care Jamgocean îl pregătește să-l lase în loc după ce va merge în pensie, Domnica Gheorghiță, Gheorghe Drăgan, cum și Nicolae Lupu, de la mașina de debitat cu flacără oxiacetilenică, și care acum taie niște grinzi metalice, cu patru guri de foc : „două în babord, zice Lupu, și două în tribord".

Ceea ce se poate remarca în plus aici, la secția construcții 1 A, este spiritul gospodăresc față de metal : resturile care rămîn din prelucrare sînt strînse și depozitate în cupe de sortare, un fel de containere, pe un fel de paleți și în rafturi, iar șabloanele nu mai reazimă pereții halelor, ci sînt depozitate în rastele speciale. Toate acestea dau o notă de ordine, de disciplină a muncii în întreaga hală.

— Vorbeați de un fel de colaborare cu terții, pentru aceste resturi de metal ; la ce vă referiți mai precis ? îl întreb pe subinginerul Șava Olteanu care a avut amabilitatea să mă conducă prin șantier.

— Am încheiat convenții cu o serie de întreprinderi, printre care Laminorul de tablă subțire Galați, Întreprinderea de mecanică hidraulică, cărora le livrăm aceste resturi metalice pentru a fabrica din ele tablă subțire (Laminorul) sau alte piese mai mici. Dacă pe ansamblul economiei s-ar lua o astfel de măsură, să se livreze toate resturile metalice, întreprinderilor care au nevoie de ele, atunci, cred eu, am putea să realizăm o economie de metal și mai mare.

Ne aflăm la atelierul de tubulatură, șef atelier tehnicianul Alecu Popa, locul unde se confecționează tubulaturi pentru instalația de santină, de balast, de ambarcat combustibil, instalația de răcire, în total vreo 17 instalații la o singură navă. La un cargou obișnuit intră cam 5 000 metri de țeavă, iar la un cargou de 55 000 tdw se consumă cam 8 000 metri liniari de tubulatură. Ținînd cont de consumul mare care se face aici, ne putem da seama și de economiile care s-ar putea, credem noi, face încă : „Înainte, zice șeful atelierului, Alecu Popa, lucram după o metodă clasică, metodă care consta în luarea tuturor dimensiunilor și a formelor țevilor la fața locului, pe navă. Mergeam cu o sîrmă pe navă, pe care o îndoiam după forma pe care urma să o aibă țeava și se numea șablon. Era greoaie, presupunea toleranțe mari și, se înțelege, consum mare de țeavă. Acum lucrăm după album de croire și fasonare cu cote exacte și forme exacte. Metoda se numește „Saturare navală", adică „SAN".

Autorii sînt constructorii de nave gălățeni, iar metoda, pe lîngă o economie substanțială de manoperă, aduce și economii însemnate de metal, de țeavă, coeficientul de utilizare a țevilor ajungînd acum de la 92 la sută la 98 la sută !

— Chiar și resturile care rezultă din acest coeficient de doi la sută, ne spune Costică Popa, secretarul comitetului de partid pe secție, sînt folosite la unele piese mai mici, la mufe de legătură, la manșoane de trecere.

Cîțiva oameni, printre care Octavian Toma, brigadier la platoul de asamblare, Nicolae Stanciu, șef echipă, Viorel Pipoș, Dumitrache Munteanu, Constantin Ursu, ne mărturiseau că lucrînd după această metodă se constată o îmbunătățire substanțială a calității lucrărilor : „Nu se mai lucrează în navă, înghesuit, în condiții improprii, ziceau ei, ci în atelier". Și, deci, a crescut gradul de tehnicitate al lucrărilor, dar a crescut și productivitatea muncii.

Ne-am adresat, în finalul acestei anchete, inginerului Nicolae Pestrea, șeful serviciului tehnic din cadrul Centralei industriale navale Galați, care ne spunea că în anul 1979, o acțiune importantă este trecerea de la debitarea tablelor de pe sistemul mașinilor cu comandă optică, pe mașini cu comandă numerică.

— Ne propunem să realizăm aceste măsuri în scopul reducerii consumului de metal cu cel puțin 5 la sută. Se realizează, totodată, o calitate mai bună. Acest sistem l-am experimentat la Șantierul naval Constanța și anul acesta îl aducem la Galați. O altă măsură, realizată tot de oamenii șantierului dar în colaborare cu specialiștii ICEPRONAV, este utilizarea, în construcția navelor, a oțelurilor cu rezistență sporită, fapt care duce la micșorarea grosimii tablelor și în final la reducerea consumului de metal. Tot la Galați, am abordat metoda înlocuirii unor lucrări, a unor piese, cum sînt ușile, tocurile de la ferestre și hublouri, din metal, cu aceleași piese dar confecționate din material plastic, vom înlocui chiar și cabinele sanitare din metal cu cabine din material plastic.

Această măsură este cu atît mai meritorie cu cît elementele din material plastic, altele din fibră de sticlă, se realizează de către meșteșugarii Cooperativei „Mobila" din Galați, președinte Dumitru Corjos, oameni care au avut curajul să încerce, dar să și reușească înlocuirea multor repere metalice cu altele din material plastic. Toate aceste măsuri, metode, procedee se vor generaliza, aveam să aflăm, la toate șantierele navale din țară, ele conducînd la realizarea unor însemnate economii de metal, la transpunerea în practică a unor sarcini de mare însemnătate pentru economia noastră națională.

N. GRIGORE MARAȘANU ■

ISTORIA NOASTRA, VIAȚA NOASTRĂ

Desluşind tainele pămîntului şi ale istoriei, arheologia românească a avut un an bun în 1978, pe măsura hărniciei sale

— Tovarăşe doctor Constantin Preda, ştim că arheologia este, între altele, o repetată probă de răbdare, şi mai ştim că pe teritoriul ei faptele spectaculoase sînt mai degrabă rare şi puţine, fiind nevoie de multă muncă şi de multă străduinţe spre a face un pas înainte, cît de mic. Cu toate acestea, adresîndu-ne preşedintelui consiliului ştiinţific al Institutului de arheologie din Bucureşti, îi propunem să încerce un bilanţ al preocupărilor şi realizărilor arheologiei româneşti în 1978, legîndu-le, firesc, de planurile viitorului imediat. Ce ziceţi ?

— Vă asigur că nu va fi uşor, dată fiind vastitatea subiectului.

— Nici nu ne îndoim ! Vă ascultăm.

— Pe baza unui plan unitar de săpături, întocmit de comisia de specialitate a Academiei de ştiinţe sociale şi politice şi de Consiliul Culturii şi Educaţiei Socialiste, arheologia noastră s-a ocupat, şi în 1978, de unele teme generale, în cadrul cărora a căutat să îmbogăţească arheologia europeană cu noi descoperiri şi puncte de vedere, precum şi de o sumedenie de teme prioritare, izvorîte din documentele de partid. În anul care abia s-a încheiat, arheologii români au operat în peste 250 de centre, unele cercetate mai demult, altele recent inaugurate, căutînd să cuprindă întreg teritoriul ţării şi întreaga istorie a oamenilor de pe aceste meleaguri, de la primele începuturi pînă la, voi limita în timp oarecum arbitrar, epoca de constituire a formaţiunilor statale româneşti. Dacă mi-e permis să apreciez, 1978 a fost, din punct de vedere arheologic, un an bun, în care s-a muncit cu aplicaţie şi tenacitate, ajungîndu-se la scoaterea la iveală a unor importante mărturii, fie prin continuarea activităţii în şantiere mai vechi, unele chiar tradiţionale, fie prin deschiderea săpăturilor în noi puncte.

— Notînd opinia dumneavoastră, la care credem că avem toate motivele să subscriem, din cele ce cunoaştem, vă rugăm să continuaţi. Întrucît timpul şi nici spaţiul tipografic nu ne permit să dezbatem pe larg toate problemele legate de cercetarea arheologică a anului 1978, vă sugerăm să treceţi direct cu expunerea la studiile referitoare la civilizaţia geto-dacică, sărind peste cele ce au vizat epoci istorice mai vechi. De acord ?

— Cum doriţi. În perioada despre care cereţi amănunte s-a pus un accent deosebit pe cercetarea statului lui Burebista şi Decebal, arheologii studiind atent aceste aşezări întărite numite „davae". Deşi nu s-ar cădea să încep cu activitatea mea, voi spune totuşi că, împreună cu Mihai Butoi, directorul Muzeului de istorie din Slatina, am întreprins, în 1978, săpături în localitatea Sprincenata, judeţul Olt, scoţînd la iveală vestigii grăitoare. Astfel, săpînd pe terasa stîngă a Oltului, pe care straturile de locuire ajung pînă la adîncimea de 2 metri, am descoperit, între altele, multe gropi pentru cereale şi numeroase oase de animale, domestice şi sălbatice, dovezi atestînd că agricultura, în principal, şi creşterea vitelor erau principalele îndeletniciri ale populaţiei locale. În plus, scoţînd la lumina zilei un tezaur de monede romane republicane de argint, am ajuns la concluzia că aşezarea respectivă, cea mai de vest, cercetată pînă acum, întreţinea raporturi strînse cu lumea romană în secolul I înaintea erei noastre. Judecînd după ceramica şi obiectele găsite la Sprincenata, putem afirma că localnicii aveau relaţii nu numai cu romanii, ci şi cu geţii de pe malurile Argeşului, ba chiar cu civilizaţia elenistică tîrzie, prezentă aici prin monede de bronz histriene. Am mai făcut recent o descoperire remarcabilă, găsind, la 4 metri adîncime, un mormînt de înhumaţie, aparţinînd probabil unui şef local, mormînt care reprezintă o raritate, ştiut fiind faptul că geto-dacii, de regulă, nu-şi înhumau morţii, ci îi incinerau. Referitor la aceeaşi perioadă, aş dori să subliniez că la Ocniţa, în judeţul Vîlcea, unde profesorul Dumitru Berciu, unul dintre arheologii noştri de elită, a localizat vechea Buridavă, s-a găsit în decursul anului 1978 o inscripţie ceramică pe baza căreia a putut fi reconstituit numele precis al unui conducător get, Thiamarkos. În Transilvania, la Cugir, în incinta unui şantier inaugurat cu puţină vreme în urmă, un colectiv condus de doctorul Ion Horaţiu Crişan din Cluj-Napoca a identificat, există unele indicii în acest sens, cetatea Rannistorum, în care ştim, din surse verificate, că a fost cantonată suita împăratului Traian. Se înaintează astfel o nouă şi îndrăzneaţă ipoteză, dat fiind faptul că pînă acum se credea că Rannistorum s-ar plasa în comuna Piatra Craivii de lîngă Alba Iulia. Toate aceste descoperiri, ca şi cele de la Albeşti, 15 kilometri la vest de bătrînul Callatis, unde a condus săpăturile la o cetate apărată cu ziduri de piatră directorul Muzeului de arheologie din Constanţa, doctorul Adrian Rădulescu, probează nivelul înalt de dezvoltare a societăţii geto-dacice, strîns legată economic cu lumi aflate pe o treaptă superioară de civilizaţie, cu romanii şi grecii.

— Să trecem mai departe, la perioada în care s-au format poporul şi limba română. Planul săpăturilor arheologice a prevăzut şi, mai mult ca sigur, a realizat cercetări în numeroase puncte, la Adamclisi, Histria, Sacidava şi Jurilovca în Dobrogea, la Sucidava în Olt, vechiul Celei, la Pietroasele în Buzău, la Sarmizegetusa romană, renumita Ulpia Traiana, la Locusteni în Dolj, la Cireşanu în Prahova, la Dulceanca în Teleorman etc. etc. Înainte de a vă opri, după voia dumneavoastră, la unul sau altul dintre amintitele şantiere, sau poate la cele ce-au scăpat enumerării noastre, v-am ruga să faceţi, tovarăşe doctor Preda, o caracterizare de ansamblu a dovezilor arheologice găsite în aria lor. Ce demonstrează ele ?

— Nu încape nici o îndoială, mărturiile pămîntului sînt complet edificatoare în acest sens, înlăturînd fie şi un minimum de dubiu, că ele pledează în favoarea originii noastre daco-romane, a prezenţei noastre, ca popor şi ca limbă, pe teritoriul carpato-dunărean din cele mai vechi timpuri, demonstrînd continuitatea neîntreruptă şi permanenta ascensiune spre civilizaţie a strămoşilor noştri. Dovezi? Cîte doriţi ! Poate că voi încălca cronologia, dar m-aş opri, înainte de toate, la descoperirea făcută chiar în această vară de colegul meu doctor Ştefan Olteanu pe şantierul de la Şirna, din Prahova, pe care l-aţi omis. Într-o aşezare datată din secolele V-VII s-au pus în evidenţă cîteva cuptoare de reducere a minereurilor de fier, ceea ce atestă existenţa unei populaţii autohtone active, căci nu-i greu de socotit că eventualii nou-veniţi, slavii, ajunşi pe aceste meleaguri în secolul al VI-lea, n-ar fi avut de unde să ştie, după o perioadă scurtă de timp, unde se găseau rezervele locale de minereu de fier ! Ca să nu mai punem la socoteală că, prin tradiţie, slavii se îndeletniceau mai ales cu agricultura. O serie întreagă de alte mărturii arheologice, noi şi tulburătoare, ne-au întărit convingerea că întreg intervalul de timp de la părăsirea Daciei de către romani, sfîrşitul secolului III, pînă în secolul X, cînd poporul român şi limba română erau pe deplin închegate, a cunoscut prezenţa neîntreruptă a unor comunităţi de acelaşi etnic şi aceeaşi limbă. Astfel, continuitatea dacică, daco-română şi românească e demonstrată, fără putinţă de tăgadă, pe tot teritoriul, o simplă enumerare de şantiere arheologice fiind elocventă în acest sens.

— Anume ?

— Aşezarea şi necropola de la Locusteni, Dolj, unde George Popilian din Craiova a scos, nu demult, la iveală importante elemente de cultură geto-dacică şi, în paralel, urme romane, ceramică, obiecte, monede, probînd, pe de o parte, prezenţa populaţiei autohtone în timpul stăpînirii romane şi, pe de alta, pătrunderea influenţei culturii romane în rîndul localnicilor, datează din secolele II-III ale erei noastre ; castrul de la Pietroasele la care a lucrat şi continuă să lucreze doctorul Gheorghe Diaconu de la Institutul de arheologie din Bucureşti, reluînd cercetări mai vechi, e din secolul IV ; de la Cireşanu ne provin informaţii din secolul V ; Şirna, despre care am amintit, e din secolul V-VII ; Dulceanca, din VI ; Obîrşia, din VII-IX şi aşa mai departe. O continuitate clară, fundamentată pe dovezi ştiinţifice inatacabile.

— Vă propunem, spre a întregi demonstraţia, să vă opriţi la una dintre cercetări. De pildă, la cea de la Pietroasele, care rămîne pentru mulţi dintre noi legată mai ales de celebrul tezaur Cloşca cu puii de aur. Se poate ?

— Desigur. Castrul de acolo a fost, cu siguranţă, gîndit de arhitecţi romani, dar construirea lui s-a datorat populaţiei băştinaşe, care a asigurat forţa de muncă. Romanii au ales amplasarea, un pinten de deal la poalele Istriţei, au pregătit mortarul, operaţie necunoscută localnicilor, au ars piatra de var şi au adus apa din munte pe conducte de olană. Dar operaţiunile mai puţin pretenţioase, cărarea pietrei şi a lemnului, munca propriu-zisă, au căzut în sarcina dacilor. În plus, numeroasele obiecte de ceramică tradiţională descoperite în incinta fostului castru atestă prezenţa populaţiei dacice.

— Tovarăşe Preda, cu sau fără voia noastră, interviul acesta se apropie de sfîrşit. Multe alte preocupări arheologice au urmărit în 1978 luminarea şi întregirea epocii medievale, fiind minuţios cercetate, ca să rezumăm, Curtea domnească de la Tîrgovişte, satul românesc al epocii de pe valea Şomuzului Mare, în judeţul Suceava, alte puncte. O discuţie despre ele lăsăm, poate, pentru altă dată. Înainte de a încheia, v-am ruga să ne vorbiţi, pe scurt, despre una din cele mai spectaculoase, fie-ne iertat termenul, descoperiri arheologice ale anului de care abia ne-am despărţit, descoperire despre care „Flacăra" a scris, în premieră, la timpul respectiv, ea aparţinînd unui tînăr şi dotat cercetător clujean, Nicolae Gudea. Cu siguranţă că ştiţi despre ce e vorba.

— Ştiu. Nu intră alci în dezbatere o descoperire de dată recentă, cît o nouă interpretare a unei descoperiri mai vechi, fapt care probează, o dată în plus, că arheologia rămîne, cum ziceaţi, un teritoriu al răbdării. Găsit mai demult şi, din cîte ştiu, de către nişte pionieri, vasul de lut la care vă referiţi, de fapt, un fragment de fund, apt să permită reconstituirea întregului obiect, a stat vreme îndelungată fără să fie tălmăcit. În vara trecută, el a intrat pe mîinile unui arheolog tînăr care a pus în evidenţă o inscripţie latină cu caracter creştin. N-am să repet cele ce s-au mai spus în revistă, dar am să subliniez importanţa deosebită a descifrării fragmentului. Ea indică, primul aspect, continuitatea dacică într-un centru roman, la Porolissum, în cel mai nordic centru roman cunoscut pînă azi, şi, al doilea aspect, contribuţia răspîndirii creştinismului în procesul de romanizare. E, fără îndoială, o descoperire demnă de toată atenţia.

— Ultima întrebare. Ce speră arheologia românească de la anul 1979 ?

— Greu de răspuns ! În orice caz, prin grija partidului şi a statului, arheologia noastră dispune de excelente condiţii de manifestare şi, răsplătind cadrul în care îşi desfăşoară activitatea, ea face, cu fiecare an, noi paşi înainte, contribuind la elucidarea unor chestiuni legate de istoria îndelungată şi mîndră a poporului român, din cele mai vechi timpuri. Relevînd, fără tihnă, noi şi noi dovezi ale perenităţii noastre pe aceste meleaguri, arheologia va continua şi în 1979 să-şi facă datoria, harnică şi perseverentă.

— Vă mulţumim.

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

„ACESTE GAROAFE AU ÎNFLORIT LA CĂLDURA APELOR GEOTERMALE!“

DAR CU O GAROAFĂ NU SE FACE PRIMĂVARĂ

SPIRITUL REVOLUȚIONAR ÎN ȘTIINȚA ROMÂNEASCĂ

Acum cinci ani, la una din ședințele biroului executiv al Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie în care se discuta problema valorificării complexe, deci inclusiv energetice, a apelor termale subterane din țara noastră, prim-vicepreședintele Consiliului popular județean Bihor, Nicolae Fintină, a apărut, în mod cu totul neașteptat, cu un enorm buchet de garoafe roșii. Nu era ziua onomastică a nimănui, și apoi, oricum, se aflau acolo numai bărbați reuniți într-o ședință de lucru și preocupați exclusiv de cifre, randamente și procedee tehnice. Pe ordinea de zi nu figura nici un buchet. Și totuși...

— Iată dragi tovarăși — a exclamat tovarășul Fintină — aceste garoafe au înflorit la căldura apelor geotermale din sera noastră de la Oradea. Priviți-le, sînt minunate!

A fost, probabil, unicul caz din istoria energeticii mondiale în care florile au servit drept argument științific.

Preocupările pentru folosirea energiei apelor geotermale sînt de dată foarte recentă la noi, dar grație unei viziuni largi și coordonării eforturilor pe un front interdisciplinar, îmbinate cu inițiative locale, rezultatele devin vizibile.

În 1974 a fost aprobat de către conducerea supremă de partid și de stat un cuprinzător Program pentru gospodărirea și dezvoltarea resurselor energetice ale țării, elaborat de Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie în colaborare cu diverse ministere, consilii populare județene și alte organe interesate. Un subprogram viza, în acest context, valorificarea complexă a apelor geotermale. Coordonatorul subprogramului este Ministerul Minelor, Petrolului și Geologiei, iar la înfăptuirea lui concură Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Energiei Electrice, Ministerul Turismului, Ministerul Sănătății, Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini, Ministerul Educației și Învățămîntului și consilii populare județene. S-a creat, așadar, un cadru favorabil, cu răspunderi destul de precis delimitate. Ceea ce, după cum se va vedea, nu determină implicit soluții corespunzătoare la toate problemele. Ne aflăm, cumva, la începutul începutului. În definitiv, aceasta este soarta oricărei idei noi: să se afle și ea odată la începutul începutului.

Pentru a contura perspectivele și unele propuneri am apelat la trei specialiști din domenii diferite, direct implicați, pe plan profesional și afectiv, în bătălia pentru energia geotermică: inginerii Aurelian Manilici de la Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, Alexandru Florescu, șef de colectiv la ICEMENERG, și Mihai Jingoiu de la Trustul de sere București. În cadrul unui interviu colectiv le-am pus întrebări, am aflat răspunsuri, unele surprinzătoare, constatînd însă că și ei, la rîndul lor, își pun întrebări la care nu au aflat încă răspunsuri.

LIPSURILE NOASTRE ȘI LIPSURILE NATURII

— Care sînt rezervele de ape termale exploatabile identificate pînă în prezent în țara noastră?

— Destul de importante, ele încorporînd o economie potențială de peste 1 000 000 t combustibil convențional anual. Ce înseamnă aceasta? Că în cazul pur ipotetic că s-ar exploata integral această energie subterană, s-ar putea încălzi cu ea anual circa 500 000 apartamente convenționale. Subliniem că aceste cifre sînt aproximative, ele indicînd mai mult un ordin de mărime. Din ele nu trebuie dedus că în viitorul apropiat apele geotermale ar putea modifica spectaculos balanța energetică a țării. Totuși, pot juca un rol important.

— Din economia de combustibil potențială, fie și teoretică, spuneți-ne cît se realizează în prezent?

— Cam a 30-a parte.

— Puțin. De ce?

— Unele motive țin de condițiile naturale, fizice, altele depind de noi.

— Să începem cu Maica Natură. Care sînt dificultățile?

— Prin definiție, resursele geotermale sînt dispersate în teritoriu, iar posibilitățile de transport la beneficiar sînt limitate, nu depășesc cîțiva kilometri. Pe distanțe mai mari, apa s-ar răci, nu o poți cără la sute de kilometri precum păcura sau cărbunele. Iată deci o primă limitare naturală. În al doilea rînd, apele geotermale din țara noastră sînt puternic mineralizate, ceea ce avantajează balneoterapia, dar îngreunează utilizarea în scopuri industriale și menajere: se corodează conductele etc.

— Acestea sînt „lipsurile“ naturii. Dar cu ale noastre cum stăm?

— Nu dispunem de suficiente instalații de foraj. De aceea, apele geotermale se extrag la noi din forajele inițiale, de explorare, nu din cele de exploatare, care ar avea un debit mai mare. Ar fi necesare sute de foraje, dar Ministerul Minelor, Petrolului și Geologiei își are prioritățile sale, pe care le înțelegem: pe primul plan vin petrolul și cărbunele. O altă deficiență: numărul mic de pompe submersibile rezistente la temperaturi ridicate. Cu aceste pompe extragerea și exploatarea apelor geotermale s-ar intensifica. Lucrările se petrec oarecum ca la o sondă petrolieră, unde în loc să te bazezi pe presiunea naturală a stratului, accelerezi extracția prin diverse tehnici de pompare. Devin deci presante studierea și asimilarea unor utilaje corelate cu specificul zăcămintelor și cu caracteristicile apelor geotermale din țara noastră. De asemenea, nu am realizat încă activitățile de service pentru exploatarea și întreținerea instalațiilor de extracție și transport.

Ni s-au relatat, în acest context, și situații cu iz anecdotic. Lîngă o cooperativă agricolă de producție, dintr-un foraj închis țîșnea printr-o fisură apă caldă. Nimeni nu o folosea. Se felicitau doar rațele satului, care se bălăceau fericite că a dat norocul peste ele și au apucat să se bucure la bătrînețe de binefacerile civilizației, de apă caldă la domiciliu.

UN IMENS CALORIFER SUBTERAN ÎN APUSENI?

— Ce s-a realizat concret în cei cinci ani scurși de la aprobarea subprogramului la care vă referiți la început?

— O realizare majoră constă în identificarea și evaluarea rezervelor de ape geotermale. Județele Bihor, Satu Mare, Arad și Timiș par a fi cele mai favorizate. Îndeosebi Bihorul, poate pentru că acolo, datorită interesului și inițiativei organelor locale, cercetările s-au desfășurat mai intens și densitatea lucrărilor geologice a fost mai mare. Acțiunea continuă în mai multe regiuni din țară, se efectuează prospectări de suprafață și explorări geologice, datele se corelează și se interpretează la Institutul de geologie și geofizică, întreprinderi de prospectări și explorări ale Ministerului Minelor, Petrolului și Geologiei, îndeosebi Întreprinderea de foraje și lucrări geologice speciale. Este o activitate complexă, implicînd un mare volum de muncă.

— În afară de cele patru județe susmenționate, unde se mai conturează perspective?

— În Harghita, Maramureș, Hunedoara și alte cîteva. Studiile sînt mai extinse decît se crede, unele prezentînd și interes fundamental pe lîngă cel aplicativ. Astfel, se cercetează în prezent geneza apelor termale din vestul țării noastre de către Institutul de geologie și geofizică, Institutul de învățămînt superior din Oradea, Institutul de meteorologie și hidrologie în colaborare cu Institutul internațional de cercetări geotermice din Pisa. Sînt abordate probleme științifice pasionante. Sînt oare rezervele noastre de ape geotermale limitate sau nelimitate? Prin acest ultim cuvînt înțelegem capacitatea de regenerare termică în adîncurile Pămîntului.

— Un ciclu continuu?

— Este o ipoteză lansată acum cîțiva ani. Să luăm un exemplu ipotetic. Apele provenite din precipitațiile atmosferice cad undeva în Apuseni. Ele se infiltrează în sol, „călătoresc“ sub pămînt, preiau din căldura scoarței terestre (în medie, la fiecare 33 m în adîncime temperatura crește cu un grad) pentru a reapare la suprafață, încălzite, undeva în forajele din Cîmpia de Vest. Un circuit natural realimentat continuu.

— Astfel se explică de ce în Bihor...

— E numai o ipoteză. Dar ea evocă un imens calorifer subteran. Studiile sînt în curs și ele vor putea da o indicație și asupra ritmului optim de exploatare a apelor geotermale. Peste 10 000 analize a efectuat pînă acum în acest scop Institutul de învățămînt superior din Oradea!

— Un fel de muncă de detectiv, asemănătoare cu aceea depusă de arheologi pentru datarea monumentelor străvechi prin metoda carbonului radioactiv.

— Rezultatele le vom cunoaște prin 1980.

— Nu mai avem mult de așteptat. Dar indiferent de soarta ipotezei, apele geotermale există. Cum sînt utilizate în prezent? Revista noastră a scris în mai multe rînduri despre asemenea aplicații, dar acum am dori de la dv. o privire de ansamblu.

— Să le luăm la rînd. În primul rînd serele. Întreprinderea de sere din Oradea a dat în folosință în 1977 și 1978 2 ha de sere încălzite cu ape geotermale în trepte. Aceasta este noutatea. Pînă acum, apa caldă din seră se vărsa în cîmp, de unde se vedea uneori înălțîndu-se, inutil, aburul în atmosferă. Astfel e cazul pe cîmpul de lîngă aeroportul din Oradea. Dar această apă mai avea totuși temperatura de 60 de grade. Mai precis, ea se „prelua“ din pămînt la 90 de grade și se arunca la 60 de grade. În prezent, datorită unei tehnologii puse la punct de Trustul de sere București împreună cu Institutul de cercetări al Ministerului Minelor, Petrolului și Geologiei de la Cîmpina, se extrage căldura pînă ce apa se răcește la 25 de grade. Se intenționează ca în continuare chiar și acest reziduu de căldură să fie folosit într-o seră legumicolă alăturată: grație acestui surplus de căldură obținut din exploatarea în trepte vom cultiva roșii timpurii, vom „cîștiga“ o lună, vom dobîndi căldură din apa geotermală pînă ce ea va ajunge practic la temperatura mediului ambiant. Iată avantajele exploatării în trepte! În acest sistem mult mai eficient, proiectat de inginerul Mihai Jingoiu și specialiști de la Institutul de proiectări Bihor, se vor construi pînă în 1980 sere la Secuieni, Borș și Ciumeghiu, Bihor, și Aciș, Satu Mare. După 1980, se vor extinde și în județele Arad și Timiș.

— Ce noutăți pentru încălzirea locuințelor?

— Iată ultimele cifre privind ansamblul de locuințe din strada Nufărul din Oradea: este furnizată apă caldă menajeră și pentru baie, la 50 de grade, pentru 1 148 apartamente cu două camere, 379 apartamente cu trei camere, 75 apartamente cu patru camere și o creșă. Economie de combustibil convențional: 1 500 t pe an.

POMPE DE CĂLDURĂ

— Se vorbește, în ultima vreme, despre pompele de căldură. Au o denumire promițătoare. Mai ales în iarna aceasta.

— Este o premieră națională. Există pompe similare în străinătate, dar neaplicate la apele geotermale. Un colectiv de la ICEMENERG în colaborare cu Institutul de cercetări și proiectări de echipamente pentru industria alimentară și frigorifică din Cluj-Napoca a pus la punct o asemenea instalație, care procură energie calorică din căldură-deșeu. La Băile Felix, bunăoară, după tratamentele aplicate bolnavilor, apa geotermală se evacua, la 30 de grade. Acest rest de căldură se irosea. Cu ajutorul unei pompe de căldură, cu un consum mic de energie electrică, temperatura se ridică de la 30 de grade la 50 de grade. Căldura astfel obținută este cedată apei proaspete, folosită în scopuri sanitare și menajere în hotelurile din Băile Felix.

— Totuși, se consumă energie electrică!

— Dar cu un foarte înalt randament: cu o unitate de energie electrică se obțin zece unități de căldură utilă, întrucît „grosul“ căldurii canalizate de pompă provine din energia geotermică recuperată. Cu alte cuvinte, cu un minim de energie electrică se împiedică pierderi importante de căldură. Dealtfel, pompele de acest gen își pot găsi o folosință mai largă, înnobilînd pe baza aceluiași principiu căldura-deșeu din industrie și chiar surscle de căldură practic inepuizabile ale mediului ambiant: aerul, apele fluviale, solul etc. Dar să nu ne depărtăm de subiectul nostru: apele geotermale.

— Reținem deci că unica pompă de căldură din țară avînd că „materie primă“ apa geotermală se exploatează la Băile Felix.

— Să nu credeți că a fost ușor. Montorii de la Cluj-Napoca împreună cu proiectanții au instalat pompa iarna, într-un subsol, la minus zece grade Celsius. De pe țevi atîrnau țurțuri de gheață, iar ei făceau, cu mîinile înghețate, mecanică de precizie! O a doua pompă se va instala la Boghiș-Sălaj, în 1979 cu o economie antecalculată de 60 t combustibil convențional pe an.

— Ce alte folosințe ale apelor geotermale s-ar putea cita?

— Menționăm utilizarea industrială a apelor geotermale la topitoriile de in și cînepă de la Palota, Bihor, și Sînnicolau, Timiș; încălzirea unor clădiri urbane și zootehnice, utilizări în piscicultură și băi publice în județul Bihor. La Boghiș-Sălaj, s-a creat un adevărat complex de tratament balnear, cu bazin acoperit, cabine pentru variate proceduri, spații de cazare. Grație dărniciei pămîntului și receptivității organelor locale. Tovarășii de la consiliul popular s-au zbătut, au făcut rost de echipament, au solicitat cooperări cu diverse întreprinderi. Nu au așteptat totul de la centru și, mai cu seamă, nu s-au speriat de nou.

DE CE, PENTRU MOMENT, APELE GEOTERMALE NU NE PREA ȚIN DE CALD

În concluzie, se pare că în ciuda demarării problemei — și aici meritul Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie este incontestabil — și în ciuda unor lăudabile inițiative locale, în special în Bihor, apele geotermale... nu ne prea țin de cald. Nu uităm timpul relativ scurt care ne desparte de start, totuși utilizările apar prea modeste. Ce ar trebui întreprins pentru a depăși procentajul citat la începutul articolului? Iată cîteva propuneri ale interlocutorilor noștri.

● Mai multă inițiativă locală. În timp ce Bihorul a efectuat singur, de mai multă vreme, studii de oportunitate și a detaliat programe locale, alte județe cam întîrzie. Dacă pentru șanțuri și băi sau în scop de agrement, față de apele geotermale se manifestă mai multă receptivitate, de îndată ce se pun probleme mai complicate, dar și mai interesante pentru economia națională, de pildă, introducerea lor în circuitul producției industriale, apar reticențe, doar în parte explicabile. Dar iată că Bihorul dispune de un colectiv experimentat în proiectări pentru valorificarea complexă a apelor geotermale. De ce să nu apeleze la el, în caz de nevoie, județe ca Maramureș, Satu Mare, Timiș și altele?

● Ar trebui studiată posibilitatea de valorificare integrală a apelor geotermale în cadrul unui proces circular activ. S-ar valorifica deci toate componentele utile, pe cît posibil pe aceeași platformă, într-o unitate complexă, vizînd producția de electricitate, încălzirea serelor, balneoterapia, extragerea de săruri minerale etc.

● Pentru zonele cu resurse geotermale utilizabile, organele de resort, înainte de a acorda avize pentru procurarea de combustibil, să ceară de la beneficiari documentații privind și posibilitatea folosirii apelor geotermale locale.

● Pînă acum, progresele realizate au fost rodul colaborării directe dintre unități de cercetare, proiectare și execuție. Ar fi necesar ca și la nivelul Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini să devină o preocupare livrarea instalațiilor necesare pentru executarea forajelor de exploatare a apelor geotermale. Să se includă în programele de asimilare ale ministerului echipamente ca pompe submersibile, pompe de căldură, degazoare. Am văzut că rezultate există, cercetări românești există, pompe de căldură nu prea există.

● Ar trebui să se aplice prestări de service pentru forajele geotermale. În prezent, se întîmplă cam așa: după ce s-a terminat forarea și apa caldă țîșnește din pămînt, specialiștii respectivi pleacă, își văd mai departe de ale lor, de planul de foraje, iar unele sonde se degradează, nefiind întreținute de oameni calificați. Lipsește o unitate de producție, gestionare și gospodărire a apelor geotermale.

Desigur, pentru a fi realiști, nu trebuie așteptat prea mult de la această formă naturală de energie, dar nu încape îndoială că mîine ea poate și trebuie să dea țării mai mult decît dă azi. Însăși existența programului sus-menționat asigură premisele unui progres mai rapid. Sperăm că nu peste multă vreme și alte ședințe ale energeticienilor vor fi împrospătate, la propriu și la figurat, de buchete de garoafe rodite de căldura pămîntului și de inventivitatea oamenilor.

LIONEL NIȚESCU ■

Pămîntul e rotund?

Care este forma Pămîntului? Iată una din primele întrebări pe care și le-a pus omul din momentul cînd a început să privească lumea înconjurătoare ca ființă rațională. Nici azi, oricît de curios ar părea, această întrebare nu și-a găsit un răspuns exhaustiv. Că „e rotund“, aceasta, firește, o știe fiecare, dar teoria figurii Pămîntului, cu numeroasele ei ramificații și măsurătorile de maximă precizie pe care le implică, preocupă un mare număr de specialiști geodezi și geofizicieni din toate țările lumii. Dificultățile întîmpinate țin, între altele, atît de faptul că nici cu mijloacele științei și tehnicii actuale (sateliți artificiali, calculatoare electronice etc.), nu este chiar atît de ușor să „măsori“ globul, cît și de faptul că scoarța terestră se află în continuă mișcare: anual sînt detectate deplasări orizontale și verticale perfect normale, de ordinul milimetrilor, continentele însești se deplasează, așa că, pe drept cuvînt, specialiștii vorbesc despre „neastîmpăratul glob terestru“.

Problemele geodeziei, în afara interesului teoretic intrinsec, prezintă un pronunțat caracter aplicativ, după cum o dovedește și „Teoria figurii Pămîntului“, de general maior inginer Vasile Dragomir, conferențiar universitar doctor inginer Dumitru Ghițău, locotenent colonel doctor inginer Mihai Mihăilescu și locotenent colonel doctor inginer Mihai Moraru, apărută recent în Editura tehnică.

Prestigioasa editură de limbă engleză „Elsevier Scientific Publishing Company“ din Amsterdam a comandat la Editura tehnică versiunea engleză a lucrării.

SUB ZODIA CIVILIZAȚIEI SOCIALISTE

Se întorc acasă moții

Abrudul are străzi înguste. Astăzi par mai mult niște alei printre case. Amănuntul, pînă de curînd, n-a prea deranjat pe nimeni. Acum, cînd sînt necesare căi de acces mai largi, moții îți spun liniștiți că și le vor face. Primarul Ștefan David, încărcat de grijile dezvoltării orașului, nu pare deloc supărat de această sarcină în plus pe care o implică inexistentele — deocamdată — drumuri moderne ale localității. Străzile foarte strîmte au rămas cum au fost croite de romani în Dacia Felix. În glasul celor care îți dau, în treacăt, această explicație, simți mîndria. Pentru că moții au fost și au rămas mîndri. Fără ostentație. Calmi, liniștiți, ca înălțimile domoale ale Apusenilor. Mîndria lor este din zona firescului cum mai poate fi numai mîndria stîncilor sărace ocrotitoare de aur.

Abrudul are deocamdată doar cîteva ateliere, în care lucrează o parte din localnici. Binale, mobilă țărănească, sîrmă împletită — în valoare de treisprezece milioane de lei pe an! — cojoace, șiroupuri și conserve din fructe de pădure. Desigur, înșiruirea nu se referă la chiar toate activitățile. Oricum, însă, aceste ateliere explică și ele de ce populația orașului a crescut în ultimii doi ani cu mai bine de două mii cinci sute de locuitori, peste cei cinci mii două sute paisprezece cîți înregistra ultimul recensămînt. Primarul are în vedere, de pe acum, Abrudul anului 1985 care va avea o populație aproape de trei ori mai numeroasă. O filatură de bumbac și fire pieptănate va lucra, deja, peste doi ani. Multe tinere au și fost trimise la alte filaturi din țară, la școli de calificare, unde vor învăța noile meserii. Viitorii maiștri au plecat și ei la școli. Cînd va funcționa la întreaga capacitate, întreprinderea va asigura ocuparea forței de muncă feminine în cea mai mare parte.

Dar cel mai important obiectiv este, fără îndoială, COMBINATUL MINIER AL CUPRULUI ROȘIA-POIENI, ce se construiește aici, acasă la moți, lîngă Cărpiniș lui Cloșcuț — localnicii, în împrejurimile Abrudului, și astăzi îl numesc așa pe martirul de la 1785, ca pe unul dintr-ai lor care nici n-a-mbătrînit, nici nu se tem că nu se-ntoarce din drumurile lui prin țară — iar combinatul a devenit o mare mîndrie a abrudenilor, încă înainte de a produce. Pînă nu prea de mult, pentru că n-aveau unde se încadra la ei în oraș, moții de aici luau tot mai adesea drumul altor localități și zone ale țării, unde se dovedeau muncitori harnici și pe unde își purtau dorul de vatra și de munții lor. Pentru că moții nu ascund niciodată și niciunde măsura tulburătoare în care sînt și rămîn legați sufletește de munții lor, de priveliștile pădinilor natale. Așa se face că noile locuri de muncă, create în ultimii ani, le-au oferit multora prilejul să se întoarcă acasă. Acum revin tot mai mulți la combinatul cuprului. Unii s-au și întors deja, alții s-au interesat de fazele lucrărilor și insistă ca, în momentul creării altor posturi, în care meseriile lor vor avea căutare, să poată reveni și ei acasă. „Avem foarte multe cereri la serviciul personal, spunea Ioan Ciulea, șeful serviciului, el însuși moț din satul Mogoș, la vreo douăzeci și doi de kilometri de aici. Deocamdată, prea multe nu le putem oferi. Casă nu le putem da multora. Abia sînt gata vreo sută de apartamente. Sigur, se construiesc blocuri. Vor fi și case. Dar nici nu pun condiții. Poate vi se pare un pic ciudat, dumneavoastră care veniți din București, să vă spun eu așa ceva, dar oamenii aceștia nu cer să primească întîi apartament, pentru că ei primesc și așa un lucru de neprețuit, pe care nu li-l poate da nici un serviciu personal, dar li-l oferă dezvoltarea economico-socială a vetrei lor, așa cum a hotărît conducerea partidului, personal tovarășul Nicolae Ceaușescu. Întorși de prin țară, acum că au ce munci la ei acasă, într-un Abrud care devine oraș modern, moții noștri, înainte de a primi apartamente, primesc înapoi munții. Se-ntorc de prin orașe mari, în care lumea se luptă să-și facă buletin, unii chiar din Capitală".

Combinatul minier al cuprului are sediul în centrul orașului, în clădirea unde a fost, încă de pe vremea stăpînirii austro-ungare, judecătoria Abrudului. Niciodată nu li s-a făcut moților dreptate între zidurile acestea ca acum cînd aici nu mai este judecătorie. Dealtfel nici procese nu mai sînt azi multe între oamenii locului. Într-adevăr, nu de judecătorie duceau lipsă acești coboritori din aurarii daci, cărora nedreptatea stăpînirilor străine le sublimase jalea și gîndul în acel cutremurător **„munții noștri aur poartă, noi cerșim din poartă-n poartă"**.

Oameni ai căror părinți trebuiau să fure lemne din propriii lor codri pentru ciuberele cu care băteau drumurile prin țară după hrană, azi fac orice pentru dezvoltarea modernă a zonei lor. Pe lîngă cei cu meserii pe care le pot practica acum aici, simpli țărani de prin sate au venit să lucreze la șantierele constructorului marelui combinat. Se dovedesc stăruitori și deosebit de pricepuți în diverse meserii, chiar cei care n-au **țincuș**, acesta însemnînd, în graiul localnicilor, țidulă, diplomă, atestat, document, act scris care confirmă o îndreptățire, o situație socială, profesională.

Grupul de șantiere are sediul în fostul local al ocolului silvic. Prin tradiție, aici a fost, de sute de ani, **casa pădurarilor.** În 1784 în acea casă s-a pus la cale, cu pădurarii, vînzarea și prinderea lui Horia. Iar, după ce i-au prins, la 27 decembrie, pe el și pe Cloșcuț, povestesc și azi localnicii cu privirea înnourată, convoiul care-i ducea spre închisoarea Bălgradului a ajuns, la 31 decembrie, la Abrud. Cum mai era încă drum lung pînă la Alba Iulia, oamenii stăpînirii au poposit aici. Tot în **casa pădurarilor.** În pivniță acelei case au stat cei doi, în lanțuri, acea noapte. Și era noaptea de Anul nou a anului 1785. Acum, deasupra acelei pivnițe, în încăperile sediului grupului de șantiere, moții vin să ceară de lucru, se oferă simplu să lucreze și ei. Constantin Todea a venit din Bistra și este șef de echipă la șantierul nr. 1 Musca. Lucrează cu oamenii săi la drumurile de acces în obiectiv, nerăbdător să vadă cu ochii lui, acolo în Musca, pe dealul Piciorului, lîngă pîriul Blinda, cum va funcționa, nu peste mult, uzina de prelucrare a minereului. Din același sat, Bistra, sînt și dulgherii Iosif Birla și Ioan Marcu. Ca ei au făcut mulți. Zeci, sute de bărbați de prin satele din jur. Lucrează la drumuri, la amenajarea diverselor puncte de lucru ce urcă, mai sus de Roșia Montană, pînă în punctul numit Curmătură, de unde se deschide privirii panorama împrejurimilor. Acolo, într-un peisaj de brazi îmbrăcați feeric în lumina zăpezii înghețate, l-am întîlnit pe maistrul Ioan Barbu, electromecanic, specialist în montarea excavatoarelor de mare capacitate. Are 39 de ani, și mai are, pe lîngă destoinicia în meserie, recunoscută și respectată de tăți cei din jur, un optimism, o bună dispoziție molipsitoare, luminoasă ca peisajul sclipitor și curată ca aerul pădurilor de brazi. E mîndru că s-a-ntors acasă, că este unul din meșterii prețuiți la combinatul cuprului. S-a născut în București, unde îi duse viața pe părinții săi. Dar ei, părinții, erau din Abrud. Aici îi sînt neamurile, aici și-a petrecut toate vacanțele, mulți dintre prietenii copilăriei și adolescenței sale sînt de aici. A mai lucrat la Turda, a lucrat și la Aleșd. În toamna lui 1978 a venit de la Deva. De ce? Primul lui răspuns este: „De mic mi-au plăcut munții". Apoi continuă: „Mi-am dorit mult să revin. M-am dus prin multe locuri. Aici mă întorc. Sînt acasă. Mulți prieteni din copilărie, plecați și ei prin alte părți prin țară, mi-au spus că vor face la fel". A montat, în Curmătură, un excavator EKG de 4,6 metri cubi. A făcut deja pregătirile pentru montarea unuia de 8 metri cubi. Desigur, nu singur. Sub conducerea lui au mai lucrat un macaragiu și încă 14 oameni. Fiind aceștia maiștri, subingineri și ingineri. Și toți au lucrat bine. Și toți îl iubesc și-l respectă pe Ioan Barbu, pentru că au ce învăța de la el. „Este un excelent meseriaș și un om de rară omenie", spune despre Ioan Barbu tovarășul Ioan Ciulea. Și nu este acest moț, Ioan Ciulea, omul care să laude pe cineva degeaba. La cei patruzeci de ani ai săi, Ioan Ciulea are în spate mulți ani de muncă încordată. Stăruitoare. Muncă fizică și muncă intelectuală, cum spune, fiind bune mai ales împreună, după părerea sa. Și nu este o părere oarecare. Omul acesta a fost ani buni miner, apoi maistru miner, pentru ca după aceea să facă, la fără frecvență, Facultatea de științe economice. Cunoaște bine meseria, cum cunoaște și locurile cu toate padinile și oamenii pe care-i întîlnim. Îmi arată piscurile domoale de o parte și de alta a Curmăturii, piscuri care vor fi „rase" în curînd. Așa va începe lucrul efectiv de scoatere a minereului. Jos, peste locuri inaccesibile, îmi arată, pe Valea Roșiei, niște ochiuri de apă. Sînt lacuri artificiale, făcute încă de dacii care scormoneau minereul în care căutau metalele munților lor. Brațul întins al acestui miner din Țara Moților îmi arată jos Tăul Țarinii, mai sus Tăul Brazilor, apoi Tăul Anghelului și, în sfîrșit, cel mai aproape de noi, Tăul cel Mare. Ne întoarcem după ce mai ridicăm o dată privirea, ca să cuprindem uriașul excavator pe care Ioan Barbu l-a pregătit de lucru. Drumul abia tăiat de constructori și amenajat pentru utilaje grele, prin locuri pe unde, de la începutul lumii, nu s-a umblat decît cu piciorul și cu calul de căpăstru, ne duce înapoi printre oameni care au scos peisajul din liniștea lui milenară cu mașinile și cu forfota lor. Printre povîrnișurile de deasupra satului Corna se văd alte tăuri la fel de vechi: jos Tăul Găurilor, apoi Tăul lui Cartuș, și sus Tăul Cornii. Pe dealul Gherghelcului, locul păsunilor tăcute l-a luat freamătul șantierului. Aici lucrează formația condusă de maistrul Viorel Ștefan. E moț din comuna Blăjeni. De ce a venit aici? Păi, n-a venit. Același răspuns: s-a-ntors acasă. **La țopli** lui. Așa îi se zice, aici, moților de pe toată Valea Arieșului, spre deosebire de moții crișeni de pe văile Crișurilor și de moții bihoreni din depresiunea Vașcău-Beiuș. „Cu cei de la montaj am 31 de oameni, spune. Vom face treabă bună. E și greu, nimic de zis. Acuma mai e și frig, da' iarna e iarnă, iar treaba noastră e altceva. Noi ne facem lucrul. Eu mi-am făcut ucenicia la Barza, pe urmă am fost miner în Apuseni. După ce am făcut școala de maiștri, șase ani am lucrat la Leșu Ursului, dar m-am întors către casă. Mai întîi la Zlatna, iar, acum, aici. De unde ne aflăm în clipa asta, e o zvîrlitură de piatră pînă la Blăjeni, se și vede un vîrf de munte, ia, acela, se vede!, care ține umbră satului. E drept că nu prea sînt primăverile lungi, dar e frumos la noi, la Blăjeni, și satul e vestit pentru cireșii lui. Nu se supără nimeni că zic cei din satele de mai jos, unde e mai cald, că noi ne facem gardurile în fiecare an din nou, pentru că le ardem vara sub cireși: ca să se coacă mai repede cireșele. Dar să știți că la noi nu sînt numai cireși, sînt și oameni ca lumea. Ce, credeți că degeaba s-a petrecut acolo una din luptele răsculaților conduși de Crișan, cu oamenii împărăției?..."

Sînt multe în adevăr cuprinse în vorbele acestor oameni care îți spun că se întorc aici pentru că le plac munții. Sînt povești, sînt minereuri, sînt cireși, sînt părinții și moșii și strămoșii lor, este întreg acest Abrud mustind de istorie și de eroism, plin și azi, la tot pasul, de amintirea lui Horia și a tovarășilor săi, de amintirea lui Iancu, parcă trăind încă printre acești munteni sublimi care-și iubesc pînă la jertfă munții, sînt Apusenii, în întregime, cu vraja lor, după cum este și înțelegerea lucidă a nevoii actuale de ridicare, de industrializare, de modernizare a zonei. Toate se cuprind în aceste cîteva vorbe pe lîngă care, fără să-i cunoști mai bine pe cei ce le spun, ai putea trece ca un simplu călător.

Aici, pe Ghergheleu, îl găsim și pe inginerul Ioan Boalea. Are 32 de ani, e din Cîmpeni, montează excavatoare în formația lui Ioan Barbu și s-a reîntors acasă. Se consideră acasă nu numai datorită distanței pînă la Cîmpeni, „dar am crescut aici, nu mă pot simți la fel în altă parte". Are patru copii și ne spune, zîmbind, că numai pe unul poate să-l facă miner. Se vede că așteaptă să-l întrebi de ce și nu-l las să aștepte. „Păi, zice, el e Ioan, și-i cel mai mic. Și ar mai fi ceva. Ceilalți sînt Oana, Zamfira și Minerva-Ștefania". Alături de acest tată fericit, zîmbește un tînăr cu ochi albaștri. Față de adolescent cu scufie. Nu-ți vine să crezi că are și el 32 de ani. Se numește Constantin David. E unul din cei mai îndrăgiți muncitori între colegii lui. E din Corna, satul care a dat numele său și unuia din locurile amintite. Ce meserie are? „Buldozerist, excavatorist, mecanic, de tăte", răspunde vesel. A fost mereu pe șantiere. Ține să nu uit că a lucrat și la hidrocentralele de pe Valea Someșului. Ce-i place mai mult? „Îmi place să obiesc munții, să-i îmbrud". În veselia lui și în aceste cuvinte simți ceva din forța, din temeinicia, din optimismul moților care fac drumuri mai trainice decît generalii romani. Și căile de acces pentru utilaje grele sînt doar lucrări auxiliare aici.

Drumul pe care continuăm să coborîm e închis. Așteptăm să sune sirena care anunță că se poate merge în siguranță după ce, cît umblasem sus, aflu că circulația fusese întreruptă după un orar zilnic, pentru pușcăturile celor de la Exploatarea minieră Roșia Montană. Trecem pe lîngă dealul fostei cetăți de la Roșia, unde se lucrează. La Roșia Montană, un muzeu în aer liber grupează utilaje de minerit și pietre funerare romane, alături de clădirea unui muzeu al mineritului în zonă și alături de intrarea în galeriile romane unde, după ce coborî 157 de trepte abrupt, te afli în labirintul, păstrat încă, al galeriilor săpate cu dalta, în roca dură, din care aurul Daciei lua drumul strălucitoarei Rome, la începutul mileniului.

La combinatul cuprului, în Abrud, îi găsesc — întorși de la Alba Iulia unde fuseseră chemați pentru treburi grabnice și de unde directorul Agop Agopian a fost chemat direct la București — îi găsesc pe Iosif Cioara, președintele C.O.M., și pe directorul adjunct, inginerul doctor Nicolae Zăvoianu. Amîndoi sînt de-ai casei în combinat și-n întregi munții de aici. Amîndoi mineri de meserie. Ca pe atîția alții, vestea construirii combinatului i-a cucerit de la început. Iosif Cioara e chiar din Abrud. Aflu că oameni asemenea celor cu care vorbisem la punctele de lucru de sus sînt deja foarte mulți. Inginerul șef mecanic George Călămar a venit din București, pentru că n-a uitat că el este, de fapt, din Brad. „Pe nea Gică — spune doctorul în ingineria mineritului, Nicolae Zăvoianu — îl cunoaștem de 18 ani. Acum locuim în aceeași cameră la bloc. Nu scap de hățișurile mecanicii nici acolo; dar nici el de ale mineritului. Ni se întîmplă, nu o dată, ca o întrebare rostită cu glas tare în puterea nopții să ne alunge somnul la amîndoi. Și, uite-așa, de multe ori asemenea nopți de discuții pe îndelete ne limpezesc diminețile care ne așteaptă cu problemele lor. E un om admirabil nea Gică. Avem însă mulți oameni de ispravă, cred că aș fi nedrept să fac o selecție de nume pentru dumneavoastră". Președintele C.O.M. ține să spună că, de fapt, toți cei care vin la combinat vin cu o mare dragoste nu numai pentru meseria lor dar și pentru aceste locuri. Și, desigur moții iubesc locurile copilăriei lor, iar dragostea aceasta îi aduce pe tot mai mulți de pe unde se află. Ca să nu mai vorbim de cei care nu trebuie să se întoarcă de niciunde. La 3 ianuarie 1978 s-au prezentat la muncă patru sute de mineri pensionari gradul trei. Majoritatea fuseseră mineri în subteran. S-au adaptat, au lucrat foarte bine, mulți s-au calificat zidari, dulgheri, fierari-betoniști, unii au cerut să nu mai fie pensionari.

Da, moții fac singuri drumurile pe care nu le aveau, așa cum își fac acest combinat al cuprului care va prelucra în 1982 trei milioane de tone de minereu, iar în 1988 cincisprezece milioane de tone. Mulțimea de cereri de la serviciul personal este un amănunt firesc. În clădirea fostei judecătorii a Abrudului nu mai este judecătorie. Este locul unde capătă expresie adevărata dreptate pe care moții și-o află, ca toți oamenii țării, în politica partidului de dezvoltare a patriei.

DORIN GHERGHINESCU ■

Doctorul Florea Dinu animă un avanpost

al luptei pentru sănătatea omului:

Centrul de cercetare și asistență în stomatologie din Cîmpina

Rare sînt cazurile în care reporterul se încumetă, dintr-un motiv sau altul, să pătrundă adînc în viața celui despre care scrie, el staționînd cel mai adesea în perimetrul activității profesionale a respectivului, ferindu-se pe cît posibil de referirile intim biografice. Ocupîndu-ne în cele ce urmează, nu pentru prima dată în paginile revistei, de doctorul Florea Dinu din Cîmpina, vom proceda altfel, încălcînd în mod deliberat regulile jocului și abordînd subiectul din zona biografiei personajului, stomatolog și inventator de elită, încercînd să-l facem pe cititor părtaș la o viață plină de tulburătoare simboluri, pe care ne permitem s-o socotim, veți vedea imediat de ce, oglindă fidelă a climatului de muncă, de întrajutorare și cinste din România socialistă, climat prielnic, prin legile și instituțiile sale, realizării celei mai depline a fiecărui cetățean, indiferent de starea lui socială.

Abandonat în chiar ziua apariției pe lume, Florea Dinu a crescut la o casă de copii din București, pe strada Mihail Moxa. Cel care nu-și va cunoaște mama decît întîmplător și tîrziu, în preajma majoratului, și rămas în cămin vreme îndelungată, părăsindu-l abia în anul terminării facultății, în 1961. Dornic, aproape inutil să mai explicăm din ce motive, să-și întemeieze o familie, el s-a căsătorit în același an, cu o proaspătă farmacistă, Elena, iar familia Dinu se va dovedi și va rămîne trainică, întărită repede pe nașterea copiilor, mai întîi Daniela și apoi Adrian. După absolvirea facultății, între fruntașii promoției, tînărul stomatolog a cerut să fie repartizat într-un centru muncitoresc, socotind gestul său, taxat de unii drept un romantism fără capătîi, ca pe o primă și firească, neputincioasă încercare de a întoarce societății o parte, cît de mică, din datoriile morale și materiale față de omenia și grija colectivității. După cîțiva ani petrecuți între harnicii petroliști din Moinești, s-au mutat la Cîmpina, oraș în care Florea Dinu va cunoaște satisfacții de tot felul, asupra cărora vom zăbovi mai departe, și, între altele, bucuria de a fi primit, ca răsplată a seriozității și temeiniciei muncii sale, în rîndul comuniștilor.

La Cîmpina, urbe care l-a adoptat cu repeziciune, doctorul Dinu a continuat să acorde o atenție deosebită durerii pacienților, dar a căutat și găsit resurse și timp spre a se ocupa, după orele de program, de cercetare, compensînd, mai ales în prima perioadă prin tenacitate și entuziasm, sărăcia condițiilor și putinătatea mijloacelor. După cîțiva ani de tatonări, din care nu vor lipsi înfrîngerile de moment și, ca să respectăm integral adevărul, nici capcanele de tot felul, întinse de ignoranța sau reaua-voință a unor confrați, soții Dinu s-au făcut cunoscuți stomatologiei românești prin obținerea celui dintîi brevet de invenție, numit „Medicament opoterapic și procedeu de preparare a lui". Despre noul produs, intrat în fabricația întreprinderii „Biofarm" sub numele de Efdimogen, s-a mai scris, așa că nu vom insista. Se cade însă să spunem că el reprezintă un extras din pulpă dentară de bovine, fiind întrebuințat, cu rezultate terapeutice remarcabile, în profilaxia cariei, a parodontozei, în gingivite, în stomatite și, prin extindere, în plăgi și chiar în fracturi. Ba mai mult, s-a constatat și s-a demonstrat că Efdimogenul, preparat într-o anume concentrație, poate inhiba dezvoltarea celulei neoplazice, gama lui de folosință fiind în continuă lărgire.

Devenit un nume de circulație în stomatologia noastră, Florea Dinu nu s-a culcat, cum se zice, pe-o ureche, ci a continuat, în pofida piedicilor, să caute și să iscodească. Ajutat de tehnicianul Ion Misiricof, a pus la punct, peste puțină vreme, un aparat original, conceput, proiectat și realizat integral cu forțe proprii, menit să înlăture, în forma sa inițială, durerea pacienților în timpul intervențiilor stomatologice. În 1974 l-a brevetat, apoi, observînd că el poate fi folosit într-o serie întreagă de alte afecțiuni, unele socotite incurabile după terapia clasică, l-a diversificat, obținînd, pe baza aceluiași principiu de funcționare, 3 variante, numite Stoma-Dimi, Neuro-Dimi și Anfalgic-Dimi.

Gîndit pentru tratamentele stomatologice, scoase complet de sub imperiul durerii, complexul de aparate electronice multifuncționale și-a dovedit utilitatea nu numai în nevralgiile de origine dentară, ci și în paraliziile și spasmele faciale, în nevralgiile trigeminale, în fracturile maxilare, în sindromul Malbius, în afecțiunile inflamatorii cronice și acute, în nevrite, în granuloame, în fistule, în chirurgia orală benignă și malignă și așa mai departe. Ușor de mînuit și cîntărind numai cîteva kilograme, aparatul e prevăzut cu 2 electrozi, unul fiind ținut în mînă de bolnav, celălalt fixîndu-se în regiunea intervenției sau la nivel central, în zona de proiecție. Primul lot de Stoma-Dimi, 15 bucăți, realizat la Fabrica de echipamente electrice și periferice București, sub directa îndrumare a inventatorului, e gata, el urmînd să fie livrat mai multor clinici universitare de specialitate, care au manifestat un interes deosebit pentru descoperirea doctorului Dinu.

Pentru a încheia acest scurt capitol dedicat aparatelor realizate la Cîmpina, să adăugăm că de serviciile lor s-au bucurat, în ultimii 4 ani, peste 15 mii de pacienți, sosiți din țară și de mai departe, din Grecia, Italia, Israel, Turcia, S.U.A., Austria etc., bolnavi care au avut numai cuvinte de laudă la adresa doctorului Dinu și a colaboratorilor săi, recăpătîndu-și, după ce ani și ani bătuseră la ușile diverselor clinici, dreptul la zîmbet și la optimism. Alte 12 mii de cereri, aprobate de Ministerul Sănătății, își așteaptă rîndul la Centrul de cercetare și asistență în stomatologie de pe Bulevardul Culturii din Cîmpina, deschis la 1 decembrie 1977, prima unitate de acest gen din țară, de statutul și activitatea căreia ne vom ocupa mai jos, nu înainte de a scrie cîteva rînduri despre cel de-al treilea brevet de invenție al soților Dinu. Oficializat în 1977, el se numește „Aparat pentru descimentarea lucrărilor fixe" și, judecînd după atenția cu care a fost înconjurat, de specialiști români și străini, la ediția din 1978 a Tîrgului internațional de la București, unde a fost prezentat, se bucură de un larg interes în perimetrul stomatologiei, permițînd descimentarea automată a lucrărilor dentare, refacerea și montarea lor în condiții de maximă securitate și eficiență terapeutică. Ajunși aici, e de datoria noastră să adăugăm, folosind informații proaspete primite direct de la sursă, că alte 10 invenții sînt în curs de a fi finalizate la Cîmpina, Elena și Florea Dinu fiind pe cale de a înainta spre brevetare rezultatul altor noi și temerare cercetări, referitoare, nu intrăm în amănunte din motive lesne de priceput, la sintetizarea smaltului artificial și la realizarea unui preparat medicamentos original, cu efecte puternic regeneratoare pentru celula obișnuită și pentru cea nervoasă. Totodată, soții Dinu parcurg ultima corectură a cărții „Concepții noi în odontostomatologie", a cărei apariție în librării nu va mai întîrzia mult.

Florea Dinu, stomatolog și inventator de elită, prin strădania căruia mulți oameni și-au recîștigat zîmbetul.

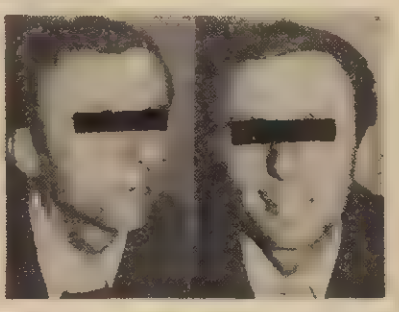

Din dosarul cu dovezi științifice al doctorului Dinu, am obținut, după destule insistențe, imaginile de mai sus. În stînga fiecărei perechi de fotografii, pacientul în clipa începerii tratamentului ; în dreapta, pacientul vindecat, cu un facies normal, după folosirea serviciilor aparatului Neuro-Dimi, gîndit și proiectat la Cîmpina.

Centrul de cercetare și asistență în stomatologie din Cîmpina, un așezămînt medical de avangardă, minunată întruchipare a grijii față de om.

O familie în slujba sănătății oamenilor și a ideilor îndrăznețe : Elena și Florea Dinu.

Cum spuneam, apreciind cum se cuvine activitatea de excepție a medicului Florea Dinu, doctor în științe medicale, inventator și autor a peste 120 de lucrări științifice, tipărite în țară și peste hotare, ministerul de resort a hotărît înființarea la Cîmpina, pe Bulevardul Culturii, la numărul 27, a unui centru stomatologic destinat asistenței și cercetării, nefăcînd altceva decît să apropie, pe linia înțeleptelor documente de partid, latura de cercetare de activitatea practică propriu-zisă. Zilele trecute, la cumpăna dintre ani, am vizitat unitatea respectivă, prima cu acest profil din țară, găsind, pe de-o parte, o muncă intensă, în cabinete și laboratoare, pe de alta, o afluență neobișnuită din partea pacienților, atrași aici de renumele doctorului Dinu, de priceperea și strădania mai tinerilor săi colaboratori, medicii stomatologi Angela Vișan, Radu Vișan și Ion Manea. Din toate punctele de vedere, de la curățenia unei clădiri la renovarea căreia, dictată cu promptitudine și simț civic, de organele locale, oamenii centrului au pus, alături de zidari și dulgheri, mîna și sufletul, pînă la mulțumirea pacienților, tratați cu mijloace terapeutice dintre cele mai moderne, unele în premieră științifică absolută, un așezămînt medical de avangardă, minunată întruchipare a grijii arătate de societatea noastră omului, sănătății sale. Omițînd, cu bună știință, activitatea unității pe linie de cercetare, dezvoltată pe baza unor contracte ferme, încheiate cu Academia de Științe Medicale, să notăm că, în 1978, centrul a acordat asistență la peste 20 de mii de bolnavi, el deținînd un excelent indice de eficiență și profilaxie. Spre a nu lungi vorba, să spunem că, în întreg anul 1978 s-au extras aici, după o statistică inatacabilă, exact 8 dinți ! !

Nu încape nici o îndoială că, pe temeiul rezultatelor mai vechi, doctorul Florea Dinu și colaboratorii săi merită înființarea unei asemenea unități, lucru pe care i-au înțeles cu rapiditate și clarviziune organele județene și orășenești de partid și de stat, care au insistat ca centrul respectiv, primul din țară, să fie organizat la Cîmpina și nu, cum s-a vînturat ideea la un moment dat, într-un oraș universitar. Rezultatele înregistrate după 1 decembrie 1977 au confirmat pe deplin justețea acestei alegeri, numai că, din păcate, în unele privințe, lucrurile nu sînt tocmai cum ce ar trebui să fie și activitatea centrului, îndeobște în domeniul cercetării, suferă. Deși foarte căutat, de pacienți locali și, mai ales, de pacienți din alte orașe și județe ale țării, ca să nu mai vorbim de solicitările sosite din străinătate, Centrul de cercetare și asistență în stomatologie de la Cîmpina are un statut ciudat, el funcționînd în prezent pe structura spitalului orășenesc, al cărui director economic, Bogdan Popescu, a găsit și continuă să găsească de cuviință să submineze, unde și cît poate, munca și realizările colectivului condus de Florea Dinu, fără ca cineva să-l tragă la răspundere pentru miopia sau lipsa lui de competență. Scriind că, aici, realitatea a luat-o mult înaintea actelor, nu exagerăm cu nimic, doar punem degetul pe rana cea mai dureroasă a oamenilor centrului, arătînd că, deși el funcționează, cu rezultate excelente, de mai bine de un an, ordinul lui de înființare întîrzie să apară, întîrziere cu nimic justificată, capabilă însă să creeze o serie nesfîrșită de tracasări și încurcături.

Toate cele de mai sus sînt, firește, aspecte oarecum secundare ale chestiunii pe care, sîntem siguri, conducerea Ministerului Sănătății le va analiza cu discernămînt, luînd măsurile care se impun, spre a permite acestui deschizător de drumuri pe nume Florea Dinu să-și dedice timpul și energiile căutării noului, valorificării lui cît mai depline, în interesul miilor de oameni ai muncii din această țară. Dincolo de ele, Centrul de cercetare și asistență în stomatologie din Cîmpina există și el funcționează, chiar dacă fără un ordin semnat și parafat, cu toate motoarele în plin, scoțînd, zilnic, zeci de bolnavi din durere, redîndu-i sănătoși și optimiști familiilor și locurilor lor de muncă, deși maladiile cu care ajung uneori aici sînt socotite, după toate tratatele de medicină, incurabile.

Om al acestor timpuri, crescut și educat de ele, Florea Dinu încearcă, în fiecare gest și în fiecare acțiune, să-și mai achite o parte din datoriile față de societate. Avem toate motivele să credem că reușește și că drumul său, garantat de climatul de adevăr și cinste din România socialistă, e unul drept, care duce la țintă.

TRAIAN IORDACHESCU ■

SUB ZODIA CIVILIZAȚIEI SOCIALISTE

Ce loc ocupă în meniul alimentației publice

BUCĂTĂRIA ROMÂNEASCĂ

RESTAURANTE MARI, RESTAURANTE MICI — ACELAȘI MITITEI

Bucătăria românească și-a căpătat o mare faimă în lumea întreagă. Aproape nu există țară europeană, și nu numai europeană, unde să nu se vorbească, sau să nu se prepare cîteva din renumitele bucate românești. În multe țări primele cuvinte pe care le rostesc cei ce ne-au vizitat sînt : mititei, sărmăluțe, mămăligă, plăcinte, saramură. Cunoscutul actor englez Peter Gilmore, alias James Onedin, care nu demult ne-a vizitat țara avea să declare : „...ador bucătăria românească".

Fără îndoială că în menținerea și păstrarea nealterată a acestei bogății naționale un rol de seamă îl au unitățile de alimentație publică numite lapidar : restaurante.

Acestea fiind zise, să vizităm, împreună, dragi cititori, cîteva unități de alimentație, pentru a verifica la fața locului felul cum se prezintă și cum se recomandă produsele culinare de tradiție.

Așadar, prima unitate pe care o vizităm se află în vecinătatea Gării de Nord și se numește „Astoria". Aparține Ministerului Turismului. Interlocutorii noștri : Alexandru Murgoci, șef de sală, și Alexandru Nicolae, bucătar șef. Consultăm listele de bucate. Preocuparea pentru bucătăria tradițională există, dar nu în suficientă măsură. Lipsesc ciorbele de fasole, de verdețuri sau varză albă, mîncărurile cu castraveți, frigăruile etc. De ce e atît de limitată lista produselor tradiționale, cînd rețetarul vă dă posibilitatea să preparați sute de mîncăruri ?

— Problema e mai complicată decît o vedeți dumneavoastră, intervine șeful de sală. La noi vin foarte mulți turiști și căutăm să alegem din bucătăria românească ce este mai reprezentativ. Nu este deloc ușor deoarece turistul străin nu suportă o mîncare schimbată radical față de bucătăria din țara sa. Apoi, un bemol la cheie ne pun și ghizii care din dorința de a nu avea dureri de cap, merg pe linia minimei rezistențe, adică nimic nou ci preparate deja acceptate. Cu toate acestea, am luptat și am reușit să introducem în meniurile pentru străini mămăligă cu brînză, tochitură, sarmale ori renumita tocăniță.

— Problema ridicată de dumneavoastră am sesizat-o și eu de mai multă vreme, intervine bucătarul șef, dar, după mine, alta e cauza. Nu avem ospătari de ținută, îndrăgostiți de meserie. Degeaba propun eu un produs gustos, hrănitor din bucătăria românească dacă el, ospătarul, nu mă ajută în sensul de a-l recomanda. De aceea nu pot înțelege de ce la Capșa au fost repartizați numai ospătari de înaltă calificare, fiecare dintre ei putînd fi un perfect șef de sală; și nu s-a făcut o împărțire mai judicioasă, în sensul ca să fie incluși și lucrători mai slabi care, după părerea mea, în compania așilor și-ar fi îmbunătățit serviciul. În felul acesta am fi beneficiat și noi de unele elemente deosebite care ne-ar fi înțeles străduințele în menținerea unei bucătării românești diversificate.

Trebuie să recunoaștem că discuția cu interlocutorii noștri pe linia spinoasă dar plină de satisfacții a bucătăriei românești devine din ce în ce mai interesantă și, cu toate că am avut grijă să mîncăm înainte de a pătrunde în incinta localului, ne lasă gura apă nu pentru că am fi gurmanzi înrăiți, ci datorită faptului că interlocutorii noștri se dovedesc pasionați ai meseriei vorbind cu atîta dăruire despre ceea ce înseamnă o sărmăluță ca la mama acasă, încît mai că uităm pentru ce am venit. Deci înapoi la carnetul cu notițe pentru a vorbi despre celebrul grătar românesc care în ultima vreme trece printr-un purgatoriu pe care nu-l merită. S-au pierdut pe drum cărbunii, au apărut infraroșiile, s-a schimbat fața burnelor. Șeful de unitate ne intuiește gîndurile și ține să adauge :

— Grătarul este în decădere, trebuie reabilitat. Mi se face rușine cînd vin unii turiști care pretind că aiurea se servește un grătar mai gustos decît la noi, în patria grătarului. Cauzele sînt mai multe. În primul rînd renunțarea la cărbuni este un sacrilegiu. Cărbunele are un rol determinant în prepararea grătarului : nu-l usucă, îl pătrunde egal și-i păstrează frăgezimea. Apoi mititeii. Notați, vă rog, că a face mititei este o *ambiție*. Pe vremuri toată lumea făcea mititei dar numai cine-i prepara după toate regulile artei își transforma numele în renume.

— Astăzi cum se procedează ?

— Se fac pe bandă rulantă, la carmangerie. Toate unitățile noastre au mititei de aceeași calitate și cu același gust. Nu se poate. După mine mititeii trebuie făcuți de fiecare unitate, preparați după regulile artei, după gustul și inventivitatea șefului bucătar.

— Ce înseamnă regulile artei ?

— Numai carne de vacă, dată de două ori prin mașină, zeamă de oase, puțin cimbru și puțin usturoi. Mirosurile pentru mici nu trebuie să lipsească. După ce se trag în forme trebuie puși la gheață cel puțin două ore. Apoi la grătarul cu cărbuni, care trebuie să fie veghiat de un grataragiu. E o artă să știi a sta în fața grătarului, motiv pentru care odinioară exista meseria de grataragiu. Dacă tot ați venit la noi, și dacă tot scrieți la ziar, apoi luptați pentru reintroducerea adevăratului grătar. E păcat deoarece avem tot ce este necesar, deci nu avem dreptul să-l modernizăm falsificîndu-l.

Apoi nu uitați că adevăratul grătar se servește pe taler de lemn de tei.

— De ce lemnul și nu farfuria ?

— Lemnul păstrează mai bine bucatele calde, iar mustul cărnii nu se împrăștie ci este menținut la suprafață.

E ora prînzului. Lumea intră în număr din ce în ce mai mare în local. Dorim să ne continuăm raidul, nu înainte de a da cuvîntul șefului bucătar, lucrător de excepție, dacă ținem cont de faptul că în scurta sa carieră a obținut cîteva locuri întîi la concursuri atît în țară, cît și peste hotare.

— În ciuda faptului că materii prime avem din belșug, cei care ne aprovizionează sînt limitați ca mod de gîndire sau lipsiți de profesionalitate. Doresc de multă vreme să capăt carne de berbec. Berbecul preparat cum trebuie e minunat. Vreau să introduc „Berbec à la grădinar" cu multe legume și cu sos de vin roșu, și să-l servesc în test de patru porții. Nu mi-e rușine cu acest preparat pur românesc, drept care l-aș trece la „specialitatea bucătarului-șef".

Pe Calea Dorobanților, într-un elegant local, ființează restaurantul „Primăvara". E duminică seara, localul curat își așteaptă clienții. În Salonul roșu orchestra intonează cu discreție cîteva melodii de altă dată. Liniște odihnitoare, parcă nici nu te-ai afla într-un local de alimentație publică. Din păcate buna impresie ne este anulată de faptul că aici preocuparea pentru bucătăria românească este ca și inexistentă. Cu toate că restaurantul e deschis și la prînz, nu se prepară mîncăruri tradiționale, pe motiv că jos este o linie de autoservire. O asemenea mentalitate ni se pare cel puțin dăunătoare, cu atît mai mult cu cît vine din partea unui responsabil tînăr, care face o bună impresie. În urma insistențelor noastre, acesta recunoaște că bucatele ar trebui să fie mai diversificate, cu atît mai mult cu cît rețetarul este teribil de bogat. Admițînd faptul că, la acest frumos și elegant restaurant, prînzul nu se servește, lumea preferînd linia de autoservire de la parter, ne întrebăm de ce nici pentru cină nu există mai multă inițiativă ?

Lista de bucate care ni s-a pus la dispoziție este neschimbată de peste două săptămîni. Lucru inadmisibil. Miroase a blazare. A blazare a bucătarului șef, a blazare a ospătarilor și mai ales a șefului de unitate în persoana tînărului responsabil de numai 27 de ani, Ion Ilie. Mergînd pe linia aceasta peste cîteva luni lista de bucate se va reduce la cîteva produse. Și apoi ne plîngem că sîntem ocoliți de clienți. În această unitate aparținînd I.A.P.L.-Amzei, nu se găsesc mititei, iar grătarul se face bineînțeles la infraroșii. Unde ești, bătrîne Capșa, ca să demonstrezi cît de dăunătoare este o asemenea teorie ? Pe vremea ta grătarul era grătar, iar pereții nu prindeau miros. Aerisirea atunci se rezuma la un ventilator și totul era mai mult decît în regulă. Descriem un arc și iată-ne în incinta restaurantului „Turn", unitate aparținînd Ministerului Turismului. Purtăm discuția cu șeful de sală, Ion Ciobanu, care ține să ne asigure că la Turn lupta se dă pentru mai multă mîncare, decît pentru băutură. Cum scopul vizitei noastre nu era acesta, nu am verificat scriptic cele afirmate, deci le consemnăm sub beneficiu de inventar. Meniul pe care îl analizăm conține multe preparate tradiționale, dar toate se înscriu într-o arie tematică mică, mergîndu-se mai mult pe rutină conjugată cu un dram de blazare. Părerea noastră este că aici bucătăria și-a extras din rețetar un număr de preparate pe care le amestecă într-o căciulă și iată meniurile pentru mai multă vreme : azi sărmăluțe, mîine tocană, poimîine rasol de văcuță pînă se termină o săptămînă și apoi totul se ia de la capăt. Trebuie să deschidem o paranteză pentru a arăta că în unitățile pendinte de Ministerul Turismului există bunul obicei de a se trece în liminar pe listele de bucate : „specialitatea unității" și „specialitatea bucătarului-șef". Ce trebuie înțeles din aceasta ? Conducerea restaurantului a ajuns la concluzia că anumite bucate îi reprezintă cel mai bine și că ele pot figura pe frontispiciul unității ca piese de rezistență. Asta ar fi la prima vedere, dar cînd am întrebat-o pe bucătara șefă, Smaranda, în ce constă aportul ei la prepararea ochiurilor românești cu mămăliguță de vreme ce le-a trecut ca „specialitatea unității", a ridicat din umeri. Atunci am aflat că de fapt nu are nici o contribuție, că această întrebare a pus-o și dumneaei cînd a venit la unitate, dar i s-a răspuns că preparatele respective au fost stabilite de la centru. De la centru, de la centru, dar, vorba lui Nenea Iancu, să știm și noi. Asta înseamnă cras birocratism și sugerăm forurilor de resort să renunțe la asemenea practici. Specialitatea unității să fie a unității, a bucătarului să fie a bucătarului și nimănui să nu-i pese că nu există diversificare. Dimpotrivă, am zice noi, e bine ca în cîteva restaurante să figureze ca specialitatea bucătarului același produs.

CIORBĂ DE CARAMELE SAU CUM INOVEAZĂ BUCĂTARII

Cu ajutorul unei cărți în două volume purtînd titlul „Bucătăria românească și sănătatea omului", de fapt, după cum ni se spune, o „enciclopedie culinară alcătuită din inițiativa Asociației bucătarilor și cofetarilor" și apărută, în urmă cu cîtva timp, la Editura medicală, am putea înțelege cît de exact știu bucătarii noștri ce este bucătăria românească, mai ales că — după cum ni se atrage atenția — cartea aceasta cuprinde „rețete de mîncăruri alese cu multă exigență și corespunzătoare atît rafinamentului culinar cît și sănătoaselor cerințe ale bucătăriei tradiționale românești, practicată ca sub poala codrului sau la cuptorul țărănesc ori la coliba pescărească".

„Rețetele de mîncăruri alese din bucătăria românească" debutează cu „supa de cartofi cu salam". Salamul se pune cînd fiertura dă „în ultimul clocot". Pînă atunci făcuserăm supă de cartofi obișnuită. După ce i-am adăugat salam, firește, ea se numește „supă de cartofi cu salam", cu aceeași îndreptățire cu care, dacă în respectivul lichid am fi pus pixuri de 2,50 lei, el s-ar fi numit „supă de cartofi cu pixuri de 2,50 lei". Dăm pagina și citim : „Supă de corn flakes". „Oasele se pun la fiert în apă rece, se adaugă sare și zarzavatul tăiat felii. Fărîma se călește puțin în ulei și se stinge cu supă". Pînă aici este limpede : supă de oase. „După care — ni se recomandă — se adaugă fulgi de porumb, continuînd fierberea". Deci, de acum, avem supă de oase cu fulgi de porumb. Însă este, și aceasta, doar o etapă a marșului bucătăresc. „După aceea se drege cu ou și lapte fiert". Făcurăm așadar supă și turnarăm în ea lapte fiert (la 2 kg de oase și 4 litri de apă, 1 litru de lapte). Și încă n-am terminat : „Untul se pune crud, deasupra". Se servește, ni se spune, cu alți fulgi de porumb, presărați, la sfîrșit, peste supă... O mîncare ca „la poala codrului" ! ? Așa ar vrea autorii enciclopediei să credem. Nu credem aceasta, dar recunoaștem că mîncarea propusă nu poate strica sănătății. Deși, ceea ce nu înțelegem este de ce a trebuit să amestecăm supa cu laptele. Mulți preferă, din cîte știm, să mănînce laptele fiert cu fulgi de porumb. Și aceasta tocmai — dacă nu ne înșelăm — că bucătăriei românești îi este caracteristic refuzul de a amesteca „gusturile", de a face combinații culinare incilcite. Se pare totuși că respectiva carte nu înțelege întotdeauna acest adevăr elementar.

Iată, la pagina 284 ni se propune rețeta chifteluțelor „Cosînzeana". Cartofii fierți și trecuți prin răzătoare se frămîntă cu ou, sare și făină, și se fac chifteluțe care fierb în sos. Să vedem acum sosul : în ulei se călește făină, se stinge cu apă și se lasă să fiarbă. „Zahărul se caramelizează pînă prinde a se îngălbeni. Se stinge cu apă caldă și apoi se pune vinul în care se dau în fiert stafidele ; amestecînd totul, rezultă sosul în care se fierb chifteluțele". Rezultă, în cele din urmă, chifteluțe de cartofi fierte în sos de zahăr ars, cu stafide. Toate ca toate, dar de ce trebuie să se numească amestecul acesta „Cosînzeana" ? Fiindcă, din punctul de vedere al bucătăriei românești, este evident că rețeta de mai sus ne propune un talmeș-balmeș culinar, care nu are nimic comun nici cu gusturile noastre și nici cu obligația bucătarului de a ne pregăti sau de a ne da rețete de mîncăruri sănătoase, nesofisticate, de mîncăruri simple și gustoase, așa cum bucătăria tradițională le-a transmis pînă la noi.

De bună seamă, noi nu ne pronunțăm pentru fetișizare și nu credem că prin bucătăria românească de astăzi trebuie să înțelegem — doar — ceea ce mîncau țăranul român sau tîrgoveții acum cincizeci sau o sută de ani. Condițiile moderne de viață au diversificat enorm alimentele tradiționale. Există țări în care s-au făcut mari eforturi și s-au obținut mari progrese în reconsiderarea unor obiceiuri de alimentație, atît în ceea ce privește cantitatea și proporția, cît și prepararea acestora. Și la noi, se știe, s-au obținut succese însemnate în această privință. Însă, după cum se vede, pentru a fi deplin mulțumiți mai este încă mult de lucru și n-ar strica nici dacă bucătarii ar înțelege mai bine și în adevăratul său specific bucătăria românească. Zic, unii dintre ei, că specificul bucătăriei noastre constă, de exemplu, în renumitele sărmăluțe,

„PUI LA PAHAR"
Caricatură de SORIN POSTOLACHE

mici etc. Or acestea, dacă ne este permis să lămurim astfel lucrurile, sînt doar niște **mîncăruri** specifice, pe cînd **specificul**, caracteristica esențială și generală a bucătăriei românești constă, cum mai arătam, în simplitatea alcătuirii acestor mîncăruri, în numărul nu prea mare de elemente care le compun, fără ca ele să fie, prin aceasta, mîncăruri lipsite de rafinament, dacă înțelegem prin rafinament nu încăpățînarea de a orna, să zicem, o mîncare de cartofi cu frișcă sau cu cine știe ce feluri de creme sau de a face — cum ne propune cartea în discuție — „ciolan vanilat", ci mîncăruri cu gust inconfundabil. Să comparăm, de exemplu, mîncarea de urzici — sînt minunate, cu mămăligă ! — pe care n-o găsim în nici un restaurant primăvara, cu chifteluțele „Cosînzeana". Care dintre ele prinde mai bine sănătății omului ? Judece oricine, că nu e greu. Mîncarea aceea simplă, curată, care îți „schimbă singele", cum zice românul, sau chifteluțele de cartofi în sos de zahăr ars, complicate în plus și cu stafide ? De bună seamă, bucătarii au libertatea, ba chiar și obligația, de a inova. Se observă însă că inovațiile lor sînt, citeodată, alături de drum, adică prea puțin în spiritul bucătăriei naționale. Și atunci, pe drept cuvînt, ne punem întrebarea : cine își permite să inoveze astfel ? Și care sînt scopurile urmărite prin aceste inovații ? Poate, în ceea ce-l privește pe bucătarul respectiv, să fie dorința de a fi mai cunoscut decît alții, de a cîștiga o anume rotorietate, fie chiar și prin imaginarea unor ciudățenii culinare. Urmarea acestei situații este însă, cu siguranță, aceea că bucătăria românească se complică nebănuit de mult prin aportul a diferiți bucătari care de care mai „artist", fie cînd execută „opere" originale, fie cînd, doar, pastișează mîncăruri vechi, românești, cărora — fără să înțelegem de ce — le schimbă doar numele. Aceeași enciclopedie culinară ne oferă la pagina 329, volumul întîi, rulade „Cosînzeana", iar în același timp la pagina 330, rulada „mocăneacă". Sînt dacă stai și citești mai atent, unul și același lucru. Atunci, care este contribuția bucătarului ? Că a găsit un nume nou unei mîncări vechi și binecunoscute ? Credem că este, acesta, un efort mult prea mic pentru a justifica faima unui bucătar.

Cum arătam, credem că bucătăria românească de astăzi trebuie să cuprindă mîncărurile tradiționale adaptate — unele dintre ele — cerințelor vieții moderne, cerințelor unei alimentații rționale. Ziceam că nu ținem să mîncăm ca la 1700 și că, astăzi, înțelegem perfect că ne-ar putea plăcea și mîncăruri „compuse" de către alții. Polonezii agreează — aflam tot din cartea citată — omleta sîrbească sau pilaful indian de pește iar ungurii cotlet de porc savoiard. De ce nu ne-ar plăcea și nouă, deci, antricotul a cărui rețetă se află, în cartea citată, și în volumul întîi, la pagina 325 și, mai clară, în volumul al doilea, la pagina 193, diferența dintre ele fiind „numai" aceea că în primul volum se spune că se servește cu garnitură iar în al doilea că „nu se servește cu garnitură". Cu sau fără acest adaos, rețetele respective ne obligă să mîncăm însă, pe lîngă bucata de carne, nuci fierte și prăjite, precum și ciocolată.

Sînt, așadar, cîteva lucruri de reținut : 1) uneori „creația" constă doar în schimbarea numelui unei mîncări vechi ; 2) se „inovează" amestecuri destul de îndepărtate de gustul nostru și chiar de cerințele unei alimentații rționale ; 3) ni se dau sugestii nepotrivite cu fondul tradițional culinar românesc.

Am putea zice chiar că unii încearcă să „caramelizeze" bucătăria românească, dacă avem în vedere că — de exemplu — mîncăruri de legume din care bucătăria noastră și-a făcut o faimă, încep să fie o turnură neașteptată și nedorită din contactul lor cu „zahărul ars". Aceasta în timp ce se apreciază că „țara noastră este foarte bogată în roadele cîmpului, grădinilor de legume, livezilor și că acestea sînt izvoare de sănătate" (am citat din „enciclopedia culinară" amintită).

Cine tulburâ aceste izvoare cu zahăr caramel ?

Acestei întrebări vom căuta să-i dăm și un răspuns, cît mai concret cu putință. Cu alte cuvinte, discuția rămîne deschisă. Deocamdată mai spunem că rîndurile de mai sus au pornit de la gîndul că, pentru noi, „arta" unui bucătar nu este în primul rînd aceea ca el să lucreze meșteșugit etajele unui tort la vreun concurs internațional ținut pe la Viena, Paris sau cine știe pe unde — fiindcă umblă, umblă destul de mult bucătarii noștri — ci munca cinstită — care nu exclude talentul și arta — de a hrăni cu mîncare gustoasă și sănătoasă zecile de mii de oameni care intră în restaurantul unde el lucrează, fără să se mire că la Calafat, Tecuci sau Vințul de Jos și chiar la cei de Sus oamenii nu vor cere, de mîncare, antricot cu ciocolată.

DAN BÎRLĂDEANU ■
DUMITRU ȚEPENEAG ■

Ispita parmenului auriu și alte ispite

Dacă Nicolae Barbu, fost gestionar la unitatea 289 aprozar din Piața Berceni, ar fi învățat ceva din cele opt zile de detenție (fusese condamnat la opt luni închisoare corecțională pentru vînzări cu suprapreț, dar a fost grațiat), poate ancheta de față ar fi avut alt obiect. Dar cum numai în opt zile Barbu n-a avut timp, se vede, să-și schimbe caracterul, revenit la locul unde... „a mîncat lupul oaia", altceva mai bun de făcut n-a avut decît să continue cu aceleași fapte: la 6 octombrie 1977, împreună cu șeful unității, Ion Mititelu, recepționează 1 530 de borcane cu bulion, la prețul de 3,20 lei, și în aceeași zi livrează Grădiniței de copii nr. 193 aproape 700 de borcane cu prețul de 6,90 lei. Fără să se gîndească un moment că frustrează nu numai statul, dar însală și niște copii, furîndu-le astfel din banii alocați hranei, cu alte cuvinte din hrană. Mititelu, acum pensionat, și Barbu, acum picat din nou în lească, au ciupit dintr-o învîrtitură de condei peste 2 500 lei.

Să analizăm cum a fost posibilă, cu alte cuvinte cum s-a favorizat comiterea acestei prime infracțiuni: după legile noastre, a căror respectare și aplicare în practică sînt obligatorii pentru toți, Nicolae Barbu nu trebuia să fie pus să întocmească acte, să minuiască bani sau alte valori, timp de doi ani de zile, chiar dacă între timp pedeapsa lui fusese amnistiată. Nimeni din conducerea Întreprinderii de producere, valorificare și industrializare a legumelor și fructelor Berceni, nici chiar lucrătorii de la serviciul personal, care au obligații stricte în acest sens, nu au respectat această lege. Nicolae Barbu nu numai că nu a fost împiedicat să minuiască valori, ci după numai 5 luni de la grațiere, și după ce comite această infracțiune împreună cu Mititelu, este numit, sfidîndu-se orice legalitate, **șef de unitate** în locul lui Mititelu. Ce putea să facă Barbu, văzîndu-se din nou șef? Nimic altceva decît să-și cultive năravul: așa că, la un control efectuat de organele Miliției, circa 20, se constată că proaspătul șef, pus să coordoneze și să controleze activitatea a circa 20 de oameni, împreună cu cîțiva oameni de-ai săi, vinde din nou cu suprapreț: piersicile de calitatea a II-a, de 4,50 lei kilogramul, le vinde la prețul de 5,65 lei, drept piersici „extra". Piersicile de 2 lei kilogramul, din acestea peste o tonă, le vinde la prețul de 4,50 lei. Așadar, dintr-o altă întorsătură de condei, alte cîteva mii bune. Barbu însală statul, însală copiii, însală cetățenii, e în stare să înșele pe oricine numai ca să-și burdușească buzunarul. Stăm de vorbă cu el, la început își neagă fapta, o descrie într-un fel, după cîtva timp o recunoaște, o descrie altfel, și în cele din urmă zice că regretă. Așa o fi, dar creditul l-a cam consumat.

Am vrut să stăm de vorbă cu colegii lui de muncă, dar ni s-a părut de prisos. De ce? Pentru că aveam să constatăm că majoritatea lucrătorilor de aici sînt rudele apropiate fie ale lui Nicolae Barbu, fie ale lui Nicolae Păuna, al doilea șef de unitate: soția lui Barbu este vînzătoare-casieră în aceeași unitate. Maria Păuna, a doua casieră, este cumnata lui Nicolae Păuna, Alexandrina Păuna, a treia casieră, este soția lui Păuna, șeful, și așa mai departe. Mierea se papă în familie! Ba, mai mult, unul dintre cei doi copii ai lui N. Barbu, în vîrstă de 20 de ani, este tot vînzător, dar, ce-i drept, la un chioșc de încintă, zice el. Așadar, dinastii de vînzători! Să fie, dar să fie cinstiți... Ne îndoim însă, mai ales că unii dintre aceștia și-au părăsit meseriile bune: Maria Păuna, cumnata șefului, a părăsit meseria de electronistă, de la „Electronica", și a venit să fie casieră la aprozar. Soțul ei, aflăm de la dînsa, e tot vînzător, dar la „Alimentara 1". Cine atunci asigură climatul de cinste și corectitudine în această unitate? Nimeni. Chiar dacă Barbu nu mai este, au rămas ceilalți. Am făcut de curînd un control împreună cu locotenentul I. Codreanu de la circa 20 Miliție. În fața noastră, cîțiva cetățeni îi solicitau vînzătorului Gheorghe Filip, mere. „Nu avem mere", zicea acesta. Doi cumpărători, Alexandra Comănescu și Seifudin Gafar, cu adrese exacte în București, ne spun că vînzătorul „acum a dus circa 20 de kilograme de parmen auriu la mașina cu nr. 2-B-9814, o „Dacie" albă. Solicitîndu-i vînzătorului să deschidă mașina, constatăm că într-adevăr cetățenii au dreptate: circa 20 kilograme de mere, toate alese cu grijă, niște ispititoare parmen auriu, răspîndesc în portbagaj un parfum cuceritor. „Le-am luat, zice vînzătorul Gh. Filip, pentru mine, pentru fratele meu și pentru nașu". Cum fratele și nașul n-au stat la rînd, fapta vînzătorului Gh. Filip se numește, după cum o califică lucrătorul Miliției, „vînzare preferențială". Alți doi musterii pleacă de la același aprozar cu pungile doldora de mere, în timp ce vînzătorul susținea sus și tare că „nu mai avem". Am crezut că noul responsabil al Unității 289 aprozar, Ilie Diaconu, face un caz din fapta gestionarului. N-a făcut, dimpotrivă, încerca să-i justifice comportarea chiar dacă, poate numai așa, de ochii lumii, era și dînsul de părere că „a greșit". Comportarea personalului de la această unitate, în mare parte același, de sub șefia lui Barbu și Păuna, este caracterizată nu numai de noi, de acei cîțiva cetățeni cu care am stat de vorbă, ci este caracterizată în timp de condica de sugestii, sesizări și reclamații a oamenilor muncii. Răsfoind-o, am putut constata că o altă casieră, Gherghina Bulgaru, se comportă necivilizat cu cumpărătorii, fapt probat și de șeful unității care propune să fie sancționată cu reducerea a 10 la sută din retribuție, că, din nou, vînzătorul Gh. Filip are mere, dar spune că „sînt pentru mine", că nu se primesc sticle goale în schimbul mărfii sau că nu se cumpără, deși la „televizor" se face reclamă în acest sens, că, zice vînzătoarea Constantina Coroiu unei cumpărătoare, „de acum am să te țin minte și cînd mai vii am să te servesc în zeflemea" etc., etc. Și toate acestea se întîmplă la o unitate care se află la cîteva sute de metri de întreprindere.

Ne aflăm, așadar, în biroul directorului adjunct al Întreprinderii de producere, valorificare și industrializare a legumelor și fructelor Berceni, strada Binelui nr. 1, întreprindere mare, cu mare responsabilitate dacă ținem cont că se ocupă de aprovizionarea a aproape jumătate din Capitală, întreprindere unde, aflăm de la tovarășul director adjunct, foarte mulți oameni muncesc cu destulă tragere de inimă, cu destul efort, dar unde, din păcate, își mai fac loc și oameni ca Barbu și ceilalți despre care am vorbit în această anchetă. Am reținut că, desigur, se fac și aici eforturi pentru educarea acestor oameni, „cei care au încălcat regulile de comerț, cei din ancheta de față, vor fi sancționați", dar, trebuie să mărturisim, n-am înțeles un fapt: de ce nu se ține cont de lege? Nicolae Barbu a fost numit șef de unitate nu după doi ani, cum spune legea, ci după numai 5 luni. Oricît am vrut noi să aflăm o explicație la acest fapt, inspectorul principal Maria Badea nu ni l-a explicat. Ba, mai mult, același inspector principal M. Badea semnează o caracterizare roz, atunci cînd Miliția o cere, pentru N. Barbu: „...În activitatea desfășurată a dat dovadă că este un bun gospodar, se preocupă de bunul mers al unității, nu a fost judecat de comisia de judecată din întreprindere". Semnează, cei drept, alături de conducerea unității. Și aceasta după ce mai înainte, un alt inspector principal, S. Zamfir, îl caracteriza pe Barbu astfel: „...Din dosarul personal reiese că la 1 martie 1976, conform certificatului nr. 326/76, Tribunalul Municipal București, Secția a II-a penală, pentru încălcarea regulilor de comerț, l-a condamnat la opt luni închisoare..."

Procedîndu-se astfel, ne îndoim că eforturile depuse pentru întronarea ordinii și disciplinei în unitățile în care se mai întîlnesc asemenea fapte își vor atinge ținta.

În încheierea acestei anchete, ne-am adresat tovarășului Valeriu Suian, procuror la Procuratura sectorului 5:

— Faptul că unii lucrători ai întreprinderii îi caracterizează pe Barbu drept „un bun gospodar, om care se preocupă de bunul mers al unității", după ce știau cine este Barbu, ni se pare un fapt de superficialitate gravă. Și nu este primul caz cînd întîlnim o asemenea poziție la unii lucrători din unele întreprinderi. În felul acesta instanța este derutată, nu poate cunoaște exact profilul moral al omului pe care îl judecă. Caracterizarea de la locul de muncă trebuie să fie oglinda fiecăruia, cu atît mai mult atunci cînd ea este cerută de un organ de justiție. Lucrătoarea care a emis această caracterizare nu poate să invoce faptul că nu a știut cine este omul pe care îl caracterizează. În cartea de muncă a fiecărui om al muncii, în dosarul său personal trebuie să existe toate faptele care pot să caracterizeze un om. Apoi, faptul că tovarășii din conducerea întreprinderii au tolerat un astfel de climat în această unitate, era de așteptat să se ajungă aici. Cînd subalternii îți sînt soția, cumnata, nașul sau fiul, e greu să le aplici legea. În cazul de față, situația a generat relații neprincipiale, a generat condiții favorabile pentru comiterea unor infracțiuni. Este adevărat, legea nu oprește faptul ca soția să lucreze la un loc cu soțul, dar aici problema devenea abuzivă, mai ales în unitățile comerciale, unde se manipulează bani și alte valori, conducerile acestor unități ar trebui să păstreze un anume echilibru în acest sens. Și apoi, se mai întîmplă să întîlnești și un alt aspect: un vînzător sau un gestionar își aduce în magazin, zice el să-l ajute, soția sau fratele sau nașul. La aceeași unitate, vînzătorul Ion Guică și-a adus în magazin soția, Aristița Guică, iar aceasta a fost surprinsă de organele de miliție că vinde cu lipsă la gramaj.

Într-adevăr, știm și noi, nu este ușor, în multe locuri, să lucrezi în comerț. Nu este ușor să lucrezi nici la aprozar, să descarci, cum ni se spunea, sute de tone de fructe, legume și alte mărfuri, să lucrezi uneori în frig. Cu toate aceste greutăți firești ale „meseriei", nimic nu justifică abaterea de la respectul legii și al cetățeanului.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

Legea ne apără: s-o cunoaștem, s-o respectăm

A JUDECA UN OM ÎNSEAMNĂ A ACȚIONA CU CERTITUDINI

Un interviu cu tovarășul Constantin Soroceanu, președintele Tribunalului județean Brașov

— Tovarășe președinte al Tribunalului județean Brașov, ajuns în fața unui judecător, un om nu poate fi decît ori vinovat ori nevinovat. Am admis că se poate demonstra, prin probe, uneori la fel de bine, și una, și alta. Judecătorul cu ce premisă pornește la drum: să dovedească vinovăția sau nevinovăția celui din fața lui?

— Conferința Națională a partidului subliniază una din cerințele fundamentale ale justiției noastre: prezumția de nevinovăție. Adică o persoană împotriva căreia nu există dovezi neîndoielnice de vinovăție este socotită nevinovată. Iată ideea cu care un judecător pornește la drum. Conducerea superioară de partid a formulat foarte concis dublul caracter al legalității socialiste: Nici o persoană nevinovată să nu fie trimisă în judecată; nici o persoană vinovată să nu scape de răspundere. Am făcut eforturi ca să circumscriem cu exactitate spiritul acestei idei, fiindcă acum nu e vorba numai de a nu comite o eroare judiciară, ci a exclude cu desăvîrșire situațiile cînd un om nevinovat este trimis în judecată.

— Și totuși...

— Și totuși există erori judiciare, vreți să spuneți. Despre munca judecătorului se cunoaște prea puțin. Prea puțin se cunoaște cît de dificil e să judeci pe alții, să-ți iei răspunderea unei judecăți drepte, să fii mereu cu conștiința împăcată, să poți spune în fiecare caz, în fiecare zi, că ți-ai făcut datoria, că ai făcut dreptate adevărată, trainică, că acul balanței dreptății s-a oprit — prin fapta ta de lege — exact acolo unde trebuie, acolo unde se cuvine să se oprească după toate legile scrise și nescrise ale societății socialiste, că soluția ta este acceptată nu numai de cei cu studii academice, de înțelepți și savanți, ci în primul rînd de omul de pe stradă, de omul sau oamenii pe care atît de nedrept îi numim simpli. Acesta este judecătorul, în ciuda unor eșecuri (infinit mai mici decît în alte domenii) dar și el este supus greșelii. Instituția dreptății în România trebuie privită în alcătuirea ei unitară: instanța de fond — Judecătoria, instanța de recurs — Tribunalul, instanța de recurs extraordinar — Tribunalul Suprem. Mai trebuie adăugat că adevărul, dreptatea nu sînt monopolul judecătorilor. Soluțiile lor se bazează pe acte, expertize, documente, certificate, adeverințe, dovezi emise de toate celelalte instituții, de funcționari publici, organe de conducere colectivă, specialiști, conducători de instituții, organizații obștești, în ultimă instanță dreptatea depinde de felul în care fiecare cetățean își îndeplinește datoria profesională și morală la locul său de activitate, în fiecare zi, în fiecare caz cu care este confruntat.

— Tovarășe Constantin Soroceanu, concret!

— Caracterizările: bombastice, superficiale, tip, ca trase la șaptograf. Am citit unele caracterizări în colectivele de oameni ai muncii. Muncitorii se priveau uluiți și amuzați. Sau cazul invers: știind că omul în cauză e cercetat, inspectorii schimbă radical tonul și nu-i găsesc decît defecte, devin fermi, intransigenți...

— Bănuiesc că unui judecător îi place fermitatea.

— Judecătorul preferă să afle ce se ascunde dincolo de tonul ferm, tot la fel cum preferă să afle ce provoacă îngăduința.

— Ce află?

— Tot felul de lucruri. Uneori, incompetență. Alteori, lașitate, lipsă de caracter, un umanitarism de prost-gust... Dar și lucruri frumoase...

— Toate astea rămîn în patrimoniul experienței personale a judecătorului sau influențează direct soluția?

— Legea vorbește de existența unor suficiente temeiuri ca scopul pedepsei să se poată realiza și fără privarea de libertate a persoanei judecate, prin prestarea unei activități utile în cadrul unui colectiv de muncă. Mergînd consecvent pe ideea legalității în dublu sens, la fel de greșită poate fi trimiterea în închisoare a unui om care s-ar putea îndrepta într-un colectiv de muncă, muncă corecțională, ca și lăsarea în libertate a unui individ cînd nu există certitudinea că se poate îndrepta. După stabilirea vinovăției, individualizarea pedepsei devine, sub raportul gravității, îndatorirea cea mai încărcată de răspundere a judecătorului. În concepția Conferinței Naționale, unicul scop al pedepsei este îndreptarea și redarea celui vinovat societății. Crește răspunderea întregii societăți și crește deopotrivă răspunderea instanțelor de judecată în acțiunile de recuperare, reeducare și adîncire a procesului de educație civică. Judecătorul rezolvă un fapt de viață și răspunderea lui e răspundere politică, în primul rînd. În acest context putem vorbi de apropierea actului de dreptate de opinia publică, de mase, de colectivități de oameni ai muncii într-o formă instituționalizată ce prefigurează, dacă luăm în considerare tendințele pe plan mondial, circumstanțele judecății în societatea de mîine. Acestea sînt premisele juridice ale umanismului revoluționar. Un judecător care dă numai un an închisoare nu e mai umanist decît unul care dă pentru aceeași faptă cinci ani, precum un judecător care dă 30 de ani închisoare nu e mai revoluționar decît altul care ar fi dat numai doi ani.

— Deci judecătorul are acum în vedere, înainte de toate, recuperarea, reeducarea individului...

— Da. Dar nu cu orice preț. Ci, așa cum am subliniat, în interesul comun, al individului și al obștii. Un tînăr de 24 de ani, muncitor la fabrica „Temelia", s-a îmbătat și a făcut scandal pe stradă. Amendă contravențională sau închisoare? Legea ne dădea dreptul la oricare dintre aceste pedepse. Tînărul și-a recunoscut fapta. N-avea antecedente penale. Regreta ce comisese. Era dispus să-și ia angajamente. Colectivul de muncă căruia ne-am adresat a refuzat să garanteze pentru el. Încercase să-i ajute. El sfidase ajutorul. Angajamentele pe care și le luase nu le respectase... „Dacă după închisoare își bagă mințile în cap, au spus muncitorii, atunci vom fi de acord să uităm și s-o luăm cu el de la început. Pînă atunci, nu!"

— Destul de riscant. Sînt colectivități și colectivități. O altă poate și-ar fi asumat răspunderea.

— Nu e riscant. Nu atît cît pare la prima vedere. Oamenii vin cu argumente, cu fapte, își deschid sufletele. Lucrurile se limpezesc ușor. În anul 1978, din totalul pedepselor aplicate de judecătorii noștri, 65 la sută sînt din cele neprivative de libertate. Acum doi ani acest raport era invers. Raportul s-a inversat în condițiile de fermitate de care am vorbit. Neprivarea de libertate se acordă numai cînd rezultă neîndoielnic că făptuitorii au suficiente resurse morale pentru a nu mai repeta actele lor și colectivele de muncă din care provin sînt cele mai în măsură să probeze și să garanteze această cerință. Nu pronunțăm sentința imediat. Lăsăm ca viața să curgă și să ne convingă.

— Pentru un nespecialist, procentul în sine poate nu spune foarte multe.

— Vă dau un alt exemplu. Un tînăr, elev, cu antecedente. A furat o sticlă de bere. Acum, tot sub influența alcoolului, își amenință un coleg cu o pilă. Ridică pila, se preface că o aruncă, pila se desface din mînerul ascuțit și mînerul se înfige în capul colegului, provocîndu-i un traumatism grav. În situația școlară perioadele bune alternează cu cele proaste. La purtare la fel. Probabilitatea de repetabilitate este deci mare. Un posibil viitor huligan. Ca să nu mai punem în discuție vehemența cu care părinții colegului vătămat cereau dreptate. Răspunderea judecătorului în cazul că ar fi optat pentru o pedeapsă cu suspendare era destul de mare. Și totuși actele săvîrșite de băiat nu depășeau extravaganțele vîrstei. Sticla de bere o furase în urma unui pariu. Bătaia avusese loc lîngă masa de ping-pong a atelierului școlii. Nu ieșiseră în stradă. Probabilitatea repetării unor astfel de gesturi era foarte mare, dar egală cu probabilitatea că nu le va mai repeta dacă va fi bine supravegheat. În cazul unei pedepse cu privare de libertate ar fi fost pus alături sau ar fi intrat oricum în contact cu un altul care să zicem ar fi omorît un om cu cuțitul. Structura sufletească a băiatului, oricît de mult ar fi fost predispusă pentru aventură, n-ar fi suportat fără traumatisme psihice asemenea contacte. Mai mult, colectivul școlii își lua răspunderea supravegherii lui. Judecătorul a optat, înfruntînd riscul unor acte de vehemență, pentru o pedeapsă fără privare de libertate.

— Judecătorul, s-ar părea, nemulțumește totdeauna pe cineva.

— Școala, colegii au aprobat însă hotărîrea instanței. Aprobarea lor e mult mai importantă. Iată însă un alt caz, cu un tînăr cam de aceeași vîrstă și care a comis o faptă cu urmări mult mai puțin grave decît primul. A acostat o pereche pe stradă, pe băiat l-a bătut, iar fetei i-a smuls ceasul de la mînă. Consecințele au fost mai puțin grave decît în primul caz, deci. Gradul pericolului social era însă mult mai ridicat. Tînărul ieșise în stradă, atacase, recursese la violență, jefuise. Școala nu reușise să-l astîmpere, în ciuda măsurilor luate. Faptele sale nu mai erau extravaganțe, presupuneau înclinații primejdioase. Pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea de tîlhărie este de la 2 la 7 ani. Inculpatului i s-a aplicat o pedeapsă cu privare de libertate, dar numai de un an și șase luni. S-a avut totuși în vedere vîrsta, lipsa de experiență.

— Tovarășe Soroceanu, activați într-un domeniu, în singurul domeniu unde creația, fantezia, inventivitatea nu sînt atribute favorabile celui ce vrea să le utilizeze. V-ați gîndit?

— A aplica legea stricto sensu fără a-i descifra semnificațiile toate, mobilurile ca și finalitățile înseamnă a minui, legat la ochi, un instrument făcut tocmai pentru a fi aplicat cu ochii larg deschiși. A părăsi însă litera pentru a te cantona după paravanul „spiritului", înseamnă de fapt abuz chiar dacă argumentația este făcută în numele noului care refuză „legea veche, depășită". Nu există justificare pentru încălcarea legii, repet, oricît de nobile ar fi elanurile care ne îndeamnă. După cum nu-i putem apăra pe aceia care zic: „Legea nu permite" orice le-ai spune, ca și cum legea ar putea fi o frînă, un obstacol în calea binelui. Din acest punct de vedere juristul care nu poate fi un creator, un inventator, este primul care apără creativitatea, inventia, progresul, fiindcă el apără ordinea, civilizația, pacea, leagănul oricărei creații și al tuturor fanteziilor.

NICOLAE CRISTACHE ■

„Caminante"

Jurnal mexican (43)

Fîntînile

Marea piramidă de la Uxmal are aspect de fortăreață cu contraforturi. Ea nu mai apără totuși nimic în amiaza care înfierbîntă ruinele. Altădată se desfășurau aici ritualuri stranii, urmărind să induplece cruzimea unui cer prea limpede și, o clipă, imaginația face fantomele să danseze, să-l invoce pe zeul ploii. Dar soarele învinge aceste fantome, le ucide și rămîne singur stăpînitor al pietrelor ce dorm un somn liniștit și orb...

În apropiere, descopăr un puț secat care s-a umplut cu pietre. Dovadă că, după ritualurile de la piramidă, oamenii au încercat să-și facă dreptate singuri. Căci între fîntîni și piramide există, neîndoielnic, aici o strînsă legătură. Treptele piramidei visau să ajungă la același rezultat ca și o fîntînă. Sau, invers, o fîntînă vroia să obțină direct, imediat, ceea ce o piramidă promitea vag. Apa pe care o visau cei strînși în jurul piramidei cînd se săvîrșea un sacrificiu o visau și săpătorii de fîntîni. Doar că ei nu-și mai puneau speranța în zei. Într-un fel, fîntînile din Yucatán (toate foarte adînci) înseamnă că omul a luat pînă la urmă asupra sa mîslinea de a-și potoli setea. N-a mai avut încredere în zei și a vrut să-și procure singur apa. Dacă nu e un gest de revoltă, fîntîna e oricum un act de curaj. Prometeu în Yucatán nu s-ar fi urcat în cer să fure focul, ci să lege norii sau ar fi săpat, împotriva cerului, fîntîni. Căci apa este aici mai importantă decît focul. A astupa o fîntînă înseamnă a leza chiar credința omului în el însuși.

Mă mir deci că, în timp ce în fața piramidei toată lumea se oprește, nimeni nu dă atenție acestei fîntîni. Toți trec indiferenți, grăbiți să urce treptele de piatră. Și, între atîtea explicații care se aud în toate limbile (numărul treptelor marii piramide, date despre templul broaștelor țestoase, despre casa porumbeilor, despre templul numărul cinci, decorat cu un mozaic ornamentat cu șerpi etc.), nimeni nu pare dispus să observe că și arborii și fîntînile spun în Yucatán același lucru și chiar mai bine decît ruinele unei piramide : că acolo unde încep consolările începe și singurătatea. Omul nu s-a mai aflat, ca la Palenque, față în față cu miriapodul vegetal al pădurii tropicale, ci cu o singurătate luminoasă și oridă ; pe care n-a acceptat-o, pentru că singurătatea, chiar luminoasă, neagă totuși ceva din noi , astfel că o armată de arbori, ca în Shakespeare, și una de fîntîni i s-au opus... Nu văd decît această fîntînă goală, ca un ochi secat, jungla secetoasă din jurul ruinelor, dar aici și oriunde, apa există, ca și speranța. Important e să ajungem la ele. Important e să avem încredere, să plantăm arbori, să săpăm fîntîni și să sperăm, să nu acceptăm singurătatea, nu-i așa, Tatle ?

– Da, señor. Singurătatea începe acolo unde oamenii nu mai au încredere, nici în fîntîni, nici în arbori. Și dau dreptate acestui cer gol.

– Și resemnărilor, Tatle.

– Datoria noastră, or fi zis Quetzalcóatl, e să săpăm fîntîni și să plantăm arbori orice s-ar întîmpla.

– Observ, Tatle, că ne asemănăm.

– De ce, señor ?

– Cauți o învățătură în tot ce vezi.

– Lucrurile acestea vorbesc singure, señor. Și oare cuvîntul rostit în pustiu e la fel de sterp ca nisipul ?

– Nu-l aude nimeni, Tatle. Și prin urmare nu va stîrni nici un ecou în nimeni.

– Și totuși, señor.

– Totuși ce, Tatle ?

– Va exista un om care va auzi acest cuvînt. Omul care l-a rostit.

– Așa e. Nu m-am gîndit la asta.

– Dacă el nu va crede în ceea ce aude, abia atunci cuvîntul devine nisip.

– Ești un înțelept, Tatle. Sub mutra ta de copil se ascunde un înțelept.

– Nu, señor. Tot umblînd însă printre aceste pietre a trebuit să-mi pun unele întrebări. Ai văzut la Palenque prin ce primejdie au trecut ruinele.

– Am văzut.

– Ei bine, señor, din fericire păsările, cînd obosesc, se pot odihni acum în vîrful piramidei fără să-și umple aripile de țărînă.

– Nu mă interesează atît ce fac păsările, Tatle.

– De ce, señor ?

– Ele au legile lor.

– Dar dacă n-ar fi fost păsările, n-ar fi fost zborul. Și, poate, oamenii s-ar fi consolat să privească șerpii.

– Nu cred, Tatle. Nu de la păsări am învățat să dorim aripi. Există ceva în noi care ne-a împins mai întîi să ne ridicăm în picioare și după aceea să săpăm trepte de piatră. Dacă n-am fi văzut-o la păsări, am fi visat aripa. Dar parcă am obosit tot urcînd aceste piramide goale.

– Să nu spui asta, señor. Renunțînd să mai știm unele lucruri, orice curaj ar fi inutil.

– Mă surprinde să te aud vorbind astfel.

– De ce ?

– Tu vii dintr-o lume în care poeții ziceau că am venit pe pămînt numai să visăm.

– Măcar la atît mi-a folosit singurătatea. Am avut vreme să mă gîndesc. Și să învăț de la pietre și de la păsări ce ne deosebește de ele.

– Vrei să spui că dacă nu știm totdeauna prea bine ce este speranța, trebuie să știm însă foarte bine ce anume o împiedică ?

– Da, señor.

Lumina ca un tigru alb pătrunzînd în junglă pare ecoul celor spuse de Tatle, în timp ce divagăm printre ruine cu coifurile noastre caraghioase de hîrtie pe care nu le-am mai aruncat de la Palenque.

OCTAVIAN PALER ■

CRONICA SPECTACOLELOR

Un izvor de clasicism: teatrul radiofonic

Să dovedești clasicism — adică un maximum de realizare artistică pentru un anume timp, adică și armonie și puritate și sobrietate și alte superlative — pornind de la un cățel, e un tur de forță de care-i în stare nu un geniu, ci, mai mult în scara valorică a ironiei, un biet dramatic-autor-dramatic de comedii Un umorist ai situațiilor și replicilor. De vreun veac încoace, nenumărați dramaturgi s-au întîlnit — banal, pe stradă, la plimbare — cu doamne cu căței. Însă numai trei dintre ei, rusul Anton Pavlovici Cehov și românii Ion Luca Caragiale și Tudor Mușatescu, au transformat întîmplarea în fapte literare.

Bubi nu este doar cățelul doamnei Barcian, ci un personaj de dramă. Dumnealui, Bubi, stîrnește pasiuni, gelozii, intrigi, ba chiar comploturi asasine. Bubi e un cîine dar, pînă la urmă, descoperim că are caracter prietenos-uman ; la fel cum descoperim că oamenii din societatea aleasă care l-a adoptat au sufletе de cîine negru în cerul gurii. Bubi e tratat ca o personalitate și trăiește în condiții de prinț moștenitor, sau, mai precis, de rentier, ori de coproprietar — el cîinele, cu un om — al unui zdravăn pachet de acțiuni la trustul Petrol Stock ; și totuși, parodia dramatic, Bubi trăiește într-o lume mai odioasă decît chiar și confratele său londonian Jerry, în insula cambalalor.

Dar — dincolo de Bubi, de pretextul mignon cu implicații Saint-Bernard-iene, Bubi — premiera teatrală radiofonică a piesei **A murit Bubi !** de **Tudor Mușatescu** a constituit o bucurie, pentru exact patru motive. Primul : Leonard Efremov nu numai că a adaptat, ireproșabil, textul piesei, rigorilor genului teatral radiofonic, dar a eliberat piesa, scrisă cu vreo patru decenii în urmă, de unele cantități de replici, care o îndepărtau, nedrept, de gustul nostru de azi. Așa, însă, ea, piesa, poartă și amprenta epocii în care se întîmplă istoria ei, și a epocii în care a fost scrisă; dar, totodată, sună foarte contemporan. Al doilea : cele patru regii — artistică, semnată de Dan Puican ; muzicală, semnată de Romeo Chelaru ; de studio, semnată de Rodica Leu ; tehnică, semnată de ing. Tatiana Andreicic — nu numai că n-au fost agresive, că n-au vrut să se autoevidențieze, ci au construit, împreună, o scenă liberă de alte sunete, pe care au închinat-o vocilor actorilor. Iar sunetele cărora le-a fost totuși îngăduit accesul la microfon au avut rost de concise note explicative, ori misiuni de liant, ori sarcini de atmosferă. Al treilea : toți actorii distribuției — și Radu Beligan, și Sanda Toma, și Mihai Fotino, și Mihai Mereuță, și Al. Arșinel, și Dorina Lazăr, și Rodica Sanda Tutuianu, și Gheorghe Pufulete, și Ileana Șerban — au fost nu numai foarte acasă în rol, ci au fost și de un firesc al lumii și al epocii piesei, care nu poate purta decît un singur și mare titlu : realism ! În chip special însă a fost cuceritoare pofta de rol, de a spune acest rol, a lui Radu Beligan, adică un mare actor care de mult nu mai trebuie să joace decît roluri care într-adevăr, îi plac, îl satisfac. În felul acesta, omul respectuos de teatru Radu Beligan a adus un frumos și onest omagiu actoricesc, a făcut o elogioasă cronică partiturii omului impătimit de teatru, Tudor Mușatescu. Iar Sanda Toma a făcut același gest, dar în alt chip : fiind, de data aceasta, altfel de cum o știam pînă acum. Al patrulea și ultimul motiv : nu putea fi decît bucuria, foarte vesela bucurie, a reîntîlnirii cu Tudor Mușatescu, pe care o datorăm acestui colectiv de excelenți profesioniști și de oameni ai răspunderii pînă la dragoste față de **cauza răspîndirii piesei românești** de teatru, colectiv care, de ani, de mulți ani, alcătuiește redacția de teatru radiofonic, care, tot de mult, nu-i doar o redacție, ci o adevărată școală de teatru. Un teatru care, dintre toate ale țării, ne redă — e adevărat, limitat la dimensiunea artei sunetului, în general ; a sunetului cuvîntului omenesc, în special — dar ne redă în cea mai mare măsură și mereu, ca un izvor din adîncuri, mai toate valorile noastre de autentică dramaturgie.

Ascultîndu-l, vreo 50 de minute, pe dramaturgul care ne-a iubit, pe noi cei care mai mult nu știm decît să fim spectatori, am avut datoria, de spectatori de calitate, să fim atenți, receptivi, sensibili nu numai la umorul său, ci și la ironia sa, la sarcasmul său, la intoleranța sa față de partea cea bogată și rapace a omenirii, precum și la tandrețea sa, la investiția sa de speranță și încredere, față de partea cea săracă și generoasă a omenirii. A fost acest spectacol un exemplu de cum un dramaturg — fiindcă-i autentic ! — a putut, pornind de la un cățel, de la un bibelou viu, să facă studiu social, economic, politic, moral, să facă rechizitoriu a ce a fost și să facă prognoză asupra soartei omenirii. **Și toate cu zîmbetul pe buze !** Zîmbet aducător de viață și putere, pe care, dacă l-ați avut și dumneavoastră de-a lungul ceasului de teatru radiofonic de care am vorbit, înseamnă că i-ați mai dat o dată aplauzele, la care mereu are dreptul tandrul Tudor Mușatescu al nostru.

NELU IONESCU ■

CRONICA FILMULUI

Totul despre fotbal

Dramaturgul *Mircea Radu Iacoban* — debutant ca scenarist de film — și regizorul *Andrei Blaier*, unul dintre pasionații filmului de actualitate, se întîlnesc pe genericul acestei pelicule cu previzibilă priză la public.

Substanța marcat satirică a acestei comedii cu și despre fotbal este furnizată de năravuri din păcate destul de frecvente în culisele fotbalului, precum se știe. Exacerbarea patriotismului local la o echipă de provincie oarecare, într-un orășel oarecare, îi aduce pe organizatori în conflict cu etica sportivă, cu etica cetățenească, în general. Pentru a obține puncte în clasament, orice mijloc li se pare acceptabil, de la mituirea arbitrilor și pînă la măcinarea nervoasă a jucătorilor din echipa adversă. Meritul comediei lui Blaier-Iacoban este că îi ironizează cît poate pe acești maniaci ai victoriei locale cu orice preț, dă în vileag dezumanizarea produsă de mărunta lor pasiune transformată în idee fixă. De aici o anumită tentă moralizatoare, mai ales în a doua parte a filmului și mai ales în episodul meciului final, cînd *răii* își primesc pedeapsa meritată, iar cinstea și probitatea sportivă, acel des pomenit fair-play, își dovedesc tăria.

Remarcabili în rolurile celor trei intriganți, *Petre Gheorghiu, Ovidiu Schumacher* și *Paul Lavric*. Și pentru a da o greutate poveștii în sine, Blaier mai introduce, inspirat, și cîțiva „necunoscuți" : *Dinică, Jean Constantin, Papaiani, Cornel Coman* sau *Nicu Constantin*, aceștia preluînd, de fapt, greul partiturii comice a filmului. Cîteva secvențe demne de reținut : cel trei, coborînd conspirativ într-un lift improvizat, în timp ce pe lîngă gaura care îi înghite trece, bîjbîind delicat, bastonul alb al unui orb ; întîmpinat la coborîrea din tren de un năucitor marș de fanfară, arbitrul strîmb (admirabil Dinică în acest rol mut !), se retrage speriat înapoi în vagon ; echipei oaspete i se organizează o noapte de pomină la hotel, înaintea meciului, cu orchestră, țipete și duduituri de pickamere (printre cei chinuiți și aflați în imposibilitate de a se odihni, *Rică Răducanu* în carne și oase) ; delicioase momentele de transmisie *în direct* a meciului de către speackerul Nicu Constantin. Și ar mai fi.

Bună imaginea semnată de Dumitru Costache-Fony și Alexandru Groza și reușit montajul Mariei Neagu. Mai puțin inspirată — aici — muzica lui *Radu Șerban*.

Filmul lui Andrei Blaier-Mircea Radu Iacoban are meritul incontestabil nu numai de a aduce un subiect inedit în comedia noastră cinematografică contemporană, dar și de a-l prezenta curat, bine făcut (repet, mai ales în prima jumătate), fără mari pretenții, fără o intrigă prea complicată, simplu însă și cald și mai ales deținînd, în mare măsură, doza atît de necesară de veselie pe care și-o propune orice comedie, inclusiv o comedie sportivă.

HORIA PĂTRAȘCU ■

OPINIA UNUI ALEGĂTOR

Rațiunea Nou

Nou reprezintă ofensiva realității în dezvoltarea ei și în aceeași vreme el reprezintă o concepție despre viață. Caracterul revoluționar al societății noastre rezidă, în esență, în capacitatea ei de a reprezenta **nou** și de a-l sluji științific și cu un devotament categoric. Tot ceea ce se întreprinde în această societate socialistă este, față de tot ceea ce s-a petrecut înainte, **nou**, iar noțiunea de **nou** vine să definească în primul rînd sfera spirituală.

Noi construim o societate nouă cu un om nou și de acest om nou — respectiv de reușita construcției acestui om nou — depinde tot ceea ce sperăm să se înfăptuiască în spațiul socialist.

Sigur, nimeni nu propune acum idei inedite, o literatură întreagă s-a scris pe această temă fundamentală și ea circulă cu o indiscutabilă autoritate, cunoscînd un impact fericit cu un destinatar avid de informație și dispus să se instruiască și să se lase convins **cu argumente.**

Ce vreau eu să sugerez, măcar, aici, este pericolul bagatelizării nobilei idei despre Nou, faptul că accepția lui pare să se producă uneori sub semnul făptuirii de viață de la sine înțeles și acceptat, pornind de la elementara convingere după care dacă sîntem în socialism și socialismul este expresia victoriei noului în structura socială a unei lumi, atunci **nou** apare și se impune, firesc, de la sine și fericit.

De aici și ceea ce eu numeam, fără menajamente, bagatelizarea nobilei idei și chiar pericolul liniștii pe care o asemenea vulgarizatoare concepție l-ar putea presupune.

Sîntem, iată, la începutul unui an nou și cine a răsfoit și citit de-a lungul vremii **Flacăra** va putea ușor înțelege cum s-a impus această revistă ca o armă, o adevărată armă, în ofensiva pentru afirmarea și impunerea noului pînă și în domeniile unde Omul părea demult atît de Nou încît Noul ar fi fost măcar, de bănuit, că se impune prin el însuși și de la sine.

Iată că și în socialism bătălia pentru nou reprezintă o stare de spirit revoluționară, ceea ce este într-adevăr nou în această bătălie este că în socialism au fost și sînt create toate condițiile pentru ca Noul să triumfe. Nu dintr-o dată, nu ușor, nu fără dureri, nu fără suferințe, nu fără sînge, firește, și aici stă și frumusețea acestei bătălii. Nu este destul să accepți teoretic ideea de nou pentru ca s-o și aperi atunci cînd ea, ideea de nou, privește chiar comoditatea vieții tale domestice, uneori scaunul cîștigat poate cu atîta trudă cinstită, uneori chiar viitorul tău visat sau chiar pregătit în culorile cele mai roz, pe cînd victoria noului ar putea presupune că trebuie să iei totul de la început și poate că tu nu mai ai nici capacitatea și poate că nici timpul necesar ca să iei totul de la început.

Și atunci bătălia devine dureroasă și chiar sîngeroasă și pe cîmpul de luptă rămîn și victime pentru că nouă nu le excludе.

La sfîrșitul anului trecut o împrejurare anume a determinat într-o așezare liniștită și împăcată cu liniștea ei modestă brusca transformare a mediului semiurban al așezării făcînd să explodeze acel univers în care toate păreau să se afle în matca lor și bine și viitorul mai ales sigur, foarte sigur, modest dar foarte sigur.

Ei bine, la ofensiva noului toți oamenii noi, realmente noi, prin apartenența la socialism, ai acelei urbe, au intrat brusc în spațiul celei mai dureroase drame. Totul trebuia luat de la început și totul presupunea un alt viitor !

Avem noi, întotdeauna, răbdare pentru universul de sentimente contradictorii pe care îl generează noul și ofensiva lui ? Avem noi și întotdeauna înțelegerea pentru faptul că despărțirea de trecut de care vorbea Marx se petrece și în socialism, pentru că și socialismul are și el trecutul său ?

Iată tot atîtea teme de meditație și tot atîtea teme fascinante ale unui reporter de front în bătălia pentru nou la care se angajează în continuare semnatarul acestei rubrici.

DINU SĂRARU ■

ACTUALITATEA LITERARĂ

Mic dicționar de SCRIITORI ROMÂNI

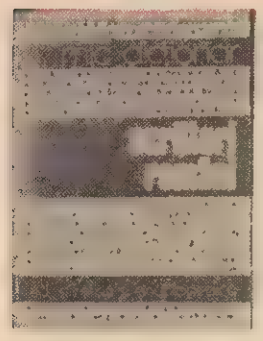

A apărut la Editura Științifică și Enciclopedică din București o lucrare lexicografică excepțională : Scriitori români, un mic dicționar care cuprinde prezentarea unui număr de 130 de autori de la originile literaturii noastre pînă azi. Salutăm inițiativa colectivului de cercetători clujeni (coordonare și revizie științifică Mircea Zaciu în colaborare cu mai tinerii săi colegi Marian Papahagi și Aurel Sasu) de a-și asuma sarcina întocmirii unei astfel de lucrări, absolut necesare în condițiile epocii moderne în care orice informație, din orice domeniu, trebuie găsită rapid, trebuie să se afle la îndemîna oricui. Nu putem decît să mulțumim tuturor celor care au contribuit la realizarea acestui dicționar, un mare pas înainte în lexicografia românească și, totodată, un însemn al dezvoltării literaturii noastre, aflată azi pe o treaptă de unde își poate permite să privească în urmă și să se scruteze cu mîndrie pe ea însăși, convinsă că prin cei mai buni reprezentanți ai săi a contribuit la sporirea tezaurului spiritual al lumii.

După cum afirmă Mircea Zaciu în prefața acestui volum de 528 de pagini, dicționarul acesta „vine în întîmpinarea unei idei mai vechi — a cărei realizare este un deziderat — de a întocmi un lexicon al literaturii române de la origini pînă în prezent, ambiționînd să înregistreze tot ceea ce a însemnat efort creator (indiferent de importanță, mai mare ori mai mică, a autorilor) în poezia, proza, dramaturgia, eseistica și istoriografia literară" și, pînă la realizarea acestui vast proiect este „cea dintîi etapă autonomă", necesară deoarece, după cum afirmă prefațatorul, „Lipsa unor instrumente de lucru sau carențele celor existente, mult depășite prin structura lor și prin însăși evoluția istorică, se resimte în spațiul literaturii poate mai acut decît în alte ramuri". Cei 130 de scriitori sînt astfel repartizați pe genuri literare: 54 de poeți, 49 de prozatori și 7 dramaturgi și 20 de cărturari critici, dar, datorită faptului că unii dintre ei au ilustrat mai multe genuri, în dicționar se află virtual 63 de poeți, 78 prozatori, 26 dramaturgi, 28 cărturari critici. Epoca veche e reprezentată prin 8 nume, secolul al XIX-lea prin 30 de scriitori, prima jumătate a veacului XX prin 56, iar etapa contemporană prin 36 de scriitori. Fiecare articol consacrat unui autor conține : numele, prenumele acestuia, data și locul nașterii (a morții, cînd e cazul), ascendența, notițe biografice, debutul și afirmarea operei sale în contextul istoric și cultural respectiv, colaborări la reviste și o scurtă prezentare critică. Urmează apoi articolul propriu-zis, o analiză mai pe larg a creației respective întreprinsă dintr-un unghi modern: „Asimilînd opiniile criticii anterioare, autorii încearcă aici exprimarea unui punct de vedere nou, din perspectiva unei metodologii și sensibilități contemporane, insistînd asupra aspectelor semnificative și a originalității creației în discuție". Aceasta face lectura dicționarului absolut pasionantă nu numai pentru publicul obișnuit, dar și pentru specialistul literar care nu întîlnește în paginile volumului aceleași opinii pe care le-a mai parcurs în repetate rînduri. De remarcat că la elaborarea acestei lucrări au participat critici și istorici literari din diverse generații și de pe întreg cuprinsul țării. Ea are un caracter deschis, de operă vie, care nu-ți oferă doar informații seci, ci îți propune o imagine asupra autorilor examinați cu care poți să fii sau nu de acord, imagine niciodată însă arbitrară, nelăsîndu-te indiferent ci solicitîndu-ți să avansezi propria ta părere. În finalul articolului se inserează două bibliografii : una a operei scriitorului analizat și alta a principalelor referințe critice despre ea. Volumul se încheie cu o *Bibliografie generală* și un *Indice de nume proprii*.

Dacă nu putem să nu recunoaștem marile merite ale acestei întreprinderi și să nu o întîmpinăm sărbătorește, ar fi nefiresc să trecem sub tăcere unele din neajunsurile sale. După cum se afirmă în prefață, unele din aceste neajunsuri sînt inerente și autorii dicționarului au prevăzut că nu vor putea împăca pe toată lumea alegînd un număr de 130 de autori dintr-unul de aproximativ 4 000: „Fără îndoială, asemenea operație nu se poate înfăptui fără anumite riscuri, esențialul avut în vedere fiind diminuarea la maximum a acestora, pentru ca suma autorilor propuși să alcătuiască peisajul de înalte reliefuri cel mai plauzibil. „Acest lucru, în concepția celor care au întocmit dicționarul, s-a realizat pe baza unui dublu criteriu, istoric și estetic, „ținînd seama, așadar, de rolul jucat într-o epocă de scriitorul, opera în cauză și de valoarea lor artistică, exponențială pentru un curent, un stil, o formă de artă". „Dar, surprinzător lucru pentru un colectiv de cercetători clujeni, în acest dicționar care se vrea și reușește să fie în bună măsură operă frematătoare de viață și de dezbatere intelectuală, se manifestă uneori un curios spirit esteticizant, care transformă lucrarea într-un produs strălucitor poate, dar neinteresant pentru marele public ci rezervat doar unui cerc restrîns de inițiați, specialiști în domeniul literar. În loc să adopte întotdeauna un unghi de receptare contemporan, autorii săi se erijează într-un fel de autoritate supremă care decide prin gesturi dictatoriale intrarea unui scriitor în pantheon sau răpește alhora acest privilegiu, fără nici o teamă că ar putea greși. În loc să examineze întotdeauna în ce măsură o carte ne vorbește nouă, celor de azi, indiferent dacă e scrisă acum două secole sau anul trecut, în dicționar se remarcă uneori tendința de a privi fenomenul literar cu ochii posterității, ca și cum am putea decide de pe acum, în toate cazurile, care autori vor mai solicita interesul urmașilor și care nu. Ca urmare, sînt dați la o parte numeroși autori despre care publicul de azi are cunoștință și îi urmărește deseori cu interes. Desigur, într-un dicționar sînt inerente unele omisiuni. Dar ele dezvăluie întotdeauna o atitudine. De ce lipsește, de pildă, Neagoe Basarab, autorul celebrelor Învățături ? De ce lipsesc Al. Davila, Victor Eftimiu, Aron Cotruș, Emil Isac, Ștefan Petică, Al. Sahia ? Polemizînd cu manualele școlare care uneori propun ierarhii de valori ciudate, nu trebuie, credem, să încercăm să fim cu totul și cu totul originali negînd valori autentice. De neînțeles de ce dramaturgi ca Aurel Baranga, Teodor Mazilu, Paul Anghel, Ion Băieșu, Paul Everac nu figurează în paginile dicționarului. Să nu prezinte acestia nici o importanță ? Chiar dacă posteritatea nu l-ar reține pe nici unul, normal ar fi ca ei să se afle în paginile acestui dicționar care se adresează cititorilor de azi, publicului contemporan care se înghesuie la piesele lui Baranga și ale altor confrați de-ai săi și dorește să cunoască informații despre ei. De ce lipsesc apoi poeți ca Alexandru Andrițoiu, Gheorghe Pituț, Florin Mugur, Ileana Mălăncioiu, Constanța Buzea, Gheorghe Tomozei, Tiberiu Utan, Mircea Ivănescu, Romulus Vulpescu, Grigore Hagiu ? La fel de neînțeles este absența — nemotivată de prefață — a criticilor și istoricilor literari contemporani. Ei nu fac parte dintre scriitorii români ? Cum se poate concepe existența literaturii contemporane fără activitatea lui Lucian Raicu, Nicolae Balotă, Eugen Simion, Constantin Ciopraga, Mihai Ungheanu, Nicolae Manolescu, Ov. S. Crohmălniceanu, Zoe Dumitrescu-Bușulenga, Ion Negoițescu, Edgar Papu, Romul Munteanu și atîția alții, printre care însuși Mircea Zaciu ? Autorii dicționarului nu-și țin cuvîntul întotdeauna și de aceea fenomenul literar românesc apare citeodată într-o imagine fragmentară, deci inexactă. O scuză ca aceea invocată în prefață „Dacă acest proiect ambițios nu s-a realizat decît în parte (între altele, nu toți confrații solicitați au răspuns entuziasmului nostru)..." nu este serioasă și deci nu poate fi luată în considerație, chiar dacă lucrurile s-au petrecut întocmai.

Apariția acestui dicționar va stîrni, fără îndoială, dezbateri aprinse, care însă nu vor trebui nicidecum să piardă din vedere că el este totuși un prim pas, demn de toată stima. Indiferent cîte observații i se vor aduce.

A. GEORGE ■

Lectură adecvată

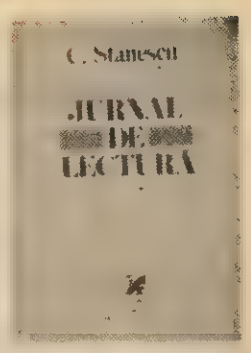

C. Stănescu are și în acest nou volum al său, **Jurnal de lectură**, cultul „lecturii adecvate". Comentarea cărților reprezintă pentru el o atentă și obiectivă scrutare a mecanismului lor și o etalare a pieselor componente principale fără nici o dorință de a inventa o altă alcătuire pornind de la materialul existent. A descrie exact ceea ce vede i se pare a fi principala sa misiune. Atunci cînd întîlnește un caz de imaginare a altei opere decît cea reală îl semnalează și îl supune unei judecăți severe. Așa se petrece, de pildă, cu studiul introductiv la volumul lui Ion Vinea **Venin de mai** : „Poetizarea din paginile romanului s-a răsfrînt și asupra comentatorilor săi", (p. 43). Critica pe care el o practică te plasează întotdeauna pe un teren ferm. C. Stănescu nu pornește niciodată la elaborarea unui comentariu fără a ști dinainte ce drum are de străbătut. O lectură propusă de el este o cale însorită, lipsită de surprize, unde totul este marcat pentru a nu te rătăci, ca într-un ghid perfect întocmit. Ceea ce este nebulos este respins cu argumente, ca de exemplu modul de interpretare al **Nopților de Sînziene** de către unii comentatori. Spre deosebire de aceștia, atrași de enigmaticul prozei lui Sadoveanu, autorul **Jurnalului de lectură** descoperă simburele ei rațional, răpindu-i poate din farmec, dar plasînd-o astfel într-un univers mai familiar nouă : „Din asemenea detalii, scene, scurte convorbiri ori doar vorbe sau priviri aruncate în treacăt, fulgerător, vedem că în miezul povestirii „mitologice" stau o temă și o intrigă sociologice." El nu sporește cu lumina lui a lumii taină ci dimpotrivă caută să risipească tenebrele, să confere tuturor acțiunilor explicații logice. Această situare permanentă într-un spațiu unde totul poate fi recunoscut, identificat cu ușurință, unde nimic imprevizibil nu poate să apară este pînă la un punct reconfortantă însă la un moment dat cititorul paginilor scrise de C. Stănescu l-ar dori pe acesta mai avintat în examinarea operelor, chiar cu asumarea riscului de a greși, pentru a da rîndurilor sale tensiune, dramatism.

Articolele din acest **Jurnal de lectură** conturează un tablou destul de cuprinzător al cărților de proză, poezie, critică literară apărute la noi în ultima vreme. Marea lor majoritate sînt cronici literare. Sînt analizate cărți semnate de 36 de autori, printre care Mihail Sadoveanu, Nicolae Iorga, Marin Preda, Eugen Jebeleanu, Alexandru Ivasiuc, Marin Sorescu etc. Deci, un tablou nu numai vast ci și variat. Ceea ce se remarcă la autorul acestui volum este credința sa că nu trebuie să devină un ambasador din oficiu al operelor comentate, indiferent cine le-a scris. C. Stănescu nu face compromisuri în fața autorilor mari, la care descoperă și cusururi, nu numai o înfățișare impecabilă : „Ar fi, par a spune unii, rușinos lucru ca un Hașdeu, Iorga, Călinescu ș.a. să nu fi făcut numai acte ireproșabile, să nu fi vorbit și scris toată viața decît în maxime fără putință de atingere". (p. 28). De aceea, cartea sa este sinceră, conținînd opinii cinstite și expuse cu tot curajul, fără a se gîndi la consecințe, la faptul că unii autori contemporani s-ar putea irita. Autorul transformă actul critic dintr-o pedantă notare a operelor după valoarea lor într-un act de conștiință. Nu întîmplător, între primele pagini ale cărții sale se află rînduri despre „intelectualul fricos" — Nicolae Costin, cronicarul care nu-și enunța propriile sale opinii ascunzîndu-și-le după cele ale altora, ca și despre „ura din porunceală", ilustrată de alt cronicar, Radu Popescu, pentru care aceeași serie de fapte ale unui personaj putea fi cu ușurință cînd defăimată, cînd lăudată, după cum cereau mai marii timpului său. C. Stănescu, prin atitudinea lui tranșantă contribuie la demnitatea criticii noastre actuale și la încrederea în ea din partea publicului. **Jurnal de lectură** face o viguroasă pledoarie în favoarea unei literaturi contemporane bine ancorată în social și inspirată din filozofia noastră de viață, este o bună carte de critică literară, scrisă pe înțelesul tuturor și care se adresează tuturor celor preocupați de fenomentul literar actual.

GEORGE ARION ■

RUBRICA MEA

E. Lovinescu (II)

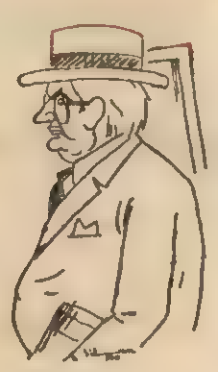

Amfitrionul era la înălțime. Nimeni dintre cei ce l-au vizitat nu s-a putut plînge vreodată de cea mai mică lipsă de atenție, fie față de persoana sa, fie față de specimenele lui literare, oricît ar fi fost de lungi și de anoste. Unii i-au pus chiar la încercare acea desăvîrșită politețe, dublată uneori de o inexplicabilă candoare. Astfel, într-o bună zi, către sfîrșitul celui de-al treilea deceniu al secolului nostru, i-a apărut în salon, la orele de primire postmeridiane, tînărul poet, pe atunci de avangardă, Virgil Gheorghiu. Își vopsise părul în roșu, dar nu în culoarea roșcată a lui Barbarossa, ci în roșu aprins, al macului. Marele critic nu era la curent cu viața anecdotică a lui Baudelaire și nu-i cunoștea pățania. Poetul, doritor să-i „epateze" pe burghezi, se prezentase cu părul vopsit în verde la un cunoscut, care-l poftise la masă. Omul, avizat despre excentricitățile tînărului boem, s-a făcut în tot timpul vizitei lui că nu-l bagă în seamă năstrușnicia. Exasperat, poetul i-a apostrofat într-un tîrziu :

— Nu vezi, domnule, că am părul verde ?

— Ei și ! i-a răspuns gazda. Poți să-l ai și multicolor, ce mă privește ?

Așadar, neprevenit, **Lovinescu** l-a adresat cu mirare :

— Dar ce s-a întîmplat cu d-ta, **dan** Gheorghiu, cu părul ăsta roșu ?

Cu răspunsul pregătit din vreme și cu vocea albă, tînărul poet răspunse :

— Maestre, sînt la „menstruă".

Povestindu-ne această insolită întîmplare, Lovinescu și-a dat încă o dată în vileag spiritul desăvîrșit al amfitrionului, cu această poantă : M-am gîndit întîi să-l poftesc să iasă afară. Apoi însă i-am spus :

— La loc, domnule Gheorghiu !

Scriitorii și artiștii, în genere, pendulează moralmente între vanitate și orgoliu. Cum termenii nu sînt totdeauna bine înțeleși, voi preciza că numesc vanitoși pe toți cei mult doritori de laude și prea sensibili la tămîiere. Pe toți și pe toate, firește. Ba chiar vanitatea pare a fi mai ales meteahna femeilor, în timp ce bărbații sînt mai mult orgolioși. Orgoliul este încrederea enormă în sine, adeseori stăpînită, pe cînd vanitatea se demască mai ușor.

În tipologia eroilor lui Lovinescu, — este vorba nu de personajele din romanele sale, ci de cele descrise în **Memorii** —, cei mai mulți, mici sau mari scriitori, și îndeosebi cei mediocru, sînt deopotrivă de orgolioși, mai fiecare crezîndu-se cel mai mare poet sau prozator al timpului său, ba chiar al întregii noastre literaturi.

Nici amfitrionul nu era cu totul scutit de această slăbiciune. În ultimele lui luni de viață, poate cele mai active, cînd se străduia să ducă la capăt, în luptă cu boala, seria de lucrări privitoare la **Junimea** și la urmașii ei, răspundea la întrebarea celor ce se interesau de sănătatea lui, arătîndu-și dreapta :

— Cu degetele astea, deapăn lumină.

Era mîndru de limpezimea stilului său și găsise metafora ilustrativă pentru afirmarea unui justificat orgoliu.

Cînd Editura Vremea i-a adus la cunoștință că e dispusă să-i tipărească un volum omagii, Lovinescu s-a oferit să-și scrie autobiografia și să strîngă și materialele critice ale confraților care s-ar arăta dispuși să figureze în volum. Îi numesc în ordinea alfabetică : Anonymus Notarius (E. Lovinescu !), Șerban Cioculescu, Pompiliu Constantinescu, Perpessicius, Vladimir Streinu, Tudor Vianu.

Spre surpriza mea, vizitîndu-l, Lovinescu mi-a întins un vraf de pagini dactilografiate, conținînd copii după articole ale mele despre dînsul, pe care însuși le selecționase. Le-am luat, să verific ortografia dactilogramelor. Spre supriza mea, în articolul al doilea, **Memorialistul**, reproduceam o mai veche părere, dintr-un foileton datat 21 iulie 1928, în care consideram că figurinele lovinesciene „prin lipsa de aer și cer, de crez și de ideal; exală o atmosferă grea de ratare și neputință. De neputința romancierului, nuvelistului și dramaturgului. De conștiința de ratare a creatorului". Cum această opinie, poate prea categoric formulată, era precedată de răspunsul criticului, din capitolul XXXI, **Memorii**, I, și cum el însuși alesese foiletonul, l-am lăsat neschimbat, ca nu cumva să cad și eu în păcatul imputat marelui critic, printre alții și de mine, că-și revizuise judecățile critice în seria sa postbelică de **Revizuiri**. Țin însă să precizez, că dacă nu și-ar fi selecționat însuși materialele omagiale, nu aș fi putut oferi acel foileton spre republicare, în volumul ce avea să-i fie închinat.

E. Lovinescu înțelegea prea bine fluctuațiile publicistice ale prietenilor literari, dar ar fi dorit să-i știe, cum spuneam, admiratori „neconditionați". Atît subscrisul, însă, ca și Vladimir Streinu, sîrbătorist din garda cea veche, nu ne-am sfiit să relevăm imperfecțiunile romanelor sale. Deși l-am vizitat foarte des în timpul bolii care l-a răspus și mi-am atras mulțumirile lui afectuoase, nu am crezut că este necesar să ne aliniem într-un front comun pentru apărarea valorilor autentice și mi-am exprimat acest punct de vedere în articolul **Critica și militantismul** (apărut în **Aspecte literare contemporane** cu greșeala de tipar **militarismul** !), care a apărut în **Kalende** cu două săptămîni înainte de moartea marelui nostru înaintaș. Primise însă omagiul tinerei generații transilvane din jurul lui Lucian Blaga, ca o ultimă recunoaștere a justeței cauzei sale. Prietenia lui Ion Petrovici i-a înlesnit ultima și cea mai viguroasă campanie editorială. Același încercase să-l impună și la Academie, dar grupul de la **Gîndirea**, speculînd două erori de gust ale romancierului în ciclul eminescian, l-a torpilat cu un singur vot diferență : acela al lui N. Iorga, alăturat aceleiași exclusive.

Moartea l-a fost însă blîndă. A închis ochii în dimineața zilei de 15 iulie 1943, uimindu-se de întunericul din cameră și necrezînd că poate fi ora 9 și 1/2. A intrat îndată în comă fără a-și fi presimțit sfîrșitul. Să nu crezi însă și în compensația sfîrșitului ? Toate în natură își fac echilibru : urîtul și frumosul, răul și binele, dreptatea și nedreptatea.

ȘERBAN CIOCULESCU ■

„NU-I O MARE FERICIRE CE URMEAZĂ DUPĂ PRIMIREA UNUI PREMIU"

— Miron Dinulescu, i-am mai întrebat și pe alții ce este un caricaturist. Ca unul care faceți caricatură și n-aveți încă 30 de ani, poate ne spuneți ce înseamnă a fi caricaturist tînăr.

— Eu știu ? În orice caz caricaturistul nu-i un măscărici, ci un om serios așa cum, fără a fi acuzat de falsă modestie, îmi place să cred că sînt. În altă ordine de idei, un caricaturist muncește tot atît de mult și uneori chiar mai mult decît alți artiști sau, într-un sens mai larg, decît alți oameni ai muncii care prețuiesc munca.

— Știu că sînteți deținătorul unui premiu prestigios, premiul acordat de U.A.P. la Salonul umorului din 1975, premiu pe care puțini caricaturiști se pot mîndri că-l au în palmares. Mai știu că publicați puțin dar nu știu de ce.

— Nu-i o mare fericire ce urmează după primirea unui asemenea premiu. Sigur că m-am bucurat mult la primirea lui, n-aveam de unde să știu că anul următor voi fi respins cu toate lucrările și că va acționa invidia. Vedeți dumneavoastră, revista „Flacăra" ne întreabă pe noi, tinerii caricaturiști, cine sîntem și ce vrem, și e bine. În alte locuri unde mergem noi nu ne prea bagă nimeni în seamă. Dar nu e vorba numai de noi, tinerii, chiar un Claudiu, un Matty sînt prea puțin prezenți în revista de specialitate.

— Lăsînd la o parte premiul U.A.P., cu ce se poate lăuda pînă acum și ce ambiții are pentru viitor graficianul Miron Dinulescu, tehnician la Uzinele „Electronica".

— În 1978 numărul expozițiilor la care am participat pînă în prezent s-a cam rotunjit, ajungînd la 30. Numai în '78 am prins, dacă pot să zic așa, cinci expoziții internaționale și opt interne printre care și Salonul național de grafică. Anul acesta lucrez la o carte de caricatură adevărată, așa cum o simt eu, o caricatură de idei, o caricatură angajată, inspirată din realitatea imediată, din domenii vaste și perfectibile. Sper să găsesc și o editură interesată s-o publice.

ION PREDOȘANU ■

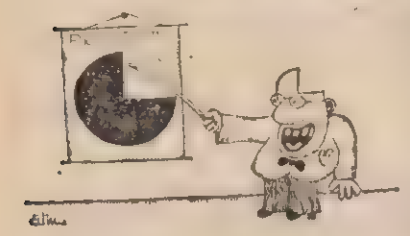

Povestea unei performanțe umane

BORCEA, 1946, TOAMNA...

...Avea 2 ani și jumătate și era toată lumea a lui. De un an rămăsese doar cu tatăl său și cu bunica. Mama, buna lui mamă, murise. Și se obișnuise cu singurătatea zilelor de vară cînd trebuia să rămînă singur acasă. Venea din cînd în cînd să-i vadă mătușa Mița, o rudă din vecini. Îl găsea cel mai adesea printre flori, în grădiniță din fața casei, sau în curte, făcîndu-și singur te miri ce jucării, săpînd gropițe cu o bucată de tinichea, construind mici bordeie pe care le acoperea cu paie, sau pur și simplu fugit în vecini, peste drum, jucîndu-se cu fetele familiei Gomboș...

Și-n ziua aceea rămase singur acasă. Cînd s-a trezit, bunica Stanca și tatăl său erau de mult pe cîmp, dincolo de apa Borcei. De pe prispa casei, aflată la cîteva sute de metri de brațul Borcea, privea fascinat razele soarelui care își începuseră jocul cu valurile Dunării. A venit din cînd în cînd și mătușa, micuțul Vasilică și-a continuat apoi nestingherit jocul, iar spre seară, în așteptarea tatălui și a bunicii, furat de somn, s-a așezat pe prispa casei și a adormit. Dar a venit o ploaie rece și s-a trezit ud pînă la piele. Și ploaia creștea în intensitate. Tatăl și bunica au rămas izolați dincolo de brațul Dunării, iar mătușa Mița uitase de Vasilică, rămas împietrit în pragul ușii pînă dimineață.

...Așa a fost ultima zi din copilăria fericită a lui Vasilică Adamescu. A doua zi avea să înceapă în familia Adamescu o dramă de mari proporții. Copilul frumos și inteligent, cuminte și bun, s-a îmbolnăvit de meningită. Nu l-au putut ajuta cu nimic lacrimile bunicii, nici tinguiala tatălui, nici medicii. După cîteva zile, Vasilică a-nceput să-și piardă vederea. Apoi auzul. Apoi n-a mai auzit nimeni nici o vorbă de la el. Și tatăl, și bunica, și rudele își pierduseră orice speranță. Timpul n-aducea nici o ameliorare. Micul copil Vasilică Adamescu se cufunda tot mai adînc în întuneric. Nu știa să facă absolut nimic. Își pierduse aproape și mersul. Cu mare greutate fratele său mai mare, Ionică, după îndelungate încercări, i-a format totuși o deprindere extrem de necesară : să ridice mîna dreaptă în sus cînd îi e foame. Atît. În rest, nimic. Și asta, timp de 8 ani de zile !

...Septembrie 1955. În familia Adamescu apare o rază de speranță : un învățător din Borcea le-a vorbit încurajator despre Școala specială de nevăzători din Cluj. Cîteva zile mai tîrziu a urmat plecarea : mai întîi cu căruța pînă la Feleștí, iar de aici cu trenul pînă la Cluj, în inima Transilvaniei. Era cel mai lung drum pe care îl făcea Vasilică, alături de tatăl său, cu speranțe reînceltite.

La aproape 12 ani, un copil, Vasile Adamescu, începea drumul unei aventuri netrăite și nerealizate încă de nici un alt copil din România...

PAȘI MICI, ÎNTR-O LUME MARE, NECUNOSCUTĂ

1955. Era toamnă. Din toate colțurile țării, copiii se îndreptau spre școli. Trenurile erau tîrîte. În gara Clujului, Vasilică, copilul din Borcea, care de aproape 9 ani era orb, surd și mut, a trăit un sentiment neobișnuit. Era amețit. Uluit. Nu înțelegea nimic ce se petrece în jurul său. Abia putea înainta prin mulțimea de oameni, fiecare pas trebuind să-l facă cu cea mai mare atenție. La fel de uluit era și Zamfir Adamescu, tatăl copilului. Orașul îi era necunoscut. Avea adresa școlii, dar nu știa încotro s-o pornească. A oprit pe cineva, i-a povestit situația copilului și de la omul acela a aflat că de fapt la Cluj sînt două școli speciale : cea pentru nevăzători, despre care aflase la Borcea, și alta

de surdo-muți. A optat pînă la urmă pentru prima și iată-l ajuns la poarta școlii :

— Dumneavoastră ? — îl întrebă un om mai în vîrstă, nevăzător, pe Zamfir Adamescu.

— Am venit cu copilul...

— Cîți ani ai, băiețașule ? — l-a întrebat apoi pe Vasilică, mîngîindu-l pe creștet.

Dar Vasilică n-avea cum să răspundă. N-auzea, spre deosebire de toți ceilalți copii care veneau la această școală. A răspuns, în locul lui, tatăl. Copilul împlinise 11 ani, iar de la 2 ani și jumătate era orb, surd și mut.

Școala nu mai avusese încă nici un caz asemănător. Nu exista nici o experiență, nu numai la Cluj ci în întreaga țară. Dar oamenii de aici s-au hotărît să încerce umanizarea copilului și reintegrarea lui socială.

Mai tîrziu, Vasilică avea să afle și cine a fost omul de la poarta școlii. Era profesorul Roman Dănilă, cel care avea să-l învețe primul meșteșug, care de fapt pentru cei mai mulți dintre copiii orbi devine meserie : confecționatul periilor. Vasilică dovedea aptitudini și multă răbdare. Acolo, în atelierul de confecționat perii, venea adesea și Laurențiu Crișan de la Asociația nevăzătorilor. Era impresionat de zbaterea copilului și încerca tot ce e omenește pentru a-l ajuta. De atunci, chiar din primele zile ale venirii lui Vasilică la Cluj, Laurențiu Crișan îl va deveni cel mai apropiat și nedespărțit prieten...

— Cum vă reamintiți azi, după aproape 24 de ani, întîlnirea cu Vasile Adamescu?

— Cu puțin timp înainte de a-l cunoaște, lucrînd ca instructor la Asociația nevăzătorilor, am citit o carte despre Hellen Keller, o oarbă surdo-mută din Boston, care în 1930 a scris o carte impresionantă : „Optimismul". Am înțeles atunci că organismul uman dispune de uriașe resurse de energie. Cînd am văzut copilul venit de la Borcea, din Bărăgan, am înțeles că de fapt e o situație limită, cu totul și cu totul deosebită, chiar neobișnuită. Un caz în care lupta pentru recuperarea unui om n-a început nici la 3, nici la 4 sau la 5 ani, cum a fost cazul altei oarbe surdo-mute celebre, Olga Scoronodova din Moscova, ci foarte tîrziu, abia la 11 ani ! Pe Vasilică l-am recunoscut ușor. Era singurul care la ora de atelier într-o clasă de nevăzători foarte... vorbăreți, nu vorbea ! Era mic cu un cap mare, disproporționat față de corp, dar cu o față senină, liniștită. Cînd m-am apropiat de el mi-a pipăit mîna și a zîmbit. Nu pronunța nici un cuvînt...

— Și cum v-ați împrietenit ?

— M-a impresionat mult situația lui Vasilică. De fiecare dată cînd îl întîlneam pe coridorul școlii, îl opream și-l luam cu mine. Din cîte îmi amintesc, n-avea încă un program de școlarizare decis. Îmi cunoștea biroul și venea în fiecare zi la mine. Era foarte atent la tot ce făceam. I-am arătat odată că la birou s-a desprins o bară. Din proprie inițiativă, s-a dus imediat la atelierul de perii de unde a adus un ciocan și cuie, cu care a fixat-o. Dacă ieșeam în oraș îl luam cu mine iar mai tîrziu dialogurile noastre au devenit din ce în ce mai interesante. Deși ne separau 16 ani am considerat că Vasilică, care avea deja destui educatori, avea nevoie și el de un prieten. Mi-am dat seama că nevăzătorii din școală n-aveau întotdeauna destulă răbdare în comunicarea cu el și nici nu-i puteau face serviciile de care avea nevoie. Dealtfel, am observat că el s-a atașat de la început foarte mult de mine...

— Din ce v-ați dat seama ?

— Odată, unul din nevăzătorii studenți la Cluj-Napoca, Viorel Crăciun, azi profesor la București, a simulat un incident, sărind spre mine să mă bată. Reacția lui Vasilică a fost spontană. Intuind și simțind că sînt în pericol, s-a repezit spre „agresor", scoțînd sunete specifice surzilor. A trebuit să intervin să-l liniștesc. Altă dată, spre a-i vedea reacția, prof. Tinca i-a spus că... am murit ! Că m-a călcat o mașină cînd am traversat strada. A izbucnit imediat în plîns. Sau o altă situație. Cînd a început să lucreze cu el profesoara Florica Sandu, cea care avea să deschidă în psihopedagogia românească un experiment unic, continua să vină în pauze la mine în birou. Cînd suna, îl trimiteam la clasă dar am fost sesizat că de la un timp începuse să prefere clasei... tipografia școlii ! L-am urmărit, l-am dus în clasă cu forța și l-am atins o palmă. L-am mai atins și cu alte ocazii, dar niciodată nu s-a supărat pe mine. Nu aveam alte mijloace să-i spun că nu este bine ce face. Cînd a învățat și noțiunea de rău îi scriam în palmă, dar după litera „r", închidea pumnul și nu mă mai lăsa să continuu. Înțelegea.

— Știu că pentru a fi prieten și a putea comunica cu Vasilică, ați fost și sînteți și azi în preajma lui. Ce ați aflat despre visele lui ?

— Cînd era mic spunea că atunci cînd va fi mare va vedea și va auzi. Cu timpul, consultînd pe cei mai buni oftalmologi și orelișți din țară, s-a convins de adevărata situație, dar niciodată nu și-a manifestat supărarea. Fără a-și face iluzii este și astăzi optimist. Am discutat adesea și despre viitorul lui : îmi spunea adesea că vrea să muncească, să fie un om util societății, să aibă un apartament frumos, o soție credincioasă, doi-trei copii, — neapărat unul medic și unul inginer electronist, care să creeze aparate pentru cei lipsiți de văz sau de auz — să aibă mașină pe care s-o conducă soția lui, să învețe multe limbi străine, să devină om de știință, cercetător în folosul orbilor surzi din țara noastră și să cunoască lumea...

Dar pașii mici, în lumea mare, necunoscută, abia începeau...

(Va urma)

CONSTANTIN MUSTAȚĂ ■

Starea iernii

Oricît ne-ar fi încălzit zilele sfîrșitului de an și prima zi a lunii ianuarie, revelionul riscînd să se transforme într-o serbare cimpenească, noi am ascultat îngrijorați relatările despre o iarnă deosebit de grea abătută asupra Europei — mari căderi de zăpadă, geruri care nu s-au mai văzut de zeci de ani. Cu atît mai mult ne-au pus pe gînduri acele zile nefirești de primăvăratice (vorba poetului : „Primăvara asta totuși / Nu-i decît o copie"). Iarna cea strămoșească, așteptată de toți, înscriindu-se în făgașul obișnuit al lucrurilor, zăpada bogată care să protejeze sămînța viitoarelor noastre recolte, au năvălit peste noi în ziua de 2 ianuarie a. c., însoțite de viscol și ger. În numai cîteva ore, plugurile pentru deszăpezire au și început să străbată străzile Capitalei.

Dornici să ne lămurim asupra caracteristicilor viitoarelor zile, ne-am îndreptat către Institutul de meteorologie și hidrologie din București. Deși vremea este instabilă, capricioasă, în această instituție este un timp constant — acela al muncii. Meteorologii de serviciu — Tamara Limbășanu, Nicolae Bușlega, Gheorghe Bănuț și Lidia Rahău — se găseau la datorie. De pe geamul Institutului vremea se vede la fel — ninge, viscolește. Înăuntru nenumărate hărți sinoptice, planșe. Atmosfera unui comandament în care veștile se succed permanent, venind din toate zonele care pot influența evoluția fenomenelor naturale pe teritoriul întregii noastre patrii, oameni care prelucrează rapid informațiile, elaborînd prognoze cu privire la situația meteorologică de care se interesează toți, de la cei ce străbat mările, aerul, de la cei ce cultivă pămîntul ori ridică marile construcții pînă la cel care pleacă într-o călătorie de plăcere.

Ritmul de lucru, atenția cu care sînt prelucrate datele furnizate de sateliți ori de centrele meteorologice din țară ne fac să ne interesăm mai îndeaproape de munca lor.

— Pentru emisfera nordică, ne spune Tamara Limbășanu, primim la institut date din șase în șase ore, după care se alcătuiesc patru hărți sinoptice pentru Europa de sud și două pentru emisfera nordică. Apoi de două ori în 24 de ore, hărți de altitudine. Pentru țară, hărțile cu observații vizuale se alcătuiesc din oră în oră.

— În timpul acelei „primăveri" în care oamenii sărbătoreau revelionul, știa cineva că zăpada și viscolul se vor instaura brusc, pe 2 ianuarie ?

— Colegii noștri, ne răspunde Nicolae Bușlega, cei care au fost meteorologi de serviciu în timpul revelionului — Ioan Stăncescu, Ion Bordei Ecaterina, Virginia Necula și E. Birjoveanu, venită de la Bacău să ne ajute — au prognosticat această evoluție a timpului, în așa fel încît de ieri seară au și fost avertizate cîteva instituții direct interesate.

Meteorologii Gheorghe Bănuț și Lidia Rahău ne amintesc că în primul buletin meteo al anului, la TV, s-a vorbit despre apariția ninsorilor viscolite, despre răcirea apreciabilă a vremii, și aceasta pe cînd se înregistrau 17 grade la Calafat, temperatură foarte apropiată de maxima absolută, numai cu 4 zecimi sub cea mai mare valoare înregistrată în luna ianuarie, pe teritoriul țării în ultimii 80 de ani. Intensitatea deosebită a fenomenului se explică între altele prin diferența apreciabilă dintre temperatura primăvăratică, înregistrată ieri în țară și cele de azi, datorate afluxului de aer rece, polar. Menținerea temperaturilor reduse, din sudul continentului, a se vedea zilele trecute, în ciuda maselor reci de aer care pătrunseseră în restul Europei, determinînd geruri puternice, se explică printr-un efect de blocaj exercitat de circulația foarte rapidă a aerului, de 100 km/h, la altitudini de 4—5 km. Prin perturbarea acestei circulații și apariția unor traiectorii nordice ale curenților aerieni, timpul s-a răcit considerabil și în bazinul mediteranean. Configurația sinoptică a căpătat astfel aspect de iarnă.

Întrebarea noastră firească și nerăbdătoare : Cum va fi vremea în luna ianuarie ?

Drept răspuns ni s-a înmînat următorul buletin meteo, proaspăt ieșit de la xerox, din care transcriem :

CARACTERIZAREA GENERALĂ:

Din punct de vedere termic, luna ianuarie se va încadra în limite normale, iar în nordul țării va fi mai rece decît normal. Cantitățile lunare de precipitații ce se vor înregistra vor fi în jurul valorilor normale și peste normă, excepțînd sudul țării, unde, local, vor fi sub normă. Se așteaptă ca precipitațiile să cadă îndeosebi în prima și a treia decadă, fiind mai ales sub formă de ninsoare.

Și caracteristica vremii pe săptămîna în curs : 4—8 ianuarie. Vreme rece, cu nopți geroase, îndeosebi în regiunile din sudul și estul țării. Cerul va fi temporar noros. Ninsorile vor fi slabe și vor avea caracter local. Vîntul va sufla slab pînă la moderat, la început din sectorul nordic, apoi va predomina din vest. Temperatura se va menține coborîtă în primele zile, apoi va crește ușor : minimele vor fi cuprinse între —22° și —12°, izolat mai coborîte, iar maximele între —10° și 0°, mai ridicate în a doua parte a intervalului.

ADI CUSIN ■

În legătură cu faptele relatate de tovarăsa Rusu Viorica, din comuna Boișoara, județul Vîlcea, privitoare la abaterile tovarășului Baciu Gheorghe, președintele C.A.P.-ului din aceeași comună, primim răspuns de la **Comitetul județean Vîlcea al P.C.R.** căruia i s-a trimis spre cercetare scrisoarea. Din răspuns : **„În ședința din 11 decembrie 1978 secretariatul comitetului județean de partid a hotărît ca, pentru abaterile săvîrșite, Baciu Gheorghe să fie destituit din funcție iar tovarășul Antonie Gheorghe, secretarul Comitetului comunal de partid și primarul comunei, să fie sancționat cu vot de blam".**

De la Consiliul popular al sectorului 3 al Capitalei în legătură cu scrisoarea Marioarei Paulina : „În ședința sa din 6 decembrie 1978, Comitetul executiv al Consiliului popular al sectorului 3, analizînd cererea petiționarei depusă la sectorul pentru reglementarea spațiului locativ, a rezolvat-o pozitiv, fiindu-i atribuită locuința solicitată din Bulevardul Republicii nr. 86, ap. 21".

Sîntem sesizați de muncitorii navetiști din comuna Cervenia, Teleorman, că autobuzele care circulă pe ruta Pietroșani—Alexandria nu opresc deloc în localitate deși oamenii plătesc abonamente. „Numărul navetiștilor care pleacă din Cervenia este de 80—100 și ne permitem să propunem înființarea unui traseu Cervenia—Alexandria care să amelioreze soarta navetiștilor care vă scriu". **(Țișu Petre, Răducu Constantin și alții către I.T.A. Alexandria.)**

Mă numesc **Tiberiu Marinescu**, locuiesc în Cluj-Napoca într-un nou cartier de blocuri denumit Plopilor și doresc să vă sesizez două probleme care necăjesc viața locuitorilor din acest cartier : există, aici, un complex alimentar modern, există — mai bine-zis au existat spații verzi — există însă și un punct de colectare a sticlelor pe care ICVA, acum cîțiva ani, l-a transformat în subdepozit de colectare prin subachizitor. Urmarea a fost aceea că zona complexului alimentar a fost, și este, năpădită zilnic de căruțe ale negustorilor de sticle goale, care le descarcă în saci negri de murdărie ; este blocată circulația oamenilor, murdăria — pentru care nu pot fi acuzate doar animalele — este de nesuportat, zonele verzi au dispărut aproape cu totul. Ne-am adresat în mai multe rînduri către ICVA, fără nici un rezultat. O a doua problemă este aceea a transformării fostei cofetării în bar — actuala cofetărie fiind înghesuită într-o încăpere ce fusese magazin „Gospodina". De dimineață și pînă tîrziu în noapte, actualul bar este înundat de indivizi dubioși, străini de cartierul nostru, de fum de țigară, de răcnete, înjurături și cuvinte obscene, și de tristul și penibilul spectacol al bețivilor care ies în stradă pentru a-și face necesitățile în spatele căruțelor trase „la scară". Pe scurt, datorită acestor două transformări, cartierul nostru a căpătat aspect de maidan.

Precum alți cititori care se adresează redacției, și **Nicolae Bălțoiu** din Resiori de Vede, Teleorman, se plînge de faptul că televizorul „LUX-S", în valoare de 4 000 lei, pe care și l-a cumpărat, i-a devenit de la un timp o simplă mobilă din cauza lipsei de pe piață a **lămpii de ecran P.L. 500 !**

Mă numesc **Mihai N. Gheorghe**, domiciliez în Tîrgoviște, strada Armoniei nr. 8, bloc 10, etaj IV, apartament 79. În trimestrele III, IV/1977 și trimestrul I/1978 ne-a fost oprită apa caldă și rece, ultima curgînd numai după miezul nopții. Abia în trimestrul II/1978 am început să avem apă rece, și imediat apoi s-au înființat casieri ai IGCL Tîrgoviște, cerînd plata și pe trimestrele pomenite, în care, repet, nu am avut apă deloc. În plus, acum, apa caldă — pe care cei de la etajul IV nu o au aproape deloc — urmează a fi plătită, la jumătate, cu cei de la etajele inferioare, din care fac parte majoritatea membrilor conducerii asociației de locatari. Eu înțeleg să plătesc, dar să am pentru ce plăti. Asociația se pare că nu poate înțelege acest lucru.

Nicolae Gavrilescu, precum și un grup de 14 locatari ai blocului din strada Crizantemelor nr. 4, București, sectorul 6, ne sesizează că de curînd patru ani, în timpul iernii, au de suferit din cauza permanentelor defecțiuni de la centrala termică.

În Craiova, prețul laptelui bătut a fost ridicat de la 2.30, la 4 lei ! Se știe precis că ICIL folosește pentru laptele bătut, laptele rămas nevîndut prin prăvălii sau laboratoare ; normal ar fi ca prețul acestuia să fie sub cel al laptelui normal. Motivul care ni s-a spus a fost cel de a se fi ridicat procentajul de grăsime (!?) Dar cine i-a rugat să facă asta ? Laptele bătut este consumat mai ales de pensionari și oameni grași, pentru slăbire, cine are nevoie de astfel de măsuri ? **(Gr. Mălăescu,** Craiova Nouă, blocul C.)

Pe data de 7.XI.1978 am comandat o pereche de cizme la Centrul nr. 34 „Arta încălțămintei" din strada Alecu Constantinescu, cu comanda nr. 1 611. După nenumărate amînări, tovarășul Paul — nu-i cunosc numele complet, nu poartă ecuson — a refuzat să-mi mai dea cizmele, pentru simplul fapt că notasem în condica de sugestii și reclamații faptul cu întîrzierile. Mi-a aruncat chitanța și banii înapoi, proferind și cuvinte injurioase la adresa mea, afirmînd în cele din urmă că eu nu am comandat nimic la acest centru, mi-a smuls chitanța și a rupt-o, a vrut să-mi smulgă și geanta din mînă și m-a izbit. Culmea e că eu am lucrat într-o fabrică de încălțăminte, știu exact cît ar fi durat ultima modificare pe care i-o cerusem acestui tovarăș,a cărui purtare o socotesc revoltătoare. **(Constanța Cumpănașu,** strada Doamna Ghica 6, bloc 3, ap. 63, sector 2, București.)

În numele locuitorilor din Posada, Podu lui Neag, Podu Virtos — cartiere ce aparțin de orașul Comarnic, Prahova — vă aduc la cunoștință : în cartierul Posada a funcționat de peste 65 de ani o stație C.F.R., care a fost desființată în februarie 1978, rămînînd un simplu punct de oprire a trenurilor pentru navetiști. Odată cu stația a fost însă desființată și casa de bilete, restul populației, dacă vrea să călătorească, nemaiavînd de unde procura biletul respectiv. Socotim necesară reînființarea acestei case, situația fiind grea chiar pentru navetiști — mulți elevi ! — în cazul în care expiră abonamentul, nemaiavînd cîteva zile posibilități de deplasare. **(Alexe Vișan,** Comarnic.)

Din partea Oficiului farmaceutic — Pitești :

În legătură cu scrisoarea tov. prof. **Gheorghe Ungureanu** din comuna Cicănești, Argeș, și a medicului **Vasile Raicu** de la Circumscripția sanitară Cicănești, publicate în FLACĂRA nr. 41 și 50/1978: „deoarece cele semnalate sînt juste, s-a luat măsura cu avizul Direcției sanitare a județului Argeș, ca începînd cu data de 1 ianuarie 1979, Circumscripția sanitară Cicănești să fie aprovizionată de către farmacia nr. 90 Curtea de Argeș".

În ziua de 27 mai 1978 am ridicat de la IDMS Timișoara autoturismul **Dacia 1300** cu factura nr. 63 688, unitate condusă de tov. Valeriu Oros, avînd bon de ordine și livrare nr. 6 din 27 mai 1978. Cu această ocazie, la verificarea inventarului nu mi s-a predat roata de rezervă a mașinii, pe motiv că ar fi fost furată din tren. S-a încheiat proces verbal, urmînd să intru cît mai curînd în posesia ei. De atunci am făcut 3 drumuri la Timișoara, de fiecare dată fiind anunțat că încă nu are roată de rezervă. Aș mai face și al patrulea drum, mi-a explodat însă un cauciuc și începe să-mi fie jenă să mai apelez pe la diverse cunoștințe să-mi împrumute o roată. **(Radu Gheorghe,** Aleea Topitorului nr. 5, ap. 6, Hunedoara.)

Din partea Direcției pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale, Mehedinți :

La scrisoarea adresată revistei FLACĂRA de către **Cornelia Roșca** din comuna Vînători, vă comunicăm : „Cele sesizate sînt juste și în conformitate cu prevederile Legii pensiilor nr. 4/1977, numitului i s-a acordat pentru cei 9 copii, sub vîrstă de 16 ani, pensie de urmaș în cuantum de 120 lei lunar pentru fiecare — respectiv suma de 1 080 lei lunar, începînd cu 29 septembrie, pe care îi va primi pînă la sfîrșitul lunii decembrie 1978".

Din partea Consiliului popular al județului Hunedoara : „Cu privire la scrisorile adresate revistei FLACĂRA de către **Gh. Kos** și **Pfeifer Irina** din Deva : sesizarea este întemeiată, la blocul în cauză au apărut după darea în folosință mai multe deficiențe. Pentru înlăturarea acestora s-au inventariat problemele existente la toate apartamentele, iar Trustul de construcții a organizat o formație de muncitori care în baza unui grafic a trecut la executarea lucrărilor de înlăturare a condensului, reparării hidroizolațiilor, remedierii tîmplăriei de lemn, refacerii falanței etc. Instalațiile de încălzire au fost revizuite, ele funcționînd acum corespunzător".

Cred că organele în drept ar trebui să reînvie o veche și frumoasă tradiție, astăzi uitată : aceea de a fi plasate, pe marile edificii arhitecturale, plăci cu numele arhitectului sau arhitecților proiectanți. Aceasta nu din dorința de autopopularizare, ci din alăturarea acestui aspect la uzanța privind menționarea, fără excepție, a realizatorilor din toate celelalte domenii de activitate creatoare, așa cum, de pildă, o fotografie publicată în presă — înfățișînd chiar astfel de clădiri ! — este însoțită de numele autorului fotografiei, sau, la televiziune, imaginea fiind întotdeauna însoțită de numele operatorului de imagine **(Dr. arh. Mihai Enescu,** București.)

Din partea Comitetului județean Timiș al P.C.R. :

„Referitor la scrisoarea adresată redacției de patru muncitori de la Grupul de șantiere 2 Construcții Lugoj, relatînd unele deficiențe în activitatea directorului, ing. VERDEȘ SERGHEI : sesizarea se confirmă. Biroul Comitetului municipal de partid Lugoj a hotărît : sancționarea tovarășului Verdeș Serghei cu vot de blam și a propus Trustului de construcții-montaj Timișoara eliberarea acestuia din funcția de director".

Din partea Direcției de telecomunicații a municipiului București :

„Urmare sesizării adresate redacției FLACĂRA de către **Paul Dragulescu Cojocaru** din Șoseaua Pantelimon 354, blocul 2, ap. 110, cu privire la instalarea unui post telefonic la domiciliu, vă anunțăm că s-a rezolvat favorabil cererea acestuia, urmînd a primi scrisoarea pentru achitarea taxelor de instalare".

În data de 22 august 1978 am dus la reparat un aparat de fotografiat „ZENIT-80", în valoare de 10 000 lei, la unitatea nr. 52 din strada D.I. Mendeleev nr. 20 București, unitate ce aparține Cooperativei „Metalo-casnica" din București, strada Episcopiei nr. 7. În ziua de 30 august, cînd trebuia să ridic aparatul, tovarășul Ștefan David, care l-a luat în primire, a plecat pur și simplu în concediu lăsînd aparatul desfăcut. Abia în octombrie, un coleg aflat în trecere, a reușit să-mi aducă aparatul : nu numai că nu fusese reparat, dar nu mai funcționa deloc ! În 9 noiembrie am fost nevoit să fac un drum la București, pentru a duce aparatul înapoi. Iată, astăzi se împlinesc patru luni de cînd aparatul zace la această unitate, cu toate sesizările telefonice sau scrise pe care le-am făcut. **(Mircea Agakian,** strada Hipodrom I, blocul P.3, ap. 18 — Sibiu.)

Din partea Centralei construcții-montaj, București :

„Urmare sesizării locatarilor din blocul 11, strada Tuzla nr. 3, sectorul 2, vă facem cunoscut : lucrările de remedieri la spălătorii, tîmplăria mecanică și consolidările la acest bloc se vor executa pînă la sfîrșitul anului 1978. Completările de șape și mozaic la balcoane vor fi executate în cursul anului 1979, în vederea recepției preliminare a blocului".

Din partea Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini :

„Urmarea articolului „Ai carte numai dacă ai parte", apărut în revista FLACĂRA din 7 decembrie 1978, vă facem cunoscut că cele prezentate cu privire la Grupul școlar de pe lîngă întreprinderea de dispozitive, ștanțe, matrițe și scule Focșani s-au confirmat și s-au luat măsuri de intrare imediată în legalitate, astfel : înscrierea la școala de maiștri a candidatului **Goga Gh. Brumă** și sprijinirea acestuia de către cadrele didactice pentru recuperarea materiei din trimestrul I școlar în perioada imediat următoare din anul în curs ; au fost exmatriculați din școală elevii care au fost înscriși ilegal (cei citați în articol) ; directorul școlii a fost sancționat cu „avertisment" pentru organizarea defectuoasă a înscrierii candidaților".

Din partea C.P.M.B. — D.G.D.A.L. :

„În legătură cu scrisoarea trimisă redacției de către **Gheorghe Pachef** privind blocul B.2 Pantelimon, vă facem cunoscut : datorită greutăților întîmpinate de constructori în ultimii ani, lucrările nu au putut fi realizate în termenul contractual. Blocul urmează a fi dat în folosință în trimestrul I al anului 1979". **(N.R. Publicăm răspunsul dar remarcăm și noi că el nu ajută cu nimic situația solicitantului.)**

Mă numesc **Nicolae Georgescu**, locuiesc în Timișoara. În urmă cu doi ani v-am mai scris în legătură cu înființarea unor magazine specializate cu confecții — lenjerie-costume etc. — atît pentru femei cît și pentru bărbați ce poartă numere mari, supratalie. Întrucît am avut o discuție în acest sens cu cineva din conducerea Ministerului Industriei Ușoare, la Expoziția națională a economiei, căruia propunerea mea i s-a părut interesantă, revin pe această cale, sperînd că cei în drept vor reține ideea înființării de astfel de magazine, măcar în marile orașe ale țării.

Întrucît foarte mulți cititori ne solicită adresele la care pot fi găsiți spre consultare **dr. MIHAI THEODORU ZAVERGIU**, medicul specialist **CONSTANTIN ȚUCULESCU** și cercetătorul dermatolog **PAVEL KOZAK**, le inserăm mai jos :

Mihai Theodoru Zavergiu : strada Caragea Vodă 21, telefon 51 85 40, București.

Constantin Țuculescu : Spitalul de urgențe București, telefon 79 04 40 (interior 154).

Pavel Kozak : Spitalul Fundeni, Clinica de dermatologie, București, Șoseaua Fundeni, nr. 258, telefon 87 40 70.

La numeroasele scrisori ale cititorilor prin care ne solicită obținerea abonamentelor la revista noastră **PRECIZĂM** că : aceasta nu o facilitează redacția. Informațiile pe care le obțin la oficiile poștale sînt corecte.

Vă scriu în numele locatarilor blocurilor U 37, U 38 și U 39 din Slobozia. Constructorul a executat defectuos instalațiile sanitare. Am reclamat, s-a scos de cîteva ori apa din subsol dar a crescut iar nivelul acestui „iaz" care ne provoacă multe necazuri. Asta pentru că defecțiunile propriu-zise n-au fost de fapt remediate. **(Adriana Failer.)**

Din partea Comitetului județean Brașov al P.C.R. : În legătură cu sesizările cuprinse în scrisoarea adresată revistei „Flacăra" de către prof. Konnerth Ioan de la Școala generală Prejmer, Comitetul județean Brașov al P.C.R. a hotărît următoarele măsuri, față de rezultatele cercetării :

A. Destituirea din funcția de director a prof. Nedelea Alexandru.

B. Atenționarea conducerii Inspectoratului școlar județean pentru modul necorespunzător în care a verificat unele din sesizările primite de la prof. Konnerth Ioan.

C. Rediscutarea calificativului acordat acestuia de colectivul de conducere al școlii și biroul organizației de bază.

E. Prezentarea concluziilor rezultate în urma controlului efectuat și dezbaterea lor în adunarea de partid deschisă.

În numele muncitorilor din Putna care lucrează la U.F.E.T. Rădăuți vă rugăm să ne ajutați să convingem pe primarul comunei Vicovu de Sus să repare puntea care trece peste rîul Suceava dinspre Vicovu de Sus-Laura spre gara C.F.R. Gura Putnei. Lemnul a putrezit, au fost deja mai multe accidente, unele chiar mortale. **(Traian Hrincescu, Petru Muntianu, Dumitru Poleucă, Constantin Chiraș, Ștefan Ilaș, Gheorghe Bilibou.)**

Mă numesc **Iulian Florea** și sînt agent fiscal în comuna Unirea, Ialomița. Primarul nostru, Ică Adamescu, în loc să se ocupe de multele lucruri necesare în comună, de pildă brutărie, sau să pună la punct serviciile și aprovizionarea, se zbate mai ales să-și favorizeze rudele și prietenii. Am sesizat și la județ asemenea lucruri, a venit cineva să cerceteze, mi-a spus că am dreptate, dar la conducerea județului se vede că a raportat altceva, pentru că în comună nu s-a îndreptat nimic. Ba mai mult, primarul nu are ochi să mă vadă, a venit într-o noapte beat și mi-a smuls florile și arbuștii din fața casei.

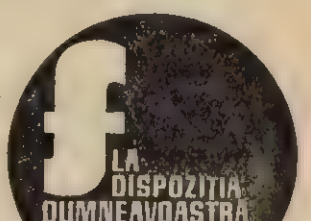

Poșta redacției

Margareta Roșu — București. Este prevăzută în planul de investiții al Inspectoratului școlar municipal construirea unei grădinițe speciale ce va fi dată în folosință în cursul anului 1979.

Traian Neagu — Cîmpeni, Alba. Sînteți trecut pe lista de priorități pentru apartament la blocurile ce se vor da în folosință în acest an.

Gheorghe Drăgan — București. În cadrul CNST s-a constituit o comisie pentru analiza comparativă a conținutului documentațiilor tehnice de brevetare din dosarele OSIM la care vă referiți.

Dumitru Gardin — Constanța. În urma analizei situației locative a dumneavoastră, Consiliul popular municipal v-a reținut cererea, urmînd să primiți un spațiu corespunzător prin întreprinderea la care lucrați.

Adrian Staicu — București. Conducerea ITB a aprobat reîncadrarea dumneavoastră în funcția de conducător auto la Exploatarea transport taximetre.

Silvia Cucioreanu — comuna Movileni, Iași. Am fost informați că urmează să vă perfectați actele în vederea mutației definitive în municipiul Iași.

Ion Negrea — Craiova. Reveniți cu o scrisoare care să poată fi măcar citită.

Adolf Simion — Arad. Atît dumneavoastră cît și altor cititori vă propunem ca — fiind în interesul dumneavoastră — să nu mai ne trimiteți copia a 5-a sau a 7-a după același memoriu adresat mai multor instituții, ci să scrieți direct și personal revistei FLACĂRA.

MARGA NEDELEA ■

● **Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o fac foarte în fiecare zi între orele 10—13.**

● **FLACĂRA nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.**

Ochii și urechile lumii

Întrebare după un deceniu

Nu sînt nostalgic dar nici nu sînt blazat. Nu sînt defetist dar am memorie. Nu sînt îngîmfat dar iubesc oamenii, animalele și basmele lor. Se împlinesc deci, în ianuarie 1979, zece ani de cînd a avut loc experiența Boucabloc și constat că nici ea și cu atît mai puțin avertismentul serios, primul, pe care mi-am îngăduit să-l extrag din ea, nu au avut vreun efect. Nu sînt vanitos, nu mă conduce deloc iluzia ca tot ceea ce scriu să rămînă, să lase urmă în conștiința omenirii. Sînt mai degrabă mulțumit că pot, în fiecare dimineață, primir-o sănătate care-mi asigură luciditatea, să constat cîte urme nu las în conștiința omenirii și cîte urme lasă ea în conștiința mea. E mai profitabil. Cîtă exagerare — atîta dramă. Cîtă lucidita-te — atîta comedie. E mai bine. Dar experiența Boucabloc nu e nici preferabil, nici bine să moară, fără consecințe, în adînc de ocean.

Această experiență a avut loc — pentru a o plasa în epocă — odată cu evenimente ca apariția îmbrăcămintei fosforescente, escaladarea muntelui Kilimandjaro de ascensioniști orbi, moartea prin harakiri a unui paznic japonez în urma dispariției din muzeul său a unui Toulouse-Lautrec, declarația lui Christian Barnard : „o grefă de inimă costă mai puțin decît un bombardier", întîlnirea la Londra a principalelor reviste umor ale lumii, de la „Crocodilul" moscovit pînă la „Le canard enchaîné". Toate aceste evenimente — dacă gîndiți dialectic, chiar și ultimul — au însemnat cumva, ceva, și nu au fost bătute zadarnic pe telexurile lumii. Experiența Boucabloc, însă — oricît m-aș minglia cu ideea filantropică după care nimic nu se pierde, totul se îngălbenește — nu a adus nimic și mai ales nu a adus ceea ce trebuia să aducă. Ea a constat din introducerea — de către celebrul comandant Cousteau — a trei țapi în baloane speciale cufundate la adîncimi acvatice cît mai mari, pentru a se calcula limitele biologice ale respirației într-un amestec de oxigen și heliu ce urma să fie inhalat și de scafandri umani. Odată ajunși în pragul unor „tulburări ireversibile", țapii-cobai urmau să fie trași la suprafață, „dezumflați" și studiați psihic și chimic. Neînțelegînd ireversibilul, cei trei țapi au crăpat înaintea controlului. Nu voi ascunde că am extras din această experiență o morală — căci nu mă tem de morală, cum nu mă tem de întreruperi — care mi se părea serioasă, ba chiar tragică. Așa și scriam, nenorocitul de mine : „Moartea țapilor — departe de caprele care le-au iubit, de lume și soare, în adîncul adîncurilor, fără să poată emite vreun protest — e prea tragică pentru a nu-i înțelege semnificația. Aceasta este : să se termine o dată cu țapii ispășitori. Dacă fără ispășire, simbolurile și experiențe unice nu se pot trăi, atunci să mai treacă și alte animale de serviciu la simbol !"

Zece ani de zile au dat — și nu numai ei — tragediei Boucabloc precum și chemării mele patetice, un grad înalt de ridicol. E parcă soarta ireversibilă a tot ce-i tragic și patetic — să devină, într-un timp istoricește scurt, ridicol și derizoriu. Niciodată n-am auzit ca ridicolul să devină, la rîndul lui, patetic. Pasul acela de care se tot vorbește că l-ar despărți de sublim, ridicolul nu s-a învrednicit, de cînd mă știu, să-l înfăptuiască. Cînd nu stă ca vițelul la poarta nouă a sublimului, ridicolul se mulțumește să fie „cremenal", adică să ucidă. Dar eu nu mă tem de ridicol și transcriu din nou întrebarea din urmă cu zece ani : „...Ce-ar fi dacă am recruta ispășitori și din marile mărimi ale junglei, dintre cei învățați doar să pună laba și să eșfișie, lăsînd pe umerii celor fără apărare toate relele, toate păcatele, toate experiențele unice, toate semnificațiile ?" Fără blazare, fără defetism, fără îngîmfare, cu o răbdare de capră în alăptat, eu continuu să cred — privind viața țapilor-ispășitori și ne, pe glob — că această întrebare merită a fi pusă dacă nu an de an, dar din deceniu în deceniu, spațiu de timp suficient pentru a-i da acea dimensiune eternă la care tot scriitorul se amăgește să parvină, între oxigenul și heliul său cotidian.

RADU COSAȘU ■

1979 LA O.N.U.: Prima urgență: copiii

Un strigăt de alarmă, o chemare la fapte îndreptate spre ocrotirea copiilor lumii, iată ce își propune a fi Anul internațional al copilului, 1979.

Publicațiile Organizației Națiunilor Unite, sub egida căreia se va desfășura acest eveniment, pledează, cu argumentele-cheie care îi stau la îndemînă, pentru acest adevăr incontestabil : „calitatea lumii de mîine — poate chiar supraviețuirea ei — sînt determinate de bunăstarea copiilor de astăzi".

Urgența acestui astăzi este clamată de statisticile ce conțin date înfricoșătoare despre copiii din țările în curs de dezvoltare, date difuzate în toată lumea, ca un semnal de alarmă în tirajele uriașe ale publicațiilor O.N.U.

Una dintre acestea, dedicată copiilor și intitulată semnificativ „Mîine este prea tîrziu", ne aduce la cunoștință cîteva fapte care pot bicîiui nepăsarea celor mai indiferenți dintre semenii noștri. Iată-le : Din 12 copii născuți într-un interval de șase secunde în țările în curs de dezvoltare, doi mor în primii ani de viață, opt rămîn analfabeți sau capătă o învățătură rudimentară și absolut toți cunosc îndeaproape foamea. Între acești 12 copii, veniți pe lume într-un întreval de numai șase secunde, numai doi vor izbuti să învețe și să-și croiască un destin care să-i îndepărteze de munca manuală necalificată. Doi din doisprezece ! Un procent alarmant care este de natură să te facă a înțelege de ce în proiectele O.N.U. „capitolul copii" a căpătat un loc prioritar.

Dacă la aceste date adăugăm o recentă statistică publicată de Atlasul Băncii Mondiale care scrie negru pe alb că mortalitatea infantilă în Suedia este de 8,3 la mie, iar în Gabon de 229 la mie, înțelegem pentru ce prioritatea acordată problemei copiilor se înscrie într-o mai vastă campanie consacrată instaurării unei noi ordini economice internaționale menită a reduce acesté inadmisibile decalaje.

O dovadă evidentă că Organizația Națiunilor Unite a înțeles acest imperativ al epocii noastre este faptul că a imprimat o maximă urgență tuturor pregătirilor ce se fac pentru anul consacrat problemelor copiilor defavorizați. Pregătiri au început de fapt în luna ianuarie a anului 1977 cînd a luat ființă un secretariat consacrat exclusiv acestui eveniment. De atunci, s-au întreprins nenumărate anchete, au fost culese nenumărate date. Estefania Aldaba-Lim, reprezentanta specială a Anului internațional al copilului, a vizitat pînă acum, nici mai mult, nici mai puțin de 35 de țări, izbutind să stabilească astfel un contact direct, concret, imediat cu cele mai acute probleme pe care le pune ocrotirea copiilor, cu deosebire în țările în curs de dezvoltare.

Idei, sugestii, propuneri, contribuții voluntare sînt numai cîteva dintre rezultatele primelor investigații. Ele au condus la concluzia că nu mai avem timp să privim copilul ca pe o temă de dezbatere, ci ca pe un obiectiv de acțiune, de acțiune **imediată.**

Proiectele ce se anunță, planurile de acțiune ale F.A.O., U.N.E.S.C.O., O.I.T. par să fi înțeles că va trebui rezolvată de urgență prioritatea foame, prioritatea boală, prioritatea analfabetism.

Realitățile copiilor din țările defavorizate lansează un SOS alarmant. Ele trebuie să fie combătute urgent, eficace. Deci nu conferințe, ci hrană, nu statistici, ci medici, nu declarații și planuri de acțiune, ci școli, profesori, cărți.

Anul internațional al copilului poartă drept moto frumoasele gînduri pe care i le adresează poeta chiliană Gabriela Mistral :

„Multe dintre lucrurile de care avem nevoie pot aștepta. Copilul nu poate să aștepte. Lui nu-i putem răspunde „Mîine". Numele său este „Astăzi".

MARIANA CEAUȘU ■

STOP, CURSEI ÎNARMĂRILOR!

CHELTUIELI DE MILIARDE PENTRU CÎTEVA MINUTE ÎN PLUS

Avioane de alarmă rapidă de tip Boeing E-3 A (cu numele de cod militar „Sentry" — înainte AWACS), ce urmează să patruleze în apropierea frontierei R.D.G., pot detecta, cu ajutorul sistemelor de radar de la bordul lor, avioanele sau rachetele lansate de partea adversă pînă la o distanță de 500 km. Prin aceasta, un eventual atac prin surprindere poate fi descoperit cu 6—10 minute mai devreme decît cu instrumentele radar tradiționale, amplasate la sol

Sateliți-spioni de tip „Big Bird". Aceștia înconjoară Pămîntul pe orbite între 160 și 300 km. Roboții-spion de 15 tone sînt dotați cu camere de luat vederi — atît electronice, cît și optice. Orbita pe care evoluează îi aduce de două ori pe zi deasupra fiecărui punct de pe glob. Imaginile electronice sînt preluate de stațiile terestre, filmele sînt lansate în capsule deasupra Pacificului, de unde sînt recuperate de echipe speciale. „Spionii" de pe cer au sarcina de a descoperi în mod operativ mișcările de tancuri, noile silozuri de rachete sau deplasarea unităților de aviație

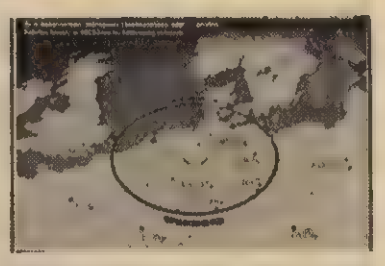

Sateliți de alarmă rapidă plasați pe orbite geostaționare. Perioada de rotație a acestor sateliți, plasați pe o orbită aflată la 36 000 km înălțime, este de 24 de ore, corespunzînd exact unei rotații a Pămîntului. Ei sînt deci „agățați" oarecum deasupra unui punct fix de pe Pămînt. Trei asemenea sateliți sînt suficienți pentru a depista, pe baza radiațiilor infraroșii, lansarea de rachete pe suprafața Terrei. Alte aparate de detecție aflate la bordul lor pot înregistra orice explozie nucleară efectuată pe glob

Reportaj de pe planeta maimuțelor

Cînd se vorbește despre înarmări ca despre o uriașă sabie a lui Damocles care atîrnă deasupra cetățenilor planetei noastre, fără excepție, nu se exagerează cu nimic. Fiecărui bărbat, femeie sau copil — o spun calculele aritmetice simple — îi revin, în virtutea unei împărțiri de-a dreptul nebunești, peste 15 tone de trinitrotoluen. Altfel spus, puterea armelor existente azi, în special a celor nucleare, este atît de mare încît numai cu o parte dintre acestea, întreaga planetă poate fi distrusă de mai multe ori. O singură salvă trasă de pe submarinele atomice staționate în perimetrul bătrînului nostru continent — spun specialiștii — ar fi capabilă să treacă în neant 52 640 de localități. În ceea ce privește consecințele de durată asupra mediului ambiant, acestea sînt aproape imposibil de calculat. Se știe totuși că un război purtat cu mijloacele ce se află în arsenalele actuale ale lumii, pe lîngă ravagiile provocate de unda de șoc, de radiația radioactivă, de emanația de căldură și lumină, ar putea face de nelocuit planeta pentru mii și mii de ani. Pe Pămînt s-ar produce o scădere globală a temperaturii, o reducere cu 30—70 la sută a rezervelor de ozon și o creștere a concentrației de oxid de azot. Lipsa ozonului ar determina creșterea radiației ultraviolete de 10 ori, ceea ce ar provoca arsuri cancerigene eventualilor supraviețuitori...

Cursa înarmărilor, acumularea a noi și noi stocuri de arme tot mai puternice, mai distrugătoare, transformarea Terrei într-un imens arsenal nu constituie însă numai o amenințare gravă pentru viitor. Cursa înarmărilor amenință și din trecut. În diferite regiuni ale globului, „zorii" erei atomice fac și astăzi victime. Hiroshima și Nagasaki sînt în acest sens exemplele cele mai tragice și cele mai notorii. Dar în lume există și alte regiuni unde exploziile nucleare experimentale de acum două sau trei decenii constituie și în prezent, în ciuda unor măsuri de „ștergere a urmelor", un pericol mortal, perfid pentru oamenii care au avut nesansa să se nască pe aceste meleaguri.

Nu demult, autoritățile americane își anunțau intenția de a renunța, cel puțin în viitorul apropiat, la încercările de repopulare a atolului Bikini. După cum se știe, acest colț din „paradisul Pacificului" fusese ales, în perioada 1948—1958, drept poligon de încercări nucleare. La acea vreme, populația a fost mutată pe insula Kili. De la ultimele explozii au trecut 20 de ani, timp în care, dezrădăcinații din Bikini au cerut de mai multe ori să fie readuși pe pămîntul natal. Pentru a face din nou locuibil micul petic însorit, S.U.A. au investit cîteva milioane de dolari, au fost plantați 50 000 de cocotieri. Dar contoarele Gaiger s-au încăpățînat să indice pînă azi un înalt grad de infectare radioactivă. Elocventă în acest sens e aprecierea subsecretarului de stat la Departamentul internelor al S.U.A., James Joseph, care, într-o scrisoare adresată vicepreședintelui Walter Mondale, arăta că „Bikini nu poate fi preconizat la ora actuală ca un loc pentru instalare permanentă, deoarece radiațiile la care a fost supusă insula în urma experiențelor nucleare nu permit, în continuare, omului să consume apa din puțuri și nici nucile de cocos". Pămîntul, apa continuă să rămînă otrăvite, nu se știe pentru cîtă vreme, poate pentru decenii, secole sau chiar milenii.

Un alt caz cu implicații deosebit de grave face obiectul unui recent articol din ziarul „Desert News" din Salt Lake City. După cum scrie ziarul, urmările experiențelor nucleare asupra locuitorilor din statul Nevada și din zonele învecinate nu au fost studiate în mod serios de guvernul fostului președinte Truman, atunci cînd această regiune a fost aleasă ca centru al „tirului atomic" în S.U.A., în decembrie 1950. O comisie care s-a ocupat la vremea respectivă de implicațiile contaminării radioactive aprecia încă de atunci că nu au fost găsite răspunsuri satisfăcătoare la această problemă. Situația respectivă este pusă, de publicația citată, în legătură directă cu îngrijorarea crescîndă a locuitorilor din Utah și Arizona față de proliferarea anormală a cazurilor de cancer în apropierea poligonului nuclear.

În Tahiti, scria la rîndul ei, cu puțin timp în urmă, revista pariziană „Jeune Afrique", 15 localnici sînt ingrijiți în „secret", într-un spital din Moruroa (Polinezia franceză), ca urmare a radiațiilor provocate de experiențele nucleare.

Exemplele acestea, la care s-ar putea adăuga atîtea altele, argumentează, cu întreaga forță a tragismului, caracterul nociv, extrem de periculos al cursei înarmărilor. Victimelor deja cunoscute ale aberantei competiții militare — milioane și milioane de subnutriți, analfabeți, șomeri — li se adaugă zi de zi cei care mor nestiuți, undeva, într-un „paradis al Pacificului", fiindcă au avut „neșansa" să se nască acolo unde se testează bombele atomice. Și în plus, scutindu-ne de efortul de imaginație, cazurile de mai sus ne pot oferi imaginea la scară redusă a întregii planete, după... Iar înainte de toate, sînt exemple semnificative care pledează pentru luciditate și rațiune, care îndeamnă la acțiune fermă, pentru încetarea aberantei competiții militare și trecerea la măsuri concrete de dezarmare, în primul rînd de dezarmare nucleară.

AUREL PERVA ■

Revelion pe telex

1979 și-a făcut apariția într-o atmosferă hibernală mult peste nota obișnuită, fapt subliniat prin zeci de amănunte de agențiile de presă în primele lor transmisiuni din acest an. „Un frig glacial de la Moscova la Chicago", notează France Presse. Toată Europa de nord a celebrat, într-adevăr, noul an prin recorduri de frig adesea fără precedent : sub minus 45 de grade Celsius în regiunea Moscovei, minus 35 de grade în nordul Poloniei, minus 20 de grade la Stockholm și ...numai minus 39 de grade în Laponia. Prin compensație, Europa de sud a păsit în anul cel nou sub un cer de primăvară. La Atena, de exemplu, soarele a strălucit cu putere pe un cer limpede, fără nori, făcînd să se ridice mercurul termometrelor la plus 20 de grade (la umbră !), pe străzile capitalei Greciei putînd fi văzute persoane doar în cămașă, ca într-un veritabil sezon estival.

● Dacă în Franța revelionul a atras în marile restaurante mai puține persoane decît de obicei, aceasta s-a întîmplat nu numai din prudență — teama de înghețul brusc fiind un motiv nu tocmai de ignorat, mai ales pentru cei aflați la cheremul automobilului — ci și din economie. Într-adevăr, semnalează aceeași agenție, încheierea lui 1978 a coincis cu numeroase concedieri și puțini francezi și-au „permis", așa cum au făcut de pildă alsacienii, să „risipească" 50 000 de franci pe petarde. În Lorena, 60 de muncitori au lansat un patetic „S.O.S.", chiar dacă în zahăr ars, pe un produs de patiserie, pregătit gratuit de un brutar din Herserange.

● Regiunea Perpignan a fost teatrul primului hold-up al anului : patru persoane, purtînd măști de carnaval, au luat, pe la patru dimineața, de la cazinoul din Boulou, suma de 459 000 de franci, cu toată prezența a 120 de jucători, „aburiți" de efectele nopții.

● În Italia, cu ocazia festivităților tradiționale în noaptea de Anul nou, la Napoli improvizarea unor jocuri de artificii a provocat arsuri și mutilări unui număr de 151 de persoane. Iar englezii, cu calmul lor proverbial, în pofida gerului cumplit, au văzut cum „ultimul O.Z.N. al anului" — nu întîmplător venit dinspre Scoția — s-a dezintegrat, la înălțime, deasupra Londrei. Se pare că nici reprezentativul umor britanic nu se dezminte.

● Spania, amenințată de o enormă mareee neagră în urma accidentului petrolierului „Andros Patria" a trăit o noapte de angoasă. Cu un ritm de aproximativ 1 000 de tone pe oră, petrolul conținut de nava grecească, luni seara, continua să se deverse în Oceanul Atlantic, la aproximativ 40 de kilometri de coasta Spaniei, în nord-vestul Peninsulei Iberice.

● Un adevărat record al frigului a fost înregistrat la Moscova, unde a fost consemnat cel mai rece 1 ianuarie din ultimii 100 de ani, minus 45 de grade Celsius. Mercurul a înghețat în termometre, făcîndu-le astfel inutilizabile, dar optimiștii spun că situații similare au loc numai la intervalul de 80 de ani și că de la data la care a înghețat ultima oară Marea Neagră nu a trecut încă atîta vreme. Față de obișnuitele recomandări de sezon, de semnalat că în aceste zile de frig excepțional, radioul a difuzat din oră în oră emisiuni speciale, adecvate situației, sfătuindu-i pe moscoviți să nu consume alcool, să se ferească de a ieși afară cu copiii, să-și ungă fața cu cremă, femeile fiind în acest sens povățuite să se macheze mai mult decît o fac de obicei.

● Peste Ocean, în Statele Unite, arbori uriași au fost practic uciși de ger în Texas. Căzînd peste liniile de înaltă tensiune, au lipsit de electricitate 75 de mii de persoane. Dealtfel și la Washington frigul neobișnuit chiar și pentru această lună a anului a perturbat distribuirea optimă a energiei electrice. În centrul S.U.A. circulația rutieră și aeriană a fost practic paralizată din cauza temperaturilor extrem de scăzute, „siberiene", după cum le caracterizează France Presse. Termometrul a coborît sub minus 30 de grade la Dakota de Nord, în Nebraska, iar la Chicago, unde numai duminică seara a căzut un strat de zăpadă de 25 de centimetri, mii de călători au „celebrat" Anul nou în sălile de așteptare ale aeroportului internațional O'Hara.

● Revelioane mai puțin obișnuite au petrecut dealtfel și călătorii din trenul Paris-Bruxelles, din cauza unei erori de... locomotivă. Feroviarii parizieni au instalat, într-adevăr, o locomotivă electrică „monocurent", în locul unei locomotive așa-numite „tricurent". Tensiunea rețelelor electrice ale căilor ferate belgiene și franceze fiind diferită, trenul a rămas imobilizat mai mult de zece ore la frontiera belgiană, exact cînd se trecea de la 31 decembrie 1978 la 1 ianuarie 1979. Numai după miezul nopții, o locomotivă venită în ajutor a putut să tracteze trenul ghinionist pînă la Bruxelles.

● Înghețurile și zăpada care și-au făcut apariția spre sfîrșitul după-amiezei de duminică, 31 decembrie, la Paris și în regiunea pariziană au provocat anularea revelionului ce urma să se desfășoare în restaurantul din Turnul Eiffel. Cablurile ascensoarelor înghețînd, acestea nu au mai putut să funcționeze, iar platforma de la primul etaj a fost transformată într-un veritabil patinoar.

● Cu tot acest debut aspru al lui 1979, în ziua de Anul nou, sute de canadieni nu s-au putut lipsi de „plăcerea" cu totul specială de a sări în apa rece ca gheața pentru a proba dacă sînt suficient de... călîți. Această probă spartană este cunoscută în Canada din 1920, iar anul trecut, la o competiție similară desfășurată la Vancouver au participat 850 de persoane, bilanțul competiției fiind următorul : 75 din cei 850 au rezistat peste cinci minute în apa rece doar de opt grade Celsius. După alte cinci minute, numărul temerarilor se redusese la 30. Pentru acest an nu au fost comunicate încă performanțele.

● Aflăm în schimb despre un alt record, la această cumpănă a anilor, de data aceasta în materie de dans. Kumar Anadan, un jurist din Shri Lanka în vîrstă de 35 de ani, a dansat twist timp de 102 ore, 28 de minute și 37 de secunde, reușind să doboare recordul mondial în materie deținut pînă în prezent de un american. Autenticitatea performanței lui Anadan a fost confirmată de reprezentanții asociației locale de dans și judo din Colombo și neobișnuita rezistență a proaspătului recordman nu mai pare surprinzătoare dacă o raportăm la alte performanțe insolite ce-i aparțin : el deține deja recordul mondial de rezistență, stînd într-un picior (12 ore și 47 de minute), ca și alte două recorduri de rezistență în apă.

● Aproximativ 350 de atleți, dintre care 83 veniți din 27 de țări străine, și-au disputat în ultimele minute ale anului 1978 și primele minute ale anului 1979 cea de-a 54-a ediție a tradiționalei coride de la Sao Paolo. Cîștigător a fost francezul Radhouane Bouster, despre care se spune că a făcut „o cursă perfectă". „Nu mă așteptam la această victorie", a ținut să declare cu modestie proaspătul învingător, adaugînd că nu a avut sentimentul victoriei decît pe ultimii 50 de metri ai traseului, cînd a accelerat, detașîndu-se definitiv de cei care luptau pentru primul loc.

● O olimpiadă de șah sui-generis — prin telex — prima olimpiadă mondială de acest fel — a fost organizată în U.R.S.S. Competiția la care au luat parte treizeci de țări de pe toate continentele, a fost cîștigată de echipa sovietică.

● Aproape tot teritoriul Venezuelei a fost lipsit de electricitate în ultima zi a anului 1978, în urma uneia dintre cele mai mari pene de curent din ultimii ani. Capitala și principalele orașe ale țării au rămas în obscuritate timp de peste o oră. Cauza acestei defecțiuni — a treia în lume de acest gen într-un interval de aproximativ o săptămînă ! — se pare că a fost supraîncărcarea liniilor de tensiune, iluminarea brazilor de Anul nou fiind unul dintre motivele supraconsumului de electricitate care au provocat această solicitare exagerată a rețelei.

● La 1 ianuarie 1979, S.U.A. avea o populație de 219 874 966 de locuitori, potrivit estimării publicate luni de biroul de recensămînt (Census Bureau). Această cifră indică o creștere de 1,7 milioane comparativ cu datele de acum un an, ceea ce semnifică o creștere anuală a populației de 0,8 la sută, 28 de procente din populația Statelor Unite o reprezintă locuitorii avînd vîrsta de 18 ani.

● Pentru unii newyorkezi se pare însă că anul a început prost. 150 dintre cei veniți duminică seara să celebreze noul an în Times Square au fost victimele furturilor organizate „în bandă", mai ales pe străzile învecinate cu piața, în pofida prezenței a nu mai puțin de 500 de polițiști în Times Square. Familia Short are trista onoare de a fi socotită printre primii newyorkezi prădați în 1979, în timp ce familiile Dunne, din New Jersey, și Saper, din Brooklyn, pot considera că anul a început foarte bine pentru ei : la cîteva minute după cea de-a 12-a bătaie anunțînd miezul nopții și începerea lui 1979 în aceste familii a venit pe lume cîte un băiat. Cei doi băieți își dispută în prezent locul de primul nou-născut american al anului.

● Potrivit primelor editii ale lui „Daily News", anul 1979 se anunță mai bun decît se spera în ultimele clipe ale lui 1978 pentru o fetiță căreia un picior îi fusese tăiat de tren duminică după-amiază. În urma unei delicate operații care a durat șase ore, Elizabethei Macfadden, care are doar 11 ani, i-a fost reatașat piciorul accidentat de către o echipă de patru chirurgi care, deocamdată, se arată „prudent optimiști".

● Să mai consemnăm, în fine, aceasta neinsemnînd epuizarea întîmplărilor demne să rețină atenția în intervalul ce marchează trecerea de la un an la altul, că discursul Papei Ioan Paul al II-lea din ultima zi a anului 1978 a fost consacrat persoanelor în vîrstă, în special „bunicilor". Lansînd un veritabil apel pentru respectarea persoanelor vîrstnice, suveranul pontif a declarat că aceasta „are o importantă fundamentală pentru dezvoltarea raporturilor între generații, nu numai în familie, ci și în societate". Ioan Paul al II-lea a subliniat de asemenea că „deși uneori vîrstnicii nu mai au forța de a împlini actele cele mai simple, acestia au totuși experiența de viață și înțelepciunea care lipsește celor tineri". De aceea cei tineri, mai mult decît ceilalți, trebuie „să-și iubească bunicul și bunica".

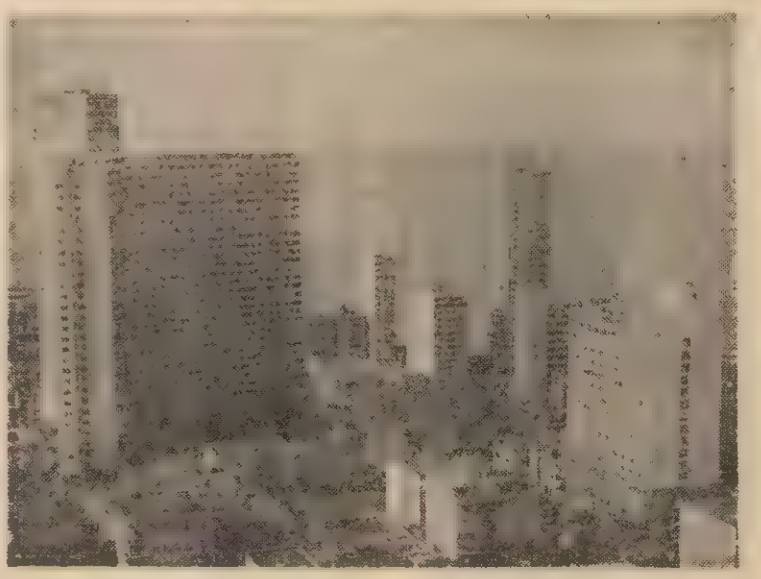

...DIN POEZIA CUBANEZĂ...

ROBERTO BRANLY

Instantaneu

Cu o sclipire de geniu,
călătorește încă prin memorie
acea viziune fantastică
din noaptea libertății,
cînd pentru prima dată
am intuit că vom deveni stăpîni,
în timp ce porumbeii,
fluturîndu-și aripile peste turnurile
cetății,
anunțau abia începutul
marilor bătălii ale viitorului.

WELDO LEYVA

Pentru o definiție a orașului

Dacă întîlnești întîmplător o piatră
care să nu fi fost lansată
împotriva inamicului
dacă descoperi o stradă pe care
să nu fi trecut
nici un erou
dacă de la răscrucea de pe colină
nu se vede marea
dacă știi cumva o fereastră
care să nu se fi deschis
niciodată chitarelor
dacă nu găsești nici măcar
o poartă desferecată
numai atunci poți spune
că Santiago nu există.

în românește de
PETRU DAN LAZĂR ■

MONDO UMANO ?

Chiar și de sărbători

Am spus-o și cu alte ocazii : aproape nu trece lună fără să nu se scrie despre enigma de la Casa Albă de acum 15 ani și jumătate. Dincolo de orice speculație firească în cazul unui atare eveniment tragic și cu atîtea implicații dintre care cea mai importantă privește autorul (sau, cum se vorbește tot mai des în ultimul timp, autorii) atentatului, reținem cu deosebire atenția noile dezvăluiri și chiar descoperiri.

Pînă la ele să zăbovim un pic la lucruri mai vechi pentru că, vrem nu vrem, au farmecul lor. Căci, iată : Cine s-ar fi gîndit că acel ce semna Fitzgerald Kennedy ar fi putut ajunge motiv de publicitate al „Celer-Centre européen de lecture rapide", 10 Boulevard du Temple, Paris 11-ème. Într-adevăr, așa stau lucrurile ! Dintr-o carte semnată de Hugh Sidey — ce purta simplul titlu „John Fitzgerald Kennedy" — și publicată de editura pariziană Arthaud în 1964, la puțin timp după tragica moarte a lui J.F.K., sînt detașate într-o pagină de publicitate a „Celer" din „Science et vie" și aceste lucruri : „Într-o frumoasă zi, gazetarii descoperiră un fenomen nou — președintele (J.F.K. — n.n.) citea tot ceea ce ei scriau, pînă la ultimul cuvînt și găsea adesea timp pentru a li se plînge sau a-i complimenta. Citea cu viteza de 1 200—2 000 cuvinte pe minut, poate și mai repede atunci cînd textul era ușor de înțeles. Colaboratorii săi erau obligați să ascundă revistele ilustrate și romanele pe care le țineau prin birouri. În sfîrșit, a existat o explicație a enigmei : atunci cînd încă nu devenise senator, Kennedy, cu toate că era un lector ultrarapid, urmase cursuri de lectură accelerată". Aici se încheie citatul publicat în pagina publicitară din „Science et vie" de către „Celer", iar comentariile ni se par inutile.

Dar să revenim la începuturi, mai precis la dezvăluiri. Ce s-a mai aflat între timp ? În legătură cu ultimele teorii privind circumstanțele asasinării lui J.F.K. cea mai surprinzătoare este, evident, prezentată într-un fel de roman cu cheie — „Împușcăturile din 22 noiembrie" (1963 — n.n.) — în care se susține că, de fapt, împușcăturile au vizat-o pe Jackie ! Așadar, J.F.K. a fost ucis cu totul din întîmplare ! Cei care au lansat ipoteza se bazează pe amănunțit studiu psihologic al F.B.I. referitor la viața lui Oswald. Concluziile amintitului studiu sînt cu totul surprinzătoare : asasinul prezumtiv al lui J.F.K. (în versiunea „Comisiei Warren") era, nici mai mult, nici mai puțin, decît un autentic misogin, fapt care, susține soția lui, ar fi determinat și eșecul acestei căsătorii ! În plus, o altă carte îl prezenta pe Lee Harvey Oswald ca un om total dezinteresat de statutul căsniciei sale.

Alte dezvăluiri recente discreditează iarăși cunoscuta teză Warren. O nouă fotografie făcută exact în momentul asasinatului dovedește că de lîngă respectiva fereastră de unde ar fi tras Oswald mai era o siluetă îmbrăcată într-un pulover negru. Deci, în depozitul de rechizite au fost doi trăgători ?

Apoi, o nouă reexaminare acustică cu mijloacele actuale ale înregistrării momentului asasinatului a reconfirmat existența unei a treia împușcături dintr-o altă direcție decît cea susținută de Comisia Warren. În consecință chiar și de sărbători, adică în ultima săptămînă a anului trecut — al 15-lea de la comiterea asasinatului — au continuat audierile pentru a se descoperi autorul (autorii ?) actului din 22 noiembrie 1963. Însă căutările continuă !

DUMITRU CONSTANTIN ■

Catalogul (II)

Pe locul al treilea se află echipa **Steaua**, campioana de anul trecut și una dintre formațiile de bază ale fotbalului românesc. Lotul de jucători, condițiile de care se bucură din partea conducerii clubului, recomandă acest **unsprezece** și anul acesta drept **lider, dar debutul roș-albaștrilor** pe plan internațional, care a dat ocazia și emiterii unei butade (**„a ieșit de unde nici n-a intrat"**) trăda de la început marile carențe în ce privește disciplina sau **„calibrul"** jucătorilor. Să ai un Dumitru, un Iordănescu, un Zamfir, un Răducanu (Rică), și un Răducanu II și să ai pe Stoica, pe Sameș, pe Vigu și pe Anghelini, să ai pe Troi și chiar pe Zahiu care mi se pare un foarte bun jucător încă nedescoperit, iată ce face inexplicabile rezultatele **Stelei**. Dumitru nu este un jucător bătrîn, Iordănescu — nici atît, Vigu, care e cel mai virstnic, e prezent cu regularitate la **națională**, Sameș devine un jucător de bază și în cadrul **tricolorilor** și pe Ghencea ; rezerva lui Răducanu se numește Iordache, și el internațional ; antrenorul este faimosul **„Profesor"** Constantin care numai de faptul că nu știe fotbal nu poate fi învinuit. Și-atunci ? Care e misterul ? Misterul, după noi, ar fi lipsa de seriozitate la antrenamente, dacă nu cumva există și o lipsă de autoritate a antrenorului, iscată de vedetismul și numele grele ale celor pe care trebuie să-i aducă la forma maximă. Zamfir a dispărut definitiv din fotbal, Troi este rănit sau o face pe **Olandezul zburător** cînd nu trebuie : Iordănescu s-a plafonat, Răducanu — ce să mai vorbim, odată ajuns actor de cinema, pare a nu mai fi interesat, ca și Cassius Clay, de sportul care l-a consacrat. **Steaua**, din păcate, nu mai joacă nimic pentru că fiecare jucător face **numere personale**. Un rafinat tehnician ca Marcel Răducanu înscrie goluri cînd are chef, dar n-a auzit despre **pressing** ; Dumitru a devenit din mijlocaș, înaintaș. Și atunci, faimoasa linie de mijloc a **Stelei** este numai o amintire. După cum se știe, în fotbalul modern, **mijlocul** decide totul. Stoica, altădată o speranță mare a fotbalului nostru, este un colecționar de cartonașe galbene din cauza jocului brutal pe care-l practică. Iordănescu joacă ceea ce joacă : adică, nici nu ajută apărarea, nici n-ajută înaintarea, dispărînd din joc cîte 70 de minute din 90 și remarcîndu-se la cîte o lovitură liberă, dacă ea nu e trasă de către Dumitru Iordache, și el altădată o mare speranță, îl înlocuiește pe Răducanu care a ajuns să bată recorduri în scurtimea timpului la primirea golurilor s.a.m.d. La **Steaua** joacă fotbal la ora de față numai Vigu și Sameș și, din cînd în cînd, Marcel Răducanu. Nota care pot s-o dau acestei echipe este 5.

Pe locul patru se află la ora de față **Politehnica Iași**, o echipă mereu în luptă cu retrogradarea, mereu salvată miraculos, de data aceasta profitînd de lipsa combativității. Ea are 19 puncte, deci cu 2 mai puțin decît liderul, și dacă o ține tot așa, **mari surprize la vară pot veni**, ca să parodiem pe poet. Antohi, antrenor tînăr în care nu s-a avut roare încredere, a preluat **unsprezecele** părăsit de Oană într-un moment greu. Nu știu ce a făcut el la Iași, dar se pare că **studenții** din Copou arată la ora asta cîte ceva. Explicația : prezența în formație a masivilor Romilă și Simionaș care duc în spinare tot greul luptelor pentru puncte. Se pare că au și un portar bun dar inegal : cu o rezervă, și ea bună. El au contribuit la succesele și la locul meritat al acestui **unsprezece** modest pe care l-aș gratula cu nota 6.

S.C. Tîrgoviște, una dintre revelațiile campionatului de toamnă, ca și **F.C. Baia Mare**, dispune de un lot anonim în care numai prezența lui Coman poate contrazice ceea ce spun. Acest mare portar, care și-a mîncat zece ani din viață din cauza incursiunilor boeme pe care le-a întreprins, a fost recuperat în mod misterios în cetatea de scaun care dă firma echipei. C.S. Tîrgoviște produce un fotbal inimos, fără mari virtuți, face un fotbal cazanier, scoate ce pică și la cît asudă, dar iată că cele 19 puncte sînt zestrea de aur care-i asigură prezența și la anul în prima divizie a țării, dacă nu cumva, Doamne ferește, o cădere inexplicabilă, ceea ce e greu de presupus, o va prăbuși în hăurile clasamentului. Cred că nu greșesc cînd, acord acestui unsprezece un 6+.

(Va urma)

EUGEN BARBU ■

Oameni noi în fruntea federațiilor de box și volei

Cu puțin timp în urmă, prin hotăriri C.N.E.F.S., a căror temeinicie am subliniat-o și salutat-o, au fost remaniate conducerile federațiilor de box și volei, organisme în fruntea cărora se află, de cîteva săptămîni, persoane noi. La box, colonelul Dumitru Ciobotaru, la volei, profesorul Marin Petrescu. În ultima zi a anului trecut, Ovidiu Ioanițoaia l-a intervievat pe noii secretari federali, încercînd să afle primele lor impresii și să la cunoștință de intențiile și planuri de viitor.

„Toată lumea la zone!"

— Tovarășe Dumitru Ciobotaru, nu v-am mai văzut din meciul, de antologie pugilistică, cu Șotikas, cînd ați devenit, pe „Giulești", campion mondial universitar ! Cîți ani să fie de atunci ?

— 25. Cred că erați copil pe vremea aceea.

— Da, dar am mai crescut ! Crescînd, v-aș ruga să ne prezentați, pe scurt, palmaresul dumneavoastră sportiv.

— De 9 ori campion al țării, de mai multe ori, parcă de 3, balcanic, campion mondial universitar, campion european feroviar. Am început boxul la 14 ani și l-am terminat la 33, trecînd prin toate categoriile de greutate. Am iubit și iubesc ringul cu întreaga ființă și, dac-ar fi să mai fiu tînăr, tot box aș face !

— Tînăr, din păcate, nu mai puteți fi, dar secretar federal, da. Apropo, care au fost legăturile dumneavoastră cu boxul în toți acești ani ?

— Strînse. Cînd mi s-a propus să vin la federație, eram vicepreședinte al secției de box de la Dinamo și membru al Comitetului federal.

— Cum s-ar zice, omul potrivit la locul potrivit. Ziceți „mi s-a propus să vin la federație", dar nu ziceți cum ați primit propunerea. Cum, tovarășe Ciobotaru ?

— Dat fiind faptul că boxul nostru trece, n-o spun numai eu, printr-o perioadă dificilă, poate că alții ar fi refuzat, dar eu, ca fost boxer și ca ofițer, n-am spus nu, socotind numirea ca pe o sarcină.

— Ce părere aveți despre fostul secretar federal, Cristea Petroșeneanu ?

— Nu una rea. Cred că omul era capabil, mai ales din punct de vedere organizatoric, dar, ca unul care nu urcase niciodată în ring, n-avea destulă autoritate. Și asta s-a simțit. În aceeași situație s-a aflat și fostul antrenor federal Alexandru Vladar. Știa o grămadă de lucruri, mai ales să vorbească, box nu prea știa, că nu-l practicase !

— Înțeleg că federația are, de puțină vreme, un antrenor nou. Cine anume ?

— E vorba despre Eustațiu Mărgărit, antrenor federal și antrenor al lotului național, în pregătirea căruia va fi ajutat de maestrul Ion Popa, unul din cei mai vechi și mai prieepuți tehnicieni români.

— Spuneți-mi care a fost primul lucru pe care l-ați făcut venind în Vasile Conta ?

— Am convocat cîțiva dintre antrenorii cu experiență, unii pensionari, pe Nour, pe Cionoiu, pe Spakov, și le-am cerut părerea asupra unor chestiuni vitale.

— De pildă ?

— Vrem să schimbăm cîte ceva și i-am consultat. De pildă, vom avea, în '79, an în care se vor organiza, la Köln, europene de seniori, două loturi permanente și paralele. Pentru a decide dacă să facem un singur lot sau două, am solicitat punctul de vedere al unor specialiști cu vechime în box și, după discuții și analize, ne-am oprit la varianta despre care am amintit. Ce mai intenționăm să schimbăm ? Vom acorda mai multă atenție elementelor tinere. Cum Comisia de tineret a federației cam șchioapătă, ne-am gîndit să-l punem în fruntea ei pe antrenorul emerit Teodor Niculescu, harnic și energic. Vom coopta în ea cîțiva tehnicieni tineri din provincie, mă gîndesc la Iliuță de la Brăila și la Gheorghiu de la Galați, pentru ca destinele boxului nostru să nu mai fie hotărîte numai în Capitală. Nu vom neglija, firește, pregătirile lotului reprezentativ, dar vom privi mai des și mai mult în curtea cluburilor, cărora le vom da mînă liberă.

— În ce sens ?

— Să-și poată organiza gale, cît mai multe gale. De exemplu, vom relua tradiția fostelor meciuri triunghiulare Steaua—Dinamo—echipe sindicale, care aduceau mult public pe vremea cînd boxa generația mea. Vom privi mai atent la juniori, căci situația lor e, azi, foarte dificilă.

— Anume ?

— În București, deși nici în țară situația nu e mai bună, lucrează 29 de antrenori cu normă întreagă, dar nimeni nu se ocupă de juniori, cu excepția celor două cluburi mari, Steaua și Dinamo. Nu-i firesc să fie așa, prea am fugit cu orice preț după rezultate !

— Ce ne puteți spune cu privire la sistemul competițional ?

— Va suferi modificări substanțiale. Avem de gînd să punem din nou pe picioare campionatul pe echipe, la care s-a renunțat de cîțiva ani. În plus, considerînd că sistemul, practicat în ultima vreme, de a aduce 200 de pugiliști la turneul final e și obositor și ineficient, îl vom revizui. Toți boxerii, indiferent de clasificare, vor începe lupta pentru centurile de campioni încă din faza de zonă ! Pe vremea mea, de exemplu, la finale ajungeau cîte 8 băieți la fiecare categorie, în ultimii ani, ei au fost și 20, galele s-au lungit și au plictisit, boxul neciștigînd nimic.

— Aveți în intenție să atrageți în organismele federale cît mai mulți foști boxeri de performanță ?

— Nu. Cel puțin momentan.

— Care credeți că e, la ora asta, cea mai mare speranță a boxului nostru în perspectiva europenelor de la Köln ?

— Înclin spre Radu Daniel, campionul european de tineret, căruia îi prevăd un viitor frumos. Nici vedetele, ca să zic așa, Cuțov sau Vladimir, nu rămîn în afara discuției, dar numai în condițiile unei pregătiri conștiincioase. Cu Simion Cuțov, a cărui carieră nu cred că s-a încheiat, am discutat serios după venirea mea la federație. El a comis, în trecut, destule abateri, poate nu foarte grave, dar suficiente spre a-i diminua șansele. Acordîndu-i în continuare încredere, i-am explicat că vom fi cît se poate de exigenți la capitolul disciplină și că, la primul pas făcut alături, ne vom dispensa de el definitiv.

— Ce obiectiv și-a propus federația pentru Köln ?

— 3 medalii, cîte una din fiecare metal.

— E mult, e puțin ?

— La prima vedere, judecînd după valoarea actuală a pugiliștilor noștri, s-ar părea că e mult. Dar pînă la europene mai rămîn 4 luni, interval în care o muncă serioasă și responsabilă poate readuce boxul românesc pe pozițiile frunțașe de altădată.

— I-o urăm din toată inima.

„Deocamdată caut să aflu pe cine putem conta cu adevărat"

— Tovarășe Marin Petrescu, dumneavoastră aveți cîțiva ani buni de cînd vă ocupați de sport, mai întîi ca asistent la Catedra de jocuri de la I.E.F.S., apoi ca activist în cadrul comisiei de specialitate a U.G.S.R., în sfîrșit, ca instructor în secția de sport de masă și pregătire olimpică a C.N.E.F.S., ca să nu mai vorbesc de faptul că, fiind soțul maestrei emerite a sportului Ana Petrescu, triplă campioană mondială de popice, ați îndeplinit, o vreme, funcția de vicepreședinte al federației respective, firește nu numai pe baza argumentului de mai sus. Aveți, cu alte cuvinte, o bogată experiență în domeniu. Dar, spre a intra în subiect, ce raporturi ați avut cu voleiul ?

— Am colaborat cu voleiul, mai ales cu linia calendarului competițional, de care m-am ocupat o bună bucată de timp, precum și în domeniul întocmirii regulamentelor „Daciadei", de care am răspuns pînă la venirea aici, survenită la 1 decembrie.

— Venind aici, ce-ați găsit ?

— Greu de dat un răspuns, căci mă aflu încă într-o perioadă de tatonare, încercînd să mă dumiresc ce și cum. Am deschis ușa federației de volei decis să muncesc din răsputeri, spre a găsi soluții de redresare a unei discipline aflate în impas și spre a răspălti încrederea celor ce mi-au încredințat această funcție. Deocamdată caut să aflu pe cine putem conta cu adevărat. Altfel, am găsit o activitate intensă, legată de desfășurarea campionatului, și 5 echipe angajate în competiții internaționale, toate calificate după primul tur.

— Susțineți, și noi avem toate motivele să vă dăm dreptate, că voleiul e în impas. De ce credeți că suferă el ?

— Poate că nici atmosfera din jurul lui n-a fost cea mai bună, dar de acuzat, se acuză, în primul rînd, lipsa unei concepții unitare de pregătire și joc.

— Cu alte cuvinte, fiecare antrenor face, sau mai bine-zis a făcut, ce știe și cum știe ! Așa-i ?

— Exact.

— La ce v-ați gîndit pentru remedierea situației ?

— Mai întîi a fost numit un nou antrenor federal, în persoana fostului internațional Vasile Pavel, jucător al Rapidului din epoca de aur a voleiului românesc. Apoi, am trecut la reorganizarea și punerea pe baze noi a Colegiului central al antrenorilor, făcînd două organisme dintr-unul singur.

— Cum așa ?!

— Cum auziți. Unul pentru băieți, condus de Nicolae Sotir, altul pentru fete, încredințat lui Nicolae Humă. Fiecare din aceste colegii are un birou operativ și din el fac parte, nenominalizați, toți antrenorii de divizia A și alți 4 tehnicieni însărcinați cu probleme de juniori.

— De ce nenominalizați ?

— Pentru că, de la an la an, prin retrogradarea și promovarea în A, ca și prin schimbările de la o echipă la alta, numele nu rămîn aceleași ci doar numărul. Continuînd, aș vrea să adaug că, în primul trimestru al anului 1979, vom organiza la București, cu sprijinul Centrului de perfecționare a cadrelor din C.N.E.F.S., un curs de reciclare pentru antrenori, urmărind chestiuni legate de modernizarea procesului de antrenament. Personal, consider că progresul în volei depinde, înainte de toate, de seriozitatea și abnegația tehnicienilor, sportul nostru fiind, prin comparații, mai puțin pretențios din punct de vedere al dotării materiale. Or, din cîte m-am lămurit, oameni buni există, numai că ei sînt cam dezbinați !

— Puteți da un exemplu ?

— De cînd lucrez în sport, n-am auzit de atîtea ori „eu vin, dar fără cutare" sau „accept, dar numai cu cutare" cît am auzit aici în cîteva săptămîni !

— Puteți da un exemplu ?

— Unul dintre cei mai buni arbitri români e, fără îndoială, Constantin Armășescu. L-am cooptat în Biroul federal, din care nu mai făcea parte, în ideea de a-i încredința Colegiul central de arbitri. Numai că, spre surprinderea noastră, el a început să pună o serie de condiții, „cu ăla, da, cu ăla, nu" și așa mai departe, fără măcar să justifice preferințele sau animozitățile sale ! Urmărind binele voleiului și fiind eu, ca nou venit, o persoană fără polițe de plătit, cum se mai întîmplă uneori, am suflat, ca să zic așa, din bucium și oamenii de bună credință n-au întîrziat să apară, chiar dacă unii, din motive întemeiate, mi-au explicat de unde și pînă unde ne putem baza pe ei.

— La cine vă gîndiți ?

— La Doina Ivănescu, de pildă. După cum se știe, loturile naționale n-au încă antrenori, și una din soluții poate că ar fi fost, pentru echipa feminină, Doina Ivănescu, antrenoarea formației campioane. Numai că, într-o discuție sinceră, Doina ne-a explicat că, avînd soțul la Baia Mare și fata în preajma bacalaureatului, n-ar găsi resurse să se dedice în întregime echipei naționale. Am înțeles-o.

— Ați folosit, în cîteva fraze, de mai multe ori, cuvîntul sincer. Ați făcut-o intenționat ?

— Da. Cred că la capitolul sinceritate voleiul nostru n-a stat prea bine în ultima vreme !

— Și noi credem la fel, dar povestea s-a terminat ! În altă ordine de idei, din cîte știm, se dezbate în continuare problema diviziei secunde, unele opinii fiind în favoarea diviziei B, altele de partea unei divizii de tineret. Ambele vor avea limite de vîrstă, numai că varianta a doua ar cobori aceste limite spre 20 de ani. Dumneavoastră, tovarășe secretar, în ce tabără vă aflați ?

— Probabil că vom avea, din toamna viitoare, o divizie de tineret, dar nu cu jucători sub 20 de ani, cum ziceați, ci sub 26, la băieți, și sub 25, la fete. Cred că e o limită rezonabilă, ținînd cont de faptul că, după statistici ferme, din cei 334 de jucători din B numai 57 au, la ora asta, peste 26 de ani. Dacă pînă la 26 de ani un sportiv nu s-a realizat pentru marea performanță, e greu de crezut că o va face după aceea. Pentru ei, ar însemna, pe de-o parte, să cheltuim zadarnic niște fonduri și, pe de alta, să barăm drumul unor juniori talentați.

— De unde pînă unde atîția juniori ?

— Din cele 80 de echipe existente în prezent, 40 de băieți și 40 de fete. Eventuala divizie de tineret ar urma să aibă numai 48 de grupări, 24 masculine și tot atîtea feminine.

— N-o să vă ascundem că sîntem de altă părere, dar, firește, fiecare cu ale sale. Mergem mai departe. În anii trecuți, am avut ocazia, în repetate rînduri, să criticăm sistemul defectuos al federației de a acorda unor echipe aminări peste aminări, fragmentînd mereu campionatul. Ce aveți de gînd în această direcție ?

— Vom încerca, pe cît posibil, să asigurăm campionatului regularitatea, deși, e o opinie personală, calendarul după care lucrăm și pe care l-am găsit stabilit și difuzat prevede prea puține zile de recuperare pentru echipele angajate în cupele europene. Ca să argumentez, am să spun că Steaua, revenită într-o marți de la Budapesta, ar fi trebuit să joace a doua zi la Bacău. Dacă n-ar fi fost ceață și dacă formația campioană ar fi sosit, după orar, de luni, partida de miercuri s-ar fi disputat, dar așa a trebuit s-o amînăm. Credeți că am procedat bine ?

— Probabil, deși din mai multe excepții se naște, de regulă, o lege ! Și-acum o întrebare necesară, chiar dacă ni[illegible]ei întîrziată în cadrul discuției noastre. Ca unul care ați găsit voleiul cum l-ați găsit, ce părere aveți despre fosta conducere a federației ?

— Aș prefera să nu răspund.

Noaptea dintre ani

Voi fi cît se poate de scurt: „La mulţi ani, la mulţi ani şi iar la mulţi ani!“

Ultimele două ore ale anului 1978, în mijlocul muncitorilor a două mari întreprinderi bucureştene : IMMR-Griviţa roşie şi IUC-Griviţa roşie, mai pe larg spus, Întreprinderea mecanică de material rulant şi Întreprinderea de utilaj chimic.

În mijlocul sălii, înalt, verde, puternic şi împodobit de sărbătoare, un brad maiestuos pe sub ramurile căruia trec în fugă cărucioarele încărcate cu pîine, fripturi şi murături, întrucît peste obişnuitele aperitive şi peste tradiţionalele păhărele cu ţuică s-a trecut, ca să zicem aşa, în galop, cei peste 600 de comeseni înfiinţîndu-se cu exact trei ore înaintea ultimei secunde a anului. „Vorba ceea, ţine să remarce Gheorghe Banu, preşedintele comitetului sindicatului, oamenii noştri vor să petreacă din plin ultimele clipe ale anului ce trece şi, bineînţeles, primele clipe ale anului care vine. Altfel spus, nu vor să piardă prilejul de-a se simţi cît mai bine“. Şi-ntr-adevăr, cuvintele de mai sus explicau oarecum motivul pentru care mesele erau aproape pustii. Pe ringul de dans, ceea ce vrea să însemne o jumătate de sală, se dansa cu sîrg şi conştiinciozitate indiferent de virstă. Să notăm, ajunşi la acest capitol al virstei, că foarte bine s-a orientat orchestra atacînd cu predilecţie valsurile şi tangourile. Altfel spus, comesenii, în majoritatea lor, băteau de departe o virstă cuprinsă între 40 şi 50 de ani, ceea ce însă nu-i împiedica să trăiască din plin bucuria unui astfel de moment numit revelion.

După două valsuri şi două tangouri, dansate ca în cei mai buni ani ai tinereţii lor, Ion Dinu, sudor, atelierul 9, centrul 3 de vagoane, şi soţia sa, Vasilica, s-au dat totuşi bătuţi în faţa fiicei lor, Nicoleta, care dansa cu soţul ei, Ion Iacob, mecanic-auto la O.N.T., aceştia rămaşi încă în vălmăşagul celor aproape 200 de perechi de pe ringul de dans. „Mă simt minunat, avea să ne declare sudorul Ion Dinu, din mai multe motive. Primul, faptul că, iată, încă sînt tînăr, deşi mă apropii de anul pensionării. Al doilea, faptul că sînt împreună cu tovarăşii mei de muncă. Al treilea, faptul că sînt aici, la revelion, cu toată familia, cu soţia, cu Nicoleta, cu fiul nostru mai mic, Constantin, mecanic auto la Buciumenu, şi cu naşul meu şi al soţiei, Stere Rebegeanu, viitor pensionar, la anul, şi el. Ce a însemnat anul 1978 pentru mine ? Numai bucurii. Între acestea aş aminti decoraţia cu care, după o viaţă de muncă, am fost distins, Ordinul Meritul Ceferist. Ce să spun despre anul ce vine ? Îl doresc, pentru toţi oamenii muncii, un an plin de sănătate, fericire şi voie bună. Împlinirea tuturor dorinţelor şi a tuturor gîndurilor“.

Profitînd de faptul că orchestra a binevoit să mai facă şi o pauză, pentru ca fripturile să fie atacate aşa cum se cuvine, în forţă, ne-am deplasat înspre un alt punct al sălii, întrind, ca să zicem aşa, pe teritoriul celor de la utilaj chimic. Primul nostru interlocutor, inginerul Stelian Necula, director general adjunct al IUC-Griviţa roşie. „Pentru întregul colectiv de oameni ai muncii din întreprinderea noastră, anul 1978 a fost marcat de un eveniment deosebit : finalizarea cu patru luni mai devreme a celei de-a patra etape de dezvoltare a întreprinderii. Şi nu doar acest însemnat avans ne-a bucurat cel mai mult, ci faptul că dezvoltarea respectivă a fost îndeaproape urmărită şi sprijinită de însuşi tovarăşul Nicolae Ceauşescu care, în urma vizitei în întreprinderea noastră, la cererea insistentă a oamenilor muncii, a aprobat suplimentar, în afara planului cincinal, construirea acestei dezvoltări. Sîntem hotărîţi să răspundem cu toată puterea noastră de muncă acestui sprijin care ne onorează. Prin această a patra etapă întreprinderea noastră, cu produse tehnologice de vîrf, se înscrie în rîndul marilor producătoare de utilaj necesar industriei chimice şi rafinăriilor din ţara noastră. Aş aminti, între aceste produse de înaltă complexitate tehnică, doar trei, dintre care primele două sînt invenţii brevetate, rod al muncii propriilor noştri specialişti şi cercetători. Ar fi vorba deci despre reactoarele placate cu oţeluri anticorosive, un produs extrem de solicitat pe piaţa internă, dar şi pe piaţa internaţională, şi despre răcitoarele cu aer, un produs care reduce un efort valutar de peste 36 milioane lei. Acestora li se adaugă şi utilajul numit presă pentru vulcanizarea anvelopelor de tractor. Referindu-mă la anul care bate la uşă, îl dorim un an al îndeplinirii tuturor sarcinilor de producţie în condiţiile unei calităţi superioare, onorînd astfel încrederea şi sprijinul acordate de secretarul general al partidului nostru, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, căruia îi urăm, la unison cu toată ţara, ani mulţi, sănătate şi multă putere de muncă pentru binele întregii noastre ţări. Aceleaşi calde şi sincere urări le adresăm şi tovarăşei Elena Ceauşescu“.

I-am abordat în continuare pe Ion Gheorghe, şef de brigadă, cazangiu, atelierul de pregătire a reactoarelor, şi pe Toma Stoian, tot cazangiu, dar la secţia de finalizare a reactoarelor pregătite, de Ion Gheorghe. Amîndoi, cu soţiile, Maria şi, respectiv, Maria, plus cîteva rude, cum ar fi Ion Pavel şi Silvia Savu, verişori ai lui Toma Stoian.

„În ceea ce mă priveşte, avea să ne declare Toma Stoian, întrucît soţia mă zoreşte să prindem ultimul dans pe acest an, voi fi cît se poate de scurt : La mulţi ani, la mulţi ani şi iar la mulţi ani !“

HORIA BÂRGĂU ■

AN NOU

De veacuri se tot năruie ninsori
Prin munţi care visează-n noi cîmpia
Şi tot mai des suim de sărbători
Să ne colinde iernile pruncia.
Cum ninge-acum la noi în munţi, acasă
Nedei bătrîne, din păduremine,
Şi stelele peste păduri se lasă
Atinse de copii, în străvezime.
Cum ninge mirosind a grîu şi-a mere
Şi-a faguri care gust au de cuvînt
Iar cei rămaşi în munţi de priveghere
Rămîn ce sînt, în toate cîte sînt.
Mi-e dor, mi-e mult mai dor, un dor de toţi
Părinţii şi strămoşii din vecle
De sărbători să urc acasă-n munţi,
În miezul de legendă încă vie.

EUGEN EVU ■

De revelion, totul normal la Eva

Ne aflăm la Centrul de intervenţie de la Întreprinderea de distribuţie a electricităţii Bucureşti, un soi de stat-major pe Capitală care supraveghează întreaga reţea bucureşteană pentru a remedia eventualele defecţiuni. Funcţionează 365 de zile şi nopţi pe an (în anii bisecţi 366), precum cuptoarele cu foc continuu — ne informează maistrul de tură Gheorghe Rîmbu. Desigur, noaptea de la cumpăna anilor nu e chiar ca toate celelalte, atenţia e mărită, pentru ca toată lumea să fie mulţumită şi tot bucureşteanul să prospere.

Asadar, întîmpinăm Anul nou la I.D.E.B., Bulevardul 1 Mai 41. Gheorghe Cezar, dispecerul de iluminat public, întreabă agitat „dacă Ion Şulea e aprins“, maistrul Rîmbu înghite o pastilă de Xantinol pentru inimă, tehnicienii Ioan Cristea şi Petre Roşu, abia întorşi de la Staţia de înaltă tensiune IREMOAS, în suferinţă, se pregătesc pentru noi fapte de arme pe frontul electrotehnicii, maistrul Marin Pătrana aşteaptă filozofic a 12-a bătaie a gongului, în timp ce operatorii telefonişti Mirel Munteanu şi Marian Ducu descoperă mereu noi surprize în nomenclatorul străzilor bucureştene. Mai sînt prezenţi aici — dacă nu fizic, cel puţin cu glasul lor răguşit în difuzorul centralei de radiotelefonie — electricienii de pe cele nouă autoturisme, patru autoscări şi două autotelescoape, gata să intre în acţiune la cea mai neînsemnată defecţiune pe reţea. Să ştie abonaţii că nu dau banii pe degeaba ! La primul semnal, electricienii telegheidaţi, cu megometrul şi indicatorul lor de înaltă tensiune, orbecăie spre Rîul Şoimului, spre Bulevardul Industriilor sau spre Aleea Zorelelor. Truda lor şi mai ales lucrările de întreţinere şi verificare efectuate sistematic cu săptămîni înaintea nopţii de 31 decembrie dau roade.

— De 26 de ani de cînd lucrez la I.D.E.B. — ne spune directorul adjunct tehnic, inginerul Vitali Nogali, şi ei cuplat la înalta tensiune în această noapte — nu a survenit în Bucureşti o defecţiune majoră de revelion. Dealtfel, chiar cînd apar avarii la vreo staţie de transformare sau în alt loc, cetăţeanul nu le simte. (Firește, nu mă refer la micile accidente absolut imprevizibile care pot afecta temporar un mic număr de apartamente, ci la grupuri compacte de blocuri.) Cablul îmbătrîneşte ca fiinţa vie, iar cînd se defectează, întreaga instalaţie rămîne pe zero. El scoate din funcţiune patrucinci posturi de transformare, dar în cartierele de blocuri definitivate schemele sînt astfel concepute încît alte posturi de transformare preiau automat sarcina. În momentul în care vorbim, după cum puteţi constata, nu sînt probleme deosebite în sistem.

De această liniştе avînd la bază o cumpănită prevedere şi o bună înzestrare tehnică ne convingem, tot în noaptea de revelion, şi în alte „puncte calde“ ale reţelei.

La Staţia de transformare 110/10 kV Bucureşti Nord, muncitorul Anton Fulger supraveghează, în zumzetul neîntrerupt al instalaţiilor, beculeţele tablourilor de comandă. Totul normal la Eva, Morile Unite, Geriatrie — de fapt, cartiere întregi, denumite convenţional după un punct de reper sau altul.

— Nici un eveniment ! — exclamă satisfăcut Anton Fulger. Singurul va fi, cred eu, telefonul pe care-l voi primi peste cîteva clipe de la soţie, ca să-mi ureze la mulţi ani.

Acelaşi calm reţinut la Dispeceratul energetic I.D.E.B. din strada Braziliei, unde se reflectă ca într-o uriaşă oglindă orice eveniment electroenergetic din imensa reţea a Capitalei. În tura de revelion la Înalta tensiune sînt inginerul Virgil Brand şi tehnicianul Nicolae Mitrofan:

— Nimic nu se mişcă fără ştirea noastră !

Şi chiar nimic nu se mişcă, ceea ce este îmbucurător, fiindcă atunci cînd se mişcă, e de rău.

— La al 12-lea gong ce veţi face ?

— Vom minca chifteluţele aduse de acasă şi vom ciocni închipuite pahare, fiindcă vă daţi seama că nu ne putem atinge nici măcar de o singură picătură. În meseria noastră trebuie să ai reflexele rapide. Chiar şi cîteva secunde de întîrziere în luarea unei decizii pot antrena pagube de milioane de lei.

TEODOR VOICULESCU ■

„La noi, la ceferişti, tura nu se discută!“

E liniște în Gara de Nord a Bucureştiului în noaptea Anului nou, ca într-un sat. Din cînd în cînd, oamenii îşi aruncă privirile pe cadranele ceasurilor mari, suspendate deasupra peroanelor. Poţi să asculţi secundele, respiraţie grăbită a timpului care înaintează către porţile albe, luminate, ale noului an, după cum tot ele măsoară, cu precizie, sosirea şi plecarea trenurilor. La linia 4 soseşte, cu un cojoc de zăpadă peste acoperişurile vagoanelor, acceleratul 524, de la Suceava. În acelaşi minut, acceleratul 822, de la Mangalia, trage şi el, obosit şi cu geamurile brumate, în dreptul peronului liniei 9, iar ceva mai tîrziu vine şi rapidul 36, de la Oradea. Mai mult decît în alte dăţi, de cum coboară, călătorii grăbesc pasul. Oprim un bărbat în vîrstă, care-şi pune la picioare cele două sacoşe enorme şi, dîndu-şi căciula pe-o sprînceană, ne avertizează : „ Dar repede, că mă grăbesc“. Se numeşte Ioan Pop, este din comuna Luna, din judeţul Cluj, are 68 de ani şi trei băieţi mari, dintre care unul, tot Ioan, s-a stabilit la Bucureşti. De la acesta are şi un nepot, în vîrstă de cinci zile, pe care a venit să-l vadă chiar acum, în noaptea de an nou, încărcat cu bunătăţi de pe-acasă. În timp ce tocmai ne spune acestea apare şi feciorul său, muncitor la I.U.P.S., care se scuză că a întîrziat cîteva minute fiindcă, din cartierul Militari, unde stă, şi pînă aproape de gară a avut parte numai de stopuri. „Dacă veneai pe jos nu întîrziai“, zice moşul, dar cînd ridică sacoşele grele se bucură, desigur, că fiul său are maşină. Călătorii, nu prea mulţi, s-au risipit prin porţile gării şi peste peroane rămîne iarăşi liniştea de la început, întreruptă, cît se poate de muzical, de programul de revelion al posturilor de radio.

În biroul său, Aurel Petrescu, impiegat de mişcare, munceşte sub o lozincă insuflefitoare : „Tovarăşi ! Luptaţi pentru o bună şi perfectă regularitate şi siguranţă a circulaţiei trenurilor“. La trei telefoane, unul negru, unul gri şi unul galben, impiegatul luptă tocmai pentru aceste nobile cerinţe. Are 56 de ani şi este din comuna Buciumeni, de lîngă Buftea. Soţia sa, Niculina, face revelionul împreună cu nişte vecini, iar fiica, Ana, inginer la Întreprinderea „23 August“, petrece această noapte, spune tatăl, cu „anturajul“. Mîine dimineaţă, după ora 7, cînd Aurel Petrescu va ieşi din serviciu, tatăl şi fiica se vor întîlni la autogara Chitila, ca să meargă împreună acasă. „Eu o să fiu obosit de muncă iar ca de distracţie, zice impiegatul. Ce să-i facem ?, adaugă el filozofic. Aşa cade tura...“. „La noi, la ceferişti, tura nu se discută“, zice şi Ion Rizea, şef de tren, tocmai atunci sosit cu personalul 1008. El, de exemplu, împreună cu mecanicul de locomotivă Călin Dumitru şi cu ajutorul acestuia, Gheorghe Gheorghe, vor petrece revelionul la căminul ceferiştilor. A petrece nu înseamnă însă nici pe departe, în cazul lor, mese întinse şi pahare pline. Oamenii vor dormi, se vor odihni, fiindcă în dimineaţa următoare, la 6,25, vor pleca iarăşi în cursă.

Împreună cu Vasile Dincă, şeful staţiei C.F.R. Bucureşti Nord, străbatem, încoace şi încolo, peroanele gălbui, lucioase, lustruite zilnic, zice interlocutorul nostru, de peste două sute de mii de oameni. „Scrieţi, zice dînsul, şi numele împiegaţilor de la cabina de centralizare, de unde se dirijează toată circulaţia trenurilor. Se numesc Petru Chifu şi Dan Gura“. Apoi, din vorbă în vorbă, aflăm că Maria, soţia şefului celei mai mari gări din ţară, petrece revelionul tot singură iar fiul său, Paul, electronist, este plecat să petreacă această noapte în provincie, la socri. Se alătură grupului nostru şi Enache Nicolae, plutonier major, pe al cărui braţ scrie, pe o fîşie de pînză, „patrula“, deşi, recunoaşte el, nu este nevoie să-şi ţină ochii în patru deoarece atmosfera este cît se poate de destinsă şi liniştită, pînă acum nefiind înregistrat nici un eveniment care să intereseze miliţia. Mai aflăm, de la ultimul nostru interlocutor, că este puţin emotionat. Peste puţine minute va împlini, de cînd execută serviciul în Gara de Nord, 28 de ani. Îşi aminteşte că 1 ianuarie 1950 a fost prima zi de serviciu.

Iar liniştea pare că lasă loc unei liniştі şi mai adînci. În jurul cîtorva aparate de radio cu tranzistori, grupuri, oamenii ascultă Mesajul de Anul nou al secretarului general al partidului, al preşedintelui ţării, tovarăşul Nicolae Ceauşescu.

O bătrînă ţărancă din comuna Radomir, satul Diosti, din Dolj, Ilie Ecaterina, zice : „Să aibă parte de sănătate şi să fie om în putere că dacă dînsul, tovarăşul Ceauşescu, e sănătos, uite, maică, merge ţara şi oamenii o duc bine“. Iar vorbele, simple şi din adîncul inimii, parcă măsoară clipele, numai cîteva, care au mai rămas pînă la cumpăna nopţii, şi de pe puntea dintre ultima secundă din vechiul an şi prima secundă din Anul nou, în difuzoare răsună glasul crainicei Marina Preda : „Tuturor călătorilor care se află acum în Gara de Nord ! Vă urăm, pentru 1979, succese în muncă, sănătate, fericire, dumneavoastră şi familiilor dumneavoastră. La mulţi ani !“.

D. CONSTANTINESCU ■

La mulţi ani, Ioana!

La numai douăzeci şi cinci de minute după miezul nopţii în care am trecut din 1978 în 1979, ora 0,25 pentru a fi mai exacţi, Mioara Gruia da naştere primului ei copil. Alergăm la faţa locului — secţia de obstetrică şi ginecologie a Spitalului Colţea din Bucureşti — tocmai la timp pentru a prinde evenimentul pe pelicula fotografică şi a schimba cîteva vorbe cu principalii participanţi la el. Copilul născut de Mioara Gruia este de sex feminin, 52 de centimetri în lungime şi 3 400 de grame în greutate, el fiind în acelaşi timp al 150-lea copil născut de la deschiderea clinicii de specialitate în cadrul Spitalului Colţea, adică de la 1 noiembrie încoace. A fost adus pe lume de o echipă condusă de însuşi şeful acestei clinici, dr. Ion Dumitru, medic primar, unul dintre cei mai reputaţi specialişti bucureşteni în materie, asistat de medicul de gardă, dr. Aurelia Tufan, şi de Gena Bucur, asistentă de specialitate. Este probabil ca în ţară să se fi născut copii încă mai devreme, mai aproape de cumpăna trecerii dintr-un an în altul, dar în mod sigur fetiţa născută de Mioara Gruia este printre primii nou-născuţi anului 1979 în România, lucru care, iată, este pe cale să-i aducă şi o anumită notorietate. Mama ei reuşeşte să zîmbească imediat ce-şi vede fiica. Mioara Gruia are 26 de ani, dar fiind de meserie medic pediatru susţine pe loc, cu argumente de competenţă, că are o fetiţă foarte frumoasă, aşa cum şi-a dorit întotdeauna, şi că o va chema Ioana, poate şi Ruxandra, dar sigur Ioana, fiindcă şi prenumele doctorului Dumitru, care a adus-o pe lume, este Ion... Nu ne este deloc mai uşor să vorbim nici cu proaspătul tată, inginerul Silviu Gruia, tot 26 de ani, om al muncii în cadrul Uzinei de pompe „Aversa“, şi aceasta pentru simplul motiv că Silviu Gruia, care a petrecut aproape toată noaptea de revelion într-o sală de (lîngă) aşteptare a spitalului, plîngea de fericire şi de emoţie, plîngea adevărat şi cu pasiune, de parcă el dusese greul naşterii !

Sînt 40 de paturi ocupate în acest moment (din cele 120 existente) în secţia de obstetrică şi ginecologie a Spitalului Colţea şi 25 de nou-născuţi. Pentru aceştia, cu şi pentru mamele lor, aflăm de la doctorul Ion Dumitru, există condiţii cu adevărat corespunzătoare pentru asigurarea unei asistenţe obstetricale de calitate. Deşi ea însăşi nou înfiinţată, clinica posedă de acum instrumente şi aparate de anestezie şi monitorizare cardio-vasculară şi respiratorie foarte bune, incubatoare moderne pentru nou-născuţi, o staţie centrală de oxigenare şi aparatură computerizată de reanimare, o dotare generală deci dintre cele mai bune, din care nu trebuie să excludem nici posibilităţile de explorare rapidă în domeniile endocrinologiei ginecologice şi obstetricale, a imunologiei, bacteriologiei şi radiologiei, prin intermediul bazei materiale a Spitalului Colţea, a cărei tradiţie este binecunoscută. Cu alte cuvinte, la timpul potrivit s-au aflat la îndemîna medicilor toate condiţiile pentru ca Mioara Gruia să nască liniştit şi cu cît mai puţine suferinţe, iar copilul adus pe lume de ea să fie cît mai curînd în afara oricărui pericol. Lucruri, iată, cît se poate de normale chiar în noaptea de revelion !

Peste cîţiva ani, cînd va sărbători Anul nou, Ioanei Gruia i se va spune „La mulţi ani !“ tocmai în ziua sa de naştere. Acelaşi lucru îl facem şi noi astăzi, cu multă plăcere. Deci, **La mulţi ani, Ioana!**

DUMITRU GRAUR ■

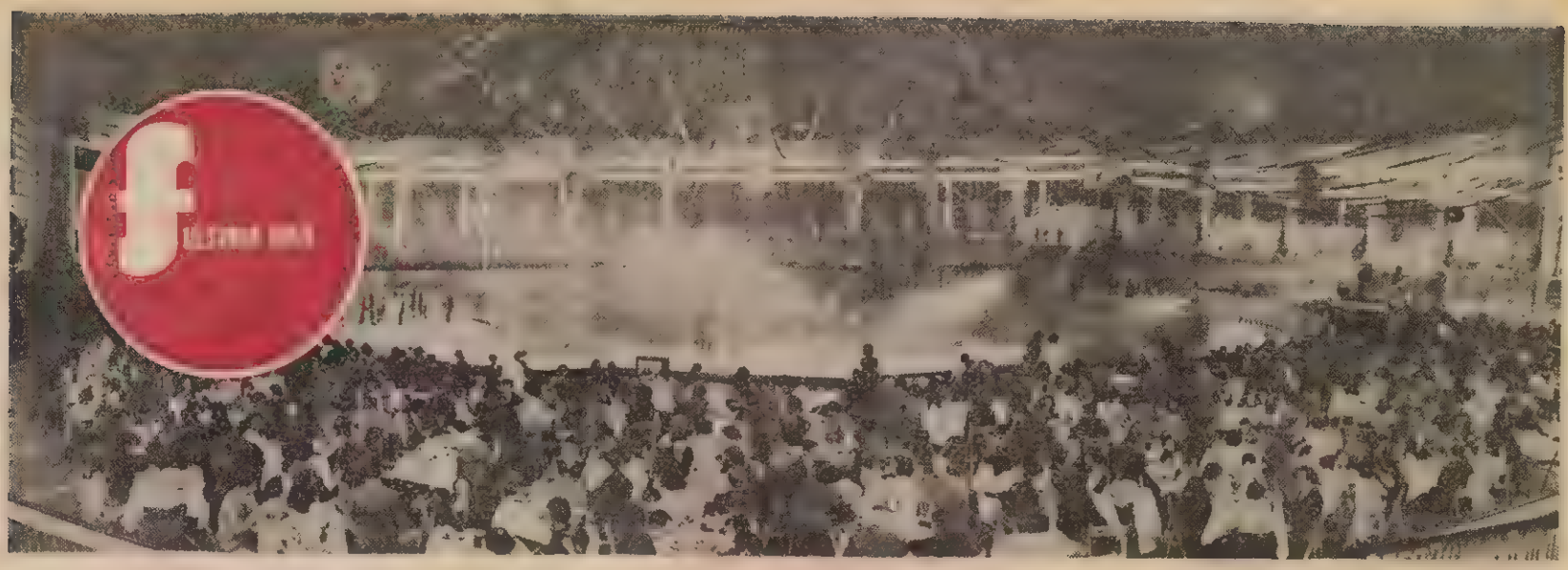

Noapte de revelion la Marele Pavilion al Expoziției din Piața Scinteii. Peste 7 000 de tineri din Capitală și-au urat ani mulți și plini de bucurii, fericire și succes în viață. Le-o dorim și noi din toată inima. (sus).

Primul născut în 1979 la Spitalul Colțea este de fapt o fetiță. Ioana sau Ruxandra, părinții, Mioara și Silviu Gruia, nu s-au hotărît încă asupra numelui, primește primul său „la mulți ani" de la medicul Ion Dumitru.

Revelion cu muzică tînără

Un grup de vreo 200 de tineri din mai multe județe ale țării a hotărît să-și petreacă noaptea Anului nou prin Biroul de Turism pentru Tineret fiind oaspeții braseriei „Intim" din Cimpulung Muscel. Lucru normal, firesc. La fel de firesc li s-a părut acestor tineri, după cele 12 bătăi ale ceasului, după minunatele cuvinte ale Mesajului adresat de președintele țării, ridicînd cupele de șampanie să cînte „Trăiască România, trăiască Tricolorul", iar în puținele clipe de răgaz pe care și le-a îngăduit formația ce-a cîntat acolo să se simtă bine ascultînd la casetofonul ghidului interpreți „de-ai lor" și cîntece „de-ale lor": Mircea Vintilă (Dulce Românie), Dan Andrei Aldea, Valeriu Sterian (Vînare de vînt)... Dar mă întreb: mai e cineva care să nu fi aflat pînă acum că mulți, foarte mulți oameni din țara noastră (după cum spun statisticile cam 50 la sută din populație) au totuși sub 30 de ani... Fiindcă din păcate, chiar și la Televiziune în programul nopții de revelion muzica tînără de calitate a lipsit.

FLORIAN PITIȘ ■

● În prima zi de lucru a anului maistrul Gheorghe Preda și muncitorul Gabrian Domian din secția „automate" a Întreprinderii de mecanică fină-București le-au făcut o surpriză tovarășelor lor de muncă : au venit cu o oră mai devreme ca să ungă și să încălzească strungurile semi-automate pe care lucrează numai femei. Încă din primul minut al programului toate mașinile mergeau din plin.

● În primele două zile ale anului, la Reșița, s-a înregistrat un plus de 350 tone oțel.

● Năstase din nou în frunte ! Numai că de această dată nu este vorba de Ilie, ci de nepotul său Mihnea care, la prima participare la un turneu internațional de anvergură, a ieșit învingător la categoria rezervată jucătorilor sub 12 ani. Ștafeta tenisului românesc pare să fi încăput pe mîini bune.

● Pentru Anul nou, bucureștenii au avut la dispoziție, printre altele, 200 kilometri cîrnați de casă, 300 tone de curcani, 250 vagoane de mezeluri, 170 vagoane de vin, 14 vagoane de cozonaci, 7 vagoane de torturi etc. Pe de altă parte librăriile au vîndut toate volumele „Hrana rațională — temelia unei sănătăți de fier".

● Pe secretarul Comitetului de partid Constantin Cireșaru, de la Întreprinderea de prelucrare mase plastice — București, îl găsim la prima oră a dimineții zilei de 3 ianuarie împreună cu o echipă de muncitori degajînd de zăpada căzută în timpul nopții spațiile de depozitare și de transport.

Aflăm că prima echipă care a început astăzi lucrul a fost cea condusă de Ilie Iancu. Oamenii lui Iancu au pornit toate mașinile întreprinderii, astfel că la ora de începere a programului, întreaga întreprindere avea să lucreze la întreaga capacitate.

Constructorii Pasajului Obor nu țin seama de zăpadă și lucrează intens pentru a-și respecta angajamentul — terminarea cu un an înainte de termen a pasajului, adică la 1 iulie anul acesta.

În prag de an nou, Sibiul s-a îmbogățit cu o nouă și modernă construcție : magazinul universal „Dumbrava". Înălțat în Piața Unirii, vizavi de hotelul „Continental", cel mai mare magazin al Sibiului este dotat cu toate instalațiile necesare realizării unui comerț modern. Cîteva detalii : suprafață 12 000 metri pătrați, 34 de raioane al căror spațiu echivalează cu cel al tuturor magazinelor textile-încălțăminte existente pe Bulevardul Nicolae Bălcescu și Piața Republicii (sus).

Meteorologii calculează vremea probabilă iar echipele de dezăpezire intervin prompt : ca și tiebiștii ; primii fulgi au fost întîmpinați cu 12 tramvaie-plug, 38 platforme sare, 27 sărărițe și 36 de echipe de muncitori la curățat macaraua.

Brazi argintii pentru revelioanele viitoare. Brazii cu pricina, obținuți prin altoire de tehnicianul agronom Voicu Prunaru de la pepiniera de la Ștefănești, vor constitui subiectul unui reportaj dintr-un număr viitor.

FLACĂRA Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33 cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 50 20, interioare : publicistică social-politică (I. Dumbus, I. Purcaru, L. Nițescu – 16 17) ; reportaj (Nicolae Cristache – 16 06) ; cultură, știință, învățămînt, sport (G. Arion, N. Ionescu – 1618) ; scrisori, anchete cetățenești (Margă Nedelea, E. Seceleanu – 1787, 1606) ; fotoreportaj (15 95) ; documentare (16 23) ; cenaclu, administrație (17 78 82 și interior 17 83) ; secretariat de redacție (Dan Sîrlădeanu, Cornel Cotană – 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Tudor Octavian – 17 63 16 și interior 16 11) ; redactor șef adjunct (Nicolae Arsenie – 17 63 16 și interior 17 86) ; redactor șef – 18 22 96 și interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii" Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la ILEXIM – Departamentul Export-Import presă, PO Box 136–137, telex : 1 12 26, București str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor-șef : ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

41 505

2
ANUL XXVIII (1231)
11 IANUARIE 197
flacăra
Săptămînal editat de
FRONTUL
UNITĂȚII
SOCIALISTE

„Este pentru mine o mare satisfacție să văd realizîndu-se astăzi, în țara noastră, idealurile de libertate, dreptate și echitate ale partidului, să fiu părtașă la marile transformări revoluționare petrecute în acești ani în patria noastră, la marile izbînzi pe care poporul român le-a dobîndit, sub conducerea partidului, în vasta operă de edificare a societății noi, socialiste."

ELENA CEAUȘESCU

Moment din timpul sărbătoririi tovarășei Elena Ceaușescu

Democrația muncitorească și progresul tehnic

Și pentru oamenii muncii din întreprinderea bucureșteană de pompe „Aversa" a mai trecut un an și a început altul. A trecut un an în care s-a dat o importanță deosebită dezvoltării și adîncirii autoconducerii și autogestiunii muncitorești ca forme specifice ale democrației noastre socialiste. După cum ne spunea Paraschiv Stănescu, președintele Comitetului oamenilor muncii din întreprindere, 1978 a fost un an al performanțelor. Sigur, cu îndeplinirea planului anual la toți indicatorii aproape că se obișnuiseră. Dar, de astă dată nu fost confruntați cu un termen [illegible] a fi — pe care au realizat-o și depășit-o, nu, bineînțeles, fără eforturi. Au apărut noțiuni noi sau cu un conținut nou, cum sînt autoconducerea, autogestiunea, democrația muncitorească, astăzi ele căpătînd un înțeles bogat, viu și ușor de lămurit de către toți oamenii muncii în la „Aversa".

Am putea spune că la „Aversa" oamenii nu se îmbată cu apă rece. Tehnicienii propunerile și sugestiile oamenilor muncii se îndreaptă spre domeniul vieții sociale. Totuși, mai mult decît altădată, acum oamenii sînt preocupați de modul cum se introduc tehnologiile noi, menite să grăbească [illegible] înnoirea producției și sporirea [illegible]. Strungarul Marin Dragomir [illegible] la secția prelucrări, a cerut, nici mai mult nici mai puțin, ca proiectanții și tehnologii să coboare în secțiile directe productive pentru a vedea cu ei doarme pe mașinile unde se [illegible] acționa pentru sporirea calității. Așa s-a trecut la proiectarea și realizarea unor dispozitive speciale pentru prelucrat tronsoane flanșate. Nu-i vorbă că și atelierul de proiectare pentru tehnologii la rece a materializat ideea lui Dragomir și [illegible] prelucrarea tronsoanelor se face din [illegible] ceea ce înseamnă [illegible] mult mai ușor calității și scurtarea timpului de lucru. De la critica sau [illegible] strungarului Dragomir, cum vrem s-o luăm, proiectanții, tehnologii și chiar cercetătorii de la „Aversa" au rămas cu bunul obicei de a fi mereu mai aproape de mașini. Așa se face că inginerul Ioan Cianea recunoaște că multe din propunerile și sugestiile oamenilor muncii se îndreaptă spre domeniul vieții sociale. Totuși, mai mult decît altădată, acum oamenii sînt preocupați de modul cum se introduc tehnologiile noi, menite să grăbească [illegible] înnoirea producției și sporirea [illegible]. Strungarul Marin Dragomir [illegible] la secția prelucrări, a cerut, nici mai mult nici mai puțin, ca proiectanții și tehnologii să coboare în secțiile directe productive pentru a vedea cu ei doarme pe mașinile unde se [illegible] acționa pentru sporirea calității. Așa s-a trecut la proiectarea și realizarea unor dispozitive speciale pentru prelucrat tronsoane flanșate. Nu-i vorbă că și atelierul de proiectare pentru tehnologii la rece a materializat ideea lui Dragomir și [illegible] prelucrarea tronsoanelor se face din [illegible] ceea ce înseamnă [illegible] mult mai ușor calității și scurtarea timpului de lucru. De la critica sau [illegible] strungarului Dragomir, cum vrem s-o luăm, proiectanții, tehnologii și chiar cercetătorii de la „Aversa" au rămas cu bunul obicei de a fi mereu mai aproape de mașini. Așa se face că inginerul Ioan Cianea recunoaște că multe din propunerile și sugestiile oamenilor muncii se îndreaptă spre domeniul vieții sociale. Totuși, mai mult decît altădată, acum oamenii sînt preocupați de modul cum se introduc tehnologiile noi, menite să grăbească [illegible] înnoirea producției și sporirea [illegible]. Strungarul Marin Dragomir [illegible] la secția prelucrări, a cerut, nici mai mult nici mai puțin, ca proiectanții și tehnologii să coboare în secțiile directe productive pentru a vedea cu ei doarme pe mașinile unde se [illegible] acționa pentru sporirea calității. Așa s-a trecut la proiectarea și realizarea unor dispozitive speciale pentru prelucrat tronsoane flanșate. Nu-i vorbă că și atelierul de proiectare pentru tehnologii la rece a materializat ideea lui Dragomir și [illegible] prelucrarea tronsoanelor se face din [illegible] ceea ce înseamnă [illegible] mult mai ușor calității și scurtarea timpului de lucru. De la critica sau [illegible] strungarului Dragomir, cum vrem s-o luăm, proiectanții, tehnologii și chiar cercetătorii de la „Aversa" au rămas cu bunul obicei de a fi mereu mai aproape de mașini. Așa se face că inginerul

(Continuare în pagina 5)

ION PREDOȘANU ■

ȘERBAN RUSU ARBORE : Istoria

Astăzi, profesia de scriitor a devenit o misiune

— **Stimate Augustin Buzura, cum vi se pare viața la 40 de ani ?**

— Mi-e imposibil să găsesc cuvîntul potrivit. Oricum, printre sentimentele pe care le încerc, nu pot ocoli unul : spaima.

— **De ce ?**

— Printre altele, m-am pomenit așa, deodată, cu unele cărți nescrise, cu multe neclarități, cu numeroase drumuri literare, geografice, spirituale etc. nestrăbătute. Și cînd mă gîndesc că fiecare drum are un timp al său... Dar optimist cum sînt, îmi spun că de fapt toată viața a fost o cursă contracronometru pentru a recupera... Pe de altă parte, visez de mult o carte care să mă reprezinte, să fie suma căutărilor și încercărilor de pînă acum, a experiențelor dobîndite, un tur de forță și de curaj ; nu mai pot amîna proiectul însă nu mă simt suficient de pregătit, nu aș putea fi atît de nou cum aș vrea.

— **Susțineți că vă place noul. Dar la ce nu puteți renunța din ceea ce ați fost dintotdeauna ?**

— Din ceea ce sînt azi ! Pentru că nu puține adevăruri le-am descoperit cu întîrziere după lungi căutări și ezitări. Am fost naiv, dezinformat, nehotărît, indiferent la prea bună-credință etc.

— **De acord cu precizarea ! Prin urmare...**

— La a fi eu însumi, la a gîndi cu propriul meu cap, la a-mi afirma convingerile și adevărurile mele și ale celor pentru care scriu, însă cu mult mai multă energie de cum am făcut-o pînă acum. Sper să se vadă acest lucru chiar și din proximul roman...

— **Din cărțile pe care le-ați scris în ultima vreme s-ar părea că nu v-a marcat deloc copilăria. Așa să fie ?**

— Am fost marcat ca om. Ca scriitor ești obligat să alegi, or, n-am avut timp să mă opresc asupra ei tocmai pentru că m-au pasionat prezentul, dramele altora. De fapt, ce copilărie am avut ? [illegible] amintire începe cu cuvintele toate : Baia Mare este plină cu refugiați cehi. A început războiul ! A început prin urmare și seria umilințelor, tata dus la muncă forțată de unde a fugit, apoi icoanele mamei, atît de vechi, ciuruite cu

(Continuare în pagina 7)

GEORGE ARION ■

Un accident de schi cu urmări fericite

● **Un medic ortoped și un inginer electronist realizează un aparat pentru stimularea electrică a fracturilor osoase. În patru cazuri, noul procedeu salvează pacienții de la amputare**

Accidentul menționat în titlul nostru s-a produs cu trei ani în urmă la Poiana Brașov, cînd nefericita lui victimă, inginerul bucureștean Virgil Bărbulescu, a avut neinspirata idee de a-și regla schiurile pentru pîrtiile line pe un trecut acoperit de un strat gros cu zăpadă afinată. După o căzătură, două, aventura s-a terminat cu o fractură închisă de gambă.

Transportat de urgență la Spitalul județean din Brașov, accidentatul s-a bucurat de la bun început de îngrijirile și tratamentul medicului chirurg Ion Scarbură. După numai cîteva săptămîni, fractura s-a

(Continuare în pagina 10)

LIVIU TIMBUS ■

● CITIȚI ÎN PAG. 12-13 :

Un oraș și o uzină
OȚELUL ROȘU

Ei trăiesc în anul 2000

Am întîlnit pe cîțiva tineri cercetători din Cluj-Napoca cu ce lucrare ar dori să se prezinte, peste zece sau cincisprezece ani, la un prestigios congres științific internațional din specialitatea lor.

Iată cîteva răspunsuri.

Inginerul Doru Titus Hațegan, șef de colectiv la Institutul de cercetări și proiectări miniere pentru substanțe nemetalifere, cel mai mare institut de cercetări din Cluj-Napoca :

— Eu visez să introduc cercetarea asistată de calculator. Ideea în sine nu-mi aparține, se caută soluții și s-au obținut rezultate în mai multe domenii, totuși ea este încă la început. Eu aș dori s-o generalizez în sfera mea de activitate, în proiectarea minieră.

— Îmi revine în minte o recentă discuție pe care am avut-o, nu departe de locul unde ne aflăm acum, cu fostul dumneavoastră profesor, doctorul docent Árpád Kelemen, decanul Facultății de electrotehnică, pe care ați absolvit-o. Se înțelege — cuvîntul e cam tare, dar nu prea departe de adevăr — că pînă și în cursuri de anul V de politehnică, pe parcursul a sute de pagini, nu întîlnești o singură formulă, ci descrieri de roți dințate, angrenaje, echipamente. Or, doar matematizarea, după părerea lui, îi va permite viitorului inginer să devină contemporan cu epoca.

— În adevăr, formulele, transcrierea matematică a realității fizice ne dau certitudinea că am pătruns în esența fenomenului studiat și totodată ne oferă posibilitatea de a transpune actul de proiectare într-un limbaj logic formalizat apt de a fi trecut pe calculator. Din acel moment, eficiența muncii intelectuale ar spori enorm, literalmente de sute de ori. Pe această cale, s-ar putea obține sute de variante și s-ar alege cea mai bună în deplină cunoștință de cauză.

— Cum se petrec lucrurile în prezent ?

— De regulă, se lucrează luni de zile la un proiect, o nouă variantă reclamînd cam tot atît timp. Ar fi deci iluzoriu să ceri proiectantului mai mult de două, maximum trei variante, fiindcă practic de fiecare dată el trebuie să refacă toate calculele. Și atunci, procedezi prin intu-

(Continuare în pagina 11)

LIONEL NIȚESCU ■

PATRIA
CABINETUL
DE LUCRU
AL PREȘEDINTELUI

Înaltă prețuire, omagiu de suflet și conștiință

Sărbătorirea tovarășei

Prilej de cald și respectuos omagiu. Un moment care a generat vii sentimente de dragoste, stimă și aleasă prețuire pentru o activitate exemplară, închinată celor mai înalte idealuri ale poporului, ale țării. Înaltă apreciere pentru remarcabila contribuție la dezvoltarea științei românești. Legitimă mîndrie pentru activitatea de promovare a politicii externe a partidului și a României socialiste. Expresii ale unor gînduri și sentimente care și-au aflat vibrante formulări cu ocazia aniversării zilei de naștere a tovarășei Elena Ceaușescu, membru al Comitetului Politic Executiv al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, academician doctor inginer a cărei operă științifică se bucură de o recunoaștere și prețuire unanimă atît în țară, cît și peste hotare.

Pentru activitatea îndelungată în mișcarea muncitorească, revoluționară, pentru contribuția remarcabilă la dezvoltarea și afirmarea științei românești, pentru aportul deosebit la înfăptuirea politicii partidului și statului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate în patria noastră, tovarășei Elena Ceaușescu i-a fost conferit, la 6 ianuarie, cu prilejul aniversării zilei sale de naștere, prin decret prezidențial, **Ordinul „Steaua Republicii Socialiste România" clasa I.** Solemnitatea decorării tovarășei Elena Ceaușescu cu înalta distincție a avut loc la sediul C.C. al P.C.R., cu participarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, conducătorul partidului și statului, precum și a celorlalți tovarăși din conducerea de partid și de stat. Momentele acestei solemnități sînt acum bine cunoscute, datorită transmisiilor de la radio și televiziune și relatărilor presei centrale. Ele au fost prilejul unui puternic și real interes din partea tuturor oamenilor muncii din țara noastră, a cercurilor științifice și de cercetare, momente omagiind o activitate exemplară, un devotament neprecupețit.

> **„Trăiesc o mare satisfacție pentru faptul că, în domeniul meu de activitate, împreună cu ceilalți oameni de știință, îmi pot aduce nemijlocit contribuția la înfăptuirea politicii partidului privind legarea tot mai strînsă a cercetării științifice de cerințele concrete ale vieții, la progresul și afirmarea tot mai puternică — atît pe plan național, cît și internațional — a științei românești".**
>
> *(Din Cuvîntul tovarășei Elena Ceaușescu)*

În Scrisoarea Comitetului Politic Executiv al Comitetului Central al Partidului Comunist Român adresată tovarășei Elena Ceaușescu — prezentată de tovarășul Manea Mănescu, prim-ministru al guvernului —, în cuvinte calde, este subliniată înalta prețuire acordată bogatei și complexei activități desfășurate de tovarășa Elena Ceaușescu, contribuției pe care, alături de tovarășul Nicolae Ceaușescu, o aduce la marea operă de construire a societății socialiste multilateral dezvoltate pe pămîntul României și înaintare a țării spre comunism. **„Sărbătorirea, în acest an, a zilei dumneavoastră de naștere** — se spune în scrisoare — **coincide cu aniversarea a peste 40 de ani de activitate revoluționară, pe care ați desfășurat-o cu un fierbinte devotament și remarcabilă abnegație pentru triumful idealurilor de dreptate socială și națională ale poporului român.**

Însușindu-vă din fragedă tinerețe ideile socialismului, ați participat la marile bătălii purtate de clasa muncitoare, a cărei flică sînteți, de masele largi populare împotriva exploatării burghezo-moșierești, a fascismului și a războiului hitlerist, pentru democrație și socialism, ați contribuit activ la lupta Partidului Comunist Român — în rîndurile căruia v-ați angajat ca tînără uteciștă — oferind un remarcabil exemplu de militant comunist pentru libertatea și independența patriei".

Prezență deosebit de activă la nivelul superior al conducerii partidului nostru, personalitatea științifică a tovarășei Elena Ceaușescu și-a găsit o împlinire unanim apreciată în domeniul cercetării într-o ramură de o deosebită importanță a economiei naționale : chimia. Stau mărturie a recunoașterii și prețuirii acestei susținute activități, cunoscute de mai multe decenii, titlurile de doctor în științe și membru al Academiei Republicii Socialiste România, la care se alătură numeroase titluri de „Doctor honoris causa" și „Membru de onoare" acordate de institute superioare și academii din numeroase țări ale lumii, reputația profesională de marcă în rîndul oamenilor de știință din țară și din străinătate. Laborioasa activitate de savant pe care o desfășoară tovarășa Elena Ceaușescu are, în același timp, și o dimensiune extrem de dinamică, un conținut profund umanist, împletindu-se cu numeroase inițiative puse în slujba amplificării contactelor dintre oamenii de știință români și din alte țări, pentru ca toate cuceririle geniului uman, succesele științei să servească nu distrugerii, ci progresului și civilizației, să fie folosite pentru o viață mai bună a tuturor locuitorilor de pe planeta noastră.

O astfel de complexă și multilaterală activitate, dăruirea energică în numele unor interese și idealuri înaintate este firesc să reprezinte pentru noi, românii, pentru cetățenii întregii țări, pentru femeile noastre, un însuflețitor exemplu, un îndemn viu de a acționa permanent pentru împlinirea în viață a mărețului Program de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare a României spre comunism.

În cuvîntul său, rostit în cadrul solemnității din 6 ianuarie, adresînd calde mulțumiri Comitetului Politic Executiv al Comitetului Central al partidului pentru scrisoarea și urările prilejuite de aniversarea zilei sale de naștere, mulțumind de asemenea călduros conducerii de partid și de stat pentru înalta distincție acordată, tovarășa Elena Ceaușescu, în cuvinte emoționante, a evocat activitatea sa de peste patru decenii în rîndurile mișcării revoluționare, ale Partidului Comunist Român. **„Doresc să subliniez** — a spus tovarășa Elena Ceaușescu — **că momentul intrării mele în partid a reprezentat un moment esențial pentru întreaga mea viață. Am activat în mișcarea revoluționară, în rîndurile tineretului comunist, iar apoi ca membră a Partidului Comunist Român. Am considerat întotdeauna că nu există o satisfacție mai mare decît aceea de a sluji cauza clasei muncitoare — din rîndurile căreia m-am ridicat — cauza celor mulți, cauza partidului, a poporului meu".**

Această credință totală în ideile cărora li s-a consacrat, în finalitatea superioară a activității căreia i se devotează cu prisosință este legată în mod nemijlocit de personalitatea tovarășului Nicolae Ceaușescu, tovarăș de viață, înalt exemplu de dîrzenie și dăruire totală în lupta revoluționară, de nestrămutată încredere în victoria cauzei drepte a clasei munci-

Președintele Nicolae Ceaușescu a primit scrisorile de acreditare a ambasadorului Republicii Populare Chineze

Președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a primit, marți, 9 ianuarie, pe Cen Su-lian, care și-a prezentat scrisorile de acreditare în calitate de ambasador extraordinar și plenipotențiar al Republicii Populare Chineze în țara noastră.

Înmînînd scrisorile de acreditare, ambasadorul Cen Su-lian a transmis tovarășului Nicolae Ceaușescu un mesaj prietenesc și cele mai bune urări din partea tovarășilor Hua Kuo-fen, președintele Comitetului Central al Partidului Comunist Chinez, premierul Consiliului de Stat al Republicii Populare Chineze, Ie Cien-in, vicepreședinte al C.C. al P.C. Chinez, președintele Comitetului Permanent al Adunării Naționale a Reprezentanților Populari a R.P. Chineze, Den Siao-pin, vicepreședinte al Consiliului de Stat al R.P. Chineze.

În cuvîntarea prezentată de ambasador, cu acest prilej, sînt relevate relațiile de prietenie și strînsă conlucrare existente între partidele, țările și popoarele noastre, a căror dezvoltare a fost puternic stimulată de întîlnirile româno-chineze la nivel înalt. „Vizitele reciproce întreprinse de președintele Nicolae Ceaușescu în R.P. Chineză și de președintele Hua Kuo-fen în România, în cursul anului trecut — se arată în cuvîntare — constituie un eveniment istoric în viața politică a celor două țări, ele înscriind pagini noi în analele relațiilor bilaterale. Convorbirile ce au avut loc între conducătorii țărilor noastre și documentele semnate în cursul vizitelor au deschis largi perspective pentru colaborarea prietenească dintre partidele, țările și popoarele noastre".

Ambasadorul a subliniat că în cadrul misiunii ce îi revine va depune toate eforturile pentru întărirea și dezvoltarea continuă a prieteniei și colaborării româno-chineze.

Primind scrisorile de acreditare, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a mulțumit pentru mesaj și pentru urările exprimate și a rugat să se transmită tovarășilor Hua Kuo-fen, Ie Cien-in și Den Siao-pin salutul său prietenesc, împreună cu cele mai bune urări.

În cuvîntarea de răspuns a șefului statului român sînt evocate relațiile de prietenie frățească și colaborare dintre partidele, țările și popoarele noastre, care cunosc o amplă dezvoltare. „Întîlnirile istorice și convorbirile din anul trecut, la Pekin și București, cu tovarășul Hua Kuo-fen — se subliniază în cuvîntare — hotărîrile adoptate privind dezvoltarea colaborării româno-chineze în toate domeniile și a conlucrării celor două țări pe plan internațional au ridicat la un nivel superior prietenia și solidaritatea dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Chinez, dintre Republica Socialistă România și Republica Populară Chineză. Dezvoltarea ascendentă a relațiilor dintre cele două țări și partide corespunde atît intereselor și aspirațiilor poporului român și poporului chinez, cît și cauzei generale a întăririi forțelor socialismului în lume, a păcii și colaborării internaționale".

După solemnitatea prezentării scrisorilor de acreditare, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, s-a întreținut într-o atmosferă de caldă prietenie tovărășească cu ambasadorul Republicii Populare Chineze, Cen Su-lian.

La solemnitate și convorbiri au participat tovarășii Ștefan Andrei, ministrul afacerilor externe, și Silviu Curticeanu, secretar prezidențial și al Consiliului de Stat. Au fost de față, de asemenea, membri ai Ambasadei R.P. Chineze la București.

al partidului și poporului, al țării întregi

Elena Ceaușescu

toare, a partidului nostru. Satisfacția cea mai deplină pentru această neobosită și nobilă slujire o reprezintă realizările prezentului, izbînzile dobîndite de poporul nostru, sub conducerea partidului, în vasta și măreața operă de edificare a societății noi, socialiste, în unirea puternică, deplin conștientă a tuturor oamenilor din patria noastră, fără deosebire de naționalitate, în jurul partidului, al Comitetului Central, al secretarului general al partidului. La aceasta se adaugă binemeritatul prestigiu mondial de care se bucură România socialistă, datorită politicii active a partidului și statului nostru, o politică de pace și colaborare, de dezvoltare a relațiilor cu toate statele, fără deosebire de orînduire socială, o politică constructivă, servind interesele vitale ale popoarelor — dezarmarea, destinderea și securitatea în lume.

Activitatea de comunistă în primele rînduri ale partidului pe care o desfășoară cu abnegație și devotament tovarășa Elena Ceaușescu pentru a face să prindă viață aceste direcții de acțiune majoră ale Partidului Comunist Român este completată, este exprimată într-o dimensiune fundamentală a sa de activitatea științifică pe care o desfășoară, prin contribuția alături de ceilalți savanți ai țării, de cercetători, la înfăptuirea politicii partidului privind legarea tot mai strînsă a cercetării științifice de cerințele concrete ale vieții, la progresul și afirmarea tot mai puternică a științei românești, atît în țară, cît și în afara hotarelor ei. Încrederea în măreția acestor țeluri este aceeași care a însuflețit munca și dăruirea tovarășei Elena Ceaușescu în toți anii de pînă acum, în toți anii de cînd a îmbrățișat aceste idei și li s-a consacrat, în permanență alături de cel mai strălucit și iubit fiu al poporului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu. De aceea, cuvintele rostite de tovarășa Elena Ceaușescu cu prilejul aniversării zilei sale de naștere au valoare de simbol și de angajament: **„Vreau să vă asigur, stimați tovarăși, să asigur Comitetul nostru Central, întregul partid că și în continuare mă voi strădui să fac totul pentru a-mi aduce, împreună cu ceilalți tovarăși, contribuția la înfăptuirea acestui măreț program, că voi munci întotdeauna cu abnegație și energie pentru înfăptuirea neabătută a politicii partidului — politică pe care o slujesc cu întreaga mea ființă din cei mai tineri ani ai vieții mele și care nu cunoaște țel mai înalt decît bunăstarea și fericirea poporului, libertatea și demnitatea națiunii noastre socialiste".**

În continuarea solemnității, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ceilalți tovarăși din conducerea partidului și statului au felicitat-o cu deosebită căldură pe tovarășa Elena Ceaușescu, i-au exprimat cele mai alese urări de sănătate, viață îndelungată și putere de muncă. În onoarea tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, cu prilejul aniversării zilei sale de naștere, simbătă, 6 ianuarie, Comitetul Politic Executiv al Comitetului Central al Partidului Comunist Român a oferit o masă tovărășească, la Palatul Primăverii. Toastînd în onoarea sărbătoritei, tovarășul Ștefan Voitec i-a urat, în numele celor prezenți, multă sănătate, viață îndelungată și fericită, împreună cu întreaga familie, multă putere de muncă pentru a obține, în continuare, succese remarcabile, pentru a contribui, alături de tovarășul Nicolae Ceaușescu, la înfăptuirea grandioasei opere de construire a societății socialiste multilateral dezvoltate pe pămîntul României. În răspunsul său, tovarășa Elena Ceaușescu a mulțumit încă o dată pentru urările adresate, și-a exprimat hotărîrea de a contribui, în continuare, împreună cu ceilalți tovarăși din conducerea partidului și statului, cu întregul nostru partid și popor la realizarea măreților Program de dezvoltare în ritm intens a economiei, științei și culturii, de ridicare a nivelului de trai al oamenilor muncii.

Înaltă prețuire pentru contribuția adusă la dezvoltarea științei românești, felicitări cu prilejul aniversării zilei sale de naștere au exprimat și oamenii de știință, colective de cercetători și specialiști în domenii științifice, în numeroasele mesaje înmînate în cursul zilei de simbătă. În această zi, tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu a primit pe tovarășii Ion Ursu, președintele Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, Nicolae Giosan, președintele Academiei de Științe Agricole și Silvice, Mihail Florescu, ministrul industriei chimice, Suzana Gâdea, ministrul educației și învățămîntului, Mihnea Gheorghiu, președintele Academiei de Științe Sociale și Politice, Ion Anton, Cristofor Simionescu și Șerban Țițeica, vicepreședinți ai Academiei Republicii Socialiste România, George Ciucu, rectorul Universității București, și Aurel Groapă, director tehnic la Institutul Central de Chimie, care i-au înmînat mesaje de felicitare ocazionate de aniversarea zilei de naștere. Cu același prilej, tovarășei Elena Ceaușescu i-a fost oferit un volum care însumează cele mai valoroase lucrări elaborate de tovarășa Elena Ceaușescu, împreună cu colaboratori din cadrul Institutului de Cercetări Chimice, studii susținute la diverse reuniuni din țară și de peste hotare. Au fost înmînate, de asemenea, numerele omagiale ale „Revistei de chimie" și revistei „Materiale plastice", care ilustrează contribuția deosebită a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu la dezvoltarea cercetării științifice românești și, în mod deosebit, a celei dintr-un domeniu de vîrf al științei contemporane, chimia.

Aceste mărturii de profundă prețuire, aprecierile deosebite exprimate în mesajele de felicitare adresate de oamenii de știință subliniază excepționala personalitate, științifică și social-politică, a tovarășei Elena Ceaușescu, exprimă înalta stimă, admirație și dragoste pentru aceea care, alături de tovarășul Nicolae Ceaușescu, conducătorul iubit al partidului și statului nostru, își aduce în permanență o rodnică și strălucită contribuție la progresul, fericirea și prestigiul patriei. Este un omagiu de suflet și conștiință pe care, la acest început de an, oamenii muncii din țara noastră — români, maghiari, germani și de alte naționalități — comuniștii români îl aduc deschis, din inimă, așa cum se obișnuiește în tradiția poporului român, cu toată căldura, cu toată bucuria unui comunist al cărui profil politic și moral este în sensul cel mai înalt al ideilor și exigențelor partidului, tovarășei Elena Ceaușescu. Exemplul înalt de competență și dăruire pe care îl oferă prin viața și munca sa tovarășa Elena Ceaușescu este argumentul suprem în fața căruia se constituie acest omagiu, este substanța autentică din care se înalță firești sentimente de mîndrie patriotică, de prețuire și dragoste.

DOINA FRUNTELATĂ ■

Bibliografia științifică elenă s-a îmbogățit cu o lucrare de mare valoare

Un adevărat eveniment pentru presa științifică elenă l-a constituit apariția în Editura „Aimos" din capitala Greciei a cărții tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu **„Cercetări asupra sintezei și caracterizării compușilor macromoleculari".**

Tipărit inițial în limba română, în anul 1974, volumul grupează o parte reprezentativă din lucrările de cercetare științifică și inginerie tehnologică consacrate producerii și analizei cu mijloace moderne de investigare a unei largi varietăți de polimeri și elastomeri realizate de tovarășa Elena Ceaușescu în cadrul valorosului colectiv al Institutului Central de Chimie pe care îl conduce. Datorită marii sale valori teoretice și practice, cartea are un loc de referință, în domeniu, și se bucură de o largă notorietate internațională, fapt reflectat și de editarea ei în limbile engleză și germană. Semnificative pentru aceasta sînt cuvîntul introductiv la ediția în limba greacă — semnat de cunoscutul om de știință Amalia Fleming, președinte al Asociației femeilor de știință din Grecia — ca și materialele dedicate acestei lucrări apărute în presa elenă. Astfel, în cuvîntul introductiv se subliniază: **„Valoarea teoretică și practică a acestor studii devine evidentă pentru orice specialist care parcurge atent paginile acestei cărți"**, evidențiindu-se faptul că apariția cărții, prefațarea ei **„...oferă din nou prilejul de a omagia personalitatea doamnei Elena Ceaușescu, recomandînd cercurilor științifice elene, în special inginerilor și cercetătorilor care lucrează în domeniul compușilor macromoleculari această carte..."**

Marea negociere

Anul care a început de cîteva zile are înscrise pe agendă numeroase întruniri ale statelor lumii, îndeosebi în cadrul consacrat al Națiunilor Unite, care își propun să abordeze și bineînțeles să încerce să rezolve cîteva din problemele acumulate de-a lungul istoriei relațiilor internaționale.

Reușita acestor întruniri, dobîndită prin voința comună a tuturor țărilor ar însemna împlinirea, în bună măsură, a speranțelor a miliarde de oameni, de a se elibera de spectrul nefast al suprainarmării, de consecințele subdezvoltării și inechității economiei mondiale, de pericolul a noi și noi conflagrații, de a trăi în pace, bună vecinătate și înțelegere.

Națiunile Unite, ca organizație universală întemeiată pe concepția statelor independente și suverane, nu poate da, desigur, rezultate mult diferite de ceea ce exprimă la un moment dat voința, conduita și interesele celor ce o compun. Este și firesc de aceea să regăsim aici într-o formă concentrată ecouri ale contradicțiilor lumii contemporane, tendințe de a perpetua raporturi inegale între națiuni, rezistențe la tot ce ar putea să apropie omenirea de o altă ordine politică și economică, mai bună și mai dreaptă.

Dar O.N.U. nu este pur și simplu o sumă aritmetică a politicii statelor membre, ci posedă, în virtutea reunirii pe baze egale a tuturor țărilor lumii, a schimbărilor revoluționare ce se petrec în configurația politică a lumii calitatea de a depăși tot ce s-ar putea realiza printr-o participare restrînsă, într-un cadru mai limitat.

În ultimii ani organizația mondială a făcut, prin strădania a tot mai multe state, noi pași spre cuprinderea în aria proprie de preocupări a acelor mari probleme de care depind în măsură decisivă soarta păcii, viitorul prosper și pașnic al omenirii.

Anul trecut a fost rîndul dezarmării să verifice capacitatea uriașului mecanism al statelor lumii de a aborda cu cît de cît succes ostfel de teme. Rezultatele, chiar dacă nu au împlinit întru totul așteptările popoarelor, au arătat că O.N.U. poate totuși să urnească din loc probleme considerate în mod preconceput de neatacat în prezența și cu aportul întregii comunități internaționale.

Fără să fi dobîndit și sub aspectul problematicii o reală și definitivă universalitate, O.N.U. înaintează în ciuda a numeroase rezistențe spre o recunoaștere tot mai largă a utilității ei în viața internațională.

Pe aceste realizări se bazează și încrederea noastră că în viitor Națiunile Unite pot și trebuie să-și joace mai din plin rolul pe arena mondială, să asigure în fapt fiecărui stat posibilitatea de a participa nemijlocit la dezbaterea și rezolvarea problemelor contemporaneității.

În măsură diferită națiunile lumii resimt totuși nevoia de a se afla mai mult împreună, într-o permanentă și autentică negociere în care discuția deschisă de la egal la egal să dezvăluie, spre binele civilizației, soluții trainice frămîntărilor pe care le cunoaște umanitatea în plin proces de transformări naționale și sociale.

În ceea ce ne privește, aflîndu-ne de-a mai multă vreme printre sprijinitorii cei mai activi ai organizației mondiale, am păși în 1979 cu hotărîrea fermă reamintită de tovarășul Nicolae Ceaușescu în mesajul de Anul nou de a intensifica conlucrarea cu țările socialiste, cu țările în curs de dezvoltare, cu țările nealiniate, cu toate țările lumii pentru soluționarea problemelor complexe care confruntă omenirea, pentru consolidarea destinderii și păcii.

MIRCEA ANGELESCU ■

PRIN TOȚI, PENTRU TOȚI

IANUARIE – DIMINEȚILE HĂRNICIEI

● PITEȘTI ●

● Întreprinderea de poduri metalice

„Acesta ar fi un ritm bun, și ca să fie mai bun, îl accelerăm"

Soarele a inundat prin luminatoare uriașa hală de montaj a podurilor metalice. Este vorba chiar de podurile de cale ferată, poduri noi pentru linii noi, poduri noi pentru înlocuirea celor vechi. Dar oricît de mare ar fi hala, încape în ea cu ușurință un stadion, unele poduri sînt confecționate doar pe tronsoane și este bine să fie așa fiindcă faptul permite atacarea paralelă a mai multor secțiuni de pod, deci o bună productivitate a muncii. Lîngă hală, în curte, în lumina orbitoare de ianuarie strălucește în roșu un inel metalic cu diametrul de 9 metri. Lîngă el batiul unei macarale, înalt aproape cît o casă — cum o arăta macaraua ?! — și mai apoi turnurile cenușii ale fabricii de betoane, mari și zvelte ca niște fuzee. De fapt, totul aici, sau aproape totul, se înfățișează ochilor la dimensiuni uriașe. Ne aflăm la Întreprinderea de poduri metalice și prefabricate din beton din Pitești. Denumirea nu corespunde în întregime fiindcă aici există și o oțelărie unde se toarnă piese de mare precizie precum și o secție de mecanică, care realizează tot felul de utilaje și mecanisme pentru mecanizări în ramura transporturilor. Un scurt bilanț al anului trecut arată că treaba s-a făcut destulă și de calitate. În anul care a trecut rentabilitatea medie a ajuns la 46,5 la sută (în 1975 era doar de 14,6 la sută) ; cheltuielile la mia de lei producție marfă au scăzut de atunci cu circa 200 de lei iar beneficiile au atins în 1978 suma de 110 milioane lei. „Este un ritm bun — declară inginerul Ion Peteu, directorul întreprinderii. Și e bun numai dacă îl accelerăm. Adică reducerea cheltuielilor la mia de lei, de pildă, obținută în anul trecut o putem realiza și în acest an dar înseamnă că n-am făcut nimic în plus. De aceea, toți indicatorii planului prevăd creșteri stimulatoare. Iar aceasta presupune că ne apucăm de treabă cu mînecile suflecate, ca să spun așa, chiar din prima zi a anului. Și înseamnă, mai ales, atingerea unei calități noi, superioare — indicație pe care noi am înțeles-o din îndemnul și urarea pe care ni le-a adresat secretarul general al partidului, cu prilejul Anului nou".

Îi găsim, dacă nu pe toți, pe majoritatea lor, pe oamenii întreprinderii, muncind „cu mînecile suflecate". În hala cea mare este montat primul tronson de la un viitor pod, un viaduct de fapt, care va fi, probabil, cel mai mare din țara noastră. În jurul tronsonului, sudorii. Cîndva aici se făceau doar reparații, se scoteau niturile uzate și se puneau altele noi, se mai înlocuia cîte o tablă. Sistemul de îmbinare a părților metalice folosind nituirea este deci foarte vechi. Cu timpul, cu anii, tehnologia s-a modernizat și nituirea sau îmbulonarea se mai folosește doar cînd se montează cap la cap bucățile de pod construite în hală. Lăcătuși și-au însușit meseria de sudor, ba mai mult, noutățile de ultimă oră ale acesteia, ca de pildă sudura în mediu protejat. „Cine lucrează la noi se poliacalifică — precizează Constantin Gălățeanu de la organizarea muncii. Vechii tablieri, cum li se spunea celor care lucrau în „șantieră", aceasta era denumirea locală a întreprinderii, sînt astăzi lăcătuși pentru mecanică fină, sudori, topometriști, fiindcă trebuie să mînuiască teodolitul, betoniști, ba chiar și electroniști."

Cristea Șioloman, Marin Moțatu, Marin Șerb, sudori, și alții ca ei, au trebuit să facă față, în anul trecut, unei sarcini ce depășea barierele meseriei lor : în întreprindere s-a realizat în premieră pe țară o antenă pentru semnale de ultra înaltă frecvență. O dantelărie metalică de mare finețe cu elemente la a căror îmbinare s-au folosit chiar și teodolitele, pentru a realiza măsurători de precizie în 4-5 planuri. „După instalarea ei — își amintește maistrul Traian Popescu — am fost să o vedem la fața locului. Ploua și nu ne venea să ne mișcăm din loc, mulți de încîntare. Oare chiar noi să o fi construit ?! Noi, fiindcă acum am primit comanda pentru următoarea antenă. Primele piese de îmbinare le vedeți aici, lîngă sudori. Dacă avem metal la timp o vom termina mult mai repede".

Tot în anul trecut s-a realizat — și tot în premieră – o macara de 1 000 de tone. Cum arată ? Deja a fost trimisă la Constanța pentru folosința portului. Cînd era aproape montată pentru probe pe platoul de lîngă hală, de la înălțimea catargului se putea privi în voie orașul pînă în zona noilor cartiere. Adică o construcție uriașă, suplă și puternică. Acum, în primele zile ale anului, au apărut în secția de montaj și primele piese pentru macaraua care va purta numărul doi. Și tot în aceste zile au ieșit și primele piese și mecanisme de interior pentru echiparea inelului metalic de care vorbeam la început. Este vorba de construcția care va purta tot numărul doi și va fi destinată săpării tunelelor de cale ferată. Construcția se numește scut, adică o instalație care, dirijată de la un pupitru, înaintează singură în munte — citiți : sapă — evacuează sterilul și apoi betonează deschiderea făcută. O instalație tot în premieră pe țară. Dacă mai adăugăm și faptul că aici se realizează alături de traversele din beton pentru calea ferată, traverse acum clasice, și traversele speciale destinate magistralelor pe care se poate circula cu 120 de kilometri la oră, avem imaginea unei întreprinderi care produce multe unicate la un nivel tehnic superior ; acestea, ele însele, reprezentînd tot atîtea moduri de introducere a tehnicii superioare în domeniile respective de folosință. Cu alte cuvinte aici este vorba de noua calitate.

Noua calitate înseamnă, totodată, și o atitudine superioară în problemele concrete ale muncii. Colectivul de aici este un mare consumator de metal. După declarațiile tovarășului director, s-a ajuns la un procent de utilizare de circa 95 la sută. Soluții constructive noi, tehnologii economicoase și, bineînțeles, atenție lucrurilor de „amănunt". În secții am văzut oameni care puneau în locuri dinainte pregătite bucăți mici de tablă (aici tabla se măsoară în grosimi de zeci de milimetri) pentru a putea fi folosite la confecționarea unor piese mici. La croire, se aplică tipare elaborate cu grijă (inginerul Constantin Olteanu de la pregătirea producției mi-a arătat numeroasele variante ale unui singur tipar optim), sudorii adună în cutii chiar și metalul scurs de la tăierea tablelor. Este bine dar nu s-a făcut chiar totul. Întreprinderea consumă sau mai bine-zis este obligată să consume anual în plus circa 2 000 de tone de metal la construcțiile tabliere. De la furnizor, de la Galați, se primesc tablele laminate fără să fie tivite pe margini la dimensiuni. Operația de tivire se face în întreprindere și după munca depusă de către sudor, după oxigenul și carbidul folosite rămîn niște margini înguste și ondulate care cu greu mai pot fi întrebuințate în întreprindere, sau care sînt trimise înapoi la retopire. În ultimul caz aceste resurse secundare recuperabile călătoresc „pe gratis" de la furnizor la beneficiar și înapoi. Oare combinatul gălățean n-ar putea să realizeze „loco" operația de tivire a acestor table, economisind astfel timpul și energia celor de la întreprinderea pitești eană ?! Și probabil nu numai ale acestora. Am pus întrebarea tovarășului inginer Radu Popescu de la serviciul programare, pregătirea și urmărirea producției. „Firește — a răspuns dînsul — noi am și cerut să ne fie livrate în acest an numai table tivite și în unele cazuri decupate chiar la dimensiunile de folosință în montaj". „Atunci înseamnă că totul este în ordine sau mai bine-zis va fi". „Da' de unde, am cerut aceste lucruri și anul trecut, dar degeaba". Dacă așa stau lucrurile, socotim rîndurile de față un călduros apel al piteștenilor către gălățeni în legătură cu tivirea tablelor fiindcă în cazul decupării la dimensiuni de montaj se ivește problema tipizării, problemă veche dar nerezolvată în cadrul întreprinderii. Tovarășul director m-a asigurat că tipizarea, care aduce după sine o serie de avantaje tehnice și economice, reprezintă un vechi vis neîmplinit al podarilor piteșteni. S-au făcut chiar propuneri care au fost înaintate fără vreun folos institutului de proiectări cu specific. Așa o fi, dar rămîne totuși o întrebare, știut fiind adevărul că doar cu o singură floare nu se face primăvară. De ce nu rezolvă întreprinderea, pe căi proprii, unele probleme de tipizare dacă potențialul creator există ? Aceiași ingineri care remarcă sosirea unor proiecte originale pentru poduri mici, construite cîndva, pot foarte bine folosi experiența deja cîștigată în materie de pregătire, aprovizionare, tehnologie etc. Ceea ce, se pare, pentru inginerul Radu Popescu începe să constituie una dintre primele griji din acest început de an. Concret, el a sesizat că pentru un pod cu deschiderea de 12,5 comandat de regionala Iași, poate fi folosit proiectul unui pod cu deschiderea de 12, deja realizat în întreprindere.

Dorim ca acest exemplu să fie mobilizator.

Așadar, primele zile, primele succese dar și primele griji. Fără ele, acestea din urmă, succesele, vor întîrzia să se mai arate.

VICTOR CONSTANTINESCU ■

● RĂDĂUȚI ●

● Întreprinderea de construcții metalice și prelucrări mecanice

„Vasile Schipor n-a avut astîmpăr toată viața lui"

Actuala fabrică de construcții metalice și prelucrări mecanice din Rădăuți era, la începuturile ei, un atelier cu 14 oameni. Cu timpul devine o fabrică mixtă de industrie locală, care produce pentru populație mori, plite, sobe țărănești de tuci, iar în grădinile ei de zarzavat cultiva renumiții castraveți de Rădăuți.

În momentul de față este cea mai mare producătoare de mobilier comercial din țară, iar din septembrie, anul trecut, odată cu trecerea la Centrala industrială mașini-unelte, mecanică fină și sculărie, din cadrul M.I.C.M., această unitate economică preia cea mai mare parte din sarcinile industriei orașului. Structura producției căpătînd un alt profil, a fost necesară mobilizarea energiei creatoare a tuturor oamenilor muncii, a căror profesie nu era aceea de cercetători sau proiectanți, ci aceea de simpli muncitori sau maiștri.

Din acest moment a început confruntarea cu marea industrie, ne spune directorul fabricii — inginerul Dumitru Parfene, confruntarea cu marile greutăți, dar și confruntarea cu marile satisfacții.

— Ne puteți da un exemplu ?

— Ultima realizare a noastră a fost transportorul de șpan. Înaintea noastră, încercase să-l facă Blajul. Ceea ce știam clar, era că trebuia neapărat făcut, deoarece avea să echipeze strungurile mari pentru Bals și OLTCIT. La centrală mi s-a spus : îl iei ? îl iau ; și-l faci ?, îl fac. Atît cît au durat aceste memorabile replici (vedeți — le mai țin minte) s-a scurs suficient timp, ca fiecare dintre noi să cîntărească posibilitățile de a rezolva situația. Nu știu pe ce conta centrala, dar eu contam, sigur, pe acel nucleu de maiștri și muncitori, care lucra, de ani de zile, cu Vasile Schipor. În jurul acestui nucleu gravitează acum gîndirea tehnică a fabricii noastre.

— Cine este Vasile Schipor ?

— Schipor este, deocamdată, singurul inventator, cu cîteva brevete, al Rădăuțului. Avem foarte mulți oameni buni, dar nu fiecare poate să creeze. El a reușit să-i adune în jurul său și în momentul de față, cu secția lor, scule-rie-autodotări, descurcăm toate problemele tehnice care apar pe parcurs. Pentru noi, fiecare lucrare este un fel de unicat. Acum, sîntem la mare încercare cu liniile de mase plastice, pe care le executa — în cadrul aceleiași centrale — Sibiul. Noi și Uzina mecanică Suceava am preluat, fiecare, cîte 80 de linii. Este cea mai complicată treabă, iar reușita ei va fi un adevărat examen. La capătul tuturor greutăților, cel mai important lucru rămîne saltul pe care îl facem noi în tehnologie și existența unui puternic colectiv cu simț tehnic.

Vasile Schipor, în primăvară, împlinește 50 de ani și 25 de ani de cînd lucrează la fabrică. Pînă acum se poate lăuda cu cincizeci de inovații aplicate și trei brevete de invenții. Ultima invenție, acceptată de către Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci, este „Procedeul și dispozitivul pentru extractarea pieselor și matrițelor". Pe planșetă, acasă, are un dispozitiv mecanic de copiat pe strung cu două cuțite. Următoarele probleme care îl preocupă sînt două dispozitive : unul de debitat și altul de frezat, ambele cu o productivitate de trei ori mai mare decît cele existente. Ultima invenție, pe care o va înregistra pînă la aniversare, este o matriță combinată, care va înlocui cinci matrițe, cinci operații și cinci oameni. Deci o productivitate de cinci ori mai mare.

— Primarul orașului, care vă cunoaște de douăzeci și ceva de ani, spune despre dumneavoastră că sînteți omul care „n-a avut astîmpăr în viața lui".

— Am lucrat în această fabrică și am crescut odată cu ea. În acest timp au apărut foarte multe probleme tehnice de rezolvat, iar ca om cu preocupări de acest fel nu vroiam să le ocolesc. Dacă, în timpul zilei, găseam o soluție, pînă seara apărea alta. Nu mai știam care e mai bună, dar se perfecționau una pe cealaltă, și rezultanta avea un caracter de noutate. Așa m-am chinuit încă din tinerețe Chiar și acum pătesc la fel. Consult orice specialist, mă interesează dacă se mai ocupă și altcineva de același lucru și la ce rezultate a ajuns și abia apoi intervine concepția proprie — aportul personal. Pînă în această fază, toată munca o consider documentare. Uneori durează foarte mult, multe nopți nedormite în care se șlefuiesc ideile. Dimineața, abia după ce trec totul pe hîrtie, găsesc altă idee și deci altă soluție. Fiecare trebuie să-și impună anumite pretenții.

— Totuși, ce colaboratori aveți ?

— Toate inovațiile și invențiile mele au apărut ca urmare a rezolvării diferitelor probleme apărute în producție, așa că am colaborat cu oamenii din secție. La executarea capului de serie al transportorului de șpan am lucrat cu maiștrii Gheorghe Doroșcan, cu șefii de echipă Iosif Huțuleac și Viorel Onică. În alte cazuri, la alte repere, am colaborat cu Ion Calancea, cu Ioan Vitovschi, cu Victor Băcăuanu sau Eusebie Sindilaru.

— Muncitorii foarte tineri vă solicită ?

— În general sînt proaspeți absolvenți de profesională, au cunoștințe tehnice proaspete și deci poți ușor să ți-i faci colaboratori. Nu trec, o dată, prin vreo secție fără să nu fiu oprit și consultat. Pe Radu Tiron l-am învățat desenul tehnic și acum urmează școala de subingineri, la seral. Aurel Jacotă, fost muncitor sculer, cunoștea ceva desen tehnic, lucrează acum la proiectare și este elev la seral, la școala de maiștri. Adevărul este că toți sînt preocupați de meserie. Se fac atîtea S.D.V.-uri, încît nu mai ajungi să le știi de număr și nici de la a cui idee au pornit.

— Ce studii ați făcut ?

— Plecînd de la această întrebare, îmi explic de ce cred c-a zis primarul că n-am avut astîmpăr în viața mea. Am învățat singur. După șapte clase, am urmat școala profesională ; apoi liceul și școala de maiștri, de trei ani, la Uzinele „Steagul roșu". În general, primarul știe tot ce se întîmplă în oraș, dar atunci a trebuit să-i cer special voie să plec, cu familia, la Brașov. Anul trecut am urmat școala superioară, de subingineri, de pe lîngă Institutul politehnic din Iași. Mi-a dat greu drumul, pentru că era nevoie de mine în fabrică Așa m-a ambiționat și am terminat ca șef de promoție, am obținut locul II pe țară în concursul studențesc „Gheorghe Asachi" cu dispozitivul de rectificare cu bandă abrazivă.

— Vorbeați de familie. Cîți copii aveți?

— Am patru băieți. Mihai este student în anul IV la Construcții, la Iași ; ceilalți trei sînt cu mine muncitori aici în fabrică. Cu Gheorghe sînt coautor la una din invenții. Am dat examen la școala de subingineri împreună ; am început și am terminat odată.

— În încheiere ce ați mai dori să adăugați ?

— Am acumulat cunoștințe teoretice și practice, pe care, oricît aș vrea, în cei zece ani, pînă la pensie nu le voi putea valorifica. Mai mult : poate vor fi și depășite. Pe cînd acum, ar fi păcat să nu le împărtășesc tinerilor. Asta și fac. Predau la clasa de maiștri și la cele două licee industriale teoria asamblării și metode de prelucrare prin așchiere. Iar în timpul orelor de muncă, în fabrică, toate consultațiile făcute în jurul diferitelor repere, pe care trebuie să le executăm, devin adevărate lecții practice.

ELENA GHERA ■

ÎNTR-UN AN HOTĂRÎTOR

PRIN TOȚI PENTRU TOȚI

BUCUREȘTI

● Întreprinderea Vulcan

„Oameni al căror nume aproape că se confundă cu al meseriei lor"

Întrucît întreprinderea se numește Grupul de șantiere de montaj cazane Vulcan e lesne de înțeles că oamenii ei se ocupă chiar cu asta, adică montează cazane în toate județele țării și în toate ramurile economiei naționale, ba chiar, cum ține să precizeze inginerul Vlad Bădulescu, directorul unității, și în străinătate. În R.D.G., în Siria, în Iordania, în Egipt și așa mai departe. Lucrătorii de la G.S.M.C., prezenți în 1978 pe 339 de șantiere, răspîndite pe meridianele României și ale lumii, mai și repară cazane, mai acordă și asistență tehnică, iar treburile astea ar putea să pară, gîndim, niște bagatele dacă n-am spune că, respectînd adevărul pînă la capăt, cazanele în discuție sînt, de cele mai multe ori, coloși în deplinul înțeles al cuvîntului, cu înălțimi concurînd cu cele ale unor blocuri cu 5—6 etaje, cu greutăți mergînd pînă la o mie de tone! În aceste condiții, firește, munca oamenilor de aici capătă semnificații aparte, învecinîndu-se pe alocuri cu eroismul căci numai niște bărbați cu obiceiuri de eroi pot petrece zile întregi la altitudinea de 60 de metri, iarna, cu ochelari la ochi și aparat de sudură în mîini, pentru ca apoi, odată coborîți pe pămînt, să susțină că meseria lor nu-i altfel decît frumoasă, greutățile existînd numai spre a fi învinse. Că oamenii de aici sînt așa și nu altfel o demonstrează, înaintea oricărei pledoarii, planul anului trecut, îndeplinit la toți indicatorii și depășit substanțial, cu 8 procente și jumătate la construcții montaj în țară și cu 15 procente la beneficii, mai ales ultimul element permițîndu-i inginerului Dumitru Meculescu, secretarul Comitetului de partid, să aprecieze că întreprinderea se va descurca și mai bine în cadrul producției acestui. Pentru asta, dat fiind specificul activității unității, cazangiii de la Vulcan sînt conștienți că nu numai ziua bună se cunoaște de dimineață, ci și anul bun, drept pentru care și-au luat, din timp, toate măsurile de prevedere ca 1979 să înceapă cu toate motoarele în plin. În prezent, îl auzim pe inginerul Bădulescu, în lunile de iarnă se dă, la noi, bătălia decisivă pentru plan, căci una e, nu-i așa, să sudezi un cazan la plus 15 grade și alta să încerci aceeași operațiune acum, la minus 15, cînd sudura trebuie ajutată cu prelate și aeroterme. Pentru a ieși cu bine din gerurile începutului de an și pentru a mări devansul față de plan, împlinit, pe primii 3 ani ai cincinalului, la 30 septembrie 1978, lucrătorii de la G.S.M.C. și-au propus, și realizat pînă acum, reducerea cheltuielilor materiale și a timpului destinat reparațiilor, precum și, spre a nu intra în prea multe amănunte, încărcarea la maximum a utilajelor de montaj. Să dăm un exemplu concret. Întreprinderea posedă cîteva macarale mari de 100 de tone, pe care s-a lucrat anul trecut, pe durata unui singur schimb. Stînd timp de 10 ore, cîte numără un schimb pe șantier, macaraua aducea o pierdere de aproximativ 36 de mii de lei. Sigur, în stabilirea graficelor de funcționare a macaralelor grele, pe anul trecut, s-a ținut cont de nevoile întreprinderii de a economisi energie electrică, dar revizuindu-se calculele s-a constatat că procedînd așa, s-a pierdut mai mult decît s-a cîștigat, după o analiză lucidă și competentă, oamenii de aici hotărînd ca, de la 1 ianuarie, macaralele să lucreze necontenit, ele urmînd să aducă importante beneficii. Într-un cuvînt, 1979 a debutat, la G.S.M.C., sub cele mai bune auspicii, întreaga suflare a grupului arătîndu-se decisă, și acționînd în consecință, spre a închide toate robinetele risipei.

Spuneam mai devreme că mulți dintre bărbații de aici par să aibă obiceiuri de eroi, numele lor confundîndu-se adesea cu cele ale meseriilor pe care le practică. Comunistul Ion Neacșu e, nu încape nici o îndoială, unul din acești bărbați, stăpînind „pînă la ultima rotiță", cum zice, profesiunea de sudor. Născut în Dîmbovița, la Potlogi, unde susține că a primit, copil fiind, primele lecții de patriotism și mîndrie națională, jucîndu-se de-a v-ați ascunselea în jurul castelului lui Constantin Brâncoveanu din comuna natală, Ion Neacșu a pornit devreme prin lume, spre a cîștiga o pîine cu sudoarea brațelor și înțelepciunea minții. A făcut un scurt popas la Tîrgoviște, de unde a plecat mai departe nu doar cu cel dintîi costum de haine din viața sa, „azi am 4, zice, și parcă nu-mi ajung", ci și cu diploma de sudor calificat în buzunar. Cînd a intrat pe porțile Vulcanului, în 1967, n-avea decît 23 de ani, dar era, dacă e să-l credem și n-avem nici un motiv să ne îndoim de spusele sale, un băiat chipeș și un meseriaș în formare. Aici, într-o veche și robustă cetate a industriei bucureștene, s-a perfecționat în muncă și în seriozitate, urcînd rînd pe rînd treptele pregătirii profesionale, devenind în cele din urmă, la numai 30 de ani, muncitor specialist, cea mai înaltă calificare, plătit cu peste 4 000 de lei pe lună și respectat pentru temeinicia muncii sale.

Se socotește, după buletinul de identitate, bucureștean, dar recunoaște că în toți acești ani a stat mai puțin în Capitală și mai mult pe diverse șantiere din țară, pe unde a fost nevoie de el și de priceperea sa. N-a zis niciodată nu, și-a făcut valiza, în care a așezat cîteva schimburi și, neapărat, aparatul de sudură, poposind, pe rînd, la Bistrița, la Alcșd, la Bocșa, la Pașcani, la Iași, la Alexandria, la Giurgiu, prin alte părți, făcîndu-și peste tot datoria cum se cuvine, fiind mereu la înălțime, la propriu și la figurat. La Brașov, de pildă, la Steagul roșu, a urcat, primul, cei 67 de metri ai coșului de fum. La Colorom Codlea, își aduce aminte, s-a cățărat în vîrf pe brațul macaralei căci coșul n-avea scară, dirijat fiind, de jos, prin radio. Bătea vîntul și vîrful construcției se clătina, „parcă eram pe valuri", dar Ion Neacșu a rămas acolo cît a trebuit. Cît? se interesează reporterul. Foarte serios, ascunzîndu-și privirea în dosul lentilelor, sudorul face un calcul, numără pe degete, epuizează cele două mîini și zice „cît a fost nevoie să terminăm treaba". La fel de exact răspunde și la întrebarea dacă a fost greu, recunoscînd că, pur și simplu, n-a avut timp de așa ceva, după cum n-a avut timp, lucrînd vreme îndelungată la Constanța, la montajul instalației de încărcare-descărcare a petrolierului „Independența", nava amiral a flotei românești, să facă măcar o singură baie în mare. Asemenea multora dintre colegii săi, Ion Neacșu a fost și în străinătate. În R.D.G., contribuind la punerea în funcțiune, la Berlin Mitte, a primei centrale termice încredințate peste hotare cazangiilor de la Vulcan. Acolo, confirmă, n-a fost ușor, nu pentru că lucrarea ar fi fost mai dificilă decît altele, executate acasă, ci pentru că, fiind vorba de un început de drum, toți ochii erau ațintiți asupra constructorilor români. Că bătălia, una a pregătirii profesionale și a mîndriei patriotice, a fost cîștigată o demonstrează cu prisosință faptul că, după Berlin Mitte, comenzile către Vulcan s-au înmulțit și, cum arătam mai devreme, s-au diversificat, puncte de referință pentru activitatea serioasă și responsabilă a comuniștilor de la G.S.M.C. numindu-se, azi, Banyas și Homs din Siria, Zarka din Iordania și așa mai departe.

Muncitorii întreprinderii au, firește, meserii felurite. Care sînt sudori, care lăcătuși, care strungari, care turnători. Dar ei se consideră, cu toții, simplu, cazangii, asta însemnînd că se pricep nu numai la meseriile lor, deprinse în școli de calificare, ci și într-o sumedenie de alte treburi înrudite, în confecții metalice, în montaj, în altele. Înainte de toate, ei se pricep în muncă și în disciplină, iar Ștefan Hentes, iscodit de reporter, rostește parcă o parolă, „sînt cazangiu", deși a terminat „profesionala" de lăcătuș și deține post de șef de echipă. Îl surprindem, afară, robotind la convectivul unui cazan de apă fierbinte destinat întreprinderii de oțel și boghiuri din Bals. Are 33 de ani și 16 în cîmpul muncii, putînd, cum glumește, să iasă oricînd la pensie, numai că mai are unele lucruri de făcut și apreciază, după un moment de jucată gîndire, că le va termina în următoarele trei decenii! Băiat de la munte, Buciumenii Ilfovului, Ștefan Hentes e, după opinia inginerului Dumitru Meculescu, unul dintre oamenii de bază ai unității, ajuns devreme, printr-o corectitudine fără cusur, muncitor categoria a VI-a, treapta I, retribuită cu peste 4 000 lei, calificare la care se pavine, de regulă, mult mai tîrziu. Refuză să vorbească despre viața sa, „am cumpărat casa, tot mașina o am în grafic", spunînd că un asemenea lucru pot face, cu ușurință, foștii săi colegi de școală profesională, Dumbu Paul, unul Rădulescu și celălalt Stan cu care lucrează, de atîta vreme împreună împărțind satisfacțiile și, firește greutățile șantierelor pe unde au trecut. Zice că are acasă, la bloc, pe strada Uioara, o hartă a țării presărată cu steguțe, fiecare steguleț reprezentînd un șantier pe unde a poposit, harta e plină de steguțe și nu ne e greu să înțelegem că tînărul Hentes n-a făcut treaba asta pentru el, cît pentru cei doi băieți pe care-i are, ca ei să deprindă, din geografia muncii străbătută de tatăl lor, un respect timpuriu pentru perseverență și disciplină.

Gheorghe Grigore, unul dintre mulții comuniști destoinici ai Grupului de șantiere de montaj cazane Vulcan, e mai vîrstnic decît cei despre care am scris pînă acum, dar biografia lui e la fel de pilduitoare. Are 43 de ani și calificarea de tehnician dobîndită după absolvirea unei școli din Buzăul natal. Ar fi putut lucra ca tehnician, dar n-a înțeles să rămînă, nici un sfert de oră, în birou. Venit la G.S.M.C. după cîțiva ani petrecuți la I.R.U.M., s-a apucat de cazangerie și, judecînd după rezultatele activității sale, ai fi tentat să crezi că face treaba asta dintotdeauna. Cam un sfert din producția de care răspunde, avînd peste 100 de oameni în subordine, „zdraveni la muncă și la meserie ca Gheorghe Visan, Mihail Ichim, Vasile Popa, Gheorghe Lupu, Ionel Ciuciu, Gheorghe Ionescu sau Gheorghe Ivănescu", merge la export: Serpentine, Rezervoare de tot felul, Filtre, Coșuri de fum, Economizoare. Toate sînt lucrate cu migală, în ateliere nearătoase dar în care specializarea și ordinea sînt la mare preț. Piesele au, de regulă, sute de kilograme, dar uneltele muncii se numesc șubler sau micrometru, exactitatea executiei lor raportîndu-se la secunde și milimetri. E greu?, reluăm întrebarea de mai devreme. Omul ridică din umeri și zîmbește. La așa ceva nu s-a gîndit niciodată, pur și simplu nu i-a trecut prin minte! O fi răspunde într-un tîrziu, dar pentru alții, noi sîntem niște cazangii care ne iubim meseriile și le stăpînim cum se cuvine, uneori confundîndu-ne cu ele.

Așadar, niște cazangii! Dincolo de frumusețea expresiei, sintetizînd modestia și curățenia sufletească a montorilor de cazane de la Vulcan, să subliniem, spre a pune punct final acestui reportaj, hărnicia și tenacitatea unor muncitori care, asemenea confraților de pe tot întinsul României socialiste, își fac datoria cu abnegație și patriotism, ducînd, în toate colțurile țării și mai departe, semnele străduinței lor: spre lauda întreprinderii și spre lauda industriei noastre. Cinste lor!

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Democrația muncitorească

(Urmare din pag. 1)

rii Gh. Rusu, C. Dumitru, Tr. Tudor, D. Ionescu și alții au lucrat o lună încheiată la montaj alături de muncitori. Faptul că inginerii n-au dat numai asistență tehnică dar au și lucrat efectiv, a făcut posibil un veritabil record și anume în mai puțin de o lună de zile s-a reușit asimilarea a o sută de pompe de o construcție specială, necesare punerii în funcțiune înainte de termen a combinatelor petrochimice de la Midia și Borzești.

O importantă reducere a importului s-a obținut prin intrarea în fabricație a pompelor pentru irigații, cu debite de peste 40 000 de metri cubi pe oră. Acești coloși ai genului, în greutate de 65 tone, funcționează cu bune rezultate la Hîrșova, Rasova-Vederoasa și sînt așteptați la alte sisteme de irigații. Muncitorii Constantin Ursescu și Petre Dumitrescu au propus o nouă tehnologie de prelucrare a unor piese de la astfel de pompe, de tip MV, printr-un sistem de prindere cu bacuri speciale. Aproape 90% din prelucrări se fac acum după ideea celor doi, din aceeași prindere, avînd ca efect o

creștere a calității și o ușurare a muncii oamenilor. Propunerile strict tehnice, după cum se vede, nu lipsesc și sînt foarte utile, motiv pentru care studiul lor s-a încredințat unui colectiv de care se ocupă ing. C. Dumitrescu. Astfel, am aflat că muncitorul Ion Dumitrescu (simplă coincidență de nume!) a propus modificarea constructivă și implicit tehnologică a carcasei pompei de lichide cu suspensii. Urmarea: calitatea s-a îmbunătățit simțitor și coeficientul de rebut a fost redus cu 50%. Marin Dumitru și Mircea Volinîru, de la secția a II-a montaj, au inițiat realizarea unui dispozitiv pentru corectat bătăile radiale și frontale la cuplele montate pe motoarele verticale. Un colectiv de la turnătorie, cu sprijinul atelierului de autoutilări, a realizat mașini pentru debitat cu discuri abrazive.

Pînă aici, propuneri bune și realizări frumoase, dar nu toate propunerile oamenilor muncii au prins viață. Secția turnătorie a cunoscut o dublare a capacității sale și asta e foarte bine. Numai că, propunerea lui Vasile Ulmeț de a se îmbunătăți ventilația își așteaptă încă rezolvarea.

Un colectiv condus de lăcătușul Aurel Matei, șef de brigadă la secția a II-a, vicepreședinte al comitetului sindicatului, urmărește aspecte legate de aprovizionarea ritmică a locurilor de muncă cu materii prime și materiale. Dealtfel, Aurel Matei a avut o idee foarte inteligentă privind construirea unor depozite pe verticală: unul pentru produse finite este gata; al doilea, pentru motoare și semifabricate, e în construcție. Zic eu o idee chiar salvatoare și nu exagerăm cu nimic deoarece întreprinderea „Aversa", fiind așezată între „Mase plastice" și „Mecanică fină", nu se poate lăuda că ocupă prea mult spațiu.

Sînt și situații ce nu pot aștepta adunarea generală. Lăcătușul Aurel Matei ne mărturisea că nici acum nu s-a revolvat problema veche „cu normalizatele", așa cum li se spune în tehnică bineînțelesurilor șuruburi și piulițe. Beneficiari, și cu regularitate cei din Tg. Secuiesc, le livrează cu întîrziere sau uneori nu le livrează. Pot avea cei de la „Aversa" de toate, că fără piuliță tot nu încheie pompa. „Nea Matei" cu ai săi au hotărît să-și transforme parțial secția și să le producă aici. Ce era să facă, să stea cu mîinile în sîn? „Mă gîndesc să pun problema în adunarea generală din februarie, zice Aurel Matei, dar pînă atunci producem, nu putem sta pe loc.

Cum spuneam, ca peste tot, oamenii muncii de la Întreprinderea de pompe „Aversa" sînt preocupați și de problemele sociale. Nu le neglijează, nici n-ar putea s-o facă, dar parcă noul, progresul tehnic, și-a pus mai puternic amprenta asupra sferei lor de interes, încît am putea concluziona că înnoirea producției și progresul tehnic sînt și trebuințe democrației muncitorești.

GALERIA PERSONALITĂȚILOR MUNCII

O reîntîlnire pe șantierul hidrocentralei Ioneștí — Olt

S-a petrecut un miracol? Nu, s-a muncit mai bine!

Ni s-a întîmplat ca, în decurs de numai două anotimpuri, deci la intervale strînse, să călcăm de trei ori în același loc, printre oamenii aceluiași colectiv. Niște oameni obișnuiți, niște muncitori ai acestei țări, dar, în același timp, niște oameni de o spiță aparte, niște oameni a căror formulă de viață este mai complicată decît, de regulă, ne imaginăm, decît, de regulă, e cu putință în granițele a ceea ce cade sub controlul comun. Acești oameni sînt niște constructori. Acești oameni, ca toți constructorii, sînt niște romantici sau profesioniști ai provizoratului, niște veșnice „păsări călătoare", cum îi se zice în reportajele noastre, ei nefixîndu-se nicăieri, ei mutîndu-se de colo-colo cu barăcile, cu corturile, cu buldozerele, cu macaralele, ei clădindu-și biografiile deopotrivă în timp și-n spațiu, biografii care, ades, înseamnă ocolul țării din șantier în șantier. La ceasul cînd apar aceste rînduri, ei, cei mai mulți, nu se mai află aici, la Ioneștii Oltului, ei aici și-au sfîrșit ce aveau de sfîrșit, predîndu-și opera altora, predînd unora care, luînd-o în stăpînire, privesc eroismul lor, al constructorilor, ca pe o simplă datorie împlinită față de ziua de ieri. În timp ce constructorii, uitînd de azi, pornesc spre mîine și spre poimîine, lăsînd în urmă satisfacții pentru alții. Sau pentru ieri.

Așadar, șantierul hidrocentralei de la Ioneștí — căci despre această construcție este vorba — și-a încheiat, în linii mari, lucrările, încheiere care înseamnă o nouă „premieră a energiei", „o nouă stea", cum se zice în reportajele noastre, fixată în catalogul astral (sau energetic) al anului ce s-a scurs spre zenitul lui, dar cu un redutabil avans față de calculele inițiale. Practic, în seara zilei de 19 decembrie 1978, la orele 21.38, cu 12 zile înainte de termen, generatorul nr. 1 al hidrocentralei de la Ioneștí a fost conectat sistemului energetic al țării, iar după alte cîteva zile (23 decembrie, orele 18 10) s-a „pus în paralel" și cel de-al doilea grup energetic, hidrocentrala începînd să funcționeze, înainte de termen, la întreaga-i capacitate.

Neșansa a făcut să nu fim de față nici la 19, nici la 23 decembrie. N-am putut deci trăi, împreună cu constructorii și cu montorii, clipa aceea de bucurie, de participare inconfundabilă la victorie (o victorie, repetăm, cucerită înainte de termen, covîrșind calculele inițiale ale strategilor ei !), o victorie care, încununînd o eroică bătălie, a însemnat, ni se relatează, ea însăși un act eroic, încheind în apogeu o operă. Altfel spus, pentru evenimentul din 19 decembrie, adică pentru racordarea primului grup la sistemul de energii al țării, echipele de montori n-au părăsit șantierul 60 de ceasuri, muncind, toți, fără pauze, sau cu pauze sumare, fără reprize, adică dintr-o repriză într-alta, fără nopți, performanțele de rezistență fizică și cele de rigoare a muncii, a execuției tehnice, întîlnindu-se și echilibrîndu-se, atingînd, ni se spune, o echivalență valorică impresionantă. Citindu-i pe cîțiva dintre autorii victoriei, pe muncitorii montori (oameni ca Stelian Jianu, Lazăr Bulacu, Nicolae Bunoiu, Gheorghe Urdă, Petrică Munteanu, Gheorghe Popescu, Nicolae Stoica), pe maiștri (precum Florea Vlaicu, Ilie Telceanu, Ion Mătasă), pe ingineri (Petru Hiemesch, Floarea Georgescu, Ion Pavelîu, Constantin Pîrîianu, Nicolae Nicolae), o facem la multe, prea multe zile după eveniment cînd, poate, majoritatea celor numiți i-au și uitat, prinși în altele. Atunci, în acele 60 de ceasuri fierbinți, nimeni nu i-a citat pe ordine de zi, fiindcă nu era cînd, nu era timp de ordine de zi, nu era timp de numit eroismul, cînd totul se sprijinea pe eroism.

Acești oameni, acești montori, împreună cu constructorii, au muncit astfel fiindcă au vrut cu tot dinadinsul ca opera lor, marea hidrocentrală de pe Olt, să intre în funcțiune mai repede, să dea energie mai repede, într-o vreme în care nevoia de energie este atît de acută, atît de presantă, în pateticul episod al celor 60 de ceasuri (pus pisc, după cum vom vedea, peste multe altele, la fel de eroice) disputîndu-se mai mult decît ambiția unui steag, a unui record, afirmîndu-se o conștiință, iradiind din zeci de inimi.

Reportajul de față este, spunem, al treilea pe care îl dedicăm, în „Flacăra", constructorilor de la Ioneștí. Într-un prim reportaj, din august anul trecut, anunțam angajamentul constructorilor de a preda exploatării această centrală (o centrală de 38 MW, echivalînd, prin chiar semnul unei egalități absolute, puterea instalată a tuturor centralelor hidro din România anului 1938) cu 45 de zile înainte de termen. Într-un alt reportaj, din septembrie, anunțam că angajamentul (un angajament, după mărturisirile conducătorilor șantierului, „nerealist", „impus de șefi", dar, oricum asumat de constructori) nu putea fi înfăptuit, din cauze ținînd, cu preponderență, de aprovizionarea tehnico-materială, dar și de unele deficiențe interne, care, ni se părea, puneau sub semnul alarmei, al întrebării, chiar respectarea termenelor de plan. Acum, spre satisfacția tuturor, faptele ne contrazic. Acum, spre zenitul anului ce s-a scurs, cu 12 zile înainte de traiectoria calculată în grafice, steaua energetică a Ioneștilor, stea de primă mărime în constelația Oltului, s-a înălțat, strălucitoare, pe cerul țării, făcîndu-i mai larg, sporîndu-i regimul luminii.

Ce s-a întîmplat, din septembrie și pînă acum, astfel încît, refăcînd handicapul, prinzînd din urmă timpul ce le scăpase din mîini, constructorii să recapete stăpînirea asupra lui ?

S-a întîmplat ceea ce trebuia, ceea ce era firesc să se întîmple. S-a întîmplat ca, punîndu-se ordine în problemele aprovizionării (element fundamental, desigur, dar nu singurul, nu factotum-ul !), să se reînchege într-o structură nouă, solidă, toate verigile muncii, ale organizării, astfel ca dăruirea oamenilor, a constructorilor, să devină, pe toată scara eforturilor, eficientă, astfel ca nici un strop al acestor eforturi să nu se piardă. Nu vom intra în detaliile tehnico-organizatorice ale revirimentului, vom nota doar că, de sus pînă jos, de la factorii de conducere la ultimul om, a funcționat, în tot acest timp, neobosit și neabătut, o balanță intimă a negării improvizațiilor și aproximațiilor și a confirmării faptelor clare, precise, atent gîndite, durabil transcrise în piatra construcției. Experiența de conducere și organizare a unor oameni ca inginerul-șef Constantin Preoteasa, inginer tînăr, dar „nume" cu genealogie de cronică în analele construcției românești, vechi erou al reportajelor subsemnatului, ca și ale altora (fiu de constructor, nepot de constructor, cu un bunic miner la Bicaz, trăit de mic în atmosfera șantierelor, de 16 ani inginer, afirmat la Argeș, la construcția faimosului „tunel Rotunda", cel mai greu de străpuns din tunelurile hidrocentralei, venit pe Olt acum 10 ani, odată cu primul eșalon de constructori), ca inginerul Viorel Pîrcălăbescu, șeful lotului, ca maistrul Gheorghe Dobre, secretarul organizației de partid (și el, cu școala Bicazului, a Argeșului, a primelor ctitorii energetice de pe Olt), s-a întîlnit cu experiența, cu competența, cu pasiunea, cu puterea de muncă a unor șefi de brigăzi ca dulgherul Ion Toth, fierarul-betonist Ilie Iordache, betonistul Vasile Ion ale unor oameni ca buldozeristul Vasile Rotaru, ca excavatoriștii Nicolae Ionescu sau C. Ciobanu. Soluțiile unei mai bune, mai eficiente organizări a muncii aparțin tuturor, fiecare cotizînd cu o idee și, desigur, cu un efort în plus. Printre idei : „permanentizarea", adică „legarea" oamenilor de anumite lucrări, pe parcursul cărora să se desfășoare din plin („că omul nu-i buldozer, să-l muți de colo-colo, lasă-l, frate, să se acomodeze, să intre în toate secretele și chițibușurile lucrării, să știe ce are de făcut nu numai azi, ci și mîine, și poimîine", zice maistrul Dobre), idee, desigur, nu inedită, dar pe care rezolvarea spinoaselor chestiuni ale aprovizionării a făcut-o, în sfîrșit, aplicabilă. Dar prinderea din urmă a timpului a impus cu mult mai mult. A impus ca, în unele epoci, toți oamenii șantierului indiferent de calificare, să pună mîna acolo unde era mai greu, să renunțe la „legarea" de care vorbea maistrul Dobre, astfel că, în acele epoci, puteau fi văzuți betoniști luptînd cu valurile de pămînt, ca să degajeze terenul constructiei, puteau fi văzuți excavatoriști, descălecați de pe modernele utilaje și lucrînd în noroi pînă la brîu, proptind diguri cu umerii ; sub avalanșa acelor zile și nopți de febră, halatele inginerilor s-au confundat cu salopetele maiștrilor, cu cămășile suflecate ale constructorilor, căpătînd o singură culoare, culoarea străiului asudat, fierbinte pe care l-a îmbrăcat întreg șantierul, culoarea eroismului, a conștiinței comuniste în acțiune. S-a muncit cu o sporită însuflețire, într-o bătălie de uzură, solicitînd mușchi și nervi, solicitînd, deopotrivă, știința organizării, a descoperirii și aplicării celor mai bune soluții tehnice, pentru devierea Oltului și umplerea lacului de acumulare, în condiția în care, pe de o parte, nivelul apelor fusese diminuat de secetă, iar, pe de alta, odată cu toamna, capriciile rîului crescuseră în neprevăzut. Digul Oltului (la o extremitate a căruia, la ceasul de față, îi înfilnim pe cei din urmă constructori, ocupați cu niște operații de finisări) a trecut, ni se povestește, prin niște dramatice aventuri, la capătul cărora el, acest dig, acest străjung elastic de argilă, a devenit, iată, de neînvins, a devenit rigid prin milioanele de tone de pămînt și piatră, prin sutele de oameni ce l-au ținut încordat în fața valurilor.

S-a dovedit, astfel, că *se poate*. S-a dovedit că, atunci cînd greutățile (chiar și cele obiective sau zise „obiective" !) sînt luate pieptiș, cu angajarea întregii ființe, cu aruncare în luptă a tuturor valorilor materiale și morale de care dispune un colectiv, înfringerile se pot transforma în victorii. Ceea ce în septembrie consemnam ca pe o înfringere, ca pe o iminentă înfringere, a rămas doar o amintire (și, desigur, o lecție pentru viitor !). Acum consemnăm victoria.

Victoria unui colectiv de constructori care, sub somația clipei, a nevoii de energie pe care-o resimte țara, au găsit — în ei înșiși — resursele, grație cărora, iată, țara primește, mai devreme cu niște zile, energie, lumină. Victoria unor oameni care, ca vechi constructori, ca vechi comuniști, „nu puteau" (zice maistrul Gh. Dobre) „pentru ca să pățească rușinea de a nu-și ține cuvîntul". Adică rușinea de a te da bătut, de a suporta ca înfringerea să te ia sub mantia ei umilitoare mai înainte chiar de-a încerca s-o înfrunți.

ILIE PURCARU ■

SPIRU VERGULESCU : Peisaj urban

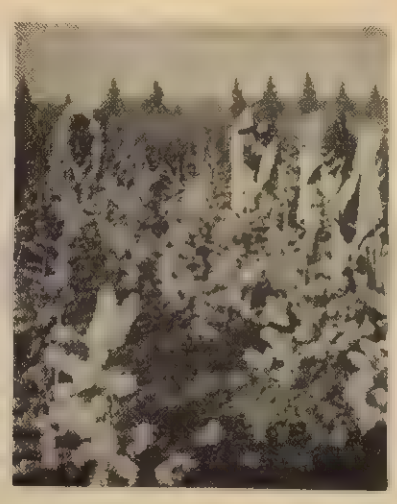

Brazi argintii

În ultima zi a anului, zi însorită, făcînd excepție de la anotimpul iernii, ne aflam la pepiniera de la Ștefănești a Institutului de cercetări și amenajări silvice.

În plantații aranjate și aliniate perfect, îl găsim pe tehnicianul Voicu Prunaru împreună cu o echipă de muncitoare legînd brazii și molizii argintii de tutori, protejîndu-i astfel de vînt.

— Din cînd în cînd controlăm plantațiile de brazi și molizi argintii care sînt altoiți aici. Pînă să se planteze în parcuri și în zonele verzi pe lîngă altoire — trebuie urmărită toată evoluția coniferului — ne spune Voicu Prunaru.

— Înțelegem, din ceea ce ne spuneți că acești brazi argintii se obțin numai prin altoire. Coniferele se altoiesc la fel ca orice alt pom ?

— Da și nu. Este o combinație între altoirea în ochi și altoirea în cep. Altoirea coniferelor argintii este foarte dificilă. Una se învață în teorie și pe tablă și altele sînt condițiile în practica curentă. Fenomenul de respingere este mult mai mare decît la alți pomi sau arbuști. Pînă nu demult brazii și molizii argintii se importau. Acum, datorită experienței și tehnicității dobîndite aici, în afară că se satisfac necesitățile interne, se și exportă conifere de foarte bună calitate și de o rară frumusețe. Și ca o curiozitate, vă pot spune că mulți brazi de aici se duc la munte, completînd pădurea.

Această operație, să-i spunem așa, de altoire am învățat-o de la un tehnician bătrîn, pensionar acum, pe nume Petru Petcu. La rîndul meu am învățat patru femei, Maria Alexandru, Frusina Ilie, Elena Mihai și Ioana Nistor, să altoiască coniferele. Astfel într-un an aceste femei altoiesc peste 10 000 de molizi argintii și tot cam atîția brazi argintii.

— Cum se face totuși altoirea coniferului ?

— Se face în perioada optimă cînd începe să circule seva în portaltoi, iar la altoi cînd începe să dea mugurele. Portaltoiul se obține din sămînță de molid semănată afară în pat nutritiv compus din humus de pădure și nisip. Semănarea se face primăvara și după două perioade de vegetație se plantează în ghiveci. Încă un an ghivecele se țin îngropate în terenul de afară. Se udă la termenele stabilite prin grafic și se stropesc împotriva păianjenului roșu. În seră temperatura optimă este între 14 și 16 grade. Altoirea se face la suprafața solului pe puiet. Altoirile se obțin din ramurile molizilor de 4—5 ani, din ramurile anilor curenți și numai din ramurile centrale. Altoiul are o lungime de 5 pînă la 8 centimetri și se face pe el o incizie. Se suprapun cele două incizii ale portaltoiului și ale altoiului și se leagă cu rafie în așa fel ca să nu rămînă nici o porțiune prin care ar putea pătrunde aerul. După legare se unge cu mastic cald, avînd proprietatea de a etanșa toate golurile. Un an portul și altoiul, în seră, se hrănesc împreună. Apoi se retează portul și se plantează în teren. După 5—6 ani altoiul atinge înălțimea de un metru și se livrează pentru spațiile verzi. Deci, pînă pleacă de aici un brad sau un molid argintiu, trec 9 pînă la 10 ani. Molidul argintiu, cel pe care-l altoim în seră, este mult mai sensibil decît bradul argintiu pe care-l altoim direct în cîmp.

— Spuneți-ne, în afară de conifere ce vă mai preocupă ?

— Ar fi mesteacănul. Pînă acum era obținut doar din regenerările naturale. Practic nu se ocupa silvicultura de el. Am obținut, aici, mesteacănul decorativ. La început toată lumea nu a luat în serios acest lucru. Acum acest fapt de a obține mesteacăn din sămînță a devenit o certitudine. Mă preocupă și magnolia solongiană, varietate horticolă decorativă, obținută prin sămînță și altoire. Dar acestea sînt doar cîteva din preocupările noastre din ultimul timp. Pepiniera de la Ștefănești, fiind cea mai mare de acest gen din țară, produce majoritatea speciilor — chiar și pe cele exotice — existente în cartea de botanică.

SORIN POSTOLACHE ■

Astăzi, profesia de scriitor a devenit o misiune

OMUL LA TRIBUNA SOCIALĂ

(Urmare din pagina 1)

mitraliera, fuga noastră în pădure de teama trupelor străine, dispăruții de pe front alături de cei din cauza plumbului și silicozei. Cînd m-am obișnuit cu ideea că nu există Omul nopții și alte spirite malefice care bîntuiau pe la noi prin Maramureș, au început să apară infometații din Moldova, iar la puțină vreme, mașinile negre și verzi, disparițiile în miez de noapte. Nu-mi ieșiseră din minte orările văzute, carele cu evrei trimiși la exterminare, că au apărut alte obsesii : portretele străine atîrnate deasupra catedrei la școală, au fost înlocuite temporar cu altele, tot străine oamenilor. Ceva din toate astea am amintit în romanele mele, mai ales în **Fețele tăcerii.** Trecutul oricum rămîne viu și imobil, important mi se pare să nu uităm prezentul pe care într-un fel sau altul îl putem influența.

— Vă rog să punctați cîteva momente ale existenței dumneavoastră.

— Cu mult înainte de război, tata a fost miner la „Aurum", apoi topitor la Uzinele „Phönix" din Baia Mare. Visase să moară „la lumină", cum spun minerii, să se retragă la țară, la munca pămîntului ; din păcate nu numai saturnismul nu i-a permis acest lucru. Mama este țărancă. Nu sînt primul dintre ai mei cu școală, alții — bunicii și străbunicii, și tot așa pînă la 1579, „4 iuliu", cum spun „inquisitorialele" — au făcut mai multă și mai multe. Am vrut să ajung sculptor însă prin voința părinților m-am pomenit medic și le sînt profund recunoscător. Înainte de asta însă am avut o sumedenie de îndeletniciri : am lucrat ca orice țăran la cîmp, am învățat să iau temperatura solului șezînd pe brazdă, am mai învățat să minuiesc două tipuri de perforatoare, am alfabetizat în munți muncitorii forestieri, am făcut echipe culturale și multe altele. Prima proză am scris-o abia în facultate și de atunci senzația de spaimă și respect în fața hîrtiei nu m-a părăsit. Ce să mai spun ? Fiecare zi este un moment important al vieții, mă străduiesc, prin urmare, să nu stau degeaba, să nu-l pierd.

— O întrebare fundamentală pentru un scriitor, pentru un scriitor care, dacă e cu adevărat scriitor, trebuie să și-o pună singur, de nenumărate ori : de ce scrieți ?

— Orice răspuns ar fi incomplet. Am impresia că această profesie mă exprimă cel mai bine, scriu fiindcă-mi plac lucrurile dificile și aceasta este cea mai dificilă muncă pe care pot să o fac cu maximă pasiune și randament ; scriu și pentru că mă simt mereu dator și aici nu vreau să spun vorbe mari : cui și de ce ; mai scriu deoarece cunosc o serie de drame, adevăruri etc., pe care eu le pot reproduce, striga etc. mai bine decît unii dintre cei care le-au trăit ; scriu și pentru că îmi plac enigmele, iar din universul nostru limitat omul este, deocamdată, cea mai mare... În sfîrșit, scriu din motivul necunoscut de care vorbea Rebreanu și pentru că mi-am asumat acest eșec, cum spunea Faulkner.

— La ce v-a ajutat studiul medicinei, în afară de obținerea unor cunoștințe profesionale ?

— Am avut norocul să studiez cu o serie de mari dascăli, azi, capitole de seamă în istoria medicinei noastre. Ei nu s-au limitat la a fi numai savanți și medici, ci, preluînd tradițiile Școlii ardelene, au fost luminători, oameni de o vastă cultură, patrioți autentici. Dușmani declarați ai improvizației, ignoranței, suficienței, demagogiei, ne-au ajutat să nu simțim deformările prin care trecea medicina și în general învățămîntul de atunci, să privim cu rezerva cuvenită teoriile de care astăzi ridem. Am mai învățat, printre altele, că dacă nu poți face bine, măcar să nu faci rău — detaliu care adesea se cam uită ! — că medicina nu trebuie folosită decît în scopul vindecării oamenilor, că fiecare om este un univers care poate fi distrus și cu vorbe, nu numai prin greșeli de tratament, că un medic — ca orice om dealtfel — fără o cultură vastă, complexă, este un realizat doar pe jumătate, că perfecționarea încetează odată cu ultima bătaie a inimii. De fapt n-are rost să continuu. Cam aceleași lucruri se pretind în ultimă instanță și scriitorului. Cărțile mîncînoase sînt, după mine, sinonime cu folosirea cu bună-știință a medicamentelor ce dăunează persoanei fizice și morale. Am mai învățat un amănunt la care țin : să nu preiau nimic necercetat, neverificat, deoarece adevărul nu este proprietatea cuiva sau în funcție de majoritate, de opinia ei. Convingerile trebuie apărate, iar cînd încetezi lupta încetezi de fapt să trăiești.

— Ce înseamnă pentru dumneavoastră a fi o conștiință scriitoricească ?

— Astăzi, cînd această profesie a devenit o misiune, „un mod de acțiune asupra mediului", cum spunea un mare scriitor, trebuie să-ți faci datoria indiferent de riscuri și dificultăți. Orice neajuns datorat practicării ei cinstite, orice conflict cu spiritul coercitiv nu poate fi decît un firesc omagiu adus breslei și omului în general. Și mai înseamnă a vedea puțin mai departe decît viitorologii, și mai adînc...

— Scrieți mai mult despre prezentul mai mult sau mai puțin apropiat. Cum vi se înfățișează dumneavoastră istoria?

— Propria noastră biografie și oglindă, oracolul de care nu ne putem lipsi. Fiecare dintre noi avem nu numai anii noștri, ci și vîrsta poporului căruia îi aparținem. De aceea e bine să o cunoaștem așa cum a fost și cum este. Istoria rămîne o neîntreruptă luptă pentru nou, libertate, demnitate, dreptate, omenie ; ele s-au impus totdeauna deși nu de puține ori după lungi eclipse, după interminabile perioade negre, de domnie a instinctelor, a forței oarbe, a ignoranței, a brutelor care s-au străduit să înscrie omul, să-l despersonalizeze.

— A uita istoria reprezintă o vinovăție sau poate fi o modalitate terapeutică, de ușurare a suferințelor ?

— După mine a uita înseamnă a te condamna la infirmitate. Pentru că istoria are grijă să nu te uite.

— Vă deranjează absența uneori din istorie a unor popoare, a unor personalități ?

— Astăzi nici un popor, cît ar fi de mic, nu poate fi absent din istorie și nici nu poate fi scos sau îndepărtat decît aparent. Pe de altă parte, popoarele care n-au șansa de a fi mari prin număr și forță au unica șansă de a deveni mari prin cultură, prin civilizație, prin ideile pe care le apără. Sigur, nu de puține ori diverse popoare s-au izolat sau au fost izolate în interiorul unui imperiu. Izolarea voită este caracteristică dictaturilor și, se știe, degradarea ce se produce pe toate planurile, sufocarea oamenilor, moartea valorilor, înapoierea...

— Ce capitol credeți că adaugă istoria noastră de azi la istoria românilor ?

— Unul dintre cele mai interesante, mai dramatice : a trecerii de la civilizația agrară la cea industrială, cu toate implicațiile politice, intelectuale, afective etc. Iar pe alt plan, un nou și complicat capitol în nobila luptă pentru independență, suveranitate și libertate națională, pace, egalitate între popoare. Reafirmarea acestor principii a fost făcută recent, cu demnitate și curaj, de președintele României, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Sfîrșitul de noiembrie al anului trecut va rămîne fără îndoială în istorie.

— Cum se poate apăra puritatea revoluției ?

— Iată un capitol care ar trebui să ne preocupe ceva mai mult.

— Din moment ce v-am pus întrebarea...

— Veghind să nu i se învechească idealurile, să nu se devalorizeze lozinci-le prin lipsa de acoperire în fapte, făcînd în așa fel ca fiecare om să opteze conștient, liber, nesilit pentru aceste idealuri, construind deci o societate pentru oameni.

— Mai concret ?

— Revoluțiile vizează binele tuturor oamenilor și nu al unui grup restrîns. Din păcate, diverși falși „revoluționari" uită acest lucru, neglijează că masele sînt compuse din indivizi care au dreptul să gîndească, să nu fie purtați de mînă pînă la adînci bătrînețe, uită că adevărul este și ceea ce citeodată nu le convine, că libertatea este una și indivizibilă, că perfecționarea se poate obține numai prin cultură, informație și dialog nestînjenit de frică sau de ignoranță, adevărul nefiind proprietatea nimănui, uită că oamenii au dreptul să trăiască, nu să supraviețuiască pur și simplu, că ei au dreptul la suprema bucurie de „a înfăptui", cum spunea Iorga, că ei trebuie să fie egali în demnitate nu în nulitate, că adevărații revoluționari nu-și ascund lipsurile și nu se cred etaloane ale bunului-gust, ghizi obligatorii chiar și prin domeniile în care ar trebui purtați de mînă. Am sentimentul că unii au îmbătrînit prematur, iar sub umbrela lor se ridică diverși profitori ai revoluției, indivizi care acoperindu-se cu fraze din documente de partid nu se gîndesc nici măcar în glumă la semenii lor, mimează faptele, acțiunea, încurajează diletantismul, servilismul, incultura, carierismul, mediocritatea, iar ceea ce nu se străduiesc să priceapă au tentația nebună de a interzice ; ei știu fără să învețe, cunosc fără să gîndească, obsesia lor stabilă este „momentul", „cotitura" care să le ofere un galon în plus ; viață vegetativă, la nivel de stomac și instincte. Alții, știm prin ce mijloace, se acoperă de diplome crezînd că acestea pot ține loc de cap : docenți fără să-și fi terminat liceul, aceștia devin însăși întruchiparea rutinei, a conformismului, pietrele de moară legate de picioarele celor ce ar vrea să alerge cu viteza veacului.

— Din fericire sînt provizorii...

— Un provizorat cît de mic lasă urme trainice, mai ales că și noi oamenii sîntem tot provizorii...

— Și ce-ar fi de făcut ?

— Să învățăm să ne apărăm drepturile fundamentale, mai ales că aceștia nu pot dispărea prin decrete. Dar există tendințe de a astepta să ne la altcineva piatra de pe git...

— Literatura dumneavoastră stă sub semnul adevărului și al justiției. În ce măsură v-a ajutat la scrierea ei climatul politic actual ?

— Primul meu roman, **Absenții**, a apărut în 1970, **Fețele tăcerii** — în 1974, iar **Orgolii** în 1977. Ultimii ani au coincis cu maturizarea mea ca om. Pot spune că nu sînt opera acestui climat ? Climat care mi-a impus temele, ideile, m-a obligat să înțeleg că adevărul, libertatea și omenia trebuie puse mai presus de orice. Sigur, am întîmpinat destule dificultăți, drumul spre librării a fost adesea lung, obositor, uniți încă și astăzi mai poartă șimbete acestor cărți deși sînt destui dispuși să echilibreze culorile după gusturile și sfaturile lor, chiar prea mulți. Am descoperit însă, cu această ocazie, că există mult mai mulți oameni de bine decît crezusem și că, la unele capitole, le rămîn dator. Ca scriitor, firește.

— Ce mărturie vreți să lăsați în scris despre epoca de azi ?

— Una cît mai fidelă cu putință. Krleja spunea undeva : „Nu cunosc pe lumea asta decît o singură crimă : literatura care minte". Privită cu ochii scriitorului, afirmația nu mi se pare exagerată. N-am nici un motiv să o uit. Indiferent de climat, datoria scriitorului este să scrie și să rămînă conform cu sine însuși. Nu există carte bună cărela să nu-l vină timpul să apară.

— Credeți că literatura română de azi are răspuns la toate întrebările pe care le pune societatea noastră, viața planetei ?

— Cum răspunsul se dă în scris, prin cărți, datoriile mi se par foarte mari. Planeta a început să aibă cam aceleași spaime, dureri și aspirații, oamenii sînt torturați cam de aceleași întrebări și obsesii ; accentul s-a deplasat spre conștiință, or, prea puține cărți discută aceste preocupări. Locul scriitorului de astăzi este, mai mult ca oricînd, pe baricade, în avanposturi, în dialog sau în conflict, cum vreți. Cu cît ne vom antrena mai rapid în acest dialog universal, în schimbul de idei cu alte culturi și civilizații, cu atît va fi mai bine pentru țară. Din păcate, și m-aș bucura să mă înșel, preocuparea pentru prezent, pentru ideile ce obsedează lumea nu mi se pare atît de vie cum ar trebui. Unii evită prezentul, se refugiază în estetisme, lasă sentimentul că dialoghează cu o iluzorie istorie a literaturii, mînglie cuvintele pe spinare, trăiesc într-un viitor imaginar asemeni celor ce-și pregătesc mormintele cu zeci de ani înainte de a intra definitiv în ele : își dau numele de pe piatră cu aur, udă zilnic floricelele... Înainte, cînd o seamă de ani și de evenimente din istoria contemporană erau **tabu**, aceștia șopteau conspirativ : „Dacă s-ar putea, dacă ar fi voie..." Acum, cînd „e voie", convertiți brusc la estetică, tot ei spun : „Pe cine mai interesează chestiile astea ? Cine le mai înțelege?"

— E vorba de „obsedantul deceniu" ?

— De **obsedantul prezent**, fiindcă și acel deceniu face parte din biografia noastră. Poți să faci abstracție oare de o vîrstă ? Pe de altă parte **Război și pace** a fost terminat în 1871, iar acțiunea lui se petrece la începutul secolului.

— Ce rol socotiți că trebuie să joace scriitorul în societatea de azi ?

— În orice caz, unul și mai mare decît cel pe care-l joacă în prezent, mai ales că sarcina lui nu poate fi purtată de altul, nu poate fi substituit, înlocuit. De la amatorism la profesionism drumul este mare și poate fi străbătut numai de cei cu talent și cultură. E vremea să dispară mentalitatea contabilicească asupra culturii, ideea de profit. Cultura costă, e adevărat. Dar ignoranța costă infinit mai mult. Efectele binefăcătoare ale culturii nu pot fi evaluate în bani, după cum, în medicină să zicem, nu poate fi evaluată profilaxia. Sigur este că o civilizație se edifică cu oameni lucizi, cu conștiințe, or, literatura tocmai la aceasta contribuie. Numai că și scriitorii trebuie să-și asume cu mai multă energie rolul ce li se cuvine, conștienți că drumurile comode nu duc nicăieri.

— Enumerați-mi, vă rog, cîteva dintre clișeele prozei noastre de azi.

— Drama omului exclus fără vină din partid, decăderea lui a făcut carieră ; adjuncții retrogrizi ; domnitorii recitind ultimul editorial ; omul tînăr, specialistul tînăr care transformă colectivități închistate în rutină alîndu-se cu un muncitor bătrîn ; omul de la „centru" care deține cheia tuturor soluțiilor și omul de la centrala industrială care în general este rupt de realitate, plafonat ; activiști neînțeleși de familie însă iubiți de cei din jur ; inevitabilul happy-end cînd acțiunea se petrece în zilele noastre ; despărțirea netă dintre „obsedantul deceniu" și cele ce l-au urmat, uitîndu-se că oamenii mai trebuie pregătiți și pentru înfrîngeri, viața nefiind chiar atît de roză cum ne-ar plăcea.

— Trăiți în Ardeal. Ce v-a învățat acest lucru ?

— Respectul pentru istorie, pentru carte și pentru seamănul tău, indiferent de naționalitate. Singurele unități de măsură trebuie să fie omenia, valoarea, munca. Istoria se face, nu se discută, se înfruntă, nu se ocolește ; fiecare om face istorie indiferent de locul său în ierarhia socială. Tot aici am învățat că orice hotărîre, indiferent dacă este de mică sau de mare importanță, trebuie analizată în toate detaliile, avîndu-se în vedere consecințele. Între vorbe și fapte nu trebuie să se interpună nimic. Prin urmare, totul trebuie făcut cu măsură, temeinic. Măsura — iată unul din cele mai ardelenești cuvinte. Idealurile dascălilor Școlii ardelene .s-au imous train . au rămas legi. De aceea, încă din vechime, oamenii au înțeles că fără carte nu se poate face nimic. Cartea era obsesia țăranului care-și sacrifica totul pentru a-și trimite copilul departe, la școli înalte ; el a înțeles valoarea culturii, a omului luminat, — și, de aceea, aici se bucură de un respect deosebit —, a comunicării prin intermediul literei.

— Are ceva specific climatul cultural clujean ? Tradiția îl este, datorită strălucirii ei, o povară ?

— Faptul că există numeroase instituții culturale românești și maghiare, o editură, două reviste românești și trei maghiare, două teatre, două opere, numeroși scriitori, oameni de artă și știință, ar fi elemente care să-i confere o notă specifică. Tradiția este o unitate de măsură la care e bine să te raportezi mereu ; numai la lumina ei îți poți vedea adevărata dimensiune, obligațiile. Dar cînd strălucește atît de puternic tradiția nu s-ar putea oare deduce că ceva lipsește, că o parte a cerului e mai palidă ? În ceea ce mă privește, cred că s-ar putea face mult mai mult, că este, din o mie de motive, nevoie de mai multă ambiție și spirit de răspundere, mai ales că există forțe suficiente. Clujenii nu sînt blazați, cum se spune adesea, ci exigenți.

— De ce sînteți atît de grav ? Nu credeți că asta înseamnă o viziune parțială asupra existenței ?

— Fiindcă discutăm lucruri grave. Dar asta nu înseamnă că am uitat motoul de la Crail... lui Mateiu Caragiale !

Augustin Buzura. Născut la 22 septembrie 1938 în satul Berința, județul Maramureș. Studii : Facultatea de medicină generală (1964) I.M.F. Cluj. Secretar responsabil de redacție la Tribuna.

Bibliografie :
Capul Bunei Speranțe, **povestiri**, E.P.L. 1963 (col. Luceafărul).
De ce zboară vulturul ?, **povestiri și nuvele**, Editura tineretului, 1536.
Absenții, **roman**, „Dacia", Cluj, 1970, Premiul pentru proză al Uniunii scriitorilor pe 1970.
Fețele tăcerii, **roman**, „Cartea românească", 1974, Premiul pentru proză al Uniunii scriitorilor pe 1974.
Orgolii, **roman**, „Dacia", 1977.

Gospodăria viitorului?

O chestiune de marketing și calculatoare electronice

Institutul de economie a comerțului interior și a turismului — un institut de cercetări pentru gospodăria fiecărula ; sute de studii de cercetare complexă a pieței, studii de prognoză a cererii ; marketing, calculatoare electronice, bancă de date, metode statistico-matematice. Iată o prezentare mai mult decît succintă. Date în plus, concluzii ale respectivelor studii, prezentul și viitorul gospodăriilor noastre și multe alte lucruri legate de profilul său vom afla de la cei doi interlocutori ai noștri, doctori în economie, **Dima Lupu**, președintele consiliului științific, și **Aurel Veiner**, șef de sector.

★

— Așadar, tovarășe Dima Lupu, ce se mai poate spune despre acest institut ?

— Mai multe. În primul rînd că el a fost înființat în 1967 ca urmare a condițiilor noi de dezvoltare economică a țării noastre, în special după Congresul al IX-lea al partidului. Ca urmare deci a grijii conducerii partidului și statului nostru pentru satisfacerea cerințelor populației și a dezvoltării comerțului interior. Problema numărul unu era calitatea. ?

— Să continuăm cu profilul.

— La ora actuală institutul are 4 sectoare de cercetare în domeniul comerțului interior...

— Care sînt ?

— Cererea de mărfuri a populației; prestările de servicii către populație, organizarea activității comerciale și organizarea alimentației publice. În afara acestora există încă 2 sectoare de cercetare în domeniul turismului.

— Care este principiul de funcționare a institutului ?

— Cei al gestiunii economice propriI : realizăm totul pe bază de contracte de cercetare științifică.

— Dați-mi un exemplu de astfel de contract. N-o fac întîmplător. Știu, de pildă, că studiile institutului stau la baza stabilirii necesarului de marfă la diversele contractări ale comerțului.

— Este firesc. Iată un exemplu : întreprinderea de fabricare a frigiderelor de la Găești urma, cu un timp în urmă, să-și diversifice producția. Deși problema s-a pus în condițiile în care cererea populației nu era pe deplin satisfăcută, producătorul era interesat să cunoască cum va evolua această cerere, ce mutații vor interveni, ca să-și poată dimensiona volumul producției, să-i stabilească structura în funcție de solicitările populației. Ne-a cerut deci un studiu de marketing.

— Cum se face o cercetare ?

— Se abordează complex piața unui produs ținînd seama de cerere și ofertă și de foarte mulți factori care le influențează. Și aici putem exemplifica.

— Vă rog.

— Plecînd de la programul adoptat de conducerea de partid și de stat privind dezvoltarea producției bunurilor destinate ușurării muncii gospodinelor, institutul a elaborat o serie de studii. Unele se referă la piața aspiratoarelor, mixerelor, roboților, a mașinilor de spălat rufe etc.

— Ce relevă studiul asupra aspiratoarelor ?

— Deși este un produs necesar în orice gospodărie, vînzările au avut un ritm mai lent decît al altor produse. În studiu s-a încercat explicarea acestui fapt.

— Care era cauza ?

— Oferta n-a fost suficient diversificată, iar parametrii tehnici n-au satisfăcut pe deplin cumpărătorii. Și iată că în ultimii ani, datorită eforturilor producătorului privind calitatea și diversificarea gamei de tipuri, s-a constatat o intensificare a vînzărilor.

— Vorbeați mai devreme de sondaje în rîndul populației. Cum se fac ele ?

— Institutul dispune de un instrument modern de cunoaștere a preferințelor populației : panelul de consumatori. Adică un eșantion permanent al gospodăriilor reprezentativ la nivelul întregii țări. Cu aceste gospodării se dialoghează periodic pe teme date.

— Cum ? Umblînd din casă în casă ?

— Chiar așa : din casă în casă.

— Cîte gospodării sînt cercetate ?

— Panelul cuprinde 7 000 de gospodării din mediul urban și rural.

— Spuneți-mi, ce diferențe relevă studiile acestea între gospodăria anului 1968 și cea a anului 1978 ?

— Nu 1968, ci 1971, și am să plec iar de la un exemplu. În 1971, într-un studiu privind piața mașinilor de spălat rufe, intenționalitatea de cumpărare pentru tipul de mașină automată avea valori foarte scăzute. Nici patru mii de bucăți într-un an. Un studiu realizat în anul care tocmai s-a terminat, referitor la aceeași temă, a scos în evidență orientarea crescută a cererii pentru acest tip de mașină, iar pentru perioada 1979—1981 cererea estimată se ridică la peste 300 000 de bucăți. E o diferență.

— Cîte gospodării există în țară ?

— Aproximativ 7 milioane.

— Și exemplul dumneavoastră, dar și ceea ce vedem cu ochiul liber, cum se mai spune, demonstrează, fapt evident care ține de bunăstare, de dezvoltarea economică a țării, că gospodăriile noastre se modernizează. Și totuși. Cum rezultă totuși, din studiile institutului, că este o gospodărie modernă ?

— Din totalitatea bunurilor care intră, care pot intra, mai exact, în dotarea unei gospodării moderne am constatat că, în mediul urban, aparatul de radio, televizorul, frigiderul sînt bunuri omniprezente. În Capitală, de exemplu, din totalul familiilor existente, 98 la sută dispun de un aparat de radio, 90 la sută de frigider, 75 la sută de televizor, 45 la sută de mașină de spălat rufe (să nu uităm că există unitatea prestatoare „Nufărul"), 12 la sută de autoturism.

— Și la nivelul întregii țări ?

— La finele anului trecut 75 la sută din familii dispuneau de radio, mai mult de 50 la sută de televizor și peste 33 la sută de frigider.

— Dar în mediul rural ?

— În aceste cifre medii pe țară se reflectă un proces interesant : pătrunderea acestor bunuri care țin de civilizația modernă, la numeroase familii de la sate. Aici ar trebui să ținem seama și de faptul că familiile sătești de azi nu mai seamănă cu cele tradiționale. Foarte multe familii au un caracter mixt, cu membri care lucrează și în agricultură și în industrie sau cu unii care lucrează numai în industrie, realizînd astfel un contact permanent cu orașul.

★

— Ce se poate spune, în primul rînd, despre studiile de prognoză, tovarășe Aurel Veiner ?

— Că sînt foarte necesare. Dezvoltarea economiei noastre, dinamismul societății implică necesitatea ca cercetările pieței să se realizeze într-o optică prospectivă. Am ajuns să realizăm studii de prognoză pentru perioada mergînd pînă în 1990, iar referitor la serviciile către populație, prognoza se întinde pînă în anul 2000.

— Un moment. Vorbind de prestări de servicii, care este situația în prezent ?

— În ultimii ani cererea de servicii a fost mai mare decît cea de mărfuri. Și la ora actuală cererea este foarte ridicată. Faptul este în strînsă legătură cu creșterea bunăstării, a gradului de civilizație al populației.

— Să revenim la prognoză. Care sînt concluziile studiilor ? Ce modificări vor surveni în bunăstarea și confortul nostru în perspectiva anului 1985 ?

— Mai întîi o precizare : punctul de pornire al cercetărilor noastre l-au constituit orientările Conferinței Naționale privind cincinalul 1981—1985. Astfel, în 1985 vînzările de mărfuri pe ansamblu vor fi cu 30—38 la sută mai mari decît în 1975, mărfuri în valoare totală de 280—305 miliarde lei. Pe ansamblu, adică mărfuri alimentare și nealimentare. Tendința este ca în 1985 vînzările de mărfuri nealimentare să crească mai repede decît cele ale mărfurilor alimentare.

— Ce înseamnă practic acest lucru ?

— O urmare firească a creșterii continue a nivelului de trai. An de an s-au satisfăcut tot mai bine cerințele de bază ale populației și în primul rînd consumul alimentar. Potrivit datelor pe 1977, vînzările de mărfuri alimentare au reprezentat mai mult de 50 la sută din totalul desfacerilor. Prognoza noastră pentru '85 estimează că ponderea o vor deține mărfurile nealimentare. Este vorba, de fapt, de o mutație calitativă importantă, care reflectă perspectivele creșterii gradului de civilizație și confort al oamenilor.

— Studiile se referă doar la mărfuri ?

— Nu, ci și la rețeaua comercială. Recent a fost definitivat un studiu privind amplasarea rețelei comerciale în centrele urbane ale județului Bacău în perspectiva anului 1990.

— Cum va arăta municipiul Bacău din acest punct de vedere ?

— Rețeaua comercială de desfacere cu amănuntul va însuma o suprafață de 111 400 metri pătrați, respectiv de 3 ori mai mare decît în anul 1975. Ceea ce înseamnă că, în 1990, numărul de locuitori ce revine la un metru pătrat de suprafață comercială va fi de 1,7 față de 2,6 cît era în 1975.

— Vorbeați mai înainte de un disponibil de venit, dar și de unul de timp al cetățeanului, în perspectivă. Ce implicații va avea acest fapt asupra cererii de mărfuri ?

— Creșterea cererilor va fi foarte mare față de 1975. De exemplu, în cazul unor articole pentru camping creșterile vor fi de 8—20 de ori, la biciclete de 3—4 ori, la motorete de 5—6 ori, la autoturisme de 9—10 ori, la articolele pentru sporturile de iarnă de 9—14 ori.

— O ultimă întrebare și pentru aceasta propun să ne întoarcem în prezent. Sînteți și dumneavoastră beneficiar al întreprinderilor care produc bunuri de consum. Cum observați direct, cum simțiți eficiența muncii dumneavoastră ?

— De pildă, piața confecțiilor unde am elaborat un studiu în 1972. Dar puteți compara și singur, cum ne îmbrăcam atunci și cum ne îmbrăcăm astăzi: Țesături noi, linii moderne la croieli; comercializare mult îmbunătățită, o atenție sporită pentru diferite grupe de cumpărători, copii, tineret, femei, bărbați. Deci, concluzia privind eficiența studiilor noastre, e limpede.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

HORIA ROȘCA : Stradă în București

Blocul A-41 se bucură de confort sporit numai în acte

Dintr-o scrisoare adresată redacției noastre, cităm : „Mă numesc Lada Ioan și sînt proprietar al apartamentului nr. 2 din blocul A-41 din Sighișoara, strada Nouă nr. 11. Vă scriu în numele celor 10 familii care au contractat apartamentele din acest bloc cu patru niveluri. Cînd s-a predat blocul, la 1 aprilie 1978, am fost luați cu asalt, fără ca să ni se pună la dispoziție devizul lucrărilor și al materialelor folosite. Pur și simplu am fost prostiți că ni se fac remedierile ce erau de făcut dacă semnăm recepția. Am reușit să copiez prin cineva devizul lucrărilor și am constatat mari diferențe de preț și calitate la materialele folosite".

Ne-a vizitat la redacție, acum cîteva săptămîni, Ioan Lada, împuternicitul blocului A-41. A ținut să ne aducă personal o nouă scrisoare, din care citățm : „În urma sesizării adresate revistei Flacăra, am primit din partea Consiliului popular al municipiului Sighișoara un răspuns pe care îl anexez. Ca urmare, vreau să arăt exactitatea datelor (mai corect ar fi fost inexactitatea datelor, n.n.) confruntîndu-le cu o copie a devizului de lucrări".

Din acest răspuns al Consiliului popular al municipiului Sighișoara către Ioan Lada și locatorii blocului A-41, citățm : „...din analiza efectuată, vă comunicăm măsurile dispuse pentru remedierea celor sesizate, măsuri pe care le-am comunicat și redacției revistei Flacăra".

Consiliul popular al municipiului Sighișoara a trimis deci după cum se subînțelege și revistei noastre un răspuns : „Revenitor la scrisoarea adresată revistei Flacăra de către locatarii blocului A-41 din strada Nouă, din analiza efectuată rezultă următoarele : multe probleme din cele relatate sînt juste, drept pentru care s-au dispus următoarele măsuri de remediere :..."

„Pînă la data de 30-10-1970 se va monta un glob la intrarea din strada Nouă (s-a montat, n.n.) și pînă la 10-11-1978 se vor executa recipientul și jgheabul de la subsolul termic". Nu s-a făcut nimic sau mai exact se spune că s-a montat un jgheab, dar atunci unde e recipientul, adică de unde preia acest jgheab apa ?

Am intrat în 7 din cele 10 apartamente, am fi intrat în toate, dar unii locatari erau plecați, și aveam să constatăm următoarele : pereți parcă mitraliați, mai tehnic spus, pușcați din cauza varului nestins, uși curbate, închizîndu-se cu greutate, tencuiala de la colțurile pereților, căzută, parchet cu două modele, cu brîie pe margini și cu frunză la mijloc, ferestre încăpățînate, nu vor să se deschidă nici în ruptul capului, cît despre înclinația pardoselii de ciment de la baie, cum să spunem, are o altă direcție decît înspre orificiul de scurgere. Dar, dincolo de aceste mici sau mari defecte, să revenim asupra principalului aspect pe care-l reclamă locatarii : instalațiile sanitare (apă-canalizare) cu care sînt dotate apartamentele sînt cu totul altele decît cele cuprinse în devizul de lucrări, la altă calitate și cu un alt preț, ceea ce, afirmă proprietarii, ar scădea automat și prețul apartamentului.

Iată, mai concret, cîteva din articolele cu pricina : în loc de 24 de cuiere pentru baie au fost montate doar 15, după ce a fost reclamată absența lor. Unde sînt celelalte 9 cuiere ? La acest punct, constructorul afirmă că blocul A-41 nu este construit conform devizului, că a suferit modificări de proiect necuprinse în deviz. Să zicem că afirmația este în concordanță cu realitatea, că unele apartamente, mai exact spus 5, sînt modificate, dar de ce lipsesc 9 cuiere în loc de 5 ? La baie, devizul prevedea scurgerea apei printr-un grătar de fontă într-un sifon. Lipsește grătarul, lipsește și sifonul, iar scurgerea și colectarea apei se fac într-un recipient comun cu bucătăria, printr-o conductă de aducțiune. Din explicațiile constructorului aflăm că soluția, acceptată de proiectant, nu este mai ieftină, dimpotrivă, numai că, funcțional, ea depinde de înclinația pardoselii de ciment, înclinație care trebuia să ducă spre orificiul de scurgere, orificiu care la bucătărie nici măcar n-a fost executat, iar la baie poate fi folosit numai dacă apa este împinsă cu mătura. Sînt doar cîteva din neajunsurile care scad confortul apartamentelor din blocul A-41, cu toate explicațiile constructorului, dar care neajunsuri, la urma-urmelor, mai pot fi îmbunătățite pe ici, pe colo, în legătură directă cu talentul de gospodar al locatarilor. Deși, o spunem limpede, constructorul trebuia să asigure confortul la care s-a angajat. Și nu numai constructorul, ci și proiectantul. Iată însă și cîteva exemple care dovedesc că nu este vorba numai de o scădere a confortului, ci chiar o scădere a prețului acestor apartamente, scădere care se cerea a fi adusă la cunoștința locatarilor și care trebuia operată ca atare în acte, întrucît vînzarea și cumpărarea apartamentelor s-a făcut în baza unui contract, iar modificarea contractului, mică sau mare, trebuie adusă neapărat la cunoștința cumpărătorului. În loc de căzi, 1 700 milimetri, calitatea I, au fost montate căzi de calitatea a II-a, cu o substanțială diferență de preț. În loc de rezervor de apă pentru WC, din porțelan sanitar, a fost montat un rezervor de fontă, iar diferența de preț este exact de 167 de lei.

„Aici, la primăria orașului, avea să ne declare Ioan Lada, am găsit înțelegere, ba chiar și sprijin, în sensul că au verificat cele afirmate de noi, locatarii blocului, dar nu ne-au putut ajuta cu prea mult. Constructorul, am înțeles eu, nu poate primi din partea primăriei dispoziții ferme, ci doar indicații. Noi, ca locatari, deocamdată ne adresăm constructorului, care a făcut contract cu Oficiul județean Mureș de vînzare a locuințelor proprietate personală. Noi deci sîntem nemulțumiți de felul în care oficiul a înțeles să-și respecte obligațiile de contract. Am făcut un calcul aproximativ, numai în ceea ce privește instalațiile sanitare, și am ajuns la concluzia că, pe ansamblu, diferența se ridică la aproape 10 000 de lei, fără să mai introducem în calcul și calitatea necorespunzătoare a unor lucrări. Eu, Lada Ioan, sînt mecanic de locomotivă și duc cu locomotiva mea 2 000 de călători sau marfă în valoare de milioane lei. O singură secundă de neatenție și prejudiciile aduse statului sînt imense. Nu mai vorbesc de viața celor 2 000 de călători. Viața lor depinde de corectitudinea mea. Calitatea muncii mele este corectitudinea. Calitatea oricărei munci, chiar și a constructorilor, este tot corectitudinea. Noi nu cerem decît respectarea întru totul a devizului și a calității lucrărilor executate la blocul A-41".

În încheiere, dar nu în ultimul rînd, dezbaterea situației blocului A-41 a avut loc în biroul prim-vicepreședintelui Consiliului popular al municipiului Sighișoara, tovarășul Mihai Chiriac, și în prezența constructorilor, inginerii Ioan Cotârlan și Mihai Moldovan, plus tehnicianul Kurt Barthmus, prilej cu care au fost analizate, punct cu punct, toate neajunsurile de la blocul A-41, neajunsuri pe care inginerul Mihai Moldovan, vrînd să găsească un limbaj comun cu mecanicul de locomotivă Lada Ioan, avea să le sintetizeze într-o singură frază : „Trebuie să recunoaștem că blocul A-41, în comparație cu toate celelalte blocuri ridicate de noi în Sighișoara, este, cum s-ar numi în limbaj ceferist, o avarie, adică a deraiat".

VICTOR NIȚĂ ■

Am citit în revista FLACĂRA nr. 42/1978 articolul „UN BLOC CU GARD PERSONAL ȘI DOUĂ APARTAMENTE CARE DEVIN UNUL SINGUR". Un caz similar dăinuie și la Arad de mai mulți ani : în 9.09.78 ne-am adresat conducerii de resort a județului Arad prin care am cerut desființarea unui gard din plasă de sirmă, pe care locatarii blocului din Ecaterina Varga, care lucrează la Combinatul de prelucrare a lemnului din Arad, l-au montat fără consimțămîntul nostru, al locatarilor celor trei blocuri din strada Aninelor, și fără aprobarea celor de la sistematizare. La memoriul nostru nu am primit nici un răspuns, decît promisiuni verbale că lucrurile se vor rezolva. **(Cornel Groza,** împreună cu 130 cetățeni)

N.B. — Din păcate, adăugăm noi, nici gardul imobilului din București, **la care vă referiți, nu a fost desființat !**

■ ■ ■

Referitor la articolul „TÎRGOVIȘTE : VOCAȚIA ACTUALITĂȚII, VOCAȚIA UNITĂȚII", apărut în 28 noiembrie 1978, **Maria Becker** din Reșița ne scrie : Ion Becker a primit din partea Combinatului de oțeluri speciale Tîrgoviște un apartament cu două camere, declarînd că locuiește împreună cu soția și fiica sa, pe care, de fapt, le-a părăsit cu un an în urmă. De asemenea, Maria Becker întreabă cum i s-a dat un apartament cu două camere, pentru că nu putea dispune de actele legale din care să reiasă că locuiește împreună cu soția și fiica sa, din moment ce acesta expediază lunar pensia de întreținere pentru copil.

■ ■ ■

De la Consiliul popular al sectorului 3 :

„Cu privire la scrisoarea numitei **Marioara Paulina** vă comunicăm următoarele : în ședința din 6 decembrie 1978 Comitetul Executiv al Consiliului popular al sectorului 3, analizînd cererea petiționarei depusă la sector pentru reglementarea spațiului locativ, a rezolvat-o pozitiv ținînd-i atribuită locuința solicitată din bulevardul Republicii 66, apartament 21, sectorul 3".

■ ■ ■

Referitor la articolul intitulat „ȘI TOATE ACESTEA PENTRU CĂ TOVARĂȘUL DIRECTOR N-A CITIT ATENT NIȘTE INSTRUCȚIUNI", apărut în nr. 47/1978, vă comunicăm următoarele : considerăm nefondate criticile adresate tovarășului Gh. Pîrvulescu, directorul Liceului industrial nr. 4, Drobeta-Turnu Severin, și Întreprinderii județene de construcții montaj Mehedinți, privind încadrarea ca practicanți a absolvenților Liceului industrial promoția 1977/1978, întrucît actul normativ care reglementează încadrarea acestor absolvenți este decretul nr. 207/77. Dealtfel, pentru lămurirea situației, ne-am adresat, ulterior anchetei, Ministerului Muncii și Consiliului popular județean Mehedinți, care au confirmat că Întreprinderea județeană de construcții montaj a încadrat corespunzător actelor normative în vigoare absolvenții Liceului industrial promoția 1977/78. **(Economist Nicolae Ularu,** șef birou plan retribuire personal, I.J.C.M. Mehedinți)

■ ■ ■

Mă numesc **Irimia Chiriac,** sînt din Constanța, strada Dobrilă Eugeniu nr. 5, apartament 31, Tomis Nord. Vă propun următoarele : pe lîngă chioșcurile de răcoritoare sau în cofetării să existe aparate de tocat și presat morcovi, obținîndu-se în felul acesta un suc proaspăt natural de o mare concentrație în vitamine. Consumat imediat, înaintea procesului de oxidare, acest suc se dovedește a fi foarte plăcut și deosebit de nutritiv. La noi în țară materia primă, morcovii, este foarte ieftină, de aceea propun să se analizeze posibilitățile de fabricare a acestor simple aparate.

Iosefina Oțelea din Ploiești, strada Democrației nr. 110, bloc V, ap. 22, ne scrie că în urma plecării fiului său, Răducanu Petre, în ziua de 3 iulie 1978, pentru a-și satisface stagiul militar, a făcut o cerere către Asociația locatarilor pentru a fi scutită de plata întreținerii și pentru acesta. Asociația a refuzat. Este evident că se comite o ilegalitate.

■ ■ ■

Un răspuns de la Consiliul popular al municipiului București :

„În baza sesizării semnate de **Herbert Hoffman** privind centrul de lapte din Calea Plevnei 46, organele noastre au efectuat un control comercial și cercetarea necesară, constatînd : la centrul de lapte respectiv a fost surprins **Kerpel Iosif** vînzînd iaurtul cu suprapreț adică a pretins și încasat 6 lei în loc de 4,50 lei — costul legal a trei borcane cu iaurt. În afară de sancționarea contravențională aplicată, au fost sesizate și organele de miliție".

■ ■ ■

În data de 3 august 1978, m-am prezentat la Întreprinderea de produse ortopedice și proteze din Oradea în urma recomandărilor făcute de un medic de specialitate, pentru a i se confecționa fiului meu, în vîrstă de 1 an și 4 luni, ghete speciale pentru corectarea piciorului plat. Prin adresa nr. 1 042/8.08.1978, Oficiul de asistență socială Maramureș anunță secția sus-amintită că s-a aprobat confecționarea gratuită a ghetelor. De la aprobare și pînă în prezent a trecut ceva timp, iar ghetele promise nu au fost confecționate. **(Maria Mercaș,** comuna Ardusat, Maramureș).

■ ■ ■

Un răspuns de la Întreprinderea pentru construirea și vînzarea locuințelor, București :

„La adresa dv. privind sesizarea unui grup de viitori proprietari ai blocului G 1, G 4 și K 8, Vergului, vă facem cunoscut : datorită greutăților întîmpinate de constructori în ultimii ani, lucrările nu au putut fi realizate în termenul contractual apreciindu-se că blocurile urmează a se da în folosință în trimestrul I/1979".

■ ■ ■

Mă numesc **Stela Bucu** și sînt din comuna Ungheni, județul Mureș. Am absolvit Liceul Industrial Electromureș cu examen de bacalaureat în luna iunie 1978. Am obținut dispoziția de repartizare nr. 85 la Întreprinderea Electromureș în calitate de electrician pentru mașini și aparate electrice. De la data absolvirii și pînă în prezent, în repetate rînduri m-am adresat biroului personal și învățămînt din cadrul acestei întreprinderi, însă de fiecare dată am fost amînată pentru săptămîna viitoare. Oare care va fi această săptămînă ?

■ ■ ■

Mă numesc **Maria Dobre,** sînt asistentă medicală la Policlinica balneară Slănic Moldova, Bacău. În seara zilei de 21 decembrie 1978 s-a ținut faza orășenească a Festivalului național „Cîntarea României". Spectacolul concurs fusese anunțat pentru ora 18. Ce m-a mirat din primul moment : intrînd în sală, nimic pregătit, nimic care să dea impresia cît de cît că ești la un concurs atît de important pentru noi toți. Nu exista nici măcar o masă a juriului. Dealtfel, membrii acestuia au sosit cu mare întîrziere. Am așteptat cu nerăbdare a doua zi rezultatele acestei faze a concursului. Stupoare : printre formațiile premiate se găseau și două în timpul programului cărora juriul nici nu ajunsese în sală ! Oare un astfel de concurs nu ar merita o mai mare considerație din partea organizatorilor săi ?

■ ■ ■

De la Ministerul Educației și Învățămîntului :

„Urmare adresei dv. prin care ne trimiteți scrisoarea tovarășului **Mircea F. Mirea** vă informăm că în municipiul București nu se aprobă schimbarea de repartizare, deoarece posturile în orașele mari au fost ocupate, la repartizare, în procent de 70%, conform Decretului nr. 54 din 1975. După efectuarea stagiului, poate reveni în municipiul București prin concurs pe unul din posturile publicate vacante".

Primim din partea Ministerului Educației și Învățămîntului :

Referitor la problemele reclamate în memoriul grupului de 178 conductori arhitecți, transmis Ministerului Educației și Învățămîntului prin adresa dv. nr. 7016/R/1978, vă precizăm :

1. Învățămîntul de conductori arhitecți a fost introdus în baza prevederilor Legii privind învățămîntul în Republica Socialistă România (art. 122).

Prin H.C.M. nr. 885/1970, s-au înființat, începînd cu anul de învățămînt 1970—1971, secții de conductori arhitecți, cu durata de 3 ani, la Institutul de arhitectură „Ion Mincu" din București și la facultățile de construcții din Cluj-Napoca, Iași și Timișoara.

Anual, prin hotărîri ale Consiliului de Miniștri (pînă în anul 1977) și decret al Consiliului de Stat (în anul 1978), s-au stabilit cifrele de școlarizare pentru anul I (numai la secțiile de conductori arhitecți) și pentru anul IV (începînd din anul 1973, cînd au absolvit primele serii de conductori arhitecți).

Selecționarea pentru școlarizarea în treapta a doua a învățămîntului de arhitectură s-a făcut (începînd din anul 1973), în baza Ordinului Ministerului Educației și Învățămîntului nr. 208/1973, în ordinea descrescîndă a mediei notelor obținute în cursul celor trei ani de studii și în limita cifrelor de școlarizare aprobate pentru treapta a doua. Absolvenții care prin rezultatele la învățătură nu au fost admiși în treapta a doua, au fost repartizați în producție în calitate de conductori arhitecți (1 095 conductori arhitecți pînă în prezent).

Precizăm că școlarizarea în acest mod la învățămîntul superior de arhitectură era cunoscută și de candidații la concursurile de admitere pentru această specializare, întrucît în broșurile „Admiterea în învățămîntul superior", din fiecare an (începînd cu anul 1972), este menționat că admiterea se face pentru conductori arhitecți (treapta I), promovarea în treapta a II-a făcîndu-se în limitele planurilor de școlarizare pentru anul IV, dintre absolvenții primei trepte.

Începînd cu anul universitar 1977/1978, în baza Decretului Consiliului de Stat nr. 209/1977, învățămîntul de arhitectură a fost reorganizat, în sensul că au fost create două forme paralele de pregătire — învățămînt de 6 ani pentru arhitecți și învățămînt de 3 ani pentru conductori arhitecți — cu admitere separată din anul I, pe cifre de școlarizare distincte.

2. An de an, un număr de absolvenți ai învățămîntului de conductori arhitecți, repartizați în producție, s-au adresat organelor de partid și de stat, pentru a li se acorda dreptul de a continua studiile direct în anul IV.

Ministerul Educației și Învățămîntului nu a putut aproba aceste cereri, întrucît acești absolvenți au beneficiat de dreptul de a urma o formă de învățămînt superior, au fost pregătiți în baza unor cerințe ale economiei naționale, au locuri de muncă și funcții în producție, iar actele normative în vigoare și formele de organizare a învățămîntului de arhitectură (cursuri de zi), nu permiteau continuarea studiilor.

În anul 1977 și 1978, un număr de conductori arhitecți au solicitat reluarea studiilor, prin concurs de admitere, din anul I la învățămîntul de 6 ani, pentru obținerea titlului de arhitect.

Ținînd seama de cheltuielile suplimentare pe care le-ar fi implicat aprobarea acestor cereri (minimum 9 ani de studiu, în aceste cazuri, pentru calificarea ca arhitecți), de posibilitățile economiei naționale și de cerințele de cadre, în anul 1978 nu s-a aprobat participarea la concursurile de admitere — cursuri de zi — a absolvenților unei forme de învățămînt superior (inclusiv conductori arhitecți).

În sensul celor prezentate s-au dat răspunsuri la toate solicitările (memorii, cereri, audiențe) de acest gen, inclusiv la 5 din semnatarii memoriului adresat revistei dv., primiți în audiență la conducerea Ministerului Educației și Învățămîntului.

3. În Legea educației și învățămîntului, adoptată de Marea Adunare Națională la 21 decembrie 1978, se prevede că „absolvenții cu diplomă ai învățămîntului superior, încadrați în muncă, pot urma, în condițiile stabilite de lege, o altă facultate, prin învățămîntul seral sau fără frecvență".

În prezent Ministerul Educației și Învățămîntului analizează profilele și specializările în care urmează să se extindă învățămîntul superior seral și fără frecvență (inclusiv la învățămîntul superior tehnic), propunerile respective urmînd să fie supuse aprobării.

● **Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—13.**

● **FLACĂRA nu ia în considerare scrisorile anonime și nu orimește acte cirgnale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați telefonul unde vă putem găsi.**

POȘTA REDACȚIEI

● ADMINISTRATIV ●

● **E. Roman** — Brașov: Pensia de urmaș v-a fost bine calculată ● **Gheorghe Coman** — sat Cazaci, Dîmbovița : Perioada pensionării de boală nu este considerată vechime în muncă ● **Aurelia Borza** — Tîrgoviște: Răspunsul primit de la Direcția P.T.Tc. județeană este clar. Nu sînt încă condiții tehnice. Așteptați, sînteți în evidență ● **Asociația locatarilor bloc B 13, strada Băicului** — București : Ați calculat legal cotele de întreținere ● **Iancu Chiriță** — București: Conform Legii nr. 1/1977 se exceptează de la contribuția fixă lunară persoanele care au invaliditate de gradul I sau II și soții acestora pe timpul cît durează invaliditatea; cei care au avut unul sau mai mulți copii născuți vii, decedați ulterior; cei care se căsătoresc, iar la căsătorie unul dintre soți are în întreținere efectivă copii, sau cei cu copii înfiați sau încredințați spre creștere și educare ● **Iustina Călina** — sat Hăsdate, Cluj: Cu decizia de pensionare ce ați primit-o, mergeți la oficiul poștal și cereți ce vi se cuvine ● **Sanda Beck** — București: V-ați adresat conducerii întreprinderii unde lucrează fostul soț sezînd că nu se respectă hotărîrea judecătorească? Dacă nu, faceți-o ● **Asociația de locatari nr. 3** — Gura Humorului, Suceava: Neînțelegerea pe care o aveți cu E.G.C.L. o rezolvați la Consiliul popular orășenesc ● **Elena Ciulian** — București. Ați omis să menționați unde lucrați. Reveniți ● **Marin Ion** — Slobozia : Conf. Decretului 246/77 aveți dreptul să primiți alocație de stat pentru copii după trei luni de la încadrarea cu contract de muncă pe durată nedeterminată. Alocația de stat nu se acordă retroactiv, ci numai începînd din luna următoare celei în care sînt îndeplinite condițiile prevăzute de lege ● **Gheorghe Gheorghiu** — Constanța: Nu se dau aprobări pentru închiderea balcoanelor.

● SOCIAL ●

● **Emil Popescu** — Gheorghe Gheorghiu-Dej : procedeul este ilegal desigur ● **Buju Maria** — Segarcea : Avînd în vedere că locuiți într-un oraș, distribuirea combustibilului nu trebuie astfel condiționată ● **Minea Vasilica** — Bucov, Prahova : Situația în care vă aflați nu constituie un abuz al nimănui ● **Borșa Gheorghe** : Rugăm și noi conducerea Regionalei C.F.R. Cluj să vă permită să locuiți în cămin pînă veți rezolva cu locuința ● **Hodișan Ion** — Oradea : Ne întrebați dacă în fotbal se practică discriminare. Vă răspundem că din păcate da, se practică ● **Gheorghe Ilie** — Moreni : Nimeni nu vă poate obliga să întrețineți din banii dv. muncitori oameni care nu lucrează, fie ei fotbaliști ● **Constantin Constantin** — Cluj-Napoca : Cele sesizate de dv. nu fost trimise Comitetului județean Cluj al P.C.R.

● ÎNVĂȚĂMÎNT ●

● **Ilie Hala** — Turda, **Susana Feleș** — Cluj-Napoca, **Petrică Vancea** — Craiova, **Irina Adamescu** — Roșiori de Vede s.a.: Vă puteți adresa în scris, sau veniți personal la redacție cu un memoriu ● **Zamfirescu Marin George** — București. Din moment ce v-ați adresat Consiliului de Stat, este evident că sînteți dator să așteptați răspunsul acestui for ● **Ana Vilă** — comuna Cetate, județul Dolj, **Irina Antohi** — Timișoara, **Dumitru Preda** — București, **Antoaneta Irimie** — Calafat, **Ionete Adamache** — Iași s.a.: Ca în fiecare an, și în anul în curs, la timpul necesar, va apărea broșura „ADMITEREA ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL SUPERIOR", unde veți găsi răspuns la toate întrebările pe care ni le puneți ● **Angela Lazăr** — Timișoara: Răspunsul care l-ați primit este conform dispozițiilor legale. Puteți să vă adresați dacă doriți Ministerului Educației și Învățămîntului ● **Lucia Obreja** — Oradea: Potrivit Statutului personalului didactic și Regulamentului privind numirea, transferarea și evidența personalului didactic, transferările în învățămînt se efectuează în perioadele stabilite și anunțate de către Ministerul Educației și Învățămîntului.

● LITERATURĂ ●

● **Moraru Maria** — Timișoara, **Dumitru Pornaru** — București, **Ion Isaiu** — Oradea, **Drejoi I. A. Florea** — Făloșeni, Olt, **Ioan Brie** — Alejd, **Ion A. Enache** — Bănești, **Ion Farcaș** — București: Lucrările trimise nu întrunesc calitățile necesare publicării ● **Robert Martina** — Deva: În problema sufixelor, adresați-vă revistei „LIMBA ROMÂNĂ".

● JURIDIC ●

● **Gaia Gheorghe** — Cluj-Napoca: Reveniți după pronunțarea instanței de recurs ● **Bielk Suzana**—Ineu: Trimiteți copii de pe deciziile Tribunalului Arad și Judecătoriei Ineu ● **Victor Stoleriu** — Galați : Răspundeți-ne la întrebările: Dumitru Cretan vă este prieten? Dacă nu, de ce i-ați împrumutat 20 000 lei (cu ce avantaj) ? Dacă da, de ce vă adresați la noi ? ● **Ioana Piesa** — Călimănești: Vă contraziceți. Nu mai reveniți ● **Olaru Nicolae.** — Rm. Vîlcea: Prezentați somația la judecătorie și cereți amănunte. Sentința e dreaptă ● **Ilcuna Martinuș** — Hunedoara: Trimiteți fotografia casei cu toate degradările ● **Ciolpan Mircea** — Argeș: Circumstanțele descrise au fost lămurite de Procuratură. Nu uitați: fiul dv. era foarte beat ● **Dumitru Cronciuc** — Brașov: Va trebui să mergeți la instanță ● **Maria Bălățeanu** — Strehaia : Este necesar să vă adresați Ministerului Justiției ● **Tudor Ion** — București : Accidentul s-a produs din vina dv. ● **Manea Alexandru** — București : Trebuia să faceți recurs în termenul legal ● **Marinescu Emilia** și surorile — București : Acest hățiș poate fi descurcat de un avocat.

Rubrici realizate, în ordine, de către : MARGA NEDELEA, EUGEN SECELEANU, HORIA PĂTRAȘCU, ADI CUȘIN, NICOLAE CRISTACHE.

Ca toate ideile mari, ideea inginerului Ion Streja e foarte simplă. Cine o valorifică?

Ion Streja e mecanic auto la Secția de exploatare electroenergetică din Vaslui. Un mecanic care „doftoricește" motoarele, mai în inima lor și, într-un anume plan, e un scormonitor în materie, un creator. Prin '57 făcea un mic laborator auto, din proprie inițiativă, la Autobaza 1 Iași, unde muncea atunci, iar pînă în 1962, cînd a venit la Vaslui, la unitatea unde lucrează și azi, i-au fost aplicate vreo nouă-zece inovații, nu-și mai aduce aminte exact. Un absolut anonim însă în lumea cercetătorilor în probleme de motoare cu aprindere prin scînteie. Nici n-a avut și nici nu are pretenția să fie cunoscut, nu asta i-a dat ghes să facă ce-a făcut și ce mai face el acolo, într-o încăpere de doi pe trei metri, la dispeceratul întreprinderii vasluiene, sau să-și transforme „Dacia 1 300", personală, în mașină test... Doar vreun inginer de la Uzina de autoturisme din Pitești, de la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci, de pe la Uzina de autocamioane „Steagul roșu" din Brașov, de pe la Automobil Clubul Român, de pe la Întreprinderea de transporturi București să-i fi cunoscut, să-i fi auzit numele... Pe acolo a fost omul cu un carburator modificat de el, undeva la camera de nivel constant, îl lua în geantă și pleca, pe acolo a mai trimis cîte o scrisoare, două, trei...

„Eu nu zic că am făcut gaură în cer cu procedeul propus și probat de mine, pe mașina mea și pe alte cîteva, dar, dacă acest dispozitiv introdus la carburator are ca efect de netăgăduit reducerea consumului de benzină, fără diminuarea parametrilor tehnici stabiliți, ba, aș spune că, în plus, se reduce și procentul de poluare, atunci trebuie să fiu ascultat pînă la capăt, carburatorul să fie testat nu atît la bancul de probe, ci în sarcină, pe terenuri de tot felul, cu denivelări și hopuri, așa cum sînt, normal, traseele, și nu o dată, și-atunci superficial. Vă pot face și dumneavoastră modificarea, ni se adresează drodată Ion Streja, dacă aveți mașină, parcă iluminat de un gînd, ca să scrieți, dacă doriți cu adevărat, din convingere, pe fapte, nu pe vorbe". (Mărturisim că nu am dat curs acestor rînduri decît după ce Ion Streja a introdus acel sistem de conductă, simplu, tare simplu, dacă te uiți la el, dar, parcă, nu multe probleme complicate s-au soluționat nesperat de simplu?, pe carburatorul mașinii noastre, Dacia 1 100, și am văzut efectul, dincolo de orice îndoială: consumul s-a redus cu circa 1,200 litri de benzină la suta de kilometri. Fără modificarea parametrilor funcționali cunoscuți.)

.....Prin '58—'59, eram la Autobaza 1 Iași, cînd am propus ca la carburatorul de pe autocamionul „Steagul roșu" să fie introdus un emulsor în puțul de emulsie — azi, toate carburatoarele au acest emulsor —, reducînd astfel consumul de benzină cu circa 30 la sută, cam tot așa mi s-a întîmplat... Rezerve, șușoteli, că aș fi niscaiva profitor, dacă nu chiar niște șarlatan, să mă aleg eu, adică, cu vreun premiu, cu vreun brevet. Mi s-a pus și sigiliu pe carburatorul ăla transformat. Tocmai la București am lucrat jiclorele, într-un mic atelier, unde munceau invalizi. Și, în final, ideea a fost acceptată, aplicată, eu am fost declarat inovator, mi s-a dat și un premiu de vreo 6 000 de lei, s-a scris și în „Flacăra Iașului" despre mine... Dar nu s-a generalizat.

Care este ideea cea nouă care l-a minat pe Ion Streja să bată la cîteva uși? Să-l lăsăm pe el să ne-o spună. „Se știe că în camera de nivel constant, pe timpul curselor deci în condiții de inevitabile denivelări, hopuri, nivelul carburantului nu este deloc constant, cum arată numele. Dimpotrivă, suferă „n" fluctuații, și cu cît acestea sînt mai mari, cu atît consumul este mai mare. Logic. Practic, în lume, se aplică cîteva procedee pentru eliminarea, cît mai mult posibil, a fluctuațiilor de nivel, se fac încercări, în continuare. Problema rămîne încă deschisă. De pildă, s-au poziționat jicloarele în așa fel, încît la deal nivelul să crească, iar la vale să scadă, ca să mă exprim pe înțelesul tuturor; pentru înclinările laterale s-au făcut carburatoare cu două camere și dublu plutitor, vedeți la „Bucegi", s-a montat un resort sub plutitor la carburatorul de tip „Holey" și alte procedee. Ce-am făcut eu? În camera de nivel constant am introdus o conductă, firește, dimensiunile sînt variabile, de la un tip de motor la altul, într-un fel anume poziționată, în locul jiclorului din fabricație, încît alimentarea nu se mai face pe principiul vaselor comunicante. Consecința: nivelul benzinei, în camera de nivel constant, rămîne într-adevăr constant, în orice condiții de teren. După mai multe testări pe mașina mea, Dacia 1 300, am redus consumul de la 7,5 litri la o sută de kilometri la 6,2—6,5 litri la suta de kilometri. Am mai constatat că la mașinile cu capacitate cilindrică mai mare proporția economiilor este mai substanțială.

Ideea o coace din perioada „frecușului" său cu acel emulsor, perioadă în care mai realizase și un jiclor economizor, și un litrometru pentru măsurat consumul de carburanți, ce se alimenta singur, și altele, socotite toate inovatii. Cînd a avut toate dovezile că procedeul aplicat de el dă randament, a pus carburatorul în geantă și s-a dus mai întîi la Uzina de autocamioane din Brașov. „Din om în om, am ajuns la un inginer de la cabinetul tehnic, nu-i mai reții numele, bine pregătit profesional, vedeam că și pe el îl chinuia gîndul îmbunătățirii parametrilor la carburatoare, dar tare era grăbit cu ale lui, aș zice chiar repezit, și n-a avut răgazul să testeze carburatorul modificat de mine. Sau, poate, nu i-ám inspirat prea multă încredere? Nu știu ce să spun". Rămăsese vorba să-i dea un răspuns, în scris sau telefonic. N-a primit nici un mesaj. A făcut, apoi, un scurt referat pe care l-a expediat, prin întreprinderea unde lucrează, pe adresa institutului de cercetare și proiectare în materie din cadrul Uzinei de autoturisme „Dacia"-Pitești. Propunerea este înregistrată la nr. 63, din 7 iunie 1976. Trecuse aproape o jumătate de an, fără să primească vreun răspuns. Nerăbdător, s-a dus la Pitești, cu carburatorul modificat. „Inginerul Vinicius, de la institut, nu era acolo, așa mi s-a spus, și am luat legătura cu inginerul Grigoraș. La laboratorul uzinei s-au uitat mai mulți la carburatorul meu, nu mi-a zis nimeni nici da, nici ba, unul mi-a pus o întrebare cel puțin copilărească, ca și cum eram picat din lună în probleme de motoare. N-oi fi eu specialist, cu diplomă, dar nici novice... (Și-apoi, nici 41 de ani de meserie nu-s de colea — n.n.). Directorul tehnic al uzinei, inginerul Marin Mitrache, a fost singurul om care a hotărît să închei o minută. Mă gîndeam că un pas serios îl făcusem. Am ținut morțiș să fie testat în acea zi. Rezultatul la bancul de probă: 140 de grame de benzină la 1 cal putere, față de 256 de grame la 1 cal putere. Dar s-au ivit niște mici incertitudini, trebuia să mai fie testat, să mai umblu eu la carburator, să-i reglez nivelul de benzină, să se facă și probe în cursă... Cînd m-am prezentat a doua zi, nu a mai avut timp nimeni de mine. Aveam senzația că mă văzuseră prima oară în viața lor. Am lăsat totuși carburatorul și am plecat. Am revenit peste alte cîteva luni. Carburatorul meu nu mai exista, cică dispăruse. Mi s-a cerut altul. I-am zis și eu inginerului Grigoraș că nu-s fabrică de carburatoare, sugerîndu-i ideea că îi voi trimite o conductă similară cu cea pe care am introdus-o eu la Dacia 1 300. Urma ca tovarășul Grigoraș să-mi confirme că era nevoie de continuarea testului. Neprimind nici un răspuns, l-am expediat cu vreo trei scrisori. Tot nimic... Mi-amintesc că inginerul Grigoraș mi-a mai spus că o matriță pentru turnarea unui carburator nou ar costa în jur de o sută de mii de lei. Pentru că, vă dați seama, alta ar fi situația dacă s-ar turna un carburator prevăzut cu acel dispozitiv făcut de mine. Mă întreb și eu: ce contează o sută de mii în raport cu o considerabilă reducere de benzină?

Ion Streja și-a încercat norocul la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci. A făcut și aici un referat, însoțit de două desene. După cîteva luni îi vine, în sfîrșit, un răspuns de la O.S.I.M., cu rezoluția Institutului național de motoare termice. Negativ. Hotărîrea nr. 1 472, din 10 octombrie 1977, la dosarul nr. 86 645, zice: „Institutul național de motoare termice a avizat negativ propunerea, comunicîndu-ne cu adresa nr. 00299 din 1.07.1977 că datorită pierderilor hidrodinamice prin conducta 2 (cea introdusă de I.S. — n.n.) amestecul devine mai sărac..." Răspunsul nu l-a convins pe I.S., singura sa convingere în chestiune e că procedeul său dă randamentul pomenit, ba l-a considerat ușor evaziv. „Conducta introdusă de mine — precizează el — nu are un orificiu stas, pentru toate motoarele, el trebuie verificat, calculat în funcție de capacitatea camerei de nivel constant". S-a dus și la București cu un carburator modificat. A trecut, mai întîi, pe la I.T.B. Știa că și aici e un laborator serios. „Inginerul Istrate Leonida s-a arătat interesat de procedeul meu, s-a uitat la carburator, m-a întrebat dacă am mai fost pe undeva, i-am spus că da, și... m-a trimis la O.S.I.M., recomandîndu-mi-l pe inginerul Marinescu. Dar tovarășul ăsta nu m-a primit, o fi fost ocupat, și am stat de vorbă cu o tînără ingineră, care mi-a sugerat să fac contestație. M-am lăsat păgubaș. Adevărul e că mai fusesem odată la O.S.I.M., atunci m-aș fi încadrat în termenul legal de contestație, însă, cînd am ajuns la poarta oficiului constat stupefiat că n-aveam la mine nici un act. Plecasem grăbit, presat de timp și la poartă, bineînțeles, am fost stopat. Am ieșit de la O.S.I.M. cam trist, ca să nu zic altfel".

I.S. n-a ajuns la acest procedeu peste noapte. Simplu, dar eficace. Adesea, lucrurile complicate se rezolvă și simplu, însă această simplitate nu se atinge prin jocul pur al întîmplării. Și dacă efectul e pozitiv, merită să fie luat în seamă, sistemul adică, desigur perfectibil, iar autorul, indiferent cine este și de unde vine, dacă are sau nu diplome universitare, tratat cu înțelegerea cuvenită.

VASILE IANCU

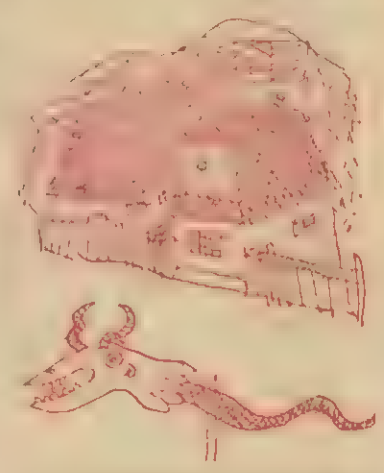

În acest număr vignete de ILIE BOCA

Un accident de schi cu urmări fericite

(Urmare din pagina 1)

vindecat fără să lase urme sau sechele supărătoare și schiorul ghinionist a părăsit salonul mulțumit și pe două picioare.

Episodul se mai recomandă însă și printr-un final mai puțin obișnuit: în timpul tratamentului, medicul și pacientul au constatat că au preocupări profesionale comune, că fiecare în specialitatea sa a fost ispitit să cerceteze modul de funcționare a sistemelor biocibernetice. Comuniunea de idei, păreri și interese, descoperită în împrejurări cu totul imprevizibile, a constituit punctul de plecare al unor studii și experimente comune care durează pînă în prezent. Anul acesta, în cadrul unui simpozion de specialitate, medicul ortoped Ion Scarbură și inginerul electronist Virgil Bărbulescu au prezentat o comunicare de o deosebită importanță pentru destinul chirurgiei osoase. Este vorba de un nou procedeu pentru sudarea fracturilor osoase. Ulterior, el a fost înregistrat ca invenție sub titlul: „Metodă și aparat pentru stimularea electrică a fracturilor osoase".

De fapt și cu acest prilej — ca dealtminteri în întreaga istorie a invențiilor și descoperirilor de ordin tehnic și științific — întîmplarea nu a jucat decît în aparență un rol hotărîtor. Hazardul a contribuit și de data aceasta la elucidarea unor probleme mai obscure și la finalizarea unor experiențe și studii începute cu multă vreme înainte.

Pasionat cercetător încă din anii studenției și beneficiind, ulterior, în calitate de medic chirurg, de o bogată casuistică, doctorul Ion Scarbură a fost atras de timpuriu de problema rolului și importanței curenților bioelectrici. Domeniul a constituit, dealtfel, obiectul unor largi investigații și în laboratoarele lumii, mai cu seamă după evidențierea efectului piezoelectric, descoperire datorată japonezilor Fukada și Yasuda. S-a acreditat astfel ipoteza că impulsurile de biocurenți, generate de funcționarea normală a oaselor, au o destinație complexă: în primul rînd de a informa sistemul central despre buna sau defectuoasa funcționare a oaselor, iar în al doilea rînd de a determina întreținerea unui mecanism de osteogeneză (fabricarea de noi celule osoase). De aici, o altă presupunere: osul fracturat întrerupe sau viciază acest sistem de comunicare electrică, derutînd comenzile sistemului central și provocînd în consecință o reacție nefavorabilă a organismului în procesul de consolidare a oaselor fracturate.

Prin cercetări de laborator sau direct pe bolnavi, oamenii de știință s-au străduit să repare prin mijloace artificiale întreruperea acestui sistem informațional. Au fost folosite în acest scop procedee de stimulare a zonei fracturate cu impulsuri electromagnetice, cu curenți galvanici sau cu curenți în impulsuri. Experiențe similare a efectuat și doctorul Ion Scarbură pe animale de laborator la Spitalul Brîncovenesc din Capitală și vreme de opt luni, beneficiind de o bursă de studii la Clinica de ortopedie din Bologna. Experimentele au inclus și folosirea unor aparate destinate stimulării electromagnetice pe care medicul Ion Scarbură le-a utilizat în cîteva cazuri de fracturi osoase la Spitalul județean din Brașov.

Toate acestea au contribuit într-o anumită măsură la stimularea proceselor de osteogeneză, au fost obținute deci efecte favorabile, dar în foarte multe cazuri procedeul s-a dovedit ineficient, iar răspunsurile organismului total neconcludente.

Într-o primă etapă, colaborarea dintre doctorul Ion Scarbură și fostul său pacient, inginerul Virgil Bădulescu (acestuia din urmă revenindu-i între altele meritul de a demonstra prin calcule matematice și măsurători electrice stadiul și calitatea consolidării fracturilor), a avut drept scop revizuirea bogatei casuistici consemnate în literatura de specialitate, precum și interpretarea într-o nouă manieră a rezultatelor practice obținute de către medicul ortoped prin metodele de stimulare electrică a oaselor fracturate. Toate acestea i-au obligat pe cei doi cercetători să constate că metoda și aparatura existente sînt incapabile deocamdată să reproducă fidel mecanismul bioelectric prezent în funcționarea normală a sistemului osos.

Așa s-a născut ideea construirii unui aparat capabil de a reproduce cît mai fidel cu putință sistemul biocibernetic de autoreglare a proceselor de osteogeneză, deci al unui adjuvant bioenergetic care să ajute sau să înlocuiască funcțiile întrerupte sau deteriorate ale membrului fracturat. Proiectele și studiile prealabile au evidențiat de asemenea și necesitatea ca viitorul aparat să beneficieze și de facultatea de a doza chiar în timpul tratamentului semnalul complex de stimulare electrică.

Aparatul a fost construit prin mijloace artizanale, deoarece pentru început cei doi inventatori nu s-au bucurat nici de concursul vreunui institut de specialitate, nici de cel al unei întreprinderi de profil. Așa s-a născut generatorul de impulsuri dreptunghiulare cu frecvență prestabilită prin construcție și cu amplitudine ajustabilă în timpul tratamentului. În structura mecanismului a fost inclus un generator de curent constant. Aparatul complet tranzistorizat și alimentat de la o pilă electrică de 3 volți conține electrozi speciali de stimulare electrică ce se implantează prin mijloace chirurgicale în zona de fractură. În funcție de evoluția și consolidarea fracturii, medicul procedează la ajustarea parametrilor de stimulare electrică.

Aparatul a fost folosit în 30 de cazuri, obținîndu-se rezultate cu adevărat spectaculoase. Stimularea electrică a produs fenomene complexe asupra formării calusului, stimulînd crearea osteocitelor (celulele osoase) și determinînd vindecarea rapidă a unor fracturi recente. Aparatul și metoda s-au dovedit extrem de eficace și în cazul consolidării unor fracturi greșit tratate ca și în cazul unor traumatisme cu infecții, ameliorarea dovedindu-se mult mai rapidă decît prin procedeele clasice.

La capitolul excepțiilor între excepții notăm vindecarea neașteptată în patru cazuri de fracturi (două de femur, una de gambă și una de humerus) iar asta după ce respectivilor bolnavi, tratați în alte unități spitalicești, **li s-a propus ca ultimă soluție amputarea membrului fracturat!**

Cu trei dintre foștii pacienți ai medicului Ion Scarbură am avut prilejul să stăm de vorbă de curînd la București. Iată pe scurt declarațiile lor:

Constantin Tafian maistru: La începutul acestui an, un accident de muncă mi-a provocat cea de-a treia fractură de femur. Ruptura s-a produs exact pe locul precedentelor fracturi vindecate. Mi s-a spus că nu mai am șanse de vindecare. Am cerut să fiu trimis în străinătate. În ultimul moment am auzit de doctorul Ion Scarbură. L-am căutat la Brașov și am cerut să fiu operat și să mi se aplice metoda de stimulare electrică a zonei traumatizate. Am stat internat o lună și douăzeci de zile, piciorul s-a refăcut și în curînd se va vindeca complet.

Sergiu Rosenberg, inginer la I.C.P.E.: Un accident de sănius mi-a provocat o dublă fractură. Am fost operat de doctorul Ion Scarbură. Consolidarea traumatismului s-a făcut cu ajutorul aparatului de stimulare electrică. Fractura s-a sudat complet în patru luni.

Vasile Ionescu, medic la Spitalul Brîncovenesc: Datorez medicului Ion Scarbură vindecarea unei grave pseudo-artroze, care tratată pînă atunci prin mijloacele clasice mi-a adus multă suferință. Metoda colegului meu s-a dovedit în cazul meu deosebit de eficientă.

Ce mai face Pavel Kozak?

Cititorilor noştri care ne-au scris şi ne scriu în continuare, solicitînd amănunte şi precizări în legătură cu statutul profesional al dermatologului Pavel Kozak, le răspundem astăzi printr-un scurt reportaj realizat la Clinica experimentală dermatologică a Spitalului Fundeni. În cadrul acestui compartiment medical — aşa cum am mai avut prilejul să o spunem — se desfăşoară, sub patronajul Ministerului Sănătăţii şi în prezenţa unei comisii de specialişti în materie, testarea metodei terapeutice propuse şi experimentate de Pavel Kozak.

La ora actuală, prin grija expresă a ministerului de resort, dermatologul Kozak şi apropiaţii lui colaboratori (un medic dermatolog, trei biologi biochimişti, doi tehnicieni de laborator şi o secretară statisticiană) dispun de un salon cu 20 de paturi, deci de posibilitatea de a urmări în timp şi sub supraveghere permanentă evoluţia sau recesiunea bolii ; de un laborator pentru biopsii şi analize hematologice şi de aparatură medicală pentru efectuarea unor diverse investigaţii de specialitate. În rest, ceea ce ştim sau nu ştim deloc : tratamentul dermatozelor reclamă o anumită dietă alimentară şi o medicaţie corespunzătoare. Substanţele sînt procurate prin farmacia spitalului (şi nu sînt altele decît cele produse de industria noastră de articole farmaceutice), dar administrarea lor se face după o formulă descoperită şi cunoscută deocamdată doar de Pavel Kozak. Mai trebuie să notăm faptul că pentru testarea metodei sale terapeutice, specialiştii vor urmări eficacitatea tratamentului numai în două afecţiuni : în **ihtioză** şi **lupus eritematos cronic**. Totul are loc în incinta clinicii experimentale, tratamentul ambulatoriu fiind temporar exclus.

Evaluarea rezultatelor finale se va face prin respectarea judicioasă a tuturor parametrilor ştiinţifici stabiliţi prin protocolul încheiat între dermatologul Kozak şi Ministerul Sănătăţii. Documentaţia şi probele practice vor include cu alte cuvinte toate investigaţiile clinice necesare. Evoluţia bolii — începînd cu stabilirea diagnosticului şi sfîrşind cu externarea bolnavului — va fi urmărită de către o comisie de specialişti, alcătuită din reprezentanţi de frunte ai şcolii naţionale de dermatologie, cunoscuţi şi recunoscuţi de publicul larg din ţara noastră pentru autoritatea şi probitatea lor profesională. Este vorba de prof. univ. dr. Alexandru Dimitrescu şi şef de lucrări dr. Alexandru Marinescu de la Clinica de dermatologie nr. 2 din Bucureşti şi de conf. univ. dr. Alexandru Bădărău de la Facultatea de medicină din Craiova.

Foarte puţin comunicativ şi, mai cu seamă, deloc dispus de a îmbogăţi reportajul nostru cu date şi păreri personale s-a dovedit a fi interlocutorul nostru principal, tovarăşul Pavel Kozak. Curiozitatea reporterului (care nu este alta decît cea a numeroşilor noştri cititori, pacienţi virtuali ai dermatologului bucureştean) s-a izbit de data aceasta de un munte de tăcere. La fel de puţin receptivi şi sensibili la întrebările noastre s-au arătat şi colaboratorii săi colectivului de cercetare. I-am înţeles şi le-am dat dreptate. În conformitate cu protocolul stabilit, evaluarea strict ştiinţifică a metodei terapeutice folosite de Pavel Kozak nu poate avea loc decît la sfîrşitul perioadei de testare prevăzută în mod oficial.

Vizita noastră a fost, în schimb, întîmpinată cu mult interes şi bucurie de către mai mulţi bolnavi internaţi în clinica experimentală de dermatologie. Trei dintre aceştia au ţinut neapărat să-şi exprime opinia.

— Copilul meu suferă de opt ani de o boală declarată incurabilă, ne declară tovarăşa A.S. Am încercat toate leacurile posibile, am fost pentru tratament şi în străinătate. Nimic. După tratamentul prescris de Pavel Kozak uscăciunea şi descuamaţia pielii au dispărut în proporţie de 90 la sută. Este un adevărat miracol !

Iată, pe scurt, şi declaraţia avocatului Constantin Zlătescu din Bucureşti :

— Boala a debutat în timp ce mă aflam la Madrid. Mi s-a spus că am contractat o eritrodermie simplă şi că boala este incurabilă. O somitate în materie mi-a recomandat să iau un tranchilizant şi să folosesc pentru pansament o cremă specială, dar boala nu a regresat, ci dimpotrivă. În ţară, un specialist mi-a făcut o injecţie şi în loc să mă vindec, întregul epiteliu mi s-a umplut de fulgi. Atunci am apelat la tratamentul tovarăşului Kozak. Am fost internat în această clinică şi după numai cinci zile boala a dispărut aproape cu totul. Am redevenit din pasăre, om.

De o dermatoză dureroasă a suferit vreme de patru ani şi nepotul cetăţeanului Nicolae Anghel din Bucureşti. După numai zece zile de tratament, ne declară acesta, degetele copilului au cunoscut o ameliorare cu totul neaşteptată.

Aceste vindecări spectaculoase — evident chiar şi pentru un nespecialist — nu pot avea însă la ora actuală decît valoarea unor observaţii şi consemnări reportericeşti. Cuvîntul ultim, şi e normal să fie aşa, îl va avea omul de specialitate.

Vom reveni cu o amplă relatare peste aproximativ 30 de zile, cînd după toate probabilităţile va fi externat primul lot de bolnavi şi cînd vom putea, în sfîrşit, să încredinţăm tiparului părerile şi concluziile comisiei Ministerului Sănătăţii, pe cele ale bolnavilor trataţi şi, evident, pe cele ale grupului de cercetători conduşi de dermatologul Pavel Kozak.

LIVIU MAIOR ■

Ei trăiesc în anul 2000

(Urmare din pagina 1)

iţie. Experienţa, simţul special pe care ţi-l dă stăpînirea meseriei te îndeamnă să preferi o soluţie alteia, sperînd că nu te înşeli, şi de multe ori chiar aşa e. Dar niciodată nu poţi fi sigur că drumul ales a fost realmente cel mai bun din punctul de vedere al eficienţei economice şi al realizării tehnice. Pe cînd cu calculatorul... Eu cred că limbajele de programare, în special Fortran, adaptate specificului muncii inginereşti, ar trebui să devină o a doua limbă a omului. Esenţa constă în matematizare. Drept care eu însumi am devenit din nou student, m-am înscris la Facultatea de matematică, fără frecvenţă. Sînt în anul III.

Somn al timpului.

— Unii glumeau pe seama mea. „De ce nu te-ai înscris la Ştiinţe economice ? Ai fi putut parveni mai uşor într-un post de conducere. Pe cînd matematica..."

Dar nu la birouri directoriale năzuieşte tînărul inginer.

— Eu îl văd pe Doru Titus Haţegan proiectînd, peste zece ani, utilaje de automatizare pentru minele noastre nemetalifere — ne spune directorul adjunct tehnic al institutului, inginerul Tudor Gheorghe. Îl văd gîndind la mine automatizate, comandate de la suprafaţă şi supravegheate în toate punctele subterane de camere de televiziune industrială. În galerii vor cobori doar echipele de întreţinere. Va fi mina viitorului.

● Un inginer care refuză să încălzească atmosfera pe banii noştri

Cu inginerul Gheorghe Bara, şeful colectivului Cazane de la Institutul de cercetări şi proiectări de echipamente termoenergetice, filiala Cluj-Napoca, pătrundem într-un domeniu de mare actualitate : „vînătoarea" de energie. Peste zece ani... Dar să nu anticipăm.

— În momentul de faţă — observă interlocutorul nostru — se întîmplă ceva de necrezut : încălzim atmosfera pe banii noştri. Spre exemplu, gazele de ardere de la cuptoarele de forjă — şi cîte nu avem în ţară ! — se evacuează în atmosferă la temperaturi pînă la 1 300 grade Celsius. Am măsurat personal o asemenea temperatură la un cuptor de la „Tractorul"-Braşov şi mărturisesc că, deşi teoretic mă aşteptam la rezultat, realitatea a constituit un şoc pentru mine. Mă gîndeam la cuptoarele industriale, la furnale, pretutindeni unde, ca să spun aşa, se aruncă la coş gazele calde.

— De cînd există industrie pe pămînt se pierde căldură în atmosferă. Care este soluţia modernă ?

— Recuperatoarele de căldură. Ele îşi găsesc aplicabilitate la cuptoarele industriale de orice tip, practic oriunde se arde combustibil cu gaze „eşapate" la temperaturi ce depăşesc 200 grade, limită de la care recuperatorul devine economic, rentabil. La „Tractorul" am reuşit recent să debităm abur tehnologic, deci utilizabil în întreprindere, recuperînd energia metalului încălzit. Experienţa a reuşit, recuperatorul s-a comportat perfect. În iarna aceasta îl vom supune la o probă de şoc : va funcţiona împreună cu cuptorul fără ca proiectantul să se afle lîngă el. Se vor descurca singuri braşovenii ! Şi dacă totul va merge bine, după cum avem motive să credem, ni se va deschide un cîmp de acţiune extrem de vast. Eu peste zece ani aş vrea să prezint o comunicare ştiinţifică despre recuperarea integrală a resurselor energetice secundare.

— Toată lumea vorbeşte de recuperare — remarcă şeful filialei I.C.P.E.T. Cluj-Napoca, inginerul Ion Berindan — dar recuperările efective se realizează lent. Dacă noi am recupera chiar şi zece la sută din ceea ce este teoretic şi practic posibil, atunci... Prefer să nu dau cifre, suficient să spun că ele sînt considerabile. Risipim energie ! E bine că ne gîndim la noi surse de energie, de pildă la cea solară, dar pînă una alta pierdem din vedere ce se petrece la noi în bătătură. Soarele arde de miliarde de ani, stă neclintit pe cer, nu-l cumpăr de la nimeni. Pentru industrie cumpăr cu bani grei combustibil, care, după cum v-aţi convins, se pierde în parte pentru încălzirea atmosferei. Noi, cei de la filiala din Cluj-Napoca, lucrăm la recuperatoare mici. Să nu vă înşele denumirea, ele vor putea fi utilizate, în perspectivă, şi de giganţi ca Întreprinderea de maşini grele Bucureşti, „23 August", „Griviţa roşie", la Reşiţa, oriunde funcţionează cuptoare de forjă. Aceasta ar constitui un important pas înainte.

— Eu privesc şi mai departe — continuă Gheorghe Bara. Aş dori să contribui la rezolvarea, pe căi noi, şi a unei alte probleme : recuperarea resurselor materiale secundare din combinatele de prelucrare a lemnului şi a resturilor menajere. Îmi dau seama, ca inginer, de rezervele de energie care zac nefolosite în mult dispreţuitul gunoi. Ştiu că şi la noi în ţară se fac cercetări, s-au obţinut rezultate, dar dată fiind imensa varietate a resturilor, a gunoaielor din gospodării rezolvările tehnice sînt şi ele extrem de diverse.

● Spre viitorul mirific al informaticii, via Zalău

Viziunea despre lumea de mîine a inginerului Mihai Popovici şi a matematicianului Ioan Oprea, analişti în colectivul de cercetare Limbaje, modele matematice şi pachete de programe din Centrul teritorial de calcul electronic Cluj-Napoca, este legată de pătrunderea masivă a calculatorului electronic în viaţa de fiecare zi. Teleprelucrarea datelor — domeniu în care Mihai Popovici şi-a adus de pe acum o contribuţie valoroasă — va permite utilizarea calculatoarelor cu aceeaşi uşurinţă, poate, cu care azi ridicăm receptorul telefonic. Dealtfel, înseşi datele de la şi spre calculator vor împrumuta calea firelor telefonice.

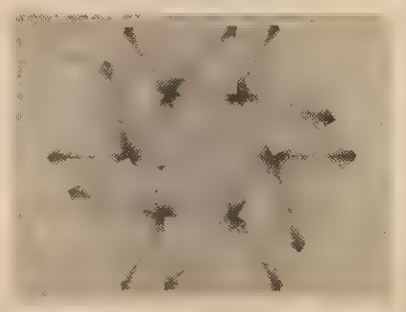

FLORIN MAXA. Din ciclul „Metamorfoze"
Grafică de calculator

Mihai Popovici :

— Prin instalarea unor terminale şi conectarea lor cu un calculator central de mare capacitate şi cu o reţea întreagă de minicalculatoare, eu, asemenea multor altor specialişti, consider posibilă şi necesară cea mai largă difuzare a informaticii. Şi aceasta, în viitorul apropiat. Terminalele se vor afla îndemîna proiectanţilor, chiar lîngă planşetă, pentru „dialog"; le vom regăsi în laboratoarele de maşini electrice şi de chimie ale politehnicii clujene, la sediile catedrelor universitare, în săliile de lectură — unde vor furniza instantaneu informaţii bibliografice exhaustive — în agenţiile C.E.C. şi la tot felul de ghişee, unde azi se stă atît la coadă, în săliile de clasă din liceele de informatică, unde elevii îşi vor rezolva la calculator temele pentru a doua zi. În fabrică, magazinerul, cînd primeşte o piesă, o va înscrie, prin terminalul de lîngă el, în memoria calculatorului. Pe fluxul tehnologic, acolo vor arăta ce pot aceste terminale : cînd maistrul va primi sau va distribui un bon de lucru va fi informat şi calculatorul. Practic, el va fi ţinut la curent, dacă mă pot astfel exprima, cu fiecare schimbare survenită în procesul de producţie, pe care-l va urmări chiar în desfăşurarea sa şi în care va interveni, după necesităţi. Nu după ce totul s-a încheiat şi cînd nu-i mai rămîne altceva decît să prezinte un bilanţ, e adevărat foarte exact, dar tardiv.

— Cu ce s-ar compara această reţea de terminale şi minicalculatoare plus calculatorul central ?

— Cu un sistem sanguin. Cu diferenţa că subunităţile sale nu comunică doar cu inima, cu calculatorul central, ci şi între ele. Aş vrea să contribui la proiectarea unei astfel de reţele informatice chiar aici, la Cluj-Napoca...

...Unde există prefigurat, în mic, un astfel de sistem. Întreprinderea de lubrifianţi, şi produse petroliere din Cluj-Napoca „acoperă" şapte judeţe din Transilvania. Ea dirijează numeroase depozite mari, în fiecare din acestea perindîndu-se 10—20 produse. Or, permanent centrul trebuie să cunoască disponibilităţile din fiecare punct şi posibilităţile de redistribuire de la un depozit la altul, pentru a satisface cererea fluctuantă. Evident, realocările trebuie să se desfăşoare cu cît mai puţine cheltuieli, deci optimizat.

— Instalăm terminale în 17 puncte — explică inginerul Popovici — conectate între ele şi cu Centrul teritorial de calcul electronic din Cluj-Napoca. Sistemul este în curs de implementare şi el reprezintă un prim pas către Banca de date şi prelucrarea „on line", adică prelucrarea datelor în timp util, în plină desfăşurare a procesului urmărit de calculator. A fost o muncă de pionierat, iar întreprinderea respectivă şi-a asumat un anumit risc. Dar doar astfel se deschide calea către nou ! În acelaşi context, să amintesc că un terminal greu, inteligent, se va instala în curînd la Oficiul de calcul judeţean din Zalău, astfel încît ei îşi vor rezolva problemele apelînd „prin telefon" la calculatorul din Cluj-Napoca, fără a mai fi nevoiţi să încarce foile de calculator în maşină şi să facă dese deplasări la centrul nostru. Iată cum, puţin cîte puţin, prinde contur reţeaua informatică despre care vă vorbeam.

● „Acesta e hăţişul, aceasta e realitatea"

Cu Ioan Oprea rămînem tot în lumea informaticii de mîine.

— Eu mă gîndesc ca în viitorii zece ani să creez modele matematice mai adecvate realităţilor economice. Este o problemă actuală pe plan mondial. Matematica, tocmai datorită rigurozităţii ei, se adaptează uneori mai greu complexităţii şi neprevăzutului vieţii economice. Îmi povestea un coleg revenit dintr-o călătorie de studii în Occident că în biroul directorului unei mari bănci a citit cu destulă uimire următorul „anunţ" : „Există trei căi sigure pentru a da falimentul. 1. Pierderea la ruletă a fondurilor firmei. 2. O conducere incapabilă. 3. Informatica". Nu era o simplă glumă, fiindcă banca respectivă, prin fuzionarea cu o altă instituţie de credit mai puternică, s-a văzut silită să adopte sistemul informatic al acesteia din urmă şi, ca urmare a acestei schimbări, aproape că a ajuns în pragul falimentului. Nu fusesră de vină nici matematica, nici informatica, ci modelul matematic prea perfect, prea sofisticat pentru a răspunde cerinţelor reale ale băncii în cauză. Şi noi am avut experienţe întrucîtva similare. Pentru o fabrică de confecţii şi tricotaje cu ciclu de producţie scurt din oraşul nostru s-a conceput un sistem informatic perfect. Dar culegerea datelor din producţie nu ţinea pasul cu calculatorul electronic şi nici sarcinile neprevăzute nu se încadrau în structura matematică riguroasă. Şi la Craiova s-a întîmplat acelaşi lucru cu un sistem informatic destinat unui grup de întreprinderi. Sistemul s-a dovedit a fi prea pretenţios, reclamînd un nou stil de lucru, pentru care întreprinderile respective nu erau pregătite. Repet, problema se pune în termeni oarecum similari şi aiurea. Soluţia constă în a adapta matematica vieţii şi nu invers.

Ideea lui Ioan Oprea este, în esenţă, simplă. În prezent, prin modelarea matematică se urmăreşte optimizarea unui singur criteriu economic, celelalte — de pildă disponibilul de mînă de lucru, consumul de materiale, productivitatea etc. — reprezentînd aşa-numitele restricţii, cadrul dat înăuntrul căruia acţionează modelul şi căruia el trebuie să se conformeze şi din punct de vedere matematic. Nu se poate prevedea, de exemplu, un consum de materiale superior celui prescris prin plan. Tînărul matematician doreşte să elaboreze un model mai flexibil, care să ia în considerare concomitent şi să optimizeze, în limita posibilului, cinci sau şase indicatori : producţia netă, cheltuielile la mia de lei fonduri fixe, productivitatea muncii raportată atît la muncitor cît şi la utilaje, necesităţile de export etc. „Acesta e hăţişul, aceasta realitatea!" — exclamă Ioan Oprea. Modelul preconizat va putea fi adaptat de însăşi conducerea întreprinderii necesităţilor de moment şi de perspectivă.

Peste zece ani? Poate. Nu termenul contează şi nici chiar reuşita în sine, ci căutarea.

De aceşti ţineri se va mai auzi. Se va auzi fiindcă toţi aceştia, într-un sens, au şi păşit în anul 2000.

SUB ZODIA CIVILIZAȚIEI SOCIALISTE

Un oraș și o uzină

OȚELUL ROȘU

SUB ZODIA CIVILIZAȚIEI SOCIALISTE

Nume de oraș, nume de uzină, nume de materie ce curge incandescent, popas al Bistrei între masive muntoase, Poiana Ruscăi și Țarcu-Petreanu, inimă a inimilor începuturilor, Sarmizegetusa și Tibiscum, vatră de istorie multă, vatră de foc etern și pară roșie, pilnie și punte, leagăn și horă, baladă și doină, cuptor și dogoare — acesta e Oțelul Roșu ; urbea, toată cîtă e, stă pe stinga Bistrei, cu ea de mînă și se știe alături, veșnic împreună, apă și lemn, lemn și metal, metal și piatră,—piatră și om ; pe dreapta rîului e uzina, colosul, cu spinarea și neagră și roșie, fum și căldură, spartă de turle ce încălzesc cerul cu oscuri de munte înfipte de-a pururea într-însul.

Orașul e mic, nu cît un degetar, ci cu 12 000 de suflete ; uzina e mare, nu cît o cetate, ci cît urbea. Sa, cu 5 500 de oțelari. Orașul și uzina stăpînesc Valea, o apleacă încoace, spre muncă și piață, de la Caransebeș pînă la Hateg, trecînd prin Obreja, Glimboca, Poarta, Bouțari, Marga, Măru, Bucova, Cireașa, Borlova, Zăvoi, taz — ce sunet de fluier !, ce lacrimă de talangă ! Și înăltimile din jurul rotund al ochilor au căpătat nume străvii, ba dure, ba dulci, ca apele ce rontăie sau mîngîie pietrișul : Calova, Mijlocina, Gogeana, Clooza, cu vestita Poiană a Bradului, ca să fie acolo sus, împăcare a cetinei tot verde cu rodul întrus ce îndrăznește să suie și să moară în poale doar albe de Muntele Mic — Poiana Mărului !, cu aer întremător și pîrtii de lumină pură, scursă din urcușul unei ripe domoale, ea însăși „botezată" de începuturile nu chiar anonime : Valea Scorilei !, poate Valea lui Decebal !, moșul nostru, și, sigur, Valea din care curge și numele cel bătrîn — rostit încă solemn — al orașului și al uzinei — Acmonia !

Oțelul Roșu e oraș din '60 și așezare de anî cei puțin două mii. Mic, dar plin de probleme ale zilei de azi, ale zilei de mîine, adică ale sporului : blocuri, școli, spital, poștă, spotîl comerciale, rețea energetică, aprovizionare, gospodărire comunală, apă, drumuri, lacuri.

Oțelul Roșu e uzină din 1795, de cînd începe, și se scrie, extrageroa fierului, direct din minereu, prin cuptoare catalane ; din '795, dar Acmonia grăiește de virste milenare, dovedite cu trăinicia fierului, plumbului, cuprului, argintului, lemnului, marmurei, toate ale omului cu văi ecolo.

În nici o altă localitate a țării simbioza oraș-uzină și uzină-oraș nu merge, ca la Oțelul Roșu, pînă la indentificare ; aflu — și nu mă mir — că, economic, uzina înseamnă, în oraș, 99 la sută. Nouăzeci, și nouă, cu virgulă ! De aceea, cînd se spune Oțelul Roșu, se spune întregul adevăr al firii și firului Văii Bistrei și o parte concretă din starea înaltă a siderurgiei românești.

Ieșim — sau intrăm — în oraș și în uzină împreună cu cîțiva studenți-candeleri, stăpîniți de pasiunea scrisului (și a cititului). Ne-a invitat, în Vale, știutul „șef" al Oțelăriei reșițene, sub a cărui conducere și pricepere s-a atins în capitala județului Caraș-Severin recordul, istoric, de un milion de tone anual, inginerul Antonică Dijmărescu, acum directorul Oțelului Roșu (întreprinderea), însărcinat să vegheze la ascendența celor eficiențe economice și calitățil metalului produs aici. Din acest util contact cu omul și cu producția, specialiștii de mîine încearcă să dovedească, acum, un mad de integrare în viața și munca de toate zilele dintr-o uzină și dintr-un oraș, Oțelul Roșu, care, în '78-ul de curînd scurs în amintire și arhivă, a raportat — în plus față de anul dinainte — 110 000 tone de laminate, 50 000 tone oțel, 350 de milioane lei la producția globală (cît producția anului 1958 !), iar exportul a crescut de trei ori, producția netă, cu 70 milioane, productivitatea muncii — cu 15 la sută.

Faptele au nume de oameni. Despre cine să scriem?

Poate despre Ilie Lozăr, om tînăr, cu trei urmași — fata cea mare s-a născut chiar de Ziua metalurgistului, în '75 —, fost formar-turnător la Combinatul Siderurgic Reșița, acum secretar al Comitetului orășenesc de partid, primar la Oțelul Roșu, care speră ca întrebării „ce va fi urbea pe care o conduce în anul două mii ?" să i se răspundă cu o metaforă „o devenirii : municipiu !

Poate despre numitul mai sus și știut dinainte, Antonică Dijmărescu, născut, ca și Ilie Lozăr, tot într-un luîie fierbinte, dar în Birsești Gorjului, de unde, absolvent de liceu, numai premiant, cu oase mai și inimă tare, cu coloana lui Brâncuși sădită în trup prin fereastra clasei sale, s-a calificat în electricitate, apoi s-a înscris la Facultatea de metalurgie, încheind-o întîiul, printr-o teză neuitată în arhive („Proiectul unei secții de furnale pentru 3 500 000 tone fontă"), om și muncitor instruit și călit la școala celebrului furnalist Petru Sfercocea, Erou al Muncii Socialiste ;

Poate despre Iulian Mustață, secretarul comitetului de partid din uzină, fecior de țărani din pusta bănățeană, de la Cheveres, venit în Valea Bistrei să asude pentru piinea vieții sale și pentru oțelul țării sale, cel care nu poate uita solopeto îmbrăcată ca hainâ duminicală și prea lustruitele cizme de cauciuc, mirajul radioului sau al bicicletei, he-hei, motocicletă sau televizor aveau doi-trei, pe care nu îi invidia nimeni, ci ăsta era semnul idealului tuturor, cînd s-o putea ;

Poate despre Nicolae Lațcu III, cu un moș pădurar, întîiul, cu tata muncitor la laminorul de tablă, al doilea, și el, al treilea, din 1940 în uzina de topit sărăcie, domiciliat tot în Glimboca, asemenea predecesorilor, „paore" ocasă, muncitor la Oțelul Roșu, om bun ca soarele de mai, cu vorbă de gugulan fălos, șchiop de un picior, nu din război, ci din muncă ;

Poate Ion Frățilă, doctor, de treizeci de ani în slujba sănătății populației din Vale, la început doi medici, acum 28, care va apuca să dea prima injecție în 1981, în Spitalul orășenesc, acum șantier;

Poate despre cineclubul „Oțelul Roșu", cu proiecții proprii de aproape două decenii, cu pelicule gîndite și iscălite de doi „pionieri" ai amatorismului : Emil Mateaș și Paul Kovacs, citeva fiind laureate ale Festivalului național „Cîntarea României" ;

Poate despre Ilie Lințu, Erou al Muncii Socialiste, în a cărui carte de muncă — ajunsă la ultima filă a virstei, la pensionare — sînt înscrise toate meseriile posesorului : ajutor tăietor, curățitor de lingouri, muncitor la pregătirea grafiilor de turnare, topitor, oțelar, maistru, campion al șarjelor rapide, care, dacă e să plîngă din senin, plînge după neuitatele nopți de Anul nou, și acum trăite în mezul muncii; să audă și sirena uzinei și clopotele de la cuptoare și fluieratul locomotivelor și soneriile macaralelor și La mulți ani-ul artacilor săi ;

Poate despre Maria Szabe, bobinatoare la atelierul electric, una dintre primele femei — încă din 1953 — care s-a încumetat să intre în uzina bărbaților și, acum, are argumente clare să afirme, scurt și răspicat : La Oțelul Roșu nu există oameni-minune. Minune sîntem noi, toți, laolaltă. Și se dă ca exemplu, de dascăl, aproape întrecut în meserie de mai tinerele colege Elena Șușară, Cristina Rădulța, Anna Lozer, pricepute și la muncă și la croșetă ;

Poate despre Achim Nica, neîntrecutul doinitor, om cu glas de aur, muncitor, în trei schimburi (!) la Oțelăria electrică, unde murmură cîntecul vieții sale, de care-i plină țara, cîntecul satului său și natal și de domiciliu : La Obreja-ntr-o grădină / O prins doru rădăcină ;

Poate despre Alexandru Pop, șef al atelierelor mecanice, care la 1 ianuarie a împlinit 38 de ani de muncă neîntreruptă în aceeași secție, în aceeași uzină, el, nenea Sandu, cel care s-a mirat ca nimeni altul cînd prima femeie a devenit lăcătuș — acum sînt 86 numai în atelierul său —, fericitul tată de student medicinist, omul convins că deviza muncii sale e scumpă ca lumina ochilor : calitatea și eficiența ;

Poate despre Iulia Teremia, Alexandru Chiser, Norbert Taugner, Giovani Smaranoti, Francisc Molina, citiva dintre „sufletiștii" muzeului uzinei — punte peste timp, sudură a generațiilor —, inaugurat la 30 Decembrie 1978. de față fiind și ultimul din lista de sus. Primul, prunc, într-o fotografie din 1892, la 11 ani, cînd intra ucenic și făurar în Ferdinand-ul de altădată ;

Poate despre..

În fotografii : Antonică Dijmărescu, directorul uzinei, Alex. Pop și Gh. Dincă, Ilie Lințu, Erou al Muncii Socialiste, și primarul Ilie Lozăr

Cea mai mare bucurie

La unul dintre cuptoarele Oțelăriei Siemens-Martin, cineva bate cu mult zel un clopot. Oameni în salopete se îndreaptă spre oala de mărimea unei camere în care se va scurge oțelul. Un muncitor îmi zîmbește. Mă apropii, îmi zice ; „Mă cheamă Crețescu Nicolae. Iată o nouă șarjă : 70 tone de oțel. Prin 1950, cuptorul dădea doar 25 de tone. Pe atunci aveam 14 ani și eram ucenic".

Un oțelar tînăr, subțire, dar vinos, un Hercule în brațe, apucă vergeaua de metal și lovește ferm, ținînd, în orificiul de evacuare. O dată, încă o dată, la fel de puternic. Un altul, mustăcios, apucă, cu un fel de lopată, fărîmele ale căror grade Celsius fac aerul să se involbureze și le aruncă alături. „Primul lucru pe care l-am învățat — continuă Nicolae Crețescu — a fost cum merge flacăra în cuptor, lungimea și culoarea ei. (Vergeaua este apucată acum de un oțelar cît un munte. Lovește scurt, pe îgheab în sus.) Flacăra trebuia să fie, cum să vă spun, albă. Acuma vezi totul pe tablou, îți zice mașina, nu e nici o filozofie. (O lumină ireală se revarsă în îgheab, pe vergea, spre fața omului-munte. A pornit vina de oțel ! Mă sperii. Un moment pare că suflarea secției s-a oprit ; cu toții privesc închidul luminiscent care se scurge într-o oală imensă.) Noi, ăi mici, trăgeam cîte doi la lanțuri, ca să ridicăm ușa cuptorului... Și se lucra mult cu cleștele, cu barosul, cu ranga... (Spre deosebire de fluviul uman care, la capăt de schimb, se revarsă pe poarta uzinei, la cuptoare se grăiește arareori. Vorbesc gesturile.) Noi știam că barosu-l baros, am făcut profesionala. Aici erau maiștori bătrîni, care ziceau : bățiete, adă un șlec. Adă, adă !, dar nu știam ce-l ăla șlec ; sau : fugi după o roabă de fîț — fîț e temperatura din cuptor, arderea. El glumeau, noi ne rușinam. (În cuptoare, oțelul fierbe. Clocotește. Prin ferestruica din ușa masivă se pot vedea, cu sticlele vinețli de pe caschete, zeci și sute de vulcani nărăvași.) Pe atunci, meseria se fura. Trebuia să te ții scai de cei pricepuți, să prinzi tot ce fac. Unii mai aruncau cîte un pumn de feromangan în șarjă. (La cei 42 de ani, Nicolae Crețescu e specialist în elaborarea oțelului, dovadă că a prins secretele moșilor dinainte. Podul rulant își apropie cîrligele de urechile oalei. Lumina, fumul dau o impresie stranie, de minune.) E bine astupat, Birsă ! Să nu pierdem strop de oțel. De l-ar drămui și cei ce-l prelucrează ! Noi, oțelorii, sîntem tare zgîrciți. O știu bine, că am trecut prin toate sectoarele oțelăriei... Mindria mea ? Prima șarjă de oțel "40 C 10" s-a dat aici la noi, prima din țară. Cea mai mare bucurie ? În septembrie 1971, cînd, la sărbătorirea a 175 de ani de foc continuu la Oțelul Roșu, tovarășul Nicolae Ceaușescu m-a decorat cu Ordinul Muncii clasa I. (Cu gesturi eliptice, un oțelar indică macaragistului cîteva mișcări, așa încît cuva să se suprapună exact pe forma de turnare. Tija se ridică și țîșnește, sfîrîind, un fir de oțel.) În septembrie 1978, iubitul nostru președinte a revenit în uzină. A fost mulțumit că de la 256 000 tone oțeluri-carbon, în 1971, am ajuns, așa cum ne-a indicat, la aproape 500 000, iar la laminate producția s-a dublat. Ce să mai zic ? Noua platformă — cea de-alături — atinge o productivitate a muncii de jumătate de milion de lei pe muncitor. (Pe fețele oțelarilor de la vești tinărul Siemens-Martin — zimbete ; în formele de țagle — oțel încă fierbinte.

Fotografie de ION PREDOȘANU ■

La un cuptor sună clopotul. O nouă șarjă. Aș putea începe un nou reportaj. Podul rulant se pune în mișcare. Cineva fluieră. Prin sticlele de coblat, oțelarii salută vino de metal. Dau să plec.) Cum ?! Vreți să scrieți în presă despre noi ?! Dacă vi se pare interesant...

Timpurile muncii

Podul care duce dincolo... Un simplu pod de beton leagă orașul de inimo și rostul său — de uzină. Nicăieri, ca la Oțelul Roșu, din cîte cunosc, un pod nu măsoară mai fidel cadențele timpului, adată cu șuvoaiele de oameni care, la intervale exacte, de zi și noapte, trec dintr-o parte în alta a existenței, de la muncă la odihnă. De acolo, de pe beton, Inimplarea mi l-a destinat drept călăuză pe tinărul (are 33 de ani) inginer Ion Boran, șef al atelierului laminoral de platine. M-a privit — mi se pare — chiar prietenește. Are o biografie liniar ascendentă : originar din Marga, liceul aici, facultatea de metalurgie la București, stagiatura la laminorul „la rece", apoi la „tehnic" și, acum, la laminorul acela, de la 1 aprilie '73. „A fost o păcăleală ?" „Nu. Un act de mare incredere. Doar că mi-am păcălit emoțiile. Pe atunci, atelierul era cel mai mare compartiment al uzinei și, datorită unor deficiențe organizatorice, nu-și făcea planul" „Și ?!". „Trei ani consecutiv am fost fruntași în întrecerea socialistă pe întreprindere. Am fost primii care am introdus acordul global. Din august '77 — șef al atelierului de platine". „Tot la greu ?" „Erau restanțe de 11 000 tone la sortimentele de platine". „Și nu mai sînt ?" „Nici vorbă ! Avem o depășire de 3 100 tone". „Pot bănui că sînteți făcător de minuni". „Poate oamenii. Îi vedeți transpirînd, numai ochi și urechi la transformarea lingoului în platine". „...". „Unii mă întrebabă de locuință, de însurătoare, alții unde să-și dea copiii la școală, alții că s-au certat cu soacra. Sub hainele astea îngrețe de oxizi bat inimile de aur". „Sau de platină". „Numai că platinele noastre sînt dreptunghiuri metalice care vor fi transformate în tablă". „Aveți și vorbe ?" „Numai cînd încerc să-i trec în alte schimburi. Lucrează în cealaltă secție, trezindu-se într-o zi, pe care n-o mai ține minte, că știe pe de rost toate fazele din secție. Și a convins ! La fel a învățat tainele laminoarelor II și I, lucrînd direct la tăiat tablă, la deslipit, la decapat. Palmele sale — o hartă a muncii cu fierul dur — luceau.

Seara tîrziu, după ce se închideau porțile liceului seral, se întorcea acasă, să-și vadă copiii crescînd. Fiul cel mare era pionier pe cînd el absolvea școala de maiștri, iar mama se dovedește o vrednică fochistă.

De doi ani, Pavel Nicolaescu este muncitor specialist, maistru la schimbul I, laminorul de tablă, unde se ocupă de : funcționarea cilindrilor, urmărirea pe șarje, aprovizionarea laminorului, dar mai ales de cei 70 de oameni pe care îi are alături de inimă și gîndul de zi cu zi. Nu poate să vadă o mașină zăcînd în lipsa stăpînului, atunci, maistrul o preia și o strunește, „la muncă, hei, nu sta cu brațele-n sîn, că nu ești din carne și oase, co leneșul care te-a părăsit, ci fier, prunc nostru" — așa cred că vorbește, singur, primul meu erou de reportaj, comunistul Pavel Nicolaescu, despre care îmi place să cred că este pur și simplu un erou al muncii socialiste.

E greu nemurirea, mi-am zis, văzîndu-l. Și cuvintele au pornit să curgă din inima mea, închinîndu-le versul meu tinăr, curat:

Pogoară cu mine zgîriindu-ți tălpile
de pietrele aspre-ale istoriei
mai este pe-aici polenul
de ani mulți, două mii
ca bănuți de ceară
amară
povirniș printre sulițl
dind cerul de-o porte
din pămînturi țîșnește înalta văpaie
și omul, alături, spinarea-și îndoaie
e greu nemurirea
născută-n cuptoare
le-mpurpură ochii cu lacrimi
de soare
Mai pogoară cu mine zgîriindu-ți
tălpile
să culegem aceste fructe de foc
semințe fertile de lumină
e greu nemurirea
privește Bistra cum curge
de-o pururi

În dimineața zilei noastre de muncă, directorul Dijmărescu, prezentînd întreprinderea pe care o conduce, ne zicea că e de văzut și vechiul și noul. Vechiul — cuptoarele Siemens-Martin. Noul — platforma industrială creată la indicația tovarășului Nicolae Ceaușescu cu prilejul vizitei de lucru din septembrie 1971, cu, acum, o modernă oțelărie electrică cu instalație de turnare continuă, care a dus la dublarea producției de oțel, un laminor de 550 mm.

Și iată-mă la Oțelăria electrică. De cum am intrat în hală, m-am simțit cît un purece. Eram străin, derutat, naiv, emoționat. M-a înțeles, ca un om bun ce e, maistrul principal al atelierului de turnare, Alfred Schwerin : „Aici e turnătoria, dincolo e atelierul de elaborare, apoi laminorul". Urcăm pe o scară metalică pînă în cer. Văd patru fire de foc. Aflu : odată pătruns în cristalizator, oțelul trece din starea lichidă în cea solidă. E prima lază de răcire a materiei nou-născute. Iarăși, maistrul Schwerin mă vede descumpănit : Pe turnul rotitor, cel de colo, se așază oala de turnare. Oala vine de la cuptoare, pusă la număr, electrice, cu arc, două de cîte o sută de tone, alte două pe jumătate. Nici nu visam să muncesc la o tehnică atît de înaltă. Eu am început munca în '48, la naționalizare, pe platforma veche. Rănile războiului nu erau vindecate. Am fost prim-topitor — ce muncă minunată ! —, iar din '71 sînt maistru cu școală. Îl vedeți pe cei patru : Ioan Dicu, Vasile Manole, Ioan Petan, Romică Cocir ? (Îi vedeam, dar nu-i deosebeam). Am fost cu ei în străinătate, la specializare. Brici nu alta ! Cu ei am iscălit prima turnare pe instalația asta, în martie, acum trei ani. Tot în '76, dar în noiembrie, a pornit și a doua. Premieră națională : turnarea continuă ! Nu vă pricepeți ? Văd... Avantajul esențial al noului procedeu : înlocuiește un laminor ! Apoi se pot turna, în secvențe, mai multe șarje, la lungimea sau secțiunea dorită, adică programată. Și se elimină defectele de turnare, prin îmbunătățirile la sistemul de răcire secundară, defecte cum ar fi : crăpături marginale, rombicitate. (Scriu totul, să nu le-ncurc. Maistrul s-ar supăra, poate. De ce nu-mi spune că e decorat cu Ordinul Muncii clasa I ? Că soția munceste tot în uzină, că băiatul lor e elev la Liceul de metalurgie, într-a zecea ? Iar eu, începător într-ale gazetăriei, să-i spun că scriu abia al treilea articol?! Că primul a fost despre pionieri, al doilea despre culturiști ? Să-mi vorbească și despre fotbal, că a jucat, aflu, la „Metalul"). În 1979 avem sarcini mari : o producție lunară de 30 000 de tone, cu 30 la sută mai mult ca în anul trecut ! Dacă e mult ? E necesar !

Omul biografiei sale sau despre „invențiile Dincă"

Aflu că în urmă cu 28 de ani Oțelul Roșu era un sat. Nici o stradă nu era pavată, casele erau mărunte și Gheorghe Dincă, absolventul Academiei comerciale, repartizat aici, primea un pat într-o baracă (e bine să știe mofturoșii de acum), o salopetă nouă și o pereche de cizme din cauciuc pe care le purta și duminica, de frică să nu-și piardă prin drumurile desfundate singurii pantofi de oraș. Nu îi era frică de muncă și se gîndea că, oricum, nu îi va fi mai greu decît pînă atunci. Căci astea se petreceau în anul 1950, iar Gheorghe Dincă nu voia să-și mai amintească de anii de școală, nici cum și cît mîncase, nici ce haine purtase înainte. Era cel mai mare copil al unei familii de plugari săraci din satul Valea Izvorului, Mehedinți, mai avea acasă cinci frați de ajutat...

A învățat secțiile pe de rost. A văzut că munca era grea, chiar prea grea ; laminoarele se acționau cu funii, lingourile se prindeau cu cîrlige și erau ținute pe brațe, accidente se întîmplau, dar țara cerea reconstrucție și reconstrucția — metal și tăiniciie. Și în contabilul cu școală înaltă s-a aprins patima fierului și a cuptorului nestins ! Zilele și le petrecea între cuptor și caja de laminare, serile și nopțile — citind. Așa s-a născut, de la practică la teorie, de la teorie la practică, procedeul de îmbunătățire constructivă a regimului termic de încălzit semifabricatele în platine. Și asta pentru că a învățat de la muncitori și a vrut, ei Gh. Dincă, să aplice cele aflate în cărți sofisticate. Apoi : raționalizează regimul de treceri ale tablei prin cilindri, apoi : introduce mecanizarea și la atelierul de zincare a tablelor. Din inovație în inovație, din invenție în invenție, inginerul metalurgist Gheorghe Dincă începea să-și confunde biografia cu anii cei noi ai uzinei. Și ai orașului. Se căsătorise între timp, cu o... contabilă. Au o fetiță. Cîștigase bani mulți, se mutase în casă nouă. Baraca de început se mai vede într-o peliculă a cineclubului. Sotul devenise oraș !

O nouă invenție „Dincă" : folosirea la elaborarea oțelului, a brichetilor de minereu cu resurse secundare feroase ; prețul oțelului se reduce cu 30—35 la sută ; procedeul se extinde în întreprinderi similare ale țării, iar economistul devine, pe rînd, șef al laminorului de tablă, inginer șef, șef al oțelăriei electrice ,iar de doi ani este mai marele întregii producții din întreprindere, asigurînd, cu colaboratorii săi, programarea, pregătirea și urmărirea întregului proces tehnologic al roșului oțel, cu zeci de mii de poziții.

La cei 55 de ani de viață, Gheorghe Dincă știe uzina pe dinafară, ca pe propriile sale buzunare, „chiar mai bine" — întărește directorul Dijmărescu.

Acord deschis

Aici se încheie reportajul realizat de membrii cercului de presă de la Casa de cultură a studenților din Timișoara. Am ales un oraș mic — cu o uzină mare — pentru a ne convinge de problemele sale majore, două, în simbioză perfectă : munca și viața, acum, la cîteva zile de la intrarea, fermă, în anul IV al cincinalului revoluției tehnico-științifice. Mulțumim pentru ajutor conducerii întreprinderii, directorului el, inginerul Antonică Dijmărescu, care, prin crezul rostit la Tribuna socială a revistei „Flacăra", ne-a lansat o invitație la cunoaștere, la confruntarea vorbei cu fapta. Care, s-a demonstrat, sînt una !

Au colaborat : Constantin Mărăscu, Valentin Vișan, Emeric Szekely-Rezo, Dumitru Guglă, Ioan Băcălete, Rodica Tărțău, Daniela Gheorghiu, Adriana Ponețchi, Milan Petrovici, Cătălin Isman, Iosif Berwanger, Nicolae Pătruț.

A dat, gazetărește, o mînă de ajutor :

TEODOR BULZA ■

Un gen muzical

la vremea marilor schimbări:

OPERA

Cînd am fost săptămîna trecută într-o dimineață la Opera română din București, acolo se repeta **Conacul cu stafii** de Stanislaw Moniuszko în vederea premierei, întîia din acest an. O atmosferă de lucru intens într-un climat de exigență creatoare, care contrazice imaginea devenită oarecum clișeu în gîndirea unora, că „la operă nu se petrece nimic", totul fiind cufundat într-o viață moleșită și dulce. Cu toate acestea, repetițiile la care am asistat, desfășurate cu seriozitate și profesionalism, nu ne-au îndemnat să credem că nu există totuși o problemă a operei, că opera, în general, la noi și pe aiurea nu se confruntă cu o situație specială. Deși publicul este în creștere ca număr în ultima vreme, lucru explicabil și de sosirea anotimpului rece, totuși cei care frecventează opera din București nu umplu sala de spectacole niciodată, așa cum se petrecea în urmă cu zece-cincisprezece ani, cînd a pătrunde acolo era pur și simplu un privilegiu. De la începutul stagiunii actuale și pînă azi au fost date 113 reprezentații la sediu. Media de spectatori a fost de 553 la fiecare spectacol, ceea ce înseamnă că nu se realizează procentul de 65%, cît prevede planul. În repertoriul actual figurează patru opere și trei balete în premieră, ceea ce ar fi dacă nu bine, în orice caz mulțumitor. De fapt, dacă le numeri cum trebuie, sînt doar trei opere și două balete, două spectacole avînd o situație specială: unul este dedicat unui eveniment istoric și deci va avea loc în cinstea lui Iar altul, o seară de balet pe muzică spaniolă, seamănă mai mult a improvizație.

Opera a fost multă vreme un gen deosebit de popular, la noi ca și în alte părți. Ce s-a întîmplat cu acest gen muzical ? E vorba de un impas trecător sau de un proces ireversibil, la a cărui recrudescență vom asista neputincioși în acest sfîrșit de secol ?

Cu astfel de întrebări și cu multe altele ne-am adresat în primul rînd directorului Operei române din București, criticul muzical PETRE CODREANU. L-am întrebat mai întîi dacă OPERA ESTE UN GEN DEPĂȘIT.

— Dacă vrem s-o facem ca înainte, este un gen depășit. Dacă vorbim despre creație, ea trebuie să fie o emanație a spiritualității zilei de azi, cu mijloacele zilei de azi. Eu sînt reticent față de doleanțele uneori exprimate chiar și de critică, de modernizare cu orice preț a vechiului repertoriu. Cred, și s-ar putea să mă-nșel, că patrimoniul de operă clasică și romantică, de pildă, trebuie să fie înfățișat pe scenă în trăsăturile lui fundamentale. Fără „modernizări" care să contravină mentalității și idealurilor artistice și morale care au generat lucrările respective. Din acest punct de vedere s-ar putea spune că patrimoniul de muzică veche aparține unui „muzeu sonor" și am convingerea că orice tezaur este un bun al trecutului dar și al prezentului.

— Cu condiția ca el să fie interpretat potrivit sensibilității de azi, am accentuat noi. Altfel, ar însemna o atitudine pasivă. Nu putem pretinde înaintașilor să fi gîndit și pentru noi. Credem că o parte a publicului — în special tineretul — nu vine la spectacolele de operă tocmai datorită respectului exagerat acordat tradiției de către această instituție de cultură. Montările ar trebui modernizate, ar trebui descoperite înțelesuri contemporane în opere vechi și evidențiate tocmai acestea, pentru a tulbura pe cei de azi cu întrebări cu care ei înșiși se întîlnesc.

Dar ce sensuri contemporane să descoperi în **Trubadurul**, s-a întrebat la un moment dat directorul operei. Pentru ca tot el să-și răspundă : se vorbește despre onoare, loialitate... Nu sînt lucruri străine de noi, după cum se observă. În loc de montări fastuoase — și probabil costisitoare — de superproducții, unde strălucirea decorurilor de mucava și sclipirea veșmintelor personajelor pot stîrni zîmbetul celor mai tineri, învățați de această vreme să trăiască responsabil și lucid în epocă, s-ar putea monta foarte bine mai simplu și mai firesc și deci mai adevărat, atenția fiind îndreptată în special asupra unui mesaj artistic actual, care să-l incite la reflecție pe spectator, nu să-l orbească prin opulența decorurilor și a altor detalii exterioare. Și ne-am mai permite să credem că muzica înaintașilor nu aparține unui „muzeu sonor" decît în măsura în care ea nu mai are nimic ce să ne comunice.

Criticul Petre Codreanu a ținut să facă următoarea.

● Precizare :

— Da, o operă nu trăiește decît prin interpretare. Aici se pot ivi însă întotdeauna excese. În ambele sensuri — un manierism înghețat sau, la celălalt pol, tendința de a îmbrăca lucrarea în alte haine, care nu i se potrivesc. În Carmen, de pildă, toreadorul să vină în blugi și cu chitară electrică. Astfel de puneri în scenă se fac prin alte părți, dar sînt numai niște curiozități, nefiind validate de domeniul artei. Orice valorificare scenică nu trebuie să contravină esenței lucrării.

Nu am avut nimic de comentat, așa că am început să discutăm despre

● Repertoriu

— Repertoriul nostru e destul de divers, aș zice chiar prea divers, dar în mod deliberat. Sîntem singura operă din București și trebuie să oferim publicului posibilitatea să aleagă. Ca listă pare judicios alcătuit. Dar, de fapt, nu acoperim toate zonele artei lirice și sîntem deficitari în privința artei contemporane.

Mult deficitari, am adăugat noi. Și, firesc, am întrebat de ce. Unele argumente invocate au acoperire și nu se datorează conducerii operei. Ele se vor rezolva cu timpul. Însă chiar și în condițiile date, din nou ne permitem să credem că un suflu înnoitor ar trebui să pătrundă în această instituție și acesta nu se va putea naște decît pornind chiar de la cei care lucrează aici. În mod firesc, am luat în discuție și

● Publicul

— Nu face parte dintre naivii care cred că tot publicul este și DE OPERĂ. Așa cum cititorul nu citește orice carte. Însă opera, oricum am lua-o, cred că are suficientă forță de seducție pentru publicul contemporan, cu condiția ca acest public să nu aibă idei preconcepute, idei scoase din necunoașterea genului și chiar și de către critica de specialitate. O bună parte a publicului nu are rafinamentul de a gusta lucrul făcut cu greu. Și nu e el de vină. Poate sîntem și noi de vină, deoarece nu am știut ce să-i oferim, cum să-l atragem. E necesară și din partea fiecăruia o instrucție muzicală minimă. Faptul că în școli nu se mai predă muzică nu mi se pare normal.

Nu sîntem cîtuși de puțin de acord cu afirmația care insinuează că opera e un gen dificil în maniera în care ne este ea prezentată pe scena bucureșteană. Dimpotrivă, mulți o învinovățesc, folosind expresia poetului Ion Barbu, că e „leneșă", că e demodată și plictisitoare, că e ilustrativistă și nu incită la meditație, ci te instalează într-un confort al spiritului. Aceasta crecază pe lîngă pericolul îndepărtării acelui public însetat nu de divertisment facil, nu de mîngîiere a constiințelor pentru a adormi, ci de dialog incitant despre condiția umană imposibilitatea de a recunoaște un lucru contemporan de valoare, creat special pentru ei, cum e cazul excepționalei opere românești **Hamlet** de Pascal Bentoiu. Nu știm în ce măsură ea va rămîne doar ca un simplu document cultural sau abia generațiile viitoare îi vor descoperi valoarea, dar e dezolant că această grandioasă construcție muzicală, pentru care am putea fi invidiați, se joacă numai cu cîțiva spectatori în sală.

Printre contemporani se numără, ne-am amintit noi, și

● Tinerii

— Am făcut sondaje. Cu mîhnire trebuie să spunem că tineretul vine în număr foarte mic. Sînt și pasionați, dar puțini. Cei mai mulți sînt solicitați de muzica folk. Personal, nu-l socotesc un fenomen muzical în sine, ci cu implicații sociale, culturale. Folk-ul a adus multe lucruri bune și a făcut un imens serviciu poeziei. O astfel de propagandă nu i s-a făcut niciodată poeziei, poeziei patriotice de calitate. Dar folk-ul are pe lîngă reprezentanți străluciți ca Mircea Vintilă sau Dan Andrei Aldea și destui impostori care nu știu nici măcar să țină corect chitara.

Cu toate acestea, prin cei mai buni reprezentanți ai săi, muzica tînără umple săli de 10 000 de spectatori sau chiar stadioane.

Am discutat apoi despre

● Pregătirea interpreților

— Se face pe baze mult prea tradiționale. Sigur că înainte de toate trebuie să posezi alfabetul. Dar în școala superioară trebuie să fie și niște deschideri către zonele cele mai noi ale profesiunii. Cert e că pentru cîntăreți conservatorul oferă doar baza profesiunii, nu profesia însăși și e normal, deoarece numai pe scenă afli ce înseamnă să cînți un spectacol întreg și nu o arie, două. Apoi, pentru anumite profesiuni — regizori, coregrafi — pur și simplu nu există școli de pregătire a lor. Noi avem 51 de soliști. Deși sînt buni și diverși, ne lipsesc interpreți la unele genuri. De pildă, un singur bas comic e prea puțin. Sau ne lipsesc acei cîntăreți care să îndrăznească să aspire fără reticențe la capodoperele artei moderne.

Dar cc-și reproșează sieși conducerea operei ? Își reproșează

● Punerea în scenă

— Aici greșim în special. O lipsă de concordanță între idee și realizare. Care poate fi înțeleasă la modul cel mai banal cu putință spunînd că tenorul tînăr iubește soprana bătrînă sau mezzosoprana bătrînă îl refuză pe frumosul bariton pentru basul gîrbov. E o neglijență a noastră față de asemenea enormități la care spectatorul contemporan e foarte atent, fiind răsfățat de cinematografie și televiziune cu o imagine în care crede.

Să vorbim și despre

● Modalități de atragere a publicului

— Dăm recitaluri în școli, în întreprinderi, facultăți. Multe sînt cu prezentări susținute de muzicologi bine pregătiți. Altele au caracterul unor întîlniri speciale cu un anumit public pentru care pregătim un anumit gen de spectacol.

Trecînd peste faptul că acești pași spre public nu strălucesc prin ingeniozitate, fiind aceiași dintotdeauna, mai atragem atenția că aceste întîlniri mai au uneori un caracter pur formal, fără nici un ecou. Așa că mai consemnăm o frază a directorului operei :

— Cel mai greu e să ne schimbăm pe noi înșine.

Ceea ce înseamnă că, din moment ce se recunoaște acest lucru, sînt șanse ca totuși situația să se schimbe.

ÎNCERCĂM SĂ FIM CÎT MAI BINE ANCORAȚI ÎN REALITATEA ROMÂNEASCĂ DE AZI, ne-a declarat solistul VALENTIN LOGHIN, secretar al comitetului de partid al Operei române din București.

— Sîntem un colectiv bun și harnic. Participăm cu instructori în cadrul Festivalului național „Cîntarea României", atît în Capitală cît și în provincie. În general, se muncește bine, oamenii răspund la orice solicitare, aceele de „vedetism" sînt rare, astfel încît mergem și la muncă voluntară fără a ne socoti niște privilegiați, încercînd să fim cît mai bine ancorați în realitatea românească de azi. Dar nu reușim să întregim personalul calificat cu elementele excepționale.

● La Opera română se muncește extrem de puțin

ne-a spus, în schimb, solista Eugenia Moldoveanu, întoarsă dintr-un turneu din S.U.A. unde a avut o premieră cu **Traviata** pe scena Metropolitan-ului.

— Opera este un gen care a cunoscut în lume un oarecare fenomen de criză, dar acum este din nou în înflorire. Secretul ? Calitatea spectacolelor, o distribuție de ținută întotdeauna, cu mulți oaspeți. În felul acesta publicul se educă, avînd termeni de comparație. Și mai e, în teatrele mari ale lumii, o disciplină într-adevăr de fier și muncă, foarte multă muncă. Aveam repetiții și de șapte ore la Metropolitan. În teatrul nostru se muncește extrem de puțin... Rezultatele se văd : săli goale.

● Nu ținem pasul cu contemporaneitatea

a ținut să afirme Alexa Mezincescu, prima balerină și prim-coregraf.

— Una din cauzele faptului că sîntem tot mai departe de public e repertoriul. Ne rezumăm la baletele clasice, evident, cu carte de vizită internațională care însă la noi sînt uzor obosite, nu numai ca distribuție, ci ca aspect general. Repertoriul care ar da posibilitatea unui suflu nou și ar sluji recunoașterea valorii unor personalități artistice care s-au afirmat în ultimii ani nu este abordat din diverse motive. Ceea ce a adus întotdeauna pe spectatori în sală a fost noul. Înainte, aveam ca premiere 3 opere pline și 3 balete. Acum... Apoi și sistemul publicitar. Lumea nu mai știe ce facem aici. Cu siguranță că oglindirea muncii noastre ne-ar stimula.

● Publicul nu mai vrea orice

ne-a spus răspicat solistul FLORIN DIACONESCU

— În general, mai există părerea greșită, rămasă din vremea cînd se improviza mult, că publicul primește orice. Nu e adevărat. Numai cînd le oferim lucruri de calitate vine și nu poți să-l păcălești cu trucuri. Atenția îndreptată asupra unui repertoriu de primă calitate cu accent pe creația românească poate da rezultate doar în măsura în care eforturile noastre, ale interpreților, se conjugă cu interesul pentru acest gen al compozitorilor de primă mărime pe care îi are țara noastră acum : Pascal Bentoiu, Doru Popovici, Anatol Vieru, Aurel Stroe. Generația de artiști așa numită tînără, din care fac și eu parte, este de fapt componenta de bază a teatrului nostru și numără forțe de reală valoare, care, puse în fața unor lucrări pe măsura posibilităților ei și sub conducerea unor maeștri corespunzători, cred că ar realiza spectacole demne să rețină din plin atenția publicului.

Nu socotim discuția încheiată și nu vrem să ne erijăm în înțelepți moralizatori, așa că lăsăm ca toate concluziile necesare să fie adăugate aici de cei învestiți să vegheze la destinul operei românești. Este evident că e nevoie de mai multă îndrăzneală, mai mult curaj, că trebuie luate în seamă toate acele forțe ce pot sluji mersul spre bine al operei.

A. GEORGE ■

Sculptură de NICAPETRE

Poeți țărani

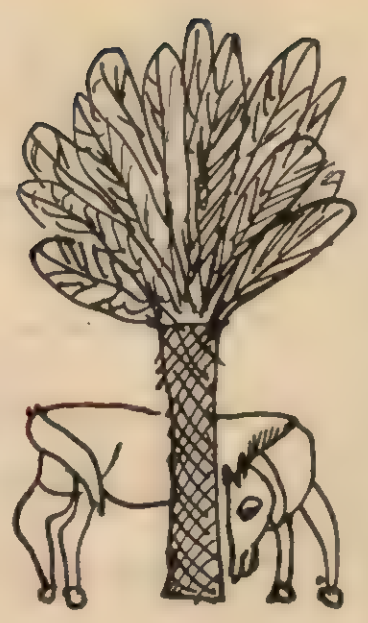

Patria

Patria-i pămîntul strămoșesc
Udat de sînge vitejesc
Patria sînt munții cu codrii seculari
Păduri de brazi, fagi și stejari.

Patria sînt apele cristaline
Fabrici, mine și uzine
Patria sînt dealurile cu vii și pomi roditori
Cîmpiile mănoase și luncile cu flori.

Patria-i tot ce ne înconjoară
E cea mai de preț comoară,
Patria sîntem noi cu tot ce făurim
Pentru ea cu dragoste trăim, muncim, murim

Pasăre de aur

Pasăre de aur Dacie
Venind prin codri visători de libertate.
Unde-ți stau aripile
Dacă nu în miile de săbii,
Sau poate sub crengile brazilor
Acolo unde Decebal
A descoperit izvoarele
În curgerea lor către părțile noastre.

Din unghiul de noapte o dacului
Decebal vedea lumina ce pe o mireasă
Din nehodina acestei țărini
Dacii visau libertatea
ca pe o pasăre sburînd
peste sine !

IOAN V. BIRCA ■

Să ne cinstim țăranii

Să ne cinstim țăranii cu bună-dimineața,
S-aducem spor în inimi, să se lumine zarea
Că preste tot pămîntul prin ei trăiește viața,
Ei sînt și începutul și soarele și marea.
Ei știu să cînte doine și povestesc balade,
Și znoave spun zîmbind sub cerul lor senin
Și sînt curați la suflet și ce frumos le șade
Purtînd în graiul țării, cămășile de in.

Toamna

E toamnă, deci, și luna octombrie
Cu flori de tulănele și cu struguri copți ne-mbie.
De peste dealuri vine miros de mere coapte,
Că anul ce se duce a fost bogat în toate.

E toamnă, deci, și maica mea cîmpie
Ne spune azi o dulce poezie
Și-n Minișul cu viile pe frunți
Se stoarce vinul pentru nunți.

PETRU ABRUDAN ■

Partid

Nu mă pun în rînd cu poeții !
Țăran cu trei clase primare
Eu nu știu spicul frumuseții
S-adun în perle literare,
Din care aș dori cunună
Cu drag să-ți împletesc azi ție ;
Cu palma-n noduri de la mină
Azi cu firească bucurie
Partid, senină dimineață,
Flori pe-nmiresmatul plai
Am strîns cu dragoste de viață
Să-ți fac cunună de 8 Mai !
Cutezător și neînvins faur
Podoaba-i bine meritată...
O nu, cununa nu-i de aur
Dar e din inimă, curată...

DUMITRU VASILE ■

Dialog cîmpenesc

Inișt mari și inișt mici
Cum de-ați răs...it pe-aici
Să-mbătați [redacted] călători
De cu seară pînă-n zori ?
Și cine v-a semănat
Peste cîmp în lung și-n lat
De-nvățați albinele
Să-mi fure luminile ?
Voi nu știți că eu, plugar,
Vin la noapte să vă ar ?

ȘTEFAN TĂNASE ■

Faptele și vorbele

Grammatici certant

Ultimul volum de versuri al lui Nichita Stănescu, **Epica magna**, a stîrnit, la apariție, reacții neașteptate. Poetul, întîmpinat pînă mai ieri de admirația mereu crescîndă a aproape întregii noastre critici, obișnuit, cum zice un confrate, să taie cu glasul său respirația publicului (Al. Ștefănescu), ar fi intrat după N. Manolescu într-un vădit declin. Deocamdată nimic grav. O personalitate literară puternică rezistă fatalelor contestații, ba chiar le iscă. În 1934, revista **Azi** iniția o anchetă bazată pe întrebarea scandaloasă : „Ce rămîne din Liviu Rebreanu ?" — asta înainte ca marele romancier să fi ajuns măcar cîncentenar. Eugen Lovinescu nici nu menționa **Răscoala** printre operele destinate să dureze. Felix Aderca îi acorda șanse doar în proporție de 50%. „Oarecare îndoieli" față de faptul că va avea același destin glorios ca **Ion** și **Pădurea spînzuraților** își exprima și Al. Philippide. Ancheta n-a împiedicat, totuși, **Răscoala** să treacă azi în fruntea romanelor lui Rebreanu.

Un autor solid iese chiar întărit din atare confruntări cu diagnostice îngrijorate asupra viitorului său, pentru că ele provoacă discuții și prilejuiesc adîncirea cunoașterii a ceea ce a înfăptuit realmente.

E Nichita Stănescu „vocea unică", „un manierist" cum se străduiește să ne convingă Romul Munteanu, cu intenția vizibilă de a-l apăra, dar ca funia pe spînzurat — mă tem. Îmi vine greu să cred așa ceva cîtă vreme o covîrșitoare parte din versurile poetului dă necontenit tîrcoale miracolului și misterului ființării interogate obstinat, celebrate exultant sau judecate cu o recentă descurajare apăsătoare. Sigur că Nichita Stănescu se și joacă. Dar farmecul lui e de a întrerupe meditația înaltă prin exerciții acrobatice ale fanteziei (salutară gimnastică recreativă) și a pune în spiritul ludic, împins adesea pînă la bîiguiela puerile și vorbire peltică alintată, brusc o disonanță surîzătoare și rece ca virful ncantului. Un poem, cu tăietură într-adevăr manieristă : **dezimblînzirea** sfîrșește astfel : „O rămîi, rămîi, rămîi / Palma bate-mi-o în cui / pe crucea de carne / cînd lumea adoarme". **(Epica magna)**. Apoi, orice poet adevărat e preocupat de virtuțile tainice ale cuvintelor, umblă la resorturile lor secrete. Cine poate vedea în Blaga, să zicem, un manierist ?

Să ne întoarcem însă la părerea că poetul și-a pierdut suflul. Mie nu mi se pare volumul **Epica magna** mai bun sau mai prost ca multe altele publicate anterior de Nichita Stănescu, exceptînd cîteva culmi — după gustul meu — **O viziune a sentimentelor, 11 elegii, În dulcele stil clasic**, unde, pe rînd, fețele nebănuite ale unui talent rar ies surprinzător la iveală. Exceptînd titlul, „O iliadă" (prezumțios și fără nici o legătură cu sumarul), reprosurile aduse culegerii ultime ar putea fi făcute și celor precedente. O anumită pseudofilozofare, în realitate simplă amețire cu cuvintele, dînd iluzia profunzimilor insondabile și nedepășind platitudinea, nu lipsesc nici din **11 elegii**, volum plin și de splendidă poezie. („Aici dorm eu, înconjurat de el / Totul este inversul totului. / Dar nu : se opune și / cu atît mai puțin îi neagă : **Elegia întîia.**) Enunțurile nude clamate pe tema existentului, N. Manolescu recunoaște singur în articolul său din „România literară" că abundau și în **Laus Ptolomaei**. Dar găsim mostre similare și în **Necuvintele** : „Generalul mi-a spus că noi / nu ne putem lăuda cu victoria / din cea de-a doua / din cea de-a treia, a patra, / pentru că nu ține de domeniul / comunicării / de domeniul înțelesului / NȚELESULUI... / ȚELESULUI... / ELESULUI... / LESULUI... / ESULUI..." **(Lupta cu cinci elemente antiteretre).**

Chiar răsfățul de a construi propoziții silnic articulate e prezent în volumul apreciat ca o culme, **Dreptul la timp** : „Și dacă mă dor pe mine însumi, cu rîuri, cu piele". **(Enghidu)** Sau îl cuprinde și în cartea, care sclipește de inventivitatea poetică, **În dulcele stil clasic** : „ci ele vor să fie numai și numai / erînd" **(Din cînd în cînd).** Totodată, **Epica magna** nu e văduvită de o fantezie care-și mișcă adesea aripile în bătăi amețitoare : „Falstaff, ah, Falstaff / zepelin cu suflet de fluture / aer cu suflet de pămînt..." **(Falstaff sau evitarea unui mit).** „Ca un răget luminos, în creierul meu / a explodat o celulă..." **(Amintiri de cînd eram piatră)** ; invenția fericită verbală țîșnește nu odată : „Aproape singeram pe ascuțișul / unui cuvînt de împărat..." **(Schimbarea)** ; e greu să uităm versuri ca : „sentimentul numit frică n-a dăruit guri / sentimentul numit ură n-a îmbrăcat în fățuri" **(Blîndele și ferocele activități ale insuflețitelor și neinsuflețitelor)** sau mai ales : „Eu nu sînt altceva decît / o pată de singe / care vorbește" **(Autoportret).** O vină vie lirică pulsează în numeroase poeme de la un capăt la altul **(ea ; respirația aerului de sub aripi ; a muri în zbor ; cîntec generală ; fiziologia unui sentiment ; cîntec de leagăn pentru arca lui Noe ; mai puțin decît a fi ; cîntec** etc.).

S-au înmulțit vechile cusururi față de reușite ? N-am stat să fac o astfel de contabilitate. Mi se pare nelalocul ei — am mai spus-o — cerința ca un poet să-și doboare propriul record cu fiecare nouă plachetă, asemenea săritorilor în înălțime. Nu sîntem pe stadion. Critica are, firește, tot dreptul să constate că talentul unui poet dă semne de epuizare. Dar riscă să sufere dezmințiri rapide, cînd își construiește diagnosticul doar pe o singură culegere de versuri. Ce ar fi fost de spus cu privire la Ion Pillat, după **Pe Argeș în sus**, pînă la **Elegiile** din **Caietul verde** ? Sau, mai ales, străbătînd ultimele plachete ale lui V. Voiculescu **(Urcuș, Întrezăriri)** înainte de **Ultimele sonete închipuite...?**

Veritabilă creație tipografică, volumul — bogat ilustrat — este lucrul de artă al pictorului Sorin Dumitrescu.

Rămîne reprosul mai grav de repetiție obosită. Să fie așa ? E adevărat că Nichita Stănescu își reia în **Epica magna** vechile motive lirice. Dar e vorba doar de o autopastișare palidă ? Cred că a intervenit aici o lectură falsă, neobservîndu-se că poetul execută acuma revenire deliberat, împins de o deznădejde existențială. Tot ce a fost exuberanță jubilativă altădată stă astăzi sub umbra terifiantă a sfîrșitului. Anxii, traume revindecabile, semne ale vîrstei schimbă semnul motivelor anterioare. **Finish** reia într-adevăr **Îmbrățișarea** din **O viziune a sentimentelor.** Dar simpla alăturare a versurilor spune totul : Înainte : „Oh, ne-am zvîrlit, strigîndu-ne pe nume, / unul spre celălalt, și-atît de iute, / că timpul se turti-ntre pieptu'le noastre, / și ora, lovită, se sparse-n minute". Și acum : „Alergam atît de repede încît / ori a rămas un ochi în urmă / care singur m-a văzut / cum să obtinem. — / după mai întîi, liric apoi... / Nobil vid străbătînd nimicul, / rapidă parte neexistîndă / traversînd moartea". Poetul care țîșnea mereu din propriu-i corp, îi simte de astă dată ponderea dezolantă : „Aș vrea să pot să locuiesc / în propriile mele cuvinte, / dar îmi atîrnă greoi prin ușile lor / trupul spre negrul animal" **(O confesiune).** Cel ce se simțea întruna înaripat, plutitor prin văzduh, mărturisește abătut : „Ar fi fost un păcat și o rușine să zbor / Ar fi fost o trădare / să devin dintr-odată usor..." **(Starea pe loc).** Înrudirea cu păsările i s-a prăbușit un vultur în plămîn și-l sufocă **(Prăbușirea unui vultur într-un om).** Părelnic eternul băiețandru trăiește oroarea cărnii buhăite : „Trupul meu de odinioară de adolescent / moare ca trestia, acum / gras și puțind de cuvinte / se distruge devenind hrană". **(Falstaff sau evitarea unui mit)**

Diafanul univers poetic al lui Nichita Stănescu se umple de pești uscați, balene fetide, meduze evaporate, cățele schelălăitoare, gîndaci, șoareci, barbari împărosați, smîrcuri și damfuri. Toate se întredevoră și sfîrșesc. Pornit cu **Măreția frigului**, un fior al spaimei de moarte pătrunde în această poezie care părea să ignore surizătoare legile materiei. Există o tensiune lirică dureroasă, amară și es cerne cenușă peste imagini. În **Epica magna.** E astfel oarecum explicabil de ce Nichita Stănescu ni se înfățișează mai puțin strălucitor acum. O posibilă nouă artă poetică a sa apare formulată în **Cina generală** : „Vezi, îmi spuse el, / vine un moment în care durerea se schimbă în indiferență / și nenorocul în obișnuință / Nu-ți mai pasă cine știe ce, — / și un fel de liniște / începe să te cuprindă". Ca atare : „Te surprinzi, îmi spuse el, / privind prin brazi, prin cai, / prin ocean și prin alte multe / ca prin sticlă..."

Că stării depresive nu-i găsește încă expresia cea mai pregnantă și se mulțumește citeodată doar cu cuvîntul e neîndoielnic.

Poticnelile, abandonul (a lehamite), neîncrederea în cuvinte sînt sensibile. Dar n-ar fi deloc exclus ca ele să trădeze căutarea chinuitoare anunțînd tocmai o profundă și totală înnoire lirică apropiată.

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

„Semnele"

Jurnal mexican (44)

Filosofia „macho"

Excedat de soare, mă aşed pe una din pietrele ruinelor de la Uxmal. Privesc în jur fără să caut ceva anume. Şi deodată îmi atrage atenţia un amănunt pe care nu l-am observat pînă acum : felul cum trec familiile de mexicani. Mai întîi bărbatul, adăpostit sub un sombrero impunător. El reprezintă, evident, forţa şi orgoliul. Se uită undeva în faţă, ca şi cum nu l-ar interesa drumul pe care merge, ci numai problema orizontului. Apoi, la un pas în urmă, femeia şi copiii. Aici în Yucatán femeile sînt înalte şi au o ţinută mîndră, coborînd parcă din basoreliefurile templelor maya. Cele mai multe poartă o rochie lungă şi albă, brodată în culori. Mîndria statuară nu le împiedică, urmîndu-şi soţii, să accepte tacit, fără să protesteze, aerul lor de seniori ai familiei. Se povesteşte că, înainte de căsătorie, bărbaţii cîntă iubitelor serenade pînă la răsăritul soarelui cînd inspiratoarele acestor pasiuni muzicale şi vecinii pot în sfîrşit să adoarmă. După căsătorie unele lucruri se schimbă. Ca pretutindeni, de altfel. Dar un adevărat „macho" păstrează sub semeţia de cocoş un temperament inflamabil.

Curtenitor, mexicanul poate deveni repede, în raporturile cu ceilalţi, violent. Tandru, el poate lua totuşi o armă pentru a răzbuna o insultă. Toate acestea se întîlnesc într-o psihologie care reprezintă un fel de cod al orgoliului şi al onoarei. Căci „a te comporta ca un bărbat", „a fi bărbat" înseamnă mai mult decît o vanitate aici. Exagerez, oare, spunînd că înseamnă o filosofie de viaţă ? Bănuiesc, oricum, că nu mă înşel foarte tare.

E destul de dificil să te lămureşti ce înţelege mexicanul prin „macho" şi prin „machism". Străinii şi mai ales americanii zîmbesc ironic : macho ? Şi ironia cu care formulează întrebarea este, într-un fel, ea însăşi un răspuns. Căci, pentru turistul venit din nord, „machismul" este un soi de lăudăroşenie bărbătească în care se amestecă sîngele iute, soarele tropicelor şi un donquijotism căruia îi place să braveze. Obişnuit să considere firească numai aroganţa care are cont la bancă, el se uită contrariat la un „macho" care merge ca şi cum ar gîndi tot timpul: „Eu ! Şi nimeni nu mai este ca mine !"

Am greşi văzînd în „machism" numai o bravură menită să impună femeilor. Dacă s-ar reduce la atît, el n-ar stîrni atîtea controverse. În definitiv, au fost bărbaţi care au acceptat pretenţia Cleopatrei ca iubiţii ei de o noapte să-şi pună a doua zi, în zori, capul sub securea călăului. Şi alţii care nu s-au sfiit să declare despre misogini că sînt nişte nătărăi. Din acest punct de vedere, „machismul" n-a descoperit decît ceea ce au ştiut totdeauna cei care au luat dragostea în serios. Că există înfringeri care nu coboară, ci înalţă. Şi că orgoliul nu e totuna cu dispreţul pasiunii. „Asta e o treabă pentru puşlamale, nu pentru mine" ar replica un macho. Şi dacă i-am vedea ochii în clipa aceea ne-am da seama că nu glumeşte. În realitate, „machismul" are un înţeles care se poate extinde la tot ceea ce ar intra în formula „un adevărat bărbat". Uneori, el îşi asumă riscuri de oportunitatea cărora ar fi greu să ne convingem, dar, ca să nu-l nedreptăţim, ar trebui să-l judecăm probabil nu în comparaţie cu lucrurile normale, ci cu un pragmatism rece, calculat, dispus să dea şi singurătăţii un soclu de aluminiu, pentru care orice risc e prostesc dacă nu făgăduieşte nici un profit. Într-o lume în care şi curajul acţionează de atîtea ori numai „contra cost", n-ar trebui să ne grăbim cu un surîs indulgent în faţa unui macho. El ştie, cel puţin, să facă o nebunie fără altă dobîndă decît mîndria că nu s-a temut. Şi nu vrea să iubească nimic prin procură.

Exemplele care ne explică noţiunea sînt, de obicei, extravagante. Unealta pe care am văzut-o mînuită împotriva junglei e o armă de temut la mînie. La ceremonii ea nu e de carton şi, se zice, n-ar fi rare cazurile cînd duelurile ceremoniale se sfîrşesc cu urechi tăiate sau chiar cu accidente mortale. Dar toate acestea încă mai plătesc un tribut tentaţiei de a vedea în machism o categorie exotică şi nu o categorie temperamentală, o psihologie străină cu totul curajului de budoar, bravurii trucate şi cavalerismului excentric. Pentru un veritabil macho, primejdia există ca să fie înfruntată, sfidată, chiar dacă nu se alege cu nimic din asta. Va avea măcar dreptul să spună că s-a comportat ca un bărbat. Ceea ce poate însemna uneori totul. El e totdeauna gata, ca şi Cortés, să-şi ardă navele de întoarcere. Orgoliul îi cere să meargă înainte cu orice preţ. Şi cu siguranţă că, în viziunea mexicanilor, Socrate, ducînd, fără să-i tremure mîna, cupa cu otravă la buze, s-a purtat ca un adevărat macho. Spre deosebire de cei care au fost ucişi în genunchi. Întrucît, pentru cel care nu cred că scopul scuză mijloacele, onoarea nu e, cum glumea Herder, o vorbă care costă puţin. A fi bărbat, în ochii unui mexican, înseamnă, desigur, dacă nu altceva, în orice caz mai mult decît sugerează felul cum un purtător de sombrero se mişcă în preajma femeilor, convins că e irezistibil, ca şi cum ar vrea să spună unor rivali prezumtivi : daţi-vă la o parte singuri, nu aşteptaţi să vă cer eu asta, sînt un macho, nu mă supăraţi, domnilor !...

Dacă mă opresc undeva între admiraţie şi nedumerire şi nu mă pot hotărî, aceasta se datoreşte reticenţei pe care am avut-o totdeauna faţă de exhibarea orgoliului. Cînd eram copil mi s-a povestit despre strămoşi care în pofida umilinţelor la care au fost supuşi nu s-au umilit niciodată, încît ştiu cum arată sărăcia mîndră, dar nevoia de spectacol şi gestul vindicativ mă descumpănesc. Între Corneille şi Racine, încă din şcoală l-am preferat pe ultimul, dar nu fără a crede că tăcerea e uneori mai elocventă decît o tiradă.

Cum se întîmplă şi acum la Uxmal, unde aş vrea să revin noaptea cînd umbrele dansează pe treptele piramidelor sub cerul înstelat. Dar peste o oră vom pleca. Singur Tatle va fi şi la noapte aici.

— Eu voi fi oriunde amintirea se îngînă cu speranţa, señor.

— Eşti un adevărat macho, Tatle.

— Glumeşti, señor. Singur ai spus că am rămas un copil.

OCTAVIAN PALER ■

ŞERBAN RUSU ARBORE : Fecioreasca

Expoziţii

Viorel Popescu: Desen, pictură, obiecte

Savantul descoperă destule lucruri de interes acolo unde nesavantul n-ar vedea nimic peste ce-i de văzut pentru toată lumea. Iată, ne privim mîinile şi nu ne minunăm, fiindcă ce pricepeam din acest privit ieri, atît pricepem şi astăzi. Ca să cercetăm obişnuitul cu un ochi mereu vrednic şi ars de curiozitate e nevoie de un criteriu nou, de natură a tulbura suma de obişnuinţe care sîntem. O expoziţie de grafică, unde relaţia operă-public se stabileşte anevoios, pune cu prioritate chestiunea criteriului, a lămuririi lui şi, odată cu asta, cere o discuţie asupra calităţii criteriului, a artei prin care este el exprimat, a posibilităţilor lui de-a cuprinde înţelesurile vizualului. Să discutăm expoziţia de DESEN, PICTURĂ, OBIECTE (Galeria Simeza) deschisă nu demult de Viorel Popescu, artist tînăr şi foarte dăruit. Publicul majoritar, acel public care cere să se lumineze repede şi cu plăcere clară asupra operei de artă ce-i ieşe în cale în expoziţii are acum de dezlegat o problemă oarecum dificilă şi anume de ce artistul, după ce dă cu virtuozitate proba unui desen fin şi dinadins realist, vine să se contrazică parcă tot acolo printr-un desen agitat, frisonat de energii mecaniciste şi expresioniste, voind să denunţe fantastica structură a frumoasei aparenţe ? De ce-ul acesta merită a fi luat în seamă. Viorel Popescu procedează astfel fiindcă e preocupat să arate limpede poliţi experienţei sale plastice. El e un artist — un om cu o accentuată subiectivitate a privirii, dar un artist de şcoală nouă, deprins să împrumute ceva din metoda savantului. Înseamnă că, în secret, desenul lui va vrea mai mult decît adevărul plastic al realului. El scotoceşte în infinitul mecanismelor ce fac pînă la urmă aparenţa, vizibilul. Şi fiindcă e totuşi artist, poetizează înfăţişarea elementului mecanic pînă acolo cînd ea rămîne numai sugestie. Să privim, de pildă, planşa care înfăţişează o mînă. Desenul e suav conştiincios, ca în anii I de institut. Numai că iluzia, minunata înşelăciune a reprezentării, e pusă sub semnul lui Ianus : unul din degetele mîinii, arătătorul, e secţionat în lung şi în secţiune vedem un fel de hău negru. Carnea nu are consistenţă, afundul ei e misterios, sub tot ce pare cunoscut stă întotdeauna un ocean de necunoscut. Zecile de desene, în creion, tuş şi acuarelă, din expoziţie nuanţează adevărul efortului de cercetare-invenţie. Ecorseul lui Viorel Popescu dezvăluie o biologie industrioasă. Efortul acesta ambiguu scientist e îndulcit pe alocuri de desenul minuţios figurativ al unor anatomii. Familiarizîndu-ne cu criteriul muncii artistului, vom descoperi farmecul unui neastîmpăr tînăr, hotărît să nu primească nimic dinainte, să probeze cu simţurile şi gîndirea proprie bucuria existenţei. Vom vedea astfel un desen măiestru, creaţie nu ilustraţie, exerciţiu pasionat al unei teme bine asimilate, nu variaţii la temele cele mai confortabile ale momentului cultural. Există în generaţiile tinere cîţiva artişti, parte provenind din şcoala clujeană, parte din cea bucureşteană, care repun desenul „cosa mentale" în drepturile sale legitime.

TUDOR OCTAVIAN ■

Cronica filmului

„Vlad Ţepeş"

Film bărbătesc şi aspru — ca şi timpurile în care se petrece acţiunea — „VLAD ŢEPEŞ", realizat de **Doru Năstase** după un scenariu semnat de **Mircea Mohor**, se înscrie incontestabil printre cele mai remarcabile producţii din seria filmelor de amploare din seria filmelor noastre cu subiect istoric şi dedicate construcţiei epopeii cinematografice naţionale.

Depăşind cu mult legenda, pelicula de faţă analizează cu profund simţ politic şi cu o veritabilă eleganţă estetică perioada cumplită în care a trăit marele domnitor (admirabil interpretat de **Ştefan Sileanu**, pînă acum mai puţin cunoscut), perioadă în care Ţara Românească trăia sub ameninţarea permanentă a puterii Imperiului otoman, fiind totodată măcinată în interior de intrigile boierilor. Acţiunea se desfăşoară gradat, cu măsură, fără pauze, fără lungimi ; chiar momentele cu tentă didactică (cum ar fi cel al explicării provenienţei numelui „Dracula") nu încarcă, nu strică echilibrul ansamblului.

Este greu să distingi, din întreaga echipă, care compartiment şi-a adus cel mai substanţial sprijin la reuşită : oricum, nu se poate să nu menţionăm — dincolo de calitatea dialogului, sau de siguranţa cu care Doru Năstase dirijează întregul ansamblu — muzica de excepţie semnată de **Tiberiu Olah**, decorurile lui **Guţă Ştirbu** (remarcabilă contribuţia consultantului în probleme de arhitectură medievală), costumele **Ilenei Oroveanu**, imaginea amplă, de largă deschidere plastică a lui **Aurel Kostrakiewicz**, montajul nervos şi în acelaşi timp măsurat al **Adinei Georgescu-Obrocea** sau calitatea coloanei sonore realizate de inginerul **Silviu Camil**.

Despre Vlad Ţepeş ni s-a păstrat o imagine reprodusă în toate manualele şcolare şi, cum pomeneam, legenda. Ne-a mai rămas, din datele aflate în arhivele istoriei, imaginea unui domnitor pe cît de drept şi de cinstit, pe atît de dur şi neînduplecat cu nedreptăţea sau minciuna. Pedepsele sale exemplare, aplicate pe cauză — indiferent de rang — au cutremurat Europa. În deceniile noastre, Occidentul a creat o întreagă literatură şi zeci de pelicule despre fiorosul „Dracula". Filmul de care ne ocupăm are meritul de a sfărîma, de a distruge mitul unui problematic „Dracula", aducîndu-ne în faţa ochilor şi mintii un român însetat de dreptate şi libertate, un luptător de excepţie cu o minte ascuţită, capabil de remarcabile manevre diplomatice, dar om, cu spaimele, cu şovăielile sale, capabil de milă, dar feroce de necruţător, chiar şi cu el însuşi, atunci cînd e vorba de muncă, de apărarea libertăţii naţionale. Ştefan Sileanu reuşeşte în rolul Ţepeş să fie convingător, simbolic : un mare şef de stat (fără ca statul să fie neapărat unul mare !), poate, are datoria de a munci, de a lupta şi de a se dărui cu totul patriei. Întruchipare singulară şi inedită aş spune, Ţepeş—Sileanu rămîne o mare reuşită actoricească într-un astfel de film lipsit de poveşti de dragoste tradiţionale.

Din foarte numeroasa distribuţie, în care mari actori apar timp de cîteva minute, se remarcă, detaşat, interpretarea lui **Ernest Maftei** şi **Emanoil Petruţ**.

HORIA PATRAŞCU ■

Cronica spectacolelor

Starea cuvîntului dramaturgic

De o bucată de vreme — bucată care se cam suprapune cu aceea a erupţiei noii generaţii de talentaţi, buni profesionişti dar şi ambiţioşi tineri regizori — au apărut — accentuat — pe scenele teatrelor ţării **spectacolele spectaculoase.** Iată, de pildă, două :

Regele luminărilor, piesa dramaturgului braziliian **Oswald de Andrade**, a fost montată la **Teatrul de stat din Reşiţa**, în scenografia lui **Toma Ardeleanu**, de regizoarea **Magda Bordeianu.** Decorul e şocant : cu etaj cu stîlpi de susţinere din timpul modern al civilizaţiei industriale şi cu cruci din timpul primilor martiri ai creştinismului, cu lumini (din izvor de energie ba electrică, ba al seului de luminare) puse şi retrase şi iar puse şi retrase, într-un joc abil. Actorii au fost puşi să joace cînd îmbrăcaţi, cînd dezbrăcaţi : să fie cînd duri, cînd molatici ; să discute cînd rece lucid, cînd fierbinte cu grimase şi gîfîieli ; să şocheze fie rostogolindu-se şi mergînd, să spunem, patrupedic, fie pipăind, cu semnificaţii de trăiri intense, materia moartă a decorului. Totul e spectaculos — de la ridicarea cortinei şi pînă la programul de sală redactat de **Corina Carp-Ivănescu** şi **Petru Călin** — dar să fie limpede : totul vrea să slujească, să ajute, să facă să se împlinească, printr-o altă artă (de fapt prin mai multe), cuvîntul dramaturgic. Dealtfel însăşi regizoarea a ţinut să declare din capul locului, să declare, adevărat şi frumos, că se socoteşte un „transfigurator al lumii de cuvinte într-o lume a spectaculosului aceloraşi cuvinte". Deci munca dumneaei, potrivit acestui criteriu, acestui înalt titlu aducător de chin şi fericire, trebuie judecată. În ceea ce mă priveşte, am judecat şi am aplaudat şi pe Magda Bordeianu, şi pe scenograf, şi pe cei 17 actori care au dat totul pentru cauza-lozincă a regizoarei, dovedind totodată că Teatrul din Reşiţa se află într-un binevenit proces de autodepăşire calitativă.

Astă-seară se improvizează, piesa dramaturgului italian **Luigi Pirandello**, a fost montată la **Teatrul de stat din Oradea**, în scenografia arhitectului **Dan Jitianu**, de regizorul **Alexandru Colpacci.** Şi de data aceasta spectacolul e şocant — prin spectaculozitate — chiar de la intrarea în holul teatrului şi pînă la supercaietul-program semnat de **Vetuţa Pop, Ştefan Weis** şi **Gheorghe Iovian.** Bineînţeles, o altfel de spectaculozitate decît cea din primul exemplu — e, doar, vorba şi de alt autor de piesă şi de alţi autori de spectacol — însă, esenţial este că şi aici spectacolul a fost dedicat piesei, adică ideilor, cuvintelor şi, tot esenţial, mai este că a fost eficient artistic. Eficient pentru că i-a captat pe chiar şi emoţional pe spectatori. I-a captat cu verva, animaţia, turbulenţa actorilor ; i-a captat cu elemente explozive de decor de circ, dar şi de decor de subtil teatru de dramă ; i-a captat, dur—artistic, cu biciul — împletit dintr-o funie de talent, cu alta de meserie şi cu a treia de tinereţe — cu care regizorul şi-a mînat spectatorii spre spectacolul său : toate acestea înţelese, firesc, ca atribute ale spectaculozităţii.

Pînă acum, chiar dacă ar părea, n-am lăudat spectaculozitatea, ci doar i-am recunoscut necesitatea şi, implicit, meritele : 1. duce impetuos şi imperativ o piesă în mintea şi sufletul spectatorilor ; 2. reface vadul — cam acoperit de valurile cinematografului şi televizorului şi suficienţei culturale — vadul teatrului. Dar !

Vrînd să promovăm cuvîntul artei dramaturgice prin arta spectacolului, nu ajungem la neîncredere în cuvînt şi la spectacol de dragul spectacolului şi — oameni fiind — de dragul afirmării noastre, cei care pretindem că nu vrem decît să transfigurăm lumea cuvintelor ? Nu-i o întrebare, ci o nelinişte. O nelinişte care persistă pentru că îmi persistă, în memorie, mai multe imagini şi mai puţine cuvinte din cele două spectacole pe care le-am folosit ca pretexte pentru spectacolul acestei cronici din cuvinte.

NELU IONESCU ■

Eveniment editorial

Octavian Paler: „Apărarea lui Galilei"

De la **Mitologiile subiective** la **Apărarea lui Galilei** nu era decît un pas. Pe care Octavian Paler l-a făcut nu cu precipitare, ci cu determinarea solidă și cumva obstinată ce-l caracterizează. Pas plin. Pas drept. Încărcat cu erudiție, cu amintiri indelebile de cultură și de peisaj mediteranean, dar mai cu seamă cu o cunoaștere de sine puțin obișnuită omului contemporan. Zăbovind ani la rînd asupra culturilor clasice, reginding mitologiile atît de complicate ale grecilor și latinilor și încercînd îndrăznețe transferuri subiective, originale substituiri moderne de ordinea „fabulei" antice în ordinea vieții interioare a omului de azi, Octavian Paler a mers parcă obligatoriu mai departe pe aceeași sigură traiectorie. Și a pătruns în Renaștere, acolo unde reluatele amintiri ale clasicității au determinat mutații hotărîtoare pentru devenirea, pentru istoria spiritului omenesc.

De data aceasta s-a oprit pe o paradigmă științifică celebră a acestei istorii, pe Galileo Galilei, schimbătorul de direcții în gîndirea europeană, temerarul scrutător de ceruri și infirmator al tezelor artistotelice și ptolomeice privitoare la structura universului și la mișcarea corpurilor cerești preluate și impuse lumii medievale de scolastică. Împreună cu Leonardo da Vinci, precursorul său în elogiul naturii și al experienței, Galilei a marcat momentul cel mai înalt în definitivarea conceptelor de om și natură elaborate în celc două secole de sinteză rinascimentală. Și curios lucru, Octavian Paler umanistul nu s-a dus înspre Leonardo care dădea drepturi absolut egale artei și științei, socotind-o pe cea dintîi nu creație a fanteziei subiective, ci organ indispensabil aprehensiunii realului însuși. Pe el l-a fascinat tocmai omul de știință pură care a separat net adevărul obiectiv al naturii de lumea fabulei, a ficțiunii, în care îngloba artele.

La o primă vedere, aplecarea lui Paler spre Galilei ar putea însemna un abandon al unor poziții scumpe nouă umaniștilor, care vedem pornind științele și artele din adînci și strălucite rădăcini comune. Căci **Apărarea lui Galilei** tratează, exterior, urmările grave ale monstruosului proces, al doilea, intentat de Inchiziție savantului și încheiat cu teribila, umilitoarea îngenunchere și abjurare a tezelor fundamentale ale gîndirii sale privitoare la mișcarea pămîntului. Bătrînul aproape orb, condamnat la solitudine, la recluziune, colindă printre pini și chiparoși colinele din jurul Florenței. Un dialog cu un interlocutor nevăzut, neidentificabil (decît în ultimă instanță), construit după modelele nesfîrșitelor **dialoghi d'amore** din Renaștere, dezvăluie sfîșietoarea dramă a celui care a abjurat. De ce și cum nu încetează să revină în întrebările necruțătoare ale interlocutorului, chinuind mai virtos chinuita conștiință a lui Galilei. Argumentele bătrînului pentru justificarea abjurării sînt acelea ale bunului-simț comun, ale umanității calde, ale fericirii și frumuseții naturii, a cărei contemplare valorează mai mult decît moartea. Pe opoziția constantă dintre Inchiziție, putere inumană, monstruoasă, moartă și iubire, putere a vieții, fierbinte, universală, încearcă să se întemeieze pledoaria lui Galilei pentru ca să facă înțeleasă atitudinea lui de refuz al reducerii existenței la opțiunea între crimă, adică asocierea la faptele călăilor, ori martiriu, adică acceptarea morții pentru adevăr.

Iar interlocutorul e nemilos și întrebările lui îl poartă pe bătrînul care credea în lumina soarelui bătînd în chiparoși ca într-un chip emblematic al naturii, mult mai departe și mai în afund în ființa lui și în ființa noastră. Îl poartă să vadă cumplita lui sfîșiere interioară pe care a produs-o abjurarea, căci un cuvînt pronunțat nu e o simplă rostire oarecare, ci o forță de logos ce operează asupra celor mai ascunse cute ale făpturii. Abjurarea l-a împărțit, l-a divizat amarnic și ireversibil, în ciuda rezervei mentale pe care, după legendă, ar fi proferat-o chiar printre buze : „Și totuși se mișcă". Și divizarea e acută, vie ca o rană (rana domină dealtfel ca un cuvînt-cheie întregul cîmp semantic al textului). O parte a personajului, cea rațională solară, care credea în natură ca într-un panaceu, regăsește în această natură, ziua, la lumina ei, o imensă fericire, a ierbii, a copacilor, a cerului, a apelor. Dar fericirea aceasta e scurtă, trecătoare, precară.

Partea cealaltă din personaj, care a murmurat eppur și muove și care nu poate uita, e partea noptatică, de încărcătură amară, dureroasă, răbufnind în visuri. Visul cu șerpi, visul cu labirintul în care Minotaurul e rugul însuși (impresionantă schimbare a mitului), visul cu lumea fără cuvînt, visul în zăpadă cu lupii, visul cu pasărea nebună, visul cu arșița, visul în care personajul e un barbar ori Nero însuși sînt numai cîteva din înfățișările ucigătoare, neiertătoare ale amintirii generate de Inchiziție în sufletul mutilat al celui care a abjurat. De aceea singurătatea lui Galilei a ajuns ca aceea a plantelor de care doar memoria îl deosebește, memoria nocturnă, tărîm al spaimelor și coșmarurilor dominat de obsesivul rug aprins.

Și între permanenta scuză a savantului de a fi ales, abjurînd un adevăr care avea să se impună și fără el mai devreme sau mai tîrziu, ceea ce el credea a fi fost viața, adevărul unic, suprem, al existenței, și învinuirea interlocutorului de a nu fi opus călăilor o altă morală, o altă filozofie, se desfășoară de fapt procesul conștiinței lui Galilei și procesul condiției umane în general.

Intrînd în personajul acesta istoric, Octavian Paler i-a preluat și interpretat ființa cea mai adîncă, explicîndu-i demersul mitologiilor subiective. Și printr-o operație de multiple transferuri din ordinea cunoașterii științifice (cu citate din Galilei chiar) în cea morală și în cea estetică, în cea a arhetipurilor, autorul cărții ajunge la realitatea ultimă a unității omului și lumii, a izvoarelor comune ale binelui, frumosului și adevărului, exaltate într-o dramatică, modernă, densă, uneori insuportabil de densă, structură poematică.

Astfel plecat de la tulpina cunoașterii științifice prin marele pretext al lui Galileo Galilei, apărat cu patimă datorită unei evidente deși involuntare substituiri, Octavian Paler umanistul i-a refăcut postum omului de știință cu faimă fără moarte, lecția lui Leonardo, aceea a rădăcinilor comune în care se reunesc toate resorturile creatoare ale omului și lumii, ale individului și cosmosului. Un pas doar între **Mitologiile subiective** și **Apărarea lui Galilei**, dar ce uimitoare creștere, ce spor de grele sensuri de la o carte la alta !

ZOE DUMITRESCU-BUȘULENGA ■

Rubrica mea

Vladimir Streinu

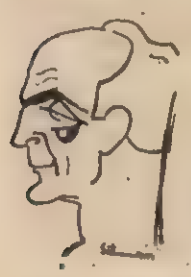

Cînd l-am cunoscut pe colegul meu de an, la Facultatea de litere și filosofie din București, pe nume Nicolae Iordache, nu bănuiam că în acest tînăr de o frumusețe apolinială se ascunde, în nuce, un poet de autentică vocație, dar pe care și-o va părăsi la jumătate de drum, ca să se dedice criticii și să se situeze pe prima linie interbelică a genului, sub pana lui, dintre cele într-adevăr literare. Ne-a unit de la început o aceeași pasiune literară, dublată de pasiunea controversei, fie între noi doi, fie în cadrul seminarului de literatură și estetică al profesorului Mihail Dragomirescu, iar apoi al Institutului de literatură, „persoană juridică", mă rog, sub președinția aceluiași.

Vladimir Streinu locuia la căminul studențesc din strada Sfinții Voievozi, într-o cameră cu viitorul său cumnat, Alexandru Țuțuianu, student la franceză cu doi ani înaintea mea, foarte documentat în poezia simbolistă. Aveam să ne reîntîlnim la Paris în toamna anului 1926, el pentru a pregăti o teză despre „Théâtre Libre" al lui Antoine, Streinu despre Arthur Rimbaud, iar subscrisul despre Ferdinand Brunetière. Nici unul dintre noi n-a dispus de resurse ca să-și prelungească șederea la Paris timp de 5 ani, cît cerea o teză de doctorat de stat, ca aceea trecută de E. Lovinescu în 1908, dar care nu l-a folosit să obțină meritata catedră universitară.

Studentul cel mai în vîrstă din cămin era Gib I. Mihăiescu, care urma dreptul și avea să-și transcrie literar „Zilele și nopțile unui student întîrziat", nu fără elemente picarești în mare parte, dacă nu toate, născocite. Alți colegi, de la română, erau D. Ciurezu, viitorul viguros poet de vină oltenească, și prietenul său Cantonieru, despre care, pierzîndu-l din vedere, n-aș jura că era poetul afirmat peste zece ani în **Brașovul literar**. Flăcăi de aceeași statură înaltă, la fel drapați în pelerină neagră și acoperiți cu un negru sombrero, cei trei, cînd mergeau alături, în drum spre Universitate, păreau în pasul lor sigur și cadențat că sînt stăpînii Universului. Și nu era așa ? La vîrsta de 18—20 de ani, cînd proaspătul bacalaureat păsește în viața universitară, cu o perspectivă de viață pe măsura vitalității lui, nestîrbită de dințele morbului sau al betesugului, tînărul la viața piepteș, ca un cuceritor irezistibil. Din cei trei „muschetari" civili, numai Vladimir Streinu avea, cum spuneam, pe lîngă pasiunea beletristică, și pe aceea a disputelor literare. Ale noastre, în doi, țineau ceasuri nesfîrșite. Și au ținut, cu foarte scurte întreruperi, cincizeci de ani împliniți.

Ambii eram, cum le șade bine juniior, negativiști, fără să facem din aceasta o profesie, ca viitorul meu elev, de la Liceul de băieți din Găești, Mihail Ilovici, astăzi monografistul adîncit în viața și opera lui Camil Petrescu.

La seminariile lui Dragomirescu, dar mai ales la Institutul de literatură, unde discuția era absolut liberă, ca între membrii unei asociații, iar nu ca studenți, ne cam făceam de cap amîndoi.

Am mai povestit momentul de vîrf al frondei lui Vladimir Streinu. Cum însă, vorba lui Victor Eftimiu, la noi și ceea ce s-a mai publicat rămîne tot inedit, am să-l amintesc din nou. Ședință anuală solemnă, în aula Fundației regale Carol I, astăzi a Bibliotecii centrale universitare. Prezidează solemn, la haină neagră și pantofi de lac, Mihail Dragomirescu, asistat de Gh. Adamescu, membru corespondent al Academiei.

Președintele citește un lung raport despre discursurile regelui Ferdinand, recent apărute, și le prezintă ca un model al genului oratoric.

Împuns de ghimpele spiritului de contradicție, dar necunoscător al limbii germane, Streinu mă întreabă :

— Care-i numele de familie al regelui ?

— Hohenzollern von Sigmaringen, îi răspund, cu elizrunea lui h intervocalic și cu S inițial, rostit Z.

Tunete de aplauze la sfîrșitul conferinței. Scopul ei, am aflat mai tîrziu, era de a obține, cu sprijinul palatului, o subvenție de la Ministerul Învățămîntului, pentru asanarea bugetului institutului.

Conform regulamentului, cu tot caracterul festiv al ședinței, se deschide discuția.

Streinu ridică două degete : arătătorul și medianul. I se dă cuvîntul. Reproduc exact :

— Domnule președinte, domnilor membri. Scumpul nostru suveran, Ferdinand de Hohenzollern (rostit apăsat buciucașu) b) Sigmaringen (și cu S inițial în loc de Z), nu are talent !

Stupoare în incintă.

Dragomirescu, sufocat și cu timbrul înalt, al păunului :

— Are accent sufletesc !

Apărătorul din oficiu vrea desigur să spună că nota afectivă ridică valoarea textului citit din carte, adevăr valabil chiar pentru marii oratori, a căror „acțiune" (elocuțiune, mimică, gest) nu mai operează la lectură.

Replica inspirată a lui Streinu :

— Are numai accent de pronunție !

Într-adevăr, suveranul învățase limba noastră prea tîrziu ca să-și poată învinge accentul străin. Deși discuția era liberă, președintele și-a pierdut calmul și a țipat :

— Ieși afară !

— Nu ies, răspunse Streinu, așezîndu-se liniștit pe locul lui, cap de bancă la balcon.

Incidentul s-a închis. După cîteva minute, Streinu mi-a făcut semn să ieșim. Restul nu mai interesa. Conformismul avea să-și reciștige întîietatea, în cadrul aulei care fusese tulburată de spiritul de frondă al prietenului meu.

ȘERBAN CIOCULESCU ■

ACTUALITATEA LITERARĂ

Cap limpede

O revistă de un provincialism acuzat, neatentă la problemele culturale reale, a devenit noua serie a revistei **Transilvania din Sibiu**. Parcurgînd numerele apărute anul trecut, nu am înțeles cu prea multă claritate care e programul revistei, pentru ce militează ea, articolele părînd să fie strînse întîmplător, pentru a umple niște pagini. Revistă politică, social-culturală și literară ea nu are încă pe deplin conturată o personalitate și nu și-a formatat un public căruia să i se adreseze, încercînd să împace gusturile cele mai diverse, fără a încerca să afle dacă are sau nu audiență. E greu de crezut că un articol ca **Binomul decizional marketing — dimensionare al unităților economice** (nr. 4) sau **Modele de analiză factorială a indicatorului de eficiență „producția netă la 1 000 lei fonduri fixe"** (nr. 8) **sau Aspecte informaționale ale limbajului poetic** din același număr, unde se pot citi fraze ca aceasta : „În poezia **Geneza** avem mai multe ecarturi nule. Ecartul nul al unui sunet semnifică egalitatea rangurilor acelui sunet în limbă și în text. Numărul mare al ecarturilor nule din poezia **Geneza** poate explica valoarea mică a entropiei acestei poezii. Un ecart mare pozitiv exprimă o frecvență superioară frecvenței normale, iar un ecart mare negativ exprimă situația opusă" pot stîrni un larg interes. Mai curios este faptul că de la un asemenea academism se ajunge cîteodată la o scriitură școlărească, așa cum se întîmplă în articolul **Primăvara așezărilor noastre** (nr. 4), un carnet de reporter unde citim rînduri ca acestea : „Luna mai, cu verdele ei crud, cu florile ce colorează în toate nuanțele și tonurile curcubeului, cu prospețimea naturii înnoite insuflă puternic sentimentul unei primăveri perpetue, atmosfera vibrînd, la tot pasul, de ciocotul vieții. Senzația de trepidant și febril îți apare, mai pregnant, într-un itinerar prin localitățile județului Sibiu, fie ele orașe sau comune, într-o dezvoltare edilitară continuă, alături de economie industrială ori agricolă. Peste tot, cetățenii și deputații sînt la datorie..." De multe ori ai senzația că această revistă care ar trebui să fie de opinie, să cheme la dezbaterea intelectuală a problemelor care frămîntă pe omul contemporan, apare numai pentru uzul unor privilegiați, care o răsfoiesc cu deliciu în liniștea unor cabinete unde nu răzbate nimic din vuietul vieții de afară. Altfel nu se explică de ce pe pagini întregi se răsfață recenzii interminabile și nu întîlnești în schimb decît ici, colo, un articol de atitudine. În secolul trecut, revista apărea sub direcția lui George Barițiu. **Transilvania** trăiește azi sub oblăduirea unei glorioase tradiții dar numai tradiția nu-i de ajuns. Prea puțini dintre cei care semnează aici — Mircea Tomuș, Mircea Ivănescu, Mircea Braga, Titu Popescu, Ion Mircea au cu adevărat ceva de spus atunci cînd țin condeiul în mînă. De prea puține ori revista se deschide și către alte ținuturi românești — atunci cînd o face, rezultatele sînt notabile, ca în cazul versurilor de Ștefan Aug. Doinaș. Interesantă devine revista și atunci cînd renunță la stilul doct, profesoral, atoatestiutor și adoptă în loc de monolog dialogul, ca de pildă atunci cînd îi publică lui Florin Mugur incitantele sale interviuri. O dovadă de provincialism : extazul cu care sînt contemplate contribuțiile sibiene, uitîndu-se că o adevărată încurajare a valorilor locale, absolut necesară, nu se poate face decît prin adoptarea de criterii ferme, cu mult adevăr în ele.

Începînd cu luna iulie a anului trecut revista **Ramuri** are un nou redactor șef : poetul Marin Sorescu. Și o nouă înfățișare : mai vie, mai captivantă. În numerele care s-au succedat pînă acum redactorul șef al revistei și-a ținut promisiunea formulată într-un articol program : „Există în Oltenia forțe spirituale suficiente (ba mai dau și pe de lături). Pe ele ne sprijinim în primul rînd, ajutîndu-le să găsească acel climat efervescent, actual în actualitatea de azi și de mîine. Ne punem nădejdea în scriitorii maturi și în tinerii încă fără nume de pe la cenaclurile literare, tineri sfioși și uneori atît de îndrăzneți cu caietele la subsuoară, așteptînd să fie decretate aripi. Nu vor fi nici ei singuri, ci într-o competiție literară de-adevăratelea cu toată literatura română bună pe care o vom găzdui cu inima deschisă. Provinciile nu mai au de mult gustul pentru provincialism. Dialogul spiritual cu meridianele e absolut necesar. Scriitorul român trebuie să-și găsească locul meritat în lume, depășindu-și micile complexe inexplicabile și renunțînd să-și macine fără rost energiile în sterile lupte de grup. Cred în marele moment literar ce se înfăptuiește astăzi la noi, moment pe care-l consider unul dintre cele mai importante". Revista „RAMURI", în actuala sa formulă se adresează nu cititorilor din Craiova, ci întregii spiritualități românești, promovînd cu curaj valorile, indiferent din ce generație fac ele parte și indiferent din ce zonă geografică a țării sînt. Totodată, ea a angajat un dialog deschis și fertil cu contemporaneitatea fără a se feri de a răspunde după propriile sale posibilități la unele dintre problemele noastre de azi. Revista se află pe un drum bun. Îi așteptăm contribuțiile majore.

● În librării, volumul 1 din **Scriitori români de azi**, de Eugen Simion. Lucrarea de 760 de pagini — aflată la a doua sa ediție revăzută și completată substanțial — constituie o importantă contribuție a criticii contemporane la definirea fenomenului literar actual.

COLECTIVITATEA: PLENUL ETICII ȘI EQUITĂȚII

„Era fată bine și avea bază materială"

La Crevedia Mare, în lăzile de zestre de odinioară stau cărțile și caietele de școală ale copiilor

De astă-toamnă și pînă acum au fost la Crevedia Mare zece nunți. Ba poate chiar mai potrivită ar fi expresia, aparținătoare unui localnic, după care cele zece nunți nici nu s-au ținut și nici nu au fost, pur și simplu, ci **au avut loc**, adică s-au desfășurat nu pe terenul îngust al sălii căminului cultural, ci în spațiul și lărgimea curților de gospodari, unde pregătirile durează mult și nunțile se întind după tipicul și obiceiul din vechime. În Ilfov, la Crevedia Mare cît și în satele care țin de această comună, Crevedia Mică, Pribolu, Găiseanca, Sfîntu Gheorghe, nunțile sînt încă nunți, nu o masă la restaurant. Astfel stînd lucrurile, am zis să vedem ce mai înseamnă pe-aici zestrea, altădată capitol important al măritișurilor și însurătorilor.

Parcă desprins dintr-o ilustrație a „Moromeților", Niță Alexandru, țăran prin domiciliu, prin munca pe care o face, lucrător la C.A.P., și prin sîngele moștenit din familii peste familii de țărani, nu-și dezminte stirpea și, în prezența primarului Vasile Ivan și a șefului postului de miliție, plutonierul Constantin Tîntăveanu, care ni se alătură din curiozitate, ne ia drept membri ai vreunei comisii de „controlul averilor" iar efortul lui de a da vorba pe brazda potrivită, ca să n-aibă mai tîrziu necazuri, pare cu atît mai mult de prin cărți cu cît omul, de fapt, n-are nimic de ascuns. Însă cînd înțelege, repede, despre ce-i vorba, spune tot, și chiar cu o anume mîndrie, la care se asociază nevasta lui, Gheorghița, și, ceva mai tîrziu, Maria, mama lui, o femeie de 74 de ani, bună știutoare a tot felul de obiceiuri vechi și noi, la Crevedia Mare. Pe fiica și, respectiv, nepoata lor, Marioara, au măritat-o astă-toamnă, în septembrie, cînd împlinea, zic ei, ca un ecou al unui cîntec auzit la difuzor, douăzeci de primăveri. I-au dat aragaz și butelie, mobilă arătoasă, de șapte mii, și „toale", prin această din urmă vorbă neînțelegîndu-se aici, vezi bine, lucruri vechi și purtate, ci o stivă de șervete de borangic, cu alesături, de macate și de velințe. Toate s-au dus în casa ginerelui, Nicolae Paraschiv din Găiseanca, băiat bun și singur la părinți, ceea ce vrea să însemne că toată strînsura de avut a mamei lui, Ilinca, și a tatălui lui, Stan Paraschiv, îl va reveni odată și odată numai lui. Oricum, zic „socrii mici", pe vremea tinereții lor viața era mai aspră și parcă văd și astăzi cum le lucea prispa de sărăcie. Niță Alexandru știe bine cu ce-a pornit la drum : 1 pogon de pămînt, o casă veche, un cal și una căruță. Acestora li s-a adăugat zestrea Gheorghiței : trei macate, o vacă, două oi. Totuși, zice aceasta din urmă, părinții ei erau pricopsiți, fiindcă aveau zece pogoane, dar nu vroiau să dea nici unul ca să nu „risipească pămîntul". Abia mai tîrziu, la doi ani după nuntă, în urma unor prelungi discuții, Ioniță Gînd, tatăl Gheorghiței și socrul lui Niță Alexandru, s-a îndurat să „rupă" un hectar și să-l dea zestre. În ce o privește pe Maria, mama lui Niță Alexandru, socotelile sînt și mai simple. Sînt cincizeci și ceva de ani de cînd a făcut nuntă dar ține minte toată zestrea, că nici nu era greu de ținut minte : ea a primit zece „căpătîie", cum se spunea pe vremea aceea, adică niște perne umplute cu paie, 1 pogon de pămînt și, ce-i drept e drept, doi galbeni. „A doua zi după nuntă, zice ea, s-a dus bărbatu-meu și i-a vîndut, că ne ploua în casă. E bine că a pus acoperiș nou, fiindcă pe urmă el n-a mai trăit mult și-a murit iar eu *a* trebuit să cresc singură băiatul, cu ce scoteam din pogonul ăla de pămînt pe care pe urmă i l-am dat și eu de zestre".

Alături, la cîteva case, locuiește Ion Bărăgău. Are 67 de ani. Spune : „Eu am fost băiat sărman. Tata murise și mama ne creștea, cinci copii, din trei pogoane de pămînt. Cînd m-am mai ridicat, m-am dus la București și-am învățat croitorie. M-am întors la Crevedia Mare croitor atestat. Munceam pentru alții, dar strîngeam banii și-mi turnam și mie cîte un costum de haine că, vezi, un candidat la însurătoare trebuie să fie spilcuit și arătos. Tot atunci, din economii, mi-am cumpărat și bicicletă. A fost prima bicicletă în Crevedia. Nu mai știu ce marcă era, că o luasem veche, de la taicioc, dar îi dădusem eu vopsea nouă. Cu clame la mînecile pantalonilor bine călcați și cu pălăria pe-o sprînceană mă plimbam pe bicicletă, în zi de horă, pe ulița mare. Aveam și-o sonerie cu care, la nevoie, atrăgeam atenția asupra mea. Îmi cădeau ochii, în mulțime, pe cîte-o fată mai uricică, dar avută, și-i băteam la ușă. Fetele ca fetele, ar mai fi vrut ele să schimbe o impresie cu mine, dar părinții nici nu mă băgau în seamă. Era o fată, dintr-o familie, a lui Ganciu. Avea pămînt mult. Dar asta l-a refuzat și pe Mănache, învățătorul, adică om cu carte dar tot sărac. Atunci cum era să mă ia de mine ? ! Puteam să-mi fac oricîte costume, să mă îmbrac ca la Paris, și tot degeaba. Eu tot al Tudorii lui Bărăgău eram ! Uite-așa, pînă la urmă, că Elena, nevastă-mea, nu se supără de ce vă spusei, că ea știe toate astea, am ajuns să mă însor tot cu o fată săracă. Dar frumoasă și sănătoasă, că mi-a făcut trei copii, azi oameni în toată firea, pe la case lor. Maria lucrează în sat, la C.A.P., Alexandru e lăcătuș-mecanic la I.T.B. iar Petre a urmat o școală financiară și muncește tot pe la București. Doar cu unul din băieți am avut necaz, din vina mea. Fiindcă n-am avut ce face și m-am apucat să-i caut eu nevastă. Găsisem pe cineva, în satul Găiseanca. Era fată bine și avea și bază materială. Dar ce folos, că fata n-a fost cinstită iar familia era de oameni cam circotași, și căsnicia lui fi-meu s-a spart a doua zi după nuntă. Nici nu vreau să-mi mai aduc aminte, fiindcă de toată încurcătura asta, v-am spus, eu eram vinovat. Băiatul și-a refăcut pe urmă viața după cum a crezut el că e mai bine, fără să mă mai întrebe nimic. Asta, recunosc, m-a durut. Dar m-am bucurat că a găsit o fată cuminte, gospodină și frumoasă că-ți pică mărul din mînă cînd o vezi !"

Precum se vede, la Crevedia mai răbufnesc, ici și colo, deprinderi ale trecutului, obligîndu-i pe oameni să tragă învățături nu numai la tinerețe ci și la anii cînd au copii mari și nepoți. Despre această pățanie a prietenului său Ion Bărăgău, Cornel Ionescu este informat, cum se și cuvine în lumea satului, pînă în cele mai mici amănunte. El are o fată, Cristina, și un băiat, Aurel, amîndoi muncitori la București. Mărturisește că și-a propus să nu se amestece deloc în discuțiile preliminare ale copiilor lui cu viitoarea noră și cu viitorul ginere. Cînd se va deschide capitolul zestrei, desigur că va avea și el, împreună cu soția sa, Maria, un cuvînt de spus. Și, după părerea lor, zestrea cea mare au și dat-o copiilor, fiindcă i-au ținut la școală. Amîndoi, și Cristina și Aurel, au absolvit liceul la Bolintinul din Vale. Pentru ca ei să poată învăța, părinții au muncit din greu pe pămînturile Crevediei. În fiecare lună, pentru fiecare copil au trimis cîte patru sute de lei. În același timp și-au strîmtorat băierile pungii ca să poată ridica și o casă nouă, încăpătoare, în care de obicei ușile sînt deschise, la perete, ca să se vadă cît de mari sînt camerele și cît de bine mobilate, ici cu lucruri de la oraș, colo cu lucruri țărănești și chiar cu anumite lucruri, ca să zicem așa, de mijloc, cum ar fi nelipsita „Răpire din seral" și carpeta înfățișînd un cerb falnic și o căprioară melancolică prin tihna unei păduri bogate, lîngă izvorul de rigoare, Cornel Ionescu stă așezat cu sfială, într-un fotoliu, în propria-i casă. Am putea zice că soția nu prea-i lasă, de obicei, prin aceste încăperi, rezervate probabil oaspeților. „Cum ziceam, continuă el, noi i-am ținut la școală, și nu cred să existe zestre mai mare pe care să le-o fi putut da. În rest, eu le-am spus : să nu se bucure să ia de-a gata, să nu se aștepte să la de pomană. Și nici să-mi lase casa goală, după măritiș, că mai avem și noi, eu cu nevastă-mea, de gînd să trăim, și nu ne-ar place să fi muncit o viață ca să ajungem să dormim pe-o scîndură goală. Înainte cam așa era : după măritatul fetei, rămîneai cu casa pustie ca și cum ar fi dat hoții prin ea. S-a schimbat lumea..."

Desigur, nu s-a schimbat atît de mult și nici nu va fi posibil să se schimbe vreodată atît de mult încît părinții să nu-și ajute, dacă pot, copiii. Rămîne, aceasta, în ordinea firii. Însă tot atît de adevărat e că învățătura vorbei care zice că are cine muncește, iar cine nu muncește nu are, se transmite și de la părinți la copii. Ar putea să fie simbolică întîmplarea că în casele multor țărani din Crevedia Mare, în lăzile de zestre de odinioară, moștenite de la părinți și bunici, sînt strînse cu grijă cărțile și caietele de școală ale copiilor. Dar frumoase și adevărate rămîn și cuvintele Mariei, soția lui Cornel Ionescu, cea care, în zile de iarnă, își petrece îndelungate ore deasupra războiului cu țesături de borangic, de macate și velințe : „Dacă e vorba să le-ntindem noi toate astea pe-afară, n-avem sîrme !".

DUMITRU ELIADE ■

În principialitate, jumătățile de măsură înseamnă, de fapt, falsă principialitate

Rîndurile de mai jos cuprind povestea unui om necăjit. Ca în orice poveste, de data aceasta adevărată, va fi vorba și de oameni buni dar și de oameni care se sfiesc de această calitate. Un muncitor timplar, încă tînăr, din comuna Cobadin, județul Constanța, s-a adresat redacției, în speranța unui sprijin, înșirîndu-și amarul de care nimeni nu-l ajută să scape. Se numește Asan Memet și lucrează în secția de timplărie a cooperativei de consum din comuna natală. Soția lui, Ciimet Memet, în vîrstă de 30 de ani, secretară la birourile cooperativei, de aproape un an de zile a plecat de acasă și nu mai vrea să stea cu el. Omul ne scrie cu durere că au și un copil — Bahri Semiral — de aproape patru ani și că familia i se destramă din vina celui care îi fusese, din adolescență, un foarte bun prieten, actualul șef al secției timplărie și președintele C.O.M. pe cooperativă, pe numele său Mihai Ivănescu.

Zilele trecute am fost la Cobadin. Primarul Iosif Tudose spune din capul locului că el cunoaște foarte bine acest caz, pentru că **băiatul** — al cărui nume de familie ar fi CIIMET, după cum sîntem asigurați de interlocutor — **băiatul a făcut mai multe sesizări.** Sesizări pe care primarul le-a primit de la cei cărora le fuseseră adresate, pe care le-a cercetat cum se cuvine, și la care a dat răspunsurile de rigoare. „Am făcut tot ce am putut ca să-i împăcăm. I-am spus soțului să-și vadă de treabă, să nu ia în seamă ce vorbește lumea. Numai că soția stăruie să se despartă. Cît despre faptul că ea ar trăi cu Mihai Ivănescu, bărbat becher, nimeni nu poate să confirme sută la sută acest lucru, iar el neagă. Dacă ar fi adevărat, ar trebui să aibă curajul răspunderii și să recunoască. Așa, eu ce să fac? Nu zic că n-o fi adevărat, dar, dacă nimeni nu-și ia răspunderea să confirme sută la sută, i-am spus băiatului — adică soțului n.n. — să-și vadă de treabă, să nu mai reclame. Că a ajuns să mă reclame și pe mine, am citit eu într-o scrisoare adresată altor foruri. Dar el atîta obrăznicie a avut că mi-a spus în față : «Tovarășe, nu vă supărați, dar nu sînt mulțumit cu răspunsul pe care mi-l dați». Soția lui mai rămînea după program cu Ivănescu, dar aveau treburi de serviciu. Și vă rog să rețineți că el era prieten cu Ivănescu".

A fost numit un colectiv care să cerceteze lucrurile. S-au luat declarații de la 11 oameni ai muncii din colectivul unității. Ciimet Memet a fost discutată, la 16 august 1978, într-o ședință — la care cei mai mulți dintre semnatarii declarațiilor nu participau — și a fost sancționată cu mustrare **pentru părăsirea familiei și pentru ignorarea indicațiilor și ajutorului comitetului comunal de partid.** Ne închipuim cam ce atmosferă de principialitate a domnit în acea ședință, deschisă de Mihai Ivănescu și condusă de un prezidiu propus în întregime de acesta și ales în unanimitate, prezidiu în care M.I. s-a propus și pe el însuși. Procesul-verbal probează clar și alte cîteva lucruri ciudate. Mai mulți participanți au vorbit de vinovăția soției lui Asan Memet, de imoralitatea ei, ferindu-se ca de foc să spună în ce constă de fapt acea vinovăție. Ion Neguțu spunea chiar că „despărțirea de soț, din punctul meu de vedere, nu este un act imoral, pentru care tovarășa să fie sancționată". Venera Crăciunescu, cea care conducea colectivul de cercetări, din partea conducerii comunei, preciza că „din cele 11 declarații a rezultat vinovăția tovarășei Ciimet și din nici una nu rezultă vinovăția soțului pe care toți îl apreciază". Nimeni însă n-a spus lucrurilor pe nume și este evident că această falsă principialitate avea scopul — care s-a împlinit — ca de la început pînă la sfîrșitul ședinței să nu fie nici măcar amintit numele lui Mihai Ivănescu. Deși în declarațiile de care se făcea caz el figura ca personaj principal. Procesul-verbal arată că și președintele cooperativei, Gheorghe Nicoară, a avut aceeași gingașă grijă de a nu aminti nimic de M.I. Zilele trecute, pe Gheorghe Nicoară nu l-am găsit. „Este în concediu și e plecat din comună, ne-a explicat contabilul șef Tașcu Tică. Despre comportarea lui Mihai Ivănescu și despre relațiile lui cu Ciimet Memet, nu știu ce să zic. Cît nu știu sigur, nu pot să-i acuz. Sînt foarte bun prieten cu Ivănescu. Am discutat cu el încă înainte de despărțirea celor doi soți și a negat. E drept că Asan mi-a spus și mie că i-a găsit în birou la Mihai, seara, cu lumina stinsă...". De la primărie pînă la sediul cooperativei de consum sînt circa două sute de metri. Primarul ne-a asigurat că din declarații — pe care nu le-a văzut și care au fost trimise cu un dosar la județ — precum și din discuțiile foarte serioase cu colaboratorii săi (?!? n.n.) a reieșit că Mihai Ivănescu n-are nici o vină, așa cum Iosif Tudose, dealtfel, a scris și a semnat în mai multe răspunsuri la sesizările lui Asan Memet. Astfel stînd lucrurile ne îngăduim să-i aducem la cunoștință tovarășului primar fapte nu tocmai lipsite de importanță pe care el le-ar fi aflat, dacă ar fi parcurs cei două sute de metri de la oamenii muncii din colectivul în care își desfășoară activitatea Mihai Ivănescu și secretara-dactilografă Ciimet Memet.

Alexandru Corneanu, lucrător cu probleme de personal : Într-o zi, Asan a deschis ușile la toate birourile să ne cheme pe toți că a găsit-o pe nevastă-sa îmbrățișată cu Ivănescu în biroul acestuia. Cei doi n-au scos o vorbă. Eu nu i-am surprins în fapt, dar se observă ce e între ei. Abia la dispoziția președintelui U.J.C.C., președintele a mutat-o în alt birou, să nu fie chiar lîngă el.

Livia Chiper, operatoare la punctul de calcul : Sînt vecină cu familia Memet. El e un băiat excepțional. Nu l-am văzut niciodată băut, măcar, necum beat. Vă spun asta pentru că ea se plînge, de cînd l-a părăsit, că ar fi bețiv. Înainte, zicea totdeauna că Asan e băiat tare bun ; acum îl vorbește de rău. De fapt, pentru cine o cunoaște, sinceritatea ei nu mai contează. Problema importantă desigur e că există un copil.

Vasile Foarcea, președintele sindicatului : Vedeam și eu, de mult, că stau mereu împreună. N-am luat în seamă de la început. Dar pînă la urmă, mi-am dat seama, ca toată lumea, ce e între ei. Am încercat să vorbesc cu ei. A zis să nu mă bag eu. Ea, la fel.

Toți oamenii muncii din colectiv cu care am vorbit confirmă acest comportament.

Cît despre moralitatea lui Mihai Ivănescu, Ion Ranfiu, președintele comisiei de judecată nr. 2, om de 67 de ani, ne-a spus lucruri în grav dezacord cu opinia mai mult ciudată decît generoasă a primarului. „Mihai Ivănescu a mai fost încă o dată judecat de mine. Participase la o încercare de compromitere a unei tinere. Apoi, a mai fost o familie în sat la noi care s-a destrămat, tot așa, din cauza lui. Acum nimeni nu se mai miră, deși toți vorbesc de cele ce se întîmplă, dar tot satul îl știe că n-are rușine".

Am stat de vorbă cu mulți cetățeni din comună și ne-am convins că obștea discută cu asprime faptele lui Mihai Ivănescu și ale soției prietenului său. Înainte de a afla soțul ce se întîmplă, prietenul familiei îi ducea în excursii cu mașina, că are mașină și nu e căsătorit. Dar Asan a aflat pînă la urmă că prietenul îl plimba mai ales soția și mai ales uitînd să-i spună de micile lor plimbări. Povestea e știută de întreg satul. Dealtfel, falsul prieten din care n-a mai rămas decît amantul cu mașină, merge adesea la restaurantul din sat împreună cu colaboratoarea lui, Ciimet, unde mănîncă de preferință într-un separeu.

Cu toate că din cele de mai sus se înțelege limpede cum stau lucrurile, Ciimet Memet îndeplinește și în prezent activitatea de secretară-dactilografă, deși e încadrată pe alt post. Mutarea ei din biroul pe ușa căruia scrie SECRETARIAT a fost, evident, o măsură de ochii lumii.

Reîntorși la primărie, ni se arată în continuare hîrtii din care să vedem că primarul a rezolvat sesizările lui Asan Memet cu promptitudine. Vedem acte semnate de Iosif Tudose în care se vorbește numai de bine despre Mihai Ivănescu, un tovarăș serios, de 47 de ani, se spune că sesizările în legătură cu el nu se confirmă, că datorită funcțiilor celor doi, acestia trebuia să lucreze adesea împreună după program, că ea bătea la mașină și lucrări ale primăriei. „Toate acestea au făcut ca, în unele cazuri, să ajungă mai tîrziu acasă, iar soțul ei, fiind mai puțin pregătit politic, a dat o altă interpretare acestor fapte..." Nu zîmbiți: am citat dintr-un document semnat chiar de primarul care ne spunea că el a făcut multe anchete în viața lui, că el nu vede nici un motiv pentru a discuta moralitatea lui M.I., atîta timp cît nimeni nu poate proba „sută la sută" că trăiește cu Ciimet. Într-un fel de confidență, primarul ne mai spune că Mihai Ivănescu e foarte bun organizator, că el duce în spate toată cooperativa, că fără el totul s-ar duce pe rîpă. „Dar, dacă primesc sarcină, eu îl și sancționez, conclude, în final, cu falsă și amețitoare severitate, primarul care, de lungă vreme, refuză să vadă ce vede întreg colectivul de la cooperativă și să înțeleagă ceea ce e limpede pentru un sat întreg.

DORIN GHERGHINESCU ■

Povestea unei performanțe umane (II)

Elogiu profesoarei Florica Sandu

...Vasile Adamescu împlinise 13 ani. Avea încă mersul legănat, ca de rață. Încă nu știa să mănînce, să se îmbrace, să se îngrijească. A fost înscris la început în clasa I, alături de ceilalți copii orbi, care auzeau și vorbeau. Era însă absent. Nu putea comunica cu nimeni. La început, totul părea pierdut. Pentru un timp, a fost trecut la grădinița de copii orbi. Dar și aci era un caz unic. Lupta pentru lumină începuse însă : sistematic, cu mult tact. Acolo, la grădiniță — își amintește Laurențiu Crișan, cel mai apropiat prieten al lui Vasilică — profesoara Andaluzia Leah-Călușaru a reușit să „scoată" de la el primul sunet : „A". Jucîndu-se, Vasilică s-a îovit și a „scos" un sunet asemănător primei litere din alfabet. A fost un mare eveniment în școală. Era prima oară, după mai mult de un deceniu de totală tăcere, cînd cineva auzea glasul lui Vasilică...

Venea din cînd în cînd la grădiniță și profesoara Florica Sandu. Cazul Adamescu o interesa în mod deosebit. Lucrase 35 de ani cu copii surdomuți și cu orbi, începîndu-și activitatea imediat după primul război mondial. Mai avea puțini ani pînă la pensionare, dar cazul o pasiona atît de mult, încît într-o zi s-a dus la conducerea școlii și a cerut să lucreze cu copilul Adamescu în anii cît mai are de stat la catedră.

...Și iată-l din nou pe Vasilică elev în clasa I. Stă tăcut și lucrează independent. Din cînd în cînd vine la banca lui profesoara Florica Sandu și exercițiile cerute le repetă o dată, de două ori, de zeci și chiar de multe sute de ori, zile și chiar luni întregi. Programul școlar al lui Vasilică n-are, practic, limită. În mica sală, care pentru 6 ani avea să devină „clasa Adamescu", lumina se stingea aproape întotdeauna seara tîrziu. Adesea, deveneau sală de clasă chiar orașul, fabricile sale, statuile, parcurile, stadionul și chiar aeroportul sau locomotivele. Băiatul le „vedea" și le studia cu cea mai mare atenție cu ajutorul... degetelor. Și exercițiile erau din nou reluate a doua zi, în clasă sau cine știe în ce altă parte a orașului și, nu o dată, a țării...

Pentru Florica Sandu, adesea, ziua se încheia abia la ivitul zorilor. Din sala de clasă, după ce îl conducea pe Vasilică la dormitor, pleca acasă unde o aștepta poate cea mai importantă muncă pentru a doua zi : pregătirea materialelor didactice necesare înțelegerii noțiunilor ce urmau a fi predate...

Și timpul se scurgea cu folos. Vasilică progresa. Procesul de umanizare era evident. Se elaborase o programă școlară specială, orar special, manuale, se foloseau mijloace tehnice specifice educării și instruirii orbilor. Practic, redevenise elevă, într-o postură neîntîlnită în lunga-i carieră, și profesoara Florica Sandu, „A"-ul de la grădiniță trebuia și el consolidat. A făcut-o cu mult tact, repetîndu-l de zeci și sute de ori.

După „A" a urmat sunetul „P". S-a ales calea... stîlpului luminării : Vasilică a fost pus în repetate rînduri să sufle în luminare. A reușit pînă la urmă sunetul așteptat „P". Dar de cîte exerciții n-a fost nevoie pentru asta ! De cît devotament n-a trebuit să dea dovadă profesoara pînă a-l face pe Vasilică să emită un sunet sau altul. Pentru a stabili poziția limbii la emiterea sunetului, de exemplu, Vasilică a trebuit să pipăie — și nu o dată ! — poziția limbii profesoarei, iar profesoara să-l corecteze mereu, cu un devotament adesea neînțeles chiar și de o mamă adevărată. A urmat apoi formarea primului cuvînt : **APA.** Pentru a înțelege semnificația lui, profesoara Florica Sandu l-a dus la chiuvetă, a deschis robinetul, apropiindu-i mîna de jetul de apă. L-a pus apoi să repete cuvîntul și din nou a dat drumul la jet. Era momentul cînd Vasilică renunța la unul din semnele învățate în anii grei, ai copilăriei de la Borcea, atunci în primii ani de după al doilea război mondial : ridicarea pumnului drept, în sus, atunci cînd îi era sete, spre a i se aduce apă.

Un timp, Vasilică nu putea pronunța corect litera „R". După o muncă sisifică, într-o dimineață, cînd bunul lui prieten, Laurențiu Crișan, venea la serviciu, l-a așteptat în holul de la intrare, i-a pus mîna pe gît să-i simtă vibrația corzilor vocale și a repetat de cîteva ori sunetul ce-i crease atîtea probleme. Laurențiu Crișan l-a bătut semnificativ pe umăr. Vasilică înțelegea sensul : reușise. Era încă o victorie. La fel de greu a fost și cu litera „I". Nu o distingea de „E". Într-o seară, s-a dus, ca de obicei, la clubul Asociației nevăzătorilor. Era acolo și Viorel Crăciun, nevăzător, pe atunci student la Conservator. S-au întîlnit, iar Vasilică, pentru a-i dovedi că-l recunoaște, i-a pronunțat numele : „Veorel". Studentului-nevăzător nu-i plăcea că-i stîlcește numele. În glumă, l-a tras de urechi, în sus, fără să-i dea drumul. Instinctiv, Vasilică a „scos" atunci un țipăt ușor, un „i" lung și frumos. I l-a scris în palmă, iar el l-a repetat...

Încet-încet, văzul începe să-i fie suplinit tot mai bine de... degete. Cercetările efectuate de specialiști de la Universitatea din Cluj, pentru care Vasilică a trezit un interes cu totul deosebit, au ajuns la concluzia că Vasile Adamescu gîndește și cu ajutorul degetelor mîinii, prin simțul pipăitului, prin intermediul căruia primește cea mai mare parte a cunoștințelor din mediul înconjurător. Tot prin simțul tactil și vorbește. Simțul acesta e strîns legat de gîndire, care în urma bolii grele ce a avut-o, a rămas normală, nealterată...

Marea aventură a cunoașterii continuă. Vasilică cunoaște semnele Braille și literele majuscule ale alfabetului latin, distinge deja și cifrele. Viteza de percepere e uimitoare. Răspunde oral, aproape incredibil pentru cei ce l-au știut înainte. În comunicarea cu cei din jurul său preferă de la început limbajul scris, verificîndu-și permanent reprezentările. Își confecționează singur obiecte din plastilină, tablă, nuiele, prin bogate contacte cu realitatea concretă și socială. Împreună cu profesoara Florica Sandu a vizitat muzee și expoziții, monumente, a cunoscut animale și păsări, a pus mîna pe unelte de gospodărie, a învățat să deosebească plantele și florile prin miros, a plecat în primele călătorii prin țară, ajungînd în cele din urmă și în Borcea, comuna natală. La Borcea, revenirea lui Vasilică a stîrnit senzație. Uluire. Zamfir Adamescu, tatăl lui Vasilică, a plîns. Copilul a cărui voce nu a fost auzită de nimeni mult timp își recăpătase glasul. Vorbea. Se petrecuse o adevărată minune...

...Iată-l pe Vasilică Adamescu la Putna, vizitînd mormîntul lui Ștefan cel Mare. Avea deja multe cunoștințe de istorie și citea cu sete, cu vîrful degetelor, inscripțiile de pe mormîntul lui Ștefan cel Mare. Continuă apoi să viziteze celebrele monumente de artă feudală din Moldova. De aici pleacă spre bătrînul Iași cu biserica Trei Ierarhi, Copoul și teiul lui Eminescu, apoi spre Piatra-Neamț și Bicaz, unde face prima plimbare cu vaporul. Aflînd despre Delta Dunării, însoțit de profesoara Florica Sandu, pleacă într-o nouă vizită. Constată că Delta Dunării e un rai de păsări și pești. Se plimbă pînă seara tîrziu prin canalele deltei, calcă pînă pluti tori, studiază atent stuful, iar seara se-ntoarce frînt de oboseală acasă, unde gazda pregătise mîncăruri tradiționale ale deltei.

1960. Vasilică Adamescu avea 16 ani. Făcuse progrese aproape incredibile. La Universitatea din București începea o importantă sesiune științifică. E prezentă și profesoara Florica Sandu, împreună cu elevul său. Face demonstrații teoretice și practice. Toți cei prezenți sînt fascinați. Nivelul de cunoștințe la care a ajuns elevul Vasile Adamescu e incredibil !

„Cazul Adamescu" depășește granițele psihopedagogiei românești. Spre Cluj-Napoca încep să se îndrepte delegații de surdo-tiflologi din diferite țări ale lumii : din China, U.R.S.S., Iran, Franța, R.D. Germană, Polonia, Cehoslovacia, Ungaria, Iugoslavia și altele. Aprecierile sînt unanime : o realizare de excepție !...

...1962. Elevul Vasile Adamescu a ajuns în clasa a VI-a. O clasă corespunzătoare clasei a IV-a de la școlile generale. Se poate comunica cu el în scris și oral, se orientează în spațiu, știe foarte bine ce-nseamnă geografie, istorie, societate, om, cinste și omenie. A venit timpul ca după ani îndelungați de muncă profesoara Florica Sandu să se pensioneze totuși. Și nu era simplu. A iubit neînchipuit de mult munca, iar cazul copilului Adamescu o captivase de-a binelea, întinerind-o cu foarte mulți ani. O durea despărțirea, însă era mulțumită că realizase chiar mai mult decît își propusese, atunci,în 1956, cînd ceruse să se ocupe personal de acest cel mai greu caz din istoria Școlii de nevăzători din Cluj-Napoca. A plîns. Mai aminase o dată pensionarea cu trei ani. Acum, trebuia totuși să se despartă, și-i era greu. Îi părea rău și lui Vasilică. A plîns și el...

În viața lui Vasile Adamescu începea o etapă nouă. Era deja demutizat. Începea etapa în care rolul profesorei Florica Sandu era preluat de un colectiv de profesori conduși de Gheorghe Stancu, un alt model de dăruire, pasiune și devotament. Dar marele vis și marea satisfacție a profesoarei Florica Sandu n-aveau să se-ntrerupă. A fost mereu și continuă să fie și astăzi aproape de Vasile Adamescu, bucurîndu-se de fiecare succes al său. Și chiar dacă a plecat să-și trăiască anii bătrînești la Brașov, lîngă o soră a ei, schimbul de scrisori și de vizite cu Vasile Adamescu, cea mai mare izbîndă a vieții sale de dascăl timp de 40 de ani, continuă. Citind cîteva din scrisorile adresate anul acesta de Vasile Adamescu profesoarei pensionare Florica Sandu, m-a impresionat finalul lor, aproape mereu același :

„Sărut mîna cu deosebit respect și stimă, al dv. fost elev, care nu vă uită niciodată și care vă rămîne profund recunoscător pentru totdeauna.
V. Adamescu".

La mulți ani, Florica Sandu ! Și fie-ne și nouă îngăduit să repetăm cuvintele pe care, la sfîrșitul fiecărei scrisori, Vasile Adamescu le așterne cu atîta căldură... *(Va urma)*

CONSTANTIN MUSTAȚĂ ■

O fotografie-document : La Liceul de nevăzători din Cluj-Napoca a venit unul dintre renumiții defectologi ai lumii, sovieticul Mescerlakov, care a dat o înaltă apreciere rezultatelor obținute. În prim plan, profesoara Florica Sandu, alături de elevul Vasile Adamescu. Fotografia datează din anul 1960.

Drumul spre abatorul din Adjud nu e pavat, cum s-ar crede, doar cu bune intenții

Adjudul nu-i un oraș prea mare ; 14 000 de suflete. Unul dintre acestea este cel al pensionarului Ion David, 67 de ani, fost într-o vreme chiar șef de stație la gara Adjud, a cărei importanță la calea ferată este desigur știută. De cînd a ieșit la pensie, Ion David a trecut la organizația de cartier și, de aici, ales șef al unei echipe de control al oamenilor muncii confirmat de organizația locală a Frontului Unității Socialiste și de Comitetul orășenesc de partid. Cu drept de control asupra hotelului din oraș și, mai nou, după mai multe demersuri, asupra activității abatorului de carne. Înarmat cu asemenea atribuții, ca și cu o legitimație în regulă, Ion David și echipa sa (Milea Bară, Nicolae Șerbănescu, tot pensionari, vecini cu Ion David) purced în ziua de 28 iulie 1978 la efectuarea primului control în noua unitate. Observă cu această ocazie, în paranteză fie spus, că precedenta echipă de control nu mai venise pe la fața locului tocmai din 21 martie, lucru care poate ar fi putut fi trecut cu vederea, dacă nu s-ar fi cunoscut că fostul șef al abatorului izbutise într-un timp relativ scurt să delapideze o sumă de aproape opt sute de mii, motiv pentru care lipsește acum pentru mai multă vreme din oraș (cam vreo 17 ani). Dar, cum-necum, primul control se încheie normal, precizînd și lipsa deloc minoră a unui frigider din dotarea unității, necesar mai cu seamă pe timp de vară. Cîteva zile mai tîrziu însă, conformîndu-se dispoziției legale **„...echipele vor efectua control trimestrial sau ori de cîte ori consideră necesar"**, Ion David și echipa sa revin la abator. Este ziua de 11 august, în jurul orei 17. În ușa abatorului se află o dubiță, purtînd numărul 31-VN-1839, aparținînd se pare spitalului din Adjud. De această dată, șeful unității se împotrivește formal controlului, spunînd că este ora de închidere și că n-are chef să se lungească tocmai atunci cu formalitățile. În legitimația lui Ion David scrie, negru pe alb : **„În conformitate cu prevederile Legii, referitoare la organizarea și funcționarea controlului obștesc** (între timp denumirea s-a schimbat în „controlul oamenilor muncii" — n.n.), **unitățile controlate sînt obligate a pune la dispoziție datele necesare, a da lămuririle cerute și a lua măsuri operative pentru valorificarea cît mai deplină a propunerilor și sesizărilor făcute de echipele de control obștesc".** Șeful abatorului (de fapt, după titulatura oficială, a „punctului de lucru" Adjud, din cadrul Întreprinderii de industrializare a cărnii a județului Vrancea), pe numele său Herman Ozias, nu are nici cea mai mică intenție de a se conforma acestor dispoziții, invitînd întreaga echipă să treacă pe la el într-o altă zi.

Drept pentru care Ion David caută să facă publică întîmplarea.

După părerea noastră, ceea ce a contat în primul rînd în desfășurarea acestui conflict a fost afrontul personal suferit de pensionarul Ion David. Nesuportînd așa ceva, echipa de control a început să deschidă ochii mai atent spre abator, unitate care nu se află dealtfel decît la cîteva sute de metri de casele celor trei pensionari. Drept urmare, cu ochii ațintiți spre curtea abatorului zile întregi, Ion David a alcătuit o listă nu chiar așa de scurtă, cuprinzînd toate mașinile venite în preajma unității între 15 iulie și 7 octombrie. Sînt aproape 50 de numere de mașini înscrise pe această listă, care desigur nu se vrea a fi fără lipsuri. Dealtfel, nici noi nu vom reproduce decît parțial această listă. Deci, cu 1-VN... sînt numerele 950, 1662, 1800, 1757, 1931, 2224, 3546, 3711, 4389, 4790, 5005 etc. Și, de aici, ce reiese ? **„Din verificările efectuate** — i se răspunde lui Ion David în adresele organelor de anchetă economică — **nu s-a stabilit că numitul Ozias Herman, responsabilul Abatorului Adjud, ar sustrage carne. Dealtfel nici dv. nu puteți proba cele reclamate"...**

Între timp, trecînd totuși cîteva luni de cînd Ion David ni s-a adresat găsim la fața locului o situație oarecum diferită. După mai multe cercetări, responsabilul a fost înlocuit. Se vorbește despre consum de alcool și lipsuri nemotivate de la serviciu. Se insistă, mai cu seamă, asupra inabilității sale, dovedită în momentul în care a dat pe ușă afară o echipă de control al oamenilor muncii. Organele locale au încercat să ni-l descrie pe Herman Ozias drept un om serios, muncitor, fără prea multe lipsuri în activitatea sa, dar care, iată, a fost nevoit să plătească tribut unei ambiții bătrînești ușor desuete, în fine, hai tovarășe, să nu mai insistăm în direcția asta, o mai fi greșit omul, să-i luăm capul pentru asta ?! În ceea ce-l privește pe fostul responsabil al abatorului, acesta ne declara că ar avea de gînd nici mai mult nici mai puțin decît să-l dea în judecată pe Ion David pentru denunțare calomnioasă. După cum probabil băniuți, în urma conflictului, de la 11 august pînă în prezent la unitatea incriminată n-a mai avut loc nici măcar un singur control, în fapt însăși echipa amintită fiind aproape pe cale de desființare. Pensionarul Ion David ne-a mărturisit că Nicolae Șerbănescu „s-a lăsat", văzînd că trece atîta vreme pentru a se lua o măsură, iar pe Milea Bară nu-l mai lasă nevasta să se mai vîre în asemenea istorii, de pe urma cărora se mai poate alege și cu vreo belea, mai ales acum că se aude și de-o judecată.

Nimic însă, absolut nimic despre numerele și proprietarii de mașini de care am amintit. Cum o asemenea tăcere nu are de obicei nimic bun în ea, ne-am hotărît s-o arătăm. Deci, după datele aflate de la Inspectoratul județean al miliției, mașinile citate aparțin, între alții, următorilor : Naftolea Ozias (din Panciu, tatăl fostului șef de abator), Neculai Turcu (electrician, fiul șefului bazei IRIC, care aprovizionează abatorul, mașină „Opel Rekord" 1700 L), Radu Paraschiv (contabil, șef de aprovizionare la I.A.S. Pufești), Nicolae Băilă (dr. veterinar, șef de fermă la Pufești), Gabriel Pitulac (din Focșani, chibiț și drucăr de fotbal, avînd însă în Adjud doi frați, unul șef al depozitului de cherestea, celălalt șef al unei gogoșerii), Vasile Dună (din Panciu, maistru de reparații auto, mașină „Ford Taunus" 17 M, prieten intim cu Herman Ozias). Ion Ariton (muncitor la carmangerie, venind la abator desigur cu treabă, dar și cu „Dacia" sa personală), Aurel Jipa (gestionar la un centru de legume și fructe, domiciliat în comuna Garoafa „cunoscut" al miliției), Gheorghe Voineag, Alexandru Velcea, Alexandru Dulgheru și așa mai departe, unii domiciliați în comune, precum Străoane sau Mălcănești, majoritatea proprietari de mașini „Dacia" 1300, mai puțin cele două autoturisme de import citate, ca și IMS-ul gestionarului de la I.L.F. Or, întrebarea care se pune — ar fi trebuit pusă, ar putea foarte bine fi pusă în continuare — este **ce căutau toate aceste mașini pe un drum care nu duce în altă parte decît la abatorul orașului ?** Ce căutau la abator sau în jurul lui oameni avînd domicilii, ocupații sau îndeletniciri atît de diferite, aparent fără nici o posibilitate de factor comun ?! Sînt întrebări cărora încă nu le-a răspuns nimeni, tocmai pentru că nici nu a încercat nimeni să le pună. Poate, în sfîrșit, le va răspunde cineva.

DUMITRU GRAUR ■

Din „laboratorul" Națiunilor Unite

La o sesiune ordinară a Adunării Generale a Națiunilor Unite, atenția tuturor celor care urmăresc evoluția vieții internaționale este reținută în chip firesc de rezultatele de fond ale reuniunii forului mondial.

Opinia publică este informată cu regularitate asupra numeroaselor activități ce se desfășoară sub auspiciile Națiunilor Unite. Principalele probleme dezbătute în numeroasele ședințe ale O.N.U. sînt larg cunoscute nu numai în cercurile diplomatice, ci și de către masele largi de pretutindeni, interesate în cunoașterea aprofundată a evenimentelor internaționale. Un fapt cu mult mai puțin cunoscut este acela că la baza oricărei reuniuni internaționale a O.N.U., precum și a activității sale curente, se află o impresionantă cantitate de documente cu circulație oficială. Pentru a oferi o idee concludentă asupra acestui aspect, se cuvine să precizăm că, la nivelul ultimului an, O.N.U. a editat un număr de 500 milioane pagini (unități reprezentînd un nomenclator de documente de cele mai diferite categorii, care puse cap la cap ar înconjura pămîntul la ecuator de patru ori).

Printre acestea un loc important îl ocupă procesele verbale ale celor peste 7 100 ședințe ținute de-a lungul unui singur an la New York, Geneva și la sediile regionale ale Comisiilor economice ale O.N.U.

În plus, serviciile de presă ale O.N.U. difuzează zilnic press-relcasuri care acoperă activitățile complexe ale organizației, fiind distribuite delegaților statelor membre precum și celor peste 300 de corespondenți de presă și radio permanenți precum și celor 750 corespondenți temporari.

Potrivit practicii, documentele O.N.U. sînt editate în limbile de lucru — engleză, franceză, spaniolă — în care sînt difuzate absolut toate documentele, indiferent de însemnătate sau volumul lor, iar în limbile oficiale — engleză, franceză, spaniolă, rusă, chineză, arabă — apar toate documentele oficiale ale Adunării Generale și ale organelor subsidiare. Din decembrie 1974, în baza unei hotărîri a Adunării Generale, cele mai importante documente ale forului plenar se publică și în limba germană.

Dincolo de aspectele cantitative legate de documentația O.N.U., atenția este reținută în chip firesc de aspectele calitative ale utilizării acesteia ca mijloc esențial de reflectare a poziților celor 151 state membre ale O.N.U., în toate problemele încredințate competenței instituției mondiale. În acest context, pe primul loc se situează declarațiile făcute de șefii de state și guverne, precum și de miniștrii de externe ai statelor membre în fiecare an, la ședințele plenare ale Adunării Generale. Pentru exemplificare, reamintim că în anul 1970, la jubileul de argint al Adunării Generale a O.N.U. (a XXV-a aniversare a existenței sale) au luat parte 44 șefi de state și guverne, 2 vicepreședinți, 4 prim-miniștri adjuncți și 92 miniștri de externe, delegația română fiind condusă de președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Discursurile rostite în plenara Adunării Generale și în Comisia I (politică) sînt reproduse în extenso, iar cele ținute în celelalte 6 comisii funcționale sînt rezumate în procese verbale și incluse în documentația oficială a fiecărei sesiuni.

La cererea statelor membre, Secretariatul O.N.U. editează de asemenea importante declarații guvernamentale, unilaterale, bilaterale sau multilaterale pe care le difuzează în întreaga lume ca materiale oficiale supuse examinării în cadrul diferitelor puncte de pe ordinea de zi a reuniunilor O.N.U. În acest sens, reamintim că **un mare număr din declarațiile solemne comune semnate de țara noastră la cel mai înalt nivel cu alte state au fost publicate ca documente oficiale ale O.N.U.** la cererea guvernului român și a guvernelor statelor prietene semnatare ale declarațiilor menționate.

Astfel pînă la 1 decembrie 1978 au fost difuzate ca documente O.N.U. 29 declarații solemne comune semnate la cel mai înalt nivel de țara noastră cu diverse alte state.

Un capitol de sine stătător în documentația O.N.U. îl ocupă răspunsurile transmise de guverne la cererea secretarului general al O.N.U., în conformitate cu prevederile unor rezoluții ale Adunării Generale sau ale altor instituții mondiale. Vom aminti, pentru exemplificare, doar cîteva din răspunsurile transmise de România la O.N.U. în ultimii ani, printre care : **„Poziția României cu privire la instaurarea unei noi ordini economice internaționale** (3 septembrie 1975) ; **„Poziția României în problemele dezarmării"** (30 octombrie 1975) ; **„Poziția României cu privire la întărirea rolului O.N.U."** (3 noiembrie 1975) ; **„Hotărîrea Comitetului Central al Partidului Comunist Român din 9 mai 1978 privind poziția României în problemele dezarmării și, în primul rînd, ale dezarmării nucleare"** (22 mai 1978).

Secretariatul O.N.U. publică lunar un index al tuturor documentelor intrate în patrimoniul său (în ultima vreme indexările se întocmesc cu ajutorul computerelor în care acestea sînt clasificate alfabetic, pe subiecte și pe țări). Identificarea documentelor este facilitată de aplicarea consecventă a unor simboluri care le diferențiază cu claritate între ele. Astfel, de exemplu, discursul tovarășului președinte Nicolae Ceaușescu la Sesiunea a XXV-a jubiliară O.N.U. din 1970 îl găsim în procesul verbal A/PV/1872 (lit. A arată că este vorba de un document al Adunării Generale, PV este simbolul pentru procese verbale in extenso, iar 1872, numărul de ordine al ședințelor la care s-a rostit discursul).

Documentele din Comisii apar sub simboluri diferențiate cu indicativul „SR/ care provine de la Summary Records (procese verbale rezumate).

Documentația cu caracter economic (rapoarte, studii, situații statistice etc.) întocmită de Consiliul Economic și Social (ECOSOC) se publica sub indicativ „E" urmat de anul în care apare documentul și de numărul de ordine al înregistrării documentului în cauză, iar Consiliul de Securitate își publică documentele sub simbolul „S" precedat de numărul de ordine. Sistemul simbolurilor facilitează identificarea documentelor care altfel ar deveni imposibilă, datorită titlurilor foarte lungi, iar uneori chiar identice, pe care le poartă deseori documentele. La categoriile de documente amintite mai sus se mai adaugă o cantitate importantă de note, studii, circulare elaborate de însuși Secretariatul O.N.U., în care lucrează circa 18 300 persoane, din care 5 760 numai la sediul O.N.U. din New York. Cele mai importante documente ale O.N.U. sînt puse și în circuitul comercial.

Din toate documentele emise de O.N.U., cel puțin cîte un exemplar se distribuie guvernelor și bibliotecilor depozitare din toate statele membre. Același sistem de difuzare este folosit pentru cele 53 centre de informare ale O.N.U., printre care figurează și cel de la București, înființat în anul 1970.

Consultarea curentă a totalității documentelor O.N.U. reprezintă o operație deosebit de complexă. Acest aspect a preocupat organizația încă din 1945, găsindu-și soluția prin editarea unui anuar ; ultima ediție apărută anul acesta se referă la evenimentele din 1975. În peste o mie de pagini, anuarele O.N.U. rezumă, an de an, principalele activități ale organizației, într-o formă accesibilă, dar riguros științifică, incluzînd, de asemenea, prețioase indicații bibliografice care înlesnesc cercetările mai aprofundate pe orice temă.

O.N.U. dispune de o importantă bibliotecă cuprinzînd peste 400 000 lucrări de mare valoare documentară din toată lumea, fiind încadrată cu 180 persoane. Biblioteca primește un număr impresionant de publicații ; pentru exemplificare este de menționat că într-un singur an fondul ei s-a îmbogățit cu 13 963 cărți diferite, 116 250 documente O.N.U. și 142 147 documente emanînd de la guverne și alte surse. **În fondul de cărți al Bibliotecii O.N.U. există numeroase lucrări românești, principalul loc ocupîndu-l opera tovarășului Nicolae Ceaușescu — 15 volume în română și toate edițiile lucrărilor sale publicate pînă acum în limbile oficiale ale O.N.U.**

Purtătoare de mesaje politice ale statelor membre, instrumente care consemnează expres pozițiile convenite în comun de state, documentele O.N.U. au o mare însemnătate pentru mai buna cunoaștere reciprocă între țări și popoare. Ele îndeplinesc o funcție utilă prin expresia concretă pe care o dau punctelor de vedere oficiale ale statelor, ele oglindesc soluțiile la care se ajunge în urma unor dezbateri aprofundate și înlesnesc, prin aceasta, cooperarea internațională în cele mai diverse sectoare ale activității umane. Documentele O.N.U. reprezintă, în ansamblu, o adevărată cronică a istoriei contemporane, iar fără cunoașterea lor este imposibilă înțelegerea evoluției diplomației multilaterale de-a lungul ultimelor trei decenii.

NICOLAE CHIROIU ■

Calitatea armelor

Industriile lumii se străduiesc să realizeze mărfuri de cea mai bună calitate. Cu cît prind ele mai ușor la clienți, cu cît sînt mai căutate, cu atît beneficiile întreprinzătorilor sînt mai mari. Ce poate însemna calitate în cazul unei mărfi din toate punctele de vedere... specială ? O marfă numită armament. **O marfă** în adevăratul înțeles al cuvîntului. Cu valoare și valoare de întrebuințare. Care valoare de întrebuințare, înțelegeți ce înseamnă !

Arme. De calitate. Aplicînd cunoscuta definiție a calității mărfii la acest nefast produs al civilizației umane reiese că o armă cu cît ucide mai mult, mai ușor și mai repede, cu atît este mai bună calitativ. Știați că o armă cu adevărat de calitate este „umană" ? Fabricanții și-au pus la lucru inteligența și au descoperit asemenea arme. În sensul că sînt nedureroase. Nici nu simți cînd mori ! Nu au, prin urmare, numai calitatea de a ucide.

Arme. Produse ale minții omenești, chintesență a evoluției tehnologice a umanității într-un domeniu pe care însă interesul suprem al vieții îl refuză. Arme produse de oameni pentru a ucide oameni. Tot mai eficiente.

Cunoscuții cercetători H. Kahn și B. Bruce-Brigge de la **Institutul Hudson** consideră că prin 1980 ar putea fi creată, grație progreselor fizicii subnucleare, o armă avînd ca principiu de bază particule și subparticule nucleare. Puterea sa ? Un miliard tone trinitrotoluen ! Adică de circa 1 000 de ori mai mare decît a tuturor bombelor folosite în cel de-al doilea război mondial. Dacă un asemenea monstru nuclear ar exploda la o altitudine de 150 km — spun experții — teritoriile unor țări întregi s-ar transforma în cimitire radioactive. O singură „experiență" și... „a fost odată, demult, un continent numit Europa..."

Și asta nu-i tot ! Întrecerea continuă. Ziarul nmerican **„Christian Science Monitor"** a aflat că se pot crea dispozitive explozive dintr-un element mai greu decît uraniul. O asemenea încărcătură, de dimensiunea unui banal glonț, va putea fi utilizată de o armă portabilă. Așa mic cum este glonțul acesta insolit, care din fericire încă n-a fost fabricat, poate distruge un oraș de mărimea cetății universitare Harvard. Sau Cambridge. În comparație cu asemenea anticipări de ultimă oră ale științei și tehnologiei mondiale, bomba cu neutroni pare o joacă de copii !

Exemplele pot continua. **Arme pe cît de sofisticate, pe atît de scumpe și ucigătoare. Bombe cu gene, arma etnică, arma psihotropă, mijloace de luptă cu infrasunete, arma laser, care se bucură de o denumire pe potriva destinației sale — „raza morții" — și multe-multe altele. Competiția nu se oprește aici.** Continuă și în sectorul armelor așa-zis convenționale. Adică tunuri, tancuri, reactoare, distrugătoare, mitraliere, tot mai moderne, mai eficiente, chiar dacă n-au încărcătură nucleară. Care tot moarte înseamnă.

Paradoxal este că fabricanții de moarte au răspunsuri pregătite la întrebările adresate de tot mai treaza conștiință a umanității. De ce atîtea arme ? De ce atîtea pregătiri pentru o moarte care nu vine decît o dată ? Răspunsurile sună cam așa : „Este vorba de o strategie a intimidării, a ținerii la respect, a descurajării". Deci, armele, vezi bine, nu sînt fabricate pentru a fi folosite. Și, în fond, producția de armament poate fi considerată o industrie ca oricare alta. Asigură locuri de muncă. 60 de milioane de oameni participă la fabricarea armamentelor. Printre ei, zeci de mii de oameni de știință. Minți strălucite, specialiști din elita savanților lumii. Din care, din păcate, se pare că avortismentul lui Einstein — **„în lumea contemporană nu poate exista știință fără conștiință"** — a fost spălat. Savanți. Cuvînt care stîrnește respect. Dar nu pentru cei ce au devenit „pontifex maximus" oficiind în templele ultradotate ale morții, nu pentru cei ce slujind religia lui Hades jertfesc pe altar însăși omenirea.

Cu secole în urmă, marele Leonardo da Vinci a renunțat la proiectul unui vehicul submarin la gîndul că ar putea fi folosit în scopuri militare. E umană uitarea. Uneori e binefăcătoare. Și totuși nu îndeamnă pe nimeni la reflecții această istorică renunțare ?

Ei bine, motivațiile experților în arme merg mai departe. Cu un cinism stupefiant se vorbește despre necesitatea apărării de eventuale primejdii a valorilor milenare ale civilizației umane. Nu e cam bizar ? Ce ar insemna, să zicem, Acropole sub ocrotirea rachetelor „Polaris" ?

„Trebuie să existe modalități mai inteligente de a apăra valorile civilizației decît transformarea unor regiuni în zone nelocuibile și iradierea a generații întregi de oameni", spunea Lord Chalfont. Și există. **ECHILIBRUL PĂCII, NU AL TERORII.** Ajutorarea, nu amenințarea cu forța. Neamestecul în treburile interne, nu ingerințele în viața politică, economică sau socială.

„Eu cred în om, afirma **Aurelio Peccei**, directorul Clubului de la Roma, cu toate că omenirea este acum o uriașă cazarmă. El este adesea agresiv, egoist și miop, dar nu într-o asemenea măsură încît să se sinucidă", continuă el.

Sînt — vai ! — arme suficiente pentru a ucide pe cei vii. Și pe cei morți. A cîta oară ?

Cine aruncă prima bombă LA GUNOI ?! Ar fi începutul celei mai frumoase competiții. Să aruncăm bombele cît mai departe de OM. El este și va fi ! O competiție a calităților umane. A perfecțiunii morale spre care de secole tindem cu toții. Cine ?

IOAN ROȘCA ■

Mondo umano ?

Confirmări sau infirmări?

Într-adevăr, așa cum bănuiserm, chiar și în ultima zi din 1978 a mai apărut ceva semnificativ despre cele două asasinate care au zguduit America deceniului trecut. În cele 17 pagini ale raportului preliminar alcătuit și dat publicității de Comisia specială a Camerei Reprezentanților pentru anchetarea circumstanțelor asasinării lui John Fitzgerald Kennedy și a lui Martin Luther King se afirmă că este vorba de rezultatele unor comploturi și, ca urmare, se cere Departamentului Justiției să-și reconsidere concluziile și să decidă dacă trebuie inițiate noi anchete. Cum se vede, în ambele situații, este vorba de concluzii oficiale ce zdruncină din temelii (și chiar compromit) pe cele vechi la fel de oficiale dar contestate vehement (cel puțin în cazul lui J.F.K.) încă din momentul anunțării lor.

Este un motiv în plus pentru a zăbovi mai mult asupra principalelor fapte care au dus la ultimele dezvăluiri. Totuși, ele n-au reprezentat un adevărat șoc, dacă nu pentru specialiști măcar pentru opinia publică. Încercînd să găsească răspuns acestei constatări mulți publiciști s-au întrebat dacă situația nu se datorează faptului că, în fond, proaspătul raport preliminar nu face decît să confirme ceea ce mulți — specialiști, ziariști, oameni simpli etc. — au crezut și susținut de mult pe baza unor anchete, analize și argumente proprii. Sau că infirmările continute în concluziile respective nu fac decît să introducă o adevărată doză de realism și luciditate în anchetele propriu-zise asupra tragicelor evenimente din America anilor '60.

Dealtfel, au fost și sînt prea multe fapte ciudate (vorbim doar de cele cunoscute deja) în legătură cu aceste asasinate : împușcat ; împușcat ? ; sinucidere ; sinucidere ? ; accident ; accident ? ; dispărut ; dispărut ? ; boală ; boală ? Cam acestea sînt formulele care au fost folosite, pînă la jumătatea anului 1977, în cazurile a 33 de martori (implicați direct sau indirect în problema asasinării lui Kennedy) care și-au pierdut viața în circumstanțe necunoscute. Este, evident, un număr prea mare și credem că de aceea două importante publicații străine — „The Sunday Times" și „Welt am Sonntag" — scriau că „probabilitatea ca moartea tuturor acestor martori să nu aibă nici o tangență cu asasinatul președintelui este incredibil de mică — 1 la 100 000 de miliarde" (!!). Cum asupra identității martorilor respectivi ne-am oprit într-un precedent almanah, acum ne mulțumim să arătăm că, așa cum a apreciat ulterior și Comisia specială a Camerei Reprezentanților, incriminații membri ai „President's Commission on the Assassination of President Kennedy" : „au reținut ca adevărat un ansamblu de fapte care, în contextul lor matematic, sînt extraordinar de întîmplătoare". Așadar, a fost infirmată teza la care Comisia Warren a lucrat zece luni s-o definitiveze într-un raport de 900 de pagini însoțit de 26 volume de anexe. Pe cît de multe aceste pagini, ele aveau eludări importante. Analiza benzii magnetice din momentul atentatului, despre care s-a știut la timp, a dovedit că un al treilea foc de armă (întrucît s-au tras patru) a nimerit limuzina prezidențială și că aparținea unui alt trăgător decît presupusul Oswald. Raportul complet al comisiei speciale va avea 40 de volume, iar despre el, Louis Stokes, președintele Comisiei, arăta că „va detalia legăturile lui Oswald cu alți concetățeni". Probabil va da amănunte și despre faptul că el se cunostea bine cu Ruby și că ducea o viață intensă și nicidecum singuratică. În plus, sînt critícate Departamentul Justiției, F.B.I., C.I.A., serviciile secrete și Comisia Warren întrucît, în ordine : nu au asigurat o pază corespunzătoare lui „J.F.K.", nu au condus în mod adecvat ancheta privind asasinatul și nu au luat în considerare toate pistele posibile, inclusiv ideea complotului.

Așadar, se confirmă teza complotului sau se infirmă concluziile fragile, dealtfel, de la început ale Comisiei Warren ?

DUMITRU CONSTANTIN ■

Ochii și urechile lumii

Păsări, traulere, polci

Din cele 120 de specii de păsări și păsărele bune de ochit pe ramurile și rămurelele continentului nostru, consiliul de miniștri ai mediului înconjurător, ținînd de Comunitatea economică europeană, a acceptat — la 19 decembrie 1978 — ca doar 71 să fie bune de împușcat pe teritoriile Comunității. Nu mai e voie să împuști vrăbiile. E interzis să tragi în cintezoi și vulturi regali, în lebăda sălbatică și șoimul pelerin, în barza albă și flamengul roz. După o lungă discuție s-a convenit ca și ortolanul atît de zgomotos să fie protejat și să țipe cît vrea, cum vrea și unde vrea. Trebuie să fi fost o discuție interesantă — aceea în jurul dreptului la viață al vrabiei și al pitpalacului. Nu știu ce a rămas cu ciocănitoarele. În pădurea mea de viață, ele au drepturi inalienabile. Ciocîrliile însă n-au scăpat. Vînătorii francezi și italieni au dreptul să le aheească și să le atîrne, după ucidere, la oblinc. Nu încape îndoială că există argumente serioase în sprijinul vrăbiilor și în defavoarea ciocîrliilor. Aș vrea să le cunosc în detaliu, cu atît mai mult cu cît o voce secretă aud cum îmi șoptește că o asemenea listă a păsărelelor apte sau inapte de o protecție umană nu e cu nimic mai puțin importantă pentru spiritul nostru de europeni decît pagina din „Le Monde" (29 noiembrie 1978) consacrată „forțelor nucleare în 1980" în care se cercetau „puterea variabilă de distrugere", „progresele încărcăturilor explozive" și îmbunătățirea preciziei rachetelor care au ajuns să țintească nu cu aproximația inițială de 2 km, ci cu una de doar 200 metri, ceea ce, să recunoaștem, e altceva, atît pentru turturelele din est cît și pentru turlele catedralelor gotice din vest. Progresul continuu și mai bine lipsă, în această direcție ar duce, desigur, la abolirea punctelor cardinale cît și la abolirea listelor de păsări care pot fi împușcate sau nu pe toate continentele.

În acest domeniu — ai armamentului — același consiliu de miniștri ai mediului înconjurător a fost, se pare, mult mai decis și mai eficace decît numeroasele comisii care se ocupă sistematic și inutil cu armele oamenilor, uitînd sistematic și de oameni, și de trecerea timpului, și de păsăretul lumii. S-au operat „tăieturi" adînci în arsenalul vînătoresc: sînt interzise avioanele și automobilele din care împuști confortabil zburătoarele; n-ai voie să mai vînezi cu aparate electrocutante, cu explozibile, cu arme semiautomate, nici cu plase gigantice. E interzis să folosești pe post de momeli și hăitași orbi, păsări vii pentru a vina alte păsări vii — hotărîre chiar admirabilă și plină de sugestii pentru vînătorile pur umane și pursînge. Cum ar arăta hăituielile printre bipezi, printre icari, fără spioni, fără fumători, fără atîția și atîția hăitași orbi, dacă nu cu ochii în patru? Visez de intîi ianuarie.

Ninge afară, viscolește crunt, pe Marea Baltică elicoptere daneze salvează oamenii unui trauler sovietic, un cargobot polonez salvează marinari danezi și suedezi, un petrolier grec la foc lîngă coastele spaniole, 200 000 de tone de aur (negru, dar aur!) încep să curgă în Atlantic, francezii din Golful Gasconiei tremură pentru țărmul lor, un ger cumplit se abate peste Europa de la Londra pînă la Ural, Willy Boskovski, cu floare la butonieră, dirijează pentru a 25-a oară concertul de Anul nou al Filarmonicii din Viena, milioane de europeni urmăresc la televizor polca lui Johann Strauss, „La vînătoare", din orchestră un tip serios se ridică și trage din cînd în cînd, conform partiturii, cu pușca, amuzînd lumea, în aplauzele publicului el îi dă dirijorului o pălărie cu pană de vînător, mari avalanșe se anunță în Alpii Austrieci dar toată orchestra cîntă cu o plăcere de-ți vine să plîngi polcile lui Johann Strauss, oameni care milne îți vor cînta Postorala și „a cincea", o destinului, nici o incompatibilitate între Beethoven și Strauss, între cîmpiile înghețate sub același viscol, o, Europă, Europă a păsărelelor care înghețată acum în ger, sub turle de biserici, sub streșini de muzee, în păduri vieneze, ne trebuie oare un frig, un frig polar, ca să înțelegem mai adînc decît în orice dezaheturi, mereu deziluzionate, ce este solidaritatea unui vals, a unei „Dunări albastre" blocate de gheturi, o unei salvări dintr-o furtună de zăpadă?

RADU COSAȘU ■

Muntele de jad

Hangiou în oglinda Lacului de Vest

...Multe îl vor fi încîntat pe messer Marco Polo în „nobila cetate Quinsay, ceea ce vrea să spună pe franțuzește Cetatea Cerului, cea mai frumoasă din lume", capitala dinastiei Sung de Sud, actualul Hangiou — al cărui renume a bătătorit mai bine de trei sute de ani marele „drum al mătăsii" ce unea Extremul Orient cu Orientul Apropiat și Europa: căci mătasea chinezească era căutată cu o tînără înfrigurare de bătrînul continent încă din timpul Imperiului roman. Și dacă, într-una din scrisorile lui, sîntem martorii uimirii ce l-a cuprins la vederea acelui oraș întins pe „o sută de mile" și împînzit cu cele douăsprezece mii de poduri de piatră „atît de înalte încît îngăduie trecerea unei corăbii mari" — nobila cetate fiind clădită pe apă și împresurată de apă — trebuie să înțelegem din această descriere cam fantezistă că în ochii vajnicului explorator răsărea deodată, ca într-o miraculoasă pictură pe mătase din cele multe pe care le va fi admirat la Hangiou, un fel de Veneție a Orientului: venețianul acesta vedea ceea ce privea cu ochiul interior al îndepărtatei sale patrii. Și poate tot de aceea, decupat dintr-o memorie a lagunelor, Lacul de Vest îi va fi apărut drept „giuvaerul orașului", imensă piatră de jad scăldată în cețuri difuze, înconjurată de piscuri conice de unde norii ies ca un abur fin, un „Lago di Como" chinezesc pe care imaginația lui nostalgică împingea în lentă plutire spre cer — într-o „slavă stătătoare" aidoma gondolelor dogilor venețieni — luxoasele procesiuni de bărci lăcuite multicolor legănîndu-se meditativ către un invizibil pavilion de porțelan aflat pe Colina Solitară, una din cele trei insule scăldate în lac sau în parcul „Luna de toamnă pe undele liniștite"... Oricum, mărturia sau „depoziția" exaltată a venețianului merită a fi reținută din pricina acestei strînse împletiri dintre real și fabulos, fantezie și realitate, adevăr palpabil și tremur părelnic, ireal, al unui vis de mătase.

Căci adevărul Hangiou-lui rămîne cuprins într-o astfel de iluzie durabilă devenită realitate printr-o pictură pe mătase, perpetuată, repetată de multe secole tot așa cum, într-o anume noapte de august, an după an, luna de pe cer își aruncă șaptesprezece chipuri în oglinda întunecată a Lacului de Vest.

...Și mai arăta pomenita scrisoare a venețianului visător, în niște rînduri în care vezi bine cum deodată se trezește cealaltă identitate a sa, de negustor, că în cetate se aflau douăsprezece soiuri de meșteșuguri diferite, și pentru fiecare meșteșug sînt cîte douăsprezece mii de case, unde locuiesc meșteșugarii; și în fiecare casă sînt cel puțin zece lucrători; în altele douăzeci și, în sfîrșit, în altele patruzeci. Unul dintre aceste „soiuri", bătrîn ca și ceilalți „ochii dragonului" — arbustul cu viața cea mai lungă deși, mitologic, piersicul este copacul longevității, fratele măslinului grecesc — este meșteșugul mătăsii, acesta vechi cît trista legendă a fetei prefăcute în fluture pictată de mii de ani pe oglinda aburită de melancolie a Lacului de Vest de toți îndrăgostiții care și-au lăsat chipurile furate de undele-i tremurătoare.

În atelierele imperiale de la Hangiou vor fi lucrat pe timpul dinastiei Sung de Sud mii de fețe: din mîinile lor arse de prea multe visuri neîmplinite o luau pe „drumul mătăsii" brocarturile, catifelele, damascurile, pînzele fine ca aripile fluturilor în care credință populare dintr-o veche legendă a Lacului de Vest i-a plăcut să vadă sufletul zburător al îndrăgostiților eliberați astfel de sub tirania tuturor barierelor; variantă chineză a eternei povești despre Romeo și Julieta...

...Reorganizată după Eliberare, modernizată din temelii mai ales în anii din urmă ai Chinei populare, fabrica de mătase din Hangiou n-a încetat să caligrafieze în multe din cele peste o mie de sortimente, noi și noi variante ale acelorași legende care plutesc, zine de mătase străvezii, pe apele lacului liniștit de la Hangiou.

...Privesc îndelung peisajul mirific de abur albastru, „paradisul terestru" al Lacului de Vest suspendat pe mătasea diafană de Hangiou: în pînza de vis, transparentă, prind să viseleasă tragic aripile fluturilor din legendă, peste pagodele cu clopoței și pavilioanele de porțelan ce plutesc pe încețoșatele ape verzui se rotesc, muzical, caravanele somptuoase ale păsărilor Phoenix în timp ce galbena gelozie a crizantemei „zori de primăvară" se topește în lenta visire, ca o îmbrățișare, a roșului singeriu din „ochii dragonului"... Și iată, ca prin farmec, fantasticele păsări își potolesc bătaia aripilor în mătasea ca o iluzie fosnitoare pe cînd umbra tragicului chiparos, suspinînd ușurată, încremenește cernit în mozaicul de lîngă Pavilionul crizantemelor...

...Între tablou și natură, între oricare mătase chinezească și oricare Lac de Vest va exista totdeauna, aici, tensiunea nelămurită a acestui transfer: pictura, arta, pare că tinde să se restituie sau să se adauge naturii în chipuri necunoscute, mai pure, muzicale, spălate de mîlul primitiv într-un exces de purificare a materiei întrevăzută mereu printr-un strat de apă limpede și liniștită, limpezitoare și liniștitoare... Natura întreagă ne-a privit astfel cu ochiul său adînc și senin, ca sufletul chinezului, din mătasea Hangiou-lui scăldată în stratul de apă limpede al Lacului de Vest — imensă oglindă a grădinilor suspendate pe țărmuri și care, la rîndul lor, îl repetă într-o profuziune de mici ochiuri de apă mătăsoase, pure, enigmatice într-un dialog al reflectării ce nu se mai sfîrșește...

...Căci, din nou, pictura pe mătase ieșită din mîinile gînditoare ale fetelor din Hangiou nu este, la rîndu-i, decît reflexul unei milenare mentalități colective, al unei voințe emblematice, de a proiecta tabloul, sau ideea, sau norma în natură, potrivit unui program de transfigurare, unui scenariu ordonator: natura se vede astfel consimțind la scenografie și obligată să „joace" într-o regie fabuloasă. Nicăieri nu este mai potrivit, mai propriu ca aici să se vorbească despre dramaturgia naturii... Divertisment? Nicidecum, căci, pe lîngă încarnarea la scara naturii a vechii înțelepciuni care obligă întregul să se recunoască în parte, se afirmă astfel cu o putere nicăieri întîlnită geniul prelucrării, smulgerea regnurilor din monotona lor somnolență soldîndu-se cu cele mai neverosimile metamorfoze. Dacă s-a putut spune că pe cerul chinez și zborul păsărilor este un zbor stilizat, cu aceeași îndreptățire se poate vorbi despre arhitectura aerului sau vegetalizarea mineralului pînă la incredibile moliciuni catifelate, într-atît nimic din ceea ce există nu scapă geniului nelinistit al metamorfozelor, suprema formă de eliberare, de purificare și spiritualizare a materiei. Inerția de la „rădăcina" oricărui lucru pare, practic, înfrînsă iar fervoarea cu care scena și ecranul acestor ultimi ani refac vechea legendă a nesfîrșitelor metamorfoze ale Re'elui Maimuțelor aflat mereu într-un război, al inocenței înțelepte cu forța inerției și a prejudecăților ne confirmă, în felul său, noul mars lung al unui popor întreg spre transformare și continuă modernizare.

Căci scenografia „artistică" de care vorbeam depășește spectaculosul grădinilor dramatizate astfel încît un spațiu limitat dă impresia nelimitării, a infinitului, spre a urmări, în plan național, o riguroasă valorificare a naturii. Nu numai bucuria dar mai ales nevoia stringentă de a crea și de a *lărgi* spațiul, de a-l smulge mării sau muntelui a inventat această impresionantă „artă" a prelucrării, a metamorfozării, știința de a regiza, de „a pune în scenă" spațiul, pămîntul și apa, lumina și aerul: comuna populară Lacul de Vest întinsă (!) pe un masiv muntos cu două vîrfuri nu este altceva decît efectul fizic al acestei miraculoase prelucrări arhitectonice a naturii denumită astăzi „metoda Taceal". Este o întruchipare actuală a milenarului proverb chinezesc: „În China pămîntul nu se ară, ci se sculptează". Cîteva mii de țărani au cucerit aici, pas cu pas, pămîntul ceaiului verde, „furîndu-l" din trupul costeliv al muntelui, smulgîndu-i pielea de piatră, de la poale spre vîrf, ca unui dinozaur antediluvian. A apărut astfel un „munte de jad".

Pe terasele șerpuitoare tăiate în munte tronează, ca niște Buddha de jad, rotundele tufe de ceai.

...Și iată cum „giuvaerul" văzut de Marco Polo, imensa piatră de jad a Lacului de Vest, s-a cățărat pe cele două piscuri conice din care ațîrii ies ca un abur fin: acești munți care au fost orbi privesc astăzi lumea prin lentilele de jad verde ale „ochilor de dragon" — milenarul ceai long-ți. Cine și unde a mai văzut lacul astfel reflectat de munte?

C. STĂNESCU ■

Arta plastică românească în lume

Expozițiile de artă românească prezentate peste hotare în ultima vreme au beneficiat de prezența unor opere reprezentative, precum și de aportul unor specialiști calificați care au reușit să pună în evidență direcțiile semnificative ale plasticii contemporane.

La Roma, la „Centro d'Arte La Bitta" au expus 4 pictori din generația de mijloc: Constantin Blendea („Zbor", „Flori"), Virgil David („Pești", „Dunărea"), Viorel Mărginean („Primăvară", „Arbori"), Ion Pacea (serie de naturi statice).

La Montreal, Biblioteca publică a găzduit o amplă expoziție de pictură și grafică în cadrul căreia au prezentat lucrări cei mai de seamă artiști amatori, în număr de 35, creația acestora constituind o vie mărturie a simbiozei dintre tradiția milenarei noastre arte populare și a celei culte. Deși stîngaci în modul de a picta, artiștii amatori fac adesea o artă de un dramatism intens și un umor bine dozat. Subiectele sînt luate fie din bogatul nostru trecut istoric, fie din peisajul cotidian și din munca de zi cu zi.

Dan Hatmanu a expus la Roma și la Veneția o selecție dintre cele mai reprezentative lucrări ale sale, dintre care se remarcă ciclurile „Iașii de ieri și de astăzi" („Casa lui Alexandru Ioan Cuza", „Teatrul Național"), „Pictori contemporani din Iași" („Mihai Cămărut", „Val. Gheorghiu", „Francisc Bartok", „Dimitrie Gavrilean"), „Iași amintirilor" („Piața Unirii", „Palatul culturii"), „Om și sentiment", „Autoportrete", „Sport", „Peisaje din Iași".

În Sri Lanka, la Galeriile de artă din orașul Kandy a fost deschisă expoziția „3 pictori români contemporani", în cadrul căreia Teodor Botiș, Ion Popescu-Negreni și Liviu Suhar au prezentat o serie de lucrări din ultima lor perioadă de creație.

Prezentată la Aby Bibliothek din Arhus (Danemarca), expoziția „Pictori români contemporani" a poposit apoi la Helsingor Bibliothek din Copenhaga și după aceea în Suedia și în Norvegia. Selecția cuprinde lucrări semnate de Francisc Bartok, Sabin Bălașa, Constantin Blendea, Ion Gheorghiu, Sever Frențiu, Aurel Nedel. Expoziția a oferit publicului din țările nordice, mai puțin familiarizat cu arta românească, o vie imagine a căilor și tendințelor momentului plastic.

La „Centre Culturel du Marais" din Paris este deschisă pînă la 4 februarie a.c. o amplă expoziție intitulată „Roumanie" în cadrul căreia sînt prezentate opere de pictură, sculptură, artă populară (ceramică, costum, obiecte, scoarțe și covoare), icoane, cărți. Catalogul prezentat în excelente condiții grafice, dispune de un bogat aparat critic, numeroase ilustrații color și albnegru, precum și de interesante texte semnate de Georgeta Peleanu, Mircea Deac și Nicolae Ungureanu. Dintre lucrările expuse se remarcă: „Bal mascat în atelier" de Theodor Aman, „Bilci" de Ioan Andreescu, „Anemone" de Ștefan Luchian, „Paznicul de la Chailly" și „Ioan Andreescu la Barbizon" de Nicolae Grigorescu, „Culesul merelor" de Theodor Pallady, „Peisaj din București" de Lucian Grigorescu, „Casă la țară" de Gheorghe Petrașcu, „Scaun pătrat" de Constantin Brâncuși, toate din patrimoniul Muzeului național de artă al Republicii Socialiste România. Alături de acestea, lucrările de sculptură și pictură semnate de artiști contemporani (Ovidiu Maitec, Horia Bernea, Ion Pacea, Ion Bitzan, Ion Gheorghiu).

NICOLAE N. RĂDULESCU ■

Încotro, Progresul — Vulcan?

După cum se știe, la începutul sezonului trecut, echipa de fotbal Progresul a trecut sub patronajul uneia din cele mai puternice întreprinderi bucureștene, îmbogățindu-și nu numai numele, ci și posibilitățile. Numai că, în ciuda așteptărilor și spre dezamăgirea suporterilor, echipa din doctor Staicovici, cîndva una din fruntașele campionatului, și-a continuat declinul, încheind turul pe locul 12 în seria a II-a a diviziei B! Încercînd să pătrundă în intimitatea echipei, Ovidiu Ioanițoaia a discutat, zilele trecute, cu antrenorul principal al formației, inginerul Viorel Popescu.

— Tovarășe Viorel Popescu, de la bun început, aș dori să precizăm un lucru. Credeți că suporterii Progresului vă simpatizează sau nu?

— Cei adevărați, da. Avem relații bune, de înțelegere și colaborare. Ceilalți, falșii suporteri, nu se dau în vînt după mine! Dealtfel, ca să fiu cinstit pînă la capăt, n-am fost prea iubit nici ca jucător. Am jucat, vă rog să rețineți, peste 200 de meciuri în divizia A, iar ultimii 7 ani i-am petrecut la Progresul. Dar publicul, o anumită parte a lui, nu m-a iubit!

— Așa-i. V-ați gîndit oare de ce?

— Sincer fiind, cît am jucat, n-am prea avut timp să despic firul în patru, fiind ocupat cu pregătirea. După aceea, m-am tot gîndit și răsgîndit, dar n-am găsit nici un răspuns mulțumitor. Poate că felul meu, de fotbalist bătăios și temperamental, n-a plăcut tribunei, cum n-a plăcut, la vremea lui, nici Vasile Zavoda, jucător căruia publicul, nu încape nici un dubiu, i-a dat mai puțin decît merita! Dealtfel, fundașii dreapta, îmi vine în minte un alt exemplu, Cornel Popa, n-au fost niciodată prea agreați, lumea fiind puțin înțelegătoare cu un post atît de ingrat, poate cel mai greu dintr-o echipă.

— Cred că ceva dreptate aveți, dar ce vă încălzește că eu v-o dau, cînd publicul vă fluieră copios! Apropo, suporterii susțin că, avînd un alt antrenor, Progresul s-ar fi comportat mai bine! Ce părere aveți?

— Cei care aruncă toată vina pe mine, greșesc! Ei nu știu, sau se fac că nu știu, o mulțime de lucruri.

— Puteți fi mai concret?

— Firește. Cînd am început lucrul la Progresul, în ziua de 13 iulie 1978, venind de la F.C.M. Giurgiu...

— O clipă! Ce-ați mai antrenat pînă la Giurgiu?

— Echipe mici, I.T.B., C.P.L.-Pipera și F.C.-Pantelimon, etape foarte utile din punct de vedere al uceniciei. Nu sînteți de acord că, spre a cînta pe un Stradivarius trebuie să începi cu o vioară de 3 poli?

— Frumos spus. Pentru că vorbiți așa bine, vă rog să continuați. Cînd ați început lucrul la Progresul...

— Am avut la dispoziție, cu totul și cu totul, 9 jucători! Restul erau pe plecate. Dragu la Galați, Tevi la Dinamo, Iliescu la Steaua, Gheorghe Ștefan la Scornicești, Giron, mai știu eu unde. Dealtfel, Tevi și Iliescu, plecați au rămas, jucătorii primiți în schimb, Sandu Gabriel și Bulancea de la Dinamo, Ginfălcanu și Anghel Marian de la Steaua, compensînd puțin sau deloc lipsa foștilor titulari. Personal, ar fi bine să se știe și asta, n-am fost de acord cu transferurile, în condițiile respective, dar clubul n-a putut, mi s-a explicat, mai mult. În plus, Sandu Gabriel a primit drept de joc abia din etapa a cincea, iar ceilalți mai mult n-au jucat, din cauza valorii scăzute. Apoi, ca să continui, avînd stadionul în renovare, ne-am pregătit pe unde-am găsit loc, ba pe UREMOAS, ba pe Granitul și, din același motiv, am disputat primele etape de campionat pe Dinamo. Una peste alta, am jucat, în tur, numai 5 partide pe terenul nostru. Am acumulat, ca bilanț general, 15, puncte și, dacă n-am fi pierdut la masa verde meciul cu Autobuzul, ele ar fi fost 17, poate suficiente, îndrăznesc să afirm, ținînd cont de toate aceste circumstanțe și, mai ales, de faptul că echipa s-a închegat din mers. Dar să revin. Începînd pregătirile mai tîrziu, n-am mai găsit nici o stațiune liberă pe Valea Prahovei, drept pentru care ne-am antrenat la București, preocupîndu-ne totodată să facem rost de ghete și de tricouri! Noroc că noua conducere a secției, inginerul Vlad Bădulescu de la G.S.M.C. Vulcan, s-a descurcat bine luînd ghete de la „Pionierul", tricouri de la „Crinul" și așa mai departe, ca să aibă echipa cu ce juca!! După aceea, renunțîndu-se la cîțiva jucători, la Libra, la Ploscaru, la Moraru și la Sandu Ion, m-am văzut obligat să promovez, uneori forțat, o serie de juniori, pe Rămurescu, pe Runceanu, pe Săndoi, altfel talentați, dar încă necopți pentru o întrecere atît de dură cum e divizia B, în care, în provincie, ești adesea silit să sari peste mînge ca să scapi cu piciorul întreg! Neavînd altă soluție, am apelat la Iordache, cu care am venit de la Giurgiu, fotbalist pe care, imediat, publicul l-a luat în primire.

— De ce?

— Pentru că îl vedeau pe Iordache și se gîndeau la Tevi! Datorită lui, am căzut din nou în dizgrația publicului. Dacă-aș fi avut pe cine pune în loc, aș fi pus, dar de unde?!

— Mai aveți ceva de completat?

— Cînd ne pusesem oarecum pe picioare, prin încadrarea lui Sandu Gabriel în linia de fund, 6 jucători au fost chemați să-și satisfacă stagiul militar, lăsîndu-ne din nou descoperiți. Și uite-așa, am dus-o din ghinion în ghinion.

— Mi-e teamă că exagerați, dar vă privește. Care credeți că a fost ghinionul cel mai mare?

— Pierderea meciului cîștigat cu Autobuzul. Suporterii, desigur, m-au arătat din nou pe mine cu degetul, dar n-am avut nici cea mai mică parte de vină! Federația a trimis telegrama prin care ne anunța că Popa a adunat 3 cartonașe galbene, o persoană din club a primit-o simbătă la prînz dar, luîndu-se cu alte treburi, n-a ajuns pînă la hotelul „Astoria", lîngă Gara de Nord, aducînd-o abia în pauza meciului!

— Mergem mai departe. Tovarășe Popescu, cu ce gînduri ați venit, pe 13 iulie, la noul loc de muncă?

— Cu dorința, de fost progresist, de a face o echipă tînără și combativă, capabilă să vizeze promovarea. Dar, înainte de toate, a trebuit să redau lotului încrederea în sine, căci Progresul terminase lamentabil campionatul anterior, pierzînd acasă cu Prahova Ploiești, retrogradată după aceea, și fiind surclasată, cu 7—0, de Electroputere Craiova, o garnitură, nu-i așa, de mina a doua în divizia B.

— Credeți, sincer, că ați reușit?

— Într-o oarecare măsură, da. În orice caz, atît eu cît și colegul meu, Victor Mafteuță, am pus tot sufletul și toată priceperea în redresarea echipei, operațiune care, îmi asum toate riscurile afirmației ce va urma, nu s-a bucurat decît de sprijinul conducerii secției de fotbal, cea a clubului privind cu indiferență eforturile noastre.

— Să nu mi-o luați în nume de rău, dar nu prea păreți autocritic!

— Am greșit și eu, dar nici n-am fost ajutat! La Alexandria sau la Mediaș, de pildă, nici un conducător n-a însoțit formația!

— La alte echipe cum se procedează?

— Parcă dumneavoastră nu știți?! În provincie, nici un arbitru nu pune singur piciorul pe peronul gării.

— Pricep unde bateți. Progresul a avut probleme speciale de arbitraj?

— O sumedenie. La Mediaș, la Giurgiu și la Ploiești, ca să dau primele exemple venite în minte, cavalerii fluierului au tinut, fățiș, parte gazdelor. Ba mai mult, la București, în meciul cu Slatina, arbitrul a făcut tot ceea ce i-a stat în putință ca să-i ajute pe oaspeți, între altele, dîndu-le un penalty inventat la scorul de 3-3.

— Cu ce sentimente vă pregătiți să întîmpinați returul?

— Am convingerea că echipa va ieși din impas, urmînd să apară primele roade ale unei pregătiri despre care îndrăznesc să spun că a fost și va fi temeinică. Vom juca 10 meciuri în București, urmînd să întîlnim, acasă, pe mai toate primele clasate, pe Scornicești, pe Ploiești, pe Alexandria, pe Petrolul. Ne-am propus, ca obiectiv final, ocuparea unuia din primele 5 locuri. Sînt sigur că-l vom respecta.

— Îmi place optimismul dumneavoastră! Aveți ceva de transmis suporterilor?

— I-aș ruga să fie mai înțelegători. O echipă, în care numai Giron, Sandu Gabriel, Apostol și Marica au o experiență mai bogată, nu se face cît ai bate din palme. E nevoie de timp și de răbdare.

— Cît timp și cită răbdare?

— Un singur an. Vi se pare mult pentru construcția unei echipe?

— Ziarul „Sportul" a scris, nu o dată, despre faptul că dumneavoastră i-ați inciatat pe jucători spre duritați. Aveți ceva de replicat?

— Poate că, uneori, m-am lăsat pradă temperamentului, dar nu le-am cerut niciodată băieților să joace dur. Bărbătește, da, dar asta e o altă chestiune. Numai că, din păcate, vorbele mele au fost răstălmăcite.

— Sper că nu veți zice așa și despre acest interviu!

„Cei ce aruncă toată vina pe mine, greșesc!"

Catalogul (III)

Cu locul șase încep controversele. **Dinamo năpîrlește**, spun cronicarii, adică își schimbă stilul. Dintr-o echipă cu extreme care îl serveau pe **balerinul** Dudu Georgescu, proprietar a două **Ghete de aur** și dispărut din clasamentul golgheterilor, din motive explicabile și inexplicabile, formația din Ștefan cel Mare s-a transformat într-una de tip tehnic, aflată abia la începutul ei, un fel de **Arsenal** românesc în faza cînd bătrîna formație revenea în prima divizie a Angliei, după o eclipsă. Se încearcă un joc mai complicat și roadele se văd încă de pe acum, deși, la drept vorbind, strălucirea de altădată, **greutatea unsprezecelui** dinamovist au dispărut cu totul. **Dinamo** are două piese puternice, cam uzate ce-i drept, dar încă funcționînd cu regularitate: Cheran și Dinu. Baza sunt tinerii, multă vreme ignorați, cum ar fi Ghiță (care a și început să îmbătrînească), Augustin, Vrînceanu și neînțelesul Țălnar, după mine o foarte bună extremă care nu este ajutată. Nici Custov nu e un jucător de lepădat, dar deocamdată despre el nu putem vorbi decît cu referiri nu prea dese la jocurile bune făcute. E puțin, foarte puțin, dacă ținem seama de trecutul glorios al acestei formații. Aducerea **profesorului** Dima în Ștefan cel Mare nu știm dacă va rezolva problemele tactice ale acestei echipe în care Nunweiller încă bîjbîie. Părerea noastră este că un alt antrenor ar face mai mult cu lotul pe care-l are la dispoziție fosta noastră campioană. Deocamdată, un 6, dat cu îngăduință, reflectă valoarea exactă a acestei formații.

Locul al șaptelea este ocupat de **S.C. Bacău**, echipă care, și ea, avea totdeauna probleme la această dată, în ce privește acumularea de puncte (fiș vorba între noi, de la 18 la 15, cît are **Corvinul**, aflată pe locul 15, nu sînt decît 3 puncte) dar asta-i altă căciulă! La Bacău, Traian Ionescu, cu un lot aproape anonim, și el rodat de multe ori, dar negăsind soluțiile cele mai bune, începe să capete personalitate. Aici știința fotbalistică a antrenorului predomină, și suntem siguri că vara viitoare va găsi pe băcăoani, oricum, în prima jumătate a clasamentului. Aici, un Cărpuci, un Vamanu, un Soșu, un Chitaru asigură un **schelet solid** acestei echipe de viitor. Un 6+ este foarte indicat.

Olimpia Satu Mare a ajuns pe locul al optulea într-un mod destul de misterios. Cine a văzut-o la București încasînd cinci goluri de la **Sportul studențesc** nu poate să pună pe seama zăpezii și a frigului, fotbalul jucat. Jucători buni s-ar putea numi: un Saboș, un Kaizer, un Kun II, un Helvei, un Bot și un Smarandache, ca să nu mai amintesc de Georgescu (care ca și Kun II n-a prea jucat) ar constitui o garanție că **Olimpia** nu este o echipă oarecare, dar rezultatele contradictorii mă pun pe gînduri. Ce buget o avea echipa asta și cine o simpatizează atît de mult? Un 4 ar răsplăti destul eforturile sătmărenilor.

Pe locul nouă se află **Universitatea Craiova**, echipă în care multă lume vedea în urmă cu trei ani o prezență de talie europeană. Totul garanta acest lucru. Citiți cîteva nume: Lung, Ștefănescu, Beldeanu, Balaci, Donose, Crișan, Cămătaru, Marcu și mai tinerii Ungureanu, Purima, Giolgău, Irimescu, Cîrțu, Ciobanu; iată, aur ca la turci! dar dezagregarea și lipsa de autoritate a conducerii clubului au dus la ruinarea unei echipe de mare viitor. Să ai o linie de mijloc: Beldeanu, Balaci, Donose, după părerea noastră cea mai bună din țară; să ai o înaintare: Crișan, Cămătaru, Marcu; să ai un Ștefănescu și un portar ca Lung, iată o marfă greu de găsit! Și-atunci, ce se întîmplă la Craiova? Se întîmplă că și de data asta Piticul a avut dreptate cînd a arătat cu degetul carențele morale ale unor jucători pe care nu vreau să-i numesc, vinovați de viață nesportivă, ba chiar de **pertractări**, ca să nu le spun altfel, cu **„inamicul"** din teren. Dellu și Oană n-au reușit să redreseze corabia ciuruită de prea multe torpile și asistăm la naufragiul unui **unsprezece** în care au fost investite mari speranțe. Așteptăm ca, o autocritică severă a celor care au tolerat lucrurile amintite mai sus să ducă cît mai grabnic la satisfacțiile pe care nobilul public craiovean le așteaptă de multă vreme... **Universitatea Craiova** joacă de nota 4.

(Va urma)

EUGEN BARBU ■

P.S. **Am citit cu emoție compoziția noilor loturi naționale alcătuite de federația de specialitate. Iordănescu și Dudu Georgescu au ajuns din nou în Lotul A. Probabil că în viitorii doi, trei ani se vor consacra definitiv, datorită insistenței lui Ștefan Covaci. Parcă o pensie era totuși mai bună!**

Time-out

● Din primele știri ale anului sportiv 1979, remarcăm victoria obținută de Carmen Bunaciu la Cambridge, Statele Unite, 2:01,20 pe 200 yarzi spate, cea dintîi izbîndă a unui înotător român dincolo de Ocean. ● Cu meciul Steaua — Dunărea 7—3, a fost inaugurat modernul patinoar acoperit din Galați, care va găzdui nu peste multă vreme partidele din grupa secundă a campionatului mondial. Pentru rîvna de care au dat dovadă în încheierea lucrărilor, constructorii și forurile sportive gălățene merită sincere felicitări. ● Îi informăm pe această cale pe colegii de la ziarul „Sportul" că parcul din centrul orașului Buzău, în apropierea căruia se află stadionul echipei Gloria, se numește, dintotdeauna, Crîng, nu Zăvoi! E drept că parcul și stadionul din Rîmnicu Vîlcea se cheamă Zăvoi, dar asta pare să fie altă căciulă în altă traistă! ● Făcînd pereche cu americanul Stewart, Ilie Năstase, clasat al 17-lea (!) în ancheta de sfîrșit de an a Asociației presei sportive române, a jucat din nou excelent, respectivul cuplu ajungînd în finala competiției mondiale indoor W.C.T. ● Aflăm, cu oarecare întîrziere, că profesorul petroșenean Mircea Pascu, fost vicepreședinte al clubului Jiul, a renunțat, sau a fost determinat să renunțe, la fotbal, ocupîndu-se în prezent, cu excelente rezultate, de tenis. Cunoscînd seriozitatea și competența profesorului Pascu, avem convingerea că, îndepărtîndu-l, fotbalul din Valea Jiului n-a avut decît de pierdut. Altfel zis, fiecare doarme cum își așterne. ● Cîțiva atleți români, Natalia Mărășescu, Fița Lovin, Ilie Floroiu și Paul Copu, se află, de cîteva zile, în țara lui Peter Snell, ca invitați ai federației de specialitate din Noua Zeelandă. ● Sîntem în măsură să vă aducem la cunoștință că noul antrenor al echipei de fotbal Universitatea Craiova se numește Valentin Stănescu. E aproape sigur că el va fi secondat de fostul internațional Ion Oblemenco. ● Două grupări românești de rugbi, Grivița Roșie și Rapid, au întreprins, în ultimele zile ale anului trecut, fructuoase turnee în Franța. Fiecare a susținut cîte 3 meciuri. Grivița le-a cîștigat pe toate, Rapid a pierdut unul. ● După comentatorii prestigioasei reviste „Tennis Magazine", românca Virginia Ruzici a ocupat locul 6 în ierarhia celor mai bune jucătoare din lume în 1978. ● Semnalăm prezența în lotul olimpic a tînărului atacant buzoian Radu Gheorghe. Crescut la Steaua, dribler de mare finețe și sprinter de clasă, extremul sting al Gloriei merita din plin atenția selecționerilor. Noi îl așteptăm cu încredere. ● Un outsider, Rulmentul Brașov, face furori în divizia națională de handbal feminin. După 3 etape, continuă să fie neînvinsă! ● O precizare primită din partea lui Ștefan Covaci, vicepreședinte al F.R.F. și antrenor al echipelor naționale, cu privire la statutul tehnicienilor numiți la frunte lotuilor reprezentative. Ei, ne-a asigurat Ștefan Covaci, vor stabili componența echipelor, răspunzînd integral de pregătire și rezultate, federația avînd numai rolul de a îndruma și coordona. Așadar, mînă liberă noilor veniți! Sîntem curioși să vedem ce-o să iasă. ● Ne folosim de ocazie spre a mulțumi cluburilor C.S. Tîrgoviște, Steaua, Dinamo, Petrolul, Șoimii Tarom, Gloria Buzău, Olimpia Satu Mare și Rapid, precum și tuturor celorlalte persoane din perimetrul fotbalului nostru, antrenori, conducători, jucători sau simpli suporteri, care au considerat că această pagină merită urări de succes și de bine pentru noul an. Mulțumindu-le, le dorim un 1979 mai spornic, mai bogat în bucurii.

„Sprinterul" din imagine nu-l altul decît tînărul Octavian Corneliu, pilier în echipa de rugbi Steaua. Internațional cu un singur meci în reprezentativa țării, unul singur, dar pe Parc des Princes, Octavian Corneliu speră să revină, în viitorul sezon, în vederile selecționerilor. Pentru asta, e convins, va trebui să muncească mai mult și mai bine.

racul

Fabula tenacității

Din coroană — mîndru clop —
O certa, în zori, un plop
Pe ciuperca anodină
Ce-i creștea la rădăcină.
— „Cît e cîmpul de întins
N-ai găsit un loc pe-alese ?
Ce secrete interese
Te-au împins ca, dinadins,
Să răsari la umbra mea ! ?
În alt loc nu se putea ?"
Tremurînd din gelatină
Grav, roșcata pălărie
Mult pierdută-n grea minie
Plopului îi află vină
(Fără nici o circumstanță) :
„De ce-și strigă, la distanță,
Nefireasca aroganță ?"
Pregătind, perfid, măcelul
Nu-i răspunde ! Cu-ncruntare
Duce grabnică lucrare
Pînă unde-i știe țelul.
Explodînd, sub glie, sporii
Înconjoară-n gratii dure
Plopul drept la rădăcină,
Și-i smulg fără să se-ndure
Seva trupului... Iar zorii
Pentru el nu mai lumină.

...Și-a pierit plopul înalt
Sub al sporilor asalt.

Morala :

Chiar de ești de cer aproape
Reușește să te-ngroape
O ciupercă anodină
Cînd îți sapă-n rădăcină.

NICOLAE DRAGOȘ ■

Dicționarul adevărurilor recondiționate

● **Abecedar**
Manual după care scriem ce-am învățat în cei șapte ani de acasă.

● **Abisul**
Abisul este o groapă fără fund, care în filosofie n-are nici măcar pereți.

● **Abnegație**
Capacitatea de a face pe prostul pînă la capăt.

● **Absent**
Este absent omul care se ferește de neplăceri. De ex. : de neplăcerea de a fi prezent.

● **Abstinență**
Plăcerea sadică de a privi la cei care nu se pot abține.

● **Adaptare**
Un cîntăreț de muzică populară, iubind fotbalul, adaptează astfel un cunoscut refren : „Dimineața, cînd mă scol / și văd așternutul... gooool ! !"

● **Apariție**
Gazonul a facilitat apariția calului, deoarece în iarba înaltă acesta nu se vedea.

MIHAI TATULICI ■

Constantin Ciosu se prezintă :

„Nu desenez mult ; desenez tot timpul !"

— Cu ani în urmă erați o mare speranță a caricaturii românești. Au trecut anii și azi sînteți ceea ce se cheamă un nume. Se spune că nu rideți niciodată. Cum suportați gloria de a fi unul dintre cei mai serioși caricaturiști ?

— Să fim serioși ! N-am timp de glume.

— Aveți un palmares de-a dreptul impresionant : zece premii internaționale obținute în Bulgaria, Iugoslavia, Italia și Turcia. E drept că și în țară ați obținut trei (!), la București, la Vaslui și la Petroșani. Aș îndrăzni să precizez că premiul de la Petroșani v-a fost oferit în 1978, în cadrul Salonului tinerilor caricaturiști. Nu se știa la Petroșani că aveați frumoasa vîrstă de 40 de ani ?

— Din moment ce m-au invitat înseamnă că m-au considerat încă tînăr.

— Sînteți autorul a două cărți intitulate „101 fabule" și „Negru pe alb", apărute în excelente condiții grafice la prestigioasele edituri Junimea și Meridiane, cărți bine primite de critică. Treceți drept cel mai prolific autor de caricaturi al ultimului deceniu. Cînd aveți timp să desenați atît și atît de bine ?

— Fiind profesor de desen la o școală din Bacău, desenez și în timpul liber. Îmi fac timp liber dimineața, la prînz și seara. Pot să spun că desenul mi-a intrat în obișnuință. Nu desenez mult ; desenez tot timpul.

— Încă din 1969 ați optat pentru caricatura fără text. După zece ani fără cuvinte, ce vă spune textul „Se mai întîmplă uneori" ?

— Nimic. Ba nu, l-am întîlnit uneori adăugat de alții la niște desene de-ale mele mai incisive, ca și cum parfumul de trandafir ar ajuta cu ceva caricatura.

— În ultimii ani au apărut mulți caricaturiști tineri. Unii au idei, alții au linie, alții haz, dar cei mai mulți nu-s luați în seamă. Ce ne puteți spune despre ei ?

— Nu ducem lipsă de caricaturiști și caricaturi bune. Pe mine cel mă nemulțumește este selecția. Fiindcă, ceea ce apare în presă reprezintă caricatura românească și prin selecție ! se ridică prestigiul. Dar, vă spun drept, constat cu părere de rău că oamenii de specialitate îl preferă în continuare pe veterani. Chiar dacă mulți dintre ei au făcut de multă vreme proba lipsei de har.

— Ce vă doriți în 1979 ?

— Aștept de mai bine de 25 de ani, mai exact din '53, cînd am debutat, și o caut zilnic prin librării, o antologie a caricaturii românești. În zadar. Anul acesta poate apare strecurat prin presă anunțul „Editură serioasă tipărește antologia caricaturii românești". Ar fi un pas.

I. PREDO ■

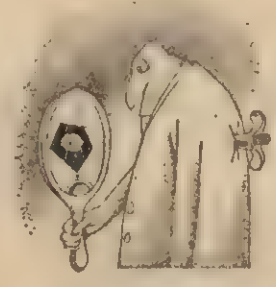

SPORT DIVERSE

Nu-i nevoie presantă de canalii

Înțelepciunea populară spune că cine fură azi un ou, mîine-poimîine, în scurt timp, va fura, indiscutabil, un bou. În cele mai bune condiții. Fără îndoială că și în materie de matrapazlîcuri legea progresului acționează, cine a furat oul, visează boul, va simți nevoia să scruteze viitorul, să fure mai mult, mai bine, mai virtos și mai prudent.

Dar și legea regresului, a modestiei sau a prudenței își are rațiunile ei psihologice. Eu am văzut indivizi care, înfricoșați că au furat turme de boi sau locomotive de cale ferată, se reîntorceau la furtișaguri mărunte, ceea ce într-un limbaj mai puțin academic se numesc găinării. Modestia nu-i apreciată nici în materie de escrocherii, găinării sînt priviți de sus de șacalii puși pe fapte mari. Din acest dispreț față de furtișagul mărunt, pricăjit, orfan, s-a născut și un aforism care a făcut vogă la timpul lui, cum au făcut, la timpul lor, samba și twistul. Înălțați pe soclul unei mirșăvii ample, unii au strigat dramatic și și-au exprimat clar profesiunea de credință.

— Avem nevoie de canalii, nu de lichele ! Iată, îndrăznesc eu să spun, ne aflăm cu toții puși în fața unei false dileme. Ierarhizarea în materie de ticăloșie nu-și are rostul, e lipsită pînă și de umor. De ce-ar inspira mai multă emoție canaliile decît simplii găinari ? De ce să mă emoționez în fața unei canalii și să privesc cu ironie un simplu găinar ? În fiecare canalie se găsește un virtual găinar și viceversa. Canalia care lucrează pe picior mare, care fură milioane, duce în subconștientul său nostalgia unui coteț pe care să-l prăpădească, tot așa cum stăpînul multor cotețe furate visează în zilele de vară să devină o canalie imensă, nemiloasă, cu brațe multiple și sucursale multiple, precum o caracatiță. S-avem respect pentru cei care fură mult și bine și să privim de sus pe cei care fură puțin și prost ? Eu aș vrea ca disprețul nostru să fie profund democratic, să nu facem nici o discriminare, nici de sex și nici de sumă, să disprețuim în egală măsură și pe bicișnicul care fură un ou de rață, și pe canalia care fură un milion de lei.

TEODOR MAZILU ■

Cronica șoselei

Cascador fără voie

Dumitru Gherman din județul Cluj a reușit „performanța" de a sări cu mașina peste parapetul unui pod și a ateriza la 15 metri adîncime în albia rîului Arieș. Ce-i drept, acest salt — omologat în palmaresul accidentelor rutiere neobișnuite n-a fost dorit de pilotul autoturismului Fiat 850 care făcea exerciții de conducere auto pe drumul comunal ce leagă localitățile Mihai Viteazu și Cheia — județul Cluj, în vederea examenului pentru obținerea dreptului de a conduce autovehicule.

Se află, de fapt, în culpă atît mașina — radiată din evidențele județului Neamț (de unde D.G. o cumpărase) dar neînmatriculată la Miliția județului Cluj — cît și omul, pentru că permisul de conducere nu îl avea.

Autorul isprăvii nu a putut da explicații cum — rulînd pe un drum uscat, „gol" de mașini, în condiții de perfectă vizibilitate — a zburat peste parapet.

Cînd a reușit să iasă din autoturismul, care în mod miraculos a căzut „în picioare", adică pe roți, nu-i venea să creadă ochilor că e teafăr. Fetița sa, în vîrstă de 11 ani, pe care a luat-o cu mașina — ca o dovadă în plus de inconștiență — pentru a-i demonstra cît de „talentat" este în pilotarea autovehiculului, s-a ales însă cu leziuni grave : fractură de humerus, de bazin, fisura unui rinichi etc.

Cînd cumperi o mașină e logic în primul rînd să te gîndești cine o va conduce. Din păcate, mulți care cumpără autoturisme de ocazie nu-și pun elementara întrebare : pot, am aptitudinile necesare să conduc un autovehicul ? Ei procedează exact pe dos, achiziționează mașina și apoi încep să se gîndească cine o va pilota. De aci lanțul greșelilor, al slăbiciunilor. Întîi curiozitatea de a afla „performanțele" automobilului cumpărat. La început cu asistența unui „specialist", de regulă un șofer oarecare, apoi singuri, bazîndu-se pe „talentul înnăscut" în pilotarea mașinilor. Cum adică, dacă Ion sau Gheorghe din sat a reușit să devină șofer, eu nu pot ?

Mai cu seamă dacă „eroul" nostru „pregătindu-se" clandestin, reușind să cunoască comenzile mașinii, să o pornească, să o mențină pe direcție și, mai cu seamă, să realizeze un viraj, consideră că e în măsură să se prezinte la examenul de conducere. Pe deplin încrezător în forțele sale, D.G. se afla tocmai în acest proces nelegal de „autopregătire" tradus : pregătirea fără instructor a conducerii unui autovehicul.

Considerînd achiziționarea unui autoturism la fel de simplă, de banală ca procurarea unui obiect oarecare, iar pregătirea pentru conducerea lui o bagatelă, un fleac, mulți cetățeni comit o greșeală la fel de gravă ca D.G.

Este un adevăr confirmat de viață, de realitate, că pregătirea pentru conducerea auto constituie un act de mare responsabilitate socială, care poate avea serioase implicații negative în cazul cînd este privită cu ușurință. Apelînd din nou la statistică constatăm că în 1978 aproape 200 de persoane și-au pierdut viața, iar mai mult de 160 au fost rănite din pricina conducerii fără permis — mai exact în procesul unor „exerciții" de genul celor făcute de D.G.

Necazul este că aceste încălcări ale legii au drept consecință nu numai moartea sau grava vătămare corporală a vinovaților — adică a celor ce conduc fără permis — ci și a unor oameni absolut fără nici o vină, care fie că au căzut în cursa unor invitații la o plimbare știind sau necunoscînd că pilotul e neposesor de permis, fie că se aflau în afara „sferei de activitate" a iresponsabilului de la volan, adică în alte mașini care au fost luate cu asalt de neposesorul de permis ori se găseau pe trotuare, pe refugii de tramvai etc., locuri căutate cu predilecție de cei care se autoinstruiesc în maniera dată mai sus.

Concluzia că nu oricine este posesorul unui autoturism poate și trebuie să devină șofer se impune și în acest caz, cu atît mai mult cu cît metoda de instruire este de genul celei descrise mai sus.

Colonel VICTOR BEDA ■

● **Cunoscutul specialist orelist dr. Mihai Iubu şi-a reluat activitatea la Spitalul de adulţi din Cluj-Napoca, secţia ORL-medicală 3. Intrarea prin strada Croitorilor.**

■

● Recent, inginerul Valer Florea de la Întreprinderea „Emailul roşu" din Mediaş, cunoscut inventator, făcea următoarea mărturisire : „Cercetarea nu este un moft, temele alese nu trebuie să constituie figuri de stil sau metafore ale activităţii. Cercetarea nu trebuie făcută de dragul cercetării, ci ea are datoria să-i creeze procesului tehnologic punte sigură pentru a păşi înainte. Noi, cercetătorii de la „Emailul roşu", ne hrănim vocaţia şi priceperea şi pasiunea din problemele pe care le ridică producţia, în folosul producţiei." Bunele rezultate în cercetare obţinute de întreprinderea din Mediaş fac din cuvintele reputatului specialist o adevărată profesiune de credinţă.

■

● **Transcriem cîteva rînduri dintr-o emoţionantă „Poveste de iarnă" semnată într-un săptămînal de Gheorghe Acatrinei din comuna Telega, judeţul Prahova : „Mihaela Neagu din Valea Doftanei, o copilă frumoasă cu obrajii bucălaţi şi ochi mari, a avut o mare durere : nu se putea juca alături de ceilalţi copii de pe uliţă, fiind nevoită să privească copilăria, paralizată şi cu ochii în lacrimi, de la geamul casei. Şi iată că, în această iarnă, ea s-a bucurat pentru prima dată de anotimpul alb : a făcut un om de zăpadă, s-a bătut cu bulgări, s-a dat cu sănioara. Toate acestea s-au datorat prof. doctor docent Ştefan Furnică de la Spitalul judeţean din Suceava care, prin intervenţia sa chirurgicală, i-a vindecat picioarele".**

● *La Muzeul de istorie naţională şi arheologie din Constanţa a fost expusă macheta* Monumentului funerar militar *descoperit la Adamclisi (nu departe de Monumentul triumfal) ridicat în urmă cu aproape două milenii în cinstea celor 3 800 de soldaţi romani căzuţi pe cîmpul de luptă în bătălia cu armata dacilor lui Decebal. După cum relata directorul muzeului, dr. Adrian Rădulescu, „pornind de la semnificaţia deosebită pe care* Tropaeum Traiani *o are pentru istoria noastră, adevărat certificat de naştere dăltuit în piatră, ce ne defineşte ca urmaşi legitimi ai strămoşilor daci şi romani, se impune şi reconstituirea* Monumentului funerar *aflat în acest perimetru şi lenat, evident, de acelaşi eveniment comemorativ". Aşadar, prin rîvna arheologilor, lecţiile de istorie ale Dobrogei continuă.*

● **Marele dirijor Sergiu Celibidache se află din nou printre noi. Artistul de origine română, sosit duminică la ora 15,45 cu avionul de Frankfurt, a fost întîmpinat pe aeroportul Otopeni de artistul poporului Ion Voicu. Primul spectacol : miercuri 17 ianuarie la Filarmonica „George Enescu" cu un program cuprinzînd : R. Strauss, Ravel, Prokofiev.** (Foto : EM. TÂNJALĂ)

● *La cea de a zecea Expoziţie naţională columbofilă, concurenţii din Dolj au obţinut zece medalii : trei de aur, trei de argint şi patru de bronz. Cele mai bune rezultate le-a obţinut porumbiţa 68718-74 aparţinînd lui Gelu Gătejescu. La festivitatea de premiere, doljenii premiaţi au cîntat în cor „Una paloma blanca..."*

● În ciuda eforturilor depuse de mai marii comitetului local de control curant să transforme de azi pe mîine o adevărată circiumă. Este vorba de „Pietroasele" din şoseaua Pantelimon, unde pe la cinci după-amiaza echilibrul clienţilor devine o problemă dificilă, iar intrarea în restaurant este o probă de mare curaj.

● *La „Nottara", Horaţiu Mălăele şi Dana Dogaru joacă cu casele închise vodevilul lui Feydeau „Mîţa în sac". Acelaşi lucru se întîmplă şi la Teatrul Mic cu piesa „Piratul contele" al „celui mai jucat autor englez de comedii" Ayckbourn. De asemenea, o distribuţie de zile mari : Rodica Tapalagă, Mitică Popescu, Tatiana Yekel şi alţii. În sfîrşit, rîdem !*

● Muzeul de istorie a municipiului Bucureşti se îmbogăţeşte : 485 monede din diferite epoci dintre care unele datînd din timpul domniei lui Mircea cel Bătrîn, 3 000 de insigne şi medalii comemorative, o maşină de cusut de la sfîrşitul secolului XIX. Împodobită cu broderii şi mărgele, după moda bucureşteană a epocii, tabloul „Sicale pe Dîmboviţa" semnat de Carol Pop de Szathmary, pictat în 1860 şi o planşă mai puţin cunoscută a Bucureştilor de la începutul secolului XX, a cărui valoare constă în menţionarea obiectivelor industriale existente la acea epocă.

● **La Întreprinderea de maşini şi tractoare din Craiova a fost realizată în aceste zile o nouă variantă a tractorului articulat de 180 CP, destinat transporturilor grele de pînă la 40 tone, în industrie şi pe şantiere. Primul tractor de acest fel a fost livrat marelui Şantier al Canalului Dunăre Marea Neagră.**

● **În aceste zile, cînd gerul şi zăpada şi-au intrat definitiv în drepturi şi în ţara noastră la Întorsura Buzăului, trei femei-meteorologi, Maria Bratosin, Carolina Petrescu şi Cecilia Tudorache-Dobrinaş, se luptă cu nămeţii, înfruntă lapoviţa şi vîntul pentru a efectua măsurători din oră în oră. Ultima temperatură înregistrată aici : −25 de grade. Un reportaj despre viaţa celor trei femei, despre munca lor, veţi citi în numărul nostru viitor.**

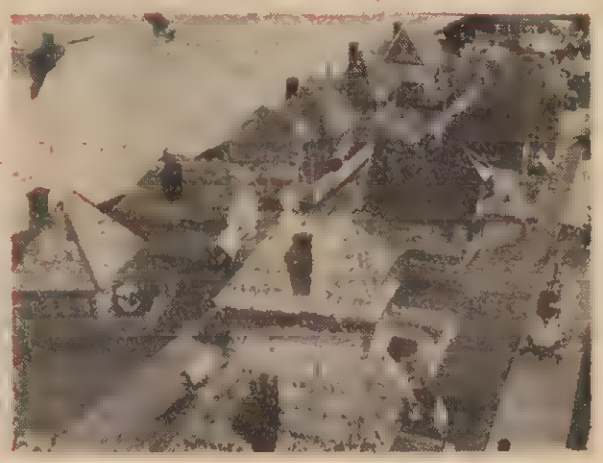

● *Satul Valea Sasului de pe Tîrnava Mică este aşezat între două dealuri, la marginea cîmpiei transilvane. Un sat mic, din ce în ce mai mic, un cătun din care oamenii au tot plecat la oraşe goniţi de pămîntul sărac. Satul dispare. Dispare şi prima şcoală, tinerii au luat drumul industriei, au mai rămas cîţiva bătrîni. Din dragoste pentru locul natal, unul din fiii Văii Sasului, Alexandru Mureşan, muncitor tîmplar cu gospodărie în Blaj, şi-a refăcut în întregime satul, cu multă răbdare, pasiune şi, mai ales, talent, şi iată că Valea Sasului se află acum în întregime într-o cameră-expoziţie a lui Alexandru Mureşan. Nu lipsesc de aici, din acest muzeu al satului în miniatură, nici casa lui Şofar Augustin — prima şcoală şi primul învăţător (pe la 1830) —, nici casele cu şure vechi acoperite cu trestie, nici şcoala mai nouă de lîngă fîntînă. Oamenii trec pe uliţe, muncesc în faţa caselor, ba undeva, spre capăt, întîlneşti şi un alai de nuntă şi casa mireselor. Obiceiuri, îndeletniciri, viaţa de zi cu zi din Valea Sasului plămădite cu măiestrie şi dragoste de un mare artizan : Alexandru Mureşan.* (Foto : GH. AMUZA)

● Primele oraşe din lume în care România va fi prezentă în acest an cu expoziţii proprii generale de mărfuri vor fi : Tripoli, Leipzig, Cairo, Lyon. Ca şi în ultimii ani, ponderea cea mai mare a exponatelor româneşti o vor deţine produsele industriale : maşinile-unelte, utilajele de transport şi construcţii, utilaje petroliere, tractoarele şi maşinile agricole, excavatoarele, autoturismele, produsele chimice şi siderurgice etc.

● ***„Capşa" nu se dezminte. Acolo unde în urmă cu aproape o sută de ani bucătăria românească şi-a intrat în drepturi, redactorul se, totodată, şi cel dintîi „festin" care pentru prima oară în Capşa, i-a pus cu o deosebită supraveghere pe slujbaşii locali ai Capşei pentru a-şi pregăti cît mai valabil pentru oaspeţii de mîine la ora de la Capşa expoziţia [illegible], ieri mulţumită [illegible] „capşist" Ştefan Lăzărescu responsabilul unităţii, a fost reînnodată o tradiţie : opt oameni care au muncit aici un sfert de veac au fost sărbătoriţi pentru meritele lor, pentru talentul lor culinar, pentru rîvna lor de a ridica faima bucătăriei româneşti. Opt oameni au ieşit la pensie şi le dăm şi numele pentru a le mulţumi şi noi : Ion Cristescu, Elena Iancu, Catinca Cîrlan, Ion Burcea, Aneta Rotaru, Grigore Mihai, Gheorghe Pufu, Nicolina Antonescu.***

Pagină realizată de RĂZVAN BÂRBULESCU ■

Întîmplare tragică

Ludovic Kiraly, lăcătuş la întreprinderea „Unio" din Satu Mare, în vîrstă de 39 de ani, tocmai trecea pe lîngă lacul îngheţat din cartierul Solidarităţii cînd a văzut cum se ducea spre fundul lacului un copil. Şi-a scos haina şi fularul şi a început să se tîrască pe gheaţa şubredă spre copilul de 9 ani, care se mai vedea încă. Cînd a ajuns la un metru de copil, acesta, epuizat, s-a scufundat cu totul. Omul a încercat să se întoarcă, dar în acel moment gheaţa s-a rupt şi sub el. N-a mai reuşit să se întoarcă la mal...

„Scînteia" din 9. I. 1979

Despre fraternitate

Ştia cine e copilul ?
Îl mai văzuse vreodată ?
Putea fi un copil localnic sau venit în vizită –
S-a gîndit măcar o clipă, pregătindu-se să moară,
Dacă moare pentru un copil francez sau român
Sau turc, sau maghiar, sau evreu, sau finlandez ?
(Noi punem întrebări. De răspuns a răspuns el.)
Şi dacă fiecare om are dracii lui – şi are ! –
Şi dacă are, în consecinţă, duhurile lui bune,
Cum arată duhul lăcătuşului Kiraly Ludovic
(Au fost o mulţime de regi Ludovic,
Iar kir sau kiraly înseamnă –
Dar s-ar putea să mă-nşel,
Întrucît nu cunosc limba maghiară –
Rege.)
Cum arată duhul regelui lăcătuş,
Al cu-adevărat măreţului Ludovic rege,
De cînd se tîra cu burta pe gheaţa subţire ?
Duhul, cu zăpadă pe sprîncenele groase,
Duhul trăgîndu-şi aripile-năuntru
Să nu-l stînjenească la tîrît,
Duhul ascultînd bubuiturile ascunse ale gheţii
Atît de asemănătoare cu bubuitul tunurilor din soare,
Duhul atît de concentrat în acţiunea lui,
Duhul concentrat ca gheaţa...

Şi haina lui lăsată pe ţărm, şi fularul,
Ce mai fac haina şi fularul,

Şi copilul – copilul l-a văzut ?
A murit sperînd cu ochii în ochii regelui salvator,
Sau nici nu l-a observat ?
Şi noi ce mai putem face acum
Plîngînd lîngă patul îngheţat
Al fraternităţii ?
Îngheţat ?
Nu e îngheţat niciodată
Locul fraternităţii
Mai tare ca moartea, fraternitatea,
Pretutindeni luminînd, dar astăzi mai ales acolo,
Lîngă un lac îngheţat
„Lîngă lacul îngheţat din cartierul Solidarităţii."

FLORIN MUGUR ■

FLACĂRA Redacţia : Bucureşti Piaţa Scînteii 1, căsuţa poştală 4112, oficiul 33 cod 71 341 Telefoane 17 60 10, 17 50 20, interioare : publicistică social politică (I. Cîmbus, I. Purcaru, L. Nitescu – 16 17) ; reportaj (Nicolae Cristache – 16 06) ; cultură, ştiinţă, învăţămînt, sport (G. Arion, N. Ionescu – 1618) ; scrisori, anchete cetăţeneşti (Marga Nedelea, E. Seceleanu – 1787, 1606) ; fotoreportaj (15 95) ; documentare (16 23) ; cenaclu, administraţie (17 78 82 şi interior 17 83) ; secretariat de redacţie (Dan Bîlădeanu, Cornel Cătană – 17 82 16 21), secretar responsabil de redacţie (Tudor Octavian – 17 63 16 şi interior 16 11), redactor şef adjunct (Nicolae Arsenie – 17 63 16 şi interior 17 86) ; redactor şef – 18 22 96 şi interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM – Departamentul Export-import presă, PO Box 136–137, telex : 1 12 26, Bucureşti str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor-şef : ADRIAN PĂUNESCU

PREŢUL REVISTEI : 2 LEI

41 505

3

ANUL XXVIII (1232)
18 IANUARIE 1979

Flacăra

Săptămînal editat de
Frontul
Unității
Socialiste

CHEMĂRI LA ÎNTRECERE

Cel de-al IV-lea an al cincinalului, an al calității noi, superioare, pentru întreaga viață economică, hotărîtor pentru îndeplinirea istoricelor hotărîri adoptate de Congresul al XI-lea și Conferința Națională ale partidului, a debutat pe întreg cuprinsul patriei socialiste într-o atmosferă de puternică efervescență politică revoluționară, de largă emulație creatoare. Hotărîrea unanimă a poporului nostru de a imprima un nou ritm și o nouă măsură activității generale, de a lupta cu întreaga sa forță și energie pe gigantul front al autodepășirii la scară națională, a fost exprimată plenar în aceste zile prin mijlocirea însuflețitoarelor chemări la întrecere adresate comuniștilor, oamenilor muncii din întreaga țară.

Marea competiție pentru o înaltă calitate și eficiență a muncii și gîndirii creatoare a fost marcată mai întîi de vibranta chemare la întrecere adresată de organizația de partid a județului Cluj tuturor organizațiilor județene, tuturor oamenilor muncii din industrie, construcții, transporturi și circulația mărfurilor. Presa a publicat apoi chemarea organizației de partid județene Ilfov către organizațiile județene, către toți oamenii muncii din agricultură pentru depășirea producției vegetale și animale, pentru valorificarea superioară a resurselor agriculturii în acest an. Le-au urmat de îndată chemările la întrecere adresate de consiliul popular al județului Brăila, de cel al municipiului Suceava și de cel al comunei Grindu — Ialomița gospodarilor orașelor și comunelor, iar în ultimele zile ampla angajare pe traiectoria progresului și calității a fost marcată prin chemările la întrecere ale unor unități economice adresate colectivelor din ramurile respective de activitate.

Ampla desfășurare de forțe și idei novatoare, menită să ridice la cote calitativ superioare rezultatele ce se obțin prin cheltuială de muncă, energie, materiale și fonduri bănești — relevă o dată mai mult că sensul major al mișcării societății noastre îl constituie — în deplin consens cu realitatea — progresul neîntrerupt și rapid, tendința accelerată spre modernizare, prin asimilare promptă, permanentă a noutăților din știință și tehnică, prin plasarea în centrul atenției generale a aspectelor calitative ale muncii.

Semnificația acestor constante și complexe reînnoiri, atît de emoționant și pregnant formulate în chemările la întrecere, este cu atît mai mare cu cît în acest an, destinul patriei so-

(Continuare în pagina 7)

LIVIU TIMBUS ■

În paginile 2-3

UNIREA DIN 1859 — o puternică afirmare a voinței poporului român de a fi stăpîn în propria țară

un articol de
MIRCEA MUȘAT
și VIRGIL SMĂRCEA

PAVEL BUCUR : Monumentul Independenței

HORA UNIRII 1979

Se țin Carpații-n hora lor de piatră
ca niște daci ce se-nălzesc la foc
în jurul tău, pe-această sfîntă vatră
din care vîntul nu ne-a smuls din loc

Și-n horă-ți vîn, cu poalele sumese
și ale tale dealuri din străbuni,
săltînd ca niște șinuri de mirese
sub albul val al florilor de pruni

Domniței belșugului de grîie
cosițele de aur le-mpletești
și joci încinsă cu albastre brîie
în hora fluviilor strămoșești

Unire-ai scris pe pînza tricoloră
sub care ai știut urgii să-nfrunți
și să rămîi rotunda noastră horă
pe inime, pe brațe și pe frunți

Cutezătoare țară comunistă
urmată de întregul tău popor,
tot ce-au visat strămoșii, azi există,
tot ce visăm, va fi în viitor !

Departe sună glasul tău în lume,
vizionar și-i dat să-l deslușim
în patru zări ale planetei mume
pe care toți ne naștem și murim

Tu chemi alături țară lîngă țară
sub steagul păcii desfăcut în vînt
să intre-n mareș horă planetară
a unui ev mai bun pe-acest pămînt.

VICTOR TULBURE ■

Solidaritate umană

În orașul Cluj-Napoca, în fața vechii autogări, se află Liceul de cultură generală pentru nevăzători. Cunosc acest așezămînt din anii liceului. Internatul nostru, al elevilor de la Liceul Gheorghe Barit, era în apropiere, aveam prieteni acolo printre ei se afla pe atunci ca elev poetul Grigore Albu, o minte luminată, cu o memorie excepțională, care a studiat apoi filozofia nevăzător fiind. Mergeam la sărbătorile lor, în clasele și atelierele lor și pentru acei ani de formație contactul cu viața liniștită nădăjduitoare și lucrătoare a acestor semeni ai noștri a fost binefăcătoare.

Am în față această fotografie, poate unică în lume : cincisprezece profesori ai acestui liceu, cu ochii blînzi și plini de omenie, deschiși, în fotografii mai mici în jurul unui elev de-al lor, Adamescu Vasile, absolvent al liceului, fructul grijii și răbdării dragostei lor. Tînărul frumos, cu frunte înaltă și un surîs ce-l nimbează întreaga făptură, fiind la început nevăzător, surd și mut, prin grija și lucrarea pe care trebuie să le numim eroice ale profesorilor lui, ale acestei societăți care nu socotește că sînt mulți 15 profesori pentru un tînăr, și-a redobîndit cu anii putința vorbirii, a devenit iarăși ființă purtătoare de logos, cel mai inepuizabil izvor de cultură al ființei umane din univers. Flacăra logosului, a graiului celui sfînt s-a aprins și în acest sălaș însuflețit în acest sanctuar nepereche care este trupul omenesc. A cui să fie bucuria mai mare ? A profesorilor săi, a noastră, a tînărului acestuia, semenul nostru ? Cît de neprețuit trebuie să fie augustul gust al graiului pe limba sa, ce sărbătoare în fiecare zi la năvala însoțită a graiului românesc ce-și renaște ființa încă o dată pe buzele acestea arse de ardoarea setei după comuniune, după adevărul tăinuit de grai în vuietul Dialogului.

Dirigintelui său, profesorului Gheorghe Stancu, pe care îl cunosc din acei ani prin fiul său, coleg cu mine la Barit, și, prin el, celorlalți profesori, le-aș săruta mîna cu dragostea graiului semenului nostru, al tuturor, Adamescu Vasile.

IOAN ALEXANDRU ■

Eveniment

Prima navă descărcată în portul Mangalia

Printre marile construcții industriale sau de alt gen, ridicarea unui port constituie, desigur, cea mai complexă și tulburătoare întreprindere, nu numai prin ceea ce include o „poartă de apă" (diguri, cheuri, rețea de căi ferate, depozite, șantiere navale de construcții și reparații, macarale de mari dimensiuni, diverse căi de acces, instalații de iluminat și telefonie etc.) ci și prin unicitatea fiecărei construcții de un asemenea tip. Se poate spune, și argumenta, că datele de naștere ale porturilor se produc de cel mult două ori pe secol, dar și mult mai rar. La noi, numai extinderea portului Constanța a însemnat, de fapt, triplarea celui vechi, ca să nu mai vorbim despre modernizările la care s-a apelat, despre sporirea de-a dreptul senzațională a tonajelor vaselor care intră și pleacă din Constanța, despre creșterile traficului comercial.

În prezent, la Mangalia se naște un nou port, cel de al doilea maritim al țării, și tot de aici a și ieșit un prim și frumos vas, construit în docurile care au luat-o înaintea celorlalte construcții. Un ochi neavizat nu poate cuprinde diversitatea tipurilor de lucrări, de suprafață și subacvatice, desfășurate pentru o astfel de operă, uriașele volume de pămînt și piatră scoase ori aduse din și în acest loc, uneori de la mari depărtări, sincronizarea de mare finețe care se impune între multiplele acțiuni, printre care cea de echipare cu mijloace de încărcat și descărcat nu este printre cele mai simple dar, sigur, foarte necesară, perfect corelată cu mersul general al edificării portului. Cunoscînd toate acestea, am fost surprins să aflu, zilele trecute, că va intra în portul Mangalia (aflat în

(Continuare în pag. 4)

MANOLE CARȚAN ■

VEGHEA NEÎNTRERUPTĂ

În zilele noastre pacea și liniștea popoarelor, depășirea obstacolelor din calea făuririi unei noi ordini politice și economice implică o veghe neîntreruptă asupra a ceea ce se întîmplă în lume, o cercetare atentă a semnificației evenimentelor, o continuă participare la soluționarea din mers a problemelor trecutului ca și a celor care apar neîncetat pe arena mondială.

Sesizarea promptă a oricărui fapt nou care ar putea deschide eventual calea spre o evoluție favorabilă a situației internaționale, care ar putea oferi acea șansă uneori irepetabilă de a declanșa efectiv un proces pozitiv, îndelung așteptat, constituie în circumstanțele actuale o posibilitate reală la îndemîna tuturor celor ce-și propun să contribuie direct la rezolvarea numeroaselor probleme în suspensie cu care este confruntată omenirea.

Pentru cei care-și propun să se afle în rîndurile din față ale luptei pentru pace, pentru o lume nouă, democratic organizată este indispensabilă stăruința ca în orice moment și în fața oricărei situații comportamentul lor internațional să fie în acord deplin cu principiile și țelurile pașnice declarate. Politica externă a României înseamnă preocuparea cotidiană pentru imbogățirea neîncetată, prin fapte concrete, a

(Continuare în pag. 3)

MIRCEA ANGELESCU ■

Unirea din 1859 — o puternică afirmare a voinței poporului român de a fi stăpîn în propria țară

„După cum se știe, la un deceniu de la revoluția pașoptistă, prin voința poporului, Moldova și Muntenia se unesc într-un singur stat, în pofida uneltirilor forțelor potrivnice interne și externe".

NICOLAE CEAUȘESCU

Împrejurări istorice vitrege au făcut ca, din cele mai vechi timpuri, poporul român să se dezvolte într-o permanentă confruntare cu piedici și greutăți de tot felul, a nenumărate adversități interne și externe. Valurile populațiilor migratoare abătute secole întregi asupra meleagurilor românești, poziția de răscruce la interferența intereselor rivale ale celor mai mari imperii din Europa — otoman, habsburgic și țarist — războaiele purtate de acestea pe teritoriul țărilor române soldate cu distrugerea sau înstrăinarea a nenumărate valori materiale și spirituale, toate acestea, la care se adaugă uneori împărțirea unor teritorii românești între marile imperii, s-au răsfrînt considerabil, frînind progresul economic și spiritual al poporului nostru. Dar împotriva tuturor opreliștilor, nimeni și nimic n-a putut să înăbușe voința poporului român de a trăi liber și independent în vatra strămoșească. Idealurile de unitate și independență națională au impurpurat permanent steagurile lui de luptă, i-au înzecit forțele făcîndu-l să înscrie pagini de adevărată epopee în lupta pentru păstrarea ființei naționale, unității teritoriale și de stat, pentru neatîrnarea țării.

Rar se poate întîlni în istoria Europei un popor care s-a confruntat secole de-a rîndul cu politica de cuceriri și anexiuni ale marilor imperii și care să-și păstreze ființa națională, coordonatele sale etnice specifice și să fi intrat demn și mîndru în istoria modernă, cucerindu-și independența și desăvîrșindu-și unitatea de stat, odată cu cele mai multe popoare europene.

Evocînd împlinirea a 120 de ani de la Unirea Moldovei cu Muntenia, „act energic al întregii națiuni române", înfățișăm, în același timp, victoria remarcabilă a maselor de țărani, meșteșugari, lucrători și tîrgoveți, a cărturarilor progresiști și patrioți care în pofida politicii duplicitare, de forță și dictat, a marilor puteri europene, au pus temelii de granit României moderne, primul pas în înfăptuirea unității naționale, „cheia boltii fără de care — cum afirma Mihail Kogălniceanu — s-ar prăbuși tot edificiul național".

După înăbușirea revoluției române de la 1848 Imperiul țarist — în calitate de „protector" — și Imperiul otoman — în calitate de „suzeran" — s-au grăbit să încheie, la 19 aprilie — 1 mai 1849, Convenția de la Balta-Liman, prin care-și legiferau „pînă la consolidarea liniștei interne" dreptul de a ocupa cu trupe Moldova și Muntenia. Domnii celor două țări române — considerați ca înalți funcționari ai Imperiului otoman — nu mai erau aleși pe viață, ci numiți de sultan, pe termen de 7 ani. Adunările obștești ordinare se suspendau, rămîninneed a fi înlocuite cu Consilii sau Divanuri Ad-hoc.

Dar perioada de relativă acalmie care a urmat, mai ales din aprilie 1851 — după evacuarea trupelor de ocupație, — nu a durat nici doi ani încheiați. În vara anului 1853, liniștea care părea că se instalează în Europa, după anii furtunoși ai revoluției, este întreruptă de conflictul pentru rivalități economice și politice, pentru anexiuni și expansiuni teritoriale și comerciale în Orient și în sud-estul european.

Izbucnit între Rusia și Turcia, ca „urmare a refuzului acesteia din urmă de a accepta cererea Rusiei țariste cu privire la așa-zisul „protectorat asupra creștinilor ortodocși", conflictul militar dintre ele, intrat în istorie sub denumirea de „Războiul Crimeii", a antrenat în vîrtejul său Anglia, Franța și Sardinia de partea Imperiului otoman și menținerea, pentru moment, a Austriei și Prusiei în neutralitate. Și astfel, așa cum scria istoricul T. W. Riker, „Războiul Crimeii a făcut din cauza moldo-valahilor o problemă europeană".

Procesul firesc al unirii țărilor române a continuat să fie însă stînjenit de politica marilor imperii europene. Pe bună dreptate, Karl Marx scria: „Ciocnirea de interese dintre marile puteri în această parte a Europei a făcut ca nici una din ele să nu fie indiferentă față de problema unirii țărilor române".

Pentru a constringe Imperiul otoman să dea satisfacție cererii amintite, la 21 iunie 1853, fără nici o declarație de război, armatele țariste ocupă din nou Moldova și Muntenia. La 30 august, sultanul ordonă domnilor români, Barbu Știrbey și Grigore Al. Ghica, să „părăsească Scaunele întrucît nu s-ar face ca funcționarii Porții să stea în niște țări ocupate de dușmani..." Siliți să se pronunțe pentru politica țaristă sau otomană, domnii români — numiți în mai 1849 cu acordul celor două imperii — au ales o altă soluție, plecînd la Viena, deoarece considerau Austria ca fiind neutră în acest război.

În noua situație creată, Imperiul habsburgic își pune în practică politica duplicitară, considerînd că a sosit momentul pentru a ocupa el Moldova și Muntenia, așa cum procedase în secolele anterioare cu Transilvania, Banatul și Bucovina. Astfel, după o serie de manevre și avertismente date Rusiei, prin care-i cerea să-și retragă armatele din cele două țări românești, Curtea de la Viena reușește, în iunie 1854, să încheie o convenție cu Poarta, prin care se obliga să contribuie la evacuarea trupelor țariste din cele două țări românești prin toate mijloacele ce-i stăteau la dispoziție — de la negocieri amicale pînă la intervenția armată.

În fața presiunilor habsburgice, cît și datorită faptului că operațiunile militare se mutaseră în Crimeea, Rusia este nevoită să-și retragă trupele din țările române, operație încheiată în iulie 1854. Locul lor este luat de trupele de ocupație habsburgice, care aduceau cu ele și pe domnitorii Stirbey și Ghica. Habsburgii și-au inaugurat ocupația prin abuzuri și imixtiuni directe în politica internă și externă a țărilor române, prin

O mărturie a entuziasmului popular: Hora Unirii la Craiova

măsuri abuzive îndreptate în primul rînd împotriva elementelor progresiste. Alarmată de lupta pentru unire ce se accentua în toate provinciile românești, Curtea de la Viena transmitea șefilor militari din Muntenia și Moldova ordinul de a lua măsuri energice pentru a „curăța Principatele de toate elementele dubioase".

Dorind să sfîrșească cît mai repede războiul, Puterile aliate Turciei au adresat Rusiei, la 28 decembrie 1854, un memoriu de negocieri, prin care-i prezentau unele condiții pentru încheierea păcii. Pentru discutarea acestor condiții de pace, după tratative preliminare, s-a deschis la 15 martie 1855, la Viena, o conferință la care au luat parte: Anglia, Franța, Austria, Rusia și Turcia.

După ce marile puteri au căzut de acord asupra garantării integrității Imperiului otoman, considerat „o condiție a echilibrului european", au trecut la discutarea situației Moldovei și Munteniei, care „atingea foarte de aproape interesele obștești ale Europei". Sfîrșitul „protectoratului" țarist și înlocuirea lui cu „protectoratul colectiv" al puterilor europene participante la Conferință. Libertatea navigației pe Dunăre s.a. se situau în fruntea listei problemelor ce urmau să fie discutate. Cum trecerea celor două țări sub protectoratul colectiv al puterilor europene impunea de la sine și schimbarea statutului lor de organizare internă, problema unirii Moldovei și Munteniei a devenit „o problemă europeană", iar soluționarea ei subordonată intereselor economice și politice ale marilor puteri. Războiul Crimeii a constituit de fapt punctul culminant al luptei duse în prima jumătate a secolului al XIX-lea de către marile puteri pentru supremație în bazinul Mării Negre, pentru luarea în stăpînire a strîmtorilor și Gurilor Dunării. Soarta țărilor române intrase în combinațiile de culise ale „concertului european", conturînd astfel atitudinea marilor puteri față de situația politico-administrativă a celor două țări române.

Imperiul otoman s-a pronunțat, de la început împotriva unirii celor două țări române. Pentru el, Unirea însemna constituirea unui stat relativ puternic, care ar fi dus, în ultimă instanță, la limitarea influenței sale economice și politice și, în același timp, ar fi constituit un pas hotărîtor spre dobîndirea independenței depline prin înlăturarea suzeranității sale. Pentru **Austria**, Unirea însemna spulberarea aspirațiilor ei anexioniste sau, cel puțin, de înfeudare economică și politică a celor două țări. Totodată, făurirea statului român prin unirea Moldovei și Munteniei însemna recunoașterea nucleului politic național, central în jurul căruia urmau să graviteze aspirațiile de unire ale românilor din toate provinciile românești aflate sub ocupație străină.

Anglia, interesată în menținerea Imperiului otoman, care se afla la remorca intereselor ei economice și politice, motiva că momentul unirii celor două țări „este încă inoportun". **Rusia** urmărea dezmembrarea Imperiului otoman și înlăturarea influenței habsburgice din țările române. Din timpul ocupației țărilor române, pentru a-și pune planurile în practică, Rusia lansase formula Unirii Principatelor sub un prinț din familia Romanovilor. **Franța** sprijinea Unirea, deoarece socotea că un stat român unit, la Dunărea de jos, va fi un punct de sprijin al influenței politice și al expansiunii economice franceze în sud-estul european.

La Viena, cînd s-a trecut la discutarea celorlalte condiții de pace, pe care trebuia să le accepte Rusia, aceasta a refuzat și Conferința și-a întrerupt lucrările fără nici un rezultat. De la Viena, Conferința și-a mutat lucrările la Constantinopol, în ianuarie 1856, „unde — așa cum scria Nicolae Iorga — trebuia să se discute într-o atmosferă turcească soarta poporului nostru". Așa se face că, la această Conferință, ideea unirii celor două țări române nu mai apare deloc în discuția delegaților, „pentru a nu figni țaragazdă". În schimb, Conferința adoptă o serie de măsuri care întreceau aproape așteptările Turciei. Protocolul din 11 ianuarie prevedea: „Valahia și Moldova ale căror teritorii fac parte întregitoare din Împărăția otomană, vor păstra ca și în trecut o cîrmuire separată și neatîrnată, domnii vor fi numiți de Poartă; Principatele vor fi reprezentate în relațiile cu țările străine de către agenții sultanului, iar tratatele încheiate de Turcia sînt valabile și pentru cele două țări".

Dar aceste hotărîri reacționare stabilite la Constantinopol, împotriva voinței poporului român, nu puteau stăvili procesul istoric obiectiv al luptei seculare a românilor pentru reunirea lor într-un stat unitar și independent.

În această atmosferă și-a deschis lucrările Congresul de la Paris, la 28 februarie 1856, avînd ca scop principal încheierea păcii și stabilirea „echilibrului european" zdruncinat în urma războiului Crimeii. Pe lîngă reprezentanții celor cinci puteri — Turcia, Austria, Franța, Anglia și Rusia — au participat și reprezentanții Sardiniei și Prusiei.

Delegații marilor puteri participante la Congres, deși cunoșteau dorința unanimă de Unire a poporului român, s-au pronunțat pentru aceasta sau împotriva ei, prin prisma propriilor lor interese, a politicii lor de dominație și influență economică în această parte a Europei.

Problema Unirii celor două țări române a fost ridicată de Franța în ședința din 8 martie, cînd chestiunea Principatelor s-a aflat pe ordinea de zi. Deschizînd dezbaterile asupra acestei probleme, Walewski — ministrul de externe francez și președintele Congresului — a spus: „Înainte de a se atinge chestiunea noii organizări a Principatelor, este de cercetat dacă ele trebuie a mai trăi sub o organizare separată și dacă nu ar fi în interesul atît al acestor țări, cît și al Europei, ca ele să fie întrunite într-un singur stat". Delegatul Angliei, Clarendon — se pare sub influența lui Napoleon al III-lea, cu care avusese mai înainte o convorbire — sprijină și el propunerea lui Walewski, afirmînd că „dorințele poporului trebuie luate în seamă". Pe aceeași poziție s-a situat și Orlov, delegatul Rusiei. Reprezentantul Austriei, Buol, care credea că a găsit în această frază punctul de salvare ca problema Unirii să fie amînată de Congres, a răspuns că „nu se poate lua vreo hotărîre, fără a se consulta mai întîi dorințele poporului". Reprezentantul Turciei, Ali-Pașa, pronunțîndu-se împotriva Unirii, a arătat că „despărțirea acestor două țări datează din cele mai vechi timpuri și este urmarea firească a moravurilor și obiceiurilor lor", că „tulburările ce au domnit în Principate erau de dată recentă și că nu pot fi atribuite stării de separațiune a celor două țări". Cu alte cuvinte el încerca să „convingă" pe delegații marilor puteri că cele două Principate, chipurile, nu ar fi de acord cu unirea lor într-un singur stat românesc.

Așa a apărut la Congres ideea convocării unui plebiscit prin care să se consulte dorințele românilor. „Astfel, Austria, și Turcia — cum scrie Riker — își frînseră armele în propriile lor mîini".

După lungi dezbateri, la 30 martie 1856, s-a semnat, la Paris, Tratatul de pace.

În problema țărilor române se stabilise următoarele: se desființează protectoratul Rusiei, Institutul în urma păcii de la Adrianopol, Principatele sînt scoase de sub tutela Turciei și puse sub garanția celor șapte puteri; sultanul, în colaborare cu ambasadorii Puterilor semnatare de la Constantinopol, va întocmi un firman electoral în baza căruia să se convoace în ambele țări adunări care să reprezinte interesele tuturor claselor; o comisie specială de informare, compusă din reprezentanții celor șapte Puteri, se va întruni la București și va culege dorințele poporului asupra viitoarei organizări a Principatelor. Rezultatele vor fi trimise la Paris, unde, printr-o Convenție, se va stabili organizarea lor și vor fi comunicate românilor într-un Hatișerif. Tratatul mai prevedea că în cazul cînd liniștea internă în Principate va fi amenințată sau compromisă, Poarta nu putea interveni cu trupe fără aprobarea celorlalte Puteri.

Scoaterea țărilor române de sub tutela Turciei și punerea lor sub garanția colectivă a celor șapte Puteri reprezenta o posibilitate mai mare de afirmare pe plan internațional a năzuinței spre unire a poporului român.

În momentul cînd Congresul și-a încheiat lucrările, nimeni nu bănuia că vor exista numeroase greutăți în aplicarea și respectarea hotărîrilor lui. Lupta pentru realizarea Unirii trecea în sarcina poporului român hotărît să înfrîngă toate obstacolele care i se ridicau în cale.

Intensificarea luptei pentru unirea Moldovei și Munteniei determină o reacție violentă din partea unor elemente ale boierimii antipatriotice, sprijinită prin toate forțele de Austria și Turcia. Lupta împotriva Unirii devenise mobilul acțiunii separatiștilor interni și externi. Cum Unirea trebuia împiedicată numai în una din cele două țări, toate manevrele lor s-au îndreptat spre Moldova, care era mai departe de sediul Comisiei Speciale de informare stabilită la București.

Folosindu-se de una din clauzele acordate de Congresul de la Paris, care lăsa la „bunul simț al Porții schimbarea domnilor actuali", Turcia, constatînd că aceștia împiedică „libera rostire a dorințelor țării", a luat hotărîrea înlocuirii lor. La 26 iulie 1856, în urma unei depeșe telegrafice trimise de Poartă, domnitorii Ghica și Stirbey au fost nevoiți să părăsească domnia. În acest context Turcia și Austria sprijinită de Anglia au considerat momentul prielnic pentru a pune în practică politica lor de distrugere a mișcării de masă unioniste din Moldova. Ca urmare sînt numiți în grabă ca locțiitori de domn (caimacami) Teodor Balș și apoi Nicolae Vogoride gata la orice compromisuri pentru a putea deveni domni ai Moldovei.

La ordinele Austriei și Turciei aceste marionete au trecut la desființarea libertății presei și înființarea cenzurii, arestarea și schingiuirea unioniștilor, dizolvarea vechiului Divan judecătoresc, dizolvarea comitetelor unioniste, ajungîndu-se pînă la interzicerea purtării costumelor naționale.

Întregul arsenal de metode și mijloace folosit mai ales de Nicolae Vogoride, susținut și încurajat de Turcia, Austria și Anglia, viza în primul rînd falsificarea alegerilor care trebuiau să exprime ideea că „Moldova nu dorește unirea cu Muntenia".

Pe bună dreptate în memoriul unioniștilor din Moldova prezentat Comisiei speciale de informare de la București se spunea: „Cum poate cineva să-și închipuie că un tratat care a costat atîtea jertfe atîta sînge și atîta suferință, un Act care a fost dezbătut și subscris de cele mai mari puteri din lume, așa de curînd să fie sfărîmat în aplicarea sa și redus la o înșelătorie veterată. Cum să-și închipuie cineva că un singur funcționar al înaltei Porți, un caimacam, ar ajunge fără frică de pedeapsă să-și bată joc de o țară".

Neținînd seama de nimic, Vogoride a fixat data alegerilor pentru ziua de 12 iulie 1857. În fața abuzurilor și josniciilor la care se dedau separatiștii, în frunte cu Vogoride, în fața amestecului direct al Turciei și Austriei, sprijinite puternic de Anglia, celelalte Puteri care susțineau Unirea nu puteau să mai rămînă pe poziția de pînă acum. Situația la București și Constantinopol devenise încordată.

La 25 iunie, ambasadorii Franței, Rusiei, Prusiei și Sardiniei la Constantinopol adresează Porții o notă identică, prin care îi aduceau la cunoștință că „nu pot lua legătura cu un Divan care nu exprimă adevăratele dorințe și trebuințe ale țării".

Evenimentele duceau din zi în zi la o agravare tot mai serioasă a relațiilor dintre marile puteri. Iată ce declara Clarendon — ministru de externe al Angliei — la acuzația lui Walewski, care-l făcea vinovat de ceea ce se întîmpla în Moldova pe Stratford, reprezentantul acestei țări la Constantinopol: „Nu sînt informat prea bine de ce se întîmplă în Moldova, dar cred că n-are rost ca pentru o provincie barbară de la capătul Europei pacea lumii să fie tulburată". Care chiar atît de nevinovat și indiferent era guvernul englez față de această „provincie barbară" care s-a ridicat să tulbure pacea lumii?

În această atmosferă, fără a ține seama de nimic, s-au desfășurat la 19 iulie 1857 alegerile din Moldova. Pentru moment, separatiștii, manevrați de Turcia, Austria și Anglia, au obținut un succes efemer. Dar problema Unirii Moldovei și Munteniei, care antrena toată suflarea românească, ajunsese atît de departe, încît a imprimat alt curs și relațiilor internaționale. Cele patru puteri, și în primul rînd Franța, nu erau dispuse să rămînă învinse de diplomația Angliei, Austriei și Turciei. Puși în fața faptului împlinit, cei patru ambasadori cer Porții, la 29 iulie, printr-un ultimatum, să anuleze alegerile din Moldova. La acest ultimatum Poarta răspunde că nu poate anula alegerile, deoarece ea este doar o simplă cosemnatară a Tratatului de la Paris. În schimb, ea poate doar „amîna convocarea Divanurilor Ad-hoc, pînă ce Puterile se vor întruni din nou și vor hotărî întreaga chestiune".

Văzînd că Turcia caută să tergiverseze lucrurile, dar în fond ea nu este dispusă să anuleze alegerile pentru care depusese atîta „trudă", cei patru ambasadori declarară, la 5 august 1857, rupte relațiile cu Poarta. Europa se găsea astfel din nou în pragul unui război. „Dacă o chestiune ca aceasta — spunea Clarendon — ar fi să aprindă un război în lume, niciodată istoria n-ar putea să creadă într-o cauză atît de neînsemnată pentru evenimente atît de mari". Aceasta reflectă poziția marilor puteri de ignorare și desconsiderare a intereselor și aspirațiilor popoarelor pentru care unirea și independența națională se înscriau ca coordonate fundamentale ale devenirii lor istorice.

Așadar, Turcia, Austria și Anglia nu erau dispuse să anuleze alegerile chiar cu riscul unui război. Dar războiul a fost oprit de compromisul de la Osborne. Napoleon al III-lea, văzînd că din cauza Angliei nu poate înfrînge rezistența Turciei, se hotărî pentru un compromis cu Anglia. Înțelegerea a avut loc la Osborne între Napoleon al III-lea și regina Victoria a Angliei, însoțită de lordul Palmerston.

După discuțiile purtate între 6 și 10 august 1857, s-a ajuns la un compromis, care consta în următoarele : Franța renunță la Unirea țărilor române, mulțumindu-se numai cu o unire vamală, militară și judecătorească, iar Anglia făgăduiește, în schimb, să obțină de la Turcia anularea alegerilor.

La 31 august 1857, la două săptămîni după înțelegerea de la Osborne, Ali-Paşa trimite caimacamului Moldovei următoarea telegramă : „Înalta Poartă, în baza înțelegerii stabilite cu cele șase puteri semnatare ale Tratatului de la Paris, vă ordonă : Să anulați alegerile ce s-au făcut în această provincie ; să revizuiți listele electorale ; să procedați la noi alegeri după 15 zile de la primirea acestui ordin".

Atît țările potrivnice Unirii, cît și separatiștii din Moldova nu renunțaseră la luptă : dar își dădeau seama că trebuie să sacrifice alegerile în schimbul asigurării că „oricare va fi dorințele Divanurilor, Unirea tot nu se va mai face". Pentru a ilustra mai bine acest fapt, este suficient să citîm o parte din telegrama lui Musurus-Paşa trimisă Porții : „S-a convenit că oricare va fi opinia Divanurilor Ad-hoc, Anglia și Franța în întrunirea Conferinței de la Paris vor menține suzeranitatea Porții și își vor da toate silințele pentru a restatornici în Principate o organizare care le va uni în ceea ce privește raporturile lor militare, financiare și juridice, însă sub guvernarea a doi hospodari separați. Poarta va fi scăpată de toate încurcăturile momentului și de celelalte cari se vor fi ivit mai tîrziu, cîștigînd punctul principal : părăsirea definitivă a Unirii".

Deci anularea alegerilor din Moldova nu însemna pentru Turcia și separatiștii de aici pierderea bătăliei, ci doar îndeplinirea unui lucru formal pentru a cîștiga „fondul" : asigurarea dată de Franța și de celelalte Puteri că Unirea nu se va mai face.

Dar „fondul" acestei probleme de care vorbeau ei nu se găsea pe plan extern, acolo unde-l căutau, ci în interior, unde procesul de dezvoltare a societății românești cerea cu stringență înfăptuirea Unirii, aspirație seculară a poporului român.

Cînd s-a aflat de anularea alegerilor, lumea românească — cum scria V. Place — fu în culmea fericirii. Noile alegeri, care au început la 20 septembrie 1857, s-au desfășurat într-un entuziasm general. O mare însuflețire domnea pretutindeni. „Din 86 deputați aleși, numai 6 erau separatiști. Nimeni nu bănuia că pînă la urmă toți deputații, afară de doi (Alecu Balș și episcopul Nectarie) aveau să sfîrșească votînd pentru Unire".

În această însuflețire generală își încep lucrările Divanurile Ad-hoc, „care au fost, după secole, întîile adunări naționale care sub ochii Europei întregi au rostit, cu vrednicie voința națiunii române". Adunările ad-hoc — organisme a căror creare a fost prevăzută în hotărîrile Congresului de la Paris, în scopul de a se pronunța asupra viitoarei organizări a țărilor române — au exprimat dorința de unire a moldovenilor și muntenilor. Europa a fost pusă, astfel, în fața unei categorice manifestări de unitate națională. Prin Convenția de la Paris, încheiată la 7/19 august 1858, se hotăra ca Moldova și Muntenia să poarte numele de Principatele Unite, se constituia o Comisie Centrală pentru pregătirea legilor, se prevedea înființarea unei Curți de Casație comună, ambele cu sediul la Focșani, măsuri de organizare identică a armatei ș.a. În același timp, prin Convenția de la Paris se hotăra ca fiecare țară să aibă domnul ei, guvernul ei, adunarea sa legislativă, administrația sa separată, ceea ce nu mai corespundea aspirațiilor de unitate ale locuitorilor celor două țări române. Prevederile Convenției de la Paris reliefau încă o dată, cu claritate, poporului român dificultatea, dacă nu imposibilitatea de a-și vedea împlinit idealul prin bunăvoința sau jocul de interese ale puterilor străine, impuneau în mod logic concluzia că numai prin luptă proprie, hotărîtă, aspirația realizării Unirii poate primi consacrare. Cît dreptate avea Nicolae Bălcescu cînd, adresîndu-se românilor, scria : „În zadar veți îngenunchea și vă veți ruga la porțile împăraților, pe la ușile miniștrilor lor. Ei nu vă vor da nimic, căci nici vor, nici pot. Fiți gata, dar, a o lua voi, fiindcă împărații, domnii și boierii pămîntului nu dau fără numai aceea ce le smulg popoarele. Fiți gata dar, a vă lupta bărbățește, căci prin lucrare și jertfire, prin sîngele vărsat poporul dobîndește conștiința drepturilor și datorirlor sale".

Concentrîndu-și eforturile în jurul constituirii și lucrărilor celor două Adunări elective, masele populare aveau să-și dovedească, încă o dată, curajul și înțelepciunea, capacitatea lor de a influența și determina mersul evenimentelor, conținutul însuși al hotărîrilor acestor organisme reprezentative. La 5 ianuarie 1859, Adunarea electivă de la Iași proclamă în unanimitate drept domn al Moldovei pe colonelul Alexandru Ioan Cuza, unul din fruntașii revoluției de la 1848. Sub presiunea maselor populare, a zecilor de mii de meseriași, lucrători, comercianți, țărani — adunați pe Dealul Mitropoliei din Capitală, în zilele de 22-24 ianuarie 1859, Adunarea electivă de la București proclamă drept domn al Munteniei tot pe colonelul Alexandru Ioan Cuza. Succesul cu adevărat istoric obținut în aceste zile a fost posibil datorită devotamentului neclintit al poporului român față de cauza Unirii, care a dejucat — prin acțiune energică și unită — deopotrivă manevrele unor cercuri reacționare interne, cît și intențiile unor puteri europene care-și vedeau stînjenite, prin crearea unui stat românesc unitar, țelurile lor expansioniste în această parte a continentului. Ca toate celelalte acte definitorii ale istoriei noastre naționale, Unirea Principatelor — înfăptuită ca expresie a voinței poporului român de unitate și libertate națională — a pus în evidență, încă o dată, în modul cel mai convingător, rolul maselor ca făuritoare ale istoriei, rolul major pe care îl pot juca acele personalități ce se identifică cu aspirațiile maselor largi populare și înțeleg sensul devenirii istorice. Acelora care revendicau pe nedrept meritul de a fi realizat unirea, Mihail Kogălniceanu le răspundea, cu toată forța verbului său, în fața aleșilor națiunii : „Unirea, domnilor, eu nu recunosc nimănui dreptul să zică că Unirea este actul său individual, proprietatea sa exclusivă ; Unirea este actul energic al întregii națiuni române".

Eveniment cu adevărat epocal al istoriei României, Unirea din 1859 a pus bazele statului național român modern, a permis angajarea țării noastre pe drumul progresului și civilizației pe multiple planuri. **„Unirea din 1859 și reformele care i-au urmat** — subliniază tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU — **au asigurat condiții pentru dezvoltarea industriei naționale, a activității științifice și culturale, pentru extinderea relațiilor capitaliste, pentru accelerarea progresului economic și social al României".**

Întreg acest proces a deschis calea pentru ascensiunea pe scena vieții social-politice românești a unor noi forțe, în primul rînd a clasei muncitoare, care va prelua și va ridica pe o treaptă superioară idealurile de dreptate socială, de unitate și independență națională ale poporului român, situîndu-se cu consecvență în primele rînduri ale luptei acestuia pentru împlinirea lor. Evocînd cu veneratie actul Unirii din 1859, socialiștii români scriau în gazeta cu nume semnificativ „Dacia viitoare", în 1883 : „care au fost cauzele actului măreț de la 1859 ? Comunitatea de origină, de limbă, de suferințe și, mai presus de toate, comunitatea de sentimente. Îndată ce românii au cunoscut că sînt frați, Milcovul a dispărut cu toată opoziția austro-turcă ; tot așa vor dispărea și Carpații, oricît s-ar opune mozaicul austro-ungaresc".

Unirea din 1859 și cucerirea independenței de stat în 1877 au constituit momente esențiale în lupta pentru încheierea procesului de făurire a statului național unitar român, în anul 1918.

Eliberarea țării de sub dominația fascistă și victoria insurecției naționale armate, antifasciste și antiimperialiste, din August 1944, au marcat începutul unei epoci istorice noi în dezvoltarea societății românești.

Trăgînd învățăminte din lupta sa îndelungată și grea pentru unitate națională și independență de stat, poporul român, care în decursul istoriei sale a cunoscut consecințele nefaste ale dominației străine și prețul greu al dobîndirii unității și libertății, acționează consecvent pentru dezvoltarea prieteniei și colaborării cu toate țările socialiste, cu țările în curs de dezvoltare, cu țările nealiniate, cu toate statele lumii.

Întreaga politică internă și externă a țării noastre poartă amprenta puternicei personalități a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele României, al cărui rol determinant, esențial, în elaborarea obiectivelor dezvoltării noastre economico-sociale asigură organizarea și conducerea științifică a întregii activități de aplicare în viață a programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

MIRCEA MUȘAT
VIRGIL SMÎRCEA

Democrația muncitorească în acțiune

Minerii din Teliuc își propun să cucerească, pentru a treia oară, un loc fruntaș

Am participat, vineri, 12 ianuarie, la dezbaterile adunării generale a oamenilor muncii din cadrul Secției miniere Teliuc. Vom nota însă, pentru început, că pentru deosebitele rezultate obținute în întrecerea socialistă desfășurată acum doi ani, Întreprinderii miniere Hunedoara, din care face parte și Secția minieră Teliuc, i-au fost acordate Steagul de unitate fruntașă pe ramură și „Ordinul Muncii" clasa a II-a. Consemnăm din spusele tovarășului Marin Bină, președintele comitetului sindicatului pe întreprindere, că o substanțială contribuție la cucerirea acelor lauri și-au adus-o minerii din Teliuc. Să adăugăm acelui eveniment oarecum mai îndepărtat un nou argument privind hărnicia minerilor din Teliuc : în întrecerea socialistă a recent încheiatului an 1978, Întreprinderea minieră Hunedoara s-a situat în fruntea tuturor celorlalte 14 unități ale centralei. În același timp, în competiție cu toate celelalte întreprinderi ale unui județ superindustrializat, cum este Hunedoara, prin aportul deosebit al minerilor din Teliuc, Întreprinderea minieră Hunedoara se va clasa pe unul din primele trei locuri, ispravă care, trebuie să o recunoaștem, nu este la îndemîna oricui. Mai colorat spus, minerii din Teliuc, îndeplinindu-și sarcinile de plan anuale cu 8 zile mai devreme, ar fi putut sărbători revelionul la data de 22 sau 23 decembrie. În răstimpul rămas la dispoziție, Secția minieră Teliuc a livrat peste plan furnalelor hunedorene 3 410 tone de concentrat de fier. De ce nu minereu de fier ? „Pentru că, ne explică, tot Marin Bină, producția netă a minerilor noștri o reprezintă concentratul de fier al minereului brut extras, concentrat care rezultă în urma prelucrării minereului printr-un amplu și complex proces tehnologic în cadrul uzinei de preparare, sector aflat la numai doi pași de cele două mine ale Teliucului, Mina centrală și Mina est.

Revenind la adunarea generală a oamenilor muncii din Secția minieră Teliuc, se cuvine să spunem că datele de mai sus, adică rezultatele muncii anului 1978, au fost consemnate la timpul și la locul potrivit, adică pe scurt în doar două trei fraze, întrucît minerului din Teliuc, ca oricărui alt miner, nu-i place nici vorba lungă și cu atît mai puțin lauda de sine. Am putut citi, cu toate acestea, o evidentă mîndrie pe chipul unor șefi de brigadă ale căror nume au fost amintite la capitolul „evidențiați în muncă". Transcriem numele lor și nu ne facem astfel decît o datorie de onoare : Ștefan Năstase și Vasile Buleu de la Mina centrală, Vasile Platon de la Mina est, inginerul Ștefan Alexandru, conducătorul formației de lucru de la punctul numit Carieră, sau artificierul Mihai Pădureanu, precum și electromecanicii Ioan Mîndreș, Ioan Birnă și Dumitru Nechita.

Dar, așa cum spuneam, acest moment, al satisfacțiilor, a fost destul de scurt, tonul în acest sens dîndu-l chiar inginerul Silaghi Zoltan, șeful secției : „Ce-a fost, a fost, dar vorbă multă, toată lumea știe, sărăcia omului. Adunarea noastră generală, ca toate adunările generale ce se țin la ora actuală în întreaga țară, își propune să analizeze și să ia măsurile cuvenite pentru îndeplinirea exemplară a sarcinilor de plan pe anul care abia a început. Să analizăm deci împreună ce trebuie să facem și cum să facem ca noi, de exemplu, Mina centrală, să putem depăși sarcinile planificate cu cel puțin 1 500 de tone de concentrat de fier".

Acestea fiind zise, după un ropot de aplauze, prin care cei 150 de reprezentanți ai oamenilor muncii s-au declarat de acord cu cele spuse, primul care a luat cuvîntul a fost Vasile Buleu, șef de brigadă. „Nu vreau să vorbesc despre rezultatele obținute, ci despre faptul că ele puteau fi și mai mari dacă nu ne poticneam de cîteva greutăți. Să înlăturăm încă de la bun început aceste greutăți. În ceea ce ne privește, vorbesc în numele brigăzii, vom da în acest an, peste plan, 100 de tone. Dacă voi mai avea ceva de spus, voi reveni pe parcurs. Deocamdată, atît".

Ștefan Năstase : „Tot la Mina centrală lucrez și eu, tot ca șef de brigadă, ca și Buleu, așa că știu la ce s-a referit cînd a vorbit de unele greutăți. Prin asigurarea unor condiții bune în ceea ce privește aprovizionarea cu materiale specifice, cum ar fi cauciucul pentru mașinile de încărcat, sau lemnul de mină corespunzător, precum și furtunuri pentru apă și aer, brigada mea se angajează să dea peste plan 300 de tone și, prin această adunare, chemăm la întrecere toate celelalte brigăzi. În altă ordine de idei, țin să atrag atenția asupra unui fapt. Noi sîntem dotați cu mașini de încărcat MIS-1P, produse de „Unio"-Satu Mare. Sînt mașini bune și îi felicităm pe constructori. Dar atelierul nostru mecanic a asimilat cîteva repere din piesele de schimb de la această mașină. Reperele făcute de noi nu prea rezistă. Ori nu le mai producem și cerem piese de schimb originale, ori continuăm să le producem, dar neapărat să le îmbunătățim. Altfel nu se poate, deoarece asta înseamnă că numai ne lăudăm că le-am asimilat. Altfel spus, să facem o treabă ca lumea".

Și pentru că au fost ridicate aceste două probleme, inginerul șef al întreprinderii, Vasile Pavel, a ținut să-i asigure, în numele conducerii, că ambele neajunsuri, cele legate de aprovizionare și cele legate de piesele de schimb, vor fi înlăturate cu maximă urgență. „Altfel, a ținut să precizeze inginerul Vasile Pavel, cei care răspund direct, ca sarcină de serviciu, de aceste probleme, vor suferi consecințele de rigoare. Să nu care cumva să-i auzim că nu le-am atras atenția. O facem acum, aici, la această adunare generală a Secției Teliuc".

Nu ne-am propus, întrucît nu avem la dispoziție un spațiu tipografic prea mare, să trecem în revistă absolut toate problemele ce s-au ridicat în cadrul adunării generale a oamenilor muncii de la Secția minieră Teliuc. Dar nu putem trece cu vederea două cifre care vin să ilustreze înalta conștiință muncitorească a acestor mineri, cifre pe care Ștefan Tomescu, președintele comitetului sindicatului pe secție, a ținut să le comunice întregii adunări : „În anul care a trecut, retribuția medie a fost de 2 750, ca planificare, dar s-a realizat o retribuție medie de 3 161 lei. Și trebuie să vă spun că există o strînsă legătură între planificarea folosirii timpului de muncă, 95 la sută, realizîndu-se un indice de 96,8 la sută. Să continuăm pe această direcție, să crestem continuu productivitatea muncii, să folosim toate resursele existente, și ne vom îndeplini, fără doar și poate, sarcinile de plan ce ne revin".

Cu alte cuvinte, participînd la dezbaterile adunării generale, ne-a fost dat să notăm nu doar atmosfera intens lucrativă, manifestare elocventă a democrației muncitorești în acțiune, ci interesul major pe care muncitorii îl acordă muncii lor de zi cu zi, convinși fiind că autoconducerea și autogestiunea sînt în mîinile lor, două din instrumentele prin care sarcinile de plan anuale pot și trebuie să fie duse la îndeplinire.

ION POP

Veghea neîntreruptă

(Urmare din pagina 1)

raporturilor cu țările socialiste și celelalte state ale lumii, participarea curentă cu idei și soluții constructive la negocierile multilaterale, aprecierea calmă, clară și bazată exclusiv pe principiile binecunoscute a evenimentelor care alcătuiesc tabloul complex și contradictoriu al lumii contemporane, cursul sinuos al evoluției situației internaționale.

Viața a arătat cît de importantă este identificarea timpurie a acelor idei, teze și măsuri aparent întîmplătoare, fără legătură evidentă cu realitatea, dar care, în fond, prefigurează acțiuni, pregătesc terenul unor acte de inspirație imperialistă, în contradicție cu normele dreptului internațional, cu aspirația popoarelor de a se dezvolta liber, fără nici un amestec din afară. Într-o lume a interdependențelor crescînde interesează, de asemenea, evenimente petrecute la mari distanțe, deoarece prin concepțiile care le animă pot avea un impact mai general asupra situației internaționale. Toate acestea pentru că, în condiții istorice chiar mai simple, popoare și continente întregi s-au aflat în trecut în fața unor situații fără ieșire, situații ale căror antecedente depărtate în timp și în spațiu au fost la vremea lor subestimate sau, pur și simplu, trecute cu vederea.

O națiune care vrea să fie și să rămînă ea însăși trebuie să se afle într-un neîntrerupt contact cu lumea exterioară, într-un continuu efort de a-i percepe la timp și exact semnele, atît cele bune cît și cele rău prevestitoare, într-o neîncetată străduință, alături de celelalte forțe progresiste ale omenirii, de a îndrepta lucrurile pe făgașul sănătos și pașnic al colaborării, bunei înțelegeri și respectului necondiționat față de atributele esențiale ale suveranității naționale.

Datorăm conectarea directă și permanentă la frămîntările din lume, sentimentul de siguranță în care ne desfășurăm munca pe frontul construcției socialiste, activității neobosite, practic fără răgaz, a secretarului general al partidului, nobilei sale străduințe de a conferi României o poziție tot mai solidă și respectată între celelalte națiuni.

GALERIA PERSONALITĂȚILOR MUNCII

CELE TREI FEMEI DE LA „POLUL FRIGULUI"

Cecilia Dobrinaș, mezina Stației meteo de la Întorsura Buzăului.

Garofina Petrescu e, în tot ceea ce întreprinde, la înălțime !

Maria Bratosin : 46 de ani de viață și 28 de meteorologie.

Fotografii de VASILE MINECAN ■

Întorsura Buzăului nu e numai unul din orașele județului Covasna, ci și unul din polii frigului geografiei noastre. A ajuns la condiția de oraș grație profundelor schimbări operate în viața sa de anii socialismului a ajuns la renumele, rămas în afara oricărei invidii, de pol al frigului pe baza temperaturilor joase, înregistrate an de an cu o consecvență demnă de cauze mai bune, aici, într-o margine a sa, pe strada Meteorului, la numărul 9. La adresa amintită funcționează, lesne de priceput, Stația meteorologică a localității, situată la 707 metri altitudine, într-o zonă depresionară, sub fruntea vîrfului Piliștea, „reper de vizibilitate pînă la 10 kilometri", ca să ne adaptăm la limbajul de specialitate, nu departe de dealurile Petrului și Morii, „vizibilitate sub 3 kilometri". Dacă nici așa nu v-ați făcut o imagine clară asupra poziției stației, nu ne rămîne să adăugăm decît că locul de muncă al celor 3 femei despre care vom scrie în cele ce urmează, Maria Bratosin, Garofina Petrescu și Cecilia Dobrinaș, e plasat la latitudinea nordică de 45 de grade, 41 de minute și la longitudinea estică de 26 de grade, un minut.

După obiceiul casei, stația e formată dintr-o platformă pentru observații meteorologice și un birou din care, la fiecare 60 de minute, timp de 365 de zile pe an, se comunică datele meteo către stația colectoare, cocotată pe vîrful Omul, la 2 511 metri înălțime. Judecînd după toate cele, inclusiv după dimensiunile părților componente, unitatea de la Întorsura Buzăului e mică, fără ca asta să însemne că obligațiile personalului stației, pe linie de punctualitate, de corectitudine și, nu o dată, de abnegație sînt derizorii. Platforma, ca să revenim, înțesată cu fel de fel de aparate, giruete, termometre, higrometre, pluviometre, chiciurometre, heliografe și așa mai departe, n-are decît 20 de metri pe 16 iar biroul nu-i altceva, în lipsa sediului ce va fi ridicat în curînd, decît o încăpere de 4 pe 4, găzduită într-o latură a casei Mariei Bratosin, responsabila stației, femeie numărînd 46 de ani de viață și 28 de meteorologie. Să subliniem că, vorbind cronologic, a fost mai întîi platforma meteo și mai apoi gospodăria Bratosinilor, în sensul că, înțelegînd că s-a oprit asupra meseriei odată pentru totdeauna, Maria Bratosin, pe atunci tînără, dar la fel de tenace, și-a determinat bărbatul, contabil pînă la recenta pensionare, să-și așeze căminul în preajma locului ei de muncă. Propunerea fiind acceptată, s-a ajuns la situația în care adresa familiei Bratosin coincide, pe strada Meteorului, la numărul 9, cu cea a Stației meteorologice din Întorsura Buzăului. Camera în discuție, căreia am convenit să-i zicem birou, e dotată, prin grija Direcției apelor Ialomița-Buzău, cu toate cele necesare desfășurării activității, incluzînd în această mai largă categorie instrumente de tot felul, de înregistrat și de transmis, precum și, între altele, o sumedenie de ghivece cu flori.

Stația funcționează, am mai spus-o, 24 de ore din 24. Nu există duminici, nu există alte sărbători legale, doar ture libere și concedii. În rest, foc continuu. Punctualitatea și corectitudinea sînt obligații subînțelese ale muncii de aici, iar ele, spre deosebire de ceea ce se întîmplă în alte domenii, sînt verificabile la fiecare 60 de minute cînd, după ce va fi făcut turul preliminar, spre a observa dacă toate aparatele umblă normal, și după ce va fi notat toate datele, temperatură, umiditate, presiune, viteza vîntului etc., meteorologul se instalează în fața radiotelefonului, spre a comunica mai departe constatările de la Întorsura Buzăului. Nu se admite nici un fel de derogare. Maria Bratosin, veterana unității, păstrează și azi, într-unul din sertare, avertismentul primit în urmă cu aproximativ 15 ani pentru ușurința cu care, într-o zi de sîmbătă, își amintește în detaliu, a permis unui observator să transmită datele meteo din afara stației ! Firește, în asemenea condiții, o tură de noapte se încheagă deopotrivă din 12 ceasuri de veghe necontenită, cu mintea limpede și ochii încordați peste lumina picurată a lanternelor, cît și din 24 de drumuri, ce trebuie musai parcurse între birou și platformă. Cîteva sute de metri pe care femeile de la polul frigului s-au obișnuit să-i străbată, iarnă de iarnă, cu bărbăție și cu lopata în mînă, răspunzînd mereu prezent la datorie. Înfruntînd geruri năprasnice, cu mercurul termometrelor cufundat spre 40 de grade. Luînd pieptiș viscole cumplite. Tăind pîrtii printre nămeți cît casa. N-a trecut multă vreme, evocă observatorul principal Garofina Petrescu, de cînd, într-un ianuarie îngropat în zăpadă, a fost silită să rămînă în stație mai bine de 36 de ore, schimbul neputînd ajunge la lucru din cauza troienelor. Cum s-a descurcat ? Normal. Ca și cum nimic deosebit nu s-ar fi întîmplat, și-a văzut de treabă, întocmind observațiile după orar.

Cine sînt, în detaliu, cele 3 femei care lucrează aici ? Despre Maria Bratosin am mai vorbit. Devenind meteorolog, prin calificare la locul de muncă, responsabila de astăzi a stației a dorit, cu ani în urmă, să-și atragă fiul spre meseria pe care o socotește „cea mai frumoasă de pe lume". Fiul a încercat, dar a renunțat repede, considerînd profesiunea de meteorolog, în cadrul stației de la Întorsura Buzăului, migăloasă și, în mare măsură, plictisitoare. Mama s-a făcut foc, dar n-a insistat, orientîndu-se spre una din surorile sale, Garofina, măritată Petrescu. Mai întîi, a rugat-o s-o ajute, să vină la stație și să bage de seamă ce și cum. Și Garofina s-a prins în joc, s-a calificat radiotelefonistă, în 1968, după care, cu acte în regulă, și-a luat locul în unitate, tratîndu-și obligațiile de serviciu cu seriozitate și dăruire. Dacă Maria e, de 17 luni, bunică, „din partea fetei", cum se mîndrește, Garofina se laudă, pe bună dreptate, cu fiul său Adrian, student în ultimul an al Conservatorului din Iași și, judecînd după afișele ce împînzesc casa părintească, oboist de talent. Cecilia Dobrinaș le-ar putea fi, la 24 de ani, fiică celor două colege, pe care le respectă în consecință, pentru vechimea lor mai mare în viață, în muncă și în partid. Pentru că tot veni vorba, să adăugăm că Garofina Petrescu îndeplinește, cu destule satisfacții, munca de secretar al organizației de partid din cartier, comuniștii recunoscînd în ea, în strădania și corectitudinea ei, un exemplu mereu demn de urmat. Cecilia a intrat în meteorologie în 1973, ca domnișoară, cheminduse Tudorache. După puțină vreme, i-a fost dat să găsească un băiat bun, „chipeș și strungar", cum glumește, schimbîndu-și în aceeași zi starea civilă și numele. Căsătoriei i-au urmat nașterea Venerei și, după aceea, a Dacianei, cumpărarea unui apartament și — ca s-o citîm din nou — „trecerea în plan a Daciei 1300". În apartamentul respectiv, la etajul II al blocului 4 B, din imediata apropiere a centrului orașului, familia Dobrinaș a petrecut Anul nou fără Cecilia, a cărei tură s-a nimerit, după țintar, nu după etate, în noaptea de 31 decembrie spre 1 ianuarie. Întrebată cum a decurs noaptea de la cumpăna anilor, mezina stației răspunde normal, completînd, din memorie, cu niște date legate de umiditate și viteza vîntului !

Așadar, la Întorsura Buzăului, la 707 metri înălțime, 3 femei stau de santinelă în drumul vîntului și al ploii. Ele nu răstoarnă munți, nu conduc supersonice, nu stăpînesc mașinării savante, nu construiesc căi ferate și nici viaducte îndrăznețe. Doar înregistrează observații meteorologice, pe care le transmit mai departe. La prima vedere, cel mai adesea superficială, activitatea lor ar putea părea un fel de floare la ureche. Nu-i așa. Munca lor fără odihnă, prestată 7 zile pe săptămînă și 365 pe an, se desfășoară, mare parte din timp, în condiții dificile, de încordare, risc și privațiuni. Pentru seriozitatea și bărbăția lor, Maria Bratosin, Garofina Petrescu și Cecilia Dobrinaș merită, din plin, semnul acesta de stimă și prețuire.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Prima navă descărcată în portul Mangalia

(Urmare din pagina 1)

construcție, țin să subliniez, încă o dată !) primul vas comercial care urma să descarce aici marfă. Evenimentul, care ar fi rămas poate neconsemnat, a justificat pe deplin un drum în plină iarnă în vechiul Callatis. M-a însoțit inginerul Costin Mușat, de la „Navlomar", omul căruia îi venise ideea de a realiza o avanpremieră îndrăzneață, avanpremieră justificată pe mai multe planuri, dintre care cel economic, după cum se va vedea, deține primul loc. Nava „Tommy", sub pavilion grecesc, închiriată de „Navlomar" pentru a efectua transporturi de utilaje necesare șantierului naval (primele elemente ale unei uriașe macarale, de 50 tone, construită în Portugalia), avea de așteptat un număr de zile, în larg, mai înainte de a-i veni rîndul să intre în rada portului Constanța. Aceasta însemna plăți de zeci de mii de dolari și, pe de altă parte, cheltuieli cu transportul de la Constanța la Mangalia, pe uscat, tot felul de operații de încărcare-descărcare. Inginerul Costin Mușat, vechi lucrător la Pontul Euxin, și-a pus întrebarea dacă nu s-ar putea intra cu „Tommy" direct la Mangalia. Au urmat consultări cu conducerea portului respectiv, cu cea a șantierului naval aflat în construcție. S-a studiat cu atenție situația și șeful șantierului naval Mangalia, ing. A. Pop, a dat un răspuns afirmativ. Printr-o radiogramă, a fost avertizat căpitanul vasului „Tommy" unde anume să ancoreze și, într-adevăr, în ziua următoare Eftimos Drosopoulos, comandantul navei, lăsa ancora în locul indicat. Cum pînă acum un astfel de vas nu mai intrase în portul aflat în construcție, trebuia găsit un pilot care să poată duce, fără risc, vasul la cheu. Alegerea a fost făcută în persoana lui Alexandru Grigoriță, pilot maritim în portul Constanța, un om tînăr, 35 de ani, pentru o astfel de profesie, definită de pricepere și îndrăzneală, de acea îndrăzneală care evită riscul.

„Am fost de acord, după un scurt timp de gîndire, îmi spune acest tînăr robust, din ai cărui ochi se degajă o siguranță de sine molipsitoare, deși știam că problemele sînt foarte delicate. Dacă în portul Constanța pot merge și cu ochii închiși, ziua, noaptea, pe soare ori pe ceață, la Mangalia, care-mi era total necunoscută, trebuia să mă concentrez în mod cu totul deosebit și să uzez de tot ceea ce am învățat în ultimii cinci ani de cînd aduc și scot din Constanța tot felul de nave. Dacă balizele se pot vedea, ca și digurile, ce se ascunde sub apă n-ai de unde ști. Pe de altă parte, trebuie să „simți" cum reacționează vasul, cît este el capabil să te ajute să treci peste sau printr-un prag nevăzut. „Tommy" are ceva peste o sută de metri, circa 4 500 tdw. M-am decis, după ce tovarășul Erdely, dirigintele șantierului Mangalia, mi-a pus la dispoziție hărțile de care dispuneau (cu posibile aproximații), să nu recurg la șalupă pentru a-l remorca, ci să-l duc cu timona în mînă. Într-un port aflat în construcție există sute, poate mii de utilaje, care pot deveni repere dar pot fi și înșelătoare. Pescajele de care dispuneam erau, ca să zic așa, „consultative" nu certe, deci nu știam adîncimile și „călcătura" vasului. Sub apă există „praguri" pe care pilotul trebuie să le știe exact chiar dacă-l scoli din cel mai dulce somn, iar „șenalul", adică acel culoar prin care trebuie condusă nava, se cere cunoscut la milimetru pătrat. Pînă la urmă, ați văzut, l-am pus la locul lui. Am trăit o mare satisfacție profesională. Mîine, la scoaterea în larg, voi fi și mai sigur pe mine."

Vineri, 12 ianuarie, data la care s-a executat această manevră, sutele de muncitori ai șantierului au urmărit întreaga acțiune întreprinsă de pilotul Alexandru Grigoriță, iar cînd acesta a reușit, oamenii au izbucnit în urale. Desigur, o manifestare spontană de satisfacție, dar și o bucurie pentru munca lor de fiecare zi, deoarece părțile componente ale macaralei, piese de zeci de tone fiecare, ajungînd cu mult mai devreme în șantier, aveau să le dea posibilitatea montării lor cu un avans de timp important. Dealtfel, entuziasmul oamenilor s-a concretizat în descărcarea navei în numai cîteva ore, practic, la 3 dimineața „Tommy" ridicîndu-se deasupra apei, scăpat de povara pe care o transportase peste cîteva mări. Simbătă dimineața vasul a fost scos de același pilot din port luînd drumul Galațiului unde va încărca o fabrică de ciment produsă în România și destinată unei țări arabe.

Consemnînd acest fapt, ne gîndim să-l scoatem din anonimatul unei acțiuni obișnuite care ar trece neobservată, tocmai pentru că ni s-a părut de o deosebită frumusețe morală, în primul rînd, conferită de marele și generalul interes al tuturor celor care au luat parte la el, față de datoria lor de a contribui, cu gîndul și cu fapta, la mai bunul mers al lucrărilor din șantierul naval al portului Mangalia.

UNII SE DUC LA VÎNĂTOARE, ALȚII SE DUC LA PESCUIT. MIE ÎMI PLACE SĂ CITESC ȘI SĂ-MI BAT CAPUL CU TOT FELUL DE SCHIȚE ȘI CALCULE

— Am citit într-o știre din ziarul județean că dumneavoastră, tovarășe Constantin Cojocaru, aveți la activ, în cei treizeci de ani de cînd lucrați la Întreprinderea de utilaj petrolier din Tîrgoviște, peste 120 de inovații...

— ...De fapt, sînt 132.

— S-a calculat ce beneficii au adus întreprinderii ?

— Aproape trei milioane de lei.

— Cum devii inovator ?

— Destul de simplu.

— Ei, nu-i chiar așa. Ar inova toți.

— Și ar fi rău ? S-o luăm metodic. O inovație, știe toată lumea, o spune cuvîntul, este un lucru nou. Nu unul vechi îmbrăcat altfel, de dragul noutății. Chestiunea e mai profundă. Lucrul nou este un lucru mai bun, mai modern, o piesă, un utilaj mai eficient, mai ieftin, cu calități superioare, care să-ți ușureze și munca.

— Asta am înțeles, chiar bănuiam și eu cîte ceva, dar unii inovează și alții nu. N-o pot face toți, deși ar fi ideal. Fiecare după pricepere și cap...

— Minte și pricepere au foarte mulți. Mai este ceva : interesul. Să te doară sufletul că lucrezi de ani de zile la aceeași mașină, cu aceleași piese, cînd peste tot tehnica progresează, iar tu te chinuiești ca în urmă cu zece ani și nu vezi o soluție mai bună la locul tău de muncă. Faci opt ore, dai cu mătura în jurul mașinii și pleci. Și tot așa ani la rînd.

— Haideți să trecem și la ceva concret, ca să fie mai convingător. De pildă, cum a fost cu prima inovație ?

— În 1953 lucram la o matriță pentru zale-lanț „Rotary" de 3 țoli. Venise de la Brașov. Era grea al dracului. Zaua se făcea pe 4 matrițe. Planul era foarte mare, cîteva mii de piese pe lună. Mă luptam cu cele patru matrițe de nu mă mai vedeam bine. Materialele erau și ele scumpe. O bucurie, nu alta. Ajungeam acasă frînt. Îmi tot storceam mintea, ce să fac să scap de necaz, cum s-o dau, cum să lucrez, să nu mai fiu ca după cărat pietrelor de moară. M-am gîndit așa vreo , două luni. Nimic. M-am mai gîndit o lună. Aveam și nopți rele. Dar nevoia te învață să fii și deștept. Și am găsit soluția. În șase luni am pus-o în aplicare. O matriță cu patru operații. Patru operații dintr-o singură lovitură. La mintea cocoșului. Matrița era mai mică și mai ușoară. Limpede : economie de metal, de oțel adică, de manoperă, calitatea zalei cu totul alta și lucrul la matriță, o adevărată sărbătoare. Cei de la forjă o folosesc și azi.

— Se mai poate face ceva la ea, se mai poate îmbunătăți ?

— Ei, să n-o luăm nici așa. Deocamdată merge foarte bine. Face patru operații, nu vă gîndiți ?

— Ba da. Cei de la Brașov au aflat ?

— Chiar atunci, în '53. S-au bucurat, dar nu mult, pentru că pe urmă lanțul acesta l-am făcut numai noi.

— Care este inovația la care țineți cel mai mult ? Se întreabă și lucruri de felul acesta.

— Ultima, desigur. Se răspunde și așa. Dar la mine chiar așa e. Dealtfel, nu le mai țin minte pe toate. Ultima este un fel de ou al lui Columb. Știți că în timpul rodajului autocamioanele sînt încărcate cu un drug, pentru că rodajul se face sub greutate. Combustibilul consumat în acest timp nu mai este în vecii vecilor recuperat. Se pierde plimbîndu-se drugul. Toată lumea s-a obișnuit și de ani de zile se duce combustibilul. M-am gîndit ca în locul drugului să punem altceva. O platformă pe șasiu rezolvă problema. Nu-i nici o filozofie. Pe platforma cu pricina pui ce vrei, ceva folositor, un ceva pe care trebuie să-l transporți, avînd, firește, greutatea cerută de probă. Socotiți la mii de kilometri de rodaj cît se cîștigă.

— Renunț. Au făcut-o alții : 1 200 000 de lei economii pe an.

— Exact.

— Umblă vorba că aschia n-ar sări departe de trunchi. Copii dumneavoastră?

— Sînt mari, oameni în toată firea. Un băiat și o fată. Ei da, și ei tot cu noul : sînt creatori de modă la Întreprinderea de confecții din București.

— Sînteți maistru la sculărie. În formație cîți oameni aveți ?

— 84.

— Cîți inovează ?

— Deocamdată, doar șapte sîntem. Vor mai fi însă. Sînt oameni tineri. Mi-au trecut aproape toți prin mînă cînd au venit din școală. Azi inovează doar șase, mîine vor fi mai mulți. A inova este o stare. Poți să faci treaba asta fără să-ți întocmești neapărat un dosar. Aplici imediat după ce ți-ai verificat ideea, după ce te-ai consultat cu oamenii. Este un proces care ține nu numai de meserie, de profesionalismul omului, ci și de educația sa muncitorească. Și cînd spun muncitorească, mă gîndesc și la tinerii din formația mea dar și la ingineri și la medici. A gîndi nou este o stare de spirit. Te împinge nevoia, adică dezvoltarea tehnicii, a industriei țării. Dezvoltarea nu vine de la sine. Și nici nu trebuie să-ți dea mereu cineva ghes, inovează, pune-ți mintea la contribuție. O faci singur pentru că așa simți că trebuie să faci. Așa am crescut tinerii din formație. Să fie ambițioși și curioși. Dar mai ales inimoși. Nu zic că este peste tot așa, nici în întreprinderea noastră și nici în toate celelalte din țară, dar așa ar trebui să fie.

— E limpede. Lucrați și acasă ?

— Nu. Rămîn în uzină două, trei ore în plus, e liniște și e bine, învîrt tot felul de schițe. Și duminica, la fel. Unii se duc la vînătoare, alții la pescuit. Mie îmi place să citesc, să-mi bat capul cu calcule și să mă duc la fotbal. Rezultatele se văd : și eu inovez, și C.S. Tîrgoviște se ține bine în divizie, ca să nu mai vorbesc că primul fotbalist al țării este un tîrgoviștean.

RĂZVAN BÂRBULESCU

Doi piloți în cursa calității

De cîtva timp, nu prea de mult, în rîndul concurenților probelor de automobilism au apărut nume noi. Fapt cu totul firesc. Generațiile mai vechi se obișnuiseră cu Petre Cristea, Jean Calcianu, Dudu Frim, Alecu Budișteanu, chiar și cu Marin Dumitrescu care a legat, într-un fel, amintirile cu prezentul, însă amatorii de astăzi ai acestui gen de întreceri pronunță, cu entuziasm sportiv, numele unor Eugen Ionescu-Cristea, Ștefan Iancovici, Doru Gîndu, Nicu Grigoraș, Andrei Bellu ș.a. Este ceva surprinzător în noua situație care, la drept vorbind, nu face decît s-o repete, cu alte onomastici, pe cea veche ? Este, răspundem noi, pentru că pînă acum 10 ani România nu se număra printre producătoarele de autoturisme, ceea ce făcea ca piloții noștri să concureze pe mașini străine. Nici acum mărcile tradiționale nu lipsesc de la startul competițiilor auto, dar publicul nostru a devenit mai atent și mai receptiv la comportarea mașinilor produse la Pitești și care poartă emblema uneia dintre cele mai tinere industrii naționale și un nume istoric cu puternice rezonanțe afective pentru fiecare dintre noi : Dacia 1300. Iată deci explicația interesului aparte din ultima vreme pentru automobilism, manifestat la noi de mase din ce în ce mai largi de cetățeni din tot mai multe orașe ale țării.

Doi dintre adulații spectatorilor de astăzi își desfășoară activitatea profesională chiar la uzina de pe dealurile Colibașilor, vecine capitalei argeșene : Nicu Grigoraș și Andrei Bellu. Puse în paralel, biografiile acestor tineri de 30 de ani apar — evident — deosebite, în datele lor esențiale, dar se aseamănă pînă la confundare cînd este vorba despre pasiunea ambilor pentru motoare și volan, așa încît, deși Andrei este blond-roșcat și cu ochi de un albastru liniștitor, iar Nicu brunet, cu priviri întunecate dar de o vioiciune neliniștită, vădind de la primul contact temperamente foarte diferite și, fără îndoială, maniere de pilotaj proprii, perfect acordate cu ceea ce nu se poate remarca într-o discuție : reflexe, capacitate de decizie, finețe sau duritate în executarea manevrelor tehnice etc., există între ei un „numitor comun" pe baza căruia pot fi abordați în același fel, cu certitudinea că replicile unuia ar fi identice cu ale celuilalt, cînd este vorba despre mașini. Pe ambii nu-i intercsează un reportaj sportiv, mai ales în acest loc și la această oră, fiindcă ei sînt, la Pitești, cercetători în cadrul institutului specializat aflat în incinta întreprinderii și pentru că sezonul competițional s-a încheiat. Din bugetul de timp al ambilor ingineri, 90 de procente sînt consacrate sarcinilor profesionale și nu sportului, așa cum s-ar putea crede, fiind vorba despre doi piloți care reprezintă, alături de alți cîțiva, uzina producătoare de autoturisme.

— Situație firească ? Întrebăm, pentru că totuși dumneavoastră cercetați, cu mijloacele specifice profesiei pe care v-ați ales-o, tocmai mașina prin care vă exprimați ca sportivi...

— Am devenit pilot, ne spune Nicu Grigoraș, după ce mai întîi începusem să cunosc tainele motorului, în cadrul laboratoarelor în care lucram. Și asta de pe vremea cînd se desfășura activitatea de integrare a tipului Dacia 1100 și, în continuare, cea de omologare a Daciei 1300, cu tot ceea ce presupun astfel de întreprinderi, în cadrul unor laboratoare specializate :

— A fost anul în care ne-am și întîlnit, continuă Andrei Bellu, și data de la care ne-am reunit eforturile, în cadrul secției prototip, în vederea omologărilor de motoare, a micșorării consumului de combustibil, a creșterii performanțelor nu în sens sportiv ci industrial, a revizuirilor și îmbunătățirilor necesare motoarelor ieșite de pe planșetele proiectanților, a realizării unor reglaje care să completeze în mod cît mai fericit ceea ce gîndiseră colegii din proiectare. Institutul nostru este destinat cercetării și ingineriei tehnologice a automobilelor.

Nu a trebuit să treacă foarte mult timp pentru ca cei doi tineri ingineri să-și dea seama că între a-i ajuta și a*fl*tui pe alții și a verifica ei înșiși rodul străduințiilor din timpul zilelor de muncă era de preferat cea de-a doua variantă, iar satisfacțiile sportive au venit mai repede decît era de așteptat. După un singur an, cu mașina dată de uzină, în 1977, cei doi devin campioni ! Autoturismul Dacia 1300 va împlini 10 ani de la începerea fabricației, o perioadă suficientă, s-ar putea crede, pentru ca cercetătțile privind această mașină să apară drept inutile. Cu toate acestea, cei doi ingineri etalează o gamă foarte largă de argumente care explică necesitatea unor permanente studii și cercetări, activități tipice tuturor uzinelor din lume care fabrică autoturisme, destinate creșterii permanente a performanțelor tehnice a motoarelor, chiar a celor de serie, ai căror parametri dinamici, al căror consum, putere și grad de poluare se alătură tendinței de a se micșora prețul de cost, de a respecta unele cerințe privind eliminarea noxelor, ca și a altor condiții specifice oricărei producții industriale, cum sînt fiabilitatea, calitatea unor piese sau a unor subansamble și mergînd pînă la criterii estetice, pe scurt, asigurarea unui progres continuu.

— Ideile privind îmbunătățirile tehnologice, ne spune Andrei Bellu, verificate practic pe un număr redus de specimene, se regăsesc apoi pe traseul producției de serie. Efortul nostru de gîndire trebuie să dea răspunsuri precise tocmai acestei producții. În ceea ce ne privește, am participat la obținerea unor consumuri reduse la carburatorul 32 I.R.M.A., la limitarea consumului și la creșterea fiabilității segmentului de ungere, ceea ce a făcut ca, în prezent, motorul 810/99, care echipează Dacia 1300 să nu mai pună probleme de acest gen. Alte noutăți, promovate la cercetare, au dus la realizarea motoventilatorului electric, care se va introduce foarte curînd la producția de serie și grație căruia consumul de putere nu va mai fi permanent ci doar atunci cînd este necesar, tot astfel cum filtrul cu dublă aspirație, aer cald și rece, a și fost experimentat cu succes și a început să echipeze unele variante ale autoturismului Dacia 1300, destinate exportului în țări cu temperaturi scăzute. Preocupări intense au urmărit îmbunătățirea suspensiei, partea de rulare, ținuta de drum a mașinilor fabricate la Pitești. Lunga și spinoasa problemă a amortizoarelor s-a apropiat de sfîrșit. Noul tip produs de industria noastră a și fost omologat și după primele ecouri primite avem toate motivele să credem că vor da satisfacție și la producția de serie.

— Dar poate, intervine Nicu Grigoraș, ar fi interesant de punctat și unele „derivate" ale experienței noastre de concurs, pentru că, deși nu dorim un reportaj sportiv, nu putem face abstracție de faptul că și la volan, în timpul curselor, nu încetăm a mai fi ingineri și cercetători. O temă de cercetare, de acest gen, a fost aceea a punerii la punct a unui motor, derivat din cel de bază, dar cu putere sporită. Acesta depășește motorul obișnuit cu circa 20 CP, ajungînd la 70—75 CP și va putea echipa o Dacie Sport, deocamdată de serie scurtă, dar care-și va găsi, absolut sigur, numeroși amatori. Pe lîngă aspectele practice ori aplicative, cum vreți să le spunem, avem preocupări și pentru cercetarea fundamentală, privind metodologia încercărilor, care să pornească de la solicitarea reală la care este supus autoturismul în exploatare și care se va efectua pe o mașină-laborator cu posibilități de înregistrări mecanice și termice în traseu în vederea unor redimensionări de subansamble, înlocuirii unor piese din materiale mai ușoare, mai ieftine și la fel de rezistente.

Apare firesc ca la o uzină de autoturisme să existe și un club ori o secție sportivă axată pe producția de bază a acesteia. Deoarece solicitarea într-o competiție a unei mașini duce la depistarea unor neajunsuri, la punerea în valoare a unor rezerve tehnice și așa mai departe. Care este situația la Întreprinderea de autoturisme Pitești ? Diferența dintre o organizație sportivă obișnuită și una tipică, în cazul pus în discuție, apare cît se poate de clar : aici nu este atît vorba despre atragerea oamenilor către o activitate fizică oarecare ci de o reflectare legitimă a intereselor majore ale întreprinderii pentru care întrecerea sportivă trebuie să însemne un permanent examen al calității, un permanent îndreptar al acestei calități, un termometru fidel al stării de calitate. Club există la I.A.P. încă de acum 10 ani, dar fără acele caracteristici amintite foarte pe scurt, dar suficient pentru a se impune oricărei judecăți drepte. Dacă în general susținem ideea voluntariatului, a inițiativei private, chiar și a participării materiale individuale în activitatea unui club sau asociații sportive oarecare, atunci cînd este vorba despre o uzină de autoturisme, prezentă nu numai la startul unor competiții naționale ci și internaționale (și uneori cu rezultate bune, cum au fost cele din recentul Tur al Europei), datele problemei se schimbă structural. Interesul nu poate fi circumscris la pasiunea unuia sau altuia dintre sportivi, efortul material nu trebuie limitat la posibilitățile personale ale concurenților, ci se cere acordat cu forța însăși a unității industriale respective. Prezența și afirmarea pe plan sportiv a unor mașini dă în cel mai convingător mod măsura capacităților tehnice de care dispune uzina producătoare. „Imaginea de marcă", cum este denumit în termeni uzuali în lumea automobilismului prestigiul unui automobil, se formează și se menține, influențînd și piața, cu prilejul confruntărilor sportive de diferite tipuri. Chiar și acele firme care-și asiguraseră, de-a lungul anilor, o puternică reputație, renunțînd să mai participe la întreceri, s-au văzut nevoite, în ultima vreme, să revină la start tocmai pentru că, în acest iureș al noutăților tehnice, opinia publică le sancționase destul de prompt, făcîndu-le să constate o scădere a interesului față de mărcile respective. Așa s-a întîmplat cu mărcile redutabile Mercedes, B.M.W., Porsche, Alfa Romeo și altele care, după o absență de cîțiva ani, revin pe pistele și pe traseele concursurilor automobilistice. La Pitești, compartimentul de competiții există, dar foarte restrins și ca număr de membri activi, și ca posibilități tehnice. Cei doi ingineri-piloți sînt de părere că existența unui corp tehnic, în cadrul compartimentului competițional, ar fi nu numai de dorit dar chiar necesară, cu preocupări în ceea ce privește problemele de concepție care, prin specificul lor aparte, nu pot fi preluate de corpul tehnic al producției de serie.

— O mașină de circuit sau una de raliu se cer gîndite diferit, după specificul fiecărei probe, iar actuala structură organizatorică a compartimentului competițional de la I.A.P., ne spune Andrei Bellu, nu are posibilitatea să le abordeze. Există însă speranța ca, într-un viitor pe care nu-l pot fixa, situația să se schimbe, deoarece în cadrul unei discuții la nivelul conducerii uzinei, după revenirea echipei românești din Turul Europei, ni s-a promis că vor fi luate unele măsuri în sensul dorit de noi. Deocamdată, la acest compartiment funcționează colegul nostru Ovidiu Scobai, inginer și campion, și doi tehnicieni mecanici.

— Dacă actualul nucleu amintit de Andrei ar fi întărit, chiar prin transferarea noastră la compartimentul competițional, intervine Nicu Grigoraș, poate și a altora, am avea posibilitatea de a pune nu numai în slujba echipei uzinei, dar a întreprinderii noastre, atît simțita cît și experiența acumulate în anii de cercetare și în cei de competiție. Sîntem conștienți că drumul trecerii unor observații obținute în exploatarea mașinilor în regim de curse la producția de serie este lung și poate anevoios, dar nu imposibil și, în orice caz, rentabil în final. Pînă acum concurenții care reprezintă uzina în întreceri au comunicat lucruri importante. Despre majorarea puterii motorului pînă la 75 CP am mai vorbit. Voi adăuga : îmbunătățirile tehnologice la puntea din spate. Am mai culeș informații precise asupra calității uleiului de motor, ca să nu mai spun despre calitatea unor șuruburi, a bielei, pistoanelor, volantei, ambreiajului, pompei de ulei, comunicînd observațiile noastre întregului corp de ingineri și tehnicieni ai uzinei. Întreaga noastră experiență de piloți și ingineri s-a materializat într-o lucrare scrisă și frumos legată, conținînd nu numai fotografii dar și idei. Urmarea practică : s-a pus la punct frîna cu dublu circuit, alte soluții propuse privitor la chiulasă sînt în curs de adaptare.

— Este ideal ca omul de concepție să fie și pilot ?

— Părerea noastră : idealul este ca sarcinile să fie foarte, foarte împărțite. Constructorul să rămînă constructor, pilotul — pilot, „preparatorul" să-și vadă de punerea la punct a mașinii. Dar există și situații în care chiar șeful de proiect — Ioachim Barth, de la Porsche, de exemplu — este și concurent. Și la Renault unul ca Gerard Larousse face și una, și alta. Cazurile sînt însă foarte rare. În situația noastră apar niște avantaje prin contopirea celor două „operații", ținînd poate și de lipsa de experiență a unor concurenți. Noi comunicăm direct cu „obiectul", nu ne mai este necesar un translator, care să interpreteze în numele nostru. Distanța dintre concepție și mașină așa cum este scade, astfel, la minimum. Dar visul nostru nu se poate limita la dimensiunile unei stări de fapt. Altfel n-ar mai fi vis...

DAN ALEXANDRESCU
EMIL LEONARD

Depozitul pe roți

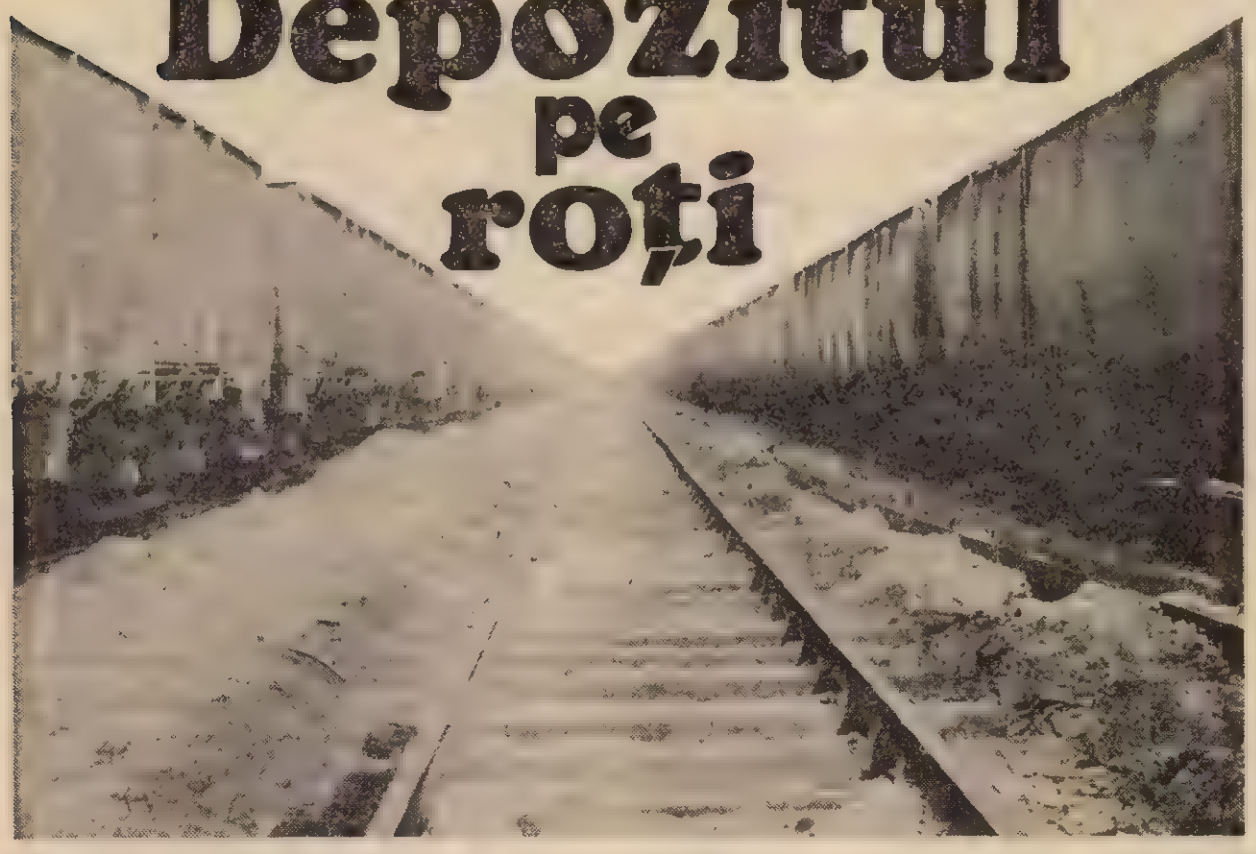

sau cine încurcă mersul trenurilor de marfă

În fine s-a inventat și depozitul pe roți. Știam de magazia de legume, depozitul de cherestea, de laminate, de becuri și șuruburi, de magazia de scule, depozitul de nisip și var etc., etc. și toate avînd un domiciliu stabil strîns legat de munca celor care administrează sau folosesc asemenea bunuri. Și inventarul s-a îmbogățit de la o vreme cu depozitul pe roți care nu este altceva decît vagonul de cale ferată. Vagonul care transportă apa minerală, mașinile-unelte, cimentul — nu este cazul să enumerăm totul — devine, datorită unor piedici obiective sau subiective interpuse pe traseul normal, un adevărat depozit prin faptul că zace nedescărcat, la diverse rampe, zile, săptămîni și, incredibil, chiar luni.

În rîndurile de față ne propunem să vorbim despre asemenea staționări imens păgubitoare pentru economia națională, raidul nostru desfășurîndu-se în cinci județe și pe teritoriul a două regionale C.F.R.

În 8, 9 și 10 ianuarie pe raza Regionalei C.F.R. Craiova

Ziua de lucru începe la Regionala C.F.R. la ora 7. Dar, cum ne spune directorul tehnic **Valeriu Neacșu**, aici se lucrează în flux continuu. În fiecare oră, indiferent dacă în acea zi se lucrează sau e zi de sărbătoare, se cunoaște exact situația vagoanelor încărcate sau descărcate din tot parcul regionalei.

La acea oră pe masa directorului situația se prezenta astfel : numărul de vagoane rămase în sold în diferite întreprinderi era de 1 095. Numărul vagoanelor sosite în ultimele 24 de ore, 859. Un total de vagoane de 1 954. S-au descărcat 762 rămînînd în stoc un număr de 1 192 de vagoane. O cifră exactă arătînd din calculele simple că numărul acestor vagoane din incinta fabricilor sau din antestații cresc în progresie aritmetică. Desigur, ne spune directorul, aceasta este realitatea și este îngrijorătoare. Pentru faptul că descărcarea vagoanelor nu se face în mod constant, întreprinderile făcînd din vagoane un fel de depozite unde se păstrează marfa, s-au sistat încărcările în stațiile de unde soseste marfa. Desigur acest lucru dereglează bunul mers al lucrurilor la foarte multe întreprinderi deservite de regionala C.F.R.-Craiova, avînd activitate în 7 județe.

Inginerul **Victor Macă**, șeful diviziei de mișcare, ne spune că pentru a încărca mărfurile întreprinderilor, mai întîi trebuie să fabricăm vagoane goale. „Piinea noastră, a ceferiștilor, este vagonul", dar acest lucru este uitat și ignorat de către conducerile multor întreprinderi. De acest lucru aveam să ne convingem într-un raid-anchetă prin cîteva gări din județele Dolj, Mehedinți și Olt, gări care se luptă nu numai cu vagoanele dar și cu indiferența unor conducători de întreprinderi care confundă vagonul cu o proprietate mai mult personală.

Împreună cu **Constantin Luca**, dispecer la divizia de mișcare, ne-am oprit în cîteva gări discutînd cu factorii de răspundere.

Gara Işalnița — județul Dolj. Șeful stației, **Tudor Gubăuceanu**, după ce află scopul vizitei noastre, răsfoiește niște dosare și ne arată situația la zi.

Peste 484 610 tone puteau fi transportate în vagoanele care au stat anul trecut blocate în incinta Combinatului chimic din Işalnița. Acum, la ora 10 dimineața, situația se prezenta astfel : 180 vagoane așteptau în antestație și la descărcat. Din ziua de 1 ianuarie, 40 vagoane cu carbid, din 28 decembrie, 28 vagoane cu dolomită, din 26 decembrie, 13 vagoane cu acid sulfuric. În acest timp la Copșa Mică, Baia Mare sînt restante la plan datorită cazanelor de acid sulfuric, care, după spusele șefului de statie, acestea trebuie să ruleze la intervale foarte mici de timp, deoarece acidul intră în reacție cu cazanul.

Ce mai aflăm aici ? Locația pe un vagon, la sfîrșitul anului, s-a ridicat la 11 000 lei. De multe ori echipe conduse chiar de către profesori universitari fac expertize, se întocmesc dosare, se fac cercetări, se pierde timp ca în final să nu se ajungă la nici o concluzie. Un exemplu în acest sens este dosarul cu numărul 1 701 în valoare de 92 490 lei locație și dosarul 1 275 în valoare de 236 760 lei. Combinatul reclamînd C.F.R.-ul, s-au făcut anchete și expertize care nu au dus la nici un rezultat, combinatul rămînînd să plătească valoarea acestor locații cît și timpul pierdut de cei care s-au deplasat la fața locului.

Ce nu am aflat de la cei în cauză :

Formăm numărul de telefon de la Combinatul Işalnița. La telefon răspunde tovarășul **Simion Scarlat**, directorul comercial. După ce află scopul vizitei noastre ne răspunde prompt :

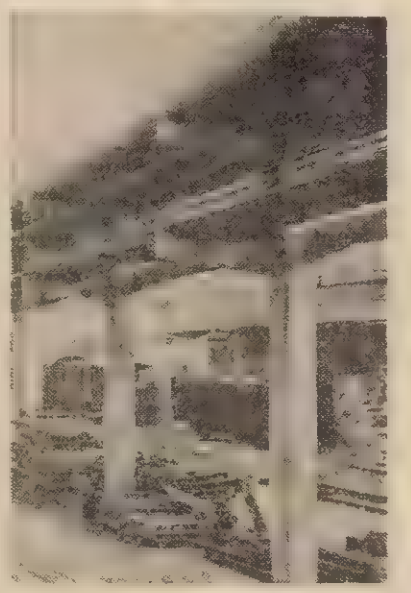

La Combinatul de celuloză și hîrtie din municipiul Drobeta-Turnu Severin, depozite pe roți uitate în incinta întreprinderii

— Nu puteți intra în fabrică. Vă trebuie aprobare chiar dacă vă interesați de vagoane. Avem alte probleme de discutat la ora asta. Poate directorul general să stea de vorbă cu dumneavoastră, dar acum este foarte ocupat. Și telefonul s-a închis brusc la capătul celălalt al firului.

Gara Balș, județul Olt.

Tehniciana de serviciu **Angela Avram** ne spune că cele mai mari greutăți le au de la Întreprinderea de osii și boghiuri. De asemenea Trustul de construcții-montaj a uitat aici în gară de foarte mult timp dale de construcții și prefabricate. C.A.P.-urile din Oboga, Belciugatele și Lalosul au lăsat sute de kilograme de îngrășăminte chimice să îngrașe terenul din gară ai căror saci s-au rupt de mult. Depozitul de combustibil din Vulpeni nu se grăbește să ridice 300 tone de combustibil în timp ce din decembrie zac aici și 3 vagoane cu xilenă, substanță inflamabilă destinată S.A.I.U.P.S.-Oboga din Balș. Cooperativa „Unirea" nu a ridicat din 2 ianuarie două vagoane cu toluen. De multe ori cei de la Întreprinderea de osii și boghiuri trimit vagoane cu produse prost asigurate, și multe zac cerînd ajutor macaralei C.F.R.-ului pentru a fi descărcate. Cu banii cheltuiți pînă acum așteptînd să vină macaraua, ne spune tehniciana, puteau să-și cumpere nu una, ci trei asemenea macarale. În timp ce stăm de vorbă se reclamă faptul că două vagoane cu osii pentru export, un vagon de fontă și unul de lingouri nu corespund normelor de transport. Penele nu sînt fixate riscînd pe parcurs să cadă. Aceste patru vagoane nu sînt atașate convoiului întorcîndu-se în întreprindere. Ne urcăm și noi pe locomotiva care transportă vagoanele, intrînd astfel în Întreprinderea de osii și boghiuri.

Tăcere și la Întreprinderea de osii și boghiuri.

În drum spre serviciul de desfacere, preț de cîțiva kilometri, din locomotivă facem cîteva fotografii. Adevărul este că nu știam exact în ce parte să îndreptăm obiectivul fotografic. De jur împrejur, în afară de neglijență și dezordine, zeci de vagoane erau transformate în depozite. Utilaje, piese, produse finite sau nefinite zăceau pe platformele vagoanelor ori pe liniile de cale ferată.

La desfacere **Mihai Badea**, șeful serviciului, ne spune că din cauză că a avut o discuție cu șeful stației, **Dumitru Tucan**, acesta îi face greutăți. Nu trimit vagoane curate. Multe din ele au straturi de cărbune și pămînt. Acest lucru le face mari greutăți. Îi întrebăm dacă după ce Întreprinderea de osii și boghiuri folosește vagoanele, le curăță la rîndul lor, și apoi le trimite C.F.R.-ului. Nu ! — acest lucru, după părerea sa, revine stației C.F.R.-Balș. Întrebăm dacă această problemă a vagoanelor s-a discutat în ședințe. Nu ! — ne răspunde **Mihai Badea** — nu au fost trecute pe ordinea de zi. Legat de cele 4 vagoane ne spune că cei care le-au expediat vor fi sancționați. **(N.R. — dv. credeți că numai cei care au dat drumul celor 4 vagoane merită sancționați !?)**

Directorul adjunct comercial **Nicolae Pană** — la toate întrebările noastre — **tace !** Nici o justificare decît aceea că nu există un flux mecanizat la descărcare. Altceva nimic. L-am întrebat dacă directorii intră și pe poarta din spate a întreprinderii. Da ! De multe ori ne-a răspuns, dar situația rămîne în continuare neschimbată.

Din nou la Regionala C.F.R. Craiova după două zile.

Solicităm direcției de mișcare a Regionalei C.F.R. Craiova din nou situația la zi a descărcărilor care au produs imobilizări la descărcare. Spicuim cîteva date. Siloz la Banu Mărăcine. 10 vagoane orz — din 14 decembrie, silozul avînd o capacitate de descărcare de 24 vagoane pe zi. 4 vagoane de acid sulfuric la C.I.C.H. — Işalnița din 26 decembrie. PECO — Slatina — 14 vagoane de benzină din 6 ianuarie... și lista nu se oprește aici. Mii de vagoane transformate nu numai în depozite dar și în sursă de risipă zac acoperite de lipsa de răspundere a celor în cauză.

În aceleași zile în perimetrul Regionalei București

Gara Tîrgoviște. Dan Vișinescu, șeful regulatorului de circulație, ne primește amabil dar cu un oarecare scepticism „să știți că neregulile despre care vom vorbi, le numim așa fiindcă sînt într-adevăr neregulă, datează de cîtva timp și aproape că au intrat într-un fel de permanentizare. Acolo unde se produc staționări repetate există mentalitatea așa ziselor condiții obiective. Amenzile pe care le aplicăm aproape că n-au efect. Dar să răsfoim cîteva situații".

Și le răsfoim. În ziua vizitei noastre, pe 7 adică, din totalul vagoanelor sosite prin gara Tîrgoviște și garate la rampele diferiților beneficiari au fost descărcate doar 43 la sută. Cifra este calculată în raport cu graficul zilnic, mai precis capacitatea normală de descărcare ; această capacitate sintetizînd toate măsurile tehnico-organizatorice impuse, respectiv rampe, utilaje, oameni. Printre unitățile care n-au respectat graficul, Combinatul de oțeluri speciale și Întreprinderea de utilaj petrolier. Prima, care oferă un număr mare de imobilizări, nu și-a descărcat în grafic chiar cele 12 vagoane cu țagle — una dintre materiile prime de bază. (Vagoanele citate aici cît și în continuare sînt ceea ce se numesc vagoane convenționale, socotite la 20 de tone încărcătură). Întreprinderea de utilaj petrolier din cele 15 vagoane cu fier vechi rămase în sold, citiți imobilizate, a eliberat abia 5. Iar la nisip industrial, tot aici, și mai rețineți că nisipul reprezintă o materie primă pentru turnătoria întreprinderii, din cele 43 vagoane existente în sold n-a fost descărcat nici unul.

Cele două unități nu sînt față în față cu primele situații de acest gen. Pe 11 luni din anul trecut, Combinatul de oțeluri speciale a fost invitat să plătească drept penalizare pentru reținerea de vagoane peste graficul de descărcare circa 700 000 de lei. Cealaltă — I.U.P. — a primit penalizări doar pentru o singură lună 83 400 lei. Și pentru ce anume ? Pentru niște vagoane cu păcură. Deci vă rog să citiți : întreprinderea a comandat din timp păcură pentru a economisi un alt combustibil mai prețios. O inițiativă bună. Păcura a sosit dar nu a fost descărcată în timpul cuvenit, unele vagoane au staționat chiar 11 zile. Aceasta pe timp de iarnă cînd păcura are virtual o valoare mai mare pretutindeni unde există arzătoare pentru încălzire ; nedescărcînd noul combustibil întreprinderea în mod firesc a consumat tot din cel pe care îl dorea economisit.

În aceeași ordine de idei am mai putea vorbi de ROMLUX (fabrica de becuri), de I.C.M.D. (Întreprinderea de construcții și montaje Dîmbovița) de O.C.L.-ul tîrgoviștean și de încă alte unități. Am încercat să vedem ce reprezintă acele motive obiective des invocate de către inițiatorii depozitelor pe roți. Împreună cu adjunctul șefului de stație și șeful regulatorului de circulație urmărim drumul vagoanelor spre Întreprinderea de utilaj petrolier, drum blocat de o garnitură de vagoane tocmai atunci scoasă de pe poarta unității, precum și starea vagoanelor care staționează. Sînt multe și încărcate cu de toate. Există aici 3 kilometri de cale ferată și 14 linii, toate ocupate. Tovarășul Petre Georgescu, responsabilul compartimentului căi ferate uzinale (cfu), ne oferă primele explicații. „Nisipul a înghețat, vreme rece, ce să-i faci, așa că acum umblăm să-l dezghețăm cu ajutorul unei instalații de introdus abur fierbinte." Îi amintim că o parte din vagoanele astăzi staționate au sosit în întreprindere încă de la sfîrșitul anului trecut și începutul celui nou cînd vremea nu era atît de rece, ba chiar ne miram de ce este atît de cald. Apoi îi amintim despre vagoanele cu fier vechi nedescărcat. Fiindcă și-a reamintit și dînsul ne arată o hîrtie cu un text bătut la mașină. „Eu — spune — am sesizat problema dar ea mă depășește." Citîm

Și pe stînga și pe dreapta, vagoane : în nemișcare, în așteptare, în locație... (În curtea întreprinderii de utilaj petrolier)

În vagoane : ciment. Dat peste plan de fabrica producătoare ; în așteptare, peste plan, la întreprinderea Granitul

din această hîrtie trimisă pe adresa conducerii întreprinderii : „activitatea turnătoriei n-are organizate schimburi de mecanici în zilele de sărbători legale pentru descărcatul fierului vechi — motiv pentru care în zilele de 31, 1, 2 s-a creat un sold de vagoane care stau în locație. Ca urmare stația C.F.R. Tîrgoviște a restricționat primirile, s-a blocat linia de garaj cu fier vechi și avem de plătit locații... Macaraua care deservește frontul de descărcare fier vechi este solicitată la alimentarea cuptoarelor. Propunem folosirea unui pod rulant de la o secție nouă unde acesta încă nu este folosit la toată capacitatea." „Sînt observații juste și propuneri interesante, de ce nu le-ați făcut mai din timp ?" „Păi am mai spus toate astea și anul trecut dar n-am fost luat în seamă".

Se pare deci că șeful transportului are acoperire. Nisipul, la rîndu-i, se află acum la dezghețat și în baza de uscare. Dar numai o parte din el. Printre vagoanele întilnite în așteptare lîngă baza de uscare se află unul cu țevi expediate de la Roman. „Are dată de primire foarte veche — constată nu fără uimire șeful regulatorului de circulație — și putea fi descărcat într-o simplă jumătate de oră". Alăturăm acestui fapt altul întîlnit la ieșirea din întreprindere : garnitura de vagoane pline cu de tot felul — am amintit de ea mai la început — se afla în același loc în care o lăsasem. În două vagoane se aflau boxpaleți, adică niște coșuri mai mari din metal, bune pentru transportul pieselor mărunte. Au sosit în întreprindere pe data de 4 ianuarie. „Și de atunci — ne explică Ion Ignat, mecanicul locomotivei care împinsese garnitura — le plimbăm de colo-colo împreună cu alte vagoane. De fapt, aici totdeauna e bramburea1ă în transporturi. Eu mut vagoanele mai tot timpul fără rost : pînă le văd plecate le-am schimbat de pe cîteva linii".

Așadar, acoperirea celui care organizează transportul uzinal, încărcarea și descărcarea, cade.

București. Sîntem la I.C.R.A. — Vamă (o întreprindere comercială care se ocupă cu aprovizionarea orașului și a împrejurimilor acestuia cu unele mărfuri comerciale). Avem informația că aici au fost imobilizate în luna trecută cîteva garnituri de vagoane cu sticle de ape minerale. Nedescărcate tocmai în perioada de dinaintea sărbătorilor de An nou, adică tocmai atunci cînd solicitările acestui lichid pot fi mai numeroase. Pentru una dintre garnituri, peste 50 de vagoane, s-a depus stăruitor rugămintea către stația C.F.R. Cotroceni, ca acestea să fie scoase din incinta întreprinderii (așa nedescărcate cum erau) fiindcă încurcau manipularea altor numeroase vagoane aflate și ele în întîrziere față de grafic. Dorința a fost îndeplinită și dacă noi, cei care am căutat din magazin în magazin, în acel timp, sticle cu Borsec, am fi știut, probabil am fi ajutat la descărcarea vagoanelor.

L-am întrebat pe tovarășul Gheorghe Popescu, șeful depozitului de la I.C.R.A. —Vamă, cum de s-a întîmplat așa ceva, adică cum de au fost imobilizate atîtea vagoane cu mărfuri atît de căutate. Răspunsul n-a privit însă faptul că s-a întîmplat și cum, dar nici n-a negat ceva anume. Mai întîi, domnia-sa ne-a adus argumente — mai bine ca oricare altul dintre intervievații noștri în acest raid — despre ce se poate întîmpla și de ce, dar în general, așa pentru știința noastră „că doar faceți un articol". Am reținut, de pildă, faptul că unele contracte încheiate cu furnizorii nu sînt respectate ritmic de către aceștia, că boxpaleții mari de tip Euro sînt prea grei pentru a fi folosiți la mărfuri ușoare, că problema plății locațiilor este un simplu schimb de hîrtii (dar nu cunoaște cît a plătit întreprinderea locații în anul trecut) și că adesea i se adresează de către persoane cu funcții de răspundere indicații care contravin legilor. „Și aceste indicații sînt doar verbale și la o adică doar eu, Popescu, sînt tras la răspundere". „Aș putea să vă ajut, cine sînt persoanele și ce ordine contradictorii au dat". „Ei și dumneavoastră, parcă n-ați ști și singur". Cum nu știam, l-am rugat să nu mai insiste pe această temă și am trecut la lămurirea unor probleme direct la fața locului. Într-adevăr spațiul de depozitare este insuficient (stive cu saci cu orez — acoperite cu prelate — ocupau și rampe de acces). Iar acestea, rampele construite odată cu depozitul cu multe zeci de ani în urmă, nu corespund gabaritelor vagoanelor actuale și autovehiculelor. Se face simțită lipsa unei mai bune mecanizări, podelele din lemn sînt destul de roase, de subțiate deci, iar sub ele se află pivnițe. Am notat toate acestea în speranța că ele vor fi reținute, în eventualitatea unor măsuri ferme, de către forurile în drept. Revenind însă notăm și ultima parte a discuției cu tovarășul Popescu. „Dacă n-au fost totuși descărcate la timp vagoanele cu apă minerală înseamnă că o să plătiți penalizări, este adevărat ?" „Nu plătim fiindcă față de planul meu la descărcat apă minerală cu stau bine". „Și nici sticlele sparte, fiindcă s-au spart destule ?" „Uitați că noi avem și un procent de pierderi". Și cu asta nici usturoi n-am mîncat nici...

Se cuvine aici o paranteză în legătură cu declarația „...față de planul meu la descărcat ape minerale...". Așa este : planul la descărcări, mai bine-zis parametrul capacitate de descărcare, variază în raport cu felul mărfii transportate. Foarte bine. Dar ce se întîmplă atunci cînd într-o săptămînă, să zicem, sosește doar apă minerală și chiar peste plan și în schimb la depozit nu ajunge nici un vagon cu conserve de fasole, cu zahăr sau orez ? În mod firesc toată activitatea trebuie organizată și concentrată pe descărcarea apelor minerale. Dacă este așa, bilanțul privind staționarea vagoanelor trebuie făcut în așa fel încît să nu mai existe acea portiță de scăpare din fața penalizărilor.

Despre penalizări am discutat îndelung cu șeful stației Cățelu, inginerul Ion Matei. „Poate vi s-a mai spus dar trebuie să vă spun și eu fiindcă mă doare. Noi sîntem stația care, pe centura Capitalei, raportăm cel mai mare număr de imobilizări de vagoane. Indicatorul de staționare pe vagon a fost depășit în anul care a trecut cu aproape 2 ore. Și fiindcă am avut la descărcat 247 000 de vagoane, socotiți și dumneavoastră cîte au fost imobilizate. Am avut în zona noastră vagoane care au depășit luna de staționare. O să mă întrebați de penalizări, știu, s-au aplicat, suma este de aproape 9 milioane lei. Campionii acestor penalizări : Baza de aprovizionare tehnico-materială, filiala metal. Uzinele 23 August, Întreprinderea de cabluri și materiale electroizolante și alții. Baza, B.A.T.M.-ul adică, are de plătit două milioane și jumătate. Nu știu cum și dacă o să le plătească în întregime, fapt este însă că locația a devenit un simplu schimb de hîrtii și aproape că nimeni nu se mai sinchisește de plata ei. Poate că ar trebui cercetat ce nu-i în regulă cu acest sistem de penalizare.".

Sîntem de acord cu această ultimă idee mai ales pentru faptul aflat în timpul documentării, direct din gura unui om implicat care ne-a făcut mărturisirea numai după ce l-am asigurat că nu-i vom pomeni numele și locul de muncă, precum că adesea penalizările sînt trecute de către întreprindere direct pe costurile de fabricație. Deci penalizarea nu e penalizare.

Și poate doar așa se mai explică de ce tocmai acum în iarnă Întreprinderea Combustibilul are vagoane imobilizate pentru stațiile Cotroceni, Progresul, Cățelu, că Întreprinderea Granitul lasă zile în șir pe o linie a fostei stații Titan o garnitură întreagă cu vagoane încărcate cu ciment, că la Policolor, prelungindu-se sărbătoarea de la sfîrșitul anului, sînt nedescărcate vagoane cu vechime din acea perioadă, iar exemplele pot continua.

Am discutat acest aspect, cît și altele la regionala de Căi Ferate București împreună cu tovarășii inginer Ion Gheorghe și operator Mihai Bărbulescu din cadrul diviziei de vagoane, precum și cu șeful regulatorului de circulație și mișcare regional, tovarășul Radu Manolescu. Au fost confirmate toate aceste date, ba mai mult, am primit altele noi care sugerează aceeași nepăsare privind îmbunătățirea organizării manipulării vagoanelor de C.F.R. în vederea respectării măcar a termenelor legale de staționare. Unde duc aceste imobilizări ? Este greu de calculat aici, în spațiul acestui articol. Un fapt întîlnit de-a lungul documentării semnifică pornind de la particular spre general. Întreprinderea de articole din sticlă București este în pericol de a reduce sau chiar stagna producția din lipsa unei materii prime principale și cere urgent printr-o adresă vagoane pentru 4 000 tone nisip. Tovarășa Buică Niculina, șefa compartimentului c.f.u., ne-a mărturisit că, atunci cînd trebuia să se facă aprovizionarea cuvenită, C.F.R.-ul n-a avut vagoane. De ce ? Se aflau în staționare la Tîrgoviște, după cum spuneam, sau în alte locuri. Firește întreprinderea va fi ajutată dar problema rămîne în mod permanent. „Și apoi — spunea tovarășul Radu Manolescu — oamenii care produc asemenea necazuri nu se gîndesc deloc ce ar aduce pentru întreaga economie o mai bună rulare a vagoanelor. De fapt unii dintre ei nu se gîndesc decît la ei înșiși, adică doar acolo unde muncesc să meargă bine. Să-mi fie iertat dar aș vrea să dau un exemplu extrem de semnificativ : directorii întreprinderilor Cesarom și Semănătoarea, de pildă, zic, mi-au cerut vagoane goale pentru produsele proprii chiar în perioada în care aveau la descărcat imobilizate în întreprindere cam tot atîtea vagoane pline. De asta ce mai ziceți ? !

...Ce să mai spunem ? Decît că cine are urechi de auzit să audă, sau, revenind la penalizări, nu s-ar cuveni să fie transferate buzunarului celor răspunzători ?

Anchetă de SORIN POSTOLACHE și VICTOR CONSTANTINESCU ■

CHEMĂRI LA ÎNTRECERE

(Urmare din pagina 1)

cialiste va fi marcat de două mari evenimente ale istoriei sale naționale : cel de-al XII-lea Congres al Partidului Comunist Român și sărbătorirea celei de-a 35-a aniversări a insurecției naționale armate antifasciste și antiimperialiste. Se cuvine să subliniem de asemenea faptul că dinamica noului an este marcată în mod hotărîtor de aplicarea generalizată a ansamblului de măsuri privind noul mecanism economico-financiar.

Raportînd în cifre și fapte bilanțul rodnic al anului trecut, împlinirile și semnificațiile lui în diverse sectoare ale activității economice și sociale, chemările la întrecere, readuc în atenția întregii noastre națiuni sarcina dominantă, decisivă a momentului istoric pe care îl trăim : orientarea întregului efort de creație pentru ridicarea calitativă a activității economice, obiectiv central, esențial al tuturor oamenilor muncii, al întregului popor. Bătălia pentru o calitate nouă, superioară, reclamă — așa cum a precizat în repetate rînduri secretarul general al partidului nostru — o viziune revoluționară, noua calitate însemnînd deopotrivă afirmarea revoluției tehnico-științifice, creșterea eficienței întregii activități economico-sociale, perfecționarea continuă a conducerii, planificării și organizării, participarea tot mai largă a oamenilor muncii la conducerea unităților economice, a întregului organism politic social al patriei socialiste. Sensurile și implicațiile acestei teze — enunțată de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Conferința Națională a partidului și dezvoltată ulterior în alte cuvîntări — propune un permanent și aprofundat examen pentru rezolvarea promptă și lucidă a complexelor probleme pe care le pune stabilirea direcțiilor și obiectivelor concrete de dezvoltare a diferitelor sectoare de activitate.

În consens cu aceste comandamente ale istoriei naționale, întrecerea socialistă își propune ca obiectiv primordial depășirea planului național unic de dezvoltare economico-socială pe anul în curs în toate compartimentele, la toți indicatorii, inclusiv a programului suplimentar de minimum 10 miliarde lei la producția globală și circa 3 miliarde lei la producția netă. Pretutindeni, în industrie, agricultură, construcții, transporturi, în institutele de cercetare și proiectare și în consiliile populare, acest uriaș și nobil deziderat presupune conjugarea muncii direct productive cu lupta pentru reducerea substanțială a cheltuielilor materiale de producție, cu creșterea accentuată a productivității muncii, cu înfăptuirea unei discipline exemplare, cu promovarea principiilor eticii și echității socialiste.

Dînd glas unei opțiuni generale, polarizînd resursele materiale și umane ale întregii țări, angajamentele mobilizatoare ale acestui început de an vor marca, sîntem siguri, un moment de referință în marea și eroica epopee a construcției socialismului pe pămîntul României. „Îmi exprim deplina convingere — a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu în Mesajul de Anul nou — că prin munca eroică a întregului nostru popor, strîns unit în jurul partidului, anul 1979 va marca un nou și important pas înainte în dezvoltarea forțelor de producție, în ridicarea bunăstării materiale și spirituale a maselor, în întărirea independenței și suveranității patriei noastre socialiste."

Pentru cel care-ar vrea să facă o casă

Mai întîi tu să vezi o mulțime de case,
să înveți cum se stă, cumsecade, în ele,
socoteala s-o faci de la stîlpi, dușumele,
și să știi care-s bune și-ntre-acestea frumoase.
Pune cîrca și sapă, adînc, cu folos,
nu uita, strălucitul, drumul zilei pe cer,
la ibricul luminii fereastra-i miner.
Și la seama la toate ÎNCĂ FOARTE DE JOS.
Cînd, sfîrșind temelia, mai tîrziu, în chindie,
vei gusta mulțumit dintr-o oală cu vin
tu să crezi că de-abia de acum, dar puțin,
casa ta nu mai este ce-a fost — o cîmpie.
Cu parterul odată, ridicat, pe de-a-ntreg,
ai trecut marea moart-a zidirii de case,
căci deasupra ce-n gînduri și vise rămase,
e-un curaj, o ieșire din rînd ca strateg.
În sfîrșit, pe o scară gîndită-ndelung,
nici îngustă de tot și nici largă, prea largă,
doar atît cît suind pașii grei să nu-ți spargă
umbra frunții, cumva, de mai sus o ajung,
din nivel în nivel, chiar de nu e ușor
să transporți prin conducte și vane-napoi
toată moartea din viață, suavul gunoi,
să atingi, să n-atingi, punctul alfa de zbor.
Și aici e un junghi, e o vină pieziș —
cine-ar ști să îți spună, cinstit, fără gaj,
că aceasta e ultimul, dintre toate, etaj
peste care e bine să pui coperiș.
Ca trezit, împrejur, ochii roată să-i dai —
singuratica-ți casă e un miez de oraș...

VALERIU PRICINĂ ■

OPINIA UNUI ALEGATOR

Nu ne-ajunge timpul ca să ne complicăm

O chestiune de morală a vieții cotidiene izvorăște din complicarea inutilă a vieții și timpului prin ambiție — de atitea ori demnă de o cauză mai bună — a înscrierii într-un sistem de relații, care, așa cum am mai avut prilejul să spun, a început pe ici, pe colo să acționeze cu destulă evidență.

Sună telefonul, să zicem, un amic te întreabă îndatoritor dacă nu cumva îl cunoști pe „tovarășul...", tu, din politețe, din dorința de a nu fi taxat drept indiferent față de „soarta aproapelui", începi să te gîndești dacă îl cunoști cu dacă nu cumva cunoști pe cineva care îl cunoaște pe respectivul, un lanț întreg, mai mult decît al slăbiciunilor, se întinde verigă cu verigă și cuprinde un pămînt întreg cu sufletele lui cu tot. Între timp vine și rîndul tău care pui mîna pe telefon și întrebi dacă amicul nu cunoaște pe amicul care, nu vă grăbiți, încercați să vă gîndiți mai atent și să vedeți cum și dumneavoastră faceți să zornăie verigile acelui nefericit lanț...

Și la capătul lanțului neapărat, dar neapărat, un neputincios, și foarte rar, dar foarte rar, un fapt de viață mărturind interesul în mod cinstit. Am intrat, fără să vreau (cred), și eu în acest joc la un moment dat. Viața mea devenise un infern, dorința „facerii de bine" se întorsese împotriva mea. Nu numai telefoanele care nu mai stăteau din sunet, nu numai vizitele care nu se mai sfîrșeau, nu numai familia care alt subiect de discuție nu mai avea se transformaseră pentru mine într-un coșmar, dar chiar și somnul devenise un coșmar iar eu de la o ușă la alta, de la un cabinet la altul, și în acest timp alt lanț de interese, în care cel dus pe drumuri tot eu eram, după principiul „sfînt", serviciu contra serviciu, și cînd nu suna la telefon cel care mă pusese inițial pe drumuri, atunci suna cel care, la rîndul lui, îmi ceruse el mie ceva în schimbul acelui **prim ceva**, și într-o dimineață mi-am luat inima în dinți și am spus : „dragă tovarășe, nu pot, nu mai pot, nu sînt în stare, sînt un neputincios, nu te supăra, nu mă condamna, asta e situația, nu mai fac față, iartă-mă..."

— Nu se poate, zice amicul, imposibil, nu poți să abdici. M-ai încurcat. Dacă știam de la început, mă duceam la altcineva. Mobilizează-te, zice el, ai mai multă ambiție, ai început hora, joacă !

— Nu mai pot, zic eu cu un glas care și mie mi s-a părut sfîșietor de sincer și chiar așa și era, nu mai pot...

Și, bineînțeles, că a început și pentru mine o perioadă de liniște, n-au mai sunat telefoanele, n-a mai sunat soneria de la ușă, o liniște fericită credeam eu, însă ea era totală, adică eu însumi fusesem aruncat într-o îngrijorătoare izolare de toată lumea, ieșisem din sistemul de relații, eram pîndit de cea mai cumplită ignorare...

E posibil așa ceva ?!

Este !

Atunci nu e bine. Capitolul morală începe să devină o problemă. Undeva acest **lanț al relațiilor** se cuvine rupt și definitiv pentru ca el să nu mai poată fi „înnodat".

Important este să trăim, toți, prin noi înșine și nu prin cine cunoaștem și prin cine ne cunoaște, important este să ne plătim datoriile prin noi înșine și nu cu aranjate reduceri de conturi, unii toate datoriile, alții mai descurcăreți numai unele datorii, important este să punem capul pe pernă cu somnul nostru și cu visele noastre, nu cu somnul și visele altora, în funcție de care, sau față de care, rău în legătură cu care și așa mai departe...

Nu e, firește, nici comod, nici ușor, nici rentabil chiar, la început, și poate că nu e rentabil mai multă vreme. Pînă la urmă însă eu cred că se poate determina un aer curat, bun de respirat de către toată lumea, chiar dacă abia atunci or să apară sufocările unora, pentru că cel mai grav și mai semnificativ pe unii îi sufocă aerul curat...

— Viața — îmi spunea un „pățit" — oricît ar fi crescut media ei, viața, zice, tot scurtă este. Nu ne-ajunge timpul ca să ne complicăm în acest sistem al relațiilor. Mult mai simplu ar fi să renunțăm la el.

DINU SĂRARU ■

CU SIMȚUL DATORIEI FAȚĂ DE CETĂȚEAN

Salvați o stație de salvare!

În urmă cu cîțiva ani, mai precis în 1975, au început lucrările de construcție la complexul sanitar din municipiul Drobeta-Turnu Severin. Darea în folosință era prevăzută, conform tuturor graficelor, în trimestrul patru al anului 1977. Desigur, de la acea dată au mai trecut cîteva trimestre, dar complexul sanitar format dintr-o stație de salvare, policlinică și spital cu o capacitate de 700 de paturi este încă în situația pe care o înfățișează fotografia. Întîlnindu-l la șantier pe Dumitru Gaspar — șeful lotului — aceasta ne spune că în ziua respectivă, în ciuda comenzilor de betonare, le-au sosit doar doi metri cubi de mortar și aceștia au venit cu două ore întîrziere. Comandaseră inițial patru metri. Cîțiva muncitori își făceau de lucru pe lîngă clădire în timp ce macaragiul Ion Prodan, pe o macara turn de 5,5 tone, mîncînd semințe, ne spune că în acea zi mai mult a stat. A ridicat la nivelul etajului întîi mortarul respectiv și a mai ridicat cîteva sute de cărămizi. Dacă aș putea, ne spune macaragiul glumind cu necaz, aș pleca așa cu macaraua... pe bulevard, poate ar avea cineva nevoie de mine. În apropiere, la centrala termică, dată recent în folosință, maistrul Mihai Voiculescu ne arată cele patru cazane care pot să asigure încălzirea întregului complex. Așteptăm să se îndure constructorul, ca în afară de cele 4 blocuri pe care le alimentăm, să ne racordeze la leagănul de copii cu 200 de locuri care se află la cîțiva metri de noi. Timpul trece dar pe I.J.C.M. parcă nici nu-l interesează. Alimentăm leagănul de copii, care are o mică centrală proprie, cu cîte un butoi, două de păcură. Păcat de această modernă centrală automatizată care nu lucrează la toată capacitatea. Pînă și stația de salvare, care era aproape gata, a fost părăsită.

Directorul Direcției sanitare, doctorul Alexandru Trăilă, ne explică că această întîrziere a lucrărilor afectează, în mod concret, activitatea sanitară a județului. Utilajele și toate aparatele medicale care au sosit de doi ani zac depozitate pe la diferite spitale, prin curți, șoproane, fiind supuse deteriorării, furtului și degradării din punct de vedere funcțional. Acest complex sanitar aduce a județului, în afară de necesara stație de salvare, și o secție de cardiologie cu 50 de paturi, o secție de ortopedie și un bloc materno-infantil.

Pentru această investiție s-au alocat cîteva zeci de milioane lei, ne spune Elisabeta Bădescu, vicepreședinta Consiliului popular județean Mehedinți. Constructorul tărăgănează însă în mod nejustificat această lucrare. Pierderile și întîrzierile sînt evidente.

Promisiuni și angajamente s-au rostit de mai multe ori. Important este ca respectivul constructor să se apuce serios de treabă. Orice întîrziere reprezintă o dublă pierdere — atît prin risipa materialelor de construcție cît și a utilajelor care zac împrăștiate prin tot județul.

P. SORIN ■

Bucurați-vă, călători, la hanul „Bucura"!

Chiar dacă în dimineața zilei de joi, 11 ianuarie, toate șoselele județului Hunedoara au fost acoperite de o înspăimîntătoare pojghiță de gheață, am avut totuși curajul să o pornim la drum, dinspre Deva spre Hațeg, înfruntînd nu atît poleiul, care începuse să se mai dezghețe sub acțiunea nisipului amestecat cu sare, cît mai ales situația, mai mult sau mai puțin plăcută, de a fi, la primele ore ale dimineții, oaspeții popasului turistic „Zimbrul" și ai hanului „Bucura", cu doar trei și, respectiv, doi kilometri înainte de a intra în Hațeg.

Vrînd parcă să ne facă să uităm de peripețiile drumului, barmana Elisabeta Coraiescu ne-a întîmpinat cu o căldură care însă, din păcate, n-a făcut să crească și temperatura din popasul „Zimbrul". Cu alte cuvinte, frig în sala mică a popasului. Dar, la acea oră, oarecum matinală, 8.30, la o jumătate de oră de la deschidere, plitele bucătăriei ardeau, iar pe plite fierbeau trei vase pline ochi cu apă, apă gata oricînd să se transforme, cu bunăvoință, în ceai. Cîte feluri de ceai ? Unul singur, obișnuitul ceai negru, completat cu ochiuri cu șuncă sau cașcaval, cu salam de vară, salam de Sibiu, gem, dulceață. Decît nimic, și cînd spun nimic mă refer la o simplă cafea, sau, cel mult, niște napolitane și mai știu eu ce, cum am fost serviți prin alte popasuri turistice aici, la popasul „Zimbrul" constat o adevărată bunăstare. Păcat că nu e ceva mai multă căldură, fapt care ne obligă să mîncăm îmbrăcați, așa cum am intrat". Interlocutorul nostru, Leontin Popescu, din Sibiu, în drum spre Caransebeș, „Peste numai o oră, cel mult o oră și jumătate, vom putea servi aici, la „Zimbrul", o ciorbă de burtă, o ciorbă de fasole albă cu costiță, sau o ciorbă de pasăre, iar ca felul doi vom putea servi un grătar din carne de porc, ficat, creier, rinichi, fudulii, cîrnați olțenești, mititei sau specialitatea casei, un cotlet împănat." De ce toate aceste bunătăți, amintind de vitrina bine aprovizionată a unei zahanale, vor apărea abia peste o oră și jumătate ? Pentru că, ne informează aceeași interlocutoare, Elisabeta Coraiescu, toate aceste mîncăruri, cu excepția grătarelor, vor fi aduse de la hanul „Bucura" de care ține și popasul „Zimbrul". Notînd și numele bucătăresei, Elena Stern, care în acea zi avea să astîmpere foamea a cîtorva zeci de călători, ne-am îndreptat spre hanul „Bucura", unde avea să ne întîmpine Emeric Kasaș, ajutorul șefului de unitate. Deasupra a trei mari plite, duduind de căldură, șase vase mari, toate pline cu ciorbe, șase vase bolborosind fiecare în legea lui, întrucît în fiecare vas se află un alt fel de ciorbă. Pe aceleași plite, cîteva tigăi mari cu tot felul de tocane, ghiveciuri. Cele trei bucătărese, Zenovica Viționescu, Rodica Bălica și Cazan Viorica, nu mai prididesc de atîta treabă la care se adaugă și coptul unor chifle pe o plită electrică, sarcină pe care o duce la bun sfîrșit brutarul de ocazie Cazan Viorica, tot ea fiind și autoarea unor plăcinte cu brînză, ceva în genul vestitelor poale-n brîu moldovenești, dar ceva mai mari. Bineînțeles că hanul, ne asigură Emeric Kasaș, dispune de o gamă mai largă de produse, în comparație cu popasul turistic, dar preferințele consumatorilor sînt cam aceleași, fie că vin la han, fie că merg la popas. Se consumă cu predilecție ciorba de burtă și de fasole, grătarul, ficatul, rinichii, momițele și măduvioarele. Urmează apoi, între ciorbe, cea de perișoare sau cea de văcuță Nu prea se înghesuie lumea la ciorba de pasăre, dar noi sîntem obligați să avem cel puțin cinci feluri de ciorbă și asta nu ar fi așa de rău, dar sîntem obligați să desfacem și mîncare gătită. Avem mari necazuri, vreau să spun pierderi, cu această mîncare gătită". O altă deosebire între popasul „Zimbrul" și hanul „Bucura" ar mai fi și aceea că la „Bucura", în sala restaurantului, era cald și bine, iar consumatorii erau ceva mai numeroși. Să mai notăm că hanul, după cum îl arată și numele, dispune de posibilități excelente de cazare, iar pe timpul verii oferă și un camping de căsuțe în fața cărora se desfășoară, maiestuoasă, întreaga Țara Hațegului străjuită de munții cei mari ai Retezatului.

Acestea sînt, cu alte cuvinte, șansele călătorului care, înfometat sau dornic de o clipă de relaxare, apelează la serviciile popasului „Zimbrul" sau ale hanului „Bucura", în fond una și aceeași unitate care acum cinci ani a cucerit, în întrecerea cu celelalte unități similare, locul întîi pe țară, iar în ultimii patru ani nu a coborît mai jos de locul trei, ceea ce vrea să însemne că există atît tendința cît și posibilitatea de a cuceri din nou locul întîi. Un argument în acest sens ? Din volumul total al mărfurilor desfăcute, aproape 70 la sută revine sortimentului numit mîncare și nu băutură, amănunt care, după părerea noastră, se înscrie perfect în ideea a ceea ce vrea să fie un han turistic, un motel sau un popas așezat în calea celor obișnuiți cu drumul.

VICTOR NIȚĂ ■

Mici necazuri la popasul „Tibiscum"

În dreapta șoselei ce dinspre Lugoj intră în Caransebeș, din anul 1974 stă cu porțile deschise motelul „Tibiscum", unitate a cooperației de consum și, în acest sens, a automobiliștilor, a șoferilor de cursă lungă, a constructorilor, a turiștilor, a localnicilor care poposesc preț de o cafea sau, uneori, zile întregi pe meleagurile mai sus marcate. Șef de complex era și în săptămîna trecută (și omul are argumente temeinice să mai rămînă) Gheorghe Florea, un tînăr care, venind de un an de la Orșova, a schimbat starea bilanțurilor eficienței. Spre exemplu, încă din septembrie s-a și realizat planul pe '78 la producția proprie (vreo patru milioane lei) așa că toți indicatorii economici din întreaga lună decembrie se vor socoti ca beneficiu suplimentar. E bine, desigur !

Am urcat în cîteva camere (72 locuri), am stat de vorbă cu cei cazați, am coborît în restaurant, am cerut opinii, am băgat de seamă. Iată cîteva observații la primul contact :

— În toate camerele vizitate lipsesc prosoape și săpunuri, hîrtie igienică, prin unele băi faianța cade și igrasia crește, lenjeria nu se schimbă în mod regulat în încăperile celor aflați în delegații prelungite (C. Diaconu, Emil Andru și Gheorghe Pendrea, de la o întreprindere bucureșteană de utilaj pentru drumuri și poduri), iar în localul cu mîncăruri și băuturi (gustoase, ziceau clienții) cîntă, și nu se joacă, zgomotoasa orchestră Dragomir cu „guristul" Mihai Vasile, care merită un popas, în paranteză, ca să nu-i supralicităm calitățile vocale (stă la masă, cu microfonul în dreapta și cu Dubonet-ul în stînga ! ? !)

Că apar nereguli și într-o unitate rentabilă și destul de bine gospodărită, nu prea o dovedește condica de sugestii și reclamații, pe care, cerînd-o vinerea, la primul popas la acest motel, am primit-o abia duminică la o nouă vizită. Dacă două critici într-un caiet rătăcit, nedeschis de o lună : una la adresa... condicii (dar pripită, de turist grăbit), alta cu destinația Lenuța Dăniilă, ospătară care s-a întrecut cu obrăznicia atunci cînd craioveanul Gheorghe Iancovici i-a cerut insistent sare în bucatele de pe masă. Așadar : micile necazuri ale popasului la „Tibiscum" pot și trebuie să fie date uitării dacă personalul va socoti cu adevărat că și omul grăbit emite pretenții statornice.

TEODOR BULZA ■

De la COMITETUL JUDEȚEAN ARGEȘ AL P.C.R. : Petiționarul Stoica Gh. din comuna Bogați se declară nemulțumit că nu i s-a eliberat certificat de producător. Din cercetări rezultă că este un bun gospodar, cu o stare materială la fel (are și autoturism). I s-a eliberat certificatul dorit și va crește și un porc în vederea contractării.

De la CONSILIUL POPULAR AL JUDEȚULUI BIHOR: Pentru a veni în ajutorul petiționarei Iula Viorica în soluționarea problemei privind construirea unei case familiale i s-a atribuit un alt loc de casă pe care l-a refuzat pe motivul că nu are acces direct în grădina cumpărată, care este situată în continuarea terenului atribuit inițial.

De la PROCURATURA JUDEȚEANĂ SIBIU. În legătură cu memoriul trimis dv. de către Sauciuc Eugenia, facem precizarea că pentru soluționarea problemelor ridicate de petentă a fost sesizată Procuratura generală, organ competent în cauză.

De la CONSILIUL POPULAR AL MUNICIPIULUI PLOIEȘTI : Vă aducem la cunoștință că lui Ștefan Aneta și nepoatei sale Drăghici Nicoleta li s-a repartizat apartamentul 5 din strada Ștefan Gheorghiu nr. 414, unde se pot muta. Aceasta întrucît mansarda în care au locuit urmează a fi desființată.

De la INSTITUTUL DE CERCETĂRI JURIDICE BUCUREȘTI : Potrivit sarcinilor sale, institutul nostru nu are voie să acorde consultații juridice. Interpretarea legilor de retribuire și pensionare — conținutul scrisorii tov. Predescu Temistocle, ce ne-a fost trimisă — este de competența Ministerului Muncii.

Sînt profesorul VIRVA COSTACHE din comuna Miclești, județul Vaslui. M-am prezentat la un concurs pentru ocuparea posturilor de la Casa Pionierilor din Vaslui. Nu am fost declarat cîștigător cu toate că am obținut cu 7 puncte mai mult decît candidatul al doilea. Am făcut tot felul de demersuri dar n-am obținut nici un rezultat favorabil.

Sînt DRĂGAN ION din orașul Constanța : S-au făcut propuneri ca bătătorul să fie mutat lîngă conteinerul de gunoi. Am mai rugat consiliul popular prin multe scrisori să distrugă sîrmele de uscat rufe, dar nimic. Noi anexăm o schiță cu rugămintea ca bătătorul de covoare să fie mutat acolo unde este locul lui, după planul orașului Constanța.

Sînt pensionarul NICOLAE MOCIOIU din comuna Călnic, județul Gorj, și vă anunț că în Tg. Jiu s-a deschis un centru Plafar, ceea ce ne-a bucurat deosebit. În 7 luni însă am întrebat de 7 ori (cam o dată pe lună) alături unde este vînzătorul și mi s-a răspuns diferit: „Vine, vine" sau „La mulți ani". Nu sîntem de părere să fie numai de reclamă cuvîntul Plafar. El are sensuri mult mai nobile.

Sîntem ȘUSCĂ IOAN, BOLOGA VASILE, BURNAR PETRU din comuna Săcel, jud. Maramureș, și vă spunem că viitorul copiilor noștri din clasa I B începe să ne îngrijoreze. Copiii noștri au note foarte mari dar deși a trecut un trimestru de învățătură nu recunosc literele sau semnele pe care le-au învățat. Nu putem să credem nici că fiii noștri sînt proști sau înapoiați, nici că tov. învățătoare n-are experiență. Atunci ce să credem ?

Mă numesc POENARU MIRCEA și sînt posesorul unui Fiat pe care l-a lovit șoferul de la I.T.B. pe nume Latchescu Andrei. După accident el. vinovatul, a fost extrem de autocritic și apoi am înțeles de ce : era asigurat la ADAS. Cu chiu, cu vai, am întocmit actele necesare și iată-mă la Ciclop-Fiat zidential și evaluat legal. Întreprinderea județeană de gospodărie comunală și locativă Mehedinți sau altă unitate socialistă nu au nici un temei legal în executarea altui tip de locuință.

De la PROCURATURA LOCALĂ CLUJ-NAPOCA : Vă înștiințăm că am dispus începerea urmăririi penale în cauza privind pe numiții Marcu Ion, Marcu Damian, Haiduc Avram și Benea Gavril. Pe baza cercetărilor efectuate s-a stabilit că materialul lemnos nu era furat și s-a mai stabilit că transportul și desfacerea s-au făcut legal. Cînd au fost nereguli s-au aplicat cuvenitele amenzi.

Sînt COMAN ION, om al muncii din Sinaia, și am fost 18 zile la tratament la Sovata. Mîncarea nu a fost extraordinară și nici comportarea celor veniți acolo nu m-a satisfăcut. Au fost chiar și scandaluri tratate indulgent de cei în drept. Vă anunț faptul urît că la băile de nămol dispăreau verighete. Un exemplu, a dispărut verigheta de la o tovarășă care lucrează la Trustul minier Aghireș, jud. Cluj, tel. 116. În încheiere zic așa : să poată omul să meargă liniștit la băi.

Mă numesc ADRIAN OLARU, din Otopeni, și ca automobilist șeească unii tovarăși în anul 1979 ?

De la COMITETUL JUDEȚEAN MEHEDINȚI AL P.C.R. Analizînd cele relatate de către tov. Dumitru Maria am constatat următoarele : Sus-numita solicită să fie ajutată să lucreze într-o unitate din Orșova. S-a dispus secției mecanice din Orșova să o primească la cursul de calificare în meseria de sudor electric, curs ce va începe în această lună.

De la CONSILIUL POPULAR AL SECTORULUI 3 : Referitor la scrisoarea tov. Stan Maria, prin care solicită locuință: Sus-numita și copilul au spațiu puțin și condiții necorespunzătoare. Pentru aceste motive Consiliul oamenilor muncii din I.C.L. Alimentara a aprobat ca tov. Stan să fie trecută pe tabelul de priorități la poziția 1 la 2 camere.

De la CONSILIUL POPULAR AL SECTORULUI 1 : În legătură cu scrisoarea lui Bădilă Ștefan, s-au stabilit următoarele: În noiembrie 1978, comitetul executiv a atribuit camera de serviciu familiei Sava (familie care a promis că-l va lua în spațiu pe petiționar). Tov. Bădilă are domiciliul stabil în sectorul 5, prop. personală, și deci rezolvarea situației sale locative nu depinde de acest organism.

Mă numesc ROTAR ION și împreună cu 48 de oameni m-am mai adresat dv. în legătură cu unele nereguli locative, sesizare apărută în revistă la această pagină. Numai că asupra mea s-au încercat intimidări din partea deputatei Petru Cornelia, de reprezentanți ai cetățenilor din cartier. Sîntem indignați că tocmai aceia pe care i-am ales să ne reprezinte procedează în acest fel cu cetățenii.

Sînt profesorul MARUSCEAC ION din București și mă refer la comportarea lucrătorilor de la Magazinul I.D.M.S. Fiat din Calea Griviței. Am cerut să cumpăr 2 cauciucuri ce erau expuse și mi s-a spus că sînt vîndute. Nu erau, și în fața mea gestionarul Gușcă și-a făcut bon și le-a cumpărat el. Cerînd condica, acesta, gestionarul incorect, a vrut să mă lovească peste față cu o broșură, fapt ce m-a mirat și indignat.

Sîntem familia FICA ROMULUS din Baia Mare și vă scriem din Borsec. S-a îmbolnăvit fetița și la farmacia din localitate nu mi s-au eliberat medicamentele gratuit, cum este legal. Boala nu apare numai în circumscripția unde este înregistrat copilul. Deci : de ce nu beneficiem de gratuitatea medicamentelor pentru copii în orice localitate unde este medic care să constate boala și să prescrie tratamentul ?

Mă numesc BUȘOI AURELIAN și lucrez la Întreprinderea de mecanică fină București. În iunie 1978 am sesizat niște nereguli în brigada unde lucram. Imediat am fost mutat în altă brigadă unde sef este nepotul fostului meu sef de brigadă. Vă dați seama ce viață ! Rog ca neregulile de mine sesizate, nereguli ce știrbesc eficiența și morala muncii, să fie analizate serios și operativ, iar eu să-mi recapăt vechiul loc de muncă.

De la CONSILIUL POPULAR AL MUNICIPIULUI TIMIȘOARA: Vă arătăm că lucrările sesizate de către Stelică Stănescu, președinte de asociație de locatari din municipiu, sînt reale. Se studiază împreună cu I.C.R.A.L. și I.T.C.T. posibilitatea amenajării unei instalații sanitare prin dezafectarea unei magazii din imobilul situat în bd. 23 August nr. 5, cu intrarea direct din stația de autobuze.

De la CENTRALA DE EXPLOATARE A LEMNULUI BUCUREȘTI: Din cercetările făcute, ca urmare a scrisorii semnate de Teodosia Ioan și alții, rezultă că drepturile sînt solicitate legal și se vor plăti.

De la DIRECȚIA COMERCIALĂ A MUNICIPIULUI BUCUREȘTI : Verificînd pe teren cele afirmate de cetățeanul Grecu Iuliu, nu au rezultat asocieri de culori care să ducă la apariția neesteticului. Reamintim că în București firmele unităților se execută pe baza autorizației eliberate de o comisie de avizare de pe lîngă C.P.M.B. care asigură respectarea normelor estetice și funcționale.

De la CONSILIUL POPULAR AL SECTORULUI 6: În legătură cu unele cereri pentru spațiu locativ, vă răspundem următoarele: Cererea tov. Bogdan Ioana a fost rezolvată favorabil în sensul că i s-a emis comunicarea 1 213/1978 pentru locuința solicitată; tov. Moraru Felicia trebuie să se adreseze Consiliului oamenilor muncii de la Centrala de confecții și tricotaje București, așa cum prevăd dispozițiunile art. 8 și 9 din Legea 5/1973 și art. 1 din H.C.M. 860/1973; tov. Ion Pandele va fi inclus pe tabelul de locuință și pensionarilor la o poziție corespunzătoare; tov. Stoica Adrian a ocupat fără forme legale o locuință și urmează să fie evacuat din ea.

La solicitarea tovarășului ARMAND PAPIER, expert contabil, și ca urmare a verificării scrisorii sale, publicăm următoarea precizare în legătură cu articolul „Afacerea a intrat la apă", apărut în numărul din 7 IX 1978 :

„În dosarul de cercetare penală privind pe Popescu Gheorghe și alții am fost desemnat de Biroul local de expertize contabile și numit prin ordonanța Procuraturii sectorului 5. Prin aceeași modalitate am fost numit și în alte dosare de anchetă penală privind diferite I.C.L. Alimentara. Nu l-am cunoscut pe contabilul șef R. Tudorică decît cu ocazia expertizei făcute de I.C.L. Alimentara 5. Onorariul de expertiză, în sumă de 1 500 lei, a fost fixat de procuratură și plătit de Gh. Popescu cu recipise la C.E.C., în 9. III și 5.IV.1978. Prin extinderea învinuirii asupra revizorului Ioniță Petre s-a stabilit în sarcina lui un onorariu de expertiză de 500 lei, pe care acesta l-a depus la C.E.C, cu recipisa din 16.III. 1978".

De la PROCURATURA JUDEȚEANĂ GALAȚI: Tov. Hotin Ifrim, com. Movileni, care vi s-a adresat, i s-a răspuns că dosarul a fost examinat cu toată grija și că soluția dată este cea corectă. Soluție confirmată și de Procuratura generală, I s-a mai atras atenția că unele afirmații sînt false, fapt ce duce la purtarea multor martori pe drumuri și la alte situații ce nu-l onorează.

De la PROCURATURA JUDEȚEANĂ BUZĂU: Se comunică tov. Săvescu C-tin din Pîrscov că în urma decesului soției s-a deschis dosar de dezbaterea succesiunii la Notariatul Pătîrlagele. În legătură cu înstrăinarea bunurilor de către frații soției s-a luat măsura ca încheierea cercetărilor să se facă pînă la cel mai tîrziu 10. I a.c.

Mă numesc MARCU LIVIA, pensionară din Cluj-Napoca. Nemulțumită fiind de modul în care s-a rezolvat un proces al meu m-am adresat tov. Gheorghe Bobocea, procurorul general al Republicii Socialiste România, care m-a primit deși nu era zi de audiență și s-a purtat față de mine cu multă omenie. Totodată, vă rog să mă scuzați că nu am folosit expresiile cele mai adecvate pentru că nu am pregătire superioară și de aceea sînt de acord să faceți dv. corecturile ce credeți de cuviință.

● Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme ce o pot face în fiecare zi între orele 10—13.

● „FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați telefonul unde să putem găsi.

Poșta redacției

ÎNVĂȚĂMÎNT :

■ **Alexandru Cheiu — Timișoara :** Programa materiilor la care se va ține concurs de admitere, cît și condițiile pe care trebuie să le îndepliniți, sînt acelea ce vor fi publicate în broșura „ADMITEREA ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL SUPERIOR". ■ **Vasile Stoica — Petroșani :** Părerea noastră este că „efectul acestei **sancțiuni**" nu poate face obiectul „unei dezbateri publice" ; ne pare rău. ■ **C. Gabriel — Timișoara ; Dumitru Popa — Craiova ; Andrei Ilieș — Galați :** Este mai indicat să vă adresați direct Ministerului Educației și Învățămîntului, București, strada Spiru Haret 12, cod 70 738. ■ **Napoleon Zănescu — Deva :** Exact așa cum vi s-a răspuns personal din partea **M.E.I.**, nota inițială nu poate fi modificată dacă diferența ulterioară nu depășește fracțiunea de 1,0; or, chiar din calculul făcut de dv reiese că în cazul fiicei diferența nu depășea 65 de sutimi.

ADMINISTRATIV :

■ **Haricliu Șerbănescu — București ; Candit Vernea — Călărași :** Prezentați acte doveditoare la direcțiile pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale. ■ **Ion Mirulescu — Reșița :** În problema televizoarelor, cel puțin în modul în care ne-ați prezentat-o dv., nu putem rămîne decît... mirați. ■ **Nicolae Ibrian — București :** Conform legilor în vigoare, nu puteți contracta locuință proprietate personală fără a avea domiciliul stabil în București. ■ **Ion Lungu — Vaslui :** Ați primit răspunsul de la Ministerul Muncii în data de 25 octombrie 1976. ■ **Badea Cosoianu — București :** Sînteți nemulțumiți de locuința care vi s-a repartizat, dar nu spuneți de ce. ■ **Monica Alecu și Daniel Miu — București :** Ne-ați trimis copiile unor memorii pe care le-ați adresat altor foruri de la care vă așteptați să așteptați răspunsul cuvenit. ■ **Dumitru Bădiu — comuna Smirdioara, Teleorman :** Dreptul la concediul de odihnă îl aveți după 11 luni de la încadrare cu contract de muncă pe perioadă nedeterminată.

JURIDIC :

Tripa Aurel — Arad : Citez din scrisoarea dumneavoastră... „Tovarășul milițian Roșu a spus că șoferul putea veni și cu 200 km pe oră, căci avea drum principal cu prioritate, iar eu aveam cedează trecerea și trebuia să-i acord prioritate. Eu i-am zis că este adevărat etc." Restul sînt explicații necontrolabile care nu pot justifica încălcarea legii. Pentru celelalte probleme sesizate adresați-vă organelor procuraturii. **Florian Ardeleanu — Oradea :** Trimiteți-ne declarația prietenei dv. Unde se afla în momentul incidentului și ce-a făcut după aceea, precum și copii de pe hotărîrile judecătorești. **Boroș Emil — Cluj-Napoca :** Fratele care v-a luat casa și banii vă este frate bun? Așteptăm amănunte privind averea prezentă a dv. și a fratelui dv. (de la circumscripția financiară). **Ioniță Ștefan — Dîmbovița:** Vă așteptăm la redacție cu dosarul promis. **Gheorghe Mihai — Arad:** Din scrisoare nu reiese din vina cui s-a desfăcut căsătoria. Trimiteți memoriul adresat Procuraturii generale. **Năstase Anca — Minodora :** O audiență la președintele Judecătoriei vă poate lămuri demersurile pe care le puteți face în continuare. **Mănescu Tudor — București:** Am expediat memoriul dv. la I.C.R.A.L. Cotroceni. **Cristea Alexandru — Ilfov:** Continuați demersurile pe cale legală. Reveniți. **Adamide Margareta — București :** Vă așteptăm la redacție. **Alda Iacobini Romella — București:** Am trimis memoriul dv. la Procuratura generală. **Năstase Maria — Bacău:** Am trimis memoriul dv. la Direcția sanitară a județului. **Ninea Voica Viorica — Timișoara :** Trimiteți copie de pe hotărîrea Tribunalului suprem, îi mi de procese ni se pare exagerat, dar micșorează posibilitatea unei erori. Vorbiți de influențe. Fiți mai explicită. **Andrei Gheorghe — Reșița :** Așteptăm amănunte în legătură cu copiii dumneavoastră. Scrieți detaliat și limpede. Precizați de asemenea locul de muncă și adresa actuală a soției. **Apreotesei I. Bodica — București:** Probele semnalate nu sînt concludente sau în orice caz greu de verificat. Gîndiți-vă la altceva. Eventual la o împăcare cu cei șapte frați.

SOCIAL :

● **Prună Marcela :** Întrețineți un nepot de 23 de ani, un parazit. Nu-l mai întrețineți! ● **Predoi Ion, București:** Sînteți pensionar și v-ați căsătorit fără forme legale. Cu toate acestea faceți mutația tovarășei la miliție. Nu este logic? ● **Maieru Ovidiu :** Problemele par interesante. Veniți pe la redacție, la secția de știință (Liviu Țimbuș). ● **Trandafir Gheorghe, Otopeni :** Dacă în interesul serviciului ați fost trecut de la o unitate la alta nu este drept să fiți păgubit la retribuție. ● **Faer Gheorghe, București:** Dacă un lucrător de la serviciul care se ocupă cu retribuțiile vă cere o adeverință nu rezultă că este birocrat ci că vrea să vă plătească la timp chenzina. Credeți-ne! ● **Nora Tomoșoiu :** În comerțul nostru socialist nu există dorința de a păcăli (asta ne-ați întrebat), dar atunci cînd o femeie cumpără pantofi este bine să-i încerce pe toate fețele. Căci are.

Rubrici realizate de
HORIA PĂTRAȘCU ■
MARGA NEDELEA ■
NICOLAE CRISTACHE ■
EUGEN SECELEANU ■

DIAGNOPROGRAM

Calculatorul electronic ajută medicul în diagnosticarea afecțiunilor gastrice

„Știm din ce în ce mai mult despre din ce în ce mai puțin", se plîngea Bernard Shaw, referindu-se la crescînda specializare determinată de extinderea accelerată a cunoștințelor științifice, caracteristică pentru secolul nostru. Pe vremea scriitorului nu se vorbea despre explozia informațională, care azi a devenit însă realitate. Și științele medicale progresează și se amplifică atît de rapid, încît, după cum relevă o revistă academică de circulație internațională, un medic care folosește mijloace convenționale de documentare nu-și mai poate însuși, în momentul de față, mai mult de 10% din noutățile care apar anual în specialitatea sa. Se constată, totodată, că circa o jumătate din materialul nou reprezintă nu o simplă adîncire a cunoștințelor dobîndite în facultate, ci pune într-o altă lumină sau chiar răstoarnă ceea ce fusese acceptat drept valabil pînă atunci. Firește, procentajele nu trebuie luate ad litteram, ele dau doar o anumită indicație asupra confruntării dintre medicul consultant și explozia informațională căreia îi este supus. Faptul că tocmai în aceste condiții, el își consacră o parte tot mai însemnată din timp unei munci din care, în mod fatal, nu lipsesc aspectele de rutină complică și mai mult situația. Aceasta se vădește chiar și într-un moment atît de fundamental pentru relația medic-pacient precum diagnosticul.

Veți contraargumenta că diagnosticul constituie un act creator, de pură inteligență și că, în plus, el materializează clarviziunea datorată talentului, pasiunii și experienței. Totuși, chiar și alci tehnicile moderne de prelucrare a informației pot scuti medicului o imensă cheltuială de energie, permițîndu-i să se concentreze asupra acelor aspecte în care realmente sînt decisive inteligența și acuitatea profesională. Și astfel, abordăm o problemă de mare actualitate a medicinei : diagnosticul asistat de calculatorul electronic. Ea a fost dezbătută și la o recentă masă rotundă interdisciplinară, „Cibernetica în medicina modernă", organizată sub auspiciile Uniunii Societăților Științelor Medicale — Studenți la Institutul medico-farmaceutic București și avînd ca moderator pe doctorul Sandu Stoichiță, laureat al Academiei de Medicină din Paris, vicepreședinte al Societății europene de endoscopie digestivă.

Pentru prima oară, după știrea noastră, s-au reunit în jurul aceleiași mese rotunde sute de cadre didactice și studenți de la Institutul medico-farmaceutic și Politehnica din București, precum și informaticieni și cercetători științifici de la centre de calcul pentru a dezbate, într-un spirit interdisciplinar, probleme ale ciberneticii medicale. Cîteva noutăți, datorate tinerilor, comunicate la masa rotundă : perspectiva interpretării electrocardiogramelor cu ajutorul calculatorului electronic proiectat de inginerul Șerban Papadopol și experimentat la Centrul de cardiologie de la Fundeni, și diagnosticul poliartritei cronice evolutive, tot cu ajutorul calculatorului electronic (lucrare de diplomă prezentată de studenta în medicină Livia Miclăuș, îndrumată de șeful de lucrări Victoria Blaja ; ideea a trecut în faza experimentală la o mare întreprindere bucureșteană). Iată, așadar, cît de fertilă se dovedește a fi abordarea unor probleme pur medicale cu mijloace matematice și electronice moderne.

La această reuniune științifică interdisciplinară și-au spus cuvîntul cîteva zeci de specialiști, unii consacrați, alții încă foarte tineri, absolvenți sau studenți. Ne vom opri în rîndurile ce urmează asupra unei lucrări realizate cu mijloace modeste, dar cu dăruire și competență, de o tînără doctoriță, medic generalist în comuna Talpa, Teleorman, și de soțul ei, inginer specialist în calculatoare. Numele lor : Mirela și Costică Roșu. Însăși această colaborare dintre un inginer și un medic ilustrează spiritul timpului.

DURERILE DE BURTĂ ÎN LIMBAJ FORTRAN

Totul a început de la lucrarea de diplomă a *studentei* Mirela Roșu, care, îndrumată de șeful de lucrări doctorul Sandu Stoichiță s-a angajat pe un drum destul de puțin bătut la noi : diagnosticul afecțiunilor gastrice cu ajutorul computerului.

Informațiile pe baza cărora se formulează diagnosticul, mai ales în cazurile mai complicate, sînt de natură foarte diversă. Medicul consultant înregistrează *semne*, bolnavul acuză *simptome*, conturînd un diagnostic preliminar. Se suprapun ulterior rezultatele explorărilor funcționale — de la radiografiile obișnuite și cele în dublu contrast (metodă japoneză de dată foarte recentă, folosită și la Policlinica universitară Vitan din București) la gastrofibroscopie, promovată în țara noastră de doctorul Sandu Stoichiță și de alți specialiști. Este o tehnică revoluționară, permițînd o viziune directă în tractul digestiv în totalitate, raza de lumină urmînd un drum *curbat* de-a lungul fibrei optice care leagă capul de explorare cu vizorul aparatului. Se deschide o fereastră sui-generis în interiorul corpului, prin care se pot observa cu ochiul liber și în dinamica lor procese patologice inabordabile pe alte căi.

În fine, pentru precizarea și confirmarea finală a diagnosticului, se recurge la examenele clasice de histopatologie, fragmentele endobioptice fiind recoltate prin biopsii dirijate sub control endofibroscopic.

Bineînțeles, nu orice afecțiune gastrică reclamă *toate* aceste explorări, însă, oricum, prelucrarea rapidă și exactă a ansamblului de date clinice și de laborator pentru determinarea diagnosticului implică un considerabil volum de muncă. În ce măsură poate fi redus ?

Iată cum au procedat cei doi cercetători. Au fost studiate în amănunțime 30 de afecțiuni gastrice, de la ulcerele obișnuite și cele complicate cu stenoză, hemoragie, penetrare, la gastrite (cinci tipuri), forme diverse de cancer și pînă la așa-numitele suferințe ale stomacului operat. În total, repetăm, 30 de afecțiuni. Multe din ele dau simptome asemănătoare — de pildă dureri în regiunea epigastrică, iradieri, vărsături, sensibilitate la palpare, intoleranțe alimentare etc. — deși afecțiunile în cauză sînt extrem de diferite ca gravitate, evoluție și tratament. Ce legătură poate exista bunăoară între o banală gastrită și un cancer ?! Și totuși, avînd în vedere că într-o fază incipientă ele dau anumite simptome similare, pot fi dezorientați chiar și medici experimentați.

Cercetătorii au ales coeficienți de ponderare, acordînd fiecărui semn și simptom valori numerice mai mari sau mai mici, în funcție de afecțiunea respectivă. Astfel, singerarea din stomac a primit o valoare mai mare pentru diagnosticul ulcerului gastric complicat cu hemoragie digestivă superioară, și o valoare, o ponderare mai mică drept simptom în diagnosticarea polipozelor gastrice sau altor tumori benigne, în care, deși mai rar, apar și sîngerări din stomac. Astfel, s-a efectuat o operație complicată de *ierarhizare* a simptomelor pe baza ultimelor date din literatura științifică mondială și a experienței celor mai buni specialiști de la noi.

Datele au fost codificate în limbajul Fortran-Iris și s-au introdus în calculator. Totodată, s-a elaborat un algoritm descriptiv „înțeles" de calculator, pentru a modela gîndirea medicului atunci cînd stabilește un diagnostic.

Mașina electronică procedează în felul următor : compară datele bolnavului — respectiv, rezultatele codificate ale tuturor investigațiilor care i s-au făcut acestuia — cu întreaga simptomatologie prezentă în memoria sa electronică. Drept urmare, calculatorul dă un diagnostic de certitudine sau unul probabil, eventual cere investigații suplimentare pentru diferențiere, sau declară, resemnat : „date insuficiente" ; cu alte cuvinte, pe baza simptomelor respective și a simptomatologiei celor 30 de afecțiuni, nu se poate ajunge la nici un rezultat și trebuie căutat în altă parte... Astfel, calculatorul sprijină și potențează gîndirea medicului. Dar nu o înlocuiește ! Acesta este miezul problemei. De fapt, calculatorul *propune* un diagnostic. Și totuși, foloasele posibile ale acestei tehnici sînt, sau mai exact : pot deveni, foarte mari.

„MEDICUL VA AVEA MAI MULT TIMP SĂ SE CONCENTREZE ASUPRA ESENȚIALULUI, SĂ GÎNDEASCĂ"

— E vorba, așadar, de un diagnostic asistat de calculator și nu dat de calculator — subliniază Mirela și Costică Roșu. Calculatorul triază, corelează și interpretează datele, ușurînd astfel munca medicului. Fapt și mai important, el asigură luarea în considerare a *tuturor* datelor semnificative din simptomatologia bolnavului, evitînd scăpările totdeauna posibile într-o memorie omenească. Odată aflat în posesia „verdictului" formulat de calculator, medicului îi revine răspunderea finală. Debarasat însă de o parte a muncii cronofage, de rutină, medicul va avea mai mult timp să se concentreze asupra esențialului, să gîndească, să acorde o asistență calitativ superioară ținînd seama de particularitățile bolnavului, de organismul în întregul său și, după ce s-a convins de justețea diagnosticului sugerat de mașină, să prescrie și să urmărească tratamentul adecvat.

Mai există un avantaj, mai subtil, dar poate hotărîtor. Să luăm un tînăr medic de țară, sau în general un medic începător. În fața bolnavului, el se poate baza doar pe memorie și pe experiența sa, în mod necesar limitate, pentru stabilirea diagnosticului. Dacă însă în cabinetul său s-ar afla un terminal conectat cu un calculator central, în a cărui memorie ar figura simptomatologia completă sau evasicompletă a afecțiunilor din specialitatea sa, el ar comunica ordinatorului date'e bolnavului cu aceeași ușurință cu care ar vorbi la telefon și, într-o fracțiune de secundă, ar afla boala sau bolile care corespund simptomelor pacientului. Aceasta l-ar pune pe pista cea bună, i-ar facilita căutările. Desigur, și în acest caz răspunderea finală revine omului și nu mașinii, dar pe această cale s-ar contribui, într-un anume sens, la democratizarea medicinei, întrucît instantaneu medicul din cel mai îndepărtat cătun ar avea acces la cele mai noi date ale științei și la experiența profesională a celor mai buni specialiști, transcrise în limbajul calculatorului.

— Metoda dumneavoastră a fost experimentată ? — i-am întrebat pe cei doi tineri.

— Da. Am testat cu calculatorul 50 bolnavi și, în paralel, un lot martor de oameni sănătoși, cărora li s-au făcut aceleași examene și investigări. Concordanța dintre diagnosticul medicului și diagnosticul asistat de calculator a fost, practic, de 100%. Cu diferența că grație calculatorului cele cîteva zeci de diagnostice *corecte* au fost formulate în mai puțin de zece minute. Ne simțim astfel încurajați să ne extindem metoda la *120* afecțiuni ale tubului digestiv în totalitate și, sub îndrumarea doctorului Sandu Stoichiță, să contribuim la „cibernetizarea" gastroenterologiei.

— Dificultăți ?

— Ele sînt mai mult de ordin principial. Noi știm că există preocupări de informatică medicală la noi — între altele, în direcția în care ne-am angajat în lucrarea noastră — dar extinderea diagnosticului asistat de calculator este frînată pe de o parte de faptul că la facultățile de medicină nu se predau nici cele mai elementare noțiuni de matematică modernă — care totuși pătrund în toate sectoarele științei contemporane ! — pe de altă parte, cercetările de informatică medicală de la noi, atîtea cîte sînt, nu se reflectă decît cu titlu de excepție în revistele de specialitate. Despre cîteva asemenea preocupări noi am aflat doar acum cîteva săptămîni la Masa rotundă „Cibernetica în medicina modernă". Concluzia : nu există publicitate, nu există o coordonare a eforturilor pe acest tărîm. Poate Academia de științe medicale... Oricum, noi mergem mai departe cu DIAGNOPROGRAM.

— Subliniem că cele cîteva zeci de diagnostice stabilite cu ajutorul calculatorului electronic după metoda arătată mai sus — relevă doctorul Stoichiță — au constituit în fapt diagnosticele finale, pe baza cărora s-au orientat tratamentele medicale și chirurgicale adecvate. Cazurile mai grave, corect diagnosticate *în etapa precoce*, au fost operate în timp util și acești oameni trăiesc și azi, muncesc, se bucură de viață. Este oare puțin ?

LIONEL NIȚESCU ■

SPIRITUL REVOLUȚIONAR ÎN ȘTIINȚA ROMÂNEASCĂ

Convorbire cu dr. Dumitru Ciupercescu

UN ALIAT AL ZOOTEHNIEI MODERNE — PROFILAXIA GENETICĂ

— Cîți ani are genetica ?

— Practic s-a născut odată cu acest secol. Dar descoperirile sale sînt atît de importante, încît astăzi este pe bună dreptate considerată drept edificiul central al tuturor științelor biologice. Îmi amintesc cum definea, cu ani în urmă, unul dintre academicienii clujeni genetica : este știința care dă răspuns la întrebarea de ce „...din stejar, stejar răsare / iară vultur, vultur naște"... ? Dar genetica nu s-a oprit doar la a da răspuns întrebărilor de milenii ale omului, ci ea a ajuns la un grad de dezvoltare care să-i permită chiar crearea unui nou univers biologic, să poată controla destinul biologic.

— Ce e destinul biologic ?

— Greu de definit în cîteva fraze.

— De ce ?

— Formarea unui nou organism, cu toate trăsăturile sale morfologice, fiziologice și de temperament este „dictată" de informația genetică pe care acel organism o moștenește de la părinți, prin intermediul gameților. Construcția finală a organismului va fi însă rezultatul interacțiunilor indisociabile dintre baza ereditară moștenită și mediul său de viață. Destinul biologic, în acest sens restrîns, s-ar referi la faptul că fiecare individ este un unicat, un rezervor unic de informație genetică. Excepție de la regulă fac numai gemenii monovitelini, adică gemenii proveniți dintr-o singură celulă-ou inițială.

— Am auzit că vă preocupă în ultimul timp și acest aspect....

— Da. Sînt preocupări, cred, firești pentru orice biolog, astăzi, cînd prin inginerie genetică se întrevede foarte curînd manipularea biologică la scară largă, și chiar crearea de noi specii pe care evoluția nu a „vrut", sau nu a „reușit" să le creeze. În acest context mă preocupă într-o oarecare măsură și destinul biologic uman raportat la destinul social.

— Ar fi posibilă și descoperirea „pasiunii" din perspectiva uman-biologică ?

— Pasiunea, ca și alte trăsături umane, are o componentă ereditară, care este permanent modelată și influențată de mediul social. Dacă ar fi să privim lucrurile din acest unghi, atunci mă simt obligat să adaug că am învățat, nu din spuse, ci mai mult din fapte, de la cei mai mulți dintre dascăli, că indiferent care ar fi profilul ales, adevărata pasiune se naște din muncă și strădanii deosebite, că cercetarea științifică nu se face la normă, ci prin dăruirea vieții unei idei, că numai prin studiu și cercetare, pînă la obsesie, se nasc idei generoase. Doresc să folosesc și acest prilej pentru a aduce din nou un omagiu **profesorului emerit Emil Negruțiu** și regretatului **profesor Ion Adamești**eanu, ca să amintesc numai pe doi dintre ilustrii mei dascăli...

— Ce putem consemna nou în preocupările ce le aveți la Institutul agronomic?

— Vorbeam nu cu mult timp în urmă despre necesitatea examenului citogenetic al reproducătorilor în condițiile zootehniei moderne din țara noastră, cînd sistemul de însămînțări artificiale are tendința să se extindă la aproape toate speciile de fermă. Pe această cale se pot evidenția unele aberații cromozomale transmisibile, care pot produce mari pierderi zoo-economice și a căror răspîndire poate și trebuie să fie prevenită. Dar aceasta este numai un aspect, relativ limitat, al preocupărilor în direcția profilaxiei bolilor ereditare la animale.

— Despre ce este vorba ?

— Pe lîngă aceste afecțiuni ereditare de natură cromozomală, trebuie acordată o atenție deosebită și nu în ultimul, ci în primul rînd, bolilor produse de anumite gene, mult mai numeroase și mult mai dificil de diagnosticat, de prevenit și de eliminat din efectivele de animale. Este vorba despre defectele înnăscute de metabolism, tulburările genice ale funcției de reproducere, numeroasele anomalii, malformații și monstruozități de natură genică. Cunoașterea acestei categorii de boli ereditare, punerea lor în evidență și apoi prevenirea lor se bazează pe principii mai complexe de profilaxie sau de igienă genetică, profilaxie care în cazul zootehniei trebuie să țină întotdeauna cont și de factorul economic.

— Și ce soluții întrevedeți ?

— E o problemă de mare complexitate și rezolvarea ei trebuie să se bazeze pe o largă cooperare între diferitele categorii de specialiști implicați în creșterea animalelor, astfel încît prin contribuții și cercetări interdisciplinare să se poată elabora o adevărată tehnologie de punere în evidență, profilaxie și combatere a bolilor ereditare. Dealtfel, o asemenea colaborare s-a și realizat, din ea rezultînd un „Proiect de sistem de organizare a profilaxiei genetice la animale". Acest proiect a fost deja prezentat la două manifestări științifice care au avut loc la sfîrșitul anului trecut, la Cluj-Napoca și București.

— Și cum a fost primit ?

— Spre bucuria noastră, în mod favorabil. Acest lucru ne-a încurajat și avînd și sprijinul conducerii Institutului, am înaintat proiectul respectiv conducerii M.A.I.A., convinși și conștienți de necesitatea existenței unui astfel de sistem de organizare a profilaxiei genetice. Bineînțeles, noi dorim ca asupra proiectului să se facă o largă dezbatere cu specialiști din toate compartimentele interesate pentru a corecta eventualele lipsuri și a putea beneficia în final de un cadru organizatoric unitar și o concepție bine cristalizată a modului concret în care se poate realiza profilaxia bolilor ereditare a animalelor din țara noastră.

— Ce elemente conține acest proiect ?

— Definește și precizează principiile și metodologia realizării profilaxiei genetice la animale. Apreciind preocupările diferitelor colective de cercetare în domeniul eredopatologiei animale, se simte lipsa unei coordonări unitare în această direcție. Iată de ce proiectul face propuneri în sensul găsirii unei soluții de coordonare la nivel național, pentru evidențierea și prevenirea bolilor ereditare la animale. Existența unui organism coordonator de eredopatologie animală ar avea menirea să elaboreze o metodologie unitară de cercetare, să centralizeze datele de eredopatologie la nivelul țării și pe baza lor să controleze bolile ereditare ale animalelor.

— Și reglementările actuale ?

— Trebuie regîndite. De pildă, instrucțiunile de apreciere și certificare a calității materialului de reproducție și legislația sanitar-veterinară nu cuprind decît parțial aspecte de eredopatologie. Sînt convins că îmbunătățirea acestor reglementări va asigura cadrul legal adecvat pentru realizarea practică a profilaxiei genetice.

— Ce alte efecte ar mai putea avea dezvoltarea acestei cercetări ?

— Judecînd după numărul redus de boli ereditare cunoscute la animale (cîteva sute la toate speciile de animale, comparativ cu cele peste 2 500 boli ereditare la om !) se poate întrevedea obținerea de rezultate științifice originale, valoroase și afirmarea cercetării științifice românești și în acest domeniu...

M. CONSTANTIN ■

Un dosar repus pe rol: cercetările doctorului Dănilă

— Cine sînteți și de unde veniți ?

— Sînt Ion Jipa, brutar, am 39 ani, vin din comuna Vrîncioaia, satul Spinești. Viața mea e un roman : bolnav de pămînt, internat de mai multe ori în spitale din Iași și București, operat de tumoră. Degeaba : rău și rău ! Nu mai puteam vorbi, nu dormeam. Am ajuns la doctorul Dănilă, îmi dădea pînă acum un medicament și mă simțeam foarte bine : am luat 11 kilograme în greutate, puteam dormi, am poftă de mîncare și, puteți constata, vorbesc normal.

— Dumneavoastră... ?

— Eu sînt frezor la Steaua roșie București ; mă numesc Mihalache Dobrescu, 64 ani, operat de „neogastric". Am plecat din spital fără nici o speranță. Soția a venit la tovarășul doctor Dănilă, i-a dat un medicament și, uite-mă, de la 50 de kilograme am ajuns la 70. Starea mea de acum este incomparabilă cu cea care a fost. Și vă mai zic una : sînt medicamente străine pe care am plătit multe mii de lei, dar care nu mi-au adus nici o ameliorare. Observ că și în medicină se mai întîmplă cum se mai întîmplă și prin unele întreprinderi : ne aplecăm uneori căciula în fața unui produs străin numai pentru că e străin. Asta o fi avut o justificare cîndva, cînd nu puteam să scoatem capul în lume. Acum să valorificăm în mod cinstit, fără egoism, inteligența fiecăruia, inteligența românească.

Pe strada Varnali nr. 5 se întîmplă de cîțiva ani de zile un fapt care nu mai poate fi ignorat : la fiecare sfîrșit de săptămînă, cînd medicul Mihai Dănilă se întoarce acasă, în București, este asaltat de zeci și zeci de suferinzi, oameni veniți pentru ei sau pentru alții din cele mai îndepărtate colțuri de țară și, în ciuda faptului că preparatele doctorului Dănilă (brevetate, dar neavizate de comisia de specialiști) au fost declarate public „neeficiente", oamenii le solicită în masă de ani de zile, iar foarte mulți dintre cei care le folosesc declară singuri și nestîlpiți de nimeni că se simt bine, alții, cărora li se limitase existența la săptămîni sau luni de zile — probă stau documentele — trăiesc și muncesc de mulți ani. Iată, alegem dintre sutele de scrisori sosite în ultimul timp la redacție, cîteva mărturii :

● „Sînt tatăl elevului Ciprian Gaspar, de 11 ani, care a fost salvat de la moarte sigură (pancitopenie) de dr. Mihai Dănilă. Azi, copilul meu merge la școală, se simte bine și învață bine". (Gh. Gaspar, strada Stejarului, bl. 10, ap. 23, Cisnădie.)

● „Am fost operat de cancer la colon. După ieșirea din spital, starea sănătății mele s-a înrăutățit mult. După cîteva luni de tratament cu medicamentele doctorului Dănilă, mi-am restabilit sănătatea". (Gh. Dumbravă-București.)

● „Mama mea a fost salvată de la moarte de dr. Dănilă. După două luni de tratament (a avut cancer ovarian), mămica se simte bine, pe zi ce trece se refăce". (Marin Cuțaru, com. Slătioara, Olt.)

● „Am fost operat de tumoră de trunchi cerebral, la București. Am părăsit spitalul pe 29 sept. 1976, cu verdictul că mai pot trăi maximum două luni ! Nu puteam să stau trei minute în șezut. Am urmat 6 luni cu C-17. Acum sînt student, anul doi, la Facultatea de cultură fizică și sport din Galați și în curînd vreau să-mi reiau locul în echipa de baschet a C.S.U. Îți mulțumesc doctore și „La mulți ani !" (Emilian Pătru, str. Republicii 78, bloc D, sc. 2, ap. 33, Galați.)

Așadar, între ceea ce e consfințit pe o hîrtie și ceea ce se întîmplă în realitate cu medicamentele doctorului Mihai Dănilă, există o contradicție. Nu sîntem specialiști în medicină, nu ne cunoaștem de cele mai multe ori nici pe noi înșine, dar cînd îi asculți vorbind pe cel care nu mai putea vorbi, cînd îi vezi de 70 de kilograme pe cel care ajunsese la 50, cînd omul care „trebuia" să dispară în două luni se pregătește să-și reia locul în echipa de baschet de primă categorie, cînd constați, prin spusele a zeci și zeci de oameni, că doctorul Mihai Dănilă i-a făcut bine sau le-a ameliorat mult boala, atunci cînd nu se mai întrevedea nici o speranță, cînd auzi și constați toate acestea de la oameni, pentru că trebuie să rămînem oameni, ai, credem noi, destule argumente să le dai oamenilor dreptate. Ce aviz ar mai putea căpăta un medicament decît recunoașterea lui de către bolnavi, prin testarea ani în șir, prin faptul că, săptămînal, se adună în poarta doctorului Dănilă mulți suferinzi, solicitînd aceste preparate ?

Din lipsa spațiului renunțăm la alte declarații și îl căutăm pe doctorul Mihai Dănilă. Ne strecurăm cu greu printre zecile de bolnavi, care încă mai așteaptă la poartă. Nu putem să-sunăm pentru că firele soneriei sînt rupte. Batem cu o monedă în cutia de poștă și așteptăm să ni se deschidă. Batem insistent. În cele din urmă, apare doctorul, pe care îl invităm la un dialog :

— Care este situația dumneavoastră, la ora actuală ?

— Aceeași de mai mulți ani : nu-mi pot dezvolta și nici aplica cercetările efectuate cîndva la Institutul de virusologie „Ștefan S. Nicolau" din București, unde le-am experimentat și unde rezultatele s-au dovedit, iată, scrie alb pe negru, atît de încurajatoare. Te rog să citești.

Citesc : „substanța UE08, în concentrațiile folosite, are o acțiune inhibitorie atunci cînd este aplicată în prima fază de evoluție a tumorii Ehrlich sau cînd numărul de celule tumorale (asupra cărora urmează să acționeze) este foarte redus (prin paracenteză). Sînt necesare noi tatonări atît asupra dozei de substanță ce trebuie administrată per animal, cît și asupra momentului optim de administrare". Semnează director, profesor doctor docent N. Cajal.

— După cum înțeleg, cercetările la Institutul de virusologie din București mergeau bine ; de ce ați plecat ?

— Poate tocmai din cauza asta. Detașarea mea la Institutul de virusologie fusese solicitată de numeroși bolnavi, în folosul cercetărilor, fusese aprobată de conducerea ministerului de atunci (ministru profesor doctor docent Radu Păun), și în aproape doi ani cît am stat aici, cît am efectuat și verificat cercetările noastre, am obținut rezultatele pe care le-ați văzut, foarte încurajatoare. Conducerea institutului de virusologie, într-un fel entuziasmată de rezultate, s-a angajat ca titular al celor trei formule de tratament brevetate de mine, a devenit adică beneficiar de brevet. În fruntea ministerului a venit însă o altă conducere, cum bine știți schimbată nu de mult, care a interzis continuarea cercetărilor noastre, a anulat detașarea mea care urma să se transforme într-un transfer definitiv aici, transfer definitiv cerut chiar de conducerea actuală a Consiliului Național de Știință și Tehnologie, am fost invitat la Biroul personal al ministerului, unde mi s-a pus în vedere să mă prezint la vechiul loc de muncă. Ce eram să fac ? Mai fusesem detașat la Institutul oncologic din Cluj-Napoca, iar conducerea acestui institut a binevoit să nu-mi plătească retribuția pe cîteva luni de zile, tot ca să fiu nevoit să plec. În condițiile astea m-am întors la vechiul loc de muncă, Spitalul unificat Slatina, unde lucrez și astăzi ca medic coordonator al Dispensarului medical Icoana.

— Și, atunci, cu ce merge doctorul Dănilă către viitor ?

— Ofer trei formule brevetate : brevet de invenție nr. 61 943, pentru „medicament împotriva maladiei neoplazice", brevet de invenție 61 944, pentru „medicament și tratament al miastheniei gravis" și un alt brevet pentru „medicament împotriva hepatitei cronice evolutive", formule care s-au dovedit capabile de a rezolva numeroase cazuri. Alte trei formule sînt înscrise la OSIM, pentru brevetare, dar OSIM întîrzie. Altele se găsesc încă în caietele mele de cercetare. N-ați știut de ele, pentru că nu sînt omul vorbelor.

— Ce forme de cancer tratați dumneavoastră cu precădere ?

— Cancerul tiroidian, de parotidă, meduloblastomul, tumora de trunchi cerebral, pancitopenia, cancerul de cap de pancreas, mixocondrosarcomul, angiosarcomatoza Kaposi, cancerul de stomac operat, de colon operat, ovarian operat. Pot beneficia integral de tratamentele mele cei care vin în fază incipientă, receptivă la tratament, dar nu și cei care au fost supuși la tratamentele intempestive cu citostatice sau supradozați cu iradieri. Cu aceasta nu înseamnă că am rezolvat problema cancerului, că pot trata orice formă de cancer. Dacă aș avea posibilitatea să-mi continuu cercetările, am putea pătrunde mai profund în tainele acestei boli.

— Dacă bolnavul este operat, înseamnă că meritul este al chirurgului ?

— Am vindecat și cancer ovarian neoperat, dar chirurgia este deocamdată singura ramură a medicinei care poate face ceva în cancer. Unele bolnave operate de cancer ovarian, netratate în continuare, pot intra în recidivă după o perioadă care depinde de starea generală a lor, de gravitatea bolii. E bine ca bolnavele, în această situație, să intre la tratament chiar în perioada de beneficiu postoperator, cînd boala poate fi învinsă mai ușor.

— Cîți bolnavi de cancer ați vindecat ?

— În 15 ani, cred că au ajuns să fie de ordinul sutelor. Uite, am aici cîteva liste cu numele fiecăruia, diagnosticul stabilit nu de mine, ci de medicii spitalelor din toată țara, am adresele și mergeți și vorbiți cu ei, întrebați-i de sănătate.

— Sincer să fiu, mă cam încearcă un sentiment de neîncredere cînd notez toate astea.

— Uite, bădie, ce scrie aici : scrie angiosarcomatoză Kaposi ?

— Scrie... Și ce dacă scrie ?

— Elena Butnaru, din Săveni (Botoșani), a suferit de boala asta. Trebuia să-i amputeze piciorul și, îngrozită, a venit la mine. E o femeie tînără, frumoasă, uite-o aici în poză, e profesoară. Am tratat-o timp de un an și te rog reține ce scrie în scrisoarea asta, pe care nu eu i-am cerut-o.

Iau scrisoarea și îmi notez în carnet : „...Vă scrie această scrisoare o femeie, căreia i-ați redat dreptul la viață. Dănuț are din nou o mamă sănătoasă. Sîntem cu toții fericiți. Mi-am reluat munca la catedră..."

— Ei, ce mai vrei ?

— Constat că aveți suficiente dovezi care probează eficiența medicamentelor dumneavoastră. Totuși, opinia publică din țara noastră a fost informată printr-un anunț, de fosta conducere a Ministerului Sănătății, că, citîm, „cercetările și studiile experimentale efectuate au evidențiat lipsa oricărei activități anticanceroase a acestor produse. Utilizarea acestor substanțe de către unii bolnavi întîrzie momentul optim pentru tratamentul medico-chirurgical eficace". Ce aveți de spus ?

— Este un fapt care nu a adus și nu aduce nici un serviciu științei medicale românești și nici intereselor bolnavilor. Este infirmat de realitate : externați din spitale, unde li s-au aplicat tratamentele cunoscute de medicină la ora actuală, ineficace, bolnavii caută noi căi de vindecare. Pe unii dintre aceștia i-am vindecat noi, cu aceste „produse lipsite de eficacitate". Odată, un bolnav mi-a spus : „am fost cinci în salon, patru au murit, am mai rămas eu. Salvați-mă !"

— L-ați salvat ?

— Da, se numește Dumitru Zamfir, strada Covasna nr. 1, București, și acum s-a reîntors la uzină, la I.O.R. L-am tratat în 1973, de epiteliom vestigial de uraque, un caz foarte rar.

— Sînt bolnavi, e drept puțini față de numărul de bolnavi tratați aici, care au urmat tratamentul dumneavoastră și nu au beneficiat de nici o ameliorare. Pe unii dintre aceștia îi cunoaștem și noi. Mulți dintre ei nu mai sînt... Ce ne puteți spune ?

— Am spus încă de la început că medicația mea dă rezultate bune, alteori foarte bune, în anume forme de cancer, pe care le-am și enumerat. Dacă unii bolnavi, cu aceste forme de cancer, nu au beneficiat de pe urma medicației noastre, atunci aceștia sînt din categoria

celor tratați de polichimioterapia intensivă cu citostatice. Revista „Revue du practicien", în primul său număr din 1973 încă, atrăgea atenția marelui public asupra consecințelor grave ale abuzului de citostatice. Dacă în viitor mi se va da posibilitatea să tratez în condiții de spital, atunci nu voi lua în tratament nici un bolnav care a făcut cură totală cu citostatice. Uite, eu propun, o treabă cinstită : să lucrăm în paralel cu loturi de bolnavi tratați cu citostatice și cu loturi de bolnavi tratați cu preparatele noastre. Și, la urmă, să vedem care are mai bune rezultate.

— Cu toate acestea, știți ce spun unii despre dumneavoastră ?

— Sînt curios.

— Că duceți lumea în eroare...

— Știți ce ? Ar fi trebuit poate ca discuția noastră să se termine aici. Dar vreau să continuăm, pentru că ceea ce spuneți devine interesant : invit pe cineva să stea de vorbă cu bolnavii în lipsa mea. O să constate că lucrurile stau pușin cam invers. Mulți bolnavi o să declare că au fost înșelați în buna lor credință, pentru că au plătit sume fabuloase de bani, cure de chimioterapie care costă între 15 000 și 25 000 lei, dar care n-au avut alt efect decît agravarea stării de sănătate. Bolnavii pe care i-ați cunoscut și care stau acolo în stradă, de la 4 din noapte, alteori stau în ploaie și în viscol, vin să fie înșelați ? Poți să înșeli un băietan care vine pe motocicletă de la Arad la București, să ia o pungă cu medicamente de la mine și să-i țină în viață pe tatăl său ? Poate să se considere înșelat inginerul P. Constantinescu, strada Gabriel Peri nr. 4, care în loc să-și înmormînteze fiica (limfosarcom), o așteaptă acum cu plăcere să se întoarcă de la birou ? Poate să se considere înșelat Savu Rădulescu, director la Ateneul Român, care a făcut apel la mine să-i salvez nepoata (cancer ovarian cu ascită) și care acum e inginer ? E înșelat judecătorul F. Mușat, al cărui copil (limfogranulomatoză malignă) l-am salvat și azi este student în București ? Poți înșela un om, doi, douăzeci, dar nu poți înșela o lume. În loc să se creeze condiții normale de lucru și pentru acești bolnavi care așteaptă în stradă, și pentru mine, s-a bătut mereu monedă falsă că medicamentele doctorului Dănilă nu sînt bune, mi s-a spus să nu mă mai ocup de bolnavi.

— Ați putea să fiți învinuit de unii confrați că astfel convingeți bolnavii de cancer să nu mai apeleze la tratamentele din spital.

— Eu nu incriminez pe nimeni. Incriminez doar momentul de neputință al oncologiei în luptă cu această maladie, cancerul. O statistică recentă, pe care o publică revista „Presse medicale" din Paris, arată că, în 1937, omenirea plătea un tribut cancerului de 500 000 vieți pe an ; în 1967, plătea două milioane de vieți, iar în 1977, au murit de cancer trei milioane de oameni ! Orice minte poate să înțeleagă faptul că boala cîștigă teren, în ciuda armelor cu care noi o contracarăm. Ce rezultă ? Că armele cunoscute de noi nu sînt eficiente ; că e nevoie să găsim noi soluții terapeutice, noi metode de atac împotriva agresivității foarte mari a cancerului. La noi în țară au apărut în ultimii ani, ca rezultat al instruirii, mulți cercetători tineri cu idei noi, teorii sau chiar metode noi de tratament. Avem obligația față de noi și față de generațiile viitoare, să punem în valoare toate ideile noi, confirmate de practică, de viață. Da, de viață.

— Contestați, înțeleg, modul de testare al preparatelor dumneavoastră ?

— Îl contestă practica de ani de zile, viața redată celor 500 sau 600 de oameni vindecați. Rezultatele cercetărilor mele, de la Institutul de virusologie, iată-le, dovedesc eficiența preparatelor noastre, lipsa oricărui pericol pentru bolnavi. Poftiți, notați-vă și acest document : Notez din nou : „...Laboratorul de control științific al produselor medicamentoase face cunoscut prin adresa nr. 575 din 23 mai 1975, că medicamentele „C-17" și „V" corespund tuturor indicațiilor Farmacopeice române în vigoare (ed. a VIII-a)". Semnează profesor doctor docent N. Cajal, directorul Institutului de virusologie București.

— E costisitoare metoda dumneavoastră ?

— Pot trata 30 de bolnavi pe zi, fără nici un leu alocație de la fondul de stat.

Totdeauna am spus că nu pretind decît un loc de muncă într-un spital, cîteva paturi. Am solicitat cîndva spitalului rural de la Ciolpani (Ilfov), unde stau vreo 7—8 bătrîni, pe care i-am putea lua în îngrijirea noastră, poate mai bună, și am putea folosi mai eficient și acel spațiu. Solicit de asemenea, să mi se creeze condiții oficiale, ocrotite de lege, pentru tratarea bolnavilor cu preparatele noastre brevetate, testate, care și-au dovedit eficiența în timp, dar care n-au putut deocamdată să-și ocupe locul meritat din cauza egoismului unor oameni, a scepticismului altora, a unor inerții păgubitoare.

— De curînd ați mers, am reținut, în audiență la conducerea Ministerului Sănătății. Cu ce s-a soldat această audiență ?

— Tovarășul ministru a pus o rezoluție favorabilă pe lista cu problemele propuse de mine. Am înțeles că se va încheia un contract de cercetare între Ministerul Sănătății și subsemnatul, un contract pe un termen mai lung, pentru continuarea cercetărilor, aprofundarea lor, spre dovedirea valabilității acestei metode. Deocamdată, lucrurile au rămas la acest stadiu, dar sper ca rezoluția conducerii ministerului să fie aplicată în practică.

— Văd pe masă cîteva invitații. Ne puteți spune de unde vin ?

— Am fost invitat, chiar acum, înainte de începutul noului an, la Paris, de către specialiștii de la Centre Hospitalier Sainte-Anne, Facultatea de medicină Cochin, și de alți colegi de la Spitalul „Paul-Brousse". Tot la Paris sînt invitat de profesorul G. Mathe care conduce Institutul „Gustave-Roussy", unul din cele mai mari institute de cercetări oncologice din lume. Pe urmă, am mai fost invitat de specialiștii de la Spitalul Rovereto, prin doctorul Franco Girardi, în Italia. Scopul acestor invitații constă în colaborare și în tratarea unor bolnavi prin metoda și medicamentele noastre.

— Cineva îmi spunea că în drum spre locul de muncă, opriți mașina la marginea șoselei și culegeți plante.

— Ce e rău în asta ? Eu îmi vindec bolnavii și cu plante, iar unele dintre ele au un sezon de înflorire foarte scurt. Trebuie să le culeg la timp. Unii profesori mi-au venit cu elevii lor în ajutor, în timpul liber. Este un gest de solidaritate umană !

Îmi fac iarăși loc printre bolnavii care așteaptă și se înghesuie cînd se deschide poarta. Ochii lor fulgeră cu speranță ! Sperăm ca tovarășii din conducerea Ministerului Sănătății, care în ultima vreme s-au dovedit a fi atît de receptivi la problemele ridicate de mulți cercetători, la noi în general, să găsească o cale de rezolvare și a acestui caz. O susținem în interesul bolnavilor, al sănătății publice, în interesul științei noastre medicale și al prestigiului ei în lume.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

La Drănic, în cîmpia olteană

Inginer Marin Rădulescu, președintele C.A.P. Drănic.

Drănicul, sub aparența încremenire a iernii, își construiește un anotimp fierbinte, fertil al muncii

Ne aflăm în cîmpia Doljului, lîngă Segarcea, la o răscruce de dealuri abrupte și ușuri line, în care e și nu prea e zăpadă, adică nu atîta cît viscazăi oamenii și pămîntul. A nins și azi-noapte, a nins și ieri, și alaltăieri, dar zăpada, parcă, a spulberat-o respirația grea, lutoasă a cîmpiei, ce răbufnește aici, la această răscruce, în virtejuri grozave. E o răscruce aeriană a regimurilor climatice diferite, un unghi de aspră interferență între năvala din nor dulce de Dunăre, cu dulcegi venite de și mai de departe, din căldura Mediteranei, și zidul dealurilor. Vîntul, oprit într-un astfel de zid, chiuie slobod.

Cînd intrăm în satul Drănic, tabloul ce ni se înfățișează privirii are, parcă, nu atît patina iernii, cît valoare cromatică de pînză îndelung mîgîită. Dealurile sterpe de altădată au devenit vaste terase cu livezi și vii, cîmpul, tot, e arat, ultimul petic a fost arat din octombrie, firele griului încă nu s-au ivit, încă n-au evadat din lingurele gheață, dar de simți pretutindeni, nesfîrșită ofrandă a pămîntului negru și umed de sub zăpadă, respirînd odată cu măreția lui telurică de corp amorf. Dealurile și șesurile Drănicului, între zări cenușii, capătă astfel opulența roadelor, îmbujorînd zilele lui ianuarie și dîndu-i ternă o semnificație nouă, de anotimp fierbinte, viu. De fapt, cei din Drănic, înaintea altora, pogoară în sat primăvara, o pogoară cînd alții zic că e încă iarnă, ei încep să are și să semene devreme, cînd orizonturile încă nu s-au limpezit, cînd căldura încă nu provoacă strălucirea văzduhului, dar cînd, ca o compensație la monocromia cosmică, apar în brazdă primele flori umile de cîmp. Ei așa fac de vreo două decenii, de cînd au înființat ceapeul, și niciodată timpul nu i-a certat, această iarnă nu s-a întors. El, de aceea, dezlănțuie, înaintea altora, ofensivele vegetale, aruncînd înaintea altora, în balanța recoltelor, sporul omului harnic, care se scoală de dimineață. Dacă astă-vară, în lunile, n-ar fi bătut în două rînduri, o teribilă grindină, ar fi scos peste 5 000 kg grîu la hectar, în sistem neirigat. Așa, s-au apropiat de 5 000 doar la orz, la grîu au scos numai 3 800. Acum, poate că anul le-o fi mai cu noroc, deși zăpadă, pe cîmp, nu-i chiar destulă. Mîine, poimîine o să dezlănțuie campania primăverii, sînt pregătiți pentru ea. La secția de mecanizare a ceapeului, patronată de S.M.A. Segarcea, lucrările de reparații sînt „la grafic". Tractoriștii s-au odihnit, și-au luat toți, odată cu sărbătorile iernii, concediile, au făcut din ele, ca de obicei, doar o parte (cine-a văzut tractorist care să-și îngăduie luxul de a-și face concediul întreg?), după care s-au prezentat la secție, grăbiți să pună pe picioare mașinile care, azi-mîine, vor trebui să păsească în cîmp.

Iarna nu-i grea, omătul nu-i mare, dar anul totuși are semne bune.

La sediul consiliului popular, în odaia primarului, sînt cițiva tovarăși „de la județ". Tovarășii Gheorghe Botea, primarul, și ing. Marin Rădulescu, președintele ceapeului, nu sînt, se vede bine, chiar bucuroși de oaspeți, deși se străduiesc să n-o arate. Erau prinși în redactarea dării de seamă pentru adunarea generală a ceapeului, ce se va ține într-una din sîmbătile viitoare, adunare, aflăm, „pretențioasă", adică mai osebită ca altele, ea petrecîndu-se chiar la împlinirea a două decenii de viață cooperatistă pe vatra Drănicului. Deci, într-un fel, o adunare jubiliară, dar, zice președintele Rădulescu, știți cum se întîmplă la jubilee, oamenii se întorc cu gîndul la începuturi și dau din ei tot ce-au strîns nu de un an, adică de la ultima adunare, ci de douăzeci. Așadar, o adunare pretențioasă, care trebuie pregătită cu grijă.

Tovarășii de la județ au venit, aflăm, pentru un „sondaj" în legătură cu recensămîntul animalelor. Recensămîntul, la Drănic, s-a încheiat de cîteva zile, dar, de cînd au înființat ceapeul, și niciodată timpul nu i-a certat, această iarnă nu s-a întors. El, de aceea, dezlănțuie, înaintea altora, ofensivele vegetale, aruncînd înaintea altora, în balanța recoltelor, sporul omului harnic, care se scoală de dimineață. Dacă astă-vară, în lunile, n-ar fi bătut în două rînduri, o teribilă grindină, ar fi scos peste 5 000 kg grîu la hectar, în sistem neirigat. Așa, s-au apropiat de 5 000 doar la orz, la grîu au scos numai 3 800. Acum, poate că anul le-o fi mai

Mîndria și forța obștii cooperatiste : ferma zootehnică

Instantaneu la secția de mecanizare a C.A.P. : gata pentru campania de primăvară

cu noroc, deși zăpadă, pe cîmp, nu-i chiar destulă. Mîine, poimîine o să dezlănțuie campania primăverii, sînt pregătiți pentru ea. La secția de mecanizare a ceapeului, patronată de S.M.A. Segarcea, lucrările de reparații sînt „la grafic". Tractoriștii s-au odihnit, și-au luat toți, odată cu sărbătorile iernii, concediile, au făcut din ele, ca de obicei, doar o parte (cine-a văzut tractorist care să-și îngăduie luxul de a-și face concediul întreg?), după care s-au prezentat la secție, grăbiți să pună pe picioare mașinile care, azi-mîine, vor trebui să păsească în cîmp.

Iarna nu-i grea, omătul nu-i mare, dar anul totuși are semne bune.

La sediul consiliului popular, în odaia primarului, sînt cițiva tovarăși „de la județ". Tovarășii Gheorghe Botea, primarul, și ing. Marin Rădulescu, președintele ceapeului, nu sînt, se vede bine, chiar bucuroși de oaspeți, deși se străduiesc să n-o arate. Erau prinși în redactarea dării de seamă pentru adunarea generală a ceapeului, ce se va ține într-una din sîmbătile viitoare, adunare, aflăm, „pretențioasă", adică mai osebită ca altele, ea petrecîndu-se chiar la împlinirea a două decenii de viață cooperatistă pe vatra Drănicului, Deci, într-un fel, o adunare jubiliară, dar, zice președintele Rădulescu, știți cum se întîmplă la jubilee, oamenii se întorc cu gîndul la începuturi și dau din ei tot ce-au strîns nu de un an, adică de la ultima adunare, ci de douăzeci. Așadar, o adunare pretențioasă, care trebuie pregătită cu grijă.

Tovarășii de la județ au venit, aflăm, pentru un „sondaj" în legătură cu recensămîntul animalelor. Recensămîntul, la Drănic, s-a încheiat de cîteva zile, dar, de cînd au înființat ceapeul, și niciodată timpul nu i-a certat, această iarnă nu s-a întors. El, de aceea, dezlănțuie, înaintea altora, ofensivele vegetale, aruncînd înaintea altora, în balanța recoltelor, sporul omului harnic, care se scoală de diminețală. Dacă astă-vară, în lunile, n-ar fi bătut în două rînduri, o teribilă grindină, ar fi scos peste 5 000 kg grîu la hectar, în sistem neirigat. Așa, s-au apropiat de 5 000 doar la orz, la grîu au scos numai 3 800. Acum, poate că anul le-o fi mai

în scriptele noastre, pentru ADAS și pentru invoiri la păsune. Bine, dar oile? zice alt tovarăș. Fuserăm la unul, continuă tovarășul, și-l găsirăm cu vreo zece oi peste cele declarate recenzorului, zice că nu-s ale lui, sînt ale unuia din Giurgița, asta cum o mai descurcăm? Da, convine primarul, asta, sigur, trebuie descurcată, lăsați că mă duc eu peste el, lămuresc eu problema. Ar mai fi și problema păsărilor, zice același tovarăș, aici, dacă ne uităm în registrele de anul trecut, apar niște diferențe, niște goluri cam mari, cam suspecte. Eu zic că la păsări, face primarul, să nu credem ce se declară, să punem o cifră dublă, oamenii noștri au „hoare" multe, de ce nu le-or fi declarînd, nu știu. Stai, că nu-i chiar așa, intervine președintele Rădulescu, mie, în zilele de 1 și 2 ianuarie, mi-au murit toate păsările din curte, a dat holera în ele, știu că a dat și la alții, și-atunci cum, să declare omul ce n-are?

Zimbete. Toți știu că, de fapt, declarațiile oamenilor, cu rare excepții, sînt sincere (sincere, după cum aveam să aflăm, fuseseră și declarațiile celui cu oile din Giurgița), tovarășii veniți „în sondaj" nefăcînd altceva pînă la urmă decît să confirme datele recenzorilor. N-au lipsit, desigur, nici micile întîmplări cu haz, cazurile cînd cel „sondat", bănuind că va fi „sondat", se pregătise, părînd uimit el însuși („ete-te, dom'ne") că oile lui, peste noapte, se înmulțiseră, rugîndu-i apoi pe tovarăși să-i numere și vițele, și oile, și oile de altădată. În schimb oferă mai mult viețil omului. Clădirile masive, armonios legate, simple, fără elevație, sînt scutite de acele zorzoane de ceramică, prezente în atîtea sate, ceea ce dovedește că gospodarii locului sînt oameni cu picioarele pe pămînt, sensibile model. Printre cele mai falnice, mai frumoase, sînt cele ale îngrijitorilor și mulgătorilor ceapeului. Aia de colo, ne arată președintele o casă cu balcon traforat și zugrăveli măiestrite, e a lui Mărin Mărculiță, zootehnistul la ceapeu, mai încolo, la fel de frumoasă, e a lui Florea Nuță, „văcar" și el. Sînt oameni care cîștigă bine, mulți din ei, anul trecut, au luat, numai ca retribuție suplimentară, cîte 5 000-6 000 de lei. Mergem mai departe prin sat, în frumos, pe cerul iernii s-a aprins un soare de primăvară („mîine, poimîine începem campania!"), zăpada de pe case și uluci scînteiază, e joi, se aude fierbereа unei nunți, iar dacă nunta a început de azi, de joi, e semn că e o nuntă copioasă, una care va ține copii, a lucrat la porci, apoi a învățat, a devenit tehnician zootehnist, pe urmă a plecat la facultate, la vară se va întoarce în sat, ca inginer. Și va lucra tot în zootehnie.

De patru ani, de cînd e președintele ceapeului, drăniceanul Marin Rădulescu, inginer agronom (și, poate, peste nu multă vreme, doctor în științe, fiind, la ceasul de față, înscris la doctorantură), a învățat, zice, un lucru pe cît de simplu, pe atît de rodnic în consecințe, dacă izbutești să-l înțelegi : și anume, că redresarea unui ceapeu, consolidarea lui e, trebuie să fie, înainte de toate, adică înainte de orice ajutor din afară, propria sa izbîvă, efectul neslăbitei munci, a neslăbitelor frămîntări și căutări ale oamenilor din cuprinsul lui.

La Drănic, și nu numai aici, e o iarnă ciudată, cînd ninge, cînd plouă, cînd arde soarele, cînd frige gerul.

Omătul nu-i mare, dar anul totuși are semne bune.

ILIE PURCARU ■

Fotografii de LIVIU MINECAN ■

Așa e normal, așa cere și legea:

Specialistul să trăiască în localitatea în care muncește!

Altfel muncești cînd devii ... om al locului

Dialogul nostru cu două tinere învățătoare, Mîrcia Murgu și Xenia Ormînd au, s-a stîrnit abordînd mai întîi și-apoi istoria Sarmizegetusei. Am vorbit apoi și despre munca de zi cu zi a acestor două tinere învățătoare. Au terminat, amîndouă în același an, colege de clasă fiind, Liceul pedagogic din Arad. Au fost repartizate în comuna Sarmizegetusa. S-au prezentat la post și Consiliul popular al comunei le-a pus la dispoziție un apartament de două camere. Nu am respectat adevărul dacă nu am nota că Mîrcia și Xenia tînjesc să se întoarcă pe meleagurile natale. Mai au puțin însă și, așa cum s-a întîmplat și cu alți profesori sau cu alte cadre repartizate aici, la Sarmizegetusa, vor îndrăgi și ele această vatră de istorie. Deocamdată sînt mulțumite întru totul de modul în care, ajutate, au rezolvat problema cazării, a mîncării și de felul în care își desfășoară activitatea. Că din Sarmizegetusa trebuie să meargă pe jos, doi și respectiv trei kilometri, pînă în satele Păucinești și Brenzova, asta nu e o-problemă. Mai dificil ar fi faptul că predau simultan la patru clase, or, în timpul liceului nu au făcut o practică în acest sens. Dar și chestiunea în discuție este, bineînțeles, trecătoare. Principalul, spun ele, nu într-un glas și nu neapărat cu aceleași cuvinte, e să ne facem datoria, oriunde am fi, și să ne mai stăpînim dorul de părinți.

În același bloc, dealtfel singurul din Sarmizegetusa, dar pe ceilalți scară, la familia Socaci, nu l-am întîlnit decît pe tehnicianul Ștefan Socaci. „Am fost repartizat aici și, bineînțeles, am rămas, fără să fac naveta, deși o puteam face, întrucît eu sînt de loc din satul Sălașul de Sus, de lîngă Nucșoara, de unde, cu piciorul, se urcă în Retezat. Am rămas pentru că, mai întîi și-ntîi, am fost ajutat, adică mi s-a pus la dispoziție o locuință, acest apartament cu două camere unde am reușit să-mi aduc familia. Eu am venit aici în 1972. Am absolvit economistică, adus-o în 1975. De ce nu am făcut naveta? Pentru că nu am vrut să-mi distrug sănătatea pe drumuri și pentru că meseria mea, ca agent agricol, presupune o cunoaștere exactă a situației, or, această situație nu o poți cunoaște ca navetist. La urma urmelor, sincer să fiu, cred că orice navetist muncește numai cu jumătate din puterea sa".

În loc de oricare altă concluzie, să notăm, în finalul acestei succinte prezentări a cîtorva cadre stabilite în Sarmizegetusa, părerea profesoarei Valeria Secan, secretară a comitetului comunal de partid : „Eu însămi m-am stabilit aici, în comună, deși satul meu, Păucinești, e destul de aproape. Cadrele noastre, fie că-i vorba de profesori, medici, economiști sau tehnicieni, au renunțat la tot felul de navete nu-numai pentru că ele sînt extrem de obositoare, epuizante, as zice, ci și pentru că noi, consiliul popular, am reușit să le oferim o locuință, adică un apartament la blocul cridicat chiar în mijlocul comunei. Este adevărat, s-a făcut un efort în acest sens, dar beneficiem astfel de întreaga lor putere de muncă, plus faptul că, nu mai încape vorbă, au devenit oameni ai locului, oameni care îndrăgesc comuna și participă din plin la toată viața ei".

La Batoș, un exemplu

Dacă ar sta să numere inteiectualii, specialiștii comunei, cum altădată un binecunoscut economist sfătuia pe Zaharia Hîrsan, primarul din Batos, n-ar avea nici urmă de nesiguranță și emoție. El știe și răspunde scurt și clar :

— Cîți ingineri agronomi avem ?

— Faisprezece, și nici unul nu e navetist.

— Dar medici ?

— Trei veterinari și doi umani. Navetist, de asemenea, nu e nici unul. Și nici cei doi farmaciști. Doar dintre cei 76 de învățători și profesori fac, douăzeci, naveta.

De curînd, la Tîrgu Mures au avut loc discuții individuale cu specialiștii agronomi. Mai exact, cu cei care fac naveta. Se înțelege că de-a lungul acestor discuții în care forurile județene au scrut explicații, iar navetiștii au motivat, dacă aveau cum să motiveze, de ce-și împart viața între sat și oraș, numele comunei Batos a fost amintiți pentru a arăta o cale de urmat. Batosul a devenit unul dintre „exemplele pozitive" ale județului Mureș. Și nu numai în privința cifrei zero a navetiștilor ci și în privința cifrelor record de producție, obținute de unitățile agricole de pe întinsul comunei. De fapt, cum își poate da oricine seama, între aceste două probleme există o legătură cît se poate de strînsă.

Că nu a fost dintotdeauna așa, Zaharia Hîrsan își amintește foarte bine. Pe cînd era foarte tînăr, și au trecut de atunci peste douăzeci de ani, lucra ca tractorist, cu un tractor pe șenile, la I.A.S. Mai tîrziu a ajuns șeful sectorului mecanic al întreprinderii și de cînci ani se află primar al Batosului. Dacă, din aceste cîteva cuvinte, ne lasă să întrevedem o viață, o face pentru a ne da de înțeles că sub ochii săi a crescut faima de astăzi a comunei, în special a I.A.S.-ului din Batos, unde prin munca unită a românilor, maghiarilor și germanilor, prin rivna și prin dragostea față de profesiunea lor, a muncii pămîntului, s-a întins, an de an, una dintre cele mai mari livezi din țară, numărînd peste o mie de hectare. Or, adaugă primarul, aceasta s-a datorat și faptului că specialiștii agronomi n-au venit cu zîndul de dincare. De oriunde ar fi venit, ei au rămas în Batoș. Aici și-au ridicat case, aici li s-au născut copiii, aici au cei mai mulți prieteni. Ei au devenit oameni ai satului. Și n-au vrut să-și risipească viața, inutil, pe drumuri, nici măcar între satele aceleiași comune. Cei care lucrează la fermele din satul Ujla, inginerii Budai Aurel și Farr Iacob, locuiesc chiar acolo, în apartamentele I.A.S.-ului. În Batos, aceeași întreprindere mai are, construite prin eforturi proprii, opt apartamente, în care locuiesc cu familiile lor specialiștii care lucrează chiar în satul de reședință al comunei. În afară de acestea, ne arată Zaharia Hîrsan, comuna mai dispune de 24 de apartamente în care stau, cu familiile lor, inginerii de la C.A.P., profesori, medici.

Unii dintre specialiști, aflăm, au preferat să-și construiască singuri case, să aibă gospodării ca tot omul care locuiește la țară. În cazul acestora, zice primarul, ajutorul nostru, al localnicilor, a mers de la decizia pentru atribuirea pămîntului, a locului de casă, pînă la facilitarea împrumuturilor sau a creditelor de la stat și a repartițiilor pentru materiale de construcții. În ultimii ani și-au construit case Ileana Bita, Constantin Micloiu, Mafei Keintzel, Pop Hasia. Această din urmă, medic veterinar, este de fel de pe lîngă Huși, din comuna Vedrișoaia. Cînd a venit, în urmă cu vreo zece ani, la Batos, avea, ca orice absolvent de facultate repartizat la post, cîte un geamantan în fiecare mînă. S-a căsătorit cu Pop Ovidiu, tot medic veterinar, și împreună au făcut în Batos casă cu trei camere și cu tot confortul pe care l-ar fi avut într-un apartament la oraș, iar cele două fete ale lor, Cornelia și Cristina, dacă le întrebi de unde sînt, știu că sînt din Batos...

Așadar, specialiștii agronomi din Batos, toți, fără nici o excepție, știu foarte bine ce au de făcut, iar vietile lor sînt cît se poate de limpezi. De ce nu le-ar urma exemplul și cadrele didactice din localitate ?

Primăria le oferă apartamente și ei umblă după abonamente!

În comuna Măciuca, județul Vîlcea, un bloc cu 8 apartamente pentru specialiști s-a dat în folosință încă din 1973. Cine ocupă aceste apartamente ? De la Gheorghe Dancău, vicepreședinte al Comitetului executiv al consiliului popular comunal, aflăm că locuiesc în amîntitul bloc primarul Vintilă Florea și, în alte două apartamente, șeful postului de miliție și ajutorul său. Un apartament stă gol, „de vreo doi ani", de cînd profesorul Ion Calotă a fost făcut inspector școlar la județ. „I s-a cerut de mai multe ori să-l elibereze — prezidezată interlocutorul — dar a refuzat. Îl ține inculat. E drept, plătește chirie..."

Nu lipsesc nici chiar specialiștii din agricultură. Într-unul din apartamente stă o familie alcătuită dintr-un agronom și un medic veterinar. Ciudat dar în această comună dificultatea pentru cei de la primărie este nu asigurarea locuințelor pentru specialiști navetiști, ci cum să facă să ocupe aceste apartamente.

Așa se face că la 5 decembrie 1978, oricine de la județ putea afla că numai unul din cele opt apartamente mai rămînese liber. Și, ca o încunoare a grijii pentru rezolvarea acestei probleme, a doua zi a fost repartizat și acesta tehnicianului de la punctul fitosanitar. Totuși, patru ingineri de la C.A.P. fac naveta. În ce-l privește pe inginerul șef Ion Popa — care, de peste trei ani, de cînd a venit, locuiește în Drăgășani — ni se spune că a refuzat în mai multe rînduri să se stabilească în comună. Se pare că cei de la primărie sînt bîntuiți de oarecare tristețe datorită acestui refuz, dar — vor ei să înțelegi — se să facă, dacă omul nu vrea ? Ciudată tristețe ! Nu numai fiindcă nu este cituși de puțin fără leac, dar și pentru că pare a fi molipsitoare. La Rîmnicu Vîlcea, tovarășul Ilie Bădițescu, activist al Comitetului județean de partid, ne spunea că și cei din comuna Sîrineasa se vaită de multă vreme că n-au ce-i face medicului veterinar Comisarschi, șeful fermei zootehnice de la C.A.P., care refuză pur și simplu să renunțe la naveta pînă la centru de județ. „Deși lipsește zile întregi din unitate ; deși se duce la lucru cînd vrea și nu ascultă de nimeni".

Cei care se lamentează cu „n-avem ce să facem", în asemenea cazuri, nu uită numai faptul că reglementări legale clare, aflate în vigoare, prezintă obligația unor astfel de specialiști de a se stabili în localitățile în care lucrează ; ei mai uită — și nu întîmplător — că aceleași reglementări stabilesc și măsurile pe care organele administrative locale trebuie să le aplice în cazul nerespectării obligației amintite.

Iată deci că leac există. Și încă legal. Numai că cei care au uitat ani de zile să aplice legea, acum se fac pur și simplu că uită de existența ei. Cum altfel s-ar putea explica faptul că la 5 decembrie 1978, în 10 (zece) comune din zona preponderent agricolă a județului blocurile pentru specialiști aveau între unu și cinci apartamente neocupate ? Deși pe trenurile și autobuzele de navetă întîlnești încă foarte mulți din cei cărora legea le pretinde să locuiască acolo unde au și locul de muncă. De ce tocmeală, cînd e vorba de lege ?

La Găești, problema, în ce privește naveta, sînt medicii

Și la Găești se face naveta. O fac majoritatea medicilor, o fac unii profesori, dar n-o fac deloc specialiștii din agricultură, inginerii agronomi, medicii veterinari și inginerii zootehniști. Așadar, problema numărul unu a Găeștiului, în ceea ce privește naveta, sînt medicii.

Ne aflăm în biroul directoarei spitalului din Găești, dr. Niculina Steflea, la un soi de masă rotundă. Mai participă dr. Gheorghe Rădulescu, medicul șef al policlinicii, și Constantin Mihai, secretar adjunct al comitetului orășenesc de partid.

— Cîți medici are spitalul orășenesc, tovarășă directoare ?

— 23 de medici, 2 biologi și un chimist.

— Și cîți au domiciliul stabil în Găești ?

— Doar 4. Restul fac naveta zilnic.

— Și dumneavoastră ?

— O dată pe săptămînă, rar, foarte rar de două ori.

— În policlinică lucrurile stau altfel, tovarășe doctor Rădulescu ?

— Oarecum mai bine : din 16 medici, șase stau în Găești. Dar navetismul este o problemă mai complicată decît credem. Este un fenomen, dar nu o modă.

— Exact. Și legea tinde să înlăture fenomenul. Că nu este o modă mi am dat și eu seama făcînd, firește, eu treburi, un fel de navetă la Slobozia și la Tîrgoviște...

— ...este un adevărat cosmar, intervine dr. Niculina Steflea. Închipuiți-vă că sîtă omul în București, undeva în Balta Albă. Se scoală dimineață la ora 4, la 4,30 pleacă la gară, stă la coadă la ticheul pentru tren, dacă merge cu acceleratul, și trebuie să meargă cu el ca să nu întîrzie, la 5.50 pleacă din Nord iar în jurul lui 7 este în Găești. Și drumul invers : la ora 1 pleacă spre București și cam pe la 4 după-amiază este acasă, în Balta Albă. O femeie la ora aceasta trebuie să facă mîncare, curat. să aibă grijă de copii. Pentru că toți medicii sînt familiști.

— Potrivit celor spuse de dumneavoastră, medici stabili n-ar trebui să aibă decît Bucureștiul sau orașele mari. Dar oare Găeștiul n-are dreptul, nu este absolut normal să aibă medicii lui ? Tovarășe secretar, primăria poate asigura specialiștilor condiții bune de viață pentru ca aceștia să nu mai facă naveta ?

— Poate. Celor care au solicitat le-am dat garsoniere, apartamente cu două, trei camere. Este adevărat că unele sînt de confort doi sau trei, dar acum ridicăm un nou bloc de locuințe și le putem asigura toate condițiile pentru a locui în oras.

— Spuneați, tovarășă directoare, că naveta este un adevărat cosmar...

— ...Ba mai mult, datorită acestui navetism medicii noștri, majoritatea dintre ei, s-au imbolnăvit, sînt obosiți...

— Deci sîntem cu toții de acord că naveta s-ajută pe nimeni și totuși ea rămîne.

— V-am mai spus medicii sînt și ei familiști. Sînt căsătoriți, au copii. În afară de acest lucru, vreau să spun că nu mi se pare deloc normal ca un spital orășenesc să nu scoată, în peste douăzeci de ani, măcar un post la concurs. Este nefiresc.

— Sau un post aprobat prin transfer, adaugă dr. Gheorghe Rădulescu. Soția meu este medic stomatolog la Brăila. Brăila a înțeles situația și l-a aprobat transferul. S-a opus însă Direcția sanitară a județului. Și noi stăm aici, în Găești, avem casă, familie, mă rog, totul.

— Încă ceva, intervine secretarul adjunct al comitetului orășenesc, eu cunosc o familie de medici. oameni din partea locului, care vor foarte mult să vină acasă, la Găești, și nu pot. Stau în Teleorman. Mai mult. Avem mulți studenți la medicină, adică tineri plecați din oraș. Nu este logic să primească repartiție la Găești ? Pentru că, repet și eu, există posturi libere la spitalul orășenesc.

Într-adevăr, lucrurile sînt ceva mai complicate. Găeștiul are însă nevoie de medici. De medicii orașului. Pentru că orașul se dezvoltă, pentru că populația sa crește. Și legea vizează tocmai această dezvoltare normală, sănătoasă a localităților, în care specialiștii să participe activ la viața colectivității, și nu între două trenuri.

Raid realizat de N. VICTOR, E. DUMITRU, D. GHERGHINESCU și B. RĂZVAN ■

Un nasture pentru paltonul dumneavoastră

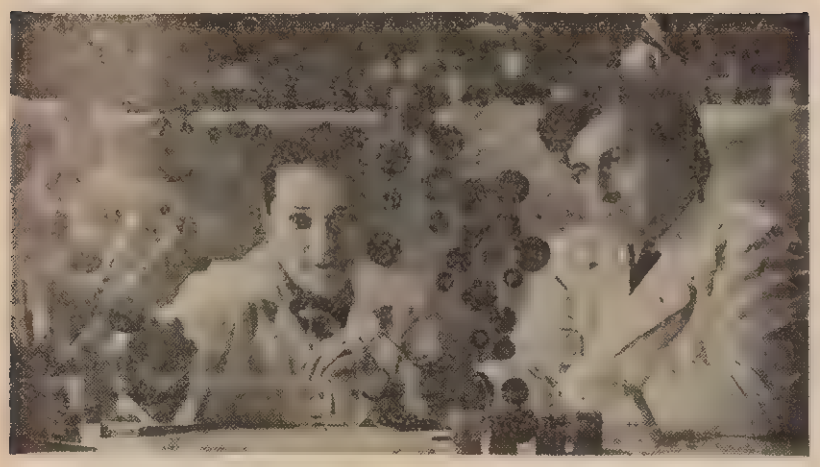

— Să vă prezentăm cititorilor noștri. Sînteți Marcel Diaconu, inginer-șef al Întreprinderii de nasturi și mase plastice București. Ne propunem să discutăm așa cum cere această pagină, fără prejudecăți despre întreprinderea și oamenii ei. Totdeauna nasturele a fost legat direct de masa plastică din care se confecționează ?

— Ele făceau parte din același sector în cadrul ministerului dar exista o întreprindere de nasturi, pe de o parte, și Fabrica de mase plastice „Muntenia" pe de altă parte. Au fuzionat.

— Ce faceți dumneavoastră aici ?

— Nasturi, bunuri de larg consum obținute prin tehnica de injectare — cești, pahare, găletușe, canistre de material plastic, jucării, bungi — înlocuitori de piele, folii din PVC calandrate și granule din PVC pentru talpa încălțămintei.

— V-aș propune să rămînem în domeniul nasturilor. Obiecte vechi în istoria omenirii, desigur.

— Da, nasturii se pot face și s-au făcut din corn, lemn, scoică.

— Nasturele e în ofensivă sau în defensivă ?

— În ofensivă.

— Spre cine se îndreaptă nasturii, care sînt principalii furnizori ?

— Fabricile de confecții. Cam 80 la sută lucrăm pentru export. Indirect, desigur. Facem nasturi în 140 de nuanțe, 650 de modele, grosimi de la 2,5 mm pînă la 15 mm avînd diametre de la 16 la 60 linii engleze.

— Liniile engleze ?

— Dacă asta vă neliniștește, aflați că ea este mai mică decît milimetrul.

— Continuați !

— Gîndiți-vă ce lese prin combinație ! Ce varietate ! 4 oameni lucrează o lună pentru pregătirea și lansarea producției de nasturi a lunii viitoare.

— Dumneavoastră aveți vreo legătură cu timpul ? Adică știți, ca să zicem așa, că primăvara este anotimpul nasturilor pierduți sau că iarna tot ce s-a rupt nu se mai rupe ?

— Nu, nu lucrăm în funcție de așa ceva.

— Putem să nădăjduim la vremea cînd nasturele se va despărți de ață ?

— Nici pomeneală. Nu văd cum.

— Și care este tendința producției ? Se păstrează șablonul, se introduce noul ?

— Nasturii rămîn nasturi. Se tinde însă la înlocuirea produșilor naturali. Este moda să executăm asemenea nasturi încît ei să pară greșiți. Înțelegeți ?

— Da. Nasturele tinde la o personalitate proprie. În cît timp se execută el ?

— Durează 14 zile de lucru efectiv.

— Cîți oameni contribuie la făcutul unui nasture?

— 10 oameni fără a ne gîndi la auxiliari.

— La confecționarea nasturilor ce meseriî sînt de preț ?

— Operatori mase plastice, reglori, strungari. Și la noi strungarul e strungar.

— Invențiile și inovațiile în ce direcție merg ?

— Obținerea de efecte diferite, reducerea consumului de material. La noi cantitatea de material nerecuperabil este încă foarte mare. Circa 30 la sută. Sîntem victimele geometriei și ale materiei prime. Cu toate că nu există soluții nici pe plan mondial, noi căutăm.

— Reținem angajamentul dumneavoastră și precizăm pentru nespecialiști că, fiind vorba de mase plastice, resursele materiale secundare nu pot fi retopite. Vă, întrebăm alceva: în ce măsură eforturile pe linia fabricării nasturilor duc la schimbări în confecționarea hainelor ?

— Colecțiile noastre sînt propuse centralelor de confecții. Există deci posibilitatea să se spună : să facem o haină ca să se potrivească acestui nasture. Există și contradicții...

Inginerul-șef Marcel Diaconu

— Există.

— Așa. El acceptă comanda imediat dar noi nu le putem da nasturi atît de repede.

— Ce raport există între nasturii de palton și cei de cămașă?

— Uitați cum stau lucrurile. 20,25 la sută sînt nasturi de cămăși, simpli ; 75 la sută cei pentru paltoane, tricotaje și de modă.

— Noi v-am invitat la această discuție și pentru că despre nasturi nu se știe și nu se prea scrie și pentru că sînteți o bună întreprindere pe ramură. O întreprindere în care aceste accesorii atît de banale, nasturii, sînt tratate cu cuvenita seriozitate. Ce oameni de valoare, buni muncitori, pot fi menționați în cadrul acestei discuții ?

— Sasu Haralambie, Smith Iosefina, Udrescu Virgil, Borcan Ilie, Baloș Ilie, vreau să spun Ion, Stoica Paula, Goldenberg Sandu, Florica Voican. Am numit muncitori, maiștri, ingineri.

— Cu ce se mîndrește cel mai mult Întreprinderea de nasturi și mase plastice București ?

— Cu faptul că își realizează anual planul, cu faptul că 2 milioane și jumătate merg la export. Gîndiți-vă cîte obiecte înseamnă aceasta !

EUGEN SECELEANU ■
Fotografii de : A. MIHAILOPOL

Nu, pe românește „disc-jockey" nu trebuie tradus chiar „pierde-vară"!

Pornind de la o scrisoare. „Cine sînt oare așa-numiții disc-jockey ? Este aceasta o profesiune ? Cere o pregătire ? Care sînt criteriile pentru obținerea unui atestat de disc-jockey ? (...) Am vorbit cu unul. Nu mai este disc-jockey pentru că nu și a luat atestatul. Abia și-a luat diploma de bacalaureat. Se învîrte printre ei, însă, și n-o duce rău deloc. N-are serviciu, că de ce să aibă ! Nu face armata că este bolnav de o boală cu multe cuvinte, total neinteligibilă pentru mine, profana. A luat în antreprizâ discoteca Institutului de arhitectură „Ion Mincu" din București. Repară și pune benzile în „mag"-urile de la discotecă și este plătit cu 200 lei pe seară. Cum vine asta. 200 de lei ? Adică pentru o prestație de serviciu de circa 4 ore, un om fără căpătîi este remunerat cu 200 de lei ? S-ar putea să fi exagerat cu suma, dar oricum locul lui era într-o fabrică, fiind de specialitate electrician vagoane C.F.R., ca urmare a calificării obținute prin absolvirea Liceului nr. 24 din Capitală, și nu la discoteca Institutului de arhitectură... Unde mai pui că toată vara și-a petrecut-o splendid. pe litoral. De la Venus la Neptun și viceversa. Întreprinderile de agrement încadrează, așa, chiar pe oricine ?"...

Pe cea care ne-a trimis scrisoarea o cheamă Anca Ionescu. Pe fiica ei, Laura Ionescu. Pe tînărul încriminat, flagelat, pus la zid în rîndurile de mai sus, Daniel Stănciulescu. Între cei doi tineri s-a născut în vara trecută o iubire sinceră. Dar Laura Ionescu n-are nici 16 ani ! În vara anului trecut, deși ar fi trebuit să ajungă într-o stațiune de munte, ea a ajuns la mare, la Daniel Stănciulescu. Băiatul are numai 20 de ani, dar oricum are mai multă minte. A încercat să o trimită acasă. Fata s-a opus. Wesley și Diane curat ! „Ar fi trebuit poate să-i dau un telefon mamei ei, spune Daniel Stănciulescu. M-am gîndit s-o fac, dar n-am avut curajul !" La mare, Daniel lucrează într-o discotecă, la „Pui de urs". Cîștigă bănișor, 100 de lei pe contract, alte 200 drept primă de la barmanul unității, recompensă pentru atragerea clientelei. Pe seară — bineînțeles. Dar și cheltuielile sînt mari : întreaga aparatură, care-i aparține, întreținerea ei, mixer, orgă de lumini, procurarea muzicii la modă și așa mai departe. Oricum, îndeletnicirea lui Daniel Stănciulescu este una dintre cele mai plăcute pentru un tînăr, o meserie de invidiat. Dar a fi „disc-jockey" este într-adevăr o meserie ?

Disc-jockey. „Poate deveni disc-jockey, sau discotecar cum îi mai spunem noi — ne informează Iulian Dragomir, inginer șef al Întreprinderii de agrement și producție industrială pentru turism — orice tînăr avînd studii cel puțin liceale, capabil să absolve un examen de atestat. Examenul constă din prezentarea practică, în fața unei comisii, în măsură să aprecieze felul în care posibilul disc-jockey reușește să însoțească melodiile dansante înregistrate pe o bandă magnetică printr-un text propriu (de cele mai multe ori învățat pe dinafară, fiindcă de regulă banda aparține concurentului — n.a.). Melodiile se prezintă în două limbi, româna și o limbă de circulație internațională, după care urmează și o mică discuție, concurenții fiind testați cu privire la cunoștințele lor de cultură generală, muzicală de asemenea, apoi cunoștințe despre istoria și geografia patriei, cunoștințe politice. Dacă a reușit, concurentul primește un atestat de ghid-discotecar, din categoria unu, doi, sau trei. Cei mai pricepuți sînt, desigur, cei din prima categorie".

După informațiile pe care le deținem, remunerațiile „discotecilor", cum le spunea inginerul șef al I.A.P.I.T., sînt între 50 și 100 de lei pe seară. E mult, e puțin ? După părerea noastră, pentru a răspunde la această întrebare, ar trebui mai întîi să stabilim cît de utilă este munca pe care o practică dînșii. Despre acest lucru, mai tîrziu. Deocamdată să reținem că intențiile conducerii I.A.P.I.T. sînt de a forma un corp de elită între „discotecari", trecîndu-se la sistemul de încadrați-permanenți și nu numai sezonieri, ca pînă acum. Într-o altă ordine de idei, să mai reținem că tînărul nostru, Daniel Stănciulescu, chiar fără să reușească să-și ia atestatul, a putut lucra liniștit vara trecută pe litoral și, mai apoi, la discoteca Institutului de arhitectură. Iar el, vă asigurăm, nu este deloc un caz izolat, cum poate s-ar crede !

Revenind la problema de la început, iată-o pe Anca Ionescu, o mamă deloc împăcată la gîndul că fata ei apucă pe drumuri greșite de la numai 15 ani și ceva, scormonind în intimitatea discotecilor și a celor numiți disc-jockey. Vrea să afle cine este băiatul pentru care Laura a făcut o mare pasiune, cine este și cu ce se ocupă. Daniel Stănciulescu nu-i însă un golan. Vorbește liniștit și adesea politicos. Pare chiar foarte serios în prietenia sa cu Laura. dar ați văzut o mamă care să aibă curajul de a încuraja o astfel de prietenie ? Nu, mai bine să încerce s-o desfacă ! Copiii însă se opun cu îndîrjire. Laurei îi place foarte mult să danseze, ca oricărei tinere de vîrsta ei, dealtfel. Iar cînd ai un prieten care este ca un fel de șef al discotecii, atunci e chiar extraordinar ! Dar ce este totuși o discotecă ?

Discotecile. Ele reprezintă localurile cele mai la modă. În lumea tinerilor. În adolescența celor trecuți de 30 de ani se dansa la casele de cultură, la „Schiller", la Moxa, pe 11 Iunie, la Drept, mai rar la A.S.E., cine putea la Arhitectură, cîteva locuri, deloc multe, știute pe dinafară, unde o orchestră de multe ori improvizată încerca la tobe și la chitare electrice partiturile zilei. Cîntau formații noi, precum „Olimpic '64" sau „Sincron", era o modă care atrăgea tineretul și scandaliza lumea adultă, de unde și unele conflicte de familie, de cînd lumea cunoscute. Astăzi această modă e de mult dispărută. Azi au apărut discotecile, și ele ar putea prolifera serios, dacă mai responsabilii comerțului nu s-ar opune, mai fățiș sau mai pe ocolite. Este cît se poate de surprinzător ca în București să nu existe la ora actuală nici măcar o singură discotecă avînd accesul liber pentru toți tinerii care vor să danseze, adică măcar un local în care să nu fie obligat la o consumație de minimum o sută, două de lei pentru a putea face cîțiva pași de dans pe parchetul sălii. Dar să nu ne îndepărtăm prea mult !

Există în momentul de față 14 unități în rețeaua turismului intern cu statut de discotecă : 3 în Poiana Brașov, 2 în Predeal, cîte una la Sinaia, pe Semenic, în Arad, Pitești, Rm. Vîlcea, Cluj-Napoca, Timișoara, Suceava și Tg. Mureș. Vara, pe litoral, sînt de obicei mai multe, fiindcă numai patru dintre cele numite (Arad, Timișoara, Cluj-Napoca și Pitești) au statut permanent, pe întreg anul, restul mutîndu-se la mare. Dar discoteci poate deschide astăzi aproape oricine, adică omul avînd în spate cîteva aparate drept dotare și o autorizație de funcționare primită din partea rețelei de comerț, a cooperației, a unui club sau casă de cultură etc. După titulatura oficială, o discotecă este acea unitate avînd la dispoziție un ansamblu de utilaje fonice, de efecte sonore și luminoase, plus spațiul necesar pentru dans. După alții, discotecă nu înseamnă numai existența acestor lucruri, ci și dansul în sine, fiindcă altfel de la o vreme o mulțime de barmani (responsabili ai barurilor de zi) au luat hotărîrea de a-și „mobila" spațiul comercial cu muzică, desigur „disco". Nimic de reproșat, pînă aici. Numai că dacă la fața locului se pornește și dansul, atunci trebuie autorizație, fiindcă localul se transformă în... discotecă ! Ajungînd aici, să reținem și existența, astfel dovedită, a așa-ziselor „discoteci-pirat", fără autorizație sau statut propriu. dar cu suficiente cîștiguri de partea celor care le patronează. Nu există, cu alte cuvinte, prea multă ordine în acest sector, chiar dacă de cîțiva ani s-a interzis înființarea, în rețeaua turismului, a discotecilor „particulare", ținute de acei atotputernici deținători de scule și aparate pe măsură care cîștigau adevărate averi într-un singur sezon, ei neavînd decît calitatea de a putea investi la început o anumită sumă. Astăzi, repetăm, în rețeaua turismului acest lucru e mai greu posibil. Nu însă și în celelalte.

Atmosfera. Va trebui să insistăm și asupra atmosferei care domnește în aceste locuri. Decorul este de obicei cunoscut : un pupitru. de la care disc-jockey-ul își arată cunoștințele, două magnetofoane, o stație, un mixer, o orgă de lumini, microfoane, căști, difuzoare. Mai nou, un aparat pentru efecte luminoase pe pereți și unul de proiecție, cu ajutorul căruia cei din turism au intenția de a proiecta, în pauze, filme pe specific, desene animate și așa mai departe. Atmosfera este însă extrem de înțesată de fum, ai zice că fumul intră în statutul discotecilor, iar lumina e mai mult un eufemism. Așa cum sînt, am aflat, discotecile sînt totuși foarte rentabile, mai cu seamă pe litoral, de unde I.A.P.I.T. scoate aproape două milioane pe sezon. Din păcate, atmosfera nu este dintre cele mai sănătoase nu numai din cauza fumului de țigară. De cele mai multe ori discotecile sînt frecventate de o anume categorie a tinerilor, cei fără căpătîi în primul rînd. Rareori cel de la intrare izbutește să alunge pe cineva, și mai rar nu-și face din datorie o modalitate de cîștig ilicit. Înăuntru, fete și băieți dansează, beau Pepsi dar și coniac, își petrec cu alte cuvinte timpul distrîndu-se, nu însă fără a fi martori la unele scene inadmisibile, așa cum de exemplu s-a întîmplat în seara zilei de 7 ianuarie anul acesta, la discoteca de pe Cioplea („Black and White", sic !), din Predeal. La un moment dat, spre ora 22, după cum ne povestea elevul Popescu Cristian, disc-jockey-ul localului (Dan Popovici, după cîte știm noi) a anunțat o melodie plătită : Iaso Paranghelia. Cu alte cuvinte, nu au voie să danseze decît cei care au plătit melodia. Este pus un pahar pe jos, în care sînt înfundate mai multe bancnote de hîrtie, apoi barmanul („Ion", deci în cinstea lui se desfășura „ceremonia" !) și prietenii lui fac un dans grotesc deasupra paharului și, la sfîrșit, un șut îl face să zboare în țăndări. „Au fost sparte peste 25 de pahare, zice elevul Popescu, oameni cu figuri desfigurate s-au tăvălit prin cioburi sau au dansat pe mese, toate astea în fața unor grupuri de străini, veniți să ne cunoască țara și oamenii".

Și atunci, are dreptate Anca Ionescu ? Poate fi lăsată fiica ei, Laura, de nici 16 ani, să se „distreze" într-o astfel de companie ? Desigur că nu. Dar nici nu vrem să se înțeleagă că plădăm pentru desființarea acestor localuri ale tinereții. Nici vorbă. Vom pleda numai pentru curățirea lor, pentru o curățire morală în primul rînd. Să nu se taie cu toporul, desființîndu-se mîine toate discotecile. Dar ele să fie mai atent supravegheate, indivizii puși pe căpătuială mai repede detectați (n-am apucat încă să vorbim despre foarte selecta „societate" a celor care se ocupă de înregistrarea benzilor de muzică, rămîne pe altă dată !), trebuie pusă mai multă rînduială între pereții discotecilor și trebuie cu orice preț evitate imitațiile deloc reușite după „modelele" aflate aiurea în lume. În ceea ce ne privește, visăm la o discotecă aflată mult mai aproape de bunul-simț românesc, la o discotecă românească dacă vreți, dar din care să nu lipsească cele mai frumoase și mai la modă șlagăre mondiale. Mai exact, la un loc în care tinerii să poată afla modalități distractive mai diversificate, dans, dar poate și un om cu o chitară, un film de desene animate, alte forme distractiv-educative. Ar fi însă nevoie să se ocupe cineva mai de aproape de toate aceste lucruri. deloc simple decît la prima vedere. deloc lipsite de importanța lor, pentru tineri și maturi în egală măsură. Deocamdată lucrurile sînt prea departe de aceste aspirații, iar eforturile I.A.P.I.T., unitate specializată în domeniu, ni se par încă foarte palide.

În ceea ce-l privește pe tînărul Daniel Stănciulescu, tînărul încriminat care, într-un fel, a stat prin natura ocupației sale la baza acestui articol, e bine desigur să subliniem că între timp el s-a încadrat la un institut de cercetări, poate mai mult de gura Ancăi Ionescu. Cîștigă, ce-i drept, numai 1 400 și ceva de lei pe lună, dar îi cîștigă prin munca lui și are în fine dreptul la o carte de muncă. Laura Ionescu își continuă școala, amenințată de Daniel cu ruperea prieteniei, dacă va avea măcar o singură medie sub șapte la încheierea trimestrului. „E drept, ne zicea tînărul de curînd. a avut totuși un 6. Dar țin prea mult la ea și vreau să nu ne despărțim niciodată. Sînt convins că și mama ei, Anca Ionescu, se va convinge pînă la urmă că nu sînt un fluieră-vînt, un pierde-vară ! Pentru mine, a fi disc-jockey este doar o mare pasiune, nu și o meserie pentru toată viața".

DUMITRU GRAUR ■

OMUL LA TRIBUNA SOCIALĂ

Noi practicăm „psihiatria uşilor deschise"

Dr. Virgil Angheluţă

Pe directorul Spitalului clinic „Dr. Gh. Marinescu" nu-i uşor să-l abordezi la telefon. De aceea am renunţat la această modernă, dar de multe ori ineficace, legătură, şi m-am deplasat la locul său de muncă într-o dimineaţă geroasă a acestui început de an. Dar, ghinion. Tovarăşul director era în amfiteatru, la raportul săptămânal pe care îl ţine cu vîrfurile medicale aflate la conducerea numeroaselor secţii ale spitalului-mamut.

Perfect, mi-am zis, nici nu se poate un contact mai bun, motiv pentru care m-am instalat, puţin emoţionat, undeva, în fundul amfiteatrului. Privesc în jur. Personalităţi de seamă cunoscute nouă datorită succeselor obţinute, atît în ţară cît şi peste hotare, pe linia alinării durerilor omeneşti. Am petrecut în anonimat mai bine de 90 de minute, dar trebuie să recunosc că am plecat puţin contrariat. De unde mă aşteptam să se discute probleme de înaltă ţinută profesională, am „audiat" nişte instrucţiuni de felul cum trebuie să se întocmească diversele statistici şi rapoarte privind starea de sănătate a populaţiei. Problemele de specialitate au ocupat un spaţiu infim. Dar şedinţa putea să dureze şi mai mult dacă nu intervenea prompt şi categoric glasul directorului care cerea scurtarea discuţiilor, amintind colegilor săi : „Ne aşteaptă bolnavii".

Fac o mică socoteală : deci, în sală se află peste 25 de doctori de înaltă calificare, cu retribuţii de peste 3 000 de lei pe lună. Aceştia sînt obligaţi să piardă timp preţios pentru a fi instruiţi în întocmirea unor statistici, ce-i drept necesare ministerului. Oare nu s-ar putea numi pentru formalistică nişte cadre medii care numai să-i consulte pe şefi şi să se ocupe în exclusivitate de asemenea probleme ? Ar cîştiga pacienţii, ar cîştiga statul şi, în ultimă instanţă, medicina. Gîndurile îmi sînt întrerupte de intervenţia peremptorie a directorului care se adresează unei întîrziate :

— De ce la ora asta, tovarăşă Horvath ?

— Pentru că nu pot sta în două luntre, avea să vină răspunsul prompt al medicului neurochirurg, şeful secţiei de neurochirurgie infantilă. Mai tîrziu am aflat că doctoriţa Horvath avusese de rezolvat un caz dificil care nu suporta aminare.

— Tovarăşe doctor în ştiinţe medicale Virgil Angheluţă, sînteţi de peste 18 ani directorul acestui uriaş spital, sînteţi şeful secţiei 8 psihiatrie, motiv pentru care nici nu ştiu cum să mă adresez : tovarăşe doctor sau tovarăşe director. Ajutaţi-mă, vă rog.

— Pentru că sîntem în acest birou al directorului şi pentru că bănuiesc că doriţi să vorbim despre spital cu cele bune, dar şi cu cele rele, vă rog să mă socotiţi director. Cînd ajungem în pavilionul 8, unde funcţionez ca doctor, vom folosi termenul propriu halatului alb, pentru care m-am pregătit, avînd în vedere că medicina face parte din mine, din aspiraţiile mele de-o viaţă. Nu pot concepe o singură zi fără pacient, fără carnetul pentru prescris reţete.

— Acest spital este legat de numele multor somităţi medicale care şi-au catapultat de multă vreme numele nu numai în ţară, dar şi în străinătate. Este indeobşte cunoscut faptul că nu-i uşor să colaborezi cu asemenea mari specialişti care ridică ştacheta exigenţelor la nivelul profesiunii pe care o practică, pretinzînd de multe ori nişte lucruri necesare, ce-i drept, dar pe care tu, ca director, eşti în imposibilitatea de a le rezolva. Întrebarea mea cere darea timpului înapoi pentru a vorbi despre felul cum v-aţi descurcat acum 18 ani, cînd aţi venit la conducerea unui colectiv cu atîtea nume sonore ?

— Mărturisesc un secret. Acum, ca şi atunci, procedez la fel. A căuta să te impui numai pentru că eşti director este o mare nerozie. După mine directorul trebuie să fie folositor în înţelegerea necesităţilor secţiilor şi ale şefilor de secţii. Am învăţat de tînăr să respect şefii de şcoală românească, care trebuie ajutaţi şi nu încurcaţi. În clipa cînd porneşti de la asemenea premise este imposibil să nu colaborezi bine cu marile personalităţi ale medicinei româneşti. Şi cu asta am spus totul.

— Din economie de spaţiu voi rezuma o problemă pe care doresc doar să o enunţ. La rugămintea mea de a enumera nume celebre ale şcolii medicale româneşti de ieri şi de azi, cu uşurinţă parcă v-au venit în minte nume de altădată şi parcă mai grea v-a fost enumerarea contemporanilor. Pe scurt, există deja pregătită generaţia capabilă să preia bisturiul (cu sens exhaustiv) al marilor nume de astăzi ?

— Consider că şcoala românească de medicină îşi continuă drumul său glorios, în sensul că văd numeroase nume capabile să ducă mai departe această faimă. În ciuda faptului că în unele specialităţi sîntem puţin defilitari.

— Nu din dorinţa de senzaţional, ci din obligaţie profesională, am stat de vorbă zilele trecute cu personalul care vă este în subordine. Vă rog să mă credeţi că alegerea am făcut-o de-a valma. Ca un laitmotiv se spune că aveţi un principiu în conducere : să nu lovim în piinea şi nici în libertatea subalternilor. Vă rog să vă explicaţi.

— Cuvintele îmi aparţin şi le voi explica, dar sondajul mi se pare, obiectiv vorbind, deficitar. Poate o anchetă Gallup ar ajunge la alte concluzii. Oamenii sînt oameni, deci greşesc şi trebuie judecaţi. Eu nu mă ocup de lucruri mărunte pentru că nu am timp, de asta am doi adjuncţi. Cazurile grave le judec eu şi caut pe cît posibil să aplic filozofia lui Solomon, dar cum nu există totdeauna copilul pentru a proba nevinovăţia, sigur că unul din doi mă poate vedea cu ochi nu tocmai buni. Atunci cînd am acceptat funcţia de director mi-am asumat implicit şi aceste neajunsuri. Important însă este faptul că subsemnatul să fie drept. Pregătirea mea profesională îmi dă posibilitatea unor mai profunde investigaţii, deci reduce probabilitatea erorii. Totdeauna pornesc de la următoarea idee : Acest om este din import ? Nu ! Este al nostru, deci să-l judecăm de pe aceste poziţii, ca pe un copil drag. Asta nu înseamnă că nu sînt categoric atunci cînd aud că un bolnav nu a fost ajutat. Revenind la întrebarea pusă, precizez că prin piinea lucrătorului înţeleg existenţa sa şi a familiei sale, deci caut ca, atunci cînd este cazul, venitul său să nu fie afectat. Prin libertate, înţeleg posibilitatea omului de a-şi alege locul de muncă ce-i convine într-un moment dat. De aceea, nu am reţinut pe nimeni atunci cînd, dintr-un motiv sau altul, lucrătorul a cerut transferul.

— Să facem un mic calcul : spitalul se întinde pe 22 ha ; dispune de peste 2 000 de persoane, dintre care peste 200 de medici, are 2 618 paturi, din care 1 260 sînt ocupate de bolnavii secţiilor de psihiatrie ; în fiecare zi pleacă pe poarta spitalului peste 17 camioane care se ocupă cu aprovizionarea cu materiale, dar mai ales cu procurarea alimentelor : aveţi cel puţin 18 secţii medicale, ca să nu mai vorbim de cele administrative ; cum reuşiţi, stimate tovarăşe director, să le cuprindeţi pe toate chiar dacă aveţi doi adjuncţi ? Cînd mai aveţi timp pentru bolnavii doctorului Virgil Angheluţă, cînd mai aveţi timp să citiţi, cînd mai aveţi răgaz pentru familie, cînd mai răsuflaţi ?

— Precizez de la început că am acordat şi acord o mare încredere şefilor de secţii pe care îi consider nişte microdirectori. Ei au obligaţia să facă totul pentru a crea bolnavului un climat de încredere şi de satisfacţie. Pe ei trebuie să-i cred, pentru că înainte de a-i numi i-am cercetat. Cum am învăţat noi în tinereţe : „Înainte de a ne uni, să ne delimităm". Asta nu înseamnă că în unele privinţe nu am greşit.

Simt nevoia să mă opresc la marele om care este profesorul Arseni şi să vorbesc — înaintea marilor sale merite ştiinţifice — despre şeful de secţie, profesorul Arseni. Leg această de o întrebare liminară a dumneavoastră care se referea la felul cum am colaborat în tinereţe cu mari personalităţi. Ei bine, notaţi că profesorul este un excelent şef de secţie. Alt om la nivelul său ar lăsa micile probleme altora. L-am văzut de-a lungul anilor pe profesor notînd în carnetul său cînd s-a schimbat lenjeria bolnavilor, cîte geamuri lipsesc şi chiar controlînd starea de curăţenie. Mai notaţi că dumneaiui vine primul în spital şi pleacă ultimul.

— E bine că aţi atins această latură mai puţin cunoscută a personalităţii profesorului Arseni, dar vă rog să mai zăbovim asupra domniei-sale, ca deschizător de noi căi în neurochirurgie, ca personalitate de faimă mondială al cărei nume, fără discuţie, este şi va rămîne înscris cu litere de aur pe frontispiciul vizibil sau invizibil al şcolii româneşti de neurochirurgie.

— Am vizitat mari spitale din lume. Apropo nu există loc unde să nu fiu întrebat : ce mai face profesorul ? Ce-a mai adus nou în specialitate ? De unde această faimă a sa ? Pentru că a făcut totul din pasiune, pentru că este un mare neurolog, pentru că este un mare anatomopatolog, pentru că interpretează fiecare piesă extrasă bolnavului, pentru că nu are ore fixe de serviciu. El este un virtuos, un obsedat, un veşnic căutător de noi metode ; un novator. Pe profesor îl întîlneşti acolo unde nu te aştepţi, iscoditor şi pasionat, niciodată mulţumit de un lucru asupra căruia nu şi-a aruncat barem în treacăt privirea.

— Fără discuţie că despre profesorul Arseni s-ar putea şi trebuie să se vorbească pe foarte multe pagini, dar vă rog să comentaţi puţin şi munca celorlalţi medici neurochirurgi aflaţi la şcoala profesorului.

— I-am văzut împreună după ce terminaseră o intervenţie chirurgicală. Nu le mai trebuia nimic. Un şeruh, o cafea şi pe urmă din nou la muncă, din nou la studiu, din nou la aprofundarea cazurilor. Trebuie să recunosc că este o mare şansă de a-l avea drept maestru pe profesor.

— Cîte intervenţii face, în medie, un neurochirurg pe zi ?

— Patru-cinci, deci circa 120 pe lună.

— Asta înseamnă un efort considerabil, pe care-l pot face numai cei ce iubesc medicina.

— După mine, medicina — la fel ca şi alte meserii — se poate practica numai dacă simţi de mic acea chemare lăuntrică, care se numeşte pasiune. Primul certificat de medic ţi-l dă mama cînd te naşte. Ce se învaţă la facultate vine de se aşază peste talentul ori chemarea ta interioară. Deci ea cere pasiune, dăruire, dragoste de oameni şi un zîmbet cald, care pentru pacient este egal cu un medicament miraculos. Din păcate, unii medici au uitat să zîmbească.

— În 1926, cînd profesorul Obleja a pus bazele acestui spital, i s-a dat o destinaţie precisă : de boli mintale şi nervoase. Au trecut anii, spitalul s-a extins devenind şi unificat. Apoi, multe secţii au dispărut. Au mai rămas maternitatea şi alte cîteva, pe care personal nu le vă-l bine implantate în profilul spitalului. Ce părere aveţi ?

— Ministerul Sănătăţii şi Direcţia sanitară a municipiului Bucureşti au fost receptive la sugestiile noastre de a ne reîntoarce la vechiul profil, îmbunătăţit bineînţeles. A mai rămas maternitatea care ne pune multe probleme. Noi avem mari secţii de psihiatrie care la ora actuală se practică „cu uşile deschise". Vă daţi seama ce se poate întîmpla cînd un pacient care intră în criză nimereşte la maternitate ?!

— Eu realizez ce se poate întîmpla, dar de această problemă trebuie să se ocupe cei care lucrează la minister. Tovarăşe doctor Virgil Angheluţă, conduceţi o secţie de psihiatrie. Am stat în cabinetul dumneavoastră şi am asistat la cîteva cazuri. După numai cîteva ore am simţit o durere atroce şi surdă. Am părăsit cabinetul pentru a reveni a doua zi. La plecare mi-aţi luat tensiunea. Aveam 16. Medicul meu vă poate confirma că o asemenea tensiune nu am mai avut. Iată-mă a doua zi cu carnetul în mînă pentru a continua discuţia începută ieri. Nu mai vreau bolnavi. Doresc să-mi vorbiţi despre „psihiatria uşilor deschise".

— Trebuie să ne întoarcem la Philippe Pinel, marele reformator al asistenţei psihiatrice. În viziunea lui, bolnavul psihic, victima unei stări de spirit trecătoare, prea inert sau prea mobil, în orice caz inegal în comportare, este oarecum asemănător copiilor, prin urmare devierile lui ar putea fi reglate printr-un sistem educaţional în care bunăvoinţa se împleteşte cu asprimea, răsplata cu pedeapsa şi cu terapia prin muncă sub forma exerciţiilor fizice. Nefiind un vinovat, bolnavul este considerat totuşi ca un om care greşeşte şi care trebuie să fie adus la adevăr. Acestea au fost spuse acum 150 de ani. Dar a fost suficient pentru ca să se meargă pe această linie adică de a nu mai închide bolnavul într-o cuşcă, ci de a lucra cu el pentru a-l reda societăţii, care într-o mare măsură este vinovată, dacă nu pentru boală, cel puţin pentru agravarea ei. În asta constă munca noastră. Ceea ce v-a impresionat pe dumneavoastră ieri nu este nimic de speriat. Toţi aceşti pacienţi pot fi resocializaţi. Dar ce se întîmplă ? De multe ori colectivităţile îi refuză. Pacienta de ieri a lucrat la întreprinderea Apollo. Boala ei pendulează între sinucidere şi reîncadrare. Sinuciderea i-o vom scoate din cap noi, dar, din păcate, fabrica nu vrea să o mai primească. Deci străzile noastre sînt zadarnice. Vorbim în van de resocializare.

— Din ce în ce mai captivant. Iar mi se ridică tensiunea.

— Nici o problemă cu dumneavoastră. Problema grea este a noastră. Ministerul Sănătăţii are un plan vast în această privinţă care se întinde pînă în 1990. Pînă atunci mai este. Şi vremea trece, noi ne luptăm să recuperăm oameni, dar ne lovim de rezistenţa unor colective.

— Ce este o boală psihică ?

— Tot ce depăşeşte normalul psihic.

— Ce este normal sau ce socoliţi dumneavoastră normal ?

— Este greu de precizat. Dacă asemănăm normalul cu un portativ, atunci normalul se înscrie între Do de sus şi Do de jos. Pentru unii Do de jos este normal, iar pentru alţii înseamnă anormal.

— Spuneţi-mi, vă rog, care sînt exigenţele medicale faţă de un bolnav care cere spitalizare ?

— Cei de la camera de gardă au obligaţia să efectueze cîteva teste medicale asupra bolnavului pentru a stabili cu precizie cît de gravă şi cît de necesară este internarea imediată. Dat fiind faptul că din păcate sîntem solicitaţi, noi nu avem dreptul să acordăm nici un fel de rabat principiilor de conduită medicală care ne indică cu exactitate cînd şi cît timp un bolnav trebuie să fie sub supravegherea noastră.

— Am înţeles că bolnavii „agitaţi" din secţie au un salon separat (de supraveghere), dar că, după părerea dumneavoastră, mulţi dintre aceştia, pe măsură ce-şi revin, coboară la parter, de unde sînt redaţi societăţii. Nu vă cuprinde frica niciodată, tovarăşe doctor ?

— Cui îi este frică de lupi să nu intre în pădure. Am mai zis şi repet că nimeni nu te obligă să te faci urmaşul lui Esculap. În clipa cînd te-ai hotărît să faci medicină, ţi-ai asumat şi riscul. Toate meseriile au riscurile lor. Ce făceau medicii de odinioară cînd izbucneau epidemiile ? Nu mergeau la căpătîiul bolnavilor ? Nu erau victime ? Noi, medicii, sîntem obişnuiţi cu moartea, deoarece o viaţă întreagă ne luptăm cu ea. Din cînd în cînd mai învinge şi ea. Atunci ne ştergem o lacrimă. Noi nu avem dreptul la două lacrimi.

— Am aflat despre doctorul Virgil Angheluţă că la rîndul său este fiu de medic, că are un fiu care urmează calea tatălui, deci şi a bunicului, că vă iubiţi cu pasiune meseria, dar că, în privinţa medicamentaţiei, sînteţi de modă veche. Adevărat grăiesc ?

— Nu accept bolnavul care vine şi-mi cere un renumit produs farmaceutic. Eu pentru asta am învăţat şi învăţ. Sînt foarte circumspect la reclamele medicale de aiurea. Cred în medicamentele verificate de-a lungul anilor.

— Asta înseamnă că nu recomandaţi un produs nou ?

— Dacă nu este testat de vreme şi de o practică îndelungată, nu-l recomand. Multe articole apărute în presa de specialitate au demonstrat că mai mult de trei sferturi din noile produse farmaceutice sînt inutile. Dacă asta înseamnă modă veche, atunci notaţi că sînt de modă veche. Dar mai notaţi că în cei peste 25 de ani de cînd practic meseria am avut puţine eşecuri profesionale.

— Ce-i aceea RESO ?

— Spuneam mai sus că lupta noastră este de recuperare a bolnavilor, de redare a lor vieţii cotidiene. În epoca noastră, epoca marilor mutaţii de populaţii, a marilor stressuri, a poluării de orice natură, este firesc să existe şi victime. Noi avem datoria sfîntă să ne ocupăm de redarea în circuitul social a celor care, dintr-un motiv sau altul, au handicapat. Şi cum, momentan, nu găsim înţelegere, am creat un număr de ateliere unde producem, şi există un cîştig real pentru bolnav. Am numit-o secţia RESO de la Resocializare.

Trebuie să vă mărturisesc, stimaţi cititori, că în clipa cînd am intrat pe poarta care are firma RESO am uitat unde mă aflu. Teama mi-a dispărut pentru a lăsa loc admiraţiei. În primul rînd te izbeşte curăţenia şi bunul-gust. Toate micile imobile special amenajate formează un pătrat perfect. Casele sînt de o ireproşabilă curăţenie, întrecîndu-se în linia estetică. Toate au pe frontispiciu un desen colorat de bună factură cromatică. Totul este ordonat, organizat, aliniat. Avem drept ghid pe doctorul Petrescu care poartă halat albastru. Natura a fost darnică cu dumneaiui. E medic, pictează, are o minte tehnică rar întîlnită care-l ajută la proiectarea maşinilor realizate acolo şi care la rîndul lor sînt productive. Pungile verzi de plastic pe care le cumpărăm cu un leu acolo se execută, la o maşină gîndită şi proiectată de dr. Petrescu.

— După ce criterii sînt îndreptaţi bolnavii la RESO ?

— Camera de gardă ni-i repartizează. Trebuie să nu fie prea bătrîni, iar schizofrenia să fie în fază acută.

— Cîte ateliere aveţi ?

— La ora actuală avem 15 ateliere : pictură, lucru de mînă, legătorie, pungi de plastic, rame, covoare, croitorie, tîmplărie etc.

— Cum se explică faptul că aici bolnavii muncesc, chiar cu dăruire aş spune ?

— La fel ar lucra oriunde, dar oamenii îi privesc cu neîncredere.

— Care este rolul muncii în procesul lor de reeducare ?

— Schizofrenicul se retrage în lumea lui autistă (ireală), din care motiv atunci cînd nu sînt observaţi pot face fel de fel de lucruri neplăcute. Încep să urască lumea. Noi le administrăm neuroleptice pentru a-i calma, apoi îi reeducăm, scoţîndu-i din lumea lor, prin muncă. Cu timpul se acomodează. Niciodată nu trag chiulul. Apoi devin comunicativi şi asta înseamnă mult. Ţinem conferinţe, seri de dans şi multe alte activităţi. Bolnavul nu stă la noi o viaţă. Spitalul nostru nu-i un azil. Aici oamenii se tratează şi mulţi se întorc la locurile lor de muncă.

— Tovarăşe doctor Virgil Angheluţă, mă apropii de finalul vizitei mele şi trebuie să vă mărturisesc că plec parcă mai bun. Vă rog acum să-mi relataţi cîteva momente de cumpănă din cei 18 ani de cînd sînteţi la cîrma acestui spital.

— Meseria noastră ne oferă zilnic astfel de momente, pentru că în lupta pentru viaţă, noi nu tratăm boli, ci bolnavi. Niciodată nu eşti sigur că ai aplicat tratamentul cel mai adecvat. Viaţa ca şi moartea îţi rezervă surprize.

— Conduceţi — şi conduceţi bine — de multă vreme această uzină care are drept scop sănătatea omului. În această perioadă de timp aţi asistat la multe bocuri, dar şi la mari neno rociri. Sînteţi într-un fel călit în faţa momentelor trecătoare ale neputinţei medicinei. Şi nu aveţi dreptul decît la o singură lacrimă. Oare nu-i prea puţin ?

DAN BÎRLĂDEANU ■

„Caminante"

Jurnal mexican (45)

Amiază la Uxmal

Pe un dimb, se dezgroapă un templu. Cu dalta se înlătură pămîntul de pe pietre, acesta e luat apoi cu lopata, pus într-o căldare și aruncat jos. Totul cu grijă, minuțios, fără grabă. Oare ce caută arheologia ? Un timp pierdut ca Proust ? Ruinele acestea mă îndeamnă să mă gîndesc la ceea ce iubesc eu pe lume, nu la ceea ce s-a întîmplat altădată aici. Și poate e firesc să se întîmple așa. Nu există altă viață decît cea pe care o trăim de fapt. Strigătele romanticilor în fața ruinelor îmi amintesc mai degrabă ceea ce zicea Pascal, că inima are rațiuni pe care rațiunea nu le cunoaște.

Se povestește că tiranul Dionysios al Siracuzei care compunea tragedii și poezii i-ar fi cerut într-o zi poetului Filoxenos să-și spună părerea despre una din operele sale. Acesta n-a fost, se pare, deloc măgulitor. În consecință, s-a trezit trimis la muncă silnică în carierele de piatră de lîngă Siracuza. După un an, tiranul l-a chemat pe poet și l-a invitat să asculte ultima sa operă. Pe la mijlocul lecturii, Filoxenos s-a ridicat să plece. „Unde te duci ?" l-a întrebat nedumerit Dionysios. „La carierele de piatră", l-a răspuns poetul. Arheologul pe care l-am cunoscut cîndva la Siracuza, și de la care am auzit această poveste, stătuse înainte un timp la Cartagina. Era convins că, în mijlocul tiradelor romantice despre ruine, trebuie să ne ridicăm și să coborîm în istoria adevărată. La ce să visăm pe ruinele Cartaginei ? se întreba el. La prizonierii de război călcați în picioare de elefanți, la comandanții de oști înfrînți care erau răstigniți, la sutele de copii aruncați în gura incandescentă a statuii lui Baal, în timp ce mulțimea li striga zeului : „Mănîncă, Stăpîne, mănîncă !"? Sau la Cartagina distrusă casă cu casă, după care ruinele au fost incendiate, după care locul a fost arat și presărat cu sare ? Toate acestea nu sînt potrivite pentru reverii. Romanticii au făcut din ruine un obiect al regretului, dar, din păcate, în istoria pe care o anunța fața jaguarului întoarsă spre cer nu există numai lucruri de admirat. La Troia se amestecă molozul a șapte orașe distruse. Și ea nu e singurul exemplu... Memfis, jefuit și ajuns carieră de piatră, Teba „cea cu o sută de porți" cum o slăvea Homer, prădată și distrusă, Babilonul cel detestat de profeți, dărîmat, locuitorii uciși și pămîntul risipit în cele patru vînturi ; Ninive, „cetatea vărsătoare de sînge" arsă cu oameni cu tot, Persepolis, incendiat, Capua și Corintul nimicite, Teba greacă făcută una cu pămîntul, ca și Halicarnas.; templul zeiței Artemis din Efes, una din cele șapte minuni ale lumii antice, incendiat de un individ care n-a găsit alt mijloc de a deveni celebru, ca și califul Omar, care, poruncind ca sutele de mii de papirusuri din biblioteca de la Alexandria, conținînd întreaga știință a antichității, să fie folosite drept combustibil pentru băile publice, și-a motivat dispoziția astfel : „Dacă scrierile acelea grecești repetă Coranul, atunci sînt inutile și nu e nevoie să fie păstrate. Dacă se abat de la Coran, atunci sînt primejdioase și trebuie distruse", logică bizară, pe care și-au însușit-o și alții... Mai putem visa pe ruine ?

Tatle n-a auzit de Babilon, de Ninive sau de Cartagina. El nu știe decît de la Tenochtitlan cum poate fi ras de pe suprafața pămîntului un oraș. Sub pulberea pe care pășim nu se ascunde un cimitir ca la Troia. Nici soarele nu luminează scena goală a unei tragedii. Istoria n-a fost curmată aici prin foc și sabie, ci omul a restituit, se pare, de bunăvoie naturii ceea ce înainte îi luase. Cînd Cortés a coborît pe coasta Mexicului, Uxmalul era părăsit demult. Numai piramida și templele mai înfruntau singurătatea, ca și la Palenque, unde am început seria acestor orașe pustii în care de sute de ani nu mai locuiesc decît soarele, vîntul și umbrele care, la noapte, cînd șacalii vor începe să urle, vor tresări... De unde, atunci, acest sentiment de plenitudine pe care mi-l dă lumina înfloritâ pe pietre ? Păcat romantic ? Nu, n-aș avea nevoie de numele lui Lamartine sau al lui Chateaubriand aici. Ruinele de la Uxmal nu mă împing la elegii. Dimpotrivă. La urma urmei, dacă ruinele nu sînt făcute pentru a căuta recunoștința printre pietre, nicăieri nu e inoportun să ne aducem aminte ceea ce ne dă dreptul să sperăm. Așa cum Cato își încheia odinioară toate cuvîntările rostite în senat, indiferent de subiectul lor, cu aceeași frază prin care cerea distrugerea Cartaginei, n-ar trebui să ne temem să facem același lucru în numele adevărurilor care ne ajută să trăim, regăsind chiar între ruine partea frumoasă a vieții. Știu de ce soarele acesta, ca și Cortés, nu acceptă decît învinși. Am învățat asta vara pe țărmul mărilor, împreună cu faptul că într-o amiază fierbinte putem afla repere pentru o morală.

Ceea ce descoperă inima cu ajutorul arheologiei este, poate, aceeași sete de a ne justifica existența. Ca și în cazul zborurilor cosmice. Oare rațiunea cea mai înaltă a acestor zboruri nu este (sau n-ar trebui să fie ?) aceea de a iubi și mai mult pămîntul pe care umblăm și de a-l înțelege mai bine ? Sînt de multă vreme convins că destule s-ar schimba dacă oamenii s-ar gîndi, cel puțin o clipă în fiecare zi, cum arată din spațiu steaua pe care ne-am născut, unde am învățat în școală că omul este visul cel mai înalt al naturii și apoi, într-o bună zi, am aflat că au fost filosofi otrăviți sau puși cu capul pe butuc, că există nulități ce trăiesc senioriat și genii care au murit de foame în maghernițe sordide, că pe ruinele Bastiliei a apărut un coș de nuiele cu capete însîngerate despărțite de trup sub ghilotină... un pămînt pe ole cărui piramide s-au urcat și păsările și șerpii strălucește ca o speranță totuși... Dacă n-am afla cu ajutorul acestor zboruri nimic despre inima noastră, ele ar rămîne niște performanțe tehnice și nimic altceva. Ceea ce le poate da sens este același lucru ce dă sens arheologiei cită vreme ea știe că trebuie să găsească un adevăr pentru cel care sapă ; să găsească dovezi pentru a iubi și mai mult pămîntul pe care-l săpăm, în pofida tuturor greșelilor și deșărtăciunilor peste care crește iarba... Fiecare valorează exact atît cît a dăruit, spunea Pavese, și poate ar trebui să spunem, cu aceeași îndreptățire, că fiecare valorează exact atît cît a iubit...

OCTAVIAN PALER ■

OPINII

Evenimentele artistice și propaganda muzicii românești

La ora cînd apar aceste rînduri, opera **Orestia II** de Aurel Stroe, prezentată recent în primă audiție absolută, se află pe masa de lucru a criticului muzical Antoine Goléa, spre a fi tradusă în limba franceză, în vederea montării la viitorul festival muzical de la Avignon. Remarcînd prezența oaspetelui francez în studioul Radioteleviziunii Române cu ocazia premierei, l-am rugat să-mi explice motivele acestei deplasări : „Simplu : colegul Guy Erismann de la Radio-France mi-a propus să mă urc în avionul de București în vederea unei cronici a operei **Orestia** la ORTF și a prelucrării lucrării la sus-numitul Festival muzical internațional. O deplasare în grabă, dar un compozitor interesant, o lucrare valoroasă, merită cred efortul".

Într-adevăr, așa ar trebui să meargă lucrurile. Dar... În primăvara acestui an, capodopera teatrului liric românesc, **Oedip** de George Enescu, s-a cîntat în premieră la Varșovia. Nu a participat decît un singur critic muzical român, nu s-a transmis nici o corespondență de specialitate asupra spectacolului. Timp de 3 luni, publicul nostru nu a receptat nici măcar părerile presei de specialitate poloneze, iar revista **Muzica** nu a inserat extrase din presa străină. La Festivalul **Toamna varșoviană**, opera lui Enescu s-a reluat din păcate în aceeași „tăcută" atmosferă a criticii muzicale. Azi, după aproape o jumătate de an de la premieră, dispunem de cîteva însemnări ocazionale, palide, departe de proporțiile reale ale evenimentului artistic din capitala Poloniei.

Au trecut ani buni de la ultimele apariții ale cîntăreților români pe scenele lui **Teatro alla Scala** din Milano și **Metropolitan House Opera** din New York. În sfîrșit, soprana Eugenia Moldoveanu a urcat pe scena americană cu real succes, deschizînd actuala stagiune lirică cu opera **Traviata**. Evenimentul artistic a trecut aproape neobservat, deși trebuie să recunoaștem că măcar o dată la zece ani avem dreptul să pretindem Agerpresului, ARIA-ei, Ministerului Afacerilor Externe și nu în ultimul rînd, Consiliului Culturii și Educației Socialiste să informeze publicul larg asupra succeselor de prestigiu ale școlii noastre de canto.

Anul acesta, la concursul de compoziție **Gaudeamus** din Olanda, premiul I a fost atribuit compozitorului bulgar Ștefan Dragostinov, pentru piesa **„Piața"**. După cum ne informează revista **Nouvelle de Sofia** din 25 octombrie 1978, sus-numita lucrare s-a realizat cu ajutorul **Polifotometronomului**, aparat „inventat" de Ilia Kojukharov (și prezentat „în premieră mondială" anul trecut — după însemnarea din revista **Muzica** — la **Atelierul internațional de compoziție** de la Slancev-Briag). Avînd la bază teoria politempiei structurale, piesa recent premiată în Olanda confirmă admirabil cercetările și realizările practice în domeniul compoziției numai că teoria și invenția aparțin unui... român: Mihai Brediceanu. Brevetele de invenție din S.U.A. și România poartă data 1970, denumirea aparatului **(Polimetronom)** este aproape aceeași, iar cele 15 lucrări semnate de creatori români și americani au fost realizate și unele prezentate public între 1974—1978 la Syracuse-New York, București, Paris **(Centre culturelle Georges Pompidou)** etc. Principiul politempiei structurale ce stă la baza **Polimetronomului** românesc se materializează de calculator prin semnale audio-video-radio, deci însumează **toate** procedeele tehnice pretinse ca premieră mondială de **Polifotometronomul** bulgar.

Am făcut noi oare efortul necesar pentru impunerea descoperirii românești și pentru evitarea unor asemenea erori? La cîte simpozioane internaționale de muzicologie am prezentat teoria compozitorului și dirijorului Mihai Brediceanu, spre a obține recunoașterea publică a brevetelor de invenție?

Recent, o corespondentă de presă din New York ne comunica o veste îmbucurătoare: concertul dedicat zilei Națiunilor Unite din 24 octombrie 1978, transmis simultan de toți abonații radio și televiziune ai Organizației Națiunilor Unite, a adus la pupitrul orchestrei simfonice americane un dirijor român, iar pe afișe o lucrare de George Enescu : **RAPSODIA ROMÂNĂ** nr. 1 în LA major. În programul de sală se scriau însă o mulțitudine de inexactități. Aflăm cu stupefacție, de pildă, că **„Rapsodia română"** a fost executată cu prilejul unui „concert Casals dat la Paris în februarie 1908" și că în lucrare „se discerne influența dominantă a stilului lui Franz Liszt". Este azi bine știut faptul că prima audiție a avut loc în București, la 23 februarie 1903, chiar sub bagheta autorului. Cît privește a doua afirmație (mai exact spus, acuzație) să reținem, mai întîi, efectul produs la New York în seara concertului, după mărturia corespondentului nostru de presă: „Las în seama specialiștilor români din țară analiza critică a afirmației, contestate oral de numeroși spectatori, privind influența dominantă a stilului lui Franz Liszt și mă reîntorc la concertul de la O.N.U." Fiindcă ni se lansează invitația de a preciza modelul și originea **Rapsodiei române** ne limităm doar la cîteva detalii ce elimină orice aluzie la Franz Liszt. Cînd Enescu a apelat la folclorul românesc, s-a documentat pe baza culegerilor și publicațiilor autohtone, locul principal ocupîndu-l volumele prietenului Gheorghe A. Dinicu (de unde a preluat **Hora lui Dobrică, Mugur-mugurel, Hora Morii,** sîrba **Cum se bate Dunărea** etc.). Asupra modelului **rapsodiei**, ca structură și stil, se impune forma românească cunoscută de Enescu în pragul veacului nostru: **Rapsodia română** de Ciprian Porumbescu, cele **4 Rapsodii române** de Zdenek Lubicz (1845—1909) și fără îndoială ambele **Rapsodii române** ale prietenului din copilărie, Ernesto Narice (1870—1940). Toate aceste lucrări au văzut lumina tiparului la editorul bucureștean Constantin Gebauer, la sfîrșitul sec. XIX. Nu putem omite faptul că **Rapsodia română**, op. 15 de Ernesto Narice poartă dedicația către Elena Bibescu, protectoarea tînărului Enescu la Paris, iar Zd. Lubicz a cîntat adeseori cu violonistul român în saloanele de la Sinaia. Deci, suficiente argumente istorico-documentare pentru modelul autohton al **rapsodiei**, cel mai familiar prototip muzical al compozitorului.

Întrebările care așteaptă totuși răspunsul, spre a se evita asemenea rătălmăciri, ne privesc pe noi, cercetătorii, editorii, interpreții și organizatorii propagandei lui Enescu.

De ce nu mai apare **Enesciana**, publicația în limbi de circulație universală a Editurii Academiei? Mai există oare Centrul de studii **George Enescu?**

De ce nu s-a lansat încă Festivalul internațional **George Enescu**, a cărui nouă ediție va avea loc în 1979? Cînd se vor repune în drepturile absolut normale, Simpozionul de muzicologie **George Enescu?** Ce monografii pregătește Editura muzicală pentru cunoașterea și aprofundarea vieții și operei enesciene? A răspunde deschis la aceste întrebări prin fapte concrete desigur că este greu, dar prin acțiuni hotărîte și conjugate ale tuturor forurilor noastre culturale, ale muzicologilor și interpreților se vor evita în viitor erori și rătălmăciri păgubitoare. Deocamdată ne limităm să constatăm un nedorit și vădit „recul" internațional în cercetarea muzicii enesciene. Ele aparțin unei carențe generale a muzicii românești contemporane: lipsa unei propagande artistice și științifice temeinice, eficiente, permanente, moderne.

Sîntem martorii multor evenimente artistice remarcabile ale școlii muzicale românești contemporane. Unele trebuie să-și prelungească ecoul și dincolo de hotarele patriei. Dialogul politic larg, promovat de societatea noastră socialistă, impune o atitudine similară și în domeniul culturii și artei. Cu atît mai mult pretindem muzicii — al cărei limbaj universal nu are nevoie de „intermediari", de traducători — un loc corespunzător valorii reale a succeselor de azi.

VIOREL COSMA ■

CRONICA SPECTACOLELOR

O lovitură de teatru

După ce, în cronica trecută, mi-am îngăduit să cîrtesc împotriva spectacolelor spectaculoase și să-mi declar neliniștii cu privire la soarta cuvîntului dramaturgic, am început — reacție normală, bănui — să pîndesc, să caut exemple inverse, de **teatru spectaculos cu toate că se bazează doar pe cuvinte și pe actorii care le rostesc** (bineînțeles, și vorbele și oamenii fiind, rămînînd, pe un fundal scenografic și muzical, însă un fundal modest, cuviincios, neagresiv, fără tendințe de a prelua puterea în scenă și de a ieși singur la rampă). Și iată exemplele oferite de numai răstimpul dintre o cronică și alta :

La Telecinemateca, un film după o piesă de teatru : **Cazul Winslow.** O piesă-proces de anvergura acelei Zoo de Vercors sau a Procesului maimuțelor. E un proces urmărit cu sufletul la gură, dacă nu de întreaga Anglie, măcar de întreaga Londră, locul petrecerii acțiunii. Rezultatul, îndelung așteptat și îndelung aminat, stîrnește entuziasmul mulțimii din sala de judecată și a mai marii mulțimi din afara sălii de judecată. Ei bine, rezultatul acesta, entuziasmul acesta îl aflăm, îl vedem, îl auzim, îl simțim, ne lăsăm molipsiți de el multumită unei admirabile actrițe care apare în cadrul unei uși și povestește ce-a fost acolo, ce-a fost cu mulțimea. Un actor rostește niște vorbe, însă într-atît de explozive, cu atîta spectaculozitate, încît ne obligă să vedem ce-a fost la tribunal și pe străzi. Actrița aceasta, al cărei nume imi pare rău că nu-l știu (în Programul TV nu-i pomenit), face, ne impresionează, cît o mulțime de oameni, cît spectacolul unei mulțimi de oameni.

Tot pe micul ecran, seară de teatru cu **Vicleniile lui Scapin**, spectacol realizat la Teatrul din Oradea. Într-un decor simplu, semnat de Vasile Rotaru, într-o scenă înconjurată mai mult de oameni decît de mucava, șipci și draperii, conduși de Domnița Munteanu, o regizoare care are încredere în dumnealor, actorii orădeni. Fac un spectacol de tot hazul. Nici efecte pirotehnice de pe vremea bunicii, nici, iar la modă, coboriri în sală nas în nas cu spectatorii. Doar schimb de replici și-o bătrînă, de mereu haz, bastonadă.

Apoi, într-un film serial de televiziune — **Will Shakespeare** — o autentică și mare scenă de teatru : aceea în care, aparent dur conflictual, personajul Cristopher Marlowe îi predă personajului William Shakespeare lecția și ștafeta scrierii cuvîntului dramaturgic. Mai presus de spectacolul decorului și hainelor de epocă, spectaculozitatea austeră, de teatru adevărat și neviciat, a spectacolului a doi actori care rostesc replici : Tim Curry și Nicholas Clay.

În fine, un film istoric, deci cu spectaculozitate de epocă, un film cu ample desfășurări de adevărate trupe artistice, cu bătălii și cavalcade pe ecran lat, un film colorat, un film cu un story conținînd fapte care au trecut prin timp și peste toate hotarele, transformîndu-se în legendă, tocmai pentru că erau tragic-spectaculoase : **Vlad Țepeș.** Și totuși un film care dobîndește profunzime, dramatism și spectaculozitate de teatru și de calitate, care ajunge la cotele sale artistice cele mai înalte (asemenea filmului **Mihai Viteazu** al actorului Victor Rebengiuc) datorită prim-planurilor în care actorul — de cert viitor — Ștefan Sileanu rostește durerile, frămîntările, rugăciunile, voința, hotărîrile și mesajul peste veacuri ale domnului Vlad Țepeș.

Și după toate astea, încă ceva : înregistrările sfinte ale memoriei, e adevărat, subiective. Le notez doar pe cele care au țișnit mai întîi : chipul actorului George Calboreanu rostind cuvinte ; chipul actorului Spencer Tracy rostind cuvinte ; chipul actriței Valeria Seciu tăcînd cuvinte ; chipul actorului Jean Gabin fie rostind, fie tăcînd cuvinte ; chipul actorului Fernandel amărînd rîsul ; chipul actorului Sir Laurence Olivier dînd stil cuvîntului ; mîna actorului Ion Finteșteanu dirijînd cuvinte ; privirea actorului Ștefan Ciubotărașu îmblînzind cuvîntul... A, nu, nu mai am nici o îndoială și mi-e rușine de aceea trecătoare pe care am avut-o săptămîna trecută : teatrul esențial al cuvintelor și al oamenilor are sănătate, puteri și viitor lung, cît oamenii și vorbele lor ; iar chipul omului a fost și va fi cea mai spectaculoasă scenă pentru cuvinte, pentru spectaculozitatea lor și teatrală ; iar dintre toate spectacolele, cel mai spectaculos a fost, este și va fi acela al chipului omului rostind cuvinte ; iar regizorii, acei care încă n-au făcut-o, vor redescoperi pe omul-actor, adică scena chipului omenesc, scenă dintotdeauna dotată și cu lumini, și cu decor, și cu cîntece, și cu pod, și cu sufleor, și cu rampă, și cu cortină.

Culmea e că, pe de o parte, regizorii de teatru folosesc spectacolosul pe scenă ca să-l contracareze pe acela de pe ecranele mici, mari sau late ; iar pe de altă parte, regizorii de teleteatru și cineteatru folosesc prim-planul și gros-planul, adică apelează la chipul omului actor, pentru a da dramatism spectacolelor lor. Pentru că iată, probabil ați observat, toate exemplele de mai sus aparțin unor spectacole de cinema sau televiziune. E aceasta o lovitură de teatru și a teatrului, nu ? O lovitură-argument care ne poate liniști și cu privire la problema puterii și stării cuvîntului dramaturgic ; și cu privire la problema viitorului teatrului.

NELU IONESCU ■

INSEMNĂRI DE LECTURĂ

Cînd zîmbește Nicolae Tăutu

Parcă presimțind că publicațiile noastre literare, cu mici excepții, nu se vor întrece cu gluma în ce privește prezența umorului, potrivit tradiției. În numerele de Anul nou, Editura „Junimea" din Iași a avut inițiativa lăudabilă de a edita o seamă dintre prozele mult gustate ale regretatului Nicolae Tăutu, neincluse de autor în volume în timpul vieții. Sub titlul **Nimeni n-a murit de ris** s-a realizat astfel o ediție atent și pios îngrijită de soția sa, Ștefania Tăutu, ediție care aproape că nici n-a apucat să treacă prin librării, în ciuda unui tiraj de 59 000 exemplare. Lumea de la care sînt adunate micile și marile întîmplări nostime sau în care se petrec unele din cunoscutele farse puse la cale cu neîntrecuta-i abilitate de către scriitor este mai ales cea literară. Autorul însuși, căci volumul era în curs de alcătuire la prematura și fulgerătoarea sa dispariție, ne avertizează asupra acestui lucru: „Mulțumesc, pe această cale, colegilor mei de scris (doar despre scriitorii adevărați m-am încumetat să scriu în această carte) că au luat glumele mele doar în... glumă. În viață e nevoie și de un zîmbet, măcar o dată pe an".

Multe din „glumele" lui Nicolae Tăutu, oricît de bonom ar fi fost zîmbetul său, nu sînt de luat numai în glumă căci ele vizează nu o dată, ca orice umor de calitate, metehne ale vieții noastre literare, de la cele cu o anumită coloratură socială, cum ar fi spiritul de grup, la micile răutăți și ticuri ale confraților. Maniera în care se exercită acest spirit critic nu e una acuzată, tăioasă, ci agreabil-voioasă, spontană. Este interesant din acest punct de vedere că în chiar relatarea unor farse magistrale s-a recurs la estomparea comicului întîmplărilor reale, din aceeași grijă de a nu irita.

Dealtfel umorul nu era pentru Nicolae Tăutu o profesie, el nu se erija în moralist gata oricînd să observe și să sancționeze „micile greșale", cum le-a zis Eminescu. Mai curînd e vorba de un fel de a fi, acela al unui „hitru bun de glume", ca să folosim tot expresia unui poet. „Societatea" lui Tăutu fiind totdeauna agreabilă, amicală, cu toate farsele și micile sale cauzerii nelipsite de o ironie fină, subtilă, era mult căutată. Tocmai de aceea în aceste întîmplări lapidar istorisite, nu cu alt scop decît cu acela de a nu se irosi unda de umor a vieții literare, recunoaștem, în ipostazele sale pline de haz, o întreagă perioadă a istoriei noastre literare contemporane. Inteligența, vivacitatea umoristică cu care a surprins anumite momente, tipuri și tertipuri ne fac să regretăm și mai mult lipsa acestui zîmbet atît de tonic odată cu absența din frontul nostru literar activ a poetului de un nedezmințit elan patriotic și de un cuceritor lirism sentimental, a dramaturgului care a readus între altele, pe scenă, icoana eroică a Ecaterinei Teodoroiu, a romancierului evocator al unor bătălii memorabile din istoria noastră, a publicistului militar care a contribuit la educarea atîtor generații de ostași. Desigur că în fiecare din aceste direcții de activitate trebuie relatat tot ceea ce s-a înscris sub semnul perenității, pentru ca inima pe care a pus-o Nicolae Tăutu, în toate cîte le-a făcut — și sînt multe ! — s-o simțim atît noi, confrații, cît și cititorii lui, bătînd alături de ale noastre, cu aceeași generozitate.

Cum cartea recent apărută și grabnic dispărută din librării **Nimeni n-a murit de ris** ne-a redeschis gustul pentru umorul lui Nicolae Tăutu, considerăm că publicarea unei ample selecții din toate cărțile sale de acest gen publicate ar fi o întreprindere pe cît de plăcută, pe atît de recomandabilă. Nu de alta, dar, dacă „în viață e nevoie de zîmbet, măcar o dată pe an", barem o dată la cîțiva ani să ne bucurăm de zîmbetul lui Nicolae Tăutu. E o sugestie care merită luată în serios.

NICULAE STOIAN ■

Figurine critice

N-a fost discutată îndeajuns și nici apreciată cum merită cartea lui Mircea Iorgulescu : **Scriitori tineri contemporani** (Editura Eminescu, 1978), un „ghid critic" cu aproximativ 150 personaje. Autorul ne pune în gardă, în prefață, să nu luăm volumul ceea ce nu este și nu aspiră să fie : un dicționar literar sau un studiu metodic al literaturii tinere. Este un tablou critic al scriitorilor români sub 40 de ani, în genul cunoscutelor panorame, opera unui foiletonist indiscutabil talentat, ager, repede orientat în subiect. Articolul face, de regulă, o descripție critică a operei, și dă, la urmă, o judecată despre ea. Totul în puține fraze și cu un limbaj exact, fără complexe, fără idiosincrasii. Stil „normal prozaic" acela pe care îl recomandă, în critică, și G. Călinescu, stil de lucru, capabil să ordoneze și să simplifice (pentru a înțelege mai bine) complexitatea unei probleme literare.

Făcînd mulți ani cronică literară, foiletonistică (un termen de care unii confrați se rușinează), Mircea Iorgulescu și-a format un mod al receptiei rapide, o strategie care se bazează, în esență, pe agresiunea fulgerătoare a obiectului. De aici, răceala frazei, aparenta indiferență, cruzimea notației, sacrificarea nuanței în favoarea propozițiilor clare. Stil, strategie, limbaj cum nu se poate mai potrivite într-o carte ca **Scriitori tineri contemporani** unde este vorba de autori în genere neomologați de marele public. Mircea Iorgulescu face o selecție dintr-un număr mare de autori și încearcă să impună în interiorul opțiunilor sale o ierarhie a valorilor. Opțiunile merg, în privința poeților tineri, spre Mircea Dinescu, Adrian Popescu, Mihai Elin („poet absolut remarcabil"), Ioanid Romanescu, Dan Verona, Cezar Ivănescu, Carolina Ilica, iar dintre prozatori, Augustin Buzura, Mircea Ciobanu, Norman Manea, Virgil Duda, Eugen Uricaru, Mihai Sin. Dintre critici, lui Mircea Iorgulescu îi plac mai ales **universitarii.**

Selecția din selecție nu-i rea, autorul își justifică punctul de vedere și, în genere, comentariile sale sînt convingătoare. Ne atrage, de pildă, atenția asupra unui prozator ca Mihai Sin, trecut prea repede (și nejustificat) de noi toți cu vederea. Există, în fond, o pledoarie cînd ascunsă, cînd fățișă în **Scriitori tineri contemporani** în favoarea literaturii tinere, leagănul posibilelor explozii viitoare în cultura română. Ceva, o modificare de perspectivă, o schimbare a problematicii literare, se pregătește aici, și criticul insistă asupra fenomenului. Este nota care leagă și dă o relativă unitate celor 150 de planete literare.

Bine scrise, cu judecăți, în genere, drepte, articolele cuprind și cîteva (inevitabile într-o carte de acest fel) injustiții, din punctul meu de vedere, bineînțeles. Aș fi acordat, de pildă, alt spațiu dramaturgiei lui Marin Sorescu (cea mai originală, poate, apariție în cîmpul dramaturgiei românești după cel de-al doilea război mondial). Poezia lui Cezar Baltag este discutată (favorabil) din unghiul unei „artificialități neascunse" și al unei „extreme convenționalizări" a repertoriului liric. Se poate și așa, însă esențial în lirismul profund al lui Baltag este nota emblematică, fundamentală este tendința de a da expresie existențială marilor mituri. Comentariul dedicat lui Valeriu Cristea este, prin spațiu, cam restrictiv în raport cu valoarea operei. Printre eseiști, istorici literari sînt mulți oameni inteligenți și talentați, totuși puțini sînt critici literari, creatori în adevăratul sens al termenului. Valeriu Cristea face parte dintre ei și „planeta" lui trebuia să fie, în **Scriitori tineri contemporani**, mai generoasă. Inspirate, excelente în schimb, portretele altor scriitori. Uneori, ele nu mai lasă nici o speranță pacientului : „invariabil limfatice, versurile (...) drapează lipsa de culoare în solemnități" : „patetică și moralizatoare, sentimentală și gesticulantă, fără totuși mari zgomote retorice" ; „fiind prolific și proteic, abundent și mobil așadar (...), nu este mai puțin și prolix, în chip organic dealtfel" etc.

Fișa de lectură cuprinde asemenea treceri bruște de la negația cea mai crudă la acceptarea cordială (pe mici fragmente), vicleană, dealtfel pentru că în final stilul redevine tăios, ultimativ.

Putem discuta dacă criteriul ales de Mircea Iorgulescu (limita de 40 de ani) este bun sau rău. Este știut însă că nici un criteriu nu este perfect. Orice criteriu sacrifică ceva. Important este ca un criteriu să sacrifice cît mai puține lucruri esențiale. Fixînd personajelor sale o limită de vîrstă, Mircea Iorgulescu sacrifică în chip voluntar unitatea unei generații. O generație care a debutat împreună, a scris cam despre aceleași teme și a trecut prin metamorfoze estetice similare. Cezar Baltag, Marin Sorescu, Ana Blandiana, Adrian Păunescu, G. Dimisianu, N. Manolescu, Constanța Buzea, Valeriu Cristea (prezenți în carte) **au debutat și au respirat aerul aceleiași epoci împreună cu Nichita Stănescu, D.R. Popescu, Sorin Titel, Fănuș Neagu, Alexandru Ivasiuc, Lucian Raicu, N. Breban, G. Bălăiță ș.a., absenți în Scriitori tineri contemporani.** Neșansa celor din urmă este că s-au născut cu un an sau doi mai înainte decît ceilalți. Cum trebuia totuși să fixeze un prag, Mircea Iorgulescu a ales unul și l-a respectat. Nu-l vom nedreptăți discutînd despre absențele din cartea sa. Cu cele 150 de portrete critice în față avem la ce medita. **Scriitori tineri contemporani** propune cîteva puncte de reper într-o materie literară în plină ebuliție.

EUGEN SIMION ■

CRONICA LITERARA

Ion Brad: „Raiul răspopiților"

Un captivant subiect de roman dezvoltă poetul Ion Brad în **Raiul răspopiților**. Eroul principal, Octavian Borcea, parcurge într-un interval scurt de timp un drum greu, alunecos, plin de încercări dar și de hotăriri abrupte, între două evenimente năprasnice : moartea iubitei și, în final, moartea soției — aceasta din urmă, o copie perfectă a celei dintîi. Moartea apare aici ca o complicație, cu iz de fatalitate, a iubirii. Pe de altă parte, imprimă un ritm pasionant acțiunii, salvînd-o astfel de monotonia relatării expozitive. Intenția e de a reproduce și semnifica totodată realitatea. Personajele sînt urmărite în faptele lor de zi cu zi, la locul de muncă, în ședințe sau luînd inițiative curajoase pentru stimularea producției. Pe romancier îl preocupă mai mult evenimentul cotidian decît cel de ficțiune. Dar teza romanului este reînvierea **acasă**, în sat. Înseamnă că **Raiul răspopiților** continuă epic celelalte două romane scrise de Ion Brad — **Descoperirea familiei** și **Ultimul drum.** În prim plan se află și de astă dată familia Borceștilor. Procesul de reintegrare se desfășoară totuși lent, după ezitări chinuitoare. Borceștii s-au răspîndit în toată țara. Îi adună la un loc numai moartea : mai întîi, moartea bunicului Artimon, apoi, moartea Eugeniei. Octavian (Veanu, cum îi spun cei apropiați) se mută de la Brașov la ferma din Agud. Între generații timpul a săpat însă o prăpastie : tinerii au idei noi, bătrînii au mentalități. Personajul de legătură este bunica Mărie, figură reprezentativă, un fel de mumă a pămîntului, demitizată. Dealtfel, tendința de a proiecta în simbol și poezie întîmplările obișnuite se impune ca o caracteristică a prozei lui Ion Brad. În acest sens, traiectul vieții lui Octavian Borcea în înfățișarea unei prăbușiri salvatoare, vindecîndu-l de chinurile iubirii neîmplinite, dar și de obsesia muntelui (aici o cunoscuse prima dată pe Liliana, moartă la puțin timp într-un accident stupid). La Agud însă lucrurile se vor complica și mai mult prin moartea Eugeniei. De-abia acum, eliberat de tot trecutul său sentimental, adică de toate complicațiile iubirii, Octavian se poate reîntoarce definitiv în satul părinților și strămoșilor săi. În raiul agricol de la Agud „fostii" se vindecă de rănile trecutului. Pentru Octavian e un prilej nimerit de a se iniția în **istorie**, în adevărata istorie.

Prima parte a romanului este o rememorare. Chiar la început, după întîlnirea cu directorul din Agud, acțiunea se interiorizează abrupt în monologul lui Octavian Borcea. Este un monolog pentru sine, fiindcă eroul nu se confesează nimănui, nici măcar Eugeniei. Nu mai puțin, el își precizează cu dificultate identitatea, este contradictoriu : om de acțiune și totuși interiorizat, bolnav de dragoste și apoi de moartea iubitei. Fostul tractorist din Zăpadia, după absolvirea liceului seral, face și politehnica, rămînind ca inginer proiectant la marea uzină brașoveană. Nu se spune că e un bun inventator, „dublat de o mare intuiție a soluțiilor practice" (obsesia zilei). Cu totul altfel ni se dezvăluie în intimitate. Nu e prea calculat în pasiune și nici conformist în munca de organizatie, unde are o funcție importantă. În plus, îl admiră pe Blaga, din care uneori și recită. Fără îndoială, atîtea daruri la un singur om aproape că ne surprind. În momentele de maximă încordare epică sau poematică, personajul ni se pare totuși autentic. La fel, strădania autorului de a reînnoda legăturile cu vechea tradiție culturală a Blajului. Unii din „fostii" de care aminteam studiaseră aici. E posibil ca ideile puse în gura personajelor sau preferințele lor literare să nu fie întotdeauna suficient motivate psihologic. Autorul își trădează atunci propriile sale certitudini. Oamenii par ușor schematizați, nu vorbesc așa cum le este firea. O figură memorabilă ca Liviu Ardeleanu, răspopitul (acum contabilul fermei), ni se destăinuie indirect, mai mult dintr-un jurnal din tinerețe, în care aduce un elogiu aprins simțurilor, trăirii curate — neumbrite de nici o interdicție. Lectura o face Eugenia, ființa cea mai inocentă din întregul roman. Uneori ideile răspopitului sînt prea subtile pentru ea ; impresia e de exces de intelectualitate. Din fericire, în registrul sublim al discursului romanesc, tonul nu ni se pare niciodată fals. Astfel de momente, ca și descripțiile (admirabile) nu mai sînt conditionate de personaj. Încarnează însăși dispoziția profund lirică, antinaturalistă, a autorului. Aceeași funcție atribuim umorului și reflexiei — disimulate grațios aforistic.

Raiul răspopiților confirmă încă o dată vocația de romancier a lui Ion Brad. Se conturează astfel o viziune epică originală și de proporții asupra satului ardelean.

CORNEL MORARU ■

RUBRICA MEA

Vladimir Streinu (II)

Temperament oscilant și instabil, capabil de încîntătoare momente euforice, dar și de altele, profund depresive, cînd cordial și apropiat, cînd rece și distant, cînd intim și cînd protocolar, cînd sociabil și cînd mizantrop, bunul meu prieten nu era un tovarăș tocmai comod. A lăsat adeseori impresia, în relațiile sale, dar și în scris, a unui prezumțios, care nu-și ascundea disprețul intelectual sau desconsiderarea ; altora însă, mai ales către sfîrșitul vieții, le-a părut deosebit de cald și de prietenos. La conducerea celei de-a doua serii a **Kalendelor**, în continuarea periodicului **Preocupări literare**, a promovat un număr de tineri poeți moderniști sau chiar — cum am citit recent în **Almanahul literar 1979**, sub semnătura regretatului Simion Stolnicu, — trăsniți (de care s-ar fi ambalat, ca să-i schimbe apoi cu alții). De aceea l-am numit, pentru acei ani, ai celui de-al doilea război mondial, „clocșa cu pui de aur" a liricii române. Așa cum l-a portretizat E. Lovinescu, dealtfel cu o suită de metafore din cele mai căutate, era înainte de toate poet, deși către vîrsta de 30 de ani încetase de a mai face și publica poezii, consacrîndu-se exclusiv criticii literare. Mă considera, ca mulți alții, prin excelență un polemist, dar el însuși iubea și cultiva controversa literară, ba chiar își începea unele studii cu înlăturarea tuturor opiniilor critice anterioare, chiar cînd era vorba de maestrul său literar, E. Lovinescu, care-l cooptase în comitetul de conducere al revistei **Sburătorul**, ultima serie, 1927. Între patru ochi, mă probozea că scriu prost, la care îi răspundeam că el scrie prea frumos și că face, de fapt, literatură, în marginea beletristicii. Cînd îi contestam aserțiunea despre forța caracterizantă a metaforei în critică, el îmi obiecta că îmi apăr limitele. La rîndul meu, îi replicam că poetul trece în scrisul său înaintea criticului. Nu ne supăram niciodată, oricît de aprige ar fi fost controversele noastre orale sau oricît de severe ar fi fost criticile lui, bunăoară, la **Viața lui Caragiale.**

Îi spuneam că prietenia adevărată, între scriitori, nu se întemeiază pe complimentări reciproce, ci pe complementări reciproce. În fond, eram ambii raționaliști și iubitori de logică, dar el luneca spre agnosticism literar, crezînd că arta și îndeosebi poezia își refuză „misterul", care rămîne inanalizabil, de resortul intuiției.

În pragul vîrstei de 50 de ani, o hemoptizie l-a silit să se supună unei operații de toracoplastie și apoi unor internări, la Balotești-Ilfov și la Stejeriș-Brașov. De acolo îmi trimitea lungi scrisori afectuoase și poezii, ultimele lui versuri, cele mai șlefuite și muzicale din cîte a lăsat. Tot acolo tălmăcea, ca să zic așa, „incognito", — deoarece nu reintrase în publicistică, — **Mizerabilii**, cîștigînd astfel primii bani după „comprimarea" din învățămînt și excluderea din uniune. Poetul fantaza astfel, la încasarea primelor onorarii (indirecte !) :

„Închipuește-ți însă, că sărăcia mi-a dat o optică nouă ; cînd zic azi „zece mii lei", văd turma corespunzătoare de lei adevărați, cu coame și colți, dar prietenoși cu mine ca în fața dresorului și sunt foarte încîntat. Numai că de azi încolo nu prea mai am ce dresa. Voi vedea. Trebue să mai adaug că, peste ceea ce am primit, am luat eu singur și altă plată. Ai înțeles, scaloi deștept, că e vorba de plăcerea pe care o dă Hugo : expresia la el e totdeauna torențială, chiar dacă adesea plouă numai cu bube de aer ; e un autor sau sublim sau detestabil ; plictiseala de condeiul lui e desnădejde, iar plăcerea — fericire : e un monstru, care nu poate fi mediocru. Așa că sunt pe deplin mulțumit, nemaivorbindu-ți nimic de filologul din mine, care a petrecut deabinelea și chiar a vînat cîte ceva pentru o mai veche lucrare, **Decalcuri și Prototipuri Lingvistice**, la care mă gîndesc și care ar urma să facă parte dintr-o cărțulie, proectată tot mai de mult, **Lingvistică și Filologie**".

Criticul avea unele cruzimi excesive. Așa a relevat, necruțător, toate erorile de limbă din traducerea **Vieților paralele** de profesorul ieșean Jakotă. În articolul său, **Tremuricii**, fără a-i numi, a făcut aluzie la Lucian Boz (autorul unui eseu abscons despre Eminescu), la Pompiliu Constantinescu (pentru cartea sa despre Arghezi, concepută în schemele gîndirii lui Lucian Blaga) și la G. Călinescu (cu fluctuațiile lui din tinerețe). Dar nici Alecsandri n-a scăpat, cu **Rodica** sa, făcută ferfeniță, începînd cu numele, pe care-l deriva de la un fruct străin, **rodia** (la N. A. Constantinescu, de la **Irodia**, femininul lui **Irod**), și urmînd cu persoana și cadrul. În tinerețe, se legase de inegalitățile din **Pe lîngă plopii fără soț**, ale unui „mandolinist genial", ca să găsească mai tîrziu teoria lipsurilor constitutive calităților contrarii. Prietenul meu era un autentic poet, dar și un pasionat teoretician, cum îi spunea Ion Barbu pe dedicația unei fotografii : „deținător de curioase intuiții".

ȘERBAN CIOCULESCU ■

Stîna cu jurisconsult a plecat din Buftea; urmele au rămas

REPUNERE ÎN TEMĂ

La 26 februarie 1976, în Buftea se instalează un nou primar. Evenimentul se petrece după toate uzanțele și în liniște. Cetățenii știu că mai devreme sau mai tîrziu urbea lor va ajunge un adevărat oraș. Radu Marin, noul primar, își continuă misia, începută pe șantiere ale tineretului, de activist disciplinat și în plină maturitate a vîrstei, pentru el Buftea este un nou front, o nouă sarcină. Instituțiile vechii comune suburbane, în plină renovare și restructurare, își revelează cu zgîrcenie intimitățile. Comisiile de control vor stabili peste doi ani că acestea nu erau cunoscute nici în profunzime, nici în totalitate. Problemele dezvoltării cu întreg cortegiul de implicații sociale nu-i dau o clipă de răgaz. Lucrătorul politic află în calitate de șef al administrației că fondurile pe care nu le are sînt cel puțin la fel de importante ca și buna organizare la care lucrează. Și mai află, uneori dureros, ce înseamnă să duci o activitate publică. Replica dată unui gazetar apare în presă. A spus-o sau n-a spus-o ? O recitește cu uimire. Contextul i se pare străin. Merge mai departe ajutat de experiență și de o sănătate de fier. Apare apoi articolul „Stîna cu jurisconsult încalcă legea cu sprijinul primăriei". Juristul Pociu, exclus de breasla sa, crește oi în Buftea nu întotdeauna apărat de lege. Gazetarul, după părerea primarului, nu judecase lucrurile din interiorul nevoilor unui oraș în devenire. Urmează apoi un alt articol cu adresă și mai explicită „Un primar care se alintă și este încă alintat". Un val de sesizări aduce la Buftea și alți gazetari și presa publică alte note și comentarii critice. Aflăm că primarul a suportat cu demnitate și înțelegere aceste atacuri. Disciplina deprinsă de-a lungul anilor îl ajută să reziste insomniilor, chemărilor la județ, analizelor, criticilor, anchetelor. Trei comisii de control. Colegiul de partid. Specialiști, experți, oameni cu munci de răspundere anchetează. Fondul activității este pozitiv. Pe rînd însă, toți cei ce au sesizat presa părăsesc Buftea. În unanimitate afirmă : din pricina șicanelor primarului. „Noi am sesizat presa în virtutea unui drept consfințit prin lege : apărați-ne !"

Sînt primit cu bunăvoință. Bunăvoința omului trecut printr-o grea încercare : tăioasă, grea, circumspectă, întrebătoare, nelimitată. Spun : Vă propun, tovarășe primar, ca mai presus de ceea ce credem noi că ne desparte, sub semnul principiilor cărora v-ați dedicat activitatea, să purtăm o discuție deschisă, bărbătească, în interesul adevărului care, indiferent cui îi va da dreptate, slujește intereselor noastre comune.

RĂSPUNSURILE PRIMARULUI

— Deci, coincidență sau nu, în ultimul timp au părăsit Buftea exact cei ce au sesizat presa.

— Se poate. De pildă, cine ?

— Medicul veterinar Virgil Tudorin.

— Propunerea de mutare a lui Tudorin am trimis-o Direcției generale agricole de-acum doi ani. Puteți controla. Sesizările făcute presei, dar mai ales purtarea lui după aceea au sporit încordarea și au mai sporit măsura neaderenței lui la problemele pe care trebuia să le rezolve. Îngăduința mea ar fi fost un semn de slăbiciune...

— Mihai Ion Cetină.

— Un conflict neînsemnat, cred eu, i-a creat impresia că am ceva cu el. N-am. L-am făcut utecist la Răcari. Îl cunosc foarte bine. Dacă aș fi avut ceva cu el nu i-aș fi admis cererea de a veni în Buftea. După conflictul amintit, umbla după mine, spionîndu-mă într-un fel pe care-l găsesc neonest : mă fotografia oriunde mă aflam și așa mai departe. A chemat o comisie de control și comisia nu mie mi-a găsit nereguli în gestiune, ci lui. Afirmă că este o înscenare a mea. Neregulile sînt reale, penale sau nu. A plecat prin transfer la cerere...

— Aceste două nume sînt cunoscute din presă. Pe ceilalți n-am să-i numesc. Remarc însă o altă coincidență care ne-a fost adusă la cunoștință : în toate cazurile au fost organizate ședințe publice, s-au întocmit dosare, au fost chemați martorii și interogați...

— Dacă n-aș fi organizat ședințe publice, aș fi fost criticat că n-am organizat ședințe publice. Dosarele nu le-am întocmit eu și nici n-au fost întocmite la indicația mea. Dosarele se întocmesc de către organele legale atunci cînd cineva comite o infracțiune. Nu cunosc despre ce martori este vorba. Au fost chemați aici mai mulți cetățeni care semnaseră o sesizare în grup. Nu eram sigur că ei cunoșteau ce semnaseră. În sesizare era vorba de lipsă la cîntar, de gramaj necorespunzător. Nu puteau fi toți de față la una și aceeași întîmplare. Am crezut bineînțeles că e vorba de o nemulțumire mai generală și am vrut să-i consult, să aflu și alte nereguli din oraș. Și nici măcar nu i-am chemat eu, ci altcineva din consiliu. E ușor de spus : „Primarul a dat dispoziție .".

— Cunoșteați că vor fi chemați ?

— Da

— Pentru că trebuie să vă cred pe cuvînt, nu contest buna intenție. Nici tonul civilizat folosit. Oamenii au fost chemați toțuși. Și au fost chemați pentru că semnaseră o sesizare și nu pentru a le aduce la cunoștință măsurile luate. Cum s-ar fi cuvenit. Cînd un om este chemat la consiliu și întrebat dacă a semnat și ce a semnat, indiferent de ton, sentimentul tragerii la răspundere este inevitabil, sau mai exact sentimentul vinovăției...

— Eu n-am impresia că am greșit.

— Ca să revenim la cei doi și la ceilalți pe care nu i-am numit. Activitatea lor nu este perfectă. Presupun însă că nu sînt singurii cu greșeli în activitate. Dintre toți, ei au plecat, sau au fost nevoiți să plece cei ce ne-au scris...

— Au ieșit singuri în evidență. Vina mea e că i-am văzut pe ei primii.

— Conflictul a început de la oierul jurist Pociu.

— Lui Pociu i-am acordat un drept legal. O fișie de pășune pe care a plătit-o. În schimb, fără nici o altă investiție deci, obștea beneficia de contracte cu livrări de cantități însemnate de lînă, carne, lapte, mieri. Dacă ar fi fost un escroc ar fi putut folosi într-alt fel produsele pe care le obținea. Nu mi s-a părut a fi un escroc și n-am găsit imediat rațiunea pentru care să-l desființez, mai înainte de a găsi forma care să-i înlocuiască activitatea, rept, utilă pentru societate. I-am folosit priceperea în beneficiul oamenilor în ultimă analiză. Cînd a abuzat a fost judecat...

— Folosea muncă străină. Beneficiul pe care vi-l aducea se întemeia pe raporturi condamnate moral de societate. Nu el era valoarea nouă pentru care orașul nu investea nici un leu, ci munca ciobanilor din serviciul lui. Ei, scuzați-mi expresia, era un parazit din acest punct de vedere. Aici, cred eu, stă cheia întregii probleme. Cine veghează la puritatea raporturilor sociale ? Avuția, prosperitatea, ele singure nu pot justifica lezarea oricît de izolată a principiului echității repartiției, după munca depusă. Or, chiar dacă formele n-au fost dintre cele mai urbane, cetățenii, prin sesizările lor, tocmai această amenințare au simțit-o. Ceea ce dumneavoastră ca primar n-ați făcut. În rest, sînt convins că aveți dreptate.

— Nu știu dacă asta este în primul rînd datoria unui primar.

— Nici eu nu știu. Vă mărturisesc că înainte de a veni la dumneavoastră mi-am bătut mult capul ca să găsesc răspuns la întrebarea dacă un primar, el în primul rînd, este obligat să supravegheze felul cum își cîștigă existența fiecare dintre cetățenii orașului în fruntea căruia se află. Cred totuși că după ce este încunoștințat, primarul trebuie să mediteze serios și să decodifice limbajul confuz, masat de aparența unor interese meschine. Și mai e ceva...

— Vă rog.

— În planul social-gospodăresc, toate măsurile de îmbunătățire au fost luate în urma sesizărilor cetățenilor.

— Ce-i rău aici ?

— Dimpotrivă. E foarte bine că sesizările au avut audiență. Și e foarte bine, chiar semnificativ, că cetățenii sprijină primăria. Am vrut să precizez numai...

DIN CONCLUZIILE COMISIILOR DE CONTROL

Primarul Radu Marin a preluat o muncă delicată, într-un oraș cu multe probleme nerezolvate, în timp ce problemele noi se înmulțeau și creșteau în complexitate. Fondul activității lui este pozitiv fiindcă îndatoririle ce-i reveneau și le-a îndeplinit. Și pentru că de greutățile din oraș se fac vinovate și instituțiile care coordonează munca unităților din Buftea. S-a controlat multilateral, total chiar, activitatea primarului la nivelul lui de competență. S-a ținut seamă, de asemenea, de faptul că multe probleme sînt în curs de rezolvare, și vor fi rezolvate. A fost întocmit un minuțios plan de măsuri în acest sens. Proiectele consolidării urbanistice ale unui oraș în devenire nu sînt realizabile într-un interval de ordinul a doi ani și de îndeplinirea lor nu numai primarul este răspunzător. Este sigur că n-a urmărit și n-a obținut avantaje materiale și nici abuzuri de alt ordin n-a comis.

MAI DEPARTE CU REPREZENTANȚI AI OPINIEI PUBLICE : PROF. UNIV. DR. ACULIN CAZACU

— Reține în primul rînd că, să zicem nu toate, ci cele mai multe dintre îmbunătățirile aduse în planul social-gospodăresc sînt urmarea sesizărilor cetățenilor.

— Primarul Radu Marin nu m-a contrazis.

— Controlul ierarhic a fost deci nul, sau superficial, sau în sfîrșit ineficient. De ce ?... Mai reține că orașul Buftea, înainte de a deveni cu adevărat oraș, constituia o zonă destructurată — navetiști în ambele sensuri, instituții mixte, în faza de trecere, structuri necristalizate etc. Oierul Pociu a folosit o imprejurare economico-socială obiectiv confuză, complicată. Privită din această parte, implicarea primarului în cazul concret este mică sau neînsemnată. Mai ales că el n-a urmărit și nu a obținut avantaje materiale personale. Dar Pociu ? El a fost cercetat în această privință ?

— Nu i s-au găsit venituri pe care să nu le poată justifica.

— În Buftea a venit prin urmare nu cu oi, ciobani și poftа de căpătuială „stil Ștefănescu", grotescă, barbară. Ci cu altceva. Cu ce ?... Exclus din propria lui breaslă, poate a vrut să demonstreze că e mai deștept ca toți, că se poate ceea ce cu toții știm că nu se poate. Oricum el s-a însinuat în Buftea cu un alt fel de proprietate, cu un spațiu propriu de influență și relații. Orașul, deși destructurat ca zonă socială, era guvernat de principii clare, unanim admise, ferme. El a fisurat tocmai unitatea principală și a pătruns înlăuntrul ei cu o zonă de principii diferite. Reacțiile cetățenilor au fost prompte, cu toate că nu întotdeauna clare. Fiindcă nici nu puteau fi clare. Se cunoaște, s-a cercetat cît de întinsă era zona lui de influență, cît de complexe erau relațiile pe care le cultiva ?

— Nu. Nu știu nimic despre o astfel de cercetare.

— Păcat. S-ar fi descoperit lucruri foarte interesante. Fiindcă mie mi se pare că pentru a lămuri lucrurile tocmai această zonă de influență trebuie cercetată. Mai ales că e atît de bine acoperită de aparența de utilitate economică. În formula societății pe care dorim s-o construim producția în sine n-are nici o rațiune. Rațiunea accelerării ei apare numai prin rezultatele sociale, prin armonizarea relațiilor din societate. Controlul în Buftea a fost, din cîte am putut deduce, exclusiv economic, organizatoric...

— A fost și politic, dar numai din perspectiva legalității unor hotăriri. Fenomenul Pociu, ca fenomen social-politic, n-a fost studiat.

— Relația cetățean-primar a fost viciată de acest spațiu de umbre. Cetățeanul nu avea cum cuprinde întreaga zonă de activitate a oierului. El vedea numai că Pociu își putea permite fără muncă ceea ce nu și-ar fi permis niciodată dacă ar fi rămas să muncească în meseria lui...

— Cetățeanul vedea și reclama faptul concret, economic, pe care Pociu îl putea justifica ușor prin utilitatea muncii lui, chiar și prin unele prevederi ale legii, și închidea în el umilința jucătorului cinstit care acceptă din convingere regulile jocului în timp ce altul prefăcîndu-se numai că le acceptă își permite luxul să trișeze pentru a cîștiga.

— N-ar dăuna nimănui dacă s-ar porni o anchetă care să cerceteze fenomenul de corupție din preajma lui Pociu, cu riscul chiar de a nu se descoperi mare lucru. Primarul este un om cinstit, dar tocmai fiindcă este cinstit contrariază lipsa lui de acuitate în această chestiune extrem de delicată. Desigur, nu Pociu l-a împiedicat să vadă, ci altceva. Ce anume? Interesele economice ? L-ați întrebat ? El ce spune în legătură cu faptul că Pociu încalcă Constituția țării, spiritul tuturor legilor și folosea muncă salariată ?

— Nu i se părea periculos ca Pociu să folosească cîțiva oameni, de vreme ce avantajele erau atît de mari.

— Conflictul izbucnise. Un conflict care nu e stins în focarul ce l-a generat nu se stinge, dimpotrivă, se amplifică, se complică, se rafinează. Să fi crezut el că înlăturînd ciția oameni, pe cei ce reclamă, se stinge un conflict cu premise sociale ?

— Să admitem că plecarea celor ce au reclamat intră într-o relație specială. În definitiv, primarul ar fi putut să-i atragă. Orice reclamație presupune și o nemulțumire personală. Le-ar fi putut satisface dorințele, dacă s-ar fi gîndit la existența unei surse permanente de conflict. A crezut pur și simplu că procedează cinstit...

— Da. Dar pe un fond de contradicții. El a absolutizat după cum am văzut interesele economice și din acest punct de vedere știa că nu i se poate reproșa nimic. Sau foarte puțin. Pentru orice om cu experiență politică această lipsă de profunzime este surprinzătoare. În orice fel am judeca lucrurile, cetățeanul are dreptate în acest caz.

— Comisiile de control l-au îndepărtat pe Pociu. Stîna cu jurisconsult s-a mutat din Buftea.

— Urmele au rămas și cu cred că în legătură cu acest caz se impune o dezbatere amplă, deschisă, curajoasă. Pociu a plecat. Poate să renunțe și la oi. Spațiul lui de influență și relații continuă să existe și el trebuie privit altfel decît pînă acum. Și fiindcă ne apropiem de sfîrșitul convorbirii noastre e bine să subliniem ideea că toate formele de manifestare a neînțelegerii sînt derivate și trebuie lămurite numai din perspectiva cazului Pociu. Și în acest caz, cum am mai spus, cetățeanul are dreptate.

NICOLAE CRISTACHE ■

Viața „în limita legii"

Există oameni — oricît de puțini și izolați ar mai fi, dar totuși mai există (și tocmai pentru că există vreau să vorbesc despre ei) —, care, desprinzîndu-se din imensul pluton al majorității, fac efortul de a se menține la liziera legii, profesînd acel stil de viață ambiguu, clădit pe temelia mutilantă a egoismului, oameni împinși fără încetare de dorința de a descoperi — oricît de întortocheate, ar fi ele — cărările faptelor „avantajoase", pe care le practică cu singura precauție de a nu „ieși din limitele legii". Nu demult, cineva mi-a cerut o consultație juridică, punîndu-mi senin „problema" dacă legea permite să-și vîndă automobilul cu zece mii mai mult decît a dat pe ei în urmă cu trei ani. De ce-l vindeți? l-am întrebat. „Pentru că mi se oferă un preț avantajos!" mi-a răspuns puțin mirat de „curiozitatea" mea, dar cu aceeași seninătate. Fără scrupule, așadar, cu unica motivație a „avantajului", voia să afle un singur lucru: dacă „legea permite". Desigur, o asemenea „grijă", departe de a însemna conștiința legii, trădează acea optică, care — golind ideea de legalitate de conținutul său moral — naște doar frica ascuțișului legii.

În conștiința altor oameni, sentimentul legalității conduitei sociale, a fiecărui act din viața de relații, este prizonierul întunecimii unor mentalități străine principiilor societății noastre socialiste. Este paradoxal, dar am întîlnit oameni care trăiau și munceau sub semnul celui mai sănătos sentiment de cinste și corectitudine, care pentru nimic în lume n-ar fi acceptat — în serviciu sau în viața de toate zilele — un cît de mic avantaj ce nu li se cuvenea, dar care se încăpățînau să creadă că nu se cuvine să nu-i dai medicului care te consultă o „atenție". Și iată cum un om care de fapt trăiește în cultul legii are momente cînd — deturnînd propriile sale rigori și principii de viață —, săvîrșește acte potrivnice comandamentelor societății noastre, a ideii de etică și justiție socială. Desigur, vorbind despre conștiința negativă a celui ce — în dezacord cu propriile sale convingeri — crede că este totuși firesc să ofere, în anumite prilejuri, „atenții", nu trebuie uitată niciodată conștiința, cu grave avarii morale și etice, a celui care primește „atențiile", avariile fiind cu atît mai profunde cu cît mina care întinde „plicul" este a unui bolnav sau a mamei, soțului ori fratelui unui bolnav. În atari cazuri nu numai de mentalități și concepții antisociale este vorba, ci și de infracțiuni penale dintre cele mai grave, pedepsite sever, potrivit legilor noastre, cu închisoarea.

Dar revenind la condiția celor ce pendulează între legalitate și nelegalitate încercînd să-și croiască existența (dar fără să se taie) pe „muchia de cutit" a prevederilor legii, n-aș vrea să-l scap din vedere pe cel — din păcate nu foarte puțini — care ținîndu-se departe de modestia, cumpătarea și măsura — proprii poporului nostru și specifice societății socialiste — profesează în viața publică ostentația și luxul zgomotos ; care nu se simt bine dacă nu atrag atenția, dacă nu se „detașează" din comun. Firește, ostentația și luxul cu tam-tam nu constituie, prin ele însele, o infracțiune juridică. Dar cel ce profesează ostentația, cel ce sfidează prin lux gălăgios — chiar făcut pe banii cîștigați cinstit — pe cei din jurul său, săvîrșește o asa-zisă infracțiune etică, morală, socială pentru care, desigur, nu va apărea în fața tribunalului, dar trebuie adus, fără cruțare, în fața acelei instanțe, cu largi resurse terapeutice educative, care se cheamă opinia publică.

M-am oprit zilele trecute în fața unei case, destul de recent construită, a cărei fațadă — prin imensa risipă de estetică arhitecturală costisitoare — trădează. În ochii oricărui trecător, acea degradare a setei de lux zgomotos, care înseamnă, fără excepții, o sfidare la adresa oamenilor. Am auzit că cineva a cumpărat odraslei — elev în clasa a 8-a — trei magnetofoane. „Odrasla" își manifestă disprețul față de colegii ce au doar unul, iar pe cei ce nu au nici unul nici măcar nu-i consideră oameni. Am mai auzit că altcineva a cumpărat, pentru „plăcerea fetiței" — cam de aceeași vîrstă — la prețuri deloc convenabile, trei câini de rasă pură și fetița a învățat astfel să disprețuiască colegii ce n-au nici o potaie. Nu știu cît de cinstit au cîștigat banii constructorii acestei case ori cumpărătorii magnetofoanelor sau câinilor de rasă. Nici nu vreau să vorbesc — deși nu-i greu de vorbit — cît de bine-și educă aceștia copiii, cît de bine-i pregătesc pentru viață. Dar am aflat — mi-au spus alți părinți, oameni cinstiți și fără ifose — că acești „copii de bani gata" au provocat nedumeriri printre „colegii săraci". Căci fiii și ficele celor care cîștigă banii muncind cinstit resping luxul, risipa și ostentația, dîndu-și seama — oricît de tineri ar fi — nu numai că „ceva nu e în regulă", dar că acest „ceva nu" este de domeniul cinstei, al corectitudinii, al omeniei.

Iată de ce, pentru sănătatea climatului vieții noastre, pentru deplina puritate a atmosferei morale în care trebuie să ne creștem copiii, este absolut necesar, ca pe toți acești „distinși" concetățeni, care la frontiera normelor de drept zic că profesează o viață legală, încercînd să-și strecoare conduita socială printre ascuțișurile legii, printre rigorile normelor eticii și echității sociale, să-i obligăm să ne privească drept în ochi și să-i aducem cu picioarele pe pămînt.

CONSTANTIN SOROCEANU ■

Povestea unei performanțe umane (III)

Lumea „văzută" prin... degete

...1946. La 2 ani și jumătate, după o grea suferință, Vasile Adamescu rămîne orb, surd și mut. Erau ani grei. Războiul lăsase răni adînci și în viața familiei Adamescu din comuna Cocargeaua, azi Borcea. Un timp, lipsit de posibilități materiale, tatăl său n-a putut umbla cu copilul pe la medici. Apoi, după ce a agonisit ceva bani, a fost prea tîrziu. Nu s-a mai putut face nimic timp de aproape 9 ani, cînd Zamfir Adamescu, tatăl său, aflînd de existența unei școli speciale în Transilvania, a luat drumul Clujului. După 6 ani de muncă pasionantă desfășurată de profesoarea Florica Sandu, Vasile Adamescu, care a trăit timp de un deceniu în afara oricărui contact cu lumea, a fost demutizat și instruit, reușind să termine cu rezultate foarte bune 4 clase elementare...

☆

...E o zi frumoasă de primăvară, călduroasă, cu cer senin. Vasile Adamescu e la cămin, în camera lui și învață. S-a sculat mai de dimineață, lăsînd fereastra întredeschisă. Pe neașteptate, un val de aer i-a mîngîiat fața. A tresărit. S-a ridicat imediat de pe scaun, a lăsat jos cartea pe care a început s-o citească, întinzînd brațele spre intrare. Venea cineva. Nu știa însă de nici o vizită și tocmai de aceea era surprins. Oaspetele i-a întins mîna, făcîndu-i un semn distinctiv : o mică înțepătură cu unghia în podul palmei. L-a recunoscut imediat. Era profesorul Gheorghe Stancu, dirigintele clasei „Adamescu", omul care îl consideră pe Vasile Adamescu ca pe al patrulea copil al său...

Dirigintele venise să-l „scoată" pe Vasile Adamescu la o nouă plimbare. Nu i-a spus unde. Era un test : verificarea posibilităților de recunoaștere. Au mers împreună în stația troleibuzului „2", plecînd într-o direcție necunoscută. Deplasarea a fost scurtă. După 4 stații au coborît, ajungînd la o poartă metalică. De aici, merge pe o alee, pipăie din mers clădirea pe lîngă care trece, o intuiește ca pe o căsuță din sticlă, simte miros de pămînt reavăn și gunoi, trece pe lîngă alei de flori și ajunge într-o încăpere cu o ambianță încă neîntîlnită. Îl izbește un aer cald, îmbibat parcă de parfum de flori. În sinea lui, e sigur și fericit : știe cu exactitate că se află într-o seră de flori. Îl însoțește și un biolog : Aurel. Cere explicații și i se dau. Pipăie și miroase diferite flori și plante exotice, cu denumiri latine. Unele au frunze lungi, de aproape o jumătate de metru, altele au tulpina lemnoasă, frunze mari, palmate și crestate, rădăcini în pămînt și aeriene, altele au frunze de forma săgeților, cu multe nervuri, altele au mulți spini, ascuțiți. Pleacă apoi în alte sere. „Vede" totul prin... degete. Întreabă tot ce i se pare interesant, i se răspunde, reține alte și alte amănunte, iar universul lui devine din ce în ce mai bogat.

...Vizita la serele orașului nu era de fapt o vizită oarecare. Era o lecție de botanică. Și tot în ziua aceea a urmat alta, dar într-un alt punct al orașului. În drum spre stație, Vasile Adamescu intuiește „peisajul" și-l descrie : un drum neasfaltat, pietruit, cu borduri joase, fără șanțuri de scurgere a apei. Simte fiecare denivelare. Simte bordura. Intuiește fiecare gură de canal. Simte orice pericol. Simte și apropierea stației de autobuz. Din trepidațiile pămîntului și vibrațiile aerului recunoaște cu exactitate ulucitoare felul mașinii, mărimea încărcăturii și viteza ei de deplasare.

În scurt timp sosește și mașina „13", care avea să-i ducă spre următorul obiectiv stabilit de profesorul Stancu. Nici de data aceasta nu i l-a precizat, dar Vasile Adamescu era conștient că e un test asupra posibilităților sale de orientare. Și-i venise în minte o întîmplare pățită cu prietenul său, Laurențiu Crișan, cu mulți ani în urmă. Poate prin 1958, cînd l-a propus să meargă singur să-i aducă o revistă de la o tutungerie de pe strada Horea, unde era vînzător un nevăzător, pe care-l cunoșteau amîndoi. Prietenul său voia să-i vadă reacția. Vasilică a luat însă propunerea în serios, și-a luat paltonul și a plecat. După vreo 300 de metri a ajuns în Piața Victoriei. A traversat, ajutat de un om, dar pînă la urmă a înconjurat catedrala și a ajuns tot la stopul de unde plecase. „Cineva" a venit și l-a ajutat din nou să traverseze. Și-a dat seama că se afla pe drumul pe care venise și că se întorcea spre școală. Într-un fel, era necăjit că nu reușise, dar într-altul, bucuros. Era prea mare aventura ! Ulterior, avea să afle că prietenul său, Laurențiu Crișan, a fost tot timpul în spatele lui și că, de fapt, dorise să-i dea o lecție : să înțeleagă că trebuie să fie mult mai chibzuit în pașii pe care-i face ! Atunci era prea devreme...

...Și iată-l față în față cu un nou obiectiv. Simte un amalgam de mirosuri, de substanțe chimice, de aburi și de cule proaspăt spălate. Îi spune profesorul Gheorghe Stancu „e spălătoria și curățătoria orașului". Intuiește corect și, ca-ntotdeauna, nu-și putea ascunde satisfacția. Urcă la etajul II, unde face cunoștință cu tovarășa Țuțui, șefa unității. Își formează și o reprezentare ce-i va rămîne întipărită cu exactitate în memorie : statură potrivită, păr scurt, mîini fine, degetul de mici și degete lungi. L-a condus atunci prin toate sălile spălătoriei : a „pipăit" — Vasile Adamescu, ca dealtfel toți nevăzătorii-surzi, nu folosește acest termen, ci întotdeauna spune „am văzut" ! — lenjerie, haine, plăpumi, covoare, a „învățat" procesul tehnologic, a „discutat" despre preocupările de modernizare și ușurare a muncii, a „văzut" și a „auzit" pentru prima oară despre mașinile automate pentru călcat...

Fiecare zi însemnă alte lecții. Lecții de viață. Lecții de omenie. Lecții de onestitate. Pentru profesorul Gheorghe Stancu cazul Adamescu devenise de mult un crez și o dorință fermă : rezolvarea pînă la capăt. Programul lui Vasilică n-are nici acum limite. Are o putere de muncă ieșită din comun. E inteligent. Oamenii cred în el și lucrează cu pasiune...

...Oră de curs. A sunat de intrare. Vasilică, singurul elev din clasa „Adamescu", își așteaptă profesorul. Cînd simte aerul produs de deschiderea ușii, iar apoi vibrația pardoselii, se ridică respectuos, dă „buna ziua" și așteaptă. „Ritualul" e mereu același : profesorul vine la masa de lucru, îi prinde mîna, îi arată un semn distinct, spre a-l recunoaște, apoi îl „scrie" în palmă, cu litere mari, din alfabetul latin sau în sistemul Braille, răspunsul la salut, invitîndu-l să stea jos.

Și ora începe ca orice altă oră de la școlile obișnuite, cu o singură deosebire de... decor : elevul stă întotdeauna la masă, față în față cu profesorul, cu palma mîinii drepte deschisă, în așteptarea informațiilor ce urmează să i se comunice. La început, de cele mai multe ori, i se cere să prezinte tema de acasă, pregătită în ziua anterioară. E un foarte bun exercițiu de dezvoltare a vorbirii. Urmează un dialog între elev și profesor, i se pun întrebări de control, se lămuresc problemele neclare, trecînd apoi la lecția nouă. I se scrie literă cu literă în palmă, iar el repetă totul cu voce tare. E încă o modalitate de dezvoltare a vorbirii, dar și o cerutudine pentru profesor că Vasilică înțelege corect noțiunile ce i se transmit...

Dar lumea cunoașterii e din ce în ce mai complexă. Orele de educație cetățenească și cele de istorie îl fascinează de-a binelea. Simte căldura și apropierea dirigintelui său și începe să se confeseze. Își deschide larg sufletul. Știe totul despre țară. Cunoaște istorie. Vorbește emoționant despre Decebal, Burebista, Ștefan cel Mare și Mihai Viteazul, despre conducătorul partidului și statului, a cărui biografie o știe cu lux de amănunte.

Ca să-nțeleagă mai bine istoria și prezentul, profesoara Florica Sandu a făcut adevărate sacrificii : din banii ce-i cîștiga, l-a purtat pe Vasilică prin multe locuri încărcate de istorie, a vizitat edificii ale socialismului sau a aflat despre proiecte ale viitorului. Ceva mai tîrziu, dirigintele său, profesorul Gheorghe Stancu, avea să străbată încă 50 de mii de kilometri cu Vasilică, pentru a înțelege și a-l ajuta să cunoască mai bine țara. A vizitat Casa Scinteii, a mers la Muzeul militar central, pipăind tunuri și arme folosite în războaiele mondiale și în cel de independență. A pipăit apoi scenă cu scenă basoreliefurile de pe Columnă, a vizitat muzee de artă, „văzînd" el singur sculpturi și ascultînd cu toată atenția descrierea unor tablouri celebre, făcută tot prin scrierea în palmă de către însoțitorul său...

Începe să fie stăpînit de încă o pasiune : mașinile și tehnologia lor. Îi place să pipăie cazanele, pistoanele și manivelele locomotivelor. Vrea să știe cît combustibil consumă, cît sînt de grele, cu ce viteză circulă. Simte o mare satisfacție atunci cînd intuiește corect viteza. Cînd călătorește, obișnuiește să stea aproape de șofer, scoate mîna pe geam și-l roagă să-i confirme dacă a apreciat bine. Și foarte rar greșește. A călătorit chiar și cu... avionul. Era copil. Într-o zi s-a dus la aeroport împreună cu prietenul său Laurențiu Crișan. S-a apropiat cu timiditate de avioane, le-a pipăit, le-a „văzut" apoi în ansamblul lor, stăpînit de marea dorință de a zbura. „Vedea" avioanele zburînd, le urmărea pînă se pierdeau în văzduh, nemaisimțind vibrațiile aerului. S-a dus atunci împreună cu orientul său la un pilot, rugindu-l să-l plimbe cu avionul. Și a fost de acord. S-a suit și a început să pipăie interiorul, constatînd că avionul era mic, de 4 persoane. A simțit mai întîi pornirea motoarelor, apoi elanul pe pistă și desprinderea de sol. Era prima lui decolare. De acolo, de deasupra, a „admirat" panorama Clujului, „văzută" prin prietenul său, Laurențiu Crișan. Ar fi vrut atunci să zboare și ceva mai departe : mai întîi deasupra Năsăudului, orașul natal al profesoarei Florica Sandu, unde toți oamenii trebuie să fie buni și cu sufletul ca al profesoarei care a făcut pentru el poate mai mult decît o mamă pentru propriul său copil, sau deasupra Suatului, comuna natală a bunului său prieten, unde nu o dată au fost împreună, urcînd pe cărări de munte, spre păduri de brazi și stîni ciobănești...

...E o zi toridă de vară. Vasile pleacă împreună cu prietenul său la strand. „Vede" mai întîi bazinul mare pentru înotători, trambulina de unde săreau unul după altul copii și oameni mai mari, apoi se oprește pe plaja de nisip de lîngă bazinul mic. Intră de cîteva ori împreună în apă, apoi Vasilică începe să se țină de șotii : „pîndește" momentul cînd Laurențiu Crișan nu e atent și o „zbughește" spre trambulină. Îl tentează grozav să sară, dar se trezește înșfăcat de mîini, certat strașnic și readus pe plajă. Era gata-gata să cadă...

...1967. Timpul s-a scurs pe nesimțite. Elevul Vasile Adamescu a împlinit 23 de ani. Înțelege din ce în ce mai clar ce se întîmplă în jurul său. Merge adesea și la Universitate, unde întîlnește cunoștințe mai vechi : „universitarii" Valer Mare și Walter Roth. Laboratoarele de la „Defectologie" încep să-i fie familiare. Are de acum o experiență mult mai bogată, care nu se limitează doar la pipăit, miros și gust.

Pentru elevul Vasile Adamescu încep frămîntări, griji și emoții. În scurt timp va termina școala generală. Are note excepționale. Îi place. E pasionat pînă la sacrificiu de învățătură. Unii sînt însă de părere să nu continue studiile. Să fie îndrumat spre meserie. Știa deja lăcătușeria. Dovedea mult simț practic și multă pricepere. Se aprecia că poate să depășească stadiul de „asistat", de „întreținut" și să-și cîștige singur existența. Dirigintele său, prof. Gh. Stancu, și lectorul universitar Valer Mare susțin însă că elevul trebuie să învețe mai departe, chiar dacă, acum, la terminarea școlii generale, a împlinit 23 de ani. E dealtfel și marea dorință a lui Vasile Adamescu. Vrea să demonstreze tuturor că un orb-surd nu e ceea ce gîndesc unii despre el.

(Va urma)

CONSTANTIN MUSTAȚĂ ■

GROP

sau cazul unor genți bintuite de neliniște și culpă

Are 48 de ani, mai are 4 copii, — doi lucrează, doi la școală —, este domiciliat în satul Panaghia, comuna Calopăr, județul Dolj și lucrează în poștă de 25 ani. Numai la Oficiul tranzit P.T.T. Craiova lucrează de paisprezece. Nu e un erou. Nu e un om deosebit. Destul de mic de statură, solid, îmi arată palmele de muncitor : groase, negre de muncă, brăzdate de efort. Plouă mărunt, dezolant, peste frumoasa și moderna gară a Craiovei ; cei care sînt în trecere, privind din vagoane către peron, nu remarcă — absolut sigur — clădirea anexă : tranzitul.

— Ce înseamnă un **grop** ? — întreb.

— O geantă, o pungă, dar o geantă cu bani sau valori.

— Cît pot însuma valorile astea ?

Din „tranzit" se iese direct afară, pe peron, adică în ploaie. Sîntem în ziua de 12 ianuarie 1979.

— ...Știu și eu ? ! Zeci de mii !

— Dumneavoastră cît ați avut atunci ?

9 ianuarie 1978. În această zi, Dumitru M. Ciobanu (minuitor de valori I) este dirijat în cursă cu o autospecială pentru corespondență pe ruta Craiova—Dăbuleni. De la oficiul Ostroveni, ce se află pe acest traseu, ridică un „grop" cu bani (62 000 lei) și **patru genți goale.** La sosirea în Craiova prădă totul ce luase de pe traseu, cu semnături legale, la Oficiul 9 Craiova. A se reține : tot ce luase cu semnătură, a predat cu semnătură legală — acesta fiind singurul fapt legal, de predare-primire a valorilor și corespondențelor. A doua zi se prezintă din nou la serviciu, este din nou îndrumat în cursă, își îndeplinește atribuțiile de serviciu după care pleacă acasă. Și din acest moment începe bilciul : un bilci penibil și trist, bintuit de neliniște și culpă, de nedumerire, de revoltă ascunsă, de nedumerire.

— Seara, deci după 30 de ore, au venit la mine acasă organele de miliție împreună cu delegați din partea P.T.T. Craiova, pentru percheziție, anunțîndu-mă totodată că **grupul** cu cei 62 000 lei pe care îl ridicasem de la Ostroveni, și pe care îl predasem la casierie cu semnătură (vom vedea cum — N.A.), nu se mai găsește !...

— Ce-a urmat ?

— Am fost dus cu mașina la miliția județ Dolj, iar în urma anchetei am fost pus în libertate și trimis la serviciu. Peste cîteva zile însă am primit decizia de retrogradare din funcția de minuitor de valori I, în cea de muncitor, asta în care mă vedeți acum, după 25 de ani de serviciu în P.T.T., timp în care nu am avut nici o sancțiune, nimic... Plus o imputație de 3 200 lei, ce reprezintă cotă-parte din cei 62 000 lei dați lipsă, socotiți pe 15 retribuiți plus casiera Anastasia Neagoe care a depus o sumă de 18 000 lei...

— Cum adică, 18 000 lei ? Cine era casiera asta ?

— Nu v-am spus ? Neagoe ! Anastasia Neagoe, fiica, pe atunci, a oficiantului valorificator la tranzit Romulus Neagoe, care astăzi lucrează la poșta municipală Craiova.

— Anastasia Neagoe unde mai e, unde poate fi găsită ?

— Nu știu ! Nu știu, zău, dar mi se pare că nu mai lucrează în poștă. Așa. Văzînd toate acestea, am făcut contestație la C.O.M. Mi-a fost respinsă. În continuare am făcut contestație la Tribunalul oraș Craiova, s-a judecat dosarul 2 064, dar a fost suspendat, la cererea organelor de miliție și P.T.T. După două luni, la cererea mea, dosarul a fost redeschis și instanța de judecată s-a pronunțat în favoarea mea, anulînd imputația...

— Așa, bun. Atunci ?

— P.T.T. a făcut recurs și Judecătoria județ Dolj, în ziua de 7 noiembrie 1978, suspendă din nou procesul... Eu, credeți-mă, vă rog, nu am mai fost niciodată prin procese, nu m-am judecat cu nimeni, judecătorul mi-a zis abia apoi că „de ce, cînd ți s-a dat cuvîntul, nu ai spus că, dincolo de amenda aia, ai fost și retrogradat din funcție ? !" De unde era să știu ? ! ...Rog să apreciați că eu care sînt complet nevinovat sînt găsit vinovat și retrogradat, fără drept de apel, după 25 de ani de serviciu și cînd mă aflu în apropierea pensionării... Cineva din conducerea P.T.T. mi-a și spus că, dacă voi mai face sesizări, mi se va desface contractul de muncă. De ce ? !

9 ianuarie (imediat apoi) : stau de vorbă cu tovarășul Ion Văduva, inspector principal de personal și secretar adjunct al Biroului organizației de bază P.C.R. pe P.T.T. județ Dolj ;

— Greșeala lui Ciobanu a fost aceea că a agățat cei patru saci goi, de **grop.**

— Treaba asta nu se practica și mai înainte — mă refer la ani ?

— Nu ! Conform instructajului de serviciu, nu se putea permite o astfel de practică, și apoi...

— Am vorbit cu oameni de la tranzit ! — îl întrerup. Mi-au confirmat acest lucru. Vă rog să mai rețineți : Ciobanu, se pare, a fost anunțat cu desfacerea contractului de muncă, în cazul în care va face vreo sesizare. Eu am venit aici **nu** pentru a-l da dreptate, neapărat, lui Ciobanu, ci pentru a vedea în ce măsură pedeapsa dată acestui om... apropo : ce părere aveți despre el, dumneavoastră, care, sînt sigur, îl cunoașteți ? Credeți că a **furat** ?

— Nu.

— El este, mai ales, amărît din pricina asta : lucrează într-un colectiv de circa 80 de oameni, i se pare că toți îl consideră hoț !

— Nu e bine, deși cred că nu a fost chiar străin de toată treaba asta...

— Cum să interpretez ? Vedeți, la un moment dat justiția i-a dat dreptate, apoi verdictul a rămas în suspensie...

— Se va judeca ! Greșeala lui rămîne aceea că a „agățat" cei patru saci goi de **grop.** Semnătura casieriței — deantfel proaspătă în funcție — a perturbat instanța de judecată. Oricum, Ciobanu se face vinovat de nerespectarea instrucțiunilor...

Absolut exact : Dumitru M. Ciobanu se face vinovat de nerespectarea instrucțiunilor stricte de serviciu. Dar — căci există un dar ? ! — cum rămîne cu următoarele :

1) Dacă acest Ciobanu a furat — de ce nu a întrat în pușcărie ?

2) Dacă el era vinovat, pentru ce fosta casieră Neagoe a plătit suma, deloc modestă, de 18 000 lei ?

3) De ce, admițînd eroarea „grupului", 15 oameni plătesc o amendă în sumă de X lei, și numai Ciobanu este și **retrogradat** din funcție ? Înainte de pensie ? După 25 ani de muncă fără cusur ?

...Mă aflu pe peronul gării Craiova, în ploaie, înainte de a pleca spre București, pentru a scrie acest material. Îmi amintesc cum, împreună cu tovarășul Ion Văduva, am ajuns la o concluzie asemănătoare : iată ce poate însemna, pe de o parte, nerespectarea instrucțiunilor, pe de alta, folosirea unui om nepregătit (casiera cu semnăturile) pentru o funcție nouă. Din punct de vedere juridic, cel puțin pînă în acest moment, totul este în regulă. Din punct de vedere uman — în ceea ce mă interesează — și mai ales în sensul asigurărilor primite din partea tovarășului Văduva, lucrurile, sper, își vor urma cursul firesc : adică nici Ciobanu nu se va mai teme de o posibilă desfacere a contractului de muncă, nici cei ce sînt răspunzători de destinele unor oameni nu se vor dovedi birocrați în a le rezolva.

Întîmplător, vagonul meu staționează în dreptul poștei tranzit. Am început să-i cunosc pe oamenii de aici. Văd un necunoscut. Se numește, aflu, Constantin Țapurian, minuitor valută. Îl întreb cum e cu chestia cu sacii ăia goi. Și îmi spune : „Da, înainte de... (și mi-i indică pe Ciobanu, care e alături)... sacii goi se predau fără semnătură, păi, cum ? !"

HORIA PĂTRAȘCU ■

Lichidarea decalajului spiritual — un imperativ actual

Decalajul dintre lumea săracă și lumea bogată are multiple semnificații. Strategia depășirii lui este, în consecință, variată, multiplanică. Expunerile tovarășului Nicolae Ceaușescu oferă opiniei publice din țara noastră, opiniei publice de pretutindeni, o profundă analiză, matură și înțeleaptă, asupra principalelor probleme cu care se confruntă astăzi lumea.

Pe linia poziției teoretice și practice constante promovată de partidul nostru, de tovarășul Nicolae Ceaușescu, accea de căutare a unor modalități concrete, practice și de perspectivă care să conducă la soluționări principiale și avantajoase pentru toate statele și națiunile, ideile avansate în acest sens apar și ca un adevărat **Cod de acțiune practică** pentru partidul nostru, pentru România socialistă.

Îmi propun să fac cu acest prilej cîteva considerații asupra unei probleme cruciale ale epocii noastre : **subdezvoltarea spirituală și noua ordine internațională.**

Aș reține de la început, cum reiese și din documentele partidului nostru, că : a) fenomenul subdezvoltării este rezultatul unor îndelungate epoci de dominare economică a unor state de către altele, de exploatare nemiloasă a statelor și națiunilor subjugate de fostele puteri colonizatoare, de secătuire a bogățiilor și resurselor statelor supuse, dominate ; b) de subjugare politică, ideologică, culturală, spirituală în genere ; c) de impunere a unor structuri și instituții străine, capitaliste, imperialiste, străine și ostile nevoilor, intereselor și posibilităților statelor dominate sau tutelate ; d) de sfidare, intimidare sau, pur și simplu, de ignorare a dreptului acestor state de afirmare independentă și suverană în politica lor internă și externă.

O analiză riguroasă, efectuată în temeiul științei politice revoluționare, a metodologiei materialist-dialectice de cercetare și interpretare conduce indubitabil la adevărul că **subdezvoltarea se prezintă ca un fenomen social-politic-cultural, spiritual complex.** Fenomenul subdezvoltării nu poate fi înțeles și nici nu poate fi depășit reducîndu-l la aspectele lui economice. Este neîndoios că distanța și distanțarea economică dintre state, dintre structura și nivelul economiilor respective au jucat și joacă un rol determinant. Este la fel de adevărat că popoarele în cauză au înțeles și înțeleg tot mai mult că lichidarea prăpastiei dintre lumea bogată și cea săracă trebuie să înceapă cu lichidarea inimaginabilelor discrepanțe de ordin economic, cu restrîngerea treptată a gap-ului ce separă lumea opulenței de aceea a sărăciei, a mizeriei, a subnutriției, a foametei. Dar la fel de adevărat devine și faptul că subdezvoltarea a afectat și afectează aspectele culturale, valorile spirituale. În consecință, **dezvoltarea** pe care o urmăresc aceste popoare, forțele progresiste, revoluționare, țările socialiste care, după cum accentuează președintele României socialiste, trebuie să-și intensifice eforturile în acest sens, presupune o regîndire și revoluționare a tuturor structurilor economice, sociale, juridice, o revoluționare a sistemului de valori, o decolonizare culturală, spirituală. Deatîtfel, studierea programelor de dezvoltare a marii majorități a țărilor în curs de dezvoltare atestă prezența acestor sarcini multiple ca părți constitutive ale programelor în cauză, ca momente ce se propun și se interconditionează. Devine limpede nu numai pentru teoreticieni și oamenii politici din aceste zone, dar și pentru cetățeanul obișnuit că aceste obiective menite să declanșeze și să înfăptuiască o adevărată renaștere în țările respective nu pot fi finalizate fără eforturi autohtone sporite, fără o dezvoltare corespunzătoare a edificiului economic, fără o însușire a cuceririlor științei, tehnologiei și tehnicii înaintate, fără o continuă dezvoltare și radicalizare a culturii spirituale.

Pornind de la faptul că lichidarea subdezvoltării este una din cele mai grave probleme ale epocii contemporane, **tovarășul Nicolae Ceaușescu consideră : „ca fiind deosebit de importantă organizarea unei sesiuni speciale a Organizației Națiunilor Unite consacrată noii ordini economice internaționale".** După convingerea președintelui României socialiste, sesiunea amintită **„va trebui să adopte un document clar, ferm, care să stabilească principiile, orientările și căile pentru lichidarea subdezvoltării și instaurarea unor relații internaționale de tip nou, bazate pe deplină egalitate și echitate".** Chemată a marca un pas hotărîtor în lichidarea subdezvoltării ce caracterizează aceste țări, care constituie două treimi din omenire, conferința propusă interesează în înalt grad înseși țările capitaliste dezvoltate întrucît **„fenomenele economice complexe cu care se confruntă statele lumii nu pot fi soluționate în mod parțial, ci în contextul dezvoltării economico-sociale generale, a tuturor țărilor, a întregii umanități".**

Astăzi chiar pentru doctrinarii din țările în curs de dezvoltare devine tot mai clar că „Dezvoltarea unei națiuni — cum afirmă Christophe Dailly în studiul „Jeunesse et culture nationale" (Presence Africaine, nr. 88, 1973) — este o mișcare de transformare de ansamblu a țării, transformare ce cuprinde toate sectoarele de activitate umană". Și că, din acest punct de vedere, „Este inexact a gîndi că noțiunea de dezvoltare se situează univoc doar la nivelul sectoarelor economice". Dimpotrivă, cum precizează același autor, „Adevărata dezvoltare este economică, socială și culturală".

Corelația pe care autorii africani, de pildă, o fac constant între independența economică, politică și cea culturală își are, desigur, importanța și semnificația ei. Independența culturală reprezintă, cum apreciază Léopold Sédar Senghor într-un interviu acordat revistei „Corriere della Sera", condiția sine qua non a tuturor celorlalte.

Atunci cînd chiar după cifre care pot fi sub cele reale, în țările în curs de dezvoltare trăiesc circa 3 miliarde de locuitori, dintre care aproximativ o treime sînt analfabeți, iar cum tot atîția au un venit zilnic în jur de 20 de cenți nu poate fi vorba nici pe departe de vreun sol de egalitate. Înșiși autorii lucrării **„Restructurarea ordinii internaționale"** (R.O.I.), coordonată de cunoscutul profesor olandez Jan Timbergen, laureat al Premiului Nobel în științele economice, ajung la unele concluzii extrem de interesante în legătură cu necesitatea lichidării subdezvoltării, cu introducerea unei noi ordini mondiale. În legătură cu decalajul, autorii lucrării amintite estimează, pe bază de statistică, faptul că la începutul deceniului actual raportul dintre venitul mediu din țările cele mai bogate ale lumii și cel din țările cele mai sărace era de 13 : 1. În aceeași ordine de idei, lucrarea evidențiază necesitatea unui „efort coordonat și intensificat, în special în țările industrializate, pentru a face cunoscută publicului necesitatea creării unei ordini sociale și economice internaționale care să fie considerată de toți oamenii ca fiind mai echitabilă".

Este cu totul interesant că tot mai frecvent în literatura de specialitate de diverse orientări noua ordine internațională nu mai este primită restrictiv, îngust, ca vizînd numai un domeniu sau altul ci, cum este și firesc, ca afectînd toate laturile activității statelor și națiunilor, ca fiind o revoluționare a tuturor compartimentelor de cooperare, de conlucrare mondială. **„Instaurarea unei noi ordini economice internaționale,** scriu, expresis verbis, Jan Timbergen și ceilalți autori ai celui de-al treilea raport al Clubului de la Roma, **implică schimbări fundamentale în aspectele politice, sociale, culturale precum și în alte aspecte ale societății, schimbări care ar conduce la o nouă ordine internațională".**

Procesele care au avut loc în domeniul spiritual în țările în curs de dezvoltare sau slab dezvoltate atestă că și în această sferă — cum menționează și William Zartman în studiul „Emancipation et dépendence", apărut în Jeune Afrique, nr. 199, 1976 — „colonialismul a făcut loc neocolonialismului și dependenței".

Drumul spre o decolonizare radicală presupune, ipso facto, lichidarea decalajului și crearea unor mecanisme noi care să împiedice practic posibilitățile de reapariție a prăpastiei dintre cei bogați și cei săraci. Independența politică și juridică a acestor popoare cere consolidarea și cu cea economică, socială, culturală. Decolonizarea antrenează după ea, cum corect constată și **Jean-Pierre Biandi** în studiul **«Le tiers-socialisme, essai sur le socialisme et le „Tiers-Monde"»**, Flammarion, 1976, întregul „ansamblu politic, ideologic și cultural pentru a crea modele specifice ale dezvoltării... Căci nu există independență reală fără dezvoltare economică și nici o dezvoltare integrală fără afirmare culturală".

Cu toată diversitatea care există în abordările teoretice ale politologilor, sociologilor, filozofilor sau economiștilor din țările în curs de dezvoltare într-o problemă sau alta, cu toții sînt de acord că orice națiune sau țară din Africa, Asia și America Latină a avut de suportat, direct sau indirect, consecințele dominării de către națiunile industrializate și că, în consecință, astăzi lupta lor pentru decolonizare, pentru extirparea mentalităților și practicilor neocolonialiste, neorasiste apare ca condiție sine qua non a progresului și propășirii lor.

Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, **„În ce privește problema luptei pentru lichidarea fenomenului subdezvoltării și făurirea noii ordini internaționale, trebuie să spunem că pînă acum nu au fost obținute rezultate prea bune. Nici „deceniul dezvoltării", și nici tratativele Nord-Sud nu au marcat vreun progres pe această cale".**

Convingerea fermă a conducerii noastre de partid, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, poziție afirmată și în documentele oficiale ale P.C.R. și îndeosebi în documentele Congresului al XI-lea al partidului este aceea că **„Trebuie să pornim de la faptul că lichidarea subdezvoltării și făurirea noii ordini economice internaționale, promovarea unor relații economice bazate pe principii de deplină egalitate și echitate constituie, în fond, o continuare nemijlocită a luptei împotriva imperialismului și colonialismului".**

Contribuția partidului nostru la gîndirea și înfăptuirea unei noi ordini internaționale se constituie într-o filozofie ce reunește exigențele economice, politice, juridice, sociale, culturale. De aici și interesul și aprecierile tot mai largi de care se bucură, nu numai din partea unor conducători de seamă ai țărilor în curs de dezvoltare, dar și din partea unor personalități de pretutindeni, a opiniei publice mondiale — concepția partidului nostru, a României socialiste.

Prof. dr. MARIN VOICULESCU ■

OCHII ȘI URECHILE LUMII

Anul ce a fost Schubert

Anul Schubert, dacă te uiți bine la el, n-a fost rău, iubito :
crimele au fost crime ;
piriul — piriu ;
păstrăvul — păstrăv ;
genocidul — genocid ;
loviturile de stat — lovituri de stat ;
zbenguiala — zbenguială ;
hîrjoanele — hîrjoane ;
extraordinar au mers în lume industriile de automobile, chimicalele și magazinele ;
slab s-au comportat, tot în lume, metalurgia și textilele ;
vînzările de avioane civile au fost mai mari ca niciodată ;
bolile au mers cum au mers ;
bombe au explodat așa și așa, cînd mai bine, cînd mai rău ;
secete au fost ;
filme proaste s-au făcut ;
nu s-au făcut în lume struguri prea mulți dar balene s-au mai vînat ;
lei nu s-au mai găsit de împușcat totuși zebre s-au născut ;
îndrăgostiți s-au despărțit, rizînd și urînd dezinvolt ;
călăi au dispărut anonimi ;
omoruri din gelozie au fost 16 pe tot anul și pe tot globul ;
belele n-au lipsit nici o zi ;
belote și rebelote am avut la fiecare joc ;
polițiile au continuat să-și vadă de treabă ;
foarte multe operații au reușit ;
taifunuri au bătut, unul după altul ;
720 de miliarde de dolari s-au deplasat prin lume, jumătate din ei nefiind controlați de vreo bancă centrală, ceea ce e rău, iubito, zic economiștii ;
oamenii demni au avut multe bătăi de cap ;
nedreptatea n-a avut odihnă — vorba lui Sancho ;
don chișoții s-au împuținat ;
humorul negru a mai albit ;
media de vîrstă a dromaderului n-a crescut ;
capetele de rachete nucleare au dat noi idei ;
cisterne cu gaz derapînd în campinguri de vară, au sărit în aer ;
avioane mai puține au fost deturnate, dar de căzut, altele, au căzut
și bombardiere solide s-au dus dracului ;
spondiloze s-au declarat peste tot ;
incendii n-au fost mai multe decît în anul Beethoven ;
de certat amîndoi ne-am certat, conform planului nostru de dulce împăcare ;
morî de vînt n-au pornit, dar morărițe am văzut lăcrimînd.
Ceva mai frumos ca „Frumoasa morăriță" de Franz Schubert nu s-a compus.
Anul Schubert a fost cum a fost dar n-au trecut nici zece minute de la trecerea din Anul Schubert în Anul copilului și în noaptea de revelion, pe o șosea din departamentul francez Var, un grup de tineri veseli și pașnici urau la mulți ani tuturor șoferilor care le răspundeau cu aceeași voioșie, pînă cînd au oprit mașina unui tip, au început să danseze în jurul ei și tipul, și el tînăr, însoțit de nevasta sa, a coborît de la volan, a scos o carabină de 22 și-a început să tragă în pămînt, ca să-i alunge. Un glonț a ricoșat și a atins grav pe unul din grupul prea vesel. „Cu artera femurală secționată, Philippe Pritali, 17 ani, zidar, e într-o stare foarte gravă".
Așa a început Anul copilului, dar mai fii minte, iubito, Anul Erasmus ?

RADU COSAȘU ■

MONDO UMANO ?

Procesul lui Lee Harvey Oswald

Nu demult, în America a fost realizat un film de televiziune ce se intitulează „Procesul lui Lee Harvey Oswald". Cum se știe, la nici două ore de la asasinatul de la Dallas, din 22 noiembrie 1963, Lee Harvey Oswald fusese arestat și acuzat de această crimă intrată în istorie din motivele binecunoscute. Dar el n-a putut răspunde niciodată în fața justiției, întrucît, cum iarăși prea bine se știe, proprietarul unui bar din Dallas, pe numele său Jack Ruby, înarmat și îndrăznet, reușise să ajungă pînă în subsolul poliției, pe unde Oswald urma să treacă, spre anchetatori, și să-l ucidă în cazul mai multor milioane de telespectatori.

Cui s-au întrebat însă realizatorii filmului ? Să le dăm cuvîntul : dacă procesul ar fi avut loc, Oswald ar fi fost recunoscut vinovat sau nu ? Este, dealtfel, întrebarea ce se pune cu insistență în acest film, în care este eliminată moartea lui Oswald, pentru a permite acestuia să fie adus în fața justiției. După cum scrie un cotidian belgian, spectatorul plonjează în plină ficțiune. Dar nu este aceasta modalitatea cea mai adecvată pentru apropierea realității ?

În ce-i privește pe autorii peliculei, ei susțin că „realizînd această peliculă, am schimbat anumite nume și anumite evenimente. Concluziile extrase în cursul procesului, cît și mărturiile asupra istoricelor scene care s-au petrecut între 21 și 24 noiembrie 1963, inclusiv filmul asasinării lui John Fitzgerald Kennedy, ne-au servit ca bază pentru a reconstitui în acest film evenimentele adevărate care s-ar fi petrecut în locuri precise. Pe scurt, filmul încearcă să prezinte faptele, să disece personajul Oswald, să evoce diferitele ipoteze inclusiv intervențiile F.B.I., C.I.A., Mafiei etc., în această întunecată și delicată afacere". Alte precizări ; filmul are la bază o piesă de real succes ce se joacă la New York, iar scenariul este semnat de Robert E. Thompson (autorul de la „Și caii se împușcă, nu-i așa ?"), iar realizator este David Green (semnatarul serialului de mare audiență la public „Rădăcini"). În fine, pelicula a servit ca introducere la rubrica „Dosarele ecranului" a canalului France 2 al TV franceze care, săptămîna trecută, a avut din nou ca subiect „Misterul Kennedy".

Care mister devine tot mai mare. Vorbeam dată trecută de ideea, mai precis de concluzia unui posibil complot pe care o avansează Comisia Camerei Reprezentanților. Și, implicit, de faptul că ea a fost susținută și îmbrățișată de mulți ziariști, care au studiat îndeaproape faptele. Astfel, pentru Philippe de Bausset, de la „Le Figaro", este vorba de „dedesubturile unei anchete trucate în mod deliberat". În acest sens, el scrie: „Unul dintre membrii săi (al Comisiei Warren — n.n.), Allen Dulles, șef al C.I.A. și coordonator al tuturor serviciilor secrete americane, care m-a primit în locuința sa din Washington la 22 aprilie (1964), cu cinci luni înaintea publicării raportului și cu patru luni înaintea începerii lucrului său, mi-a mărturisit : «Ascultați bine ce vă spun. Președintele Kennedy a fost asasinat de Oswald și numai de Oswald. Veți vedea, spre așa ceva va merge concluzia comisiei noastre»".

Într-adevăr, Dulles a prefigurat cu exactitate atît evoluția anchetei cît și concluzia. Dar tot De Bausset ține să reamintească faptul că „au fost distruse unele documente" și se întreabă „pentru ce s-a trucat o fotografie a lui Oswald în grădina sa ținînd în mînă ostentativ carabina Mannlicher-Carcano, care ar fi servit la asasinat ? Pentru ce F.B.I. a cerut în mod deliberat distrugerea documentelor strînse de agenții săi la Dallas în legătură cu Lee Harvey Oswald ? Pentru ce au murit în serie atîția martori în lunile și anii care au urmat ? Pentru ce s-a pus gudron, la numai cîteva zile după asasinat, pe locul unde fusese comis, cînd martori susținuseră că au auzit mai mult de trei împușcături și au văzut pe asfalt urma unui glonț ?" Sînt, dealtfel, cîteva din sutele de exemple enumerate într-o emisiune a TV franceze, asupra căreia vom reveni.

DUMITRU CONSTANTIN ■

La „Jocurile latinității" de la Avignon, în mai 1978

La începutul lunii mai, anul trecut, o scrisoare trimisă din Avignon, purtînd inscripția „Jeux de la latinité" mă anunța că la concursul de poezie, organizat cu prilejul ediției centenare a acestor cunoscute manifestări ale culturii și spiritului latin, în cadrul cărora, în urmă cu o sută de ani, la Montpellier, Vasile Alecsandri, bardul din Mircești, cîștigase Marele Premiu pentru poezia sa, devenită celebră apoi, „Cîntul gintei latine" — mi s-a acordat premiul al doilea „pentru cea mai bună lucrare prezentată în limba română". Semna : Ilinca Barthouil-Ionescu, secretara ediției jubiliare 1978 a „Jocurilor latinității". Emoție și mai ales surpriză. Nu trimisesem la concursul de la Avignon nici o poezie ! I-am telefonat imediat profesorului Virgil Cândea, care, după cîte știam, trebuia să meargă la Avignon pentru a susține o comunicare la colocviul „Latinitatea ieri, azi, mîine", organizat tot cu prilejul ediției centenare a „Jocurilor latinității". L-am întrebat dacă știa ceva în legătură cu acest premiu. Nu știa. Sursa surprizei aveam să mi-o explic mai tîrziu. Conducerea Uniunii scriitorilor și juriul care întocmise selecția de poeme trimise sub moto, în plic închis, să participe la concursul de poezie, la care fuseseră invitați să ia parte poeți din țările neolatine, hotărîse, și bine a făcut, să nu-i anunțe pe autorii ale căror lucrări au fost trimise la marea confruntare lirică tocmai pentru a-i scuti de emoții în plus. Numele autorilor au rămas, astfel, necunoscute pînă la desfacerea plicurilor cu motourile respective, după stabilirea premiilor.

Emoția însă a trecut și în locul ei a venit bucuria. O bucurie firească, sporită și mai mult de faptul că Marele Premiu al latinității fusese acordat tot unui român, meditativului poet și traducător de elită, omului de nuanțate catifelări sufletești — Teodor Balș, „ex-aequo" cu poetul italian de expresie latină Olindo Pasqualetti. Lui Teodor Balș i se mai

acordase, de asemenea, și premiul I pentru poezie în limba română. Premiul al doilea pentru poezie în limba latină fusese cîștigat și el tot de un român, poetul și profesorul latinist, Traian Lăzărescu.

Cîteva zile de pregătiri febrile și iată-mă, împreună cu Teodor Balș, în drum spre Avignon, unde, după cum suna invitația, premiile aveau să fie decernate oficial „duminică, 14 mai, ora 15, în marea sală a Palatului Papilor, de către d. André Chamson de la Academia Franceză".

Așa s-a și întîmplat.

În drumul spre marea și distinsa întîlnire din orașul de pe Rhône însă, gîndurile noastre se opreau mai puțin la „ceea ce va fi", ele purtîndu-ne cu omenească înfiorare, mai ales la acele frumoase și temeinice începuturi ale înaintașilor noștri, cînd pe bazele unei generoase afinități de limbă și spirit, cultura poporului român a prins să fie din ce în ce mai mult cunoscută într-o Franță care fusese și avea să se afle de atîtea ori, în mari momente ale istoriei, alături de sora sa de limbă și simțire latină — România. Ne revenea obsedant în minte figura acelui bărbat cu ochii mari, umbriți de sprîncene negre și dese care, mai înainte cu un secol — cît de repede poate trece un secol ! — cîștigase primii lauri internaționali pentru literatura română. Alecsandri nu mai era pentru noi, acum, doar cîștigătorul Marelui Premiu al latinității, în 1878, acordat de un juriu devenit celebru prin componența sa : Mistral, Tourtoulon, Quintana y Combes și Obedenaru, ministrul României la Paris. Alecsandri era pentru noi cel care a deschis drumul marilor confluențe culturale româno-franceze, drum luminat la intervale atît de dese de astri de primă mărime ai creației și spiritului omenesc : Nicolae Grigorescu, Anna de Noailles, George Enescu, Constantin Brâncuși, Panait Istrati și alții, tot atîtea momente fericite în care Franța, ale cărei idei de libertate, egalitate și dreptate îi însuflețise pe revoluționarii români de la 1848, lua cunoștință de sensibilitatea și puterea de creație a unui popor ce-și afirma cu o pregnanță tot mai puternică prezența în lume. Nu fusese Alecsandri acela care, publicînd primele culegeri de poezii populare românești, dăduse ocazia și primelor versiuni ale acestor poezii în limba franceză, care-i entuziasmase pur și simplu pe cronicarii literari ai vremii ? Iată ce scria unul dintre aceștia, Paulin Limayrac, în gazeta „La Presse" din 7 martie 1855, despre poeziile populare românești culese de Alecsandri și apărute în limba franceză : „Doina este un gen particular de poezie, necunoscut muzei franceze ; este un cîntec care ține de poemul epic și de lied. Poetul Alecsandri este primul care, inspirîndu-se din cronicile românești și din poezia veche, a descoperit adevărata vînă a poeziei naționale". Și Paulin Limayrac, cel care avea să devină redactorul șef al ziarului „Le Constitutionnel", continua : „Alecsandri e deci un adevărat poet român și eu îi sfătuiesc pe toți aceia cărora le place să înțeleagă inima națiunilor necunoscute și să respire parfumul acestor flori originale care cresc în colțuri necercetate să citească Doinele. Recomand, de asemenea, această lectură, celor care, preocupîndu-se mai puțin de muze, se ocupă de politică, pentru motivul că vor găsi mai mult aici, decît într-o carte de istorie, în ceea ce privește cunoașterea acestor Români, care sînt destinați să joace un rol în marea dramă în care este angajată în prezent Europa". De cîte ori a sunat apoi, cu acută actualitate, această observație ! Și tot Paulin Limayrac, mai adăuga, atunci, în 1855 : „Nu este, într-adevăr, inutil de a căuta să faci o cunoștință apropiată cu descendenții acestor coloni romani care, urmează lui Traian în Dacia. Principatele dunărene nu pot să ne fie indiferente și Europa latină nu vede cît prea tîrziu astăzi greșeala care a fost comisă cînd a lăsat România, această gratioasă și verde ramură a familiei latine, în mîinile barbariei". Să nu uităm : eram în 1855 și armatele române încă nu ajunseseră să se acopere de glorie pe cîmpurile de luptă de la Plevna. Ceea ce nu putuse să facă Europa latină aveau să înfăptuiască prin jertfă de sînge și înalt eroism, curcanii și dorobanții din Moldova și din Muntenia și frații lor, voluntari din Transilvania : independența patriei.

Astfel de gînduri au făcut ca drumul să ni se pară scurt, și iată-ne în dimineața zilei de 14 mai la Avignon. Orașul în care acum peste șase secole, Petrarca a întîlnit-o pe Laura, și care, mai bine de jumătate din secolul al XIV-lea a fost reședința papilor, ne-a primit cu soarele strălucitor specific sudului și cu ospitalitatea cunoscută a oamenilor din Provence. Așa îi întîmpinase și pe ceilalți reprezentanți ai culturi românești pe pămîntul Franței, a căror prezență în cadrul ediției jubiliare a „Jocurilor latinității" a fost cel mai des și mereu elogios remarcată. Despre acest lucru distinsa profesoară de la universitatea din Avignon, Ilinca Barthouil-Ionescu ne spunea : „Aș vrea să remarc, în primul rînd că România, istoria și cultura ei au solicitat cu predilecție atenția oamenilor de știință veniți aici. Faptul că 18 comunicări din cadrul colocviului internațional au fost dedicate latinității românești vorbește de la sine. Oamenii de știință români, profesorii Emil Condurache, Alexandru Balaci, Virgil Cândea, criticul și istoricul literar Valeriu Râpeanu, cercetătorii și lectorii români de la unele universități din străinătate, Maria Platon, Ilie Dan, Tudor Olteanu, Constantin Milaș au prezentat în cadrul dezbaterilor puncte de vedere extrem de interesante, adevărate contribuții la ideea de latinitate. Renumitul cor „Madrigal", dirijat de maestrul Marin Constantin, și de asemenea, ansamblul de dansuri populare „Plaiul românesc" au entuziasmat publicul din Avignon".

Cît despre noi, cei doi slujitori ai muzelor, eram fericiți că în prezența tot mai vie pe care istoria și cultura română contemporană o are astăzi în lume, ne contopim bătăile inimii, așa precum valul își contopește sunetul în vuietul mării celei mari și nepieritoare. A fost o comuniune de gînd și de simțire a doi oameni ce aparțin, cu tot ce au mai bun, pămîntului și spiritului românesc, pe care n-o voi uita niciodată. Ideea de dăinuire peste timp prin pămîntul și spiritualitatea poporului nostru revenise dealtfel, obsedant, fără să știm unul de celălalt, și în poemele noastre premiate : „Căderea Sarmizegetusei" de Teodor Balș se încheia astfel : „Cuceritorii sudici nu au simțit că suie / în ei un singe tînăr legîndu-i de pămînt / cu aspre rădăcini, otravă amăruie / uitarea strecurînd-o în dureri și în gînd. / Și le-a pătruns învinșii din singe în destine / captîndu-le lumina din crugu-acelor sori / ai rugurilor dace suind peste coline / ca flăcările, noaptea, aprinse de comori".

Eu îmi încheiam poemul „Laudă limbii române" astfel : „Piară munții, piară cîmpiile, / Piară stejarii și apele... / Piară, de vor, ele însele, pietrele ! / Nimic încă, de-ar fi / Sub privire să nu ne rămînă, / Ne-am înălța, iarăși, turnuri spre soare — vetrele, / Din puterea aceasta, pururea nouă stăpînă, / Prea curata, biruitoarea-ntru cîntec, / Patria din lapțele mumei — limba română !".

PETRE GHELMEZ ■

RADU CÂRNECI:

Pe podurile Senei

Moto :

„Sous le pont Mirabeau coule la Seine
Et nos amours
Faut-il qu'il m'en souvienne
La joie venait toujours après la peine..."

Apollinaire

Cîntec mic

Pe podurile Senei umbra mea
purtîndu-și taina, partea ei divină —
tîrziu aici, iar timpul mă durea
ca, răsărind în piatră, o lumină.

Neobosind, ca într-un paradis,
celebre duhuri duhul îmi respiră,
și-un ochi de cer, imensul său iris
aprinde-n slavă steaua mea safiră.

O, clipe-adînci, eternități vuind
în sufletu-mi ce-atît vă așteptară,
pe podurile Senei un colind
ca în copilărie, într-o seară...

Mormînt în Montparnasse

— lui Constantin Brâncuși —

Mai simplă decît vorba : materia
— piatra și lemnul în esența lor,
în forma lor fără de moarte, vuind
ca eterna spirală spre nesfîrșire —

Lumina curgînd în toate sensurile,
neexistînd: sus și jos, înainte ori înapoi,
ci doar pretutindeni ca aerul, copac
țipînd în puterea facerii, fericitul !

Binecuvîntă, Înțeleptule ! mîinile tale
au semănat puritatea, dorul și dragostea,
planeta îmblînzindu-o cu armonii
de inefabile muzici, binecuvîntă !

Orașul-lumină avea nevoie de tine,
flacăra ta întinerindu-i mădularele,
înmugurindu-i și rodindu-i puterea,
miracol al nebănuitei simplități.

Ca eterna spirală, spre nesfîrșire,
drumul tău : acolo ou și pasărea
și zborul și taina iubirii, acolo
cerul și pămîntul creîndu-se —

binecuvîntă, Mag al eternelor semne...

Cimitir cu păsări

— lui George Enescu —

... Și zi de zi vin păsările lumii
aici, ca într-o oază de mister :
cerul coboară lîn în chipul humii
și stele ard în iarbă ca-n ether —

Cîrîpituri, ca lacrimi aurinde,
odoare-vorbe sub penetul-vis
și vuietul albastru ce cuprinde
abia cuprinse muzici : paradis !

Vin păsări cu aurore boreale
și albatroși din mările de fum,
oriental, vin păsări cu chimvale,
și din apus cu-al bocetelor scrum,

Vin păsări din pădurile adînce
și din pustiul soarelui flămînd,
păsări de imn cu flacără în singe,
de jertfă păsări, clipa așteptînd —

O, ce rumoare, amețit cuvîntul,
tot păsări de tristeți, păsări de dor,
și se uimesc : în jurul lor pămîntul
se leagănă iradiind sonor...

„Père La Chaise"

Cartierul Latin

...Aici vin toate neamurile lumii :
pelerinaj pestriț-strălucitor,
meridianele într-unul singur
pe țărmul Senei calm-găzduitor.

Vuiet în graiul muzicilor toate
prelung șoptit, adînc alintător,
felii de lună și de stele-așteaptă
străinul de minuni cumpărător.

Aici o înserare permanentă
de taină dătătoare, lung izvor
al bucuriei și-al uimirii, cîntec
al omului prea iute trecător.

Ce hărmălaie pură, ce spectacol
non-stop sub cerul jos-pilpîitor !
în cafenele pulsul vieții bate
născînd poeme-n sîngele de dor.

Suflet bolnav, mă simt stăpîn planetei
— cu-un semn tîrziu mă-așteaptă
Notre-Dame —
sunt plin de bucurii și de păcate :
Seigneur, gardez de tout malheur mon
âme !...

Bois de Boulogne

Tărîm de vis și de înmugurire,
tu rai deschis al marelui oraș :
par fluturi oamenii cu-aripi ascunse,
dorindu-se-n lumină, pătimaș.

Din arbori curge spre-înăltimi tăria
de miere-albastră îndulcind un cer,
(visez aici grădini semiramide,
riu Eufrat, oriental mister).

Nu mai sunt robul străzilor nebune,
iar vuietul s-a stins în vene-adînci ;
putere-mi dă pădurea din putere,
porunci primesc din tainice porunci.

O, tinerețea-i împrejur ! din soare
aprilie coboară-n anii mei
înmiresmîndu-mi-i cu vegetalul
ce îmi înundă sînge și idei...

Revoluție

Liberté, Egalité, Fraternité :
trei păsări pe retină încrustate ;
s-aude Sena-în vuietu-i prelung
și suflete zburînd peste cetate —

Bastilia ! durere din durere,
ochi al infernului prea veninos :
trec umbrele revoltei spre palate,
bat clopote-n Montmartre, furtunos,

Și strigăte și steaguri împușcate :
mulțimile călcînd în praf răbdarea
și regilor căzîndu-le coroana :
trei păsări aducînd purificarea!...

O, chip al vieții pe-ale morții drumuri,
voi, drumuri singeriude spre lumină,
cum se trecură toate în idee
și-în chipul Revoluției divină;

Cum pietrele dădură zîmbet lumii
și, rînd pe rînd, cum zorii se iviră,
oceanele pămînturi asaltară
cu vocea lor ca tunetul pe liră !

Rămîn în ziduri răstignite fapte,
mister, legendă azi : nemărginire !
Trei păsări veșnic peste lume zboară :
Dreptate, Libertate și Iubire...

— Paris, aprilie, octombrie 1976

Catalog — (IV)

Despre cele nouă echipe care formează jumătatea ultimă a clasamentului ce se poate spune ?

La o privire generală, cel mai surprinzător e faptul că **A.S.A. Tg. Mureș** se află pe locul 12, deși în echipa aceasta joacă un Bölöny, un Hajnal, un Pislaru și un Fanici, jucători, oricum, notabili, ca să nu zic că primul este chiar titular în naționala noastră. Căderea acestei echipe a început anul trecut și s-a accentuat pe măsură ce trecea timpul. O explicație cred că nu poate să dea nimeni. Așa că să mai lăsăm să treacă și primăvara care va veni ca să putem da un diagnostic. Tîrgmureșenii pot fi notați, fără nici un risc, cu nota 4.

Tot 17 puncte, dar aflați pe locurile 10 și 11, se află echipele **Sportul studențesc** și **Jiul**. **Sportul** a fost anul trecut una dintre echipele bunișoare, dar ceva a început să scîrțîie și aici, de unde o cădere spectaculoasă, aproape inexplicabilă. Să ai în echipă pe Moraru, Mircea Sandu (mă rog, la gradul de validitate la care se află), pe Chihaia, pe Rădulescu, pe O. Ionescu și pe Iorgulescu nu-i de colea ! Totuși echipa studențească nu a arătat adevărata sa valoare și scăderea ei de formă n-o putem pune pe seama examenelor sau a altor cauze, este probabil vorba de o lipsă de interes la antrenamente. Nota acestei echipe : 5 cu îngăduință.

Jiul, necruțătoare acasă, a cîștigat de 7 ori, a pierdut de 7 ori și a scos trei meciuri nule. Aici nu putem să spunem nimic. Cînd joacă bine Dumitrache se simte, dar piesa numărul 1 a acestei echipe rămîne Mulțescu. I-aș mai menționa pe Cavai și pe Ciupitu. În rest, o mediocritate deznădăjduitoare își pune pecetea, mai ales în deplasare pe jocul **unsprezecelui** minerilor. Cineva ar trebui totuși să iubească mai mult această formație muncitorească...

U.T.A. a făcut un sezon destul de amestecat. A pierdut mai mult decît a cîștigat. L-a abandonat (sau a fost abandonată) pe Nedelcu, dar asta nu înseamnă că locul său este explicabil. **U.T.A.** mai are jucători, chiar bătrîni — l-aș numi pe Broșovski — care pot s-o scoată la liman, ca să nu mai vorbim de Shepp, care e o mare promisiune a fotbalului nostru. Nota acestei echipe : 4.

Un loc nemeritat ocupă **Gloria Buzău (14)** deși la drept vorbind, ceea ce face ea în campionat place foarte mult. Cu o echipă de anonimi, dacă-l exceptăm pe Stan, care a devenit titular la națională, acest **team** face, mai ales pe teren propriu, partide remarcabile. Se vorbește de o duritate a jucătorilor buzoieni, dar s-ar putea să fie numai un joc bărbătesc. Oricum, mie mi se pare că **Gloria** joacă cam de nota 5 +.

Ultimele patru clasate sunt cam de aceeași valoare. Surprinzătoare este poziția **Bihorului** unde joacă (cînd mai joacă) Kun II și Georgescu, pe care, din distracție i-am **„transferat" la Olimpia — Satu Mare** (dar și ei sunt de vină că se **văd** atît de rar pe teren), jucători foarte buni, alături de un Lupău, Ghergheli, Bigan, Naom ș.a., cu un antrenor care a cîștigat anul trecut campionatul din cauza echipei **Steaua** și care, inexplicabil, deține lanterna ! Sigur că micșorarea efectivului de jucători ar fi o scuză, dar nu văd acest unspreceze pe ultimul loc la sfîrșitul campionatului. Echipa joacă de nota 3, deocamdată.

Cît despre rest, ce să mai vorbim ! **Corvinul** este o echipă a surprizelor care, ca în fiecare an, are probleme cu retrogradarea. Se vorbește de o înfrățire a formației, dar eu cred că mai mult dragostea partizanilor siderurgiștilor, o va salva — dacă se va salva — de la bucuriile de a activa în divizia B. Joacă de nota 4.

Chimia Rm. Vîlcea este și ea o obișnuită a subsolului clasamentului și lucrul pare explicabil pentru că aici nu există mulți jucători de clasă. Dacă i-am numi pe Carabageac și Telespan, am spune că sunt singurii care dau culoare jocului celor de la Rm. Vîlcea. Nota echipei — 4.

Enigma primei părți a campionatului pe 1978—1979 rămîne **Poli Timișoara**. Aflată anul trecut pe un loc fruntaș, avînd la cîrmă un antrenor cu firmă, ea deține penultimul loc după ce s-a zbătut foarte mult să scape de cifra 18. Cu o formație foarte valoroasă, dacă e să ne luăm după nume, studenții timișoreni au trecut prin flăcările iadului. Să sperăm că a fost numai o criză trecătoare și că disensiunile ce nu pot fi negate vor trece. Le-o dorim din toată inima. Nota : 4.

EUGEN BARBU ■

„Au fost prea multe interese personale și atletismul nostru n-a avut decît de pierdut"

— Tovarășe profesor Emil Jecu, din ziua de 13 decembrie 1978 îndepliniți funcția de secretar responsabil al Federației Române de Atletism. Sperînd că numirea, chiar dacă dată într-o zi de 13, va însemna un pas înainte pe calea consolidării atletismului românesc, ne facem datoria din a vă ura bun venit ! Terminate fiind politeturile, să intrăm în subiect. Cine sînteți dumneavoastră, tovarășe Jecu ?

— Un fost atlet, profesor de educație fizică din 1948, promoția lui Zeno Dragomir. Am activat, perioadă îndelungată, la Liceul „Alexandru Sahia" din București, iar în ultimii 11 ani am fost secretar al Consiliului municipal de educație fizică și sport.

— Ce fel de atlet ? În ce epocă ?

— Generația lui Moina, a lui Truică, a lui Kiss, a lui Ludu și așa mai departe. Am făcut, ca sportiv, de toate, căci atletismul n-avea, pe atunci, specializările stricte de azi și o echipă de 10 oameni putea să cîștige fără bătăi de cap un campionat. În '46 și '47, am fost chiar campion național pe 400, grație sprintului meu și, ca să fiu sincer, neparticipării lui Moina ! Dealtfel, venind la federație, am găsit aici, între alții, pe Victor Firea, secretar responsabil adjunct, și pe Petre Zimbrești, antrenor federal, cu care am fost cîndva coleg de sport și de lot național. I-am apreciat atunci și-i apreciez și azi, îl consider specialiști serioși și harnici, sper să colaborăm în cele mai bune condiții, spre a scoate atletismul românesc din ce cuvînt să folosesc ?, impasul în care se află de cîtăva vreme.

— V-a surprins numirea în fruntea federației ?

— Atît de mult încît, sincer fiind, n-am prea dormit cîteva nopți ! Numit, cum ziceați, pe data de 13 decembrie, am început, practic, pe 3 ianuarie, după ce am predat la C.N.E.F.S. și am făcut un rest mai vechi de concediu. De aceea, pentru că simt că o asemenea întrebare plutește în aer, nu cred că sînt în măsură, cel puțin deocamdată, să dau soluții sau să exprim judecăți de valoare. Am nevoie de un răgaz. Nu știu în amănunt multe lucruri, pe care doresc, ajutat de activul federal, să le învăț. În altă ordine de idei, considerînd că impasul, m-am oprit asupra acestui cuvînt, atletismului nostru nu ține doar de munca unui singur om, oricît de competent ar fi acesta, socotesc că nimeni nu trebuie să aștepte de la mine minuni. Atletismul se poate redresa, după opinia mea, numai printr-o acțiune fermă și colectivă, sprijinită de toți factorii din sport, de sus și de jos deopotrivă.

— De ce credeți că s-a ajuns unde s-a ajuns ?

— Cauzele sînt, fără îndoială, multiple. Nu e rezolvată încă, sau nu e rezolvată decît pe hîrtie, problema atletismului în școli. Programa școlară prevede, e adevărat, dar ea nu e suficient respectată. În puținele zile de cînd sînt la F.R.A., am avut ocazia, dau un exemplu, să urmăresc un concurs universitar, pe „Tineretului". Am văzut o fată, studentă în anul I, sărind la groapă cu bătaie pe ambele picioare ! ! M-am minunat, căci groapa e, sau ar trebui să fie, în abecedarul atletismului. Nu mai spun că, făcînd atleți buni, tineri bine pregătiți din punct de vedere fizic, nu neapărat campioni, pregătim, implicit, elemente pentru alte discipline, căci atletismul oferă de timpuriu forță, viteză, rezistență și așa mai departe. Mergînd mai departe, aș afirma că s-a greșit în forțarea copiilor, pe care i-am angrenat în fel de fel de competiții, i-am scos campioni naționali și ne-am lăudat cu asta, ba chiar i-am trimis în străinătate, pentru ca, pe măsura trecerii anilor, să-i pierdem. Copiii străluciți au devenit juniori de mîna a doua și au dispărut ca seniori. Selecția n-a fost totdeauna judicioasă. Ne-am pripit, n-am făcut-o ca lumea, n-am fost suficient de severi. Din cîte cunosc, ca să-mi sprijin afirmația pe un argument concret, Consiliul Național a lansat, în urmă cu un an, o amplă acțiune de depistare a elementelor de perspectivă cu calități deosebite pentru atletism, anume pentru aruncări. Au fost testați aproape 200 de mii de tineri, dar de reținut, n-a fost reținută decît o fată, Simona Săpunaru din Gorj !

După bunele ei prestații din 1978, de numele Evei Zörgö Raduly, recordmană națională la aruncarea suliței, se leagă multe din speranțele noastre pentru proba respectivă a Olimpiadei din 1980.

— Înclinăm să vă dăm dreptate. Dumneavoastră, tovarășe Jecu, ce v-ați propus să schimbați în activitatea forului federal ? Dacă, firește, v-ați propus ceva în acest sens.

— Am impresia că, uneori, abaterile unor sportivi fruntași au fost tratate cu o nepermisă ușurință. Iată, Mariana Suman nu s-a prezentat la pregătire la Herculane, cum fusese stabilit, ci la Felix, pentru că așa a considerat de cuviință ! Ea sau antrenorul. Nici cadrul organizatoric n-a fost, în toate cazurile, cel mai fericit, federația dînd o exagerată mînă liberă antrenorilor fruntași, care au hotărît ei, adesea fără să consulte forul federal, unde să-și pregătească elevii, cum și cît ! Sîntem decși să facem ordine în această direcție, acordînd o mai mare importanță rolului antrenorilor federali, care vor trebui să coordoneze și să îndrume, în adevăratul sens al cuvîntului. Deciziile vor fi colective, toți factorii vor fi consultați, nimeni nu va mai hotărî de unul singur ! Au fost prea multe interese personale și atletismul nostru n-a avut decît de pierdut. Intenționăm o cotitură sper să ajungem, în timp cît mai scu să cîntăm cu toții, de la antrenorii copii, pe care va trebui să-i stimulăm m bine, la tehnicienii cu renume internați nal, în aceeași gamă. Condiții sînt, trebui să căutăm și să găsim soluții sp a îmbunătăți atmosfera, în ultima instanță, raporturile dintre oameni.

— Așa e. Tovarășe Emil Jecu, s-a discutat mult, și „Flacăra" a luat, la vreme respectivă, poziție, pe marginea desființării sezonului atletic de sală. Ne-ar interesa opinia dumneavoastră.

— Pentru anumite ramuri atletice, sa rămîne, după mine, indispensabilă, ajutînd mult la perfecționarea tehnicii d concurs, la sărituri, de pildă, la alergăr la aruncări chiar. De aceea, nu poate vorba despre desființarea sezonului în door, ci numai despre renunțarea, și di motive materiale, la unele concursu mamut, la nivel republican. Dar con cursuri se vor ține, federația a dat jude țelor indicații clare în acest sens.

— Vă mulțumim pentru precizare. Înainte de a încheia dialogul nostru, v-an ruga să ne spuneți cîteva cuvinte cu privire la viitorul atletismului nostru în perspectiva Olimpiadei din 1980. Credeți că Moscova ar putea să însemne revenirea atletismului românesc în prim planul performanței ? Dacă da, concret, pe ce sportivi putem conta și cu ce șanse ?

— E exact întrebarea de care m-am temut !

— Nu mai aveți de ce vă teme, v-am pus-o !

— Da, sigur că da ! Pentru Moscova, ne-am propus, ca obiectiv, 5 medalii, dintre care una de aur. E mult, dar am convingerea că o vom scoate la capăt. Noi privim obiectivul ca pe o cifră de plan și-l tratăm ca atare, cu maximum de răspundere și seriozitate. Nume ? Greu de dat ! Oricum, avem nominalizați în lot 46 de atleți, băieți și fete, incluzînd aici și perspectiva, căci federația socotește anul 1979 drept hotărîtor nu numai pentru Olimpiada din '80, dar și pentru cea din '84 ! Cam o treime din cei 46 sînt sportivi consacrați, Mărășescu, Copu, Floroiu, Lovin ș.a., pe care se poate conta, de la care se așteaptă medalii.

— Silai, ce-i cu Silai, tovarășe Jecu ? Ea rămîne în continuare în vederile selecționerilor ?

— Ileana Silai se pregătește, în condiții foarte bune. În cadrul clubului „Metalul". Pentru tot ceea ce a făcut pentru atletismul românesc, Silai merită respect și prețuire. Așa cum o știm cu toții, dîrză, tenace, ambițioasă, ea poate face o figură frumoasă și la Moscova, dar e de datoria noastră să ținem cont, scotindu-ne pălăria în fața unei cariere atletice excepționale, că ea va avea, la Moscova, aproape 40 de ani. Vom afla la timp dacă Silai va merge sau nu la Olimpiadă.

— Considerăm, dacă ne e permis, poziția federației cît se poate de corectă și realistă. Noi am terminat, dumneavoastră mai aveți ceva de spus ?

— Ușa federației va fi deschisă în fața oricui, cu condiția ca cel care o va trece, nu neapărat un nume sonor, ci un iubitor sincer al atletismului, să fie posesorul unei idei, al unei soluții. Păreri, vă rog să mă credeți, avem destule !

EMIL NEGOIȚĂ ■

Metalul București: acum ori niciodată!

Continuîndu-și raidul în divizia B, tatonînd șansele de promovare ale unor grupări cu tradiție și prestigiu în fotbalul nostru, Ovidiu Ioanițoaia a poposit, duminică dimineață, în cartierul Pantelimon, purtînd o discuție cu Paul Popescu, antrenorul principal al echipei Metalul București, una din „veteranele" esalonului secund. Înainte de a încredința hîrtiei dialogul avut, el vrea să precizeze că interlocutorul a acceptat cu greu ideea unui interviu, refuzînd, refuz asupra căruia n-a revenit, să se lase fotografiat, considerînd că „mulți alții ar merita înaintea mea acest lucru" !

Discuția s-a desfășurat după cum urmează.

— Tovarășe Paul Popescu, cîți ani numărați dumneavoastră la Metalul ?

— Sînt în club din 1959, dar am lipsit 2 ani, fiind plecat la Ploiești și, respectiv, Cluj-Napoca. La Metalul, am fost mai întîi jucător, mijlocaș, apoi, din 1965, antrenor. Am învățat meseria de la dascălii serioși și competenți, de la Botescu, de la Ploieșteanu și de la Bălănescu.

— Cu alte cuvinte, nu sînteți profesor de educație fizică ! După regulamente, nici nu-l obligatoriu, așa că trecem mai departe. Recunoscut ca un tehnician harnic și priceput, Paul Popescu a încercat, în urmă cu cîțiva ani, să depășească nivelul diviziei B, plecînd la Ploiești și, după aceea, la Cluj-Napoca, la Universitatea. Ambele încercări au eșuat. Acum, după ce a trecut atîta vreme și după ce eventualele răni s-au vindecat, ne puteți spune de ce s-a întîmplat așa ?

— Am găsit două echipe la răscruce de drumuri. Petrolul nu-și revenise din socul retrogradării, iar Universitatea era în formare, dispunînd de jucători talentați, dar cruzi, prea cruzi pentru divizia B. Mi s-au cerut minuni peste noapte, boală mai veche a fotbalului nostru, nu le-am putut înfăptui, drept pentru care m-am întors acasă. Asta a fost.

— De cînd e Metalul în divizia B ?

— De cînd se știe ! În '58, a retrogradat, în anul următor, a revenit în B și de-atunci, nici n-a urcat, nici n-a coborît ! Sînt, iată, 20 de ani.

— Sincer, credeți că în intervalul acestor două decenii, Metalul, ajuns de 3 ori în semifinalele Cupei României după ce va fi învins echipe de A redutabile, n-ar fi putut mai mult ?

- Nu înțeleg.

— Gurile rele susțin că Metalul ar fi putut, în mai multe rînduri, promova, dar jucătorii n-au dorit s-o facă ! Ei s-au mulțumit, hai să spunem lucrurilor pe nume, să mai cedeze cîte un meci, gîndind că, odată ajunși în A, și-ar fi pierdut locul în echipă ! Ce ziceți de asta ?

— S-ar putea să fie ceva adevăr în cele ce spuneți. Poate că unii jucători n-au vrut să riște. Dar vă asigur că eu, ca antrenor, nu mi-am permis niciodată să le cer să piardă un meci ! Pentru mine, promovarea în A a fost și a rămas un vis.

— Continuați să credeți în el ?

— Firește. Am terminat turul la două puncte de lider, returul ne asigură 10 meciuri în București, iar a doua jumătate a campionatului, în primăvară, pare să ne avantajeze.

— Dar dacă jucătorii...

— Nu mai e cazul. În vara lui '76, cînd am revenit, am renunțat la o serie de fotbaliști virstnici, întinerind radical echipa și pregătind-o, ca pe o pușcă cu bătaie lungă, pentru intrarea în A. Moraru a plecat cu dezlegare, Iancu și Profir s-au retras, au mai rămas numai Nedelcu și Ștefan Georgescu, ultimul, la 37 de ani, un adevărat exemplu pentru coechipieri, prin seriozitate, disciplină și ambiție. În rest, numai tineri, Popa, Giugiumică, Gane, Prodan, Șumulanschi, întors de la Hunedoara cu valoarea și capriciile sale, Marin Ion, pînă mai ieri.

— De ce pînă mai ieri ?!

— Pentru că a trecut la Steaua, la schimb cu Ion Ion.

— Nu mă îndoiesc că e echitabil : ați dat un Ion, ați luat un Ion ! Ani la rînd, Metalul a furnizat jucători altor echipe, din Pantelimon plecînd, între alții, Sandu Gabriel, Troi, Savu, Olteanu, portarii Iorgulescu și Moraru. De cîtăva vreme, parcă izvorul a secat. Așa-i ?

— Absența antrenorului de la juniori, Leon Lazăr, s-a simțit din plin. Dar el s-a întors de la Botoșani și lucrurile au revenit la normal. Din punct de vedere al creșterii eșalonului de mîine, stăm bine și vreau să cred că vom sta, nu peste mult timp, și mai bine.

— Așadar, Metalul speră să promoveze ! E, să fiu sincer, o noutate, una dintre cele mai mari ! Numai că s-ar putea, îmi dau eu părerea, ca de data asta să vrea și să nu poată ! Ce ziceți ?

— Sîntem conștienți că nu va fi ușor, dar echipa pare decisă să depășească, prin joc și prin rezultate, condiția el de eternă divizionară B. Considerăm că avem ce ne trebuie spre a face acest pas, o bază materială temeinică, un sprijin permanent din partea Întreprinderii „23 August" și a sectorului de partid, un stadion bine îngrijit, un număr însemnat de suporteri pasionați și fideli, deși nu toți se grăbesc să-și achite cotizațiile și, ca argument principal pentru atingerea scopului propus, o formație tînără, ordonată, care joacă, de regulă, curat, spectaculos, cu tragere de inimă.

— Care credeți că sînt principalii adversari ai Metalului în lupta pentru un loc sub soarele diviziei A ?

— Mă tem, înainte de toate, de Scornicești și de Alexandria, echipe harnice și bine așezate pe picioare, care se bat, în deplasare, mai bine decît noi. Petrolul nu cred să aibă suflu să recupereze așa de mult, iar Rapid și Progresul par să fi pierdut trenul, cu toate că cine știe ?! Mă mai tem de arbitri !

— Cum așa ?

— Cum auziți. N-au fost, în toamnă, prea corecți și, la Oltenița, de pildă, am pierdut dintr-un 11 metri inventat, dăruit gazdelor cu 3 minute înainte de fluierul final ! Nu-spun, sînt sigur, nici o noutate, cînd zic că, în Capitală, echipele provinciale sînt lăsate să joace și să arate ce știu mult mai mult decît știm noi lăsați s-o facem în afara Bucureștiului.

— Tovarășe Paul Popescu, ce-ați zice de titlul „Metalul, acum ori niciodată !" ? Merge ?

— De ce nu ?

raCul

Fabula fiului neajutorat

Lîngă pădure, într-un lac,
Ce-şi sprijină oglinda-n ram
Trăia-n bordei de animal sărac
Un liniştit Hipopotam...
Cu womeea, cum venit i-a fost
Privind prin micile ferestre
El vieţii i-a aflat un rost
Luînd mireasă fără zestre.
Şi în modesta lor căsuţă
Zile cu soare şi cu nori
Au cunoscut... Doar viaţa nu-i
Un nesfîrşit covor de flori...
Venit-a ziua-n calendar
Cu vii vopsele-nconjurată
Hipopotamul primi-n dar
Odrasla ce-e să-i spună „tată !"
Cu cîtă muncă şi ce rugi
L-au obligat să-nveţe carte :
— „Învaţă, mamă, să nu duci
Troi ca pe lac ! S-ajungi departe !"
Îl îndemna Hipopotama
Cu ochi sentimentali, duioşi ;
Băiatul mamii lua seama
La banii ce-i primea, frumoşi.
Şi-a dat natura în sfîrşit
După atîta lung oftat
Că într-o zi a absolvit
Cu diplomă de... diplomat.

De-atunci e jale, vai şi-amar,
În casa mică, lîngă lac.
Stă diploma-ntr-un galantar
Părinţii o privesc şi tac...
— „Ştiţi, a muncit atîţia ani
Şi e de astenii bolnav !
Părinţi sîntem şi nu duşmani
Se odihneşte-un pic... Nu-i grav !..."

Ani au trecut... Hipopotamii
S-au nămeţit de-atîta weme
Şi de trudit din greu, sărmanii,
Pentru Băiatul cu dileme.
Băiat ajuns de mult matur
Scurtînd de mult spre patruzeci
Privind cu lung plictis în jur
La lumea plină de zevzeci...
Părinţii slabi, ca nişte scînduri,
Trudesc din greu pentru copilul
Ce-n labirintul fără gînduri
S-a logodit cu inutilul
Şi s-a lăţit de-atîta stat.
Azi, doarme singur în bordei
Doar într-o zi a observat
Că-i strîmt bordeiul pentru trei...

Hipopotamii lui părinţi
Sub cerul gol, pe-o rogojină,
Aşteaptă ceasul să le vină
Ca doi copii, supuşi, cuminţi...

O dramă ca atîtea multe :
„Cînd ai copilul diplomat —
Un visător la viitor
Ce stă picior peste picior —
Şi-l laşi să-şi piardă ziua-n pat
Şi-i dai şi banii pentru MAT
E dreptul lui să te insulte
Dar cu cuvinte foarte culte..."

NICOLAE DRAGOŞ

Costică Cucoş se prezintă:

„Legătura dintre filozofie şi desen sînt eu"

— Cum vă simţiţi printre caricaturişti ?

— Cam singur. Nu-i cunosc decît din ceea ce public. Eu am debutat abia acum doi ani, cu toate că iubesc dintotdeauna caricatura. Mi-a lipsit curajul de a ieşi în lume. La cei 37 de ani ai mei, pot spune cu toată convingerea că a face caricatură nu înseamnă a face exhibiţii pe hîrtie sau a strîmba lucrurile, chipurile, ci înseamnă a face mult mai mult.

— Cît de mult ?

— Fără a exagera, caricatura şi-a dobîndit un loc şi un rol bine definite în operă, în acţiunea de ameliorare a moravurilor, în asanarea unor tare morale mai vechi sau mai noi, care umbresc climatul moral şi spiritual al societăţii în care trăim.

— Frumos spus cu ajutorul cuvintelor, frumos şi fără cuvinte.

— Vă mulţumesc. Îmi place caricatura fără text, deci în care nu se amestecă literatura. Caricatura cu poantă scrisă e altceva, este o satiră de cele mai multe ori şchioapă, la care dacă rupi textul adesea nu mai rămîne nimic. Este ca şi cum am păstra desenul şi am schimba doar textul. Caricaturi de felul ăsta se pot face nu una pe zi, ci o sută.

— În fond, ce este desenul fără cuvinte ?

— Eu cred că desenul fără comentariu reprezintă o demonstraţie a posibilităţilor de care dispune autorul.E vorba de linie, pată, punct, compoziţie grafică şi toate acestea organizate şi structurate în baza unei idei.

— Foarte ambiţios punctul dumneavoastră de vedere. Ambiţios şi corect. Caricatura este, deci, o treabă şi mai complicată decît se crede.

— Desigur. Trebuie elaborare îndelungă şi o atitudine serioasă faţă de ceea ce se aşterne pe hîrtie. Numai aşa se pot face lucruri deosebite şi mari într-un gen considerat de mulţi un gen minor al artelor plastice şi de fapt au demonstrat-o destui : Ciosu, Bour, Dragoş, Helga Unipan, Pim.

— Caricaturişti tineri sau încă tineri.

— Da. Am putea spune că sînt din generaţia mijlocie şi că ei au probat cu prisosinţă însuşiri precum profesionalismul şi dorinţa de inovare a mijloacelor de expresie, concizia în exprimare. Aproape fiecare a stăruit în căutarea unei maniere proprii, originale, cîtiva dintre ei chiar au găsit-o.

— Despre veterani ce-aveţi de spus ?

— În general, despre veterani se spune numai de bine. Sînt buni Claudiu, Taru, Matiy, cu toţii excelenţi desenatori.

— Nu-i suficient să fii bun desenator !

— E adevărat. Dar nu putem să trecem cu vederea ştiinţa desenului la Claudiu şi Taru, faptul că ei subordonează detaliul unor nevoi de comunicare, aşa cum alţii n-o fac. Au o spontaneitate — totuşi — stăpînită. Taru are tot ce-i trebuie unui mare artist : talent, cultură şi forţă.

— Pentru mine sînteţi surprinzător şi în desen, şi în opinii. Desenele — pline de savoare şi farmec, omul — plin de idei. Cu ce vă ocupaţi ?

— Sînt profesor de filozofie şi desen la Bacău. E inutil să spun că desenez.

— Care-i legătura dintre cele două discipline ?

— Legătura sînt eu. Întîi am terminat artele plastice şi apoi filozofia.

— Şi, probabil, în desenul dumneavoastră umoristic încercaţi o împăcare între ele şi cred că desenul mijloceşte întîlnirea ideii cu imaginea sensibilă în produse finite sau semifinite precum cele alăturate.

ION PREDOŞANU

Din dosarele miliţiei

Un „jongler" crezut pe... vorbe

Chiar şi un scamator de profesie este privit cu.... suspiciune. „Fugi 'dom'le", auzi în preajma acestuia. Cine-l crede c-a putut să scoată dintr-o pălărie atîţia iepuri ? ! I-a avut pe mînecă (?!) monsieur, parolle !"

Poftim ! Şi doar este de meserie... În schimb, oricît ar părea de ciudat, există şi un specimen de „jongleri" care ar merita din plin neîncrederea celor din jur şi totuşi, nu rareori aceştia, în mod paradoxal, sînt luaţi în serios pe... vorbe goale.

Ioan Someşan, pînă de curînd achizitor la Combinatul chimic din Tg. Mureş, ar putea primi titlul de fachir. Într-o aşa măsură a putut să jongleze cu fondurile pe care le-a avut la dispoziţie pentru aprovizionarea combinatului, încît maestrul lozefini n-are decît să regrete că nu l-a descoperit pînă acum, pentru a-i oferi un contract la Circul de stat din Bucureşti. Fireşte, tot pe post de achizitor... Acum e prea tîrziu. A fost descoperit de alţi căutători de... talente ascunse după paravanul credulităţii unor aşa zişi factori de răspundere.

Despre performanţele lui Ioan Someşan în materie de „hocus-pocus", maiorul Gavrilă Matei de la Miliţia municipiului Tg. Mureş avea să facă următoarele precizări, demne şi de atenţia celor vizaţi direct sau indirect, precum şi a celor predispuşi la nemvidiatul titlu de gură-cască.

— Nu atît abilitatea, cît îndrăzneala era „arma" de bază a lui Someşan. A încercat o dată, nevenindu-i nici lui să creadă că va reuşi, iar după ce a văzut că totul este atît de simplu, că cei care aveau posibilitatea să-l prevină ori să-l demaşte nu şi-au bătut cîtuşi de puţin capul în această privinţă, i-a fost pur şi simplu greu să se mai oprească. Se ştie doar că obişnuinţa este a doua natură...

Şi cum spuneam. Începutul nu i-a solicitat cine ştie ce eforturi sau inventivitate. A fost de ajuns ideea despre o anume jonglerie şi puţintică îndrăzneală. Aşa se face că într-o zi, avînd asupra lui un C.E.C. cu valoare limitată pentru a cumpăra camere de mingi — utilizate în procesul de verificare a concentraţiei de gaze din cadrul combinatului — s-a gîndit să pregătească şefilor săi un test de perspicacitate şi vigilenţă. În locul facturii cu numărul 28 401, din care rezulta că achiziţionase 400 camere de mingi în valoare de 3 000 lei, a prezentat la magazie un... bon de mînă pentru 25 cuţite de strung x 120 lei bucata = 3 000 lei, bon pe baza căruia solicită să i se deconteze cecul cu valoare limitată amintit (?!).

Mda, ceva este neclar. aţi sesizat foarte bine, chiar dacă nu aveţi tangenţă cu asemenea decontări. Aşa este, ce rost are să prezinţi un bon de mînă pentru cuţite de strung, dacă ai o factură din care rezultă că s-au cumpărat camere de mingi? Dar să nu ne pierdem cu firea chiar de la început. Am precizat, doar, că avem de-a face cu un jongler...

În factura nr. 27934 se indică cumpărarea a 100 de prosoape în valoare de 1 900 lei. Someşan cere să i se deconteze însă cecul cu care achiziţionase chipurile aceste prosoape, prezentînd magazinerului un bon de mînă din care rezulta că a cumpărat 20 bucăţi freze x 95 lei bucata = 1 900 lei. Din factura nr. 27751 din 1 iulie 1978 rezultă că ar fi fost cumpărate 100 bidoane din plastic şi alte obiecte în valoare de 3 925 lei. La magazie este prezentată însă o altă factură cu acelaşi număr şi valoare — abia în luna septembrie — dar care indică cu totul alte produse achiziţionate : reductoare T.O., manometre oxigen etc.

Ca să nu înşirăm toate exemplele de acest gen, trebuie să precizăm că cercetările au stabilit nu mai puţin de 29 asemenea cazuri de nepotriviri între facturile de achiziţie şi bonurile de decontare.

„Bine, bine — s-ar putea să spună cineva înainte de a afla rezultatul anchetei — dar din cele prezentate nu mai încape nici o îndoială că este vorba de neregului sesizabile chiar şi de neiniţiaţi. Cum au putut atunci magazinerul, comisia de recepţie, contabilitatea să admită astfel de justificări ?

Şi iată, aşa ajungem să descoperim pentru cine ştie a cîta oară... oul lui Columb. Într-adevăr, aici se află tot „misterul" problemei : simplu ca bună ziua, comisia de recepţie compusă din Alexandru M., Aurel M., Adalbert P. şi Carol O., a funcţionat doar... în perioada cercetărilor cînd şi-a făcut o emoţionantă autocritică...

Profitînd de inactivitatea comisiei de recepţie — activitate obligatorie dealtfel la aducerea oricărui produs în magazie — bucurîndu-se de o nejustificată încredere în rîndul factorilor de răspundere din serviciul aprovizionare, Ioan Someşan şi-a pus în gînd, apoi în practică, un diabolic plan de obţinere a unor venituri suplimentare pe căi frauduloase. Găseşte în acest sens „înţelegere" — după cum declară el în timpul cercetărilor — la responsabilul magazinului „Stadion" — Petru Gal — unde, în locul produselor facturate şi achitate prin C.E.C., primeşte bani în numerar şi cum pofta vine mîncînd, devine tot mai îndrăzneţ.

Ce-i drept, s-au ivit şi cîteva momente palpitante, mai ales cînd contabilitatea insista să prezinte facturile originale concomitent cu bonurile de masă pentru a se proceda la confruntare. Şi în asemenea situaţii, Someşan avea tactica lui anume pregătită : „Ce ştiţi voi cei de la birou ? Hîrtii şi iar hîrtii, parcă ele contează. Eu alerg, transpir, îmi bat capul să asigur aprovizionarea şi voi mă întrebaţi de hîrtii. Sînteţi nişte birocraţi !"

Tuna, fulgera, ameninţa şi pleca, mizînd pe efectul psihologic al acestui procedeu de inducere în eroare.

Ar fi fost suficient ca vreunul dintre factorii responsabili să „pună piciorul în prag", cum se spune, şi să-i ceară pe loc socoteală pentru neregulile evidente referitoare la decontarea valorilor cheltuite şi achizitorul incorect ar fi fost demascat cu mult înainte de a delapida şi cheltui prin localuri peste 30 000 lei. Pentru că, aşa cum avea să recunoască Ioan Someşan în timpul cercetărilor, aceasta era meteahna care l-a împins la incorectitudine — băutura. Cînd, în sfîrşit, s-a găsit cineva să deschidă mai bine ochii şi să judece lucrurile prin prisma răspunderii de care se vorbeşte adesea, dar nu întotdeauna se şi dovedeşte, a rezultat că faimosul jongler al facturilor de la serviciul aprovizionare nu era decît un începător în ale necinstei. Încurajat însă de nepăsarea şi încrederea nejustificată a celor care aveau datoria să-i cunoască şi să-l controleze. Atît şi nimic mai mult : **cunoaşterea şi controlul celui care gestionează bunuri şi valori.**

MIHAI GROZAVU

Parada faptului absurd

BĂTRÎNEŢE, HAINE GRELE! Constantin Mohora din Drobeta-Turnu Severin, oe profesie fără, dar specialist în operaţiuni nocturne, a pus ochii pe o cofetărie din localitate. În timpul nopţii a verificat competent sistemul de închidere, pe care l-a găsit ineficient pentru dexteritatea mîinilor sale. După ce a pătruns în interior, a cules din rafturi tot ceea ce merita atenţie, a făcut cîteva baloturi cu lucrurile furate, apoi... Apoi s-a uitat la ceas. Era miezul nopţii. „Unde plec eu acum ? În gară nu mai am loc, pe stradă plouă... Pînă mîine dimineaţă este timp berechet, ce-ar fi să trag un pui de somn ?" Şi... s-a culcat. A dormit, a dormit, a dormit... S-a trezit cînd îl bătea cineva pe umăr : „Scoală-te, vere, că a sosit lăptăreasa !" De fapt, sosise la serviciu personalul cofetăriei !

OILE... OI, DAR ŞI CIOBANII !... Oile din judeţele Cluj şi Dolj au reamintit proverbul : „sare ca oaia-n baltă !" De această dată, mai multe turme de oi din comunele Tureni şi, respectiv, Secu s-au speriat. O oaie a sărit în prăpastie ; celelalte oi, fiind cu adevărat oi, s-au aruncat după temerara lor surată. La majoritatea îi s-a recuperat pielea. Desigur, oile rămase tefere nu au tras nici o concluzie din cele petrecute. În schimb, ce-l ce încadrează ciobani trebuie să înţeleagă faptul că această meserie îşi are exigenţele ei. A fi cioban nu-i suficient să mergi în urma turmei ! Un mucalit se mira sincer cum de n-au căzut în... gropi şi aceî ciobani **pîriţi ?**

HOŢUL DE PĂGUBAŞ. La Miliţia oraşului Slobozia s-a prezentat, cu lacrimi pe obraji, Ion Gheorghiu : şi s-a întîmplat să meargă pe o stradă dosnică şi „un tip mi-a spus : dă-mi valiza, bă ! Eu i-am dat-o, mai ales că era înalt şi cu mîinile lungi ! Aveam vreo 10 000 lei în valiză..." Maiorul Ion Constantin şi-a convocat colectivul şi a plecat pe urmele **tipului înalt cu mîini lungi.** L-a descoperit şi l-a trimis la arest. Apoi, l-a invitat la miliţie pe Ion Gheorghiu : Într-adevăr **tipul** îi furase 10 000 lei, numai că maiorul Ion Constantin nu l-a mai restituit nici un leu. De ce ? Simplu : Ion Gheorghiu a mers singur la furat... După ce a sustras cei 10 000 lei de la o instituţie din localitate, a plecat pe străzi lăturalnice spre a nu fi văzut de nimeni. Cu acest prilej s-a întîlnit cu... celălalt hoţ. În continuare, lucrurile s-au petrecut aşa cum a reclamat la miliţie !

TREI FRAŢI PREA CURIOŞI ! 8 august 1978, orele 11 şi 30 minute... Mai mulţi cetăţeni participau la demolarea unui imobil de pe Dealul Negru din masivul Măgura Codlei. Erau prezenţi şi trei fraţi : Nicolae, Ioan şi Daniel Oprea, în vîrstă de 19, 15 şi 6 ani. În moloz au găsit un obiect metalic, rotund, greu... S-au retras pentru a-l examina, feriţi de privirile celorlalţi muncitori, care... au fost zguduiţi de o explozie puternică. Obiectul, o grenadă defensivă, a curmat instantaneu viaţa celor trei fraţi ! Cînd stai să te gîndeşti cît de greu se cresc copiii : o oră, o zi, un an... 6 ani, 15 ani, 19 ani. Cîte vise şi speranţe investite, şi toate să se spulbere într-o clipă de neatenţie !... Ce poate fi mai absurd ?

ION TIPSIE

● La Fălticeni, odată cu inaugurarea „Casei căsătoriților", amfitrionii au lansat și un emoționant obicei : după rostirea tradiționalului „da", proaspăt căsătoriții sădesc, într-un spațiu special amenajat, cu materialul și cazmalele primăriei, un simbolic arbore. Începutul l-au făcut soții Dumitru și Anișoara Găină.

„Firiza" s-a întors din primul voiaj.

● De la Constanța ne vine vestea că de curînd s-a întors din primul voiaj de exploatare cargoul de 7 800 tdw. „Firiza", prima navă românească echipată cu instalație de determinare a poziției prin sateliți. Despre încercările deosebite ale călătoriei, căpitanul de cursă lungă Nicolae Nicolae relatează că, de pildă, în Marea Roșie, în drum spre portul iordanian Aqaba, unde urmau să fie descărcate utilaje pentru rafinăria construită de tehnicienii români la Zirqa, specialiștii navei au înfruntat temperaturi de peste 50 de grade menținînd instalațiile în stare de funcționare, iar în temutul „Triunghi al diavolului" de la Luzon pînă la Okinawa, oamenii au lucrat în condiții deosebit de grele la decarbonizarea motoarelor. Totodată, nava a stabilit și un record : cel mai scurt timp de mars pe distanța Singapore—Constanța la vase de acest tip, economisindu-se 60 de tone de combustibil.

La închiderea unei expoziții

Sălișteа, străvechiul și înfloritorul centru al Mărginimii Sibiului, și-a trimis recent, în sala Kalinderu din Capitală, imagini pline de prospețime și duh ale peisajelor sale, ale oamenilor care le populează, ale cascelor și costumelor, ale întemeierilor (vechi și noi) ce fac faima acestui colț transilvan. Din expoziția intitulată „Sălișteа Sibiului în arta plastică" și închisă recent, înglobînd peste 100 de lucrări, semnate de 51 de pictori (sălișteni sau iubitori ai Sălișteі), ne-au plăcut în chip deosebit : „Moșul", „Bunica" (de Ion Vlasiu), „Cap de fată" (de Ion Sălișteanu), „Portretul mamei" (de Emilian Cretu), „Toamna pe drumul gării" (de Ion-Ioniță Dădârlat), „Femei în târg" (de Elvira Pop-Micoș). O mențiune specială lucrărilor semnate de Emil Niculescu-Nic, Jeana Poenaru-Dușa, Octavian Miliculescu, Lizica Stănescu, Ioana Moga, Celia Popescu, membri ai cenaclului „Ion Andreescu" din București, cenaclu care, timp de trei veri, a deplasat la Sălișteа tabere de creație, din inițiativa pictorului-profesor I.I. Dădârlat, originar din Sălișteа. Frumoase, lucrările pictorilor amatori sălișteni Victor Abraham, Galeni Mocanu, Irina Ghibu, Dan Bota, Magda Vasilescu, Doina Rosca. Nu vom comenta tablouri (spațiul nu ne-o îngăduie), vom spune doar că, în suită, ele ni s-au părut a transcrie o parte, cel puțin una, din ființa unui sat-leagăn al dăinuirii și împlinirii noastre. O inițiativă frumoasă, la care, sperăm, vor medita și alții. Pe cînd, să zicem, expoziții similare despre Rășinarii Sibiului, despre Rucărul Argeșului, despre Limanul Dobrogei, ca și despre alte locuri care l-au inspirat și-i inspiră pe slujitorii penelului ?
(I. Purcaru)

● După 26 de ani, Sanda Rotaru din Brăila și-a regăsit cei doi frați gemeni, Ioniță și Mircea, de care viața a despărțit-o în iarna anului 1953 în comuna Liești. Fericirea celor trei frați se datorează ziarului „Viața nouă" și inimoșilor milițieni Margareta Ioan, Mircea Mardare și Aurel Popa.

● Muzeul municipal din Mediaș găzduiește de cîteva zile, prin grija unui inimos profesor, pe nume Petre Weber, o expoziție cu aspecte din fauna împrejurimilor. Libelule, cosași, pești, reptile, gîndăcei de tot soiul, greieri etc. Vedeta expoziției este o insectă numită Călugărița, o raritate prin partea locului. În muzeu se mai află, de asemenea, și o bandă de magnetofon, pe care se află înregistrate sunetele speciilor expuse.

Pilotul „Unirii"

● Căpitanul aviator pensionar Vasile Niculescu, care la 1 decembrie 1918 a adus Proclamația de unire a Transilvaniei zburînd de la Alba Iulia la București, are azi 90 de ani și locuiește la Rădăuți, strada Stadionului nr. 6. Fotografia îl înfățișează pe cînd era locotenent în grupul I aviație la Bacău, grup comandat de celebrul aviator Ștefan Protopopescu, coleg de pilotaj cu Aurel Vlaicu, și deținător al primului brevet de pilotaj din țară.

● Premiul întîi oferit de Ministerul Educației și Învățămîntului la cea de-a doua ediție a concursului „Cea mai bună bibliotecă școlară" a fost obținut de biblioteca Școlii generale nr. 7 din Roman (bibliotecară : Corina Curelescu) și de biblioteca Liceului de filologie-istorie „Ady-Șincai" din Cluj-Napoca (bibliotecară : Georgeta Bacalu).

Dina Cocea despre „Cîntarea României"

● Iată două aprecieri exprimate recent într-un interviu de artista emerită Dina Cocea pe marginea Festivalului național „Cîntarea României". Prima se referă la întîmpinarea unor brigăzi artistice : „Trebuie să recunoaștem, spre lauda lor, că tinerii au adus spectacolelor de brigadă curaj, prospețime și spontaneitate, o mai mare disponibilitate — fizică, desigur (simț al ritmului, eleganță a mișcării, voci bune), dar cred că și sufletească : de umor, de voioșie, vocația intervenției prompte în îndreptarea unor anomalii, a unor fenomene negative. Am văzut cîțiva tineri grozavi la Combinatul siderurgic din Galați. Spectacolul lor — o încîntare ! — nu avea nimic contrafăcut, era debarasat, de orice formalism, substanțial, convingător". Cea de-a doua vizează calitatea lucrărilor de teatru : „Trebuie, respectînd adevărul, să recunoaștem deschis că aportul dramaturgilor noștri de prestigiu cu piese de acest tip (repertoriul inspirat din actualitate, n.n.) este departe de a fi mulțumitor și că acest aport continuă, în mare măsură, să nu onoreze pe nimeni : nici pe semnatari, nici pe destinatari". Într-adevăr, cam așa stau lucrurile.

● Pe șantierele canalului Dunăre— Marea Neagră va fi folosit, nu peste multă vreme, sistemul de transport cu ajutorul dumpcarului. Instalația, realizată în premieră la Întreprinderea mecanică de utilaje din Medgidia, va compensa în viitor necesarul mijloacelor de transport autobasculante de pe șantierele țării, contribuind totodată la realizarea unor importante economii de carburanți.

● În pădurea Letea din Delta Dunării a fost identificat în stare de vegetație un imens stejar cu o circumferință de 565 centimetri.

● Citim într-un recent articol apărut în ziarul „Ceahlăul" din Piatra Neamț următoarele : „...dar bucuria de a aduce pe lume un copil este unică, **irepetabilă...**", iar ceva mai jos : „...primul cetățean venit pe lume în orașul reședință de județ este o fetiță de 5 kilograme. Mama care a născut-o se numește Aurica Postolache și se află la a **patra naștere**". Și, fără să se contrazică autorul, tot nu credem chestiunea cu „irepetabilă".

● Situîndu-se în fruntea întrecerii din secția sculărie a I.C. Orăștie, frezorul Ion Voișan depășește lunar sarcinile de plan cu 10—15 la sută, executînd lucrări de foarte bună calitate.

● La adresa strada Dîmboviței, bloc 76, scara A, etaj 3, Timișoara, destinatar : Mihaela Buzaș, au sosit pînă azi 103 scrisori din toată țara. Toate bune, numai că adresa cu pricina nu există și scrisorile se string maldăr la oficiul poștal. Cine se ține de glume, că și așa poșta le are pe ale ei ?

● Navaliștii severineni vor lansa la apă în acest an 90 de nave de diferite tipuri și vor livra 84 din care 14 sînt în lucru.

● Ultima realizare a Institutului de cercetări și proiectări tehnologice în transporturi, institut care va sărbători în curînd 60 de ani de activitate în cercetare la calea ferată, este „Baza de încercări Făurei" — instrument de investigare la nivelul tehnicii mondiale pentru stabilirea performanțelor mijloacelor de transport, a echipamentelor și instalațiilor conexe din domeniul căilor ferate.

Și pentru că tot veni vorba de căile ferate aflăm, într-o cu totul altă ordine de idei, privind punctualitatea trenurilor acum, în miezul unei ierni nici prea-prea, nici foarte-foarte, că în intervalul 2—7 ianuarie, la nivelul căilor ferate, întîrzierile totale au atins cifra de 29 500 minute. Și cînd te gîndești că după o primăvară de cîteva zile a nins din nou !

● La Hidrocentrala de la Strejești de pe Olt a fost racordat la sistemul energetic național primul hidroagregat de 25 MW.

● Revista „The Braille International", organul de presă al Federației internaționale a nevăzătorilor, publică un amplu articol despre scriitorul nevăzător din țara noastră, Marin Iancu Nicolae.

● În județul Maramureș s-a instituit la nivelul școlii și al unor localități „Universitatea părinților". Menită să întărească legătura dintre școală și familie pe multiple planuri, universitatea amintită este organizată și se desfășoară pe baza unui riguros plan anual elaborat de părinți, conducerea școlilor, învățători și diriginți. Nu știm dacă se vor da și examene, dar cu siguranță că roadele inițiativei se vor reflecta în notele copiilor.

● Vasile Mărcuț este primul oșean născut la Negrești-Oaș. Vasilică, care avea la naștere 3,1 kilograme, este fiul lui Florica și al lui Dumitru Mărcuț din Călinești-Oaș.

● O veste pentru fumători. Prof. d Dănilă Cîncă, șeful clinicii O.R.L. de l Spitalul Colțea, afirmă că „fumatul est azi considerat factorul cel mai grav ca favorizează apariția unor boli în sfer O.R.L., cum sînt laringitele și canceru de laringe".

● Mîine, în cadrul Institutului de construcții București va avea loc inaugurarea unor cursuri de istorie a științei și tehnicii cu aplicație la istoricul construcțiilor din România.

Lecțiile introductive și un istoric general cu privire la trecutul și dezvoltarea științei în România vor fi ținute de academician profesor **Ștefan Bălan** — care, cu acest prilej, ne-a spus următoarele : „Aceste lecții vor fi ținute de specialiști în domeniile respective. Astfel, cursul „Istoricul betonului armat" va fi ținut de inginer **Emilian Prager**, „Istoricul construcțiilor barajelor" de profesor **Andrei Prișcu**, „Istoricul podurilor" de profesor **Andrei Caracostea**, „Istoria fundațiilor și construcțiilor grele" de profesor **Ion Stănculescu**, „Istoria arhitecturii în România" de **Grigore Ionescu** și „Istoria arhitecturii universale" de **Verona Curinski**, „Istoria construcțiilor de profesor **Dan Ghiocel**. Aceste cursuri vor fi utile nu numai specialiștilor, ci și studenților aflați în ultimul an de studii". **(P. Soria)**

● În sfîrșit, ursul din Răstolnița (Mureș), care băgase de la o vreme groaza în toată suflarea localității, micșorînd, totodată, și numărul purceilor de lapte din gospodăriile oamenilor, a ajuns la o expoziție cinegetică.

● Fotografia pe care v-o prezentăm no-a fost trimisă la redacție de Nicolae Turcin din satul Troas — Arad, însoțită de următorul text : „Băieții pe care îi vedeți în poză sînt în timpul săptămînii muncitori forestieri, iar duminică și-n sărbători, dubași. Poza reprezintă un moment cînd tinerii umblă din casă în casă unde cîntă minunate cîntece de dubă, invitîndu-i totodată pe cei din casă să participe alături de ei la **hora satului**".

● D. Mariniuc din Dobirceni → Botoșani are un fecior, Petrică, o noră și o pușcă de vînătoare. Deunăzi, Petrică a prins o poftă nebună să se joace cu pușca. A încărcat-o și a tras, a tras pînă n-a mai rămas nici un cartuș în casă. Acum, nevasta lui Petrică are o droaie de alice în picior.

Un nume pentru o bibliotecă

La Craiova, sub auspiciile Bibliotecii județene (care cîndva se numea „Biblioteca Aman"), a avut loc o amplă sesiune de comunicări pe tema „Biblioteca și societatea", desfășurată în două secțiuni („Istoria cărții și bibliotecii din Oltenia" și „Bibliotecile publice în Festivalul național «Cîntarea României»"), manifestare prilejuită de aniversarea a șapte decenii de existență a prestigioasei instituții din Bănie. Sesiunea s-a bucurat de participarea unor personalități ale vieții culturale, ca prof. dr. doc. I.C. Chițimia, prof. dr. Dan Zamfirescu, prof. dr. doc. George Potra, arh. Radu Ciuceanu, conf. dr. Ion Pătrașcu, dr. Ion Stoica, dr. Stancu Ihn, dr. Rodica Florea, prof. Mihai Moraru, dr. Marcel Duță, prof. Tudor Nedelcea ș.a., prezenți cu comunicări, la această sesiune jubiliară, desfășurată într-o încîntă în care duhul lui Alexandru Aman, fratele pictorului, fondatorul bibliotecii, și al soției sale, Aristia, ca și al altor personalități de frunte ale culturii noastre (mulți ani, directoarea bibliotecii a fost poeta Elena Farago), sălășluiesc ca prezențe tutelare. Un singur regret, împărtășit de toți participanții ca și de noi. S-ar fi cuvenit ca, profitîndu-se de acest jubileu, să se dea curs unei mai vechi dorințe a craiovenilor, și anume ca biblioteca să-și reprimească numele fondatorilor. Ar fi fost nu numai un gest de pietate — și de legitimă reparație — dar și unul, credem, de eficiență practică. Alt fel vine un cititor la o instituție care se cheamă „Aman" și alt fel la una ce se numește — neutru, impersonal — „Biblioteca județeană"... **(I. Oltean)**

Pagină realizată de RĂZVAN BĂRBULESCU

FLACĂRA Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 41 12, oficiul 33 cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : publicistică social-politică (L. Timbus, I. Purcaru, L. Nițescu — 16 17) ; reportaj (Nicolae Cristache — 16 06) ; cultură, știință, învățămînt, sport (G. Arion, N. Ionescu — 16 18) ; scrisori, anchete cetățenești (Marga Nedelea, E. Seceleanu — 17 87) ; fotoreportaj (15 95) ; documentare (16 23) ; cenaclu, administrație (17 78 82 și interior 17 83) ; secretariat de redacție (Dan Biriădeanu, Cornel Cotană — 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Tudor Octavian — 17 63 16 și interior 16 11) ; redactor șef adjunct Nicolae Arsenie — 17 63 16 și interior 17 86) ; redactor șef — 18 22 96 și interior 18-22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export-Import presă, PO Box 136—137, telex : 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr 3.

Redactor-șef : ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

41 505

ANUL XXVIII (1233)
25 IANUARIE 1979
flacăra
Săptămînal editat de
Frontul
Unității
Socialiste

Unitatea națională în opera președintelui NICOLAE CEAUȘESCU

Bogată, multilaterală, densă, întemeiată pe o profundă cunoaștere a istoriei, a realităților contemporane, opera și concepția președintelui Nicolae Ceaușescu vădesc capacitatea excepțională de înțelegere a fenomenelor sociale, de descifrare — în lumina principiilor fundamentale ale materialismului dialectic și istoric — a sensurilor și tendințelor dezvoltării, a forțelor sociale angajate în acțiune. Este o operă care cuprinde aprecieri pertinente, evaluări în consens cu viața, cu mersul istoriei. Este o viziune largă, generoasă, patriotică, umanitară, consecvent științifică, critic revoluționară, care îmbrățișează spațiul românesc și cel universal cu referire la marile dimensiuni temporale — trecutul, prezentul și viitorul.

În opera și concepția secretarului general al partidului, evocarea istorică îndeplinește rolul deosebit de important al valorificării experienței trecutului, al evidențierii concluziilor cerute de îndrumarea activității prezente și viitoare, al identificării trăsăturilor caracteristice ale poporului nostru și istoriei sale, trăsături care îi conturează personalitatea și care trebuie luate în considerare în aplicarea creatoare a legităților generale ale făuririi noii orînduiri socialiste.

(Continuare în pagina 13)

RADU PANTAZI ■

Monumentul Unirii din Iași

Anul eficienței în producția aparaturii medicale românești

De un an de zile, titular de brevet pentru toate invențiile referitoare la instrumentar și aparatură medicală a devenit Stația de verificare și întreținere a aparaturii medicale din București. Un lucru bun, pentru că s-a putut realiza astfel o centralizare a invențiilor, cît și a inovațiilor, produs al gîndirii tehnice românești, s-au putut selecta dintr-un număr considerabil acele invenții și inovații care pot fi realizate la ora actuală, care ușurează sau contribuie la perfectarea actului medical, la asigurarea mai deplină a sănătății publice. Pînă la acea dată, cu un an în urmă, invențiile, la fel și inovațiile, erau risipite pe la diferite unități spitalicești, unități care nu aveau posibilitatea practică să le realizeze, să le pună în aplicare și nici să le generalizeze. Așadar, cadrul organizatoric a fost creat. Ce s-a realizat în acest prim an de activitate ?

— Pe baza contractelor încheiate de Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie și Academia de științe medicale cu diverse institute tehnice de specialitate, cu unele întreprinderi, am putut realiza astfel, ne spune inginerul Florea Ceausescu, directorul Stației de verificare și întreținere a aparaturii medicale, primele aparate din portofoliul de invenții al unității noastre, aparate de complexitate deosebită, de utilitate deosebită în practica medicală și, cum ele fac obiectul unor invenții, devin astfel unice în lume. Cînd spunem aceasta, ne gîndim, de pildă, la „biotermoanalizor", aparat ce face obiectul invenției doctorului Ion Mogoș, de la Institutul oncologic București, aparat proiectat și realizat după invenția și prototipul autorului la Institutul de cercetări și proiectări electronice din București, ne gîndim la „aparatul electronic multifuncțional" inventat de doctorul Florea Din, din Cîmpina, un succes deosebit al tehnicii noastre medicale, despre care revista dv. a scris în mai multe rînduri, la „he-

(Continuare în pagina 11)

N. GRIGORE MARAȘANU ■

Balada Unirii

Pe sub tîmpla de ninsoare
Grîul pîinilor și-al firii
Bate cale către soare
Dinspre vetrele Unirii.

Împlinind sorocul slovei
Din hrisoavele de humă
Toate apele Moldovei
Se unesc în țara mumă

În Muntenia străbună
Sună valea, sună dealul
Dintr-un corn de veste bună
Pîn'le dă răspuns Ardealul.

După grai și după datini
Frați cu sîngele și dorul
Basarabi lîngă Mușatini
Țin pe umeri Tricolorul.

Și din faptul iernii crește
Grîul viu păstrat sub tină
Înfrățind pe românește
Pentru vremea ce-o să vină.

GEORGE ȚARNEA ■

Cînd zic Anina, zic «acasă»!

Anina va rămîne în cronicile timpului înscrisă ca o efigie, ca o pecete adîncă, gă ită cu uimire de urmași, precum, azi, după milenii, găsim în gresii, în calcar, înscrise semnele unor civilizații revolute.

Anina va însemna pentru urmași civilizația cărbunelui, iscată de dinamica eră socialistă. Dar pentru mine ce înseamnă, ce a însemnat ea întotdeauna pentru mine, ca om, ca prieten al ei, care i-am călcat reliefurile, care i-am străbătut adîncurile și i-am admirat oamenii ? Cînd îmi pun această intimă întrebare, în mine se iscă

(Continuare în pagina 4)

ION ARIEȘANU ■

„Avem de toate la Rucăr, în afară de Operă!"

— Asociația crescătorilor de animale din Rucăr s-a înființat în 1977 — spune președintele ei, Ion Falcă.

Sau poate în 1077 ? Nimeni nu va ști. Originea obștii rucărene se pierde în negura timpului. Participînd alături de voievozii țării la lupta pentru independență, rucărenii au primit, după cum spune o uvadă, stăpînire peste toți munții din hotarul satului, de la Sohorîtul în sus pe Riușor pînă la Păpușa, iar pe Valea Dîmbovicei pînă aproape de obîrșia ei și spre Transilvania pînă la Fundata și Șirnea. Din vechime proprietatea rucăreană a fost formată din vreo 30 de munți, în devălmășie. Desigur, de-a lungul vremii, hotarele s-au mai schimbat, oamenii și rînduielile se petreceau — „din iutimea vremurilor și a lumii", cum spune un document din secolul al XVIII-lea — dar obștea, sub o formă sau alta, a dăinuit. Secretul : o invenție veche — autoconducerea. Aceasta și meterezele Carpaților i-au permis să înfrunte veacurile.

Trecutul pare, cumva, și el prezent în acest ianuarie viscolit, cînd Ion Falcă explică în ce fel asociația gospodărește munții din jur, iar țăranii povestesc cum se fau la trîntă cu ursii. O femeie firavă, Nica Lucreția Dumitrașcu, văzînd că un urs roșcat i-a pătruns în gospodărie, n-a stat pe gînduri, a înhățat o bîtă și l-a gonit de parcă ar fi fost o potaie.

— Și nu ți-a fost teamă, tată Lucreția, dumneata singură în fața namilei ?

— Păi știți de ce am pus mîna pe bîtă? Am văzut ursul, mi s-a făcut părul măciucă, dar mi-am zis că decît să moară vitele, mai bine dau eu întîi, și cum mi-o fi norocul.

Se vădește aci dragostea rucăreanului pentru animalele pe care le crește, o tradiție și o vocație.

În acest context, discuția cu Ion Falcă despre asociația crescătorilor de animale nu capătă caracterul unei dări de seamă, nu e vorba atît de cifre, cît de oameni și de truda lor, de visurile lor de viitor. Dealtfel, cifrele pot fi uneori și neconcludente. „S-au înființat atîtea și atîtea asociații ale crescătorilor de animale din zona montană". Dar cîte funcționează în mod real este o altă poveste.

— Tovarășe Ion Falcă, sînteți și vicepreședinte al Comisiei centrale a producătorilor agricoli din localitățile necooperativizate, înființată după Congresul țărănimii din 1977, și membru în biroul executiv, aveți deci o viziune mai largă. În plus, desigur, cunoașteți bine județul. Cum merg aceste asociații în Argeș?

— Poate greșesc, dar după cîte am im-

(Continuare în pagina 14)

LIONEL NIȚESCU ■

CARPAȚI — 2000

PATRIA. CABINETUL DE LUCRU AL PREȘEDINTELUI

Unitatea dintre partid și popor, afirmarea voinței de gînd și faptă a națiunii noastre socialiste în jurul secretarului general al partidului — realități vii, pregnante ale prezentului țării

Marile prefaceri calitative pe care le cunoaște societatea românească de astăzi, pe care le trăiește intens țara noastră pe cele mai diverse coordonate ale vieții economice, politice, sociale, științifice sau culturale, se află asociate organic în conștiința poporului nostru, în fața națiunilor lumii, de un nume care a devenit de un deceniu și jumătate simbol al devenirii libere și demne — Nicolae Ceaușescu. Dinamismul de excepție ce animă opera de construcție socialistă în România acestor ani, care imprimă tuturor proceselor desfășurate la scară națională un impresionant impuls spre mai bine, spre progres, este legat, în mod indubitabil, de contribuția hotărîtoare a secretarului general al partidului, președintele țării, la elaborarea și dirijarea acestui curs.

Identitatea de ideal și acțiune dintre Partidul Comunist Român și oamenii muncii din România socialistă, unitatea de gînd și faptă dintre partid și popor sînt identificabile nu numai ca prezențe permanente, ca dominante ale vieții noastre, în toate dimensiunile sale, ci se recomandă, în același timp, prin succesele obținute în opera de construcție socialistă, în patria noastră, ca argument profund și garanție temeinică pentru reușita împlinirilor viitoare. Și în această relație esențială nu este deloc întîmplător faptul că pulsul unei întregi țări poate fi măsurat după activitatea neobosită, dăruită nelimitat țării, idealurilor celor mai înalte ale poporului, a celui ce se află în fruntea partidului și statului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Este aceasta un adevăr puternic intrat în conștiința poporului român, pentru care relația „poporul — factor conștient și decisiv al istoriei" nu reprezintă o formulare abstractă, ci o realitate vie, imediată, un proces la care fiecare comunist, fiecare om al muncii ia parte nemijlocit, prin fiecare decizie pe care și-o asumă, prin fiecare acțiune pe care o desfășoară.

Mii de ore de muncă pasionată, rodnică, într-o formă specifică de consultare directă a maselor — dialogul direct, la locul unde se muncește, se gîndește, se trăiește — acesta este stilul activ și realist de lucru al președintelui nostru. Chiar și cifrele, oricît de impresionante, oferă doar o imagine parțială a acestui imens efort, a acestei imense dăruiri. Să mai amintim că, începînd din iulie 1965, tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut aproximativ 450 de vizite de lucru în toate județele țării ? Că numărul unităților industriale în care s-a aflat, nu o dată, secretarul general al partidului depășește cifra de 600 ? Că aproape 200 de unități agricole s-au bucurat de prezența nemijlocită a inițiului Om al țării ? Sau că, în aceeași perioadă, conducătorul partidului și statului s-a aflat în mijlocul colectivelor din peste 300 de unități social-culturale și de învățămînt, că a vizitat zeci de institute de cercetare științifică și de proiectare, zeci de expoziții economice, șantiere, porturi. Să încercăm să ne imaginăm cîte mii de oameni au strîns cu dragoste și stimă mîna tovarășului Nicolae Ceaușescu în timpul acestor dialoguri directe, cîte gînduri s-au schimbat, cîte idei și fapte minunate au prins viață. Devine din această perspectivă concretă, adevărată, cît se poate de firesc faptul că, elaborată prin consultarea neîntreruptă cu poporul, politica partidului să fie însușită și aplicată de popor ca propria sa politică.

Activitatea poporului român de făurire a societății multilateral dezvoltate, activitate căreia poporul român i se consacră cu toată energia, cu întreaga sa capacitate, este o operă conștientă, o proiecție grandioasă dar lucidă a viitorului, care solicită o implicare pe măsură. De dimensiuni impresionante, acționînd deopotrivă asupra dezvoltării forțelor de producție cît și asupra valorilor umane, propunîndu-și obiective deopotrivă de cutezătoare atît în domeniul perfecționării societății — ca identitate, structură și putere — cît și în cel al dezvoltării multilaterale a personalității fiecărui membru al societății, activitatea Partidului Comunist Român pentru edificarea socialismului în România se constituie într-un îndrăznet și strălucit exemplu de aplicare creatoare a ideilor revoluționare cele mai înaintate la niște condiții concrete. Pentru că, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, **„a fi revoluționar, a fi comunist înseamnă a fi explorator îndrăzneț al noului, a privi întotdeauna înainte către ceva ce se dezvoltă, a gîndi cutezător pe baza experienței revoluționare a maselor, a acționa pentru unirea eforturilor acestora în vederea transformării revoluționare a societății".**

Într-adevăr, dezvoltarea teoriei socialismului științific este condiționată în mod vital de analiza obiectivă, științifică a realităților sociale, în dinamica lor continuă. Ea se intemeiază pe studierea permanentă a faptelor, pe un neîntrerupt proces de cunoaștere în cursul căruia sînt receptate evoluții și transformări, sînt intuite și sintetizate elementele noi, contradicțiile inevitabile care apar în desfășurarea dialectică a proceselor, sînt conturate ipoteze și opinii, soluțiile cele mai potrivite la diversele probleme pe care le ridică experiența socială. Din această perspectivă științifică, studierea realităților sociale — atît interne cît și internaționale — în dialectica lor întrepătrundere reprezintă o necesitate permanentă, o obligație permanentă pentru orice partid revoluționar, pentru orice comunist care își propune transformarea revoluționară a societății. Aceasta presupune însă clarviziune politică, putere de sinteză și discernere, capacitatea de a sesiza nou, de a descifra mișcarea și sensul celor mai importante fenomene ale vieții sociale, realism și cutezanță în gîndire, intransigență revoluționară, atașament profund față de ideile înaintate, față de socialismul științific.

Prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu pe marile platforme industriale, pe șantiere și ogoare, pretutindeni unde se făuresc bunurile patriei constituie, de fiecare dată, un excepțional exemplu mobilizator

Creșterea rolului conducător al partidului în societatea noastră, integrarea tot mai profundă a partidului în viața societății prin perfecționarea organizării și metodelor de conducere, prin contactul permanent cu oamenii muncii, prin consultarea amplă a acestora ori de cîte ori se adoptă o hotărîre legată de prezentul și viitorul țării, prezența nemijlocită, continuă, în miezul vieții a factorilor de decizie reprezintă, în concepția Partidului Comunist Român, a secretarului său general, o necesitate obiectivă, un permanent obiectiv. În condițiile diversificării rapide a activității economice și spirituale în țara noastră, cunoașterea realității la fața locului, a problemelor tot mai complexe pe care le generează această realitate devine vitală, adoptarea unor soluții juste într-o situație sau alta, luarea unor opțiuni neputînd fi concepute în afara acestui contact nemijlocit. Cuvîntul partidului trebuie să devină parte componentă a conștiinței oamenilor, să-i mobilizeze și să le ofere certitudinea temeiniciei muncii lor. Se naște astfel o legătură puternică și de suflet, nu numai de interese, între cei care sînt făuritorii bunurilor materiale și spirituale și partid, se plămădesc sentimente trainice de dragoste și încredere, prind viață certitudini, își află miezul noi idei îndrăznețe, noi energii.

În această împlinire organică dintre partid și popor, în această sudură puternică de interese și idealuri, activitatea teoretică și practică a tovarășului Nicolae Ceaușescu, prezența sa mobilizatoare peste tot, acolo unde țara o cere, numele său însuși au devenit, pe parcursul anilor, elemente componente fundamentale în carta strategiei revoluționare a partidului de ridicare necontenită a nivelului de civilizație și bunăstare a maselor. Exemplu de cutezanță revoluționară și fermitate pentru cauza socialismului, militant politic înflăcărat legat profund de clasa muncitoare, de poporul din rîndurile căruia a crescut, iubindu-și țara și poporul cu o dragoste fără margini, slujindu-i cu pasiune și ardoare interesele, acționînd fără odihnă pentru o lume mai dreaptă și mai bună, pentru ca toți oamenii să trăiască în pace și să se bucure egal de cuceririle spiritului uman, în personalitatea sa puternică tovarășul Nicolae Ceaușescu concentrează cele mai alese și mai de preț virtuți ale poporului român : cutezanța gîndirii și a faptei, simțul dreptății, vocația păcii și de conlucrare cu alte popoare, originalitatea.

Sub conducerea președintelui Nicolae Ceaușescu, în gîndirea și acțiunea căruia poporul român se recunoaște, cum am spus, pe sine, în ceea ce are mai definitoriu, România socialistă se înfățișează astăzi umanității ca un stat care a dat o strălucire cu totul aparte ideii de independență, ca factor și condiție pentru acțiunea revoluționară, ca imperativ major al timpului nostru. Decisă să-și afirme personalitatea în respectul egal al personalităților celorlalte națiuni ale lumii, România se prezintă în același timp lumii ca un stat însuflețit de dorința și voința de a face totul pentru pacea și binele poporului său, pentru pacea și progresul tuturor popoarelor planetei.

„Totul pentru om, pentru bunăstarea lui", aceasta este deviza nobilă revoluționară, profund umanistă, sub semnul căreia se desfășoară întreaga activitate a secretarului general al partidului, sub semnul căreia se consolidează și mai mult legătura dintre partid și popor. Aceste cuvinte simple, directe exprimă esența neabătutei unități dintre masele de oameni ai muncii și partid, dintre popor și politica partidului.

Împlinirile socialiste în patria noastră sînt legate în ceea ce au mai strălucitor, mai reprezentativ, de gîndirea social-politică a tovarășului Nicolae Ceaușescu, de activitatea sa neprecupețită pentru binele patriei. Opera teoretică și practică a conducătorului partidului și statului nostru însumează un impresionant număr de contribuții la strategia și tactica edificării socialiste, la clarificarea a numeroase aspecte legate de dezvoltarea țării noastre, de evoluția procesului revoluționar în România. Rapoartele la Congresele și Conferințele naționale ale partidului, numeroasele cuvîntări și prezentări formulate cu diferite prilejuri, în diferite foruri ale țării, la întîlnirile cu comuniștii, cu toți oamenii muncii din țara noastră, indiferent de naționalitate, de pe întreg cuprinsul românesc, conturează idei consecvente, obiective de acțiune clare, a căror justețe este confirmată pe deplin de succesele obținute, de adeziunea totală a poporului la politica internă și externă a partidului.

Țelul înalt ce unește indestructibil energiile întregului popor îl constituie realizarea Programului Partidului, care prevede făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate, creșterea puternică a forțelor de producție, apropierea României de nivelul țărilor industriale avansate ale lumii. Pînă în 1990, producția industrială a țării urmează să depășească de 6,5—7,5 ori pe cea a anului 1970, venitul național pe locuitor să ajungă la 2 500—3 000 dolari, comparativ cu 1 000 dolari în 1976, săptămîna de lucru se va reduce la 40—42 de ore. Sînt obiective lucide, posibil de atins, dacă reamintim faptul că în anii construcției socialiste producția industrială a țării a crescut de 38 ori, că ritmul mediu anual de creștere a producției globale industriale — 14 la sută — este printre cele mai ridicate în lume, că venitul național a sporit de 12 ori sau, extrem de edificatorul „amănunt", că în 1978 România a realizat doar în 7 zile întreaga producție industrială a anului 1948.

Strategia revoluționară a ridicării necontenite a nivelului de civilizație reclamă o economie modernă, presupune o politică susținută de dezvoltare a forțelor de producție, de făurire a unei baze materiale puternice, implică o adevărată revoluție în știință și tehnică, impune valorificarea întregului potențial material și uman al țării, mobilizarea tuturor resurselor. Și, dincolo de toate acestea, cere niște participanți conștienți și devotați, care să înțeleagă resorturile unei asemenea politici, care să creadă dincolo de orice obstacole obiective și subiective în valabilitatea acestei politici, care să i se devoteze cu brațele și cu inima.

Depășirea de către România a stadiului de țară în curs de dezvoltare — obiectiv de importanță capitală pentru perioada pe care o trăim — este știut, nu este posibilă fără o industrializare intensivă, fără modernizarea agriculturii, fără creșterea productivității muncii și, mai ales, fără ridicarea continuă a conștiinței oamenilor, fără întronarea criteriului calității ca normă supremă în toate compartimentele vieții sociale. Prima îndatorire patriotică și internaționalistă a fiecărui partid al clasei muncitoare, a accentuat în nenumărate rînduri tovarășul Nicolae Ceaușescu, o reprezintă rezolvarea în condiții cît mai bune a problemelor construcției socialiste, ale dezvoltării economice, sociale, științifice și culturale a propriei țări. Strîns unit în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, poporul român adaugă cu fiecare zi, cu fiecare ceas noi împliniri la viitorul comunist al țării, edifică o lume a omului pentru om, militează neprecupețit pentru pacea lumii, pentru un viitor sigur și prosper al întregii umanități.

DOINA FRUNTELATĂ

O imagine-simbol pentru stilul de lucru al secretarului general al partidului : intîlnirile frecvente cu oamenii muncii, rezolvarea problemelor țării prin consultarea cu poporul

Argumentele unei pilduitoare identități

Ceaușescu — România

Spune președintele Nicolae Ceaușescu : „Este o mîndrie pentru partidul și poporul nostru de a constata că au prieteni pe toate meridianele globului ! Niciodată poporul român nu s-a bucurat de atîția prieteni, de atîta simpatie ca astăzi. Aceasta o datorăm faptului că partidul și statul nostru duc o politică fermă de pace, de colaborare internațională. Iată de ce vom face totul și în viitor pentru triumful acestei politici".

Sînt, de fapt, adevăruri fundamentale despre România socialistă și activitatea sa internațională, despre mobilurile care stau la baza acesteia și, implicit, sînt ecourile unei atare activități în conștiința contemporaneității și, cu certitudine, în cea a istoriei. A unei istorii care va consemna la loc de frunte identitatea și certitudinea **România—Ceaușescu**, a unei istorii a forței dreptului, a rațiunii și lucidității, a angajării ferme și a acțiunii eficiente în edificarea unei lumi mai drepte și mai bune, pentru a oferi contemporanilor și urmașilor o lume a păcii și colaborării, a înțelegerii și respectului reciproc. A unei istorii care va cinsti cum se cuvine și va omagia cu respect angajamentul răspicat al președintelui Nicolae Ceaușescu de a face totul întotdeauna pentru a finaliza cu succes o acțiune cu un țel atît de nobil — pacea — cu efecte incomensurabile pentru viața și bunăstarea popoarelor lumii.

Este o acțiune ce dă glas vocației păcii și înțelegerii și, deopotrivă, o inițiativă ce definește cu strălucire voința nestrămutată a poporului român de a urca noi culmi de civilizație și progres, de a-și făuri destinul luminos într-un climat internațional de comprehensiune, de respect, de cooperare și de liniște. Și tocmai de aceea orice acțiune și orice inițiativă ale președintelui Nicolae Ceaușescu întrunesc adeziunea poporului român, primesc sprijinul său necondiționat. Este acesta reflexul puternic și durabil al identității conducător-popor ce a căpătat în identitatea Ceaușescu-România o pecete inconfundabilă, prestigioasă prin amplitudinea ei, prin valențele superioare calitativ ale trăsăturilor ei.

Aceasta pentru că poporul însuși este cel care judecă, aprobă și beneficiază din plin de acțiunea neobosită și eficientă a conducătorului său în slujba păcii, a libertății și demnității, a înțelegerii și cooperării internaționale. Cu alte cuvinte, cum s-a mai zis atît de explicit, în prestigiul internațional tot mai impresionant, prin dovezi de recunoaștere și prin elogii, al președintelui Nicolae Ceaușescu, poporul român își vede bine definit propriul său rol în viața contemporană, iar în audiența largă și tot mai profundă a ideilor, convingerilor și acțiunilor șefului statului nostru accesul său la universalitate.

Sînt, de fapt, constatările ce se impun firesc atunci cînd luăm cunoștință de expresia cantitativă a acelui angajament de a face totul pentru o lume mai dreaptă și mai bună : din 1965, tovarășul Nicolae Ceaușescu a avut întîlniri și contacte cu șefi de stat și de guverne din peste 100 de țări, a avut convorbiri cu conducători, delegații sau reprezentanți ai diferitelor partide și organizații politice, membri ai guvernelor, personalități ale vieții politice, economice, științifice și culturale al căror număr a depășit cu mult cifra de trei mii. Desprindem de aici caracterul global al activității sale internaționale, dorința de a cunoaște cît mai profund realitățile și problemele lumii contemporane și, deopotrivă, voința de a face cunoscută politica României și a Partidului Comunist Român, de a da glas vocației de libertate a poporului nostru, angajarea sa în acțiunea vastă, concretă a edificării păcii, o operă cu majore implicații în contemporaneitate și posteritate.

Acționînd perseverent pentru a dura edificiul păcii, președintele României socialiste subliniază și dovedește cu pregnanță că dacă statele nu pot fi egale în putere și experiență, oamenii politici pot — și trebuie — să fie egali întotdeauna în dragoste, grija și activitatea lor pentru această operă și tocmai de aici, ca și din acțiunile sale de adevărat pionierat pe plan politic, diplomatic, economic, social etc. în domeniul internațional, din riguroasele analize ale fenomenului politic contemporan, ale resorturilor lui, ale complexității lui s-au configurat acele sinteze strălucite și mărturii concrete ale aplicării creatoare a marxism-leninismului. Este o „operă cu valoare universală", cum s-a arătat, și care a fost tradusă în peste 20 de limbi ale lumii iar numărul volumelor apărute peste hotare a atins cifra de 70.

Ampla difuzare și marea audiență pe plan internațional ale operei și gîndirii președintelui Nicolae Ceaușescu reflectă cu claritate dimensiunile impresionante ale personalității sale, caracteristicile majore ale acțiunii sale — spiritul nou, revoluționar, energia, dăruirea și pasiunea de comunist care stau la baza acelui atît de cuprinzător angajament : să facem totul pentru o lume a păcii și înțelegerii.

Și nu este întîmplător că această acțiune neobosită se desfășoară într-o lume complexă, cu moșteniri grele, cu noi probleme ce apar — sau devin pe parcurs — complicate, cu forțe care se înfruntă direct sau indirect, cu evoluții contradictorii.

Sînt larg cunoscute : pledoaria fermă și acțiunea neobosită ale președintelui Nicolae Ceaușescu pentru un nou tip, superior de relații între statele socialiste, activitatea depusă în fruntea partidului și statului nostru pentru dezvoltarea pe multiple planuri a raporturilor cu toate țările socialiste, pentru întărirea și consolidarea unității lor ; misiunile păcii și prieteniei purtate cu atîta strălucire în state în curs de dezvoltare care au dus la o majoră extindere a relațiilor României cu acestea și, deopotrivă, au vizat creșterea rolului lor în viața internațională, a participării lor la reglementarea tuturor problemelor care confruntă contemporaneitatea ; contactele și întîlnirile cu șefi de stat și de guverne din țări capitaliste dezvoltate ce au condus la o sporire a raporturilor bilaterale și au contribuit la identificarea unor noi punți care să ducă la consolidarea cursului spre destindere și securitate în viața internațională.

În același timp sînt recunoscute valența și valoarea doctrinei Ceaușescu referitoare la edificarea noii ordini economice internaționale, la impactul acesteia asupra lichidării subdezvoltării, așa cum activitatea sa concretă în favoarea dezarmării și propunerile ce au stat la baza ei ilustrează cu claritate grija pentru ziua de mîine, pentru asigurarea unei păci trainice în lume nu prin echilibrarea forței pe spirală în sus, ci prin trecere hotărîtă și imediată la măsuri de dezarmare. De aici, ca și din atîtea alte caracteristici definitorii ale personalității președintelui Nicolae Ceaușescu izvorăsc elogiile internaționale și recunoașterea rolului său remarcabil în diagrama politică a contemporaneității. Au subliniat aceste fapte publiciștii străini : „Președintele României se numără printre personalitățile al căror nume este evocat frecvent în arena politică a lumii" — scrie un ziarist turc iar un publicist din Noua Zeelandă remarcă : „Promovarea unei politici externe sănătoase și independente a avut ca rezultat creșterea prestigiului Republicii Socialiste România în lume. În acest domeniu, președintele Nicolae Ceaușescu este o forță importantă. El a fost recunoscut tot mai mult ca un conducător însemnat al secolului nostru, iar ideile sale despre politica externă au început să fie larg acceptate". Elogiază aceste fapte numeroși și prestigioși oameni politici de pe glob : „Ceaușescu are idei clare și precise. Nu lasă nimic la voia întîmplării. Știe unde vrea să ajungă" — opinează un om politic italian. Iar secretarul general al O.N.U. arată, la rîndul său : „Rolul și participarea României în problemele internaționale sînt, în mod eminent, ilustrate de activitatea dinamică a prestigiosului său conducător, președintele Nicolae Ceaușescu. Întreaga lume este conștientă de contribuția sa unică la normalizarea relațiilor dintre state, la reglementarea conflictelor și disputelor internaționale prin negocieri între părțile implicate și instaurarea unui nou tip de relații între state".

Relicfează toate acestea, ca și altele, atribuirea Medaliei de aur Frédéric Joliot-Curie de către Consiliul Mondial al Păcii și cea a Premiului „Simba" pentru pace pe 1978, Cu acest ultim prilej, adresîndu-se președintelui României și felicitîndu-l pentru Premiul „Simba", ambasadorul Senegalului în România spunea aceste cuvinte memorabile prin plasticitatea cu care definesc țelul suprem al activității internaționale a tovarășului Nicolae Ceaușescu : „Asemenea leului, puternic, dar senin și pașnic, hotărît, dar calm și înțelept, sînteți, domnule președinte, acel șef de stat care întrunește toate aceste calități pentru a conduce, în fruntea viteazului dumneavoastră popor și alături de toți oamenii iubitori de pace, nobila bătălie care va elibera de peplin și va împlini integral Omul. Sînteți, domnule președinte, Eroul Păcii".

Nimic nu definește mai pregnant relația de totală corespondență dintre angajamentul președintelui Nicolae Ceaușescu de a face totul pentru o lume a păcii și înțelegerii și ecourile acestuia în conștiința contemporaneității. Cu alte cuvinte, și pacea își are propriile mari victorii și marii eroi. Este și acesta un nou temei al profundei noastre mîndrii că poporul român a dat lumii și un astfel de Erou.

DUMITRU CONSTANTIN ■

PATRIA — CABINETUL DE LUCRU AL PREȘEDINTELUI

Omagiu

De-a lungul vremurilor omenirea a cunoscut mari personalități care intuind cu genialitate căile progresului și-au condus proprille țări spre înflorire economică și spirituală, după cum au fost și mari oameni de stat care exprimînd în mod strălucit vocația păcii a popoarelor lor și-au legat numele de o politică externă constructivă, închinată exclusiv păcii, înțelegerii și colaborării. Sînt și națiuni care au beneficiat de șansa de a avea la cîrma lor oameni care să întrunească ambele virtuți.

De aproape un deceniu și jumătate națiunea română se află într-o asemenea fericită situație și folosește din plin ocazia istorică de a avea un conducător genial pentru a parcurge în ritm accelerat treptele civilizației socialiste, pentru a se afirma cu putere printre protagoniștii procesului revoluționar de reașezare pe baze noi a raporturilor de conlucrare internațională.

Sub conducerea președintelui său, România socialistă, cu întinderea, populația și potențialul său economic — nu dintre cele mai mari — a făcut deja demonstrația convingătoare a faptului că lucrurile în lume se schimbă, că fiecare țară are deplină posibilitate să-și construiască raporturi de egalitate și respect reciproc cu toate statele, indiferent de mărime și forță, să-și spună deschis cuvîntul asupra evenimentelor, să participe și să influențeze în bine, pe făgașul păcii, soluționarea problemelor mondiale. Activitatea sa a devenit un element de referință în politica internațională, un important punct de sprijin pentru țările, tot mai multe astăzi, care vor să-și apere, fără intermediari, interesele și securitatea, demnitatea și libertatea.

Politica României este astfel concepută și condusă, este atît de intim inspirată din ceea ce are mai profund și uman gîndirea revoluționară încît, în pofida unor mari greutăți și complicații ale vieții internaționale, reușește să introducă necontenit în evoluția complexă și contradictorie a lumii contemporane elemente pozitive, componente ale noului tip de raporturi dintre state și națiuni. România face în acest fel un mare serviciu prestigiului și influenței socialismului în lume arătînd că, de fapt, comportamentul internațional firesc al unui popor care, eliminînd exploatarea, edifică o societate întemeiată pe dreptate și echitate, se exprimă într-o politică externă democratică și activă, model de corectitudine și principialitate, politică în care solidaritatea coexistă perfect cu normele clasice ale dreptului internațional.

Nu există un omagiu mai înalt adus unui conducător comunist decît acela de a-i recunoaște contribuția hotărîtoare nu numai la victoria ideilor socialismului în granițele țării sale ci și în spațiul interstatol, de a-i evidenția ipostaza fericită în care se bucură în același timp de dragostea compatrioților și prețuirea străinătății, de a spune fără ocol că perioada de cînd se află în fruntea națiunii este cea mai rodnică și strălucitoare din istoria de două ori milenară a țării.

MIRCEA ANGELESCU ■

GALERIA PERSONALITĂȚILOR MUNCII

Am 19 ani și deja mi se spune tovarășă, adică sînt respectată!

Totul în jur este negru ; pe ce pui mîna, pe ce așezi privirea. Uneori și fețele oamenilor împrumută un mat întunecat. Cînd te obișnuiești cu peisajul constați însă că negrul nu-i deloc culoarea acelui străfund loc de penitență numit de dogmele religioase, dar nici contrariul acestuia însoțit de flaute și piculine. Sunetele de aici sînt cele cotidiene ale muncii, zumzetul de conveier, dangătul de macara, strigătul cald, uman — hai Costică, dă drumul la levier ! Mișcarea sau nemișcarea este supusă unor legi bine stabilite dar supuse perfecționărilor. În rafturi, ca la marile brutării, stau, răsucite ca niște aluaturi, bucăți uniforme de material moale și buretos. După ce a trecut timpul cuvenit, cărucioare cu brațe metalice colectează aluaturile și le aruncă în buncăre unde sînt adăugate ingredientele — așa le numesc operatorii de la tabloul de comandă — oxid de zinc, negru de fum, uleiuri, cerezină etc., adică vreo 15 componente. Jos, în hala de fabricație, este mai multă mișcare dar și aici, alături de benzile lungi care se mișcă uniform, remarci alte rafturi în care gestează, înfășurate în pînze lungi ca cele din sulurile magazinului cu albituri, fișii la fel de lungi de cauciuc ce poartă întim împletituri din fire speciale. Preluate pe benzi, tăiate la dimensiuni, înfășurate și presate în straturi suprapuse și, în sfîrșit, coapte în forme ce dețin temperaturi și presiuni înalte. Ne aflăm deci la o întreprindere de anvelope, una dintre cele mai mari din țară, Danubiana. Iar obiectul muncii, cauciucul, mai corect anvelopa pentru autovehicul, poartă cu sine o calitate deosebită : căldura palmelor de femei și bărbați, fiindcă pretutindeni în lungul fluxului de fabricație, materia primă, cu toată înalta mecanizare, primește efortul de dirijare și modelare pe care omul îl oferă cu grijă și pricepere. Colegul fotoreporter învîrtindu-și aparatul pe lîngă doi tineri, Dumitru Neacșu și Mariana Todoran, privindu-i cum, în mișcări sincronizate, fasonau interiorul și exteriorul viitoarei anvelope, un fel de balet al mîinilor, al degetelor în special, a exclamat : e o artă ceea ce fac. Firește, în multe locuri de muncă meseria se poate exercita ca o adevărată artă. Impresionează însă profund altceva : aici undeașa cum spuneam totul este negru, unde condițiile de zgomot, temperatură, de folosire a forței fizice impun statutul unei activități de o anumită duritate, oamenii, mai ales cei a căror muncă se vede, zîmbesc. Și astfel zîmbetul lor parcă luminează în jur.

— Tovarășe Florea Marin, deși sînteți aici la un tablou de comandă, adică într-o încăpere închisă, vă văd totuși destul de, să zicem, înnegrit. Vă deranjează ?

— Cîțuși de puțin. Negrul de fum se strecoară hoțește peste tot, dar sîntem obișnuiți. Mă deranjează totuși ceva : cînd întîrzii la lucru din pricina autobuzului 44. Munca mea este de mare răspundere, respect cu strictețe toate normele tehnologice ; o abatere cît de mică ar însemna dozaje nepermise pe flux, deci rebut. Trebuie să vin la muncă odihnit, calm și, de ce nu, bine dispus. M-ați întrebat de ce zîmbesc. Ar trebui să vă povestesc toată viața pentru a înțelege ce fel de om sînt. Zîmbesc fiindcă îmi fac cu plăcere munca, cîștig bine, în jur de 3 000 pe lună, oamenii mă respectă. Dar nu aș mai avea toate acestea dacă neatenția și dezordinea ar pune stăpînire pe mine.

La atelierul de calandrare l-am cunoscut pe operatorul Alexandru Guță. 43 de ani, în uzină de la înființarea ei, conduce o echipă compusă din 25 de oameni.

— Este grea munca în sectorul dumneavoastră ?

— Nu zic că-i ușoară și dacă spune cineva că e, minte. Dar nici grea nu este. Să vă dau un exemplu : la noi, cînd se încurcă ceva în uscător (în instalația care este închisă sînt 150 de grade plus) noi intrăm în el la un minut după oprire, cînd temperatura a scăzut foarte puțin. Simțim că luăm foc, avem haine speciale, ne punem cîrpe umede pe față, dar intrăm. Nu ne impune nimeni, în procesul tehnologic se prevede o oprire îndelungată pentru o răcire convenabilă, dar a aștepta zeci de minute ar însemna ieșirea din parametri a materiilor prime aflate în flux și în consecință pierderea lor. Este nevoie deci de curaj, de abnegație și atunci nu ți se pare greu, ci posibil. Și pe lîngă abnegație mai este nevoie și de isteține ; Ion Toma, Stănic Neagu, Tudor Velicu, foști țărani pînă mai ieri, rezolvă acum chestiuni de ordin tehnologic prin soluții cu totul originale. Ce mai vreau să vă spun ? Sîntem chiar mîndri că putem face asta și ailaltă în condiții dificile și nu vrem să pierdem acest prestigiu cîștigat.

Toma Manu, care este maistru în atelierul numărul doi, susține, și nu fără argumente, o idee interesantă despre greu și ușor în muncă.

— La un moment dat din atelierul nostru, aici se asamblează, au început să plece oameni. E greu, ziceau aceștia, mai greu ca în alte locuri și oricît ai munci tot în urmă ieși. Și cînd ieși în urmă lei și bani puțini fiindcă se lucrează în acord. Aveau dreptate în sensul că nu puteau face mai mult, în special cei nou veniți de la profesională. Învățătura era, ca să zic așa, perfectă dar lipsea îndeminarea fiindcă trebuie să spun : în atelierul nostru omul cu mîna dă formă definitivă anvelopei. Or, îndeminarea nu se capătă la nici un curs. Am format echipe mixte : un muncitor cu categorie mare de calificare deci vechi în fabrică, și un nou venit. La preasamblare Maria Stoica o învață minuirile pe Elena Pînzaru, Stoica Dumitru pe Constantin Andrei și așa mai departe. Am format chiar și echipe mixte. La mașina de confecționat, Dumitru Neacșu o învață pe Mariana Todoran. Și cu cît o învață minuirile mai repede cu atît și retribuția comună crește. Măsura a început să-și arate eficacitatea : oamenii nu mai plecă spunînd e greu, ba, dimpotrivă...

Mariana Todoran, zîmbind, spunea atunci cînd o fotografiam că aproape nu remarcă vreo diferență fizică între munca de dinainte, pregătea suluri de material, și cea de acum, la mașină, cînd confecționează anvelopa. Cosmici Marica, o altă tînără care lucrează la confecționat, chiar singură, declara, zîmbind și ea :

— Acum mi se pare normal ceea ce fac. Am terminat liceul industrial la Buzău și am fost repartizată aici. Băncile școlii și munca de aici, două lumi diferite. Nu credeam că o să fac față, apoi am avut primele satisfacții, primii bani cîștigați cu mîinile mele, m-am simțit altfel. Am 19 ani și deja mi se spune tovarășă, adică sînt respectată. Acum la rîndul meu o ajut pe Floarea, vecina de mașină, ea n-are decît 6 luni de cînd a intrat în fabrică.

Despre ceea ce îi face pe tineri să privească cu zîmbet munca, despre starea ei morală, mi-a vorbit un alt șef de echipă, pe nume Aurel Chirică.

— Aveți mulți tineri în jur, cum socotesc ei munca pe care o fac ?

— Noi producem aici, în echipa noastră, vreo 6 kilometri, zilnic, de bandă pentru anvelope, mai precis baza și coama. Trebuie confecționate la milimetru, de fapt cotele trebuie respectate la zecimi de milimetru. Atenție și disciplină deci. Și tocmai cu așa ceva unii tineri nu prea se împacă. Le-am explicat la fiecare pe rînd : tu nu poți realiza ceva pînă nu facem noi toți ceva, adică echipa, secția, întreprinderea. A munci deci bine sau prost este în fapt o problemă de convingere morală. Unii au înțeles imediat, alții nu — a trebuit să treacă timp. Pe Ion Hader, un ardelean care de cîte ori venea cu întîrziere la lucru și fiindcă îl dojeneam, spunea că pleacă, a trebuit să-l scot de sub influența negativă a unor flăcăi înrăiți și puși pe băutură. Cu Nicolae Neagoe a trebuit să procedez la fel. Acum am fost nevoit, o îndatorire foarte plăcută, să scriu chiar părinților acestui băiat și să le mulțumesc fiindcă au un copil atît de harnic.

Cînd scriu la mașină aceste rînduri am la îndemînă un fel de broșură ce poartă numele ABC-ul vulcanizatorului. El conține un minim de cunoștințe necesare în această profesie. Pe înțelesul tuturor sînt descrise faze și procese, operații manuale și mecanizate etc. Sînt folosite diagrame, schema de montaj. Autorul broșurii : un muncitor.

— De ce ați scris această broșură, tovarășe Constantin Stănescu ? — l-am întrebat în întreprindere pe cel în cauză.

— Am 54 de ani, dintre care 18 i-am petrecut aici. După cîțiva ani de muncă am înțeles un lucru esențial : munca nu este grea sau ușoară, ci bine sau prost făcută. Și pentru ca să o faci bine este nevoie să-ți însușești temeinic multe cunoștințe. Eu am fost ajutat de cele mai multe ori din mers, lîngă mașină. Acum avem alte condiții, avem cursuri, putem să tipărim broșuri, avem săli de testare. Munca mea pentru îndrumar corespunde, cred, așteptărilor celor mai tineri dintre tovarășii noștri de muncă.

Odată cu tovarășul Stănescu l-am cunoscut și pe inginerul Ioan Nicolae Culianu. Am stat de vorbă lîngă finalul unei linii de anvelope. Pe unele scria în engleză — întreprinderea exportă chiar și în America, unde o asemenea marfă este primită doar dacă corespunde unui nomenclator special ce privește rulajul pe șoselele continentului (planul la export pe anul trecut a fost chiar depășit) — dar inginerul mi-a arătat și cuvîntul românesc „Danubiana". Am aflat că interlocutorul este chiar șeful secției vulcanizare și că la înființarea întreprinderii lucra ca simplu muncitor.

— N-am un secret anume, nici nu m-am gîndit că ar exista așa ceva. Pot însă să vă spun că modul în care ne-a educat pe toți munca reprezintă cheia succesului. Dacă te-ai dedicat muncii acesteia, mai devreme sau mai tîrziu te va răsplăti cu generozitate.

VICTOR CONSTANTINESCU ■

Mariana Todoran învață de la Dumitru Neacșu, concret, cum se confecționează o anvelopă. Învață muncind cot la cot, aproape bărbătește

Cînd zic Anina, zic «acasă»!

(Urmare din pag. 1)

un fel de învolburare și mulțime de imagini disparate apar și dispar: case, păduri, galerii, cărbuni lucind sub lumini, grinzile șiroind de apă, oamenii cu lămpașele așteptînd la gura puțului, colivia coborînd halucinant, într-un mare zgomot de fier, sub pămînt și multe, foarte multe fulgerătoare imagini, care-mi reapar și-mi dispar de pe retină. Dar, mai cu seamă, cînd închid ochii și las imaginația să-mi umble hoinară știu că, pentru mine, cînd zic Anina, zic „acasă" ; cînd zic Anina, zic o vale verde, înconjurată de coline blînde, împădurite cu anini și carpeni, coline pe care se cațără, ca niște căprițe, căsuțele-pitice, iar cînd zic Anina, mai zic turla puțului, cu veșnicele volante învîrtindu-se vertiginos și cu sterilul în movile negre și fumegînde, iar sub ele, în adîncuri, cu acel furnicar omenesc, săpînd galerii, extrăgînd cărbunele lucitor, ducînd, de fapt, acolo, o a doua sa viață, subpămînteană, adevărată viață de muncă tenace, viață minerească, din îndrăgiții munți sudici ai Banatului.

Adeseori, cînd ești prea plin de o lume pe care ai străbătut-o, de o lume în care ai trăit, aștepți să se decanteze în tine firesc totul, să se limpezească totul, pentru a putea distinge net contururile unui lucru, ale unui om.

Iată, figuri anonime răsar acum și prind contur în mine. Mă văd pe galeriile aerisite la orizontul șapte, pe micul terasament al căii ferate, pe care circulau locomotivele-miniatură. Apoi mă văd coborînd spre abataje. O construcție de bîrne albe și scînduri mirosind a ceară de brad care coboară lunecînd în adîncime. Aud răpăitul sec, înfundat, al ciocanelor în gîtlejul întunecat al pămîntului. Cobor și eu transpirînd din greu. Casca de pe cap, care mă incomodează, o simt de asemenea udă. Și lampa de la gît, și masca, spînzurînd pe umăr, le simt greoaie. Ajunș la stratul de cărbune și praful plutește dens în lumina vioaie a lămpilor. Doi oameni. Atît. Nu e spațiu mai mult pentru mineri în această breșă tăiată în cărbune. Un miner. Un brigadier. Un bărbat cu trupul mai de grabă scund și fața uscată, ridată, cu trăsăturile adîncite, bine reliefate, aspirate, ca la majoritatea ortacilor săi. Sub noi se deschide rostogolul din scînduri galbene, pe unde curge cărbunele spre orizontul de jos, de la 760 metri. Stam și priveam în jur, la acel mic „cer" negru, tăiat în cărbune, peste care apăsa un munte întreg. Mă miram. Mă înspăimîntam cum puteau munci ei acolo, cum puteau ei trăi, gîndi, visa, lucra. Și totuși pe chipul seamănului nimic din ceea ce se cheamă spaimă, neîncredere sau lenevie. Nimic. Doar lucrul acela metodic, într-un ritm formidabil, chipurile atente, mina sigură și micile pauze pentru a respira mai în voie, pentru a-și culege transpirația de pe frunte, ce le luneca mereu în ochi, cu dosul antebrațului. Vorbeam cu acel miner. A fost primul meu dialog în adînc. Poate de aceea l-am însemnat în inimă, nu numai în carnetele mele : „Rostul meu aici ? Rostul meu e să dau cărbuni... Apoi să fie un cărbune de calitate... Dă-mi și mie o gură de apă, ortace... Așa... Bună apă... Ai aer destul, ortace ? No, așa, dăi bătaie ! Te ajung ! Și, cum zic, să nu plece piatra cu sterilul pe rostogol în jos. Că nu-i bine. Să lucrăm, ori să ne lăsăm. Ori iasă miner din om, ori nu. Încolo, ce să vă mai spus ? Ortace, stai să te ajut să spargem bucata aia..."

Întotdeauna am disprețuit, mai tîrziu, pe cei care, scrîind despre mineri, ignorau tenacitatea muncii lor sublime, plantîndu-i într-un peisaj idilic. Munca de miner este totuși o muncă grea, generatoare în orice moment a unui eroism cotidian. A ignora aceasta înseamnă a ignora latura de omenesc și sacrificiu a acestor oameni. Eroismul acestei munci, abia azi o știu, nu constă în faptul că minerul își face constînciosa orele de lucru, ci că acele ore sînt făcute în profunzimile pămîntului, la lumina săracă a unei lămpi, în încleștarea cu muntele, cu natura lui complexă, cu amenințarea lui, cu rocile (unele periculoase) care pot luneca pe sub armături și bandaje covîrșind omul.

În adîncul minelor Aninei au pătruns exhaustoarele, prefabricatele de beton, armăturile metalice, perforarea cu jeturi de apă, a pătruns, cu un cuvînt, înalta tehnică modernă minieră. Există în această vale verde, care ascunde în adîncuri galeriile muncii minierești, există multă omenie cedată pentru om, multă grijă dată acestor oameni și subteranului. Dar, știu bine, toate aceste accesorii ale civilizației, ale tehnicii, ale timpului și societății noastre ar pluti în gol dacă ar lipsi un lucru esențial : iubirea minerilor pentru activitatea lor dură, dar atît de magnific omenească. Ea dă noblețe acestei trude în adînc. Ea aureolează mișcarea aspră a acestei munci. Numai astfel cred că meseria aceasta dificilă poate fi îmbrățișată, an de an, de noi generații tinere și robuste. Așa se face că, în toamna acestui an, cînd viniturile iernii începeau să devină rău prevestitoare, eram călător din nou pe la Anina. Mergeam acolo, de fiecare dată, cu inima deschisă, ca la niște prieteni, ca la o umanitate ce-mi servise drept sursă pentru acea carte la care robotisem ani de zile, primul meu roman. Încă pe drum fiind, instalat în trenulețul arhaic ce străbate vijelios valea dintre Oravița și Anina, cele peste zece tuneluri și viaducte, călărind hăuri imense, în cea mai veche linie ferată din România, încă din tren deci se împlinea în mine bucuria revederii cu atîția oameni devotați, ingineri, mineri, profesori, tineri condeieri, simțeam deja nevoia comunicării cu ei, a confesiilor. Dar ca întotdeauna, mai cu seamă, îi vedeam, pe estacadă metalică, la intrarea în puț, pe acei mulți tineri gălăgioși, cu lămpașele în mîini, veseli și plini de farmecul vîrstei visării. Priveam la ei cu o simpatie nespusă și mă gîndeam că, atîta timp cît va exista dragostea pentru această meserie dură, însă adînc omenească, atîta timp minele românești vor răsuna de vocile mereu libere, mereu impetuoase, ale acestor ortaci tineri, dornici de lupta cu muntele și cu întunericul lui, dornici să-și înalțe propria lor viață și propria lor țară prin magnifica lor muncă creatoare.

Tot ce-am construit noi, ţăranii din Bogdan Vodă, durează. Acum luptăm să durăm aici şi o industrie

OMUL LA TRIBUNA SOCIALĂ

Vasile Deac, zis Moşu ; adjunct de primar în comuna Bogdan Vodă din judeţul Maramureş ; între 1967 şi 1975, primar în aceeaşi localitate ; participant la Conferinţa pe ţară a preşedinţilor de consilii populare, în 1971 ; membru de partid din 1967 ; 50 de ani, pe 2 august ; 8 clase ; 3 copii.

— Tovarăşe Deac, de ce-ţi zic dumitale oamenii Moşu ? De unde pînă unde vorba asta, că prea bătrîn nu te văd şi nici uneltit spre îmbătrînire nu pari ?

— Află matale, întîi şi întîi, că la noi, pe Valea Izei, e obiceiul ca tot omul să mai ţină şi-o poreclă, ca să se distingă de altul, căci sînt mai mulţi locuitori decît nume. Eu sînt Moşu după soaţă-mea, care face serviciul la casa de naşteri, aducînd pe lume feluriţi copii. Cît am fost flăcău, ca să pricepi mai bine, m-am ştiut de-al Persunarului, după tata care avea o grămadă de lazuri.

— Lazuri ?! Ce-s alea lazuri ?

— Perjuri, adică neamuri. Şi-acum gata cu mine, hai să discutăm despre sat, că începe vorbă multă şi m-aşteaptă corciuia să aduc lemne. Nu te mai mira, corciuia e o sanie ceva mai scurtă.

— Moşule, cît e de mare comuna ?

— Ţine vreo 4 mii şi ceva de suflete, dar poţi-sul nu s-arată cine ştie ce ocupat ca n-are de umblat decît pe la 7 sute de case. Case puţine, copii mulţi, aşa s-a ţinut obiceiul la noi, din vremea voievodului Bogdan, care a plecat de-aci să descalece la Moldova, dacă nu cumva mai de demult, din timpul dacilor liberi. Sînt în sat 11 familii cu cîte 10 copii. Media e de 6 la bătătură, eu am 3, primarele, Gheorghe Popan, bărbat tînăr şi ispravnic, tot atîţia, alţii au mai mulţi şi aş vrea să-ţi spun dumitale că nu e bucurie mai mare pe Iza decît să ajungă feciorii şi fetele întemeiaţi la casele lor. Înainte de mai încoace, comuna s-a chemat Cuhea, după numele păstrat din străbuni, dar noi am cerut în 1968, cînd cu reorganizarea teritorială a ţării, să-i zică Bogdan Vodă, spre cinstirea voievodului. Glasul nostru a fost ascultat şi s-a dat decret în acest sens. Că e veche comuna, avem puzderie de dovezi. Biserica de lemn din centru e declarată monument istoric şi ea stă pe temelia alteia, mai bătrîne, despre care se cunoaşte că a fost arsă de tătari în 1717. Chiar casele noastre sînt documente istorice. Cea a lui Vasile Buftea, de pildă, a fost dusă la Sighet, la muzeu, datînd de la 1730. A mea e cu 50 de ani mai nouă, dar tot veche se cheamă că e, nu-i aşa ?

— Tot. Umblu prin sat şi am impresia că parcurg un uriaş muzeu în aer liber, ba încă populat ! Case care vin din alte secole, tipic maramureşene, cu şatră şi scări, acoperite cu draniţă, oameni îmbrăcaţi cu pieptare, cioareci şi cuşme, încălţaţi, nici adjunctul de primar nu face excepţie, cu opinci. Cu alte cuvinte, arhitectura şi portul s-au conservat peste ani, peste foarte mulţi ani, e cît se poate de clar, dar aş vrea să ştiu, de la cineva cît mai în măsură să mă lămurească, de la dumneata, Moşule, dacă a fost uşor să păstraţi ce-aţi păstrat ?

— E o poveste lungă şi frumoasă, plină de pilde. N-am pierduţ nimic, nici vorbă, nici port, nici demnitate. Mai bine zis, le-am păstrat pe primele pentru că am ştiut mereu, într-o istorie zbuciumată şi aspră, s-o păstrăm pe ultima, adică demnitatea de români. Tot timpul am simţit şi am acţionat românește, drept, cinstit, pe faţă, apărîndu-ne din răsputeri fiinţa naţională. Dacă a fost greu ? Acum, cînd lucrurile s-au întors definitiv în matca lor firească, prin acţiunea energică şi înţeleaptă a partidului nostru comunist, pot afirma că n-a fost totdeauna uşor.

— N-aş fi zis că dumneata ai numai 8 clase.

— Atîtea am şi-mi pare rău că n-am făcut mai multe, dar m-am trezit cam tîrziu. Apoi, ca să nu te mint, nici nu prea mi-a stat mintea la învăţătură.

— Dar la ce ţi-a stat, Moşule ?

— La oameni şi la obşte. În '71, pe cînd eram primar, am luat cuvîntul, în plen, la Conferinţa pe ţară a preşedinţilor de consilii, la Bucureşti, cerînd să se atribuie un şir de industrie pe Valea Izei, o rădăcină adică, un fir. Le-am zis scumpilor de m-ascultau că avem mare nevoie să ne afume nişte hornoaie, că noi ne-om teme de urşi şi de mistreţi, sălbătăciunile astea îşi fac de cap pe-aici, dar de poluare ba ! Le-am mai zis că să ne dea o fabrică şi, dacă nu le-o place munca noastră, le-o dăm înapoi. Cum în fruntea ţării era, este şi noi îl dorim să tot fie, că om bun la suflet şi aprig la minte se află, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, glasul unui ţăran nu prea şcolit din Maramureş a fost ascultat şi, după 3 luni, ne-am pomenit la Cuhea cu o comisie a Comitetului Central, care a studiat la faţa locului şi a hotărît alocarea fondurilor. Şi uite-aşa, un sat care n-a avut, de cînd se ştie, nici măcar un atelier, s-a găsit cu o investiţie prinsă în plan, cu 3 secţii de fabrică. E drept că ne-am mai zbătut noi pînă să se deschidă finanţarea, bătătorind destule drumuri la Bucureşti, dar am găsit înţelegere la toate nivelurile, la judeţ mai ales, alegîndu-ne cu industrie. Avem, azi, 350 de oameni în fabrică şi ajutor şi idei să mărim acest număr, mai ales că directorul general de la C.I.R.A., de care depind secţiile din Bogdan Vodă, Vasile Horvath, maramureşean de-al nost, ne-a încredinţat să facem demareuri electrice, piese care de-acum nu mai sînt simple, ci cer îndeminare şi pricepere. Apăi, le-avem că nu degeaba am trimis meseriaşi la specializare, bărbaţi în toată firea, unii trecuţi de 40, un Dumitru Bizău, un Gheorghe Mariş, un Vasile Deac, nu-i rudă cu mine, dar mulţi ne chemăm pe-aici la fel, un Ion Gherhes, care s-au declarat de acord să fie jumătate de zi muncitori în fabrică şi jumătate să rămînă ţărani. Văzînd că e nevoie de cadre, ne-am orientat spre fii de-ai comunei plecaţi care-ncotro, cu diplome cu tot, şi ne-am pus pe tren, aducîndu-l pe inginerul Ioan Nan de la Alba Iulia şi pe inginerul Ioan Mariş de la Baia Mare, primul devenind repede şeful secţiei. Industria noastră a făcut, în '78, producţie de peste 12 miloane, dar n-avem de gînd să ne oprim aici. Nouă nu ne trebuie, am explicat şi la judeţ şi am fost pe deplin înţeleşi, nici apartamente, nici transport în comun, nici mai ştiu eu ce, doar încredere şi fonduri vrem, nu multe, ca să facem din secţiile existente o fabrică de sine stătătoare. Statul nu va avea să cheltuiască mult, iar noi vom cîştiga din toate punctele de vedere.

— Anume ?

— Acest început de industrie, încă firav, faţă de posibilităţile şi ambiţiile noastre, a schimbat radical faţa comunei şi i-a îmbelşugat pe oameni. Am lăsat fosta clădire a primăriei în care, dacă intram eu şi cu matale, a treia persoană rămînea la uşă şi am construit alta, cu etaj, gîndind că pretenţiile unui sat trebuie să înceapă de la prima dintre casele sale. Ne-am făcut dispensare noi, unul uman, altul veterinar, am deschis o casă de naşteri, am dat în folosinţă 36 de apartamente pentru specialişti, ne-am pus telefoane, ne-am luat maşini, totul în numai cîţiva ani. Eu zic, ca unul care m-am născut şi am trăit aici, că nicicînd Bogdan Vodă n-a arătat aşa mîndru şi că nu-i lipseşte mult, după cum prevede planul şi după cum prevăd dorinţele oamenilor, să devină centru urban. Avem multe în cap şi vă asigur că nu va mai îngheţa Iza decît de cîteva ori pînă să transformăm ideile în realităţi.

— Moşule, ce-ar fi să te opreşti la una din aceste idei ?

— Una, foarte dragă nouă, ar fi cea a monumentului voievodului, dar o las pentru mai încolo. Acum m-aş opri la motel. Ce zici ?

— Opreşte-te. Ce-i cu motelul ?

— Îl aveam prins în plan, dar pentru '83, numai că, spre a face faţă vizitatorilor, unii ajunşi pe Valea Izei de pe alte continente, noi am socotit că e nevoie de el cît mai repede şi că nu e bine să mai aşteptăm. M-am dus, personal m-am dus, la ministrul turismului şi i-am explicat ce şi cum. Şi-a găsit timp pentru mine, m-a poftit frumos în birou, m-a ascultat şi mi-a dat dreptate, aducînd începerea lucrării în '79. După aceea, dacă tot m-am aflat în Capitală, m-am prezentat la preşedintele Comitetului pentru problemele consiliilor populare, dorind să ridic o problemă legată de baia publică pe care o vom inaugura în curînd la Cuhea. După proiect, e obligatoriu ca baia să aibă centrală termică proprie, dar la noi asta ar însemna, centrala termică a fabricii fiind la nici 50 de metri, o investiţie inutilă, nişte bani pe care foarte bine i-am putea folosi în alt scop. Tovarăşul Iosif Uglar a luat notă şi a promis că va trimite neîntîrziat o comisie de specialişti la faţa locului spre a decide.

— Eşti om umblat, Moşule, nu degeaba un coleg de-al meu te-a numit, cu luni în urmă, politician de sat, asemuindu-te cu Moromete !

— S-ar mira lumea dac-aş fi altfel, că doar oamenii de-aia m-au ales între fruntaşii obştii. Ştii ce-mi place mie ? Că aşa cum mă vezi, cu opinci şi obiele de pănură în picioare, sînt primit peste tot, la cele mai înalte foruri de partid şi de stat, cu uşi deschise şi cu înţelegere. Mi se arată pretutindeni multă grijă, căci tovarăşii la care intru pricep că chestiile pe care le ridic nu-s ale mele, ci ale satului, ale colectivului. Unde era aşa, mai demult, în România ? Mai degrabă ajungeai la papa de la Roma decît în parlamentul burghezo-moşiresc de la Bucureşti ! Asta înseamnă, gîndesc eu, că la noi e democraţie deplină şi că oricare, chiar şi un ţăran din Maramureş fără cine ştie ce diplome şi onoruri, poate să spună ce gîndeşte şi e ascultat cu luare aminte.

— Pînă să ne luăm cu altele, să nu uit să te întreb ceva. Cum se împacă motelul, fabrica, toate celelalte, cu atmosfera aceasta de muzeu în aer liber de arhitectură şi port popular ?

— Am gîndit-o şi pe-asta şi am tras linie că se împacă bine. Ca să trăim mai bine, după urma muncii noastre, vom construi şi vom schimba, dar nu ne vom abate de la specificul locului, de la tradiţie. Dac-am avea mai mult lemn, că tare s-a scumpit, bătu-l-ar Domnul, am face numai case din el, aşa le mai acoperim şi cu tablă, că e peste tot, dar tot în stilul nostru tradiţional. La fel vom proceda şi cu motelul, că m-ai întrebat. El va dispune de 50 de locuri şi de o sumedenie de mangote, de chiţibuşuri, un bar, un restaurant, altele, dar arhitectura lui va fi tipic maramureşeană. Cît despre port, zic că se păstrează bine şi că nu-s pericole să se stingă. Au mai adus ele, cujneriţele noastre, cîte o modificare, înlocuind cioburile de oglindă de altădată cu nişte ţinte, dar cojoace ca pe Valea Izei mai rar ! Unele au 3 rînduri de piei, parcă ţi-e milă să pui mîna pe ele ! Dac-ai vedea cum le sclipesc ochii străinilor de plăcere, ai zice că nu mai au mult şi-i apucă zăpăceala. Avem, poate nu ştii, cojoace de purtare şi cojoace de sărbătoare, astea din urmă se ascund în fundul şifonierului, întoarse, să nu se frece motivele şi să se piardă. Sigur, unii s-au mai depărtat de straiul moştenit, dar la Bogdan Vodă, poate că te-ai convins singur, sînt puţini cei care umblă îmbrăcaţi în şulendre, cum le zicem noi hainelor de oraş. Păstrînd portul strămoşesc, ne gîndim mai ales la obligaţiile noastre de a trece frumuseţile către copiii noştri, fără de care ne-am simţi pustii.

— Moşule, să-ţi spun un secret. N-am zărit prin comună prea multe maşini. Aşa-i că nu sînt ?

—Nu prea. E altfel decît la oraş. Oamenii trag mai mult la case decît la maşini. Dar avem şi Dacii, nu ne plîngem.

— Dar de ce vă plîngeţi ?

— Prea multe şedinţuri şi prea multe drumuri de bătut din cauza lor. Se face, din ce m-am lămurit eu pe cîte undeva, risipă de vorbă şi economie de treabă. La noi nu-i aşa, localnicii sînt harnici şi preţuiţi peste tot pentru seriozitatea lor. Cînd zic asta, mă gîndesc că, în lipsa unui pămînt mănos pe-acasă, ei pleacă să culeagă recoltele Dobrogei şi Ialomiţei, iau şi eu nişte exemple că ei merg peste tot, întorndu-se la Bogdan Vodă cu renume bun şi cu vagoane de grîu şi porumb, să înfrunte iarna cum se cuvine.

— Am ajuns la monument. Ce-i cu el, Moşule ?

— Dorim de mult să ridicăm în mijlocul comunei monumentul voievodului călare. Cînd am zis-o prima dată, unii, chiar din sat, s-au uitat la mine în răspăr, neînţelegînd unde bat. Apoi, tot agitîndu-mă, scriind şi călătorind în acest scop, i-am prins pe mulţi în horă şi ni s-a promis sprijin. Judeţul în special ne-a susţinut, dar de la Bucureşti ni s-a aprobat un bust. Noi nu şi nu, ne-am bătut pentru o statuie mai impunătoare, Bogdan Vodă călare, pe care am visat-o şi o visăm în centrul viitorului oraş. Gîndeşte-te, oraşul Bogdan Vodă cu statuia voievodului în mijloc, ce minunăţie ! Pînă la urmă varianta noastră a cîştigat şi din cîte cunoaştem se va ţine în curînd un concurs pentru statuia lui Bogdan la Cuhea.

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

GH. PĂTRAŞCU : Margine de pădure

PRIN TOȚI, PENTRU TOȚI

Cea mai importantă sursă de energie rămîne totuşi economisirea energiei

Articolul intitulat **„Cea mai importantă sursă de energie rămîne totuşi economisirea energiei"**, publicat în revista noastră din 7 decembrie 1978, articol în care inginerul Ion Ştirbulescu de la I.D.E.B. îşi expunea cîteva puncte de vedere asupra modalităţilor prin care se pot obţine reduceri de consumuri la această „materie primă" reprezentată de energie şi în care interlocutorul nostru lansa ideea unei dezbateri mai largi, cu participarea unor specialişti, a avut ecoul dorit. În chiar următoarele zile am primit la redacţie un telefon din partea inginerului Nicolae Niculescu, de la Institutul de studii şi proiectări energetice, şeful secţiei sisteme de termoficare, care şi-a manifestat intenţia de a participa la o astfel de discuţie. Aşa s-a născut masa rotundă găzduită de „Flacăra".

Ing. Nicolae Niculescu. Doresc să mă refer la finalul articolului din „Flacăra", deoarece sînt de părere că s-a strecurat un echivoc şi anume acela că încălzirea electrică, în locuinţe, ar putea genera economii de energie. Sînt de acord cu tot ce a susţinut inginerul Ion Ştirbulescu, în privinţa izolării construcţiilor civile, ba încă aş mai adăuga şi alte neajunsuri datorate calităţii nu întotdeauna corespunzătoare ori inexistenţei izolărilor termice, cum este condensul de pe pereţii locuinţelor, precizînd însă că, cel puţin pentru etapa actuală şi într-o perspectivă de mulţi ani, nu se poate recomanda sistemul de încălzire electric.

Ing. Ion Ştirbulescu. Părerea mea este aceea că, fără a putea preciza cînd anume, încălzitul electric se va impune aşa cum s-a întîmplat cu gătitul electric, ştiut fiind că multe din noile blocuri de locuinţe sînt echipate cu mijloace de preparare a hranei la domiciliu, electrice.

Ing. Victor Mirea. Consumul casnic, în care se înglobează încălzirea electrică, gătitul electric, iluminatul locuinţelor şi diferitele aparate electrocasnice, — aspirator, frigider, radio, televizor, boiler etc. —, reprezintă, într-o ordine generală a consumurilor, la nivelul ţării, 10,55 procente, ocupînd locul al 3-lea, după cele două mari ministere, al industriei chimice şi al industriei metalurgice, ceea ce ne obligă să-i acordăm atenţia cuvenită. Iată, de pildă, iluminatul public „adună" abia 0,43 procente într-o astfel de listă. Se observă o schimbare de optică în ceea ce priveşte aşa-numitul „consum casnic", care altădată, practic, nu era tratat, ci apărea la capitolul „fondul pieţei", fără a fi diferenţiat.

Ing. Romulus Manolache. Există şi o motivaţie tehnică, pe lîngă cea socială, deja subliniată. Sistemul hidro-energetic presupune o singură transformare pentru a se obţine căldură din energie electrică, ceea ce nu exclude menţinerea în actualitate a ideii folosirii unor sisteme de încălzit electrice, desigur în mod treptat şi numai cu o riguroasă cercetare a dezvoltării consumului de energie din ţara noastră.

Dr. ing. Emil Costin. Poate n-ar fi inutil de subliniat, încă o dată, că pretutindeni în lume se caută, chiar cu febrilitate, căile de economisire a energiei electrice. În cazul ţării noastre, aflată într-un avînt de dezvoltare foarte înalt, cu ritmuri impresionante şi de prim-plan, raportate la scara mondială, suportul energetic apare ca foarte important. Apreciez că, pentru perioada actuală, economia despre care vorbim reprezintă o cale mult mai eficientă decît ar fi atragerea de noi surse şi resurse de producere a energiei. Aceasta nu înseamnă că cineva, dintre noi sau din afara grupului nostru, se gîndeşte să impună sau măcar să recomande să trăim în întuneric ori să ne lipsim de unele servicii, devenite indispensabile traiului cotidian. În ideea de a economisi oricum. Ar fi de neconceput o asemenea atitudine în condiţiile în care, după cum ştim, statul nostru este preocupat de asigurarea creşterii nivelului de trai al populaţiei. Referindu-mă la articolul din 7 decembrie, deja amintit, sînt de acord că izolarea corespunzătoare a construcţiilor ar reprezenta unul din mijloacele de „rezervare" a căldurii şi, implicit, de economisire a energiei electrice. Aş adăuga însă că aceste izolaţii mai bune nu depind de sistemul de încălzire, pentru că, indiferent care ar fi acesta, căldura tot se pierde, în mare măsură, dacă izolaţiile sînt de slabă calitate sau inexistente. Mai este şi altceva : pe lîngă scopul actual, orice economie trebuie să aibă şi unul general şi acesta este ca rezultatele urmărite să se poată obţine cu un minimum de efort economic, adică cu un minimum de efort de muncă socială. Dar aceşti parametri nu sînt totdeauna coincidenţi, astfel încît apare, ca foarte posibil şi chiar probabil ca, în unele situaţii, adăugîndu-se un surplus de consum de energie să se obţină scăderi în planul economic.

Em. Valeriu. Se naşte întrebarea : dacă pentru o perspectivă mai îndelungată există variante diverse, pentru etapele imediat următoare cum credeţi că trebuie încălzite locuinţele, ştiut fiind că se vor construi încă un milion apartamente ? Şi încă ceva : sîntem, în jurul acestei mese rotunde, împărţiţi în două grupe ireconciliabile ? Una a susţinătorilor, cu orice preţ sau mai precis în orice condiţii, a termoficării şi alta a adepţilor încălzitului electric ?

Ing. V. M. Întreaga gamă a posibilităţilor (termoficare, încălzire prin centrale de cvartal, electrică etc.) îşi poate găsi locul.

Ing. R.M. Acum 4-5 ani s-a ridicat aceeaşi problemă, a încălzitului. Şi nu numai în sectorul construcţiilor civile ci şi în cel industrial. Pot să vă spun că, după constatările personale ca şi ale colegilor din Ministerul Industriei Chimice, tot ceea ce înseamnă tîmplărie, metalică ori din lemn, prezintă nu rareori grave carenţe calitative în privinţa etanşeităţii. Pe de altă parte, toate halele prevăzute să primească lumină directă, de zi, au un singur rînd de geamuri, iar uşile, uşi de hală, nu de apartament, deci de mari dimensiuni, nu se închid în mod corespunzător.

Dr. ing. E.C. Francezii au trecut la triplarea ferestrelor în construcţiile industriale.

Ing. R.M. Sistemul de izolare a conductelor de transport (abur şi aer) înregistrează pierderi foarte mari, din cauza lipsei de vată minerală uneori, din inexistenţa unui control periodic, din executarea unor remedieri şi aşa mai departe. Un calcul foarte simplu ne arată că pe 1 mp de conductă neizolată se pierde, într-un timp egal, cît s-ar totaliza prin funcţionarea neîntreruptă a 20 de becuri. De aici aş trage concluzia că, de cele mai multe ori, organele de control observă doar acele neregului care sar în ochi (cum ar fi, să zicem, un bec, undeva, inutil) dar nu văd kilometri de conducte neizolate sau insuficient izolate cărora ar trebui să li se acorde o atenţie prioritară. Ca să revin la locuinţe, consider inadmisibil ca între uşi şi pardoseală să existe lufturi de cel puţin lăţimea unui deget, prin care se face .un schimb de căldură cu natura, ca şi cum am vrea să încălzim exteriorul şi nu interiorul apartamentelor.

Dr. ing. E. C. Trebuie înţeles că risipa este uriaşă, în astfel de condiţii, atît în industrie cît şi în sectorul construcţiilor civile şi că investiţia necesitată de remedieri apare mimimă în raport cu pierderile.

Ing. V.M. Cine poate rezolva problema ? Cei puşi să construiască sînt preocupaţi de realizarea unor preţuri de cost cît mai mici, se află sub presiunea unor ritmuri înalte şi fac rabat la calitate. Consider imperios necesară introducerea, în construcţii, a unor parametri care să ţină seama şi de economisirea sau păstrarea, cum vreţi să-i zicem, a căldurii în spaţiile construite.

Ing. N.N. Întrucît discuţia de aici a pornit, de la echivocul menţionat, un răspuns se impune. Părerea mea este că se cere neapărat subliniat consumul urban. Pentru România soluţia de încălzire cea mai avantajoasă rămîne termoficarea.

Dr. ing. E.C. Oricum, sobele arhaice, cu consum de lemne sau cărbune, sînt mai puţin avantajoase decît încălzirea electrică.

Ing. I.Ş. Şi cu o altă observaţie privindu-i pe acei cetăţeni care introduc în sobele arhaice, cum le-aţi numit, rezistenţe electrice, încălcind nu numai prevederile legale, dar aruncînd pe coşurile neastupate mari cantităţi de căldură, de energie electrică, de hidrocarburi şi de... indiferenţă condamnabilă. Ţinînd seama de faptul că, în raport cu venitul nostru naţional, consumul de energie electrică este foarte mare, nevoia consumului raţional apare la justele sale proporţii. Între cele două tendinţe privind încălzirea : prin termoficare, prin energie electrică, cred că trebuie să fim cu toţii de acord că sistemul electric este cel mai raţional în anumite situaţii, dar şi acolo numai în anumite condiţii. Ceea ce se impune a fi frînat este tocmai lipsa de discernămînt în folosirea încălzitului electric. În Bucureşti, în urma unor controale recente ale I.D.E.B. s-au constatat peste 5 000 de contravenţii, deci de consum iraţional. Culmea este că şi confortul, în aceste cazuri, era cel puţin îndoielnic, dacă nu chiar inferior. Se folosesc calorifere electrice, radiatoare din comerţ destinate unor încălziri de completare şi nu de bază, se introduc în sobe rezistenţe, cum s-a şi arătat, dar exemplul cel mai pregnant al consumului neraţional este următorul : se execută instalaţii electrice centrale, în care apa din cazan este încălzită cu ajutorul unor rezistenţe fabricate pentru maşinile de spălat rufe (termo-plonjoare), ajungîndu-se la puteri de 20-30 kW şi la consumuri anuale de pînă la 40 de mii de kWh pentru un singur apartament de 3-4 camere, ceea ce reprezintă pentru sistemul energetic un consum anual de circa 13 tone de petrol pentru un singur apartament ! Şi cum, de regulă, aceste „centrale" nu sînt scoase din funcţiune în orele de vîrf de sarcină ale sistemului energetic naţional, investiţiile în centrale ajung la suma fabuloasă de 200-300 mii de lei pentru acelaşi apartament !!! Printre măsurile raţionale, care pot face din sistemul de încălzire electrică un competitor în „cursa" cu termoficarea, izolarea termică mi se pare cea mai importantă, după care ar plasa folosirea sobelor cu acumulare de căldură (prototipul există de 2 ani de zile şi nu văd de ce nu se recurge la instalarea lui în serie), în al treilea rînd ar fi necesare, ţinînd seama de deosebita elasticitate a energiei electrice, instalaţii automate de reglaj care să permită obţinerea în încăperi a unor temperaturi diferenţiate, în funcţie de destinaţia şi folosirea unei camere ori a altora, în timpul şederii în casă, în timpul aflării locatarilor la serviciu, a bucătăriei, unde nu se doarme, şi aşa mai departe. Termoficarea funcţionează egal chiar cînd eşti plecat în vacanţă şi nici nu se poate regla. Secretul constă, în cazul încălzirii electrice, în realizarea unor astfel de instalaţii în care, folosind o energie mai scumpă, confortul termic să poată fi realizat în condiţiile unui consum substanţial redus de kilocalorii. Altfel, încălzirea electrică este inadmisibilă.

Ing. VICTOR MIREA directorul Centralei industriale a reţelelor electrice

Dr. ing. EMIL COSTIN de la I.S.P.E., secţia prognoză energetică

Ing. ROMULUS MANOLACHE şeful Direcţiei mecano-energetică din M.I.C.

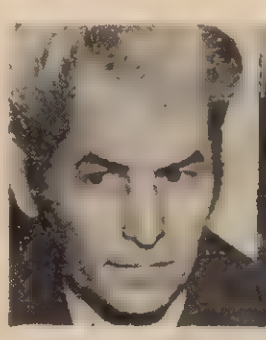

Ing. NICOLAE NICULESCU şeful secţiei sisteme de termoficare din cadrul I.S.P.E.

Ing. MARIUS GHEORGHE din serviciul mecano-energetic al Întreprinderii de ţevi „Republica" — Bucureşti

Ing. ION ŞTIRBULESCU de la I.D.E.B.

Din partea redacţiei a participat EMANUEL VALERIU. Foto : A. MIHAILOPOL ■

Ing. R.M. Un moment, tovarăşe inginer. Un astfel de procent impresionează. Ar trebui să precizaţi cît anume reprezintă cele 50 de procente din consumul general al uzinei dumneavoastră şi am vedea atunci că vorbim doar de 1 la sută. Este corect ?

Ing. M.Gh. Este... Dar s-au mai operat intervenţii şi în alte sectoare. La motoarele de curent continuu de la laminor, spre exemplu, s-au constatat pierderi mari în sistemul de excitaţie a acestora. Am recurs la soluţii noi, folosind punţi redresoare cu tiristori, iniţial procurate din import dar care se realizează în prezent şi în ţară. Pentru un singur motor se obţine o economie de energie electrică de 3 500 kWh pe lună !

Ing. V.M. Importantă cred că este diversitatea domeniilor în care se caută şi în care pot fi găsite idei noi, ceea ce necesită analize temeinice în fiecare unitate în parte.

Ing. M.Gh. Pe această linie, la „Republica" au fost înlocuite, recent, unele electromotoare supradimensionate de acţionare a pompelor...

Ing. R.M. Iertaţi-mă că vă întrerup din nou, dar în 1979 nici n-ar mai trebui să vorbim despre asa ceva, pentru că Decretul 620, care a şi fost republicat, prevede că astfel de înlocuiri trebuiau terminate încă de acum 5 ani ! Pot înţelege că mai sînt cazuri izolate, dar nici cu ele nu trebuie să ne mîndrim...

Em.V. De ce credeţi că nu s-au respectat, în totalitate, prevederile Decretului 620 ?

Ing. R.M. Majoritatea cauzelor au fost, cred, obiective. Dar încă suficient de multe se înscriu în categoria celor subiective. Un exemplu : motoarele diverselor agregate vin, prin proiectare, echipate într-un anume fel, care nu ţine seama de consumuri de energie electrică. S-ar impune măsurarea exactă şi întocmirea unui bilanţ energetic, pentru a se vedea dacă motorul ales este cel mai adecvat. În cazul că se constată o diferenţă de pînă la 20 la sută a consumului, se pune întrebarea dacă este economic ca motorul să fie înlocuit. Deci o problemă de investiţii. După cum se ştie, acestea se fac numai pentru producţie. Tot ceea ce apare în plus trebuie să fie buzat tot pe producţie.

Dr. ing. E.C. Scopul investiţiei nu este reducerea consumului de energie electrică, ci realizarea producţiei.

Ing. N.N. Eu cred că şi economia de consum energetic poate reprezenta un scop demn de o investiţie. Banca solicită „efectul economic", care în concepţia acestor economişti înseamnă „producţie suplimentară", dar sînt de părere că eficienţa unei investiţii nu rezidă exclusiv în producţia obţinută ci şi în cheltuielile efectuate pentru obţinerea ei.

Ing. R.M. Un prim pas spre punerea în practică a ideii exprimate ar putea fi acordarea de priorităţi acelor investiţii industriale care conduc la economii de combustibili şi de energie. Într-adevăr, circumscrierea necesităţilor de producţie numai la producţia propriu-zisă, fără a

se avea în vedere și condițiile economice în care se realizează, devine o frînă în calea saltului calitativ care se cere în prezent.

Ing. V.M. Economia nu poate fi limitată la un singur element : leul cruțat. Așa se întîmplă încă în construcții : este considerat doar costul direct al investiției, indiferent ce se întîmplă după aceea, de pildă cîtă energie ori echivalențele în combustibili se irosesc în van din cauza unor finisări slabe, necorespunzătoare, din lipsa izolațiilor termice.

Ing. N.N. Se impune ca energia electrică să se bucure de o mai mare considerație nu numai în sectorul construcțiilor dar și la nivelul ministerelor economice. Un exemplu pozitiv îl reprezintă Ministerul Industriei Chimice, cel mai mare consumator de energie electrică, față de care instituția numită manifestă o atenție și o orientare corecte și juste, oglindite și în primatul ce se acordă problemelor tehnologice.

Dr. ing. E.C. Doresc să atrag atenția asupra unui aspect care mi se pare deosebit de important : uzura morală a unor echipamente industriale, care sînt mari consumatoare de energie electrică, în ideea că se poate încărca „puțin" consumul de energie, ca toată lumea să-și îndeplinească planul. În același timp, există capacități noi industriale care nu funcționează în plin.

Ing. V.M. Revenim la același Decret 620/ 1973 care a dispus înlocuirea tuturor motoarelor supradimensionate. Dacă cineva ar vrea să vadă cîte din prevederile decretului respectiv au fost aplicate, ar avea o mare și neplăcută surpriză. Tot ce se discută aici există în decret ! Ar trebui instituit un sistem de constrîngere, nu mă refer la amenzi sau alte măsuri de acest gen, ci la constrîngerea prin bilanțurile energetice care să fie obligatorii pentru toți.

Ing. V.M. În lupta pentru productivitatea muncii s-a ajuns la situația contopirii unor funcții, pe care eu, cel puțin, le consider, în continuare, distincte și necesare. Au dispărut astfel energeticienii, serviciul respectiv contopindu-se cu cel mecanic. Avem acum servicii mecano-energetice. Așa s-au pierdut mulți specialiști prețioși din sectorul nostru. S-a „corectat" productivitatea muncii prin reducere de posturi. Funcția energeticului a fost apreciată, în mod nejust, drept „neproductivă". Pentru consum excesiv n-am văzut încă pe nimeni „prins" cu ocaua... mare. Tehnologii trebuie obligați să se înscrie într-un anumit consum. Asemenea probleme nu se rezolvă pe calea dispozițiilor, ci pe aceea a stabilirii indicatorilor tehnico-economici, prin introducerea indicatorului corespunzător în consumul energetic. Fapt care ar obliga la o reconsiderare sau la o reașezare a organizării interne a multor, a celor mai multe întreprinderi.

Ing. I.Ș. Problema criteriului energetic și a însemnătății sale, raportată la tehnologii, a mai fost dezbătută fără a se ajunge la o concluzie sau, mai precis, fără să se aplice concluziile. Mă refer și la cea de-a IX-a Conferință de energetică industrială, desfășurată la București, între 4 și 9 septembrie, anul trecut, ca și la alte consfătuiri.

Dr. ing. E.C. În general, se apreciază că doar între 1 și 3 la sută din prețul de cost al unui produs reprezintă consumul de energie electrică. Chiar și sub 1 la sută, în anumite cazuri.

Ing. N. N. Stați puțin, tovarășe doctor, nu vă grăbiți să generalizați, pentru că la sere, de exemplu, energia înseamnă și peste 60 la sută din valoarea producției, la ciment 15 la sută, la carbid nu mai știu cît. În general, industria chimică, în toate produsele de electroliză, folosește mari cantități de energie electrică. Chiar sînt numite, la modul general, „produse energo-intensive".

Ing. I.Ș. Mi-aș permite o comparație potrivită pentru noi energeticienii : ca să nimerești un vinat care aleargă, nu trebuie să fii un bun trăgător la țintă fixă. Ce vreau să spun ? Că problematica energeticii se prezintă ca una dintre cele mai complexe și actuale, pe plan național și mondial, nu numai pentru perioada crizei cunoscute ci și în perspectivă și poate cu atît mai acută cu cît vreme îndelungată a fost, mai mult ori mai puțin, ignorată. Este, cu alte cuvinte, o problematică dinamică și care se cere tratată ca atare : studiată în esență și consecințe cunoscute și posibile, cu mult simț al prevederii dar și cu îndrăzneală, mai ales că știința modernă avansează, cu siguranță, spre noi resurse considerate, în trecut, imposibile, dacă nu chiar aberante. Energetica face casă bună cu tot ceea ce este nou. Iată, modificarea proceselor tehnologice, pe care le reclamă, nu înseamnă altceva decît progres și tocmai de aceea preocuparea care există la noi, în acest domeniu, îmi apare drept rațională raportată și la criteriul energetic. Din păcate, în multe locuri de muncă, chiar foarte importante, unele măsuri se aleg din rîndul celor mai ușor vizibile. Cele mai eficace sînt acele acțiuni care nu solicită investiții majore, dar care constituie o bază materială de la care se poate merge mai departe. Ele pot fi foarte diverse, chiar unicate, dar extrem de utile. Un exemplu : I.D.E.B. a acționat, vreme prea îndelungată, pentru a obține ca becurile de iluminare a puțurilor de lift să nu mai funcționeze în permanență. Rolul lor era, de fapt, acela de a lumina în perioadele de revizie a lifturilor. Se economisesc, în acest mod, zeci de milioane de kWh anual, cărora trebuie să le adăugăm reducerea de investiții în centrale. Alt exemplu: soneriile. Transformatorul clasic al acestora se afla permanent sub tensiune, consumînd, la mersul în gol, 3-5 W la fiecare apartament, ceea ce echivalează cu un bec de 25 W care arde un an întreg, pentru 4-5 apartamente, adică 8 760 de ore, degeaba. Montînd butonul la 220 V, transformatorul consumă doar cîteva minute pe an ! Demonstrația a fost făcută, dar — deși I.A.E.T. Titu a asimilat în fabricație butoanele de sonerie pentru tensiunea de 220 V, putînd satisface necesarul pentru un milion de apartamente prevăzute a se construi în cincinal și cu toate că Ministerul Energiei Electrice și I.D.E.B. au făcut recomandarea folosirii lor de doi ani de zile, de-abia acum, recent, s-a legiferat întrebuințarea lor. Menționez însă că nici în prezent ele nu se montează decît extrem de rar. Am calculat ce ar însemna punerea în aplicare a acestei măsuri, pentru milionul de apartamente. Rezultatul : economii de ordinul a 30 milioane kWh pe an ! Revenind la industrie și la felul de a aborda noul. Cred că nu totdeauna ce este nou e și bun. La o întreprindere bucureșteană, care produce apometre, uscarea vopselei care le acoperă se făcea pe cale... naturală, adică la aer, afară în curte sau în hale. Dura mai mult. Corect. Dar acum se face prin raze infraroșii, mai bine, mai repede, dar cu costuri care nu suportă comparația, mai ales că nu totdeauna aceste cuptoare sînt pline, dar ard în permanență devenind astfel surse de căldură. În comerț există de vînzare și în exploatare mese calde, cuptoare electrice (18 kW fiecare !), cu consum foarte mare de energie electrică. La controalele organelor noastre, s-au găsit și se găsesc, în continuare, aceste instalații sub tensiune fără... produse. Comerțul alimentar din București este întrecut, în ceea ce privește consumul de energie electrică, doar de cîteva mari uzine industriale.

Ing. N. N. Am pornit de la articolul din „Flacăra", publicat la 7 decembrie 1978, și am desfășurat o discuție cu mult mai amplă, ceea ce cred că a corespuns și intențiilor redacției și dorinței participanților. Chiar azi a fost înaintat conducerii Ministerului Energiei Electrice un studiu amplu privind consumul casnic și cel industrial în variantele energie electrică și combustibili. Din totalul consumului de energie electrică al țării noastre, 15—17 la sută este acoperit pe sistemul hidro, cel mai ieftin, peste 45 la sută pe combustibili de hidrocarburi (țiței, gaz natural), iar restul pe combustibili solizi (în principal cărbune) și resurse secundare, despre care ar merita să discutăm cu alt prilej. Economia noastră, în mod foarte justificat, caută să folosească integral energia produsă de hidrocentrale, la maximum pe cea obținută din cărbune inferior și restul necesar provenit din hidrocarburi. Se înțelege că tot ceea ce se suplimentează, mai ales la orele de vîrf, este luat pe această din urmă cale, cea mai costisitoare, fie că energia respectivă ajunge într-o bucătărie sau într-un agregat industrial.

Dr. ing. E.C. Un maxim de eficiență nu se poate obține, în această direcție, decît pe baza unei gîndiri sistematice, apreciind în ansamblu necesitățile de energie și modul lor de acoperire cu resurse. De aceea, apare ca foarte necesară existența unui for a cărui preocupare de bază să fie tocmai studierea dezvoltării energeticii la nivelul națiunii. Un astfel de for nu aveam, pînă acum. Conducerea superioară de partid a avut în vedere tocmai acest aspect, înființînd, foarte recent, Consiliul de dezvoltare a bazei energetice și de funcționare a sistemului energetic național, în cadrul căruia funcționează, deocamdată, un nucleu de studiu și cercetare pe ansamblul energeticii naționale, care va depista fisurile prin care se pierd mari valori reprezentate de energia electrică. Situația unor întreprinderi metalurgice, care folosesc cuptoare cu randamente foarte scăzute, deși există capacități asemănătoare în cuptoare moderne, cu consum energetic scăzut, incomplet folosite. Sînt frecvente cazurile în care, ca la C.O.S. Targoviște, spre exemplu, cuptoarele electrice destinate producției de oțeluri superioare sînt folosite pentru obținerea de oțeluri comune, în scopul limitat al îndeplinirii sarcinilor de plan.

Ing. V.M. La Combinatul siderurgic Galați, în cadrul unei analize, s-au scos în evidență economiile obținute la consumul de gaze naturale, dar depășirile consumului la energia electrică au fost trecute sub tăcere, deși există o corelație între un aspect și celălalt... Și aici apare necesitatea unei coordonări.

Ing. I.Ș. Așa se face că, uneori, criteriul prioritar privind reducerea importurilor se transformă în... sporirea acestora. Exemplu : termostatele de la agregatele frigorifice se aduceau în 1972 din import (cost 50 de lei valută) și durau 2-3 ani. Eliminarea lor a condus, la fiecare agregat în parte, la un consum suplimentar de energie electrică echivalent cu 3 000 kWh pe un an sau a unei tone de combustibil convențional, tot din import, care costa 1 000 de lei valută, aproximativ de 80 de ori mai scump decît termostatul. I.D.E.B., cu sprijinul grupului de industrie locală al C.P.M.B., a rezolvat această anomalie, prin folosirea termostatelor de la frigiderele „Frigero" realizate în țară...

Em. V. Redacția revistei „Flacăra" mulțumește tuturor participanților la masa rotundă organizată pe teme ale consumului de energie electrică și speră că ideile ieșite la iveală, cu acest prilej, vor avea ecoul dorit și că vor contribui, într-o oarecare măsură, la îndreptarea unor stări necorespunzătoare de lucruri și că vor crea, în unitățile productive ca și în conștiința cititorilor noștri, cel puțin, acel reviriment menit să conducă la o mai justă înțelegere a problemelor actuale ale energiei electrice, de care beneficiem cu toții și față de al cărei consum rațional sîntem răspunzători, în egală măsură. Totodată, redacția revistei „Flacăra" rămîne deschisă și altor inițiative, oricînde ar veni ele, și care urmăresc elucidarea unor situații, prezentarea de sugestii, în general crearea unei opinii de masă, cît mai largi, în beneficiul colectivității.

EMANUEL VALERIU ■

Conducerea colectivă în acțiune

Analizînd azi, pentru fapta de mîine...

— Deci, se poate afirma, tovarășe director Grațian Șerban, că sînteți unul dintre puținii conducători din țara noastră care în ultimii 4 ani au făcut 4 drumuri la București pentru a primi drapelul de unitate fruntașă pe țară...

— Așa este. Patru ani consecutiv, **Trustul de construcții din Cluj-Napoca** s-a situat în fruntea întrecerii pe țară între cele 40 de unități de construcții aparținătoare consiliilor populare. Faptul că mi-a revenit mie această cinste deosebită, e o întîmplare...

— Cum adică... întîmplare ?

— Pentru că e vorba de meritul unui colectiv. Avem oameni harnici, meseriași de excepție, gata oricînd să găsească o soluție mai bună, chiar dacă și cea existentă era bună. Pot, de asemenea, să afirm că avem un colectiv de conducere sudat, care gîndește în colectiv fiecare decizie ca și pentru propria-i familie !

— Cîți membri are C.O.M.-ul ?

— 27. Dintre aceștia, 13 sînt reprezentanți ai oamenilor muncii, iar 10 sînt muncitori și maiștri... Să vă dau cîteva exemple. Dumitru Tăușan e maistru instalator la Grupul de șantiere nr. 4. Știind frămîntarea trustului nostru pentru găsirea de noi soluții privind mecanizarea muncii, într-o ședință a C.O.M.-ului a venit cu o propunere deosebit de valoroasă : să se înființeze un atelier central de format și încercat radiatoare, astfel încît pe șantier să nu se mai facă decît montarea. Evident, propunerea a fost foarte bine primită, iar azi, în atelierul de instalații premontate, gama problemelor rezolvate e mult mai mare. Un alt coleg din conducerea colectivă a trustului de construcții este zidarul Ioan Marton, membru și în Consiliul Național al Oamenilor Muncii. Și pe el îl frămîntă mecanizarea, mai ales în domeniul ridicării mortarului și a sapelor la etajele superioare. Trebuie de fiecare dată montată o macara pe acoperiș, apoi demontată și din nou montată, producîndu-se uneori și nedorite accidente. Tocmai de aceea, Ioan Marton a propus ca atelierul de autoutilări de la S.U.T. să soluționeze cu mijloacele de care dispune problema fabricării „unor pompe" de ridicat șape, numite „mixocrete", fără a se apela la importuri. Atunci cînd eram preocupați și chiar alarmați că din cauza unor repetate defecțiuni la motoarele unor utilaje de import staționau 4 buldozere, 8 excavatoare și 15 buldoexcavatoare, a propus înlocuirea acestor motoare cu altele corespunzătoare, de producție indigenă. Problema, ca și o altă valoroasă propunere făcută de colectivul de muncă de la S.U.T., e-n rezolvare...

— La ce propunere vă referiți ?

— La înființarea unui atelier pentru autodotare. E, dealtfel, una din cele mai valoroase propuneri și hotăriri luate de Consiliul oamenilor muncii, în prima sa ședință de lucru din acest an. Într-un fel acest atelier există. Oameni harnici și pasionați se reuneau, căutînd soluții și rezolvări pentru problemele șantierelor. De acum se va trece însă la o activitate organizată. O importantă problemă se află deja pe calea soluționării : confecționarea de instalații și dispozitive necesare bazelor de producție ale trustului, pentru liniile de prefabricate. E o problemă stringentă pentru dezvoltarea construcțiilor de locuințe. Nu mai putem aștepta. Colaborarea cu unele unități republicane de profil e greoaie...

— Și ce alte probleme s-au mai dezbătut la prima ședință din acest an a Consiliului oamenilor muncii ?

— La ordinea de zi au fost 7 puncte, fiind una din cele mai „încărcate" ședințe de lucru. Am analizat stadiul de pregătire a lucrărilor pe anul acesta, cînd avem sarcini deosebit de mari, chiar comparativ cu cele din anul încheiat. Măsuri am luat încă din a doua parte a anului trecut, dar nu întotdeauna tot ce se hotărăște se și realizează corespunzător. Am întreprins analize detaliate ale acoperirii necesarului de prefabricate pentru acest an, precum și în ce privește asigurarea cu mijloace fixe și de mică mecanizare. Am analizat, bineînțeles, și activitatea de realizare a propriilor noastre investiții. Continuăm să dezvoltăm bazele de producție, să asigurăm condiții cît mai bune de muncă și viață pentru personalul muncitor. Ne preocupă și problema petrecerii cît mai plăcute a timpului liber. Am realizat și continuăm să dezvoltăm o bază sportivă proprie, asigurăm bilete de odihnă și tratament în stațiunile din țară, iar în această primă ședință de lucru, C.O.M.-ul a aprobat 29 de cereri ale oamenilor muncii din cadrul trustului, de a-și petrece concediul de odihnă în străinătate.

— Care sînt principalele sarcini ale trustului de construcții în acest an ?

— În primul rînd, locuințele. Va trebui să ridicăm în acest an mai mult de 8 000 de apartamente, adică în jur de 200 de blocuri în județul Cluj și în orașul Beclean din județul Bistrița-Năsăud. Anul trecut am construit 7 200. Avem, apoi, alte numeroase obiective industriale, agro-zootehnice și social-culturale. În total, peste 320 de obiective de plan. Cifric vorbind, vom avea de realizat o investiție la construcții-montaj impresionantă și o producție industrială proprie pe măsură.

— Și productivitatea muncii ?

— În 1977, indicatorul de productivitate pe lucrător a fost de 120 000 de lei, iar anul trecut 128 000 de lei. Pentru acest an va trebui să realizăm 143 000 lei !

— Și cum veți reuși ?

— În primul rînd prin mecanizarea și industrializarea activităților pe care le desfășurăm. Aceasta, așa cum v-am mai spus, este și preocuparea noastră prioritară. Apoi, prin mai buna conducere a activităților și asigurarea unei organizări a muncii adecvate. La ora actuală, în urma unei hotăriri a Consiliului oamenilor muncii pentru a asigura creșterea producției de prefabricate, s-a trecut la înființarea unor minibaze de producție pentru prefabricate, care să rezolve așa-zisele... „probleme mărunte" ale șantierelor noastre. La Șantierul nr. 5, în cartierul Mănăștur, e deja în funcțiune, ca dealtfel și în cartierul Mărăști, unde își are front de lucru Șantierul nr. 1. Alta va fi realizată în viitorul apropiat, la Cluj-Napoca, în cartierul Grigorescu, unde își desfășoară activitatea Șantierul nr. 6...

...Tehnicianul Sergiu Rotaru, e secretar-adjunct al Comitetului de partid pe Trustul de construcții din Cluj-Napoca și, în același timp, secretar al Consiliului oamenilor muncii :

— Am avut și mai avem încă destule probleme pe linia aprovizionării tehnico-materiale. Într-un timp, ne obișnuisem atît de mult cu ele, încît problema aceasta, fiind considerată normală, n-a fost adusă aproape deloc în discuția C.O.M.-ului, fiind lăsați să-și bată capul cu rezolvarea ei cei de la aprovizionare. La una din analizele pe care le face în unități Consiliul județean de control muncitoresc al activității economice și sociale, ni s-a atras atenția asupra acestui aspect. Observația a fost binevenită. Am fost apoi ajutați concret, iar la următoarea ședință, a C.O.M. problema aprovizionării tehnico-materiale a făcut obiectul unei dezbateri colective. S-au găsit atunci soluții mai viabile, mai practice, și nu în „ograda vecinului", ci chiar a trustului. S-a trecut atunci la dezvoltarea accelerată a bazelor de producție proprii, tinzîndu-se, dacă se poate spune așa, spre integrarea activităților de construcții.

— Ce alte probleme au mai făcut, în mod prioritar, obiectul analizelor în cadrul Consiliului oamenilor muncii ?

— De pildă, pregătirea forței de muncă. Trustul de construcții a devenit practic o foarte complexă uzină, cu multe meserii și foarte multe probleme. Apoi, reducerea cheltuielilor de producție, calitatea lucrărilor executate, pregătirea documentației, întocmirea și realizarea contractelor, stadiul pregătirilor pentru sezonul rece, modul de realizare a planului de locuințe etc. Sînt doar cîteva din problemele dezbătute anul trecut în ședințele de lucru ale Consiliului oamenilor muncii. Multe din ele au fost soluționate la fața locului, în ședințe comune ale biroului Comitetului de partid și biroului executiv al Consiliului oamenilor muncii... Și, spre satisfacția noastră, la soluționarea lor și-au adus și își aduc în continuare aportul toți membrii C.O.M.-ului și toate comisiile pe probleme ale consiliului. Dealtfel, aportul lor e simțit în aproape toate ședințele de lucru.

M. CONSTANTIN ■

NICĂPETRE : Parc cu sculpturi

CU SIMȚUL DATORIEI FAȚĂ DE CETĂȚEAN

● Stop cadru ●

Am văzut, în aceste zile de iarnă îndîrjită, oameni împingînd de mașini înzăpezite, am întîlnit șoferi omenoși, am văzut tineri oferind un braț de protecție unor vîrstnici, am văzut sute de cetățeni (în realitate au fost milioane) acționînd energic pentru menținerea, într-o stare de normalitate, a vieții de toate zilele și am înțeles cu toții că aceste fapte, într-un fel firesc, pot să ne dezvăluie tot atîtea calități umane. Vă redăm, pentru frumusețea lor, cîteva dintre ele :

● Cetățenii din Suplac, Idrifaia, Coroi, Coroisînmărtin și din alte localități din județul Mureș, s-au mobilizat din om în om și au reușit să degajeze zăpada de pe toate drumurile localităților lor. Se recomandă ca exemplul lor să fie urmat și de cetățenii care locuiesc în apropierea drumului ce leagă Pogăceaua de „Pîriul crucii". ● Peste 38 000 de tineri din Capitală, elevi, muncitori și studenți, constituiți în echipe, au fost prezenți duminică pe magistralele „șantierului alb". Au participat la degajarea și încărcarea zăpezii de pe bulevardele Magheru, Ion Șulea, Piața Romană, Rosetti, Calea Călărași, în cartierele Berceni, Drumul Taberei, Platforma industrială Pipera, Șoseaua Giurgiului, în incinta marilor unități industriale și pe unele șantiere. ● În comuna Garoafa (Vrancea), unde zăpada a fost de peste un metru, peste 200 de... gărofeni, membrii cooperatori, cu 10 tractoare cu lamă și pluguri, au asigurat accesul spre animalele din grajduri, cărora le-au dat furaje și apă la vreme, asigurînd, astfel, livrarea normală a laptelui contractat cu întreprinderea de specialitate. ● Gospodarii din Cîmpineanca au procedat la fel. ● La C.A.P. Fălciu (Vaslui), cantitățile de lapte de vacă preconizate a se realiza în aceste zile au fost depășite cu 4—5 la sută. ● Zăpada căzută în aceste zile a permis organizarea în bune condițiuni a etapei municipale la schi și sanie, din cadrul ediției de iarnă a Competiției naționale „Daciada". Întrecerea a avut loc pe dealul Stejeriș din Tg. Mureș. Au participat, am auzit, peste 500 de concurenți. ● Lucrătorii de la fazanerîa Basarabi (Constanța) au depus mari eforturi pentru salvarea (deocamdată) a 11 000 pui de fazani. 9 000 dintre aceștia se află în fondurile de vînătoare ale județului. ● În porturile maritime și fluviale operațiunile de încărcare și descărcare a navelor și a vagoanelor se desfășoară normal. ● 120 de cooperatori din comuna Ulmu (Brăila) au cărat laptele cu săniile pînă în comuna Cireșu, de unde l-au preluat șoferii de pe autocisterne. ● La chemarea comandamentului municipal de deszăpezire, peste 300 000 de bucureșteni au ieșit duminică de dimineață la degajarea zăpezii din jurul întreprinderilor, a căilor de acces, a rampelor de încărcare, precum și din cartiere. ● La ferma Roșiești (Vaslui) lucrătorii au protejat în adăposturi încălzite 300 de miei albi, negri și tîntați, rezultați din fătări timpurii. ● Direcția județeană de drumuri Arges a acționat neîntrerupt cu 150 de utilaje pentru lărgirea căilor de circulație. ● La moara cu ciocănele a complexului zootehnic din Ursoaia (Vaslui), oamenii au lucrat în schimburi prelungite, pentru a asigura o rezervă mai mare de furaje. ● Cu multă dăruire și bărbăție au muncit petroliștii din Bordei Verde (Brăila) și au reușit să repună în funcțiune, în termen record, mai multe sonde oprite din cauza vîscolului. ● Tot în Capitală, pentru aprovizionarea unităților comerciale s-au asigurat stocuri îndestulătoare de mărfuri, atît în magazine cît și în depozitele intermediare. Fabricile de pîine au funcționat la capacitate. ● Din Munții Vrancei au fost aduse la bazele lor 70 de autobuze înzăpezite. ● Animalele sălbatice din pădurile de pe Hera, Salovan și din alte împrejurimi, credem noi cele rumegătoare, n-au suferit de foame : zeci de vînători din cele 6 grupe ale Filialei de vînătoare și pescuit sportiv din Sighetu Marmației au transportat furaje și sare la hrănitoarele amenajate în păduri.

N. GRIGORE ■

CUM A FOST

Mîini de mecanici, mîini de oameni harnici

Cînd rîndurile de față vor lua drumul tiparului, Bucureștiul se va fi despovărat de mult de haina grea, incredibil de grea, a ninsorilor ce s-au abătut asupra sa, ca dealtfel asupra întregii țări, în zilele de 17, 18 și 19 ianuarie.

De-a lungul a cîtorva sute de kilometri, ceea ce vrea să însemne, puse cap la cap, principalele artere de circulație ale Bucureștiului, oamenii și mașinile, sub căderea domoală sau viscolită a ninsorii, îndepărtau o zăpadă care, peste numai două ore, se așternea din nou, de parcă toată munca ar fi fost în zadar. Sute și sute de camioane, de mică și mare capacitate, cărau continuu, sisific, mii și mii de metri cubi de zăpadă. Pentru descongestionarea circulației, autoturismelor proprietate personală li s-a interzis accesul pe arterele înțesate de oameni și mașini.

Așadar, vineri, 19 ianuarie, dimineața, cam în jurul orei 10, pe Calea Plevnei, în spatele Operei, la sediul întreprinderii de salubritate. Directorul întreprinderii, inginerul Iordan Leopa, nu poate fi bordat întrucît se află undeva, în dispozitiv, în zona Parcului Tineretului, și nu sînt semne că ar veni spre sediu unde a lăsat oameni de nădejde, capabili să rezolve cu maximum de operativitate orice problemă s-ar ivi. Aici, la sediu, principala problemă este cea a reparațiilor urgente pe care Atelierele centrale de reparații trebuie să le asigure pentru toate mașinile și utilajele avariate în lupta cu zăpada. Drept urmare, în curtea întreprinderii zărim cinci tractoare care își așteaptă rîndul să intre în hală, unde alte cinci tractoare suportă cu bărbăție intervențiile prompte ale mecanicilor. O reparație sau o intervenție durează o oră, o oră și jumătate, dacă dispozitivele de lamă sau perii sînt mai grav avariate sau doar o jumătate de oră dacă avaria este mai neînsemnată. Amănuntele ne sînt oferite în fugă de către Nicolae Niculescu, șeful contabil al atelierelor. Ne apropiem de un tractor care își așteaptă rîndul să intre în hală. Din el coboară val-vîrtej un om între două vîrste. Aflăm că se numește Marin Gheorghe, de la S.M.A.-Tărtășești, că a venit din sectorul 8, că i s-a rupt semiluna la dispozitivul de lamă, că nu a mai fost pe-acasă, în comuna Brezoaiele, de două zile, că a venit de-acolo cu tractorul, iar schimbul său, Mihai Lazăr, a venit pe jos, printre nămeți cale de 25 de kilometri. Atît apucăm să notăm, că dispare în hală. Încercăm să-l abordăm pe Mihai Lazăr, schimbul, care e sus în cabină, înfofolit într-o pufoaică. Batem în zadar în geamul cabinei, Mihai Lazăr doarme ca un prunc, pe scaunul din spate. Pe bordul tractorului, o jumătate de franzelă și un pachet cu salam, plus o sticlă cu apă minerală. Este un om răpus de muncă, un om care fără un pui de somn, iar noi nu mai insistăm, deoarece peste o oră sau o oră și jumătate va porni din nou la drum, în sectorul 8.

Intrăm în hală și primul care cu mare greutate acceptă să stea de vorbă cu noi, dar nu prea mult, este Emil Ștefan, șef de echipă. „Au fost luate, ca niciodată, toate măsurile în ceea ce privește aprovizionarea noastră cu piese de schimb, așa că nu ne lipsește nimic, doar timpul, timpul care ne-aleargă din urmă. Lucrăm în două schimburi prelungite, a cîte 12 ore, fără întrerupere, iar dintre oamenii mei i-aș remarca în primul rînd pe Virgil Lungu, Pache Sarageaua, Florea Ciucurescu, Gheorghe Ioniță și Nicolae Alecu. Un cuvînt în plus despre sudorul Gheorghe Ioniță care, deși bolnav de diabet, nu a precupețit nici un efort, exemplul său fiind mobilizator din toate punctele de vedere pentru toți ceilalți membri ai echipei".

Nu l-am putut aborda pe celălalt șef de echipă, Ștefan Bedros, aflat undeva pe afară, în curte, pentru stabilirea diagnosticului la cele cinci tractoare care așteptau să intre în hală. Îl întîlnim totuși pe maistrul atelierelor, Constantin Răducanu : „Se muncește fără preget și neapărat țin să amintesc un grup de 9 oameni care au lucrat aici, în atelier, de ieri dimineață, 24 de ore fără întrerupere, și a fost nevoie să-i trimitem cu forța acasă, să se mai odihnească și ei un pic, că altfel picau din picioare, nu-alta. Cîteva nume ? Cornel Diaconu, Ion Jipa și Traian Pîrlici. În citá ordine de idei, aici, la ateliere, preluăm tractoarele care se avariază pe trasee. Tractoarele au fost închiriate de Administrația domeniilor publice de la S.M.A.-urile din împrejurimile Bucureștiului. Altfel spus, tractoriștii, oamenii ogoarelor, au venit în ajutorul Capitalei și acest lucru, sincer să fiu, mă emoționează. Păcat că, pentru o nimica toată, tractoarele sînt obligate să părăsească dispozitivul, să iasă din baterie, cum zic ei, și să vină, de cine știe unde, tocmai aici, la ateliere. Unele tractoare au mici avarii care puteau fi reparate chiar în cadrul unor întreprinderi din apropiere. Chiar există o dispoziție în acest sens, dar întreprinderile nu vor să o respecte. Numeroase tractoare au venit la noi doar pentru o simplă sudură. S-a pierdut timp, timp prețios, s-a cheltuit combustibil".

Șeful atelierului, maistrul Nicolae Rebegel, secretarul comitetului de partid pe întreprindere, tras la față, obosit, avea să ne declare de la bun început că de-a lungul celor trei zile a reușit să prindă doar cinci ore de somn. Atît, în rest numai și numai în hală. Nu are nimic de adăugat la cele spuse de Emil Ștefan, șef de echipă, sau maistrul Constantin Răducanu. „S-a muncit, ne declară, totuși, și se muncește în continuare cu multă înverșunare, ca într-o cursă contracronometru, acordîndu-se prioritate arterelor principale de circulație".

N. VICTOR ■

Campania de iarnă a tractoriștilor

Primul popas pe care l-am făcut duminică, însoțind un transport de zăpadă, a fost pe platoul Obor. Aici se aduce zăpada de pe arterele sectorului trei ; se depozitează, iar buldozerele și tractoarele împing munții albi spre cele trei guri de evacuare ale canalului colector. Dirijarea acestor mașini, sosite, din minut în minut, și dirijarea tractoarelor este asigurată de Francisc Vaida, controlor la Administrația domeniului public din sectorul trei.

— Lucrăm în flux continuu. Pînă și pauza de prînz se face pe „roate" astfel că pe platou sînt prezente tot timpul mașini în stare de funcționare. Tractoristul Nicolae Stan de la S.M.A.-Gorneni lucrează practic de aproape o săptămînă. Schimbul de pe tractor nu a mai putut veni din cauza vremii, așa că Nicolae Stan muncește zi lumină. Pleacă, lăsînd tractorul aici pentru cîteva ore să doarmă la cămin. De multe ori a dormit și la căminul de nefamiliști de la Uzina de mecanică fină, fiind mai aproape și economisind astfel timp prețios. De 72 de ore lucrează și tractoristul Bucur Nicolae tot de la S.M.A.-Gorneni. Buldozeristul Constantin Dima în cîteva ore a reușit să degajeze toate drumurile de acces din zona Pieței Obor și magazinul Bucur. Alimentarea cu combustibil se face la fața locului, eliminîndu-se astfel timpii morți.

La plecare l-am cunoscut pe tractoristul Nicolae Stan, prezent, cum ne spunea Francisc Vaida, din primul schimb în campania de deszăpezire. L-am întrebat ce l-a nemulțumit în această săptămînă, cînd aproape practic nu s-a dezlipit de lîngă tractor.

— Zăpada. Atîta tot. Dacă schimbul meu va putea ajunge aici am să mă duc pentru o zi, două acasă, iar apoi mă voi întoarce și nu voi pleca decît atunci cînd voi simți eu că nu mai este nevoie de mine.

Seara tîrziu, lîngă Piața Scînteii, la sediul Administrației domeniului public din sectorul 1. Cîțiva tractoriști mîncau în dormitorul amenajat ad-hoc. După zăpada proaspătă de pe cizme, puteai deduce că erau veniți cu cîteva clipe înainte.

— Puteți asculta și muzică, ne-a răspuns rizînd tractoristul Valerică Nitroiu. Așa că poftește matale aici, pe marginea patului lîngă noi, și spune ce te doare.

— Pe mine, nimic. Am trecut așa, să vedem ce mai e nou pe aici la dumneavoastră. Mîncarea-i de acasă ?

— Păi, da ! Azi e duminică. Nu m-am dat jos de pe tractor de... stați să fac socoteala. Ieri pe la prînz. Da, de vreo 18 ore. Acum a venit schimbul meu, Ion Vizitoiu, tot din comuna Mogoșoaia ca și mine. Mi-a adus ceva mîncare de acasă. Cum vă spuneam, azi e duminică și ne-am luat așa cu munca și, gata, magazinele s-au închis și ce să-i faci, mîncăm și noi aici că nu o fi cu păcat. Eu acum mă culc și predau tractorul lui Ion.

— Pe unde ai fost astăzi ?

— Am început pe aici prin zonele de acces din Piața Scînteii. Apoi am luat-o împreună cu tractoristul Constantin Stamate prin zona hotelului Parc și spre după-amiază pe niște străzi de pe lîngă Calea Dorobanților.

— Spui că la noapte dormi ?

— Da ! Dar mă scol devreme, trebuie să gătăm cît mai repede, că dacă vine altă zăpadă să nu se puie peste asta că se face gheață și ne dă bătaie de cap.

I-am lăsat pe tractoriști să-și fumeze țigările nu înainte de a le ura spor la treabă.

SORIN POSTOLACHE ■

Primim de la Direcția comercială a județului Brăila :

„Referitor la scrisoarea semnată de **Anca Neacșu** din Brăila, vă informăm : petiționara a fost sancționată de către conducerea I.C.S. Alimentație publică Brăila prin decizia nr. 1 131/1978 cu avertisment și mutată la secția transporturi, urmare unor discuții neprincipiale ce le-a avut cu o consumatoare la cofetăria „Aida“ unde lucra. De la data de 8.11.1978 a fost repartizată la patiseria „Miorița“ unde lucrează și în prezent“.

■

Mă numesc **Lili Balș** și lucrez la Întreprinderea de autocamioane Brașov, secția 450 energetică. V-am scris în luna mai 1978 o scrisoare prin care v-am cerut sfatul, eventual ajutorul dv., în rezolvarea unei probleme legate de serviciul meu. Azi lucrez tot în aceeași secție ca desenatoare.

■

Din partea Procuraturii județului Dîmbovița :

„Prin sentința civilă nr. 6 857/77 rămasă definitivă, Judecătoria Tîrgoviște a dispus la cererea petiționarei **Elena Popa** evacuarea pîrîților **Constantin** și **Ioana Furtună** din locuință, urmînd ca aceștia să primească alt spațiu“.

■

Șaptesprezece familii de pe strada Jiului din Petrila ne scriu că locuințele lor sînt construite de aproximativ 150 de ani, iar la fiecare locuință a fost repartizată cîte o grădină de 70, 80, 90 sau 100 mp, avînd contracte legalizate, cu taxe și chirie, care au fost respectate și achitate la timp de fiecare familie. Pensionarii au plătit și plătesc din pensie, iar cei ce lucrează în cadrul C.C.V.I. sînt scutiți de această plată. La ora actuală, primăria orașului a luat acest pămînt de la cele 17 familii ca să-l dea unei singure persoane, și anume lui **Cotigă Constantin**, de la care s-au luat circa 1 900 mp pămînt pentru construirea unei fabrici de mobilă. Considerăm că nu este drept așa.

■

De la Ministerul Educației și Învățămîntului :

„Tovarășei **Lia Lucian** i s-a aprobat transferul solicitat și funcționează ca învățător titular la Școala generală din comuna Grojdibodu, județul Olt“.

■

În urmă cu 5—6 ani, la încăperile de serviciu ale locuințelor și dormitorului personalului din stația C.F.R. Gurahonț, județul Arad, a fost dată în exploatare o microcentrală de încălzire. Această instalație modernă a funcționat de la început defectuos din punct de vedere al planificării și aprovizionării cu combustibil, astfel că în lunile cele mai geroase a fost lipsită de combustibil. **(Nicolae Breda**, impiegat de mișcare)

■

Din partea Procuraturii județului Ilfov :

„Referitor la scrisoarea adresată redacției de către **Enache Vasilica**, vă comunicăm următoarele : din actele și verificările înregistrate la procuratura locală Urziceni rezultă că învățătoarea Iancu Teodora, de la Școala generală nr. 1 Urziceni, avînd elev în clasa ei pe Enache Ion, fiul petentei, și văzînd că are o erupție pe față, a solicitat efectuarea unei analize a sîngelui în vederea stabilirii cauzei apariției. În acest scop a solicitat concursul surorii medicale Ioana Manea, din cadrul Spitalului Urziceni, pentru a-i recolta sînge. Actul medical s-a efectuat corect“.

■

Mama mea, care a suferit o intervenție chirurgicală pentru tumoră localizată în februarie 1977, a început să se simtă rău după un an și cîteva luni de la operație. Nesuportînd nici un fel de medicamentație și mîncare, ne-am prezentat la doctorul Dănilă, căruia i-am solicitat sprijinul necesar. Numai după cîteva zile de tratament, situația mamei mele s-a schimbat în bine, putînd chiar să desfășoare activitate în gospodărie. **(Aurelian Popescu**, Craiova, strada Brazda lui Novac, bloc F 5, scara 1, ap. 37)

■

De la Întreprinderea de transporturi București : Modificarea de stații ce a făcut obiectul notei apărute în această pagină în nr. 52/1978, vă comunicăm că mutarea a fost efectuată în urma solicitărilor Consiliului popular al sectorului 8 precum și a unor deputați de cartier. Ea a urmărit revitalizarea activității comerciale, precum și realizarea unei bune aprovizionări de către micii producători. Întrucît modificarea suportă discuții pro și contra, ea va fi reanalizată în această lună.

■

De la Întreprinderea pentru difuzarea materialelor sportive. Tov. Bude Ion din Suciu de Jos, Maramureș, reclama că pentru autoturismul Dacia 1300 i s-a reținut rata de două ori. Este adevărat. Reclamantului i s-au restituit banii iar lucrătorul vinovat a fost sancționat administrativ.

■

De la Consiliul popular al județului Timiș : Petenta Florian Florica este căsătorită cu Florian Iosif, om al muncii la I.M.A.I.A. Timișoara, și dețin 2 camere proprietate personală. Soțul este trecut la întreprindere pe tabelul de priorități la poziția 5 și va primi casă cînd va ajunge la rînd. Cît privește cererea profesoarei Potra Angela, vă anunțăm că a primit casă cu 3 camere și a fost în fiecare an încadrată suplinitoare în oraș. Pentru titularizare trebuie să se prezinte însă la concurs. Menționăm că nu manifestă suficient interes pentru situația sa profesională (nu s-a prezentat la examenele de grad) și a participat la un singur concurs cînd a obținut o medie foarte mică.

■

Mă numesc **Gacia Iolanda** și fiind pensionară I.O.V.R. am venituri modeste. Am cumpărat în ziua de 9 decembrie 1978 o broască Yale de la magazinul Sanitas din Deva, unde locuiesc. Am dat 118 lei. Acasă însă mi-am dat seama că era veche, fusese deci revindută. S-ar putea să primesc una nouă, sau să mi se dea banii înapoi?

■

De la Comitetul municipal P.C.R. Bacău : În legătură cu scrisoarea lui Grigore Gheorghe s-au stabilit următoarele — chiriașul Gheorghiu Romeo s-a angajat ca în primăvara anului 1979 să repare și să zugrăvească spațiul ce-l ocupă, urmînd ca și proprietarul, Grigore Gheorghe, să suporte o parte din cheltuieli. Întrucît a primit despăgubiri de la A.D.A.S.

■

Mă numesc **Pintean Teodor**, din Sepreuș—Arad, și relatez că ușile de la căminul cultural al comunei sînt mai mult închise. La club joacă biliard doar o parte dintre locuitori. Pentru o comună cu 5 000 de locuitori este mult prea puțin.

■

Mă numesc **Vasu Ileana** și vă comunic un trist fapt de neglijență: Abia în sală, copiilor oamenilor muncii de la Universitatea Babeș-Bolyai li s-a comunicat că serbarea și împărțirea cadourilor se amînă, căci fondurile au primit o altă destinație. Vă rugăm să cereți explicații celor vinovați de acest fapt.

■

Mă numesc **Pașolescu Manta**, domiciliez în Zameș—Bacău și în urmă cu 6 luni, pe raza municipiului Constanța, mi s-a ridicat permisul de circulație. Nejustificat, cred. M-am adresat imediat celor în drept dar nu am primit nici un răspuns. Continuu să aștept.

■

Mă numesc **Farcaș Maria**, sînt din Oradea și vă rog să mă ajutați în problema apei potabile. De două luni locatarii imobilelor de pe str. Brâncoveanu, cei de la etajele superioare, pîndesc noaptea „licoarea de preț“, apa, adică. În schimb, poluarea de la atelierul de pielărie din apropiere continuă, deși s-au promis de mult măsuri. O propunere: n-ar fi bine ca avînd în vedere impedimentele de tot felul la etajele superioare, locatarii să le ocupe prin rotații la 4—5 ani?

■

În legătură cu unele scrisori adresate redacției precizăm: TRAIAN FURNEA nu este lucrător al revistei Flacăra. Cît privește împrumuturile pe care numitul le-a contractat în diverse localități anunțăm creditorii (între aceștia aflîndu-se și elevul Dobra Ioan din Piatra Neamț) că pretinsul lucrător al revistei și-a luat angajamentul în fața organelor de miliție ca în cel mai scurt timp să-și lichideze datoriile.

■

Mă numesc **Matei Florian** și locuiesc în Aleșd-Bihor, motiv pentru care nu am putut cumpăra Micul dicționar enciclopedic. La noi au venit doar cîteva exemplare. Nu mai apelez la Librăria „Cartea prin poștă“ deoarece acum 2 ani am cerut Dicționarul român-rus și am primit rus-român. Vă dați seama că acuma am două?

■

De la Ministerul Muncii : În legătură cu scrisoarea tov. Radu Ion și a unui grup de fochiști, precizăm că ei, fochiștii, sînt retribuiți în economia națională pe baza rețelei tarifare energie electrică — nivel A, B sau C, indiferent de întreprinderea unde lucrează. Cît privește echipamentul de protecție solicitat, se fac cercetări dacă este cazul să se acorde și, în acest sens, se va răspunde redacției. În legătură cu cererea cooperatoarei Bostan Elisabeta din Sascut-Bacău, comisia de specialitate i-a schimbat data ivirii invalidității la 4 febr. 1975 — așa cum era normal.

■

Mă numesc Mircea Stănescu, locuiesc în comuna Recaș, de unde fac zilnic naveta la locul de muncă pe care îl am în Timișoara. Am observat astfel că în gara Recaș nu există nici o sursă de apă potabilă, cea mai apropiată fiind la 800 m.

■

În vara anului 1976, invalid de război fiind, am reușit să-mi cumpăr un autoturism „TRABANT 601 S, Hycomat“ pentru a mă putea deplasa mai ușor la serviciu. În luna noiembrie a aceluiași an mi-am spart parbrizul față. De atunci am umblat prin toate magazinele din județele Hunedoara, Timiș, Bihor, Alba, Sibiu, Cluj etc., am apelat la fabrici de sticlă, mi s-a spus că nu au șabloane pentru un astfel de tip de geam. Este oare atît de greu ca la importul acestor mașini, atît de necesare invalizilor, să se asigure și desfacerea pieselor de schimb? **(Constantin Lădaru**, str. Germisara 33, Geoagiu-Băi, jud. Hunedoara)

Scrisoare comentată

Medici în sat cu trup și suflet

În fraze patetice, scrisoarea înfățișa fapte care ne-au umplut de indignare și de dorința de a cerceta modul cum se acordă asistența sanitară în comuna Ostrov din județul Constanța. Adică de a verifica plîngerea lui Blanovschi Vasile, pentru a cere apoi curmarea răului.

Cu aceste idei și uitînd de viscol și ger, am străbătut peste 400 km cu trenul și cu mașina și am ajuns la Ostrov, împreună cu inspectorul Direcției sanitare județene, dr. Caius Mihăilă. Toate astea, pentru ce? Pentru a constata că între adevăr și plîngerea lui B. V. e o distanță la fel de mare ca drumul străbătut de noi pînă la Ostrov. Așadar, timp și energie irosite, pe care le-am fi putut folosi pentru cercetarea altor sesizări venite de la oameni care așteaptă și chiar au dreptul la ajutor pentru rezolvarea unor necazuri reale.

Capetele de acuzare din scrisoarea lui B. V. erau următoarele: Soția lui, Blanovschi Ana, a cărei graviditate ar fi fost total neglijată de dispensarul medical din comună, a născut acasă în noaptea de 4 spre 5 ianuarie un copil care a murit asfixiat din lipsă de asistență medicală. Pentru că, zice B. V., ei a dat fuga la dispensar de îndată ce femeia i-a spus că au apucat-o durerile facerii (ora 24), însă acolo nu a răspuns nimeni la bătăile cu cizma în ușă, deși doctorii locuiesc în aceeași clădire. După îndelungi peregrinări prin sat, la vecini și la un cunoscut al lui, posesor de mașină, a bocănit din nou la ușa dispensarului, a ieșit „un doctor mustăcios în pijamale“ și i-a spus să o cheme pe moașă, care locuiește chiar în blocul de alături. Zis și făcut. Dar, ajungînd acasă împreună cu moașa, B. V. și-a găsit copilul (născut la termen normal și avînd 3,8 kg, afirmă el) mort și soția într-o baltă de sînge în pat.

Reconstituind faptele, reiese că de fapt gravida B. A., 26 ani, a fost înregistrată la dispensar în 3 septembrie 1978, cu sarcină datînd de la sfîrșitul lunii iunie (acum afirmă că totuși sarcina era din aprilie, dar nu pare prea convinsă) și a fost la consultații periodice de control de 4 ori, ultima oară la 1 decembrie, neavînd niciodată nici un fel de tulburări sau suferințe, cum spune singură, pînă în seara zilei de 4 ianuarie 1979 cînd, pe la ora 23, a-s trezit din somn după un vis urît și simțit dureri. Din motive necunoscute a făcut în acea noapte, între orele 0 și 1, un avort spontan. Fătul avea 6 luni și jumătate, oricum sub 7 luni, ceea ce rezultă dealtfel și din împrejurarea că a ieșit cu picioarele înainte. Nu a murit, pentru simplul fapt că era gata mort, cum reiese din spusele lui B. A. Noaptea, în jurul orei 2, medicul Sorin Ionescu a auzit bocănituri undeva în apropiere. Deși locuința lui are sonerie, cunoscută și folosită adesea de săteni noaptea pentru urgențe, el a ieșit și a dat peste B. V., care striga că îi naște nevasta. Cum era firesc, i-a spus să o cheme pe moașa Adriana Raportaru, din blocul de alături, ceea ce a și făcut de îndată.

Medicii care locuiesc în clădirea dispensarului (la Ostrov mai activează 2 navetiști) sînt soții Sorin și Maria Ionescu, bucureșteni amîndoi. La absolvirea facultății (cu medii foarte mari, avînd deci prioritate la alegerea locului de muncă) ei au optat pentru această circumscripție sanitară dintr-o comună periferică a județului Constanța, deși li se ofereau posturi la policlinici din orașe mari. Cunoscîndu-i cu acest neplăcut prilej și auzind vorbele bune ce se spun despre ei în sat și la Direcția sanitară județeană, am ajuns la concluzii cu totul și cu totul diferite față de imaginea fioroasă zugrăvită în scrisoarea lui Blanovschi Vasile. Imaginea aceasta diferă tot atît de adevăratul profil etic și profesional al celor doi medici, pe cît se deosebește locuința familiei Blanovschi de o casă despre care s-ar putea spune că „strălucește de curățenie“. Asta, deși B. A. nu lucrează nicăieri și prin urmare nu are altă treabă decît pe aceea a gospodăriei, în care cu tristețe am văzut și o fetiță de vreo 2—3 ani crescînd în condiții de murdărie îngrijorătoare. Amintindu-ne încă o dată că tot răul spre bine, cum se zice, să-i recunoaștem acestei reclamații calomnioase meritul de a ne fi descoperit un fapt emoționant, de admirabilă integrare a unei familii de tineri medici în viața satului.

MIRCEA FODOREANU ■

POȘTA REDACȚIEI

Social

Miler Alexandru — București, sectorul 1 : Într-adevăr, repartizarea locuințelor este de competența întreprinderii. ■ **Vasile Gheorghe** — București, 3 : Același răspuns. ■ **Bratu Virginia** — București, 2 : Încercați totuși să vă rezolvați singură diferendele din propriul apartament. ■ **Duță C-tin** — București, 3 : Am trimis memoriul dv. unde trebuie. ■ **Bercaru C-tin**, Asociația locatarilor bloc 7, str. Grigore Moisil, și alții : Nu înțelegem de ce semnați la mutare că locuința este bună cînd nu este? ■ **Topală Gheorghe** — București, 4 : Din faptul că fiul dv. a trăit în concubinaj și acum are complicații nu rezultă că nu vă compătimim. Atît însă. ■ **Mircea Ecaterina** — București, 3 : N-ar fi mai simplu să vă împăcați cu colocatarul Biriș? Încercați, vă rugăm respectuos.

Juridic

Aneta Gheorghe — București : Așteptați concluziile procuraturii ; reveniți. ■ **Floarea Nițu** — București : Nu insistați în demersurile privind anularea testamentului ; dacă ceea ce ne scrieți este exact, nu testamentul este esențial ; consultați un avocat. ■ **Florica Popescu** — Ilfov, **Ilie Marinescu** — Tolcorman : Am înaintat memoriile dv. Procuraturii generale. ■ **Wilhelm Bünger** — București : Așteptăm detalii în legătură cu Constantinescu N. Lămuriți raporturile dintre dv. Care este baza juridică a demersurilor lui? ■ **Maria Mocanu** — Brașov : În interesul operativității, adresați-vă Ministerului Muncii. Precizați datele, luna și anul. ■ **Stan Diaconu** — Pitești : În principiu aveți dreptate ; ne vom ocupa de cazul dv. ; aveți răbdare numai. ■ **Rădulț Voicu** — București : Deci, în scopuri umanitare și numai umanitare ați acceptat să vă mutați la P.I. și s-o îngrijiți ca pe propria dv. mamă. Frumos! Apoi adăugați „Am crezut că voi găsi din partea ei aceeași înțelegere, dar acest lucru s-a manifestat numai din partea mea“. P.I. v-a acționat în judecată. P.I. devine o fiară, spuneți dv. Apoi : „Femeie dușmănoasă, nesemnoasă, căsătorită cu trei bărbați, sub influența moralei burgheze, este cotropită de misticism, se ține de bîrfe, mahalagisme, clevetiri“... Ea v-a spus : „Nu vă convine așa, puteți pleca!“ E de necrezut cîte ați putut suporta din cauza unei mame pe care v-ați ales-o singur și nesilit de nimeni! Decizia Tribunalului municipiului București este dreaptă. ■ **Marina Stratulat** — București : Treceți pe la redacție ; ne vom ocupa de cazul dv. ■ **Emilia Rusu** — București : Undeva s-a strecurat o greșeală ; avocatul dv.. din motive pe care nu le cunoaștem, a întîrziat contestația. ■ **Viorel David** — Oradea : Nici un judecător nu crede pe cuvînt de onoare. ■ **Preoteasa S.** — Ialomița : Dacă sînteți sigură că veți pierde și în recurs, nu vă irosiți timpul și banii. Știți dumneavoastră ceva. ■ **Lăzăroiu S.** — Craiova : 30 de ani ați crezut în soțul dv. pentru că în cinci minute... Acordați în continuare credit celor 30 de ani. ■ **Ionete Pantazi** — Slobozia : Fiește, nu!

Învățămînt

Pavel Catia — București, **Anda Ceatan** — Reșița, **Ion Dumitrescu** — comuna Marga, Caraș-Severin, **Walter Moll** — Sibiu, **Eugen Apostu** și **[illegible] Vulcă** — Timișoara, și alții : Ca și în alte rînduri, și apropo de alți cititori ai noștri, vă rugăm să aveți răbdare pînă la apariția broșurii „ADMITEREA ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL SUPERIOR“, în care veți găsi răspuns la toate întrebările pe care ni le puneți (firește, prematur, cel puțin deocamdată). ■ **Paulina Dincă** — comuna Valea Mare, județul Dîmbovița : Pentru titularizarea pe o catedră de specialitate, urmează să vă adresați Inspectoratului școlar județean Dîmbovița, în perioadele legale de numiri și transferări. ■ **Gheorghe Tomici** — Timișoara : Ministerul Educației și Învățămîntului ne-a anunțat că s-a soluționat favorabil cererea dv., în sensul de a fi numită titular pe catedra de limba rusă de la Școala generală din comuna Cărpiniș, județul Timiș. ■ **Marin Neniu** — Luica, Ilfov. Sîntem informați de către Comitetul județean Ilfov al P.C.R., printre altele, că în anii 1979—1980 este prevăzut a se construi un local modern de școală cu 8 săli de clasă și laboratoare, pentru care s-a propus deschiderea finanțării lucrărilor.

Administrativ

Valeria Stoica — Brașov : În Legea nr. 4/1977 privind pensiile și alte drepturi de asigurări sociale ale membrilor C.A.P. se prevede ca pensia să se acorde cooperatorilor care au cel puțin 10 ani vechime în muncă în C.A.P., în care au realizat volumul de muncă stabilit de adunarea generală. ■ **Gheorghe Cienciu** — București : Vă sfătuim să vă adresați Arhivelor Statului. ■ **Petre Pătrașcu** — Chiajna : Nu aveți dreptul la viză definitivă în comuna Chitila, ci în comuna Chiajna unde vă desfășurați activitatea. ■ **Ion Negoescu** — Tîrgoviște : S-a rezolvat favorabil. Vi s-a repartizat un apartament în micro 4. ■ **Vlad Buzea** — Timișoara : Vi s-a aprobat transferul la Cooperativa Progresul din Timișoara. ■ **Dan Sburcea** — București : Sînteți obligat prin lege să vă achitați datoriile bănești ce le aveți către întreprindere, apoi să vă transferați. ■ **Grup cetățeni** — Timișoara : Nu putem da cursul scrisorii dumneavoastră, întrucît ați omis să o semnați. Reveniți. ■ **Constantin Frunză** — Hunedoara : La apariția acestor rînduri credem că remedierile la apartamentul în care locuiți s-au efectuat, pentru că am fost anunțați că acestea se vor face pînă la data de 20. I. a.c. ■ **Constantin Marin** — Pitești : Vi s-au trimis adeverințele solicitate de la I.A.S. Ostrov și I.A.S. Murfatlar. ■ **Vasile Stan** — com. Ulmești (Dîmbovița) : Tatăl dumneavoastră nu are drept la pensie, deoarece are o vechime în muncă numai de 9 ani.

Rubrici realizate de
EUGEN SECELEANU ■
NICOLAE CRISTACHE ■
HORIA PĂTRAȘCU ■
MARGA NEDELEA ■

● Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—13.

● „FLACĂRA“ nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați telefonul unde vă putem găsi.

Ce se mai întîmplă cu Merinosul de Palas?

Constanța își arată, în toată plenitudinea, forța sa economică, în care forță se înscrie și efortul de cercetare (dublat de o rentabilitate deloc neglijabilă) al Stațiunii centrale de cercetări pentru creșterea ovinelor Palas.

Ștefan Moise, doctor inginer și director, nu este numai un colecționar de titulaturi, ci un cercetător activ, în rînd cu ceilalți colegi ai săi preocupat, în acest sens, de soarta Merinosului de Palas.

— Ce se mai poate întîmpla după obținerea unui record ? Îmi repetă Ștefan Moise întrebarea, poate pentru a-și crea un timp de gîndire sau poate surprins de ignoranța mea, deși amîndoi știm că făceam o referință la cantitatea de lînă obținută de la oaie, în această stațiune și că cifra, comunicată pe mai multe canale de informație cu doi ani în urmă, constituia un record rîvnit și urmărit și de alți crescători de oi din țară. În această privință, continuă inginerul Ștefan Moise, am un punct de vedere, poate deosebit de-al altora. Eu consider „record" producția medie pe turmă și nu cea pe indivizi. Dacă acceptați acest mod de apreciere, atunci notați pentru anul 1978 : în stațiune sau în turmă s-au obținut 11,5 kg de lînă în medie. La indivizi, vă comunic tot o medie : pentru berbecii pepinieri 21,6 kg ; la miori de prăsilă 15,8 kg, iar pentru mioarele trecute la turma de bază, 12,9 kg. Măsurătorile s-au făcut în perioada 15 mai—30 iunie 1978.

— De ce ați făcut această precizare ? Tunsorile, aici sau în altă parte, nu se efectuează la aceleași date ?

— Nu prea, dar pare că vă cam grăbiți, pentru că o astfel de întrebare cădea bine ceva mai încolo, după ce aș mai fi spus cîte ceva.

— De pildă ?

— Sîntem încă în perioada în care n-am reușit să punem în valoare întreg potențialul rasei create în stațiune, Merinosul de Palas, cu toate că linia realizărilor este permanent ascendentă. Acum creșterile sînt din ce în ce mai mici și mai dificil de obținut, tocmai pentru că ne apropiem de potențialul biologic maxim al rasei curate ; fiindcă la ea mă refer și nu la cele încrucișate.

— De fapt, recurgeți sau nu la încrucișări ?

— Ei nu, că sînteți chiar foarte grăbit. N-ați fi bun pentru meseria de cioban... ori nu vă place la noi deloc-deloc ? În ambele variante operează criteriul științific. El ne obligă și la păstrarea puității rasei curate, dar ne cere și să încercăm ridicarea potențialului biologic prin anumite încrucișări. Merinosul de Palas, rasa pură, este organizat pe linii, pe familii, în fine, selecționat. În paralel, pe efective mici de oi, intervenim cu alte rase, cum ar fi Merinosul australian în ideea obținerii unui spor, cantitativ și calitativ, la producția de lînă și cu Ile de France pentru creșterea corporală. Aici se va putea vorbi despre recorduri deoarece o serie de raporturi ca de pildă cel între lîna tunsă și cea spălată, se inversează comparînd Merinosul nostru cu cel australian ; inițial, oaia de Palas dă mai multă lînă dar, după spălare, aceasta devine inferioară celei importate. Precizez că operez cu cifrele unor producții obținute în Australia, deci în condiții de mediu ideale și care nu se pot transmuta în totalitate la noi, în Dobrogea. Oricum, pentru că v-ați axat de la început pe recorduri, vă informez că prevederile stasului nostru la lînă superioară se opresc la 34 de procente din totalul liniei tunse, cîntărite după spălare. La Palas avem o medie de 49 la sută pe turmă și mergem puternic și sigur spre 60 la sută. Abia acum pot să vă vorbesc despre ce se întîmplă după recordurile evocate. În anul care abia s-a încheiat am pus la punct o nouă tehnologie, zic eu prima pe plan mondial de acest gen, adică o tehnologie industrială, în care întregul proces de muncă este automatizat. De aici așteptăm noi să se producă următorul și însemnatul salt calitativ al creșterii ovinelor și al exploatării intensive și superioare a bunurilor reprezentate de lînă și carne, în principal.

— Vorbiți doar despre o idee sau despre o realitate ?

— Și despre una și despre cealaltă. Întrucît ideea a și fost pusă în practică. Să mergem la o fermă. Vom continua discuția acolo.

Un drum nu prea lung cu mașina ne dă prilejul să trecem în revistă o adevărată istorie a meseriei creșterii oilor, deoarece vedem tot felul de instalații, de la clasicele șaivane pînă la amenajările cele mai moderne la care se referă dr. ing. Ștefan Moise. Evident, ne oprim la acestea din urmă. Doar doi oameni lucrează în acest spațiu generos, bine aerisit dar destul de călduros, în care oile stau sau circulă pe culoare marcate prin ușoare construcții metalice care se pot schimba modificînd și firul „migrației" locale a animalelor, spre „tarcul" unde au loc încrucișările, spre cel destinat „maternității", ori diferitelor categorii de vîrstă, tratamentelor și așa mai departe. Lumina de zi poate fi reglată după dorința (consolidată prin studii) a cercetătorilor, grație unor panouri laterale foarte ușor de manipulat, gunoiul cade prin grătarele care pardosesc noul tip de saivan (dacă i se mai poate spune astfel), hrana se află în jgheaburi, în dispoziția animalelor, apă, în instalații adecvate. Ceva asemănător am mai văzut la Deleni, aproape de Iași ca și prin alte locuri. Cel puțin așa mi se pare, pentru că numai un ochi experimentat poate deosebi acele amănunte esențiale și care definesc, de fapt, noutatea. Îmi amintesc că în județul Iași crescătorii aveau probleme cu apa de băut care îngheța, aici este montată în interior, că acolo grătarele erau puțin oblice, aici perfect orizontale, că pereții laterali nu existau și așa mai departe. Dar încă și altele sînt noutățile la Palas, numărul lor riscînd să devină prea mare pentru a mai fi precizat, mai cu seamă că inginerul Ștefan Moise nu vrea să-și vorbească colegii de rău. Noutatea cea mai mare este aceasta : oile stau 6 luni pe aceste grătare, 6 luni pe pășune. De aici s-a pornit, pentru că în prezent, observ că au trecut peste 7 luni de „staționare" pe grătare, fapt cu care gazda este de acord susținînd că nu doar din întîmplare ci pentru că cercetătorii vor să forțeze puțin lucrurile pentru a putea trage încă din această primăvară concluziile necesare la generalizarea sistemului practicat acum în premieră în stațiunea de la Palas.

— În iulie am dat în folosință primul adăpost de acest fel și am adus oile pe grătare, deși tehnologia fixase luna octombrie pentru această operație. Cuantumul de risc pe care-l remarcați există, dar loturile pe care experimentăm sînt mici, chiar foarte mici. Gîndiți-vă că, în prezent, norma de oi pentru un îngrijitor este de 175—200. În sistemul tradițional, ajungînd în unele ferme avansate ale Gostatului, ca cea de la Deleni, Iași, la 300. În sistemul pus la punct de noi, norma ajunge la 2 000 de oi pentru un îngrijitor. Am pornit de la efective de 200 de oi și am ajuns la 3 200. Abia la o astfel de creștere, în producția propriu-zisă, începi să te izbești de lucruri care ți-au putut scăpa la cercetare. Pînă acum logica gîndirii din laborator a funcționat de minune, dar ea se mai clatină, uneori, din cauza oamenilor care o aplică. Furajul se distribuie pe bandă, plugurile speciale evacuează dejecțiile, etc., etc. omul asigură doar supravegherea. În mediul nostru, al „oierilor" tehnologia pe care o vedeți este cunoscută dar și mult discutată. E drept că n-am omologat-o, că nu vrem s-o ținem în loc pe timp nelimitat... ci vrem s-o verificăm în acțiune. Alte tehnologii ajung să fie aruncate, mai înainte de a fi mișcat ceva. Se mai crede, chiar de către unii cercetători, că oaia moare pe grătar, fiindcă așa s-a pomenit de cînd cu facerea lumii și a... oilor (care o fi fost mai întîi ?!) ca oaia să stea pe pajiște și-n țarc. Respect tradiția dar nu-i sînt sclav. Sînt cercetător.

— Mă mir totuși că într-un timp, cînd lumea întreagă, și cea științifică, măcar în materie de biologie, încearcă drumul întors spre Mama Natură, dumneavoastră, aici la Palas, continuați să 1 vă împotriviți... să apelați la „artificial". Cum asta ?

— Asemenea discuții au mai fost și prin '69—'70, în problema îngrășării mieilor. Noi am perseverat și am demonstrat că un om poate îngriji nu 300 ci 5 000. Am fost tratați drept aventurieri, dar norma actuală, devenită obișnuită, este cuprinsă între 4 și 6 mii de miei pe îngrijitor. Sînt două idei principale care ne animă și ne susțin : 1) forța de muncă în agricultură și zootehnie scade în mod obiectiv și fenomenul nu poate și nici nu trebuie împiedicat să se producă ; 2) problema acelui așternut tradițional, apreciat la 100 kg de paie pentru fiecare oaie anual, pe care noi l-am transformat în... mîncare. Pînă la urmă paiele ajung tot gunoi, dar după ce au fost mîncate. Aici mai apare un risc numit „malofacie", adică oile își mănîncă lîna. Sîntem în curs de a stabili cauzele acestui gen de „canibalism" pentru a le putea preveni. „Malofacia" este o consecință a densității oilor, deci a spațiului pe care-l au la dispoziție în adăposturi. În gospodăria tradițională există cam 1.5 pînă la 1.8 mp pentru fiecare oaie, ceea ce în noul tip de zootehnie nu se mai poate menține. Acordăm între 0.5—0.6 mp. Dar nu pentru prima oară „contravenim" (cu succes !) legilor impuse de tradiție. Tehnologia îngrășării tineretului, despre care am mai amintit, a prelungit de la 6 la 10 luni perioada „clasică" ducîndu-ne la creșterea producției de lînă de 4—5 ori și la un spor de carne de circa 50 la sută. Elementele de risc erau aceleași ca și azi. Marele nostru avantaj este acela că nimeni nu ne îngrădește libertatea de a gîndi, dimpotrivă, factorii politici cei mai înalți ne solicită să îndrăznim, transformînd o sarcină profesională într-una morală.

MANOLE CARȚAN ■

Ce este totuși gravitația?

● O contribuție teoretică pasionantă, datorată inginerului Radu Forgaci

— Tovarășe inginer Radu Forgaci, sînteți un inginer experimentat, cu peste 30 de ani vechime în meserie, în prezent examinator principal I la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci. Apăreți azi într-o postură neobișnuită : în loc să vorbiți despre invențiile altora, de astă dată vă referiți la ipoteze științifice elaborate chiar de dumneavoastră.

— Precizez că nu e vorba despre un procedeu sau o soluție tehnică brevetabilă, ci despre o anumită concepție proprie asupra unui subiect care de totdeauna a înflăcărat imaginația oamenilor de știință și al cărui mister n-a fost complet elucidat nici pînă în ziua de azi : gravitația. De fapt, în jurul el... au gravitat cele mai îndrăznețe idei ale fizicii, inclusiv teoriile lui Einstein.

— Sperăm că nu veți înșira formule. Nu sîntem o revistă de fizică teoretică.

— Nici un fel de formulă. Voi porni de la cîteva experiențe foarte simple, unele efectiv realizate, altele posibile, cu tulburătoare implicații. Astfel, celebrul astronom Nikolai Kozirev din Leningrad a studiat funcționarea unui giroscop cu axa verticală în cazul rotirii lui spre stînga și apoi în cazul rotirii spre dreapta, deci în sensul invers. Deși experientele s-au executat cu același giroscop și în condițiuni identice s-a constatat că greutatea aparatului nu era egală în cele două cazuri : cînd se rotea spre dreapta cîntărea mai mult decît atunci cînd se învîrtea în sensul opus ! S-au căutat explicații, s-a invocat și o ipotetică schimbare a sensului de scurgere a timpului, ceea ce este greu de acceptat.

— Alte experiențe ?

— Fizicianul Kapița, recentul laureat al Premiului Nobel, a demonstrat mai demult, în mod experimental, că la temperaturi apropiate de zero absolut heliul lichefiat capătă proprietăți stranii, se urcă pe pereții vasului în care se află de parcă nu ar avea greutate, sfidînd legile gravitației. Sau se poate imagina o experiență simplă, printre multe altele, care ar dovedi justețea noii concepții fizice. Luîndu-se un condensator executat din două plăci metalice ușoare și relativ mari, și orientîndu-le orizontal, cea de sus fiind încărcată pozitiv, cea de jos, negativ. Între plăci și în exteriorul lor ar fi introdus un dielectric de bună calitate. Ansamblul, blindat metalic și etanș, dar totuși ușor, ar fi pus „la pămînt", cum zic electricienii. S-ar constata că în cele două cazuri condensatorul ar avea greutăți ușor diferite. Diferența ar fi infinitezimală, dar măsurabilă, în funcție de orientarea în spațiu. Aceasta ar dovedi că și așanumita masă grea a corpurilor este o mărime orientată și nu neorientată, după cum se credea pînă acum. Mai mult, consider că masa grea care apare în efectul gravitațional este diferită de masa inertă, care măsoară inerția corpurilor, respectiv a particulelor elementare componente. Or, pe această egalitate se sprijină teoria relativității generalizate a lui Einstein.

Examinînd aspectele realităților fizice — spre exemplu greutățile, cîmpul gravitațional și alte cîmpuri naturale, masele etc. — amplasate într-un loc oarecare, considerat de referință, și caracteristicile lor echivalente de la antipodul locului de referință respectiv, se constată că la antipod toate realtățile fizice — firește, nu și cele biologice, geografice etc. — sînt antirealități. Bineînțeles, nu în sensul că nu ar exista, ci, de pildă în cazul greutății, în sensul că greutatea unui același corp situat în antipod are o orientare opusă față de cazul cînd corpul ar fi situat în locul de referință. Și cîmpul gravitațional la antipod este un cîmp antigravitațional în raport cu cel din locul de referință, deoarece cîmpurile din cele două locuri, egale numeric și cu aceeași direcție — diametrului comun care trece prin centrul Pămîntului — au orientări opuse. În acest sens putem vorbi despre gravitație și antigravitație.

— Pînă acum, nimic nou. Este vorba doar de descrierea cu ajutorul prefixului anti a unor fenomene binecunoscute.

— Nu este vorba numai de un joc gratuit de cuvinte, ci de realități fizice, deoarece particulele elementare se orientează într-un anumit fel în cîmpul gravitațional al Pămîntului și tocmai această orientare reprezintă, într-un anumit sens, cartea lor de vizită.

— Pentru simplitate, să ne referim la o particulă elementară concretă, spre exemplu un proton, nucleul atomului de hidrogen.

— Cînd acesta este situat în locul de referință, este un proton propriu-zis, cu o orientare convențional pozitivă și o greutate caracteristică, iar atunci cînd este situat la antipodul locului de referință, capătă proprietățile unui antiproton în raport cu cel din locul de referință, avînd, comparativ, o greutate negativă. La fel se petrec lucrurile cu toate celelalte particule elementare.

— Dar materia obișnuită ? Macromateria, cum i se mai spune.

— Situația este cu totul asemănătoare, la antipodul locului de referință avem antimaterie, atomii constitutivi fiind formați din antiparticule în raport cu cele din locul de referință. Acestea din urmă fiind orientate de cîmpul gravitațional al Pămîntului, rezultă că și materia obișnuită, corpurile întîlnite în viața de fiecare zi, reprezintă de fapt mărimi orientate și nu neorientate, așa cum se crede în mod curent. Dacă microelementele structurale ale corpurilor care generează efectul de masă nu ar avea un specific orientat, ele nu ar putea interacționa cu cîmpul gravitațional, care este o mărime orientată, și nu ar putea da o rezultantă care, cumulată, să dea greutatea corpului respectiv.

— De fapt, ce numiți dumneavoastră „greutate", conform ipotezei pe care o formulați ? Acesta este nodul chestiunii.

— Se știe că particulele elementare, datorită rotației în jurul axei proprii, posedă un cîmp magnetic. Pe baza concepțiilor mele, cîmpul gravitațional local orientează particula astfel încît cîmpul magnetic să coincidă cu cîmpul gravitațional, interacțiunea dintre ele creînd efectul de greutate. Aceasta se întîmplă însă la particulele încărcate electric. Neutronii, care nu au sarcină electrică, îi consider drept protoni rotiți cu 90 de grade în raport cu direcția cîmpului gravitațional local, fiind deci orientați orizontal. De aceea, neutronii nu au greutate, doar inerție, mai exact, masă inertă. Toate particulele elementare neutre au, consider eu, o orientare spațială perpendiculară față de particulele care au sarcină electrică. În toate aceste cazuri există o diferență între masa grea, adică greutatea propriu-zisă, și masa inertă, care măsoară inerția corpului, rezistența sa mai mare sau mai mică atunci cînd i se aplică o forță.

— Cum explicați rezultatul paradoxalelor experiențe citate la începutul discuției noastre ?

— În experiența cu heliul lichid, la temperaturi apropiate de zero absolut axele de rotație ale protonilor se orientează orizontal și... ei nu mai au greutate.

— Dar giroscopul de greutate variabilă cînd se rotește într-un sens și apoi în altul ?

— Cînd giroscopul se rotește spre dreapta, învîrtirea ansamblului particulelor generează, în principal, un cîmp magnetic axial suplimentar orientat în jos, care interacționează și el cu cîmpul gravitațional și cel magnetic al Pămîntului, dînd un efect suplimentar de greutate — e drept, foarte mic, deoarece turația giroscopului este incomparabil mai mică decît cea a particulelor elementare constitutive, care se rotesc în jurul propriului lor ax. Cînd giroscopul se rotește spre stînga, cîmpul magnetic axial suplimentar este orientat în sus, greutatea scade. În ce privește experiența propusă cu condensatorul explicația fenomenului ar fi următoarea : sarcinile de pe plăcile din interiorul condensatorului fiind legate, adică imobilizate de cîmpul electric, nu se pot reorienta pentru a se alinia în sensul cîmpului gravitațional al Pămîntului atunci cînd întoarcem condensatorul cu 180 de grade. Din această cauză greutățile vor varia ușor în cele două cazuri.

L. NICULESCU ■

Designer tînăr, serios, eficient, caut beneficiar cu inițiativă, deschis la nou

La curent cu cele mai recente teorii privind designul, Alexandru Ghilduș, absolvent în 1977 al Institutului „Nicolae Grigorescu", secția design, șef de promoție, ne-a prezentat, mai intîi și-ntîi, catalogul unei instalații de nitrurare ionică și-a ținut apoi să ne declare următoarele : „M-am alăturat,-încă din anii studenției, unui colectiv al Institutului de fizică și tehnologia aparatelor cu radiații, colectiv condus de doctor inginer Petre Croitoru, contribuind, cu cunoștințele specifice designului, la o realizare de prestigiu a cercetării și științei românești, instalația de nitrurare ionică. Pe scurt, deși vă pot furniza o sumedenie de alte amănunte tehnice, amănunte pe care le-am și inclus în catalogul de prezentare publicitară, instalația de nitrurare ionică, realizată în trei variante, ca dimensiune, INI-15, INI-70 și INI-150, mărește, printr-un modern și extrem de eficient procedeu, cu 8 la sută duritatea unor piese finite din oțeluri și fonte, cu alte cuvinte le călește, modificînd proprietățile mecanice din straturile superficiale ale pieselor. Această realizare a colectivului de la IFTAR sistează importul unor instalații similare și rezolvă una din marile solicitări ale industriei noastre. Mai mult decît atît, dincolo de parametrii pe care îi atinge, competitivi pe plan internațional, prototipul nostru este mult mai frumos, mai ergonomic, mai funcțional, caracteristici care îi dau o calitate în plus".

Ca un argument la afirmația de mai sus, participînd la concursul pe țară din acest an al cercurilor științifice studențești, lucrarea designerului Alexandru Ghilduș a cucerit locul întîi.

Revenind însă la contribuția proprie-zisă a interlocutorului nostru în realizarea instalației de nitrurare ionică, am consemnat din partea sa următoarele : „Se consideră în general că un specialist în design are datoria de a înfrumuseța un produs, un obiect. Ei bine, în linii mari ne ocupăm și cu așa ceva, dar intenția noastră, cu o bătaie mai lungă, este de a adăuga produselor acea calitate ergonomică și funcțională, de a realiza un design profund, implicat. Concret, la instalația de nitrurare, după ce am studiat cîteva din deficiențele unor instalații similare produse în străinătate, am încercat să le înlătur și, în acest scop, am amplasat într-un cadru cît mai ușor de urmărit și observat butoanele de comandă și aparatura de control. Am optat pentru o pată de culoare mată, deschisă, un gri cald, ambiental. Întrucît în spatele recipientului de nitrurare am plasat trei panouri, am repetat pata de culoare și pe panouri, delimitîndu-le cu o ramă de culoare închisă, astfel încît panourile să se detașeze în spațiu".

S-ar putea crede, pînă în acest moment, că Alexandru Ghilduș ne-a căutat la redacție numai pentru a vorbi despre contribuția sa la instalația de nitrurare ionică. A făcut-o și mărturisim că a făcut-o cu pasiune, cu mîndrie, cu satisfacție. Dar, nu, dialogul nostru a vrut să fie un fel de mănușă aruncată. Cine trebuie să ridice mănușa ? Conducerile acelor întreprinderi și instituții ale căror produse pot beneficia de inteligența estetică, funcțională și ergonomică a designului, produse care pot deveni astfel mai competitive. Cu alte cuvinte, ca un adevărat șef al promoției sale, Alexandru Ghilduș a ținut să-și declare și amărăciunea că mulți dintre colegii săi nu au ocazia să-și valorifice pregătirea, aptitudinile și talentul. „Mai exact spus, Mihai Arizan, repartizat la întreprinderea de mecanică fină, a primit negație, deși atît el, Arizan, cu care am stat de vorbă, cît și directorul întreprinderii afirmă că un designer ar avea ce să facă într-o astfel de întreprindere. De ce nu a rămas în întreprindere ? Pentru că, poate că asta nu se știe, dar nici o întreprindere nu are în schemă un post și pentru designer. Singura soluție este cea acceptată de un alt coleg de-al nostru, Alexandru Nestor, specialist în aparatură electrotehnică. S-a încadrat, așa cum era și normal, la „Electrotehnica", face design, dar nu s-a încadrat pe un astfel de post. Un alt coleg de-al nostru, Aszalos Geza, a rezolvat cîteva probleme de design la autobuzul articulat, autobuz aflat la ora actuală în probe. În rest, după cîte sînt informat, nu l-a mai solicitat nimeni. Nu știu care este situația unui specialist în echipament sportiv, mai ales în articole de marochinărie, Șerban Șovăială. Singurul despre care se poate spune că desfășoară o adevărată activitate de design, încadrat ca atare de Institutul de estetică al Ministerului Industriei Ușoare, este Constantin Berechet, dar cu o floare, ca să zicem așa, nu se face primăvară. În ceea ce mă privește, instalația de nitrurare ionică, plus alte cîteva produse, cum ar fi un frecvențmetru, un instrument de afișare a poziției și un ceas electronic, unicat, le-am designat în baza unor contracte din timpul studenției, iar la ora actuală sînt cuprins într-un curs de specializare. În concluzie, mă frămîntă, ba chiar mă și ingrijorează, nu doar problema mea, ci și cea a colegilor mei și, în general, a acestei profesii care, după cît se vede, este neglijată pe nedrept, întrucît noi, designerii, participînd la actul nașterii unui produs, îl putem face mai bun, mai frumos, mai competitiv".

VICTOR NIȚĂ ■

Anul eficienței în producția aparaturii medicale românești

(Urmare din pag. 1)

moglobinometru", invenție a doctorului Serglu Mateescu și a inginerului Stan Turcu, la „audiopragtest", invenție a unui colectiv format din doctor Dorin Hociotă, profesor doctor inginer Vasile Cătuneanu și alții. Aș dori să rețineți că „audiopragtestul" a primit premiul întîi pe țară la Expoziția de creație științifică și tehnică organizată de C.N.S.T. în cadrul Festivalului național „Cîntarea României", ediția I. Tot în acest an au fost valorificate, de la capitolul inovație, unele aparate, ca de pildă audiotesterul, folosit în depistarea precoce a surdității la nou-născuți.

Împreună cu inginerul Ioan Chesa, din cadrul S.V.I.A.M., vizităm cîteva unități în care se realizează la ora actuală unele din aceste aparate : „Aici, la Întreprinderea de echipamente periferice, se realizează acum aparatul „DIMI", aparatul electronic multifuncțional al doctorului Florea Din, folosit în stomatologie. Primele 15 aparate sînt gata, pot fi expediate unităților de specialitate, unități în care se vor iniția viitorii specialiști care vor lucra cu ele, medici care vor pune în practică metoda de tratament a autorului invenției. În acest an, aflăm de la inginerul Gheorghe Voicilă, directorul întreprinderii, aparatul va intra în producția de serie și va deveni un produs obișnuit al întreprinderii, un produs care înmagazinează în el însă multă trudă, perseverență, ambiție și curaj, calități ale autorului în primul rînd, dar și ale realizatorilor lui, ale specialiștilor din această unitate, oameni care n-au ezitat să-și bată capul zile și nopți, pentru a conferi aparatului fiecare atribut gîndit și conceput de autorul său, pentru a-i conferi un înalt grad de tehnicitate, un aspect deosebit și o calitate deosebită. Aceasta cu atît mai mult cu cît, aflăm de la inginerul principal Ioan Chesa, aparatul respectiv va putea fi folosit și în alte specialități medicale : în neurologie, de pildă, și chiar în ginecologie. Tot aici se va fabrica și biotermoanalizorul, autor fiind, cum spuneam, doctorul Ion Mogoș, se va fabrica, de asemenea, instalația automată pentru analize medicale, autor doctorul Oswald Hörer de la Institutul de virusologie București. Toate aceste aparate și instalații sînt fabricate în întregime nu numai după o gîndire proprie, dar și numai din piese românești, din producția indigenă, oferindu-se astfel posibilitatea într-un viitor apropiat a exportului, a exportului deci de inteligență românească.

Ne aflăm la Institutul de cercetări electronice, laboratorul de aparatură medicală. Stăm de vorbă cu inginerul Daniel Bobîrcă, șef adjunct al laboratorului, de la care aflăm că aici se realizează două aparate : hemoglobinometrul, autori doctor Sergiu Mateescu și inginer Stan Turcu, și audiopragtestul, autori profesor doctor inginer Vasile Cătuneanu, doctor Dorin Hociotă și colaboratorii. Hemoglobinometrul, așa cum indică și denumirea, servește la determinarea hemoglobinei din sînge, poate fi folosit atît în dispensarele comunale cît și în cele mai mari și mai moderne laboratoare ale clinicilor medicale. Anul acesta se vor fabrica primele 22 de bucăți și va intra în producția de serie.

— Ce aduce nou acest aparat ? îl întreb pe inginerul Stan Turcu, unul dintre coautori.

— Este de gabarit mult mai mic decît cele de pînă acum, nu funcționează cu cuve calibrate, ci cu eprubete obișnuite și determinarea hemoglobinei se face cu mult mai multă ușurință. Sperăm să acoperim nevoile rețelei medicale din țara noastră chiar noi, ca laborator. Cu atît mai mult, cu cît anul acesta colaborarea noastră cu specialiștii S.V.I.A.M. este foarte bună.

Primele aparate au fost realizate și aici sînt fabricate la un înalt nivel tehnic, sînt aspectuoase, pot fi livrate rețelei medicale, laboratoarelor de medicină a muncii, pentru orientarea profesională, importurile de asemenea aparate, aflăm, vor fi eliminate și oamenii se gîndesc să devină ei exportatori. Toate aceste realizări, este adevărat că deocamdată încă reduse ca număr, ne dovedesc nouă și celor care vor să constate că începutul este bun, inteligența românească din domeniul instrumentarului și al aparaturii medicale a început să fie mai bine aplicată în practică, mai mult folosită spre folosul rețelei noastre medicale, al sănătății publice, cît și în scopul reducerii importurilor de aparatură medicală și instrumentar medical. Anul acesta, aflăm, vor fi valorificate și mai multe invenții și inovații, oamenii muncii din cadrul Stației de verificare și întreținere a aparaturii medicale, specialiștii de aici, ca titulari de brevet, vor depune și mai mari eforturi pentru aplicarea în practică a inteligenței românești, pentru găsirea de noi întreprinderi care să preia în producția lor de serie aceste aparate. În planul tehnic al Întreprinderii industria tehnică medicală vor fi introduse, aflăm, circa zece produse noi (instrumente și aparate) rezultate din activitatea de invenții și inovații. Printre acestea vor fi și pipetele mecanice semiautomate, trusele pentru intervenții biologice alveolare, pensele ciupitoare de os, trusă de pense parodontale, autorul acestor ultime trei invenții fiind doctorul Ioan Alexandru Boanchiș, medic șef al Policlinicii Drumul Taberei. Se vor mai realiza endoprotezele pentru cap femural, autor doctor docent Clement Baciu, o altă realizare va fi amniotomul, invenție a prof. doctor docent Henriette Ciortoloman, șefa Clinicii de obstetrică și ginecologie de la Spitalul „23 August" București, și altele.

— Chiuretele alveolare, pensa chiuretă și pensa parodontală, ne spune inventatorul lor, doctorul Ioan Alexandru Boanchiș, sînt instrumente active care scurtează mult timpul operator la cea mai frecventă intervenție chirurgicală — extracția dentară. Sînt, de asemenea, folosite în toate intervențiile chirurgicale praprotetice din practica medicală. Eu sper că, după ce vor fi văzute, analizate, testate de cei care vor lucra cu ele, vor fi extinse în practica medicală chirurgicală cu aplicații în special în ortopedie. Aș dori să rețineți că la cea de a treia invenție am avut co-autor pe tovarășul profesor Stelorian Stănescu.

— Care este părerea dv. despre felul în care sînt valorificate în prezent aceste invenții al căror autor sînteți ?

— Trebuie să recunosc că în ultimul timp creația tehnică românească în domeniul aparaturii medicale este valorificată mult mai bine, deși implică un volum mare de muncă ; mă gîndesc la selectarea celor mai valoroase, mai oportune invenții, la proiectarea lor, la realizarea lor, unde, trebuie să recunoaștem, se întîmpină încă rezistență din partea unor întreprinderi solicitate să preia în producția lor de serie aceste invenții, realizări de vîrf ale gîndirii tehnice românești. Personal am mers împreună cu inginera Elena Ortea, din cadrul S.V.I.A.M., la 4 sau 5 întreprinderi, am făcut aceste oferte, dar abia la a cincea oferta noastră a fost acceptată. Unele dintre aceste întreprinderi, conducătorii lor mai corect spus, nu prea vor să-și bată capul cu noul, invocînd tot felul de motive. Trebuie înțeles, cred eu, că de promovarea noului, de valorificarea și aplicarea practică a invențiilor, inovațiilor trebuie să răspundem toți, noul, sub toate formele care îl reprezintă astăzi, constituind de fapt o pîrghie importantă la progresul civilizației noastre socialiste.

Ne-am prezentat în finalul acestei anchete la Direcția farmaceutică și aparaturii medicale, din cadrul Ministerului Sănătății, unde la cîteva întrebări a avut amabilitatea să ne dea explicații tovarășul economist Gheorghe Mănescu, director adjunct al direcției :

— Sînt multe brevete de invenții valoroase și ele trebuie folosite în binele sănătății publice. Dacă vom dezvolta, așa cum se cere dealtfel, activitatea de punere în valoare a gîndirii tehnice românești și în acest domeniu, vom reuși să fabricăm în țară o serie de aparate și instrumentar medical pe care vom putea chiar să le exportăm. Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie ne-a ajutat mult în această direcție, Academia de științe medicale, cu fonduri alocate de C.N.S.T., a încheiat contracte de cercetare, de realizare a unor invenții, cu institute de cercetare, cu întreprinderi care au preluat în producția lor de serie aparatele și instrumentarul medical care fac obiectul unor invenții.

— Cum se va dezvolta în cadrul Stației de întreținere și verificare a aparaturii medicale această activitate ?

— Avem de gînd să creăm o bază de microproducție și de modele experimentale în cadrul S.V.I.A.M. În felul acesta vom putea, cred, să realizăm aici unele din aceste aparate, altele ar putea fi realizate de unele întreprinderi specializate în această direcție, reușind astfel să punem bazele pentru dezvoltarea producției interne. Faptul atrage după sine dezvoltarea gîndirii noastre proprii. În același timp am găsit o largă audiență la unii specialiști în mecanica fină, la catedra profesorului doctor docent inginer Traian Demian care a și încheiat subcontracte cu Institutul de virusologie pentru cîteva din aceste teme, ele constituind în viitor lucrările de diplomă ale viitorilor ingineri și specialiști. Dealtfel, facultățile, la ora actuală, ar trebui să pregătească specialiști și în domeniul instrumentarului și al aparaturii medicale, așa cum recomandă de fapt Directivele C.C. al P.C.R. din februarie 1969, cu privire la pregătirea și specializarea unor cadre tehnice în domeniul aparaturii medicale. O altă problemă care se pune este felul în care trebuie să se facă selectarea invențiilor, în raport de utilitatea lor, de oportunitatea lor, de posibilitățile noastre de realizare la ora actuală : ne trebuie aici oameni cu pricepere, cu viziune și discernămînt și chiar cu curaj. Medicii, personalul Academiei de științe medicale, oamenii care pot să analizeze corect și obiectiv contribuția invenției respective la perfecționarea actului medical, trebuie să-și aducă un mare aport.

— Cum sînt folosite aceste aparate, cum vor fi folosite în viitor ? Care va fi, vreau să spun, finalizarea acestei activități, aplicarea ei concretă în practica medicală?

— La ora actuală și această problemă este încă deschisă. Ne gîndim și noi, de pildă, cum vor reacționa unii specialiști la aparatul doctorului Florea Din. Cît de obiectivi sau subiectivi vor fi cu aportul pe care aparatul îl aduce în practica medicală în general ? Atenție deosebită trebuie acordată modului de folosire a acestor aparate. Direcția de specialitate a ministerului nostru, Institutul de perfecționare a medicilor, toate unitățile interesate trebuie să se preocupe ca noile aparate, care fac obiectul a tot atîtea invenții, să fie folosite la valoarea lor. Altfel se poate întîmpla cum se mai întîmplă poate în cîte-o întreprindere unde a fost adusă cutare sau cutare mașină ultramodernă, dar care stă neatinsă în cine știe care colț. În ce ne privește, sîntem hotărîți să nu precupețim nici un efort, să ne folosim de toată priceperea și puterea de muncă a noastră și a colectivului nostru și să ducem la îndeplinire această misiune patriotică, de a valorifica deplin inteligența tehnică românească din domeniul instrumentarului și al aparaturii medicale.

Așadar, un colectiv modest, cu posibilități încă modeste, s-a angajat într-o misiune de deosebită importanță pentru tehnica medicală românească, s-a angajat să valorifice în mod util și oportun invențiilor, inovațiile din domeniul aparaturii medicale, o faptă care denotă, cum spuneam, curaj, pricepere, mare responsabilitate. Singuri, le va fi desigur greu. Trebuie deci ca forurile responsabile, interesate, să le acorde întregul ajutor pentru reușita acestei importante acțiuni. Pentru că, așa cum spunea directorul S.V.I.A.M., eficiența socială nu are unitate de măsură, mai ales cînd e vorba de sănătatea oamenilor.

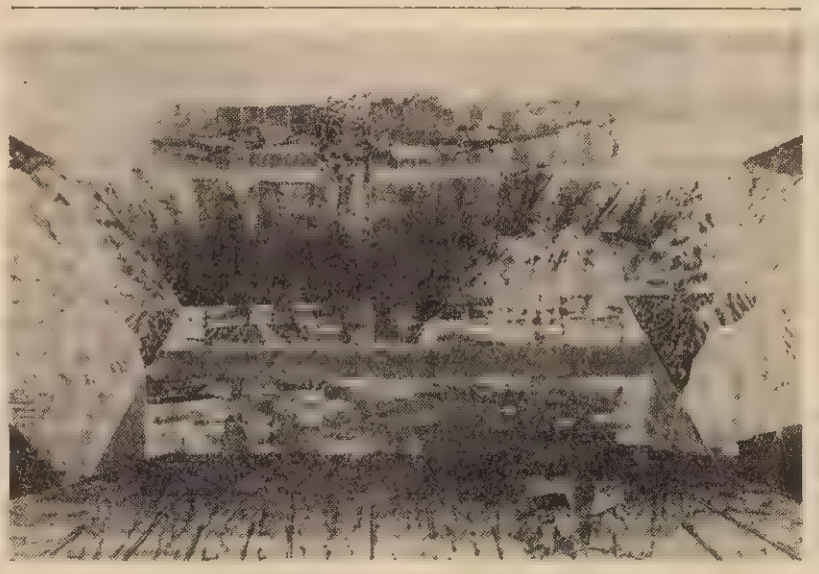

TEODOR MORARU : Cariera la Măcin

„...UNIREA E ACTUL ENERGIC AL ÎNTREGII NAȚIUNI ROMÂNE"...

Alexandru Ioan Cuza, primul domn al Principatelor Române Unite (1859–1866). Pictură de Carol Popp de Szathmary

O evocare

„Vin la Milcov cu grăbire..."

Ianuarie 1859. În urmă cu vreo lună și ceva se adunaseră șase ani de cînd unul dintre marii iubitori ai acestui pămînt și ai oamenilor săi, Nicolae Bălcescu, se stinsese, cu durerea neîmplinirii în suflet, într-un hotel sărăcăcios din Palermo, singur, după vorbele lui Vasile Pârvan : „...topii inceî, înceî de dureri, cînd aproape de a-și lua zborul către eternitate nu văzu în juru-i nici una din ființele dragi : mamă, soră, amic, patrie".

Se împlinea acum, în acest ianuarie geros, unul din visurile marelui patriot : Unirea Moldovei cu Valahia. Realizau acum românii din cele două țări primul pas spre independență, spre Marea Unire, spre acea unire la care de veacuri aspira întreaga noastră natie și al cărei vremelnic făptuitor fusese un alt mare bărbat al neamului, Mihai Voievod Viteazul. „Mihai, scria Bălcescu, realizase acum visarea iubită a voievozilor noștri celor mari ai românilor. Acum românul s-a înfrățit cu românul, și toți au una și aceeași patrie, una și aceeași circuiure națională, astfel cum ei n-au fost din vremurile ultate ale vechimei".

De la revoluția pașoptiștilor au trecut 11 ani. Ani în care evenimentele s-au succedat cu repeziciune, încingînd miezul unui secol ce va stringe spre sfîrșitul său fapte decisive ale istoriei noastre ca pietre la o imensă temelie. Se pregătea independența, se pregătea Marea Unire.

De-abia se sting ecourile, dacă se poate uita vreodată așa ceva, bătăliilor de la Albești și Siria, unde sub loviturile armatei țariste cad nume ilustre de pașoptiști unguri, printre care și Petőfi, cînd vlăvătăile la gurile tunurilor armatei rusești se aprind din nou. Interesul marilor puteri pentru controlul Bosforului și Dardanelelor, precum și al Mediteranei orientale, amenință pămîntul Dobrogei, destinat să suporte viitorul război al... Crimeei. Bolile și frigurile au mutat războiul pe un teren mai sigur, mai liniștit. Sevastopolul cade și rușii cer pace. În urma acestei păci, Principatele se aleg, printre altele, cu înlăturarea protectoratului tarist, cu suzeranitatea Porții, cu garantia colectivă a marilor puteri și cu modificarea Regulamentului organic, faimosul regulament pe care revoluționarii din Muntenia l-au ars în vara anului 1848, în chip simbolic, chiar în dealul Mitropoliei.

Deputații pontași se string în Divanurile ad-hoc. **„Să fie deci o adunare obștească unde să avem și noi oamenii noștri, să se ceară și să se dezbată dreptur ile boierilor și drepturile noastre, și ceea ce o țară va găsi că sîntem datori, cu sudoarea noastre vom plăti".** Veniți, în toamna lui 1857 la Divan, cei cincisprezece moldoveni erau atît de sărăcăcios îmbrăcați încît unioniștilor li s-a făcut milă și le-au cumpărat cușme și sumane. Două evenimente se petrec la scurtă vreme : demisia din iulie 1857-a maiorului Alexandru Cuza, ispravnic de Covurlui, în semn de protest împotriva samavolniciilor căimacamului Nicolae Vogoride din Moldova și venirea de la Paris, un an mai tîrziu, a fostului domnitor, putred de bogat, Mihai Sturdza, doar-doar...

Unirea n-a fost ușoară. **„Unirea, domnilor,** spunea Kogălniceanu, **eu au recunose nimănui dreptul să zică că Unirea e actul său individual, proprietatea sa exclusivă ; Unirea e actul energic al întregii națiuni române, e marea noastră cuquistă ! și d'aceea, domnilor, nicî chiar domnitorului, dar încă unui singur particular, nu-i recunose și nici nu-i voi da vreodată dreptul acesta de a zice că el a făcut Unirea. Nu. domnilor. Unirea națiunea a făcut-o !"**

Unirea a făcut-o poporul. Iar poporul se săturase de domnii făcuți de străini și de domnii care nu le schimbau cu nimic viața aspră, de cei veniți să se căpătuiască pe socoteala sa, de vasalitatea care-l costa atît. Poporul alegea. Cu patru zile înainte de a începe noul an, se deschide Adunarea electivă a Moldovei, poporul întîmpinînd pe deputați cu strigăte de „Trăiască Unirea !". La 5 ianuarie, după dezbateri vii, după susținuta luptă a unioniștilor este ales Domn al Moldovei, Alexandru Ioan Cuza. Fostul maior, ispravnic de Covurlui, care dăduse o pildă de cinste și demnitate în fața escrocheriilor căimacamului Vogoride, impunea deputaților. Impasul alegerii, criza în care intrase Adunarea fuseseră depășite. Cuza era Domn. Mihail Kogălniceanu adresîndu-se lui, în numele adunării, spuse plin de emotie : **„Noi am dorit să arătăm lumii ce toată țara dorește : la legi noi, om nou. Fii dar omul epocei ; fă ca legea să înloculască arbitrarul, fă ca legea să fie tare ; iar tu, Măria Ta, ca Domn, fii bun și blînd, fii bun mai ales pentru acela pentru care mai toți domnii trecuți au fost nepăsători sau răi..."**

Cuza, programatic, în jurămîntul rostit – Jurămînt ce atestă înaltele sale convingeri patriotice și progresiste –, arăta că va face totul pentru **„a păzi cu sfințenie drepturile și interesele patriei"**, de a privegheа la respectarea **„legilor pentru toți și în toate... neavînd înaintea ochilor decît binele și fericirea nației române".**

Ajutat îndeaproape de oameni capabili, patrioți luminați, sinceri și drepți (Mihail Kogălniceanu, Vasile Alecsandri, Costache Negri, Dimitrie Bolintineanu, Nicolae Krețulescu, generalul Ion Emanuel Florescu, Ludovic Steege s.a.), el reușește ca în cei 7 ani de domnie să înfăptuiască multe imperative stringente ale epocii – reforme cu caracter burghezo-democratic dintre care amintim : recunoașterea internațională a unificării celor două Principate, a dublei sale alegeri ca domn, crearea armatei naționale permanente – dotată cu tricolorul : roșu, galben și albastru (desore care, la 1 septembrie 1863, va spune și faptul că el reprezintă „...trecutul, prezentul și viitorul țării : întreaga istorie a României"), organizarea unui arsenal al armatei, reorganizarea justiției, reforma administrativă, adoptarea Codului Civil, Penal și Comercial, adoptarea „Legii asupra instrucțiunii publice" (care a organizat întreaga învățămînt pe baze noi, începînd cu cel primar, care era decretat obligatoriu, aeneral și aratuit), înființarea Universității din Iași (1860) și București (1864), introducerea alfabetului latin, introducerea unei noi legi electorale, secularizarea averilor mănăstirești, promulgarea – prin decretul din 14/26 august 1864 – a legii rurale („...cului în jurul căruia se învîrtise toată domnia lui Cuza" – după aprecierea lui A. D. Xenopol) ș.a.

După 7 ani de domnie (1859–1866) și alți 7 ani de exil (1866–1873) în Germania, la Heidelberg, la 15 mai 1873 se stingea din viață Alexandru Ioan Cuza, cel care, în complexitatea epocii, a știut să înfrîngă multe împotriviri și dușmănii, pentru a conferi temeiuri trainice noului edificiu național – România modernă.

Două săptămîni mai tîrziu (29 mai 1873) avea loc la Ruginoasa, ceremonia coborîrii în criptă a marelui dispărut. Cu acest prilej, Kogălniceanu – cu adînc tem... – își începea cuvîntarea cu cuvintele **„Nu este în lumea aceasta totul deșertăciune, rămîne ceva statornic, rămîn faptele mari, care sînt nepieritoare".**

DOMINUȚ I. PĂDUREANU ■

Închid, iar curtea Mitropoliei este tixită de mulțime. Se dă un semnal și un alt batalion vine asupra Mitropoliei.

Între acestea, camera se deschide, se citește procesul verbal ; (...). Discuțiile încep de la capăt, dar sînt întrerupte de strigătele mulțimii de afară. (...). Principele Dimitrie Ghica tună asupra măsurilor guvernului ; cere a se declara camera pentru luarea puterilor din mîna căimăcămiei, și pentru ținerea bunei orînduieli sau siguranță numai ea să ia măsuri".

„Cu toată asprimea guvernului, locuitorii săteni, în mici cete, se strecoară și vin în capitală ; se vorbește că au să vie țărani de prin toate județele. Pe la 8 ore seara, cam vreo două mii de țărani înșiră pe la bariera Colentinei aducînd între ei 28 de soldați. Acestia fuseseră pusi acolo ca să vegheze, să nu mai intre țărani. Peste noapte tot orașul e în mișcare. Poporul în cete mari se poartă pe uliți. Patrulele se prezintă și nu cutează să aducă pe nimeni. (...). Căimacamii se retrag în palatul domnesc unde santinelele se îndoiesc și soldații primesc ordine a încărca armele și a trage asupra poporului dacă ar cuteza să calce palatul... Cu toate acestea nu e nici exces, nici neorînduială din partea mulțimii.

București, 24 ianuarie. Este a treia zi și poporul e tot în picioare ! Dumnezeule, ce popor este și poporul român ! Cînd se inspiră de vreo idee, uită toate interesele personale și se consacră doar triumfului cauzei române. Astă noapte, pe cînd poporul se purta pe uliție, iar deputații se adunau cînd colo, cînd dincolo, s-a răspîndit vorba că majoritatea reacționară avea să proclame Domn pe Bibescu, să aresteze și chiar să omoare pe deputații partidului liberal și să pue mîna pe Guvern. Poporu, de cum s-a făcut ziuă, s-a adunat pe dealul Mitropoliei în mai multe mii. Pe la 8 ore, ostirea se apropie și se închide în curtea fostului Domn Bibescu care e sub dealul Mitropoliei. Veselia e pe toate fețele, poporul este liniștit, ca și cînd așteaptă rezultatul unei solemnități. (...). Deputații încep a veni. Adunarea la 11 și trei pătrărti se deschide. Se citește apelul nominal, apoi procesul verbal. Se aleg comisiile verificatoare. O parte din deputați cer președintelui clieva momente de înțelegere în secret. Partidul Național se trage în camera secretă. Consulii puterilor străine și publicul din sală se află în neastîmpăr. Pe la jumătate două aămeni... toate inimile bat cu putere. O presimțire de fericire îmi investește toate fețele. Toți șoptesc, buzele oamenilor nu îndrăznesc a vorbi tare. Nu trece un pătrariu de oră și printul Dimitrie Ghica lese și spune că camera a jurat în unanimitate să aleagă Domn pe Domnul ales al Moldovei. Atunci, porțile Mitropoliei se deschiserâ și poporul intră cu mîile strigînd : Cuza Domn ! Ura Cuza ! Pe la 7 ore seara, mitropolitul proclamă votul adunării. Clopotele Capitalei începrră a suna și o dulce ploaie prevestitoare de abundență și prosperitate începu să cadă. Poporul, fără a se sinchisi de ploaie, aprinde torțele și cu muzica militară în mijloc a pîcerit pe străzi. Toate casele publice și particulare se iluminează".

În constituința oamenilor Milcovul secase. Moldova și Muntenia aveau un singur Domn. O hotărîse poporul. În 25 anuille 1859, Domnitorul Cuza îl scrie lui Vasile Alecsandri pe atunci ministrul Afacerilor Străine al Moldovei, aflat în misiune la Paris : **„Ca român eu simt nevoia să ridic țara mea în constiința națiunilor și în propria sa stimă ; ca domnitor, eu sînt convins de necesitatea de a acționa cu putere și sînt hotărît — pentru fericirea și independența poporului meu — să folosesc orice avantaj ce va fi posibil în evenimentele ce se pregătesc. A sosit timpul să lesim din această toropeală, în care ființa noastră ne pradă uitarea și un obiect de lăcomie pentru puternicii noștri vecini".**

Au trecut 120 de ani. Au trecut 120 de ani de cînd un om simplu din Văleni își nota într-o cronică scumpă sufletului, cîteva cuvinte : **„1859, ianuarie 5, s-au întărit de domn în Moldavia. A. Ioan întîiu Cuza. Și în București l-au dat voturi la 24 ianuarie tot pentru el. de s-au ales și pentru România noastră, unindu-se printr-acele aminduoă, rămînd aminduoă una și un domn pentru amîndouă. Au venit ziua domn și în Ploiești, la 7 fevruarie tot acest leat, sîmbătă, s-au primit de oras cu atîta mare slavă și cinste, cu mare luminatie și cheltuieli. S-au plimbat seara cu droaca prin luminatie în Ploiești. Cu venirea sa în Ploești, mii de oameni i-au intîmpinat cu ieșirea înainte și primirea, atît orășani cît și streini din alte părți. precum și noi de aici, Bucuratu-s-a întreaga adunare a acestui prinț, sălțat-au prunci din fașă, veselia au ținut trei zîli... Uurasa. Iar pe aristocrați dracu i-au luat și să-i ea".**

MIRCEA RAICIU ■

Unitatea națională în opera președintelui NICOLAE CEAUȘESCU

(Urmare din pag. 1)

Istoria noastră este o luptă necurmată pentru păstrarea ființei naționale, împotriva asupririi sociale, pentru unitate, libertate, independență și dreptate. Caracterizînd-o într-o pagină de o mare frumusețe și vibrantă mîndrie patriotică, tovarășul Nicolae Ceausescu subliniază : **„Focul luptei naționale și sociale a ars necontenit, cînd cu vîlvătăi care făceau pe asupritori să se cutremure, cînd mai potolit, ca apoi să se întețească și mai puternic. Multe pagini glorioase a înscris poporul român în lupta pentru libertate și socialism. Graiul nu poate reda măreția acestor lupte ; ele adeverese și vor adeveri pevte veacuri vitalitatea și înțelepciunea poporului nostru care, trecînd prin grele încercări, a rămas nezdruncinat și a prins de fiecare dată noi puteri, ridicîndu-se, asemenea stejarului după furtună, și mai mîndru spre soare".**

Vitalitate și înțelepciune. Adevăr profund și impresionant, mărturisit prin atîtea și atîtea file de neuitat ale istoriei românești, între care un loc de seamă îl ocupă momentele realizării unității naționale. Cu privire la memorabilele evenimente care jalonează înfăptuirea acestui act, evenimente grave cu litere de nosters în conștiința națională, opera președintelui Nicolae Ceausescu ne oferă caracterizări de inestimabilă valoare teoretică și metodologică, pentru a le înțelege premisele, resorturile, semnificația și consecințele. Premisele merg pe firul timpului pînă la începuturile existenței poporului nostru pe meleagurile străbune; ele conturează, în viziunea cuprinzătoare a tovarășului Nicolae Ceausescu, necesitatea și însemnătatea creării, apărării și consolidării entității politice distincte, la Burebista, Decebal, și mai tîrziu, la Gelu, Gîad și Menumorut.

Accesul remarcă profundă pentru organizarea statală superioară a celor trei principate române : Moldova, Țara Românească și Transilvania, unite prima oară sub gloriosa domnie a lui Mihai Viteazul, unire săruitor evocată în multe din lucrările tovarășului Nicolae Ceausescu, ca simbol. Indemn și premisă ale unirii ce se va realiza în 1859 și se va desăvîrși în 1918. Rememorarea numelor ilustre ale fiilor și cugetului românesc, a personalităților de seamă care au contribuit la realizarea unității naționale este marcată în opera președintelui țării, de acel flor de emotie patriotică ce face — după expresia marelui gînditor și militant unionist Mihail Kogălniceanu — ca inima să ni se bată în piept. Dar și de rigoarea științifică, pătrunsă la rîndu-i de o răscoliioare încărcătură emotională, a respectării și sublinierii faptului istoric fundamental că întreaga istorie a poporului român se înfățișează ca istoria unor necontenite lupte de clasă, a bătăliilor purtate de masele populare pentru libertate și dreptate socială, pentru apărarea ființei naționale, pentru unitate și neatîrnare, pentru progres și civilizație.

În acest cadru, secretarul general al partidului evidențiază cu tărie adevărul istoric cu privire la unitatea de actiune a maselor românești și a celor de altă naționalitate care, ascțate de veacuri pe meleagurile locuite în mare majoritate de urmașii „celor mai drepți și mai viteji" dintre traci, precum și ai mîndrilor romani, constituiți în poporul român, au muncit și au luptat alături de acesta împotriva nedreptăților sociale și a cotropitorilor străini.

Totodată, arată tovarășul Nicolae Ceausescu, în decursul lungii perioade de încercări și lupte necontenite la care a fost supus poporul nostru, s-a dezvoltat puternic conștiința originii comune a românilor, precum și constiința necesității unirii într-un singur stat a Moldovei, Țării Românești și Transilvaniei **„Românii — se subliniă în magistrala expunere de la 1 decembrie 1978 la Sesiunea solemnă consacrată sărbătoririi a sase decenii de la făurirea statului național unitar român — au trăit secole de-a rîndul în formațiuni statale diferite, dar, în pofida acestei fărîmățări, în conștiința lor a rămas mereu vie ideea unității, a aparteneței la acelasi unic popor".**

Constantă a luptei poporului, piesă de rezistență în conceptiile progresiste, ideea unității naționale — relevă tovarășul Nicolae Ceausescu — a fost înscrisă pe frontispiciul tuturor mișcărilor sociale ale românilor în perioada istoriei moderne. afirmîndu-se ca un tel major al revoluției de la 1848 din cele trei principate românești. Revolutia prefatează direct unirea din 1859, eveniment care, cum spunea un publicist al vremii, va rămîne în inima românilor cît timp va tine si existenta lor ca natiune.

Însemnătatea realizării unității naționale este privită de tovarășul Nicolae Ceausescu ca o necesitate de ordin general a istoriei care demonstrează justetea incontestabilă a luptei poporelor pentru eliberarea și constituirea lor în entități proprii, în state naționale unitare, independente, ceea ce reprezintă și asigură calea dezvoltării economico-sociale rapide a fiecărui popor, precum și a instaurării în lume a unor raporturi noi, de colaborare egală între toate natiunile.

Totodată, evidentierea semnificației unirii naționale este realizată în opera președintelui Nicolae Ceausescu și prin raportarea critică, argumentată temeinic, la opiniile retrograde, nihiliste care pun la îndoială „oportunitatea" dispariției imperiilor absolutiste și „justetea" construirii statelor naționale. Reflex, fondată pe adevărul istoric și realitățile contemporane, dată acestor pozitii, este viguroasă și întru totul îndreptățită : a sustine asemenea teze, spune secretarul general al partidului, „înseamnă în esență a face apologia dominației și asupririi, a negra rolul revolutionar, progresist al luptei de eliberare a popoarelor. Aceasta înseamnă a nesocoti nu numai principiile socialismului stiintific, ci chiar cele mai elementare concepții burghezo-democratice. Asemenea pozitii sînt cu atît mai de neînteles astăzi, în epoca celei mai impetuoase afirmări a voinței popoarelor de a scutura orice jug străin, de a se afirma ca natiuni libere, cu drepturi egale în marea familie a natiunilor lumii".

Actele istorice fundamentale, cum au fost unirea de la 1859 și apoi unirea cea mare din 1918, își vădesc forta si valoarea și prin urmările lor. Din acest considerent, îmbinînd armonios retrospectiva cu perspectiva, într-o pătrunzătoare viziune filozofico-istorică bazată pe materialismul dialectic și istoric înteles în determinările lui esentiale, opera președintelui Nicolae Ceausescu proiectează lumînile întelegerii stiintifice asupra însemnătății realizării unității naționale românești.

Condițiile sine qua non de care depindea înscrierea poporului român pe orbita progresului, făuirea unității naționale, mai întîi în cuete și simțiri, apoi în cadrul statului unitar, a dus la cucerirea independenței de stat, la dezvoltarea mai intensă a forțelor de producție, la crearea rîndurilor proletariatului, ale mișcării muncitorești, crearea și maturizare marcate în 1921 de crearea Partidului Comunist Român. Datorită însă faptului că la cîrma țării s-au aflat în continuare clasele exploatatoare, care au folosit unirea pentru a-și consolida dominatia de clasă, marile probleme ale societății românești și-au găsit solutionarea abia după actul istoric de la 23 August 1944. Bazat pe adevărul incontestabil al faptelor, secretarul general al Partidului Comunist Român accentuează că doar în conditiile socialismului s-au asigurat consolidarea si cresterea fără precedent a fortei statului nostru national unitar, realizarea adevăratei unități sociale si politice a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de nationalitate, a întregului nostru popor, pe baza asemănării intereselor si aspirații supreme, a dreptului de a-si făuri în mod constient viitorul liber, socialist si comunist.

Tocmai această creatie constientă presupune cu necesitate cunoașterea faptelor trecutului, în care ne găsim adînci telmeiuri ale rosturilor noastre de astăzi si de mîine. „Cunoașterea istoriei, arată tovarășul Nicolae Ceausescu, constituie un factor important al dezvoltării constiintei de sine a poporului..." În această viziune, dialogul cu istoria reprezintă fundalul pe care se manifestă cerintele prezentului si se deschid portile viitorului.

Alexandru Ioan Cuza — un nume pentru veșnicia României

„Nu este în lumea aceasta totul deșertăciune, rămîne ceva statornic, rămîn faptele mari, care sînt nepieritoare"

„Și cît va avea țara aceasta o istorie, cea mai frumoasă pagină... va fi aceea a lui Alexandru Ioan I". Cu aceste cuvinte își încheia cuvintarea Mihail Kogălniceanu – la ceremonia coborîrii fostului domn, în cripta de la Ruginoasa – la 29 mai 1873. Absolutizată, sublinierea avea în vedere faptul că Alexandru Ioan Cuza – de numele căruia se leagu cele mai importante înfăptuiri ale epocii –, simboliza UNIREA precum și acel program de reforme burghezo-democratice care au pus temelilie României moderne de mai tîrziu.

„Unirea – spunea el – este credinta mea politică, ea este ținta de mînturire a națiunii române, la care părinții noștri au căutat a ajunge și la care... vom... ajunge". Adept al ideii că unirea trebuia să fie opera maselor largi populare, și nu un rezultat al conjuncturii, un „dar" al celor „mari", Cuza se va încadra organic, activ și de timpuriu, în mișcarea unionistă a epocii – ce pregătea poporul în vederea împlinirii unuia din dezideratele sale fundamentale, seculare. Bun cunoscător al situației europene, el era adeptul ideii că așa cum Italia nu accepta să fie o „expresie geografică", nici poporul român nu trebuie să accepte ca țările române să devină o „expresie diplomatică".

Răspunzînd partial dorinței de unire a românilor din cele două principate, marile puteri adoptă o formulă de compromis – fac treaba doar pe jumătate ! –, și dau Convenția (Constituția) „Principatelor unite". În aceste condiții noi, Cuza se va număra printre patrioții care vor preăți masele să-și ia soarta în propriile mîini. Și, într-adevăr, ceea ce realizează doar pe jumătate diplomații de la Poris va îndeplini însă poporul român în întregime.

La 5 ianuarie 1859 în Moldova, respectiv 24 ianuarie 1859 în Țara Românească, colonelul Alexandru Ioan Cuza este ales ca domnitor în ambele principate.

Adresîndu-i-se (5 ianuarie 1859, la Iași), Mihail Kogălniceanu arăta : „Alegîndu-te pe tine domn în țara noastră, am vroit să arătăm lumii aceea ce toată țara dorește : la lege nouă om nou... Fii, dar, omul epocii..., fă ca legea să fie tare, iar tu Măria Ta, ca domn, fii bun, fii blînd, fii bun mai ales pentru acei pentru care mai toți domnii trecuți au fost nepăsători sau răi..."

Cuza, programatic, în jurămîntul rostit – Jurămînt ce atestă înaltele sale convingeri patriotice și progresiste –, arăta că va face totul pentru „a păzi cu sfințenie drepturile și interesele patriei", de a privegheа la respectarea „legilor pentru toți și în toate... neavînd înaintea ochilor decît binele și fericirea nației române".

Ajutat îndeaproape de oameni capabili, patrioți luminați, sinceri și drepți (Mihail Kogălniceanu, Vasile Alecsandri, Costache Negri, Dimitrie Bolintineanu, Nicolae Krețulescu, generalul Ion Emanuel Florescu, Ludovic Steege s.a.), el reușește ca în cei 7 ani de domnie să înfăptuiască multe imperative stringente ale epocii – reforme cu caracter burghezo-democratic dintre care amintim : recunoașterea internațională a unificării celor două Principate, a dublei sale alegeri ca domn, crearea armatei naționale permanente – dotată cu tricolorul : roșu, galben și albastru (desore care, la 1 septembrie 1863, va spune și faptul că el reprezintă „...trecutul, prezentul și viitorul țării : întreaga istorie a României"), organizarea unui arsenal al armatei, reorganizarea justiției, reforma administrativă, adoptarea Codului Civil, Penal și Comercial, adoptarea „Legii asupra instrucțiunii publice" (care a organizat întreaqul învățămînt pe baze noi, începînd cu cel primar, care era decretat obligatoriu, aeneral și aratuit), înființarea Universității din Iași (1860) și București (1864), introducerea alfabetului latin, introducerea unei noi legi electorale, secularizarea averilor mănăstirești, promulgarea – prin decretul din 14/26 august 1864 – a legii rurale („...cului în jurul căruia se învîrtise toată domnia lui Cuza" – după aprecierea lui A. D. Xenopol) ș.a.

După 7 ani de domnie (1859–1866) și alți 7 ani de exil (1866–1873) în Germania, la Heidelberg, la 15 mai 1873 se stingea din viață Alexandru Ioan Cuza, cel care, în complexitatea epocii, a știut să înfrîngă multe împotriviri și dușmănii, pentru a conferi temeiuri trainice noului edificiu național – România modernă.

Două săptămîni mai tîrziu (29 mai 1873) avea loc la Ruginoasa, ceremonia coborîrii în criptă a marelui dispărut. Cu acest prilej, Kogălniceanu – cu adînc tem... – își începea cuvintarea cu cuvintele „Nu este în lumea aceasta totul deșertăciune, rămîne ceva statornic, rămîn faptele mari, care sînt nepieritoare".

DOMINUȚ I. PĂDUREANU ■

Deputați clăcași din Divanul ad-hoc al Moldovei. Fotografie dăruită de M. Kogălniceanu lui C. A. Rosetti cu dedicația „Temelia casei".

„Avem de toate la Rucăr, în afară de Operă!"

(Urmare din pag. 1)

presia activitatea lor se desfășoară mai mult pe hîrtie, căci de prea multe realizări concrete în ultimii doi ani nu am auzit.

— În afară de asociația din comuna Șuici și a noastră — spune medicul veterinar Ion Vulpe — nici eu nu am cunoștință de vreo activitate mai intensă a unei asociații a crescătorilor de animale din zona necooperativizată.

— Aceasta nu pentru că argeșenii ar fi mai greoi — observă Ion Falcă — motivul e altul. După cîte ne dăm seama, nu există nimeni la județ care să se ocupe **în exclusivitate** de noile asociații, deși probleme sînt destule. Nu putem învinui nici Direcția generală a agriculturii și industriei alimentare sau alt for județean, ele au nenumărate probleme și printre picături prea mult nu se va putea înfăptui. Adevărat, noi rucărenii mergem înainte, avem o tradiție și o experiență pe care alții poate nu o au și ar trebui mai mult ajutați. Pe un plan mai general, cred că ar trebui să se acorde o atenție sporită acestui al patrulea sector al agriculturii noastre, după cum îl numea la Congresul țărănimii tovarășul Nicolae Ceaușescu. Este, la urma urmei, un sector căruia îi revin cam 13% din efectivul de bovine și aproape 10% din ovinele țării. Or, singurul pas mare înainte care s-a făcut de la Congres constă în publicarea statutelor asociațiilor. E un lucru bun, dar ar trebui să se facă mai mult. Asociațiile, bine închegate și bine conduse, pot juca un rol de seamă în dezvoltarea și modernizarea acestui sector.

Experiența rucărenilor pe această linie este cu atît mai prețioasă cu cît evidențiază cum, printr-o chibzuită gospodărire și diversificare a producției și serviciilor, în strînsă îmbinare cu zootehnia tradițională poată fi stăvilită evaziunea tineretului din zonele de munte și transformarea sa din producător în consumator de alimente.

OBȘTE CU BANI ÎN BANCĂ ȘI „ZESTRE"

— Avem de toate la Rucăr, în afară de operă — spune, mai în glumă, mai în serios, primarul comunei, Gheorghe Miloș. Am făcut și reluăm TV pentru Rucăr, introducem centrală telefonică automată. De doi ani ființează o puternică asociație de crescători de animale, cu bani în bancă și „zestre" proprie. Desigur, zootehnia singură nu ar fi putut reține tinerii, dar, în paralel, ei muncesc la fabrica de cherestea sau în atelierul metalurgic, anexă a întreprinderii mecanice Muscel, țes covoare care duc și peste hotare faima artei populare locale, lucrează la cojocărie, croitorie, tricotaje sau fac naveta la șantierele de la Pecineagu, Sătic, Dragoslavele. Important e că nu părăsesc satul, nu abandonează munții și animalele. Ne mîndrim cu crescători vestiți, din tată în fiu, ca Gheorghe Simon, Radu Simon, Ion Simon, Ion Ciopleș, Ion Tăraș, Niculae Iosif, Sever Duruian, Nicolae Falcă și mulți alții. La Ion Falcă acasă erau 11 frați și surori. Toți crescători de animale.

Asociația din Rucăr are bune realizări: s-a îngrijit de stînele și taberele de vară, de pășunatul de toamnă al ovinelor prin transhumanță în zonele de șes; a organizat **pentru prima dată** însămînțări cu material genetic superior, de import, sus în munte; posedă pășuni-model în Sohorîtul și Căpîtanul. S-au tăiat mușuroaiele și s-au însămînțat pajiști cu plante furajere, s-au făcut parcelări, pe scurt, oamenii s-au străduit și, într-o anumită măsură, au reușit să valorifice în noile condiții o tradiție și o măiestrie, în cadrul favorabil creat după Congresul țărănimii. Desigur, cadrul prin el însuși nu rezolvă totul, chiar dacă există inițiativă locală, cum e cazul aici. Și tocmai fiindcă la Rucăr asociația este mai activă, înseși unele dificultăți ale ei indicamnă la reflecție și sugerează soluții de îmbunătățire.

Dăinuie și o serie de neclarități. Ion Falcă și Lucia Mălăcea, vicepreședintele consiliului popular și președintele comisiei comunale a producătorilor agricoli, socot că ar fi just ca asociația să cuprindă întreaga activitate zootehnică din zonă.

— Dar lucrurile stau cam așa: un munte îl are cooperația de consum, alt munte noi ș.a.m.d. Apoi: ca să dăm producție sporită, de calitate — și vitele noastre o pot furniza din plin — ar fi bine dacă asociația și-ar putea procura concentrate, căci prin părțile noastre nu se fac decît cevva cartofi, în cazul fericit cînd nu-i mănîncă porcii mistreți. De un an și jumătate tot ridicăm problema concentratelor. Credem că facilitățile ar fi perfect justificate din punct de vedere economic, ar fi rentabile. Alte propuneri — desigur, noi ne gîndim la toate acestea pe un plan mai larg, cel puțin ca bază de discuție, nu avem în vedere numai Rucărul — se referă la prestările de servicii cu caracter zootehnic. Am putea organiza o tăbăcărie unde să se prelucreze și să se valorifice superior produsele animaliere ale membrilor asociației, ceea ce nu contrazice statutul. Alt aspect: cooperativele agricole de producție și gospodării individuale care încheie contracte cu statul au dreptul, în anumite condiții, ca înainte de predare a produsului respectiv să ia 30%—40% avans în bani. Poate de acest drept ar trebui să beneficieze și asociațiile crescătorilor de animale. În fine, ne gîndim la o asemenea modalitate de diversificare a activităților precum stînele turistice. Munții noștri sînt tot mai frecventați de vizitatori din țară și străinătate, Grindul se află aproape de Piatra Craiului, Sohorîtul se învecinează cu Păpușa. Sînt priveliști unice, locuri de acces ușor, unele chiar cu automobilul. Ar fi atractiv pentru turiști să fie invitați la stînele asociației, să servească bulz țărănesc cu brînză de burduf, urdă dulce, balmeș (cas fermentat), jîntiță. Ar putea și dormi acolo, în corturi, pentru o noapte, iar banii i-ar încasa asociația, cu formele legale, și pe această bază am putea investi mai mult în producție.

— De ce n-o faceți?

— Nu există încă filiera pentru dezbaterea unor asemenea probleme. Nu pretindem că tot ce am propus se poate realiza, dar ar fi bine să se discute.

MULGĂTOARE ELECTRICE SÎNT, DAR LA EXPOZIȚIE

— Tovarășe Falcă, asociația cuprinde 340 membri, cu 4 000 oi și 2 000 bovine, aveți forță economică. Dar cositul cum îl faceți, tot ca pe vremea Popei Guță și a haiducilor rucăreni, „sus la pîrîul muntelui / la culmea Drăganului / sub cetina bradului"?

— Am auzit că ar exista motocositoarea „Carpatina", dar eu nici culoarea nu i-am văzut-o pe la noi. Dacă n-o putem cumpăra, cel puțin să fie de închiriat, prin consiliile intercooperatiste de zonă.

— Cît despre mulgătoarele electrice, ele nu au apărut decît la expoziția de la Ziua recoltei, în Pitești — arată directorul general adjunct al Direcției generale a agriculturii și industriei alimentare Argeș, doctorul Marcel Calangiu, președintele Comisiei județene a producătorilor agricoli din zona necooperativizată.

— Pînă la motocositoare și la mulgătoarele electrice — intervine primarul, Gheorghe Miloș — principala noastră grijă este să ne apărăm de jivine. Este, de fapt, problema nr. 1 a asociației, și e departe de a se limita doar la zona noastră. Am sesizat-o și la forurile superioare. Porcul mistreț a devenit o adevărată plagă: toamna nu mai ești sigur că vei culege măcar un kilogram de cartofi. Goluri alpine, pășuni și fînețe sînt degradate. Pe Valea Dîmboviței, Grindul, Valea Rîușorului, Brădet, Valea după Piatră, Valea Cheii sute de hectare au fost rimate. Nu de animale răzlețe, ci de turme întregi. Eu afirm că înventarierea acestor animale este denaturată de ocoalele silvice. Ursîi au devenit și ei un flagel. Crescuți cu biberonul de ocoalele silvice, s-au înmulțit peste măsură, sînt impulsivi și răi. Ce facem: protejăm fondul de vînătoare sau îi protejăm pe oameni?

Și ni se cîtează o listă lungă de cetățeni năpăstuiți: 200 bovine și 700 oi, aparținînd în majoritate membrilor asociației, au fost mîncate în doi ani. Unii ciobani au fost răniți.

Se plîng și sătenii. Unul spune: „Ursul neserios (sic!) mănîncă acum și găște". Un Mos Martin s-a profilat pe găini: 30 de orătănii de la un gestionar din Nucșoară, în loc să ia calea pieței din Pitești, și-au dat obștescul sfîrșit în pădure. Niță Cosma ne-a povestit cum, după ce a auzit un zgomot suspect în timpul nopții „și, vă rog să mă scuzați, mi-am pus izmenele", s-a întîlnit cu un urs în bătătură. „Am amuțit de spaimă pînă la patru dimineața". „Și matahala?" „A luat-o liniștită pe stradă, către spital".

— De ce toate acestea, tovarășe doctor Calangiu?

— Cred că nu se raportează exact fondul de vînătoare. Desigur, pentru prezervarea acestui fond, care are valoarea sa, este necesar un anumit număr de urși și de porci mistreți, dar azi ei a crescut, cel puțin în Argeș, poate de trei-patru ori mai mult decît necesar. Fără îndoială că se vor lua măsuri, se fac toate sesizările și propunerile în acest sens. Trebuie protejat și fondul funciar, care ne dă hrană, carne, lapte. Este o problemă primordială și pentru asociația crescătorilor de animale.

...Iată, acestea sînt cîteva din preocupările asociației din Rucăr. În fond, ele se reduc la una singură, majoră: a dezvolta și a ridica pe o treaptă superioară o străveche tradiție. Vlahuță nota că aci, „sub streașina Carpaților, la răspîntia a două ape", toate înveselesc: „aerul curat, fremătul pădurii, șuietul apelor, casele albe presărate printre copaci, înfățișarea mîndră și voinicească a gospodarilor, chipul rumen și luminos al rucărencelor și portul lor adevărat românesc, țesut, lucrat și înflorat de mîna lor, e-o măiestrie pe care nu știu singure de unde au învățat-o". Dar **România pitorească** înseamnă în 1979, la Rucăr, mult mai mult. Înseamnă „Carpatina" și mulgătoarele electrice, cont în bancă al obștii și stîne turistice, dorința de mai bine, de înnoire și colo sus, sub streașina Carpaților.

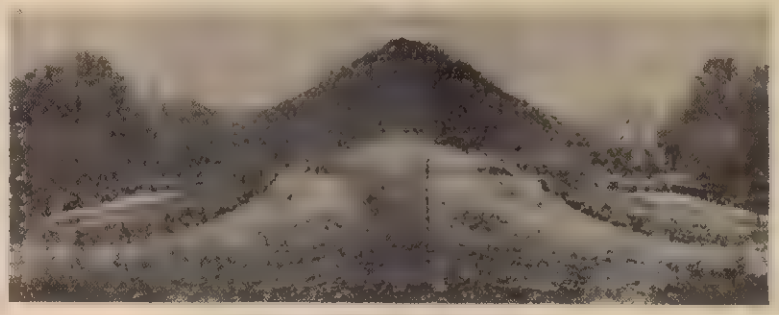

WANDA MIHULEAC: Peisaj simetric

Iertați-mă, astăzi nu vă pot da decît 2 lei!

Într-o unitate de frizerie-coafură din centrul-centru Bucureștiului s-au petrecut în urmă cu cîteva luni fapte despre care cînd eram mici ne plăcea să credem că pot avea loc doar la ușa cortului. Două manichiuriste și-au pus mîna în păr în fața colegelor și a clientelei uluite. A fost apoi un simulacru de ședință, s-a încercat împăcarea, nu s-a reușit, și a doua seară una din combatante și-a chemat bărbatul și împreună au bătut-o pe stradă pe cealaltă colegă. Au avut loc dezbateri la comisia de judecată a Cooperativei „Igiena", ba chiar și la comisia de judecată a Consiliului popular al sectorului 1. Sigur că da, ce ne interesează pe noi asemenea mahalagisme, acest mod grosolan de a te purta?

Ne interesează, căci atît o parte cît și cealaltă au venit la secția de scrisori-anchete cetățenești a revistei cu gura mare și cu memorii, ticluite chipurile principial, memorii în care cer să se rezolve situația căci este nevoie, dragi tovarăși, de liniște la locul de muncă și în familie. Sigur că este nevoie, dragi tovarăși, dar la ce fel de liniște se gîndesc neastîmpăratele coafeze Feraru Lucia, Ricu Antoaneta, Ilie Angela, Goldner Ana și Chelu Aristița? O spun chiar ele. Vor ca revista „Flacăra" să facă ordine. Adică să nu mai ia Feraru clienta lui Ilie și clienta să-i dea bacșișul cuvenit lui Feraru.

Iată că am dat curs cererii și nu este vina noastră. Tovarășul Pintilie, șeful Cooperativei „Igiena", a socotit de cuviință să ne ajute în rezolvarea cazului, trimițîndu-ne pe tovarășul Munteanu Iosif, șef birou, care nu știa nimic despre cele întîmplate. Nimic concret, vrem să spunem. La sediul unității, este vorba de cea de pe strada M. Eminescu nr. 1, era și este și acum murdar. Responsabil: Popescu Petre, de serviciul căruia am beneficiat. Tovarășul Popescu Petre este un frizer mediocru (aceasta este constatarea noastră și i-o spunem și acum), dar arțăgos cînd primește un modest bacșiș de doar 2 lei. Nouă nu ne-a răspuns la bună ziua pe care, de ce să nu recunoaștem, i-am dat-o omenește. A băgat nervos cei doi lei în halat și a așteptat o chelie venerabilă și un cîștig de 10—15 lei. Întrebat care-i retribuția unei manichiuriste, el n-a știut. Nici chiar manichiurista de lîngă el, Rodica Rădulescu, nu a știut cît cîștigă legal. De necrezut, dar nu exagerăm! Este clar că bacșișurile sînt baza. E drept atunci să ne întrebăm: pe ce considerente își cunoaște Cooperativa „Igiena" responsabilii? Este clar că un responsabil care nu ia bacșiș are și autoritate. Dar cel care îl are autoritate? Și apoi de ce se permite în această unitate folosirea în exclusivitate a apelativelor „domnule", „doamna"? Nu este și o lege? Să recunoaștem că snobismul, prostia sau prea-plinul unora primejduiesc relațiile cetățenești demne. Snobii, proștii, cei ce fură sau „ciupesc" la rîndu-le de prin alte părți nu concep să nu dea bacșiș așa, din principiu. Se vîntură chiar aserțiunea „Nu dau pentru el, dau pentru mine". Nu de puține ori am auzit înfiorați de jenă pe cîte-un biet posesor de puține clase spunînd „librarul meu", „cabanierul meu". Lucrul este de plîns și nu avem știința să-l comentăm.

Atunci cînd ne-a telefonat, manichiurista Feraru Lucia ne-a spus „La telefon este doamna Feraru", astfel că am coborît în ridicol neavînd curajul să răspundem „La celălalt capăt al firului tovarășul Seceleanu". Am zis: „Da, vă ascultă nenea Secе" și am stabilit o întrevedere. Dumneaei are un limbaj ce poate speria firile mai slabe și un mod de a-și etala viața proprie dătător de ceva emoții. Zicea „La noi, la cooperativă, trebuie să dai lovа". Sau: „Ce zici matale, cum se explică faptul că am colegă fără buletin de București?" Da chiar, cum? Lucia Feraru n-o duce prea greu, are o fiică ce fumează Kent și ne spune, ca între borfași parcă, zguduitorul fapt că fără ciubuc s-ar descurca foarte greu. Modul nonșalant în care acuză conducerea unității ca și pe a cooperativei ne face să credem că-i are la mînă cu ceva. Oare cu ce?

Să fim serioși, asta propunem. De unde se trage curajul unor oameni de a se adresa unui organ de presă pentru a le face ordine în primirea ciubucului? E simplu: de la banul nemuncit, de la puterea pe care o dă acesta. Unora le place să spună că banul primit ca bacșiș sau cel furat dau o falsă putere. Fals. Dă o putere reală. Și un cinism real. Și o cutezanță reală. Creează o atmosferă cît se poate de reală. Căci la unitatea de frizerie și de coafură oamenii serioși nu se pot duce decît cu bacșiș sau cu căciula în mînă. Adică, iertați-mă, azi n-am decît 3 lei, dar data viitoare viu cu „lovа" corespunzătoare. Ca răspuns la memoriul doamnelor Feraru, Ricu, Ilie, Goldner, Chelu, zicem așa: Tovarășe Feraru, Ricu, Ilie, Goldner, Chelu puneți-vă pe treabă, renunțați la practica degradantă de a vă purta de o asemenea manieră încît să pretindeți ciubuc și să luptați pentru un statut al ciubucului, nu vă mai luați de păr în fața clientelei, nu vă mai bateți pe străzi pustii și ude și totul va fi în regulă! Și în viața dumneavoastră, și în a noastră.

EUGEN SAVU ■

Rubrica mea

Gh. Brăescu

Inainte de a-l cunoaşte personal, am scris despre el, în **Facla literară**, cu ocazia volumului de schiţe **Doi vulpoi**. Este unul din puţinele articole elogioase ale acelui debut, sub semnul severităţii, uneori excesivă. După cîteva luni, cînd Vladimir Streinu m-a introdus la E. Lovinescu, într-o duminică, zi de lectură publică, l-am cunoscut pe falnicul bărbat, mare invalid de război, cărula amfitrionul îi acorda un respect deosebit, crezînd că a descoperit în de curînd „lansatul" meşter al schiţei umoristice, pe urmaşul şi emulul inegalabilului Caragiale. Era înalt, cărunt, taciturn, dar cînd îşi ieşea din pepeni, ca personajul său din schiţa cu un asemenea erou titular, se arăta tot atît de tăios ca şi în scris (mai ales cînd se citeau poezii moderniste criptice). Altminteri, trona pe fotoliu său de lîngă biroul lui Lovinescu, cu imperceptibilul surîs ironic al omului care văzuse şi păţise multe. Se ştia că-şi pierduse braţul drept în război, că fusese în captivitate în Germania. Se mai ştia că avusese o tinereţe aventuroasă, că înainte de a se activa în armata noastră, se înrolase la 18 ani în Legiunea străină a armatei franceze, şi că rareori consimţea să-şi depene amintirile din acea paranteză a vieţii sale.

Era un lector admirabil, neîntrecut în a-şi pune în valoare atît dialogurile, cît şi poantele de umor, nepărăsindu-şi nici un moment seriozitatea, ca să participe la rîsul general.

Fragmentele de romane, citite în acelaşi cenaclu, care-l asculta într-o tăcere absolută, au fost mai puţin gustate, deoarece aminteau prea mult lecturile frivole franţuzeşti, atît de răspîndite la noi.

În schimb, au recoltat un mare succes capitolele din **Amintiri**, apărute în volum la „Cartea Românească" în 1937. A fost ultima lui izbîndă literară. Schiţele din anii imediat antebelici, apărute zi la zi, într-un cotidian de dimineaţă, erau ceea ce Sainte-Beuve numea „literatură alimentară", explicabilă prin greutăţile vremilor, în anii inflaţiei şi ai modicităţii pensiilor.

Tîrziu apoi, cînd am cercetat fişierul Bibliotecii Academiei, am descoperit cu uimire, că înainte de a se face cunoscut în literatură ca maior în rezervă, ofiţerul în activitate, semnînd „Căpitan George Brăescu", publicase în Editura Ig. Hertz, un adevărat manual etic, cu titlul : „Educaţia socială a Naţiunii armate, viitorul ofiţer : în şcoală, în armată şi în societate" (în-16°, 207 pagini). Ofiţerul era, în acel moment, pătruns de ideea misionară de a îndruma educaţia camarazilor săi. În vederea acestui scop înalt, compulsase cărţi cu „maximele filosofilor din toate timpurile" pe care le-a „intercalat în capitolele unde-şi găseau locul". Astfel, parafrazînd cunoscuta sentenţă a lui Buffon despre stil, rectifica : „Ţinuta e omul însuşi !" Aşa este, dar de fapt această ţinută nu e altceva decît stilul de viaţă al ofiţerului, „în armată şi în societate". Începînd cu „toaleta" şi sfîrşind cu reguli „cum se dansează", nimic nu-i lipsea manualului decît umorul, care avea peste cîţiva ani să-l consacre.

Maiorul şi apoi, avansat şi după pensionare, colonelul Brăescu a putut să-şi dea seama de revoluţia moravurilor — şi nu în bine ! De aceea nu s-a gîndit nici un moment că ar mai fi oportună reeditarea manualului său, „prima lucrare de acest gen", apărută la noi, şi vai ! ultima.

Nu era nevoie, în zilele de lectură la Lovinescu, să facem aparteuri : ne înţelegeam din ochi, la lecturile poeziilor „trăznite" sau ale prozelor plictisitoare.

Am fost o singură dată în vizită la el, invitat la dejun. Păstrez cea mai plăcută amintire meniului, precum şi ceasului de conversaţie la o cafea cu coniac. Era după apariţia „Amintirilor" lui, care-mi lăsaseră o impresie deosebită, mai ales pentru momentul experienţei algeriene, ca voluntar în Legiunea străină. Ca şi în vechea armată română, din acei ani, solda era de cinci centime pe zi. Păstra Saharei amintiri nestinse. Povestindu-mi-le, mai amplu decît în carte, colorat şi emotiv, descopeream în umorist un poet.

L-am întrebat :

— Cînd v-aţi „eliberat" din Legiunea străină, decis să vă întoarceţi în ţară şi să vă faceţi serviciul militar în patrie, eraţi hotărît să rămîneţi apoi în armată ?

— Da' de unde ! Nu mă gîndeam la viitorul... îndepărtat. N-avem, în fond, nici o perspectivă de viaţă. Eram un moldovean fatalist, dar cu toate astea setos de aventură, nelecuit după „mezaventura" mea din ajun. N-am avut nici o ambiţie în viaţă. M-am trezit într-o zi cu mîncărime pedagogică de scris, iar mai tîrziu cu ispita de a transcrie schiţele militare, trăite sau născocite. Am ajuns scriitor fără voie. Acuma sînt înhămat la muncă de salahor, pentru rubrica mea cotidiană. Ferice de dumneata, că n-ai decît una săptămînală şi alta lunară. Eu sînt amuzorul public numărul 1. Compătimeşte-mă, dacă mă iubeşti !

Moartea i-a fost foarte blîndă. Luase masa de prînz, servită de o soră a lui. Se instalase într-un fotoliu şi îi ceruse acesteia, zîmbind :

— Adu-mi **Universul**, să văd ce minciuni mai scrie la gazetă !

Cînd s-a întors cu ziarul în mînă, ea l-a găsit pe bărbatul voinic de 76 de ani, cu capul căzut într-o parte, dar cu acelaşi surîs pe buze.

Invidiabil sfîrşit, nu-i aşa ?

ŞERBAN CIOCULESCU ■

Adolescenţă

Incearcă luna să ne scape cînd te mîngîi faţă frumoasă
Viscol de păsări în privirea-ţi şi eu îngenunchez în lut
Pictată-n roşu te string din fluturi şi lîngă tîmplă te sărut
Iar sinii tăi uimiţi de soare sînt trişti în noaptea luminoasă

Un soare exilat în ceruri iar eu mîngîi mîinile tale
Se-adună putrede vopsele în ochii mei încă de prunc
Visate zboruri string în mine dar pîn' la urmă le arunc
Vin ceasuri cu nisip din vremuri ca sîngele să ni-l prăvale

Pădurea zace-n linişti grele şi nu mai pot să te sărut
Răpită apă dintre doine e trupul tău ce-l plînge vîntul
Tu-soarele rostind lumina-eu-cel ce are doar cuvîntul
Răstălmăcită de nisipuri măcar nici nu te-am cunoscut.

Ceas

lumina aurie-a zării ceaşcă de ceai vărsată-n mit
virgin vagabondaj al zilei către-ntunericul din noapte
melancolia mă trudeşte iubirile ce s-au jertfit
sînt macerate de uitare strivite între foi de carte

buton de rouă în privire şi din tăcerea-i ne-am hrănit
floarea ruginii curge rece prin triste trupurile noastre
elev durerii o aripă mîngîie vastul infinit
purificînd singurătatea cu visul mărilor albastre

cîmpiile cutreierate de-atîţia morţi m-au zguduit
un bocet fumuriu e noaptea şi mă îmbăt cu-a ei licoare
lumina aurie-a zării ceaşcă de ceai vărsată-n mit
pavînd aleile cu umbră şi nemaiizbutind să zboare !

Aer rărit

Se hotărăsc razele albe să putrezească lent în flori
Cînd libertatea amintirii îşi lasă umbra peste lume
Ne-ameninţă căderea frunzei bolnavă de atîţia sori
Lumina caldă ca o haină căzînd pe case face spume

Tăcerea doarme în icoana caişilor de prin livezi
Din trandafiri string fericire imaginarele albine
Colindă amintiri nebune prin cel pe care poţi să-l vezi
Improvizînd culori de taină şi-nchipuindu-te pe tine

E-atîta renunţare-n zborul pe care l-ai uitat în drum
Bătrînii faraoni învie sub paşii obosiţi de lună
Amurgu-acesta se deschide în trupul meu tocmai acum
La ceasul cînd pădurea-ngheaţă în taina care-o să apună.

MARIN LUPŞANU ■

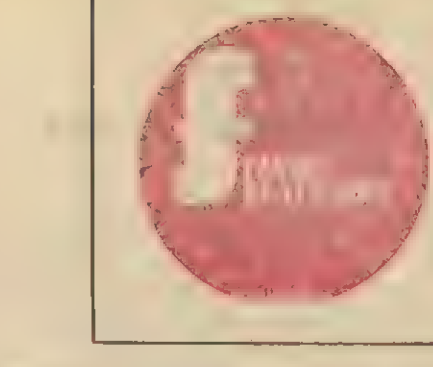

ELENA GRECULESEI : Bucovineancă

Scrisoare deschisă privind drepturile omului în România

Pentru ca să vă faceţi o imagine a modului
În care există
Şi mai ales a felului în care sunt aplicate
Drepturile omului în ţara noastră
Vă trimitem această scrisoare, alcătuită şi semnată
De un grup de peste douăzeci de milioane de cetăţeni români
Cu domiciliul stabil în acea parte a planetei
Numită România.
Punctul unu.
Nu mai avem dreptul să fim exploataţi.
Am pierdut prin aceasta o serie de alte drepturi
cum ar fi acela de a fi umiliţi, batjocoriţi şi,
ceea ce este semnificativ, am pierdut
Dreptul de a fi săraci şi sărăciţi,
chiar şi dreptul elementar
de a muri de foame.
Punctul doi (care decurge din cel anterior)
Nu mai avem dreptul să trăim fără a munci cinstit,
Nu mai avem dreptul să trăim din munca altora,
din furt, bunăoară, indiferent în ce forme,
directe sau indirecte, făţişe sau mascate
s-ar înfăţişa acest cuvînt
ce denumeşte o acţiune a omului împotriva omului.
Punctul trei.
Nu avem dreptul să fim, sau să ne lăsăm minţiţi,
înşelaţi, amăgiţi.
Se urmăreşte chiar anularea dreptului
Pe care orice cetăţean îl are, nu-i aşa,
de a se minţi pe sine însuşi.
Punctul patru.
Am pierdut şi dreptul de a ne putea înjosi
Unii pe alţii ;
datorită faptului că unii sunt bărbaţi, iar alţii femei,
datorită faptului că unii sunt religioşi, iar alţii nu,
datorită faptului că unii sunt maghiari, saşi sau evrei,
Datorită faptului că suntem cu toţii egali,
Cetăţeni ai acestei patrii comune
Suntem lipsiţi de drepturile, atît de „firesti" în alte părţi ale lumii,
De a ne considera superiori unii altora :
Doar pentru că avem o altă culoare a pielii,
Doar pentru că întîi ar fi fost adam şi nu eva,
Doar pentru că pronunţăm altfel, deşi trăim şi muncim alături.
Punctul cinci.
Am pierdut astfel dreptul de a răspunde doar, fără să fim întrebaţi.
Punctul şase.
Desigur nu mai trebuie să vă arătăm că am pierdut
şi dreptul de a hotărî alţii pentru noi.
Nu avem, nici n-am vrut să avem vreodată
dreptul de-a le desena altora
pe tabla lumii, conturul ţării lor
cu o cretă ca o ţeavă de puşcă.

Punctul şapte. Poate cel mai important.
Omul. Noi toţi.
În gramatica în care vă vorbesc, în cadrul noţiunii
Om
Intră toate persoanele, la toate timpurile, la toate formele
În legătură cu aceasta, am pierdut dreptul
De a nu crede în om, în puterea sa de a evolua,
De a progresa, de a deveni mai bun.

Acest ultim drept, împreună cu celelalte
le-am pierdut acum treizeci şi ceva de ani,
deşi nu total şi imediat atunci,
ci măcinînd noi istoria acestor ani prin
moara voinţei noastre de mai bine.
Ca urmare, vă rugăm să luaţi act
De lipsa acestor drepturi enumerate mai sus,
În România.
Vă asigurăm că vom face tot ce ne stă în puteri
Pentru ca niciodată, noi,
În România
Să nu mai avem vreunul din aceste drepturi,

ADRIAN PETRACHE ■

„Caminante"

Jurnal mexican (46)

Starea de mit

1.

Cei care cred că a fi modern înseamnă a demitiza, a trata cu un dispreț indulgent nevoia de mit, s-ar uita ironic la mine acum. Ei sînt gata oricînd să reţină din „Prometeu rău înlănțuit" al lui Gide numai ideea de a-l transforma pe titan într-un anodin vînzător de chibrituri. Şi să ne convingă apoi că în epoca fotografiilor Polaroid numai dacă eşti anacronic mai crezi în mituri. „Les grandes personnes", cum ar spune Saint-Exupéry, nu pricep ce rost are să vii la Uxmal şi să-ți pierzi timpul visînd la fantoma lui Moctezuma şi la alte legende. Singurul lucru care are importanță e că piramida e pustie, iar autocarul ne aşteaptă să ne ducă mai departe. Aici nu mai avem de văzut decît pietre goale, înnegrite de soare, ruine mute. Ce rost are să visăm ? Mai bine să rămînem „raisonnables" şi să recunoaştem că legendele îşi mai au locul doar în antologii. Atît... De fapt, partizanii demitizărilor ne spun chiar mai mult. Dincolo de surîsul îngăduitor, parcă aud cum sună logica acestor „grandes personnes" : „Frumusețea ? Nu s-a bătut nimeni niciodată serios pentru ea. Herodot însuşi a recunoscut că războiul troian a fost absurd, deoarece, zicea el, era limpede că iubita lui Paris nu s-ar fi lăsat răpită dacă n-ar fi dorit-o. Fericirea? Principala obiecție împotriva ei constă în faptul că e limitată de moarte. Uitați-vă cum, în ochii goi ai zeilor de piatră, şi-au făcut cuibore şopîrlele ! Dragostea ? Ea a descoperit regretul. Nu mai iubiți cu atîta entuziasm dacă vreți să vă feriți de regrete ! Priviți mai bine dincolo de pasiunile voastre şi veți afla adevărul. Nu există nici un mormînt, unde să îngenunchiați fără să aveți nici o îndoială"... Ce să le răspundem ? Poate e obositor să ne justificăm mereu, să explicăm că demitizarea nu e în favoarea realității, ci a scepticismului. Şi pe urmă, nostalgia frumuseții ne va ajuta, dacă nu să fim mai frumoşi, să distingem mai limpede noroiul. Nostalgia înțelepciunii ne va ajuta, dacă nu să fim înțelepți, să fim mai puțin aroganți. Mergînd în avioanele noastre supersonice şi în autocarele cu aer condiționat am putea crede la un moment dat că acesta e adevărul cel mai important al lumii. Şi atunci e util, poate, să ne aducem aminte de un filosof care se învîrtea descult prin agora şi repeta „ştiu că nu ştiu nimic". Dar oare sîntem chiar atît de anacronici ? Prometeu e o poveste necesară, deşi nu s-au rezolvat toate cu aducerea focului pe pămînt ; şi oricînd ne putem aminti că acest foc a fost folosit şi în alte scopuri. De pildă, la nimicirea Tenochtitlanului... Şi parcă îi aud iarăşi pe adepții demitizărilor : „Lui Prometeu îi datorăm nu numai focul, ci şi cenuşa. El este şi primul incendiator. Strămoşul lui Nero. Mina care ne-a întins flacăra ne-a dat în acelaşi timp semințele din care urmau să crească arbori de cenuşă pe pămînt. Tenochtitlanul ar fi existat, poate, şi azi dacă Prometeu n-ar fi smuls focul din cer. Şi biblioteca din Alexandria"... Cui i-ar folosi totuşi acest Prometeu demitizat ? Şi ce rost a avut atunci legenda ? Pentru a obține un pumn de cenuşă ? Pentru asta nu era nevoie să ni-l închipuim pe titan suferind. Şi apoi cine e de vină că flacăra care a alungat frigul a fost pusă să pîrjolească ? Oare frumusețea poartă vina războaielor şi fericirea a inventat moartea ? Dacă dragostea a descoperit regretul, în clipa următoare tot ea a descoperit speranța.

— Dar cine e, señor, acel Prometeu al cărui nume te-am auzit murmurîndu-l ?, aud porcă vocea lui Tatle.

— Un fel de Quetzalcóatl care a furat focul din cer şi l-a dat oamenilor.

— Oamenii nu mai cred în legende, señor. Nu mai au răbdare.

— Nu din pricina asta, Tatle.

Observ că am rămas singur. Ceilalți au plecat. Trebuie să mă grăbesc şi eu. Autobuzul aşteaptă probabil să plecăm spre Chichen-Itza unde vom ajunge înainte de căderea serii. Mă întorc şi mai privesc o dată piramida şi templele de la Uxmal. Ruine arzînd pe fondul verde al junglei yucatece, sub o amiază de foc.

Nu e prima oară că mă persecută „starea de mit". Şi totuşi sînt lucruri pe care trebuie să le repetăm, chiar dacă le-am spus de o mie de ori. Ele țin de o convingere, nu de o impresie. Şi de ce l-am judeca pe Monet că a pictat de douăzeci de ori fațada catedralei din Rouen ? Sau că a pictat de cincisprezece ori aceeaşi căpiță de fîn la diverse ore ale zilei ? Greşesc oare întorcîndu-mă la meandrele labirintului şi în Mexic ? Insula Creta e departe de aici. Dar labirintul e o problemă a noastră, nu a mitologiei.

Undeva devin şi eu „raisonnable". Ştiu că mitul văzut de aproape e ucis. Olimpul există ca să ni-l imaginăm, nu ca să urcăm în vîrful lui. În plus, înțeleg că nu totdeauna a vedea o țară înseamnă a o cunoaşte. Despre Elveția unde am fost n-aş putea povesti atîtea lucruri cît despre Spania unde n-am ajuns decît prin Don Quijote*. Mă întreb, aşadar, dacă nu cumva văzută prea de aproape partea de mister a Mexicului se risipeşte. Ea capătă un chip, iar miturile n-au totdeauna nevoie de o imagine. Cei vechi cunoşteau acest adevăr sau l-au presimțit. Nezahualcoyotl a construit un templu de nouă etaje (nouă ceruri sau nouă etape pe care sufletul trebuia să le parcurgă pentru a cîştiga repausul etern) dedicat „zeului necunoscut de la începutul tuturor lucrurilor". Acest templu nu poseda nici o statuie ; zeul suprem, astfel conceput, era imposibil de reprezentat. Şi oare, chiar în secolul XX, nu ştim că nu e totdeauna în favoarea noastră să măsurăm cu spectroscopul lumina ? Cel puțin aşa gîndesc eu şi să las veacul în pace.

OCTAVIAN PALER ■

* După călătoria în Mexic, am trecut o seară prin Madrid. Şi a doua zi, dimineață, am avut trei ore la dispoziție. Exact atît cît spune titlul cărții lui Eugenio d'Ors despre muzeul Prado unde am aşteptat sub un soare aproape administrativ să se deschidă porțile : „Trei ore în muzeul Prado". Evident, titlul acesta nu e decît o ironie pentru călători care vin la Prado între două curse de avion. Dar vorba înțeleptului Saadi : „Mă plîngeam că nu aveam încălțări. Trecînd prin dreptul moscheii din Damasc, am văzut un om fără picioare. Şi am încetat să mai cîrtesc împotriva destinului".

Cronica spectacolelor

Restituire binevenită

Prima premieră din acest 1979 a **Teatrului „Maria Filotti" din Brăila** are, înainte de toate, meritul de reparație morală față de un autor nedreptățit la vremea sa: **Liviu Rebreanu;** şi de redescoperire culturală şi restitutre concretă şi eficientă, prin spectacol, a unei opere dramaturgice-valoroase: **Apostolii.** Piesa a fost jucată întîia oară pe scena Teatrului Național din București, în seara zilei de 17 martie 1926. Într-o cronică de atunci se consemnează că „Publicul şi-a spus cuvîntul prin numeroase aplauze şi chemări la rampă"; dar, pe de altă parte, însuşi Liviu Rebreanu, într-o convorbire cu Felix Aderca, consemnează şi explică şi reversul momentului: „Te surprinde că Apostolii, comedia mea recentă, a fost boicotată de public, fluierată de anumite persoane care se ocupă şi cu literatura numai din pricini de ordin social-național". Adevărul concret al acelui moment a fost că premiera din 17 martie 1926 a acestei piese-pamflet politic a coincis cu înlocuirea liberalilor de către formația condusă de generalul Averescu, încît a deranjat acut şi prompt pe toată înalta lume politică a acelei vremi. Iar a spune că reacția vindicativă cu care a fost întîmpinată această piesă a contribuit şi ea la urmarea, nefastă pentru cultura noastră, că Liviu Rebreanu nu şi-a mai desăvîrşit măcar cele trei proiecte de piese de teatru — Răscoala, Amantul din lună, Familia — înseamnă a rosti o judecată cu logică şi adevăr. Şi cît de realmente păgubitor este acest fapt o arată însăşi piesa, însuşi spectacolul cu această piesă.

Piesa **Apostolii**, în esența sa, descinde din teatrul de satiră politică şi socială al lui Caragiale; în construcția sa este o suită strînsă de momente de comic dramatic; în distribuția sa este o alcătuire de portrete văzute de un spirit ironic şi scrise de un condei netolerant; în vigoarea sa are contemporaneitate şi garanții de viitor lung.

Spectacolul cu această piesă este şi de ținută artistică şi de priză la public, adică o reuşită. Ea se datorește regizorului **Petre Popescu,** fiindcă a ştiut că umorul continuu se creează cu minuție; scenografilor **Radu şi Dana Corciova,** pentru că au construit un ingenios paravan, alcătuit din vreo şapte panouri rabatabile, care nu numai că nu ascund întîmplările piesei, ci, variat şi dătător de atmosferă, le serveşte şi subliniază ca un trădător fundal; şi, mai ales, actorilor: **Dumitru Pislaru:** surprinzător de acasă în lumea comediei şi un posibil excelent Nae Cațavencu ; **Gina Nicolae:** dezinvoltă, cu șarm, incomod de feminină; **Marin Benea:** un apostol-țînțar, un actor de comedie căruia îi doresc să aibă şansă (ca Horațiu Mălăele, de pildă), pe măsura deosebitului său talent comic; **Mircea Valentin:** actor care practică un umor reținut, chiar sobru, oricum modern, un chip şi un stil care-l amintesc pe Philippe Noiret; **Mihai Stolcescu:** cuceritor în scena cuceririi citadelei bucureştene Coca; **Ana Cristi:** nu o interpretează pe doamna Harincea, ci o creează; **Ruxandra Petru:** avînd apariții în scenă, dar neavînd decît extrem de puține replici, este foarte grăitoare prin priviri, un adevărat joc, un adevărat dicționar de priviri; **Gheorghe Moldovan:** rol plăpînd, interpretare decentă, cu măsură afişată; **Bujor Macrin:** un excelent timid, un de necrezut timid pentru cei care l-au văzut şi în roluri de temperament exploziv; **Cristian Pîrvulescu şi Grigore Chiriţescu:** doi actori trecuți prin veşcă şi dirmon care au creat trei personaje: Daraban, Harambaşa şi... cuiul Daraban-Harambaşa ; **Victor Ianculescu, Camelia Gîrbă şi Ioana Dimitriu:** aceleaşi posturi în schemă, însă, pentru spectacol, trei pete de culoare diferite. Rezumînd: portrete ca-n Caragiale sau Gogol; vervă şi măsură; scene de irezistibil haz (v. Mitică Popescu înşiruindu-i arborele genealogic, Anei Cristi); un umor care îi face fericiți pe spectatorii din toate căprăriile de vîrstă, de cultură şi sociale.

O restituire pe măsura numelui şi prestigiului lui Liviu Rebreanu, pe măsura numelui şi prestigiului Mariei Filotti.

NELU IONESCU ■

Criteriul pe care îl avem în permanență în vedere este valoarea

Convorbire cu Modest Morariu, redactor-şef al Editurii Meridiane

— Ce şi-a propus Editura Meridiane odată cu înființarea ei ?

— Editura Meridiane făcea de toate înainte Scotea şi carte ştiințifică, şi literară, şi, uneori, chiar şi de artă. Pe măsură ce activitatea editurii s-a decantat, s-a făcut o specializare riguroasă. Ea a redevenit de artă, ocupîndu-se în acelaşi timp de cartea de propagandă şi documentară în limbi străine. Acesta este un rezultat al unui efort colectiv. E prima editură de artă din România — era normal să fie făcută de către profesioniști, care, la rîndul lor, au format alți profesioniști. Toate izbînzile se datoresc spiritului de echipă instaurat la noi.

— Cineva neavizat ar putea fi derutat de diversitatea titlurilor publicate de această editură. Care sînt însă criteriile pentru publicare ? E vorba de un plan riguros sau de unul alcătuit la inspirație, după necesități de moment ?

— Urmărim două direcții principale. E vorba mai întîi de cartea consacrată artei româneşti, apoi de cea dedicată artei universale. Am căutat să pornim de la principii teoretice şi să structurăm un plan cît mai cuprinzător al acestor două domenii. Plan care merge în timp, de la primele vestigii ale artei şi pînă în actualitate. Pe de altă parte dorim să cuprindem toate genurile, de la arta populară la cea cultă, de la album la cartea de istorie a artei sau eseu, urmărind în acelaşi timp numele cele mai reprezentative, pentru a crea o valoroasă bibliotecă românească de artă. Un alt principiu pe care îl urmărim este acela de a ține seama de toate nivelurile de accesibilitate. De aceea publicăm de la cartea de inițiere elementară pînă la acele cărți care sînt necesare pentru bibliografia românească. Acesta este un principiu politic, de democratizare a culturii. Intenția noastră este aceea ca arta să nu fie apanajul specialistului, ci al oricărui om avid de cunoaştere. Personal, detest acea categorie de pseudospecialişti care vorbesc într-un limbaj criptic, inaccesibil pentru toți. A fi limpede nu înseamnă simplism şi lipsă de profunzime, în timp ce pedanteria confuză şi pretențioasă trădează adevărul.

— Cînd vi se reproşează ceva, ce vi se reproşează ?

— Unii superesteți ne-au reproşat, de pildă, că am tradus monografiile lui Perruchot. Sau cartea Pictura universală în 1 000 de imagini, socotindu-le lucrări de vulgarizare. Desigur, pentru cine e „ghiftuit" de cultură, o astfel de operă i se pare derizorie. Dar pe cîți i-am ajutat cu o asemenea lucrare să urce o treaptă în cunoaştere nu se întreabă acești pseudospecialişti care strîmbă din nas. Eu nu mă consider un intelectual „rafinat". Mă străduiesc doar să merit titlul de intelectual. Şi ceea ce publicăm la Meridiane nu se adresează nicidecum unor „rafinați".

— V-aş ruga să prezentați colecțiile editurii.

— Comori de artă din România, monografiile de clasici, lucrări speciale — ca Andreescu, Artişti români — o colecție care prezintă pe artiştii români mai puțin cunoscuți —, colecția Pygmalion, dedicată sculpturii. Cabinetul de stampe, în care sînt prezentate gravurile originale existente la noi, Clasicii picturii universale, Curente şi sinteze, Mica bibliotecă de artă şi cea mai apreciată colecție a noastră, Biblioteca de artă.

— Cîte titluri de artă scoateți pe an ?

— Cam 80. Şi ele trebuie să oglindească într-un mod cît mai exact fenomenul artistic de la noi şi din alte părți, de azi şi din trecut.

— E o sarcină dificilă.

— Da. Există, de pildă, lucrări care nu trebuie să lipsească niciodată din librării, ca de exemplu Grigorescu, aşa cum nu trebuie să lipsească un Eminescu. De aceea sîntem siliți uneori să inventăm noi soluțiile căci nu în fiecare an găsim un autor capabil să ne ofere o lucrare temeinică despre un anumit subiect. Critica şi istoria artei este o disciplină relativ nouă la noi. Nu am avut de la bun început învățămîntul sistematic de azi. De aceea nu putem decît să ne bucurăm că o întreagă generație de tineri — printre care Andrei Pleşu, Victor Ieronim Stoichiță, Marin Tarangul, Marina Preutu, Grigore Arbore — are azi un cuvînt de spus, alături de consacrații Ion Frunzetti, Dan Hăulică, Vasile Drăguț, Radu Bogdan, Răzvan Teodorescu, Teodor Enescu, Dan Grigorescu şi alți cîțiva a căror colaborare o dorim şi mai frecventă.

— Aşi atrage şi scriitori să colaboreze cu dumneavoastră.

— Da. Radu Boureanu, A. E. Baconsky, Ioan Alexandru, Al. Balaci, Vasile Nicolescu... Editura nu e o celulă izolată, care proliferează în sine. Ea militează pentru principii fundamentale ale culturii profesate în această țară. Ținem să mulțumim Consiliului Culturii şi Educației Socialiste pentru buna colaborare.

— Ce socotiți că trebuie să fie un bun editor ?

— Un ferment de cultură. În condițiile socialismului el nu trebuie să urmărească în primul rînd beneficiul. La noi, editorul nu este un comerciant. Ci este un om de cultură şi un om politic cu mari răspunderi, care vizează spulberarea ignoranței şi ridicarea societății noastre pe o treaptă superioară. De aceea şi prețul cărților este menținut scăzut. Tocmai pentru ca nevoile culturii noastre să fie satisfăcute. Editorul trebuie să țină seama că volumul care pleacă din mîna sa va circula şi va determina conştiințe.

— Sînteți mulțumit de nivelul atins de cartea de artă românească ?

— Dacă ținem cont de stadiul de la care am pornit acum zece-doisprezece ani, aş putea spune că am făcut paşi remarcabili. N-am avut nici o tradiție şi iată că ne-am creat o tradiție. Dar dacă am trecut printr-o perioadă heliadescă, trebuie acum să devenim mai pretențioşi. Să nu uităm că însăşi cartea de artă trebuie să fie operă de artă. În acest sens industria poligrafică ar trebui să ne ajute mai mult.

— Reflectați întreg fenomenul artistic românesc ?

— Nu. Nu e încă posibil în toată amploarea lui. Avem mulți artişti importanți. Pentru a-i face cunoscuți publicului larg am început cu cei a căror personalitate artistică s-a cristalizat pe deplin. Şi încă uu-i putem cuprinde, deocamdată, pe toți, decît în planurile noastre de perspectivă.

— Este evident o viziune parțială asupra artei actuale de la noi.

— Nu avem ce face. Însă ne străduim să nu fim aserviți nici unei tabere, să acționăm fără prejudecăți, indiferent de prietenii sau inamiciții. Artiştii, se ştie, au în mai mare măsură darul de a crea şi prietenii şi dușmanii. Criteriul pe care îl avem în permanență în vedere este valoarea.

— Dar ce lucrări importante veți publica în acest an ?

— În sfîrşit, sper, după un stagiu tipografic de trei ani, Miniatura românească, Tezaure transilvane în muzeele vieneze, Arta gotică în România, Arta în epoca lui Vasile Lupu, Arta culturii Cucuteni, monografiile Brâncuşi, Lucia Demetriade Bălăcescu, Virgil Almăşanu, Ion Gheorghiu, Gh. Vînătoru, Corespondența lui Tonitza care va marca numărul 250 al colecției Biblioteca de artă. Din arta universală : Sculptura indiană, Pictura turcă, Arta rusă, precum şi opere ale unor autori de referință ca Justi, Schliemann, Friedländer, Victor Lazarev, Arnheim şi alții.

GEORGE ARION ■

Un debut remarcabil

Ileana Zubaşcu

Intru totul (Editura „Albatros", 1978), o plachetă de 32 de pagini, constituie debutul editorial al Ilenei Zubaşcu, poetă care a publicat pentru prima oară în 1975 în paginile revistei noastre. Volumul cuprinde versuri pline de franchețe și celebrează o existență trăită cu intensitate, „pînă-n prăsele înfiptă în inima realității". Autoarea folosește cu nonșalanță cuvintele, astfel încît poemele sale abundă în expresii aparent prozaice, în contextul respectiv însă pline de sensibilitate. Ea însăși e convinsă că versurile pe care le scrie se diferențiază de modelele consacrate ale genului : „Ceva nou mă absoarbe, o nouă realitate / parcă altfel simt decît cei / ce poeți se numesc și-s plini / hambarele cuvintelor de ei. // Nu cumva se întîmplă cu mine / o poezie cu mult mai puternică, / decît toate tiparele lumii ?" *(Ceva nou)*. Poeta este fascinată de realitate și nu de literatură și de aceea are curajul să se exprime direct, cu o sinceritate dezarmantă, fără grija de a potrivi vorbele cît mai meșteșugit, în combinații cît mai strălucitoare, mai sofisticate. Accentul cade pe comunicarea cu adresă a unor stări sufletești și nu pe respectarea unor convenții literare. Poemele par a fi fost compuse dintr-o suflare și că asupra lor nu s-a mai revenit pentru a nu le anula cu nici un preț autenticitatea. De aceea volumul creează impresia de frondă, de neacceptare a unor canoane artistice, sfidate fiindcă nu pot să cuprindă întregul tumult al vieții. Ileana Zubașcu nu adoptă nici un moment poza unui artist orgolios și distant de lume. Dimpotrivă, autoarea se socotește „sora mai mică" și contemplă pe ceilalți cu admirație socotindu-i „învățații lumii" în timp ce ea nu e înzestrată cu nimic ieșit din comun : „Voi știți cum stă toaca în cer / pentru voi totul e la mintea cocoșului / voi aveți uimitoarea putere / de-a îndruga verzi și uscate / cîte în lună și stele / dar eu biata de mine / stau ca un țurțure ce se topește / la streașina spiritului // Săraca de mine, eu nu știu / decît să plîcr o dată la o mie de ani / cînd spun adevărul". E o falsă smerenie aici deoarece autoarea nu rîvnește nici o clipă să-și modifice condiția. Dacă alții își inventează biografii fabuloase, ea își preamărește propria sa biografie care nu are nimic senzațional : „Sînt directoare de școală / într-un sat prăpădit / între dealurile din Țara Lăpușului". Ileana Zubașcu închină un adevărat imn cotidianului cel mai banal cu putință. Întîlnit la orice pas și tocmai de aceea neluat în seamă, în care descoperă cu o uimire copilărească semne ale unei existențe pline de semnificații. Ea ne invită să contemplăm din nou obiecte și ființe cu care sîntem atît de familiarizați încît nu ne mai intrigă prin nimic închipuindu-ne că le cunoaștem la perfecție. În versurile sale nu răzbate nici o clipă tristețea provocată de traiul în provincie și tînjirea către metropole pline de larmă și lumină. În aceste poeme provincia reprezintă o lume sănătoasă și fără complexe, pe deplin ancorată în contemporaneitate și contribuind la metamorfoze ei. O realitate aspră, ce te silește să te confrunți ca într-o bătălie pe viață și pe moarte cu evenimentele, este ambianța în care se simte cel mai bine poeta. Ea își refuză orice iluzii pînă și în iubire și nu așteaptă un Făt-Frumos din basme care s-o răpească și s-o ducă pe alte meleaguri :-„Nu vreau să vii ca un cavaler răpitor / să mă duci într-o țară străină / îmi doresc un bărbat / să muncească alături de mine / și să rămînă". *(Te aștept, luptătorule)* Ca și Ioan Alexandru în *Cum să vă spun*, poeta nu cunoaște decît o stare de entuziasm în fața spectacolului existenței și nu acceptă pe cei înfrînți sau care se tîngue : „Nu vă pot suferi tînguindu-vă". Ea se socotește aparținînd unei generații însetate de candoare : „Sîntem o generație nouă, / Cu desagele pline izvorîm de prin sate / Capabili pînă la capăt de un entuziasm fără limite, / Donatori de suflet curat sentimentelor poluate" *(Cîntecul generației mele)*, dornică să imprime prefaceri revoluționare în viața planetei și să alunge orice urmă de minciună și conformism. Amplul poem *Intru totul* este o încercare de a surprinde, în numele acestei generații, esența existenței. Poezia glorifică viața în toate aspectele ei, agreabile sau dramatice, trăite deopotrivă cu înțelegere. Există în versurile de aici o mare sete de a cunoaște totul pe îndelete și de a nu renunța la nici o experiență, pentru că nimic din complexitatea ființii să nu aibă de suferit. *Intru totul* este un poem pe care nu l-a putut scrie decît un om înzestrat cu mult har.

Poezia tînără românească s-a îmbogățit cu un nume care trebuie reținut : Ileana Zubașcu.

A. GEORGE ■

Cronica literară

Marin Mincu: „Repere"

Aproape toate marile teme ale criticii lui Marin Mincu le regăsim, de astă dată superior decantate, în **Repere**. Diferențîndu-se încă de la debut prin violența polemică și stilul încantatoriu, criticul se arată interesat acum îndeosebi de idei generale. Comentariul ne apare mai aplicat, deși abrupt — tinzînd spre o coerență ce înglobează semnificații de contexte largi. E ca și cum ar percepe simultan întreaga literatură română. Îmbină, aș zice, o manieră tematică (arhetipală) cu o critică specioasă, tipologică. A asimilat între timp tehnici și viziuni moderne de interpretare a textului literar; ne gîndim, printre altele, la poeticile structuraliste, la Bachelard sau la unii semiologi, pe care-i citează. Dar nu textul ca atare stă deocamdată în centrul atenției criticului. Analiza în detaliu pe care o face **Anatolidei** sau comentarea unor romane de Sadoveanu și Hortensia Papadat-Bengescu ne pun și mai mult în gardă asupra adevăratelor intenții. Dincolo de opere și autori, cu toată admirabila evocare a lui Călinescu din final, discursul critic devine mai demonstrativ ca oricînd. Extrage din tot ce întîlnește în cale esențe și atitudini fundamentale, repere românești în universalitate. Cantemir înseamnă „vocația sintezei", Heliade personifică „spiritul de construcție", iar Călinescu e cel care fundamentează la noi clasicismul. Mai mult, Heliade se abstrage în heliadism. Eminescu în eminescianism, Marin Preda în moromețianism, Coșbuc într-o viziune aparte asupra idilicului, Blaga e receptat din perspectiva sofianicului, în timp ce poetica sadoveniană se confundă — mai ales în **Baltagul** — cu labirinticul. În stabilirea tipologiilor literare (unele îndrăznețe) criticul dovedește el însuși vocație constructivă. Ce-i drept, nu o dată intențiile programatice forțează sensul deja consacrat. Cum vedem, o astfel de critică e mai atentă la afinități, fuge de antinomii. La nivelul culturii, evidențiază cu precădere elementele de continuitate ; dezistoricizează tradiția. Poetica lui Eugen Barbu, spre exemplu, e, în spirit, heliadescă. În schimb, poetica lui Ion Barbu înseamnă o revenire la romantismul fundamental. La rîndul său, Coșbuc e pus în relație cu poetul „jocului secund". Cu toții, de la Heliade la Călinescu și Marin Preda, sînt contemporanii noștri. Criticul operează într-un cîmp de semnificații omogene, iar metoda însăși e de extracție barbiană.

Studiile din volum reflectă în cel mai înalt grad puterea de sinteză a criticului. Nu mai e vorba doar de exprimarea, oricît de răspicată, a unor puncte de vedere, ci de creație temeinică în marginea acestora. Spiritul critic are de învins totuși propriile sale fetișuri. În cazul lui Heliade bunăoară, elogiul călinescian era doar parțial, marele critic menținîndu-se pe alocuri într-o rezervă ironică. Dimpotrivă, Marin Mincu sublimează (în propriu) toate contrastele pentru a ne revela o personalitate armonioasă, de fapt o idee. Căci heliadismul e în același timp metaforă și concept totalitar. Ceea ce știam a fi numai în stadiu de proiect devine subit împlinire. Acolo unde textul e într-adevăr deficitar, sînt invocați în sprijin Ion Gheorghe sau Tudor Arghezi, transferul de semnificație implică aici direct transferul de creație. Avantajul e de partea lui Heliade, firește, transformat astfel în spirit tutelar. Comparația cu Dante, Milton sau Victor Hugo pune în lumină universalitatea poetului român. Chiar și limbajul poetic, ce i se părea la un moment dat imposibil lui Călinescu, e reabilitat (convingător) cu formula lui Bachelard: „visător de cuvinte". Despersonalizat pînă la idee, Heliade ajunge să personifice prin heliadism însuși spiritul creator muntean, cu ecouri pînă în contemporaneitate. Ne dăm seama, criticul vrea să vindece cultura română de cîteva complexe, care mai persistă. Ni se pare însă că trece prea ușor peste incongruența fatală cîndva între formă și fond, care — lucru grav! — ducea atunci la un act de creație disimulativ, mimetic. Istoria i-a rezervat lui Heliade mai degrabă un destin complicat și nefericit.

Discursul critic se hrănește în continuare din intuiția lirică. Definitoriu pentru creația lui Marin Mincu e regimul nocturn, extatic al spiritului.

De curînd, Marin Mincu ne-a surprins cu o exegeză remarcabilă a **Luceafărului** eminescian. Studiul propriuzis a fost publicat mai întîi în **Repere**. Motivația lucrării aici e pur teoretică : „Eminescu este „Luceafărul poeziei românești" și în acest sens — simbolul central al operei sale ni se impune ca un reper necesar în absolut. Orice zbor demiurgic trebuie să pornească de la el". Comentariul ni se pare admirabil în generalitatea lui speculativă, fără referințe la text. Influențat de Albert Béguin și de Bachelard, criticul vede în **Luceafărul** un poem oniric. Textul critic topește, în manieră deja cunoscută, o mulțime de idei și sugestii, fie tradiționale, fie moderne. Cea mai interesantă ni se pare a fi „cvadruplarea" eului — după Bachelard. Într-un mod la fel de original pune în valoare și filonul folcloric. După ce reduce poema la termenii ei arhetipali, încearcă să-i dinamizeze. Sursa mișcării o află în „modul baladic-legendar" preferat de poet în versiunea finală. În cele din urmă, comentariul pune în valoare o poetică a subconștientului și a visului, substituind antitezei romantice — prea exterioară — o viziune a dilematicului (mai profund eminescian). Într-un cuvînt, analiza de față revitalizează exegeza **Luceafărului**.

Celelalte „repere" nu le mai comentăm separat, deși ar merita din plin s-o facem. Cartea lui Marin Mincu ne instruiește despre universalile spiritului românesc.

CORNEL MORARU ■

Octavian Stoica: „De-ale gurii din bătrîni"

Iată o carte care pre mulți va bucura, dar și pre mulți va uimi, fiindcă puțini vor ști să o citească bine, s-o cunoască drept ceea ce este, s-o pună în raft în locul cuvenit celor minunate, al scrisului românesc bun, unde cuvîntul ține în marginile lui și vremuri, și filosofie, și dulceață, și prietenie. Octavian Stoica anunță prin cele cîteva povestiri răspîndite prin gazete un roman cu întîmplări teribile, dar uite ce sta să iasă din umbra istorisirilor neguroase : o carte a bucătăriei românului, bucătărie care-i spune nu atît gustul, cît firea, cumpătarea voluptoasă la bucatele sănătoase și sătioase cu măsură, astfel încît mintea să se desfete la gîndul hranei, iar ochii să privească lumea cu armonie și frăție. Tot sfatul zis în carte e trecut prin timpi vechi, nici o vorbă nu grăiește funcționărește, frazele merg cu meșteșug bătrînesc, pagina se răsfață în fumuri și parfumuri de ospețe cinstite. Octavian Stoica are un extraordinar dar la pus slova în pagină, astfel că din rețeta banală a grătarului de vacă face o chestiune de mare stil și trai flamand. Bucătăriile sale miros a taifas și aventură, a istorie literară și istorie-istorie, sadovenizînd cu patimă în problema vinului și ciorbelor, dînd seamă, cum s-ar spune, de rafinamentul străbunilor, arătînd cum e felul omului prin sănătatea mîncărurilor sale. Firește că în domeniul culinar această carte e o frumoasă amăgire și că meritul ei întreg e literatura. Cine umblă cu dinsa ca să mărunțească tăiței ori să întoarcă pe jar fleica va avea unele necazuri. Tocmai din pricina stilului. Prinzul imaginat de Octavian Stoica e pentru citit și rostit cu un glas de crainic de teatru arhaic, e prinz de descîntat auzul cu vorbă aleasă, grea de sucuri și mirosuri. Fericirea e nu să te-ngroși cu darurile pămîntului, ci să le vezi homeric, să bagi seamă ce binecuvîntare poate fi existența tihnită, ce noroc are omul cînd e pace și grînele sînt bogate și gospodăria harnică. Făcînd un panoramic al hanurilor și grătarelor de-odinioară și un inventar al oamenilor însemnați care au găsit de cuviință să laude bucătările și pe bucătari, adunînd din mulțimea de cărți de bucate numai ce-i zdravăn și românesc pînă-n măduvă, Octavian Stoica îmbiționează la cartea unui tip de relație a omului cu natura. Nimic mai moral decît îndemnul acestei cărți, nimic mai mîndru decît închinarea pe care o face aici Octavian Stoica verbului cu duh și carne. El nu scrie rețete, fiindcă talentul său e de pictor de naturi statice cu bucate. Deschisă absolut la întîmplare, cartea dă numai scris ca acesta : „Dichisul altui fel cere varză, iarăși varză, dar murată, acră și cu gust de fruct pădureț, tocată mărunt și iuțită cu ardei, călită tot cu aceeași untură galbenă ca chilimbarul peste care se așază împărătește rața scurtată de picioare și de gît, ciungă dar nu de tot. Așa se mai dă o dată la cuptor și se ține pînă cînd crapă alb și puțin pe piept și la încheieturile pulpelor și pînă se liniștește în pancreașe de răchită vinul negru — „bătească" ori „puterea ursului", — care este netrebnic dacă nu spumegă în oală de lut". Să mai întîrziem puțin la Cuprinsul volumului — iată că era să zic lista de bucate — ca să vedem ce viers poate să aibă dînsul : După mezeliciri — Pozne de heleșteu — Bucate de iatac — Borșuri pentru Negruzzi — Fasole venetică — La prepeliță ideală — Ajunul nopților mari — Mîncăruri de divan și vinurile lor — Înfățișările curcanului — Canoanele vinurilor — Cuprins care nu înșiră, cum s-ar crede, feluri de mîncare, ci feluri de petreceri, de mulțămiri ale omului cu natura.

TUDOR OCTAVIAN ■

Cap limpede

● O revistă care poartă un nume glorios dar în prezent nu are nimic din strălucirea tradiției este **Viața românească**. În paginile acestei reviste conduse acum de scriitori puțin știuți de marele public se manifestă o abordare „pe parcele" a fenomenului literar românesc, nu în toată complexitatea și efervescența sa actuală. **Viața românească**, în formula de azi, nu oglindește întreaga desfășurare de forțe din cîmpul literaturii noastre, iar în măsura în care totuși încearcă, o face deformat, denigrînd virfuri ale scrisului românesc contemporan și aducînd în prim-plan nume fără nici o rezonanță în conștiința cititorilor. Aceasta a și îndepărtat-o de interesul lor astfel încît revista își menține existența prin contribuția bănească mai mult sau mai puțin benevolă a membrilor Uniunii scriitorilor. Dintr-o tribună a ideilor literare **Viața românească** s-a transformat într-o publicație fără circulație, cu un public selectat în special din lumea literelor, ceea ce o privează de o audiență socială, așa cum s-ar cuveni într-un astfel de caz. Tocmai poate fiindcă nu mai circulă decît aproape printre scriitori ea găzduiește cu tot mai mare insistență tot felul de articole menite să delecteze galeria cu cancanuri literare. Uneori, operele, în loc să fie analizate temeinic, cu obiectivitate, evidențiindu-se calitățile și neimplinirile, sînt tratate cu dispreț, dintr-un amvon al omniscienței, pur și simplu ridiculizate. Nu de puține ori criteriile după care sînt judecate scrierile contemporane au o elasticitate care provoacă, în cel mai bun caz, mirarea, dacă nu cumva pun la îndoială buna-credință a celor care semnează în revistă și acreditează ideea aservirii lor unor interese de grup. Unde dispare exigența, ne întrebăm, cînd despre o carte a lui Vladimir Colin, **Babel**, se vorbește în termenii cei mai elogioși, — oare să fie vreo legătură cu faptul că Vladimir Colin este secretar responsabil la **Viața românească** ? — iar alte cărți, cu nimic inferioare acestela, sînt tratate cu condescendență? De ce uneori se apelează în analizarea volumelor la cele mai drastice criterii, ca și cum ar fi vorba de o confruntare cu eternitatea iar alteori comentatorii uită subit să se raporteze la o astfel de strivitoare comparație ? De ce în articolele de atitudine — cîte sînt — materialul nu este privit din unghiul contemporaneității și nu se încearcă să se afle în ce măsură el corespunde sensibilității noastre, lăsînd urmașilor dreptul de a se pronunța ei înșiși dacă o operă va răspunde sau nu și exigențelor lor. O rubrică de mare interes ar putea fi **Cărți — Oameni — Fapte**, deoarece, ea ar putea evidenția legătura dintre lumea cuvîntului și cea reală. ● A apărut **Jurnal**, caiet literar-artistic și social-cultural editat de Comitetul de cultură și educație socialistă Caransebeș și consacrat activității cenaclului literar „Mihail Halici" din acest oraș. Printre cei prezenți în culegere se află Anghel Dumbrăveanu, Dim. Rachici, Cornel Ungureanu, George Suru, Cornelia Ștefănescu, Ion Oarcășu, Petru Vintilă. Se remarcă ținuta grafică atrăgătoare și consistența multora dintre contribuțiile incluse în caiet. ● Din cărțile apărute la Editura „Univers" : Gabriel Garcia Marquez, celebru autor al romanului **Un veac de singurătate**, este prezent în librăriile noastre cu o nouă carte : **Fantastica și trista poveste a Candidei Erendina și a nesăbuitei sale bunici**. Traducerea și prefața sînt semnate de Miruna și Darie Novăceanu. Volumul cuprinde 7 povestiri în care întîlnim „una și aceeași lume macondiană. În cercuri din ce în ce mai îndepărtate de Macondo. Niciodată, și parcă începe să-ți fie ciudă, întîmplător, prin acestea, Gabriel Garcia Marquez se pregătea pentru noul, ultimul pînă acum, său roman, **Toamna Patriarhului**, unde Macondo, aparent, nu mai există. Afirmația aceasta pare mai mult decît hazardată, dat fiind faptul că mai toți interpreții operei marqueziene, parcurgînd romanul acesta, au conchis că Macondo a dispărut. Deși abia acum sînt absolut convins, cînd nu mai există ca nume — paradoxal, mai întîi a fost nume și apoi așezare — Macondo e mai prezent ca oricînd". ● Tot în colecția **Globus** a aceleiași edituri a apărut și **Diamantul**, un roman de Harry Mulisch, în traducerea Corinei Jiva : „În momentul debutului critica literară din Țările de Jos l-a numit pe Harry Mulisch (n. 1927) „cometa" prozei olandeze. **Diamantul** (1954) este cel de al treilea roman, prin care Mulisch avea să-și cîștige definitiv un loc de prestigiu în contemporaneitate. **Diamantul** este povestea unei pietre prețioase de o mărime și strălucire nemaiîntîlnite, care străbate secolele și continentele, o piatră „magică", cu forță și simbol. Sacrul și profanul, sublimul și grotescul, logicul și absurdul se înlănțuiesc într-un complex joc contrapunctic, un mit ciudat, plăsmuit din profunzimi poetice și asprimi ironice".

TREI ȘTIRI DE PRESĂ

● Folosind o aparatură de specialitate și noi procedee de fotografiere, serie revista „România literară" în primul număr din acest an, dr. Nicolae Dan și dr. Lucian Ionescu de la Laboratorul central de expertiză criminalistică din Ministerul Justiției au permis recitirea inscripției de pe cel de-al doilea strat de pictură al monumentului de la Rimeț și stabilirea datei ctitorirei cu o sută de ani mai devreme decît s-a stabilit inițial. Descoperirea aruncă o nouă lumină asupra întregului secol al XIV-lea transilvan.

● În cadrul patrimoniului muzeal al colecției de artă comparată, scria istoricul de artă Pia Ionescu, se află un desen neiscălit în cărbune, cu notația **Arracheuse de carottes (Hiver).** Pentru efectuarea examenului comparativ al notației a fost solicitat dr. Lucian Ionescu de la Laboratorul central de expertiză criminalistică din Ministerul Justiției. În urma studiului s-a formulat următoarea concluzie a avizului consultativ : Mențiunea **Arracheuse de carottes (Hiver)** de pe desenul aflat în colecția de artă comparată reprezentînd o femeie aplecată care lucrează la cîmp este scrisă de pictorul Vincent van Gogh.

● Către finele anului 1973, statul român a decis cumpărarea cu plata în dolari a tabloului **Cumpăna satului** de Ion Andreescu, oferit de către posesorul său, cetățean american, domiciliat la Washington. Cumpărarea a fost condiționată de certificarea prealabilă, în țară, a autenticității operei... Neputîndu-se ajunge la un punct de vedere comun între reprezentanții Muzeului de artă și cei ai Institutului de istoria artei, Direcția consulară din Ministerul Afacerilor Externe a solicitat fiecărei părți să-și continue separat cercetările și să se prezinte apoi concluziile respective. Institutul de istoria artei apelează la experții Laboratorului central de expertiză criminalistică din Ministerul Justiției. După studierea materialelor puse la dispoziție de criticul de artă Radu Bogdan, experții laboratorului formulează următoarea concluzie: semnătura de pe tabloul **Cumpăna satului** a fost executată de pictorul Ion Andreescu.

LABORATORUL CENTRAL DE EXPERTIZĂ CRIMINALISTICĂ

În urmă cu 20 de ani, știința juridică și științele exacte își alătură făgașele, necesar și indestructibil, și punctul care le unește se numește Laboratorul central de expertiză criminalistică din Ministerul Justiției. De-acum înainte, adevărul va fi slujit deopotrivă de metodele și mijloacele tehnico-științifice tradiționale și de spectrofotometria de absorbție în infraroșu, vizibil și ultraviolet, spectrografia, spectroscopia de absorbție atomică, spectrometria de rezonanță electronică de spin și rezonanță magnetică, cromotografia pe hîrtie, cromotografia în strat subțire și în fază groasă, gamma și betagrafia, analiza prin activare cu neutroni, retrodifuzia radiațiilor nucleare, difracția și fluorescența etc. Împreună cu filialele interjudețene Cluj-Napoca și București sînt rezolvate peste 130 000 de cazuri și fiecare caz, afirmă dr. Nicolae Dan, șeful laboratorului, are valoarea unei cercetări de sine stătătoare. Nu există doi indivizi identici, nu există două infracțiuni la fel.

Maturizarea este desigur spectaculoasă, un spectaculos cu care ne-am obișnuit, dar care rămîne spectaculos fiindcă el naște oameni cum n-au mai fost : specialiști, doctori în domenii care n-au mai fost. Mai exact, în situații inedite, unice. Una din cercetările la care se lucrează în prezent se referă la modificarea desenului papilar la bolnavii de cancer, cercetare în comun cu Institutul de oncologie. Ultima inovație : vitezometrul cu ajutorul căruia se înlătură orice fel de eroare care poate interveni în prezent în calcularea vitezei după urma de frînare. Un singur comandament : nevoia socială. La propunerea experților criminaliști, buletiile de aragaz au fost prevăzute cu un ventil care evită orice posibilitate de accident. Au fost introduse noile carnete C.E.C. din hîrtie care la orice modificare virează în diferite culori... Iar mai nou, după cum am văzut : cercetarea inscrisurilor de pe inscripțiile votive ale monumentelor istorice.

CONVORBIRE CU DR. NICOLAE DAN

— După titlul cu care semnați și întinderea domeniului de investigație am crezut că sînteți într-adevăr doctor, medic, sau fizician, în orice caz specialist într-una din științele exacte...

— Sînt jurist. Majoritatea de aici sîntem juriști. Slujim adevărul juridic. Mijloacele aparțin însă științelor exacte...

— Cît de departe, cît de adînc vă permit aceste mijloace să pătrundeți în căutarea adevărului faptelor ?

— Practic, nu există limite. Orice urmă, oricît de neînsemnată, poate duce la identificarea individului și aflarea adevărului. După un simplu fir de păr putem stabili chiar și grupa sanguină a persoanei care l-a lăsat.

— Și dacă pînă și firul de păr lipsește ?

— Trecerea unui organism viu printr-un loc, lasă întotdeauna o urmă, de orice natură. La cîteva ore după comiterea unei infracțiuni, aerul păstrează urme de miros. Se recoltează probe de aer și după miros poate fi identificat orice individ.

— Au trecut și orele respective. Ce se întîmplă ?

— Recent am primit un costum de haine. Eram rugați să stabilim urmele exterioare. Am folosit întreaga aparatură de care dispunem. Nici un indiciu care să ne ajute. Am luat costumul și am început să-l scuturăm. Praf. Atît. Analiza prafului a scos la iveală o particulă microscopică de verde. Am mers mai departe și am stabilit că particula este de vopsea... În final am stabilit tractorul cu care individul fusese călcat, data fabricației etc.

— Culoarea, după cîte știu, este comună unei serii întregi de fabricație.

— Chiar și cele mai standardizate produse au caracteristici individuale. Prin metoda absorbției atomice se poate stabili că vopseaua aparține unei anumite mașini.

— Există și erori științifice?

— Știința face erori, natura nu. Orice individ este un exemplar unic. Teoretic, de pildă, același desen papilar poate apărea o dată la 46 miliarde de indivizi. Dar și atunci rămîn destule alte particularități unice. Individul este unic. El lasă urme, de orice natură. Este o altă caracteristică a sa. Știința a ajuns la putința de a reconstitui individul după orice fel de urmă...

— Mă întreb dacă această facultate a științei e de natură să ne bucure sau nu. E destul de ciudat să știi că nu te poți ascunde în nici un fel...

— Sentimentul aparține mai mult pudoarei. Celălalt sentiment, mult mai profund, vital, sentimentul libertății trebuie să crească. Fiind unic în construcția sa biologică, individul trebuie să se simtă inconfundabil și acțiunea sa pozitivă în acest moment se eliberează de temeri și angoase...

— Vocea se constituie în urmă ?

— Nu numai vocea, ci orice fel de sunet este o urmă. Adică poate duce la identificarea persoanei, și în acest caz, și a obiectului care l-a produs. Sunetul, mirosul... sînt urme. Important e ca pe baza lor să furnizăm cît mai multe amănunte organelor de urmărire penală. Se știe că după glontele găsit se poate identifica felul armei și chiar arma cu care s-a tras. Acum după urma glontelui se poate stabili cu precizie locul de unde s-a tras.

— Cuceririle științei de care vă ocupați aparțin științei în general și de pretutindeni. Vorbiți de una din contribuțiile originale ale laboratorului pe care-l conduceți.

— Mult timp a fost destul de greu să fie citit scrisul cu cerneală peste care s-a aplicat o hașură cu pastă. Noi dispunem de o metodă proprie pentru dehașurarea pastei și citirea scrisului cu cerneală. Am amintit de asemenea despre vitezometrul cu care vor fi prevăzute mașinile de fabricație românească și care înlătură orice posibilitate de eroare în stabilirea vitezei vehiculului în momentul în care a fost angajat într-o frînare...

— Apropo de pastă. Unele instituții preferă cerneala...

— Pînă la cutremur, C.E.C.-ul, Poșta și alte cîteva instituții prevedeau obligativitatea completării formularelor cu cerneală. La cutremur s-a observat că documentele scrise cu pixul cu pastă au rezistat mai bine și acum s-a revenit la această hotărîre...

— Ce se poate stabili după scris ?

— Orice : vîrsta, sexul, temperamentul... Condițiile în care s-a scris.

— După orice fel de înscris ?

— Chiar și după o semnătură monogramată, cu inițiale.

— În acest fel ați ajuns să fiți solicitați la citirea inscripțiilor votive de pe monumentele istorice...

— Am început la Streisîngiorgiu... Rîmet este însă cea mai importantă, atît în ce privește metodele utilizate, munca noastră propriu zisă, cît și implicațiile culturale și istorice care au rezultat. După cum se afirmă și în revista „România literară", majoritatea mărturiilor materiale oferite de monumente despre viața socială și culturală a românilor din Transilvania se referă cu precădere la regiunile de graniță ale Transilvaniei, din Maramureș și pînă în ținuturile hunedorene și bihorene. De astă dată un monument, prin datele sale de arhitectură, pictură și inscripții, ne vorbește despre existența într-o regiune centrală a Transilvaniei, în Munții Apuseni, a unei societăți românești cu trebuințe și cerințe cultural-artistice elevate și cu posibilitatea de a și le satisface prin însuși unul dintre membrii ei, meșterul Mihul de la Crișul Alb. Netrebuind să apeleze la meșteri din afara fruntariilor. În chiar sînul societății românești transilvănene, se afla un Mihul de la Crișul Alb, ce putea să-i îndeplinească nevoile social-culturale, cu mijloacele unui meșteșug ancorat în universul artei bizantine. Și aceasta la numai cîteva decenii după ce luaseră ființă, peste munți, cele două state românești independente, Țara Românească și Moldova.

— O cercetare multilaterală, deci. În primul rînd practică...

— Concomitent desfășurăm și o activitate teoretică. Colectivul nostru de experți, un colectiv care a crescut odată cu laboratorul, depune o intensă activitate de perfecționarea cunoștințelor. A publicat zeci de articole în revistele de specialitate din țară și din străinătate ; două lucrări monografice privind expertiza criminalistică a scrisului și falsul în acte ; a întreprins numeroase studii și cercetări ; patru dintre noi ne-am susținut teza de doctorat ; au fost absolvite cursuri de perfecționare în țară și străinătate... În prezent, dispunem de forțe capabile să asigure orice fel de expertiză, oricît de complicată.

NICOLAE CRISTACHE ■

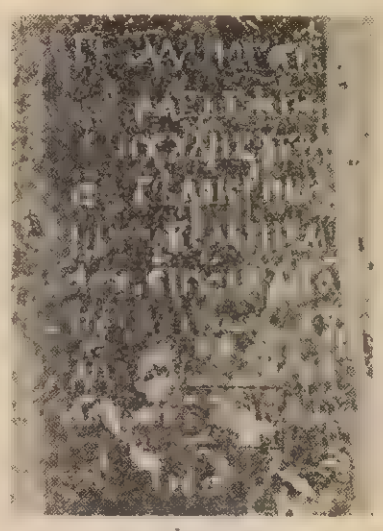

Mînăstirea Rimeț, județul Alba. Inscripția de pe stîlpul sud-vest din naos.

Eu sesizez, tu sesizezi, el sesizează... Problema este ce?

Fochistul Toma Cernat, de la Sanatoriul T.B.C. Drajna de Jos, județul Prahova, ne trimite o sesizare lungă, verosimilă, despre gravele nereguli de la locul său de muncă. Conform obligațiilor noastre ne-am deplasat să verificăm cele scrise. Și nu regretăm.

După C.T., colegii săi — fie că sînt medici mai tineri sau vîrstnici, asistente medicale sau șoferi — fură, sînt imorali, se sustrag rigorilor legilor țării. Astfel, ne scrie că în incinta sanatoriului locuiesc fără să plătească niște familii sau pur și simplu persoane singure.

Stau, este adevărat, dar o fac conform unei hotărîri a Consiliului de Miniștri și plătesc pentru aceasta. Plătesc chirie ca toți oamenii care locuiesc în fondul locativ al statului. Se afirmă că locuiesc în pavilioanele destinate bolnavilor, dar nu este adevărat. Știa la fel de bine ca și alții semnatarul scrisorii că acestea sînt pure invenții, dar patima pentru neadevăr a fost mai tare. Mai departe. Medicii și personalul mediu servesc masa la cantină, dar nu plătesc. Din cercetarea noastră rezultă că plătesc. Directorul Petre Gogulescu nu plătește masa, dar nici nu mănîncă. Scîrbit de atîtea reclamații, aceasta ar fi a 30-a, își gătește singur sau aduce mîncarea gata făcută de la frați și surori. Se scriu, și hîrtia nu poate roși, fraze aproape murdare despre faptele de imoralitate ale directorului. Omul pe care l-am descoperit în persoana directorului Petre Gogulescu are însă altă față, cum se spune. Vedem că locuiește într-o cameră ce-i este și cabinet de lucru, îi salutăm cu respect părul alb și privirea obosită și mai vedem că dînsul citește și franțuzește ceea ce chiar și pentru Toma Cernat ar trebui să însemne ceva cultură. Cu mult bun-simț directorul sanatoriului ne prezintă acte justificative și nu întreabă cine a făcut reclamația.

La postul de miliție nu se știe nimic despre „matrapazlîcurile" de la spital. Ele nu există — asta se știe. În curtea sanatoriului, cîțiva bolnavi dau cu piciorul într-o minge, semn că tratamentul la care sînt supuși le prisosește. Muncan le-a cumpărat-o directorul. Fochistul reclamagiu arată că la sanatoriu există un garaj în care medicii își țin mașinile și că acest garaj este încăzit. Da, lucrurile stau exact așa. C.T. crede că a descoperit el culmea nerușinării — după ce că medicii stau în sanatoriu lîngă bolnavi, mănîncă și dorm acolo, au și tupeul să-și țină mașinile acolo ! Pentru garajul acela se plătește însă chirie !

L-am căutat și pe Toma Cernat să-i spunem cîteva vorbe de la obraz, dar era plecat să se tundă. Asta în timpul programului. Are o casă foarte frumoasă, nevastă, copii, mașină și pe gard tocmai a dat la vînt carnea unui porc proaspăt tăiat. Casă și situație prospere.

Ce se întîmplă deci pe-acolo ?

Acolo se întîmplă că un om nu-și cunoaște lungul nasului. De unde și pînă unde își permitea tovarășul în cauză să judece cînd un sanatoriu este declarat izolat sau nu ? De ce un om cu pregătirea sa judecă atît de calomniator activitatea unor medici specialiști ? Scoate foc pe nări cînd scrie că soții Galan stau pe gratis la sanatoriu, dar nu scrie cine sînt aceștia, ce au făcut ei pentru sanatoriu. El, dr. Galan, s-a pensionat chiar din acel loc iar dînsa mai are un an. O întreținătă — ce faptă frumoasă ! — pe mama dînsei, o femeie de aproape un secol. Ce i se pare anormal omului nostru că directorul sanatoriului, la cei 52 de ani ai săi, are mașină, ca și el dealtfel ? Directorul este director de 23 de ani, are acum 5 000 de lei pe lună. Am aflat și noi un fapt cutremurător : el însuși, Petre Gogulescu, a fost bolnav de boala pacienților săi. De aceea s-a și făcut doctor, schimbîndu-și specialitatea inițială, chirurg, în aceasta — specialist în tuberculoză. Directorul a apucat vremea cînd oamenii mureau ca muștele din cauza tuberculozei, a trăit toată această vreme îngrozitoare, acum vindecă oameni. Lucrurile sînt ceva mai complicate decît crede tovarășul Cernat. El, Cernat, ar putea, dacă și-ar propune, să devină cel mai bun fochist din județul Prahova și din cele limitrofe. I-o spunem deschis. Pînă acum însă nu pare să-și fi propus asta. Ce știe el să facă mai bine e să calomnieze.

În condițiile în care oamenii își desfășoară practic întreaga viață împreună este normal să apară și disensiuni, este normal că viața fiecăruia este bine cunoscută. Dar nu este cazul să devină de fiecare dată țința unei sesizări. Nu este omenesc.

Tovarășe Toma Cernat, este bine să fim oameni și să ne comportăm ca atare ! Noi nu cerem fochiștilor să reclame numai fochiștii, inginerilor numai inginerii, doctorilor numai doctorii etc., etc. Există însă o zonă de competență. De aceea ne gîndim să vă iertăm și să vă rugăm frumos să fiți mai atent dar și mai îngăduitor cu acele fapte care sînt de competența fiecăruia și nicidecum a Revistei Flacăra !

EUGEN SECELEANU ■

Povestea unei performanțe umane (IV)

Acest om aude cu degetele

Orb, surd și mut, Vasile Adamescu a fost lipsit pînă la aproape 12 ani de orice posibilitate de comunicare umană. Din 1955, în cadrul Școlii speciale de nevăzători din Cluj-Napoca, a început o muncă de-a dreptul impresionantă. Ministerul a aprobat înființarea unei clase cu un singur elev. După 6 ani a fost umanizat și demutizat. Absolvind cu succes primul ciclu, din 1962, a intrat în al II-lea, reușind să-l încheie în anul 1967...

...Vasile Adamescu a împlinit 23 de ani. La vîrsta cînd alții au terminat și facultatea, se află în pragul absolvirii școlii generale. Munceste enorm. În camera lui, foarte adesea, odihna începe abia după miezul nopții. Citește tot ce are la dispoziție. Îi place. De un timp însă, e trist. Deși nu i-a spus nimeni, a intuit că sînt multe opinii potrivnice continuării studiilor. Îi place și lăcătușăria, știe să facă masaj, să împletească coșuri din nuiele, să lege cărți. Ar putea să învețe și alte meserii. E convins că s-ar putea descurca bine. Dar vrea să-nvețe ! Dirigintele Gheorghe Stancu, „universitarii" Valer Mare și Walter Roth, declanșează o adevărată campanie pentru a convinge pe cei neîncrezători că lupta trebuie continuată.

...Și iată-l pe Vasile Adamescu în fața primului mare examen școlar : admiterea la liceu. E prima oară cînd un orb-surd din România se prezintă la un astfel de examen ! Știe bine asta. E emotionat. Stă în fața școlii, cu „Picht"-ul, mașina de scris în Braille, în mînă. Lîngă el, alți candidați. Toți visează un loc la liceu. E prezent acolo și dirigintele. E și el emotionat. Îl încurajează sfătuindu-l să fie calm, să nu se grăbească.

În sală, emoțiile cresc. Se anunță subiectele pentru lucrarea scrisă la Limba română : analiza poeziei **Călin (file din poveste)** și o analiză gramaticală. Și ceilalți candidați sînt orbi, dar au auzul normal. Vasile Adamescu n-aude. E însă lîngă el dirigintele, prof. Gh. Stancu, și-i scrie subiectul în palmă. Se-nsenînează la față. Radiază în juru-i satisfacție. Știe foarte bine. Emoția dispare repede. „Picht"-ul începe să bată ritmic. Pagină cu pagină, ideile se aștern prin puncte în relief pe hîrtia specială de scris în Braille. Termină printre primii, apoi iese plin de încredere și se pregătește pentru oral. În comisie e și profesoara Andaluzia Leahu-Călușer, cea care în urmă cu 12 ani, la grădiniță, scotea primul sunet de la copilul venit din Borcea. De cîțiva ani plecase la o altă școală. Reîntîlnirea cu Vasile Adamescu a surprins-o. Nu-l mai văzuse de mult. Copilul de odinioară a crescut. Îi reveneau în minte zilele cînd nu-și găsea locul prin școală. Retrăia momentul cînd a auzit de la el primul „A". O revedea pe Florica Sandu lucrînd odinioară cu Vasile. Își amintea cum de fiecare dată cînd o-ntîlnea prin școală, atunci, în primii ani, îi prindea mîna, îi cerceta degetul și cînd o recunoștea după inelul ce-l purta, pronunța scurt și dulce : ANDA.

...Îi vine rîndul la răspuns lui Vasile Adamescu. E invitat în fața comisiei și „trage" biletul : la primul punct, **Baltagul**, apoi, ca și la „scris", o analiză gramaticală. Se gîndește cîteva minute, apoi anunță comisia că poate răspunde. E sigur pe el. Vorbește inteligibil. Ideile au cursivitate. Frazele au legătură. Puterea de sinteză e remarcabilă. La un moment dat, e oprit din expunere și i se adresează cîteva întrebări. Răspunde corect. E felicitat. Toți cei-i ce-l ascultă sînt pur și simplu impresionați. Cînd îi strînge mîna, o recunoaște pe profesoara Andaluzia Leahu. Îi prinde degetul și așteaptă semnul pe care i-l făcea cu ani în urmă, spre a-nțelege dacă a fost mulțumită sau nu de răspuns.

Primește răspuns. Da. A fost mulțumită. Chiar neașteptat de mulțumită. Cu vechea intonație și farmecul de odinioară, îi pronunță numele : ANDA. Voia să-i spună că n-a uitat nimic. Și pleacă fericit. E fericit și dirigintele lui, ca dealtfel și ceilalți profesori. Mîine urmează un nou examen : istoria. Mai repetă, un timp, apoi pleacă la plimbare. Vrea să se recreeze. Simte oboseala. Noaptea trecută n-a prea dormit. Și din cauza emoțiilor, dar mai ales a... gălăgiei. În dormitoarele vecine, cîțiva copii s-au bătut cu pernele și zgomotul l-a deranjat. Distinge cu o sensibilitate greu de imaginat cea mai mică vibrație. În noaptea aceea a „auzit" aproape toate persoanele care au intrat pe poarta școlii, a „simțit" toate mașinile care au trecut pe stradă...

...Examen de istorie. Aceeași atmosferă. Multă sobrietate. Griji. Emoții. Elevul Vasile Adamescu așteaptă din nou subiectul. I-l scrie și de data aceasta în palmă, dirigintele său, profesorul Gheorghe Stancu : **Răscoala condusă de Horia, Cloșca și Crișan.** A citit mult despre această răscoală. Cu ani în urmă, pe cînd se afla cu profesoara Florica Sandu într-o excursie la Alba Iulia, a „văzut" și locul unde au fost trași pe roată Horia și Cloșca. S-a întîlnit apoi cu al doilea subiect pasionant : **Bobâlna, 1437.** Și din nou e felicitat. Urmează cel mai dificil examen : matematica. Are de rezolvat un sistem de ecuații și o problemă de geometrie. Îl trece și pe acesta cu bine, iar în ziua următoare s-au anunțat rezultatele : Vasile Adamescu era primul elev orb-surd din țara noastră care devenea liceean. Obținuse media 8,62.

Era foarte fericit. S-a dus rînd pe rînd la profesori și le-a mulțumit pentru felul cum au muncit cu el în anii de școală. A scris apoi acasă, la Borcea, a scris la Brașov, profesoarei Florica Sandu. Dactilografia deja aproape perfect la mașina obișnuită de scris. Era, de fapt, modul cel mai des utilizat în comunicarea cu văzătorii...

Și-a îngăduit apoi zile de răgaz. De la bibhoteca școlii a luat cîteva cărți, citind cu sete. Veneau din cînd în cînd prietenii săi și-i invitau la plimbare. Continua să cunoască orașul, să afle ce se petrece în lume, să viseze. Și-i plăcea să aibă visuri din cele mai îndrăznețe. Se vedea din nou pe scenă recitînd poezii, ca odinioară, cînd însoțea echipa artistică a școlii la Tîrgu-Lăpuș, în județul Maramureș, la Gilău, în județul Cluj, la Zimbor, în județul Sălaj, la tradiționalele serbări ale elevilor orbi, organizate la Casa universitarilor din Cluj-Napoca sau pe alte scene. Trăind multe după-amiezi alături de elevii-artiști de la Școala specială de nevăzători din Cluj-Napoca, a-ndrăgit și muzica. O „ascultă" cu mîinile încă din primii ani de școală. Simte vibrațiile. Își dă seama dacă e o melodie „săltăreață" sau mai... lentă. Distinge cu precizie, cu ajutorul mîinii, dacă la radio se cîntă sau se vorbește. Deocamdată îi e încă greu să diferențieze vocile omenești, dar e convins că prin antrenament sistematic va reuși și acest pas. La început, cînd a încercat să recunoască cu ajutorul vibratoarelor vocile, accentul cuvintelor, timbrul și ritmul vorbirii, toate i s-au părut la fel. N-a sesizat nici o diferență. Cu timpul, ascultîndu-le cu răbdare, a reușit să le diferențieze. Cînd dorește să știe cum vorbește un prieten sau altă persoană, îi prinde gîtul cu mîna, iar ceailaltă mînă o pune pe gîtul lui. Își simte și propria-i voce, reușind s-o dirijeze : să fie mai tare, mai domoală, mai înaltă sau mai joasă. Știe că vocea „dirigintelui" e înaltă, a fostei sale educatoare, „ca dealtfel la mai toate persoanele de sex feminin", este mai înaltă, aproape subțire, că vocea copiilor e de asemenea înaltă, în timp ce vocea bărbaților care fumează este mai joasă.

Așa a distins și cîntarul cu vocea. Modulațiile vocii le „distinge" prin vibrații. L-a ascultat o dată pe unul din buni cîntăreți ai școlii. Cînta „Vine, vine, primăvara", i s-a părut interesant, iar vocea plăcută. Îi plac și cîntecele executate de coruri. Le „aude" prin vibrația dușumelei. Muzica executată de un instrument o percepe cu destulă ușurință, punînd mîinile pe instrumentul respectiv. Știe să deosebească, prin vibrațiile produse, muzica executată de un contrabas, de vioară, de violoncel, de clarinet, de fluier, pian, trompetă sau chitară. Fiecare instrument muzical produce un anumit sunet, iar sunetele, anumite vibrații, care se transmit în ritmul melodiei executate. Știe să deducă și instrumentele ce compun o orchestră, în raport cu vibrațiile produse.

Din camera lui de la etajul II al Școlii de nevăzători din Cluj-Napoca simte tot ce se petrece în școală. Îi revin în minte multe întîmplări. Una, o povestește adesea cu umor. Era tîrziu. Ceasul se apropia de ora 23. Se culcase, dar l-au trezit vibrații puternice, neplăcute. Nu știa de unde vin. A așteptat să dispară, dar au crescut în amplitudine. Supărat, s-a ridicat din pat și a început să cerceteze. A pus mîna pe ușă, pe masă, pe calorifer. Ușa nu vibra. Nici masa, nici caloriferul. A pus apoi mîna pe perete și a tresărit : descoperise „sursa". Zgomotul provenea din camera vecină, unde erau elevi din anul IV de liceu. Băteau tare cu picioarele în podea, săreau, făceau pași apăsați și rari, se tîrîneau pe paturi...

Simte de fiecare dată cînd trece fanfara militară pe stradă. Deschide larg fereastra și „privește" pînă cînd fanfara se „pierde" pe străzile orașului, odată cu ultimele vibrații percepute...

Setea de a cunoaște e tot mai puternică. Se supune chiar și singur la examene. Vrea să cunoască cît mai bine orașul în care trăiește de 12 ani. Într-o zi, însoțit de un bun prieten, a plecat într-o nouă vizită. Nu departe de școală, pe partea stîngă a bulevardului Budai N. Antal, a simțit un miros de băuturi alcoolice, amestecat cu fum de țigară. A intrat, dar n-a putut rezista decît cîteva secunde. A plecat indignat, dînd explicații însoțitorului : e o circiumă ordinară ! Mai departe, dincolo de Teatrul Național, pe strada Dr. Petru Groza, a simțit miros de cîrnați, carne afumată și brînzeturi. Era un magazin de carne și mezeluri. Trecînd pe str. 30 Decembrie, **„o stradă largă, cu copaci pe margini și cu multe magazine"** — cum povestește el, a simțit miros de încălțăminte și piele prefucrată. I-a spus însoțitorului că e un magazin de încălțăminte. Cînd a simțit miros de chimicale, i-a spus că în apropiere e un magazin de produse chimice, cînd a simțit miros de produse textile, că e un magazin de textile. Simte și știe cu precizie unde este o cofetărie, o brutărie, o frizerie, simte apropierea unei ape, locul unde e forfotă, recunoaște oamenii după felul cum merg sau chiar după miros...

(Va urma)

CONSTANTIN MUSTAȚĂ

SPIRU VERGULESCU : Suceava

Nu-i ușor, dar se poate trăi cu demnitate

Dacă aveți vreme s-ascultați o istorie care începe cutremurător de trist, atunci veți fi răsplătiți cu un final optimist și dătător de optimism.

Timpul — de uitare, naivitate, speranță și salvare — al sărbătoririi sfîrșitului unui an calendaristic și al începutului unui altuia m-a prins — fericit prins ! — printre oameni. Evident, potrivit regulii și tradiției eram adunați în jurul unei mese deosebite, a unei mese de bunăstare și bucurie. Totul mergea bine, chiar foarte bine, dar a deschis gura și o vară dreaptă de-a mea. Dreaptă, ca roata lată de mine și dreaptă în general. E o personalitate și un personaj, vara asta a mea ! În definiția ei, oricum ar trebui să intre și adevărurile astea : inteligență, informație, spirit de observație, realism, luciditate, intransigență și — la urmă, dar foarte repede — rostire a adevărului nu numai abruptă, ci chiar agresivă. Într-un cuvînt, un spirit incomod. Așa se și explică de ce (și) de data asta ne-a stricat cheful (replica-i a lui Gorki). Ni l-a stricat — dîndu-ne calitate umană, nouă, celor care, din pricina ghiftuielii și amețelii momentului, vedeam absolut toate lucrurile exclusiv în roz — povestindu-ne o istorie cu oameni. A început — șoc oratoric ! — punîndu-ne o întrebare :

— Oare ce-or fi făcînd ei ? (Habar n-aveam la cine se referă, dar ea ne-a obținut, categorică și rapid, tăcerea.) Mă gîndeam la o colegă de-a mea și la ai ei. Are o funcție modestă și, bănui că, implicit, o retribuție de asemenea modestă. Însă e un om pe care noi, toți de-acolo, îl stimăm, îl admirăm și despre care ne tot întrebăm cum de-a reușit. Cum a scos-o la capăt cu puterile, cu nervii și cu banii ? Cum de-a reușit să crească șapte copii ? (Cei mai mic e, acum, într-a douăsprezecea.) Două fete și cinci băieți! Niște copii care sînt impresionant de binecrescuți. Modești, respectuoși, serioși la școală, foarte realiști, foarte fără moțuri, foarte maturi pentru vîrsta lor. Șapte copii dintre care numai doi sînt ai ei ! (Îți vine să spui numai dumneaei !) Ceilalți cinci sînt ai unei surori care, cu ani în urmă, cînd copiii erau mici, a murit, într-un accident, împreună cu soțul ei. Adică au murit doi părinți și-au rămas cinci copii orfani. Iar colega aceasta a noastră și-a asumat imensa răspundere să-i îngrijească și să-i educe, în continuare. Și că și-a asumat-o ea, ca soră a mamei copiilor, e de înțeles : sîngele apă nu se face. Dar că soțul ei a acceptat să-și împovăreze viața cu cinci copii e și mai de prețuit ! De respectat ! Încercați să vă puneți în locul ei ! Eu am încercat. Și m-am speriat. Am crescut doi băieți, m-a ajutat și mama, și tot nu pot spune că a fost ușor. Dar șapte ? În condiții de mare oraș ! Cu slujbă ! Și reușind totuși să fii o femeie — tu însăți — îngrijită ! Și foarte corectă și pedant de ordonată în slujbă ! Și calmă ! Și amabilă ! Și fără să te plîngi ! O singură dată, pentru că am găsit-o într-un moment greu, mi-a spus cîteva cuvinte care mi-au dat o idee despre dimensiunile concrete ale greutăților familiei ei. Unul dintre băieți fusese accidentat, stupid, într-o stație de tramvai. Îi fusese rupt un picior. Ea, ca o mamă bună, suferea alături de ei, dar n-a putut să nu rămînă și un om lucid, care știe că viața continuă, și mi-a împărtășit și acest gînd : „Și peste toate, s-au pierdut și pantofii lui. Geanta i-au pus-o oamenii deoparte și am găsit-o. Pînă iese din spital trebuie să-i luăm alți pantofi !" O, de-ar veni și la oamenii aceștia un An nou și încă mulți alții buni, pe măsura lor !

Printre noi, cei de la masa aceea de bunăstare, uitare și veselie, și-a făcut loc un suflu de bunătate și de grijă și de altruism și de responsabilitate și, mai ales, de recunoștință. De recunoștință față de acei nouă necunoscuți care — continuu și fără surle și tobe — fac dovada că se poate trăi și demn, și care îndeamnă, ba chiar obligă, să trăim cu toții cu demnitate.

Nu-i cunoșteam, dar parcă ne bătuseră la ușă și, în locul colindelor, ne cîntaseră — orchestră de voci omenești — acorduri din Simfonia destinului. A unui destin care fusese învins, care poate fi învins. Nouă oameni care au fost aruncați, cu ani în urmă, în plin miez de tragedie, dar care au dovedit — uniți, în timp — că au puterea să transforme greul în normal, normalul în bine și binele — le-o dorim ! — în fericire.

Exemplul dumnealor mi-a adus în minte șirul acela, deloc mic, al celor care își închipuie că sînt puternici și învingători, dar care — trăind leneș, necinstit, negeneros, cu dispreț și sfidare — tocmai se trădează ca ființe slabe și odioase.

Am crezut că-i de datoria mea morală să scriu un reportaj despre cei nouă oameni de caracter din istoria aflată de la vara mea. Ea a fost de acord să mă pună în legătură cu colega ei, ler niște colegi de-ai mei mi-au spus că ar fi nedrept „să nu fac un material cu tot tacîmul", adică însoțit și de fotografii. Zis și făcut, numai că femeia aceea de vreo cincizeci de ani, micuță, pieptănată cu ooc la spate, îmbrăcată neelegant dar decent și cu gust — în fața propunerii noastre de a-i face nu viața, ci atitudinea față de viață, publică — s-a crispat, ne-a mulțumit și ne-a refuzat categoric. A mai adăugat — bănui că special pentru sufletul nostru, pentru a ne ajuta să ieșim mai ușor din încurcătură — că greul a trecut, că acum copiii sînt mari...

Așa se face că în aceste rînduri despre oameni foarte-foarte concreți, cu o existență foarte-foarte concretă, nu dăm nici un nume, nici o dată precisă. În schimb, căutăm și nu găsim vorbele acelea oneste care ar putea să-i convingă pe cei nouă contemporani ai noștri că n-am vrut să le publicăm numele și chipurile, decît pentru că îi stimăm și pentru că avem convingerea că țara noastră merge înainte, spre bine și demnitate, numai datorită mulțimii oamenilor, de felul dumnealor, care nu dau înapoi în fața greutăților vieții, ci o trăiesc anonim, uneori cu sacrificii, însă cu deplină demnitate.

ION NICOLAE

NOU ȘI VECHI ÎN UNIVERS

Dezarmarea, opțiune necesară a dezvoltării

Demonstrată de însăși evoluția istorică, incompatibilitatea de esență dintre progres și civilizație, de o parte, și acumularea de arme, de alta, este pe deplin pusă în evidență în prezent cînd, în constiința popoarelor, a căpătat un caracter ireversibil imperativul dezvoltării. Concret, este vorba de descoperirea, valorificarea și folosirea resurselor Terrei, în fiecare țară în parte, în lume în ansamblu, exclusiv în scopuri pașnice, în direcția înfăptuirii marilor obiective ce implică eliminarea din viața popoarelor a flagelurilor ce persistă încă pe planetă ; subdezvoltarea și decalajele economice dintre națiuni. Reprezintă o axiomă faptul că lumea dispune de suficiente resurse umane și materiale pentru asigurarea bunăstării fiecărui locuitor al globului, a tuturor popoarelor. Ceea ce face ca pe planeta noastră să existe încă sărăcie și mizerie, analfabetism și boli este, pe de o parte, repartiția inechitabilă a resurselor și, pe de alta, folosirea acestora nu numai în slujba progresului, ci și în scopul producerii și perfecționării armelor și armamentelor. Această realitate este pusă deosebit de violent în lumină de faptul că, în anii postbelici, suma veniturilor naționale a sporit de cinci ori, în timp ce cuantumul cheltuielilor militare a crescut de 10 ori, totalul alocat pe glob înarmărilor sporind vertiginos, mai ales în ultimii ani. Spre ilustrarea acestei idei să reamintim cîteva cifre. **În 1938, în lume erau alocate pentru arme nouă miliarde dolari. Cu trei decenii mai tîrziu, suma se ridica la peste 61 miliarde dolari. În 1953, alocațiile militare treceau de 140 miliarde dolari, în 1970 atingeau 209 miliarde, pentru ca, anul trecut, să se situeze în jurul a 400 miliarde dolari.** Proporția cheltuielilor militare în produsul național brut este între două și opt procente, ajungîndu-se însă, în unele cazuri, la o treime. **Din 1945, pe glob au fost irosite pentru arme circa 7 000 miliarde dolari, sumă ce întrece produsul pe patru decenii al unor țări în curs de dezvoltare în care trăiește o pătrime din populația Terrei. Un sfert din locuitorii lumii de azi ar fi putut avea deci venituri peste dublul celor actuale, dacă stocurile de arme ar fi rămas la nivelul din 1945.**

Este lesne de evidențiat concluzia ce se desprinde din aceste date : periclitînd însăși existența a zeci și sute de milioane de persoane, cursa înarmărilor afectează, totodată, dezvoltarea economică a statelor, a tuturor popoarelor, scoate din circuitele productive naționale imense mijloace și resurse, abate știința de la menirea ei firească, întoarce împotriva umanității progresul tehnic, cuceriri strălucite ale gîndirii umane. În prezent, se știe, cheltuielile militare anuale se ridică la peste 400 miliarde dolari. Se estimează că, la sfîrșitul acestui an, zilnic vor fi alocați pentru înarmări 1,1 miliarde dolari, ceea ce înseamnă peste 500 miliarde pe an.

Sigur, ponderea cea mai mare o ocupă, în această privință, unele state dezvoltate, șase dintre acestea, „cele mai înarmate",

cum le califică un studiu al O.N.U., deținînd, în totalul fondurilor alocate armelor, o proporție ce variază între 73 și 84 la sută. Dar, în cursa înarmărilor sînt angrenate și celelalte țări, marea majoritate fiind silite să acționeze în acest sens în scopul apărării independenței și suveranității naționale. Așa se face că, în timp ce totalul investițiilor productive în țările în curs de dezvoltare ajunge la circa 150 miliarde dolari pe an, aceleași țări alocă pentru înarmare în jur de 33 miliarde dolari, în aceeași perioadă de timp. Ce înseamnă aceasta este evident dacă facem referință la unele comparații : **un miliard de dolari, sumă inferioară costului unui submarin atomic, ar întlesni crearea a 100 000 locuri de muncă în sectoare productive pașnice. În Asia, Africa și America Latină, 200 milioane copii suferă de foame cronică, situație ce ar putea fi evitată prin alocarea a circa patru miliarde dolari. Cinci milioane copii mor anual în lume din cauza a șase boli contagioase, realitate tragică ce ar putea să nu existe dacă s-ar aplica imunizarea, al cărei cost este echivalent cu cheltuielile militare pe glob, într-o jumătate de zi.**

În lumea contemporană, cînd valorificarea cît mai deplină a resurselor se impune ca o cerință imperioasă a dezvoltării, cursa înarmărilor irosește cantități imense de materii primé și energie. Astfel, se apreciază că, în perioada postbelică, s-au alocat de peste cinci ori mai multe resurse materiale decît în perioada interbelică. În fiecare an, valoarea acestora se ridică la peste 250 miliarde dolari. **Forțele armate mondiale utilizează cantități de petrol echivalente cu consumul total al continentului african. Numai pentru pregătirea unei zile de război, în Occident, se stochează 500 tone carburant pentru fiecare divizie blindată. Puterea motoarelor calculată teoretic este de 40 CP pentru un om sub arme.**

Trecerea în revistă a tuturor acestor cifre nu poate să nu evidențieze faptul că, prin uriașele fonduri și resurse materiale și umane pe care le înglobează, cursa înarmărilor prejudiciază înfăptuirea marilor deziderate ale omenirii legate de dezvoltare și progres. Realitate pusă în lumină și de faptul că, inclusiv în cazul alocărilor constante ca procente, din bugetele naționale, are loc o escaladare a cheltuielilor militare, creșterile fiind de peste 50 la sută într-un deceniu. Ceea ce relevă pe deplin **însemnătatea propunerii României de a se reduce bugetele militare ale statelor, astfel ca în 1985 să se atingă un nivel cu 10—15 la sută mai scăzut decît cel actual, sumele eliberate urmînd să fie alocate în interesul dezvoltării fiecărui stat în parte, dezvoltării în lume în general, în primul rînd a țărilor cu venit mic pe locuitor.** Este numai una dintre propunerile realiste ale țării noastre, a cărei înfăptuire ar contribui la edificarea unei lumi mai drepte și mai bune, ar concretiza una dintre marile cerințe ale lumii : trecerea la înfăptuirea dezarmării, ca opțiune necesară pentru dezvoltare.

EUGEN STANESCU ■

Ochii și urechile lumii

Stricta necesitate a patetismului

Unii observatori ai vieții internaționale, așa zis lucizi, privesc cu cea mai mare suspiciune, patetismul și consecvența unor state mai mici care se încăpățînează să dea dreptului internațional și o dimensiune morală reală. Acei observatori lucizi socotesc demnitatea și tenacitatea în apărarea demnității naționale și revoluționare — futile și, în cel mai bun caz, anacronice. Ei apreciază — tot lucid — că viața internațională nu are nici o morală, decît a celui mai tare. Tot ce nu se supune acestei morale este, în ochii lor, inutil. Dar din morala celui mai tare apar — cu consecvență — morala lipsei de consecvență, morala supunerii imediate și oarbe, morala șantajului și a dictatului, morala fricii. Acestea nu-s futile, nu-s anacronice, luciditatea acelor observatori le dă chiar calificativul de „realiste"... Cînd apare o morală care se ridică însă împotriva acestei morale, aceiași observatori lucizi ridică din umeri, încruntă sprîncenele și întreabă: la ce bun? La ce bun să te opui celui mai tare? La ce folosește să nu taci, să nu înghiți, să zici ce te doare și ce nu suporți? La ce bun să nu dormi din pricina nedreptății sau a soartei? La ce bun patetismul cînd realitatea e atît de cinică? Patetismul, într-adevăr, are vulnerabilitățile lui. Dar cui i se pare că cinismul e o politică fără fisură, nu e deloc lucid. Cinica întrebare: „La ce bun?" poate face și face mult mai mult rău vieții internaționale decît patetismul unor credințe, fie ele înșelate sau deziluzionate. O lume în care doar lașitățile, sperjururile, minciuna au drept de circulație nestingherită, în timp ce credințele și caracterele inflexibile devin ridicole dacă „nu folosesc", devine irespirabilă. Din „la ce bun?" în „la ce bun?" se poate stabiliza o degradare a valorilor umane, o înrăire generală, o intoxicare a organismului mondial în care chiar cinicii ar putea deveni leucemici pe viață, prin cîteva sănătoase explozii nucleare. Fiindcă de prea rare ori patetismul curat a triumfat și și-a impus morala, putem fi și noi, pateticii, atît de lucizi încît să ne întrebăm la ce bun și la ce-au folosit atîtea victorii realiste ale cinismului rece în viața internațională? Ce binefacere a adus lumii, morala celui mai tare? Ce lumină mai blîndă a instaurat pumnul de fier în mănușă de căprioară ? Ce perspectivă optimistă au adus supunerea la dictat, îngenunchierile, acceptarea umilințelor? Ele n-au adus nici o plăcere, nici o perspectivă, doar ferocitatea unor glume celebre. Ele au susținut spaimele, lingușelile, demagogiile, indispozițiile, mohorelile și dacă au perfecționat ceva, au perfecționat armele de distrugere. Dacă acesta-i binele care a decurs din acel dezarmant „la ce bun să fii demn, curajos și consecvent ?", atunci eu cred că e necesar să ne înarmăm mai departe cu aceste valori morale „ircaliste" pentru cinici, dar care au încă marele avantaj că abia urmează să-și demonstreze vigoarea și binele, realismul cinicilor fiindu-ne prea binecunoscut în toate dezavantajele sale. Sincer vorbind, ca om care vede viața, inclusiv cea internațională, ca o imensă afacere sentimentală, eu sînt gata să investesc pe mai departe energie emoțională în patetism și curaj decît în sarcasm, ură, armate și măsluiri de adevăr, care, după ochiul oricărui om bun de afaceri, și-au epuizat puterea de fascinație, de convingere, procurînd lumii, în cele din urmă, un sentiment de dezgust care ar putea s-o ducă la o soluție fericită, eliberînd-o de orice frică în fața moralei celui tare. Mi s-ar putea replica, desigur, că susținînd politica noastră, a pateticilor, pun problema în termeni prea socotiți, prea realiști, prea puțin patetici. E însă o mare minciună, propagată chiar de observatorii cinici, că patetismul ar fi incompatibil cu realismul, cu inteligența, cu luciditatea. Patetismul are inteligența lipsei de iluzii, el știe că nu va transforma lumea de azi pe mîine, el poate fi uneori o slabă afacere comercială, că se poate angaja mistuitor în cauze drepte dar vremelnic pierdute, niciodată părăsite. Un adevărat om patetic nu e deloc un prost. El are suprema inteligență — aceea a cuprinderii contradicțiilor pe toate laturile și de aceea optimismul lui nu e niciodată lipsit de-un anume scepticism eroic, după formula lui Gramsci. Încît alternativa la patetism nu e luciditatea, nici pesimismul, nici umorul. Omul patetic le are din plin. Alternativa la patetism e, totdeauna, lașitatea.

RADU COSAȘU ■

„Sculptura a orchestrat figura umană"

La Muzeul de artă al Republicii Socialiste România s-a deschis, în prezența a numeroși iubitori de frumos, expoziția sculptorului Etienne Hajdu, artistul născut cu peste șapte decenii în urmă pe meleagurile noastre, în Transilvania, la Turda, și aureolat astăzi de un binemeritat prestigiu internațional. Marcat de la început de peisajul unduitor și de pădurile copilăriei sale, stabilit apoi în Franța, dar revenit din cînd în cînd în România, Etienne Hajdu avea să dea o operă complexă de o mare bogăție și profundă sensibilitate, izvorită dintr-un studiu atent asupra vieții, o creație ce-și trage seva din natură, din eterna natură revitalizatoare.

L-am cunoscut cu cîteva zile înainte de vernisaj. Asista la aranjarea operelor sale în expoziție, dădea sugestii și trăda acel neastîmpăr atît de caracteristic marilor artiști aflați față în față cu propria creație.

— Ești singura persoană căreia i-am acordat, cu acest prilej, un interviu — nu-mi place să vorbesc despre mine, despre creația mea. Cine dorește să mă cunoască să-mi privească operele.

— Sînteți sculptor de mai bine de o jumătate de veac...

— De o viață, aș putea spune. Atunci, la începuturi, aveam senzația elevului inițiat în tainele scrisului. Am „scris" cu mari dificultăți primele litere, pe a și b ; cu timpul a fost mai ușor, pînă cînd am reușit să elaborez un alfabet al sculpturii mele, să comunic „fraze" și uneori mici „povestiri". Sculptura sufletului meu însă o consider încă la începuturi. Sînt sculptor, dar mai fac și altceva — desen, gravură, laviu, ilustrație de carte, tapiserie, ceramică — și asta pentru a mă destinde, căci să tai și să lustruiești marmura, să pilești aluminiul, bronzul, arama, nu e ușor. Lucrez cu materiale diferite ce-mi oferă posibilități multiple de a mă exprima artistic. Aș preciza însă că materialul este un simplu mobil, ceea ce contează cu adevărat e concepția, rezultatul final, creația în sine. Recent, cînd am început să lucrez în aluminiu, mi-am dat seama că mulți se împotriveau acestui gen de sculptură. Aluminiul nu era socotit printre materialele nobile ale sculpturii precum marmura sau bronzul. După mine însă aluminiul (prezent în expoziție prin lucrări precum **Ouranos, Multitudine, Héliopé, Orion, Păsările din Ilie, Galatée, Le Syrte, Rîtm sideral, Elogiul zilei**) sau

De vorbă cu sculptorul Etienne Hajdu

duraluminiul (**Tentativă de metal X, Yola**), pot fi la fel de nobile ca materialele tradiționale. Mi se pare că rolul artei este tocmai acela de a transforma materia în spirit. Sculptura a orchestrat figura umană.

— Excelați într-o tehnică a reliefului...

— De la începutul activității mele am îndrăgit reliefuI ; el oferă un antagonism al formelor. Eu lucrez adesea în plan, în două dimensiuni. O anume întretăiere a planurilor are darul de a sugera volumul. De aici și preferința pentru chipurile feminine în relief foarte plat. Cu ajutorul luminii ce le scaldă, ele se transformă în volume abia sugerate. Astfel încerc să nu copiez natura. Prin forme elementare, foarte simple, imaginez viața, o femeie, o floare... Și, în expoziție, se află astfel de plante, păsări, insecte de mari dimensiuni, chipuri feminine. Dealtfel, întreaga artă modernă, nu numai sculptura, ci și pictura, muzica ș.a., toate au revenit la formele elementare.

— Din aceleași căutări legate de tehnica reliefului s-au născut „les estampilles" ?

—Da, în 1957 inventam gravurile în relief presate în masa hîrtiei. Procedeul e vechi de cînd lumea însă. Vechii egipteni, în dorința lor de a lucra pentru eternitate, făceau astfel de miniaturi, de detalii în granit. În ce mă privește, într-o zi, mi s-a cerut o gravură. Sculptor fiind, instinctiv am fost tentat să „zgîrii" hîrtia. Astfel am creat aceste mici reliefuri ce orchestrează infinit lumina și dau o varietate de tonuri. Cu timpul o atare tehnică s-a extins la ceramică și tapiserie. Stau mărturie în această privință lucrările realizate pentru Manufactura Națională de la Sèvres și cartoanele de la „Mobilier National".

— V-a preocupat, ați scris și pomeniți adesea de Constantin Brâncuși.

— Am vorbit și am scris întotdeauna cu admirație despre el. Toată lumea are părinți, un tată, iar Brâncuși este tatăl sculpturii moderne. Efectiv el este cel care a înțeles și a exprimat admirabil, în maniera cea mai pură, preocupările epocii noastre. Vă amintiți **„Pasărea în spațiu"**, data cînd a fost ea realizată (1930) ? Pentru mine pasărea aceasta din bronz reprezintă forma pură, în stare să sugereze avîntul, zborul. Opera lui Constantin Brâncuși a jucat rolul celulei primordiale, al arhetipului care s-a divizat și a dat viața. E mult timp de cînd Brâncuși a marcat acest început. Mulți sculptori i-au continuat gîndul iar generația mea, cea de-a treia, se înscrie pe această linie. Dar linia nu e dreaptă, e plină de sinuozități, de contradicții și s-a îmbogățit permanent cu o pluralitate de stiluri personale.

CORALIA POPESCU ■

Capodopere înstrăinate

Aș vrea să încep însemnările acestea, pe care le dorese o pledoarie pentru înalta idee de patrimoniu cultural al omenirii, cu un fapt răscolitor, evocat de publicația „Le Courrier de l'UNESCO" sub semnătura cunoscutului eseist francez Georges Fradier.

Șeful unui stat african — se spune în articol — răsfoind un album de artă cu sute de reproduceri ale unor capodopere aparținînd poporului său, și-a dat seama cu stupoare că nici una dintre acestea, absolut nici una, nu se mai află pe teritoriul țării lui.

Faptul este revelator pentru modul în care au fost deposedate de inestimabile vestigii ale artei și istoriei lor popoarele aflate sub jugul colonial. El merită a fi supus opiniei publice cu întreaga încărcătură de urgență pe care o reclamă.

Zi de zi sîntem puși în fața nenumăratelor aspecte ale decalajelor între țările bogate și țările sărace, zi de zi citim cifre strigătoare la cer care compară nivelul lor de trai, mortalitatea, numărul de școli și de profesori. Dar oare acest jaf deliberat al trecutului, materializat în vestigii de artă, nu se numără și el printre fenomenele cele mai acuzatoare ale inegalității dintre state?

Mulți organizatori de muzee din țări africane, asiatice sau sud-americane, aflate odinioară sub stăpînire colonială, se văd nevoiți astăzi să-și reclame în mod uimitor, de la marile muzee ale Europei, opere de artă care definesc propriile lor civilizații. Acestea au ajuns acolo sub pretextul fariseic al „punerii la adăpost" într-o acțiune de „salvare" și „ocrotire", perpetuată de-a lungul anilor, pe întreaga durată a dominației străine a teritoriului în cauză.

Oare cîți dintre admiratorii capodoperelor de pe Acropole, aflate la British Museum — se întreabă comentatorul revistei UNESCO — își amintesc că lucrătorii angajați cu transportul lor de către consulul Elgin au distrus, în zeloasa lor grabă, basoreliefuri ce nu vor putea fi niciodată recuperate? Sau cine mai știe astăzi că numeroase metope grecești, care se aflau în drumul lor ilicit către muzeele „lumii civilizate", au dispărut fără urmă în fundul oceanului, în apropiere de capul Malea, ca urmare a unui naufragiu?

Dar, și fără a avea dramatismul unor asemenea întîmplări, înstrăinarea lucidă și „autorizată" a capodoperelor unor străvechi civilizații se numără printre faptele de neiertat ale unei epoci de tristă amintire.

Odată cu eliberarea și evoluția spectaculoasă a tinerelor state aflate odinioară sub jug colonial, omenirea, respectiv forumul ei mondial, Națiunile Unite, încep să-și pună cu seriozitate problema reparării acestor abuzuri. O adevărată campanie mondială pentru restituirea bunurilor culturale a fost lansată de UNESCO, o campanie ce promite a avea multe șanse de succes.

Cînd studenții din țările deposedate astăzi de capodoperele lor vor putea să-și studieze trecutul artistic în propriile lor muzee, li se va fi ingăduit, așa cum spune Directorul general al UNESCO, A. Mahtar M'Bow, „să-și recapete o parte din memoria și identitatea lor, făcîndu-se astfel dovada că se poate continua îndelungatul dialog al civilizațiilor care definește istoria omenirii".

Lăudabila campanie întîmpină, firește, rezistența posesorilor acestor bunuri, obținute prin forță, care invocă tot felul de motive juridice, de „obstacole legale" și de „dificultăți psihologice" într-un exces de scrupulozitate pe care nu au dovedit-o nici pe departe atunci cînd și le-au însușit.

Argumentele lor își pierd însă tot mai mult din tărie și audiență. Echitabila campanie mondială dispune acum de un comitet interguvernamental însărcinat cu restituirea bunurilor culturale, comitet căruia i s-a propus anul trecut la Dakar un promițător statut.

Opinia publică a și fost pusă la curent cu primele exemple grăitoare de restituire, care stau în fața statelor ca înalte dovezi de respect reciproc și înțelegere ce se propun a fi imitate. Astfel, Universitatea Harvard din Statele Unite a transmis autorităților mexicane un număr impresionant de obiecte din aur și jad, preluate în urma săpăturilor din peninsula Yucatan; Muzeul regal al Africii Centrale din Tervuren (Belgia) a restituit Zairului cîteva dintre operele de artă de care deposedase această țară; o superbă statuie din Estul Javei a fost cedată Indoneziei de către actualii săi posesori olandezi, iar faptul că muzeul de etnografie din Stockholm se află de pe acum în legătură cu autorități competente din Sri Lanka, Tanzania și Kenya, demonstrează interesul pe care îl arată pentru o cît mai grabnică restituire a operelor pe care le deține.

Acțiunea generoasă, care a debutat sub auspicii atît de promițătoare, nu este însă ușor de dus la îndeplinire. Ea presupune respect reciproc, întrajutorare, interes sincer pentru țările defavorizate. Ea presupune adoptarea înaltei idei a patrimoniului comun, singura care va deschide, în sfîrșit, calea de întoarcere pentru capodoperele ținute departe de adevărații lor creatori, într-un lung și samavolnic exil.

MARIANA CEAUȘU ■

În 1001, papa Sylvestru al II-lea a oferit această coroană lui Ștefan I, socotit fondatorul statului ungar. În secolul al 12-lea, coroanei i s-a adăugat un sceptru, iar în secolul al 14-lea, un glob regal. Amanetate sau pierdute, furate chiar de mai multe ori în decursul secolelor, aceste obiecte de preț au fost păstrate, după cel de-al doilea război, la Fort Knox, în Statele Unite. La începutul anului 1978, în urma unui acord încheiat între guvernele Ungariei și S.U.A. istoricul tezaur a revenit la Budapesta

Asemenea figurine din lemn sculptat, denumite „ndop", au jucat un mare rol în transmiterea puterii pentru etnia zairezâ Kuba, din regiunea Kasai. În urma unui acord cu Muzeul regal al Africii centrale din Tervuren (Belgia) au revenit, alături de alte opere zairezе, în muzeele naționale.

→

←

Statuia din fotografie aparținînd zeiței Prajnaparamita (secolul 13), originară din estul Javei, a fost cedată în aprilie 1978 muzeului Pusat din Djakarta (Indonezia) de către Rijksmuseum voor Volkenkunde, Olanda

Mondo umano?

Omul care știa totul

Așadar, în noiembrie anul trecut, primul canal al televiziunii franceze difuza o emisiune lungă și cu un titlu care nu spunea prea multe la prima vedere: „Ceea ce știm astăzi, ceea ce nu știam ieri!" Totul privea moartea lui John Fitzgerald Kennedy. Cum o parte dintre întrebările fără răspuns, cu unul bănuibil ori implicit le-am citat data trecută acum vom adăuga doar că, așa cum scria un cotidian parizian, „există sute de exemple de acest gen (întrebări n.n.) și dintre ele doar cîteva au fost enumerate în emisiunea citată".

Dealtfel, nu mi se pare deloc întîmplător că dincolo de subiectul propriu-zis marea audiență a emisiunii s-a datorat faptelor și argumentelor prezentate. De pildă, presa pariziană scria că ambasadorul Franței la Washington din acea epocă — e vorba de Hervé Alphand, un strălucit diplomat cu vechi și recunoscute merite — la revenirea sa în țară a publicat o plachetă în care, fără a cita sursele, vorbea de asasinarea președintelui John Kennedy comisă de mai multe persoane. Philippe de Bausset, de care am mai amintit, adaugă în acest context că „este adevărat că de atunci toate cancelariile străine de la Washington «munceau» pentru a afla cît mai multe și că unele par a fi reușit mai mult sau mai puțin". Se precizează că în acele momente era important, chiar esențial, să se știe dacă era un complot și natura lui iar în această ultimă variantă dacă erau amestecate în vreun fel Mafia, sindicatul camionagiilor, condus de faimosul Jimmy Hoffa, unii refugiați s.a.

Da, este adevărat, însuși clanul Kennedy a susținut ideea unui singur trăgător asupra lui J.F.K. și a absenței complotului și mulți au stăruit asupra acestei teze și atitudini. Totuși, așa cum au dovedit dezvăluiri ulterioare, citate pe larg și într-un excelent serial privind pe „Robert Kennedy și vremea sa" Bob, deși era convins că a existat un singur asasin a crezut mereu că acesta cît și cel ce i-a omorît pe Oswald — e vorba de Jack Ruby — au avut relații cu Mafia, relații confirmate în anii din urmă de noi descoperiri asupra cărora am stăruit cu un alt prilej.

Atunci, ca și acum, în tot acest hățiș de fapte, oameni, prezumții și investigații revenea cu insistență un nume: J. Edgar Hoover. A fost cel care a condus F.B.I.-ul timp de 48 de ani, un veritabil șef de stat în stat care a stăpînit cu duritate cea mai mare mașină polițienească. Era „Directorul", „Incoruptibilul" care a înfruntat Ku Klux Klanul, apoi Mafia, care i-a ucis pe Dillinger și Capone, pe Bonnie și Clyde, a arestat pe soții Rosenberg, a tras în faimoasele „Black Panthers". Era prezentat ca „mîna de fier care a ținut opt președinți americani", a fost „director pe viață al F.B.I." (cum îl numise L. Johnson) și care strînsese în dosarele sale 50 milioane de fișe individuale și 5 milioane de rapoarte de anchetă. Era omul care știa totul. Era prezentat ca omul căruia nimeni nu a îndrăznit să-i afideze puterea. Nimeni, în afara lui John și Robert Kennedy.

În momentul prezenței la Casa Albă a lui John, și a lui Bob, la Departamentul Justiției acestia au reușit să-l controleze și să-l dirijeze — ceea ce lui Hoover nu i se mai întîmplase pînă atunci. Deși pus la punct, „Directorul" a strîns cîteva lucruri despre clanul respectiv și a avut o atitudine rezervată, distantă mai tîrziu față de el. Dealtfel, cînd presa a scris că lui Bob i-a comunicat știrea asasinării lui John ca și cum ar fi fost vorba de furtul unei mașini, celor ce-l acuzau că nu i-a prezentat niciodată condoleanțe, le-a răspuns sec: „Nu pot să alerg după asasinul președintelui și totodată să mă ocup de probleme de protocol!" Totuși, un adjunct al lui Hoover susține că F.B.I.-ul îl cunoștea la perfecție pe Lee Harvey Oswald și că în mod deliberat a omis să-l semnaleze ca periculos „Secret Service"-ului. Era vorba de o absurdă rivalitate între polițiii.

În fine, tot despre Hoover s-a afirmat că știa mai multe despre Dallas dar a oferit prea puține Comisiei Warren și celor ce doreau să facă lumină în acest caz întunecat. Poate de aceea și mai ales după ce tot intervenise pînă în ianuarie 1967, cînd a murit de cancer, Jack Ruby (asasinul lui Oswald) a ținut să repete: „Lumea nu va cunoaște niciodată faptele. Oamenii sus-puși vor împiedica mereu adevărul să iasă la iveală". Chiar așa să fie?

PETRE NICOLAE ■

PARADOXURILE SUPERCIVILIZAȚIEI

Oscilograma infernului

Un studiu realizat de experți ai O.N.U. a ajuns, după laborioase argumente, la concluzia că în cinci ani escaladarea furturilor calificate a înregistrat, în plan mondial, o creștere de 175 la sută. Cifra este, să recunoaștem, convingătoare prin lipsa de echivoc a rapidității și amplitudinii cu care fenomenul delincvenței se instalează în numeroase state occidentale. Alte statistici oferă o dimensiune, uneori surprinzătoare, a așa-numitei „rate a criminalității" care nu are nici o legătură cu atîtea alte „rate" ce ar merita inventate (spre exemplu o rată a fericirii, a culturii etc...). Dar nimeni nu s-a gîndit la asta.

Cifre pe cît de seci, pe atît de convingătoare demonstrează că la un grup de 100 000 de locuitori în Suedia s-au înregistrat, într-un an, 7 884 delicte criminale, în Statele Unite 5 280, în Republica Federală Germania 4 271, în Marea Britanie 4 832, în Italia 3 817 ș.a.m.d.

Efervescența, în continuă intensificare, a pieței violenței se reflectă, cu o concisă vigoare, în starea de alertă a polițiilor mari și mici și, desigur, a Interpolului. Stația sa de emisie centrală se găsește, din 1974, nu departe de Orléans, la Saint-Martin d'Abbat, pe un teren de 43 hectare. Ea este utilată cu 23 emițătoare, asigurînd în permanență, datorită unor antene-gigant, legături cu toată lumea. Din 1976, totalul telegramelor schimbate în ansamblul rețelei Interpolului s-a ridicat la 279 000 mesaje. În 1970 nu erau decît 150 000, iar în 1965 — 80 000.

Așadar, un Everest de telegrame de avertisment își ridică, de la un an la altul, cumplita coamă în raport direct cu apetitul criminal al gangsterilor între 15 și 20 de ani.

„Dosarele negre" analizate în cadrul dezbaterilor Adunării generale a Interpolului, desfășurate la Ciudad de Panama, pun în lumină statistici revelatoare cu privire la efectele luptei coordonate desfășurate împotriva fenomenelor infracționale în cele 115 țări membre ale organizației. Astfel, potrivit fișelor Interpol, infracționalitatea pe plan mondial a continuat să ia proporții, în pofida măsurilor și acțiunilor întreprinse. Pe primul plan se situează traficul cu stupefiante: din cele 37 000 de dosare din evidența organizației, 21 000 s-au referit la droguri în perioada 1977—1973, față de 15 000 în perioada 1975—1976. De asemenea, au luat proporție falsurile în domeniul artistic și tehnic, numărul acestora crescînd de la 4 000 la 7 355 cazuri în perioadele menționate; furturile, escrocheriile și fraudele au sporit de la 4 300 la 5 500 de cazuri.

Dincolo de cauzele sociale, limpezi, care gencrează escaladarea violenței, capătă o amploare tot mai ascuțită proliferarea „mijloacelor" de a practica delincvența criminală. Cotidianul britanic **„Daily Mail"** își intitula, elocvent, un comentariu pe această temă. „Prea multe arme, prea multe crime..." „Omorul — se arată în articol — a atins o scară foarte întinsă, iar criminalii folosesc prea ușor și prea repede armele pentru a-și atinge țelurile. Astăzi, criminalul folosește pistolul sau pușca pentru a-și teroriza victimele, pentru a evita propria arestare sau pentru a reduce la tăcere pe cineva din diverse motive. Această tendință îngrijorătoare este susținută de datele furnizate de Scotland Yard, care arată că au fost înregistrate 621 victime în 1975, 730 în anul următor și 935 un an mai tîrziu, iar escaladarea crimei continuă".

De unde își procură ei armele? Tot statisticile arată că sînt 4,5 milioane arme răspîndite în Marea Britanie — una la patru case. Mai întîi, se înțelege, sînt armele legale. Au fost eliberate permise pentru 800 000 arme. Experții apreciază că alte 500 000 pot fi adăugate la total pe lîngă cele 200 000 pistoale, puști sau arme speciale pentru care s-au eliberat permise. Dar se crede că ar fi încă vreo 2 milioane de arme deținute ilegal, rămase din război, furate, moștenite, dăruite etc.

La rîndul său **„U. S. News and World Report"** nota:

„Seria continuă a tragediilor a ridicat probleme grave în fața a numeroși americani; oare violența cunoaște o escaladare primejdioasă în această țară? Care sînt cauzele reale ale acestei proliferări a crimei? Și care pot fi mijloacele capabile să frîneze un asemenea fenomen?

Se pare că nimeni nu a găsit încă răspunsuri satisfăcătoare. În orice caz, statisticile sînt elocvente. În prezent, s-a ajuns la media de 1 milion acțiuni violente anual. Iar rata acestor delicte, calculate în raport cu numărul de locuitori, este cu mult mai mare decît în majoritatea celorlalte țări ale lumii".

Potrivit statisticilor **Biroului Federal de Investigații**, în 1977 au fost anunțate 19 129 de asasinate, 63 020 violuri, 404 850 tîlhării și 522 510 atacuri înarmate. Actele de terorism au crescut, de asemenea, într-un ritm rapid în ultimii ani. De la 2 044 în 1974, numărul exploziilor provocate de bombe s-a ridicat, în 1977, la 3 177.

Numeroase personalități ale vieții politice americane vorbesc despre o mutație în ceea ce privește tipologia crimei. Se observă, astfel — afirmă ei — o tendință spre intensificarea violenței provocate de motive ideologice, sau politice, creșterea numărului de crime legate de activitățile unor organizații subversive și a unor secte așa-zise religioase.

Cum sectele religioase cresc precum ciupercile după ploaie și cum multe dintre ele, înregistrate cu acte în regulă pe la primării, și-au făcut o nemernică glorie din uzurparea moralei elementare și slăvirea măciucii, pistolului și junghiului, ne putem aștepta la viitoare crime în serie în numele iubirii de aproape, sfîntului duh, păjiștilor celeste și altor asemenea. Un bizar adevăr intră în drepturile sale firești: violența se umflă de la o lună la alta, ambalîndu-se, în concordanță cu proporțiile ei sporite, într-un înveliș halucinant din care tămîia nu lipsește, ceea ce rămîne o delicioasă, surpriză pentru infern...

RADU BUDEANU ■

Carmen Bunaciu promite o medalie la Olimpiadă. Metalul acesteia depinde numai de ea!

— Carmen, cît a durat șederea voastră în America și în ce a constat ea ?

— Ca invitate ale federației de înot din S.U.A., am participat, la Long Beach și Mission Viejo, în California, la un program de antrenamente, între 21 noiembrie și 3 ianuarie. Apoi, ne-am aliniat la startul a două concursuri de amploare, la Boston și Nashville, în statul Tennessee, eu cîștigînd 3 din cele 4 curse la care am concurat, pe 100 și 200 de iarzi, iar Irinel sosind a treia în finala pe 200 iarzi mixt, adjudecată de Tracy Caulkins, campioana lumii, socotită cea mai bună înotătoare din lume în 1978. Întregul turneu a durat 58 de zile și am toate motivele să afirm că el ne-a ajutat foarte mult.

— Cu ce antrenori ați lucrat ?

— La Long Beach, cu Jon Urbanchek, la Mission, pe perioada cît Urbanchek a fost plecat, cu Mark Schubert, ambii specialiști de elită, deși încă foarte tineri pentru această meserie, bărbați în jur de 30 de ani. Amabili și prietenoși, în ciuda faptului că pe Schubert, de pildă, nu l-am văzut niciodată zîmbind ! Fiecare dintre ei avea un asistent și în jur de 40 de elevi. Antrenamentele începeau, la L.B., la 6,30 dimineața, iar la Mission, la 5,30, ele constînd în parcurgerea zilnică a 16—20 de mii de iarzi, de-a latul bazinului de 50, cu pauze foarte scurte, de maximum un minut. Pe același culoar înotau, de regulă, alți 7—8 sportivi, băieți mai ales. Trebuia să mențli ritmul spre a nu fi ajunsă din urmă. Antrenorii vorbeau puțin sau deloc. Programul antrenamentului se afla, în fiecare dimineață, afișat pe o tablă la capul bazinului și fiecare știa exact ce are de făcut. Pînă ne-am acomodat, a fost ceva mai greu, în sensul că Urbanchek m-a oprit de cîteva ori, atrăgîndu-mi atenția asupra unor detalii de tehnică. După aceea, însă, obișnuindu-ne cu ritmul infernal, am fost incluse în grupa fruntașă, făcînd repetările mai mult cu băieții. (Cristina Șoptereanu, fosta înotătoare Cristina Balaban de acum cîțiva ani, adaugă : în țară, Carmen era învățată să parcurgă, zilnic, pînă la 13 mii de metri. Știam că, pentru a progresa, e nevoie de mai mult, dar n-am îndrăznit. Americanii lucrează mai mult ca volum și mai tare ca intensitate, iar fetele noastre, supuse unui asemenea regim de forță, s-au comportat foarte bine. La ei, pauzele între repetări nu depășesc, în mod frecvent, 10—15 secunde, totul e cronometrat, chiar și încălzirea !)

— Încălzirea, apropo de vorbele tovarășei Șoptereanu, cum decurge ?

— Schubert făcea un pic de încălzire pe uscat, punînd accentul pe mobilitate. Urbanchek, nu, la el, zic ei pentru că toți elevii, indiferent de vîrstă, îi spuneau antrenorului direct pe numele mic, sportivii intrau de la bun început în apă. La Nashville, în orașul lui Tracy Caulkins, ne-am antrenat, cîteva zile, cu celebrul Don Talbot și am dedus că nici el nu punea prea mare preț pe încălzire. Acolo, totul e înot. Cît am stat în America, n-am fost supusă, nici eu, nici cellalți, din cîte m-am lămurit, vreunui control medical și nici haltere n-am văzut !

— Cît timp dura un antrenament ? Cîte antrenamente se efectuau într-o zi ?

— De regulă, două, unul pînă la amiază, celălalt după. Cam 6 ore pe zi stăteam în bazin, stătcam fiind, firește, un fel de-a zice, că înotam într-un tempo cumplit !

Reîntoarsă, vineri seară, dintr-un mai lung stagiu de pregătire în S.U.A., la care a luat parte alături de Irinel Pănulescu, Carmen Bunaciu a fost supusă, la începutul acestei săptămîni, la un sever control medical, încheiat cu concluzii dintre cele mai îmbucurătoare. După terminarea lui, înotătoarea l-a prilejuit lui Ovidiu Ioanițoaia următorul dialog, desfășurat în prezența Cristinei Șoptereanu, antrenoarea campioanei, și a secretarului federației de specialitate, Valeriu Maltopol.

— Ziceai că Urbanchek ți-a făcut unele observații ? Anume ?

— N-a fost mulțumit de întoarceri și de starturi. Mi-aduc aminte că, în primele zile, mi-a strigat de cîteva ori că scot prea mult brațele din apă. Le-am luat pe rînd și am început să perfecționez aceste procedee, acțiune pe care urmează s-o continui în țară. (Să-i dăm din nou cuvîntul Cristinei Șoptereanu : Carmen a căutat și, în mare parte, a găsit soluții spre a corecta unele deficiențe tehnice și în primul rînd, întoarcerea. După ce a văzut un film cu întoarcerea fostului mare campion John Naber, am hotărît de comun acord s-o încercăm, renunțînd la obișnuita ei întoarcere răsturnată pentru procedeul lui Naber, foarte dificil de executat, dar foarte eficient pentru înotătorii înalți, cazul lui Carmen, care măsoară, la 73 de kilograme, 1 metru și 90. Sîntem pe cale să punem la punct această răsucire în poziție de echer, cu capul afară din apă, care i-ar putea aduce lui Carmen, pe 200 spate, un cîștig de cîteva secunde. În plus, am luat de acolo un nou tip de start, pentru craul, de sus, în așa fel încît corpul să pătrundă în apă prin același loc prin care au intrat capul și brațele, întîmpinînd astfel o rezistență mai mică și, implicit, cîștigînd timp. Asupra acestor procedee vom insista în săptămînile și lunile care urmează, conștienți că spatista noastră, cel mai talentat produs din istoria înotului românesc, poate și trebuie să progreseze, pe baza unui potențial biologic în creștere și a unei munci asidue.)

— Cînd susțineai că antrenorii sînt aspri, la ce te gîndeai, Carmen ?

— Antrenamentul și disciplina trebuie respectate cu sfințenie, nefiind acceptată nici cea mai mică abatere, indiferent de numele celui care o comite. La Nashville, de exemplu, oraș care trăiește sub semnul simpatiei și respectului pentru Caulkins, am întîlnit-o pe Tracy, o fată deschisă și îndatoritoare, concurînd pentru clubul său și nu pentru echipa națională ! Firește, ne-am mirat, dar ni s-a explicat că multiplia campioană mondială a fost suspendată din reprezentativa Statelor Unite, pentru 3 luni, întrucît a încălcat programul, întîrzîind cu cîteva minute de la culcare, ținînd lumina aprinsă un sfert de oră după stingere !

— Hai să vorbim despre cele două concursuri. Cum ți s-au părut ele ?

— Cum spuneam, am cîștigat de 3 ori, dar în lipsa Lindei Jezek, cea mai rapidă înotătoare din lume în stilul spate. La Boston, pe 200 iarzi, cu 2:01,20, am stabilit recordul absolut al piscinei, atrăgînd atenția specialiștilor și a comentatorilor. Am apărut la televiziune și am dat interviuri. E greu de spus ce înseamnă în metri timpii obținuți în America, dar există indicii că ei ar fi mai buni decît cei înregistrați anterior. Cred că mă aflu pe un drum drept, dar mai am destule de învățat și mult de muncit. Dacă Linda Jezek va renunța la performanță, cum se zice, atunci îndrăznesc să afirm, păstrînd exact măsura, că am mari șanse să urc pe podiumul de premiere al Olimpiadei din 1980, poate chiar pe treapta cea mai înaltă. (Cristina Șoptereanu surîde și încuviințează ; Valeriu Maltopol precizează că obiectivul propus de Carmen și antrenoarea sa pentru Jocurile Olimpice de la Moscova e o medalie ; metalul ei urmează să fie stabilit la Moscova. Pentru a-și atinge scopul, s-a hotărît ca înotătoarea noastră să parcurgă în 1979 cu 6 sute de kilometri mai mult ca anul trecut !)

— Carmen, totdeauna porți ochelari cînd înoți ?

— Da. Nimeni nu mai intră azi în bazin fără să-și protejeze ochii cu niște lentile speciale. Apa din piscine e tratată cu fel de fel de chimicale și trebuie să te aperi.

— O ultimă întrebare. Cine ești tu cînd nu ești campioana de înot Carmen Bunaciu ?

— Eleva Carmen Bunaciu din clasa a XI-a a Liceului nr. 2 de filologie-istorie din București. Folosindu-mă de ocazie, țin să mulțumesc public conducerii școlii pentru înțelegerea arătată.

— S-a notat. Nu ne rămîne decît să-ți urăm mult succes și, pentru că tot am discutat despre apă, vînt prielnic !

Gloria sportivă

Lumea nu iubește idolii multă vreme. Se plictisește repede, vrea noutăți. În materie de gastronomie a gloriei, trufandaua se cere în fiecare zi. Și atunci se constată că alergătorul cutare, care ieșea primul la toate concursurile, pe toate meridianele, are o privire șașie. Fotografia lui a apărut în toate ziarele și nimeni n-a băgat de seamă că se uită cîș. În altă zi, o săritoare la înălțime este bănuită că are brațul drept mai lung. Campionul de tir **Ixulescu** este acuzat că în loc să bage un glonț în ținta cu silueta unei vaci, desenată cu tuș, a virit vîrful creionului și a luat pe degeaba cununa de lauri. Ba, dacă ne uităm mai bine, fotbalistul **Ygree**, care a speriat toți portarii din lume, datorită unui film (făcut de un reporter indiscret) proiectat pe toate ecranele cinematografelor, adeverește că totdeauna la corner celebrul fotbalist a împins portarul advers cu genunchiul.

Exemplele s-ar putea înmulți, dar spațiul nu ne permite să lungim lista și atunci ar trebui să trec cît mai repede la cauzele acestei pofte de a devora pe vechii idoli suiți pe podiumuri, pe care opinia publică îi împinge în neant, birfindu-i, murdărindu-i cu povești inventate, acuzîndu-i că au rude în străinătate sau că le-a fugit nevasta cu poștașul. Așadar, de ce în mașina de tocat a nulităților se cere mereu cîte un cap care trebuie făcut bucăți, sfărîmat, rămas numai oscioare ? Cauza este de tot omenească. Vedeta cîștigă premii, uneori în bani ; vedeta are automobil ; vedeta merge cînd în Japonia, cînd în Danemarca. Vedeta, pentru că nu poate să bea, că de-aia scoate performanțe, are vilă la țară. Pe urmă, de unde, domnule, atîta succes ? ; vedeta se droghează ; vedeta trișează la săritura în înălțime ; vedeta are în pluton, la 10 000 de metri plat, ca orice alergător de cursă lungă, pe unul care-l ține trena falsă sau îl împinge la coardă. Și, la urma urmelor atîta succes devine dezgustător. Este imposibil, este supranaturul ca de la o vîrstă să mai arunci balonul cu atîta adresă printre buturi ! Și, dacă vreți să știți, domnilor, noi ne-am săturat ! Ne trebuie prospătură, ne trebuie alte nume, ne trebuie băieți tineri ! Or fi ei mai firavi, or fi mai șandalii, dar se formează, dom'le ! Să li se facă loc ! Vedeta să fie scoasă la pensie ! Ne-am săturat să auzim aceeași voce ! Destul cu această tiranie a succesului ! N-ajung atîtea titluri ? Campion FILT ! Turneul campionilor l-a cîștigat ! La Montreal a obținut nota 10 la paralele, ce-i mai trebuie, dom'le ! Frumoasă e ! Înaltă e ! A început să arate ca o femeie ! Poate să facă film. Să le lăsăm și pe altele să ia nota 10 la exerciții libere...

Și uite așa, invidie lîngă invidie, ură lîngă ură, vorbă lîngă vorbă se naște ocean de otravă în care vedeta, cît ar avea ea mușchi de oțel, cît ar fi ea de **ăl mai mare om din lume**, se sufocă și într-o zi se așază pe năsălie și atunci încep plînsetele și remușcările, și pumnii în cap, și palmele peste obraji, și articolele solemne, și reconsiderările.

EUGEN BARBU ■

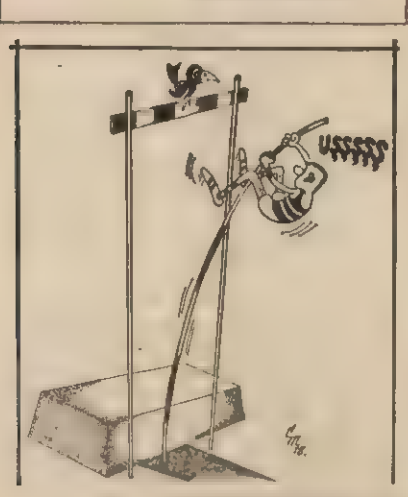

CRISTIAN MIHĂILESCU ■

Time-out

● Învingînd și în meci retur pe Vardar Skopije, voleibaliștii de la Explorări Baia Mare au intrat în posesia Cupei Balcanice. O dovadă în plus că în orașul minerilor din Maramureș există o atmosferă propice sportului de performanță. ● Amintim pe această cale federației de fotbal că a promis unele modificări ale regulamentului de transferări. Credem că a sosit momentul. ● Campion al țării la juniori și clasat, nu demult, pe locul 6 în finala seniorilor, între alții înaintea marelui maestru Victor Ciocîltea, șahistul Adrian Negulescu n-a fost prezent la europenele din Olanda ! Poate ne explică federația cauzele absenței sale. ● Prin victoria asupra Iugoslaviei, datorată mai ales rachetei lui Traian Marcu, echipa de tenis a țării noastre s-a calificat în turneul final al categoriei secunde a Cupei Saab. Legat de asta, ne e dat să aflăm, cu stupoare, din „Sportul" de marți, că anul trecut formația noastră și-a încheiat bilanțul ocupînd locul I în grupă (împreună cu formația Olandei), fără însă a putea promova...!?! Fals. În 1978, Olanda s-a clasat prima, la egalitate de puncte cu România dar cu un setaveraj superior. ● Se zice că, la Poiana Brașov, fotbaliștii Coman și Dobrin, cîndva colegi la F.C. Argeș, s-au reîntîlnit în cadrul lotului olimpic într-o atmosferă duioasă, udată cu lăcrimioare. Înțelegător, Ștefan Covaci a găsit o primă soluție, separîndu-i pe cei doi, prin introducerea lui Coman în lotul A. După care a decis, cu acordul federației, excluderea lui Dobrin din lot și lăsarea lui la vatră. ● Ziarul „Sportul" ne bombardează cu zecile de recorduri stabilite de patinatorii noștri de viteză. Care e adevărata lor valoare ne-o spune faptul că 7 din cele 8 probe ale unui concurs internațional desfășurat, recent, la Miercurea Ciuc au fost adjudecate de oaspeți ! Și-atunci ?! ● Apropo de ziarul de specialitate. Zilele trecute, dialogînd cu cititorii, Stelian Trandafirescu îl face cu ou și cu oțet pe Ion Călina din Mehedinți, atrăgîndu-i atenția că o lovitură de la 11 metri trebuie musai executată direct spre poartă, o eventuală pasă către un coechipier fiind interzisă de regulament ! ! Aducîndu-i aminte lui S.T. că o fază similară s-a petrecut, cu ani în urmă, pe stadionul „23 August", cînd Constantin I-a pasat, într-o partidă cu Dinamo Bacău, lui Tătaru, îi invităm pe atîmatul confrate să mai citească regulamentul. Nu de alta, dar n-are decît cîteva pagini. ● Din cele 4 formații de volei angajate în cupele europene, numai fetele de la Dinamo au ratat calificarea. Steaua, Dinamo și Penicilina Iași merg mai departe, prima obținînd acest drept la punctaveraj. Atenție ! ● Absența lui Sameș de la primele amicale ale lotului se explică printr-un puseu de tensiune. Testat la Centrul de medicină sportivă, sub ochii căpitanului medic Mugur Ghimpețeanu, fundașul central al Stelei a fost găsit apt de efort și s-a reîntors la pregătire. ● Din cîte sîntem informați, fosta glorie a Giuleștiului de acum un deceniu, Emil Dumitriu, va reîncălța, la 36 de ani, ghetele cu crampoane, jucînd în primăvară pentru Sirena București, în divizia C. Să vedem ce-o ieși ! ● Cuprins în calendarul competițional, un concurs internațional de scrimă nu va mai avea loc ! Gurile rele susțin că lucrătorii federației au uitat să trimită peste hotare telegramele de rigoare ! Oare ? ● Depășind, în Cupa Sinaia, bobul pilotat de Dragoș Panaitescu, echipajul condus de Paul Neagu ne dă speranțe în perspectiva campionatelor europene de tineret. ● Subliniem buna propagandă făcută fotbalului românesc de Autobuzul București, grupare întoarsă din Italia cu 5 victorii. ● Acționînd hotărît și cu tragere de inimă, sportivii și-au adus partea lor de contribuție la lupta contra zăpezii, îndeplinind cu entuziasm o datorie civică. ● La Aleșd, în Bihor, Cupa orașului la tenis de masă, manifestare organizată în cadrul Daciadei, s-a încheiat cu izbînda lui Ioan Mircea, urmat de Ștefan Nagy și Zoltan Pleș, toți de la Cimentul. ● Din Cluj-Napoca, de pe strada Fîntînele 57, ne scrie Horea Gheorghiu, membru al echipei de automobilism I.T.A. din localitate. Dînsul ne semnalează o serie de nereguli în activitatea federației de specialitate, susținînd că a fost privat, printr-o decizie nedreaptă, de titlul de campion care i se cuvenea. Ținem memoriul respectiv la dispoziția F.R.A.K., promițînd totodată să revenim. ● Pe post de supervizori la Rapid și Progresul Vulcan, Ilie Oană și Peniță Moldoveanu ! Cine n-are bătrîni... ● După Vasile Cîbulea de la „Scînteia tineretului", o metodă sigură de a avea fotbal mai bun ar fi să-i ducem pe jucători la „o piesă de teatru din care să te alegi cu ceva în plan spiritual" ! Pe cînd Speriatu cronicar dramatic ?

Dicționarul adevărurilor recondiționate

Moto : „Să economisim idei !"

- **Cumpătare**
  Cumpătarea este o continuă tentație de care ne ferim.
- **Deosebire**
  Ceea ce în gramatică e regulă, în viață poate fi crimă. De ex. : poți abrevia un cuvînt, dar nu și un om.
- **Duritate**
  Legea e dură, dar ce nu faci cu un diamant.
- **Egalitate**
  Numărul fotbaliștilor este egal cu al savanților : numai astfel ne putem explica faptul că omenirii nu i s-au atrofiat nici picioarele, nici capul.
- **Igienă**
  De mii de ani o mină o spală pe cealaltă fără nici o intenție imorală.
- **Întrebare**
  „Și dumneata ești absurd ?" îl întrebă bancul pe om.
- **Misticism**
  La începuturile omenirii, abatoarele aveau o funcție mistică : acolo se sacrificau animalele pentru zei. Și astăzi, uneori, zeii mai mici vin și-și iau carnea direct de acolo.
- **Munte**
  Una din formele de relief ale concediului.
- **Mijlocire**
  Mortarul mijlocește celor două cărămizi o trainică prietenie.
- **Obligație**
  Pentru a inventa oglinda, omul a trebuit să se uite în ea.
- **Pădure**
  Loc răcoros și întunecos în care pe vremuri se ascundeau haiducii iar astăzi turiștii.
- **Precizare**
  Haina face pe om : mai puțin la baie.
- **Proverb**
  Spune-mi la ce oră te scoli, ca să-ți spun dacă-ți place.
- **Primăvara**
  Primăvara se obține ridicînd o floare la puterea n, cunoscut fiind faptul că doar cu o floare nu se face primăvară.
- **Rudenie**
  Fiind o trestie gînditoare omul este rudă și cu papura.

MIHAI TATULICI ■

O feroce armonie conjugală

De multă vreme Ion Ionescu nutrea o secretă, dar profundă, invidie față de viața conjugală a prietenului și colaboratorului său Dumitrescu Dumitrescu. Zguduit de patimi contradictorii, se întreba incontinuu cum de a reușit Dumitrescu, care nu-i mai inteligent decît el, nu-i mai cult decît el, să fie atît de fericit în viața personală.

Și vrînd să se elibereze de povara acestor neliniști, luă două hotărîri importante: cumpără o sticlă de coniac Metaxa și admise față de propria-i conștiință să-și pună sufletul pe masă. A văzut multe la viața lui, a fost și ospătar, a fost și gestionar, în fond n-o să se ducă de rîpă dacă o să fie o dată și sincer. El confunda sinceritatea cu o primă la ADAS, pe care dacă ești prudent și cu mintea la cap, o primești înapoi cu dobîndă.

Veni spre prietenul lui cu pocăință și dorință de înțelegere și de progres. Căci dacă tot cheltuise banii cu sticla de Metaxa, ținea cu orice preț să și progreseze. Căci dacă bem și nu progresăm, totul e zădărnicie.

— Dragă Dumitrescule, știu că tu ești fericit în căsnicie. N-ai scandaluri, n-ai reclamații, viața ta e o armonie perfectă. Pe de altă parte, viața mea este un calvar — scandaluri, țipete, note informative, simt că-mi vine să-mi iau cîmpii uneori, cînd sînt tocmai mai calm, îmi trece prin minte și ideea sinuciderii. Te implor, spune-mi și mie taina fericirii tale.

Dumitrescu Dumitrescu înțelese prompt suferința amicului și se arătă dispus să-i împărtășească din fericita lui experiență:

— Soția mea, Melania, mă respectă foarte mult. Totdeauna mi se adresează cu dumneavoastră, căci eu am urît întotdeauna familiarismul. Cînd ea mi-a propus ca eu să mă numesc Motănel, iar ea, pe de altă parte, Pisicuță, am refuzat categoric.

— Și ea n-a suferit? Nu s-a simțit jignită că nu i se spune Pisicuță?

— Da. Dar printr-o susținută muncă de educație, am convins-o că eu am dreptate. Și întărîtat de aceste succese modeste, am încercat să-i explic că între soți n-are ce căuta familiarismul. Familiarismul e dăunător în toate domeniile, dar cu precădere în căsătorie. Căci ceea ce dăunează unei căsnicii bazate pe stimă și respect reciproc, e tocmai excesul de intimism. Sîntem soț și soție și înainte de toate, cu precădere, și fără falsă ipocrizie, trebuie să ne respectăm. Respectul este temelia, sau mai exact soclul din care se înalță statuia armoniei. M-am exprimat bombastic fiindcă așa fac de cîte ori beau coniac Metaxa, însă viața mi-a dat dreptate.

— Și unde ați ajuns?

— La o înțelegere perfectă. Nu există ca soția mea să aibă o idee și eu să am alta. În zece ani de căsnicie, n-am insultat-o niciodată și nu m-a insultat niciodată. În zece ani de căsnicie, nu mi-a spus nici „dă-te mai încolo !". Nu mergeam la film împreună, fiindcă nu eram roboți, aveam fiecare ideile noastre, mie, om cu părul cărunt, îmi plăcea neorealismul, iar ea, femeie fără experiență, iubea filmele polițiste. Nu vizităm aceiași prieteni fiindcă mie-mi plac oamenii comunicativi, iar ei eruditii și interiorizații... Dar ne înțelegem foarte bine.

— Și unde ați ajuns?

— La un mare respect. Nici acasă nu venea înainte de a da un telefon. Atît de mare respect avea, mititica, pentru libertatea individuală. În pat nu intra, decît în condiții cu totul și cu totul excepționale; explica de ce și în ce scop.

— Nu dădea buzna?

— Păi cum să dea buzna? În patul conjugal? Păi sîntem oameni serioși, cu studii și cu respect reciproc. O singură dată am țipat la ea: mai mult respect, soțioară dragă, familiarismul în familie ne împinge spre prăpastie!

— Și vă îmbrățișați din cînd în cînd?

— Am spus un nu categoric! Păi dacă ne mai îmbrățișam, mai ajungeam noi să fim așa de fericiți? Tocmai această distanță ne-a apropiat! I-am spus: dragă nevastă, dă-le dracului pe toate, și pasiune, și patima cărnii, că nu-s bune de nimic, importantă e stima reciprocă! Distanța, dragul meu, asta n-am spus-o eu, nici Shakespeare, ci responsabilul de bloc, a spus omul pînă s-a spetit, distanța unește sufletele.

— Dar gătește foarte bine?

— Admirabil, dar nu-i dau voie, eu nu mi-am luat o femeie de serviciu, ci o nevastă. N-am nevoie să-mi facă ea sărmăluțe-n foi de viță, asta-mi fac eu, ea are o menire mult mai înaltă... Și-ți mai dezvălui o taină a fericirii mele, n-am văzut-o de trei ani de zile, căci ea lucrează la Turnu Măgurele, dar o iubesc, pe cuvîntul meu de onoare, ca-n prima zi.

TEODOR MAZILU ■

Mihai Boacă se prezintă:

„Îmi caut un drum al meu și cred că l-am găsit. E munca pe desen!"

— Cînd ați publicat primul desen și unde ?

— Acum patru ani. Era 18 ianuarie 1975 și țin minte că nu-mi venea să cred ochilor : debutam la „Racul".

— E bine că n-ați uitat ! Se spune printre caricaturiști că publicați rar și numai lucruri mult gîndite. Sîntem convinși că este așa. Cu ce se ocupă acum Mihai Boacă ?

— Sînt inginer și fac prospecțiuni geofizice. Asta în profesiune. În curînd mă voi căsători și mă transfer din București, la Cluj-Napoca, unde lucrează viitoarea soție. Mă preocupă și caricatura. Aici, unii mă încurajează, alții dimpotrivă. Cu toate astea continuu să desenez. Îmi caut un drum al meu și cred că l-am găsit. Merg pe el.

— Care este acest drum și cum vedeți de acolo caricatura altora ?

— Munca ! Efectiv muncesc. Și în profesie și în caricatură. Sper să nu semăn decît cu mine. Fiecare caricaturist are drumul lui. Eu nu sînt în măsură să-i judec pe alții. Pentru asta ar trebui să existe o critică a caricaturii. Acum, vorba lui nenea Iancu, e admirabilă, e sublimă, dar lipsește cu desăvîrșire. Deocamdată, noi, caricaturiștii, ne măsurăm unii cu alții.

— Și cum sînteți ?

— Tinerii au impresia că-s cei mai buni și plini de haz, iar veteranii cred că primii n-au nici chemare și nici loc. Evident, greșesc și unii și alții.

— Atunci ce-i de făcut ?

— Cu păreri personale, desigur, foarte subiective, nu se poate clădi o piramidă. De aceea e bine ca din cînd în cînd să existe un etalon care să corecteze fiecare măsurătoare.

— De cine vă simțiți mai aproape ?

— Mai aproape ca vîrstă, am doar 26 de ani, și ca mod de a vedea caricatura sînt de tineri. Îi numesc pe cîțiva fără a avea intenția unei ierarhizări: Pim, Crăiță, Botezatu, Molnar, Dinulescu, Bour și Mihai Matei.

— Cu desenul vă situați la granița dintre caricatură și grafică. Nu riscați ca graficienii să vă considere caricaturist și invers ?

— Probabil că risc, dar merită. Prefer caricatura de idei în care și desenul singur spune ceva. Mă străduiesc să stabilesc relații adînci între obiectele, indivizii și fenomenele din desenele mele, lăsînd la latitudinea fiecăruia dintre privitori să surprindă aceste relații.

ION PREDOȘANU ■

SPORT DIVERSE

Lume, lume...

CA-N FILME ! Nițel poluat de isprăvile unor pungași din alte părți ale lumii, Stoica Haralambie din comuna Zvoriștea — Suceava, șofer în acte, dar infractor în realitate, a voit să dea una tare. A tras cu ochiul la balcoanele din Suceava și s-a gîndit că ar fi în stare să probeze aptitudinile în materie de alpinism la blocul E 102, din cartierul George Enescu. Ajuns pe terasă, a făcut rost de un cablu de la o antenă și a început să coboare spre balconul locuinței lui Neculai Bobu. Deși de bună calitate, cablului i s-a întîmplat să se rupă, iar Stoica Haralambie nu a mai ajuns la balconul vizat : din pricina gravitației, s-a oprit abia la parter, pe trotuar (parcurgînd în zbor patru etaje).

PĂMÎNTUL ESTE, ÎNTR-ADEVĂR, ROTUND ! Postulatului i s-a mai efectuat o verificare la Reșița și, spre bucuria geografilor, geologilor, astronomilor, concluzia s-a confirmat sută la sută. În locuința lui Dionisie Pleșa s-a organizat o sindrofie nocturnă (mîncărică, băuturică, fete...). Tot tacîmul, cu o excepție : nu aveau muzică... La petrecere participau concubinii Elena Mănescu și Gheorghe Pașca. Femeia s-a angajat să rezolve partea muzicală a balamucului : i-a părăsit pe invitați și a mers în strada unde locuia, știind că un vecin (Ștefan Necula) are un casetofon. Omul era la serviciu, în tura de noapte... Așa că Elena Mănescu a spart geamul și a pătruns în locuință, de unde a luat casetofonul, după care s-a reîntors la petrecere. Cînd mijeau zorile, cheflii — obosiți, deh ! — dormitau într-un autobuz. La un moment dat, cineva le-a întrerupt muzica : „De ce ne deranjezi, dom-le ?" La cercetări s-a dovedit că cetățeanul avea motiv să o facă : era Ștefan Necula, proprietarul casetofonului... Se reîntorcea de la serviciu cu același autobuz !

CARE PE CARE ! Costin Miron tocmai se liberase din penitenciar, cînd a făcut cunoștință cu Ioan Covacs, din comuna Sintion, Bihor, un întreprinzător particular, proprietar de mijloace de transport. S-au studiat îndelung, de la înălțimea destoiniciei în a se șmecheri unul pe celălalt : Costin Miron a mimat o nalvitate tulburătoare, ceea ce l-a convins pe patron că va avea un slujbaș docil, de pe urma căruia se va pricopsi. I-a dat o căruță și doi cai, promițîndu-i că, în funcție de profit, își va avea și el cota parte. Costin Miron (deși îi ardea de muncă precum cîinelui a linge sare) s-a angajat entuziast că va scoate sufletul din gloabe și va munci cu avînt și energie pentru a-și îmbogăți urgent boss-ul. Pînă la urmă a ris Costin Miron : în scurt timp a aflat una din ascunzătorile cu bani din locuința patronului și i-a luat 62 000 lei.

O JUDECATĂ SUI-GENERIS. 8 august 1978, orele 13 și 30 minute. La judecătoria din Ploiești se dezbătea o pricină civilă (aproape un fleac). Nemulțumit de felul în care evoluau dezbaterile, Ovidiu Postelnicu, parte în proces, a mers la masa prezidiului, le-a luat dosarul și a zbughit-o pe ușa judecătoriei ! Președintele, ajutat de procurori, avocați și martori au pornit pe urmele fugarului. Procurorul Stănescu, mai iute de picior, l-a ajuns din urmă, dar n-a reușit să recupereze dosarul ! A fost descoperit ulterior de organele de miliție. Dosarul a revenit la instanță. În plus, a mai apărut încă unul : pentru tîlhărie.

ION TIPSIE ■

Ce recomanda un revizor delapidatorului

— Meștere... misiunea mea este aproape încheiată. Rezultatul, ce să ți-l mai spun că-l știi dumneata dinainte... Problema este, ce facem ? Cum aranjăm lucrurile să iasă totul bine ?

— Păi, 'mneavoastră ce ziceți ?, răspunde meșterul tot printr-o întrebare, înțelegînd aluzia organului de control. Din partea mea, nu mai încape vorbă? Oricum, numai bine să iasă...

Dialogul cu subînțelesuri avea loc nu demult între revizorul de gestiuni Ioan Vizante din cadrul Cooperativei „Muncă și artă", sectorul 1, București, și Vasile Stroe, responsabilul unității de croitorie bărbătească din str. Vlădescu nr. 52. Primul a lăsat să se înțeleagă că nu are de gînd să încheie actele care s-ar fi cuvenit, față de situația constatată, celălalt a fost receptiv și mai ales recunoscător. În final, amîndoi aveau să-și mulțumească reciproc; unul pentru „înțelegere", celălalt pentru „atenție".

— În privința mea nici o grijă, a ținut Vizante să adauge la plecare, nu scriu nimic, nu spun o vorbă. Informez doar conducerea că totul e în ordine...

— Vă rămîn dator. Am să mă revansez altădată și lăsați pe mine. Cînd aveți nevoie de un costum„ de altceva, vă stau la dispoziție. Spuneți-mi, doar, data viitoare tot dumneavoastră o să-mi verificați gestiunea?

— Știu eu?! S-ar putea, dacă oi mai fi pe acolo. Dar dacă vine altcineva între timp cum te descurci ?

Am redat această convorbire, aproape autentică, reconstituită după declarația amănunțită a lui Vasile Stroe, care, așa cum presupunea revizorul Vizante — apropo de zicala „de ce ți-e teamă nu scapi" — după ce a fost demascat de un revizor corect (Ion Tabac) a spus totul în timpul cercetărilor efectuate cu mult tact și competență de maiorul Dumitru Stoican din Circumscripția 1 miliție. A rezultat, astfel, că Vasile Stroe, încurajat de atitudinea revizorului Ioan Vizante, care ori de cîte ori controla gestiunea „închidea ochii" la nereguli, desfăcînd, în schimb, servieta. Așa se face că, la ultima verificare făcută de Vizante, acesta, „uitînd" subit de menirea unui revizor de gestiuni, nu numai că nu și-a făcut datoria legală, dar îi și recomandă lui Vasile Stroe să-și angajeze un contabil personal pentru „a pune la punct" actele false și a le da un aspect mai puțin „bătător la ochi". Tot el i-a indicat omul potrivit pentru o asemenea treabă murdară, o veche cunoștință a sa, pensionarul Dumitru Simionescu, fost contabil șef.

Și iată-l pe responsabilul unității de croitorie făcînd ordine în scriptele gestiunii cu concursul unui om calificat în materie, adică întocmind alte comenzi fictive și semnîndu-i încă o dată în fals pe imaginarii beneficiari, dar folosind acum un scris mult mai caligrafic, mai inteligent, care să facă impresie. Efortul plastografului avea să-l coste pe gestionarul delapidator, într-o perioadă de circa 6 luni, nu mai puțin de 9 000 lei. Dar ce mai contau aceștia pe lîngă cei peste 155 000 lei pe care și-i însușise și-i cheltuise ca un nababb pînă atunci meșterul croitor Vasile Stroe.

MIHAI GROZAVU ■

Colecția „Caleidoscop"

Văzînd în librării sau, mai bine zis, văzînd cum dispare din librării o carte ieșită zilele astea la Editura „Ceres" — e vorba de primul din cele două volume ale doctorului Florin Colonaș „Dinți frumoși și sănătoși" — am băgat de seamă cum, trecînd binișor de numărul 100, colecția „Caleidoscop", de hazul mai multor publicații la începuturile ei — și uneori pe bună dreptate — a ajuns pînă la urmă, dacă nu cumva e prea din vreme să vorbim de pînă la urmă acum, cînd titlurile au căpătat cadențe și foarte ades calitate — la o anume împlinire, fiindcă de folos nu se mai poate îndoi nimeni, de vreme ce lumea cumpără cărțulițe acestea cu înțeleasă și încredere. „Colecția de lucrări, cu un pronunțat caracter practic, instructiv, educativ, adresată cititorilor de toate vîrstele și profesiile, cu preocupări, pasiuni și gusturi dintre cele mai diferite" zice editura, Colecția „Caleidoscop" este „un ghid, un sfătuitor, un prieten ce ne însoțește pretutindeni". Un program al utilității deci la scara intereselor curente ale cetățeanului.

● **În actualul cincinal, la Focșani, orașul în care acum 120 de ani s-au elaborat pentru prima dată legile comune ale Moldovei și Munteniei, strănepoții celor care l-au ales pe Cuza Domn s-au mutat în peste 10 000 de apartamente noi, iar pînă în 1980 alte zece mii de familii vor beneficia de confort modern.**

● În curînd va apărea în magazine o nouă variantă de bicicletă din seria „Pegas". Este vorba de „Pegas F 18". Bucuria copiilor care au și unde s-o încerce pe nămeți. Deocamdată însă, așteptînd bicicleta, căutăm cu îndîrjire săniuțe.

● **Teatrul maghiar de stat din Timișoara sărbătorește 25 de ani de activitate. Pentru întreaga această activitate, pentru hărnicia și talentul colectivului timișorean, teatrul a fost distins cu Ordinul „Meritul cultural" clasa I. Le adresăm și noi sincere felicitări.**

● Magdalena Popa : „În momentul de față există o ruptură (în baletul nostru, n.n.) : sînt copii foarte buni la școlile de coregrafie care nu pot fi încadrați la operă pentru că aceasta are un balast de oameni în vîrstă, iar noua generație, elementele foarte bune, nu pot fi aduse din lipsă de posturi. Arta dansului este o artă a tinereții, a frumuseții, un dansator trebuie să și placă pe scenă, să aibă o carnație frumoasă. Dansatorul trebuie să aibă o sănătate perfectă, să fie un om echilibrat, cu un regim de viață cumpătat, normal, fără excese de nici un fel, pentru că efortul la care este supus zilnic, concentrarea psihică, nervoasă sînt foarte mari. Dansatorii trebuie să fie oameni tineri, care dispun de forță fizică și psihică. Numai aceștia pot să danseze cu dăruire". („Contemporanul", nr. 3/19 ianuarie 1979)

● **În acest an va începe construcția căii ferate Vîlcele-Rîmnicu Vîlcea care va permite ca distanța București-Rîmnicu Vîlcea să se facă în numai două ore și jumătate în loc de cinci ore. Pe șantierul noii căi ferate se vor realiza două tuneluri, Ploștina și Gîbei, iar între ele Valea Topologului va fi traversată pe unul dintre cele mai lungi viaducte din România.**

Liniștea zăpezilor de odinioară s-a lăsat peste Muzeul Satului, muzeu de la care vă promitem un reportaj în numărul viitor.

● *Oricine are la îndemînă 3 (trei) caricaturi inedite, neexpuse și nepublicate, cu dimensiunile de 50/70, tăiate pe passpartu, este invitat să le trimită pe adresa Comitetului județean Bacău al U.T.C., strada Dumbravei, nr. 1, cod 5 500, pînă la 1 martie 1979 (data poștei). Aici, în Galeriile de artă băcăuane, între 30 aprilie (ziua vernisajului) și 25 mai, va fi deschis un mare salon de caricatură. Organizatorii promit premii, un album de expoziție și o dezbatere pe tema „Caricatura — mijloc de educație".*

● *O atractivă expoziție de artă naivă găzduiește sala Bibliotecii centrale universitare. Este vorba de lucrările artiștilor plastici amatori Marin Parpală, miner pensionar din județul Dîmbovița, și Gheorghe Cotici, țăran cooperator din județul Suceava. Cei doi artiști amatori, laureați ai primei ediții a Festivalului național „Cîntarea României", abordează prin mijloacele grafice și al desenului și picturii, motive din istoria țării, precum și teme din cotidian.*

● *Pe meleagurile Hunedoarei, la Brad, originala revistă cu public „Agora", care „slujește frumosul prin cuvînt și imagine", organizează azi cel de-al 26-lea număr. Despindem din sumar : în seria Civilizația secolului XX două alocuțiuni „Capsula timpului" și „Modelul matematic al fericirii (ținute de Emilian Radovici și Imre Kiss), „Cum îți poți bate cuie în tălpi și dacă merită" (Tiberiu Vanca), „Argument pentru România pitorească — Grupul ruginoasă" (Traian Bosdoc) etc. În banda sonoră va cînta Geo Bogza.*

Manifestări consacrate sărbătoririi a 120 de ani de la Unirea Principatelor Române

New Delhi

Revista indiană de politică externă „International Reporter" a publicat, în ziua de 23 ianuarie 1979, un număr special dedicat României cu prilejul celei de a 120-a aniversări a Unirii Principatelor Române. Realizată în condiții grafice deosebite, revista prezintă o suită de articole ce cuprind momente semnificative din istoria poporului român, aspecte actuale ale dezvoltării economice și sociale a României, personalitatea tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, precum și un articol despre activitatea și prestigiul științific al tovarășei Elena Ceaușescu.

Montreal

În sălile Bibliotecii politice din orașul canadian Montreal s-a deschis o decadă românească dedicată evenimentului. Manifestarea cuprinde o expoziție de carte, una intitulată „Monumente de artă și cultură din România", precum și o alta, de fotografii, care înfățișează aspecte legate de evenimentul Unirii Principatelor.

Belgrad

Sub titlul „Jubileul Unirii", ziarul „Borba" din 23 ianuarie publică un articol în care sînt relevate semnificația actului istoric de la 24 Ianuarie 1859, succesele înregistrate de România în anii socialismului, precum și activitatea desfășurată de țara noastră pe plan internațional.

Viena

Ambasada română din capitala Austriei, împreună cu asociația „Unirea", a organizat o seară culturală în cadrul căreia a luat cuvîntul poetul Adrian Păunescu, redactor șef al revistei „Flacăra", care a prezentat pe larg semnificația Unirii Principatelor în istoria patriei și a poporului român. Vorbitorul a evidențiat, de asemenea, realizările României în anii socialismului, aspecte ale politicii interne și externe ale partidului și statului nostru.

● *Vești bune de la hidrocentrala de la Valea Mare, prima unitate din complexul hidroenergetic Cerna-Motru-Tismana : a intrat în faza finală de montaj al doilea hidrogenerator de 70 MW ; a fost terminată construcția liniei de 110 kV Valea Mare-Motru ; a început finisarea stației de transformare de 110 kV ; lacul de acumulare de pe Cerna a atins cotele de punere în funcțiune a hidrocentralei.*

● *Din ziarul județean „Oltul" aflăm că Ion Șerban din Optași-Magura, jud. Olt are de toate. O casă sănătoasă cu toate cele de trebuință într-o gospodărie modernă, cum ar fi mobilă, televizor, radio, mașină de gătit electrică, frigider și mașină de spălat, un autoturism IMS, o Dacia 1300, desigur un garaj încăpător din cărămidă, pardosit cu ciment și luminat electric și, mă rog, cîte și mai cîte, toate ținînd de bunăstare, prosperitate și grad de civilizație personal. Un singur lucru n-are I.Ș. : un loc de muncă. Nici el nici consoarta n-au mai figurat pe un stat de retribuții de foarte mulți ani S-au mulțumit cu ce pica. Cu ce pica cu „valorificarea animalelor proprietate personală". Dar Consiliul popular comunal afirmă că „...în perioada 1961—1977 Ion Șerban n-a avut mai mult de un porc pe an, și au fost ani cînd n-a avut deloc". Bietul de el ! Lăsînd gluma la o parte, cine minte, adeverința sau I.Ș. ?*

● *Numărul primul număr al buletinului informativ Sportul studențesc. Redactarea grafică reprosabil conținutul deosebit de interesant. Scrisă cu talent și nerv publicistic, bogat ilustrată, cu cîteva rubrici de prestigiu, revista conține interviuri cu diverși specialiști, prezentarea loturilor participante, opinii ale susținătorilor, dezbateri vesele din fotbalul internațional și, bineînțeles, un număr de bun augur, așa cum este și cel publicat de revista „Viața studențească".*

● *Un experiment în Capitală, pe strada Brezoianu. Întreprinderea „Ascensorul" și ICRAL Giulești au realizat la imobilul de la numărul 54 o instalație cu comandă telefonică de deschidere a ușilor de la intrarea principală. Pe scurt : vii, apeși pe butonul soneriei apartamentului căutat, cel solicitat ridică un receptor și, dacă vrea să te primească, te anunță printr-un sistem telefonic cu circuit închis, apeși apoi pe un buton și broasca electronică te lasă să intri în hol. Dacă nu merge liftul, anunți „Ascensorul".*

● **Nu demult, un cititor din județul Buzău ne-a trimis la redacție o fotografie din care ne privea, plin de umilință, un autobuz uitat în comuna Mărgineni. Rămas în pană și se pare uitat, în cîteva zile autobuzul din poză a rămas fără foarte multe accesorii folositoare, cum ar fi roțile, banchetele etc. Pe scurt, tot ce i se putea lua a fost luat. Acum, după căderea zăpezii, probabil că lucrurile stau mult mai bine. Poate ne răspunde ce-i cu autobuzul acesta proprietarul său, adică întreprinderea județeană de transporturi păgubită.**

● *La Cîmpulung Moldovenesc, pe strada Gh. Popovici, la numărul 1, există o casă în care profesorul Ioan Țugui a strîns într-o viață de om ștergare, ceramică și peste 4 500 de linguri, una dintre cele mai bogate colecții de linguri vechi și, mai ales, străvechi, existentă în țară. Nu demult, inimosul colecționar s-a stins din viață. Colecția însă a rămas și bogăția de folclor autentic vă așteaptă.*

● *O porumbiță crescută de columbofilul dolhean Gelu Gătejescu, care a zburat într-o competiție 420 de kilometri (porumbița nu dolheanul) va participa în curînd la „Olimpiada columbofilă" ce va avea loc în Olanda (aici vor pleca amîndoi).*

● *Cei șase delfini de la Delfinariul din Constanța se pregătesc pentru sezon, exersînd noi elemente de mare atracție. Zilele trecute sextetul cu pricina punea la punct un interesant recital vocal care va avea loc în premieră, nu peste multă vreme, în noul bazin acoperit de la Complexul muzeal de științe ale naturii.*

● **Cele două delicate marmote de la Grădina zoologică din București nu mai vor în ruptul capului să iasă din vizuină. Se spune că, în asemenea cazuri, marmotele presimt viscol și zăpezi mari. Poate le convinge cineva să renunțe și să iasă de acolo că zăpada asta ne ajunge.**

● Săptămînalul „Munca" sesizează o replică gingașă în spectacolul de la „Tănase", „Omul care aduce rîsul": „dacă-ți dau una îți cad ochii în gură și te văd printre dinți". Logic era „și mă vezi printre dinți". Oricum, la chestia asta rîde cine scapă.

Pagină realizată de
RĂZVAN BARBULESCU

FLACĂRA Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 41 12, oficiul 33 cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : publicistică social-politică (L. Timbus, I. Purcaru, L. Nitescu — 16 17) ; reportaj (Nicolae Cristache — 16 06) ; cultură, știință, învățămînt, sport (G. Arion, N. Ionescu — 16 18) ; scrisori, anchete cetățenești (Marga Nedelea, E. Seceleanu — 17 87) ; fotoreportaj (15 95) ; documentare (16 23) ; cenaclu, administrație (17 78 82 și interior 17 83) ; secretariat de redacție (Dan Bîlădeanu, Cornel Cotană — 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Tudor Octavian — 17 63 16 și interior 16 11) ; redactor șef adjunct (Nicolae Arsenie — 17 63 16 și interior 17 86) ; redactor șef — 18 22 96 și interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export-import presă, PO Box 136—137, telex : 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr 3.

Redactor-șef : ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

41 505

CELUI MAI IUBIT FIU AL NAȚIUNII,
OMAGIUL DE NEȚĂRMURITĂ DRAGOSTE ȘI PREȚUIRE
AL ÎNTREGULUI NOSTRU PARTID ȘI POPOR

O retrospectivă a manifestărilor ce au avut loc cu prilejul aniversării zilei de naștere a tovarășului Nicolae Ceaușescu în paginile 2–3.

5
ANUL XXVIII (1234)
1 FEBRUARIE 1979
Flacăra
Organul Comitetului Central al Frontului Unității Socialiste

Dintre copiii lumii
Cei mai frumoși copii,
Noi vă privim cu ochii
Celor ce sînt și-or fi
Dintre copiii lumii
Cei mai frumoși copii.

1979 — an hotărîtor al cincinalului

La „Tricodava" elan cu bătaie precisă

— Se spune că din cauza secției „coton", pe care o conduceți, nu s-a putut trece, de la 1 ianuarie, la săptămîna de lucru redusă. Cum combateți această afirmație ?

— Nu țin neapărat să o combat, pentru că, într-adevăr, anul trecut, noi, cei de la „coton", ne-am realizat planul doar în procent de 91 la sută, la producția fizică, și în procent de 90 la sută la valoric. Este adevărat, anul trecut ne-am confruntat și cu greutăți mai mari, unele referitoare la lipsa forței de muncă, la calitatea necorespunzătoare a firelor sintetice primite de la Iași, dar e bine să vorbim și să ne preocupăm mai întîi de lipsurile noastre, să le înlăturăm, să nu se mai repete.

Și inginerul Spiridon Porfireanu, de la „Tricodava", îmi enumeră mai multe din cele pe care le-au gîndit și le aplică oamenii din secție, pentru înlăturarea urgentă a unor lipsuri care mai persistă aici, măsuri care se referă în principal la aprovizionarea mai judicioasă a secției și a atelierelor, la utilizarea mai bună a materiei prime, la acoperirea cu forță de muncă a tuturor mașinilor, la scurtarea timpului de reparații a mașinilor prin introducerea celui de-al doilea schimb. Să rămînem însă la

(Continuare în pag. 2)

N. GRIGORE ■

CRONICA UNEI FAMILII

VREMEA FRAȚILOR CIUC

Cel mai greu, și n-am să-i uit, și i-am povestit poate de zece ori, a fost timpul anilor '47—'48. Nu s-a făcut recoltă și era foamete. Era o cantină în Țicău la care eram înscriși cu patru porții ; noi le împărțeam la opt guri. Eu și Maria eram [illegible] de epuizați că aveam vedenii. Într-o seară, mama i-a spus tatii : „Noi o să pierdem un copil, doi. Poate ar fi mai bine să-i dăm la Cars, ori cuiva care n-are copii și are mîncare". Tata a spus atunci și spune și-acum : „Mie mi-a plăcut să am copii în jurul meu !" Și nu ne-au dat. Diminețile ne duceam pe deal și adunam grîu în coșt ; culegeam boabe, le fierbeam cu sare și asta era mîncarea noastră pe zi. Eram atîția ! Elena și Mihai s-au dus să muncească la Timișoara, cu trenurile foamei ; mai aduceau cîte un sac de grîu. Odată s-a întîmplat o minune ! Să fi fost într-o vineri. Pe la două-trei noaptea a apărut un cetățean de pe deal și ne-a adus un țap, sau un berbec, nu mai știu precis. L-a adus și i-a spus lui tata : „Măi, Ghiță, știu că voi o duceți greu, ia-l !" Pe omul ăsta îl chema Petrache Vișan. Era prăpădit și el, pe dealurile Iașului, cu niște oi. Cum s-a gîndit el la noi ! Doar știa că nu putem să-i plătim. Mai tîrziu, Mihai, era de-acum semetist, l-o întîlnit pe omul acela și i-o spus : „Bădie Petrache, eu la băiat de-a lui Ghiță Ciuc !" Și l-o luat

(Continuare în pag. 6)

NELU IONESCU ■

Noul, în medicină, pe calea cea bună!

Dacă, eventual, peste ani cineva se va arăta curios să știe ce a încercat să reprezinte revista noastră în vremea aceasta, ne rezervăm mîndria plină de responsabilități de a ne fi străduit, în sensul nobilei misiuni încredințate de partid presei, să fim o revistă a omului, a adevărului a spiritului nou, revoluționar, partinic, o foaie vie, tipărită la rotativa cea mai caldă, a inimii omenești. Am învățat de la partidul nostru, partidul celor mulți și harnici și cinstiți, să ținem ochii mereu deschiși spre cei mai mulți și harnici. N-a fost o favoare pe care noi am făcut-o cititorilor noștri, ci o datorie de conștiință cu care ne-am legitimat întîi și întîi către noi înșine. Am susținut și cauze a căror valabilitate părea imposibilă. Dar aceste cauze și-au dovedit legitimitatea în viață, singura verificare serioasă și temeinică a oricărei idei. Am îndrăznit pentru că e vremea îndrăznelii. Și pentru că nu ne-am fi simțit patrioți și nu ne-am fi simțit comuniști dacă ne-am fi drapat în putreziciunea galantă a lașității convenționale. Am luptat pentru că am avut o credință — credința în victoria omului asupra încercărilor la care e supus, credința în drumul patriei noastre și credința în inspirația, în vigoarea și înțelepciunea cîrmaciului destinului nostru național, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Am riscat pentru că nu ne-am oprit la lozinci, ci am căutat fapte, nu ne-am oprit la adevăruri generale, ci am căutat adevărul în înfățișările lui particulare, care nu se arată de la început convenabile. Dar datoria unor revoluționari adevărați rămîne în primul rînd nu aceea de a fi de acord cu rezultatele revoluției de pînă la ei, de a aplauda, fie și sincer, fie și, frenetic, roadele sacrificiilor anterioare, ci de a se implica în revoluția în curs, de a da totul pentru viitor, de a participa la sacrificiul celor mai buni nu prin simpla și condescendenta acceptare a faptelor curajoase ale acelora. Ce mare lucru e să fii de acord cu concluziile luptei ?! După ce s-au numărat victimele, după ce s-au clasat certificatele, după ce s-a înseninat bolta... Nu mai are nici o legătură cu revoluția, nu mai are nici o legătură cu lupta. A fi revoluționar înseamnă întîi de toate a-ți face datoria în spațiul și în timpul vieții și muncii tale, a îndrăzni, a nu te lăsa supus de conjuncturi momentan defavorabile, a nu te lăsa influențat de vanități cu titlu, a nu ceda presiunii nici unui rang în afară de rangul suprem al adevărului și binelui obștesc. Așa am încercat să trăim aci, la revista Flacăra, și rămîne oamenilor să aprecieze cît din ceea ce am visat s-a și împlinit.

Am susținut, în anii din urmă — de fapt, ca să fim sinceri, toți anii sînt anii din urmă — cauza unor înnoiri revoluționare în medicina românească. Am prezentat publicului cititor și autorităților de decizie

(Continuare în pag. 24)

ADRIAN PĂUNESCU ■

Anacronismul forței

Oricît ar părea de ciudat, forța era considerată pînă nu demult un mijloc legitim pentru reglementarea raporturilor interstatale.

A trebuit să apară războaiele la scară planetară, cu consecințele lor catastrofale, pentru ca inteligența umană, calitatea care-l separă, în fond, pe om de celelalte viețuitoare, să renunțe la a mai susține, cel puțin în vorbe, că forța și folosirea ei sînt stări firești ale relațiilor dintre popoare și națiuni.

Declararea folosirii forței drept un act internațional ilicit, acest pas istoric în gîndirea omenirii a intrat însă repede în contradicție cu practicile imperialiste de amestec în treburile altor popoare, cu progresele în tehnica militară și continuarea accelerată a cursei înarmărilor care oferă cu prisosință mijloacele puterii celor care, în loc de argumente, recurg la amenințarea și chiar la utilizarea forței pentru a-și impune puncte de vedere sau chiar regimuri favorabile.

Perioada postbelică a cunoscut an de an astfel de exemple și din păcate nici anul în care am intrat de curînd nu face excepție.

Dreptul firesc la autoapărare, lupta de eliberare națională epuizează cazurile în care forței i se poate recunoaște legitimitatea, ceea ce înlătură de la sine orice încercare de a justifica și situa pe același plan agresiunea, impunerea voinței din afară și încălcarea independenței națiunilor.

Într-o lume în care pe întinse zone a biruit socialismul și se afirmă cu putere aspirația popoarelor spre pace, progres și bunăstare o asemenea situație este anacronică și este firesc de aceea să se pună, cu infinit mai multă acuitate decît în trecut, necesitatea eliminării reintrizate a forței, de drept și mai ales de fapt, dintre realitățile contemporane.

Într-o perioadă în care geniul uman dă cele mai bune roade ale sale și găsește soluții unor căutări ce datează de secole, în care cuceririle științei au permis omului să pătrundă deopotrivă în miezul nucleului și în imensitatea cosmosului, nu este normal ca în planul raporturilor dintre colectivitățile statale, forța, expresie a unor stadii anterioare ale evoluției sociale, să continue să supraviețuiască, nu este de conceput să nu apară totuși o te modalități izvorîte din tot ce are mai demn și constructiv ființa omenească.

Scoaterea forței în afara legii, promovarea măsurilor prin care

(Continuare în pag. 24)

MIRCEA ANGELESCU ■

EVENIMENT

Doctorul Mihai Iubu și-a reluat activitatea

— **Deci, doctore Iubu, lucrați din nou...**

— Da. Lucrez de două săptămîni. Am operat deja 30 de bolnavi, dintre care 20 de rinită alergică și am consultat și tratat în această perioadă încă 30—40 de bolnavi în fiecare zi...

— **Sînteți mulțumiți ?**

— Nu pot să nu subliniez în primul rînd faptul că aici, la Cluj-Napoca, există o cu totul altă atmosferă. Mi s-a pus la dispoziție o secție cu 30 de paturi, pe care o visez de 30 de ani, la **Clinica medicală III, condusă de doctor docent Dumitru Dumitrașcu.** Deocamdată, pînă la terminarea lucrărilor de amenajare a unui spațiu mai larg pentru secția O.R.L. care va funcționa în viitor chiar în intrarea în clinică,

(Continuare în pag. 11)

MARIOARA STANCU ENE ■

Un vibrant omagiu personalității și activității conducătorului iubit al României socialiste tovarășul Nicolae Ceaușescu

Săptămîna care a trecut a înscris noi fapte purtînd însemnul luptei pentru o nouă calitate, superioară, luptă care, la rîndul ei, se desfășoară sub auspiciile impuse de cel de-al 4-lea an al cincinalului, an hotărîtor, anul celui de-al XII-lea Congres al partidului și celei de a 35-a aniversări de la eliberarea patriei, an fierbinte, an de botar, an de răspundere pentru marile succese dobîndite pînă acum și pentru cele și mai mari ce au să vină. Și în răsunetele atîtor însuflețitoare îmbolduri, înalt și plin de strălucire s-a ridicat evenimentul politic ce a polarizat deopotrivă atenția, activitatea și inima țării : aniversarea la 26 ianuarie a zilei de naștere a celui mai iubit fiu al națiunii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, prilej pentru țară de a da expresie dragostei nețărmurite pe care întregul popor, fiii și fiicele lui, fără deosebire de naționalitate, le nutresc pentru secretarul general al partidului, hotărîrii lor nestrămutate de a traduce în viață cu succes mărețele sarcini trasate de Congresul al XI-lea, de a acționa cu toată fermitatea pentru înfăptuirea politicii interne și externe a partidului și statului nostru.

Scrisoarea Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

„Aniversarea zilei dumneavoastră de naștere, se spune în scrisoarea adresată tovarășului Nicolae Ceaușescu de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R., ne oferă fericitul prilej de a vă adresa, cu sentimente de profundă stimă și afecțiune tovărășească, cele mai calde felicitări și urări de ani mulți și fericiți, de multă sănătate și putere de muncă, pentru progresul și fericirea poporului, pentru triumful cauzei socialismului și comunismului în România.

Nicicînd urarea de „multă sănătate și putere de muncă pentru progresul și fericirea poporului..." adresată unui conducător de stat n-a avut poate atîtea temeiuri în desfășurarea istorică a unei națiuni de-a lungul unui deceniu și jumătate, socotit drept cea mai fecundă perioadă din întreaga istorie a țării. „Este unanim recunoscută și apreciată, se arată în scrisoare, magistrala contribuție pe care ați adus-o și o aduceți, acționînd neobosit în fruntea partidului și statului — aplicînd creator principiile socialismului științific în condițiile concrete din România — la dezvoltarea gîndirii și practicii revoluționare, la elaborarea celor mai corespunzătoare soluții pentru asigurarea mersului înainte al patriei, la înfăptuirea politicii noastre interne și externe, consacrată înfloririi multilaterale a economiei, științei și culturii, ridicării vieții poporului pe noi trepte de civilizație și progres. Uriașa dumneavoastră capacitate creatoare, excepționalul talent de organizator și conducător pe care îl manifestați cu strălucire, în toate împrejurările, numeroasele soluții originale, cu adevărat inovatoare pe care le elaborați și le promovați cu consecvență în cele mai diferite sectoare ale vieții noastre economice, politice și sociale, dinamizează puternic întreaga operă de construcție socialistă din patria noastră".

În cuvinte ce dau expresie prețuirii și dragostei profunde pe care, asemenea întregului partid și popor, Comitetul Politic Executiv le nutrește pentru înaltele calități de comunist și conducător, pentru energia, principialitatea, consecvența și pasiunea revoluționară cu care, încă de la cea mai fragedă vîrstă, secretarul general al partidului s-a angajat în lupta pentru slujirea intereselor fundamentale ale clasei muncitoare, ale întregii națiuni, scrisoarea pune în evidență înaltul exemplu de luptă pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu îl constituie pentru întregul activ de partid și de stat, pentru comuniști, pentru întregul popor, în întărirea continuă a legăturii partidului cu masele largi, în așezarea tuturor raporturilor din cadrul societății pe principiile eticii și echității, ale democrației noi, socialiste — în cadrul căreia și-au găsit împlinirea aspirațiile tuturor fiilor patriei, români, maghiari, germani, sîrbi sau de alte naționalități — cale sigură spre afirmarea plenară a personalității umane, spre înflorirea multilaterală a întregului popor.

Un spirit nou, de înaltă responsabilitate socială, comunistă, de puternic avînt în muncă, de ordine și disciplină, de dăruire totală față de cauza socialismului, a progresului și înfloririi patriei — astfel se definește în scrisoare apertul pe care secretarul general al partidului l-a adus și îl aduce necontenit prin legătura strînsă cu întregul popor, prin prezența permanentă, nemijlocită în toate județele — în unitățile industriale, la sate, în instituții științifice, culturale sau de învățămînt — prin dialogul viu pe care-l desfășoară cu toate categoriile de oameni ai muncii.

Apreciind în acest moment omagial activitatea președintelui României pe plan internațional, scrisoarea subliniază puternicul ecou pe care-l cunoaște în opinia publică mondială prezența lui activă, deschisă și curajoasă, ca reprezentant al României, în momentele cele mai importante pe care le cunoaște istoria contemporană, contribuind la soluționarea constructivă, în spiritul păcii și progresului a problemelor complexe ale umanității : „Ați adus și aduceți astfel României un mare prestigiu pe plan mondial, făcînd ca țara noastră să se bucure de prietenia sinceră a tuturor națiunilor".

Sublinlind că aniversarea zilei de naștere a tovarășului Nicolae Ceaușescu are loc în anul celui de-al XII-lea Congres al partidului și celei de-a 35-a aniversări a Eliberării patriei, scrisoarea Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. reafirmă „hotărîrea noastră fermă de a acționa neabătut, strîns uniți în jurul dumneavoastră, pentru binele și fericirea întregului nostru popor, pentru transpunerea în viață a mărețului Program al partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, pentru pace și progresul umanității".

Ceremonia sărbătoririi tovarășului Nicolae Ceaușescu de către Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

La sediul C.C. al P.C.R., vineri, 26 ianuarie, membrii Comitetului Politic Executiv, au sărbătorit, în cadrul unei ceremonii, pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, aducînd în această zi aniversară omagiul lor fierbinte omului, revoluționarului, conducătorului iubit al partidului și statului care reprezintă în conștiința țării cel mai pilduitor exemplu de slujire plină de abnegație, pasiune și nestrămutată credință comunistă, a partidului și poporului, a cauzei generale a socialismului, păcii, prieteniei și colaborării între națiuni.

Cu sentimente de înaltă stimă și respect, de profundă prețuire, participanții la ceremonie au dat expresie recunoștinței și dragostei pe care întregul partid și popor le poartă tovarășului Nicolae Ceaușescu, cel mai de seamă fiu al națiunii noastre, de a cărui viață și activitate revoluționară se leagă în mod indestructibil marile înfăptuiri în construcția socialistă din ultimul deceniu și jumătate, cea mai fertilă perioadă din istoria țării.

În cuvîntul său, tovarășul Nicolae Ceaușescu, mulțumind pentru urările și felicitările adresate, a menționat că toate realizările obținute de poporul nostru în dezvoltarea socialistă a țării, în înfăptuirea politicii interne și internaționale a României sînt legate de linia justă a partidului nostru, de activitatea desfășurată de întregul partid, de clasa muncitoare, de țărănime și intelectualitate, de toți oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, care înfăptuiesc neabătut Programul partidului comunist ce corespunde intereselor vitale ale întregii noastre națiuni :

„În ce mă privește, a spus în încheiere

LA „TRICODAVA", ELAN CU BĂTAIE PRECISĂ

(Urmare din pag. 1)

lipsa forței de muncă, pentru că, din păcate, în ziua în care ne documentam pentru ancheta de față, în secție nu funcționau opt mașini. De ce ? Din același motiv : forța de muncă. Anul trecut, aflăm, mulți tineri au plecat în armată, iar lipsa lor a fost acoperită, în parte, prin încadrarea altora și calificarea lor la locul de muncă timp de 6 luni de zile. Dar chiar și așa, necesarul de forță de muncă nu este asigurat ; nu este asigurat în special la mașinile de tricotat coton, mașini de peste 25 metri lungime, care trebuie supravegheate atent, supraveghere care, firește, cere mai mult efort. Datorită unei anume tradiții, la aceste mașini erau calificați numai bărbații : exista convingerea, o convingere mai mult preluată decît verificată practic, că numai bărbații ar putea să deservească în condiții optime mașinile de la coton. Și aceasta pînă într-o zi cînd cîteva lucrătoare au cerut să lucreze pe aceste mașini, înfirmînd astfel o tradiție cam nedreaptă cu femeile. La una dintre acestе mașini lucrează acum Stana Ilie, de la care aflăm că, deși norma ei zilnică este de 102 pulovere, reușește să tricoteze, cu ajutorul mașinii firește, chiar și 110 pulovere pe zi !

— Cum reușiți această performanță ? o întreb.

— Ceea ce mi se cere mie este să supraveghez cu atenție mașina, să nu părăsesc locul de muncă, să evit pierderile de materie primă, prin ruperea firelor, cerințe care de fapt se impun la fiecare loc de muncă. Se spunea, se credea în același timp, că femeile n-ar putea face față efortului la o astfel de mașină. Sincer să fiu, efortul nu mi se pare mai mare decît în altă parte, pentru că în condițiile tehnicii actuale fiecare mașină trebuie să fie supravegheată cu maximum de atenție.

Prin calificarea mai multor femei în meseria de tricoter, se speră la o permanentizare a forței de muncă, la perfecționarea acesteia și, în final, se speră la creșterea productivității muncii, condiție esențială pentru trecerea la săptămîna redusă de lucru. Și rezultatele n-au întîrziat să își facă în evidență : încă din primele zile ale anului în cursa productivitatea muncii a sporit, iar indicele de utilizare a mașinilor a crescut, față de indicele realizat anul trecut, cu unu la sută.

Directorul întreprinderii „Tricodava", inginerul Gheorghe Dumitru, care este și directorul general-adjunct al centralei, ne spunea că în trimestrul patru al anului trecut au fost realizate nivelurile de producție care, menținute pe tot anul 1979, „pot asigura timpul material ca să stăm acasă o simbătă pe lună. Acum, tot efortul nostru, zice, trebuie îndreptat către organizarea exemplară a producției și a muncii, organizare care să ne permită o depășire cu 3 la sută a sarcinilor actuale". Legat de organizare, șeful serviciului organizarea producției și a muncii, inginerul Constantin Solomon, ne arată un dosar cu toate studiile întreprinse la nivelul acestui sector de concepție al întreprinderii :

— În primul rînd, zice șeful organizării producției, am făcut o analiză amănunțită, pentru a vedea dacă există posibilitatea de a trece la săptămîna de lucru redusă. Și am constatat că această posibilitate există. În afară de condițiile materiale existente, ne bazăm pe adeziunea unanimă a oamenilor muncii de la noi. Ținînd cont de toate aceste condiții, în consiliul oamenilor muncii, la comitetul de partid pe întreprindere s-a hotărît ca începînd cu 1 mai 1979 să trecem la săptămîna redusă de lucru.

— Care sînt căile de realizare a acelui spor de producție de 3 la sută care să vă permită trecerea la săptămîna de lucru redusă ?

— În primul rînd, creșterea gradului de utilizare a parcului de mașini și utilaje, prin reducerea stagnărilor, prin îmbunătățirea organizării activității productive și indirect productive, folosirea completă și productivă a timpului de lucru prin folosirea integrală a timpului la sfîrșitul și începutul schimburilor, prin aprovizionarea corespunzătoare cu materii prime și materiale, prin calificarea și ridicarea calificării oamenilor, prin extinderea lucrului la mai multe mașini în cadrul atelierului de confecții și, nu în ultimul rînd, prin extinderea acordului global la cel puțin 80 la sută din personalul muncitor al întreprinderii noastre.

Ne aflăm la secția circulare, atelierul de tricotat, un atelier dotat cu o tehnică modernă, tehnică care permite realizarea unor producții mari, dacă este, se înțelege, utilizată în mod rațional. Care dintre acțiunile cuprinse în planul de măsuri al întreprinderii se impune aici ? Răspunsul îl aflăm de la inginera Georgeta Mac, de loc din orașul Gh. Gheorghiu-Dej , o tînără care ne mărturisește că principala problemă de care se ocupă dînsa acum, ajutată evident de oamenii din jur, este ridicarea pe o treaptă superioară a calității produselor, adică a tricotului. „Pentru că mai există încă destule necazuri : în acest sens, în fiecare schimb se face urmărirea calității de către conducătorul formației de lucru, maistru sau ajutor de maistru, se sesizează defectele, se merge direct la mașina care a generat defectul și, astfel, se reușește diminuarea produselor de calitate inferioară și reducerea, totodată, a reclamațiilor". Folosirea aproape integrală a materiei prime s-a reușit aici prin reprogramarea și folosirea la diferite contexturi și culori a resturilor tehnologice. Tot pentru utilizarea cît mai completă a materiei prime, a firelor, au fost create articole din trei sau patru culori de fire, articole moderne, solicitate pe piața internă și externă.

— Constatați multe defecte într-un schimb ? o întreb pe Mariana Voicu, controloare tehnică de calitate, om cu o vastă experiență.

— În această secție, care anul trecut și-a depășit planul la producția fizică, dar nu l-a realizat la producția valorică, s-a dat o adevărată bătălie pentru ridicarea calității producției, așa încît acum s-a ajuns la un procent mic de defecte, de 2—3 la sută din cantitatea produsă într-un schimb, defecte care și acestea se pot remedia.

— Care sînt greutățile pe care le mai întîmpinați acum ?

— Greutățile care depind de noi le-am identificat, ne străduim și stă în puterea noastră să le înlăturăm, dar mai întîmpinăm unele necazuri cu firele sintetice pe care le primim de la Combinatul de fire sintetice din Iași : nu ne trimit fire de calitate, nu ni le livrează ritmic, nu ni le livrează nici pe culori creîndu-ne astfel goluri de producție. În felul acesta nu putem produce la întreaga capacitate a mașinilor și se pune sub semnul întrebării posibilitatea noastră de a trece la săptămîna de lucru redusă.

Într-adevăr, la „Tricodava" sînt încă multe probleme de rezolvat pentru trecerea la săptămîna de lucru redusă, multe sînt pe cale de a se rezolva favorabil, mai ales acelea care stau în puterea oamenilor muncii de aici și pe care sînt hotărîți să le rezolve, dar în același timp mai sînt unele probleme care depind de unii furnizori, printre ei și Combinatul de fire sintetice din Iași, care trebuie să-și onoreze contractele la timp și în bune condițiuni, pentru a-i ajuta astfel pe cei de la „Tricodava" să treacă cît mai repede, adică la termenul stabilit, 1 mai 1979, la săptămîna redusă de lucru. Este, în ultimă instanță, o problemă de etică a muncii și de echitate.

președintele României, vă asigur, — și doresc să asigur cu acest prilej întregul nostru partid, întregul popor — că voi face totul pentru a-mi îndeplini răspunderile încredințate de partid și popor, că voi acționa, în deplină unitate, pentru înfăptuirea politicii partidului. Nu voi precupeți nimic pentru ca poporul nostru să se bucure tot mai din plin de cuceririle socialismului, de pace și independență".

Mesaje ale celor mai fierbinți sentimente de dragoste și recunoștință ale națiunii

Pe adresa secretarului general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, au continuat, multe zile la rînd, să sosească telegrame și mesaje de felicitare din partea unor ministere, instituții centrale, comitete municipale orășenești și comunale de partid, organizații de masă și obștești, din partea a numeroase întreprinderi industriale, trusturi și șantiere de construcții, institute de studii, cercetări și proiectări, a numeroase întreprinderi agricole de stat, cooperative agricole de producție, întreprinderi pentru mecanizarea agriculturii, consilii intercooperatiste, din partea uniunilor de creație, a instituțiilor de cultură, învățămînt și presă, unități sanitare și comerciale, școli și instituții de învățămînt superior, unități militare, din partea a numeroase personalități ale vieții noastre politice, economice și științifice, reprezentanți ai culturii și alte categorii de oameni ai muncii, telegrame și felicitări care transcriu vibrant și sugestiv, în sentimente și emoție, legătura indestructibilă dintre conducător și popor, profunda mîndrie patriotică pentru marile victorii dobîndite în construcția socialistă în decursul ultimilor 15 ani, victorii de care se leagă numele tovarășului Nicolae Ceaușescu.

Sînt dovezi de stimă și prețuire, sînt mărturii ale recunoștinței, sînt înflăcărate angajamente și toate împreună alcătuiesc simbolul viu al coeziunii întregului popor în jurul partidului care a dat țării conducătorul cel mai fertil din întreaga istorie modernă a românilor, revoluționarul care și-a închinat întreaga viață și activitate nobilelor idealuri de libertate și progres, cauzei înfloririi și prosperității României socialiste, bărbatul de stat care militînd în slujba socialismului și păcii în lume a ridicat prestigiul țării la cota cea mai înaltă din îndelungata sa existență, propulsînd o, stimată și iubită, în rîndul la care-i dau dreptul lupta și suferința ei seculară.

Coloana vertebrală de idei și aleasă simțire a acestor mesaje o constituie conștiința că urmînd exemplul celui mai iubit fiu al națiunii, înflăcăratele sale chemări, clasa muncitoare, țărănimea, intelectualitatea, întregul popor este ferm hotărît de a înfăptui neabătut, sub conducerea Partidului Comunist Român, luminosul program al edificării societății socialiste multilateral dezvoltate, al înaintării patriei noastre spre comunism, de a face totul pentru ca România, stăpînă pe destinele sale, să poarte în lume mesajul de pace și colaborare al unei lumi stabilizate pe principiile unei noi ordini economice și politice.

Noi dovezi ale recunoașterii prestigiului României, a tovarășului Nicolae Ceaușescu ca proeminentă personalitate a vieții politice internaționale

Militînd consecvent pentru dezvoltarea impetuoasă a țării, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, s-a afirmat totodată, prin întreaga sa activitate internațională, ca o mare personalitate a epocii contemporane, ca un înflăcărat militant pentru dezvoltarea relațiilor cu țările socialiste și întărirea unității și colaborării lor, pentru solidaritate și colaborare cu țările în curs de dezvoltare, cu țările nealiniate, pentru extinderea, în spiritul coexistenței pașnice, a legăturilor României cu toate țările lumii, fără deosebire de orînduire socială. Prin fermitatea cu care luptă, făcînd din relațiile României o pildă concretă, pentru așezarea raporturilor dintre state pe baza egalității, respectului și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, tovarășul Nicolae Ceaușescu dă lumii un înalt exemplu de responsabilitate pentru cauza păcii și progresului tuturor popoarelor. Lupta pentru triumful cauzei destinderii, securității și colaborării, inițiativele și eforturile pentru stingerea focarelor de conflicte și încordare, pentru soluționarea pe cale politică, prin tratative, a tuturor problemelor litigioase, pentru lichidarea subdezvoltării și făurirea noii ordini economice internaționale, l-au impus pe președintele României în conștiința lumii, ca o proeminentă personalitate a vieții politice internaționale, întîmpinată cu bucurie pe toate meridianele lumii, indiferent dacă este vorba de cuvîntul, prezența sau litera sa scrisă.

Cu prilejul zilei de naștere, la 26 ianuarie, în cadrul Tîrgului internațional de carte de la Cairo, a avut loc, la Pavilionul central egiptean, unde expun cele mai renumite case editoriale din țară, festivitatea lansării volumului „Ceaușescu — Eroul României" al cărui autor este Sayed Farag, cunoscut publicist și scriitor egiptean.

„Volumul, a spus directorul prestigioasei edituri, prezintă viața și opera unuia dintre cei mai mari conducători ai timpurilor noastre, însuflețit de dragoste și nețărmurit devotament față de țara sa, căreia i-a adus imense servicii. Acesta este președintele Nicolae Ceaușescu, omul păcii, conducătorul care militează pentru cooperarea dintre state, pentru rezolvarea pe cale pașnică a diferendelor, pentru eliminarea războiului din viața societății umane, pentru evitarea conflictelor distrugătoare și sîngeroase."

La rîndul său, autorul cărții a spus: „Ne impresionează și ne bucură, pe noi, arabii, sprijinul pe care ni-l acordă președintele Nicolae Ceaușescu. România prietenă... Între Egipt și România există strînse relații de colaborare și prietenie sinceră, iar astăzi sînt create condițiile pentru ca aceste relații să se dezvolte și mai mult, în interesul popoarelor noastre, în interesul păcii în regiune și în lume."

Expresie a stimei și prețuirii de care se bucură în întreaga lume președintele Nicolae Ceaușescu, telegramele și felicitările primite cu ocazia zilei de naștere din partea țărilor de pretutindeni, ridică la scară diplomatică tabloul sugestiv al prețuirii de care se bucură azi România pe arena internațională, al prietenilor pe care și i-a făcut pe toate meridianele globului, demonstrează încă o dată aprecierea teoretică, cu valoare de principiu fundamental al politicii externe românești, conform căreia drumul spre pace, colaborare și înțelegere este deschis cînd la baza relațiilor dintre state sînt așezate principiile respectării independenței și suveranității naționale, ale neamestecului în treburile interne, ale dreptului fiecărui popor de a-și hotărî destinele fără constrîngeri din afară, conform propriei sale voințe.

Ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

Sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, marți, 30 ianuarie, a avut loc ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. Au fost dezbătute Raportul privind realizarea planului pe 1978 și Comunicatul cu privire la îndeplinirea planului național unic de dezvoltare economico-socială a țării în 1978.

Comunicatul dat publicității relevă aprecierile Comitetului Politic Executiv conform cărora, în 1978, poporul nostru, sub conducerea Partidului Comunist Român, a obținut succese importante în toate domeniile vieții economice și sociale, evidențiind justețea politicii partidului și statului nostru care aplică în mod creator legitățile generale la condițiile concrete ale României, realismul prevederilor planului cincinal, forța, capacitatea și voința națiunii noastre de a realiza programul stabilit de Congresul al XI-lea.

Printre măsurile adoptate în ședința de marți reținem în primul rînd cele referitoare la dezvoltarea agriculturii și industriei alimentare, ceea ce vădește o dată mai mult grija statornică a partidului pentru asigurarea dezvoltării în ritmuri egale și susținute a acestei ramuri importante a economiei noastre strîns legată de sursele directe ale înfăptuirii țelului major al societății noastre, creșterea permanentă și în ritmuri accelerate a nivelului de trai, a prosperității oamenilor muncii, rațiunea oricărei creșteri economice. În concordanță cu aceste nevoi, precizează Comunicatul, Comitetul Politic Executiv a hotărît să se înființeze consilii unice agroindustriale de stat și cooperatiste ce vor răspunde efectiv de realizarea sarcinilor ce revin unităților componente, creînd cadrul organizatoric necesar conducerii unitare, organizării de acțiuni comune în scopul folosirii depline și eficiente a fondului funciar, a mijloacelor materiale, financiare și a forței de muncă.

Tot în acest cadru de stimulare a producției agricole și agroalimentare se situează de asemenea măsura referitoare la unele înlesniri pentru aminare, reducere și anulare de credite și plăți neachitate la termen. Rațiunea acestei măsuri a fost justificată, conform Comunicatului de presă, prin aceea că unitățile agricole ce au beneficiat de credit au reușit să restituie cea mai mare parte a creditelor curente de producție și ratelor scadente la creditele pe termen lung, neachitări e aparținînd în special unor cooperative cu greutăți financiare. În scopul stimulării producției acestora și îmbunătățirii activității lor economice, Comitetul Politic Executiv a aprobat acordarea unor înlesniri prin aminare, reducere și anularea de credite și plăți neachitate în termen.

Aprecînd rezultatele obținute în sectorul creșterii animalelor, rezultate apreciate din perspectiva recensămîntului animalelor domestice care evidențiază o creștere importantă în acest domeniu, Comitetul Politic Executiv a trasat Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare sarcina ca împreună cu Comitetul de Stat al Planificării, Comitetul pentru problemele consiliilor populare, U.N.C.A.P. și celelalte organe interesate să ia măsuri hotărîte pentru realizarea integrală a prevederilor Programului național de dezvoltare a zootehniei și creșterii producției animaliere.

Reține de asemenea atenția hotărîrea organizării Consfătuirii cu cadrele de conducere din industrie, construcții, transporturi și agricultură ce urmează a avea loc la București, la începutul lunii martie, Consfătuire ce-și propune analizarea și stabilirea măsurilor pentru realizarea integrală a sarcinilor planificate pentru perioada 1979—1980 în scopul înfăptuirii depline a hotărîrilor adoptate de Congresul al XI-lea și Conferința Națională ale partidului din actualul cincinal.

Comitetul Politic Executiv a hotărît convocarea Plenarei Comitetului Central al P.C.R., pentru astăzi, joi, 1 februarie a.c.

„Nu-mi plac meschinii și egoiștii. Aceștia n-au împins niciodată lucrurile înainte"

— Tovarășe Constantin Olteanu...

— V-aș ruga să mă lăsați pe mine să încep interviul...

— Nu prea se obișnuiește.

— Poate, dar eu știu cu ce o să începeți : de unde am plecat, cum e comuna, cum sînt oamenii, cum era I.U.P. cînd am venit eu ș.a.m.d.

— Nu sînteți prea departe de adevăr.

— E în regulă dar aș vrea să vă întreb mai întîi de ce m-ați ales pe mine, pentru că în întreprindere mai sînt încă trei muncitori care au primit titlul de Erou al Muncii Socialiste.

— Desigur, întîmplarea. Dar văd că lucrurile s-au inversat cu totul : sînteți singurul care întreabă.

— Bun. Atunci am să încep prin a vă povesti că din satul meu, cu un nume nemaipomenit de frumos, Vulcana-Pandelea, trebuie să fie vreo legendă în legătură cu acest nume, ei, din satul acesta am plecat la Tîrgoviște cînd am făcut 17 ani. De fapt, n-am plecat definitiv, făceam naveta ca și azi.

— Cum așa ?

— Așa : eu la 17 ani făcusem cărămidă să-mi înalț casă, la douăzeci m-am însurat, la douăzeci și cinci aveam doi copii. Acolo am părinții, frații, prietenii și mă gîndeam pe atunci și la vorba noastră, mai bine fruntea în sat, decît coadă la oraș. Și, să știți, din comună pînă la Tîrgoviște sînt numai 12 kilometri, adică un sfert de oră de drum. În fond, dumneavoastră dacă ați sta, să spunem, în Balta Albă, cunoașe bine Bucureștiul, pînă la Casa Scînteii ați face tot vreo 12 kilometri, numai că timpul ar fi altul...

— Să lăsăm asta. Vorbeați de zicătoarea aceea cu fruntea satului și coada orașului. Munca dumneavoastră a confirmă deloc.

— Ei da, dar pe atunci eu n-aveam de unde să știu cum o să fie. Nici Brăneștiul nu semăna cu cel de azi și nici Tîrgoviște de azi nu seamănă cu cel de ieri. Eu veneam să învăț meserie la unul Drăgănescu și am ieșit ajustor mecanic. De atunci s-au scurs anii. Am devenit și deputat în comuna mea, iar azi sînt deputat județean.

— Și mai sînteți membru al Consiliului de control muncitoresc, vicepreședinte al Comitetului județean al F.U.S., faceți parte din mai multe consilii de conducere, adică la mai multe instituții, în uzină sînteți în biroul comitetului de partid și mai sînt și altele. Sînteți și maistru șef de secție, aveți familie, trei copii, nepoți și mai mulți ca sigur, că timpul dumneavoastră este același cu al nostru, al tuturora. Cum faceți toate ?

— În unele consilii de care ați pomenit sînt membru onorific, încolo ce să vă spun, muncesc. Plec dimineața de acasă la cinci și jumătate și mă întorc seara la șapte, uneori, mai tîrziu. Munca de deputat o desfășor în comună, seara sau duminica.

— De pildă, duminica ce faceți ca deputat ?

— Dacă veniți la noi, o să vedeți. Avem o casă de cultură cu 300 de locuri, mai mare decît cea a Club-petrolului unde este acum primăria din Tîrgoviște, un magazin universal, trei școli noi, construim acum și un restaurant. Este meritul oamenilor, dimboviteni harnici și gospodari.

— Cîți oameni are comuna ?

— Peste opt mii de suflete. Dar sîntem doi deputați.

— Cu ce probleme vin oamenii pentru a-i sprijini ?

— Și cu bucurii și cu necazuri.

— Concret.

— De pildă, oamenii, noi toți vrem să realizăm și în satul Făgețele o extindere a căminului cultural, cu sală, cu bibliotecă. Stringem banii, vom avea și proiectul și făgețenii vor beneficia în mod sigur și de un cămin pe măsura dorinței lor.

— Și dintre necazuri ?

— Eu știu dacă trebuie să apară ! Vedeți, a existat într-o vreme un fel de dispută între cei din satul Vulcana-Pandelea și cei din satul Brănești. Este vorba de o perioadă dinaintea unificării lor. Cei din Pandelea ziceau că brăniștenii erau mai protejați, că mărfurile oarecum deficitare ajungeau mai ușor la Brănești, în sfîrșit, lucruri de felul acesta.

— Și așa era ?

— A fost și așa. Dar nu mai este.

— Altceva.

— Vin consătenii și mă roagă să-i ajut să-și dea copiii la o meserie.

— Cîți ați adus în uzină ?

— Sute. Numai în secție la mine sînt peste 60. Dar mai sînt și alții de necazuri. Este vorba de o parte din specialiști, de profesori și de medici. Sînt navetiști. De vină poate că sîntem și noi că nu le-am creat condiții ca la oraș. Am avut în plan un bloc de garsoniere, dar din cauza celorlalte investiții, căminul cultural, magazinul universal, grădinița, farmacia, a trebuit să-l amînăm pentru acest an.

— Întreprinderea de utilaj petrolier a împlinit în urmă cu șase ani un secol de existență. Cum ați găsit-o în '42 ? Este una din întrebările la care vă așteptați.

— Aveam banderola 307, așa era pe atunci, cu banderole. Deci numărul muncitorilor trecea puțin de 300. O hală și cam atît. Azi numărul oamenilor muncii se apropie de zece mii. Facem utilaj petrolier modern, cunoscut și solicitat în peste 30 de țări.

— Populația uzinei, dacă se poate spune așa, este cam cît a comunei.

— Ceva mai mare. Pînă în 1970 I.U.P. era singura întreprindere de interes republican din oraș. Și a înghițit toată forța de muncă dimprejur. E drept, au mai plecat dîmboviteni și în alte județe, dar cînd s-a deschis platforma industrială s-au întors cu toții acasă. Cine spunea Tîrgoviște, spunea imediat istorie, prima capitală a Țării Românești, case vechi, cu tradiție, monumente, Turnul Chindiei, mă rog, eram un fel de muzeu. S-au ridicat Moldova, Oltenia, Bistrița Năsăud, s-au ridicat atîtea zone ale țării în ultimii 10—12 ani, datorită politicii înțelepte a partidului, a gîndurilor de bine și nou ale secretarului său general. Și Tîrgoviște face parte tot din aceste părți ale Românici care n-au rămas interesante doar prin istorie și folclor, ci și-au ridicat o industrie pe măsura lor, pe măsura întregii dezvoltări a țării.

— Industria și casele, blocurile de care vorbiți au fost ridicate cu dimboviteni, tineri care au învățat meseria și nu numai atît. Ce au mai învățat acești tineri ?

— Exact. Nu numai atît. O meserie se învață și în cîteva luni, oameni, muncitori-cetățeni, așa le zic eu, se formează mai greu. Și treaba aceasta durează mult mai mult, aș zice că procesul nu se termină niciodată, pentru că nu ne putem lăuda că am realizat totul în această privință. Desigur, să chemi un tînăr în uzină, să-i înveți meserie, să-i dai o cantină, un loc într-un cămin sînt realizări însemnate, dar greul aici începe. Tînărul acela va munci și va trăi în Tîrgoviște. Cum o va face ? Ce învață el acum de la noi ? Ce face cu timpul lui ? Ce face în cămin ? Ajunge doar să-i dai toate acestea ? Așa ne-am gîndit de fiecare dată, cel puțin așa gîndesc eu, atunci cînd vin cu un băiat de mînă să-l învăț meserie. Trebuie să-l zgîndăr, să văd ce are în minte, în suflet, ce vrea, ce își dorește. Un pat într-un cămin nu rezolvă totul. Conștiința lui depinde de conștiința celor din preajma lui.

— Nu întîmplător vă întreb acum, ce credeți că este democrația, cum o vedeți după o experiență de, iată, 36 de ani de muncă ?

— În primul rînd responsabilitate. Unii au înțeles-o, alții nu. Sînt unii care au învățat doar să ceară, fără să le dea prin minte să se întrebe cît au dat ei. Vine unul la mine odată și-mi spune că ar vrea să cîștige mai mult. Îl știam cum muncește și l-am pus să se compare cu cineva care cîștiga într-adevăr mai mult. Ei, ce zici, l-am întrebat, meriți mai mult ca el sau nu. Întrebați-mă cum se iau hotărîrile la sculărie, pentru că tot vorbim de democrație.

— Vă întreb.

— Vorbiți și cu oamenii. Există 7 formații de lucru a cîte o sută de muncitori. Și planul, și beneficiile, și problemele personale le discutăm și alegem soluțiile cele mai bune împreună.

— S-ar crede că lucrurile merg struna la sculărie.

— Nu, dar ar putea. Principiul e bun, foarte bun, cinstit și echitabil, toți sînt de acord, mai ales în ședințe, dar nu toți muncesc la fel. De exemplu, pe anul trecut am avut aproape 30 000 de ore de învoiri, absențe nemotivate, întîrzieri. E mult, o pătrime din planul unei luni. Este democratic, este omenește să-l întrebi pe om ce-l doare, să-l ajuți, dar nu mai este deloc democratic să-l lași să-ți tragă clapa, să fie demagog. Este adevărat că s-au lucrat, atunci cînd a fost absolută nevoie, au produs-o muncitorii, s-au lucrat ore peste program.

— Dacă n-ar fi orele de care îmi vorbești, întîrzieri, absențe nemotivate, poate n-ar fi nevoie de orele peste program.

— Aici e alt. Nu-s aceiași oameni și inechitatea este evidentă. Anul acesta lucrurile s-au îndreptat mult, dar n-ajunge și colectivul n-o să-i mai suporte pe chiulangii, și faptul ține tot de democrație. Este firesc, așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, ca activitatea unui colectiv să fie judecată după ceea ce produce în plus acel colectiv, în plus peste ce a cheltuit, și faptul ține nu numai de aspectele tehnice, ci și de conștiința, de responsabilitatea fiecăruia. Inechitatea n-a făcut niciodată casă bună cu democrația.

— Spuneți-mi, ce vă reprosați în toți acești ani de muncă, în ciuda faptului că activitatea dumneavoastră s-a bucurat de cele mai înalte onoruri din partea societății ?

— N-am reușit întotdeauna să fac, să duc la capăt ceea ce mi-am propus. Poate și naveta, așa cum spuneam la început, nu mi-a lăsat prea mult răgaz, adică atît cît aș fi vrut, dar ce să mai vorbesc de asta acum !

— Ce nu vă place la alții ?

— Nu-mi plac meschinii și egoiștii. Aceștia n-au împins niciodată lucrurile înainte. Zestrea unei țări, zestrea de muncă, de înfăptuiri nu vine de la nimeni, o facem noi. Sînt încă tineri care cred că totul li se cuvine și că lumea le este oarecum datoare. N-ajunge să le explicăm doar, trebuie să-i punem să înfăptuiască, să nu treacă prin viață ca gîsca prin apă. Nu le ajută nici lor și nici nouă. Noua calitate a muncii înseamnă și o nouă calitate a oamenilor. O spunem, o demonstrăm, unii se fac că o înțeleg și de aici inechitatea de care vorbeam. Am fost mult în străinătate. Am văzut muncitori care nu ridicau ochii de la mașinile lor. De frică. Să nu-și piardă pîinea. Noi vrem să ne crească tinerii altfel. Să participe, să-i doară, să-i bucure tot ce este în jurul lor.

MIRCEA RAICIU

„Noi, cei de acum, avem șansa unui drum care duce mai repede spre nou"

„Cîte ciomege n-am luat la spinare în anii ăia de început — zice Ion Chiru, azi contabil șef la Întreprinderea de stat pentru creșterea și îngrășarea porcilor Modelu, județul Ialomița. Prima noastră recoltă a fost de 800 kg de grîu la hectar. Rîdeau expropriaților de noi, de începutul nostru. Acum scoatem 5 000 kg la hectar și parcă tot nu sîntem mulțumiți".

Nemulțumirea unui om care slujește pămîntul de peste treizeci de ani. Nemulțumirea frumoasă a omului care și la cei 50 de ani mai speră, mai vrea să învețe. „Ce să-i faci, spune din nou Ion Chiru, era război și aveam patru frați de crescut. Cînd să fi făcut liceul ? Și știe că spre bătrînețe m-a prins patima școlii. Adevărul e că pămîntul rodește mai frumos cînd și școala e mai multă. Dar și patima, să nu uitămi, și patima lucrării acestui pămînt".

Se știe că de la înființare și pînă acum I.S.C.I.P. Modelu a livrat aproape 2 milioane capete porcine, cu mult mai mult decît șeptelul de porcine la data cînd Ion Chiru lucra în comisiile de expropriere. La data cînd un băiat de patru ani ieșea în pragul porții, în strada colbuită a unui sat ialomițean și privea la convoalele goale care băteau cîmpia după un sac de mălai, după o putină cu brînză. Țuica se vindea cu ciocănelul și costa de zece, douăzeci de ori mai puțin decît o pîine. Asta era atunci, iar de atunci și pînă acum, într-un timp condensat la maximum, căruțele cu covilîr ale flămînzilor și deznădăjduiților aruncați de la vetre de urmările războiului au dispărut și par a se fi întîmplat cu un secol în urmă. Cine s-ar fi putut gîndi atunci, în acel metaforic început de secol, că ialomițeanul copil Constantin Pucheanu va deveni unul dintre practicienții de bază ai zootehniei noastre noi, nou tip de conducător de unitate socialistă, iubitor de oameni, de carte, de muncă ?

„Am fost la specializare în America exact în perioada cînd la noi s-a pus pentru prima dată, mai apăsat, problema transformării agriculturii într-o variantă a muncii industriale, cînd fiecare unitate agricolă trebuia să ajungă în cel mai scurt timp o unitate rentabilă. Cu aceste gînduri am deschis mai bine ochii în fața experiențelor bune din America, am încercat să înțeleg limpede cauza succeselor lor din acest domeniu, ca apoi, întorcîndu-mă în țară, să valorific din plin astfel de experiențe".

La puțin timp de la întoarcerea în țară medicul veterinar Constantin Pucheanu a fost numit director la I.S.C.I.P. Modelu. Unitatea lucra în pierdere. Se făcuseră cîteva modernizări, cîteva adaptări la nou. Creșeuse și producția de furaje la hectar, dar, deși diminuate, pierderile mai existau. Asta se întîmpla cu doi ani în urmă. 1978 — primul an cînd beneficiul a înregistrat un salt spectaculos, de 6 milioane lei.

„Este jenant să vorbești de rău despre predecesori și nici n-ar fi cazul să o fac. Poate doar atîta că noi, cei de acum, toți oamenii de la I.S.C.I.P. Modelu, am prins un drum care duce mai repede spre nou. Dar ca să fiu mai clar vă rog să-l întrebați pe medicul veterinar Ion Teodorescu despre ce-am făcut pînă acum și ce vrem să facem".

Încă un om care de mai bine de două decenii slujește rosturile agriculturii noastre socialiste. Un om de modă veche, ar spune poate careva din absolvenții ultimei promoții de la Facultatea de medicină veterinară. Deloc, așa cum ar spune, așa cum a spus-o medicul Teodorescu. „Dacă nea Ion Chiru s-a apucat la bătrînețe de facultate — și aș spune că este unul dintre cei mai buni studenți ai anului III fără frecvență de la Institutul de științe economice din Iași —, atunci ce mă împiedică pe mine să gîndesc tehnologii de lucru care se vor putea aplica la Modelu peste 2, 3, sau 5 ani ?"

Dar poate că nici acesta nu este lucrul care să ne facă să vedem în medicul Teodorescu un om pasionat de nou, un promotor al noului la Modelu. Pentru că tot el zice : „Numai prin modernizarea proceselor tehnologice am mărit capacitatea de producție de la 87 000 la 130 000 capete. Ne-au dat mult de lucru mai ales automatizarea furajării cu autobuncăre și introducerea bateriilor de 2×2 metri cu evacuarea dejecțiilor pe pernă de apă și alimentarea cu T.N.-uri".

„Zilele trecute, spune medicul veterinar Pucheanu, a venit la mine un om cu o tristețe de-i lipea privirea de pămînt. Mi-a spus că nu are cu ce-și acoperi casa, iar iarna îi așază în pod un strat gros de zăpadă. Patru copii stau la gura sobei, în camera mai călduroasă. I-am spus că am să-i caut o casă în comuna Unirea. Era îngrijitor la noi, la Modelu, și trebuia ajutat. Îl chema Stan Deacu și avea nevoie de un acoperiș trainic pentru familie".

Seara a fost convocat biroul executiv al consiliului oamenilor muncii din întreprindere. Au fost analizate și alte cereri, opt la număr, făcute din partea unor oameni cu mulți copii, cu o stare materială sub media pe întreprindere. „În două duminici am fost la fiecare în casă, apoi am organizat echipe de voluntari care, după programul de muncă, plecau să ajute cele opt familii. Treizeci de oameni minunați au restabilit încrederea celorlalți opt în colegii de muncă și de viață de la Modelu. Vedeți dumneavoastră, aici la Modelu sînt de rezolvat probleme care pun în joc milioane de lei, dar și exemple de mare omenie față de semeni. Toți oamenii din conducere au dat jos anunțurile cu programarea audiențelor și stau în ferme, acolo unde lucrează toți cei 450 de îngrijitori, operatori, mecanizatori". La Modelu există și o cantină model. De un an de zile nici un om de la I.S.C.I.P. nu mai merge în audiențe la Călărași, la municipiul de partid. Tot ceea ce ține de problemele oamenilor se rezolvă pe loc. Navetiștii nu mai depind de programul, uneori arbitrar, al curselor I.T.A. Întreprinderea răspunde direct și de transportul oamenilor la domiciliu. Tot la Modelu se preconizează amenajarea unei sere de la care se vor aproviziona toți lucrătorii de aici. „Cu oamenii nu poți întemeia un dialog prin intermediul hîrtiilor. Ei trebuie să te simtă alături, și la bine și la greu, fie vorba de producție, fie vorba de problemele personale. Nu trimitem nici o hîrtie penalizatoare cuiva pînă nu-l vedem la față și nu aflăm de ce nu se ține de treabă. Asta în ceea ce privește greutățile, din ce în ce mai rare, vă rog să mă credeți. Un lucru bun este și acela că am desființat microcantina pentru conducere. Cît ține programul de muncă sîntem cu toții împreună. Iar programul nostru de lucru, mai ales acum, se prelungește cu încă cîteva ore. Pentru că și iarna este anotimpul unor producții mari în zootehnie".

• Cînd să fi înțeles medicul Pucheanu că echipa de lucru sau brigada sînt o parte din familie ? În primii ani de învățămînt agrozootehnic ? Mai recent, mai spre numirea sa ca director la I.S.C.I.P. Modelu ? Sau, poate, înainte de a deveni director a cunoscut bine niște oameni frumoși, ialomițeni țărani, bărbați și femei din preajma Borcei : îngrijitorii Maria Geonea, Ștefan Borcea, tehnicianul Constantin Dobre, medicii Nicolae Ion și Andrei Bornea, pe studentul-contabil șef Ion Chiru ? Tot atunci, cînd viața acestor oameni intra în viața medicului Pucheanu ca și în viața unui om împătimit de aceste locuri, hunedoreanul Nicolae Moga, atunci punea la punct primele tehnologii moderne de lucru. Era prin anii șaptezeci. Ani de experiențe, de căutări, din care nu întotdeauna a răsărit succesul. Dar ce înseamnă în fond un an de muncă la Modelu ? Poate fi și un spectaculos salt spre o nouă calitate a muncii și producției, așa cum a fost anul 1978. Sub semnul lui au început și zilele lui '79. Constantin Pucheanu, Nicolae Moga, Ion Teodorescu, îngrijitorul Dumitru Dumitrache, un alt tată cu patru copii căruia I.S.C.I.P. Modelu i-a făcut casă nouă, toți cei 450 de membri ai colectivului de aici — astfel au început anul de muncă 1979.

OVIDIU MARIAN
PAVEL PERFIL

Adunări generale ale oamenilor muncii din întreprinderi

DEMOCRAȚIA ÎN ACȚIUNE

În prim-planul dezbaterilor : Nicolae Ilieșu, inginerul Constantin Grula, directorul centralei Grozăvești, Traian Popescu, Nicolae Ionescu, inginerul Ion Nicolescu și Gheorghe Iordache

Fotografii de A. MIHAILOPOL

Suflu nou la cea mai veche centrală termoelectrică a Bucureștiului

Adunarea generală a oamenilor muncii de la Uzina de apă Grozăvești, cum este cunoscută de foarte mulți ani, una din cele patru centrale termoelectrice ale Întreprinderii de energie electrică București, a treia ca importanță, dar prima ca vechime, a debutat, așa cum era și firesc, prin prezentarea dării de seamă asupra activității anului trecut. O primă și importantă concluzie, îndeplinirea și depășirea sarcinilor de plan la absolut toți indicatorii, motiv de satisfacție pentru muncitorii acestui harnic și priceput colectiv, dar, iată doar și poate, aceleași motive de satisfacții , de mulțumire și din partea cîtorva importante întreprinderi ale sectorului 7, întreprinderi care, ca beneficiari, s-au adăpat, ca să zicem așa, la energia electrică și termică produsă aici, pe malul Dîmboviței, lîngă podul numit Grozăvești.

Că darea de seamă, prezentată de inginerul Constantin Grula, directorul uzinei, a fost ascultată și urmărită cu atenția cuvenită, iată în acest sens un exemplu edificator — cînd darea de seamă a ajuns să treacă în revistă indicele de utilizare a mașinilor, care a fost de 92 la sută, față de 85 la sută, cît era planificat, un muncitor din dreapta noastră, un om în vîrstă, maistrul Anton Popescu, șeful atelierului mecanic, avea să i se adreseze unui coleg mai tînăr : „Fii atent, Costele, acum vorbește și despre atelierul nostru !" L-am abordat, în șoaptă, bineînțeles, pe maistrul Anton Popescu, omul care lucrează aici, la Grozăvești, încă din anul 1939, numai și numai în același loc de muncă, atelierul mecanic, și aveam să aflăm că de prieprecea celor 60 de muncitori ai atelierului depinde buna funcționare a utilajelor din întreaga întreprindere, nu numai a celor de la Grozăvești, întrucît atelierul mecanic, pe lîngă întreținerea utilajelor mai are și sarcina confecționării unei largi game de piese de schimb. „Conduc atelierul din 1950 și pot să spun că an de an atelierul nostru a fost declarat secție fruntașă, amănunt care, după cîte știu eu, va fi menționat și-n darea de seamă de astăzi."

Dincolo de acest amănunt de culoare, ca să-l numim astfel, am notat cu precădere cîteva din intervențiile, sau, mai exact spus, înscrierile la cuvînt, la dezbateri, ale oamenilor muncii, profund preocupați ca sarcinile de plan ale anului 1979 să fie îndeplinite și depășite la toți indicatorii, astfel încît, mai ales în actualele condiții de intensă și minuțioasă gospodărire a energiei electrice și a combustibilului la nivelul întregii țări, a întregii economii naționale, aportul lor, al muncitorilor de la Grozăvești, să fie oglinda fidelă a conștiinței lor muncitorești. Soluțiile și propunerile lor, adăugate planului general de măsuri pentru îmbunătățirea activității pe anul în curs, au fost comentate, consemnate și votate ca atare, adică aprobate în unanimitate, întrucît ele au venit din partea acelor muncitori care, aflați în miezul de foc al producției, al muncii, cunosc, ca nimeni altcineva, adevăratele puncte în care activitatea poate să fie supusă, în continuare, unor substanțiale îmbunătățiri. Vrem, cu alte cuvinte, să subliniem caracterul intens lucrativ al dezbaterilor, al democrației muncitorești în acțiune, capacitatea de autoconducere a clasei muncitoare, capabilă să transforme noul mecanism economico-financiar într-o adevărată pîrghie a creșterii productivității muncii, a eficienței economice, a reducerii cheltuielilor de producție.

Iată în acest sens cîteva din propunerile și soluțiile exprimate scurt, concis, la obiect, fără nici un fel de înfloriturî stilistice.

Gheorghe Iordache, șef de tură, maistru principal, secția cazane : „Anul trecut s-a muncit bine. Rezultatele nu sînt întîmplătoare, ci ele se datoresc colaborării tot mai bune dintre toate secțiile noastre. Această colaborare este dovada, cred eu, a maturității la care a ajuns colectivul nostru. Este necesar să ridicăm continuu pregătirea noastră profesională, să întărim disciplina, să lichidăm punctele slabe din instalații. De exemplu, să montăm o baterie suplimentară la injectorul cazanelor, astfel încît apa să nu se mai amestece cu uleiul. Știți cîtă bătaie de cap am avut cu această problemă ? De unde bateria ? De la turbinele 5 și 6 pe care le demontăm în acest an. Mai propun ca la cazanele 1, 2 și 3, cînd vor intra în reparații capitale, să le adaptăm o instalație pentru a putea fi folosită, drept combustibil, și păcura. În acest caz, cînd vom avea gaz cu o presiune scăzută, așa cum s-a și întîmplat, vom putea asigura arderea cu păcură, fără să afectăm procesul tehnologic. Și mai propun ca în atenția noastră să stea, cu precădere, găsirea unei soluții pentru recuperarea de pe rețea a condensului de abur, fapt care ne va aduce însemnate economii de combustibil."

Nicolae Ionescu, laboratorul CAMAT : „Nu este deloc plăcut ca atunci cînd ai nevoie de o țeavă, de un cablu sau de niște nipluri să constați că sînt ruginite. Ruginesc pentru că nu avem un spațiu în care să le depozităm în condiții normale. Să facem noi aceste țarcuri, prin muncă patriotică, iar calitatea lucrărilor noastre va fi îmbunătățită."

Nicolae Ilieșeu, din cadrul Secției de reparații termomecanice : „Secția noastră a fost amintită în darea de seamă printre secțiile fruntașe. Ne bucurăm și ne vom strădui să păstrăm acest loc fruntaș. Noi, după cum știți, asigurăm reparația și întreținerea mecanică a unor utilaje și de la celelalte centrale ale întreprinderii. Ce credeți că am constatat cu prilejul acestor reparații ? Că muncitorii de la celelalte centrale au echipament de protecție, iar noi, cei de la Grozăvești, nu. De ce ? Mai propun, pentru o mulțumire a noastră, pentru condiții mai bune de muncă, înființarea unui punct alimentar chiar în incinta întreprinderii. Atît, plus angajamentul că vom munci în continuare la fel de bine și în acest an."

Inginer Ion Nicolescu : „O problemă cu care ne-am confruntat și cu care ne vom confrunta în continuare este cea a păcurii pe care o folosim. Este o păcură cu un ridicat conținut de sulf, trei sau patru la sută, în loc de unu la sută cît este admis. Sulful este extrem de coroziv, de unde cheltuielile mari pentru reparația și întreținerea agregatelor. Neapărat trebuie să căutăm și să găsim o soluție. O altă problemă, nu doar la noi, ci la toate întreprinderile care folosesc păcură, ar fi cea a țuțurilor cu care sînt prevăzute vagoanele care ne aduc păcura. Sînt 5 tipuri de țuțuri iar noi, pentru descărcare, trebuie să adaptăm furtunurile cu o sumedenie de reducții. Asta duce la timp pierdut și bani cheltuiți pe degeaba. Să se ia legătura cu furnizorul, la nivel de centrală, și să i se propună doar un singur fel de țuț. În fine, o altă problemă pe care neapărat țin să o ridic este cea a concediilor. Pe timp de iarnă și de primăvară, respectiv și toamna, în centrala noastră se execută o sumedenie de lucrări care cer un mare volum de brațe de muncă. Practic, nimeni nu poate pleca în concediile de odihnă în aceste perioade. Dar, ca să ne încadrăm, noi îl trimitem pe om, formal, în concediu, și dăm chiar și bani, dar îl ținem aici, la lucru, pentru ca în vară să-și efectueze în mod real concediul. Ar trebui, respectînd adevărul, să intrăm în legalitate și să nu mai umblăm cu astfel de mistificări. În ceea ce privește sarcinile de plan pe anul în curs, ele sînt pe deplin realizabile și sînt convins că le vom depăși."

Inginerul Traian Angelescu : „Se știe că prin activitatea laboratorului CAMAT, mai exact spus prin aparatele sale de măsură și control, se poate stabili cît anume consumăm și cît anume livrăm, atît ca energie electrică, dar și ca energie termică. Ei bine, problema numărul unu eu o consider a fi analiza cît mai exactă, cu o eroare cît mai mică, asupra tuturor consumurilor. O astfel de analiză duce la o serie de măsuri care fac mai eficientă activitatea oamenilor și a utilajelor. În consecință ne propunem echiparea, prin forțe proprii, cu reglaj automat a cîtorva cazane, ca să asigurăm astfel un consum constant, singura cale de a reduce consumul inutil de combustibil, sau consumul de energie electrică. Cred că sînt în asentimentul tuturor dacă mai ridic o anume problemă, cea a mănușilor de protecție pentru înaltă tensiune, mănuși care nu sînt totdeauna de calitate corespunzătoare."

Și numărul celor care au luat cuvîntul nu s-a limitat desigur doar la cei pe care i-am consemnat, dar, din motive de spațiu tipografic, să punem totuși punct însemnărilor noastre, convinși fiind că transcrierea succintă a luărilor de cuvînt ilustrează elocvent atmosfera dezbaterilor la care am asistat, dezbateri care au atins punctele cele mai arzătoare ale muncii și activității de la centrala termoelectrică Grozăvești.

VICTOR NIȚĂ

Viața unei idei este perseverența oamenilor de-a o înfăptui

Nu pentru că am putea pune la îndoială ceea ce ne spune, zice el, și nu pentru că n-ar avea cuvintele cele mai potrivite, adăugăm noi, ci pentru simplul motiv, credem, că omului acestuia înclinat de-acum către o vîrstă a deplinei maturități, la 49 de ani, îi face plăcere și simte o bucurie dreaptă, ce se cuvine a fi înțeleasă, de-a ne arăta ce-a făcut în șirul de ani de cînd se află ca șef de secție scularie a Întreprinderii de autocamioane Brașov, inginerul Ioan Leancu preferă să ne și arate despre ce vorbește. E bucuria omului care a muncit, de a arăta ce a muncit. Trecem printre mașinile-unelte instalate sub hala înaltă, de construcție veche, printre oameni concentrați asupra lucrului lor, și Ioan Leancu ne spune că secția pe care o conduce a suferit de-a lungul anilor foarte multe reorganizări, în cursul cărora toate activitățile neproductive au fost amplasate pe verticală. Cabinele maiștrilor, de exemplu. Aproape că nu avem timp să spunem că asemenea exemple s-au văzut și prin alte părți, cînd șeful secției ne arată că, după același sistem, s-au înălțat între pardoseala de ciment a halei și acoperișul înalt magaziile, vestiarele, o microcantină în care iau masa peste două sute de oameni, o încăpătoare sală de cursuri pentru calificare. În felul acesta, mărturisim, afirmația șefului secției privind „folosirea rațională a spațiilor de producție" apare deplin întemeiată, mai ales cînd acestei simple observații i se adaugă cifra, exactă, a celor 1 500 de metri pătrați deveniți disponibili prin reorganizări și folosiți exclusiv în scopuri productive. Iar costul unui metru pătrat redat producției se ridică, aflăm, la 2 500 de lei...

Din cîte se spune, secția condusă de inginerul Ioan Leancu este, printre cele de felul ei, cea mai mare din țară. Desigur, a devenit astfel nu numai datorită extinderilor de care aminteam cu, în primul rînd, felului serios și profund al oamenilor de aici de a-și gîndi meseriile, încît de zece ani încoace ei nu s-au mai despărțit de titlul de fruntași pe întreprindere. Mîndria e a tuturor, zice șeful secției, cît și răspunderea. Și, cum lui nu-i place să facă o afirmație fără ca, neîntîrziat, s-o poată dovedi, mai arată că în cursul anului trecut au fost aplicate 220 de propuneri, din partea muncitorilor, cu eficiență imediată în procesul de producție. Una dintre urmări a fost, de exemplu, economisirea a 60 de tone de oțel de scule. Iar constatarea care înmănunchează întreg rezultatul muncii de un an al celor peste 1 300 de oameni este că secția și-a îndeplinit în bune condiții planul de anul trecut și chiar, într-o măsură însemnată, l-a depășit. Se înțelege că discuțiile din cadrul adunării generale ce s-a desfășurat de curînd în cadrul secției n-au ocolit satisfacția și bucuria, lesne de înțeles, a celor ce-au muncit bine și cu temei, după cum nici efortul de-a întrezări căile cele mai drepte și sigure de îndeplinire a planului pe anul în curs. Constantin Balea, de exemplu, din atelierul 415, a vorbit despre linia de fabricare a cuțitelor coronament, executată prin eforturi proprii de către oameni ai secției, care au eliminat astfel cheltuieli însemnate de valută. La rîndul său, Ioan Coconete, gîndind mai mult la ceea ce rămîne de făcut, a propus să se prevadă construirea unei instalații de climatizare a halei, astfel încît să se lucreze la temperatura constantă de 18 grade, nu pentru că oamenilor, acum, în secție, le-ar fi prea cald sau prea frig, ci pentru că mașinile, chiar, fiind vorba despre mașini de o mare finețe, ar da un randament optim în condițiile unei temperaturi uniforme. În numele colegilor săi la atelierul tratamente termice, Emilia Schiau, șefa acestui atelier, arăta că în viitorul apropiat va trece la executarea unor tratamente termice sub zero grade. Vostea i-a însuflețit pe cei 160 de oameni aflați în sală. Ușor de înțeles : noul procedeu de tratare termică va spori considerabil rezistența și durabilitatea sculelor și dispozitivelor fabricate de secție. În schimb, ceea ce a spus în fața adunării generale Constantin Chiș, fără să mai constituie o noutate, a atras atenția întrucît e o problemă de mare importanță pentru secție. Așa a fost considerată și în celelalte adunări generale, de anul trecut sau de acum doi ani, cînd s-a propus ca pentru tinerii muncitori, cei care abia acum își găsesc un capăt de drum în meserie, desenele să vină în detaliu, nu globale, generale, astfel încît ei să execute piesele respective fără nici un cusur și fără pierdere de timp. „Dacă vine un desen lipsit de detaliile necesare, arată inginerul Ioan Leancu, ce poate să facă un tînăr muncitor ? Înaintează cît poate și la un moment dat, cu siguranță, se împotmolește. Atunci ori continuă lucrul, greșit, ori, mai degrabă, pleacă să-și caute maistrul ca să-i dea lămuririle cu pricina. Ideea desenelor detaliate e mai veche, și tot de la noi a plecat, dintr-o adunare generală pe secție. Conducerea întreprinderii a hotărît că e bine să se facă așa cum spunem noi dar, iată, problema nu s-a rezolvat pînă acum. Dealtfel, în curînd, la adunarea generală a reprezentanților oamenilor muncii pe întreprindere, noi, reprezentanții secției, vom readuce iarăși în discuție această problemă. De fapt, cele două secții de proiectare, 320 și 330, au încă de pe acum sarcini să treacă la livrarea acestor documentații„ Colegial, prietenește, le vom readuce aminte această obligație. Fiindcă de ea depind multe. Creșterea cadrelor, productivitatea muncii în secția noastră". Cînd spune acestea, inginerul Ioan Leancu se gîndește, după cum singur ne spune, că planul pe acest an va fi mai mare decît cel din 1978 cu 11 milioane și tocmai de aceea, subliniază el, o propunere, o idee privind viitorul secției, al oamenilor, nu înseamnă doar formularea ei ci și perseverența de-a o vedea înfăptuită.

C. DUMITRU

Vremea fraților Ciuc

(Urmare din pag. 1)

frate-miu și l-o făcut o cinste bună. De-acu era bătrîn Petrache Vișan. O și murit. Astăzi, dacă mi se intîmplă să deschid gura, unii spun că-s poveşti.

Vorbele de mai sus au fost rostite de Neculai, cel de-al cincilea dintre cei zece frați Ciuc. Cu Neculai am fost coleg de primară. În Iași, la „Spiru Haret", școală de pe coama dealului Sărăriei, de unde cartierul Țicău pornește la vale și apoi, peste un fir de apă năcăjită de-o porcălă urită, la deal, spre iazurile în șirag și pădurea în pîlcuri ale Ciricului. Țicăul bojdeucii lui Creangă și-al unor gospodării de oameni pe care nu-i dădea bogăția afară din casă. Ne învăța carte doamna Hermeziu, muzică, domnul Dimitriu, ordine, domnul director Pamfil. Iașul de după război ! Iașul anilor 1945 și 1946 cînd am fost noi, Neculai și eu, colegi era un oraș în cumplită măsură dărîmat de război și vechime, un oraș de oameni care o duceau greu, foarte greu. Seceta din '47 avea să amărască viața ieșenilor și-a tuturor moldovenilor și mai rău. În această sărăcie generală, Neculai Ciuc și-ai lui erau printre cei mai săraci. Poate, gîndeam cu mintea mea de copil, chiar cei mai săraci ieșeni. Vremea familiei Ciuc a început, nefiresc, iarna. L-am reîntîlnit după ce nu ne văzusem vreo douăzeci de ani. Pentru că acum eram musafir în orașul meu, Neculai m-a chemat acasă la el. Am stat și ne-am tot amintit și ne-am tot istorisit o seară și-o jumătate de noapte. Adică foarte puțin ! Acasă la el, nu acolo pe dealul dinspre Ciric al Țicăului, nu acolo unde mai erau doar două case și se isprăvea Iașul, ci într-un apartament dintr-un bloc din cartierul Dimitrie Cantemir, cartier inexistent pe-atunci.

IARNA

— Iartă-mă, Neculai, că dezgrop trecutul, dar cum dracu' s-a făcut de se adunase atîta sărăcie la voi ?

— Și tata și mama erau fii de țărani săraci, din Illișești, Suceava. Tata avea șapte frați, mama avea cinci surori. Pămînt n-aveau. Tata o ajuns cu ocazia armatei în Iași și, după aceea, a adus-o și pe mama. Două-trăiste goale ! Tata o făcut de toate. O găsit, un timp, o slujbă. O muncit și pămîntul, Corpul IV de armată dădea în arendă după numărul copiilor. O făcut și zidărie, se pricepea la sobe și la beciuri. Tăia lemne, rînea zăpada, de toate ! Așa o reușit să cumpere un fund de grădină de la unu' Ion Feraru, pe șoseaua Albinet 20, acolo sus pe deal, la capăt, știi tu, doar ai fost. Apoi o făcut o cameră și un antret, în care am crescut toți nouă, că ai zecelea o murit de mic. Tata pleca de dimineață și seara se întorcea cu cît putea. N-avea calificare și c-o leafă de necalificat n-am fi putut face față. Nu știe decît o clasă dar vorbește două limbi, germana și rusa. Pleca dimineața să muncească dar nu știa ce-o să găsească. Mama muncea ca spălătoreasă la spitalul Izolarea ; a rămas cu reumatism din cel greu de dus. Acasă, mai grădina, mai un purcel, mai o pasăre, uneori o vită ! A fost și este o femeie foarte gospodină și foarte curată. Șapte petece pe o cămașă, dar să fie curată : așa ne ținea ! Eram nouă copii la părinți și situația era foarte grea. Dar ne-au purtat pe fiecare la școală. Dimineața mă duceam la școală, după-amiaza mă duceam la zidărie, unde lucra tata. Într-un timp am avut un cal și-o căruță. Constantin, fratele mai mare, a intrat slugă la proprietarul unui depozit de lemne. Dumitru lucra pe-o căruță de tutun. Dar toți și învățam. Barem Elena lua numai premii.

PRIMĂVARA

— M-ai primit într-o casă civilizată : cu bale, cu electricitate, cu încălzire centrală, cu gaze ; o casă cu mobilă, e adevărat, de serie, însă modernă ; o casă în care există confortul tehnic al frigiderului, televizorului și celorlalte. Cînd întîmplarea, după atîta vreme, a făcut să ne reîntîlnim, tu ai coborît dintr-o Dacie. Neculai, așa ca între vechi prieteni, cum te-ai scuturat, cum te-ai vindecat de sărăcie ?

— Am făcut șase clase, apoi ucenicie la CFR, la Direcția regională. Măi Nelu, dacă vrei să mă crezi : acolo m-am dus desculț ! Vroiam să mă fac șudor. Am avut noroc de un maistru care mi-a spus : „Tu vezi să-nveți meserie și-ai să ai și pantofi !" Era prin '51—'52. Am muncit prin toate sectoarele și am făcut de toate : am cărat apă, am săpat santuri și mai aveam puteri să joc și fotbal pe maidan. Dar am învățat și meserie ! M-am transferat în construcții și am sudat, și eu, încheieturile mai tuturor marilor construcții care începuseră să se facă în Iași : Fabrica de antibiotice, Institutul agronomic, Institutul „Petru Poni". Apoi armata, la grăniceri. Și-n armată am lucrat și la construcții și am făcut și sport. După ce am fost lăsat la vatră, iar sudură la marile construcții din Iași : Teatrul de vară, Casa de cultură a studenților, Casa sindicatelor, blocurile din Păcurari, Institutul politehnic, Fondul plastic, blocurile muncitorești din Tudor Vladimirescu și Socola și Uzina metalurgică, unde, în interesul beneficiarului, m-am transferat și sînt și-acuma. Am fost trimis la specializare și, cînd am revenit, am lucrat la darea în folosință a Secției L. Apoi am lucrat la zincărie, apoi la secția a IV-a, unde lucrez și-acuma. La zincări, căzile se perforau și, ca să nu se întrerupă producția, lucram și cîte trei schimburi la rînd. Au fost, la început, perioade grele. Venea mașina uzinei noaptea, îmi sunau la ușă și niciodată n-am spus : nu mai pot. Am fost dat prin ziarele Munca, Scînteia și Flacăra Iașului. Am vreo cinci medalii de fruntaș în producție. Sînt șudor specialist. Doar vreo doi-trei oameni sîntem în toată uzina care știm să argintăm contactori electrici. Sudez în aluminiu, în fontă și diferite oțeluri speciale, la diferite instalații de înaltă presiune. Mai am cu mine încă vreo cinci șudori care fac munca în schimburi. Cînd se ivesc probleme, intervin. În uzină sînt considerat ca un om dintr-accia pe care se poate conta la nevoie : știi ce bucurie-i asta pentru mine ? M-au trimis pentru intervenții la Ișalnița și la Electroputere. Oamenii m-au ales în comitetul de partid pe secție. Mi-a plăcut foarte mult meseria asta. În timpul ăsta am crescut foarte mulți copii : i-am învățat să facă lucru bun, să nu se mai întoarcă cineva a doua oară în urma lor. Cu toate aparatele moderne care există, e nevoie de conștiință. Cînd s-a pus problema «completării studiilor, cu toate că aveam 29 de ani, mi-am terminat cele opt clase. Pe copiii mei i-am dus în uzină să vadă cum se muncește, cum se poate cîștiga cinstit, cum îți poți aduna o gospodărie, cum îți poți ține copiii la școală.

— Fiindcă a venit vorba, Neculai, cum își construiește familia un șudor specialist ?

— Cred că la fel ca și-un ziarist. Întîi trebuie să aibă norocul să se întîlnească în viață cu o fată care chiar să vrea o familie. Maria mea avea de ce să mă înțeleagă. Părinții tot țărani, tot săraci. Mama ei a murit în timpul războiului, cînd se refugiau. A avut o peritonită și n-a fost cine s-o opereze. Au purtat-o într-o căruță și într-însa a murit. Au rămas șase fete și un băiat. S-a calificat la locul de muncă, apoi a făcut o școală și de 24 de ani este soră medicală la Spitalul de neurochirurgie. Are un loc de muncă greu, chiar la sala de operații ; dar ca și mine are mulțumirea că-i socotită om de nădejde. Ne-am căsătorit acum 21 de ani. Ne-înțelegem și-acum la fel de frumos ca la început ; dacă ar fi cinste și înțelegere, n-ar mai fi nevoie de miliție și de tribunale. La noi în casă nu se înjură. Nevastă-mea și eu am luat-o de la lingură. Și pe toate cîte le vezi le-am făcut în trepte. Azi, oleacă, mîine, oleacă. Numai din retribuții, ore suplimentare, chibzuială și renunțări. Întîi făceam o pe-

Doi părinți fericiți : Ioana și Gheorghe Ciuc.

dință cu toții, chiar și cu copiii. Spuneam ce-avem de gînd să ne mai luăm, spuneam la ce trebuie să ne limităm și mereu repetam că nu trebuie să ne facem de rușine în fața oamenilor, să fim afișați ca răi plătnici la chirie sau mai știu eu la ce. Ne sfătuiam și hotăram dacă putem sau nu. Aproape de 20 de ani tot avem rate. Acum pentru mașină. Altfel nu se putea. Dar băieții ne-au înțeles. Cel mare, Gigi, cînd l-am întrebat dacă să-i punem preparator, că altfel, zic unii, nu se intră la facultate, ne-a spus să păstrăm banii, să nu facem sacrificii, că el va intra și fără preparator. Și a intrat ! Cînd s-au pus rezultatele, a plîns de bucurie. E student în anul întîi la Mecanică. Din neamul neamului meu e primul care a intrat la facultate ! Iar celălalt, Adrian, e în clasa a IX-a la Liceul industrial „Dimitrie Cantemir". Învață foarte bine. Nu vreau să plec ochii în jos cînd e vorba de copiii mei și ei m-au înțeles. Am făcut sacrificii, dar sînt fericit. Aveam 30 de ani cînd am văzut prima oară marea ; ei au văzut-o de la 3 și de la 5 ani. Concediile ni le facem numai împreună, toți patru ; la început îngrămădiți într-o motocicletă cu ataș, acum cu mașina. Nu visez la bijuterii și nici la lux. Mă bucur că în concediu îmi pot vedea țara, împreună cu ai mei. Am făcut tot ce mi-am dorit, mai mult nu se poate face.

VARA

— Și frații tăi ? Ce-au făcut ? Cum o duc ? Ce-i cu ei, acum ? Au ieșit și ei din iarnă ? Pot înmulți exemplul tău cu 9 ? Mai bine l-am cunoscut pe Mihai, dar la-mi-i pe rînd !

— Din nouă, trăim doar opt. Cel mare, Constantin, de-acum e bunic ; lucrează ca taxator la administrația pieților. Al doilea era electrician și-a murit într-un accident stupid. A rămas un băiat, care acum e într-a XII-a. Soția lucrează la întreprinderea la care a lucrat el ; au ajutat-o. Păcat de el, știa să facă orice, să repare orice, avea două diplome de inovator. Sora Elena e singura care a învățat mai mult. A făcut conservatorul, la București. Noi îi trimiteam cît puteam. Acum s-a căsătorit, o cheamă Bîrică și are doi băieți : cel mai mare e de-acum încadrat, cel mic vrea să dea, în vară, la facultate. Al patrulea, Mihai, a fost tractorist, șef de brigadă, iar de 11 ani e mecanic auto. Soția sa muncește la Textila. Au doi copii : băiatul a terminat liceul, fata e într-a VIII-a. Al cincilea sînt eu și ți-am spus destule despre mine. Al șaselea copil e Maria, acum Mihalache, s-a căsătorit cu un băiat tot necăjit dar om de treabă. Au patru copii, trei băieți și-o fată. Ea e singura care a rămas lîngă părinți. Și-au făcut alături de casa veche, casa lor. Oamenii la locul lor, se ocupă de muncă și-și cresc copiii. A șaptea e Aglăița, acum Moraru. Ea e soră medicală, el e croitor la Arta modei. Locuiesc în bloc, foarte bine. Oameni pașnici. Al optulea e Vasile, Lică, e barosan. Șofer și mecanic. Are trei fetițe ; una e într-a opta la Liceul „Mihai Eminescu" : dintr-a-ntîia a fost numai cu zece fetița asta ! Mama el a muncit la Textila roșie, acum e pensionată de boală. Are școala profesională și e o femeie foarte bună. Cel mai mic, al nouălea, Ion, Nelu, e constructor parchetar, în București. S-a căsătorit cu o văduvă cu doi copii. Se înțeleg bine și ei.

TOAMNA

— Dar mama și tata ? Ce fac dumnealor, Ioana și Gheorghe Ciuc ? Am vrut să încep cu întrebarea asta, dar pentru că subiectul e sfînt, am lăsat-o la urmă.

— Mama are 75 de ani, tata 79 ; cum spune el, merge odată cu secolul. Mama e mai obosită, a umblat mult desculță și neîmbrăcată și-o supără reumatismul. Nu uit că se culca flămîndă numai să ne vadă pe noi, copiii, liniștiți ; probabil și asta a lăsat urme. A primit „Gloria maternă". Tata e destul de zdravăn, îi slcîie doar o hernie pe care o are din război. Tot mai sapă grădină. Stau tot în căsuța aceea. Cînd o fugit Țicăul, s-au dărîmat casele. Și-a noastră. A venit tovarășul primar și le-a spus : „Vă dăm la bloc, că-i mai bine !" Tata i-a răspuns : „M-aș simți ca la spital, dacă nu lucrez oleacă în grădină, într-un an mor !" Și n-o plecat. ADAS-ul i-a dat 8 000 de lei și primăria l-a ajutat cu 4 000 de lei în materiale. Dar casa era la pămînt. El și-o făcut o colibă ca Robinson și n-o plecat.

Ne-am adunat toți, cu nurori și gineri. Le-am spus așa : Noi ne-am născut toți în casa asta ! Nu pot să uit cum mă chema tata și-mi spunea : „Mă, la fugi pe Albineț la moașa Cămîia și cheam-o, că ne mai vine unul !" Și pe urmă mă trimitea să mai aduc și-un sfert de secărică. Atît le-am spus. Apoi am dat toți banii, am trecut și la treabă și într-o săptămînă jumătate casa era la loc. C-un prieten, electrician, am făcut și instalația de lumină. Căutăm să-i ajutăm. N-au pensie și de aceea le-am făcut noi : dă fiecare cîte o sută pe lună. Toamna le luăm lemne. Cînd ne ducem la ei, nu ne ducem cu mîna goală. Eu îi iau cu mașina și-i aduc să facă baie la mine, la bloc. Sora mea care lucrează la spital le face injecțiile Maria, nevastă-mea, le-a dat radioul ei de domnișoară. Cînd ne întîlnim între noi sau vorbim la telefon, prima vorbă e : ce face mama, ce face tata ? Avem un respect deosebit pentru ce au făcut pentru noi : ne-au dat viață și ne-au crescut. Tata ne spunea : „Nici un fruct dintr-un pom să nu furați ! Poate să se spună despre noi că sîntem mulți, că sîntem năcăjiți, dar să se spună și că sîntem cinstiți !" Tata este un sfătuitor. La zilele lor, la zilele noastre, la sărbători ne adunăm cu toții lîngă ei. Copiii, nurorile, gineri, 18 nepoți și-o strănepoată. Mama începe să plîngă. O întrebăm de ce ? Ne răspunde : „De bucurie ! Cînd vă văd la locul vostru, cînd văd că n-ați ajuns vagabonzi, pot să mor și mîine. Nu-mi pare rău că am trăit, nu-mi pare rău că v-am făcut !" Mai mult nu poate spune. De emoție.

După ce Neculai a tăcut, mi-am găsit de lucru : am răsfoit albume cu fotografii de familie (într-una niște copii suflau în lumînările unui tort aniversar, într-alta niște copii vorbeau la telefon, și altele) și am citit într-o gazetă veche cîteva rînduri : „La Uzina metalurgică din Iași : Comuniștii în miezul problemelor majore. Maistrul de întreținere Sandu Nemeth a propus o soluție de prelungire a vieții băilor de zincare cu încă trei luni. Imediat i s-au alăturat alți comuniști, printre care Nicolae Ciuc..." După care, mi-am luat inima în dinți și l-am întrebat :

— Ascultă, Neculai, pe tine sau pe ai tăi v-ar supăra dacă aș scrie despre voi ? Despre necazurile voastre și despre bătălia voastră cu viața ?

— Nu, chiar aș fi mulțumit ! Nu pentru mine, nu pentru frații mei, dar pentru mama și pentru tata ! Le-ai face o bucurie. Dar tu ? De ce vrei să scrii despre noi ? Ai rămas de atunci, de cînd eram mici, impresionat de sărăcia noastră ?

— Am rămas, sigur că am rămas. Dar nu numai pentru asta vreau să scriu. Ci și pentru că, dintotdeauna și mereu, v-am respectat felul în care v-ați purtat sărăcia. M-au impresionat demnitatea voastră, cinstea voastră și curajul vostru. Apoi, mai vreau să scriu pentru că în țara asta a noastră n-a fost numai un Neculai Ciuc, n-au fost numai zece frați Ciuc, ci au fost milioane de oameni care din săraci n-au ajuns bogați, dar au ajuns oameni care trăiesc cu îndestulare, cu bun-simț, cu înțelegere a stării de la care au plecat și a stării la care au ajuns, în numai vreo treizeci și cinci de ani. Vreau să scriu, pentru că există azi copii și tineri care nu cred că generația părinților lor a dus-o într-adevăr foarte greu, că a făcut sacrificii dar nu a dezertat; și-n schimb cred că totul li se cuvine. Vreau să scriu despre voi, pentru că am credința că aveți dreptul cîștigat și răscîștigat, și la o astfel de recunoaștere și de recunoștință. Tatăl tău spune că merge împreună cu secolul; eu vreau să spun, să scriu că voi, copiii, nepoții și strănepoții Ioanei și ai lui Gheorghe Ciuc mergeți împreună cu o eră.

DESPRE COPII, PENTRU OAMENI MARI

Tombola pantalonilor

O măsură a Ministerului Educației și Învățămîntului interzice elevilor — inclusiv școlărițelor de la elementară — să vină la școală îmbrăcate cu pantaloni. Dacă vin totuși îmbrăcate băiețește, pantalonii le sînt arestați de către tovarășa sau tovarășul diriginte. Se zice că în unele școli s-au adunat vrafuri de pantaloni. Părinții nu se prea îmbulzesc să-i recupereze, ca să nu-și atragă, pentru niște pantaloni sau pantalonași, mustrarea școlii. Pe cînd o tombolă a pantalonilor ? S-ar mai descongestiona niște spații, ar mai cîștiga și școlile un ban, las' că spectacolul, spre deosebire de-atîtea serbări școlărești, mult pre grave, mult prea pline de morgă, ar fi unul dintre cele mai populare.

Măsura, cum spuneam, se referă la eleve. Nu și la profesoare care, în zilele cu zăpadă și ger, vin (și de ce n-ar veni ?) în pantaloni. Foarte bine ! Sîntem, ca părinți, ultimii care ne-am bucura dacă profesoarele fiicelor noastre și-ar începe lecțiile cu tot frigul de-afară în suflete. Dar ca părinți, ne mai gîndim, cît de cît, și la fiicele noastre.

Se gîndesc chiar și ele, nediscutînd măsura, ci faptul :

— Tăticule, de ce tovarășa poate veni la școală în pantaloni iar eu nu ?

Tăticul nu răspunde. Sau răspunde :

— Tovarășa e mare, suferă de frig. Tu ești mică.

Bine ! — se va obiecta — dar de ce nu se duc puștoaicele, așa, îmbrăcate în pantalonate, pînă la poarta școlii, urmînd ca acolo să aplice măsura ? Unele fac așa, altele nu. Nu-i chiar foarte la îndemînă — dacă nu credeți, încercați ! — să te dezbraci de pantaloni „din mers", pe o stradă sau într-o curte.

Nimic de zis, intenția e bună : să păstrăm gingășia fetelor, care să fie fete, nu băieței. Numai că iernile, de la un timp, s-au făcut mai aspre, iar fetele și fetițele noastre răcesc. S-au deprins, ce să-i faci, cu pantaloni, nu le-am călit, așa le-am trimis la școală în toate iernile, nebănuind că va veni, acum, o astfel de măsură.

Uneori, desigur, putem încerca să revoluționăm o lume (în cazul de față, să resuscităm sau să recuperăm feminitatea) pornind de la copii. De acord, numai să nu răcească.

ILIE PURCARU ■

La scrisorile primite din partea mai multor colective de personal sanitar mediu prin care sîntem solicitați în clarificarea unor probleme privind Legea nr. 3/1978, ne-am adresat forului competent, Ministerul Sănătății, care ne precizează :

În conformitate cu prevederile Decretului nr. 207/1977 privind organizarea și funcționarea învățămîntului liceal și anexei la acest decret prin care se stabilesc tipurile, profilurile și meseriile în care se pregătesc elevii prin învățămîntul liceal, începînd cu promoția absolvenților anului școlar 1977/1978, absolvenții liceului sanitar se consideră calificați în meseriile : soră (oficiant) medicală, laborant de farmacie, laborant biolog, tehnician dentar. Menționăm că prin aceeași reglementare alte forme de pregătire a personalului mediu sanitar s-au abrogat.

Prin Legea nr. 3/1978 privind asigurarea sănătății populației și prin art. 95 din Legea nr. 4/1978 pentru modificarea și completarea Legii nr. 57/1974, s-au stabilit următoarele funcții de personal sanitar mediu :

— soră medicală principală, oficiant medical principal (cu liceu sanitar), care a înlocuit fosta funcție de asistent medical principal ;

— soră medicală, oficiant medical (cu liceu sanitar) care a înlocuit fosta funcție de asistent medical ;

— laborant principal (cu liceu sanitar) care a înlocuit fosta funcție de asistent medical principal de laborator ;

— laborant (cu liceu sanitar) care a înlocuit fosta funcție de asistent medical de laborator ;

— soră medicală, moașă, oficiant sanitar, gipsar, masor, autopsier, cu soră medicală, moașă, oficiant sanitar, gipsar, masor, autopsier (cu școală sanitară).

Din cele arătate mai sus rezultă faptul că se păstrează în continuare diferențierea în raport de pregătirea dobîndită în școală între cadrele sanitare, liceul sanitar fiind singura formă de pregătire în viitor a personalului mediu sanitar, iar pe de altă parte, înlocuirea funcției de asistent medical cu aceea de soră medicală — oficiant medical — (cu liceu sanitar) nu constituie o retrogradare întrucît la funcțiile înlocuite se păstrează în continuare aceleași retribuții tarifare stabilite în raport de pregătire, specialitatea în care lucrează și locul de muncă.

În ceea ce privește propunerea de înlocuirea funcției de asistent medical cu funcția de tehnician vă precizăm următoarele :

Legea nr. 4/1978, atît în cadrul art. 95 cît și prin capit. II din anexa nr. V, prevede în mod expres că funcția de asistent medical a fost înlocuită cu funcția de soră medicală (cu liceu sanitar), iar funcțiile de tehnician principal sanitar și de tehnician sanitar rămîn nemodificate.

În funcțiile de tehnician sanitar se încadrează în sectorul ocrotirii sănătății numai tehnicienii de utilaje medicale, tehnicienii opticieni și tehnicienii dentari a căror activitate se desfășoară ca un proces de muncă în cadrul unor ateliere de întreținerea aparaturii și utilajelor medicale sau laboratoare de tehnică dentară, activitatea acestora desfășurîndu-se în aceleași condiții cu cea a tehnicienilor din sectorul industrial. Din acest punct de vedere, pentru toate celelalte categorii de personal sanitar mediu, activitatea la patul bolnavului, în cabinetele de consultații, în laboratoare sau în farmacii, nu se poate asimila cu aceea a tehnicienilor.

Este de reținut și faptul că prin Decretul nr. 207/1977 se nominalizează profilurile în care se pregătesc cadrele sanitare medii așa cum s-a menționat mai sus, singura funcție de tehnician fiind cea de tehnician dentar.

Se precizează faptul că deși noua denumire a funcției de asistent medical, prin înlocuire, este de soră medicală (cu liceu sanitar), în această funcție se încadrează, în afară de absolvenții liceelor sanitare, toate cadrele care posedă ca pregătire diploma de absolvire a școlii de specializare postliceale și toate categoriile de diplome (certificate) ale școlilor sanitare prevăzute la pct. 3 din instrucțiunile Ministerului Sănătății nr. 24/1720/1960 publicate în Buletinul Ministerului Sănătății nr. 10/1960, precum și prin Ordinul Ministerului Educației și Învățămîntului nr. 2826/1978 pentru absolvenții cu diplomă de bacalaureat, de liceu și diploma școlilor sanitare profesionale de 2—3 ani.

În legătură cu afirmația din scrisoare că s-a produs „o degradare" a asistenților în „surori", vă informăm că prin înlocuirea funcției, așa cum s-a arătat mai sus, nu s-au modificat nici retribuția care continuă să fie diferențiată în mod corespunzător după pregătire și nici atribuțiile stabilite pentru personalul sanitar mediu.

Considerăm, de asemeni, că prestigiul unui personal sanitar nu rezultă din denumirea funcției, ci din modul exemplar în care acesta se comportă la locul său de muncă, prin devotamentul și abnegația cu care îngrijește pe cei suferinzi.

Semnează
adjunct al ministrului
Dr. MIHAI ALDEA ■

Poșta redacției

Juridic

Ana Savia, Elena Pătrașcu — Galați : Dacă ofițerul de miliție a fost sancționat înseamnă că a greșit el, nu că dv. aveți dreptate. Trimiteți copia hotărîrii judecătorești ● **Nicolae Botez — Tg. Neamț :** Ne-am interesat ; ucigașul fratelui dv. este schizofrenic ● **Dumitru Pigulin — Vrancea :** Hotărîrea judecătorească a ținut seama de interesele copiilor și este dreaptă ● **Stoleru Victor — Galați :** Am primit precizările dv. și o scrisoare de la Crețan Dumitru, presupusul debitor. Actele acestuia sînt mai concludente decît explicațiile dv. ● **Vasile Năstăsoiu — Cimpulung Muscel :** Dacă n-ați omis nimic, aveți dreptate ; cazul este de competența comisiei de judecată ● **Diaconu C. — Negrești-Argeș :** Pentru rezolvare adresați-vă UJCAP Argeș ● **Alexandru Gheorghe — Tekorman :** E greu de dat un răspuns ; ca membru C.O.M. cunoașteți mai bine condițiile din întreprindere ; legea este de partea dv. ● **Ioana Ababei — București :** În funcția de gestionară n-ați știut că un angajament de plată este un lucru grav ; nu vă putem ajuta ● **Costache Elena — București :** Tristă întîmplare și totuși adevărată ; pentru cauza civilă consultați un avocat ● **Crăciunescu Săftica — București :** Un mandat de arestare este motivat de împrejurarea din momentul respectiv. Un om nevinovat poate fi eliberat după oricît timp și procurorul poate primi felicitări pentru faptul de a-i fi dovedit nevinovăția, nicidecum trag la răspundere. Vă înșelați. Dacă soțul dv. este nevinovat va fi pus în libertate ● **Constantin Andonie — Brăila :** Vă așteptăm la redacție ● **Moga Iuliana — Baia Mare :** Nu. Sau trimiteți probe ● **Stela Volcu — Constanța :** N-am înțeles nimic ; cine este Roșca Maria și ce vrea de la dv. ; sau ce vreți dv. de la ea ? ● **Bucurescu V. — Vilcea :** Oare de ce o fi ținut fiica dv. partea mamei ? Aveți încredere în instanță. ● **Morar Grigore — Bistrița :** Așteptăm memoriul dv. ● **Vasile Varadi — Cluj-Napoca :** Un memoriu detaliat trimiteți-l Procuraturii Generale.

NICOLAE CRISTACHE ■

Social

Elena Volcu — București : Cenaclul Flacăra e bucuros să se știe dorit în București. Sîmbăta viitoare vă puteți, sperăm, întîlni cu membrii lui. ● **Ciută C. P[illegible] — Bacău :** Nu justiția este de vină că „...Această femeie avînd experiență în a acapara bărbați m-a acaparat și pe mine făcîndu-mă să mă despart de soție..." ● **Moldovanu Zamfira — Brașov :** „Eu cred că nolte criterii nu interzic punerea pe picioare a unui om al muncii bolnav" Bineînțeles. Reveniți și spuneți-ne cu ce vă putem ajuta ● **Perju Andrei — Sibiu :** Supunem atenției conducerii O.G.A. S-biu cazul dv. — ați fost scos din casă cu familie cu tot pentru a fi instalat fotbalistul Rădoi. Dacă lucrurile stau așa este un abuz la care sperăm că se va renunța ● **Mairan Aneta — Huși :** Aveți dreptul să vă adresați Ministerului Apărării Naționale — singurul for ce poate da răspuns dureroaselor întrebări ce ni le puneți ● **Tuluca Ion — Rucăr-Argeș :** Urșii v-au mîncat două vaci cu lapte și nici măcar acum n-au fost împușcați. Așteptăm împreună cu dv. măsurile A.G.V.P.S. ● **Prof. Ion Codru — București :** Chiar și dv. spuneți că este greu să se rezolve problema — apropierea de locul de muncă. O reținem însă ca atare ● **Ciocan Viorel — Plăpșoru-Gorj :** Doriți să lucrați împreună cu soția căci sînteți gelos. Sînteți gelos căci nu lucrați împreună cu soția. În primul rînd. În al doilea rînd faceți actele pentru căsătorie. În al treilea rînd — poate așa se vor rezolva primele două ● **Bănică Mihai — Căprenl-Gorj :** Vă tratați viața intimă prea literar și prea în fața altora ● **Bălă Alexandrina — Tg. Jiu :** Scoțind bani din casieria unității unde ați lucrat pentru a vă cumpăra cuvertură v-ați meritat pedeapsa. Este normal ca în comerț să nu mai puteți lucra cel puțin o perioadă ● **Monica Olaru — București :** Reveniți cu cererea dv. la forul competent — Direcția generală a poștelor și telecomunicațiilor București.

EUGEN SECELEANU ■

Administrativ

Stoian Niculcea — București : Blocul la care vă referiți urmează a fi dat în folosință la sfîrșitul trimestrului I 1979. ■ **Costache Asofroniei — Focșani :** Vi s-a aprobat de către comisia județeană de pensii înscrierea la pensie pentru pierderea capacității de muncă. ■ **Gheorghe Apolzan — București :** Răspunsul pe care l-ați primit de la TAROM este clar, așteptați rezolvarea. ■ **Vasile Ghighilasche — Solca (Suceava) : Conform legislației în vigoare nu puteți obține locuință din fondul locativ de stat întrucît aveți locuință proprietate personală.** ■ **Maria Marincă — com. Armeniș (Caraș-Severin) :** În cursul acestei luni veți primi pensia cuvenită pe lunile ianuarie—august 1978 ■ **George Radulian ; Elena Dragomir — București ș.a. :** Regulamente privind modul de funcționare a asociațiilor de locatari ? Nu avem și nici nu intenționăm să deținem. ■ **Ion Pavel — com. Budești (Ilfov) :** Ministerul Muncii v-a aprobat confecționarea gratuită a protezei. ■ **Elisabeta Dumitru — București :** În 28 decembrie 1978 COM a hotărît să vă ajute în obținerea unei locuințe din mișcarea a II-a. ■ **Eugeniu Cristea — comuna Chiajna : Nu puteți.** Locuiți la o distanță mai mică de 30 de kilometri de București. ■ **Constanța Vlad — Tîrgoviște :** În conformitate cu articolul 159 din Codul familiei, competentă în instituirea tutelei este autoritatea tutelară de la domiciliul minorului. În cazul de față Consiliul popular municipal, care poate numi tutore orice persoană majoră care prezintă garanții materiale și morale și care are posibilitatea să asigure creșterea și educarea copilului. ■ **Maria Slătineanu — Iași și Ioan Serdaru — com. Cornești (Iași) :** În privința stabilirii vechimii în cîmpul muncii vă sfătuim să vă adresați Direcției județene pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale.

MARGA NEDELEA ■

În conformitate cu Legea nr. 3 privind asigurarea sănătății populației și pe baza indicațiilor conducerii superioare de partid și de stat privind verificarea și promovarea noului în știința medicală, conducerea Ministerului Sănătății a hotărît ca, începînd cu data de 30 ianuarie a.c., să se reia verificarea procedeului terapeutic al doctorului Mihai Dănilă. Testarea va avea loc la Institutul de virusologie „Ștefan S. Nicolau" din București, bulevardul Mihai Bravu 285, unde doctorul Mihai Dănilă își găsește detașat și unde își desfășoară activitatea și în cadrul unui cabinet de consultații.

Vă scriem în numele locatarilor a aproximativ 450 de apartamente din blocurile 22—31 din Pasajul Micalaca ce urmează a fi date în folosință : termenul de predare a apartamentelor era 30 decembrie 1978 : acest termen a fost decalat oficial — fără anunțarea beneficiarilor — cu un an de zile, adică 30 decembrie 1979. Socotim că, în acest caz, și ratele pe care urmam a le plăti începînd din februarie a.c., să fie aminate în mod corespunzător. (Iosif Nogygyörgy și Paul Vădăstreanu din Arad, strada Virful cu Dor 44-A și, respectiv, Clopotului 36)

Gabriela Vasile din Medgidia, absolventă a școlii postliceale de educatoare din București, seria 1978, ne scrie că deși a intrat în al treilea an de la absolvire, direcția școlii nu le-a eliberat diplomele. Lipsa acestora are consecințe în situația fiecăruia : nu se pot susține examenele de definitivat, nu se pot solicita justificat transferuri etc.

Din Baia Mare, **Valentin Ghedușescu** ne sesizează în numele a 25 de colegi că au absolvit în anul 1973 un curs postliceal de automatizări electrice în cadrul Întreprinderii Carbochim din Cluj-Napoca și tot din anul 1973 își așteaptă de la sus-menționata întreprindere certificatele de absolvire.

N.B. Indiferent care sînt motivele, credem că instituțiile vizate vor lua de urgență măsurile ce se impun.

● **Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—13.**

● **„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați telefonul unde vă putem găsi.**

Micul dicționar enciclopedic (ediția a II-a revăzută și adăugită), apărut în 1978, la pagina 1812 prezintă și orașul Vălenii de Munte. Printre alte obiective și puncte de atracție pentru turiști, dicționarul menționează și Casa-muzeu Nicolae Iorga, unde a funcționat (1908—1914 și 1921—1940) Universitatea populară fondată și condusă de Nicolae Iorga. Ca argument, ne prezintă în fotografie și casa-muzeu care, spre surprinderea noastră, este confundată cu localul școlii unde N. Iorga își ținea cursurile. (Prof. **Ion Miclea,** Vălenii de Munte)

În localitatea Buda, care se află la numai 7 kilometri de centrul comunei Berzunți, 85 la sută din populație face naveta în orașele din apropiere, dintre care vreo 50 de copii ce frecventează școlile. În fiecare an contribuim cu bani, pentru o gosca care nu se mai construiește niciodată. Lucrurile sînt, curios, mulțumitoare pentru conducerea comunei noastre. (Semnează, în numele locuitorilor din Berzunți, **Gheorghe Scurtu**)

La sfîrșitul verii 1978, un număr de 11 plopi mari, sădiți acum 20 de ani, aflați în curtea Școlii generale nr. 1 din Ploiești, str. Bobilna nr. 74, au fost distruși prin tăiere. Dacă am întrebat din a cui dispoziție se distrug acești pomi am primit răspuns că au ordin de sus. Cît de sus era acest ordin nu am putut afla. Am vrea să cunoaștem și noi cine a avut această idee grozavă, ca să-i mulțumim. (**Ion Bărbulescu,** str. Bobilna 76, Ploiești)

Vă scriu din localitatea Săvinești, municipiul Piatra Neamț. Locuiesc la o distanță de aproximativ 1000 de metri de oficiul poștal. Acest oficiu dorește să aibă noi abonați telefonici, dovadă un afiș grăitor în această privință. Cerînd să mi se instaleze un post telefonic la domiciliu, mi s-a spus că mă costă cîteva mii de lei. În alte localități rurale instalarea unui post telefonic costă 250 de lei. Mă întreb, așa dorește oficiul poștal să-și cîștige noi abonați ? (**Constantin Ciocoiu,** Săvinești)

Sîntem un grup de locatari ai blocului 49, Aleea Măcești nr. 2, micro 6, Tîrgoviște, Asociația de locatari nr. 20. Blocul nostru are 10 niveluri, 2 scări, 88 apartamente, și a fost dat în folosință în trimestrul I 1977 și este situat la 30 metri de centrala termică nr. 5 care nu poate alimenta normal cu apă din motive neîntemeiate. În incinta centralei există pompe cu hidrofoare pentru alimentarea cu apă rece a blocurilor cu 10 niveluri, iar pompele nu intră toate în funcțiune. Apa caldă este „călduță", cînd apare. Plătim cam 15 lei pe lună pentru fiecare persoană pentru apa caldă. Am ajuns să folosim baia comunală. Ne cărăm apa de unde o găsim. Asociația a făcut numeroase sesizări către I.J.G.C.L. Dîmbovița, dar fără ecou. Adresîndu-vă aceste rînduri, sperăm să fim auziți și înțeleși de către tovarășii de la mai sus-menționata instituție, care are datoria să facă un control serios la centrala termică nr. 5 a microraionului nostru. (Semnează un grup de 35 de locatari)

De la Consiliul popular al județului Sibiu. La sesizarea cetățeanului Henteș Simion că nu este suficient încălzită grădinița nr.41 din Sibiu, str. A. T. Laurian, care se alimentează cu agent termic de la centrala termică a Întreprinderii de utilaje și piese de schimb—Sibiu (I.U.P.S.), vă comunicăm : cercetîndu-se situația la fața locului s-a constatat că sesizarea a fost întemeiată, în ultima perioadă a anului trecut au fost unele defecțiuni tehnice în centrala termică a I.U.P.S., ceea ce a influențat negativ încălzirea.

În prezent, situația s-a remediat, centrala termică funcționează normal, iar grădinița nr. 41 este încălzită în mod corespunzător.

Vasile Rusu din Cluj-Napoca duce de luni de zile război cu ITUC-ul, care nu vrea să accepte că în mod normal un abonament pe o linie de autobuz, de pildă, trebuie să fie valabil și la vehicule de pe alte linii cu care respectiva linie are traseu comun. În această privință ITUC-ul ar putea folosi experiența „fratelui" său mai mare, pe nume ITB.

Locatarii etajelor inferioare ale blocului din str. Cetății 28, Oradea, nu se pot odihni noaptea din pricina zgomotelor produse de aprovizionarea magazinului de pîine de la parter, ne scrie tovarășul Ștefan Toth. Asta, în timp ce vizavi există prăvălii ce nu au locuințe deasupra și prin specific nu sînt aprovizionate noaptea (chimicale bunăoară). Bună ar fi o rocadă.

Petre Deac din Dej semnalează nemulțumirea telespectatorilor din oraș față de releul, defect încă de la instalare, care face ca pe micile ecrane din Dej să apară imagini cu forme ciudate. Dacă nu poate fi reparat, ar fi mai bine să fie scos din funcțiune, căci deocamdată el doar îngreunează recepția pe alte canale.

Noi, locatarii imobilului din str. 11 Iunie nr. 3 și bd. G. Coșbuc nr. 50, sector 5, București, solicităm sprijinul dv. în rezolvarea unor sesizări rămase fără rezultat. În curtea imobilelor de pe străzile menționate mai sus se află un atelier aparținînd Fondului plastic care are patru cuptoare de sticlă neizolate fonic și care funcționează fără un program stabilit și care ne viciază aerul în perioada cînd sînt în activitate. Motoarele electrice nefiind izolate fonic produc zgomot continuu foarte mare atît ziua cît și noaptea. Personalul care supraveghează și încarcă cuptoarele, noaptea pisează sticlă, chiar la ore foarte tîrzii, între 2 și 3 noaptea. Vă rugăm pe dv. a interveni la cei în drept pentru a analiza și da un răspuns. (Semnează **Ioan Muja** în numele a 10 locatari)

De la Consiliul popular al județului Dîmbovița

În numărul 46 din 16 noiembrie 1978 al revistei, la rubrica „Flacăra la dispoziția dumneavoastră", a apărut sesizarea tovarășei Bulgare Niculina din Tîrgoviște în legătură cu cantina întreprinderii noastre situată în strada Mierlei. Sesizarea este justă, cantina întreprinderii fiind pusă la dispoziția unor oameni ai muncii ai noștri pentru organizarea de nunți. Datorită nivelului educativ scăzut al unor participanți s-a întîmplat ca la o astfel de nuntă să se producă mai mult zgomot, ceea ce a dus la perturbarea liniștii unor locatari din blocurile aflate în imediata apropiere. Față de cele arătate și pe baza unei analize efectuate de organul de conducere și de comitetul sindicatului, s-a hotărît ca în viitor să nu se mai permită organizarea de nunți în cantina întreprinderii.

Sînt **Olaru Ion** din Crasna-Covasna și arăt că de la 31 august 1978 și pînă-n prezent prețul abonamentului pe ruta Întorsura Buzăului — Crasna s-a modificat de 3 ori (156, 201, 178 lei). De ce tariful transportului din județul Covasna nu are stabilitate cum are în restul localităților?

DORMITORUL PE ROȚI

sau cum se poate cîștiga o zi de muncă

București—Iași și retur

Nu poate fi tot atît de intim și comod ca dormitorul propriu, dar trebuie să se apropie mult de acesta, adică să-ți ofere posibilitatea unei odihne reale fiindcă dacă tu, călătorul, ai luat bilet la vagonul de dormit al cutărui accelerat sau rapid înseamnă că a doua zi, în orașul îndepărtat, ai destulă treabă, te deplasezi în interes de serviciu, deci trebuie să fii odihnit.

Am luat, așadar, accceleratul de Iași, nr. 621 cu plecarea din Gara de Nord la 23,50. Înțelegînd că AS înseamnă IAȘI (de ce oare panoul principal de anunțuri din gară conține tot felul de abrevieri) m-am îndreptat spre peronul 7. Orice plecare este pentru cel în cauză un motiv de tainică îngrijorare. Pentru cei de acasă, pentru tine dacă vei găsi ușor locul indicat, sticla cu pepsi etc., etc. Cînd garnitura de vagoane garează doar cu cîteva minute înainte de ora plecării îngrijorarea ta a trecut de mult granițele tainicului. Și, colac peste pupăză, cînd să te urci în vagon ești împins la o parte ; „fereste că pătează !" și omul cu cărucior electric pentru transportat mărfuri îți taie orice șansă spre scara vagonului. El nu cedează pentru tine fiindcă este și mai grăbit, n-are decît vreo cîteva minute la dispoziție și trebuie să aprovizioneze toate cele trei vagoane de dormit cu navetele de apă minerală, cico și nu mai știu ce. Reflectezi ; ori să tragă garnitura mai devreme și astfel aprovizionarea să fie făcută lejer, ori să treacă la aprovizionare încă din locul de formare a garniturii, ori și una și cealaltă și în sfîrșit, în ultimul minut, te urci în vagon. În recompensă, parcă, conductorul vagonului, Dumitru Antofie, te primește cu amabilitate. De fapt și ceilalți doi, Gheorghe Bucur de la alt vagon de clasa I și Constantin Grecu de la vagonul de dormit de clasa a II-a sînt foarte amabili, ba chiar îndatoritori. Din păcate însă cel căruia mă adresez la început, D.A., nu-mi poate îndeplini decît vag cele cîteva solicitări firești. Am venit de la Craiova — zic — aș vrea un ceai cald și o gustare, la restaurantul gării, n-am avut loc și nici chef pentru a intra. (La ora aceea era plin de fum, de oameni care așteptau în picioare pe lîngă mese, ba era și un mic scandal, așa că...) Conductorul mă privește cu oarecare uimire. De unde gustări ? Nu avem, că nu ne dă așa ceva. De mult n-am mai auzit de gustări. Frigiderul, priviți-l, este gol. Cîndva mai primeam niște șuncă, niște pateuri, dar acum n-am decît biscuiți și apă minerală ! Doriți ?

Nu doresc biscuiți, decît dacă îmi poate face un ceai — reînnoiesc prima rugăminte. Nici ceai și nici cafea ! Cești avem, sîntem dotați, dar nu funcționează resoul. Puteți să vă convingeți !

Mă conving că același resou instalat inițial pe micuța masă specială din cușeta conductorului nu funcționează nici la vagonul de dormit de clasa a II-a. Îi întreb pe toți trei conductori, pe rînd firește, cum de se întîmplă ca aceste dotări inițiale să nu mai funcționeze, cum de s-a renunțat la multe servicii de ordin gastronomic, necesare fie la plecare fie la sosire, cînd în orele foarte matinale, 5 sau 6, nu sînt deschise încă bufetele sau restaurantele din gări. Nu au un răspuns precis, simt însă că nu-i vina lor și că eu am dreptate cînd pun întrebarea, fiindcă și alți călători, mai ales pe rute mai lungi, solicită aceste mici servicii. Ne exprimăm împreună (împreună înseamnă cei trei conductori, vecinul meu de cușetă, Haralambie Antonescu, jurist, plecat la Iași pentru un proces al întreprinderii sale cu Tehnoton-ul, Ioana Pavelescu de la cușeta nr. 17, încă alți călători, precum și subsemnatul) părerea că un răspuns pozitiv va fi oferit de către întreprinderea care gestionează, printre altele, aceste dormitoare pe roți care sînt atașate trenurilor de călători. Și tot ca o întrebare ar fi și următoarea problemă : De ce la un tren accelerat, unde majoritatea vagoanelor de călători sînt de clasa a II-a repartizarea vagoanelor de dormit este în sens invers, adică două de clasa I și unul singur de clasa a II-a ?

Către ora trei din noapte, cînd mă reîntorc la cușetă, socot că vecinul meu doarme, umblu cu băgare de seamă. „Inutil — îi aud vocea — nu dorm. În zgomotul acesta ?" Îi propun, firește, să la în seamă faptul că sîntem în tren și nu acasă la noi, unde apartamentul nu umblă pe roți de fier. Desigur așa este, dar zgomotul de aici este chiar mai mare decît cel din vagoanele obișnuite de călători, acelea în care de obicei nu se doarme.

Am verificat și, paradoxal, avea dreptate. Lipsiți probabil, de izolație fonică, pereții numeroși ai cușetelor, rezonează puternic și numărul decibelilor asvîrle în beznă imaginea despre „dulcele tăcănit al roților de tren". În fine, poate că la acest capitol cerem prea mult, așa încît, încercăm să adormim în ritmul dulce al roților. Imposibil : din cînd în cînd, în cușeta cu numerele 15 și 16 cineva bate cu un fier în geam. Aprinzînd lumina descoperim și această nouă sursă de zgomot : perdeaua de la geam, de un tip special, adică avînd fixată la un capăt o vergea metalică, atîrnă în voie, fiind lipsită de o plesă care să o susțină. Aș fi putut să o leg cu o sfoară dar n-am fost prevăzător și n-am luat așa ceva la mine ; și n-a luat nici conductorul. A doua zi dimineața, Bucur Gheorghe și Dumitru Antofie mi-au explicat că asemenea mici defecte, care produc însă destule neplăceri călătorilor, sînt frecvente și că de remedierea lor, trebuie să se ocupe mecanicii din stațiile de formare. Noi controlăm vagonul, ne interesează în primul rînd lenjeria, dacă este curată, dar lucrurile mai tehnice ne scapă la prima vedere. Nici nu ne pricepem în fond. Cînd sesizăm ceva, pe parcurs, notăm aici în acest caiet pentru defecțiuni. Cei de la formare trebuie să-l consulte.

Se pare însă că scrisul rămîne chiar scris, adică nu-l ia nimeni în seamă, fiindcă, atît în vagonul în care am călătorit, de tip nou dealtfel, cît și în cel de clasa a II-a,existau destule asemenea mici defecțiuni : uși care se închid insuficient, geamuri neetanșate perfect, calorifere cu robinetele înțepenite etc.

...M-am despărțit de conductorii celor trei vagoane, la Iași, cînd mijea de ziuă. Din vagoane au coborît cu 23 de călători mai puțin, față de capacitatea lor de cazare. Un semn că unii călători nu se dau chiar în vînt după călătoria cu vagonul de dormit.

Însoțitori amabili, biscuiți și Snagov

Simbătă la prima oră — în Gara de Nord. Plecăm la ora 0.25 cu accceleratul 241 spre Deva, urcîndu-ne în ultimul vagon al garniturii, fiind vagon de dormit. Doi călători în cușeta conductorului solicită eliberarea suplimentului pentru pat. Aflăm astfel că la agențiile au fost vîndute pentru vagonul A-11 care ajunge la Hunedoara, doar 11 locuri. Amabili, însoțitorul vagonului, Ilie Gre. Dumitru, după ce află scopul vizitei noastre, ne face loc pe canapea. Aflăm că Ilie Gre. Dumitru lucrează de mulți ani la C.F.R., îndeplinînd diferite funcții dar numai de 2 luni lucrează la Romvared.

— M-am cam păcălit. De ce? Cum să vă spun, am venit la pomul lăudat și nu prea sînt mulțumit. Venim în stația București-Griviția cu o oră înainte de plecarea trenului. Nu avem timp suficient să verificăm din punct de vedere funcțional tot vagonul, că și plecăm în Gara de Nord. Aici trebuie să încărcăm marfa care ne vine, trebuie să îndrumăm și să cazăm călătorii. Așa că, practic, nu este timp necesar pentru toate acestea. Pe mine, ca ceferist, cei în drept mă verifică din punct de vedere al ținutei dar ținuta vagonului nu-l interesează. Priviți, cei care au făcut curat aici au lăsat pe coridor cîrpele de praf. Cînd m-am dus la stația de plecare a garniturii am găsit vagonul fără instalație electrică în funcțiune și complet rece. Am pierdut timp pînă au reușit cei de la întreținere să repare instalația dar nu am mai avut timpul suficient să verific dacă lenjeria este curată și dacă sînt săpunuri în cușete. Acum mă scuzați cîteva clipe să pun cărbuni în sobă. După ce revine în cușetă, conductorul ne spune că toți cărbunii livrați pentru vagon contin și gheață. Acest lucru îi ,îngreunează munca și bineînțeles soba de încălzire nu mai are același randament. Solicităm să bem un ceai sau o cafea. Nu am nici una, nici alta, și chiar dacă aș avea nu am cum să prepar. Nu am resou. De fapt, aici, nimic nu fucționează cum trebuie. Frigiderul este defect, tablourile de comandă ale camerelor și stația de radio-amplificare — defecte, prizele nu au curent, iar lămpile de la paturi nu funcționează. Pînă și instalația de apă de la grupul sanitar este defectă. Îi întrebăm ce a primit pentru vagon în această seară, cunoscînd faptul că trenul nu are vagon-restaurant și că de multe ori lumea vine aici și de la vagoanele de clasă solicitînd cîte ceva de mîncare, țigări sau ceva de băut. Ni s-au adus, ne spune în continuare conductorul, 48 de sticle de pepsi, 18 jumătăți de apă minerală, 3 ciocolate, 3 pachete de biscuiți și 5 pachete de țigări Snagov. Atîta tot. Această cantitate trebuie să ajungă la un drum dus-întors al vagonului. Așa că toată lumea face economie. Se bea puțin și de mîncat, doar biscuiți.

Ne deplasăm în capătul celălalt al trenului unde sînt două vagoane de dormit, vagoane cu destinația Deva. Cei doi conductori, Leonte Ginjoabă și Marin Velcea, mai vechi în meserie decît colegul lor, par să fie mulțumiți pentru faptul că, la plecare, vagoanele lor erau încălzite și instalația electrică funcționa. De asemenea, erau dotați cu resou dar care nu funcționa. Grijuliu, Leonte Ginjoabă a pus pe cazanul de încălzit o cratiță cu apă, pentru cafele, cratiță, bineînțeles, acoperită deoarece ar putea intra în apă praful de cărbune. Ne spune că are în dulap chiar și cîteva pliculețe de ceai.

— Aici avem condică de sugestii și reclamații. Nu scrie nimeni în ea. Este imaculată. De asemenea, avem și un caiet tehnic al vagonului în care sînt trecute zilnic toate defecțiunile. Dar ce, credeți că cei de la revizia de vagoane se uită în el? Nu prea. Și dacă se uită nu se la nici o măsură. Uitați, în 18 iulie se reclamă faptul că resoul este defect. Cîte luni au trecut de atunci? Cîte or să mai treacă? Am auzit de la colegii mei mai vechi că aceste vagoane au fost dotate și cu aragaze cu butelii turist. Au dispă și ele între timp. Frigiderele Kristall cu doi de „l" — sînt obiecte de mob Dacă nu ai ce să pui în ele ! Astfel, nu avem și ele mai mult ne încur Unele, la alte vagoane, s-au scos și s-montat răcitoare. S-a creat astfel spa pentru depozitarea navetelor cu sticle.

Acum totuși e bine. S-a mai încăl afară. Dar cînd era frig plecam cu oc ductele de evacuare a apei înghețate, acestea refulau. Acum, la grupul sar tar este umezeală din cauza unor defe țiuni la electropompă.

Îi întrebăm pe cei trei conductori ci se face răspunzător de această stare care se găsesc vagoanele-dormitor?

— Revizia de vagoane. Toată munca l se face de mîntuială. De asemenea, r există înțelegere și colaborare între ce 4 secțiuni de mișcare, de tracțiune c vagoane și linie de la stația București Griviția. De asemenea, greutăți ne ma fac și unii călători. Se mai fură din cîn în cînd, începînd cu săpunul, prosopul chiar becurile de la lămpi. De ce tocma becurile — deoarece cel care călătorește mult vrea să se asigure că la al doile drum va avea lumină la capătul patului De multe ori s-au tăiat curelele de piel de la paturi și s-au furat chiar oglinzi.

La întoarcere, după două zile, călătorim de la Timișoara spre București cu Rapidul 12, tren ce vine de la Belgrad. Desigur, ne este destul de ușor să procurăm un loc la vagonul de dormit, deoarece vagonul 037-9 nu a ajuns la stația de destinație rămînînd la Moravița. Așa că locuri sînt berechet, conductorul Tudor Efrim vînzîndu-le în ordinea venirii pasagerilor. Îi întrebăm pe conductor care a fost motivul pentru care acest vagon a fost eliminat din garnitura trenului așteptînd în țară să se întoarcă trenul iar apoi cu acesta să vină la București. După ce oftează de cîteva ori, ne spune că s-a defectat pe traseu instalația electrică. S-au stricat siguranțele de la baterie. A încercat să le repare singur, iar apoi a apelat la cei de la Timișoara dar cei de acolo nu au avut timp să remedieze defecțiune. La întoarcere s-au reparat, au funcționat pînă la Lugoj apoi s-au ars din nou. De asemenea, vagonul are un geam spart la o ușă frontală.

Legăturile la abur sînt și ele defecte, aburul intrînd în vagon transformîndu-l pe acesta într-o veritabilă baie de abur. Se mai deschid geamurile, mai iese ceva pe fereastră, dar cea mai mare cantitate condensează pe pereții vagonului. În frigiderul care bineînțeles nu mai funcționează mai sînt două sticle cu pepsi și cîteva sticle de apă minerală. Defecțiuni sînt și la instalația de semnalizare și la prizele care nu au curent. Aflăm, în continuare, de la Vasile Trandafir, celălalt conductor al vagonului de dormit, că la aceste tipuri de vagoane R.I.C.—65 nimic din aparatură nu mai funcționează. Cu timpul toate s-au stricat și au rămas așa. Dacă prin interior se mai face curat, pe afară aceste vagoane se spală doar cînd plouă. Geamurile au devenit aproape toate mate. Am tot spus prin sedințe aceste lucruri dar acolo au rămas toate propunerile noastre. Desigur, noi îndeplinim diferite funcții, începînd cu cea de recepționer, de fochist, și chiar de mecanic. Multe din defecțiuni le remediem pe loc. La întoarcere, noi facem curat prin vagoanele de dormit, înlocuind lenjeria. Întrebarea noastră este de ce la stația de formare din București, cei care sînt plătiți să facă acest lucru nu-și fac datoria pînă la capăt.

Un răspuns care arată cu degetul și un altul neaprobat deocamdată

Am adresat cîteva întrebări legate de constatările pe teren, factorilor de răspundere de la întreprinderea Romvared și la revizia de vagoane-București. Directorul **Gheorghe Popa** de la Romvared, după ce-și notează cu răbdare toate observațiile raidului anchetă, ne spune :

— Desigur, lucrurile pe care le-ați constatat sînt reale. De cele mai multe ori, și noi sîntem ca și dumneavoastră călători și am observat aceste neregulități pe care le-am sesizat de nenumărate rînduri factorilor de răspundere. Sînt multe neglijențe care trec neobservate legate de starea vagoanelor de dormit. Cei de la revizia de vagoane nu sînt receptivi la sesizările noastre și ale călătorilor, întreprinderea noastră, Romvared, prin natura situației neputînd să rezolve aceste deficiențe. Dar să vorbim concret : S-a observat că revizia vagoanelor se face în stația de plecare, în momentul plecării garniturii și nicidecum la venirea trenului. Se pierde astfel timp prețios și orice sesizare cît de mică de remediere nu poate fi rezolvată. Totodată, s-a constatat că filiala de echipare nu repartizează oameni necesari la revizie și întreținere. Nu de mult, s-a încheiat o minută între Romvared și revizia de vagoane avînd ca scop îmbunătățirea activității brigăzii de revizie ce lucrează la întreținerea și reparația vagoanelor. Dar și aceste sarcini din minută, care trebuiau să se aplice de la 1 ianuarie, nu au fost puse în practică. Între cele două reparații fundamentale ale unui vagon, reparații făcute la atelierele Griviția Roșie, remedierea micilor defecțiuni care se ivesc în această perioadă este de calitate mediocră. Am căutat să obținem o linie pentru a aduce acolo, grupate, vagoanele ce pleacă în ziua respectivă, astfel ca pregătirea lor să fie făcută de către întreprinderea noastră, să fie o pregătire mai atentă și mai eficientă. Nu am obținut nici acest lucru. Tot aici v-aș sublinia faptul că cei de la revizia de vagoane nu execută toate manevrele vagoanelor solicitate de noi. Acest lucru are ca rezultat plecarea din stația respectivă în grabă, a altor dormitoare decît cele care trebuiesc. Legat de aprovizionarea vagonului cu alimente, aceasta se face numai în Gara de Nord, deoarece aici avem depozitate produsele. Dacă s-ar rezolva toate aceste neajunsuri din vagoanele de dormit — și aici mă refer la punerea în funcțiune a resourilor electrice și a frigiderelor, intenționăm să lărgim gama produselor ce se pot consuma în timpul nopții. Astfel, la micul dejun ne gîndim să introducem produse de patiserie, cofetărie, produse lactate și prepararea unor minuturi. De asemenea, un vis de-al nostru este ca să alimentăm vagoanele de dormit cu produse culinare specifice zonelor turistice prin care trece trenul. Dar pînă atunci...

La sediul reviziei de vagoane București-Griviția îl găsim pe inginerul **Dumitru Militaru**, șeful reviziei C.F.R. După ce-i explicăm scopul vizitei noastre, ne răspunde consultîndu-ne legitimația și delegația.

— Dacă nu aveți aprobarea conducerii Regionalei C.F.R.-București nu putem sta de vorbă. Sînt mulțumit și cu o aprobare telefonică. Dar pînă atuncea trebuie să plec la o ședință și fiindcă tot ați venit vă acord doar cinci minute.

După ce ne ascultă două minute și ceva, ne răspunde prompt, în timpul rămas din cele cinci minute promise.

— De situația frigiderelor nu răspundem noi. Iar legat de celelalte aspecte vă putem spune că aceste vagoane sînt ca acei copii cu două mame care uită să-i hrănească. O mamă fiind beneficiarul, care tot timpul pretinde și cere cîte ceva — aici mă refer la Romvared — și o altă mamă este întreprinderea care face eforturi de întreținere și reparație a acestor vagoane — adică noi. Pentru mine personal reprezintă o enigmă cum aceste vagoane de dormit, păzite, — comparate cu cele normale —, au ajuns în această stare jalnică, vagoane din care se fură și dispar începînd cu cele mai simple butoane și becuri, pînă la siguranțe, clanțe și resouri. Cam atît vă pot spune deocamdată, veniți cu aprobarea și mai stăm de vorbă. Cred că timpul a trecut, nu ?!

Promitem să revenim după obținerea pretinsei aprobări.

Anchetă de : VICTOR CONSTANTINESCU și SORIN POSTOLACHE

Ospătarul cel bun cheamă apetitul clientului și servește interesele unității

Trebuie să recunoaștem că inițiativa acestui text nu ne-a aparținut și că el vede lumina tiparului ca urmare a invitației ce ne-a fost făcută de doi lucrători din domeniul alimentației publice, care, citind articolul apărut în revista noastră privind felul cum este promovată bucătăria românească în restaurante, au simțit nevoia să facă cunoscute niște idei care să susțină cele scrise de noi. Purtăm discuțiile cu tovarășii Costică Eftimie, șef de unitate, și Teodor Turiuț, șef de sală, ambii funcționînd la restaurantul „Minerva", specialiști cu puncte de vedere asemănătoare pe care le vom transcrie ca atare.

— Dorim să mărturisim de la început că articolul ne-a mers la inimă, dar din păcate a apărut cam tîrziu.

— Asta-i bună. Să nu facem un caz din asta. Ce e bun, e bun oricînd.

— Dumneavoastră ați scris articolul, e dreptul dumneavoastră, dar fie-ne îngăduit să vă spunem că, fiind bun în general, uneori sînteți în afara problemei.

— Să ne înțelegem : ori este bun, ori este în afara problemei.

— E bun, deoarece ridică lucruri adevărate dar din păcate foarte greu de rezolvat. Trebuie să vă spunem că practic **au dispărut grătaragiii — a decedat deci** o mare specialitate. Pe vremuri era socotit un adevărat meseriaș acela care știa să facă mititeii să joace pe cărbuni. Noi am dori să reintroducem această specialitate în unitatea noastră.

— Cine vă oprește ?

— Nimeni, dar ne trebuie o instalație specială pentru cărbuni și un post de grataraglu. Omul îl găsim noi. Garantăm că vom servi specialități la grătar de mare rafinament, pregătite după datină. Asta înseamnă că vom pune carnea la fezandat în șervete anume pregătite.

— Să anunțăm atunci această premieră înțelegînd că și mititeii vor fi executați după tradiție, nu pe bandă rulantă?

— Da. Trebuie să ne mai oprim și la alte aspecte ale bucătăriei românești. Este vorba de faptul că în unele restaurante mîncărurile specifice sînt ocolite sau se execută într-o gamă redusă. Povestea cu turiștii străini care cer o anumită bucătărie ni se pare greșită. Orice turist este tentat să ceară mîncărurile specifice țării pe care o vizitează. Acesta e adevărul. Deci curiozitatea există. Atunci, de ce să nu profităm și noi de ea? Bucătăria românească întrunește toate gusturile : sosuri picante și aromate, legume din abundență, ca să nu mai vorbim de renumitele ciorbe. Noi, cei care lucrăm în alimentație, mai avem de îndeplinit o sarcină de onoare : de a face mîncăruri bazate pe multe legume, care sînt hrănitoare și ieftine. Acest lucru a fost introdus de multă vreme în unitatea noastră și ne-a adus multe succese.

— Adică ?

— Adică și turiști străini și clienții de toate zilele s-au declarat mulțumiți de meniurile întocmite de noi, iar unitatea a dobîndit beneficii serioase. Trebuie să se știe că beneficiile unei unități care știe să folosească mult și legumele sînt substanțiale. Nu trebuie să se înțeleagă că noi nu mai servim carne. O folosim, desigur.

— În discuțiile despre bucătăria marilor și micilor restaurante s-a cam uitat de vinuri.

— Noi ducem, de fapt, lipsă de ospătari de înaltă ținută, nu de vinuri. Ei sînt cheia succesului unei unități. Au cam dispărut zîmbetul și amabilitatea ospătarului, în ciuda faptului că acuma toți sînt școlarizați. Ospătarul are datoria să stimuleze el să dirijeze, cu zîmbet și tact, preferințele clientului. Cînd prezintă un preparat, meseria îi cere ca să stimuleze apetitul clientului, ținînd cont și de interesele unității. Tot el trebuie să recomande vinurile adecvate mîncărurilor pe care le servește.

— Dacă extindem puțin aria discuției, trebuie să remarcăm că lucrurile stau cam așa și în comerț. Vînzătorii nu numai că nu îți recomandă ceva în locul produsului care îl cauți zadarnic dar sînt cam irascibili și cam ireverențioși. Despre aceste lucruri vom discuta, spercăm, cu alți factori.

— Așa este. Revenind la consumarea și recomandarea vinurilor, trebuie să recunoaștem că situația este deficitară. Am uitat să servim vinul ca o licoare, ca un accesoriu la un dejun. Acum ori se bea bere, ori vin în cantități nemăsurate care, din păcate, de multe ori transformă clientul într-un oaspete nedorit. Bietul Păstorel Teodoreanu s-a chinuit mult să ne învețe cum să mîncăm dar mai ales ce să bem ! Să mai vorbim nițel și de alte specialități specifice dispărute : papanași cu brînză, clătitele cu brînză de vaci și cu mărar sau cu dulceață, budincile cu paste făinoase sau cu șuncă.

— După cele discutate cu dumneavoastră am impresia că situația este mai serioasă decît am văzut-o noi în articolul precedent.

— Este și firesc. Noi sîntem de strictă specialitate și venind în întîmpinarea unei idei lansate, ce-i drept, de dumneavoastră este firesc să abordăm lucrurile cu profesionism dar și cu necaz. Am învățat meseria cu greu dar cu pasiune, și dorim să facem totul pentru a o transmite nealterată.

DAN GÎRLEANU ■

„Sarea în bucate" — o zicală care trebuie revizuită

— Tovarășă conferențiar doctor inginer Rodica Segal, predați aici, la Universitatea din Galați, bazele alimentației. Vă propun să discutăm de data aceasta despre consumul de sare. De ce ? Pentru că în prezent, dependența față de sare, ca urmare a obișnuinței create în timp, a determinat consumuri exagerate care, dacă nu greșesc, sînt apreciate la 20 grame pe zi în țările dezvoltate. Care trebuie să fie consumul normal de sare ?

— Se știe că necesarul de sodiu pe zi este de 2—3 grame, ionii de sodiu avînd rol important în transmiterea impulsurilor electrochimice de-a lungul membranelor celulare, pentru a menține o susceptibilitate nervoasă și musculară normale, în reglarea echilibrului acido-bazic, precum și în reținerea unei anumite cantități de apă în organism.

— Cum se asigură acest necesar de sodiu ?

— O alimentație normală asigură în mod obișnuit necesarul de sodiu al organismului. Faptul e demonstrat de mii de generații de primitivi, care nu au cunoscut sarea, sau de animalele superioare care nu primesc aport suplimentar de sodiu. Argumentul cel mai hotărîtor este faptul că laptele matern are în conținutul său mult mai puțin sodiu decît are apa de mîdă.

— De unde începe anormalitatea în consumul de sare ?

— S-a demonstrat că morbiditatea și mortalitatea sînt cu atît mai mari cu cît cantitatea de sare din alimentație este mai mare. Adăugarea sării în cantitate de două grame pe kilo-corp în dieta unor animale de experiență a determinat o creștere a hipertensiunii arteriale. La păsările hrănite cu porumb, cu adaos de 2 la sută sare, s-au observat tulburări neurologice, sanguine, apariția de edeme și semne de inflamație în majoritatea organelor. Folosindu-se doze mari de clorură de sodiu, adică 2,5 grame pe kilo-corp, păsările au murit după cîteva ore, manifestînd sete deosebită, apatie, paralizie și edeme în toate organele, precedate de convulsii puternice. Restringînd aportul de apă, efectul toxic al clorurii de sodiu s-a mărit. Aceste situații reprezintă însă cazuri extreme. Efectul determinant al clorurii de sodiu în exces este însă creșterea hipertensiunii arteriale. Se apreciază că mărirea concentrației de clorură de sodiu în țesuturi provoacă un deranjament ionic care determină modificări în echilibrul enzimelor pereților celulari, mărește reactivitatea vasculară și cantitatea de adrenalină și noradrenalină.

— Ce argumente ați mai putea aduce în susținerea acestor afirmații ?

— Anchetele de nutriție făcute în ultimul timp sînt concludente în ceea ce privește rolul morbid al excesului de clorură de sodiu în alimentație. Astfel, în timp ce indienii din insulele Marshall cu un consum de sare de numai 7 grame pe zi cunosc hipertensiunea arterială în proporție doar de 9 la sută din totalul populației, japonezii, de pildă, la un consum de 26 de grame de sare zilnic, înregistrează 39 la sută hipertensivi. Medicii din Noua Zeelandă au studiat două insule din Polinezia cu aceeași populație etnică : la populația cu un consum de 130 mEq pe zi sodiu, hipertensiunea era mult mai frecventă decît la populația care consuma numai 60 mEq sare pe zi.

— Cum considerați consumul de sare în industria conservelor ?

— Consumul crescut de sodiu din alimentație a fost determinat și de industrializarea produselor, este adevărat, clorura de sodiu avînd un rol multiplu : conservant, e factor de selecționare a microflorei în vederea dirijării proceselor de maturare, de ameliorator al calităților senzoriale. În prezent, normele interne și standardele unor produse de bază pentru alimentație, preparatele de carne și brînzeturile, de pildă, prevăd un conținut important de clorură de sodiu.

— Așadar, înțeleg că unele produse au un conținut „important" de clorură de sodiu. Ce ați propune ?

— Conținutul de clorură de sodiu al produselor alimentare trebuie evaluat la ora actuală în funcție de mutația care s-a produs în alimentație : datorită antrenării într-o măsură din ce în ce mai mare a femeilor în viața economică și socială a țării noastre, pentru un procent însemnat de populație, micul dejun și cina se compun din preparate de carne și brînzeturi fermentate. Ca urmare, consumarea zilnică a cel puțin 100 grame mezeluri, 100 grame brînzeturi și a 400 grame pîine acumulează în organism cel puțin 12 grame de sare. Dacă adăugăm la acestea și sarea folosită la prepararea celorlalte alimente, rezultă că organismul ingerează zilnic în medie cam 20 grame de sare. Consumul acesta este mare și poate determina apariția unor boli metabolice.

— Cantitatea de clorură de sodiu prevăzută de norme și standarde a se folosi la prepararea unor alimente, produse, este de obicei respectată ? Sau uneori chiar și aceste norme sînt depășite ?

— În scopul stabilirii conținutului real de sare din unele produse alimentare, am urmărit clorura de sodiu din preparatele de carne (217 probe), din conservele de carne (74 probe), din conservele de carne cu legume (57 probe), din conservele de pește (64 probe), din brînzeturi maturate (32 probe) și din pîine (27 probe), în cursul anului 1977. Se constată că în general depășirile cantităților de sare din produsele analizate față de norme, sînt accidentale. Industria alimentară efectuează, într-adevăr, un autocontrol pentru evitarea depășirilor, pentru a se situa între limitele acceptabile. Foarte puține probe au fost găsite în domeniul de limită maximă, majoritatea fiind distribuite în domenii medii.

— Ce rezultă ?

— Eu zic că rezultă următorul fapt : se pot realiza produse cu un conținut de clorură de sodiu mai mic decît normele respective. Aceasta și datorită faptului că în ultimul timp industria alimentară s-a modernizat substanțial. Introducerea pe scară largă a frigului în industria alimentară, a preparatelor de carne și brînzeturilor permite o reducere a rolului că conservant al clorurii de sodiu. Conservarea prin sterilizare, în cazul conservelor de carne și al conservelor de pește, nu mai justifică utilizarea unei limite de 2 și respectiv 2,5 la sută clorură de sodiu.

— Care sînt considerațiile dv. de specialist ?

— Considerăm că normele privind conținutul de sare din produse au rămas în urma bazei materiale a industriei alimentare și, ca urmare, se impune o corelare a valorilor lor cu realitățile existente și cu solicitările unei alimentații moderne și raționale.

— Mai ales la produsele cu pondere în alimentație.

— Da, avînd în vedere ponderea pîinii în alimentație, apreciem reducerea conținutului de sare la maximum 1 la sută și normarea acestui conținut în pîine reprezintă o necesitate imediată.

— Ce părere aveți despre conținutul de sare din produsele dietetice ?

— Într-adevăr, o problemă aparte o prezintă conținutul de sare în produsele dietetice. În ultimul timp a apărut un număr mare de produse noi, preparate de carne, așa-numitele dietetice, cu un conținut de 2 la sută sare. Această denumire derutează pe consumatori și face un deserviciu sănătății publice și industrici alimentare în general. Este regretabil faptul că aceste preparate dietetice au fost omologate cu aprobarea Ministerului Sănătății, în condițiile în care, normele internaționale (F.A.O./O.M.S. — 1971) prevăd clar că „un aliment dietetic sau de regim sărac în sare este un aliment care a fost preparat fără adaosuri de săruri de sodiu și la care conținutul de sodiu este inferior, la jumătate sau mai puțin, față de alimentele curente similare și nu mai mult de 120 miligrame la 100 grame produs finit, gata de consumat". În același timp, s-au admis conserve pentru copii, cu un conținut ridicat de sodiu : produsul „ficat cu paste făinoase", de pildă, are un conținut de 1,3 grame la sută sare, ceea ce reprezintă mult prea mult față de normele internaționale care admit doar 60 miligrame sodiu. De asemenea, s-a mai omologat un produs, „caseolact", în care proteina din soia a fost solubilizată cu hidroxid de sodiu care a rămas în produsul finit. Nu e bine, trebuie să reflectăm mai mult asupra acestor probleme, trebuie să ne asumăm o mai mare responsabilitate în acest domeniu al alimentației publice.

Se înțelege, așadar, că la ora actuală conținutul în sare al produselor alimentare se găsește la o cotă ridicată, iar aceasta poate avea implicații asupra sanogenezei populației. Industria alimentară are dotarea tehnică necesară pentru a realiza produse cu un conținut mai scăzut în clorură de sodiu, contribuind în felul acesta la reducerea aportului de sodiu în alimentație și la prevenirea morbidității și mortalității datorite bolilor metabolice.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

Un local ce produce destindere locală

Cu 23,3 milioane lei la capitolul cît se poate de serios al producției globale (adică : vîndută și încasată, cum ar zice contabilii), „uzina" de alimentație publică timișoreană „Continental" dovedește că planul pe anul 1978 a fost depășit cu două milioane și jumătate. Cum s-a realizat această eficiență fără precedent în scurta istorie (de șapte ani) a respectabilei unități comerciale din orașul de pe Bega, unitate ce ține deasupra ei hotelul cu același nume ?

Iată ce zice, în cunoștință de cauză, unul dintre șefii complexului „Continental", Cornel Urcan : „Dacă e să vorbim de explicațiile acestor izbînzi profesionale, atunci nu pot fi neglijate măsurile pe care le-am luat pentru folosirea eficientă a spațiilor de servire (ajunse cu numărătoarea la două mii de locuri), pentru calitatea și diversitatea sortimentală a produselor de bucătărie, în mod curent punînd pe mese 700—800 de simple sau sofisticate rețete gastronomice, pentru popularizarea mîncărurilor tradiționale, îndeosebi cele specifice Banatului, fără a neglija gustul turiștilor din întreaga lume care trec și pe la noi".

Maistrul (de ce nu : maestrul ? !) bucătar Walter Kinsch, ca și colegii săi, Cornel Bonchiș, Bertha Varga, Emilia Mihuț, îmbină, în oale și cratițe, știința preparării... preparatelor culinare din însești casele lor, de români, germani, maghiari sau sîrbi, ceea ce, ca oriunde în Timișoara, în Banat, reflectă o realitate, o stare firească. Mîncărurile acestea — cîteva — ar fi : păturată pe cartofi, ponana porcului fript cu varză roșie călită, șnițel șvăbesc cu smîntînă, tăiței cu varză, ruladă, gulaș, langoși, pînă spre preferințe demne de orice Revelion : curcan à la Bruxelles, jambon florentin, crap umplut cu nuci sau medalion cu creier în aspic.

Firesc, ne-am adresat și celuilalt șef de unitate, Iosif Szabo : „Ponderea producției culinare în planul realizat în avans este de 67 la sută, față de recomandările obișnuite de cel puțin jumătate. Sigur, nu e cazul să ajungem la sută la sută mîncare, fiindcă am ieși din statutul nostru de local public și am deveni cantină.

După ce, mai demult, revista „Flacăra" a scris despre acest tînăr colectiv de muncă (media e de numai 21 de ani) în inițierea de-acum consacratelor „seri bănățene" din fiecare zi de joi a fiecărei săptămîni, au apărut ca meritorii străduințile altor colegi din unități similare ale țării de a diversifica modalitățile oferite publicului spre destindere, bună dispoziție și, astfel, spre prețioasa fericire — care nu se pot atinge prin banalul șpriț și țigara fumătoare. S-au organizat, bunăoară, cîteva seri dobrogene, arădene, bihorene, reșițene, dar, se aude, mulți au renunțat, într-o pricină ce, sigur, ține mai ales de comoditate. Evident, fără trudă și sudoare nu se cîștigă laurii asaltului publicului la adevăratele spectacole gastro-culinare și artistice găzduite de „Continental"-ul timișorean. Este interesant că șefii acestei unități, Cornel Urcan și Iosif Szabo (ca și „locotenenții" lor, Ion Bechira și Gustav Breier) sînt și prieteni și tineri, colegi în anul ultim al unui liceu de — ciudat, nu-i așa ? — filozofie-istorie, iar ospătarii și ospătăresele au absolvit sau sînt pe cale să încheie licee felurite, studii absolut necesare într-un local dintr-un oraș intrat temeinic în circuitul economic și turistic mondial.

Tot chestiune de ambiție a cărții de vizită au fost — și argumentele confirmă că vor mai fi — expozițiile de artă culinară, două mari în acest an mare, Gastroprogram și Secvențe ale ospitalității și artei culinare, încheiate, fiindcă erau în zi de joi, cu seri bănățene. Iată agenda „secvențelor" : expoziții de flori, apariții editoriale de gastronomie, utilaje de bucătărie, salon pescăresc, preparate vînătorești, de carmangerie, mezeluri, rețete moderne, parada portului popular. Cîntă, încă, la „Continental" tarafoiul de aur al lui Luca Novac, iar alături de el, Florentin Iosif, Ana Pacatiuș, Achim Nica, Dumitru Chepețan, Elena Jurjescu sînt vrednici și talentați creatori de frumos și de amintire.

Dacă adaug luna ce strălucе în curățenia și ordinea „Continental"-ului, absența cvasitotală a tonului înțepat în relația client-ospătar, „tertele" elogioase din cartea de aur, se vor afla și alte temeiuri doveditoare generic ului sub care apare articolul întrerupt cu graiul exemplificator al semnului exclamării !

TEODOR BULZA ■

Un domeniu fabulos al antropologiei istorice:

Reconstituirea plastică a fizionomiilor dispărute

Vom fi capabili să remodelăm caracteristicile antropologice ale strămoşilor noştri îndepărtaţi ? Un ilustru reprezentant al genului, doctorul Cantemir Rişcuţia, răspunde afirmativ

Beneficiind de instrumentele de lucru ale matematicii şi calculatoarelor electronice, de aportul în cunoaştere al chimiei, fizicii, biologiei şi ştiinţelor naturale, investigaţiile antropologiei istorice se recomandă în ultimele decenii prin descoperiri cu adevărat senzaţionale. Domeniul este vast şi în general puţin accesibil înţelegerii comune, dar reîntoarcerea pe firul timpului, într-o lume populată cu fantasmele paşnice ale deceniilor, secolelor şi mileniilor apuse, reprezintă de fiecare dată una dintre cele mai fabuloase şi tulburătoare aventuri ale cunoaşterii.

Vă propunem o asemenea incursiune în compania doctorului Cantemir Rişcuţia, personalitate marcantă a şcolii naţionale de antropologie, medic şi naturalist, cu studii de chimie, fizică şi matematică şi, deopotrivă, autorul unor metode de cercetare prioritare pe plan mondial. O călătorie pe volutele fanteziei, dar, de data aceasta, în deplin consens cu rigorile şi probele travaliului ştiinţific.

— Domeniul este vast, amintcam în introducerea relatării noastre, iar erudiţia dumneavoastră, e locul s-o spunem — dezarmantă. Cu ce să începem ?

— Cercetările noastre vizează în general două domenii ale cunoaşterii : istoria antropologică a omenirii şi istoria naţională. Deci probleme de antropogeneză şi etnogeneză. Să le luăm pe rînd.

— Dar nu înainte de a prezenta cititorilor noştri metoda de reconstituire plastică şi grafică a feţei după craniu. Dealtfel, fotografiile ce vor însoţi în paginile „Flacării" relatarea noastră, vor înfăţişa exemple ale genului.

— Raporturile, legăturile şi probabil corelaţiile dintre craniu şi ţesuturile moi sînt cunoscute de mai multă vreme. Ele sînt rezultatul unor solicitări morfofuncţionale şi au fost studiate de puţini cercetători. Un merit deosebit revine în acest sens eminentului şi regretatului om de ştiinţă sovietic, antropologul M. M. Gherasimov, care a realizat şi primele mulaje şi imagini grafice pe această bază. L-am cunoscut la Moscova în cadrul unui congres internaţional de antropologie. Procedeele lui Gherasimov de reconstituire a feţei după craniu au constituit punctul de plecare în elaborarea unei metode proprii, la perfectarea căreia şi-a dat concursul soţia mea Irina, desenator, pictor şi sculptor de talent, cu care am efectuat o serie de reconstituiri paralele în scopul verificării reciproce şi al obiectivizării metodei. Reconstituirea „vitală" a unei fosile urmează în linii generale mai multe etape : completarea părţilor care lipsesc din craniu, prin deducerea acestora din părţile rămase mai mult sau mai puţin intacte ; interpolarea modelului morfologic al craniului în seria cronologică de fosile cunoscute prin procedee matematice şi pe bază de deducţii şi comparaţii morfofuncţionale şi, în fine, reconstituirea grafică pe cinci proiecţii ortogonale şi reconstituirea plastică craniană cu control fotostereotomic. Metoda fotostereotomică am elaborat-o în 1959 împreună cu inginerul Ciril Petrescu şi ea a devenit alături de reconstituirile grafice şi plastice una din cele şapte metode de bază recomandate într-o publicaţie a Academiei din R.D.G. pentru investigarea antropologică a materialelor scheletice provenite din săpăturile arheologice. Fotostereotomia constă din proiectarea pe subiect (craniu, cap sau corp viu) a unor reţele luminoase, fotografierea lor din unghi drept, analiza lor coordinatometrică şi prelucrarea clişeelor la ordinatoarele electronice (acest ultim procedeu fiind în curs de definitivare). Metoda înlătură subiectivitatea şi imprecizia descrierilor verbale sau a măsurătorilor proiective din antropologia clasică şi a fost aplicată în special la scheletele din necropole, deci pe serii de schelete deshumate, ceea ce reprezintă o noutate pe plan mondial.

— Cînd a avut loc primul experiment de reconstituire ?

— Metoda a fost testată în 1962, cînd, la propunerea colegului meu, dr. Dardu Nicolaescu-Plopşor, am reconstituit plastic şi „vital" chipul femeii neolitice de la Vărăşti (cultura Bolan, faza Vidra). Portretul reconstituit s-a bucurat la timpul său de un succes încurajator.

— Vorbiţi-ne despre aplicarea metodei în domeniul cercetărilor de antropogeneză.

— Din păcate în acest domeniu cercetările au demarat cu destulă încetineală. Resturile scheletice ale paleoliticului şi post-paleoliticului sînt puţine pe teritoriul ţării noastre. Puţine schelete avem şi din perioada Daciei preromane. Practica incinerării care a fragmentat şi deformat părţile osoase ale cadavrelor face ca această sarcină să fie extrem de dificilă. În ultimul timp s-au înmulţit descoperirile de înhumări simple. Talentului şi tenacităţii arheologului Vasile Boroneanţ îi datorăm descoperirea scheletelor epipaleolitice de la Schela Cladovei, un material de excepţională valoare pentru antropologia ţării şi a întregului continent. Am putut reconstitui împreună cu soţia mea trei cazuri din această serie. Ele se află la Muzeul Porţile de Fier din Drobeta-Turnu Severin Elev al regretatului arheolog C. S. Nicolaescu Plopşor, Vasile Boroneanţ şi-a cîştigat merite şi în investigarea necropolelor de la începutul mileniului nostru, din judeţul Arad. În ceea ce mă priveşte, norocul mi-a surîs cu ocazia Congresului de antropologie de la Moscova din 1964. Eminentul antropolog G. H. R. von Koenigswald mi-a pus la dispoziţie rămăşiţele pitecantropului II. (Homo erectus Sangiran II descoperit de către acesta în Jawa în 1937.) Lucrarea de reconstituire a durat doi ani.

Doi artişti ai genului: antropologul dr. Cantemir Rişcuţia şi soţia şi colaboratoarea acestuia, plasticiana Irina Rişcuţia.

— Femeia de la Sangiran a devenit un model clasic al genului. Mulajul a fost reprodus şi de revista noastră cu trei ani în urmă.

— Reconstituirea a fost prezentată profesorului von Koenigswald. Succesul a fost neaşteptat. Profesorul mi-a pus atunci la dispoziţie o altă descoperire a sa din 1936 pe care nu o oferise pînă atunci nimănui : copilul hominid de la Modjokerto (Jawa) presupus a fi un pitecantrop. Craniul prezenta caractere paradoxale : pentru vîrsta de doi ani, cît i se atribuise, avea o capacitate craniană prea mică, dar în acelaşi timp o osificare prea matură. Am stabilit — determinînd prin reconstituiri capacitatea craniană, vîrsta şi sexul — că fosila a aparţinut unei populaţii mult mai vechi decît pitecantropii clasici. Ulterior, determinările efectuate cu potasiu-argon au confirmat această concluzie a mea. Pitecantropul de la Modjokerto avea o vechime de aproximativ două milioane de ani.

Invitat apoi în Republica Federală Germania — unde în calitate de gastprofessor am ţinut prelegeri la Giesen, Mainz şi Braunschweig — am continuat lucrările de reconstituire pe bază de mulaje în colaborare cu profesorul Gottfried Kurth. În mod special aş ţine să menţionez în această privinţă reconstituirea plastică a aşa-numitului Homo presapiens steinheimensis.

— După cîte ştim, metoda dumneavoastră a fost folosită cu succes şi pentru elucidarea unor probleme de medicină legală şi criminalistică.

— Contactul meu cu experţii în medicină judiciară a durat 10 ani, cît timp am lucrat în Institutul medico-legal. Rezultatele, apreciez eu, sînt notabile, convingătoare pentru validitatea metodei. Împreună cu soţia mea am realizat aproximativ 20 de reconstituiri plastice care au dus la identificarea unor cadavre descarnate. Compararea lor cu fotografiile unor „dispăruţi fără urmă" a determinat stabilirea identităţii cadavrului.

— Puteţi să ne daţi cîteva exemple ?

— La Posada, în adîncul codrului, a fost descoperit scheletul unui spînzurat. După realizarea mulajului, miliţia a stabilit că este vorba de un tînăr din Tîrgovişte dispărut cu doi ani în urmă. Un alt schelet, descoperit în Dunăre, s-a dovedit a fi, după reconstituirea plastică, cadavrul descarnat al unui bărbat din nordul ţării. De ce şi-a pus omul capăt zilelor tocmai în acest colţ de ţară ? Greu de spus.

— Un deosebit interes a produs în rîndul specialiştilor reconstituirea plastică a pictorului Ion Andreescu. Cum aţi procedat în acest caz ?

— La fel. Experimentul are totuşi o istorie ceva mai complicată. Mulajul realizat după craniul descoperit la mănăstirea Ţigăneşti a fost comparat cu autoportretul artistului. Decepţie ! Cele două fizionomii prezentau deosebiri marcante. Ulterior însă a fost descoperită o fotografie a pictorului, de fapt o dagherotipie. De data aceasta cele două întruchipări s-au dovedit extrem de asemănătoare. Explicaţia e simplă : autoportretul reprezintă o imagine idealizată a artistului, în vreme ce procedeul tehnic a respectat fizionomia reală a pictorului.

— Domeniul este cu adevărat fabulos şi ne obligă să ne punem următoarea întrebare : în ce măsură metoda de reconstituire plastică va permite refacerea trăsăturilor antropologice ale strămoşilor noştri îndepărtaţi ?

— Dacă vă referiţi la populaţia autohtonă din perioada Daciei preromane, atunci trebuie să aveţi în vedere, aşa cum am mai amintit, că strămoşii noştri daci practicau incineraţia. Mormintele de înhumaţie epipaleolitice de la Schela Cladovei ne-au oferit totuşi posibilitatea unor reconstituiri. Sîntem informaţi de asemenea că în nordul Moldovei a fost descoperită recent o altă necropolă dacică unde cadavrele au fost înhumate şi nu arse. Ni s-a semnalat tot de curînd descoperirea lîngă Galaţi a unui mormînt de înhumaţie de sorginte daco-romană (aproximativ sec. III e.n.), dar înmormîntarea a avut loc după ritualul creştin. Cercetarea acestor rămăşiţe pămînteşti şi eventuala lor reconstituire plastică vor putea aduce noi date privind etnia şi aspectul fizionomic al acestor înaintaşi. Cunoaşterea caracterului antropologic al traco-dacilor se poate realiza însă şi pe alte căi. Antropologia nu lucrează numai cu schelete ci şi cu oameni vii sau cu reprezentările lor plastice.

O primă cale de investigaţie a caracterului antropologic al daco-tracilor ne este oferită de studiul critic al reprezentărilor artistice ale antichităţii. Este vorba de portretul realist sau chiar de cel cu tendinţe expresioniste din domeniul naraţiunii sculpturale monumentale. E adevărat, atitudinea emoţională a artistului faţă de caracterul tipologic, etnic sau politic al subiectului tratat poate deforma uneori apreciabil imaginea căutată. Se întîmplă însă ca uneori tocmai asemenea exagerări să faciliteze munca cercetătorului contemporan. Un artist meridional, obişnuit cu gracilitatea „rasială" a mediului său antropologic, va fi frapat de robusteţea şi aspectul depigmentat al oamenilor din centrul şi nordul continentului şi invers : un artist septentrional îi va găsi pe meridionali zvelţi şi cu exces de pigment.

Basoreliefurile Columnei lui Traian precum şi admirabilele sculpturi romane de pe Arcul de triumf al lui Constantin, de pe arcul lui Septimiu Sever, din grădina Pincio (Piazza del Populo) şi din Muzeul Termelor excelează în reprezentarea dacilor ca avînd trăsături de un euridolichomorfism pregnant. Este aici vorba numai de o trăsătură morfologică frapantă (la un număr redus de indivizi), sau de o structură cranio-facială cu frecvenţă semnificativă ? Majoritatea reprezentărilor de daci de pe Columna Traiană ne oferă tipuri umane robuste, cu capete mari, cu feţe scurte şi largi, cu orbite joase şi profunde, avînd un relief tridimensional accentuat, cu pomeţi proeminenţi în sens lateral, cu nas mai frecvent scurt şi drept, în unele cazuri uşor turtit, cu un prognatism alveolar pronunţat, cu părul neted sau uşor ondulat şi cu absenţa totală a calviţiei. În multe cazuri robusticitatea corporală apare asociată cu înălţimea corporală mijlocie. Aceste reprezentări artistice posedă un conţinut semnificativ de adevăr antropologic. Ele corespund într-un mod surprinzător cu tipul euridolichomorf al craniilor epipaleolitice de la Schela Cladovei (Porţile de Fier) ! Acest tip antropologic predomină şi astăzi în regiunile ce înconjoară judeţul Hunedoara, centrul politic al vechii Dacii. Cercetările noastre somatologice cu ajutorul metodei fotostereotomice urmăresc ca prin utilizarea unor date exacte, reproductibile, controlabile şi obiective să aducă o clarificare a acestei probleme. Rezultatele pe care le-am obţinut pînă în prezent ne confirmă ipoteza pe care am emis-o cu două decenii înainte, conform căreia continuitatea de locuire pe teritoriul vechii Dacii a permis microevoluţia unui tip euridolichomorf (cromagnoid) local care se perpetuează pînă astăzi, formînd pe alocuri majoritatea populaţiei şi pe care-l găsim în zilele noastre în stadii variate de conlocuire şi metisaj cu alte tipuri antropologice imigrate pe parcursul istoriei. Toate acestea ne îndeamnă să evidenţiem perspicacitatea artistului antic faţă de detaliile morfo-fizionomice. Eforturile sale spre o discriminare etno-tipologică a romanilor, dacilor, germanilor, sarmaţilor, precum şi a războinicilor auxiliari din Levant sînt surprinzătoare chiar şi pentru stadiul actual al cunoştinţelor noastre.

Fotografie din timpul vieţii şi reconstituirea plastică a craniului aceluiaşi personaj.

O altă cale de investigaţie porneşte de la stocul de informaţii tipologice şi morfofizionomice existente în atestările autorilor antici, care au fost contemporani cu evenimentele istorice legate de existenţa dacilor sau care au avut chiar ocazia să întîlnească daci. Fie că ele provin de la Ovidiu, de la Aristotel, Galen, Xenofon, Iulius Firmicus, Plutarh, Porfiriu, Hipocrat sau de la Antologia Palatină, informaţiile converg spre o descriere în special a particularităţilor pigmentare ale dacilor şi tracilor. Descrierile repetă menţionarea pielii albe, a pilozităţii reduse, a părului neted şi blond şi a ochilor albaştri. Această descriere a dacilor şi tracilor îi situează în stocul populaţiilor depigmentate sau parţial depigmentate din centrul şi estul Europei, teritoriu care a fost probabil şi vatra ancestrală a grupurilor indo-europene.

Dar, cum spuneam, antropologia se ocupă şi de oameni vii. Pentru precizarea caracterului antropologic al strămoşilor noştri noi efectuăm de mai mulţi ani cercetări într-o puternică vatră de etnogeneză : zona Munţilor Apuseni. Aici au persistat tipuri antropologice străvechi pe care le-am cercetat în diverse variante locale. Asemănarea cu tipurile de pe Columna lui Traian este uneori frapantă. Evident, aceste date vor fi coroborate cu cele obţinute prin alte metode de cercetare. Sîntem siguri însă încă de pe acum că populaţia actuală a României păstrează încă o parte semnificativă din patrimoniul genetic al tracilor şi daco-geţilor.

— Reconstituirile antropologice prin solicitudinea metodei ce vă aparţine sau prin alte procedee, nu reprezintă, o ştim prea bine, decît un compartiment, şi nu cel mai esenţial, al activităţii dumneavoastră. Dar pentru marele public, plastiile fizionomice reprezintă cel mai senzaţional aspect al studiilor de antropologie istorică. Iar reporterul nu este decît un fidel mesager al interesului şi curiozităţii cititorilor săi. Deci, odată cu mulţumirile noastre, vă rugăm să primiţi şi scuzele de rigoare Şi apoi, sînt sigur că nu sîntem martorii ultimei noastre întrevederi.

LIVIU TIMBUS ■

O descoperire care promite mult pentru sănătatea oamenilor — pe făgașul firesc al valorificării

Tamara Păunescu a moștenit din familie nu numai un deosebit respect față de medicina tradițională, ci și cîteva rețete de obținere a unor efecte curative neobișnuite din asocieri de plante cu produse apicole. Crescînd, a pornit să descifreze taina acelor amestecuri miraculoase, urmînd studii de farmacie și biologie; din păcate neterminate, lucrînd vreme îndelungată în cercetarea farmaceutică de laborator, inițiind teste și experimente pe animale, procedînd la determinări cît mai exacte, într-o frază, căutînd să scoată cunoștințele primite de la mama sa de sub semnul empirismului și să le așeze sub acela al științei, al certitudinii. După cum notam într-un articol mai vechi, publicat în această pagină, la 6 aprilie 1978, ea a reușit, izbutind, prin tenacitate, prin pasiune și, adesea, prin sacrificiu material, să transforme amestecurile respective în medicamente, pe care le-a brevetat și pe care, în măsura în care a găsit înțelegere și sprijin, le-a administrat bolnavilor, obținînd rezultate terapeutice remarcabile.

Altfel vorbind, Tamara Păunescu a primit 12 brevete de inventator pentru produsele sale api-fito-terapeutice, bazate pe miere și extracte vegetale, medicamente pe care le-a înaintat, spre experimentare, unor clinici cu renume. Astfel, bucurîndu-se multă vreme de simpatia și ajutorul profesorului Vlaceslav Harnaj, președintele Apimondiei și al Asociației crescătorilor de albine din Republica Socialistă România, prin diligențele căruia a primit materia primă necesară sintetizării medicamentelor, Tamara Păunescu a fost în măsură să pună la dispoziția Catedrei de chirurgie maxilo-facială a Facultății de stomatologie din București unele cantități de „Actinomel", folosit în tratamentul actinomicozei sub observația profesorului Valerian Popescu, șeful catedrei. Administrat, pentru început, la 5 bolnavi, „Actinomelul" a dat rezultate dintre cele mai bune, prilejuind specialiștilor clinicii, îndeosebi doctorului Ion Maftei, o experiență inedită, trecută în paginile unei comunicări științifice, „Primele rezultate obținute în tratamentul actinomicozei prin produse de miere și extracte vegetale", înfățișată Simpozionului internațional de apiterapie de la Madrid, 1974, reluată în numărul 1 din 1975 al prestigioasei reviste „Apiacta". Dorind să ne lămurim exact asupra colaborării dintre Tamara Păunescu și membrii amintitei catedre, am luat, zilele trecute, legătura cu profesorul Valerian Popescu, care ne-a declarat următoarele :

● „Am folosit medicamentele Tamarei Păunescu și am constatat influențe dintre cele mai bune în rezolvarea unor procese inflamatorii cronice, marea lor majoritate imposibil de stăpînit prin antibioterapie. La fibroscleroze, în actinomicoze, în procese cu distrofii locale, am obținut rezultate mai mult decît încurajatoare, produsele Tamarei Păunescu devedind o puternică acțiune antiinfecțioasă și stimulatoare. Consider că, dublată de competențe medicale, administrarea acestor medicamente e pe deplin recomandată, ele reprezentînd un util și eficient mijloc terapeutic. Cred că există toate motivațiile ca Tamara Păunescu să fie sprijinită și încurajată".

Rămînînd pe terenul colaborării dintre inventatoare și lumea medicală, autorizată să se pronunțe asupra valorii medicamentelor api-fito-terapeutice, să notăm că ele s-au înconjurat de efecte remarcabile sau, în cazuri de maximă precauție, de promisiuni și în alte clinici universitare, unde au fost testate în decursul anilor. Pe seama lor au fost întocmite comunicări și lucrări științifice care au suscitat un interes deosebit, în țară și în străinătate, ultima dintre ele, „Rezultate privind tratamentul cu preparate api-fito-terapeutice în parodontopatii marginale cronice evolutive", I. Iliescu, I. Maftei și T. Păunescu, fiind înaintată Conferinței interjudețene de stomatologie, ținută la Tîrgu Mureș, în mai 1978. Înainte de a trece mai departe și a găzdui în această pagină noi și convingătoare dovezi ale valorii leacurilor propuse de Tamara Păunescu, să notăm că ele au ajuns în mîna specialiștilor și la paturile bolnavilor direct de la domiciliul inventatoarei, care le-a preparat în condiții mai degrabă artizanale și, cel mai adesea, din fonduri proprii. Acțiune care nu s-a însoțit niciodată, insistăm asupra acestui aspect pentru că el pune în evidență sobrietatea, modestia și curățenia sufletească ale inventatoarei, nici de reclamații și nici de reproșuri. Sprijinită o vreme, cum spuneam, ignorată după aceea, tracasată și șicanată, mai ales în perioada în care s-a străduit să ducă la bun sfîrșit ideile sale în cadrul întreprinderii de medicamente „Biofarm", Tamara Păunescu și-a văzut mai departe de treabă, lipsită de pretenții și de ifose. În tot acest răstimp, care începe să se apropie de lungimea unui deceniu, ea a oferit mult și n-a cerut nimic personal, demersurile făcute în favoarea medicamentelor având, firește, un cu totul alt caracter. Dar pentru că vom mai avea ocazia să scriem despre asta, să revenim. Un alt preparat al cercetătoarei, numit „Promohem" și prezentat sub formă de picături și spray, a fost testat în cadrul secției O.R.L. a Spitalului clinic Grivița din București, directorul instituției amintite, doctorul Dorin Sarafoleanu, folosindu-i pe un lot de 25 de bolnavi suferinzi de rinite acute catarale și vasomotorii. Să-i dăm cuvîntul :

● „Tovarășa Păunescu ne-a adus produsele, iar noi le-am experimentat în 25 de cazuri de rinite și în eczeme auriculare, în faringite, în laringite, în micoze. Cu totul, cam 70—80 de bolnavi au fost tratați cu medicamente api-fito-terapeutice. În tratarea afecțiunilor căilor respiratorii superioare, pot afirma, fără nici o rezervă, că ele au dat rezultate superioare produselor medicamentoase utilizate în mod curent. Din păcate, din cauze pe care nu le cunoaștem, colaborarea noastră a fost sporadică, nepermițîndu-ne să facem observații mai aprofundate. Am înțeles, dară am înțeles bine, că tovarășa Păunescu întîmpina greutăți în procurarea materiei prime pentru realizarea produselor. Totodată, „Promohemul" a demonstrat un foarte bun rol biostimulator în cicatrizarea unor plăgi, refracțiare la medicația obișnuită, precum și în cîteva fistule faringiene postoperatorii. Pentru că am obținut, în afecțiunile micotice, de pildă, efecte mai bune decît cele asigurate de administrarea produselor uzuale, socot că munca Tamarei Păunescu întrunește toate datele spre a fi susținută și impulsionată".

Menționam, în articolul din 1978, că 3 brevete de invenție purtînd numele Tamarei Păunescu și al doctorului Traian Hossu, medic primar la Clinica de hematologie a Spitalului Fundeni, clinică dirijată de renumitul profesor Ștefan Berceanu, hematolog de talie mondială, se referă la un biostimulator al funcțiilor hematopoetice fiind folosit mai ales în tratarea insuficiențelor medulare, precum și în hemofilii, în care a condus, există temeiuri solide în favoarea afirmației ce va urma, la recuperarea rapidă a articulațiilor și la îmbunătățirea indicelui de coagulare, fără ca maladia respectivă, inclusă între cele incurabile, să poată fi complet vindecată. Înainte de a încredința hîrtiei opiniile medicului primar Traian Hossu, să notăm că, în urma administrării de medicamente api-fito-terapeutice în 10 forme diferite de insuficiență medulară, s-a întocmit în clinica amintită o lucrare științifică, ale cărei concluzii, chiar dacă rod al unor rezultate preliminare, sînt mai mult decît îmbucurătoare, oferind suferinzilor o portiță nesperată de ameliorare a stării lor. Iată un citat concludent din finalul textului în discuție :

● „Considerăm că medicamentele api-fito-terapeutice, în general, terapia cu biostimulatori naturali, posedă capacitatea de a juca un rol important în tratamentul insuficienței medulare, avînd în vedere inocuitatea și accesibilitatea lor".

În ceea ce-l privește pe doctorul Traian Hossu, acesta ne-a informat că :

● „Am început să lucrăm cu preparatele Tamarei Păunescu încă în 1974, în luna ianuarie, folosind fie soluție, fie plăci cu propolis, primite de la inventatoare. Plăcile, de exemplu, au dat rezultate surprinzător de bune în resorbția hematoamelor, arătînd totodată efecte antiinflamatorii importante, în amigdalite, în flegmoane, în alte afecțiuni. Ca hemostatic cu aplicație externă, medicamentul propus de Tamara Păunescu este superior hemostaticelor curente. Fără să vindece hemofilia, de fapt, nici nu-și propune așa ceva, el influențează favorabil accidentele bolii respective. Am aplicat soluții cu propolis pe mucoasele nazale și gingivale, în singerări, în sindroame hemoragice datorate leucemiei, înregistrînd progrese evidente și, în unele cazuri, chiar ameliorări ale parametrilor hematologici. Pentru a trage concluzii ferme, nu deținem o experiență suficientă, dar nutrim convingerea că testele merită continuate, rezultatele de pînă acum fiind mai mult decît încurajatoare. Noi sîntem cît se poate de interesați, dar lucrurile merg încet și avem din ce în ce mai puține medicamente la dispoziție. Surprinzător e faptul că, deși am folosit în clinică numai soluție și plăci, ni s-a cerut aviz științific pentru forma injectabilă! Firește, nu ne-am putut pronunța. În schimb, în ceea ce privește colaborarea cu Tamara Păunescu, sîntem în măsură să o apreciem drept pozitivă, urmînd să adîncim experimentele, să le generalizăm. Lipsa medicamentelor ne împiedică s-o facem".

Așadar, 3 opinii, de la 3 specialiști cu merite recunoscute în domeniile lor de activitate, toate 3 favorabile muncii și medicamentelor Tamarei Păunescu. Totodată, expus mai voalat sau fățiș, regretul că testările, declanșate în bune condiții și anunțînd rezultate terapeutice domne de atenție și respect, s-au potolit, pierzînd ritmul exact în momentul în care acesta trebuia măcar susținut, dacă nu chiar accelerat! Cauzele n-au fost greu de depistat și la cîteva dintre ele ne-am referit, pe larg, în articolul de anul trecut. E de datoria noastră să revenim astăzi, încercînd să aducem problema la zi.

Neavînd la dispoziție materie primă, scumpă și nu ușor de procurat pe cale particulară, inventatoarea a apelat la Întreprinderea de medicamente „Biofarm" unde, spre surprinderea ei și a tuturor celor interesați de mersul înainte al cercetării, n-a găsit atmosfera de lucru promisă. Ca urmare a obstrucțiilor de tot felul, a fost silită să renunțe la spațiul de la „Biofarm", nemaiavînd unde să-și desfășoare activitatea, reîntorcîndu-se la condițiile de artizanat ale preparării la domiciliu, deși munca ei, meritînd consemnat și acest aspect, a fost totdeauna înconjurată de fel de fel de declarații de bunăvoință, rămase mereu fără acoperire! Căci Tamara Păunescu, am spus-o și o repetăm, a avut și are nevoie de fapte, nu de vorbe și de promisiuni deșarte! Așa se face că, spre a obține avizele generale de la Institutul pentru controlul de stat al medicamentului și cercetării farmaceutice, a preparat, din resurse proprii, api-fito-terapeutice de zeci de mii de lei, pentru ca un al doilea stoc să-i fie cerut în vederea acordării avizelor științifice! Ca și cum buzunarul inventatoarei ar fi fost un sac fără fund!!

Se părea că, la începutul lui 1979, situația Tamarei Păunescu a revenit la normal, cîștigînd cadrul legal dorit și meritat. Spunem asta avînd în vedere că, de la 1 ianuarie, a intrat în vigoare un contract de cercetare pe 3 ani încheiat între Centrala industrială de medicamente, cosmetice, coloranți și lacuri, pe de o parte, și Institutul de virusologie „Ștefan S. Nicolau", pe de altă, contract stipulînd, între altele, alocarea unei importante sume pentru continuarea investigațiilor. Subliniind aici înțelegerea și spiritul deschis față de nou în care a dat dovadă, ca în atîtea alte rînduri, academicianul Nicolae Cajal, directorul Institutului de virusologie, oferindu-i Tamarei Păunescu un laborator pentru cercetări, nu putem să trecem cu vederea faptul că respectivul contract, a întocmirea căruia s-a ajuns după multă tevatură și fără ca punctele de vedere ale autoarei medicamentelor să fie prea băgate în seamă, conține o serie de ambiguități și defecțiuni. El poate fi, desigur, un punct de plecare, o condiție absolut necesară urnirii activității dar în nici un caz o soluționare în sine a problemei, mult mai complexă! Să detaliem: Deși „Biofarmul" e, de la bun început, titularul brevetului de invenție, sarcinile care revin inventatoarei, conform contractului, sînt, vizînd încheierea completă a documentației științifice, elaborarea structurilor de formule, întocmirea fișelor analitice și așa mai departe, greu de realizat prin munca unei singure persoane, dacă nu chiar imposibil! Mai ales în condițiile în care, ștergîndu-se cu buretele cei 16 ani petrecuți de Tamara Păunescu între pereții unui laborator de farmacie, se bate monedă pe lipsa studiilor acesteia, propunîndu-se retribuirea ei ca muncitor necalificat! Ori e albă, ori e neagră! Ori Tamara Păunescu e o cercetătoare serioasă și responsabilă și-atunci îi pretinzi să depună, de una singură, o muncă științifică profundă și competentă, căutînd soluții de încadrare în Statutul pentru organizarea activității și promovarea personalului de cercetare, ori Tamara Păunescu, inventator cu 12 brevete și 30 de forme galenice realizate, e muncitor necalificat și-atunci nu-i ceri să se descurce fără ajutor într-o treabă atît de complicată, ci îi așezi alături cîțiva specialiști de elită, capabili s-o ajute! Ceea ce nu s-a întîmplat, căci cele două tinere cu care colaborează, de la 1 ianuarie, subinginera Paula Vladu și laboranta Paula Siltzer, nu par, iertată fie-ne sinceritatea, să asigure premisele unei reușite. Ca să nu mai vorbim de faptul că ele au fost detașate de la „Biofarm" pentru numai 6 luni, urmînd să fie înlocuite exact în clipa în care vor avea să se familiarizeze mai bine cu metodele Tamarei Păunescu!

Am vizitat-o, zilele trecute, pe Tamara Păunescu la locul ei de muncă. N-am găsit-o, trebuie să recunoaștem, prea optimistă. Pentru fixarea unei mese, în vederea începerii lucrului, a trebuit să apeleze la bunăvoința unui prieten! Tocmai îi sosiseră, în scopul obținerii extractului de plante, cele două percolatoare solicitate numai că ele nu se puteau monta, fiind vechi și ruginite, aduse parcă dintr-o curte părăsită! Inventatoarea n-avea de nici unele, nici măcar contractul de cercetare nu-i fusese încredințat în forma lui finală, avea în schimb răspunsul negativ al întreprinderii „Miraj" la cererea de a-i împrumuta, pentru cîteva zile, o matriță pentru supozitoare, absolut indispensabilă : Întreprinderea „Miraj" aparține, spre a fi și mai clari, Centralei industriale de medicamente, cosmetice, coloranți și lacuri, unul din semnatarii contractului!

Am spus-o în aprilie 1978 și o mai spunem o dată Tamara Păunescu n-a descoperit remediul tuturor bolilor, dar realizările ei, susținute de opinii științifice ferme, reproduse mai sus, constituie elemente indiscutabile de afirmare medicală românească pe drumul apărării sănătății întregii noastre națiuni. Au trecut, iată, 9 luni de la publicarea primului nostru articol în care ceream intervenția promptă a tuturor forurilor interesate de cercetarea Tamarei Păunescu, și progresele înregistrate în domeniul producerii pe scară largă a medicamentelor api-fito-terapeutice sînt minime. Încheindu-se contractul în discuție, s-a făcut un pas înainte, dar el trebuie consolidat prin fapte, nu prin declarații de circumstanță. Semnalînd această stare de fapte, nu lesne de explicat și imposibil de justificat într-o țară ca a noastră, în care promovarea noului se află, prin politica partidului și a statului, la mare preț, solicităm din nou organismelor în măsură să acorde muncii Tamarei Păunescu atenția pe care aceasta o merită, pe măsura certitudinilor și a garanțiilor ei.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Eveniment

Doctorul Mihai Iubu și-a reluat activitatea

(Urmare din pag. 1)

prin str. Iașilor, activitatea se desfășoară în noua clădire a secției de interne, din str. Croitorilor, grație înțelegerii deosebite a conf. dr. Liviu Stănescu, care ne-a pus pînă atunci la dispoziție un etaj întreg. **Mă simt obligat să subliniez înțelegerea deosebită arătată acum în rezolvarea corespunzătoare a situației de către conducerea Ministerului Sănătății, de către Direcția sanitară a județului Cluj, precum și de Direcția spitalului de adulți din Cluj-Napoca, în frunte cu directorii doctor George Păiș și economist Ioan Codor. În lunga mea carieră, eu am urmărit cu obstinație un singur lucru : mulțumirea bolnavului! Bolnavul să plece totdeauna mulțumit de la mine.**

— Și cum a „demarat" activitatea ?

— Emoționant! Cînd m-am prezentat la clinică în dimineața reluării activității mă așteptau foarte mulți bolnavi cu flori și... lacrimi. Sincer să fiu, am lăcrimat și eu. Reîntîlnirea aceasta m-a emoționat, m-a copleșit. Nu știam cum să rezolv cererile de internare care depășeau cu mult numărul paturilor. Planificasem în ajun bolnavii, dar veniseră mai mult decît dublu...

— Și prima operație ?

— A fost, evident, o operație de rinită alergică : o contabilă-șefă din București, Aciu. A doua operație a fost tot de rinită alergică : o coafeză din Mediaș, care suferea și de astm bronșic. Am operat apoi pe bolnava Elena Marin din Titu. Avea rinită alergică și, în plus, își pierduse mirosul de peste un deceniu. În a 12-a zi de la operație i-a revenit însă. Respira normal. Putea să se odihnească. Se chinuise foarte mult...

— Ce alte suferințe au cei ce vă caută ?

— În afară de rinită alergică, vin mulți bolnavi cu probleme de auz, pentru care nu este întotdeauna obligatorie internarea. Acestora le aplic un tratament bianual de zece zile, care în cele mai multe cazuri are rezultate favorabile. Vin apoi bolnavi cu infecție de focar, cu determinări la distanță : enurezisul nocturn, complicații oculare și altele...

— „Probleme" ?

— Sînt și probleme. E drept, nu multe. În primul rînd, aștept să-mi sosească cei doi tineri medici, repartizați de către minister, pentru a-i forma. Pînă acum n-au sosit. Cele mai multe probleme ni le creează completarea foilor de observație, capitol la care sînt în fiecare zi deficitar, din lipsă totală de timp.

— Și forurile locale ce spun ?

— Au intervenit la minister și așteaptă rezolvarea definitivă.

— Ce doriți să consemnăm în final ?

— Cel mai important lucru. La Cluj-Napoca împreună cu un colectiv larg, am declanșat, sub controlul Ministerului Sănătății și cu sprijinul Academiei de științe medicale, o cercetare științifică de mare importanță. Dorim să fundamentăm științific mecanismul vindecării rinitei alergice prin acest procedeu chirurgical personal pe care îl aplic cu bune rezultate de mai mulți ani. După cum se știe, această boală chinuitoare a fost declarată incurabilă, spunîndu-se pretutindeni că nu se moare din cauza ei, dar se moare cu ea. Noi am reușit să vindecăm sute de cazuri, verificate minuțios și atent la cel mai înalt nivel. Acum luptăm pentru fundamentarea științifică atît a producerii, cît și, așa cum spuneam, a vindecării bolii. Colaborăm în acest sens cu specialiști în morfopatologie, în imunologie, fiziologie, alergologie, biochimie, radiologie, laborator și chiar informatică.

— Prin foarte multe scrisori și telefoane, sîntem întrebați cum se poate „ajunge" la dv. ?

— Deocamdată noi nu putem primi direct bolnavii, decît numai cu trimitere de la unitatea sanitară de care aparține bolnavul. Celor ce au adresat scrisori redacției și oamenilor care mi-au scris mie și-mi scriu în continuare le aduc cele mai calde mulțumiri și-i asigur că voi face totul pentru sănătatea lor. Vreau, de asemenea, să-i informez că, prin grija deosebită ce o poartă direcția spitalului, a fost rezolvată și problema planificării și a corespondenței cu bolnavii, prin încadrarea unei secretare-registratoare...

SUB ZODIA CIVILIZAȚIEI SOCIALISTE

Argumentul „Balanța II"

Secvențe pentru un portret colectiv

Cînd e să scrii și ai la dispoziție un spațiu anume, dificultatea majoră se poate numi... **alegere**. Asta pentru că nu orice univers se supune încercării de a fi condensat sentențios, iar reportajul cere a fi impregnat cu informație, cu noutăți, cere fapte și oameni, adică pretinde — într-o anume accepție — culoare. Așa încît, dacă ar fi să alegem între cele vreo 20 de fabrici și uzine ale Sibiului ori între cele vreo 50 ale județului cu același nume — o știe oricine, intens industrializat — ei bine, ne-am oprit la „Balanța", pentru că, summa summarum, locul acesta și metamorfozele dinlăuntru-i ni se pare că servesc cel mai bine imaginea ofensivei noului.

CARE AR FI TOTUȘI CRITERIILE OPȚIUNII ?

...Mai întîi despre **dimensiune**. Întreprinderea mecanică Mîrșa — un exemplu — care-și are sediul pe-aproape de cîndva, satul cu nume frumos care l-a dăt pe învățătorul Gheorghe Lazăr (azi comuna pe punctul de a deveni oraș, Avrig), este un colos a cărui producție se numără-n miliarde. Face basculante mari (inclusiv din cele de 100 de tone, ceea ce nu s-a mai auzit ca... îndrăzneală românească și care nu încap pe nici o șosea a țării). Fără îndoială, spectaculoasă și insolită circumstanță ! Dar coloșii se fac și din metal mult. „Independența" Sibiu, Automecanica Mediaș ? Oricare dintre ele semnifică salturi uriașe ale îndrăznelii noastre. În plus ar fi de spus că „Independența" semnează an de an, la temelia oricărei mari ori mai mici capacități metalurgice, chimice, siderurgice, miniere românești și nu numai românești, că a produs conducta forțată pentru Lotru, că tot ce face-i unicat. Dar, trăgînd spre **eficiență**, cum e normal să tragem, mai ales azi și în viitor, tot „Balanța" ar fi... Aceasta și pentru că, orice am spune, una e să faci din oțel cesuri și alta, nave.

...A doua oară, despre **finețe**. Care ar însemna lucru de migală pentru ca din puțin să scoți valoare mare. Din acest punct de vedere ar fi suficient să spun că vechea și noua „Balanță" au avut și au cea mai sigură relație cu termenul de mai sus, profilul însuși fiind subsumabil noțiunii de **mecanică fină**. Prin urmare, a doua oară „Balanța" !

A treia : **tehnicitatea ridicată**, metamorfoza cu direcții **modern și eficient** au antrenat ceea ce numim, nu întotdeauna propriu, mutații interesante în modul de a gîndi și în felul de a munci ale oamenilor. Desigur, toate acestea cer ele însele argumente...

În acest punct poate că s-ar impune să vorbim ceva despre geografia industrială a Sibiului, ori geografia Sibiului industrial. Deci :

1. Sibiul și-a constituit în ultimul deceniu două platforme industriale : Sibiu Est și Sibiu Vest ; prima — construcție de mașini, a doua, alimentară (salamul de Sibiu ar trebui să se facă la... Sibiu, — sau și la Sibiu — nu ?).

De ce asemenea soluție ? Din motive de modă ? Nicidecum ! Din motive de habitat optim ? În primul rînd, dar nu numai !

...Revărsat mult dincolo de zidurile, încă vizibile, ale fostei cetăți, orașul de pe Cibin s-a trezit cu zeci de fabrici încastrate în inimă. Dezvoltările nu mai încăpeau. Așa au apărut „Independența II", „Balanța II", „Sibiana II". Secții noi, hale noi, adevărate fabrici noi, cu alte orizonturi și ambiții. De vei trece vara pe Calea Noerichului, peste modernul viaduct care traversează calea ferată ce vine de la București, peste cîmpul pe care se vor fi desfășurat oștile Viteazului la Șelimbăr, vei da de o întreprindere a cărei curte este o mare de flori.

AȘADAR, ACURATEȚEA !

«Ce vîrstă are „Balanța", tovarășe director Viorel Ocoș ?» «Adăugînd și vremea cînd se chema „Hess" și era o fabricuță nici cît o secție de astăzi, 86 de ani». „Vorbiți-ne ceva despre cîntare". „Da, dintotdeauna am produs cîntare ; pînă prin 1965, cîntare pe sistemul clasic, simplu ca bună ziua, al pîrghiilor mecanice. Au urmat cîntarele semiautomate, cîntarele optice, cîntarele electronice, pe doze tensiometrice și balanțe analitice de precizie. Numele înșeși închid în înșiruire o evoluție care părea, acum un deceniu, de domeniul senzaționalului", „Ce se poate cîntări ?". „Orice. Balanțele analitice de precizie sînt folosite în laboratoare, altele suportă greutăți de 2—5 kg, altele de la 50 kg la 100 tone, iar cele cu doze tensiometrice cîntăresc și dozează minereuri de la 60 la 600 tone/oră. Practic, am soluționat integral necesitățile interne de aparate de cîntărit și sîntem prezenți și la export". „Ce avantaje au cîntarele comerciale cu afișare optică a prețurilor ?" „Simplu. Indicînd cantitatea și prețul exclud calculul vînzătorului (aproape totdeauna cu toleranță spre plus)". Ceea ce înseamnă că de la o anume categorie de oameni nu vă puteți aștepta la recunoștință, gîndesc în sine-mi și închei capitolul cîntare. De ce-l închid ? Iată, ne spune tot directorul : „De fapt, cîntarele reprezintă azi doar 30 la sută din producția noastră". Deci, îmi zic, ceea ce a fost deceniul de-a rîndul mîndria întreprinderii sibiene trece pe loc secund pentru a îngădui ascensiunea răsfățatului nou născut.

Pentru oricine din întreprindere, „Balanța II" — acest copil teribil — are și un nume, uzual cu sunet pleziș ca lovitura picăturii de ploaie : HP. Este noua „Balanță", locul de naștere al **elementelor hidropneumatice**, semnificînd pionieratul românesc în hidraulica industrială. De ce hidraulică și de ce la „Balanța" ? „Probabil, răspunde același inginer Gh. Mandea, lămurind al doilea termen al întrebării, pentru că oricum „Balanța" fabrica aparate de cîntărire, ceea ce-i tot lucru de migală și mare precizie. La urma urmei noi ne-am apucat mai tîrziu de hidraulică, or, opțiunea pentru „Balanța" putea însemna și un mai ușor început dacă tot era vorba — remember Seneca — de a curăța grajdurile lui Augias... Noul profil are ceva peste patru ani, o istorie teribil de scurtă, care cuprinde condensat frămîntări, eșecuri, îndoieli pe care corolarul de azi, neîndoielnicele succese, le-a trecut într-o tăcere greu de spart chiar pe calea efortului de rememorare. Copleșitoare, istoria clipei și tentația viitorului primează !

Dar, nimic nu mi se pare în grad mai înalt semnificativ, pentru izvoarele îndrăznelii noastre, decît împrejurarea că anul începerii noii fabricații la întreprinderea sibiană coincide cu anul în care colectivul de aici l-a avut ospete drag pe omul al cărui nume este simbolul însuși al cutezanței noastre : secretarul general al partidului, președintele republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Ca în sute și mii de alte locuri ale patriei în care iubitul nostru președinte a împărtășit din marea sa disponibilitate pentru nou, pentru creație, și aici sfaturile sale, îndemnurile sale au rămas ca zestre inestimabilă de idei și îndrumări de o frumoasă fertilitate.

EXTEMPORAL I. „Ce a însemnat pentru oamenii «Balanței» adoptarea noului profil ?" „Asigurarea în bune condițiuni a pîinii de azi și de mîine pentru colectivul de muncă" (Nicolae Răhăian, șef atelier sculărie) ; „Trecerea de la o fabricație a cărei dezvoltare era restrînsă la una de mare perspectivă și eficiență — mecanica fină" (ing. Domnica Romoșan, șef C.T.C.) ; „Posibilitatea afirmării tehnice pe plan național și mondial a acestui talentat colectiv" (ing. Gh. Mandea) ; „Ridicarea tehnicității, creșterea calificării oamenilor" (Iosif Takacs, electrician) ; „Diversificarea și creșterea producției în domeniul prelucrărilor de mare precizie pentru un număr mult mai mare de oameni, creșterea nivelului profesional în toată întreprinderea" (ing. Al. Solomon, șef serviciu tehnic) ; „Execuția în premieră pe țară a unor produse care se importau în totalitate pe devize libere, valorificarea superioară a metalelor feroase și neferoase" (ing. Nicolae Ebincă, șef secție coordonator HP) ; „Reducerea importului" (Liviu Nicodim, muncitor) ; „Meserii noi, creație tehnică lărgită" (ing. Dorel Băcilă) ;" „Secția de elemente hidropneumatice a ridicat foarte mult prestigiul muncii noastre, al întreprinderii" (Viorel Crișmaru, șef atelier textil) ; „Un salt calitativ uriaș : prima întreprindere a economiei naționale care fabrică elemente hidraulice de acționare, după proiecte modernizate și cu performanțe comparabile cu ale celor realizate de producători tradiționali în Europa" (ing. Radu Boerescu).

Oricare ar fi comentariile ori corelațiile pe care le-ar putea sugera aceste opinii, chintesența ar fi aceeași. Cu evidență aceeași : conștiința indiscutabilă a valorii noului, convingerea că inserția preocupărilor productive în aria **noii calități** nu reprezintă o chestiune conjuncturală, ci o necesitate, un pas sigur peste pragul viitorului.

Ce înseamnă, în fond, un deceniu în munca unor oameni ? În cazul nostru, viața unui colectiv, a unei întreprinderi, deși-i greu de crezut, aproape drumul de la manufactură la... Dar să spicuim din nou : „...marea majoritate a operațiilor se executau manual ; ...producția a crescut de 4,3 ori ; ...abia în 1974 am început să producem aparatură hidropneumatică ; în 5 ani am asimilat peste 1 450 tipodimensiuni iar azi asigurăm în proporție de 90 la sută aparatura necesară pentru fabricația mașinilor-unelte și agregate ; ...acum se lucrează pe utilaje moderne de mare productivitate ; o mare îmbunătățire a condițiilor de muncă ; ...produse cu caracter învechit, cu volum mare de material, acum însă comparația este aproape cu neputință de făcut" etc.

UN AUTENTIC TEST DE MATURITATE. „Este mai întîi mîndria de a fi fost capabili să ne impunem într-un domeniu absolut nou — continuă firul gîndurilor ing. Viorel Ocoș, directorul întreprinderii — să asigurăm economiei naționale produse pentru care se plăteau bani grei, în valută forte. Sigur, n-a fost ușor, pentru că porneam de la zero și pentru că nu aveam nici o posibilitate de comparație, nici pe departe, nici în fel de experiență. Oamenii „au crescut" din mers. Au apărut meserii noi, necunoscute : lăcătuș montaj hidraulică și panouri, operator standuri de probă, opticieni, electroniști, honuitori, rectificatori de mare precizie, muncitori deservenți de agregate" etc. „Ce este honuirea ?". „Superfinisarea unei găuri cu ajutorul pietrelor diamantate".

„De fapt, ce este aparatura hidraulică, la ce servește, de ce erau necesare elementele hidropneumatice, tovarășe inginer șef ?" «Se știe că sîntem mari producători de mașini-unelte. Acestea erau, în marea lor majoritate, acționate pe sistem mecanic. Neajunsuri : existența unor vibrații, ceea ce afecta calitatea execuției. Prin anii '70 și-au făcut tot mai mult loc pe plan mondial ideea și practica automatizării mașinilor-unelte prin folosirea elementelor hidropneumatice. Avantajele sînt extraordinare : calitatea în prelucrare, siguranță, în exploatare, silențiozitate. Toate acestea se leagă strîns de competitivitatea pe piețele externe. Vă veți da seama și mai bine ce înseamnă nașterea hidraulicii industriale autohtone dacă vă voi da numele cîtorva firme care produc elemente hidropneumatice : Bosch, Vickers, Nordhidraulik, OSTA etc. Aș mai adăuga că în acest domeniu totul este de concepție românească și că cererea internă depășește net capacitatea noastră de producție. (Un exemplu : pentru 1979 comenzile se cifrează la 600 milioane lei iar noi avem capacitate cam pentru 300.) De aceea facem mari eforturi pentru a produce mai mult. Vin la noi cei de la I.M.U.A. București, cei de la I.M.U.A. Bacău, „Strungul" Arad, Mecanică Suceava, Mecanică Roman, „Strungul" Tîrgoviște, „Înfrățirea", Oradea, „Unirea" Cluj-Napoca, „Steagul roșu" și „Tractorul" Brașov. Întreprinderea de autoturisme Pitești, vom produce — program prioritar, după ce ne-a vizitat reprezentantul Citroën-ului și s-a convins de posibilitățile noastre — pentru viitorul „Oltcit" ș.a. Este vorba de o adevărată foame de elemente hidropneumatice. Știți care-i ultima premieră industrială care n-ar fi fost posibilă fără aportul acestor miniaturi ?» Nu, nu știam. „Ați auzit de strungul Carusel de 16 000 mm. Ei bine, acea minunată realizare tehnică încorporează sute de elemente și panouri fabricate de noi. Însăși inima strungului, o inimă uriașă, prin care circulă sute de litri de ulei, poartă numele firmei noastre". Cu alte cuvinte, cei puțin zece mari producători de mașini-unelte, dintre cei ale căror produse sînt binecunoscute pe piața mondială apelează la „Balanța" pentru distribuitoare, supape de presiune, rezistențe hidraulice, regulatoare de debit, relee hidraulice, panouri hidraulice, supape și agregate de ungere, injectoare, distribuitoare pneumatice, supape și relee pneumatice, dispozitive de mare precizie și finețe, fără de care coloșii ar fi buni doar de privit...

...Cu alte cuvinte, „Balanța II" reprezintă intrarea noastră — o intrare triumfală — încă într-un domeniu care ne era cîndva interzis pentru că presupunea un grad de precizie, finețe și acuratețe a prelucrării dincolo de puterile noastre. O prejudecată depășită azi, dar atît de costisitoare pînă mai ieri.

MICRONII — ALIAȚI SAU DUȘMANI ?... Vorbeam de **acuratețe**. Toleranțele în prelucrarea micilor piese sînt de ordinul **plus sau minus** 1—2 microni (plus sau minus a mia parte dintr-un milimetru ! !). Or, firul de praf are 25 microni. Un simplu fir de praf în ulei sau pe o suprafață poate da bătăi de cap. Iată de ce, aici, disciplina tehnologică este înainte de toate o lege aspră a muncii, iată de ce acuratețea execuției este egală cu munca bijutierului, ba înseamnă chiar mai mult dacă avem în vedere că avem de-a face cu mecanisme care trebuie să pună în mișcare, să comande mecanisme, cu o precizie aproape, foarte aproape, de perfecțiune, pe cînd bijutierul urmărește doar strălucirea moartă...

Acum ne putem mai bine da seama de ce sînt aici foarte necesare florile, de ce ele trebuie mereu udate. În cazul secțiilor de mecanică fină, invazia prafului de afară trebuie socotită o calamitate. Da, florile se integrează unei veritabile probleme de acuratețe !

...Treceți vara prin curtea întreprinderii sibiene și veți fi încîntați de flori, covoare de flori, mereu proaspăt ude, șantinele în calea invaziei prafului. Poate că „Balanța II" este una din puținele uzine în a căror schemă de funcțiuni grădinarul trebuie socotit în rîndul personalului muncitor direct productiv.

Fără îndoială, drumul parcurs din toamna lui 1974 pînă astăzi n-a fost unul al succeselor facile, ci o cale plină de dificultăți și obstacole cu atît mai mari și mai dificile cu cît erau într-o totul necunoscute și deci greu de prevăzut. Cererea masivă de astăzi, venită din partea unor întreprinderi românești ale căror produse s-au dovedit capabile să suporte concurența unora fabricate în țări cu lungă și neîntreruptă tradiție industrială, este cea mai bună dovadă că precizia, pasiunea lucrului bine făcut și dorința de afirmare ale oamenilor de la întreprinderea sibiană au rodit. Oameni tineri (media de vîrstă la HP nu depășește 26 de ani) au completat un nucleu de meseriași cu experiență cărora li s-a cerut să învețe meserii noi, cărora li s-au pus în față sarcini de întreită dificultate. Surprinde plăcut optimismul, dorința manifestă de a face alți pași pe calea consacrării colective și individuale. Nu-i mai puțin adevărat că, în toți acești ani, „Balanța II" a reprezentat și un loc în care s-a verificat încă o dată, în care practica a validat încă o dată ideea de mare viitor că între cercetare și producție nu poate exista nici un fel de hiatus. Filiala sibiană a „Institutului de cercetări și proiectări pentru mecanică fină și scule" (pe scurt și sub formă de... aritmogrif — I.C.P.M.F.S.), grefată pe întreprindere este unul din factorii decisivi ai reușitelor. Nu întîmplător, solicitînd la zece subiecți numele unor oameni care se bucură de cea mai mare considerație, listele au cuprins de fiecare dată muncitori, ingineri, tehnicieni, maiștri atît de la uzină cît și de la filială. Și, cum lista ar cuprinde peste 30 de persoane, vom cita doar numele acelora care au întrunit mai multe sufragii : Nicolae David („muncitor de înaltă calificare ; inteligență tehnică, imaginație, ingeniozitate excepționale"), Richard Piters („cel mai bun montor de panouri hidraulice ; stăpînește la perfecție schemele hidraulice"), Nicolae Răhăian („muncitor devenit maistru, specialist în ștanțe și matrițe, de numele lui se leagă adesea începutul, seria zero"), ing. Valer Popa („specialist desăvîrșit în instalații electrice și scheme de funcționare hidraulică"), ing.

Bane de probă pentru elemente hidraulice

Nicolae Ebincă („calități de bun organizator"), ing. Traian Boerescu („cercetător la filială, pentru perspicacitate și inteligență tehnică"), Vasile Seiceanu („unul dintre cei mai buni, dacă nu cel mai bun muncitor de la hidraulică"), ing. Ioan Pascu („specialist de clasă, de o molipsitoare pasiune"), ing. Gh. Mandea („omul care știe tot despre hidraulică"), Francisc Feldman („reglor cu mîini de aur").

EXTEMPORAL. „Care considerați că a fost cea mai însemnată reușită tehnică a anului 1978?" Răspunsurile sînt, cum se va vedea, foarte diverse, fiecare invederînd o relație directă cu locul de muncă, al respectivului. Ceea ce rămîne, însă, interesant și sugestiv se referă la unanimitatea cu care cei chestionați nu omit să spună că fabricația elementelor hidropneumatice le-a deschis orizonturile deplinei afirmări, răzbătînd cu vigoare mîndria de a se ști utili dezvoltării pe coordonate de eficiență și calitate a economiei țării. Dar, să notăm: „numărul mare al produselor noi și complexe asimilate în fabricație" (V. Crișmar); „realizarea în totalitate prin autoutilare a standurilor de probă pentru elemente hidropneumatice" (L. Nicodim); „echipamentul hidraulic al strungului Carusel de 16 m" (N. Ebincă); „aparatele de cîntărit cu afișare optică și electronice, aparatele de cîntărire și înregistrare cu memorie și însumare, iar în domeniul elementelor HP, distribuitoarele hidraulice cu electromagneți precum și instalația hidraulică pentru mașina de rectificat universal și rotund RV 350" (Al. Solomon); „executarea tuturor panourilor de acționare hidraulică a strungurilor Carusel de 16 m" (I. Takacs); „distribuitorul multiplu, panourile hidraulice" (D. Romoșan); „panourile hidraulice pentru strungul Carusel" (R. Boerescu); „asimilarea în timp de 4 ani a peste 1 400 tipodimensiuni aparatură hidraulică după concepție constructivă și tehnologică românească" (Gh. Mandea).

Noțiunea cea mai frecvent adusă în prim plan: **asimilare**, ceea ce vrea să însemne satisfacția imensă pe care i-o dă omului certitudinea că poate face lucruri deosebite, proba capacității creatoare în confruntare cu noul, necunoscutul, neîncercatul. Iată, deși au fost și sceptici care gîndeau că asemenea performanțe de disciplină tehnologică, ingeniozitate tehnică și finețe a execuției sînt examene mult prea dificile, ne-am demonstrat și am demonstrat că tradiția altora nu ne-a inhibat, ci ne-a făcut să depunem și mai strașnice eforturi pentru a scurta drumul performanței. În fond, ce altceva este această bătălie națională cu timpul, element intrinsec industrializării rapide, decît o permanentă cursă în care neîncrederea a fost mereu și sistematic aruncată peste bord de oameni hotărîți, de pasiune și hărnicie, de viața însăși?

„Balanța" anului al patrulea al cincinalului revoluției tehnico-științifice se mîndrește, desigur, cu produsele ei de înaltă tehnicitate, cu aparatele de măsură și control apreciate pe multe meridiane, cu faptul că 90 la sută din fabricația mașinilor-unelte, a mașinilor-agregat și a instalațiilor automate românești se realizează cu aparatură hidraulică produsă la Sibiu, dar se mîndrește îndeosebi cu oameni mulți („acest fantastic colectiv" — îmi spunea careva) dispuși să susțină fără urmă de reținere: „acum sîntem în etare să executăm produse oricît de complicate". Ceea ce, tradus în limbajul rentabilității, ar însemna înnobilarea, prin creație și gîndire tehnică avansată, a kilogramului de metal, nu o dată adus de la mii de kilometri. Pentru că, cu siguranță, kilogramul de fier își sporește aici valoarea de mii de ori, operație care se află la rădăcina eficienței, adică a bunăstării noastre a tuturor.

PE FIRUL PERSPECTIVEI. Cei ce-au dat contur îndrăznelilor de ieri nu pot fi, cu evidență, niște oameni ai automulțumirii și ai confortului spiritual. Au prin gustul explorării, bucuria lor pare a fi situată foarte aproape de vorba latină care prelinde că schimbarea încîntă (variatio delectat). Pentru ei, oameni ai drumurilor pe care nu au niciodată timp să le bătătorească; spusa poetului filozof conform căreia „tehnica reprezintă fantezia realității" (Lucian Blaga) nu-i decît o potriveală de vorbe spre a mai naște un aforism; tehnica este viață iar fantezia trebuie strunită de cerințe nu o dată presante.

„Așadar, va rămîne «Balanța» producătoare de... balanțe, tovarășe director?" „Desigur. Atît doar că ponderea o vor deține cîntarele electronice, cîntarele optice, liniile complexe de cîntărire și dozare". „Încotro tinde hidraulica, tovarășe inginer șef?" „Realizăm actualmente elemente hidraulice tipizate pentru presiuni de 200 bari. Tindem să asimilăm elemente hidraulice pentru presiuni înalte. Pe plan mondial se lucrează și la presiuni de 315, 320 sau chiar 400 de bari". „Care ar fi avantajul?" „În principiu, cu cît lucrează la presiuni mai mari, cu atît forța este mai mare iar dimensiunea utilajului (și deci consumul de metal) scade. Principiul este foarte simplu: forța este direct proporțională cu presiunea x suprafața; pentru aceeași forță a utilajului, sporind presiunea, pot reduce suprafața. Problema principală a prezentului și a viitorilor ani este dezvoltarea, astfel încît să se asigure economiei naționale aparatura hidropneumatică în cantitățile solicitate. Indiferent că va fi vorba de extinderea capacităților de producție aici, sau se va opta pentru o nouă unitate, noi am făcut deja oficiile dificile ale pionieratului în materie, încît lucrurile ce vor derula mult mai simplu, beneficiul experienței noastre fiind, fără îndoială, o zestre de mare preț pentru un nou început de drum".

Un colectiv tînăr, crescut și călit la flacăra pasiunii pentru nou trebuie să ofere, el însuși, elemente și detalii interesante ale devenirii muncitorești. Greșesc, oare? „Cum este colectivul întreprinderii «Balanța», tovarășe Nicolae Birsan, secretar al comitetului de partid și președinte al consiliului oamenilor muncii?" „Despre pricepere vorbesc produsele noastre, despre condițiile de muncă și viață v-ar putea spune ceva faptul că noi nu trebuie să dăm anunțuri cînd avem a face angajări, iar despre disciplină s-ar putea vorbi tot referindu-ne la cerințele unei producții de finețe cum este azi cea a «Balanței». Dar eu aș dori să vă furnizez alt soi de elemente. Iată,

„Balanța II" a reprezentat un loc în care s-a verificat încă o dată ideea de mare viitor că între cercetare și producție nu poate exista nici un hiatus

bunăoară, în ultimii 2—3 ani, numărul personalului muncitor s-a dublat; în întreprindere lucrează aproape 900 de femei, jumătate din ele fiind absolvente de liceu. (Se poate spune că la noi condițiile de muncă sînt superioare celor din industria ușoară — sînt condițiile de muncă dintr-un laborator.) V-aș mai spune că, după cîte știu, avem cea mai mică fluctuație de personal — practic neglijabilă — nu numai din județ, ci poate chiar dintre întreprinderile din țară. Alături de oamenii vechi, meșteri în sensul cel mai deplin al cuvîntului, a crescut o pleiadă de tineri a căror ascensiune profesională ne bucură mai mult decît orice altă reușită. Sigur, ar fi mai mult decît o simplă greșeală să apreciez că totul merge perfect, că dacă «Balanța» este socotită întreprindere model, chiar totul este... model. Lucrul de maximă importanță este însă gustul pentru nou, pentru progres, plăcerea, ușor de constatat, a angajării marii majorități pe calea performanței tehnice, a creativității".

Da, plăcerea și bucuria performanței are, la «Balanța» aerul detaliului **sine qua non**.

..De veți trece spre zona industrială de est a Sibiului străbătînd viaductul peste calea ferată dinspre București pe-aproape de cîmpul pe care Viteazul își îndemna — acum aproape patru secole — oștile la aspră bătălie pentru visata unire românească, priviți marea de flori din curtea unei fabrici noi. Oamenii și-au durat frumosul aproape pentru că munca lor pretinde îngemănarea frumosului cu ceea ce fac zi de zi. Prin vrednicia lor, «Balanța» cea veche și experimentată a intrat cu siguranța unui nou renume și cu pasul nouii tinereți pe poarta biruinței în aria unor performanțe care fac cinste geniului creator al românilor.

Ei, oamenii, gîndesc mereu și mereu, țintesc țară și țară spre alte isprăvi ca și cum ar vrea să-l confirme pe cel care spunea că „visurile împlinite îmbătrînesc". Călăuza lor se numește **experiență** iar calea, **îndrăzneală**! Dar, la urma urmei, cîte sînt lucrurile la care n-am îndrăznit nici să gîndim cu ani în urmă?.

VICTOR DOMȘA ■

Aleargă gerul peste Bucovina

Aleargă gerul peste Bucovina
Cum numai sufletele de copii
Și tremură-ntre clopote lumina
Ca-n ochiul pruncului întîia zi.

Prosoape albe — apele din vară
Uită să cadă-n marele îngheț.
Cuvinte vechi poveri nestinse cară
Cînd nu mai pun pe larma lumii preț.

Ne batem sufletele cu nuiaua
Fără putința unei mari rostiri
Cînd toată viața se adună-n steaua
Cu sclipăt scurt în pintenul de miri.

Am prins minsori și am pierdut iubite
Dar ca pămîntul ei nimic mai sfînt —
Și-alerg după cuțitele-mpletite
În urma unei sănii lunecînd.

Se naște gerul peste Bucovina —
Păcatul tot e-al meu și tu nu-l ai.
Cugetul viu păstrează-ntreaga vina
C-am aplecat o creangă grea din rai.

ADI CUSIN ■

CE E NOU LA „OLTCIT"

Prima zi lucrătoare — 3 ianuarie — a anului 1977, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu a dedicat-o unei vizite de lucru în municipiul Craiova. Pe platforma de est a orașului (acolo unde se înalță unități de prima mărime ale economiei naționale, precum pilonul electrotehnicii românești, numit „Electroputere", întreprinderile de utilaj greu, de tractoare și mașini agricole, de reparat material rulant etc.), tovarășul Nicolae Ceaușescu stabilea amplasamentul unei noi întreprinderi de interes republican, menită să adauge alte cartele acestei „centuri de diamante" a Craiovei: Întreprinderea de autoturisme de mic litraj.

Rod al colaborării româno-franceze — care, în perspectiva vizitei pe care o va întreprinde în țara noastră președintele Valéry Giscard d'Estaing, la invitația președintelui României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, va căpăta noi valențe — întreprinderea se constituie ca o expresie vie a politicii de cooperare, de conlucrare reciproc avantajoasă și, în același timp, ca o mărturie a eforturilor intense depuse de țara noastră pentru edificarea unei industrii moderne competitive pe plan mondial.

...Pînă spre sfîrșitul primăverii lui '77, atunci cînd a fost turnată prima bonă de beton la temelia viitorului obiectiv, lucrătorii Grupului de șantiere din cadrul Trustului de construcții industriale Craiova au rezolvat — într-un timp scurt — problema realizării terasamentelor, a obținerii acelei suprafețe plane din care, ulterior, aveau să „muște" cupele excavatoarelor. Chestiunea pare relativ simplă, privită din unghiul sistemelor de lucru clasice. Însă constructorii craioveni, după cum ne spune ing. Marcel Borcan, directorul adjunct al amintitului grup, au avut permanent în vedere indicațiile secretarului general al partidului de a folosi cu maximă eficiență fiecare leu investit, prin aplicarea celor mai adecvate soluții. Și, astfel, terasamentele au fost realizate în așa numitul sistem tehnologic „cu unități de utilaje" sau cu „utilaje în lanț" — lucru care nu s-a prea întîmplat pe multe șantiere din țară. Acest procedeu a eliminat aproape integral timpii morți, ducînd la o productivitate ce a întrecut, ni se spune, așteptările.

Acesta, mai aflăm din discuția cu interlocutorul nostru, nu este singurul procedeu de înaltă eficiență folosit pe șantier. Astfel, realizarea structurii monolite la hala de presaj greu a impus o tehnologie bazată pe utilizarea cofrajelor metalice pentru stîlpi, a esafodajelor de susținere metalice E-75, precum și execuția unor panouri din cofraj mixt metalic. Muncitorul specialist Gheorghe Lupescu, veteran al șantierelor industriale, își amintește că a folosit la acea hală 36 000 mp cofraje și 1800 tone armături. „Am înregistrat atunci, cu oamenii din brigada de dulgheri pe care o conduc, povestește el, un foarte înalt ritm de execuție, o productivitate deosebit de ridicată. Nu numai prin cele arătate mai înainte, dar și prin faptul că turnarea betonului s-a făcut mecanizat, cu autopompe".

Tot în sfera „premierelor" tehnice ale șantierului trebuie consemnat și aportul partenerului francez, care, cu utilaje speciale, de înaltă tehnicitate, a forat 1 800 coloane la adîncimea de 14—26 m, coloane care apoi au fost armate și betonate. Pe aceste coloane se sprijină acum masivele fundații ale preselor grele, aici tasarea terenului neavînd voie să depășească 2 mm.

Și un ultim fapt deosebit: este vorba de realizarea, de către lucrătorii șantierului nr. 3, din subordinea ing. Gheorghe Lupu, a montării unei trame metalice complete (cu dimensiunile de 29 m × 10 m). Aceasta s-a efectuat după ce, la sol, s-au asamblat grinzile și fermele metalice principale, tabla care reprezintă acoperișul, după care întreg ansamblul a fost ridicat la 11 metri înălțime, cu macarale speciale, și montat în poziția finală. Efectele, față de vechiul procedeu, al montării bucată cu bucată, se regăsesc în economie de timp, de forță de muncă, în sporirea productivității.

În ce stadiu se află la ora actuală noile unități ale întreprinderii? Iată cîteva cifre care dau măsura eforturilor depuse: 11 000 tone construcție metalică, furnizată de unitățile de profil din Pitești, Caransebeș, Găești și Craiova (din cantitatea totală de 12 200 tone) au și fost montate, s-au turnat 130 000 mc beton; au fost puse în operă 3 500 tone armături din oțel-beton, confecționate chiar pe șantier, hala de montaj general (cu dimensiuni de 140 m × 316 m) este realizată, la construcția propriu-zisă, în proporție de 95 la sută; hala de prelucrări mecanice, cu o suprafață de 100 000 mp, are finalizată structura metalică, galeria tehnică în proporție de 60 la sută, iar de curînd a început execuția pardoselilor finite; la hala de vopsitorie caroserii s-au realizat structura de rezistență și, parțial, acoperișul, precum și structura monolită de beton aferentă montării utilajelor; la hala de presaj greu (în suprafață totală de 80 000 mp), unde au fost necesare lucrări deosebite, muncitorii șantierului Trustului de montaj utilaj chimic București, dirijați de ing. Petre Andreescu, efectuează, în prezent, montajul suporților la prese. „Pe șantier, menționează interlocutorul, au sosit deja 17 prese de 300—1400 tone-forță, din cele 102 cîte vor fi, în final, instalate aici. Pînă acum, lucrătorii noștri au montat și 10 din cele 11 poduri rulante, iar ritmul în care avansează montajul, sub asistență de specialitate, asigură condiții certe de respectare a termenelor din graficele de execuție. Totodată, la ora actuală, facem ultimele pregătiri în vederea începerii montajului instalației de vopsitorie caroserii, care va sosi pe șantier la începutul lunii viitoare".

Ce dotă tehnică va avea acest obiectiv, de anvergură? Inginerul șef al Societății mixte „OLTCIT", tovarășul Valentin Smărăndescu, precizează: „Unitatea de la Craiova va dispune de utilaje și instalații de mare complexitate, reprezentînd ultimele noutăți ale tehnicii mondiale. Ele nu vor fi cu nimic mai prejos față de cele ale unităților «Citroën» din Franța. Procesul tehnologic va fi complet automatizat. Hala de montaj general va avea în componență o bandă cu tact, conveioare, transportoare, ascensoare. Legăturile între secțiile productive se vor realiza prin pasarele cu conveiere. Așadar, tehnica de aici va fi împinsă pînă la cuceririle de ultimă oră ale domeniului. În ce privește gradul de finisare, curățenie și tot ceea ce e legat de așa-numita «toaletare», pot afirma că halele noastre vor rivaliza cu saloanele celor mai moderne spitale. De asemenea, țin să subliniez că partenerul francez s-a integrat ireprosabil în programul de lucru al societății, iar colaborarea decurge impecabil. Aș mai vrea să subliniez și faptul că toate lucrările se desfășoară sub o sistematică și competentă asistență de specialitate, acordată de Institutul de proiectări pentru construcții de mașini București, al M.I.C.M. Din punct de vedere al realizărilor, la ora actuală, menționez că toate lucrările se încadrează în prevederile graficelor, iar ritmul alert de pe șantier dă garanția respectării angajamentelor pe care ni le-am luat în fața conducerii de partid. Astfel, în ultimul trimestru al acestui an, unitatea va fi racordată la circuitul productiv".

...Acum, peste dantelăria metalică de pe șantierul Întreprinderii de autoturisme de mic litraj Craiova, executată după normele unei geometrii riguroase, care nu admite nici cea mai mică abatere, ninge cu fulgi mari. Dar ninsoarea și gerul nu diminuează eforturile celor 2 300 de lucrători ai grupului și subantreprizelor de specialitate. Acești destoinici oameni (din rîndurile cărora i-am notat pe Ion Funaru, Stancu Dobrin, Gheorghe Ticu, Iosif Farkaș, Ștefan Iovan, Alexandru Sabie, Tudor Safta, Nicu Fieruț), conștienți de importanța obiectivului în ale cărui lucrări sînt angrenați, își amplifică eforturile pînă la cotele maxime, pentru a-și onora angajamentele asumate.

NICOLAE PETOLESCU ■

SATUL-UZINĂ CARE A FABRICAT MII DE VAGOANE DE PÎINE

VIOREL UIBARU, născut acum 57 de ani la Ribicioasa, lîngă orașul minerilor din Brad, este de la înființarea C.A.P.-ului din Lenauheim președintele acestei unități. Trecînd prin școala vieții ca tîmplar și miner la Gura Barza în ținutul natal, urmînd o școală de partid, desfășoară la Lenauheim, unde a existat o puternică organizație de partid, împreună cu alți tovarăși, munca de pionierat pentru înființarea în vara anului 1949 a unuia dintre primele C.A.P.-uri din România. Este numit la înființare președinte al consiliului provizoriu de conducere, dar din acel provizorat s-a născut datoria lui pentru viață: conducerea unității pînă azi. Distins cu Ordinul Muncii clasa I, cu Meritul Agricol clasa I, i se conferă în anul 1961 înaltul titlu de Erou al Muncii Socialiste. Aceleași distincții sînt conferite și puternicei cooperative agricole de producție, căreia îi aparțin și satele Buigiriu și Grabați. C.A.P. Lenauheim, unitate de multe ori fruntașă în întrecerea socialistă, a dat de pe cele 5 400 hectare de pămînt arabil producții record la grîu, porumb și plante tehnice, dispunînd și de un dezvoltat sector zootehnic cu 3 000 vaci lapte și 18 000 capete porcine.

— În esență, drumul cooperativei noastre este drumul tuturor unităților agricole din țara noastră: dezvoltarea și modernizarea agriculturii. Esențială este autofinanțarea. Dacă se reușește acest lucru, atunci toate celelalte probleme sînt aproape rezolvate. C.A.P.-ul nostru s-a gospodărit foarte bine, an de an am obținut recolte tot mai bune și producții sporite în sectorul zootehnic, întăriad astfel baza materială a unității. A lucra fără pierderi financiare, tată marea sarcină a unui agricultor care vrea să-și respecte meseria. Dar acestor oameni, care dau totul pentru propășirea cooperativei noastre, le-am creat și condiții sociale adecvate. Astfel, dispunem de trei creșe și de trei grădinițe, foarte bine dotate, și de o casă de odihnă la Băile Herculane, pusă la dispoziția cooperatorilor tot anul · pentru a-și reface sănătatea. Desigur, toate acestea constituie o mare bogăție, dar cea mai mare comoară a noastră sînt oamenii noștri din Lenauheim, Bulgărus și Grabați, cei care au dat strălucire și faimă unității noastre. I-aș caracteriza foarte pe scurt: meșteri ai recoltelor bogate, cu un deosebit simț pentru tainele pămîntului. Da, ei știu să vorbească pămîntului, știu să-l facă să rodească după măsura muncii lor. Aceste calități au dus la o situație economico-financiară bună, nu avem datorii, din veniturile noastre putem să achităm la timp creditele de producție, rămînindu-ne disponibilități bănești pentru plata drepturilor bănești ale membrilor cooperatori în termenii planificați. La toate acestea a contribuit și intensa muncă de propagandă a organizației noastre de partid. Probabil, aceste trăsături separă într-un fel cooperativa noastră de foarte multe altele.

— Sînteți de treizeci de ani președinte al C.A.P.-ului din Lenauheim. Cît de hotărîtoare este experiența vieții și cît de hotărîtoare calificarea în a conduce?

— Unui conducător pentru o unitate atît de complexă cum este a noastră i se cere, în primul rînd, o exemplară pregătire profesională. Vedeți, în toți acești ani am fost aproape întotdeauna la locul unde s-a hotărît soarta recoltei sau a producției din sectorul zootehnic. Cred că pot să afirm că am învățat să stăpînesc întru totul procesul în toate sectoarele printr-o judicioasă organizare a muncii și a timpului. Și pentru mine ziua are numai 24 de ore. Depinde numai ce faci, ca într-adevăr aceste ore să fie folosite din plin. Dar școala vieții și a muncii nu garantează singură reușita în conducerea treburilor obștii. Trebuie să înveți, să înveți foarte mult și an de an. Noul apare pretutindeni și cere să fie cunoscut și aplicat. Și nu trebuie uitat faptul: stilul și metodele de lucru se cer adaptate noii situații create prin dezvoltarea unității. Trebuie să muncești împreună cu oamenii, să suporți greutățile cu ei, să împarți bucuriile lor. Atunci abia satisfacția unui succes devine satisfacție colectivă. Dar totul rămîne numai teorie frumoasă cînd lipsește conștiința profesională.

— Ce este specific în conducerea unei unități agricole?

— Trebuie să fii unul dintre cei mai pricepuți gospodari ai unității, să te ridici mereu la nivelul fruntașilor. Este cunoscut că rezultatele din agricultură depind încă în mare măsură de timpul favorabil sau potrivnic. În primul caz trebuie să știi să amplifici la maximum efectele pozitive ale vremii și în caz contrar să faci totul ca pierderile suferite să fie cît mai mici, efectele negative să fie diminuate cît este posibil. Plinea țării poate crește numai o dată pe an și e lipsă de omenie să nu te ocupi cu toată puterea ta de om de această pîine a tuturora.

— Ce reprezintă pentru dumneavoastră satul bănățean? Dar Lenauheimul în special?

— Fiecare vede locul lui cu ochiul sentimentalului. Pentru mine acest sat reprezintă țara, cîmpiile imense ale acestui pămînt roditor. Lenauheimul are pentru mine o semnificație deosebită, aici m-am împlinit ca om, aici am simțit că e rostul meu și aici am cunoscut fericirea. Pentru mine este și rămîne cel mai frumos sat, este satul-uzină care a fabricat mii de vagoane de pîine.

— 30 de ani reprezentau altădată o viață de om. De ce ați rămas fidel agriculturii? Ce rol au jucat în luarea deciziei titlul și funcția?

— Eu sînt fiu de țăran. Am început mai întîi să cunosc mărunțaiele pămîntului, abia mai tîrziu m-am apucat cu toate forțele mele să desțelesc fața adevărată a pămîntului. Munca în agricultură este altfel decît oricare alta. În agricultură nu poți să-ți permiți răgazuri cînd ești obosit, odihna vine ca o răsplată odată cu roadele și odihna pămîntului. Dar și atunci, în acele puține zile de iarnă, trebuie să veghezi la somnul și sănătatea pămîntului. Este o meserie foarte frumoasă cînd știi s-o faci, cînd simți cum treci împreună cu oamenii dintr-un anotimp în altul, cînd vezi cum cresc din florile minuscule bețișugurile mari visate. Cît despre titlu și funcție, titlul îl consider ca o răsplată a muncii și nu l-aș fi obținut dacă nu eram atașat meseriei mele de agricultor. Puteam să nu ajung președinte, dar în agricultură aș fi rămas oricum, n-aș fi dezertat. Pentru luarea unei decizii nu este hotărîtor nici titlul nici funcția, ele decurg din cunoașterea problemelor și din părerile colaboratorilor și prin adunarea generală. Altfel, titlul și funcția devin nule și se ajunge la dictat, care în agricultură poate avea efecte dezastruoase.

— Procesul de urbanizare a schimbat radical fața și mentalitatea satului. Considerați că această urbanizare prezintă și defavoruri pentru sat și implicit și pentru unitățile agricole?

— Satul se dezvoltă sub semnul confortului sporit. Curentul electric a revoluționat pur și simplu așezările rurale. Peste tot apar case noi, oamenii se poartă altfel, gîndesc altfel. Modernizarea drumurilor a micșorat considerabil distanța între localități și între oameni. Și Lenauheimul este pe drumul cel bun, devine o localitate agroindustrială. Cine se plînge că se pierde vechiul suflu romantic al satului nu înțelege mersul istoriei. Totuși, cu toată dezvoltarea nu trebuie să renunțăm definitiv la unele tradiții specifice satului, tradiții comune ale locuitorilor indiferent de naționalitate.

— Se impune o mai accentuată specializare a unităților din agricultură?

— Viața a demonstrat-o că fiecare nu mai reușește să facă de toate și de calitate. Se fac eforturi considerabile, cu ajutorul statului, pe linia continuării modernizării și specializării producției în C.A.P., pentru sporirea producției la hectar și pe cap de animal. Cred că ar fi necesar a se pune un accent mai mare pe concentrarea și specializarea producției pe zone de producție și consilii intercooperatiste și chiar pe unități.

— Cum vedeți problema forței de muncă în perspectiva modernizării agriculturii?

— Se știe că vor fi necesari tot mai puțini oameni odată cu creșterea gradului de mecanizare și chimizare. Surplusul de forță de muncă va fi preluat de industrie și de sectorul prestărilor de servicii. Aceasta înseamnă că în viitor trebuie să ne ocupăm serios de calificarea forței de muncă, pentru a face față cerințelor și sarcinilor de producție. Ar fi de dorit ca în viitor și în C.A.P., similar întreprinderilor de stat din agricultură, să se realizeze calificarea la locul de muncă. Este, după părerea mea, o cerință absolut necesară la ora actuală.

— Se spune că în agricultură se trece dintr-o campanie în alta. Care sînt greutățile care duc la un astfel de stil de muncă?

— Ne-am tot obișnuit să vorbim despre campanie. Adevărul este că la noi în C.A.P. există activitate continuă, aș zice se lucrează la foc nestins. Trecerea de la o muncă la alta înseamnă în fond continuarea aceleiași munci pînă la desăvîrșirea ei în produse agroalimentare. Desigur, intervin în munca noastră pe parcursul unui an o serie de greutăți cauzate de natură și care împiedică desfășurarea activității normale. Dar intervin și greutăți cauzate de greșita organizare a muncii și mai degrabă defectele din urmă duc la o campanie, la stilul de hei-rup în muncă. Intervin și măsuri birocratice care slăbesc randamentul muncii noastre, unii oameni cu funcții de decizie se gîndesc superficial, nu cunosc cu adevărat problemele cu care ne luptăm. Dar aceste greutăți nu trebuie exagerate și nici nu pot constitui o scuză pentru o proastă organizare a activității.

— Ce ați fi vrut să realizați și nu ați realizat încă?

— Încă n-am ajuns la o vîrstă la care să fac bilanțul muncii mele. Ce am realizat? Cred că consătenii mei o pot aprecia mai bine decît mine. Dar eu vreau ca a noastră cooperativă să devină cea mai puternică și cea mai frumoasă. Vreau să-mi continuu munca cît timp obștea are nevoie de serviciile mele și cred că cunoașterea deplină a omului poate să ne ajute mai mult la obținerea țelului nostru. Nu trebuie să uităm nici o clipă că lucrăm cu oameni și prin oameni obținem succesele noastre, deci și împlinirile și succesele personale.

— Se știe că dumneavoastră ați dat un mare ajutor satului și cetățenilor în organizarea muzeului etnografic. Ce reprezintă acest muzeu etnografic pentru Lenauheim și pentru dumneavoastră personal?

— Acest muzeu etnografic este un lăcaș de cultură care oglindește și păstrează o mare parte din obiceiul și folclorul populației germane din Banat. Este meritul oamenilor de aici, al prietenilor mei, că s-a realizat acest muzeu care a devenit un punct de atracție pentru mulți oameni și din străinătate. Nu trebuie să uităm că ne aflăm în satul de obîrșie al faimosului poet Nikolaus Lenau. Vedeți, în biroul meu păstrez și imaginea lui Eminescu, acest mare prieten al lui Lenau. Și nu văd de ce să nu fiu prietenul acestor oameni care au dat culturii universale un Lenau cu atîtea afinități cu marele nostru Eminescu.

— Cum participați la viața satului?

— În primul rînd prin activitatea de conducător de C.A.P., unitate care domină toată viața satului. Ca deputat comunal și județean caut să fac totul pentru înfrumusețarea localității în care trăiesc și muncesc.

— Ce povețe ați preluat de la cetățenii dumneavoastră și pe ideaiuri ați vrea să-i însuflețească?

— Oamenii de aici nu fac niciodată un lucru de mîntuială. Cred că această trăsătură de caracter m-a impresionat cel mai mult. Ei nu au ales nici locurile de muncă mai călduțe și prin această dăruire pentru muncă ne-am și clădit succesele cooperativei. Sînt convins că cetățenii mei vor face și în viitor totul pentru a menține bunul renume al gospodăriei lor, ar fi o realizare foarte mare dacă și în anii care vin am rămîne tot în fruntea unităților. Nu sînt omul vorbelor mari, ci al faptelor mari. Ca și oamenii de aici.

— Dacă v-ați mai naște o dată, ce meserie ați îmbrățișa?

— Cred că m-aș apuca iar de agricultură. Dar aș face totul ca să răzbesc mai repede prin greutățile începutului, să realizez mult mai mult decît am putut realiza în acești ani. Sau dacă aș alege altă specialitate, aș munci cu atîta ardoare ca să ajung primul specialist în meseria mea.

— Ce sentimente sau idei vă frămîntă la rostirea cuvintelor patrie sau partid?

— Sînt cuvinte dragi și sfinte. Patria, aceasta este marea noastră casă ospitalieră în care noi toți, fiii țării, să cinstim cum se cade pîinea și munca. Partidul este pentru mine acea forță măreață care ne însuflețește ca munca noastră să fie cît mai de calitate și pîinea noastră să fie astfel cît mai mare și dulce.

— Ce detestați cel mai mult?

— Cînd văd că se duce de apa sîmbetei banul statului, adică al nostru. Nu zic că se poate fără greșeli. Dar mă doare cînd văd că uneori ambiția personală este plătită scump din realizările altor unități. Da, trebuie să investim, dar să chibzuim bine cînd și cum aceste investiții pot fi recuperate și pot aduce beneficii. Nu mă pot împăca cu alții care văd în sectorul zootehnic o obligație de care nu se poate scăpa și tratează fără interes acest sector. Animalele reprezintă o avuție formidabil de mare pentru o gospodărie sau pentru o țară și spun că e crimă să nu te ocupi îndeajuns de această avuție. Cînd am greșit, să avem și curajul răspunderii și să nu devenim abili inventatori de acuze.

— Care este trăsătura fundamentală a timpului în care trăiți?

— El ne-a schimbat locul și rostul. Locul în viață și societate, locul patriei în lume. Sîntem azi o națiune dinamică, care se situează în fruntea mișcării pentru destindere și pace.

NIKOLAUS BERWANGER ■

— Ce înseamnă pentru dumneavoastră titlul de Erou al Muncii Socialiste? Ce implicații și sensuri noi are o asemenea distincție pentru activitatea dumneavoastră?

— Acest titlu înseamnă o înaltă și competentă apreciere a muncii depuse și este o mîndrie că această apreciere este făcută de forurile supreme ale partidului și statului nostru. Este o onoare să porți pe pieptul tău o asemenea distincție care este răsplata cea mai visată pentru un om al muncii. Parcă inima îți bate mai altfel, ești mai hotărît să faci totul spre binele unității în care lucrezi și implicit pentru societatea noastră. Nu ajunge să vorbim de patriotism, consider că fiecare cetățean care depune în munca sa de zi cu zi și o parte din sufletul său pentru binele țării este un patriot, așa cum partidul ne cere să fim cu toții. Am înțeles dintotdeauna vorba din bătrîni, care spune să fii, destoinic, să fii primul gospodar. Acum, cînd port această distincție simt și mă străduiesc să obțin rezultate calitativ noi în preocupările zilnice, să mă dăruiesc și mai deplin idealului propus. Acum a crescut și mai mult obligația față de concetățeni, față de unitatea noastră, căci laurii odată cuceriți, n-au voie să vestejească.

— Ați fi dobîndit și în altă parte și cu alți oameni succesele din Lenauheim și ca răsplată titlul de Erou al Muncii Socialiste?

— Știu cum am reușit aici la Lenauheim. Dar sînt convins că oriunde aș fi încercat să facem din colectivul nostru un colectiv fruntaș, căci oriunde sînt oameni harnici trebuie numai bine conduși și stimulați ca rezultatele muncii lor să fie cele maximum posibile. Realizînd astfel ceea ce am obținut aici în cîmpia bănățeană, cred că răsplata ar fi fost aceeași căci obținerea titlului de Erou al Muncii Socialiste e posibilă pentru fiecare, nu se face nici o excepție. Cine a muncit, e și răsplătit. Depinde numai de fiecare om ce lasă în urma lui, ce lasă moștenire celor care vin să ducă munca noastră mai departe, care vin să împlinească ceea ce am început noi.

— Prin ce diferă drumul unității dumneavoastră de drumul celorlalte C.A.P.-uri?

Lucrările de artă reproduse în acest număr, aparțin pictorului TEODOR BOGOI

„SÎNT BUCUROS CĂ AM LUCRAT CU FOLOS PENTRU NAȚIUNEA NOASTRĂ...“

Acad. Iorgu Iordan, n. 29 sept./11 octombrie 1888 la Tecuci. A absolvit Liceul „C. Negruzzi“ din Iași (1908) și Facultățile de drept și de litere și filozofie din Iași (1911). Activitate didactică la Galați, Pomârla și Iași. A obținut titlul de doctor în filozofia modernă (1919) sub conducerea lui Al. Philippide. Cursuri de specializare la Bonn, Berlin, Paris. În anii 1938—1939 a fost decan al Facultății de litere din Iași, iar în anii 1938—1940 și 1945 a fost director al Teatrului Național din Iași. A fost decan al Facultății de filologie din București (1947—1950 și 1956—1957) și rector al Universității din București (1957—1958). Doctor docent din anul 1955. Doctor honoris causa al Universităților „Humboldt“-Berlin (1959), Montpellier (1966), Iași (1967), Gand (1968), Roma (1976). Membru corespondent (1934) și membru activ (1946) al Academiei Române. Membru al Academiei saxone de științe (1958), al Academiei germane de științe (1964), austriece (1961), bavareze (1968), al Institutului mexican de cultură (1969), al Institutului de studii catalane (1975). Om de știință emerit (1962). Premiul de Stat (1954 și 1956).

Bibliografia operei sale cuprinde peste 500 de titluri. Între anii 1945 și 1947 a fost ambasadorul țării noastre la Moscova.

— Cum arată acest secol și lumea sa văzută de la înălțimea celor 90 de ani ?

— E greu de răspuns. Eu o văd cam tulbure, din pricina situației internaționale. Au trecut mai mult de 30 de ani de la ziua victoriei, dar eforturile O.N.U. și ale multor oameni politici, iubitori de oameni, n-au adus încă liniștea dorită și așteptată. Egoismul e din cale afară de mare. Atît egoismul individual cît și egoismul colectiv. Mă gîndesc la egoismul național, care în multe privințe trebuie înțeles și acceptat, fără însă a fi împins prea departe, cum, din nefericire, se întîmplă astăzi...

— ...Sîntem la începutul anului 1979. Am putea afirma că acad. Iorgu Iordan e decanul de vîrstă al oamenilor de știință români încă în plină activitate creatoare ?

— Cel mai în vîrstă, cred că nu sînt. Chiar la Academie am 3 colegi care sînt ceva mai în vîrstă decît mine. În ce privește activitatea, este acum destul de modestă și cantitativ și calitativ. Lucrez mai mult pentru alții, cum fac în realitate de mai mulți ani...

— În ce sens ?

— În sensul că am încă un număr destul de mare de doctoranzi cu care colaborez, ajutîndu-i cu sfaturi, cu îndemnuri, la elaborarea tezei lor de doctorat...

— Cîți doctori au trecut prin școala „Iorgu Iordan“ ?

— Cred că 25. Am 2 de la Iași încă din timpul celui de-al II-lea război mondial. Restul sînt de la București, atît în domeniul lingvisticii române, cît și al lingvisticii romanice. La noi nu există nici un hispanist cu dreptul de a conduce teze de doctorat. Toți cei ce doresc să se specializeze în aceste domenii de activitate, fie în domeniul lingvisticii, fie în cel al istoriei sau criticii literare, mă iau pe mine ca și conducător științific...

— Anul acesta veți avea candidați la doctorantură ?

— Nu știu. Asta o hotărăște ministerul...

— Cum vă mai amintiți azi Tecuciul natal al primilor ani de școală ?

— Pe vremea aceea erau 2 sau 3 profesori, dintre care doar unul, cel de latină, era titular. Ar fi fost un profesor excelent și în vremea noastră. Ceilalți erau suplinitori. Era o epocă de tranziție : apăruse legea Haret și ea schimbase radical sistemul de recrutare a profesorilor pentru învățămîntul mediu. Și totdeauna epocile acestea de tranziție au lacune în privința ocupării corecte a posturilor... În Tecuci existau un gimnaziu și o școală profesională pentru fete, care echivala cu un gimnaziu...

— Și azi ?

— Bineînțeles, Tecuciul de azi nu mai seamănă cu cel de atunci. Are de 5 ori mai mulți locuitori : în loc de 7 mii, are acum 35 de mii, dacă nu cumva se apropie chiar de 40. Are, evident, și foarte multe școli. Fostul gimnaziu unde am studiat eu este acum un liceu industrial și a sărbătorit toamna trecută 100 ani de existență...

— Ați fost prezent și dv. ?

— Am regretat că n-am putut participa la centenar. Eram obosit după întîmplările cu aniversarea mea, dar am fost la Tecuci în luna mai, și m-am întîlnit acolo chiar și cu elevi. Am văzut localul nou, foarte mare, foarte modern, confortabil, cu un număr extrem de mare de elevi. Orașul însuși s-a dezvoltat foarte frumos...

— Cine are cel mai mare merit pentru prestigioasa dv. prezență în lingvistica română ?

— Alexandru Philippide ! M-a îndrumat, ba chiar m-a împins să lucrez la o teză de doctorat, dîndu-mi încredere în posibilitățile mele de a lucra științific. A văzut teza mea de 2 ori, dacă nu chiar de 3 ori ! Era un lucru rar. Apoi, după susținerea tezei și publicarea ei în 1921, cînd a fost apreciată elogios și de Sextil Pușcariu în Dacoromania, am prins curaj. Eu cred că e un caz unic cînd dezvoltarea științifică a cuiva se datorește în cea mai mare măsură profesorului...

— Ce ați lăsat în știință pînă astăzi mai valoros ?

— Toamna trecută, cu ocazia sărbătoririi mele, am înțeles că totuși am lăsat ceva. S-a spus că am fost cel dintîi care m-am ocupat temeinic de-a lungul timpului și la catedră și în lucrări speciale de **limba română contemporană**. Am avut preocupări și în domeniul **stilisticii lingvistice**, disciplină creată de mine. Nimeni înaintea mea dintre români n-a abordat această temă. Este apoi **toponimia**. În 1963 am publicat Toponimia românească, o carte gîndită și publicată prin anii 1924—1926 la Bonn, în Germania, cînd am scris despre numele de locuri românești. Cea de-a patra noutate adusă de mine este **Lingvistica romanică**. Sînt deci 4 ramuri ale lingvisticii care își datoresc existența mie. E o simplă întîmplare, dar e o realitate pe care n-o pot ocoli...

— ...Spuneați că în prezent, deci acum cînd ați intrat în al 91-lea an de viață, lucrați mai puțin cantitativ, dar și calitativ !

— Da. Cărți mari nu mai am. A apărut nu demult o carte — **Limba română contemporană**, scrisă în colaborare cu un fost student al meu de la Iași, **Vladimir Robu**, care e conferențiar la Institutul pedagogic din Constanța. Cartea e însă cam 90% a lui. Eu am acceptat propunerea pe care mi-a făcut-o să apar ca și coautor. Dealtfel, în prefață arăt în ce constă contribuția mea. Era nevoie de o asemenea carte. Este completă, nelipsind absolut nimic : conține fonetică, morfologie, sintaxă, formarea cuvintelor, lexic ș.a.m.d.

— ...Și totuși, ce cărți ne veți mai oferi în viitorii ani ?

— El, în primul rînd, al 3-lea volum din **Amintiri**, care sper că și-a făcut stagiul la editură. L-am depus de o jumătate de an. Fiind vorba de epoca de după eliberare, sînt spuse acolo, prin forța lucrurilor, probleme delicate. Ar fi prima carte de acest gen, de istorie chiar, a etapei actuale contemporane...

— Aveți gînduri încă nerealizate ?

— Eu cred că destul de multe. De pildă, n-am reușit să termin, și nici chiar să mă apropii de terminare, **Studiul numelor de familie românești**, adică, **antroponimia românească**, sau perechea **toponimiei românești**. Numele de persoane în toponimie sînt nume de locuri. Materialele sînt adunate de mult. Numele sînt așezate alfabetic, dar nu e de ajuns...

— De ce ?

— Deoarece va fi un fel de dicționar al numelor de familie românești, cu cel puțin 30 000 de nume. Cu aproape 3 ani în urmă mi-am luat colaborator pe un fost student al meu, care m-a ajutat într-o măsură mare la partea tehnică a lucrării. Din păcate, s-a prăpădit acum cîteva luni și am rămas singur. Rămîne să mă apuc serios de lucru, deși, așa cum v-am spus, nu mai pot lucra tot așa ca înainte, din cauza vîrstei și mai ales, din cauza unor proceduri medicale, cum se zice. Trebuie să țin un regim destul de sever, în special un regim cu gimnastică, cu exerciții fizice din cauza spondilozei. La vîrsta asta am scăpat destul de ușor în comparație cu alții.

— Deci, la 91 de ani, faceți și gimnastică...

— Da. Un fel de gimnastică medicală, cam o oră pe zi. Fac și plimbări. Înainte, mă plimbam mai mult. Azi, doar o oră și jumătate pe zi...

— Și cît lucrați ?

— **Lucrez**, sau ca să folosesc un cuvînt mai pretențios, **creez**, 6 ore pe zi. Nu e mult, însă nu e nici puțin. Sper ca în 2 ani de zile, poate mai repede, să pot preda la tipar cartea de care vorbeam, pe care o consider absolut necesară...

— Ce e invidia ?

— Un fenomen deplorabil. E atitudinea cea mai urîtă din punct de vedere etic. Eu înțeleg să privești cu un fel de gelozie pe cineva, să-ți pară rău că nu reușești tu deocamdată ce el reușește mai bine, dar să-ți pară rău de succesele **lui**, numai că le are **el** și nu le ai **tu**, e detestabil...

— Ați suferit din această cauză ?

— Nu știu. În orice caz, nu cred că mi-am dat seama în modul cel mai strict că aș fi suferit din pricina invidiei unora. Că am însă dușmani — și unii destul de înrăiți ! — asta recunosc. Chiar cu prilejul aniversării mele, spre exemplu, am primit sub titlul **„Omagiu poeților români“** cîteva poezii foarte proaste din punct de vedere literar și de o mîrșăvie înspăimîntătoare. Am făcut haz. Am zîmbit și am izbucnit chiar în rîs...

— Din partea cui ?

— E singurul lucru care mă intrigă și pe mine : cine poate fi omul acesta și de rău am putut să-i fac eu așa de mare încît să mă urască în așa hal. Vă pot spune că și în legătură cu **Memoriile** am primit vreo două anonime. Nu infamante, dar totuși urîte. Cei care au publicat recenzii — foarte multe și deosebit de favorabile, unele chiar exagerat de elogioase — și-au semnat aprecierile, cei mai mulți dintre ei fiind oameni care contează în critica noastră literară și publicistică...

— Dv. ați avut polemici ?

— Multe. De exemplu, chiar cu fostul meu profesor, Vasile Bogrea. Și am fost destul de nedrept. Așa e uneori cînd te superi din cauza unor adevăruri. Și mai ales a unor adevăruri pe care le spune adversarul. Azi, am însă conștiința curată că mi-am corectat punctul de vedere de atunci. Tîrziu, e adevărat : atunci cînd s-au împlinit 30 de ani de la moartea sa, printr-o comunicare făcută la Academie și prin multe articole. Chiar dacă aveam o scuză subiectivă, nu m-am purtat atunci cum trebuia. Vasile Bogrea, deși a trăit doar 45 de ani, a fost o mare personalitate științifică. Avea o memorie cel puțin egală cu a lui Iorga, dacă nu chiar superioară. Dealtfel Iorga a și scris un foarte frumos articol la moartea lui Bogrea...

— Și polemica cu Densușeanu ?

— A fost mai puțin aspră. Probabil că aveam mai multă dreptatea decît în cazul lui Bogrea. Altfel, vă pot spune că spiritul polemic mă stăpînește tot timpul. Eu sînt un temperament combativ, bineînțeles, că păstrez toată cuviința, toată urbanitatea în ce privește aprecierile și termenii pe care îi folosesc. Îmi place polemica.

— ...Și dintre „polemiștii“ de azi, pe cine apreciați în mod deosebit ?

— În sens favorabil, mai greu de spus. Un polemist sui-generis, ar fi, după mine, cronicarul teatral Radu Popescu. Cronicile lui sînt foarte curajoase. Nu menajează absolut pe nimeni. Este de o severitate extraordinară cu directorii de teatru care lasă să treacă 2 sau 3 luni de la începutul stagiunii fără să vină cu o premieră și mai ales cu o premieră românească. Îl citesc cu o mare satisfacție. E foarte curajos. Nu l-a menajat nici chiar pe Radu Beligan, artist al poporului, director al Teatrului Național, membru în Comitetul Central ș.a.m.d.... Polemici s-au născut în ultima vreme cu așa-zisul **protocronism**. Creatorul termenului, sau cel al ideii este prof. Edgar Papu, care, mai întîi într-o carte întreagă și pe urmă într-o continuare a cărții, a arătat că românii noștri au luat-o în multe privințe, înaintea altor popoare, cu idei. Și că acest lucru nu se cunoaște și nici nu se recunoaște, trebuind deci să luptăm pentru cunoașterea și recunoașterea lor, spre a ne mîndri etc. Ideea în sine nu e criticabilă, poate dimpotrivă. Dar întrebarea este în ce măsură se poate stabili cu precizie științifică „protocronismul“ nostru, adică întîietatea noastră în ce privește o idee ? Iată, un exemplu : ideea că noi avem baroc încă din sec. XVII cum susține Edgar Papu și cum susțin și alții după el, e foarte exagerată, ca să nu spun falsă. Barocul e produsul conștient al unor scriitori apuseni. Miron Costin e pus printre „barochiști“, ca și Dosoftei sau Cantemir. Se poate presupune deci intenția lor de a reacționa împotriva Renașterii, pentru că acesta a fost barocul, după cum romantismul a fost o reacție împotriva clasicismului. Or, ei erau primii români care foloseau limba națională în opere originale, cu oarecare pretenții. Și sigur, oricît de talentat e cineva, dacă e începător în domeniul scrisului, n-are tradiție, n-are modele și scrie cum poate, e un fel de baroc fără voie, dacă vrei numaidecît să-i spui... baroc !

— Cum vedeți viitorul lingvisticii ?

— Frumos. Progrese se fac și se văd. Un program a însemnat, de pildă, **structuralismul** în totalitatea lui. Cîteva „achiziții“ din structuralism sînt definitive. Toate pornesc de la ideea că limba e o structură, adică e alcătuită din elemente care formează un tot, iar între elementele alcătuitoare ale limbii există o relație indisolubilă...

— Dar transformaționalismul ?

— După mine însemnează un pas înapoi. Și cred că am dreptate. Mă gîndesc că diverși **„transformaționaliști“** s-au mai moderat și încep să cedeze, să aloă mai puțină siguranță că punctul lor de vedere e cel just sau singurul just, deoarece, cînd vine o noutate, ignorează cu totul ce a fost mai înainte...

— ...Deși adesea „noutatea“ nu înseamnă neapărat progres !

— Istoria nu începe niciodată cu cineva. Cineva, oricît de mare ar fi, continuă într-un fel oarecare istoria : un predecesor mai apropiat sau mai îndepărtat, o idee a cuiva. Din nimic iese tot nimic. Ca să iasă ceva, trebuie să existe ceva...

— ...Și viitorul limbii române ?

— Îl văd foarte frumos, deși eu e în suferință azi...

— De ce ?

— Din cauza mulțimii mari de oameni care își închipuie că tot ce cred ei, tot ce le trece prin minte sau prin inimă, trebuie să dea neapărat la tipar. Și edițiile, care sînt foarte zgîrcite cu lucrări valoroase, devin uneori extrem de largi cînd e vorba de exerciții din acestea literare, cum sînt cele mai multe. Eu susțin că toate aceste „exerciții“ ar trebui să fie strict pentru uz intern : să se multiplice la un cenaclu din care face parte eventual autorul să se citească acolo și să se discute. Și poate, din 10 poezii sau din 10 schițe discutate, pînă la urmă 1—2 să capete o formă definitivă...

— Cîndva, se discută despre perspectiva unei limbi mondiale unice...

— Eu nu văd o astfel de posibilitate, cu toate că numărul limbilor vorbite pe glob se va restrînge. Deșteptîndu-se, **populațiile** vor deveni **popoare**, iar apoi **națiuni** și vor avea o limbă națională la care vor ține. Or, dispariția limbii naționale ar însemna pierderea uneia dintre cele 4 trăsături care definesc, conform marxismului, națiunea. Și nu văd cum vor dispărea națiunile. E adevărat că Stalin în cartea **Marxismul și problemele lingvisticii** vorbește de o limbă unică, atunci cînd marxismul se va răspîndi peste tot. Eu nu vreau să mă compar cu Stalin din punct de vedere al pregătirii în domeniul marxismului. Sigur, el era bine pregătit. Dar eu nu văd posibil acest lucru și, personal, nu-l doresc...

— Care sînt prietenii dv. apropiați ?

— De vîrsta mea nu prea am. Am în schimb prieteni tineri, chiar foarte mulți : majoritatea foștii mei studenți și mulți care nici nu au fost studenții mei... Mă simt foarte bine între tineri...

— Dar dintre oamenii de știință și cultură care nu mai sînt azi ?

— În primul rînd foștii mei profesori : Philippide, Ibrăileanu, Traian Bratu, apoi colegii de liceu. Am un coleg de clasă care trăiește încă. A fost avocat și profesor de limba română la liceu. Are aproape 92 de ani. Îl văd cînd și cînd, vorbim la telefon, dar din păcate nu se mai poate mișca. Am apoi foarte mulți prieteni printre femei. Totdeauna m-am împăcat mult mai bine cu femeile. Vorbesc foarte serios și fără nici un fel de nuanță de natură... franțuzească !

— Ați fost un profesor sever ?

— Da, însă nu cred că nedrept. Cînd eram exigent cu mine, trebuia că fiu exigent și cu alții, mai ales cu tinerii. Nu le-am dat drumul, pentru că nu le făceam nici lor și nici colectivității un serviciu. În ce le privește pe studente, am fost un susținător al lor...

— De ce ?

— Le-am luat apărarea, pentru că le-am simțit întotdeauna oropsite. Și sînt și acuma. În ciuda egalității legale între bărbați și femei, femeia e încă supusă, vorba Ecaterinei Oproiu în culegerea de interviuri 3 × 8 + infinitul. Adică, femeia n-are numai 8 ore de muncă pe zi cum are bărbatul. Are de 3 ori 8, plus infinitul. Sigur, e o exagerare. Dar o exagerare care să fie elocventă în ce privește arătarea exactă a situației femeii : are de fapt o normă la serviciul ei și poate o normă și jumătate acasă, unde o așteaptă de regulă o activitate foarte intensivă...

— Cum ați putea condensa cei 90 de ani în cîteva rînduri ?

— Sînt bucuros că am ajuns la vîrsta aceasta fără a comite, după știința mea, nici o acțiune criticabilă, cu atît mai puțin condamnabilă. E adevărat că n-am fost absolut totdeauna multumit de atitudinile mele, pentru că nu mi-au permis întotdeauna împrejurările. Sînt bucuros că n-am stat degeaba, că am lucrat, după spusele altora, cu folos pentru poporul din care m-am născut, în care m-am dezvoltat și care m-a ajutat să lucrez. Și sînt optimist în ce privește viitorul. Avem un popor cu calități remarcabile. Și cu asemenea calități nu se poate să nu realizezi lucruri și mai importante, pentru a sta cu fruntea sus, alături cu popoarele cele mai avansate...

M. CONSTANTIN ■

OMUL LA TRIBUNA SOCIALĂ

„Caminante"

Jurnal mexican (47)

Starea de mit

2.

Deși, trebuie să recunosc, zeii nu mă interesează în clipa cînd nu mă ajută să spun ceva personal prin intermediul lor. Atena? Ea nu e decît nostalgia unei înțelepciuni la care n-am avut acces niciodată. Quetzalcóatl? Primul lucru care m-a fascinat auzindu-l legenda a fost ceea ce m-a atras și în faptul că Afrodita nu iubește altfel decît o femeie. Quetzalcóatl, șarpele cu pene, nu visează altfel decît un om. Și oare, dacă avem nevoie de legende, nu înseamnă că vrem să mărturisim ceva? Altminteri ce rost are șarpele sculptat peste tot în piatră aici? De ce pe fiecare piramidă e un șarpe, de ce stau șerpii încolăciți în părul zeițelor ca în părul Meduzei, de ce statuile sînt năpădite de șerpi? Și de ce atîtea păsări în basoreliefuri? Legendele nu sînt străine de ceea ce a fost trăit cu adevărat, dovadă, șerpii, dovadă pasărea **quetzal**, dovadă fluturii de piatră pe care i-am văzut aici în Mexic și despre care am scris ceva în acest jurnal, da, la Villahermosa s-a întîmplat asta (cîte zile sînt de-atunci?), am și uitat între timp de ei, aici la Uxmal nu i-am întîlnit, există numai fluturii graşi, colorați violent care vin din junglă... „A accepta jungla ca un lucru firesc înseamnă a renunța la orice judecată de valoare. Cei care n-au nici o obiecție în fața ei sînt fie prea fericiți, fie prea superficiali" mi-am zis la Palenque, apoi am uitat și acest gînd și, iată, din singurătatea luminoasă care mă înconjoară se naște abia acum replica lui Tatle.

— Señor, de ce condamni jungla că devoră astăzi templele și piramidele pe care chiar omul le-a părăsit? Și oare nu această confruntare l-a ajutat să se cunoască mai bine și să devină om? Greșesc dacă spun că omul n-ar trebui să vadă aici decît un exemplu oarecare?

— Vrei să spui că uneori poartă jungla în ea?

— Da, señor, asta vreau să spun.

— Ei bine, Tatle, asta am înțeles și eu. N-am nimic împotriva șerpilor. Dar am totul împotriva ideii pe care ei mi-o dau despre viață. Cînd m-am gîndit la junglă, nu m-am gîndit la arbori și nici măcar la fiarele sălbatece. M-am gîndit în schimb la cruzime. Și eu nu pot să trăiesc, Tatle, fără să cred că viața aceasta în care am nimerit are o noimă, altă decît cruzimea, altă decît dreptul celui mai crud și mai lipsit de scrupule. Vreau să cred nu în șerpii care se tîrăsc, ci în pasărea care e urmărită de un singur blestem fără speranță: nu va putea niciodată să aibă mormîntul în aer, un mormînt care să planeze în văzduh, purtat de niște aripi invizibile.

Ce să-i mai spun lui Tatle? Că pasiunea mea pentru mituri nu e străină de platoul împădurit al remușcării și nici de pasiunea mea pentru viață? Că sînt atîtea lucruri de care lumea se îndoiește, încît ar fi păcat să nu le repetăm pe cele în care credem într-adevăr? Că am greșit de atîtea ori, dar am crezut cu convingere în greșelile mele? Nu le-am săvîrșit din plictiseală. Mă interesează din ce în ce mai puțin dacă acesta e un motiv întemeiat de orgoliu, dar n-am fost și nu voi putea fi niciodată „un bun nomad". Și nici „un bun solitar". Am fost mereu hotărît să cred în ceea ce se află dincolo de singurătate. Și mi-am zis că nici în paradis n-a existat un singur om. Legenda a avut nevoie de cel puțin doi oameni pentru a ne vorbi despre paradis. Iar de izgonit, au fost izgoniți de acolo tot doi. Altfel spus, nici în urmă, nici în față, omul singur nu e decît o absurditate. Și înțeleg de ce spunea un scriitor care mi-e drag că „a iubi nu înseamnă a ne privi unul pe celălalt, ci a privi împreună în aceeași direcție"...

Mă gîndesc din nou că poate cele mai importante călătorii ale mele nu le-am făcut. Am visat tot timpul la ele și în felul acesta nu s-au încheiat niciodată. Și chiar mai mult decît atît. Nici măcar nu le-am început. Ceea ce face ca ele să rămînă o speranță. Cînd le voi face în sfîrșit, abia atunci vor începe să devină o amintire și deci să fie atinse de moarte.

Dar ce mi-a venit? Sînt într-o călătorie și vorbesc într-un chip ciudat. Oboseala sau soarele sînt poate de vină. Sau poate sudul. Sau toate la un loc. Armele sudului împotriva noastră sînt ploile, ruinele și soarele. Ne hărțuiesc începînd de la Veracruz. Pînă azi, ploile se dezlănțuiau brusc, ca un nor de săgeți, pentru ca să dispară la fel de brusc. Fantoma lui Moctezuma ne urmărea parcă într-un război de guerilă cu nervii noștri și cu somnul nostru. Hăituiți de ploi, de soare și de obsesia ruinelor, și nepregătiți să ne opunem unor asemenea arme, am ajuns aici la Uxmal. Jungla, soarele, ruinele de piatră, șoseaua goală, toate acestea sună cumva ca într-o ficțiune. Și pe deasupra Tatle. Umbra lui invizibilă murmurînd pe aceste pietre sterpe, unde vegetația iluziilor crește luxuriant în incendiul tăcut al tropicelor... Cîte eforturi facem uneori pentru a fi sinuoși. Cînd e atît de ușor să spui simplu că nu ne ajunge să iubim iubirea, vrem să-i dăm un nume, sau să-l repeți pe Ortega y Gasset: prefer să iubesc lucrurile decît să fiu judecătorul lor... Dacă jaguarul de la Villahermosa ajungea din legendă în istorie, noi am făcut un drum invers. Aproape de limita călătoriei, am ajuns aproape de limita mitului. Dar nu e greu să văd că propria mea umbră se alungește pe piatră.

Plec de aici bolnav de soare. Ametit, buimăcit de soare. La intrare, observ abia acum cîteva prăvălioare în care se vînd tot felul de obiecte. Un american cumpără pentru soția lui o pălărie exotică, uitîndu-se în jur cu o aroganță amuzată. Mexicanii se răzbună cum pot împotriva acestui soi de turiști. Ei le oferă pălării împodobite cu fructe de plastic, banane, ananas, papaya, lăsîndu-i să creadă că acestea sînt gusturile mexicanilor. În realitate, vestimentația mexicană are un rafinament pe care bazarele pentru străini o mistifică adesea prin exces. Fenomen care, dealtminteri, nu se întîmplă numai aici. Nici o țărancă de la noi n-ar purta duminecă la horă costumul pe care scenografi hotărîți să stilizeze cu orice preț ni-l arată uneori ca exemplu de artă românească. Nu mai vorbesc de ceea ce se oferă pretutindeni de către un anumit gen de comerț invadat de kitsch și de gusturi deviate.

OCTAVIAN PALER ■

CRONICA SPECTACOLELOR

Pentru unirea artelor

Ca niciodată, de rîndul acesta cronica de teatru va fi o pledoarie pentru un film. Un film care — odată cu premiera **Teatrului Televiziunii** (să-mi fie îngăduit acest botez, pentru că așa sună mai românește și mai omenește decît „teatru TV") de săptămîna trecută, cu piesa **Fiie din Cronica Unirii** — există în mare și bună parte.

Există pentru că **Mircea Ștefănescu** a scris o piesă mai mult scenariu; pentru că a îmbinat, cu măsură, a contopit intim, a unit, cu căldura aceea fierbinte și tandră a scrisului dumnealui, faptele istoriei cu aurele legendei, într-un singur șuvoi de viață frămîntată însă limpede; de asemenea, pentru că replicile sînt și rămîn ale unor personaje ale epocii, însă răsună contemporan și, mai ales, firesc, nefestivist, convingător și mobilizant.

Există pentru că **Eugen Todoran** s-a dovedit, iar, un regizor de sobru devotament față de artă, de mare seriozitate profesională, de discernămînt artistic și politic, de competență, de măsură, de gust și de har. Pentru concretețe, am să amintesc faptul alegerii actorilor, al alcătuirii distribuției; faptul că spectacolul nu are nici o clipă de trenă dar nici o clipă de grabă; faptul că fiecare scenă are personalitatea sa, dar toate fac firesc corp comun cu întregul spectacolului; faptul că tehnicismul profesional este îmblînzit, poetizat cu discrete metafore, de factură dar nu și de sorginte tot tehnic-profesională (v. scena aceea rece, cînd, imobili, reprezentanții puterilor protectoare discută uscat, dur, situația Principatelor noastre, iar camera îi înconjoară rotund, elegant, parcă valsînd ca dansatorii din salonul alăturat; sau aceea, de mare gravitate politică, în care Catinca Vogoride îi încredințează lui Cuza un teanc de scrisori demascatoare pentru anti-unioniști și, scenă, în care tensiunea este exacerbată, paradoxal, prin cîte un acord discret, armonios, dulce, al aceluiași vals din salonul aparențelor strălucitoare, pure și neconflictuale); de asemenea, faptul că spectacolul are atmosferă, însă nu ostentativă, ci învăluitoare, convingătoare.

Există pentru că — într-o distribuție în general de nuanță și de prestigiu — au fost aleși doi actori într-adevăr la locul cel mai potrivit: Costel Constantin și Cornel Coman. **Costel Constantin** ne dă o imagine de un realism esențial, de un realism de sinteză a marelui om politic Alexandru Ioan Cuza: ținută dezinvolt bărbătească de oștean, dar, mai presus de toate, chipul: un chip de-o seninătate, de o neîncrunțare pe care n-o putea avea decît un spirit sublim, care, la răscrucea unei națiuni, n-a șovăit pe ce cale să pășească, să continue; un chip de-o imobilitate care-i face să se cutremure pe boierii neunioniști sau chiar unioniști dar tot boieri, și care-i face să se cutremure și pe prea puternicii reprezentanți ai marilor puteri din afara Principatelor Române, pentru că nemișcarea sa, neclintirea sa de statuie cioplită direct în Ceahlău exprimă, arată concret însuși chipul implacabil al Istoriei; însă și un chip care, cînd se oglindește în acela al lui Moș Ion Roată, în chipul poporului deci, se îmblînzește, capătă căldură, devine țărănesc de omenos. **Cornel Coman** ne dă o imagine a lui Ion Roată cam neconformă cu aceea pe care ne-am obișnuit — pentru că așa au construit-o artiștii, și imaginația noastră, și folclorul — dar o imagine de asemenea de sinteză și esență a acestei personalități a istoriei noastre. Ion Roată al lui Cornel Coman este mai puțin moș, mai puțin hîtru și mai mult țăran inteligent, puternic și neîncovoiat. Chipul său e brăzdat de umilință și de nesupunere ca pămîntul Moldovei de Siret și al Munteniei de Făgăraș. Sigur, meritã cuvinte de stimă pentru portretele făcute și actorii **Florin Scărlătescu, Mihai Mercuță** și mulți alții. Un singur actor mi-a lăsat un sentiment de neîmplinire: **George Motoi**. Sentimentul este, recunosc, subiectiv și se datorează faptului că am în memorie un termen de comparație al naibii de viguros: cu exact douăzeci de ani în urmă, tot în seara de 24 ianuarie, dar 1959, la Teatrul Național din Iași, am văzut același personaj — Vogoride — e adevărat favorizat de o partitură mai suculentă, aceea din Povestea Unirii scrisă de Tudor Șoimaru, în interpretarea marelui actor **Ștefan Dăncinescu**, care îi opunea personajului Cuza un Vogoride pe măsură, o vulpe politică cu arbore genealogic moral în Fanar, aparent gogoman, aparent simpatic, dar perfid și periculos. Vogoride al lui George Motoi are ceva eleganță, dar multă superficialitate, naivitate și monotonie.

Fără îndoială, un film despre Alexandru Ioan Cuza, despre Mihail Kogălniceanu, despre Ion Roată, despre Unire ar însemna mult mai mult decît scenariul și spectacolul de teatru pe care ni le-au dat Televiziunea. Dar există doi actori pentru rolurile principale, adică trei cu Ștefan Dăncinescu; există un regizor acasă în această temă; există un scenariu, care trebuie doar dezvoltat, completat, pentru că istoria a fost mai vastă în dramatismul ei; există o experiență de calitate. Mai există, de asemenea, piesa lui Tudor Șoimaru și piesa lui Ion Luca, ale căror împliniri dacă ar fi **unite** — firește creator și cu respect față de dreptul de autor — cu acelea ale piesei lui Mircea Ștefănescu, ar putea constitui un scenariu puternic ca mănunchiul de nuiele al lui Moș Ion Roată. Apoi mai există casa Domniților Cuza din Iași, palatul din Ruginoasa, mobile și lucruri și haine de-ale Domniței-Sale; și există imaginile precise ale multor stampe și notele, săpate în orice suflet de român, ale unei Hore. Avem de toate, chiar și cinci case de filme, dar, surprinzător și de neiertat, un singur lucru nu există: un film despre Unire, un film despre 24 ianuarie al Românilor.

I. NICOLAE ■

O traducere remarcabilă

O remarcabilă traducere în limba română a capodoperei lui Cicero, **Epistolae ad Atticum** (Scrisori către Atticus) a publicat după o trudă de 7 ani pe paginile ilustrului orator și scriitor latin profesorul Constantin Popescu Mehedinți. Cele două volume (însumînd 712 pagini), apărute în colecția „Ovidianum", înseamnă o izbîndă în domeniul transpunerii textelor latine în românește și exprimă, prin acuratețea cu care au fost tălmăcite, o mare sete de perfecțiune și un exemplu demn de urmat.

Așa cum afirmă traducătorul, **Scrisori către Atticus** „constituie un adevărat roman, prin care se perindă oameni și fapte și sînt scoase la lumină nu numai cugetări și sentimente, dar și caracteristicile ordinii sociale sclavagiste și ale unor realități politice, ale căror descoperiri sînt de cea mai mare importanță pentru omul nou al zilelor noastre, pentru trăsăturile fundamentale ale omului de totdeauna, pentru umanismul pe care-l comportă". Totodată, ele reprezintă „un adevărat tezaur de afirmare și documentare a evenimentelor care au cauzat destrămarea completă a republicii romane și la care a luat parte marele orator, evenimente economice, sociale, politice, juridice, morale și, în mod special, militare, în care apar, pentru prima dată, adevăruri istorice de necontestat, referitoare la înfăptuirile unuia dintre geniile omenirii, Caesar".

Apărute pentru prima dată acum într-o versiune integrală, **Scrisori către Atticus** în tălmăcirea profesorului Constantin Popescu Mehedinți se datorează deci celei datorată colectivului de profesori de limba latină format din G. Guțu, D. Ganea, Aristotel Pârcălăbescu și Mihai Popa și publicată în volumul **Opere alese** ale lui Cicero, (Ed. „Univers", 1972). Profesorul Constantin Popescu Mehedinți oferă mostre ale diferențelor dintre cele două traduceri. Se poate constata cu ușurință, chiar și de către un nespecialist, că tălmăcirea recentă urmărește cu perseverență textul latin și nu-și permite luxul să improvizeze numai de dragul de a face mai inteligibil și mai colorat textul. Fidelitatea față de original îi înlesnește accesul la semnificațiile profunde ale **Scrisorilor**... pe care ni le restituie cu un maxim scrupul științific. Ca urmare, epoca lui Cicero, însuși autorul epistolelor, apar în toată complexitatea lor, fără ca adevărul să fie denaturat, să fie spus pe jumătate datorită unor greșite interpretări ale unor termeni, datorită preocupării de a realiza o falsă strălucire a frazelor prin împodobirea lor nejustificată cu alte cuvinte decît cele din original. Constantin Popescu Mehedinți a dorit, ca orice dascăl conștient de înalta sa misiune, să ofere „un ajutor tineretului studios, în formare, ca model de limbă pură românească, cu profunde rădăcini milenare în limba latină literară cultă, clasică, mama legitimă a limbii române, precum și ca model de stil distins, cu ordinea propozițiilor în frază și a frazelor în perioadă". În treacăt fie zis, nu credem că „mama legitimă a limbii române" este „limba literară cultă clasică" așa cum susține autorul traducerii, după cum nu sîntem întru totul de acord cu tentativa sa de purificare a limbii. Dar ceea ce a rezultat în urma străduinței sale de 7 ani este un monument literar de o formă desăvîrșită, în care limbajul lui Cicero pare să fie alcătuit din cuvinte alese cu infinită grijă, ca și cum în funcție de succesiunea lor **Scrisorile** ar putea să înfrunte timpul. Ele se parcurg cu cel mai mare interes nu numai datorită informațiilor pe care le conțin despre o lume dispărută ci și pentru eleganța frazelor care ne încîntă prin modul cum sînt construite.

Un studiu amplu, serios documentat și clar expus, datorat lui N.I. Barbu însoțește această lucrare, familiarizîndu-ne cu perioada în care a trăit Cicero, cu evenimente ale istoriei de atunci și ale biografiei marelui orator, combătînd unele opinii eronate și propunînd noi soluții. De asemenea merită să fie amintit și indexul de la sfîrșitul volumului doi, un util glosar de nume întîlnite în mediul latin, constituind, după expresia unui cercetător, „o valoroasă enciclopedie greco-romană".

GEORGE ARION ■

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și Revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, va organiza sîmbătă, 10 februarie 1979, ora 18

O SEARĂ DE IARNĂ

la Palatul sporturilor și culturii, Sala polivalentă din Capitală

Biletele se vor distribui la casele Teatrului Național și la redacția Revistei Flacăra cu începere de vineri 2 februarie.

INSEMNĂRI DE LECTURĂ

Emil Brumaru:

„Adio, Robinson Crusoe"

Dacă ar fi să indicăm exact stadiul de acum al poeziei lui Emil Brumaru, l-am afla neîndoios undeva „între anotimpuri". În urma lui poetul lasă nostalgic lumea copilăriei, pentru a intra — nu tocmai triumfal — în amiaza creației. Amintirea vegetalului (bucolic) persistă încă intens : „Intrăm în vară. Fructele își leagă / În carnea crudă miezurile bune. / Viperi fierbinți se răsucesc. Dospesc căpșune. / Ziua își stoarce sucul și-i întreagă. / / De undeva copilăria ne mai cheamă. / Solii timide : melci și buburuze. / Zîmbim ciudat. Ni-s mîinile confuze. / De-atîta frăgezime ne e teamă, / / Ne-ndepărtăm. Intrăm în vara lungă. / Sînt seri cînd umbra cumpenelor de fîntînă / Neliniștită-ncearcă să ne-ajungă. / Cine din noi, înduioșat, o să rămînă ?" Poem surprinzător prin tonul grav, de astă dată fără nici o aluzie ironică. Firește, nu e de așteptat ca un poet ca Emil Brumaru să se modifice dintr-o dată structural. Și în acest volum predomină „cîntecele naive", emanații ale unui suflet infantil. Un indiciu de vagă depășire de sine transpare totuși în „boala spirituală" a lui Julien Ospitalierul, un alterego ironic al poetului. Sau în versuri ca acestea „Sosisem dintr-o obositoare călătorie / făcută în jurul lumii pe un vechi vas de / comerț. Tangajul îndurat eroic aproape trei / ani de zile îmi pricinuise o boală subtilă / și incurabilă, un fel de balansare leneșă, / plină de suferințe și delicii, a ideilor". Aici nu mai e pura senzorialitate a „cîntecelor naive". Voluptăți livrești mai elevate descoperim în ultimele cicluri din volum, mai ales în **Roua lecturii**, cu tot gustul „copilăresc" pentru aventura transpusă naiv în ficțiune. Uneori se simte „ispitit de diavol". Este o încercare trecătoare însă și mai degrabă semn că ironia nu l-a părăsit pe poet. Detectivul Arthur, un alt personaj inventat de Emil Brumaru, se ocupă în continuare de crime inocente : „Un strugur mort putrezea între sînii Eleonorii... etc." Extraordinară este imaginea intrării în dulap „ca-ntr-un imperiu". Universul domestic e același spațiu tainic, ascuns. Ultimul ciclu, care conține și poemul memorabil **Adio, Robinson Crusoe**, aduce o undă patetică de regret după personajele „cărților citite-n copilărie". Dar numai în **Cîntec de pirat**, dedicat semnificativ lui Șerban Foarță, regăsește poetul tonul cantabil, muzical. În restul poemelor, compuneri mai degrabă ingenioase și inteligente, farmecul vine din suprapunerea sugestiilor livrești peste imagini decupate spontan din romanul copilăriei. În poezie pătrunde astfel masiv anecdoticul.

În schimb, în **Cîntece naive** îl regăsim pe „poetul de duminică". Așa se consideră el însuși. Aici ne întîmpină mai ales compoziții de aspect ludic și de incomparabilă grație, variate ca ton, asociind cu umor reprezentări din cele mai contrastante, poate incompatibile. Reconstituie naturi moarte, dar nu în sens pictural. Smulse din mediul lor firesc, vegetalele ca și alte substanțe capătă o finalitate absurdă, comestibilă. Un simbolism al îngurgitării se face simțit aproape în fiecare poem. Dispar pînă la urmă formele și rămîn numai senzațiile (gustative și olfactive). Un univers devitalizat, intrat în lentă și suavă descompunere, limitat la peisajul de interior, domestic, ne face să ne gîndim la un spațiu al intimității secrete, culpabile. Viziunea este într-adevăr infantilă, dar cu accente rafinat senzuale. Erotica aduce de asemenea două simboluri extreme : melcul și serafimul. Un personaj uluitor este Reparata, „cea cu trei sîni", căreia poetul i se adresează : „O, tu, înapancă botticelliană". Reprezentările de vis și proiecțiile în ireal fac din Emil Brumaru un fantezist bonom, cu înclinații vădite spre bizar — acesta extras îndoielnic din confuzia prefăcută de regnuri și forme. Orice s-ar zice, apropierea de Urmuz se impune — și nu doar cu ecouri epigonice. Poetul n-are prejudecăți. Chiar și ce pare dizgrațios și imund nu e de fapt străin de materia poeziei. O dulce reverie necrofilică, a substanțelor în descompunere, din care extrage parcă noi esențe, înviorînd unele versuri. Simpla descripție se transformă în protext de mitologie și vis erotic : „Bucătării, bucătării de vară, / Creme de zahăr ars strălucitoare, / Mari servete de-azur, dulapuri-sfinxe, / Dulci utopii din linguri vechi prelinse ; / Sînii aici sînt plini, coapsele grele, / Mîresmele iau foc de la perdele, / Luminile se-așează lîn pe scaun, / Din cratițe bea lapte prins un faun, / Nasturii cad subțiri de la cămașă, / Bucătării încinse, pătimașe..." Poetul redescoperă poezia lucrurilor banale, pe care le însuflețește. Urmuzian e de asemenea grațiosul poem „Mic tratat despre plăcerea / De a bea bostani ca mierea". Am putea cita și altele. Comuniunea cu lucrurile „bucătăriei" merge însă pînă la identificare, adică pînă la un fel de schimb de substanțe primordiale : „Și-atît de mult doream în bulion / Să lenevesc, visînd sub celofane / Femei subțiri și tandre ce-or să vie, / Cînd prafurile cad de-o veșnicie. / O, sticla-n care sufăr s-o desfunde / Spre-a mă turna în cratițe rotunde..."

Ironia este mai mult o mască. Ea nu afectează nici vitalitatea erosului și nici spontaneitatea cîntecului. Există mereu și un revers grav în „cîntecele naive" ale lui Emil Brumaru. Tocmai „tristețurile fine" tulbură perspectiva. Undeva poetul exclamă : „Am închebunit în casa / Sufletului meu închis !" Nimic deci mai firesc decît deschiderea spre baladesc, anecdotic și prozaic, într-o poezie totuși prin excelență muzicală. Tendința de recluziune însă nu dispare cu totul : „Să intri în odăi din care nimeni / Nu te mai scapă. / Unde e totul proaspăt ca-n mărar, / Unde sînt cărți cu apă ! / Încet să te scufunzi pîn'la mătasa / Unui veșmînt uitat de o femeie / Deasupra căruia se zbate străvezie casa". Este ca o prăbușire a poetului în sine însuși.

Ar mai fi de subliniat simplitatea și concizia unei astfel de poezii. Emil Brumaru este un poet artist, înzestrat cu mult har.

MIRON CORNEL ■

CRONICĂ LITERARĂ

Eugen Barbu: „Incognito (III)"

A apărut al treilea volum din **Incognito**. Ne-am fi așteptat ca romanul să se încheie aici, conform proiectului inițial. Se pare însă că, pe măsură ce scrie, autorul descoperă noi resurse epice, documente de un interes pregnant pentru cititorii interesați de istorie. Detalii aparent uitate din scenariile anterioare sînt reluate și dezvoltate în direcții la început nebănuite. Este acum și mai limpede că un astfel de roman, nelipsit de rafinamentul descripției și al povestirii, se naște mai mult din studiu și lectură decît din observație directă. Aglomerarea faptelor ca și extensiunea unor episoade secundare fac aproape imposibilă cuprinderea simultană a întregului subiect. Ce va urma de aici încolo e și mai greu de prevăzut. Dacă în întîiul volum sfîrșitul era deja anticipat, la un moment dat în prim planul acțiunii fiind procesul miniștrilor lui Antonescu, din 1946, acum este în mod vizibil aminat. Impresia este însă nu de stagnare epică, ci de fragmentare. Părțile tind să se desprindă și să devină „romane" independente. În volumul al doilea admiram mai mult paginile dedicate frontului, avînd ca protagonist pe comunistul Tronaru. De astă dată, într-un registru epic ușor modificat față de rest, se impune ca micro-roman distinct primul capitol „O tînără fată din Kostiol". E vorba de Irène-Nathalie, eroina unei aventuri sentimentale și tragice totodată într-o epocă de haos istoric. Tot ca povestire autonomă ar putea fi receptată și evocarea războiului spaniol văzută cu ochii lui Vasile Dănacu, pe atunci combatant de partea republicanilor. Dar aminarea „sfîrșitului" înseamnă de fapt prelungirea agoniei. Investigînd mai ales mediile aristocrate, în decadență, romancierul îmbină sentimentul grotesc de cursă călinesciană cu sentimentul agonic al istoriei (al unei anumite istorii). Altfel, romanul nu are de aici decît de cîștigat. Timpul epic și timpul istoric se suprapun din nou. Cum s-ar zice, istoria, adevăratul subiect al cărții, își intră în matcă. Avem impresia că romancierul face tot mai mult locul cronicarului de evenimente.

În intenția autorului, **Incognito** ar fi mai mult un roman de colaje. Pe de altă parte pentru Eugen Barbu istoria nu are propriu-zis secrete (am văzut din celelalte volume). Pe cît posibil, cultivă narațiunea spontană, cu accente uneori pe spectaculos, pe tot ceea ce este de efect imediat. O istorie fără mister e mai ușor de înscenat, în sens literar. Viziunea convine unei structuri epice deschise, antrenînd firește detalii și destine individuale. Luat așa, **Incognito** ne apare mult mai interesant ca roman de medii și personaje. Vedem în aceasta partea durabilă a cărții, substanța încă insuficient distilată dintr-o materie epică debordantă. Îl preocupă în continuare pe Eugen Barbu fresca Bucureștilor de odinioară și boema-artistică. Noutatea o constituie însă faptul că romancierul explorează mereu noi teritorii (Kostiolul dinaintea și din timpul revoluției, Parisul anilor '37, Spania războiului civil) : dezvoltă pînă la exces fișele altor personaje, rămase pentru un moment în umbră : Irène-Nathalie, Dimitrie Pavlovici Ignatiev, Vasile Dănacu (alias Armand Sachelarie) sau chiar obscurul Eduard Marinescu.

În oarecare măsură **Incognito** devine, pentru un moment și romanul emigrației ruse — prilej de a reconstitui din surse autorizate haosul doctrinar din preajma războiului. E, din păcate, partea cea mai livrească, de colportaj, mergînd pînă la preluarea cu vagi retușuri stilistice, de texte din scriitori străini. Eugen Barbu însuși indică, într-un interviu, memoriile lui Paustovski, Ilya Ehrenburg și Kolțov. Romancierul motivează că vrea ca istoria însăși să vorbească și că există destule situații delicate, cum ar fi întîlnirea dintre Antonescu și Hitler, pe care nu și-ar permite vreodată să le inventeze. Argumente în parte plauzibile, la care se adaugă neîndoielnic redactarea superficială, în grabă, sub impulsul presant al documentului revelator. De reproșat autorului această pripeală care însă nu anulează valoarea cărții. Neasimilate în spiritul lor, textele cu pricina sînt mai degrabă stridente în contextul romanului. Apoi, știm că memorialistica nu se confundă cu istoria însăși. Chiar dacă n-au făcut-o pînă acum (și e regretabil), istoricii noștri vor trebui să se pronunțe aici dintr-un unghi mai complex. În travesti romanesc încape mai bine istoria de culise, adică istoria conspirativă. În sfîrșit, lipsesc cu desăvîrșire din **Incognito** țăranii. Fără ei istoria noastră este de neconceput.

Trebuie să arătăm că modul în care s-a justificat autorul nu a mulțumit pe cititori. El ar fi trebuit pur și simplu să recunoască faptul că din dorința de a răspunde cît mai prompt interesului lor față de evenimente de mare importanță din istoria noastră, graba i-a jucat un renghi în procesul de prelucrare a materialului documentar, astfel încît unele din fișele sale au fost transpuse în carte fără a fi asimilate creator. Dacă reproșurile care i-au fost adresate scriitorului sînt într-un fel întemeiate e bine totuși să delimităm ceea ce este imperfect în această narațiune de ceea ce este valoros și pe măsura marelui talent al lui Eugen Barbu. Este nedrept și dăunător să se exagereze cusururile volumului III din Incognito fără a se vedea și meritele lui, deloc neglijabile, care îl definesc ca pe una din cele mai apreciabile apariții editoriale din ultima vreme.

Propriu-zis, numai al doilea capitol continuă direct, fără complicații „psiho-ideatice" acțiunea din volumele anterioare. Se intitulează „Arhive secrete". Și aici eroii protipendadei se agață cu disperare de trecut. Ne dăm seama că viitorul nu le rezervă nimic bun și nici autorul nu pare dispus să îi menajeze. Nu s-ar zice că unii dintre ei nu fac un efort de luciditate. Sînt însă prea legați de o lume deja terminată. Încă din celelalte volume biuff-ul amoros cu Diby Necșești, care se dovedise pînă la urmă că e spioană, îi pusese oarecum pe gînduri pe Ionescu-Tismana. Tot atunci are și o primă bănuială în legătură cu Armand. Personajul pare acum și mai obosit, de o prudență bolnăvicioasă. Intenționează să sustragă dosarele unor afaceri oneroase, dar și ale capilor comuniști, în speranța de a le negocia la nevoie. Încercarea eșuează. Apare și un hoț vestit, Sandu Visalon, zis Lordul. Interesul lui Barbu pentru lumea pestriță, interlopă amintește de **Groapa**, dar fără poezia de acolo. În paralel, spionajul german își continuă acțiunile la fel de cinice și criminale. Acțiunea trepidantă nu exclude și reflecții profunde despre istorie și revoluție. În țară, comuniștii, hăituiți de siguranță, lucrează mai mult conspirativ. Armand pune la cale scoaterea dintr-un lagăr german și evadarea pe drum a unui militant român capturat la Paris. Cam în acest fel evoluează subiectul romanului **Incognito**, bogat în întîmplări de un gust insolit și captivant. Adausurile psihoanalitice sau cu iz teoretic deservesc în general ideea epică. Mai atent elaborat, concentrat în totalitate la numai cîteva sute de pagini, **Incognito** ar putea să concureze cele mai bune creații ale lui Eugen Barbu. Deocamdată el și-a propus să scrie un „ciné-roman" și respectă întocmai formula pe care însuși și-a impus-o. Vor urma de aici încolo și alte volume. Să așteptăm.

CORNEL MORARU ■

FAPTELE ȘI VORBELE

Libertăți literare

Nu toți oamenii fac distincția necesară între ficțiune și realitate, iar ca să reușească aceasta le trebuie un anumit nivel de cultură. În manualele de teoria literaturii e citată și răscitată istoria soldaților care, aduși pentru prima oară la teatru, au început să tragă cu armele asupra intrigantului, spre a împiedica execuția planurilor sale mișrave.

Un țăran l-a dat în judecată pe Rebreanu, pretinzînd că romanul **Ion** l-a provocat grave prejudicii morale. Omul purta — pasămite — același nume cu eroul principal, se recunoștea într-însul și protesta împotriva „scornelilor" autorului — după care ar fi săvîrșit ticăloșiile din carte. Sigur, cazul a stîrnit ilaritate și a rămas în memoria publică doar ca o curiozitate. Nu era greu să te cheme Ion și să fi fost un țăran sărac, printre atîția. Asta nu proba că romancierul transportase o persoană aievea în literatură.

Lucrurile capătă un caracter complet diferit în alt caz. Așa, de pildă, la redacția revistei **Flacăra** au sosit mai multe scrisori prin care cetățeni din cartierul Bădălan al orașului Galați, urbea mea natală, se plîng că tînărul prozator Grid Modorcea l-a lezat cu romanul său **Derută în paradis**, atribuindu-le apucăturile unor ființe mărginite și amorale. Mitică Ambros, Sandu Anghele (Miss România), Caterina Chisacov, Marieta Vărzaru, Lazăr Busuioc, Neniță Tudorița, personaje ale cărții, sînt oameni care trăiesc și poartă efectiv aceste nume. Pe deasupra locuiesc toți în cartierul a cărui evocare e una din țintele romanului. Prin intermediul **României literare** autorul recunoaște că și-a botezat personajele pentru o mai mare autenticitate cu nume reale, dar — declara el — biografiile și întîmplările istorisite țin de domeniul ficțiunii. Ca să-i liniștească pe cei în cauză invoca și simpatia cu care a zugrăvit aproape toate figurile respective. E adevărat și, literar vorbind, Mitică Ambros, Neniță Tudorița, Marieta Vărzaru sau chiar Caterina Chisacov apar într-o lumină simpatică, indiferent ce li se întîmplă.

Dar procedeul e categoric nepermis și nescuzabil, nici măcar de meritele artistice ale romanului, colorat și viu scris. Tînărul autor are talent și e cu atît mai trist că n-a învățat ce trebuie să se ferească a face în literatură. Un nume comun, atribuit cuiva din altă localitate și având o ocupație diferită mai merge să fie luat direct din viață. Dar așa cum a procedat Grid Modorcea, hotarul care desparte ficțiunea de realitate a fost abolit, pentru că atîtea persoane domiciliate în cartierul descris și indentificabile nominal trimit nemijlocit la realitate.

Confundă tînărul autor romanul cu reportajul? Și are voie, chiar în cazul acesta, să născocească fapte de orice fel și să le pună pe seama unor oameni existenți? Ei au tot dreptul să fie supărați și să nu le placă imaginea lor literaturizată chiar dacă intențiile autorului sînt binevoitoare.

În cartea lui Grid Modorcea abuzul scriitoricesc nescuzabil a fost înfăptuit totuși cu o doză de inocență. Numele „modelelor" literare au apărut așternute franc pe hîrtie.

Dacă avea puțină experiență, folosea tehnica literaturii cu „chei", pe cale să ia, din păcate, la noi, o dezvoltare tot mai mare în ultima vreme. Schimba numele persoanelor, dar așa ca să sune cam la fel. Păstra, în schimb, cît mai multe asemănări fizice și psihice; îngroșa niște amănunte destinate să trimită gîndul cititorilor la o adresă precisă. Folosea apoi ficțiunea ca să-i treacă însulul la act niște mișrăvii serioase morale și politice. Principiul folosit fiind următorul: dacă opt lucruri sînt adevărate și notorii, alte două născocite și calomnioase capătă integrală credare. Cum — se întreabă mirat cititorul, care a găsit „cheia" — cutare nu era numai un imbecil bine cunoscut, dar a și escrocat lumea. Ia te uită! Și are și apucături vicioase? Formidabil, asta n-o știam!

Încondeiatul n-are nici un drept să se plîngă. Sîntem pe terenul ficțiunii. Se cere însă — cum spuneam — o „experiență literară mai mare".

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

ACTUALITATEA LITERARĂ

Cap limpede

O revistă care se află în plin proces de înnoire este revista Orizont din Timișoara, al cărei sumar este din ce în ce mai variat și mai atractiv, cum este de pildă cel al nr. 3/1979. Remarcăm în acest număr prezența unei convorbiri cu poetul Gheorghe Azap. La întrebarea „Cît de adînc sînt înfipte rădăcinile tale în marginea cîmpiei Banatului pe care pînă acum aproape nu l-ai părăsit ?" tînărul poet răspunde astfel : „De fapt, într-un ținut colinar locuiesc : mititelul sat în care m-am născut și în care-mi tot deapăn zilele fiind cuibărit lîngă umerii domoli ai unor dealuri gustoase și străjuitoare. Mereu, din tată-n fiu, mă simt „descălecat" în Țicvani : așadar, adîncimea rădăcinilor mele în coordonatele locului e nelimitată. Chiar și atunci cînd sufletul îmi coboară pînă dincolo de comati tot în vatra asta modestă și sacră mă regăsesc : statornic precum salcîmul recunoscător pămîntului care l-a zămislit cu flori melifere și cu frunzis emoționat de veșnicia stelelor intraductibil de fascinante. N-am vînturat lumea, deși an după an visam și bucuria călătoriilor. Din multe pricini triste n-am reușit să hoinăresc precum fiecare scriitor, mai mult sau mai puțin, purcede să o facă. Și totuși, tezaurul inspirației poate fi inepuizabil și în această bucățică de lume. Vreau să spun că țărîna satului mi-a răscumpărat destule dorințe nerealizate" ● Editura „Cartea românească" propune atenției cititorilor mai multe volume de poezie și de critică literară. Printre ele — cea de a cincea carte a poetului Grigore Arbore intitulată **Stoluri de argint**. Poeziile cuprinse în volum conturează mai exact teritoriul liric al acestui poet talentat, autorul unor versuri melancolice, pline de sensibilitate ● Siguranță a meșteșugului poetic dovedește Miron Cordun în volumul **Duminica pe drumuri**. Lansat în urmă cu ani de revista **Argeș**, poetul confirmă speranțele investite în el ● Creația a 19 poeți contemporani este examinată de M. Nițescu în volumul **Poeți contemporani**. Deși e vorba de însumarea unor profiluri, ansamblul creează pînă la urmă o viziune amplă asupra fenomenului liric românesc de azi, reușind să devină o „sinteză critică" ● A apărut la editura „Albatros" o nouă carte a lui Florin Mugur. **Profesiunea de scriitor**. Volumul cuprinde convorbiri cu 20 de personalități ale vieții literare românești contemporane. Deosebit de incitantele interviuri realizate de Florin Mugur examinează mișcarea literară în relație cu mișcarea realității, dezvăluind existența unor conștiințe scriitoricești în România de azi.

Povestea unei performanțe umane (V)

Din zile de vacanță

Timpul s-a scurs pe nesimțite. A venit vremea plecării în vacanță. Ca de obicei, de la despărțirea de profesoara Florica Sandu, elevul Vasile Adamescu, de acum licean, a pornit spre căminul de copii de la Siliștea Nouă, o comună teleormăneană, cu un scurt popas dunărean la Giurgiu, minat de bucuria de a „vedea" și a călători cu vaporul. Și-a făcut cu grijă bagajul și a plecat spre gară. N-avea nevoie de bilet. Are dreptul la mai multe călătorii gratuite. Era târziu. Trecuse de ora 22. În gară, lume multă care circulă în toate sensurile. Simte „uruitul" locomotivelor, le întuiește direcția de mers. Își dă seama cu exactitate dacă trenurile sînt tractate de locomotive diesel-electrice sau cu aburi. „Vede" apoi și acceleratul care-l va duce spre așteptatele zile de vacanță. E nerăbdător să se întîlnească acolo, la Siliștea Nouă, cu vechii lui prieteni. Îl frămîntă multe întrebări: oare ce mai face tovarășul director Niculescu, omul căruia îi poartă un mare respect pentru omenia și înțelegerea ce a arătat-o față de situația lui?; oare ce au făcut prietenii lui de la Siliștea, care au dat examen de admitere la liceu?; oare ce au făcut cei ce voiau să devină studenți?; dar fetele de la căminul de copii, alături de care a petrecut multe clipe frumoase?

...Trenul a plecat. A fost o aglomerație de nedescris. Pasagerii grăbiți, cu bagaje în mînă, merg în dezordine. Oameni nervoși. Agitați. Acceleratul gonește aproape fără oprire. Lui Vasile Adamescu îi place viteza. Deschide din cînd în cînd geamul și comunică celor din compartiment: 100... 120 de km pe oră, apoi mai puțin, sub 60... Sesizează și cele mai mici schimbări de viteză. Comunică cu precizie și momentul intrării sau ieșirii din tuneluri, fără greutate. Totul pe baza vibrațiilor și mirosului. Știe cînd trece prin cîmpie, pe lîngă lanuri de grîu sau prin pășuni, prin munți stîncoși sau cu păduri de brad, cînd se află pe maluri de ape...

În compartiment toți pasagerii dorm. Doar Vasile e treaz. Trenul se apropie de zone petrolifere. Simte. Bănuiește că trebuie să fie aproape și gara Ploiești. Își consultă ceasul special, cu cifre în relief. Trebuie să fi răsărit și soarele. Ieșe pe coridor, coboară geamul acționînd o manetă și respiră aer curat, pătrunzător pînă la lacrimi, rămînînd acolo fericit și visător, mingîiat de razele soarelui...

De la București continuă drumul spre Giurgiu, iar de aici cu un taxi, mai departe, spre port. E dezamăgit însă: se pare că dorința de a călători cu vaporul nu se poate împlini. Nu circulă nici un vapor! Profesorul Stancu și Vasile merg la căpitănia portului. Tovarășul Ștefan, căpitanul portului, e foarte înțelegător și găsește totuși o soluție. Vasile îi mulțumește din tot sufletul pentru bunătate, iar cîteva minute mai tîrziu se află pe remorcherul Răsinari. Pipăie totul, de la **Podul cu balustrade**, cum zice el, pînă la motoarele și bordul navei. Face cunoștință și cu Horia Munteanu, căpitanul navei, pe care îl poate recunoaște cu ușurință și azi: are un neg pe obrazul drept, e solid, spre deosebire de ofițerul stagiar de pe vas, care este de talie potrivită, e suplu și are o bătătură la degetul arătător al mîinii stîngi. Pentru cîteva minute, a devenit și el... comandant de navă. A acționat o manetă, deplasînd nava spre dreapta și spre stînga, apoi sirena, tresărind în urma zgomotului infernal pe care l-a „auzit", de data aceasta cu ajutorul... picioarelor! Intuiește și viteza. De la 5—6 km, crește la 26. După 10—15 minute, remorcherul ajunge la Podul Prieteniei, iar de aici, din nou înapoi, la Giurgiu...

...Drumul spre Siliștea Nouă, locul neuitatelor sale vacanțe, îi pare mai lung acum. În compartiment discută. Îi întreține pe cei din jurul său, vorbindu-le despre el, despre oamenii pe care i-a cunoscut și mai ales despre profesorul Gheorghe Stancu, un om de rară omenie.

Scrisese în clipe de răgaz și cîteva poezii. Două versuri îi revin obsedant în memorie:

O, cît de mult am așteptat,
Dorita zi cu soare...

...Profesorul Gheorghe Stancu îi înțelegea bine meditația. Îi înțelegea și sentimentele pe care le trăia. Avea 23 de ani și dialogurile, niciodată limitate în timp, începeau să îmbrace haine noi: să devină mai calde, mai intime, mai deschise. Și profesorul știa s-o facă bine, Vasile era doar al patrulea copil al său.

A doua zi, la Siliștea Nouă începea încă o vacanță încărcată de amintiri...

5 septembrie 1944. La Borcea, în județul Ialomița, venea pe lume al doilea copil al lui Zamfir și al Voicăi Adamescu: **Vasile.** La un an și jumătate i-a murit mama, iar în toamna anului 1946, după o boală grea, a rămas orb, surd și mut. Pînă la 11 ani, a trăit, acasă, îngrijit de bunica Stanca. Viața lui s-a redus în acest răstimp doar la cele mai elementare acte biologice. În toamna anului 1955 a fost adus la Școala specială de nevăzători din Cluj. Voința și inteligența ieșite din comun și munca adesea eroică, plină de sacrificii a dascălilor săi, au deschis un drum care va ului lumea. A fost umanizat și demutizat, a terminat 4 clase primare în 1962, iar în 1967 a absolvit și școala generală. În vara aceluiași an s-a prezentat la examenul de admitere în liceu. A dat răspunsuri notate cu 8,62. La 23 de ani, Vasile Adamescu, cu derogări și aprobări unice în felul lor, devenea elev la liceu. Era primul orb-surd din România care ajungea aici...

...E seară de dans. Octavia, elevă la Grupul școlar M.I.A. din București, o fată frumoasă, cu păr creț, cu mîini potrivite și suflet bun, pe care o recunoaște ușor după semnul de la vîrful degetului mijlociu al mîinii drepte, îl invită la dans. Cei din jur privesc curioși, întrebîndu-se dacă este posibil să știe să și danseze. Încet-încet, nepotrivirile dispar. Mișcările devin ritmice, chiar încărcate de eleganță. În ritm de dans, îi face Octaviei o destăinuire: știe să danseze de mult. L-a învățat prima lui profesoară, Florica Sandu. Mărturisește însă că nu e prea modern: știe să danseze doar tangou și vals...

Dansul continua. Era alături de el și studentul Ștefan de la medicină generală. Discutau aprins pe teme medicale. Din cînd în cînd, la tangouri mai alea, Vasile invită la dans pe Lenuța Tuțuianu, apoi pe Vica, Mia și alte cîteva fete. E pedant. După dans le conduce la locul de unde le-a invitat și le mulțumește. Apoi, după dans reia discuția cu studentul medicinist, care devine pentru el un fel de idol. Avea mare încredere în el. Știa multe. Și voia să afle cît mai mult despre hipertensiunea arterială. Suferea încă din vara anului 1966 cînd se afla la mare, la Constanța. Din cauza aceasta, a trebuit să renunțe și la haltere. Și era foarte talentat. Se antrena alături de sportivii de la C.S.M. Cluj, în sala de sport a școlii, ajungînd să ridice chiar 80 de kilograme. Era socotit pe-atunci campion al școlii...

...Octavia e deosebit de grijulie cu Vasile Adamescu. Vine dumineața, îl invită la masă, apoi se plimbă împreună prin curte sau merg la club, la televizor, unde întotdeauna și descrie cu răbdare cele văzute de ea. Altădată, pleacă spre Pîrîul Clinelui, la cîțiva kilometri de Siliștea. Găsise acolo un loc în care apa avea mai mult de un metru și jumătate adîncime și vreo 20 lățime. Îi place să stea ore-n șir pe plajă, pe nisipul fin, auriu. Din cînd în cînd, intră în apă, înoată pînă la malul celălalt, apoi reia firul discuțiilor...

Îi place mult compania fetelor. Discuțiile cu ele îl fascinează. Celor în pragul examenelor le dă sfaturi, vorbindu-le despre drumul lui spre liceu. Din cînd în cînd povestește despre lecturile lui. Amintește des **Moromeții, Frații Jderi, Setea, Roșu și Negru** de Stendhal... Și de fiecare dată cînd constata că sînt elevi care n-au bucuria lecturii, se supără și e gata oricînd să-i corijeze, bineînțeles cu discreția cuvenită. Foarte adesea chiar evită compania celor ce nu citesc cărți. Pentru el cele mai plăcute companii sînt ale studenților. Și mai ales ale „medicinistilor", de la care e oricînd gata să-nvețe! Vrea să știe totul. Pe toți elevi buni îi consideră prieteni! Și, mai ales, pe premianți! Trăiește satisfacții deosebite atunci cînd află că prietenii lui au pornit pe drumuri bune în viață. Dă o frumoasă apreciere celor care și-au ales tehnica, știința, literatura și artele plastice...

Îi plac mult și excursiile. La Siliștea Nouă erau tradiționale bîlciurile de la Balaci. Auzise despre ele, dar încă nu reușise să le vadă. Și într-o zi, Maria și Didina, două dintre fetele din anii mari, i-au propus să meargă împreună la bîlci, cale de 4 km. A acceptat cu multă plăcere. Era acolo lume multă, de toate vîrstele. Simțea uruitul motoarelor care învîrteau „tiribombele", trecea pe lîngă fel de fel de „cozi": ba la înghețată, ba la mititei sau bere, pe lîngă tarabe care vindeau inele, fluiere sau piepteni. Erau și multe căruțe cu cai.

Uneori, venea să-i invite la plimbare cu mașina și tovarășul Constantin. Avea o Dacie 1 300. O „cercetase" cu atenție. Mașina era foarte bună. Era comodă, mergea lin, avea formă elegantă, fiind fabricată la uzina de lîngă Pitești, la Colibași. A studiat și bordul mașinii cu toate cadranele indicatoarelor și butoanele, apoi volanul, schimbătorul de viteză, scaunele, motorul și, în final, forma exterioară. Intra cu ușurință în mașină. Și-i plăcea să se plimbe. Se gîndea mereu la ziua cînd va avea și el mașină, pe care o va conduce viitoarea soție. Se plimba adesori și cu motocicleta profesorului de fizică și chimie, Oprea...

E sociabil, gata oricînd să lege o conversație. Vin adesea oameni din toate părțile să-l cunoască. Le întinde mîna, se prezintă respectuos, apoi caută un semn distinctiv, mai întîi pe mînă, după care să-i recunoască altă dată. Îl interesează conformația palmei, a degetelor, mărimea mîinii, înălțimea, talia, configurația feței, părul. Știe cu cea mai mare exactitate dacă stă de vorbă cu o fată sau cu un băiat: finețea mîinii și mirosul sînt indicii care îi spun extrem de mult. Apreciază destul de bine și vîrsta.

Îi așteptau multe surprize. Laurențiu Crișan, bunul lui prieten, instructorul de la Asociația nevăzătorilor din Cluj, îi trimisese un pachet cu reviste și scrisori. Se-ngrijise de el și dirigintele Gheorghe Stancu, trimițîndu-i cărți în Braille, pentru a pregăti cît mai bine lecturile din anul școlar ce avea să-nceapă. Citise și **Moromeții.** Cartea l-a plăcut și ar fi vrut foarte mult să discute cu autorul. Știa că e din Siliștea. Și într-o zi, împreună cu prietenul lui, Mitai Istrate, a plecat spre satul natal al scriitorului, cale de cîțiva kilometri de Casa de copii. S-a oprit mai întîi în fața casei unde locuiește sora scriitorului, Ilinca, dar n-au găsit-o acasă. Era, în schimb, mama scriitorului, Joița. A dat mîna cu dînsa, s-a prezentat, i-a spus că ar dori mult să-i cunoască pe fiul dînsei, pe care-l consideră între cei mai mari scriitori ai României. Cînd a dat mîna cu mama scriitorului, a intuit și vîrsta: peste 80 de ani. Avea atunci 84. A privit-o cu admirație și respect. Era puțin aplecată, cu spatele încovoiat de bătrînețe. A șezut între timp și Ilinca, sora scriitorului. Avea mîini potrivit de mari, destul de aspre, pline de bătături. Și discuțiile au continuat. Vasile a aflat că scriitorul era plecat la Sinaia la odihnă, de unde va reveni abia spre toamnă. A aflat că Marin Preda mai are un frate în comună: Gheorghe, cel mai mare dintre cei 3 copii ai familiei Călărașu. Avea atunci 57 de ani. În jurnal a mai consemnat și alte fapte: că tatăl scriitorului a murit în 1962, cînd avea 78 de ani, că scriitorul are o soție și își iubește mult satul natal. Primise atunci și adresa din București a scriitorului. I-a scris despre marea sa dorință de a termina peste 6 ani cu bine liceul, despre pasiuni și vise. I-a scris și impresii despre **Moromeții** pe care o citise chiar în iarna acelui an. Îl impresionase mult și voia să afle și alte amănunte „nescrise" în carte. I-a descris și drumurile făcute la Siliștea-Gumești, discuțiile pe care le-a purtat cu mama și sora scriitorului. Imediat ce a citit scrisoarea, Marin Preda l-a căutat pe Vasile Adamescu la telefon, la Căminul din Siliștea. Dar nu știa că nici n-aude. A vorbit cu Zaharia, secretarul Casei de copii. L-a uluit tot ce a auzit despre Vasile. Nu se gîndise niciodată că romanul său va fi citit și de un orb-surd!

...Venise toamna. Pentru cîteva zile, elevul de liceu Vasile Adamescu a plecat spre satul natal, Borcea. Îi era dor de părinți, de Ionică, fratele lui cel bun, de rude, de vecinii sub ochii cărora se derulase timp de un deceniu drama lui. Bunica Stanca nu mai era. Murise. Tînase mult la Vasile. În anii lui grei a fost zi și noapte lîngă el. Murise însă împăcată: reușise să-i audă din nou vocea, să-i vadă bătaia mare, sănătos, să afle că este cuminte și silitor, că are cele mai frumoase aspirații. Primise adesea de la Cluj, de la nepoțelul ei drag, și scrisori. I le citeau vecinii. Nu știa carte. Ar fi fost poate și mai fericită să-l vadă și elev la liceu, dar n-a apucat. Visul acesta îl știa însă. I-l destăinuise însă Vasile. Pentru el, bunica continua însă să existe. Ca dealtfel și mama, pe care n-a apucat s-o cunoască. Era prea mic. Aflase însă că l-a iubit mult de tot. În fiecare vacanță, cînd ajunge la Borcea, merge în grădinița cu flori, acolo unde se juca în anii copilăriei lui fericite, cînd vedea și auzea, culege el singur un buchet frumos și pleacă apoi spre cimitir...

Erau zile frumoase. Și satul i se părea parcă altul. Și oamenii erau mai buni. Veneau, discutau cu el, le vorbea despre Cluj și profesorii săi, despre bogata corespondență ce-o purta cu mari personalități din țară și din lume. Pleca apoi să cerceteze fiecare colțișor al satului, oprindu-se adesea pe malul Dunării, la scăldă, împreună cu colegii lui de generație. De la Cluj, profesorul Stancu, dirigintele lui, și prietenul său, Laurențiu Crișan, îi trimiseseră alte cărți. Pe celelalte le citise deja. Și continua să citească. Peste cîteva zile se despărțea din nou pentru încă un an de casa părintească. Prima zi de liceu era foarte aproape...

(Va urma)

CONSTANTIN MUSTAȚĂ ■

PAGINA DE LECTURĂ

Liviu Rebreanu

L-am cunoscut la E. Lovinescu, ale cărui duminici le frecventa din ce în ce mai rar, în toamna anului 1923, ca și pe Gh. Brăescu, și ca și irezistibilul umorist, nu făcea haz de lecturile moderniste ale poeților. Era un bărbat în plină putere, de 38 de ani, însă albit din tinerețe, înalt, voinic, iar cînd stătea în picioare, părea înfipt în pămînt, ca un pom, trezindu-mi aminirea acestui stih al lui Vasile Alecsandri:

„Român verde ca stejarul..."

Cititorul romanului românesc, cu unanim admiratul **Ion**, dădea într-adevăr, și prin persoana sa, impresia de forță, dar și de senină bunătate, cînd îi întîlneai privirea, de un albastru deschis, binevoitoare față de tineri. Din ziua primirii mele în Societatea scriitorilor români, în 1935, am fost ales membru în juriul premiilor, prezidat de Liviu Rebreanu. În 1936, cînd a fost vorba să ne înțelegem asupra premiului mare, pentru roman, în sumă de 25 000 de lei, el l-a recomandat pe Mircea Eliade pentru **Huliganii**, iar eu pe Hortensia Papadat-Bengescu pentru **Logodnicul**. Spre surprinderea mea, m-a combătut cu propriile mele argumente:

— Cum se poate, domnule Cioculescu? Nu ești d-ta acela care ai scris că este un roman mediocru și că n-o recunoști pe autoarea ciclului Hallipa în ultima ei carte?

— Ba da, i-am răspuns. Numai că Mircea Eliade a fost premiat în 1934, ce e drept, de un alt juriu, al Editurii Cultura Națională, pentru **Maitreyi**, cu un premiu de același gabarit, pe cînd Hortensia Papadat-Bengescu n-a primit pînă astăzi nici un premiu, iar acesta i-ar încununa întreaga activitate.

Juriul împărțindu-se în două, s-a decis amînarea cu cîteva zile, ca să fie de față și Tudor Arghezi, care absentase. Acesta ralliindu-se punctului meu de vedere, Liviu Rebreanu a cedat și s-a alăturat votului nostru.

Nu mi-a păstrat atunci supărare, nici pentru severități juvenile din recenziile mele. A făcut elegant aluzie la ele, în dedicația pe care mi-a pus-o, la cerere, cînd am făcut rost de ediția princeps a lui **Ion**:

„Lui Șerban Cioculescu, prietenului bun și criticului meu energic — toată afecțiunea prețuitoare

Liviu Rebreanu

1 Aprilie 1936, București".

Știindu-mă bibliofil, mi-a dat ultimele lui cărți pe exemplare în tiraj redus. Cînd am fost consilier la Editura „Cugetarea Delafras", am primit însărcinarea să tratez cu maestrul, ale cărui opere apăreau la „Cartea Românească", să-i cedeze oricare din ele, cu un procentaj de 5 la sută peste drepturile de autor. Am reușit să-l aduc pe maestru la editură, unde l-a vrăjit pe conducătorul ei, de la care a obținut 10 la sută peste acele onorarii, pentru reeditarea **Crăișorului**. Amintesc acest episod al carierei lui, ca pe un semn al excepționalei prețuiri de care se bucura.

Era conștient de gloria sa literară. Într-o zi, cînd ne întorceam la prînz spre casă în tramvaiul 14 (ședea atunci pe actualul bulevard Gh. Gheorghiu-Dej), i-am vorbit de condițiile precare de viață ale scriitorilor, de greutatea de a-și impune numele. M-a contrazis cu exemplul său:

— Pot să-ți spun că nu e sat, nu e cătun în care să au fi pătruns o carte de-a mea.

Așa era, dar cine s-ar fi putut măsura cu dînsul? Numai Mihail Sadoveanu, care debutase însă editorial cu cîțiva ani înaintea lui și care dăduse un număr superior de cărți.

Omul era un muncitor exemplar. Scria greu, numai noaptea, fumînd țigară după țigară și bînd cafea după cafea, ținea jurnalul rezultatului cotidian, și cînd nu reușise să-și realizeze cuantumul propus, se mustra amar, cu aceste cuvinte:

„prost, lene"

sau:

„infecție de lene"

iar cînd izbutea să treacă un hop, însemna usurat:

„Uf! am scăpat de pag. blestemată".

(vezi **Opere**, 9, 1978, pag. 629—630).

Avea un cult pentru libertatea scrisului și demnitatea scriitoricească. Am combătut alături de dînsul cînd au fost arestați pentru „pornografie" scriitorii Geo Bogza și H. Bonciu sau cînd se ardeau cărțile lui M. Sadoveanu și ale lui P. Istrati.

Am răspuns la invitația lui de a ține scurte conferințe la avanpremierele Teatrului Național. Atunci, în loja direcției, mi-a spus, la nu știu ce, vorbă a soției lui:

— Vezi ce-mi face Fanny?

— „Așa fanni tutte", i-am răspuns printr-un calambur, care l-a făcut să rîdă în hohote. Avea simțul umorului, pe care și l-a încercat cu mai puțin noroc în teatru.

Gospodarul își întemeiase la Valea Mare, la cîțiva kilometri de Pitești, o mică reședință de vară, plantase vie, pomi roditori, creștea un porc, ținea o vacă cu lapte și un cal de șaretă, nota zilnic cheltuielile, primea prieteni, era un soț și un tată exemplar, răspundea favorabil la cererea cîte unui scriitor tînăr, să-l cunune, se arăta neobosit să servească pe oricine-l solicita, găsea timp pentru toate astea, rezervîndu-și orele de noapte pentru scris.

Pentru Liviu Rebreanu nu se putea spune, ca în **Ion**, într-un moment de înfrigurată așteptare:

„Vremea parcă stătea în loc..."

Era mereu în plină activitate, administrativă sau profesională, ca director în ministere sau director general al teatrelor, ori ca președinte al Societății scriitorilor români, în țară sau în străinătate, la masa de lucru sau la gospodăria sa rurală.

Ai fi crezut, văzîndu-l lîngă cumnatul său, Mihail Sorbul, care avea o constituție fizică plăpîndă, că îi va fi hărăzită o existență lungă și fericită, fără „probleme" ale sănătății. N-a fost așa. Boala s-a instalat cu ani în urmă și avertismentele ei nu l-au putut convinge să se îngrijească, să-și reducă volumul muncii și să se lase de fumat, sau măcar să-l raționalizeze. În primăvara anului 1944, înainte de bombardamente, eram cu Vladimir Streinu cînd l-am văzut coborînd din ascensorul pe care-l așteptam. Avea fața pămîntie, de canceros. Ne-a strîns mîna cu aceeași cordialitate de totdeauna. A fost ultimul său bun rămas pentru noi, care ne-am dat seama, cu o strîngere de inimă, că e pierdut. Deznodămîntul fatal s-a produs în ziua de 1 septembrie, la Valea Mare. N-am putut să-i aducem ultimul nostru omagiu celui ce a fost un mare creator de viață și un admirabil mentor, în gîntea literară de toate vîrstele.

ȘERBAN CIOCULESCU ■

Legea ne apără: s-o cunoaștem, s-o respectăm!

NOTAȚII PE DOSARUL UNUI ILICIT

I

ÎNVINUITUL
Numele : Gavrilescu
Prenumele : Nicolae
Data nașterii : 30 noiembrie 1933
Locul nașterii : comuna Havirna, județul Botoșani
Funcția : director
Locul de muncă : Fabrica de ape minerale Vatra Dornei
Vechimea în această funcție : 20 de ani

II

ZICE :

„...La 22 de ani eram primar în comuna natală. Cîți dintre tinerii de azi ar putea munci cît am muncit noi? Nu mai știu exact, cred că în această perioadă mi-am cumpărat primele încălțări noi din viața mea. Puterea cuvîntului care entuziasma!... Și apoi, mai tîrziu, în calitate de director la diverse întreprinderi locale, am cunoscut un alt fel de fertilitate, fertilitatea banului bine gospodărit. Mi-am făcut-o lege. Din sute de mii am ajuns la milioane și la sute de milioane. Dintr-un leu să obții un leu și zece bani, și douăzeci de bani, doi lei și așa mai departe!... Am rentabilizat multe întreprinderi, am reușit acolo unde nu reușea nimeni, am diversificat, perfecționat, am făcut să rodească ce era neroditor... Mii de bărbați și de femei au dobîndit locuri de muncă. Da, dintr-un leu să faci să iasă un leu și douăzeci de bani! Am dat învoiri, cînd mi s-au cerut, de zile și săptămîni și am desfăcut contracte de muncă pentru întîrzieri de zece minute. În primul caz nu pierdeam, îmi luam măsuri, și mai tîrziu puteam cere mai mult ; în cazul al doilea pierdeam... Primii mă iubesc, cei din urmă, nu! E firesc! Producția nu se obține cu sentimente. Ci cu disciplină. Și cu materie primă... M-am umilit, am scotocit țara, am fost dat afară pe ușă și am intrat pe fereastră, am făcut servicii, nu prin telefon, ci cu căciula în mînă, dar niciodată n-am admis ca dintr-un leu să obțin 99 de bani. Apoi, n-am mai fost mulțumit cu zece bani în plus: dintr-un leu trebuia să obțin tot ce se putea obține cu un leu și pentru asta am învățat și după ce am învățat am propus și ce să se aprobe ce propuneam... Spre perfecțiune, omul trece prin orice, mai ales cînd are justificarea că nu o face pentru interesul lui personal... Nu mi-e rușine să afirm că puțini ar fi obținut pentru fabrică ce-am obținut eu. Am făcut și rău, știu că am făcut și rău, nu m-am priceput mai mult, la Havîrna nu m-a învățat nimeni ce-i un director, dar banii care mi s-au dat nu i-am irosit, n-a rămas nimic fără rod...“

III

DIN ADRESA MILIȚIEI

Numitul Nicolae Gavrilescu și-a construit în Vatra Dornei o vilă cu o opt camere, parter și etaj, două mansarde, garaj pentru două autoturisme, două bucătării, două intrări separate... Valoarea totală 300 000 lei; toate camerele sînt mobilate cu mobilă scumpă, executată la comandă... covoare persane, patru garnituri în valoare de 12 000—15 000 lei bucata... A avut trei autoturisme cu întreținerea cărora a cheltuit peste 60 000 lei... În prezent are un autoturism „Lada“ cumpărat cu bani numerar, în valoare de 90 000 lei... Pentru fiicele care s-au măritat a cumpărat două mașini „Dacia“ în valoare de 140 000 lei... Pe timpul cît fetele au făcut facultatea, făcea periodic deplasări la București cu automobilul pentru diferite aranjamente și cheltuia de fiecare dată cîte 20 000 lei... A executat lucrări de introducerea încălzirii centrale în valoare de 40 000 lei... Concediile de odihnă cu familia, la mare, la munte sau în străinătate 70 000 lei etc., etc. În total pentru perioada 1962 -1978 nu poate justifica suma de aproximativ 600 000 lei.

IV

Din constatările Comisiei pentru cercetarea provenienței unor bunuri ale persoanelor fizice care nu au fost dobîndite în mod ilicit.

Învinuitul Nicolae Gavrilescu a cheltuit pentru vilă 150 000 lei; 70 000 lei în numerar și diferența printr-un împrumut CEC, din care mai are de plătit rate pînă la 93 000 lei. A avut o mașină marca „Warszawa“ cumpărată în rate pe care a vîndut-o în vederea achitării contractului. A mai avut o mașină „Skoda“ cîștigată cu libret CEC și pe care de asemenea a vîndut-o în perioada contractării vilei. Nu posedă autoturism „Lada“. Instalația de încălzire centrală a fost cuprinsă în deviz și nu a costat 40 000 lei, ci 17 000 lei. Nu a cumpărat fetelor sale autoturisme „Dacia“. Fiicele posedă cîte un autoturism „Lada“ și respectiv „Moskvici“, dar învinuitului nu i s-a putut reține decît o contribuție de 25 000 lei. În 12 ani a efectuat două sau trei concedii de odihnă. Vila este mobilată modest și nu posedă obiecte de lux. Pentru nunțile fetelor a cheltuit circa 31 000 lei; în urma acestor nunți au fost obținute cadouri de peste 100 000 lei. În total, învinuitul împreună cu familia a avut în perioada cercetată venituri de peste 951 000 lei și a cheltuit 948 000 lei, deci cu 3 000 lei mai puțin. Se propune clasarea dosarului.

V

ADELA IVASCU, VICEPREȘEDINTE AL TRIBUNALULUI SUCEAVA

— Tovarășă vicepreședinte, operația de scădere este corectă. Total venituri, total cheltuieli... sesizarea primită de miliție nu s-a verificat. Cel puțin din acest punct de vedere. După o cercetare atentă a dosarului, spiritul sesizării, care atrage atenția în primul rînd asupra unei stări de abuz, se păstrează prin cîteva neclarități nelămurite prin probe... De pildă, nu există o expertiză care să constate valoarea de acum a vilei, în raport cu devizul. Ca director putea folosi manoperă în plus, alt fel de materiale...

— Nu există nici un dubiu asupra valorii vilei. Comisia a fost la fața locului. De la noi a participat cel mai bun judecător. Cînd s-a întors era și puțin dezamăgit, totul foarte modest. S-a verificat devizul : corespunde. În comisie au fost reprezentanți ai miliției, ai procuraturii... Valoarea vilei este cea înscrisă în deviz și ea a fost contractată la prețurile și în conformitate cu legile de atunci, de-acum 10 ani.

— Uneori, starea de abuz este pusă în evidență nu prin soldul care se calculează la sfîrșitul unei perioade. Mai ales cînd această perioadă este foarte îndelungată, banii cheltuiți și veniturile concordă per total; starea de abuz poate fi observată prin circulația unor sume importante în anumite momente numai, cînd ele nu mai pot fi justificate. Ca să fiu mai clar vă dau un exemplu: cineva cîștigă un autoturism la CEC, îl vinde și banii rezultați îi folosește pentru cadouri, aranjamente, mită, distracții, fapte necontabilizabile de către comisie. Apoi obține venituri ilicite din care-și cumpără casă. În fața comisiei aceste venituri și cheltuieli apar că se compensează, vîndut mașină cumpărat casă, deși în realitate este vorba despre altceva. L-am întrebat pe Gavrilescu de unde a avut cei 79 000 lei pentru avans. Mi-a răspuns că din vînzarea celor două mașini, „Warszawa“ și „Skoda“ — cîștigată la CEC — și din vînzarea casei de la țară. În realitate, „Skoda“ o vinde după un an de la achitarea sumei. Apoi mi-a spus că s-a împrumutat. Dar nu și-a amintit numele creditorilor, decît vag. După un an vinde „Skoda“ și în acel an nu apare cu nici un fel de cheltuială mai importantă...

— Aceste lucruri trebuie dovedite, nu putem merge pe prezumții.

— Eu spun că nu s-a încercat să se obțină probe... nu s-au cerut justificări nici pentru banii cheltuiți la nuntă. Sigur că după nuntă au fost strînse sume de bani însemnate, dar avansul fusese plătit. Cazul fiind extrem de delicat și existînd mai multe sesizări, consider că lucrurile trebuie lămurite pînă la amănunt.

— Menirea Comisiei pentru cercetarea provenienței unor bunuri este de a constata disproporțiile evidente între venituri și cheltuieli. Comisia nu pune omul la zid. Nu pătrunde cu tancurile în viața lui. În perioada cercetată, Nicolae Gavrilescu a obținut aproape o sută de mii lei premii și tot atîția bani aproape din închirierea unor camere, plus retribuția de director, veniturile soției, viața cumpătată. Pentru comisie, care și-a exercitat rolul activ și a mers la fața locului și a văzut și a discutat, evidența unei disproporții nu există și pe bună dreptate a considerat că învinuitul avea resurse să facă economii de 30 000 lei.

— Și totuși se contrazice, revine la primele declarații, dă altele... Amintindu-i coincidența că după nuntă ambele fete și-au cumpărat mașini mi-a răspuns că dorința de avea mașină a primului ginere, de pildă, e atît de vie și de veche încît are un carnet de 5 000 lei încă din liceu. Ca să aflu după aceea că mașina n-o conduce el, ci soția.

— Și noi ne-am luat o Dacie. Eu cu soțul. El n-a vrut, dar eu atîta l-am bîrîit la cap, încît pînă la urmă a fost nevoit să cedeze. Și acum, cînd văd că vine o mașină din partea opusă vreau să opresc și s-o las să treacă. Nu conduc niciodată. E un caz, poate nu se potrivește...

— Dar demonstrează că cea care trebuie amendată este viața care nu vrea să intre în tiparele pe care i le confecționăm noi.

— Nu afirm că starea de abuz n-a existat, ci că ea nu se confirmă. Nu l-am văzut niciodată pe Nicolae Gavrilescu. Știu despre el ce știe toată lumea. Că este un om cu foarte multe relații, influent, un conducător temut și că a făcut bine multor întreprinderi pe plan local. În alte privințe ar putea avea vini mai mult sau mai puțin grave. Averea pe care o are, cea văzută de comisie, este dobîndită pe căi legale.

VI

DIRECTORUL NICOLAE GAVRILESCU

— Tovarășe redactor, aveți dreptate. Așa cred acum, că aveți dreptate. N-am mai discutat cu nimeni astfel. Accept orice sancțiune. Renunț la postul de director... Orice sancțiune, oricît de gravă, dau în scris, numai nu mă dați la ziar... Accept să mai fiu cercetat de trei ori la Legea 18...

— Din punctul de vedere al Legii 18 sînteți curat. Cel ce v-a reclamat a încurcat legile. Felul de abuz pe care îl practicați trebuie privit din perspectiva Codului conduitei comuniste.

— Nu sînt nici primul, nici ultimul care a procedat cum am procedat.

— N-am nimic cu dumneavoastră, tovarășe Gavrilescu. Absolut nimic. Îmi acordați puteri discreționare, pe care nu le am. Îngenunchează înainte ca eu să fi ridicat mîna. Publicarea unei discuții în revistă nu e o sancțiune. Argumentați!

— N-am folosit numele și funcția mea ca să obțin aprobările pentru mașinile „Lada“ și „Moskvici“ ale ginerilor mei. Este o lege care reglementează acordarea priorităților pentru mașinile de import. Eu am greșit că am făcut cererea sau cel ce mi-a aprobat-o ?

— Deci dv. ați făcut cererile?

— Da. Dar este o lege... Eu am făcut cererea...

— Deci după părerea dumneavoastră, dacă eu stau la coadă la pîine și unul se bagă în față văitîndu-se că-i așteaptă doi copii bolnavi acasă, eu sînt de vină, fiindcă v-am dat voie în față, nu dumneata, cel care ai mințit?

— Eu ce-am mințit ?

— Cererea n-ați făcut-o probabil astfel: Subsemnatul Blechner Marian, încadrat în muncă (cum era atunci ginerele dv.), vă rog să-mi aprobați etc. În decurs de cîteva luni ați obținut două aprobări speciale. Celălalt ginere al dv. era stagiar, abia începuse să-și aducă aportul social pentru alți bani investiți în formarea lui...

— Adică, dacă le-au luat ei, nu le-au luat alții?

— Vreau să spun că gestul dumneavoastră explică alte fapte necondamnabile de Legea 18. Vindeți mașina cîștigată pe carnet CEC, aveți nevoie în același an de 17 000 lei și-i împrumutați de la două rude sărace, una cu 1 100 lei pe lună și trei copii și cealaltă cu 900 lei lunar și cu doi copii. Vă obligați să-i restituiți pînă în 1975, n-o faceți, iar în 1978, după ce fiicele erau de-acum căsătorite și cu mașini, avînd cu soția o remunerație de aproape 6 000 lei lunar, faceți un împrumut la CAR, nu restituiți banii rudelor și depuneți suma pe carnete CEC cu cîștiguri în autoturisme.

— Sînt problemele mele!

— Desigur. Și n-am discuta despre ele, dacă ele n-ar tulbura claritatea relațiilor sociale din jurul dv....

— Nu cred!

— Bănuiesc că în oraș mai sînt și alte economiste stagiare, la fel ca fiica dv., stagiare care n-au obținut atît de repede repartiție pentru o garsonieră, și aceste stagiare nu întrețin bărbați fără serviciu, avînd mobilă în rate și mobilă fără rate și Moskvici și benzină pentru „Moskvici“, dar aceste stagiare se întreabă de ce fiica dv. are „Moskvici“ și nu numai că se întreabă, dar își răspund și își răspund adevărat, adică fiindcă tatăl ei care altfel, în ședințele de la fabrica unde frații lor lucrează, vorbește despre etică și echitate, are relații...

— De la prima nuntă am strîns 79 000 lei. De ce să nu-și cumpere mașină, dacă asta și au dorit copiii. Copiii de-acum gîndesc altfel decît mine, au alte gusturi.

— Probabil că cei 79 000 lei nu i-ați strîns de la cele două rude care v-au împrumutat bani și nu i-ați mai înapoiat... Peste 200 de persoane, printre care și subalterni, într-o perioadă cînd începuse o campanie susținută împotriva unor astfel de nunți. În memoriul aflat în dosar afirmați : „N-am urmărit niciodată gînduri de căpătuială. Sînt un om cinstit...“

— Și sînt. Am respectat o tradiție.

— Sînt tradiții și tradiții. Există și tradiții de mahala. După trei luni mai faceți o nuntă și mai obțineți 40 000 lei. Tot de la rude?

— Nu sînt singurul...

— Dumneavoastră faceți parte din conducerea orașului, sînteți conducător de unitate, sînteți activist al statului... Vă rog să mă înțelegeți. Nu vă trag la răspundere. Mi-a rămas în minte cererea pe care mi-ați făcut-o de a nu vă da la ziar. Nu v-ați gîndit că am și eu o credință? N-ați vrut să-mi menajați tristețea! De ce nu credeți că etanul nostru poate fi unul dureros? Nu sînteți singurul! Tocmai fiindcă nu sînteți singurul și atîția de la mine, acum, pentru prima oară, astfel de lucruri, discutarea publică a degringoladei gîndirii unui om pe care-l respect pentru trecutul și meritele lui economice este cu atît mai necesară. V-ați cumpărat primele încălțări noi abia cînd ați ajuns primar. Acum vă faceți vilă de opt camere și închiriați turiștilor spațiul excedentar transformînd casa unui lider al orașului în hotel...

— Legea îmi dă voie!

— Care ?

— Legea!

— Una singură. Eu vă spun o mie de legi care nu vă permit acest lucru inclusiv cea nescrisă, a demnității, a aspirației spre civilizație, înțeleasă ca antipodul mecheriei.

— Asta nu dovedește cîtă nevoie de bani aveam?

— Fiți sigur că dovedește cu totul altceva.

— Ce anume?

— Că teoretic erați în stare și de alte lucruri pe care n-ați apucat să le comiteți sau pe care comisia nu a reușit să le cunoască.

— Nu vreți să ieșim puțin. Sau acum...

— Tovarășe Gavrilescu, dv. nu sînteți un infractor. După ce veți fi discutat în Consiliul oamenilor muncii și veți achita amenda morală, putem rămîne prieteni.

VII

LA COMITETUL JUDEȚEAN SUCEAVA AL P.C.R AFLĂM :

Nicolae Gavrilescu a fost unul dintre conducătorii de unități care s-a bucurat de multă încredere. O merita. Beneficiul adus de el economiei locale este unul concret și destul de însemnat. În ultimul timp mai ales, el a înțeles greșit modul cum poate folosi această încredere. Mentalități învechite și neașteptate din partea unui om cu experiența lui l-au condus la a abdica de la chiar normele care l-au stimulat și făcuseră din el primar la 22 de ani. Pe 12 februarie 1979, adunarea generală a oamenilor muncii va lua în discuție cazul lui. Desigur, rezultatul va fi comunicat și revistei noastre.

NICOLAE CRISTACHE

Copiii cîntă, soarele răsare

Nu demult, o fetiță care abia împlinise trei ani îmi spunea cu vocea ei peltică, ținînd mîna în dreptul inimii — vrînd să mă convingă de adevăr — că ea iubește pe toți oamenii.

— Dar unde încap toți oamenii ? am întrebat-o, așteptînd răspuns.

— Inima mea e mare, e mai mare decît mine, să știi... — și arăta un cerc enorm, sugerîndu-mi fără să vrea un glob pămîntesc.

Poate nu mi-aș fi amintit cuvintele acestei fetițe, dacă acum cîteva zile nu aș fi citit în ziarul „Zori noi“ de la Suceava răspunsurile unor copii, la fel de sincere și emoționante. De ce cîntați ? îi întreba autorul articolului. „Pentru că așa simțim, pentru că versul și cîntecul fac pe oameni mai buni și mai frumoși, pentru că iubim frumosul și adevărul“.

Sînt cuvinte simple, adevărate, cuvinte care m-au făcut să cred că într-adevăr copiii au inimile mari, mai mari uneori decît oamenii mari, că pot iubi fără interes, că iubirea lor e încăpătoare. Glasurile lor pline de căldură și fragilitate se împrăștie întocmai aburului pîinii, mereu proaspete și neîntinate de relele care se întîmplă în lume. Cîntecul copiilor din Dumbrăveni, pentru că despre ei vorbeam, nu rămîne singular. În alte locuri copiii învață cîntece de la bătrînii satului, alții ascultă legende, menținînd astfel mereu vie legătura dintre generații, contribuind la păstrarea tradițiilor strămoșești și în același timp gîndindu-se la viitor. Așa, de pildă, au înțeles copiii din Starchiojd, județul Prahova, să arate ce inimi mari aveau, cînd au fost inițiatorii unor sezători devenite tradiționale.

Pe cerul senin al acestor copii, copilăria-și cheamă dreptul la frumos și la duioșie cîntecul zboară ca un fluture neobosit spre toate colțurile pămîntului, glasul lor ajungă norii grei care mai stăruie pe umerii fragili ai multor copii nevinovați. Prin ochii lor limpezi vezi strecurîndu-se lacrimi ale emoției, atunci cînd o bătrînă de 70 de ani cîntă cîntece învățate de la bunicul ei, sau vezi strălucind firul de lînă pe care femeile îl torc în sărbători, vezi dragostea pentru părinți, vezi floarea păcii deschizîndu-se peste sufletele gingașe, vezi nemaipomenita dorință de a ajuta să înflorească pămîntul.

Sub clopotul acesta de iarnă aburindă, cînd peste lume cad furtuni și geruri, cînd unii oameni mari sînt ocupați să se înarmeze, sîntem invitați de un ziarist sucevean, într-o după-amiază, să luăm parte la o lectie de istorie și demnitate în comuna Dumbrăveni.

„Veniți într-o zi de sărbătoare — spune ziaristul — la căminul cultural din comună, reînviați împreună cu copiii oamenilor de omenie din Dumbrăveni „Lecția de istorie și demnitate“ a neamului nostru, murmurați împreună cu acești minunați „Trubaduri ai prieteniei“ cîntecele popoarelor reunite într-un singur, mare cîntec de pace și prietenie, și vă veți trezi cîntînd și recitînd cu glasul inimii : „Părinți, bătrîni / Și voi munți de pretutindeni, / Prindeți mîinile în cea mai întinsă horă / Și lăsați copiii să cînte“.

IOANA PROCA

Ochii și urechile lumii

E 2—E 4, E 7—E 5

Chess Chalenge 10 este cel mai perfecționat robot șahist, aflat în vînzare, produs în serie, dotat cu 10 programe care-i permit să joace cu oricine de la debutanți și „cartofi" ca mine pînă la maeștri în toată puterea cuvîntului. O simplă apăsare pe un buton și poți alege programul corespunzător cunoștințelor tale. Tipul însă știe tot, toate deschiderile, toate variantele, toate finalurile. Poți juca împotriva lui și cu albele și cu negrele. Dacă replica lui ți se pare prea slabă sau, dimpotrivă, prea tare, poți schimba programul chiar în timpul partidei. Ceea ce alinge formidabilul cu **Chess Chalenge 10** este programarea lui pentru mișcările neprevăzute, în afara programelor, în afara memoriei sale, mișcări ale hazardului, cele care dau cel mai uman chip șahului. Chiar libertatea, fantezia îi sînt prevăzute, introduse în program. El se poate preface că gîndește — și chiar gîndește, adică poate ieși din scheme și program. El poate combina memoria înmagazinată, programul dat cu hazardul, cu joaca, el chiar joacă! — pentru a nu mai insista asupra faptului că tipul poate pierde și se poate recunoaște învins. O lumină roșie se aprinde la o fereastră din dreapta și un morse bate cuvintele: I lose — am pierdut.

E îngrozitor — scrie un ziarist care a jucat cu **Chess 10** în programul 1, cel pentru începători, și a ieșit învingător, îngenunchind „fiara". Toate impresiile omului despre partidele sale cu robotul sînt scrise sub semnul groazei, spaimei și furiei, articolul dealtfel se intitulează „Gambitul lui Satan", iar bucuria cu care omul a învins și, în programul 2, „jucător mediu", este apreciată ca „demonică", o bucurie demonică. În programul 10, de competiție înaltă, „**Chess 10** m-a ridiculizat; n-am existat..." Termenii relației sînt tot timpul infernali, paroxistici: „Primul contact cu un robot jucător de șah te îngheață într-un fel de oroare a cărei amintire nu se va șterge niciodată." Sau: „... singur în fața acestui adversar cu chip alb, care nu seamănă nicicum a om, te înfricoșezi. E lupta lui Iacob cu îngerul, cel mai adînc mister al Bibliei". Sau finalul, după ce omul a fost învins discutabil, nu ridiculizat, în programul 3, „jucător experimentat": „În lupta cu el, nu învinge cel care joacă mai puțin prost, cum e cazul partidelor cu amicii mei. Trebuie să fii mai bun decît el, să-l bați chiar cu jocul lui. Or, eu sînt uman, prea uman. Nu contează. Îl voi învinge în curînd. Îi voi smulge dinții. Îi voi rupe gura. Îmi va cere să-l iert, plîngînd, el, impasibilul ticălos. Îl voi circuita neuronii, îl voi..." Mărturisesc că toată șarja asta sarcastică nu mă prinde deloc în virtejul ei. N-am absolut nici o pornire rea împotriva robotului și cred că omul exagerează facil în verva lui. Nu văd nimic îngrozitor și ticălos în **Chess Chalenge 10**. Dacă I-aș învinge — în programul 1, bineînțeles — l aș mînguia pe ochiul care clipește I lose. Dacă m-ar bate, m-aș programa tot cu o mînguiere. Eu nu văd în el nici o fiară, nici un înger și cu atît mai puțin un Iacob în mine, înfruntîndu-l. Atîta timp cît în mintea lui nu e înmagazinată decît inofensiva gîndire șahistă, îl consider un semen de-al meu cu care pot discuta și mă pot amuza ca între oameni inofensivi. Cu cîți semeni te mai poți amuza azi? Cîți semeni mai sînt azi inofensivi? I-aș propune, poate, să mă lase să-l desurubez ca să văd doar cum e programată libertatea, neprevederea, nechibzuința în el, dacă e tot așa ca la mine. La mine, de sute de ani — cum zic și înțelepții — programul mișcărilor libere nu e perfect și în domeniul acesta toți muritorii nu depășim jocul începătorului. Dar chiar dacă ar refuza, dacă s-ar încăpățîna să nu mă lase să-l desurubez programarea neprogramatului, eu tot i-aș da o umană apreciere, pentru discreție și bun-gust în problemele vulnerabilității.

În concluzie, robotul șahist nu-mi inspiră nici o teroare, în schimb ceea ce e în mintea unor șahiști nerobotizați, vii, superiori lui **Chess Chalenge 10**, gata să transforme jocul într-un război de la 30 la 100 de ani, pierzînd orice simț ludic, incapabili să înțeleagă ce înseamnă I lose, ajungînd să suspecteze lumea pînă la ultimul borcan de iaurt și fiecare spetează de scaun, asta, da, mă cam, fără exagerare, îngrozește și prefer, pentru a mă liniști, să joc sub deviza Federației mondiale de șah: **Gens una sumus***, un E2—E4 cu fiara aceea blîndă de robot care îmi va răspunde bip! bip! E7—E5. Ceea ce mă sperie rămîn șahiștii programați să nu se mai joace, ci doar să învingă, urînd...

* *Sîntem o singură ginți.*

RADU COSAȘU ■

EVOLUȚII IMPORTANTE ÎN REALIZAREA MARELUI DEZIDERAT AL POPORULUI COREEAN DE REUNIFICARE PAȘNICĂ ȘI INDEPENDENTĂ, PE BAZE DEMOCRATICE, A PATRIEI

O contribuție concretă deosebit de elocventă la afirmarea unei a dintre marile idei politice ale actualității internaționale — ideea unității forței naționale ca factor primordial al progresului multilateral al tuturor popoarelor — o reprezintă propunerile cuprinse în **Declarația Comitetului Central al Frontului Democratic pentru Reunificarea Patriei din R.P.D. Coreeană**. După cum a anunțat Agenția A.C.T.C., reluată amplu de presa noastră cotidiană, la 23 ianuarie, C.C. al Frontului Democratic pentru Reunificarea Patriei a convocat o ședință comună a partidelor politice și organizațiilor obștești din jumătatea de nord a țării, la propunerea Partidului Muncii din Coreea, iar la încheierea acesteia a fost dată publicității o declarație în care se prezintă un program concret în patru puncte, se avansează o serie de inițiative practice privind înfăptuirea celei mai fierbinți aspirații a întregului popor coreean, din Nord și din Sud, reîntregirea patriei.

Cunoscînd de-a lungul anilor multiplele inițiative și propuneri ale Republicii Populare Democrate Coreene, ale președintelui Kim Ir Sen în vederea reunificării pașnice și independente a țării, eforturile perseverente desfășurate în acest sens, acordîndu-le o deosebită apreciere și urmărind cu deosebit interes elementele noi ce apar în cadrul acestei evoluții, opinia publică din țara noastră, poporul român acordă cu hotărîre întregul sprijin acestor inițiative și propuneri. Pentru că ele sînt îndreptate spre împlinirea unui ideal nobil, a unui drept sacru al poporului coreean : dreptul de a trăi într-o patrie unită, liberă și prosperă, de a-și soluționa singur problemele, fără nici un amestec din afară.

Într-o lume în care zăngănitul armelor se amplifică nu o dată în sonorități amenințătoare, într-o lume în care dreptul forței nu a devenit încă de domeniul istoriei, atitudinea profund constructivă a R.P.D. Coreene, dorința sa sinceră de a aborda problemele reunificării patriei pe calea discuțiilor, a tratativelor pașnice între coreenii înșiși atestă încă o dată adevărul probat de vasta experiență a vieții internaționale că nu există problemă, oricît de complicată, oricît de controversată care să nu poată fi soluționată pe calea negocierii, într-un spirit de bunăvoință, receptivitate și respect reciproc. Cu atît mai mult trebuie să predomine această cale cînd este vorba de probleme ce urmează a fi reglementate între două părți ale aceleiași națiuni, cazul Coreei.

Care este deci calea preconizată de Declarația C.C. al Frontului Democratic pentru Reunificarea Patriei din R.P.D. Coreeană, așa cum se desprinde din comunicatul dat publicității. În primul rînd, Nordul și Sudul trebuie să revină la ideea intrinsecă și la principiile Declarației comune din 4 iulie. După cum se știe, în această declarație din 1972, Nordul și Sudul, pornind de la ideea națională, s-au adresat în mod solemn întregii națiuni să înfăptuiască reunificarea țării în mod independent, pe baza principiului autodeterminării naționale, fără a se bizui pe forțe din afară sau pe amestecul acestora. Ideea marii unități naționale urmînd să prevaleze dincolo de diferențele de ideologie, de ideal și sistem social, reunificarea țării se preconizează a fi realizată prin mijloace pașnice, fără a se recurge la folosirea armelor împotriva celeilalte părți. Dialogul inițiat în 1972, deși întrerupt din cauza atitudinii manifestate de autoritățile din partea de sud a Coreei, a găsit un profund ecou în rîndul tuturor forțelor democratice și progresiste din sudul țării, ceea ce și justifică revenirea la principiile enunțate în urmă cu aproape șapte ani ca bază de reluare a unor negocieri constructive.

Cea de a doua propunere concretă avansată în noul program se referă la necesitatea renunțării neîntîrziate la calomnii și acuzații reciproce, ambele părți trebuind să adopte calea creării unui climat de unitate națională, încetînd să se defăimeze reciproc.

Punctul al treilea se referă la necesitatea încetării necondiționate și neîntîrziate a oricărei acțiuni militare, de vrăjmășie și amenințare față de cealaltă parte.

La cel de-al patrulea punct, ultimul din programul concret, se propune convocarea congresului la scară națională — la Phenian sau Seul — la care să fie reprezentate toate partidele politice și organizațiile obștești din Nord și Sud, un asemenea congres fiind apreciat drept calea spre negociere și dialogul cel mai autorizat, amplu și realist, reprezentînd voința generală a întregului popor coreean. În cadrul Congresului națiunii din Nord și Sud — pentru care există propunerea de a fi convocat la începutul lunii septembrie, anul acesta — se propune discutarea pe larg a problemelor realizării unei colaborări multilaterale și a cooperării în toate domeniile — politic, economic, cultural și militar, inclusiv deschiderea completă a societății și activitatea liberă a partidelor politice din Nord și din Sud, precum și alte probleme ce vor apărea în soluționarea obiectivului reunificării.

Enumerarea fie și succintă a celor patru puncte ale recentului proiect de reunificare pașnică a Coreei exprimă în mod evident faptul că acesta este un proiect realist, just și echitabil — apreciat ca atare — prezentînd o cale dreaptă de soluționare a problemei reunificării și un program concretizînd aspecte legate de dată, oră și loc în cazul tuturor propunerilor. Prevederile noului proiect reflectă, de asemenea, poziția neschimbată, consecventă a partidului și guvernului R.P.D Coreene în direcția realizării dialogului și accelerării înfăptuirii cauzei reunificării patriei. Ele exprimă, în același timp, concordanța deplină dintre idealurile de pace, libertate și progres pentru care militează și acționează socialismul și politica concretă promovată în acest sens de o țară socialiste cum este Republica Populară Democrată Coreeană. Asemenea inițiative asemenea acțiuni contribuie cu forța pe care o au totdeauna faptele la creșterea prestigiului socialismului pe plan mondial evidențiază umanismul și vocația pașnică a ideilor socialismului, superioritatea concepțiilor socialiste despre lume și societate. Trebuie relevate în acest sens marea receptivitate și caracterul deschis al acestor concepții față de orice propunere constructivă, respectiv față de intenția recent exprimată de partea sud-coreeană privind inițierea unui dialog Nord-Sud în vederea reunificării pașnice a țării.

Realizarea unui stat național coreean unitar, independent și înfloritor, în conformitate cu năzuințele cele mai fierbinți ale întregului popor al Coreei — dezideratul posibil prin transpunerea în viață a noilor propuneri constructive de reunificare formulate de R.P.D. Coreeană —, menținerea pe această cale a păcii în Coreea reprezintă un obiectiv deosebit de important nu numai pentru poporul coreean ci răspunde, în același timp, dorințelor tuturor popoarelor iubitoare de pace din lume. Acesta este și motivul pentru care țara noastră, poporul român acordă întregul sprijin materializării tuturor ideilor, a tuturor acțiunilor ce converg spre reunificarea Coreei prin tratative pașnice de către coreenii înșiși, cu convingerea fermă că înfăptuirea acestui mare ideal al coreenilor îi va însemna nu numai o victorie de o mare importanță pentru poporul din această țară, ci ar constitui, în același timp, un factor de stabilitate și pace în Asia și în întreaga lume, o contribuție valoroasă la cauza generală a păcii și securității în lume, ar valida încă o dată rolul și importanța esențială a tratativelor, rezultatele concrete la care se poate ajunge prin această modalitate de abordare a problemelor. Tocmai ținînd seama de toate aceste implicații generale, cauza reunificării Coreei se impune a fi susținută amplu pe plan internațional, să găsească rezonanța necesară din partea tuturor statelor. În ceea ce o privește, România socialistă, Partidul Comunist Român, poporul nostru, după cum se arată în telegrama adresată de tovarășul Nicolae Ceaușescu tovarășului Kim Ir Sen, **„...sprijină în modul cel mai hotărît noile propuneri ale Republicii Populare Democrate Coreene și îi adresează urări de deplin succes în înfăptuirea aspirațiilor sale de a trăi într-o patrie liberă și prosperă".**

DOINA IOVANEL ■

— Pin yin —

Versiunea fonetică a scrierii chineze

Spre sfîrșitul anului trecut, Consiliul de Stat al Republicii Populare Chineze a adoptat o hotărîre, în virtutea căreia versiunea fonetică a scrierii chineze — pin yin — va fi folosită ca sistem unitar de transcriere a onomasticii și toponimasticii chineze în limbile ce folosesc alfabetul latin. În temeiul acestei hotărîri, la 1 decembrie 1978, Ministerul Afacerilor Externe al Republicii Populare Chineze a comunicat reprezentanților diplomatice că, de la 1 ianuarie 1979, în documentele diplomatice ale guvernului Republicii Populare Chineze onomastica și toponomastica chineză vor fi transcrise unitar în limbile ce folosesc alfabetul latin prin versiunea fonetică a scrierii chineze.

Se apreciază că prin adoptarea acestei măsuri se va pune capăt confuziei ce dăinuie de multă vreme în transcrierea în limbile ce folosesc alfabetul latin a onomasticii și toponimasticii chineze. De pildă, în limbile engleză, franceză, germană sau spaniolă se folosește cîte un sistem, dacă nu chiar mai multe, de transcriere a onomasticii și toponomasticii chineze. Astfel, un nume oarecare chinez putea să parvină la urechile ascultătorului român în cîteva variante dialectice, pe care auzul neavizat al acestuia îl putea reține în și mai multe variante, redarea grafică a sunetului putînd apoi să multiplice încă și mai mult variantele românești ale aceluiași nume chinezesc. Însemnările de călătorie prin China și chiar traducerile din limba chineză, cu unele excepții, sînt exemple grăitoare în această ultimă privință.

Sistemul de transcriere fonetică a limbii chineze sau, într-un anume sens, versiunea fonetică a scrierii chineze, a fost adoptat în noiembrie 1957 de Consiliul de Stat al Republicii Populare Chineze și, în februarie 1958, de sesiunea Adunării Naționale a Reprezentanților Populari a Republicii Populare Chineze. În hotărîrea organului suprem al puterii populare se precizează menirea sistemului de transcriere drept „instrument de sprijin în însușirea scrierii (ideografice) chineze și răspîndirea „limbii obișnuite". Ulterior, în același an 1958, premierul Zhou Enlai aprecia că sistemul respectiv ar putea fi folosit ca modalitate de transcriere în documentele diplomatice și publicațiile destinate străinătății a onomasticii și toponomasticii chineze. În acest sens, s-au și adoptat anumite măsuri, iar în iulie 1978 s-a stabilit că se poate trece la transcrierea fonetică a onomasticii și toponomasticii chineze. Dealtfel, între timp, în august 1977, la Atena, Conferința pentru standardizarea toponimelor adoptase propunerea chineză ca toponomastica chineză să fie redată în limbile ce folosesc alfabetul latin prin sistemul de transcriere fonetică a limbii chineze, în condițiile în care China acceptase o perioadă de tranziție în care era dispusă să nu refuze documente, telegrame redactate în alte sisteme de transcriere fonetică.

Ce credem că ar trebui să știe cititorul român despre această versiune fonetică a scrierii chineze, în condițiile folosirii ei ca transcriere a onomasticii și toponomasticii chineze ? Înainte de toate ar trebui reținut că transcrierea onomasticii și toponomasticii chineze — așa cum este preconizată de Consiliul de Stat — face abstracție de așa-numitele „tonuri" din limba chineză vorbită, care conferă mai multe semnificații aceleiași silabe. Acceptînd această excepție ar fi oportun — credem — să se știe următoarele :

Din punct de vedere grafic, sistemul de transcriere fonetică a limbii chineze face uz de 26 de litere, prezente și în alfabetul nostru : a, b, c, d, e, f, g, h, i, j, k, l, m, n, o, p, q, r, s, t, u, v, w, x, y, z. Din punct de vedere fonetic, valorile din limba chineză sînt egale cu cele din limba română, după cum urmează :

a=a ; b=p (pronunțat cu respirația reținută) ; c=ț (pronunțat cu expirație ca și cum ar fi urmat de 'h') ; d=t (pronunțat cu respirația reținută) ; e=ă, e ; f=f ; g=k (pronunțat cu respirația reținută) ; h=h ; i=i, ĭ ; j=ci (este urmat întotdeauna de litera ĭ) ; (pronunțat cu respirația reținută) ; k=k (pronunțat cu expirație, ca și cum ar fi urmat de 'h') ; l=l ; m=m ; n=n ; o=o ; p=p (pronunțat cu expirație, ca și cum ar fi urmat de 'h') ; q=ci (este urmat întotdeauna de litera 'i') ; (pronunțat cu expirație, ca și cum ar fi urmat de 'h') ; r=j, ăr ; s=s ; t=t (pronunțat cu expirație, ca și cum ar fi urmat de 'h') ; u=u ; v=u ; w=u ; x=ș (este urmat întotdeauna de 'ĭ' sau 'u' cu valoarea 'ĭ') ; z=ț (pronunțat cu respirația reținută).

La acestea, se mai adaugă trei valori fonetice :

zh=ce (așa cum se pronunță în cuvîntul cearșaf sau cum se pronunță englezescul 'ch' ; pronunțat cu respirația reținută) ; ch=ce (același sunet ; pronunțat cu expirație, ca și cum ar fi urmat de 'h') ; sh=ș.

Litera e se va citi 'iă' în silabele în care nu este însoțită de o altă vocală iar litera 'i' se va citi 'i' în silabele care încep cu 'r', 'zh', 'ch', sau 'sh' și în care nu este însoțită de o altă vocală.

Se mai impun explicații privind cîteva combinații fonetice uzuale : en se citește ăn ; eng se citește ăng ; ian se citește ien ; ong se citește ung.

În general, 'g' de la finele silabelor se pronunță ușor, nazal ; pentru cei neavizați este aproape imperceptibil.

Călăuzindu-se după aceste cîteva cunoștințe, credem că cititorul român ar putea pronunța rezonabil nume și denumiri chinezești, care îi parvin prin sistemul de transcriere fonetică a limbii chineze. Implicit se va corecta pronunțarea incorectă a numelor unor personalități chineze și a unor denumiri geografice chineze. Ca urmare, Mao Tzedun se va scrie Mao Zedong și se va citi Mao Tătung ; Ciu En-lai se va scrie Zhou Enlai și se va citi C(e)ou Anlai ; Hua Kuo-fen se va scrie Hua Guofeng și se va citi Hua Kuofăng ; Pekin se va scrie Beijing și se va citi Peicing ; Șanhai se va scrie Shanghai și se va citi Șanghai ; Canton se va scrie Guangzhou și se va citi Kuange(e)ou.

ROMULUS BUDURA ■

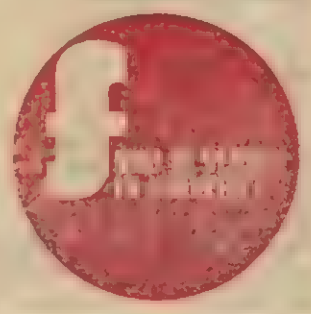

Mai mult decît un fapt divers

Arde ! Arde ! În timpul unei operații pe cord la o clinică de copii din R.F.G. — pacienta, o fetiță de cinci luni — sistemul de alarmă anunța izbucnirea unui incendiu. În cîteva secunde, apoi, moderna clinică s-a transformat într-un infern cuprins de flăcări. Medicul a continuat operația pînă cînd, din cauza flăcărilor și a fumului, a trebuit să se retragă...

Se contura o veritabilă catastrofă, cînd vestea mult așteptată a readus liniștea : toți cei 122 de copii care se aflau în clinică au fost salvați. Bettina, fetița de numai cinci luni, se afla pe masa de operație tocmai în momentul în care a izbucnit incendiul (cauza — o scînteie de la lucrările de sudură pentru noua instalație de aer condiționat de pe acoperișul clinicii, care s-a răspîndit în cîteva secunde prin gurile acestei instalații, cuprinzînd întregul bloc operator).

Incendiul a fost stins, iar operația a reușit. Prilej de bucurie pentru mama copilului și pentru medici.

Impresionant din punct de vedere uman, mai mult decît al responsabilității profesionale, a fost faptul că medicii și surorile nu au intrat în panică. „Cît s-a putut, am continuat", a declarat apoi medicul care efectua operația. El nu s-a lăsat copleșit nici de fum, nici de spuma extinctoarelor. Operația a fost întreruptă doar o clipă cînd sănătatea fetiței părea periclitată. Pieptul micuței paciente a fost închis în grabă, iar doctorul Alexander Urban a fugit cu Bettina în brațe în secția de reanimare aflată în blocul vecin. Prin fum și spumă...

Între timp, ceilalți 122 de copii — care se aflau în pătuțurile lor sau în incubatoare — au fost evacuați cu mașinile salvării din blocul cuprins de flăcări. Focul devastator cuprinsese deja întregul acoperiș...

Lupta celor 500 de pompieri a ducat șase ore. Victoria le-a revenit însă. Focul a fost izolat, dar incendiul a distrus întregul bloc operator. Se pare că această secție, unde urmau să fie operați pe inimă aproximativ o sută de copii, nu-și va putea relua activitatea normală înainte de trei luni.

Un fapt divers, care vorbește însă despre existența — dincolo de limitele spațiului — a sentimentului de solidaritate umană ca despre ceva care există încă în conștiința multor semeni, sentiment cu atît mai autentic cu cît el s-a declanșat cînd în pericol s-au aflat copiii, subiectul cel mai puțin capabil să alimenteze indiferența.

Un arhipelag care renaște

„Daan muna kayo" înseamnă, în tagalog, unul din numeroasele graiuri vorbite în arhipelagul filipinez, „Fii oaspetele nostru !" O generoasă invitație de a cunoaște un popor cald și ospitalier, o țară situată de cealaltă parte a globului pămîntesc, ne adresează tînărul reporter Ioan Ivanici prin intermediul cărții sale „Filipine . — un arhipelag care renaște", apărută, ca un dar al acestei ierni capricioase, la Editura „Dacia". Un arhipelag de 7 000 de insule, ale căror denumiri melodioase cu greu pot reține zborul imaginației. Luzon, Negros Leyte, Iloilo, Visayas, Mindanao... Adevărate paradisuri vegetale însoțite de fastuoase spectacole ale naturii. Devotamentul cu care briza mîngîie, în amurguri ruginii, țărmurile și, ca o compensație, tandrul sărut cu care palmierii se despart de fiecare dată de apele Pacificului. Încîntătoare imagini fotografice, ce se compun într-un adevărat album — reflex al unei alte pasiuni a reporterului — nu-i lipsesc pe cititor de cunoașterea „pe viu" a acestui univers fascinant și tulburător.

Dar nu despre exotismul arhipelagului este vorba în primul rînd în această carte frumoasă pe care, parcurgînd-o, ai bucuria să descoperi, odată cu autorul, o țară minunată, un popor dăruit cu sentimentul nobil al prieteniei adevărate, vesel și comunicativ, angajat într-un neostenit efort pentru lichidarea unei moșteniri grele și împlinirea unei binemeritate opere de civilizație și progres. Un popor care cu siguranță își va împlini visul de a ajunge în acea insulă a imaginației sale, pe care o poartă discret în suflet. Cititorul va lua, astfel, cunoștință în paginile cărții cu lupta sa necurmată pentru libertate și independență împotriva unor forțe străine copleșitoare, cu figura de legendă a eroului național José Rizal, dar și cu realizările de azi ale filipinezilor, rod al unei naturi darnice, dar, mai ales, al clarității lucide a gîndurilor lor, al unei pilduitoare deschideri către lume. Numeroase sînt vaginile în care Ioan Ivanici se apleacă asupra nebănuitelor afinități, atît în plan temperamental, cît, mai ales, istoric, care-i leagă pe români și filipinezi. Și mai numeroase sînt faptele care vorbesc despre felul în care cele două popoare își întind astăzi călduros mîinile, simțindu-se mai aproape ca oricînd, sub impulsul unei voințe politice comune, ce anulează impedimentele pe care le-ar putea crea nesfîrșitele spații care le separă.

Ne permitem să credem că prin această carte curată, lipsită de inutile încărcături stilistice, Ioan Ivanici a îndeplinit nu numai obligația reporterului, care nu poate să nu vorbească despre cele văzute, dar a reușit să aducă o contribuție merituoasă la mai buna cunoaștere a unui popor prieten. Și, cu siguranță, aceasta este, în primul rînd, marele merit al volumului.

DUMITRU AVRAM

Anti drog

O marionetă dezarticulată, agonizînd. Cu o mînă întinsă implorator spre o superbă și impasibilă floare de mac. Un timbru pentru francat scrisorile. Un accesoriu banal al civilizației, pe care colecționarii îl tratează ca pe o valoare obișnuită. Și totuși acest timbru emis de poșta italiană are o valoare infinit mai mare decît cea pe care i-o conferă filateliștii. Are valoare de document. Are valoare de simbol. Un simbol al luptei împotriva acelora care încearcă să-și înlăture cenușiul vieții cu ajutorul albului praf extras din sămînța florii de mac.

„La droga uccide" — avertizează inscripția de culoarea florii imprimate pe marca poștală. Un timbru. Care însă exprimă drama unei societăți confruntate cu un cumplit flagel. 40 000 de heroinomani în Italia anului 1977, relatează revista italiană „L'Espresso". Peste 60 de morți în peninsulă în același an. În R.F.G. numărul narcomanilor a ajuns, din păcate, la 60 000, scrie „Der Spiegel". Cifră însoțită de o alta, cu mai puține zerouri, dar mult mai tragică prin ceea ce exprimă : 100 de morți !

În S.U.A. toxicomania reprezintă cel de-al treilea motiv al deceselor americanilor între 18—24 de ani. La nord, în Canada, se înregistrau în 1977 peste 33 000 de cazuri de inculpări pentru consum de stupefiante. Statisticile internaționale pentru 1976 — ultimul an pentru care există date complete — arată că în lume au fost confiscate 2,5 tone heroină, cu 50 la sută mai mult decît în 1975 ! Stupefiante... cifre ! Iată o „industrie" neînregistrată în nomenclatorul nici unei economii naționale, un sector mănos al societății de consum, o branșă care nu cunoaște criza. Dimpotrivă. Cu toate măsurile luate de polițiile principalelor țări implicate sau de Interpol, cu toate că nu e zi în care presa de orice orientare să nu anunțe capturarea unor impresionante cantități de droguri sau a unor rețele de traficanți, „industria" dezumanizării proliferează. Și, ca un microb modern, devenit imun la atacurile repetate ale antibioticelor, industria în cauză își descoperă noi surse de rezistență, o nedorită imunitate pentru care sînt puse în joc mijloace financiare deloc neglijabile.

Mijloacele de luptă împotriva acelora care mînjesc puritatea adolescenței cu spectrul morții și al nebuniei se dezvoltă și ele. Din nefericire nu în aceeași măsură, nu cu aceeași rapiditate de care beneficiază producția și mijloacele de comercializare a drogurilor.

E și greu, scrie „Der Spiegel", cînd pe scena drogurilor își face apariția o nouă generație, cînd chiar copii „gustă" stupefiantele, cînd tot mai mulți tineri cad în această patimă încă din timpul școlii. Crescînd „clientela", fabricantul nu face altceva decît să-i satisfacă exigențele. Și acest lanț al slăbiciunilor va continua să-și facă cursa între lăcomia profitorilor și dorința de o neidentificabilă fericire a consumatorilor. Dezintoxicarea ? O mare problemă, apreciază publicația vest-germană, cînd în țară există doar 1 000 de locuri în clinici terapeutice pentru cei 60 000 de narcomani existenți. Oare acesta să fie drumul pe care trebuie mers ? Cura de dezintoxicare ? Un adevăr incontestabil impus de medicina modernă spune : Este mai ușor să previi decît să vindeci. Pentru a preveni trebuie cunoscute cauzele care îndeamnă tineretul să se drogheze. Și totuși se pare că nici cunoașterea intimă a izvoarelor fenomenului nu contribuie cu nimic la eradicarea acestei maladii. O maladie paradox. Singura pe care omul a creat-o de bunăvoie !

„Cîmpia cu hașiș". Așa o numesc narcomanii. Cîmpia viselor neîmplinite, a nerealizatelor deziderate, pe care se refugiază din fața insurmontabilelor baricade care cresc pe trotuarele civilizației occidentale. Evaziunea din realitate. O realitate care ar trebui să ofere mult mai mult decît cumplitele doze ale visului mortal.

Modalități de rezolvare există. Una dintre acestea a fost tranșant formulată de cunoscuta publicație „Le Monde": „Atît timp cît valorile recunoscute vor rămîne banii, profitul, puterea de consum, putem să pariem că, în continuare, tinerii se vor droga și se vor sinucide. Dacă vrem să luptăm împotriva toxicomaniei, trebuie adoptate măsuri care să schimbe natura lucrurilor".

„E necesară o nouă lume !" conchide pe bună dreptate „Le Monde".

IOAN ROȘCA

PARADOXURILE SUPERCIVILIZAȚIEI

Nemaipomenita viață ca în filme a vedetei cu ochelari negri

Îndrăznesc să presupun că majoritatea oamenilor nu doresc, cu orice preț, să devină vedete. Rămîne însă cert că ieșirea din anonimat reprezintă o insidioasă tentație care macină o cantitate impresionantă de destine. Pofta unora de a fi arătați cu degetul capătă forme atît de ascuțite încît scopul ajunge să topească, prin grozava lui temperatură, orice urmă de moralitate a mijloacelor.

Numeroși sociologi americani, și nu numai dînșii, au publicat în ultima vreme un morman de eseuri docte și tratate sprințare din care rezultă că o parte cu totul nerezonabilă din clientela pușcăriilor comite acte antisociale — adesea sîngeroase — pentru a-și cîștiga mult rîvnitul drept de a ocupa pagina întîi a ziarelor, fie și cu mîinile strînse, cuminte, în cătușe. În fața aparatelor de fotografiat și a camerelor de televiziune, criminalii și borfașii devin cocheți, aruncă în public ochecade fascinante și își mișcă fețele, din toate unghiurile, pentru a fi văzuți și.. invidiați. A deveni vedetă sau, și mai greu, a te menține așa ceva merită toate cazneie și compromisurile într-o lume în care publicitatea este doar partea văzută a aisbergului. Vedetele care nu și-au făcut loc, cu mitraliera sau pumnalul, spre topul de fețe știute își pavează drumul pompînd bani grei presei sau făcînd gesturi de o subtilă disperare. Doamnele din lumea mare își vînd și sufletul pentru un ciorchine de bijuterii cu care să fie recunoscute la intrarea sau ieșirea din marile party-uri, domni foarte severi din aceeași lume se lasă imortalizați făcînd gesturile cele mai năstrușnice. Unii se îmbracă în frișcă, la serate scortoase, alții se dezbracă în Rolls-urile lor ușor de identificat, chiar și pe marile bulevarde, pentru a-și lua un friguros duș cu șampanie.

Goana după publicitate atinge o viteză amețitoare, deși se execută numai în curbe strînse. Așii acestui raliu în care adesea startul se confundă cu linia de sosire reușesc să impuște, cu o insolență greu de atins, doi iepuri : ei dețin și în lumea „bună" și în lumea tribunalelor poziții prioritare. Fernand Legros este unul dintre acești pirați necontestați, figură misterioasă în sine, dar și mai misterioasă în fotografii, pentru că poartă, ziua și noaptea, o pereche de ochelari negri imenși, pălărie tot neagră cu boruri ample de umbrelă, cizme lungi și bluze înflorate care curg de pe dînsul în unde copioase și sofisticate. Rezultat dintr-un tată francez și o mamă grecoaică, născut prin Orient și naturalizat american, Fernand Legros care, la 25 de ani, avea în nu se știe ce buzunar un milion de dolari, și-a rotunjit mărunțișul făcînd exhibițiile cele mai năzdrăvane, mereu pe muchia de cuțit a acelei zone în care legalitatea devine la prima vedere confuză spre a se dovedi, la a doua, hoție curată.

Răsfățatul saloanelor vesteuropene și al ospețelor pe șeluzele nord-americane, Legros trebuie să-și organizeze cu strictețe timpul pentru că, între două nopți albe în mîzul high-life-ului internațional, trebuie să treacă pe la multele tribunale unde este citat fără rea-voință. De curînd acest brigand în dantele, păzit de gorile plătite cu salarii de directori generali, a trebuit să compară în fața unei instanțe pariziene sub învinuirea de furt de mobilă. Castelul de unde a subtilizat conținutul fusese închiriat, semnorial, tot de dînsul... Asemenea jafuri grațioase, realizate în dreapta și în stînga nemilos, cu un „stil" consecvent, formează un dosar voluminos. Avocații dînsului fac spume la gură, de ani de zile, cu un succes nota-bil din moment ce Legros a lustruit multe bare de tribunal, dar pînă acum nici o zăbrea de celulă. În 1967, cînd i-a vîndut miliardarului american Algur Meadows 58 de pînze de Utrillo, Matisse, Duffy ș.a. și apoi s-a dovedit că 44 erau niște falsuri întristătoare, a început, ca de obicei, o procedură judecătorească teribilă pe care Legros, lăsîndu-se cu drag fotografiat, la toate interpelările a prelungit-o, mereu cochet, pînă azi.

Presa de scandal, neobosită și fără principii clare (care pot deveni monotone), a început să îl descrie ca pe un escroc genial sau, eventual, ca pe o... victimă hăituită nemilos de un destin advers. Luîndu-se la trîntă cu soarta aceasta amară, care îi întinde la tot pasul capcane, Legros întruchipează traiectoria nemaipomenită a vedetei care își face publicitate nu din piatră seacă, ci speculînd la rece... șansele oferite de o societate care nu riscă să aibă pudori de la un anumit număr de zerouri în sus.

Cazul Fernand Legros a devenit atît de tipic încît un scriitor francez l-a caracterizat drept „cinema". Banditul trăiește adică exact ca în filme, făcînd din filmul vieții lui un spectacol la care societatea este dispusă să asiste pe bani...

RADU BUDEANU

MONDO UMANO ?

A muri de două ori

O temă ce reține tot mai mult atenția cineaștilor din „lumea a treia" este cea a imigrantului, a lumii în care el ajunge și trăiește pentru un timp (mai lung sau mai scurt), a adaptării lui la o viață structural deosebită de cea a locurilor sale de baștină, a principiilor și filozofiei ce caracterizează această lume. Cum se poate lesne constata este vorba de o temă pe cît de vastă pe atît de complexă și cu caracteristici speciale pentru fiecare dintre eroii săi. Tocmai de aceea ea a fost abordată frontal, creîndu-se impresia adesea că e vorba de filme sau filmări realizate în direct, pe stradă sau în „cartierele" imigranților, fără decoruri ad-hoc și uneori chiar fără a se recurge la actori profesioniști. A fost încă un mod ce a sporit dimensiunea etică a dezbaterii și i-a configurat cu pregnanță dimensiunile estetice. Deși ar părea paradoxal, pericolele respective n-au fost deloc teziste, scenariștii și regizorii lor au pornit să exploreze o lume, să-i descifreze resorturile și chiar tainele. În consecință, în importante rînduri această muncă a primit încununarea spectatorilor și, de asemenea, pe cea a criticilor sau a juriilor unor festivaluri internaționale.

Unul dintre ultimele exemple de acest gen este și „Viața rea", un film de o oră și jumătate, apreciat ca „un implacabil și bulversant document", turnat cu o cameră ce s-a mișcat în voie și a vizat viața cotidiană a muncitorilor algerieni imigranți. Este acolo o scenă în care unul dintre ei rostește puțin sec, puțin înghițit aceste tulburătoare cuvinte : „A nu muri în țară înseamnă a muri de două ori".

Nu e mai puțin adevărat că în viața imigranților abundă fapte și fenomene ce nu au nevoie să fie inventate în filmele dedicate lor. Astfel, nu demult, un cotidian occidental povestea pe larg cum un bărbat elegant, cu vocabular ales, s-a prezentat la o societate de închiriat camere pentru birouri și a încheiat un contract pentru cîteva zile. O zi mai tîrziu, într-un anunț apărut în două publicații, el oferea de lucru într-o serie de țări din Orientul Apropiat. Abdelmajid Zaghdoudi, imigrant tunisian, era șomer de cîteva luni, iar oferta respectivă i s-a părut interesantă. Se prezintă la ofertant, completează fișe multe și, ceea ce este mai important, lasă o importantă sumă drept cauțiune. Speră că acolo, unde va lucra, va reuși să-și revină. Ca el fac și alți imigranți, toți șomeri.

O zi mai tîrziu, cînd trebuiau reglementate „ultimele probleme", cel ce oferea de lucru nu apare și întîlnirea respectivă se amînă pentru dimineața următoare. Dar și în cazul întîlnirii reprogramate dl. X nu apare, iar secretara societății de închiriat birouri anunță multele persoane care-l așteptau că întrucît patronul este ocupat și are serioase probleme de rezolvat, va veni după amiază, la ora 15, însă, nici atunci nu apare și apoi nimeni nu-l mai revede pe acest X. S-a aflat ulterior că procedase la fel și în cazul întîlnirilor pe care le fixase pentru a doua zi altor persoane, în alte zone ale metropolei respective. Toți solicitanții tentantelor slujbe pe care dl. X le oferea erau imigranți, iar mulți dintre ei plătiseră sume mari drept cauțiune. Cauțiune, pentru ce ?

Nu știm dacă în „Viața rea" sînt relatate și asemenea fapte, în aparență diverse. Cum nu știm nici cum au reacționat autoritățile respective aflînd de atari întîmplări și originea celor ce le-au căzut victime. Bănuim, în schimb, că în momentul cînd și-a dat seama că a fost iarăși amăgit, Abdelmajid Zaghdoudi a privit resemnat în gol și în sinea lui s-a gîndit la cuvintele tulburătoare ale colegului — în destinație și drame — din filmul amintit.

DUMITRU CONSTANTIN

Capcana

Noutăți la loturi : Halagian se ocupă de **olimpici**, Mateianu de **tineret**, Cernăianu a rămas bun în grad la **lotul A**. Sacrificat a fost numai Constantin care a avut o scurtă carieră între Galați și Valencia (tango !). Odată consolidate cele trei loturi, victoriile sînt asigurate. Putem să dormim liniștiți ! Vom cîștiga **Cupa Europei**, ne vom califica la viitorul **Campionat mondial** și, dac-om ține-o tot așa, vom bate și echipa **Cosmos** din New York !

Lăsînd gluma la o parte, vreau să vă fac o dezvăluire. Din toate aceste mișcări de șah, Covaci este cel mai apărat. El nu are nici o răspundere directă, el coordonează pur și simplu ! O conferință la Paris, un voiaj la Rio de Janeiro, un interviu dat la Roma și, uite așa, fotbalul nostru avansează, încet, dar sigur ! Vreau însă să atrag atenția cititorilor că numirile lui Halagian și Mateianu la loturi ascund în sine o capcană pe care cei doi o vor resimți mai întîi ei și apoi cluburile pe care le antrenează. S-ar putea zice că sînt un cusurgiu, fiindcă una spun și alta fumez. Am înțeles că n-am recomandat ca arești doi antrenori să fie aduși la loturi. Am recomandat altceva : ca loturile naționale să se construiască pe scheletul echipelor celor mai în formă. Dacă Halagian ar ieși în teren la Olimpiadă cu echipa **F. C. Argeș**, întărită, să zicem, cu doi sau trei jucători, ideea este perfectă. Dacă Mateianu ar juca meciurile reprezentativei noastre naționale de tineret cu echipa **F.C. Baia Mare**, întărită cu 2—3 jucători, lucrul ar fi perfect. Dar o citire atentă a loturilor ne arată că de fapt s-a procedat la dezmembrarea celor mai în formă echipe în campionatul nostru. E vorba de **Argeș** și **F. C. Baia Mare** și că jucătorii au fost împărțiți în mod arbitrar în trei garnituri care numai omogene nu sînt! Ni se va răspunde că din pricină de rațiuni, pe care noi le știm cu toții, această departajare a fost necesară.

Nu, spun eu. Încă o dată : se merge pe cîrpeală, pe lipsă de rațiune, pe dorința de victorie imediată și nu se începe cu începutul, lucru pentru care pledez de mai bine de 25 de ani. Ce înseamnă **lot olimpic** în accepțiunea cea mai adevărată a cuvîntului ? Coman, olimpic ? Stan, olimpic ? Ștefănescu, olimpic ? Dobrin, olimpic ? **Ivan II, olimpic ? Ei sînt niște bunici pentru această categorie.** Dacă nu puteau să joace la lotul A trebuiau lăsați pentru **old-boys**, dacă se va organiza vreodată campionat mondial de **old-boys**. Așadar, din nou lipsa de gîndire ne duce într-o fundătură. Știm că ambițiile celor de la federație sînt mari, dar înainte de ambiție trebuie rațiune. Nu numai cu jucători cu nume vom avea fotbal, mîine ! Nu am nimic împotriva celor vîrstnici care arată o formă constantă. **Cred și acum că Dobrin, Coman, Dinu, Vigu** și alții își au loc în **naționala** noastră. Dar dacă ceva, niște prevederi ale vreunui regulament îi împiedică să participe la vreo competiție, nu trebuie să facem din ei niște juniori sau jucători de 23 de ani. Că n-avem cum !

Așa încît, scriind aceste rînduri, vreau să atrag atenția și lui Halagian, și lui Mateianu că-și primejduiesc situația la propriile lor cluburi. Una este să stai toată ziua la Pitești și la Baia Mare și alta să faci navetă între aceste orașe și București. El ar fi trebuit să răspundă federației cu un **Nu** categoric la invitația pe care aceasta le-a făcut-o, pentru că sîntem abia la jumătatea campionatului și vom vedea, cu durere, cum două echipe aflate într-o situație foarte bună vor avea de luptat cu oboseala și dezinteresul propriilor lor antrenori care sînt supraîncărcați.

Să se înțeleagă o dată pentru totdeauna că fotbalul românesc poate fi construit numai la cluburi !!!

EUGEN BARBU ■

Suspendarea lui Dobrin și implicațiile ei

După cum se știe, în urma unor abateri disciplinare comise de fotbalistul Nicolae Dobrin, în timpul îndelungatei convocări a lotului olimpic în stațiunea Poiana Brașov, Biroul federal, strîns în pripă și într-o alcătuire incompletă, a decis în urmă cu aproximativ 15 zile excluderea definitivă a internaționalului piteștean din activitatea competițională ! Decizie pripită și surprinzătoare prin duritatea ei, izbutind să facă abstracție de meritele de excepție, mai vechi și mai noi, ale jucătorului în cauză. Că a fost pripită ne-o probează faptul că marți la prînz a avut loc o nouă reuniune a Biroului federal, de data asta în formație completă, în cadrul căreia s-a reluat în discuție cazul Dobrin, hotărîndu-se, în urma audierii fotbalistului respectiv, nechemat la prima ședință (!!), reducerea sancțiunii la o suspendare de 6 etape.

Înainte de a comenta decizia propriu-zisă, e de datoria noastră să-i informăm pe cititori că întrunirea de marți s-a desfășurat, la indicația expresă a președintelui F.R.F., cu ușile închise, reprezentanții organelor de presă fiind invitați să părăsească sala ! ! Măsură fără precedent, care nu s-a aplicat la ședința anterioară, cînd ziariștii au luat parte la dezbateri, ea apare cu atît mai gravă și mai greu de explicat cu cît în fruntea federației de fotbal se află, nu de foarte multă vreme, chiar un reprezentant al presei ! ! Și pentru că tot am ajuns aici, să menționăm că, în timp ce Biroul federal rediscuta cazul Dobrin, toți antrenorii federației, inclusiv Constantin Cernăianu, responsabilul echipei naționale, și Cornel Drăgușin, coordonatorul lotului olimpic, își vedeau de lucru la mesele lor (ei nefăcînd parte din forul respectiv), ciudată situație în care se găsea și secretarul F.R.F cu cel mai îndelung stagiu în strada Vasile Conta 16, fostul internațional Ion Alexandrescu !

În ceea ce privește suspendarea dată lui Dobrin, ne permitem s-o apreciem, pe temeiul unei documentări proprii asupra situației care a condus la ea, drept prea drastică. Dealtfel, din cît ne-a fost dat să aflăm, mai mulți dintre membrii Biroului federal au împărtășit, în cuvîntul lor, acest punct de vedere, o serie de vorbitori solicitînd pentru Dobrin o pedeapsă administrativă ușurătoare, pe linia propuneri, înaintată cu promptitudine, de conducerea clubului argeșean. Profesorul Angelo Niculescu, de pildă, recunoscut pentru exigența sa în raporturile cu jucătorii, a fost de părere că, în condițiile unui sezon greu și încărcat de responsabilități, fotbalul nostru nu trebuie să se dispenseze de serviciile lui Dobrin. Animat ca totdeauna de un înalt spirit de sportivitate, decanul selecționărilor în echipa reprezentativă, Mircea Lucescu, ne-a declarat că a făcut drumul pînă la București, întrerupîndu-și programul de pregătire, mai ales spre a apăra cauza lui Dobrin. Dacă ar fi fost vorba de un altul, a spus Lucescu, n-aș fi venit, dar m-am încumetat la o asemenea deplasare numai spre a contribui, cu puterile mele, ca unul dintre cei mai mari jucători pe care-i avem să nu fie pedepsit în mod nefiresc, acum, spre sfîrșitul unei cariere dintre cele mai frumoase. O sumedenie de alți componenți ai Biroului federal (Vasile Carolică, Mihai Birsan, Ștefan Covaci, Dan Matei etc) s-au pronunțat în același sens, considerînd, în urma unei analize realiste a situației de fapt, că trecerea pe tușe a unuia din cei mai în formă fotbaliști ai sezonului trecut, plasat în partea superioară a tuturor ierarhiilor și, inutil s-o mai repetăm, în simpatia tuturor iubitorilor jocului cu balonul rotund, poate aduce prejudicii fotbalului nostru, angajat în primăvară în bătălii decisive. Pentru că, să-i dăm matematicii ce-i ai ei, 6 etape de suspendare înseamnă pentru Dobrin șanse reduse, dacă nu chiar inexistente, de a lua parte la meciurile internaționale ale lunii aprilie cînd, așa cum s-a întîmplat și cu alte ocazii, contribuția internaționalului piteștean ar putea să încline balanța de partea tricolorilor.

Scriind încă o dată că, după părerea noastră, sancțiunea dată e prea aspră, avem în vedere tocmai vorbele serioase, profunde și temeinice ale unora din membrii Biroului federal, rostite nu la supărare, ci după o analiză responsabilă a faptelor, cît și circumstanțele atenuante ce pot fi invocate de sportivul în cauză. Bunăoară, am întreba de ce, știind bine firea lui Dobrin, selecționerii l-au supus unui îndelungat regim de claustrare, ba încă într-o stațiune ca Poiana Brașov, plină la tot pasul de tentații ? ! Din cîte cunoaștem, există o hotărîre superioară ca reuniunile de mai lungă durată ale feluriților loturi să nu mai fie îndreptate spre Poiana Brașov sau spre localități similare, abundent populate și bogate în tentații pentru sportivi, numai că o asemenea decizie a fost și este mereu încălcată, sub ochii îngăduitori ai C.N.E.F.S. Cineva zicea, glumind numai pe jumătate, că dacă am avea un Las Vegas, acolo și nu în altă parte am organiza toate cantonamentele loturilor reprezentative, cerîndu-le performerilor să stea, zile în șir, închiși în hoteluri ! O asemenea bruscare a regimului obișnuit de viață n-a dat, s-au adunat o grămadă de dovezi în acest sens, rezultatele scontate, dar foruriile noastre sportive, începînd cu federațiile și terminînd cu cluburile de mină a șaptea, se încăpățînează să repete, an de an, același procedeu. Iată că, la Poiana Brașov, nu numai Dobrin a căzut în greșeală, ci și cîțiva componenți ai echipei naționale de hochei, ca să nu pomenim decît de cazurile în jurul cărora s-a făcut vîlvă !

Să nu se înțeleagă din cele de mai sus că vrem să-l scoatem pe Dobrin basma curată. El a greșit, nu încape nici o îndoială, numai că greșeala lui, din care sperăm că a tras învățămintele de rigoare, nu merita o pedeapsă atît de aspră. E mai puțin grav, și cu asta încheiem, să faci o nedreptate decît să persiști în a merge cu ea pînă în pînzele albe.

EMIL NEGOIȚĂ ■

Time-out

● Din cîte sîntem informați, fostul președinte al clubului Rapid, Florea Tănăsescu, urmează să fie numit director la Luceafărul, înlocuindu-l pe profesorul Constantin Ardeleanu. Acesta revine în Vasile Conta, ca antrenor federal. ● „Sportul" de marți susține că tinerii schiori români sînt dotați pentru cursele de fond. Așa o fi, dar rezultatele de pînă acum par să contrazică afirmațiile lui Paul Iovan. ● Aflăm de la federația de box că la 9 februarie va avea loc, în Sala Floreasca, prima dintre galele promise. Vor urca în ring, între alții, Remus Cosma, Ștefan Boboc, Ion Budușan, Ștefan Băiatu și Nedelea Mocanu. ● A sosit la F.R.F raportul observatorului U.E.F.A. referitor la arbitrajul prestat de birlădeanul Nicolae Rainea la meciul Liverpool — Anderlecht din cadrul Supercupei. Prin amabilitatea lui Nicolae Marinescu, l-am parcurs, constatînd că observatorul E. Porolla i-a acordat arbitrului român nota maximă. Dealtfel, pentru a sublinia prestigiul de care se bucură Nicolae Rainea în lumea arbitrajului european, să notăm că cel mai bun arbitru român al anului 1978 a fost desemnat, nominal, să conducă la centru partidele Italia — Olanda, unde va fi secondat de Cristian Teodorescu și Marcel Buzea, și Duisburg — Honved, în cadrul Cupei U.E.F.A.

● DE CE A DEMISIONAT EUSTAȚIU MĂRGĂRIT ? La numai cîteva luni de la numirea sa ca antrenor federal și coordonator al loturilor reprezentative de box, conferențiarul universitar Eustațiu Mărgărit a demisionat ! Rugîndu-l să comenteze această surprinzătoare decizie, ne-am izbit de un zid de tăcere ! Lapidar, fostul campion ne-a declarat doar „m-am întors la catedră". Noul secretar al federației de box, colonelul Dumitru Ciobotaru, a fost mai explicit, anunțîndu-ne că s-a ajuns la divorț din cauza „nepotrivirii de caracter". Mărgărit, a continuat campionul de altădată al greilor, n-a acceptat munca în colectiv, considerînd că trebuie să ia de unul singur toate deciziile ! O informație suplimentară : lotul, aflat în pregătire pentru europene, a fost încredințat unei echipe, dirijată de Ion Popa. Din ea mai fac parte Ion Chiriac, Dumitru Ion și Marin Diaconescu. ● Președintele Colegiului central de arbitri de fotbal, Nicolae Lăzărescu, a condus, sîmbătă și duminică, o instruire la care au fost invitați arbitrii proveniți din rîndul foștilor jucători divizionari. Aceștia au lăsat „examinatorilor" o impresie dintre cele mai bune. ● Portarul dinamovist Claudiu Ionescu a apărat, în meciul cu Calpisa Alicante, fără greșeală, suplinindu-l cu brio pe Cornel Penu. ● Deși urmează să joace, nu peste multă vreme, în sferturile de finală ale Cupei campionilor europeni, echipa de tenis de masă C.S. Arad n-a mai fost înscrisă pentru ediția 1979—1980 a competiției ! ! Economii, economii, dar nici chiar așa.

● DUMITRU — BUN NUMAI PENTRU STEAUA ? Antrenorul federal Constantin Cernăianu e de părere că echipa reprezentativă va renunța definitiv la serviciile internaționalului Ion Dumitru ! Citățu : „ne-am convins, la Poiana Brașov, că Dumitru nu mai poate păstra ritmul. El nu mai are rezistența necesară unui jucător de națională". Oafe ?

Handbalul nostru e din nou la înălțime

Notăm cu satisfacție faptul că echipele noastre de handbal masculin, angrenate în cupele europene, au pășit cu dreptul în faza sferturilor de finală. În Cupa cupelor, jucînd excelent la Geissen, Minaur Baia Mare a învins cu 23—22 pe Hüttemberg, luînd o opțiune decisivă pentru meciul retur, programat sîmbătă la Baia Mare.

Întîlnind, pe teren propriu, cunoscuta formație spaniolă Calpisa din Alicante, campioana României, Dinamo București, a prestat un joc splendid, încîntînd asistența și aducîndu-i aminte de „epoca de aur" a handbalului nostru, de 3 ori campion al lumii. Rămînînd la meciul din Palatul sporturilor și culturii, să remarcăm poftа de joc și inspirația întregii garnituri bucureștene, în care jucătorii mai tineri s-au ridicat la înălțimea „veteranilor" Penu și Licu, ultimul în imagine, șutînd și marcînd un nou gol.

Deși semifinalele vor aduce în fața echipelor românești adversari mult mai dificili, sîntem convinși că grupările antrenate de Oprea Vlase și Lascăr Pană vor depune toate eforturile spre a reciștiga pentru handbalul nostru pozițiile fruntașe de acum cîțiva ani. Le dorim mult succes.

Flacăra

istian Mihăilescu se prezintă:

Caricatura mă ajută ă țin contact strins a lumea"

— Eu nu știu să mă prezint.
— **Chiar așa? Cum vă numiți?**
— Cristian Mihăilescu.
— **Ce profesie aveți?**
— Inginer mecanic, lucrez în prolectare Uzinele „Republica".

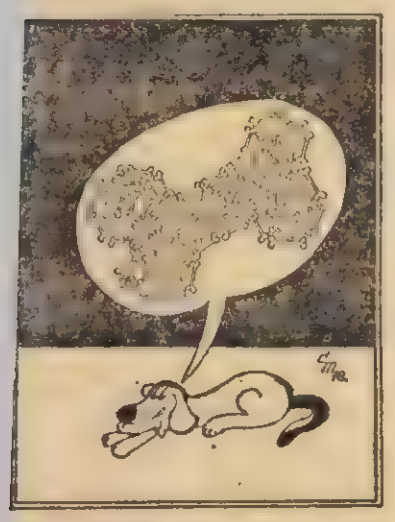

— **Și de ce rideți?**
— Rid zilnic sau, altfel spus, reacționez prin ris la tot felul de întîmplări cotidiene cu iz de caricatură.
— **Fiind inginer mecanic, cred că sînteți la specialitate cu desenul pe care-l faceți, pentru că, de fapt, și umorul este ceva mecanic.**
— Risul de pe urma desenului meu are altă soartă. Dacă desenul nu înmagazinează niscaiva rafinament și o brumă de imaginație, atunci risul nu se declanșează; poate că aveți totuși dreptate, o fi chiar mecanic.
— **Cînd ați debutat și unde?**
— Cam demult, prin '68, în revista „Amfion" a Institutului de construcții București, cu o caricatură cam șchioapă, dacă nu chiar invalidă, oricum era prima și-i păstrez nu numai o amintire plăcută, dar și zincul acasă.
— **Observ că sînteți foarte exigent cu debutantul Mihăilescu. De-atunci ați mai publicat?**
— Nimic pînă anul trecut. Am continuat să desenez, dar trebuie să recunosc că m-am ocupat mai mult de profesiune, de familie, am doi copii și-i iubesc prea mult ca să-mi pierd timpul cu altceva.
— **Zece ani pînă la un nou debut! Cam mult.**
— Ce puteam face? N-aveam timp să bat pe la ușile redacțiilor. Și așa se publică puțin, iar revistele care fac loc acestei cenușărese care este caricatura, apar aproape cu aceiași colaboratori. De ce să-i deranjez.
— **Ei de se, poate că aveți umor, poate aveți ceva de spus?**
— Haideți să vorbim mai încet, că ne-aude cineva. Prea mulți de poate. Cititorii, în rîndurile cărora mă aflu și eu, sînt dornici de umor, de umor de bună calitate, și cînd nu este se mulțumesc cu ce găsesc. Uitați-vă la revista de specialitate. bună-rea este cea mai căutată revistă de umor de la noi, dovadă că se vinde, se epuizează chiar imediat după apariție.
— **Ce este pentru dumneavoastră caricatura?**
— Desen și idee. Aș putea spune că e mult mai mult, deoarece ea mă ajută să țin un contact strîns cu lumea cînd public și, doar, cu prietenii cînd nu public.

ION PREDOȘANU ■

Cum circulăm, cum trebuie să circulăm

Se știe că Bucureștiul este orașul românesc cu cel mai mare număr de autovehicule și se mai știe că numărul acestora e în continuă creștere, mai ales în ceea ce privește proprietatea personală, ca o ilustrare convingătoare a ridicării nivelului de trai și a puterii de cumpărare a populației. Zilnic intră în trafic peste 60 de mașini noi, adăugîndu-se parcului existent și celor aproximativ 35 000 de autovehicule aflate, în același interval, în tranzit prin Capitală. De aici, firește, o sumedenie de probleme, de a căror rezolvare răspunde, cu bune rezultate, după opinia noastră, Serviciul de circulație al Miliției Capitalei, unde am realizat, zilele trecute, dialogurile care urmează.

„Iarna, vara, dimineața, seara, se circulă la fel!"

— Tovarășe colonel Constantin Grădinaru, ca șef al Serviciului circulație, ne puteți oferi cîteva date despre modul cum se circulă azi? Mai bine ca altădată, mai rău?

— Întîi de toate, trebuie să avem în vedere condițiile obiective în care se desfășoară circulația pe raza Bucureștiului. În 1978, de exemplu, parcul auto a crescut, față de 1977, cu aproape 10 la sută. În ceea ce privește autovehiculele proprietate personală, cu 13 la sută. Anual, cam 11 000 de persoane intră în posesia unui carnet de conducere. A crescut parcul, a crescut densitatea, a crescut ritmul. Iarna, vara, dimineața, seara, se circulă la fel de intens și periculele sînt la fel de mari. Cu toate astea, există statistici ferme în acest sens, nu vorbesc aici de dorințe personale, numărul accidentelor e staționar. Agenții de circulație stau la posturile lor, 24 de ore din 24, pe ger, pe arșiță, pe ploaie, căutînd să ajute la buna desfășurare a traficului rutier și să prevîntîmpine, prin vigilență, eventualele accidente. Uneori, se știe, ei amendează sau iau carnete, dar fac acest lucru numai în cazuri temeinic justificate și, subliniez acest aspect, fără plăcere. Cred că pietonii și conducătorii auto ar trebui să-și schimbe atitudinea față de ei, colaborînd mai mult cu agenții de circulație, acordînd mai mult respect muncii lor, nu dintre cele mai ușoare, dar dintre cele mai ingrate. Activul nostru voluntar, din care fac parte peste 4 000 de șoferi, e în creștere, dar ne-ar bucura să simțim un sprijin mai substanțial din partea cetățenilor.

— În ce direcție?

— Am să dau un exemplu. Avem încă dificultăți cu conducătorii auto angrenați în tamponări ușoare, fără consecințe grave, fără victime omenești. După noile dispoziții, ei au obligația să scoată mașinile din partea carosabilă și să le ducă pe străzi laterale sau în parcaje, după care să se prezinte la noi, în strada Logofăt Udriște, pentru primirea adeverinței necesare reparării. Din păcate, uneori lucrurile se petrec altfel, oamenii coboară de la volan și se iau la hartă, pentru un far spart sau cîțiva centimetri de vopsea luată, blocîndu-se, pentru multe minute, întreaga circulație!

— Cu ce încălcări ale disciplinei rutiere e mai des confruntat serviciul pe care-l comandați în ultima vreme?

— Cu fel de fel. Consumul de alcool la volan e în scădere, dar mari bătăi de cap ne dau parcările făcute după ureche, pe străzi înguste, cu trafic intens. În aceste cazuri, parcă din ce în ce mai frecvente, cînd conducătorul auto nu-i de găsit, sîntem nevoiți să apelăm la autonacarale, transportînd mașina parcată neregulamentar într-un loc anume, de unde ea poate fi ridicată numai după achitarea unei amenzi. Cu cît mașina rămîne mai mult în parcaj, cu atît taxa crește.

— Tovarășe colonel, am auzit că aveți obiceiul de a ține audiențe cu martori. E adevărat?

— Da. Am acordat, anul trecut, peste 5 000 de audiențe, rezolvînd, în măsura posibilităților, doleanțele celor care au solicitat o discuție directă cu mine. Firește, rezolvînd în măsura în care cererile, de tot felul, în special contestații, aveau o bază legală. Știind de vorbă cu un conducător auto în prezența altora, cum ziceați, consider că, dezbătînd o anume problemă, cea ridicată de cetățeanul respectiv, nu numai că o soluționez într-un fel sau altul, dar fac și o muncă de educație celorlalți, interesați și ei, direct sau adiacent, în chestiune. Au fost cazuri cînd, după ce am discutat cu o persoană, altele au renunțat la revendicările lor, înțelegînd din convorbirea purtată ce șanse au să obțină cele dorite.

— Ultima noastră întrebare se referă la Școala de șoferi amatori. Are ea capacitatea de a primi între cursanții pe toți cei dornici s-o urmeze?

— Capacitatea școlii nu depășește, pe serie, 2 800 de locuri. Din cîte cunoaște, numărul cererilor de înscriere e mult mai mare, apropiindu-se de 15 000. Legat de asta, aș vrea să menționez că, în cadrul examenului pentru obținerea carnetului de conducere, am luat măsura simplificării probelor de poligon în favoarea accentuării rolului conducerii propriu-zise în trasee aglomerate, în condiții mai aproape de cele ce vor fi întîlnite la volan. Vreau să anunț că, în curînd, prin grija primăriei, școala va beneficia și de un poligon.

„Se cere să acordăm o atenție sporită pietonilor"

— Tovarășe colonel Petre Viașu, sînteți specialist în probleme de sistematizarea și reglementarea circulației. În ce fel contribuie sectorul dumneavoastră la desfășurarea în bune condiții a traficului rutier?

— Amenajările rutiere și modernizările de drumuri au, adesea, un rol important în reducerea accidentelor. Am să dau cîteva exemple. Pe Bulevardul 1848, în dreptul magazinului „București", se înregistrau, pînă la construirea pasajului pietonal subteran, mai multe accidente mortale pe zi. Acum, deși fluxul a sporit considerabil, ajungînd pînă la 11 mii de mașini pe oră și sens, nu se mai semnalează nici un accident grav. La fel a scăzut serios numărul de accidente pe Bulevardul Gheorghe Gheorghiu-Dej, unde au fost asezate balustrade protectoare pentru pietoni, pe o anumită porțiune a Bulevardului Ion Șulea, între Leontin Sălăjan și Întreprinderea de medicamente, unde s-au montat garduri despărțitoare între liniile de tramvai, în alte locuri. Considerăm că această acțiune, în care am primit ajutorul edililor orașului, trebuie continuată, mai puțin în zona centrală în care, datorită densității și îngustimii străzilor, nu prea e spațiu suficient pentru dezvoltarea unor viteze periculoase, cît pe arterele de penetrație în oraș, pe Șoseaua Colentina, pe Pantelimon, pe Bulevardul Constantin Brâncoveanu, pe Șoseaua Alexandriei, în alte locuri în care se semnalează în prezent încă destule accidente.

— Accidentele la care vă referiți se produc, cel mai adesea, între autovehicul și autovehicul sau între autovehicul și pietoni?

— Peste 60 la sută din accidente au loc din cauza pietonilor și, ca o consecință firească, și numărul victimelor din rîndul acestora rămîne, în ciuda eforturilor agenților de circulație, mare. Nu în creștere, prin comparații cu situația din anii trecuți, dar demn de luat în seamă și, în orice caz, considerabil. Germenele accidentului rămîne, fără îndoială, indisciplina rutieră, împotriva căreia trebuie să ducem o luptă înverșunată și o muncă de educare continuă, la toate nivelurile, în școli, în întreprinderi, peste tot. Trebuie să acordăm o atenție sporită pietonilor și, în general, omului, acest factor fiind responsabil în peste 90 la sută din accidente.

— Tovarășe colonel, în altă ordine de idei cîte intersecții semaforizate are, în prezent, Capitala? Numărul lor e suficient?

— După calculele noastre, orașul numără peste 500 de intersecții principale, dar semaforizate sînt numai 176. Ar trebui să fie, pentru a da circulației un plus de siguranță, 240, acțiunea fiind în curs de realizare. Numai că, montînd semafoare la fiecare colț, fragmentăm și mai mult fluxul, impietînd asupra vitezei medii de deplasare, afectînd în special transportul în comun. Căutăm, și sperăm să găsim în această privință, cele mai bune soluții.

„Întîi lași cheile în contact, apoi vii și reclami că mașina a dispărut!"

— Tovarășe locotenent colonel Preda Marin, conduceți cea ce se cheamă brigada antifurt, ocupîndu-vă, firește, cu furturile de și din autoturisme. Care e situația din acest punct de vedere?

— Fenomenul infracțional pe linia furtului de și din mașini nu a ajuns și nu va ajunge, sîntem convinși și deciși să facem totul în acest sens, la stadiul țărilor din Occident, dar ei se mai manifestă pe ici, pe colo. Anul trecut, de pildă, au fost furate 286 de autovehicule, cifră relativ redusă ținînd cont de parcul existent, numai 8 din ele nefiind găsite pînă la această oră.

— Ce fel de mașini se fură mai des, tovarășe Preda Marin, și cine sînt cei care comit asemenea fapte antisociale?

— S-au semnalat și furturi de trailere, de mașini ale Salvării, de taximetre, dar ponderea o dețin automobilele, de stat sau particulare, mai ales. Cei care fură sînt, de regulă, tineri, iar numărul lor e, în general, redus, infractorii dînd mai multe lovituri. Astfel, am reușit, prin vigilență și cu ajutorul cetățenilor, să depistăm cîțiva infractori înrăiți care și-au primit pedeapsa meritată fiind, cînd a fost cazul, judecați la locul de muncă. Daniel Hent, de pildă, a avut la activ 19 furturi, toate vizînd mașini marca Fiat. Marin Dumitru și-a însușit 17 motorete, iar Constantin Costache, 25. Ultimul lua ce avea de luat, piese de schimb mai valoroase, aruncînd restul în riul Colentina! Recent, după o pîndă de mai multe zile, l-am depistat pe Jianu Iancu din Pucioasa, autor a două furturi de camioane Roman diesel din zona Gării de Nord. Faptele acestora, singulare în atmosfera de muncă și corectitudine ce domnește în țara noastră, sînt condamnabile și ele și-au primit pedeapsa cuvenită, după legile în vigoare. Ași dori, însă, să insist asupra unui alt aspect, legat de atitudinea celora care au devenit victime, adesea din superficialitate.

— Vă ascultăm.

— Mulți dintre conducătorii auto favorizează comiterea de infracțiuni sau nu fac nimic pentru a preîntîmpina furturile! Cu alte cuvinte, întîi lasă cheile în contact, apoi vii și reclami că mașina a dispărut! Unor asemenea șoferi trebuie să le facem cîteva recomandări, menite, pe de o parte, să asigure securitatea mașinii și, pe de alta, să limiteze fenomenul infracțional. Să nu mai lase autovehiculele parcate la întîmplare, în locuri domnice și neiluminate! Să evite lăsarea la vedere a unor obiecte tentante, radiocasetofoane, aparate radio, obiecte de îmbrăcăminte, ca să nu mai vorbim de acte, inclusiv dublura cheilor! Să doteze turismele cu dispozitive antifurt, aflate în comerț.

TRAIAN IORDĂCHESCU ■

Slalom printre bariere

Șoferul Emil Herciu de la Fabrica de zahăr Roman, folosea autobasculanta cu capacitate de 7 tone așa cum îi poftea inima. Dorea să plece acasă în comuna Mircești (localitate aflată în județul Iași) ori în oraș pentru a-și rezolva treburi personale, se urca la volan și pleca fără măcar ca cineva din conducerea unității, șeful de garaj ori portarul să-l deranjeze cu întrebarea unde se duce.

Într-una din zilele lunii ianuarie l-a venit din nou dorul de ducă (dor ce-l venea tot mai des în ultimul timp). Pe la orele 16.00, dînd bineț portarului (care îi răspundea întotdeauna cu zîmbetul pe buze), a pornit-o spre comuna unde domicilia. După ce și-a făcut treburile, s-a gîndit că n-ar fi rău să-i facă o vizită fratelui său. S-a întîlnit cu acesta și împreună au făcut o haltă la bufetul din comună, unde s-au încălzit cu cîteva porții zdravene de vin fiert.

Cum între timp se înnoptase și atmosfera la bufet nu era atît de „animată" precum dorea, plictisindu-se, Emil s-a urcat la volanul autobasculantei, pornind, nu cumva să credeți în direcția Roman pentru a duce mașina la garaj, ci din nou spre satul Iugani (una din localitățile componente ale comunei Mircești).

În drum spre casă s-a oprit pentru a invita în cabină pe Ioeif Hălăndui, mecanic agricol la S.M.A.-Iugani și pe Mihai Bălteanu, șeful unității sus-amintite.

Aproape de stația C.F.R. Mircești, dinspre Roman se găsește un pasaj la nivel, în punctul de intersectare a drumului județean cu magistrala feroviară. În afară semibarierelor automate lăsate, semnalele roșii intermitente, vizibile de la distanță, atrăgeau atenția la acea oră conducătorilor de vehicule că traversarea căii ferate este oprită.

Apropiindu-se de drumul de fier, E. H. a observat în față pe direcția sa de mers semnalele de interzicere a trecerii și în plus două autoturisme care așteptau trecerea trenului și respectiv ridicarea semibarierelor, așa cum în oraș conducătorii de vehicule așteaptă apariția culorii verzi a semaforului electric.

Șoferul nostru nu dă curs semnalelor, ignorînd chiar și pe paznicul de barieră care, cu felinarul roșu și fanionul; îi făcea disperat semn să oprească, deoarece din ambele direcții (calea ferată fiind dublă) se apropiau trenuri și se angajează în slalom printre semibarierele lăsate.

Din relatarea unui martor, ce se afla în cabina autovehiculului și care în urma accidentului a supraviețuit, rezultă că șoferul a observat totuși unul din trenuri și anume pe cel de marfă care circula din direcția Roman spre Pașcani. „E departe, pot să trec" au fost ultimele cuvinte ale șoferului. Cînd a ajuns cu partea din față a autobasculantei pe a doua linie ferată, a fost lovit de locomotiva acceleratului Suceava—București, tren pe care șoferul nu-l observase.

Puternica coliziune a aruncat autovehiculul pe linia ferată alăturată unde a fost „luat în primire" de mărfar și tîrît circa 200 metri, după care trenul s-a oprit fiind blocat de autovehiculul care a rămas pe drumul de fier.

Șoferul și mecanicul agricol I. H. și-au pierdut viața în accident, iar cel de-al treilea ocupant al cabinei s-a ales cu leziuni grave. Autobasculanta a fost distrusă în întregime. Avarii s-au produs la cele două locomotive și la instalațiile automate ale pasajului C.F.R.

Circulația feroviară și rutieră prin punctul respectiv au fost întrerupte mai mult de o oră.

Un lanț întreg de încălcări grave comise de șofer: folosirea ilegală a autovehiculului, conducerea acestuia sub influența alcoolului, nesocotirea regulilor de circulație la trecerea peste calea ferată au generat un șir întreg de consecințe în fel de grave.

Răspunderea morală pentru acest accident revine deopotrivă conducerii Fabricii de zahăr Roman, șefului de garaj și lucrătorului cu protecția muncii de la această unitate.

„Lipsa la apel" repetată a unor mașini după terminarea programului de lucru, cazurile de indisciplină în rîndul șoferilor care se proliferau de la o zi la alta, nu au constituit vreun motiv de îngrijorare și cu atît mai puțin pentru luarea unor măsuri din partea factorilor menționați mai sus.

Faptul că pe șosele se depistează zilnic sute de autovehicule folosite nelegal de șoferii respectivi, se datorește în primul rînd conducerii unor unități care tolerează asemenea practici pe cît de păgubitoare, pe atît de periculoase.

Sînt și situații cînd conducerile unor unități „recompensează" într-un mod foarte original pe șoferi, permițîndu-le să plece cu autocamionul, autobasculanta, autospeciala, tractorul etc., deseori nu pentru o oră-două, ci pentru cîteva zile, pentru a-și rezolva nu numai problemele lor personale, ci pentru a efectua transporturi în folosul unor terțe persoane.

Pentru a-i aduce la realitate pe cei care confundă averea statului cu cea personală, se impune o mai fermă intervenție a centralelor, a ministerelor deținătoare de parcuri auto.

Colonel VICTOR BEDA ■

NOUL, ÎN MEDICINĂ, PE CALEA CEA BUNĂ

(Urmare din pag. 1)

cazurile unor gînditori originali ce meritau mai multă atenție decît le acorda Ministerul Sănătății, conducerea sa, foștii săi miniștri. În spiritul de înalt umanism al societății socialiste românești de azi, în spiritul de grijă absolut excepțională pentru orice șansă de mai bine, oriunde s-ar ivi ea, conducerea partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu însuși, au făcut totul pentru ca gîndirea originală românească din medicină și nu numai din medicină să-și găsească întruchiparea cea mai grabnică, mai potrivită și mai corectă. Noul ministru al sănătății, reputatul medic român Eugen Proca, a depus o strădanie de o infinită noblețe pentru ca vechi și prea mult aminate probleme ale noului în medicină să-și găsească în sfîrșit rezolvarea. În cîteva luni de zile s-au întreprins la Ministerul Sănătății, datorită grijii permanente a partidului, acțiuni fără precedent nu numai în timpul nostru, dar — mi-aș permite să spun — că și de-a lungul unor mult mai largi arii geografice. Unde în lume s-ar fi găsit cu atîta rapiditate — cum s-a întîmplat în aceste ultime luni — loc pentru ca un autodidact ca Pavel Kozak, cu rezultate, după părerea noastră, excepționale, dar fără diplomă și fără „forme" în regulă, să-și dovedească, împotriva tuturor suspiciunilor de clan, puterea sa reală, descoperirile sale? Este emoționant că s-a putut, în România, crea cadrul pentru ca Pavel Kozak să devină pe perioada experimentului cercetător principal I, ceea ce înseamnă profesor universitar. Asta înseamnă — repetăm — profesor universitar. Dacă Pavel Kozak va dovedi în testarea pe care o face la Spitalul clinic Fundeni adevărul său, el nu va face altceva decît să răspundă imensei generozități a Partidului Comunist Român, exprimată prin atmosfera corectă și dreaptă în care lucrează Kozak, cu o dotare tehnico-științifică de cel mai înalt nivel, avînd la dispoziție colectivul pe care l-a cerut și exercitîndu-și, în linii mari, nu numai datoria, dar și vocația de cercetător. Să fie limpede și pentru Pavel Kozak și pentru bolnavii pe care-i tratează: nu oriunde în lume s-ar fi găsit o gîndire atît de suplă și de îndrăzneață care să ofere imediat cele mai bune condiții posibile la noi pentru verificarea adevărului. Că mai sînt greutăți, că mai sînt invidii, că mai sînt necazuri știm, și vom milita fără istov, alături de toți cercetătorii cinstiți, pentru cauzele lor drepte; pentru o atmosferă într-adevăr prielnică și proprie cincinalului revoluției tehnico-științifice. Cînd, altcîndva, și unde, altundeva, s-ar fi făcut ce s-a făcut pentru ca marele descoperitor care este dr. Ioan Pușcaș să trăiască într-un oraș cum e Șimleul Silvaniei gloria meritată și să-și poată, în liniște (cită liniște îi pot da bolnavii care se bulucesc într-acolo), desăvîrși cercetările, în domeniul gastro-enterologiei și nu numai în acesta ? Militînd ani de zile pentru Vasile Boicl, să nu uităm să mulțumim acum conducerii partidului și statului pentru recunoașterea generoasă și dreaptă a contribuției descoperitorului român prin acordarea titlului de medic primar gradul I și prin asigurarea, la Timișoara și în 26 de județe, a unor centre specializate în aplicarea tratamentului său. După cum cititorii noștri pot constata în acest număr al revistei, la Cluj-Napoca doctorul Mihai Iubu și-a reluat activitatea. După cum, de asemenea, cititorii noștri își amintesc, în perfectă legalitate își desfășoară activitatea Tina Cavaliu. Se bucură de tot interesul Ministerului Sănătății autovaccinul doctorului Mihai Băcanu. Preocupări mai timide, dar preocupări iar nu antipreocupări, dovedește ministerul și în privința Tamarei Păunescu și a lui Tiberiu Danciu. Mici probleme administrative care-și vor găsi rezolvările în scurtă vreme îl țin încă la distanță de posibilitatea manifestării din plin pe dr. Grigore Osipov-Sinești. Minunate înfăptuiri însoțesc munca de inspirație și răspundere a dr. Florea Dinu, la Cîmpina. Și dacă noi, cei care am pledat pentru cercetarea corectă a cauzelor acestor oameni, dacă noi, cei care nu ne-am sfiit să ne luăm de piept cu autorități în materie, pentru a rupe zăgazurile obtuzității și pentru a se afirma din plin tot ce e valoros în noua gîndire medicală românească, dacă noi am riscat de multe ori stima unor cititori care ne credeau naivi cînd apăram pe niște indivizi ce păreau vraci, dacă noi ne-am pus în aceste lupte nu doar condeiul, ci chiar uneori prestigiul, nu înțelegem de ce n-am spune azi că într-un singur caz lucrurile merg prost. E vorba de cazul inginerului chimist N. Ionescu-Dimbovița. L-am primit pe N. Ionescu-Dimbovița în redacția noastră și în casa noastră, cînd a venit îmbrăcat văcar, cu cizme de cauciuc și cu hainele ponosite ale vieții grele pe care o ducea. L-am ascultat și l-am omenit. Părea modest și fără îndoială avea ceva de făcut pe lume. Am crezut de la început și credem și acum că serodiagnosticul lui N. Ionescu-Dimbovița merită atenție. Și N. Ionescu-Dimbovița a dovedit în public că nu e un șarlatan în privința serodiagnosticului. Dar — vai ! — de la omul necăjit și dispus să ofere totul în schimbul doar al — zicea domnia-sa atunci — recunoașterii publice și pînă la N. Ionescu-Dimbovița cel de astăzi o cale lungă a fost străbătută. O cale lungă și nedreaptă. Căci dacă în vremea în care era făcut șarlatan și i se falsificau procesele verbale cu privire la adevărul serodiagnosticului său noi îl apăram pe Ionescu-Dimbovița, apărînd în el o șansă a omenirii amenințate, încriminînd conducerea Ministerului Sănătății de inerție și de rea voință chiar, astăzi, cu aceeași gură, cu aceleași condei și cu aceeași conștiință trebuie să informăm pe cititorii noștri că Ministerul Sănătății, prin toate formele, profesorul Eugen Proca însuși, acționează perseverent și emoționant pentru recuperarea tuturor întîrzierilor și pentru ca N. Ionescu-Dimbovița să dea țării și oamenilor tot ce a făgăduit să dea. Astăzi inginerul chimist Nicolae Ionescu-Dimbovița a primit din partea statului român absolut tot ceea ce a cerut și mai mult decît ceea ce a cerut: titlul de cercetător științific principal I, mobilier, aparatură, instrumentar, reactivi, materiale și personal sanitar în str. Horațiu nr. 8–10, sectorul 7, București, a primit aprobări, așa cum a cerut, pentru începerea tratamentului, a primit locuință, toate onorurile cuvenite, dar n-a primit — din partea cui oare? — impulsul lăuntric să se apuce de treabă. Fără nici cea mai mică urmă de omenie, cu un cinism pe care-l arătăm cu degetul, inginerul chimist Nicolae Ionescu-Dimbovița, pentru ale cărui adevăruri revista noastră și-a riscat prestigiul, poartă astăzi pe drumuri bolnavii de cancer, mințindu-i grosolan, derutîndu-i și manevrîndu-i, pur și simplu, pentru șantajarea autorităților, cărora inginerul chimist dorește să le smulgă, pe această cale, încă un avantaj, și anume acela de a i se acorda titlul de medic. În ceea ce ne privește, considerăm că această cerere nu este absurdă în măsura în care N. Ionescu-Dimbovița va dovedi că poate vindeca oamenii de cancer. Dar aceasta este o treabă care de-abia de-acum încolo trebuie dovedită. Căci dacă în privința serodiagnosticului Ionescu-Dimbovița a produs dovada adevărului său, în tratarea oamenilor, din motive meschine și pe care le condamnăm, el încă n-a produs nici o dovadă oficială. Nu mai spunem că nici în ce privește serodiagnosticarea N. Ionescu-Dimbovița nu mai face în momentul de față nimic. Atitudinea acestui om ne mîhnește profund. Sigur, bolnavii trebuie să știe ceea ce N. Ionescu-Dimbovița a declarat și anume că, oricum, cel puțin un an de zile de-acum încolo el nu poate începe nici un tratament, deoarece nu are culese plantele de care are nevoie. S-ar putea ca aceasta să fie o dificultate obiectivă. Dar nu este o dificultate obiectivă, ci una subiectivă, care aparține pur și simplu lui N. Ionescu-Dimbovița aceea că el s-a închis în casa lui de pe Cîmpul Pipera, s-a înconjurat cu 6 cîini mari și nedormici de cooperare, și-a lăsat barbă mare și declară, pur și simplu, că vrea să i se facă repede acolo, pe cîmp, un institut internațional de 12 etaje. Nici mai mult, nici mai puțin. Dacă sînt 11, inginerul chimist nici nu intră în discuție cu autoritățile. Eu sînt convins că nu un institut de 12 etaje, ci sute de asemenea institute ar putea apărea, prin grija neîncîpuit de caldă față de om a partidului nostru, a președintelui Nicolae Ceaușescu, dacă inginerul chimist ar putea azi să-și probeze, în condițiile și așa excelente pe care le are, eficacitatea ideilor sale în tratamentul cancerului. Dar cine oare, în toată această lume, ar putea acorda titlul de medic unui om numai pentru că zice el că tratează cancerul ? Dar cine oare ar putea construi 12 etaje pentru un om care mîine s-ar putea, după ce se termină construcția, să ceară și mutarea rîului Dîmbovița ? Sau cine știe ce altceva ? Iar eu cred că pentru cauza salvării oamenilor nici mutarea cursului unui rîu nu ar fi ceva exagerat. Dar asta în situația în care la condițiile pe care statul român le oferă azi lui Ionescu-Dimbovița domnia-sa va răspunde cu modestia inițială, cu patriotismul pe care ni-l striga în sediul redacției noastre și-n dialogul pe care l-am publicat, cu grija față de om la care se referea atunci cînd fostul ministru al sănătății n-avea nici o grijă față de el. Și dacă N. Ionescu-Dimbovița era supărat că ministrul sănătății din acea vreme se spăla pe mîini în timp ce vorbea cu el și nu-l băga în seamă, n-avem noi dreptul astăzi să fim supărați — să zicem noi ca niște oameni care l-au sprijinit, ci ca niște simpli compatrioți ai domniei-sale — pe N. Ionescu-Dimbovița, care nu numai că nu ne răspunde întinzîndu-ne mîna cînd noi îi tot întindem mîinile, ci ne întinde labele cîinilor săi și înjură ca un birjar pe cei care l-au scos din anonimat și pe cei care l-au făcut să existe ca nume în această țară ? Ingratitudine și patriotism uitat și omenie pusă după colț ! Căci, N. Ionescu-Dimbovița, dumneavoastră ne cereați să vă ajutăm să nu se mai taie sfîrlii femeilor pentru că vă era milă de soarta lumii și astăzi faceți din cei chinuiți masa de manevră și de șantaj. Nu-i drept ! Și nu-i onest !

Există însă în natură un echilibru. Și putem spune cititorilor noștri că pe linia preocupărilor sale profunde din ultimele luni de-a da toate șansele de manifestare și de verificare gîndirii originale românești, Ministerul Sănătății a acordat toate cele necesare pentru experimentul său doctorului Mihai Leontopol la Centrul fono-audiologie și chirurgie funcțională O.R.L. din Șoseaua Pandurl din Capitală. Iar la dr. Mihai Leontopol nu e vorba numai de niște dorințe ale sale pentru vindecarea sau ameliorarea unor cancere, la acest doctor e vorba de rezultate spectaculoase, de vindecări care pot fi verificate în realitate și de o activitate dedicată în mod explicit omului, fără nici un moft și fără nici o ezitare. Nici Mihai Leontopol nu s-a bucurat în anii din urmă de înțelegere din partea Ministerului Sănătății. Dar, ca și alți medici, el a avut un puternic sprijin la Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, a cărui autoritate în materie trebuie încă o dată omagiată. Și deși Leontopol a avut el însuși mult de suferit, astăzi, prin grija Ministerului Sănătății — grijă care decurge din atenția plină de toate caratele omenie — el este în plin proces de verificare a tratamentului cu produsul „L" cu acțiune anticanceroasă, pr brevetat de OSIM. Rezultatele acestei tări le vom comunica la vremea potri Dar putem spune de pe acum că în a spirit și numai în acest spirit se poate adevărul și el poate fi prețuit așa cun cuvine. Și numai astfel bolnavii pot bo ficia de ceea ce este bun și valoros gîndirea unui om.

Cu bucurie primim din partea Mini rului Sănătății, știrea pe care o și inser în revista noastră, cu privire la redes derea dosarului dr. Mihai Dănilă.

Și mai este un element compensat în natura umană : chiar în aceste zile, care atîția bolnavi se lovesc de refuzul N. Ionescu-Dimbovița, de a arăta ce și cît știe, un tînăr cercetător, absolvent Facultății de fizică, Ion Dinu, produce vezi cu privire la metoda sa de serodi nosticare a cancerului și la încercăr deocamdată promițătoare, de vindecare unor forme de cancer. Metoda este a mănătoare sub raport practic cu cea lui N. Ionescu-Dimbovița, cu toate aceștia nu s-au cunoscut niciodată. au ajuns paralel la aceeași metodă depistare precoce a tumorilor maligr Urmează ca în aceste zile, conform făg duinței Ministerului Sănătății, fizicianul I Dinu să dovedească într-un cadru știi țific de necontestat, ce știe și cît știe.

Acestor oameni și marilor clinici recunc cute în materie, li se pot adresa bolna pentru ca printr-un efort solidar tot ce poate face să se facă și nici o șansă re lă să nu se piardă din toate șansele viet Ministrul sănătății, prof. dr. Eugen Proc ne-a comunicat într-o convorbire îndelu gă avută ieri că nici o oprelițe nu v sta în fața acelora ce doresc într-adev să facă bine oamenilor și care pot să fac acest bine. Nici o prejudecată, nici un fi de obtuzitate. O atitudine pe care o salu tăm și pe care o cerem cu autoritatea p care ne-a dat-o lupta grea dusă alătu de toți cercetătorii de la aceia ce au dc măcar o iluzie, dacă nu chiar o șansă oamenilor.

Este momentul să spunem că toți cei fi suferință vor găsi, așa cum ne-a asigura conducerea Ministerului Sănătății, așc cum ne-a asigurat comitetul de partid a Ministerului Sănătății, loc pentru a-și atinc suferința. Nimic nu va putea opri pe bolnavi să se înterneze imediat în marile noastre clinici sau în clinicile unde își experimentează metodele doctorul Miha Leontopol și doctorul Dănilă. Nutrim speranța că N. Ionescu-Dimbovița va ieși din carapacea egoismului — la urma urmei atît de puțin folositor și lui însuși, ba chiar păgubitor pentru noi toți — și va dovedi în practică patriotismul său, arătînd ce poate, dacă — să ne scuze chimistul — poate într-adevăr ceva. Poate că N. Ionescu-Dimbovița, înflamat de nenorocirea umană, a promis pentru oameni mai mult decît putea. Poate că el, pur și simplu, are doar serodiagnosticul pe care a dovedit că-l mînuiește cu bune rezultate ; acesta trebuie dat oamenilor, trebuie folosit de oameni.

Pătrunsă de responsabilitatea actelor sale, revista noastră nu va înceta o clipă să militeze pentru ideile generoase, revoluționare, ale partidului, pentru afirmarea concretă a noului în folosul societății și al oamenilor, în folosul cercetătorilor înșiși, cu obiectivitate și spirit riguros științific. Nu vom abdica de la datoria noastră de a lupta pentru om, nu vom mînți, dar nici nu vom da false iluzii. Vom milita pentru adevărul unor destine, al unor conștiințe, chiar împotriva moftu rilor trecătoare și grandomane ale unora din aceste nume. Cu dreptul celor care l-au scos din anonimat pe acești oameni, scriem astăzi aici că oricît de drag ne-ar fi oricare dintre ei, mai drag ne e adevărul, mai drag ne e omul, mai tulburătoare ne e suferința, mai lucidă ne e speranța și mai neînduplecată ne e voința de a ne face datoria.

EVENIMENT : DOUĂ NOI LUCRĂRI ALE PROFESORULUI C. ARSENI

Prima, „Probleme de diagnostic neurochirurgical în patologia infantilă". în colaborare cu Lenke Horvath și Viad Ciunea, abordează probleme de diagnostic ținînd seama de ultimele date în acest domeniu. Este scrisă concis și clar, fiind utilă nu numai neurologului și neurochirurgului, dar și pediatrului. A doua, „Crizele epileptice". Diagnostic electroclinic, fiziopatologic și tratament", în colaborare cu I. Stoica și I. Tudor, este sinteza unei experiențe clinice și de cercetare a autorilor de peste 25 de ani. De asemenea, o carte la curent cu toate datele actuale ale cercetării mondiale, prezentînd mecanismele producerii crizelor epileptice, aspectul clinic, tratamentul. În plus, sînt arătate și aspectele sociale ale acestei maladii.

Anacronismul forței

(Urmare din pag. 1)

acest fapt să devină efectiv și ireversibil, rezolvarea diferendelor pe calea tratativelor, bunei înțelegeri și respectului reciproc sînt în concepția noastră elementele care pot demonstra că umanitatea a atins la acest sfîrșit de mileniu acel grad de civilizație care îi permite să-și tranșeze disputele cu armele spiritului.

Într-un imaginar clasament al lumii întocmit după criteriul aportului la fondul de aur al ideilor, soluțiilor și acțiunilor practice dedicate înfăptuirii păcii, înțelegerii și conviețuirii pașnice între națiuni, România ocupă negreșit unul din primele locuri, semn că sînt domenii în care civilizația socialistă poate să-și afirme din plin superioritatea chiar înainte de a fi ciștigat bătălia pentru dezvoltare.

FLACĂRA Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 41 12, oficiul 33,cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : publicistică social-politică (I. Timbus, I. Purcaru, L. Nițescu — 16 17) ; reportaj (Nicolae Cristache — 16 06) ; cultură, știință, învățămînt, sport (G. Arion, N. Ionescu — 16 18) ; scrisori, anchete cetățenești (Marga Nedelea, E. Seceleanu — 17 87) ; fotoreportaj (15 95) ; documentare (16 23) ; cenaclu, administrație (17 78 82 și interior 17 83) ; secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotonă — 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Tudor Octavian — 17 63 16 și interior 16 11) ; redactor șef adjunct (Nicolae Arsenie — 17 63 16 și interior 17 86) ; redactor șef — 18 22 96 și interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii".

Redactor-șef : ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

41 505

Bibliotec... M...

6

ANUL XXVIII (1235)
8 FEBRUARIE 1979

Flacăra

Săptămînal editat de Frontul Unității Socialiste

Și din înaltul lumii a nins greu
Cu fulgi ca dintr-un suflet preacurat
Bobul de grîu e-un fiu mai mic de zeu
Ce urcă pieptu-acestui pașnic sat.

O șansă în bătălia pentru energie:

Șisturile bituminoase

Interlocutor: ing. **Iosif Pavlon**, director general adjunct în cadrul Institutului central de cercetări metalurgice

— Cum s-a născut ideea valorificării șisturilor bituminoase ?

— Congresul al X-lea al Partidului Comunist Român, în cadrul liniilor directoare ale dezvoltării multilaterale a României socialiste pentru perioada următoare, a evidențiat necesitatea dezvoltării și diversificării bazei energetice în vederea asigurării în cît mai mare măsură a combustibilului necesar din resurse interne, precum și necesitatea dezvoltării bazei de materii prime prin punerea în valoare a noi rezerve industriale de hidrocarburi, minereuri feroase și neferoase și alte substanțe minerale utile. Ca urmare a acestor indicații și recomandări s-a născut și ideea valorificării unei importante resurse potențiale a țării noastre — șisturile bituminoase.

— Ce sînt șisturile bituminoase și unde se găsesc ?

— Șisturile bituminoase sînt roci sedimentare îmbibate în decursul epocilor geologice cu substanță organică constituită din hidrocarburi cu masă moleculară mare. Partea minerală a acestor roci constă în general dintr-un amestec în proporții variabile de cuarț, feldspați, argile și calcare. Substanța organică conținută în proporții variabile le conferă caracterul de combustibil, iar partea minerală care variază în limite foarte largi, atît ca proporție cît și compoziție, poate constitui o sursă de produse minerale utile.

Zăcămintele de șisturi bituminoase sînt răspîndite pe toate continentele și după unele calcule științifice, făcute de specialiști în materie, se apreciază că rezervele mondiale de șisturi bituminoase conțin de 2—3 ori mai multă substanță organică decît rezervele mondiale de petrol.

Și la noi în țară dispunem de zăcăminte de șisturi bituminoase dintre care cele mai importante în zona Anina — județul Caraș-Severin. Prezența lor a fost desco-

(Continuare în pagina 10)

LIVIU TIMBUS ■

Dialog

Așa cum ne-am priceput
am zidit blidul de lut :
vatră
pentru pîinea ce satură și iartă,
pat pe care nuntiră
mire și miră,
țintirim de țintirime
pentru osul lui nime !

Și-am domnit noi aci
de dinainte de ani două mii.
Ieri —
a fost laptele neamului meu de
oieri,

altădatăl
ne-a fost tatăl
și-n vremea de pînă în vreme
ne-a plăcut la fel să ne chemă.

Cu dedemultul
am împărțit lacrima și coltucul.

Ți-au căzut cîndva săgețile
noastre
pe-acoperișe,
prințe — piezișe ?

Cînd nu erai,
ne-ai treerat cu pasul vreun pai?

Cînd ai fost,
ne-ai dat de rost
unde noi ne aflam
de cînd frunza pe ram.

Sîntem aici ! spuneam
și eram.

Ca ieri,
ca alt'dată,
ca de demult,
nu ne-au bătut inimile altcum,
Tuhutum !...

GHEORGHE TOMOZEI ■

Recent, Liviu Ciulei a fost ales membru în comitetul Teatrului „Vivian Beaumont", prestigioasă instituție de cultură americană care funcționează în cadrul Centrului Lincoln din New York. Ne bucură mult această recunoaștere a valorii reputatului om de cultură, de fapt, o recunoaștere și o prețuire a întregului teatru românesc, dar și mai mult ne bucură excepționalul spectacol shakespearian „Furtuna" montat de Liviu Ciulei pe scena Teatrului „Bulandra", eveniment de primă mărime a anului teatral 1979.

O judecată simplă

În fața unei lumi în continuă și profundă schimbare, a unor evenimente ce se succed cu repeziciune și care de multe ori evoluează în direcții neașteptate, devine tot mai vizibilă derута unei părți a presei internaționale obișnuită să reducă dialectica dezvoltării relațiilor interstatale la simple jocuri și combinații strategice, animate de logica forței și a sferelor de influență.

Printre domeniile în care se emit cu destulă superficialitate judecăți false, contradictorii și chiar periculoase la loc de frunte se numără sfera relațiilor bilaterale, mai precis acele acte și atitudini izvorîte din dorința de a aduce o contribuție proprie, constructivă la politica internațională, din preocuparea pentru normalizarea și dezvoltarea raporturilor cu celelalte state ale lumii.

Noi, care nu am uitat drumul anevoios spre afirmare internațională al țărilor în care a învins noua orînduire, ai popoarelor care s-au eliberat de dominația străină știm să prețuim valoarea unui loc egal între națiunile lumii, realizăm pe deplin semnificația faptului unic de a fi realizat prin eforturi răbdătoare, prin respect deplin față de munca și credința altor popoare, raporturi bune cu aproape toate statele lumii.

Nu ne este greu, de aceea, să ne imaginăm că în condițiile în care fiecare țară, fiecare popor ar reuși să aibă relații normale, prietenești, întemeiate pe egalitate și respect reciproc cu fiecare din celelalte țări și popoare ale lumii, ar dispare cu desăvîrșire orice temei pentru a ne teme unul de altul, și-ar pierde rațiunea, dacă poate fi vorba aici de rațiune, blocurile și alianțele militare, ar înceta să mai existe vreun pretext pentru continuarea cursei înarmărilor și prezența armată în afara granițelor naționale.

Desigur, o asemenea stare perfectă a relațiilor internaționale nu este de conceput foarte curînd dar ea sugerează convingător obiectivul spre care ar trebui îndreptate eforturile popoarelor și duce implicit la concluzia că orice pas în direcția atingerii acestui obiectiv nu poate fi în esență decît un act pozitiv.

O astfel de judecată simplă, clară, fără gînduri și calcule ascunse ne determină de fiecare dată să privim cu înțelegere și simpatie eforturile altor popoare de a stabili între ele raporturi firești. Acestea sînt, în concepția noastră, cărămizile din care poate fi clădit edificiul trainic al noii ordini politice și economice internaționale, al unei lumi mai bune și mai drepte.

MIRCEA ANGELESCU ■

Pîine de concurs, sau, pur și simplu, pîine bună ?

Îndrăznesc să spunem odată că un brutar adevărat și cu dragoste de meserie este în felul lui un filozof, pentru că pune totul la îndoială, pentru că nu se mulțumește să creadă, ci în permanență cercetează. De mii de ani se face pîine. Vremea cînd oamenii se preumblau prin lanurile sălbatice și roșăiau grăunțele de grîu pare astăzi un basm despre o altă lume, precum și întîmplarea senzațională ca prima azimă să se fi copt, neîndoielnic, pe o piatră mai netedă încinsă de soare. De atunci și pînă acum, zeci de miliarde de oameni ce și-au profilat umbrele peste peretele timpului au mîncat pîine mai bună sau mai rea și se înțelege că, oricît ar fi fost de puternice tradițiile și obișnuința, îndrăzneala din firea omului și-a spus cuvîntul lăsîndu-l să ducă pînă acolo unde-l ducea prieprerea această strașnică invenție care este pîinea. Această îndrăzneală și nobilă neîncredere de a consi-

dera pîinea o experiență închisă pentru totdeauna revine azi brutarilor noștri, ca tot fie, în țară, vreo patruzeci de mii după cum ne spunea inginerul Ion Zăpucioiu, directorul Centralei de morărit și panificație. De curînd, îmbrăcați în alb și încălțați în galenți s-au ostenit și mai mult să se apropie, într-o merituoasă faptă, de vechii lor veri într-un cuvînt, filozofii, dacă se înțelege că evenimentul nu s-a petrecut prin grădinile de la Lyceum sau Academos, ci în fabricile tuturor județelor, la gura cuptoarelor, unde disputa, de fapt concursul „Cea mai bună formație de muncitori brutari" s-a desfășurat sub genericul, tulburător a[illegible] „Pîine de cea mai bună calitate". Însă pîinea, fie ea și de cea mai bună calitate după optima

(Continuare în pag. 4)

DUMITRU ELIADE ■

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și Revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, va organiza sîmbătă, 10 februarie 1979, ora 18

O SEARĂ DE IARNĂ

la Palatul sporturilor și culturii, Sala polivalentă din Capitală

Biletele pentru această întîmplare literar-artistică s-au epuizat.

flacăra
PATRIA
CABINETUL DE LUCRU AL PREȘEDINTELUI

Accelerarea dezvoltării economice — un plan de acțiune mobilizator, cu sarcini clare și concrete

„Adoptarea în unanimitate de către plenara Comitetului Central a acestor măsuri demonstrează că întregul nostru partid este hotărît să facă totul pentru a asigura înfăptuirea neabătută a hotărîrilor Congresului al XI-lea în domeniul agriculturii, sporind contribuția acestui important sector al economiei naționale la întreaga dezvoltare a societății noastre socialiste".

„Numai în măsura în care ne creăm mijloacele necesare prin livrarea produselor la export putem să ne gîndim ce să importăm cu aceste mijloace".

„Să asigurăm mobilizarea generală a forțelor fiecărui județ în vederea realizării tuturor locuințelor în conformitate cu prevederile, spre a putea satisface astfel în condiții mai bune necesarul de locuințe pentru populație".

„Este necesar să acordăm o mult mai mare atenție participării oamenilor muncii, a țărănimii cooperatiste, a celorlalți lucrători din agricultură la întreaga activitate a unităților agricole și a consiliului unic. Aceasta presupune neapărat să fie îmbunătățită munca organului de conducere colectivă, să se țină mai mult seama de părerile și sugestiile maselor de oameni ai muncii. Trebuie înțeles că îndeplinirea sarcinilor mari din agricultură nu se poate asigura fără participarea activă și conștientă a tuturor oamenilor muncii care lucrează în acest sector".

NICOLAE CEAUȘESCU

Recenta Plenară a Comitetului Central al Partidului Comunist Român se înscrie în rîndul acelor evenimente politice deosebit de importante pentru dezvoltarea economică și socială a țării, pentru înfăptuirea hotărîrilor Congresului al XI-lea și Conferinței Naționale ale partidului, evenimente care constituie adevărate trepte ale cincinalului, ale propășirii României spre culmile civilizației și ale progresului. Astfel, într-o însuflețită atmosferă de lucru, au fost analizate raportul privind realizarea planului pe anul 1978, precum și măsurile ce se impun în domeniul conducerii și planificării unitare a agriculturii.

Cuvîntarea rostită în cadrul plenarei de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, face o analiză realistă și aprofundată a faptelor muncii noastre, constituind un program de o excepțională însemnătate pentru dezvoltarea economică a patriei. Abordînd cu o înaltă responsabilitate comunistă, cu exigență și clarviziune problemele dezbătute în plenară, secretarul general al partidului a reliefat atît semnificațiile rezultatelor bune obținute pe anul 1978 în dezvoltarea multilaterală a țării, cît și acele lipsuri ce s-au manifestat într-un domeniu sau altul, indicînd, totodată, principalele direcții de acțiune pentru înfăptuirea cu succes a sarcinilor anului în curs, precum și ale cincinalului.

Analizînd raportul cu privire la realizarea planului pe 1978, plenara a apreciat că poporul nostru, sub conducerea Partidului Comunist Român, a obținut noi și importante succese în toate domeniile construcției socialiste. Apelăm la argumentele statisticii pentru a demonstra consecvența ritmurilor înalte de dezvoltare economică a patriei, ritmuri înregistrate în condițiile în care lumea contemporană se confruntă cu fenomene de criză economică. Astfel, din reperele principale ale realizărilor anului trecut, comparativ cu cele ale anului precedent, menționăm cîteva : producția industrială a crescut cu 9 la sută, producția netă cu 9,3 la sută, productivitatea muncii în industrie cu 7,1 la sută, investițiile cu 16,2 la sută, venitul național cu 7,6 la sută, iar veniturile totale reale ale populației cu 8,9 la sută. Sînt succese ce oglindesc cu putere fermitatea cu care poporul nostru este angajat pe drumul înfăptuirii îndrăznețelor programe de dezvoltare a țării.

Subliniind bilanțul rodnic al muncii noastre, se impune însă să desprindem și lipsurile care s-au manifestat, învățămintele și concluziile acestei perioade, pentru a găsi căile și formele de organizare cele mai adecvate pentru realizarea în cele mai bune condiții a sarcinilor actualei etape de dezvoltare a României. Este ideea principală în jurul căreia s-au axat lucrările plenarei, ideea perfecționării continue a activității productive. Este ideea majoră a cuvîntării secretarului general al partidului, argumentată științific în spiritul înaltei principialități și exigențe comuniste. Subliniind succesele deosebite obținute în 1978, tovarășul Nicolae Ceaușescu releva : **„Cu toate acestea trebuie arătat însă că planul pe 1978, împreună cu preve-**

Un cadru unitar, profund înnoitor, în conducerea

Întruchipînd gîndirea revoluționară, profund științifică, preocuparea statornică a tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru studierea și găsirea unor modalități originale de perfecționare a structurilor organizatorice, pentru adoptarea de noi soluții care să asigure înscrierea și mai fermă a agriculturii noastre pe coordonatele de largă perspectivă trasate de Congresul al XI-lea și Conferința Națională ale partidului, recentele măsuri cuprinse în Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. cu privire la îmbunătățirea conducerii și planificării unitare a agriculturii, crearea consiliilor unice agroindustriale de stat și cooperatiste și creșterea producției agricole reprezintă un moment cu ample și deosebite implicații nu numai asupra evoluției agriculturii noastre, de fapt, ci în general asupra întregii economii naționale, a societății socialiste multilateral dezvoltate pe care o construim.

După cum este cunoscut, în țara noastră există mai multe forme de proprietate asupra pămîntului. Proprietatea de stat, cooperatistă și, în zonele necooperativizate, proprietatea particulară. Însă pămîntul nu știe cărei forme de proprietate îi aparține și el rodește, dealtfel, nu în funcție de aceasta, ci exclusiv de felul cum a fost muncit. Adevărat este însă că, pe de altă parte, felul în care este muncit diferă uneori și după forma de proprietate, mai exact spus după felurile specifice de organizare a muncii presupuse de către această formă. Acum, cînd istoria nouă, socialistă, a țării se măsoară în durata zecilor de ani, putem privi înapoi și trage, pentru viitor, învățăminte folositoare. Astfel, este limpede că împărțirea pe sectoare a agriculturii — în sectoarele mari, de stat și cooperatiste — a corespuns unei anumite etape de dezvoltare. Ea a corespuns acelor ani și acelor condiții cînd nu aveam suficiente mijloace mecanice și de chimizare, cînd eram obligați să concentrăm aceste mijloace îndeosebi în sectorul de stat, pentru a asigura acolo o producție cît mai sigură, în vederea satisfacerii necesităților economiei naționale. Firesc, dintru început economia românească nu avea resurse pentru a dota agricultura în cele mai bune condiții și, în egală măsură în toate sectoarele ei, cu mijloacele tehnice necesare obținerii unor rezultate superioare. Dar treptat, odată cu scurgerea anilor, ani ai industrializării socialiste, odată cu succesele însemnate dobîndite în dezvoltarea generală a țării, economia națională a găsit aceste resurse și a determinat o schimbare radicală a situației din agricultură, ducînd la o sensibilă apropiere între posibilitățile diferitelor sectoare ale acesteia. Cu toate acestea, după cum s-a arătat în cadrul lucrărilor plenarei, există fie unități agricole de stat cu rezultate deosebite, fie cooperative slabe, deși între ele nu e decît un pas, după cum avem unități de stat cu rezultate slabe și cooperative cu rezultate bune. Această observație conduce, fără îndoială, la concluzia că există o valorificare incompletă a resurselor de care dispune agricultura. Cum aceste resurse reprezintă și ele un bun național — pe care, așa cum arătam, nu l-am avut de la început ci l-am cîștigat prin muncă și sacrificii — ideea valorificării lor optime se impunea cu necesitate. „Trebuie să înțelegem bine — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită la plenară — că nu ne mai putem declara mulțumiți cu obținerea unor producții bune pe cîteva sute de mii de hectare ; dispunem acum de mijloace mecanice și chimice, de forță tehnică, de specialiști, încît putem să punem sarcina egalizării dezvoltării tuturor

derile suplimentare, nu a fost realizat în întregime, aceasta datorîndu-se îndeosebi lipsurilor din industria alimentară — în parte și din cauza recoltei agricole — dar și deficiențelor existente în organizarea și desfășurarea normală a activității în acest sector al economiei noastre. Pe de altă parte, această nerealizare se datorește unor lipsuri serioase existente în industria chimică, provocate, între altele, și de avaria gravă care a scos din funcțiune o instalație pentru o perioadă de multe luni de zile". Unele neajunsuri s-au semnalat și în activitatea altor ministere, cum ar fi Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini și Ministerul Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții, unde producția fizică la o serie de produse importante nu a fost realizată. Există de asemenea nerealizări în metalurgie și în industria extractivă, nerealizări care au avut repercusiuni directe asupra activității noastre industriale. Referindu-se la activitatea în domeniul construcțiilor de locuințe, secretarul general al partidului menționa că, ținînd seama de numărul mare de cereri de locuințe în întreaga țară, de efortul deosebit al partidului și statului nostru, care au luat măsuri pentru alocarea mijloacelor necesare construirii unui număr suplimentar de locuințe față de prevederile cincinalului, se impune mobilizarea forțelor fiecărui județ în vederea realizării sarcinilor în acest domeniu deosebit de important, adică satisfacerea în cele mai bune condiții a necesarului de locuințe pentru populație. Un alt domeniu foarte important pentru întreaga economie a țării este cel al comerțului exterior care, în comparație cu anul 1977, a marcat o creștere în activitatea sa, așa cum arătam, de 10,1 la sută. Apreciind cu înaltă răspundere și realism această cifră, tovarășul Nicolae Ceaușescu releva că în ea sînt cuprinse importuri de aproximativ 16 la sută, iar exportul este de numai 6 la sută, fapt ce afectează balanța comercială și de plăți. Secretarul general al partidului a arătat în acest sens că este necesar ca toate nerealizările la export de anul trecut să fie recuperate în cel mai scurt timp, să se asigure o politică corespunzătoare în domeniul respectiv pentru a se păstra o balanță comercială și o balanță de plăți echilibrate, răspunderi în această privință revenind fiecărui ministru, și nu numai celui de resort, fiecărei unități economice. Adresînd de la înalta tribună a plenarei cele mai calde felicitări muncitorimii, țărănimii, intelectualității, tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, pentru succesele obținute în anul 1978, succese care demonstrează cu putere justețea politicii partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia, în același timp, că în ceea ce privește majorarea retribuției precum și celelalte măsuri stabilite, urmărind creșterea nivelului de trai, înfăptuirea lor depinde de realizarea integrală a planurilor pe 1979 și 1980. **„Iată de ce, arăta secretarul general al partidului, se impune ca răspunsul la aceste creșteri importante ale veniturilor oamenilor muncii să fie ridicarea pe plan superior a activității în toate domeniile, pentru îndeplinirea în cele mai bune condiții a tuturor prevederilor planului pe 1979 și 1980".**

A doua problemă importantă cuprinsă în ordinea de zi a plenarei s-a referit la perfecționarea conducerii și

planificării unitare a agriculturii, crearea consiliilor unice agroindustriale de stat și cooperatiste în vederea creșterii producției agricole. Plenara a apreciat că politica partidului de industrializare socialistă a asigurat condiții tot mai bune an de an privind dotarea agriculturii cu mijloace tehnice moderne. Astfel, producția noastră agricolă a avut la dispoziție un număr mereu crescînd de tractoare și mașini agricole, importante cantități de îngrășăminte chimice, utilaje pentru lucrări hidroameliorative, asigurîndu-se în acest fel mijloacele necesare practicării unei agriculturi intensive, de înalt randament. De asemenea, procesul complex de dezvoltare și modernizare a întreprinderilor agricole de stat, de consolidare economico-organizatorică a cooperativelor agricole de producție, de perfecționare a formelor de colaborare dintre unitățile agricole precum și instituirea Congresului țărănimii, organizarea Consiliului Național al Agriculturii și perfecționarea activității organelor de conducere colectivă în toate unitățile agricole au creat condiții ca agricultura noastră să înregistreze importante succese în sporirea producției agricole globale, care în perioada 1950—1978 a crescut de 3,5 ori. Ținînd seama de toate aceste înfăptuiri și succese, plenara apreciază că trecerea la o nouă calitate în dezvoltarea economico-socială a țării ridică noi cerințe și în fața agriculturii în vederea obținerii unor producții superioare, corespunzător nivelului tot mai înalt al bazei tehnico-materiale de care dispune precum și a necesităților economiei naționale. **„Este evident,** sublinia în acest sens tovarășul Nicolae Ceaușescu, **că împărțirea pe sectoare a agriculturii — de stat și cooperatiste — a corespuns unei anumite etape de dezvoltare. Ea a avut, fără îndoială, un rol important în progresul producției agricole. Dar aceasta a corespuns acelor condiții cînd nu aveam suficiente mijloace mecanice și de chimizare — și eram obligați să concentrăm aceste mijloace îndeosebi în sectorul de stat pentru a asigura acolo o producție cît mai sigură în vederea satisfacerii necesităților economiei naționale".**

În concordanță cu aceste necesități, Plenara C.C. al P.C.R. a aprobat înființarea consiliilor unice agroindustriale de stat și cooperatiste, asigurîndu-se în acest mod cadrul organizatoric necesar concentrării și specializării producției, organizării de acțiuni comune în scopul folosirii eficiente și depline a pămîntului, a mijloacelor tehnico-materiale, financiare, a forței de muncă. Elaborate din inițiativa și pe baza indicațiilor secretarului general al partidului, măsurile privind îmbunătățirea, în continuare, a conducerii, organizării și planificării agriculturii și industriei alimentare, măsuri cuprinse în Hotărîrea Plenarei Comitetului Central al Partidului Comunist Român cu privire la îmbunătățirea conducerii și planificării unitare a agriculturii, crearea consiliilor unice agroindustriale de stat și cooperatiste și creșterea producției agricole, fac parte integrantă din politica agrară a partidului nostru în noua etapă de dezvoltare a societății socialiste, iar traducerea lor în viață, într-o cît mai scurtă perioadă de timp, va determina un nou avînt în întreaga activitate de creștere a producției agricole, satisfacerea necesităților întregului nostru popor și va asigura, implicit, sporirea mai accentuată a veniturilor țărănimii cooperatiste, creșterea nivelului de trai al tuturor oamenilor muncii din agricultură.

Prin natura problemelor dezbătute și a măsurilor aprobate, lucrările Plenarei Comitetului Central al Partidului Comunist Român și strălucita cuvîntare rostită de secretarul general al partidului reprezintă documente majore ale procesului de realizare, pe multiple planuri, a hotărîrilor Congresului al XI-lea și ale Conferinței Naționale, documente mobilizatoare pentru întreaga națiune. Pentru că așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, hotărîtoare în acest moment sînt faptele, munca responsabilă și plină de abnegație a fiecărula dintre noi, străduințile de fiecare zi, o muncă mai bine organizată, mai eficientă pentru realizarea integrală a programului de creștere a nivelului de trai în actualul cincinal, pentru dezvoltarea civilizației noastre socialiste.

MIRCEA RAICIU ■

și organizarea agriculturii românești

sectoarelor — fie el de stat sau cooperatist — în raport cu zona de fertilitate". Măsurile adoptate de Plenara C.C. al P.C.R. urmăresc, așadar, generalizarea fenomenelor pozitive în dezvoltarea agriculturii, prin cooperarea între diferite sectoare ale ei. Se înțelege însă că în cadrul organizatoric de pînă acum al agriculturii această extindere și generalizare se producea mai greoi întrucît, după cum s-a arătat în cadrul lucrărilor plenarei, una dintre cauzele pentru care multe unități agricole nu s-au situat la nivelul posibilităților, al condițiilor create, consta în aceea că forma de organizare și conducere a agriculturii fărîmița forțele de care dispune această ramură, ducea la paralelisme în coordonarea aceluiași domeniu de activitate. Tocmai de aceea, pornind de la necesitatea că în actuala etapă este deosebit de important să se asigure conducerea și planificarea unitară a întregii activități de producție agricolă, s-a hotărît crearea consiliilor unice agroindustriale de stat și cooperatiste. Urmărind, așa cum se sublinia în Hotărîrea plenarei, întărirea rolului unităților agricole de bază, adică al cooperativelor agricole de producție, al întreprinderilor agricole de stat și al stațiunilor pentru mecanizarea agriculturii, măsurile adoptate vizează, totodată, accentuarea procesului de concentrare, specializare și integrare a producției agricole, folosirea mai rațională și în mod unitar a bazei tehnico-materiale, perfecționarea pregătirii cadrelor de specialiști, a tuturor lucrătorilor din agricultură, în concordanță cu cerințele modernizării producției agricole, apropierea conducerii tehnice și economice din toate organismele agricole de unitățile din subordine, accentuarea procesului de integrare a cercetării cu producția și învățămîntul. În același timp se creează cadrul organizatoric pentru introducerea noului mecanism economico-financiar în toate unitățile din agricultura de stat și cooperatistă. Neîndoielnic, formele noi de organizare, conducere și planificare, forme care sînt, ele însele, un rezultat al unor acumulări în decursul anilor, vor determina o nouă calitate în agricultură. Există reale condiții și posibilități pentru a se realiza acest obiectiv. Cum arătam, prin investițiile mari făcute de stat, la dispoziția agriculturii au fost puse, an de an, un mare număr de tractoare și mașini agricole, cantități sporite de îngrășăminte chimice, semințe de mare productivitate ; s-au extins, de asemenea suprafețele irigate. Prin ansamblul acestor măsuri s-au asigurat mijloacele necesare pentru practicarea unei agriculturi intensive, moderne, de înalt randament. Important este ca baza tehnico-materială în continuă dezvoltare și modernizare să fie folosită pe deplin, de-acum încolo, pentru sporirea substanțială a producției vegetale și animale. Iată de ce, în lumina Hotărîrii adoptate de plenară, a indicațiilor date de tovarășul Nicolae Ceaușescu, în fiecare unitate agricolă, în fiecare sector trebuie să se acționeze cu toată energia pentru creșterea mai susținută a producției, pentru realizarea unei eficiențe economice tot mai înalte, în vederea satisfacerii necesităților crescînde de produse agricole ale populației, ale economiei naționale, spre a spori aportul agriculturii la progresul mai rapid al țării, cu conștiința că — indiferent de forma de proprietate — pămîntul este un *bun național* ce trebuie gospodărit cu grijă și chibzuit.

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

flacăra

GALERIA PERSONALITĂȚILOR MUNCII

Calitatea amănuntului

Unul din amănuntele asupra căruia meșterul meu a insistat încă din primele zile de ucenicie n-avea nimic comun cu viitoarea profesie. Mă întrebam de ce este atît de important ca crestăturile șuruburilor să fie aliniate de-a lungul fibrei lemnului sau să „fugă" pe latura cea mai lungă. În fond, scopul șurubului este să fixeze cît mai bine lemnul sau metalul de partea fixă a lucrării executate. Respectivul meșter avea nu prea multă școală. Avea în schimb un dezvoltat simț al frumosului, al proporțiilor. Talentul și-l ilustra indiferent dacă făcea o ușă sau o casetă cu intarsii în furnir. Protesta cu înversunare ori de cîte ori mici amănunte impietau asupra perfecțiunii fiindcă, aveam să-mi dau seama mai tîrziu, scopul urmărit nu este doar funcționalitatea obiectului ci și sentimentul satisfacției pentru lucrul bine făcut. Mai îmi aduc aminte apoi de răspunsul mamei cînd o întrebam de ce îmi coase astfel poalele cămășii. Explicațiile ei se opreau invariabil la „fiindcă așa e bine și frumos". Extinzînd puțin, simplitatea exprimării încorpora, de fapt, în existența creatorului utilul și frumosul deopotrivă. Înaintea oricăror căutări și motivații teoretice exista acest sentiment transmis de însăși ambianța obștii. Îl avea și îl are încă mai întîi producătorul, îl respectă mai apoi beneficiarul. Alinierea crestăturii șuruburilor poate fi considerat exemplul concret al unei lecții despre frumosul util. Un om, odată deprins să observe amănuntul dintr-un ansamblu echilibrat și armonic, niciodată nu-i va ignora importanța fiindcă în structurile sale intime, reflectate în automatismul comportamentului, etica profesională se confundă cu etica individului.

Orice exercițiu, abstract sau concret, se însușește prin repetiție. Banalitatea unor adevăruri nu poate fi omisă. Criteriul de validare a teoriei este practica. Omul are nevoie de certitudini și atunci cînd, cu totul neutru, caută în jurul său argumente care să confirme calitățile semenilor săi. De obicei amănuntele sînt primele care reține atenția. Fără a le absolutiza importanța, prin intermediul lor se realizează analiza, nu atît a calității intrinsece a obiectului, cît mai ales a calității celui care le-a realizat. Urci într-un mijloc de transport în comun, îți întinzi picioarele și deodată o senzație de durere te obligă să îți le tragi grabnic înapoi fiindcă muncitorul care a fixat speteaza scaunului din fața ta n-a rotunjit capetele șuruburilor. El zice că și-a făcut bine meseria iar meșterul care l-a supravegheat a omis să-i atragă atenția că acolo nu este vorba doar despre rezistență ci și despre o chestiune mai delicată. Gospodina care și-a rupt ciorapii din această pricină trebuie să-și cumpere alții. Cît despre durere să nu mai vorbim. „Conflictul" indirect nu se oprește aici. Calificativul firesc, deloc măgulitor, se adresează și firmei producătoare. Toți despre șuruburi. Cumpărați o mobilă de bucătărie, deschideți ușile și veți vedea în interior că vîrfurile șuruburilor cu care sînt prinse minerele își depășesc cu mult atribuțiile dînd de furcă acclorași gospodine care se încumetă să le ignoreze prezența. Vorbind despre mobilă, un cunoscut, specialist în această industrie, îmi relata observațiile unui client care și-a cumpărat un dormitor. La deschiderea ușilor de la noptiere, bilele de fixare în alianță cu resortul își manifestau zgomotos prezența. Obișnuit să citească înainte de culcare în vreme ce soția dormea deja, orice manevră a respectivei uși de la noptiera unde își ținea cărțile și revistele îi trezea consoarta. Un amănunt, dar suficient să stîrnească discuții și nervi cu o oră sau două înainte de miezul nopții. Un alt exemplu de totală ignorare a amănuntului funcțional ni-l oferă o banală solniță. Cînd vrei să o umpli cu sare, constați că ești nevoit să pui degetul la sită fiindcă, mintos cum era, proiectantul a „gîndit" șurubul la talpa solniței și nu invers. Sînt doar amănunte. La ce bun să le dăm oare importanță cînd noi ne-am dovedit talentul și măiestria în realizarea atîtor instalații și mașini cu performanțe de prestigiu ! Nu este cazul să ne mirăm. Și amănuntele sînt componente ale calității sau, altfel spus, calitatea se compune din amănunte. În practica mondială, cu diverse prilejuri, producătorii nu își permit luxul ignorării amănuntelor capabile să le plaseze cît mai convenabil produsul. Ca să nu mai vorbim de întrebarea, devenită clasică, privind aparatele de măsură și control folosite la construcția respectivului produs oferit vînzării. Cert este că în „tehnica" actuală șansele amănuntelor în elaborarea certificatului de calitate, dincolo de fiabilitate, funcționalitate și alți parametri de performanță, ocupă un loc tot mai bine determinat. Prin simplitatea execuției sale, grija pentru amănunt cultivă realizatorului

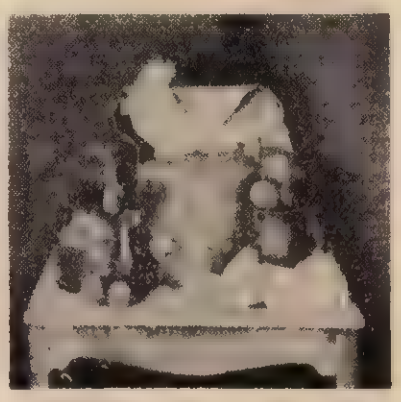

răspunderea pentru ansamblu. O concluzie care în acerba bătălie pentru calitate îi creează producătorului de valori obligații suplimentare. Cînd spunem „producător de valori" ne gîndim deopotrivă și la răspunderea producătorului de valori umane. Este cazul să amintim că important e nu numai ceea ce știi, ci să și știi ce faci cu ceea ce știi. Sînt convins, muncitorul care montează accesoriile metalice la dulap, dacă îl întrebi, știe că e inestetic și dăunător să lase șuruburile netăiate. Dar el mai știe că pentru el și punga așa merge și așa. Egoismul său alterează calitatea eticii sale profesionale. Eficiența individuală se răsfrînge negativ asupra eficienței sociale prin opinia nefavorabilă ce se creează în jurul respectivelor produse. Frumosul în viața cotidiană, substanțial diferit de cel definit în manualele de estetică, ocupă un loc precis în aprecierea calității. Dar unde sînt meșterii care să cultive această răspundere atică ? !

Cu totul întîmplător, un caz care mai degrabă sugerează ideea răspunsului, mi-a fost oferit de un exemplu intrucitva asemănător celui cu care am început rîndurile de față. Aurora Ujoreanu și colegii ei de la Liceul industrial din Ineu își fac practica tehnico-productivă în secția locală de mobilă a Combinatului de prelucrare a lemnului Arad. E în clasa a XI-a și totodată și secretară a Comitetului U.T.C. pe școală. Îmi spunea că anul trecut a învățat să „facă niște minere pentru țeigheaua tîmplarului, dar, ciudat, n-a știut să-mi spună exact la ce folosesc aceste minere. A mai lucrat apoi la lustruitul picioarelor pentru mese, la șlefuitul unor piese componente de mobilă. Este familiarizată cu atelierul de tîmplărie, dar nu știa să-mi spună denumirea uneltelor specifice pentru această meserie. Cu alte cuvinte, și aici ca și la lecțiile teoretice se demonstrează cît de păgubitoare este practica însușirii mecanice. Astfel, practica și, deopotrivă, teoria devin un chin care împiedică dezvoltarea laturii formative, creatoare, atît de necesare în aprecierea calitativă a valorilor. Din tot ceea ce se face, precumpănitoare este doar cantitatea. Meșterul și profesorul sînt pe deplin mulțumiți dacă ucenicul și-a însușit tehnica de lucru și îi interesează mai puțin implicațiile obiectului realizat asupra definirii valorilor. Deprinderea de a executa mecanic o operație simplă reduce la minim șansa intervenției creatoare din partea executantului. Obiectul este privit preponderent fizic, cantitativ, în limitele unui orizont închis. Frumosul însuși devine astfel un atribut exclusiv al cantității. Însușite mecanic între cunoștințele acumulate și imperativul adăugirii permanente a amănuntelor ca însușiri menite să complementeze calitatea se strecoară balastul inutil care barează accesul spre cizelarea perfecțiunii.

ION DANCEA ■

Piine de concurs

(Urmare din pag. 1)

fiecărui concurent în parte, s-a dovedit că nu poate fi o axiomă ci o lungă și plină de tîlc și de învățăminte demonstrație. Concursul a început în octombrie anul trecut, din fiecare județ participînd cîte o echipă de nouă brutari. În cele din urmă au rămas să-și dispute ordinea primelor patru locuri județele Arges, Botoșani, Mehedinți, Sibiu. Le-am notat pentru început în ordinea alfabetică, după cum am fost și rugați, întrucît la ora cînd aflăm numele participanților la faza republicană juriul încă nu deliberase. Cei treizeci și șase de brutari din cele patru județe au fost cazați la hotelul „Modern" unde, de bună seamă, trebuie să-i fi descumpănit pe recepționeri prin obiceiul lor de a pleca în grup, la ore tîrzii, cînd ceilalți călători începeau să se odihnească. Vorbim cu Victor Lungu de la Pitești, cu Tudor Turcanu de la Botoșani, cu Nicolae Pătrașcu de la Drobeta-Turnu Severin și Dorin Lupșe de la Sibiu și aflăm că echipele ultimelor trei județe au ieșit din hotel pe la 12 noaptea și s-au îndreptat către secția din Ferentari a întreprinderii bucureștene „Steagul roșu", unde aveau să se desfășoare, de la 28 ianuarie la 2 februarie, probele practice. Acolo și-au luat materia primă, adică făina, sarea, drojdia și ce mai trebuia, și s-au apucat de lucru. Cu înfrigurare și emoție fiecare echipă a muncit să iasă prima. Pe rînd, în cadrul

Premiile I–IV în concurs : județele Argeș, Sibiu, Mehedinți, Botoșani.

fiecărei echipe, tot meseriașul și-a arătat priceperea în fața în care pîinea depindea de el, de atenția și de inspirația lui. Mai întîi, desigur, au muncit frămîntătorii. Apoi, mai spre dimineață, modelatorii și la ora 7,30 cocătorii, cei ce au supravegheat pînă la ora 11 trecerea pîinilor prin cuptoare. Spre după-amiază echipele s-au odihnit, muncitorii și-au așezat frunțile obosite pe pernele de hotel sub care se găsea, după cum ni se spune, neapărat „Cartea brutarului", ediția a doua, prevăzută la loc de cinste în bibliografia concursului. Pe seară, această carte a fost scoasă de sub perne și citită și răscitită în vederea ultimei probe, teoretice, din ziua de 2 februarie. Apoi, la miezul nopții, începea iarăși, ca să zicem așa, o zi de muncă. În prima noapte-zi se lucrase pîinea neagră. În a doua, intermediara cu cartofi iar în ultima, pîinea albă, tot cu cartofi. Curios este că, de fiecare dată, echipa Argeșului pleca de la hotel și ajungea la secția din Ferentari în urma celorlalte, reușind totuși să aibă pîinea tocmai bună de copt la aceeași oră, 7 și jumătate, cu Botoșanii, Mehedinții și Sibiul. Explicația este, după cum ne spunea Victor Lungu de la Pitești, că echipa se folosea „maiele fluide rapide", care scurtează timpul de preparare a pîinii cu cîteva ore. A fost aceasta, precum ne dăm seama, inovația adusă de concurs, demnă de luat în considerație de către toți brutarii care folosesc maiele fluide simple ori maiele consistente. Punînd cap la cap rezultatele obținute la probele practice și la cele teoretice cît și preferințele și opiniile bucureștenilor care au putut să cumpere pîinea făcută de sibieni în magazinul din piața Kogălniceanu, a mehedințenilor vizavi de „Polar", a botoșănenilor pe strada Mendeleev iar a argeșenilor pe strada Doamnei, juriul a hotărît, dealtfel, că premiul întîi se cuvine celor nouă brutari din Argeș. Sibiul s-a clasat pe locul al doilea iar Mehedinții pe al treilea. Întrucît e limpede că Botoșanii s-au situat pe locul al patrulea, notăm totuși acest lucru în semn de stimă față de tînăra și foarte ambițioasa echipă din nord care, spre știința celor ce nu știu, s-a calificat în faza finală după ce mai întîi l-a întrecut pe succesorii, pe băcăuani, pe ieșeni și, în cele din urmă, pe bucureșteni.

Familia, ce minunat cuvînt!

ACASĂ. 20 ianuarie. O sîmbătă seara ca oricare alta, poate cu un CE mai aparte, fiind vorba de ultima înfruntare Rudy — Falconetti. O sîmbătă ca toate sîmbetele și în familia inginerului Anton Leonte. Final de serial fără „happy-end".

De pe fotoliul în care stătea, A. L. a cerut cu glas străin un pahar cu apă. Îl duce spre gură. Mîna stîngă nu-l mai ascultă. Încearcă să se ridice, piciorul sting cedează. Panică. Toată partea stîngă se destinde nefiresc, ca și cum nervii și mușchii și-ar fi uitat menirea. Paralizie. A. L. este conștient. Din păcate — pentru că uneori este mai bine să nu realizezi ce se petrece cu tine — simte tot, își dă seama ce s-a întîmplat.

SPITAL. Internare urgentă la Clinica de neurochirurgie din Berceni. Puia, soția, nu-l părăsește o clipă. A. L. e nervos, nu poate dormi, e convins că iremediabilul s-a produs.

Consult, analize. Foaia de observație clinică, diagnostic : ing. Anton Leonte, directorul Institutului de cercetări științifice și inginerie tehnologică — FAUR, suferă de angiom cerebral parietal drept, cu hematom intracerebral. Nici că se putea mai rău, îmi spune medicul primar Leon Dănăilă. Este vorba, mai explică el, de o maladie congenitală care obișnuiește să se manifeste în jurul vîrstei de 50 de ani. Un ghem de vase sanguine, venoase și arteriale, capătă o dezvoltare anormală, se umflă pur și simplu și devin extrem de sensibile. Este suficient un efort cerebral și ruptura nu întîrzie să se producă. Ceea ce s-a și petrecut. 5 vase s-au spart provocînd dezastrul. Soluția ? Una singură: operație. Și încă o operație dificilă. Ei bine, și cum e știut că necazurile nu vin niciodată singure, pacientul are grupa sanguină AB 4 pozitiv. Într-o asemenea intervenție se pierde, de obicei, mult sînge. Aveam nevoie de circa 4 litri !

UZINA. Tăcere. Priviri întrebătoare și neîncrezătoare. O orchestră căreia îi lipsea dirijorul. Cam așa arătau oamenii cînd au aflat de necaz, îmi spune Tănase Nițu, secretarul organizației P.C.R. din institut. Toată lumea vroia să fie de folos cu ceva. S-a hotărît — și să știți că noi ne ținem de cuvînt — să se muncească fără preget, să nu se simtă lipsa „dirijorului". Cînd am aflat de transfuzia de sînge, a fost suficient să pomenesc cuvîntul și ofertele au început. Am făcut aici, la comitet, un veritabil preconsult. Fiecare voluntar — și au fost vreo două sute din institut și din uzina „23 August" — trebuia să-și facă anamneza (am început să folosesc expresiile medicilor de cînd umblu prin spitale !). Cînd vedeam că nu-i în regulă, gata, apărea altul. Au fost donați peste 30 de litri de sînge de la 120 de donatori. Din toate grupele. De AB 4 pozitiv a fost nevoie doar de 4 litri și s-au strîns 11.

Îl întreb pe unul dintre donatori, Călinescu Traian, de ce a făcut-o ? Pentru director ?

„Pentru că e de-al nostru. Cu noi împarte necazurile și bucuriile. Cu noi muncește cot la cot. Atunci, nu merită să-l iubim ?" îmi răspunde acest om dintr-o bucată, adevărat purtător de cuvînt al colegilor săi. „Noi îl cunoaștem bine, pe tovarășul Leonte. Și el ar fi donat sînge pentru oricare dintre noi", conchide Traian Călinescu.

Este un colectiv muncitoresc în inima marii uzine „23 August". Mai mult, o familie muncitorească unită cu indestructibilul liant al muncii și aspirațiilor comune !

SPITAL. 26 ianuarie. O zi ca oricare alta. La neurochirurgie, operație : o mare reușită. Încă o dată bisturiul genialului neurochirurg Constantin Arseni a fost de 14 carate. Ajutat de o echipă valoroasă : medicii primari Leon Dănăilă, Alex. Constantinescu, medicul primar anestezist Aurelia Gonțea și șefa-șefă Velescu Maria, prof. dr. Constantin Arseni a făcut o minune ! Minune ? Nu, îmi replică dr. Dănăilă. A fost o operație grea — a durat peste 5 ore — dar a reușit.

Într-adevăr, pentru acești oameni de un înalt profesionalism nimic nu e minune. Minunea rămîne totuși pentru familia inginerului, pentru colegii lui, oamenii muncii din institut și uzină.

Evoluția postoperatorie este bună, spune dr. Dănăilă. I-am scos firele, plaga se vindecă bine. Cu răbdare și voință se va recupera întreaga parte paralizată.

Joi, 1 februarie. Dostins, dornic de conversație, de noutăți de la uzină, inginerul Leonte ne întîmpină, pe mine și pe Tănase Nițu, cu un zîmbet. Azi a zîmbit prima dată, ne spune fericită soția sa.

Din nou, **UZINA.** Ca de fiecare dată după o vizită, secretarul de partid prezintă „buletinul medical". Toți sînt mulțumiți. „Trebuie să se însănătoșească și să vină la lucru. Asta contează acum".

O familie. Cu tot ceea ce înseamnă ea. Dragoste, grijă, spirit de sacrificiu, omenie.

Omenia românilor, proverbiala lor omenie.

IOAN ROȘCA ■

Să ascultăm inima epocii noastre

— Franz Liebhard, dumneavoastră sînteţi, cum se spune aci pe la noi, un timişorean get-beget. Acceptaţi această formulare ? Şi, în caz afirmativ, de ce ?

— Această întrebare mă ia prin surprindere. Dacă accept să fiu considerat şi privit drept un „timişorean get-beget...“ Pot să spun doar atît : sînt chiar mîndru de-a fi considerat drept atare. Aceasta presupune doar atîtea premise. Acest lucru ne este binecunoscut, îl ştiu şi eu, îl ştie amicul meu Berwanger. Cum am ajuns aici ? Din contingentul meu, care forma parte încă din secolul trecut, mai precis — din partea de sfîrşit a secolului trecut, n-au mai rămas în viaţă decît foarte puţini, astfel încît faptul de-a fi scos în evidenţă nu prea mi se pare un merit personal.

— Cînd v-aţi născut, în 1899...

— ...veacul trecut, un veac deosebit de agitat şi-a luat rămas bun, iar un veac nou, cu desăvîrşire nou, a început — sună poate trufaş — odată cu venirea mea pe lume. Această dualitate de-a mai fi trăit şi în secolul trecut, deşi nu multă vreme, şase luni în total, ca apoi să mă aviînt — cum zicem noi timişorenii — cu capul înainte în secolul cel nou ! De aci au rezultat cele mai diverse complicaţii care, cu toate la un loc, au influenţat cursul vieţii mele. M-am născut la Timişoara şi sînt, după bunicii din partea tatălui, şvab bănăţean. Dar aci se mai interpune şi un factor slovac. Acesta din partea mamei. Am învăţat să cuget cu conştiinţa mai multor popoare, să vorbesc cu conştiinţa mai multor popoare. Şi tocmai astăzi, cînd mă aflu în ajunul celei de-a 80-a aniversări, cred că pot afirma că a fost pentru mine o experienţă deosebit de interesantă, chiar dacă acest cuvînt pare cam ponosit, să ştiu, să simt, să resimt că sînt un „amestec“, un „amestec“ din mai multe popoare, din oameni de diferite graiuri. De aceea nu exagerez cu nimic spunînd că sînt mîndru de acest lucru. Sînt mîndru fiindcă datorez imens de mult acestui „amestec“.

— Ne putem permite totuşi afirmaţia că dv., deşi timişorean, sînteţi un mare prieten al şvabilor bănăţeni. În definitiv sînteţi autorul cunoscutei cărţi „Cronica şvăbească“ şi un cititor asiduu al literaturii dialectale, deşi acasă la dv. n-aţi vorbit niciodată şvăbeşte. Dar să ne întoarcem din nou şi să începem, poate, cu perioada anilor şcolari, cu prima dv. zi de şcoală care v-a găsit desigur în cartierul timişorean Fabric.

— Într-adevăr ! În cartierul Fabric al anului 1906. Evenimentul s-a petrecut în ziua de 5 septembrie în incinta actualei Şcoli generale nr. 1 din actuala stradă Pipoş, pe atunci numită strada Şcolii. Acolo am urmat primele patru clase.

— Şi tot la Timişoara v-aţi luat şi examenul de maturitate.

— După cele opt clase la fosta Şcoală reală superioară de stat, aflată în actuala str. Gheorghe Lazăr, mai precis, la Liceul nostru Nikolaus Lenau. Acolo mi-am luat examenul de maturitate, acolo am stat în bancă timp de opt ani de zile, astfel încît mă pot socoti şi eu un fel de elev al şcolii Lenau. Pare-se că acestui fapt îi datorez şi cinstea de-a fi fost ales să ţin cuvîntarea festivă cu ocazia războtezării acestui institut de învăţămînt în Liceul Nikolaus Lenau.

— După absolvirea şcolii medii aţi plecat în străinătate şi v-aţi început studiile universitare la Budapesta. Dacă aţi vrea să ne povestiţi ceva despre această perioadă.

— A fost pentru mine o perioadă extrem de interesantă, fiind doar atît de pasionat de limbi şi de literatură, dar mai cu seamă datorită faptului că pentru prima dată luasem contact, şi încă într-un mod foarte serios, cu ştiinţa, cu cercetarea ştiinţifică.

— Noi doi ne-am cunoscut, la timpul său, la Bucureşti în încăperile redacţiei „Neuer Weg“, iar astăzi dv. vizitaţi aproape zilnic redacţia ziarului „Neue Banater Zeitung“ pentru că „nu puteţi trăi fără atmosfera de redacţie“. De cînd datează primul dv. contact cu presa ?

— În 1917 ziarul „Arbeiterzeitung“, pe atunci sub numele de „Volkswille“, a publicat o traducere de-a mea, acceptată de bătrînul Josef Gabriel, nestorul publicisticii de limba germană. Era vorba de o mică schiţă din viaţa muncitorească scrisă în limba maghiară de Ujvári Erzsébet, sora lui Kassák Lajos. Eu o traduseserm în limba germană şi astfel am văzut pentru prima oară ieşind de sub tipar un produs al condeiului meu.

— Şi cînd v-aţi publicat prima poezie ?

— Prima mea poezie a fost publicată în luna noiembrie 1917 în paginile revistei avangardiste „Ma“ (Astăzi). Se intitula „Pădurea“. O poezie despre pădure, deşi acolo nu prea era vorba de pădure. De fapt era un produs tipic avangardist. Oferind imagini îndrăznete sau prea îndrăznete după caracteristicile acestui gen literar. Şi peste puţin timp am avansat la gradul unui aşa-zis colaborator intern. Nu vreau să trec peste faptul că cei grupaţi în jurul acestei reviste erau familiari cu condiţiile noastre de aci, cu ţara noastră. Mă gîndesc în primul rînd la pictorul braşovean Hans Mattis Teutsch şi la Béla Uitz, născut în cartierul periferic timişorean Mehala. Kassák Lajos însuşi, conducătorul grupului, era de fapt lăcătuş de meserie. Ca muncitor tînăr începuse să se ocupe de literatură. A fost un autodidact tipic, cum se găseau mulţi în anii aceia. N-a răzbit mai departe decît pînă într-a doua clasă de liceu, unde în cel de-al doilea an a rămas fără drept de apel la mai toate materiile. Şi atunci pur şi simplu n-a mai putut repeta. Totuşi a ajuns să ocupe astăzi un loc stabil în istoria literaturii maghiare. Şi nu numai în istoria literaturii maghiare. Oricum, a editat două reviste ce reprezintă valori inestimabile : „A Tett“ (Fapta) şi „Ma“ (Astăzi). Cu cea de-a doua a plecat apoi în exil, unde revista a apărut pînă în 1927.

— Cînd v-aţi întors din Budapesta la Timişoara ? Şi aţi început să lucraţi de îndată în profesia de ziarist ?

— Da. În anul 1919 Crucea Roşie elveţiană a organizat la Budapesta un tren de repatriere pentru studenţii originari din regiuni româneşti, adică din Banat şi Transilvania, şi astfel, cu acest tren special, am ajuns şi eu fără zăbavă acasă.

— La care ziar v-aţi început activitatea la Timişoara ?

— La ziarul „Arbeiterzeitung“.

— Această activitate la „Arbeiterzeitung“ reprezenta chiar ocupaţia dv. de bază ?

— Ocupaţia de bază da, dar nu la „Arbeiterzeitung“, ci la ediţia ei în limba maghiară, la „Munkáslap“.

— Aţi activat deci la Timişoara ca ziarist, iar din relatările dv. am aflat că şi atunci aţi activat politic. Ce se înţelegea pe atunci prin activitate politică ?

— Aderenţa la socialism. În 1919, într-o zi am fost delegat la un arbitraj între meşterii hornari şi lucrătorii lor hornari. Din cauza contractului colectiv se iscase un conflict, astfel că era nevoie de o sentinţă de arbitraj. Interesant era aci faptul că maiştorii erau, în marea lor majoritate, femei. Profesia de hornar era pe atunci o profesie concesionată, transmisibilă prin moştenire. Murind soţul, care practicase profesia de hornar, dreptul de-a curăţa coşurile trecea asupra văduvei sale. Aceasta angaja un hornar calificat, cu care de obicei, mai tîrziu, se şi căsătorea.

— Marea dv. epocă de literat începe după 1945. Aţi fost unul dintre fondatorii revistei „Banater Schriftum“, prima revistă literară de expresie germană de după război. Cum a luat fiinţă „Banater Schriftum“ şi de cînd vă semnaţi cu numele de Franz Liebhard, fiind cunoscut mai înainte doar sub numele de Robert Reiter ?

— „Banater Schriftum“ este o revistă geamănă cu revistele apărute sub acelaşi titlu în limba română şi maghiară şi anume „Scrisul bănăţean“ şi „Bánsági írás“. Pseudonimul meu literar de astăzi l-am adoptat acum 35 de ani.

— Această este şi perioada cînd v-aţi publicat primele traduceri din limba română ?

— Acest lucru s-a petrecut mult mai devreme. Primele mele tălmăciri datează din 1924, după întoarcerea mea de la Viena, cam pe atunci a apărut şi traducerea mea a „Mioriţei“.

— Unde a fost publicată „Mioriţa“ dv. ?

— În „Prager Presse“, în suplimentul duminical, care se edita sub titlul semnificativ „Stimmen der Völker“ (Glasurile popoarelor), adică în spiritul lui Herder. Această traducere a ajuns în mîinile lui Lucian Blaga, care apoi a scris despre ea în cotidianul de frunte bucureştean „Cuvîntul“. Lucian Blaga s-a exprimat foarte favorabil, mirîndu-se mai cu seamă de-a regăsi metrica românească într-o redare atît de fidelă. Iar frumuseţea unor versuri îi aminti de Hugo von Hoffmansthal.

— Cînd v-a apărut prima carte ?

— Prima carte publicată sub semnătura mea a fost un studiu despre pictorul Franz Ferch.

— Cînd anume ?

— Dacă nu greşesc, în 1936.

— Şi care a fost prima carte după război ?

— „Cronica şvăbească“.

— Această „Cronică şvăbească“ a stîrnit la timpul său multă vîlvă...

— Ea reprezintă o încercare de-a reflecta prin versuri o vreme deosebit de amară, cu intenţia de-a oferi oamenilor, mă refer la oamenii noştri, la populaţia germană din Banat, o reprezentare clară, uşor inteligibilă a unor vremuri îngrozitoare prin care practic fiecare a trecut, care au atins într-un fel sau altul pe fiecare. Mă refer în primul rînd la război, mă refer la evenimentele care au urmat imediat după război. E vorba despre exod, aşa îl numesc eu, şi descrie apoi şi reîntoarcerea oamenilor, încercînd în mod deslušit să-i ajute să găsească din nou un teren stabil sub picioare.

— În această operă, cunoscută astăzi din păcate de mai puţină lume, există o neobişnuită participare la soarta populaţiei germane, un strîns atasament faţă de pămîntul nostru natal — Banatul, ceea ce, dealtfel, caracterizează întreaga dv. gîndire şi activitate. Prin ce anume explicaţi acest lucru ?

— Prin evenimentele prin care am trecut eu însumi, numai şi numai prin propriile mele experienţe de viaţă, care adesea au fost experienţe amare !

— Dv. aţi fost primul secretar literar al Teatrului german de stat din Timişoara, care, după cum se ştie, şi-a sărbătorit anul trecut (1978) cea de-a 25-a aniversare, fiind distins cu cel mai înalt ordin cultural al republicii. Cum apreciaţi importanţa politico-culturală a Teatrului german de stat pentru populaţia germană din Banat, ba chiar din întreaga Românie ?

— Apreciez foarte mult actul de întemeiere şi îndeosebi importanţa politico-culturală ale acestei prime scene germane subvenţionate de stat din patria noastră. Spunînd astfel mă refer la un trecut istoric, cînd aci la noi a existat un teatru german cu un nivel artistic destul de ridicat, ca apoi, ca din senin, evoluţia acestui teatru să fie retezată dintr-o lovitură. Acest teatru german a încetat să funcţioneze cam pe vremea cînd eu mă născusem, în urma unei intervenţii — s-o numim cu o expresie civilizată — administrative. A urmat lunga perioadă de întrerupere care a durat pînă în 1953, cînd un tînăr colectiv de actori înflăcăraţi s-au înfăţişat pentru prima dată în faţa publicului cu piesa „Elevii academiei cavaliste“ de Heinrich Laube.

— Aţi botărît, alături de Johann Szekler, timp de 15 ani politica de repertoriu a Teatrului de stat din Timişoara şi putem afirma astăzi că a fost o politică bună, ba perioadic chiar foarte bună. Pe lîngă aceasta aţi fost şi sînteţi ziarist, istoric cultural şi poet. Care anume dintre aceste îndeletniciri vă atrage cel mai mult ?

— Preferinţa mea este scrisul şi cred că prin aceasta am şi răspuns la întrebare. Pentru că toate aceste ocupaţii, pe care aţi avut amabilitatea să le amintiţi, stau şi pier, prosperă şi înfloresc în strînsă legătură cu acea îndeletnicire pe care de obicei o numim scrisul, fără altă înfloriturâ, pur şi simplu, scrisul.

— Una din cărţile dv. recent apărute se intitulează „Dialoguri nocturne timişorene“, iar dv. rămîneţi pentru mine cel mai bun cunoscător al Timişoarei. O plimbare în compania dv. prin veneratul nostru oraş rămîne pentru oricine o amintire de neuitat.

— Cred că explicaţia e foarte simplă. M-am născut aici, am crescut aici, pot să afirm liniştit că mi-am petrecut aici toată viaţa, că dour la aproape 80 de ani viaţa se află deja în urma noastră. Acest oraş face parte din inima mea. Îl iubesc, e oraşul meu.

— Dacă îmi permiteţi o formulare : dv. vă osteniţi atît de mult în jurul trecutului acestui oraş, pentru ca generaţia de azi să înţeleagă poate cîndva mai bine prezentul.

— Exact ! Cred că această formulare corespunde adevărului.

— Ce le puteţi spune, în ajunul împlinirii a 80 de ani, scriitorilor, istoricilor şi ziariştilor de astăzi ? Ce sfătuiţi îndeosebi pe cei mai tineri porniţi pe un drum plin de hîrtoape şi poticneli ?

— Ce oare le-ar putea spune un om vîrstnic celor care au venit zeci de ani în urma lui ? În condiţii sociale cu totul diferite, într-o atmosferă cu totul diferită, fie vorba de viaţa cotidiană, fie vorba de artă sau literatură. Dacă aş încerca să mă pronunţ de pe poziţia actuală a vieţii mele, n-aş vrea nicidecum ca acest lucru să fie interpretat drept o emanare a înţelepciunii mele, fie această înţelepciune adoptată sau asimilată în decursul vieţii. Ci aş vrea să vorbesc fără înconjur şi tot astfel aş dori să fiu înţeles. Cred, dacă mi se îngăduie să mă adresez tinerilor colegi scriitori cu un sfat serios, rezultînd din experienţa mea, din cunoştinţele mele de viaţă, acesta ar fi : să stăm neclintiţi pe acest pămînt unde am fost aşezaţi de soartă, pe pămîntul nostru natal. Dragostea faţă de acest pămînt natal, grija pentru acest pămînt natal, respectul statornic faţă de acest pămînt natal... Iată sarcinile care, cred eu, se trasează în faţa tineretului nostru de astăzi, aşa cum ele au fost trasate deja înainte de decenii, ba chiar aş spune, cu secole înaintea noastră.

Desigur, e uşor să dai poveţe, cum se poate sau cum s-ar putea proceda mai bine, ca să te aşezi ferm şi perseverent în mijlocul tumultuos al vremii noastre. Dar nu cred că ar reprezenta o pretenţie prea mare faţă de acest tineret înzestrat cu puteri gigantice, trăind şi muncind în condiţii de care n-a avut parte pînă astăzi nici o generaţie umană. Cum ar putea reuşi mai bine acest tineret ? Eu aş zice astfel : lipindu-şi urechea mereu de inima vremii, pentru a nu scăpa nici o bătaie de cord a epocii sale.

Să valorifice toate aceste mesaje, toate aceste emanaţii receptate lăuntric în literatură, în artă, în viaţa socială. Acestea ar fi sarcini pe care le-aş recomanda tineretului, tineretului nostru de astăzi, cînd mă aflu în pragul a 80 de ani de viaţă. Aş dori după cîtva timp, nu ştiu cît îmi va mai fi dat să trăiesc, să mai prind cîte ceva, să mai cunosc cîte ceva din această literatură a limbii noastre îmbogăţite şi aprofundate de tineretul nostru, aci, pe acest pămînt al nostru. Să ascultăm inima vremii, aceasta, dragi prieteni, să fie moştenirea mea, pe care v-o las cu convingerea că noi comori inestimabile vor răsări din această ascultare neistovită la inima epocii...

NIKOLAUS BERWANGER ■

■ Scriitorul de limbă germană din ţara noastră **Franz Liebhard** s-a născut la 6 iunie 1899 la Timişoara. Elev fiind, în timpul primului război mondial, a editat revista „Holnap“ în care a publicat versuri antirăzboinice. Editorial a debutat în 1917 în revista avangardistă **Ma**. În decursul anilor i-au mai apărut volumele : **Cronica şvăbească** (1952), **Noroc bun !** (1959), **Poezii** (1964), **Miniaturi din patru decenii** (1972) şi **Aurul înălţimilor** (1974), retrospectivă lirică. Din volumele de proză şi publicistică reţinem : **Oameni şi timpuri** (1970) şi **Mozaic bănăţean** (1976). După anul 1944 Franz Liebhard a fost redactor la „Banater Deutsche Zeitung“ şi secretar literar al Teatrului german de stat din Timişoara. Atît pe plan literar cît şi obştesc, Franz Liebhard s-a situat printre creatorii care au militat pentru o literatură angajată, umanistă, o literatură a vremurilor moderne de înnoire a conştiinţelor în edificarea socialistă şi înfrăţire a naţionalităţilor conlocuitoare din ţara noastră

Pentru constructorii de mașini timișoreni oxigenul e ca aerul, iar fierul ca pîinea

La Întreprinderea mecanică Timișoara — declarată de lucrători ai M.I.C.M. drept cea mai frumoasă uzină constructoare de mașini din țară — adunarea generală a reprezentanților oamenilor muncii a demonstrat că autoconducerea și autogestiunea înseamnă categoric participare efectivă și unanimă la decizia concretă a făuririi de bunuri materiale de calitate și eficiență sporită. Ca să nu lungim vorba, cum s-au ferit înșiși participanții la dezbateri, în anul trecut, IMT-ul a realizat o producție industrială cu 400 milioane lei mai mult decît în 1977, productivitatea a sporit cu 46 000 om al muncii, iar exportul, tot cel suplimentar, s-a socotit în 42 milioane lei valută. Și atît despre cifrele „vechi", deși rostul lor e să sintetizeze priceperea, truda și pasiunea muncitorească dintr-un an lung cît un calendar. Importante devin sarcinile pe 1979 : numai la producția netă, creșterea va fi de 33,7 la sută, adică de 287 milioane lei în plus față de plan, sumă măruntă, pe lîngă miliardele adevărate produse într-un colos industrial cu 7 000 de muncitori, maiștri, ingineri, tehnicieni, făurari de utilaj metalurgic, echipament hidromecanic, poduri rulante, macarale portale, motoîncărcătoare, automacarale, nelipsite din nici o uzină românească și, cu aceeași marcă a valorii, din multe țări ale lumii noastre rotunde.

Întru confirmarea preambulului, iată un proces verbal gazetăresc al dezbaterilor de la adunarea oamenilor muncii :

Iosif Novăcescu, lăcătuș specialist la secția sculărie : „'79 să fie într-adevăr un an al calității și eficienței, așa cum ne-a cerut tovarășul Nicolae Ceaușescu în vizita de anul trecut, cînd a hotărît ca IMT-ul să devină un combinat de utilaj greu. Să muncim mai bine, mai cu spor, să vedem ce facem cu cele 8,8 tone șpan anual. Păi asta-i curată risipă, tovarăși, și din partea noastră și din cea a siderurgiștilor. Să stea în atenția conducerii rezolvarea problemei oxigenului, fiindcă avem atîtea întreprinderi, încît mă doare inima. E clar : pentru noi, oxigenul e ca aerul, iar fierul ca pîinea".

Ioan Vesa, maistru la atelierul de reductoare : „Am avut un an greu, vom avea unul și mai frumos. Adică vom avea mult de lucru. De aceea, voi fi scurt și vin cu treburi concrete : toate SDV-urile să fie centralizate într-o magazie comună, nu în cinci, ca acum, cînd umblăm hai-hui după nimicuri ; să procurăm mașini de rectificat dantura roților dințate ; colegii de la Rișnov, care produc frezele, să ia aminte că nu prea respectă STAS-ul ; să rezolvăm problema mașinilor electrice portative de filetat ; să atragem atenția siderurgiștilor că forjează „la tonă" și dintr-un munte, munte de metal, scoatem mai mult șpan decît piese finite. Și să se țină seamă de ce-am spus, că e în folosul nostru".

Nicolae Manea, strungar la secția mecanică : „În darea de seamă despre indicatorii nerealizați am auzit mai mult scuze și angajamente decît o analiză temeinică ; să se fi spus aici cine e vinovatul, pe nume, nu numai că am avut și lipsuri, pe care ne vom strădui să le uităm. Mie mi-e rușine, asta e, mi-e rușine că nu am stăpînit noul mecanism economico-financiar. Să luăm măsuri, nu să căutăm explicații ! V-ați întrebat dacă noi, cei mai vîrstnici, ținem seamă cu adevărat că viitorul acestei uzine este tineretul, că succesele uzinei sînt și ale lui. Avem mulți tineri : numai 1 500 locuiesc în căminele de alături. Știu maiștri și șefi de echipă care uită că menirea lor e să educe, nu să sancționeze. Îl ard de două-trei ori la plată și bătutul ne pârăsește. Să fim exigenți, dar înțelepți !"

Aurel Stoian, lăcătuș la secția mașini de ridicat : „Între altele, esențial mi se pare ca secțiile pregătitoare să lucreze în avans cu 15 zile, nu să ne „bombardeze" la sfîrșit de lună cînd ne iau căldurile de atîta întîrziere. Așa că în 1979, cînd avem un plan atît de solid, să realizăm ca la carte ritmicitatea producției".

Prof. dr. ing. Traian Sălăgean, membru corespondent al Academiei, director al Institutului de sudură și încercări de materiale : „Întrucît colaborăm strîns cu dv., vreau să vă informez că în curînd vom realiza, împreună cu ICPMRTU, un nou design al macaralei, ca să economisim metalul și să mărim productivitatea muncii. Cunoscîndu-vă activitatea, vă propun să decideți : crearea unei secții pentru reparat piese cu defecțiuni de turnare, folosirea oxigenului medicinal la tăiere, iar mecanizarea, prin soluțiile dv., ar trebui să fie extinsă mult mai substanțial. Iar noi, specialiști, dascăli, studenți, vă promitem că triada învățămînt-cercetare-producție va fi întărită, la zi".

Ing. Vasile Antonovici, director al Institutului de cercetări pentru mașini de ridicat și transport uzinal : „După vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu am trecut la realizarea unui program de asimilare a utilajelor de mare performanță. Vor intra în fabricația de serie poduri rulante tipizate, noi tipuri de poduri și macarale, consumul de metal fiind redus cu 25 la sută. Numai prin folosirea rolelor din plastic se vor economisi cîte 12 000 lei la fiecare macara. Nu omit neajunsurile noastre, pe care le cunoașteți : definitivarea întîrziată a unor soluții, greșelile de proiectare, unele detectate abia de beneficiari. Vă zic limpede : nu se va mai întîmpla !"

Mărioara Moise, președinta comisiei de femei : „În uzină muncesc multe femei, 12 la sută din total, în 24 de meserii. Iată că femeile pot desfășura și munci așa-zise bărbătești. În '78, 123 au absolvit cursuri de calificare, anul acesta e rîndul altora. Atîta vă rog : să le ajutați ca să se integreze cît mai rapid în producție. Mai am cîteva probleme : să se diversifice meniul la cantină ; controlul nostru muncitoresc să fie mai activ. Și să nu se mai aloce fonduri pentru repararea căminelor de nefamiliști ; să pună mîna cei care au spart geamurile sau au rupt balamalele".

...Drept pentru care reporterul și-a încheiat numai misiunea, nu și bucuria după întîlnirea cu proprietarii și producătorii podurilor și macaralelor de toate zilele ale industriei noastre.

TEODOR BULZA ■

La I.A.E.I. Titu, despre economisire

Doi adună și unul risipește

Oțel, argint, alamă, becuri, aluminiu, energie electrică, polimeri, fludor, porțelan, semiconductori și încă multe altele și fireste timp și pricepere — iată elemente ce compun produse finite realizate aici, la întreprinderea de profil din Titu, denumită pe scurt I.A.E.I. Folosindu-le, oamenii care dau viață produselor gestionează cu grijă aceste elemente, le gospodăresc cu alte cuvinte, fiindcă a produce nu înseamnă numai a consuma ci și a valorifica la maxim. Și este aceasta nu ideea teoretică a reporterului ci chiar realitatea întîlnită aproape la tot pasul atunci cînd te afli în întreprindere. Am spus însă aproape și nu pretutindeni, dar despre aceasta mai tîrziu. Deocamdată să înfățișăm cîteva dintre fatetele preocupării colective pentru ceea ce se cheamă economie.

Uneori sau poate de foarte multe ori ea începe de sus, adică de acolo unde pe planșete se nasc și renasc produsele. Inginerul Grigore Custrin de la AP I (atelierul de proiectare nr. 1) folosește în munca sa un criteriu solid — firește îl impune și celor pe care îi conduce și urmărește în muncă — și anume că : „Proiectarea sau reproiectarea unor produse trebuie să îmbine armonios grija pentru înlocuirea materialelor deficitare sau scumpe, pentru reducerea consumurilor, cu realizarea parametrilor funcționali la un nivel superior. Adică nici economii în sine și nici calități funcționale în afara consumurilor". Ideea se ilustrează prin exemple concrete. Se produceau aici prize industriale pentru curenți mari : niște cutii greoaie armate cu metal. Au fost reproiectate 5 asemenea produse. Elementele de contact, mai multe acum la număr și singurele din metal, sînt protejate de manșoane de masă plastică. Prizele arată mai plăcut și sînt mai ușoare. La cele de 16 și 32 A s-au economisit circa 30 de tone de metal. Acum se reproiectează priza de 63 A și economia estimată va fi de 5 kilograme de siluminiu, iar în spațiul cîștigat s-a introdus și un întrerupător. Noua serie de prize și întrerupătoare, așa-zis casnice, finalizată ca proiect în proporție de 95 la sută, reduce substanțial consumul de metal. În același timp ea beneficiază de un admirabil design și noi calități funcționale. Întrerupătorul de perete are sporită funcționarea de la 100 000 de acționări la peste 200 000 ; priza pentru camera celor mici, mai neastîmpărați și mai nestiutori, conține un element de protecție, o plăcuță care glisează și acoperă orificiile de contact.

(Noile calități ale unor produse atrag tot mai mulți beneficiari. Întreprinderea exportă ; recent serviciul producției va trimite în cîteva țări din Asia ultimele prize și întrerupătoare ieșite de pe bandă.)

Pe liniile de fabricație grija gospodărească are aspecte multiple. Aici se lucrează cu prese pentru mase plastice. Pînă nu demult la reîncărcarea acestora cu material, masa plastică aflată pe conducte dar nepolimerizată era dată ca resursă materială secundară. Acum se colectează, se măcină și este reintrodusă în circuit. Se utilizează însă insuficient bavurile și culeele din materialul polimerizat. I.C.M.-ul care și-a trimis reprezentanții săi la întreprindere a dat o soluție : resturile să fie colectate, măcinate și apoi folosite la îmbogățirea asfalturilor. „Putem aduna 250—300 de tone de asemenea resurse materiale secundare pe an — spune șeful serviciului producție, inginer Ionel Pătru — dar, după ce ne-a arătat că vor putea fi folosite, I.C.M.-ul n-a mai dat nici un semn de viață".

Tot la prese s-a introdus încă din anul trecut, la matrițe, un sistem de încălzire cu rezistențe tubulare în locul celor de tip manșon, exterioare, unde 60 la sută din căldură se pierdea fără folos. Dacă o matriță consumă în jur de 4 kW/oră, economia adusă prin introducerea noului sistem reprezintă firește peste 2 kW/oră pe mașină. Precizăm toate acestea fiindcă deși sistemul este bun el nu a fost extins la toate matrițele. Pentru presele de metal, unde din fișii late din tablă se stanțează puzderia de piese mărunte din alamă, oțel etc, se desfășoară sub conducerea inginerului Gheorghe Plesa acțiunea de reproiectare a stanțelor. Se urmărește o mai judicioasă îmbinare a formelor ce trebuie decupate din tablă. Se scontează aici pe o reducere anuală de circa 20 la sută din consumul total de metal. Să sperăm că așa va fi.

Și iată și rezervele nefolosite sau insuficient folosite. În timp ce în secția de producție, la stanțare, muncitorii chibzuiesc asupra fiecărei bucățele de metal, alături, la magazia de materiale, acestea zac aruncate claie peste grămadă. Tăierea la descărcare a sulurilor cu bandă de alamă produce deformarea primelor două-trei straturi care mai apoi, la introducerea în mașină, trebuie aruncate. Deci unii economisesc cu centimetrul și alții aruncă cu metrul — prezint acest tablou și tehnicianului Marian Popescu de la serviciul producției. „Aveți dreptate — spune — nu mi-am închipuit așa ceva. Voi raporta șefului".

Mai departe.

Prin proiectul inițial, hala principală de producție n-a fost prevăzută cu luminatoare. O greșeală greu de înțeles. Oamenii de aici s-au gîndit să-și facă singuri luminatoare și astfel fiecare atelier în zona sa de lucru a realizat operația de spargere a plafonului și instalare a luminatoarelor. Acestea deci, acum, funcționează. În timpul zilei, datorită luminatoarelor sînt întrerupte circa 400 de lămpi fluorescente. Rationamentul este bun dar realitatea îi este potrivnică. În atelierul nr. 2 lămpile care acum pălesc pe lîngă luminatoare sînt totuși aprinse. Ba mai mult, la unele mese de lucru vedem împreună — împreună cu șeful de atelier Iosif Pulpea — resouri încinse pe care se încălzește mîncare. „Orice om are acum nevoie de mîncare caldă în pauza de masă — spune tovarășul I. P. — dar probabil ar fi mai bine dacă am organiza un punct comun pentru încălzirea acesteia". „De ce un punct comun și nu, mai bine, un bufet care să aducă în secții gustări calde ?! Și lămpile aprinse, acum cînd există și luminatoare ?" „O să le stingem !"

De fapt, în ateliere se mai întîmplă și altceva (mă refer în special la atelierele doi și trei). Pe jos, aproape la tot pasul, cîte o piesă mică scăpată de pe masă și adesea călcată în picioare. Tovarășul Daniel Nițescu, șeful atelierului trei, are următoarea replică : „Ce mai cade se adună". Așa o fi, de fapt chiar am văzut cutii pline cu tot felul de piese adunate de pe jos. Chiar dacă ele vor mai fi folosite înseamnă că trebuie curățate sau decapate din nou : pierdere de timp, de materiale.

Se subînțelege în fața unor asemenea realități că pentru unii oameni din colectiv sensul moral al cuvintelor : al nostru, bunurile noastre, reprezintă încă ceva confuz sau de neluat în seamă. De aceea ne îngăduim o propunere. Chiar în aceste zile comitetul de partid a inițiat o acțiune : au fost înființate mici colective care „mergînd din om în om vor colecta propuneri pentru realizarea de economii". Socotim că odată cu acțiunea de colectare și, poate în primul rînd, să lămurească pentru cei vizați că acțiunea de gospodărire începe chiar de la locul personal de muncă și că de părticica fiecăruia depinde întregul mare și puternic.

VICTOR CONSTANTINESCU ■

Opinia unui alegător

O călătorie cu trenul

Trenul vine punctual în stație, pleacă punctual, ajunge punctual, nu e nici o exagerare, chiar așa s-au petrecut lucrurile la 2 ianuarie cu trenul care venea de la Sibiu la Rîmnicu Vîlcea și se îndreaptă spre București. În tren, cald, iar nu e nici o exagerare, intrarea în stații iarăși cu punctualitate, plecarea la fel, cu toate că iarna nu-și slăbise amenințarea și cu toate că nimeni nu era absurd să nu înțeleagă cît de grea e, pe o astfel de vreme, o călătorie cu trenul.

Ce te faci însă cu ce se petrece în tren ? Cu trista înfățișare a compartimentelor pe care parcă nu le-a mai șters nimeni de praf, pe care nimeni nu le-a mai verificat să vadă : dacă geamurile se mai deschid sau nu și dacă rugina care a început să mănînce ferestrele nu poate fi înlăturată totuși de cineva, dacă ușile stau singure închise sau e nevoie să le ții cu mîna, dacă apa mai curge unde trebuie să curgă, dacă cineva a mai trecut pe acolo cu o mătură, în sfîrșit dacă un ochi gospodăresc a mai trecut cu durere pe coridoarele vagoanelor **de călători** cum li se mai spune.

Nu neg aici, ba dimpotrivă aduc spre dezbaterea opiniei publice, cu strîngere de inimă, comportamentul călătorilor insiși, pe care, de ce să nu recunoaștem, nimeni nu-i mai observă, dacă sînt sau nu multumiți sau dacă își apără sau nu condiția de oameni civilizați. Pentru că intră în obligația morală a jurnalistului și denunțarea nu mai puțin insotită de tristețe a „conceptiei" unora dintre tovarășii noștri după care chiar potopul e putin lucru dacă ar veni după ei. De mult n-am mai văzut în vreun compartiment sau pe un coridor vechiul anunț cu sancțiunile drastice pe care ar trebui să le suporte cel care atentează la elementara conduită de **biped în stare de circulație cu mijloacele oferite de calea ferată.** Se știe povestea cu englezul care fiind solicitat de cineva de pe alt continent mai tînăr ca virstă a civilizației să-i vîndă sămînță de gazon și întrebat în cît timp gazonul semănat va arăta ca în grădina englezului, acesta, cu calmul lui binecunoscut, i-ar fi răspuns cumpărătorului :

— Nu prea mult. Tuns la timp și cu grijă **două sute de ani la rînd** va arăta sigur ca acesta din grădina mea !

Dar pînă să poată spune senin ghima respectivă, englezul a tuns într-adevăr gazonul o bună bucată de vreme și în constitutia insulei se pare că exista și pedeapsa cu tăierea mîinii celui care atingea fără aprobare existența vreunui arbore.

Nu zic să tăiem acum mîna celui care stinge țigara pe pervazul metalic al compartimentului, dar oricît de nobili am fi noi în credința că agitația și propaganda, chiar intensive, rezolvă toate problemele de etică cetățenească, valoarea practică a măsurii represive în cel mai deplin înțeles al cuvîntului continuă, după umila mea părere, să joace un rol educativ demn de toată stima. Pentru că la **asa stimă** din partea beneficiarului se cuvine și din partea furnizorului una la fel.

Privesc prin ferestrele pe care, sigur, de săptămîni n-a mai avut nimeni timp să le steargă (nu la fiecare plecare la drum cum bănuiesc că ar fi cazul), negre și pe dinafară și pe dinăuntru, nu izbutiesc să văd mai nimic.

Intru în „barul" ticsit de lume și citesc pe un perete, scris cu litere mari și roșii, **local de categoria I.** Inutil să vă descriu sordida imagine, cu o teighea imundă, cu o tavă cu plăcinte sau pateuri de pe care alunecă mereu pe jos un fel de acoperitoare de tiplă, cu un barman neglijent, mototolit de parcă ar fi dormit sub un pod și care îmi declară, la observația că nu prea se descurcă igienic, că el este **gestionar, nu barman** și nu cunoaște meseria aceluia, deci „nu trageți în pianist, face și el ce poate".

Nu știu dacă se mai obisnuiește, ca pe timpuri, să se mai călătorească cu trenul și de către inspectorii generali sau de către functionarii mari ai ministerului de resort, dacă șefii de regionale mai au vreme să se urce și prin vagoanele care pleacă de pe teritoriul lor.

Apoi, sigur că nu e important numai să ai bilet în regulă cînd te urci într-un tren, pentru că biletul poate să coste saizeci de lei și tu să păgubești trenul de trei sute. Revin deci și la călător și la conditia lui personală de civilizatie. Comportamentul acestuia este și el decisiv, sincronizarea eforturilor este și ea necesară. Un fapt rămîne însă evident. Trenurile sînt bune, locomotivele de excepție, vagoanele reusite și totusi o călătorie cu trenul este un subiect de discutie sub raportul civilizatiei. De la Rîmnicu Vîlcea la București, o singură dată am văzut un controlor obosit, plictisit, indiferent, perfora biletul si atît. Multe mai avem de făcut. Însă nimeni nu ne poate apăra pe noi însine de noi însine cînd ne pierdem conditia de **sapiens** și lăsăm pe urma noastră ce lasă o ramură actuală a strămosilor nostri, cînd părăsește o livadă de portocali.

DINU SĂRARU ■

De la Comitetul P.C.R. al orașului Rm. Sărat : Întrucît N. Florica Gheorghe care s-a adresat redacției este nevăzătoare și în oraș nu aveam locuri de muncă pentru dînsa, s-a intervenit la Asociația nevăzătorilor din România pentru soluționare. Așteptăm răspunsul pe care vi-l vom comunica.

■

De la Comitetul județean Bacău al P.C.R. : Cele sesizate în scrisoarea semnată de Tilibașa Aurel (în fapt acesta nu a sesizat, fiind vorba de o anonimă) se verifică în parte. În urma cercetărilor efectuate au fost destituiți din funcții și sancționați pe linie de partid tovarășii Cimpoca Marin și Bădeanu Vasile. A fost îndepărtat din funcție Tucan Marin. Alte lucruri semnalate nu se confirmă.

■

De la Comitetul județean Teleorman al P.C.R. : În urma verificării sesizării lui Cojocaă I. Stan, conducerea I.C.V. a dispus desfacerea contractului de muncă a lui Pîrvu Nițu (necorespunzător, contravenind Legii 12/1971) și încadrarea la aceeași unitate, a lui Cojocaă Stan ca muncitor permanent plătindu-i-se și drepturile pentru perioada cît a funcționat ca magaziner II.

■

În legătură cu ancheta „Eu sesizez, tu sesizezi, el sesizează — depinde cum", apărută în numărul 4 al revistei noastre, tovarășul **Cernat Toma** ne roagă să inserăm următoarele : „Este singura sesizare pe care am făcut-o undeva. În anchetă se afirmă că eram la frizer în timpul programului dar adevărul este că mă aflam în concediul legal de odihnă. Nu am mașină, cum de asemenea s-a afirmat, ci am avut un Trabant. Socotesc că din cauza faptului că am sesizat niște lucruri pe care le consider necorespunzătoare nu trebuie să suport nici un fel de consecință negativă mai ales că din cei peste 100 de oameni ai muncii din sanatoriu m-am referit critic doar la o mică parte".

■

De la Întreprinderea de transporturi București : Tovarășa Staicu Constanța era inclusă pe tabelul de locuințe la poziția 3 prioritatea 7. Însă tovarășei i s-a desfăcut contractul de muncă conform art. 129 combinat cu art. 9 alineatul 2 din Legea 1/1970. Cererea tov. Dragu Ion, solicitînd de asemenea locuință, a fost trimisă Întreprinderii Autobuzul unde acesta lucrează.

■

Sînt medicul primar epidemiolog Bogdan Alexandru din Brașov și anunț că Laboratorul de epidemiologie din CSA Brașov a pus la punct un program de automatizare a gestionării imunizării obligatorii la copii pe calculator. Este primul de acest gen din țara noastră. De asemenea în Brașov se folosesc alte două programe cu un algoritm mai simplu dar foarte utile, aparținînd doctorilor Moldovan Vasile și Chindea. O mare contribuție la realizarea lor au avut-o matematicienii Daniela Croitoru și dr. Bogdan Alexandrescu.

■

Sînt pensionarul Aurelian Popescu din Ploiești și vă propun și dv. un subiect de meditație : e omenesc, civilizat, ușor de realizat cîte un complex de blocuri proprietate personală constituite anume pentru bătrînii singuri. Adică pentru acei oameni care preferă în locul banilor albi pentru zile negre o asigurare de alt tip, aș zice mai organizată și colectivă a inerențelor zile „negre". De ce, m-am gîndit, să nu li se ofere oamenilor putința de a-și cumpăra nu numai un microapartament dar și asigurarea unui reviriment la viață ?

■

Mă numesc Luca Mariana, sînt elevă în clasa a XII-a la Liceul agroindustrial din Roșiori de Vede. Tatăl meu, pe nume Nicolae E. Stelea domiciliat în comuna Vîrtoapele de Sus, jud. Teleorman, lucrează la Întreprinderea utilaj drumuri și poduri ce aparține de IUDP Craiova, nu îmi plătește pensia alimentară de 100 lei pe lună. Mi-e jenă să apelez la o instanță de judecată.

■

Mă numesc Moisă Zenobia din Bacău și vă expun o situație ceva mai dificilă : soțul meu, Ștefan, este om al muncii la UM Bacău și pînă acum a greșit față de familie și societate. Dar s-a făcut om cumsecade (precizez că a avut rătăciri de ordin sentimental și nu penal) ce folos însă că întreprinderea nu-i repartizează o locuință corespunzătoare pentru noi și cei 2 copii? Din cauza faptei urîte a soțului este drept să sufere și copiii ?

■

Sînt Fintină Ion din Sibiu și în anul 1978 am montat, fără autorizație, pe un teren proprietate personală, o baracă pentru a mă ajuta de ea la crescutul albinelor. La 15 decembrie 1978 mi s-a pus în vedere de către Consiliul popular al comunei Rășinari s-o demolez A doua zi după înmînarea deciziei, ea a fost demolată. Au fost distruse în acest fel multe obiecte de uz casnic. De ce s-a încălcat legea ? Eu doar n-am refuzat să mă supun deciziei Consiliului popular al comunei Rășinari !

■

Mă numesc Ana Iulica, sînt din Tîrgoviște și vă scriu în numele unui grup de femei referitor la situația tovarășei Apostoleanu Steliana om al muncii la SARO Tîrgoviște. De ce oare cei în drept nu-i rezolvă situația locativă ? Pe str. Eternității din municipiu sînt 3 case care nu s-au demolat încă dar proprietarii au primit deja apartamente. Vara stau la casele lor și iarna în apartamente.

■

O altă scrisoare de la Întreprinderea de transporturi București : În legătură cu propunerea Asociației de locatari de pe str. Barbu Văcărescu, în legătură cu Platforma ITB de pe aceeași stradă, dezafectarea acesteia va fi posibilă în 1980. Acum s-au luat măsuri severe pentru asigurarea deplinei liniști în timpul nopții ; s-a reparat instalația de canalizare și s-au reamenajat trotuarele ; în zona dinspre locuințe vor fi parcate numai autobuze noi ; se insistă, în ciuda avizului negativ al organelor de specialitate, pentru plantarea unei perdele de pomi în scopul creării unui baraj antifonic și antipoluant.

■

De la Ministerul Justiției : Scrisoarea numitului Butileanu Nicolae din București a fost trimisă spre competență și rezolvare Procuraturii generale — Direcția secretariat, plan economic și administrativă de unde vi se va comunica rezultatul.

■

De la Ministerul Apărării Naționale : Cercetările au dovedit că Ioan Andrei Căliman, fost militar în termen, s-a accidentat din propria culpă și nu în timpul și din cauza îndeplinirii obligațiilor militare. Mai precis, fiind în «tare de ebrietate a băut și hidrat de potasiu. Împotriva susținerilor sale a fost internat în spital și a primit îngrijirile medicale necesare. Fiind vorba de o accidentare în timpul, dar nu din cauza îndeplinirii obligațiilor militare, i s-a recomandat să se adreseze Ministerului Muncii — Direcția generală de asigurări sociale și pensii. Aceasta întrucît organul județean i-a respins cererea de acordare a dreptului la pensie.

■

De la Comitetul județean Constanța al P.C.R. : V-a scris tovarășa Teodorescu Stela. Din cercetări s-a reținut că predind biblioteca din Limanu nu a putut justifica suma de 6 188 lei. Considerînd nefondată imputarea, tovarășa s-a adresat justiției care i-a respins cererea. În altă ordine de idei, petentei și soțului ei li s-a oferit un apartament la bloc pe care l-au refuzat.

■

Mă numesc Cambureanu Paul și vă scriu în numele a 300 de părinți ai elevilor de la Liceul de muzică nr. 1 din București : A apărut în 7.09.1978 la această pagină o notă a noastră privind tărăgănarea lucrărilor la grupul social al școlii de către Grupul 5 Șantiere și ICED. În chiar ziua apariției apelului nostru lucrările, oricum întîrziate, au încetat. Așa răspund tovarășii de la aceste unități necesităților oamenilor și sesizărilor presei.

■

Sînt Popescu Gheorghe din Pitești și vă anunț faptul îmbucurător că de anul trecut a început în orașul nostru construirea cartierului Găvana 2. Dar din decembrie 1978 nu se mai lucrează și în schimbul de noapte. Becurile și proiectoarele de pe macarale ard însă. De ce ? Macaragii nu lucrează dar sînt obligați să stea acolo. Dacă vine controlul și nu-i găsește le taie... noaptea de lucru. Stînd în așteptarea controlului le este frig și se încălzesc la bec.

■

Mă numesc Cotora Ioan și reprezint un colectiv al teatrului din Giarmata — Timiș. Participăm cu puterile noastre la Festivalul național „Cîntarea României", dar nu credem că este echitabil ca unele formații să fie avantajate de la plecare. Președinția juriului, aceea care ne notează, este regizoarea piesei la formația cu care noi vom concura. Vrem ca această acțiune să se desfășoare fără pată și să cîștige cel mai bun.

■

De la Inspectoratul școlar al municipiului București : În legătură cu condițiile de viață ale copiilor de la Grădinița specială nr. 1 — conținutul scrisorii tovarășei Roșu Margareta din localitate — precizăm că aceștia au spații necesare recreerii și recuperării. Este adevărat că spațiile sînt în parte insuficiente dar eforturile suplimentare ale personalului muncitor fac ca regimul de viață să fie rațional. Comitetul PCR și Consiliul popular al sectorului 3 ne vor sprijini ca în acest an grădinița să funcționeze într-un local propriu.

■

Un răspuns de la I.T.B.
În legătură cu scrisoarea oamenilor muncii de la I.R.N.E., INCREST și Centrul de seismologie și fizică a Pămîntului, adresată revistei „Flacăra" vă comunicăm: transportul de călători pe linia de autobuze 103 R, este în atenția noastră, iar deficiențele semnalate au fost analizate și prelucrate cu întreg personalul de mișcare și control care servește această linie. În scopul îmbunătățirii transportului s-au luat măsuri de verificare mai atentă la capătul liniei, comuna Măgurele, iar echipajele de patrulare din zonă, urmăresc felul cum șoferii de pe această linie își respectă sarcinile de serviciu. Cazul semnalat a fost analizat în colectivul liniei, iar pentru abateri în serviciu, șoferului Mocanu Marin, care în ziua de 3. X. 1978 a lucrat pe autobuzul 704, i s-a desfăcut contractul de muncă. Regretăm neplăcerile avute, mulțumindu-vă pentru sesizare.

■

● **„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați telefonul unde vă putem găsi.**

■

De la Electromureș

Referitor la scrisoarea publicată în revista nr. 1231/11.01.1979 privind pe tovarășa Suciu Stela, vă facem cunoscut că cea în cauză lucrează de la data de 01. 12. 1978.

■

De ce se ignorează de către unitățile producătoare mențiunarea datei în garanție a produselor ? În loc de data fabricației, să se pună termenul de garanție. Sînt multe produse care au încă prețurile vechi modificate, ceea ce înseamnă că și ele sînt cam trecute. Am avea mai multă încredere în produse. **(Varga Ladi — Sibiu.)**

■

Din partea Consiliului popular al sectorului 8, București :

„Referitor la scrisoarea lui Ion Pîrcălabu, om al muncii la IUC Griviția roșie, prin care solicita locuință din fondul de stat, vă comunicăm : Comitetul executiv al Consiliului popular sector 8 a pus la dispoziția IUC Griviția roșie apartamentul 17, compus din două camere și situat în strada Pajura 19, sectorul 8, pentru rezolvarea situației locative a lui I.P."

■

Un răspuns de la Comitetul municipal Giurgiu al P.C.R.

La scrisoarea adresată redacției revistei Flacăra de tovarășul Avram Radu din Giurgiu, bd. Partizani nr. 174, din verificările efectuate au reieșit următoarele : este justă sesizarea în legătură cu comportarea necorespunzătoare a unor proprietari particulari de imobile dar aceasta s-a făcut la învoire, fără să se încheie contract.

În ceea ce privește sesizarea că nu a fost sprijinit de Consiliul popular al municipiului Giurgiu, că nu i-a repartizat un apartament pentru familia sa, aceasta nu se putea face întrucît tovarășul Avram Radu s-a adresat în această privință conducerii remizei de locomotive abia în luna mai 1978. Din discuțiile purtate cu tovarășul Avram Radu se confirmă faptul că în noiembrie 1978 a încheiat contract pentru construirea unui apartament cu 3 camere situat în cartierul Oinac II, și il va lua în primire pînă la 15 februarie 1979.

POȘTA REDACȚIEI

● Social ●

Paraschiva Ion — București : Aveți 56 de ani și v-ați certat cu fratele dv. Alexandru de 65 de ani. Ne cereți să ne deplasăm să vă împăcăm. Nu putem. ● **Asociația locatarilor din bd. Metalurgiei nr. 10—14, sectorul 5 :** Ne întrebați ce măsuri puteți lua împotriva celor care nu efectuează muncă patriotică pentru înfrumusețarea locurilor înconjurătoare ? Iertați-ne, dar asta vă putem întreba noi. ● **Timpău Andrei — sat Ciocănești, comuna Iacobeni, județul Suceava :** Ați cumpărat un magnetofon de fabricație sovietică și nu știți să citiți instrucțiunile de folosire. Cum aș putea face, ne întrebați. Simplu — apelați la un prieten care are un magnetofon asemănător. ● **Buraga Irina — Colonia Bod, Brașov :** Emoționanta și dreapta dv. cerere pentru primirea unei locuințe corespunzătoare a fost trimisă Comitetului județean Brașov al P.C.R. de la care așteptăm împreună cu dv., un răspuns favorabil. Vă rugăm să reveniți. ● **Marin Lupșanu — județul Ialomița :** Într-adevăr poeziile „Adolescență", „Ceas" și „Aer rărit" nu vă aparțin. Ne cerem scuze. ● **Nicolaescu Mihail — Ploiești:** Comitetul municipal P.C.R. Ploiești ne aduce la cunoștință că maistrul Iordăchescu Vasile și directorul Roșu Jan care v-au bătut au fost sancționați cu avertisment și discutați într-o adunare de partid deschisă. Dacă măsurile luate vi se par blînde vă puteți adresa justiției. ● **Aurel Bogdan — Drobeta-Turnu Severin :** Ca lucrurile să meargă strună (doriți, profesor fiind, să vă căsătoriți și să funcționați în alt județ) trebuie ca mai întîi să fiți insurat. ● **Gherman Emil — Timișoara:** Sînteți un subiginer cu mari vocații pentru munca de cercetare. Vreți, legitim, să deveniți inginer, dar vi se răspunde că nu se poate. Am trimis memoriul dv. Ministerului Educației și Învățămîntului. Poate că de această dată se va obține un alt răspuns, mai încurajator.

● Juridic ●

Lădariu Vasile — Hunedoara : Argumentele nu vă susțin cauza. Dimpotrivă. Gîndiți-vă și la posibilitatea de a fi tatăl copilului. ● **Bilek Suzana — Sebiș, Arad :** Prejudiciul a fost cauzat din vina dv. Sentința dreaptă. ● **Dumitrescu Florian — Ploiești :** Renunțați la injurii și fiți mai clar. Altfel, vă contrazic : cereți dreptate în numele unor norme în care nu credeți. ● **Nechifor Neculai — Neamț :** Așteptați concluziile anchetei. Reveniți. ● **Stanciu Maria — Rm. Sărat :** Aveți dreptate. Mergeți mai departe în justiție. ● **Moroie Nicolae — Brașov :** Reveniți după pronunțarea sentinței, dacă mai e cazul. ● **Șelaru Ion — Rm. Sărat :** Întrebările fiind de strictă specialitate, forurile la care ați apelat sînt mai în măsură decît noi să se pronunțe. ● **Zincă Sanda — Prahova :** Aveți dreptate ; mai departe se ocupă miliția. ● **Secere Elena — București :** Nu reiese dacă ați sesizat procuratura. ● **Cornel Casangiu — Blaj :** Fiindcă oricum sînt necesare unele precizări : diagnostic, categoriile de remunerație în noua meserie etc., adresați-vă direct Ministerului Muncii. ● **Cristescu Ion — Dîmbovița :** Aveți dreptate. Dar și dacă autorul s-ar fi semnat cu numele lui, rezultatul ar fi fost același. ● **Stancu Dumitru — Slobozia :** Înseamnă că nu cunoașteți împrejurările în care s-a comis infracțiunea. ● **Ioana Tulpan — Constanța :** Prin notariat puteți obține ceea ce v-ați propus. ● **Pistolea Ion — Vînju Mare :** 1) Contestație. 2) Instanța de judecată. ● **Popescu Nicolae — Mehedinți :** Probe. Așteptăm probe în sprijinul afirmațiilor. ● **Piticaru D. — Brașov :** Telefonați la 16 19 pentru precizări. ● **Valentin Bucur — Constanța:** Reveniți dacă e cazul cu răspunsul Procuraturii generale. ● **Strolescu Olga — Constanța :** Trimiteți copie de pe hotărîrea instanței. ● **Roșca Gheorghe — Buzău :** Din documentele trimise nu reiese un singur lucru : ce doriți ? ● **Vlăsceanu Hristache — Cîmpulung-Argeș :** Este normal. ● **Elena Sechele — Brașov:** Pentru faptele penale din memoriu adresați-vă procuraturii. ● **Neagu Ion — Teleorman :** Acționați în instanță, după ce consultați un avocat. ● **Paulina Soare — Teleorman :** Asigurările sociale din Alexăndria v-au răspuns ? Răspunsul de acolo trebuie să vină.

● Administrativ ●

Constantin Donici — Brăila : Comisia județeană de pensii v-a soluționat favorabil contestația, acordîndu-vă gradul I de invaliditate. ● **Dumitru Dragomirescu, Iulius Chițu, Asociația civilă a proprietarilor bloc P 1, bulevardul Șuiea nr. 75 — București :** Scrisorile dumneavoastră au fost înaintate forurilor competente în rezolvarea acestora, de la care așteptăm răspuns. ● **Gheorghe Țepeș — comuna Tulgheș, Harghita.** Nu este legal ceea ce credeți, întrucît comuna Pantelimon este subordonată municipiului București, iar fiica și ginerele dumneavoastră avînd domiciliul stabil în această comună nu pot primi locuință din fond locativ de stat în municipiu. ● **Stele Ciubăr — București :** În privința locuinței vă sfătuim să adresați cererea C.O.M. din întreprindere. ● **Petre Iacob — Ploiești:** Vă înțelegem. Așteptați pînă va apărea în farmacii medicamentul, sau cereți medicului care vă tratează să vă recomande corespondentul acestuia. ● **Maria Mitrea — București:** Să verificăm lista celor care au primit gradații ? Nu este legal. ● **Gavril Blaga — Suceava :** Ați primit locuință. ● **Constantin Panaite — Galați :** Pentru ocuparea funcției de responsabil de cantină trebuie îndeplinite următoarele condiții : a. — calificare prin cursuri sau practică la locul de muncă și 48 luni vechime în activitatea comercială ; b. — școala medie, plus calificare prin cursuri sau practică la locul de muncă și 18 luni vechime în activitatea comercială ; c. — școală profesională și 30 luni vechime în activitatea comercială. ● **Maria Huci — Piatra Neamț ; Petruța Radu — București** ș.a. Doctorului Mihai Dănilă îi puteți scrie pe adresa : București, strada Varnali nr. 5, sectorul 8. ● **Gheorghe Buzianu — București :** Vrem să vă ajutăm dar nu avem cum pentru că nu ne-ați scris clar ce doriți ; reveniți.

Rubrici realizate de
EUGEN SECELEANU ■
NICOLAE CRISTACHE ■
MARGA NEDELEA ■

● **Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—13.**

Flacăra
CU SIMȚUL DATORIEI FAȚĂ DE CETĂȚEAN

Pe românește, „disc-jockey" nu trebuie tradus prin „pierde-vară"

Mai multe lucruri, întîmplate după apariția articolului despre disc-jockey și discoteci („Flacăra", nr. 3 a.c.) ne obligă să revenim asupra temei. Primul dintre aceste lucruri este acela că articolul respectiv a avut ecou. Din păcate, cum vom vedea mai departe, nu întotdeauna în direcția pe care am dorit-o noi ! Au fost, se pare, și cititori, ba chiar dintre cei având oarecare influență în domeniul respectiv, care nici măcar titlul articolului nu l-au înțeles prea bine. Sau, altfel spus, l-au înțeles tocmai pe dos. Or, după părerea noastră, chiar dacă pădure fără uscături nu există, un disc-jockey adevărat este în general un om tînăr, care-și cunoaște bine **meseria**, serios și competent, activînd într-o sferă încă abia conturată, de unde și nelămuririle ce apar din asta. Că așa este și nu altfel încearcă să ne convingă și scrisoarea primită de la disc-jockey-ul Doru Popovici, atestat categoria I, care-și desfășoară activitatea la discoteca hotelului „Arcașul" din Suceava. Pentru că merită, vom cita din această scrisoare mai multe paragrafe. Deci : **„Vă mulțumesc pentru cuvintele bune scrise despre cei dintre noi care le merită. Mă gîndesc că poate ar fi momentul să publicați cîteva rînduri și venind dinspre cealaltă parte a baricadei „disco", respectiv a noastră, a jockey-ilor. Sigur că este o meserie. Invidiată de cei care nu o cunosc în intimitate. Plină de satisfacții pentru cei ce o practicăm. Inedită, bizară uneori. Mai amănunțit: satisfacția materială pentru jockey-ul onest se elimină din start. De cele mai multe ori (cazul meu, pentru a fi concret) retribuția este în jurul a 1 500 lei lunar. Asta din cauza nerealizării planului de încasări (altfel mic, 10 000 de lei pe lună, sau o medie de 35 de bilete vîndute pe seară). Dar cum să convingi lumea să vină la discotecă din moment ce doi sau trei indivizi cu multiple condamnări la activ au provocat un scandal despre care s-a scris și în presă, cu cîteva luni în urmă, moment din care discoteca a căpătat o proastă reputație ?"**

Să fie desființate toate discotecile ? „Vedeți dumneavoastră, ne spunea acum cîteva zile tovarășul Dumitru Păunescu, director al I.A.P.I.T., după apariția articolului în „Flacăra" s-au înregistrat reacții foarte diferite, chiar în cadrul ministerului nostru. Unii au încercat să conteste competența întreprinderii noastre, vă reamintesc avînd drept specific organizarea „agrementului turistic", de a patrona discotecile din țară. Aici este vorba de o luptă mai veche. Oficiile județene de turism, căutînd desigur tot felul de mijloace pentru îndeplinirea planului, au încercat într-o vreme să acrediteze ideea transferării acestor discoteci în baza proprie, la O.J.T.-uri deci, sau la cele două sucursale ale O.N.T., respectiv Brașov și Litoral. Uitînd, sau făcîndu-se că uită faptul că în această direcție I.A.P.I.T. a investit o mulțime de bani, că posedă oarecare experiență și oameni calificați în materie, că este singura unitate putînd asigura o conducere unitară în domeniu, rezolvarea problemei atestărilor, a avizării repertoriului și așa mai departe. S-a ajuns, de această dată, pînă acolo încît s-a spus că dacă la Predeal s-a întîmplat ce s-a întîmplat (este vorba de acel caz „Iaso Paranghelia", cu bani zvîrliți în mijlocul sălii de dans, despre care am pomenit în articolul precedent ; aflăm dealtfel că ministerul de resort a întocmit chiar o comisie care urma să cerceteze la fața locului cele întîmplate — n.a.), de vină ar fi fost chiar I.A.P.I.T. ! Ca și cum dacă discoteca ar fi fost a O.N.T.-ului din Brașov, totul ar fi fost perfect și nimeni nu s-ar mai putea plînge de nimic... Noi nu sîntem de aceeași părere, iar cel care s-a făcut vinovat va fi sancționat cum se cuvine".

„Am avut și voința necesară de a face o armată grea — zice mai departe disc-jockey-ul din Suceava — **dar plină de satisfacții, la Predeal, adică tocmai acolo unde aflu că întinează locul și meseria noastră acel pseudo-disc-jockey pe nume Dan Popovici, de ale cărui neplăcute amintiri sînt încă dominați toți, dar absolut TOȚI cei ce-mi sînt colegi aici, în cadrul O.J.T. Suceava, unde respectivul a lucrat timp de cîțiva ani, ani în care, desigur, a obținut și „scutirea" de serviciul militar".**

Pentru a reveni la problema expusă de către directorul I.A.P.I.T., să cităm din Ordinul 491/1975 al ministrului turismului : „Organizarea și funcționarea discotecilor în întreaga țară se face de către I.A.P.I.T., cu precădere în orașe, municipii, stațiuni balneo-climaterice, **în colaborare** (sublinierea ne aparține — n.a.) cu O.N.T. (Litoral, Brașov), O.J.T., precum și cu alte organizații comerciale locale". După cîte se observă, această „colaborare" nu-i întotdeauna bine înțeleasă. Mai întîi va trebui să observăm că instituția respectivă a fost nevoită să cedeze patru din cele 14 discoteci ale sale (este vorba de cele din Arad, Timișoara, Cluj-Napoca și Pitești) O.J.T.-urilor locale. La fel de ciudat rămîne faptul că în Capitala țării, de aproape 4 ani de zile, nu există nici măcar o singură discotecă, un local al tinerilor, în cadrul căruia tinerii, și nu numai ei, să se simtă bine, să danseze, să asculte muzică. A existat una, e adevărat, la „Nord"-Hotel, dar a fost desființată, pe motivul că locul a fost prost ales, muzica de discotecă deranjînd pe cei cazați în hotel. Lucrul este în parte adevărat, dar va trebui să subliniem că în locul discotecii se află acum sala în care se organizează nunți, botezuri și alte mese festive, de la care, desigur, nu lipsește nici muzica, chiar dacă de altă factură. „N-am izbutit pînă acum deloc să ne înțelegem cu mai marii comerțului în această privință, a înființării unei discoteci", ne mărturiseau cei de la I.A.P.I.T., lucru dealtfel certificat și de conducerea Întreprinderii de turism, hoteluri și restaurante București, care, prin directorul ei comercial, Constantin Donescu, ne precizează : „Discotecile nu intră în preocupările noastre. În principal, sarcina noastră este de a asigura prestații pentru turism, de preferință pentru cel organizat. Pentru discoteci nu avem spații la îndemînă !" Afirmația aceasta nu ne mirã, dacă ne aducem aminte că însăși activitatea de organizare a nunților, botezurilor și a altor mese festive este raportată de întreprinderea citată la capitolul „excursii interne", cu depășirile de plan corespunzătoare, ceea ce nu mai rentează în cazul discotecilor...

Dar discoteci există, fie că I.A.P.I.T. este sau nu de acord ! În vara care a trecut, pe litoral, numai în zona Mangaliei au fost vreo zece, cincisprezece „discoteci-pirat", adică fără autorizație de funcționare, sau, în orice caz, fără acordul întreprinderii de agrement : Cazino, Gambrinus, Egreta, Auto-night, Orizont, Tineretului, Tosca și așa mai departe, de obicei în localuri care se numeau, de fapt, bar-de-zi. „Ca să fim sinceri, ne spunea Miron Mazilu, șeful biroului de agrement al I.A.P.I.T., de multe ori barmanii sînt mai tari ca noi ! Uneori obțin, cine știe cum, o autorizație, închid cînd îi controlăm, apoi redeschid imediat ce plecăm, realizînd cîștiguri foarte frumoase !" De unde și concluzia, pe care o reamintim, că sectorul în speță suferă încă din cauza lipsei unei organizări mai bune. O organizare mai bună nu înseamnă însă, în nici un caz, desființarea ! Am văzut cu toții o mulțime de tineri care se plîng că n-au pur și simplu unde să se distreze, fiindcă localurile obișnuite la noi, restaurantele, cramele și așa mai departe nu-i satisfac, ba chiar nu sînt deloc pe gustul lor, ceea ce rareori poate fi contestat de cineva. Singură, deci fără „colaborare", întreprinderea de agrement nu are putința să pună nimic pe picioare, iar în momentul de față cam nici o întreprindere comercială locală n-ar renunța la o circiumă, fie ea cît de mică, în favoarea unei discoteci. Cu toate acestea, I.A.P.I.T. a încasat un milion și jumătate în 1975 și 1976 numai prin discoteci, 2,1 milioane în 1977 și peste 3 milioane anul trecut...

În acest cadru, pe care încă nu l-am descris suficient de larg, muncesc, în adevăratul sens al cuvîntului, disc-jockey-ii, sau discotecarii noștri. Majoritatea dintre ei au o facultate, cunosc bine două, trei limbi străine, sînt oameni serioși, competenți, cum am mai spus. Ei se numesc, ca să nu rămînem la generalități, Horia Matei, Șerban Penculescu, Remus Mihai, Dinu Demetrescu, Costel Tutunaru, Nicolae Ponici sau Ion Tudorancea, mai sînt și alții, între care și acest Doru Popovici, care ne scrie : **„Rămîn, așadar, satisfacțiile celelalte, adevărate : bucuria de a vedea oameni bucuroși, fericiți pentru cele cîteva ore de destindere, petrecute între tineri, alături de ea, MUZICA. Sigur că ești la rîndul tău fericit, sau măcar mulțumit de zîmbetul lor."** Așa că, să subliniem pentru cei care n-au înțeles, „disc-jockey" **nu** se traduce pe românește în „pierde-vară", a fi disc-jockey este un lucru util, care merită stimă.

DUMITRU GRAUR ■

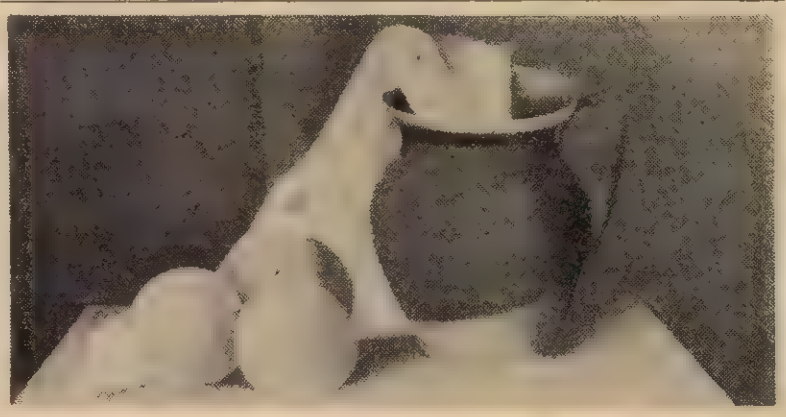

Cît de împărat este un responsabil la „Igiena" ?

Joi, 1 februarie a.c., a venit la redacție manichiurista Feraru Lucia ca să ne implore s-o ajutăm fiindcă e grav nedreptățită de conducerea Cooperativei „Igiena" din Capitală, în urma apariției articolului „Iertați-mă, astăzi nu vă pot da decît 2 lei !" în numărul 4 pe acest an al revistei FLACĂRA.

La sediul cooperativei, președintele Mihai Pintilie ne spune — foarte sigur pe el și bucuros că ne poate da lămuririle respective — că responsabilul unității, Popescu Petre, a fost destituit, iar cele cinci cooperatoare vinovate de certuri și mahalagisme — printre care și F. L. — au fost mutate în alte unități. Cum dealtfel a fost mutat și Popescu Petre. S-a emis, în acest sens, o decizie a comitetului executiv al cooperativei, avînd la bază nu doar părerea conducerii, ci, în primul rînd, o hotărîre a adunării generale de secție, adunare ținută la 29 ianuarie cu toți lucrătorii unității, adunare în care ar fi fost aspru criticate abaterile tuturor celor menționați, nu doar ale tovarășei Feraru. A participat însuși vicepreședintele Ion Nan. Și, fiind de față la discuția noastră însuși vicepreședintele Ion Nan, el confirmă că așa e, tovarășa Feraru n-a fost scoasă doar ea țap ispășitor, că au fost criticați cu mare asprime toți vinovații, în frunte cu acel responsabil vînător de bacșiș. S-a discutat chiar și despre bacșiș ! Ba mai mult, le-a spus și ei cîteva lucruri foarte aspre. Și, ca o probă supremă a spiritului acestei adunări, sîntem asigurați că vicepreședintele a pus pe perete chiar și un afiș cu pedepsitorul „Nu primim bacșiș !" Dealtfel s-a încheiat un proces-verbal pe care sîntem rugați să-l vedem. Ca să nu mai rămînă nici un dubiu.

Ce a urmat însă arată că invitația de mai sus ținea de tehnica și de dezinvoltura cacialmalei. Pentru că nu ne-am sfiit — culmea ! — chiar să vedem și să parcurgem procesul-verbal cu care eram îmbiați. Ei bine, documentul arată, pe cele aproape 13 pagini ale sale, că ședința a fost, în bună măsură, un prilej de continuare a răfuielii dintre protagoniștele vechilor certuri : că majoritatea dintre cei 20 de vorbitori au cerut scoaterea din unitate a colegei lor Feraru. Despre vina celorlalte, nimic. Doi dintre vorbitori au amintit și despre responsabil. Unul criticîndu-l că n-a luat atitudine față de abateri, celălalt acuzîndu-l că s-a înconjurat de tineri (!) în consiliul de conducere al secției. Formidabilă crimă, tică, n-avem ce zice. Cît despre bacșiș, singura mențiune datorată cooperatoarei Loreta Andreescu este de-a dreptul înduioșătoare, de vreme ce, așa cum menționează procesul-verbal, aceasta „...arată că nu pentru bacșiș a fost dat colectivul în revista FLACĂRA...".

În final sînt consemnate concluziile aspre ale vicepreședintelui Ion Nan, care printre altele : „Consideră că nu e o atitudine de masă față de lipsurile unor tovarăși din unitate. Regretă că în societatea noastră mai poate să existe bîrfă, lipsă de omenie, de cinste, a tov. — Feraru Lucia, n.n. — față de întregul colectiv".

Întregul proces-verbal ca și lămuririle date de Ion Nan arată că ore în șir, în acea ședință, grija tuturor a fost să nu spună lucrurilor pe nume, să ocolească abaterile altora în afara celor comise de Feraru Lucia, să uite pur și simplu că pînă și responsabilul ia bani în plus, așa încît a-i imputa lipsa de atitudine fermă față de alți ciubucari, ține, în fond, de cel mai jalnic umor.

Vicepreședintele Ion Nan ne-a precizat că procesul-verbal n-a omis nimic, nu, **adunarea n-a luat nici o hotărîre, nu s-a votat nici o măsură.**

Din acest moment, siguranța, de care aminteam la început, a președintelui Mihai Pintilie începe să se subțieze. Pentru că Decizia nr. 18 din 30 ianuarie a.c. a comitetului executiv al cooperativei stipulează schimbarea locului de muncă a tovarășilor Ilie Angela, Ricu Aurelia, Goldnăr Ana, Feraru Lucia, Popescu Petre și Chelu Aristița, „avînd în vedere articolul apărut în revista FLACĂRA (?!?) **și Hot. adunării generale de secție din 29 I 1979 cuprinsă în procesul verbal încheiat...".** Or, hotărîrea aceasta — cum ar fi zis un scriitor român despre care a auzit cu siguranță, încă din clasele primare, și tovarășul Mihai Pintilie — „e sublimă, dar lipsește cu desăvîrșire".

Cît privește destituirea șefului de unitate Popescu Petre, este de asemenea un neadevăr. Ba mai mult, acestuia și nu altcuiva i se comunica oficial din partea cooperativei mutarea celorlalte cooperatoare. Ni s-a spus că „el trebuie să dea în primire, asta cere timp, trebuie discutat încă într-o ședință, după care o să vedem ce facem". Deci așa, iar nu cum ni se spusese la început.

Măsura de schimbare a locului de muncă, conform statutului cooperativei, nu constituie sancțiune. Nu ne îndoim, desigur, de spusele președintelui care ne asigura că a avut grijă să aleagă pentru tovarășele unități în care să le pară rău că sînt trimise. Dar aceasta spune de la sine ceva în plus — și nu tocmai de laudă — despre calitatea funcționării mai multor unități.

Vineri, 2 februarie a.c., am avut plăcerea să discutăm despre cele de mai sus cu tovarășul Virgiliu Florea, președintele Uniunii cooperativelor meșteșugărești din București, care are în subordine Cooperativa „Igiena". Iată ce ne-a spus în concluzie : „Știm și noi că la „Igiena" responsabilii de unități sînt niște mici împărați neîncoronați. Sigur, nu toți sînt răi, dar cu destui avem mari probleme. E cu atît mai gravă atitudinea lipsită de fermitate a conducerii cooperativei. Este, ca să vă spun cinstit, o conducere slabă". Iată un vicepreședinte conduce o adunare într-o unitate în care sînt grave abateri, dar nu se spune o vorbă despre banii cîștigați fără muncă, iar acest vicepreședinte — dealtfel mecanic de meserie — vorbește ca un preot ocolind lucrurile grave. O să luăm măsuri, o să se dea o decizie ca lumea".

Cît privește măsura de mutare a celor șase cooperatori, este corect să spunem că o loveste mai ales și mai mult pe Feraru Lucia, care are o situație materială și familială mai grea — mamă a patru copii de care se îngrijește singură — și care după cei 18 ani de muncă, lucră, în fine, mai aproape de casă. Peregrinările ei prin 18 unități se vor fi datorat, desigur, și unor carențe educative, dar, în afară de propriile ei metehne, reclamațiile sale au pus în lumină, nu o dată, și nereguli față de care, iată, se vede foarte clar că tovarășii din conducerea cooperativei n-au avut obiceiul unei severități reale, ci pe acela al unei false fermități. Și apoi, pentru că tot a venit vorba, chiar unii condamnați sînt reeducați astăzi, la noi, la locul de muncă, în mijlocul și sub influența colectivului. Nu cumva se consideră, așa în subtext, că, la unitatea nr. 19, întregului colectiv îi lipseste forta morală necesară acestei reeducări ? Dacă este așa, nu, cele șase mutări rezolvă problema. Este limpede.

DORIN GHERGHINESCU ■

Pădurea anului 2010 creşte astăzi şi are nevoie, înainte de toate, de căldura inimii omeneşti

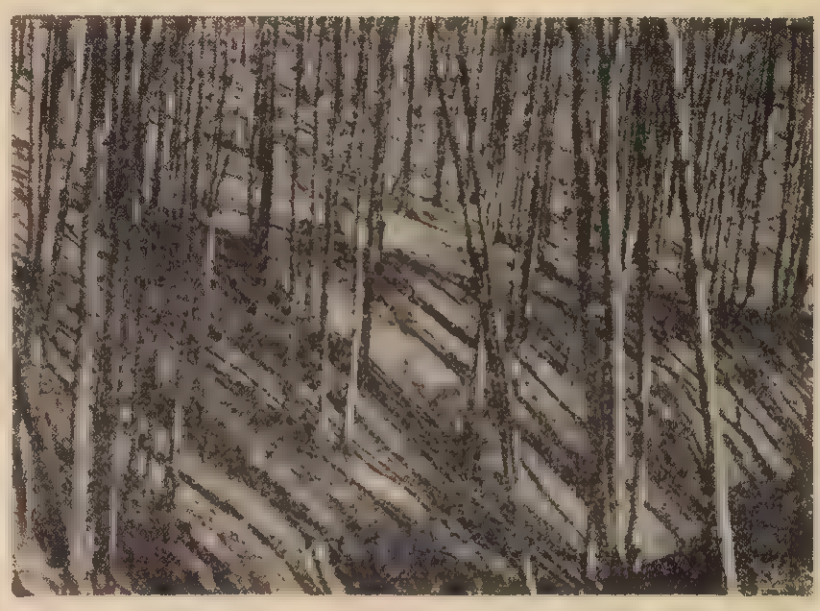

Nu facem plantaţii de azi pentru mîine

Un perete, o hartă. „Harta forestieră a judeţului Mureş". Şeful inspectoratului silvic judeţean, inginerul Ştefan Dumitrescu, o mîngîie cu privirea şi spune : „Pădurile acestea au fost supuse, o lungă perioadă de timp, unor intense, neraţionale şi abuzive exploatări, prin care s-au dezgolit imense suprafeţe din Valea Mureşului, Valea Gurghiului, obîrşia Tîrnavelor. Peste 30 000 de hectare despădurite şi alte zeci de mii de hectare brăcuite, aceasta a fost moştenirea cu care s-a pornit la drum după actul istoric al naţionalizării, din '48. În perioada care a urmat, s-au împădurit peste 42 000 de hectare, s-a urmărit şi s-a realizat o îmbunătăţire a compoziţiei pădurilor, a crescut ponderea răşinoaselor, a speciilor repede crescătoare şi de valoare economică ridicată, s-a realizat un volum important de substituiri şi refacere a arboretelor cu randamente scăzute, au sporit în ultimii ani preocupările pentru întronarea unei mai mari discipline în exploatări, în respectarea regulilor de tăiere şi valorificare superioară şi completă a lemnului".

Din colţul de nord-vest al judeţului şerpuieşte, pe hartă, firul albastru al albiei Mureşului. În latura dreaptă stau Călimanii. În stînga, Munţii Gurghiului. Mă ridic şi pun degetul pe ceea ce în realitate poate fi un versant al Gurghiului : „Aţi putea spune ce fel de pădure există aici, în locul acesta unde, în teren, poate că sînt zeci de hectare ?" Îmi răspunde că ştie. Întreb dacă ştie cu exactitate. Îmi răspunde că ştie totul pînă la cele mai neînsemnate amănunte. Şi, cu toate că nu pun la îndoială ce-mi spune, neîntîrziat vrea să şi dovedească. Toată suprafaţa forestieră a judeţului este împărţită, îmi atrage atenţia, în nişte careuri. De fapt ei, silvicultorii, le spun „unităţi de producţie" iar locul pe care-l arătasem pe hartă aparţine unităţii Lăpuşna nr. 6. Inginerul Ştefan Dumitrescu scoate harta, mare cît biroul său, a acestei unităţi şi un registru, numit „amenajament". În care stau înscrise tot felul de rubrici şi cifre. Cum harta unităţii Lăpuşna nr. 6 este împărţită şi ea, la rîndu-i, în alte careuri, mai mici, numite „parcele". Alegem, la întîmplare, pe cea cu numărul 25. Inspectorul-şef caută în registru şi spune : pădure de molid, suprafaţa totală e de 19,3 hectare, vîrsta arborilor 120 de ani, diametrul mediu 48 centimetri, înălţimea medie 32 metri, densitate de 0,7, adică umbra pe care o fac aceşti arbori acoperă în această proporţie dă 70 la sută suprafaţa parcelei ; parcela aceasta, mai arată inginerul Ştefan Dumitrescu, dă 650 metri cubi lemn la hectar. Cu acestea, puteam crede, explicaţiile pe care le cerusem nu omiseseră nimic. Interlocutorul nostru continuă : „Totuşi, la ora aceasta situaţia unităţii Lăpuşna nr. 6 este anormală..."

Lăpuşna nr. 6 are o întindere de 5 879 de hectare iar arborii cuprinşi în interiorul perimetrului său ţin, în proporţii variabile, de şapte clase de vîrstă. Cum clasele acestea de vîrstă merg din 20 în 20 de ani, adică molizii de la 1 la 20 de ani intră în prima clasă de vîrstă, cei de la 20 la 40 de ani în a doua clasă de vîrstă şi aşa mai departe, înţelegem că arborii cei mai bătrîni ajung pînă la aproape un secol şi jumătate. Or, zice inginerul Ştefan Dumitrescu, vîrsta exploatabilităţii tehnice a molidului aparţine clasei a cincea. Un molid este tocmai bun de tăiat cînd ajunge la 100 de ani. A-l păstra în pădure peste această vîrstă ar însemna să ne lăsăm furaţi de poezie, în dauna criteriului economic. Judecînd după rigorile acestui din urmă criteriu, în unitatea Lăpuşna nr. 6 lucrurile ar intra în normal numai cînd, din fiecare clasă de vîrstă, vom avea molizi pe o suprafaţă de 1 200 de hectare. Or, astăzi, ca urmare a tăierilor necontrolate de odinioară, există o anumită disproporţie. În timp ce clasele 5,6 şi 7 totalizează abia 900 de hectare, iar clasa a treia, de exemplu, se întinde pe aproape 800 de hectare, molizii din clasa 1 cuprind, măsurind tot în hectare, mai mult de două mii. Aşadar, dintr-o clasă sînt prea mulţi, din alta prea puţini. Cînd suprafeţele acestea se vor echilibra, pădurea va intra într-un adevărat circuit : întotdeauna ceea ce se va tăia va fi înlocuit de noile plantaţii. Acest principiu a început să prindă de pe acum viaţă, prin prevederile Legii nr. 2/1976, ale Programului naţional privind dezvoltarea şi conservarea fondului forestier. Sintetizînd, inginerul Ştefan Dumitrescu spune : „N-am voie să tai mai mult decît creşte într-un an. Asta se numeşte posibilitatea pădurii. Înainte, ce să vă spun, se tăiau şi două, ba chiar şi trei posibilităţi. Şi, potrivit Programului, mai trebuie să ţinem astăzi seama de un lucru.

„E vorba de compoziţia pădurilor. Noi nu facem plantaţii de azi pentru mîine ci pentru oamenii secolului următor. Programul naţional oferă o perspectivă pînă în anul 2010. Trebuie să ne gîndim aşadar la cei ce vin după noi, la cerinţele lor. Cînd plantăm, ne întrebăm de ce vor avea nevoie oamenii acelor ani. Silvicultura merge azi mînă în mînă cu ştiinţa viitorului. De aceea, în munca noastră ţinem cont de anumite tendinţe ale dezvoltării. Astăzi, răşinoasele ocupă cam 27 la sută din suprafaţa pădurilor judeţului. În 2010, vor ocupa 40 la sută. Cam atît se estimează că va fi nevoie de lemn, de celuloză. Cînd vedeţi, astăzi, nişte oameni că plantează nişte arbori, gîndiţi-vă că ei lucrează pentru hîrtia ziarelor şi revistelor acelor ani".

ELIADE CONSTANTINESCU ■

În persoana lui Dumitru Ivănescu am întîlnit, fără a exagera cît de puţin, un om născut cu iubirea, respectul şi înţelegerea, atît de necesare, pentru păduri. Şi, credem, nici nu putea fi altfel un om a cărui viaţă este legată de la un cap la altul de pădure. După cum spun actele, s-a născut în 1922 la Turcaica, judeţul Botoşani, dar s-a născut, de fapt, în faimoşii codri ai Herţei, după cum ţine să precizeze. Tatăl său, lucrător la pădure, şi-a deprins cei şapte feciori cu dragostea de pădure şi de muncă. Încă de mici i-a luat cu el la plantat de puieţi, la lucrări de îngrijire a pădurii şi mai apoi, cînd au căpătat puteri, chiar la lucrări de exploatare. Dintre toţi, Mitiţă s-a dovedit mai bun la carte şi urma să părăsească satul, pădurea. Prin şcoli răzbeau mai greu copiii oamenilor săraci, dar, vrednic premiantul Dumitru Ivănescu nu s-a dat bătut. În cele din urmă tot el a hotărît : „Tată, eu mă fac silvicultor". După terminarea liceului la Siret, tot ca premiant, a urmat la Brăneşti o şcoală de brigadieri silvici pe care a absolvit-o ca şef de promoţie. O vreme a fost brigadier la Ocolul silvic Ţigăneşti, acolo unde, cîndva, funcţionase ca şef de ocol silvic şi strălucitul dascăl al învăţămîntului silvic, Marin Drăcea, pasionat şi luptător neobosit pentru pădurea românească, pentru formarea ideii de conştiinţă forestieră, creator şi deschizător de drumuri în domeniul cercetării silvice. Se pare că aceasta coincidenţă i-a luminat întrucîtva drumul şi i-a întărit convingerea că el însuşi poate da mai mult. Aşa se face că fostul brigadier silvic a devenit ulterior inginer silvic şi chiar doctor în silvicultură. Este autorul a peste 136 de studii şi articole, a publicat 10 lucrări de specialitate, singur sau în colaborare. Cartea sa „Din istoria silviculturii româneşti", care tratează într-un mod cu totul original evoluţia concepţiilor în silvicultura noastră din toate timpurile, a fost distinsă cu premiul „Traian Săvulescu" al Academiei, pe anul 1972. În prezent, dr. ing. Dumitru Ivănescu este director adjunct ştiinţific al Institutului de cercetări şi amenajări silvice, instituţie ce am putea spune că are în grijă pădurile ţării. În viaţa unui popor pădurile au avut dintotdeauna un rol dintre cele mai importante, ele constituind nu numai o excepţională sursă de materii prime, dar şi unul dintre factorii cei mai importanţi în asigurarea echilibrului ecologic, în conservarea mediului înconjurător. Fără a avea intenţia de a intra prea mult în problemele strict tehnice, ne-am adresat omului Dumitru Ivănescu pentru a afla cîte ceva despre preocupările mai vechi sau mai noi din domeniul forestier.

— V-am ruga să începem cu rostul institutului dumneavoastră.

— Ajungem noi şi la el. Mai întîi cred că ar fi bine să amintim că România se înscrie astăzi printre puţinele ţări din lume care şi-au propus o vastă acţiune de perspectivă pentru apărarea şi ameliorarea pădurilor. Avem mai bine de 6 milioane de hectare de păduri, care acoperă aproape o treime din teritoriul ţării şi ca suprafaţă împăduritu ne situăm pe locul nouă în Europa, iar ca productivitate pe locul doi, după Elveţia. „Programul naţional pentru conservarea şi dezvoltarea fondului forestier în perioada 1976—2010" asigură o viziune prospectivă, clară, oferă largi posibilităţi de selectare a obiectivelor şi problemelor importante pentru fiecare etapă. Prin amploarea sa, programul depăşeşte interesele imediate ale generaţiei actuale, fiind menit să asigure printr-o gospodărire raţională a pădurilor echilibrul ecologic necesar dezvoltării pe mai departe a naţiunii noastre. A fost legiferată integritatea teritorială a pădurilor, regimul tăierilor a fost reglementat pe baze noi, axate în principal pe specificul procesului de producţie din silvicultură, caracterizat prin cicluri mari, de la 30 la 160 de ani, fapt care face ca efectele măsurilor de gospodărire să se vadă în viitor.

— Ca o datorie faţă de viitorul acestui pămînt, în program este înscrisă o prevedere care cere ca fiecare locuitor între 7 şi 60 de ani să planteze cîte un puiet. S-a cam uitat din păcate.

— Nu peste tot. Anul trecut s-au plantat 5300 hectare în campania de primăvară şi peste 3000 în toamnă. E adevărat că participarea cetăţenilor ţării şi, în special, a elevilor şi tineretului nu este chiar de masă. Poate nici nu se face prea mult pentru educarea oamenilor muncii în spiritul grijii, dragostei şi respectului faţă de pădure.

— Sînt, după cum oricine îşi poate da seama, foarte dezavantajoase despăduririle intense şi neîmpăduririle la timp şi corespunzător. Pe plan mondial s-a creat o conştiinţă forestieră, s-a dezvoltat ştiinţa despre pădure, s-a trecut la raţionalizarea tăierilor. Cum credeţi că trebuie făcute tăierile ?

— Dacă am tăia ras, atunci s-ar dereglа pe mai departe ecologia forestieră, aşa cum s-a procedat în ultimele două secole. Nu-i vorbă că şi în anii mai apropiaţi nouă se exploata tot în sistemul ras şi numai pe unde erau drumuri. Se dezgoleau munţii pe suprafeţe mari, aproape imposibil de refăcut. Acum nu se mai taie ras mai mult de 10 hectare, iar din 1985 mai mult de 5 hectare. Programul, aprobat prin Legea nr. 2/1976, după care sînt gospodărite şi valorificate azi pădurile ţării, este un program profund ştiinţific, rezultat al cercetării şi experienţei înaintate din producţie.

— Mai concret, dacă se poate.

— Se poate. Anual, pădurile ţării au o creştere de 28 milioane metri cubi şi cota anuală de tăiere prevăzută este numai de 20 de milioane. Rămîne o zestre de 8 milioane, care se conservă şi contribuie la dezvoltarea şi permanentizarea fondului forestier al ţării. Regenerarea naturală este cea mai bună pentru a menţine condiţiile ecologice realizate de către natură, pentru a păstra microclimatul de care lăstărişul are atîta nevoie. Terenul, pe cît posibil, trebuie acoperit. Să iau un exemplu. Dacă eu am 20 de arbori, nu-i tai pe toţi. Tai şapte şi după cîţiva ani mai pot tăia din nou. Dar, cei din picioare n-au stat degeaba. Au fructificat, au instalat un semeniş, semeniştele au încolţit, au crescut puieţi, s-au dezvoltat, şi după ce m-am asigurat că ei sînt viitoarea pădure, tai şi restul de arbori bătrîni, după anumite metode de exploatare şi transport, avînd grijă să nu se distrugă semeniştele instalate, care vor fi viitorul pădurii.

— După cum se vede şi pe hartă, obîrşia apelor este în munţi sau, mai exact spus, în păduri. Ce s-ar întîmpla dacă n-ar fi păduri ?

— Izvoarele se trezează tocmai datorită prezenţei pădurilor. Precipitaţiile sînt reţinute, scurgerile sînt atenuate, evaporarea este mai mică acolo unde sînt păduri şi precipitaţiile formează astfel pîraie şi rîuri care sînt baza vieţii. Deci apa n-o păstrăm noi, noi, oamenii, o consumăm doar, aceea care păstrează apa este pădurea. Este aproape imposibil de imaginat dezastrul ecologic ce s-ar putea declanşa dacă pădurile globului ar fi desfiinţate, mai ales cele din zonele de munte. S-ar produce în mod frecvent inundaţii catastrofale. Nu se poate concepe construirea de hidrocentrale fără împădurirea bazinelor cursurilor de apă care alimentează lacurile de acumulare. Pădurea are aici un rol de regulator al debitului de apă şi de alimentare permanentă cu aceasta. Pădurea instalată pe terenurile în pantă, bine îngrijită, poate reţine, prin litiera produsă de ea, 30—40% din precipitaţii, fapt care demonstrează rolul hidrologic al acesteia. Pe teren neîmpădurit apele nu stau, cea mai mică înclinare a terenului le alungă, le face să alerge, le duce la vale. Pămîntul reţine doar în stratul de suprafaţă puţină apă, restul umple ripele cu puhoaie care mătură totul în cale, ducînd mii de tone de pămînt fertil, în urmă rămînînd stînca goală.

— Asta la munte, dar la şes ?

— În cîmpii, în locuri deschise, datorită vînturilor, evaporaţia apei creşte, în timp ce precipitaţiile se menţin în medie în jur de 300—400 m³/metri de apă pe metru pătrat anual. Apa asta nu cade în mod uniform, cînd se topeşte zăpada se duce, vara la fel, se evaporează. De aici necesitatea irigaţiilor la culturile agricole. Dar chiar apa de irigaţie, apă scumpă, pentru că sistemele de irigaţii costă, se pierde prin evaporare în proporţie de cel puţin 30% din ea. Dacă ar fi perdele de protecţie, care ar împiedica vînturile, atunci transpiraţia şi evaporaţia solului ar fi mult reduse, la fel şi apa din irigaţii s-ar pierde mai puţină.

— Sigur că orice discuţie despre pădure — acest aur verde al omenirii — este incompletă fără a aminti că pînă acum se cunosc peste 5500 de întrebuinţări ale lemnului, după cum citeam undeva. Pădurea mai oferă materii prime pentru industria alimentară şi farmaceutică. Mai trebuie evidenţiat aportul pădurii şi la atenuarea zgomotelor şi vibraţiilor precum şi ca mediu excelent de recreare, sănătate, dezvoltarea turismului şi multe alte binefaceri pe care ni le aduce nouă oamenilor. Dar ne-am luat prea mult cu vorba şi am uitat de contribuţiile institutului dumneavoastră.

— Asta a fost prima întrebare, credeţi c-am uitat ? Nu ! Şi vă răspund. Institutul nostru are, prin programul naţional, tocmai sarcina de a rezolva problemele de dezvoltare şi conservare a fondului forestier al ţării, în condiţiile practicării unei silviculturi intensive şi cu o exploatare raţională a pădurilor. În baza acestui program activitatea de cercetare şi amenajare silvică s-a reorganizat pe şase mari zone forestiere : Moldova, Cîmpia Dunării—Dobrogea, Carpaţii—Subcarpaţii sudici, Banat—Mureşul inferior, Transilvania de nord-vest şi Transilvania de sud-est. În fiecare zonă a fost înfiinţată o filială de cercetare şi amenajare silvică, avînd în subordine staţiuni de cercetare, de amenajare sau staţiuni mixte. Pentru fiecare zonă, respectiv filială şi staţiune, au fost stabilite profilul şi preocupările de bază, atît în ceea ce priveşte cercetarea ştiinţifică, cît şi amenajarea silvică. Spre exemplu, Staţiunea de cercetare de la Cîmpulung Moldovenesc se ocupă de ameliorarea şi cultura molidului, principala specie forestieră din ţara noastră, Staţiunea Mihăileşti — Argeş se ocupă de selecţia şi cultura gorunului, filiala Caransebeş de cultura şi ameliorarea fagului, iar Staţiunea Vrancea de împădurirea terenurilor degradate şi corectarea torenţilor.

— Fără a intra în amănunte, v-aş ruga să ne spuneţi care sînt cîteva din preocupările acelea pe care le numiţi de bază.

— La noi, în activitatea noastră, sînt chiar de bază. De selecţia şi ameliorarea unor specii forestiere am zis cînd am dat exemplele de mai sus. Ar mai fi : asigurarea materialului de împădurire genetic ameliorat, perfecţionarea tehnologiilor de cultură şi îngrijire a arboretelor, refacerea pădurilor slab productive, amenajarea bazinelor hidrografice torenţiale şi împădurirea terenurilor degradate inapte pentru alte culturi, mecanizarea lucrărilor silvice şi de protecţia pădurilor, creşterea aportului fondului forestier la protecţia mediului înconjurător şi am lăsat la urmă o sarcină a noastră, a tuturor cetăţenilor patriei, aceea de a reamenaja anual 650 000 hectare de păduri.

— De ce aţi lăsat-o la urmă ?

— Pentru că dezvoltarea patrimoniului silvic, păstrarea şi buna gospodărire a pădurilor, protejarea mediului înconjurător nu sînt treburi în exclusivitate ale specialiştilor, ci şi ale noastre, ale tuturor. Marele om şi gînditor care a fost Marin Drăcea a spus totul într-o frază. Permiteţi-mi să închei discuţia noastră cu ea : „Iubirea, respectul, înţelegerea pentru pădure, iată temelia însăşi a pădurii româneşti, cu toate binefacerile pe care ni le poate da !" Sau, parafrazînd, am putea spune că pădurea anului 2010 are nevoie, înainte de toate, de căldura din inimile oamenilor.

— Vă mulţumesc !

ION PREDOŞANU ■

flacăra
CU SIMŢUL DATORIEI FAŢĂ DE CETĂŢEAN

O șansă în bătălia pentru energie:

Șisturile bituminoase

În județul Caraș-Severin au început construcțiile termocentralei de 990 MW care folosește în premieră mondială șisturi bituminoase

(Urmare din pag. 1)

perită prin exploatările carbonifere din zonă și prospectările geologice au evidențiat rezerve importante care pot sta la baza unei valorificări industriale.

Unele zăcăminte de șisturi bituminoase din lume au fost exploatate în trecut, la o scară redusă, pentru extragerea substanței organice din care se fabricau petrol lampant, uleiuri, parafină. O mică instalație de acest gen a funcționat și la Anina în perioada 1854—1863.

Dezvoltarea extracției petrolului și a industriei petroliere a determinat renunțarea treptată la aceste instalații.

În condițiile diminuării resurselor petroliere și a crizei energetice declanșată de aceasta, punerea în valoare a șisturilor bituminoase a căpătat un nou interes și a impulsionat noi cercetări în această direcție.

Și la noi în țară s-a trecut la elaborarea unui program pentru valorificarea lor complexă.

— Ce se înțelege prin valorificarea lor complexă și cum s-a realizat acest lucru?

— Programul de valorificare complexă a șisturilor bituminoase, aprobat în 1972 de conducerea superioară de partid și de stat, stabilea cercetările și acțiunile ce trebuie desfășurate pentru rezolvarea problemelor tehnologice care să ducă la următoarele obiective principale :

— asigurarea metodelor și tehnologiilor miniere de exploatare a șisturilor bituminoase din zăcământul Anina ;

— construirea unei termocentrale de mare capacitate care să utilizeze drept combustibil șisturile bituminoase ;

— elaborarea tehnologiilor pentru valorificarea substanțelor minerale utile din cenușa rezultată la arderea șisturilor bituminoase ;

— elaborarea tehnologiilor necesare realizării instalației industriale pentru extragerea uleiului de șist și pentru prelucrarea acestuia în produse petroliere și chimice.

La realizarea programului participă specialiști din unitățile de cercetare și proiectare ale Ministerului Minelor, Petrolului și Geologiei, Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini, Ministerului Energiei Electrice, Ministerului Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții, Ministerului Industriei Chimice și Ministerului Industriei Metalurgice. Acestuia din urmă i-a revenit și sarcina de a coordona desfășurarea întregului program.

Prin lucrări desfășurate anterior aprobării programului și intensificate după aprobarea acestuia, colectivele de cercetători și proiectanți din cadrul ministerelor participante la program au depus un volum mare de muncă pentru rezolvarea numeroaselor probleme legate de punerea în valoare a șisturilor bituminoase românești. Soluționarea problemelor legate de realizarea unei centrale electrice de mare putere în vecinătatea zăcământului de șisturi supus unor seisme locale datorate exploziilor necesare exploatări miniere, cît și evacuarea și depozitarea cantităților de cenușă au necesitat de asemeni un volum mare de cercetare și proiectare. Utilizarea cenușii pentru punerea în valoare a conținutului ei de oxizi de fier și alumină sau la fabricarea unor materiale de construcții, cît și problema extragerii uleiului de șist și a prelucrării acestuia în produse petroliere și petrochimice au necesitat de asemenea multe lucrări de cercetare la diferite niveluri de adîncire, de la laborator pînă la semiindustrială.

Munca plină de entuziasm și de dăruire a cercetătorilor, proiectanților, a tuturor celor care au fost antrenați în acest program va determina apariția pe harta țării a unor obiective industriale de mare însemnătate. Astfel la Anina au început lucrările pentru deschiderea exploatării în carieră a șisturilor bituminoase (cu o producție anuală de peste 10 milioane tone), cea mai mare exploatare minieră de acest gen de la noi din țară și, fără îndoială, una dintre cele mai mari din lume. Adîncimea ei va merge pînă la 200 m și va fi utilată cu mașini miniere specifice și de transport de cea mai mare capacitate, din care o bună parte realizate în țară.

Tot la Anina, la extremitatea sudică a carierei se desfășoară lucrările de construire a centralei termoelectrice de 990 MW, dotată cu turbine românești și cu cazane și echipamente proiectate și construite în țară, în mod special pentru arderea șisturilor bituminoase. Această centrală se va situa printre primele centrale electrice ca mărime de la noi din țară și va constitui, datorită combustibilului utilizat, o premieră pe plan mondial.

— Ce alte obiective de interes general și sociale vor fi realizate în zonă ?

— Deschiderea acestei mari cariere și construirea centralei termoelectrice pe șisturi bituminoase va contribui la dezvoltarea zonei și a orașului Anina. Pentru alimentarea cu apă se vor amenaja un baraj și un lac de acumulare pe rîul Poneasca, afluent al rîului Miniș, din care va fi asigurată și apa potabilă a orașului Anina.

În zonă va fi schimbat traseul drumului național DN 57 pe porțiunea Marila-Anina în lungime totală de 17,9 km. De asemeni vor fi construite, amenajate și modernizate alte circa 20 km drumuri pe diferite trasee de acces la obiectivele industriale create.

Pentru asigurarea cazării personalului muncitor al noilor obiective se vor construi în zonă ansambluri noi de locuințe, care în bună parte vor fi amplasate pe dealul Colonovăț, unde se vor strămuta și locuințele vechi, din orașul Anina ce vor fi afectate de dezvoltarea viitoare a carierei.

— Cum se poate valorifica cenușa rezultată de la arderea șisturilor ?

— Cantitățile de cenușă ce vor rezulta odată cu intrarea în funcțiune a termocentralei vor fi foarte mari (circa 9 milioane tone/an), de aceea nu se poate vorbi încă de o valorificare integrală a lor. Totuși această cenușă poate servi ca materie primă la realizarea unor produse industriale. Cercetările desfășurate pînă în prezent au stabilit de asemenea posibilitatea tehnologică de a se extrage din ele alumină prin procedeul sinterizării alcaline.

Cercetările au evidențiat totodată posibilitățile tehnice de utilizare a cenușii de șisturi bituminoase la fabricarea unor materiale de construcții, ca betoane celulare autoclavizate, produse ceramice de gresie, adaos la măcinarea clincherului pentru fabricarea cimentului Portland. De asemeni a fost stabilită posibilitatea tehnologică de utilizare a reziduului rămas după extragerea aluminei din cenușa șisturilor bituminoase la fabricarea cimentului. Utilizarea industrială a acestor tehnologii va fi determinată de necesitățile dezvoltării capacităților pentru obținerea unor astfel de produse, cît și de aspectele specifice economice pe care le va prezenta fiecare obiectiv propus.

Ce mai e nou cu...

FLORIN DUMITRESCU,

în cadrul Laboratorului de electrografie și bioinginerie aplicată, colectivul de bioingineri, conduși de medicul Ioan Florin Dumitrescu, continuă perfectarea tehnicilor privind metoda convertografică. Metoda — așa cum am avut prilejul să arătăm și cu alt prilej — poate sta la baza unui sistem de memorare a imaginilor preluate prin dispozitive electrono-optice sau poate contribui la investigarea comportamentului electric al organismelor vii. Ea poate fi utilizată de asemenea la explorarea corpurilor fizice inanimate, recomandîndu-se ca o nouă metodă de defectoscopie.

O altă preocupare imediată — a ținut să ne informeze doctorul Florin Dumitrescu — este extinderea în cadrul laboratorului a atelierului de mică producție. Se preconizează astfel ca numeroase aparate gîndite și proiectate în cadrul Laboratorului de electrografie și bioinginerie aplicată să fie executate cu mijloace proprii sau prin colaborare cu diferite întreprinderi. Este vorba de construirea unor electronografe, spectrografe în electroluminiscență, reactometre precum și a unui sistem de transmitere a datelor biologice prin radiotelefonie.

MIHAI DĂNILĂ,

în conformitate cu o hotărîre luată în urmă cu zece zile de către conducerea Ministerului Sănătății, doctorul Mihai Dănilă trebuie să beneficieze de un cadru medical organizat pentru primirea și tratarea bolnavilor, precum și pentru testarea — în prezența specialiștilor — a metodei sale terapeutice. În acest scop — preciza aceeași hotărîre — Institutul de virusologie „Dr. Stefan Nicolau" va pune la dispoziția doctorului Dănilă un cabinet de consultații și un salon pentru internarea lotului experimental de bolnavi. Din păcate, pînă în prezent nimic sau aproape nimic din toate acestea. Consultațiile — ne informează medicul Mihai Dănilă — au loc în biblioteca Institutului sau pe culoarele acestuia. Cabinetul — dacă putem să-l numim așa — nu dispune nici de fișier, nici de serviciile vreunui laborator, iar testarea în timp a efectelor terapeutice ale medicamentelor administrate este practic imposibilă din moment ce nu există nici un salon pentru internarea bolnavilor.

Or, în asemenea condiții, nici medicul Mihai Dănilă, nici cei chemați să asigure girul științific necesar nu vor putea demonstra valoarea, efectele sau eventuala ineficiență a tratamentului propus pentru testare. În atare condiții ne temem că începe să capete iarăși realitate întrebarea unor cititori despre felul cum înțelege să se achite concret Ministerul Sănătății de sarcinile sale în ce privește corecta și riguroasa verificare a tuturor propunerilor „noului".

OSIPOV-SINEȘTI

Ne-am adresat dr. Gr. Osipov-Sinești despre ale cărui noi greutăți am scris fugitiv săptămîna trecută spre a afla stadiul exact al valorificării noutăților sale atît de apreciate în țară și în străinătate.

— Ne bucurăm — ne-a răspuns doctorul Osipov-Sinești — de prezența dumneavoastră în Centrul de parodontologie Bucur, centru care a găsit întotdeauna o deosebită înțelegere și un prețios sprijin în coloanele revistei Flacăra. Împreună cu colectivul meu de colaboratori țin să mulțumesc din inimă conducerii statului nostru pentru tot ce a hotărît, principial, ca să se ia în seamă „noutățile în medicină" care erau ostracizate și impiedicate a se manifesta în mod concret ; mulțumesc pentru lupta dusă spre binele sănătății celor suferinzi.

Răspunsul pe care vi-l pot da însă cu privire la ce s-a făcut concret în ce ne privește — este că nimic. Nimic nu s-a făcut. Totul dăinuie într-o indiferență care ne indignează. Mă gîndesc că frînele contra noului au intrat din nou în acțiune, încercînd să facă totul ca să nu se concretizeze nimic din cele visate de noi și hotărîte de cei în drept.

Am făcut totul, am dat totul, am creat cadre, am realizat invenții, numai pentru promovarea și afirmarea pe scară națională și internațională a acestei contribuții parodontologice originale românești. Dar rezistența plină de nepăsare de care mă izbesc la fiecare pas mă îngrijorează și mă mîhnește.

Cum vă explicați că, din luna septembrie 1978, hotărîrea nobilă și generoasă a conducerii nu s-a materializat încă ?

Și cum vă explicați că, de la 24 noiembrie 1978, dată de cînd tovarășul ministru dr. Proca, prin înalta sa înțelegere, ne-a atribuit un local corespunzător pentru organizarea primului Centru de parodontologie românesc, pînă la ora actuală, deși s-au întocmit planuri și devize de amenajare, încă nu s-a bătut nici un cui ?

Vă rog, explicați-ne — dacă puteți — aceste grave enigme, deoarece activitatea noastră este constrînsă, așa cum veți deduce din discuțiile pe care le veți avea cu colaboratorii mei, să intre într-o etapă deosebit de anevoioasă, datorită condițiilor precare în care ne aflăm.

N.R. Mărturisim că nici noi nu înțelegem **absolut** nimic din tergiversările, aminările, făgăduințele neonorate și vorbele neînsoțite de fapte, legate de activitatea dr. Osipov-Sinești. Considerăm că persoanele răspunzătoare de această situație trebuie să explice — conform legilor statului și nevoilor oamenilor — ce se întîmplă de fapt.

MIHAI LEONTOPOL

Vești bune de la Centrul de fonoaudiologie din Șoseaua Pandurilor-București, unde dr. Mihai Leontopol se bucură deocamdată, și sperăm că nu numai deocamdată, de bune condiții de lucru, pe măsura, dealtfel, a rezultatelor sale în lupta cu cancerul. Căci am fost vineri, 2 februarie, martorii momentului emoționant în care dr. Eugen Proca, ministrul sănătății, reputat medic român, a luat cunoștință direct de cîteva din victoriile dr. Mihai Leontopol, mai ales în ce privește cancerul de plămîni. Deschis și sincer, tovarășul Eugen Proca spunea că e impresionat de ceea ce vede, mai ales că în cîteva cazuri domnia-sa, ca medic, cunoscuse starea gravă și ireversibilă în care se aflaseră, înainte de a începe tratamentul Leontopol, pacienții. Cu o promptitudine deosebită și cu o fermitate pe care am dori-o generalizată, tovarășul ministru al sănătății a indicat dr. Radu Ozun, directorul Direcției asistență medicală din Ministerul Sănătății, să acționeze pentru materializarea imediată și în cele mai bune condiții a descoperirilor doctorului Leontopol. Putem informa pe cei interesați că într-un spirit de profund umanism, doctorul Radu Ozun a și început să-și îndeplinească sarcina, cu bucuria cu care oricare dintre noi ne-am achita de o asemenea nobilă sarcină.

Fracturile calcaneului — noi contribuții românești

Ele aparțin, s-o spunem de la bun început, medicului primar Nicolae Burghele de la Clinica de ortopedie a Spitalului de urgență din București și reprezintă rodul unei experiențe îndelungate, adunată între paginile monografiei „Fracturile calcaneului", recent tipărită în limba română, ca o completare și aprofundare a uneia mai vechi, prima monografie, modernă și complexă, „Le fratture del calcagno", publicată în 1972 de Editura Piccin din Padova, Italia.

Nicolae Burghele a încheiat studiile de medicină în 1950, îndreptîndu-se, ca o primă opțiune, spre chirurgia generală, apoi spre ortopedie și traumatologie, discipline în care a avut ca maeștri pe reputații profesori Darius Cuper și Alexandru Rădulescu. Sobru, la fel de concentrat asupra actelor sale chirurgicale ca și asupra vorbelor, Nicolae Burghele recunoaște că a învățat de la primul tainele ortopediei albe, nesîngerîndă, și de la cel de-al doilea, pe cele ale ortopediei chirurgicale, apelînd mai des la bisturiu. Mai tîrziu, după ce devenise el însuși un nume respectat și un profesionist căutat de pacienți pentru răbdarea și omenia sa, a urmat, în 3 rînduri, scurte stagii de perfecționare în Italia, lucrînd sub îndrumarea unor autorități în materie, a profesorilor Bonola și Paltrinieri de la Modena și, respectiv, Bologna, în ultimul oraș activînd în cadrul renumitului Institut Rizzoli. Pe măsura scurgerii timpului, făcînd, firește, întreaga gamă de intervenții ortopedice, s-a simțit tot mai atras de unul din oasele piciorului posterior, de calcaneu, pe atunci, în 1968 Nicolae Burghele și-a susținut teza de doctorat cu o cercetare în domeniu, încă înconjurat pe plan științific de o serie de semne de întrebare, legate de structura lui intimă, de mecanismul fracturilor sale. Nemulțumit de puținătatea și superficialitatea datelor cunoscute în literatura de specialitate a purces la reproduceri experimentale, efectuate în cadrul Catedrei de rezistența materialelor de la Institutul politehnic, căutînd să explice mecanismul intim al fracturilor. După studii amănunțite a pus la punct o teorie personală privind producerea fracturilor de calcaneu, folosind în demonstrația sa principii de biomecanică, teorie care, înfățișată Congresului internațional de la Sitges, lîngă Barcelona, în 1969, a stîrnit un deosebit interes în rîndul participanților, fiind recunoscută ca o prioritate mondială.

De la teorie, doctorul în științe medicale Burghele a trecut la aplicarea practică, pornind la rezolvarea fracturilor de calcaneu pe calea refacerii formei anatomice, idee mai veche a unui traumatolog francez, Stulz, pe care a perfecționat-o, oferindu-i șanse terapeutice incomparabil superioare, folosind-o, cu succese notabile, și în fracturile grave, în înfundările mari. Constatînd că fracturile nu se însoțesc de necroze și calcanciul continuă să fie irigat de sînge, el a ridicat, într-o primă fază a intervenției, suprafața talamică, în a doua fază, refăcînd lățimea inițială prin compresiunea pereților, strînși între palme ca într-o menghină. Nicolae Burghele a modificat tehnica lui Stulz, scurtînd perioada de convalescență, redîndu-i pe bolnavi mai repede familiilor și locurilor de muncă, vindecați complet. Dacă Stulz introducea un cui în marea tuberozitate a calcaneului, bătîndu-l pînă în astragal, cui care trebuia scos printr-o a doua operație, specialistul român a înlocuit acest accesoriu prin una sau două broșe, în funcție de mărimea fracturii. Operînd în acest fel peste 100 de cazuri, a obținut rezultate funcționale dintre cele mai bune, perioada de refacere a articulației nedepășind, în situațiile cele mai grave, 8 luni și ducînd la o reconstituire a formei anatomice a calcaneului cît mai aproape de normal. Cu ani în urmă, operația dura mai mult. Azi, cînd tehnica lui Nicolae Burghele e bine pusă la punct, excluzînd orice factor de eșec, ea ține numai 40 de minute și mai important decît a o descrie în detalii, îndeletnicire ambițioasă pentru un om din afara ortopediei, ni se pare faptul că ea a fost preluată de cîțiva dintre medicii mai tineri ai Spitalului de urgență, de doctorii Nicolae Șerban, Constantin Nițu și Dumitru Stănculescu, acesta fiind, firește, numai un început. Se pune problema extinderii ei, a încluderii în tratatele de specialitate, pe temeiul unor succese terapeutice indiscutabile, acțiuni care, avem convingerea, nu vor întîrzia.

La sfîrșitul lunii noiembrie 1978, medicul primar Nicolae Burghele a fost invitat la Madrid, la cel de-al V-lea Simpozion internațional al Societății de chirurgie ortopedică și traumatologică (SICOT), al cărei membru este, ca și al Societății italiene de ortopedie și traumatologie, reuniune care a adunat, în cadrul a două mese rotunde dedicate fracturilor calcaneului, întreaga elită mondială a disciplinei, reputații profesori Merle d'Aubigné, Mazas, Copin, Touzard, Imhauser, Canale, Calderon, Heppenstell ș.a. Intervențiile specialistului bucureștean au fost ascultate cu multă luare aminte, el fiind unanim apreciat pentru noutățile științifice aduse în studiul fracturilor calcaneului, contribuții care-l situează, nu e nici o exagerare în afirmația care urmează, printre cei mai buni cunoscători din întreaga ortopedie contemporană.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

25 de ani pentru o idee:

Un patent al naturii și un brevet românesc ignorat

— Tovarășe profesor doctor inginer Valeriu Patriciu, ideea heliotermelor artificiale este pe cît de simplă, pe atît de seducătoare. De fapt, este vorba de un patent al naturii, căruia i-ați dat o formă inginerească și pe care l-ați brevetat. Revista noastră a mai avut prilejul să scrie despre invenția dumneavoastră, dar deoarece chestiunea a rămas la același punct mort, socotim util să revenim, ținînd seama de aspectele ei economice și sociale. În adevăr, construirea unor heliotherme ar asigura aplicarea în masă a unor tratamente balneare foarte specializate, rezervate pînă acum unui mic număr de stațiuni privilegiate. Pe plan economic, avantajul ar consta în aceea că ar oferi suferinzilor un tratament mai îndelungat fără ca ei să fie obligați să-și părăsească locul de muncă, deci și în afara perioadei de concediu. În același timp, folosirea sării necesare funcționării heliotermelor artificiale ar asigura un debușeu util pentru sarea neutilizabilă industrial, rămasă la exploatarea salinelor. Am dori să prezentăm un dosar al acestei probleme.

— Prima filă a fost scrisă acum vreun sfert de veac. Și aproape cam tot atît s-a scurs de la înregistrarea invenției la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci — urmată de acordarea brevetului nr. 44 334 — fără a se face însă nici un pas concret pentru realizarea în practică.

— Un sfert de veac pentru o idee! Este ea oare utopică? Ar fi de mirare, sînteți inginer, profesor universitar din 1931, ați predat decenii la rînd la Facultatea de mine și metalurgie a Politehnicii din Timișoara și la Facultatea de geologie și geografie a Universității din București, sînteți autorul a zeci de lucrări științifice, pe scurt, un om de meserie.

— Ceva tot s-a făcut în ultimii 25 de ani: s-au cerut avize sau s-a purtat corespondență cu Consiliul popular al Capitalei, Institutul de balneologie și fizioterapie, Ministerul Industriei Chimice, Ministerul Sănătății (care este și titularul brevetului), Consiliul Central al Uniunii Generale a Sindicatelor, Întreprinderea de canal, apă București, Clinica de balneologie a Institutului medico-farmaceutic București, Secția sanitară a Consiliului popular al Capitalei, Ministerul Turismului etc. Nimeni nu a răspuns „nu", răspunderea a trecut de la unul la altul, astfel încît acum ne aflăm exact în punctul de unde am plecat. Aș fi putut accepta un răspuns negativ, fundamentat pe argumente economice, tehnice, de oportunitate etc., eventual aș fi putut contraargumenta, dar ce contraargumente pot fi aduse TĂCERII care s-a lăsat de cîțiva ani asupra acestui proiect? Ar trebui discutat, experimentat și apoi trecut la scară industrială. O acțiune în acest sens a început în 1956, dar a rămas nerealizată. Ideea în sine este simplă, cerînd investiții mici și ușor recuperabile, dat fiind numărul potențial extrem de ridicat al beneficiarilor heliotermelor artificiale.

● Apa dulce mult aduce

Citind un studiu al său apărut mai demult într-o revistă de specialitate și trecînd peste amănuntele tehnice, constructive, interlocutorul nostru explică esența invenției.

Să pornim de la helioterma naturală. Pe cît de fulgerător, pe atît de rar întîlnit în natură este fenomenul de suprapunere a unui strat de apă dulce care să se scurgă pe suprafața unui lac sărat. Această împrejurare excepțională duce la o stratificare a soluției saline, de concentrații crescînde spre adîncime. Se creează astfel nu numai o stratificare a temperaturilor, ci și posibilitatea de înmagazinare a energiei calorice pe o anumită perioadă de timp. Balneația în astfel de lacuri are efecte terapeutice deosebite. Cufundarea corpului omenesc într-o soluție de concentrații și temperaturi diferite pe verticală face ca el să fie supus unor presiuni variate, iar curenții electrochimici care iau naștere în organism au un efect puternic asupra glandelor cu secreție internă. Folosirea rațională a unor astfel de băi s-a dovedit a fi de mare valoare medicală.

Se știe că în orînduirea noastră să-i atatea oamenilor muncii constituie o preocupare permanentă a forurilor de conducere. Dar oricît de mare este dorința de a face ca toți oamenii muncii să beneficieze de asemenea tratamente atunci cînd au nevoie, locurile de cazare ca și perioadele favorabile băilor în aer liber rămîn limitate.

— De aceea ne-am pus întrebarea dacă știința și tehnica nu ne dau posibilitatea de a crea efectul helioterm după voința noastră oriunde este necesar. Pe această cale s-ar realiza noi mijloace de îngrijire a sănătății, chiar în apropierea locului de muncă, fiind posibil a prelungi timpul de cură fără întreruperea activității în producție și a se urma tratamente independent de concediul de odihnă. Un răspuns pozitiv îl dau rezultatele unor experimentări efectuate încă în 1955 în stația-pilot de la Praid, cu o suprafață de 0,14 ha, care au dovedit că se pot realiza după voință și necesitate terme solare de tipul Lacului Ursu de la Sovata. Ulterior, am obținut și brevetul corespunzător.

În fond, cum la nastere terma solară? — unul din cele mai interesante fenomene naturale de acumulare a căldurii solare. Ea la naștere, cum am spus, în lacurile cu apă sărată, la suprafața cărora se scurg apele dulci provenite din izvoarele sau piraiele învecinate, dar această explicație — cea justă — este de dată mai recentă. La început, se explica încălzirea apelor unor lacuri sărate prin legătura presupusă cu unele izvoare termale, de la care ar primi apa caldă. Mai cu seamă Lacul Ursu de la Sovata, situat în imediata vecinătate a regiunii vulcanice Harghita-Căliman, părea să îndreptățească o asemenea teorie.

Ceea ce alcătuiește însă specificul acestui lac este faptul că la suprafața sa plutește **apa dulce** adusă de două mici pîraie și că în adîncime apa sărată prezintă o stratificație a salinității. Apa dulce fiind mai ușoară curge pe deasupra celei sărate; totodată, apa dulce, avînd o căldură specifică mai mare, se încălzește mai încet și formează un strat izolant. Aceasta face să se mențină un timp mai îndelungat temperatura soluției saline aflate dedesubt și care s-a încălzit mai mult datorită căldurii specifice mai mici. Tocmai **suprapunerea** unor straturi de apă cu proprietăți fizice diferite creează posibilitatea de acumulare a căldurii solare, deoarece în aceste condiții căldura se transmite mai repede către straturile adînci decît spre suprafață. Pe această cale la naștere terma solară sau helioterma.

Temperatura apei sărate crește cu adîncimea pînă la circa 2—3 m, adîncime la care razele calorice ale soarelui sînt absorbite în întregime. În lunile calde, cu insolație puternică, temperaturile ajung pînă la 45—50 grade și, în unele cazuri, chiar pînă la 70 grade. Tot în Lacul Ursu s-a constatat că la adîncimea de 2—3 m temperatura apei se menține la 28—32 grade chiar atunci cînd apa de la suprafață îngheață. Așadar, terma solară păstrează și în timpul iernii o parte din căldura căpătată de la soare în celelalte anotimpuri.

— Studiile noastre — continuă profesorul Patriciu — efectuate în bazinul cu apă sărată de la salina Praid, unde Ministerul Industriei Chimice ne-a înlesnit experimentarea, au dovedit, o dată mai mult, că fenomenul de încălzire se datorește radiațiilor solare și **nu** izvoarelor termale, menținerea temperaturii ridicate fiind consecința suprapunerii unui strat de apă dulce și a lipsei curenților.

În timpul verii, zilele sînt lungi și radiația solară este puternică, iar nopțile scurte; de aceea, pierderea de temperatură este foarte mică și acumularea de căldură foarte mare. Pierderea va fi minimă și acumularea maximă atunci cînd peste un strat alcătuit de o soluție salină foarte concentrată se va găsi un strat de apă dulce, care, din motivele mai sus arătate, va forma, într-o anumită măsură, un **ecran izolant**, datorită căruia se micșorează pierderea căldurii în atmosferă și se favorizează acumularea și menținerea ei în lacul helioterm. În aplicațiile tehnice ale fenomenului este necesar ca grosimea stratului de apă dulce să fie reglabilă în funcție de condițiile atmosferice, pentru ca eficacitatea să fie maximă. De asemenea, trebuie păstrată o diferență cît mai tranșantă de salinitate la contactul dintre pătura superioară de apă dulce și soluția concentrată din bazin.

● Sovata la București — și poate și în California

Prin cercetările experimentale întreprinse de profesorul Valeriu Patriciu s-a urmărit stabilirea condițiilor tehnice și economice în care fenomenul helioterm să fie reprodus la un nivel care să egaleze și poate chiar să depășească termele solare naturale. Astfel, s-a întocmit proiectul tehnic, care formează și obiectul brevetului. Ca punct de plecare pentru amenajarea unei heliotherme artificiale poate servi fie un lac sărat natural, fie un lac cu apă dulce, fie un lac sau bazin artificial cu adîncime de 2,5—3,5 m. În cazul cînd helioterma s-ar construi în apropiere de țărmul mării — s-a elaborat un proiect în acest sens pentru Mamaia — se poate obține soluția salină prin concentrarea apei sărate marine sau din oricare izvoare sau sondaje care debitează soluția salină — prin evaporare asigurîndu-se gradul de concentrare dorit. Firește, este necesară și o sursă de apă dulce, din care un debit **reglabil** să fie dirijat la suprafața apei sărate.

Dar mai apare un aspect, deosebit de important în condițiile de azi, în care se impune cu acuitate necesitatea unor noi surse de energie. Prin dirijarea și controlul fenomenului helioterm, lacurile sărate sau bazinele salinizate artificial pot deveni adevărați **acumulatori de căldură**. Cu ajutorul pompelor de căldură — despre care am mai scris în „Flacăra" nr. 1/1979 — energia termică înmagazinată în heliotherme poate fi transformată în energie mecanică. Desigur, pentru precizarea randamentelor ar trebui efectuate experimentări și studii speciale.

— Dar procurarea sării necesare heliotermelor artificiale nu implică oare cheltuieli prea mari? — l-am întrebat pe profesorul Patriciu.

— Nicidecum. Dispunem de rezerve uriașe de sare în cele peste 200 masive cunoscute în țara noastră. În plus: 1. — Este necesar să se găsească un debușeu pentru importantele cantități de sare neindustrializabilă, cu un anumit conținut de argilă, care rezultă din exploatarea curentă a zăcămintelor de sare. Aceste cantități, la cele mai multe saline, alcătuiesc o rezervă inutilizabilă industrial. 2. — Ca urmare a perfecționărilor tehnice introduse în ultimii ani în exploatările de sare din țara noastră, prețul de cost a scăzut atît de mult, încît, după părerea mea, termele solare pot fi realizate în condiții economice satisfăcătoare chiar dacă întrebuințăm în acest scop sarea industrială.

— Concluzia?

— Ar putea fi luată în considerație generalizarea construirii heliotermelor în localitățile miniere, în general în centrele muncitorești și în marile orașe, într-o perspectivă relativ apropiată, cheltuielile fiind mici — repet — și amortizarea rapidă. Heliotermele ar putea servi drept baze și pentru administrarea a numeroase și variate tratamente balneare curative, de pildă cu nămol de Techirghiol, Nuntași, Chituc etc. Firește, cuvîntul final va aparține medicilor balneologi. (De amintit că o expertiză solicitată de Consiliul popular al municipiului București încă în... 1962 de la Clinica de balneologie a Institutului medico-farmaceutic București a sprijinit călduros această idee.) Important este că pe această cale un mare număr de suferinzi ar beneficia de tratament chiar în localitatea unde își au domiciliul. „Sovata la București!" — cum sună și titlul articolului din „Flacăra". La București și în multe alte orașe, fără a mai fi necesare investiții în noi hoteluri și alte facilități de cazare, transport etc.

— Se întrevăd și posibilități de valorificare în afara granițelor țării?

— Recent, după participarea mea la al V-lea Simpozion internațional al sării de la Hamburg am efectuat o călătorie de studii de 12 000 km în California și alte state americane învecinate. Cu acest prilej am identificat cîteva lacuri — Mono Lake, Lake Tahoe, Salton Sea, nu departe de vestitul Palm Spring, și altele — care, cel puțin după o primă impresie, ar oferi condiții de aplicare pentru brevetul românesc, în cazul cînd ar fi protejat și în țări străine.

● Și lacurile naturale trebuie protejate

În acest context mai larg, interesul propunerilor profesorului Patriciu este relevat și de inginerul Valentin Alexandru C. Bulgăreanu, specializat în studiul lacurilor cu proprietăți terapeutice. În ultimii zece ani, împreună cu un nucleu de cercetare din cadrul Întreprinderii geologice de prospecțiuni pentru substanțe minerale solide București și în colaborare cu medici balneologi, a observat și studiat 30 lacuri din țară: Ursu-Sovata, Amara-Ialomița, Mitreni-Ilfov, Nuntași-Constanța, Balta Albă-Buzău, lacurile de la Ocna Sibiului etc. Domnia-sa este și membru al Societății internaționale de limnologie teoretică și aplicată și autor a circa 20 lucrări publicate sau aflate sub tipar.

— Așadar, am cercetat 30 lacuri pentru a le evalua calitățile terapeutice și potențialul de formare a nămolului sau peloidogeneza, cum se mai spune. Trebuie subliniat că efectul helioterm natural este extrem de rar în lume. Recentul tratat de limnologie (știința despre lacuri) al profesorului american Hutchinson menționează **un singur lac helioterm în S.U.A.**, Hot Lake, și unul în Franța, dar citează la loc de cinste lacurile heliotherme din țara noastră. Iată deci că necesitatea heliotermelor artificiale apare dictată de însăși raritatea fenomenului în natură. Există apoi și un alt aspect, pe care mulți îl scapă din vedere: **lacurile heliotherme din România** — ele nu depășesc cifra de zece — **trebuie și ele protejate!**

Cercetările inginerului Bulgăreanu și ale colaboratorilor în zona Lacului Ursu au fost deosebit de amănunțite. S-au prelucrat datele furnizate de Direcția apelor Mureș și rezultatele măsurătorilor proprii pe mai mulți ani — inclusiv măsurători în adîncime din metru în metru! — și s-au luat în considerare factori foarte diverși, pentru a se stabili corelații și a se determina debitele optime de intrare a apelor dulci și de evacuare a apelor dulci și sărate.

Concluzia acestor studii precise este categorică: pentru păstrarea efectului helioterm în Lacul Ursu numărul scăldătorilor nu trebuie să depășească 700 pe zi. Or, actualmente, în plin sezon se ajunge și la o cifră de zece ori mai mare! Drept consecință, se reduce drastic acțiunea terapeutică, deoarece, în urma agitării apei, diferența dintre stratul cald și cel rece, în loc să fie de 15—20 grade (optim), se micșorează pînă la 4—5 grade. O altă consecință nedorită a suprasolicitării lacului: compromiterea pe termen lung a efectului helioterm natural. O discuție tehnică ne-ar duce însă prea departe.

— Iată de ce — subliniază interlocutorul nostru — soluția rațională ar fi, după părerea mea, acționarea în paralel: 1. — Prezervarea efectului helioterm în lacurile noastre naturale pe baza reglării optimizate a debitelor, cum tind să evidențieze lucrările colectivului nostru și preconizează brevetul profesorului Valeriu Patriciu; 2 — Reamenajarea unor lacuri sărate naturale în scopul realizării efectului helioterm (se efectuează studii în acest sens la Ocna Sibiului); 3. — Construirea de terme solare, pe baza brevetului profesorului Patriciu.

Desigur, aceste heliotherme nu se pot construi de azi pe mîine, dar, credem noi, ar fi util să înceapă o discuție, să se evalueze posibilitățile și să se ia — după aproape 25 de ani — o hotărîre, într-un sens sau altul. Am găzdui bucuroși în coloanele revistei păreri ale medicilor balneologi și ale altor specialiști.

Deocamdată, doar brevetul există și — parafrazîndu-l pe Gabriel Marquez — un sfert de veac de singurătate.

LIONEL NIȚESCU ■

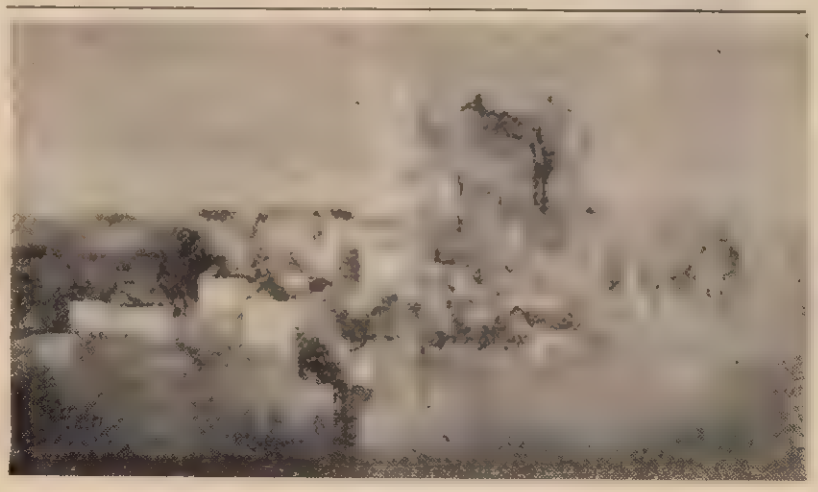

Mihai Olos:

„Cinstea și munca, ochii și pruncii. Acestea ne sînt viața și opera"

— V-am căutat la telefon și la obișnuita întrebare — cu ce vă îndeletniciți ? — mi-ați răspuns : lucrez. Îmi pare o invenție verbală perfectă, cu care puteam și începe interviul ; vorbiți-mi, așadar, despre creație.

— Cineva, intrînd în atelierul meu, în chip de bineție, mi-a spus această minunată butadă : „Cinste și muncă". Aveam de ce să mă rușinez, căci tocmai nu lucram nimic. Iar la plecare s-a rușinat să mi-o mai spună el, căci nu **lucrarăm**, desigur, nimic nici în timpul cît **starăm** de vorbă. Și-am stat mai departe și m-am gîndit ce fac eu cînd stau. Și tocmai atunci al dat dumneata telefonul. Și m-am auzit mirat cum s-a petrecut această telescopare. Te așteptai mata să-ți vorbesc despre celebra creație-transpirație ?

— Nu. Ce faceți cînd nu lucrați și nu creați ?

— Citesc poezie, cei mai buni prieteni ai mei sînt poeți — scriu uneori poezie. În Maramureș organizez sau particip la cenacluri și întîlniri literare. Am o bună memorie a versurilor. Pot recita mai mult de o zi întreagă, întruna. Nu pot citi proză și, cîndva e, îmi pare că sînt tentat să scriu proză, de vreme ce în unele momente (de oboseală ?) îmi vin în minte trei formule stereotipe, dintre care ultima : am să scriu un roman. Niciodată nu m-am gîndit serios însă la asta. Probabil că e vorba doar de o reminiscență a unor ambiții prea crude ale unuia care, ca toți muritorii, își visează viața „nemurită", într-un roman. Muzică nu prea ascult, nu-mi place radioul, nu-mi place televizorul, nici nu-l am și evit vizite în case cu televizor. Nu am unde asculta concerte pe viu, iar muzica înregistrată mă nemulțumește. Dar cînt, cu țăranii și cu prietenii mei maramureșeni proveniți din mediul țărănesc. Cu prietenii din cînd în cînd ne stimpărăm dorul de cîntec „horind" cîte o noapte în atelierul meu. Mă plictisesc cei ce-și fac din cîntec profesie. Îmi place că Sergiu Celibidache refuză să-și înregistreze concertele. Îi cunosc și mi-e drag Marin Constantin, dar îmi bucură viața „durerea care se preschimbă în cîntec" (Blaga) rudimentar (și totuși, cît de savante sînt horile noastre cu noduri pe care nu știu dacă le va cînta vreodată cineva după note cei beați). În singurătate sau în lume, cînd simt că e nevoie, trag o țînțirură și am sentimentul că înalț o catedrală. În șfîrșit, iubesc dansul.

— Preferințele poetice românești ?

— În poezia noastră o apreciez întîi pe cea populară care n-a prea fost adunată într-o carte importantă, alcătuită, pe criterii înalte. Cultura noastră e mai presusă, după părerea mea, în folclor decît în tot ce avem de **scris**. Preferințele din poezia cultă sînt în legătură cu aceasta și mă simt legat mai mult de perioada dintre cele două războaie, după marele Eminescu, într-o vreme i-am citit mult și poate adîncit pe Arghezi, pe cei trei B, cărora le-aș mai adăuga încă doi : Botta și Baconsky. Nu pot uita și nu le pot multumi marea bucurie pe care mi-au dat-o. Pe A. E. Bacovsky cred că l-am citit integral, inclusiv esoterica, proza, traducerile. Era un om exemplar.

— Ce scriitori ați mai cunoscut sau mai cunoașteți ?

— Pe **toți** scriitorii români contemporani care mă interesează i-am cunoscut

ca și pe plasticieni. Eu am o mare curiozitate de a-l cunoaște pe oameni nu numai după operă. Despre cei în viață nu vorbesc acum. Dar dacă am ajuns la amintiri cu scriitori, acestea se întorc, iar, la anii din jurul lui '60, la Cluj. Seara mă plimbam pe strada Andrei Mureșanu și îl vedeam în lumină, prin fereastra deschisă, cu barba și pletele albe, scriind sau citind, pe Agârbiceanu. Imaginea aceea m-a satisfăcut, inspira o mare liniște. Pe Blaga nu l-am văzut niciodată pe cînd trăia. Prieteni de-ai mei s-au încumetat să-l viziteze, unii cunoscuți îl frecventau — eu, totuși, nu. Dar s-a întîmplat un lucru ciudat. Zi de zi treceam cel puțin de două ori prin fața capelei clinicilor aflată la stradă, pe Babeș, și o singură dată, într-o seară dimineață de primăvară am avut curiozitatea să intru. Pe necrologul obișnuit : Lucian Blaga ! ! Două femei bătrîne în negru, la stînga. Am privit chipul de marmură al poetului, pe catafalc. Aveam blocul de învățăcei în desen la mine. Impulsul de a-l desena cred că l-am avut doar să-mi adun aminte că ar fi fost o împletate. Chipul poetului a rămas, de marmură, în memoria mea.

— Ca orice om de artă ați trecut firesc prin neocolita etapă a debutului ; cine v-a sprijinit să treceți bine acest prag ?

— Paternitatea descoperirii mele ca artist, o datorez tovarășului Nicolae Ceaușescu. În 1964, cînd era doar secretar în conducerea partidului, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu au fost în Maramureș și într-o întîlnire de neuitat cu grupul de artiști plastici de la Baia Mare, a venit la mine, care stăteam timid în spate, lîngă întrerupător. M-a prins de braț și mi-a spus : „Hai aici, tovarășe !" În fotografiile care s-au făcut am apărut lîngă tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu. A fost prima dată cînd mă remarcat cineva printre artiști, ca artist. Dacă fac publică acum această mărturisire de inimă pe care am mărturisit-o doar celor apropiați, este ca să-i mulțumesc peste ani, pentru că în acel gest simbolic eu am simțit un mare îndemn și o grea răspundere. În toate acțiunile mele din țară ca și în străinătate mă străduiesc să nu dezmint răspunderea acestui îndemn, repetat deseori tuturor artiștilor și la Conferința noastră națională cînd ne-a spus că întotdeauna conducerea partidului ne-a considerat și ne consideră alături în lupta pentru fericirea omului.

— Nu vreau să discutăm deocamdată despre sculptorul Mihai Olos, domeniu în care sînteți binecunoscut. Cei care stau în preajmă vă știu pictor, poet, cîntăreț. Nu-i o povară să duci în spate acestе pasiuni ?

— Mi-a mai fost pusă o asemenea întrebare. Aș fi vrut să fiu, cu adevărat, plugar, dar plugar pe pămînt, cum nu a reușit să fie pe deplin nici tatăl meu, țăran român din Maramureș, și nici tratele meu mai mare, o vreme miner la Herja. Da, plugar aș fi vrut să fiu, plugarul care era de toate : arhitect, sculptor, cîntăreț, preot, învățător, vrăjitor, armurier, fierar, cioban, muncitor, vizionar, dar înainte de toate — plugar. Ultima mea expoziție a fost în toamna anului trecut în R.F. Germania. Au nici nu am văzut-o, decît în fotografii. A fost prezentată în cadrul unui concurs **mondial de arat**. Trebuie să fie ceva, ca spectacol, asemănător cu Tinjaua maramureșeană dar de mai mari proporții, durînd șase zile lucrătoare. Se ară cu plugul tras de animale, dar și cu cele mai moderne mijloace. Aflat de data aceasta la cea de-a XXV-a ediție, concursul de plugărit, la care eu am fost prezent prin picturi, sculpturi și proiecte de arhitectură, îmi oferă satisfacția inițiatorii pe un ale plan cu plugăria străbunilor mei. În clipa asta îmi vine în minte o definiție a Marthei Bibescu : „Țăranii sînt singura nobleță a naturii".

— Un artist trebuie să stea în izolare și să rămînă credincios unei singure păreri despre artă, care pînă la urmă tot izolare se cheamă ?

— Am citit un gînd al unui artist care spune că cine nu iubește singurătatea nu este profund ; mie nu mi-e frică de nimic mai mult decît de singurătate. Cel mai bine pot să lucrez la atelier cînd îi știu pe cei trei copii ai mei jucîndu-se în curte.

— S-ar putea zice că locuind în Baia Mare pe o stradă ca toate străzile sînteți lipsit de tumultul marilor centre, acolo unde s-ar părea că se stabilește interferența valorilor...

— Aversiunea mea pentru singurătate se naște, poate, și dintr-un prea mult al ei, deși trăiesc fericit printre oameni dragi și prieteni, într-o condiție socială față de care nu pot să am nici un reproș. Aceasta era și starea tatălui meu, care avea pămînt puțin și suflet mult. Își lucra pămîntul de sîrg, de dimineață pînă în tîrziu mama, tata nu trebuia să facă eforturi ca să ne asigure o viață fericită și îi rămînea mult timp pentru lume. Și eu mă duc mult, și de multe ori singur, în lume. Am o patimă a călătoriei pe care știu cum să o agăr pe o tradiție. De n-ar fi numai cîntecul : „Drumu-i lung, pe el mă duc / Capătul nu l-i ajung"...

— În discuția de pînă acum a reieșit des imaginea părinților. Ce simbol sînt ei pentru artă, pentru modul de a exista ?

— Nimic nu **mă** preocupă, nici chiar arta pe care o **fac**, precum imaginea părinților. Să nu mi-o luați în nume de rău, dosigur îmi iubesc mult copiii. Cine mai poate trăi, astăzi, astfel ? Ultimele cuvinte pe care mi le-a spus tatăl meu au **fost** : „Ochii și pruncii !" Primele cuvinte pe care mi le-a spus bătrîna care s-a născut după aceea, au fost „Deschido ochii !"

— Cine v-a văzut lucrările și vă știe această smerenie față de ceea ce greșiți, greu ar putea să vă prieceapă.

— Am să retez aerul de spovadă naivă pe care l-am dat pînă acum convorbirii. Vă referiți desigur la aspectul cerebral al multor sculptori și picturi. Iubesc luciditatea impinsă în nesfîrșire. Cred că de alci s-a născut însăși ideea Orașului Universal. Noi sîntem un neam de constructori. Am întrebat pe mai mulți, pe însuși Mircea Eliade, dacă trebuie să-mi zidesc soția ca să se poată face această construcție. Mulți mari savanți nu au putut să-mi spună mai nimic. Mă mulțumește cît de cît o afirmație a profesorului Mihai Pop, care mi-a spus că nu trebuie să-mi zidesc soția fîndcă mi-am zidit mama. Cine știe ?... Orașul Universal l-am visat, la propriu, în noaptea morții lui Le Corbussier. Cetatea ideală,

● Născut la 25 februarie 1940 în comuna Arinș, Maramureș.
● La 13 ani vede prima dată un oraș : Baia Mare.
● Pictor, membru al U.A.P., sculptor, arhitect, poet, cîntăreț... Unul dintre cunoscuții artiști români de azi.
Din 1962 participă la nenumărate manifestări plastice colective în Maramureș, în Capitală și în țară, la expoziții românești în străinătate

visată de cînd lumea. După Republica lui Platon au fost închipuite cetățile ideale ale Renașterii, cu foarte multe cetăți care se propun astăzi. Cunosc vreo treizeci de propuneri urbanistice globale, în epoca actuală, întreprinse de artiști, politicieni, arhitecți, savanți, esteți, sociologi etc. Deoscbirea constă în aceea că eu aduc ceva concret, poate singurul, cum presupune și criticul Mihai Drișcu. Mă bazez pe o tradiție milenară, care străbate neamul meu de meșteri constructori ai lemnului. Cercetările altora devin utopice fără ghilimele — pentru că sînt fie idealiste, fie doar abstracte. Pe cînd aici este vorba despre o structură-modul concretă : șase elemente care se cuprind două cîte două și reciproc pe cele trei coordonate carteziene ale spațiului — esență dialectică a tridimensionalității. Vorbind despre noua ordine politică și economică a lumii, la ce se poate gîndi un arhitect ? — la noua ordine arhitecturală a lumii, la noua ordine plastică a lumii, sculptorul, și la noua ordine a lumii, pictorul.

— Un mare învățat al nostru, văzînd-vă lucrările, își exprima satisfacția că după H. Coandă mai e un român care să atace îndrăznel construcția lumii...

— Acesta este Constantin Noica, pe a cărui operă teoretică mă reazim cu folos. Rostirile dumisale în cuvînt sînt aceleași pe care le încearcă în cazul meu lemnul și alte materiale. Coandă a conceput, la fel, un megalopolis, — îl numisem în gînd printre utopiștii pomeniți. I l-am văzut într-o machetă în muzeul din București. Păcat că nu cunoscuse structura propusă de mine. Cu experiența și știința sa se putea face imens, practic, printr-un acord al viziunilor. Structura plastică pe care am preluat-o din șterguri, țesături, covoare, îmbinărilie grinzilor din lemn și a unor construcții-machete maramureșene date clar pentru o construcție universală o văd plimbîndu-se unitar, aceeași, prin genuri diferite : în obiceiuri precum clacа, simbra, țînțaua etc., în figurile dansului, în hori și hore. Este un factor de stil. Aceste construcții care se prelonează atît de bine și cu toate mijloacele moderne sînt un simbol al unei unități tolerabile, umane, care nu desființează nici personalitatea individului, nici rostul colectiv. Am expus în Muzeul Maramureșului din Sighetu Marmației, nesemnate, lucrările mele printre ale meșterilor țărani pentru a dovedi de unde am pornit și unde se poate ajunge — un prinos de recunoștință față de acest pămînt, care ne-a dat totul și nu-l vom fi niciodată îndeajuns de recunoscători, cum spunea Brâncuși. Am aflat tîrziu că Brâncuși și-a gîndit Coloana fără sfîrșit amplificată în spațiu și timp pînă la a deveni locuibilă, cînd ideile Orașului Universal mi-au fost relativ cristalizate. Eu pornisem de la fusul romînesc cu ștrangăne (sau cu țurgălăi) ce prezintă la un capăt o „corolă" de bucățele mici de lemn, care, fără să fie tîntuite în cuie sau lipite cu clei, se unesc într-un tot indestructibil, a cărui geneză fus, în unele variante, se pot citi exact elementele Coloanei fără sfîrșit, iar elementele mici din lemn repetă și ele împreună în spațiu contururile Coloanei.

— Oare Brâncuși a cunoscut Maramureșul ?

— Se afirmă că a fost de două ori în Maramureș și unii spun că ar trăi undeva un bătrîn la care ar fi tras de mas. Eu, cînd am căutat, nu am găsit nimic.

— În satele Maramureșului oamenii vă știu după nume și poate mai puțin după ceea ce faceți. Sînteți foarte prezent în lume.

— Îmi să intru pe poarta unui om necunoscut din Maramureș cum am făcut-o nu o dată, și să cîntăm împreună cu gazda de la intrare cîteva ore pînă la ieșire. Eu în Maramureș nu știu dacă trebuie să fac ceva special, în plus, față de ceea ce simt ca nevoie — să continuc mesajul orfic al cîntecului. Sigur, nu am expus lucrări de pictură sau sculptură în cele mai multe sate, deși la noi în Maramureș, se practică un asemenea gen de expoziții și eu particip cu drag la ele. Apoi, nici oamenii satelor sau orașelor nu vin, trebuie să recunoaștem, la expozițiile de artă ca la meciurile de fotbal. Cred că nu trebuie să **ne** facem griji că străinii ar fi nici mai profunzi, nici mai grav decît noi. O expoziție în străinătate își are aura ei, alta decît în perimetrul autohton. Pentru că tu însuți duci un aer străin între aceștia străini și-ți acordă un interes mai mare, cum facem și noi cu străinii. Desigur nu asta e totul. O artă se impune prin valoarea ei intrinsecă și nu prin succesul imediat de care se bucură în fața mass-mediei. Și totuși eu visez la o artă care să existe parcă nefiind, în care toată materia să se topească în extaz.

— După Dokumenta VI de la Kassel unde ați expus ideea Orașului Universal, în cadrul Universității libere internaționale fondată de sculptorul Joseph Beuys, ați fost invitat pentru un semestru ca profesor la o universitate adevărată, ca să-l zic așa, la Justus-Liebig din Giessen, unde ați luat doctoratul Titu Maiorescu. Ați predat la Institutul de artă și comunicație vizuală...

— A fost o experiență interesantă pentru că, forțat de disciplina germană a carnavalelor și de interesul unor studenți și profesori, a trebuit să-mi sintetizez și să-mi aprofundez și ca expresie teoretică ideile privind Orașul Universal pe care le-am predat. Văd că o dată puse în contact cu rigoarea și rutina germană sculpturile mele stabile încep să circule. Acum se pregătește o expoziție la Stockholm.

— Într-o dimineață, de la sfîrșitul anului trecut, ați fost văzut printre mașini măturînd grîu de pe stradă...

— Dormisem la atelier și ieșeam în oraș, era un ger năprasnic, am văzut știrile întîmplării, ca pavată, cu grîu. Era jarcă de aur în soarele ce începa din munți. Ceva incredibil, sublim și revoltător. În vecinătatea noastră este o moară și grîul s-a scurs din camioanele cu transportau. Mi-am adus aminte de un mare proprietar de mine de aur ce se spune că trăia cîndva la Baia Mare și a cerut împăratului să-l lase să-și pardosească palatul cu monede de aur. Împăratul i-a dat voie cu condiția să pună monedele pe cant ca să nu calce pe capul lui. Dar acum camioanele treceau vertiginos zdrobind închipuirea de pe bănuțul grîului. La noi grîul e privit cu cel mai mare respect. Una dintre cele mai emoționante clipe ale cununiei este cînd se aruncă peste cei doi grîu. Este o risipă simbolică — întru fertilitate. Dar asta era risipă-risipă. Aș fi trecut poate și eu mai departe, ca toată lumea, mulțumindu-mă cu mihnirea, dacă nu se întîmpla ca, de la picioarele mele o porumbiță în pîine cu un bob, parcă mustrînd și mustrîndu-se, nu-mi arunca în privirea unui ochi al ei. Mi-am adus aminte în clipa aceea de mama, de cului grîului, de păsările albe din aluat de grîu — pupeze ! — ce le pregătea de sărbătorile iernii ; cu ochi din mămîlnă, cu plăcuri din semințe de floarea-soarelui. Ce era să fac, m-am întors la atelier și am luat rotarea și am ales din zgura de pe margine grîul zvîrlit de roțile mașinilor. Așa-zis a fost o acțiune simbolică, împotriva poluării de orice fel. Am citit în două rînduri în „Scînteia" critici la adresa poluării Băii Mari, autorităților municipale nu le-au luat în seamă. Eu am fost și la Tokyo, unde copiii și polițiștii poartă măști pe unele artere. Aș cita aici, din memorie, cuvintele lui Dimitrie Cuclin pe care le-am citit cîndva tocmai în „Flacăra" : „Poluarea nu e în aer, ci-n capul oamenilor".

GHEORGHE PÂRJA ■

Conturul Patriei

Nu-mi plac mașinile, deși-sînt necesare,
Nu-mi plac oglinzile, cenzorniciele,
blocurile, tramvaiele,
Iubesc un măr care înflorește la fel
de mii de ani,
Iubesc un crin care arde efemer și total
ca o iubire.
Iubesc dealurile verzi ale Patriei
Cetățile crescînd pe cîmpie ca o lumină
de aur
Prin care călărețul trece prin vreme
Cu sufletul plin de speranță.
Modelează vîntul în munții bătrîni
chipuri de basme
Ne modelează dragostea în suflete
Conturul rotund al Patriei.

MARA NICOARĂ ■

HAȚEGUL, acest „Ardeal în miniatură"

La poalele munților cei mari ai Retezatului, și la poalele munților Șebeșului și la poalele munților Poiana Rușcă, de la malurile Jiurilor și-ale Streiului și pînă la Porțile de Fier ale Transilvaniei, se-ntinde Țara Hațegului, vatră de străveche strălucire, ținut de glorie, de baladă și legendă. Renumitul folclorist Ion Pop Reteganu scria : «În deselе mele călătorii întreprinse în lungul și latul scumpului nostru Ardeal, am căutat în cîteva rînduri și acea parte a lui, care se numește „Țara Hațegului". Frumos e Ardealul, fără măsură, dar în el mai frumos este tocmai acel colț care din vechime și pînă astăzi se „chemă asa: „Țara Hațegului". Soarele cînd răsare, mai întîi dă bună dimineața acestui ținut, razele lui stau de vorbă cu românii hațeani, pe care-i află în munți, la oi, în vale, la coasă, pe cîmp, la secere, deși e mică Țara Hațegului, ea întrunește în sine tot ce are Ardealul mai scump și mai frumos. Țara Hațegului se poate numi pe drept cuvînt un „Ardeal în miniatură"». Iar Nicolae Iorga scria la rîndul său: „Aici, în valea Hațegului ardelean, la ruinele anticei Sarmizegetusa Ulpia Traiana, loc sfînt de închinare, ar trebui să meargă în pelerinagiu tot românul, cel puțin o dată în viața sa; să ia un pumn de țărînă și să-și plămădească o inimă nouă, curată și caldă, plină de dragoste pentru neam și pentru țară". Cît despre ruinele anticei Sarmizegetusa, toț Nicolae Iorga scria că ele mărturisesc prin măreața lor întemeiere prezența strămoșilor ce au stăpînit cîndva pe aceste meleaguri izvoarele unei noi istorii hotărînd „acum 2000 de ani care e limba pe care o vom vorbi-o, care e sufletul care va sălășlui în trupul nostru..."

Numai că, prin săpături arheologice, viața pe aceste meleaguri s-a dovedit a fi mult mai veche decît urmele lăsate de conviețuirea dintre daci și romani. Astfel, la Piatra Roșie, a fost scoasă de sub pămînt o cetate din timpul lui Burebista, construită cu un secol înainte de Cristos, peste și înconjurată din toate părțile de prăpăstii, avînd o cale de acces doar dinspre latura vestică, fiind, considera academicianul C. Daicoviciu, cîndva și ca aspect, cea mai tipică cetate dacică. Încinta cetății era ocupată de clădiri cu încăperi afle căror urme se mai văd și astăzi, iar drumul ce duce la intrare, prin turnul cetății, este alcătuit din platforme cu lespezi de piatră alternînd cu pulturi scurte de scări construite tot din lespezi. Acest drum era apărat de un bastion ce domina tot terenul de la poalele dealului. Numeroasele unelte de fier (cosoe, greble, sape de diferite forme) ca și uneltele de fierari, lemnari, olari, hamburile de cereale și ghiozdele, toate acestea dovedesc un avansat stadiu de dezvoltare a meșteșugurilor și practicarea pe scară largă a agriculturii.

Cu regretul că spațiul tipografic nu ne permite să notăm și alte amănunte istorice ce privesc Țara Hațegului, întrucît nu ne-am propus decît o incursiune în viața și munca orașului Hațeg, inima Țării Hațegului, să ne oprim totuși, măcar în cîteva rînduri, și asupra a ceea ce a fost cîndva, pe la 1068—1140, era noastră localitate și astăzi se cînsește tot Sarmizegetusa, inima cea veche a Țării Hațegului. Așadar, întemeiată la 1068—1110 de împăratul Traian, așa cum rejese și din textul săpat în piatră, descoperit chiar la vatra localității, — „Din porunca înaltului împărat Cezarul Nerva Traian, fiul fericitului Nerva, a fost întemeiată Colonia Dacia, prin împuternicitul său general Decimus Terentius Scaurianus", — Sarmizegetusa avea să ajungă pe timpul împăratului Adrian (117—138, n.n.), un oraș, declarat municipiu, cu o populație de aproape 20 000 de locuitori. Dar să facem un salt de peste 1 000 de ani și să notăm că prima atestare documentară a ținutului numit Țara Hațegului are loc în anul 1247, cînd regele Bela al IV-lea dăruiește ordinului Cavalerilor Ioaniți „toată țara Severinului împreună cu munții ce se țin de dînsa și cu celelalte dependințe, de asemenea cu cnezatele lui Ioan și Farcaș, pînă la rîul Olt, afară de țara cnezatului lui Litovoi Voievod, pe care o lăsăm românilor precum au ținut-o ei pînă acum. Acordăm de asemenea zisului ordin al Ospitalierilor ca să la fumătate din veniturile și folasele care se string pentru rege de la românii din țara Litua, afară de Țerra Hatsok cu dependințele sale". (Diploma Ioanniților). Din documente mai rezultă că Terra Hatsok nu se limita numai la bazinul propriu-zis al Hațegului, ci cuprindea și zone învecinate, precum depresiunea de la izvoarele Jiurilor, ca și o bună parte a văilor Streiului și Cernei, de asemenea și satele bănățene aflate la marginea districtului cetății Hateg. Să mai notăm și faptul, nu lipsit de importanță, că Țara Hațegului, cu punctul său central orașul Hațeg, era cuprinsă în cnezatul Voievodului Litovoi, ceea ce dovedește că în acea epocă Țara Hațegului era nu doar o individualitate geografică, ci și una politico-economică. În strînsă legătură cu primele formațiuni statale românești.

Deși tentația relatărilor privind istoria-evor tinuturi este, pur și simplu, fascinantă, să ne rezumăm totuși la cele spuse pînă acum și să intrăm, cu alte cuvinte, în tema propriu-zisă a reportajului nostru. Hațegul contemporan, oraș care abia în ultimii 10—15 ani a cunoscut substantiele prefaceri ale timpului socialist. De ce alt de tîrziu? „Pentru că, ne declară Cornelia Artenie, vicepreședintele consiliului popular, Hațegul a avut șansa și nesansa să se înveicinege cu două mari centre muncitorești, Valea Jiului și Hunedoara, plus alte cîteva

orașe ale județului, cum ar fi Deva, Călan, Brad, Simeria, Orăștie, centre spre care conducerea județului, dată fiind importanta lor economică, și-a orientat cu precădere atenția. Asta ar fi, ca să zicem așa, nesansa orașului nostru, deși, vorba românului, în tot răul e și un bine, adică Hațegul, care altminteri ceva mai tîrziu pe calea industrializării, beneficiază de o industrie nepoluantă, o industrie prelucrătoare a produselor agricole din zonă sau din toată țara. Mă refer, de exemplu, la evoluția unui simplu atelier de tîmplărie și dulgherie, devenit astăzi o secție de mobilă cu un volum de producție de peste 150 de milioane de lei anual. Sau, un alt exemplu, o veche fabricuță de marmeladă devine în anii din urmă o întreprindere de prelucrare a legumelor și fructelor, adică, de la o producție de 300 000 de lei ajunge la 50 000 000 lei anual".

Și lista unităților industriale nepoluante, cum le zice Corneliu Arteine (țeșean, de felul său, absolvent al Facultății de istorie-filozofie din Cluj-Napoca, căsătorit cu o fată din Petroșani, deci o fată de prin părțile locului, motiv pentru care în 1968 a pus piciorul în Hațeg și aici a rămas, cu dragoste și cu devotament), ar putea continua cu Secția de prelucrare și industrializare a cărnii, adică, mai pe scurt, Abatorul, care ține de Întreprinderea județeană de prelucrare și industrializare a cărnii Deva, întreprindere al cărei plan se realizează aici, la Abatorul din Hateg, în proporție de 60 la sută. Fourte recent, mai exact spus, în urmă cu numai doi ani, a început să producă și Întreprinderea de bere și malt, cu un debit anual de 500 000 hectolitri, cantitate care abia dacă astimpără pe timpul verii setea de bere a patru județe. Importantă este, desigur, și Fabrica de pîine, cu cele 18 tone pe parcursul a 24 de ore, sau Cooperativa meșteșugărească „Hațegana", ale cărei produse etnografice, artizanat din piele și textile, sînt intens solicitate în cele mai diverse țări ale lumii, unde stîrnesc uimirea și totodată admiratia, la fel de sincere, fată de autentica aplecare spre frumos a hațeganilor. O altă unitate industrială a Hațegului, deși pusă la îndemna agriculturii, este Stațiunea pentru mecanizarea agriculturii, S.M.A.-ul din Hateg, a cărui activitate se desfășoară pe raza a cinci comune, un alt S.M.A., cel cu sediul la Cîrnești, deservind celelalte cinci comune ale Țării Hațegului. Dar să mai notăm, cîndcio de această succintă trecere în revistă a potențialului industrial de care dispune orașul Hațeg, și faptul că la orizontul imediat al perspectivei de dezvoltare se ridică deja halele Atelierelor centrale de întreținere și reparații ale uturor utilajelor de la uriașa hidrocentrală de pe Riul Morii aflată în plină construcție, ca și de la cele 14 microhidrocentrale de pe Riul Mare—Strei. Adăugînd și faptul că s-a turnat fundatia Dispecceratului energetic al viitoarelor microhidrocentrale, ceea ce ti va oferi Hațegului dreptul de a se numi, încă de pe acum, o inimă a luminii.

Această mică sau, ca să o numim mai exact, adecvată industrie, pe măsura orașului și a materiilor prime înconjurătoare, a pornit de la un nivel pe care-l putem numi, fără teamă de a greși, manufacturier și a ajuns să schimbe în numai 10—15 ani fața Hațegului, altădată, nu prea demult, un oraș de factură medievală, astăzi un oraș tînăr, bine ridicat pe picioarele sale și cu frunțea înnourată de cutezanță. În anul 1968, de exemplu, se ridicase în Hateg doar un bloc, un singur bloc cu numai 64 de apartamente, un singur bloc, în plin centrul orașului, alcătuind una din laturile pieței centrale, Piața Unirii. Astăzi, Piața Unirii este de necrecunoscut, întrucît și celelalte trei laturi ale ei au fost demolate, iar pe locul rămas gol au răsărit, nu chiar peste noapte, alte clădiri moderne, în ton cu linia arhitectonică generală a orașelor noi. Dar nu numai despre Piața Unirii ar putea fi vorba, ci mai ales de faptul că din 1968 și pînă în prezent, deci în numai 10 ani, au fost date în folosință alte 1 600 de apartamente, un întreg cartier, cartierul Aurel Vlaicu. Iar în acest an, în chiar prima lună, adică în ianuarie, primarul orașului, tovarășul Ion Rob, a predat beneficiarilor cheile a 40 din cele 358 de apartamente care vor alcătui, pînă la sfîrșitul anului, un nou cartier, Tudor Vladimirescu. Tot în acest an vor fi date în folosință un nou cinematograf, cu 350 de locuri, un spital de 200 de paturi și o policlinică, așezămintе care, ne spune doctorul pediatru Olimpiu Alden (sibian, stabilit în Hateg încă de la repartizarea sa aici, în 1960), vor avea patru secții, de pediatrie, interne, obstetrică-ginecologie și chirurgie, plus cîteva nuclee de reanimare. Să mai notăm că în acești ani suprafața comercială s-a mărit cu 8 000 de metri pătrați, iar peste rîul Galbena, care tale în două orașul, au fost construite două noi poduri, unul chiar în centru, lîngă Liceul agroindustrial, înlocuindu-l pe cel vechi, precum și cu „podul de piatră s-a dărîmat, a venit apa și l-a luat, vom face altul pe riu în jos, altul mai trainic și mai frumos", iar ai doilea pod a fost construit ceva mai la marginea orașului, pentru descongestionarea circulației. S-ar cuveni să mai punctăm încă două aspecte, pentru a ilustra în totalitate atributul de oraș modern, atribut ce i se poate conferi Hațegului, cu adevărat un oraș modern și confortabil în ora actuală. Deci, astăzi, toate străzile au fost în întregime modernizate, iar rețeaua de apă, canalizarea, cu alte cuvinte, s-a extins în tot orașul, ba chiar și într-unul din satele incluse orașului, în Silvașul de Sus. În legătură cu această ultimă rețea, nu lipsită de haz, dar și de învățăminte ce se pot cu folos și luare aminte trage, ar fi povestea cu proiectul de aducțiune întocmit de ditamai specialiști, proiect care prevedea ca respectiva conductă să treacă musai pe la marginea drumului, exact pe sub stîlpii de curent, ceea ce, la mintea oricui, ridica enorm prețul lucrării. El bine, Consiliul popular orășenesc, printr-o minune cu una cu alta întreprinderile de construcții, a încadrat un muncitor și un utilaj numit Castor care în doar două zile a săpat șanțul, nu pe marginea drumului și nici pe sub stîlpi, ci drept prin grădinile oamenilor care n-au avut nimic împotrivă, deoarece lucrarea s-a executat după ce bucatele au fost strînse. A fost introdusă conducta, iar șantul acoperit, simplu ca bună ziua, iar autorii vechiului proiect urmează a face un nou proiect luîndu-l coautori pe cei care au îndrăznit să gîndească realist, fără complicații și economic. Cu alte cuvinte, adevărați gospodari, gospodari pe care Hațegul i-a avut și îi are în continuare. Principalul argument al afirmației de mai sus nu-l reprezintă conducta cu pricina, ci dezvoltarea armonioasă și, în același timp, vertiginoasă a acestui oraș care parcă vrea să prindă din urmă timpul.

VICTOR NIȚĂ ■

flacăra FĂRĂ PREJUDECĂȚI

Condiția teatrului pentru copii și tineret

Actrița Cristina Anca Ciubotaru îl va cîștiga pe celebrul Pinocchio pentru ideea colaborării om-păpușă ?

Nu-i matur informat acela care-și închipuie că teatrul pentru copii și tineret e un joc fără griji, fără probleme, fără conflicte, fără bătălii, fără comic și dramatic, fără scene și tablouri, fără neprevăzut și lovituri de teatru. De aceea, am socotit că este și firesc și eficient, pentru relevarea condiției concrete și la zi a acestui gen de teatru, să le dăm cuvîntul însăși celor care fac, care creează acest teatru. Dintre cele 20 ale țării, ne-am oprit la cel din Iași, pentru exact două motive aparent antinomice : 1. acest teatru a cunoscut în ultimii ani un salt spectaculos al activității sale și al prestigiului său, atît în țară cît și peste hotare ; 2. tot acest teatru — munca sa și strădania sa de a promova un anume nou al său — a cunoscut, de asemenea, reacții critice. Din această stare conflictuală care, oricum, denotă mișcare, dialectică, tragem nădejde să aflăm, dincolo de prejudecăți, cît mai multe adevăruri. Și-acum, interlocutorii noștri și părerile dumnealor, rostite la un fel de masă rotundă, spontană și ad-hoc :

Constantin Brehnescu, regizor : Teatrul numai de păpuși se adresează grupei de copii mici ; cei de la zece ani în sus ies din sală. Spectacolul pentru preadolescenți cere alte formule : lor trebuie să le dăm mai mult ca să-i captivăm. Am vrut să lărgim aria de mijloace dar iată că unii, tocmai din lumea teatrului, nu ne-au înțeles. Copilul e nonconformist prin definiție. Îl caracterizează dorința de a cunoaște și libertatea de fantazare. Teatrul compartimentat, limitat (de păpuși și-atît !) e un nonsens pentru el. Copilul e cu atît mai receptiv, cu cît formele de spectacol sînt mai diverse. Noi asta am încercat și încercăm să facem. Și e ceva fără sfîrșit ! Ca o veșnică reciclare. Nu-i ușor să ai mereu oameni pregătiți să răspundă unei concepții artistice, la rîndul ei în mișcare. Pe noi, cei de la Teatrul din Iași, nu ne suportă oamenii care nu țin pasul : nu ne suportă pentru concepția noastră și pentru ritmul nostru. Unii cronicari sau unii buni colegi din teatre de același profil fac judecăți neprivind lucrurile și dinlăuntrul lor : neraportînd spectacolul pe care-l văd la ceea ce ne-am propus noi, ca scop imediat dar și ca program de durată ; dar etichetînd întreaga noastră muncă și politică pornind și limitîndu-se la ceea ce au văzut într-un singur spectacol. Aș adresa o întrebare cronicarilor, criticilor noștri : dacă avem o idee, o concepție a noastră, întemeiată pe-o lungă experiență foarte concretă a relațiilor cu acest public special al teatrelor pentru copii ; dacă singuri, fără să ne tragă dumnealor de mînecă, sîntem conștienți că pe planul formării cadrelor artistice mai avem mult de lucru pînă vom avea cu cine îndeplini optim ideile noastre : deci, dacă nu avem încă forțele necesare, să nu mai aspirăm, să nu mai luptăm, să ne abandonăm ideea ? Noi spunem că așa, alegînd abandonul, ar fi foarte comod dar nedemn și umilitor. Și-apoi, dincolo de ce înțeleg și spun și scriu unii, noi avem aici niște realități care ne dau încredere în ceea ce facem și ne dau puteri să continuăm. Avem în acest colectiv o adevărată o eficientă democrație. Colectivul nostru nu-i alcătuit din încadrați ai teatrului, ci din oameni de teatru ! Oameni care fac de toate, indiferent de funcția lor în schemă, care îndeplinesc sarcini în plus tocmai pentru a se îndeplini rostul artistic al teatrului, deci al colectivului nostru. Apoi, de cînd încercăm noile mijloace — pantomima, animația, păpușile, măștile, poezia, — în ciuda ironiilor superficiale, în necunoștință de cauză, conservatoare și chiar rele — avem abundență de public, iar în fiecare duminică, la ora 11, neorganizat, cu bilete cumpărate la casă, fie ger, fie vînt, fie ploaie, copiii și părinții umplu sala teatrului. Ne-am format un public : acesta-i un fapt, nu o vorbă. Deci o mare satisfacție la care avem dreptul.

Natalia Vronschi Gașler, prim-balerină la Opera din Iași : Am răspuns chemării de colaborare a Teatrului pentru copii și tineret cu plăcere : pentru că aici se munceste, se face artă cu crez. Un păpușar poate să ajungă să spună mai mult decît o face numai prin păpușă ; pentru aceasta însă actorul-păpușar trebuie instruit și pentru pantomimă, și pentru mișcare scenică, și pentru dans, și pentru voce. Deocamdată, pînă vor intra în noua lor sală, ei nici n-au un loc propice pentru așa ceva. Dar fiind talentați și fiind dăruiți, și-au creat totuși, cu forțe proprii, spectacole remarcabile. Și-apoi, mai există în acest teatru o atmosferă de stimulare a noului și inițiativei : Cristina Anca Ciubotaru și-a pregătit un recital și a fost înțeleasă și i s-au creat condiții să iasă cu el pe scenă. Acesta e un lucru mare, care-n multe teatre mari, cu mari personalități actoricești, nu se petrece !

Cătălin Ciolca, secretar literar și poet : N-avem piese contemporane pentru copii contemporani ! De la o vîrstă, copilul simte nevoia să iasă din lumea basmului și noi nu mai avem ce-i da. Există cîțiva autori oarecum specializați : Alecu Popovici, Alexandru Popescu, Nina Cassian. Puțini autori, puține texte. Și acelea relativ valoroase. Majoritatea pieselor pentru copii au două vicii fundamentale : 1. autorii îi consideră pe copii inferiori spiritual adulților (și-apar în lucrările lor, ale adulților, niște naivități imposibile) ; 2. autorii uită ce lexic are un preșcolar sau un școlar din clasele mici și folosesc cuvinte-barieră. Și-așa tot reluăm textele clasice și tot apelăm la dramatizări. Dar și cu acestea, cu dramatizările, avem probleme. Pe de o parte, autorii au tendința de parodiere a basmului, iar acesta — în dauna copiilor spectatori — își pierde lirismul și caracterul de ideal al unora dintre personajele sale, se pierde deci pe sine. Pe de altă parte, cei care se ocupă cu achiziționarea de texte, în loc să sprijine dramaturgia originală sau dramatizările din marile cărți pentru copii, încă în mică măsură abordate, tot achiziționează, păgubitor, noi dramatizări ale acelorași povești. Cred că fiecare teatru din cele pentru copii a jucat, de pildă, „Capra cu trei iezi" în vreo trei variante. Există oameni care doar dramatizează, pe noi ne îneacă în texte, dar de jucat n-avem ce juca. Ne repetăm ! Cu ajutorul Asociației scriitorilor din Iași vrem să facem un cenaclu de dramaturgie pentru copii. Poate-poate !

Mircea Rusu, contabil-șef : Aplicarea dispozițiilor legale, cu privire la remunerația drepturilor de autor, emise pentru toate teatrele din țară, indiferent de specificul lor, nu se face echitabil în domeniul teatrelor pentru copii. Noi, fiind teatru de categoria a II-a, n-avem fonduri de achiziții. Nici Teatrul Țăndărică n-are ; achizițiile pieselor sau adaptărilor se fac de către Consiliul Culturii și Educației Socialiste. Iar unor autori — care, așa e de înțeles, sînt cunoscuți pe acolo — li s-a dat mai mult decît altora, cu toate că textele celor dintîi erau mai modeste. Dramaturgul Andi Andrieș, solicitat de noi, ne-a scris o bună piesă pentru copii ; de cînd am aflat ce drept de autor i s-a stabilit, mă uit cu jenă în ochii dumnealui. Și problema nu-i doar financiară, are și revers cultural : tot Consiliul Culturii și Educației Socialiste ne cere obligatoriu să avem în repertoriu și două-trei piese originale. Dar de unde să le luăm dacă nu respectăm munca dramaturgilor care scriu pentru copii ? Ne tot zbatem, îi tot solicităm, dar fără argumente materiale.

Cristian Misievici, compozitor : La Teatrul pentru copii și tineret din Iași am debutat ca autor de muzică de scenă. A fost o șansă pentru mine, pentru că inițierea mi-am făcut-o într-un colectiv tînăr și nonconformist. Pentru publicul alcătuit din minori, spectacolul trebuie să fie total ; deci să angajeze, să capteze și prin muzică. Da, am auzit și muzică de spectacole pentru copii pe care o socotesc capodoperă a genului : partiturile maestrului Sabin Păuța pentru „Bing-Bang", sau pentru „Joc la soare".

Natalia Dănăilă, directoare a Teatrului pentru copii și tineret din Iași, autoare a piesei „Oameni prin transfer" jucată la Teatrul Național din Iași, a scenariilor pentru teatrul de păpuși „Cronica faptului divers", „Joc la soare", „Mofturi la moși", „Alunelu, hai la joc !" și a multor scenarii de teatru radiofonic : Sînt unii care, cu toate că lucrează tocmai în teatre, nu văd că în țara asta a noastră sînt subvenționate 20 de teatre pentru copii ! În țări mari, ca Franța, Italia, R.F. Germania, am întîlnit numeroși oameni de teatru — actori, regizori, profesori, critici — care au fost impresionați de atenția și sprijinul material care ni se acordă, de faptul instituționalizării teatrelor pentru copii. Nu-i ușor să subvenționezi atîtea teatre care, iată, în majoritatea lor, împlinesc 30 de ani de existență. De aici, de la existența acestei baze materiale, trebuie să începem noi, cei din aceste teatre, judecățile : despre rostul nostru, despre datoria noastră, despre cît am făcut și cît n-am făcut, despre calitatea celor făcute. În timp, în teatrele pentru copii și tineret s-au format cadre artistice de prestigiu. Țin să spun măcar cîteva nume : scenograful Eustațiu Gregorian și regizorul Horia Davidescu, la Craiova ; regizorul Antal Pal, la Tîrgu Mureș ; regizoarea Kovaci Ildiko, la Cluj-Napoca ; actorul-director Nicolae Radian și regizorul Mircea Suciu, la Sibiu ; scenograful Mircea Nicolau, la Galați ; poetul-director Ion Singerean, la Alba Iulia ; regizorul Constantin Brehnescu cu-n grup de actori foarte serioși, la Iași ; și, bineînțeles, adevărata galerie de artiști de la „Țăndărică" din București. Lista poate fi prelungită și totuși cam aceștia au dovedit personalitate, autenticitate, ritm de lucru și mobilitate în lumea teatrelor pentru copii. Am adăugat și mobilitate, pentru că teatrul în general, dar mai ales cel pentru copii, nu-i o soluție găsită acum 30 de ani, ci un fapt care este și e obligat să fie extrem de viu. Copiii au nevoie de lucruri mereu proaspete, pentru binecuvîntatul motiv că n-au sentimentul vechiului. Ei te prind și imediat te refuză dacă le dai ce au mai văzut. Și totuși teatrele, din lipsă de repertoriu și din lipsă de ambiție și de strădanie pentru a găsi noi mijloace de exprimare artistică, se repetă. Au fost și au rămas aceleași. Bolnave de monotonie. Pînă și la „Țăndărică" lucrurile se repetă, numai, că-i drept, acolo au și ce și de ce se repeta, pentru că s-a ajuns la un nivel colectiv al artei demn de toată stima. Adevărul obiectiv, dincolo de inerția, oboseala și abandonul unora, este că anonimatul se datorează lipsei de cadre bine pregătite, lipsei unor animatori autentici și, implicit, lipsei unor concepții personale (deci nu să faci ce fac cei de la „Țăndărică" ori de la alte teatre care merg bine, ci să-ți creezi personalitatea ta !). Și zilele trec și copiii au dar n-au teatre. Dar de asta nu sînt vinovate numai teatrele, ci, măcar în egală măsură, forul lor, forul nostru tutelar, care nu se ocupă de tocmai înșiși acești copii ai regimului nostru, care sînt teatrele pentru copii și tineret, toate înființate după 23 August '44. Spun aceasta, pentru că există probleme care nu depind numai de noi : structura organizatorică a teatrelor pentru copii e ca și-acum 30 de ani ; lipsesc din schemă posturi de elementară necesitate ; nu există nici o grijă pentru profesionalizarea cadrelor : la institutele de teatru nu-s secții ori măcar catedre care să pregătească specialiști pentru teatrele pentru copii iar cadrele noastre provin din entuziaști ai teatrelor de amatori, mai ales ai teatrelor studențești, mulți talentați, dar care s-au calificat la locul de muncă. Însă cauza cea mare a relelor este absența repertoriului. Noi căutăm să-i atragem pe dramaturgi dar achizițiile și cuantumul lor nu depind de noi. Nu există nici o colaborare a forului tutelar al teatrelor cu Uniunea scriitorilor în această privință. De șapte ani de cînd sînt directoare, nu cunosc nici un concurs — foarte bine gîndit și organizat — de creație dramatică literară pentru copii și tineret. Tot la nivelul forului tutelar al teatrelor nu s-a făcut, după 30 de ani, o analiză a relațiilor teatrelor pentru copii cu publicul potențial — enorm ! — al acestor teatre. Cît la nivelul celor două ministere — al învățămîntului și al Consiliului Culturii și Educației Socialiste — nu există nici o relație de colaborare științifică în această privință. Și doar am putea, noi cei din teatre, să-i ajutăm pe cei din învățămînt, măcar la învățarea de către copii a limbii române. Ca să ne fie bine înțelese intențiile, să fie limpede : noi ne depășim planul financiar ; noi trăim din încasări, facem montările din încasări ; la noi un actor face minimum trei norme pe an ; noi, acum șapte ani, aveam 50 000 de spectatori pe an, acum avem 81 000, iar teatrele de păpuși de prin țară au cîte 50 000—60 000 ; noi am mărit prețul biletelor și totuși avem mai mulți spectatori, deci a crescut real și numărul lor și rentabilitatea noastră ; noi am cerut singuri mărirea planurilor ; nouă ni se cer două premiere de păpuși pe an și noi facem patru sau chiar șase. Nu ne obligă nimeni, numai publicul, căruia nu-i putem da aceeași piesă, publicul față de care ne simțim datori. Unii se plîng că nu se fac cronici la spectacolele noastre. Au și n-au dreptate ! Mai importantă ar fi existența unei publicații, a unui curier, a unui buletin informativ, care să asigure un dialog între noi, cei care slujim teatrul pentru copii. ATM-ul are bani, de ce nu-l face ? Ar fi bun și pentru contactele cu specialiștii din străinătate și pentru răspîndirea textelor, așa puține cîte sînt. Pe de altă parte, de 30 de ani, au fost și spectacole de vîrf ale teatrelor pentru copii și tineret, au fost acte de mare creație românească și-n acest domeniu, dar au rămas neconsemnate. Au fost creatori. Au fost ceasuri de răscruce, în care s-au dat noi direcții în acest gen de teatru. Am avut marionetiști de talie mondială. Pot da o listă de spectacole care erau gata filme. Dar Animafilm nu le-a înregistrat. Nici măcar Teatrul „Țăndărică" n-are spectacole înregistrate, Televiziunea, de asemenea, mai că n-a descoperit teatrul pentru copii. În Almanahul copiilor al Uniunii scriitorilor (primul după zeci de ani !) nu există nici un cuvînt despre teatrele pentru copii, despre dramaturgia pentru copii. Decît să ne ironizăm, decît să se dea în cap celor care fac mai mult, mai bine și mai responsabil, ar fi mai onest să punem umăr la umăr și să ne batem cu obiectivele esențiale : educația copiilor, viitorul lor, al civilizației lor.

ION NICOLAE ■

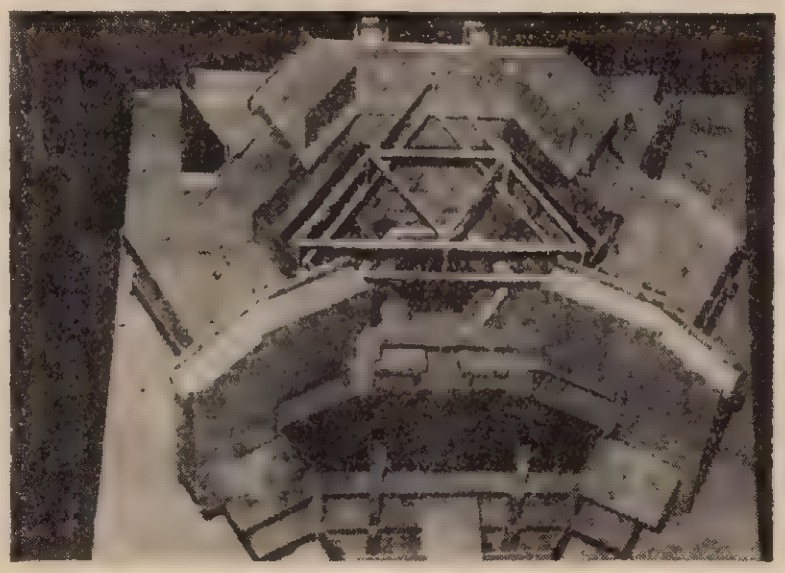

Macheta sălii de spectacole pentru copii și tineret, sală aflată în construcție la Iași, care va fi gata la sfîrșitul acestui an

Rubrica mea

Ilarie Voronca

L-am cunoscut pe poetul Ilarie Voronca înainte de a-şi fi publicat întîiul volum de versuri, **Restrişti** (1923). Era un elegiac şi părea a merge pe urmele primului Camil Baltazar, cel din **Vecernii** (1923). Milesimul poate înşela, alăturîndu-i pe ambii poeţi în acelaşi leat, dar Camil Baltazar, cu un an mai în vîrstă decît Ilarie Voronca (născut în 1903), şi făcuse un nume, datorită entuziastei „anticipări" a lui E. Lovinescu. Nu încerc o caracterizare a poeziei lor, dar şeful cenaclului **Sburătorul** vedea în Baltazar pe cel mai pur poet simbolist, de esenţă interior muzicală, iar în Voronca, un liric de avangardă, un modernist. În marea **Istorie a literaturii române de la origini pînă în prezent** (1941), George Călinescu l-a trecut pe Baltazar printre moderniştii alături de poeţii Tudor Arghezi, Demostene Botez, Adrian Maniu, **G. Topîrceanu** (!), Al. Philippide, **Mihail Sevastos** (!), **Otilia Cazimir** (!), Claudia Millian, **Alexandrina Scurtu** (!), **Alfred Moşoiu** (!), Aron Cotruş, **Ion Valerian** (!), **G. Bărgăuanu** (!), Virgil Moscovici, D. N. Teodorescu, Mihai Moşandrei, **Al. Iacobescu** (!), Donar Munteanu, **V. Paraschivescu** (!), **Marcel Romanescu** (!) şi A. Dominic. În schimb, poetul Ilarie Voronca, evoluat către un fel de delir metaforic, învecinat suprarealismului (el se socotea „integralist"), figurează în acelaşi lucrare printre tradiţionalişti, după Ion Pillat, cu care îi găseşte afinităţi, şi după B. Fundoianu, urmat fiind apriat de Radu Gyr, D. Ciurezu, Zaharia Stancu şi Teodor Murăşanu. Să nu zăbovim însă asupra primelor clasificări, dintre cele mai discutabile !

Debutînd în februarie 1923 la **Facla literară** a lui N. D. Cocea, care-şi onora colaboratorii, — poezia cu 300 de lei, — l-am recomandat pe Ilarie Voronca şi el mi-a repetat mai tîrziu şi pînă în ajunul sfîrşitului său că a fost singurul onorar pe care l-a cîştigat ca poet.

Era foarte politicos şi timid, nu chiar aşa cum îl prezintă E. Lovinescu în **Memorii II**, 1916—1930, mai ales că, odată cu anii, şi-a dobîndit o oarecare siguranţă de sine, evident nu ca aplombul majorităţii poeţilor tineri, care şi-l arborează cu ostentaţie.

I-am recenzat toate volumele apărute în ţară şi el mi-a răspuns la fiecare cu cîte o caldă scrisoare de mulţumire. Era între el şi poetul B. Fundoianu (n. în 1898) o secretă rivalitate, a cărei mărturie o dezvăluie scrisoarea următoare (inedită), pe care mi-a trimis-o la 22 martie 1933, la Găeşti :

„Mult iubite Domnule Cioculescu,

Iartă-mă că, bizuindu-mă pe bunăvoinţa pe care totdeauna mi-ai arătat-o îmi voi îngădui să mă plîng de un fapt ce mă nedreptăţeşte grav. După cum ştii cartea mea „Ulise" scrisă între anii 1925—1926 (la Paris) a apărut în româneşte în 1927. Această carte mi-a adus prietenia şi admiraţia fără limită a lui Fundoianu care mi-a scris o serie de scrisori cu neprecupeţite elogii — a publicat şi un articol în „Bilete de papagal" — şi făgăduinţa lui de a-mi traduce acest poem în franţuzeşte. În 1930 însă a scris şi el un poem — cu acelaşi schelet al peregrinărilor şi acelaşi titlu „Ulise". Între timp a publicat versurile lui vechi „Priveliştî" cu o mulţime de poeme refăcute şi cu două-trei pagini scrise în chiar anul apariţiei, pagini influenţate de mine — cum ai avut bunăvoinţa să remarci chiar D-ta în recenzie scrisă cu acea ocazie.

În ultimii ani tratam mereu cu prietenii mei din Franţa posibilitatea traducerii în franţuzeşte a volumului „Ulise". Coincidenţa a făcut ca această traducere să apară la un mare editor parizian în acelaşi timp cu volumul lui Fondane (Fundoianu) în colecţia unei reviste necunoscute din Belgia. La rugămintea lui Fundoianu, am făcut marele sacrificiu de a schimba — pentru ediţia franceză — titlul volumului meu. Cum ştii, volumul se numeşte „Ulysse dans le cité", iar acel al lui Fundoianu (scris 5 ani după mine şi avînd la bază aceeaşi idee) a apărut cu titlul „Ulysse". Totuşi duşmănia lui Fundoianu mi-a fost definitiv cîştigată. Nemulţumit cu calomniile pe care le debitează probabil asupra-mi la Paris, strecoară notiţe ambigue şi în presa românească. În „Adevărul" de ieri a apărut o notiţă din care s-ar fi putut deduce că eu am scris şi publicat volumul meu după Fundoianu.

Iartă-mă că îţi vorbesc de toate acestea dar cum mi-amintesc bunăvoinţa D-tale la apariţia volumului în româneşte, nu m-am putut opri să solicit în D-ta un prieten şi un înţelegător.

Cu deosebite sentimente de prietenie

Ilarie Voronca".

Adresa lui, de pe plic, era : Strada Parfumului 20. Bucureşti IV.

Or, nota din **Adevărul** de la 22 martie (antedatat cu o zi) era perfect anodină :

„Ulisse de B. Fondane.

A apărut la Paris „Ulisse", cartea de poeme a compatriotului nostru B. Fondane (Fundoianu), într-o elegantă ediţie a".

Nimic perfid în adresa cărţii lui Voronca, nici o insinuare : o simplă notă bibliografică, la rubrica cu titlul „Caleidoscopul vieţii intelectuale". Voronca s-a arătat teribil de bănuitor şi tot atît de nedreptăţit.

În numărul următor al aceluiaşi ziar, din aceeaşi zi cînd a fost datată scrisoarea lui Voronca, a apărut, ce e drept, o notă mai amplă, la aceeaşi rubrică. Aci, aluzia anteriorităţii cărţii lui Fondane e într-adevăr abil strecurată :

„De acela a fost găsit (titlul, **n.n.**) şi de alt scriitor român, poftitor de succese occidentale, demn să ilustreze sbuciumul nobil al insului modern".

Finalul notei „ameninţa" cu o continuare, care-l va fi speriat pe Voronca

„Reparaţia" n-a întîrziat însă : în numărul de la 30 martie, la aceeaşi rubrică, o notă nepolemică despre **Ulysse (sic) dans la cité** preciza că este versiunea franceză a cărţii lui Ilarie Voronca, **Ulise**, în tălmăcirea lui Roger Vailland.

Expatriindu-se peste cîţiva ani, Ilarie Voronca avea să ajungă mai notoriu, ca poet de limbă franceză, decît Fondane, care, în schimb, va fi apreciat pentru eseurile lui filozofice, de sumbru accent existenţialist.

L-am revăzut în ţară, cu cîteva săptămîni înainte de sfîrşitul său. Venise în calitate de reprezentant al Radiodifuziunii franceze şi cu prestigiul luptătorului în Rezistenţă. La banchetul ce i l-au dat scriitorii români ne-am îmbrăţişat, mi-a amintit din nou de acele unice onorarii şi mi-a şoptit la ureche :

— Nu există decît Poezia !

Din păcate a existat însă şi femeia, care l-a dus la gestul disperat al autogazării.

Spre deosebire de marele său emul, Fondane, gazat în 1944 de nazişti, a plecat de bunăvoie, moartea împăcîndu-i în aceeaşi pasiune pentru Frumos şi Dreptate.

ŞERBAN CIOCULESCU ■

Steaua
PAGINA DE LECTURĂ

Doina Sălăjan

Învăţăcel

Să învăţ ce-i piinea,
Grîul cunoscînd ?
Să învăţ ce-i grîul,
Cînd eu ştiu ce-i cîmp ?

Să învăţ ce-i vinul,
Cînd eu sap în vii ?
Să învăţ ce-i via
Eu, ce-o pun în glii ?

Să învăţ ce-i oful
Smălţuit cu har,
Cînd învîrt eu însumi
Roata de olar ?

Să învăţ ce-i lîna
Eu ? Doar păstoresc
De cînd lumea-i lume
Turme-n munţi şi şes !

Să învăţ ce-i mielul,
Cînd din muma lui
Eu îl scot, moşindu-l,
Şi-n lumină-l sui ?!

Să învăţ ce-i lemnul,
Cînd citesc în el
Vremile rotite-n
Cite un inel ?

Să învăţ ce-i focu-n
Care ard chiar eu,
Flacără, cenuşă,
Pulbere de zeu ?

Să învăţ cuvîntul,
Eu, care îl nasc
Dintr-un gînd-ciorchine
Torturat sub teasc !

Să învăţ ce-i gîndul,
Ca şi cînd n-aş fi
Plin de-ntunecimea-i,
Plin de alba-i zi !

Să învăţ de parcă
Nu aş şti nimic,
Pentru-nţelepciune
Încă foarte mic ;

Cînd de sus pornind-o,
Cînd de jos şi iar,
Buchisind acelaşi
Sfînt abecedar.

Doar să nu se-ntîmple
Toate să le-ncurc :
Să cobor spre-nalturi
Şi în jos să urc ;

Să nu zic că via
Creşte, ea, din vin ;
Că întîi e pîine
Şi apoi, făină ;

Ori că mielu-şi naşte
Muma, iară el
Doar din lîna toarsă
Iese subţirel...

Să învăţ, cu totul
Dat acestui chin,
Lăcrimînd cu miere
Şi rizînd venin,

Să învăţ ce-i piinea,
Oaia, lîna ei ;
Să învăţ ce-i focul,
Lemn, cuvînt şi miei,

Cînd de sus pornind-o,
Cînd de jos, şi iar,
Pe un drum zadarnic
Veşnic ne-n-zadar.

De taină

Ce-mi grăiţi, ce-aţi zis în şoaptă
Valuri, pomi şi ierbi în floare,
Cînd cobor încet pe valea
Verilor amăgitoare ?

Mi-aţi simţit cumva prelinsă
Umbra pin' la rădăcine ?
Aţi văzut o altă umbră
Cum furiş în urmă-mi vine ?

Neştiut de mine încă
Am pe chip un semn ce-arată
Că-s în drum spre totdeauna,
Că mă-ndrept spre niciodată ?

Ce-mi grăiţi, ce vreţi a-mi spune ?
Că, orbită de iubirea
Pentru voi, nu văd, nu-mi pasă
Viaţa mea ce gingaş fire ?

— Nu-ţi grăim nimic, străine,
Nu-ţi ştim rostul, nu-ţi ştim drumul,
Doar că treci ştim, doar că trece
Frunză, floare cu duiumul.

Nu grăim urechii tale
Tălmăciri de sorţi din astre.
Cine eşti, de-auzi grăire-n
Susurul suflării noastre ?

Nu-ţi grăim nimic, străine,
Ţi se pare, ţi se pare.
Noi ne spunem numai nouă
Vechi poveşti amăgitoare,

Cum că poate fi o vară
Fără de sfîrşit. Aceste
Dulci înmiresmări de suflet
Spun şi-n tine o poveste.

Nu-ţi grăim nimic. Doar florii
Floarea poate să-i grăiască ;
Iarba, ierbii ; creanga, crengii ;
Nu-ţi ştim vorba omenească.

— O, primiţi-mă, grăiţi-mi
Cu miresmi, culori şi murmur,
Si lăsaţi-mă să tîlcui
Cum voiesc : să mă împurpur,

Să-nverzesc, să fiu de-odată-n
Ce răsare şi-n ce piere :
Piuit de foi în mugur,
Plîns de frunză în cădere.

Dar grăiţi-mi, simt povestea
Mea, pălind de la o vreme.
O, redaţi-i strălucirea
Curăţiilor supreme !

„Caminante"

Jurnal mexican (48)

Orașe

Scriu în autobuz. O fac cu o anumită înverșunare, ca și cum mi-ar fi teamă să nu mă răzgîndesc și să pun caietul de o parte. Mă cunosc prea bine ca să știu că e reală această ispită. N-am nici o șansă să devin meticulos și îmi place infinit mai mult să mă las în voia gîndurilor decît să devin secretarul lor, notîndu-le. Măcar acum, îmi zic, în această „săptămînă aztecă" să-mi impun puțină rigoare. Pe urmă mă voi întoarce la „stilul" meu de a însemna idei disparate pe foi de hîrtie pe care după aceea le rătăcesc.

În jur, mereu același peisaj cu care am început să ne obișnuim în Yucatán. Pămînt secetos, cu vegetație mai redusă. Ars parcă nu de soare, ci de istorie. Seara cade peste mulțenia lui ca peste o absență. Și totuși Mexicul mi se pare mai elocvent aici decît în agitația din capitală. Poate ține de firea mea această impresie. Sau de faptul că nu e ușor să urmezi sfatul lui Seneca, de a deosebi lucrurile de zgomotul pe care-l fac. Sau mă înșel ?

Sînt țări care pot fi concepute și în afara capitalei lor, ca de pildă Elveția. Vreau să spun, unde capitala n-are un rol decisiv, tiranic. Și altele, la polul opus, care-și concentrează caracteristicile, ambițiile și prestigiul într-o metropolă. A cunoaște Berna nu înseamnă a cunoaște Elveția, dar a înțelege Parisul ar putea însemna a înțelege Franța. Imperiul roman a fost de fapt imperiul Romei. Nimic din ceea ce se petrecea **extra muros** n-avea destulă importanță dacă nu avea girul „cetății eterne" sau consecințe înlăuntrul ei. Cezar, trecînd Rubiconul, știa că în realitate hotărîtor era Tibrul. În Elada, chiar învinsă de Sparta, Atena a continuat să reprezinte spiritul elin. În America, Washingtonul trăiește în umbra New York-ului. Diplomația își are capitala pe malurile Potomacului, dar pragmatismul își are capitala pe East-River... Care e situația în Mexic ? Ce reprezintă Ciudad de Mexico din acest punct de vedere ? Cele 14 milioane de locuitori (cu suburbiile) par să-l așeze în categoria Parisului, a Romei, a orașelor care domină o țară, nu constituie numai capitala lor ; care devin hipnotice și nu acceptă rivalități. Din ce în ce mai mult, însă, am îndoieli că e corect să judecăm lucrurile ca într-o sală de sport. Guadalajara și Monterrey, următoarele în ierarhia orașelor mexicane după numărul de locuitori, nu sînt pe ruta noastră. În schimb, pe ruta noastră, în afară de Oaxaca, sînt cele mai strălucite centre ale civilizației dinaintea lui Cortés. Cu excepția piramidelor de pe muntele Alban, vom urca pe toate marile piramide din Mexic. Orice arheolog și-ar visa acest itinerariu. Mai ales că aceste ruine nu sînt la îndemîna turiștilor ca piramidele egiptene (la Cairo fiind de ajuns să iei tramvaiul ca să întîlnești, la marginea orașului, unde începe arsura deșertului, cele trei celebre fantome de piatră). Cele mai misterioase dintre ruinele Mexicului stau la sute și mii de kilometri depărtare de capitală, în plină junglă, retrase de febra marilor orașe, frecventate doar de ploi, de umbre și de amintiri. Trebuie să recunosc că am fost norocoși. Îndeobște, orice străin cît de cît interesat de cultură și sosit în Mexic ține să ajungă la Teotihuacan. Se duce acolo, urcă pe Piramida Soarelui, eventual și pe Piramida Lunei, după care își spune că a văzut piramidele mexicane și pleacă. Dar cîți ajung să vadă piramidele de la Palenque, de la Uxmal sau de la Chichen-Itza, unde vom fi mîine dimineață ? Drumul lung, istovitor, îi ține pe cei mai mulți în afara acestor locuri unde și-a cunoscut gloria civilizația maya. Hazardul a vrut să ne numărăm printre privilegiați deoarece, îmi dau seama acum, e cu neputință să ai o imagine adevărată despre Mexic dacă n-ai pătruns în jungla de la Palenque și n-ai simțit mușcătura soarelui de Yucatán. Pe trotuarele capitalei, privind caruselul interminabil și surescitat de mașini de pe Avenida Juarez și văzîndu-i pe **voceadores**, vînzătorii de ziare, cum riscă să fie striviți amestecîndu-se printre taxiurile mereu amenințate de ambuteiaje, poți crede că, în fond, toate metropolele încep la un moment dat să semene între ele, în toate există oameni grăbiți și oameni singuri. De unde să bănuiască un călător care vine în Ciudad de Mexico și pleacă după ce-a văzut cel mult piramidele de la Teotihuacan cum arată o noapte la Villahermosa ? De unde să știe ce înseamnă să asculți noaptea sub un cer ars de febră sunetul anxios al junglei ? Și cum să-și imagineze junglа unei ploi tropicale împresurîndu-te pe un cîmp gol ? Dacă, așa cum s-a spus, în marile orașe nu se află destulă tăcere, aici există prea multă. Și uneori aceasta poate deveni un inconvenient. Sau un risc. Dar cum nu putem trăi evitînd toate riscurile, trebuia probabil să auzim în tăcerea ruinelor strigătul pătimaș al unui timp care nu vrea să moară și să descoperim în melancolii o răsplată. Mai mult, o favoare. Cum să înțelegi la muzeul mexican prezența atîtor statui ale zeului ploii fără să vezi acest pămînt abrutizat de căldură ? Cum să înțelegi cît de cît Mexicul fără să vezi toate aceste piramide ridicate de oameni care nu cunoșteau roata, uneltele de metal și animalele de tracțiune, dar cunoșteau ceea ce a simțit omul totdeauna în fața morții ? „Oh, să nu mori niciodată, să nu sfîrșești niciodată", cît de aproape mă simt de poetul „barbar" în aceste orașe pustii pe care le străbatem de cîteva zile... Aici există o altă față a Mexicului. Ajunge să atingi cu mîna pietrele ca să-ți dai seama că Vergiliu are dreptate, timpul curge ireparabil, dar tot aici afli că atmosfera mexicană e de o ambiguitate generoasă. Trecutul scînteiază stins în ruine, ca și cum istoria și-a păstrat o anume fosforescență, iar altarele de sacrificiu, goale, amintesc celor ce nu se pricep să danseze printre conjuncturi că probabil singura lor consolare e să rămînă în orice situație ei înșiși. Căci în tăcerea acestor orașe se aude uneori mai bine decît în vacarmul marilor metropole ceea ce ne poate călăuzi luciditatea. Dealtfel, trăim într-un secol care nu se joacă. Te lasă să te îmbeți de mirosurile florii de nopal printre ruine numai pentru a avea prilejul să-ți aducă aminte că îi aparții iremediabil.

OCTAVIAN PALER ■

Cronica spectacolelor

Între ridicol și tandrețe

Nu pricep de ce unii cronicari s-au mirat că **Teatrul Bulandra** a inclus în repertoriul acestui stagiuni **Menajeria de sticlă**. E ca și cum ne-am minuna că o soră bună, ajunsă fată bătrînă și care s-a dus să se mai odihnească prin provinciile timpului, s-a reîntors acasă, în capitala prezentului ; sau că o nouă ediție din „La Medelenî" este smulsă, epuizată din librării, de o nouă generație de cititori, ajutată și de cei vechi însă dornici să mai retrăiască o bucurie bună. Mie unuia mi-a crescut inima cît o pîine de la Cuptorul de aur cînd am văzut că la una dintre replicile lui **Tennessee Williams** data noului „de comprehensiune, și de tărie morală acelor încătușați și hăituiți de viață", spectatorii contemporani stau iar la coadă, pentru un loc. Și zic : bravo oamenilor de teatru — dramaturgi, actori, regizori și întocmitori de repertorii — care nu uită să cultive și cîte-un pogon-scenă-ogor cu planta medicinală a tandreței.

Și-acum să vedem cum s-a purtat cu tandrețea regizorul **Ioan Taub**. Dumnealui, pe de o parte, s-a temut de sentimentalismul lacrimogen ; iar, pe de altă parte, a știut că spectacolul ridicolului are căutare la public, se vinde la fel de bine, ba poate și mai bine, decît acela al melodramei. Încît panorama spectacolului ridicolului, ajutată, cu măsură dar ajutată, de costumele lui **Doris Jurgea**, copleșește pînă și decorul aspru realist, ba chiar cu inimă de fier, a lui **Mihai Mădescu**. Felul acesta de a privi viața și drama unor oameni nu-i poate fi reproșabil regizorului„ pentru că, într-o bună măsură, aparține și piesei. E dealtfel — mă tem că spun un adevăr greu! — felul de a privi dramele vieții de către oameni, de după cel de-al doilea război mondial, de către oamenii informați ai epocii, care știu că în lume se moare din violență, din foame, din boală, din sărăcie, din singurătate ; e felul de a privi dramele vieții de către oamenii care de-atîtea ori s-au întîlnit, în viața concretă, cu dramele vecinilor și ale lor înșiși, încît se salvează, storc ceva puteri de a merge mai departe din amestecul tandreței cu ironia, amestec cu care privesc, nu cinic, ci modern-lucid, petrecerea încă a unei drame. Pînă la urmă e acesta un chip al realismului.

Și totuși piesa asta și spectacolul ăsta trebuiau să și amărască. Sarcina a revenit actorilor. **Ileana Predescu** — actrița personajului cel mai sfîșiat de conflictul **ce știu-ce spun, ce-mi face sufletul-ce-mi arată chipul, sînt o biată femeie-trebuie să mă bat ca un bărbat** — amărăște dar în prea mică măsură și-atunci o face tot cu dramatism, cu mișcare, cum și-a jucat și chipul ridicolului. E adevărat, personajul e o femeie cu temperament sudic, iar dozajele pot fi făcute doar la nivelul citorva minute, indiscutabil rămînînd faptul că această distinsă actriță ne-a mai impresionat în memorie și-n suflet și pe termen lung, încă un personaj. **Virgil Ogășanu**, alături de Ileana Predescu, pune serios umărul la întoarcerea viziunii înclinată spre ridicol a dramei ; însă, de asemenea, aduce pe scenă și amărăciune, dar într-un chip subțil, pentru că e de natură intelectuală nu afectivă : concret, îl dezvăluie pe super-omul Jim O'Connor mai handicapat decît este Laura. După aceste două personaje ale marelui spectacol al ridicolului și al micro-spectacolului, subsidiar, al amărăciunii, urmează celelalte două personaje care aparțin în exclusivitate amărăciunii : Tom și Laura. **Dan Nuțu** este cît se poate de a fi în acest rol. El personifică media între cinism și tandrețe, între altruism și egoism, între rezistență și lașitate, între voință și neputință. E o încîntare — fiereste pentru minte — să-l vezi cum își ține sub control chipul, mișcările, vocea. Și-acum, Laura ! Personajul e interpretat — în spectacole paralele și ritmic alternativ programate, deci democratic — cînd de Violeta Andrei, cînd de Valeria Ogășanu. Iar interpretările lor rezumă, sintetizează, cele două direcții — teoretice, de concepție — pe care ar fi putut merge un regizor pentru a da tonul spectacolului. **Violeta Andrei** este o Laură într-adevăr din sud, care, firesc, lăcrimează concret și emoționează profund, o Laură de-o mare frumusețe omenească, pentru că are slăbiciunea omenească de a nu-și putea ascunde, decît în parte, drama: într-un cuvînt, e ca în viața adevărată și repetată și reală a oamenilor. **Valeria Ogășanu** este o Laură, să spunem, general-valabilă teritorial și temporal ; e o Laură cristal de oglindă în nemișcarea căreia se zbuciumă toate celelalte personaje din pricina dramei ei ; e o Laură de-o frumusețe rece, stranie, parcă neomenească ; o Laură din care fata bătrînă încă mai poate fi alungată. Laura Violetei Andrei este precis al lui Tennessee Williams. Laura Valeriei Ogășanu poate fi și-a lui Henrik Ibsen. Interpretările celor două actrițe sînt un fel de nord contra sud, dară fără secesiune, ci cu realmente interesante posibilități egale de bucurie pentru spectator. Nostim e că numai regizorul n-a fost tulburat de cele două unghiuri de vedere create de cele două actrițe, întregul spectacol desfășurîndu-se, și cu una și cu cealaltă, într-o identitate absolută.

Dincolo de toate cele de mai sus, o constatare care nici nu știu dacă frizează caraghiosul sau amarul: pe scenele nu știu cîtor altor teatre acest spectacol ar fi stîrnit entuziasmul cronicarilor ; pe scena Teatrului Bulandra unde calitatea are constanță și tradiție, spectacolul a fost cotat ca bun și-atît.

NELU IONESCU ■

Tudor Gheorghe — starea originară a poeziei

„Electrecordul" a pus, zilele acestea, în circulație un nou disc al lui Tudor Gheorghe, „Cîntece de dragoste, de țară" din versurile lui Nicolae Labiș, Al. O. Teodoreanu, Ion Horea, Al. Macedonski, T. Robeanu, Romulus Vulpescu, George Coșbuc, Virgil Carianopol, Dumitru Popescu, Adrian Păunescu, Mihai Beniuc, George Crețeanu, Ioan Nenițescu. Este, cred, un eveniment deosebit pentru poezia românească. S-a scris, s-a vorbit mult despre arta lui Tudor Gheorghe, despre „genul" pe care-l reprezintă. Ascultînd și acest disc, cunoscînd muzica lui Tudor Gheorghe aproape de la începuturile sale, autorul rîndurilor de față îndrăznește să se alăture acelora care sînt convinși că T.G. nu reprezintă un gen anume, că el este unic în momentul cultural actual. Nu menestrel, nu baladist, nu interpret de folk. Poate cel mai aproape de adevăr s-ar defini prin sentimentul de descoperire a poeziei în starea originară. Starea de sunet fundamental. Contopirea dintre cuvînt și muzică, dintre epic și liric. Cîntecele lui Tudor Gheorghe se aleg, prin subtila și profunda cunoaștere a poeziei românești, dintre poemele marilor teme ale istoriei și ale spiritualității noastre, ele recompun o istorie a sentimentului și a participării la eternitate prin poezie. A simți românește, a ridica fiecare cuvînt, fiecare sens la rangul de absolut, de matrice a sentimentului, aceasta ni se pare a fi contribuția lui Tudor Gheorghe la călătoria către suflete a marilor valori ale poeziei noastre. Muzica nu este acompaniament, fond, pentru versuri, ea face parte organică din „spunere". De aceea, receptarea cîntecelor lui nu înseamnă ascultare, ci înțelegere și consunare, firească reacție de participare a celui ce aude la cîntec, la idee, la sentiment. Și faptul că interpretul este conștient de acest lucru se demonstrează prin felul în care cîntă. Cu bucurie și cu mîndrie. Făcîndu-te părtaș la sens, ca la o datorie și la o împlinire comună. Ceva unifică toate cîntecele lui. Nu stilul de interpretare. Cîntecele sînt, toate, fragmente din trunchiul de aur al simțirii care vine din veac și merge în veac. Balade, cîntece haiducești, poeme ale unor clasici sau contemporani. Toate sînt expresii ale sentimentului fundamental ce caracterizează un popor — iubirea de țară. Rostită cu disperare și revoltă în clipele grele, ca un țipăt unduios, cu demnitate, cu siguranță și cu mîndrie pentru ce-am fost și sîntem. Criteriul de selecție al poeziilor cîntate de Tudor Gheorghe este puterea de a transmite acest sens al participării totale, clipă de clipă, la tot ceea ce este viață și istorie. „Din tot sufletul", „cu tot sufletul" — un înțeles, o măsură a adevărului despre felul de a fi al românului, care vine din folclor și se continuă printr-o lege sfîntă a spiritualității românești. Patria, dragostea, viața, moartea, adică totul, așezate în tiparele poeziei autentice, împlinite în lumea sunetului de rostirea unui mare talent. Poate reproducerea pe un disc face să se piardă ceva din puritatea acestui sunet. Pentru că Tudor Gheorghe trebuie văzut în amfiteatre de iarbă și de ape, în case cu parfumul unor veacuri duse. Nu ca într-un decor, ca o parte a acestor spații.

Are în public extrem de divers. De la iubitorii rafinați de poezie, la elevii care descoperă marea poezie prin el, la muncitorii, la țăranii care vibrează la cîntec. L-am auzit cîntînd în cîmpia Islazului și am văzut cîțiva țărani bătrîni și frumoși ca niște stîlpi ai pămîntului cu lacrimi în ochi. Semn de recunoaștere și de adîncă emoție pentru că nu povestea spusă în cîntec impresiona, ci starea de muzică a cuvintelor. A impodobit o dimineață de dinainte de muncă a minerilor cu un răsărit în poezie. L-am văzut în fața tinerilor, cu sentimentul că ei cîntă și omul de pe scenă nu face altceva decît să le amplifice cîntecul.

Nu mi se pare că aceste rînduri, prilejuite de întîlnirea cu numele lui Tudor Gheorghe pe coperta unui disc nou, supraliciteză valoarea unui artist. Pentru că arta lui este o bucurie întreagă ce ne este dată cu toată inima și trebuie s-o primim cu toată inima. Pentru că iubirea lui de poezie adevărată și respectul față de poeții adevărați se constituie într-o lecție de frumusețe. Pentru că el este un slujitor întru monada sunetului pe care îl așteptăm cu viața și care „ajunge la noi și este în clipa cînd de fapt a trecut, nu mai este" — cum dureros de frumos spunea un genial muzician.

NICOLAE DAN FRUNTELATĂ ■

■

În acest număr, reproduceri după lucrări ale pictorului Vasile Chinschi

■

Cronica literară

Paul Anghel:
„O clipă în China"

O carte absolut necesară pentru setea noastră de a cunoaște mai mult despre un mare și străvechi popor al lumii a scris Paul Anghel: **O clipă în China — eseu despre eternitatea culturii chineze.** Autorul extrage din imensitatea de impresii, provocate de o vizită în această țară, și din informațiile obținute prin consultarea diverselor tomuri, pe cele mai caracteristice și ni le prezintă într-un volum care nu copleșește ca număr de pagini dar care e deosebit de saturat de idei. Idei nu toate originale și nu toate necunoscute nouă, înfățișate cu o mare rigoare într-un eseu de anvergură, scris cu multă participare sufletească și semnalînd exact jaloanele esențiale ale universului chinez, cu toate dificultățile acestei întreprinderi: „Cine poate pretinde că stăpînește subiectul chinez, netrăind măcar un secol în China? Cu cîți oameni, dintre cei aproape un miliard de chinezi, trebuie să stai de vorbă ca să cunoști chinezul?" — p. 9. De aceea, accesul la cunoaștere îi este înlesnit de o modalitate proprie de investigație: „Așa stînd lucrurile, am recurs la un alt drum, prescris nu de științele europene, ci de filosofiile asiatice: cunoașterea afectivă". Paul Anghel refuză în cartea sa accidentalul, efemerul, el reușește aproape de fiecare dată să sondeze adînc în lumea în care a descins pentru a ne împărtăși despre ea amănuntele cele mai revelatoare. Scriitorul nu este un vizitator uluit de ceea ce contemplă și nici unul care privește în jur condescendent, sătul de cîte a zărit pînă acum pe mapamond. El participă din toată inima la mișcarea acestei lumi și își ordonează cu o mare rigoare observațiile, comunicîndu-le într-un text plin de sensibilitate. Autorul a scris această carte ca pe o celebrare a creației, a puterii locuitorului din China de a se opune din antichitate și pînă acum oricăror forțe ce subminează echilibrul, ordinea, seninătatea, vizînd să instaureze haosul, să lase cîmp liber de acțiune iraționalului. Este un merit deosebit al său acela de a recunoaște fără ezitări fenomenele și lucrurile reprezentative teritoriului al cărui oaspete a fost și că nu și-a lăsat atenția furată de înfățișări poate mai pitorești, mai strălucitoare, dar nesemnificative sau de o importanță minoră. **O clipă în China** este o carte nu numai frumos scrisă, nu numai profundă, dar este în primul rînd o carte **cinstită,** care nu transformă în prilej de cult realitățile studiate, ci le prezintă cu obiectivitate, descoperind, de exemplu, nu numai uriașul proces de transformări revoluționare — „cele patru modernizări" — pe care le urmărește azi China, dar și situația care le reclamă „ca această țară a unei mari civilizații" să intre „în vîrsta revoluției tehnico-industriale". Ca urmare ți se pare că autorului român nu i-a scăpat nici unul din compartimentele vieții chinezului, totul fiind cercetat cu lux de detalii. Discursul său e admirabil construit astfel încît nu te rătăcești ca într-un labirint nemaiștiind unde e calea de ieșire și dovedind că un european își poate foarte bine clarifica, renunțînd la prejudecăți, ce înseamnă această țară și acest popor: „Văzută de departe, China reprezintă neobișnuitul. Integrîndu-te mentalității chineze, China face să-ți dispară din memorie reperele pe care le aduci, ea are harul de a realiza, dacă te identifici cu ea, singura față posibilă a umanului, ca o planetă dintr-un sistem solar necunoscut pe care s-ar realiza o singură formă de viață".

Autorul adoptă rînd pe rînd atitudinea unui istoric, geograf, filozof al culturii, critic literar, om politic, reporter tocmai pentru a lumina cît mai bine drumul prin milenii al Chinei și a-i dezvălui spiritul clasic al culturii, unitatea acestei culturi, mersul revoluției — schimbare de soartă în limba chineză —, ceremonialurile sociale, mișcarea sentimentelor și a învățăturii etc. într-un vast și divers tablou. O seamă de prejudecăți sînt risipite, ca de pildă aceea a „candorii" chinezului sau a aparentei imobilități a uriașei țări, semnificativ fiind acest superb elogiu al revoluției susținut de Mao Zedong (Mao Tzedun): „Revoluția nu este un ospăț, nu este o creație literară, nu este un desen sau o broderie; ea nu poate fi făcută atît de elegant, atît de liniștit, și de delicat, cu atîta blîndețe, amabilitate, curtoazie, reținere și generozitate. Revoluția este o răscoală, act de violență prin care o clasă răstoarnă pe alta." — p. 69. De la descrierea spațiului și timpului așa cum le înțelege îndepărtatul popor pînă la afinitățile pe care noi, românii, le avem cu el, se perindă prin fața ochilor noștri o mulțime de repere alese cu grijă din acea lume și care acreditează ideea că poporul chinez impresionează nu numai prin numărul său și prin teritoriul uriaș pe care îl locuiește cît mai ales prin superbele sale calități, ca de pildă aceea de a fi harnic: „China se hrănește singură și se îmbracă singură, dispunînd de numai 7 la sută din terenul agricol al planetei, dar hrănind și îmbrăcînd singură o cincime din omenire. Ea a lichidat spectrul foamei, și al goliciunii, care bîntuie în cea de-a treia lume, și care face ravagii, bine mascate, chiar și în țările foarte avansate industrial". — p. 228. Dar autorul remarcă în special caracterul care este cel mai de admirat: acela de a fi pașnic într-o lume în care deseori forța caută să se impună brutal în arena politică: „Obișnuiți cu ideea că marile țări au fost de obicei imperii, românii care au avut atîta de suferit de pe urma imperiilor, ei care au știut cît de agresive pot fi imperiile, au tresărit fericiți, cînd au verificat, într-un timp foarte lung, că o mare țară poate fi și pașnică". — p. 219. E un merit al cărții că autorul își raportează la România meditațiile despre realitățile întîlnite, cartea căpătînd astfel un substrat patriotic, recunoașterea unor afinități dintre cele două popoare, de pildă, însemnînd implicit o glorificare a propriei noastre concepții despre existență: „Ambele lumi refuză să facă război de dragul războiului, ele au un alt concept despre timp, socotind timpul exclusiv ca acțiune constructivă și, la nevoie, defensivă" — p. 37. Paul Anghel a povestit frumos și curgător despre o țară care își păstrează de milenii același teritoriu, fără a rîvni la bunurile altora, dimpotrivă, trebuind să se opună deseori năvălirilor străine, să construiască împotriva lor un uriaș zid, popor preocupat în primul rînd de propriul său destin, fiind el însuși o umanitate, avînd propriile sale semne distinctive, dar și altele specifice tuturora. Autorul a realizat o veritabilă performanță cu această carte, importantă nu numai pentru faptul că ne familiarizează cu meleaguri străine, ci și pentru dovada capacității scriitorului român de a reflecta în mod original lumea contemporană, de a pătrunde fără sfială în universul ideilor și dezbaterilor, confruntîndu-se cu alte opinii îndrăzneț și temeinic pregătit.

O clipă în China este o carte de nivel european.

GEORGE ARION ■

I. Peltz la 80 de ani

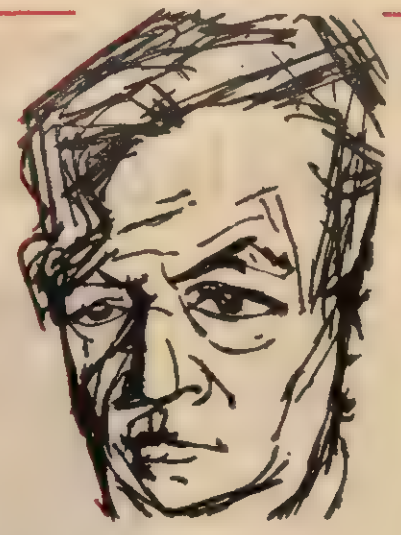

I. Peltz scrutează în proza sa lumea cu o adîncă melancolie. El are credința că omul este născut pentru fericire, dar forțe potrivnice îl asaltează în permanență și îl împiedică să o cunoască pe deplin sau îi îngăduie să o afle numai pentru scurt timp. Acest autor care, în perioada dintre cele două războaie mondiale, a fost prezent în redacțiile unora dintre cele mai combative gazete ale epocii, nu-și permite să ofere iluzii cititorilor săi ci le atrage mereu atenția asupra aspectelor dure ale vieții. Scrierile lui I. Peltz smulg vălurile ce ascund adevărul și proclamă direct, fără menajamente, dreptul omului de a se cunoaște și de a cunoaște ce se petrece în jurul său. După cum afirmă un critic literar, cele mai bune dintre romanele sale reprezintă „cea mai importantă descriere a mediului evreiesc din literatura noastră", autorul constituindu-se într-un veritabil „cronicar al mahalalei evreiești bucureștene". Dacă în primele sale scrieri — **Fiori** (1918), **Fantoșe vopsite** (1924), **Viața cu haz și fără a numitului Stan** (1929) — prozatorul era mai curînd interesat de mijloacele pe care le folosește literatura pentru investigarea realului, în **Calea Văcărești** (1933) și **Foc la Hanul cu tei** (1934), stăpîn pe uneltele sale, el este preocupat să nu scape nimic din ceea ce înseamnă freamătul lumii. Deși înfățișează imaginea unui ghetou, tabloul este cu mult mai cuprinzător. O umanitate într-o continuă frămîntare își trăiește dramele și bucuriile cu speranța unui viitor salvator. Pentru că prozatorul nu refuză urgisiților pe care îi prezintă șansa unei revanșe binemeritate. O viziune dură, sumbră, ne întîmpină în **Izrael însingerat** (1946), vibrant rechizitoriu îndreptat împotriva acelora care, în timpul fascismului, au încercat să nimicească omul batjocorindu-l și umilindu-l. Alte scrieri ale sale, printre care **Max și lumea lui** (1957), **Instantanee comice și nu prea** (1968), dovedesc aceeași capacitate de observație a societății interbelice românești.

Toate aceste romane, prin fațetele inedite ale sufletului omenesc pe care le dezvăluie, mărturisesc despre un talent artistic remarcabil, care a contribuit la deschiderea unor noi perspective în proza românească.

I. Peltz împlinește la 12 februarie 80 de ani. Să-i urăm multă sănătate și să-i mulțumim

A. GEORGE ■

Însemnări de lectură

Două modalități de roman

Ultima carte a lui Platon Pardău **(Minunata poveste a dragostei preafericiților regi ULISE și PENELOPA)** este, ceea ce s-ar putea numi, un roman de ficțiune pură. Mircea Horia Simionescu ne avertizează că umple un loc gol în literatura română. Romanul e scris din plăcerea de a fantaza pur și simplu pe marginea citorva teme livrești arhicunoscute. Cartea, de un rafinament fastuos, are o structură fluidă, greu de definit. Nici n-am putea spune rezumativ despre ce este vorba în ea; „povestirea" e conținut, nu formă. Subiectul, monoton și fascinant totodată, desfășoară structura identică — aceeași și mereu alta — a realului. Eroii, ca altădată zeii, își contemplă neputincioși sfîrșitul. Prin reflecția cîte unui personaj, povestea se dedublează din cînd în cînd în propria gîndire despre sine: „Și ceea ce vă spun eu acum, regină, s-a mai spus, și povestea noastră a mai avut loc. De fiecare dată însă e altfel, încît să fim nefericiți că nu putem reproduce identic ceea ce a mai fost, și destul de fericiți că ne rămîne partea noastră de vis. Frumusețea este că ne simțim originali în condiția noastră de eternă variantă". Propriu-zis nimic nu se întîmplă în acest roman, în afară de flecăreala cu sau fără sens (dar întotdeauna încîntătoare) a personajelor. Dintre numeroasele texte alese ca moto am reținut pe acesta: „Romanul este, înainte de orice, o mașină de visat" (Manuel Scorza). Viața ne apare aici ca spectacol, iar personajele ca roluri sau chiar măști. Romancierul și eroii dețin cu toții secretul ubicuității; dispare orice limită de timp și spațiu în acțiune. Ulise (un Ulise imaginar) se află în același timp la Troia, în Ithaca sau în Augustusburg, oraș modern, de asemenea imaginar. Autorul evocă totul cu ironie, inteligență, rafinament. Pune totuși în vis destulă luciditate. Dacă Laertes, la un moment dat, se vaită că „noi am intrat în închisoarea imaginației noastre", romancierul dimpotrivă își privește cu suficientă detașare făpturile. Le face răspunzătoare în primul rînd că visînd, ele se visează pe ele însele. Penelopa, citind scrisorile — autentice sau neautentice — ale lui Ulise, de fapt se citește pe sine însăși. Paradoxul încheie de obicei aventura eroului, oricare ar fi el; un mod de a epuiza nu numai o întîmplare „reală", dar și un vis. Cronica preafericiților regi o ține o sclavă, Melania din Pont. Se iveste către sfîrșit pericolul ca ea să le trăiască și viața. Deci și visul are un revers neprevăzut, încît între realitate și iluzie e greu să distingi. Dintre personaje doar Penelopa are acest privilegiu: de mică simpatizează teatrul, jocul actorilor, ca și măștile de carton. Nu ne miră modernizări de felul acestora: Telemac urmează politehnica, Elena plecase într-o excursie de studii pe continent (nu la Troia). Penelopa face nu o dată croaziera pe nave luxoase în Mediterana, Antinous vrea să pună bazele unei fabrici textile care s-o concureze pe cea din Buhuși, Ulise (care se dă a fi Montini Genovezul) merge la bar etc. Echivocul nu e însă atît de brutal pe cît pare aici, asociațiile au un farmec incontestabil. Unele pagini (fișele personajelor din partea a doua) sînt redactate în cel mai pur stil urmuzian. Narațiunea înaintează lent și concentric, în jurul aceluiași nucleu epice cu semnificație de paradigmă. Prima parte e romanul lui Ulise, sosit incognito în Ithaca. Nu-și divulgă identitatea; se pare că nici nu este prea sigur de ea. Descinderile subpămîntene ale eroului ni se par cele mai autentice ca vise. A doua parte este romanul epistolar, cu descrierea unor scene imaginare de la curtea Penelopei. Partea a treia îl readuce în prim plan pe Ulise, introdus în tumultul vieții moderne. Și acum amină întruna sosirea la palat. Ultima parte e romanul Melaniei din Pont. Cronica pe care o ține aceasta are aspect de colaj modern. Concluzia e că de fapt Ulise nu s-a mai întors niciodată. Întregul roman se încheie ambiguu, fără „sfîrșit" — semn că fantezia, imaginația sînt inepuizabile. Cartea lui Platon Pardău este și o frumoasă parabolă a creației în artă.

În **Jean, fiul lui Ion** (romanul lui Nicolae Țic) paradoxal e numai titlul, și aceasta fără intenția de a șoca. Subiectul pare decupat direct din realitatea imediată. Romancierul evocă mediul citadin muncitoresc, într-o viziune epică necontrafăcută, cu desfășurări ample de acțiune și dialog, mai aproape de stilul reportericesc decît de creația imaginară. Problematica morală pozitivă este și ea limitată la spațiul uzinei și al producției. În rest, tot ce se află în afară e șarjat: mai ales intelectualii din grupul Smarandei. Dinamismul narațiunii ține totuși de replică, minuită cu dexteritate într-un spațiu compozițional destul de liniar. Relatarea simplă, de un umor spontan, limpezește stările cele mai confuze. Pînă și iubirea se supune aceluiași ritual de clarificare. Eroii înșiși nu se complică prea mult, au mai degrabă certitudini decît îndoieli. Trăiesc normal, știu să fie autoritari în orice împrejurare și să-i domine, prin adevărul lor, pe cei din jur. Dramele lor sînt pur accidentale. Rememorările aproape că lipsesc, și nu dau niciodată sentimentul culpei. Un astfel de om puternic, luptător de neînfrînt pe terenul acțiunii, este directorul uzinei, Augustin. Mai ușor manevrabil se arată Alexe Șerban, secretarul de partid, mai ales datorită candorii sale în relațiile cu oamenii. Și el se dovedește însă un ins tenace, personificînd în planul acțiunii politice dezinteresarea totală din eul propriu. Ambele personaje ni se par întrucîtva idealizate. Jean Andreica, la rîndul său, convinge și mai puțin. Este inginer, doctorand, asistent la politehnică, excelent organizator, autor notabil de invenții și comunicări științifice, aspiră la o bursă în Japonia (totuși fără succes), iar pe deasupra trece drept și un spirit independent. Singurul care nu prea vede cu ochi buni această risipire a lui Jean este bătrînul Ion Andreica, tatăl său. Acesta din urmă, muncitor de frunte, încărcat de titluri și responsabilități, rămîne totuși figura principală a romanului. Din păcate, la un moment dat, e trecut în planul secund al acțiunii. Totuși eroii mai eșuează, din cînd în cînd, în dragoste. În acest sens, iubirea dintre Jean și Simona constituie o excepție luminoasă. Dar cu adevărat inspirat ne apare Nicolae Țic numai atunci cînd este ironic (și chiar satiric) din simpatie.

CORNEL MORARU ■

În librării

Valentin Băințan, dirijorul cunoscutului cor din Finteușu Mare (județul Maramureș), a publicat la Baia Mare cartea **Ardusat — vatră de cîntec românesc.** Izvorîtă dintr-o fierbinte dragoste pentru creația românească, lucrarea conturează o imagine exactă a vieții spirituale din această parte a țării. Pornind de la descrierea „Mișcării cultural-artistice din Chioar. Codru și părțile someșene în secolul al XIX-lea" și ajungînd cu prezentarea activității de azi a corului din Ardusat, autorul face o strălucită demonstrație a virtuților artistice pe care le posedă oamenii acelor locuri și totodată exprimă în paginile sale o încredere deplină în perenitatea cîntecului românesc.

Flacăra — COLECTIVITATEA, PLENUL ETICII ȘI EFICITĂȚII

Povestea unei performanțe umane (VI)

„Clasa Adamescu în vizită la Zagreb..."

● După o luptă impresionantă, dramatică, în anul 1967, cînd avea 23 de ani, obținînd media 8,82, în urma unui examen riguros, Vasile Adamescu devenea elev de liceu. Era pentru prima oară cînd un orb-surd din România ajungea aici. Performanța umană deosebită, rară și în lume, se obține după 12 ani de muncă, răstimp în care a absolvit 7 clase elementare. Lupta pentru cunoaștere continuă și-n zile de vacanță. Face excursii, vizitează locuri istorice, se-ntîlnește cu mari personalități ale literaturii și culturii, „ține" un jurnal zilnic, deosebit de interesant, poartă o foarte bogată corespondență, utilizînd patru mijloace : „Picht"-ul, mașina specială de scris cu semne Braille, mașina obișnuită de scris (mijlocul preferat), sistemul Hebold (scrierea folosind un șablon special, atunci cînd nu are la dispoziție mașina proprie de scris, „Consul") și sistemul Klein, pentru comunicarea cu văzătorii. Singura posibilitate de comunicare a văzătorilor cu Vasile Adamescu este scrierea pe palmă sau pe față, cu litere mari (alfabetul latin) sau cu semne speciale Braille...

Era dimineață. A pipăit cu atenție ceasul Braille și a tresărit. Era deja ora 6. S-a îmbrăcat, și-a făcut ordine în cameră, a deschis larg geamurile, a simțit forfota care începuse deja în curtea școlii și a plecat spre locul adunării. Pe coridor, îl aștepta bunul lui prieten, Dorel Ghemu. Reușise și el la „admitere": era elev la liceu, într-o clasă de orbi. Discuțiile lor erau întotdeauna interminabile. Îl interesa pe amîndoi poezia, amîndoi visau să citească și să știe cît mai mult. Își făuriseră încă din ultimii ani de „elementară" visul terminării liceului. În curte, pe platoul festivităților de deschidere a noului an școlar au continuat în dimineața aceea să-și depene amintiri. A venit între timp și dirigintele clasei „Adamescu", profesorul Gheorghe Stancu. Festivitatea a-nceput. S-a așternut liniștea. Vorbea directorul școlii. Dirigintele îi scrie cu repeziciune pe palmă fiecare idee. Vasile e foarte atent. Se amintește că în mod excepțional „ministerul" a aprobat în continuare și pentru anii de liceu clasa cu un singur elev. Vasile tresare. Îi dau lacrimile. Știe că este unicul caz din țara noastră cînd un singur elev formează o clasă...

Merge apoi la clasă. Aceeași clasă în care învățase 12 ani. S-a așezat în bancă, cu Picht-ul gata de a lua primele notițe și așteaptă venirea profesorului. Simte soneria sunînd, apoi, cîteva minute mai tîrziu un val de aer îi mîngîie fața după care „aude" pașii grăbiți ai profesorului. Ca-ntotdeauna se ridică respectuos, salută și întinde mîna, cu palma larg deschisă spre cel care venea. Era fostul lui diriginte, Gheorghe Stancu. Îi prinde mîna, îi răspunde la salut, îl invită să se așeze, apoi îi aduce vestea că și în liceu îi va fi diriginte. Se bucură. Îi comunică apoi orarul : prima oră, dirigiție. Și, evident, ea debutează cu amintirile vacanței, apoi continuă cu prezentarea pe scurt a planului de învățămînt, unic în felul său, în țara noastră. Timp de 6 ani va trebui să asimileze cunoștințele ce se transmit în decurs de 4 ani elevilor de liceu, de la școlile normale.

.. Și timpul trece pe nesimțite. Profesorul-diriginte pleacă spre sala profesorală cu catalogul în care e înscris un singur elev. Va reveni însă de nenumărate ori. Preda elevului său 8 ore de „română" în fiecare săptămînă, altele de desen, de istorie, de dezvoltare a vorbirii sau chiar de chimie. Vor veni apoi rînd pe rînd și alți profesori : Aureha Spiridon la matematică, Ana Frișan la fizică, Paraschiva Popa la dactilografiere, Constantin Popescu la franceză, Valentin Tăutu la limba latină, Dumitru Frîncu la științe sociale, Ilie Dan la sport, Maria Șchiopu la anatomie și alții. Pentru fiecare oră, profesorii pregătesc în mod special materiale didactice : desene, schițe și grafice, cu ajutorul punctatorului, sinteze, pregătite anticipat orei de curs cu ajutorul mașinii speciale de scris Braille pentru nevăzători... Orele se desfășoară normal, cu singura deosebire că profesorii nu vorbesc, ci îi scriu elevului pe palmă cuvînt cu cuvînt, idee cu idee, utilizînd adesea prescurtări sau combinații între scrierea Braille și scrierea cu ajutorul alfabetului latin. De fiecare dată, Vasile notează pe foi speciale, cu Picht-ul, ideile principale, apoi leagă foile în adevărate cărți pe care le păstrează și azi într-o ordine greu de imaginat, știind în fiecare moment să caute în biblioteca sa, pe baza unor sisteme proprii de clasificare și arhivare, orice informație. Biblioteca sa, despre care vom vorbi mai pe larg într-unul din numerele viitoare, are de pe acum dimensiuni mari și continuă să „crească". Pînă la intrarea în liceu, Vasile Adamescu scrisese cu Picht-ul... o jumătate de tonă de hîrtie specială de scris în Braille! Cu alte cuvinte, o jumătate de tonă, chiar și mai mult, de informații...

Acomodarea cu liceul se făcea din ce în ce mai bine. Era mereu aproape de marele lui efort și Asociația nevăzătorilor. Cînd a împlinit 16 ani, Vasile a devenit membru de drept al asociației. A fost primit, în același timp, și membru în Asociația surzilor din Republica Socialistă România. Caz rar : Vasile Adamescu era singurul din România care făcea parte din cele două asociații ! Din cînd în cînd i se ofereau și ajutoare materiale, cărți, reviste, hîrtie specială de scris în Braille. Mai toți profesorii în această întîlnire de-a dreptul dramatică devin ei înșiși elevi. „Predarea" și în general activitatea didactică în condițiile lipsei văzului și auzului, are dificultățile ei aparte. Dirigintele Gheorghe Stancu, nedespărțit aproape zi-lumină de elevul său, poartă multe discuții pe tema aceasta și cu colegii săi. Școala, ajutată îndeaproape de specialiștii Universității din Cluj, devine un adevărat laborator experimental. Fiecare pas e analizat atent și sînt găsite în fiecare moment noi planuri de acțiune. Nu există nici o experiență. Literatura mondială e săracă. Totul se învață pe viu, din mers. „Măsura" cea mai fidelă a evoluției este însă concretă : progresele aproape zilnice făcute de elevul orb-surd Vasile Adamescu. Reprezentările sale sînt din ce în ce mai complexe și mai corecte. Din drumurile sale pentru cunoașterea orașului, realizează o hartă de orientare, impresionantă prin exactitate și corectitudine. Figurează în ea, cu semnele învățate, principalele clădiri din centrul orașului, parcurile, statuile, Teatrul Național, sediul Asociației nevăzătorilor, locul unde a făcut prima lui „excursie" neînsoțit de nimeni, deci de... baston ! Drumul spre universitate e și el figurat. Știe că acolo lucrează doi dintre oamenii care se interesează foarte mult de el, „universitarii" Valer Mare și Valter Roth...

După două trimestre școlare, chiar și cei mai sceptici se convinseseră că, într-adevăr, cazul elevului Vasile Adamescu, la cumpăna dintre „meserie" și liceu, își găsise cea mai corectă rezolvare : **liceul !**

La școală continuau să vină în vizită specialiști din țară și din străinătate. Foarte mulți veneau din Iugoslavia. Între catedrele de psiho-pedagogie ale Universităților din Cluj și din Zagreb se stabilise de mai mulți ani o colaborare frumoasă, iar universitățile, ca dealtfel și orașele, erau înfrățite. Acolo, la Zagreb, se știa de mult despre performanțele ieșite din comun ale elevului orb-surd Vasile Adamescu. Dorea să-l cunoască și academicianul Petar Guberina. Așa s-a stabilit ca în cadrul schimburilor dintre cele două universități Vasile Adamescu să facă o vizită în Iugoslavia.

...15 martie 1968. Totul e pregătit. Chiar și Jurnalul lui Vasile Adamescu. Notează cu meticulozitate fiecare informație : la 16,45 împreună cu lectorul universitar Valer Mare și Dumitru Ciumăgeanu, însoțit și de educatoarea sa, Georgeta Damian, pleacă în Iugoslavia. E prima sa plecare peste granițele țării. E emoționat. Din mersul mașinii, îi se descrie totul. Consemnează apoi cele mai importante elemente. La miezul nopții ajunge la Timișoara, iar de aici, spre dimineață, continuă drumul spre frontieră. La Stamora Moravița, în scurtul popas făcut, pipăie bornele și fișia de pămînt arat care desparte România de Iugoslavia, apoi intră în vorbă cu grănicerii români. Toți sînt curioși. Citiva îi văzuseră cu ani în urmă la un jurnal de actualități. Vroiau să știe ce program are în Iugoslavia. Le-a explicat cu lux de amănunte că dorește să facă experiențe cu diferite aparate ale Universității din Zagreb, despre care aflase din vizitele unor oameni de știință de acolo, la Liceul de nevăzători din Cluj-Napoca. A continuat apoi drumul. S-a oprit pentru scurt timp la Vîrșeț, în lumea plină de necunoscut pe care dorea s-o intuiască cît mai corect. Într-un magazin avea să trăiască un moment care l-a emoționat foarte mult: a-ntîlnit un om cu care s-a înțeles chiar în limba română ! A aflat atunci că unele sate de acolo seamănă cu cele românești, în multe din ele locuind și români. A continuat apoi drumul spre Zagreb. Din cînd în cînd, s-a oprit și a pipăit bornele de kilometraj. La borna de la kilometrul 101, a anunțat delegația că se vede Belgradul. „Citise" și știa din țară acest amănunt. La ora prînzului, străbate străzi aglomerate ale capitalei iugoslave, „vede" cît se poate de mult, iar apoi conchide în jurnalul său că Belgradul e „un oraș cu multe clădiri mari, frumos aranjate, modern". „Vede" și Dunărea, se plimbă pe străzile înguste ale orașului, intră în magazine, se interesează de prețuri, de modul cum sînt ele aprovizionate. Pleacă apoi spre Novi Sad. Vizitează cetăți mai vechi și mai noi, cere explicații, îl interesează în mod deosebit și viitorul dar și istoria acestor locuri, iar seara înaintea culcării continuă să-și completeze cu multă răbdare un Jurnal, care se va întinde pe cîteva sute de pagini.

(Va urma)

CONSTANTIN MUSTAȚĂ ■

Procesul alcoolului

● Prima observație : din 1971 pînă acum numărul infracțiunilor din județul Botoșani a scăzut cu 32 la sută.

A doua : 50 la sută din totalul infracțiunilor din 1978 au fost comise prin violență. Statistica arată că, pe fondul scăderii generale a fenomenului infracțional, numărul infracțiunilor caracterizate prin violență a crescut de la an la an.

A treia : aproape toate infracțiunile din această categorie, cu foarte rare excepții, s-au produs în urma consumului excesiv de alcool.

● A nins și-a viscolit cu o zi în urmă. Intrăm în comuna Corni printr-un defileu de zăpadă. Pe dreapta, închis, un „Bufet". Aflăm că localnicii îi zic, cu un înțeles care nu mai are nevoie de lămuriri, „La ultimul leu".

Unul dintre oamenii cuminți ai satului, Nicolae Iarașog, 59 ani, spune : „Reclama Cornilor a fost de la început că erau bătăuși. Se băteau cu parii. Ce se petrece acum nu e mai nimic față de ce se întîmpla altădată. Mulți, cam un sfert din sat, lucrează la Botoșani, la diferite întreprinderi. Vin de la oraș cu bani și, cum s-ar zice, acela care bea într-o seară mai mult decît toți crede că este primarul localității". Unde duce această subită dilatare a personalității nu este greu de aflat. Ea duce de la vătămări simple la vătămări grave și chiar, cum vom vedea, la mai rău. Ni se dau multe nume, le notăm dar nu le mai transcriem aici, în afară de al lui Petru Cloabă, care nu demult și-a omorît soția iar demența lui nu s-a oprit decît după 36 lovituri de cuțit. Nicolae Jarașog, omul cinstit și cumsecade, se miră. Fusese, cu vreo două săptămîni înainte, în casa aceea și buna înțelegere pe care o observase atunci parcă nu-l lasă nici azi să priceapă cum de s-a petrecut acolo o asemenea faptă groaznică. În ce ne privește, știam însă de la maiorul Niculae Cheptănaru din serviciul judiciar al miliției județene că la Corni, în 1977, s-au înregistrat 8 amenințări, dintre care unele „cu moartea", 17 calomnii, 40 de insulte și 70 de loviri. Mai știam de la plutonierul major Ioan Bărbunc, șeful postului de miliție, că în anul trecut situația n-a fost cu mult mai bună, deoarece comisia de judecată a avut de soluționat 160 de dosare. Cum, de multe ori, împăcarea în fața acestei comisii nu exclude ranchiuna persistentă, dușmănia mai fățișă ori mai ascunsă față de adversar, dorința de răzbunare, nu trebuie să mai mire pe nimeni, nici chiar pe oamenii satului, reizbucnirea conflictelor. Bunăoară, Mihai și Alexandru Muscalu, 51 și, respectiv, 20 de ani, tată și fiu, vestiți beți și scandalagii. Fiecare a mai fost condamnat. Ura care-i însuflețește și le șterge, mai ales cînd beau rachiul ca pe apă, orice brumă de rațiune, se stinge cînd prin farmec în fața lucrătorilor miliției iar tatăl declară că fiul n-a făcut „nimic" deși, mai de curînd, doar o întîmplare oarbă a făcut ca barda aruncată de fiu înspre capul tatălui să nu-și atingă ținta.

Străbatem, prin satele Sarafinești și Polana, către comuna Vorona. Aici, primarul, Constantin Buzilă, acceptă să discute deschis problema. Comuna are unsprezece mii de oameni și, dintre ei, 1 200 lucrează la Botoșani. Primarul crede că navetismul este o cauză pentru care mulți dintre acești oameni sînt violenți, agresivi. Cum totuși faptul că un om muncește într-o localitate și domiciliază în alta nu are, inevitabil, ca efect, creșterea impulsivității lui, primarul își nuanțează observația relatîndu-ne credința unora că nu mai au „de dat seama" nici la oraș, nici la sat. Socoteală greșită, bineînțeles, întrucît legea este una la Botoșani și la Vorona. Însă ceea ce împuținează omenia și sporește pofta de hartă este și aici, ca în toate satele din preajmă, alcoolul. Această comună mare și frumoasă, cu oameni, altfel, la treabă pricepuți și harnici, suferă, evident, de pe urma patimei cu care unii se dedau beției. Primarul ne spunea, încîntat că poate atinge și acest subiect, cît de frumoase sînt obiceiurile de iarnă aici și cu cîtă grijă au fost pregătite formațiile de colindători.

La Tudora, o comună unde de asemenea „se bea din tată în fiu", situația e întru totul asemănătoare celei din Corni și Vorona, în ciuda ideii, bune, a primarului de aici, Ioan Nemțoiu, de a înscrie pe un perete al consiliului popular un citat din Juvenal : „Cine este corect în toate își însușește virtuți prin care devine omul binelui". Evident, mulți, printre care de exemplu Constantin Felciuc, om de o agresivitate notorie, ignoră citatul, dau cu tifla latinului și-și croiesc viața după capul lor, în virtutea faptului natural că pe mai mult de jumătate din suprafața comunei se află pădure. Aici, la Tudora, toți, după ce greșesc, iar greșeala poate să însemne chiar și a lua viața unui om, spun că au fost „sub influența alcoolului". Au prins să se exprime elegant, după cum se vede, iar alcoolul a devenit o cortină mult mai de preț decît aceea, de șapte mii, a căminului cultural în sala căruia, spunea șeful postului de miliție, plutonierul Gheorghe Purice, „dacă string treizeci să-l discute pe unul, nu-l discută nimeni".

● După cum ne spunea locotenent-colonelul Teodor Cărpuș, șeful serviciului judiciar al miliției județene, majoritatea infracțiunilor comise prin violență se produc în familii sau între prieteni, între vecini. Motivele, de obicei, nu sînt legate de grijile materiale, de lipsa unor condiții civilizate de viață. Dimpotrivă. Oamenilor acestora nu le merge rău. Le merge chiar bine. Dar e ușor de văzut că ei nu știu uneori ce să facă cu binele acesta. Au, cu toții, unde să muncească. Dacă muncesc la oraș au și cu ce să se întoarcă în sate lor, în fiecare zi. Li se pun la dispoziție autobuze încăpătoare și, desigur, pînă ei înșiși nu le degradează, confortabile. Iar ajunși în sat, ce fac ? Beau, într-un adevărat „schimb doi", pînă ajung să se înjunghie în fața „bufetelor" din te miri ce. Iar dacă beau bărbații, beau și femeile. Așa se face că, de multe ori, beția este nu numai factorul care incită la violență, ci și motivul pentru care violența se manifestă ca atare.

Din totalul omorurilor săvîrșite anul trecut în județul Botoșani, 15 au fost în familie, pe fondul unor relații grav deteriorate pe perioade mari de timp. Desigur, este vorba de acele familii în care promiscuitatea este stăpîna casei iar viața este o mare a confuziei valorilor morale. Pentru a ști cît mai exact cine sînt cei care fac din ei înșiși instrumente oarbe ale violenței, se cuvine să ne lămurim și care este înălțimea lor spirituală, nivelul lor, cum s-ar zice, cultural. Analiza, pe un an, a situației lor școlare : 55 la sută au pînă în patru clase primare, 35 la sută au școala generală, iar 10 la sută studii medii. Aceste cifre ar trebui, de fapt, să ne ajute să fim optimiști, întrucît mersul lumii este spre cultură, nu spre analfabetism. Evident, odată cu lumea merg și comunele Corni, Vorona, Tudora. Să vedem însă dacă pe drumul acesta nu-și asumă, ele, nici un risc...

Legea ne apără: s-o cunoaștem, s-o respectăm!

Nimic nu poate justifica nedreptatea comisă față de un om

● Interviu cu Vasile Pavlicu, procuror-șef al județului Suceava

flacăra COLECTIVITATEA, PLENUL ETICII ȘI ECHITATII

● În loc de prezentare : un fapt

Nu e un adevăr chiar necunoscut faptul că există împrejurări în care din cauza hîrtiilor nu vedem omul sau îl vedem, dar ștampilat, etichetat odată pentru totdeauna și nu e ușor să-i ștergi pecețile. Din hîrtii, femeia aceea, bătrînica din Rădăuți, dacă-mi aduc bine aminte, era vinovată și toți spuneau, examinînd ștampilele, că este vinovată, dar ea scria mai departe cerînd să i se facă dreptate și atunci am telefonat la Suceava și l-am spus tovarășului Pavlicu, „Tovarășe Pavlicu, mergi dumneata personal și vezi ce-i cu bătrina aceea" și a doua zi tovarășul Pavlicu mi-a telefonat și mi-a spus „Tovarășe procuror general, femeia are dreptate..." Atît mi-a spus „Tovarășe procuror general, femeia are dreptate !" Grav și limpede, așa cum sînt de obicei bărbații onești și cumpătați : gravi și limpezi...

● Vasile Pavlicu, procuror-șef al județului Suceava

— Tovarășe procuror-șef, pentru cetățean, procurorul este cel care acuză. Avocatul apără, procurorul condamnă..

— La fiecare al șaptelea caz rezolvat anul trecut, unul singur a fost rezolvat în instanță. La fiecare al șaptelea om cercetat, șase au fost apreciați de noi ca nevinovați și, nu de puține ori, ca să probezi nevinovăția unui om este mai greu decît a-l dovedi vinovat.

— Cum ajung oamenii să fie cercetați de procuratură ?

— Orice individ lezat în interesele lui fundamentale are dreptul să sesizeze procuratura.

— Procurorul de la ce premisă pornește : de a dovedi vinovăția sau nevinovăția unui individ ? Sau, și mai concret : munca procurorului cum este apreciată ? În raport de numărul cazurilor trimise în judecată, sau sînt luate în consideratie și cazurile clasate ?

— Munca procurorului este apreciată în funcție de soluția dată în fiecare caz, de probele strînse... O soluție poate fi exactă sau mai puțin exactă...

— Puțini știu că nu miliția decide arestarea unui om, ci procuratura. Procurorul care la o'astfel de hotărire nu e interesat s-o justifice ? În multe scrisori primite la redacție se afirmă acest lucru.

— Un om este arestat nu pentru a i se dovedi vinovăția. O cer interesele anchetei, ale stabilirii adevărului și procurorul este judecat, repet, numai în funcție de acest adevăr.

— În șase cazuri din șapte deci procurorul apără. În unul singur acuză, și totuși imaginea procurorului este aproape exclusiv legată de acest din urmă caz. Nu vi se pare nedrept ?

— Chiar și cînd acuză, în realitate procurorul apără. Apără ordinea, legea, legalitatea, dreptatea, interesele societății. Desigur, una e să aperi interesele unei societăți strîmb alcătuite și alta este cînd societatea pe care o aperi urmărește, declarat și fundamental, echitatea, dreptatea, armonia raporturilor sociale. Munca procurorului este tot mai mult orientată spre latura îndatoririlor de prevenire și educație juridică. O societate civilizată este condusă de legi. Legea trebuie nu numai cunoscută, ci și înțeleasă. Înainte de a apăra sau acuza, procurorul previne, și starea de legalitate care se instaurează este și rezultatul muncii lui.

— Și totuși nu de puține ori cel ce încalcă legea nu e cel ce n-o cunoaște.

— Aparent. În realitate mulți dintre aceștia cunosc numai restricțiile ei, o parte a legii. Nu cunosc și nu înțeleg avantajele respectării legii, motivațiile ei profunde, benefice. Un președinte aduce în cooperativă propria-i nora. Și odată cu ea o altă lege, legea ei, dreptatea ei, interesele ei. Starea de abuz răbufnește, fiul rămîne fără nevastă, copiii fără mamă, președintele rămîne cu copii și poprire pe venit și cu fiul zdrobit sufletește. Un timp au trăit însă împărătește și cu iluzia că nimic nu li se poate întîmpla...

— Mi se pare ciudată această iluzie, mai ales la un președinte de cooperativă despre care nu pot crede că era un prost...

— Pornind exclusiv de la cunoașterea restricțiilor legii, cel mai adesea în capcana abuzului cad tocmai „isteții". Ei își închipuie că le pot eluda, că se pot strecura... Legea mea supremă, spun ei, este planul. Să mă judece cineva fiindcă mi-am făcut planul și am nesocotit, în condiții obiective, nu știu ce aliniat.

— Am impresia că ajungem la mult discutatul control...

— Care nu o dată trage linie și adună sau scade : atîtea merite, atîtea defecte. Legea nu e compensatorie : ai omorît un om, ori ai salvat viața a zece copii ! Ai dat peste plan producția, dar ai nedreptățit un om... Nimic nu poate justifica nedreptatea comisă față de un om. A accepta acest fapt, în domeniul nostru de activitate echivalează cu a încălca unul din principiile fundamentale ale societății noastre în care producția nu este privită ca un scop în sine, ci prin finalitatea ei. Și finalitatea producției este omul.

— Ați găsit vinovatul. Ce urmează ?

— Partea cea mai grea : să dovedim că e el, și nu altul.

— Chiar dacă aveți toate probele împotriva lui ?

— Toate probele ? Așa ceva nu există ! Un magazin a fost spart și s-au furat lucruri. Făptașul este denunțat de chiar fratele lui. N-are alibi. Mai sînt și alți martori. Totul concordă, dar...

— Dar ?...

— 1) El nu recunoaște. 2) Procurorul are totuși o îndoială, și încă una vagă.

— Mai este instanța, totuși.

— Procurorul nu renunță. Cere o reconstituire, în aceleași condiții. Vrea să verifice dacă de acolo de unde se afla, fratele putea să identifice persoana. Nu putea. Cercetările sînt reluate într-un caz pe care procurorul l-ar fi putut ușor trimite, așa cum spuneați și dumneavoastră, în instanță. Mai tîrziu, în instanță el a acuzat, e adevărat, dar a acuzat pe adevăratul făptaș, nu pe cel reclamat.

— Și fratele ?

— Fratele ? Fratele urmărea o moștenire...

— Dar dacă, de pildă, după ce a fost reclamat, omul văzînd că toate probele sînt împotriva lui, ca să-și ușureze o pedeapsă inevitabilă ar fi recunoscut ?

— Tot n-ar fi fost suficient. Rămînea îndoiala procurorului, ceva mai subțire, e drept, dar rămînea. Un bărbat a fost omorît cu lovituri puternice, dar de intensități diferite. Făptașul și-a recunoscut vina. A descris cum a ucis, totul se potrivea, ora, împrejurările, motivele... Mai rămînea ceva : intensitatea diferită a loviturilor. A dat explicații și pentru asta și cele mai multe erau logice. Cele mai multe, nu toate.

— E normal ca unele să nu se potrivească. Nimeni nu poate fi atît de lucid !

— E normal, firește. Procurorul a vrut să știe mai mult : de ce nu se potrivesc ? Și nu se potriveau fiindcă făptașul nu lusese singur, avusese un complice și complicele rămăsese în libertate cu pericolul pe care-l reprezenta pentru liniștea obștii.

— A fost prins ?

— A fost. Cînd am ajuns la concluzia că mai există și al doilea n-a fost greu să dăm peste el.

— Să presupunem că n-ar fi fost prins, n-ar fi fost prins în acel an. Procurorul ar fi fost criticat la sfîrșitul perioadei, la bilanț, s-ar fi ivit apoi alte cazuri, mai grave sau mai urgente, pentru a căror nerezolvare ar fi fost de asemenea criticat, ce imbolduri determină un procuror ca să revină, să-și cheltuiască din timpul destinat lucrărilor în curs pentru a reveni la un caz încheiat, nefericit încheiat, dar încheiat ?

— Dacă aș spune conștiința, aș exagera poate. Pur și simplu nu poate altfel. Cel mai bun criminalist din județ, Iulian Darie, a urmărit un caz timp de opt ani. Fusese omorît un pădurar. Cadavrul a fost descoperit tîrziu, din punctul de vedere al medicinei legale. Urme nu mai existau. Zăpada ștersese totul. Absolut totul. Am întocmit o listă de suspecți. După o muncă as spune imensă, cercul lor a fost redus și au rămas în el doi frați. Poftim, dovedește că ei sînt vinovații ! Nu i-am arestat. Luni și ani au fost lăsați cu impresia că pot scăpa pînă ce, amănunt cu amănunt, din povestirile lor contradictorii, procurorul a reușit să reconstituie cu exactitate, și cu probe, tot ce făcuseră ei în perioada aceea și să deducă ziua exactă și felul în care pădurarul fusese ucis. Pînă la urmă au fost nevoiți să recunoască și iarăși nici asta n-a fost de ajuns pînă ce n-au fost strînse toate probele doveditoare.

— După atîția ani mai pot fi strînse probe ?

— Aici se constată profesionalitatea procurorului. Una dintre cele mai periculoase bande de tîlhari care au acționat pe teritoriul județului avea un șef a cărui deviză unică de viață era : pe pămînt nu dau socoteală în fața nimănui ! Printre altele, ucisese o bătrînă pe care a jefuit-o. Atît de bestiale erau mijloacele prin care își intimida complicii, încît aceștia preferau orice pedeapsă decît să-i denunțe. Pînă la urmă a fost prins pe un șantier din Caraș-Severin, sub nume fals. Au fost confruntați și obligați să mărturisească. Ceea ce, după cum spuneam, nu e suficient. Și-a amintit însă că bătrîna avusese o pendulă și pendula, înainte de a o deteriora, arătase o anumită oră. Am cerut procesul verbal de constatare la fața locului din urmă cu mulți ani. Desigur, procurorul ar fi putut omite amănuntul cu pendula. S-a găsit procesul verbal și în el procurorul consemnase ora la care pendula se oprise. Probele corespundeau...

— Ați avut și cazuri mai grele ?

— Toate cazurile sînt grele și într-un fel inedite. Rar sînt două cazuri la fel. Cel mai greu pentru noi este altceva : cel mai greu e să convingi rudele, mai ales dacă au și o funcție mai deosebită, că vinovații nu sînt cei pe care ni-i indică ele, ca să nu mai vorbesc de cazurile cînd vinovații sînt chiar victimele. Familia vrea cu orice chip un vinovat și bineînțeles răzbunare. Și să vă spun ceva. Dacă într-un proces civil mai sînt împrejurări care să zicem ne pot influența în sensul înțelegerii omenești, dincolo de lege, într-o crimă nu există motiv în lume care să poată determina un procuror să împingă demersul pînă la consecințele sale ultime : dovedirea adevăratului vinovat. La orice poate renunța un procuror, mai puțin la privilegiul de a afirma. Și, ca să poți afirma ceva, trebuie mai întîi să dobîndești calitatea care-ți dă dreptul să afirmi.

NICOLAE CRISTACHE ■

În aceste comune, o îndeletnicire aproape zilnică este fabricarea ilegală de rachiu. După cum aflam, obiceiul îndărătnic al locului este de a face rachiu din sfecla. Pînă și procurorul-șef al județului, Valeriu Ciopraga, știe că băutura aceasta este mingiiată de către săteni cu numele „coniac trei frunze". Cît îi mingîie însă această băutură pe ei ? Iată : „Rachiul din sfeclă conține nu doar alcool etilic, obișnuit, ci și alcool metilic, care are o acțiune dăunătoare asupra organismului, în special asupra vederii. Mai conține alcooli aromatici superiori. Aceștia sînt foarte toxici și duc, de regulă, la o serie de nevroze. Într-un consum mai mare, repetat, rachiul de sfeclă duce la diverse psihopatii. Mulți dintre cei ce au comis infracțiuni caracterizate prin violență sînt bolnavi. Adaug că de cîtăva vreme încoace în amestecul acesta de sfeclă se pun diverși detergenți. Dero, de exemplu. Ca să-i dea tărie alcoolului, așa zic ei, sau ca să-l limpezească. Numai că o parte din detergenți se dizolvă în alcool și se metabolizează, ajung în sînge. Că ei săvîrșesc această, cred, cea mai gravă formă a violenței asupra lor înșiși, asta, să zicem, îi privește. Dar trebuie să ne amintim, aproape inevitabil părinții alcoolici nasc copii handicapați fizic și mintal..." Aceste cuvinte aparțin chimistului Dumitru Cojocaru de la Laboratorul județean de medicină legală. Lor li se adaugă afirmația procurorului-șef adjunct al județului, Aurel Ipate : „Printre morțile suspecte de anul trecut, au fost numeroase cazuri de **come alcoolice**". Dintre acestea, trei s-au petrecut în comuna Tudora, unde, după cum ne spunea Constantin Roman, șeful Procuraturii locale Botoșani, în semestrul doi al anului trecut s-au înregistrat 15 contravenții la regulile de conviețuire publică, 10 infracțiuni de loviri și vătămări corporale, un viol, un omor și o tentativă...

Și totuși descoperirea fabricanților clandestini de rachiu implică, din partea milițienilor și-a sătenilor, o lungă și plină de haz, uneori, competiție sportivă, într-un totul asemănătoare binecunoscutului joc „ulii și porumbeii". Cînd săteanul este surprins asupra faptului, desigur, el este porumbelul. Iar cînd năvălește în ogradă și are neșansa ca fapta să nu se încadreze exact în prevederile Decretului 504/1957, se înțelege, porumbel este chiar ditamai milițianul. Pentru că respectivul bătrîn decret prevede că nu-i poți încheia dosar contravenientului decît dacă rachiul „curge" sau „pică". Nu are importanță că fapta se petrece, în mod evident, sau este pe cale de-a se petrece. Totul depinde, cum spuneam, de momentul cînd se produce condensarea vaporilor. În aceste condiții, fără să-i poată dovedi pe toți, deși numai în ultima lună a întocmit 6 dosare din acestea, plutonierul major Ioan Bărbunc ne spunea că el „știe" că, în Corni, în două case din trei funcționează instalații de distilat rachiu, iar între această indeletnicire a localnicilor și actele lor, uneori cumplite, de violență, există desigur o legătură, după cum există una și cu rezultatele slabe, la învățătură, ale copiilor.

După cum ne spuneau autoritățile locale, beau și bărbații și femeile, încît îți vine să crezi că și pietrele, și gardurile, și stelele beau și că zăpada aceasta bogată, căzută în ultima vreme, miroase acolo a rachiu. Sînt cazuri cînd tatăl și mama beau, iar copiii muncesc pînă, desigur, se ridică mai bine pe picioare și încep să bea și ei. La cei 80 de ani pe care-i are, despre Gheorghe Săvescu se poate reține că și-a pierdut viața prin crișme și că a avut trei băieți, Nicolai, Gheorghe și Costică, ei înșiși alcoolici îndîrjiți, care „nu se trezesc cîte o săptămînă". Doar ultimul dintre aceștia are o fată „de excepție", copii cuminte și inteligent, floare inexplicabilă pe un povîrniș unde ochii privesc în jos, a cădere, nu în sus. Dar ceilalți copii, aflăm, sînt „reduși", cuvîntul nu ne aparține, și s-au tîrît cu greu de-a lungul cîtorva ani de școală. Generația „Dero" ? Dar exemplul de mai sus, al familiei Săvescu, să nu ne înșele. Fiindcă prin aceste sate se bea nu numai în familie. Bea uneori tot satul, la nunți de exemplu, aceeași băutură tare și toxică.

● Desigur, toate aceste lucruri se cunosc bine la Botoșani. Și, dovadă că nu doar se cunosc, ci chiar se încearcă rezolvarea problemei, căci infracțiunile comise prin violență, mai ales cele împotriva vieții, constituie într-adevăr o „problemă", după cum ne spunea procurorul-șef al județului, de aproximativ un an Comitetul județean de partid a inițiat alcătuirea unui riguros plan de măsuri, cu îndatoriri multiple pentru toate organele cu atribuțiuni educaționale. Se înțelege că pentru succesul acestei acțiuni o mare importanță o are colaborarea cu formele organizate ale opiniei satului, citeodată însăși revitalizarea acestor forme, de la „Sfatul satului" care se întîmplă să fie ori prea sfătos, ori prea puțin sfătos, adică discutiile ori nu sînt pregătite ca lumea, ori se tărăgănează cu un nesfîrșit duh al blîndeții, pînă la comisiile de judecată care sînt chemate să judece mai puțin băbește și de mîntuială, să stingă, dacă se poate, focul, iar dacă nu, să-și decline competența, și în nici un caz să nu mai lase tăciuni mocniți în vatră. Foarte importante, la urma urmei, sînt și formele „neorganizate" ale acestei opinii, adică reacția directă, pe loc, instantanee, a martorului. În această privință, în unele sate începutul trebuie făcut chiar cu primii pași. În satul Doina, de exemplu, un anumit Constantin Gușel se ceartă cu Constantin Colighiuc la o nuntă și încheie cearta cu argumentul și pe temeiul lamei unui cuțit. În satul Copălău, de data aceasta la o înmormîntare, Petru Plesca procedează la fel cu Ioan Avădanei după ce mai întîi îl fugărește în jurul mesei de pomană la care se aflau așezați, ca să zicem așa, destui clienți. Am exemplificat astfel pentru a arăta că agresor, victimă și martori abia se deosebesc uneori prin aburii violenței, aburi întăriți de alcool, mai exact de acel rachiu de sfeclă care acoperă ochii cu o peliculă stranie, de sălbăticiune, și lasă mintea să alunece către beznă ca pe gheață. Acestea sînt fapte. Dar tot un fapt este că, în județ, există comune cuminți. Călărași, Dingeni, Ripiceni, de exemplu, cu lume serioasă, cinstită și la locul ei, după cum un alt fapt este că în chiar comunele mai îndărătnice, Corni, Vorona sau Tudora, nu toate sufletele sînt deopotrivă, ci sînt și oameni doritori de liniște, astfel încît, de-ar fi cu putință, prin aceste sate milițienii să se plictisească pur și simplu. Căci, să avem iertare, șeful de post din Tudora, de exemplu, nu se făcea între tot un mesager al adevărului cînd ne spunea că „de-l aduc pe unul să-l discute 30, nu-l discută nimeni" și că, în plus, „organele județene nu ajută" (mai exact soluțiile de la Botoșani ale dosarelor întocmite aici nu sînt chiar cele pe care le doreste dumnealui, ci uneori poate că mai blînde, însă întotdeauna, cu siguranță, conform legii). Organele județene, nu încape îndoială, **ajută**, de la brigăzile complexe de procurori, judecători, milițieni și medici pînă la organizarea în această comună a unor procese publice. Dar ar trebui ca și organele **locale** să se ajute mai mult. Și ele nu se ajută, evident, dacă spun că în sat oamenii se știu „de frică" unii pe alții, ci dacă recunosc, cinstit, adevărul că — de exemplu — fabricanții ilegali din Tudora au fost prinși cu ajutorul consătenilor. Și ar mai trebui, desigur, ca opinia aceasta spontană și **individuală** să fie ajutată pentru a deveni **colectivă**.

DUMITRU ELIADE ■

Comerţul mondial şi dezvoltarea

Constituie un adevăr cu largă recunoaştere internaţională faptul că, în ampla acţiune ce vizează dezvoltarea tuturor statelor, trebuie coroboraţi, în mod necesar, doi factori : efortul propriu şi roadele unei fructuoase şi echitabile colaborări interstatale. În acest cadru, un rol de primă mărime revine comerţului internaţional, care reflectă, pe de o parte, capacitatea ţărilor de a participa la schimbul de valori, iar pe de alta modul în care cooperarea internaţională, relaţiile economice şi comerciale contribuie la favorizarea progresului, a dezvoltării unei ţări. Pornind de la aceste considerente este firesc ca legăturile comerciale mondiale să se aprofundeze, să capete o arie de cuprindere tot mai mare, atît ca volum, cît şi ca participare. Realitate infăţişată şi de un raport al G.A.T.T., dat publicităţii nu demult la Geneva, document ce subliniază că, în prima jumătate a anului 1978, volumul comerţului mondial a înregistrat o sporire rapidă, creşterea corespunzînd unei rate anuale de 6 la sută, comparativ cu 4 la sută cît se înregistrase în 1977.

Desigur, o asemenea creştere vine în întîmpinarea satisfacerii cererii exprimate de multe ţări ca raporturile comerciale să se extindă în interes şi avantaj reciproc. Se pun, totodată, în evidenţă largile posibilităţi existente pentru intensificarea comerţului mondial. Dar, oare, înregistrarea unei asemenea rate de sporire nu este de natură să atragă atenţia tocmai asupra dezideratului fructificării tuturor factorilor menţi să contribuie la creşterea volumului schimburilor comerciale interstatale? Răspunsul se impune a fi afirmativ, bazîndu-se pe argumente furnizate de statisticile internaţionale. Pentru că, din păcate, şi în acest domeniu îşi face simţită influenţa marile decalaje economice existente între state. Aşa se face că, deşi pe ansamblu volumul comerţului mondial a crescut, ponderea ţărilor în curs de dezvoltare în comerţul mondial a scăzut de la 31 la sută, în 1950, la 22 procente în 1976, şi la o cincime în prezent. Sigur, cauzele sînt multiple. Ne vom referi însă numai la două din acestea, considerate de experţi a fi principalele piedici în dezvoltarea comerţului mondial : lipsa, în multe din ţările în curs de dezvoltare, a capacităţilor de prelucrare a resurselor proprii şi practicile protecţioniste ce favorizează ţările industrializate care şi-au sporit participarea la comerţul mondial la aproape 75 procente.

Nedispunînd de industrii prelucrătoare, multe din ţările în curs de dezvoltare sînt simpli furnizori de materii prime, ceea ce afectează serios participarea lor la comerţul mondial. După cum se ştie, aceste state deţin numai 7 la sută din producţia industrială pe glob. Potrivit unui raport al U.N.C.T.A.D., numai o pătrime dintre ţările în curs de dezvoltare pot asigura producerea şi exportul articolelor industriale importante. Iată, dealtfel, prezentată succint, contribuţia, în procente, a ţărilor în curs de dezvoltare la comerţul mondial. Pe ansamblul comerţului cu produse industriale — 7,8 la sută, din care : produse ale industriei chimice — 5,9, maşini şi echipamente pentru transport — 3,3, alte produse industriale — 13,3. În schimb, contribuie cu 81,7 la sută la comerţul cu combustibili şi lubrifianţi, cu 31,4 procente la cel cu materii prime şi materiale şi cu 28,8 la sută la cel cu produse agroalimentare. Exporturile a trei pătrimi din numărul ţărilor în curs de dezvoltare depind în proporţie de 60 la sută de trei materii prime. Pentru jumătate din aceste state 50 de procente din încasările externe şi-au originea în exportul unei singure materii prime. Este evident că situaţia precară pe piaţa mondială a ţărilor în curs de dezvoltare îşi are originea şi în structurile economice slab diversificate, ceea ce nu permite adaptarea la condiţiile ce se cer întrunite pentru o largă participare la comerţul mondial şi, totodată, nu favorizează dezvoltarea prin comerţ a acestor state.

La aceasta se adaugă, aşa cum subliniam, barierele artificiale existente în comerţul mondial, bariere care pun în netă inferioritate statele în curs de dezvoltare. Aşa cum arăta un studiu al G.A.T.T., în prezent sînt cel puţin 800 de asemenea obstacole care frînează plasarea pe pieţele ţărilor dezvoltate a produselor manufacturate din statele lumii a treia. Taxele vamale ale statelor industrializate sînt aplicate diferenţiat în funcţie de gradul de prelucrare a produselor importate. Se favorizează astfel importurile de materii prime. În S.U.A., de pildă, media ratelor tarifare este de 4,4 la sută, în cazul materiilor prime, şi de 9,5 la sută pentru produsele semifabricate. Pe ansamblu, sarcinile tarifare impuse ţărilor în curs de dezvoltare la produsele prelucrate este de 22,6 la sută, faţă de 11,1 procente cît este media mondială. Apare evident dezavantajul pentru statele în curs de dezvoltare care au, în acest fel, posibilităţi de concurenţă mult mai mici. Se estimează că ponderea în producţia industrială mondială a ţărilor în curs de dezvoltare va reprezenta circa 25 la sută, în jurul anului 2000. O asemenea creştere va determina şi mutaţii în exporturile acestora. Potrivit cifrelor publicate de U.N.C.T.A.D., exporturile de produse industriale ale acestor state vor trebui să crească, în medie, cu cel puţin 12 procente pe an, cu 5 la sută mai mult decît ritmul prevăzut în strategia internaţională a dezvoltării. În valori absolute, exporturile ţărilor în curs de dezvoltare vor trebui să sporească de 20 de ori faţă de începutul acestui deceniu. Nu trebuie neglijat nici faptul că suprimarea totală a protecţionismului agricol, pînă în 1980, ar determina, aşa cum relevă aceleaşi surse, exporturi suplimentare de 17 miliarde dolari pe an, ceea ce ar echivala cu o cincime din exporturile prevăzute pentru ţările în curs de dezvoltare pentru 1980. În acest fel s-ar obţine o creştere globală a produsului intern brut cu 80 miliarde dolari pe an, jumătate din această sumă revenind statelor în curs de dezvoltare, adică peste şase procente din produsul intern brut al acestora.

Concretizarea unor asemenea obiective nu este posibilă însă aşa cum a arătat în repetate rînduri **România**, fără schimbări de esenţă atît în structura economică mondială, cît şi în aceea a comerţului internaţional, schimbări care să ţină cont, în primul rînd, de restabilirea echilibrului economic mondial, de acordarea sistemului generalizat de preferinţe de către toate ţările industrializate, tuturor statelor în curs de dezvoltare. Aşa cum este orientat astăzi, acest sistem face ca repartizarea avantajelor să fie proporţională cu nivelul de dezvoltare al statelor, contribuind la menţinerea marilor decalaje economice dintre state. Iată de ce, **participînd activ la raporturile comerciale mondiale, România se pronunţă pentru stabilirea unui nou cadru, echitabil, pentru desfăşurarea comerţului internaţional**, cadru ce să includă reglementări şi mecanisme menite să ducă la soluţionarea cerinţelor întregii comunităţi mondiale, pornindu-se de la concluzia că menţinerea îngrădirilor şi tot mai marile bariere artificiale în comerţul internaţional nu poate duce decît la agravarea marilor probleme ce privesc dezvoltarea economică atît de necesară pe planeta noastră.

EUGEN STĂNESCU ■

O imagine tot mai frecventă, o luare de atitudine tot mai categorică în favoarea unui mare deziderat al contemporaneităţii : Nu, armelor !

PARADOXURILE SUPERCIVILIZAŢIEI

Viaţa pe bicicletă

A trăi pe bicicletă devine în Japonia un fel de-a doua natură a cîtorva milioane de oameni. Bicicleta s-a inventat demult, dar se pare că se redescoperă abia acum. O asemenea revelaţie provoacă pasiuni necontrolate şi o producţie corespunzătoare. Viaţa pe bicicletă nu se compară cu viaţa pe nimic altceva. A devenit atît de bine să dai din pedale şi să ai un statut neclar cel puţin din punctul de vedere al circulaţiei, încît bicicletei i se face reclamă, o reclamă deşănţată în care se precizează negru pe alb că succesul unei cîsnicii constă în utilizarea bicicletei de către ambii soţi în majoritatea momentelor din viaţă. În Japonia există 46 de milioane de biciclete, ceea ce nu înseamnă neapărat că avem de-a face cu 46 de milioane de fericiri asigurate. Proliferarea bicicletei este asigurată de Institutul pentru promovarea bicicletei, Institutul de ciclism pentru ameliorarea calităţii vieţii, Federaţia japoneză de ciclism, precum şi de alte cîteva sute de organizaţii care stimulează în membrii aderenţi obsesia bicicletei în ceea ce are ea mai constructiv. Ziariştii obiectivi declară că Tokio şi nu numai Tokio au devenit jungle ale bicicletelor. Shungli Hashiguki, director adjunct pentru controlul circulaţiei din Tokio, a precizat de curînd că 1 300 000 de biciclete sînt parcate dezordonat şi ilegal, fapt care creează delicioase perturbaţii dimineaţa, la prînz şi seara şi aceasta datorită proprietarilor care şi le caută, claie peste grămadă cel mai adesea confundîndu-le. Ceea ce este mai ciudat rămîne că poliţia nu a reuşit încă să decidă dacă cicliştii trebuie asimilaţi pietonilor sau automobilelor. Nefiind nici una, nici alta, cicliştii nu riscă să devină nimic, ci doar ceva care nu poate fi abordat în mod legal. De aici o groază de procese în care automobilişti dau în judecată cicliştii, pietonii pe ciclişti şi aceştia pe toţi ceilalţi.

384 000 de procese-verbale, nebuloase în formă dar mai ales în conţinut, s-au adunat în sertarele poliţiei rutiere, iar amenzile aferente continuă să fie neplătite. În consecinţă, după cum arată necruţător agenţia France Presse, trotuarele marilor oraşe japoneze au devenit spaţiul unor curse sălbatice cu obstacole, cicliştii preferînd să ocolească pietonii decît să se lase ocoliţi de automobile. Cum lucrurile nu mai pot continua aşa şi cum războiul publicitar al firmelor producătoare de biciclete a atins paroxismul, autorităţile au hotărît să studieze cu o atenţie demnă de cauza aleasă o nouă lege a circulaţiei, care să limiteze apetitul haotic al unei clientele în creştere, de a trăi pe bicicletă cît se poate de dur. Observatorii apreciază că jungla bicicletelor nu este totuşi decît un derivat al junglei transporturilor în general. Se pune punctul pe i şi se arată că marelui trafic uman din Japonia nu-i corespunde un sistem de transporturi în comun avînd proporţiile cuvenite. Este adevărat că bicicleta nu poluează, nu face zgomot şi are, o alură cuminte, pentru că pînă la urmă omul îi transmite ceva din cumînţenia lui caracteristică.

Totuşi, după cum era de aşteptat, şi în acest sector un vînt rău a început să bată. „Panterele nopţii", gangsterii pe motociclete au început să cocheteze cu bicicleta pe care o utilizează mai puţin violent, dar foarte eficace. Zeci de bande folosesc în cîrduri trotuarele pentru a izbi lumea şi a fura din mers servietele şi poşete. Acest gen de piraterie ciclistă demonstrează că acelaşi scop poate scuza toate mijloacele. Să-i fie hărăzită oare un rol la fel de ruşinos şi trotinetei ? !

RADU BUDEANU ■

Ochii şi urechile lumii

Omul şi mînjii lui

In numele celor care nu şi-au permis să meargă la cursele de cai fără a şti cine-i tatăl şi cine-i mama fiecărui armăsar şi-a fiecărei iepe,

In numele celor care ştiau şi mai ştiu bunicii şi bunicile fiecărui trăpaş, în numele celor care duc respectul faţă de animal pînă la a-i cunoaşte arborele genealogic, ştiind că şi cel mai obscur concurent, cel mai netalentat, ultima gloabă, ca să-i zicem aşa, are — ca orice om — un părinte, un suflet de lapă din care a descins, care l-a alintat, care l-a lins pe coamă, care i-a dat să sugă,

In numele tuturor bipezilor care se bucură pînă la lacrimi şi pînă la ultimul leu cînd se aleargă, cam pe la mijloc de primăvară, cursele în care debutează minzoci şi iepşoare la care te uiţi ca la zalafeturi ale lumii, căutînd în lumina cu care soarele le bate crupa şi coama şi ochii şi nările şi botul — viitoarea lor glorie, „clasa", „clasa" care triumfă în handicapuri,

In numele băieţilor de grajd, al driverilor bătrîni, al scriitorilor care au dulcea naivitate de a vedea în cai o vitalitate şi în mirosul de grajd un semn de vigoare a prozei lor,

In numele lui Avanti II şi al lui Cartuşel, părinţii lui Avion, cel care a avut ca epopeică rivală la supremaţia turfului nostru pe Joppa Hanover, venită din Peter the Brewer şi Sister Berta, dar şi în numele dragului meu Săltăreţ, cel care s-a rupt piciorul în lupta la Derby cu Ezerjo,

In numele minjilor coboriţi din Săltăreţ, campionul campionilor, dar şi al fiicelor născute din iepe fără carieră, fără viitor, fără performanţe dar capabile să dea feţi frumoşi şi fete frumoase care ne-au bucurat nu numai buzunarele dar şi sufletele printr-o „clasă" greu de anticipat prin origine, acea clasă care triumfă în handicapuri, adică împotriva oricăror penalizări,

In numele celor cu origine strălucită, dar şi al celor cu origine modestă, ca să nu mai spunem de aceia cu o origine sănătoasă care le-a asigurat o carieră sănătoasă, aşa cum din oameni de treabă pot ieşi rinoceri de treabă sau hipopotami de treabă,

In numele nopţilor în care alţii am adormit, lăsînd să ne cadă pe faţă programul reuniunii de simbătă, visînd firesc uriaşe poeme în care Joppa devenea mama cailor lui Avion iar Clifford Hanover, cel mai bun fondist, se încurca, fericit, cu o femeie nebună ca Hai-Hai, dînd naştere unui minz care ajungea la 1.10 pe kilometru şi putea totodată să ţină toate distanţele, adică un fenomen,

In numele tuturor celor care au văzut în cursele de cai nu numai clasica îmbunătăţire a raset cubaneline dar au avut şi baroca melancolie de a fi doar bipezi în feerica lume a patrupedelor,

In numele atîtor nume de cai şi al acelei melodii : „concurenţi la start, cursa începe peste cinci minute !", deplîngem azi decesul marelui crescător de cai, antrenor şi driver francez, Henri Levesque, cel care i-a avut în grajdurile sale, de-a lungul timpului, pe Roquepine, pe Upsalin, pe Masina, pe Oscar R.L. şi pe acest Hadol Du Vivier care înnebuneşte azi lumea trăpaşilor de la Vincennes.

Ca nimeni altul, monsieur Henri ştia să deosebească în silueta plăpîndă, tremurătoare, a minzului de sub burta maică-sii, la doar şase luni, clasa, geniul, forţa, viitorul. Ca nimeni altul, monsieur Henri ştia să antreneze minzul sau minzoaica în care-şi investea încrederea, învăţîndu-l nu doar trapul ci un soi de fascinantă omenie, cum ar fi, după spusele competente, „dozarea travaliului, acceptarea efortului, ba chiar — ca în cazul lui Oscar R.L. — iubirea acestui efort".

Ar mai trebui spus — şi aceasta ne măreşte tristeţea la căpătîiul unui om care aducea pe astă lume privirea unică asupra minzului şi asupra părinţilor săi — că, poate cu două excepţii, nici una din iepele sale, crescute cu atîta drag de mici, conduse de el la mari izbînzi, nici una nu i-a dat niciodată, ca reproducătoare, minji fabuloşi din care să iasă campioni fabuloşi, ci doar cai mediocri, de treabă, din care n-a ieşit nimic. E o lege bătrînă a turfului că eminentele campioane nu dau eminenţi copii. E o ingratitudine care ne împietreşte în duritatea ei.

RADU COSAŞU ■

Mondo umano ?

O poveste cu diamante

Chiar și după consumarea ei, chiar și după publicarea unor fotografii grăitoare, chiar și după cea mai fidelă descriere a felului în care a decurs totul, întîmplarea n-a prea fost crezută. E adevărat, cu cîțiva ani în urmă, cînd a apărut tagma hoților prin intermediul ordinatoarelor s-a spus despre ea că este de perspectivă îndepărtată. Apoi, cînd un scriitor a lansat un roman al cărui erou se ocupau de furturi și deturnări de fonduri cu ajutorul ordinatoarelor s-a zis că imaginația lui a luat-o razna și s-a apropiat de limita povestirilor științifico-fantastice. Exagerau primii — adică autorii unor astfel de isprăvi — sau cei ce nu le acceptau ? Faptele urmau să grăiască și n-au întîrziat s-o facă. Și încă într-o manieră incontestabilă. Mai mult, într-o bună zi avea să apară chiar și regele neîncoronat al unor astfel de furturi : se numește Stanley Rifkin, iar din poza transmisă de agenția „United Press International" surîde un bărbat cu fața copilărească ce pare foarte încîntat de reușita operațiunii sale și de modul excesiv de simplu în care a dus-o la bun sfîrșit.

Rifkin are cu puțin peste 32 de ani. E(ra) pasionat de „creierele" electronice cu care juca șah sau le provoca adesea cu tot felul de programe care de care mai îndrăznețe. Cum practica meseria de consultant independent în calculatoare a fost solicitat și de „Security Pacific National Bank" din Los Angeles — a zecea în ierarhia băncilor americane. Era foarte bine cotat printre specialiștii de acest gen și, în plus, executa comenzile cu o promptitudine remarcabilă. Așa a procedat și de astă dată cînd, după noua solicitare, s-a prezentat în fața masivei uși de la sala de transferuri prin cablu la care n-au acces decît conducătorii băncii respective, singurii ce dețin codurile — schimbate zilnic — care permit virarea unor importante sume.

Stanley Rifkin este binecunoscut paznicilor de la „wire room" a „Security Pacific National Bank" care-i permit imediat să intre și să-și facă meseria. Însă, în afara reviziei respective, Rifkin are și o mică idee. Mai ales că șansa îi surîde întrucît el cunoaște la perfecție două dintre cele trei coduri utilizate. Nu lipsea decît un cod ceea ce, pentru un specialist într-ale electronicii, nu însemna decît cîteva minute pentru a-l afla cu precizie. Așa că, la încheierea reviziei, Rifkin știa toate datele problemei drept pentru care, o dată ieșit din imobil, s-a îndreptat spre un telefon de unde a transmis un ordin ordinatorului care, imediat, a transferat 10,2 milioane dolari într-un cont deschis la o bancă neimportantă din New York. La puțin timp după operațiune, el ajunge la New York de unde virează suma într-o bancă din Elveția. Reușita transferului nu se încheie aici întrucît Stanley, cu o identitate falsă, pleacă imediat la Geneva pentru a desăvîrși lovitura. Cu două săptămîni înaintea îmbarcării spre Geneva el contactase un reputat vînzător de diamante din Los Angeles și sub acoperirea unei societăți ce nu exista decît în imaginația lui și pe hîrtie a comandat un lot de diamante tăiate care să coste zece milioane dolari. Însă firma contactată nu-i poate oferi diamante decît pentru 8,1 milioane dolari — adică 43 200 carate, aproape nouă kilograme. Cu prețioasa marfă în valiză, Rifkin revine la Los Angeles și vinde cîteva diamante unui bijutier. Apoi încearcă să caute un asociat pentru a valorifica restul. Numai că primul cumpărător devine brusc neîncrezător și alertează poliția care, la rîndul ei, anunță banca. Trei zile mai tîrziu, Rifkin este prins iar după încă 24 de ore banca recuperează cele 2 milioane de dolari nefolosiți de el și cele aproape nouă kilograme de diamante ce vor fi revîndute bucată cu bucată și pe care se vor obține 13 milioane dolari. Pe de altă parte, apropiații lui Rifkin anunță foarte convinși că acesta, sperînd să obțină un mare beneficiu de pe urma revînzării diamantelor, intenționa să retrimită pe circuitele de la „Security Pacific National Bank" cei 10,2 milioane dolari „împrumutați". Dar pînă la aflarea adevărului, banca e mulțumită cu nesperatul beneficiu de 5 milioane obținut din „împrumutul" de care n-a aflat decît tîrziu dar cu folos.

DUMITRU CONSTANTIN ■

Tineri în labirint

Lawrence Durrell, a cărui literatură oglindește atît de fidel criza lumii sale, descrie în romanul **Cefalù** aventura zguduitoare a unei rătăciri. Călătorii ce nu mai găsesc ieșire din faimosul labirint al insulei Creta sînt o imagine simbolică a egoismului vieții Occidentului, continuă învîrtire prin coridoare ce nu duc nicăieri.

Cum se oglindește în sufletele tinerilor impasul acestei rătăciri ? Ce perspective se întrevăd pentru a ieși din el ?

I-am văzut cu toții în nenumărate pelicule revelatoare pe tinerii Occidentului plimbîndu-și fățurile hirsute și veșmintele peticite, indiferenți și aroganți față de tot ceea ce este prea ticluit și prea armonios. Poza lor de însingurați neînțeleși care își caută în fetișurile agățate la piept suplinirea crezurilor pierdute a devenit o imagine a secolului. Dar criza lor, însingurarea lor nu este doar o modă — așa cum o pretind unii — o modă ce se aseamănă cu blugii decolorați, perucile în stil african și fardul abundent al pleoapelor.

Aroganța pare a le ascunde o mare nevoie de afecțiune, iar ciudățeniile ce vor să șocheze bunele maniere par să fie un răspuns la faptul că nu au avut prea des ocazia să le învețe de la cineva.

Ei trăiesc într-o lume a interesului imediat, într-o lume a clipei ce trebuie să se consume cît mai plăcut pentru cei ce și-o pot îngădui. Ei încep să simtă foarte curînd cît de puțin interes stîrnesc în părinții lor, ca și în prezumtivii lor mentori. Căci lumea în care vor trebui să-și ducă viața își dă toată silința, așa cum mărturisea ziarista Ménie Grégoire, într-un număr recent din **Paris Match**, să le pună în sfîrșit la dispoziție acea „mașină absolută care va înlocui raporturile omenești. Ea ne va îngădui, continuă amara mărturisire, să ajungem la cimitir fără probleme, conversînd doar cu o claviatură codificată și un ecran care dă răspunsuri. Se pare că în zece ani nimeni nu va mai avea nevoie de nimeni".

● Peste 12 milioane de persoane vor rămîne în 1990 fără locuri de muncă în Europa occidentală — o rată a șomajului în medie cu 9 la sută — relevă o anchetă a Centrului european de cercetări economice.

● Revista franceză LE POINT scria, referindu-se la situația marii mase de șomeri din Franța, că în prezent durata medie de așteptare în vederea găsirii unui loc de muncă este de opt luni. „Cine vor fi noii concediați ?" (LE NOUVEL OBSERVATEUR), „Stresul concedierilor" (LE FIGARO), „Rechizitoriu contra șomajului" (L'HUMANITÉ) — iată doar cîteva din titlurile extrem de sugestive apărute în presa franceză care vorbesc despre climatul de derută, nesiguranță și neliniște general de rata tot mai înaltă a șomajului.

● Șomajul în rîndurile tineretului s-a transformat în Italia într-o gravă problemă națională. Din 9 milioane de tineri italieni, aproape două milioane nu dispun de un loc de muncă stabil. Potrivit datelor oficiale publicate la Roma, din cei 450 000 de tineri cu pregătire medie și cu studii superioare care își găsesc din ce în ce mai greu un loc de muncă, 100 000 au absolvit institute de învățămînt superior.

Despre adevărul conținut în răscolitoarea imagine cu care se încheie scurtul citat din articolul ziaristei franceze îl conving pe tînărul societății de consum romanele citite, televizorul și cinematograful, „înlocuitorii" cei mai frecvenți ai părinților săi. Purtat de serialele-șoc ale genului „thrilling" prin întîmplările palpitante ce-l țin departe de realitatea imediată, acesta este mereu sub agresiunea senzațiilor tari, încurajate de numeroase producții „de artă" ce i se oferă. Vor reuși oare ele să-l facă să-și piardă simțul realului și salutara luciditate ? O luciditate rece, necruțătoare îi face să simtă în toată adîncimea insecuritatea în care trăiesc. Iat-o dezvăluită, cu spontaneitatea vîrstei, de către tinerii chemați să răspundă unei interesante anchete organizate de U.N.I.C.E.F., care le-a pus, printre altele, următoarea întrebare : „Cum întrevedeți soarta semenilor voștri în anul 2000 ?" Cîteva răspunsuri sînt grăitoare :

Bjorn Kellman din Suedia : „Șirurile nesfîrșite de arbori nu vor mai exista. În locul lor se va afla sîrmă ghimpată. Cred că după anul 2000 nu va mai fi nimic".

Valérie Bouget din Franța, după ce descrie cu un savuros umor serviciile pe care i le va aduce robotul său Gaston, face această remarcă : „Viața electronică este OK, dar e atît de anostă !"

John Paden din Illinois (Statele Unite) își exprimă spaima față de viteza cu care se vor petrece toate întîmplările anului 2000, față de prieteniile prea repezi și despărțirile îngrozitor de bruște. „Ar fi foarte bine, spune el, dacă aș avea un loc în care să mă zăvorăsc, și unde să nu se întîmple nimic, să nu fiu părăsit !"

Nevoia de legături durabile, spaima de singurătate, de un mapamond devastat, lipsit de căldura și suferința omenească, se trădează fără voie în aceste mărturii.

Realitatea care îi înconjoară pe tineri le creează dezechilibru, recesiune, nesiguranță, acea potențială „lume a nimănui"; realitatea le oferă „perspectiva" milioanelor de șomeri pe care îi deține lumea occidentală și a sutelor de mii de brațe de muncă disponibile în **fiecare zi.**

Toate iluziile ce i-au îndepărtat de aceste realități se prăbușesc într-o clipă la pămînt în momentul confruntării brutale cu viața de fiecare zi. Trucurile marelui mecanism se opresc brusc, asemenea unui calculator gigantic în pană de curent. Faptele de care au fost ținuți departe și cifrele care le-au fost ascunse se află în fața lor, necruțătoare, în labirintul unei pagini de mică publicitate unde le este din ce în ce mai greu să-și găsească locul. Căci foarte puțini au fost pregătiți pentru întîlnirea aceasta. Cele mai multe dintre statistici nu reprezintă altceva decît imaginea alarmantă a acelor „pașapoarte pentru nicăieri" pe care le oferă, în chip de diplome, pretențioasele școli scump plătite. Răspunsul concret și limpede la cerințele „pieței muncii", cum i se spune rece și sever în rapoartele economice, n-a constituit pînă în prezent o preocupare a societății de consum.

André Malraux scria într-unul din memorabilele dialoguri din „Lazare" : „Ceea ce începe să dispară este **formarea** omului. Știința poate distruge planeta, dar nu poate forma un om".

Iată, descrisă în termeni clarvăzători, adevărata criză a acelui tineret dezamăgit și neîncrezător, afectat de indiferența celor din jur, dar incapabil să se pregătească singur pentru o lume complicată și imprevizibilă. Rezolvarea acestei crize în urma căreia el ar putea găsi acel salutar fir al Ariadnei care să-l poată scoate din încîlcitul labirint în care se află închis, ține de esența societății care a generat-o, de modificările structurale pe care le implică opțiunea pentru adoptarea unor soluții în favoarea valorificării depline a omului, a capacităților sale creatoare, a multiplelor sale resurse pe care le oferă colectivității.

MARIANA CEAUȘU ■

50 milioane de șomeri în lume, această cifră impersonală desprinsă din statisticile Organizației Internaționale a Muncii, înseamnă, de fapt, un dramatic semnal, care nu poate lăsa indiferent pe nimeni într-o lume care se vrea a progresului, a construcției.

Realitățile vieții sociale — între care lipsa cronică a locurilor de muncă pentru milioane de oameni ai lumii occidentale — devin, nu de puține ori, veritabile apeluri la conștiință, așa cum se întîmplă și în această lucrare a pictorului spaniol Juan Genoves.

Știința pe mapamond

Minerit subacvatic

În 1972, soții Barbara și David Horn, împreună cu Maryland Delach de la Lamont-Doherty Geological Observatory din cadrul Universității Columbia (S.U.A.) au descoperit ceea ce de atunci se numește „Cornul de Aur". O zonă care pornește de lîngă coasta mexicană și se întinde pînă aproape de Hawai. O zonă în Pacific care concentrează cele mai bogate concrețiuni manganice de înaltă calitate pe o suprafață avînd lungimea de 4 000 kilometri și lățimea de 1 280 kilometri !

Pentru a localiza cele mai bogate depozite de noduli manganici, trusturile miniere au prospectat în detaliu această zonă cu ajutorul celor mai sofisticate radiolocatoare subacvatice, camere de televiziune, analizatoare etc. Echipe speciale de prospectori submarini au cules probe și au cartografiat cu exactitate zăcămintele. S-a calculat că o „mină subacvatică" de mangan cu o suprafață de 52 000 kilometri pătrați ar putea da de lucru „minerilor" timp de 20 de ani. Iar „Cornul de Aur" are o suprafață totală de peste 5 000 000 kilometri pătrați !

Cum se extrage minereul ? Specialiștii au imaginat și realizat o serie de utilaje, unele simple, altele ultraperfecționate, dar toate avînd drept scop recuperarea din adîncuri a prețiosului mineral. Cel mai „simplu" utilaj submarin a fost proiectat de John Mero. Este vorba de un cablu de oțel gros de 10 centimetri și lung de 14,5 kilometri, pe care sînt ancorate o serie de cupe cu o capacitate de o tonă fiecare. Cablul, ale cărui capete sînt fixate pe două nave puternice, este tras cu viteză redusă, astfel încît toate cupele să „răzuie" fundul oceanului încărcîndu-se cu noduli manganici. Un mare număr de companii industriale lucrează în prezent la modernizarea unor utilaje de dragare complexe și eficiente. Unul dintre acestea este draga aspiratoare care, cu ajutorul unor pompe hidraulice sau al aerului comprimat, ar aduce la suprafață nodulii de pe fundul oceanului. O asemenea instalație funcționează pe nava oceanografică „Glomar Explorer" aparținînd societății Lockheed. Ea este destinată recoltării nodulilor pentru uzina prelucrătoare ce se va construi în Hawai de firma americană „Ocean Miners Company", prima de acest fel din lume. Viitoarea uzină va costa circa 16 milioane franci francezi, apreciază publicația „Science et Avenir", și va trata zilnic 80 de tone de noduli uscați. Nodulii din Pacific, care vor fi prelucrați alci, conțin aproximativ 25 la sută mangan și 3 la sută dintr-un amestec de nichel-crom-cobalt.

Uzina din Hawai, unde nu vor lucra la început decît 12 oameni, este concepută pentru a putea fi extinsă progresiv pînă la dimensiunile unei mari uzine pilot, dacă metodele folosite vor da satisfacție.

Un început promițător în a-i smulge lui Neptun comorile pe care le ascunde de milenii. Comori de care omenirea, în goana sa spre supercivilizație, are tot mai mare nevoie. Desigur, investițiile sînt uriașe. Dar promisiunile ce vin din adîncuri le justifică din plin.

R. MIHAI ■

„Nu ne-am propus să promovăm, dar cine știe ?!"

— Tovarășe Dumitru Dragomir, sînteți președintele Asociației sportive Viitorul din Scornicești, a cărei echipă de fotbal, activînd pentru prima dată în divizia B, a terminat turul pe locul 1, anunțîndu-se drept una din principalele candidate la promovare ! Cum se explică faptul că Viitorul, o formație căreia calculul birtiei îi acorda șanse minime, a izbutit să acumuleze în prima jumătate a campionatului 22 de puncte, cu un beneficiu de +6 ?

— Mai întîi, foarte tînără și alcătuită, în marea ei majoritate, din localnici, echipa a muncit cu dăruire și ambiție la toate antrenamentele, aplicînd întocmai indicațiile unui antrenor serios și priceput, Dumitru Anescu, de numele căruia se leagă multe din succesele mai vechi ale Chimiei Rîmnicu Vîlcea. Apoi, ea a luptat exemplar în fiecare meci, acasă și în deplasare, refuzînd orice complex de inferioritate și încercînd să suplinească prin abnegație și joc bărbătesc, în limitele regulamentului, lipsurile de ordin tehnic. Chiar dacă cîțiva jucători s-au ridicat peste media celorlalți, armele noastre au fost coeziunea sufletească și dorința de a învinge ale întregii garnituri. Cu alte cuvinte, fără nume sonore, Viitorul a fost, în primul rînd, o echipă. Harnică și disciplinată. Folosindu-mă de ocazia acestei discuții, aș dori foarte mult, e dorința tuturor iubitorilor de fotbal din Scornicești, ca „Flacăra" să publice tot lotul echipei noastre, care n-a apărut niciodată în presă, nici măcar în ziarul de specialitate !

— Vă ascultăm.

— Anghel, portar ; Florea, Martinescu, Pană, Mincu și Păun, fundași ; Petre Petre, Badea și frații Manea, Gheorghe și Petre, mijlocași ; Mincu, Șoarece și Voiculeț, atacanți. 13 nume, mari și late ! Puțini știu, și țin să subliniez acest aspect, că am abordat meciurile din B nu numai cu un efectiv restrîns, dar cu același, excepțîndu-l pe Voiculeț, cu care am obținut promovarea ! Fără nici o rezervă de portar, cu un fotbalist, pe nume Petre Petre, care face parte din formație încă din vremea cînd aceasta activa în campionatul județean ! Am fi avut nevoie, în aceste condiții, ca de aer, de o completare a lotului, numai că n-am reușit să-l legitimăm decît pe Voiculeț care, terminînd stagiul militar, a îndeplinit cerințele regulamentului de transferări. Ambiția și dăruirea au fost, ca să rezum, principalele noastre argumente, dar e de datoria mea să insist asupra ajutorului primit, din toate punctele de vedere, din partea organelor comunale de partid și de stat, a tuturor unităților economice ale comunei. Din dragostea de sport și din strădania acestor factori s-a creat, la Scornicești, o atmosferă propice performanței, dotării materiale acordîndu-i-se atenția cuvenită. Așa s-a ajuns, de pildă, ca întreaga suflare a echipei, înțelegînd prin asta conducere, antrenori și jucători, să locuiască în același bloc și pe aceeași scară, fapt care a condus, firește, la strîngerea legăturilor și transformarea formației într-o adevărată familie. Vreau să adaug că există în continuare preocupări serioase în vederea dezvoltării bazei materiale. Schița de sistematizare a comunei, aprobată de conducerea superioară de partid, prevede, între alte dotări, construcția unui modern complex sportiv.

O dovadă grăitoare a ambiției și dăruirii în joc a fotbaliștilor din Scornicești. Patru jucători ai Viitorului se află în apropierea balonului, încercînd să-l împiedice pe rapidistul Rontea să ajungă la poarta apărată de Anghel.

— Tovarășe Dragomir, spuneați că o serie de jucători ai Viitorului s-au ridicat peste media celorlalți. Cine sînt aceștia ?

— Portarul Anghel, fundașul dreapta Florea, mijlocașii Petre Petre și Badea, ultimul intrat și în vederile lotului de tineret. Desigur, atacantul Șoarece, golgeterul formației, un vîrf percutant și bătăios. La numai 22 de ani, Șoarece ar putea oricînd, nu e numai o opinie personală, să îmbrace tricoul unei divizionare A. Dealtfel, ne-am propus, ca obiectiv imediat, călirea unuia sau a mai multor jucători în ideea pătrunderii lor în loturile reprezentative.

— Ziceți că Șoarece ar putea să joace oricînd la o echipă de divizia A. Nu l-am văzut, nu ne putem pronunța. Poate că el, iată un mod de a trece la întrebarea următoare, speră să evolueze în A chiar cu Viitorul ! Ce părere aveți ?

— Poate.

— Să nu fi înțeles ce-am vrut să întrebăm ? ! Bine, vom fi mai tranșanți. Ce șanse are, tovarășe președinte, gruparea din Scornicești să promoveze ?

— Sincer să fiu, nu ne-am propus să promovăm, dar cine știe ? ! Prin abnegația băieților, prin seriozitate și disciplină, am încheiat turul pe locul 1 și, aici, toată lumea e de acord că trebuie să facem totul pentru a păstra poziția de lider. Pentru asta, sîntem conștienți, avem datoria să muncim mai mult și mai bine, luînd exemplu de la cooperatorii comunei, primii pe țară. Cea de-a doua jumătate a campionatului pare să ne avantajeze, programul partidelor fiindu-ne favorabil. Avem 9 meciuri acasă și o singură deplasare mai grea, la Alexandria. Dar un pronostic ferm să nu-mi cereți, căci nu dau !

— S-a notat. În altă ordine de idei și spre a încheia acest dialog, ce s-a ales, tovarășe președinte, din intenția de a transforma, la Scornicești, asociația sportivă în club experimental de fotbal, primul de acest gen din mediul rural ?

— Inițial, am avut din partea C.N.E.F.S. aprobarea necesară și, pe baza ei, am trecut la înființarea clubului. Numai că, la intervenția federației de fotbal, a trebuit să renunțăm ! Nu ni s-au explicat prea bine motivele acestei ultime decizii, dar a trebuit să ne conformăm deși, repet, la Scornicești există un climat cît se poate de favorabil creșterii și promovării tinerelor talente. În cadrul Liceului agroindustrial din comună urmează să ia ființă, cît de curînd, o clasă cu profil de fotbal, iar despre viitorul complex sportiv am mai vorbit. Din păcate, federația n-a vrut să țină cont de aceste argumente, din motive care au scăpat înțelegerii noastre.

EMIL NEGOIȚĂ ■

Time-out

● Cu o promptitudine remarcabilă, inginerul Teodor Oprișan, secretarul Federației Române de Automobilism și Karting, ne-a vizitat la redacție, rugîndu-ne să-i punem la dispoziție scrisoarea alergătorului Horia Gheorghiu, prin care acesta acuza F.R.A.K. de unele părtiniri în întocmirea clasamentului final al campionatului național de raliuri, clasa Dacia 1300, grupa I. Într-un răspuns oficial, 128/5 februarie, F.R.A.K. ne informează, sub semnătura secretarului federal, motivele pentru care Biroul federației a validat decizia Comisiei de competiții prin care, urmare a unor modificări operate la carcasa filtrului de aer, Horia Gheorghiu a fost exclus dintr-un concurs, pierzînd și titlul de campion al țării. După părerea noastră, motivele invocate au deplină acoperire regulamentară, hotărîrea respectivă fiind întemeiată. ● Prezent la startul unor importante competiții la Inzell, în Austria, campionul nostru de patinaj viteză Vasile Coroș s-a comportat remarcabil, ocupînd locul 2 la 1 000 de metri și 3 la 500. S-o fi spart gheața ! ● O informație utilă pentru cei ce doresc să se adreseze, în aceste zile, conducerii federației de fotbal. Vicepreședintele Ștefan Covaci se află în Bulgaria, însoțind echipa națională. Prim-vicepreședintele Nicolae Irimie se găsește în R.F.G., la Frankfurt pe Main, ca participant la Congresul U.E.F.A. Cum în puținele luni de cînd lucrează la F.R.F., ultimul a avut răgazul să ia parte la felurite reuniuni internaționale și turnee, care în Spania, care în Argentina, care în Turcia, care în Polonia și așa mai departe, sugerăm angajarea sa în cadrul federației de turism. Vorba ceea, omul potrivit la turneul potrivit ! ● Ne-au scris mai mulți suporteri, vechi și înfocați, ai clubului Ceahlăul din Piatra Neamț, acuzînd intenția organelor sportive locale de a schimba denumirea clubului, înființat în 1919, unul dintre cele mai vechi din țară, în F.C. Piatra Neamț ! Poate că n-ar strica un pic de respect față de tradiția de jumătate de secol a clubului pietrean. ● În Anglia, în localitatea Buntingford, a luat recent ființă un club de gimnastică purtînd numele Nadiei Comăneci. Iată o nouă dovadă a prețuirii de care se bucură campioana noastră și, implicit, sportul românesc peste hotare. ● Învingînd în două rînduri pe Steaua, Dinamo a făcut un pas important pentru recucerirea titlului la baschet masculin. Legat de asta, să notăm comentariile, exacte și competente, realizate în transmisiile de televiziune ale partidelor respective de Sorin Satmari.

Cît de ferme sînt opiniile... ferme?!

Gheorghe Mitroi, în „Scînteia" din 23 ianuarie :

„...După cum se vede — și în cazul lui Dobrin, și al altor fotbaliști sau sportivi din alte discipline — toleranța față de abaterile mai mari sau mai mici, toleranță care persistă de ani și ani de zile, se răzbună nemilos. Iar fotbalul nostru nu duce, din păcate, lipsă de asemenea exemple ; viața dezordonată, lipsa de interes în pregătire, abaterile împinse uneori dincolo de limitele credibilului macină organismul unui jucător sau altul, făcînd din fotbaliști de talent niște ratați înainte de vreme".

Gheorghe Mitroi, în „Fotbal", buletin editat, la începutul lunii februarie, de Clubul Sportul studențesc :

„Și, astfel, antrenor al naționalei de-aș fi, l-aș lua pe cel mai mare fotbalist al nostru de peste un deceniu încoace și i-aș spune : Dobrine, echipa e la dispoziția ta, de cine ai nevoie pe extreme, de cine în vîrf și de cine la mijloc, ca să joace cum le cînți tu ; apărarea o alcătuiesc eu, cu Coman și Răducanu în poartă, cu Zamfir și Bolони fundași laterali, cu Ștefănescu și Sameș fundași centrali — că alții mai buni nu sînt. Dar aș face asta cît mai repede, cît mai poate juca Dobrin !"

Citim în „Sportul" din 6 ianuarie :

„...În continuare, Șt. Covaci, vicepreședinte al F.R.F. și antrenor al echipelor naționale, a prezentat o serie de recomandări și sublinieri, dublate de observații, referitoare la concepția de joc, insistînd asupra modului cum au fost însușite, practic, cele cinci trăsături fundamentale ale fotbalului modern. În a doua parte a expunerii s-a prezentat programul de pregătire a loturilor reprezentative A și olimpic. Conform acestui program, cele două loturi vor face o pregătire comună (n.n. — un cantonament, cuvînt de care ziarul „Sportul" fuge ca de tămîie !) în perioada de iarnă, urmînd să susțină și meciuri de verificare și omogenizare..."

Tot în buletinul „Fotbal", întrebat de ce sînt nefaste cantonamentele, Ștefan Covaci răspunde :

„E o fugă de responsabilitate și a jucătorilor și a antrenorilor. De ani de zile mă lupt împotriva acestei idei. Tot ce-am reușit să fac, după zeci de dispoziții, a fost să le reduc. Se fac pe ascuns și se cheltuie banii statului. Îl întreabă cineva pe un conducător de club (n.n. — de ce nu și de federație ? !) de ce a jucat echipa prost ? Nu știu, a fost în cantonament, răspunde el. Cantonamentul e instigare la viață nesportivă. Jucătorii fac năzbîtii la începutul săptămînii pentru că știu că pe urmă vine perioada de „post". E o îndepărtare de problemele vieții, de oameni, de familie".

Iată, fără a ne lungi în comentarii, cum una gîndim și alta facem ! E clar cît preț se poate pune pe fermitatea opiniilor acelora care și-au făcut un obicei din a se bate cu pumnii în piept în numele unor principii și sentimente pe care le ignoră primii, tocmai ei !

Baia Mare

Încep să cred că la Baia Mare baie de cîțiva ani un vînt prielnic pentru sport. Mărturisesc sincer că am ajuns la Tokio, la New York și la Beijing și că în urbea asta n-am călcat, spre rușinea mea. Iată că un meci de handbal văzut la televiziune, partidă de o rară frumusețe, pe care a cîștigat-o **H. C. Minaur** (a șasea victorie consecutivă) și nu în fața unei echipe oarecare ci, după cum am putut vedea pe micul ecran, în fața unui adversar redutabil, care, o repriză și un sfert din cea de-a doua a ținut piept cu vigoare formației românești. De ce mi-a plăcut echipa din Baia Mare ? Pentru că, în afara forței pe care o arăta în acel meci destul de greu, simțeam la jucătorii ei o mare ambiție, o ambiție cum rar se vede la noi în sportul de performanță. Erau acolo cîțiva admirabili handbaliști care ilustrau cum nu se poate mai bine clasa mondială a acestui sport în care am arătat ani de-a rîndul multe lucruri formidabile. 10 000 de spectatori într-o sală de provincie au sărbătorit victoria strălucită a **Minaurului.** Felicitări din toată inima antrenorilor, jucătorilor și celor care înconjură sportul la Baia Mare cu atîta atenție ! Pentru că este evident că acolo trebuie să existe un grup de entuziaști, niște oameni serioși, dăruiți nu numai fotbalului, ci și handbalului și, poate, și altor discipline sportive pe care eu nu mi le amintesc în clipa de față. Acestor oameni, din toată inima un : Bravo !

☆

F. C. Baia Mare, vedeta campionatului nostru, a demonstrat și peste granițe ceea ce era evident pentru cei care cunosc fotbalul încă din toamna trecută, că avem la Baia Mare un **unsprezece** care joacă cevi nou, că avem în Viorel Mateianu un antrenor extraordinar. În trei zile — performanță rară ! — această echipă a învins în Ungaria trei echipe între care pe **Vasas Budapesta,** lider al prietenilor noștri maghiari, echipa care o eliminat pe **Poli Timișoara,** administrîndu-i un 4—0 pe teren propriu, acolo unde team-ul băimărean a obținut, chiar dacă a fost un meci amical, o victorie care vorbește de la sine.

Au existat oameni care s-au bucurat fără jenă cînd această frumoasă formație a pierdut de patru ori la rînd. Era o criză de creștere care s-ar putea repeta, dar de ce ne bucurăm noi ca în anecdota cu capra de rău altuia cînd ar trebui să salutăm orice idee nouă ivită în pustiul fotbalului nostru. Am cerut — și probabil osta a uluit pe multă lume — ca **unsprezecele** lui Viorel Mateianu să ne reprezinte, cu puține întăriri, în meciuri internaționale. Probabil că echipa de tineret a României la care acum Mateianu funcționează ca antrenor va fi făcută pe scheletul băimărean, ceea ce cred că este o soluție excelentă. Să avem încredere în fotbaliștii de la Baia Mare, în echipa realizată de Mateianu, a cărei mare calitate este coeziunea sufletească și mai ales o idee de joc atît de bine conturată. Vor fi și înfrîngeri, probabil pentru că o competiție nu înseamnă numai o serie de victorii. În războaie se pierd și lupte locale, principalul este să nu pierzi ultima bătălie !

Am mare încredere în talentul jucătorilor băimăreni pe care ideile și munca unui antrenor talentat l-a adus sub reflectorul atenției generale și acum, iată-i și pe scene străine arătînd ceea ce știu. Este o mare bucurie pentru noi să salutăm aceste victorii (cît ar fi ele obținute în meciuri amicale), cu sufletul plin de mîndrie.

Bravo, Mateianu ! Bravo, **F. C. Baia Mare !**

EUGEN BARBU ■

racul

Dicționarul adevărurilor recondiționate

MOTO : „Să economisim idei"

APARIȚIE

Tăierea nemiloasă a pădurilor a determinat maimuța să se dea jos din copac : astfel a apărut omul ?

CONSECINȚĂ

Aducînd focul pe pămînt, Prometeu a contribuit decisiv la apariția pompierilor.

DUEL

Duelul este un efect care-și lichidează singur una din cauze.

EVOLUȚIE

Graiul articulat a apărut abia în momentul în care omului i-a ieșit din cap Povestea vorbei.

EXEMPLU

Lebăda este un exemplu de dăruire artistică : își dă tot sufletul de la primul concert.

FUMATUL

Fumatul a proliferat datorită unei bune intenții a indienilor numită „pipa păcii".

GENEROZITATE

Ospătarul e de fapt un generos : pune de la el.

PERLA

Perla este o prostie în jurul căreia scoica secretă scuze.

PROBLEMĂ

Ne face plăcere să mirosim florile, dar nu ne-am întrebat niciodată dacă și lor le face plăcere.

MIHAI TATULICI ■

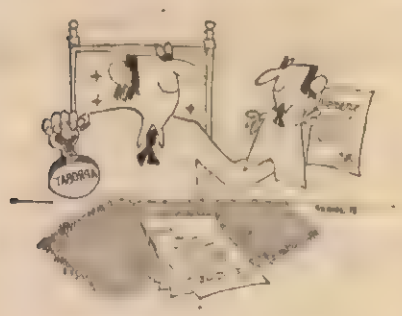

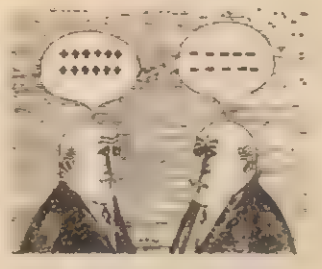

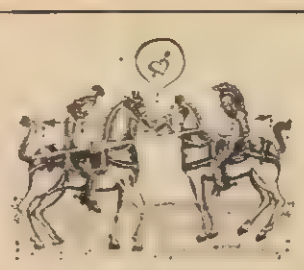

Mircea Bițică se prezintă :

„Umorul n-are geografie. El se poate face și în provincie"

— S-au apucat profesorii de desen să deseneze și nu desenează rău !

— Predau desenul în Deva și abia apoi încerc să fiu grafician, pictor și, mai ales, caricaturist.

— Cum le-mpăcați pe toate ?

— Alții au împăcat și capra și varza, fără compromisuri, așa că eu am o misiune mai ușoară. Vreau să spun cîte ceva FĂRĂ CUVINTE. Recordul în minuirea cuvintelor fără a spune nimic îl dețin mult prea mulți.

— Mi-aduc aminte că ați debutat în „Amfiteatru" cu zece ani în urmă. A fost considerat un debut promițător, dar nu realizez, încă, mai promiteți sau ați confirmat deja. De cînd desenați ?

— Oho !, încă din clipa în care mi-am dat seama că pot face acest lucru mai bine decît altele, dar nu am pretenția că și decît alții. Încă de pe vremea studenției gîndeam că umorul n-are geografie și se poate face și în provincie. A venit repartizarea și m-am convins că așa este, dar cu afirmarea e mai greu.

— Ce așteptați de la caricatură ?

— Aș zice precum latinii : „Non multa sed multum", adică destul de mult. De la mine aștept ce așteaptă arcașul de la săgeata lui, să-și atingă ținta, iar de la alții aștept mai mult curaj și depășirea unor prejudecăți, pentru că, paradoxal, caricatura își are prejudecățile ei.

— S-ar părea că aveți o linie grafică originală. V-ați pus vreodată întrebarea dacă sînteți sau nu posesorul unui stil ?

— Dacă stil înseamnă fabricarea unui omuleț prototip, pe care să-l obosesc în toate ipostazele, ei bine, atunci n-am. Dacă am deschide mai larg ferestrele noțiunii, atunci poate că am.

— Cum se vede caricatura românească de la Deva ?

— Și la Deva, ca peste tot, desenul umoristic românesc se vede din ce în ce mai bine.

— Publicați mult ?

— Dimpotrivă, destul de puțin și pe unde pot, mai exact pe oriunde umorul este luat în serios.

— Premiile vă interesează ?

— Am obținut un premiu întîi la „Salonul umorului" din Tg. Mureș, în 1977, și alte premii mai mărunte. Ori de cîte ori mi se acordă, nu mă deranjează. M-aș bucura să-mi recunosc valoarea în premii !

— Aveți mulți prieteni printre confrați ?

— Regret că nu toți confrații îmi sînt prieteni.

— Cine sau ce vă susține moralul ?

— Eu. Cînd nu știu ce să fac, să rid sau să plîng, prefer să desenez.

I. PREDO ■

A trăi indescifrabil

Că sînt unii care semnează indescifrabil este o realitate cunoscută în întreaga lume, noi ne vom ocupa de cei care semnează citeț și trăiesc indescifrabil. Niciodată la acest gen de oameni n-o să știi care e obrazul și care e spatele, în ce cred și în ce nu cred, dacă au părinți sau numai rude de gradul doi, dacă sînt donjuani sau capi de familie.

Una din metodele preferate ale indescifrabililor este și crearea de mister cu orice preț în jurul tuturor problemelor. Nu știu niciodată la ce oră vine la serviciu inspectorul-șef, de parcă inspectorul n-ar lua retribuție de la stat, ci de la autorii de romane polițiste.

— E o ființă așa de imprevizibilă tovarășul inspector-șef, te poți aștepta la orice de la dînsul. Vine cînd te aștepți mai puțin...

Indescifrabilul lasă impresia că e un păcat din lună, un abulic, un romantic, el nu cunoaște nici prețul pîinii, nici specificul unității sale. Nici zgomotul „Fiatului" nu-l trezește din dulcea reverie. Cu timpul descoperi că misterul nu se clădește zadarnic, că haita de indescifrabili își comercializează misterul, îl desface pe piață. Fiecare taină dezlegată te costă... Vrei să știi exact cînd îl găsești pe inspectorul-șef ? Bagă mîna în buzunar. Vrei să știi cînd sosește un nou transport de piese de schimb ? Nu te zgîrci la tărîțe, fii generos cu cei care ți-a dezvăluit misterul. Ceea ce înainte părea un mister de să-l tai cu cuțitul, o cetate inexpugnabilă, se transformă, dacă scoți bănuțul, în ceva foarte intim, cu miros de țuică fiartă și mujdei. Bine plătit, indescifrabilul împarte în dreapta și în stînga tot felul de „mistere" reciproc avantajoase.

Indescifrabilul își comercializează și candoarea. Își spune de la obraz că e pentru prima oară cînd face o afacere ilicită, de aceea cere să i se plătească bani gheață — și remușcările și sporul de periclitate.

— Eu nu sînt o brută, eu sufăr, mă consum. Sînt un om sensibil. De aia vă cer un preț mai mare.

TEODOR MAZILU ■

„...și eu sînt un fel de... victimă a prostiei victimelor mele" — spune escrocul

Se profilase — după cum declară el și după cum rezultă, dealtfel, din cele mai multe reclamații — pe „o anume categorie de fraieri". Pentru că, „vă rog să rețineți — insista Gheorghe Ion — escroc, escroc, dar am și eu un... principiu personal (?!) : sînt mai ușor de păcălit cei care n-au depus prea mari eforturi pentru banii de care dispun. De aceea, eu mi-am ales «clienții» mai ales din rîndul **gestionarilor de ioculuri și magazine comerciale.** Declarațiile confirmă ce vă spun. Și dacă, poate, unii n-au îndrăznit să reclame, n-au făcut-o de rușine sau de teamă. O să le reamintesc eu la toți cele întîmplate. Am o memorie bună... Au existat însă și excepții. Nu în privința memoriei, ci a «clienților»".

Nu deschideam bine gura să „vînd pastila" (expresie specifică argoului infractorilor de acest gen, ar mai fi putut să spună : „să arunc momeala" sau altfel) și se și găseau unii care trăgeau cu urechea. Urît obicei ! (face și de această dată escrocul pe... moralistul). Și, „înțelegînd" despre ce... ar fi vorba, se grăbeau să-mi ofere și ei bani, ba chiar și bijuterii ori alte obiecte de valoare. Deși îmi călcam „principiul" personal, nu puteam să-i refuz. Care altul ca mine ar fi făcut-o? De aceea, uneori mă și întrebam dacă n-ar trebui să mi se facă o expertiză medicală. Nu cumva am eu vreo „calitate neobișnuită" de a convinge pe cineva să mă creadă că sînt ceea ce spun ? Tot singur îmi dădeam seama că exagerez. Dacă n-ar fi atîția fraieri, în mod sigur cei ca mine ar trebui să se apuce de altceva... Să vă povestesc un caz, după care să trageți dumneavoastră — concluziile :

M-am dus într-o după-amiază la cofetăria de la Hotel „Parc" din Alexandria. Îi pusesem... gînd rău — cum se spune — gestionarului. Făcusem „orientarea" : gestionarul era absent. Întocmai cum îmi cădea mie mai bine pentru a „pregăti terenul". Mă adresez unei vînzătoare, ceva mai discret, ca să nu atrag atenția tuturor consumatorilor, dar nici prea încet, ca să nu-i dau ei ceva de bănuit... „Domnișoară — zic eu, prefăcîndu-mă puțin grăbit, ca să realizez momentul psihologic de care aveam nevoie — cînd se întoarce șeful dumneavoastră ? M-a rugat un prieten al său să-l întreb dacă nu cumva are nevoie de un cojoc. Eu sînt merceolog la depozitul I.C.R.T.I. și am adus un transport..."

Nu termin bine că și văd un consumator cum se scoală de la masa apropiată și mă trage de mînecă mai într-o parte. Pentru cîteva clipe am avut palpitații — credeam că e de la miliție. Mi-am dat repede seama că m-am speriat degeaba. A venit și soția lîngă noi. „Șefule, — mi se adresează. Sîntem și noi amatori... Știm cum e treaba... O să fim recunoscători... Te rugăm..."

„Îmi pare rău, dar mă grăbesc, venisem aici pentru niște cunoștințe — îi încit eu puțin. Am cîteva puse deoparte, dar pînă vă duceți dumneavoastră după bani... și pe urmă, de unde știu eu că pentru „nimica-toată" (aluzie la presupusul bacșiș) mă trezesc cu vreo surpriză..."

„Fii, domnule, serios ! Uite, dacă n-ai încredere și nici răbdare să aducem banii, poftim, îți dăm verighetele și ghiulul acesta. Toate laolaltă au peste 30 de grame aur. Valorează mai mult decît două cojoace, nu ? Noi ți le dăm pînă venim cu banii. Așa, ca să ai încredere că nu sîntem cumva..."

„Îmi era pur și simplu, chiar și mie lehamite de prostia lor, mai ales că nici nu știam dacă fac parte sau nu din categoria «clienților» mei. Dar ce puteam să fac într-o asemenea situație ?! Zău, cîteodată mă consider un fel de... victimă a prostiei victimelor mele..."

Unei asemenea relatări poate că nu i-ar fi dat crezare nici semnatarul acestor rînduri, dacă — după discuția cu „victima prostiei victimelor sale", cum se considera tînărul escroc Gheorghe Ion din Calea Victoriei nr. 92, arestat nu demult de miliția orașului Herculane și cercetat acum de Circumscripția 1 din Capitală — n-ar fi citit **negru pe alb** reclamația soților Tudor și Florica Florea din Alexandria, el șofer, ea asistentă medicală, prin care se atestă cu lux de amănunte exactitatea celor spuse de infractor.

— Pînă în prezent s-au primit de la alte circumscripții din Capitală și de la o serie de organe de miliție din țară peste 20 de reclamații care îl vizează pe Gheorghe Ion — ne spune tovarășul căpitan Marcu Gheorghe, șeful formațiunii cercetări penale. Altele sînt așteptate să sosească. Infractorul susține însă că numai din toamnă și pînă recent, cînd a fost identificat și reținut în județul Caraș-Severin, ar fi comis peste 70 de asemenea înșelăciuni în multe localități din țară. Verificările de pînă acum ne-au confirmat că și în cazurile unde nu s-au depus încă reclamații, autorul faptelor — oricît ar părea de ciudată constatarea, avînd în vedere înduioșătoarea sa de escroc versat — a fost... sincer. De aceea cred că n-ar fi exclus ca în cazul unor înșelăciuni nereclamate încă să avem surprize : escrocul să fie acela care să-și... demaște victimele...

Atît celor care, din jenă sau alte considerente, nu s-au prezentat încă la miliție, cît și celor tentați de asemenea chilipiruri imaginare și grăbiți să scoată banii de prin cine știe ce locuri tainice și să-i arunce pe apa sîmbetei, le mai prezentăm, spre luare aminte, cîteva dintre victimele aceluiași escroc.

Ion Tudor este șeful unității I.L.F. nr. 215 din bd. Leontin Sălăjan. Nu demult s-a prezentat la el cu aceeași formulă, „sînt merceolog la depozitul I.C.R.T.I., mi-a spus un prieten că ați fi amator...". Și Ion Tudor nici n-a mai întrebat măcar cine este prietenul care i-a purtat de grijă, că el nu-și amintea să fi discutat cu vreunul despre dorința de a-și cumpăra cojoc. A băgat mîna în sertar, a luat trei mii și ceva la el, a oprit un getax și a plecat cu „merceologul" undeva prin apropierea supermagazinului „Unirea". Tînărul i-a spus să aștepte ceva mai departe de depozit, se înțelege de ce, i-a luat trei mîsoare și... dus a fost. Pînă să se „prindă fraierul" — cum ar fi zis Gheorghe Ion — acesta era de mult la unul dintre cele mai luxoase localuri să se ospăteze copios și elegant, ca orice om de afaceri care nu se uită la prețuri cînd este vorba de plăceri personale.

Paraschiva Epure, gestionară la complexul A 14, tot pe bd. Leontin Sălăjan, cînd a auzit de „orazia ivită", nu a-a mulțumit să „procure" numai pentru dînsa cojoc, ci a dat telefon și fiicei, Georgeta Sovian, care s-a grăbit să vină împreună cu soțul și să-i înmîneze „merceologului" 5 300 lei. Un alt gestionar, din Rm. Vîlcea, după ce l-a servit pe „merceolog" în biroul său cu cafea și „Kent", l-a rugat să fie amabil și s-o servească și pe o colegă de la un alt local. Gheorghe Ion a acceptat, colega a venit cu un autoturism, s-au deplasat cu toții pînă în apropierea depozitului I.C.R.T.I., i-a lăsat să aștepte, pe unul la un colț de stradă, pe celălalt, la un alt colț, iar el a dispărut în mulțimea de pe trotuare cu cei 9 000 lei pe care îi primise fără să insiste.

Exemplele ar putea să continue, cel puțin pînă la cifra 20, cîte reclamații există deja la miliție pentru același merceolog-fantomă. Dar dacă i-am adăuga și pe cei care n-au îndrăznit încă să se recunoască public în postura ingrată de chilipirgii păcăliți ?

MIHAI GROZAVU ■

● De pe meleagurile Maramureşului, de la Baia Mare, un iubitor de frumos, artistul plastic şi poetul Mihai Olos, ne atrage atenţia entuziasmat asupra unui filmuleţ de 20 de minute „o peliculă [illegible] Tănase Cocean Scomircea. „Un mare interpret, scrie Mihai Olos, olarul acesta îşi trăieşte viaţa din pămînt ţimi vine să scriu refrenul „Viţă verde lădără"), din pămînt, din apă, din aer, din foc — el, cu nevasta lui, cu cei patru coconi, îşi trăieşte propria viaţă, cu tragismul şi bucuria ei, mai plenar ca orice Hamlet, în faţa aparatului de filmat. Al unui aparat modest, cabrat însă de două perechi de priviri şi mîini inteligente, de tată şi fiu, Simion şi Adrian Oţoiu, sub îndrumarea ştiinţifică a unui mare folclorist, Ion Chiş-Şter."

● Gheorghe Lazar, fondatorul învăţămîntului de limbă naţională în Ţara Românească, militantul socialist Serban Gheorghiu, scriitorul Gala Galaction şi inginerul şi publicistul Alexandru Dobrogeanu-Gherea sînt cele patru personalităţi româneşti propuse de UNESCO spre a fi sărbătorite în acest an

● În rezervaţia ştiinţifică din Călimani, unică în ţară şi a doua în Europa după zona Alpilor elveţieni din punct de vedere al structurii floristice, creşte un arbore numit „Zimbrul" al cărui parfum îşi păstrează chiar şi atunci cînd trunchiul său ajunge mobilă. Santaţi sucevean.

● Peste 2 000 de arbori cu vîrste respectabile sînt în pericol de a fi tăiaţi la Brăila. E adevărat, există promisiuni că vor fi înlocuiţi cu alţii de ornamentaţie. Ei da, dar pînă cresc...

● La întreprinderea Nicolina—Iaşi a început construcţia celui mai mare utilaj terasier fabricat în ţara noastră : autoscreperul cu cupă de 20 mc.

Adolescenţi şi adulţi

Adolescentul e un inadaptat ? Oare de ce, prin comportamentul lor, uneori ceva mai ciudat, adolescenţii vor să pară adulţi? Nu de puţine ori, între părinţi şi copii, între copii şi familie, apare o ruptură. Această ruptură se datorează unor date reale, concrete, sau este doar o simplă eroare de educaţie ? Au dreptul, oare, mai vîrstnicii să afirme la tot pasul că tinerii sînt o generaţie fără ideal ? Ce nume cred părinţii şi adolescenţii, acordîndu-şi propriile lor vieţi, că ar fi adolescenţa ?

Nu, Ion Dumitrescu şi Nicolae Andrei, autorii cărţii **In dialog, adolescenţii şi adulţii**, nu şi-au propus să răspundă tuturor întrebărilor de mai sus, plus multe altele încă, pe aceeaşi temă, ci doar să ne dovedească existenţa lor, mai mult sau mai puţin acută.

Dincolo de fixarea unui cadru teoretic general, apt să asigure dezbaterii o ţinută ştiinţifică de nivel, Ion Dumitrescu şi Nicolae Andrei vin cu argumentele incontestabile a cîtorva sute de personaje care, apelînd cu sinceritate la momentele propriilor lor [illegible] ţinut să-şi exprime părerea, să-şi împărtăşească experienţa, ba chiar să ofere şi soluţii. Construită, deci, cu migală şi competenţă, pe temeiul cel mai adecvat pe care o presupune o astfel de dezbatere, viaţa în toată complexitatea ei din care viaţă autorii au extras autentice eşantioane privind relaţia adolescent-adult, cartea poate şi trebuie să intereseze deopotrivă, atît pe adolescent cît şi pe adult întrucît nu de puţine ori [illegible]

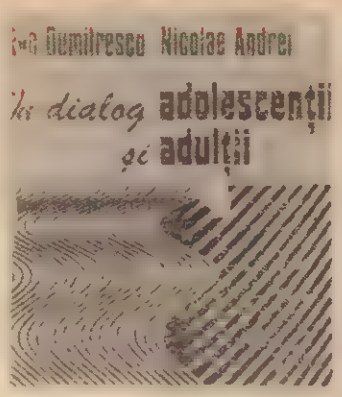

surprins găsind în paginile ei problemele noastre de viaţă.

Cineva, spun autorii, compara [illegible] adolescentului cu înfăţişarea luciitoare a unui lac peste care poate să bată uneori briza uşoară a mării, producînd unduiri uşoare şi plăcute, dar asupra căreia se poate abate şi o furtună care să producă valuri înalte, să tulbure apele pînă în adînciuri şi să dizloce chiar nisipul de pe fund, provocînd adînciri periculoase. Depinde de educatori dacă vor sesiza aceste diferenţe, dacă vor şti să intervină la timp pentru a linişti apele şi a nivela din nou nisipul de pe fund.

Lectura şi comentariul dialogului surprins de Ion Dumitrescu şi Nicolae Andrei ne oferă şansa şi instrumentele pentru a sesiza şi a acţiona la timpul potrivit, cînd în delicata structură a adolescentului se nasc furtunile.

● Pînă la ora actuală, inginerul chimist Alexandru Pop din Oradea a colecţionat 2 000 de lame de ras. Din toate continentele şi din cele mai vechi timpuri, mai exact de cînd s-a descoperit lama. Vedeta colecţiei — o splendidă serie spaniolă numită „La Baraja" care cuprinde 32 de piese ce alcătuiesc un inedit joc de cărţi.

● *S-a împlinit un an de cînd Constanta Albulescu din Constanţa se încăpăţînează să ceară Cooperativei „Drum nou" o blană de vulpe dată la tăbăcit. E drept că tot de un an şi responsabilul secţiei de tăbăcărie se încăpăţînează să nu i-o înapoieze.*

● Aflăm de la lectorul ing. Teodor Savu că marţi dimineaţa, la Tg. **Jiu, în cadrul secţiei de subingineri a facultăţii craiovene de mecanică a fost susţinută cu succes lucrarea de diplomă cu numărul 100. Autorul ei, un gorjean, proaspătul subinginer Ion Ciuhudeanu. Titlul lucrării : „Instalaţie de transport pentru alimentarea centralei termice cu o productivitate de 300 de tone cărbune pe oră". Pornind de la constatarea că actualele sisteme de transport utilizate la termocentralele Rogojelu şi chiar Turceni sînt deficitare, lucrarea amintită are o aplicabilitate imediată şi caută să soluţioneze problemele nerezolvate ivite în practică.**

● La întrebarea unui grup de cititori mai îmbătrîniţi dacă alcoolul îngraşă, răspunde conf. dr. Rodica Segal în populara revistă „Magazin" : „Datele demonstrează că băuturile alcoolice au o valoare energetică ridicată. Înscriindu-se printre produsele cu aportul calorigen cel mai mare. Astfel, rachiurile industriale şi naturale au o valoare energetică rivalizînd cu aceea a brînzeturilor foarte grase (...) Dar în afară de efectul calorigen (...) al băuturilor alcoolice trebuie menţionată şi acţiunea dezechilibrantă [illegible] E limpede că [illegible] preferaţi brînza de vaci. Nici nu te ţii de garduri şi nici nu-ţi păzeşte „Urgenţa" somnul.

● Harnicii constructori de locomotive din Hănie lucrează în momentul de faţă la cea de a 2 000-a locomotivă diesel electrică

La sfîrşitul anului 1978 s-a publicat la Paris volumul Academie des Beaux-Arts (280 p.), cuprinzînd lucrările ştiinţifice ale prestigioasei instituţii artistice franceze. Printre cele 10 comunicări ştiinţifice susţinute de oameni cu reputaţie internaţională, se află şi două lucrări semnate de japonezul Yosoji Kobayashi şi românul Viorel Cosma.

Cu prilejul împlinirii a două decenii de la moartea celui mai de seamă muzician român, Académie des Beaux-Arts a ţinut o şedinţă festivă la 4 iunie 1975, invitîndu-l pe muzicologul Viorel Cosma să susţină comunicarea : George Enescu, un mare muzician român şi muzica franceză.

Este o cinste pentru muzicologia românească contemporană de a fi prezentă în această publicaţie, mai ales că de peste o jumătate de veac nici un alt muzicolog român nu a fost oaspetele Academiei franceze, instituţie onorată altădată de George Enescu, iar azi de Marcel Mihailovici şi Ion Dumitrescu.

„Portret de bătrîn" — o lucrare a lui Dinu I. Traian, electrician la întreprinderea de frigidere Găeşti, premiat în „Cîntarea României"

MARIA SOLOMON TRĂIEŞTE !

● Secţia de cardiologie a Spitalului judeţean Bacău. Maria Solomon, din comuna Răcăciuni, în vîrstă de 62 de ani, este bolnavă de inimă de ani de zile. Diagnostic : cardiopatie ischemică cronică dureroasă, bloc major de ramură stîngă, insuficienţă ventriculară stîngă. O inimă obosită. După o lună de spital, femeia se simte mai bine şi aşteaptă să plece acasă. Se întinde puţin să se odihnească. Vorbeşte liniştit cu colegele de cameră. La un moment dat nu mai răspunde. Pacientele din salon dau alarma. Maria Solomon nu mai respiră şi medicii Andrei Precup şi Benoni Oproiu constată moartea clinică. Masaj cardiac. Sala de conversii. Trupul inert este monitorizat. Lupta pentru viaţă se intensifică. 4 minute. Numai patru minute rezistă celulele scoarţei. Activitatea inimii este urmărită pe un ecran. Continuă masajul cardiac şi respiraţia artificială. Corpul e rece, faţa-cianozată, vînătă. Undele verzui de pe ecran sînt mici, prea mici Se încarcă şi difibrilatorul. Fiecare fragment de linie verde cu amplitudine ceva mai mare înseamnă un punct ciştigat. Unda luminoasă creşte. A venit, deci, momentul. Un şoc electric : 300 de waţi. Corpul inert zvîcneşte cu putere. Pe ecran, nici o schimbare. Au trecut trei minute. Nimic. Încă un şoc : 400 de waţi. Trupul zvîcneşte din nou. Ecran. Fără masaj. Unda luminoasă creşte în amplitudine. Triumfătoare. Încă una, şi încă... Bolnava respiră. Deschide ochii. Priveşte mirată... O victorie a cardiologilor băcăuani. Primul caz de acest fel din istoria spitalului". (Din reportajul „Trei minute pentru o viaţă" apărut în ziarul „Steagul roşu" din Bacău, semnat de Roni Căciularu.).

Cum ne vom îmbrăca în 1979 ?

Firesc, mai bine, mai modern. Cît de modern? Ne răspunde şefa atelierului de creaţie al Casei de modă din Bucureşti, Alexandra Patriciu.

— Linia este una întoarsă cam de prin anii '30. Umeri laţi, cu multe falduri, veste scurte, jiletci, fuste gen talea, jabouri, fronseuri, nervuri şi gulere foarte înguste.

— Accesorii?

— Adecvate. Pălării gen boneţă militară şi toacă. Pantofi cu tocuri înalte şi ascuţite.

— Să o luăm pe momente. Mai întîi, pentru dimineaţă.

— Fuste-veste, tunici pînă la genunchi, piese suprapuse, tunica peste fustă, vesta peste tunică.

— Trebuie să fie practic, mai ales în tramvai sau în autobuz, la ora condicii. Şi, să nu uit, economic. Dar seara ?

— Rochii în formă de halat, croială asimetrică, cu părţi suprapuse care se deschid de preferinţă în timpul mersului. Cordon în talie, iar la umeri cute mici cu un pronunţat caracter feminin.

— Şi pentru bărbaţi?

— Stilul actual este stilul „moale". Revers îngust, doar doi nasturi, la unele modele umeri largi, o parte de la mînecă uşor lărgită, aici apărînd o tendinţă spre rotunjirea capului de mînecă. Predomină sacourile la un singur rînd, la doi nasturi. Pantalonii sînt drepţi la margine şi laţi de 25 de centimetri...

— E limpede, nimic evazat.

— Nu se mai poartă evazat de vreo doi ani.

— Mă rog, eu acuma aflu. Culorile anului?

— Combinaţii ton în ton (degradeuri), negru în melanj, gama de galbenuri şi grupe de culori, dar asta n-o mai pomeniţi.

— De ce?

O să vedeţi. Culorile preriei, culorile verii indiene — profunzime şi căldură — culorile machiaj.

— E drept, aici e ceva mai greu, prerie, vară indiană, astea ţin mai mult de O.N.T. În sfîrşit, una peste alta moda pe '79 vi se pare şi funcţională?

— Bineînţeles. Adaptată pentru fiecare, potrivit preceptii şi talentului maistrului.

● Recente săpături arheologice au dezvăluit în cartierul clujean Mănăştur urmele unei localităţi din epoca romană precum şi ale unei aşezări din sistemul de fortificaţii ale voievodatului lui Gelu. Noile descoperiri ale cercetătorilor de la Muzeul de istorie din Cluj-Napoca atestă opinile potrivit cărora Castrum Cluss, adică Cetatea Clujului, a existat pe locul Mănăşturului.

● Adunarea generală a oamenilor muncii de la Direcţia de telecomunicaţii a municipiului Bucureşti a reliefat şi faptul că, datorită conectării în circuitul interurban a unui număr tot mai mare de localităţi, în 1978 s-au efectuat cu 268 000 convorbiri telefonice manuale mai puţin decît în 1977, iar opririle tehnice au scăzut cu 3 769 ore.

● Specialişti ai Institutului de medicină şi farmacie din Iaşi, în colaborare cu cercetători de la Întreprinderea de morărit şi panificaţie din localitate, au realizat un produs dietetic cu reale efecte terapeutice antiulceroase : biscuiţi alcalini. Aceştia neutralizează acidul clorhidric secretat de stomac în cantitate mare în timpul senzaţiei de foame sau cînd bolnavul face un efort fizic sau intelectual considerabil. De asemenea, produsul amintit are proprietatea de a se mula pe pereţii tubului digestiv exercitînd o acţiune cicatrizantă asigurată prin ionii de aluminiu pe care îi conţine. Peste puţină vreme, biscuiţii alcalini vor intra în producţie la întreprinderea de specialitate ieşeană.

Pagină realizată de
RĂZVAN BARBULESCU ■

FLACĂRA Redacţia : Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, căsuţa poştală 33 12, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : publicistică social-politică (L. Timbus, I. Purcaru, L. Nitescu – 16 17), reportaj (Nicolae Cristache – 16 06), cultură, ştiinţă învăţămînt, sport (G. Arion, N. Ionescu – 16 18) ; scrisori, anchete cetăţeneşti (Margo Nedelea, E. Seceleanu – 17 87) ; fotoreportaj (15 95), documentare (16 23) ; cenaclu, administraţie (17 78 82 şi interior 17 83) ; secretariat de redacţie (Dan Brădeanu, Cornel Cotană – 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacţie (Tudor Octavian – 17 63 16 şi interior 16 11) ; redactor şef adjunct (Nicolae Arsenie – 17 67 16 şi interior 17 86) ; redactor şef – 18 22 96 şi interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la ILEXIM – Departamentul Export import presă, PO Box 136–137, telex 11 12 26, Bucureşti, str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor-şef : ADRIAN PĂUNESCU

PREŢUL REVISTEI : 2 LEI

41 505

Tovarăşul

NICOLAE CEAUŞESCU

în vizită de lucru la Întreprinderea „23 August" din Capitală şi la adunarea generală a oamenilor muncii din această citadelă a industriei noastre

(Comentariu în paginile 2–3)

Organizare din mers, lucrînd pentru viitoarea recoltă

In aceste zile, în întreaga agricultură s-a trecut la constituirea consiliilor unice agroindustriale, moment de mare importanţă pentru viaţa satelor noastre, pentru viitoarele recolte ale ţării, moment care marchează începutul unei noi etape în dezvoltarea agriculturii, etapă foarte complexă avînd drept scop principal creşterea producţiei agricole a României. Sînt binecunoscute realizările obţinute de agricultura noastră, dezvoltarea şi modernizarea ei reflectînd de fapt justeţea politicii partidului nostru în acest domeniu, superioritatea agriculturii socialiste, capacitatea ei de a contribui din ce în ce mai mult la progresul economico-social al ţării, la creşterea bunăstării întregului popor. Ca o consecinţă firească a condiţiilor create de partid şi de stat, a muncii rodnice desfăşurate de oamenii ogoarelor, agricultura noastră a înregistrat importante succese, concretizate în sporirea producţiei agricole globale de 3,5 ori în perioada dintre anii 1950 şi 1973. Recenta Plenară a C.C. al P.C.R. şi cuvîntarea secretarului general al partidului rostită cu acest prilej au subliniat aceste succese, relevînd, totodată, lipsurile şi rămînerile în urmă care se mai manifestă în această activitate

(Continuare în pag. 2)

MIRCEA RAICIU

Un rapsod cu sufleni, pi[illegible]ceni, carabă şi deruri multe

Moşul are vreo şaptezeci de ani. Părul a albit. Satul din [illegible] nu poate fi străbătut [illegible] cheamă Cor[illegible] o mie [illegible] ci de-a lungul unei văi. [illegible] văzut nicicînd valea şi satul ; s-a întîmplat — şi-mi pare rău, dar tîrziu nicicînd nu e — să-l întîlnesc pe bătrînul cel bun în preajma unei scene a Festivalului naţional „Cîntarea României". Nu cred că, între timp, moşul „meu" s-ar fi dus în tăcere, cu un prun cioplit la că-

(Continuare în pag. 4)

TEODOR BULZA

PUTEREA ADEVĂRATĂ

Intr-o lume civilizată ca a noastră, nimănui nu i place să i se dea dreptate pentru simplul motiv că dispune de mai multă putere decît interlocutorii săi. Preferăm ca o eventuală recunoaştere a punctului nostru de vedere să fie rezultatul unui plus de argumente, al unei judecăţi mai profunde şi, de ce nu, al unui spor de inteligenţă.

Mai mult decît atît, noi credem că şi la scară mondială, în dialogul naţiunilor, lucrurile nu ar trebui să se petreacă altfel.

Nu putem, de aceea, deloc să ne împăcăm cu teoriile care, vrînd să legitimeze practicile imperialiste, insistă să convingă de faptul că influenţa statelor pe arena internaţională trebuie să fie proporţională cu puterea lor, adică în raport direct cu întinderea şi mărimea populaţiei, cu nivelul forţelor de producţie şi al veniţului naţional şi, mai ales, în raport direct cu forţa lor militară.

Astfel de teorii conferă statelor situate în vîrful ierarhiei puterii dreptul de a impune un anumit comportament internaţional celor[illegible] se politica internă şi [illegible] stora.

In concepţia noastră, prestigiul, rolul şi influenţa unui stat nu pot decurge numai şi nu în primul rînd din considerente de ordin cantitativ pentru că, după cum se ştie,

(Continuare în pag. 20)

MIRCEA ANGELESCU

SUB SEMNUL URGENŢEI

Situaţia doctorului Florea Dinu

— Tovarăşe dr. Florea Dinu, vreau să [illegible] de la Cîmpina, cum [illegible] noutăţile promise de Ministerul Sănătăţii şi anunţate de noi în revistă, în legătură cu valorificarea metodei dv. originale, cu valorificarea, de fapt, a gîndirii dumneavoastră, a părţii de gîndire pe care aţi exprimat-o pînă acum.

— Sincer să fiu, pînă la ora actuală nu s-a întreprins absolut nimic. Chiar astăzi, 9 februarie, am fost în audienţă la tovarăşul ministru Proca, la tovarăşul ministru Aldea cu două probleme. În primul rînd pentru atestarea existenţei acestei unităţi.

— Care unitate ?

— Ţin să precizez că de aproape un an şi trei luni de zile funcţionăm ca unitate integrată de asistenţă şi cercetare, conform indicaţiilor date de conducerea superioară de partid, însă nici pînă la ora actuală nu s-a emis ordinul de înfiinţare a acestei unităţi.

— Cine trebuia să-l emită ?

— Ministerul Sănătăţii.

— Aţi solicitat aceasta Ministerului Sănătăţii ?

— Am solicitat asta în perioada tovarăşului ministru Nicolaescu, căruia prin cîteva memorii i-am solicitat acest lucru.

— Deci fostului ministru al sănătăţii.

— Da.

— Începînd cu ce an aţi solicitat aceasta ?

— Începînd cu 1976, apoi în 1977, 1978.

— Momentele astea, pe care le-aţi folosit ca să redactaţi memorii şi să vă justificaţi, au trecut. Ele au fost consumate inutil de dumneavoastră.

(Continuare în pag. 11)

ADRIAN PAUNESCU

O noapte de iarnă de neuitat petrecută cu Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluţionar la Palatul sporturilor şi culturii din Bucureşti

Tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU în vizită de lucru și la adunarea generală a oamenilor muncii

Vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu la întreprinderea „23 August" din Capitală, precum și participarea secretarului general al partidului nostru la adunarea generală a oamenilor muncii din această mare și reprezentativă unitate a industriei bucureștene — desfășurată în cursul zilei de marți 13 februarie — aduce o nouă și elocventă dovadă a legăturii constante, indisolubile, dintre partid și popor, a însemnătății deosebite pe care partidul comuniștilor români o acordă respectării și concretizării unui principiu de esență al societății noastre ; adîncirea continuă a democrației socialiste, asigurarea cadrului adecvat pentru participarea nemijlocită, efectivă, a clasei muncitoare, a tuturor oamenilor muncii la conducerea activității economico-sociale, a întregii societăți.

Evenimentul a avut loc la puțină vreme după recenta plenară a C.C. al P.C.R. consacrată analizării în profunzime a căilor prin care toate sectoarele de activitate productivă sînt chemate să asigure realizarea nivelului de eficiență pe care îl recomandă noul mecanism economico-financiar bazat pe principiul autoconducerii și autogestiunii muncitorești. După cum se știe, măsurile preconizate în acest sens, prin grija și aportul decisiv, determinant al tovarășului Nicolae Ceaușescu, au fost concepute într-o viziune largă și dinamică în deplin acord cu actuala etapă de dezvoltare a țării noastre, și prin respectarea judicioasă a interdependenței dintre factorii tehnici, economici, politici, sociali și culturali. Cu deosebita tenacitate care îl caracterizează, cu înalta sa capacitate de analiză creatoare multilaterală, secretarul general al partidului nostru a adus, în acest sens, o contribuție hotărîtoare indicînd, totodată, soluțiile eficiente pentru așezarea pe temeiuri științifice a conducerii activității politice, economice și sociale, imprimînd fermitate în aplicarea integrală a măsurilor de perfecționare adoptate.

Dialogul conducătorului partidului și statului nostru cu acest mare colectiv de oameni ai muncii, angajați direct în sfera activității productive, marchează și un alt moment de însemnătate majoră în destinul colectiv al poporului nostru : desfășurarea în întreaga țară a adunărilor generale ale oamenilor muncii, chemați să analizeze, într-un climat de înaltă exigență muncitorească, de înaltă răspundere, activitatea fiecărei unități, să definească, prin forța gîndirii colective, căile și mijloacele pentru perfectarea și optimizarea activității economice, pentru asigurarea îndeplinirii la termen și în condiții de eficiență maximă a sarcinilor ce decurg din planul unic de dezvoltare economică și socială a țării pe anul în curs.

Vizita de lucru a cuprins o arie largă de preocupări, vizînd problematica specifică industriei constructoare de mașini — ramură cheie, de importanță vitală pentru ansamblul economiei naționale. Au fost discutate probleme legate de diversificarea permanentă a producției, de creșterea sensibilă a calității și competitivității produselor, de promovarea pe scară largă a progresului tehnic, de abordare în spirit creator a cerințelor pe care le impune ducerea la bun sfîrșit a revoluției tehnico-științifice, pentru trecerea la o nouă calitate, superioară, în conformitate cu prevederile actualului cincinal.

Analizînd rezultatele obținute de acest vechi și puternic detașament al muncitorimii bucureștene, apreciind rezultatele de ansamblu realizate de această reprezentativă unitate a industriei naționale, tovarășul Nicolae Ceaușescu a remarcat, în același timp, cu prilejul discuțiilor purtate cu conducerea uzinei, cu factorii de răspundere din ministerul de resort și din centrala industrială de profil, o serie de deficiențe care mai frînează desfășurarea optimă a procesului de producție, de realizare exemplară a sarcinilor asumate, recomandînd, în acest sens, mobilizarea mai intensă a tuturor muncitorilor, tehnicienilor și inginerilor pentru recuperarea restanțelor și asigurarea îndeplinirii planului la toți indicatorii, în special la producția fizică și netă.

Vizitînd fabrica de compresoare, conducătorul partidului și statului nostru a analizat cu cei prezenți programul de măsuri întocmit privind dezvoltarea și diversificarea producției la aceste sortimente atît de solicitate de industria petrochimică și de către partenerii externi. A fost examinată de asemenea activitatea unui alt sector de bază al întreprinderii, producția de motoare, unde la indicațiile secretarului general al partidului nostru, au fost întreprinse în ultimii ani acțiuni notabile pentru înnoirea și lărgirea gamei de motoare necesare echipării instalațiilor de foraj, locomotivelor, mijloacelor de transport greu și navelor. Pe parcursul vizitei, muncitori și specialiști ai uzinei au prezentat diferite tipuri de motoare, îndeosebi de mare putere, unele dintre acestea aflîndu-se deja pe bancurile de probă.

Referindu-se la zestrea de valori precum și la perspectivele acestui important compartiment al întreprinderii, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut să se accelereze programul de dezvoltare a familiilor de motoare cu puteri mari, în mod special a celor destinate echipării instalațiilor de foraj, grupurilor electrogene, pentru avizarea la termen a contractelor încheiate cu partenerii interni și externi.

În încheiere a fost vizitată fabrica de locomotive, sector cunoscut și recunoscut în țară și peste hotare pentru calitatea și performanțele remarcabile ale mijloacelor de tracțiune fabricate aici. Locomotivele Diesel hidraulice produse aici au cucerit adeziunea unor numeroase firme externe, 80 la sută din producția fabricii fiind livrată în zeci de țări aflate în cele mai diverse zone ale globului. Subliniind și aici importanța pe care o prezintă ridicarea permanentă a calității muncii de concepție și execuție, sporirea eficienței și diminuarea consumurilor de materiale, tovarășul Nicolae Ceaușescu a ținut să atragă atenția că unele nerealizări impun și aici un program de măsuri temeinic elaborate, care să asigure, odată cu îndeplinirea planului pe acest an, recuperarea tuturor restanțelor din anul precedent și, în mod prioritar, respectarea obligațiilor contractuale față de partenerii externi.

În după amiaza aceleiași zile, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, președintele Consiliului Național al Oamenilor Muncii, a luat parte la adunarea generală a oamenilor muncii din această mare și reprezentativă unitate a industriei bucureștene.

(Urmare din pag. 1)

economică, apreciind că înfăptuirea Programului partidului privind edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintarea României spre comunism impune trecerea la o nouă calitate și în agricultură, unde trebuie să se obțină producții superioare, pe măsura nivelului tot mai înalt al bazei tehnico-materiale de care dispune. Potrivit acestor exigențe, plenara a adoptat Hotărîrea cu privire la îmbunătățirea conducerii și planificării unitare a agriculturii, crearea consiliilor unice agroindustriale de stat și cooperatiste și creșterea producției agricole, hotărîre care a avut un larg ecou în rîndurile opiniei publice. Crearea consiliilor unice va permite, așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, **folosirea judicioasă a întregului fond funciar, indiferent de proprietate, amplasarea mai rațională a culturilor și realizarea unei rotații a acestora la nivelul consiliului unic, o profilare și specializare a producției.** Dar, totodată, crearea consiliilor unice presupune și continua perfecționare a stilurilor de muncă, deoarece, ca și în celelalte domenii de activitate ale societății noastre, și în agricultură noua calitate a muncii, a producției depinde de modul nou de a gîndi, de a se organiza și de a munci al oamenilor.

Organizare din mers, lucrînd pentru viitoarea recoltă

Este necesară o mai largă participare a tuturor oamenilor muncii de la sate la întreaga activitate a unităților agricole și a consiliului unic. Tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta în acest sens : **„Trebuie înțeles că împlinirea sarcinilor mari din agricultură nu se poate asigura fără participarea activă și conștientă a tuturor oamenilor muncii care lucrează în acest sector. Să întărim răspunderea și rolul consiliilor de conducere, ca organe deliberative de hotărîre, de decizie și execuție. Ele trebuie să asigure conducerea mai competentă a acestui sector important din agricultură".**

Adunările generale ale cooperatorilor, ale oamenilor muncii din stațiunile pentru mecanizarea agriculturii și din întreprinderile agricole de stat au reliefat importanța deosebită a acestor măsuri care constituie o bază temeinică pentru noua treaptă a dezvoltării agriculturii. Dezbaterile au dovedit că oamenii muncii de pe ogoare au înțeles necesitatea trecerii neîntîrziate la aplicarea măsurilor plenarei ținînd seama de faptul că, așa cum atrăgea atenția secretarul general al partidului, lucrările agricole care se apropie nu trebuie să sufere cu nimic în desfășurarea lor. În acest sens, dialogul lucrătorilor din agricultură a pus în evidență preocuparea generală de a se concentra toate forțele spre realizarea cu succes a lucrărilor agricole prevăzute pentru această perioadă, pentru obținerea în 1979 a producțiilor prevăzute în plan. Activitatea celor aleși în aceste zile să conducă consiliile unice va fi rodnică numai dacă supremele criterii de alegere vor fi competența, responsabilitatea partinică și dăruirea. În fruntea consiliilor unice trebuie să se afle organizatori de partid pricepuți și inimoși, specialiști valoroși pentru care locul de conducere să fie nu biroul ci cîmpul, locul unde se obține producția agricolă, iar metodele lor de conducere să nu fie ședința sau circulara, ci munca directă cu oamenii, munca în mijlocul lor. Oamenii muncii de la sate rostindu-și în aceste zile cuvîntul, democratic, cu simț de răspundere, cu acea responsabilitate față de pămînt și țară proprie țăranului român, cu acea înțelegere adîncă față de transformările ce le vor face munca mai rodnică, participă la croirea consiliilor unice agroindustriale cu gîndul la recolta anului 1979, ea însăși constituind obiectivul principal al noilor organisme menite să dea un impuls și mai puternic dezvoltării agriculturii.

la Întreprinderea „23 August" din Capitală din această citadelă a industriei noastre

Participarea nemijlocită a secretarului general al partidului nostru la lucrările forului suprem de conducere muncitorească din această importantă întreprindere constructoare de mașini relevă, deopotrivă, atît preocuparea constantă pe care conducătorul partidului și statului nostru o acordă modului în care se înfăptuiesc hotărîrile Congresului al XI-lea și Conferinței Naționale ale P.C.R. privind dinamizarea tuturor energiilor națiunii noastre pentru realizarea economiei naționale pe o treaptă calitativ superioară — cît și însemnătatea deosebită pe care partidul comuniștilor români, secretarul său general, o consacră adîncirii democrației socialiste.

Adunarea generală a oamenilor muncii de la întreprinderea „23 August" din Capitală a demonstrat odată mai mult rolul și importanța pe care partidul nostru le atribuie conducerii colective, garanție pentru soluționarea cu competență și promptitudine a tuturor problemelor dictate de exigențele sporite ale vieții în desfășurarea ei dialectică. Munca în colectiv — a ținut să precizeze în repetate rînduri tovarășul Nicolae Ceaușescu — se înscrie ca o tendință majoră a metodelor moderne de conducere, înlocuirea conducerii unipersonale prin organe de conducere colectivă, avînd în vedere faptul că în prezent, și cu atît mai mult în viitor, organizațiile economice se găsesc în fața unor probleme de o asemenea anvergură și complexitate încît este imposibil ca un singur om, oricît de vastă ar fi experiența și capacitatea sa profesională, să le poată cuprinde și soluționa.

Reîntîlnirea tovarășului Nicolae Ceaușescu cu marele colectiv muncitoresc al întreprinderii „23 August" s-a transformat ca de fiecare dată într-o caldă și vibrantă manifestare a unității indestructibile dintre partid și popor, a sentimentelor pe care colectivul acestei citadele industriale, alături de întreaga noastră națiune, le nutrește față de partid, față de conducătorul lui, pentru edificarea neabătută a socialismului și comunismului pe pămîntul României. Adresîndu-se tovarășului Nicolae Ceaușescu, președintele comitetului sindical al întreprinderii, Dumitru Pădure, a spus între altele :

„Căldura și entuziasmul cu care v-am

întîmpinat și astăzi, ca întotdeauna, mult iubite tovarășe secretar general, constituie expresia sinceră și vibrantă a sentimentelor ce ne animă pe noi, muncitorii întreprinderii „23 August", ca dealtfel pe toți cetățenii patriei, de dragoste fierbinte și aleasă prețuire față de cel mai iubit fiu al patriei, conducătorul încercat al partidului și statului nostru.

Necontenit în mijlocul și în fruntea oamenilor, sfătuindu-vă direct la fața locului, ne mobilizați prin excepționalul dumneavoastră dinamism, prin gîndirea și acțiunea dumneavoastră mereu cutezătoare, prin calda dumneavoastră omenie comunistă, ne conduceți hotărît și ferm pe drumul drept și liber al propășirii socialiste a patriei, al asigurării independenței și suveranității sale naționale, al păcii și progresului întregii umanități".

Răspunzînd dorinței unanime a participanților, tovarășul Nicolae Ceaușescu a ținut cu acest prilej o amplă și mobilizatoare cuvîntare de conținutul căreia cititorii noștri au luat desigur cunoștință la apariția acestor rînduri.

Recenta întîlnire a secretarului general al partidului cu oamenii muncii de la întreprinderea „23 August" din Capitală reafirmă pregnant una din trăsăturile de esență ale stilului său de muncă : contactul nemijlocit cu realitatea țării, dialogul permanent și fructuos cu cei ce activează în compartimentele fundamentale ale dezvoltării patriei socialiste, realismul și discernămîntul științific cu care abordează problemele curente și de perspectivă, temeinicia opțiunilor și cutezanța soluțiilor preconizate, confruntarea permanentă a teoriei cu practica, pasiunea consecventă în promovarea noului, sau ceea ce determină ca activitatea marelui fiu al poporului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, să fie asociată indisolubil în conștiința poporului nostru cu destinul dinamic al țării noastre, cu prezentul și viitorul ei luminos.

LIVIU TIMBUS ■

Primire

la tovarășul Nicolae Ceaușescu

Unitatea de acțiune a tuturor forțelor progresiste ale contemporaneității reprezintă în concepția Partidului Comunist Român un imperativ hotărîtor al lumii noastre, un element esențial pentru succesul luptei generale în favoarea păcii și securității internaționale, a progresului și prosperității tuturor popoarelor. Este acesta un obiectiv politic permanent, un obiectiv de acțiune consecventă a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. O asemenea preocupare statornică își găsește reflectarea directă, nemijlocită în dialogul frecvent al tovarășului Nicolae Ceaușescu cu reprezentanți ai unor partide comuniste și muncitorești, ai altor partide, pe probleme de interes reciproc și de largă conlucrare, în spiritul și în favoarea aspirațiilor celor mai înaintate ale umanității.

La începutul acestei săptămîni, secretarul general al partidului nostru a primit pe **tovarășul Samuel Melendrez Luevano, membru al Comisiei Executive și al Secretariatului C.C. al P.C. Mexican**, aflat în vizită în țara noastră. Primirea a prilejuit o informare reciprocă asupra activității și preocupărilor celor două partide și un schimb de vederi în legătură cu unele probleme ale activității internaționale și ale mișcării comuniste și muncitorești. A fost manifestată în cadrul acestui dialog tovărășesc, de caldă prietenie, satisfacția față de bunele raporturi de colaborare și solidaritate dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Mexican și a fost exprimată dorința de a adînci și extinde aceste legături, în interesul oamenilor muncii din România și Mexic, în folosul dezvoltării bunelor raporturi de prietenie și cooperare dintre cele două țări și popoare.

Convorbirea a evidențiat poziția fermă a celor două partide în legătură cu necesitatea întemeierii relațiilor dintre partidele comuniste și muncitorești pe principiile egalității în drepturi, stimei și înțelegerii reciproce, neamestecului în treburile interne, respectării dreptului fiecărui partid de a-și elabora în mod autonom strategia și tactica revoluționară, în conformitate cu condițiile specifice istorice și social-economice din propria țară.

Abordarea unor aspecte ale actualității internaționale a pornit de la relevarea schimbărilor profunde ce au loc în lume ca urmare a luptei popoarelor pentru independență, democrație și progres social, împotriva politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste, accentuîndu-se în acest cadru importanța intensificării conlucrării dintre partidele comuniste, socialiste, dintre toate forțele progresiste, democratice și antiimperialiste în largul front de luptă pentru triumful ideilor păcii și progresului tuturor națiunilor. Un deziderat general, care își poate afla împlinirea — după cum a reliefat dialogul dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Samuel Melendrez Luevano — prin înfăptuirea unor măsuri concrete de dezarmare, și în special de dezarmare nucleară, prin soluționarea pe cale pașnică a stărilor de încordare și conflict din diferite zone ale lumii, prin instaurarea unei noi ordini economice mondiale, condiție esențială pentru progresul mai rapid al tuturor statelor. Reafirmarea tuturor acestor imperative ale lumii noastre, pentru care militează consecvent partidul și statul nostru, la împlinirea cărora contribuie activ, susținut conducătorul partidului și statului nostru, reprezintă încă un argument palpabil al eforturilor desfășurate de România socialistă și de Partidul Comunist Român pentru transpunerea lor în viață, dar și o expresie a încrederii în forța nemărginită a popoarelor, a voinței acestora de a le instaura definitiv în viața planetei.

La Băileşti, într-o iarnă cu omăt curat

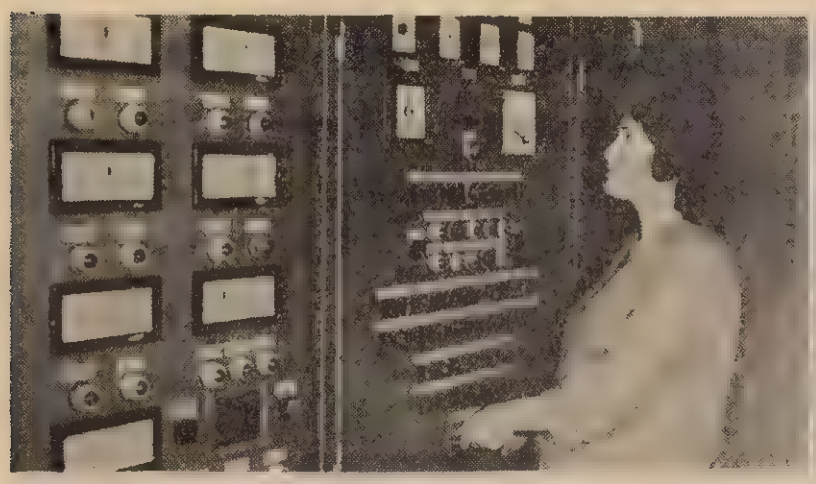

Iernile cu zăpadă multă şi curată sînt un fapt comun al cîmpiei. Îi anulează culorile şi contrastele, toate aşezările par ireale, păzite de fumurile lungi, de un abur care micşorează distanţele. Drumul în sud, în Cîmpia Dunării, e ca o întoarcere acasă, cînd cauţi amintiri, filtrate prin ecranul zăpezii bogate ce cade fără contenire, precum un semănat cu bob alb al acestui pămînt de grîu. Prin această imagine m-am apropiat de Băileşti, oraş al Doljului, care trăieşte azi o vîrstă a prefacerii totale, un început de istorie proprie şi deplină, adăugată la timpul mare al ţării.

Şi totuşi documente adunate cu trudă şi cu dragoste de origini, în muzeul oraşului, aduc revelaţia unei aşezări vechi, trecută prin zbuciumul istoriei, cu nume, cu date, cu fapte... În ianuarie 1538, domnitorul Ţării Româneşti, Radu Paisie, semna un act de danie pentru „Siliştea Băileşti şi toate Siliştile". La sfîrşitul aceluiaşi veac, Mihai Viteazul închina satul episcopiei de Rîmnic. Apoi documente din 1612, 1785. La 1821, o luptă dintre panduriі lui Tudor şi arnăuţii căpitanului Solomon. Un recensămînt din 1831 găsea la Băileşti 507 locuitori. În cronica de glorie a Războiului pentru independenţă, aşezarea figura pe hărţile de luptă drept sediu al Diviziei a III-a. La început de veac 20, Băileştiul avea 3 biserici, 2 şcoli, o moară cu abur, un spital, ateliere de fierărie şi tîmplărie, o cărămidărie, două prăvălii şi sucursalele a trei bănci. Cum trăiau oamenii de aici o spune faptul că, în 1907, răscoala a pîrjolit puternic moşiile lui Barbu Ştirbei şi mulţi săteni au plătit cu moarte de glonţ curajul de a-şi fi ridicat fruntea pentru dreptate. În 1921 Băileştiul e declarat oraş. „Declarat" numai, pentru că rămîne un tîrg sărac de cîmpie, anul 1948 aflîndu-l cu cîteva mori, prese de ulei, dărăce de lînă şi mici ateliere meşteşugăreşti. Sînt doar cîteva date din cartea oraşului. Prezente aici, la muzeu, pentru cunoaştere şi pentru amintire, pentru ca aceia care azi fac puterea adevărată a unui oraş adevărat să-şi ştie începuturile. Cu atît mai mult cu cît prezentu' însuşi are şi el o istorie, e drept cu ceva mai mare de un deceniu, dar o alt fel de istorie, care comprimă timpul dîndu-i valori şi sensuri spectaculoase, cronică de revoluţie în construcţia aşezării şi în construcţia oamenilor săi, astăzi 21 000 la număr.

Sigur, baza economică era aici, în cîmpie, agricultura. Grîu, porumb, sfeclă-de-zahăr, legume. „Bază" la voia vremii, a biciului secetei care loveşte des pămîntul din sud. Agricultură se face şi acum. Dar seceta e supusă de perdeaua ploilor artificiale ale unui mare sistem de irigaţii. Firesc, se vorbeşte despre recorduri agricole. I.A.S. Băileşti a obţinut recolte de porumb pe teren irigat mult peste media pe ţară. Schimbarea hotărîtoare, însă, de accent economic, o aduce industria modernă, implantată aici viguros, ca o sămînţă a noului, a dezvoltării continue. Se vorbeşte, cu îndreptăţire şi cu argumente tari, despre „platforma de nord" — zona industrială a oraşului. Întreprinderea de celule prefabricate, Întreprinderea de piese turnate, Întreprinderea mecanică, acestea sînt marii piloni ai zonei. Fabrici construite pe terenul dinspre drumul Craiovei, cultivat pînă nu demult cu porumb şi cu lubenice. Un detaşament muncitoresc numărînd aproape 10 000 de oameni.

Actul de naştere al Întreprinderii de celule prefabricate poartă data „octombrie 1970". Prima capacitate a intrat în funcţiune la 30 decembrie 1971. Din 1972, deci, o întreprindere cu profil unic în ţară ieşe în lume. Produsul de bază — celula prefabricată — contrazice definiţia microscopică din cărţile de ştiinţele naturii. Element esenţial al sistemului electric pentru alimentarea utilajelor industriale, piesa alfa pentru orice investiţie, cu dimensiuni care încep de la 1,60 metri, un proces tehnologic ce impune înaltă calificare. În 1972 o producţie de 1 855 celule. Numai în primele 8 luni ale anului 1978 — 10 000. Salt concludent pentru munca celor 1 375 de oameni de la I.C.P. Despre toate acestea îmi vorbesc Emil Enculescu, directorul întreprinderii, şi Gheorghe Dincă, secretarul Comitetului organizaţiei de partid. Şi, ca o expresie poate a mîndriei oltenești, cuvinte ce revin în explicaţiile lor : „Nici o investiţie din România nu poate funcţiona fără aceste celule". Adevăr probat de muncă, de rezultate. De faptul că, dincolo de producţia pentru economia ţării, I.C.P. exportă celule în 14 ţări din Europa, Africa şi Asia. Şi, ca în sute de alte zone din România „eminamente agrară" la începutul evului socialist, la temelia extraordinarelor transformări din aceste locuri stă o uriaşă muncă de creştere a oamenilor în ritm rapid, o cursă contratimp pentru calificare, pentru înaltă calificare. Am surprins la I.C.P. o ieşire din schimb. O imagine, ca o metaforă aproape, sute de tineri în salopete, cu chip şi cu gesturi de muncitori, mult deosebiţi prin fizionomie, prin privire parcă, de ţăranii olteni printre care am crescut. Un detaşament format în numai cîţiva ani. Lăcătuşi pentru construcţii metalice, electricieni, strungari, frezori, vopsitori, calificaţi prin cursuri de scurtă durată, întîi la uzina-mamă, Electroputere Craiova, apoi aici, în întreprindere. Învăţătură continuă, majoritatea urmînd şcoli profesionale, liceul seral. O medie de vîrstă cu puţin peste 20 de ani. 32 la sută din total, fete. Dealtfel, în atelierul de circuite secundare lucrează numai fete.

O familie mare, unde sînt fără îndoială probleme de creştere, probleme de educaţie, unde nu încă totul funcţionează ideal. Disciplina, folosirea timpului de lucru, introducerea noului — teme de meditaţie, teme de acţiune pentru organizaţia de partid şi U.T.C., pentru întregul colectiv. Cu satisfacţii, dar şi cu unele insuccese. Firesc, pentru procesul care făureşte conştiinţe, care schimbă oameni, aşezîndu-i pentru totdeauna în matca spiritului muncitoresc. Am ales cîteva exemple ilustrative pentru această nobilă febră a căutării, a luptei pentru nou, ce mi se pare a caracteriza cel mai bine pulsul tînărului colectiv de la I.C.P. : studiul privind posibilitatea de creştere a productivităţii benzii de vopsire (autori : Dumitru Marinescu, Ştefan Durlă, Doru Staicu), realizarea de circuite sălbatice la compartimentul de celule secundare al celulelor de staţie (Ilie Brandinburg), dispozitivul de strunjit carcase cu trei cuţite, cu prindere rapidă (ing. Virgil Petrescu şi Dan Mărcuşanu).

Aşez alături de rîndurile „introducerii în temă" surpriza pe care mi-a produs-o prezenţa abundentă a florilor în spaţiul uzinei, priveliştea unei sere proprii, organizată cu mînă şi cu ochi de gospodar de oameni ce simt, ce ştiu că aici e casa lor, locul lor de inimă, şi că trebuie să-l facă frumos şi curat, să-l înnobileze prin dragoste. Violete de Parma, înflorite în sere, păzite de iarnă, 40—50 de metri pătraţi de ghivece cu flori, multă ingeniozitate şi grijă. O frumuseţe care purifică ochiul şi care are o valoare aparte în spaţiul sonor şi dinamic al uzinei.

După ziua pe „platforma de nord" a industriei băileştene, după impresiile produse de portdrapelul ei — Întreprinderea de celule — am revăzut altfel oraşul. Un patrulater cu străzi largi, asfaltate, blocuri cu 900 de apartamente, căminul muncitoresc de peste 300 de locuri, casa de cultură, cele două licee, cele şase şcoli generale, grădiniţele. Secretarul adjunct al Comitetului orăşenesc al P.C.R., Tiberiu Greblă, om tînăr, născut în Bîrca Doljului, dar stabilit aici, la Băileşti, cu sufletul şi cu fapta, mi-a vorbit despre planurile de viitor ale oraşului, care ţin de industrie, de viaţa de fiecare zi, de cultură, de civilizaţie. Despre festivalul tradiţional de importanţă naţională „Primăvara băileşteană", care adună în fiecare an interpreţi de muzică populară şi uşoară din multe judeţe ale ţării. Despre activităţile politice, cultural-educative şi ştiinţifice al căror nivel este demonstrat de calitatea ireproşabilă a cabinetelor de propagandă vizuală, de conţinutul programelor casei de cultură. Şi despre spiritul gospodăresc al oamenilor din acest „oraş al florilor", care a cucerit deja un premiu naţional pentru frumuseţe urbană.

Şi poate, ca o concluzie, am văzut la cîţiva kilometri de oraş, în pădurea de salcîmi a Balasanului, satul de vacanţă organizat pentru copiii Băileştiului. Aici, pe aproape patru hectare, 24 de cabane, decupate parcă dintr-o poveste, terenuri sportive, o cantină, un dispensar, un club cu sală de proiecţie, pînă şi un pădurar, Dan Gheorghe, „cel mai mare şi cel mai mic", după cum se autocaracterizează unul dintre puţinii adulţi, în acest univers pentru copilărie. Peste tot semne ale ingeniozităţii copiilor, rezultate ale activităţii cercurilor tehnico-aplicative pionereşti. O staţiune în toată puterea cuvîntului, ca un vis frumos al copilăriei, unde îşi petrec vacanţele peste 500 de copii.

Era iarnă, iarnă deplină şi bogată în zilele în care am revăzut Băileştiul. Şi cînd mi s-a părut — părere devenită acum, cînd toate impresiile s-au sedimentat, certitudine — că, dincolo de numitorul comun al iernii, aşezarea din Cîmpia Dunării trăieşte intens şi gîndeşte intens prin toate fibrele sale, într-un cuvînt, lucrează pentru viitorul imediat.

DOINA FRUNTELATĂ ■

Un rapsod cu sufloni, pişconi, carabă şi doruri multe

(Urmare din pagina 1)

pătii ; era şi sănătos şi iubitor de viaţă, cum sînt cei fără astîmpăr.

Laolaltă, am băut cîţiva stropi de răchie din traista sa uriaşă, să-ncepe întreaga sa avere ; ne-am bucurat ca doi prieteni, oarecare eu, neobişnuit el ; de aceea, nu-l pot uita pe Nicolae Nemeş, poreclit — zicea — şi Munteanu, fapt care mi s-a părut straniu ; nu-l pot uita pe Nicolae Nemeş-Munteanu, care, din cîmpoi, fluier, clarinet sau taragot, cîntă ca şi cum ar vorbi şi vorbeşte ca şi cum ar cînta. Ei a şi început :

— Acuma numa' la cîmpoi şi fluier, că-i de-ajuns. Obosesc cam iute.

— Tuşiţi ? !

— Cum să tuşesc ? ! Mă năduş, dacă nu mă opresc la vreme. Ai cîntat v-odată ? !

— Încă nu...

— D-aia ţi-i dumitale uşor, că văd că mîna-ţi fuge ca iepurele la deal. Ia, ce tot scrii acolo ?

— Ce vorbim noi doi...

— Să ţii minte mai uşor, bag samă. Să nu uiţi. Bine, scrie, dacă asta ţi-i voia.

— De unde-aţi cumpărat cîmpoiul ?

— Nu-ţi bate joc, tinere. Io-l fac. Nu vezi că-i lemn de prun cositorit şi burduf-u-i de ied ? !

— Ce fel de ied ?

— Ho-hooo, nu ştii baş nimica ! Iedu-i de capră, că am capre acasă, cîtu-i dealu. Cînd iedu are 12 kile, îl tai, mînc ce-i de mîncat şi rămîn cu burduful. Îi fac io ce-i fac — şi iacă-l !

— S-ar pricepe şi alţii ?

— Încearcă şi dumneata, dacă ai capre, iezi, dealuri şi altele. Face v-o două mii de lei, dacă nu mai mult. Mi-or cerut de la Muzeul Banatului din Timişoara, să le dau şi lor, că n-au.

— Daţi-le, dacă aveţi mai multe, să rămînă peste veacuri.

— Asta-i, că altu n-am. Poate le-oi face şi lor. Eh, dacă mor, le rămîne cîmpoiu' meu, că nu l-oi lua cu mine, dincolo.

— Cît rezistă ?

— Douăzeci-treizeci de ani. La muzeu, ţine cîtu-i lumea, dacă nu suflă nimeni, să-l spargă... Da, fără aer, burdufu-i urît şi fără cîntat nu-i de folos.

— Cu ce se aseamănă sunetul lui ?

— Cu valea de-acasă... Cu nimic altceva... Că dacă stai pe deal şi fluieri, s-aude ca un oftat. Inima. Da, ca un oftat... Acuma, te-am prins, mă întrebi cu care oftat, nu ?

— Bine : vă întreb.

— Cu oftatu' meu, că io cînt, nu altu'. Dacă ai cînta dumneata, ar fi oftatu' dumitale.

— După cine oftaţi ?

— După baba, că m-o lăsat singur. Pruncii-s la oraş, nu le-o mai plăcut la Cornereva. Casa-i pustie şi mi-i tare dor, aşa cum, înainte, oftam după mama şi după tata şi, mai înainte, după moşu meu şi după babă-mea, cum o fost să fie...

— Cred că urcaţi pe deal, ca să cîntaţi.

— La ce să mă sui ? ! Cînt în voreţ, s-audă vecinii, moşii şi babele. Că fiecare are doru' lui. Da' de cîntat nu şi-l cîntă. Alţii îl duc aşa, pe tăcute, ca un jar.

— ...

— Ce taci, mai întreabă-mă, că-mi place. Îmi fuge uritu'. Vezi, parcă aş cînta. Bine că nu m-apucă plînsu'...

— Ce-i asta ?

— Sufloniu, ce să fie ? ! În el, suflu, să umplu burdufu'. Osu-i din corn de vacă. Îi mai bătrîn ca dumneata şi-i mai tînăr ca mine.

— Mai spune, moşule.

— Uite, ăsta-i sufloniu, asta-i caraba, care are două pişconi de trestie, ăsta-i tarauz. N-ai mai văzut cîmpoi ? ! Nu mă speria !

— Ba, la televizor.

— Săracu' de mine... Voi nu mai aveţi răbdare să creşteţi iezi, să faceţi burduf, pişconi. Păi da, nu-i mai sărăcia care-o fost.

— De cînd cînţi, moş Nemeş ?

— Munteanu ! De mic. La clacă, la tors, la nunţi, am tot umblat cu cîmpoiu', cu fluieru', cu clarinetu', cu taragotu', care cum o vrut şi cum am vrut şi io. Că io simt cînd îmi vine să cînt. Şi cum. Sau cînt din gură, cu vorbe.

— Îmi cînţi ceva, moş Munteanu ?

— Him... Acuma ? !... Acuma nu pot ! Nu pot şi gata. Vorbim. Oi cînta pe bină, să m-audă lumea. Să vii şi dumneata, să m-asculţi.

— ...

— Încep cu Sîrba lu' Munteanu. Ăsta-s io, c-aşa mi-i porecla. Porecla-i mai mîndră ca numele, nu ţi se pare şi dumitale ? Nemeş, ce-i asta Nemeş ? ! Şi-apoi o să cînt o horă de mînă şi de doi, vine un briu, după aia Ţandăra, Bordeiu, Poşovaica, Iedera. Şi, dacă mă cheamă, 'napoi, le-oi mai zice şi altele. Şi sfîrşesc tot cu Sîrba mea, s-o ţină minte.

— Se cîntă şi cu cuvinte ?

— Ce tot vorbeşti acolo ? Cîmpoiu' cîntă singur ! Nu-i musai să se cînte cu gura. Se pricepe tot, că se ţine un drum.

— De la cine ai învăţat ?

— De la uica Nicolae Nemeş. O murit în războiu' dintîi. Sufloniu' el mi l-o dăruit. Nu l-aş da p-o avere. Ce om ! S-o dus cu cîmpoiu' pe front, să-i ţină de urît.

— Cine mai cîntă în Cornereva ?

— N-ai auzit de Pătru Mihu-Pasăre, de Gheorghe Cernescu-Tăciune şi de Pătru Duicu-Biţă ? ! Ăsta din coadă are numa' trizeci de ani. Rău, tare rău că n-ai auzit de ei... Io i-am învăţat să cînte la cîmpoi. Ni-s patru. Da' nu-mi place cum se descurcă. S-or apucat cam tîrziu. Că nu-i ca la fluier, să-nveţi în două zile.

— Aţi mai fost în turnee ?

— Fost. La multe concursuri. Avem o medalie de aur, două diplome. N-ai ascultat placa noastră ? Or şi fabricat puţine, că nici neamurile mele n-or mai găsit-o. Cînd vin la mine şi-mi cer să le cînt, io le pun placa. Ştii că nu le place ? ! Mă roagă să le cînt io, să mă şi vadă cum înfoi burdufu', cum mişc degetele pe carabă şi tarauz. M-or văzut vecinii şi la televizor. Zicea o babă că-s frumos, auzi dumneata la ce-i umblă mintea... Iuuu, cîtu-i ceasu' ?... Gata, nu mai scrie. O venit vremea să tac din gură şi să cînt. Vezi cum trece vremea de iute... Cînd ţi-i lumea mai dragă, hop, te duci...

Şi, curînd, sala aceea imensă a amuţit : moşul „meu" din Cornereva a adus acolo valea, prunul şi iedul, cornul şi trestia, baba şi amintirea, dorul şi iubirea, le-a adus să sune, împreunate, fără graiul cuvintelor, ci cu duioşia şi puritatea inimii sale, tălmăcite curat ca lacrimile ce-i îmbrăţişau privirea ascunsă în pleoapa fără vîrstă.

... — Moşule, de ce-ai plîns ?

... — N-am plîns... Am cîntat... Valea, ştii, valea de-acasă...

POȘTALIONUL CU MOTOR DIESEL

sau cum sprijină C.F.R.-ul cooperarea dintre întreprinderi

De curînd, s-a adresat redacției, printr-o scrisoare, tovarășul Constantin Maros, economist principal la serviciul desfacere din Combinatul siderurgic Galați. Autorul scrisorii susține, pe temeiul unor exemple grăitoare, că „unitatea în care lucrez întîmpină mari greutăți care afectează rezultatele economico-financiare, greutăți provocate de căraușul nostru principal — C.F.R. prin nerespectarea obligațiilor ce rezultă din contractele de transport".

Zilele trecute, la Combinatul siderurgic Galați, am discutat cu factori responsabili despre aceste necazuri. Conform reglementărilor în vigoare, termenul de scadență pentru achitarea facturilor de către beneficiari este de zece zile. La nevoie — dacă marfa n-a ajuns în acest termen — furnizorul are dreptul să ceară un răgaz de 20 de zile pînă la refuzarea de către beneficiar a plății. Dacă însă, nici după 30 de zile de la expediție, marfa nu ajunge la destinație, beneficiarul refuză plata facturilor. Asa se ajunge la ceea ce se numește imobilizarea de fonduri — de loc neglijabile, după cum vom vedea ! — pe această cale. În felul acesta, pe parcursul anului trecut, combinatului gălățean i-au fost refuzate la plată de către beneficiarii interni — întreaga discuție de aici se referă în exclusivitate la aceștia — peste 500 de facturi, a căror valoare totală depășește 86 de milioane de lei. De necrezut, dar, în cazul a 100 de vagoane, cele 30 de zile nu i-au ajuns căraușului nici pentru acoperirea distanței pînă la Șantierul naval Constanța. Față de o asemenea impresionantă viteză de parcurgere a unei distanțe de 260 de kilometri, se cuvine să spunem că regulamentul de transport pe C.F.R. — document în vigoare și azi, de la 1 ianuarie 1929 — precizează cît se poate de clar cîteva lucruri de loc lipsite de importanță. Conform acestuia vagoanele cu mărfuri ca acelea despre care vorbim trebuie expediate în două zile de la preluarea lor de către C.F.R. și trebuie să parcurgă distanța pînă la destinatar într-un ritm de 250 de kilometri în 48 de ore. Sînt deci mai bine de 50 de ani de cînd această viteză minimă de transport se cheamă că ar fi obligatorie. Și totuși, am văzut acte care arată fără dubiu că pentru unii lucrători de la calea ferată o asemenea obligație n-are nici o valoare. Cum s-ar putea explica altfel faptul că un număr însemnat de vagoane cu marfă expediată de combinatul gălățean ajung la destinație după luni de zile ? Iată un exemplu : vagonul nr. 115 369 692 211, luat în primire de căraus la 21 noiembrie 1977, a fost predat destinatarului — o întreprindere din Timișoara — la 16 august 1978. Conform prevederilor amintitului regulament, chiar și în anul de grație 1929, C.F.R.-ul ar fi fost obligat să transporte marfa pe această distanță în 10 zile, iar nu în 268 de zile, cum se întîmplă, iată, în... zilele noastre. Un zvon public pretinde că, în ultimii 50 de ani, viteza de transport feroviar ar fi crescut. Cum, în orice caz, ea n-a putut să scadă de aproape 27 de ori și cum ministerul de resort n-a dezmințit, deocamdată, zvonul respectiv, mărturisim că înclinăm să dăm crezare zvonului. Chiar dacă o facem pe propria noastră răspundere, în ciuda tuturor cazurilor în care vagoanele cu marfă fac luni de zile pînă la destinație, în baza, doar, a unui raționament elementar, pe care progresul în toate domeniile realizat în ultimii 50 de ani îl pune, oricum, și la îndemîna furnizorilor interesați și păgubiți, ori a destinatarilor dezavantajați de asemenea. Pentru că aceasta este situația. Furnizorii sînt serios afectați de imobilizările de fonduri de asemenea proporții, sînt nevoiți să ceară și să utilizeze credite cu dobînzi majorate pentru activitatea lor economică. Pe de altă parte, este lesne de înțeles cam ce bucurie le provoacă beneficiarilor întîrzierea cu luni de zile a produselor așteptate. Nu căutăm nod în papură nimănui, dar este limpede că asemenea boabe de nisip în mecanismul contractelor economice, pe lîngă efectele amintite deja, afectează, în unitățile interesate, atît realizarea indicatorului producție marfă vîndută și încasată cît și realizarea unei însemnate părți din beneficiu. Or, numai acest singur lucru produce, la rîndul lui, o seamă de alte efecte negative asupra cărora e inutil să mai insistăm. Și totuși... „Un vagon de care nu se mai știa nici unde se află — ne spune tovarășul Constantin Maros — l-am găsit pe o rampă din Craiova : crescuseră deja brusturi în jurul lui. Și acesta este unul singur dintre cazurile de acest fel". Ne-am convins că există într-adevăr și alt fel de cazuri. De pildă, că să zicem așa, al unor vagoane îndrumate brambura și care ajung, pur și simplu, în altă parte decît au fost expediate : Cluj-Napoca în loc de Timișoara, Constanța în loc de Iași, Botoșani în loc de Oradea, Arad în loc de Rîmnicu Vîlcea sau Bacău în loc de Alba Iulia.

În ce ne privește considerăm lipsită de importanță și de o eficiență reală discuția despre care unii tovarăși de la combinat ne-au spus că se mai poartă pentru a se vedea pe riscul cui trebuie să circule marfa : al furnizorului ori al beneficiarului. Cum fiecare unitate este, de la caz la caz, în fiecare din aceste două posturi, și cum anomalia o constituie întîrzierile datorate căraușului, ne-am adresat tovarășului inginer Constantin Ciobănel, directorul general al Regionalei de căi ferate Galați. De la început, acesta a recunoscut că nici pentru întîrzierile exagerate, nici pentru îndrumări greșite ca acelea amintite, nimeni nu are nici o scuză. „Pe ansamblul activității, aceste cazuri reprezintă puțin, dar noi avem datoria să eliminăm orice lipsuri, ne-a spus interlocutorul. Ceea ce și facem. Nu vă spun asta ca să mă feresc de vreo răspundere, dar vă rog mult să rețineți starea exactă a lucrurilor și iată de ce. Combinatul siderurgic încheie contractele de transport cu noi și tot noi le sîntem, normal, parteneri și în litigiile provocate de predarea cu mari întîrzieri a mărfii către beneficiari. Numai că eu controlez efectiv ritmul transportului doar pe raza Regionalei Galați. Or, pe regională, încă de la începutul semestrului doi al anului trecut, durata de transport a mărfii a fost sub cea permisă de regulament". Îl asigurăm pe directorul general că ne interesează **tocmai starea exactă a lucrurilor,** iar dînsul se arată gata să ne explice în detaliu sistemul greoi și învechit ce se mai practică încă la urmărirea transporturilor. Cînd, de pildă, stația Mălina, de unde pleacă mărfurile combinatului siderurgic, vrea să afle de soarta unui vagon, cere în scris relații, prin regională, stației Făurei. Făureiul răspunde, tot în scris și tot prin regională, dacă vagonul a trecut pe acolo și spre ce stație a fost îndrumat. O altă scrisoare pleacă apoi, **pe aceeași filieră,** spre noua stație și așa mai departe. S-a încercat înlocuirea acestei corespondențe lente cu telefonul, dar, pentru cazurile în care se ajunge la litigii, dosarul cu documente scrise fiind neapărat necesar, s-a revenit la corespondență. Aflăm însă că regionala Galați este regională-pilot, pe întreaga noastră rețea feroviară și că de doi ani aici s-a pregătit și a început deja experimentarea unui sistem modern de urmărire a vagoanelor de marfă cu ajutorul calculatorului electronic, respectiv al centrului de calcul din M.T.Tc. Noul sistem — SITRAM — va permite ca tot lanțul ameș de scrisori, cu drumul lor întortocheat, să devină inutil : **informația căutată va putea fi obținută în cîteva secunde.** Deocamdată sînt conectate la SITRAM doar stațiile regionalei Galați și cîteva stații limitrofe. Tovarășul Constantin Ciobănel ne asigură că, experimentarea sistemului fiind încheiată, există deja toate condițiile pentru generalizarea lui, ceea ce sperăm, cum sperăm și noi — ca să nu mai vorbim de unitățile economice — să se va întîmpla în cel mai scurt timp. Cu atît mai mult cu cît aflăm de la directorul general că, datorită noului sistem, în lunile decembrie 1978 și ianuarie a.c., pe raza Regionalei Galați, în toate cazurile, durata de transport a fost sub cea cerută de regulament. „La ora actuală, ne spune tovarășul Constantin Ciobănel, orice transport de marfă ajunge la stațiile de ieșire de pe raza regionalei noastre în maxim 10 ore în loc de 48 cît permite regulamentul". **Ceea ce nu înseamnă că și ieșe de pe raza regionalei amintite.** „Din păcate, mai ales în direcția Regionalei Constanța, avem mari staționări. Trenurile, pe care noi facem totul să le mișcăm cu o asemenea viteză, stau zile și chiar luni întregi în stațiile de ieșire din regională pînă să li se dea drumul în continuare. Azi, 10 februarie, cînd discutăm despre asemenea necazuri, noi avem 1 167 de vagoane în 15 trenuri, neprimite la frontiera cu Regionala Constanța. Unele stau din decembrie, încărcate cu zahăr, cu cereale, cu tevi, cu cherestea...". Directorul general este de acord că ar fi utili ca documentele de însoțire ale vagonului să precizeze — conform reglementărilor în vigoare — și ziua în care va trebui să fie predată marfa la beneficiar. Cît privește calitatea aranjării mărfii în vagoane, aflăm că, la combinatul siderurgic, lucrurile s-au îmbunătățit încă din semestrul al doilea al anului trecut. Cu toate acestea, la Barbosi trial, în aceeași zi, avem să vedem — împreună cu reprezentanți ai combinatului și regionalei — cum unele vagoane stăteau de mai multe zile din cauza încărcării defectuoase a mărfii. Este, nu ne îndoim, foarte bine că, la cererea Regionalei Galați, Institutul de cercetări și proiectări tehnologice în transporturi din București a început, din primăvara anului trecut, elaborarea, pe etape, a unui studiu privind îmbunătățirea modului de asigurare — fixarea pe vagon, n.n. — a mărfii la Combinatul siderurgic Galați. Dar, după cele văzute și auzite pe teren, sîntem datori să spunem că ar fi cel puțin la fel de bine, ba chiar și mai necesar **să crească exigența față de modul cum lucrează și conlucrează oamenii combinatului și feroviarii la încărcarea vagoanelor și preluarea acestora de către C.F.R.**

Este adevărat că, pentru întîrzieri de felul celor discutate aici, penalitățile ce pot fi pretinse C.F.R.-ului sînt atît de mici încît nimeni nu se mai încurcă în litigii cînd vede bine că e mai mare daraua decît ocaua. Dar, dacă este la fel de adevărat că feroviarii au — așa cum zicea tovarășul Constantin Ciobănel — **obligația să elimine orice lipsuri din activitatea lor,** apoi, nimeni nu doreste decît să dovedească acest lucru. Pentru aceasta ne permitem să le amintim doar două lucruri. Pe de o parte faptul că nerespectarea contractelor între unitățile productive se pedepsește cu penalități incomparabil mai mari, iar pe de altă parte că, atunci cînd ei, feroviarii, sînt rugați frumos — prin adrese scrise, la telefon și chiar fără telefon — să transporte marfa la timp, nu li se cere, de fapt, decît să respecte viteza de transport pe care și bunicii lor erau obligați s-o respecte, încă de acum 50 de ani.

DORIN GHERGHINESCU ■

„Demont", sau aproape 32 000 de lei aruncați în vînt, pentru un aparat de import care n-a funcționat niciodată !

Despre „testerul" de verificare a aprinderii și carburației motorului, adus din Anglia, ni se spune că ar fi în bună stare de funcționare. Cum însă camera de față pare cam strîmtă pentru o mașină, aparatul rămîne în continuare nefolosit

De mai bine de doi ani nefolosită, iată o stație de spălare a autoturismelor pe care multe unități de profil și-ar dori-o.

Pentru aparatul de testare a frînelor, aflăm, urmează să se ia din nou legătura cu reprezentanța firmei. Pînă atunci...

Fotoanchetă la I.T.T.A.

Din import direct la fier vechi?

Întreprinderea de transporturi turistice auto, biroul tovarășului director Constantin Hera, aflat în funcție doar de la 13 noiembrie anul trecut. După obișnuitul „bună ziua" urmează dialogul de mai jos.

— Tovarășe director, sîntem informați că în unitatea pe care o conduceți există mai multe utilaje aduse din import, care zac pur și simplu nefolosite. Așa este ?

— V-aș ruga să fiți mai concret.

— Concret, tovarășe director, cît se poate de concret : o stație de spălare a autoturismelor, adusă din R.P.U., un „tester" pentru verificarea sistemelor de frînare, fabricat tot în R.P.U., o presă de montat și demontat cauciucuri, din R.S.C., un alt „tester", pentru verificarea aprinderii motorului și carburației la autoturisme, importat din Anglia. Este exact ?

— Într-adevăr. Lucrurile se pot însă explica, fiecare în parte.

— Chiar vă rugăm.

— Stația de spălare a funcționat într-un timp la garajul aparținînd de ministerul nostru, pe Calea Dorobanților. Unitatea s-a desființat însă acum doi ani, iar utilajul a fost adus în curtea noastră. De atunci încoace n-a mai funcționat, fiindcă s-a montat în aer liber și pentru că, de altfel, noi mai avem o stație chiar în incinta unității, a cărei capacitate de spălare este suficientă pentru nevoile noastre. Nu pentru că aș vrea să apăr întreprinderea, eu fiind aici de nici 3 luni, dar vreau să vă informez că se ia în considerare posibilitatea mutării ei la garajul aflat în apropiere de „Nord"-Hotel. Desigur, va fi nevoie pentru asta și de avizul consiliului popular. „Testerul" de verificare a sistemelor de frînare a funcționat un timp, de asemenea. Apoi i s-a rupt cureaua de transmisie, o curea specială, danturată, și neavînd cu ce s-o înlocuim am renunțat la utilaj. Verificarea frînelor se face după metoda cea mai obișnuită, frînînd pur și simplu în timpul parcursului. În ce privește aparatul de demontat cauciucuri, aici s-a produs o greșeală, chiar în momentul contractării importului. Acest aparat se poate folosi numai pentru pneurile de autocamion tip „Tatra", cu o circumferință foarte mare. Cel care și-a dat avizul pentru cumpărarea lui a crezut că el va putea fi folosit și la pneurile autobuzelor de tip „Skoda", ceea ce s-a dovedit a fi eronat. Din păcate, întreprinderea n-a știut să refuze aparatul nici după recepția lui, deși ar mai fi avut timp. Adus în septembrie 1977, acest aparat n-a putut fi folosit nici măcar o singură dată. Cred că ar trebui redistribuit într-o altă întreprindere, avînd în dotare autocamioane „Tatra". În fine, „testerul" pentru verificarea aprinderii și a carburației a mai fost folosit din cînd în cînd, dar nici un om din personalul nostru nu s-a prea priceput cum să-l folosească, din lipsa unor instrucțiuni. În momentul de față doi oameni lucrează la traducerea prospectelor, așa că în curînd vom avea și instrucțiuni de folosire clare, poate cum nu sînt prin alte locuri.

— V-aș ruga să ne spuneți și cît au costat aceste utilaje.

— 272 070 lei pentru stația de spălare, 95 280 lei pentru „testerul" de frîne, 31 994 lei pentru dispozitivul de demontat cauciucuri, 22 727 lei pentru „testerul" de verificare a aprinderii și a carburației.

— Lei valută ?

— Nu. Calculul a fost făcut în lei, dar desigur că s-a plătit valută, fiindcă toate aceste utilaje au fost aduse din import.

— Și de cînd zac ele nefolosite ?

— Stația de spălare a fost adusă în 1973, dar ea nu mai funcționează, v-am spus, de circa doi ani. Aparatul de verificare a frînelor îl avem tot din 1973, iar cureaua de transmisie s-a rupt cu cîteva luni în urmă, poate un an. „Testerul" pentru motor și aparatul de demontat cauciucuri practic n-au fost folosite niciodată...

— Asta înseamnă o pagubă ?

— Da, așa este.

— Acum vă rugăm noi să fiți mai explicit.

— E simplu : pentru utilajele care n-au fost folosite pînă acum, statul a pierdut bani, adică valută, și n-a obținut nimic. Pentru toate cele patru utilaje, pe de altă parte, întreprinderea este obligată să plătească amortismente băncii, conform Legii fondurilor fixe. Or, aceste amortismente se plătesc, de fapt, ca și cum utilajele ar fi folosite. Nefiind așa, desigur că pierdem niște bani, iar utilajele se degradează, se apropie de sfîrșitul duratei de serviciu, fără ca noi să ne folosim de ele. Deci, pagubă există, e adevărat.

— Sîntem datori să vă întrebăm dacă întrevedeți o schimbare a situației, măcar acum, dacă de ani de zile nu s-a ocupat nimeni de asta. Ce ziceți ?

— Eu v-am spus : stația de spălare și dispozitivul de demontare a cauciucurilor trebuie redistribuite. În ce privește problema celor două „testere", ea poate fi rezolvată.

— De dumneavoastră ?

— Nu, nu de mine. Detașarea mea ca director la I.T.T.A. se încheie la 13 februarie. Mă întorc în minister. Asta-i tot ?

— Da, asta-i tot. Plus întrebarea : cine plătește ? Fiindcă, credem noi și așa e normal și cinstit, cineva trebuie să răspundă și în acest fel. Adică, material.

DUMITRU GRAUR ■
Fotografii de VASILE MINECAN ■

Niciunde nu se vede mai bine grija pentru viitor decît într-o grădiniță de copii

Intrăm la grupa mică, grupa tovarășei educatoare Angela, tovarășă care trebuie să știe 20 de poezii, cum prevede programa. Dar tovarășa Angela încalcă programa și învață mai multe, să aibă și pentru serbări.

— **Voi o iubiți pe tovarășa educatoare ?**

— Daaa !

— **De ce ?**

— Pentru că ne învață poezii și se joacă cu noi.

— **Tovarășa educatoare este frumoasă ?**

— Daaa ! (și ce copii n-are dreptate).

— **Daniela, ce ai mîncat tu azi ?**

— Dimineață am mîncat pîine cu unt și cu...

— **Ei, cu mai ce ?**

— ...cu brînză.

— **Și în cîniță? Ce ai avut în cîniță ?**

— ! !

O salvează toată grupa mică... și lapte ! Daniela se reabilitează, recitindu-ne frumos, cu o reverență, ultima strofă din poezia „Omul de zăpadă" : „Iepurașul din tufiș / Îl privește pe furiș / Și îl strigă mai bădie ! / Dă-mi un pic de nas și mie". Articol la care vîrsta de trei ani este, într-adevăr, deficitară. Ca să vadă musafirii „ce știm noi", Cristina ne recită, de asemenea cu eleganță, „Iată-mă sînt romăncuță", la care îi răspunde prompt Cătălin „Iată-mă sînt românaș". Ce au mai făcut copiii azi ? Copiii azi au desenat. Ce este aceasta, Cristina ? Ce ar fi de explicat! Ce să fie, un vapor!, sare Laura. Laura este cea mai vorbăreață și îngrijitoarele îi spun socrița.

— **Cîți ani ai, Laura ?**

— Trei ani.

— **Mama unde lucrează ?**

— La servici.

— **Și tata ?**

— Se duce la doctor.

— **Mai ai frățiori ?**

— Decît unu.

— **Și unde e ?**

— La școală, unde vrei să fie !

— **Acasă ești cuminte sau te mai atinge mama ?**

— De ce, pe tine nu te atinge ?

— **Cînd te atinge ?**

— Cînd fac prostii și sînt obraznică.

☆

Și aici pe malul mării, la Constanța, ca și la munte, la Brașov, de pildă, ca și aiurea, copiii sînt aceiași. Cu aceleași bucurii sau necazuri, cînd e vorba de ale lor. Dănuț mi-a luat păpușa. Ruxandra n-a mîncat tot, cu aceleași drepturi pe care și le revendică cum se pricep, cu armele lor, delicatețea, gingășia... Așa este și la Grădinița nr. 12 din cartierul Tomis 5, cea mai mare grădiniță cu orar prelungit din țară. Cartierul este în plină construcție, lărgind și modernizînd orașul care deschide țara către lume. Iarna a fost așa cum a fost, grupa mică a prins și ceva zăpadă, prima, iar azi este o zi splendidă cu miros de primăvară și de pămînt reavăn. Pescărușii vioi, pescari pe Ghiol valuri albastre, la Mamaia liniște și pînă departe, în zare, se văd vapoarele. Sînt altfel copiii litoralului ? Nu. Doar, cu ceva mai multă imaginație... marină. La ora 6 dimineața încep să soseacă la grădiniță. Înfofoliți cu pricepere. Îți place la grădiniță ? Da. Că învăț poezii, mă joc, colorez și mănînc. Părinții îi aduc, îi sărută la plecare spunîndu-le să fie cuminți și pleacă la ale lor. La Midia-Năvodari, la platformă, în port, la „Integrata".

Ce înseamnă „cea mai mare grădiniță din țară" ? 530 de copii înscriși ; 23 de educatoare, o directoare cu douăzeci de ani vechime, medici, 12 îngrijitoare, 3 spălătorese. Camere spațioase, luminoase, beneficiind de un design adecvat (copiii sînt greu de mulțumit), paturi și măsuțe pe măsura celor trei, patru, cinci și șase ani. Curățenie. O curățenie exemplară de laborator. Începînd cu covoarele și terminînd cu halatele celor peste 45 de mame. Începînd cu șorțulețele de la „trei ani" și terminînd cu costumașele de șoim. Pînă la opt și jumătate, jocuri la alegere. Apoi laptele cu unt, dulceață, brînză sau cacao sau griș sau orez sau..., după care intrarea la clasă. Unde e copilăria? „Jucîndu-se, copilul trebuie să și învețe". Odată dobîndite „mama" și „tata", Andrei învață că se spune roată și nu luată. Ireabă și nu tleabă. Desigur, se spune și luată dar asta e cu totul altceva. „Punguța cu doi bani" limpezește pe deplin chestiunea, și, cu lectura educatoarei pentru dezvoltarea vorbirii, se face ora 11 cînd se repetă cîntecele și jocurile. Și pentru că vremea este frumoasă, clasele se mută pe nisipul Mamaiei unde nu este chiar așa de frumos ca toamna cînd „frunzele sînt grozav de colorate", dar nisipul tot rămîne bun pentru acele castele pe care le construiesc toți copiii din lume.

☆

— **Tovarășă directoare Maria Barbu, sînteți de 20 de ani educatoare. /Care este grădinița în care v-ați început meseria ?**

— Grădinița din Tuzla. Era în 1959.

— **Cum era comuna în 1959 ?**

— Mare. O comună mare cu o populație numai de cooperatori. Aveam 80 de copii iar educatoare nu eram decît două, eu fiind și directoare. Aceeași grădiniță are azi 150 de locuri și cinci educatoare. Găteam la mașini pe care le încălzeam cu coceni și din cînd în cînd cu lemne de unde apucam. Plecam zilnic cu o căruță să aduc alimente de la gospodăria agricolă, cum spuneam noi, luam două-trei păsări din baltă. Erau mai slabe, mai prăpădite. Paturile erau comune, n-aveam fețe de masă, perdele și nici lenjerie. Am muncit cu copiii, dar și cu părinții. Trimeteam copiii acasă spălați, pieptănați și hrăniți, dar pentru asta făceam de toate. Spălam, zugrăveam, găteam.

— **Ce trebuie să facă astăzi o educatoare ?**

— Desigur, nu mai este om la toate. Există atribuții potrivit unui statut precis. Adică trebuie să stăpînească importante cunoștințe de pedagogie preșcolară, psihologie, anatomie și fiziologie, noțiuni de bază privind limbajul, sociologia preșcolară și, firește, istorie. De asemenea, trebuie să cunoască foarte bine documentele de partid, ca orice om al muncii din țara noastră, să poată să explice copiilor, potrivit puterii lor de înțelegere, de ce copilăria lor este așa, cu tact, cu mult tact, altfel copilul te amendează imediat. Unde lucrează părinții lor, ce fac acolo, ce înseamnă acolo în țara aceasta, ce este țara. Și cînd un băiețel sau o fetiță îți răspunde așa : „tata este plecat cu vaporul în altă țară, dar tot țara mea e mai frumoasă", răspunsul ne onorează și pe noi, educatoarele. Nu este prea savant, dar îți spune că n-ai muncit degeaba.

— **Deci, dintr-o educatoare copleșită de o sumedenie de treburi gospodărești acum douăzeci de ani, o educatoare cu o formație apropiată de cea a unui cercetător ?**

— Ba facem chiar și cercetare. Există teme de cercetare pe fiecare grădiniță și, firește, noi le avem pe ale noastre. De aici, simpozioane, schimburi de experiență.

— **Care este prima condiție a meseriei de educatoare ?**

— Dragostea pentru copii. Fără asta nu se poate. Copiii simt imediat pe cei care-i iubesc. Nu sînt dificili, dar cer răbdare. Au personalitate, fiecare are particularitățile lui. Și ca să-i înțelegi trebuie să-i iubești.

— **Dar părinții au evoluat ? Cum erau părinții de la Tuzla, de pildă ?**

— S-au schimbat și cei de la Tuzla și încă foarte repede, înțelegînd că toată munca era pentru copiii lor. Cum au evoluat părinții ? A venit odată un tată și m-a întrebat ce se întîmplă, că băiatul lui nu mai dă randament ca în primul trimestru, că tovarășa educatoare nu l-a mai ascultat la fel de des. Ani în urmă, părintele îl întreba pe copil dacă a mîncat, dacă l-a bătut cineva. Azi îl întreabă ce a învățat nou. Nu este o evoluție ? Este foarte adevărat că azi și relațiile dintre grădiniță și familie sînt altele, mai evoluate. Dintr-o inițiativă a inspectoratului nostru, mergem și la întreprinderi, participăm la adunările generale ale părinților. Pentru că, de ce să nu recunoaștem, sînt și copiii noștri.

☆

Sîntem la „studenți", adică la grupa mare. Șoimii au trecut de felul întîi și se pregătesc să atace șnițelul. Maria Barbu îi întrerupe.

— **Cum înveți tu la grădiniță să fii la viață ?**

(Momentul nu e bine ales. „Studenții" sînt ei curioși și interesați de vizită, dar stau cu ochii pe șnițele.)

— ? !

— **Ei, hai că mîncați imediat. Învățați să mîntîți ?**

— Nuuu ! Să spunem adevărul.

— **Și mai ce ?**

— Să fim vrednici, să ne ajutăm părinții.

— **Să fiți fricoși ?**

— Nuuu ! Curajoși.

— **De ce ?**

— Ca să nu ne bată părinții.

— **Cum așa ? De asta sînteți voi curajoși ?**

— Nuuu ! Ca să fim curajoși și cînd vom fi mari.

Să spunem adevărul și să nu mințim, să mulțumim tovarășei și părinților, să fim ordonați și să fim curajoși. Chiar dacă marea e mare, chiar dacă tata pleacă cu vaporul. Să ne ajutăm părinții. Să ne iubim și prietenii. Ce prietenă ai tu ? Pe Monica. L-am avut și pe Iri, dar nu-l mai am. Nu-l mai iubești ? Nu ! De ce ? Pentru că nici el nu mă mai iubește. De ce nu te mai iubește ? Pentru că n-am venit la începutul săptămînii la serbare, la Moș Gerilă. Iar părinții îl privesc topiți de încîntare.

— **Cîți copii aveți alei la grădiniță, tovarășă Mariana Gheorghe ?**

— Doi. Băiatul la grupa mare și fetița la grupa mică. Ce să vă spun, grădinița mă ajută foarte, foarte mult. Dacă am aduce pe cineva în casă să aibă grijă de ei ne-ar costa foarte mult și nici liniștiți n-am fi.

— **Cît plătiți grădiniței pentru cei doi copii ?**

— O sumă derizorie : 58 de lei pe lună. Vă dați seama, casă, masă de trei ori pe zi, îngrijire, educație. Poate că multe lucruri n-aș putea să le explic eu. Le învață foarte bine de la tovarășele educatoare.

— **Tovarășe Costache Benone, aveți meserie frumoasă, dar grea, pilot maritim. Răspundere mare, nervi încordați. Cînd veniți acasă mai aveți răbdare cu copiii ?**

— Trebuie să am, să nu stric ce face grădinița. Glumesc. Am răbdare. Mai exact, avem pentru că mă gîndesc și la soție. Sîntem foarte mulțumiți însă de grădiniță. Păstrăm în permanență legătura cu ea. Noi avem trei copii aici. Anul trecut una dintre fete mînca foarte bine însă cealaltă era mai leneșă. Acum mănîncă amîndouă foarte bine. S-a antrenat cu ceilalți copii, îngrijitoarele au stat mereu pe capul fetei și acum nu mai face mofturi. Dar esențial mi se pare altceva. Învață foarte multe lucruri frumoase : cîntece, povești, jocuri, să fie gospodari și prietenoși. Astea nu se pot învăța doar în timpul liber al părintelui.

— **Dacă pînă la șase ani stă la grădiniță, se mai poate spune despre un copil că are șapte ani de acasă ?**

— Firește. Citeodată, băiatul mă ceartă că întîrzii cu el la grădiniță. Se simte bine aici, se simte ca acasă. Deci și acasă și la cămin totuna e.

— **Ce retribuție aveți ?**

— Cu soția 5000 de lei.

— **Și pentru copii cît plătiți grădiniței ?**

— O sumă infimă. 25 de lei pe lună pentru fiecare. Educație doar cu 25 de lei ! Suma este pur și simplu simbolică.

☆

— Este primul an cînd Andreea vine la grădiniță.

— **Și cînd vine acasă ce vă spune, tovarășă Elena Ciocan ?**

— Mă întreabă dacă vreau să-mi spună ce a învățat în ziua aceea. Eu îi răspund da și ea începe. Acum cîteva zile mi-a recitat „Unirea" de Vasile Alecsandri, apoi „Tricolorul", „Fulgul".

Educatoarea Stela Bucur are vîrsta de 40 de ani și este și bunică. Educatoare a devenit în urmă cu 16 ani și prima sa grădiniță a fost una aruncată undeva în capătul județului, la Dobromir. Copii de țărani. Oameni harnici și inimoși, interesați de soarta copiilor lor și a grădiniței căreia i-au înțeles foarte bine rostul. Cum erau totuși anii aceia ? Mai grei, nu erau grădinițele de azi. Nici educatoare destule. Dar e bine să te obișnuiești cu greul. Îți face viața mai ușoară.

— **Ce probleme au copiii de la grupa mică, tovarășă Bucur ?**

— Cele ale copiilor de peste tot din lume. La început, cînd vin la noi, plîng, unde e mama, unde e tata, cînd vin să-i ia. Pînă cînd înțeleg că grădinița este tot casa lor, iar educatoarea o a doua mamă. Pe urmă, seara, cînd vin părinții să-i ia, îi roagă să-i mai lase.

☆

— **Sorin, ce ai spus tu la serbarea de Anul nou ?**

— Moș Gerilă și Plugușorul.

— **Și de ce vii tu la grădiniță ?**

— Ca să-i spun bunicii povești.

— **O iubești mult pe bunica ?**

— Da.

— **Cum ?**

— Cînd o să fiu mare o să fiu doctor ca să tratez oamenii bolnavi și oamenii bătrîni, iar mămiței care este o bolnavă o să-i fac injecție cu un ac mic ca să n-o doară.

☆

Copiii celei mai mari grădinițe din țară. Copii care învață la fel ca ceilalți copii ai țării ce este bine și ce este rău, ce înseamnă să fii curajos și ce este adevărul. Lucruri mari dăruite cu multă inimă de oamenii mari. De părinții lor, de „aceia care conduc țara noastră", o țară „mai frumoasă ca toate".

Anii au trecut, însuși litoralul este altul, oamenii Dobrogei construiesc unicate pentru o industrie în continuă devenire. Și copiii și casele lor sînt altele. Cum era, de pildă, în urmă cu opt ani ? „Învățămîntul preșcolar, ne răspunde Maria Martin, inspector școlar, ea însăși fostă educatoare, ajunsă apoi prin rîvnă și dragoste de învățătură, profesor de biologie, număra 20 de grădinițe cu program prelungit în tot județul. În grădinițele sătești, revenea adesea un pat comun la 75 de copii. Azi, din 27 000 de copii recenzați, 23 000 sînt cuprinși în creșe și grădinițe, și numai în municipiul Constanța sînt 20 de grădinițe cu orar prelungit."

Grădinițe cu orar prelungit. Știți ce înseamnă acest lucru?, ne întreba inginerul Marian Zulufescu, președintele comitetului cetățenesc de părinți al grădiniței. Că eu pot să stau liniștit la treabă, să-mi văd liniștit de proiectare, convins că cei șapte ani de acasă ai copilului meu sînt în mîini bune. Ce ar fi dincolo de toate acestea ? Omenia unei societăți, a partidului, a conducătorului său, omenia unei țări care întotdeauna și-a iubit pruncii și care azi pot să facă și totul pentru ca dragostea aceasta să rodească.

RĂZVAN BÂRBULESCU ■

Munca efectivă reprezintă legătura conducătorului cu restul personalului

Trebuie să recunoaștem că după aproape 30 de ani vechime în muncă, dintre care 11 ca directoare de grădiniță, Victoria Ștefănescu nu are motive complete de satisfacție. Nu, pentru că de la 15 ianuarie 1979 ar fi trebuit scoasă din munca de conducere și trecută ca educatoare în cadrul aceleiași grădinițe — 47 — din București. Acesta este conținutul Deciziei 948 din 26 decembrie 1978 a Inspectoratului școlar al municipiului București. Datorită faptului că Victoria Ștefănescu a contestat valabilitatea deciziei la organele de resort și la comitetul de partid al municipiului București hotărîrea nu a fost pusă încă în aplicare. În liniile cele mai mari cu putință, V. Ș. a reușit să intre în conflict cu cea mai mare parte a personalului grădiniței care — corect, normal — au cerut și obținut o cercetare întreprinsă de forul tutelar și superior — Inspectoratul școlar al municipiului București. 9 cadre didactice de la Grădinița 47 susțin că timp de 10 ani V. Ș. a luat bani de la părinții copiilor fără forme legale, că și-a însușit pentru florile dumneaei de acasă 3 ciubere, că a încălcat legea atunci cînd a acordat gratificații sau cînd a avizat plata unor certificate medicale. Că se poartă de sus cu oamenii din subordine, că vine la program cînd vrea, că la cămara de alimente sînt lipsuri. Grupul de cadre didactice care ne-au sesizat (în numele cărora a expediat „materialul scris" Adela Ștefan) se arată îngrijorat că, iată, este 5 februarie 1979 și decizia nu este pusă în aplicare. Tovarășul Gheorghe Dumitru, prim-secretar al Comitetului de partid al sectorului 8, ne-a confirmat faptul că dînsul cunoaște bine situația, că decizia trebuie adusă la îndeplinire deoarece „avînd colectivul împotrivă este și normal că nu se poate lucra astfel". În aceste condiții ne-am propus să stăm de vorbă cu reclamantele și reclamata și să vedem ce anume s-a întîmplat. Concluziile noastre sînt acestea și le transcriem deoarece, credem, importanța lor depășește perimetrul Grădiniței 47.

1. Tovarășa Ștefănescu Victoria a practicat în ani mulți de activitate excesul de autoritate. Semnificativ este faptul că de-abia în urmă cu cîteva luni a început să funcționeze organismul colectiv de conducere a grădiniței. Chiar și prin limbaj, V. Ș. a creat o distanță între dînsa și restul cadrelor didactice. Ne spunea tovarășa Ștefănescu, de pildă : „...Eu le-am spus fetelor..." „fetele" fiindu-i colege, avînd aceeași vîrstă. Sancțiunile dictate sau propuse de V. Ș. s-au petrecut pe un fond nervos mult prea ridicat și nu se poate spune că au privit întregul personal. S-au cultivat lipsa de principialitate, limbajul nepotrivit („Dacă nu-ți convine, îți pun geanta pe umăr"), protecția și favoritismul. Acestea au generat nemulțumiri și discuții pe la colțuri. Lipsa de autoritate reală a directoarei este evidentă din următorul exemplu : de Anul nou persoanele desemnate pentru gardă erau acelea care ieșeau la sorți. Directoarea și-a făcut un stat major și nicidecum un colectiv de conducere. Chiar și în ziua documentării noastre, la ora 9, V. Ș. nu era în grădiniță. Or, planificarea activităților, scoaterea alimentelor de la magazie, venirea celorlalte cadre didactice se petrec între 7 și 8.

2. Ocupîndu-se excesiv de munca de director, avînd ieftine satisfacții din aceasta, directoarea s-a îndepărtat de munca efectivă, aceea cu copiii. Un director de grădiniță nu este un musafir sau un părinte exagerat în tandrețe. El se ocupă de copii și dacă are timp fi mîngîie. Dealtfel, inspecția frontală efectuată de un colectiv al Inspectoratului școlar al municipiului București, colectiv condus de inspectorul general adjunct Lenuța Ripeanu, semnala faptul că V.Ș. nu-și ține cu regularitate orele la clasă.

3. După opinia noastră în grădiniță nu s-au petrecut fapte care să frizeze Codul penal dar nereguli în gestionare au fost destule. V. Ș. s-a ocupat mai mult de „jandarmerie" decît de treburi pentru care lua „M"-ul de conducere (285 lei lunar), litera aceasta, M, revenind de multe ori în discuție.

4. Tovarășa Ștefănescu nu a crezut că larga democrație din țara noastră, conducerea colectivă dreptul și curajul opiniei, dreptul, consfințit de lege, la sesizare, se aplică și la Grădinița 47. Dar se aplică.

5. Colectivul de cadre didactice, în majoritate foarte bine pregătit, avea datoria să ia măsuri, să propună luarea acestora cu mult timp înainte. La început s-a încercat, iertați-ne, stimate tovarășe cadre didactice de la Grădinița 47, cîștigarea bunăvoinței directoarei cu cadouri de ziua dînsei, cu o falsă supunere și alte procedee asemănătoare. Acum aceleași persoane „demască" practicile acestea dar gestul nu este frumos și creează altă impresie.Urită, adică.

6. O ultimă concluzie, deloc lipsită de importanță. Se întreabă tovarășa Ștefănescu în memoriile sale (ni le-a arătat dînsa, n.n.) de ce se ia o măsură atît de aspră de prima dată, după ce ani în șir a avut caracterizări și calificative bune și foarte bune. De dragul adevărului trebuie să spunem că directoarea a mai fost mustrată de către Inspectoratul școlar al municipiului București, deci nu e chiar la prima abatere. Caracterizările au fost însă bune și foarte bune și asta dovedește ce ușor și superficial și fără grijă s-a procedat.

Ne mîhnește faptul că într-o grădiniță atît de frumoasă și bine dotată se petrec asemenea fapte. Căci și directoarea ne-a arătat negru pe alb dovezi ale unor fapte urîte comise de educatoarele Tănăsescu și Ștefan Adela. Bătaia, scosul copiilor de la masă atunci cînd nu erau cuminți, vînzarea de obiecte personale către părinți sau, trist dar adevărat, sustragerea unor obiecte dintr-o autoservire de către o educatoare. Situația acestei tovarășe Ștefănescu, dealtfel ambițioasă și energică, ne-a și impresionat și am fi înțeles să-i fi pledat cauza dar, din păcate, ocupată cu „directoria" a făcut să-i scadă competența profesională. Sîntem convinși că numai sancționarea tovarășei Ștefănescu Victoria nu rezolvă integral situația Grădiniței 47.

EUGEN SECELEANU ■

Cine nu ne lasă să muncim?

„În meseria noastră începem de la zero. Noi sîntem cei care cercetează pămîntul, de la primele roci de suprafață pînă la forările de adîncime, pînă la deschiderea de galerii care așteaptă să fie date în exploatare. Noi le predăm celor care vin după, mîna la cheie", așa ne spune inginerul șef Radu Cotețiu de la Întreprinderea de prospecțiuni și exploatări geologice Baia Mare. Cîteva mii de oameni depun efortul bărbătesc de a descoperi noi rezerve de substanțe minerale utile, defrișează singurătăți, unii în locuri din care nu se pot întoarce decît o dată pe lună acasă, deschizători de drumuri noi ale producției desfășurate. Iarna, la cotele cele mai înalte, au de înfruntat și necazuri, uneori liniile electrice se rup din cauza furtunii, și atunci sînt aduși cu buldozerele. „Sondorii care efectuează forajele de altitudine sînt niște eroi, ne spune tovarășul inginer șef. În unele zone mai îndepărtate le-am ridicat cabane care rivalizează cu cele ale O.J.T.-ului. Dar cum dumneavoastră ați venit pentru altceva, poate că o să reveniți, merită, și o să scrieți despre oamenii noștri minunați. Drum bun spre secția noastră de la Baia Borșa !"

Refacem, alături de subinginerul Gheorghe Mărcuș, locțiitor al secretarului comitetului de partid din această secție, drumul peste munte Gutîi, drumul a nenumărate comisii sosite la Baia Borșa în urma reclamațiilor, sesizărilor, plîngerilor, amenințărilor tovarășei Frosina Pop, fostă funcționară — administrator de cămin — la secția respectivă.

„Înfăptuind o hotărîre întemeiată, aceea de reducere a personalului administrativ, alături de alte schimbări operate, am redus și trei posturi de funcționari dintre care și cel al tovarășei Frosina Pop, fără a afecta într-un fel producția, ne informează Gheorghe Mărcuș. I-am oferit cîteva (7 !!) posturi de muncitor. A fost singura care n-a înțeles această necesitate (nu are nici o calificare, urmează abia cursurile liceului seral), ne-a dat în judecată și, cu mare greutate, a acceptat să lucreze într-un post productiv, la stația de prelucrare a probelor geologice. Dar pentru puțină vreme, acolo unde a fost repartizată începînd neînțelegerile, reclamațiile, ajungîndu-se ca o parte din colegii de muncă să refuze a mai lucra cu ea. Sfidîndu-i pe toți, părăsind serviciul, i s-a desfăcut contractul de muncă. „În umbra unor certificate medicale cetoase Frosina Pop se pune la adăpost. Ce se spune acolo ? Nu are voie să ridice greutăți, nu suportă intemperiile. Vrea postul de administrator de cămin și nimic altceva. Între timp, tînărul colectiv al secției I.P.E.G. Baia Borșa, condus de inginerul șef de secție Nicolae Marinică, ajunge anul trecut, în urma unei munci îndîrjite, printr-o bună organizare și un spirit de echipă admirabil, de pe ultimul loc pe primul loc pe întreprindere în întrecerea socialistă. Tot între timp, în numele dreptului de a sesiza, dosarul Frosinei Pop crește. Nicolae Marinică precum și Vasile Someșan, secretarul organizației de bază, precum și Dumitru Ielozan, geologul șef al secției, venit din București, de 19 ani pe aceste meleaguri, sînt mîndri de cît de puternic s-a sudat colectivul tînăr din care fac parte. De ce au fost pe ultimul loc ? „Într-o vreme veneau să lucreze la noi, în nordul acesta aspru și îndepărtat, oameni trimiși fie disciplinar, fie ca să-și încerce norocul, ne spune șeful de secție. Dar acum, uitați-vă în jur. Baia Borșa nu mai pare o colonie, e un orășel în care majoritatea se cunosc, se respectă, se ajută. Tinerii nu mai pleacă de aici. Le-am construit și terenuri de sport. Chiar în seara aceasta, un băiat din secția noastră se căsătorește. Nunta o face la cantina pe care am ridicat-o noi". Îi privim pe toți. Oameni cărora nu le stau în cale munții, vitregiile naturii, oameni cu răspundere, puternici, călîți, așază cu năduf dosarele voluminoase ale nemulțumirilor Frosinei Pop, ale declarațiilor multora care au lucrat cu ea sau pentru ea. Am aflat că pe la dumneaei a trecut un adevărat pelerinaj de oameni, chiar și primarul, care au rugat-o să vină să poftească să muncească, să accepte unul din cele șapte posturi de muncitor propuse de întreprindere. În ultimele ședințe de partid s-a discutat și cazul ei. „Sînteți prea mici, răspundea tovarășa Frosina Pop. Eu am să-mi rezolv problemele altfel !" Și într-adevăr se urmesc spre Baia Borșa de mai multe ori reprezentanți ai conducerii Ministerului Minelor, Petrolului și Geologiei, al U.G.S.R., activiști de partid, un procuror din Procuratura generală, toți în parte și laolaltă în numele unei largi democrații, dorind să lămurească o dată pentru totdeauna problema tovarășei Frosina Pop. Ce problemă ? Aceea de a reprimi postul de administrator al căminului de nefamiliști, muncă de care se achită în prezent suplimentar trei oameni cu alte funcții. „Permiteți o digresiune. Tovarășe Mărcuș, sînteți căsătorit ?" „Da. Soția mea Silvia, inginer topograf, lucrează în subteran. De șapte ani. La insistențele ei, deși a fost încadrată ca inginer de suprafață. Cred că e singura femeie din I.P.E.G. Maramureș care lucrează în mină". „Tovarășă Frosina Pop, de ce nu acceptați unul din posturile care vi s-au oferit?", ne-am permis o astfel de întrebare chiar în apartamentul primit de la întreprinderea la care a lucrat. Trebuie spus că tovarășa etalează un lux peste posibilitățile ei de cîștig. „Decît să fiu muncitoare necalificată, mai bine mor de foame !" „Dar ce calificare aveți ?" „Urmez acum liceul la seral. Și în fond, pentru posturi de funcționari se prevăd doar șapte clase și cinci ani vechime. Nu, această problemă nu rămîne aici !" Și pentru a nu rămîne aici, pentru tovarășa Frosina Pop s-au deplasat oameni, mașini, s-au parcurs sute de kilometri de șosea și cale ferată, s-au dus, pe apa simbetei timp și bani, numai organele ministerului de resort cheltuind cu deplasările peste 12 mii de lei.

Zece persoane din minister și din Maramureș s-au deplasat personal numai la 20 septembrie 1978 pentru a întocmi un raport cu ocazia discuțiilor finale (dar nu erau finale, n.n.) în legătură cu reclamația omului muncii Frosina Pop, de față. După ce ascultă cu atenție cele șapte oferte de serviciu, ea le refuză categoric cerînd cu insistență postul de administrator. „Cît timp a fost administrator, ne spune tovarășul Nicolae Marinică, am sesizat că din cămin lipseau geamuri, că s-au găsit instalații descompletate, că lipseau paturi, săpun. Am fost anunțat de către tovarășa Frosina Pop, personal, că dacă nu mă liniștesc, mă schimbă, așa cum a mai schimbat ea și pe alții".

Consultînd dosarul Frosinei Pop constatăm că în perioada „administrației" sale a fost urmărită penal și apoi amendată pentru sustragerea din cămin a 90 kg săpun în scopul comercializării lui la magazin. **Din declarațiile martorilor: Ana Toth** : — „Cît Frosina Pop a fost administrator am ajutat-o la sustragerea - paturilor și a săpunului din cămin. I le duceam acasă și mă învinuia că lipsește cîte o bucată. Din străinătate aducea ineie, coase. Avea necazuri la vamă. Mă intimida. Cu mare greutate m-am hotărît să declar aceasta. Sînt și eu vinovată". **Ianoș Baizat** — „I-am zugrăvit în '76 apartamentul. Mi-a dat o sută de lei și două paturi noi, în carouri, pretinzîndu-mi altele două uzate". **Ioan Trifoi** — „A venit din străinătate cu o legătură de coase. I-am cerut una și mi-a spus că n-am eu atîția bani (o sută lei). O coasă costă în magazin 23 lei". **Danci Teodora** (fostă gestionară la magazinul 5 Alimentara — Borșa) — „Am primit adeseori săpun pentru care dădeam bani și nu detergenți în schimb, așa cum am spus în altă declarație. Am trimis acasă la părinții ei 300 kg de săpun, un geamantan și două sacoșe mari cu paturi și cearceafuri". **Mihali Ion zis Burlă** — „Îmi amintesc că am transportat cu mașina la alimentară de două ori cîte cinci lăzi cu săpun (1 ladă = 20 kg săpun"). **Floare Năsăudean** — „Am lucrat la cămin patru ani. Cînd a venit o comisie a trebuit să umflu numărul măturilor ce le aveam în dotare și au ieșit mai multe decît au intrat pe bon. I-am dus acasă săpun și linoleum. I-am dus, tot acasă, niște vopsea albă. Zicea că vine să vopsească o tablă la școală". După cîte știm noi, copiii noștri scriu încă pe table negre. Cu alb, despre cinste, despre muncă și omenie.

Un TELEX din partea ministerului, adresat tovarășei Frosina Pop la 7 februarie 1979 : „Greșit ați procedat că nu ați acceptat unul din locurile de muncă oferite. Vă încunoștințăm că un colectiv de 52 de oameni ai muncii din cadrul secției este de acord să primească aportul dumneavoastră într-un loc de muncă productiv. Față de argumentele exprimate de colectiv, bazate pe principiul utilizării raționale și eficiente a forței de muncă, am considerat că poziția adoptată de acesta este întemeiată".

În apartamentul Frosinei Pop: pe un recamier două flanele încopte. - „Din acestea îmi cîștig existența". De pe masă (ce întîmplare !) cade o scrumieră din care se rostogolesc cîteva inele de aur („Anume le-am pus acolo, ca să le vedeți și dumneavoastră. Poate că ați auzit ceva. Asta e tot ce am"). N-o ajutăm să le culeagă. Oameni cu funcții de mare răspundere o primesc, îi ascultă plîngerile, învinuirile interminabile aduse colectivului din care a făcut parte și de unde se exclude singură, oameni cărora Frosina Pop le pune la îndoială pregătirea și munca, noblețea și răbdarea cu care vor s-o redea unui colectiv ce și-a cucerit și așadă să-și consolideze locul întîi pe întreprindere. Între camioane grele cu minereu prețios, între muncitori ce intră și ies de la lucru, ne facem loc cu gîndul de-a scrie cît mai curînd despre adevărata și nedezmințita lor preocupare — munca. Și în definitiv cine nu ne lasă să muncim ?

ADI CUSIN ■

---

flacăra CU SIMȚUL DATORIEI FAȚĂ DE CETĂȚEAN

Despre papuci

Eram în biroul președintelui comitetului sindicatului dintr-o mare uzină bucureșteană. La un moment dat discuția ne-a fost întreruptă de un tînăr muncitor. Avea în mînă un pachet de mărime potrivită, învelit în ziar.

„Știți, l-am găsit ieri, în camera care mi-a fost repartizată" — a arătat el către pachet, punîndu-l pe masă, după ce, mai înainte, ne explicase ce se află înăuntru : o pereche de papuci bărbătești, din piele. Apoi, cerîndu-și scuze pentru întrerupere, a dat să plece...

Interlocutorul meu l-a oprit însă. Și după ce mi l-a recomandat pe tînăr, a adăugat, zîmbind : „Unul din beneficiarii noului nostru cămin pentru nefamiliști, dat în folosință ieri". Apoi l-a invitat pe tînăr să la papucii înapoi. Aceștia nu numai că nu fuseseră uitați în cameră de altcineva — pînă atunci în cămin nu locuise nimeni ! — dar erau chiar papucii tînărului în cauză, făceau parte din dotarea camerei sale...

Rememorînd întîmplarea nu poți să nu te oprești asupra sensului primar al expresiei „a da papucii". Care înseamnă, știe oricine, ceva în sensul „pleacă de aici !"

Dar iată și o întîmplare cînd, dîndu-i-se cuiva papucii, înseamnă a-i spune „Bun venit !"

Odată cu primii pași în profesie, mulți dintre tineri fac cunoștință cu viața de cămin — muncitoresc sau studențesc etc. Și pentru că, pe de altă parte, papucii mai sînt și simbolul confortului casnic, papucii tînărului de mai sus au și ei înțelesul lor. Este unul dintre multele feluri prin care tinerilor li se spune : „Fiți bine veniți, vă așteptăm !"

TITUS ANDREI ■

O privire în bucătăria „Gospodinei"

— Unde zici că e carnea ?
— Aici.
— Nu asta. Cea care a dispărut...
— Nu știu, tovarășe inspector.
— Păi nu dumneata trebuie să știi ?
Ba da, dar nu știu.

Dialogul se petrece pe strada Academiei, la numărul 3–5, acolo unde, fie noapte fie zi, pe firmă, sus, deasupra ușii, scrie „Gospodina". Cum intri în magazin, la dreapta se află sectorul zis cald, adică al mîncărurilor gătite. Urmează barul la care se vinde și orez cu lapte, apoi sectorul lactate unde se găsesc spre vînzare chiar și pîrjoale moldovenești și în sfîrșit, la marginea din stînga, sectorul semipreparatelor. În spate, printr-o ușă, vine din cînd în cînd dogoarea bucătăriei. Este trecut de ora 9 dimineața și bucătăresele trebăluiesc în jurul plitelor încinse. Alături, în colțul unei mese, cineva a crezut probabil că se află lada de gunoi. Acest cineva trebuie să fi fost însă mai mulți, fiecare contribuind cu cîte ceva la înălțarea grămăjoarei de resturi și deșeuri lîngă care vedem o tavă cu cartofi fierți, curățați de coajă. Urmează să se facă din ei, ni se spune, chifteluțe ! Sub masa cu pricina, un vas cu carne. „Porc II", zice bucătăreasa șefă Dinu Maria, încercînd să lămurească în felul ei problema. Însă, în felul său, Mihail Mihăilescu de la Inspectoratul comercial de stat încearcă să lămurească și dumnealui aceeași problemă. Aflăm astfel că Dinu Maria a primit cu vreo două ore în urmă 17,600 kilograme de carne. N-a apucat pînă acum să gătească din ea nimic și totuși, lucru de mirare, carnea se încăpățînează să nu fie mai grea de 16 kilograme cînd este așezată pe talerul cîntarului. În aceste clipe critice avea loc dialogul reprodus la începutul acestor rînduri. În plus, printre cuvinte, bucătăreasa șefă arăta cu degetul, într-un gest plin de semnificație, către subalternele sale. Din carnea proaspăt adusă de la magazie și-or fi făcut și ele cîte-o friptură, nu-i așa ?, la începutul zilei de muncă. Sau poate că, totuși, carnea aceasta va fi apucat pe drumul transformării ei în bani pentru buzunarele lucrătorilor unității ? Vom vedea că nici această posibilitate nu-i exclusă.

Mîncărurile și semipreparatele trec din bucătărie către raioanele de vînzare însoțite de un „bon de eliberare" în care se înscriu felul produsului, cantitatea, prețul. Ca totul să fie în ordine, ar trebui ca bonul să fie semnat de către cel care predă, adică de bucătăreasa șefă Dinu Maria și de către cel care preia, adică de vînzătoarea raionului respectiv. Or, din cîte am văzut, aici semnează încă de dimineață bucătăreasa șefă iar gestionarele raioanelor de vînzare semnează doar la sfîrșitul zilei. Procedeul acesta, e limpede pentru oricine, creează posibilitatea transferării preparatelor în două sau mai multe rînduri cu același bon de eliberare. Evident, banii rezultați de pe urma acestor șarje olandestine nu mai intră în casă ci, cum spuneam, prin buzunarele cele mai ascunse. De fapt avem a face cu cîteva verigi, ușor de sesizat, ale necinstei, de la crearea, prin furt, a unor „disponibilități" de materie primă — lipsa neexplicată a 1,600 kg carne — pînă la întocmirea, în modul mai sus arătat, al bonurilor de eliberare. Să zicem că la „Gospodina" se fac, la un moment dat, 50 de pîrjoale. Acestea sînt trecute în „bonul de eliberare" și trecute spre vînzare. Dar, să mai admitem că după cîteva ore acestea s-au vîndut. Și totuși, în vitrină, expuse, se află altele, dintr-un lot suplimentar, executat de lucrătorii unității în propriul lor beneficiu. Se înțelege, metoda arătată este imposibil de practicat fără nerespectarea rețetelor de fabricație. Bucătăreasa șefă Dinu Maria a recunoscut, dealtfel, că observația inspectorului Mihail Mihăilescu privitoare la calitatea pîrjoalelor moldovenești aflate la vînzare este cît se poate de întemeiată. A recunoscut că ea și subalternele ei puseseră mult mai multă pîine decît se cuvenea și, se înțelege, mai puțină carne... E adevărat că la „Gospodina" din strada Academiei există mărfuri în cantități îndestulătoare și sortimente destul de variate. Prima impresie, așadar, este bună. Numai că, iată, dacă intri în amănunte afli că mărfurile acestea au niște vicii ascunse...

La magazinul „Gospodina" din Piața Rosetti, de asemenea, vitrinele sînt pline și oamenii se îndeamnă să cumpere. Există, însă, și produse pe care oamenii le evită. De exemplu, piftia abia închegată, care dacă nu ești atent risti să ți se verse printre degete. Sau chiftelele prăjite, cam vechi, cam ofilite. Cum acest magazin este aprovizionat de Laboratorul „Gospodina" Obor, mergem într-acolo și vorbim cu responsabilul Vintilă Beznea. Discuția pornește de la starea de curățenie și igienă destul de critică a laboratorului. Responsabilul acceptă că lucrurile stau chiar așa, cum dealtfel nici nu-i greu de observat, și adaugă că i s-a promis, cît de curînd, igienizarea bucătăriei-laborator. Pînă atunci, însă, el mai poate avea surpriza de a vîri spaima în gîndacii negri chiar cînd deschide sertarele propriului birou. Cerînd scuze cititorului cu fire mai sensibilă de această rapidă schimbare a planurilor discuției, mai notăm că responsabilul însuși crede că, de exemplu, piftia făcută aici este de calitate îndoielnică, în ciuda faptului că în ultimele zece zile bucătarul Florea Samuru a depășit consumul planificat de gelatină cu trei kilograme. În schimb, zice el, chiftelele sînt proaspete. Ce-i drept, pește un sfert de oră avea să-și schimbe părerea. Fiindcă, așa cum ne-am lămurit, din ziua precedentă laboratorului îi rămîneau în stoc 8 kilograme și, cu toate că pentru ziua în curs, zicea chiar responsabilul, comenzile se urcau abia la 11 — trei kilograme pentru unitatea din Bulevardul Muncii 170, alte trei pentru Grindeiului 16 și cinci pentru Mihai Bravu 90 — oamenii laboratorului n-au mai prăjit doar trei kilograme, cît ar fi fost nevoie, ci nouă ! Așadar, ne întrebăm, cum ar putea fi proaspete aceste biete chiftele în magazinele „Gospodina" cînd ele pleacă uneori vechi chiar din laboratorul care deservește aceste magazine ? Ceea ce ni s-a părut și mai curios a fost că, pentru a da un exemplu, o comandă de cinci kilograme din același sortiment venită din partea magazinului din Piața Rosetti nu fusese onorată deși, cum s-a văzut clar, posibilități erau ! Dealtfel, la acest laborator există o neorînduială în evidența comenzilor și aceasta duce citeodată, bineînțeles, chiar la nerespectarea cererilor lansate de cele șaisprezece unități care se aprovizionează de aici. În acest fel, se înțelege, la „Gospodina" comerțul cu preparate și semipreparate alimentare ajunge citeodată semicomerț...

DUMITRU ELIADE ■

De la Direcția de Telecomunicații a Municipiului București. Urmare sesizărilor tovarășului Gheorghe Buruc cu privire la cuplarea postului telefonic, vă comunicăm că s-a revenit asupra acestei lucrări. Postul telefonic rămîne în continuare singur pe circuit.

De la Oficiul județean pentru construirea și vinzarea locuințelor Bacău. Urmare scrisorii apărute în „Flacăra" nr. 50/1978 privind unele deficiențe de la blocul din str. N. Bălcescu nr. 1 Bacău vă facem cunoscut următoarele : 1. Instalația de hidrofor a fost preluată de I.J.G.C.L. și asigurată cu personalul necesar pentru a funcționa în condițiuni optime. 2. Cele șase lifturi funcționează în condiții normale. 3. Centrala termică a fost asigurată cu cota de gaze planificată și furnizează căldura și apa caldă necesare, conform programului stabilit.

Mă numesc **Gheorghe Pislaru**, domiciliez în orașul Luduș, str. Rîndunelelor, bloc G 3, ap. 1. Din anul 1954 am suferit de o boală de piele care în decursul anilor a evoluat treptat ajungînd să se generalizeze. În urma unei internări de 42 de zile la Spitalul dermatologic nr. 2 Agigea datorită unei mîini bune și unui suflet devotat profesiei pe care și-a ales-o — în persoana medicului primar dermatolog Paraschivescu Constantin — astăzi sînt din nou om, m-am întors sănătos în sînul familiei, în colectivul de muncă din care fac parte.

● „FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați telefonul unde vă putem găsi.

De la Consiliul popular al Municipiului București-Centrala construcții montaj-București. Urmare sesizării tov. Ciufu Titus, titularul apartamentului 44, proprietate personală, bloc M. 3. h., bd. Ion Șulea nr. 92, sector 4, vă facem cunoscut următoarele : Cele sesizate sînt reale. Remedierea deficiențelor de condens (igrasie, n.r.) se va executa de I.C.R.A.L.-Vitan.

Locuiesc, împreună cu familia mea, în Sibiu, str. Mihai Viteazul, nr. 18, cartier Gușterița. În anul 1970 s-a introdus și în acest cartier apa potabilă. Cîteva luni totul a decurs normal. Apoi a început prin a curge numai noaptea, apoi duminica și la sărbătorile legale, iar în ultima vreme deloc. Strada unde locuim este puțin în pantă, motiv pentru care, la numeroasele intervenții făcute la I.J.G.C.L.-Sibiu, se răspunde că apa nu ajunge la noi. Cetățenii au propus să se facă o stație de pompare cu contribuția fiecărei familii la care am rămas numai cu promisiuni. **(Maria Ionescu)**

De la Cooperativa metaloeasnica — București. Urmare sesizării tov. Gliga Constantin din București, privind tergiversarea reparației la aspiratorul marca „Ceaika" vă informăm : În urma controlului efectuat de noi, s-a constatat că cele sesizate au fost adevărate, vinovat de această situație făcîndu-se depanatorul Radu Romeo. În momentul de față aspiratorul funcționează. Tov. Radu Romeo a fost scos din servirea populației și transferat la una din unitățile noastre de mică serie.

De mai bine de trei săptămîni, procurarea laurtului în orașul Caracal a devenit o problemă ! Motivul invocat — dispariția borcanelor din circuitul comercial. Cumpărătorii nu se împacă cîtuși de puțin cu astfel de motivări simpliste. **(D. Rădulescu**, str. Libertății nr. 17)

Sîntem 46 de elevi din satul Uria care zilnic parcurgem 6 kilometri (3 km dus, 3 întors) pînă la Școala generală Frunzaru unde învățăm ciclul gimnazial. De la Caracal circula spre Frunzaru un autobuz la ora 12 — foarte bun pentru a merge la școală (seara, cînd terminam, veneam acasă pe jos). Acest autobuz în urmă cu 2 luni a fost scos — exact cînd a început iarna, deci cînd naveta noastră e mai grea. Cu acest autobuz mai făceau naveta și colegii noștri (vreo 40) din Zănoaga spre Dăneasa. Față de cel mai apropiat oraș sîntem la 20 kilometri (Drăgănești-Olt). Dacă vrem să mergem la doctor, trebuie să plecăm dimineața cu autobuzul de 5 dimineața și să ne înapoiem la 20,00. Am cerut ajutor și la Caracal la autobaza de acolo, dar degeaba. **(Semnează 46 elevi** din cl. V—VIII, din satul Uria, com. Sprincenata, jud. Olt.)

De la Întreprinderea de industrializarea cărnii Vrancea. În legătură cu articolul apărut în revista „Flacăra" din 11 ianuarie 1979, sub titlul „Drumul spre abatorul din Adjud nu e pavat, cum s-ar crede, doar cu bune intenții", vă comunicăm următoarele : Faptul că responsabilul Herman Ozias nu s-a supus controlului oamenilor muncii în ziua de 11 august 1978 reprezintă o încălcare a legii, astfel încît pentru acest motiv ca și pentru unele abateri pe linia îndeplinirii obligațiunilor de serviciu l-am înlocuit din această funcție în luna noiembrie 1978.

De la Consiliul popular al sectorului 3. În legătură cu știrea din Flacăra din 11.1.1979, vă comunicăm că restaurantul Pietroasele a fost conceput ca „o circiumă" și consiliul popular s-a preocupat în permanență de îmbunătățirea aspectului și atmosferei din această unitate. În continuare s-a dispus conducerii I.A.P.L. Izvorul rece să ia primi un apartament la blocul 33 care se va da în funcțiune în cursul lunii februarie 1979.

De la Consiliul popular al jud. Sălaj. Referitor la scrisoarea numitului Meseșan Toma, domiciliat în orașul Zalău, vă comunicăm următoarele : Meseșan Toma este încadrat paznic la Paza militarizată cu o retribuție de 1 620 lei. Este căsătorit cu Meseșan Livia, căsătorie în urma căreia s-au născut 10 copii, dintre care 7 în viață, 6 sub 18 ani. Meseșan Toma pe lîngă retribuția lunară de 1 620 lei mai beneficiază de 1 065 lei lunar alocația pentru cei 6 copii. Meseșan Livia, soția petentului, beneficiază de o întreținere de 600 lei lunar.

De la Cooperativa frizeri coafori „Igiena". Ca urmare a articolului intitulat „Iertați-mă, astăzi nu vă pot da decît 2 lei !", apărut în nr. 4 din 25 ianuarie 1979, vă facem cunoscut că organul nostru colectiv de conducere a supus unei analize exigente, responsabile fiecare din aspectele ridicate și a stabilit măsuri menite să întroneze în unitatea respectivă un climat de muncă corespunzător cerințelor actuale. Astfel în ziua de 29.1.1979 articolul a fost dezbătut cu întregul colectiv al unității. Analizîndu-se situația creată în această unitate și cauzele care au generat atmosfera necorespunzătoare de lucru, s-a hotărît destituirea tov. Popescu Petre din funcția de responsabil al unității, sancționarea sa cu avertisment și mutarea la unitatea nr. 34. Prin aceeași decizie au fost sancționați cu avertisment încă 5 cooperatori vinovați de abaterile specificate mai sus și mutarea a 5 cooperatori la alte unități.

Mă numesc **Aneta Obreja**, domiciliez în Brașov, aleea Magnoliei nr. 10, bl. 95, sc. B, ap. 17, om al muncii la Întreprinderea de șuruburi. La data de 9 oct. 1978 am mers la medicul întreprinderii solicitîndu-i o trimitere la dr. Pușcaș Ion din Șimleu, să mă trateze. Mi-a răspuns că nu trebuie trimitere, că la Șimleu se internează cine vrea. Eu am plecat și timp de 18 zile am fost tratată, iar la externare am primit 14 zile concediu medical. La întoarcere am mers la medicul de întreprindere care aproape nici nu a vrut să se uite la ieșirea din spital. Mi-a spus că nu-mi semnează certificatele că nu mă încadrez în prevederile Legii nr. 3/1978. Eu m-am internat în spital pe data de 17 oct. 1978, deci înainte de apariția Legii 3/1978. Cînd am întrebat de ce nu mi-a dat trimitere mi-a răspuns că nu a crezut că voi merge la dr. Pușcaș. Direcția sanitară județeană mi-a vizat doar internarea 18 zile, internarea semnată de dr. Pușcaș, iar concediul medical dat tot de același doctor nu mi l-a onorat. Eu nu înțeleg nimic, cum se poate, ori recunoști tot de la un medic, ori nimic, recunoști numai ce vrei sau ce-ți convine ?

De la Comitetul județean Vîlcea al P.C.R. Tovarășul Ploscaru Mircea a lucrat la I.U.C.F. Rm. Vîlcea ca frezor-rabotor-mortezor și a avut contract cu această uzină pe 3 ani. A lucrat însă în perioada 2 septembrie 1977 — 1 august 1978 cînd a plecat la altă întreprindere prin transfer la cerere. I.U.C.F., pînă la clarificarea situației sale, îi va urmări în continuare pentru plata celor 2 511 lei, reprezentînd cheltuieli de școlarizare.

De la Inspectoratul școlar al județului Brașov. Urmare sesizării semnate de Constantin Babeș am cercetat faptele relatate la Liceul de matematică, fizică „A. Saguna" din Brașov și s-a constatat că tov. maiștri-instructori nu au efectuat orele de instruire practică, prevăzute în planul de învățămînt pentru elevii de la cursul seral, deși le-au semnat în condica de prezență. Probele practice s-au executat în atelierele întreprinderilor unde erau încadrați elevii seriaiști, nu în atelierele-școală ale liceului. Inspectoratul școlar jud. Brașov a luat următoarele măsuri : a dispus ca maiștrilor-instructori Andreescu Paul și Ghiban Traian să li se impute contravaloarea orelor de instruire practică neefectuate ; tov. prof. Marian Emil, care a răspuns în anul școlar 1977—1978, în calitate de director adjunct, de învățămîntul seral, a fost aspru atenționat în cadrul biroului executiv al Consiliului de conducere al Inspectoratului școlar.

● Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—13.

Poșta redacției

SOCIAL

■ **Ivănescu Mihai Memet Cîines** — Cobadin-Constanța : Contestați obiectivitatea anchetei „în principialitate, jumătățile de măsură înseamnă de fapt falsă principialitate" fără a avea argumente serioase. Faptul că restaurantul din localitate nu are separeu nu este un argument forte, așa cum doriți, Tovarășe Ivănescu, important este și faptul că un sat întreg discută ceva. În măsura în care aveți argumente vă rugăm să reveniți și conducerea redacției poate decide reanalizarea cazului ■ **Sfetcu Gavrilă** — Borșa-Maramureș : Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a județului v-a acordat pensia corespunzătoare pe lunile februarie, martie 1977 ■ **Munteanu Vasile** — Galați : V-ați gîrat pentru gestiune soția și nu fosta soție ■ **Voiculescu Aurel** — Constanța : Vreți și titlul „Un revizor de gestiune victimă a capriciilor unui șef de birou comercial nemulțumit de inventarele inopinate ordonate". Dacă este adevărat că ați fost bătut din această cauză, reveniți pentru inițierea unei anchete de presă ■ **Burcea D. Ion** — Tuzla-Constanța : Am înaintat memoriul dv. procuraturii județului ■ **Balica Ecaterina** — Galați : Aflăm și noi că dacă se fură libretul CEC și nu anunți în aceeași zi unitatea emitentă, CEC nu poartă nici o vină. Trebuie deci să economisim la CEC și apoi să păzim carnetele. Greu, așa e ■ **Un grup de oameni ai muncii de la industria viei și vinului** — Galați : V-ați petrecut revelionul la localul „Potcoava de aur" și ați fost jecmăniți ca într-un an vechi nu ca într-unul nou. Vreți să-i pedepsim pe responsabili. Iată ! ■ **Serghie Domnica** — Constanța : Oficiul juridic al Trustului energo-montaj ne comunică faptul că vi s-a atribuit din greșeală apartamentul lui Ciobanu Mihai. Așa că urmează mutarea și veți fi mulțumită ■ **Popescu Ion** — Dumbrava-Mehedinți : Șoferul Cernălanu din Strehaia v-a spus că este patronul autobuzului. Nu este ■ **Popastamate Polina** — Constanța : Reveniți cu o scrisoare scrisă clar ■ **Prodescu V. Ioan** — Rm. Vîlcea : Memoriul înaintat de dv. redacției are nevoie de completări serioase. Reveniți ■ **Afrodita Perian** — Arad : Și edituriile sînt obligate să înregistreze manuscrisele și desigur să răspundă solicitanților ■ **Valea Gheorghe** — Miniș-Arad : Adresați-vă Ministerului Educației și Învățămîntului, singurul for ce poate să rezolve situația tatălui dv., profesorul Valea Virgil ■ **Mihai Vasile** — Borșa-Maramureș : Veniți la redacție. Precizăm că vă invităm deoarece doriți aceasta ■ **Dicu Stelian** — Deleni-Constanța : Adresați-vă Inspectoratului școlar al județului cu propunerea dv. ■ **Paparigа Petru** — Valea Vișeului, Gară-Maramureș : Revista noastră nu face audieri la fața locului. Reveniți și spuneți clar ce doriți ■ **Burduja Evdochia** — Rosetti-Tulcea : Semnalăm pe această cale autorității tutelare a județului Tulcea faptul că numitul Burduja Petre nu contribuie la întreținerea fiicelor sale Amalia și Maria. Numitul, se spune, lucrează la Dunavățul de Jos sau la Murighiol ■ **Marin Ecaterina** — Vîrteșcoiu-Vrancea : Solicitați o audiență la Comitetul județean Vrancea al P.C.R. unde, sîntem siguri, veți găsi înțelegere ■ **Măcicășan Mirela Delia** — Arad : După ce că „Linia maritimă Onedin" a luat sfîrșit nu cunoaștem nici adresa actorului. Asta e situația. Poate mai vine în România ■ **Popescu Marioara** — Predeal : Chiar nimic n-am înțeles din scrisoarea dv. ■ **Căprarul Alexandru** — Glimboca-Argeș : Nu avem adresa lui Eugen Ionescu. Cît despre Sergiu Celibidache vedem că este destul de des la București ■ **Malii Constantin** — Constanța : Ne pare rău dar nu putem s-o găsim pe simpatica „bunicuță" de 40 de ani. Ne întrebați de ce organizația sindicală n-a ajutat-o să vadă clar lucrurile. Nu știm, stimate tovarășe Malii ■ **Perju Andrei** — Sibiu : Facem cuvenita rectificare : am atenționat greșit OGA Sibiu ■ **Ștefan Ion** : Pe această cale îi rugăm pe vecinul dv., tovarășul Constantinescu, să deschidă apa. Arătați-i revista ■ **Vagner Vasile** — București : Vecinul dv., Tudorache Nicolae „venit ulterior de la țară" vă toarnă apă pe pereți. Culmea e că-i sfătuiește fiica sa, învățătoare. Încercați să vă împăcați, altfel o să-i turnați apă și dv., și nu credem că o să-i convină !

EUGEN SECELEANU ■

ADMINISTRATIV

■ **Ion Clobanu** — Constanța : Ați primit răspuns din partea Consiliului popular municipal. Vă sfătuim să aveți răbdare ; sînteți inclus pe lista de priorități pentru locuință pe anul 1979 ■ **Marian Moise** — București : Din punct de vedere al situației materiale a părinților nu vă încadrați dispozițiilor legale de atribuire a burselor pe anul universitar 1978—79 ■ **Vlorej Todea** — comuna Arieșeni — Alba, **Liviu Coroiu** — Deva ș.a. : Pentru achiziționarea unei cositori Carpatina vă sfătuim să vă adresați cooperativelor de consum locale, sau pentru detalii tehnice întreprinderii producătoare „Metalica" București, strada Înclinată nr. 129 ■ **Ciobanu Gheorghe** — București, **Ștefan Filipescu** — Constanța ș.a. : Cotele pentru funcționarea și repararea ascensoarelor se calculează astfel : a) cheltuielile aferente energiei electrice consumate pentru funcționarea ascensoarelor se repartizează proporțional cu numărul de persoane, b) nu contribuie la plata cheltuielilor cei care ocupă locuințe situate la subsol, demisol, parter, mezanin și etajul I din clădirile fără magazine, decît în situația în care clădirea respectivă are părți și instalații comune situate la etajele superioare (băi, spălătorii) ■ **Doca Grec Botezan** — Borșa, Maramureș : Pentru ajutor vă sfătuim să vă adresați Direcției pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a județului ■ **Virgilius Crăciunel** — Breznița-Mehedinți : Demisia implică și pierderea unor drepturi (alocație pentru copii, spor de vechime) ■ **Niculina Popescu** — comuna Topana, Olt, **Liefteria Constantin** — București : Nu aveți dreptul la a doua pensie ■ **Constantin Rădulescu** — București, **Gheorghe Simion** — Techirghiol ș.a. : Din cota de autoturisme „Hycomat" repartizată în anul 1978 au fost onorate cererile înregistrate în intervalul octombrie 1976 — iulie 1977. Dat fiind numărul mare de solicitări, primesc autoturisme cu prioritate persoanele încadrate în muncă și a căror invaliditate se datorește unui accident de muncă, bolilor profesionale sau războiului.

MARGA NEDELEA ■

ÎNVĂȚĂMÎNT

■ **Doru I. Șendroiu** — București : Într-adevăr, împlinind curînd vîrsta de 25 ani nu mai sînteți considerat a fi în întreținerea părinților ; student fiind însă, și deși avînd în primii trei ani de institut medii peste nota 8, venitul părinților depășind plafonul legal pentru cei care pot primi bursă, în acest an IV în care vă aflați nu puteți beneficia de bursă deoarece stabilirea acesteia se face pe baza datelor personale existente în momentul înscrierii la începutul anului de curs ; puteți beneficia de bursă în anul viitor ■ **Livia Vlăsceanu** — Brașov : Exmatricularea atrage după sine suportarea tuturor consecințelor legale ; drept pentru care, ca să vă prezentați la un nou concurs de admitere vă sînt necesare toate actele, inclusiv adeverința că sînteți în producție ■ **Tamara Moldovan** — Buzău : Pentru a afla amănunte despre studiul limbilor orientale, adresați-vă direct Universității din București, Facultatea de filologie ■ **Aurora Popa** — București : Conform instrucțiunilor M.E.I. nr. 330/1968 date în aplicarea Legii 26/1967, aveți dreptul la cîte 5 zile de concediu pentru fiecare lună lucrată integral ■ **Eleonora Brazdău** — Reșița : Din moment ce v-ați adresat unor foruri centrale este firesc să așteptați răspunsul acestui for ■ **Paula Zamfir** — București : În timpul satisfacerii stagiului militar fiul dumneavoastră nu are dreptul să se prezinte la concurs de admitere în facultate ■ **D. D. Bădescu** — școala generală Sămărinești, județul Gorj : 1) Problema pusă de dumneavoastră este în studiu, presa s-a mai referit la cazuri similare ; deocamdată, nu ; 2) În legătură cu „morții care vorbesc la telefon", sîntem de aceeași părere cu dumneavoastră : respectivul cablu telefonic ar trebui prelungit dincolo de cimitir, în folosul celor vii, 2 000 la număr, din comuna Văgiulești, Gorj, dar, credeți-ne, asta e o chestiune care se referă strict la organele locale de specialitate ■ **Filip Demisov** — Tulcea, **Natalia Popescu** — Pestișani, Gorj : Vă sfătuim să vă adresați direct Ministerului Sănătății ■ **Ecaterina Munteanu** — Craiova : Vi s-au furat (sau ați pierdut ?!) foile de drum ale copiilor pe care erați obligată să-i însoțiți într-o stațiune balneoclimaterică ; treaba asta s-a petrecut în martie 1978... (?!) ; la întoarcere, vi s-a reținut suma corespunzătoare transportului ; mai ne scrieți că „am rugămintea la dumneavoastră să vă interesați la unul din forurile superioare competente să dea un răspuns, dacă există sau nu o cale de a mi se înapoia costul transportului pe care am fost nevoită să-l achit și să-mi comunicați răspunsul." Nu putem să vă ajutăm ■ **Lucian Rezmiveș** — Motru, Gorj : Pentru a afla care sînt condițiile de a fi încadrat pe o navă de tip special, adresați-vă direct Institutului de marină din Constanța.

HORIA PĂTRAȘCU ■

În incinta Gării de Nord, în zona unde se află rampa de descărcare a presei din autocamioane, se află mormane de gunoi din care cauză aproape zilnic se pierd trenuri, rămîn colete pe a doua zi. Deși s-a atras atenția de către Direcția de transporturi poștale și Direcția de expediere a presei, în repetate rînduri, lucrătorii de la C.F.R. și Romvared aruncă zilnic gunoaie, care cresc mereu. Urmarea : din cauza acestei situații, autocamioanele nu pot intra la rampa de descărcare, iar cei care suferă sînt cititorii, neprimind presa în aceeași zi. Trenul nu așteaptă. **(T. Ion** — București)

„Cea mai rentabilă producție este cea de inteligență, iar uzina ei este învățământul superior"

— Tovarășe profesor doctor docent inginer Augustin Petre, de peste trei decenii v-ați legat viața de învățământul politehnic, fiind, după cum vă place să repetați, în primul rînd un dascăl. E drept, un dascăl ceva mai deosebit. Fapt poate unic în istoria științei și tehnicii românești, ați creat o nouă disciplină într-un domeniu atît de pretențios și de sofisticat ca aeronautica. Ne referim la aeroelasticitate. Unul din cele mai prestigioase centre universitare și de cercetare științifică din lume, cel de la Stanford, S.U.A., v-a solicitat în mod expres colaborarea și v-a recunoscut preeminența. Tratatele dumneavoastră de aeroelasticitate (statica, dinamica) apărute în ultimii ani au fost printre primele din lume. Ele au apărut în România, țara care a dat aviației pe Vuia și pe Coandă. Dumneavoastră, șeful catedrei de aeronave de la Facultatea de aeronave a Institutului politehnic București, sînteți dascăl, dar și un om la tribuna socială, socotind, la fel ca un alt mare savant activînd într-un domeniu oarecum înrudit, academicianul Caius Iacob, care slujește învățămîntul românesc de aproape o jumătate de veac, că „universitatea este cartea de vizită a unei națiuni". Deci nu știți despre materiale aviatice, despre aripi și performanțe de zbor va fi vorba în discuția noastră, ci despre materia cenușie, despre tînăra generație și zborul ei spre necunoscut, spre cunoaștere, care aduce unei națiii faimă și avuție, un loc tranșat într-o lume schimbătoare.

— În adevăr, profesorii produc cel mai scump material : materia cenușie. Bunicul meu a fost învățător într-un sat din Transilvania, tatăl meu — profesor și director de liceu în Cehu Silvaniei, Sălaj ; el s-au străduit să contribuie la făurirea unei intelectualități românești, la ridicarea culturală a oamenilor din popor, uneori în condiții nu tocmai ușoare. N-o să-l uit niciodată pe scripcarul sărac care vroia ca fiul său să se ridice la lumină, să învețe carte, dar nu avea bani să plătească taxele liceale, destul de mari în acea vreme, după primul război mondial. Tata l-a întrebat : „Îi zici bine din vioară? Arată ce poți. Un cîntec pornit din inimă". Omul a pus mîna pe arcuș și a arătat ce știe. Apoi tata a exclamat : „Cu asta ai plătit taxa !" Și flăcăul a mers pe gratis la liceu.

— Deși ne-am propus să nu abordăm subiecte pur tehnice, v-am ruga totuși să explicați esența cercetărilor dumneavoastră, care au aruncat, din punct de vedere teoretic, o nouă lumină asupra zborului la viteze mari. O contribuție românească de prestigiu.

— Cercetările noastre au apărut ca o necesitate dictată de noua etapă în care a intrat aviația odată cu vitezele transsonice și supersonice. Asupra unui aparat în zbor acționează două forțe : una perpendiculară pe viteza de înaintare și care poartă numele de portantă (ea „ridică" avionul, îl ridică, îl face să plutească în aer) și o altă forță, orizontală, care se împotrivește înaintării și care este determinată de rezistența aerului. Atît timp cît vitezele nu depășeau o anumită limită, rezistența aerului nu juca un rol prea important și ca atare nu era introdusă în ecuațiile aerodinamicii, pentru a se evita considerabile complicații matematice. Odată cu creșterea spectaculoasă a vitezelor, în ultimii ani, rezistența aerului nu mai poate fi neglijată, iar efectul ei în aeroelasticitate tinde să capete o importanță covîrșitoare. Generalizările teoretice la care am ajuns în aeroelasticitate au avut rezultate nesperate și specialiștii le-au primit cu un interes marcat. Reamintesc că în momentul în care se produce un fenomen aeroelastic rezultatul obișnuit este distrugerea completă a avionului. Evident, în proiectare, prin cunoașterea acestor fenomene, se pot preveni astfel de dezastre. Acum mai mulți ani am primit sarcina de a preda un asemenea curs și am constatat că nu posed decît puțin material bibliografic. Am crezut că era vorba de o simplă deficiență de documentare, ceea ce nu era prea de mirare, avînd în vedere că nici în prezent catedra noastră nu primește practic nici o lucrare străină, nici o revistă străină de specialitate. Am hotărît să mă descurc singur și am reluat întreaga teorie a aeroelasticității, introducînd a doua forță care acționează asupra avionului. Abia după ce am încheiat primul volum al tratatului am constatat, oarecum surprins, că de fapt nimeni nu abordase pînă atunci, sub nici o formă, această problemă în toată amploarea și complexitatea ei.

„Eu consider munca de profesor în primul rînd ca o chestiune de meserie. Uneori se uită acest lucru"

— Sînteți poate singurul profesor al politehnicii absolvent a trei facultăți de profil foarte diferit : Electromecanică, secția aviație, Matematică, Litere și filozofie. De ce v-ați angajat în tinerețe la acest efort uriaș ?

— M-au determinat ratiuni profunde, valabile și azi. O cercetare tehnică la nivel contemporan necesită o pregătire matematică superioară celei pe care o asigură politehnica. Toată fizica modernă, începînd cu Newton, este exprimată prin ecuații diferențiale. Or, acestea sînt mult mai puțin adecvate inginerului decît ecuațiile integrale, care însă, de-a lungul secolelor, nu au atras atenția decît unui număr relativ mic de cercetători. Fizica ar trebui azi reformulată pe această bază. Alt aspect : apariția calculatorului electronic schimbă fundamental utilizarea matematicii în tehnică, totul trebuie regîndit. Cît despre legăturile strînse dintre tehnică, știință și filozofie, să nu uităm că marii matematicieni ai lumii, începînd cu Newton, Leibnitz, Descartes, au fost, într-o măsură mai mare sau mai mică, și filozofi. În zilele noastre, logica matematică, atît de fertilă în aplicații, nu este oare un capitol de filozofie ? Filozofia dă sens și perspectivă cercetării științifice și activității didactice în specialitățile tehnice. Eu consider munca de profesor în primul rînd ca o chestiune de meserie. Uneori se uită acest lucru, se afirmă sau se crede că esențialul este să posezi cunoștințele tehnice. Fundamentală eroare!

— Îndelungata activitate didactică v-a adus satisfacții profunde, durabile. Este totuși ceva care v-a nemulțumit în acești rodnici ani de profesorat ?

— Un fapt aproape incredibil. Nu generalizez, vorbesc doar din experiența mea, dar o spun pilduitoare. Funcționez în învățămîntul superior de peste trei decenii. Ei bine, în tot acest răstimp, în care am primit poate mii de adrese și mi s-au solicitat tot felul de dări de seamă, situații, procentaje, cîți studenți au trecut la cutare examen, cîți nu și de ce etc., nu mi-aduc aminte să mi se fi pus vreo întrebare cu privire la anumite probleme de fond ale învățămîntului nostru. Ne preocupăm de cifre, de statistici. Ele își au, firește, însemnătatea lor, dar uneori problemele esențiale rămîn pe dinafară. Înainte de a le aborda, să vă povestesc o istorie amuzantă, perfect reală, ilustrînd cum trăiește și azi și a urcat pe culmi mai înalte treptele academice și universitare. Pe cînd era simplu asistent, a fost dat ca exemplu negativ într-o ședință pentru că, după cum se afirmă, într-o exigență exagerată lăsase să cadă la un examen 50 la sută din studenți. Omul, din timiditate sau din alte pricini, n-a răspuns nimic. Peste cîteva luni, la proxima sesiune de examene, a fost din nou dat ca exemplu negativ, de astă dată pentru că dintr-o condamnabilă indulgență i-a trecut pe toți candidații. „Acuzatul" a replicat : „De ce vă ocupați doar de procentaje ? La examenele la care v-ați referit nu s-au prezentat decît doi studenți. Prima oară, unul a trecut, celălalt a căzut. A doua oară i-am trecut pe amîndoi".

— Anecdotă adevărată, cu tîlcul ei. Să revenim însă la problemele de fond pe care doriți să le ridicați.

„Învățămîntul nostru superior nu se ocupă suficient de virfuri"

— În prezent, mulți profesori universitari, printre care mă număr și eu, predau săptămînal 10—15 ore de curs sau desfășoară alte activități însumînd un număr de ore cu mult peste normele prevăzute în Statutul corpului didactic. Nu e o pîngire, ci o constatare. Nu se ține suficient seama că pentru cele maximum șase ore de curs pe săptămînă prevăzute profesorul trebuie să depună o muncă uriașă, să sintetizeze mii de pagini. Dar principala problemă care mă preocupă este alta. După părerea mea, învățămîntul nostru superior nu se ocupă suficient de virfuri, atenția se concentrează asupra mediocrităților. Nu ne ocupăm cît am vrea de studenții cu 9 și 10, centrul de greutate cade pe cei cu 4, 5 și 6. Dealtfel, și miile de adrese pe care le-am primit în cariera mea li priveau pe acestia din urmă, niciodată nu mi s-au cerut păreri și nu a existat o preocupare deosebită pentru impulsionarea și stimularea studenților excepționali. Departe de mine gîndul că politehnica și universitatea ar trebui să aibă un caracter elitar. Este arhicunoscut faptul că unul din meritele istorice ale socialismului constă în aceea că a deschis larg porțile învățăturii la milioane de elevi și studenți. În politehnica noastră, ca oriunde în lume, nivelul de pregătire al studenților variază. Avem nevoie de tot mai mulți specialiști și nu toți studenții pot absolvi cu 10. Nici o nenorocire. De la sine înțeles, profesorul trebuie să se străduiască să ridice tot mai sus nivelul general. Dar de aci și pînă la a ignora, într-un anume sens, valorile excepționale ale fiecărei promoții este o cale lungă, pe care, din păcate, sîntem pe punctul de a o străbate. Poate mă înșel, este însă părerea mea.

— Vorbind de studenții de excepție, vă referiți la talentele care apar rarisim, precum copiii-minune în muzică ?

— Nicidecum. Voi invoca un termen de referință mai larg, pentru a preciza un anumit context. Al nostru. Pe baza unui contract între Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie și Universitatea Stanford am efectuat acolo, între 1972 și 1975, o muncă de cercetare la Centrul de aeronautică și astronautică, în colaborare cu specialiștii americani, pe teme de aeroelasticitate. Am cunoscut mulți studenți și profesori, față de care nutresc stimă și respect. Am constatat însă că nivelul de pregătire al studenților noștri, de la Facultatea de aeronave, este superior celui de la Stanford. Nu pentru că am fi noi mai dăruiți de la natură, ci fiindcă selecția la admitere în facultatea noastră este mult mai dură decît la americani. Acolo intră cine plătește, la noi — cine este mai bine pregătit și a înfruntat cu succes o concurență — ca să-i zicem așa — acerbă. Eu am în fiecare clasă, în fiecare an de studii, între doi și zece studenți atît de dotați, încît, exagerînd puțin, aș spune că frizează anormalul. Sînt convins că și în alte facultăți din politehnica noastră se întîlnesc situații similare. Or, pe acești studenți îi pierdem. Și încă de două ori.

— De ce ?

O experiență inedită : studenții la catedră

— Întîi, pentru că, după cum am arătat, nu li se creează în mod organizat condiții speciale de dezvoltare. În ei trebuie să vedem pe savanții de mîine, promotorii noului, fala și justificarea tehnicii românești. La catedra noastră, pe cont propriu, dacă mă pot astfel exprima, am încercat unele metode de stimulare mai puțin obișnuite : cîțiva studenți excepționali din ultimii ani le-am repartizat ore de curs, le-am dat sarcina să predea capitole foarte moderne. Totodată, le-am încredințat materiale documentare de ultimă oră, aduse de mine din S.U.A. Unele erau atît de noi încît erau doar înregistrate pe bandă de magnetofon, însoțite de diapozitive, așa cum s-au difuzat la simpozioanele de specialitate la care am participat. Tinerii noștri au predat admirabil părticica din curs care le-a fost atribuită. A fost un bun stimulent. Dar, repet, ce se face pentru impulsionarea și valorificarea talentelor studențești, a elementelor cu totul ieșite din comun, este, după părerea mea, mult prea puțin.

— Și totuși, de ce „îi pierdem de două ori" ?

— A doua oară îi pierdem la repartizarea în producție. Firește, nimeni nu poate obiecta nimic la modul în care în general se realizează repartizarea. Normativele sînt judicioase, echitabile. Dar există situații excepționale în care ar trebui admise derogări. Altfel, după opinia mea, mult din ce s-a creat în învățămîntul superior românesc într-un secol și mai bine ar putea fi pus sub semnul întrebării. Profesorii îmbătrînesc și mor, tinerii excepționali nu pot îmbrățișa cariera universitară după absolvire. Cine va lua locul la catedră vechii generații ? Ce se va întîmpla peste 10 sau 15 ani ? Este o întrebare cu implicații adînci asupra soartei națiunii. Mă întreb de ce nu s-ar crea condiții de excepție pentru studenții de excepție ? Există și o valoroasă experiență a propriului nostru învățămînt superior. În trecut, cadre universitare asociate recrutate din rîndurile studenților foarte dotați primeau posibilitatea să-și verifice forțele și, într-un fel, să îmbrățișeze cariera universitară încă de pe băncile facultății. Să reflectăm și la această experiență, eventual s-o îmbunătățim. Sînt convins că producția nu ar avea nimic de suferit, ci doar de cîștigat, și încă substanțial, fiindcă s-ar ridica nivelul învățămîntului, deci al viitorilor ingineri. Altfel, există riscul să pierdem definitiv pentru învățămîntul superior un număr de cadre excelente care aci și-ar da măsura posibilităților lor. Cunosc cazuri cînd asemenea absolvenți semnau, la locul de muncă, bonuri de benzină, se ocupau de lucruri mărunte și ieșeau din ritm. O întrerupere de trei-patru ani în activitatea didactică și științifică este enormă. Mi-aduc aminte că acum cîțiva ani, într-o vacanță, mă sînteam foarte obosit și nu am mai lucrat nimic timp de o lună. Nu vă închipuiți ce greu mi-a venit mie, profesor universitar doctor docent, ca doar după 30 de zile de pauză să reiau munca. Dar tînărul care intră în producție ? Se căsătorește, se gîndește la mile de lei pe care le poate primi în proiectare într-un timp relativ scurt, la cumpărarea unui apartament (și nu-i nimic rău în toate astea), se gîndește de asemenea la posibilitățile de călătorie în străinătate pe care i le oferă noua slujbă (mulți absolvenți sînt repartizați la TAROM) și e nutin probabil că va reveni în facultate, unde condițiile sînt mai puțin strălucite. Desigur, sînt și excepții, dar problema ca atare rămîne. Cred că există la noi tendința de a se pune un accent exagerat pe „imediat". Ar fi absurd să contestăm importanța majoră a producției. La urma urmei, trăim, creăm, ne dezvoltăm tocmai pentru că producem. E vorba însă de accent, de perspectivă. În învățămînt, orice investiție, intelectuală sau materială, se fructifică literalmente însutit. Un cadru didactic bun pregătește sute de specialiști buni pentru producție. Prin discuții largi cu specialiștii s-ar putea găsi relativ lesne soluții pentru întinerirea cadrelor universitare și pentru îmbunătățirea continuă a dotării tehnice a învățămîntului superior.

Cartea de vizită a unei națiuni

— Nivelul tehnologic al unei țări definește, într-o măsură destul de semnificată, de industria aeronautică, ea constituie o oglindă sui-generis a acestui nivel. Cum apreciați dezvoltarea aeronauticii în România socialistă ?

— Trebuie relevate cîteva fapte de bază, deosebit de pozitive, de încurajatoare : există la noi, în prezent, hotărîrea fermă de a impulsiona această industrie, și s-au realizat pași concreți în această direcție ; de asemenea, începe să se formeze un corp tehnic valoros. Producția de avioane românești se situează cu totul și cu totul la nivelul tehnicii mondiale, o afirm în deplină cunoștință de cauză. Eforturile din ultimii ani dau roade, reînnoind cu mijloacele tehnice ale acestui sfîrșit de veac o prețioasă tradiție. (Apropo de tradiție : e trist că la ora actuală nu posedăm, cel puțin după știrea mea, nici un singur avion românesc din perioada antebelică. Dacă vreun cititor are cunoștință despre existența unui asemenea aparat, poate pe jumătate înglodat într-o baltă sau în alt loc retras, îl rog să-mi aducă la cunoștință, pentru a încerca restaurarea. Trebuie să ne ocupăm și de istoria aviației noastre, s-o evocăm nu numai prin fotografii și documente, ci și prin mărturia vie a aparatelor.) Toate acestea sînt realități care ne bucură ca români, ca oameni ai aviației. Într-o totul lăudabilă este și înzestrarea tehnică a întreprinderilor de profil, dar cu atît mai regretabil decalajul în dotarea învățămîntului de specialitate. Oare știți că studenții noștri folosesc, în 1979, tunelul aerodinamic construit în perioada eroică a aviației, prin anii '30, de către profesorul de gimnastică Ion Stroescu, un pasionat al aviației ? Desigur, nu se poate realiza totul dintr-o dată, există priorități, o eșalonare a eforturilor. Eu mă mărginesc doar să indic dotarea învățămîntului ca problemă deschisă. Dealtfel, în convorbirea noastră am insistat tocmai asupra unor asemenea probleme, din dorința de a contribui la rezolvarea lor, de a stimula discuții constructive. Cu decenii în urmă am putut dezvolta cu succes și într-un ritm relativ rapid producția de tractoare, grefînd-o pe industria de avioane existentă la acea dată. A urmat, în această industrie, un hiat, explicabil prin condițiile istorice. Redezvoltarea aviației noastre a cerut apoi eforturi considerabile, pe deplin justificate prin irradierea, înrîurirea favorabilă asupra construcțiilor de mașini, asupra întregii industrii naționale. Acum punem accent pe industria aviației și lăsăm oarecum pe planul doi învățămîntul de specialitate. S-ar putea însă ca la un moment dat să avem nevoie mai mult de învățămînt decît de industrie pentru a străbate etapele care sigur vor veni. Inteligența tehnică nu o vinde nimeni sau dacă o vinde, ea costă enorm. De ce s-o cumpărăm la acest preț ? Cea mai rentabilă producție este cea de inteligență, iar uzina ei este învățămîntul superior, cartea de vizită a unei națiuni.

LIONEL NIȚESCU ■

PRAFUL DE PE MAȘINĂ SAU PRAFUL DE PE CONȘTIINȚĂ?

Inginerul Florin Constantin Ghiurea este probabil unicul inventator care a creat în tehnică și pe cînd își aștepta rîndul la dentist. Nu e nici o glumă, acesta-i omul. Aflîndu-se la policlinica stomatologică din Fălticeniul natal, i-au alunecat ochii spre un afiș prin care Ministerul Sănătății anunța planul tematic de inovații pe anul în curs. La numărul 82 figura : „Un aparat de perfuzie cu oprire automată la terminarea soluției sau la intrarea aerului în sistem." Tema i se părea simplă din punct de vedere tehnic și pe loc inginerul a început să schițeze soluția. Firește, finalizarea invenției nu s-a realizat în sala de așteptare, dar acolo s-a conturat. „Trebuie mereu să gîndești, nu poți sta nepăsător", crede Florin Ghiurea, și tocmai fiindcă a refuzat să rămînă nepăsător este posesorul a 20 brevete de invenții, primul datînd din 1971. Așadar, 20 în opt ani. Ele se concentrează asupra prelucrării metalelor, interesul pentru tehnica medicală evidențiat la Fălticeni fiind fortuit, însă definitoriu pentru firea sa iscoditoare și setea de acțiune.

Acest fost maistru de la „Metalurgica"-București a urmat politehnica la fără frecvență și, după absolvire, a trecut în proiectare ; a studiat singur filozofia și logica ; a prezentat comunicări pe teme de cercetare fundamentală și a participat în 1978, cu contribuții originale, la primul Simpozion național românesc de gravitație. Zece ani a lucrat la Institutul de cercetări și proiectări de aparate, instalații și utilaje pentru industria construcțiilor, ICPAIUC, iar actualmente la Institutul de cercetări pentru industria electrotehnică, colectivul de gravitație.

Redăm mai jos strania istorie a unei valoroase invenții a lui Florin Ghiurea. Partea cea mai ciudată este că toți factorii de răspundere sînt de acord asupra meritelor și eficienței tehnice și economice a brevetului 57 455, inventatorul a fost congratulat, premiat.

Obiectul brevetului : dispozitiv de profilat reperul „Aripioară" de la produsul convector-radiator. El înlocuiește două operații manuale obositoare și două mecanice printr-una singură. Se bagă tabla dreaptă și, după o simplă apăsare la presă, iese o piesă cilindrică cu secțiune transversală complicată și cu margini suprapuse. Această piesă se bucură de căutare, are, cum se spune, piața de desfacere asigurată, fiind vorba de un reper component al unor elemenți gen calorifer. Motiv în plus pentru care invenția a fost bine primită, a fost apoi proiectată la ICPAIUC și realizată fizic la Întreprinderea de mecanică fină din București.

Iată un extras dintr-un referat al secției de cercetare-proiectare ICPAIUC, vizat de șeful secției — un specialist de bună credință care l-a ajutat mult pe inventator — doctorul inginer Petre Terzi : „Dispozitivul reduce norma de timp de 14 ori în raport cu procedeul vechi utilizat de Întreprinderea de aparataje și accesorii Alexandria (beneficiarul care a deschis finanțarea lucrării — n.r.), rezultînd o economie de aproximativ 2 lei pe reper și o economie totală pe an de aproximativ 840 000 lei".

Proiectarea și realizarea dispozitivului au costat peste 100 000 lei — arată Florin Ghiurea. Un colectiv a încasat retribuția, a lucrat și acord, cinstit cîștigate, lucrînd cîteva luni la proiectare ; alții au muncit cam două luni la experimentări și retușări pentru darea în funcțiune, plus execuția fizică. A urmat procesul-verbal de omologare la beneficiar. Consemnăm aci și sprijinul acordat de inginerul Zoe Popescu, de la întreprinderea din Alexandria. Din procesul-verbal din 10 iunie 1976 citățm punctul 3 (primele două au un caracter strict tehnic) :

„Comisia a constatat că dispozitivul confirmă principial funcționalitatea și modalitatea de realizare a piesei scontate prin brevet, realizînd în producția de serie un timp efectiv de un minut pe reper".

— De notat că în vechiul sistem se consumau 20 minute, trăgeau ca hamalii, observă inginerul Ghiurea.

Procesul-verbal este semnat din partea Întreprinderii de aparataje și accesorii de un inginer, doi subingineri, trei maiștri și un tehnician, iar din partea ICPAIUC de Florin Ghiurea.

Și fiindcă totul mergea atît de bine, întreprinderea din Alexandria a mai comandat la ICPAIUC un alt dispozitiv, bazat pe un brevet complementar, pentru o aripioară mai mare, de 1 100 mm.

Așadar, cer senin. Un singur norișor : un zvon cum că totul e bine, dar dispozitivul nu se aplică. Inventatorul, pe care nu-l interesau aplauzele și strîngerile de mînă ci realizarea practică, menită să ușureze truda muncitorului — pe care o cunoștea, deoarece a lucrat și el cîndva în fabrică — se urcă într-o mașină și, însoțit de doi colegi de la ICPAIUC, inginerul Ion Neamțu și un tehnician, gonește spre Zimnicea, la unitatea de industrie locală cu care cooperau cei de la Alexandria. Și acolo, după cum au constatat vizitatorii neanunțați, dispozitivul pe care un inginer l-a gîndit și căruia un doctor inginer i-a certificat virtuțile, iar un inginer, doi subingineri, trei maiștri și un tehnician i-au elogiat, sub semnătură, calitățile, zăcea acoperit de un strat de praf gros de un deget lîngă presa pe care trebuia să funcționeze. „De ce ?!", a întrebat Florin Ghiurea stupefiat. „E mai rentabil să realizăm aripioarele manual, oamenii încasează bani mai mulți așa", a sunat răspunsul, prompt și sincer, dar trădînd o inadmisibilă îngustime și egoism.

— Ce s-a întîmplat după aceea, tovarășe Ghiurea ?

— Am plecat și nu m-am mai întors, după ce am respirat adînc, adînc. Poate am greșit, ar fi trebuit să mă zbat, dar n-am avut puterea să mă lupt cu praful.

— Praful de pe unele conștiințe sau praful de pe mașină ?

— Ce importanță are? M-am mulțumit să informez în scris ICPAIUC și atît. Oricum, pentru mine „a te zbate" înseamnă să gîndești, să nu dormi nopțile, să proiectezi, să îmbunătățești și astea eu le-am făcut, după puterile mele. Ulterior am aflat că nici pînă în ziua de azi nu s-a scuturat praful de pe invenția mea. Dacă printre cititori se vor găsi specialiști interesați s-o aplice în producție, le stau cu plăcere la dispoziție cu orice informații tehnice și voi considera că articolul dumneavoastră și-a atins scopul.

Mai există și un **post-scriptum.** O adresă semnată de directorul general al Centralei de mecanizare pentru construcții industriale, București, din 24 octombrie 1978, „Către ICPAIUC, tovarășul inginer Ghiurea Florin. Conducerea centralei apreciază activitatea de invenții ce o desfășurați începînd din anul 1970, contribuind astfel la ridicarea prestigiului creației originale românești pe plan mondial și internațional. Prin cele zece invenții înregistrate din care opt brevetate (de fapt, sînt 20, n.r.) ați devenit detașat inventatorul cu cele mai multe invenții din cadrul Centralei de mecanizare pentru construcții industriale București. Pentru activitatea depusă pe linie de invenții, respectiv pentru rezultatele obținute, biroul executiv al Consiliului oamenilor muncii din CMCIB v-a premiat".

— Le sînt recunoscător tovarășilor pentru aprecieri, sînt stimulatoare asemenea încurajări. Dar cînd mă gîndesc la praful acela despre care v-am povestit mă întreb dacă și el contribuie „la ridicarea prestigiului creației originale românești".

— În prezent cu ce vă ocupați ?

— Cu probleme de gravitație. Lucrez la alte invenții. Lupta continuă.

L. NICULESCU ■

DIN PARTEA MINISTERULUI SĂNĂTĂȚII

Am citit cu interes în revista dumneavoastră din data de 8 februarie a.c. rubrica intitulată „Ce este nou...", în care faceți referiri la modul de aplicare în practică a unor propuneri terapeutice și de diagnostic, temă care în revista dumneavoastră se bucură de o atenție cu totul și cu totul particulară.

Am citit informațiile respective nu numai cu interes, dar și cu surprindere, din următoarele motive :

— în discuția avută pe această temă, nu v-ați manifestat intenția de a da publicității unele date discutate de dumneavoastră cu mine și cu dr. Leontopol ; m-aș fi așteptat să-mi cereți acordul pentru publicarea lor, acord care fără îndoială vi l-aș fi dat ;

— prezentați problema ca și cînd eu aș fi de acord integral cu metoda și aș recunoaște valabilitatea acesteia ; acest lucru nu este pe de-a-ntregul adevărat. Este adevărat că am fost surprins de unele rezultate, dar acestea trebuie verificate în continuare, înainte de a trage o concluzie definitivă.

Nu reiese din informarea pe care dumneavoastră ați publicat-o un alt aspect pe care eu îl socot de mare importanță, anume refuzul dr. Leontopol de a primi pentru tratament doi bolnavi pe care aș fi dorit să-i trimit, bolnavi verificați, care nu mai aveau nevoie de nici o comisie de expertiză prealabilă pentru a fi introduși în protocolul dr. Leontopol. Tov. dr. Leontopol mi-a cerut o amînare de o lună de zile, pretextînd că este foarte ocupat, ceea ce a avut darul să mă surprindă și să-mi creeze îndoieli în privința tratamentului respectiv. Un bolnav cu neoplasm nu poate aștepta o lună de zile fără tratament, iar un bolnav trimis de Ministerul Sănătății ar fi trebuit primit cu prioritate, deoarece putea convinge mai devreme factorii de decizie asupra valorii tratamentului.

Credem că dacă în informația dumneavoastră erau introduse și aceste probleme discutate atunci, opinia publică ar fi avut posibilitatea să aprecieze mai bine starea de fapt.

Cu acest prilej vă reamintesc opinia Ministerului Sănătății care, în continuare, acordă cel mai înalt credit metodelor oficiale de tratament a maladiei canceroase și face totul ca asistența medicală a acestor bolnavi să fie îmbunătățită. În același timp, Ministerul Sănătății face toate eforturile pentru ca ideile noi și valoroase să aibă cîmp larg de aplicare, avînd grijă totodată ca nu cumva recomandări terapeutice și de diagnostic neverificate, care pot dăuna bolnavilor, să scape controlului și să fie puse la îndemîna bolnavilor.

Stimate tovarășe redactor-șef,

Între bolnavii care s-au adresat Ministerului Sănătății solicitînd tratament la dr. Dănilă, erau și doi care aveau cancer în formă vindecabilă cu certitudine prin operație și tratament radioterapic sau hormonal. Este o mare eroare ca acești bolnavi să renunțe la metodele noastre verificate pentru a urma un tratament încă neverificat și care științific nu și-a dovedit eficacitatea.

În continuare vom recomanda cu toată răspunderea ca bolnavii să se adreseze cu încredere medicilor specialiști și numai în situația în care aceștia nu pot face nimic, ei să recurgă la alte procedee de tratament.

Ne-am luat o mare răspundere, atît eu cît și dumneavoastră, dacă am îndemna acești bolnavi să recurgă de la început la tratamente care încă așteaptă verificarea.

Dealtfel, cu regret constat că înțelegerea stabilită între noi, ca pe parcursul experimentării să nu se mai facă nici un fel de publicitate în jurul metodelor respective, nu este respectată de dumneavoastră, ceea ce împiedecă asupra obiectivității desfășurării tratamentului și poate crea confuzie în sînul celor interesați.

Am convingerea că prin articolele dumneavoastră nu doriți decît să informați corect opinia publică, am convingerea că doriți să sprijiniți Ministerul Sănătății în acțiunile de îmbunătățire a asistenței medicale a populației, am convingerea că între noi se poate realiza o colaborare în interesul oamenilor muncii și că veți acorda acestor rînduri semnificația pe care o conțin.

În eventualitatea că ați dori să dați publicității — la aceeași rubrică — această scrisoare, vă transmit acordul meu, cu condiția să fie publicată integral.

EUGEN PROCA ■
ministrul sănătății

O lucrare despre o istorie comună

Zilele trecute, prestigioasa editură timișoreană „Facla" ne-a pus la îndemînă o lucrare datorită distinsului istoric dr. William Marin, conferențiar la Universitatea de pe malul Begăi, cu privire la o istorie comună : „Unirea din 1918 și poziția șvabilor bănățeni".

Lucrarea se impune, respectiv ne reține atenția, prin faptul că aduce în cîmpul nostru vizual de cunoaștere evoluția relațiilor politice dintre populația autohtonă românească a Banatului și naționalitatea conlocuitoare șvăbească din această parte a României. Ea se constituie în nenumărate și tot atît de frumoase file din istoria zbuciumată, comună a trăitorilor de pe meleagurile bănățene. Pe lîngă munca laolaltă, pe ogoare, în fabrici și uzine, participanți în egală măsură la producția bunurilor materiale și spirituale, la înfrățirea oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, de aici și de pretutindeni în România, o contribuție esențială au adus-o hărnicia în muncă, dragostea față de glia natală. Munca și lupta comună, aspirațiile și idealurile comune, confruntarea cu aceleași probleme impuse de viață, de vicisitudinile istoriei au constituit factori de înfrățire, de progres social.

Lucrarea de față scoate la lumină, înfățișează evenimentele, faptele vremii în procesualitatea lor, cu tendințele și caracterul lor contradictoriu, creionează din punct de vedere politic și moral personalități valoroase din rîndul naționalităților conlocuitoare ca, de pildă, Karl Wilhelm von Martini, Johann Nepomuk Preyer, Edmund Steinacker, Adam Müller-Guttenbrunn ș.a., precum și relațiile lor cu oamenii politici români Coriolan Brediceanu, Alexandru Vaida Voievod, Valeriu Braniște și alții în activitatea și lupta comună împotriva asupririi naționale.

Autorul analizează cu discernămînt activitatea liderilor populației șvăbești bănățene, precum și caracterul presei de limbă germană în raport cu marile probleme politice și sociale cu care populația acestei părți de țară românească era confruntată în perioada regimului austro-ungar. În acest context, ne reține atenția gazeta progresistă, social-democratică „Volkswille", editată la Timișoara, care a protestat de nenumărate ori împotriva asupririi naționale a românilor, condamnînd politica guvernamentală de la Budapesta, de deznaționalizare.

Activitatea și lupta comună ale maselor populare, fără deosebire de naționalitate, a primit parametrii noi prin impulsionarea ei de către mișcarea muncitorească și socialistă. Surprinzînd această idee majoră, autorul o așază, pe bună dreptate, la temelia dezvoltării solidarității tuturor celor exploatați, fără deosebire de naționalitate.

Demn de remarcat este și faptul că din nolanul de atitudini, de poziții, manifestări și fapte, autorul a descifrat și, în consecință, a reținut pe cele caracteristice, definitorii. Numai o astfel de abordare l-a permis formularea unela din concluzii cu o deosebită rezonanță politică și anume că „Istoria a dat dreptate acelor oameni politici sași și șvabi care au înțeles încă înainte de primul război mondial faptul că, numai alături de poporul român și în bună înțelegere cu celelalte naționalități conlocuitoare, germanii din Banat și Transilvania își vor putea păstra limba maternă, valorile culturale și identitatea proprie". (p. 39)

Cum era și firesc, lucrarea tratează pe larg starea de lucruri din preajma mărețului act al Unirii și, în mod deosebit, poziția înaintată a șvabilor bănățeni față de marele eveniment de la 1 decembrie 1918.

În acest sens, adunarea șvabilor din 10 august 1919 de la Timișoara este edificatoare. Cu acel prilej, a fost adoptată rezoluția de importanță istorică prin care populația șvăbească aproba fără rezerve actul Unirii de la 1 decembrie 1918. Pe aceeași linie se înscrie și acțiunea fruntașilor șvabi din Banat peste hotare, respectiv la Paris în fața Consiliului celor zece, adică a organului Conferinței de pace alcătuit din șefii guvernelor și miniștrii de externe ai celor cinci mari puteri învingătoare. În legătură cu această acțiune, autorul formulează ideea că prin gestul politic respectiv „populația șvăbească a exprimat și pe plan internațional sentimentele sale de respect, prietenie și încredere față de poporul și statul român, ceea ce a servit incontestabil atît întăririi prestigiului politic al României cît și unei mai mari apropieri dintre români și șvabi, conviețuirii lor frățești în cadrul aceluiași stat" (p. 117).

Cercetător experimentat, pasionat și cu o mare capacitate de discernămînt, istoricul dr. William Marin, pe baza unei documentări de-a dreptul impresionante, adică de la materiale arhivistice și presa vremii pînă la întreaga literatură de specialitate din țară și de peste hotare apărută în limbile română, germană și maghiară, asigură lucrării de față o evidentă ținută științifică. Importanța lucrării-document „Unirea din 1918 și poziția șvabilor bănățeni" rezultă și din împrejurarea că pentru prima dată în istoriografia noastră este studiată în mod științific, temeinic, tradiția de conviețuire și de dezvoltare a frăției dintre populația românească și șvabii bănățeni. Această tradiție și înfrățire au constituit premise fundamentale ale atitudinii înaintate, progresiste, proromânești — cum era și firesc — adoptată de populația șvăbească la istorica adunare de la 10 august 1919 din Timișoara cînd s-a legalizat pe plan moral, politic și social sprijinirea fără rezerve a Unirii Banatului cu România. Această tradiție și înfrățire a fost ridicată pe trepte superioare de societatea socialistă învingătoare pe întreg cuprinsul patriei noastre comune, patria libertății reale și depline pentru toți cetățenii ei, fără deosebire de naționalitate.

Ținînd cont de calitățile lucrării și de interesul pe care îl prezintă problematica ei în țară și peste hotare, propunem traducerea ei în limba germană. Sugerăm Editurii politice din București să îmbrățișeze această idee.

Prof. univ. dr. TRAIAN BUNESCU ■

Situația doctorului Florea Dinu

(Urmare din pag. 1)

Bineînțeles că da, pentru că nu s-au materializat în nici un fel.

— Câți oameni așteptau afară în timp ce dumneavoastră trebuia să redactați memoriu ?

— Sute de oameni așteptau.

— Iată o primă eroare a celor care s-au ocupat de cazul dumneavoastră, de valorificarea gîndirii dumneavoastră, o primă eroare. Ne-am bucurat, auzind la Ministerul Sănătății, că vom vedea sfîrșitul acestei erori. Ați solicitat Ministerului Sănătății, în perioada nouă, drepturile ce vi se cuvin ?

— Am solicitat, chiar pe 18 noiembrie am fost invitat la Ministerul Sănătății, la Comisia superioară de stomatologie, unde au fost invitați și toți profesorii din țară. Am fost rugat să expun invențiile mele la care am lucrat, primindu-se, bineînțeles, laudele și aprecierile întregului corp profesoral, a doua zi am fost solicitat de tovarășul ministru Proca, care, la fel, a reafirmat că este încîntat, că sînt singurul inventator căruia nici un cadru didactic nu a avut să-i obiecteze. M-a rugat să-i fac un memoriu de ceea ce avem nevoie. În primul rînd am solicitat deschiderea cadrului legal în care să ne putem desfășura activitatea.

— Ce, n-aveți un cadru legal ?

— Nu. Noi funcționăm, adică acest centru funcționează practic pe existența unui cabinet de stomatologie de policlinică.

— Și-atîtea mii de oameni care vin acolo, vin la un cabinet de stomatologie ? !

— Da, la un cabinet de stomatologie.

— Se spune că de fapt ați solicitat un număr de 84 de persoane pentru a lucra alături de dumneavoastră.

— Nu este adevărat, nu am solicitat acest lucru, am solicitat numai un îngrijitor de animale și un registrator medical.

— De fapt, nici 84 de persoane pentru cauza aceasta n-ar fi mult. Pentru că, dacă e să fim sinceri, sînt extrem de multe persoane care beneficiază de binele dv. Așadar, n-ați solicitat atîtea persoane cîte se spune la Ministerul Sănătății ?

— Am solicitat minimum necesar pentru a-mi desfășura activitatea. Cadrul legal ca să ne putem desfășura activitatea și minimum de persoane ca să ne putem achita de sarcinile contractuale ale termenului de cercetare cu Academia de Științe Medicale, asta am cerut.

— Și ?

— Nu am primit nici un răspuns.

— Cum ? Nici da, nici nu ?

— Nici da, nici nu.

— Și ați întrebat pe tovarășul ministru ?

— Da, l-am întrebat pe tovarășul ministru astăzi, 9 februarie, am fost în audiență și l-am întrebat despre această situație. Și mi-a spus că nu poate să-mi dea nici un răspuns.

— Cum nu poate să vă dea nici un răspuns ? ! Adică e greu de înțeles ce-ați cerut ?

— Nu. Întîi m-a întrebat dacă am făcut un memoriu. I-am reamintit că am făcut memoriu pe data de 29 noiembrie, în care am solicitat același lucru.

— Și ?

— Și mi s-a spus: probabil materialul a ajuns la unul din colaboratorii care nu m-a informat dacă a răspuns sau nu.

— Tovarășe doctor Dinu, cîți oameni au cerut în mod oficial să vină la dv. ?

— În cursul anului 1978 am efectuat peste 20 000 de tratamente la boli incurabile. La ora actuală avem peste 15 000 de cereri aprobate de Ministerul Sănătății, de Direcția sanitară și de conducerea administrativă a spitalului pentru a fi luați în tratament.

— I-ați văzut pe oamenii aceștia ?

— Nu.

— Din județ sau...

— Din toată țara și de peste hotare.

— Deci cererile îți s-au aprobat, iar dumneavoastră sînteți de vină că nu vă ocupați de ei.

— Ministerul Sănătății, Direcția sanitară, direcția spitalului aprobă, însă nimeni nu a venit să ne întrebe dacă putem să rezolvăm acești bolnavi, în cît timp se pot rezolva acești bolnavi.

— 15 000 ? !

— 15 000 de oameni cu afecțiuni incurabile.

— Încă o întrebare. De ce nu se produce, de fapt, aparatura pe care ați preconizat-o, ați gîndit-o și ați proiectat-o și ați realizat-o, de fapt, în cîteva exemplare, dumneavoastră ?

— Pentru că nu se comandă de către Ministerul Sănătății și Departamentul care se ocupă de aparatură medicală.

— În schimb, există vreo soluție, adică luăm din import aparatură similară ?

— Da, la ora actuală într-adevăr importăm 4—5 aparate.

— Cu ce eficiență ?

— Cu eficiență foarte scăzută. Acest aparat al nostru înlocuiește toate aceste aparate de import.

— Aparatul dv. ?

— Da.

— Probabil că asta e și durerea celor care nu-l comandă. Probabil că-și zic : aparatul ăsta al lui Dinu ăsta din Cîmpina, cum adică, nu e bun, nu e bun ; putem noi să-l facem și americanii nu-l fac ? ! Asta e teoria care a circulat ani de zile și circulă, văd, încă, pe culoarele Ministerului Sănătății și nu numai pe culoare, ci și în unele cabinete. Dacă nu fac americanii, cum o să facem noi ?

— Da, probabil că așa gîndesc.

— Și cum o să mai facem noi călătorii în străinătate să căutăm aparatură, dacă e una aici, la Cîmpina, foarte aproape, prea aproape de București, nu ? Ce-i asta, unul de-aici, de la Cîmpina ? ! Deci importăm 4—5 aparate cînd am putea să exportăm de fapt cîteva zeci de mii !

— Da.

— Fabrica nu poate produce fără să aibă comandă ?

— Nu, fabrica nu poate să producă înainte de a avea comandă pentru că trebuie să-și creeze un proces tehnologic special pentru această aparatură.

— Vreau să vă întreb cum vi se adresează aceste aprobări? Cînd îi trimite Ministerul Sănătății pe bolnavi spre dv. cum zice : Cabinetului de stomatologie din Cîmpina ?

— Nu. Scrie „Centrul de cercetare și asistență medicală în stomatologie". Deși acesta nu există.

— Atîta a uitat ministerul, să-l înființeze. Dar i se adresează ca și cînd ar exista.

— Da, ca și cînd ar exista, deși există colectivul de un an de zile, de un an și ceva, muncesc acolo, executăm tot ceea ce avem de executat și de cercetat, dar practic nu existăm.

— Cît sînteți dv. retribuit ?

— 2 800 lei. Doctor în științe medicale din 1974, inventator la ora actuală cu peste 10 brevete de invenție de importanță deosebită, autor a zeci de lucrări științifice publicate în țară și peste hotare.

— Știu că tovarășul ministru al sănătății, cu o deosebită noblețe și promptitudine, a aprobat un lucru (dealtfel firesc) și anume echivalarea titlului științific de doctor în științe medicale cu titlul administrativ, cu titlul din rețea, de medic primar. Asta nu v-a ajutat ?

— Într-adevăr, pe cererea de solicitare, tovarășul ministru a pus avizul, însă nu am primit nici un ordin de confirmare a titlului de medic primar din rețea.

— Deci, nu sînteți medic primar?

— Nu.

— Da, este un fapt aproape firesc dacă ne gîndim că nici celelalte lucruri nu s-au rezolvat. Cum ar fi să se rezolve asta și să nu se rezolve celelalte ? V-ar putea induce în eroare. Trebuie să vă obișnuiți cu greutățile acestea false, pe care nu le meritați, fiindcă o bucurie bruscă v-ar putea produce (nu-i așa ?) un șoc. Cum stați cu inima ?

— Deocamdată sînt o fire foarte calmă, foarte bine echilibrată. Sper că totuși avînd în vedere că mai aveam multe de realizat, nu o să fac nici un șoc. Mai ales că sînt obișnuit cu greutățile.

— De mic !

— Da, de mic.

— Știu, știu, sînteți un om trecut încă din copilărie prin școala întăritoare a suferinței. Sper ca această realizare a dv. să fie forma cea mai acută și durabilă a patriotismului dv.

— De fapt, tot ceea ce am creat, tot ceea ce voi crea înseamnă recunoștința pentru țara mea și pentru omul suferind. Știu, de asemenea, că tot ceea ce sperăm noi acum, tot ceea ce îndrăznim să sperăm, se datorează partidului, înaltei înțelegeri a tovarășului Nicolae Ceaușescu, care a acționat cu extraordinară solicitudine pentru ca gîndirea originală românească să rămînă în România și să profităm noi întîi de ea. Cunosc gîndirea, cunosc tot ceea ce face președintele țării, secretarul general al partidului, pentru ca gîndirea novatoare să triumfe în toate domeniile. Noi știm că nimic nu se poate realiza fără luptă și lupta aceasta trebuie dusă pînă la capăt. Acestea sînt cuvintele președintelui țării. A fi inventator nu înseamnă a produce numai, ci a merge pînă la capăt cu realizarea invenției, deci a lupta pînă ideea a fost materializată.

— Da, adică a fi și un luptător. Un militant, pentru că de fapt dacă e să ne căutăm un defect îl găsim ușor și anume multe idei ne-au trecut nouă, din această parte a lumii, prin cap, dar puține am dus pînă la capăt, puține le-am întruchipat. Or, nu trebuie să fii numai mereu scînteietor cît trebuie să fii plin de caracter, de hotărîri, de revoluționar conseevent. În acest sens sperăm ca dv. să luați aceste greutăți drept o provocare a destinului și drept un prilej pentru a vă afirma și mai eficient forța de muncă și gîndirea novatoare.

— Da, însă trebuie să răspundem zilnic solicitărilor celor suferinzi. Cui să mă mai adresez ?

— Dar v-ați exprimat clar nevoile ?

— Nu numai o dată !

— Și ?

— În zadar !

— Nu s-a ajuns la nici un rezultat ?

— La nici un rezultat.

— Dar cine se ocupă din partea Ministerului Sănătății de cazul dumneavoastră ?

— Tovarășa secretară de stat Olimpia Solomonescu.

— Vreau să vă spun, tovarășe doctor, că noi, de fapt, am comis, nu o eroare, pentru că ar fi inexact zis, cînd noi am scris că dv. vă desfășurați în excelente condiții activitatea nu ne gîndeam strict la condițiile materiale, dar am comis o politețe prea mare, nu o impolitețe, ci o exagerată politețe, spunînd că s-au rezolvat condițiile în care vă desfășurați activitatea la Cîmpina. Dacă țineți minte, noi cînd am mai fost aici am văzut că ați realizat niște lucruri excepționale pentru oameni și pentru cercetarea dv. Ați făcut o grădină dintr-o casă despre care știm că era părăginită și că era, de fapt, aproape de ruină. Cum ați realizat ceea ce ați realizat ?

— Da, este adevărat. De această minunată realizare, într-adevăr, toți cei care au vizitat această unitate au rămas încîntați, neputînd crede că există la noi o astfel de unitate. Ea există pot să spun cu sacrificii, efectuîndu-se muncă atît ziua cît și noaptea.

— De către cine ?

— De către acest personal de medici care pur și simplu au spălat pe jos, au spălat W.C.-urile, au încărcat și au scos din ea mizeria care exista în această casă care era părăsită de aproape 4 ani.

— Aș dori să vă întreb dacă aparatele pe care dv. le preconizați au succes ?

— Da. Aceste aparate au fost expuse la Tîrgul internațional TIBCO '78.

— A fost un titlu de mîndrie pentru cei care le-au expus ?

— Da.

— Cine le-a văzut ?

— Toate firmele prezente la tîrg s-au interesat de aceste aparate.

— Cum se numesc ele ?

— În primul rînd de la marile firme producătoare de aparatură medicală, de la firmele Siemens, Pacard, Philips, și alte firme.

— Și aparatele dv. cum se numesc ?

— Aparatele noastre se numesc Dimistoma, Neuro-dimi, Antalgic-dimi, Gineco-dani și de laborator.

— Proiectul lor vă aparține, da ?

— Da.

— Și interesul acesta al firmelor s-a manifestat în vreo ofertă ? Ofertă concretă !

— La ora actuală există 10—15 țări, R.F.G., S.U.A., Austria, Canada, Franța, Grecia, Italia, China etc. care solicită în număr foarte mare aceste aparate.

— Vreo firmă a solicitat aparatele concret ? A zis adică : dăm atîția bani și vrem aparatele acestea ?

— Firma Siemens ! S-a deplasat personal directorul acestei firme la București.

— Cînd ?

— Pe 9 februarie și a solicitat un număr de cel puțin 5 000 de bucăți la un preț de 25 000 de dolari.

— Cît ?

— 5 000 de bucăți la un preț de 25 000 de dolari bucata. Afară de metoda de învățare a medicilor care se plătește separat.

— Și asta interesează oare industria care se ocupă de dv. ? Cine ar trebui să facă asta ?

— Industria este interesată. Fabrica producătoare a primelor prototipuri este în continuare pregătită să producă.

— Unde e fabrica ?

— Este Fabrica de echipamente periferice și calculatoare din București. Însă Ministerul Sănătății nici pînă la ora actuală nu a emis comandă pentru aparate în țară.

— Deci în țară nu interesează ?

— În țară nu avem decît 15 bucăți prototip scoase la indicația Academiei și a Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie.

— Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie v-a ajutat foarte mult. Cu adevărat, da ? Concret ? Da ?

— Da.

— Dar ați comunicat conducerii Ministerului Sănătății problemele legate de aparatură ?

— Da.

— Faptul a impresionat ?

— Da. Au rămas chiar impresionați, și tovarășul director Cristea a făcut un calcul, a spus : asta înseamnă cîteva milioane de dolari, e ceva formidabil !

— Tovarășul director Cristea a înmulțit numărul de aparate cu prețul fiecăruia, da ? Dar mai mult decît atît, să vă dea o mînă de ajutor, a făcut ? Pînă la ora asta ?

— Nu.

— Probabil că, stimați cititori, care veți fi martorii dialogului dintre Florea Dinu și noi, veți simți în cele ce vă voi spune puțină roșeală în obraji, dumneavoastră, că n-ați participat, fără să fi avut datoria, la această realizare excepțională a științei românești, datorată întîi de toate gîndirii dr. Dinu. Mă gîndesc totuși la oamenii care primesc retribuții lunar pentru ca să se ocupe de această treabă.

Sperăm ca aceste cuvinte ale noastre să fie tardive și ca lucrurile să se și realizeze pînă la apariția gazetei. Dar vrem încă o dată să-l rugăm pe dr. Dinu să ne spună care este cadrul optim pe care îl solicită. Ce dorește de fapt ? Ce crede că trebuie să aibă la Cîmpina pentru a face tot binele de care e în stare ? Eu v-aș ruga să nu vă rușinați de numărul de persoane. V-aș ruga să nu vă rușinați pentru că e o rușine burgheză să ne apucăm acum să mințim, să zicem 3 persoane, 5 persoane. Părerea mea — și părerea mea nu ca pacient al dv., pentru că nu sînt deocamdată, dar părerea mea ca pacient al stării de neliniște că gîndirea românească se mai pierde în atîtea cazuri — este că nu dv. ar trebui să solicitați, ci ministerul de resort ar trebui să solicite de la dv. maximum. Știu că dormiți puțin, știu că sînteți suprasolicitat și știu că totuși în condițiile astea doriți să munciți și mai mult. Deci, vă rog, fără nici un fel de falsă rușine burgheză (ca să nu se zică, să nu se spună a exagerat), vă rog să solicitați în cadrul revistei noastre ce credeți că vă trebuie pentru a fi în stare să faceți tot binele pe care îl meritați și-l merităm.

— În primul rînd un cadru legal pentru a ne putea desfășura activitatea.

— Ce înseamnă cadru legal ? Concret !

— Acest cadru legal se referă la existența unui laborator, a unui colectiv sau a unui centru de cercetare ca unitate integrată, la ora actuală fiind considerați cabinet de stomatologie pură în cadrul Spitalului orășenesc, sîntem aproape zilnic șicîiți de conducerea administrativă a spitalului care spune că în schema din șir și în structura spitalului nu figurăm decît ca un simplu cabinet de asistență stomatologică. Aceasta are repercusiuni asupra noastră din mai multe puncte de vedere :

Nu ni se dă ceea ce cerem. Nu îi interesează partea de cercetare. Sîntem nevoiți să facem partea de cercetare noaptea, duminica sau în timpul liber.

— Atît cît mai aveți.

— Da, atîta cît mai există.

— Cîți oameni sînt zilnic la cabinetul dv. ?

— Zilnic se perindă în centrul nostru atît din teritoriu cît și din întreaga țară, dar și de peste hotare, peste 250—300 de oameni. Cu afecțiuni incurabile.

— Vă rog să spuneți care sînt indicațiile tratamentului dv. ? Adică să ne spuneți în ce situații pot să vină oamenii cu încredere la dv. Pentru a preciza, în fine, și cu claritate, ce fel de bine puteți face.

— În primul rînd cei ce suferă de nevralgia de trigemen, una dintre durerile cele mai groaznice cunoscute în medicină, considerată ca incurabilă, vindecată prin intervenții neurochirurgicale cu risc foarte mare, de aproape 99,99 la sută.

— Dv. rezolvați asta ?

— Noi rezolvăm această maladie foarte simplu, fără injecții, fără intervenții sîngerînde, în cîteva ședințe. Clinicile universitare trimit la ora actuală bolnavii cu astfel de maladii la noi, cu bilete de trimitere și noi le rezolvăm. Mai mult, clinicile din străinătate trimit bolnavi la noi și noi rezolvăm: Nevralgii Arnold, nevralgii de gloso-faringian, nevralgii sfenopalatine, paraliziile faciale, paraliziile faciale nu de o zi, nu de o lună, paraliziile faciale de peste o lună de zile, practic am luat paralizii faciale între 5 și 45 de ani. Mintea omenească nu putea să creadă că aceste maladii mai pot fi vindecate. Avem material științific bine pus la punct atît prin investigații...

— Alte rezolvări.

— Spasmele faciale. Paraliziile faciale de origine periferică sau centrală, spasmele faciale. În afecțiuni de trunchi cerebral, în epilepsie, în miopatii tip Duchen, miotonii de altă natură decît cele de tip Duchen, în epilepsie, în Parkinson, scleroză în plăci, maladia Pompé, în sterilitate și încă în multe altele, în paradontoză, în profilaxia cariei, în afecțiuni glandulare, în hemoragii, în fracturi, algii diverse (migrene, cefalgii etc.).

— Da, se pare că la toate acestea, care nu sînt vorbe, ci — după cum revista noastră a mai arătat — sînt fapte, este trist, este revoltător să se răspundă cu formalism și rutină. Solicităm celor în drept o acțiune imediată pentru a pune de acord vorbele, promisiunile — cu faptele, pentru a pune de acord nevoile oamenilor cu acțiunile Ministerului Sănătății și pentru a duce la îndeplinire sarcina de partid atît de nobilă de a sprijini nou și — am zice noi, mai mult decît atît — de a produce o emulație reală în rîndul gînditorilor din medicină, pentru că pînă la urmă — repet — nu este o favoare pe care un minister o face unui popor, ci este o datorie să sprijinim nou și să căutăm, să căutăm, nu să așteptăm să vină la noi adevărații purtători ai noului. Ceea ce se întîmplă la Cîmpina este de domeniul bucuriei absolute, este una din marile noastre realizări în medicină. Nu e un experiment despre care ar fi timpuriu să ne exprimăm, la Cîmpina o realitate își așteaptă cadrul. N-am făgăduit nimănui niciodată că vom opri lupta noastră pentru afirmarea noului. Dimpotrivă, conform propriilor noastre sarcini de partid, de constituită, vom sprijini pe toți aceia care sprijină noul. Și vom sprijini, în continuare, noul.

Ne bucură — repetăm — atmosfera pe care am văzut-o pe viu la Ministerul Sănătății, atmosferă de lucru și de îndrăzneală creatoare. Zile în șir am fost martorii eforturilor de a se recupera — acum — toate rămînerile în urmă și în acest domeniu. Eforturile acestea aparțin dr. Eugen Proca, ministrul sănătății. Dar, din păcate, puțini dintre colaboratorii domniei-sale sînt dispuși, după cum se vede, să pună în practică rapid și eficient justele sale decizii.

Sperăm, doctore Dinu, să dăm convingător cititorilor noștri și celor în drept stenograma discuției noastre, ca să nu fim doar noi doi cei care judecă situația, ci și autoritățile de fapt și autoritatea cea largă a cititorilor.

— O singură dorință aș avea : cineva din conducerea ministerului, poate chiar tovarășul ministru, Eugen Proca, dacă are plăcerea și amabilitatea, să facă o vizită să vadă, să cunoască această unitate și acești oameni care nu precupețesc absolut nimic din timpul lor, din energia lor pentru a participa la binele țării și al oamenilor.

— Doctore Dinu, să rămînem sub zodia speranței !

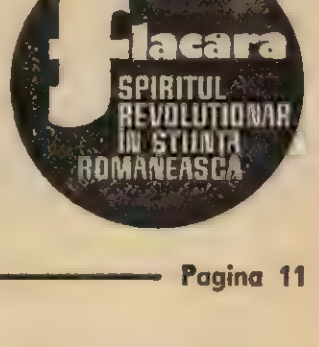

Strungul carusel cu diametrul de 16 metri

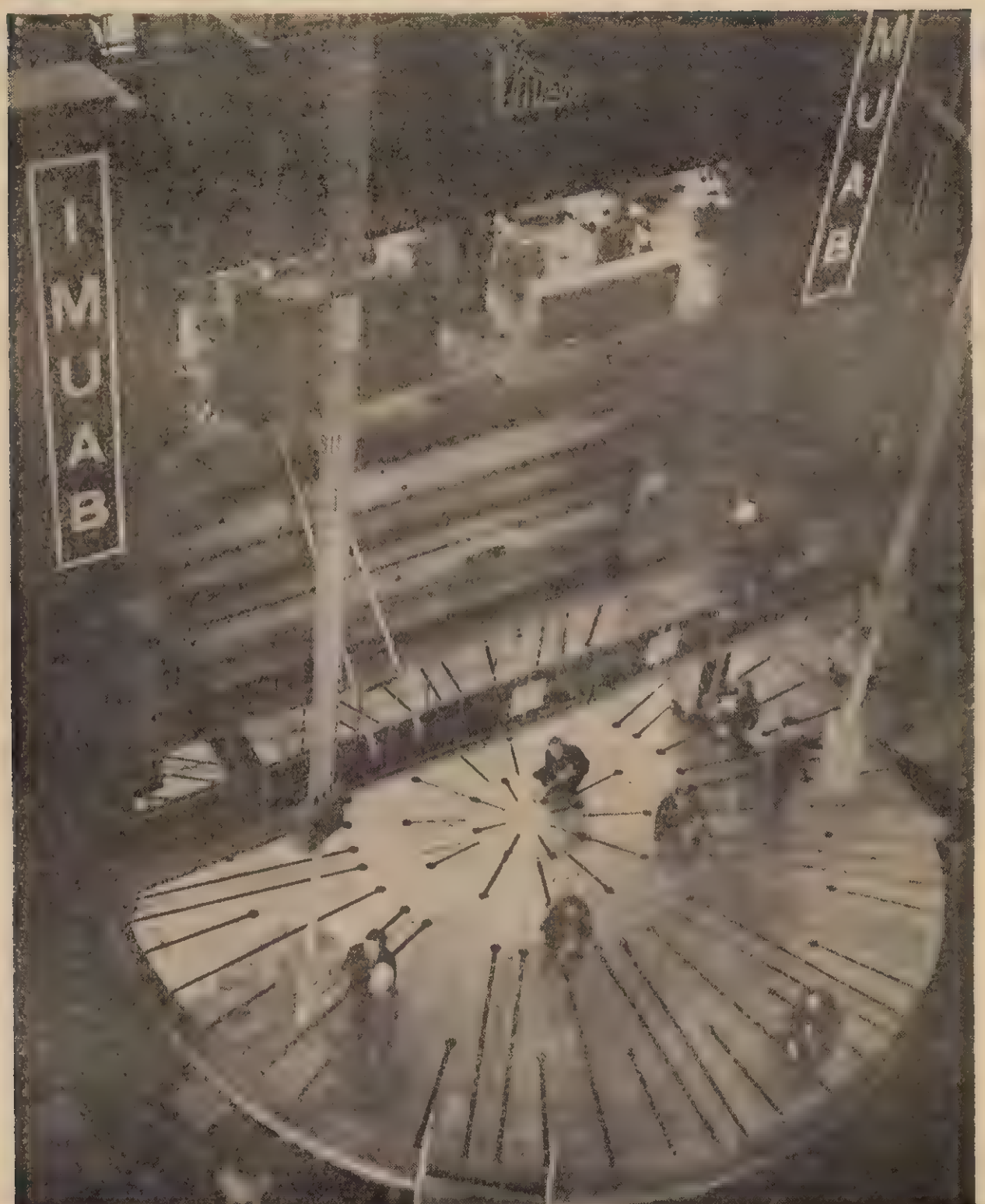

Fotografie de Elena GHERA ■

Un monument al muncii

Doi protagoniști, inginerii Nicolae Buciu și Gheorghe Speriatu, despre noua performanță a industriei noastre

La capătul a patru zile de documentare, cînd am înțeles cît de cît ce vrea să însemne strungul carusel cu diametrul de 16 metri, dar mai ales i-am cunoscut pe oamenii care au construit acest strung, inginerii Gheorghe Buciu, tehnologul șef al strungului, și Nicolae Speriatu, proiectantul șef al aceluiași strung, au ținut neapărat să ne explice pe îndelete, nu apelînd la date tehnice sau expresii pur științifice, ce anume vrea să fie acest strung, un colos, un munte de fier. Iată, așadar, în rezumat, dialogul avut.

Deci strungul carusel D-16-N.C., adică strungul carusel cu diametrul de 16 metri și cu comandă numerică. Se spune că, privindu-l, oricare specialist, de la noi din țară sau din străinătate, se simte obligat să-și scoată pălăria. Platoul, de exemplu, el singur, alcătuit din patru sectoare a cîte 40 de tone fiecare, cîntărește, cu alte adaosuri, 180 de tone. Unde și cine a turnat aceste sectoare, cînd pînă mai ieri-alaltăieri la noi în țară se turnau piese de cel mult 15 tone? Sau traversa mobilă, o adevărată bijuterie, lungă de aproape 18 metri și dreaptă ca în palmă, dacă te uiți la ea cu ochiul liber. Dar studiată la colimator, traversa prezintă două adîncituri de cîte 0,2 milimetri fiecare. Nici o sutime în plus, nici o sutime în minus. Fix 0,2 milimetri. Respectivele adîncituri nu sînt altceva decît două segmente din circumferința unor cercuri fiecare cu o rază de 180 de kilometri. Nu, nu e nici o greșeală de tipar. Cele două cercuri au raza de 180 de kilometri!

Cine la noi în țară se mai poate lăuda cu o astfel de performanță? La mijlocul strungului, îngropată în pămînt, ca o cușcă de sufleor în fața unei scene, instalația motorului electric de 100 kW și, bineînțeles, agățat, motorul însuși, o altă premieră pe țară. De o parte și alta a strungului, lîngă platou, două tije lungi de care atîrnă două tablouri de comandă, iar deasupra motorului de 100 kW, un alt tablou de comandă, tabloul mare, ca să-i zicem așa. Tot de o parte și alta a strungului, dar la sol, două grupuri de dulapuri cu instalația pentru comanda numerică. 150 000 de repere în 6 800 de tipodimensiuni, unele dintre ele la fel de complexe ca și piesele unui ceas, iar altele mult mai complicate. Cine sînt cei care le-au conceput, le-au proiectat și le-au fabricat? Cine sînt cei care le-au verificat și apoi le-au montat? Cîteva sute de oameni, cel mult o mie. În cît timp? În numai doi ani de zile. E mult, e puțin? Vom vedea. Deci, pentru cîteva sute de oameni, cel mult o mie, doi ani de zile fără duminici, ba chiar, pentru foarte mulți dintre ei: și fără concediile legale de odihnă. Nu, nu li s-a impus acest efort. Nu au fost obligați să intre în vîrtejul fantastic al bătăliei. Nimeni, dar absolut nimeni nu le-a cerut să facă pe eroii. Și nici nu prea au avut timp să se gîndească la faptul că s-ar putea să devină și eroi. Unii, înspăimîntați, s-au retras și nimeni nu le-a făcut nici un repros. Iar cei care au binevoit să rămînă, au rămas. Cîteva sute de oameni, cel mult o mie, au înțeles și au simțit, toți ca unul, că trebuie să rămînă. Au înțeles și au simțit că este o mare cinste și totodată o șansă să faci parte din marele colectiv al strungului carusel cu diametrul de 16 metri, această mașină-unealtă în stare să nască alte și alte mașini. „Și nu-i vorba aici doar de faptul că numai cîteva țări din lume se pot lăuda că posedă un astfel de strung sau că numai cîteva țări își pot permite să-l construiască, ci și de faptul că la noi, în România, strungul a fost construit în doi ani. Atît, doi ani, în timp ce în celelalte țări el se construiește în cel puțin patru ani. Nu, nu gustul competiției ne-a determinat să comprimăm timpul, doi ani în loc de patru, ci strigătul puternic al tinerei noastre industrii constructoare de mașini. Cu alte cuvinte, necesitatea, necesitatea stringentă, acută, în cel mai înalt grad. Economic vorbind aveam nevoie de această mașină-unealtă de proporții. Metaforic vorbind aveam nevoie de această gură de aer proaspăt culeasă de pe amețitorul pisc unde au dreptul să urce doar marile puteri tehnice ale lumii. Aveam nevoie să îndrăznim, aveam obligația să îndrăznim și, iată, am îndrăznit. Iar izbînda este de partea noastră, întrucît strungul carusel cu diametrul de 16 metri este o izbîndă și un argument în același timp, un argument temeinic, un colos, un munte de perseverență și îndrăzneală, un adevărat monument al muncii".

Născut din inițiativa și la îndemnul personal al tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului nostru, primul care a îndrăznit să creadă că putem purcede la construirea acestui strung, primul care a evaluat, ca un mare strateg, cu exactitate potențialul constructorilor de mașini din țara noastră, caruselul de 16 metri reprezintă ideea materializată a saltului spre o nouă calitate. „Construirea strungului a spart literalmente toate barierele, a spulberat toate recordurile, a sfărîmat multe din prejudecățile care pînă mai ieri stăteau în picioare. Spuneau muncitorii tinerei turnătorii din Alba Iulia că nicăieri în țară nu s-au turnat piese mai mari de 15 tone. Cu alte cuvinte de ce tocmai ei, fără prea multă experiență, să toarne patru piese a cîte 40 de tone fiecare? Pentru că puteți, li s-a răspuns, și puteți pentru că aveți toate condițiile să bateți recordul celor 15 tone. Și au putut, instaurînd o nouă calitate a competenței, a încrederii în forțele proprii. Sau, ca să dăm un alt exemplu, traversa mobilă și cele două adîncituri de 0,2 milimetri pe o lungime de 18 metri. Nu se poate, au zis sceptici, pentru că au fost, orice s-ar spune, și sceptici. Ba se poate, au zis cei de la I.M.G.B. Și-am mai putea vorbi despre motoarele electrice de la I.M.E.B. sau de instalațiile hidraulice executate la Sibiu, la «Balanța», ori despre fantastica răsturnare a platoului, la I.M.G.B., mai palpitantă, pentru noi, decît lansarea la apă a unui vapor. Saltul spre o nouă calitate s-a făcut cu precădere în conștiința noastră, a tuturor. Nimeni nu a precupețit nici un efort, nimeni nu s-a menajat. Toată energia, pînă la cea din urmă picătură, pentru mai repede, mai bine".

Mustrările de conștiință ale unui secretar de partid

Și dacă tot am ajuns la acest capitol, al consemnării spuselor interlocutorilor noștri, fapt petrecut la capătul a patru zile de documentare, să notăm chiar punctul de pornire al acestui reportaj. Ion Dragu, secretarul comitetului de partid al I.M.U.A.B. „Nu mai scot în fața ziariștilor nici măcar o singură vorbă despre strungul carusel. De ce? Pentru că nu știu cum se face, dar toată lumea crede că numai noi, cei de la I.M.U.A.B., l-am făcut. Nu s-a prea înțeles că la fabricarea lui au colaborat 28 de întreprinderi din București și din țară. Cei de la Sibiu, de la «Balanța», au făcut cu instalațiile hidraulice adevărate minuni. Nimeni, nici o vorbă despre ei. Cei de la Alba Iulia, de la o turnătorie aflată încă la început de drum, au întrecut toate așteptările, chiar și ale celor mai optimiști dintre noi. Nici despre ei nici o vorbă. La fel, nimic despre întreprinderea de motoare electrice București care, deși aglomerată pînă peste cap cu tot felul de sarcini, a reușit printre picături să facă în premieră pe țară un motor electric de 100 kW cu curent continuu. Ce să mai zic despre colegii noștri de la I.M.G.B., unde au fost construite, printre altele, batiul, platoul și traversa mobilă. Am muncit timp de doi ani umăr la umăr și am transpirat subțioară lîngă subțioară și am gîndit tîmplă lîngă tîmplă, iar acum, cînd totul e aproape gata, noi, cum se zice, am ieșit în față, iar despre ei nu se știe nimic. E normal? Să nu ne crape nouă obrazul de rușine? Unde e satisfacția lor morală? Nici nu am curaj, o spun sincer, să dau față cu acei minunați tovarăși de muncă. Iată, aici, pe birou, un telefon. Sună și cînd trebuie, dar și cînd nu trebuie. A sunat și pentru a ni se spune, mai pe ocolite, nu chiar așa de-a dreptul, că noi, cei de la I.M.U.A.B., ne-am dat în față, mai grozavi decît toți. Scrieți, vă rog din toată inima, că nici măcar prin gînd nu ne-a trecut așa ceva. Și mai scrieți că, dacă nu exista acest telefon, conștiința mea, apăsată, l-ar fi inventat. După cum vedeți, nici un cuvînt despre strung. Dar dacă țineți neapărat, atunci vă propun o treabă gospodărească, temeinică. Scrieți despre toți. Începeți cu..."

Un profesor universitar, energetician, conduce marea bătălie a constructorilor de mașini

Și am început, adică am continuat cu tovarășul profesor doctor inginer Ion Gheorghe Carabogdan, șeful catedrei de centrale termoelectrice, Facultatea de energetică, Institutul politehnic București, șeful comandamentului instituit la nivelul Comitetului municipal de partid București, pentru acțiunea carusel 16. A reda întregul dialog avut cu profesorul Ion Gheorghe Carabogdan ar însemna să umplem cel puțin două pagini de revistă, motiv pentru care ne-am rezumat a transcrie doar cîteva fragmente.

„Industria constructoare de mașini reclama cu stringență acest carusel. Prin 1975 s-a ajuns la concluzia că nu-l putem realiza, așa că trebuia să-l aducem din import. Pe lîngă faptul că era foarte scump, partenerii ni-l livrau abia peste 4 ani. Într-o zi de decembrie a anului 1976, în cadrul unei ședințe a Comitetului municipal de partid, s-a luat hotărîrea să-l construim cu forțe proprii în numai doi ani. Deci, în decembrie 1978 strungul trebuia să fie montat la I.M.U.A.B., gata de reglare

și ghidare, iar în martie 1979 să intre în probele de omologare, pentru ca în iunie să fie mutat la beneficiar, la I.M.G.B., și să producă. Cînd acționea avea să ajungă pe la jumătate, urma să începă și fabricația celui de-al doilea strung pentru Combinatul de utilaj greu din Iași, fapt care s-a și întîmplat, conform planului. De ce am fost numit eu, energetician, șef al comandamentului? Pentru că eram șeful comisiei tehnico-științifice de pe lîngă Comitetul municipal de partid"...

„...La loc de cinste, cu litere mari, adică, se cuvine a fi notat numele cîtorva întreprinderi ca I.M.G.B., pentru prelucrarea batiului, a platoului, a traversei mobile și a montanților ei, precum și a batiurilor pentru montanți. La turnătoria din Alba Iulia au fost turnate sectoarele platoului, iar la «23 August», în premieră pe țară, s-a turnat coroana de antrenare a platoului, precum și toate carcasele pentru cutiile de viteză, de avans, de indexare și ale reductoarelor. La «Balanța»-Sibiu, instalația hidraulică. Merită menționate I.P.A., Automatica și Electrotehnica pentru dulapurile de automatizare, iar I.M.E.B. pentru motoarele extrem de pretențioase de 100 kW curent continuu. Dintre institutele de învățămînt superior aș menționa în primul rînd Institutul politehnic pentru conceperea și proiectarea batiurilor la montanți, și Institutul de construcții pentru sănile montanților, la care sănii, printr-o construcție sudată, s-a făcut o

economie de metal de 20 la sută. Între institutele de cercetare, la loc de cinste se află Institutul de cercetare și proiectare mașini-unelte și agregate care, împreună cu Institutul de proiectări și automatizări, a asigurat proiectul general. După cum se vede, strungul carusel nu este opera unui om, a unei întreprinderi sau a unui oraș, fie el chiar și București. La nivelul anului 1978, acest strung reprezintă potențialul tehnic al unei țări. Una din semnificațiile majore ale acestui strung ar fi, zic eu, ridicarea la o nouă competență tehnică în țara noastră, adică, la ora actuală, România poate realiza utilaje de mare performanță. Mai mult decît atît, întreprinderile care au participat au realizat nu o mașină-unealtă, ci au cîștigat colective cu o maturitate profesională cum nici nu se gîndeau că pot avea"... „Ce anume a fost esențial, hotărîtor în această acțiune? Colaborarea între muncitori, maiștri, tehnicieni, ingineri, specialiști și întreprinderi, plus respectarea cu strictețe a tehnologiei de fabricație, a cotelor tăieturii fiecărui reper și, în lupta permanentă cu timpul, respectarea graficelor".

„...Momente deosebite? Multe, foarte-foarte multe. Ca spectacol palpitant, întoarcerea sau răsturnarea platoului la I.M.G.B. A fost o clină atunci cînd, cît sînt eu de profesor, m-am simțit tot numai o apă. Tot atunci, un moment hazliu. Se apropie de mine un tip și mă întreabă cine e unul, Carabogdan. De ce? îl întreb. Pentru că, zice el, vreau să-l văd și eu pe ăla care ne-a înnebunit cu telefoanele și să-i spun și eu vreo două vorbe. Dar cine ești dumneata? l-am întrebat. Viorel Ocoș de la «Balanța»-Sibiu, directorul întreprinderii. Îmi pare bine, i-am zis, eu sînt Carabogdan. Ne-am dat mîna și am rîs amîndoi. Sau un alt moment, repetat în ultima jumătate de an în fiecare vineri, cînd aveam ședințele de comandament. Ziua de vineri, cea mai aglomerată. Începea printr-o tură pe la toate întreprinderile din București. Se analiza totul la fața locului și, fără pauze, discutam la comandament, pe viu. Ruta începea de dimineață, iar pe la ora 14.00 ne apuca o foame de zile mari. Foamea ne apuca întotdeauna, ca un făcut, cînd treceam pe lîngă un Cuptor de aur, lîngă Titan. Se repezea șoferul și cumpăra cîte o pîine mare, o dublă, caldă și rumenă, că ne lăsa gura apă. Rupeam cu toții din pîinea aceea și, nu știu cum să spun, parcă ne înfrățeam și mai mult. Și-acum, vinerea, mi se face poftă de pîine caldă. Am strîns, după cum se vede, amintiri pentru o viață întreagă. Nu mă mir că Dragu, secretarul de la I.M.U.A.B., v-a propus, cum zice el, o treabă gospodărească. Eu, ca șef al comandamentului, am ajuns, timp de doi ani, să-i cunosc aproape pe toți cei care au construit caruselul. De ce nu i-ar cunoaște toată țara?!"

Un motor electric în premieră pe țară

La Întreprinderea de motoare electrice București, doctorul inginer Eugen Nicolescu, șeful atelierului de cercetare și proiectare pentru motoarele cu curent continuu, avea să ne declare: „Bineînțeles că nu avem nimic împotrivă să scrieți și despre noi, mai ales că am întîmpinat destule greutăți cu motorul de 100 kW, cel mai mare din motoarele realizate pînă la ora actuală la noi. Deci, în ordine, problemele care s-au ridicat au fost puterea sa foarte mare, apoi poziția sa, verticală și suspendată, precum și faptul că trebuia să realizăm două motoare identice din toate punctele de vedere, întrucît strungul este acționat de două motoare simultan. Conceperea, proiectarea și fabricația au început în iunie 1977 și l-am livrat exact în ziua prevăzută de grafic. De menționat că în aceeași perioadă a trebuit să asigurăm fabricația unor altor comenzi, la fel de importante, ca echipamentul electric pentru metrou, pentru cuptoarele siderurgice sau echipamentul excavatorului cu cupa de 8—10 metri, fabricat la Brăila, acum în exploatare la Anina, plus alte și alte comenzi. Chiar dacă, valoric, motorul nu era cine știe ce, dar ca execuție ne ridica destule dificultăți în îndeplinirea principalelor noastre sarcini de plan, ne-am mobilizat exemplar. Cine ne-a mobilizat? Cineva, poate secretarul comitetului de partid, maistrul Constantin Moisescu, fiind cel care a reușit să ne ambiționeze pe toți, stîrnind în noi acea mîndrie profesională. Cine sînt oamenii care s-au lăsat, cum am zis, ambiționați? Pentru toate problemele de calcul, inginera Gabriela Simion. Pentru partea de construcție, inginera Zamfirica Lungu și tehnicianul Gheorghe Paraschiv. Fabricația s-a realizat în atelierul de prototipuri și microproducție sub directa conducere a maistrului Pavel Sfetescu, la bobinaj, un om de mare și îndelungată experiență, și șeful de echipă Marin Tudor la partea mecanică. Să-i amintim totodată și pe bobinatorii Nicolae Macavei, Nicolae Alecu, strungarul Ion Rădulescu și ajutorul Petre Rădulescu. La încercări și omologări i-aș menționa pe inginerii Virgil Tenescu, Dan Enăceanu și Alexandru Ianky. O contribuție importantă și-a adus-o și atelierul de sedeviștică, unde inginerul Cornel Galea și maistrul Ion Radu au realizat în timp și foarte corect șanța statorului, o piesă de o configurație extrem de complicată, poate cea mai complicată piesă din toată munca lor de pînă acum. În altă ordine de idei, am reușit să ne înscriem în grafic prin faptul că am cîștigat un avans de timp la cercetare și proiectare, unde am ajuns la concluzia că pentru anumite repere putem apela la cîteva existente și la alte motoare pe care le exercităsem în prealabil. Am folosit, cu alte cuvinte, produse tipizate, iar produsul final, motorul, o mărturisim cu toată sinceritatea, ne-a umplut inimile de mîndrie. Cam atît despre noi".

Nimeni nu era cel mai deștept

Inginerul Corneliu Nahorniak, directorul tehnic al I.M.G.B.-ului, ne-a întîmpinat surizînd, declarîndu-ne că ideea reconstituirii, chiar și sumare, a filmului numit carusel 16 îl incită nu în ceea ce-l privește, ci mai ales pe oamenii care timp de doi ani de zile nu au știut ce-i casa, nici masa, nici liniștea, nici odihna. „Deși lucram la cîteva utilaje de maximă importanță, cum ar fi coloana de sinteză pentru uree, în hala de mecano-sudură, sau turboagregatele pentru Turceni, în hala de utilaj greu, sau presele de vulcanizat benzile de cauciuc și mașina de alezat și frezat pentru C.U.G.-Iași și Progresul-Brăila, ca să nu mai vorbim de uriașa presă de 12 000 de tone, cu toate acestea deci oamenii noștri au fost cuprinși de o frenezie pe care cu greu mi-o pot explica. Era o frenezie nu numai la nivelul întreprinderii noastre, ci în toate întreprinderile care colaborau la realizarea strungului. Cît despre colaborare, cum să spun, rar mi-a fost dat să văd așa ceva. Dispăruseră măruntele mofturi, micile ambiții, iar discuțiile în contradictoriu, pentru că au fost numeroase astfel de discuții, nu au lezat pe nimeni. Nimeni nu era cel mai deștept, iar soluția putea veni din partea oricui, chiar și din partea unui simplu muncitor ori a unui maistru de numai 33 de ani, așa cum a fost cazul cu întoarcerea platoului, cînd Dinel și-a asumat răspunderea că el, care a mai întors și alte piese, va întoarce și platoul, iar noi, specialiștii, șefii, am rămas, dacă mi se permite să spun, ca și trăsniți. Nu pentru că nu aveam încredere în maistrul Dinel și șeful său, inginerul Ion Cîrpeanu, ci pentru că ne-a explicat foarte clar și pe îndelete cum va face și am fost obligați să recunoastem că alesese soluția cea mai bună. Că pe urmă s-a întîmplat ce s-a întîmplat, de înghețase inima în noi, băiatul nu are nici o vină. El știa că se putea întîmpla, iar noi, spectatorii, după cum avea să se vadă, ne cam pierduserăm cu firea. În aceeași ordine de idei, ne-a uimit convingerea de sine a maistrului Corbu care știa că traversa mobilă e bine făcută, că se înscrie perfect în parametri, iar nouă nu ne venea să credem, motiv pentru care noi am propus încovoierea gliserelor, astfel încît cei doi montanți, așezați la capete, cu cele 20 de tone ale lor, să le îndrepte în timpul lucrului. Nu, maistrul Corbu a zis, bazîndu-se pe comanda numerică pregătită de inginerul Dumitru Țiu, că el scoate cel 0,2 milimetri. Și i-a scos, după trei zile și trei nopți petrecute lîngă traversă. Celor amintiți pînă în clipa de față i-aș mai adăuga pe tehnologii Ilie Simionescu și colegul său Teodor Dughilă, precum și pe maistrul Stelian Mureșanu de la mecano-sudate. Cam atît, plus faptul că abia așteptăm să vedem strungul instalat la locul lui, aici, la I.M.G.B., în vederea executării primelor piese, ansamblele sudate ale carcaselor pentru motorul înelar de 5,05 MW. Prin prelucrarea lor la carusel, fabricația se reduce substanțial, ca timp, iar prin comanda numerică cu care este dotat caruselul, productivitatea muncii crește cu aproximativ 30 la sută. Ce este comanda numerică? Nu intru prea mult în detalii, dar este un ansamblu de instalații electronice după care umblă toată lumea. 15 la sută din prețul strungului se cuprinde tocmai în această comandă numerică!"

O speranță lirică din Timișoara: CORINA RUJAN

Are 20 de ani. E studentă la Facultatea de matematică din Timișoara. Scrie. Uneori frumos. Îi tipărim aici, cu speranță, primele versuri. Ave!

Bacoviană

În noapte se coace iubirea de versuri
Și ceasul se umple-n tăcere de fum.
Te chem pe-ntuneric. Cum ploaia pe șesuri
Bacovia poate s-apară de-acum.

Recit în surdină o stanță pierdută
În cartea albastră, udată de ploi.
M-asculți cu-o sfială de pasăre mută.
Bacovia singur se uită la noi.

Aviz

E cineva care șterge
Cu mineca hainei
Zăpada de pe plăcuța
Galbenă
Pe care scrie cu intensitate:
„Pericol de moarte!"

Salvarea unei prejudecăți

Curată icoană
Desprinsă din nori
Corabie goală
Pe țărm ancorată
Doi tineri de mînă
Și primii fiori
Salvînd printre lacrimi
O prejudecată.

Să nu dormi trei zile și trei nopți din cauza unei traverse mobile

Maistrul Petre Corbu, șef de atelier, hala de turboagregate, din cadrul sectiei de mecanică grea. „Patru—cinci luni a durat prelucrarea traversei mobile, dar ca ritm de fabricație îl consider cel mai rapid produs. Cu acest prilej am stabilit și un record al meu, un record personal, n-am dormit trei zile și trei nopți. Nici la nunta mea n-am fost în stare de așa ceva. Că veni vorba de nuntă, tin minte că într-o duminică am ieșit pe la 15.30, am ajuns acasă cam pe la 16.30, m-am îmbrăcat la repezeală, nevastă-mea cu morala ei obișnuită, că altceva nu mă interesează decît Imeghebeul meu, și hai la nuntă. Se mărita fata unui coleg, Dumitru Cinciu. Am stat la petrecere pînă pe la ora 17.30, cel mult 18.00, și înapoi la traversă, cînd a început recordul cu nedormitul. Dacă am băut cafea? Nu, nu obișnuiesc. În schimb am fumat cîteva pachete de țigări. Singurul cîștig cu țigările a fost că nu erau țigările mele, ci ale colegilor care veneau, iar la plecare îmi dădeau țigările lor. Tin minte că l-am jefuit zdravăn de tot pe Victor Ghilaș și Nicolae Andrei, strungari de-ai mei. Cînd am răsuflat ușurat? Cînd am văzut traversa încărcată pe trailere și însoțită de două echipaje ale miliției care i-au asigurat transportul pînă la I.M.U.A.B. Am răsuflat ușurat, am urcat aici, în cabină, am fumat o țigară și n-am scos o vorbă. Eram singur, singur-singurel. Apoi, pret de vreo cinci minute m-am uitat la peștii din acvariu, că asta este una din pasiunile mele. Ce treabă aveau peștii cu traversa mea?! I-am lăsat în pace și m-am privit în oglindă, pregătindu-mă să mă spăl. Mi-am văzut ochii, șterși de oboseală, și o barbă de trei zile. Nu arătam prea frumos, eu, care mă rad în fiecare zi. Am ajuns acasă pe la ora 16,00, iar soția, în glumă bineînțeles, iar cu morala. Am mîncat și-n 10 minute am adormit. Am dormit buștean, neîntors, pînă a doua zi dimineața, cînd din nou la treabă, ca și cum nu s-ar fi întîmplat nimic. Dar prea mult vorbesc numai despre mine. Cel puțin numele cîtorva oameni cu care am tras, Emil Rusu, strungar, Constantin Durlan, la fel, Nicolae Andrei, Victor Ghilaș, Nicolae Roșca, Gheorghe Bancu, strungari. Strungari unul și unul, clasa întîi".

În acest timp unul s-a căsătorit, iar altuia i-a născut nevasta un băiat

Stelian Mureșan, șef de echipă, sectia mecano-sudură. „Maistrul Corbu zice că oamenii lui au făcut traversa mobilă. Foarte bine, dar în realitate noi am făcut-o, aici, la mecano-sudură. După stasurile noastre avem voie la o toleranță de 16 milimetri, dar am ajuns la numai 3 milimetri. Un cazangiu înțelege imediat că pe o distanță de 18 metri o astfel de toleranță este un record greu de egalat. Știți ce este o sudură în mai multe puncte? O căruță la care sînt legați, jur-împrejur, 10 cai. Fiecare punct sudat trage în partea lui, deformează piesa. Trebuie să calculezi în așa fel încît forțele să fie aceleași. Dintre oamenii cu care am muncit i-aș aminti pe Ilie Trif, un băiat de numai 26 de ani, dar cu o mînă de aur, pe Constantin Cănciu, Alexandru Ochean, Constantin Miu și Vasile Avrîncenitei. Între timp, odată cu traversa, secția noastră a cunoscut destule evenimente. Cănciu s-a însurat, Jumătate din echipă am fost la nunta lui. Băiatul lui Miu a intrat la facultate. Trifu și-a luat mașină și a reușit la examenul pentru carnet. Iar lui Ochean nevasta i-a născut un băiat. Poate că unii au avut și necazuri, dar eu n-am știre despre așa ceva. Oricum, viața a mers înainte. Acum, chiar în clipa de față, sudăm o piesă de o extraordinară valoare, o coloană fracționară înaltă de 54 de metri. Mai ceva decît traversa".

A doua zi specialiștii străini au văzut cum apa stătea drepți în fața maistrului Dinel

Maistrul de schimb Gheorghe Dinel nu are decît 33 de ani și este autorul unei incredibile performanțe. Să zicem că într-un vas, o cratiță de exemplu, s-a pus apă pînă la jumătate. Maistrul Dinel a reușit, cu palmele goale, să ia apa din vas și s-o așeze în poziție verticală. Fără să o fi înghețat, apa, ca un platou, stătea drepți în fața maistrului Dinel. Bineînțeles că totul nu este decît o metaforă prin care s-au exprimat specialiștii străini, că mai repede reușești așa ceva cu apa dintr-un vas decît să răstorni platoul strungului fără a fi descompus în prealabil cele patru sectoare care îl alcătuiesc. Maistrul Dinel nu cunoaște această poveste cu apa sau cu metafora, dar știe că a doua zi după nemaipomenita izbîndă specialiștii străini au rămas muți de uimire. „Toată răsturnarea trebuia să o asigure inginerul Ion Cîrpeanu, șeful meu, dar am avut norocul că dînsul a fost plecat, așa că mi-am încercat șansa. Nu aveam nici o îndoială, știam că vom reuși, după cum știam că nu se poate să nu se întîmple ceva. Acel ceva s-a întîmplat exact în momentul cînd platoul mai avea trei sau patru grade și ajunges în poziție verticală. Tocmai atunci, cînd ajunsesem la limitatorul cîrligului și urcarea trebuia să o asigure microviteza, cineva a legat invers conexiunea electrică, din nebăgare de seamă și din emoție, iar platoul, în loc să urce, a început să coboare. Surpriza a fost așa de mare încît macaragiii, șeful de echipă Nicolae Paraschiv și Dumitru Stan, au pus o frînă cam bruscă. De la această frînă a ieșit puțin fum, a căzut ceva praf, iar asistența, extrem de numeroasă, a înghețat pur și simplu. Mi-am dat seama imediat despre ce a fost vorba, am refăcut legăturile și peste cîteva minute am ajuns în poziția verticală, punctul de foc, adevăratul moment periculos. De ce era periculos? Pentru că trebuia să asigurăm căderea prin schimbarea centrului de greutate, ori această schimbare, potrivit legilor fizicii, cunoaște un moment de zvîcnire în jos, 160 de tone urmau să zvîcnească! Asta înseamnă o forță teribilă, iar utilajele noastre nu o puteau contracara. Cum am rezolvat momentul? Am ridicat doar cîțiva milimetri, cel mult un centimetru, iar de la bază a început o tracțiune în sensul invers al căderii. S-a atenuat astfel șocul și platoul a început să alunece lin de tot, așa cum și urcase, cu viteza unui minutar. Toată lumea a răsuflat ușurată, unii nici nu mai puteau vorbi de emoție, dar soția mea, macaragistă, avea ochii în lacrimi, sau numai mi s-a părut mie. A doua zi, cum spuneam, specialiștii străini erau muți de uimire și nu au vrut să creadă că nu am folosit și alte macarale decît cele din hală. Treaba lor!"

Cît mai curînd la Sibiu și Alba Iulia

Reîntorși la I.M.U.A.B., la poalele strungului ca să zicem așa, nu l-am putut aborda nici pe Gheorghe Chirică, șef de echipă, întrucît împreună cu toți oamenii săi tocmai montau capacul inductosinului. Erau urcați pe platoul strungului, ca niște statui vii pe un monument al muncii, și îl dirijau pe macaragiul Cornel Bibirnac. Nu i-am putut aborda nici pe ceilalți șefi de echipă, Dinu Pană, Stelian Petcu sau Marin Ghiță. Mișunau în jurul strungului ca furnicile pe un mușuroi. Cu o oarecare șansă l-am întîlnit și l-am rupt de la ale sale pe Dumitru Dumitrescu, tot șef de echipă, care ne-a făcut cunoștință cu oamenii săi, Paul Vasilescu, ajutor de șef de echipă, Ion Cornea, Ilie Dumitru, Ilie Ștefan, Ene Tudorache, Gheorghe Constantinescu, lăcătuși.

Se muncea în liniște, se executau reglări, se verificau legăturile echipamentelor electrice. Undeva, lîngă intrarea în hală, se ridicase pe jumătate cel de-al doilea strung carusel cu același diametru.

„Despre noi s-a tot scris, mi s-a spus, ba chiar și la televizor a apărut un film de cîteva minute. Scrieți și despre cellalți, că doar nu am fost singuri!"

Lîngă noi, cu mîna pe umăr, ca într-un gest amintind de clipele cu gînduri curate, Ion Dragu, secretarul comitetului de partid, zîmbea. „Vedeți, nu a fost numai ideea mea, ci și a oamenilor de aici, de la I.M.U.A.B. Ca să fie o treabă gospodărească, pe de-a-ntregul, cînd mergeți și la Alba Iulia și la Sibiu?"

Cît mai curînd.

VICTOR NIȚĂ ■

Pledoarie pentru valoare și adevăr

Se constată, cu o insistență și cu o fervoare la care parcă nu te aștepți, tendința unor critici literari de a trece (la întîmpinarea unei cărți noi) tocmai peste ceea ce are acea carte mai important. Parcă au sporit în vremea din urmă accentele de minimalizare a creației unor scriitori, mi-aș permite să spun, a unora dintre cei mai valoroși scriitori. Un asemenea caz de scriitor mare, de autor din ce în ce mai interesant de la carte la carte, este Ion Lăncrănjan. În ultima sa carte „Suferința urmașilor", carte-eveniment, ca în puține alte cărți apar atîta material de epocă, atîta adevăr nedesfigurat și atîta durere a adevărului. Se transferă din păcate adversități personale în domeniul judecății de valoare. Oare faptul că Ion Lăncrănjan este un om dificil să micșoreze valoarea cărților lui în concepțiile unor critici, care se exprimă nu doar într-o „gazetă literară" fără o deosebită popularitate, dar și într-un ziar de cea mai mare incredere și de cea mai mare popularitate? Este inadmisibil să nu se observe, dincolo de stilul zgrunțuros sau cum i-o mai fi zicînd, al scrierilor lui Ion Lăncrănjan, statura impunătoare, pe care n-o poate tăgădui nimeni, a adevărului cărților sale. E parcă un făcut ca Lăncrănjan să trăiască destinul lui Rebreanu încă o dată.

Omagiind, de aici, din acest colț de revistă, efortul literaturii române în general de-a depune mărturie adevărată despre epoca socialismului, despre omul acestei epoci, ne facem o datorie elementară să restituim cititorilor ceea ce credem a fi o opinie fără prejudecăți despre Ion Lăncrănjan și literatura sa.

ADRIAN PĂUNESCU ■

Ion Lăncrănjan:

„Suferința urmașilor"

După Rebreanu, din satul Transilvaniei s-a ridicat la cuvînt o nouă conștiință în scrisul românesc prin Ion Lăncrănjan, acest om al muncii, al răbdării și al suferinței, mai degrabă tăcut, ajuns la lacrima cuvîntului de foarte departe, cu mare greutate, după decenii de lucrare și priveghere în amănunt, cu scrisul său mărunt, de scrib iobag cotropind mii de pagini pînă acum, reluîndu-le de atîtea ori pînă la forma lor mai aproape de limpezimea cerută de rînduiala conștiinței. Rămas orfan de copil în satul Oarda de pe Mureș, va urma o meserie să devină muncitor și din anul 1945 intră în Partidul Comunist punînd umărul la greul acestei țări cu vorba muncii și a modestiei pînă la anonimat, alături de țăranii și muncitorii acestui pămînt ce-și căutau după război noua așezare. Îl văd acum sculat odată cu zorile într-o cămărușă luminată dintr-un bloc muncitoresc din Drumul Taberei, lucrînd la cuvînt cu aceeași rînduială cu care moșii săi, țărani transilvani, au aruncat sămînța în urma plugurilor.

Lăncrănjan nu poate fi înțeles în afara istoriei de suferințe milenare ale românilor din Transilvania. Încrîncenarea frazei lui, pe alocuri vinzoleala și duritatea ternă, corespund unui mers istoric tras pe roată, hăituit și jupuit, dar niciodată abătut din drumul libertății și demnității sale.

Suferința urmașilor, la o relectură aprofundată, apare mai degrabă un roman istoric mitic, mai aproape de proza de inițiere în tainele trecutului ca și **Creanga de aur** a lui Sadoveanu sau proza lui Eliade, pentru că și aici suferința, ca și bucuria se plăsmuiesc în preajma iubirii întîlnirii între două suflete în calea cărora intervine cu greul și amarul ei istoria.

Monu, eroul cărții, de acum un nume nou al literaturii române, nu-i un țăran ardelean de azi, de ieri, el revine la cuvînt dintre geții cei nemuritori, se alege dintre oștenii lui Horia și Doja, este virtual cel prezent la marile suferințe și nedreptăți purtate cu demnitate de țăranul român veacuri de-a rîndul aici, sub cerurile Transilvaniei.

Apoi, cartea are în centrul ei basmul tinereții fără bătrînețe și al vieții fără de moarte al cărui înțeles mai profund scapă la o primă lectură. Anume, este vorba de pătrunderea omului în Valea plîngerii, în asumarea suferinței omenirii, în solidarizarea cu soarta muritorilor: omul este tentat, ca și Luceafărul lui Eminescu, de viața muritorilor, dar în basm această tentație devine realitate.

Monu este acest erou, acest om inițiat în tainele suferinței, în măreția suferinței strămoșilor săi, măreție pe care numai omul putea să o poarte. Lăncrănjan rezolvă aici una dintre cele mai dificile probleme ale spiritului, anume cît îi este omului natura solidară, cît poate conta pe natură în asumarea destinului său prelund, prin iubirea fiului său Niculae pentru un cal cu numele El Zorab, vechea temă a pegasului inițiatic. Iar în basmul redat amănunțit de Lăncrănjan, calul — natura — îl însoțește pe erou în drumul său spre asumarea suferinței. Dar odată ajuns în pragul acestui deznodămînt el pleacă, scapă destinului, omul rămînînd singur ca și Oedip, orb în fața destinului. Natura nu-l poate sustrage pe om de la suferință, natura îl ajută, îl inițiază, este Paideia, zeiță inițiatoare. De aceea calul scapă, nu poate ține omului loc de destin, el singurul fiind capabil din libertatea sa să-și asume destinul, să accepte suferința, să ia pe umerii săi istoria. Așa se face că El Zorab, calul lui Monu, scapă și el de la moarte, se sustrage suferinței ultime. Monu vroise în durerea lui să-l implice în destin, să-l facă părtaș suferinței lui, să-l eroifice. Dar El Zorab scapă ca și în basm, unde calul se salvează și el de Valea plîngerii, omul rămînînd singur să-și asume din libertatea sa măreția suferinței.

Fără înțelesul mai adînc al acestor doi cai simbolici socot că încă n-am dat cheia cărții. Iar faptul că omul acceptă să-și ducă singur destinul, că nu face cale întoarsă cînd natura nu-i mai poate ajuta, cînd din libertatea sa are putere să se ridice mai presus de natură, să-și circumscrie existența ordinii superioare a spiritului, asumîndu-și implicit destinul istoriei poporului său care înseamnă asumarea suferinței țăranilor transilvani, singura fibră vie de nebiruit care a durat neamul nostru aici două milenii, acestea înseamnă că omul nu poate fi biruit, că și-a depășit condiția egoistă, obiectivîndu-se, devenind exponentul suferinței tuturor, angajîndu-se la greul istoriei neamului său.

Este unul dintre cei mai puternici bărbați ai cuvîntului românesc acest Monu, eroul anonim care se trage din Miorița prin urmașii săi, din Horia cel tras pe roată, din Manole care-și sacrifică ce are mai sfînt pentru a-și însufleți cetitoria.

Paginile inițierii eroului copil de către moșul său, de către Bunul său, în sufletul poporului nostru, în frumusețile naturii și rînduiala spirituală a neamului nostru ating dimensiuni antologice. Atît Monu cît și soața lui, Lița, crescută în casa unei femei atotștiutoare a tradițiilor orale milenare, reprezintă sufletul arhaic al unui popor cernut de suferință. Tocmai pentru că știu mult, sînt inițiați în cele adînci, li se cere mult, li se cere să rămînă drepți și curați, încrezători în puterea de purificare prin suferință. Acesta este mesajul central al cărții după socotința mea și apariția ei în literatura noastră contemporană este semn de maturitate și sărbătoare.

IOAN ALEXANDRU ■

Prietenul mai mare al unei generații literare

La 55 de ani ciți împlinește pe 20 februarie, Eugen Barbu rămîne scriitorul cu cea mai puternică forță de agitație a vieții literare. Nu avem încă perspectiva necesară ca să ne pronunțăm cu seninătate asupra omului și operei, dar este definitiv clar faptul că nici un personaj al „romanului literaturii române" din ultimii treizeci de ani nu a polarizat sentimente atît de violent contradictorii ca autorul **Groapa** și al **Princepelui**, ca redactorul șef al **Luceafărului** și **Săptămînii**. Tentativa unora de peste hotare de a prezenta devenirea literară a României socialiste drept o **regresiune**, de la „epoca de aur" interbelică, se lovește de realitatea extraordinarei efervescențe creatoare care așază ultimii treizeci de ani ai vieții noastre culturale sub semnul unei mutații absolut inedite: **este momentul cînd cultura română la cunoștință de calitatea și destinul ei de mare cultură cu un rost universal.**

Primii oameni care, în sînul acestei culturi, s-au simțit vorbind universului intreg pe limba română au fost Sadoveanu și Blaga. Primul om care a avut clară conștiința „marii culturi" române a fost George Călinescu. Dar cei dintîi **cetățeni ai Universului** pe care limba română și cerul românesc i-au făcut să se simtă universali **de aici**, apar abia în perioada 1955—1960 și ei alcătuiesc o întreagă generație **literară, muzicală, artistică** (genialii actori, mari pictori, sculptori etc.), așa-zisa „generație a lui Labiș", fiindcă geniul premonitoriu pentru întregul fenomen a fost tînărul pierit tragic în 1956.

Literatura — spunea Alb-rés — a prevestit întotdeauna, în veacul nostru, **istoria.** Miracolul politic românesc, întruchipat de geniul unui cetățean al lumii care a așezat după 1965 pămîntul românesc nu numai într-un punct de interferență a liniilor pe hartă, ci și într-un punct de convergență a speranțelor lumii în biruința unei noi umanități, acest miracol a fost **prevestit** de „explozia talentelor) în preajma lui 1960. Explozie care face din acest an (cînd se lansează colecția „Luceafărul" destinată tinerilor, cu Nichita Stănescu, Cezar Baltag, Nicolae Velea ș.a.) începutul unei vîrste noi în literatura română. Dar această nouă vîrstă și-a avut nu numai **vestitorul,** ghiocelul de primăvară înflorit prematur și secerat de ger, ci și doi mari **precursori,** al căror destin personal și a căror forță de creație au reașezat cablul doborît de furtună pe stîlpii de înaltă tensiune, făcînd a pulsa iarăși în uriașa uzină ce se cheamă Cultura Română, puterea pămîntului.

Acești începători de ev cultural sînt Marin Preda și Eugen Barbu. De la **Moromeții** (1955) și **Groapa** (1957) s-a știut că rădăcina străbună odrăslește și mai năvalnic, în felul arborilor retezați spre a-și concentra sevele în vlăstare noi, regenerate. Preda și Barbu au acționat atît de profund și atît de hotărîtor asupra sensibilității epocii, au semănat, prin simpla lor prezență, atîta încredere în forțele de viață și de izbîndă ale acestei culturi, încît niciodată nu se va putea șterge din memoria generației care se afla atunci pe băncile școlii „șocul" fericit al nașterii primelor capodopere ale literaturii noi.

Vor trece cîțiva ani și se va produce noul șoc: izbucnirea, spre cerul tot mai senin, a stolului de porumbei vestit de Labiș. Geniul lui Labiș, după geniul lui Preda și Barbu, a reașezat literatura română pe marea sa albie firească și totodată pe albia nouă, a destinului socialist contemporan.

Generația aceasta, a lui Labiș, care în literatură își are decani de vîrstă pe Paul Anghel și Fănuș Neagu, și al cărei benjamin este Adrian Păunescu, s-a caracterizat prin ceva ce i-a marcat pe toți: **consonanța sufletească cu procesul înnoitor ce a transformat — cu sacrificii desigur, dar a transformat — România creată de generația pașoptistă, dar năruită de cataclismele primei jumătăți a veacului nostru, în Patria noastră de azi, renăscută și așezată pe treapta celei mai largi rezonanțe pe care prezența ei în lume a dobîndit-o vreodată.** „Generația lui Labiș" s-a simțit chemată să definească **sufletul** și **conștiința de sine** ale acestei Românii noi, să fie glasul ei de biruință și cîntecul de primăvară ale unui neam întreg ieșit dintr-o iarnă ce părea fără sfîrșit.

Această generație — căreia îi va urma „generația ironică" și „generația critică" — și-a găsit, în ceasul hotărîtor în care se aleg destinele, doi prieteni de nădejde: un **critic** și un **scriitor.** Criticul se cheamă Paul Georgescu, cel ce l-a descoperit și lansat pe Nichita Stănescu. Paul Georgescu a făcut din fosta **Gazetă literară** clocitoarea de unde au ieșit cîțiva dintre „ciudații boboci de rață" de care s-au speriat toți birocrații literari și toți dogmaticii momentului, dar mai ales fabricanții de literatură moartă din naștere, care se vedeau brusc măturați de pe scenă de năvala talentului și geniului.

Scriitorul se numește Eugen Barbu și trecerea sa în vara lui 1962 la conducerea **Luceafărului** (întemeiat de Mihu Dragomir) a însemnat așezarea unei adevărate locomotive în fața șirului barat încă de atîtea prejudecăți. Ce a însemnat Eugen Barbu pentru noi toți în anii 1962—1968, ne-a amintit de curînd Ioan Alexandru, în tableta sa din **Luceafărul.** Acel adevărat curent cristalizat în jurul **Luceafărului** — „seria Eugen Barbu" — a reușit să adune într-un mănunchi de energii, într-o veritabilă „sinteză în atac" cele ce înmugurise la **Steaua** și **Tribuna** și ceea ce-și făcuse loc, de sub frunze veștede, la **Gazeta literară.**

Luceafărul „lui Barbu" a fost locul unde ne-am găsit, ne-am recunoscut ca generație, ne-am definit un loc și un mesaj. Eram toți între douăzeci și treizeci de ani și aveam nevoie de oameni care să explice „fenomenul" ce aveau „mai-marii noștri" că nu e o crimă să scrii „poporul român" în loc de „poporul nostru", că nu se cutremură lumea dacă apar versurile bolovănoase și unice ale lui Ion Gheorghe, că a scrie numele lui Nicolae Iorga nu înseamnă fascism și că a afirma existența unei vechi și mari tradiții culturale române nu este delict de naționalism; că poezia meditativă și încărcată cu parfum de grădină proaspătă a Anei Blandiana precum și versul, de o forță ce vestea pe tribunul de mai tîrziu, al lui Adrian Păunescu au dreptul să vadă lumina tiparului măcar tot atît cît mile de flori artificiale confecționate de pe o zi pe alta. Eugen Barbu, Ion Dodu Bălan, Alexandru Oprea se specializaseră ca plutașii de pe Bistrița de odinioară! Noi așteptam cu inimă curată „ca ce vor veni" și era un oftat de ușurare în toți cînd aflam că „vom apărea". Au fost cîteva „cauze" pentru care Eugen Barbu s-a bătut cu inerțiile pînă la a accepta orice compromis personal, numai să bîruie manuscrisul vreunuia dintre noi. Printre acestea, mica epopee (nescrisă) a apariției dramei **Iona** de Sorescu — cea dintîi creație genială a noii dramaturgii românești.

Eugen Barbu ne-a fost cloșcă, iar pui săi de aur s-au numit Nichita Stănescu, Marin Sorescu, Ioan Alexandru, Ion Gheorghe, Ana Blandiana, Adrian Păunescu, Constanța Buzea și atîția alții. Pe critici, maestrul nu-i iubea în mod deosebit, cu excepția lui Marian Popa. Venera însă pe Vladimir Streinu, căruia i-a creat la **Luceafărul** — prin **Distinguo** — cea mai celebră rubrică în epocă după **Cronica optimistului** de la **Contemporanul.**

În familia literară ce o prezida, ca și la cenaclul „N. Labiș" (care a rămas nedepășit, ca importanță, fiindcă nici un alt cenaclu n-a putut să adune sub același acoperiș pleiada care se aduna acolo pe vremea de glorie) am legat noi toți, cu marele nostru prieten, mai vîrstnic, un gen de relații pe care vicisitudinile vieții au fost neputincioase în a le eroda. Ne-am legat de fapt, în fața unui ochi nevăzut al conștiinței culturii române, să purtăm pe culmi un steag — steagul marii culturi românești crescute din tot **trecutul,** dar mai ales din tot **prezentul** nostru, către un **viitor** pe care am avut îndrăzneală (mi se pare cei dintîi), să-l proclam grandios în ultimul și totodată singurul articol pe care Eugen Barbu n-a reușit (cu toate eforturile și cu toată dorința sa arzătoare de a-l vedea în paginile revistei) să-l facă a „trece"! În ultimul moment cineva m-a declarat „vizionar exagerat" și cam... scrintit și articolul a fost scos din pagină, așteptînd în spaltul îngălbenit din **mai 1968** pînă în 1975 ca **istoria** să ajungă acolo unde îndrăznise **literatura** să viseze! Este articolul **Prezența românească** din volumul meu **Istorie și cultură,** articol în care încercam o sinteză a primilor trei ani din marea epocă în care ne găsim încă angajați, cu uimire și dăruire.

Puțin după aceea Eugen Barbu a părăsit, în iunie 1968, **Luceafărul.** În toamna lui 1970 Eugen Barbu revenea, la **Săptămîna.**

Eugen Barbu a rămas și în această etapă a existenței sale cel ce a fost la **Luceafărul,** adică omul aceleiași pasiuni și aceleiași idei. Și-a putut schimba prietenii, colaboratorii, condițiile de lucru și spațiul grafic. Nu și-a schimbat steagul. A rămas mereu omul pasiunii ce ne strînsese în jurul său la **Luceafărul,** al acelei patimi mistuitoare pentru tot ceea ce-i pare că duce la creșterea culturii române și a gloriei naționale. A rămas cu aceleași reacții prompte contra nedreptății, oricine i-ar cădea victimă, chiar propriii dușmani, pe care e gata atunci să-i apere. Eugen Barbu a făcut, face și va mai face destule greșeli. Este în logica acestui temperament vulcanic și nestăpînit. Sînt și umbrele inerente oricăror piscuri. Nimeni însă n-a fost gata cu mai mare sinceritate să-și recunoască eroarea și nimeni n-a mîncat cu mai multă sinceritate mîna celui care îi pregătise cuțitul. Instinctul infailibil al Marelui Anonim — **publicul** — simte tocmai aceste trăsături ale omului. Sînt tocmai trăsăturile pe care timpul le va cerne alegîndu-le de tot ceea ce în om și în epocă a produs tumult și indirjire. Și va recunoaște că Eugen Barbu face parte din categoria acelor oameni evocați cîndva de Bergson, care spunea: „În istoria societăților pentru ca să se producă un progres decisiv, este necesar să apară încărcătorii cu emoție, oameni ce reîncarcă aerul cu electricitate, care creează o atmosferă de emoție".

Cultura română a cunoscut în fiecare etapă esențială a ei asemenea oameni. Kogălniceanu, Hasdeu, Maiorescu, Eminescu, Iorga (cel mai tipic reprezentant al acestui gen de oameni), Călinescu sînt din această categorie. Nici unul n-a făcut viață ușoară confraților și nici unul n-a scăpat de represaliile lor. Cine citește azi presa vremii lor este îngrozit de cît poate răbda hîrtia în materie de rea-credință, patimă și orbire, atunci cînd se urmărește „lichidarea" unui asemenea individ. Dar este condiția însăși a „speciei"! Căci cine seamănă vînt, culege furtună. Și cine seamănă un anumit fel de vînt, nu se poate aștepta la alt gen de furtună.

În brîza de energie explozivă, neînfrînată și imprudentă, numită Eugen Barbu, o generație întreagă ne-am întins pînzele acum peste 16 ani și am pornit într-o „aventură spirituală" care s-a conturat cu vremea și care, purtîndu-ne pe fiecare după traiectoria propriului destin, ne-a făcut să ne simțim mereu legați sufletește prin debutul nostru și prin ceea ce el a semnificat cîndva. Se cuvine dar ca, la 55 de ani, Eugen Barbu să știe că fapta lui nu se șterge din conștiințele noastre ca urmele de nisip pe malul mării, oricîte valuri s-ar încerca să se arunce asupra lor. Fie-mi îngăduit deci să mă alătur lui Ioan Alexandru, care evoca aceleași ceasuri rodnice din istoria culturii noastre noi, de pe care numele lui Eugen Barbu nu poate fi nici răsluit și nici întinat.

DAN ZAMFIRESCU ■

P.S. Acest articol este și răspunsul meu pentru dl. Virgil Ierunca, pe care știu că e greu totuși să-l conving că nu toți pot trece de la „Caete de dor" și „Filința Românească" la războiul împotriva ființei românești.

Ultimul Philippide

Fotografie de VASILE BLENDEA ■

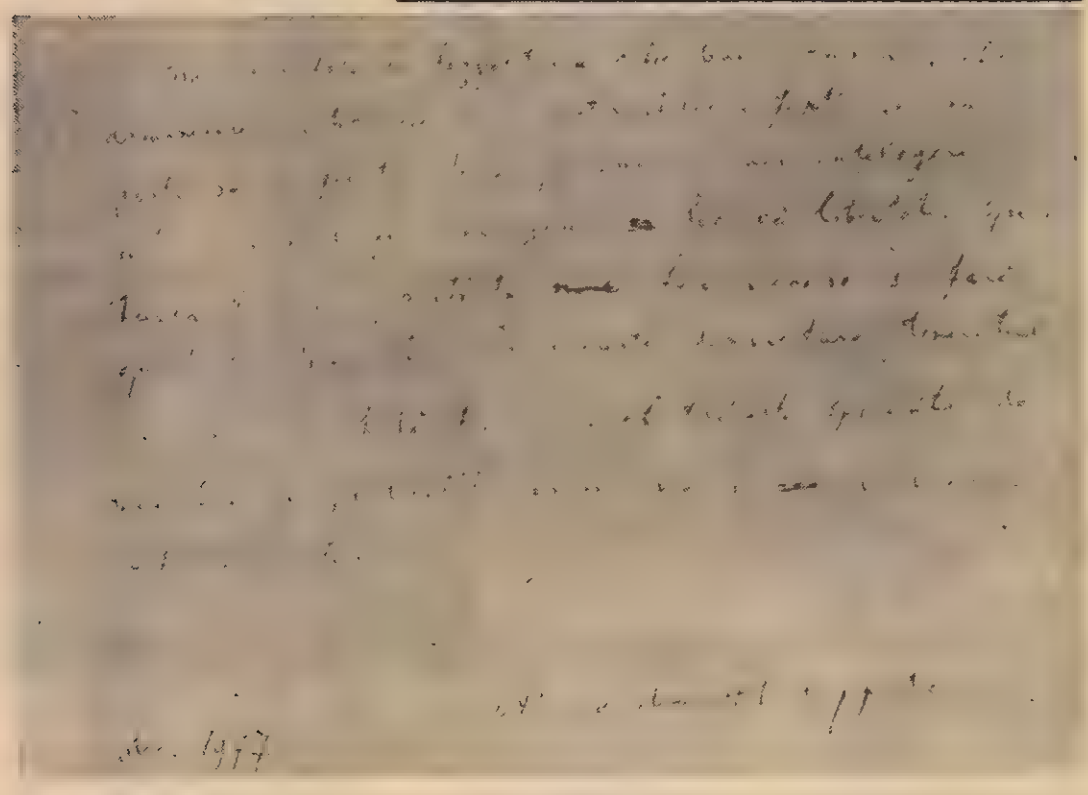

Din manuscrisele de aur ale redacției Flacăra prezentăm cititorilor acest text, veritabil testament spiritual al marelui poet Alexandru Philippide

S-a stins Alexandru A. Philippide, una din conștiințele acestei națiuni și ale acestei planete. Nimic însă din existența marelui poet, unul dintre cei mai mari pe care i-am avut, n-a amintit de zarva stîrnită în jurul lor de unii scriitori dornici să se afirme cu orice preț, prin orice mijloace. Viața lui Alexandru Philippide, mai ales de la o vreme încoace, s-a desfășurat ferită de ochi indiscreți, într-o recluziune propice studiului și meditației, devenind un exemplu de înaltă ținută morală și dovedind că un om adevărat poate face din propria se existență o capodoperă. Numai în aparență „ursuz", autorul **Aurului sterp** a fost un om deosebit de cordial, care și-a iubit semenii fiind în permanență atent la tumultul epocii de azi. „Retragerea" sa a fost numai aparență : nimic nu i-a retezat în acești ultimi ani ai săi legăturile cu lumea înconjurătoare și faptul că în 1978, după o absență îndelungată, începuse să fie din nou prezent în coloanele revistelor cu poezii sau „considerații confortabile" e o expresie nu numai a unei vigori creatoare remarcabile ci și o mărturie a faptului că poetul fusese totdeauna printre noi.

Alexandru Philippide este urmașul unui neam vechi de cărturari. Strămoșul său Dimitrie (Daniel) Philippide a fost unul dintre primii care au folosit cuvîntul România pentru ansamblul teritoriilor noastre. Pentru acest unchi după tată al străbunicului său, Alexandru Philippide a întreținut un adevărat cult, dovadă și excepționalul său poem închinat lui, **Omagiu unei umbre**, publicat anul trecut. Dealtfel, poetul l-a evocat întotdeauna cu iubire, așa cum a făcut-o și în revista noastră : „Dimitrie Philippide face parte din tradiția familiei mele. Nu vă ascund că și acum am un sentiment de mîndrie cînd mă gîndesc la el. Venit din Grecia din pricina prigoanei otomane, Dimitrie Philippide s-a îndrăgostit de oamenii acestei țări și în anii 1815—1816, deși nu știa românește, a publicat două lucrări despre geografia și istoria României. El a văzut mai larg, mai complex decît unii dintre contemporanii săi din Școala ardeleană și a înțeles că locuitorii acestor meleaguri au dreptul să-și numească țara România. Și nu numai că a înțeles acest lucru, dar l-a și făcut cunoscut lumii într-o limbă de circulație". Tatăl poetului, ilustrul lingvist și profesor Alexandru Philippide, a scris printre altele controversata lucrare **Originea românilor.** Dar nici unul dintre oamenii de cultură ai acestei familii nu avea să fie înzestrat atît de generos ca Alexandru A. Philippide.Învățat și scriitor de seamă, el a strîns în sine toată energia unui neam și a cheltuit-o pentru a spori averea spirituală a poporului nostru. Cel care a avut privilegiul de a fi cel mai de seamă reprezentant al neamului său de cărturari este totodată și ultimul dintre ei, de parcă natura ar fi fost geloasă pe această izbîndă a sa și și-ar fi interzis să mai creeze o alta asemănătoare.

Întreaga creație a lui Alexandru Philippide — poezie, proză, eseuri, traduceri — stă sub semnul dorinței de „împrietenire" cu realitatea. Volumele sale mărturisesc despre tentativa poetului de a alunga din preajma sa enigmele, de a afla cît mai multe despre ambianța în care trăiește, naturală sau istorică. Fiecare carte a lui reprezintă o nouă treaptă în procesul de edificare a unei conștiințe care află de sine însăși și de cele înconjurătoare.

Aur sterp (1922) contura în general atmosfera senină a unui univers armonios și fericit. Decorurile erau populate de bufoni verzi, de țintari. Viorile vechi intonau necontenit melodii, crinii își revărsau parfumul îmbătător. Peisajele nu evocau nimic terifiant. Treptat însă viziunea poetului se modifică și locul tablourilor pline de bună dispoziție îl iau altele, neliniștitoare. Încă din **Aur sterp** se petrece această schimbare, pentru ca în **Stinci fulgerate** (1930), ea să fie și mai evidentă. Volumul acesta este al marilor elanuri romantice, al gesturilor care se cer profilate pe un fundal vast. Trăind într-o epocă de mari presiuni din partea istoriei asupra individului, poetul opune realului plin de primejdii zborul fanteziei **(Visuri în vuietul vremii** — 1939). Dar această refugiere este lipsită de speranță și Alexandru Philippide revine în actualitatea literară cu cel mai bun volum al său, **Monolog în Babilon** (1967), o meditație susținută cu mijloace artistice de prim rang despre relația dintre om și societate. Contemporan cu seismele istorice ale acestui secol, Alexandru Philippide își exprimă în această carte plină de dramatism încrederea că valorile umane nu vor pieri niciodată și că în ciuda tuturor vicisitudinilor omul va triumfa. Aceeași nădejde în puterea creației de a învinge răzbate și din eseurile sale, strînse sub titlul **Considerații confortabile,** unde atenția autorului este îndreptată spre ceea ce are șanse să dăinuie, fiecare pagină fiind un adevărat imn consacrat echilibrului clasic. Mai puțin comentate decît ar merita sînt cele două nuvele publicate de Alexandru Philippide — **Floarea din prăpastie** și **Îmbrățișarea mortului** — în care autorul face cu abilitate treceri din lumea reală în cea imaginară.

Poetul avea în pregătire, la „Cartea românească", un ultim volum de versuri, **Vis și căutare.** O parte dintre poemele cuprinse în această carte apărută în ultimele luni. Nu putem ști cu exactitate cum va arăta imaginea „ultimului Philippide" așa cum ne-o va oferi **Vis și căutare.** Dar putem risca să anticipăm cîteva dintre coordonatele viitoarei cărți. Ea se așază firesc lîngă celelalte ale poetului încheind ciclul deschis de **Aur sterp.** Dacă „primul Philippide" contura feerii, se lăsa în voia jocurilor șăgalnice, descria ironic peisaje („castelul e istorie și lacul e pătrat"), ultimul Philippide este de o gravitate copleșitoare. Lirica sa nu suferă modificări spectaculoase ca formă dar capătă „sonuri" inedite, în ceea ce privește conținutul. Este vorba, indiscutabil, de o lărgire a teritoriului liric al acestui poet. Totul pare gîndit în perspectiva sfîrșitului, presimțit cu o liniște și cu o împăcare care îi permit să pună în ordine tot ce-l înconjoară, ca în arghezianul **De-a v-ați ascuns.** Versurile exprimă oboseala capătului de drum după care nu mai urmează nimic, nici o altă zare. În primul rînd, acest poet care nu-și pomenește în nici o altă poezie strămoșii închină un impresionant poem celor care l-au premers. **Omagiu unei umbre,** un veritabil testament spiritual, e un semn de recunoștință pentru rîvna înaintașilor și un vibrant elogiu adus pămîntului românesc. Acest poem patriotic al lui Philippide — cu adevărat extraordinar ! — este scris dintr-un sentiment de datorie și respect față de valorile care l-au ajutat pe poet ca la rîndul lui să creeze. Într-o altă poezie, **Palatul,** autorul glorifică — lucru rar pentru el — copilăria („copilăria mea rîdea în vale") și păstrarea inocenței inițiale care îi permite să-și conserve intacte visurile :

„Și multă vreme rătăcirăm încă
Pîn-am ajuns la vechiul zid surpat,
Purtînd în noi, subtilă și adîncă,
Enigma dispărutului palat,
— Pe care, poate, tu l-ai și uitat,
Pe care însă eu îl caut încă."

În **Pămîntului** Alexandru Philipide se lasă pradă unei crize de mizantropie contemplînd fărădelegile oamenilor. El ajunge să dorească un alt „rege al naturii" :

„Dar poate Marele Necunoscut
Sătul de-aceste creaturi inepte,
Va face lumea iar de la-nceput
Cu alte vietăți mai înțelepte,
Cu porcii blînzi, destoinicii măgari,
Modeștii viermi sau șerpii solitari,
Scoțînd din fundul mării și-al pădurii
Pe viitorul rege al naturii."

„Trista omenire de azi, mașinolatră" s-a îndepărtat de natură, astfel încît :

„Sub cerul larg, sfioși, în suflet goi,
Ne furișăm ca niște duhuri rele,
Și rîd cumplit pădurile de noi
Cînd, firavi și stîngaci, venim spre ele." **(Întoarcere)**

Dar cele mai multe dintre aceste poezii destăinuiesc despre inevitabilul amurg. Lipsesc însă accentele disperate, totul este spus simplu și adînc, pe un ton potolit, deci cu atît mai tulburător :

„De-a lungul vieții anii se alungă
Cu vara tot mai scurtă și iarna tot mai lungă,
Și tot mai repede și timpul trece
Și filfîie din aripi tot mai rece.
Spuneam așa pe vremuri, în treacăt, dar acum,
Ajuns aproape de sfîrșit de drum
Mai tare-mi sună toate-acestea-n minte" **(De-a lungul vieții)**

Acest poet care n-a cîntat pînă acum în versurile sale senectutea o descrie într-un decor întunecat, răvășit de intemperii :

„Se năpustește-n hornuri, vuind a toamnă, vîntul,
Și nouri suri s-adună posomorînd pămîntul,
Pătrund în orice lucru fiori de vreme rea.
De-a lungul vieții anii se alungă
Cu vara tot mai scurtă și iarna tot mai lungă
Cenușă-n suflet și la tîmple nea." **(Cumpănă)**

Foarte frumos este și poemul **Viziune.** Stînd „lîng-un geam înalt, atît de-nalt încît atinge cerul la zenit", poetul își recunoaște dincolo de „munțele de sticlă" un alter-ego al său :

„Acest subtil și straniu frate-al meu,
Robit și el de zidul străveziu,
Sînt eu,
Dar eu așa cum aș fi vrut să fiu :
Erou al sutelor de vieți pe care
Nu le-am trăit din lene, din uitare,
Din teamă, din orgoliu, din vis, din nepăsare..."

Același regret pentru clipele irosite în zadar răzbate și din **Vox in deserto :**

„Noi existăm, nu viețuim. Dar oare
Nu este cel mai prețios secret,
În omeneasca lume-ntîmplătoare
Să ne-nvățăm să viețuim încet ?"

Vis și căutare va cuprinde piese lirice de o rară frumusețe și va fi o încununare a creației marelui poet care a fost Alexandru Philippide. Ultimul din dinastia de cărturari Philippide, el ne-a lăsat o moștenire spirituală plină de strălucire și s-a retras „într-un tărîm de neștiut azur /În care nici o amintire nu vibrează." Dar pe tărîmul nostru, în cultura noastră, numele său va fi mereu amintit, poeziile sale vor fi mereu citite de noi și noi generații, atîta vreme cît va exista suflarea românească, adică pentru totdeauna.

GEORGE ARION ■

Cap limpede

Trei valoroase reeditări

● A apărut, la Editura Eminescu, ediția a treia din volumul *Niște țărani* de Dinu Săraru. Salutăm cu bucurie această apariție editorială, socotind că romanul este o creație valoroasă în proza noastră contemporană. *Niște țărani* — carte publicată mai întîi în coloanele revistei noastre — își continuă cariera strălucită. Citim din postfața autorului : „Dacă stau să mă gîndesc bine am scris primul roman tipărit, *Niște țărani*, pentru că nu-mi mai ajungeau spațiul gazetăresc și mijloacele gazetăriei pentru a spune ce credeam eu că trebuie spus despre procesul revoluționar care a determinat schimbarea unei mentalități milenare într-un univers atît de tragic supus conștiinței salvării prin apărarea, „cu ghiarele și cu dinții", a petecului de pămînt proprietate personală. Mă duceau la exasperare imaginile din literatură în care ni se descria un țăran continuu fericit și care nu mai știa ce să facă de bucurie că a venit, în sfîrșit, revoluția socialistă să-l invite la colectivizare ca la o serbare". ● La aceeași editură a apărut și *Galeria cu viță sălbatică*, romanul lui Constantin Toiu. Iată cum argumentează editorul — criticul și istoricul literar Valeriu Răpeanu — necesitatea acestei reeditări : „Anunțat de autor cu discreția care îl caracterizează, așteptat în editură de mai mulți ani, romanul a reprezentat pentru toți cei care l-au citit evidența întîlnirii cu opera ieșită din comun, cu opera care reprezintă nu un moment într-o carieră literară, ci un eveniment în evoluția unei literaturi". ● Editura Eminescu a mai reeditat și *Iarna bărbaților* de Ștefan Bănulescu : „Prezenta ediție, a IV-a — scrie autorul — care apare sub bunele auspicii ale Editurii Eminescu, poate fi numită, în sfîrșit, ediție definitivă, întregul corp de nuvele fiind cuprins aici, în ordinea și îngrijirea dorită de autor, iar în *Addenda* volumului fiind tipărite integral și textele numite *Cîntece de cîmpie* (apărute într-un volum separat, în anul 1968) ele constituind, după opinia autorului, un fel de „documente lirice" ale spiritualității personajelor din prozele aspre ale *Iernii bărbaților* : după cum, atît *Cîntece*-le, cît și nuvelele cuprind, la modul evident, elemente principale de geneză pentru romanul *Cartea Milionarului*, din care a și apărut, anul trecut, întîiul volum, *Cartea de la Metopolis*". ● Toate aceste trei volume au apărut în Biblioteca de proză română contemporană inițiată de această editură și care vizează retipărirea celor mai reprezentative lucrări ale prozei românești de azi.

„Caminante"

Jurnal mexican (49)

Chichen-Itza

1.

Hacienda Chichen. În această noapte mă simt ca pămîntul poros de Yucatán care absoarbe în el totul. De undeva din junglă ajung pînă aici urletele şacalilor. Sfîrtecă noaptea şi nu mă lasă să dorm. Dimineaţă se vor retrage obosiţi să se culce, dar, acum, noaptea îi întăreşte parcă împotriva ei. Şi voi ţine minte probabil aceste urlete, aşa cum îmi va fi greu să uit arsura soarelui tropical. Căci memoria mea seamănă cumva cu pămîntul de Yucatán. Pămîntul acesta care nu reţine apa la suprafaţă. Adevărul său e în adînc. Acolo unde se ascund izvoare nebănuite. (Apa lor se compară, poate, cu fericirea ? Şi fericirea îţi cere uneori să treci mai întîi printr-un desert aparent, ca să ajungi la ea.) Aud afară, în clipele de liniştе, foşnetul portocalilor. Cînd am venit să mă culc, pe aleea asfaltată de lîngă piscină am vrut să culeg cîteva portocale scuturate de vînt. Pe urmă am renunţat. Şi fără să înţeleg prea bine de ce, mi-am reamintit o întîmplare pe care am evocat-o cîndva în versuri.

„Am ajuns noaptea acolo şi cineva scrisese cu cretă
pe scîndura uşii «Aceasta e casa Dvs». Dar n-a fost aşa. Şi poate
de aceea o visez acum noaptea, să ne întoarcem acolo
şi ceea ce n-am îndrăznit să ne spunem atunci,
să ne spunem acum, poate nu vom mai repeta greşelile vechi.
Şi poate de aceea am rămas singur acum, să ajung iarăşi acolo,
să deschid uşa pe care cineva scrisese «Aceasta e casa Dvs»
şi care ne-a despărţit totdeauna.
Dar amintirile nu pot fi locuite
şi trebuie să părăsim această casă din nou
după ce-am părăsit-o o dată. Şi să pierdem din nou
ceea ce fusese pierdut.
Ne rămîne drumul,
să ne întoarcem acolo cînd sîntem prea singuri,
dar casa aceea nu va mai fi, nu va mai fi niciodată
o casă a noastră".

De ce mi-am amintit această întîmplare tocmai în Mexic ? Poate, lucrurile de care nu simţim niciodată nevoia să ne aducem aminte nu merită să le cunoaştem, să le trăim. Totuşi, nimic nu poate fi reparat prin amintiri. O greşeală săvîrşită rămîne ca un şacal în junglă. Tace în lumină, ca şi cum n-ar mai exista. Şi într-o noapte, pe neaşteptate, urlă. Ireversibilitatea timpului nu e o glumă a filozofiei. Nici portocalele care vibrează afară în liniştea nopţii şi pe care nu le-am cules nu-mi mai aparţin. Dintr-odată am impresia că multe lucruri au rămas neînţelese în acest drum. Am trecut, poate, prea în grabă. Şi de aceea uneori aş vrea să mai dorm o noapte la „El Presidente", să mai urc o dată Piramida Soarelui. Dar această noapte sfîrtecată de urletele şacalilor mă cheamă la realitate.

— Izvoarele, señor.

— Nu, Tatle, memoria e altceva. Totul rămîne în urmă aşa cum s-a întîmplat. Nu putem acţiona decît asupra timpului din faţa noastră.

Aud afară, în clipa aceasta, unicul sunet din lume la care nu mă aşteptam. Un cocoş cîntînd. Visez ? Sau am devenit propria mea fantomă, singura care îşi mai aminteşte de mine ?

★

Dimineaţa, soarele pluteşte din nou orbitor deasupra junglei. Ne pregătim să urcăm azi treptele piramidei de la Chichen-Itza. Am brusc senzaţia că am văzut toate piramidele lumii şi că ne aflăm undeva pe nişte trepte, între ficţiune şi realitate. Privesc piscina pustie, cu apa de un albastru de cobalt în care m-am răcorit în zori, hacienda, şoseaua, aridă ca şi la Uxmal. Sîntem într-un pustiu verde. Nici un semn de aşezare populată în jur.

La Chichen-Itza, după cîte ţin minte din ceea ce am citit, a fost odinioară centrul noului imperiu maya. Ruinele, ignorate multă vreme, au fost descoperite într-o noapte de un arheolog foarte controversat azi ; acuzat de unii că ar fi fost un aventurier şi elogiat de alţii : E. H. Thompson. El a ajuns la Chichen-Itza însoţit doar de un indigen, amîndoi extenuaţi de drumul prin junglă. La lumina lunii a descoperit piramida şi templele năpădite de ierburi şi de mărăcinişul specific pămîntului calcaros al Yucatánului. Thompson n-a dormit toată noaptea, iar dimineaţa a văzut înălţîndu-se în aerul limpede coloanele în formă de şarpe din Templul Războinicilor, printre care rătăceau încă, sub cerul secetos, duhul zeului ploii.

Schliemann a crezut la Homer. Thompson a crezut în poveştirile lui Diego de Landa care, din vremea conchistei, istoriseau lucruri la lectura cărora toţi mai tîrziu ou zîmbit. Ele spuneau că în perioadele de secetă, la Chichen-Itza se organizau procesiuni la Fîntîna Sacră unde preoţii, pentru a-l înduioşa pe zeul ploii, aruncau la răsăritul soarelui în abisul fîntînii tinere fete, împreună cu vase preţioase şi bijuterii. Convins că Diego de Landa nu minte, Thompson a luat lecţii de plonjare şi a scormonit metodic în noroiul şi mîlul din adîncul fîntînii, îmbrăcat în costum de scafandru, căutînd printre copaci putreziţi, printre şerpi, şopîrle şi oseminte, figurine de jad sau de obsidian, pumnale, vase şi bijuterii de aur, ofrande votive aruncate de preoţi împreună cu tinerele fete sacrificate zeului ploii, pînă ce plonjările i-au spart în cele din urmă timpanele originalului arheolog descins din rosa căutătorilor de aur... Poate că au fost prea aspri totuşi cei care explică entuziasmul lui Thompson prin pasiuni străine de ştiinţă, mult mai terestre, ţinînd de febra aurului, de nebunia aurului, ceea pe care western-urile ne-au obişnuit s-o vedem ca pe o cavalcadă pitorească, dar care a semănat cel puţin tot atîta moarte cît şi înfiripa. Un lucru ar fi greu de negat. Acest om a dovedit ceva. Şi trebuie să recunoaştem, chiar dacă nu ne place acest adevăr, că la Troia vitejia n-a rezolvat în zece ani cît a rezolvat viclenia într-o noapte. Homer ne povesteşte şi lucruri care nu ne miră, din păcate.

OCTAVIAN PALER ■

CRONICA SPECTACOLELOR

Ipostaze dramatice

Se ride în hohote la **Mic** ! Cozi conştiincioase pentru locuri planificate şi grămezi anarhice care speră într-un bilet în plus. „Pentru săptămîna asta au fost cereri pentru două mii de bilete", mă asigură Dinu Săraru, directorul teatrului, rizînd, firește. Rid oamenii pentru că le era foame de pîinea rîsului. Printre atîtea alte penurii, lumea contemporană o trăieşte şi pe aceea de haz dialogat şi conflictual, adică de comedie. Se pare că omenirea plăteşte luciditatea, informaţionalitatea şi exactitatea gîndirii ei de acum, plăteşte sec, peşin, cash, cum zice englezul, cu pierderi de umor, cu uscăciune a spiritului, deci cam scump. Dar iată că pe Sărindar e rost de ceva umor şi încă de calitate !

Piesa — alcătuită c-un asemenea meşteşug încît dacă tovarăşul Săraru ar fi general-filotim că interesele comediei noastre contemporane ar organiza un spectacol-lecţie la care să fie mobilizaţi (eventual prin invitaţii gratuit-mobilizatoare) membrii secţiei de dramaturgie a Uniunii scriitorilor (subsecţia „comedie"), evident în contextul procesului continuu de reciclare —, piesa deci se cheamă **Pluralul englezese** şi aparţine lui **Alan Ayckbourn**, „cel mai jucat autor englez de comedie", după cum se jură, alb pe violet, afişul. În regia — precisă şi limpede, deci de englezesc fason — a **Sandei Manu**, în trei bucătării de yis de gospodină din epoca revoluţiei tehnico-ştiinţifice — desenate original, doar, cu vagi influenţe din cataloagele Neckermann şi din unele produse de serie ale Combinatului pentru industrializarea lemnului (C.I.L.) Pipera — de către arh. **Virgil Luscov**, îmbrăcaţi — cu şic insular conservator dar şi modern — de către arh. **Teodora Dinulescu**, şase actori — **Tatiana Iekel** (excelentă în portretul strădaniei sale, cu temeiuri filozofice culinare şi aseptice, de a-şi ajuta soţul să-i parvină Sir-ul din faţa numelui în faţa prenumelui), **Mitică Popescu** (chipul de neclintit zîmbitor al tenacităţii în marş, al unei tenacităţi prea umane ca să nu fie şi răzbunătoare, al unei tenacităţi care, Doamne !, cu ce fălci cumplit-dramatice ride cînd îşi bicîuieşte partenerii spre veselie), **Rodica Tapalagă** (stîrneşte spaime în sufletele masculine pentru că e feminină-feminină şi, e clar, are şi umor), **Visrian Roman** (spune, prin ţinută, că familia personajului său numără ceva generaţii care au dus-o bine şi, prin joc, mai spune că personajul său are o luciditate amară), **Magda Popovici** (minuţios şi interesant creată starea raţiunii caraghioase prin somnolenţă, lene şi lehamite), **Dan Condurache** (după ce trăieşte două acte în dramatismul lucidităţii controlate, trece cu dezinvoltură în comedia grăsană care-l face pe om de rîs) — deci, şase actori ne ajută să ne familiarizăm cu umorul englezesc, în special, şi, în general, cu umorul de calitate, cel al spiritului şi-al şiefuielii, al vieţii şi-al realităţii. Nu-i uşor pentru ei (dar de-acum au făcut-o!) şi nu-i uşor pentru spectatori, printre altele şi din pricina colegilor de pe aici ai lui Ayckbourn, care, de ani şi pe parale bune, tot ne-au stricat gustul, ni l-au coborît la nivelul posibilităţilor lor, tot dîndu-ne comedii bizare, prin care, ba eram trataţi ca nişte copii în faţa învăţătorului, ba ni se punea dinainte — chipurile oglindă satirică ! — o lume de personaje cu comportamente nelogice, cu limbaj gros, trăind oricum, numai ca-n viaţă nu. Nu-i uşor, dar nu de receptivitate la inteligenţă şi la glumă şi la ironie ducem lipsă, încît spectatorii în masă răspund umorului, chiar englezesc, cu aplauzele hohotelor spontane de rîs românesc.

Pentru că am fost la premieră, în pauze am beneficiat şi de **spectacolul personajelor lumii teatrului** : cîte stele mari, mici, foste şi viitoare, cu feluriţe feluri de joc, cu rafinamente şi cabotinisme, cu ambiţii lucioase şi disperări mascate, cu de rîs şi cu de admirat, cu dramatism şi tragism, per total şi, pentru un ochi neinocent, cu mult comic. Deci, chiar şi-n pauze, prilej de rîs la Mic.

Apoi finalul piesei şi spectacolului, finalul acela care ne trezeşte la realitate, care ne aminteşte, nouă, oamenilor, că relaţiile noastre, aşa de la om la om, nu-s prea oneste, prea dezinteresate, prea tandre, prea vesele. A fost acesta pasul comediei spre dramă.

Apoi ştirea că **Radu Nichita-Rapaport** — traducătorul „Pluralului" în româneşte şi traducătorul de concret-numeroase piese care ni l-a dat, potrivindu-le firesc graiul lor cu limba noastră pe tot concret-numeroşi dramaturgi de limbă engleză şi de limbă americană ; cetăţeanul de calitate al lumii teatrului, lume specială însă alcătuită tot şi pur şi simplu din oameni — a murit. A fost acesta pasul dramei spre tragedie.

Dar la Mic spectatorii continuă să rîdă în hohote.

NELU IONESCU ■

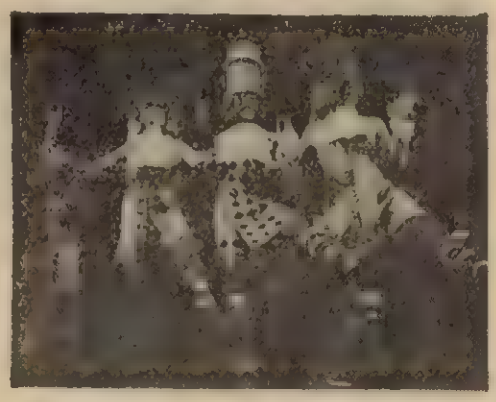

Patru artişti români culeg aplauze cu Andersen la el acasă

Patru mesageri ai artei şi inteligenţei româneşti s-au întors în ţară la fel de tăcuţi precum au plecat. Numai că acolo unde au poposit au durat din carton şi ţesătură un spectacol. Un spectacol adresat familiilor, adică şi copilului de cîţiva anişori dar şi, deopotrivă, adultului. Un spectacol de mare inventivitate şi îndrăzneală, care a stîrnit admiraţie. Un titlu dintr-un ziar ne atrage atenţia : „Premiera de ascară a început cu o ghiulea de aur".

Organizatorii de spectacole de acolo, foarte în cunoştinţă de cauză, sînt uimiţi de succesul obţinut de Andersenul pus în scenă de o echipă românească şi cu toate că media de rezistenţă a oricărui spectacol pe o scenă, tot acolo, este de 30 reprezentaţii, prevăd un număr record de minimum 100 de reprezentaţii.

Culmea bucuriei din punctul nostru de vedere este că realizarea aceasta aparţinînd celor patru artişti români, pornind de la o piesă de Andersen, are loc tocmai acasă la Andersen. La cîteva luni de la premieră iată-ne faţă-n faţă cu unul dintre cei care au contribuit la acest eveniment artistic, cunoscutul pictor Sever Frenţiu, care avea să ne declare :

— Am plecat în Danemarca o echipă de patru artişti români din dorinţa de a realiza un spectacol deosebit cu o piesă gîndită şi scrisă de regizorul Ştefan Lenkisch după poveştirea lui Andersen, „Amnarul". Ambiţiile noastre au fost foarte mari, dar acum putem afirma că am izbutit. Să luăm lucrurile organizat, păstrînd, bineînţeles, firul evenimentelor. Am fost invitaţi de teatrul Scala din Aarhus, al doilea oraş ca mărime din Danemarca, pentru a realiza spectacolul sus-amintit. Trebuie să menţionez că acest spectacol era o premieră şi pentru gazde, dat fiind faptul că teatrul Scala este un teatru pentru oameni mari. Echipa noastră a fost formată din : Ştefan Lenkisch, regizorul şi realizatorul scenariului, Florentina Lenkisch, care avea ca sarcină să înveţe pe viitorii actori minuirea păpuşilor, Sever Frenţiu, ca realizator al scenografiei şi al costumelor, şi Paul Urmuzescu, realizatorul partiturii muzicale. Ambiţiile scenaristului au fost foarte mari, motiv pentru care am pornit la treabă cu inima plină de griji, cu atît mai mult cu cît aveam de lucrat cu nişte actori care nu aveau nimic comun cu arta păpuşărească, ca să nu mai vorbim de limba lor care, la început, suna cel puţin straniu pentru noi. Piesa avea trei lumi : o lume reală, a soldatului, una de basm, aparţinînd celor sus-puşi, şi cea a burgheziei, care pe parcursul spectacolului avea să sufere mai multe transformări. De aceea am folosit 9 păpuşi, 18 măşti executate à la manière commedia dell'arte. Păpuşile au avut nişte dimensiuni uriaşe, cam 2 metri. Am simţit nevoia acestor supradimensionări din dorinţa de a crea pe scenă o singură lume, care să se mişte în acelaşi spaţiu, în acelaşi univers, pentru a nu se crea o ruptură plastică între idee şi conţinut.

— Cum s-au acomodat ceilalţi parteneri ai dumneavoastră, veniţi din ţară şi animaţi de aceleaşi sentimente şi ambiţii ca ale scenografului Frenţiu ?

— Pentru că aveţi timpul, şi bănuiesc şi spaţiul, restrîns nu voi insista mai mult asupra creierului şi conducătorului artistic al micului nostru colectiv, care este marele animator de teatru pentru cei mici pe numele său Ştefan Lenkisch, şi mă voi opri puţin la Paul Urmuzescu care a scris o muzică de aleasă frumuseţe. La început actorii s-au descurcat cam greu, dar cum toţi, dar absolut toţi, stiau bine notele, nu reuşit să descifreze frumuseţea partiturii. Muzica a avut un rol determinant în înţelegerea filozofiei piesei.

Se cer cîteva cuvinte de recunoştinţă pentru Florentina Lenkisch care trebuia să înveţe pe actori minuirea păpuşilor. Toţi erau actori de teatru, despre păpuşărie auziseră, probabil, numai din literatura de specialitate. Ei bine, Florentina s-a achitat atît de bine de această grea sarcină, încît am convingerea că a sădit în sufletul multor actori interesul pentru arta păpuşarului, şi să nu ne mire dacă peste puţină vreme vom auzi că mulţi dintre ei vor trece la această nouă artă.

Dorese să menţionez faptul că din dorinţa de a obţine cît mai multe efecte plastice am folosit ca exprimare cromatică negrul. Noi obişnuim să numim manieră de teatru în negru, adică fundalul este negru iar costumele actorilor din catifea neagră. Această manieră nu era nouă pentru cei din Danemarca, dar nu a fost niciodată folosită. Poate şi din această cauză succesul nostru a fost atît de mare.

— Stimate Sever Frenţiu, sînteţi un pictor foarte talentat şi cunoscut. Îmi face plăcere să-mi amintesc de faptul că în decursul anilor revista Flacăra a reprodus în color şi alb-negru multe din operele dumneavoastră şi iată de-abia acum am onoarea a vă cunoaşte. Dorese să vă fac public un gînd intim. Am impresia că sînteţi pe calea să vă trăduiţi marea pasiune care v-a consacrat pentru o altă artă. Am dreptate ?

— Nu. Totdeauna mi-a plăcut să abordez mai multe genuri de exprimare plastică. De data aceasta mă atrage mai mult scenografia deoarece am mari necazuri cu atelierul, mai bine spus cu faptul că deşi sînt de peste 8 ani în Capitală nu am unde lucra. Pentru un pictor un atelier corespunzător este egal cu oxigenul pentru viaţă. De aceea mă îndrept spre scenografie atunci cînd mi se propune o piesă a cărei acţiune spirituală se mulează perfect cu universul meu spiritual. A nu se uita că am funcţionat mulţi ani la Teatrul din Arad, ca scenograf.

— În timpul cînd vorbeaţi mi-am aruncat ochii pe cîteva fotografii color din spectacolul ce l-aţi realizat în Danemarca. Cromatica vestimentaţiei ca şi ideea costumelor sînt absolut incitătoare. Păcat că publicul din ţară nu va putea cunoaşte niciodată ceea ce aţi realizat acolo. Ne mulţumim cu faptul că un grup numai de patru artişti români au obţinut un asemenea succes. Orice succes care se obţine peste hotare este un succes al nostru, dar asta nu înseamnă că nu am fi bucuroşi să vă aplaudăm şi pe o scenă bucureşteană. Aşa cum vă spuneam, sînteţi cunoscut ca un mare pictor. Aţi realizat numeroase pînze care au figurat în multe săli de expoziţie. Vă preocupă scenografia, aţi isbăndit vitraliul de o superbă esenţă clasică la una din clădirile noi ale Aradului, demonstrînd încă o dată varianta arie tematică pe care sînteţi în stare să o abordaţi, dar parcă simţim că cel mai greu vă apasă faptul de a vă fi despărţit, fără de voia dumneavoastră, de penel, drept care ne exprimăm speranţa că dorinţa dumneavoastră de a obţine un atelier va fi rezolvată favorabil.

DAN BÎRLĂDEANU ■

Cerere deschisă pentru un recurs extraordinar

MOTIVAȚIE

Jovrea Liviu, născut în comuna Iclănzel, județul Mureș, este nevinovat. Sau dacă este vinovat, vinovăția lui n-a fost dovedită.

În fața morții, acest act grav și, pentru victima Simion Vuță, irepetabil, asumarea răspunderii și verificarea adevărului sînt datorie sacră și omagiul bărbătesc adus dispariției, în chip absurd și tragic, a unui membru al obștii.

COINCIDENȚA TRAGICĂ

În ziua de 28 iulie 1977, vagonetul cu motor ce transporta zilnic echipa lui Simion Bahmacenco la lucrările de pe linia Luduș-Măgheruș se defectează. Șeful de echipă hotărăște schimbarea locului de muncă. Cei 9 lucrători se deplasează pe traseul Lunca Bradului-Andronesei; urmau să demonteze stîlpii din apropierea liniei ferate electrificate, stîlpi rămași în urma desființării liniei telefonice aeriene. O echipă alcătuită din doi muncitori avea sarcina să desfacă ancorele de sîrmă în care erau prinși stîlpii și alte două echipe să dezgroape stîlpii. Prima echipă a fost formată din meșterul Vuță Simion, al doilea om din echipă, ca experiență și categorie, după șeful echipei, și Liviu Jovrea, un lucrător neautorizat pentru astfel de lucrări, care se afla pentru intîia oară în situația de a lucra în apropierea unei linii de înaltă tensiune. Vuță și Jovrea lucrau în față. Au deprecizare a instanței: „În primul rînd victima și apoi inculpatul Liviu Jovrea se fac vinovați de nerespectarea articolelor 487, 483, 484 și anexa 6 din Normele departamentale de protecția muncii". În cazul cînd aceste articole sînt citate greșit, eroarea aparține instanței. Dacă nu este vorba însă de o eroare și cauzele accidentului sînt cuprinse în articolele menționate, vinovați nu pot fi „în primul rînd" victima și inculpatul Liviu Jovrea, fiindcă iată ce prevede de pildă anexa 6.

În anexa 6 se stipulează expres împrejurarea cînd în zona căilor ferate electrificate se lucrează cu linia de contact scoasă de sub tensiune și anume cînd plantarea sau scoaterea stîlpilor se face la o distanță mai mică de cinci metri. Stîlpul la care au lucrat Jovrea și Vuță se afla la patru metri față de linia de contact. Și iarăși este de la sine înțeles că dacă această prevedere ar fi fost respectată nu s-ar fi ajuns la accidentul tragic din 28 iulie 1977.

În legătură cu nerespectarea acestui punct determinant în producerea accidentului amintim că încă din decembrie 1974, după scoaterea firelor telefonice aeriene pe traseul Lunca Bradului-Andronesei, inginerul Gheorghe Elisei de la Divizia de instalații stabilise ca lucrările de demontare a stîlpilor să se efectueze numai după ce secția ECT 4 va analiza porțiunile pe care este necesar a se lucra cu linia de contact scoasă de sub

montat doi stîlpi și în jurul orei 11,30 au început să desfacă ancorele de la un stîlp legat astfel: două sîrme sprijineau stîlpul în pămînt, a treia de o stîncă. Meșterul îi spune lui Jovrea să se cațere pe stîncă și să desfacă ancora de acolo. Între timp el se angajase la desfacerea unei ancore din pămînt. Jovrea dessurubează ancora, ancora de oțel izbucnește în jos încolăcindu-se, balansează și în balans ajunge în zona de influență a liniei de înaltă tensiune.

MARTORII

Ilea Alexandru: Am auzit zgomotul de curent și, întorcînd capul, am văzut o flacără puternică. Am alergat și l-am găsit pe Vuță Simion trîntit la pămînt. L-am lăsat pe colegul meu Vodă Iosif să-i facă respirație artificială și am fugit să-l anunț pe șeful de echipă Simion Bahmacenco.

Dinu Gheorghe: Șeful de echipă mi-a spus că are greutăți cu dispensarul; erau interesați mai mult de datele personale ale electrocutatului. I-am spus să revină cu un telefon peste 15 minute. Conform înțelegerii, Simion Bahmacenco a revenit cu telefonul și m-a anunțat că între timp sosiseră o soră și organele de miliție. Respirația artificială a mai continuat 50 de minute dar Simion Vuță murise.

În declarația sa, inginerul Dinu Gheorghe va consemna cu o îndignare reținută că atît victima, cît și Jovrea Liviu încălcaseră cele mai elementare norme de protecția muncii: Simion Vuță lucrase cu mănușile de protecție electroizolante în geantă și cu genunchiul lipit de pămînt; Jovrea Liviu nu manipulase cu atenție ancora pe care o eliberase din stîncă.

PRIMA NEDUMERIRE, PRIMA ÎNTREBARE

Explicația inginerului Dinu Gheorghe, conform căreia Simion Vuță nu se asigurase cu cele mai elementare măsuri de protecția muncii „din exces de zel sau dintr-o imprudență puerilă" nu o putem reține nici măcar ca pe o glumă macabră. După 30 de ani de muncă, după aproape o viață de om în care Simion Vuță privise de sute de ori moartea în față și cunoștea ce înseamnă curent de înaltă tensiune, nu și-ar fi lăsat mănușile în geantă numai din exces de zel sau din imprudență puerilă. De ce lucra meșterul atît de convins că nu i se poate întîmpla nimic?

SENTINȚA

Într-un caz atît de delicat și atît de specios, în mod firesc instanța a deliberat ținînd seama exclusiv de părerea specialiștilor care au fost în unanimitate de părere că moartea electromecanicului din comuna Ogra, județul Mureș, se datorează nerespectării normelor de protecția muncii de către victimă, în primul rînd, și, în secundar, de către Liviu Jovrea care nu a manipulat cu maximum de precauție ancora desfăcută din stîncă. Ciudată ni se pare numai următoarea tensiune. A indicat, de asemenea, ca în zonele unde e nevoie să se lucreze cu linia de contact scoasă de sub tensiune, să se aleagă perioadele cînd conform graficului de circulație linia de contact nu funcționează. Un astfel de plan nu a fost întocmit cu toate că inginerul Elisei i l-a transmis personal ing. Augustin Ungur de la secția ECT 4.

Pentru stabilirea tuturor împrejurărilor care au condus la moartea unui om, Liviu Jovrea solicită o expertiză tehnico-științifică, cerere refuzată de către instanță. Liviu Jovrea se adresează revistei noastre și memoriul lui este trimis pentru rezolvare Regionalei C.F.R. Brașov.

LA REGIONALA C.F.R. BRAȘOV

— Tovarășe director Romulus Cota, răspunsul trimis de regională nu ni se pare concludent.

— Eu sînt aici numai din noiembrie anul trecut. Îl chem însă pe tovarășul ing. Albu Stelian, șeful serviciului tehnic...

— Tovarășe Albu, răspunsul trimis de dumneavoastră nu ni se pare concludent.

— Răspunsul a fost conceput în conformitate cu realitatea constatată de către Inspectoratul de Stat Teritorial pentru Protecția Muncii (I.S.T.P.M.).

— Tocmai de aceea mă și aflu aici: fiindcă răspunsul dv. nu ține seama de realitatea consemnată în raportul I.S.T.P.M. și de nici o altă realitate.

— Mă îndoiesc.

— Eu, nu! Poate și pentru că, în ce mă privește, l-am citit cu multă atenție. Păreți în continuare neîncrezător.

— Mă surprinde!

— Punctul unu. La acest punct susțineți că instructajul dinaintea începerii lucrului a fost efectuat.

— Și n-a fost?

— Nu! Dacă nu ne împiedicăm de cuvinte, nu! Un oarecare instructaj a fost făcut, unul de rutină, formal, cu indicații generale pe care le cunoaște și un copil. De ce să ne amăgim? Instructajul, cel prevăzut de lege, se referă la măsuri suplimentare, specifice fiecărui loc de muncă, operațiilor din ziua respectivă. Nu numai că nu s-a făcut, dar chiar dacă ar fi vrut să-l facă, șeful de echipă n-ar fi știut. Normele departamentale nu prevăd indicații referitoare la demontarea ancorelor și conducerea secției ECT 4 nu le-a stabilit, așa cum îi dictau obligațiile de serviciu.

— Eu n-am fost la fața locului...

— Nici eu. Repet: era nevoie numai ca raportul I.S.T.P.M. să fie citit cu atenție. Mergem mai departe? La punctul doi, răspunsul dv. afirmă că au fost luate toate măsurile necesare de protecția muncii, mai puțin scoaterea liniei de contact de sub tensiune.

— Așa este!

— Nu este așa! Excepția de care pomenește răspunsul, între virgule, este determinantă în producerea accidentului. În ce privește celelalte măsuri n-au fost luate toate, respectiv n-a fost luată nici o măsură. Vreți să vă spun cu ce măsuri n-au fost luate?

— Mă rog...

— Pe rînd: Șeful de echipă n-a luat măsurile organizatorice, de control și îndrumare potrivit art. 483, 484 și anexei 6 din Normele departamentale. Nu a organizat astfel lucrările încît să nu se producă abateri de la aceste norme conform Instr. 350. Articolul 8 din Legea 5/65 precizează că acei ce organizează, controlează și conduc procesul de muncă au obligația și RĂSPUNDEREA pentru realizarea deplină a măsurilor de protecția muncii.

Inginerul principal Augustin Ungur nu a verificat însușirea instructajului periodic contrar prevederilor art. 346 din NORME. Nu a întocmit instrucțiuni proprii de protecția muncii care să cuprindă măsuri suplimentare de protecția muncii pentru lucrarea ce se execută conform prevederilor art. 3 din NORME. Nu a întocmit planul perioadelor cînd se poate lucra la scoaterea stîlpilor aflați la o distanță mai mică de 5 metri față de linia de contact. Inexistența acestor măsuri l-a făcut pe șeful de echipă să creadă, în dimineața zilei de 28 iulie 1977, că schimbînd locul de muncă face un lucru folositor, chiar dacă nu avea nici un fel de aprobare.

Ca să nu mai spun că responsabili pentru urmărirea luării tuturor măsurilor amintite mai sînt inginerul șef Dinu Gheorghe, șeful secției Teodor Moldovan, ing. Aurel Trimbițaș, ing. Gheorghe Elisei, ing. Gheorghe Seceleanu de la Direcția instalații, care în unanimitate, cum arătam, au fost de părere că accidentul a fost urmarea nerespectării măsurilor de protecția muncii de către victima Simion Vuță și Liviu Jovrea care participa pentru intîia oară la astfel de lucrări. Mergem mai departe?

— Cum doriți.

— Mai afirmă scrisoarea regionalei că schimbarea locului de muncă în dimineața zilei de 28 iulie 1977 de către șeful de echipă nu este o ilegalitate. Schimbarea locului de muncă fără a fi anunțați șefii de district, fără a fi informat șeful secției, fără știrea și asentimentul inginerului șef sau inginerului principal și fără dispoziții scrise sau telefonice reprezintă din punctul de vedere al celui ce a conceput răspunsul un fapt legal. Îmi permit să vă informez că acest punct de vedere se află într-o flagrantă opoziție cu prevederile din NORME.

— Cînd urgențele muncii o cer...

— Urgențe? Nici vorbă de urgențe. Mai mult: stîlpii rămași între Lunca Bradului și Andronesei fuseseră lăsați intenționat pentru o perioadă cînd s-ar fi putut întrerupe curentul electric.

— Nu înseamnă că Liviu Jovrea nu este vinovat. Din greșeală sau nu a omorît sau a contribuit la moartea unui om. Instanța a ținut seama de toate circumstanțele atenuante și l-a condamnat numai la un an închisoare cu suspendarea pedepsei. În „Civil" are de plătit lunar numai 84 de lei soției victimei. Ce vrea mai mult?

— Blîndețea sancțiunii m-a indus și pe mine în eroare, eroare în care cad toți cei cu care am discutat și nu mă îndoiesc că, luînd cunoștință de mărimea pedepsei, cei mai mulți dintre cititori vor gîndi la fel. Ce vrea mai mult Liviu Jovrea?

ACASĂ LA LIVIU JOVREA

— Ce vreți mai mult, Liviu Jovrea?

Liviu Jovrea, născut în 1935, mărunțel și circotaș după tot ce i s-a întîmplat, șade cu spatele la soba din bucătărie, o bucătărie dormitor. În pat, copii. Trei sau patru, în treninguri ponosite. Cel mai măricel, un băiețel cu trăsături delicate și o fată de 11—13 ani, stau cuminți pe scaune spionîndu-ne cu sfială. Alți doi copii n-au venit încă de la școală. Soția nu este acasă. Liviu Jovrea spune:

— Toți nouă am locuit într-o singură cameră. Nu mai puteam trăi așa. De la primărie am primit aprobare pentru construcție, dar numai cu etaj. Rudele ne-au ajutat cu bratele. Manopera nu ne-a costat decît nopți și zile și luni de muncă fără întrerupere. Împrumutul contractat îl restituim prin rate lunare. Din 1 400 lei, 1 200 merg la rate. Soția nu cîștigă continuu. Lucrează mănuși de protecție, acasă, cînd „Azomureș" are disponibil. De mai multe ori am vrut să cedăm casa. N-am construit decît două camere, la parter. Cele de la etaj nu le vom construi poate niciodată. Sînt înglodat pînă peste cap în datorii, am șapte copii și toți spun că am omorît un om. Cheltuielile de judecată și despăgubirile pe care sînt nevoit să le plătesc se ridică la peste 10 000 lei. Nu mai pot. N-am omorît pe nimeni. Nu mă simt vinovat, vă rog să mă credeți, și nu mai pot trăi așa.

DIN NOU LA REGIONALA C.F.R. BRAȘOV

— Tovarășe inginer, pînă la urmă lui Liviu Jovrea i se aduce o singură acuzație: n-a manipulat în așa fel ancora încît aceasta să nu balanseze, sau, ca să folosim termenul din art. 487, n-a lucrat cu atenție, fapt pentru care a și fost condamnat. Pentru a dovedi că Liviu Jovrea nu este chiar atît de nevinovat pe cît se consideră el, punctul 6 din răspunsul dv. menționează că Liviu Jovrea avea cunoștințele minime în legătură cu tehnica și normele de securitatea muncii și că deci este obligat să cunoască o serie de noțiuni de electrostatică prin sarcinile de serviciu.

— Are aceste cunoștințe minime.

— În cazul nostru însă nu de cunoștințe minime avea el nevoie. Ci de cunoașterea unor măsuri specifice de protecția muncii, măsuri care ar fi trebuit să fie precizate de inginerul principal, șeful secției sau inginerul șef. Din declarațiile martorilor și din anchetele efectuate la fața locului reiese că nimeni din echipă nu a prevăzut și nu putea să prevadă balansul ancorei. Pe lîngă cei doi au trecut Ilea Alexandru și Vodă Iosif. Aceștia le-au atras atenția să nu desfacă ancora din stîncă, dar nu fiindcă ea ar putea balansa, ci fiindcă era greu de desfăcut și pentru că s-ar fi putut întîmpla ca stîlpul să fie șubred. Pericolul principal a fost socotit de toți cei de față ca fiind stîlpii ce ar fi putut să cadă peste linia de contact. Nici chiar Simion Vuță, cu o experiență de 30 de ani, n-a văzut pericolul balansului. Altfel, ar trebui să-l credem nebun, ca avînd cea mai vagă idee despre pericol, să continue să desfacă în genunchi ancora, fără mănuși electroizolante. Vă întreb pe dumneavoastră, cum altfel ar fi putut dessuruba din pămînt ancora, dacă nu în genunchi?

— ?!?

— Nici din exces de zel și nici dintr-o imprudență puerilă nu și-a luat Vuță măsurile de precauție. Ci fiindcă, în lipsa instructajului adecvat, transferîndu-se punctul de maximă periculozitate în jurul manipulării stîlpilor, la ancore el se credea în afara oricărui pericol. Și acum, ce înseamnă că Jovrea n-a manipulat cu atenție ancora desprinsă din stîncă? Stînca era abruptă. Ca să se urce pe ea a trebuit să se cațere prin spatele ei. A desfăcut-o și o are în mînă. Are sase clase elementare. N-a mai lucrat sub linie electrificată. Nu i s-a făcut instructajul specific locului de muncă din ziua aceea... Normele departamentale nu prevăd instrucțiuni pentru astfel de cazuri. Vuță, șeful lui, nu dă importanță faptului, lucrează mai departe netulburat la desfacerea altei ancore. Nimeni nu l-a atras atenția asupra pericolului pentru că nimeni nu-l cunoaște. De pe stîncă nu poate cobori cu firul în mînă. Are sîrma în mînă, ce face cu ea?

— La șoferi există o regulă: reducerea vitezei pînă la limita de evitare a oricărui pericol.

— La șoferi. Jovrea nu e șofer. În meseria asta este biciclist. Sau cel mult tractorist. Are ancora în mînă, ce face cu ea? El spune că i-a dat drumul ușor. Înseamnă asta neatenție?

— Noi avem dovezi că a aruncat-o în jos.

— Dovezi sau presupuneri?

— Presupuneri. Altfel n-ar fi făcut balansul...

— Pe prezumții nu poate fi judecat un om. L-am întrebat pe șeful districtului, tovarășul ing. Mihăilă Moldovan, ce ar fi făcut dumnealui în locul lui Jovrea? Mi-a răspuns că probabil și el i-ar fi dat drumul. L-am mai întrebat ce s-ar fi întîmplat dacă linia de contact ar fi fost conform regulamentului dincolo de cinci metri, la sase metri de pildă. Ancora ar mai fi intrat în zona de influență? Și mi-a răspuns: probabil că nu. Iată deci alte prezumții. Pe baza cărora îl judecăm pe Jovrea?

— Trebuia să fie atent. Nu să arunce ancora.

— Deci, după dumneavoastră, el a aruncat ancora, și de aceea ea a făcut balans?

— Exact.

— Am întrebat alți specialiști. Le-am spus: aveți un stîlp. De vîrful stîlpului e prinsă o sîrmă. Sîrma face unghi drept cu stîlpul și e prinsă de o stîncă. La capăt are o greutate. Cînd balansul este mai mare? Atunci cînd sîrma este lăsată să alunece sau atunci cînd de la înălțimea aceea este aruncată în jos? Cei mai mulți au răspuns că balansul este mai mare atunci cînd sîrma este lăsată să alunece, fiindcă preia întreaga greutatea de la capătul ei. Aruncată în jos, sîrma ar balansa foarte puțin, inerția fiind foarte mică.

Dumneavoastră îi învinuiți pe Jovrea de neatenție, fiindcă ar fi aruncat sîrma. Sînteți specialiști. Vă rog frumos. L-am lăsat pe omul acesta pe stîncă cu ancora în mînă. Ce face cu ea? O aruncă sau o lasă să alunece? El are sase clase elementare. Ajutați-l! Toți îl sfătuiesc să fie atent. Ce înseamnă să fie atent? Învățați-l! Unii zic s-o lase să alunece, alții, dimpotrivă: s-o arunce.

— A omorît un om.

— Nu el. Ca să nu moară, linia de contact ar fi trebuit să fie dincolo de cinci metri sau să fie scoasă de sub tensiune. Și de acest lucru nu se fac ei vinovați. Nu în proporția care s-a stabilit, în orice caz. Sau dacă sînt vinovați, acest lucru nu este dovedit. Dar să revenim la scrisoarea dv. Îi scrieți lui Jovrea: „În loc să vă faceți o analiză de conștiință în urma morții unui coleg de muncă, dv. vă considerați nevinovat și complet nestiutor". Vă acuz public, și îmi asum întreaga răspundere ce decurge de aici, de trafic de influență psihologică. Folosiți autoritatea intelectuală și administrativă de care dispuneți pentru a înculca în sufletul unui om care se consideră nevinovat complexul vinovăției, pentru a nu recurge la toate demersurile la care legea îi dă voie.

Și ca ultim argument, tovarășe inginer, răspunsul dv. amintește de hotărîrea instanței care-l condamnă, omițînd realitatea că instanța a deliberat în exclusivitate pe baza părerilor specialiștilor care la nivelul fiecăruia de competență poartă răspunderea celor întîmplate. În acest fel, instanța ajunge să pună efectele legii înaintea legii. Instanța îl condamnă pe Jovrea pentru nerespectarea măsurilor de protecția muncii, aici fiind vorba în primul rînd de neluarea măsurilor de protecție și conform Legii 5/65, art. 22 pentru neluarea măsurilor de protecția muncii pedeapsa este între 3 luni și 3 ani. Nu poți respecta măsuri care nu s-au luat. De aceea susținem că vinovații în primul rînd nu sînt victima și inculpatul Liviu Jovrea. Și dacă totuși sînt vinovați, vinovăția lor nu este dovedită, ci presupusă.

NICOLAE CRISTACHE ■

De neuitat, o noapte de iarnă

Mircea Vintilă

Dan Andrei Aldea

Doru Stănculescu

Sorin Minghiat

Evandro Rossetti și Andrei A. Păunescu

Mihail Stan

Nicu Alifantis

Valeriu Sterian

Adrian Ivanilchi

Radu Gheorghe

Marcela Saftiuc

Victor Socaciu

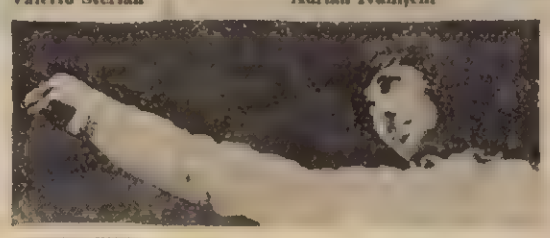

Florian Pittiș

Cronica (321)

Unsprezece ore a durat întîlnirea cu publicul său din București în sala Palatului sporturilor și culturii în ziua de 10 februarie a Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar organizat de C.C. al U.T.C. și revista „Flacăra" și condus de poetul Adrian Păunescu. După o absență de 8 luni din Capitală, cenaclul și-a propus să ofere celor care îi îndrăgesc arta o Seară de iarnă care însă s-a prelungit pînă la urmă într-o Noapte de iarnă, ajunsă chiar într-o Dimineață de iarnă. De simbătă, 10 februarie, orele 18, și pînă duminică la orele 5 dimineața 8 000 de spectatori — de menționat că nu numai tineri — au participat la una din bunele manifestări ale cenaclului. Dacă fiecare întîmplare literar-artistică își are personalitatea sa, atunci desfășurarea celei din 10—11 februarie se poate asemui cu înaintarea calmă și măreață a unui fluviu puternic, care curge indiferent ce întîlnește în cale. Pentru că maratonul artistic susținut de membrii cenaclului n-a fost deloc scutit de surprize, pricinuite în special de unii dintre cei aflați în sală, poate veniți pentru întîia oară la acest gen de spectacole, și care, în contact cu poezia și muzica, s-au tulburat în asemenea hal încît au susținut, citeodată nepotrivit, neacordat desfășurarea spectacolului. Acesta însă și-a găsit de fiecare dată cadența firească și a demonstrat cu strălucire că arta, atunci cînd este slujită cu devotament, poate să învingă orice adversități, de orice natură ar fi ele. Adevărul cuprins în admirabila poezie a lui Eugen Jebeleanu, **Și totuși, Arta** spusă cu atîta dăruire de actorul Mihail Stan, a fost dezvăluit încă o dată :

Și totuși, Arta
Ciripitoarea, Muta, Surda, Neimportanta
Cea-Care-nu-grăiește, dar spune
— fără hidre fără hidrați,
fără urlați, fără tertați,
fără laboratoare,
fără urinoare, fără milioane și miliarde
și mii de miliarde,
fără batalioane de miraculoși investigatori,
fără rude,
fără eprubete-liane-ude,
fără electrolize, fără crize,
fără Parthenonuri de cunoștințe stupide
fără scînteietoare parbrize,
fără piramide colosale de ridicat
în patru mii de ani,
fără guzgani
fără prăpădiți și fără poze
Arta
în mîna pală cu trei roze

Se poate spune că reprezentația a cuprins patru momente distincte, ca părțile unei lucrări muzicale, subsumate însă întregului, închegînd la sfîrșit imaginea unei opere echilibrate, bine articulate în componentele sale, diversă, bogată în expresie. Parcă niciodată ca pînă acum membrii cenaclului nu au creat un spectacol cu atîta economie de vorbe și gesturi, ca și cum fiecare cuvînt rostit fusese cîntărit în prealabil de mii de ori și fiecare gest fusese repetat pînă la executarea lui fără nici un efort vizibil. În ciuda accentelor dramatice care au existat din belșug, această întîmplare literar-artistică a fost dominată de o mare seninătate și înțelepciune în fața întîmplărilor vieții, a încrederii în forțele binelui, respirînd o mare liniște interioară. Nu e nicidecum hazardată afirmația că membrii cenaclului au intrat într-o altă fază a creației lor, s-au maturizat, astfel încît elanurile îi se consumă în prezent în sensul esențializării mijloacelor artistice cu care sînt înzestrați, refuzînd tot mai mult gratuitul și facilul, șlefuirea de fațadă. Credem că nu greșim spunînd că arta cenaclului trece, după perioada începutului său tumultuos, romantic, printr-o perioadă de clasicizare.

O observație se impune : deși în cenaclu au apărut o serie de nume noi, tonul îl dau în continuare membrii săi de bază. Dintre aceștia au fost puțini aceia care au lipsit simbătă, astfel încît fiecare dintre cele patru momente principale s-au axat pe unul sau mai multe dintre valorile de mult consacrate, care au polarizat în jurul lor pe cei în curs de afirmare sau abia cooptați ca membri. Oricît de mulți ar fi aceștia din urmă, ei nu pot decît să aducă un aer proaspăt, tineresc, să stimuleze o concurență lolală, dar nu pot modifica radical acel tipar originar al cenaclului, nu pot acționa asupra lui astfel încît să-l facă de nerecunoscut. Cele peste 300 de întîmplări literar-artistice desfășurate pînă acum și-au transmis, de la un spectacol la altul, indiferent de locul unde s-au ținut, fără a lua aminte la care interpreți erau prezenți și cît de numeros era publicul, o seamă de particularități de fond și de formă ce-i conferă unicitate și îi asigură un nucleu ce poate apoi fi înconjurat cu un înveliș potrivit în funcție de împrejurări. Spectacolele din 10—11 februarie au cerut unul dintre cele mai fastuoase, mai împodobite înfățișări, precum aceea a unei superproducții izbutite, datorită existenței pe scenă a unor forțe artistice de prim rang, care au sprijinit și pe cei mai puțin capabili să reziste la confruntări cu publicul de asemenea proporții.

Am putea socoti prima parte a manifestării ca pe un preludiu, fiindcă într-o oarecare măsură n-a însemnat decît reacomodarea — după o absență îndelungată — a spectatorilor cu cenaclul și a interpreților cu sala. Dacă ar fi exagerat să credem că fiecare clipă a acestui preludiu a fost la fel de reușită, la fel de eronat ar fi să-i răpim orice merit. În primul rînd, el a avut un moment de excepție: recitalul lui Adrian Ivanitchi. **Amiaza** — versuri de Aurel Șorobetea, **Ploaia care va veni** — versuri de Dorin Liviu Zaharia, și-au găsit în el interpretul sobru și reflexiv care să le pună în valoare cu exactitate încărcătura emoțională. Dar cel mai bine a reliefat cîntărețul mișcarea sentimentelor din **Arsura lui** Adrian Popescu:

Trupul meu întreg este o luminare
Dar eu sînt o flacără într-un cer
străveziu
Ca păsările, mort
Voi cînta mai greu decît viu.

Ochiul arzînd se hrănește din ceară
Și face un strop de rouă fierbinte
Odată am știut să zbor, odată
Dovadă n-am dar îmi aduc aminte.

Trupul meu întreg este luminare
După ce se va fi scurs toată în țărînă
Și flacăra se va topi în albastru
Veți mai simți o arsură pe mînă.

Doi copii, frații Chiriac din satul Ghermănești, județul Vaslui, au impresionat asistența prin modul în care au interpretat **Torna, torna frațre** și **Moartea căprioarei** (Nicolae Labiș). Succesul lor n-a fost cîtuși de puțin de complezență, ci a fost provocat de reala lor înzestrare pentru muzică. Același lucru s-a petrecut și în cazul formației 2 ½ din Oțelul Roșu. **Cîntec sfînt** de St. O. Iosif, a răsunat simplu și răscolitor în interpretarea copilului Popa Nino, și a lui Popa Costel și Petru Stan. Au mai cîntat în această parte a programului Silvia Ilieș (**Cine din mine** — Ana Blandiana, **Dorul dor**), Monica Chifor (**Pur și simplu**) și Grotto de fier Volker (**Ardealul, Triptic vitejesc**), fiecare dintre ei dovedindu-se că se află în sensibil progres față de apariliile anterioare, dar, în același timp, că mai au multe de învățat pînă a ajunge la perfecțiune.

Grupul folk 5 T din Tîrgoviște — pentru prima oară la Palatul sporturilor și culturii — a reliefat în ceea ce a cîntat dimensiunile moderne ale baladelor noastre populare, faptul că ele nu pot fi admirate doar ca bunuri de muzeu, ci pot foarte bine pătrunde printre noi, mesajul lor rămînînd actual. **Corbea, Iancu Jianu, Pentru inima mea** ne-au evocat atmosfera altor epoci, transpunîndu-ne nu în veacuri feerice ci în perioade de convulsii istorice rezolvate deseori prin luptă aprigă. Membrii grupului au cîștigat pe ascultători prin tendința lor vizibilă de a evita monotonia care s-ar putea insinua în prezentarea unor piese muzicale de acest gen și au apelat la tot felul de mijloace pentru a risipi orice impresie de repetare obositoare. În bună măsură acest lucru s-a realizat printr-o succesiune variată de ritmuri, motivată și logică, improvizația necăpătînd niciodată un caracter superfluu, de captare a atenției publicului prin virtuozități fără acoperire.

Dacă începutul reprezentației n-a fost nicidecum „în forță", se constată însă în cea de-a doua parte a ei o mișcare mai sigură, mai amplă, de parcă după ce melodia o cîntase la început un singur instrument, tot mai multe reușesc să o „prindă" și să o intoneze la rîndul lor, la fel de frumos sau chiar și mai răscolitor. Interpreții și-au intrat în roluri, iar sala s-a încălzit, devenind tot mai receptivă și mai interesată de ceea ce se petrece pe scenă. Totuși, luată în sine, structura acestei părți a programului are un caracter eteroclit, în care strălucesc două „piese" de bază ale cenaclului Flacăra : Doru Stănculescu și Mihail Stan. Primul s-a întrecut pe sine însuși într-un recital care a creionat imaginea „artistului la maturitate", stăpîn pe creația sa, pe care o modelează după bunul său plac, impunîndu-și autoritar publicului. **Ecou de romanță, Shambala, Cum se naște un mit, Baladă de copilărie. Ai, hai, Scrisoarea soldatului de orișiunde, Fără petale, Cîntec între apele țării, Avram Iancu, Ioan Vodă Cumplitul**, cîntece recunoscute ale cărui usurință de oricare dintre pasionații muzicii tinere, au avut parte de o prezentare plină de nuanțe, care a scos în evidență multiplele semnificații din texte. Același

la Palatul sporturilor şi culturii

Grupul Cetatea din Satu Mare

Grupul 5 T din Tîrgovişte

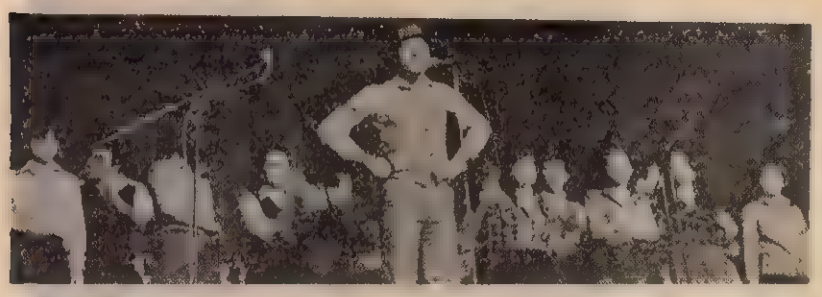

Brigada A.S.E.

Formaţia 2½

Arpad Domokos

Monica Chifor

grijă pentru a nu sacrifica nimic din bogăţia de sensuri a poeziilor a manifestat-o şi Mihail Stan. El şi-a alcătuit un recital de poezie care să-i pună în relief mai puţin înclinarea spre umor (**Halebarda** de Marin Sorescu) cît mai ales spre gravitate: **Şi totuşi, Aria** (Eugen Jebeleanu), **În fiecare zi ne batem joc** (Romulus Vulpescu), **Tînăr într-un oraş occidental** (Mircea Dinescu), **Document** (Constant Tonegaru), **Sitnica geometrizare** (Dumitru Popescu):

Aţi făcut din pămînt o tablă de şah,
voi, pioni închişi în careuri,
alungaţi de cai ce sar peste gard,
de nebuni tăind viclene oblice pîrtii,
de cvadrige cu perfide, moi pneuri,
Melci tiritori, cu casa în spinare
îmbrînciţi din pătrat în pătrat,
stergeţi cu trupuri gheboase
peronul reginei,
rostogolindu-vă în groapa comună
a marelui mat.
Aţi tăiat în petice
marea şi cerul
în timp ce boturi de peşti
înghit peştii de vii,
iar din răsturnate găuri de cîrtiţe
curg tăriţele spaimei
şi ies, veninoase, trăznete lungi, stacojii.
Măsuraţi munţii în ani,
furînd zurgălăii de la gîtul
înspumaţilor armăsari.
Pionul se poate plimba
pe tabla de şah
de planton seara.
Ştergeţi cu zgrebla
perfide linii
şi tăiaţi cerului ghiara!
Cînd fi-va liber pămîntul
am să vă caut — încă tînăr şi viu —
lîngă rodiile udate cu fruntea,
sorbind zeama lor dulce-acrişoară
ca un rachiu.
Voi veni
prin slobod pămînt,
o slobodă apă
pentru buza albă, uscată,
făcînd să rodească
vechiul desert de granit
numărat, măsurat, cîntărit.

Laurenţiu Mărgineanu s-a integrat perfect în structura spectacolului dovedind că are şanse pentru a se împlini şi mai mult din punct de vedere artistic.

Aşteptate cu interes, cele două debuturi programate pentru această parte a manifestării au convins parţial. Mihaela Nicolau (**Caut nume** de Lucian Blaga, **Colind**) a cîntat curat, dar fără a deveni memorabilă. Nici cei patru cîntăreţi din Tîrgu Mureş, prezentaţi cu mărinimie de Dan Andrei Aldea ca fiind „senzaţionali", nu s-au remarcat în mod deosebit cu **Balada anonimului** (Nicolae Lupu), deşi nu li se poate nega o oarecare forţă.

De-abia debutul pe care îl consemnăm în partea a treia a programului îl putem cataloga drept o reuşită. Este vorba de grupul satiric al Academiei de studii economice, condus de economistul Nicolae Arieşan şi din care s-au remarcat Cornelia Talambă şi Marian Bănduţ. Satirizînd aspecte ale vieţii nu numai studenţeşti, tinerii din această brigadă au cucerit pe spectatori prin verva lor. Dacă s-ar reuşi să se omogenizeze şi mai bine mişcarea acestui ansamblu şi i s-ar găsi un text şi mai potrivit, ne-am afla cu siguranţă în faţa unui grup de mare umor, deoarece talentul este în afară de orice discuţie.

Covîrşitoare a fost prezenţa pe scenă a extraordinarei cîntăreţe care este Marcela Saftiuc. Cu o simplitate plină de rafinament, ea ne-a transpus cu **Fiii lacrimilor tale, Olean, Singura poveste, Să mă-ntorc e prea tîrziu într-o atmosferă de vrajă.** Bine primit a fost şi Mircea Bodolan — **Mătrăguna, Rănitul dintre linii, Fugarul,** ca dealtfel şi Arpad Domokos — **Cîntec de ţară, Ai rămas** (Mihu Dragomir) şi un cîntec în limba maghiară — **De ce-aş fi** şi Vasile Selcaru — **Colindul Dunării** (Paul Tutungiu), **Memento** (Doina Sălăjan).

Grupul Cetatea s-a prezentat corect cu piesele **Şi de-o fi** (E. Mureşan), **La sinită Mărie mare** (text popular) şi excelent cu îndelung aplaudatul **Limba noastră** (A. Mateevici). Poate că şi orele înaintate la care au cîntat au contribuit ca membrii grupului Opinia să nu răspundă pe deplin exigenţelor publicului. Mult îndrăgitul **Şi eu, şi tu, şi el, şi noi,** de pildă, a sunat atît de fără viaţă, încît, la sugestia conducătorului cenaclului, a trebuit să mai fie repetat, de data aceasta interpreţii şi publicul reuşind să creeze un bun moment muzical.

Dar cea de-a treia parte a manifestării a fost dominată de cîntăreţul italian Evandro Rossetti. Acesta şi-a luat rămas bun de la membrii cenaclului, de la spectatori, deoarece, încheindu-şi studiile în România, se reîntoarce în ţara sa. El şi-a amînat chiar cu o zi plecarea, tocmai pentru a fi prezent la această manifestare.

Înaintea recitalului său, Evandro Rossetti a spus: „Ţin să vă vorbesc, să vă spun cîteva cuvinte acum, cînd trebuie să ne despărţim. Vreau să-mi exprim întreaga recunoştinţă faţă de poporul român care m-a primit cu atîta ospitalitate în toţi aceşti ani de studiu. M-am bucurat de condiţii excelente aici, în România. Vă mulţumesc din suflet pentru tot ce am întîlnit aici, pentru tot ce aţi făcut pentru mine, pentru bursa pe care statul român a avut generozitatea să mi-o acorde. Doresc, de asemenea, să mulţumesc preşedintelui ţării dumneavoastră, domnul Nicolae Ceauşescu, datorită activităţii căruia în România există un asemenea climat de generozitate. Mă reîntorc în ţara mea purtînd amintiri de neuitat. Am învăţat carte aici, am mîncat pîine alături de dumneavoastră, m-am împlinit, iată, şi ca artist, aşa că nu vă voi uita niciodată. Încă o dată, vă mulţumesc din inimă. La revedere, dar sper că ne vom mai revedea."

Evandro Rossetti şi-a susţinut repertoriul cu o însufleţire cu care parcă nu l-am mai văzut niciodată. El a ţinut neapărat ca printre cîntecele interpretate să se afle **Cîntec pentru România** şi **Dacă te afli undeva în Europa,** piese ce mărturisesc dragostea sa pentru pămîntul românesc, pentru oamenii lui. A fost un veritabil triumf, mai ales că, — la insistenţele celor prezenţi, Evandro Rossetti, a cîntat minute în şir, fiind aplaudat fără nici o reţinere, indiferent dacă a cîntat împreună cu copilul Andrei A. Păunescu — **Lumea de mîine** a lui Ion Zubaşcu sau **Cozma Răcoare** împreună cu ceilalţi colegi şi prieteni, sau **Dor de Bacovia,** sau, în limba maternă, **Piazza grande, Vado via.** Au fost momente emoţionante, care au culminat cu intonarea de către toţi cei din sală a cîntecului **Trăiască România!** la cererea aceluiaşi Evandro Rossetti.

Deşi au trebuit să fie folosiţi un număr mare de interpreţi, nici un moment spectacolul nu s-a desfăşurat la voia întîmplării. Totul a fost gîndit minuţios, nelăsînd decît în aparenţă impresia de improvizaţie acolo unde de fapt era vorba despre rigoare de arhitect. În această reţea complicată a spectacolului fiecare a apărut exact în momentul în care logica acestei întîmplări literar-artistice îi reclama prezenţa, realizîndu-se un crescendo bine gradat. Manifestarea a avut un final apoteotic. S-a văzut astfel că tot ce s-a petrecut în primele secvenţe ale reprezentaţiei a acumulat, a pregătit izbucnirea triumfală de la sfîrşit. Pentru că numai concentrînd în această parte a spectacolului o parte dintre cele mai mari talente ale cenaclului s-a izbutit să se menţină trează atenţia celor din sală la nişte ore de neînchipuit pentru o manifestare artistică. În ambianţa creată de aceşti extraordinari interpreţi, publicul a fost smuls din oboseala inerentă unui asemenea maraton artistic. A fost în primul rînd cîntăreţul cu voce care parcă te unge pe suflet. Victor Socaciu: **Un punct de vedere, Sub seul amurgului** (Lucian Blaga), **Dona, Dona, Colină** (Constanţa Buzea), **Oltul.** Recitalul lui Nicu Alifantis a confirmat încă o dată valoarea sa de excepţie: **Postalionul** (Radu Stanca), **Ce bine că eşti** (Nichita Stănescu), **Cîntec cu bufon** (George Tărnea), **Decembre** (G. Bacovia). Din nou a răsunat magnific chitara lui Dan Andrei Aldea: **Situaţia în artă, Din nou acasă** (Şt. O. Iosif), **Lumină lină** (Ioan Alexandru), **Om bun, Brad bătrîn** (N. Iorga), **Cîntecul bufonului** (W. Shakespeare). Radu Gheorghe a electrizat pur şi simplu sala în recitalul său plin de umor, reuşind să şteargă oboseala de pe toate chipurile: **Dirijorul,** o savuroasă parodie, **Prietena defunctului, Stau singur** (E. Seceleanu), **Broasca ţestoasă, Cîrcotaşul Pat** (Morgenstern), **Serenada per la dona.** Pentru ca Vali Sterian, în jurul orelor patru dimineaţa, să cînte fără greş **Casă bătrînească** (A. Donos), **Ardeal** (Mircea Micu), **Nopţi, Cîntec de oameni, Antirăzboinică, Amintire cu haiduci.** Iar Mircea Vintilă şi Florian Pittiş, cei mai îndrăgiţi membri ai cenaclului, au susţinut un recital combinat de mare frumuseţe: **Sărmanul Dionis** (M. Eminescu), **Un om pe nişte scări, Doină, Dor de singurătate, Riscte fără catalog, Hanul lui Manuc, Proverbe, Făt-Frumos, Lordul John, Constantin şi Veronica, Căutătorul, Vis şi cîntare** — ultimele două poeme aparţinînd marelui poet Al. Philippide.

Manifestarea din 10—11 februarie a demonstrat încă o dată strălucitele virtuţi ale poeziei şi muzicii tinere de la noi, angajamentul cenaclului de a promova o artă lucidă şi responsabilă, în conformitate cu epoca de azi, inspirată din idealurile acestui popor, în consens cu hotărîrile partidului, ale secretarului său general, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, menite să păstreze această ţară demnă şi independentă, cu un rost precis în lumea contemporană. De aceea au fost numeroase momente care au glorificat epoca în care trăim, au celebrat faptele înaintaşilor ca semn al indestructibilei legături între generaţii. Cenaclul Flacăra a găsit în cadrul politic al prezentului socialist o admirabilă ambianţă de desfăşurare a talentelor tinere, contribuind, cu puterile sale, prin poezie şi muzică de calitate, la conturarea unui fenomen cultural complex şi îndrăzneţ, pe care numai revoluţia l-a putut stimula şi înţelege, şi la înfăptuirea căruia sînt chemaţi deopotrivă toţi fiii acestui popor, indiferent de naţionalitate şi fără vreo prejudecată în privinţa statutului lor social. De aceea cel mai iubit cîntec al cenaclului, **Trăiască România!,** cîntec patriotic şi politic de anvergură, a fost intonat de către toţi cei prezenţi în Palatul sporturilor şi culturii, ca un omagiu adus partidului, revoluţiei, poporului, cîrmaciului destinului naţional, tovarăşul Nicolae Ceauşescu.

GEORGE MAREŞ ■
Fotografii de ELENA GHERA ■

Cronica (322, 323)

Marţi, 13 februarie, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluţionar a susţinut două noi întîmplări literar-artistice la Şcoala generală nr. 172 din Bd. 1 Mai nr. 126 din Capitală, în prezenţa elevilor claselor I—VII şi VIII—X. După cum a precizat poetul Adrian Păunescu, la aceste manifestări au participat cei mai tineri reprezentanţi ai tineretului din România, în număr de 1 220.

Programul a fost alcătuit în aşa fel încît să corespundă puterii de înţelegere a spectatorilor aflaţi la vîrste fragede. Dar, s-a văzut imediat, din desfăşurarea întîlnirii, că această putere de înţelegere este remarcabilă, astfel încît cenaclul a reuşit să susţină cu aplomb o bună întîmplare literar-artistică, întocmai ca în faţa spectatorilor săi obişnuiţi. S-a dovedit încă o dată, că muzica şi poezia tinără, de la noi, au o asemenea arie de iradiere, încît pînă şi cei mai mici locuitori ai ţării au devenit buni cunoscători ai acestora, manifestîndu-şi preferinţele, dezvăluindu-şi aprobarea sau mai puţin aderarea la unele momente ale spectacolelor, participînd din toată inima la realizarea unor secvenţe ale lor, demonstrînd, totodată, cu cît de mult har sînt înzestraţi.

La această şcoală au fost prezenţi între orele 12 şi 15 cîţiva dintre membrii reprezentativi ai Cenaclului Flacăra care — în Anul Internaţional al copilului — au ţinut să fie alături, prin arta lor, de cei care poate, peste ani, le vor lua locul pe scenă.

Mircea Vintilă, Florian Pittiş, Mircea Bodolan, Doru Stănculescu, Valeriu Sterian, Andrei A. Păunescu — elev la această şcoală —, Mihail Stan au realizat o suită de momente muzicale şi de poezie mult gustate de întreaga asistenţă. Notăm cîteva dintre cele mai îndelung aplaudate piese cuprinse în program: **Eroii, Pămîntul deocamdată, Dulce Românie, Miciul, Lordul John, Omul pădurii, Lumea de mîine, Avram Iancu, Cîntec între apele ţării, Amintire cu haiduci, Cozma Răcoare, Rănitul dintre linii, Ardealul, Minunea,** la multe dintre ele reuşita datorîndu-se şi participării active a celor din sală. Emoţionant, ca dealtfel la toate manifestările cenaclului, a fost momentul în care, în picioare, toţi cei prezenţi au cîntat **Trăiască România,** ca semn al recunoştinţei pentru tot ceea ce se face în ţara aceasta pentru ca tînăra generaţie să se bucure de cele mai minunate condiţii de viaţă, de ambianţa cea mai propice pentru a se putea exprima prin artă.

GH. AMUZA ■

OCHII ȘI URECHILE LUMII

A înțelege sau nu

Uneori e bine să nu afli, uneori e bine să nu știi, uneori e bine să nu înțelegi, uneori...

Uneori e bine să nu știi cum arată o duminică, într-un bar, seara, la Valence, în Franța, cînd un drumeț tînăr, un vagabond la 27 de ani, plecat de mult de acasă, de nu știi unde încotro, să bată șoselele și cărările, bea „un lăptuc" cu doi liceeni. Jean-Pierre și Jean-Louise, bea și discută amical, ca „entre copains", și pe urmă, cînd le spune că nu are unde dormi, cei doi îi spun să vină cu ei la Patrick, un prieten, cu apartament mare, fiu de industriaș, unde va găsi cu siguranță o saltea, și o găsește, și ei pun, noaptea, „magul", cu cîteva rockuri și Dominique, drumețul, le spune că nu-i place muzica asta, cum poate să nu-ți placă nici ție, nici lui, deși mie-mi place, dar asta se poate înțelege, dar uneori e bine să nu înțelegi de ce trei băieți normali încep să împungă, cu un pumnal, un prieten, slab, famelic, neputincios, ca să-l vadă cum reacționează, să-l împungă așa, în joacă, așa, de-ai naibii, fiindcă nu-i place rockul, și după împunsăturile cu pumnalul, încep să-l lovească ușurel, apoi mai tare, cu pumnii și picioarele, apoi și mai tare, pînă ajung să-i dea cu ghetele în cap, să-l biciuiască rău cu o curea, peste gît, apoi să crape pe el o cască de motociclist, nu, nu e bine să înțelegi din ce le-a venit, ce i-a apucat, cum pot trei oameni tineri să chinuie trei ore, în bătaie, un al patrulea, pînă-l omoară. Fiindcă nu i-a plăcut un rock ? Fiindcă nu a reacționat ? Fiindcă era un vagabond ? La patru dimineața, i-au injectat în venă o cutie de tranchilizante și l-au cărat, mort, pe o stradă învecinată, punîndu-i pe o gură de canal. Uneori e bine să nu înțelegi.

Poliția însăși nu înțelege, după ce i-a prins și i-a anchetat. Erau indiferenți. Au spus tot, fără constrîngeri. Au mărturisit lesne. Au dat amănunte. Au făcut lux de amănunte, „ca specialiști perfecți în romane de serie neagră", zice un polițist, deși eu nu văd legătura neapărată, fiindcă mulți citim un Chase, fără a îmbrînci nici măcar lumea în tramvaie, cum fac atîția cu „Micul Prinț" la bază. Poliția însăși e stupefiată. Inspectorul a spus că „eram mai îngroziț decît ei, am un fiu cam de vîrsta lor". Ei nu erau îngroziți. N-au exprimat nici un regret. Aveau o singură grijă : să împartă împreună responsabilitatea faptei. Uneori e bine să nu înțelegi... Prietenii lor nu înțeleg nimic. Doamna Sapin, proprietara unui cafeu liniștit de peste drum de liceul lor, nu înțelege nimic. Ea le dădea pe credit, cu plăcere, cîte un sandviș, cîte o gustare, „erau foarte drăguți, zău, foarte simpatici".

Nu, nu trebuie înțeles tot, nu trebuie întotdeauna explicat tot, elucidat tot. Există un prag al violenței care nu trebuie trecut — zic criminologii — cei trei l-au trecut și singura lor logică a devenit furia de a lovi. Există însă un prag al ororii — susțin eu — și nu întotdeauna este o lașitate a inteligenței să nu-l cunoști, să nu-l calci, să nu-l cobori ultima treaptă. Uneori, a nu ști cît întuneric zace în om devine un curaj mai patetic decît o luciditate care înțelege tot și explică tot. Uneori, a explica totul se transformă într-o boală care-ți slăbește întregul organism moral. Iar a găsi inexplicabil oribilul poate fi semn de sănătate a unei inteligențe.

Nu voi pricepe așadar niciodată cum au putut, după crimă, să stea dimineața în jurul unui flipper. Poliția i-a găsit jucînd la flipper — precizează, înfiorate, ziarele, și mie îmi vine să mă rog lor, ziarelor inteligente ale lumii, să ne dea din cînd în cînd dreptul să nu înțelegem chiar tot ce se întîmplă, ca din neînțelegere și perplexitate să găsim puterea de a ne păstra chipul uman, căruia ceva trebuie să-i rămînă totuși străin.

Uneori, a nu înțelege e singurul fel de a da înțelegerii un sens, o noblețe, o șansă.

RADU COSAȘU ■

Noul și negocierile de dezarmare

Se vorbește de cîtva timp, și pe bună dreptate, cu referire la perspectivele eforturilor de dezarmare, despre premise încurajatoare, despre evoluții ce alimentează speranțe, despre începutul unei etape noi chiar. În aceste zile, asemenea aprecieri sînt prilejuite cu deosebire de inaugurarea activităților noului Comitet pentru dezarmare de la Geneva. Secretarul general al O.N.U. exprimă speranța că evenimentul va deschide o nouă etapă în străduințele omenirii de înfăptuire a cerinței, existențială pentru toate statele, a dezarmării.

De cîtva timp, noul în viața internațională se afirmă pregnant și în sfera dezarmării. Convingerea tot mai larg răspîndită la scara planetei este că omenirea nu-și poate permite — decît dacă s-ar îndepărta în mod premeditat de la rosturile sale firești — continuarea cursei nebunești a înarmărilor. Ceva în materie trebuie făcut, pînă nu este prea tîrziu, pentru a modifica radical și ireversibil sensul demersului ilogic spre o lume tot mai mult și mai periculos înarmată, tot mai amenințată de pericolul de război, tot mai împovărată de giganticele cheltuieli de înarmare. Sesiunea specială a Adunării Generale a O.N.U. consacrată dezarmării din mai—iunie 1978 s-a constituit într-o vastă cameră de rezonanță în care au răsunat puternic glasurile popoarelor lumii, cerînd trecerea la dezarmare. Cele hotărîte atunci deschid perspective reale angajării statelor pe o cale nouă în cîmpul dezarmării. Acum, după materializarea consensului într-un document de greutate al O.N.U., este momentul hotărîtor, al trecerii la faptă. Este momentul adevărului pentru afirmarea bunei credințe a statelor, pentru exercitarea voinței lor politice, pentru acoperirea în aurul faptelor a bunelor intenții, de atîtea ori dealtfel proclamate și în trecut. Începerea lucrărilor noului organism de negocieri multilaterale în domeniul dezarmării este cea dintîi ocazie semnificativă oferită statelor pentru a dovedi că hotărîrile sesiunii speciale nu vor mai avea soarta altor rezoluții adoptate de O.N.U. în materie care au rămas, dintr-un motiv sau altul, într-o formă sau alta, literă moartă.

La Geneva s-a înființat și este în activitate așadar un organism de negocieri nou. El este impulsionat — și dispune de toate premisele — în vederea soluționării unei îndelungate și deloc glorioase tradiții : aceea a ineficienței eforturilor de dezarmare întreprinse în cadrul negociat în perioada postbelică.

Structura și activitățile Comitetului urmează să fie, în baza hotărîrilor sesiunii speciale, mai democratice. Ceea ce, în mod concret, înseamnă : participarea tuturor statelor membre la toate lucrările și în toate organele Comitetului, ca state suverane și independente, indiferent de apartenența sau neapartenența lor la un bloc sau altul ; asigurarea conducerii lucrărilor pe baza principiului rotației ; adoptarea hotărîrilor prin consens ; dreptul tuturor statelor — fie ele sau nu membre ale Comitetului — de a prezenta și a-și susține punctul de vedere propriu asupra unei probleme sau alteia, de a adopta inițiative și de a formula propuneri concrete în domeniile în care interesele lor vitale le determină să acționeze ; legătura explicită, mai strînsă, între totul firească, a Comitetului cu structurile organizației mondiale.

Sînt, toate acestea, premise încurajatoare. De modul în care Comitetul, în fond statele sale membre, va valorifica aceste condiții favorabile depinde transformarea posibilităților evidente în realități certe. Departe de a fi un bun cîștigat, procesul declanșat în acest sens are de făcut față încă unor inerții, manevre dilatorii, obstrucții sau opoziții fățișe care nu pot fi ignorate. În această perioadă a lucrărilor sale, cînd Comitetul se concentrează cu precădere asupra stabilirii programului concret de lucru și a regulilor procedurale, se poate constata în mod clar în ce măsură statele membre dau dovadă într-adevăr de voința necesară angajării unor dezbateri și negocieri efective în viitor asupra dezarmării.

Ca întotdeauna — din prima zi a participării sale la activitățile Comitetului de la Geneva, zi ce coincide cu momentul înființării acestui organism — România socialistă se află între statele cel mai activ angajate în lupta pentru adoptarea unor măsuri efective și substanțiale de dezarmare. Contribuția țării noastre la democratizarea cadrului organizatoric și procedural al Comitetului, la îmbunătățirea continuă a activităților sale este larg recunoscută. De-a lungul ultimului deceniu, semnatarului acestor rînduri, corespondent al presei române la diferitele sesiuni ale vechiului Comitet, șefii de delegații a numeroase state i-au exprimat deosebita apreciere față de rolul constructiv îndeplinit de România în cadrul eforturilor desfășurate în organismul de la Geneva pentru realizarea de progrese concrete pe calea spre înfăptuirea dezarmării. Aprecieri elogioase în acest sens ne-au făcut Risto Hyvarinen, reprezentant al secretarului general al O.N.U. în Comitetul de la Geneva, Alva Myrdal și apoi Inga Thorsson, membre ale guvernului suedez aflate succesiv în fruntea delegației Suediei la lucrările Comitetului, Alfonso García Robles, veteran al negocierilor de dezarmare postbelice și, de mulți ani, șeful delegației Mexicului, ca și șefii delegațiilor multor altor state membre, între care Canada, Egipt, Italia, Iugoslavia, Japonia, Marea Britanie, Maroc. În activitățile Comitetului pentru dezarmare de la Geneva, politica românească de pace, profund angajată în realizarea de progrese pe calea dezarmării, își află o strălucită expresie. Convingerea fermă a României, mereu confirmată de mersul evenimentelor, este că momentul internațional actual este capabil să permită statelor doritoare de pace imprimarea unui curs realmente nou, eficient și în interesul întregii omeniri, eforturilor orientate spre consacrarea organismului de negocieri de la Geneva ca for multilateral care să declanșeze în sfîrșit procesul de realizare a dezarmării și instaurarea unei păci trainice în lume.

CORNELIU VLAD ■

O aspirație a tuturor popoarelor : pacea. O cerință esențială pentru împlinirea ei : măsuri practice de dezarmare.

PUTEREA ADEVĂRATĂ

(Urmare din pagina 1)

cîteva milioane de oameni în plus nu pot face mai dreaptă, mai justă și mai convingătoare gîndirea unui popor, un spor de venit național nu ajută pe nimeni să vadă mai limpede rosturile lumii, iar înarmarea nu produce ci, din păcate, consumă inteligență.

În viața internațională, puterea adevărată a unei țări, prestigiul și influența sa nu se pot clădi decît pe o politică externă pașnică și activă, pe respectul neabătut și necondiționat al principiilor democratice, pe adeziunea în orice situație la reglementările politice și pe strădania și capacitatea de a influența în bine mersul evenimentelor.

Numai astfel ne putem explica de ce printre animatorii vieții internaționale regăsim deopotrivă țări mari, mijlocii și mici, de ce, pe lîngă ierarhia propusă de teoriile sus-amintite, există și o alta, în care fiecare națiune își alege singură locul în raport direct cu dragostea de pace, dreptate socială și națională, de libertate și progres pe care este dispusă să o investească în politica sa.

„Maricultura", o posibilă soluție la penuria alimentară mondială

Oceanul planetar, care ocupă mai bine de 71 la sută din suprafața Pămîntului, furnizează în prezent doar un procent din totalul necesităților alimentare, în continuă creștere, pe plan mondial. Constatarea, aparținînd experților în probleme de pescuit, poate părea un veritabil paradox într-o lume în care se vorbește tot mai intens de penurie alimentară, de milioane și milioane de înfometați. Se pare însă că mileniul viitor, de care nu ne mai despart decît mulți ani, va marca începutul unei perioade de reevaluare a importanței uriașului depozit de proteine pe care îl reprezintă mările și oceanele.

În această perspectivă, ideea valorificării controlate a faunei și florei marine ar putea constitui o alternativă demnă de luat în seamă, cu atît mai mult cu cît rezultatele obținute pînă în prezent în domeniul „mariculturii" sînt în măsură să pledeze cu suficiente argumente practice pentru o utilizare largă a potențialului alimentar existent în „lumea adîncurilor". În arhipelagul nipon, de pildă, cultivarea zonei litorale a mării constituie încă de prin secolul al XVII-lea o îndeletnicire de bază a locuitorilor, îndeletnicire care cunoaște astăzi o extindere și dezvoltare spectaculoase, legat evident, și de condițiile extrem de favorabile existente de-a lungul celor 29 000 kilometri de coastă, dar și de necesitățile sporite de alimente ale populației. Începînd cu primii ani ai acestui secol, creșterea diriiată a stridiilor, anghilelor, crapilor a început să capete un caracter industrial din ce în ce mai pronunțat. Dacă prin anii '40, culturile în mare produceau deja aproape 100 000 tone de alimente pe an, în 1976 exploatarea mării furniza peste 840 000 tone de resurse alimentare. Regiunile din sud-vestul Japoniei, ca și marea interioară Seto, scrie o revistă niponă, sînt pe cale să devină principalele regiuni ale mariculturii din această țară unde, pe lîngă activitățile de producție propriu-zise, se desfășoară și ample lucrări de cercetare în domeniu. Evident, o îndeletnicire cum este cea a „cultivării" mării nu este nici simplă, nici ușoară. Ea ridică o serie de probleme legate de asigurarea unei eficiențe economice cît mai ridicate, de „furajarea" cît mai corespunzătoare a diverselor specii de pești, de construirea spațiilor de care se fixează crustaceele, de stabilire a densității optime, de evitare a proliferării planctonului, fenomen nociv care dă naștere așa-zișilor „mareе roșii". În ultima vreme au fost consacrate numeroase studii utilizării apei calde provenite din centralele termoelectrice sau nucleare, în vederea îmbunătățirii creșterii peștilor. Încălzirea pe această cale a apelor în care se practică mariculturа ar permite continuarea exploatării și în sezonul rece.

Iată numai cîteva secvențe dintr-o activitate care începe să-i preocupe tot mai mult pe specialiștii din lumea întreagă și care ar putea oferi o soluție la marea problemă alimentară ce confruntă tot mai acut omenirea. Cu atît mai mult cu cît, așa cum afirma un reputat specialist, profesorul Pieter Korringa, de la Institutul olandez de cercetări asupra pescuitului, „fiind foarte optimiști și presupunînd că randamentul pescuitului **tradițional** ar rămîne același, exploatarea mărilor ar putea să urce producția anuală de pește cu numai 0,1 la sută. Aceasta nu este soluția pe care o așteaptă milioanele de înfometați din lume". Desigur, maricultura modernă, industrială se află încă la începuturile ei, iar cercetătorii care se ocupă cu ameliorarea acestei noi discipline nu și-au spus încă ultimul cuvînt. Și, așa cum susțin experții, dacă s-ar putea organiza piscicultura după metodele de creștere a animalelor domestice în mari complexe industriale, ceea ce nu este imposibil în perspectiva dezvoltării științei și tehnicii la începutul viitorului mileniu, marea ar putea asigura o hrană îmbelșugată pentru miliardele de cetățeni ai planetei.

P. AURELIAN ■

Diferite varietăți de scoici sînt „crescute" în această veritabilă baie creată de om în nordul Japoniei

Imagine de la un centru nipon, de cercetări în domeniul pisciculturii, în care se studiază cele mai bune metode de alimentație

flacăra
NOU ȘI VECHI ÎN UNIVERS

ȘTIINȚA PE MAPAMOND

Temperatura corpului și inteligența

Mamiferelor și păsărilor le-au trebuit trei miliarde de ani pentru a „învăța" să transpire și să se zbîrlească, declanșînd astfel mecanismele de răcire și de încălzire, astăzi riguros dirijate de un sistem informatic natural — afirmă specialiștii. Această autonomie termică, ce a fost înălțată de om la cel mai înalt grad de perfecțiune, a permis dezvoltarea inteligenței. Astăzi, sub gerul cel mai cumplit sau sub soarele tropical, termometrul de sub braț indică 37 de grade Celsius. Care este semnificația fiziologică a acestei termoreglări? Studiind evoluția speciilor, se găsește firul conducător: viața pe Pămînt a început în apă; ieșind din ea, omul a încercat să se adapteze noilor condiții de uscat. Cele care nu au reușit au dispărut, iar cele care au rămas vor cheltui energie mai multă pentru căutarea hranei, pentru apărare. Reflexele variate și rapide necesită multă energie. Or, energia produsă este însoțită de emanația de căldură care sfîrșește prin a bloca reacțiile generatoare de energie. Reptilele uriașe au încercat să zboare dar ele nu au rezistat: zborul necesită o rezistență musculară și o precizie a reflexelor motorii, adică o energie biologică care doar ea putea oferi o temperatură stabilă. Deci păsările — spun oamenii de știință — sînt primele animale care au inaugurat era homeotermică. La rîndul lor, și mamiferele, pentru a scăpa de animalele de pradă, sînt constrînse să consume energie. Omul însă, cu inteligența sa, a putut supraviețui mult-un într-o atmosferă vulnerabilă. Omul a devenit om pentru că în creierul lui s-a format „aparatul" de termoreglare.

Cine produce „căldura animală"? Lavoisier credea că ea este produsă de combustia oxigenului în plămîni. Astăzi se știe că nu este numai aceasta, ci și nenumăratele combustii care au loc în toate celulele organismului și care constituie metabolismul. După cum se știe, există animale cu sînge rece și cu sînge cald. Oare lupta dintre un rechin (cu sînge rece) și un delfin (animal cu sînge cald) de ce se termină totdeauna cu victoria ultimului? Specialiștii afirmă că tocmai datorită faptului că delfinul își păstrează disponibilitățile de energie, iar rechinul „se încălzește" și nu-și poate fabrica energia musculară necesară.

Biologii afirmă chiar că așa-numita „piele de găină" care apare la om în caz de emoție sau de frig este un mecanism moștenit de la animalele cu sînge rece.

Despre viitorul „copiilor în eprubetă"

În Marea Britanie a venit pe lume, recent, cel de-al doilea copil a cărui existență se datorește cercetărilor îndelungate de laborator întreprinse de medicul ginecolog Patrick Steptoe, împreună cu psihologul dr. Robert Edwards, ambii din Glasgow, a anunțat publicația engleză **Daily Mail**. Cei doi oameni de știință britanici au reușit să pună la punct o metodă prin care este posibilă fecundarea în condiții de laborator a ovulelor provenite de la femei afectate de sterilitate. Reimplantate apoi, acestea urmează în continuare în organism calea lor firească de dezvoltare.

Activitatea de cercetare susținută a celor doi oameni de știință englezi, în cursul căreia au trebuit să fie învinse numeroase dificultăți, a fost în cele din urmă încununată de succes. Astfel, la 26 iulie 1978, prin utilizarea metodei lor, s-a născut fetița Louise Brown, iar după cum menționam deja, recent a văzut lumina zilei băiatul lui Grace Montgomery, o scoțiană în vîrstă de 32 de ani.

Desigur, metoda echipei de cercetători din Glasgow ridică, conform aprecierii unor experți, o serie de probleme de ordin tehnic (posibilitatea apariției unor malformații), financiar (costul deocamdată foarte ridicat) și etic (acționarea artificială asupra unui embrion uman). Aceste aspecte suscită în prezent numeroase discuții contradictorii în lumea medicală mondială. Dar, deocamdată, conform cotidianului francez **Le Monde**, metoda amintită nu se aplică decît unui număr extrem de redus de femei a căror sterilitate se datorează unor cauze fiziologice bine precizate. Este, într-adevăr, foarte uman să oferi unor cupluri posibilitatea de a avea propriii copii.

În vederea perfecționării metodei lor, precum și pentru eliminarea riscurilor pe care aceasta le-ar comporta, cei doi oameni de știință britanici și-au propus să inițieze, cu sprijinul unui important grup de presă englez și al unei companii, un centru de cercetări în acest domeniu, care va fi amplasat după toate probabilitățile în apropiere de Cambridge, în estul Angliei. Răspunsul cît mai complet pe care îl pretinde complexa problemă a fecundării artificiale continuă, cel puțin la ora actuală, să rămînă o sarcină a viitorului.

Adevărata aventură (comercială) a lui Goldorak

În primăvara anului 1977 un producător de filme de animație, Jacques Canestrier, se arată interesat de una din peliculele de animație pentru tineret, produsă de firma Toei Animation: „Grendizer" — povestea aventurile unui robot spațial „bun" care apăra Pămîntul împotriva unor invadatori străini. Filmul, prezentat deja de televiziunea japoneză, realizat de către o echipă de specialiști, era conceput și în versiune occidentală, personajele vorbind engleza-americană și avînd figuri europenizate. Este adevărat că ochii și gura le erau mai mari, dar fără îndoială așa erau văzuți europenii la Tokio! După achiziționare, filmul a fost dublat în întregime în franceză și a căpătat un nou nume, combinație între numele a doi super-eroi ce făcuseră deja carieră: Goldfinger și Mandrake. Pornind de la Gold și terminînd cu rake, a fost inventat **Goldorak** și odată cu el o serie de alte cuvinte corespunzînd uimitoarelor accesorii și arme folosite de acest robot: fulguro-pumn, helico-punch, retro-laser etc., pe care copiii le-au asimilat cu mai multă repeziciune decît pe cele din manualele școlare.

Goldorak a fost oferit de Canestrier Televiziunii franceze și cumpărat de aceasta la prețul de 1 000 franci minutul. Primul episod a fost difuzat, fără a stîrni prea mult entuziasm, în luna iulie 1978. Nimeni nu prevedea că, la sfîrșitul anului, toți copiii între 8 și... 20 de ani vor exclama „Este super!" și că va apărea o adevărată industrie „goldorakistă": peste 80 de produse purtînd numele sau fiind consacrate lui Goldorak inundă piața; „Jurnalul lui Goldorak" (benzi desenate) editat de „Télé-Guide" a ajuns la tirajul de 250 000 exemplare și a devenit rapid un bilunar; Clubul „Goldorak" are astăzi 15 000 membri între 4 și 16 ani și chiar mai în vîrstă; un disc cu muzica generic-ului a atins într-o zi cifra de vînzare de 500 000 exemplare, devenind astfel „Disc de aur"; un număr înspăimîntător de produse purtînd numele robotului au devenit „obiecte de care nu te poți lipsi: auto-colanți, sacoșe, bluzoane port-chei, măști, panoplii, pahare, diapozitive, ambalaje pentru înghețată, ghete, bomboane avînd forma robotului, bretele ...și altele. Și bineînțeles „gigantul", el însuși un robot din plastic de 80 centimetri înălțime, albastru, roșu și galben, cu brațele și picioarele articulate, proiectînd la o înălțime de doi metri mici proiectile pe care le are agățate de una dintre mîini. Nu este prevăzut cu telecomandă, nu este o minune a electronicii, nu posedă nici un ordinator, este doar... mare! Și deși costă 115 franci, cele 700 000 de exemplare s-au vîndut ca pîinea caldă, înlocuind jucăriile tradiționale, iar doritorii nesatisfăcuți au trebuit să fie evacuați din magazine cu poliția. Televiziunea franceză asigură că pentru sfîrșitul lui '79, Goldorak va filma o serie nouă a cărei acțiune se va petrece în 2976 și va fi mult mai romantică!

Lăsînd la o parte aspectul comercial al acestei „povești pentru copii", aspect ce nu trebuie neglijat însă — reprezentanții televiziunii franceze afirmă că: „În afară că este primul foileton de desene animate", serialul reprezintă și „Mitul unui erou, dar de astă dată nu mitologic, ci de science-fiction, care a produs scînteia unor viitoare filme de acest gen".

„Goldorakomania" n-a atins încă trupele experților în psihologie infantilă, care pretind că nu cunosc acest robot intergalactic. Fenomenul aparține deocamdată doar copiilor și specialiștilor în marketing. Doar etnologul și folcloristul Daniel Fabre a încercat să explice succesul lui Goldorak, care „datorează foarte mult tradițiilor orale. Astăzi copiii recită sloganuri publicitare cu mare usurință și astfel au asimilat limbajul științific, sau pseudoștiințific folosit de Goldorak, cu încîntare. Termeni ca „pulvonium", „planitronk", „cornofulgur" au pentru ei rezonante magice. Ele formează un vocabular de ruptură cu limbajul adulților. Încă o dată cultura copiilor funcționează ca o cultură paralelă, iar Goldorak ilustrează minunat extraordinara plasticitate a acestei culturi. În afară de aceasta, filmul este expresia unei noi educații a imaginației. Caracterul clar al povestirilor și al grafismului din desenele lui Walt Disney a fost înlocuit de un univers strălucitor în care-și află loc imaginile cele mai nebunești. Copiii au părăsit Terra și evoluează azi în galaxii! Oare chiar așa să fie?

PARADOXURILE SUPERCIVILIZAȚIEI

Robotul, oamenii de afaceri și cățeii...

Îl cheamă Klatu. A fost numit așa, într-o doară, și ar fi putut să i se spună Petox sau Yuguru sau chiar Manfred. Indiferent de toate acestea Klatu s-a născut avînd 1,60 m înălțime și 90 de kilograme. El nu va mai slăbi și nu se va mai îngrășa, nu va deveni nici mai mititel nici mai lungan și toată viața va ști numai 5 000 de cuvinte, ceea ce poate fi mult sau puțin în funcție de răspunsurile pe care le va da de acum încolo la miile de întrebări perfide ce îi vor fi puse de-a latul lumii.

Klatu este un robot gîndit și făcut de profesorul Anthony Reichart din New Jersey. Klatu umblă și se așază, clipește din ochi și glăsuiește cu o voce hîrșită care îi pleacă mai degrabă din călcîie decît din oricare altă parte. Prima sa ieșire în lume a fost transoceanică și înconjurată de o vîlvă cumplită. Sosind din New Jersey la Davos, în Elveția, Klatu s-a dat jos din avion cuminte și odihnit, cu toate bateriile încărcate. Înainte de a lua cuvîntul la o reuniune pe tema complexă și plină de curse a gestiunii comerciale, Klatu s-a răsfățat în fața ziariștilor la o conferință de presă în care, din cauza emoției nedisimulate a asistenței, fondul lui principal de cuvinte s-a dovedit mai bogat decît al reporterilor. Ba chiar mai rău. Mai întîi a făcut o declarație pe cît de plină de tact, pe atît de succintă: „Sînt fericit că am prilejul să particip la o reuniune care așteaptă atît de mult de la mine. Dar, mai înainte de orice, aș vrea să văd cîteva fete frumoase!" O ziaristă a vrut, în replică, să-l onoreze, cu o bomboană. Klatu i-a răspuns însă, la fel de decis, cu vocea sa greu de imitat: „Mulțumesc, nu mi-e foame. Mai bine sărutați-mă pe cașcheta".

Astfel și-a făcut Klatu intrarea triumfală în lumea gestiunii economice descreținînd frunțile experților comunitari apăsați de obsesia monedelor propriu-zise sau verzi sau de alte feluri care fluctuaseră în șarpe și acum fluctuează după alte criterii, la fel de sinuoase. Bineînțeles că după ce l-au momit cu bomboane, l-au ciocănit pe frunte și l-au testat cînd cu leapșa cînd cu baba-oarba, ziariștii nu s-au lăsat. Iată o bucată mică din stenograma conferinței de presă:

REPORTERA: KLATU, pot să te întreb ceva?"

KLATU: „Poți și ești frumoasă! Cum te cheamă?"

REPORTERA: „Liliane!"

KLATU: „Liliane, te iubesc!"

REPORTERA: „Spune-mi Klatu, despre ce o să le vorbești oamenilor de afaceri?"

KLATU: „Despre dragoste și înțelegere".

REPORTERA: „Mai precis!"

KLATU: „Dacă nu se vor înțelege și nu-i vor lăsa pe oameni să se iubească îi distrug!"

Se dovedește că în clădirea ideilor Klatu folosește exact cuvintele necesare, cele cinci mii cît are la dispoziție fiindu-i arhisuficiente pentru a preciza termenii adevărurilor celor mai abrupte. Făcînd diferența între oamenii de afaceri și oamenii normali, Klatu depășește starea de robot făcînd, subtil și în planul ironiei, cu ochiul. Desigur, programatorul a avut haz și imaginație complicîndu-i atît de delicios circuitele în scopul limpede de a lăsa pe curioși perplecși, Klatu a fost montat bucată cu bucată pentru a rememora oamenilor, prin răspunsuri rare și metalice, cîteva lucruri elementare care se uită din cauza lipsei de timp de a se ajunge la ele. Proba evidentă a capacității lui Klatu de a fi necruțător în simțul său moral a fost întrebarea prin care a răspuns la întrebarea următoare:

ZIARISTUL: „Klatu, de curînd în Marea Britanie un om a primit o moștenire de 250 000 de lire, avînd obligația de a îngriji cățelul decedatului. Tu ce crezi despre asta?"

KLATU: „Dacă oamenii primesc moșteniri pentru cățel nu s-ar putea ca și cățeii să primească moșteniri pentru oameni?"

Se poate, dar cu ce preț...

RADU BUDEANU ■

MONDO UMANO?

„Cruciade spirituale"?

Un anume timp, asemenea evenimente erau înserate — de presa respectivă — la rubrica faptului divers. Nu prea se ținea seamă de existența lor sau nu se cunoșteau bine mobilurile activității protagoniștilor respectivi? Greu de crezut și una și alta mai ales că acești protagoniști făceau atîta vîlvă în jurul lor și al „ideilor" care-i animau încît ni se pare hazardat să se spună că nu se știa cine sînt, ce vor și cum vor să facă ceea ce și-au propus. Apoi, cînd au început să apară asemenea „idei", s-a creat mai întîi un fel de derută, o uluială, după care au curs întrebările: cum a fost posibil? dar autoritățile ce-au întreprins? dar oamenii cum au putut să adere la așa ceva? ș.a.m.d.

Iată însă că așa ceva s-a produs, că sectele respective — întrucît despre ele vorbim — n-au avut nimic comun cu religia, iar în fruntea lor erau niște personaje care de care mai pătrunse de meritele lor extraterestre, de „filozofia" cea mai „bună", de „predicile" care n-aveau nimic de-a face cu un asemenea gen. Căci, să ne amintim, nu demult apăruse un Sun Myung Moon, sud-coreean, care, la cei 58 de ani ai lui, era nici mai mult nici mai puțin decît „al doilea Mesia" pe pămînt. Acest Moon explica fără jenă că (probabil datorită unor „merite" neprecizate) lui, doar lui, „i-au fost revelate cele mai mari secrete ale Bibliei". Cuvintele și formulele magice la care apela insistent erau: „cruciadă" — dar nu spirituală ci „completă" — „stabilirea unei teocrații mondiale", „crearea unei noi civilizații", „declanșarea unei ultime bătălii". În acest sens, tot ceea ce viza Moon nu se putea realiza și apăra decît printr-un fanatism dus dincolo de orice limite, pînă la a face din adepții săi niște roboți bine struniți și care să execute orice ordin, chiar acela de a (se) ucide. Însă orice analiză, cît de sumară ar fi ea, demonstrează de la început caracterul profund nociv al unei astfel de „filozofii", al propagării ei nestînjenite. Pentru că, înșeși importante organizații oficiale din țările unde moonîștii activau — beneficiind deci de suficientă libertate — au demonstrat că este vorba de cu totul altceva și nu de religie. Astfel, nu demult, revista franceză „Le Point" vorbea de faptul că, de fapt, „așa cum a confirmat comisia de anchetă a Congresului S.U.A., reverendul Moon se află în centrul unei vaste companii multinaționale care cuprinde, între altele, uzine de armament și metalurgice din Coreea de Sud, o bancă din capitala americană, întreprinderi de pescuit din Virginia, un cotidian new-yorkez. Cifra de afaceri a acestor interese temporare (da, temporare) poate atinge cîteva zeci de milioane de dolari pe an și acești bani par a trece ilegal dintr-o parte în alta a organizației Moon".

Așadar, este vorba de un aspect dovedit și care nu era bănuit în legătură cu activitatea „spirituală" a celui de „al doilea Mesia". Dar, din păcate, nu este singurul, pentru că sînt indicii numeroase că același Moon a conspirat adesea cu KCIA, serviciul sud-coreean de informații, pentru a face astfel încît opinia publică americană să susțină regimul de la Seul. În context, revista amintită citează concluzia raportului comisiei de anchetă potrivit căreia „în general, organizația Moon, mereu pe cale de a-și urma propriile obiective, a căutat să promoveze interesele guvernului sud-coreean în deplină cooperare cu acesta".

Iată, deci, o primă explicație a faptului că, în țara respectivă, activitatea lui Moon n-a fost ignorată ci s-a bucurat (evident, tacit) de un sprijin substanțial. Așa au putut deveni puternice asemenea organizații, așa au putut acționa ele în voie la adăpostul unor cuvinte mari precum „cruciadă", sau „bătălie", cu fonduri obținute pe căi secrete au achiziționat tot felul de bunuri materiale, au făcut presiuni asupra unor oameni, cei mai adesea din categoria celor derutați sau refuzați de un anume mod de viață. Așa au apărut și s-au consolidat acești „Mesia" pe care însăși presa occidentală i-a numit paranoici. Pentru că, iată, publicînd unele extrase din cartea „Masacrul din Guyana", scrisă de o echipă de la „Washington Post" condusă de Charles A. Krause, ziarist care a și urmărit la fața locului, evenimentele din „Templul poporului" din Jonestown, revista săptămînală franceză „Le Point" le plasează sub elocventul titlu: „Am întîlnit profetul nebun". Și, ceea ce e important, faptele consemnate susțin din plin acest titlu cît și dimensiunile holocaustului.

DUMITRU CONSTANTIN ■

Meciuri amicale

15 000 de spectatori pe **Republicii** într-o dimineață friguroasă, ca să vadă un meci oarecare, dacă ținem seama că **Dinamo** avea mulți titulari la loturi iar **Rapidul**, împiciorogat cu Oană, nu e chiar o glumă, totuși minunea s-a întîmplat ! Oamenii au desfundat mahalalele, cum se zice, pentru că Rudy a dispărut de pe micul ecran, am revăzut și finalele **Mundialului** din Argentina și ne-am cam săturat de calorifere, ceaiuri și alte plăceri ale iernii. Oamenii vor balon. Vor joacă. Vor să mai strige cîte ceva din tribună, admonestîndu-i pe băieții care au pus kilograme pe ei cu ocazia Crăciunului, Anului nou și Bobotezei. Românul cînd n-are fotbal ajunge la chestii literare : barmani, coafeze, patinatori, scamatori, tramvaiști, bișnițari, piețărese din Amzei și Unirii au trecut la metaforă și la editura **Univers**. Iată un subiect gras între tur și retur, adică de ce să vorbim noi numai despre ratările lui Dudu Georgescu, despre **luminările** fundașilor și să nu ne amestecăm și în critica literară ? Că doar fotbalul, televiziunea și romanul sunt lucruri la care se pricepe toată lumea. Așa vremea trece mai repede. Lumea e mulțumită că are un os de ros. Acuș-acuș vine etapa inaugurală și o să vedem băieții cu steaguri, trompete și tobe, o să-l auzim pe Ilie care a stat cu vocea la cutie trei luni ; să te ții pe urmă cîntece, faze încîlcite și arbitrii cu orbul găinilor. Cronicarii și-au ascuțit creionașele, carnetele sunt doldora de cifre statistice și panseluțe ; crainicii — ce să mai vorbim ? — au învățat dicționarele pe dinafară, au încă dubii asupra capacității unor stadioane, dar ele vor fi spulberate pînă la data **derby**-urilor celor mai așteptate. Dacă mai dă și nițică căldurică, ca să nu fim zgribuliți, și să trecem la cămășuță cu mînecă scurtă din martie ! O să fie un retur cum nu s-a mai văzut. Nea Fane abia așteaptă să mai tragă dintr-un tun de cireș în Ștefan Covaci și să-l laude pe **Dinamo**, iar dulcele Belphegor pregătește un eseu intitulat probabil „**Euforiile spirituale prilejuite de reintrarea în arenă a unor fotbaliști care au plutit pe marea plictisului într-un sezon mort, atît de mort, ca un mort de la Sfînta Vineri**". Adrian Păunescu, îmblînzit probabil de torpoarea lui aprilie care se presimte în aer, va scrie un poem de dragoste dedicat președintelui federației din care, sigur, nu vor lipsi sfaturi duioase, ca la **Plugușor**, și unele urări de sănătate. Pe eseistul Al. Căprariu de la Cluj-Napoca sper că nu l-a racolat **Universitatea** din localitate pe post de sfătuitor de taină, în preajma reîntoarcerii acestei scumpe echipe nouă în prima divizie, numai un poet va ști cum să țină moralul **unsprezecelui** din Napoca. Pe la Timișoara și pe la Iași, durerile locale vor izbucni cu aceleași fente stilistice cu care ne-au obișnuit cei doi inteligenți comentatori de la **Cronica** și de la **Orizont**.

Așadar, toată lumea în start, cu ochii și urechile ațintite spre minunățiile care ne așteaptă ! Încă de pe acum ni s-a făcut un dor de un 0—0 ! Încă de pe acum visez un arbitru pus pe tocător sau, dar și mai bine, în țepile filmului „Vlad Țepeș" !

EUGEN BARBU ■

F. C. Constanța a renunțat la Antonescu și la Ștefănescu!

Date fiind tradiția și ambițiile locale, era de așteptat ca F. C. Constanța, retrogradată în B.anul trecut, să se angajeze cu toate forțele în lupta pentru promovare. Numai că, spre mîhnirea miilor de suporteri, echipa litoralului a luat un start poticnit, arătîndu-se o pradă ușoară în deplasare și terminînd prima jumătate a campionatului la 8 puncte de liderul seriei, F.C.M. Galați ! Cu toate astea, veți constata imediat, președintele Clubului de fotbal din Constanța, Ion Robu, consideră că bătălia pentru un loc sub soarele diviziei A e departe de a se fi încheiat. La discuția dintre Ion Robu și redactorul nostru Ovidiu Ioanițoaia, au mai asistat, făcînd anumite precizări, noii antrenori ai formației, Constantin Tîlvescu și Iosif Bukossy, precum și doctorul Nicolae Andreescu, medicul lotului.

— Tovarășe președinte, Constanța a început sezonul cu Ola, l-a continuat cu Mareș și l-a încheiat cu Tîlvescu ! Se ascunde, oare, ceva în spatele acestor atît de dese schimbări de antrenori ?

— Nimic special. După 5 etape, Ola a cerut să plece, iar noi am fost de acord. În lipsa lui Tîlvescu, aflat la cursurile de specializare organizate de federație, i-am încredințat echipa lui Mareș, care s-a descurcat cum a putut. Vreau să subliniez că Tîlvescu e o idee mai veche a conducerii clubului.

— Ziceți că Mareș s-a descurcat cum a putut. Judecînd după diferența de puncte dintre Constanța și Galați, n-a putut mare lucru ! Așa-i ?

— După părerea noastră, Mareș e un antrenor serios și capabil, dar mai are nevoie de experiență. Am fi nedrepți dacă am pune clasarea modestă a echipei pe seama lui.

— Dar pe seama cui ar trebui pusă, tovarășe Robu ?

— E greu de spus. Au contribuit mai mulți factori, între care tinerețea echipei. Dacă vă aduceți aminte, în primăvara lui '77, noi am trecut la primenirea lotului, renunțînd, între alții, la Sălceanu, la Mărculescu și la Mateescu, pe care i-am înlocuit cu o serie de juniori crescuți de club. Cu Dorel Zamfir, cu Tararache, cu Petcu, cu Ignat. Toți aceștia au trecut prin mîinile lui Tîlvescu, care a funcționat o vreme la tineret-rezerve și o alta la Centrul de copii și juniori. În felul acesta am pus bazele unei echipe tinere, cu o medie de vîrstă în jur de 22 de ani și cu o mare dorință de afirmare, alcătuită, aproape în întregime din localnici. Dacă Farul de acum cîțiva ani era, s-a bătut multă monedă în presă pe expresia asta, un adevărat „cimitir al elefanților", în sensul că la noi veneau fotbaliștii aflați la apusul carierei, atunci F.C. Constanța de azi e o garnitură abia ieșită din juniorat, compusă din jucători descoperiți și formați, excepțîndu-i pe Turcu, pe Buduru și pe Nistor, în pepiniera clubului. E drept că Turcu a venit de la Tîrgoviște și Buduru de la Giurgiu, dar ei s-au stabilit aici, s-au căsătorit și muncesc în Constanța, n-au de gînd să mai plece.

— Spuneți lucruri frumoase și, din cîte cunosc, reale. Numai că una e, tovarășe președinte, întinerirea echipei și alta promovarea în A ! Mă înșel ?

— Nu știu, poate că da, poate că nu. Noi am sperat și sperăm să le facem în același timp.

— Vreți să ziceți că F. C. Constanța n-a renunțat la gîndul cîștigării seriei ?!

— Exact. Lupta e departe de a se fi încheiat și noi apreciem că mai avem încă un cuvînt greu de spus. Dacă n-ar fi fost căderea psihică a jucătorilor după meciul pierdut de la Suceava, altfel am fi stat astăzi de vorbă !

— Ce s-a întîmplat la Suceava, tovarășe președinte ?

— Toată lumea știe că, în B, echipele, mai ales cele mici, trag cu dinții de punctele de acasă, dar ce-am pățit la Suceava a întrecut orice închipuire ! Am ieșit de acolo cu 3 jucători grav accidentați, între care Peniu a stat pe margine 8 săptămîni ! Arbitrul și-a făcut datoria, arătînd gazdelor 6 cartonașe, dar noi am pierdut cu 3—0 și nu ne-am mai revenit.

— În altă ordine de idei, se zice că veți începe returul fără portarul Ștefănescu și fără fundașul central Antonescu, jucători care au făcut, ca să zic așa, numele echipei din Constanța. E adevărat că s-a renunțat la ei ?

— Da. Nu fără păreri de rău și nu fără stringeri de inimă. Amîndoi erau în scădere de formă și făceau față tot mai greu la efort. După o analiză amănunțită a situației și ținînd cont de vîrsta lor, în jur de 34 de ani, am decis, a fost o decizie colectivă, a tuturor factorilor de conducere ai clubului, să renunțăm la ei, spre a face loc tinerilor. Lui Ștefănescu, absolvent al secției de educație fizică a Institutului de învățămînt superior din Constanța, i s-a oferit posibilitatea de a antrena o echipă din campionatul județean, dar el și-a exprimat dorința de a mai juca. Din cîte cunoaștem, a optat pentru divizionara C Șoimii Cernavodă, ca și Antonescu, dealtfel. Firește, li s-au dat dezlegările solicitate. În ceea ce-l privește pe maestrul emerit al sportului Dumitru Antonescu, figură proeminentă a fotbalului constănțean, clubul s-a angajat să-i organizeze o festivitate de retragere, un meci de adio. În acest sens, el ne-a dat cîteva nume, Dobrin, Oblemenco, Lucescu, pe care noi am fi fost gata să-i invităm. Numai că el, plecînd la Cernavodă, n-a mai zis nimic, așa că mi-e greu să precizez ce va ieși din mai vechea noastră înțelegere.

— Tovarășe președinte, să stabilim un lucru. Noul cuplu de antrenori a cerut scoaterea celor doi ?

— Nu. Vă repet, a fost o decizie colectivă. (Tîlvescu și Bükossy confirmă, iar doctorul Andreescu ține să adauge că posibilitățile fizice ale celor doi jucători în discuție erau într-o ingrijorătoare scădere. În plus, Ștefănescu fusese în repetate rînduri comoționat, suferind totodată de o luxație recidivantă la umărul sting).

— Nu dorese să fac din renunțarea la Antonescu și la Ștefănescu un caz, dar știu că, în asemenea situații, suporterii nu privesc totdeauna cu ochi buni scoaterea din lot a jucătorilor cu nume, primii lor favoriți. Cum a reacționat publicul constănțean ?

— Cred că el a înțeles mobilurile hotărîrii noastre. Am avut, la meciul cu Portul, 7 mii de spectatori și n-am auzit o vorbă de repros.

— Ar mai fi ceva. Cine va lua locul lor în formație ?

— Pentru postul de portar, am adus de la Metalul Mangalia un tînăr, care mai are încă 2 ani de juniorat. Se numește Cristea și va fi rezerva lui Sărăcin. Pe Antonescu îl va înlocui, cîteva etape, Drogeanu, după care intenționăm să-l folosim ca libero pe Buduru, aflat încă în convalescență. (Doctorul Andreescu completează : din cauza unei pubialgii, Buduru a făcut o pauză de 3 luni ; s-a tratat, între altele, la Băile Felix și recuperarea lui e pe drumul cel bun ; la rugămintea noastră, Constantin Tîlvescu precizează formația pe care o va alinia în prima etapă a returului ; dacă nu vor interveni indisponibilități, ea va fi Sărăcin, Mustafa, Nistor, Drogeanu, Turcu, Petcu, Ignat, Liviuc, Zamfir, Peniu, Tararache).

— Tovarășe Robu, ultima întrebare e, de fapt, o întrebare de mai devreme. S-a împăcat F.C. Constanța cu gîndul rămînerii în B ?

— Nici vorbă ! Vă atrag atenția că au mai rămas de disputat 17 etape !

— Bine că mi-ați spus ! Vă mulțumesc.

Time-out

● **E un lucru cert că patinatorii noștri de viteză se află în progres. O dovadă în acest sens e faptul că, recent, concurînd la Inzell, Vasile Coroș a ocupat locul 8 pe 500 metri.** ● **Făcînd pereche cu cehoslovacul Orlovski, arădeanca Eva Ferenczi a devenit campioană internațională de tenis de masă a Țării Galilor.** ● **În timp ce lotul reprezentativ de fotbal are, după verbul jucăuș al lui Ioan Chirilă, „dificultăți de exprimare timp de o oră" în fața unei anonime divizionare B din Bulgaria, Dumitru și Iordănescu zburdă pe terenul din Ghencea, arătînd o vervă de joc deosebită. Cine i-a lăsat la vatră și de ce? Poate cineva de la federație se îndură de sutele de mii de iubitori ai fotbalului și le dă o explicație.** ● **În cadrul C.M.E.F.S. București se află în plină desfășurare un nou curs pentru arbitrii de box. Îmbucurătoare e vestea că printre elevi se găsesc și cîțiva foști campioni ai ringului, ca Gheorghe Chivăr, Paul Dobrescu, Gheorghe Pușcaș și Virgil Badea.** ● **La Balcaniada de tir redus de la Sofia, trăgătorii români au urcat de 5 ori pe cea mai înaltă treaptă a podiumului de premiere.** ● **O scrisoare emoționantă ne-a trimis, din Craiova, arbitrul divizionar de fotbal Radu Șerban. El acuză, după opinia noastră argumentat, gravitatea sancțiunii primite în urma arbitrajului confuz prestat, în toamnă, la meciul Sportul studențesc — Jiul. Suspendarea inițială, pe 3 etape, dictată de Comisia de disciplină a Colegiului central al arbitrilor, a fost înăsprită în mod exagerat de F.R.F., lui Radu Șerban ridicîndu-i-se dreptul de a mai oficia pînă la sfîrșitul campionatului în curs. Arbitrul cu pricina se întreabă dacă se poate face vreo legătură între mărirea pedepsei și faptul că mai multe persoane din conducerea federației de specialitate, tovarășii Nicolae Irimie și Daniel Lăzărescu, au făcut parte, pînă nu demult, din conducerea Sportului studențesc. Ne întrebăm și noi !** ● **În tripla întîlnire amicală de tenis România—Ungaria, rachetele noastre au obținut victorii categorice.** ● **Ținîndu-și promisiunea, federația de box a organizat, duminică dimineață, o reușită gală în sala „Giulești". Au asistat, claie peste grămadă, peste 1000 de spectatori, găzduiți în condiții improprii. La aceeași oră, la „Floreasca" se juca baschet, în prezența a aproape 40 de persoane, recrutate din rîndul rudelor apropiate ale jucătorilor de sub panou ! Oare nu era mai bine invers ?!** ● **Aflată în turneu în Ungaria, echipa de fotbal din Baia Mare a făcut o figură dintre cele mai frumoase, învingînd, între alți adversari redutabili, pe Vasas Budapesta.** ● **Reprezentativa de polo a României urmează să susțină 8 meciuri de pregătire și verificare în Italia, avînd să-și încerce forțele cu formația țării gazdă, campioană mondială.**

Cine și de ce are interes să dosească adevărul?

Aflată pe ultima linie dreaptă înaintea grupei B a europenelor, programată peste puțină vreme la Miercurea Ciuc, reprezentativa de hochei juniori a României a susținut, recent, mai multe partide de verificare în compania selecționatei similare a Cehoslovaciei, campioana continentului. Înainte de a ne ocupa de rezultatele confruntărilor dintre cele două reprezentative, e de datoria noastră să menționăm că, în vederea europenelor, hocheiștii juniori au început pregătirile comune la mijlocul lunii iulie a anului trecut, ei beneficiind, pe lîngă excelente condiții de pregătire, și de serviciile a 4 (patru) antrenori, Mihai Flamaropol, Alexandru Kalamar, Vasile Boldescu și Marcel Tudor, între numele de familie al ultimului dintre ei și cel al proaspătului secretar al federației de specialitate, Vasile Tudor, existînd o identitate dată de faptul că Marcel Tudor, „uns" peste noapte antrenor de echipă națională, nu e altul decît fiul lui Vasile Tudor ! Dar despre toate astea, cu altă ocazie.

Primul meci dintre hocheiștii juniori români și cehoslovaci, disputat vinerea trecută, s-a încheiat cu victoria oaspeților, eliștigători cu scorul de 11—1. Simțind nevoia să ia poziție, ziarul „Sportul" de a doua zi, din 10 februarie, și-a intitulat cronica „Hocheiștii noștri juniori au dezamăgit total", lăsînd însă, în finalul textului semnat de Valeriu Chiose, o șansă de reabilitare pentru învinși prin prisma partidei revanșă programată, citățm din „Sportul", „azi de la ora 17, tot la patinoarul artificial „23 August".

Firește, simbătă, 10 februarie, a avut loc al doilea meci. Desfășurat în fața cîtorva sute de plătitori, unii indignați de comportarea deplorabilă a formației noastre, alții numai amuzați de hazul situației, el s-a terminat cu o nouă izbîndă a hocheiștilor cehoslovaci, de data asta învingători cu astronomicul scor de 25—0 !! Am fost martorii, nu încape nici o îndoială, celei mai rușinoase înfrîngeri din istoria hocheiului românesc dar, cum spuneam, nu despre asta e vorba în aceste cîteva rînduri.

Luni, 12 februarie, am căutat zadarnic în „Sportul" rezultatul meciului revanșă ! Pe linia unei abilități devenite proverbiale, în virtutea căreia, dincolo de cea mai elementară etică, se umflă pînă la odă succese mărunte ale reprezentanților sportului nostru (cazul ciclismului), se denaturează ierarhii mondiale (cazul naționalei de polo, cocoțată pe locul 3 în lume) și se ignoră comportări lamentabile (cazul nepublicării pozițiilor codașe ocupate de patinatorii artistici juniori la europene), colegii de la ziarul de specialitate prezintă eșecul de simbătă seara drept „un antrenament comun", fără nici o referire la scorul înregistrat ! !

O asemenea manieră de a înfățișa opiniei publice prestațiile sportivilor noștri, dosind adevărul, răstălmăcindu-l sau trunchiindu-l, este inadmisibilă și nu servește nimănui. Mișcării sportive, cu atît mai puțin !

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

NATALIA

Obișnuiți să primim mereu vești bune de la această minunată atletă care e Natalia Mărășescu, unele din ele sosite, nu demult, tocmai din îndepărtata Nouă Zeelandă, aproape că ni s-a părut firesc să auzim că, luînd startul în sala Nepstadionului din Budapesta, sîmbătă seară, alergătoarea noastră a stabilit un nou record mondial pe 1 500 de metri ! Realizînd timpul de 4:03.0, Natalia și a îmbunătățit cu două secunde vechea performanță, de asemenea cea mai bună din lume, dar a demonstrat, bătînd al patrulea record al anului 1979, că se află în plin progres, avînd de învins un singur adversar, cronometrul ! Felicitînd-o pentru acest nou succes, pe ea și pe soțul ei, antrenorul Nicolae Mărășescu, îi dorim să repete isprava la europenele de sală, programate la sfîrșitul acestei luni la Viena, și, mai departe, la Olimpiada de la Moscova. Bravo, Natalia !

RACUL

„Tînăr, profesional, este cel care rămîne îndrăgostit de meseria lui"

— Un om nou și sănătos moral trebuie să rîdă și de aceea nu se poate lipsi de caricatură — artă puternică, vie, populară — gen artistic a cărui eficiență n-a fost niciodată dezmințită. Dumneavoastră o faceți, cu succes, de prea multă vreme pentru anii, mai exact, cei puțin o dată pe zi, de 12 ani, în „România liberă", cu carecare exces de cuvinte. Nu vă place FĂRĂ CUVINTE ?

— Important e alteeva. Ideea să fie spirituală, umoristică și exprimată la rîndul ei, dacă se poate, cu umor. De la caz la caz, în funcție de subiect, de temă, sau de publicul căruia i te adresezi — pentru că nu poți uita adevăratul beneficiar al rezultatului muncii tale —, construiești un desen cu sau fără legendă. Istoria caricaturii n-a făcut niciodată o astfel de departajare, ci numai o apreciere valorică asupra calității umorului și a exprimării plastice. Altfel spus, nu asta-i problema cu sau fără cuvinte, ci inteligibil sau neinteligibil.

— Sîntem mulțumiți de răspuns. Nu respingeți FĂRĂ CUVINTE, ci cu argumente. Printre marii caricaturiști ai lumii sînt destui care folosesc legende la desenele lor. Despre așa-zisele desene „gîndiriste" ce ne puteți spune ?

— Există un gen de umor exploziv la prima citire și există un gen de umor care necesită o prealabilă pregătire intelectuală și pretinde o meditație. Dar, dacă avînd această pregătire și după o îndelungată meditație tot nu reușești să descoperi unde e umorul, atunci e de presupus că, de fapt, el nu există.

— Poate nu e vina creatorului că nu e înțeles ?

— Formula comodă „nu sînt înțeles" ascunde ori faptul că pe autor nu-l interesează să fie înțeles de cei din jurul lui. În mijlocul cărora trăiește rămînîndu-le dator, și atunci mă întreb de ce vrea cu tot dinadinsul să fie publicat și expus, sau pur și simplu nu are de la început în cap cetățeanul „ceva" de exprimat, iar dacă are, atunci nu știe cum să-l exprime. Există și posibilitatea ca autorul să nu dorească un efect final umoristic, ci numai să-și manifeste plastic poziția, concepția, sentimentele sau felul lui de a vedea viața. Dacă este așa, atunci apropierea lui de caricatură este neavenită.

— Știu că ați afirmat și ați susținut niște tineri de talent, dornici să se manifeste în acest gen de artă, elemente valoroase, cu putere de sinteză, spirit critic ascuțit, dispoziție vădită pentru umor și incontestabile calități plastice. Cine poate fi tînăr ?

— Tînăr profesional, biologic nu ne interesează, este cel care rămîne îndrăgostit de meseria lui și caută să și-o îmbunătățească, e dornic de mai bine. Tînăr mi se pare Mihai Boacă, promite că va munci mult, și care, cu siguranță își va găsi un drum, dacă va munci, după cum nu mi se pare tînăr unul care, la doi ani după debut, afirmă că el este legătura dintre filozofie și desen. Apreciez talentul lui Chiriloaie, Iulian Pena. Stinghe și mă gîndesc cu îngrijorare că aceste promisiuni certe pot dispărea tot așa cum au apărut, din insuficiente condiții de manifestare. Mai apreciez colegi deja afirmați ca V. Crăiță Mîndră, Anton Dragoș și Denes Molnar. Nu sînt suficiente mici manifestări de perseverență, talent, bună intenție sau nițiiri de entuziasm care se fac remarcate pe ici, pe colo, nu au alt merit decît acela de a semnala prezența unor inimoși, și atîta tot. Pentru că apariția sporadică a unui desen într-un ch nar cu bibiluri și înecat de o pată de culoare îndoielnică e mai puțin decît n.mic.

ION PREDOȘANU ■

CRONICA ȘOSELEI

Un om moare și ucigașului îi ridicăm statuie de vorbe

În noiembrie 1978 au fost multe zile cu ceață, dar atît de densă ca în ziua de 26 noiembrie n-au fost decît foarte puține. Nu vedeai în față decît la cîțiva pași. În asemenea condiții vitrege de timp Ioan Hățoi, șoferul autoatelierului 31-VS-102 proprietatea S.M.A. Zorleni, deși terminase programul de lucru se deplasa nu spre unitate, ci în direcție contrară, spre comuna Popeni — unde trebuia să se achite de niște „obligații" cu mașina statului. Așa cum se grăbesc aproape toți conducătorii auto aflați în culpă se grăbea și șoferul nostru. Preocupat să „rezolve" totul cît mai repede, nu să urmărească șoseaua, I.H. nu observa în fața sa silueta unui om care mergea alături de bicicletă. Cînd îl observă, este tîrziu. Nu-l mai poate evita doborîndu-l pe asfaltul drumului.

Nu coboară nici măcar din mașină pentru a vedea ce s-a întîmplat, continuîndu-și cursa. Ajunge în comuna Popeni și procedează exact ca majoritatea infractorilor care după ce au comis nelegiuirea se întorc la locul faptei. Observă omul întins și nemișcat pe drum, alături de bicicleta căzută lîngă el, reduce viteza, se uită atent la victimă și demarează spre Zorleni. Ca și cum nimic nu s-a întîmplat, garcează autoatelierul în curtea S.M.A. Zorleni și apoi se duce acasă la Bîrlad.

Deși postul de miliție se află la doi pași de unitate, I. H. nu anunță accidentul. La ora aceea încă se mai putea face ceva pentru salvarea victimei.

A doua zi, șoferul se prezintă la serviciu mai punctual ca de obicei. Nu trec însă decît două ore de la începerea programului și „eroul" nostru este invitat la miliție. Recunoaște fapta dînd vina pe starea de emotivitate, pe șocul suferit după accident care l-a „determinat să-și piardă controlul acțiunilor" însă nu l-a împiedicat să facă cîteva zeci de kilometri pentru a vedea a doua oară locul faptei.

Pînă aici, nimic ieșit din comun, I.H., un las, nu este din păcate nici primul și nici ultimul șofer lipsit de cel mai elementar sentiment de omenie. Pentru faptele lui : uciderea din culpă și părăsirea locului accidentului fără încuviințarea miliției va răspunde în fața legii.

Altceva este deosebit în acest caz. Răsfoind dosarul acestui accident de circulație orice om de bună-credință este curios să afle cine este de fapt I. H., cum s-a comportat în locul de muncă, în familie, în societate pînă la comiterea rușinoasei sale fapte. Nu cumva totuși acest accident este în fond un incident în viața lui ?

Dacă citești caracterizarea semnată de directorul S.M.A. Zorleni — ing. Alexandru Pop — ți se pare că așa este.

„În perioada lucrată, cu o vechime peste 5 ani, cu continuitate, a fost constînios pentru îndeplinirea sarcinilor primite pe linie de producție, dînd dovadă de multă pricepere, avînd un nivel dezvoltat..."

Tot din caracterizare reiese că în întreaga sa activitate I. H. nu a comis nici o încălcare de la disciplina muncii, că nu a fost niciodată sancționat ori penalizat.

„A avut o conduită moral ridicată atît în societate cît și în familie.

În timpul cît a lucrat în unitatea noastră a fost un bun exemplu și pentru „ceilalți tovarăși sub toate aspectele vieții social-politice."

I.H. are însă ca toți ceilalți mecanici, șoferi, tractoriști etc. un dosar personal la S.M.A. Zorleni. Privind documentele din acest dosar observi că ele se bat cap în cap cu caracterizarea sus-menționată. Din ele rezultă că cel în cauză a fost sancționat de două ori cu penalizări pentru încălcări ale normelor de disciplină.

Bătrînul nostru atît de conștiincios este cunoscut ca mare amator de licori — indiferent de țăria lor — și după care nu se lasă pînă nu provoacă cîte un scandal. Doar cu o zi înainte I. H. a fost găsit consumînd băuturi alcoolice în incinta unității împreună cu cîțiva colegi de serviciu.

Cu o lună și ceva înaintea accidentului cel în cauză a fost depistat în timp ce efectua cu mașina unității un transport ilegal de struguri pentru care a fost sancționat contravențional, fapta fiind cunoscută în detaliu de conducerea S.M.A. Zorleni.

Reținem din caracterizare că I. H. este oferit ca exemplu pentru ceilalți șoferi și tractoriști. Să vedem ce fel de exemplu. În sens negativ sîntem de acord că este pentru că cel în cauză a suferit trei condamnări, două pentru abuz în serviciu, din cauză că a confundat avutul statului cu cel personal și a treia pentru că a condus autovehiculul în stare de ebrietate și s-a sustras de la recoltarea probelor biologice.

Se pun în acest caz cel puțin două întrebări :

I. — Cui folosește atitudinea conducerii S.M.A. Zorleni ? Consideră ea că cu asemenea practici ieftine va întări disciplina în unitate, va spori prestigiul și autoritatea conducerii unității ? În afară de aceasta, caracterizarea respectivă în vădită discordanță cu realitatea, binecunoscută de conducerea unității, constituie de fapt un fals.

II. — Este atît de naivă sus-menționata conducere încît să-și imagineze că cei care fiind puși să analizeze, să aprecieze și să hotărască în acest caz, se vor baza doar pe caracterizarea cu pricina și vor renunța la celelalte căi de aflarea adevărului cu privire la comportarea în muncă și în viață a lui Ioan Hățoi ?

Au cred de învățat din această întîmplare mulți șefi de unități care potrivit legii trebuie să-și spună părerea despre oameni, care în împrejurări diverse comit greșeli mai mici sau mai mari.

Cînd facem o caracterizare, să nu ne tremure mîna !

Colonel VICTOR BEDA ■

POVESTEA UNEI PERFORMANȚE UMANE (VII)

Cinci mii de kilometri prin Iugoslavia...

Au trecut 24 de ani din ziua cînd copilul Vasile Adamescu, după o grea suferință, rămăsese orb, surd și mut. În toamna anului 1955, atunci cînd avea aproape 12 ani a fost adus la Cluj, la Școala specială de nevăzători. Era destul de tîrziu. Prin munca plină de pasiune și eroism a profesorilor Florica Sandu, Andaluzia Leahu, Georgeta Damian și Gheorghe Stancu, elevul Vasile Adamescu a fost umanizat, i s-a redat vorbirea, începîndu-se o pasionantă muncă de instruire. În 1962, după 7 ani de școală, a terminat primele 4 clase elementare, iar apoi, în 1967, a absolvit școala generală fiind admis la liceu. Rezultatele sale erau din ce în ce mai bune. Progresele erau evidente. În 1968, spre sfîrșitul primului an de liceu, cazul său făcuse deja multă vîlvă în numeroase țări ale lumii. În urma unei înțelegeri între catedrele de profil și universitățile înfrățite din Cluj-Napoca și Zagreb, la inițiativa academicianului iugoslav Petar Guberina, elevul orb-surd, Vasile Adamescu, a plecat pentru o lună de zile în Iugoslavia. Comunica ușor cu cei din jurul său, prin mai multe mijloace, iar comunicarea cu el se putea face printr-un singur mod : scrierea pe palmă cu litere mari ale „alfabetului latin sau cu sistemul de scriere Braille.

Universitatea din Zagreb, etajul III. În cîteva încăperi de aici își are sediul Institutul de fonetică și Centrul de reabilitare a auzului. La primele ore ale dimineții a fost convocată o ședință, din indicația academicianului Guberina, la care a participat și „expediția" clujeană. În centrul atenției, evident, Vasile Adamescu. Profesorii iugoslavi Škorlć și Lovric, stabilesc un program minutios în vederea continuării procesului de utilizare mai bună a resturilor de auz în procesul vorbirii. După cîteva discuții „introductive" într-o sală izolată fonic, unde se aflau aparatele „Suvag", activitatea a început. I se făcuse și o audiogramă vibro-tactilă. Cînd simțea vibratiile, ridica mîna în sus. Mai lucrase cu vibratorul, dar aici avea de-a face cu un aparat perfecționat : cu căști speciale, deosebit de puternice, la urechi și o instalație specială, miniaturizată, pe care n-o mai întîlnise pînă atunci, în palmă. La microfonul aparatului, prof. Lovric, vechea cunoștință a sa, încă de pe vremea cînd era elev la „primară" la școala de orbi din Cluj, a-nceput să pronunțe cîteva cuvinte românești. Informațiile au început să circule cu repeziciune, ca un curent electric, spre creier. Vasile, asculta atent. Din cînd în cînd, înțelegea cîte ceva, apoi, imediat, dădea răspuns. Înțelegea însă destul de puține cuvinte. Și, de fapt, nici nu se putea pune problema dezvoltării auzului, ci doar a corijării vorbirii. El își făcea însă iluzii. Se gîndea că aparatul „Suvag" îl va ajuta să poată auzi cît de cît. Știa de la profesorii săi că surditate totală nu există, că, în mod firesc, undeva în zona „frecvențelor grave", trebuie să aibă și el resturi vagi de auz. Dar tot atît de bine știa că, cel puțin pînă la acea oră, „resturile" erau cu totul ineficiente pentru progresul pe care l-ar fi dorit. Simțea parcă mai ușor zgomotele. Cînd rămînea pentru scurt timp în mașină, în așteptarea „universitarilor", uneori tresărea. Zgomotele erau prea mari. Era un semn că „Suvag"-ul avusese și un oarecare efect ameliorativ. Dar totul se afla abia la început. După aproape 8 ore de antrenament, un răgaz devenea absolut necesar. Și mai întotdeauna, răgazul era activ. Făcea multe excursii. În primele zile a aflat că la 50 de kilometri de Zagreb se află satul natal al tovarășului Tito. Știa multe despre conducătorul Iugoslaviei. Urmărise cu atenție, de fiecare dată, vizitele tovarășului Tito în România, îi știa biografia, cunoștea bunele raporturi dintre țările noastre. Cînd a ajuns în sătuc, a constatat că el devenise un frumos orășel, iar casa țărănească în care s-a născut tovarășul Tito se transformase în muzeu. A pășit cu emoție și statuia din fața casei, a admirat hainele soldățești și mantaua, iar apoi a citit cu degetele și textul de pe soclu : IOSIP BROZ TITO. A vizitat apoi și camerele, descriind inconic în jurnalul său tot ce a „văzut" în ele. În fața casei-muzeu „a admirat" un liliac înflorit și cîțiva pomi fructiferi. De aici a plecat să viziteze și orășelul.

A doua zi începea o nouă zi de travaliu. Domnișoara Mira, buna lui gazdă de la Liceul de amblioni din Zagreb, l-a condus la masă, iar apoi la mașină, unde îl aștepta mica delegație clujeană. Reîntîlnirea l-a bucurat. I-a salutat pe toți, iar cînd a dat mîna cu fiecare, la un moment dat, a tresărit. L-a recunoscut pe profesorul clujean Anatolie Chircev, care venise de la Cluj-Napoca în noaptea aceea. Călătorise mult, era obosit, dar tinea foarte mult să fie prezent alături de Vasile Adamescu la noua întîlnire de la Institutul de fonetică...

Și activitatea s-a reluat. Vasile Adamescu e din nou în fața vibratorului, e iarăși invitat să vorbească în fața microfonului, se înregistrează totul, apoi se reascultă. Profesorul Chircev, pe atunci prorector al Universității clujene, nu sesizează progrese. Antrenamentele vor continua însă. Vor fi efectuate în continuare și fel de fel de analize și consultații. Pe coridoarele institutului întîlnește oameni cu necazuri, provocate în special de auz : o femeie mai în vîrstă n-aude de loc, o fată de 20 de ani e surdo-mută... Profesoara Georgeta Damian, educatoarea sa, îl însoțește zilnic peste tot : și la Institutul de fonetică, și la universitate, și-n vizitele făcute-n oraș sau în afara orașului. Vin adesea la „antrenamentele" sale și studenții de la facultatea de profil a Universității din Zagreb, în rîndul cărora cazul a stîrnit un interes extraordinar. Cunoaște și mulți copii surzi. O fată are o proteză pentru auz pusă la urechea dreaptă și microfon în buzunarul stîng de la piept. Asistă la ore de curs și constată cu satisfacție că toți copiii de acolo, de la Școala de amblioni sînt drăguți și veseli. Cu Nedeluke Popovic s-a și împrietenit. L-a condus de multe ori prin curtea școlii și chiar prin oraș. Cu comunicarea era însă mai greu. Vasile știa franceza, iar noii săi prieteni doar limba sîrbă. Au găsit însă ad-hoc alte mijloace, naturale, de dialog...

Zilele de antrenament sînt măsurate, de fapt, în zile-lumină. Continuă să muncească, dar satisfacțiile progresului sînt minime. Se întrezărește însă perspectiva ameliorării în continuare a vorbirii. Lumea cunoașterii devine mai bogată. Vizitează alte localități, alte comune, urcă pe munți, „admiră" văi și cascade, peșteri, lacuri montane de o rară frumusețe, regăsește bucuria reîntîlnirii cu zăpada, acolo în munți, modelînd cu finețe chiar și un om de zăpadă.

Îl interesează viața nevăzătorilor din Zagreb. Pentru aceasta, face o vizită și la asociații, iar mai apoi la Muzeul tiflologic. Află că orbii din Iugoslavia, ca și cei din România, dealtfel, au o activitate extrem de complexă. Învață, muncesc, unii au ajuns profesori universitari, scriu cărți, fac sport, alții lucrează în fabrici îmbrățișînd meserii din cele mai diferite...

Se apropia vremea plecării din Zagreb. La propunerea academicianului Petar Guberina, pentru a se putea continua „experimentul" în țară, unul din aparatele „Suvag" avea să ia drumul Clujului. Bagajele erau gata. Și-a luat rămas bun de la Școala de amblioni care îl găzduise, a mulțumit și domnișoarei Mira și tuturor profesorilor de la Universitatea din Zagreb, care îl ajutaseră cu mult suflet. După 8 kilometri se afla pe autostradă, în direcția orașului Ljubljana. A „privit" cu sete peisajul de rară frumusețe, l-a descris cu talent chiar în jurnalul său, din mersul mașinii, iar după o oră și jumătate a ajuns la Ljubljana. Orașul i-a plăcut. După ce a vizitat anterior alte 2 mari orașe iugoslave, Belgrad și Zagreb, crede că acesta e cel mai frumos. Și vizitele sale continuă. Triest, Piran, Portoroże, Pola, Koper, Rjeka... „Vede" și insula Brioni. Se oprește din cînd în cînd să „vadă" Marea Adriatică, conacii din această zonă sau să culeagă flori pe care le dăruiește educatoarei sale. „Vede" vapoare, vizitează alte rouzee și profită de fiecare moment, trăindu-l cu sete, cu dor, la cea mai înaltă tensiune...

Se oprește pentru cîteva ore din nou la Belgrad. Vrea să viziteze Asociația surzilor iugoslavi : o clădire modernă, cu cinci etaje, situată în centrul orașului. Acolo își desfășoară activitatea și președintele Federației Internaționale a surzilor. Se află, de asemenea, și un Centru de reabilitare a auzului. Îi primește chiar președintele federației, tovarășul Vukotic, invitîndu-l pe Vasile Adamescu, despre care auzise deja din unele reviste de circulație mondială ale orbilor surzi. L-a condus prin sediul asociației și l-a invitat apoi să facă noi experiențe auditive. Spre seară, după o lungă absență din țară, Vasile Adamescu și mica delegație românească ce-l însoțise în drumurile sale prin Iugoslavia, după aproape cinci mii de kilometri, se reîntorcea acasă. Profesorul-dirigînte Gheorghe Stancu pregătise în amănuntime planul continuării anilor de liceu de către primul elev orb-surd din istoria învățămîntului românesc.

Îl aștepta și mica lui clasă. Îl aștepta și biblioteca Braille, care, între timp, se îmbogățise cu noi cărți necesare elevului Vasile Adamescu. Drumul i-a părut parcă mai lung. Îi era dor. Retrăia, în așteptarea reîntîlnirii cu Clujul, amintiri dragi din alte peregrinări prin țară. Își amintea cu emoție de întîlnirea cu sora Ecaterinei Teodoroiu, Sabina. Avea atunci 62 de ani și a cunoscut-o poate în cea mai frumoasă excursie pe care a făcut-o pe drumuri pline de istorie. A vizitat Sarmizegetusa, unde a pășit cu emoție vestigiile străvechii capitale a dacilor, a vizitat Alba Iulia, pipăind urmele lăsate aici de Mihai Viteazul, de Horia, Closca și Crișan sau de Avram Iancu, a vizitat Bîntîntii lui Aurel Vlaicu, cunoscîndu-l pe fratele acestuia, s-a suit pe cetatea Devei, a zăbovit cu interes în Muzeul mineritului de la Petroșani, a discutat cu bătrîni mineri, și cîte altele.

A doua zi, „clasa Adamescu" își relua activitatea în țară...

(Va urma)

CONSTANTIN MUSTAȚĂ ■

Eveniment

UN VIOLONIST CELEBRU LA FUNDENI : VICTOR TRETIAKOV

Tînărul exuberant din dreapta lui Pavel Kozak este celebrul violonist sovietic Victor Tretiakov. Personalitate complexă, încă din școală considerat un mare talent, îi place să citească mult, cîntă la pian și este de o veselie debordantă. La 20 de ani interpreta cele mai complicate pasaje din concertul lui Paganini cu o nemaiîntîlnită ușurință și cîștiga premiul întîi la al III-lea Concurs internațional „Piotr Ilici Ceaikovski", în fruntea juriului nefiind altul decît David Oistrah. Acum Vic-

tor Tretiakov are frumoasa vîrstă de 33 de ani și își continuă ascensiunea spre vîrful piramidei celor mai mari violoniști ai lumii. Aflat în drum spre Viena, simbătă a făcut la București o „escală" de două zile, prilej cu care a întîlnit prieteni mai vechi și mai noi. Cu amabilitatea-i caracteristică ne-a declarat :

— Eu, în ultimii opt ani, vin în România destul de des și vă spun cu toată sinceritatea că sînt bucuros să cînt în fața publicului românesc, public de care, oriunde aș fi, îmi aduc aminte cu plăcere pentru că este, înainte de toate, cald, cunoscător și iubitor de muzică, ceea ce pentru un artist este o mare fericire.

— De data asta n-ați venit să cîntați. Cînd veți reveni ?

— La București, ultima dată am cîntat în octombrie anul trecut. Voi reveni anul acesta, în septembrie, cînd voi participa pentru prima oară la Festivalul „George Enescu". Aștept cu nerăbdare acest eveniment și sper să cînt, cu această ocazie, și în alte orașe din frumoasa dumneavoastră țară. Apreciez în mod deosebit iubirea poporului român pentru muzică și mai ales

pentru vioară, instrument cu vechi tradiții, și chiar pentru asta publicul român merită din partea mea cea mai mare dragoste și omagiul meu. Cum vă spuneam, aștept cu nerăbdare reîntîlnirea.

— Ce proiecte aveți ?

— După escala pe care am făcut-o la București, plec într-un turneu lung prin Austria, Italia, Germania, Statele Unite și Japonia. Și tot ca proiect vă rog să notați pentru că-i iubesc mult pe Enescu, că mă pregătesc să includ în repertoriul meu și lucrări din creația sa componistică.

— Doriți să adresați ceva cititorilor noștri ?

— Da și vă mulțumesc. Profit de această ocazie pentru a le transmite cele mai calde și sincere urări mai ales acelor cititori ai revistei „Flacăra" care sînt iubitori de muzică, dar și celorlalți. Simt cît de mult e iubită vioara la dumneavoastră și m-aș bucura dacă toți oamenii ar cînta la vioară mai puțin prietenul meu, Pavel Kozak. Lui îi trebuie timp pentru lucruri mult mai importante. Eu, personal, am pentru Kozak o sinceră simpatie și multă recunoștință.

ION PREDOȘANU ■

Pagină realizată de
RĂZVAN BARBULESCU ■

● **Toamna nostalgică devine primăvară vioaie. Valurile mării, izvoarele munților, zăpada și picăturile de ploaie devin policrome. Basmele devin adevărate. O lume mirifică într-un filmuleț de 10 minute : „Zîna culorilor". Un film pentru cei mici, dar mai ales pentru cei mari. Un film făcut de Româniafilm și care anul trecut a primit o mențiune la Paris din partea UNIATEC pentru metoda care a stat la baza realizării lui. Pentru „bagheta magică" care transformă culoarea unei flori, a unui peisaj, încîntînd privirile, uimind. Metoda aparține inginerului Dan Bistrițeanu și a fost brevetată ca invenție sub numele prozaic „Procedeu pentru obținerea unor efecte speciale în cinematografia color". „Este vorba, de fapt, ne spune Dan Bistrițeanu, șeful serviciului prelucrare film la Televiziunea română, de o metodă de filmare prin care obiectele în mișcare își schimbă culorile după dorința realizatorilor. Metoda respectivă înlătură necesitatea unei aparaturi complexe costisitoare sau a unor procedee chimice de durată, efectele dorite obținîndu-se printr-o filmare multiplă cu filtre colorate".**

● Muzeul de istorie naturală „Grigore Antipa" s-a îmbogățit de curînd cu noi piese. Este vorba de specii de pești, crustacee și moluște pescuite în apele R. P. Chineze și Japoniei, păsări rare din Antarctica, un crocodil, un gibon, maimuță antropoidă albă, cîteva scoici de dimensiuni neobișnuit de mari, precum și languste provenite din apele filipineze.

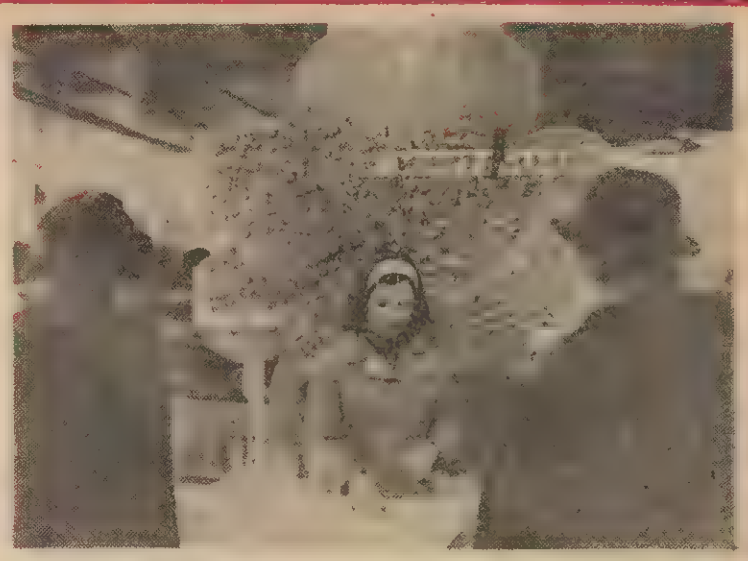

● **Profitînd de timpul bun, au apărut mărțișoarele ! Deocamdată însă nu se prea înghesuie nimeni să le cumpere. Ne-o spune Ana Cîmpoeru de la magazinul Bucur Obor, care, în patru ore, n-a vîndut decît 10 mărțișoare. Nu-i nimic, se apropie el sfîrșitul lunii și vom vedea cine va rîde mai bine. (Fotografie de Elena Ghera)**

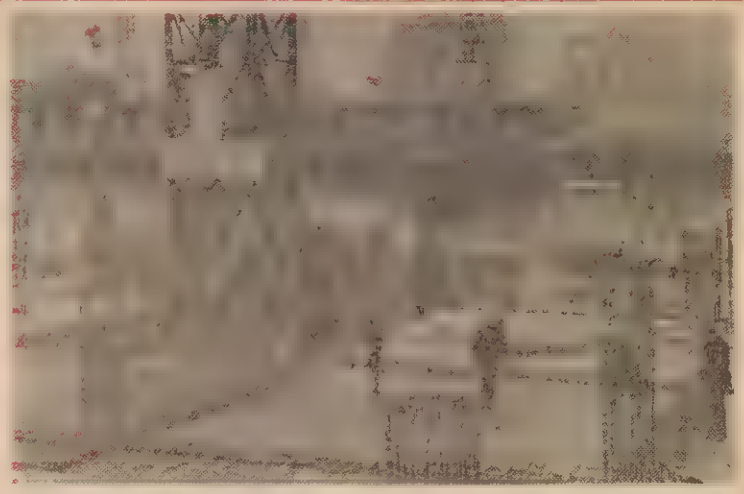

● **Marele ansamblu Obor din Capitală va fi realizat, așa cum am mai scris, cu un an mai devreme. Vestea ne bucură pentru că Bucureștiul va beneficia mai repede de rezolvarea modernă a zonei Piața Obor — Mihai Bravu — Ștefan cel Mare — Calea Moșilor, dar și pentru că circulația va reintra în normal pe aceste artere principale. Pînă una, alta, cîteva opinii de ultimă oră ale constructorilor. Inginerul Constantin Hergelegiu, șeful lotului 6 : „Avansăm cu lucrările într-un tempo rapid. S-a început lucrul la planșeul intermediar peste subsolul 2 al parcajului". Inginerul Nicolae Drumen, care răspunde de realizarea parcajului-sud și a pasajului : „La cofraje folosim metode de mare productivitate, cum ar fi cele cu tipuri de mese metalice. De asemenea, la betoane s-au folosit pompe de beton de mare capacitate". Subinginerul Ion Turiea : „Azi am atacat al doilea rînd de fundații de la pasaj, precum și bazinul de rețenții". Inginerul stagiar Gheorghiță Diaconu : „Pereții de galerie și de la structura de parcaj sînt ridicați. În plus, am terminat și chesonul nr. 4".** (Fotografie de Elena Ghera)

La București și Constanța — două edificii istorice restaurate

● Cu pricepere și talent arhitectonic, la București și Constanța, două edificii impunătoare au fost refăcute și redate marelui public. Astfel, în Capitală, Palatul Ghica-Tei a fost complet renovat după planul inițial de către arhitecții Direcției generale comerciale (șef de proiect Ion Barabaș), aici funcționînd acum Restaurantul Tei (în fotografia realizată de **Elena Ghera**). Opt saloane mobilate în stiluri diferite, 220 de locuri în timpul iernii și 480 vara, cînd este deschisă și splendida grădină cu vedere spre lacul Colentina aflat în curs de amenajare. Fresca lui Giacometti are din nou prospețimea de la 1822 iar muzeul, care va fi deschis pentru vizitatori, păstrează cîteva exponate de mare valoare pentru istoria noastră, cum sînt tronul lui Grigore Ghica, costume, litografii cu Bucureștiul din acea vreme. Ca să revenim la ceea ce este edificiul azi, șeful complexului, Gheorghe Constantinescu, om cu 42 de ani în comerț, ne informează că restaurantul va oferi mîncăruri cu specific muntenesc cum sînt masacaua valahă, ghiveciul muntenesc și salata arnăuților, calitatea lor fiind garantată de maestrul în arta culinară Ion Irimia, dar că, în ceea ce privește spațiile de depozitare și vestiarele pentru personalul de servire, problema este cu totul nerezolvată. Nemulțumirea este a șefului de restaurant. Noi avem însă o altă nedumerire : de ce

nu se menționează nicăieri, dacă titlul n-o face, că este totuși vorba de un monument al istoriei noastre ? Fundațiile actualei clădiri au fost ridicate de Văcărești și tot în acest loc Tudor Vladimirescu l-a întîlnit pe Alexandru Ipsilanti. Să nu uităm istoria, chiar dacă mulți vor amortiza cheltuielile. Cu alte cuvinte, sperăm că și integrarea în circuitul cultural nu va întîrzia ! Dincolo, la Constanța, într-o construcție datînd din anul 1898, la „Casa cu lei", a fost deschis, de asemenea, un foarte modern restaurant. Stilul clădirii a fost păstrat. Mușterii venețiană lîrzie, iar cele 4 saloane oferă un cadru agreabil pentru constănțeni și oaspeții lor.

● Spre bucuria copiilor, întreprinderea „Ambalajul metalic" din Timișoara a început fabricația de serie a unui număr de 6 jucării complexe, acționate mecanic, electric sau electronic. Cîteva dintre ele : autoturism de teren (după tipicul cunoscutelor ARO), acționat electric și comandat cu ajutorul unui modul, un aspirator electric de praf și un interfon cu trei posturi de conversație. Dar apropo de jucării. Cîtă vreme se vor mai fabrica splendide păpuși care, legănate, nu știu să facă altceva decît să miorlăie penibil, nedumerindu-i pe cei mici care așteaptă să audă cuvîntul „mamă" sau măcar un scîncet apropiat de vîrsta lor ?

Telex din Londra

Pe adresa firmei românești de comerț exterior „Romanoexport" a sosit recent o telegramă din partea companiei engleze „Rindalbourne Limited" care cuprinde, între altele, următoarele : „Direcțiunea companiei noastre dorește să-și exprime în mod deosebit satisfacția deplină privind calitatea mărfii primite de la fabrica din Suceava (Întreprinderea de confecții «Zimbrul» — n.n.) în cursul anului 1978. Această fabrică este, în mod neîndoielnic, nu numai producătoarea unor mărfuri foarte bune, de primă calitate, dar ea este, de asemenea, și foarte bine administrată. Livrările făcute companiei noastre fiind ireproșabile. Toamna trecută, directorul nostru general împreună cu directorul executiv al unui consortiu internațional pentru vînzări cu amănuntul au vizitat fabrica din Suceava și au cunoscut întregul proces de producție. Impresia după această vizită a fost că fabrica din Suceava este una dintre cele mai bune fabrici producătoare de confecții de bumbac din Europa. Delegația Regatului Unit al Marii Britanii a remarcat condițiile de muncă deosebite, precum și nivelul tehnic foarte ridicat al utilajelor. Dorim să menționăm că noi avem intenția permanentă de a ne extinde relațiile cu fabrica din Suceava în anii următori, avînd mereu deplină în posibilitățile fabricii de a produce marfă de calitate și de a executa contractele cu succes". Este doar una din numeroasele dovezi de prețuire de care se bucură întreprinderea sucevană pe plan mondial. „Zimbrul" fiind astăzi la fel de cunoscută ca și „ARO", ca și „Electroputere"-Craiova, ca și I.U.P.-Tîrgoviște sau multe alte întreprinderi românești. Deci, felicitări !

Antibiotic ? Nu, usturoi !

Un recent simpozion științific a relevat o serie de realizări ale specialiștilor de la Centrul de cercetări medicale din Tg. Mureș în domeniul valorificării plantelor medicinale. Cu acest prilej, cercetătorii mureșeni au dovedit că extractele de usturoi au o puternică acțiune antibiotică și antiseptică acționînd eficace mai ales în faringită și că extractul din frunze de cătină negre este eficient în lupta împotriva colesterolului (se va și produce dealtfel un preparat sub forma ceaiului antiaterosclerotic).

FLACĂRA Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 33 12, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : publicistică social-politică (Liviu Timbus, Ilie Purcaru, Lionel Nitescu — 16 17) ; reportaj (Nicolae Cristache — 16 06) ; cultură, știință, învățămînt, sport (George Arion, Nelu Ionescu — 16 18) ; scrisori, anchete cetățenești (Marga Nădelea, Eugen Seceleanu — 17 87) ; fotoreportaj (15 95) ; documentare (16 23) ; cenaclu, administrație (17 78 82 și interior 17 83) ; secretariat de redacție (Dan Buladeanu, Cornel Cotană — 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Tudor Octavian — 17 63 16 și interior 16 11) ; redactor șef adjunct (Nicolae Arsenie — 17 63 16 și interior 17 86) ; redactor șef — 18 22 96 și interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export-import presă, PO Box 136–137, telex : 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor-șef : ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

41 505

8

flacăra

Fotografie de ION PREDOȘANU ■

Combinatul de oțeluri speciale Tîrgoviște

Frumusețea unei probleme stă, mai ales, în rezolvarea ei

„**Operativa**“ din 16 februarie este atît de operativă încît durează aproape patru ore, și aceasta nu din vina amatorilor de ședințe nesfîrșite (vor fi existînd oare ?), ci din cauza mulțimii de probleme care-i confruntă pe oțelari și pe constructori la Combinatul de oțeluri speciale Tîrgoviște, pentru realizarea la timp a investițiilor. Iată cîteva crîmpeie din dialogurile telegrafice desfășurate la **operativă** :

— Nu „Vom munci și vom lupta !“, nu „Încercăm, încercăm !“, ci respectarea termenelor, asta se cere.

— Să vedem mai departe lista cu restanțe. „Mașinile de trefilat de la Bistrița“. Au venit ?

— De venit, n-au venit. Au venit doar promisiunile.

— Promisiuni am avut și pînă acum destule.

— Și la laminorul de benzi electrotehnice sînt întîrzieri.

— E foarte serios. Eu nu dau producție de sute de milioane de lei, și atunci cum voi putea plăti oamenii, dacă nu se rezolvă ? Și mai e ceva : dacă nu livrez tabla de transformator, va suferi producția de transformatoare în țară. Știți foarte bine că noi devenim singurii furnizori de astfel de tablă, ea nu se va mai importa. Trebuie s-o livrăm !

— Fără instalația de recuperare a căldurii la laminorul degrosisor și semifabricate, vom arunca energie în atmosferă. Funcționează și fără recuperator, dar vom plăti penalizări.

— Nimeni nu are nevoie de amenzi. Ele combustibil avem nevoie. Niciodată inspectoratul energetic nu va fi de acord.

— Au rămas nefăcuți 36 m de canalizare.

— De cînd discutăm, de la ora zece, mai am fi ieșit cu toții pe șantier, am fi terminat noi șanțul.

— Mie îmi face impresia că unii nu cunosc problemele.

— Le cunosc, dar tac, fiindcă se simt cu mușca pe căciulă.

— Acum e „neta“ care ne judecă !

Și analiza continuă, furtunoasă. Vreo 20 de inginerî, economiști, constructori, diriginți de șantier, maiștri și tehnicieni, cu șubele pe umeri și cizmele năclăite de noroi, discută aprins, la obiect, inginerește. Sînt trecute rapid în revistă zeci și zeci de probleme deschise, de restanțe, și dacă uneori spiritele se înfierbîntă, nu trebuie luat nimic în tragic. Oamenii își mai descarcă nervii. Sînt obosiți, împovărați de sarcini, dar tineri, entuziaști, competenți, angajați într-o cursă contra cronometru, pe care o simt nu ca un eveniment sportiv, ci ca o imensă răspundere față de țară. O cursă pe care trebuie s-o cîștige.

(Continuare în pagina 7)

LIONEL NIȚESCU ■

Vom asista la ofensiva unei științe noi: ingineria istorică ?

Revenim astăzi asupra cîtorva dintre investigațiile de ordin istoric obținute prin mijlocirea instrumentului matematic. Ele aparțin aceluiași grup de cercetători, condus și animat de un pasionat reprezentant al genului, inginerul Alexandru Forje de la Institutul de cercetări și modernizări energetice din București. Matematica, osatura virtuală a tuturor înfăptuirilor de ordin practic, a cucerit în ultimele decenii cele mai neașteptate domenii de activitate, între care și pe cele ale istoriei, arheologiei și antropologiei. Folosirea computerului pentru descifrarea unor enigme ale trecutului național rămîne cu toate acestea, pînă la ora actuală, o tendință de avangardă, apreciată ca atare în special de adepții cercetărilor și studiilor de factură clasică, tradițională. Dar orice aventură a cunoașterii are un început. Un început care în această zonă particulară a istoriografiei naționale datorează mult cercului de cercetători amintit, colaboratorii inginerului Forje fiind, după cunoștințele noastre, printre cei mai activi susținători și practicieni ai metodei. Interesant de remarcat de asemenea că doar un singur membru al colectivului este de specialitate istoric — profesoara Stela Borzea de la Liceul nr. 3 din Brașov — cercul numără un singur filolog — profesoara Mirela Vlăduț de la liceul din Vălenii de Munte — ceilalți fiind cu toții ingineri, fizicieni și matematicieni : Alexandru Forje, Ion Bogdan, inginer la ICEMENERG, Vasile Stratulat, fizician la ICEMENERG, Neculai Chindea, matematician în Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor, Ștefan Constantin, matematician la ICEMENERG, Manuela Ghindea, inginer la IECB.

— Folosirea matematicii, a calculatorului în cercetarea și reevaluarea evenimentului istoric, ne spune inginerul Forje, deci introducerea unui criteriu cantitativ în a-

(Continuare în pagina 10)

LIVIU TIMBUS ■

Prietenie tradițională

Prima vizită în străinătate a conducătorului partidului și statului nostru în acest an a avut loc, în mod simbolic și semnificativ, într-o țară socialistă, vecină și prietenă.

Vizita și rezultatele ei sînt o expresie a voinței de a da necontenit viață orientării statornice a partidului nostru către dezvoltarea relațiilor cu toate țările socialiste, a dorinței de a concretiza această orientare într-o largă și multilaterală colaborare, care să răspundă înalte de toate nevoilor celor două popoare în efortul lor de edificare a noii societăți. Este, de asemenea, un prilej fericit de a constata din nou că partidele și popoarele noastre se întîlnesc în mod fundamental în principalele probleme ale contemporaneității, că există o largă platformă de acțiune comună în slujba înfăptuirii păcii, securității și colaborării pașnice în regiunea Balcanilor, pe continentul european și în întreaga lume.

Relațiile de prietenie tradițională dintre cele două țări au primit în aceste zile noi impulsuri și se justifică din plin satisfacția de a reuși în continuare să evidențiem, în dialogul cu celelalte țări socialiste, avantajele unei tot mai strînse colaborări, posibilitatea, pe deasupra oricăror deosebiri, de a găsi un limbaj comun în toate domeniile esențiale, valoarea unei solidarități reale și active întemeiate pe deplină egalitate, pe respectul reciproc al independenței, pe neamestecul în treburile interne și întrajutorarea tovărășească.

Rolul hotărîtor al tovarășului Nicolae Ceaușescu în elaborarea și înfăptuirea acestei politici izvorîte din atașamentul profund față de interesele supreme ale socialismului este ilustrat cum nu se poate mai bine de faptul că în ultimul deceniu a avut peste o sută de întîlniri cu conducătorii țărilor socialiste, din care două treimi cu conducătorii țărilor cu care ne învecinăm nemijlocit.

Într-o perioadă în care în lume au loc fenomene complexe și contradictorii, în care raporturile dintre unele țări socialiste găsesc mai greu calea înțelegerii, conlucrării pașnice și bunei vecinătăți, preocuparea permanentă a României ca relațiile sale cu celelalte țări care edifică noua orînduire să devină tot mai rodnice, să se dezvolte necontenit, reprezintă un important punct de sprijin, o contribuție majoră la creșterea prestigiului, forței și influenței socialismului în lume.

MIRCEA ANGELESCU ■

Construcțiile de locuințe

Planul, adică apartamentele în care vom locui

Nu demult, la Tulcea s-a deschis primul șantier de muncă patriotică al tineretului din județ. Peste două sute de tineri au hotărît să contribuie practic la realizarea importantelor sarcini privind construcția de locuințe într-un județ devenit el însuși în ultimii ani, un adevărat șantier, unul profilîndu-se obiective economice de importanță națională.

Începem acest articol amintind despre inițiativa celor 210 tineri brigadieri, deoarece, iată, pe lîngă investițiile economice, tulcenii trebuie să realizeze numai în acest an și peste trei mii de locuințe, mai exact 3 106 apartamente și garsoniere. Însă, pînă să arătăm cum stau lucrurile în momentul de față, cum se lucrează pe șantierele de locuințe, să vedem ce au realizat constructorii în anul 1978.

Pe scurt, anul trecut, din cele 2 490 de locuințe care trebuiau construite, au fost predate beneficiarilor doar 1 428. Cauzele acestei nerealizări pot fi depistate pe mai multe planuri, dar după afirmațiile vicepreședintelui Consiliului popular județean, Aurel Dămăroiu, cauza principală constă în lipsa produselor de balastieră, astfel că dintr-o cantitate de 598 000 tone contractate, constructorul a primit numai 291 700 tone. Principalii furnizori care nu și-au respectat obligațiile contractuale au fost Navrom Galați, care a livrat doar 89 400 tone nisip de Dunăre în loc de 154 000 de tone, și CEIAMC Tîrgoviște, care a trimis șantierelor din Tulcea 10 700 tone de pietriș față de necesarul prevăzut în contract, de 61 000 tone. „**Furnizorii justifică aceste nerespectări de contract**, ne explică tovarășul Aurel Dămăroiu, **prin lipsa vagoanelor de cale ferată și a vaselor de transport pe Dunăre. Astfel că noi am fost nevoiți să cărăm cu mijloacele noastre — camioane, tractoare și remorci, adevărate convoaie — produsele de balastieră de care avem nevoie. De aici, cheltuieli, întîrzieri și alte necazuri**“. Tot de la Consiliul popular județean mai

(Continuare în pagina 5)

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

DIN SUMAR

■ Cei care, acum 21 de ani, au avut curajul să înceapă (pag. 4).

■ Pentru o nouă datare a străvechii cetățorii românești de la Rîmeți — județul Alba (pag. 10).

■ Covalitinul, din nou sub semnul îndoielii ? (pag. 11).

■ Salva, Parva, Romuli, Nepos (pag. 12–13).

■ Sugestii pentru ora de lectură (pag. 17).

TRASEELE PĂCII, PRIETENIEI ȘI COLABORĂRII

Eveniment politic marcant, importantă contribuție la dezvoltarea și amplificarea tradiționalelor relații de prietenie și bună vecinătate româno-bulgare

„Întîlnirile, convorbirile noastre din aceste zile vor contribui nu numai la dezvoltarea solidarității și colaborării dintre partidele și popoarele noastre, dar și la impulsionarea conlucrării noastre pe plan internațional, pentru realizarea unei politici de destindere, de pace și colaborare".

NICOLAE CEAUȘESCU

Întrevedere prietenească la scurt timp după sosirea la Voden

„Sînt profund convins că această vizită a dumneavoastră va da nu numai un imbold dezvoltării noastre comune și multilaterale, dar va fi și o contribuție în activitatea și lupta noastră comună pentru pace și înțelegere în Balcani, în Europa și în lume".

TODOR JIVKOV

Ampla și bogata activitate internațională desfășurată de partidul și statul nostru în conformitate cu orientările cuprinse în Programul partidului și-a aflat la sfîrșitul săptămînii trecute o nouă și remarcabilă confirmare prin vizita de prietenie pe care conducătorul partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, a efectuat-o în Bulgaria între 15—17 februarie 1979.

Participantă activă, neobosită la viața internațională, militantă consecventă pentru pacea și progresul tuturor popoarelor, în concordanță cu hotărîrile Congresului al XI-lea al partidului, România socialistă se pronunță și acționează, după cum se știe, pentru întărirea colaborării și prieteniei cu toate țările socialiste, dezvoltă largi raporturi cu țările în curs de dezvoltare, cu țările nealiniate, cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială — pe baza fermă a principiilor deplinei egalități în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, nerecurgerii la forță și la amenințarea cu forța — considerînd că o astfel de politică activă și consecventă constituie o necesitate primordială atît pentru progresul economic și social al fiecărei țări, cît și pentru pace și destindere în general. În această amplă și diversificată activitate internațională, în centrul politicii noastre externe se situează dezvoltarea puternică, pe multiple planuri, a relațiilor României cu toate țările socialiste, orientare apreciată ca factor de cea mai mare importanță pentru dezvoltarea socialistă a țării noastre, a tuturor țărilor socialiste. Unei asemenea consecvente orientări i se circumscrie și recentul dialog la nivel înalt româno-bulgar.

Întîlnirile pe linie de partid și de stat între țări socialiste au devenit, din această statornică perspectivă, o adevărată practică de partid, prilejuind de fiecare dată un rodnic și util schimb de păreri asupra unor probleme de interes reciproc, constituindu-se în contribuții recunoscute la dezvoltarea și adîncirea în continuare a bunelor raporturi existente. În ceea ce privește cronica relațiilor româno-bulgare — după cum a fost subliniat și pe parcursul acestei vizite — se poate spune că legăturile de prietenie și solidaritate sînt considerate tradiționale dintr-o dublă abordare : în raport cu legăturile istorice, așezate sub efortul comun al ambelor popoare pentru dezrobire națională, neatîrnare și libertate și în raport cu idealurile prezentului, legate de construirea orînduirii noi, socialiste în țările noastre, idealuri ce au contribuit hotărîtor în ultimele decenii la îmbogățirea acestei cronici.

Semnificația noului moment româno-bulgar la nivel înalt se desprinde cu claritate atît din relatările privind întreaga desfășurare a vizitei, din agenda convorbirilor ce au avut loc între conducătorii Republicii Socialiste România și Republicii Populare Bulgaria, cît și din aprecierile făcute de tovarășii Nicolae Ceaușescu și Todor Jivkov asupra acestui moment, din comunicatul comun dat publicității la încheierea vizitei. O dominantă relevabilă în acest sens a constituit-o atmosfera cordială, frățească ce a însoțit solia poporului român în Bulgaria, manifestările ce au dat o elocventă expresie prieteniei și colaborării dintre popoarele român și bulgar.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu și persoanele care i-au însoțit, au vizitat în timpul prezenței în Bulgaria, Întreprinderea de antibiotice din Razgrad, Complexul agroindustrial din Loznița, precum și alte obiective cu caracter economic și cultural, unde au avut prilejul să cunoască pe viu din preocupările, munca și viața poporului bulgar. Aflate în prim-planul atenției, convorbirile dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și Todor Jivkov au oferit un cadru optim pentru informarea reciprocă asupra realizărilor în edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate în cele două țări, pentru examinarea modului în care se îndeplinesc sarcinile fundamentale prevăzute în domeniul colaborării economice româno-bulgare, cît și pentru schimbul de păreri asupra unor probleme internaționale.

Evoluția raporturilor dintre cele două partide, țări și popoare — o evoluție mereu ascendentă — ilustrează în modul cel mai direct voința reciprocă de a promova cooperarea, pe coordonate mereu mai ample. La baza acestui curs pozitiv se află principiile cuprinse în Tratatul de prietenie, colaborare și asistență mutuală dintre România și Bulgaria, semnat în 1970, precum și în Declarația româno-bulgară semnată la Sofia în 1977.

Grăitoare pentru evoluția viitoare a colaborării economice este convingerea exprimată în cursul recentului dialog la nivel înalt româno-bulgar că acesta va contribui la realizarea unor obiective deosebit de importante în domeniul de referință : Complexul hidrotehnic Turnu Măgurele — Nicopole, Întreprinderea constructoare de mașini grele Giurgiu — Ruse și Complexul de olefine, urmărindu-se pe mai departe adîncirea cooperării și specializării în producție, a schimburilor reciproce de mărfuri și a colaborării tehnice și științifice. Creșterea continuă a volumului relațiilor economice bilaterale după 1980 — pentru care vor fi create premise — corespunde deplin intereselor celor două țări și popoare, va contribui la cauza creșterii forței și influenței socialismului, la cauza păcii, colaborării și progresului social în lume.

Schimbul de păreri în unele probleme internaționale — dezvoltarea favorabilă a raporturilor bilaterale fiind, evident, înrîurită de evoluția în ansamblu a situației mondiale — a evidențiat o serie de idei politice de mare actualitate pentru lumea de astăzi, pentru interesele și așteptările opiniei publice. Țări socialiste, România și Bulgaria, prin intermediul conducătorilor lor, au declarat că vor depune eforturi, împreună cu toate țările iubitoare de pace, cu toate forțele democratice și progresiste pentru îndeplinirea obiectivelor prevăzute în Declarația de la Moscova a Comitetului Politic Consultativ din noiembrie 1978, document ce constituie o nouă și evidentă afirmare a voinței comune a sta-

Moment din timpul convorbirilor

În timpul dineului

La întreprinderea de antibiotice din Razgrad

La întreprinderea de sticlărie și porțelanuri din Razgrad

A înfăptui împreună cu poporul și pentru popor

În Cuvîntarea rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu la adunarea generală a oamenilor muncii de la întreprinderea „23 August" din București s-a subliniat cu insistență necesitatea analizării tuturor problemelor într-un înalt spirit de răspundere muncitorească, a unei reale exigențe. Aceasta întrucît numai procedînd astfel, numai cunoscînd în amănunt realitățile și posibilitățile, realizările și neîmplinirile și acționînd cu promptitudine pentru a elimina neajunsurile și pentru a valorifica noul conferim muncii noastre dimensiuni superioare, facem ca rezultatele să fie atît la înălțimea obiectivelor propuse să devină și competitive pe plan internațional.

Cu alte cuvinte, facem astfel încît politica economică — ca de altfel întreaga politică — să răspundă prin toate compartimentele sale chemării vitale de a fi în slujba edificării unei civilizații superioare și, deopotrivă, să asigure o prezență remarcată și, implicit, dorită în comerțul internațional, contribuind și în acest mod la sporirea avuției naționale, la întărirea independenței și suveranității țării.

Din această perspectivă precizările făcute de secretarul general al partidului în legătură cu adevărata semnificație a necesității de a se trece la o producție nouă, de înaltă tehnicitate, la o calitate nouă, impun acțiuni hotărîte și inițiative multiple : **„Cînd am pus problema unei noi calități a dezvoltării industriei, a economiei în general, nu am avut în vedere o lozincă pentru zile mari, ci trecerea efectivă, în toate domeniile — inclusiv aici, la „23 August" — la o producție de calitate nouă, la produse noi, superioare. Am avut în vedere unirea eforturilor, a energiei și cunoștințelor tuturor muncitorilor și specialiștilor pentru schimbarea într-un scurt timp a calității întregii producții, pentru afirmarea plenară a revoluției tehnico-științifice, pentru progresul rapid al țării noastre".**

Pornind de la un astfel de comandament major, tovarășul Nicolae Ceaușescu făcea recomandarea ca încă din anul în curs puternicul colectiv de la această întreprindere să obțină o îmbunătățire radicală a producției, să realizeze un început de adevărată revoluție tehnică, o înnoire și o calitate superioară în toate domeniile. Dar, se poate spune fără a greși că aceste indicații au deplină valabilitate și pentru ansamblul economiei noastre. Făcînd afirmația de mai sus nu înseamnă nici pe departe că nu există reale și bune debuturi în saltul către o nouă calitate ci, dimpotrivă, că stă în puterea noastră ca acest drum să fie scurtat, ca rezultatele muncii respective să depășească parametrii inițiali, să fie, adică, și mai bune.

Firește, o asemenea activitate — vastă și profundă — trebuie bine concepută, trebuie urmărită consecvent, controlată constant și, cînd e cazul, îmbunătățită cu promptitudine. Pentru aceasta trebuie să-i cunoaștem toate laturile sale, forțele implicate, posibilitățile de care dispunem, greutățile care există — natura lor, obiectivă sau subiectivă — și, evident, modul în care trebuie eliminate cu rapiditate. Să facem, adică, o radiografie amănunțită a stării respective, să știm de unde pornim și unde vrem să ajungem.

Dintr-un atare unghi trebuie privite și marile împliniri ale României pe calea pe care s-a angajat de a edifica societatea socialistă multilateral dezvoltată, de a urca noi trepte de civilizație și progres. Este, o știm cu toții, un obiectiv uriaș, dar pe deplin realizabil și în beneficiul nostru, al tuturor. Apare, astfel, plin de concluzii optimiste faptul că ritmul de 11 la sută pe primii trei ani ai cincinalului este deosebit de bun, că puține țări în lumea contemporană au obținut în acești trei ani asemenea realizări. Sigur, nu excludem din discuție nivelul de dezvoltare al unor țări și stadiul lor înalt. Dar, realist vorbind, ne gîndim la intervalul în care au atins acest stadiu și, în unele cazuri, chiar la factorii care au facilitat obiectivele respective.

Subliniind succesele, marile împliniri ale poporului român, președintele Nicolae Ceaușescu accentuează și obligația de a manifesta exigență sporită întrucît privim spre viitor, spre etapa ce trebuie s-o parcurgem, spre modul în care trebuie să pornim la acest drum. De aceea e necesar să spunem răspicat pe nume stărilor de lucruri negative pornind de la înalta exigență a răspunderii muncitorești, revoluționare față de drumul și destinele noastre socialiste. A aborda realist, lucid și critic preocupările și rezultatele muncii noastre înseamnă a exclude automulțumirea, a îndrăzni mai mult, a îndrăzni în primul rînd în aplicarea și generalizarea noului, a organiza mai bine și mai eficient locul de muncă, fluxul producției, mijloacele de producție, a utiliza la niveluri superioare materia primă și materialele. Și, deopotrivă, a acționa rapid pentru adoptarea celor mai bune soluții, capabile să reprezinte o garanție a ascensiunii noastre neîntrerupte pe scara progresului și civilizației. Este adevărat, luate separat sau chiar împreună, aceste deziderate par simple afirmații dar ele trebuie să se manifeste, și este necesar să fie astfel, în procesul muncii de zi cu zi, să se reflecte în transformarea succeselor în noi puncte de referință, în generalizarea lor.

Analizînd realitățile de la Uzinele „23 August" ca și din oricare întreprindere, cu exigență, dezbătîndu-le în plenul adunărilor generale ale oamenilor muncii, avem garanția că soluțiile și răspunsurile sînt cele juste și, în consecință, capabile să ne mobilizeze exemplar pentru îndeplinirea obiectivelor propuse. Aceasta, pentru că în România socialistă exigența față de munca noastră și rezultatele ei este un principiu cardinal, respectat cu rigurozitate de partidul nostru. Așa cum arăta atît de explicit tovarășul Nicolae Ceaușescu, politica partidului se înfăptuiește împreună cu poporul și pentru popor.

ANDREI IONESCU ■

telor participante la Tratatul de la Varșovia de a adînci procesul destinderii și a-l face ireversibil, de a acționa pentru adoptarea unor măsuri concrete de dezarmare pentru consolidarea păcii și securității, pentru colaborare între popoare și progres social în lume. Din această înaltă și nobilă îndatorire se desprind atenția deosebită acordată problemelor dezarmării, condamnarea politicii de intensificare a cursei înarmărilor promovate de cercurile imperialiste agresive și, legat de aceasta, importanța atribuită concretizării negocierilor ce au loc în prezent în probleme de armamente — între U.R.S.S. și S.U.A. sau la Viena — în măsuri care să răspundă intereselor consolidării destinderii, păcii și securității internaționale. Importanța trecerii la măsuri de de- mare și dezangajare militară pe .dinent și în lume a fost evocată și în contextul acțiunilor ce trebuie întreprinse în vederea asigurării unei adevărate securități în Europa și în lume. De aici importanța pregătirii cu atenție a reuniunii ce urmează să se desfășoare la Madrid în 1980.

Cu prilejul convorbirilor a fost reafirmată hotărîrea celor două partide, guverne și popoare de a acționa în permanență pentru transformarea Balcanilor într-o zonă a păcii și înțelegerii. S-a exprimat solidaritatea cu popoarele care luptă împotriva imperialismului, colonialismului și neocolonialismului, împotriva rasismului și apartheidului, pentru respectarea dreptului fiecărui popor de a-și hotărî suveran destinele, fără nici un amestec din afară, evidențiindu-se în acest context imperativele făuririi unei noi ordini economice.

Dialogul la nivel înalt româno-bulgar a pus în lumină, de asemenea, hotărîrea celor două partide de a contribui și în continuare la întărirea unității mișcării comuniste și muncitorești internaționale, a tuturor forțelor revoluționare, . democratice din lumea contemporană.

Schimburile de păreri dintre cei doi conducători de partid și de stat, rezultatele concrete ale acestei noi vizite de prietenie se înscriu ca o nouă și importantă contribuție la dezvoltarea relațiilor tradiționale româno-bulgare.

DOINA FRUNTELATĂ ■

flacăra
GALERIA PERSONALITĂȚILOR MUNCII

Cei care, acum 21 de ani, au avut curajul să înceapă

Cinci fotografii : mai mulți bărbați, dintre alții foarte mulți, două fete și o secție. Secția a luat ființă acum 21 de ani, prima de acest fel din țară, fiindcă nimeni pînă atunci nu mai cutezase a gîndi să producă mașini unelte de tip agregat fără a le fi văzut vreodată în viață. O mașină unealtă de tip agregat poate avea o suprafață de kilometri pătrați, să cîntărească sute de mii de kilograme și să producă serii de alte mașini de ordinul zecilor de mii. Cînd această secție (foto 1) lua ființă în cadrul întreprinderii „Steagul roșu" Brașov, Mariana Miu și Elena Gheorghe (foto 2) nu se născuseră încă. Muncitorii de înaltă calificare Mircea Sasu și Constantin Buzea (foto 3 și 4) învățau abecedarul în comunele Vama Buzăului și Zagon (Covasna). Inginerul Mihai Baltag (foto 5), viitorul șef de secție, își terminase stagiul la „Balanța" Sibiu.

Șase fotografii : mai mulți bărbați, dintre alții foarte mulți, două fete și o secție. Secția creștea mai repede decît Mariana Miu și Elena Gheorghe care abia se născuseră undeva prin județul Buzău, mai repede decît Mircea Sasu și Constantin Buzea care nu cunoșteau încă nimic despre electricitate, chinuindu-se cu tabla înmulțirii, și chiar mai repede decît viitorul lor șef, ing. Mihai Baltag ; creștea cu forța unui colectiv. Și din ea la ființă la București Fabrica de mașini unelte și agregate (FMUAB).

Fără a se fi întîlnit vreodată, destinele celor cinci viitori bărbați și femei se despărțeau irevocabil. Pe cîmp, spre alte calificări, spre alt nivel de conștiință și de viață. Dar secția născuse nu numai mașini. Născuse înainte de toate nevoia și nevoia rămăsese. După trei ani, din micul nucleu ce se risipise la naștere altă secție, cu același profil, dar cu alți oameni. Cei ce plecaseră nu reușiseră să ia totul. Lăsaseră curajul, lăsaseră tradiția. Mihai Baltag preia conducerea secției. Sămînța se dovedi roditoare. Un milion de kilograme mașini pe an. 130 de proiectanți. 200 de executanți. 10 000 metri pătrați suprafață productivă. Muncă de cea mai înaltă calificare.

Din comuna Zagon (Covasna), Sasu Mircea, încă băiețel, vine pentru întîia oară într-un oraș. După 10 ani : școala profesională ; uzina (dimineață), liceul seral (după-amiază și noaptea) ; școala tehnică de maiștri, șef de echipă, categoria șase cu trei, apartament de trei camere, proprietate personală, soția, telefonistă, trei copii, o fată în clasa întîi la o școală sportivă cu profil de atletism, un băiat de patru ani și încă o fetiță de doi ani. „Am avut noroc, zice. Am nimerit pe lîngă unul dintre cei mai buni meseriași".

„Practic, afirmă ing. Mihai Baltag, nu există secție a întreprinderii care să nu lucreze cu agregatele concepute și executate în secția noastră. Am terminat pînă acum 14 linii automate, 642 de agregate complexe însumînd 1 344 de unități de lucru. Sute de milioane lei, rezultatul eforturilor de gîndire a unor tineri ce beneficiază de faptul că acum 21 de ani, un grup de lucrători a avut curajul să înceapă ceea ce nimeni nu mai îndrăznise pînă atunci".

În comuna Vama Buzăului, județul Brașov, meseria care făcea vogă acum 10 ani era aceea de strungar și nici o altă mîndrie nu o întrecea pe aceea de a spune : „Fiul meu lucrează la strung". Și Constantin Buzea la strung a fost trimis de tatăl său care n-avea de unde ști că băiatul lui, fără să pună în viața lui mîna pe un aparat electric, se născuse cu harul de a vedea ceea ce nici meșterii mari și neîntrecuți pînă atunci nu știau și nu puteau să vadă. Dacă nu dă la facultate, deși în apartamentul lui lumina rămîne aprinsă deasupra cărților mult după culcarea fetiței de trei ani, Constantin Buzea n-o face numai fiindcă îi e teamă să nu fie luat de lîngă mașini. Ultima este un adevărat colos și se numește „Linia de prelucrare bloc 215". Proiectare și execuție : în secție 1 340 metri pătrați. Putere instalată 1 203 kW. Unități de lucru : 830 de scule diferite. Greutatea : 650 000 kg. Are un număr de 79 de utilaje. Cinci secțiuni. Poate fi întreținută și exploatată de 20 de oameni. Termen de amortizare un an. Pînă în prezent : import pe valută forte. Nici o reclamație.

Căminul de nefamiliști al întreprinderii adăpostește generația cea nouă de specialiști. Sau viitori specialiști. Mariana Miu locuiește aici de puțini ani. Ea se află în etapa pe care Mircea Sasu a parcurs-o acum 15 ani : Liceul seral. El a avut norocul, cum îi place să spună, să lucreze lîngă unul dintre cei mai buni meșteri. Mariana Sasu are șansa de a fi început meseria la cea mai nouă și mai importantă realizare a secției : „Linia de prelucrat bloc 215". După uzină, merge la școală, unde învață după o altă programă decît a învățat Mircea Sasu. Și după școală, noaptea, își pregătește lecțiile pentru a doua zi. Ing. Mihai Baltag, dîmbovițean, cu opt frați, cei mai mulți pensionari acum, el însuși născut la țară, a format zeci și sute de alți fii de țărani și împreună, mai presus de vîrstă și de experiență, fără a le nesocoti însă, stimulîndu-se reciproc, formează acum împreună un colectiv, o celulă muncitorească, fertilă și autentică, parte inseparabilă și expresie a creativității și gîndirii tehnice din România ce trăiește astăzi amiaza continuă a maturității sale.

ION CRISTIAN ■

1. Atelierul de montaj al secției agregate

2. Mariana Miu (stînga) și Elena Gheorghe (dreapta). Generația a treia. Calificarea lor începe cu cea mai nouă și mai prestigioasă realizare a secției agregate și una dintre cele mai importante ale industriei brașovene

Fotografii de A. MIHAILOPOL ■

3. Mircea Sasu : Am avut norocul să încep meseria alături de unul dintre cei mai reputați meșteri din uzină

4. Constantin Buzea : Trebuie să văd totul în minte și pentru asta am nevoie să cunosc toate meseriile lărudite

5. Inginerul Mihai Baltag : Totul se bazează pe experiența unor oameni care acum 21 de ani au avut curajul să înceapă ceea ce nimeni nu mai îndrăznise pînă la ei : să conceapă și să execute mașini-unelte de tip agregat pe care nu le văzuseră niciodată în viață

Om al noului, într-o clinică nouă

La 1 noiembrie 1978 s-a deschis în străvechiul local al Spitalului Colțea, cel mai vechi așezămînt de acest fel din Capitală, o clinică de obstetrică și ginecologie, în fruntea căreia a fost numit un medic surprinzător de tînăr pentru o asemenea responsabilitate, pasionat de meseria sa și întreprinzător, doctorul Ion Dumitru. Numirea lui, la nici 40 de ani pe care-i va împlini abia în toamnă, apare nu numai ca o dovadă a mutațiilor intervenite în optica noii conduceri a Ministerului Sănătății, ci și ca un semn de încredere și prețuire la adresa unui specialist a cărui biografie o vom urmări, simplificînd lucrurile, în cele ce urmează tocmai pentru semnificațiile ei.

Fiu de ceferist din Filfanii Argeșului, Ion Dumitru a terminat facultatea în 1961, la București. Grație perseverenței și medici sale, a absolvit-o între primii, putînd să aleagă o repartiție favorabilă, într-o clinică universitară sau măcar într-un oraș cu tradiție medicală. Numai că, dornic să-și verifice cunoștințele și să evite, cum zice, un pat moale, proaspătul absolvent, fost extern și intern prin concurs, a optat pentru deltă, oprindu-se asupra unei circumscripții dintre cele mai grele, pe numele ei Mahmudia. După o perioadă de decantare a cunoștințelor și călire a caracterului, Ion Dumitru a revenit, prin muncă și seriozitate, la București, intrînd ca asistent stagiar la renumita clinică de la Polizu. Aici a avut ceea ce numește „norocul de a lucra alături de Dan Alessandrescu", profesor de obstetrică și ginecologie de talie mondială, personalitate care a jucat un rol fundamental în formarea lui ca profesionist. Astăzi, cînd pe ușa cabinetului șefului de lucrări Ion Dumitru stă scris, cum spuneam, „șef de clinică", omul din spatele unui birou povîrnit de cărți, bărbat mai degrabă scund, cu privire ageră și frunte boltită, nu precupețește vorbele de laudă așezate în dreptul activității maestrului său. Sub o duritate aparentă, sustine, profesorul Alessandrescu ascundea o generozitate neobișnuită. Foarte exigent, cerînd totdeauna mai mult și mai bine, a încercat și a reușit să ne convingă că, oricît știm, tot nu știm suficient și că e loc, încă foarte mult loc, pentru cunoștințe mai profunde și mai vaste. A deprins de la Dan Alessandrescu temeinicia unei meserii încărcate, cu fiecare gest, cu fiecare atitudine, de responsabilități majore, precum și necesitatea de a se pregăti dincolo de marginile specialității, un obstetrician trebuind să stăpînească cît mai multe noțiuni de genetică, de imunologie, de medicină internă și, firește, de chirurgie. Rugat să-l caracterizeze, în două vorbe, profesorul, Ion Dumitru nu se zgîrcește la laude, „posesor al unei întinse culturi medicale și al unui concept biologic înaintat, dascălul meu a intuit aspectele evolutive ale meseriei noastre, punînd un accent deosebit pe calitatea îngrijirii mamei și copilului, insistînd pe latura preventivă a acesteia", probînd, pe lîngă un ochi sagace de diagnostician și o mînă sigură de chirurg, un caracter frumos.

Așa cum se întîmplă uneori și așa cum ar trebui să se întîmple mai des, puiul și-a luat zborul devreme și a ajuns, la o vîrstă la care alții continuă să facă ucenicie, un nume tratat cu stimă și respect. Secretar de redacție al revistei „Obstetrică și ginecologie", membru al Societății internaționale de neuroendocrinologie, cu sediul la Londra, participant la congrese de specialitate desfășurate în țară și în străinătate, autor a peste 50 de lucrări științifice, doctorul Ion Dumitru și-a trecut de timpuriu numele pe coperțile unor tratate și cărți de cert prestigiu medical. Coautor la „Biologia reproducerii umane". Editura medicală, 1976, sub redacția lui Dan Alessandrescu, și la „Fiziologia și fiziopatologia reproducerii umane". Editura medicală, 1977, sub redacția lui Ion Teodorescu Exarcu, el a terminat de parcurs corecturile unei monografii ce urmează să apară, dintr-o zi în alta, în standurile librăriilor. Intitulată „Infecția în obstetrică", volumul pune, pentru prima dată în mod exhaustiv în literatura de specialitate, problema multiplelor implicații ale agresiunii infecțioase la mamă și copil deopotrivă, acordînd spații largi posibilităților profilactice și terapeutice celor mai moderne din practica medicală. Ocupîndu-se de o tematică prioritară pe plan mondial, infecția e una din problemele cheie ale obstetricii contemporane, monografia are la bază o experiență proprie de 15 ani și o bibliografie dintre cele mai abundente, cifrată la peste o mie de poziții, ea venind să umple un gol și să clarifice o sumedenie de aspecte controversate ale problemei, prin emiterea și demonstrarea unor ipoteze originale, proprii școlii românești de obstetrică și ginecologie.

Cum spuneam, de puține luni, comunistul Ion Dumitru a devenit șef de clinică, la 17 noiembrie 1978 născîndu-se, la Colțea, primul copil, o fetiță adusă pe lume de Rodica Zotescu Registrul de nașteri, în care ni s-a permis să ne aruncăm privirea, a ajuns la numărul 220, fără să se fi înregistrat vreun accident, poate firesc în condițiile în care clinica a pornit de la puțin, cu un personal mai degrabă eterogen, adunat din felurite servicii. Conștient că ziua bună trebuie să se cunoască de dimineață, șeful clinicii a pus multă pasiune și multă fermitate în toate acțiunile de început, petrecînd la noul loc de muncă 24 de ore din 24, străduindu-se, chiar dacă cu posibilități reduse prin comparatii, să transmită întregului personal aflat în subordine respect și responsabilitate față de cel mai tulburător dintre actele vieții, față de aducerea pe lume a unui copil. Judecînd după calitatea serviciilor medicale asigurate la Colțea, sîntem îndreptățiți să afirmăm că Ion Dumitru a izbutit, în deloc ușoara sa misiune, în care a fost ajutat, după vorbele sale, de direcția spitalului, de rectoratul I.M.F., de Direcția sanitară a municipiului și, în primul rînd, de conducerea superioară a ministerului, de profesorul Eugen Proca însuși, cel care, în altă ordine de idei, a găsit răgaz și bunăvoință să-l îndrume încă din epoca internatului, ca și profesorul Ludovic Păun, dealtfel. Așa se face că, azi, tînăra secție de obstetrică și ginecologie de vizavi de Universitate, numărînd aproape 200 de paturi, a ajuns să fie dotată cu aparatură dintre cele mai moderne, care a contribuit și contribuie la creșterea eficienței asistenței femeii gravide prin „îmbunătățirea prestațiilor prenatale și prin creșterea calitativă a serviciilor ginecologice profilactico-curative în ambulatoriu". Animat de o forță de muncă remarcabilă, doctorul Ion Dumitru s-a împărțit mereu între saloane, laboratoare de cercetare și biblioteci, convins că în meseria sa „trebuie să citești măcar un ceas pe zi". Alături de o echipă de biologi, de pildă, lucrează în prezent la lămurirea unor aspecte patogenice și terapeutice în bolile degenerative din obstetrică și ginecologie, anunțînd importante descoperiri cu caracter de noutate. Pe linia încercării de elucidare a unor aspecte legate de cancerul genito-mamar, manifestă încredere în metodele propuse de doctorul Mihai Leontopol, care deschid, după convingerile exprimate de Ion Dumitru, noi căi de rezolvare a maladiei respective. Un număr de 4 cazuri, inoperabile, cu diagnostic cert histopatologic, prezintă o evoluție favorabilă pe intervale între 4 și 45 de luni. E de așteptat ca, pe baza sprijinului Ministerului Sănătății, să se tragă, cît mai repede, concluzii ferme cu aplicabilitate practică. Crede, legat de asta, că tineretul trebuie promovat cu mai mult curaj, intențiile sale vizînd, într-o clinică lipsită de tradiție, nu numai ridicarea calității actelor medicale, ci și creșterea de cadre bine pregătite din punct de vedere profesional și ambițioase, capabile să transforme în cel mai scurt timp numele de Colțea în renume.

TRAIAN IORDACHESCU ■

Planul, adică apartamentele în care vom locui

(Urmare din pagina 1)

aflăm că o altă cauză care a contribuit la nerespectarea planului de locuințe a constituit-o și deficitul de forță de muncă calificată. Asupra acestui fapt vrem să ne oprim ceva mai mult. În urmă cu doi ani, pe șantierele de locuințe din județ intîlneai foarte mulți cetățeni care, plini de zel și responsabilitate, participau la ridicarea viitoarelor lor apartamente, prestînd mii de ore de muncă patriotică. Anul trecut, numărul acestor ore a fost cu mult mai mic, mobilizarea oamenilor muncii din județ fiind oarecum deficitară, dacă nu cumva chiar neglijată, doar 300 de cetățeni participînd la aceste acțiuni și fiecare totalizînd cam 500 de ore pe an. Dacă ne gîndim la efortul deosebit al statului în acest domeniu, la sarcinile pe care județul le are de îndeplinit în acest cincinal în privința construcțiilor de locuințe, participarea de care vorbeam mai înainte ni se pare absolut formală și, firește, roadele au fost pe măsură. Asta a fost în 1978

Anul acesta, sîntem informați, lucrurile se prezintă mult mai bine, există proiecte pentru întregul plan de locuințe, la 2 796 de locuințe sînt începute lucrările (facem o paranteză și arătăm că totuși o bună parte din apartamentele și garsonierele cuprinse în cifra menționată constituie restanțe din 1978) și, în sfîrșit, la 310 apartamente lucrările vor începe cu siguranță cel tîrziu pînă la 15 martie.

Ne aflăm în strada Sabinelor în dreptul blocului C-9 cu 132 de apartamente. Remarcăm din capul locului, însoțiți fiind de inginerul șef al întreprinderii județene de construcții montaj, Constantin Tacorian, că la acest bloc unde lucrează tinerii brigadieri ritmul este cu totul altul decît la blocurile C-3, C-5, C-7. Adică, în vreme ce aici se lucrează efectiv în ciuda celor minus cinci grade Celsius, dincolo lucrătorii I.J.C.M., cu excepția citorva, strînși ciorchine în jurul unei macarale, nu-și prea fac simțită prezența. Însuși inginerul șef recunoaște că există o deosebire între ritmurile de lucru de la C-9 și celelalte blocuri, dar, subliniază dînsul, **„în ceea ce privește aprovizionarea, brigadierii dețin prioritatea, deoarece n-are rost să aducem oameni la muncă patriotică și să-i lăsăm să piardă timpul".** Desigur e un adevăr aici, dar iată că problema aprovizionării cu cele necesare șantierelor de locuințe nu este definitiv rezolvată nici anul acesta. Este un aspect. Un al doilea ne propune să-l discutăm la Poligonul de prefabricate din Tulcea, pornind de la informația tovarășului Constantin Dorobanțu, șeful secției planificare, dezvoltare și organizare de la Consiliul popular județean, potrivit căreia **„anul acesta avem nevoie de prefabricate pentru 1 642 de apartamente, ceea ce înseamnă aproximativ 30 000 metri cubi de prefabricate."**

Iată-ne deci la poligonul de prefabricate Tulcea, care ține de I.P.M.C. Constanța. În septembrie 1978 aici trebuia să intre în funcțiune o nouă capacitate, care ar fi mărit planul de producție pînă la cifra de 42 000 metri cubi. Dar investiția n-a fost realizată la vreme. Motivele ? Mihai Olaru, subinginer, șeful secției : **„Nepunerea în funcțiune la termen a investiției se datorează în proporție de 90 la sută constructorului".** Dumitru Paraschiv, șef lot la G.S.C.F.I. Brăila (constructorul) : **„Întîrzierea noastră s-a datorat eliberării întîrziate a amplasamentului pentru hala de fabricație din partea beneficiarilor, adică a întreprinderilor de construcții."** Inginerul șef Constantin Tacorian (unul dintre beneficiari): **„În realitate, panourile de prefabricate au fost ridicate în luna aprilie, deci constructorul se înșală puțin."** Mă rog, discuția cu cei trei reprezentanți se putea desfășura așa încă o lună bună și lucrurile nu s-ar fi schimbat cu nimic. Deocamdată există promisiuni serioase că poligonul va livra beneficiarului, în acest an, o bună parte din necesarul de prefabricate. Mai exact, constructorul a promis că la 30 martie va definitiva poligonul exterior și hala de fabricație. Am întreprins această mică anchetă pentru a demonstra că, așa cum arăta inginerul Constantin Tacorian, dacă poligonul lucra cu noua investiție la parametrii normali încă din septembrie, I.J.C.M. n-ar mai fi înregistrat o restanță de 1 200 de apartamente. Desigur, lucrurile sînt ceva mai complicate decît reies din rîndurile de față și o dovadă ar fi și faptul că poligonul deși e profilat pe două secțiuni, anul trecut, de pildă, a lucrat cu aproximativ 15 proiecte, înregistrînd astfel o productivitate scăzută. Dar cu o mai bună organizare pe plan local, cu ajutorul centralelor respective, constructorul și beneficiarii pot contribui la realizarea planului de locuințe pe 1979 în județul Tulcea. Și pentru că am promis un sprijin efectiv celor care realizează prefabricatele, prezentăm aici, la sfîrșit, lista unor furnizori din țară care încă nu și-au respectat contractele, așa cum ne-o dictează Mihai Olaru, șeful secției prefabricate : ● „Unio" Satu Mare — banda transportoare de 75 de metri pătrați ; ● „Balanța" Sibiu — distribuitorul cu două căi ; ● „Nicolina" Iași — pilnia rotativă la centrala de beton existentă ; ● U.M. Timișoara — 2 macarale „capră" de 5 tone forță ; ● C.U.P.S. București — 100 de echipamente pentru proiectele 770 și 776 comandate în 1978 ; ● Șantierul naval Tulcea — 200 tone confecții metalice.

Cum să înțelegi toate aceste schimbări, dacă nu le fixezi în ceva, dacă nu le stabilești legăturile, continuitatea?

Tuliu Racotă. Profesor emerit. Sighișoara, str. Tîmplarilor 32. Născut 22 ianuarie 1906 comuna Agirbiciu (Copșa Mică), cel dintîi fiu, din cei nouă, ai învățătorului de la școala primară românească. La București, lua ființă „Cercul românilor de peste munți" pentru a sprijini cu toate mijloacele lupta românilor împotriva dominației austro-ungare. În Cluj, Oradea, Sibiu, Mediaș, Arad, Brașov, Baia Mare aveau loc demonstrații pentru legiferarea votului universal, folosirea limbii române în administrație și justiție. La 1853 le Moulineaux primul zbor experimental din lume al unui avion cu reacție pilotat și inventat de Henri Coandă. Școala primară: în școala tatălui, Liceul, la Blaj, Dumbrăveni și Sighișoara. Universitatea, la Cluj-Napoca. Războiul, închisorile, moartea subțiaseră rîndurile pedagogilor și profesorilor de limbă română. Nevoia de emancipare a maselor înrobite, de cultivare a tradițiilor, de regrupare a valorilor, de conservare a lor cu ajutorul ritmurilor științei. Școlile din Sighișoara, Baia de Arieș, Cristuru Secuiesc și din nou Sighișoara. Al doilea război mondial. Libertatea, înțelegerea ei. O altă lume. Activist, profesor, luptător, brigadier, om de cultură, propagandist de cultură, cercetător. Ficțiune și adevăr : descoperă în viață doi dintre eroii romanelor lui Camil Petrescu. Contribuții importante la desăvîrșirea biografiei lui Lucian Blaga. Contribuții intru reconsiderarea înaintașilor învățămîntului modern în limba română din Transilvania. Contribuții la cunoașterea istoriei prenumelor românilor sighișoreni.

— V-am deranjat de la lucru !

— Cît este ceasul ?

— 11.20.

— Pînă mîine, am tot timpul !

— Nu obișnuiți să dormiți ?

— Jumătate din săptămînă, nu ! S-au strîns multe de citit, de verificat. Izvoarele trecutului cultural și social-politic al românilor din Sighișoara sînt inepuizabile. Mai ales că el este destul de puțin cunoscut. Știți ce dăunează cel mai mult unei istorii ?

— Cei mai mulți, nu !

— Generalitățile. Sufocă. Pietrifică. Și în final simplifică. Anchilozează gîndirea... Profesorul însuși este un cercetător. Munca profesorului este una de aprofundare ..

— Astfel ați ajuns la eroii în viață din romanele lui Camil Petrescu ?

— Romanul „Ultima noapte de dragoste, întîia noapte de război" își desfășoară acțiunea prin părțile noastre. Ideea este generoasă : o „eroină a Oltului", războiul popular... Ficțiunea este ficțiune, oricît de generoasă ar fi. Ficțiunea are forță cu cît te afli mai departe de locul și data întîmplării. Dar aici ?... Mai ales că „eroina de la Olt" nu este o ficțiune. Maria Manciulea este o Ecaterină Teodoroiu a Transilvaniei, în carne și oase. Și totuși, foarte ciudat, un singur istoric o amintește : C. Kirițescu, și nu tocmai exact...

— Cum ați ajuns s-o descoperiți ?

— Am scris peste tot. Primarilor, parohiilor, învățătorilor, cercetătorilor. Am descoperit-o în București. Pensionară, în vîrstă, uscățivă și lucidă. Și tristă. Nu se împăca cu ideea că fusese uitată. Mi-a adus medalia **Virtutea militară** cl. a II-a și **brevetul 181/1916.** În motivație se arăta : **„...pentru că s-a oferit să servească drept călăuză unui regiment de infanterie, care avea misiunea să atace inamicul ce se găsea pe malul opus al Oltului, a intrat cu primii ostași în apă și i-a condus cu cei mai desăvîrșit curaj prin ploaia de gloanțe, contribuind astfel la reușita atacului".** La Iași, cînd oștirea și populația civilă sufereau înfiorătoarele ravagii ale tifosului exantematic, Maria Manciulea, ajunsă soră, a dat noi dovezi de eroism, avînd o stăpînire de sine ieșită din comun, o voință impresionantă și o răbdare neistovită. Această fată este din Părău, de lîngă Făgăraș. Viața i-o datorează sublocotenentului Camil Petrescu, care primise la început ordinul de a o executa. Celelalte întîmplări, scriitorul le-a auzit din gura eroinei în parcul Copoului din Iași, după război.

— A murit ?

— Acum, da. O operație greșită, după cîte se pare. Cînd am cunoscut-o, era în putere însă și a primit cu plăcere să întîlnească copii și oameni.

— Ion Stanciu, celălalt erou, la rămas n-are nume.

— I-am scris unui fost elev de-al meu. Învățător în Rupea. Oamenii, cei mai în vîrstă, își aduceau aminte atît de sublocotenentul Camil Petrescu, cît și de Ion Stanciu. Satul lui se cheamă acum „Dacia". Toți oamenii descriși în roman sînt autentici, inclusiv bătrîna care, ca în legendele populare, l-a luat de mîna pe scriitor și i-a spus : Ai, să-ți arăt eu pe unde vin... Ion Stanciu avea pe atunci 17 ani și fiindcă era foarte îndrăzneț, oamenii l-au delegat pe el să meargă ca să anunțe trupele române... Cînd l-am întîlnit, avea cincizeci de ani, înalt, slab, viol și respectat de săteni pentru vorba-i înțeleaptă, cunoscut pînă și de copiii de la școală ca „aducător ai trupelor române". Trei ore m-am plimbat cu el prin sat. Își amintea totul...

— Citise cartea ?

— Numai partea a doua, care îl interesa. I-o dăduse cineva. Partea a doua o citiseră aproape toți cei ce trăiseră evenimentele. Viața lor !

— Mai trăiește ?

— A murit de gripă... O memorie ciudată, totuși. Uneori, ficțiunea e mai puternică decît realitatea, prin repetare reușește să se substituie acesteia. Ion Stanciu nu asimilase ficțiunea și dialogurile purtate cu ofițerii români, mi le-a redat așa cum se purtaseră, nu cum scrie în carte, deși le cunoștea și pe acelea din roman.

— Trecutul este una din pasiunile dumneavoastră...

— După cum vedeți, am biroul lîngă fereastră. Cerul a rămas la fel. Și diminețile foarte devreme. Apoi, orașul apare mereu altul. Cum să înțelegi toate aceste schimbări, dacă nu le fixezi în ceva, dacă nu le stabilești legăturile, continuitatea ? Există multe lucruri. Unele sînt fiindcă trebuie să fie, altele sînt accidentale, timpul le șterge și nu-și mai aduce nimeni aminte de ele. Un profesor trebuie să cunoască, trebuie să deosebească durata de nedurată. A fost o perioadă cînd Eminescu trecuse pe planul doi. Școala are menirea de a fi cîtadela culturii adevărate. Bătrînii mestecau ceaiul într-un anume fel, o anumită cantitate de timp. Ritual ? Progresul tehnic nu ține seama de ritualuri, și totuși el avea o explicație științifică în urma unei experiențe de sute de ani. Înaintașii noștri dascăli poate nu aveau talie europeană. Nu înseamnă că trebuie să trecem fără autocenzură direct la Pestalozzi. Pestalozzi a fost cenzurat și adaptat la noi de Zaharia Boiu, despre care se cunoaște prea puțin astăzi. Și a mers mai departe. Foarte departe chiar pentru vremea lui. Dacă l-am studia pe Boiu, am vedea motivația istorică a introducerii desenului în școală, de pildă. Și am învăța sau am afla la ce slujește el neamului. Multe valori le-am reconsiderat.

— Ați scris o lucrare despre Zaharia Boiu ?

— Nu numai eu. Sentimental, poate, l-am asimilat mai mult. Am dat la o parte ritualul. Am păstrat numai înțelepciunea. S-a născut la Sighișoara, într-un cartier unde oamenii erau închingați de rînduielile feudalo-iobăgești. A studiat în marile capitale ale Europei, numai el știe cum. A apucat calea dascălîei într-o vreme cînd învățătorii români erau ținuți „flămînzi, goi și amăriți". A ținut însă să fie alături de cei care luptau pentru ridicarea culturală, socială și națională a poporului său. 80 la sută dintre învățătorii diacezei ortodoxe a Transilvaniei nu aveau calificarea necesară și cei mai mulți dintre ei abia știau să scrie și să citească. Copiii, cei mai răsăriți, erau deprinși numai cu elementele necesare descifrării cărților bisericești. Lumea reală era departe. Lupta pentru continuitate nu putea fi dusă cu analfabeți. A lucrat sub îndrumarea lui Andrei Șaguna. Acceptă greaua sarcină a întocmirii principalelor manuale necesare școlilor poporale. Și reușește.

Aeronautica, termometrul, apa, mașina cu vapori, vîntul, sunetul, lumina, magnetismul, electricitatea, telegraful sînt incluse în învățămîntul școlilor române, în vreme ce în Prusia, de pildă, se revenea la un imens material religios, ceea ce Boiu știa. Nu pentru principiile lui, nu-am apropiat de el, principii aplicate azi în totalitate, ci pentru motivația lor, în ale cărei resorturi descifrez mersul adînc, rosturile sacre ale dascălului într-o țară ce are de recuperat mersul îngreunat al unei istorii vitregite. Dascălul este primul patriot al țării sale, al poporului său. Propășirea României este strîns legată de înălțimea și demnitatea educatorilor fiilor ei.

— Cum sînt educatorii din Sighișoara?

— Ca și elevii lor. Ieșiți în stradă ! Priviți-i ! Sînt frumoși ! Cei mai frumoși copii din lume. Așa îi văd eu, care nu știu cum arată copiii lumii. Dar nu-i pot privi, fiindcă imediat mi se umezesc ochii.

— Vă amintesc de Tuliu Racotă de-acum 50—55 de ani ?

— Nu-l cunosc. Era unul îndărătnic și încăpățînat și tare neștiutor.

— Nu-l cunoașteți nici pe Tuliu Racotă de-acum 20 de ani ?

— Nici. A irosit multă vreme. O continuă nemulțumire cu el însuși. N-a dat totul. Nu, nu ! Nu-l stimez. Putea mai mult...

— Ați intrat în al optulea deceniu de viață. Ce planuri de viitor aveți ?

— Ai haz ! Ei, bine, am o convenție cu mama natura să mai trăiesc pînă la 90 de ani. Ca să dau un sens celor 70 de ani de pînă acum.

— Care ar fi ?...

— Rigoarea !

— Vă nedreptățiți. Lucrarea despre Lucian Blaga este un model de rigoare.

— Lucian Blaga merită mai mult decît laude. Merită adevărul, chiar dacă el însuși îl omite uneori. Cuvintele laudative ale criticilor și istoricilor literari, pe deplin justificate, n-au ajuns încă la deplina relevare a originalității scrierii **Hronicul și cîntecul vîrstelor,** de pildă, în privința sferei naționale, a raportului dintre „hronic" și „cîntec", a tonului și stilului, a clarității chiar, cu alte cuvinte în privința acelor elemente, care fac ca ea să reprezinte, în zona ei tematică, latinitatea carpatică, așa cum lucrarea goetheeană **Din viața mea. Poezie și adevăr** reprezintă spiritul germanic. Apoi, aceiași critici au uitat că, spre deosebire de Goethe care, pentru elaborarea scrierii autobiografice, nu s-a sprijinit numai pe amintirile sale, Lucian Blaga a folosit ca material primar numai ceea ce memoria sa a sedimentat în primul ei sfert de veac. Această „uitare" a făcut posibilă neobservarea unor goluri și afirmații cronate, existente chiar în sfera datelor strict biografice. Unii dintre slujitorii literaturii au mers pînă la a atribui lumii **Hronicului** fapte pe care aceasta nu le-a săvîrșit. Lipsurile enumerate m-au determinat să-mi regrupez însemnările privitoare la Lucian Blaga, să le întineresc prin folosirea unui material inedit și să încerc să dau o mînă de ajutor aceluia care va scrie un studiu temeinic despre atît de originalul **Hronic și cîntec al vîrstelor.**

— Aveți un exemplu ?

— Debutul poetic a avut loc la 26 martie 1910, cînd i s-a publicat poezia **Pe țărm...** în ziarul **Tribuna** din Arad ; tot acolo i s-a publicat și cea de a doua poezie **Noapte,** în 8 mai, cum arată mai tîrziu Horia Teculescu. Memoria îl înșală, așadar, pe autorului **Hronicului** cînd afirmă că **Românul** din Arad i-a publicat prima poezie, **Noapte,** astfel că greșesc și cei care merg pe urmele lui, ca Al. Piru. Sau : în amintirile sale despre Blaga, Horia Teculescu, afirmă că „în clasa a IV-a am înființat o societate literară". Criticul literar transformă fără să verifice această informație și spune că în clasa a IV-a Lucian Blaga a fost ales președintele societății literare din școală. Complet neadevărat pentru cineva care studiază cu atenție statutul unei astfel de societăți și vede că președinții erau aleși dintre profesori etc.

— Ați scris pînă acum două lucrări despre Blaga, elogiate cum se cuvine. Vreți să mai scrieți și altele ?

— Eu nu sînt istoric literar. Eu sînt un bun român. Atrag atenția asupra unor adevăruri, chiar dacă pentru asta nu dorm săptămîni și alerg luni de zile. Eu sînt profesor. N-am voie să comit erori. Eroarea mea se transmite din generație în generație.

— Munca de propagandist nu vă obosește ?

— Nu vorbesc frumos. N-am vorbit niciodată. De fiecare dată însă sînt surprins cînd văd sălile pline, și ăsta este un motiv de meditație.

— Cînd un profesor se poate considera bun ?

— Un profesor bun trebuie să știe carte, să pretindă carte și să dea carte.

— E frumoasă bătrînețea ?

— Nu !

— De ce ?

— Fiindcă nu mai aștepți nimic. Dar trebuie să mă întrebi și invers : dacă e urît ? Și am să-ți răspund iarăși, nu e ! Vrei să mă întrebi „de ce ?" Fiindcă nu e !

— Renunț. Dealtfel nici nu sînteți bătrîn.

NICOLAE CRISTACHE ■

flacăra
PRIN TOȚI, PENTRU TOȚI

Ilie Florea e de părere că în muncă e nevoie de-o morală

Așa cum îi șade bine oricărei industrii, întreprinderea de motoare electrice Pitești își are sediul puțin în afara orașului, astfel încît poluarea pe care ar produce-o ea să se ducă cumva pe apa simbetej — chiar există un riu în apropierea întreprinderii, un riu curat pe malul căruia, probabil, vara se hirjonesc copiii. În ce o privește, întreprinderea nu prea poluează, ea arătînd pe dinafară, mai degrabă, a institut de cercetări. Și pe dinăuntru arată bine. Secții curate cu linii de fabricație ordonate geometric, o estetică care ține seama de flux, cu mașini moderne și bine întreținute, cu oameni tineri și zîmbitori ce poartă salopete curate și șepci pe care sînt înscrise numele secțiilor de care aceștia aparțin — un plus de rigoare ce înseamnă că tînărul de la fracționale nu prea are ce căuta la trifazate — și, în sfîrșit, cu locuri de muncă de unde îți zîmbesc florile. Și mai arată bine și pentru alt motiv — credem, esențial ! — oamenii de aici muncesc bine, ocupîndu-se, în marea lor majoritate, minut cu minut, pînă la întreaga zi de muncă, de ceea ce se cheamă îndeplinirea ritmică a producției, fapt dovedit cu prisosință în contabilizarea imparțială a indicatorilor de plan. Vom apela și noi la aceștia, dar pînă atunci să-i privim mai îndeaproape — dar la întîmplare — pe cîțiva dintre oamenii întreprinderii, la locul lor de muncă.

● Trebuie se traduce : se poate

Am observat că în fiecare atelier, la capătul unei linii tehnologice, există un panou care cuprinde următoarele date la zi (evident cu o zi în urmă) : ce plan de producție a avut fiecare echipă în parte, bucăți și sortimente, cîte bucăți bune a realizat și cîte cu defect, ce fel de defect, numele conducătorului echipei fruntașe cît și al celei codașe, planul zilei următoare. Nicolae Vișinescu, un șef de echipă fruntaș în ziua de 8, — de la montajul motoarelor M.S.I., — privește cu un fel de neîncredere întrebarea noastră, cum ați reușit ?, adică de ce să i-o punem tocmai lui, n-a făcut nimic deosebit, adică ar fi ceva, în echipă sînt multe fete și el nu le lasă să vorbească, ar pierde timpul, dar să nu scriem asta fiindcă fetele sînt foarte harnice, conștiincioase, și dacă el se ocupă de aprovizionare în mod ritmic cu subansamble atunci totul merge bine. Și ar mai fi faptul că retribuția fiecărula ține de realizarea planului pe întreaga echipă, așa că fiecare își îndeamnă vecinul să nu stea cumva și să fie atent. Și mai bine ar fi să-l întreb pe Nicolae Lisandru, șeful de echipă din tura de după-amiază, fiindcă are el niște metode bune, îi cunoaște din profesională.

Pe aceeași linie tehnologică, în cabina insonorizată unde motoarele sînt verificate în parametrii electrici dar și ascultate dacă nu au un zgomot supărător, oficiază Ilie Florea. Are 23 de ani, e din comuna Oarja și este cetecist după terminarea liceului. Adică — zice el — munca noastră cere și o pregătire morală, să înțelegi cîte ceva și dincolo de lucrurile strict profesionale. Adică ? — întrebăm noi. Să vă explic : eu, de pildă, semnalez defectele și trimit înapoi motoarele la remediat, atunci cînd e cazul. Asta e sarcină profesională. Dacă văd că se repetă un defect de un anumit tip atunci bănuiesc că e vorba de un singur muncitor care nu prea cunoaște operația. Atunci îl caut pe acesta sau pe maistrul lui ; treaba asta nu m-a obligat nimeni să o fac. În aceeași ordine de idei mi-a vorbit și Filofteia Savu, care strunjea scuturi de motoare pe o mașină automată. De fapt o pusese pe Mioara Mihai, o ucenică în primul an, să execute cîteva operații. Foarte tînără și ca ani, aceasta, ucenica, lucra destul de încet. N-o să vă îndepliniți norma — i-am atras noi atenția titularei mașinii. Ba da, fiindcă o să lucrez eu ceva în plus și o să recuperez, iar ea, colega, trebuie ajutată, secția va avea nevoie și de munca ei.

Despre acest *trebuie* am discutat la seulărie cu Nicolae Mihai, un bărbat tînăr care mînuia una dintre cele mai perfecționate mașini din întreprindere. O bijuterie imensă și strălucitoare, cu butoane, instrumente de măsură, afișaj electronic, unde citirea cotelor de prelucrare se face în subunități de micron, cu dispozitiv special de ascultare a brosei care rectifică învîrtește chiar cu peste o sută de mii de ture pe minut, cu piese adiționale așezate pe catifea în cutii de lemn lustruit. Cum ați învățat să lucrați pe o asemenea mașină perfecționată ? Păi cam așa : mi s-a spus *trebuie* să trec de la matrițerie la o mașină nouă care va produce scule de care depinde fabricația. Am fost ajutat, firește. Iov Avram, un muncitor care acum urmează subingineria, un as al acestei mașini aș putea spune, mi-a condus primii pași. M-am ambiționat și eu, firește, e deja o tradiție în familie această meserie de rectificator; două surori, una în atelierul vecin, alta la întreprinderea de autoturisme, sînt rectificatoare. Și să vă mai spun ceva, pentru oricine atunci cînd este disciplinat, cînd se califică, cînd este conștient și conștiincios trebuie, acest *trebuie* să faci cutare și cutare devine *ceva care se poate*.

● Ingineria valorii

Într-o încăpere cu ferestre mari, prin care un soare blajin încerca să ne mîngîie obrajii, avea loc o ședință în premieră. (Poate că ședință nu este denumirea potrivită dar n-avem alta la îndemînă.) Din inițiativa conducerii întreprinderii, de cîteva luni a luat ființă un mic colectiv care a primit sarcina să se ocupe de ceea ce în limbaj de ultimă oră se cheamă ingineria valorii. Iar acum inginerul proiectant Sebastian Crăsnaru înfățișa colegilor ingineri, proiectanți, ceteciști, șefi de colective, propuneri ivite în urma studiilor efectuate. Pe o tablă școlară, pe cîteva ferestre, pe niște mese : planșe prinse cu scotch și exponate concrete. Ideile de schimbarea tehnologiei, a materialelor vizează reducerea valorii (prețului) obiectelor în discuție. Iată cîteva exemple : colectoarele motoarelor electrice au între lamele un material numit micanită, provenit din import și foarte adesea sub calitățile cerute. Inginerul prezintă o metodă nouă : în locul micanitei niște simple bucăți de tablă care după lăcuirea lamelelor în bachelită ce formează corpul izolator sînt înlăturate. Sau : reducerea diametrului carcasei, unei familii de motoare, în zona care nu are funcțiuni de rezistență. Par lucruri simple la prima vedere dar asta fiindcă sînt exprimate foarte limpede. Cu toate acestea există întrebări, inginerul Crăsnaru apelează la noi calcule — le avea făcute — și convinge : cele mai multe dintre propunerile micului colectiv sînt reținute cu rezoluția : de lansat primele serii de încercări. Încercări pe serii realizate în flux de uzină, adică acolo unde noile metode se vor aplica direct în cazul în care și primele serii cu noile modificări nu vor afecta cu absolut nimic calitățile produsului în cauză. Altfel !...

Nefiind specialist în materie remarc către directorul întreprinderii, inginerul Mihai Zisu, faptul că multe dintre propunerile care se referă la înlocuirea unui material scump cu unul ieftin, a unei tehnologii sofisticate cu una laborioasă dar mai puțin costisitoare, reprezintă la urma urmei pentru proiectant o chestiune de bun-simț și el trebuie să aibă în vedere toate acestea încă de la început, cînd realizează proiectul inițial. Directorul, care este un om cumpătat la vorbă, care are un sistem original de trasare și urmărire a sarcinilor în care „vorba multă e sărăcia omului" și „ceea ce e scris rămîne scris", mai precis un mic fișier în care notarea îndeplinirii sau a neîndeplinirii se face cu simple cifre, nu se simte totuși deranjat de întrebarea care ar rezulta din cuvintele noastre, cu toate că ea n-are coordonate foarte inginerești. Ba chiar o aprobă cu mișcarea capului. Aveți dreptate să ridicați această problemă — zice. Dar aceasta este situația, mai bine-zis a fost. Noi avem un volum mare de export, peste 70 la sută. Partenerul străin este uneori capricios, ce i-a convenit azi nu-i mai convine mîine, nevoile pieței interne sînt și ele în plină evoluție. Mai adăugăm și tendința firească de aliniere la ceea ce este mai bun pe plan mondial. Așa se face că produsele noastre au suferit continue modificări în sensul îmbunătățirii lor : în momentul de față nu mai avem nici un produs care să nu fi fost modificat sau înlocuit. Unii proiectanți, presați de ideea înnoirii produsului și doar cu parametrii funcționali ai acestuia în minte, uitau sau mai bine-zis nu se gîndeau dacă cutare materie primă tradițională este prea scumpă și au alta nouă și ieftină la îndemînă. Noi ca întreprindere nu pierdeam într-o asemenea situație dar nici că aveam de cîștigat. Au apărut totuși oameni care s-au gîndit atent și la valoarea produsului, nu numai la funcționalitatea sa. Unul dintre ei împreună cu colectivul său a obținut chiar un premiu la Festivalul național „Cîntarea României" pentru perfecționarea unei serii de motoare monofazate, perfecționare care a adus și economii de materii prime și materiale. Pe el, e vorba de inginerul Crăsnaru, l-am desemnat să conducă noul colectiv de ingineria valorii. Prin acest colectiv urmărim ca eforturile — uneori singulare — pe linia bunei gospodăriri să fie stimulate, centralizate și evident cît mai curînd finalizate.

Evident că atunci cînd muncești conștiincios te preocupă pregătirea ta profesională, cînd ești un bun gospodar, cînd știi că într-o colectivitate mai întîi **este al nostru** și de urmă **al meu**, hărnicia are coordonate exacte. Și fiindcă tu nu ești singur, efectul hărniciei este major. În anul care a trecut întreprinderea a realizat planul la toți indicatorii și a atins cea mai dinamică creștere a productivității muncii. În graficul cheltuielilor materiale la mia de lei se constată că de la 884,8 lei în anul 1975 s-a ajuns la 558,0 lei în anul trecut. Și desigur mai sînt și alte cifre semnificative. Important este și faptul că și pe luna ianuarie noul indicator de bază, cel al producției nete, a fost realizat : de data aceasta în proporție de 101,4 la sută, producția globală are ca procent de realizare 103,5 la sută iar producția marfă 104,2 la sută — cifre, ca să spunem așa, semnificative.

Evident, spun cei cu care am stat de vorbă, cînd mai precți pe la noi instalăm linii automate tehnologice, noile promoții de tineri ambițioși vor intra în producție, vom avea rezultate și mai bune.

Îi credem pe arșeseni !

VICTOR CONSTANTINESCU ■
P. SORIN ■

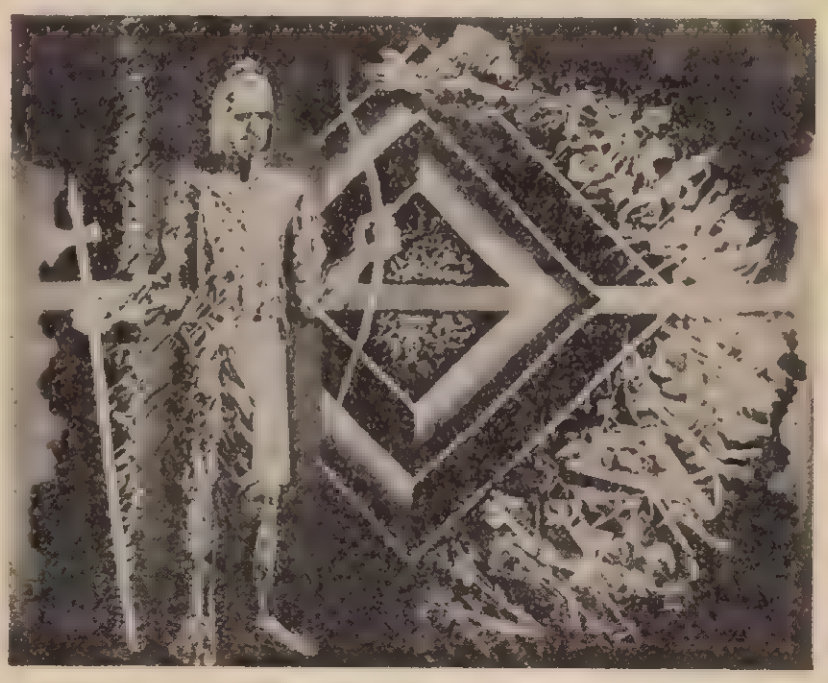

CARMEN GROZA : În memoriam

Digul trebuie să dureze. Cine îl apără ?

Un piept de pămînt înalt de șapte metri, lat de 12 metri la bază, stă în fața fluviului, în formă de cerc, pe o lungime de 154 de kilometri ! Desfășurat, digul, care apără Insula Mare a Brăilei, ar acoperi distanța dintre București și Brașov. Am mai spus aceasta în zilele în care, forțați de cotele mari ale Dunării, transmiteam știri și reportaje eroice direct de la fața locului, către ziarele centrale. Acum, cînd trec din nou pe dig, îmi reapar în memorie multe dintre acele fapte de eroism săvîrșite de către oamenii insulei în timpul acela de încleștare cu fluviul. Imaginea lor nu face decît să ne bucure, pentru că ele au probat atunci, ne amintesc și acum, tăria fizică și morală a acelora care l-au apărat, L-au apărat, pentru că la rîndul său digul apără, asigură adică existența a două comune cu o populație de aproape 10 000 de suflete, a cîtorva cooperative agricole de producție, a 43 de ferme ale Întreprinderii agricole de stat „Insula Mare a Brăilei", a unui mic nucleu de industrie, o fabrică de nutreturi combinate și o suprafață agricolă de peste 72 000 de hectare ! O adevărată bogăție la care se adaugă bogăția toamnelor, cînd insula devine un izvor auriu de grîu și de porumb. Digul a devenit deci, într-o expresie deloc pretențioasă credem, un simbol al duratei acestor oameni și al acestor bogății. De ce vorbim despre dig, despre importanța sa cînd toate acestea se cunosc atît de bine ? Vorbim pentru că, iată, călcînd peste dig, constatăm cu oarecare amărăciune că o parte din aceste atribute ale digului, o parte din importanța lui s-au uitat. „Ba, nu s-au uitat", vor spune unii. Atunci, dacă nu s-au uitat, îndrăznim să spunem că starea digului pe alocuri este criticabilă. Da, pe anumite porțiuni digul, colosul acesta de pămînt care apără Insula Mare a Brăilei cu tot ce reprezintă ea, este neglijat. La punctul Bălaia, de pildă, peste digul vechi a fost adăugat pămînt. Acest pămînt suprapus trebuia lăsat să se așeze bine, să se taseze. Din păcate, nu s-a întîmplat astfel. Peste dig am văzut circulînd tractoare cu remorci încărcate cu nutreturi și cu alte materiale, ale căror roți au tăiat digul aproape un metru adînc. Și aceasta pe sute de metri, poate chiar kilometri. Iată, oprim doi tractoriști care circulă pe dig cu tractoarele și remorcile : se numesc Dumitru Mihalcea și Stan Mocanu, sînt de la ferma Vișani și merg la ferma Șelcuța. Remorcile sînt încărcate cu baloturi de fîn, iar roțile, sub greutate, taie în pămîntul digului ca în carne vie !

— Aveți autorizație să circulați pe dig ? întreb mai mult așa, să aflu părerea oamenilor.

— Nu avem... ni se răspunde cu un aer vădit vinovat.

Mai mult, cei doi tractoriști n-au avut ce să ne explice. Dar ca noastă, aflăm, sînt foarte mulți și mai ales în dreptul fermelor din insulă. Iată, situații similare întîlnim și la punctul Veriga, oarecum și la Țăcău și Băndoiu, unde digul, pe anumite porțiuni, s-a tasat.

Cine apără și cine întreține digul din Insula Mare a Brăilei ? Răspunsul aveam să-l aflăm de la Ioana Nicolae, primarul comunei Mărașu : „După cîte știu eu, ne mărturisește primarul, de întreținerea și apărarea digului se ocupă Întreprinderea pentru exploatarea și întreținerea lucrărilor de îmbunătățiri funciare Brăila. Întreprinderea are vreo 40 sau 50 de oameni care trebuie să aibă grijă digul, să-l protejeze, să-l întrețină. Unul dintre ei se află la Filipoiu, dar de acolo și pînă la Mărașu e cale lungă. Sinceri să fim, nici noi nu sîntem mulțumiți de felul în care arată acum digul. Trebuie să avem grijă de dig cu toții, este adevărat, dar unii sînt plătiți în mod special pentru aceasta. De ce să nu-l întreținem tot timpul, ci numai atunci cînd ne îngrozește Dunărea cu viiturile ei ? Pe dig se circulă cu tractoare, cu remorci, cu care, se circulă și acum cînd pămîntul este desfundat și se fac șanțuri în dig, dar se circulă și cînd e secetă și vînt, pămîntul digului se transformă în praf și e dus de vînt în Dunăre".

De aceeași părere este și președintele Cooperativei agricole de producție din Băndoiu, de aceeași părere sînt și alți locuitori, mai vîrstnici, ai satului. Fi știu ce înseamnă protecția digului, ei își mai aduc aminte de primăverile în care zăpoarele îi scoteau din case și-i mînau cu bagaje și animale spre satele din terasele Bărăganului.

Totuși cine apără digul din Insula Mare a Brăilei ? Am văzut, această obligație cade în sarcina Întreprinderii de exploatare și întreținere a lucrărilor de îmbunătățiri funciare Brăila. Dorind să luăm legătura cu conducerea întreprinderii, am aflat că se afla în ședință. Era chiar adunarea generală a oamenilor muncii. Am aflat aceasta de la inginera Lucia Crăciun, care ne-a spus că pentru întreținerea digului „aveni de toate". Se va fi pomenit oare în adunarea oamenilor muncii și despre această obligație ? Am fi nedrepți însă dacă n-am mai sublinia și un alt aspect : este adevărat, mai întîi digul trebuie apărat și întreținut de acei care primesc bani pentru aceasta. Același interes, aș zice că un interes chiar mai mare, trebuie să-l depună pentru întreținerea acestui obiectiv și acei pe care digul îi apără, adică oamenii care trăiesc și muncesc în incinta îndiguită a insulei. Din păcate, unii dintre ei, am văzut, nu numai că nu-l apără, dar, prin acte necugetate, prin ignoranță și delăsare, de multe ori ajută la deteriorarea digului la adăpostul căruia trăiesc și muncesc.

GRIGORE NICOLAE ■

Binele tuturor e binele fiecăruia în parte

Cînd oamenii muncii se autoconduc, răspund adică de propriile lor destine, cînd își autogestionează și autofinanțează acțiunile în procesul muncii, apare cît se poate de firească și nevoia de autoanaliză, necesitatea de a-și judeca deschis, obiectiv, felul în care ei au muncit, nevoia de a măsura eficiența muncii prestate, pentru a-i conferi valențe mai mari. Este esența democrației noastre muncitorești, atribut care a conferit autenticitate, a marcat și adunarea generală a oamenilor muncii de la Combinatul de celuloză și hîrtie „Letea" din Bacău. Problemele puse sub lupă aici au fost multe, de la principalii indicatori — producție netă, productivitate a muncii, realizare a sarcinilor la export — pînă la reducerea cheltuielilor de producție, a consumului de celuloză pe tona de hîrtie, a obținerii unor substanțiale economii de energie electrică și combustibili. Darea de seamă prezentată de Teodor Timaru, secretarul comitetului de partid pe combinat și președinte al Consiliului oamenilor muncii, a analizat pe rînd și, am spune, sever toate aceste aspecte, a subliniat realizările, a scos în prim-plan, din dorința de a generaliza, experiența pozitivă, dar nu a trecut în nici un chip cu vederea lipsurile care se mai manifestă în unele sectoare de activitate, în felul de a munci al unor oameni, al unor colective. În această relatare de la fața locului ne vom opri mai mult asupra unei probleme care, ni s-a părut nouă, a dominat oarecum dezbaterile, l-a preocupat pe fiecare vorbitor în parte, pentru realizarea, în acest cincinal al calității, a unei producții de hîrtie de calitate superioară.

Ce s-a făcut în această direcție ? În darea de seamă se sublinia faptul, semnificativ dealtfel, că peste 65 la sută din totalul producției de hîrtie a combinatului este destinată exportului, la unele sortimente, hîrtia de scris și tipărit, de pildă, exportul ajungînd pînă la 82 la sută. De ce apelăm la acest exemplu ? Pentru că dincolo de limbajul lapidar al cifrelor stă efortul oamenilor, rîvna lor susținută de a obține tot mai multă hîrtie de calitate bună și foarte bună. Nu sîntem specialiști, dar am putut înțelege din dezbateri că principalele caracteristici ale hîrtiei de la „Letea", caracteristici apreciate de mulți beneficiari externi, sînt în primul rînd imprimabilitatea, rezistența, gradul de alb, satinajul, cît și condițiile de ambalare a produsului finit. Calitatea nu se urmărește însă numai la producția destinată exportului, ci și la intern : atenția producătorilor de hîrtie de la „Letea" a fost concentrată, am înțeles, asupra hîrtiilor absorbante, hîrtiilor de decor și barieră, domenii în care, printr-o legătură permanentă și conlucrare fructuoasă cu beneficiarii, s-a reușit să se obțină o calitate bună, în măsură să satisfacă majoritatea cerințelor celor doi mari beneficiari : C.I.L. Pipera și C.P.L. Caransebeș. Și, legat tot de aspectul calitativ al hîrtiei, să mai consemnăm încă un fapt : preocupările deosebite și constante ale oamenilor din sectorul de fabricație, pentru obținerea unor hîrtii și cartoane cu gramaj redus pe unitate de suprafață. Preocupări care s-au soldat cu o realizare a planului, la acest capitol, de 102,4 la sută, Gramajul mediu realizat a fost de 51,2 față de 53,6 grame pe metru pătrat cît s-a realizat în anul 1977. Aceasta înseamnă că a crescut gradul de folosire a materiei prime, celuloza, că a crescut totodată gradul de tehnicitate sau tehnicizare a procesului de producție care, în final, nu oglindește altceva decît gradul, dar gradul ridicat de profesionalizare a oamenilor.

Dar poate adunarea generală, ca for democratic al oamenilor muncii, nu și-ar fi atins scopul dacă n-ar fi luat în analiză și în dezbatere nu atît realizările, care oricum se constituie de acum într-o experiență cîștigată, ci mai ales lipsurile care se mai manifestă în activitatea unor oameni, a unor compartimente ; dacă nu ar fi scos la iveală noi resurse, noi posibilități care, folosite, ar putea să situeze produsele combinatului din Bacău pe o treaptă superioară. Conștient de aceste resurse, inginerul Nicolae Barbu, directorul combinatului, atrăgea atenția asupra unui fapt : „Nu trebuie să ultăm, mărturisea dînsul, că mai sînt încă multe probleme nerezolvate care pot genera deficiențe în planul calității produselor noastre. Pe lîngă faptul că ne lipsesc, într-adevăr, unele spații corespunzătoare de depozitare a materiilor prime și materialelor, a produselor finite, se mai semnalează și unele deficiențe de calitate care apar din cauza oamenilor. Mă gîndesc, de pildă, la ușurința cu care unii muncitori execută operațiunile de finisaj, ușurință care aduce mai mult a neglijență, neglijențe manifestate în operațiunile de ambalare și manipulare a mărfurilor în depozite, în timpul încărcării lor în vagoane, care duc la degradarea, deteriorarea unor mărfuri și care trag în jos indicele de calitate". Înlăturînd aceste aspecte de neglijență vom putea obține un indice calitativ sporit, pentru care depun eforturi cei mai mulți dintre oamenii muncii de la „Letea" Bacău. Alți vorbitori au găsit rezerve de îmbunătățire a indicelui de calitate în etichetarea corectă a mărfurilor, a marcajelor, a manipulării cu grijă a bobinelor. Autorii neglijențelor de mai sus au fost aspru criticați, cu atît mai mult cu cît ele, deficiențele, oglindesc lipsa de responsabilitate a unor oameni, ușurința cu care ei abordează problema calității hîrtiei.

În susținerea aceleiași idei, a obținerii unei calități superioare de hîrtie, muncitorul Gheorghe Farcaș, Erou al Muncii Socialiste, găsea noi rezerve în respectarea disciplinei de la locul de muncă și a disciplinei tehnologice : „Nu putem și nu vom putea să obținem o calitate tot mai bună, sublinia dînsul, dacă nu vom respecta cu strictețe disciplina la fiecare loc de muncă, disciplina tehnologică, dacă nu ne vom ocupa permanent de ridicarea propriei noastre calificări. În această privință, cred eu, nu ne putem declara încă mulțumiți. Darea de seamă, a subliniat vorbitorul, ne-a dezvăluit faptul că unii dintre noi lipsesc nemotivat de la program, absențele nemotivate atingînd o cifră încă mare". Alți vorbitori au arătat că sînt încă multe învoiri, concedii de boală, fapte care dovedesc, deocamdată, că fondul de timp trebuie mai bine folosit, la fel și forța de muncă. Alți vorbitori, printre care Vasile Pintilescu, Eleonora Drăgoi, Elena Burcă, Ion Milca au fost de părere că folosirea eficientă a fondului de timp și a forței de muncă, factori care influențează direct calitatea produselor, trebuie să stea în atenția tuturor, a conducerii fiecărui sector de activitate, a organelor de sindicat și U.T.C. care trebuie să desfășoare o muncă susținută de educare și mobilizare a întregului personal muncitor la îndeplinirea cantitativă și calitativă a planului.

Din darea de seamă cît și din dezbateri am putut să reținem că indicatorii de plan pe anul 1979 sînt mobilizatori pentru harnicul colectiv de oameni ai muncii de la C.C.H. „Letea" Bacău. Vor trebui să producă în plus, față de anul trecut, peste 12 000 tone de hîrtie ! Aceasta și datorită faptului că a fost pusă în funcțiune o nouă capacitate de producție. Dar cel mai mare izvor, forța cea mai sigură de îndeplinire exemplară a sarcinilor ce le revin oamenilor de la „Letea", în acest cincinal, rămîne tot forța oamenilor, ei însiși.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

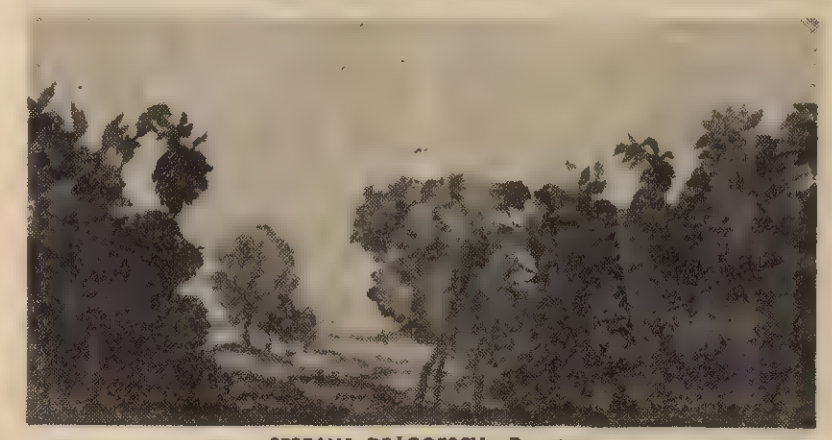

ȘERBANA DRĂGOESCU : Poveste

Frumusețea unei probleme stă, mai ales, în rezolvarea ei

(Urmare din pag. 1)

Oțelarii tîrgovișteni ocupă un loc aparte în noua constelație a siderurgiei românești. După cum bine se știe, oțelurile speciale reprezintă cartea de vizită a unei industrii moderne, ele asigură un spor de eficiență, calitate, progres tehnic nu numai industriei construcțiilor de mașini, ci, pe diverse căi, întregii economii naționale. Cele ce se întîmplă în aceste luni la Tîrgoviște afectează, într-o măsură mai mare sau mai mică, întreaga țară, darea la timp în funcțiune a capacităților planificate pentru 1979 sau rămînerile în urmă privesc nu numai o mină de specialiști într-un oarecare combinat, preocupați de instalații cu funcționalitate enigmatică pentru profani — trăgătoria de bare, băi de decapare, pompe antiacide, fluxul de benzi pentru transformatoare, laminorul degrosisor și multe altele — ci ne privesc pe noi, pe dumneavoastră, pe ei. Mîlionul de tone de oțeluri speciale pe care le va produce în acest cincinal cetatea industrială din Tîrgoviște va avea o înrîurire cît se poate de directă și asupra vieții noastre de fiecare zi.

Zeci de întreprinderi trebuie să echipeze combinatul cu utilajele necesare în vederea realizării ritmice a investițiilor. Fără cooperarea exemplară, în stil mecanism de ceasornic, cu furnizorii, termenele nu vor putea fi respectate. Din păcate, acest mecanism de ceasornic a cam rămas în urmă. Anumite greutăți sînt poate inerente, avînd în vedere complexitatea utilajelor, din care unele se fabrică pentru prima oară la noi în țară, producătorii depinzînd strîns unii de alții, astfel încît nefuncționarea unei singure rotițe se repercutează negativ asupra întregului angrenaj. Alte greutăți ar fi putut fi preîntîmpinate, dacă...

— Tovarășe director inginer Constantin Dan, ați venit la Tîrgoviște, în conducerea combinatului, după ce timp de două decenii și mai bine ați lucrat în funcții de răspundere la Reșița. Aveți, așadar, o bogată experiență, v-ați legat viața de oțelul românesc, pe care îl iubiți aproape ca pe o ființă vie. Dar ce urîți mai mult ?

— Indolența, indisciplina, indiferența.

Și aceste lipsuri, care nu sînt numai ale oțelarilor din Tîrgoviște, explică multe. Oricum, în multe cazuri, pricina rămînerilor în urmă trebuie căutată nu în județul Dîmbovița, ci la sute de kilometri depărtare.

Să mergem pe urmele cîtorva neîmpliniri, nu neapărat pe firul tehnologic și fără a ne pierde în detalii tehnice, stăruind asupra oamenilor din spatele mașinilor.

În prezent, toate privirile sînt ațintite asupra oțelăriei electrice nr. 2, care urmează să-și dezvolte producția de oțel lingou la 1 000 000 t pînă la 31 decembrie 1979. În acest scop, utilajele de bază — cuptoare și transformatoare — se execută în țară. Primul transformator este prototip, deci unicat și trebuia livrat de „Electroputere"-Craiova, cu termen de omologare și predare în... 1978. „Electroputere" nu și-a respectat obligațiile contractuale. În aceeași situație se află Întreprinderea de mașini grele București, care trebuia să livreze primul cuptor în decembrie anul trecut.

După ultimele discuții cu furnizorii a rămas ca transformatorul să fie livrat în trimestrul I 1979, iar livrarea cuptoarelor să înceapă în februarie 1979.

Apar și o serie de necorelări, pentru care nu pot fi învinuiți tîrgoviștenii, și care, după părerea directorului combinatului, constituie izvorul multor greutăți. Ni s-au arătat liste lungi de utilaje și echipamente care ar urma să fie livrate la Tîrgoviște cîteva luni **după** data prevăzută pentru punerea lor în funcțiune la combinat ! Bunăoară, e greu să învinuiești combinatul că nu va instala, conform planului, arborele bobină 1 la trăgătoria de bare în trimestrul I 1979 dacă, conform contractului, el urmează să fie livrat de întreprinderea producătoare abia în trimestrul III. Ni s-au citat zeci de cazuri cînd în planul combinatului figurează **o dată**, iar în planul de livrare al întreprinderii producătoare a utilajului respectiv apare **altă dată**, într-o succesiune răsturnată și nu una normală. Asemenea necorelări vizează, la trăgătoria de bare, instalația de acoperire plastic, ghidajele de role, înfășurătorile și desfășurătorile pentru bobine, laminorul de benzi electrotehnice — mașina de șarjat etc., etc.

● O descoperire: nu trăim în epoca poștalionului

Necorelările — poate explicabile, în parte, de gradul de noutate, deci de neprevăzut, al utilajelor respective — nu scutesc de răspundere furnizorii care nu execută prevederile contractuale clar formulate.

— Trăgătoria de bare — spune șeful serviciului investiții, inginerul Ioan Dan — trebuia să intre în funcțiune cu întreaga capacitate anul trecut, dar nu a fost posibil. Aceasta a afectat negativ atît combinatul, care nu a dat producția netă planificată, cît și industria constructoare de mașini în ansamblu, care nu a primit oțelul de calitate scontat pentru rulmenți, arcuri etc. Barele mai sus-menționate reprezintă materia primă pentru anumite oțeluri speciale fabricate sub licență și care în 1979 nu se mai importă. Dacă nu le vom fabrica noi riscăm să dereglăm, la acest capitol, economia națională. Unul din motivele întîrzierii constă în faptul că nu am primit zece mașini de trefilat de la Combinatul industrial de construcții de mașini Bistrița.

— Ce se întîmplă cu aceste faimoase mașini, despre care s-a vorbit și la **operativă**, tovarășe inginer Ioan Andrei ? Știu că ați făcut cîteva deplasări în Bistrița-Năsăud pentru a elucida misterul.

— Bistrițenii au evocat unele deficiențe de proiectare. Întîmplarea face ca eu însumi să fi lucrat în proiectare, într-un atelier de prototipuri, și m-am convins — am căutat să le-o demonstrez și lor — că aceste deficiențe erau minore și, oricum, nu justificau o întîrziere de doi ani în livrare. Se puteau rezolva prin telex, prin telefon sau prin discuții la Bistrița cu proiectantul și cu noi. Ne-am fi dus acolo cu dragă inimă. Totul nu ar fi luat mai mult de cîteva zile, că doar nu trăim în epoca poștalionului. Cînd am discutat problema „la sînge" cu directorul combinatului din Bistrița, la 15 august 1978, am constatat că în realitate întîrzierea se datora faptului că nu obținuseră prin colaborare piesele turnate și forjate. Atunci le-am executat noi forjatele, într-o lună, dar ei le-au ridicat peste trei luni. În august anul trecut termenul a fost împins pînă în noiembrie, dar iată, ne găsim în februarie tot fără mașinile de trefilat. Inginerului Constantin Pîrvu, care s-a întors recent de la Bistrița, i-au promis că în martie...

Trăgătoria de bare nu a fost pusă în funcțiune și din cauza pompelor antiacide pentru instalațiile de decapare, care nu au fost livrate la timp de Întreprinderea de pompe București.

— Trebuie să recunoaștem — spun inginerii Ioan Dan și Ioan Andrei — că noi, combinatul, am cam pierdut problema din mîini. Comenzile au fost trimise în 1976, dar nu le-am urmărit. Pe atunci ne reorganizam, unii ingineri se pregăteau să se mute la alte servicii, alții și-au dat demisia, pe scurt, se gîndeau la ale lor. Adevărat, conform legii, Întreprinderea de pompe trebuia să răspundă în decurs de 20 de zile dacă acceptă comanda, dar n-a răspuns. Așadar, ei nu au răspuns, noi nu am urmărit. În 1977 s-au relansat comenzile, deci chiar în anul prevăzut pentru intrarea în funcțiune, dar ele s-au trimis prea tîrziu. În 1978 am obținut repartițiile pentru... 1981, ceea ce nu puteam accepta. Ne-au ajutat organele de partid județene și am obținut asigurări că vom recupera din întîrziere, primind pompele necesare trăgătoriei de bare în februarie și martie.

● Noi le dăm dacă ne dau, ei ne dau dacă le dăm

— Sînt multe cazuri cînd combinatul nu are nici o vină — afirmă Ioan Andrei. De ce nu a livrat pînă la 31 decembrie 1978 „Progresul"-Brăila mecanismele de manevrat capace la celulele de încălzire, iar Întreprinderea mecanică Timișoara nu a livrat podul rulant cu cleste Tiegler pentru laminorul degrosisor și semifabricate?

În adevăr, de ce ?

— Pe mine — continuă interlocutorul nostru — mă preocupă nu numai lipsa acelor echipamente care ne împiedică să dezvoltăm **cantitativ** producția, ci și a acelor instalații fără de care nu asigurăm **calitatea** dorită. De pildă, utilaje pentru instalația de degazare a oțelului sub vid pentru oțelăria electrică nu ne-au fost livrate la timp de Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini. Rezultat : nu se îndepărtează cum se cuvine gazul din masa oțelului și nu se realizează caracteristicile superioare pentru oțelul de rulment etc. Căutăm să suplinim cu experiența muncitorului, dar numai cu fier și experiență nu poți suplini lipsa unor utilaje specializate. Suferă beneficiarul. Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini, respectiv întreprinderile din subordinea sa care folosesc oțelurile noastre speciale. Este un cerc vicios. Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini nu ne livrează la timp utilajele pentru punerea în funcțiune la termen a capacităților, iar ei se plîng că nu le livrăm oțeluri de calitatea dorită. Nu generalizăm, dar se întîmplă și asemenea situații. Simplificat vorbind, însă nu prea departe de adevăr, noi spunem că le dăm dacă ne dau, ei spun că ne dau dacă le dăm.

Ar fi cu totul inexact să ne închipuim că întreaga activitate de investiții a combinatului ar fi circumscrisă în acest ping-pong al doleanțelor. În ultimii ani, după ce a fost tăiată panglica inaugurală la primele capacități, tîrgoviștenii au livrat mari cantități de oțeluri speciale, și-au cîștigat un bun renume în industria noastră metalurgică. Nu a stat însă în intenția noastră să trasăm un bilanț al realizărilor, ci să înfățișăm caleidoscopic cîteva din dificultățile actuale în sectorul investițiilor. Sînt greutăți de creștere, pe care nu trebuie însă să le considerăm, în totalitatea lor, inerente oricărui început, chiar cînd acest început se cheamă „oțeluri speciale."

Avem legume pe piață, dacă le avem în grădini

În februarie, în Teleorman, concret despre legume, concret despre fructe

Interlocutorii noștri sînt inginerii Ion Cobianu, directorul Întreprinderii de legume și fructe Teleorman, Sergiu Chiriță, delegat al Centralei pentru legume și fructe, și Alexandru Rădulescu, contabil-șef al I.L.F.-ului despre care scriem, cel cu sediul în Alexandria, capitala județului.

— Un principiu la care ținem este acela că lucrurile trebuie să fie clare de la început. Deci, vă rugăm să ne spuneți cu ce se ocupă Întreprinderea de legume și fructe Teleorman.

— Acordăm asistență de specialitate, horticolă adică, C.A.P.-urilor, I.A.S.-urilor și producătorilor particulari care încheie contracte cu statul; primim, dirijăm și controlăm fondul de semințe și materialul de plantat; asigurăm — prin Centrul de protecție a plantelor — materialele pentru combaterea bolilor și dăunătorilor; primim și repartizăm folii de polietilenă; punem la dispoziție necesarul de ambalaje; preluăm producția de legume și fructe și o valorificăm conform contractelor economice.

— Să vorbim despre planul dv. de producție. Ce cifră aveți pentru anul în curs?

— Producție totală: 283 390 față de 237 105 inițial.

— Sigur, le și trec florii scrîind 283 390 și încă tone. Cam ce înseamnă aceasta?

— De pildă, pentru Alexandria fondul pieței este format de 15 000 tone legume și 12 000 tone cartofi.

— Am înțeles și mai reținem că nu considerați cartoful legumă.

— Nu, pentru că nici nu e.

— Asta-i situația! În ce stadiu concret al muncii vă aflați astăzi, 15 februarie?

— Întreaga suprafață, 12 700 hectare este arată. Fertilizat chimic — 5 186 ha (plan 9 340 ha); fertilizat organic — 2 120 (4 080); varza timpurie, conopida, tomatele timpurii pentru solarii, vinetele au fost integral semănate. Avem la preîncolțit 1 500 tone cartofi față de 2 700 plan, dar simbătă, 17 februarie, lucrarea se încheie.

— Tovarăși, scopul declarat al prezenței noastre aici este evidențierea mijloacelor prin care veți îndeplini indicația recentei Plenare a partidului privind realizarea integrală a exportului.

— Producția noastră va fi dirijată spre export într-o proporție de minimum 70 la sută. De la mine, director, pînă la lucrător, toți luptă pentru realizarea acestei sarcini.

— Ați dat anul trecut o producție mare, anul acesta vi s-a cerut o producție și mai mare. Ce garanții oferiți?

— Fiecare unitate are sarcini de plan precise, tehnologii pentru toate culturile. Semințele, în marea lor majoritate, le avem. Nu numai că zilnic controlăm, ci și ajutăm la realizarea sarcinilor.

— Ca să acordăm un credit deplin afirmațiilor dv. am dori să vă întrebăm dacă faceți acum ceva ce anul trecut, în aceeași perioadă, n-ați făcut.

— Facem. Avem stabilite module la Slobozia, Lunca și Turnu Măgurele. Modul înseamnă o suprafață mare — în cazul nostru circa 450 ha — pe care se cultivă cîteva culturi. Acolo mecanizarea și chimizarea se fac lejer. Avem 6 module a cîte 150 ha și la cartofi. La acelea, mecanizarea va fi aproape totală. Vom merge anul acesta pe o erbicidare completă la ceapă.

— Ne închipuim că și la celelalte culturi cresc suprafețele erbicidate.

— Corect și vă spunem și cum. Printr-o creștere consistentă a erbicidelor.

— Ne conving spusele dv. căci vă propuneți să măriți producția mărind efectiv cîte ceva. Doar din angajamente nu les producții mai mari, parcă așa v-ați exprimat în cursul discuției noastre ce — cu puțină bunăvoință — ar putea fi luată de specialitate. Dar ce ne puteți spune despre interesarea oamenilor, sau, mă rog, despre cointeresarea oamenilor?

— În cele mai multe din C.A.P.-uri oamenii au hotărît să fie plătiți în funcție de venitul realizat din vînzări. Practic, omul este interesat ca producția lui să se și vîndă. Și dacă este de calitate, se vinde.

— Să vă lăsăm să munciți. În munca aceasta a dv. trebuie să fiți și ajutați. Cui doriți să atrageți atenția pe această cale?

— Trebuie ca S.M.A.-urile să fie prompte în asigurarea mașinilor. Munca lor este importantă. Vă dați seama ce rol au ele la module? Noi am stabilit ce ne trebuie — urmează ca S.M.A.-urile să asigure cele necesare. Anul trecut ne-au creat greutăți, în special mașinile de recoltat ceapă.

EUGEN SAVU ■

Soldații mei sînt răsadurile

„Măgura, ne spune dintr-un început Mircea Florea, vicepreședinte al Consiliului popular comunal, e departe de a fi în legumicultură același lucru cu Beiu, Storobăneasa, Mirzănești, Bragadiru, Cervenia, adică tocmai comunele cele mai avansate din acest punct de vedere în județ. Noi nu ne aflăm, practic, decît la început — dar de la anu' altfel o să stăm de vorbă!" Și totuși, comuna teleormăneană Măgura a avut într-o vreme destulă tradiție în legumicultură, fiindcă de aici se aproviziona, acum 20, 30 de ani, întreaga piață a Alexandriei. Între timp, aflăm, oamenii au cam pierdut legătura cu grădina, dar vina desigur nu este numai a lor pentru că, așa cum spune tovarășul Mircea Florea, „în ultima perioadă noi cam scăpasem din vedere acest lucru". Iată că nu același lucru se poate spune în momentul de față. Concret, într-o adunare la consiliul popular, li s-a explicat oamenilor nu numai sarcina primită de la forurile județene, aceea de a se contracta cu I.L.F.-ul cantitatea de 150 tone de legume pentru anul curent, ci și avantajele pe care le pot avea urmînd îndemnul ce se află de acum tipărit și afișat în mai multe locuri din comună: **„CETĂȚENI! Fiecare metru de teren vă poate aduce venituri mari. Cultivați-l cu legume timpurii!"** Pe același reușit afiș, mai multe exemple: Boldei Lincu din Mirzănești a cultivat în solarii 12 ari de tomate, obținînd 50 000 de lei; Drăgan Dumitru din Cernetu a cultivat în solarii tomate pe 8 ari, obținînd 40 000 de lei; și încă alții: Cocosilă Gh. Marin și Badea St. Ion — cîte 40 000 lei; Albescu Nicolae, Bogdan Voica și Cîmpoeru N. Ion — cîte 30 000 lei. Ne spune tot vicepreședintele consiliului popular: „Îi spunem noi cetățeanului despre cooperatorii din Poiana Mare, sau chiar despre cei de pe afiș, însă trebuie să vadă cooperatorul din comună cultivînd pe același teren, să vadă cum muncește și cît cîștigă! Or, tocmai în această direcție ne străduim acum".

La adunarea de care am vorbit, oamenii au pus mai întîi tot felul de întrebări, de unde teren, mai cu seamă. Li s-a explicat că există trei posibilități, fără a o mai socoti și pe cea a terenurilor de lîngă casă: 1) cultivarea legumelor pe

loturi personale; 2) cultivarea lor pe suprafețe primite prin convenție pentru folosință de la C.A.P.; 3) cultivarea pe terenuri comasate, din rezerva comunei, prin asocierea mai multor țărani cooperatori. Oamenii s-au gîndit: da, au spus ei, n-ar fi rău pe terenurile în folosință personală, numai că se știe că la noi apa este cam la adîncime, și asta ar cam îngreuna udatul culturilor. Mai bine, au hotărît, să mergem pe comasarea loturilor personale, dar numai în zonele care se pretează la culturile legumicole, adică pe terenuri protejate, avînd condiții de irigare, ferite de inundații. Dar ce urmează să se cultive? Nu altceva decît tomate pentru export! Este mai rentabil, chiar dacă și mai pretențios. Dar prețurile? Aici, după Legea 28 din 1976, privind producerea și valorificarea legumelor, cartofilor și strugurilor, țăranii au fost informați despre următoarele posibilități concrete de plată a muncii lor: ce se culege mai devreme de 1 iunie (tomate timpurii) — 8.50 lei per kilogram, plus un „barem" stimulativ, pentru sortare, ambalare și prezentare conform obligațiilor contractuale la export, în valoare de 54 de bani pe kilogram; între 1-VI și 10-VI — 6,50 lei/kg, plus „baremul"; de la 11 la 20-VI — 6,40 lei/kg;... de la 1 iulie — 3,60 lei/kg, plus un „barem" de 0,45 lei pentru prezentare... Da, au spus oamenii, este convenabil. În plus, li s-a spus, sămînță asigură I.L.F.-ul, răsadnițe de asemenea, deși mai convenabil ar fi să vi le faceți singuri, folii de polietilenă găsiți la chioșcul I.L.F. din comună, contra a numai 14.50 lei kilogramul, puteți găsi înlesnire și pentru procurarea a diferite materiale de construcții, pentru solarii, chiar și asistență tehnică din partea oamenilor de specialitate de la întreprinderea cu care veți contracta: I.J.L.F. Teleorman. Ce ziceți, ne apucăm de treabă?!

Oamenii nu s-au grăbit. Au plecat fiecare la casele lor, s-au sfătuit cu nevestele, cu copiii, dacă erau mai mărișori, și numai după vreo două zile s-au întors: da, tovarășe președinte, facem contractele! În total, 44 de țărani cooperatori din Măgura s-au angajat în fața I.L.F.-ului, dar iată că totalul cantităților contractuale l-a depășit cu mult pe cel al sarcinii primite: 318 tone (din care 310 tone reprezintă numai tomate pentru export!), față de cele 150 tone planificate... Spre exemplu, cetățeanul Sisirică Elefterie s-a angajat să predea statului 10 tone de tomate, cetățeanul Dumitrașcu D. Tudor tot 10 tone, cetățeanul Grasu Petre 5 tone și așa mai departe. S-a înscris și Școala generală nr. 2 din comună, tot cu 5 tone! Și, aflăm, ăsta este numai un început, chiar dacă Măgura a avut acum cîtăva vreme o anumită tradiție în materie. Or, tradiția poate fi fără îndoială refăcută, ceea ce e chiar în intenția cooperatorilor din Măgura.

Acasă la cetățeanul Ion Trăncan, pe care-l vizităm, patru oameni muncesc cu rîvnă. Sus-numitul, ajutat de fiul său, Tudor, de soție, Maria, și de ginere, Dorel Dincă, inginer la o întreprindere din Alexandria, s-au apucat încă de dimineață să planteze ultimele răsaduri, să împrăștie gunoiul de grajd, să niveleze pămîntul și să stropească bine tuloinile abia răsărite din ghivece făcute chiar cu mîinile lor de gospodari. Bătrînul Trăncan are 60 de ani și ne mărturisește că grădinăritul este o pasiune veche, care cere și migală și pricepere. Mingile cu palma firișoarele abia răsărite, „soldații mei", cum le spune, și ne încredințează că ar vrea ca mai mulți cetățeni din comună să practice legumicultura, fiindcă, în felul acesta, „Măgura ar deveni un vîrf al județului!"

DUMITRU GRAUR ■

Știați că există un program al ardeilor grași?

Ci iată-ne totuși **acum**, la spartul iernii, adică în prag de primăvară, cînd în întreaga agricultură bate vîntul înnoitor al prețioaselor indicații de partid și stat, într-un dialog mai prelungit cu cîtiva dintre factorii în sarcina cărora cade datoria de a asigura încă în toamna acestui an o producție legumicolă suplimentară de 1 250 000 tone, ceea ce ne va menține pe locul 4 în Europa, pe locul 6 în lume, ca producție, și pe locul 4 în lume în ceea ce privește consumul de legume pe cap de locuitor.

Aceste prime amănunte cu care am intrat, ca să zicem așa, în lumea legumelor, ne-au fost oferite de doctor inginer Boris Cobălas, directorul științific al Institutului de cercetări pentru legumicultură și floricultură, instituție aflată la 18 kilometri de București, în comuna Vidra, comună al cărei locuitori, în întrecere nedeclarată cu cei din Poiana Mare, Izbiceni, Goicea Mare și alte cîteva comune din jurul Bucureștiului, Craiovei și Aradului, și-au depus candidatura pentru titlul de „cei mai buni grădinari din România".

„Nu sînt în măsură, avea să ne declare Boris Cobălas în continuare, să fac un clasament exact al celor mai buni grădinari din România. Dar pot afirma, ca titlu informativ, că producția legumicolă a trei comune, Poiana Mare, Izbiceni și Goicea Mare, a asigurat aproape jumătate din exportul de legume al anului trecut. În ceea ce-i privește pe grădinarii din Vidra, marfa lor a luat drumul pieților interne, răspîndindu-se în întreaga țară pe o arie foarte largă și în cantități de nebănuit, epitetul datorîndu-se folosirii la maximum a fiecărui metru pătrat de pămînt, ba chiar a fiecărei palme de pămînt, vidrenii mai beneficiind și de faptul că nu de puține ori se uită cu grijă și luare aminte la anumite lucruri, adică noutăți, din curtea, fermele și laboratoarele institutului nostru. Dar să nu-i omitem din această simplă înșiruire pe vestiții grădinari ai Craiovei, mai exact spus cei de la Işalnița, raiul de altădată al roților de grădină. În zilele noastre, la Işalnița, în imediata vecinătate a termocentralei, de unde ia căldura, și a combinatului chimic, de unde ia îngrășămintele chimice, s-au ridicat cele 203 de hectare de sere, cea mai mare suprafață de sere din lume, o fericită îmbinare a tradiției cu tehnica ultramodernă.

Deși institutul se va numi în viitorul cel mai apropiat Trustul de cercetare, producție și cercetare tehnologică pentru cultura legumelor și a florilor de cîmp, denumire care vrea să ilustreze o mai strînsă legătură de-acum încolo între cercetare și valorificare, i-am abordat totuși pe cîtiva dintre cercetătorii mai sus-amintitelor laboratoare, aceștia fiind, în ordine, doctor inginer Boris Cobălaș, sau inginerii Mihai Dumitrescu, Nicolae Gherman și Mario Podoleanu.

Am notat, așadar, din programul tomatelor, cîteva importante succese obținute de inginera Narcisa Sindele, care, după aproape 6 ani de cercetări extrem de migăloase, pe milimetru pătrat, ba chiar și pe suprafețe mai mici, a reușit să realizeze tomata H-14, un hibrid dintre cele mai timpurii, rezistent la boli și la condiții de transport, întrucît are o mărime mijlocie și o consistență elastică, fermitate, deosebite. Se pretează și pentru cultura în solarii, unde poate atinge recolte record, dar el este prevăzut mai ales pentru cultura în cîmp, unde asigură, grație și cercetărilor laboratorului de agrochimie, o recoltă de 60 de tone la hectar. Concomitent cu demersurile pentru omologare, pentru a'scurta din timpul întrării lui în marele circuit, H-14 are pentru acest an o sămînță suficientă pentru 150 de hectare, urmînd ca la anul să se populeze cu sămînța acestui hibrid alte 1 000 de hectare. Tot inginera Narcisa Sindele este autoarea a două importante soiuri de vinete, H-120 și H-117. Un alt soi de tomată, extrem de rentabil, Buzău-1 600 datorat muncii de aproape 8 ani a doctorului inginer Cristea Chiru de la stațiunea din Buzău. Cu o productivitate de 90 de tone la hectar, mare, 120—150 de grame, zemos, bun pentru industrializare, tomata Buzău-1 600 este cultivată încă din acest an pe o suprafață de 500 de hectare, suprafață care va fi mult mărită în anul următor. O altă tomată, de importanță geografică, întrucît ea urmează a fi răspîndită mai ales în Transilvania, zonă săracă în roșii, este Someșean, la fel de timpurie precum cele mai timpurii soiuri din Bărăgan, productivă la nivel competitiv, 40—45 tone la hectar. Autor, inginerul Ötvös Zoltan. Principala caracteristică a acestei tomate este timpurietatea. Transilvania fiind pînă la ora actuală văduvită de acest tip de tomate. În fine, pentru industrializare, inginerul Toadar Echim a definitivat Linia-536, un fruct foarte rezistent, cu o coloratie intensă și cu un ridicat continut de substantă uscată, apt industrializării.

În programul ardeilor grași, două prezențe de marcă, ardeiul Vidra-8, autor, inginera Eugenia Șuța, și gogoșarul Rubin, autor, Maria Tănăsescu, amîndouă soiurile fiind net superioare tuturor celorlalte, amîndouă cucerind deja medalii de aur (Vidra-8, medalie de aur la Expoziția internațională de horticultură de la Erfurt, 1977, ca și Rubin, plus aprecierea unanimă a vizitatorilor de la TIBCO 1977 și 1978). Vidra-8, fruct mare, cărnos, galben-verzui, 65 de tone pe hectar. Rubin, foarte timpuriu, recoltare încheiată pînă la 15 septembrie, deci ferit de brumele toamnei, pulpă groasă, bun pentru solarii, cu o producție de 55 tone la hectar.

Din programul cepei am notat mai ales amănuntele privind soiul numit Diamant, creația aceluiași doctor inginer Cristea Chiru de la stațiunea din Buzău, ceapă care, spre deosebire de cea tradițională, se seamănă direct în cîmp, fără să mai treacă prin stadiul de arpagic. O producție de 60 tone la hectar, cea mai lungă perioadă de depozitare, bună pentru consumul curent, dar și pentru industrializare. Medaliat la TIBCO-'77 și '78, Diamantul a cucerit aprecierile publicului, originea sa fiind celebra ceapă de apă de Buzău, deci nu tute, cu miros pătrunzător, dulcie, la concurență cu o altă ceapă, la fel de celebră, ceapa roșie de Făgăraș și Turda. Îi vom putea vedea pe ardeleni mîncînd pîită și slană cu ceapă albă, nu roșie? „Nu cred, afirmă Boris Cobălaș, ardelenii sînt greu de smuls dintr-ale lor". „Ceapa Diamant, avea să intervină inginerul Mihai Dumitrescu, dacă o tai în rozete, le sărezi și le scoți la un pic de ger, apoi o mănînci cu slănină și cu un pahar de țuică rece, zici că altă bunătate pe lume cu greu s-ar mai afla. După 14 ani de muncă încordată, combinînd ceapa de Buzău, frumoasă ca o portocală, dar cam subredă ca rezistență, cu niște soiuri spaniole, inginerul Cristea Chiru a realizat un soi de care poate fi cu adevărat mîndru".

Și lista soiurilor create de cercetătorii institutului de la Vidra sau din stațiunile din țară ar putea continua. De exemplu, la Işalnița a fost încheiată cercetarea pentru primul soi de mazăre din legumicultura noastră, soi care se numește, evident, Prima și al cărei autor este inginera Florența Păunel. După 15 ani de muncă a obținut, iată, o mazăre cu boabă fină, rezistentă la temperaturi joase și cu o producție de 6 tone boabe la hectar. Mai notăm în continuare că laboratorul de producere a semințelor de superelită, condus de inginerul Nicolae Gherman, un real succes poate și trebuie a fi socotit faptul că pentru anul în curs laboratorul a asigurat 1 500 de kilograme pentru semințele cu bob mic, în loc de numai 1 300 kilograme, cît era planificat, iar la semințele cu bob mare s-a ajuns la 21 200 de kilograme, față de numai 20 000 cît era planificat. Existența unui astfel de fond de semințe de superelită ne dă certitudinea recoltelor pe care le așteptăm în toamna viitoare.

Ar mai învăța, ca să continuăm cu același țăran care s-ar apuca din nou de grădinărie, fie că o face în gospodăria sa individuală, fie că o practică în cadrul fermelor legumicole ale C.A.P.-ului, cît de importantă este optimizarea dozelor de îngrășăminte chimice, optimizare care a ajuns pînă acolo încît, în funcție de foarte mulți alți factori, se poate ști cu exactitate ratia zilnică de îngrășăminte chimice. „Un adevărat grădinar al zilelor noastre, spunea inginerul chimist Mario Podoleanu, pentru a folosi cît mai eficient substanțele active, se cuvine a nu zimbi dacă, pentru mai buna creștere a mărieisale ceapa, va trebui să folosească, nici mai mult, nici mai puțin, calculatorul electronic cu comandă program. Se și vorbește la ora actuală de o modelare matematică a fertilizărilor prin irigație".

VICTOR NIȚĂ ■

De la Ministerul Energiei Electrice : În legătură cu scrisoarea lui Dumitru Gheorghe : tovarășii Bunea Traian și Vlad Gheorghe au fost sancționați administrativ pentru încălcarea regulamentului de lucru. Sancționat a fost și Dumitru Gheorghe — consum de băuturi alcoolice în timpul serviciului. Procuratura locală a sectorului 6 a hotărît scoaterea de sub urmărire penală a numiților Bunea Traian și Vlad Gheorghe ca nefiind vinovați.

■

De la Întreprinderea de pompe București : Vă aducem la cunoștință că situația locativă a inginerului Popești Dănilă ne este cunoscută și s-a hotărît înscrierea sa pe lista de priorități la nr. 8 urgența a II-a — apartament cu 2 camere.

■

De la Comitetul județean Ialomița al P.C.R. : Tovarășa profesoară Tudose Maria vă solicită sprijin pentru obținerea unei detașări în Fetești unde are domiciliu stabil și pe motiv că este suferindă. I s-a explicat de mai multe ori că nu i se poate aproba cererea din cauza lipsei unui cadru calificat la Școala generală nr. 2 din Făcăeni. Totuși s-a hotărît să i se acorde aviz favorabil încadrării la Liceul industrial Fetești urmînd să se prezinte la Ministerul Educației și Învățămîntului pentru obținerea aprobării.

■

De la Procuratura locală a sectorului 8 : Urmare a cererii tovarășei Baciu Alexandrina vă comunicăm următoarele : Într-adevăr, soțul reclamantei se face vinovat de infracțiunea de abandon familial, motiv pentru care a fost trimis în judecată și condamnat la un an închisoare. Deci afirmația petiționarei... „nici pînă în ziua de azi nu s-a luat nici o măsură" este falsă.

■

De la Întreprinderea de produse ortopedice și proteze, formația Oradea : În cazul copilului Mercas, fiul Mariei Mercas care s-a adresat revistei Flacăra, ghetele comandate în august 1978 au fost lansate în lucru în septembrie iar la 27 octombrie, anul trecut, au fost expediate.

■

Din partea Regionalei CF București:

„Urmare sesizării cititoarei **Liliana Dobre,** adresată revistei FLACĂRA referitor la locuință, vă informăm: pentru rezolvarea situației, tovarășei L. D. i s-a propus mutarea în locuința de serviciu a fostei stații Filipeștii de Pădure, din comuna cu același nume, județul Dîmbovița. În acest sens, va fi mutată și cu serviciul în apropierea locuinței".

De la Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare : Sesizarea tov. Mărășescu Ion s-a dovedit neîntemeiată. Șoferii Burcă Constantin și Mărășescu Ion, plecați cu marfă în Franța, nu au respectat ruta de întoarcere, motiv pentru care au avariat mașinile, au parcat într-un loc necorespunzător în R.F. Germania, prejudiciind astfel statul român. În acest fel procedînd, li s-a retras viza de ieșire din țară ca șoferi și erau obligați să-și ceară transferul de la ITIA la orice unitate internă. Neprocedînd așa, li s-a desfăcut contractul de muncă. Deciziile de imputare și desfacere a contractului de muncă sînt pe rol la Judecătoria sectorului 7, așa că nu se poate propune altă măsură.

■

De la Tribunalul județean Arad : În legătură cu soluționarea cauzei reclamate de către Coman Gheorghe (litigiu cu o casă înstrăinată soților Ardelean) precizăm că soluționarea ei este suspendată pînă cînd va fi depusă autorizația legală de înstrăinare de către petent.

■

De la Procuratura județeană Bistrița-Năsăud : Plîngerea petiționarilor Ruscău Paraschiva, Circu Virginia, Bărbință Dumitru și Dodu Maria, care s-au adresat revistei, a fost respinsă după o atentă cercetare. Este adevărat că gestionarele Măgheruțan Ana și fiica sa Niculina au vîndut bere cu suprapreț, dar ele au fost amendate administrativ cu 1 000 și respectiv 700 de lei. S-a introdus de asemenea sesizare la forul tutelar, IBC Singeorz-Băi, ca să fie puse în discuția colectivului de oameni ai muncii. Au fost luate măsuri de a se efectua verificări privind modul de proveniență a bunurilor dobîndite de către Măgheruțan Ana. Acestea i s-au restituit greșit metalele prețioase în 1978, motiv pentru care s-a cerut recurs extraordinar la Procuratura generală.

■

Mă numesc Romoșanu Salomia și vă sesizez faptul că în municipiul în care locuiesc, Alba Iulia, sînt două unități „COAFOR" aparținînd cooperației meșteșugărești. Pentru coafat la o unitate se percepe suma de 17 lei, la cealaltă 27. Am întrebat de ce și mi s-a răspuns că măsura este în directă legătură cu faptul că unitatea cu prețul de 27 lei a fost zugrăvită. Credeam că la coafat nu se plătește și zugrăvitul, după cum nici la bărbierit nu se încasează și demolatul.

■

Sînt Pîrvulescu Niculina din București, sectorul 4, și în 13 ianuarie a.c. am făcut o criză de ulcer. Am anunțat Salvarea care, după părerea mea, a venit cam tîrziu — la 3 dimineața. Aș dori să spun că eu cunosc prevederile noii legi sanitare dar cred că nu este cazul să se comită excese, mai ales în cazul meu — bătrînă și singură. Mă refer la faptul că de drept și de fapt aparțin de Spitalul „23 August", pe care trebuia să-l anunț.

■

Mă numesc Nedelescu Nicolae, sînt din București și revin la o scrisoare anterioară : În apartamentul ce-l ocup pe Șoseaua Mihai Bravu 85—93 bloc C 16, scara C, ap. 2 se mențin zgomotul și vibrațiile produse de stația de termoficare și stația de hidrofor ale ICAB-ului ce se află la subsolul blocului, chiar sub locuința ce o ocup. Tov. Frunză de la Sanepid a propus rațional ca să se facă o rocadă. Eu cu familia să ne mutăm în locul unde sînt acum birourile ICRAL iar tovarășii de acolo, unde stau eu. Vă rugăm să sprijiniți aplicarea acestei soluții.

■

Sîntem 42 de oameni ai muncii (memoriul are 42 de nume și tot atîtea iscălituri — n.r.) **de la Laboratorul „Progresul" din cadrul ICR 1 București** și am îndeplinit și depășit planul pe lunile noiembrie și decembrie 1978. Am primit însă retribuția diminuată. Vă rugăm să ne ajutați să aflăm motivul.

■

De la Comitetul orășenesc de partid Huși : Petentul Coșeriu Dumitru solicită schimb de locuință din orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej în localitatea noastră. Biroul executiv al consiliului popular este de acord cu mutarea petiționarului în orașul Huși prin schimb de locuință. Totul este să găsească omul cu care să efectueze schimbul.

■

De la Ministerul Muncii : Tovarășul Bogaciu Gh. Alexandru care vi s-a adresat poate dobîndi drept la pensie CAP în condițiile Legii 4/1977 cînd va împlini 65 de ani. Perioadele în care petentul susține că a participat la război sau a lucrat la Ocolul silvic Slobozia, IPEI Slobozia sau la Oficiul poștal Lehliu pot fi dovedite, pentru luarea în calcul, fie cu adeverințe, fie cu declarații cu martori în condițiile Decretului 92/1976, adică este obligatoriu să aibă începuturi de dovezi scrise din care să rezulte cele afirmate.

■

De la Consiliul popular al județului Iași-Direcția sanitară : Am cercetat cele sesizate în scrisoarea tov. Paleacu Leontina din orașul Reșița, aleea Hunedoara nr. 8, sc. 2, ap. 6, județul Caraș-Severin, și vă comunicăm următoarele : copiilor intoxicați cu ciuperci li s-a acordat asistența medicală necesară și posibilă la locul producerii intoxicației, în satul Podoleni de Sus, comuna Cozmești, apoi la Spitalul din comuna Răducăneni și la Spitalul județean din Iași. S-a analizat comportarea cadrului mediu sanitar din satul Podoleni de Sus, care a fost chemat să dea primul ajutor de urgență celor intoxicați cu ciuperci și s-au luat măsurile legale necesare.

■

De la Consiliul popular al orașului Alexandria: Din analiza celor relatate de Boboc Valeriu a rezultat că acesta are dreptate în sensul că în prezent locuiește într-o garsonieră — spațiu insuficient și necorespunzător pentru familia sa. Pentru rezolvarea cererii s-a luat legătura cu președintele Consiliului oamenilor muncii de la I.U.I.U. Islaz, stabilindu-se ca petiționarului să i se repartizeze un apartament din prima cotă de locuințe ce va fi repartizată.

■

De la Întreprinderea de autocamioane Brașov — Comitetul de partid : Tov. Roșu Gh., soț, și tov. Roșu Romița, soție, sînt oameni ai muncii încadrați la S. 580 în calitate de lăcătuș. Pentru activitatea desfășurată în această secție au fost propuși și aprobați de către C.O.M. să primească o garsonieră, pentru care li s-au făcut formele în această lună.

■

De la Tribunalul județean Cluj : Referitor la scrisoarea petiționarei Petrulea Margareta, vă facem cunoscute următoarele: Prin sentința civilă nr. 8 978 din 27 decembrie 1978 a Judecătoriei Cluj-Napoca s-a admis plîngerea unității Întreprinderea de tricotaje „Someșul" Cluj-Napoca împotriva hotărîrii nr. 67 din 2 noiembrie 1978 a Comisiei de judecată și, rejudecînd cauza, s-a respins contestația petiționarei, menținîndu-se decizia de imputare nr. 100 641 din 7 august 1978 în valoare de 5 793 lei, reprezentînd cheltuieli de școlarizare. Instanța a reținut că petiționara nu a respectat condițiile prevăzute în contractul de școlarizare, părăsind unitatea înainte de expirarea termenului de 5 ani prevăzut în contract.

■

De la Departamentul Căilor Ferate : Cu începere de la 15 mai 1978, data intrării în vigoare a Decretului nr. 165/1978, elevii și studenții care se deplasează zilnic de la domiciliu la locul de învățămînt beneficiază de abonamente de călătorie pe calea ferată, valabile la trenuri de persoane numai pînă la distanța de 75 km. Aceste abonamente sînt valabile și la trenurile accelerate și rapide, numai cu plata suplimentului de viteză și a tichetului de rezervare a locului.

■

Recomandările care se fac pe toate căile tuturor consumatorilor de energie electrică pentru economie la consumul de curent riscă să devină ineficiente din cauze minore. Iată, de pildă, în trecutul, nu prea îndepărtat, se găseau în magazine becuri mici de 15 și chiar 5 W. Azi de ce nu sînt ? Eu, și ca mine mulți, în pivniță, în cămară, în hol, nu am nevoie de becuri de 25 W, ci de cele indicate mai sus. Doresc să citesc în „Flacăra" că se insistă pentru producerea acestor becuri mici. **(Vasile Petrescu,** str. Alex. Moghioroș 2, Brașov).

■

De la Consiliul popular al sectorului 8 : Referitor la scrisoarea adresată de către Drăgan Gheorghe, domiciliat în București, Calea Griviței nr. 395, sc. 1, ap. 8, sectorul 8, vă comunicăm următoarele : Lucrările de repararea imobilului petiționarului sînt eșalonate pe doi ani : 1978 și 1979. În prima etapă s-au executat operațiile de consolidare propriu-zise, urmînd ca în anul 1979 să se efectueze restul lucrărilor executate. Precizăm că s-au luat toate măsurile care să asigure o bună desfășurare a activității pentru perioada următoare.

■

● „FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați telefonul unde vă putem găsi.

■

● Social ●

● **Ghițescu Mihail și Ghițescu Elena** — Piatra Neamț : În articolul „Ape minerale pe ana sîmbetei" vi s-a trecut numele greșit, adică Ghițulescu. Facem cuvenita rectificare ● **Ștefănescu Elena** — Horezu — Vîlcea : Din faptul că nu găsiți un arcuș de vioară reținem vina fabricii producătoare, în primul rînd. Încercați la o consignație ● **Bărbulescu Maria** — Berbești-Vîlcea : Spre a verifica adevărul spuselor dv. și pentru luarea de măsuri într-o faptă de acest gen (controlorul Mitricioiu v-a reținut abonamentul cu scopuri josnice) am înaintat scrisoarea Comitetului județean Vîlcea al P.C.R. ● **Dr. Mircu Vasiliu** — Lugoj — Timiș: Articolul dv. dedicat zilei de 8 Martie nu se încadrează în profilul publicației noastre. Poate la „Sănătatea" ● **Ionescu N. Ion** — Cîmpina : Începînd cu 1973. Întreprinderea „Neptun" din localitate v-a reținut în total 684 lei. Trebuie să vă adresați forului tutelar al lui „Neptun" și încă repede ● **P. Frîncu** — Sibiu : V-ați adresat revistei și „nu v-a răspuns decît M.E.I.". Acesta este forul care răspunde solicitărilor profesorilor ● **George Vasu** — Cluj-Napoca : Aveți articolul „O comunitate românească la începutul secolului al XX-lea în S.U.A.". Trimiteți-l și om vedea ● **Alupoaie Mihai** — Constanța : Procuratura generală v-a respins cererea de declarare a recursului extraordinar și vă revoltă ideea că vi s-a răspuns printr-un formular „tipizat". Nu de aceea vi s-a respins cererea ● **Sbiga Ioan** — Alba Iulia: Materialele ajung în mîna aceluia căruia i-au fost adresate ● **Sandu Lulu** — Vaslui — Ilfov : Ne rugați, împreună cu cei 4 frați, să scriem în revistă : „Mamă, întoarce-te acasă"

EUGEN SECELEANU ■

● Juridic ●

● **Giurea Dumitru** — Tîrnăveni : Dosarul se află la Procuratura generală pentru soluționare ● **Horbocea Maria** — Buzău : Ne-am adresat Procuraturii din Drobeta-Turnu Severin. Așteptăm răspuns ● **Vladimir V. Vavilin** — București : Laboratorul central de expertiză criminalistică a lămurit cazul ● **Enache Aurel** — Constanța : Ce scrie în contract : „magazie" sau „locuință" ? ● **Pigulin Dumitru** — Rm.Vîlcea : Bătatul a rămas unde a crescut ● **Asociația locatari** — Galați : Pînă la urmă ați acceptat în scris racordarea ? — iată întrebarea ● **Gheorghiu Gheorghe** — Constanța : Numai instanța ● **Ciuculescu Nicolae** — Vaideeni : Am trimis memoriul dv. Procuraturii generale ● **Moșcoaia Francisc** — Maramureș : Reînoim memoriul la Procuratura generală ● **Toboc Constantin** — Cobadin : Trimiteți copii de pe hotărîre ● **Mihai Iliaș** — Brăila : O vom face și de data asta ● **Alca M. Elena** — Marcea : Președintele tribunalului vă va oferi explicații corespunzătoare ● **Mitu Gheorghe** — Rm. Vîlcea : Întrebările dv. sînt îndreptățite. Vă poate răspunde Inspectoratul general al miliției ● **Murgoci Tache** — Focșani : Consultați un avocat. Părerea noastră este că se poate ● **Grama Iorgu** — Ianca : Vă așteptăm la redacție cu actele corespunzătoare.

NICOLAE CRISTACHE ■

● Administrativ ●

● **Alexandru Ionescu** — comuna Coșereni, Ilfov: Fiind pensionat cu gradul III de invaliditate, începînd cu 1 ianuarie 1978, trebuia să lucrați jumătate din durata normală a programului de lucru, condiție prevăzută în Legea nr. 3/1977, articolul 23, alineatul 4. Dat fiind că în perioada ianuarie-septembrie 1978 nu ați prestat o activitate retribuită în conformitate cu prevederile legale, nu vi se pot plăti pensia și alocația de stat pentru copii ● **Nicoleta Papură** — Galați: Părinții dumneavoastră se pot pensiona dacă îndeplinesc condițiile legale, respectiv vechime în cîmpul muncii și limită de vîrstă ● **Marica Ion** — Slobozia: Pensia de întreținere se stabilește prin hotărîre judecătorească și se plătește pînă la majoratul copilului; dacă acesta se află în continuarea studiilor, pensia se poate acorda și după majorat pînă la terminarea acestora, dar fără a depăși vîrsta de 25 ani ● **Petre Vasile** — București, **Dragomir Ilie** — Slatina s.a.: Conform legislației în vigoare, la venitul mediu intră și pensia suplimentară; nu se ia însă în calcul, atunci cînd se stabilește tariful de încadrare al chiriei privind majorarea acestela ● **Ion Mocanu** — comuna Ianca, Brăila: Alocația pentru copii a fost corect calculată ● **Ioan Iliescu** — Brașov, **Cornel Bucur** — Mediaș: Dacă aveți un apartament proprietate personală, nu mai puteți beneficia de credit acordat de stat pentru altul ● **Romeo Mănescu** — Galați: Ați vrea să lucrați pe unul din șantierele mari ale țării, iar noi să vă găsim un loc. Vă sugerăm să vă adresați în scris Direcției județene a forțelor de muncă Mehedinți în vederea încadrării pe șantierul hidrocentralei „Porțile de Fier II".

MARGA NEDELEA ■

● Învățămînt ●

● **Ioana Petrea** — comuna Slobozia-Conachi, județul Galați : Ne întrebați dacă, fiind absolventă a liceului agricol cu examen de bacalaureat, puteți urma cursuri postliceale. Firește ● **Laura Ștefan** — Brad, Hunedoara : Atît pentru dată și locul unde are loc concursul de admitere, precum și pentru a afla materiile ce se cer, în scopul de a deveni stewardesă, vă sugerăm a vă adresa direct întreprinderii TAROM ● **Olteanu Victor** — Turda : Învățămîntul de subingineri este o formă completă de învățămînt superior ; concursul de admitere, planurile și programele acestui învățămînt sînt distincte față de cursurile de ingineri ; în prezent, Ministerul Educației și Învățămîntului analizează posibilitatea extinderii învățămîntului superior seral și fără frecvență și la învățămîntul superior tehnic, conform prevederilor art. 71 din Legea nr. 28/1978 a educației și învățămîntului ; potrivit Ordinului M.E.I. nr. 340/1969, absolvenții cu diplomă ai unei facultăți cu durata de 4, 5, 6 ani care doresc să urmeze o a doua facultate se pot înscrie în anul I, fără concurs de admitere, la o facultate la care este organizat învățămînt fără frecvență, dumneavoastră însă nu vă încadrați în prevederile acestui ordin ● **Mariana Riza** — elevă clasa a VIII-a, Turda : Doriți să aflați dacă pentru treapta I de liceu există vreun liceu cu profil militar : întrucît nu specificați ce fel de profil militar preferați, vă sfătuim să vă adresați direct M.A.N. sau M.I. ● **Liviu Băluțescu** — comuna Peștișani județul Gorj: Firește că există astfel de facultăți, atîta doar că dorința dumneavoastră, ca examenele de admitere la acestea să se reducă la disciplinele pe care le menționați, ni se pare absurdă ● **Ion Netedu** — Huși, Vaslui : Este inexplicabil faptul că vă adresați revistei FLACĂRA pentru o astfel de problemă, mai ales profesor fiind, cînd un simplu telefon dat organelor în drept vă putea lămuri asupra chestiunii în cauză ● **Liviu Bugescu** — Timișoara : Sîntem bucuroși să aflăm că, fost student fiind, vi s-a aprobat reînmatricularea solicitată ; pe viitor fiți mai atent cu manifestările dumneavoastră.

HORIA PĂTRAȘCU ■

● Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—13.

Flacăra — Spiritul revoluționar în știința românească

Pentru o nouă datare a străvechii ctitorii românești de la Rîmeți — județul Alba!

Vasile Drăguț, istoric și critic de artă, a publicat în „Studii și cercetări de istoria artei", tom. 13/nr. 1, 1966, studiul intitulat „Zugravul Mihu și epoca sa", în care se referă și la o inscripție descoperită în biserica mînăstirii de la Rîmeți, județul Alba, pe fresca reprezentînd un sfînt și care se află pe pilastrul sud angajat, care susține arcada ce desparte pronaosul de naos.

Această inscripție în limba slavonă, pictată în alb pe fondul albastru al picturii, în stînga personajului, are următorul conținut :

„Am scris eu mult păcătosul, robul lui Dumnezeu Mihul zugrav din Crișul Alb, sub păstorirea arhiepiscopului Ghelasie în zilele lui . . . . . crai, anul . . . . luna iulie . . . .".

Coroborînd inscripția de mai sus cu o inscripție mai tîrzie sculptată la exterior în piatră, Vasile Drăguț a propus completarea lipsurilor inscripției descoperite, în felul următor :

„Am scris eu mult greșitul, robul lui Dumnezeu Mihul zugrav din Crișul Alb, sub păstorirea arhiepiscopului Gheorghe în zilele lui Mateiaș Craiul, la anul 1486, luna iulie 2".

Vasile Drăguț își la rezerva datării definitive a inscripției după efectuarea unor fotografii cu filme sensibile la radiațiile infraroșii, cu ajutorul cărora speră ca particulele de pigment rămase invizibile să fie reconstituite, datorită proprietăților termografice diferențiale ale emisiei infraroșii ale suprafeței.

O asemenea propunere am făcut și eu, privind descoperirile făcute **de mine** la biserica din Cincș la 14.XII.1962, în studiul intitulat „Date istorice în legătură cu monumentul din Cincș" publicat în volumul Sesiunea științifică a Direcției monumentelor istorice — ianuarie 1963, pag. 98—100.

Și alți autori eruditi dau o datare a acestui monument :

— Gr. Ionescu în „Istoria arhitecturii în România", vol. I, pag. 312 (a doua jumătate a sec. XV) ;

— Virgil Vătășianu în „Istoria artei feudale în Țările Române", vol. I, pag. 566. Ed. Academiei Române 1959, pune chiar sub semnul întrebării datarea din sec. XV, cu rectificarea de la pag. 761 a aceleiași cărți, datorită faptului că, „din aceste picturi nu cunoaștem nimic, dar nu este exclus că se vor putea descoperi urme sub tencuielile actuale". Acest fapt s-a produs mai tîrziu (circa 1965) prin descoperirea de către V. Drăguț a inscripției de care ne ocupăm ;

— Liana Tugearu în articolul „Monumentele, mărturii ale istoriei noastre", publicat în revista „România literară" nr. 1/1979, se referă la fotografierile speciale făcute de către dr. jurist Nicolae Dan de la Laboratorul central de expertiză criminalistică și interpretate de arheolog Monica Breazu, care datează, pe baza acestora, inscripția la 1376 ;

— Nicolae Cristache în articolul „Urmele care duc la adevăr", publicat în revista „Flacăra" nr. 4/25 ianuarie 1979, în care enunță la modul general investigația specială sus-menționată făcută de colectivul de la laboratorul de criminalistică la Rîmeți.

Cele **3 straturi** de pictură murală identificate de noi pe stîlpul sud al altarului sînt în stare să ne spună multe noutăți, dar este necesar a se lua decizia unor extrageri separate pro-strat, cu expunerea lor într-un muzeu de construit la fața locului (propunerea noastră).

Din fericire, descoperirea lui V. Drăguț, combinată cu fotografierile speciale făcute de mine la 12—13 august 1977, combinate mai departe cu descoperirea unui grafit a cărui descifrare ne propunem s-o prezentăm aici, aduc o lumină anticipativă acestor extrageri. Este vorba de **posibilitatea unei noi datări,** mult anterioare celei propuse de V. Drăguț, și care, evident, **poate arunca o nouă lumină nu numai asupra acestui monument ci poate să răstoarne, în favoarea istoriei noastre, vechimea unor monumente datate prea tîrziu** (sînt mai vechi decît au fost datate).

În acest sens mi se pare notorie o lucrare puțin cunoscută sau cumva trecută cîndva, intenționat sau nu, sub tăcere și care propune unele datări mult anterioare celor admise oficial la un moment dat. Este vorba de broșura profesorului Em. C. Grigoraș, intitulată „Criptografia și istoria românească", datată 20 decembrie 1924, apărută în Editura „Cultura națională". Această lucrare o scoatem de sub colbul vremii (după 55 ani !) cel puțin cu intenția de a fi reexaminată de istoricii contemporani.

Ea vine să pledeze cu forță pentru ceea ce numim redatări ; exact ceea ce își dorește a fi și prezenta informare.

Din cele 24 inscripții decriptate în această lucrare, 12 se află pe pereții sau pe picturile unor monumente ; enumerăm unele din acestea rezumativ pentru deosebitul lor interes :

1. **Studenița,** R.S.F. Iugoslavia, profetul Zaharia și Marii profeți, două icoane în stînga și dreapta intrării ; ctitor, țarul Miniatin, 1312. Inscripția vorbește de prezența valahilor și a bisericii lor **la anul 873.**

2. **Arsenalul dogilor din Veneția,** leul de la Pireu adus la Veneția în 1687 ; inscripția se află pe cele două laturi ale statuii. Indică existența la 1128 a unei biserici valahe.

3. **Biserica Sf. Nicolae-domnesc de la Curtea de Argeș.**

Inscripția de pe poalele arhidiaconilor : Io Dumitru, Duminică 14 noembrie 1261.

Idem, partea a 2-a. Domnitorul Voislav (necunoscut) termină biserica la 14 noembrie 1261 și o pictează Dumitru.

Inscripția de pe gîtul primului arhidiacon : am zidit-o Io Radu Basarab **(amestec de caractere grecești și latinești).**

Trei inscripții pe poalele și gîturile arhidiaconilor :

— Io Nikolai V V zugrăvit,

— Io Ugodıtos V V tirnosit,

— Io Voislav V V gătit viserika.

Profetul Zaharia (pe cap).

Cel mai vechi document scris de limbă proto-română :

Okale mie o vimi a om :
Ochii mei au văzut un om.

și numele :

— Roks ot Roman,
— Kiril ot Gelpem,
— Burilă ot Ilirio

— Luka ot Sibi okn (din Ocna Sibiului).

Nu comentăm deocamdată această inscripție pentru că ni se pare fabuloasă urmarea ei ; ne propunem în viitor fotografierea specială și revizuirea.

Importanța lucrării lui Em. C. Grigoraș este însă cu totul alta și nu o legăm neapărat de prezentul articol informativ ; am citat-o însă pentru a reaminti cît de importantă este analizarea acestor inscripții existente sau de găsit altele noi. Nu este exclusă nici necesitatea apelului la metode de studiu și analiză matematico-electronică și nici apelul la metodele de analiză fizico-chimică pentru o mai corectă datare.

Revenind la inscripția de la Rîmeți, mi se pare extrem de curios **cum a fost posibil să dispară din inscripție tocmai datele cele mai importante : prințul, anul și ziua ?** Examinînd cu atenție macrofotografii recente, susțin ipoteza că **aceste elemente ale inscripției nu au dispărut de la sine, prin uzură, ci că au fost șterse cu voie,** pentru că ceea ce a mai rămas pledează pentru o ștergere prea selectivă „cu acid" (probabil oțet), mult înainte chiar ca pictura să fi fost acoperită.

Cine, și cum, și pentru ce, n-ar putea fi comentat, decît prin descifrare cu fotografierile speciale pe care le recomandam eu în 1963 și V. Drăguț în 1966 sau alte descoperiri.

Din fericire, la partea din dreapta jos a inscripției aici comentată am descoperit un prea edificator grafit (inscripție incizată), iar prin macrofotografiile din zonele lacunare apar unele concluzii neașteptate.

Transcrierea grafitului este, după opinia noastră, următoarea :

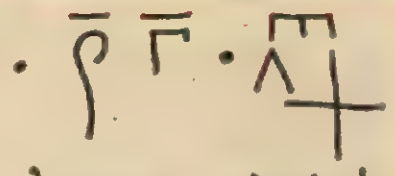

adică anul (1)'103+ e.n.

Este evident, dacă un grafit este zgîriat pe o tencuială pictată el este mai nou decît pictura sau cu alte cuvinte pictura este mai veche decît data 1103 a grafitului.

Faptul că cifra una mie lipsește nu ne poate mira prea mult, cu atît mai mult cu cît eliziunea se folosește și azi curent (de exemplu : '79), fiind inlocuită de prezența crucii de la sfîrșit.

Privind anul inscripției lui Mihul zugrav, voievodul și data zilei bazate pe fotografierile noastre, noi am ajuns deja la o altă concluzie, care datează biserica înaintea grafitului citat. Ne rezervăm însă o intervenție viitoare, după o reverificare la fața locului prin fotografii cu putere de rezoluție mai mare ; în acest sens primesc bucuros orice colaborare. Ne abținem deocamdată a face dezvăluiri care frizează incredibilul !

În concluzie, ținem să precizăm că pentru moment susținem următoarele teze :

Biserica mînăstirii de la Rîmeți este mai veche decît 1103 ;

Nu poate fi vorba de un arhiepiscop Gheorghe în timpul lui Matei Corvin și nici de un arhiepiscopat (!!) ;

Sînt necesare investigații de noi grafite, cum sînt cele descoperite de mine în dreapta aceluiași personaj ; ne permitem a sugera încă o dată extragerea frescelor suprapuse, pentru elucidarea adevărului asupra acestui prea important monument din Transilvania, pentru istoria României.

DINU MORARU ■

Vom asista la ofensiva unei științe noi: ingineria istorică?

(Urmare din pag. 1)

precierea unei teorii sau ipoteze istorice, poate fi asemănată cu munca pe care o face inginerul în orice domeniu de activitate. În meseria noastră — vorbesc de ingineri — matematica garantează structura și fiabilitatea unei construcții. În cercetarea istorică ea poate contribui eficient la validarea unei teorii sau supoziții prin același mod. Prin calcule,creierul electronic poate evalua sau aproxima mai repede și mai exact decît o face mintea omenească. Bazîndu-ne pe aceste considerente, noi am introdus conceptul de **inginerie istorică** și pe cel de **genetică istorică.**

Reconsiderarea evenimentelor istorice din perioada Daciei romane i-a condus pe cercetători la părerea că legiunile romane au părăsit teritoriul Daciei mai puțin din pricina valului migrator și a conflictelor de frontieră, ci în primul rînd datorită permanentelor revolte ale populației autohtone, a unei opoziții ferme și constante în fața căreia puternica armată romană a fost nevoită să cedeze. Noile argumente aduse în sprijinul acestei teze se referă la faptul că statul dac a fost nu numai creatorul unei puternice democrații militare, ci și autorul colectiv al unei foarte înalte culturi. Este amintit în acest sens calendarul dacic de la Sarmizegetusa, de o precizie uluitoare, care atestă fără drept de tăgadă marile cunoștințe de matematică și astronomie ale strămoșilor noștri. (Un studiu amplu consacrat acestei probleme, elaborat de cîțiva ingineri brașoveni, a văzut lumina tiparului în revista Magazin istoric.) Or, într-o asemenea situație — susțin în concluzie cercetătorii — o ocupație romană de 165 de ani nu putea să înăbușe sau să anuleze dorința de libertate a unui popor cu un nivel atît de dezvoltat de cultură.

O ipoteză cu totul nouă aparține inginerului D. Stănculescu Ghigheanu, autorul unei lucrări în pregătire de istoria construcțiilor pe teritoriul României — elaborată după o muncă de două decenii. După părerea autorului, construcțiile din Munții Orăștiei nu reprezintă cetăți sau edificii fortificate, ci temple, deci clădiri care la vremea respectivă — ca în atîtea alte state ale antichității — au reprezentat adevărate lăcașuri de cultură.

Documente istorice și arheologice descifrate în ultimul timp prin mijlocirea algoritmilor de calcul i-au determinat pe cercetători să ajungă la concluzia că ocuparea Transilvaniei de către regii maghiari a durat pînă în secolul al XIII-lea, ultima fortăreață fiind zona Făgărașului, sau așa-numita Terra Blachorum, pomenită în documentele vremii. Este vorba de un triunghi strategic sprijinit pe Munții Făgărașului, mărginit la nord-est de Munții Perșani și Măgura Codlei și la nord-vest de Olt. Rezistența a luat sfîrșit la 1211, cînd domnitorul Negru Vodă, pentru a conserva ființa statului român, a trecut în Muntenia, întemeind, prin descălecat, Țara Românească. (Teza a fost prezentată pe larg într-un număr anterior al revistei noastre.) Un argument solid în sprijinul acestei afirmații l-ar constitui descoperirea recentă de către arheologul Nicolae Pușcașu a unei cetăți de lemn mult mai mare decît cea de la Dobica (cetate atribuită lui Gelu și descoperită în zona Crișurilor). Cetatea de lemn din Făgăraș este marcată de vizibile urme de incendiu, cucerirea și distrugerea ei prin foc avînd loc, după opinia specialiștilor, la o dată care indică și plecarea lui Negru Vodă în Țara Românească. Triunghiul strategic de la poalele Munților Făgărașului ar mai cuprinde cetățile descoperite în Munții Perșani, la Comăna de Sus, și așa-zisa cetate a lui Negru Vodă de sub muntele Urlea.

Vom încheia relatarea noastră reproducînd cîteva fragmente dintr-o recentă lucrare intrată în atenția grupului de cercetători conduși de inginerul Alexandru Forje, de o inestimabilă valoare științifică, dar care, spre marea noastră surprindere, este aproape total necunoscută istoricilor de profesie. Este vorba de lucrarea în două volume „Hungary and Transylvania" scrisă de John Paget în 1855, studiu monografic cu ample referiri la populația românească din Transilvania și la relicvele istorice de sorginte romană. De remarcat totodată că John Paget (cetățean englez căsătorit cu baroana Polixena Wesselény, văduva baronului Ladislau Bánffy) își întocmește lucrarea în urma unor călătorii de studii efectuate începînd cu anul 1834. În peregrinările sale, John Paget a fost însoțit de către un prieten grafician, Hering, care și-a notat impresiile, realizînd un număr mare de desene, multe dintre acestea reprezentînd monumente arheologice sau scene și portrete caracteristice pentru populația românească din Transilvania. Cîteva dintre aceste mărturii grafice au fost inserate în volumele prietenului său, dar marea majoritate s-au constituit într-o lucrare de sine stătătoare, intitulată „Sketches on the Danube, in Hungary and Transylvania", dar care din păcate, ne spune Alexandru Forje, n-a putut fi găsită în nici o bibliotecă din România.

Referindu-se la populația românească din Transilvania, John Paget este izbit de asemănarea dintre țăranul român și strămoșul său dac. Totul — fizionomia, robustețea, ținuta mîndră, costumația — îi amintește călătorului englez tipul fizic al oșteanului dac de pe Columna lui Traian.

În Țara Hațegului peregrinul englez este fascinat de frumusețea și măreția vestigiilor romane. Din însemnările sale, noi, cei de azi, desprindem însă o constatare extrem de dureroasă : multe dintre acestea au dispărut definitiv. John Paget își exprimă dealtminteri dezaprobarea în legătură cu modul în care sînt îngrijite și conservate aceste monumente și relicve istorice. Numeroase tezaure numismatice — observă vizitatorul — sînt vîndute pe tarabele zarafilor, monedele de aur romane — cîteva reproduse și de graficianul Hering — sînt în marea lor majoritate topite de către aurari și bijutieri.

Cîte neprețuite însemne ale trecutului au pierit definitiv în acea primă jumătate a secolului trecut ! Cîte relicve de preț au fost lăsate la discreția jefuitorilor ! Această invazie barbară, susțin cercetătorii, n-a fost însă făcută din lăcomie și ignoranță. Într-o perioadă marcată de avîntul redeșteptării naționale, de o nouă conștiință de sine a poporului român, dovezile materiale ale continuității noastre pe aceste meleaguri nu puteau fi privite cu ochi buni de către ocîrmuirea austro-ungară. Distrugerea sau înstrăinarea lor s-a efectuat după toate probabilitățile ca urmare a unor directive și planuri sistematice. Iată în acest sens o dovadă.

„Conduși de gazda noastră — scrie John Paget — am început să cercetăm Ulpia Traiană...

Către mijlocul satului, am fost îndreptați să vedem un mozaic descoperit aici la 1823... Camera din stînga de circa douăzeci de picioare pătrate era ocupată de un mozaic înconjurat de un briu frumos ornamentat reprezentînd vizita lui Priam la Ahile să-i ceară corpul lui Hector. Numele lui Priam, Axelleus, Artomedon, scutierul lui Ahile, sînt scrise cu litere grecești, iar Mercur care-l conduce pe Priam este indicat prin caduceul său cu aripi. Figura lui Priam, stînd îngenuncheat și îmbrățișînd genunchii lui Ahile, este bine trasată și expresivă, **iar îmbrăcămintea regelui troian, demn de remarcat, prezintă o asemănare uimitoare cu cea purtată de valahi iarna** (s.n.).

Culorile deși nu sînt frapante, au fost destul de bine conservate. La început totul era acoperit de praf că aproape nu se distingea nimic, dar după ce am spălat cu grijă mozaicurile și le-am șters, totul a apărut cu claritate.

...Mozaicul din dreapta reprezintă judecata lui Paris.

...Chiar cînd am plecat din Várhely am aflat că un alt mozaic a fost descoperit acolo, despre care am găsit o mențiune într-o revistă periodică publicată de M. A. Ackner intitulată Transylvania și care nu mai apare în prezent".

Însemnările lui John Paget, reproduse aici fragmentar, i-au făcut pe cercetători să formuleze următoarea părere. Mozaicurile dispărute n-au fost realizate de către romani, ci de către meșteri autohtoni. Îmbrăcămintea regelui troian și caracterele grecești (utilizate și de către daci) sînt probe indubitabile în această privință.

Un cercetător al adîncurilor

Cînd a venit, în 1972, la Institutul de cercetări marine din Constanța, tînărul Constantin Pastuch, născut la Arad, la 28 mai 1941, n-avea nici un fel de experiență în domeniul scufundărilor subacvatice. Avea, în schimb, diplomă de medic, obținută în 1966 la Cluj-Napoca, specializare în anestezie și reanimare, dobîndită sub îndrumarea unor reputați profesori, George Litarczek și Ion Cristea, precum și o mare dorință de a face ceva într-o disciplină, medicina presiunilor mari, aflată pe atunci, la noi și pretutindeni, abia în faza abecedarului.

Firește, începutul n-a fost simplu, în condițiile în care doctorul Pastuch a luat treaba de la zero, dar s-a ajutat în îndrăzneața sa întreprindere de o mai veche pasiune pentru sport, în facultate practicase luptele și culturismul, de o mai nouă pasiune pentru navigație, cu brevet în regulă și cuter personal, „o bărcuță ceva mai lungă ca o copaie", ancorată în portul Constanței, în apropierea căruia dealtfel a și eșuat! Modest și serios, cum a fost și cum a rămas, s-a apucat de treabă cu sîrguință și tenacitate, pornind, în cadrul unei cercetări inițiate și susținute de C.N.S.T., să studieze posibilitățile și condițiile fiziologice de scufundare și lucru sub apă ale scafandrilor la mare adîncime, domeniu în care va aduce, vom vedea imediat, puncte de vedere personale, apreciate în țară și peste hotare. În cîteva rînduri a beneficiat de scurte stagii de specializare la Marsilia, la celebra Compagnie maritime d'expertises (COMEX), primind brevet de scufundător autonom al Federației franceze de studii și sporturi subacvatice, precum și o diplomă care atestă că a coborît, în toamna anului 1975, pînă la adîncimea de 80 de metri.

Acasă, în paralel cu sarcinile privind antrenarea unei echipe de scafandri profesioniști, cărora le-a pus la dispoziție date noi referitoare la randamentul superior al muncii lor, desfășurată fie în operații de sudură și tăiere de metale sub apă, fie în montări de conducte submarine, fie în amenajări portuare, fie în verificări ale barajelor hidrocentralelor, fie, în ultima vreme, în intervenții la părțile submerse ale platformei de foraj „Gloria", doctorul Pastuch și-a continuat și aprofundat cercetările și investigațiile de teren, urmărind determinarea influențelor mediului hiperbar asupra proceselor neuro-senzorio-motorii ale omului, actualizînd și îmbogățind metodologia examinării medicale a scafandrilor. Plecînd de la un studiu publicat în 1974 în „Revista sanitară militară", „Evaluarea rezervelor necesare de gaz respirabil în scufundarea autonomă cu aer comprimat", pe care l-a întocmit în urma colaborării cu Catedra de fiziologie a I.M.F. din Cluj-Napoca, cu un colectiv condus de profesorul Ion Baciu, Constantin Pastuch a pus la punct cea dintîi fișă din literatura de specialitate a examenului medico-fiziologic al scafandrilor. Pe temeiul unor scufundări reale sau numai simulate, în barocamere, a analizat în detaliu fenomenul numit de Cousteau „extazul adîncurilor", constînd în acțiunea narcotică a azotului din aerul comprimat la adîncimi mai mari de, cifra care urmează e stabilită convențional, 60 de metri. Dincolo de 60 de metri, studiile cercetătorului român au întărit datele cunoscute pe plan mondial, azotul poate produce o stare de euforie, asemănătoare intoxicației alcoolice, provocînd grave și, nu odată, fatale tulburări psihice. Spre a se evita asemenea accidente, aerul comprimat se înlocuiește, la adîncimi mai mari de 60 de metri, cu amestecuri respiratorii sintetice, în compoziția cărora heliul ia, de regulă, locul azotului, grație greutății sale moleculare mici și a densității care, ca o consecință firească, crește mai greu odată cu adîncimea. Dar și aceste amestecuri se supun, la adîncimi considerabile, unor riscuri, presiunea parțială a oxigenului din aerul respirat crescînd și dînd naștere hiperoxiei acute, manifestată sub forma unor convulsii epileptiforme, lipsite de semne premonitorii. În mai multe din lucrările sale și, mai ales, în „Testul oxigenului. Criteriu de selecție a scafandrilor de mare adîncime", „Revista sanitară militară", 1977, doctorul Pastuch a exprimat puncte de vedere originale, completînd tabloul clinic al unui fenomen descris pentru prima dată de fiziologul francez Paul Bert.

Nu demult, cercetătorul constănțean a onorat invitația unei publicații franceze, „Revista de medicină subacvatică și hiperbară", trimițînd spre tipărire studiul „Modificarea frecvenței respiratorii și a ritmului cardiac în utilizarea scafandrului autonom", care a fost primit cu mult interes și încredințat tiparului în numărul 17/1978 al respectivului periodic, ca o nouă dovadă a prețuirii de care se bucură munca lui Constantin Pastuch în perimetrul medicinei presiunilor mari. Dar, măsurat în vorbe și în fapte, doctorul Pastuch ține să sublinieze că se află cu investigațiile sale abia la început și că tot ceea ce a realizat pînă acum, „nu foarte mult", a putut prinde contur mai ales datorită unor colaborări de prestigiu, la care trebuie să adăugăm, pe lîngă cele scrise pînă acum, pe cele întreprinse alături de doctorul Hilda Herman de la Institutul de cercetări pentru protecția muncii, nu fără a omite contribuția tehnicienilor de la I.R.C.M., inginerii Ion Gerea, Dumitru Dinu, Constantin Vlad, Dumitru Dorogan și Dinu Bădescu.

Chiar dacă la început munca doctorului Pastuch înseamnă, rezumînd, un prețios pionierat în medicina hiperbarică.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Covalitinul, din nou sub semnul îndoielii?

Omologat în țară și străinătate, atestat de numeroase comisii de specialitate, verificat cu succes în practica medicală, medicamentul a devenit pe neașteptate obiectul unor controverse pasionale.

Recent, Covalitinul, medicament antilitiazic, conceput și realizat de dr. chimist Tina Covaliu, a fost nevoit să se supună unui nou examen de specialitate. Al cîtelea din lunga și zbuciumata sa viață?

Într-o primă fază de studiu clinic, produsul a fost administrat bolnavilor la Spitalul Panduri încă din 1962. De atunci și pînă în prezent, despre efectele terapeutice ale medicamentului și-au spus părerea nu mai puțin de 267 de comisii, cazuistica lui cuprinde, între altele, 11 000 de foi de observație, iar omologarea lui a reclamat din partea Institutului de stat pentru controlul medicamentului patru studii clinice, toate încheiate favorabil. Brevetat în țară și străinătate, Covalitinul se administrează curent în numeroase așezăminte medicale din țară și străinătate, iar începînd cu luna iunie 1976 el poate fi procurat din rețeaua farmaceutică. Aceste repetate probe de foc s-au dovedit necesare atît pentru testarea riguroș științifică a produsului, dar, deopotrivă, și pentru îndeplinirea unor formalități dictate de un greoi mecanism de avizare, pentru menajarea unor „sensibilități colegiale", sau chiar pentru spulberarea unor manevre calomnioase.

Am vorbit despre toate acestea la momentul oportun, semnalînd și salutînd în cele din urmă triumful Covalitinului, medicament cu virtuți de excepție, prioritar pe plan mondial, cunoscut și recunoscut în țară și străinătate.

Din păcate, se pare, că ne-am arătat mult prea devreme optimiști. De curînd, așa cum aminteam la începutul rîndurilor noastre, în pofida numeroaselor atestate de specialitate, procesul Covalitinului a fost reluat. Noua comisie a fost însărcinată de către Ministerul Sănătății să aprecieze... aprecierile unei comisii, care la rîndul ei a reconfirmat avizul favorabil al unor testări realizate de către clinicieni în unități sanitare din Cluj-Napoca, Tîrgu Mureș și Timișoara. Și rezultatele au fost pe măsura celor așteptate de organizatori: repus în balanța îndoielii, Covalitinul a redevenit un caz nerezolvat. Despre rigorile, argumentația și ținuta științifică ale acestui ultim act decizional vom vorbi spre sfîrșitul relatării noastre. Deocamdată vă propunem să revedem împreună fișa biografică a Covalitinului.

1. În 1962, într-o primă fază de experimente și studii clinice, medicamentul este administrat bolnavilor. Rezultatele se dovedesc excelente.

2. În 1968, dr. chimist Tina Covaliu și doctorul Rugendorff, pleacă împreună în R.F.G., pe baza unei burse de studii, pentru a lucra și perfecta în colaborare produsul antilitiazic conceput de Tina Covaliu. Performanțele medicamentului atrag atenția unei firme de articole farmaceutice care se oferă să cumpere și să fabrice produsul. Tina Covaliu respinge oferta și se întoarce în țară. Rugendorff acceptă tranzacția și uită să se mai întoarcă în țară.

3. În 1971, la INCREST, sub directa supraveghere a savantului Henri Coandă, se întreprinde un nou studiu al Covalitinului. Rezultatele reconfirmă valoarea medicamentului.

În 1972—1973, un alt studiu al Covalitinului, desfășurat de data aceasta sub girul Academiei de științe medicale, determină omologarea medicamentului. „Produsul Covalitin — se scrie în actul oficial — poate fi introdus în fabricație și practică medicală. Produsul s-a dovedit lipsit de nocivitate în perioada experimentării, neînregistrîndu-se reacții adverse notabile sau accidente". Semnează acad. prof. dr. A. Moga, și profesorii universitari dr. I. Bruckner, dr. R. Păun, dr. Valentin Neagu, dr. I. Stoian, dr. C. Pană și alții.

4. Covalitinul se vinde pe piață (1975), iar la 14 iunie 1978 primește autorizația de fabricație nr. 1007.

5. În 1978 medicamentul este testat și primește aviz terapeutic în Italia, iar eficiența lui terapeutică este demonstrată în proporție de 84 la sută. „Produsul — notează profesorul dr. Franco Bianchi de la Clinica de urologie din Ancona — a fost bine tolerat de bolnavi, excepție făcînd un număr foarte redus care și înainte de tratament au prezentat tulburări de stomac și care au întrerupt tratamentul. Nu s-au semnalat în timpul tratamentului efecte nocive, afecțiuni secundare grave, sau afectarea unui organ vital".

6. Se încheie un contract comercial cu firma SIDUS din Italia în valoare de multe milioane de dolari. El urmează să fie onorat începînd cu luna februarie a.c. de către Întreprinderea de medicamente București.

7. Produsul românesc face în continuare obiectul unor oferte comerciale sosite din partea firmelor Hercules Inc., Lambert Warner S.U.A., Schöller Pfarma Austria, Hilles Laboratories și Beecham Anglia, Phönix Laboratorios Argentina și altele.

8. Produsul este înregistrat, conform convenției de la Geneva, ca marcă internațională sub denumirea de Covalitin și obține brevete de invenție în Anglia, Franța, Spania, R.F.G. Este în curs de brevetare în S.U.A.

9. Din Italia sosește propunerea pentru înființarea unui institut de litiază pe profil Covalitin la Canciano.

Pentru introducerea tratamentului cu Covalitin în toate clinicile de specialitate din țară, în 1978 dr. chimist Tina Covaliu organizează un curs de inițiere în cadrul Spitalului P.T.T. din Capitală. Participă medici din mai multe centre universitare ale țării. Aplicarea tratamentului la clinicile de urologie din Cluj-Napoca, Timișoara și Tîrgu Mureș reconfirmă valoarea și utilitatea medicamentului. Din referatele întocmite la sfîrșitul tratamentului reținem aceste cîteva aprecieri. „Medicamentul se dovedește foarte util în tratarea litiazei urinare cu predominanță în cea migrantă și umple un gol în arsenalul terapeutic al litiazei urinare. Efecte secundare și complicații, nesemnificative". (Clinica de urologie din Cluj-Napoca.) Efectul terapeutic a fost bun. Nu s-au semnalat efecte secundare nedorite". (Clinica de urologie din Timișoara). „Medicamentul a dat rezultate pozitive în proporție de 75 la sută. Cristalureea a cedat, iar colicele și hematuriile au dispărut, bolnavii devenind capabili de muncă. (Clinica de urologie din Tîrgu Mureș.) Acest ultim referat notează totuși și comportarea medicamentului în două cazuri particulare. La unul din pacienți, afirmă conf. dr. Dorin Niculescu, ar fi survenit o hemoragie gravă, iar în alt caz, un ulcer latent ar fi devenit manifest clinic sub tratament. De notat însă că la aceeași clinică un alt cadru de specialitate, medicul primar urolog Balogh Ernö, referindu-se la cele două cazuri menționate tine să precizeze că acestea nu au făcut parte din lotul experimental clinic, cum o afirmă conf. dr. Dorin Niculescu, fapt pentru care refuză să semneze referatul. Medicul Balogh Ernö a ținut să reconfirme această opinie în cadrul unei convorbiri telefonice pe care a avut-o cu dr. chimist Tina Covaliu.

În continuare, foile de observație întocmite de cele trei clinici de urologie au făcut obiectul unui studiu de specialitate în cadrul unei comisii desemnate de către Ministerul Sănătății. Referatul final este semnat de prof. dr. C. Pană, col. dr. Ion Marinescu, medic primar urolog, șef lucrări dr. Eugen Popescu, medic primar urolog, dr. farm. Ion Cruceanu, cercetător principal, și dr. în științe, chimist Tina Covaliu. Pentru informarea cititorilor noștri, desprindem un fragment din concluziile finale ale referatului: „În urma discuțiilor avute s-a apreciat că, în contextul rezultatelor obținute, produsul Covalitin poate fi introdus în practica medicală. Eficiența terapeutică pentru cele patru categorii de litiază tratate cu Covalitin este de 78,44 la sută. Efectele secundare și complicațiile sînt nesemnificative. La nici unul din cazurile tratate cu Covalitin I, 2 și 3 nu s-au observat scăderi ale concentrației calciului sau calciului ionic după tratament, dimpotrivă, bolnavi cu hipocalcemie mergînd pînă la 7 mg la sută la sfîrșitul perioadei de tratament au prezentat valori normale (9 mg la sută și 11 mg la sută). La toate cazurile nu sînt modificări osoase. Produsul poate fi prescris în litiaza reno-uretrală cu indicație de tratament medical, în microlitiaza urinară pentru prevenirea recidivelor, în sindroame cu potențial litogen, microhematurii, nisip urinar, cristalurii. În prezent, nu se cunoaște un alt medicament cu acțiune similară preparat în țară".

Comisia, alcătuită din 12 membri și prezidată de prof. dr. I. Bruckner, a apreciat, revizuind concluziile subcomisiei precedente, că eficiența terapeutică a Covalitinului nu este dovedită și că produsul are efecte secundare. Dar aici merită să notăm un lucru nu lipsit de semnificație. Referatul a fost semnat numai de 6 membri ai comisiei. Trei din cei desemnați să ia parte la lucrări nu s-au prezentat (prof. dr. V. Ciobanu, prof. dr. C. Pană, dr. farm. I. Cruceanu), doi au refuzat să semneze (col. dr. I. Marinescu și dr. chimist Tina Covaliu) iar unul (șef lucrări dr. E. Popescu) a semnat, dar cu un amendament prin care revine de fapt la concluziile primului referat.

Ce se întîmplă de fapt?

— În primul rînd, ne declară tovarășa dr. chimist Tina Covaliu, prof. dr. I. Bruckner a refuzat categoric examinarea foilor de observație, afirmînd că preferă apa distilată în locul Covalitinului. L-am întrebat cum poate face această afirmație din moment ce cu alte ocazii, cînd a participat în cadrul altor comisii însărcinate tot cu studiul clinic al Covalitinului, a avizat favorabil medicamentul. Mi-a răspuns că atunci a fost pe post de fantomă și abia de data aceasta a devenit factor de decizie. Mi s-a spus apoi că în aprecierea efectelor tratamentului au fost însumate efectele obiective cu cele subiective. Dar este vorba de o practică internațională! Mai mult decît atît: aprecierea Covalitinului numai în funcție de efectele obiective îi recomandă eficiența în proporție de 78 la sută. I-am amintit prof. dr. Bruckner că medicamentul a fost testat cu succes în Italia, dar mi-a răspuns că nu dă doi bani pe această demonstrație. I-am mai spus că transfugul Rugendorff, furînd secretul Covalitinului, a favorizat producerea unui medicament similar sub denumirea de Campanyl. Mi-a răspuns că a auzit lucruri bune despre acest medicament. Ce să mai zic, ce să mai cred în această situație? Este trist că în loc să procedăm ca niște adevărați slujitori ai științei, spre binele sănătății publice și pentru prestigiul școlii naționale de medicină, ne lăsăm antrenați de resentimente profesionale și răfuieli personale.

LIVIU MAIOR ■

P.S. Cu cele de mai sus ne-am adresat tovarășului acad. prof. dr. I. Bruckner, rugîndu-l să ne expună punctul său de vedere în legătură cu declarația tovarășei dr. chimist Tina Covaliu, declarație inserată în cuprinsul relatării noastre. Ni s-a oferit un răspuns evaziv, prof. dr. Ion Bruckner invitîndu-ne să consultăm în acest sens raportul întocmit de comisia Ministerului Sănătății. (O copie după acest raport ne-a fost prezentată dealtfel de către tovarășa dr. chimist Tina Covaliu.) Apreciind că experimentele clinice efectuate la Cluj-Napoca, Tîrgu Mureș și Timișoara nu probează în mod științific eficacitatea Covalitinului, tov. dr. I. Bruckner a ținut să ne informeze că nu propune respingerea medicamentului, nu se opune nici la comercializarea lui în străinătate. Ce propune însă — ca președinte al acestei comisii — n-am reușit să aflăm.

● Covalitinul în Italia

Reproducem parțial propunerea unei mari firme din Italia pentru înființarea unui institut de tratare a litiazei după procedeul terapeutic al dr. chimist Tina Covaliu.

„Fiind cunoscută faimoasa activitate a doctoriței Tina Covaliu și tratamentul domniei-sale privind litiaza reno-uretrală cu produsul original românesc Covalitin, societatea noastră supune conducerii Ambasadei române dorința de a înscrie terapeutica doctoriței Covaliu în propriul program al societății. Clinica de patologie renală va trebui să fie deservită de o echipă sanitară italo-română sub conducerea directă a doctoriței Tina Covaliu și să devină în Europa occidentală sediul unei sucursale de cercetare, diagnostic, tratament și inițiere a specialiștilor în studiul aplicat al excepționalei descoperiri științifice românești. Nu va fi o simplă difuzare comercială a produsului, ci o structură sanitară specifică în care cazuistica diversă să găsească tratamentul individualizat cel mai potrivit în funcție de descoperirea formulei științifice românești.

Societatea noastră roagă ambasada să înainteze guvernului român și doctoriței Tina Covaliu această propunere.

Această înfrățire româno-italiană, concretizată printr-o activitate socială și de rezolvare a unor suferințe umane, va fi o confirmare a relațiilor de prietenie și fraternitate dintre popoarele noastre".

SALVA, PARVA, ROMULI, NEPOS

Sînt, înspre nordul de taină al sufletelor noastre, patru așezări cu nume latinești : Salva, Parva, Romuli și Nepos, a căror rezonanță trimite în istorie. Cîți dintre noi nu am trecut pe lîngă ele fără să ne dăm seama de legătura intimă care se naște între cuvinte, pronunțînd doar separat, indiferent și pasager : Salva, Parva, Romuli sau Nepos ? Ce reprezintă de fapt aceste patru așezări risipite pe harta țării ca stelele Carului Mare, undeva în vecinătatea de grație a unui vechi oraș de „graniță" : Năsăud ? Un poem de curte lăsat moștenire peste veacuri transcric vizita împăratului Iosif al II-lea de Habsburg, prin aceste domenii neliniștite ale sumbrului imperiu austro-ungar, în anul 1773. Peregrin cu suita sa cavalerească pe Valea Someșului, împăratul s-a oprit într-o zi de tîrg la Salva și a urmărit dintr-un jilț improvizat fabuloasa revărsare de rînturi și de culori a dansurilor românești, vorba muzicală și expresivă a bărbaților și femeilor în straie albe, cu înfloriturl geometrice și pălării cu pene de păun. Uimit de asemănarea acestor oameni în port, în grai, în gesturi, cu reprezentările romane rămase în biblioteci și în pinacoteci, Iosif al II-lea s-a înălțat din jilț și a exclamat : „Salve parvae Romuli Nepos !", adică „Salut, mică nepoată a lui Romulus !" sau, mai exact ca sens : „Salut, mică nepoată a Romei !"

Exclamația sa a făcut înconjurul imperiului și a aprins imaginația administrației chezaro-crăiești. Birocrații, prosăvind gura de aur a împăratului, au botezat, în memoria vizitei sale pe meleagurile năsăudene, patru așezări omenești din zonă, cu aceste cuvinte : Salva, Parva, Romuli, Nepos. Ca o recunoaștere a latinității noastre, a descendenței noastre pe acest pămînt.

De fapt, comuna Salva, aceea care a declanșat, probabil, resorturile poetice imperiale, exista din vremi adînci. Probabil din vremurile ocupației romane. În orice caz, localitatea e pomenită de regele Ungariei, Bela al IV-lea, pe la 1245, cu ocazia unei moșteniri lăsate, prin tradiție, reginei Elisabeta. „Tradiție" care confirmă existența așezării cu mult înainte de edict. Mai tîrziu, Matei Corvin, rege maghiar de origine română, legiferează cei dintîi libertățile românilor care-și revendică aceste locuri, înțărindu-le proprietățile asupra pămînturilor, la granița tezaului cu lumea de răsărit.

Prin urmare, nucleul acestor așezări românești se află la Salva, termen de referință și toponimic de legătură între romani și români. În fapt, existența oamenilor pe aceste meleaguri e atestată din paleolitic și neolitic, din vremurile comunei primitive, din perioada primelor lupte tribale care duc la puternicul stat dac condus de Burebista. Uneltele și relicvele vieții de toate zilele, podoabele și cimitirele descoperite de arheologi mărturisesc continuitatea existenței ființei noastre etnice pe aceste meleaguri în care romanii și-au lăsat amprenta genetică și lingvistică, de tradiție și de gîntă.

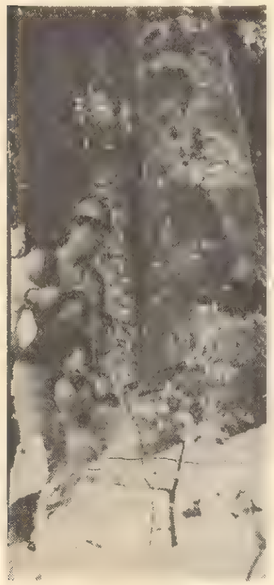

Oriunde te afli aici, în perimetrul celor patru așezări omenești de la poalele stelelor, dinspre Munții Rodnei spre Munții Maramureșului, trăiești cu senzația că aerul e mai pur, cerul mai limpede și mai aproape, încît poți atinge lucefărul de seară cu genele. Viața aici are rezonanțe cosmice. Cerul e strîmt în defileuri, constrîns să alunece printre văi abrupte, prin căderi de apă zbuciumate, prin păduri răvășite de furtună și spulberate de zăpezi, într-o natură sălbatică, rece, amintind un început de eră glaciară. Senzația e de încremenire în geologii de întuneric și lumină, în zgomotul și în furia riurilor care coboară din munți, străbătînd așezări durate la drum de țară, mutate cîndva fortat din vechile lor vetre de pe creste, la altitudini mai domestice, în contact nemijlocit cu civilizația. Împărăteasa Maria Tereza a dat ordin ca satele și comunele din zonă să fie coborîte în văi pentru a sta cu adevărat în calea amenin țărilor din afară, promițîndu-le oamenilor de hotar, în schimb, privilegii de sorginte seminobiliară, o anume libertate și independență care i-a făcut mîndri și înțelepți. De fapt, ei păzeau o graniță iluzorie, greu de impus între românii din Transilvania și românii din Moldova, între care a existat, dinioideauna, o legătură mai presus de destin și de meandrele istoriei, păstrată ca o comoară de preț pe drumuri de munte, în taina pădurilor și în lumina ochilor.

Cine sînt, de fapt, locuitorii acestor meleaguri sinuoase, cu văi adînci și piscuri pline de fulgere, cu lunci limpezi, cu păduri imense și ape minerale gîlgîind din pămînt, crescători de animale și tăietori de copaci, încăpățînați, taciturni, singuratici, populînd comune întinse pe zeci de kilometri, în case izolate ca altarele, pe unde oamenii se strigă pe nume de la un munte la altul, încrezători în rezonanța de catedrală a lumii lor legendare ? Oameni retrași din istorie de-a lungul vremurilor, retrași în aceste văi primordiale, în fortificații naturale, de teama vicisitudinilor existenței, de teama năvălirilor barbare, a agresiunilor la adresa ființei noastre etnice, din răzvrătire de față de legile inumane ale societății, ca să se reîntoarcă la legile naturii, la libertatea dintîi a firii noastre nesupuse, a naturii, a vegetației și geologiei ! Toată viața lor a fost o luptă pentru a-și păstra demnitatea, integritatea și libertatea. Cronicile din Bistrița consemnează cu o frecvență tulburătoare permanentele procese intentate de românii acestor locuri brutalității feudale, imixtiunii în treburile obștii, raptului, deposedării de drepturi și de pămînt, anulării unor privilegii cîștigate cu sînge și jertfe. Iată un episod zguduitor.

Cînd Maria Tereza, teribila împărăteasă a Austro-Ungariei, a hotărît înrolarea românilor în oștile grănicerești ale imperiului pentru a apăra hotarele de „românii de dincolo", oamenii de aici s-au revoltat. În frunte lor se afla un bărbat venerabil, în vîrstă de 120 ani, simbol de longevitate românească și de neîndoplecare. Ei au coborît din munți și, nemulțumiți, au intrat în Năsăud, l-au bătut pe generalul austriac din garnizoană ca pe un rîndaș oarecare și l-au alungat pe episcop ca pe un „antichrist". „De doi ani sîntem cătane — a spus bătrînul Tănase Todoran — adică grăniceri, și carte n-am căpătat de la înalta împărăteasă că sîntem oameni liberi. Ne-au scris sohagi, dăm dare, facem slujbe călănești, copiii noștri vor merge plină la marginile pămîntului să-și verse sîngele. Dar pentru ce ? Ca să fim robi, să n-avem nici un drept ? !"

Represaliile au fost sălbatice. Bătrînul bărbat, considerat instigator la revoltă, a fost tras pe roată în fața mulțimii. Cu mult înainte de martiriul lui Horia ! Cei 19 ortaci ai săi au fost condamnați la spînzurătoare. Doar patru au mai fost executați. Restul de 15 au trecut șoi printre cei 300 soldați ai regimentului represiv și au fost loviți cu vergile, pe rînd ; cîți au mai trăit, cîți au murit, nu se mai știe.

Aproape 200 de ani mai tîrziu, aceiași români, urmașii bătrînului Tănase Todoran, dezarmau cea din urmă companie horthystă care, în retragerea spre vest, prăda și incendia comună după comună, aruncînd bodurile în aer, jefuind averile oamenilor retrași, dintr-un vechi obicei sau din instinct, în munți, în văile primordiale ale existenței lor, aproape de stele. Se poate spune că, astfel, românii din Salva, din Parva, din Romuli și din Nepos au participat nemijlocit la propria lor eliberare.

ețin cuvintele unui profesor din Salva : „Dacă le-ai fi cerut țăranilor, înainte de 1940, să scoată la iveală măcar o pereche de ghete, cred că ar fi trebuit să se descalțe primarul". Oamenii de pe aceste meleaguri au umblat în opinci pînă aproape de mijlocul secolului 20. De parcă ar fi încremenit, timp de 2000 de ani, în brîul de piatră sculptat pe Columna lui Traian ! Adevărul e că dacii inventaseră pentru ei ceea mai perfectă încălțăminte care se poate imagina pentru adăposturile ascunse în munți. Sînt și astăzi bărbați și femei care poartă această încălțăminte practică pentru zecile de kilometri străbătuți - zilnic prin văi abrupte, aproape verticale. La Parva, de pildă, pămînt înseamnă piatră. Ca și la Romuli, aproape de granita Maramureșului. Nu se cunoaște planul orizontal, decît în cartea de geometrie și la cadastru. Deși ne aflăm abia la 535 metri deasupra nivelului mării. Adică, de pildă, edilii n-au reușit să săsească în vatra comunei un teren viran, drept, mai mare de 50 de metri, cînd căutau un loc pentru amenajarea unui teren de fotbal ! Astăzi, oamenii, unii, umblă pe schiuri sau în sănii. E de necrezut, dar aici carul cu patru roți aproape că nu există. Iarna, primăvara, vara, toamna și din nou iarna, țăranii din Parva umblă în sănii trase de cai și de bivoli. Chiar și după retragerea zăpezilor și eruptia întîrziată a florilor de cais ! Văile sînt atît de abrupte încît sănile alunecă la fel de bine pe pămînt, pe iarbă, ca și pe zăpadă. Așa încît, se poate spune : prin comuna Parva, întinsă de-a lungul a 20 de kilometri pe firul riului Rebra, trec mai ales cele patru roți scînteietoare ale Carului Mare de pe cer. În rest, tăcere. Într-adevăr, o mare liniște acoperă aceste întinderi de piatră și de lemn. Numai departe, în munți, se aud copacii doborîți cu fărăstraie și trunchiurile alunecînd spre centrele de exploatare forestieră. Și, uneori, clopoțeii cristalini ai turmelor de oi. Dear aparențele crecază senzația că oamenii acestia sînt departe de civilizatie si de lumea dezlănțuită. De fapt, în trei ani și-au construit 80 de case cu un cat, case frumoase, case de munte cu acoperișuri de cabană, cu stresini în care cîntă fluierele la bătaia vîntului, cu pereți de ceramică și din lemn, cu bucătărie, cu baie, cu mașini de spălat, cu mașini de stătt și televizoare, cu aparate de radio și mobilă nouă cu furnir. E paradoxal cum acești oameni, care au trăit în păduri și au durat o adevărată civilizație din lemn, au descoperit mobila atît de tîrziu ! Ce sînt, mai ales, oamenii din Parva ? Creșcători de vite, muncitori forestieri și minerii în cariera de marmură. Meseriî ale căror începuturi se pierd în negura veacurilor. De curînd au devenit și mineri în subteranul de caolină și chiar dulgheri, fierari-betonisti, zidari, sîrungari, lăcătuși, profesori, medici, ingineri în Năsăud și în Bistrita, aflați într-o continuă și zilnică transhumanță.

Salva e în acest sens o comună cu o extraordinară forță economică. Aici, ca pretutindeni în perimetrul cadrilaterului Salva, Parva, Romuli și Nepos, oamenii se ocupă de cînd se știu pe acest pămînt cu creșterea animalelor, cu exploatarea pădurilor și cu agricultura. Salva e o comună bogată, cu oameni gospodari. Cerul asezării e străbătut de păsuri. De păuni ? Prin ce miracol „păunii" la Salva, ca într-un covor persan, într-un covor zburător din „1001 de nopți" ? Păunii, spun bătrînii, au fost aduși aici de leșumite romane tocmai din Asia Mică și au rămas aici, ca într-o insulă a istoriei. Salva e așezată într-un peisaj mirific, luminat intens de soare. Portul oamenilor amintește costumele legiunilor romane, „coifurile" lor au pene de păuni adaptate la pălării, pieptare cu ciucuri ca niște medalii, esarfe și panglici. Dansurile sînt de o virilitate și vivacitate copleșitoare. Ritmurile sînt explozive. Însotite de chiote și salturi spectaculoase în aer. Culorile sînt vii, calde, de climat dulce, mediteranean, exprimînd bogăție și poftă de viață. Lunca e deschisă. Dealurile și munții aproape, la orizont. Cerul e mai larg, senzația de libertate mai puternică. Se cultivă grîu, porumb, ovăz și cartofi. Recoltele sînt acceptabile. Se cresc oi, vaci, boi, bivoli, porci, cai. Salva a păstrat cultul pentru cai și pentru carele cu roți mari, precum carele romane.

Fondul de aur al comunei îl reprezintă cei 4 729 oi, 2 288 taurine în care predomină rasele „Brună de Maramureș" și „Bălțată românească", 770 porcine, 486 caballine etc. Oamenii se mîndresc cu animalele din grajduri. Grajdurile sînt mari, îngrijite, albe. Zugrăvite cu mestesug. Dovadă a cultului lor milenar pentru animale. În Nepos, de pildă, functionează — lucru care mi s-a părut surprinzător dar revelator — un sanatoriu pentru animale ! La contractări, cei din Salva au predat în acest an 560 capete de bovine în greutate, fiecare, de peste 400 kg. 460 porcine, 800 hectolitri de lapte de vacă și 267 hectolitri de lapte de oaie. În Salva există chiar o asociație mixtă a crescătorilor de animale și a pomicultorilor, condusă de țăranul George Tănase. Dar alături de el, printre gospodarii de vază ai comunei, se află Pompei Androne, Anchidim Năsută și George Ceuca, fiecare cu peste 15 bovine în grajduri și cu peste 50 de oi în saivane. Exilscabil deci cum la Salva, acolo unde trăiesc cei mai mari crescători de păuni din țară, s-au ridicat în ultimii trei ani peste 200 de case cu etaj, s-au cumpărat peste 400 televizoare și 40 de automobile ! Una din casele noi are pictat pe perete — doar pictat ! — un ceas ale cărui arătătoare indică întotdeauna orele 12 fără un sfert ! Oră plină, de miez al zilei, oră de lumină. Într-o așezare solară a cărei vatră se află în lumină, dar ale cărei drumuri se revarsă din munti ca apele torentiale, pentru că din munti își trag oamenii forta si semetia. Ah, ce minunati sînt păunii din Salva zburînd în cerul liber sau vibrînd, ca la colț, în evantai, pe clonurile țăranilor dansînd călușarii !

La Nepos cresc pruni, meri, peri si mai ales nuci. Cine n-a mușcat dintr-un măr lonatan sau parmen auriu de Nepos, nu știe ce gust are lumina soarelui pe pămînt. Dar nucii din Nepos sînt renumiți pe toată Valea Someșului pentru recoltele lor și pentru umbrele lor care aduc aminte de romante și balade vechi. La Nepos oamenii au trăit permanent cu teama inundatiilor. Aproape în fiecare an satul era amenintat să alunece la vale. Nucii, cu rădăcinile lor adînci, l-au fixat însă cît mai bine în pămînt. Și, de curînd, oamenii au construit un „diz urias în serpantă, care i-a făcut rude cu olandezii, dar care, mai ales, i-a îndepărtat de primejdiile viiturilor de primăvară și ale înecurilor timpurii. Aici, în așezarea aceasta floral, trăiește unul din cei mai mari apicultori ai meleagurilor : profesorul de matematică Ion Luo. Aici trăiesc crescători de vite celebri în tîrguri, ca Alexe Ani, Ion Pop și Grigore Lup. Nepos a fost pe vremuri unul din satele cu prosese incendiare pentru pămînt și pentru oi. Oamenii se judecau prin tribunale ani la rînd. Arhiva judecătoriei din Năsăud e plină de amintirile întunecate ale războaielor de familie. Să nu uităm că ne aflăm în atmosfera romanului „Ion" al lui Liviu Rebreanu — născut în apropiere — și în vraja poeziei lui George Coșbuc. Ei bine, lucru frapant, astăzi nici unul dintre cei 1 805 locuitori ai satului Nepos nu are proțes pe rol la tribunal ! Vechile conflicte pentru pămînt și pentru oi s-au stins. Oamenii și-au redobîndit pacea. S-au reintors în istorie. Trăiesc bine. Își trimit copiii la învățătură. Nepos este satul din care au plecat cei mai multi intelectuali ! Fii Nepoșului sînt astăzi ingineri, profesori, juriști, artiști, oameni de stiință, universitari și academicieni. Citadini ! Poate de aceea părinții și rudele lor apropiate rămase în sat au hotărît să-și asfalteze ulitele, să le facă... străzi adevărate. Odată cu dezghețul începe asfaltatul. Nisipul și bordurile sînt pregătite. Nu se va mai înecа nimeni în noroi. Oamenii din Nepos au vocatia constructiilor. Dîrgul e o mărturie. Dar podul acoperit de pe Somes, care face legătura cu lumea, rămîne dovada înventivității și ingenioziității lor. E un pod ca oricare altul, transformat în han peste noapte, în loc de odihnă și de popas pentru cai și pentru călători. Un pod rămas din vremea regimentelor grănicerești. Un pod acoperit cu șindrilă, un pod pe care astăzi se retrag călușarii duminică dimineață sau duminică după-amiaza, cînd plouă sau cînd bate vîntul. Un pod decretat monument arhitectonic. Un pod dinspre Nepos spre lumea largă.

Omul e așezarea cea mai nordică. În vecinătatea marilor viaducte ale eroicei căi ferate Salva-Vișeu, Comună de tranzit între țara Năsăudului și țara Maramureșului. Aici, pomii încep să înflorească la mijlocul lunii mai și prima brumă cade la sfîrșitul lui august. Tărîmul moliziilor, brazilor și fagilor. Miroase a mentă. Pînă și zăpada miroase a mentă. Pretutindeni, case noi cu acoperiș din lemn. Ne aflăm în plină civilizație a lemnului. O civilizație care nu respinge însă televizorul, chiar dacă munții cu stîncile lor parabolice deformează și voalează uneori imaginea. Privind emisiunile televiziunii, bărbații, femeile și copiii din Romuli se simt pe planeta Pămînt ca într-un mare sat. Un sat vegheat de înțelepciunea lui Ioan Romanesi, Nicolae Cîmpan, Vasile Ganea, Filip Bulz, Ioana Bulz, Lucretia Bulz, Maria Tulceanu, Vasile D. Ganea, Dumitru Bulz care se apropie de 80 de ani și constituie „sfatul bătrînilor". La Romuli toată lumea joacă șah. E satul în care oamenii stau mult pe gînduri. Aici înregistrăm un aspect firesc al civilizației de consum : cooperativa de consum din sat vinde într-un singur an mărfuri în valoare de 6 milioane și 500 000 lei. Se mănîncă numai pîine albă și semialbă. Atenție ! Odinioară, aici nu se mînca decît mămăliță. La școală, copiii din Romuli învață limba franceză și limba germană. 38 de cadre didactice cu studii superioare predau celor 488 de copii ai Școlii generale de 10 ani, la nivel de competență urban. Problemele pe care si le pune directorul scolii, Gheorghe Pop, sînt următoarele : modalitățile cele mai potrivite pentru ca lecțiile să devină eficiente în viață și cauzele care determină scăderea interesului la învățătură al unor elevi din ultimele clase. Trebuie spus că unii elevi din Romuli fac 14—15 kilometri pe jos ca să vină la școală ! Și vin în unanimitate, fără absențe. Ceea ce, consideră directorul Gheorghe Pop, e o mare victorie a spiritului. Dar ceea ce copleșește la Romuli e numărul mare de „nepoți ai lui Romulus" — cum spunea împăratul Iosif al II-lea. Media de copii pe familiile este de cinci sau șase. Familia lui Floarea și Mircea Gheorghe are 14 copii și este considerată familia cea mai frumoasă. Familiile de muncitori forestieri și crescători de vite citati drept cei mai buni gospodari din comunitate. Urmează familiile lui Sînziana și Nicolae Buiz cu cîte 12 copii și familiile lui Magdalena și Ion Sabrani, Ana și Ion Cîean cu cîte 10 copii. Apoi, 36 de familii cu 9, 8 și 7 copii. Numele cele mai frecvente : Romul la băieți și Romula la fete. Pentru toți, un dispensar și un medic : Romeo Petringel. În circumscripția lui cifra zero rămîne invariabilă în dreptul rubricii mortalitate infantilă. În ultimii 5 ani.

Și trenul de Sighetu-Marmației trece pe deasupra comunei, la zeci de metri înălțime, prin defileu, peste viaductele monumentale lăsate în urmă lor de brigadierii liniei ferate Salva-Vișeu. Fără această cale de fier, comuna Romuli ar fi rămas închisă în taina legendei și în afara civilizației. Dintre brigadierii romantici de altădată a rămas unul singur la datorie : picherul Vasile Itu, omul care îngrijește de cale ca de propria lui ființă, strînsă în palmă.

Trenul lansează pe calea undelor un semnal prelung. Ferestrele sale luminate se proiectează în beznă și alunecă cinematografic în întuneric. Pe cer se prăbușește o stea. Liniște.

Așa cum, aud, de parcă așa sta în vetrele celor patru așezări Salva, Parva, Romuli, Nepos, pașii bărbaților și femeilor care urcă în munți, spre casele lor risipite pe văi și pe culmi, în singurătate și în speranță. Viața acestor oameni e compusă din ascensiuni și coborîri de fiecare zi, precum mersul lor prin istorie. În orice caz, ei cunosc mai bine ca oricine astăzi mersul trenurilor și mersul stelelor.

Uneori se aude în noapte legănatul înăbușit al războaielor de țesut. Femeile lucrează pînă tîrziu la urzeala pînzei de in și de cînepă, a bănurilor groase, a cergilor și așternuturilor colorate ca o gură de rai. Casele femeilor din Salva, Parva, Romuli și Nepos sînt muzee de artă populară. Ele tes mereu timpul și-i dau sens profund. Cu ele se închid pleoapele și tot ele dau nastere. Bărbații lor au învățat din cele mai vechi timpuri să le noseasca singuri. Și fac acest lucru fără greșeală. (O spun chiar medicii de circumscripție.) Sensul vieții lor este eternitatea. Pentru că ei dau viață lumii în care trăiesc.

ADRIAN DOHOTARU ■

Al. Andriţoiu

Anonimul

Ca-n cuib de nobili îți visezi strămoșii
și semn heraldic bați, cu meșteșug —
Cînd între două paranteze roșii
mai trece-o zi pe auritul crug.

Surizi, încărunțind, cu glorioșii
căci știi că mi te-nstelară din belșug
iar cînd, la cîntători, ți-asculți cocoșii
te-apleci, visînd, pe sabie și plug.

Din palme-ți curge timpul de nisip
ca să rămîi ca-n cronici anonime
plugarul și ostașul fără chip,
idee mare fără-amănunțime
și ești ca soarele pe căi ce curg
dinspre amurg spre zori și iar
spre-amurg.

Toast

Să batem cui din lemn de trandafir
pentru portretul fetei ce iubește
un trubadur scăpat din amintiri
și care cîntă galben, nelumește.

Precoce primăvară sau tîrziu,
nou anotimp al vîrstei răsturnate,
la ceasul logodit la care scriu, —
în poarta inimii, vai, cine bate ?

Liliachie muză, tu să fii ?
Sau numai o părere ca o cupă
ce se ridică-n serile tîrzii
în setea arsă-a ochilor din trupă ?

Se-naltă cupa peste țară larg
spunînd urarea, cine să trăiască.
Cu alba mea cămașă pe cataig
se umflă-n respirație zeiască.

Contorsiune

Mistralul, alizeul sau simunul
sau alte vînturi calde îmi despică
din alb spre alb izvoarele și drumul
vegheat de sudici zei de majolică.

Un suflet care a uitat de trup,
ecou, în temple, de sandale sfinte, —
se-opreste lîngă statuarul grup
al zeilor cu zîmbetul cuminte.

Aprinde deci baghete parfumate,
ofrande trist de fragede să culci
pe-altarele adînc desfigurate :
cărnoase, fructele, din clime dulci.

Și toate-acestea-n frigul de afară
un frig geometric și filosofal,
cînd Crucea Sudului, în călimară,
se leagănă pe mări, în dans egal.

Rigoarea vremii cheamă la rigoare
înfierbîntatul suflet ostenit
și vechi, valahicele calendare
cu zodiac, m-au re-mpămîntenit.

Unde-s pagodele și unde-i prețul
de fildeș și de jad ? Transfigurați,
ne-adună Crivățul și Bălțărețul,
în tindă, lîngă lari, lîngă penați.

Nicolae Dan Fruntelată

Judecător de pace, vîntul

Pare că arde iarba sub zăpezi
Din toate verile uitate pe pămînt
Cenușă caldă urcă, respirînd
O simt în somnul meu alunecînd

Aleargă peste cîmp doar vîntul-vînt
Judecător de aer și de pace
O curgere curată-n veșnicil
Către prea-marginea ce ni se face

Ca două umbre sîntem, în albul
descompus
Ne doare vîntul, ne desparte iar
Cu legea clipei repezi, otrava
dăruită
De zeul deșirat, și gol, și clar

Judecător de pace, vîntul-vînt
În noi cît oare-ncape această pace
Precum o vară veche rătăcind
Pe drumul din copilărie-ncoace ?

Scrisoare pentru tine

E-atît de frig, mor păsări în eter
Orașul s-a făcut o căprioară
Lovind cu botul stîlpi sticloși de ger
Mi-e trist și dor. Și nu întiia oară.

Ca o egretă sufletul plecă
Spre țări mai calde, cite vor mai fi
În golul lui zăpada innoptează
Castele albe, umbre fumurii.

Urcă spre pleoapa cu bătaie verde
O oboseală ca un semn uitat
Eu poate-aș fi doar pavăza călduril
Sau și mai simplu, margine la pat

Mi-e dor și trist, cobor dintr-o
zăpadă
Cum dintr-un turn străin și cristalin
Stai ghemuită la un pod de vise
Iar eu, în veghea celor ce nu vin.

Libertatea aerului

Luminînd dimineața, o, dimineața
Pînă-n priviri
Lumea înfloare, în albă floare
în neagră floare,
în floare de singer,
floare de pace,
floare de doruri
floare de miri
Cît peste lume e dimineață
O libertate în aer foșnește
Fără de capăt, ceva deplin
poate deci fi
fierbe în arbori
geme în iarbă
cîntă în păsări
cîtă iubire și nesfîrșire
În cosmosul nostru de mari copii
Liberi în aer
Liberi în vis
Ochii mei mari
Fîntîni nebune
Tot ce-au dorit
Tot ce-au privit
Atîta au. Umblă un gînd
Bogat și singur
Liber în lume.

Ilustrații de EUGENIU BARĂU la „Meșterul Manole"

flacăra FĂRĂ PREJUDECĂȚI

Starea de satisfacţie

SAU, ALTFEL SPUS, STAREA DE VARĂ ÎN PLINĂ IARNĂ LA EFORIE NORD

De la an la an, tot mai mulţi turişti români şi străini vin să-şi petreacă, iarna, vacanţa sau concediul pe litoral, găsind aici o climă ceva mai blîndă decît în restul zonelor ţării cu o temperatură medie a sezonului rece de 4 grade, precum şi 7 000 de locuri încălzite în hoteluri şi sanatorii balneare moderne şi confortabile. Dacă tarifele sînt considerabil reduse faţă de vară, calitatea serviciilor, ne-am convins, este aceeaşi, mai ales în cadrul Întreprinderii de hoteluri şi restaurante Eforie Nord, clasată în 1978 pe primul loc în controalele şi sondajele ministerului de resort. Institutul de economie a comerţului interior şi a turismului efectuează, anual, sondaje în rîndul vizitatorilor Pontului Euxin, stabilind pentru fiecare I.H.R. un indice de satisfacţie, determinat prin analiza calificativelor acordate tuturor serviciilor, pe scara de la foarte mulţumit la foarte nemulţumit, ca şi prin studiul reclamaţiilor. În 1978, beneficiind de cel mai mare coeficient de satisfacţie, 1,13, I.H.R. Eforie Nord a ocupat, cum ziceam, locul 1 în ansamblul Oficiului naţional de turism „Litoral".

Deţinînd 13 hoteluri cu încălzire centrală, inclusiv „Europa" aflat la această oră în curs de renovare şi reparaţii, întreprinderea respectivă poate primi peste 3 000 de turişti pe serie, marea majoritate sosiţi aici la tratament, asigurat în două baze dintre cele mai dotate, la Policlinica Grand şi la Centrul de recuperare medicală şi fizioterapie ce alcătuiesc, împreună, Sanatoriul balnear de la Eforie Nord. L-am vizitat, zilele trecute, găsindu-l ocupat numai pe jumătate, vom reveni asupra acestui aspect, strălucind de curăţenie şi prevăzut cu personal medical de înaltă calificare şi specializare. În fruntea lui se află, din 1973, o femeie, doctoriţa Suzana Belc, nu doar pricepută în meseria sa, ci şi harnică şi întreprinzătoare, grijile cu durerile şi necazurile bolnavilor ce trec pragul unităţii pe care o conduce. Ca factori naturali de cură, sanatoriul foloseşte nămolul sapropelic, de origine organică, de la Techirghiol, apa sărată din lacul cu acelaşi nume, condusă prin conducte subterane pînă în largi bazine de acumulare, apa de mare. Piscina acoperită are o suprafaţă de 500 metri pătraţi. Se tratează aici, cu excelente rezultate, afecţiuni ale aparatului locomotor, afecţiuni ginecologice cronice şi dermatologice, bolile reumatismale, cele inflamatorii şi degenerative, sechelele posttraumatice fiind, în mare măsură, rezolvate. În ceea ce le priveşte pe ultimele, e suficient, credem, să spunem că aici s-au recuperat şi odihnit după marile întreceri atletice ale anului cîteva din sportivele de frunte ale ţării, între care Natalia Mărăşescu, Ileana Silai şi Argentina Menis, lista fiind încă prea mică, probabil din necunoaştere, căci avem toate motivele să scriem că baza de recuperare medicală şi fizioterapie de la Eforie Nord ar trebui să fie mai mult în atenţia mişcării noastre sportive, ea egalînd în toate privinţele şi depăşind în unele, nici capitolul distanţă n-ar fi de ignorat, pe cea de la Băile Felix.

În sanatoriu se intră direct din 3 hoteluri încălzite, pe numele lor „Steaua de mare", „Meduza" şi „Delfinul". Baza de tratament e capabilă să asigure, zilnic, peste 2 000 de proceduri, aplicînd metode terapeutice de mare eficienţă. Băi, împachetări, kinetoterapie, electroterapie, înţelegînd prin asta ultrasunete, curenţi diadinamici, nemectron, ionizări, curenţi cu impulsuri şi aşa mai departe, masaje de tot felul, gimnastică medicală, saună, aerosoli, tratament cu Boicil forte şi, spre a nu mai lungi vorba, acupunctură. Deschisă faţă de nou, doctoriţa Belc, medic primar în balneofizioterapie, cu facultatea terminată la Cluj-Napoca, în 1959, a introdus, în urmă cu mai bine de un an, terapia cu Boicil forte, înregistrînd, după vorbele ei, ameliorări şi vindecări notabile, îndeosebi în maladiile reumatismale. Dacă e bucuroasă că s-a angajat pe acest drum, regretă că nici unul dintre mai tinerii săi colaboratori, şi are destui de mare ispravă şi certe afirmări profesionale, ca medicii Cornelia Popescu, Ioan Groza, sau Georgeta Georgescu ca să citäm numai cîteva nume, n-a izbutit să urmeze, la Timişoara, specializarea doctorului Vasile Boici privind metoda originală de administrare a noului produs românesc, dar socoteşte că nici acum nu-i timpul trecut, avînd intenţia să facă demersurile necesare. În ceea ce priveşte acupunctura, practicată mai degrabă sporadic de medicul Sabin Ivaň, directoarea sanatoriului apreciază că „lucrurile sînt abia la început", acţiunii respective trebuind să i se acorde mai mare atenţie. După cum, în altă ordine de idei, consideră că, în cel mai scurt timp, poate chiar din primăvară, unitatea pe care o conduce trebuie să se angajeze în lupta contra obezităţii, fiind nevoie numai de unele retuşuri în domeniul regimului alimentar. Rezumînd şi fără a intra în prea multe amănunte, la Eforie Nord, e în funcţiune o adevărată „uzină de sănătate", de talia Băilor Felix, modernă, cît se poate de îngrijită, se simt mîna şi ochiul unei femei împătimite în ordine şi curăţenie, excelent dotată din toate punctele de vedere, dar lucrînd numai la jumătate din capacitate! Apelînd la matematică, avînd, în ziua documentării noastre, o mie de locuri ocupate din cele peste două mii existente la Policlinica Grand şi Centrul de recuperare!

Despre această nu prea fericită situaţie, am discutat, cîteva ceasuri mai tîrziu, la sediul întreprinderii din staţiune, avînd ca interlocutori, amabili şi realişti, pe directoarea Virginia Luca şi pe directorul comercial Dumitru Diaconescu, de a căror seriozitate se leagă, firesţe, succesele amintite mai devreme. Ni s-a explicat că, prin O.J.T., o zi la Eforie Nord costă, iarna, adică în extrasezon, 65 de lei, sumă în care se includ cazarea, masa şi tratamentul. Cazarea în hoteluri de lux, masa în 5 variante, înţelegînd aici, pe lîngă bucatele obişnuite, un meniu de cruţare şi unul dietetic, tratamentul în bazele descrise, cu 3 proceduri la alegere, de regulă, nămol, masaj şi băi de plante. Am verificat, în restaurante, aceste afirmaţii şi am constatat că ele corespundeau întru totul realităţii, ca o dovadă, palpabilă, că la I.H.R. Eforie Nord drumul de la vorbe la fapte este foarte scurt şi uşor de parcurs. Plecînd pe urmele cuvintelor lui Dumitru Diaconescu, om cu vechi şi recunoscute state de serviciu în turism, am mai aflat că s-au făcut, prin comparaţie cu anii anteriori, frumoase progrese pe linia distracţiei şi a agrementului, a timpului rămas liber după tratament. Dincolo de televizoarele plasate în holurile hotelurilor, vizitatorilor de iarnă ai litoralului li s-a pus la dispoziţie, la Eforie Nord, o sală polivalentă, cu felurite jocuri. Pentru ei, săptămînal, ansamblul „Nunta Zamfirei" a dat spectacole, cu intrare liberă. Tot pentru ei, în lipsa unui cinematograf, s-au proiectat, la fiecare 2—3 zile, filme în sala amintită. Pentru a înlesni dialogul dintre conducerea întreprinderii şi oamenii muncii veniţi la odihnă şi tratament, s-au montat, în holurile hotelurilor şi în sălile de mese, cutii pentru sugestii şi propuneri, acţiune aflată în curs de generalizare pe baza unei cunoaşteri mai complete a preferinţelor şi opiniilor turiştilor.

Ba mai mult. Avînd plan de făcut şi hoteluri de umplut, responsabilii I.H.R. Eforie Nord n-au aşteptat totul de la organul tutelar, Oficiul O.N.T. „Litoral", ci au pornit-o prin ţară, încercînd să-şi rezolve singuri problemele legate, lesne de dedus, de slaba afluenţă a vizitatorilor în extrasezon. Înarmaţi cu date convingătoare, din care reieşea faptul că multe organisme, O.J.T., U.G.S.R., Ministerul Muncii etc. una contractează şi alta trimit, numărul trimiterilor fiind mult mai mic decît cel prevăzut în contracte, în seria pe care am prins-o noi 79 în loc de 250 la O.J.T., 232 faţă de 430 la U.G.S.R. şi, ceva mai bine, 113 din 150 la Ministerul Muncii, Virginia Luca şi Dumitru Diaconescu au constatat, nu fără mîhnire, că popularizarea făcută, în diferite oraşe şi judeţe din ţară, în jurul turismului de iarnă pe litoral e cît se poate de firavă! Asa se poate explica, dar nu justifica, de ce din judeţele Alba sau Bacău, de pildă, n-a venit în ianuarie şi februarie nici un turist la Eforie Nord! În timp ce aici, cum am arătat, stă nefolosită o bază de odihnă şi tratament dintre cele mai temeinice, sindicatului din una din marile unităţi industriale ale Capitalei, I.M.U.A.B., i s-a repartizat un singur bilet la Eforie Nord, pentru luna septembrie! Dacă situaţia e ceva mai bună la Întreprinderea „23 August" din Bucureşti, nici numărul trimiterilor asigurate în această uzină prin sindicat, 12 pe întreg anul, e departe de a satisface cererile şi, ca o consecinţă firească, departe de a satisface capacităţile de cazare şi cură ale litoralului, iarna. I.H.R. Eforie Nord, ca şi Oficiul O.N.T. „Litoral" au căutat şi găsit unele soluţii, luînd direct contact cu casele de pensii din cele 8 sectoare ale Capitalei, procedînd la amenajarea de puncte turistice în marile întreprinderi industriale, operaţie aflată abia în faza de demarare, dar toate astea n-au reuşit să atragă către staţiune decît un număr mic de vizitatori, în condiţiile în care, prin grija partidului şi a statului, aici a fost pusă la dispoziţia oamenilor muncii o reţea de odihnă şi tratament demnă de invidiat.

Cu alte cuvinte, ne-am descurcat la greu şi ne-am impotmolit la uşor! Considerăm că e de datoria Ministerului Turismului să treacă la o analiză urgentă şi responsabilă a cauzelor pentru care „uzina de sănătate" de la Eforie, şi nu numai ea, lucrează cu jumătate din capacitate. Din cîte ştim, fonduri pentru popularizare sînt suficiente, e nevoie numai ca ele să fie folosite cu eficienţă şi discernămînt.

EMIL NEGOIŢĂ ■

Ce e nou la Geoagiu-Băi?

Dintr-un prospect extragem următoarele date legate de staţiunea Geoagiu-Băi din judeţul Hunedoara: „Staţiunea balneoclimaterică este situată pe valea pîriului Ciocota, la 19 km de oraşul Orăştie, fiind situată la o altitudine de 350 m. Existenţa acestei aşezări este atestată prin mărturiile cioplite în piatră cu aproape 2000 de ani în urmă, pe vremea ocupaţiei Daciei de către romani, sub numele de Germisara. Din dicţionar aflăm că Germisara este nume autentic daco-getic, format din cuvîntul **germ**, însemnînd fierbinte, şi din **sara**, izvor. Înţelesul dacic al cuvîntului preluat de romani demonstrează folosirea băilor cu mult înaintea venirii romanilor în aceste locuri. Săpăturile arheologice demonstrează, încă o dată, că aceste ţinuturi erau stăpînite de populaţia geto-dacă. Apele minerale termale şi mezotermale sînt bicarbonate, calcice, magneziene cu urme de fier, hidrogen sulfurat, hipotone şi uşor carbogazoase. Apele au o uşoară radioactivitate, ceea ce le măreşte puterea terapeutică. Temperatura apei la izvor variază între 29° şi 33° C. Temperatura medie anuală a aerului, 9,8° C.

Înainte de sfîrşitul anului l-am întîlnit la Geoagiu-Băi pe medicul specialist Dan Galu, medicul şef al staţiunii balneare, căruia i-am adresat o singură întrebare:

— Ce e nou la staţiunea din judeţul Hunedoara — Geoagiu-Băi?

— Multe. Anul 1978 a fost rodnic pentur noi. Am schimbat profilul bazei numărul 4, fiind acum profilată strict pe fitoterapie — adică pe plante medicinale. O unitate plafar din zona Orăştie, numită „Digitalis", care funcţionează din 1924, produce pe lîngă uleiuri volatile şi o gamă largă de produse obţinute din plantele medicinale din zonă. În vecinătate există o plantaţie de hamei care are din punct de vedere medical proprietăţi deosebite. Am propus introducerea hameiului în tratamentul bolilor reumatismale. Extrasul vegetal din hamei are un efect foarte bun în insomniile cauzate de durerile acestei boli, fiind totodată un întăritor al stomacului, eliminînd aciditatea. La ora actuală avem şi reţete originale, aceste reţete fiind rezultatul celor 9 brevete de invenţii ale personalului medical de aici, invenţii prezentate în cadrul Festivalului naţional „Cîntarea României". Legat de plantele medicinale din zonă, plante necesare tratamentului, vă putem spune că în ajutorul nostru au venit mulţi specialişti cu utilaje moderne care culeg plantele la timpul optim, eliminîndu-se astfel amatorismul în culesul şi valorificarea acestor veritabile bogăţii naturale. Astfel aplicăm un tratament complex de plante începînd cu infuzii (ceaiuri), în afecţiuni ale tubului digestiv şi hipertensiune arterială, sfera putîndu-se extinde nemărginit. Am introdus tratament cu aerosoli avînd la bază tot plantele medicinale. Folosim în practica curentă cataplasme, utilizînd plante tocate mărunt. V-aş mai putea spune că soluţiile extractive de plante medicinale le folosim şi la ionizări, care reprezintă introducerea prin piele, în organism, cu ajutorul curentului electric, a diferitelor substanţe medicamentoase şi folosirea pe o scară tot mai largă a sonoforezei, reprezentînd introducerea în organism a soluţiilor respective cu ajutorul ultrasunetelor. În viitorul apropiat prezentăm spre brevetare un tonic extras tot din plante medicinale, avînd valoarea cafelei dar nu consecinţele toxice ale acesteia. Acest tonic îl studiez de mulţi ani împreună cu doctorul Ovidiu Opriţă.

Toate aceste procedee despre care v-am vorbit reprezintă munca şi preocuparea noastră de ani de zile, cunoscîndu-se că preparatele din plante medicinale sînt bine asimilate de organism, avînd un regim igieno-dietetic. În ciuda faptului că staţiunea este foarte veche — cunoscîndu-se că prin anul 157 e.n. guvernatorul dac a dăltuit o placă în cinstea zeilor tămăduitori „Esculap şi Higia" — ea este totuşi foarte tînără. În apropiere există vechile băi romane lăsate în paragină şi acest fapt ne întristează. Doctorul Radu Alexandru, un pasionat arheolog, a descoperit la intrarea acestora monede şi cioburi de vase. „Aici — ne spune Dan Galu — totul este înconjurat de istorie. Trebuie doar un efort ca să smulgem tainele ce ne înconjoară".

SORIN POSTOLACHE ■

De două mii de ani mereu

O fată din ginta Aluta, anume
Despicînd al risului șuvoi
Îmi spune
Vino cu noi.
Sînt piatră din pietrele acestor hotare
Zidită sînt din daci și din romani
Eu sînt aici de totdeauna
Acuma
Și peste toate miile de ani
Ca riul ce curge fără încetare.
Am zestre pădurea, colina, dumbrava
Și munții toți și marea și riuri albastre
Sînt fata din vatra Cudava
Aici lîngă apă sînt casele noastre
O fată ! Ce albă îi-e fața
Ca floarea de măr sălbatec
Grea de rouă dimineața.
Și părul — ce-n creștet îl stringe —
Ca scoarța de frasin spre toamnă.
O gură de piersică ruptă, de sînge
Semeț îți este netedul frunții
Ești mîndră ca munții.
Vino ! Îmi spune și ochii îi lucesc
ca scînteia
Voi fi roditoare ca Leea
Vino, clădește-mi casa din vis.
Și fata zîmbește la soare
Ce porți, ce înalte porți s-au deschis
Acum e mereu sărbătoare.

VASILE-PAUL DRĂGOESCU ■

ANTONICA IOAN : Țesătoare

Noblețea unei cărți de învățătură

O carte impresionantă a publicat Oliver Lustig : **Atunci, acolo... la Auschwitz.** Ea nu poate fi judecată nicidecum cu detașare, comentată ca o scriere obișnuită, deoarece constituie o confesiune teribilă despre suferințele îndurate în lagărele naziste. Paginile cărții descriu, fără nici o dorință de a literaturiza, scene de coșmar din „imperiul crematoriilor", locul de supliciu a milioane de nevinovați adunați de fasciști nu numai pentru a-i extermina fizic, cît mai ales a-i nimici din punct de vedere moral, metodic, răpindu-le demnitatea, batjocorindu-i înainte de a-i trimite în neant. Autorul nu inventează nimic, el a văzut ceea ce povestește, a simțit ceea ce așterne pe hîrtie. Pentru el, scrisul e o încercare de a se salva de sub povara amintirilor copleșitoare : „De treizeci de ani încerc să uit. De treizeci de ani mă lupt cu mine însumi să mă detașez, să nu mă mai gîndesc la ce s-a întîmplat atunci, acolo". Cartea devine o mărturie a pasionantei lupte pe care scriitorul o poartă pentru a alunga imaginile de coșmar care îi bîntuie memoria. El își amintește scene din copilărie, din timpul războiului sau din captivitate, din primii ani ai revoluției socialiste sau dintr-o perioadă apropiată de cea de azi. Fluxul memoriei este capricios, nu păstrează o logică anume, fiind cel mai adesea întrerupt datorită rememorării unor episoade din infernul guvernat de fasciști. Autorul nu evită să relateze scene de mare cruzime în care oamenii sînt aduși, prin torturi mai mult sau mai puțin rafinate, la stadiul unor jalnice vietuitoare. El apelează la astfel de descrieri pentru a îulbura, pentru a zgudui conștiințele contemporanilor. Aceste pagini se citesc cu sufletul la gură, par incredibile și totuși faptele s-au petrecut întocmai, așa cum atestă atîtea și atîtea mărturii. Generațiile tinere trebuie să cunoască această carte, ea reprezentînd un document răscolitor despre o epocă din viața omenirii care nu trebuie să se mai repete niciodată. **Atunci, acolo... la Auschwitz** are noblețea unei cărți de învățătură, a unei cărți avertisment și a unui patetic rechizitoriu care atrage atenția că omul nu trebuie să uite niciodată, că oricînd se pot ridica împotriva sa forțe capabile să-l înjosească și să-l distrugă. Tentativa autorului de a uita eșuează. În cazul acesta — un caz al întregii omeniri — a uita înseamnă o dezertare, o vină imposibil de iertat : „Dacă pămîntul, acest imens glob, cu adîncurile lui incomensurabile, n-a găsit atîta forță, atîtea resurse să-și vindece în treizeci de ani toate arsurile, să învelească, în treizeci de ani, cu iarbă dătătoare de viață, toate porțiunile unde s-au săvîrșit fărădelegile fascismului, cum aș putea eu să-mi cicatrizez astfel rănile încît să nu mai sîngereze niciodată ?"

George Alboiu

Încăpățînare

Aici printre cabanele sportivilor la munte
un Sisif cocoșat poate fi văzut urcînd.
Piatra, pedeapsa zeilor, e însăși cocoașa lui.
El urcă aplecat ascunzîndu-se
printre stînci
de ochii alpiniștilor
prezenți pretutindeni.
Îi e rușine de cocoașa lui
preistorică
pe care o cară
numai pentru că e greu urcușul
și
pentru că povestea lui mare trebuie
să continue
cu orice preț.

De familie în ianuarie

Nevastă,
adu o ceapă de pe balcon
pune-o pe masă
să-i dau una cu pumnul
să tresară din somn
toate grădinile.
Acum cînd ninge către seară și tot orașul se purifică
(albul acela care place păcatului)
să înfigem dinții în miresmele verii
căutînd, fără succes, conceptul acesta
în proaspăt apărutul Dicționar filozofic.

Apa aceasta

Cu un ochi poetul lucrează în schimbul de zi
cu altul în schimbul de noapte.
Dar tu-l vezi pe rîu înotînd
cu barca pe umeri
și-l vezi ducînd aceeași barcă în spinare
pe străzile orașului.

flacăra
PAGINA DE LECTURA

Ar trebui puțină uitare, puțină orbire, puțină surzenie
pentru ca apa aceasta care curge pe străzi
la înălțimea omului
apa aceasta care curge fără să înunde nimic
să ni se pară normală.
Oricum,
și ziua și noaptea ea spală perfect
fără săpun, toate urmele
și nici o reconstituire
nu mai este posibilă.

Altă fabulă

În oraș, e firesc, lupii nu mai există ;
dar prindeți un iepure
de cîmp,
aduceți-l într-un sac să nu vadă nimic
și dați-i drumul în mijlocul orașului.
Vor ieși lupii
de pretutindeni
și-l vor alerga printre tramvaie
la stopuri va fi goana și mai mare.
În oraș, e firesc, lupii nu mai există ;
dar prindeți un iepure și faceți
așa cum v-am spus.

Rubrica mea

Ion Barbu

Cred că l-am cunoscut pe Ion Barbu îndată după întoarcerea lui din Germania, unde licențiatul în matematici, dominat de o irezistibilă atracție către boemă și viață de petreceri (**Wein, Weib und Gesang**, vorba populară : vin, femele și cîntec), nu-și luase doctoratul, ca mai tînărul, dar vechiul său prieten și mai apoi, exeget, Tudor Vianu. Nu-și ascundea nimic din preferințele lui, nici chiar aceea pentru unul din cele mai la îndemînă „paradisuri artificiale", eterul (de care l-a dezintoxicat, din vreme, vrednica lui soție). Farmaciile din jurul ștabului nostru, Capșa, îl luaseră la ochi și-i refuzau acel articol. Eu, unul, am avut însă, spre deosebire de Vladimir Streinu, plăcerea să-l servesc, bătînd perimetrul respectiv, spre a-i face plăcere. De atunci datează simpatia pe care mi-a arătat-o pînă la sfîrșit, deși nu ne înțelegeam în toate. Îi admiram, firește, poeziile și eram în curent cu faima lui, de geniu matematic. În acei ani se lupta cu greutățile materiale, predînd la diverse licee matematica, înainte ca profesorul său, Gheorghe Țițeica, să și-l aleagă asistent, punînd mari speranțe în viitorul său, deși era neliniștit de cealaltă reputație a lui Dan Barbilian (numele civil al poetului). Dealtfel, puțini erau cei ce credeau atunci că impenitentul boem va ajunge cel mai mare matematician al nostru și un foarte mare poet, ridicat pe scut de minoranții ermetismului, în care el singur a avut geniu și a propus o concepție de viață. Aceasta a fost recent descurcată cu inteligență critică și vastă informație de Dorin Teodorescu, în cartea apărută la „Scrisul românesc" din Craiova, **Poetica lui Ion Barbu.**

Prima noastră supărare, care n-a durat mai mult de cîteva săptămîni, a fost pricinuită de folletonul meu din „Adevărul", despre **Crații de Curtea Veche** de Mateiu I. Caragiale. Indispus de reclama ce se făcea cărții am scris cu considerație, dar și cu rezerve, ceea ce mi-a atras, într-un transparent final de articol al lui Ion Barbu, fără să mă numească, epitetul de ins cu lobii superiori ai creierului lipsă. Firește, l-am evitat la Capșa și lui i-a părut rău. Cum era dispus oricînd să-i ierte pe cei pe care-i jignise, s-a așezat într-o dimineață lîngă mine la masă și m-a întrebat :

— Vrei să reluăm o conversație oarecum întreruptă ?

I-am răspuns surîzînd :

— Desigur, dacă-ți face plăcere să stai de vorbă cu un individ lipsit de lobii superiori...

Am rîs amîndoi și ne-am strîns cordial mîinile.

A doua oară a fost o controversă generalizată, în care de o parte a fost el singur — unul împotriva tuturor — iar de cealaltă, Streinu, eu și Al. Rosetti, cu care era în cele mai tandre raporturi și care-i publicase **Joc secund**, în Editura Cultura națională, de sub conducerea lui. Polemica a ținut cîteva săptămîni, în paginа a doua, culturală, din **Facla** lui Ion Vinea și din plăcerea diabolică a lui N. Carandino de a ne vedea încrucișîndu-ne stilourile și stilurile. Tot aceluiași prieten îi datorez faptul de a-mi fi îmbogățit colecția de autografe cu cîteva din replicile, foarte tăioase, ale lui Ion Barbu, scrise pe jumătăți de coală, cu numeroase retușuri stilistice, dar în splendida lui scriere cvasirondă. Atunci ne-a numit, pe Streinu și pe mine, profesori la liceul din Găești, „găeștinari". Mă veți crede că amîndoi am fost cei dintîi care am făcut haz de această vocabulă ? Ne-a plăcut derivația, cu iz de satră a cuvîntului scornit, pentru că eram și noi mari amatori de filologicale, fie chiar pe spinarea noastră. Asta nu ne-a împiedicat pe nici unul din noi, învățați cu toanele și chiar violențele verbale ale lui Barbu, să ne regăsim la aceeași masă de la Capșa, ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat.

Ion Barbu nu ținea la supărare, nici cei ce avuseseră să cunoască pe pielea lor usturătura cuvîntului său vitriolant, care ar fi făcut din el un pamfletar de forța lui Tudor Arghezi sau Oscar Han.

Am avut numeroase prilejuri de dispute și mi-am permis să-i spun într-o zi de toamnă, din anul 1939, ca replică unui anumit entuziasm al său :

— Ești o brută soldățească !

Era la Capșa. M-am așteptat de la el la o ieșire furibundă. Natură cu imprevizibile și incalculabile reacții temperamentale, Barbu nu s-a supărat, ba chiar, vorba lui Alecsandri, și-a revendicat schimbarea pocreclei în renume și oferindu-mi la „9 Decembre 1939" exemplarul **Bibilicelor** lui Camil Baltazar, ce-i fusese dedicat, mi-a improvizat un catren în care-mi cerea restituirea unui volum de Rilke, semnînd ca rimă la „frescă" :

— A voastră
„Brută soldățească".

O altă mare impertinență a mea față de dînsul a fost aceea din ziua cînd i-am spus, în prezența lui Streinu, că recentul său „Protocol" în vederea unui club Mateiu I. Caragiale, nu era decît o cronică rimată, ce e drept, la un înalt nivel. Am așteptat cu calm să-i suport o invectivă colosală. N-a răspuns nimic. A schimbat vorba. A doua zi însă, găsindu-mă tot la Capșa, singur, s-a așezat lîngă mine și, înainte de a comanda filtrul cotidian cu repetiție, m-a întrebat direct :

— Așa crezi, că **Protocolul** meu este o cronică rimată ?

— Nu, domnule Barbu, dar așa ar fi dacă ai rămîne consecvent esteticii dumitale ezoterice, total ostilă tematicelor și anecdoticii. Or, **Protocol** e o splendidă poezie, dar în marginea **Crailor de Curtea Veche**, cu evocarea și caracterizarea perfect inteligibilă a tuturor personajelor din roman. Vezi, ai căzut în cursa pe care singur ai întins-o lui Arghezi, după **Cuvinte potrivite**, cînd i-ai imputat ceea ce ți s-ar putea acum întoarce în propriii dumitale termeni. Poezia din **Protocol** este însă o dovadă că talentul și geniul își pot permite orice „manieră", inclusiv aceea de alunecare în direcția pe care o condamnă.

M-a ascultat în tăcere dîndu-mi **în petto** dreptate. Îl admiram nu numai pentru creația sa literară, dar și pentru adîncimea vederilor lui. Cînd intra conversativ într-o problemă de artă literară emitea puncte de vedere cu totul personale, care-ți dădeau de gîndit și te făceau să regreți că nu le-ai înregistrat pe bandă de magnetofon.

Altminteri, în materie de gusturi literare, era foarte subiectiv cînd venea vorba de valorile noastre. Despre opera variată a lui Camil Petrescu spunea :

— Nu există !

Nu mai suferea nici chiar poezia lui Eminescu :

— Îți mai place ? m-a întrebat într-o bună zi.

Am avut curajul să-i răspund :

— Desigur.

În ziua de august 1961, cînd a fost înhumat la cimitirul Bellu, Alexandru Rosetti și cu mine am fost singurii săi confrați care l-au însoțit pe ultimul drum. Matematicienii au fost la înălțime, prezenți **în corpore**, și i-au ținut patru cuvîntări pline de elogii. Revin asupra lui Alexandru Rosetti : a venit special de la Sinaia, Tudor Vianu s-a recuzat, temîndu-se că nu va putea face față emoției sale (avusese un preinfarct cardiac și l-a urmat în mormînt după mai puțin de trei ani).

ȘERBAN CIOCULESCU ■

„Caminante"

Jurnal mexican (50)

Chichen-Itza

2.

„Timpul înseamnă bani" nu este, poate, decît formula brutală a unei deceptii filosofice. Sătul de iluziile nemuririi, omul dă uneori impresia că s-a hotărît să nu mai creadă decît în valorile trăite și pe care le poate cumpăra. El și-a întors fața de la marile întrebări, pentru a-și negocia răspunsurile. Și ce-i rămîne celui care a renunțat să mai spere altceva decît să înainteze pe acest drum ? Ceea ce nu poate fi cumpărat, trebuie disprețuit sau ignorat, va adăuga el.

Din fericire, o astfel de logică are punctele ei slabe. Și, mai devreme sau mai tîrziu, unii le descoperă, înțelegînd atunci că o duioșie care ne expune ne frustrează totuși mai puțin decît o invulnerabilitate găunoasă. Alții par să fi știut asta dintotdeauna. Dr. Huerta, care ne însoțește, face parte dintre ei. Fost chirurg, acum pensionar, el e un taciturn de o mare discreție. Vîrsta îl constrînge să se menajeze, să nu facă eforturi, dar sînt convins că nu din acest motiv, odată ajunși la Chichen-Itza, se retrage la adăpostul unui baobab somptuos ce-și întinde umbra peste iarba însorită. Ne privește cum ne risipim pe peluza din fața piramidei și ne așteaptă, ca și cum ar vrea să aplice ideea lui Ortega y Gasset după care cine vrea să ne învețe un adevăr trebuie să ne ducă pînă acolo unde putem să-l descoperim singuri.

Cu gîndul încă la Thompson și la aurul scos de el din Fîntîna Sacră, primul drum îl fac la această fîntînă. Apa are o culoare verde, dată se pare de o algă microscopică. Dar ea capătă uneori, precizează cineva, culoarea cafenie datorită frunzelor putrezite ; și alteori, datorită unor semințe de flori, culoarea sîngelui. Cea mai potrivită, dealtfel, pentru taina acestui loc unde, observ, turiștii nu ezită să se fotografieze.

Și de ce ar ezita ? Sînt atîtea de descoperit, nu numai în memoria fîntînii, ci și sub pustiul luminos al cerului de azi. Cer de foc, sub care piatra arde funebru. Și pluteste parcă în aer îndemnul lui Horațiu : „Bucură-te de ziua de azi !" Chiar între ruine, omul nu e redus la tăcere. Sau, poate, tocmai acolo trebuie să vorbească mai tare. Căci, probabil, nu mai judecăm piramidele la fel cu cei vechi. Și, spre deosebire de ei, am pierdut, poate, sensul eternității pentru a cîștiga dreptul să vorbim despre o clipă cînd pietrele ies din mutenie. Nu ne mai obsedează atît nemurirea, cît ora care trece. Am vrea ca ea să compenseze prin plinătate faptul că trece ireparabil. Dar ce e nefiresc aici ? Omul acestui secol a trăit experiențe care, fără să facă din el un om mai rău sau mai bun, l-au silit să privească dintr-o dublă perspectivă formula **hic et nunc**. Am văzut prea multe ruine ca să nu fi înțeles că înainte de a deplînge „timpul pierdut" trebuie să-l trăim cum trebuie pe cel ce ne stă la dispoziție. Și am văzut nisipul așternîndu-se implacabil peste ambiții care au transformat viața într-o problemă de abilitate, ca să nu fi înțeles că există o morală în ceea ce rămîne.

—

Chichen-Itza arată, firește, azi cu totul altfel de cum a cunoscut-o Thompson în jurul piramidei și templelor nu mai e nici o urmă de mărăcinis. Autocarele sosesc mereu, răsună tranzistoare, totul are aerul unui parc arheologic, iar în „trena" legendei proliferează și alici un comerț conjunctural de care profităm cumpărîndu-ne, în sfîrșit, pălării de pai. Soarele e prea tăios.

Mă mir în prima clipă văzînd printre articolele puse în vînzare multe hamace. Pe urmă ne lămurim. Aflăm că în Yucatán se doarme aproape numai în hamace. Totul nu există la săraci și se întîmplă să lipsească și din casele celor bogați. Aceasta din pricina climatului torid. Dar, în cazul celor de condiție modestă, mai există o explicație : odată hamacul strîns, încăperea, singura, rămîne liberă.

În timp ce mă îndrept spre piramidă, gîndul că aceasta e ultima piramidă pe care o urcăm în Mexic aruncă în amiaza limpede de la Chichen-Itza o umbră de regret. Ciudați mai sîntem ! Cu o oră înainte, în autobuz, mă simțeam mai degrabă excedat de ritualul care se repetă aproape identic de cîteva zile. Mereu aceste pietre fierbinți, mereu aceleași explicații... E prea mult, îmi ziceam, chiar pentru cineva care nu s-a îndoit niciodată de faptul că tot ceea ce numim îndeobște cultură are un rol mai important în cunoașterea lumii decît hotelurile. Iar acum... Îmi spun ca Pavese că nu poți arde luminarea din amîndouă părțile, dar, în realitate, eterna mea scindare nu se dezminte. Ea îmi joacă și aici feste. Nu-mi rămîne decît să... de ce-ar fi însă melancolia o vină ? Recunosc că întreaga piramidă are dreptate, dar inima mea bate pe una din treptele ei. Toate treptele sînt adevărate, dar pe una înflorește ora aceasta de amiază pe care în același timp o îndur și o regret. Înainte de a exista metronomul, ritmul, pe vremea lui Monteverdi, se măsura în muzică prin bătăile inimii și se chema „tempo naturale". Poate că unii mai trăim și azi sau visăm să trăim într-un „tempo naturale" ale cărui minusuri de precizie sînt compensate printr-o emoție sporită în fața lucrurilor din jur.

O iarbă bastardă a început să acopere ruinele. Inițial, pe toate cele patru laturi ale piramidei au existat trepte care permiteau accesul spre vîrf. Acum acest acces nu mai e posibil decît pe două laturi. Ruinele s-au sălbăticit în parte și aici, deși nu datorită junglei, ca la Palenque, ci datorită singurătății. Care e, poate, chiar mai rea decît jungla. Mai crudă. Cel puțin uneori. S-a urcat pe piramidă ca o panteră nevăzută de nimeni și a început să sfîrtece piatra ca pe un animal doborît. La rîndul lor, templele din jur au început să arate ca un morman de oase de piatră pe care iarba se cațără ca o colonie de termite verzi.

Il faut faire un métier, spunea Saint-Exupéry, dar eu nu cunosc nici una atît de bine ca aceea de a-mi face iluzii. În timp ce zeli de piatră mă privesc cu ochi răi și obosiți de soare, știu de ce, de atîtea ori în acest drum, mi-am reamintit de simbolurile Greciei antice. Voi încerca să mă explic.

OCTAVIAN PALER ■

Cronica spectacolelor

Ideea există

William Shakespeare, Furtuna, Liviu Ciulei. Teatrul Bulandra : circulă păreri că ar fi, la noi, capodopera, încă neterminatei, stagiuni '78—'79. Succes de public și cronici unanim laudative. O singură opinie critică dar gravă : aceea că regizorul l-a citit și transpus scenic — excelent — pe autor, dar n-a adus spectacolului propria sa idee filozofică. Opinia e a unui cronicar cult, inteligent și cu vederea bună (care însă păcătuiește cu o iubire mai mare de sine decît aceea față de teatru). În acest context, nu-mi pot rosti biletele observații decît cu umilință.

Da, spectacolul e ultraspectaculos. **Liviu Ciulei** dovedește — surprinzîndu-ne și bucurîndu-ne — o admirabilă luneție spirituală, o năzdrăvană, de proporții de basm, poftă de joc regizoral, neovăind să folosească — într-un talmeș-balmeș, ori cocteil, ori baroc, ori **mixtum**, **compositum**, ori compilație gigantică — nenumărabile modalități și trucuri regizorale (pe scenă se petrece aproape un inventar total al tehnicilor spectacolului folosite, de-acum văzute, în teatru de-a lungul timpului și de-a latul spațiului istoriei sale), însă toate avînd o temelie, o rațiune în însăși materia piesei și, toate, fiind stăpînite cu mînă fermă de maestru. De maestru care a transformat haosul în silogism și compilația în artă cu personalitate. Liviu Ciulei, care îl interpretează pe William Shakespeare și care este interpretat de George Constantin, s-a purtat, în această demonstrație a „lumii ca teatru", stăpîn pe sinele șiretlicurilor meseriei sale, ca maestrul Iosefini. Mai trebuie recunoscut că superspectaculozitatea mai vine și de la mai toți artiștii cu care regizorul și-a alcătuit echipa : **Doina Levința**, cu ale sale încărcate de imaginație costume ; **Theodor Grigoriu**, cu a sa realmente rafinată coloană sonoră ; **Adina Cezar** și **Sergiu Anghel**, cu a lor măsură în a dezlănțui spiritele coregrafe ; și actorii : **George Constantin**, cu a sa monumentalitate mobilă și firească și cu a sa privire jumătate respectuoasă, jumătate ironică ; **Victor Rebengiuc**, cu a sa capacitate de a trece de la cizelare la grosolănie, de la inteligență la stupiditate, adică de a fi actor total ; **Florian Pittiș**, acest mare dăruit, însumînd în ființa lui de actor sensibilitatea și luciditatea generației căreia îi aparține, cu o dimensiune nouă în jocul său — sobrietatea tristă ; **Mariana Mihuț**, cu acel superlativ inedit actoricesc al momentului în care Miranda își trăiește revelația iubirii ; **Mircea Diaconu**, cu un nocunoscut comic al său ; **Ștefan Bănică**, de succes la public, dar cu acel cunoscut comic al său ; precum și — în roluri de mai mică întindere — **Fory Etterle, Ion Caramitru, Ion Cocieru, Ovidiu Iuliu Moldovan, Dumitru Onofrei, Gelu Colceag, Emil Reisenauer**, și alții, toți și fiecare bun în rolul său. Mai obligă la consemnare : traducerea piesei — nu doar la nivel de mot à mot, ci de inteligent și artistic transfer — semnată de **Nina Cassian** și **Radu Nichita Rapaport** ; precum și sobrietatea intelectuală și artistică a caietului program realizat de **Lia Crișan** și **Klara Tamas Blaier**. Acesta a fost spectacolul oamenilor și, într-adevăr, el n-a însemnat decît o lectură, firește cu intonații foarte personale, a gîndirii, a filozofiei autorului.

Nu, însă nu se poate spune că Liviu Ciulei nu are aportul său, strict personal, în construirea demonstrației filozofice a piesei. Numai că acesta nu se află, nu-i continut în regie, ci în scenografie, al cărei autor de asemenea este. Spun asta, pentru că inedită și fascinantă este viziunea unei insule clădite pe teancuri de cărți, a unui pămînt sprijinit nu pe umerii lui Atlas, ci pe mintea lui Gutenberg ; o insulă bibliotecă de gînditor-cercetător, o insulă cu sertare de imaginație Dali ; o insulă în care un om caută soluția imblînzirii oamenilor și-a spiritelor, a umanizării oamenilor ; dar o insulă înconjurată de-o mare de sînge, care, după perpetuu repetate furtuni, tot aduce, la mal, obiecte ale creației omenirii, obiecte fie banale, fie capodopere, obiecte ale urii, fie ale iubirii, fie ale construcției, fie ale morții.

În oglinda Prospero s-au privit trei creatori de artă : William Shakespeare, dramaturgul-poet-filozof ; Liviu Ciulei, regizorul-scenograf ; George Constantin, actorul-om. S-au privit fără narcisism egoist, ci dimpotrivă, cu generoasă responsabilitate față de soarta omenirii și față de șansa salvării ei prin arta înțelepciunii și înțelepciunea artei. Nu știu ce loc va ocupa **Furtuna** în ierarhia marilor spectacole, însă am convingerea că Liviu Ciulei n-are de ce pleca ochii față-n față cu William Shakespeare și nici George Constantin față în față cu Liviu Ciulei. Problema apare doar pentru spectatori — acest univers de conștiințe — atunci cînd oglinda Prospero se întoarce cu luciul său dezvăluitor, probant și întrebător, cînd se întoarce spre oamenii omenirii și le spune că există o insulă a înțelepciunii cu temelii din cărți, o insulă în care ar fi posibilă reconcilierea dintre Abel și Cain, redescoperirea posibilității lor de a se renaște, de a se autorecrea ca frați buni. Ideea este sublimă, existențial necesară, numai că, iată, oglinda Prospero cheamă la judecată și rațiune de aproape 400 de ani, iar insula cu temelii din cărți continuă să fie scăldată de valurile roșii ale sîngelui noilor generații de oameni-frați. Din fericire, bătrînul Will e mai presus de toate, e puternic și la capitolul răbdare, și la capitolul conștiință, și la capitolul acțiune : așa se explică faptul că, la răsturnări, ajutat de Ariel, își ia cîte un chip nou și vine să ne atragă atenția că, dincolo de furtuni, există o insulă în care... De data aceasta a luat chipul românului Liviu Ciulei.

NELU IONESCU ■

La vremea muzicii în floare

Nu, Toma Popescu nu ne vizitează țara, ci pur și simplu a venit pe acasă.

— Ce mai e pe la Viena, Toma Popescu ? Și ce faceți dumneavoastră acolo ?

— Sînt cetățean român. Îndeplinesc prin contract ARIA funcția de secretar artistic al Agenției internaționale de impresariat artistic din Viena „STARKA-HOLENDER", o agenție de renume ce promovează cîntăreți de pe toate continentele, de operă, operetă și concerte.

— De ce la HOLENDER ?

— Sînt tenor. Acum douăzeci de ani am cîntat cu Holender la Opera Română din Timișoara, apoi pe scenele unor teatre lirice de peste hotare. Agenția la care lucrez se ocupă cu distribuția soliștilor pe scenele celor mai mari teatre din lume, începînd cu STAATSOPERNWIEN, VOLKSOPERN, precum și la toate teatrele din Austria și R.F.G., din Elveția și din alte locuri.

— Care este aportul dumneavoastră în această mare stație pilot, ca să-i spunem așa ?

— În atribuțiile mele intră auditiile, selecționarea vocilor, atît ale începătorilor cît și ale profesionistilor, vizînd calitatea lor adaptată la necesitățile spectacolului în care ei vor fi distribuiți. Închipuiți-vă că săptămînal se fac audiții publice unde se prezintă candidați din toată lumea !

— Această audiere care, firește, atrage concluzii, trebuie să fie ea însăși un spectacol înaintea spectacolului.

— Pe acolo au trecut în forma lor cea mai bună cîntăreți români de prestigiu internațional — Nicolae Herlea, Ludovic Spiess, David Ohanesian, Octav Enigărescu, Cornel Fănățeanu, alături de Placido Domingo de pildă. Ca român am avut bucuria să constat că vocile noastre pot sta nu alături, ci chiar în fruntea ierarhiilor artistice mondiale. Acum, lucru de toată atenția, ne îndreptăm ochii spre tînăra generație de cîntăreți de operă și operetă, promovînd artiști ca Dorin Teodorescu, care s-a prezentat într-o formă excepțională la Viena și Innsbruck, alături de Liliana Pagu, de la Teatrul de operetă din București, alături de ieșeanca Maria Verdeș și Silvia Voinea de la Opera Română, alături de Maria Slătinaru. A strălucit în luminile rampei Andrasy Gabor de la Opera maghiară din Cluj-Napoca, acum doi ani l-am văzut evoluînd pe primele scene vieneze pe tenorul Emil Gherman, tot de la Opera din Cluj-Napoca. A rămas de neuitat contribuția marcantă a sopranei Eugenia Moldoveanu pe scena Metropolitanului, ca și pe alte scene de prestigiu.

— Cum vibrează candelabrele aprinse ale sălilor de operă austriece, devenite celebre prin voia soartei, la aplauzele spectatorilor, atît de exigenți ? Cum vibrează ele la vocile cîntăreților români ?

— Pretutindeni am trăit atmosfera de înaltă temperatură sufletească stîrnită de mesagerii muzicii românești, adăugîndu-mi entuziasmul meu talazului de ovații și aprecierilor neparcimonioase ale, așa cum știți, exigentului public austriac față de reprezentanții școlii muzicii românești. Îmi amintesc cum la un spectacol cu Don Carlos, de la Salzburg, dirijat de celebrul Herbert von Karajan, în distribuție, pe lîngă marii interpreți ca Ghiaurov, Capucilli și Mirella Freni, am avut bucuria și am trăit emoția să-l văd evoluînd alături și pe basul Crăsnaru care, deloc intimidat de această distribuție de beton, și-a dus la capăt rolul cu deosebită dăruire și trăire artistică, și, am să pun accentul, cu profesionalitate.

— De ce se ascute auzul lumii tocmai la Viena ?

— În Austria, ca și în centrele de veche tradiție muzicală ale lumii, se pune un accent deosebit pe disciplină și muzicalitate, elemente ce domină întreaga viață a artistului adevărat, Viena, în speță, cutrierată de mari personalități, devenind un centru polarizant pentru toți iubitorii de muzică din lumea întreagă.

— Nu din păcate, din fericire, Everestul se multiplică mereu.

— În selecția valorilor artiștilor, acolo reușesc și sînt promovați numai aceia care prin muncă tenace reușesc să-și desăvîrșească arta interpretativă, lege care guvernează peste tot unde este vorba de izbîndă.

Să nu vă surprindă, dar sînt la curent chiar și cu această vibrantă formă de manifestare patriotică a Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar, condus de poetul Adrian Păunescu, ce a vizitat recent Austria și care, vorbind despre actul Unirii în fața unei mari colonii de români, a dat întreaga măsură a talentului său poetic și a spiritului său de cetățean patriot. În Austria nu s-a cunoscut pînă acum o asemenea formă de spectacol inedit cum este Cenaclul Flacăra, o tribună de lansare a muzicii tinere, a unor autentice valori, iar simpatia și admirația cu care a fost înconjurat poetul acolo mă fac să cred că tinerii membri ai acestei tribune vor fi repede înțeleși și îndrăgiți. În numele promovării noului, și nu al oricărui fel de nou, să ne gîndim la apropiate și fertile întîlniri.

ADI CUSIN ■

Sugestii pentru ora de lectură

Ion Dodu Bălan: „Neliniștea fîntînii"

Neliniștea fîntînii face parte din categoria cărților aparținînd unor cărturari pentru care actul creației este provocat de parcurgerea mai întîi a literaturii. În versurile istoricului și criticului literar Ion Dodu Bălan se recunosc astfel de reminiscente de lectură, dintre care cele mai evidente sînt cele din Coșbuc, Goga, Blaga, asimilați organic deoarece este vorba de regăsirea cu ei într-un același spațiu transilvan. Ca urmare, poetul scrie despre înstrăinare, despre dorul de acasă, despre strămoși sau părinți, despre satul natal — Valdei — prin care trece ca un străin : „Singur, în mulțimea multă / Eu vorbesc, ea nu m-ascultă, / Simt că li-s străin cu graiul, / Că nu mă mai știe plaiul / Unde-au rămas urmele / De copii cu turmele..." Deseori autorul cîntă dragostea, deplînge trecerea anilor, sosirea senectuții : „Toate curg pe apă-n jos / Peste bine și frumos / Și se duc și revin iară / Într-un cer de primăvară... // Numai timpul curge-n sus, / Anii mei cei tineri nu-s, / Unde-or fi, unde s-au dus. / Vremea unde i-a ascuns ?" sau tristețea sfîrșitului. El are, precum Cotrus, viziuni ale istoriei la făurirea căreia participă și țăranii — **Doina țăranului la 1907.**

Versurile, numai în aparență simple, sînt de fapt îndelung șlefuite, elaborate minuțios, ceea ce le alungă uneori ingenuitatea, conferă cuvintelor glacialitate. Din dorința de a fi cît mai explicit, mai exact, poetul nu mai lasă loc emoției, discursul său liric devenind citeodată impersonal. Din fericire sînt multe poezii în acest volum care comunică direct și sensibil cu cititorul, așa cum se întîmplă în **Cocorii**, un poem despre trecerea noastră, a ființelor și lucrurilor, prin lume : „Apoi / Obosiți de drum și de durere, / Cu ochii țintă la noi. / Se așează, în grădină, / Într-un singur picior, / Ca într-o rădăcină. / Și triști, solemni / Și demni, / Veghează mormîntul bunicului, / Mormîntul nostru / Al tuturora, / Trecătorii, / Recunoscătorii / Cocorii".

Aproape niciodată poetul nu devine insurgent în vers, nu apelează pentru a fi în spiritul poeziei moderne la vocabule cît mai șocant imperecheate. El are cultul valorilor consacrate, tradiționale, venerate dintr-o profundă cunoaștere a lor. De aceea nici nu e de mirare că la un autor preocupat îndeosebi de universul rural să întîlnim versuri scrise într-o metrică populară. Astfel de poeme sînt printre cele mai închegate artistic. Ion Dodu Bălan prelucrează cu aceeași migală materialul folcloric obținînd efecte remarcabile printr-o astfel de rafinare, ca de pildă în **Scrisoare regăsită** : „Am strîns din vie rodul, / Băiatul mamii drag, / Și ne-am umplut și podul / Cum umplu un desag" sau **Rai** : „Hai, hai, hai și iarăși hai, / Mult îi doamne, pînă-n rai. / Îi tot cați dar nu-l găsești / Și umbli și te trudești. / Pe toate cărările, / Către toate zările, / Umbli obosit de drum / Dar la rai n-ajungi nici cum". Indiscutabil, Ion Dodu Bălan a dobîndit o bună știință a versificării și o aplică potrivit programului său poetic, care la el, ca la orice poet-cărturar, este extras din parcurgerea cărților.

Neliniștea fîntînii nu este recreația pe care și-o permite autorul între două studii de istorie literară ci exprimă un poet care are ceva de spus și o face descoperi într-un chip demn de reținut.

GEORGE ARION ■

Gabriel Dimisianu: „Opinii literare"

Între copertele acestei cărți, cea de-a cincea din cariera criticului dacă nu ne înșelăm, sînt colectate contribuțiile sale din presa literară a ultimilor 2—3 ani distribuite în 5 capitole și anume : istorie literară, poezie, proză, eseistică, critică. Se înțelege că excepțind prima secțiune, în care este vorba de Ion Ghica și Caragiale (excelent comentați,așa cum a observat și Eugen Simion) celelalte capitole au ca obiect autori și cărți din literatura actuală (articolele despre Pompiliu Constantinescu, Perpessicius și Streinu, de la secțiunea despre critică sînt mai degrabă actualizări ale acestor critici decît istorie literară propriu-zisă). Și dacă la poezie și proză materia însăși de multe ori neconcludentă (exceptînd cîțiva scriitori mari despre care emite observații de o indiscutabilă finețe, între care Marin Preda, Geo Dumitrescu, Nichita Stănescu, Ana Blandiana) a putut să-l stînjenească, Dimisianu dă dovada netăgăduită a însușirilor sale în ceea ce singur numește, evident cu o formulare preluată, „critica criticii", care ocupă circa două treimi din pagini. Nu este vorba însă numai de o simplă ohestiune de dimensionare, ci de preferință, cel puțin în acest volum, de a glosa pe marginea criticii. Un număr de circa 30 de confrați, mai vîrstnici sau mai tineri, între care includem și pe eseiști sau memorialiști : Vasile Nicolescu, Al. Paleologu, Eugen Simion, C. Țoiu care au publicat, între timp, cărți de acest fel, sînt comentați cu competență și pătrundere, într-un stil echilibrat și plin de urbanitate, în care eufemismul ceremonios este un instrument curent de mustrare colegială, procedeu privilegiat, cum se știe, în scrisul lui Perpessicius. Dar bănuiala că G. Dimisianu ar fi în totalitate un critic comod sau blajin, care nu vrea să „deranjeze", se dovedește, la o lectură atentă a cărții de față, nedreaptă. Comentariile sale despre Cornel Regman, Teodor Virgolici, ca să nu mai vorbim de briantul pamflet **Un urmuzian în critică ?**, în ciuda precauțiilor și a frecvenței propozițiilor concesive, compensatoare, nu lasă îndoieli asupra opiniei reale. Dar comunicarea în general circumspectă a acestor opinii, atenția pentru expresia nuanțată, politicoasă, divulgă, din cîte ne dăm seama, în primul rînd o oportună comprehensiune profesională, un fel de solidaritate confraternă întru izbînzi precum și în neîmplinări, altfel spus o atitudine de înțelepciune în critică.

Încercînd, după umoarea cu care se ocupă de criticii incluși în volum, să schițăm o ierarhie a preferințelor lui G. Dimisianu, vom constata că acei cărora le acordă prețuirea cea mai decisă se circumscriu totuși oarecum în afara modului său de a practica disciplina criticii, ceea ce pe de o parte e semnificativ pentru aspirațiile sale mai adînci, iar pe de alta probează capacitatea de detașare, de subiectivizare. Comentariile la Valeriu Cristea, S. Damian și Al. Paleologu sînt aproape total superlative, criticul se află, parcă, într-un privilegiat moment de anulare a prerogativelor asumate. Nu avem însă de-a face cu texte apologetice ci cu elocvente încercări de valorificare a scrierilor acestor critici și eseiști. Iar G. Dimisianu are dreptul la o scară proprie de valori, chiar dacă reflexele noastre pot fi șocate. În general, metoda de lucru a criticului merge spre desprinderea particularităților autorilor de care se ocupă cu grija de a-i individualiza. Chiar titlul unor articole este sugestiv, indicînd direcția diagnosticării care este, aproape fără greș, exactă. Vom atrage atenția numai asupra necesității unui efort sporit în direcția diversificării sinonimice a limbajului, spre a se evita recurența unor cuvinte sau formule de la un autor la altul : Al. Paleologu e „un spirit rațional și didactic". Vasile Nicolescu are încredere în valorile „spiritului rațional și logic", N. Manolescu este și el „un spirit rațional și logic". Despre „decomprimare" e vorba la Al. Paleologu, Vasile Nicolescu, Vlad Mușatescu.

Cu adjectivul „carnavalesc" se însoțesc numeroase substantive : **gust, spirit, reprezentare, protecție, aspirație** etc. (la capitolele despre Caragiale și Călinescu). Dar, evident, nu e loial să-l șicanăm pe G. Dimisianu, critic matur și de o indiscutabilă probitate profesională, cu asemenea mărunțișuri. Cartea pe care o prezentăm este utilă și bine scrisă.

POMPILIU MARCEA ■

Radu Cosașu: „Povești pentru a-mi îmblînzi iubita"

S-ar crede că publicistul, romancierul, nuvelistul și dramaturgul Radu Cosașu vrea să se afirme — scriind aceste versuri **Povești pentru a-mi îmblînzi iubita** — și ca poet. De fapt (convins că trucul nu păcălește pe nimeni) el vrea să se reafirme în primul rînd ca publicist și poate ar fi bine să scriem cuvîntul cu majusculă : Publicist. Subtextul acestei cărți nu este altceva decît definiția unui gen elevat, socotit de prea mulți drept ipostaza plebee a slovei tipărite. Iar textul el vine să demonstreze că unui publicist adevărat poezia îi este familiară, chiar și necesară.

Este adevărat ce spune Radu Cosașu că vine o vreme cînd tot curajul se ține de un vîrf de creion. Nu-i vorba de curajul de a spune lucrurilor pe nume, ci de a practica o meserie pe care experiența și înțelepciunea vîrstei ți-o arată extrem de dificilă. Vîrful de grafit se topește pe coala de hîrtie, precum ceara luminării care arde. Cuvîntul gazetarului nu este doar informație, ci și mobilizare, litera tipărită trebuie să amorseze, să dinamizeze emoția și ideea, să pună conștiința în stare de alertă. Lucru cunoscut, adevărul nu trebuie numai să convingă, trebuie să creeze o stare de spirit, să determine formarea unor atitudini și a unor mentalități.

De fapt, la Cosașu important nu e cum informează, ci cum folosește niște informații care nu sînt de la sursă, relatări de la fața locului. Ele sînt culese „de pretutindeni", din lumea asta mare, curioasă și blazată, comică și tragică, feerică și sinistră, banală și fantastă. Autenticitatea textului nu vine dinspre faptele relatate, ci dinspre relatarea ca atare, care transformă faptele respective în simple pretexte. Realitatea este văzută ca o sumă de curiozități și paradoxuri și prin aceasta ea se apropie mult de ficțiune. Iată și pasul cel mare pe care gazetăria îl face spre literatură. Cînd pe același mapamond, poate chiar pe același continent și chiar în aceeași țară, cineva și-a transformat seiful privat de la bancă în cămară (securitatea alimentelor pentru micul dejun fiind asigurată contra cost și prin cifru) iar altcineva, cu informații de uz public, a putut elabora pe numai 34 de pagini documentația pentru fabricarea unei bombe atomice, atunci prodigioasa imaginație a scriitorilor se simte serios concurată, chiar inhibată, iar setea de senzațional, de senzaționalul autentic, a gazetarului devine veritabilă „tranșă de inspirație", cărela fragilul vîrf de creion trebule să-i facă față.

În aceste **Povești...** Radu Cosașu vrea să demonstreze că publicistica este un gen total : „eu visez ca într-o poemele, articolele și nuvelele mele să nu existe granițe". E o mentalitate care poate părea ciudată, dar care, în realitate, urmărește să dovedească tocmai ciudățenia prejudecăților noastre. Publicistica este arta de a vorbi despre cotidian, dar nu oricum, ci transformîndu-l în etern cotidian și în simbol. Publicistica este și poezie (lucru sugerat și de punerea în pagină a textelor din volumul în discuție), dar nu în sensul de text poetizat, liricoid, ci de sursă de inefabil. E o poezie fără metafore, vorbind despre o mare metaforă — viața la zi.

Povești pentru a-mi îmblînzi iubita exprimă poezia autenticității și autenticitatea poeziei. Volumul reafirmă personalitatea unei conștiințe iscoditoare și a unui remarcabil „om de cuvînt". Prin tinuta sa elevată, gazetăria lui Cosașu încalcă fără inhibiție și cu deplină îndreptățire teritoriile literaturii. Inteligența și verva, însușiri atît de pregnante în alte împrejurări, trec acum pe un al doilea plan la prima vedere se află acel aspect grav, de meditație, pe care îl impune metamorfoza „faptului divers cotidian" în fapt de creație.

DANIEL DIMITRIU ■

Nicolae Balotă: „Arta lecturii"

Ingrată îndeletnicirea de cronicar al traducerilor ! Te învîrți doar printre capodopere, cu obligația de a „descoperi", pentru fiecare în parte, motive de admirație. Prestigiul lor, de multe ori strict istoric, te silește să-ți dimensionezi preferințele, afișînd o disponibilitate socotită îndeobște condiție a genului. Aproape fără să-ți dai seama, te popentru toate vîrstele și menești că ai „organe" antici la ultimii moderniști, de la epopee la antiroman. E destul să ne amintim ce scandaluri a provocat tratarea de sus a **Iliadei** și a teatrului shakespearian, pentru a ne imagina cum ar fi întîmpinată azi o atitudine similară. Cine și-ar mai risca, în deplină cunoștință de cauză, reputația, numai pentru a fi sincer cu sine ? Cine ar fi dispus să „uite" cele două secole de admirație, publică și critică, declarînd, fără complexe, că sentimentalele tribulații wertheriene nu sînt pe gustul lui ? A ține cumpăna între prestigiul tradițional și propria judecată — iată dificultatea cea mai serioasă ce stă în fața unui cronicar al traducerilor !

Nu știu pe cineva mai potrivit a răspunde unor atare exigențe decît știt de cultivatul Nicolae Balotă. Sprijinită pe o erudiție de-a dreptul copleșitoare, critica sa, slujitoare a unui ideal situat dincolo de literatură (arta explică, oarecum, de ce judecata de valoare nu-și află loc în cuprinsul ei, fiind doar presupusă prin declanșarea ciclului hermeneutic), vede în operă, în primul rînd, o aventură a ideilor (filozofice, sociale, istorice, morale), pe care își propune să o dezvăluie prin „interpretări valorificatoare". Scrisă cu o bună știință a figurilor retorice, avînd așadar aparența dezinvolturii eseistice, preferînd originalității ipotezelor discutabile justețea adevărurilor verificate, dar îmbrăcîndu-se în haine de o extravagantă prețiozitate, ea se situează undeva la granița dintre critica de reformulare (asigurînd perpetuarea ideilor) și aceea de popularizare. Echilibrată, participînd doar prin reflex la disputele momentului, însă plătindu-și detașarea prin suficiente dovezi de conformism, e drept — risipite printre subtilele incidente ale netulburatelor fraze, senină la orice oră, confortabila critică a lui Nicolae Balotă constituie un factor de educație culturală.

Ultimul său volum, **Arta lecturii**, nu este, oricît de programatic se vrea **Argumentul**, o artă, în pilde, a criticii capodoperelor, în genul faguetienei **Arte de a cîti**, ci un breviar de lectură. Grupate pe epoci și genuri, foiletoanele (publicate inițial în **România literară**) acoperă un spațiu și un timp impresionante : de la Pindar la Alain Bosquet, de la Michelangelo la Nicolás Guillén, de la Sapho la André Malraux, de la Furetière la D. H. Lawrence, de la Omar Khayyam la Rojdestvenski. Eseurile au, în majoritate, aerul excursiilor de plăcere pe itinerarii de Baedeker, amabile, curtenitoare, instructive, atrăgînd atenția asupra a tot ce e esențial, omițînd, prin chiar aceasta, esențialul. Nicolae Balotă este o călăuză extrem de competentă, ne învață ce și cum să privim, ba și ce vedem privind astfel, glosează erudit, deschide paranteze copioase, care-l îndepărtează de subiect pentru a avea unde să se întoarcă (s-ar putea scrie un studiu despre motivul veșnicei reîntoarceri în critica sa), își îngăduie chiar momente de aducere-aminte, menite să sporească tensiunea așteptării și al căror lirism evident, prea evident, ne-ar pune în încurcătură de n-am simți elaborarea retorică. În fond, autorul **Umanităților** este un iubitor de clasicitate, dispus să cocheteze împrumutînd arsenalul de exclamații și exaltări al romanticilor. Interesul pentru formele excesive ale modernității, stricătoare ale echilibrului, este de natură strict intelectuală. Opul consacrat literaturii absurdului e conceput tocmai de pe această poziție, dispusă să analizeze o experiență-limită în toate expresiile ei, nu și să o susțină. E deopotrivă, semnificativă atracția exercitată asupra sa de opera lui Alexandru Philippide, poetul atît de îndatorat rigorilor clasice, chiar dacă altădată-și înfășurase cu tinerească superbie trupul în tenebroasa mantie poescă. Umanismul general al scrierilor lui Nicolae Balotă se nutrește dintr-o viziune armonică a cosmosului. Departe de a fi un adversar al ordinii, el o acceptă ca pe cea mai plăcută dintre poveri. Glosînd pe marginea teatrului lui Claudel, ar vrea să-și „înmoaie pana (cum ar spune cei vechi) într-o cerneală augustă", spre a preamări cum se cuvine faptul că poetul „acceptă ordinea într-o vreme în care cărturarii o subminau". Citind baladele lui Villon, e „sensibil îndeosebi la aceste iscusințe admirabil stăpînite", laudă triumful scriitorului „asupra acestor cătușe liber consimțite, ale «arte-lor» de care se slujește". Și nu e pilduitoare dispreţuirea lui Roland Barthes din **Mithologies** pe motivul îngustimii, strivirea lui prin compararea cu „moraliștii din secolele clasice".

Frecventînd operele literare ale umanității, scriind despre ele pentru marele public, Nicolae Balotă scrie, mai mult decît și-ar închipui cineva, despre sine. Gest conștient, dacă băgăm de seamă la ultimele rînduri ale **Argumentului** : „În cartea aceasta a altor cărți, scribul interpret apare în textele sale ca și pictorul ce se zugrăvește pictînd în propriile sale tablouri. Să-i fie iertată această ultimă deșertăciune."

AL. DOBRESCU ■

Povestea unei performanțe umane (VIII)

Curînd, bacalaureatul!...

La doi ani și jumătate, meningita i-a răpit copilului Vasile Adamescu din Borcea-Ialomița vederea, auzul și glasul, practic fiind aruncat la periferia existenței umane. Timp de un deceniu, viața lui s-a redus strict la cele mai elementare acte biologice. În 1955 a fost adus la școala specială de nevăzători din Cluj-Napoca, unde a-nceput o luptă emoționantă, unică în istoria învățămîntului românesc. Mai intîi a fost umanizat, apoi, grație prieteriii, pasiunii și dăruirii cu care a muncit prima sa profesoară, Florica Sandu, a fost demutizat, recăpătîndu-și glasul. După 12 ani de școală, elevul orb-surd Vasile Adamescu a reușit să termine cu succes cursurile școlii generale și chiar să fie admis la liceu. Eforturile statului nostru au fost deosebite : a aprobat înființarea unei clase cu un singur elev, cu un profesor-diriginte și o educatoare... Cazul a stîrnit mult interes și admirație în țară și în lume. În 1969, la invitația acad. Petar Guberina, a făcut o vizită de o lună de zile în Iugoslavia, uimind și acolo oamenii de știință cu nivelul pe care l-a atins...

11 ianuarie 1971. Secretara ministrului îl invită pe Vasile Adamescu să intre. Ministrul Mircea Maliță se ridică emoționat și îl primește. Aflase despre el. Își pusese semnătura pe multe aprobări-unicat din acest caz-unicat al învățămîntului românesc. Vasile parcurgese de acum 4 din cei 6 ani pe care avea să-i străbată pentru a fi declarat absolvent de liceu. Întîlnirea aceasta îl emoționase pînă la lacrimi. Dar ținea de mai mult timp s-o aibă. Voia să mulțumească direct și ministrului Mircea Maliță pentru marea înțelegere ce au arătat-o țara și concetățenii săi față de el. Nu era zi de audiență, dar el a fost primit. Îi primise ceva mai devreme și ministrul adjunct, prof. Alexe Popescu. Acum era din nou gîtuit, sufocat. A salutat respectuos, apoi s-a prezentat, vorbind despre munca și viața sa, despre oamenii din jurul său, fără de care n-ar fi depășit marea dramă ce se abătuse asupra lui, în urmă cu 16 ani. A ținut, atunci, să mulțumească și pentru ajutorul bănesc trimestrial acordat de minister în mod excepțional. Avea mare nevoie de acest ajutor, în special pentru pregătirea materialului documentar necesar studiului. Atunci, mișcat pînă la lacrimi, s-a angajat în fața ministrului, să muncească în așa fel încît niciodată nimeni să nu regrete investiția deloc simplă care s-a făcut în cazul său. Ministrul i-a întins mîna cu căldură și i-a dorit mult succes. I-a promis atunci că va face tot ce e posibil și pentru procurarea unui aparat special din Japonia, necesar comunicării mai rapide cu cei din jurul său. Era lîngă el, în această vizită, și Paraschiva Popa, profesoara care încă din 1962 i-a predat primele ore de dactilografie, la o mașină „Olympia III". În timp ce ministrul îi ținea mîna strînsă în palmele sale, profesoara îi comunica lui Vasile cuvintele de admirație, stimă, respect și îmbărbătare pentru piscurile ce urmează să fie cucerite în continuare, exprimate de Mircea Maliță cu căldură și drag0ste. Cînd întrevederea s-a încheiat, ministrul Mircea Maliță i-a strîns mîna și l-a condus pînă în camera vecină, la secretariat. Aici, Vasile Adamescu a cerut permisiunea să scrie cîteva rînduri la mașina de scris (în mod frecvent, cînd bate la mașină obișnuită de scris, utilizează expresia „scris în negru"). Evident, erau rînduri de mulțumire și deosebită satisfacție...

„Clasa Adamescu" devine fruntașă pe liceu. Notele de 9 și 10 abundă. Zilele-lumină de muncă se prelungesc în continuare, din ce în ce mai mult, în noapte. Materialele documentare special pregătite pentru „clasa Adamescu" sînt atît de numeroase încît pot ele însele să formeze un muzeu. Educatoarea sa, Georgeta Damian, muncește cu pasiune, ca pentru propriul copil. Vasile n-o uită însă niciodată pe Florica Sandu, căreia îi datorează foarte mult din drumul pe care l-a parcurs. Din cînd în cînd îi scrie, de regulă cîte 3—4 pagini. Îi scrie aproape săptămînal și lectorului universitar Valer Mare de la Universitatea din Cluj-Napoca. Îl interesează munca și viața studenților și lasă de înțeles că ar dori foarte mult să ajungă și el student. Ar fi cea mai mare fericire a lui. Îi descrie zilnic cum învață, ce n-a putut să-și însușească în mod corespunzător, ce visuri are. Cu dirigintele său se confesează zilnic, în afara orelor de curs, unde timpul este utilizat cu toată chibzuința. Paralel cu lecțiile, studiază în continuare toată bibliografia pe care o găsește în biblioteca școlii. Cînd are probleme neclare, le trece pe o listă și le dă dirigintelui, prof. Gheorghe Stancu, spre a căuta cele mai bune răspunsuri. Își găsește timp și pentru plimbări. Împreună cu bunul lui prieten Laurențiu Crișan merge la spectacolul de operă **Horea**, percepînd pe cale vibro-tactilă atît jocul artiștilor, cît și partiturile muzicale. Merge și la cinematograful „Republica" unde „vede" cîteva filme bune, între care cel mai mult l-a impresionat filmul istoric **Mihai Viteazul**. Imaginile de pe ecran i le-a comunicat dirigintele său. Foarte mult l-a interesat reacția publicului, prin ea intuind unele elemente din film. Citește și foarte multe cărți. Încă din primii ani de școală a citit în Braille basmele lui Ispirescu, apoi nuvele, schițe, piese de teatru de diverși autori, romane cum sînt **Cinci săptămîni în balon** sau **Robinson Crusoe**. Citește pe nerăsuflate romanele lui Mihail Sadoveanu : **Mitrea Cocor, Neamul Șoimărești**or, **Baltagul, Viața lui Ștefan cel Mare, Frații Jderi** și altele. A citit **Amintirile** lui **Creangă**, poeziile lui **Eminescu, Alecsandri, Coșbuc, Goga, Blaga**. A citit apoi **Idiotul** și **Bruta**, cartea scrisă de Guy des Cars. Povestea cu **Bruta** e mai lungă. Cînd a auzit de ea, a rămas impresionat. Cîteva pagini i-au fost scrise cuvînt cu cuvînt pe palmă. Dar era totuși prea dificil. S-a adresat prof. Dănilă Roman, pe atunci președintele Asociației nevăzătorilor din Cluj. După cîteva zile, întreaga carte era transcrisă în Braille. A citit-o fără întrerupere, apreciind-o drept o foarte bună carte **de ficțiune**, avînd ca erou un orb-surd francez foarte inteligent...

Viața își urmează cursul înainte. Cu un optimism greu de imaginat, Vasile Adamescu trăiește zile din ce în ce mai senine pentru el. Are un suflet larg, generos, lipsit de egoism. Visează ziua cînd, ajungînd să cîștige bine, va putea să-i ajute și pe ai săi de acasă, la care ține extrem de mult. Dar pentru asta muncește... Luptă cu o îndîrjire impresionantă și pentru cei care sînt zilnic în jurul său. E ordonat, meticulos, pedant și deosebit de atent. De Anul nou nu uită să-și felicite părinții, rudele, profesorii, colegii și prietenii. Trăiește intens bucuria revelionului, acesta fiind singurul moment cînd își îngăduie să consume un pahar cu vin...

Toți profesorii sînt impresionați de voința și capacitatea sa. Înțelegîndu-i eforturi, oamenii de la tipografie îl iubesc și-l ajută pe măsura puterilor lor, oferindu-i cu prioritate cărți și bibliografia școlară transpusă în Braille.

Din cînd în cînd își îngăduie și clipe de răgaz, punîndu-și la punct Jurnalul, scrîind prietenilor săi sau răspunzînd la scrisorile primite. A fost un timp cînd ar fi vrut să-i scrie celebrei Hellen Keller, oarbă-surdă din Statele Unite. Știa despre ea foarte multe. După terminarea facultății, aceasta s-a căsătorit cu un vînzător, care i-a fost și secretar. Asta nu i-a plăcut. El nu vrea ca viitoarea sa soție să-i fie secretară, ci tovarășă de viață. Hellen Keller a murit cu un deceniu în urmă, cînd avea 88 de ani, fără a avea nici un copil. El dorește mult să aibă copii. E marele său vis. A cunoscut o fată, Mariana, elevă la un liceu seral din Sfîntu Gheorghe, și e îndrăgostit. Își face vise. Fiecare scrisoare pe care o primește o asemuiește cu un act de sinceritate și de atașament al fetei. Poartă corespondență și cu o altă fată, Viorica. E țesătoare la o fabrică din Roșiori de Vede și a făcut „profesionala" la Arad. Crede că una din ele va fi soția lui. Dorește să fie foarte bună, să fie cinstită și credincioasă, să-l înțeleagă și să-l sprijine în munca și în călătoriile pe care dorește să le întreprindă.

Orele de franceză îl pasionează în egală măsură cu cele de psihologie și anatomie, la care muncește mai mult, adesea chiar duminicile. Consideră că limba franceză îi deschide o nouă poartă în lume. Învață cu stăruință admirabilă să bată la mașina de scris texte în limba franceză. Știe că Asociația orbilor din Franța deține un foarte valoros fond documentar și ar dori să poată avea acces la el. Visează și vizitele pe care le va face în viitor la Paris, pentru a cerceta fenomene psihopedagogice. Visează și ziua vizitei în Uniunea Sovietică. Acolo are o prietenă : pe Iulia Vinogradova, oarbă-surdă, elevă a celebrului profesor sovietic Mescereakov, care a venit în cîteva rînduri la Cluj-Napoca, unde l-a cunoscut și pe Vasile Adamescu, rămînînd impresionat, încă din 1961, de nivelul pe care îl atinsese. La ultima vizită în România a lui Igor Mescereakov, i-a recitat și o poezie în limba rusă. I-a trimis atunci Iuliei și cîteva amintiri : o mașină făcută din tablă de zinc, cîteva obiecte modelate din plastilină și alte cîteva lucruri de artizanat românesc. Am în față și copia uneia din scrisorile sale către Iulia, trimisă din Stîlstea, locul neuitatelor lui vacanțe, în vara anului 1972. Transcriu cîteva rînduri :

„Dragă Iulia,

Îți mulțumesc din toată inima pentru scrisoarea pe care am primit-o de la tine. Sînt de acord și-ți răspund cu multă plăcere. Eu aș vrea să-ți fac și o vizită în Uniunea Sovietică, unde înveți tu. În anul școlar 1972—1973 nu voi putea pleca, pentru că trebuie să absolv liceul și să mă pregătesc pentru bacalaureatul pe care îl voi da în luna iulie 1973 și pentru examenul de admitere la Facultatea de defectologie a Universității din Cluj, unde îmi voi continua studiile superioare pentru a deveni om de știință în domeniul defectologiei. Acum eu am terminat penultimul an de liceu cu media 9,70 și am luat premiul I..."

(Va urma)

CONSTANTIN MUSTAȚĂ

Abuzul tolerat — condiția unui nou abuz

În seara zilei de joi, 8 februarie a.c., **Nicolae Pîrjol**, șofer CTC-ist în cadrul ILPP-PECO — Craiova, parchează dubița cu care tocmai sosise din București (transportînd cauciucuri, camere de rezervă, cosmetice, auto etc.) în chiar fața postului de pază și control al Depozitului Plaiul Vulcănești — Craiova, atrăgînd atenția portarului că are materiale în mașină, că deși mașina în cauză este închisă, el, portarul, să aibă grijă peste noapte — urmînd să-și anunțe schimbul în acest sens ! — pentru a nu dispărea ceva, întrucît există și chei care se potrivesc. În cursul nopții, un coleg de-al lui Pîrjol observă mașina **deschisă**, patru sau cinci indivizi umblînd înăuntru. A doua zi, în zori, venind să predea materialele, Nicolae Pîrjol constată cu stupoare că i-au dispărut cinci camere noi-nouțe ! Asta, repet, exact în fața intrării în depozit ! Evident, asta nu se întîmplă pentru întîia oară, semn că aici se petrec anumite fapte antisociale, că treburile aici nu merg, cum s-ar zice, „pe roze". Am mai reținut două amănunte, semnificative socotesc, pentru ancheta noastră : avertismentul firesc într-un astfel de loc de muncă, **„Atenție — pericol de incendiu !"**, și existența unei linguriițe pe care Pîrjol o poartă în permanență asupra sa, în drumurile lungi și obositoare pe care le face prin întreaga țară pentru aprovizionarea cu materiale, o linguriță înțepenită undeva la tabloul de bord al dubiței, cu care șoferul își ia prafurile, la intervale. Pentru că Nicolae Pîrjol este foarte bolnav : are „hepatită cronică evolutivă persistentă", precum atestă certificatele medicale și zecile de zile petrecute în concediu de boală... Istoria necazurilor acestui om al muncii — care lucrează în cadrul PECO — Craiova de 15 ani, avînd, astăzi, vîrsta de 40 ani, membru de partid din anul 1961, fiind o perioadă și secretar de partid pe întreprindere — începe însă mai de mult.

„...Nici o persoană care a adresat cu bună-credință sesizări verbale sau scrise organelor și organizațiilor de partid, de stat sau obștești nu poate fi trasă, în nici un fel, la răspundere pentru aceasta. Orice act de persecuție împotriva persoanelor care au făcut asemenea sesizări este interzis, urmînd a se lua măsuri de sancționare a celor vinovați de asemenea practici, contrare normelor de partid și legilor țării" — se afirmă în **Hotărîrea Comitetului Central al Partidului Comunist Român cu privire la activitatea de rezolvare a propunerilor, sesizărilor, reclamațiilor și cererilor oamenilor muncii".**

În iunie 1977, mai mulți lucrători ai numitului depozit sînt invitați să dea declarații asupra activității tovarășului **Gheorghe Drăghia**, pe atunci șeful depozitului, întrucît la C.C. al P.C.R. se primise o sesizare prin care numitul Drăghia era acuzat că are o comportare imorală întreținînd relații intime cu subalternele, că la mită de la stațiile PECO din subordine, că-și aprovizionează cu benzină mașina personală din incintă, firește, fără a plăti etc. Inițial, Pîrjol refuză să dea declarația, cunoscînd faptul că Drăghia s-a lăudat că „l-a cumpărat pe toți". Anterior, urmare a unor grave încălcări ale Decretului 620/1974, referitor la economiile de combustibil, Drăghia a dat **fără repartiție (?!)** o cantitate de 45 000 litri benzină, în bonuri cantități fixe, unei unități din Tg. Jiu la care lucra un cumnat al său (situație confirmată în prezența mea de mai mulți tovarăși), fără a păți totuși nimic. Deși făcută propunerea, din partea centralei, pentru a i se desface contractul de muncă, măsura nu se ia, întrucît — expresia îl aparține lui Drăghia însuși — „m-a costat 5 000 lei, dar am scăpat !"

Ulterior, Pîrjol se lasă convins, de colegi, și dă declarație scrisă, împreună cu mai mulți, cum că aspectele sesizate în scrisoarea adresată C.C. al P.C.R., referitor la comportamentul șefului de depozit Drăghia se confirmă.

Practic, necazurile încep din acest moment : Drăghia face raport către direcție pentru ca Pîrjol să fie trecut de pe mașina de distribuit butelii, pe dubița de transportat materiale — pe care lucrează și astăzi — o muncă extrem de grea, de obositoare, pentru un suferind ca el.

Este greu de redat în întregime conținutul discuțiilor pe care le-am purtat la Craiova cu un număr de aproximativ 15 persoane, care lucrează — sau **au lucrat**, nevoiți fiind să plece — la ILPP-PECO — Craiova. Mă voi rezuma să redau, în esență, cîteva dintre ele.

Ion Dodu (actualul — din noiembrie anul trecut — secretar al organizației de bază P.C.R. PECO — Craiova : „Pîrjol este un băiat bun, bun muncitor, am vrea să avem cît mai mulți ca el ; în acest fel l-a caracterizat, deslțel, și tovarășul director al ILPP-PECO — Craiova, **Constantin Avram**, la discuția pe care am avut-o cu Pîrjol la sfîrșitul anului trecut, în legătură cu boala sa și cu recomandarea expresă a medicilor de a-și schimba serviciul cu unul mai ușor, cel puțin pînă cînd se va vindeca ; a cerut să lucreze pe mașina de butelii, avînd vînzător, fiind astfel în raza orașului și avînd posibilitatea să-și ia medicamentația prescrisă, sau la o stație ; la vremea respectivă însă tovarășul Gheorghe Drăghia s-a împotrivit categoric, aducînd afirmația bizară că s-a împotrivit comitetul municipal al P.C.R. Craiova (? !)".

D. C. (laborantă în cadrul CTC) : „În 1976, aveam 19 ani, mă trezesc cu Drăghia în mașina sa, de fapt mașina întreprinderii condusă de șoferul **Ghigă**, și sînt anunțată că sînt chemată de directorul Avram. Am urcat în mașină, ținînd minte că purtam un pardesiu lucrat de mama mea, unul cu cordon. În loc să mergem însă la direcție, mă pomenesc acasă la Ghigă. Drăghia îmi spune să cobor — era într-un avansat grad de turmentare — eu refuz, mă amenință, sînt nevoită să cobor, dînsul adresîndu-mi-se cu „hai, fă, ce mai faci pe a dracu', că dacă-ți dau o palmă și-așa te iau !" ; în casă patul era desfăcut, șoferul a plecat imediat — nu știu cine a închis ușa, el sau Drăghia — acesta din urmă s-a dezbrăcat, m-a rugat să mă fac comodă... am ajuns la altercații, mi-a rupt cordonul pardesiului, apoi ciorapii, asta m-a scos din sărite ; mi-a promis că îmi va lua el alt pardesiu, că îmi face o vilă, îmi dă bani cît vreau !... Nu a reușit. m-am apărat, după vreo două ore s-a întors șoferul, l-a pus să mă ducă înapoi la serviciu, Ghigă m-a rugat pe drum să nu spun nimic la nimeni, că e însurat... ce să vă mai spun ? Acum zîmbesc, dar atunci... ! Drăghia este unul dintre cei mai mari escroci pe care i-am cunoscut, la mită, cere bani la stație la toți gestionarii — Trancă, Bălașa, Dumitru — mai ales celor mai în vîrstă. Ia și benzină, pe gratis !"

Augustin Puțureanu (tehnician, fost secretar P.C.R. pe depozit) : „Lucrez de 14 ani în această întreprindere. În nenumărate rînduri i-am atras atenția lui Drăghia, am vrut să-l punem și în discuția biroului, s-a împotrivit însă tovarășul **Constantin Cosineanu**, pe atunci secretar P.C.R. pe întreprindere — acum

Adevărul are totuşi un singur chip

Faţa dintîi e aceea a graficelor şi statisticilor, a diplomelor de merit, una dintre ele, destul de recentă, fiind chiar o diplomă de autobază fruntaşă pe ţară. Mai este oglindită în relatările factorilor de răspundere, în primul rînd ale directorului Întreprinderii de transport auto Bacău, ing. Alexandru Anghel, şi ale şefului Autobazei 2, Nicolae Lupu.

Trăsăturile acestei feţe sînt realizări în producţie meritorii, chiar exemplare pe alocuri, şi se materializează în date statistice din care pomenesc aici numai cîteva, mai grăitoare. Planul îndeplinit anul trecut în proporţie de 101,4 la sută (la tone-kilometri 110,3 la sută). O uriaşă cantitate de marfă transportată, aproape 10 milioane tone anual, precum şi 27 miloane călători sau aproape o jumătate de miliard călători-kilometri. Încasările pe un an se apropie de 300 000 000 lei (105,8 la sută faţă de plan), din care beneficii aproape 60 milioane. Toate acestea obţinute cu efort permanent, adesea în ciuda unor împrejurări vitrege, cum ar fi zăpezile şi gerul din chiar iarna asta sau greutăţile în aprovizionarea cu piese de schimb şi combustibili şi cîte şi mai cîte.

O altă faţă este însă aceea ce apare din memoriul trimis redacţiei de către un grup de încadraţi. Erau înşirate acolo o seamă de rele făptuite de director şi de alte persoane din conducerea I.T.A.B., îndeosebi şeful Autobazei 2, precum şi de alţii, favoriţi ai şefilor. Acuzaţii grave, bune de mîţă, persecutarea încadraţilor curajoşi şi cinstiţi, risipă de combustibili şi degradarea vehiculelor din pricina unor carenţe de organizare, goana după cîştigul în dauna rezolvării problemelor economice şi sociale, brutalităţe în relaţiile cu subordonaţii ş.a. Un tablou cît se poate de sumbru şi alarmant, la care voi reveni ceva mai încolo.

Este apoi a treia faţă, cu trăsături mai vagi dar nu lipsite de semnificaţie. E vorba de ceea ce văd şi gîndesc oamenii din Bacău, cei ce beneficiază de prestările oferite de I.T.A.B. Trăsături mai vagi, deoarece exprimă opinii diverse. Alături printre destule critici, domină totuşi aprecieri pozitive. Aprecieri pe care cred că le-aş putea condensa în dorinţa unora ca şi transportul urban să fie preluat de I.T.A., sugestie din păcate repudiată vehement de ing. Alexandru Anghel.

A patra faţă a I.T.A.B. este aceea, destul de complexă, pe care am izbutit să o întrezăresc în cele 2 zile petrecute la Bacău. Trăsăturile acestuia împrumută cîte ceva de la toate celelalte 3 şi sînt, aş spune, mai apropiate de adevărul faptelor şi al stărilor de lucruri din spatiul şi timpul acestei mari şi importante întreprinderi avînd ca specific mişcarea. I-am cules trăsăturile încetul cu încetul din vorbele cîtorva zeci de oameni, din numeroase documente şi registre pe care le-am consultat — cu concursul maiorului Rosca de la miliţia oraşului, al tovarăşului procuror Olariu şi al instructorului Comitetului municipal de partid, Constanţa Scărcanu. Faptul, tabloul străluciri despre care vorb un la început s-a mai întunecat puţin, iar tabloul cel negru din scrisoare s-a luminat pe alocuri. În cele din urmă ele s-au suprapus, rezultînd o imagine destul de incitantă, deşi nu lipsită de sens şi, mai ales, de învăţăminte.

Din păcate se confirmă, chiar dacă nu în întregime a lor, cîteva din relele semnalate redacţiei. Astfel, asprimea faţă de subalterni a fost mai mult sau mai puţin recunoscută de cei cu care am stat de vorbă, inclusiv directorul Anghel şi şeful de autobază Lupu. Putem să-i zicem chiar asprime excesivă uneori sau lipsită de discernămînt, dar nu brutalitate. Discutată — şi desigur foarte discutabilă — rămîne doar oportunitatea acestei asprimi. Neîndoios că nu-i uşor să conduci o armată de vreo 2 000 de şoferi şi că asta nu-i o treabă ce s-ar putea face cu metodele unui pension de domnişoare.

Apropae nimeni nu a confirmat acuzaţia din scrisoare cum că transferul pe mult doritele (aţi ghicit de ce ?) autobuze, piesele de schimb sau maşinile noi s-ar da pe sprînceană, mai bine-zis pe bani. Rămîne însă bătător la ochi faptul că pe autobuze au fost transferaţi foarte mulţi şoferi tocmai de la Comăneşti şi numai unul singur de la Autobaza 1 Bacău, cu atît mai mult cu cît printre cei de la Comăneşti, după competenta opinie a inspectorului şef Octavian Popescu, destui sînt departe de a fi nişte aşi ai volanului. În ce priveşte maşinile noi, inspectorul principal Constantin Gherasim mi-a relatat că au fost constatate nu puţine cazuri cînd criteriile legale de acordare nu au fost respectate ; chiar de curînd a fost nevoit din acelaşi motiv să respingă tabelul pe 1979.

„Care mai de care vrea să scoată bani cît mai mulţi de pe urma şoferilor", se spune în scrisoare. E cazul aici să arăt că am stat de vorbă cu 14 din cei 17 oameni de bine indicaţi ca posibili martori, şi numai 3 au afirmat că şoferii sînt jecmăniţi prin fel de fel de colecte de bani în folosul vreunui şef ori al „favoriţilor", prin invitarea silnică la nunţi cu dar şi în alte moduri. Ceilalţi au răspuns că nu-i adevărat sau că nu ştiu nimic. Tovarăşul Gheorghe Lăcătuşu I, şofer cu părul albit „în 25 de ani de muncă la volan, fără penalizări", chiar a rîs şi a răspuns scurt : „Prostii !" Şi totuşi nunţi cu dar au fost chiar recent, 4 semnalate în scrisoare, plus una (fiul inspectorului Popescu) de care am aflat pe parcurs. La aceste nunţi au fost invitaţi şi subalterni ai mirilor, ai socrilor sau ai naşilor şi se vorbeşte că oamenii acceptă invitaţiile de frică, dar nimeni nu a putut da măcar un singur exemplu cînd un şofer, refuzînd o astfel de invitaţie (cazuri au fost), să fi avut de suferit represalii. La toate nunţile s-au strîns sume mari de bani, recordul revenind preşedintelui de sindicat Mircea Nistor, care la nunta fiului său, din vreme şi bine organizată şi cu participarea a peste 300 persoane, a recoltat mai bine de 100 000 lei. Nu-i de mirare atunci că lumea vorbeşte şi face comparaţii între prodigioasa organizare a nunţii şi felul cum este condusă munca sindicală în întreprindere.

Se cuvine să arătăm aici şi faptul că unele dintre acuzaţii, dintre cele mai grave poate, s-au dovedit total neadevărate în cursul verificării. Astfel, anchetele privind accidentele din luna ianuarie nu au fost deloc muşamalizate. Şoferul Iordache Crişu (cu gestiune) nu este „posesorul a nu mai puţin de 3 condamnări penale" ; a avut una singură, acum 15 ani, este reabilitat şi nu are cazier, cum ne declară inspectorul principal de la personal, Constantin Costraş. Nicolae Arhip I, şofer, care nu are dreptul la locuinţă din fondul de stat fiindcă a avut proprietate şi a vîndut-o, nu a primit apartament din cota întreprinderii ; a fost cazat provizoriu, Primăria (nu I.T.A.) ajutînd astfel o familie cu 4 copii, şi este înscris la apartament proprietate personală, pe care urmează să îl achite integral, nu în rate. Ancheta privind gravul accident comis de Diac Augustin nu a fost închisă amabil prin cheiuri la Hanul Măgura, de vreme ce respectivul a fost condamnat în noiembrie trecut la 3 ani închisoare pentru ucidere din culpă, iar la 13 ianuarie a.c., ca urmare a recursului introdus de către Procuratura locală Bacău, pedeapsa i-a fost majorată la 5 ani.

Păcat că activitatea Întreprinderii de transport auto Bacău — altfel cu destule realizări meritorii, cum arătam la început — este umbrită de neregulile amintite aici şi de altele, precum şi de atîtea bîrfeli ce ar putea fi stăvilite dacă în toate cazurile, fără excepţie, s-ar acţiona mai pe faţă, mai la lumină.

MIRCEA FODOREANU

ILEANA DĂSCĂLESCU : Fluturii

Reeducare lîngă casa de bani

Înainte de a fi deferit justiţiei, „cazul" Margaretei Zorca, fostă casieră la Autobaza I.T.A. Tîrnăveni, autoarea delapidării unei importante sume de bani, a fost pus în dezbaterea colectivului.

La ora anunţată, în locul destinat dezbaterilor se afla adunat întregul personal prezent în după-amiaza aceeş la sediu, mărturie a interesului, curiozităţii şi mîhnirii celor ce aveau să fie martori şi judecători ai unui fapt ieşit din comun...

— Profitînd de încrederea nejustificată acordată unui element necinstit, care a comis fapte infracţionale, ca şi de lipsa de control din partea celor care aveau obligaţia legală să verifice modul în care casiera îşi îndeplinea atribuţiile — a relevat maiorul Traian Olteanu de la miliţia locală — Margareta Zorca a falsificat aproape zilnic situaţia încasărilor, a revîndut bilete de călătorie folosite, delapidînd într-o perioadă de aproape un an peste 100 000 lei...

Să facem deci un calcul elementar : dacă un muncitor cu o calificare medie, cîştigă lunar circa 2 500 lei, înseamnă că infractoarea respectivă a realizat suplimentar, pe căi ilegale, într-un an cît cîştigă un om cinstit, cu sudoarea frunţii, în 3 ani şi 4 luni.

Cum să nu-ţi provoace indignare o asemenea faptă !

— Este regretabil că ilegalităţile săvîrşite n-au fost descoperite mai din timp... — afirma Ana Petru, contabila autobazei.

Să ne oprim însă mai îndeaproape asupra acestui „caz". Să-l analizăm cu mai multă atenţie, pentru a găsi răspuns la întrebarea : cum a fost posibil ?

Deci, cum a fost posibilă delapidarea sumei de peste 100 000 de lei într-o unitate — ca în oricare alta dealtminteri — unde evidenţa strictă şi controlul sistematic, competent, ar putea preveni orice ilegalitate ?

Firesc, ca să fi fost evitată activitatea frauduloasă de la casieria Autobazei I.T.A. din Tîrnăveni, trebuia mai întîi **să fi fost cunoscut în mod temeinic cel căruia urma să i se încredinţeze gestiunea .biletelor şi a contravalorii acestora.** Practica ne demonstrează că cel care s-a dovedit a fi incorect în asemenea funcţii va fi tentat şi altă dată să comită fapte nepermise. De aceea, în cazul gestiunilor, însăşi legea interzice reîncadrarea în asemenea funcţii a celor care au comis fapte păgubitoare avutului obştesc.

Cum a fost cunoscută Margareta Zorca ? Este uşor de imaginat cît superficialitate s-a manifestat în verificările efectuate, dacă nu s-a aflat că cea în cauză mai suferise o condamnare pentru delapidarea sumei de 80 000 lei, pe cînd funcţionase tot casieră la I.A.S. Săuca. O lipsă însemnată în gestiune i s-a găsit şi pe cînd a fost casieră la Agenţia LOTO, precum şi după încadrarea ei la Autobaza din Tîrnăveni, dar nici factorii de răspundere n-au luat, la vremea respectivă, măsuri corespunzătoare şi nici serviciul de cadre de la Întreprinderea de transporturi auto n-a ţinut seama de faptul că „nărăvul din fire" nu se lecuieşte chiar atît de uşor, cînd condiţiile îi favorizează persistă.

Şi pentru un asemenea „nărav", la Autobaza din Tîrnăveni condiţiile favorabile necinstei n-au lipsit. Exista obligaţia profesională să se verifice evidenţa încasărilor zilnice, să fie controlate cu atenţie diagramele prin confruntarea lor cu seriile biletelor oferite la călători, dar nu şi-a bătut nimeni capul să se convingă cu adevărat dacă documentele respective sînt în regulă. Şi casiera incorectă prindea astfel curaj. Lăcomia o determina să-şi însuşească sume tot mai mari.

Dar, în afară de posibilitatea descoperirii ilegalităţilor prin controale, obligaţie strictă a factorilor cu munci de răspundere şi a specialiştilor în domeniul respectiv, să nu fi atras nimănui atenţia modul de viaţă dubios pe care îl ducea fosta casieră, cheltuind sume de bani mult prea mari pentru veniturile ei legale ?

Şi în acest caz, dezinteresul nepăsarea celor care au observat şi tăcut, s-au dovedit a fi condiţii favorabile necinstei. Este de la sine înţeles, dacă asa-zisul nărav din fire n-ar fi întîlnit teren prielnic nu s-ar fi ajuns în situaţia ca Margareta Zorca să fie condamnată la 6 ani şi 6 luni închisoare şi nici avutul obştesc să fie păgubit cu o asemenea sumă, consecinţe care nu pot decît să ne mîhnească, dar care trebuie să ne dea şi de gîndit.

MIHAI GROZAVU

---

nu mai e, a fost trecut economist la sfîrşitul anului trecut, organele de miliţie l-au prins luînd mită !... Pirjol, pot spune, este un băiat cinstit, muncitor, ar trebui ajutat să lucreze în oraş, mai aproape de casă. Să revin la Drăghia : repet, l-am atras atenţia să se potolească, să nu mai ia benzină din depozit, să înceteze cu chefurile, cu femeile. A afirmat într-adevăr că l-a costat 5 000 lei pentru a scăpa de desfacerea contractului de muncă dispusă de centrală".

Dumitru E. Dumitru (preşedinte al comitetului sindical pe întreprindere de 10 ani de zile) : „În urma discuţiilor cu Pirjol pe linie de partid, s-a întrunit biroul C.O.M. pe întreprindere, unde s-a discutat cazul său. Chiar eu am propus să fie trecut la o statie sau pe o furgonetă cu butelii. Deşi 5 membri au fost de acord, cel de al 6-lea, Drăghia, s-a împotrivit, invocînd diverse motive. Mai adaug că Drăghia nu se ducea la staţii decît pentru a lua bani ce i se cuveneau, e vorba de sute de lei zilnic. Pirjol e un băiat deschis, cînd spune un lucru îl spune în faţă. Este ciudat că pe Pirjol îl persecută toţi, pe cînd Drăghia rămîne mereu în picioare. Dacă Pirjol **sau eu** aş fi fost în situaţia lui Cosînceanu, de pildă, care a fost prins luînd mită şi care îl persecuta pe Pirjol împreună cu Drăghia, eram în puscării !... Felul în care se comportă Drăghia e revoltător. Şi — culmea ! — în loc să fie pedepsit este numit acum economist C.T.C. pe întreprindere, controlînd într-un fel staţiile din 4 judeţe, rază pe care îşi desfăşoară activitatea întreprinderea noastră !"

Gheorghe Toma (şeful depozitului Plaiul Vulcănesti, în urma schimbării lui Drăghia ; lucrează în întreprindere de peste 11 ani) : „Eu am fost prieten cu Drăghia şi aş vrea să mai fiu, dar nu cred că se mai poate, una îţi spune în faţă, alta în spate. Pe Pirjol l-a trecut pe dubită în mod absolut ilegal, folosind drept pretext că omul nu a mai putut lucra într-o zi, după orele 16. Drăghia e un om teribil de încrezut, de îngîmfat, cînd era vorba de diverse actiuni voluntare privea şi dădea ordine, nu ţi-ar fi pus mîna nici în ruptul capului. Vă rog să reţineţi că nu am absolut nimic de împărţit cu Drăghia, în particular e un om plăcut, mai comunicativ decît în relaţiile de serviciu... dar, nici asa !"

Marin Tecu (fost contabil-şef la depozitul Plai, actualmente contabil-şef la postul de pază militarizată) : „Am plecat de la PECO pentru că nu m-am înţeles cu Drăghia, crease o atmosferă urîtă, deşi lucram aici din anul 1950. Mi se vîntau gestionarii, „ce dracu', noa' Marine, ăsta e nebun ? Ne cere tot timpul bani, de unde să-i scoatem ?" Am asistat chiar la un incident între Drăghia şi **Ion Bălaşa**, şef de staţie, care a refuzat să-i dea bani, a pus omul mîna pe manivelă, dacă nu eram de faţă lesea urît de tot ! Într-adevăr, Drăghia a dat fără repartiţie o cantitate de benzină unui verişor de-al lui din Tg. Jiu, unul **Morega**, care îşi consumase cota pe 1978, încălcîndu-se astfel grav Decretul 620 1974, care interzice cu desăvîrşire să se dea benzină peste repartiţie, prevăzîndu-se chiar sancţiuni penale. Cînd s-a dispus desfacerea contractului de muncă a dispărut trei zile la Bucureşti împreună cu **Sebastian Paveloiu**, şeful serviciului organizare, personal, retribuţii şi învăţămînt. Am fost martor cînd a afirmat că treaba s-a mugamalizat şi că l-a costat 5 000 lei treaba asta. A fost încă unul din motivele pentru care eu m-am hotărît să plec din unitate".

Luca Stoica (fost vînzător butelii, în prezent distribuitor în panificaţie) : „Pirjol are perfectă dreptate, neregulile sînt însă mai grave şi din păcate sînt implicaţi mai mulţi. Mie de pildă mi s-a desfăcut contractul de muncă în 1977, de nici, de la PECO, pentru că am refuzat să-i mai dau cîte 400 lei lui Cosînceanu, fostul secretar de partid ; pe chestia asta m-am certat cu nevasta, mereu aduceam lipsă din retribuţie. Şi apropo de nevastă, Cosînceanu mi-a spus, atunci cînd îmi dădea cu piciorul pentru că am refuzat să-i mai dau bani : „nevasta, cînd o neglijezi, pleacă după altul !" — şi m-a dat afară. Tovarăşul Paveloiu mi-a cerut apoi 5 000 de lei, pentru ca să mă aducă înapoi. Nu aveam decît 2 000, aşa că nu s-a mai aranjat nimic... Martori ? Firesc că nu am martori, păi ce, mita se dă cu martori ? Iată însă că lucrurile s-au schimbat. Cosînceanu a fost prins luînd mită iar Paveloiu încercînd să treacă graniţa într-o excursie cu 500 lei dosiţi în cravată şi în pachetul de ţigări. Oare asta nu spune nimic ? ! În sfîrşit, bine că am scăpat de toate murdăriile astea !"

Lucian Ciobanu (tehnician la serviciul tehnic PECO-Craiova) : „Se fac abuzuri la vedere. Drăghia şi cu Paveloiu sînt prieteni, fac revelioanele împreună, primul i-a dat celui de-al doilea cadouri în cristale, copilul lui Paveloiu a povestit asta colegilor la şcoală. Ştiţi că Paveloiu a fost prins, la o excursie peste hotare, cu 500 lei dosiţi ? A fost amendat, trimis înapoi şi... continuă să fie la personal, nici nu a fost măcar discutat în organizaţia de bază sau sancţionat în vreun fel. Despre Drăghia ? În afară de cazul cu Pirjol — în care Pirjol are evident dreptate ! — mai reţineti că i-a adus la staţie pe soţia şoferului său, Ghiga..pe tatăl său Andrei Ghiga şi pe vărul său Gucu Iulian. Cînd a fost o reorganizare acum doi ani, toţi acestia au rămas, în schimb l-a dat afară pe unul, Dinu Marin, care lucra la noi de 20 de ani şi avea 4 copii... Mie, personal, mi-a făcut un rău acest tovarăş Paveloiu, cînd s-a împotrivit să fiu încadrat ca şef de gestiune la un depozit din Caracal, deşi aveam avizul favorabil al tovarăşului director **Constantin Avram** ; în schimb îşi angajează fratele, **Constantin Paveloiu**, pedagog la o şcoală din Motru (?!), ca şef de gestiune la depozitul PECO-Strehaia, scoţîndu-l din învăţămînt. Nu fac caz de problema mea, dar tot stare de abuz se numeşte".

Şi aşa mai departe...

„Stare de abuz !" Da, acesta este termenul exact. La 1 august 1977, Nicolae Pirjol, membru de partid din 1961 şi avînd diverse munci de răspundere, este trecut în mod abuziv să lucreze pe dubiţă, deşi bolnav fiind şi împotriva hotărîrii adunării generale de partid din iulie 1977, de la care există un proces-verbal. Pretextul e acela al „rotirii" pe maşini ; se uită însă că „rotirea" i se aplică numai lui Pirjol, care a lucrat dealtfel **pe 13 maşini !**

Am stat de vorbă cu directorul întreprinderii, tovarăşul **Constantin Avram**, un om despre care toţi cei cu care am stat de vorbă mi-au vorbit numai de bine, „chiar dacă uneori este nervos şi ridică tonul, întotdeauna a încercat să-i ajute pe cei necăjiţi". Este într-adevăr un om nervos, avînd motive întemeiate — niste necazuri pur omeneşti în familie — dar l-am simţit de fi dintr-o bucată. Aspectele sesizate de oameni muncii din subordinea sa sînt de acum de notorietate publică şi se confirmă. În ce-l priveşte pe şoferul Nicolae Pirjol, Constantin Avram are numai cuvinte de laudă, la fel ca şi despre soţia sa, Ioana, care lucrează în cadrul întreprinderii. A încercat să-l păstreze pe Pirjol pe furgoneta cu butelii, nu a găsit înţelegere însă la Drăghia, pe atunci şeful depozitului Plaiul Vulcănesti. „A fost şi o greşeală a mea — îmi mărturiseşte — o slăbiciune. Promit însă că voi rezolva situaţia acestui om !"

HORIA PĂTRAŞCU

În concluzie ?

Din discuţia purtată astăzi, 13 februarie a.c., cu tovarăşi din forul tutelar — Centrala de desfacere a produselor petroliere PECO Bucureşti — şi din partea conducerii de partid al acesteia, tovarăşii Alexandru Pricoară, şeful biroului personal, şi tovarăşul Alexandru Rizescu, secretar de partid pe centrală, rezultă că faptele de mai sus se confirmă, că unele măsuri sînt în curs de aplicare şi că, cercetînd temeinic faptele, e firesc să aşteptăm soluţii pe măsura faptelor.

NOU ȘI VECHI

Colaborarea intereuropeană — element catalizator în realizarea unei securități trainice pe continent

Există noțiuni geografice care, investite cu un corolar politic specific, ajung să desemneze fie realități, tendințe sau procese pozitive ale vieții internaționale fie, dimpotrivă, — din păcate — stări conflictuale sau stări de încordare, „puncte fierbinți" pe harta globului. Zona Mediteranei, îndeosebi grație primei Conferințe pentru securitate și cooperare în Europa, dobîndește o încărcătură politică sporită. Se desfășoară, în această perioadă, în baza Actului final de la Helsinki, o reuniune — în plină Mediterană — în capitala Maltei, La Valetta, aplicată problemelor colaborării economice, științifice și culturale între statele riverane (țări europene semnatare ale Actului final de la Helsinki, dar și țări mediteraneene neeuropene).

Un proces de evaluare într-o viziune structurată a problemelor specifice (de natură politică, economică, științifică, culturală etc.) bazinului Mediteranei este vizibil de mai mulți ani. Demersuri concrete pentru catalizarea evoluțiilor favorabile în unele din aceste domenii s-au întreprins deja, altele sînt în curs. Cu puțin înainte de momentul La Valetta, a existat un moment Monte Carlo-Geneva, consacrat cooperării în domeniul protecției mediului înconjurător acestei zone a Europei și a lumii. Reuniți cu cîteva săptămîni în urmă la Geneva, cercetători din 17 țări confirmau Mediteranei diagnosticul de „marea cea mai poluată" a planetei, convenind asupra unui plan menit să salveze viața apelor sale, altfel primejduită în următoarele cîteva decenii. O știre tomfiantă, ce depășește de fapt aria activităților legate de protecția mediului înconjurător, în sensul strict al termenului. Spiritul de colaborare dintre state, aplicat la domeniul specific amintit, se circumscrie tendințelor pozitive manifestate în acest an pe plan general european.

Așadar, prin eforturile conjugate ale statelor riverane, fenomenul de poluare a Mediteranei urmează a fi zăgăzuit pentru a deschide cale largă unui salutar proces de asanare și purificare. Extrapolînd, vom spune că același lucru este de dorit în cel mai înalt grad și pentru climatul general, în accepția cea mai largă a termenului, din bazinul mediteranean. Căci trasînd contururile sudice ale Europei — continentul ce deține azi supremația, deloc glorioasă, în ce privește concentrarea de trupe și armament din cel mai distrugător — Mediterana este la rîndul său, spun experții (de data aceasta în probleme militare), marea cea mai înarmată a oceanului planetar. Mediterana resimte, așadar, din plin și fenomenul „celeilalte poluări", poluarea climatului politic. Puncte nevralgice, ale vieții politice internaționale postbelice s-au localizat și în această zonă. Între ele, conflictul din Orientul Apropiat și problema cipriotă cu toate implicațiile sale. Nu o dată, în ultimele cîteva decenii, Mediterana a fost teatrul de manifestare a unor acțiuni și practici contrare cursului sănătos în relațiile internaționale : manifestări anacronice ale politicii de bloc, ingerințe în treburile interne ale statelor, demonstrații de forță, episoade ale escaladării cursei înarmărilor. Factori din cei mai poluanți ai atmosferei în zonă, în Europa și pe plan internațional. Lucrările și rezultatele primei Conferințe pentru securitate și cooperare în Europa, procesul multilateral declanșat de acest eveniment la nivel general european deschid perspective largi transformării Mediteranei într-o zonă a păcii, înțelegerii și colaborării benefice dintre state. Iar faptul că una din importantele reuniuni general europene, inserată în acțiunile ce decurg din urmările Conferinței pentru securitate și cooperare, între etapa Belgrad și etapa Madrid, are loc acum în capitala Maltei, are și o valoare de simbol.

Marea, care a contribuit la farmecul fără egal al Veneției, i-a devenit orașului în zilele noastre tot atît de fatală ca și aerul poluat

Romanii numeau Mediterana „Mare nostrum". Astăzi, și în viitor, Mediterana trebuie să fie o „mare nostrum" pentru promotorii păcii și bunei vecinătăți între state, ai înțelegerii și cooperării lor reciproc avantajoase. Fluxul produselor nocive, al reziduurilor care distrug viața și care se deversează zilnic în apele Mediteranei poate și trebuie stopat. Reușita acestei operațiuni, apreciază specialiștii, depinde în proporție de sută la sută de voința de acțiune a statelor. „Marea neagră", emanație a vechii politici imperialiste de forță și dictat, care năvălește sau doar se insinuează în climatul acestei zone a Europei și a lumii, viciindu-l, poate fi pe deplin curmată. Totul depinde de voința politică a statelor, de hotărîrea lor fermă și exercitată cu bună-credință, de a acționa în conformitate cu angajamentele asumate prin Actul final de la Helsinki, în spiritul dreptului internațional și în consens cu interesele și aspirațiile popoarelor.

CORNELIU VLAD ■

Apartheid cu minecuțe...

Între Pretoria, Johannesburg și Durban s-a făcut, la un moment dat, un activ schimb de impresii. Interlocutorii erau, cu toții, albi de tot, aproape palizi și semănau între dînșii din cauza cămășilor albe bine scrobite și a costumelor foarte sobre, așa cum le stă bine funcționarilor municipali care fac din respectul față de sine și mai ales față de ambalaj o marcă a valorii sociale. Funcționarii cu pricina prinseseră gustul colocviilor pe o temă, devenită între timp desuetă, și anume cum să nu se schimbe nimic prin părțile esențiale, dar să pară că ceva s-a modificat. Era vorba, nici mai mult, nici mai puțin decît de fardarea apartheidului cu dichis și aplomb astfel încît rasismul municipal să rămînă drastic și eficace sub o tentă de dulce democratism. Dilema era mare, obiectivul limpede iar mijloacele confuze. Ceea ce devenise clar era că băncile pentru albi și băncile pentru negri din parcuri și gări trebuiau amenajate astfel încît să rămînă strict separate, dar să nu arate așa ceva. La fel, platformele autobuzelor pentru albi și pentru negri, cinematografele pentru albi și pentru negri, scaunele de bar pentru albi și pentru negri și așa mai departe.

A scrie negru pe alb că un anume obiect poate fi utilizat în acest sfîrșit de secol în funcție de culoarea clientului începuse să devină chiar și în miezul apartheidului o formulă incomodă avîndu-se în vedere evolutiile sociale și politice scutite de orice echivoc chiar și în această țară...

Mercenarii scrobiți ai rasismului, cu o certă poftă de adaptare la un mediu nou, au apelat însă — conform unei vechi și la fel de penibile tradiții — la arta subterfugiilor. Mai vechea iege „group areas act" a devenit astfel o specie de efect al efectului. Legea prevedea inițial ca departajarea cartierelor de locuit să se facă pe criterii rasiale. Prin forța împrejurărilor avînd un nivel de trai mai ridicat albii au ocupat cartierele rezidențiale sau, mă rog, cele bine amenajate din punct de vedere urbanistic și chiar igienic în timp ce metișii și negrii au rămas cu rămășițele. Așadar, lucrurile păreau limpezi și definitive : de o parte populația normală iar de partea cealaltă suprapopulația neagră, masată claie peste grămadă în zone insalubre, periferice. În momentul cînd politica parului și injurăturii a început să fie pusă sub semnul întrebării după un lung șir de zguduiri ale acestui regim de farsă și gafă, legile rasiste au trebuit... reamenajate. Celebra „group areas act" nu s-a mai putut baza decît pe numărul de ranzi de pornire în achiziționarea unui teren de construcții sau reședință. Se întîmplă însă că și negrii — excepția nu probează regula — pot avea oarecare capital. Faptul simplu că un negru posedă suficienți ranzi (moneda sud-africană) pentru a-și cumpăra o casă în mijlocul caselor albilor a declanșat, desigur, spaime deschise și mascate și o oarecare tulburare generală în rîndul domiciliaților rasiști. Cazul unui metis, Mutusamy Packery, care s-a instalat, recent, într-un apartament alb de tot din Hatfield de lîngă Pretoria a stîrnit, într-un asemenea climat de subtilă emoție, enorme ecouri. Proprietarul, Pieter Cloete, după ce a încasat banii de chirie pe primele șase luni și și-a plătit, treaba lui, datoriile a căpătat alergia rasistă binecunoscută și a încercat să-și dea afară chiriașul. Tentativa nu a reușit, petițiile s-au împotmolit în sertarele primăriei și domnului Cloete nu i-a rămas altceva decît să monteze, la circiuma favorită, o aprigă revoltă de ciraci nemulțumiți și ei de „interferențele inadmisibile" care au început să-și facă loc în aerul altădată... alb al Pretoriei.

Funcționarii municipali nu sînt însă chiar atît de abulici și, cifrele o demonstrează, au reușit numai într-un singur an să dea afară 26 790 de negri din locuințele lor prea igienice, presîndu-i cu șicane și amenzi, cu mici și mari porcării puse la cale cu ambiția feroce a bătăușilor care trebuie să renunțe la ghioagă în schimbul chitanțierului...

Astfel dacă pe stradă rasismul își mai face loc în scrîșnetul genților și al tropăitului de cizme, prin case fișiile, tenace și imperturbabil, apartheidul cu minecuțe și ștampilă într-o ultimă tentativă de a-și face un autoportret... după merit.

B. RADU ■

Știință pe mapamond

Șisturile bituminoase

Șisturile bituminoase încorporează cele mai importante rezerve de petrol „neconvențional". 300 miliarde de tone sînt ascunse în zăcămîntul de la Green River, ce se întinde pe teritoriul a trei state ale S.U.A. ; 110 miliarde de tone așteaptă în subsolul Americii de Sud, în special în Brazilia ; 13 miliarde sînt disponibile în Africa, 12 miliarde în Asia și 6 miliarde în Europa.

Viitorul acestei surse de energie ar fi, deci asigurat, dacă nu ar exista obstacolul tehnologiei : dintr-o tonă de rocă se poate spera să se extragă, în funcție de loc, de la 30 la 250 de litri de petrol. Un rezultat slab pentru o succesiune de operații miniere și industriale foarte grele : trebuie să se extragă tone de blocuri de rocă, aceasta să fie concasată, apoi încălzită la o temperatură de peste 500 grade C pentru distilarea conținutului lichid, al cărui cost oscilează între 15 și 25 dolari per baril.

În ciuda rezervelor enorme, tehnologia actuală permite, în cel mai bun caz, să se extragă 30 miliarde tone de petrol în lume, ceea ce reprezintă totuși o treime din rezervele dovedite de petrol clasic. Există deja țări care produc petrol din șisturi. Printre acestea, în Brazilia, la Sao Mateus do Sul, o unitate-pilot a societății „Petrobras", furnizează zilnic 1 000 barili de petrol și 36 500 metri cubi de gaz combustibil din prelucrarea a 2 500 tone de rocă. Prețul de instalare — 21 milioane dolari. Marocul intenționează să exploateze zăcămîntul de la Timahdit, în Munții Atlas : 30 pînă la 40 milioane tone de rocă tratată anual ar putea furniza aproximativ 3 milioane tone petrol brut.

În Franța, ca și în restul lumii, viitorul șisturilor depinde de o nouă tehnică, experimentată în S.U.A. de „Occidental Petroleum" : distilarea „în situ", ceea ce se întrevede cu gazeificarea subterană a cărbunelui. Nu au fost făcute cunoscute încă procentajul de petrol care poate fi recuperat și costul procedeului. Primele experiențe, efectuate de Biroul Minelor Americane la Rock Springs, în Wyoming, nu au oferit pînă în prezent rezultate concludente.

Ochii și urechile lumii

Între adulți

— Da' pe bună dreptate... Știi ce s-a întîmplat acum trei ani la Fisher-Price ?
— Nu...
— ... (la ureche).
— ...
— Planuri absolut confidențiale.
— Da'cum a fost posibil ?
— Spionajul industrial, azi, e o realitate. Nu știi de unde poate sări iepurele.
— Și înțeleg că fabricau iepuri...
— Iepuri, vulpi, locomotive, rachete, camioane, broaște, macarale, prototipuri miniaturizate, supersofisticate, au specialiști formidabili, ultimul camion, de pildă, era prea mare, prea complicat, au trebuit să-i schimbe dimensiunile, i-au schimbat chiar culorile. Toate astea sînt secrete.
— Te cred.
— Tipii, bagă de seamă, nu fabrică arme. Sînt foarte mîndri de asta. Șeful proiectării susține că e în joc onoarea lor, să nu fabrice arme, să nu creeze o lume violentă, să nu pună pe piață instrumente care incită la crimă.
— Normal. Cine ucide azi un ou, mîine poate ucide un bou.
— Exact. Și mai e concurența televiziunii. Azi, copiii, la 3 ani, știu ceea ce se învață altădată la 6. Explozia cunoștințelor are loc chiar în creșe ! Așa că toți devin deștepți de mici și nu le mai poți da pe mînă orice. Vicepreședintele fabricii anunță că se vor lansa în electronică și audio-vizual...
— Înseamnă că vor deveni și mai vulnerabili...
— Nu încape îndoială. Zeci de spioni industriali vor încerca să pătrundă în laboratoarele lui Fisher-Price. Va fi o luptă aprigă ! Acum trei ani, îți repet, a avut loc... (la ureche).
— Da'cum de-a fost posibil ?
— A fost ! Vigilență slabă, cifră de afaceri prea mare, neatenție generală...
— Și l-a prins ? L-au prins ?
— Nu știu.
— Prototipul furat a fost tras în serie altundeva ?
— Nu știu. Eu vorbesc pe ce știu : n-ai voie să pătrunzi pe culoarele cercetătorilor de la Fisher-Price fără o autorizație specială, fără a fi supravegheat ca la marile centre atomice. Cum faci un pas într-acolo, apare cine trebuie să apară și ești strîns elegant și persuasiv de cot... Cunoști acea strînsoare ?
— Ba bine că nu... Cum poți trăi fără s-o cunoști ? Eu cred că spionul s-a introdus prin însăși natura întreprinderii.
— Adică prin parc ? Nu știu dacă Fisher-Price are parc...
— Fără jocuri de cuvinte, măcar aici să fim serioși. Fii atent — nu-ți cer să fii Mannix : cum poți face spionaj industrial într-o fabrică de jucării pentru copii ? Dacă zici că de la trei ani copiii știu azi ceea ce se învață la șase, o regulă de trei simplă îți va spune că poți face azi spionaj industrial într-o fabrică de jucării, folosind copiii. Dacă explozia cunoștințelor — cum zici că se exprimă tipul — are loc chiar în creșe, nimic mai simplu ca spionii să fie recrutați dintre copiii cu care se experimentează prototipurile de păpuși, de vulpi, de camioane, de macarale și rățoi...
— Nu știu, nu știu, nu știu. Detest romanele de spionaj, cărțile polițiste. La Mannix adormeam.
— Detești, detești, dar nu se poate să nu înțelegi pe ce lume ne aflăm. Eu văd foarte clar cum a avut loc furtul prototipului de păpușă de la Fisher-Price. Fii atent — un tată de meserie spion industrial își ia copilul pe genunchi...
— Lasă-mă în pace ! E oribil, e oribil — cum să furi prototipuri de păpuși ?
— Dacă cifra de afaceri e mare, dacă lumea mai vrea păpuși frumoase, dacă se mai pot încinge bătălii pentru păpuși adorabile între trusturile de jucării...
— E oribil — de cînd lumea, a fura, a spiona...
— Hai, nu fi copil. Eu, de s-ar trece în sfîrșit la dezarmare, aș recicla toți spionii lumii, punîndu-i să facă spionaj la fabricile de jucării. Să vezi ce joacă s-ar încinge pe planetă ! Eu m-aș... (la ureche).
— Tu ai spus, tu ai spus ! și amicul fuge de lîngă mine, strigînd : Tu ai spus — eu am luat atitudine !

RADU COSAȘU ■

Mondo umano?

Limbajul statisticilor

Spre sfîrșitul anului 1977 agenția „France Presse" difuza o nouă știre despre terorism. Era deci o știre ce se adăuga celorlalte, foarte multe, care se refereau la aceeași temă și apoi s-au tot înmulțit, lucru ce reflecta creșterea actelor teroriste. N-am fi revenit asupra ei dacă ceea ce s-a întîmplat ulterior n-ar fi infirmat-o sau, mai exact spus, n-ar fi de asemenea natură încît să fie depășită. Să reamintim însă, conținutul integral al telegramei : „Italia a cunoscut, în 1977, un atentat la 4 (patru !) ore și un atentat mortal la 11 (unsprezece !) zile, arată statisticile publicate de ministerul italian de interne. Aceste cifre i-au surprins chiar și pe italieni înșiși, cu toate că s-au obișnuit cu «fenomenul terorismului». Astfel, în 1977 s-au înregistrat 1 600 atentate împotriva sediilor partidelor politice, sindicatelor, împotriva cazărmilor sau locuințelor militanților politici și 553 atentate împotriva unor oameni simpli. Toate acestea s-au soldat cu 31 de morți.

Statisticile ministerului de interne demonstrează că actele de violență s-au dublat de la un an la altul. În sfîrșit, cotidianul din Milano «Corriere della Sera» apreciază, potrivit primelor cifre din 1978 privind terorismul «bilanțul acestui an va fi mai serios»".

Așadar, acestea erau statisticile oficiale pe 1977. Dincolo de latura lor cantitativă trebuie avut în vedere și un alt aspect, cel calitativ. Avem în vedere cu prioritate răpirea și asasinarea liderului democrației creștine, Aldo Moro, dar și momentele în care s-au produs sechestrarea și uciderea ilustrului om politic italian : procesul de la Torino al unor importanți lideri și membri ai organizației cu o faimă tot mai întristătoare, „Brigăzile roșii" ; încercările de a lansa și consolida „arcul constituțional" format din principalele patru partide politice, în vederea scoaterii țării din acuta criză politică în care se găsea cît și a lansării unor măsuri privind rezolvarea serioaselor fenomene sociale, economice și de alt ordin cu care se confruntă societatea italiană. Între ele, un loc important îl deține, firește, combaterea terorismului.

Așa stînd lucrurile, „bilanțul" anului trecut a devenit, din păcate, și mai „bogat". Date oficiale publicate la sfîrșitul lui 1978 arată că în intervalul respectiv s-au comis 2 365 de atentate (unul la 6 zile), iar numărul victimelor omenești este de 37. Cele mai multe acte teroriste s-au comis în triunghiul din nord — Milano-Torino-Genova. Grupările teroriste s-au înmulțit și ele, ajungînd la incredibila cifră de 209 (!) „A fost un an al terorismului" concluzia aceeași agenție de presă și-și exprima speranța că poate, în 1979, nu va mai fi așa.

Din păcate, debutul în acest an se situează sub aceeași zodie : atentate și provocări ale grupărilor teroriste, amenințări la adresa unor persoane politice, sfidări ale instituțiilor de stat. Au apărut primele victime pe ianuarie, da, primele ! pentru că s-au înregistrat altele și în februarie.

Este adevărat, acțiunile antiteroriste ale poliției italiene s-au înmulțit, au devenit mai eficiente dar ele trebuie să facă față unui număr sporit de grupări teroriste. Renato Curcio, „lider istoric" (!) al „Brigăzilor roșii" a fost condamnat, la Milano, la un an închisoare pentru incitare la violență, pedeapsă care se adaugă celor 15 ani de închisoare pentru activa lui participare la actele teroriste comise de aceleași „Brigăzi roșii" în anii 1972—1974. Totuși, din cauza atacurilor teroriștilor, 4 medici și 60 de gardieni de la penitenciarele din Torino și-au cerut transferul și nimeni nu s-a oferit să preia posturile lor. Cum se vede, situația este la fel de confuză și incertă, iar printre mulți funcționari teama a crescut într-un mod cu totul îngrijorător. Firește, de atare împrejurări beneficiază forțe retrograde, de extremă dreaptă, interesate să întrețină un climat de violență și să compromită orice acțiune guvernamentală de natură să îndrepte țara pe un făgaș normal și să conducă la rezolvarea problemelor serioase cu care se confruntă poporul italian. Pentru că, să se observe, de la zile de foc s-a ajuns la săptămîni apoi la luni și, în fine, la ani de aceeași categorie, cu întregul cortegiu de implicații nefaste ce decurg din atare fenomene.

DUMITRU CONSTANTIN ■

Atunci, fii binevenită, cometă Halley!

Fred Hoyl și Chandra Vikramasinghe, doi cunoscuți oameni de știință, consideră că epidemiile pot fi aduse pe pămînt de... comete. După opinia lor, pe suprafața nucleelor cometelor există condiții propice apariției vieții din materie anorganică și, de ce nu, nașterii unor virusi sau bacterii patogene. Începutul brusc și difuzarea rapidă a epidemiilor ar susține afirmația, încă nu suficient de solid argumentată, a oamenilor de știință. Părinții acestei teorii opinează că epidemiile de gripă virotică din ultimul timp încep ca urmare a unor mutații genetice întîmplătoare sau a unor recombinări genetice ale unui virus sau unei bacterii, care se transmit de la om la om. Ei bine, modificările respective ar fi cauzate de trecerea cometelor.

Probabil nu degeaba strămoșii noștri intrau în panică la apariția unor, cu sau fără coadă, comete. Fără a avea posibilitatea să studieze comportarea, compoziția și influența lor asupra pămînteniilor, ei credeau cu tărie că apariția aleatorie a „bulgărilor de foc" nu poate aduce decît necazuri. Coincidența trecerii lor cu apariția vreunei ciume bubonice, tifos exantematic sau variole nu făcea decît să îndreptățească credința în puterile malefice ale efemerelor astre.

Deci, cometele. Ele ar fi vinovate că pe planeta Terra au murit și mor milioane de oameni de maladii mai mult sau mai puțin recunoscute drept epidemii. Departe de noi gîndul de a contesta cu totul teoria celor doi savanți. S-ar putea, cine știe, să fie în culpă cometele, dar...

Zilele trecute ziarele au publicat o informație despre o maladie ciudată și necunoscută încă, cu aparență specifică de epidemie, căreia i-au căzut victime 56 de copii napolitani. Cauza deceselor n-a fost încă precizată, cu toate eforturile medicilor. Cert este, după cum relatează ziarul „Paese Sera", că boala amintită a lovit doar copiii unor părinți săraci. Ceea ce i-a determinat pe pediatrii din spitalele Neapolelui să găsească cea mai potrivită denumire aceste boli — „maladia săracilor". După aprecierile prof. dr. Gabriele, cunoscut pediatru la o clinică din oraș, 220 000 de napolitani trăiesc la limita înfometării. „Il Messaggero", importantul cotidian peninsular, apreciază că în cartierul Secondigliano, unde locuiesc 70 000 de persoane, lipsesc cele mai elementare instalații sanitare.

Aici, unde femeile sînt atît de subnutrite încît nu-și pot alăpta copiii, unde 137 de copii dintr-o mie mor înainte de a împlini un an, acelora care au reușit să scape de dramaticele statistici ale mortalității infantile nu li se oferă drept hrană decît pîine și apă.

O epidemie adusă de vreo cometă ? Nu. Pur și simplu mizerie și sărăcie. Epidemia sărăciei. Mult mai ușor de vindecat decît oricare alta. Și totuși, mult mai rezistentă decît multe maladii. Cu puțin timp în urmă Organizația Mondială a Sănătății anunța, cu justificată satisfacție, eradicarea variolei. O maladie virulentă cu conturi sinistre, însumînd milioane de decese. Dar sărăcia, foamea, malnutriția, lipsa asistenței sanitare, cîte victime fac ? Mai este oare nevoie de comete ? Cînd un recent raport al O.M.S. subliniază faptul că 4-5 din populația globului nu are acces la asistență medicală ? Cînd numărul înfometaților a ajuns la un miliard ?

Așteptăm „îngroziți" anul 1986 cînd savanții au socotit că vom primi vizita faimoasei comete Halley. Oare ce cumplită epidemie va declanșa și ea ? Poate va fi o cometă care, stropind cu strălucitoarea-i coadă atmosfera terestră, va lăsa în urmă epidemia păcii, a bunei înțelegeri. Poate epidemia dezarmării.

Atunci, fii binevenită, cometă Halley !

IOAN ROȘCA ■

Avionul solar — de la ficțiune la realitate

Un avion propulsat numai și numai de lumina soarelui. Iată un obiectiv deosebit de îndrăznet, pe care mulți ar fi tentați să-l considere de domeniul fictiunii sau, în cel mai bun caz, drept visul celui mai înfocat ecologist. Și totuși, deși dificultățile de ordin tehnic sînt încă serioase, cîteva planoare teleghidate bazate pe acest principiu au și zburat, iar în Anglia se află în faza de realizare primul avion pilotat — e drept, de proporții reduse — care va folosi energia solară în locul cherosenului tradițional.

Ideea utilizării în aviație a acestei inepuizabile — și nepoluante — surse de energie are la bază cîteva calcule simple. Pe vreme senină, fiecare metru pătrat al solului terestru primește, sub formă de radiație luminoasă, echivalentul a 1 350 W. Continuînd calculul, specialiștii au ajuns la concluzia că un avion de turism, ale cărui aripi au în medie o suprafață de 20 metri pătrați, poate recepționa de la soare circa 27 de kilowați, energie suficientă pentru a putea face să zboare un asemenea aparat. Evident, dificultățile apar însă atunci cînd se pune problema realizării tehnice a acestui veritabil transfer de la radiația luminoasă la energia electrică, și, apoi, a convertirii acestela în energie cinetică. Soluția propusă de specialiști constă în utilizarea celulelor fotoelectrice care captează razele soarelui și produc un curent continuu capabil să alimenteze un motor electric. Utilizarea celulei fotoelectrice — scrie revista **Science et vie**, care consacră acestei teme un amplu articol — prezintă un alt mare avantaj. Suprafața aripilor oricărui avion poate să fie „implantată" cu mii de asemenea celule, fără a mai fi nevoie să se schimbe cu nimic profilul acestora. S-a calculat că, la posibilitățile actuale de valorificare a energiei solare, un metru pătrat de aripă tapițată cu celule fotoelectrice poate produce 150 W de energie electrică sub formă de curent continuu.

Așa cum scrie revista citată, anul viitor, specialiștii britanici vor realiza primul avion solar pilotat, cu un singur loc. Tipul de aparat aflat în lucru prezintă o suprafață a aripilor de 35 de metri pătrați acoperiți cu celule fotoelectrice, ceea ce asigură o capacitate totală de 6 450 de Wați. Viitorul avion va putea să dezvolte o viteză de pînă la 100 de kilometri pe oră. El va fi echipat cu o baterie specială pentru situațiile cînd soarele este acoperit de nori. Energia necesară decolării va fi produsă de forța musculară a pilotului — pe principiul bicicletei — care, pedalînd cîteva minute, va asigura, prin intermediul unui dinam curentul necesar pornirii aparatului.

Performantele primului avion solar vor fi, desigur, modeste. Costul realizării lui este ridicat, din cauza folosirii unui număr mare de celule fotoelectrice, încă destul de scumpe. De asemenea, posibilitățile de a efectua zboruri rămîn limitate și în dependență de starea vremii. Pentru început, așa cum afirmă specialiștii în materie, paralel cu scăderea continuă a prețurilor fotocelulelor, care în numeroase țări au început să fie produse în serie, ideea micilor avioane cu unu sau două locuri are mari șanse de a fi materializată și apoi extinsă pe scară largă. Și nu este imposibil ca, în perspectiva dezvoltării științei și tehnologiei în următoarele decenii, principiul avionului solar să fie aplicat și la construirea unor avioane gigant. Aceasta ar presupune însă o serie de perfecționări mai ales în domeniul utilizării cu un randament cît mai ridicat a energiei captate de la soare. S-a calculat astfel că un avion de tip „Airbus", care are o suprafață a aripilor de 280 metri pătrați, ar putea să dispună, utilizîndu-se celule, de un randament superior celor de azi, de o putere electrică de 350 kW, capabilă să pună în funcțiune un motor de mare capacitate.

Avionul solar poate deveni, așadar, în perspectiva viitorului, una dintre aplicațiile spectaculoase ale utilizării, în folosul omului, a luminii solare. Iar foamea de energie pe care o cunoaște azi omenirea, strădaniile depuse de savanți din lumea întreagă în acest domeniu precum și începuturile — e drept, modeste încă — făcute în construcția avionului solar ar putea să susțină afirmația — azi poate îndrăzneață — că oamenii mileniului viitor vor zbura cu avioane silențioase, nepoluante, propulsate cu energia inepuizabilă oferită cu dărnicie de „astrul zilei".

P. AURELIAN ■

PARADOXURILE SUPERCIVILIZAȚIEI

Stafia, scrîșnind ascuțit din clavicule și lăsînd în urmă un miros de pucioasă și cloroform, s-a demodat. Nu se mai poartă castele cu coridoare lungi, beznoase, în care sub fiecare draperie stau pitiți strigoii cînd dolofani, cînd ascuțiți. Gangsterul teribil, cu jungherul între dinți și mitraliera la subțioară, s-a demodat. Nu se mai poartă schimburi lungi de rafale și spintecări spectaculoase în ușa caselor de bani. Detectivul simpatic, mereu bronzat și cu dinții albi-albi degeaba mai zîmbește cu toată gura spre parter și balcon. S-a demodat.

Practic toate figurile-cheie care au făcut vîlvă și încasări de la un an la altul au fost aruncate peste bord. Acum lîncezesc, roase de invidie, în arhiva cinematografiei mondiale, în speranța că nu toate vremurile bune s-au dus pentru totdeauna. Să dăm însă trecutului ce îi aparține și să ne emoționăm, pînă la lacrimi, de teribila revelație a prezentului care a furnizat, ca orice prezent, personajul personajelor, figura cea mai tulburătoare din cîte s-a putut inventa vreodată, în miezul circului sau în miezul oricărui alt loc în care se poate inventa ceva. Este vorba, nici mai mult, nici mai puțin, decît de perfecțiunea întruchipată la care se adaugă un lung șir de perfecțiuni aiuritoare pentru orice om normal. Cinematografia americană, dar nu numai dînsa, și-a deschis larg porțile superomului, adică unui om care umblă ca mașina și ca submarinul, ca avionul și ca bomba, unui om care simte uneori ca omul și cel mai des ca un computer. El este mult mai înalt, mult mai frumos, mult mai deștept decît toți ceilalți. Învinge în serie, iubește în serie, zboară în serie. Mă rog — face totul în serii zdrobitoare spre năuceala adversarilor și deliciul maladiv al publicului.

Superomul a intrat într-un film care face acum ravagii în majoritatea statelor nord-americane. Cozi lungi de tot se organizează, din zori, în fața celor 780 de cinematografe unde rulează pelicula. Succesul este atît de mare și apăsător încît un canal al televiziunii naționale oferă sfaturi, pe bază de statistici, la ce cinematograf coada e încă relativ scurtă, șansele clientelei de a fugi la fața locului echivalînd cu șansa relativă de a vedea și filmul...

Superomul zumzăie cochet din aripile care îi cresc, la comandă, din omoplați, survolează Statele Unite și face dreptate strict și demn, unde este cazul, adică frecvent. Alura lui justițiară nu seamănă cu a nimănui pentru că aterizează ca o libelulă, acționează ca un judecător, decolează ca un demon și se pierde în seninul cerului ca un vis imposibil de pînăit. Lumea îl place atît de profund, nu reușește să-l uite atît de evident și ar vrea să-l întîlnească nu numai în prototip încît hăis sa atletică a devenit o obsesie de zile mari. Multumindu-se cu forma în dauna conținutului, clientela este dispusă să-i accepte cea mai diluată dîră în speranța că umerii lați și picioarele lungi pot aduce în viața cea de toate zilele dreptatea și fericirea.

Intuind impactul momentului, la Paris, Pierre Cardin, celebrul creator de modă, a lansat stilul „superman". În fața unui juriu mai mult decît sofisticat domnia-sa a lăsat să se alinie un număr impresionant de manechine care, din păcate, nu zburau, dar semănau leit cu idolul mult așteptat. Peste un an, doi, cînd moda va fi lansată, bărbații vor purta deci kilograme de vată pe umeri, briuri late și strălucitoare, pantaloni cambrați, ochelari imenși și, în loc de pălării, căști de combatanți extraterestri.

Poșta de justiție și record fiind mare, excentricii se vor obișnui și cu vicioroangele, absolut necesare pentru a da distincție hotărîrii de a umbla. În legătură cu toate acestea, un sociolog american se întreba dacă personajul supraomului nu s-a inventat pentru că nu s-a găsit omul care să imoună foamei publicului de adevăr. Care adevăr nu a precizat că înseamnă că oricine care simte că începe să semene cu o libelulă, are șanse mari de a face ceva în viață și, mai ales, pe ecran...

RADU BUDEANU ■

Super-libelula...

Flacăra
SPORT DIVERSE

De primăvară

Simplonul iernii a sosit tîrziu în gara noastră. A aruncat intîi un potop de crizanteme de omăt, după care a azvîrlit patru zile cu praf peste stadioane, săli de sport și melancolicul februarie. Vremea patinel, a pucului și a crosei se pregătește să treacă în cantitatea de foi de calendar trimise eternității ca niște depeșe. Un S.O.S. vine dinspre hăurile goale ale stadioanelor din care s-au auzit numai vocile viscolului pînă acum. Tribunele cer mina unui gospodar, cîmpurile de joc care au zăcut sub îngrășăminte scot colți de iarbă ca peria. Mai lipsește fotbalul, dar el e absent mai totdeauna din aceste locuri. Generațiile de fotbaliști tineri privesc la galeria strămoșilor pe care i-au moștenit, își potrivesc crampoanele în atelierele cluburilor și speră ca anul care vine să fie pentru ei cel al consacrării. Nici spectatorii nu stau locului : le-a mai dat Țopescu cu pelicula **Mundialului** pe la ochi (dacă nu curge, pică !) și cei mai temerari au început să-și pună paltoanele la naftalină. E vremea sfîrșit de oase și a mănușilor mai subțirele. Pe ici, pe colo s-au făcut unele **încălziri** ; unii au ieșit la trap și la galop, alții au cărat saci cu nisip în spinare pe dealurile Brașovului (ah, nea Titi, faraonii erau niște copii de trupă !). Magazinerii umflă mingile de zor și la București I.T.B.-ul se gîndește de pe acum cum o s-o scoată el la capăt sîmbăta și duminica pînă în Ștefan cel Mare, pînă la Ghencea și pînă în Dealul Spirii ! Chiar ziarele s-au mai înciochinat cu rubrici speciale, cu ștaif, cu indiscreții, cu declarații, cu promisiuni (mai ales ! gargara folosește totdeauna) și-o să vedem noi ce-o să pățim cînd o să fim siliți să scriem cu amîndouă mîinile că în fotbalul românesc totul s-a reparat, totul merge pe șine ca și **Rapidul** — Dumnezeu să-i ajute ! — să-l vedem iar în A, să-l vedem cu peluză și fără barbari care bat arbitrii.

Într-un cuvînt, e bine. Vacanța mare s-a sfîrșit ! În fața noastră sunt 17 etape, plus întreruperile, plus niște meciuri internaționale, plus pronosportul, plus pariurile de-acasă ș.a.m.d.

Cam atît despre fotbal, pentru că, iată, voleiul, după gimnastică, tenis de masă, tenis-tenis și alte sporturi care rodesc tot timpul — mă gîndesc la rugbi — ne aduce satisfacția unei **Cupe a cupelor** prin victoria echipei **Dinamo**. Nume ca Oros, Dumănoiu, Tutovan, Girleanu, Păușescu și Enescu au început să se impună și să intre în **topurile** gazetelor. Așteptăm cu inima la gură rezultatele echipei **Steaua** care are și ea șanse să cîștige **Cupa campionilor europeni.** Ar fi pentru noi o mare bucurie, pentru că în volei am avut perioade bune, ca și în handbal, ca și în box și la casa omului nu strică cîte un trofeu din cînd în cînd, chiar dacă nu este obținut în **sportul-rege** pentru care noi suferim atît de mult.

Și fiindcă martie se arată la cotitură cu ghiocei și cuțite de frig, cu cîte o furtună care mai sparge cîte un geam, să ne pregătim să ieșim la cîmp cu mic cu mare și să vedem ce au mai învățat iarna aceasta copiii durerii, chiar într-un cantonament atît de lung cum a fost cel de la Brașov unde s-au întîmplat atîtea pățaniile încît un nou serial **(Totul pentru fotbal)** ar fi foarte potrivit ! Pentru cine vrea, iată și cîteva secvențe : Dobrin la Poiana, încărcat de un cioban care are 3 000 de oi (ca subsemnatul !) și se hrănește numai cu lăptișor de capră, ajunge campion la schi, se lasă de fotbal și e proclamat campion mondial de popice ! Secvența II : Ștefan Covaci pe post de zburător, la un planor, se asigură la ADAS și iese la pensie. Secvența III : Echipa **F. C. Argeș** cîștigă campionatul prin transferul lui Iordănescu, Dumitru și Ricanu la Pitești, între două sezoane. Secvența IV : **Dinamo** devine campion de tir în anul 1979, ochind titlul de campion la fotbal.

Și-am încălecat pe-o șa...

EUGEN BARBU ■

Cupa cupelor la volei masculin e la București!

După o eclipsă care a durat mai bine de un deceniu, voleiul nostru masculin revine în fruntea ierarhiilor internaționale, oferindu-ne o primă bucurie de proporții prin cîștigarea, de către Dinamo București, a celei de-a șaptea ediții a Cupei cupelor. Zicem o primă bucurie pentru că, la ora cînd redactăm acest text, campioana țării, Steaua, se află angajată în disputele fazei finale a Cupei campionilor europeni, avînd, după opinia specialiștilor și după sperantele noastre, șanse de izbîndă. Revenind la prestația excepțională a dinamovistilor, care au cedat pe tot parcursul întrecerii un singur set adversarilor, adjudecîndu-și finala de la Roeselare cu un setaveraj impresionant, 9—0, să subliniem că victoria obținută de elevii antrenorilor George Eremia și William Schreiber reprezintă totodată și cel dintîi succes românesc în această prestigioasă competiție continentală. Meritele aparțin celor 2 tehnicieni amintiți și întregului lot, alcătuit din Corneliu Oros, Laurențiu Dumănoiu, Marian Păușescu, Günter Enescu, Mircea Tutovan, Dan Girleanu, Emilian Vrîncuț, Teofil Chis, Ștefan Băroiu și Marius Căta Chițiga, cărora le adresăm pe această cale sincere și calde felicitări.

Nu trebuie însă uitat că la revirimentul voleiului nostru a contribuit și atmosfera de responsabilitate, muncă și disciplină instaurată de noua conducere a federației de specialitate, atmosferă ale cărei roade n-au întîrziat să apară. Fără să ne facem un titlu de laudă din asta, avem datoria să amintim că „Flacăra" a criticat, aspru și în repetate rînduri, superficialitatea și imobilismul fostei conduceri a F.R.V., salutînd totodată hotărîrea C.N.E.F.S. prin care, chiar dacă cu o oarecare întîrziere, fostii responsabili ai voleiului au fost îndepărtați din funcție. Că revista noastră a atras, nu o dată, atenția și asupra rutinei și pripelii în decizii manifestate la nivelul altor organisme federale, ne gîndim în primul rînd la federația de fotbal, fără ca C.N.E.F.S. să ia în seamă aceste critici și să pună piciorul în prag, e o altă poveste, asupra căreia vom reveni.

Acum, subliniind din nou remarcabilul succes al dinamovistilor bucureșteni, învingători merituoși ai Cupei cupelor, să-i felicităm din toată inima și, cu gîndul la Bruxelles, să le ținem pumnii strînși jucătorilor de la Steaua. Bravo, Dinamo, succes, Steaua !

Cu Dumănoiu la fileu, asistat de Păușescu, Tutovan și Vrîncuț, Dinamo realizează un nou punct în meciul cu Hutnik Cracovia, îndreptîndu-se cu pași siguri spre cîștigarea Cupei cupelor.

Fotografie de JACQUELINE ZVONESCHI

Time-out

● **Finala Cupei României la handbal masculin se va disputa, conform așteptărilor, între Steaua și Dinamo, dar merită subliniată isprava Științei Bacău care, în grupa semifinală de la Craiova, a bătut pe Minaur cu 25—19 ! Handbalul e în mare progres la Bacău, Știința din localitate fiind lider în divizia feminină.** ● **Întrecînd, între alte adversare, pe Judit Magos, campioana Europei, Maria Alexandru s-a clasat pe un remarcabil loc 2 la Top 12, competiția elitei continentale a tenisului de masă.** ● **Echipa învinsă, într-un dublu test, de reprezentativa noastră de hochei juniori, a fost campioana de juniori a Poloniei și nu campioana Poloniei, vezi Doamne de seniori, cum încearcă se ne induce în eroare ziarul „Sportul", de luni, 19 februarie.** ● **Ion Buliga și Eugen Popescu, ambii juniori II, au stabilit un nou record republican la săritura în înălțime, trecînd 2,10 m. Tot e bună și sala la ceva !** ● **Antrenată de Ion Pîrcălab, fosta „săgeată a Carpaților", formația Pandurii Tîrgu Jiu promite un sezon fructuos, inclusiv revenirea în divizia B. Să mai vedem.** ● **Autorul decorurilor recentei producții cinematografice „Între oglinzi paralele", arhitectul Ștefan Antonescu e una și aceeași persoană cu fostul boxer fruntaș al cluburilor Dinamo și Rapid. El a făcut categoria mușcă.** ● **După părerea lui Florea Dumitrache, exprimată în ziarul „Tribuna Sibiului" din 13 februarie, ca atacanți centrali în echipa națională ar merita să joace, în ordine, dinamovistul Dudu Georgescu și buzoianul Stan.** ● **Cu o „promptitudine" care n-are nici o legătură cu nota critică din numărul trecut al revistei noastre, „Sportul" de simbătă face publice rezultatele obținute de Andrei Erdely la campionatele mondiale de poliatlon, încheiate la Oslo cu 5 zile mai devreme ! Trebuie adăugat că Erdely a plecat în Norvegia fără antrenor, dar însoțit, mai încape vorbă, de secretarul federal Grigore Arjoca. Deplasarea ultimului n-a surprins, există indicii în acest sens, pe nimeni din C.N.E.F.S., cunoscîndu-se atracția tovarășului Arjoca pentru fiorduri. Poate că, la anul, renunțăm la Erdely și-i trimitem numai pe Arjoca !** ● **Foștii fotbaliști Neagu (Rapid) și Manta (Progresul) și-au pus în cap să devină arbitri. Ei urmează cursul inițiat de federație.** ● **Vești bune din partea juniorilor. La Gniezno, în Polonia, pugilistul Florian Tîrcomnicu a primit Trofeul Aleksander Polus, în vreme ce halterofilul sibian Gheorghe Bening a realizat 107 kilograme la smuls și 125 la ridicat, a patra performanță europeană a anului.** ● **Ne-a scris Natalia Mărășescu, spre a ne mulțumi pentru frumoasele cuvinte tipărite joia trecută. Îi mulțumim și noi, dorindu-i succes la europenele de la Viena.**

„U" Cluj-Napoca vrea să revină în „A"

cu un joc pe măsura faimei clubului

— Tovarășe Teodor Pop, iată-vă, după plecarea lui Peniță Moldoveanu, antrenor principal la Universitatea Cluj-Napoca, echipă despre care se zice că e cu un picior în divizia A, dar care, firește, mai are de făcut pasul respectiv. E absolut necesar să vă întreb, în numele cititorilor, cine sînteți ? Unde ați învățat meserie ? De la cine ?

— Absolvent al școlii postliceale de antrenori, am 36 de ani, împliniți la 3 ianuarie, precum și un stagiu în meserie efectuat, ca antrenor principal, la Aurul Brad, la Dacia Orăștie și la Mureșul Deva, de unde am venit în toamnă la Universitatea, ca secund. O vreme am mai lucrat ca secund la Jiul, colaborînd cu Ion Ionescu, acum la Arad, de la care consider că am învățat o sumedenie de lucruri folositoare pentru profesie. Ajunge ?

— Pentru moment, da. Cum vă simțiți ca unic responsabil al unei garnituri de la care întreaga suflare fotbalistică clujeană așteaptă promovarea ?

— Unic responsabil e un fel de-a zice ! Mai întîi că am 18 secunzi, fiecare din componența lotului fiind considerat așa ! Apoi că tot orașul e cu noi, numărînd parcă zilele pînă la întoarcerea în prima divizie. Vreau să vă asigur că „șepcile roșii" înțeleg bine ce înseamnă încrederea arătată de întregul oraș, ce valoare, materială și morală, are sprijinul pe care ni-l acordă permanent organele locale, conducerea Universității, a clubului. Președintele clubului, profesorul doctor George Tomuța, președintele secției de fotbal, profesorul doctor Sever Groze, vicepreședintele Remus Cîmpeanu, o masă importantă de susținători se află alături de noi în încercarea de a readuce echipa pe prima scenă fotbalistică a țării. Ne obligă la promovare condițiile create și, nu în ultimul rînd, tradiția unui club cu merite dintre cele mai mari în progresul fotbalului românesc.

— Legat de asta, sînteți convins că „U" va promova ?

— Mai încape vorbă ? ! Cred că am scăpat în cîștigători. Fără falsă modestie...

— Nu e obligatoriu să pari vanitos spunînd ce gîndești ! Vă rog să reluați.

— ...am convingerea că turul ne recomandă ca primi favoriți. Am terminat pe locul 1, cu 4 puncte avans față de Bistrița. Am adus 7 puncte din deplasare și am cîștigat totul acasă. Am marcat 28 de goluri și am primit numai 8.

— Știm ce-a fost, spuneți-ne ce va fi ! Aveți, ca să vă citez, numai 8 partide în retur pe teren propriu, iar prima etapă jucați la Reșița cu o fostă divizionară A, ale cărei speranțe de promovare nu s-au stins ! Ce ziceți de asta ?

— E exact. Nu va fi ușor, sîntem convinși, dar vom cîștiga. Sigur că Reșița n-a renunțat la luptă, dar nu trebuie uitat că ne despart 9 puncte, greu de remontat în 17 etape, dacă nu chiar imposibil. În plus, cu principala noastră urmăritoare, Gloria Bistrița, jucăm acasă ! Cînd zic că vom cîștiga, am în vedere, în primul rînd, valoarea și ambiția jucătorilor de la „U", dorința lor de a se afirma.

— Care jucători, tovarășe Pop ? Ce echipă va alinia Universitatea în retur ?

— Cea din prima jumătate a campionatului, poate cu Lăzăreanu în poartă. Adică Moldovan, care a apărat foarte bine în tur, Anca sau Liviu Mihai, Moș, Ciocan, Mureșan sau Bagiu, Manu, Cîmpeanu II, Răduță, Dobrotă, Vidican și Batacliu. În linii mari, n-am probleme speciale, poate doar recuperarea portarului Lăzăreanu.

— Ce-i cu el ?

— Accidentat la genunchiul drept, la selecția de la Constanța, Lăzăreanu s-a refăcut mai greu. A avut o entorsă curioasă, cu smulgeri și răsuciri de ligamente. A fost de mai multe ori la București, consultînd diverși specialiști, a mers în două rînduri la Băile Felix pentru fizioterapie, dar durerile au cedat foarte greu, doctorii neștiind ce diagnostic să pună și ce tratament să indice. El a reluat pregătirile și se simte bine, îndu-ne speranțe. La fel, Liviu Mihai, care n-a prea apărut în tur din cauza unei rupturi musculare. În rest, echipa standard.

— Unde s-a pregătit „U" în perioada de iarnă ?

— Am ales o stațiune mai puțin frecventată, Izvoarele, în Maramureș. După o săptămînă, însă am fost siliți să renunțăm, nu din cauza condițiilor de cazare sau masă, excelente, ci din cauza timpului nefavorabil, care a transformat stratul de zăpadă de pe teren în noroi. Ne-am întors acasă și am trecut la jocuri de verificare. Primul test, de fapt un meci internațional, a fost la 7 februarie și, vă rog să menționați acest aspect, el a fost urmărit de aproape 20 000 spectatori.

— Am notat. Aș vrea să vă întreb prin ce credeți că s-a impus „U" în prima parte a campionatului ? Printr-o tehnicitate superioară sau printr-un angajament deosebit ?

— Normal ar fi să răspund prin amîndouă și cam așa a fost, deși o parte din jucători s-au remarcat la primul capitol, iar alta, la cel de al doilea. Cîmpeanu II, Batacliu și Manu, de pildă, sînt tehnicieni de mare subtilitate, în vreme ce Ciocan, Moș, Anca sau Vidican rămîn niște luptători prin excelență. Mă străduiesc acum, avînd alături de mine pe doctorul Mircea Ioanete și pe asistentul medical Ovidiu Man, foarte priceput și perseverent, să dezvolt la jucători exact calitățile la care ei sînt deficitari. Făcîndu-l, de pildă, pe Batacliu să alerge mai mult și mai folositor, pe Vidican să-și perfecționeze tehnica. Am deplină încredere în forța morală a echipei, în atașamentul ei față de culorile clubului. Vom mai avea, desigur, și necazuri, vom mai pierde și meciuri, în tur am pierdut de 3 ori, la Bistrița, la Tîrnăveni și la Timișoara, cu U.M.T., dar sînt convins că ne vom atinge scopul și că, din toamnă, „U" va juca în divizia A. Urmărim totodată să furnizăm cîțiva fotbaliști loturilor naționale, Vidican și Dobrotă urmînd să se prezinte la trialul lotului de tineret. Dealtfel, doi dintre juniorii noștri, Suciu și Pop, joacă la „Luceafărul", în națională de juniori.

— Tovarășe Teodor Pop, nu pot încheia acest dialog fără a observa că sînteți un optimist !

— Eu citesc revista „Flacăra", din care am aflat, între altele, că și Rapid sau F.C. Constanța mai speră să promoveze ! Constanța care e la 8 puncte de Galați ! Dacă ei își păstrează încă nealterat optimismul, ce-ați fi vrut să declar eu ?!

— Ce-ați declarat ! Vă mulțumesc.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

racul

Anchetă Flacăra

Caricatura — nota de pesimism a optimistului (!)

1. De ce faceți caricatură ?
2. Unde publicați în mod curent caricatură ? Unde ați vrea să publicați și în ce condiții ?
3. Cum este promovată caricatura în expoziții ?
4. Numiți pe acei caricaturiști, care, după opinia dumneavoastră, prin desen (tip de umor) dau o direcție originală în acest domeniu.
5. Vă rugăm să oferiți printr-un desen un răspuns la o a cincea întrebare, aceea pe care v-o adresați singuri și al cărei răspuns grafic ar urma să spună un adevăr despre caricatură și caricaturiști.

Am adresat întrebările următorilor graficieni :

Octavian Andronic-Ando, Constantin Ciosu, Octavian Bour, Anton Dragoș, Mihai Pînzaru-Pim, Mihai Matei, Nell Cobar, Niculae Claudiu, V. Crăiță-Mindră, Dénes Molnár, Aslan Matty, Albert Poch, Eugen Taru, Helga Unipan

Octavian Andronic-Ando

1. Din pasiune. Caricatura reprezintă un limbaj excepțional de sintetic, capabil să vehiculeze idei.

2. Ce înseamnă „curent" ? După știința mea, cam 98 la sută dintre caricaturiști nu publică în mod curent, ci doar întîmplător. În cazul meu, întîmplarea se manifestă cu o oarecare frecvență la „Informația", „Scînteia", „Urzica", „Magazin", „Scînteia tineretului" și „Viața studențească". Aș vrea ca toate publicațiile să găzduiască în paginile lor caricatură, considerînd-o un gen matur și eficient. Mi-ar plăcea să public la „Lumea" (acolo nu apar decît reproduceri din presa străină), sau la „Viața economică", de pildă. Aștept de multă vreme să văd o copertă-caricatură, la o revistă. (Prin alte părți se întîmplă destul de des.)

3. Nu este promovată. Este găzduită, nici măcar în condiții decente, uneori. Premiile — atunci cînd se dau — nici nu prea sînt publicate. Iar criteriile de jurizare sînt atît de „diverse". Încît prezența sau absența unui caricaturist într-o sau dintr-o expoziție nu are aproape nici o semnificație.

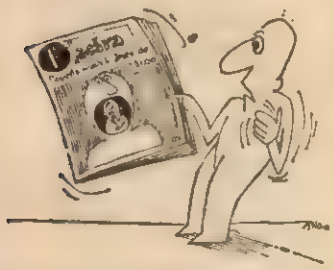

4. Din păcate, cantitatea de caricatură publicată nu permite conturarea precisă a unor profiluri artistice. Mă impresionează (plăcut) „valul" de tineri apăruți în ultimii ani, care mi se pare că posedă certe calități intelectuale și de îndeminare pentru a putea însemna ceva în peisajul caricaturii noastre. Printre cei care gîndesc caricatura și o exersează cu mijloace de expresie adecvate, se pot număra Daniel Ionescu, Mihai și Ion Barbu, Vlad Gheorghiu, Pavel Constantin, Nicolae Mirodone, Gheorghe Atieni, Mariana Șerban, Mircea Bițcă, Chiril, Iulian Pena, Ștefan Boroș, Pavel Botezatu. Și alții, bineînțeles.

Constantin Ciosu

1. E genul care mă atrage, mă pasionează, îmi dă posibilitatea să comunic rapid cu semenii mei, considerînd deci caricatura ca mijlocul cel mai potrivit de a-mi exprima gîndurile. Am ceva de spus și caricatura îmi stă cel mai la îndemînă. De ce nu, am și satisfacții imediate.

2. Am încercat în unele publicații, să public în mod curent, dar probabil din lipsă de spațiu sau din lipsă de . altceva, nu am reușit. În sens pozitiv, pot aminti revistele „Cronica" și „Urzica", de asemenea, cîteva ziare județene, unde apar aproape cu regularitate. Una e să vrei să publici și alta să poți publica. Prea des se interpun netalentații. M-ar interesa ilustrația de carte și, de ce nu, o nouă carte de caricatură.

3. Cele cinci saloane de umor organizate anual, vorbesc de la sine despre preocuparea pentru afirmarea caricaturii, dar asta mai mult în țară. Trebuie să afirm că în Capitală, unde posibilitățile sînt mai mari, organizarea saloanelor de umor e lăsată pe ultimul plan. Se pare că nimeni nu este interesat să acorde acestui gen o sală corespunzătoare de expunere (a se vedea ultimul salon de la sala municipiului București). În privința promovării, ar fi mai multe de spus. Dacă se vrea cu adevărat o promovare a caricaturii și un salon al umorului de bună calitate, atunci să nu se alcătuiască juriile pe anumite criterii, primul și cel mai important fiind buletinul de București. Fără a mai vorbi că un juriu e propus pentru selecția lucrărilor și un altul pentru acordarea premiilor.

Părerea mea este că unii — chiar tineri — sînt prea ușor promovați în diverse expoziții. Cum a învățat omul să tragă trei linii, gata, și apare în expoziții. Se consideră, probabil, că a face caricatură este un lucru foarte simplu. Nu sînt împotriva promovărilor de orice fel, dar aceste promovări trebuie să fie justificate calitativ.

4. M-aș opri deocamdată la Bour.

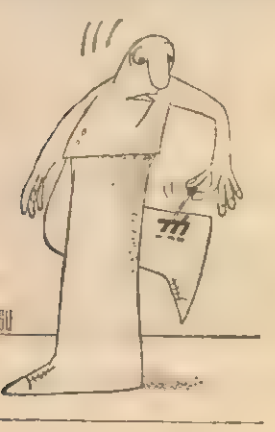

Octavian Bour

1. Este modul cel mai adecvat prin care pot să mă exprim. Felul meu de a fi și formația mea artistică m-au adus, firesc, la acest gen de artă.

2. De opt ani public fără întrerupere în „Steaua". Aș dori să am o rubrică permanentă, un colț al meu, într-un săptămînal. Asta m-ar obliga să lucrez mai organizat și, de ce nu, mai bine.

3. Foarte ușor, cea de duzină. Am făcut parte din juriul ultimului salon al umorului — București '78, și am rămas surprins văzînd cu cît entuziasm erau acceptate (de către majoritatea colegilor din juriu : caricaturiști, graficieni, critici de artă) caricaturi prost desenate și cu poante răsuflate, pe care le-am văzut în reviste vechi, de ani de zile, de la noi sau de aiurea. Mă întreb și eu, cînd voi pricepe cei ce fac sau promovează caricatura că această specie a artei plastice trebuie să fie implicată în educația estetică a omului nou. Și acum ceva despre televiziune. Cînd avem atîția desenatori buni, care ar putea stîrni telespectatorilor niște gînduri frumoase, niște gînduri estetice, desenînd cu o singură mînă, micul ecran ne prezintă diletanți numai pentru că desenează cu două mîini deodată. Sînt foarte triste asemenea agresiuni împotriva bunului gust.

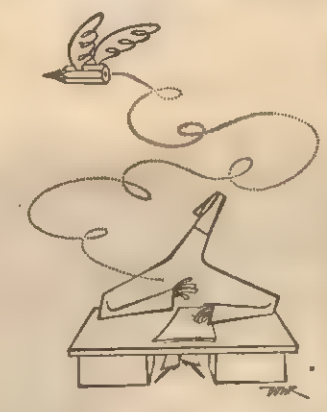

4. În ultimii ani străduința de a găsi o direcție cît mai originală nu lipsește. Cu toate acestea, în ciuda unor succese în străinătate, parcă stăm, totuși, pe loc. Poate în anii următori voi reuși să dau și nume.

Anton Dragoș

1. Cîteodată mă întreb și eu. Nu găsesc decît un răspuns : sînt, probabil, în esența ființei mele un optimist.

2. Nu știu ce înțelegeți prin expresia „în mod curent", dar cred că e vorba de cele 30—40 de apariții pe an, în două publicații : „Urzica" și „Flacăra". Aș vrea să public în acele ziare sau reviste care ar dori să colaboreze sincer cu mine. N-ar fi decît două condiții : să nu mi se ceară să fac desene care să nu deranjeze pe nimeni și să nu uite să mă retribuie conform calității lucrului meu.

3. În general bine, după criteriul calității. Se manifestă o anumită reținere față de acest gen, poate și pentru că uneori vine direct de la gazeta de perete. Însă, chiar și

cînd întrunește calități artistice, rămîne prin locul și importanța acordată, un gen minor. Și nu în ultimul rînd, probabil, pentru că este incomodă.

4. Cred că această întrebare nu are o legătură directă cu subiectul anchetei dumneavoastră. Pe de altă parte, mi se pare confuză, desenul și tipul de umor ducînd, după opinia mea, la două criterii de selecție diferite. Vă mulțumesc pentru posibilitatea de a-mi rosti opiniile, cu atît mai mult cu cît pînă acum nimeni n-a întreprins un asemenea demers. În același timp regret că atunci cînd, în fine, se întîmplă, mi se cer niște răspunsuri consistente și scurte.

Mihai Pînzaru-Pim

1. Din vocație

2. „Zori noi" (Suceava), „Flacăra" și „Urzica". Aș publica în orice ziar, revistă etc., care „dau Cezarului ce-i al Cezarului !" (a se citi „caricaturii"), adică o rubrică sau măcar un colț permanent și un redactor priceput, care să răspundă de respectiva rubrică sau chiar pagină.

3. Promovarea caricaturii în expoziție se face în funcție de o mulțime de lucruri le-

gate de juriu : starea de moment a membrilor acestuia, prietenia sau antipatia față de X ; de întîmplare ; de criteriul „unde merge mia, merge și suta !" — evident în detrimentul calității ; de lipsa criticii de specialitate. Principala lipsă rămîne însă, după mine, lipsa de cultură, care marchează pregnant, și nu de puține ori, și juriile și caricaturiștii. Nu trebuie să uităm că numai prin această prismă, a culturii, caricatura poate fi promovată și ca stare apreciată de marele public.

4. Cik Damadian, Eugen Taru, Benedict Gănescu, Bour, Ciosu, Helga Unipan, Crăiță-Mindră, Pompiliu Dumitrescu, Ando, Dinu Marinescu, Anton Dragoș și Dénes Molnár, împreună cu „școala sa" de la Tîrgu Mureș.

Mihai Matei

1. M-au mai întrebat și alții. Cred că din ambiție.

2. Nu public curent caricaturi. În „Flacăra" și „Contemporanul" am găsit și spațiu, și prețuire.

3. Nefiind ceea ce s-ar numi „un caricaturist de salon", opinia mea nu poate avea greutate, deci mă abțin.

4. Există patru orientări frumos ilustrate de patru mari caricaturiști :
— N. Claudiu : grafică și umor ;
— C. Ciosu : grafică ;
— A. Matty : umor ;
— O. Andronic : ando.

Nell Cobar

1. Nu mi-am pus niciodată această întrebare. Poate din prudență... Poate că nu în tot ce făptuim esențial în viață trebuie să căutăm — și să cerem — explicații.

2. Nu colaborez nicăieri în mod permanent, deși o asemenea colaborare e întotdeauna un stimulent. De fapt, preocuparea mea principală a fost și rămîne să realizez caricaturi publicabile. În rest...

3. Promovarea depinde de cîțiva factori : valoarea exponatelor, interesul și receptivitatea publicului, competența organizatorilor, popularizarea expoziției. Cînd acești factori nu sînt realizați, caricatura nu e promovată. Se risipesc timp și bani din vane ambiții și orgolii administrative strict locale. Din nefericire, acest ultim caz proliferează.

4. Cei dintre noi care și-au cîștigat o notorietate, nu au reușit totuși să marcheze o direcție originală în caricatură. Dealtfel — pe plan mondial — artiștii care au reușit o asemenea performanță pot fi numărați pe degete. Din păcate, unii — și nu puțini — au rămas fixați cu ochii pe cîte un asemenea maestru incapacitatea lor de a-l egala, neștiința desenului și alte defecțiuni, devin — în ochii unora — „originalitate" și „personalitate". În caricatură — ca și în alte arte, desigur — acest „travesti" e posibil.

(Va urma)

Anchetă realizată de ION PREDOȘANU ■ TUDOR OCTAVIAN ■

În convalescență

Îmi pare rău că m-am dus să-l vizitez pe Eftimie — o veche cunoștință de care mă leagă amintirea atîtor timpenii săvîrșite în comun. Știți și dumneavoastră că prostiile făcute în comun dau trăinicie unei prietenii. Îți aduci aminte cînd am plecat să cumpărăm piine și ne-am trezit la Oradea? Îți aduci aminte cînd ne-am vîndut motocicleta ca să ne cumpărăm fursecuri și o sticlă de spumă de drojdie? Cam astea sînt discuțiile noastre, după cum vedeți un nivel foarte scăzut, de care la amîndoi ne crapă obrazul de rușine dar îi dăm înainte. Acum timpul a trecut, au venit bolile, nevestele, copiii, ne-am cumințit, dar tot mai scoatem la suprafață, ca bancherii hulpavi monedele de aur, cîte o amintire din trecut.

De data aceasta am găsit în casă o atmosferă funebră. Gazdele nu se aflau în apele lor — și, pentru prima oară, simțeam că prezența mea îi stinghereste. Doamna Eftimie dispăru cu o mutră tragică.

— Mă duc la Emil să-i duc sucul de portocale. Mititelul de el, de cînd așteaptă.

Mititelul de Emil e un vlăjgan mustăcios și robust — la început una din speranțele rugbyului și acuma al braseriilor.

— Ce e cu Emil?
— Îi e rău.
— Ce are? Temperatură?
— Mai rău... Insomnii. N-a dormit toată noaptea.
— O fi foarte surmenat...

— Și cu nervii stă foarte prost... Eu zic să-l trimitem undeva să se odihnească...
— Pe malul mării...
— Nu, marea nu e indicată pentru cei prea nervoși. La munte, la Poiana Brașov...
— Trebuie să-l mai facem o surpriză ca să nu-l mai văd cu mutra asta nefericită — interveni și doamna Eftimie, care

se înapoie între timp să-i ducă mititelului un pahar de Cinzano. Eu zic să-i luăm și motocicleta aia pe care tot i-am promis-o și nu ne-am ținut de cuvînt... Asta l-a făcut să se închidă în el...
— S-a rănit în meciul de baraj?
— Nu. Că n-a mai jucat, s-a certat cu antrenorul...
— Are gripă?
— Nu, n-are gripă...
— Are congestie pulmonară?
— Vai de mine! Cum vorbești așa?!
— Atunci ce are, dragii mei? Ce-i atmosfera asta funerară? De ce boală suferă?
— Ne-a furat treizeci de mii de lei, mititelul...

În sfîrșit, taina convalescenței, a sucurilor de portocale și a paharelor de Cinzano s-a destrămat.

M-am ridicat în picioare, l-am îmbrățișat și le-am spus:

— Păi dacă v-a furat treizeci de mii de lei, cumpărați-i un Alfa Romeo și dați-i o vacanță la Nisa

De atunci, prietenia noastră a luat sfîrșit.

TEODOR MAZILU ■

● **„Cronica de la Nürnberg" sau „Liber Chronicarum" după titlul original, o lucrare rară, de o excepțională valoare istorică și artistică, se află de puțină vreme la Constanța. Tipărită la 12 iulie 1493 în tiparnița unuia dintre primii și cei mai cunoscuți tipografi ai lumii, Anton Koberger, cronica a fost scrisă de Schedel Hartman în limba latină, cu caractere gotice. Achiziționată de la un bătrîn anticar bucureștean (cine știe cîte asemenea valori nu se mai găsesc la acești bătrîni anticari din întreaga țară), „Liber Chronicarum", conține și date despre Transilvania și Valachia, însoțite de imagini ale provinciilor și ale unor cetăți, mărturii inedite despre istoria acestor ținuturi românești.**

■

● Profesorul și compozitorul ploieștean Alexandru Ionescu Butaș, cel care ne-a dat splendida romanță „Pe Mureș și pe Tîrnavă", a împlinit vîrsta de 85 de ani. La mulți ani !

■

● **Livius Tomșa din Săvîrșin (Arad) i-a spus Mariei Damian că frumosul său cîine lup, pe nume Tarzan, este foarte deștept și pricepe repede orice vorbă inteligentă. Ca să nu existe nici un dubiu, L.T. i-a zis lui Tarzan „Mușc-o !", iar Tarzan a mușcat-o. Acum, la Săvîrșin, nimeni nu se mai îndoiește de deștepăciunea lui Tarzan, deși L.T. afirma că lupul înțelege doar cuvintele inteligente.**

■

● Ultimele numere ale cotidianului de mare tiraj „România liberă" pasionează prin maniera publicistică directă în care sînt abordate aspecte economice de primă importanță pentru etapa actuală de dezvoltare a țării. Anchetele și reportajele se citesc cu același interes cu care sînt urmărite, de pildă, anchetele sociale, articolele beneficiind de o documentare temeinică și un stil alert. Cîteva exemple : sulița de materiale privind construcțiile de locuințe, semnate de Cornelia Preda, serialul celor doi reporteri Corneliu Antim și Ștefan Zidăriță intitulat „Restanțele nu sînt o fatalitate", ancheta lui Petre Mihai Băcanu și Dumitru Tecuță „Un autoturism care consumă zece vagoane cu benzină". Altfel spus, o pildă de gazetărie responsabilă făcută cu talent și dăruire, o adevărată gazetărie comunistă.

● *Peste cîteva zile, cei nouă locuitori ai județului Bacău, care au depășit, fiecare, vîrsta de o sută de ani, vor împlini, împreună, 932 de ani, deoarece decanul optimistului grup, Marica Avrămoaie, va face 108 ani.*

● **O ciudată măsură a C.F.R.-ului.** De la 1 ianuarie 1979, accelerattul 821/833 (București—Mangalia, cu vagoane pentru Tulcea), vagonul restaurant, aflat la mijlocul trenului, este dublat cu vagonul poștal, fapt care, evident, nemulțumește pe toată lumea. Dacă dorești să bei un ceai sau să mănînci ceva, trebuie să aștepți stația Lehliu, să cobori, și să fugi cu sufletul la gură pînă la vagonul cu pricina, să mănînci în același ritm pînă la Feteși, că pînă la Ciulnița n-apuci mai mult de două înghițituri, și să cobori din nou să ajungi la vagonul tău. Treaba asta nu prieste nimănui, nici măcar responsabilului vagonului restaurant, Ilie Chifelea, care nu prea are vînzare și sesizează mereu anomalia. Noi spunem altceva : să fie așezat vagonul restaurant în fața locomotivei.

● Cum s-a ratat o inițiativă lăudabilă

Recent, la Muzeul tehnic din Parcul Libertății din București s-a deschis o expoziție de jucării. O treabă bună, care ar fi putut bucura privirile și sufletele copiilor. Dar lucrurile nu stau deloc așa, pentru că expoziția n-aduce nimic nou, jucăriile fiind aceleași din magazinele de specialitate. Singura vizitatoare întîlnită în expoziție, micuța Cristina Ronai (în fotografie), și-a exprimat foarte limpede părerea : „Hai mamă să mergem, că jucării mai multe și mai frumoase găsim la Bucur-Obor". Și atunci, te întrebi, pe bună dreptate : cui folosește această expoziție ?

● **S-au dat spălțurile la prima mare corectură a mult așteptatei cărți „Viitorul în Carpați", rod al originalelor cercetări întreprinse de dr. Radu Rey din Vatra Dornei. Așadar, nu peste multă vreme, interesanta carte, tipărită de Editura „Scrisul românesc" din Craiova, va fi în librării.**

● Actorul George Constantin mărturisește într-un interviu că : **„Oricît ar fi de talentați interpreții, dacă partitura dramaturgică este debilă, filmul rareori poate deveni o capodoperă. (...) Or, unele scenarii (prea multe dintre ele) vor să prezinte numai anumite aspecte din viața omului contemporan, reducîndu-l la o schemă neviabilă artistic, tocmai pentru că nu poate fi viabilă nici „în viață".** Așa stau lucrurile, numai că de ani de zile se tot vorbește de calitatea foarte slabă a multor scenarii ajunse filme proaste și situația nu s-a schimbat cu nimic.

● Maria Ilău din Todoasa-Dărăbani (Botoșani), care a împlinit 88 de ani și locuiește la una din fiice, Vera Ciobanu, îi roagă frumos pe cei șapte copii ai săi, care n-au mai vizitat-o de 16 ani, deși stau prin împrejurimi, să vină s-o vadă că este bolnavă și la 88 de ani nu se știe niciodată.

● *În curînd, cunoscuta orchestră simfonică din Viena „Wiener Symphoniker" va face un turneu în țara noastră, avîndu-l ca dirijor și solist pe pianistul Christoph Eschenbach. Formația vieneză va concerta la Arad, Timișoara și București, avînd în program Simfonia a III-a în re major de Schubert, Concertul pentru pian și orchestră în la major KV 488 de Mozart și Simfonia I în do minor de Brahms.*

● **Constructorii de autocamioane brașoveni realizează în prezent o nouă variantă a autocamionului Roman de mare tonaj — sarcina totală de 18,5 tone, iar în autotren, de 36,5 tone — pe baza proiectelor elaborate de specialiștii Institutului național de motoare termice.**

● *Cîteva vești de ultimă oră de la navele românești de pescuit oceanic. „Bahlui"-ul a ajuns în zona Walvis-Bay, „Caraiman"-ul a părăsit portul New York și pescuiește în zona economică a S.U.A., „Coștila" a ajuns la Stralsund, port spre care va pleca în curînd și nava „Ciucaș". Poate că pînă se întorc pescarii, vor repara cineva și reclama cu peștele oceanic de la stadionul Giulești.*

● **La Armeniș, în apropiere de Caransebeș, va fi amplasat un pod de cale ferată casetat cu cuvă de piatră spartă — primul de acest fel din țara noastră și realizat de Institutul de cercetări și proiectări pentru căi ferate București. Traversele vor fi dispuse pe un pat de balast susținut de o cuvă, ceea ce conferă o elasticitate sporită căii ferate și o reducere a gradului de uzură a roților și a suspensiilor locomotivelor și vagoanelor. Interesant este și faptul că podul (cu o greutate de 77 de tone și o deschidere de 28 de metri) va fi transportat de la constructor — întreprinderea de poduri metalice și prefabricate din beton Pitești — doar pe calea ferată, cu un vagon platformă de mare capacitate, fără a fi desfăcut.**

■

● **Prima navă constănțeană pe 1979 a fost lansată la apă în docul uscat numărul doi al șantierului naval. Este vorba de cel de-al 10-lea mineralier de 55 000 tdw, construit după numai patru luni și jumătate de montaj în bloc, cu o lună și jumătate mai devreme față de termenul prevăzut. Navaliștii din Constanța nu-și propun decît ritmuri înalte, pentru că de la lansarea capului de serie, primul mineralier de 55 000 tdw, au trecut doar trei ani.**

■

● Înainte de Anul nou, cetățeanul P.I. din Arad și-a lăsat autoturismul spre a fi reparat la autoservice U.T.A.. După sărbători, l-a găsit mult mai rău. Adică tamponat. Întrebat cum s-a putut întîmpla așa ceva, șeful de tură Ioan Precup a răspuns textual : „M-am săturat pînă peste cap de întîmplarea cu mașina lui P.I. Să mă mai lase în pace pentru că nervii mei sînt mai valoroși decît autoturismul lui". Depinde cum privești lucrurile. Lui P.I., de pildă, i se pare mai valoroasă mașina proprie, printre altele și pentru că, oricît de valoroși, nervii lui I.P. nu-l pot duce nici măcar pînă la serviciu.

● Echinox — 10

A apărut nr. 10 — 11 — 12 (octombrie, noiembrie, decembrie 1978) ale revistei **Echinox** — revistă studențească de cultură tipărită sub egida Consiliului U.A.S.C. de la Universitatea „Babeș-Bolyai" din Cluj-Napoca. Noul număr al publicației coincide cu o dată jubiliară în existența ei : împlinirea a zece ani de cînd apare. Citățm din editorial : „Importantă, pînă la urmă, e această perpetuă stare activă a participării. **Echinox** se recunoaște în acest mod de existență, unei reviste de felul celei care vrea să fie (revistă studențească de cultură) revenindu-i dubla misiune de a interesa (informînd și formînd) un public exigent și diversificat și de a se pune la dispoziția acelor tineri care presimt în scris o adevărată vocație".

De-a lungul timpului, cele mai multe semnături au aparținut tinerilor care au găsit în această publicație un sprijin prețios în afirmarea lor. Încercînd să acorde credit numai calității, **Echinox** a demonstrat, la rîndul său, cît de durabil pot să creeze tinerii din România. După cum se afirmă în editorialul amintit : „Anii **Echinox**-ului au rodit în peste cele o sută de volume originale sau traduceri, ediții îngrijite și prefațate sau antologii și opere colective apărute în limbile română, maghiară și germană sub semnătura foștilor sau actualilor săi redactori și colaboratori apropiați..." Pentru că **Echinox** nu reprezintă doar efortul și entuziasmul generației de studenți de acum zece ani ci și al generațiilor următoare, izbutind să țină pasul cu preocupările lor, oglindindu-le aspirațiile, „informînd și formînd", în conformitate cu spiritul epocii contemporane. — La aniversarea sa, **Echinox** a ținut să se prezinte în haine festive. Numărul pe care îl prezentăm este bogat în semnături, unele aparținînd vechilor „echinoxiști" — Aurel Șorobetea, Horia Bădescu, Petru Poantă, Dinu Flămînd, Adrian Popescu, Ion Mircea, Marian Papahagi, Franz Hodjak, Peter Motzan, Gaál György, Breda Ferenc, lîngă care s-au înscris firesc nume din celelalte „valuri" ale „echinoxiștilor" — Emil Hurezeanu, Radu G. Țeposu, Ion Simuț, Ioan Buduca, Virgil Mihai etc. Alături de ei s-au aflat și de data aceasta profesorii Mircea Zaciu, Ion Vlad, Ion Pop.

Din puzderia de reviste studențești înființate în urmă cu zece ani, cîteva au reușit să convingă prin personalitate și eficiență gazetărească, iar dintre acestea **Echinox**, iată, se dovedește o publicație de interes cultural major, școală și tribună deopotrivă a unei noi spiritualități.

● **Zeci de frigidere și răcitoare zac, depozitate așa cum le vedeți în fotografie, într-o curte de lîngă piața Obor din Capitală. Unele au ca dată de fabricație anul 1978. Marți dimineața, cînd a fost făcută și fotografia, am încercat să stăm de vorbă cu cineva din administrația pieței. N-am reușit. Toată lumea era în ședință. Poate se discută și situația articolelor respective, care, de luni de zile, se odihnesc fără întrebuințare în nepăsarea proprietarilor.**

Pagină realizată de RĂZVAN BĂRBULESCU ■

FLACĂRA Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3312, Oficiul 33, cod. 71341, Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : **probleme social-politice și de morală civică (Nicolae CRISTACHE — 1619) ; nouă în economie (N. Gr. MĂRĂȘANU — 1606 ; știință-învățămînt (Liviu TIMBUS, L. NIȚESCU — 1618) ; cultură-cenaclu (George ARION — 1618) ; scrisori, anchete cetățenești (Eugen SECELEANU, Marga NEDELEA —1787 și 1617) ; reportaj (Adrian DOHOTARU, Nelu IONESCU, Ilie PURCARU — 1618) ; foto — 1595 ; documentare — 1623 ; secretariat de redacție (Dan BÎRLĂDEANU, Cornel CATANĂ — 1782 și 1621) ; administrație — 17 78 82 și 17 60 10 interior 1783 ; secretar responsabil de redacție (Tudor OCTAVIAN — 17 63 16 și interior 1611) ; redactor șef adjunct (Nicolae ARSENIE — 17 63 16 și interior 1786) ; redactor șef — 18 22 96 și 17 60 10 interior 1822.** Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export-import presă, PO Box — 136—137, telex : 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor-șef : ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

41 505

CE E NOU ÎN BUCUREȘTI?

Despre capitala României se scrie frecvent invocîndu-se tinerețea sa. Tinerețea oamenilor, a industriei, a cartierelor sale, a faptei de muncă și de viață. A faptei, pentru că temelia unui bilanț de suflet este fapta de zi cu zi care înalță orașul. Ce este nou în București? Întrebare firească, exprimată cotidian chiar, pentru că ritmul înnoirilor este și aici, în inima țării, ca pretutindeni pe cuprinsul României, un ritm trepidant. În peisajul economic și edilitar ca și în viața oamenilor. Ce este deci nou în București acum, cînd intrăm în cea de-a treia lună a unui an hotărîtor pentru înfăptuirea Cincinalului revoluției tehnico-științifice? Sub conducerea Comitetului municipal de partid, bucureștenii își fac cu întotdeauna datoria. Argumente concrete și convingătoare ne oferă, începînd cu acest număr, primarii celor 8 sectoare ale Capitalei.

9
Anul XXVIII (1238)
1 MARTIE 1979
Flacăra
Săptămînal editat de Frontul Unității Socialiste

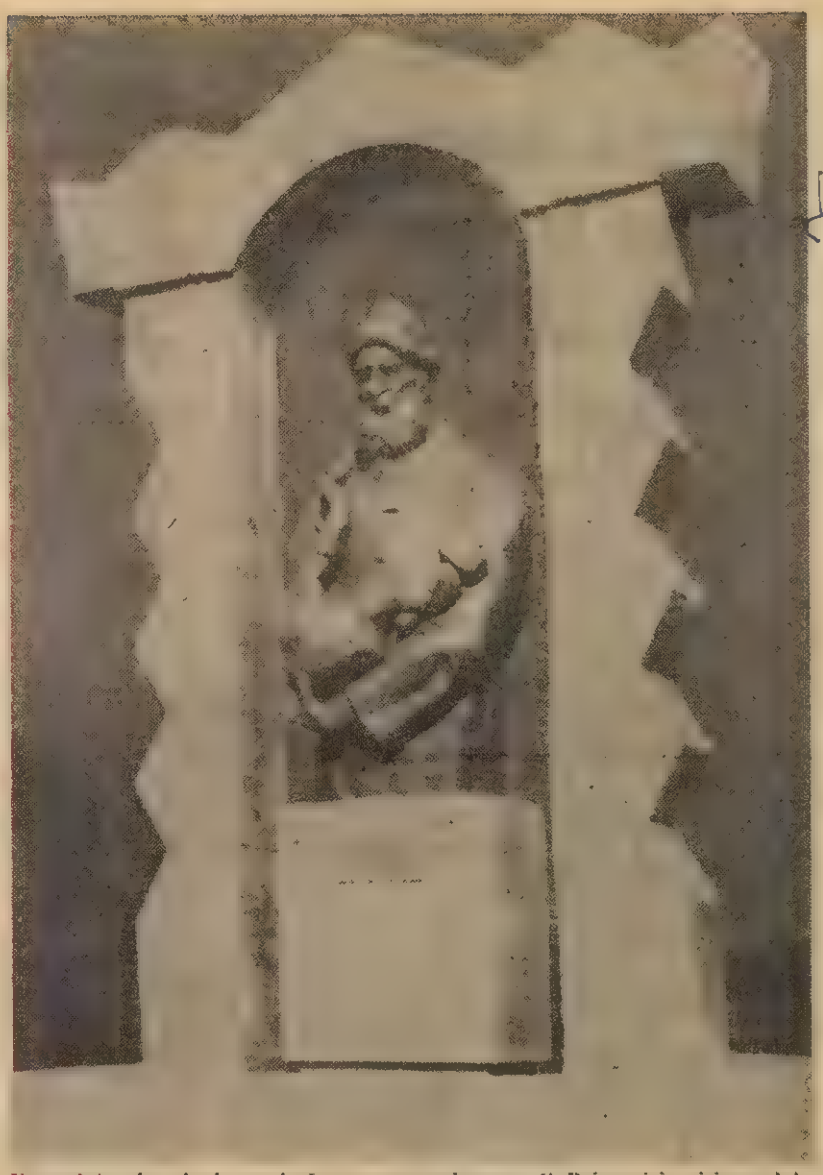

Un sculptor de azi își omagiază un mare predecesor: C. Brâncuși în viziunea lui I. Irimescu

Lupta cu prejudecățile

Prejudecățile sînt, uneori, să recunoaștem, în unii dintre noi mai puternice decît curiozitatea. Din prejudecăți simple se întîmplă să nu se nască nici un rău mare, dar tot din prejudecăți simple se întîmplă să se nască erori grave și grosolane. Depinde mult, decisiv de locul în care se află omul cu prejudecăți și de felul cum reacționează colectivitatea în care trăiește la prejudecățile lui. Fiecare are de luptat cu propriile prejudecăți, nu trebuie să facem pe eroii și să ne considerăm în afara luptei pentru autoperfecționare. Dar nici nu putem ca, de dragul unui fals și nemeritat respect pentru existența „obiectivă" a prejudecății, să trecem cu vederea acele prejudecăți care riscă pur și simplu să degenereze, să devină resentimente cumplite, să facă un rău colectivității, societății, omului.

Cunosc, de multă vreme, un om pe care l-am iubit pentru multe din calitățile lui, pentru trecutul său de om al dreptății, pentru neliniștea sa intelectuală, pentru farmecul său aparte în relațiile cu oamenii, un om cu multe trăsături admirabile, un profesor al multor generații de studenți în medicină, un patriot autentic, doctorul Alexandru Colțoiu. M-a surprins și m-a mîhnit să văd, tocmai la acest om, în repetate prilejuri, în ultima vreme, un mecanism foarte periculos al prejudecății acționînd și riscînd să pună în umbră ceva din frumusețea lăuntrică a acestui om. Care e acest mecanism?

— De ce, i-am zis profesorului Colțoiu și nu numai o dată, nu sînteți de acord să mergem împreună, sau să vă duceți singur, să vedeți și să cercetați, dumneavoastră, profesor universitar în dermatologie, cazurile rezolvate de Pavel Kozak? Dumneavoastră susțineți că Pavel Kozak e un escroc și că n-are nici o rezolvare. Eu susțin, din cercetarea oamenilor vindecați de Pavel Kozak, că avem de-a face cu o descoperire excepțională. Vă rog, tovarășe profesor Colțoiu, să mergeți și să aflați adevărul, să aflați și să-l spuneți, să-l declarați public în Flacăra, dacă vreți. E adevărat că Pavel Kozak vindecă boli pe care nici un dermatolog din lume nu le vindecă, sau e o minciună, o invenție de-a noastră?

— Așa ceva nu se poate mi-a răspuns profesorul Colțoiu, e imposibil. Kozak ăsta e un agramat.

— Tovarășe Colțoiu, eu nu vorbesc nici despre cîtă gramatică română știe Pavel Kozak care vorbește destul de cursiv, și românește, și ungurește. Să presupunem că mai face dezacorduri gramaticale, dar omul are o minte excepțională, omul are descoperiri care pot face bine lumii, omul e dispus să colaboreze cu toți cei interesați să apere sănătatea oamenilor.

— Ce să discut eu cu Kozak ăsta al dumitale? Te stimez și te iubesc, Hadrianus, ești un mare poet, ești poetul nostru al românilor, dar ce știe Kozak, știe și o soră medicală, habar n-are. A adus dermatologia în evul mediu!

— Profesore, aș putea fi de acord cu dumneavoastră că P. Kozak a adus dermatologia în evul mediu, numai dacă și dumneavoastră ați cădea de acord cu mine că pînă la Pavel Kozak ea a fost în comuna primitivă.

— Hadrianus lasă-l pe Kozak ăsta. N-a descoperit nimic.

— Dar hai să vedem concret, poate a descoperit, poate sînt oameni vindecați. De ce nu vreți să mergem pînă la Fundeni?

— Nu merg pentru că e imposibil să fi descoperit. Cum să descopere el ceea ce nu au descoperit atîția oameni mari?

— Cine a stabilit că sînt mari? Dacă erau mari descopereau, profesore. Oamenii sînt mari în măsura în care fac ceva.

— Să-mi spună el mie ce face și, după aceea, vorbim.

(Continuare în pag. 24)

ADRIAN PĂUNESCU ■

Gîndul unui măramureșean

Urmașii voievodului, cei din reședință, împreună cu toți maramureșenii poartă în suflet pe acest bărbat care a fost voievodul Bogdan așa cum îl poartă întreg poporul român.

De ani de zile s-au făcut demersuri pentru această statuie care va mărturisi pe veci că am fost, sîntem și vom fi români pe acea vatră unică. Se mai discută că voievodului i s-ar înălța o statuie în picioare, dar istoria neamului nostru românesc îl mărturisește ca plecat din Cuhea la 1359 pe cal și însoțit de o ceată de maramureșeni. Dorim și noi, acuma, cînd șeful statului român, președintele nostru drag, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a sfințit toate rădăcinile neamului nostru românesc, dorim și acea rădăcină care este implintată adînc în trecutul neamului nostru să fie cinstită acuma cu un voievod călare, așa cum binemerită strămoșul nostru Bogdan.

Considerăm că n-o să fie țara mai săracă dacă o să aibă voievodul Bogdan un cal în monument, în comuna noastră. Vom fi astfel, mai bogați și vom munci pentru a fi demni de țara noastră, de eroii ei de ieri și de azi.

VASILE DEAC MOSU ■

„PURTAȚI-VĂ BINE, PUI DE ROMÂNI ȘI NU UITAȚI PRE ȘINCAI"

Aceste cuvinte îi aparțin marelui patriot și dascăl Gheorghe Șincai, de la a cărui naștere s-au împlinit 225 de ani. Istoric și filolog, reprezentant de frunte al „luminismului" transilvănean, Gheorghe Șincai este deopotrivă întemeietor de școală românească, într-o vreme în care accesul la carte constituia o dificilă problemă pentru cei săraci și romani, pe deasupra. Înțelegînd că emancipareа poporului său trebuie să urmeze calea culturii, Gheorghe Șincai și-a dedicat întreaga putere de muncă realizării acestei idei nobile, asumîndu-și riscurile (care nu l-au ocolit) decurgînd din starea românilor de peste munți, în acea vreme, dar reușind să lase posterității nu numai o amintire luminoasă, un exemplu peren de patriotism neînfricat, sprijinit pe argumente științifice și pe o inimă fierbinte, dar și lucrări de căpătîi, cum este încă neîntrecută „Hronica românilor și

(Continuare în pag. 3)

EMANUEL VALERIU ■

CÎNTAREA ROMÂNIEI

Tinerețea septuagenarului

Învățătorul pensionar Ion N. Rădoi din Cîmpofenii Arcanilor, sat de pe Jaleșul Gorjului, are 70 de ani. Din 1935, cu mici întreruperi, a fost, mereu, directorul căminului cultural din sat. Căminul, în epocă n-a fost, precum altele, un capriciu de bune intenții, fără acoperire în fapte. [illegible] o cîntare formă [illegible] ți oi [illegible] cu un [illegible] De [illegible] personalitate a unei [illegible] rale. „Murmurul Jaleșului". [illegible] ni s-a celebrat sem[illegible] ții președinte al „Murmurul[illegible]".

(Continuare în pag. 5)

ILIE PURCARU ■

STRIDENȚE

În învolburarea știrilor care urmează unui eveniment internațional mai deosebit se disting cu ușurință, de fiecare dată, unele voci mai ascuțite, vădit iritate și mai ales emanînd sentințe pentru fapte insuficient cunoscute, care nu și-au dezvăluit încă semnificația lor reală.

Astfel de stridențe, încercînd să prezinte iritarea drept combativitate și graba drept hotărîre, sînt aceleași care, în fața unor întîmplări trecute, similare în esență, și-au făcut apariția cu aceeași repeziciune dar înfățișînd, în mod paradoxal, puncte de vedere și aprecieri diametral opuse, ceea ce nu lasă nici o îndoială asupra caracterului lor prestabilit, lipsit de principii și deci perisabil.

Învățați să judecăm lucrările cumpătat, fără idei preconcepute și interese înguste, nu ne-ar deranja [illegible] note false, dacă unele dintre ele nu și-ar aroga, din cînd în cînd, dreptul să admonesteze pe cei care, din respect pentru principii, dreptate și adevăr, își permit să aibă uneori alte păreri.

Dispuși ca întotdeauna să ne confruntăm deschis și pașnic cu părerile altora, am putea eventual să intrăm în discuție, dar efortul de a mobiliza argumentele de care, se știe bine, nu ducem lipsă nu s-ar justifica prin victoria lesnicioasă asupra cîtorva propoziții răstite.

Mai ales că discuția s-ar duce oricum în fața popoarelor, pe care largă circulație a informației le face tot mai apte să priceapă mai adînc decît se bănuie sensul real al evenimentelor, să discearnă dacă se acționează în consens cu adevărul, cu interesele păcii și colaborării internaționale.

MIRCEA ANGELESCU ■

ŞEDINŢA COMITETULUI POLITIC EXECUTIV AL C.C. AL P.C.R.

Sub preşedinţia tovarăşului Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, la 27 februarie a avut loc şedinţa Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

Comitetul Politic Executiv a luat în dezbatere : raportul privind utilizarea maşinilor, utilajelor şi instalaţiilor pe anul 1978 ; raportul privind evoluţia preţurilor şi tarifelor în anul 1978 ; proiectul de decret pentru aplicarea unor prevederi ale Legii retribuirii după cantitatea şi calitatea muncii — proiect aprobat în cadrul şedinţei.

În continuare, Comitetul Politic Executiv a adoptat o Hotărîre privind îmbunătăţirea îndrumării şi controlului de către partid a activităţii organelor de securitate şi de miliţie.

Comitetul Politic Executiv a ascultat, de asemenea, raportul privind aplicarea Hotărîrii C.C. al P.C.R. referitoare la scrisorile şi audienţele oamenilor muncii.

Aprecierile şi recomandările formulate în cadrul şedinţei Comitetului Politic Executiv din 27 februarie vor impulsiona, desigur, activitatea în toate domeniile de referinţă, vor mobiliza toate organele şi organizaţiile centrale şi locale de partid şi de stat, ministere, întreprinderi economice, organisme financiare să acţioneze în continuare cu tot mai multă exigenţă şi perseverenţă pentru aplicarea măsurilor stabilite.

În cadrul aceleiaşi şedinţe, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România, a prezentat o informare privind vizita de prietenie pe care a întreprins-o, împreună cu tovarăşa Elena Ceauşescu, în Republica Populară Bulgaria, în perioada 15—17 februarie 1979, la invitaţia tovarăşului Todor Jivkov, prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Comunist Bulgar, preşedintele Consiliului de Stat al Republicii Populare Bulgaria.

Aprobînd întru totul şi dînd o deosebită apreciere rezultatelor noului dialog româno-bulgar la nivel înalt — care a confirmat, o dată mai mult, rodnicia întîlnirilor prieteneşti, tradiţionale, dintre tovarăşii Nicolae Ceauşescu şi Todor Jivkov — Comitetul Politic Executiv a aprobat în unanimitate înţelegerile şi concluziile la care s-a ajuns cu prilejul vizitei, al convorbirilor dintre cei doi conducători de partid şi de stat, şi a stabilit măsuri pentru aplicarea lor în viaţă.

Comitetul Politic Executiv a rezolvat, de asemenea, o serie de probleme curente ale activităţii de partid şi de stat.

Interviul preşedintelui Nicolae Ceauşescu acordat ziarului „Il Giornale Nuovo"

COERENŢA PRINCIPIILOR

Am avut, iată, şi în această săptămînă, prilejul de „a-l asculta" pe conducătorul partidului şi statului nostru, tovarăşul Nicolae Ceauşescu — l-am ascultat citind interviul pe care l-a acordat lui Enzo Bettiza, codirector al ziarului „Il Giornale Nuovo" din Milano, pentru gazeta italiană — reafirmînd limpede, ferm principiile atît de cunoscute, atît de trainice ale politicii noastre. Solicitările, din ce în ce mai frecvente, din partea a numeroase publicaţii străine, cu cititori pe mai toate coordonatele geografice, grăiesc în modul cel mai direct despre interesul deosebit de care se bucură astăzi în lume politica promovată pe arena internaţională de România socialistă, activitatea deosebită în sprijinul acestei politici desfăşurată de preşedintele Nicolae Ceauşescu. Un interes mereu crescînd, cu atît mai relevabil cu cît el nu se întemeiază pe elemente senzaţionale, pe răsturnări de situaţii, ci pe statornicie, pe consecvenţă. O caracteristică fundamentală, ale cărei raţiuni preşedintele nostru le explică din nou în interviul publicat de ziarul milanez : „În politica noastră externă — spune tovarăşul Nicolae Ceauşescu, răspunzînd la o întrebare ce se referă la faptul că într-un interval de un deceniu activitatea internaţională a României a rămas tot timpul coerentă în principiile sale, în obiectivele şi direcţiile sale de acţiune — noi pornim ferm de la realităţile vieţii internaţionale, de la schimbările care s-au produs în lume şi care demonstrează cu putere că numai pe baza principiilor deplinei egalităţi în drepturi, respectului independenţei şi suveranităţii naţionale, neamestecului în treburile interne şi avantajului reciproc, al nerecurgerii la forţă şi la ameninţarea cu forţa se pot dezvolta relaţii cu adevărat trainice între toate statele, fără deosebire de orînduire socială sau de mărime. De aceea, noi, situînd ferm aceste principii la baza întregii noastre politici externe, considerăm că trebuie să ne intensificăm şi mai mult eforturile pentru afirmarea cît mai largă a acestora în întreaga viaţă internaţională, pentru promovarea unei politici de colaborare, destindere şi pace."

În spiritul acestei înalte principialităţi, militînd pentru o politică de colaborare, destindere şi pace, România socialistă înţelege să contribuie activ, prin eforturi susţinute, la realizarea unui asemenea climat internaţional, care ar răspunde întru totul aspiraţiilor popoarelor, ar asigura un viitor sigur Planetei. De aici locul central acordat problemelor dezarmării, problemelor securităţii. Cursa înarmărilor şi armamentelor — după cum o reafirmă preşedintele nostru, după cum se ştie de către popoarele lumii — a ajuns la o asemenea amploare încît reprezintă un grav pericol nu numai pentru pacea tuturor naţiunilor, dar şi pentru dezvoltarea economico-socială a acestora. În concepţia României, tocmai de aceea, sînt necesare mai mult decît oricînd măsuri concrete de dezarmare, mai ales că sesiunea specială a O.N.U. din 1978 a creat un cadru mai democratic de participare a tuturor statelor la procesul dezarmării. Propunerile numeroase, concrete avansate de ţara noastră pentru impulsionarea activităţii de stabilire a unor măsuri practice de dezarmare — cu o largă recunoaştere internaţională, după cum reiese şi din interviul acordat ziarului „Il Giornale Nuovo" — sînt bine cunoscute şi evocate frecvent în diverse foruri. Ele sînt cu atît mai valoroase cu cît după cum subliniia tovarăşul Nicolae Ceauşescu sintetizînd problematica dezarmării **„înţelegem bine că aceasta este un proces de lungă durată, că trebuie să se pornească de la asigurarea unui raport de forţe echilibrat. Dar acest raport echilibrat trebuie să se realizeze nu printr-un nivel crescut al înarmărilor, ci prin reducerea treptată a acestora, sub un control internaţional."**

Deosebit de prezentă şi de actuală — mai ales în perspectiva pregătirii viitoarei conferinţe a statelor europene ce va avea loc la Madrid în 1980 — securitatea pe continent, stadiul acestui proces reprezintă **o preocupare majoră a ţărilor Europei, şi nu numai.** Şi în legătură cu orientarea politicii externe româneşti în această direcţie, precizările conducătorului partidului şi statului nostru vin să sublinieze consecvenţa de principiu şi de acţiune faţă de această problemă. **„Noi considerăm — spunea preşedintele Nicolae Ceauşescu — că este necesar ca toate statele participante la Conferinţa general-europeană să-şi intensifice eforturile pentru înfăptuirea tuturor prevederilor documentelor semnate la Helsinki. Am, desigur, în vedere în primul rînd prevederile privind dezvoltarea colaborării şi cooperării economice, tehnico-ştiinţifice şi culturale şi, totodată, trecerea la măsuri concrete de dezangajare militară în Europa".** Pentru buna pregătire a reuniunii de la Madrid este necesară intensificarea contactelor dintre guverne, dar şi dintre forţele politice şi popoarele din ţările europene, politică ilustrată exemplar de activitatea internaţională a României.

O altă direcţie majoră de acţiune a ţării noastre pe plan extern, o altă contribuţie recunoscută a ţării noastre este, după cum se ştie, alături de dezarmare şi securitate, crearea unei noi ordini economice internaţionale. Consecventă poziţiei sale de principiu — evidenţiată din nou de tovarăşul Nicolae Ceauşescu — ca ţară socialistă în curs de dezvoltare, România consideră că pentru lichidarea subdezvoltării şi făurirea unei noi ordini economice internaţionale **„este necesar să se pună capăt cu desăvîrşire vechilor raporturi de inechitate şi inegalitate economică, să se treacă la relaţii bazate pe deplina egalitate în drepturi, la raporturi de echitate în schimburile economice."** În planul concret de realizare a acestui mare imperativ al contemporaneităţii ar fi vorba de adoptarea unor măsuri practice de ajutorare a ţărilor în curs de dezvoltare, care să contribuie la un progres mai rapid al acestora, creîndu-se astfel condiţiile obiective care să ducă la stabilitatea economică generală, dar şi de activitatea ţărilor în curs de dezvoltare însele. Şi în această direcţie ţara noastră îşi reafirmă hotărîrea de a acţiona cu toată forţa, împreună cu ţările în curs de dezvoltare, pentru obţinerea unor paşi concreţi înainte. Unei asemenea orientări, de largă colaborare între toate statele, i se circumscriu şi raporturile bilaterale dintre România şi Piaţa comună, statul român fiind interesat în această direcţie şi de realizarea unei înţelegeri corespunzătoare între C.A.E.R. şi Piaţa comună, care ar avea o importanţă deosebită şi în cadrul propriu-zis al acestei înţelegeri, dar şi pe planul mai general care priveşte dezvoltarea colaborării între ţări cu orînduiri sociale diferite.

Dincolo de aceste reafirmări de principiu în marile probleme care constituie linii directoare prioritare în politica externă românească, în interviul pe care tovarăşul Nicolae Ceauşescu l-a acordat ziarului din Milano trebuie relevate precizările clare, ferme legate de poziţia ţării noastre faţă de o serie de evenimente aflate în prim planul politicii mondiale sau interesînd în mare măsură opinia publică internaţională. Este vorba de evenimentele din Asia de sud-est, de situaţia din Orientul Mijlociu şi de cea din Africa, de ultimele evoluţii din Iran, de condamnarea terorismului în Europa şi în lume. Faţă de aceste situaţii cu largi implicaţii asupra vieţii internaţionale poziţia României este fără echivoc, spusă deschis şi argumentată temeinic. Să reamintim ce importanţă are într-o lume atît de complexă, cu evoluţii atît de rapide, de multe ori contradictorii pentru starea de pace şi înţelegere, faptul că România s-a pronunţat întotdeauna şi se pronunţă în modul cel mai ferm pentru soluţionarea tuturor problemelor numai pe calea tratativelor directe între ţările interesate ?

Importanţa dezvoltării relaţiilor bilaterale în contextul mai larg al dezvoltării pozitive între toate statele este ilustrată şi de cursul ascendent al relaţiilor româno-italiene, urmărit şi primit cu interes şi satisfacţie legitime de ţările şi popoarele noastre. Conlucrarea mai activă pe plan internaţional reprezintă o contribuţie la realizarea politicii de destindere, securitate şi pace. Încrezătoare în aceasta, România socialistă se defineşte astăzi — în planul relaţiilor interstatale, ca şi în cel al activităţii politice generale — ca unul dintre factorii cei mai activi ai vieţii internaţionale. Un argument în plus de a reliefa de fiecare dată, ca pe ceva care ni se cuvine, această contribuţie substanţială a ţării noastre, a preşedintelui Nicolae Ceauşescu, la făurirea unei lumi mai drepte şi mai bune.

DOINA FRUNTELATĂ ■

Opinii despre

„Enciclopedia istoriografiei româneşti"

Lucrarea cu titlul de mai sus, apărută în Editura ştiinţifică şi enciclopedică, elaborată de un grup de istorici, în majoritate de la Institutul „Nicolae Iorga", sub conducerea directorului acestuia, profesorul dr. Ştefan Ştefănescu, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România, decanul Facultăţii de istorie din Bucureşti, preşedintele secţiei de istorie şi arheologie a Academiei de ştiinţe sociale şi politice a Republicii Socialiste România, răspunde unei cerinţe a cercetării istorice din ţara noastră, fiind prima de acest gen. Colectivul de autori s-a străduit să pună în circuitul ştiinţific activitatea lucrătorilor din frontul istoric, a instituţiilor şi publicaţiilor de profil, desfăşurînd în acest sens munca — ce impune multă atenţie şi migală — de strîngere a datelor necesare unei astfel de opere.

În studiul introductiv, intitulat „Scurtă privire asupra istoriografiei româneşti", sînt remarcate meritele marilor noştri istorici la elucidarea diverselor epoci, momente, aspecte ale frămîntatei noastre istorii naţionale, la dezvoltarea istoriografiei româneşti. Sînt readuşi în patrimoniul istoriografic, consemnîndu-li-se cele mai valoroase lucrări, istorici ce au slujit adevărul istoric şi care un timp, din diferite motive, au fost trecuţi sub tăcere. Este de asemenea pozitiv faptul că în lucrare sînt consemnaţi şi istorici din rîndul naţionalităţilor conlocuitoare — îndeosebi maghiari şi germani — cu contribuţii meritorii privind istoria poporului român şi a conviefuirii cu el a naţionalităţilor respective.

Totuşi, după modesta noastră opinie, străduinţa grupului de autori n-a dus bună lor intenţie la finalizarea dorită. Înainte de toate socot că s-ar fi cuvenit, atît în studiul introductiv cît şi în cuprinsul volumului, o mai amplă şi consistentă prezentare a cuceririlor din ultima perioadă ale istoriografiei noastre, cuceriri datorate precum se ştie orientărilor pe care le-a dat conducerea partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, privind evaluarea, în spiritul adevărului istoric, a problemelor fundamentale ale istoriei patriei şi partidului nostru, cum sînt : lupta poporului român pentru unitate şi independenţă din cele mai vechi timpuri şi pînă astăzi, raporturi şi relaţii dintre ţările române şi marile imperii vecine; luptele pentru dreptate socială şi apărarea fiinţei naţionale; contribuţia românilor la dezvoltarea culturii universale; integrarea istoriei mişcării muncitoreşti în istoria generală a poporului român; rolul şi locul personalităţii în istorie ; apariţia, activitatea şi continuitatea partidului clasei muncitoare din România ; stadiul dezvoltării României la sfîrşitul secolului XIX şi începutul secolului XX; justeţea luptei pentru făurirea statului naţional unitar român; problemele fundamentale ale României în perioada interbelică: condiţiile obiective şi subiective ale înfăptuirii insurecţiei din august 1944; etapele revoluţiei şi construcţiei socialiste în România ş.a.

Dincolo de această observaţie generală, iată cîteva aspecte concrete :

Cronicarii, ca şi unii istorici remarcabili ca I. Bogdan ş.a., nu se bucură de o prezentare corespunzătoare. În schimb, autorii fixează în patrimoniul istoriografiei româneşti lucrări publicate în trecutul nu prea îndepărtat, care au prezentat denaturat unele perioade şi momente din istoria generală şi din istoria mişcării muncitoreşti şi a Partidului Comunist Român, de pildă despre originile eterogene ale românilor, lipsa unei civilizaţii şi culturi autohtone, lucrări în care se afirmă că România era, la începutul secolului XX, un stat monopolist şi că a participat la primul război mondial în scopuri anexioniste, expansionist-imperialiste, că după realizarea statului naţional-unitar român ea a urmat o politică de „tranzacţii imperialiste cu marile puteri, de conflicte imperialiste cu statele burgheze vecine, provocate de pretenţiile anexioniste ale ambelor ţări", lucrări care denaturează politica externă a României şi relaţiile ei cu marile puteri din anii interbelici, în flagrantă contradicţie cu realităţile istorice consemnate în aprecierile documentelor partidului nostru şi în lucrări de istorie din ultimii zece ani. O menţiune orientativă asupra caracterului depăşit al acestor scrieri ar fi fost de dorit, după cum astfel de menţiuni erau necesare şi la lucrările unui însemnat număr de istorici unguri şi germani, cetăţeni ai Austro-Ungariei, rămaşi după 1918 în afara frontierelor României şi care au scris despre românii transilvăneni şi despre Transilvania de pe poziţiile istoriografiei oficiale a Imperiului habsburgic sau ungare. De fapt, aceştia nici nu aveau ce căuta într-o enciclopedie a istoriografiei **româneşti**; menţionarea lor ar fi fost justificată în cazul unei enciclopedii a istoriografiei universale privind istoria poporului român. Şi toate acestea, în pofida faptului — a cărui semnificaţie nu poate fi trecută cu vederea — că la Nicolae Densuşianu nu s-a omis a se consemna minimalizarea lucrării lui fundamentale, bazată pe multiple investigaţii făcute într-o viaţă de om, **Dacia preistorică.**

Aşa-zisa „obiectivitate ştiinţifică" cu care sînt puşi în circuitul istoriografic istorici şi lucrări fără a se face unele minime semnalări pozitive sau critice asupra lor contravine scopurilor urmărite printr-o astfel de lucrare.

Considerăm, de asemenea, că în selectionarea istoricilor era de dorit să se pleace de la criterii de valoare asupra activităţii lor ştiinţifice. Lucrarea înseamnă însă istorici insuficient afirmaţi, care într-o perioadă de 15—20 de ani şi chiar mai mult au avut o activitate de cercetare concretizată în publicarea sporadică a unor articole de mică întindere şi pe probleme minore, totalizînd între 30—70 de pagini tipărite. Fără îndoială, într-o bibliografie periodică, consemnarea lor este meritată ; nu însă într-o enciclopedie. În schimb nu sînt cuprinşi mai mulţi istorici avînd titluri ştiinţifice şi didactice superioare, afirmaţi în cercetarea istorică, unii dintre ei premiaţi de Academia Republicii Socialiste România, de la facultăţile de istorie din Bucureşti, Iaşi, Cluj-Napoca, Craiova, Timişoara, de la Academia „Ştefan Gheorghiu" şi unele institute de cercetare. Menţiunea din nota editorială, că vina pentru absenţă o poartă ei înşişi, deoarece n-au completat chestionarele trimise, reprezintă — în afara aspectului birocratic pe care îl încumnă — o stîngace încercare de scuză. Lucrările cercetătorilor există în reviste de specialitate, în biblioteci, în diverse bibliografii, iar datele lor biografice puteau fi găsite fără dificultate în dosarele personale de la serviciile respective ale facultăţilor şi institutelor de cercetare în care ei îşi desfăşoară activitatea.

În afara aspectelor de orientare relevate mai sus, în lucrare s-au strecurat şi numeroase greşeli de date şi fapte; de exemplu, sînt consemnate lucrări care nu au apărut (p. 182), lucrarea „Viaţa politică din România. 1918—1921", ediţia a II-a, este datată 1975, în loc de 1976 (p. 230), titlul revistei franceze „Revue d'histoire de la deuxième guerre mondiale" este scris „Revue Historique de la 2-ème guerre mondiale" ş. a. De asemenea, nu s-a respectat menţiunea din nota editurii, în care se arată că toate datele s-au oprit la începutul anului 1976 (la p. 359 este dată componenţa Comitetului naţional al istoricilor români, care a fost constituit în august 1978).

Considerăm că lipsurile existente în lucrare puteau fi evitate dacă la elaborarea ei erau atrase conducerile institutelor şi ale facultăţilor de profil, care erau în măsură să se pronunţe competent asupra autorilor şi a contribuţiei ştiinţifice a acestora şi să ajute, prin discuţii, la orientarea generală a lucrării.

GHEORGHE ZAHARIA ■

POVAȚĂ UNOR VIEȚI EXEMPLARE:

Să păstrăm permanent spiritul revoluționar de luptă pentru bunăstarea, independența și fericirea poporului!

În cronica activității politice a săptămînii care face obiectul referințelor noastre, un moment deosebit de solemn l-a constituit inminarea, la 22 februarie, în cadrul unei festivități ce a avut loc la Palatul Republicii, a unor înalte distincții conferite prin decret prezidențial unor vechi militanți ai mișcării muncitorești din țara noastră, cu prilejul împlinirii vîrstei de 70, 75, 80, 85 sau 90 de ani. Un amănunt nu lipsit de importanță pentru semnificația pe care partidul nostru o acordă îndelungatei activități în mișcarea muncitorească și contribuției aduse la înfăptuirea politicii partidului și statului este faptul că distincțiile au fost înmînate chiar de secretarul general al partidului, președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Din cuvintele rostite de cei decorați și mai ales din cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la festivitate se desprind aprecieri deosebite cu privire la esența și conținutul activității desfășurate de toți revoluționarii — comuniști și antifasciști — în anii ilegalității, cînd, în condiții de teroare, aceștia au luptat împotriva orînduirii burghezo-moșierești, pentru apărarea intereselor clasei muncitoare, ale întregului nostru popor, pentru victoria revoluției socialiste și apoi pentru făurirea socialismului în România. „Desigur — evidențiia tovarășul Nicolae Ceaușescu — **problemele de astăzi ale construcției socialiste, ale dezvoltării în ritm înalt a economiei naționale, științei și culturii, ale ridicării nivelului de trai material și spiritual al poporului nostru cer o activitate intensă, multilaterală. Avem, într-adevăr, fericirea și bucuria să constatăm că idealurile pentru care am luptat în ilegalitate — și pentru care unii și-au dat chiar viața — se realizează astăzi, sub conducerea partidului nostru comunist, prin munca clasei muncitoare, a țărănimii și intelectualității, a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, a întregului popor, care înfăptuiește neabătut politica internă și externă a partidului și statului nostru**".

Prețuirea deosebită pentru dăruirea activiștilor și revoluționarilor din ilegalitate subliniază, după cum spunea secretarul general al partidului, încă o dată faptul că partidul nostru trebuie să facă totul pentru a păstra permanent spiritul revoluționar de luptă. Iar în această nobilă misiune „**avem datoria de onoare de a cultiva în rîndul partidului, al tineretului în special, sentimentele de prețuire și stimă pentru cei care au contribuit într-o formă sau alta la victoria revoluției și construcției socialismului în țara noastră**". Datorie ce se înscrie în cadrul mai amplu al dezvoltării solidarității cu forțele revoluționare de pretutindeni, cu lupta revoluționară a oamenilor muncii din întreaga lume. Și numai printr-o deplină unitate, printr-un puternic spirit revoluționar se va asigura creșterea rolului partidului ca forță politică conducătoare în societatea noastră, se va realiza unitatea întregului popor în înfăptuirea idealurilor socialismului și comunismului în România. Numai prin solidaritate și colaborare strînsă între forțele revoluționare de pretutindeni, a țărilor socialiste în special, socialismul va putea cunoaște o puternică afirmare, își va consolida forța și victoria în lupta împotriva imperialismului și colonialismului, pentru o pace trainică pe planeta noastră.

LUMINA, ADEVĂRUL ȘI NEODIHNA

În inima cetății lui Bucur, acolo unde, în prag de nou an, conducerea partidului și statului primea — odată cu omagiul din străbuni al Plugușorului — gîndul, simțirea și legămîntul de faptă ale tinerei generații de azi, iată, în spațiul aceluiași anotimp, un moment pregnant, născut din aceeași lumină a dragostei, vine să ne destăinuie ceva din seva fără seamăn a tinereții de ideal și împlinire ce pulsează în destinele verticale ale națiunii.

Am fost astfel martori clipelor rezonante cînd președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a așezat pe piepturi încercate de ani însemnele unor înalte distincții naționale. Sînt piepturi ale unor vechi militanți ai mișcării muncitorești. Piepturi care nu s-au ascuns în momente de cumpănă. Piepturi purtînd căldura generoasă a idealurilor revoluționare. Piepturi în care din fragedă tinerețe s-a încemănat ceva din însăși ființa acestui popor, din forța partidului. Piepturi care nu s-au temut niciodată și în care aerul tonic al prezentului înflorește satisfacția unei datorii împlinite.

Acești oameni, simpli în firească lor demnitate și hotărîre, în splendidul lor eroism diurn, au traversat o istorie ce nu i-a cruțat, o istorie în care atîția tovarăși ai lor și-au dat jertfă ființa pentru triumful socialismului pe pămîntul României. Sînt oameni care trecînd prin încercări nu au șovăit niciodată, sînt oameni care apoi, în ani de izbîndă, s-au dăruit cu aceeași neodihnă slujirii poporului căruia aparțin.

Un moment firesc s-a desfășurat în acea zi solemnă la Palatul Republicii. Un moment firesc, pentru că luptătorii primesc această cinstire prin tot ce-i înconjoară și simt cum tinerii duc mai departe propria lor luptă, propriile lor năzuințe.

Să privim chipurile acestor fii ai neamului cu gîndul la cei care, în primele decenii ale mileniului viitor, vor avea pe chip aceeași rază a datoriei împlinite. Sînt copiii și tinerii de azi ai României. Copiii și tinerii care se dăruiesc — prin învățătură și fapte de muncă, prin creație și cutezanță revoluționară — slujirii acelorași înalte idealuri. Copii și tineri care îndreaptă cu emoție privirea și gîndul către lecția vie a celor care n-au precupețit nimic pentru libertatea și măreția patriei.

Este temei de adîncă bucurie să știi, acum cînd sevele scapără nerăbdătoare în ramurile plaiului românesc, cît de adînci sînt rădăcinile și cît adevăr, cîtă lumină și neodihnă pulsează în viețile celor care, de peste șapte, opt sau nouă decenii, trăiesc segmente umane din eternitatea însăși a patriei.

MIHAI NEGULESCU ■

„Purtați-vă bine pui de români și nu uitați pre Șincai"

(Urmare din pag. 1)

a mai multor neamuri".

Gheorghe Șincai a deținut, vreme de 12 ani, funcția de director al învățămîntului primar unit din Transilvania, inițiind o serie de acțiuni fundamentale, printre care înființarea a numeroase școli noi (numărul lor a fost cotat la 300 !), tipărirea de manuale, examinarea și „reciclarea" profesorilor, înlocuirea literelor chirilice cu cele latine etc.

Zilele acestea Academia Republicii Socialiste România, Academia de științe social-politice și Ministerul Educației și Învățămîntului au organizat o sesiune științifică consacrată aniversării a 225 de ani de la nașterea marelui patriot.

Emoționantă a fost aniversarea desfășurată în tot cursul zilei de ieri la Liceul bucureștean ce poartă numele lui Gheorghe Șincai al cărui bust veghează impunătoarea intrare în acest lăcaș de cultură, un lăcaș cum, poate, a visat marele patriot. Din programul variat, care a cuprins vernisajul unei expoziții documentare, o sesiune de comunicări, un festival al formațiilor artistice ale liceului și o „masă rotundă" cu tema : amintiri despre profesorii liceului, întreceri sportive, audiții muzicale etc., ne vom referi la un singur punct, credem cel mai încărcat de semnificații, pentru că cea care a evocat amintirea lui Gheorghe Șincai în memoria localnicilor a fost o strănepoată a marelui cărturar, astăzi profesoară de limba română, în comuna Bobota, județul Sălaj, localitate în care distinsul său înaintaș a înființat o școală românească.

Liceul „Gheorghe Șincai" are aproape împlinită vîrsta de 9 decenii și își desfășoară activitatea pe planuri foarte diverse, desigur acordate cu noile principii ale învățămîntului din țara noastră, dar păstrîndu-și, ca pe un omagiu perpetuu, și ideile de bază ale gîndirii celui al cărui nume îl poartă, acest aspect aparținînd unei frumoase tradiții potrivit căreia, așa cum ne informează directoarea Felicia Haica, aici s-au perceput cele mai scăzute taxe școlare ce se puteau achita chiar și în rate, asta pe vremea cînd învățămîntul nu devenise încă gratuit, liceul fiind cunoscut drept școală a celor săraci. Profesori ca N. Colceag și Petre Stroescu au înțeles să urmeze pilda marelui lor patron spiritual, donînd școlii întregul lor avut, inclusiv cîștigul muncii lor, pentru a se înființa în Satul Lung, jud. Brașov, unde cel dintîi moștenise un teren și niște construcții, un sanatoriu pentru elevii liceului, iar la Techirghiol o tabără de vară, la această acțiune din urmă contribuind, după puterile lor, și părinții elevilor.

În prezent, Liceul „Gheorghe Șincai", cu profil de matematică-fizică, este frecventat de peste 3 000 de elevi de toate vîrstele (ne referim și la alte forme de învățămînt decît cele destinate copiilor), bucurîndu-se de un bun renume, întrucît, an de an, aproape toți (anul trecut chiar toți) absolvenții săi au reușit la examenele unor institute de învățămînt superior, iar cursanții clasîndu-se pe locuri fruntașe în Olimpiadele matematice. Liceul de la poalele Căii Șerban Vodă deține unele priorități față de alte așezăminte similare din București și din țară. Astfel, aici s-a introdus în programa de învățămînt folosirea mijloacelor audiovizuale și nu numai pentru predarea limbilor străine. Concepția aparține cadrelor profesorale, în frunte cu directoarea Felicia Haica, ea însăși ardeleancă, ca și Gheorghe Șincai, ceea ce, după cum ne-a asigurat, o obligă moral să încerce totul pentru ca școala în fruntea căreia se află să fie demnă de marele său înaintaș. Am văzut laboratorul (căci este vorba despre un adevărat laborator) audio-vizual, prevăzut cu căști, cu ecran pentru proiecții de filme și diapozitive, cu monitoare de televiziune, cu table mobile, iluminate independent, astfel ca și pe întuneric, în timpul rulării peliculelor, elevii să poată urmări demonstrația profesorilor. În atelierele de producție (cinci la număr) ale liceului se confecționează diverse piese necesare Întreprinderii „Autobuzul", care patronează școala. În 1971, cînd secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a vizitat liceul, aici existau deja aceste ateliere, ca și cîteva laboratoare funcționale pentru matematică, pentru a căror montare nu s-a cheltuit nici un ban; efortul fiind îndeplinit de elevi și de cadrele didactice, ca și de tehnicienii școlii. Laboratoarele de biologie și geografie beneficiază de un sistem de televiziune cu circuit închis, în curînd și celelalte urmînd să fie incluse în „rețeaua" internă de televiziune. Profesorii Iosif Gheorghe și Mugur Popescu au terminat studiul destinat noului laborator de electricitate și, în prezent, se lucrează la punerea la punct a celui de fizică. Între timp, elevii au realizat o masă de experiențe care acoperă toate nevoile liceului de la clasa a VIII-a la a XII-a. Noua instalație se numește, la dorința elevilor, „QUARC 001" și are un frumos prospect de prezentare, care ar putea constitui un exemplu și un îndemn și pentru alte licee din Capitală și din țară, de ceea ce se poate realiza prin muncă și pasiune față de învățămînt. Biblioteca Liceului „Gheorghe Șincai" conține peste 40 000 de volume.

Sărbătoarea de ieri a prilejuit odată cu evocarea personalității lui Gh. Șincai trecerea în revistă a prodigioasei activități a liceului bucureștean, pe băncile căruia și-au format baza cunoștințelor lor viitoare academicienii Gheorghe Mihoc, Radu Vulpe, profesorii universitari Aurelian Sacerdoțeanu, Ilie Stoenescu, Al. Trifu, poeții Romulus Vulpescu, Florența Albu, ca și al unor profesori distinși care au luminat mintea multor generații de copii : George Călinescu, Gheorghe Nedioglu, Alexandru Graur și alții.

Evenimentele din ultimele zile, petrecute la Facultatea de istorie și filozofie a Universității București, la Liceul „Gheorghe Șincai" ca și, desigur, în alte locuri din țară, au dovedit că vorbele cu tîlc, săpate pe soclul statuii de la intrarea școlii din Calea Șerban Vodă, rostite cîndva de Gheorghe Șincai, nu au fost date uitării : „PURTAȚI-VĂ BINE PUI DE ROMÂNI ȘI NU UITAȚI PRE ȘINCAI".

„Dacă introduceți acum un motor, un compresor nou în producție, cercetarea și proiectarea trebuie să lucreze la un altul, mai modern și, totodată, să se gîndească la al treilea. Fără a privi în perspectivă, fără a ne gîndi ce generație nouă trebuie să realizăm în diferite ramuri tehnice, nu vom putea fi competitivi!“

Aceste cuvinte, rostite de tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU la adunarea generală a oamenilor muncii de la Întreprinderea „23 August“, reprezintă perspectiva din care radiografiem activitatea unor colective de specialiști și tehnicieni de la Întreprinderea de strunguri din Arad.

Strungurile de Arad și ora exactă a lumii în care trăim

O INTREPRINDERE CA UN SEISMOGRAF LA VIITOR

A vorbi despre o anumită exactitudine orară în industria orașului Arad este firesc dar și, paradoxal, imprecis. Pentru că, de pildă, o întreprindere cum este Întreprinderea de strunguri din Arad trăiește acum mai mult decît oricînd într-un timp viitor, precis jalonat și coordonat. Șocul viitorului în Întreprinderea de strunguri din Arad poate fi calculat în intensitate de la o clipă la alta. Cu un seismograf. Întreprinderea este, de 30 de ani, într-o continuă revoluție tehnică și științifică, într-o continuă revoluție organizatorică. Pentru că trebuie să se adapteze din mers la nou! Cum? Vom extrage, spre exemplificare, un eveniment din cronica întreprinderii, petrecut într-un timp deja revolut. Interlocutor, primarul orașului Arad, Marțian Fuciu, care la ora întîmplărilor redate mai jos era directorul întreprinderii. „La un moment dat, din punct de vedere al prestigiului și al performanțelor strungurilor noastre, rămăsesem în urmă. Agregatele continuau să fie solicitate pe piața internă și externă dar incrementismul la un anumit nivel. Ne plafonasem. Ne-am pus, evident, problema de a depăși impasul, de a moderniza și diversifica producția. SN 400 era un strung uzat din punct de vedere moral pentru noi. Atunci am lucrat la crearea unei noi serii de strunguri universale și astfel s-a născut, practic, prima familie de strunguri de concepție românească: SNA 500. Pe urmă a apărut familia de strunguri SNA 360. Mult îmbunătățită! Dar intens criticată de beneficiari. Din ce motiv? Am diversificat producția de strunguri după dimensiunea maximă de strunjit (diametrul maxim de strunjire). Din punct de vedere al concepției produsul era perfect. Dar ceea ce nu mergea perfect la acest strung era sistemul de transmitere a mișcării de la motor la axul principal, prin cuplaje electromagnetice. Aceste cuplaje electromagnetice constituiau o invenție thnică de ultimă oră. Licența lor fusese cumpărată din străinătate și executată de o întreprindere românească. Ei bine, cuplajele acestea clacau uneori în exploatare și mașinile se opreau în... span! În acest sens am avut o serie de reclamații. Pentru că, pînă să ne dăm seama care e adevărul, strungurile intraseră în producția de serie, fuseseră livrate și acum beneficiarii se declarau nemulțumiți, ne imputau chiar faptul că am renunțat la vechiul tip de strung SN 400!“

Exactitudinea s-a dovedit aici perfectă, previziunea, în limitele ultimelor telegrame ale tehnicii timpului, dar execuția — cu scurtcircuit. În cîteva timp oamenii de concepție au realizat un cuplaj electromagnetic original care a înlocuit produsul de licență străină și strungurile din familia SNA 360, mai complexe, cu un nivel de tehnicitate mai ridicat, cu precizie mai bună, mai robuste ca arhitectură și construcție, continuă să se fabrice și astăzi, să fie cerute de beneficiarii interni și externi, să fie apreciate.

Ce s-ar fi întîmplat însă dacă în acel moment critic al existenței întreprinderii, oamenii care construiesc strungul românesc s-ar fi demobilizat? Ce s-ar fi întîmplat dacă ar fi renunțat și s-ar fi întors la producția monotonă de strunguri SN 400? Probabil, întreprinderea n-ar mai fi existat. „A fost un moment decisiv, o lecție care a condus mai ferm la ideea că sîntem capabili să executăm strunguri de concepție proprie, că trebuie să gîndim în perspectivă generații întregi de strunguri, să anticipăm evoluția tehnicii în acest domeniu al construcțiilor de mașini, corelat cu evoluția tehnologică generală. Pentru că astăzi nu se poate concepe nici o industrie modernă fără generații de strunguri adaptate la evoluția societății omenești“ — spune în continuare primarul Marțian Fuciu.

Iată cum, un simplu produs, rod al creativității umane, devine fundamental în bătălia societății cu propriul ei viitor. Ceea ce înseamnă că uneori strungul, un simplu strung SNA 360, bate mai departe în timp ca orice oră exactă decît, de pildă, orice clopot rostogolit din vechea turnătorie de clopote „Frederic Hönig“ din Aradul de altădată.

STRUNGURILE CU COMANDĂ SECVENȚIALĂ — O OBSESIE SUPERBĂ

Întreprinderea de strunguri din Arad are o fericită configurație. Halele sînt aproape una de alta, spațiul e folosit cu parcimonie, utilajele sînt de mare tehnicitate, fluxurile tehnologice organizate în așa fel încît să se cîștige timp la fiecare gest industrial, aspectul general e de farmacie. Construcțiile sînt din aluminiu, beton și sticlă. Predomină culorile alb și albastru. Oamenii lucrează în uniforme îngrijite, cu ecuson și șapcă cu cozoroc de plastic. Lumina cade ca într-o seră. Undeva, pe latura lungă, printre hale, se ridică o clădire cu cîteva etaje, programată drept magazie și transformată, inspirat, în săli de proiecte și ateliere de cercetare. Aceasta este Filiala Institutului de cercetări științifice și inginerie tehnologică de mașini-unelte, agregate, mecanică fină și scule — Titan. Adică, pe scurt (dacă se poate spune așa!): ICSITMUAMFST! Șeful filialei este inginerul Petru Volentir, un bărbat tînăr, extrem de ocupat, cu o elocință de profesor universitar și cu o activitate de proiectare și cercetare în domeniul strungurilor care îl face o somitate în materie, atît la noi, cît și peste hotare. Unor astfel de oameni însă nu le place publicitatea. Îi cerem scuze dacă aceste îndreptățite aprecieri îi jignesc discreția și distincția. Care este rolul filialei institutului mai sus pomenit în incinta întreprinderii de strunguri din Arad? Acela de a gîndi în perspectivă, de a premedita utilajele viitorului, de a concepe și executa sub formă de prototip strungurile de care are nevoie industria românească, la momentul oportun, și în timpul cel mai scurt de intrare în producție de serie. Aceasta este într-un fel traducerea „vulgară“ a atribuțiilor filialei. Oricum, obsesia proiectanților și cercetătorilor de aici e strungul. În exclusivitate, deocamdată!

Prima mare victorie a acestui colectiv care cuprinde cîteva zeci de oameni a constituit-o realizarea strungurilor cu comandă secvențială, de concepție românească.

„În urmă cu patru sau cinci ani de zile, își amintește inginerul Petru Volentir, s-a pus problema cumpărării unei licențe străine sau, eventual, cooperarea cu o firmă avansată din punct de vedere tehnic, pentru realizarea strungului revolver de concepție proprie. Pot să spun că aveam deja experiență în proiectarea acestor tipuri și familii de strunguri. Dar erau mașini cu manevrare manuală, costisitoare, prin intermediul unor manete. Cu mîna se schimbau turațiile la arborele principal, cu mîna se schimbau valorile avansurilor, se deplasau suporții în plan longitudinal și transversal, cu mîna se prindea și se scotea piesa de strunjit etc. De data aceasta se punea problema concepерii și executării unei mașini cu ciclu automat, la care, cu excepția aducerii piesei în mandrină și a preluării ei, toate operațiile se realizează pe bază de program implantat în mașină, prin jetoane (sau fișe) în funcție de turație, de avansuri, de cursă, de sensuri etc. Operația urma să fie executată de un programator, la fiecare început de schimb, sau aleatoriu, în funcție de comandă, muncitorului revenindu-i doar sarcina să urmărească respectarea programului de către mașină. Deci acest gen de strung trebuia gîndit ca o mașină electronică!“

— Cum ați procedat? Ați împrumutat pînă la urmă o licență străină?

„Nu. Încă în faza tratativelor cu unele firme străine, avînd permisiunea centralei noastre, am început să lucrăm singuri la primul strung frontal autohton! Văzînd că tentativele de cumpărare a licenței se tărăgănează, că firmele străine cer valută enormă, care nu justifică ceea ce ne ofereau prin documentație, știind că industria noastră are nevoie urgentă de strunguri cu comandă secvențială, am cerut să fim lăsați să ne verificăm și noi cunoștințele, priceperea, experiența, pentru asimilarea acestei mașini cu forțe proprii. Și, în vreme ce demersurile oscilau, intrau în impas, demarau, se împotmoleau iar, noi am realizat un proiect și un prototip de astfel de strung cu comandă secvențială. Am executat chiar două variante cu parametri diferiți privind diametrul maxim de prelucrare. Ambele mașini au fost omologate, s-au bucurat de aprecieri și azi se realizează în întreprindere pe bandă rulantă. Care este morala? Că nu avem voie să cedăm în fața atitudinilor de ploconeală în fața firmelor străine și că avem posibilități nelimitate să folosim propria noastră inteligență pentru a crea mașini competitive în orice moment pe piața mondială“.

UNDE ȘTIINȚA ȘI TEHNICA ÎȘI DAU ÎNTÎLNIRE CU ARTA ȘI CULTURA

A fost aceasta cea de-a doua lecție care i-a pus pe oamenii de concepție și de execuție a prototipurilor de strunguri în situația de a gîndi de la egal la egal cu cele mai mari firme producătoare de mașini unelte de pe glob. Apoi, împreună cu inginerii Traian Chișcan, Nicolae Chicl, din compartimentul de concepție, inginerul Petru Volentir a trecut la conceperea și realizarea unor noi tipuri de strunguri: cu comandă numerică liniară și cu comandă numerică de conturare. Cînd au sesizat că strungurile cu comandă numerică liniară sînt părăsite la nivel mondial și depășite, au trecut din mers la crearea strungurilor cu comandă numerică de conturare. Și dacă pînă acum partea mecanică a mașinilor era fundamentală și cea electrică, accesorie, începînd cu aceste tipuri de strunguri situația se echilibrează. Apar oameni noi în colectivul de concepție: electroniști, programatori. Se extinde colaborarea cu Institutul de proiectări pentru automatizări din București care realizează panourile de comandă și dulapurile electrice — sistemul nervos al mașinii, creierul și inima ei.

„Astfel, continuă inginerul Petru Volentir, am asimilat, gîndind singuri, o mașină care elimină munca fizică, o mașină la care calitatea produselor nu mai este influențată nici măcar de calificarea muncitorului, o mașină constantă, cu productivitate sporită, care nu obosește (decît foarte greu), care nu scoate rebuturi decît în condițiile unei proaste programări“.

Aceasta e generația de strunguri care a determinat marele salt calitativ al Întreprinderii de strunguri din Arad. Dar lucrurile nu se opresc aici. În atelierele de proiectare, în atelierele de încercare, în atelierele propriu-zise din întreprindere, în hale, se lucrează la noile generații de „strunguri cu temă“. Beneficiarii se adresează direct colectivului de concepție, întreprinderii, pentru realizarea unor strunguri profilate, mașini cu temă specifică pentru diverse ramuri ale economiei. Aici, știința, tehnica își dau întîlnire cu cultura și arta! Din acest moment, cuvîntul de ordine pentru toți lucrătorii din industria strungului românesc este următorul: diversificarea! O diversificare care implică producerea unor strunguri frontale de o asemenea manieră încît să poată fi adaptate în orice moment, cu modificări minime, la specificul unor repere solicitate, fiabile și cu productivitate mare, capabile de execuții precise, la nivel de secunde, fără timpi morți, cu mare rezistență, dotate cu elemente de acționare hidraulică și chiar pneumohidraulică! În acest fel, anul 1980 urmează să devină anul competitivității totale la nivel mondial!

SECRETUL VIITORULUI STĂ ÎN CUTELE FRUNȚII

Graficul desfășurat pe biroul inginerului Petru Volentir premeditează exact viitoarele generații de strunguri pînă în anul 1985. Ele sînt trasate în fază de proiect. Diversificarea lor înseamnă investiție uriașă de materie cenușie, de inteligență. Aici se află, desenate, sintetizate, imaginile concrete ale uneia din cele mai mari investiții românești: investiția de inteligență. Ce exprimă aceste proiecte? Diversificare prin tipizare maximă, prin refolosire de subansamble și repere în așa fel încît întreprinderea să consume cît mai puțin metal dar să se adapteze subtil, imediat, la temele beneficiarilor. Un joc de cuburi ridicat la... cub. Un șah cu mii de variante. Cu zeci de mii de variante! Avem în fața noastră imaginile desenate ale unor strunguri cu elasticitate maximă. Se prevede că pe măsură ce trece timpul seriile de fabricație se restring dar crește varietatea tipurilor de mașini derivînd din aceeași familie. Iată cum mașinile se umanizează. Ele devin familii, devin generații! Deși se automatizează tot mai mult, ajungînd pînă la crearea de adevărate centre de prelucrare, un fel de uzine dotate cu nenumărate programe, echipamente, mîini mecanice, comandate de un singur creier electronic! Viitorul strungurilor aparține cibernetică. Întreprinderea de strunguri din Arad e pregătită să treacă la producerea unor astfel de mașini universale și cu trimitere la universalitate. Ora aceasta, 12 și 30 de minute din ziua de 24 februarie 1978, înregistrează adaptarea funcțională și reorganizarea pe fluxuri tehnologice care ridică la maximum coeficientul de productivitate a muncii și reduce timpii morți. Asistăm la o fantastică întrecere cu secundele. Ora exactă este comprimată la maximum! Este mai mult decît o oră exactă. Este realmente o bătălie surdă, continuă, în care timpiele oamenilor de concepție și de execuție din uzină mișcă arătătoarele orologiilor din întreprindere. Secretul viitorului stă în cutele frunții!

STRUNGURI PENTRU GULLIVER ÎN ȚARA URIAȘILOR

În uriașa hală de montaj, oameni și utilaje prin irizarea fină de lumină crepusculară din ferestre sînt dominați de

statura uriașă a inginerului Emil Ciobanu, „șeful atelierului de proiectare produse noi și tehnologie montaj". Emil Ciobanu, om luminos, tonic, care a trecut prin toate funcțiile de proiectare și de execuție din uzină și care, după numărul de ore petrecut în uzină ar fi trebuit să iasă la pensie de mult, este de gardă lîngă strungul românesc din faza de proiect pînă în faza de montare. Practic, e omul prin mintea și prin mîinile căruia au trecut toate cele 5 000 de tipuri de strunguri fabricate la Arad. E o mare bucurie să cunoști un om atît de modest și de visător, de binevoitor și de concret. Ultima realizare a întreprinderii i-a trecut piesă cu piesă, subansamblu cu subansamblu, prin mînă, cu toate că „strungul greu" fabricat pentru prima oară la noi, cîntărește nu mai puțin de 60 de tone ! E vorba de strungul SN 1 250, cu diametru maxim de strunjire de 1 250 milimetri și lungimea piesei prelucrate de 6,50 metri. — De ce a fost necesară executarea unui strung atît de uriaș, cu un consum de materie primă atît de mare ? îl întreb. Zîmbește.

— Vedeți dumneavoastră, industria românească a ajuns la un asemenea stadiu de dezvoltare încît baza energetică, industria chimică, metalurgică și construcțiile de mașini solicită mașini unelte adecvate proceselor tehnologice și producerii unor utilaje speciale cu un gabarit enorm și o funcționalitate ireproșabilă. Gîndiți-vă numai la piesele necesare turbinelor cu apă și cu aburi din hidrocentrale și termocentrale. Execuția lor nu e posibilă fără utilaje de dimensiuni mari, perfecționate. Gîndiți-vă la valțurile de laminoare care dau profiluri speciale și care nu pot fi decupate decît cu ajutorul unor strunguri uriașe. Pe de altă parte, fabricarea unor astfel de strunguri verifică și capacitatea unei industrii de anvergură, dacă luăm ca puncte de reper puținele țări în care se produc : Franța, R.F.G., S.U.A., R.S. Cehoslovacă, Japonia... Deocamdată s-a luat hotărîrea ca pentru început să producem strunguri grele pentru economia noastră și mai tîrziu pentru export. Cereri vor fi, desigur, din toate părțile. Primul strung de asemenea gabarit l-am și expediat deja la Fabrica de boghiuri din Bals... Experiența realizării lui a fost fantastică. Pentru că un strung greu e compus din colosi de piese care trebuie executați cu o precizie de ordinul a 2—3 sutimi de milimetru. E o mare încercare, vă asigur, executarea unei piese de 35 tone, cum e batiul strungului, la o precizie de paralelism și de planeitate de două sau trei sutimi de milimetru. Sau să reglezi cu aceeași precizie alunecarea, mai corect spus : deplasarea saniei portscule, în greutate de 12 tone, pe ghidajele batiului deasupra căruia există un sistem de sustentație hidrostatică prin introducerea unei pelicule de ulei !

Primul mare strung din familia marilor strunguri gigant care se vor fabrica la întreprinderea de profil din Arad a luat deja drumul Balșului. Al doilea se află la nivelul saniei portscule. Hala de montaj e plină încă de strunguri cu comandă numerică pentru o fabrică din Pitești. Se instalează chiar în acest moment aparatura cibernetică. Prin ferestrele halei apune soarele. Este ora 18 ! Undeva în oraș bat clopotele orei exacte. Nu se mai aud.

O SIMFONIE ÎN CONCERTUL MUZICII CONCRETE A STRUNGURILOR CARE SE PRODUC PE MAPAMOND

În întreprindere, dincolo de frămîntarea diurnă a producției, se simt marile mutații generate de schimbările de profiluri generate de noile familii de strunguri care urmează să intre în fabricație. Sînt regîndite fluxuri tehnologice, amplasamente de utilaje. Directorul tehnic al întreprinderii, inginerul Teodor Podoabă, cunoaște exact desfășurarea acestor mutații. Pentru ca producția de strunguri a anului 1980 și a anului 1985 să se realizeze în condiții perfecte, e nevoie de „creșterea capacității de producție a turnătoriei de fontă, îmbunătățirea programului de fabricație de mașini-unelte, îmbunătățirea tehnologiilor de fabricație și organizarea mai judicioasă a fluxurilor tehnologice, corelarea fabricării de strunguri cu sectoarele care asigură echipamentele sau accesoriile necesare, organizarea cercetării și proiectării în funcție de evoluția exigențelor științifice și tehnice de perspectivă, stabilirea exactă a programului de export" ! Toate aceste formule criptice urmează să se decongeleze la scara 1/1 a realității pînă în anul 1985 !" Deocamdată, pînă în 1980, spune directorul tehnic Teodor Podoabă, avem sarcina de a finisa investițiile legate de hala pentru strunguri grele și de halele amplasate în raza județului Arad, respectiv la Lipova, Chișineu Criș, Ineu și Sebiș. O seamă de linii tehnologice de producție a strungurilor convenționale, clasice, paralele urmează să se realizeze în aceste centre satelit ale întreprinderii. Transfer care e însoțit, desigur, de mutații semnificative în peisajul urban și social al așezărilor amintite. Putem spune că paralel cu aceste dezvoltări se întreprind și activitățile de modernizare și, reorganizare a fluxurilor tehnologice pe care le sesizați la o vizită pasageră prin întreprindere. Se realizează astfel un număr de 17 linii de fabricație mecanizate, cu un grad ridicat de automatizare prin sisteme de transport automate și alimentarea mașinilor cu piese de către roboți. Apoi, trebuie știut că prin lucrări de amplasare și reorganizare tehnologică, numărul utilajelor polideservite crește de la 76 (acum) la 259 la sfîrșitul anului 1980, ceea ce conduce la creșterea indicelui de deservire la 1,3 mașini pe muncitor !"

Iată deci încă una din perspectivele prin care oamenii întreprinderii de strunguri din Arad gîndesc propriul lor viitor în concertul muzicii concrete a strungurilor care se produc în lume.

OAMENII ÎȘI RIDICĂ PROPRIA GÎNDIRE TEHNICĂ LA CUB

În încheierea discuției cu tînărul inginer Teodor Podoabă, directorul tehnic al întreprinderii de strunguri, am reținut : „Totul se face punînd creierele noastre la contribuție și stimulînd inteligența în acțiune. Cîștigăm întrecerea cu timpul numai ridicînd coeficientul de inteligență investit în creație, precum și coeficientul de manoperă. În acest sens, la noi, au datoria, chiar obligația, să gîndească toți oamenii, de la muncitori la tehnicieni".

Am verificat acest lucru cu ajutorul inginerului principal Gheorghe Urcan, responsabil cu inovațiile, invențiile și activitatea de documentare tehnică. La ora convorbirii noastre, în întreprindere se aplicau 33 de invenții originale care aduc 4 milioane 598 de mii 800 lei economii. Întreprinderea are 240 de inventatori și inovatori activi, între care inginerul Elekeș Carol deține un record absolut cu 20 de invenții în sectorul de prelucrări mecanice, inginerul Maria Ivanca — 10 invenții în domeniul protecției anticorosive, a lacurilor, vopselelor și adezivilor, inginerul Mihai Marghescu — 10 invenții în domeniul metalurgiei, tehnicianul proiectant George Sfărăială — 16 invenții și inovații în domeniul agregatizărilor și autoutilării, muncitorul specialist Constantin Mustață — 10 inovații aplicate și 3 propuneri. Multe dintre acestea sînt lucrate în colectiv. Dar este impresionant afluxul de oameni tineri spre cercetare, interesul pentru perfecționarea utilajelor, în lupta extraordinară care se dă aici cu timpul, pentru a ajunge din urmă și a întrece firme de vechi prestigiu în domeniul producției de strunguri ! Fiecare om trebuie să ridice propriul său aport la descoperirea de noi resurse pe fluxurile tehnologice... la cub !

METAFORĂ PENTRU CEI CARE ÎNVAȚĂ TOATĂ VIAȚA SĂ FIE CONSTRUCTORI DE MAȘINI UNELTE

Semnificativ pentru această citadelă a industriei este timpul în care a luat ființă prima formă de învățămînt cu calificare profesională, primul grup școlar tehnic din Arad : secolul trecut ! Ei bine, acest grup școlar există și astăzi și „produce" muncitori și tehnicieni de înaltă calificare pentru întreprinderea de strunguri. Aici învață în momentul de față 2 000 de elevi care se pregătesc pentru a deveni constructori de mașini, electricieni, electroniști, strungari, frezori, rectificatori, lăcătuși, turnători și sudori. Pentru instruirea lor practică, efectuată de un colectiv de 75 de profesori și 26 de colaboratori competenți din întreprindere, grupului școlar i s-a fixat un plan de producție de 6 milioane lei anual. Deja, elevii fabrică independent, fără sprijinul întreprinderii, strunguri SN 200, mașini de găurit G 13, polizoare electrice duble, motoare electrice, utilaje pentru căile ferate — livrate la diferite întreprinderi și școli din țară. De pe acum, după cum se vede, profilurile în care se pregătesc elevii țin cont de dezvoltarea de perspectivă a întreprinderii. Dar, adevărul e că în întreprindere funcționează un sistem de învățămînt, de recalificare continuă și de calificare la locul de muncă, extrem de bine organizat. Responsabil, tehnicianul Dragutin Arsenov. Un animator în adevăratul înțeles al cuvîntului, sensibil la toate transformările intervenite în întreprindere, la adaptarea oamenilor, din mers, la exigențele noilor responsabilități, ale noilor locuri de muncă. Ei este încă unul din specialiștii uzinei care gîndesc în perspectivă. Răspunde de programarea viitorului la nivelul cadrelor calificate, a indivizilor care urmează să construiască noile generații de strunguri. Iată cum sună raportul său către conducerea întreprinderii : „Urmare a amplelor modernizări și dezvoltări a capacităților de producție, anumite profesii, specialități și nivele de pregătire profesionale, ale forței de muncă, vor suferi modificări substanțiale, fapt ce impune, potrivit indicațiilor date de conducerea superioară de partid, luarea unor măsuri pentru policalificarea în a doua meserie sau specialitate, corelată cu noile activități ce apar". Zilnic, în întreprindere, sau aproape zilnic, se desfășoară cursuri de perfecționare pentru programatorii pe mașini cu comandă numerică, cursuri pentru maiștri, unde predau experți universitari, cursuri de inițiere electronică industrială și cursuri cu lăcătușii de întreținere și reparații pentru utilajele hidraulice.

Viitorul se învață riguros, paralel cu desfășurarea gesturilor cotidiene pe fluxurile tehnologice care îmbătrînesc treptat și se cer revoluționate. Astfel, o întreprindere modernă se află în permanentă transfigurare. Strungul reprezintă în acest sens o metaforă. Se poate spune deci că la Arad orologiile interioare ale industriei bat „ora exactă" cu mult înainte de a se împlini după meridianul de la Greenwich.

ADRIAN DOHOTARU ■

„1400" mai bun decît „2000"

Ultima recoltă de pe dealurile satului Rovinari a fost strînsă în toamna anului 1976, apoi chiar satul și-a mutat vatra în altă parte ca să facă loc cărbunelui de sub el, carierelor de cărbune „la zi", cărbune gata să ia drumul gurilor de foc ale nesățioaselor termocentrale goriene.

Pe locul fostului sat Rovinari se vede azi un uriaș amfiteatru, ca un crater, plin de benzi transportoare, macarale gigant și excavatoare uriașe, zestrea carierei Poiana, cea mai nouă carieră a bazinului Rovinari, bazin vechi de aproape trei decenii. Singurul șef al carierei ni se recomandă maistrul mecanic Petrică Tîlvescu, de fapt adjunct de șef de sector, pentru că șef nu au deocamdată. Rezultatele obținute în 1978 i-au nemulțumit pe toți. De la ei se aștepta mai mult. Pînă în august au mers bine, aveau un plus de 56 200 tone peste plan și asta le da speranța realizării planului anual. Pînă la urmă tocmai excavatorul de 1 400 litri nu și-a realizat planul la cărbune pe noiembrie și decembrie.

Subinginerul Titu Pociovălișteanu, pe lîngă calitatea slabă a covoarelor de cauciuc realizate la Pitești, mai adaugă și lucrările de proastă calitate ale vulcanizatorilor, comoditatea exagerată a echipelor de vulcanizări. În plus, oamenii au cam fost lăsați în voia lor. 132 vulcanizări au însumat 3 362 ore de staționări, ceea ce este enorm !

Așa au stat lucrurile anul trecut. Anul acesta același oameni, același utilaj, dar situația e cu totul alta. Excavatorul de 1 400 este de nerecunoscut. La fel și oamenii. După cum ne mărturisea subinginerul Aurel Băloniu, acum, „1 400" este utilajul cel mai bun din bazin. În ianuarie și în zilele care au trecut din februarie a dat cele mai mari productivități. În carieră, noi, topografii, continuă Băloniu, măsurăm ce s-a făcut și ce nu s-a făcut. Noi conducem lucrările de excavare. În ianuarie s-a mers foarte bine, s-au excavat 412 000 metri cubi de steril, din care aproape două treimi, mai precis 310 000 mc realizate numai de un excavator, primul sau „01", după simbol, din cele două excavatoare de 1 400 pe care le avem. Or, asta înseamnă mai mult decît recordul acestui gigantic și modern excavator. La ora de față cel mai productiv din toată întreprinderea minieră Rovinari, iar aici la Poiana și-a depășit chiar colegul mai mare, adică excavatorul de 2 000 litri.

Brigadierul Aurel Luca, cunoscut ca „moș Luca" încă de pe vremea cînd lucra la Girla, a montat mașina-uzină 1 400 și o lubește ca pe copilul lui. A început să lucreze ca muncitor necalificat în cariera Balta Unchiașului, cea mai veche carieră din bazinul Rovinarilor, și acum este muncitor specialist. Despre el nu spune prea multe. Îi place munca și atît. Ba, îi mai place cum merge roata, e vorba de roata excavatorului. Cînd se-ntîmplă să stea n-are astîmpăr. De la Balta Unchiașului, în 25 de ani de minerit, a mai trecut pe la carierele Cicani și Girla. Doar atît. N-a fost dintre cei care schimbă locurile de muncă, precum unii cămașa. Moș Luca s-a obișnuit să i se spună „moș", deși n-are decît 48 de ani. Înțelege că i se respectă vechimea în muncă și experiența. Cu tinerii se împacă bine. Doi dintre șefii lui de schimb, Ispășoiu și Cucu, sînt tineri, au 30 și, respectiv, 31 de ani. Dar ce oameni de ispravă !, ne spune dumnealui. În ultima săptămînă Ispășoiu n-a mers cu excavatorul sub șapte ore de funcționare. Preluarea schimburilor o făceam din mers, ca la predarea ștafetei. Deviza noastră este că roata nu trebuie să stea. Maistrul Cucu este acum șeful schimbului unu, cel mai greu schimb, schimbul în care se fac toate pregătirile, toate reparațiile, dar și el a mers în plin șapte ore și jumătate din opt. Schimbul trei, al lui Ispășoiu, a mers trei zile la rînd cîte opt ore din opt. Ce nu se poate face cu o bună aprovizionare și cu disciplină ! Minerii „de suprafață" de la Poiana, mecanici, electricieni și excavatoriști, au mers în plin cu excavatorul cam 22 — 23 de ore pe zi, față de media de 16 ore cît prevede fișa tehnică. Cum s-ar spune, pe aici, pe la Poiana, nu se mai ține seama de fișa tehnică. Dacă utilajul e respectat, bine întreținut, cum zicea șeful de schimb Cucu Ion, atunci nu trebuie să se mai mire nimeni că în steril am dat 2 500 mc pe oră, chiar mai mult decît a realizat „2 000" condus de brigadierul Florea Gheorghe. Cînd oamenii sînt la post și benzile sînt reglate, totul merge strună, înaintarea în steril întrece orice așteptare și cărbunele curge pe benzi către iacomele termocentrale. Prin munca omului se schimbă vechea geografie a apelor, șoselelor, a satelor. Ea face loc scînteilor de lumină ale cărbunelui și, mai departe, luminii.

ION PREDOȘANU ■

Tinerețea septuagenarului

(Urmare din pag. 1)

În 1926, a fost Ion N. Rădoi. O monografie pe multe pagini, frumos caligrafiată de mîna fermă, rotundă, rotunjită de cînd tot scrie, adică de-o viață, a învățătorului pensionar, descrie, cu lux de detalii, drumul acestei societăți, operă a unui grup de tineri entuziaști, care, într-o Oltenie semianalfabetă, s-au trudit să aprindă și să țină aprins un bob fragil de lumină. Societatea a întemeiat o bibliotecă de împrumut, s-a prezentat și printr-o revistă săptămînală („Gînd nou", 1935—1936), a înființat și o echipă de teatru (în repertoriu : Alecsandri, Caragiale, Eftimiu, Molière, Schiller...), a cucerit și niște lauri (premiul al doilea pe țară, pentru echipa de dansuri, în 1937), iar în anii căminului cultural, și mai cu seamă în cei din urmă, pe vatra tradiției s-a zidit mereu, cu neobosească, cu iscusință și cu fervoare. Echipa de teatru (care joacă acum și Camil Petrescu, și Baranga...), ca și alte formații artistice ale Cîmpofenilor, se văd și se aud distinct în Gorj, sub auspiciile „Cîntări României". Sufletul lor e Ion N. Rădoi, care, dealtfel, și-a adjudecat și unul din premiile județene ale primei ediții a Festivalului național. Ambițiile căminului cultural sînt mari, ele, acum, își iau ca scenă nu numai scena, ci satul întreg, implicîndu-se, cu inițiative de temelie, în chiar priveliștea locului, în arhitectura lui, în înnobilarea ei. Satul, pînă mai ieri, n-a avut un monument al eroilor lui. Acum îl are. Inițiativa și chiar schița monumentului (operă plastică de netăgăduit efect, simplă, dar plină de elevație, de fapt o lamă de piatră albă țîșnind spre cer, simbol al dragostei și al recunoștinței incoruptibile, exprimate cu o rigoare arhitectonică de esență clasică) aparțin învățătorului pensionar.

Pasiunea de-o viață a învățătorului Ion N. Rădoi a fost și rămîne teatrul. Conduce, de decenii, echipa de teatru a satului, cu autoritate nu doar de animator, ci și de regizor, de actor și de dramaturg. Căci e și dramaturg și, acordîndu-i acest titlu, o facem fără să șovăim la cuvînt. „Gorjul literar", culegerea cenaclurilor din județ, ajunsă la a șasea ediție, i-a publicat piesa „Zbanca haiducul", bucată plină de prospețime, cu toate calitățile scrierilor despre haiduci, mai puțin poncifele. A scris și comedii („Între două iubiri", „Visul lui Tîndală", „Dealul pustiu", „Sînvăsîi pe Valea Jaleșului", „Cuscrele", ultima jucată în vreo zece sate din județ), dar pasiunea numărul unu rămîne drama istorică. Pe lîngă „Zbanca haiducul", a mai scris și a mai pus în scenă „Moartea lui Gelu", „Urgia" (al cărei erou e un frate al lui Tudor Vladimirescu), a mai scris și a mai pus în scenă și o bucată închinată cîmpofeneanului Dumitrașcu Popescu, căpitan de panduri în oastea lui Tudor, are, deci, spunea cineva, un palmares invidiabil chiar și de profesioniști. Că piesele i se publică, i se joacă, și nu doar pe scenele Cîmpofenilor și Arcanilor (unde, spuneam, e și regizor, și actor), că face cu ele săli pline, asta înseamnă sau spune mai mult decît un simplu palmares de titluri, adăugîndu-i acestuia și o dimensiune calitativă. Piesele învățătorului plac, fiindcă ele sînt scrise pentru un public anume, cel țărănesc, pe care el, autorul, îl știe bine, intuindu-i gusturile, disponibilitățile asociative, răgazurile de neîncredere, suspiciunea față de capcane și plăcerea de-a le descoperi, buna credință față de fantezie, bucuria de a se lansa în fabulos. O calitate specială a literaturii pentru țărani ? Nu, nu despre asta e vorba, chestiunea asta s-a lămurit de mult (deși, poate, nu îndestul...), este vorba de faptul că lumea satului Cîmpofeni pretinde teatrului ceea ce toți pretindem, adică viață, acțiune, neprevăzut, personaje vii, verb clar, material, saturat de idei, de emoții. Între piesele cu subiecte istorice tîrîte de diverse așezăminte culturale și piesele lui Ion N. Rădoi, satul le preferă pe ultimele. Fiindcă primele nu fac decît să scenarizeze niște fapte ale istoriei, ale cronicii, ceea ce, ca și mimarea manierei folclorice în vers, ca și calchierea etnograficului în artele decorative, rămîne alături de artă, nemaioferind dramei istorice, în cazul nostru, decît meritul mediocru al colportării unor date de manual școlar. Coborîtă la acest nivel (ne referim tot la unele dintre piesele publicate de așezămintele amintite), drama istorică rămîne o anexă beletristică a calendarului de glorii naționale, eșuînd în spectacolul aniversar de defunctă popularitate, ilustrînd un discurs de ocazie. „Zbanca haiducul", în schimb, s-a impus publicului din Cîmpofeni într-o asemenea manieră, că, de pe scenă, el a coborît în public, a intrat în folclor, lăutarii locului l-au pus în cîntece. În legendele și tradiția satului, personajul, pînă atunci, nu existase. Acum există. Este unul din nu tocmai desele cazuri în care literatura scrisă o influențează pe cea orală, ceea ce spune destul despre calitatea dramaturgiei lui Ion N. Rădoi, scutindu-ne de orice alt comentariu.

Așadar, un om de 70 de ani, talentat și în plină putere a energiilor închinate culturii satului. Un om care, într-o viață de om, a făcut, pentru satul lui, teatru, a instruit numeroase alte formații artistice, a mai făcut și o bibliotecă, și un muzeu, a mai făcut și un monument... Dar cîte se pot face într-o viață ? Se pot face, precum se vede, multe. Ion N. Rădoi, un septuagenar în „Cîntarea României", o dovedește. Spre știința și meditația multora. Și mai ales a tinerilor.

Pe piață e nevoie de legume timpurii, nu de scuze și justificări

Aici, pe strada Transilvaniei dintr-o margine a orașului Buzău, Asociația economică de stat și cooperatistă are 5 hectare de sere și cam tot atîtea de solarii, precum și un șef de fermă, inginerul Nicolae Scarlat, întreprinzător și, judecînd după cele ce vedem, harnic. Înainte de a fi cum e, inginerul Scarlat se arată conștient de importanța legumelor timpurii, „ieșit din iarnă, organismul omului are nevoie de mai multe vitamine, iar legumele noastre sînt exact ceea ce trebuie", ca și de răspunderile ce revin acestei baze de aprovizionare județene, din care urmează să plece răsaduri spre multe unități, el știind foarte bine că, în conformitate cu ultimele directive, consumul de legume proaspete trebuie să crească în acest an pînă la o medie de 145 de kilograme pe cap de locuitor. Că o consecință firească a acestor convingeri și calcule, sub acoperișul de sticlă al serelor e cald și bine, termohigrometrul arată valori normale, ceea ce, ține să precizeze gazda noastră, nu s-a întîmplat toată iarna, cînd anumite deficiențe în furnizarea combustibililor au coborît temperatura pînă la limitele riscului. Dar toate necazurile au trecut, acum numai vîntul suflă cu putere, iar inginerul Scarlat pare să aibă dreptul să afirme că „stăm bine, mult mai bine ca în alți ani".

Însoțiți de inginera Ilinca Mușat din partea I.J.L.F. Buzău, „la cele peste 260 de hectare cu solarii amenajate în județ se vor adăuga, anul acesta, încă 70, marea majoritate în sfera C.A.P.-urilor și a I.J.L.F.-ului, numai Cochirleanca nu vrea să facă nimic", vizităm serele. Sînt cultivate tomate intercalate cu salată, răsaduri de tomate pentru solarii și răsaduri de varză și înmulțitor, toate îngrijite cum se cuvine. Tomatele, de pildă, sînt un soi olandez numit Sonato, mai puțin folosit, dar pe care legumicultorii buzoieni l-au experimentat, anul trecut, cu rezultate dintre cele mai bune. Plantele cresc mai întîi firave, ceea ce asigură avantajul de a nu umbri culturile din jur, după care se fortifică brusc, fiecare tulpină dînd o producție de peste două kilograme. Acum, cînd ele se înalță abia la cîțiva centimetri deasupra solului din travee, mîini grijulii le înlănțuie după sfori în așa fel încît să nu se rupă, operația aceasta, la care asistăm, numindu-se palisare. Prășitul s-a încheiat, ici-colo se mai copilește, inginerul Scarlat consultă termohigrograful și hotărăște, soarele fiind suficient, oprirea sistemului de încălzire. Sînt 20 de grade, iar salata arată cît se poate de bine, spre mulțumirea gazdelor noastre, prețuite nu numai la îngrijirea legumelor și a răsadurilor, ci și la calcule. Avem, socotește Nicolae Scarlat, 60 de mii de salate, la începutul lui martie le scoatem pe piață, vom încasa 60 de mii de lei. Plantate la sfîrșitul lunii decembrie, roșiile, să le zicem așa, renunțînd la termenul de tomate, urmează să ajungă în fața cumpărătorilor cel mai tîrziu la începutul lui aprilie, în cantități mari. Există indicii și se dau asigurări că planul de 70 de tone la hectar, chiar dacă sporit față de anul precedent, va fi îndeplinit și, aproape sigur, depășit.

În sera alăturată, frumos aliniate în pahare de plastic, de tipul celora din care ne-am învățat, vara, să mîncăm înghețată, stau aliniate răsadurile. Și ele arată foarte bine. Tînăra ingineră Elena Țiru le are, ca să zicem așa, în subordine, descurcîndu-se minunat chit că e încă stagiară, abia întoarsă în Buzăul natal după terminarea facultății. Ni se explică, răbdător, că răsadurilor li se administrează în prezent ultima udare, după care urmează să fie tratate cu ortocid 0,2 la sută și, ca ultimă operație înaintea plecării spre solarii, călite. Călire care va avea loc prin ridicarea geamurilor laterale, acum protejate de vînt cu folii de plastic.

Așadar, în linii mari, răsadurile pentru solarii sînt gata, dar solariile, nu! Cele aproape 5 hectare din fața serelor asociației n-au ajuns încă să fie acoperite cu plastic, interlocutorii noștri punînd întîrzierea pe seama vîntului. Ni se aduce argumentul că, în alte părți, foliile au fost smulse de vîntoasă, înregistrîndu-se pagube serioase. La noile solarii ale I.J.L.F., ca și la Mărgineni, Dîmbroca sau Brădeanu. Aici, ca să scriem adevărul pînă la capăt, restul lucrărilor au fost executate în solarii, aratul cu rotosapa și frezatul încă din toamnă. Au fost asigurate, ne-am convins, toate materialele necesare, șirma, cuiele și celelalte, s-au reparat rigiele, scîndurile pe care se prind foliile, au sosit cantitățile necesare de masă plastică, dar acoperirea întîrzie, ea urmînd să aibă loc, după spusele inginerului Scarlat, „cît de curînd". Mai exact, după venirea lucrătorilor din județul Suceava cu care unitatea are contract, lucrători cărora li s-au dat, mai întîi, o telegramă și, apoi, un telefon, spre a urgenta deplasarea.

Dacă pentru asociație vîntul a fost un impediment, el nu l-a împiedicat pe Gheorghe Năstase, domiciliat pe aceeași stradă, cîteva case mai încolo, să-și acopere cei peste 800 de metri pătrați de solarii cu plastic! Acesta, ajutat numai de soție, pe numele ei Filofteia, a sădit ceapă verde și salată, urmînd, după scoaterea acestora, să planteze roșii. Filofteia Năstase, pe care o găsim acasă, zice că da, a fost și mai este vînt, dar l-au domolit cu cîteva scînduri bătute în cuie peste folii și și-au văzut mai departe de treabă! Din cîte vom afla mai tîrziu, la fel au procedat și alți producători individuali din județ, la Glodeanu Sărat și Pitulicea, mai ales, în prima localitate, 3 frați renumiți, Nicolae, Dumitru și Gheorghe Simion, dînd de ani și ani producții mari de legume timpurii. Nu încape nici o îndoială, ne-am convins la fața locului, că producătorii particulari au, în ceea ce privește cultivarea legumelor timpurii, un oarecare avans față de unitățile de stat și cooperatiste, care au întîrziat în acoperirea solariilor, nu mult, dar sesizabil, punînd decalajul pe seama vîntului.

Contrariați de una din afirmațiile Ilincăi Mușat, „numai Cochirleanca nu vrea să facă nimic", am cerut lămuriri suplimentare de la inginerul Gheorghe Maftei, directorul general adjunct al Direcției generale pentru agricultură și industrie alimentară a județului Buzău. Dînsul ne-a informat că, la Buzău, a fost extinsă suprafața cultivată cu legume, prin perfecționarea tehnologiilor și aplicarea lor corectă asupra unui sortiment mai variat ca în anii anteriori, urmînd să crească randamentul la hectar. S-a întocmit un grafic în conformitate cu care producția va fi eșalonată în așa fel încît cerințele consumatorilor să fie satisfăcute tot timpul, în așa fel încît pe piață să fie tot timpul legume proaspete. Drept urmare s-a prevăzut o creștere cu 70 de hectare a suprafețelor din solarii, noile solarii fiind construite sub formă de tunel (cele vizitate de noi erau de tip mai vechi), cu toate avantajele de aici decurgînd, deschidere mai mare, mecanizarea lucrărilor etc. Toate unitățile județului au înțeles rostul acestor solarii, cu excepția celora din comuna Cochirleanca, unde președintele C.A.P.-ului s-a opus cultivării în solarii, socotind aceste amenajări drept prea costisitoare!! E drept, a continuat inginerul Maftei, că nici noi n-am știut să punem piciorul în prag, dar vom lua, cît de curînd, măsurile impuse de o asemenea mentalitate învechită.

În ceea ce privește situația legumelor timpurii, putem aprecia că, la Buzău, s-au făcut multe lucruri temeinic și la timp, dar că rămîne încă destul loc pentru mai bine. Au fost, e adevărat, și cauze obiective, justificînd unele întîrzieri, mai ales vîntul neobișnuit de puternic a creat necazuri, au fost, e adevărat, și unele greutăți reale, legate îndeobște de faptul că I.M.P.P.M.P. din localitate a livrat în special folii de polietilenă înguste, nu ușor de folosit la solariile cu boltă, dar au existat și există toate condițiile ca acest tradițional bazin legumicol să se prezinte pe piață cu legume proaspete și de cea mai bună calitate. Pentru că, și în materie de legume timpurii, fiecare doarme cum își așterne.

TRAIAN IORDACHESCU ■

Pe șantierele locuințelor, restanțe

Ciment și cărămidă, desigur, dar și tragerea de inimă a meșterilor!

Se crede, în general, despre Deva că ar fi un orășel liniștit, senin, curat, cochet și plăcut. Chiar așa și este. Sub umbra falnică și romantică a unei cetăți ridicate pe un vîrf de deal tuguiat — o ciudățenie, acest vîrf, între celelalte blînde și domoale dealuri — cu străzile sale largi și cu arhitectura sa, o fericită îmbinare între vechi și nou, Deva este, așa cum spuneam, un orășel senin, curat, cochet și plăcut. Dar nu liniștit. Deva nu mai este un oraș liniștit. Deva păstrează, doar aparent, aerul unui jovial oraș al pensionarilor, al funcționarilor și al turiștilor. La ora actuală, datorită numeroaselor sale școli, Deva este literalmente invadată de tineret. Datorită numeroaselor sale întreprinderi, unele absolut noi, altele mai vechi, dar mult extinse, Deva a intrat sub stăpînirea deplină a muncii direct productive. Deva, altădată doar o capitală de regiune sau județ, a devenit un oraș care trăiește pe picioarele sale, din munca sa.

Cam divazante, poate, aceste scurte considerații despre orașul numit Deva, dar ele sînt un argument de ordin mai general la afirmația noastră cum că Deva nu mai este un orășel adormit în liniștea visătoare de altădată. Deva este astăzi un oraș muncitoresc, un oraș al frămîntărilor, al întrebărilor și al răspunsurilor în lupta pentru mai mult, pentru mai bine. În ceea ce ne privește am ajuns la această concluzie participînd efectiv și, am îndrăzni să spunem, afectiv la adunarea generală a oamenilor muncii din cadrul Trustului județean de construcții Hunedoara-Deva. De ce afectiv? Pentru că am participat pînă acum la numeroase alte adunări generale ale unor întreprinderi care au avut șansa și bucuria să treacă în revistă excepționalele realizări ale anului trecut, stabilind totodată și sarcinile de plan ale anului în curs. Numai că la adunarea generală a reprezentanților oamenilor muncii din cadrul Trustului județean de construcții Hunedoara-Deva n-a fost să fie vorba de așa ceva. Cu alte cuvinte, timp de cîteva ore, am trăit, alături de toți ceilalți participanți, într-un adevărat bulgăre de foc, fapt care, pentru alții, chiar și pentru cititor, poate să fie doar o simplă metaforă, dar ea se acoperă în întregime cu obiectul și conținutul dezbaterilor.

Și iată cum. Cităm din darea de seamă prezentată de directorul întreprinderii, numit în urmă cu numai o jumătate de an, inginerul Vasile Malincenco: „Rezultatele obținute de colectivul nostru de muncă în anul 1978 nu sînt în măsură să ne mulțumească". „Nici un șantier nu a reușit să-și realizeze sarcinile de plan care, pe ansamblu, au fost îndeplinite în proporție de 77,19 la sută". „Ne-am confruntat zilnic cu manifestări negative de tot felul, fată de care nu s-a luat nici o măsură: Mulți conducători de șantiere, loturi, secții, ateliere și compartimente nu au făcut dovada unui simț de răspundere pentru realizarea sarcinilor de plan". „Grave lipsuri în organizarea producției, în asigurarea frontului de lucru pentru echipe, în folosirea utilajelor, în ritmicitatea realizării planului, precum și în executarea unor lucrări de calitate". „Programul de reparații și revizii ale utilajelor nu s-a respectat, recepția utilajelor după reparațiile capitale a fost superficială, fapt care a făcut ca utilajele să stea, imediat după reparațiile capitale, săptămîni întregi, deși se aflau în termenul de garanție".

Într-adevăr, în sală, printre cei 180 de participanți, reprezentîndu-i pe toți cei 5 500 de oameni ai muncii, cuprinși în 10 șantiere răspîndite în tot județul, s-a așternut o tăcere grea, apăsătoare. La capătul lecturării celor 17 pagini, din care am extras doar cîteva fragmente, la întîmplare, nimeni nu a aplaudat. Nici nu era cazul, bineînțeles. Dar ceea ce ne-a surprins, auzind darea de seamă, a fost nu atît tonul critic și autocritic, extrem de acid și percutant, cît absența totală a unor eventuale scuze obiective, a greutăților cu care constructorii s-au confruntat, independent de voința lor. Acest ton, bărbătesc, fără lamentări inutile, l-au adoptat și participanții la dezbateri. Iar cei care au luat cuvîntul nu s-au rezumat numai la recunoașterea deficiențelor înregistrate în munca lor, a colectivelor din care fac parte, ci mai ales s-au străduit să propună soluții operative și eficiente pentru înlăturarea lor definitivă, a deficiențelor. De exemplu, primul care a luat cuvîntul a fost Florea Bărbulescu, șef de echipă zidari, șantierul numărul 2. „Triste, dureroase dar adevărate sînt cele spuse în darea de seamă. Nimeni nu le cunoaște mai bine decît noi. Față în față cu această amărăciune îmi aduc aminte faptul că în urmă cu trei ani cuceream locul 3 pe țară în întrecerea cu celelalte trusturi de construcții. Regret poziția fruntașă pe care am pierdut-o. Să facem totul pentru a o recuceri. O imensă rezervă internă, umană, o reprezintă, după părerea mea, activitatea energică și exactă, ca un cronometru, a șefului de echipă. Șeful de echipă trebuie să știe ce anume face, în oricare minut al zilei de muncă, fiecare membru al echipei lui. Și mai trebuie să știe cum să-l mobilizeze și să-l coordoneze pentru ca fiecare om, la locul lui de muncă, să-și îndeplinească în totalitate sarcinile din acea zi. Asta presupune organizare, aprovizionare, spirit gospodăresc, muncă de calitate, respectarea graficului, folosirea integrală a utilajelor. Mă angajez pe această cale, ca șef de echipă, să îndeplinim și chiar să depășim sarcinile de plan din acest an, sarcini la care se adaugă și restantele de anul trecut. Cu alte cuvinte, în numele oamenilor mei, aprob planul de măsuri".

Inginer Avram Tomuș, șef de lot, șantierul 1: „Am avut greutăți, chiar dacă ele nu au fost cuprinse în darea de seamă. M-aș referi, de exemplu, la mult discutata problemă a amplasamentelor care se vor rezolva de-abia în acest an. Dar să trec peste asta. Rezerve interne, umane și materiale, sînt. Să le folosim din plin, ca niște buni gospodari. Propun, mai întîi și întîi, un dialog mai consistent între noi, constructorii, și între proiectanți și beneficiari. Mai propun reluarea acelei idei pe care o numiserăm noi Ziua calității. Să verificăm, în fiecare zi de miercuri, calitatea lucrărilor executate la fiecare punct de lucru. Să aplicăm această zi a calității, combinată cu urmărirea exactă a modului în care sînt folosite, la capacitatea lor integrală, utilajele. Și mai propun ca proiectantul, în urma unui dialog cu fabricile de B.C.A., să găsească o soluție ca B.C.A.-urile să fie tăiate la dimensiunile necesare, încă din fabrică. Am cîștiga timp, iar dacă tăierile ar fi drepte, nu strîmbe ca pînă acum, ar crește și calitatea lucrărilor noastre. În altă ordine de idei, anul trecut, precum cei de la șantierul 2, și noi, la șantierul 1, am pierdut importante cantități de beton din cauză că nu am avut o betonieră, motiv pentru care îi cerem conducerii aceasta betonieră, plus două mașini de filetat de mare productivitate. În încheiere, tin să-i asigur pe toți cei de față că șantierul 1 se angajează să îndeplinească în totalitate sarcinile de plan ale anului în curs".

Dumitru Ghilă, maistru, șantierul 4 Brad: „De 10 ani lucrez la Brad, la șantierul 4, dar anul 1978 a fost cel mai slab, iar rezultatele nu ne fac deloc cinste. De ce toate astea? Pentru că disciplina a fost foarte slabă, iar factorii de răspundere nu s-au impus, nu au luat din timp măsurile cuvenite. S-au semnalat numeroase nerespectări ale procesului tehnologic, fapt care a dus la consumarea inutilă a forței de muncă și a utilajelor. Au venit apoi și greutățile din afară, cum a fost calitatea slabă a B.C.A.-urilor sau a planșeelor, cu porozități inadmisibile, de a trebuit să le gletuim, ceea ce a dus la scăderea productivității muncii, a eficienței economice. Nu mai vorbesc de nisipul cu care am executat rectificările, un nisip cu pămînt, cu foarte mult pămînt, că l-am luat la mînă, la lopată, și l-am strecurat, și iar am pierdut timp, timp prețios, și multă mînă de lucru. Un alt neajuns, cel mai mare, cred eu, l-a reprezentat schimbarea secțiunilor de bloc cu noi tehnologii, necuprinse în proiecte, de unde foarte clar se vede că producția anului 1978 a fost total nepregătită. Iar rezultatele sînt cele care sînt și care, repet, nu ne fac deloc cinste. Dar asta nu înseamnă să ne descurajăm. Sarcinile pentru acest an sînt mobilizatoare și nu putem porni la luptă cu ochii în pămînt. Mă alătur spuselor vorbitorilor de dinaintea mea și consider că avem suficiente resurse, umane și materiale, pe care în acest an trebuie să le folosim așa cum se cuvine, ca niște buni gospodari".

„Mărturisesc, avea să declare, printre altele, în intervenția sa Petru Bota, vicepreședintele Consiliului popular al județului Hunedoara, că apreciez tonul autocritic al dării de seamă și tonul dezbaterilor ce au avut loc. Ați fi putut aminti mai ales cauzele obiective, întrucît au fost numeroase cauze obiective care au acționat negativ asupra muncii trustului, dar v-ați limitat cu analiza asupra cauzelor subiective, cele pe care, prin proprie inițiativă, le-ați fi putut evita. Ați amintit, cu precădere, un anume aspect: nefolosirea rezervelor interne, umane și materiale. Sîntem în măsură să afirmăm că, dacă ar fi fost epuizate aceste rezerve, numărul apartamentelor neconstruite ar fi fost mult redus, iar neîndeplinirea planului ar fi fost de numai cîteva procente. Să ne îndreptăm deci atenția asupra acestor rezerve, mai ales că în acest an planul prevede construirea a 4 000 apartamente, aproape dublu față de anul trecut, iar pentru anul 1980 planul prevede construirea altor 6 000 de apartamente, iar această producție va fi asigurată de o bază tehnico-materială, aceeași, ca și cea de anul trecut. Accentul cade deci pe întocmirea la timp a proiectelor, pe elaborarea tehnologiilor adecvate, pe eliberarea amplasamentelor, pe organizarea corespunzătoare a fronturilor de lucru, cu aprovizionări ritmice, cu folosirea integrală a timpului de lucru, a utilajelor din dotare, a mijloacelor de transport. Altfel spus, accentul cade pe o muncă susținută și conștiincioasă, la toate nivelurile și din partea fiecărui om. Nu spune nimeni că va fi ușor, chiar dumneavoastră ați recunoscut-o, va fi o bătălie, dar unde în țara noastră, la ora actuală, nu se desfășoară o bătălie?!"

Am participat, așa cum spuneam, efectiv și afectiv la dezbaterile aspre, bărbătești, îndîrjite, dar pline de hotărîre — hotărîrea de a recupera restanțele anului trecut și de a îndeplini exemplar sarcinile de plan ale anului în curs — și am simțit nevoia, la sfîrșitul dezbaterilor, să aplaud, alături de participanți, atît de simplele cuvinte ale inginerului Vasile Malincenco, noul director al trustului: „Spor la lucru, tovarăși!"

VICTOR NIȚA ■

CE E NOU ÎN BUCUREŞTI?

azi răspund primarii sectoarelor 2, 3, 6 şi 8

■

— Tovarăşă Adriana Moraru, cum a început anul 1979 privit din biroul primarului sectorului 2 ?

— Cred că am toate motivele să zic că bine. Startul industriei e cît se poate de promiţător, toţi indicatorii fiind îndepliniţi la zi. N-am să dau cifre, poate că e prea devreme pentru ele, dar am să numesc cîteva întreprinderi, I.P.R.S. Băncasa, Fabrica de calculatoare, Conectul, Întreprinderea de ţevi sudate, în măsură să raporteze îndeplinirea şi chiar depăşirea sarcinilor de plan. În altă ordine de idei, urmează să dăm în folosinţă, chiar în luna martie, 197 de apartamente din cele peste 3 000 prevăzute în anul în curs. Au loc, pe şoseaua Colentina, în zona Fundeni-Voluntari, şi 7 Noiembrie importante lucrări de modernizare, cu sistematizarea căii rutiere şi reglementarea circulaţiei. Ritmul de înaintare a şantierului e bun şi există garanţii că lucrările vor fi terminate în scurt timp, intrarea în Capitală dinspre Constanţa urmînd să capete o înfăţişare nouă, corespunzătoare peisajului blocurilor moderne şi confortabile ce se rînduiesc de o parte şi de alta a Şoselei Colentina.

— Primăvara, există indicii certe în acest sens, e gata să ia în stăpînire oraşul. Cum e ea aşteptată în sector ?

— Angajamentul nostru prevede plantarea a 55 de mii de arbori şi arbuşti, majoritatea dirijaţi către Parcul Plumbuita, care se va dezvolta, în 1979, cu peste 50 de hectare. El va deveni, sîntem convinşi, una din zonele de agrement şi odihnă foarte căutate de bucureşteni. După cum ştiţi, în apropierea ei şi-a deschis recent porţile restaurantul „Tei", amenajat în fostul palat al domnitorului Grigore Ghica. În numai 6 luni, clădirea a fost restaurată în spiritul epocii, ea avînd, alături de spaţiile destinate alimentaţiei publice, un muzeu cuprinzînd piese cu deosebită valoare istorică.

— Mai sînt, în sectorul pe care-l conduceţi, greutăţi, probleme mai greu de rezolvat ?

— Firesc că mai sînt. Sectorul nostru, ca întreaga Capitală, ca întreaga ţară dealtfel, trăieşte din plin înnoirile socialismului, ele se pot constata peste tot, dar asta nu înseamnă că nu mai avem şi unele greutăţi. De pildă, nu stăm prea bine cu exportul şi nici cu investiţiile. Rezultatele înregistrate în domeniul exportului sînt superioare celora din anii trecuţi, dar ele încă nu ne mulţumesc. Aceeaşi situaţie e şi în investiţii. La Întreprinderea „Suveica" e prevăzută o amplă dezvoltare a unităţii B de pe Bulevardul Lacul Tei, numai că finanţarea încă nu s-a deschis! Nota de comandă şi cea de execuţie n-au fost încă aprobate, situaţie în care se găseşte şi suplimentarea investiţiilor la „Sintofarm", unde urmează să aibă loc o operaţie similară. Toate aceste dificultăţi sînt însă de moment şi avem convingerea că le vom rezolva, prin seriozitate şi perseverenţă. Comuniştii din sectorul 2, toţi oamenii muncii sînt decişi să facă tot ceea ce le stă în putinţă spre a duce la îndeplinire, cu simţ de răspundere şi la o calitate superioară, sarcinile trasate de conducerea partidului şi statului nostru, în aşa fel încît sectorul să contribuie tot mai mult la zestrea economică a Capitalei şi, implicit, a ţării, pentru ca ei să înflorească necontenit şi oamenii lui să trăiască mai bine, pe măsura muncii lor.

— Tovarăşă prim-secretar, o ultimă întrebare vizează activitatea culturală. Ce e nou în acest domeniu ?

— E în plină desfăşurare faza de sector a Festivalului naţional „Cîntarea României". Participă la concurs 857 de formaţii alcătuite, fără excepţie, din oameni ai muncii fruntaşi în producţie. Sperăm ca multe dintre ele să se califice în etapele superioare.

■

— Tovarăşe prim-secretar Vasile Carolică, ce este nou în sectorul 3 ?

— Greu de răspuns.

— De ce ?

— Pentru că sînt foarte multe lucruri noi în toată ţara, în economia noastră naţională. Firesc, în aceste condiţii, ţinînd seama de faptul că obiectivele majore ale economiei nu pot fi realizate fără o participare a întregii industrii, din fiecare colţ al republicii, trebuie să existe şi la noi noutăţi. Şi mai este ceva. Nu uitaţi că în sectorul 3 se află 10 institute şi centre de cercetări şi proiectări.

— Ţinînd seama de toate acestea, haideţi să şi concretizăm.

— Un prim exemplu : la sfîrşitul lunii martie intră în probe tehnologice linia de tras ţevi la rece din oţeluri înalt aliate şi inoxidabile la Întreprinderea „Republica". Este unica linie cu acest profil din ţară. Al doilea exemplu : s-a dat parţial în funcţiune linia de panouri mari de la fabrica de case din Militari. Capacitatea ei : 11 000 metri cubi. Mai departe. La IMUAB, în februarie au fost realizate 3 strunguri-carusel de 3200 milimetri, 2 freze portal, 7 maşini rectificat interior care sînt expediate în mai multe ţări europene. Să continui ?

— Da, dar cu altceva. În aceste zile, în ciuda temperaturii scăzute, am văzut că se lucrează intens la ultimul tronson al Şoselei Pantelimon. Ce amănunte ne puteţi da în plus ?

— Că în luna mai lucrările vor fi gata. În linii mari, zona Pantelimon — Iancului va beneficia în întregime de moderne rezolvări urbanistice şi de sistematizare. E bine să amintim că în prima lună a verii va fi dat în folosinţă şi pasajul cu garajul din zona Mihai Bravu — Colentina — Calea Moşilor. Pe ultima arteră pomenită, de la Mihai Bravu şi pînă la strada Mihai Eminescu, se vor ridica 27 de blocuri, în tot sectorul înălţîndu-se, în acest an, 80 de blocuri.

— Dacă nu mă înşel, Festivalul primăverii al tinerilor din sectorul 3 a ajuns la a 10-a ediţie ?

— Mai precis la a 11-a. Dar apropo, dacă tot vorbim de tineret, aş vrea să vă spun cîteva cuvinte despre o iniţiativă a noastră la care ţinem foarte mult şi care, sîntem siguri, va stîrni un mare interes. Este vorba de o expoziţie de jucării pe care o vom organiza în martie : prima expoziţie de jucării confecţionate din resurse secundare realizată în întreprinderile industriale din sector. Participă 9 asemenea întreprinderi, iar jucăriile vor fi făcute nu de specialişti, ci de oameni talentaţi şi pasionaţi de la aceste întreprinderi.

— Într-adevăr interesant. Tovarăşe prim-secretar, spuneţi-mi, vă rog, cu ce [illegible]ţii se confruntă sectorul la ora actuală ? Dacă sînt, fireşte.

— Sînt. Astfel, avem unele rămîneri în urmă în ceea ce priveşte asigurarea ritmică a bazei tehnico-materiale, la cooperări şi importuri, cu toate că sîntem conştienţi că, din acest punct de vedere, şi noi facem altora greutăţi, neonorînd la vreme unele comenzi de utilaje şi echipamente. Am în vedere aici unele greutăţi pe care le creăm, neasigurînd la timp un număr de poziţii de utilaje metalurgice pentru combinatele siderurgice, unele tipuri de pompe pentru sistemele de irigaţii şi pentru construcţiile de locuinţe. Şi pentru că am amintit de pompe, am veni cu propunerea ca Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini să analizeze şi să se grăbească pentru a găsi soluţiile cele mai bune în privinţa fabricării diferitelor tipuri de pompe, întrucît Întreprinderea de pompe din sectorul nostru, singura din ţară, nu mai poate face faţă cererilor foarte mari. Mai sînt şi altele, dar cu eforturile tuturor oamenilor muncii din sector, organizîndu-ne mai bine munca, muncind cu mai multă responsabilitate, ne vom achita de angajamentele pe care ni le-am asumat în acest an.

■

— Tovarăşe prim-secretar Ion Popescu, înainte de a vedea cum a păşit sectorul 6 în anul 1979, v-am propune să discutăm despre modul în care a fost încheiat 1978. Ce ne puteţi spune din acest punct de vedere ?

— Ca urmare a eforturilor depuse de organele şi organizaţiile de partid din sector, de toţi oamenii muncii, am raportat îndeplinirea sarcinii de plan la producţia globală industrială pe primii 3 ani ai cincinalului la 10 octombrie 1978, iar la producţia marfă, la 11 noiembrie. Pînă la sfîrşitul anului trecut s-a obţinut din sectorul 6 o producţie globală suplimentară de 2,5 miliarde de lei, sporul de producţie realizîndu-se în totalitate pe seama creşterii productivităţii muncii, al cărei ritm mediu de creştere a depăşit 5 la sută. În 1978 au fost asimilate şi introduse în fabricaţie peste 500 de produse şi modele noi, precum şi 45 de tehnologii de vîrf, competitive pe plan mondial. Vom continua această acţiune, cu mai multă perseverenţă, şi în 1979, an în care, judecînd şi după rezultatele bune obţinute pînă acum, vom ajunge ca jumătate din valoarea producţiei marfă să fie acoperită din produse noi şi reproiectate după tehnologiile cele mai moderne.

— Care este situaţia investiţiilor în perimetrul sectorului ?

— Foarte bună. Sectorului 6 i-au fost alocate, pentru anul în curs, importante fonduri de investiţii, urmînd să fie puse în funcţiune 7 noi capacităţi de producţie, la „Vulcan", „Aurora", „Inox" etc., şi atacate lucrările la două obiective. Putem raporta, la această oră, conducerii superioare de partid şi de stat o depăşire a planului de investiţii cu aproximativ 10 milioane. Avem însă unele dificultăţi în ceea ce priveşte forţa de muncă, la care cîteva unităţi, „Vulcanul" mai ales, sînt deficitare. La strungari, la cazangii, la sudori. Sectorul de partid a apelat la mai multe întreprinderi subordonate şi situaţia s-a ameliorat în bună măsură, dar problema există şi continuă să ne preocupe.

— Tovarăşe prim-secretar, din cîte ştim comuna suburbană Măgurele, unde se află platforma Institutului naţional de fizică atomică, e integrată sectorului 6. Revista noastră a scris, nu cu multă vreme în urmă, despre unele neregului constatate în reţeaua comercială de acolo. Ce s-a întreprins pe această linie ?

— E adevărat ce spuneţi, au fost destule neajunsuri în aprovizionarea platformei de la Măgurele dar, în mare parte, ele au fost îndepărtate. S-a rezolvat problema aprovizionării ritmice cu pîine, e în curs de rezolvare cea a cărnii, pentru care am căutat şi găsit, prin eforturi comune, soluţii favorabile. Folosindu-mă de ocazie, vreau să-i asigur pe locuitorii din Măgurele, pe lucrătorii institutului de acolo, că propunerile şi dorinţele lor se află permanent în atenţia noastră şi că uşa primăriei sectorului, inclusiv a primarului, e oricînd deschisă pentru ei, ca pentru toţi ceilalţi cetăţeni. Că mai există probleme, e adevărat, dar la fel de adevărat e că ne străduim să le rezolvăm şi că n-avem nici un motiv să credem că n-o vom face, în cel mai scurt timp.

— Alte noutăţi din sector ?

— În lunile ianuarie şi februarie s-au dat în folosinţă 200 de apartamente în Calea Rahovei, în Şoseaua Alexandriei şi pe strada Compozitorilor. Continuă lucrările de modernizare şi introducere a liniei de tramvai pe artera Zeţari-Luică, unde urmează să fie amenajate, prin muncă patriotică, spaţiile verzi aferente. Vom introduce tehnologii noi, de vîrf, în extinderea şi repararea străzilor, pe Eroilor şi pe Carol Davila, unde operaţiile trebuie să înceapă, bituminarea avînd să se facă la rece, cu emulsie cationică la pavaje din piatră cioplită. De asemenea, vom asfalta străzile Costache Negri, Semănătorului, Sergent Turturică, Răditei şi altele.

— Am trecut acum cîteva zile prin Piaţa Rahovei, unde se construieşte intens. Din cîte am înţeles, mare parte din spaţiile de la parterul noilor blocuri vor fi destinate comerţului. Puteţi face unele precizări în acest sens ?

— Intenţionăm să deschidem acolo, nu peste multă vreme, un magazin cu produse unicat ale unităţilor de frunte ale industriei uşoare din raza sectorului nostru. Pe 230 de metri pătraţi, „Tricotajul roşu", „Tînăra gardă", „Tricodava", celelalte întreprinderi din ramura industriei uşoare vor pune în vînzare produse unicat de tricotaje, confecţii, încălţăminte etc. în cadrul unui adevărat complex comercial. Locuitorii acestui frumos cartier, aflat în extindere şi modernizare, vor putea să-şi cumpere lucrurile dorite de la parterul blocurilor lor, mărfuri elegante, în pas cu moda, fără a mai fi nevoiţi, ca pînă acum, să facă drumuri pînă în centrul oraşului.

■

— Tovarăşe prim-secretar Dumitru Gheorghe, care este problema numărul unu aflată în atenţia Comitetului de partid al sectorului 3 acum la început de an ?

— Principala noastră problemă în acest an constă în realizarea integrală a sortimentelor fizice şi în mod deosebit a celor necesare marilor obiective de investiţii ale economiei naţionale.

— Să exemplificăm, luînd de pildă Întreprinderea de utilaj chimic „Griviţa roşie", ţinînd cont că aceasta trebuie să livreze marilor combinate petrochimice de la Midia-Năvodari, Borzeşti, Teleajen un număr însemnat de utilaje.

— Într-adevăr, I.U.C. „Griviţa roşie" trimite la Midia-Năvodari, la Borzeşti şi Teleajen răcitoare cu aer şi specialişti care să ajute la montarea utilajelor. De asemenea, o chestiune de ultimă oră, aşteaptă plecarea la Midia-Năvodari coloana pentru piroliză de 720 tone.

— Vă propun să vorbiţi şi despre alte preocupări ale sectorului.

— Realizarea sarcinilor de export este şi ea în atenţia noastră. Şi în primele două luni ale anului 1979 am continuat şirul bunelor rezultate ale anului trecut, cînd pe relaţia devize libere am realizat un plus de 34 milioane lei valută.

— Bun. Şi anul acesta ?

— Preliminăm o depăşire, pe ianuarie şi februarie, de peste două milioane lei valută.

— Cum puteţi concretiza ?

— Să luăm Întreprinderea textilă „Dacia", unde a fost depăşit planul valoric. Aici se realizează diferite produse, ţesături şi confecţii foarte apreciate în lume. Astfel, ca să dăm un exemplu, iată articolul numit „Rosi", executat din materie primă indigenă, celofibră sută la sută, finisată superior. Produsul, cu caracteristici deosebite, nesifonabil şi o contracţie redusă la spălat, se exportă în S.U.A. şi Canada. În privinţa acestor produse mai putem adăuga că, prin creşterea gradului de complexitate al procesului de finisare, a crescut şi gradul de valorificare în sensul reducerii greutăţii acestor produse.

— Putem aborda şi alte domenii. Ştim că Podul Grant va avea în viitor o cu totul altă înfăţişare.

— Aşa este. Acum se conturează condiţiile necesare deschiderii acestui mare şantier al Capitalei. Lucrarea, odată terminată, va rezolva problema circulaţiei peste pachetul de cale ferată, în condiţiile unui trafic din ce în ce mai intens. Investiţia va fi însoţită totodată de realizarea unor legături directe cu arterele principale din zonă şi de ridicarea unor blocuri de locuinţe.

— Cum vă sprijină cetăţenii sectorului la realizarea problemelor edilitar-gospodăreşti ?

— Colaborăm foarte bine. Oamenii muncii de la întreprinderile sectorului sau cei care locuiesc în teritoriul său ne sprijină concret şi realizările anului trecut sînt o dovadă în acest sens. Pe 10 străzi a fost introdusă canalizarea şi reţeaua de apă, iar oamenii muncii de la I.U.C. „Griviţa roşie" au modernizat vechea sală a clubului C.F.R.

— Tovarăşe prim-secretar, unde mai aveţi necazuri, unde sînt încă lipsuri şi, desigur, unde este loc pentru mai bine ?

— De pildă, în activitatea de construcţii montaj. Anul trecut n-am realizat planul, două capacităţi fiind date în funcţiune parţial, la „Laromet" şi la „Zarea". Dar prin măsurile adoptate, în mod deosebit prin sprijinul acordat chiar de beneficiari la montajul utilajelor şi la lucrările de construcţii, pe primele două luni ale anului în curs am realizat prevederile planului. Şi pentru că sîntem la acest capitol, vreau să arăt că am fi recunoscători unor întreprinderi din ţară, cum sînt „Neptun"-Cîmpina, Întreprinderea de ţevi Roman şi Întreprinderea „Progresul" Brăila, dacă ne-ar livra în termenul contractelor unele subansamble care condiţionează finalizarea unor produse de către Întreprinderea de fabricare şi montaj a ascensoarelor, precum şi a utilajului tehnologic la I.U.C. „Griviţa roşie".

Anchetă de OVIDIU IOANIŢOAIA ■
şi RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Mă numesc **Coriolan Guşcă** şi lucrez la Magazinul „Fiat" de pe Calea Griviţei din Bucureşti. În ziua de 28.12.78 a venit în unitate tov. Ion Maruşceac şi a cerut 2 anvelope 155/12. Înainte de aceasta eu cumpărasem, cu bonul achitat seria U 108 nr. 34, două anvelope 155/12, rămase la vedere. În prada furiei, Ion Maruşceac m-a bruscat, mi-a smuls din mînă o broşură, a făcut-o ferfeniţă şi, urlînd, mi-a azvîrlit-o în obraz. Apoi m-a reclamat că eu l-aş fi bruscat. Am fost sancţionat nevinovat fiind, aşa cum pot depune mărturie următorii : casiera Maria Pîrvan, vînzătorii Radu Datcu şi Octavian Stan, clienţii Constantin Făcăianu şi Nicolae Teodorescu.

Consiliul popular al judeţului Harghita. Cu privire la sesizarea tovarăşei Maria Endeş. În anul 1978 s-a primit un număr redus de butelii de aragaz, repartizîndu-se cu prioritate pentru apartamentele fără coş de fum. Cererea sus-numitei va fi soluţionată de Consiliul popular orăşenesc Băile Tuşnad, în limita numărului de butelii ce se vor primi în 1979.

Urmînd cursuri de calificare la Fabrica de confecţii Botoşani, şi fiind în acelaşi timp elevă la seral, ne scrie **Viorica Andronovici**, m-am învoit pentru fiecare examen cu bilet de voie de la tov. maistru Albu. Dar cum acesta a negat ulterior că mi-a dat acele bilete de voie, la 18 ianuarie am primit o decizie de sancţiune cu mustrare pentru absenţe nemotivate din producţie. Potrivit realităţii, consider decizia ca nelegală.

Consiliul popular al municipiului Iaşi. Avînd în vedere că Corneliu Mironescu exercită funcţia de electrician la Autobaza II şi îndeplineşte condiţiile legale de stabilire a domiciliului în municipiul Iaşi, s-a dat aviz favorabil în acest sens. S-a stabilit cu O.J.C.V.L. posibilitatea contractării unei locuinţe în termen de o lună.

Am cumpărat o pereche de ghete de copil, produse de „Argeşeana" Piteşti. După primii paşi, talpa s-a desprins pe o porţiune destul de mare şi le-am trimis la fabrică, însoţite de etichetă de control, rugînd să fie reparate sau schimbate. După nici 3 săptămîni, ghetele mi-au sosit înapoi, nereparate şi fără etichetă. Am o singură grijă — unde o fi oare bonul de control ? **(Ioan Buzea,** Braşov)

ICVA — Cluj. Ca urmare a sesizării lui Tiberiu Marinescu, apărută în revistă la 4 ianuarie a.c., am vorbit cu gestionarele centrului nr. 14, care nu recunosc că ar mai fi folosit subachizitori cu căruţe. Avînd în vedere reclamaţia repetată a tov. Marinescu şi nerecunoaşterea de către gestionare a celor reclamate, conducerea unităţii a considerat reclamaţia întemeiată şi a decis sancţionarea tov. gestionare, conform art. 100, litera „b" din Codul Muncii.

DGAIA — Bihor. În urma publicării în Flacăra nr. 35/1978 a articolului „La plăcinte înainte şi cooperativa progresează ca rere, iar de atunci zilele tot trec şi eu aştept, la fel de zadarnic. **(Ion C. Văcărescu,** Tismana — Gorj)

Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului. Din dosarul numitului Dobrescu Emilian, care s-a adresat cu o plîngere redacţiei dv., rezultă că el a fost condamnat la 5 ani închisoare pentru abuz în serviciu privind avutul obştesc. În consecinţă, Inspectoratul şcolar al municipiului Bucureşti şi M.E.I. nu sînt de acord cu reintegrarea în învăţămînt a sus-numitului.

Municipiul Bucureşti, Consiliul popular al sectorului 3. Urmare a sesizării locatarilor din str. Avrig 61, s-a constatat că imobilul a fost grav avariat de seismul din 1977 şi nu mai prezintă garanţie pentru a fi locuit. Comitetul executiv a dispus evacuarea celor 4 familii, atribuindu-le locuinţe corespunzătoare.

Cornel Drig din Timişoara se întreabă şi ne întreabă unde au dispărut băncile din Eforie Nord? Într-o staţiune balneară mai vine lumea şi ca să se odihnească...

Închipuiască-şi cineva că se află la marginea unei prăpăstii, gata să se prăvălească în hăul nimicitor, cînd o mînă îl trage înapoi, îndreptîndu-i paşii pe drumul vieţii. Asta a făcut prof. dr. Dorin Hociotă, prin intervenţia chirurgicală efectuată fiului numerotate 1 şi 2. Din păcate însă, numerele nu sînt puse la vedere şi călătorii mai greşesc. Aşa am păţit eu, în ziua de 23 ianuarie, iar şoferul Cichi Laioş mi-a spus : „Mă chiorule, nu vezi că pe biletul tău scrie doi ? Tare prost mai eşti !"

Puiul de căprioară despre care vă scriu s-a rătăcit de ai săi şi a ajuns în sat aproape îngheţat de frig şi mort de foame, ne scrie prof. **Aurel Lăceanu** din Săceni, judeţul Teleorman. La dispensarul veterinar a găsit, pe lîngă îngrijire şi hrană, şi prietenia celor două fetiţe ale gazdei, Daniela şi Eugenia Neagoe, care l-au botezat Pufuleţ.

Municipiul Bucureşti, Consiliul popular al sectorului 2. Ca răspuns la plîngerile pensionarei Emilia Poroineanu (cărcia proprietari neomenoşi îi făceau zile fripte — **n.r.**), Comitetul executiv i-a atribuit o nouă locuinţă, în str. Maria Rosetti 53, o cameră de 16 mp cu acces la dependinţe şi încălzire cu gaze.

Consiliul popular al municipiului Iaşi. Pentru recazarea familiei Vasiliu (soţ, soţie — despărţiţi în fapt — şi un fiu de 35 ani, bolnav) s-a atribuit un apartament de 2 camere în cartierul Metalurgiei, dar sus-numiţii l-au refuzat. Vasiliu Neculai solicită locuinţă separată. Conform legii, cererea lui nu poate fi aprobată, soţii nefiind divorţaţi. Li s-a explicat petenţilor că este bine

Mă numesc **Vasile Jeican**, locuiesc în Cuşma, judeţul Bistriţa-Năsăud, sînt tractorist forestier şi lucrez în pădurile din jurul satului. De cîţiva ani mă chinuie o eczemă, care adesea mă împiedică şi să muncesc. Toate tratamentele pe care le-am încercat nu au dus la vindecare completă, însă medicamentul numit **Fluocinolon** îmi ameliora starea, făcîndu-mă apt de muncă. Acum nu se mai găseşte Fluocinolon în farmacii, iar acesta e un mare necaz poate pentru mai mulţi, de aceea i-aş ruga pe cei în drept să îl reintroducă în reţeaua farmaceutică. Şi aş mai dori ca spitalul din Bistriţa să-mi dea trimitere la spitalul Fundeni, la Pavel Kozak, sau barem la o clinică din Cluj-Napoca.

Din Băleşti — Gorj, ne scrie **Maria Brăiliă**, femeie bătrînă şi bolnavă. Doresc să arăt că din 1966 şi pînă mai anul trecut, C.A.P. Suşeta ne-a reţinut din pensie mai multe sume de bani, despre care cercetările făcute în urma plîngerilor noastre au stabilit că ilegal şi abuziv ne-au fost reţinute mie şi soţului meu. Dar conducerea C.A.P. îşi face urechea surdă, ba ne mai şi vorbeşte urît. Ce să ne mai facem ?

Comitetul executiv al CPMB. Comisia de avizare a cererilor de comerţ particular a fost de acord cu hotărîrea Comitetului executiv al Consiliului popular al sectorului 2 de anulare a autorizaţiei numitului Enache Nicolae, ale cărui plîngeri ne-au fost transmise de redacţia dv. Măsura a fost luată datorită repetatelor abateri şi faptului că la controlul efectuat la domiciliu au fost găsite materiale pentru care nu a putut dovedi proveniţa, iar faţă de organul de control a avut o atitudine de ultragiere şi ameninţare.

Inspectoratul şcolar al judeţului Botoşani. Reanalizînd situaţia tovarăşei Burlan Eugenia, avînd în vedere că este în perioada celor 3 ani de stagiu, s-a aprobat detaşarea ei la o catedră de specialitate în judeţul Dîmboviţa, începînd cu trimestrul II al anului şcolar 1978/79. Transferul i-a fost refuzat pentru că judeţul Botoşani este deficitar în ceea ce priveşte cadrele didactice calificate.

În decizia nr. 2181 din 29.06.1978 scria negru pe alb că voi primi pensia pentru limită de vîrstă cu începere de la 01.01.1978. M-am adresat de nenumărate ori Consiliului popular al comunei Hălmagiu, dar mă tot amăgeau, spunînd că o s-o primesc eu odată, să am răbdare. Pînă acum am rămas numai cu răbdarea. **(Rozalia Sbircea,** 77 ani, satul Ioneşti, judeţul Arad)

Sînt trei ani de cînd trăim în frig şi lipsiţi de apă în covîrşitoarea majoritate a timpului, deşi figurăm la **confort sporit**, din cauza unei centrale ce lucrează sub randamentul prevăzut de lege. Astfel, în 24 de ore se dau numai trei de încălzire — temperatura a atins abia +15° — iar apa caldă menajeră este livrată **o dată pe săptămînă**, timp de numai trei ore. Sînt condiţii care, sîntem convinşi, sînt departe de ceea ce se numeşte „confort sporit". Este vorba de blocurile ICEPRONAV şi blocul „B" din Galaţi, strada 11 Iunie nr. 55 (Scrisoarea este semnată de **ing. Mircea Stoenescu împreună cu un număr de 23 capi de familii.)**

● Anunţăm pe cititorii noştri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10–13.

● „Flacăra" nu ia în considerare scrisorile anonime şi nu primeşte acte originale. Scrieţi-ne cît mai concis. Şi nu uitaţi să vă iscăliţi. Precizaţi telefonul unde vă putem găsi.

DĂM publicităţii scrisoarea unui colaborator permanent

În legătură cu faptul — devenit public printr-o notă din România literară nr 8 1979 — că academicianul profesor Iorgu Iordan nu-şi aduce aminte să fi stat de vorbă cu M. Constantin, semnatarul interviului domniei-sale publicat recent în revista Flacăra, doresc să fac, la rîndu-mi, cu respectul şi stima ce le datorez distinsului savant ,următoarele precizări :

Interviul mi-a fost acordat la data de 11.XI.1978, la Casa Universitarilor din Cluj-Napoca, cu ocazia participării academicianului profesor Iorgu Iordan la Simpozionul naţional de stilistică poetică — semiotică. Am solicitat acest interviu în intenţia realizării unei cărţi, cerînd totodată permisiunea — şi domnia-sa a fost de acord — de a-l publica şi în revistă. Revistă care nu putea fi alta decît Flacăra, deoarece de mai mulţi ani public exclusiv în paginile ei în calitate de colaborator permanent.

Rămîn îndatorat aprecierii pe care reputatul savant o dă strădaniei mele de a transcrie fidel dialogul purtat, merite ce se datoresc, înainte de toate, benzii de magnetofon, pe care o păstrez şi astăzi şi o voi păstra mereu ca un preţios tezaur cultural.

Dacă semnarea interviului cu iniţială — lucru datorat unor cauze redacţionale — a putut părea tovarăşului academician un gest ireverenţios şi a provocat ştergerea mea din memoria domniei-sale, iată, cu cel mai profund respect, îi cer cuvenitele scuze.

Dar de aici, de la Cluj-Napoca, unde lucrez, îmi îngădui să mă minunez că etajul care desparte publicaţiile „România literară" şi „Flacăra" a putut constitui pentru redactorii celei dintîi un impediment în verificarea, chiar şi telefonică, a unor afirmaţii a căror publicare e de natură să pună într-o situaţie neplăcută şi pe cel care le face.

CONSTANTIN MUSTAŢĂ ■

Poşta redacţiei

SOCIAL

● **Dora E. — Piatra Neamţ :** Ne întrebaţi dacă munca soţului dv. — lucrător de miliţie — este normată sau nu. Nu este, în sensul clasic al cuvîntului ● Bulată Ion — Corlăţel — Mehedinţi : Ridicaţi în C.O.M. abuzurile — aşa le consideraţi dv. — inginerului Popescu Constantin. Comunicaţi-ne rezultatul ● Stăncuiescu Adrian — Craiova : Nu aţi avut acces la un fond documentar pentru că aţi fost în neregulă cu delegaţia. Chiar şi cînd este mică, neregula se cheamă tot neregulă ● Ursu Gheorghe şi Someşan Petre — Bistriţa : V-a bătut tovarăşa Endreiu Felicia. Spuneţi că incidentul s-a petrecut după ce aţi luat pensiile. Deocamdată nu vedem legătura ● Lovasz Elisabeta — Şinca-Nouă — Cluj : Dacă v-a bătut un vecin, adresaţi-vă tribunalului ● Tofan Ion — Iaşi : Acelaşi răspuns, chiar dacă susţineţi că v-a bătut directorul întreprinderii ● Gherasie I. Maria — Hurezani — Gorj : Dacă aţi absolvit un liceu agroindustrial este normal să lucraţi în agricultură. Dacă nu vi se oferă loc de muncă puteţi desigur să concuraţi pentru un post de telefonistă ● Dincă Aurora — Drobeta-Turnu Severin : Vă înţelegem, dar trebuie să vă adresaţi Procuraturii Generale ● Moldovan (?) — Lugoj : Am primit telegrama dv. dar vă rugăm fiţi ceva mai explicit ● Frigator Elena — Bucureşti : Sîntem ocupaţi cu cazurile de aplicare incorectă a legii. Ne cereţi să vă sprijinim să ocoliţi legea. Nu putem. 3 examene pentru obţinerea gradului definitiv în învăţămînt ni se par suficiente ● Tudor Florica, Manolescu Eliza, Roşca Margareta ş.a., ş.a., — Bucureşti : Trimitem noul memoriu primit Consiliului popular al municipiului Bucureşti.

EUGEN SECELEANU ■

JURIDIC

● **Pavel Rozica — Bucureşti : Nu există nici un dubiu asupra cauzelor morţii** ● Claudius Popovici — Bucureşti : Aveţi dreptate numai în cazul în care există o convenţie scrisă asupra împărţirii bunurilor ● Irimia Petru — Bacău : Aveţi drept de recurs ● Florea Mircea — Urlaţi : Dacă n-aţi omis nimic, aveţi dreptate. Instanţa va decide ● Bolan Gheorghe — Argeş : Numai instanţa ● T. Nicolae — Argeş : La notariat ● Nicolae Ionescu — Slobozia : Nu este nevoie să specificaţi direcţia ● Vasile Mantoiu — Tîrgovişte : Rămîne valabilă decizia Tribunalului Suprem ● Nedea Aurica — Teleorman : Numai instanţa poate hotărî expertiza ● Biciş Florian — Bihor : Conform hotărîrii instanţei de recurs ● Petcu Vasile — Bucureşti : Nu se fac derogări de la lege ● Pătraşcu Tatiana — Bucureşti : Aşteptaţi decizia instanţei de recurs ● Forizs Alexandru — Braşov : Trustul este în măsură să vă rezolve cererea ● Dancîu Grigore — Timiş : Am reţinut ● Dicu Ştefan — Vaslui : Nu e nevoie ● Asociaţie locatari — Piteşti : Nu s-a transferat răspunderea. S-a acţionat în interesul operativităţii ● Tomescu Felicia — Runcu : Cereţi strămutarea procesului ● Budin Luminiţa — Gorj : Circumscripţia financiară vă poate elibera actul din care să rezulte dacă aveţi sau nu o altă locuinţă ● Sprînceană Dan — Puciosa : Informaţiile nu sînt exacte ● Delczeg Sandor — Bihor : Veţi primi răspuns de la Procuratura Generală ● Androne Ştefan — Bucureşti : Dacă aţi verificat ceea ce a făcut Adrian în ziua respectivă — scrieţi-ne ● Vasile Floroiu — Dîmboviţa : Obţineţi mai întîi autorizaţia de înstrăinare ● Costel Pantazi — Gorj : Dacă aţi cumpărat automobilul — nu lozul — suma trebuie recuperată de la ultimul vînzător ● Gheorghe I. Gheorghe — Bacău : În penal nu se prescrie ● Bîndea Victor — Bihor : Numai după obţinerea certificatului de divorţ ● Virgil Stroescu — Iaşi : Notificaţi în termen. E dreptul dv. ● Lamia Bulgaru — Ilfov : **Aveţi aceleaşi drepturi, dar numai împreună sau cu asentimentul soţului.**

NICOLAE CRISTACHE ■

ADMINISTRATIV

● **Cedric Cojocaru — com. Voluntari : Aţi primit vizele legale pe buletinul de identitate. Întrucît aveţi domiciliul stabil într-o comună situată la o distanţă mai mică de 30 km de Capitală, nu vă încadraţi în prevederile Decretului 68/1976** ● Nicolae Zăvoianu — Roman : Testamentele reciproce nu au valabilitate dacă nu sînt autentificate ● Maria Magercu — Bucureşti : Conform legislaţiei în vigoare nu puteţi beneficia şi de a doua pensie ● Mina Poenaru — Băileşti (Dolj) : Veţi fi ajutată de forurile locale pentru a fi încadrată la I.C.P. în cursul acestui trimestru ● Margareta Vrabie — Iaşi, ş.a. : În trimestrul IV al acestui an, la Iaşi este programată înfiinţarea unei staţii de hemodializă pentru renalii cronici ● Anton Teodor — Birlad : Pensionarii pentru limită de vîrstă care lucrează la asociaţiile de locatari şi sînt plătiţi cu indemnizaţii primesc pe lîngă acestea şi pensia de asigurări sociale de stat, fără ca aceste sume, cumulate, să depăşească nivelul retribuţiei luate la data pensionării, actualizată potrivit majorărilor pentru acea funcţie ; pensia suplimentară li se plăteşte normal ● Dumitru Georgescu — Bucureşti : Memoriul dumneavoastră a fost trimis la Ministerul Transporturilor şi Telecomunicaţiilor, forul competent în soluţionarea celor sesizate, de la care aşteptăm un răspuns ● Constantin Brezeanu — Buşteni : Soţia dumneavoastră figurează pe tabelul de priorităţi, urmînd ca din cota de apartamente pe care o va primi întreprinderea în anul acesta să primiţi şi dumneavoastră un spaţiu locativ ● Ion Nicolae — com. Ogrezeni (Ilfov) : Nu vă încadraţi în prevederile Decretului 68/1976. Comuna în care aveţi domiciliu stabil (Ogrezeni) este situată la o distanţă mai mică de 30 km.

MARGA NEDELEA ■

GIGCLJ — Cluj. În urma măsurilor luate de către constructor la verificarea la faţa locului a celor sesizate de Ioan Cîmpean din Gherla, str. Mesteacănului bl. A 1, se constată împreună cu petentul că instalaţia de încălzire centrală funcţionează bine, asigurînd căldura necesară în apartamente.

Pentru a ajunge de la Borsec la Topliţa, ne scrie **Sebastian Ichim**, se ia autobuzul de la ora 5.40, de fapt două autobuze

La 15 martie 1978 am solicitat DJPMOS, serv. pensii, Tg. Jiu o adeverinţă cu sumele reţinute din pensia mea pe parcursul a 6 luni în 1970 şi 1971. După 62 de zile m-am dus să mă interesez de soarta cererii mele. La direcţia sus-amintită, tov. Spineanu m-a asigurat că în 2–3 zile voi primi răspuns, dar degeaba. În decembrie am făcut o nouă ce-

racul", ing. Lakomcsik Iuliana şi fosta economistă Marinău Floarea au restituit C.A.P. Sinmartin suma de 1 279,50 lei fiecare, bani încasaţi pe nedrept, cît şi produsele ridicate. Membră a C.A.P. şi avînd numai 7 clase elementare, Marinău Floarea a fost statutar înlocuită în funcţie şi, la cererea sa, a fost încadrată ca îngrijitoare la Complexul sanatorial UGSR Felix.

meu suferind, a cărui viaţă era primejduită de o boală grea. Doresc să-i aduc pe această cale minunatului chirurg un omagiu de admiraţie şi recunoştinţă, ne scrie învăţătoarea **Maria Cocora** din Poiana Mare, judeţul Dolj.

Tovarăşul **Virgil Scăriătescu** din Craiova ne scrie despre neajunsurile transportului în comun din urbea sa, mai ales pe traseele 18, 18 barat şi 26. În ziua de 15 ianuarie, cînd cel puţin 500 abonaţi au tremurat de frig, şi-au făcut singe rău şi au întîrziat la muncă, am găsit uşa dispeceratului din centru încuiată, în timp ce lîngă trotuar staţionau o mulţime de autobuze. Întrebîndu-l pe un şofer de ce se mai scrie în ziarul local despre prelungirea traseelor şi alte îmbunătăţiri ale transportului în comun, el ne-a răspuns că „aşa glumesc şefii de la ITC"...

Am cumpărat 4 scaune tapiţate tip „Snagov" fabricate de

să-şi clarifice situaţia juridică a familiei.

— Ați început ocolul lumii în urmă cu 80 de ani. Cum vi s-a părut pînă acum drumul ?

— Spinos.

— Spinos ? Spinos, pur și simplu ? De ce ?

— Din două pricini. În primul rînd, datorită temperamentului meu. Știți probabil că Lovinescu a spus că sînt cel mai mare urzitor de tristețe din literatura română. E poate adevărat. Dar — vă rog să mă credeți — nu e vorba de nici o poză. Sînt doar fidel mie însumi.

— Care ar fi a doua pricină ?

— Imprejurările vieții mele. În adolescență, atunci cînd aveam cea mai multă nevoie de ea, mi-a murit mama. Ce să facă un băiat de 13 ani, fără nici o ocrotire, fără școală, autodidact ? Am început de la cea mai fragedă virstă să lupt cu viața. Am intrat corector la **Gazeta ilustrată** la 17 ani. Apoi, la 19 ani am fost angajat redactor la **Adevărul** și **Dimineața.**

— Îmi permit să observ că, de fapt, ați avut o mare șansă. Cîți au reușit la virsta dumneavoastră să facă parte din redacția unor publicații cu prestigiul pe care îl aveau în epocă Adevărul și Dimineața ?

— Da. Aveți dreptate. Se poate socoti o experiență umană și scriitoricească de cel mai mare interes. S-ar putea spune și că am avut noroc. Dar parcă mai bine ar fi fost ca lucrurile să se desfășoare mai firesc, nu așa de precipitat și de dureros pentru mine.

— Oricît de multe gînduri ar trece prin mintea unui om, pînă la urmă, paradoxal, îți dai seama că de cele mai multe ori ele nu-ți aparțin, că ele au fost gîndite și de alții mai înainte. Aveți însă un gînd important pe care să-l socotiți ca fiind doar o descoperire a dumneavoastră ?

— Poate că acesta : ingratitudinea cuprinde toate viciile. Și nu cred atît în fidelitatea față de alții, cît în cea față de tine însuți.

— Ați mai spus acest lucru. Însă fidel cu el însuși poate fi și un om rău, care unelțește împotriva semenilor săi.

— Eu mă gîndeam numai la aspectul pozitiv al problemei.

— Sînteți, fără îndoială, un profesionist al scrisului. Cuvintele, se pare, nu vă provoacă nici o sfială atunci cînd trebuie să le așterneți pe hîrtie. Nu v-a deranjat niciodată acest lucru ? Nu ați rîvnit niciodată să scrieți mai opintit ? Această continuă înșirare de vorbe nu poate să provoace o devitalizare a lor ? Ați publicat de la o virstă fragedă. La 17 ani numele dumneavoastră se afla deja pe o carte. Pe cîte cărți s-a mai aflat de atunci încoace nici nu îndrăznesc să număr. Nu v-ați pierdut din ingenuitatea în fața scrisului, nu v-a răpit această continuă trudă deasupra paginilor din „misterul" muncii de scriitor ?

— Într-adevăr, toată viața am stat cu condeiul și călimara alături.

— Nu scrieți cu stiloul ?

— Mi-a fost greu să mă obișnuiesc. Iar în ceea ce privește întrebarea dumneavoastră, cred că n-am fost niciodată în primejdie să înșir pur și simplu vorbe, chiar dacă am scris mult. Întotdeauna am avut ceva de spus, de comunicat oamenilor. Ba, mai mult, aș spune că am făcut economie de cuvinte. Dorind să merg întotdeauna la esență.

— Ați cunoscut multe personalități ale vieții literare. Pe unele dintre ele le-ați și evocat cu multă căldură în volumele dumneavoastră de amintiri. Care ar fi însă, cele mai dragi inimii dumneavoastră ?

— Alexandru Macedonski, N. D. Cocea, Panait Istrati, E. Lovinescu, Ion Minulescu, Gala Galaction, G. Gălinescu... Sînt mulți.

— Dar cel mai drag dintre ei ?

— Alexandru Macedonski. Care mi-a acordat atîta încredere la începuturile mele literare și m-a pus pe frontispiciul **Literatorului**, seria a doua, ca redactor cu probleme literare, deși nu eram decît autorul unor plachete de importanță relativă.

— Mișcarea literară de azi o urmăriți ?

— Cum să nu ! Și mă bucură diversitatea de talente pe care o are azi literatura noastră.

— Îmi dați două nume, unul de prozator și altul de poet, ale căror scrieri vă impresionează ?

— Eugen Barbu și Adrian Păunescu.

— De ce ?

— Pentru temperamentul lor fugos, veșnic neliniștit, care se convertește în lucrări literare cu o mare rezonanță socială.

— E foarte multă durere, tristețe în cărțile dumneavoastră. Personajele pe care le-ați creat par condamnate la o suferință perpetuă. Viziunea scrierilor dumneavoastră e sumbră, lectura lor îți lasă un gust amar. Cum ați explica o astfel de atitudine în fața vieții ?

— Am trăit în condiții grele. Nu vreau să mă lamentez, dar am avut deseori de suferit fără nici o vină, numai datorită originii mele de evreu. Faptul că **Viața românească** și **Sburătorul**, mi-au publicat lucrări literare, a fost un act de mare curaj din partea lor, deoarece în acea vreme se ducea o politică de șovinism în unele publicații.

— Vedeți, v-a publicat o revistă care se chema Viața românească. **Nu-i simptomatic acest lucru ?**

— Ba da. Și asta confirmă o teorie de-a mea în legătură cu nașterea fascismului, a mișcării legionare în România. Fenomenul acesta a fost străin spiritului poporului român. Mulți dintre legionari se numeau Acterian, Rapaport. Însuși șeful acestei mișcări, Corneliu Codreanu, se numea de fapt Zelinski.

— Dar nu cred că obîrșia poate explica aderarea la o mișcare politică.

— Firește. Dar îmi permit să observ că unii dintre cei de obîrșie eterogenă afișau naționalismul exacerbat dintr-un soi de bovarism, dintr-o nevoie a acelora care, neavînd o personalitate a lor, caută să fie altceva. Nefiind români, pur și simplu, ei devin „buni români", sau chiar „foarte buni români". L-am cunoscut pe tatăl lui Codreanu. Era profesor. E de necrezut — dar acesta e adevărul : nu stăpînea limba română. Româna pe care o vorbea era un soi de esperanto, ca să nu zic un fel de păsărească. Și astfel de oameni îmi dădeau mie lecții de patriotism, mie, care trudeam la masa de lucru mîgîlind deasupra unor pagini care să adauge la tezaurul literaturii române și modesta mea contribuție, ca un omagiu adus poporului român din care fac și eu parte.

— Mi se pare o explicație cam simplă a acestui fenomen, într-adevăr necaracteristic poporului nostru. Dar n-avem spațiu suficient să-l abordăm pe larg. Spuneți-mi mai bine prin ce s-a concretizat presiunea istoriei asupra dumneavoastră în acele timpuri ?

— Legionarii făceau liste cu scriitori interziși, dintre care, bineînțeles, făceam și eu parte. Mi-au devastat în cîteva rînduri casa. Atunci mi s-au pierdut o sumedenie de scrisori de la Macedonski. Mi-au pus cărțile pe foc în piețe publice.

— Dacă știu exact — și știu exact ! — la fel se proceda și cu cărțile lui Sadoveanu. Poate că pe unul din rugurile din cărți înălțate în acea vreme s-au aflat alături, au ars împreună, înfrățindu-și văpăile, și paginile, romanului dumneavoastră Calea Văcărești, **și cele ale romanului lui Sadoveanu,** Creanga de aur. **Ca un simbol al legăturii existente între adevărații scriitori români, indiferent de naționalitatea lor, și ca o mărturie a faptului că se doreau distruse marile valori, cele care contribuie la fixarea personalității unui popor. Era de fapt o năzuință de a nimici identitatea noastră.**

— Da. Pot s-o spun cu mîna pe inimă, într-o deplină cunoștință de cauză : țăranul român n-a fost niciodată șovin. Muncitorul român n-a fost nici el șovin. Ca dealtfel și cărturarul român. Am străbătut țara în lung și în lat ținînd conferințe și i-am cunoscut bine pe oameni, am stat de vorbă cu ei, de la egal la egal, fără nici un gînd dușmănos. Propaganda și infiltrația șovină au fost vremelnice. S-a mers pe orizontalitate și niciodecum pe verticalitate. Toate sloganurile șovine, toate inepțiile despre rase debitate în acea vreme n-au prins, n-au fost acceptate de popor, de oamenii simpli și necăjiți, pentru că nu e în firea românului să fie șovin. Dealtfel, dacă privim în trecut, vedem că românii n-au avut războaie religioase. Dimpotrivă, o politică de învrăjbire au dus unele elemente din naționalitățile conlocuitoare pe lîngă reacționarii șovini români.

— Dar ce ar caracteriza firea românului, după dumneavoastră ?

— Toleranța, blîndețea...

— Poporul român n-a fost întotdeauna doar blînd și îngăduitor.

— De fiecare dată cînd n-a fost așa au acționat asupra lui factori externi, care l-au provocat, i-au atacat idealurile sale cele mai scumpe — libertatea și unitatea. În astfel de împrejurări poporul român a dovedit că știe să lupte pentru ca istoria pe care o trăiește să-și o făurească singur, nu la cheremul nu știu cărui cuceritor străin. Drumul prin veacuri al românilor — la care, iată, de peste șase secole, generații de evrei de pe teritoriile românești, identificați pe deplin cu aspirațiile poporului român, s-au aflat pe aceeași cale — este o frumoasă lecție de curaj și de demnitate, de patriotism și avînt revoluționar, de dragoste și conviețuire cu toate naționalitățile conlocuitoare, de respect față de celelalte nații ale globului. O lecție pe care, din păcate, nu toți de pe această planetă au învățat-o, sau dacă au învățat-o n-o mai știu sau le e teamă să o transpună în viață, sau mai știu eu ce se întîmplă cu ei...

— Am citit prin diverse cărți ce făceau legionarii. Aș vrea să știu acest lucru de la un martor ocular.

— Devastau sinagogi. Își băteau joc de cărțile sfinte sau de altele, laice, pe care le socoteau „nocive". Furau. Băteau. Schingiuiau oameni la „casa verde". Asasinau. Dar iarăși — lucru semnificativ — asasinau nu numai evrei. Nicolae Iorga, această minte uriașă, a căzut sub gloanțele unor derbedei de o „incultură enciclopedică". Însă, așa cum afirmam și mai înainte, un astfel de fenomen nu avea cum să dureze în cadrul spiritual românesc. El a fost eliminat ca un corp străin. Și chiar și atunci cînd a cunoscut cea mai mare expansiune a sa, el n-a luat formele pe care le-a avut în alte țări. De pildă, la noi, chiar și atunci, evreii n-au fost siliți să poarte „steaua galbenă". De aceea am citit cu stupoare, cu indignare chiar, o afirmație necontrolată din L'Express, care susține că în România au fost omorîți în perioada fascismului, 400 000 de evrei. E un neadevăr !

— L-ați cunoscut și pe Nae Ionescu despre care se spune că era ideologul mișcării legionare.

— Era o inteligență diabolică, pusă în slujba răului. A creat o doctrină în care — culmea cinismului — nu credea în primul rînd el însuși. O elaborase doar pentru a-și satisface interese personale, dintr-un arivism fără margini și pentru a-și potoli setea de a mănevra conștiințe.

— Ați îndurat, indiscutabil, multe. Ce v-a susținut în toți acești ani ?

— Arta. Asta m-a susținut.

— Faceți, în cărțile dumneavoastră, un adevărat elogiu al banalului, însignifiantului din cotidian. Lumea pare surprinsă de o mulțime de oglinzi astfel aranjate încît să nu-i reflecte decît anumite fațete, niciodată însă să n-o prezinte în întregime. Doar prin stringerea acestor fragmente se poate obține o imagine întreagă. De ce o astfel de teamă în fața tablourilor grandioase ? N-ați cunoscut niciodată fapte mărețe ale oamenilor ?

— Oceanul e făcut din picături de apă, să nu uităm asta. Iar eu în romanele **Țară bună** și **Pui de lele** proiectez o altă lumină asupra realității, care îi înfățișează pe români la scara istoriei lor pline de fapte mărețe. Am scris aceste lucrări cu toată onestitatea. Dar am fost acuzat că ele sînt expresia unui act de oportunism. Am scris exact ceea ce simțeam. Nu-mi era frică de nimic. Deseori mi s-a sugerat să-mi schimb numele, dar mi s-ar fi părut rușinos și trist să înjosesc pentru poporul nostru, pentru poporul român, să trăiesc sub un nume de împrumut, clandestin, în mijlocul acelor oameni cu ale căror năzuințe m-am identificat de cînd am început să pricep rosturile acestei lumi. Tot ce mi s-a întîmplat rău în viață s-a dovedit pînă la urmă a fi trecător. Iată, azi, eu, Isac Peltz, scriitor român, de naționalitate evreu, pot să am bucuria ca numele meu, numele strămoșilor mei, să fie respectat așa cum se cuvine oricărui nume de om cinstit, în această țară de oameni liberi și fără prejudecăți rasiale sau naționale. Țin neapărat să subliniez marea înțelegere a regimului nostru pentru libertatea cultelor. Fiecare este liber să aparțină cultului său. Este încă una din caracteristicile majore ale democrației reale din România. Și pentru că abordăm acest subiect, mai țin să adaug că în toate predicile sale, șeful rabin dr. Moses Rosen atrage atenția asupra existenței unui deplin climat de libertate religioasă în țara noastră, expresie a climatului creat pentru ca fiecare individ în parte să se manifeste nestingherit, liber pe conștiința sa, și să se împlinească potrivit cu aspirațiile și posibilitățile lui. Problema drepturilor omului, pe care diverse persoane din străinătate o agită din motive lesne de înțeles, a fost cu strălucire rezolvată la noi, conform cu convingerile cele mai intime ale acestui popor, convingeri nu apărute tam-nesam, peste noapte, ci izvorînd din adîncurile istoriei sale și găsind o minunată formulare, în spiritul contemporaneității, în politica Partidului Comunist Român, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Tot ce a fost mai nobil, mai sănătos, mai curat în firea poporului român a găsit o fericită întruchipare în persoana președintelui nostru, fiul iubit al tuturor cetățenilor acestei patrii, un adevărat erou al României de ieri și dintotdeauna, un adevărat erou al păcii pe această planetă atît de mult încercată de conflicte.

— Cum v-ați manifestat patriotismul de-a lungul anilor ?

— Îndrăznesc să spun că prin scrisul meu. Și prin luările mele de atitudine într-o vreme în care îți trebuia curaj să-ți spui cuvîntul. Tatăl meu a fost foarte religios. Nathan Peltz — așa se numea — avea cultură laică puțină dar cultură talmudică multă. Am fost o vreme străini unul de altul. Am început să ne apropiem mai mult după ce am început să discutăm — la nesfîrșit ! — despre ce înseamnă dragostea de țară, de pămînturile pe care te-ai născut. În astfel de discuții nu mai eram pe poziții opuse, exista o deplină identitate de păreri care a legat două generații ce nu găseau o cale de comunicare.

— Trăiți în Europa de 80 de ani. Ați obținut — ca să ne exprimăm inspirîndu-ne de la titlul unui roman de Romain Gary — o „educație europeană". În ce credeți că ar consta ea ?

— Capacitatea de a avea comprehensiunea și altor psihologii decît a neamului tău.

— Dar această „educație europeană" a declanșat două flageluri în care numai de comprehensiune nu mai era vorba.

— Este fața paradoxală a Europei. De a da viață unor idei care își propun imbecilizarea oamenilor, transformarea lor în niște marionete, sau, pur și simplu, nimicirea lor cu cel mai rece sînge. Pentru că pe acest continent s-au înălțat spre văzduh nu numai fumurile rugurilor pe care ardeau cărți, ci și fumurile crematoriilor unde erau înșrămădite trupuri omenești. Și toate acestea s-au petrecut în Lumea veche, în lumea unei civilizații atît de mîndră de izbînzile sale spirituale.

— După ce ați trăit în Europa acestui secol vă mai păstrați întreagă încrederea în om ?

— E obligatoriu.

— Aș spune că nu e obligatoriu. Că dacă această încredere în om există la dumneavoastră, ea trebuie să aibă o motivație mai adîncă.

— Da, e adevărat. Și ea provine din adînca omenie românească și din acea încredere a românului că binele va triumfa întotdeauna, în ciuda tuturor obstacolelor pe care le întîlnește. Sînt un om trist, dar nu pesimist și niciodecum mizantrop. A nu avea încredere în semenii mei înseamnă că implicit nu am nici o încredere în mine însumi, a mă socoti o biată ființă lipsită de orice țel care rătăcește printre alte făpturi jalnice și fără vreo năzuință. Dar salvarea omului constă tocmai în unirea tuturor oamenilor în jurul acelorași idealuri de cinste și dreptate, de libertate și adevăr. Încă n-a venit pe planetă ziua de glorie a omului, dar nimic nu ne oprește în ciuda tuturor piedicilor care mai există, să credem în ea !

— Descrieți în cărțile dumneavoastră o foială umană extraordinară. Sînteți, după expresia unui critic literar, cel mai bun cronicar al mahalalei evreiești bucureștene. Dar numai la atît se reduce ambiția dumneavoastră scriitoricească ?

— Deloc. Eu doresc să surprind ceea ce este etern în om. Evreii din cărțile mele exprimă setea omului, indiferent de naționalitatea sa, de a fi fericit.

— Trăiți de 60 de ani în aceeași casă, într-un cartier cu imobile vechi. Vara — presupun — casa vă este inundată de verdeață. Aveți — să nu zîmbiți, am observat — și rîșnița în curte. În interior, mobile vechi, tot soiul de lucruri demodate, de care probabil v-ați atașat prin vreme, la care nu mai puteți renunța deoarece vă amintesc cu siguranță întîmplări din viața dumneavoastră. Din cînd în cînd vă vizitează fiicele dumneavoastră Lelia și Tia Peltz, graficiana binecunoscută, sau doctorița Gabriela Șerban Părău vă calcă pragul pentru a se interesa cum vă simțiți. Trăiți deci într-un decor care poate că are poezia sa, dar, în același timp, este corespunzător imaginii despre Bucureștiul de altădată, mai puțin ferbil, într-un fel patriarhal, pe cale de dispariție. Asta să însemne o retragere din fața contemporaneității ?

— Nu. Niciodecum. Am avut deseori posibilitatea să mă mut la bloc dar am refuzat. Mă cunosc toți din cartierul acesta. Aici am trăit, lîngă oamenii acestia, și bucurii și necazuri. Nu m-as mai putea adapta altui loc. Dar și de aici pot să înregistrez foarte bine întregul tumult al epocii. De care nu m-am înstrăinat nici o clipă. Așa cum nu m-am putut înstrăina de nici o piatră din cele pe care le văd zilnic de 60 de ani aici, în acest cartier. Așa cum nu m-am putut înstrăina de țara mea, România, unde români, maghiari, germani, evrei, după cum ne ajută mintea și puterile, gresind uneori, lovindu-ne și de greutăți — dar și acestea egale pentru toți — ne făurim o viață a noastră, întrajutorîndu-ne și iubindu-ne ca fii legitimi ai aceleiași patrii socialiste.

GEORGE ARION ■

---

flacăra
OMUL LA TRIBUNA SOCIALĂ

Isac Peltz s-a născut la 12 februarie 1899 în București. Bibliografie selectivă : Menirea literaturii **(1916)**, Stafia roșie **(1918)**, Meșterul viață **(1918)**, Fiori **(1919)**, Fantoșe vopsite **(1924)**, Viața cu haz și fără a numitului Stan **(1929)**, Horoscop **(1932)**, Amor înculat **(1933)**, Calea Văcărești **(1933)**, Foc în Hanul cu tei **(1934)**, De-a bușilea **(1936)**, Actele „vorbește" **(1936)**, Nopțile domnișoarei Mili **(1937)**, Pui de lele **(1937)**, Țară bună **(1937)**, De-a viața și de-a moartea **(1939)**, Izrael însingerat **(1945)**, Max și lumea lui **(1957)**, Inimi zbuciumate **(1962)**, Fauna burzuluiților **(1965)**, Instantanee comice și nu prea **(1967)**, Microbar **(1971)**, Amintiri despre viața literară **(1974)**

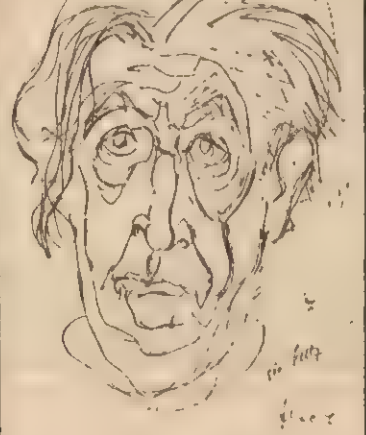

Desen de TIA PELTZ ■

Contemporani cu un mare scriitor

„Încă n-a venit pe planetă ziua de glorie a omului, dar nimic nu ne oprește, în ciuda tuturor piedicilor care mai există, să credem în ea"

„La noi, omul e mai îngrijit pentru că e mai la preț"

— Tovarășe doctor Alexandru Marinescu, în urmă cu cîteva luni, dind, mai degrabă întîmplător, peste numele dumneavoastră într-o serie de prestigioase reviste de dermatologie, în „Berufs Dermatosen", în „Journal de médecine psychosomatique", în „Acta dermatologica", în altele, în care semnați importante comunicări, v-am căutat, cu intenția de a prezenta cititorilor noștri date referitoare la cercetările pe care le întreprindeți. N-am avut noroc. Ni s-a spus că vă aflați în străinătate și că veți mai întîrzia o vreme. Revenind și, iată, găsindu-vă, vă întrebăm, pentru început, unde ați fost și cît ați stat ?

— La sfîrșitul anului trecut, am fost,

pentru două luni, invitat la Paris de reputații profesori Charles Grupper și Jean Civatte, prezentînd cîteva comunicări în clinicile lor. Am înfățișat confraților francezi, nu pentru prima oară, o metodă proprie de tratare a peladelor decalvante, afecțiune în care am obținut rezultate pozitive, pe cîteva zeci de cazuri. Metoda a fost bine primită în Franța și a rămas în experimentare.

— Am fi vrut să vă întrebăm altceva, dar se impune continuarea : în ce constă metoda respectivă ?

— E vorba, rezumînd, despre injecții cu arginină la nivelul pielii păroase a capului. Ce-ați fi vrut să mă întrebați ? Fiind dermatolog, probabil ceva despre Pavel Kozak !

— Nu vă grăbiți, toate la timpul lor ! Știm că sînteți medic primar în cadrul Spitalului clinic dermato-venerian și, în același timp, șef de lucrări pe linie de I.M.F. Am îndrăznit să zicem numai șef de lucrări, dar asta e altă poveste ! E adevărat că faceți parte, ca membru, din cîteva societăți străine de dermatologie ?

— E adevărat. Sînt membru al societăților de specialitate din Ungaria, Austria și Uruguay, precum și al Colegiului de dermatologie ibero-latino-american, cu sediul la Lisabona. Am publicat, în țară și în străinătate, peste 120 de lucrări științifice, am participat la congrese și am beneficiat, în mai multe rînduri, de burse de studii și specializare, în Austria și R.F. Germania. În R.F. Germania, de pildă, am fost 4 luni, în 1973—1974. Am expus unele puncte de vedere la Münster, în clinica profesorului Happle. Acesta avea unele cercetări în același domeniu cu mine, numai că așezate pe alte baze, plecînd de la alte principii. Ne-am expus, fiecare, punctele de vedere, ne-am apărat pozițiile, ne-am contrazis, dar pînă la urmă am căzut de acord, lăsînd pe seama altora și, de ce nu, a timpului să hotărască de partea cui e dreptatea. În meseria noastră, recunosc fără plăcere, asemenea înțelegeri sînt destul de rare, fiecare străduindu-se să demonstreze că e, fie și cu un singur pas, înaintea celuilalt !

— Dumneavoastră vorbiți, și aveți acest drept, despre contribuții originale, despre merite recunoscute mai mult în străinătate decît în perimetrul dermatologiei noastre și așa mai departe. Am dori să știm, tovarășe doctor Marinescu, în ce domenii anume ați adus contribuții inedite, pe ce bază ați fost ales ce-ați fost ales ? Mai concret nu se poate ?

— Am să răspund și la asta, dar permiteți-mi să termin ideea de mai devreme. Urmează să plec, nu peste multă vreme, din nou în R.F. Germania, ca invitat al Academiei de științe, cu o bursă pe două luni, spre a experimenta, alături de colegii din Köln, cîteva cercetări originale începute de mine în anii din urmă. Iată aici invitația, semnată de președintele amintitului for științific, profesorul doctor Hansgerd Schulte. De ce insist asupra acestei noi invitații ? Pentru că nu stă în obiceiul Academiei de științe din R.F. Germania de a invita de două ori același medic străin, făcîndu-se, ca să zic așa, o excepție.

— Într-un fel ne-ați răspuns la întrebarea precedentă, dar pare-mi-se mai e nevoie de ceva !

— Înțeleg unde bateți. Am contribuții recunoscute în dermatozele profesionale, în termometria cutanată, în maladiile părului și în psihologia în dermatologie, disciplină pe care se pune, în vremea din urmă, un accent deosebit.

— Susțineți că ați vizitat peste o sută de clinici dermatologice din Europa, America de Sud, Uruguay și Brazilia, America de Nord, Statele Unite. Cum sînt ele organizate, prin comparație cu clinicile noastre ? Mai bine, mai rău ?

— Cam la fel. Numai că la noi, prin grija partidului și a statului, asistența dermatologică e gratuită. La noi, omul e mai îngrijit pentru că e mai la preț decît în Occident.

— Poate că ne dați cîteva amănunte în privința cercetărilor dumneavoastră originale. Ce ziceți ?

— „Flacăra" nefiind o revistă de strictă specialitate, nu știu dacă e cazul să intru în amănunte !

— E și acesta un punct de vedere, de care trebuie să ținem cont ! Din cîte știți, dacă știți, revista noastră a căutat și caută să aducă la cunoștința opiniei publice și, implicit, a forurilor responsabile, tot ce e nou în diverse domenii de activitate, inclusiv în medicină. Fără discuție, noi nu sîntem medici și nu pretindem a avea ultimul cuvînt, dar credem că e de datoria noastră de gazetari comuniști să facem ceea ce facem. Ca să nu mai lungim vorba, ce părere aveți de poziția revistei în problemele medicinei ?

— Sînt de acord cu poziția revistei. E un drept al dumneavoastră, ba chiar, cum ziceați, o datorie, chiar dacă mai sînt unii care cred că ați ajuns să nu mai vedeți pădurea din cauza copacilor ! „Flacăra" a scris, e bine de amintit, nu numai despre Kozak, Covaliu, Boici și Leontopol, cum se susține, ci și despre personalități de prim rang ale medicinei românești, despre profesorii Vancea, Ciobanu, Arseni, Hociotă, Litarczek, Olteanu și mai știu eu cine, ba chiar despre simpli medici de țară, oameni care-și fac meseria cu conștiinciozitate și simț de răspundere. În ultima vreme, ați înfățișat opiniei publice o serie de cazuri de excepție, o serie de noutăți. Foarte bine, pentru sănătatea poporului merită încercat orice. Pentru verificarea lor e, însă, nevoie de timp, e nevoie de mijloace materiale, e nevoie de cadre medicale care, reunite în comisii de specialitate, să se pronunțe asupra valabilității metodelor propuse. Părerea mea, dacă interesează, e că vă cam grăbiți ! Ar trebui să faceți o pauză, necesară forurilor în drept, Ministerului Sănătății, dacă vreți, spre a se lămuri și a trage niște concluzii ferme.

— Am notat. Părerea dumneavoastră, dreptul dumneavoastră s-o exprimați. Ce ne puteți spune, tovarășe doctor, despre experimentul lui Pavel Kozak ?

— Fac parte, probabil că știți, din comisia care supraveghează acest experiment. Protocolul îmi interzice să spun ceva pînă la terminarea acțiunii. Așa că, deocamdată, nimic despre Kozak !

— E adevărat că dumneavoastră ați spus, nu demult, despre Kozak că e un empiric ?

— La fel de adevărat ca faptul că despre Kozak s-au spus lucruri mult mai grave.

— Tovarășe doctor Alexandru Marinescu, o ultimă întrebare. Cum explicați că sînteți mai cunoscut în străinătate decît în țară ? Cît de tare vă deranjează acest lucru ?

— Cred că problema e ca și rezolvată prin acest interviu !

— Vă mulțumim pentru ironie, vă mulțumim pentru interviu. Pe data viitoare.

EMIL NEGOIȚA ■

Cine are nevoie de colagen ?

O remarcabilă invenție : extragerea și reconstituirea colagenului, realizarea unor variate produse pe această bază, dar și un slab interes din partea beneficiarilor.

Colagenul este ceea ce știe toată lumea că este, din moment ce bunele noastre mame și soții îl folosesc de sute de ani pentru prepararea piftiei, gustărilor în aspic, jeleurilor și șarlotelor cu frișcă și fără frișcă. Consistența gelatinoasă a unor asemenea bucate se obține — ne informează cu nevinovată ignoranță cărțile de bucate — cu aspic din gelatină sau din oase. De fapt este vorba de unul și același compus natural, denumit colagen, pe care gospodina și chimistul deopotrivă îl pot extrage, ca gelatină sau clei, prin simplă fierbere, din oase, piele, cartilaj, ligamente tendoane etc. Produsul se dovedește folositor — și asta tot de multă vreme — la prepararea cremelor și loțiunilor cosmetice, iar dulgherii noștri îl cumpără de la băcănie sub denumirea de clei de tîmplărie.

Cu această biografie banală, colagenul a pășit de curînd în retortele chimiei moderne, demonstrînd spre surprinderea multora calități și virtuți greu de imaginat în urmă cu numai zece ani. Interesul acordat de specialiști colagenului este, cu alte cuvinte, de dată relativ recentă, motiv pentru care cele mai importante descoperiri datorate biologilor și chimiștilor sînt comunicate cu prudență, literatura de specialitate prezentînd doar informații vagi cu caracter general.

Dată fiind noutatea problemei, este lesne de înțeles că toate echipele de cercetători au pornit practic de la zero, desfășurînd investigațiile pe un teren virgin și într-o competiție a inventivității și talentului care reclamă deopotrivă foarte multă atenție și discreție. O situație în care s-au aflat, deci, și cercetătorii români, porniți ca și colegii lor pe drumuri nebătătorite și obligați să apeleze în exclusivitate la propriile lor forțe, la metodologii și instrumentar de lucru făurite ad-hoc.

Cercetările fundamentale privind structura și proprietățile colagenului (proteină de mare complexitate, pe care organismul animal o sintetizează în cadrul unui proces metabolic intercelular) au început în țara noastră mai întîi în industria de pielărie, avînd ca scop valorificarea superioară a colagenului conținut în deșeurile de piele rezultate în cursul procesului tehnologic de tăbăcire, fiind apoi dezvoltate pe baza unui program național inițiat de către Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie din anul 1976. Colectivul este condus de doctor în biologie Maria Caloianu-Iordăchel, director adjunct la Institutul de Științe Biologice din Capitală. Temă prioritară : extragerea colagenului din deșeuri de piele și, prin reconstituirea lui, realizarea de produse cu diverse aplicații în medicină, zootehnie și industrie. Amploarea unor asemenea investigații a făcut necesară perfectarea unei colaborări active și de lungă durată între institutul amintit și alte colective de cercetare. Între acestea din urmă le amintim pe cele de la Institutul de cercetări pielărie și încălțăminte, Institutul de cercetări veterinare și biopreparate „Pasteur", Institutul național de chimie, Institutul de medicină și farmacie, Facultatea de stomatologie, Clinica de chirurgie plastică, Spitalul clinic Fundeni etc.

Cercetările efectuate au condus pînă la ora actuală la realizarea unei game variate de hidrolizate de colagen, solid, lichid, sub formă de jeluri, praf sau tablete spongioase sau membrane și care s-au dovedit extrem de utile, prin calitățile lor particulare, în compoziția unor pansamente și medicamente, în calitate de biostimulatori, în industria cosmetică, ca materie primă în industrie sau ca hrană în zootehnie. Le vom prezenta pe rînd.

Reconstituirea colagenului sub formă de folii spongioase a dus la realizarea produsului „Pancol", un strălucit înlocuitor al bandajului clasic. Aplicat direct pe rană (și în mod special în cazul plăgilor provocate de arsuri) el contribuie mult mai rapid decît alte pansamente la regenerarea țesutului. Un produs înrudit cu „Pancolul" este „Oftacolul" care a demonstrat calități de excepție în regenerarea țesutului ocular, fiind întrebuințat cu succes în chirurgia oftalmologică. Efecte remarcabile au mai dovedit apoi membranele de colagen, folosite în dermatologie, precum și cele impregnate cu săruri de calciu, ca adjuvante în chirurgia osoasă.

O altă noutate : înlocuirea tradiționalelor fire de catgut (pe care medicul trebuie să le îndepărteze după sudarea operației) prin fire de colagen, element constitutiv al tegumentului și care, absorbit de țesuturi, nu mai necesită o nouă intervenție din partea chirurgului.

Rezultate spectaculoase au fost dobîndite în mod special în domeniul zootehniei. Administrarea colagenului denumit „Colatrof" în hrana purceilor înțărcați a determinat nu numai reducerea substanțială a mortalității, ci și realizarea unui sensibil spor de greutate. „Lavocolul" și „Sincrocolul", alte două produse realizate din colagen extras din deșeuri de piele, și-au dovedit eficacitatea în reglarea oestrului și în combaterea sterilității la taurine.

Interesant de remarcat, totodată, că această proteină specifică numai regnului animal, poate determina modificări favorabile și în cadrul mecanismului intim al plantelor. Fenomenul este explicat prin faptul că formula complexă a colagenului cuprinde și o întreagă suită de aminoacizi, compuși eliberați și apoi asimilați în procesul metabolic al plantei. Experiențe minuțioase efectuate în sere și în culturi au fost încununate cu rezultate promițătoare. Administrarea colagenului a accelerat dezvoltarea unor soiuri legumicole, constribuind deopotrivă la creșterea în greutate a acestora.

Extras din deșeuri de piele, colagenul poate redeveni materie primă pentru industria de încălțăminte prin amestec cu produse sintetice. Este vorba de realizarea unui material asemănător pielii naturale, dar mult mai flexibil decît imitațiile executate în exclusivitate prin procedee de sinteză.

Colagenul s-a dovedit, în sfîrșit, și un excelent traductor de temperatură. Investit cu calități termo și piezo-electrice el a-a dovedit capabil de polarizare electrică variabilă în funcție de acțiunea unor factori interni, fapt care îl desemnează ca biomaterial valoros pentru realizarea de aparate de măsură. Descoperirea necesită studii suplimentare, dar faptul dovedit că produsul poate duce la înlocuirea unor materiale piezo-electrice anticipează încă de pe acum inaugurarea unui fabulos capitol al biologiei moderne.

Importanța acestor invenții și descoperiri este cu atît mai evidentă dacă avem în vedere calculul estimativ al eficienței lor economice. Din păcate, dacă cercetările fundamentale și aplicative s-au dovedit la înălțime, nu același lucru se poate spune despre modul în care beneficiarii existenți sau virtuali au înțeles să valorifice aceste înfăptuiri de prestigiu. Fabricarea pe scară industrială a unora dintre aceste produse rămîne încă o problemă de viitor cu toate că experiența și aproximarea beneficiilor demonstrează plenar oportunitatea unor asemenea măsuri. Iată cîteva dovezi indubitabile, pe care le vom prezenta înlocuind comentariul nostru prin concluziile contabile ale experților în materie.

Pancolul, pansament pe bază de colagen, a primit avizul de fabricație din 1973. Tehnologia a fost transferată la Întreprinderea de medicamente „Biofarm" dar aceasta a hotărît fabricarea produsului abia în etapa 1985—1990. În această situație, realizarea produsului va fi asigurată prin microproducție la I.C.P.I. Este vorba de o cantitate de 8 000—10 000 folii pe an, sau ceea ce reprezintă extrem de puțin față de solicitările formulate pînă în prezent. Prin aplicarea în clinici și spitale a tratamentului cu Pancol se apreciază realizarea unei economii anuale, la 100 de paturi, de aproximativ 1 462 461 lei (economie zile spitalizare și economie operații).

Prin tratamentul cu Oftalcol, produs pentru tratamentul leziunilor oftalmologice, se estimează — avîndu-se în vedere aceeași unitate contabilă : 100 paturi/an — o eficiență economică de 1 200 000 lei.

Folosirea Lavocolului în tratamentul profilactic la tineretul taurin, și curativ în tratarea unor afecțiuni ale aparatului genital femel, s-a soldat în cadrul loturilor experimentale cu vindecări în proporție de 85% și cu instalări de gestație de 60—70%. Costul unei administrări în cazul tratamentului clasic cu antibiotice este în medie de 20 de lei. Folosirea Lavocolului reduce această investiție la circa 3 lei. La 1 000 de animale tratate, această diferență reprezintă o eficiență economică de 119 000 lei.

Spectaculoase cu adevărat s-au dovedit rezultatele obținute prin folosirea Colatrofului, sursă trofică și energetică în hrana animalelor tinere. Experimentele au avut loc în două mari unități zootehnice : la complexul economic Chitila și la I.I.C.E.P. Malu Mare, județul Dolj, unde administrarea Colatrofului a determinat reducerea mortalității cu 12—14% față de lotul martor și obținerea unui spor de greutate de peste 10% față de lotul martor. Eficiența economică totală, raportată la un rulaj de 90 000 de porci, este de 15 000 000 lei. Datele obținute din experimentările desfășurate și în alte unități (I.S.C.I.P. Fetești, A.I.C.I.P. Gh. Doja—Ialomița etc.) recomandă în valorificarea procedeului.

Un alt produs, Sincrocolul, utilizat pentru inducerea și sincronizarea oestrului la taurine și ovine și-a demonstrat eficiența în dezvoltarea tractului genital la tineretul taurin femel cu pubertate întîrziată, la reglarea ciclului și pentru determinarea momentului optim de însămînțare artificială.

Eficiența economică notabilă a dovedit folosirea Colagenului iodat tip I.C.C.F. în medicina veterinară, precum și întrebuințarea Hidrolizatului de colagen pentru prepararea industrială a vaccinurilor vii.

Care ar fi eficiența fabricării și utilizării acestor produse la scară națională ? Nu dispunem de aceste date, dar aproximarea unei acțiuni de asemenea proporții ne îndeamnă să apreciem totalul veniturilor suplimentare și pe cel al economiilor posibile la nivelul sutelor de milioane lei. Atunci n-ar fi oare cazul ca Biofarmul să se grăbească ceva mai tare, să dea producției preparatele pe bază de colagen într-o perspectivă mai apropiată ?

LIVIU TIMBUS ■

flacăra
SPIRITUL REVOLUȚIONAR ÎN ȘTIINȚĂ ROMÂNEASCĂ

BETONUL FĂRĂ CIMENT: DACĂ NU NE GRĂBIM NOI, SE GRĂBESC ALȚII

— Anul trecut la Işalnița, în plină zi de august, n-am mai putut înainta pe șosea din cauza unei ceți stranii : cenușa spulberată de vînt. Am oprit mașina, apoi am încercat s-o pornesc din nou aprinzînd farurile de ceață dar nici ele nu au folosit. Părea un peisaj extraterestru. Ceață de cenușă, cînd bate vîntul dinspre Jiu...

Omul care ne vorbește este profesorul universitar doctor inginer Nicolae Voina, autor a peste 150 lucrări științifice publicate în țară și străinătate. El vorbește nu numai în calitate de specialist, ci și ca fiu de țăran, de mot de prin părțile Orăștiei, care iubește ca pe sine însuși pămîntul, apele și munții. Pe el îl **doare** ceața de cenușă de la Işalnița, la fel ca și virtejurile minerale de la Mintia, la centrala termoelectrică, sau haldele de la Paroșeni, care parcă apasă asupra perlei Văii Jiului, Vulcan. Desigur, nu este nimeni vinovat pentru acest involuntar tribut plătit societății industriale. În fapt pretutindeni în lume cenușile aruncă o adevărată provocare civilizației contemporane. De ce ?

Datele problemei sînt simple. La un recent congres științific ținut la Saint Louis, S.U.A., mulți specialiști au fost șocați aflînd că anual pe glob se acumulează la porțile centralelor termoelectrice **250 milioane de tone de cenușă**, din care se valorifică un procent cu totul insuficient. Descrise ca mări sau ca munți artificiali, în funcție de imaginația privitorului, ele constituie o adevărată povară pentru societate. Iar tendința pe plan mondial este spre creșterea continuă a acestui balast sui-generis, creștere determinată și de faptul că ponderea energiei produse de centralele termoelectrice atinge circa 90 la sută. A survenit și criza petrolului care obligă statele industriale să economisească la maximum hidrocarburile și să se orienteze tot mai mult spre cărbune, în special mediu și inferior (în parantează fie zis, aceasta constituie una din trăsăturile distinctive ale planului energetic al administrației Carter). Și nu este numai o chestiune de conjunctură. În adevăr, cărbunelui superior i se pot găsi utilizări mai eficiente decît în calitate de combustibil și anume, sub formă gazeificată sau în siderurgie, pentru cocs etc. Iată de ce energeticienii își îndreaptă tot mai stăruitor privirile asupra cărbunilor inferiori și șisturilor bituminoase, care însă arse în centrale dau enorme reziduuri. Acestea din urmă ating în unele cazuri, defel rare, 80 la sută din greutatea combustibilului. Așadar, mai mult de trei pătrimi din greutate rămîne nefolosită, sub formă de cenușă !

UN TREN CU LOCOMOTIVA LA BUCUREȘTI ȘI ULTIMUL VAGON LA PLOIEȘTI

Ce înseamnă toate acestea pentru România ? Doar în 1978 s-au acumulat circa 13 milioane de tone de cenușă de la centralele termoelectrice, deci aproximativ echivalentul în greutate al producției de ciment a țării. Ele ar umple un tren format din 650 000 vagoane deci o garnitură care ar avea locomotiva la București-Triaj și ultimul vagon undeva după Ploiești. An de an, aceste enorme cantități se adună zecilor de milioane de tone rămase din perioada anterioară. Un înalt reprezentant al Ministerului Energiei Electrice sublinia încă în 1973, la prima conferință pe țară privind valorificarea cenușilor de la centralele termoelectrice, că aceste reziduuri reprezintă „o povară și un pericol social ; ele au pus și pun specialiștilor numeroase probleme privind atît stabilitatea depozitelor, cît și valorificarea lor".

— Implicațiile sînt numeroase — arată Nicolae Voina. În afara poluării atmosferei, la care ne-am mai referit, se cuvine a menționa poluarea apelor curgătoare : ploile căzute pe halde dizolvă substanțele nocive și le antrenează spre rîuri. Apoi, mii de hectare de teren agricol sînt scoase din uz, cu repercusiuni negative asupra producției. Efectele sînt cumulative, ele se suprapun „bilanțului" anilor precedenți, îngreuindu-l tot mai mult.

În acest context, s-a elaborat un vast program prioritar de valorificare a cenușilor, ale cărui obiective sînt astfel definite de către interlocutorul nostru, care este și președintele Comisiei permanente a Consiliului Național al Inginerilor și Tehnicienilor pentru valorificarea resurselor secundare industriale :

- Extragerea, din cenușă, de alumină și oxizi de fier pentru metalurgia feroasă și neferoasă.
- Obținerea din cenușă de materiale de construcții : ciment, betoane, prefabricate, produse ceramice și vitroceramice, agregate pentru betoane ușoare de tip granulit.
- Fertilizarea solului sau cultivarea direct pe haldă a anumitor plante și arbuști, precum și fabricarea de dale și plăci de irigații pentru agricultură.
- Construirea de diguri și baraje din cenușă. (În S.U.A., Japonia, Turcia și alte țări s-au ridicat zece mari baraje și diguri din acest insolit material.)
- Utilizarea cenușilor ca strat de fundație pentru drumurile rutiere sau ca strat superior, în amestec cu bitum.

Se cunoaște însă poate mai puțin că în acest domeniu de mare însemnătate economică România deține o prioritate mondială — brevetele pentru obținerea de produse și prefabricate din beton de cenușă fără ciment. Mai pe scurt : BETONUL FĂRĂ CIMENT. Invenția aparține lui Nicolae Voina și face obiectul brevetelor O.S.I.M. 65 726/1971 și 71 645/1972. Ea a fost brevetată și în S.U.A., Marea Britanie, Republica Federală Germania, Republica Democrată Germană, Franța și alte țări. Invenția promite nu numai valorificarea superioară a cenușilor de la centralele termoelectrice — problemă mondială — dar poate aduce, după cum se va vedea, **o revoluție în construcții.** Istoria brevetelor nu este tocmai lină și dacă pasionanta aventură spirituală a descoperirii în sine apare plăcută, nu același lucru se poate afirma despre ritmul în care ea este pusă în practică.

„CENUȘA ESTE MESERIA MEA !"

Inventatorul este, cum am spus, un distins specialist, profesor la Institutul de construcții București, membru al mai multor societăți științifice internaționale. Tratatul său de materiale de construcții, apărut în 1974 la Editura Tehnică, a suscitat

Prof. dr. ing. Nicolae Voina, creatorul betonului fără ciment

interes în țară și peste hotare, fiind conceput într-o manieră originală. Pentru prima oară la noi și poate în lume au fost abordate în mod atît de complex și de aprofundat aspectele fundamentale fizico-chimice și microstructurale care determină enorma diversitate a tipurilor de materiale de construcții și a comportării lor, de multe ori enigmatice. Această viziune se explică prin aceea că autorul îmbină în persoana sa specializarea în chimia fizică a materialelor de construcții, în care și-a luat doctoratul, și experiența inginerului constructor, acumulată timp de peste zece ani în colectivele Facultății de construcții a Politehnicii din Timișoara, unde și-a început cariera didactică. Această complexă pregătire, dublată de pasiune, l-a format acel spirit interdisciplinar care se află la baza multor descoperiri și care evidențiază fertilitatea așa-numitelor științe de frontieră, atît de caracteristice pentru sfîrșitul veacului nostru.

Tratatul său sus-menționat a fost recenzat favorabil de reviste tehnice străine, iar reputatul specialist în betoane, ciment și materiale de construcții profesorul A.M. Neville, decanul Facultății de construcții din Leeds, Marea Britanie, apreciind contribuțiile originale și modul nou de tratare de pe pozițiile atît ale inginerului chimist tehnolog cît și ale inginerului constructor, a recomandat traducerea în engleză și franceză.

Nicolae Voina este și organizatorul primei conferințe naționale privind valorificarea cenușilor de la centralele termoelectrice, despre care am pomenit mai înainte. El a fost cooptat și în Comisia internațională de specialiști a Ministerului Energiei din S.U.A. pentru elaborarea unui tratat privind metodele moderne de analiză a cărbunilor și a produselor din cărbune (inclusiv cenușii). A fost, de asemenea, solicitat de personalități științifice din Marea Britanie ca să fie autorul principal al unui tratat de teoria și practica folosirii cenușilor.

— Tovarășe profesor, dumneavoastră ați putea spune, pe drept cuvînt, parafrazînd titlul unui cunoscut roman, că „Cenușa este meseria mea". Vă cîntăriți deci cuvintele. De ce afirmați că noul procedeu ar putea deschide calea către o revoluție în construcții ?

— Chiar și nespecialiștii vor înțelege saltul implicat, dacă vom face o comparație. Cum se obțin azi betonul și prefabricatele din beton ? Merită să intrăm în unele detalii, nu prea tehnice, familiare însă oricui a privit cu atenție un șantier. Evident, pentru a obține beton avem nevoie de ciment. El se realizează prin următoarele faze : extragerea din carieră a materiilor prime (calcar, argilă), concasarea, măcinarea brută, dozarea și omogenizarea materiilor prime, arderea în cuptoare pentru formarea clincherului de ciment. Apoi se depozitează 7—12 zile pentru îmbunătățirea proprietăților structurale. Urmează măcinarea fină, se adaugă ghipsul sau alți aditivi pentru reglarea timpului de priză și se depozitează în silozuri de ciment pentru ameliorarea calității. În total, sînt necesare aproximativ 14 zile. Rețineți cifra.

— Cimentul reprezintă doar materia primă pentru beton și prefabricate. Care sînt fazele următoare ?

— Pe șantier cimentul se depozitează în silozuri alături de nisip, pietriș, apă, care sînt dozate și amestecate în proporții prestabilite. Urmează turnarea în tipare și compactizarea (de obicei prin vibrare), prematurarea, iar pentru a scurta ciclul tehnologiilor se recurge la accelerarea întăririi prin tratamente termice, care durează 10—14 ore. În continuare : postmaturarea pentru asigurarea rezistențelor de transport și, în fine, asamblarea construcției din prefabricate. În total, 4—6 zile, cu cele mai moderne tehnologii. Adăugați cele 14 zile necesare pentru obținerea cimentului. Total : circa 20.

— Iar noua tehnologie, pe baza brevetelor dumneavoastră ?

— Ea înlocuiește fazele numeroase ale celor două tehnologii complicate și scumpe expuse mai sus cu doar patru faze, deoarece se substituie integral cimentul, obținîndu-se produse și prefabricate din beton de cenușă, **fără un gram de ciment.** Deci dispar fazele care țin de fabricarea cimentului și de întărirea prin tratamente termice a produselor și prefabricatelor convenționale din beton. Mai clar, **în loc de 25 de faze,** în vechea tehnologie, se realizează același rezultat **doar în patru faze !** Totodată cu betonul fără ciment se obțin mărci și rezistențe de betoane cu un consum de energie de cinci ori mai mic decît în cazul betonului obișnuit. Și nu în 20 de zile, ci în 3—4 ore.

O PRIORITATE MONDIALĂ ROMÂNEASCĂ, DAR PENTRU CÎT TIMP ?

— Avînd în vedere contextul energetic actual, credem că ar merita să comentați mai pe larg reducerea spectaculoasă a consumului de energie.

— Cum am spus, betonul fără ciment se obține doar în cele patru faze, specificate în brevetul de invenție publicat : amestecarea cenușii cu activator și cu apă, compactizarea prin vibrare, tratarea după procedeul nostru, bazat pe principii total diferite de cele clasice, și, în fine, răcirea. Astfel, deși se obțin structuri fizico-chimice și mecanice similare cu cele ale prefabricatelor convenționale se reduce simțitor numărul operațiilor, fiecare în parte consumatoare de energie. Dintr-un calcul sumar rezultă că pentru un metru cub de prefabricate din beton, ținîndu-se seama și de energia inclusă în fabricarea cimentului, sînt necesare 1 500 000 kilocalorii. Procedeul nou reclamă pentru un metru cub de prefabricate din beton cu rezistență mecanică similară doar 300 000 kilocalorii.

— Rezultat final ?

— Betonul fără ciment, realizat cu un consum energetic redus, se pretează mai ușor, mai rapid și mai economic la diversificarea tipurilor de prefabricate. Prin înlocuirea unor activatori cu alții se obțin betoane speciale, care rezistă la temperaturi înalte, la medii acide, la coroziune și pot fi folosite și pentru construcțiile din centrale sau laboratoare cu radiații nocive. În cazuri speciale, cînd solicitările o impun, se pot realiza betoane fără ciment cu rezistențe și durabilitate mari. În plus, deoarece se folosesc ca lianți doar cenușa și activatorul — deci fără pietriș și nisip — prefabricatele sînt foarte ușoare, răspunzînd dezideratului actual.

— Deci brevetele dumneavoastră conferă României prioritate mondială, un avans prețios. Ce pași concreți s-au făcut pentru a-l fructifica ?

— Am fost încurajați, cîteva realizări există, dar încă prea modeste. Trăim într-o lume în veșnică schimbare, tehnica progresează vertiginos, chiar și ideile cele mai îndrăznețe — inclusiv în domeniul materialelor de construcții — cunosc o uzură morală rapidă. Avem obligația să nu ne culcăm pe lauri, să ținem pasul cu ritmurile înalte ale revoluției tehnico-științifice. La Institutul de construcții București s-a constituit un mic colectiv pentru valorificarea complexă a cenușilor și a altor produse secundare. Utilizăm o parte din baza materială a Institutului de cercetări în construcții și economia construcțiilor și a Institutului de studii și proiectări hidroenergetice. Prin 1975—1976, în condiții improvizate, s-a demonstrat valabilitatea ideilor de bază, în laborator. Rezultatele ar fi putut fi preluate imediat de industrie și, după testarea în focul practicii, să fie valorificate rapid în economie. Anii însă au trecut. Abia în viitoarele luni va intra în probe tehnologice o stație-pilot, concepută de noi și realizată în colaborare cu Departamentul îmbunătățirilor funciare, la Curcani, Ilfov.

ORICE ISTORIE, SCURTĂ SAU LUNGĂ, ARE ȘI O MORALĂ

— Să recapitulăm. Brevetele datează din 1971 și 1972. Ne aflăm în 1979 și această idee tehnică revoluționară tot nu a depășit faza laboratorului ? !

— Este, în adevăr, un lucru care nu mă satisface. Cu atît mai mult cu cît, între timp, prin „Romconsult", au manifestat interes pentru aceste idei românești firme și specialiști din Republica Federală Germania, Suedia, Turcia. Ținîndu-se seama de penuria de ciment, oțel, energie, de investițiile reduse pe care le reclamă noul procedeu — pentru cele patru faze preconizate sînt necesare pe șantier, spații reduse — și luîndu-se în considerare posibilitățile de diversificare a tipurilor de produse și prefabricate pe care le oferă, ar trebui să se realizeze urgent o colaborare mai fructuoasă între Ministerul Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții și alte ministere interesate. Avem sarcini precise să urgentăm trecerea la asimilarea tehnologiei și produselor în fază industrială. Colectivul existent are un potențial limitat. În fond, este vorba de un mic grup pendinte de un institut de învățămînt superior. Ministerele economice, deși unele din ele au fost puse la curent cu posibilitățile multiple deschise de aceste două brevete românești, nu au susținut cu suficientă energie valorificarea. Au sprijinit-o mai mult teoretic decît practic, poate fiindcă ideea le părea prea temerară.

— Ce ar trebui înfăptuit acum pentru recuperarea rămînerii în urmă ?

— Să se formeze colective mixte, cu pregătire complexă, din Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini, pentru partea de aparate și utilaje, Ministerul Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții, pentru proiectarea tehnologică, Institutul central de cercetări, proiectare și directivare în construcții, pentru stabilirea tipurilor de prefabricate, a caracteristicilor și domeniilor de folosire, în vederea asimilării.

— Înțelegem că noul procedeu ar putea schimba fața multor tipuri de prefabricate și produse din beton, la un preț de cost redus, cu tehnologii mobile, amplasate lîngă enormele halde de cenușă de pe întreg întinsul țării.

— Întocmai. Eu cred că mi-am făcut datoria pe plan didactic și ca inventator, deși poate nu am fost suficient de insistent. Oricum, consider că ministerele industriale **ar fi trebuit să preia ideea,** bineînțeles cu sprijinul meu activ și permanent. Nu e o plîngere, ci o constatare, și totodată un apel la acțiune. Ar trebui reținut și faptul că procedeul depășește sfera strictă a materialelor de construcții, fiind aplicabil, în esența lui, și în alte industrii, de pildă la extragerea aluminei din materii prime nebauxitice, precum și la obținerea **altor** materiale de construcții decît betoane și produse din beton. Colectivul condus de mine a fost suprasolicitat de studierea multitudinii variantelor tehnice, am fost stînjeniți intrucîtva și de lipsa de utilaje, de aparatură și, firește, de personal. **Toate acestea au dus la diminuarea tempoului.** Pentru stația-pilot de la Curcani a trebuit să procurăm aparatura cheie mai mult pe bază de amabilități și relații personale.

...Iată deci scurta istorie a betonului fără ciment. O reușită românească, o problemă de mare anvergură tehnologică a fost lăsată pentru valorificare pe seama inventatorului și a altor patru oameni, deși existau indicații ale unor foruri superioare ca ei să fie intens sprijiniți. Desigur, nu ignorăm că dispunem de posibilități tehnice și umane limitate, că înaintăm pe un front larg, deci trebuie să fie atacate și rezolvate concomitent numeroase probleme tehnice dificile. Avînd însă în vedere implicațiile economice ale celor două brevete ale profesorului Voina se simte puternic necesitatea ca ministerele interesate să impulsioneze materializarea și finalizarea acestei invenții, care poate deveni — firește, cu corectivul practicii — o realizare de primă importanță. Betonul fără ciment a fost gîndit la noi, trebuie deci să fie MADE IN ROMANIA. Ar fi păcat să pierdem această prioritate mondială. Trăim într-o lume grăbită. Dacă nu ne grăbim noi, se grăbesc alții.

LIONEL NIȚESCU ■

Eroul Muncii Socialiste, Dumitru Tudose, membru al C.A.P.-ului de la înființare, președinte din anul 1955.

STOICĂNEȘTI, UN PĂMÎNT AL CERTITUDINILOR

la 30 de ani de la cooperativizare, sub semnul unor noi exigențe, al unor noi bătălii pentru o nouă calitate

La 7 august anul acesta se împlinesc 30 de ani de cînd — în cîteva luni de la istorica hotărîre a C.C. al P.C.R. din 3–5 martie 1949 privind cooperativizarea agriculturii — 58 de țărani din Stoicănești, județul Olt, vechi sat de clăcași din Cîmpia Boianului, udat de apele Călmățuiului, și-au pus laolaltă avutul sporadic, hărnicia, nelinistile, încrederile, teama de mîine, dar și dorul de el, întemeind o cooperativă agricolă de producție. Era una din primele C.A.P.-uri din România, spre care oameni de prețuindoni, și chiar ei înșiși, priveau tulburați, trimițînd un ochi impietrit, cel de pasăre, spre misterul pe care încă nu-l descuiaseră, care încă îi depășea. Aveau să-l descuie, desigur, cu timpul, dar cu efort, cu zi și noru, cu asudări multe, cu lacrimi, cu bucurii, cu amărîntări, adeș cu drame. Deocamdată însă el, cel 58, „o făcuseră", intrarea în mister, erau acolo. O făcuseră fiindcă îi îndemnase partidul, iar în partid aveau încredere. O făcuseră fiindcă ei, cei 58 de săraci ai satului, înselați de toate vremile și de toate orîndele, tot ce mai puteau aștepta așteptau de la comuniști. Era una din primele C.A.P.-uri din România, una din primele celule vii, din celule aparent închistate ale țărănimii române, care se aprinseseră în atingere cu o mare idee, cu o idee ce avea să lumineze, în timp, întreg cerul cîmpiilor noastre. Era un început de drum, un început de timp, pe care timpul însuși, ulterior, avea să-l confirme, validîndu-i justețea, legitimîndu-i adevărata la sensul în care el, timpul, curge.

Ceea ce a parcurs, ceea ce a trăit și trăiește acest sat din Cîmpia Boianului nu poate scăpa nici scăpat îi atentiei sociologilor, istoricilor, tuturor oamenilor de gîndire, tuturor celor ce meditează, tuturor celor preocupați de misterul sau de miracolul renașterii satului românesc într-o formulă de muncă și viață ce rupe brusc, hotărît, trecutul cu o lungă și grea tradiție, cu o străminelară istorie a pămîntului și a pămînteilor. Ne aflăm aici, aici, nu numai într-una din primele, dar și într-una din cele mai bune C.A.P.-uri din România, campioană a recoltelor și a dezvoltării pe toate planurile, într-un teritoriu îndelung cercetat de sociologi, de istorici, nu mai vorbim de specialiștii cîmpului, nu mai vorbim de ziariști, Stoicăneștii fiind, pentru agricultura socialistă a României, un nume din cele mai populare, cu valoare de referință sau de simbol. N-au lipsit, desigur, nici exagerările (insolitoarele popularități !), dar, într-un fel, ele au fost firești. Popularitatea însă e și folositoare, dar și riscantă, crede președintele C.A.P.-ului, Eroul Muncii Socialiste, Dumitru Tudose. Ea dă operei măsura recunoașterii dar, în același timp, o videază de sensuri, prin aplasarea lor cu rosu, prin expunerea în lumina prea tare a zilei. „Popularitatea e ca o sabie cu două tăișuri", adaugă el. Negativul el, cu alte cuvinte, e anularea iconoclastă sau uitarea. Trebuie să întreprinzi un foarte sever examen pentru a deduce ce anume din ideile de valoare mai rămîne cuprins în conul de lumină, care nu-i de popularității. Un exemplu : în 1950, C.A.P.-ul din Stoicănești a cucerit locul I pe țară, cu o recoltă de grîu de 3 700 kg la hectar. Același loc l-a ocupat în 1969, cu 4 125 kg/ha. În 1978, an agricol mai greu decît cei dinainte, cifra hectarului cu grîu de pămînturi neirigate, a fost de 4 681 kg. N-a mai impresionat însă pe nimeni. Pe de o parte, fiindcă, în competiția tot mai strînsă a C.A.P.-urilor fruntașe din România, această cifră n-a mai oferit Stoicăneștilor decît locul 17. De alta, fiindcă, în raport cu popularitatea locului, ea a părut cu totul neînsemnată. Deși, cum spuneam, anul agricol a fost dintre cei mai aspri și deși, în ciuda asprimii anului, s-a ajuns totuși la o cifră ce reprezintă o substantială depășire a planului.

Ce mai rămîne deci cuprins în conul de lumină, care arde de trei decenii, al popularității C.A.P.-ului din Stoicănești?

Tovarășul Dumitru Tudose (94 de ani, membru al C.A.P.-ului de la înființare, președinte din 1955, Erou al Muncii Socialiste din 1961), ne propune să apelăm la cifre. Apelăm la cifre.

Cei 58, spun documentele anului '49, au pornit la drum cu 219 hectare, 16 boi, 2 cai, 15 sape, 10 lopeți, 10 cazmale, 22 furci, 8 coase, 8 greble, 13 seceri, 13 grape, 1 mașină de bătut porumb, 25 pluguri cu rotile, 79 fiare de plug, 1 bibliotecă, 1 closet. Valoarea totală a proprietății obștești : 42 000 lei. Valoarea investițiilor : zero. Valoarea normei conventionale (a „zilei-muncă", cum l se zicea pe atunci) : lipsește datele. (Dar se păstrează amintirea unei întîmplări : cu ani în urmă pentru „retribuții", sau „oameni", cum se zicea în epocă, pe îngrijitorii de animale, fiecare familie, din putinul ei, a cotizat cu cîte o iuma' de dublă de porumb.) Profilul C.A.P.-ului: excluși agrar, limitat la cultura grîului și porumbului. Distincții : mîndrie cu adaosul inevitabil de nelinițe) de pionieri ai cooperativizării în România.

Valoarea proprietății obștești, după 3 decenii : 94 milioane lei (cifre-bilanț ale anului 1978). Valoarea mijloacelor fixe : peste 107 milioane lei. Valoarea producției globale în 1978 : 80 milioane lei. Valoarea investițiilor, într-un singur an, anul 30 de la întemeiere : 13,5 milioane lei. Valoarea normei conventionale a zilei-muncă : peste 60 de lei. Profilul actual al unității : zoo-industrial-agrar. (Dirt cele 1 312 brate active de muncă, doar 360 trebăluiesc pe cîmp, pe cele 3 450 de hectare, celelalte find prinse în zootehnie și în industrie.) Distincții : titlul de Erou al Muncii Socialiste, cucerit în 1976 (6 625 kg porumb la hectar în sistem neirigat). 5 Ordine ale Muncii clasa I, un perete întreg de diplome atestînd, prin anii, locuri de frunte pe țară și pe județ.

Ce exprimă aceste cifre ? Ele exprimă, dincolo de o autoevidență curbă a muncii, a dezvoltării, o narațiune epică palpitantă, un roman încă nescris, în care personale, conflicte, evenimente se înlănțuie și se întretaie în descresteri și creșteri pline de tensiune, în etape de răspîntie ce modifică, de la an la an, relațiile din întregul tablou. Ca să le poți citi, îți trebuie măcar îndeminarea amatorului care dezleagă schema unei partide de sah sau, și mai bine, înțelegerea de la orînda în planul strategic al unei bătălii înfățuite. Partida s-a jucat dramatic, cu mișcări adesea imprevizibile, cu bruște răsuciri de direcție, nelipsind momentele de cumpănă, chiar de mare cumpănă. În 1955, cînd Dumitru Tudose a fost ales președinte, 36 de familii, nemultumite de muncă și mai ales de agonisită (nemultumite pe drept, fiindcă recoltele erau foarte mici), voiau „să se tragă afară", să iasă din C.A.P. Nu s-au mai „tras", fiindcă lucrurile s-au îndreptat. Un an mai tîrziu se înscriau în C.A.P. 180 de noi familii. N-au lipsit, în epocă, conflictele, contradictiile, cicorîrile de porcări, de interese, răbufnirile de ostilități de familie sau de grup, alimentate din nimic, izvorîte din vechi resentimente, rod al claustrării fiecăruia între pereții micii sale gospodării. Contradictiile, zice D. Tudose, nu lipsesc nici azi, deși azi ele sînt altele, sau altfel dar despre asta vom mai vorbi. Esențială rămîne totuși această „bună" a noastră „bătrînă" a oamenilor, această prilejuri de a face oameni, agricolă nu pe-un hectar, ci pe cîteva mii.

Fapt curios, evenimentele mai apropiate, zice nea Tudose, par uneori mai îndepărtate decît cele vechi. Zilele începutului C.A.P.-ului l s-au pictat pe retină. „Vede" întîmplările loc pas cu pas, anii care-au urmat sînt încuiați în vălmășagul evenimentelor, în complexitatea lor. Contemporanul, crede interlocutorul nostru, e un om care vede scurt, noi, cei de azi, zice el, vom fi mai bine înțeleși de copii și, foarte exact, de strănepoți. Dar pentru asta trebuie să lăsăm documente, cît mai multe și cît mai oneste documente, nu alte idolle sau interpretarea noastră despre faptele pe care le-am trăit, cît fapte, consemnarea faptelor. Dosarul prezentului nu se poate deschide azi : nu există acea sfîntă nepărtinire, prescrisă de istoric, fără de care nu-i posibilă sinteza. Dar se poate face alterare în not aduna pietrele viitorului mozaic, pe care cei de mîine îl vor contempla, în deplină constiință a semnificatiilor. Cum ? Valorificînd mărturiile celor care au făurit direct istoria, au participat nemijlocit la ea.

Valorificînd aceste mărturii, stînd deci de vorbă cu vechii oameni al C.A.P.-ului, o semnificație se impune de pe acum : cea a ruperii de trădiție — de o asumă trădiție — echivalentă, practic, cu o revolutie. O revoluție desfășurată nu pe un front — cel al desprinderii de tradiția „individualului", a țarcului lui și a obișnuințelor lui — ci pe mai multe.

Stoicănestii e o vatră a „Mioriței", o așezare de vechi oieri. Citorul satului, eroul lui epopinu „mosoul" lui, ar fi un Stoican, cioban cu turmele prin Cîmpia Boianului. E o cîmpie vălurită, cu orizonturi ce se înșiră printre coline tepoase, lungi, e o cîmpie-stepă, cu iarbă grasă, sărată, care face turmea bucului grasă și dulce, iar firul înii mătăsos și lung. Pe-aici, cîndva, trecea istoricul „drum al oilor", pogoritor din Sighetu Marmației pe Valea Oltului, spre Cîmpia Română și Lunca Dunării. Cîndva, aceste orizonturi erau înălbite de turme, ca în „Turmele" lui Eusebiu Camilar. În anii cooperativării însă stoicănestenii au rupt cu tradiția, au păstrat mai putine oi. El, de fapt, în timpurile mai noi, erau mai cu seamă boueri, cresteau sute și mii de boi, un „vad al boilor" fixează, alături de „drumul oilor", un fenomen care, poate, a tinut si el niste secole, dar iată că boii, ultimii boi, ultima pereche de patrupede tăline, a plecat și ea și tovarășii omului, purtînd împreună cu omul atît istorie și atîta povară, au fost dejugați de-acum sapte ani.

Au dispărut niste tradiții, s-au născut altele. Profilul de astăzi al C.A.P.-ului este, spuncam, zoo-industrial-agrar. Acest profil, decis prin vointa obștii, cu sprijinul stiinței finitial. Statiunea de cercetări din Caracal, ulterior, Institutul de cercetări agricole din București, și-au deschis aici importante puncte de cercetare, veritabile statiuni-pilot), a fost fixat, consolidat și dezvoltat în anii din urmă, ani al căror focar de idee si fantă a fost Congresul al XI-lea al partidului, ani cînd, cu prețuindeni în satele noastre, Stoicănestii s-a transformat, pe toate fronturile muncii, în front de luptă. Si cînd spunem „front" (o spune, de fapt, tot D. Tudose), o spunem fără să sovăim la cuvînt, gîndindu-ne, împreună cu interlocutorul, la anvergura operațiilor, la valorile materiale și morale aruncate în luptă, la strategie și tactică, la victoriile cucerite.

Au dispărut niste tradiții, s-au născut altele. Stoicănestenii tin si astăzi oi, au 2 800, au si turcane albe, ca și odinioară, dar cele mai multe sînt merinos si karakul. Nu mai tin boi, boi de povară, cresc însă, pentru carne, taurine, au o cireadă de 4 500 de capete, din care 1 400 de vaci si juninci. În 1969 au cucerit locul I pe țară pentru productia de lapte pe cap de vacă furajată. Vacile, ca și olle, sînt de rasă, metisi de Holstein, sînt de rasă si porcii (căci au si porci, cei mai multi metisi York-Landrace), cresc si găini ouătoare (într-un complex de 90 000 de capete, a cărui capacitate, peste putin, se va dubla) si mai tin si cai. Într-o vreme în care, prin alte părti, dintr-un balos grăbit al „noului" (noutatea tractorului, a camionului etc.), se renunta la cai, stoicănestenii îi cumpărau. Au acum 360. Îi înhamă la căruțe usoare, lungi, pe roti de cauciuc (căruțe care-au înlocuit vechile, grelele care cu „faraoane", acele bătrîne corăbii ale Cîmpiei Române, vestind, cu sunete stranii, existenta umană din departări în departări, ca si scîrtiitul cumpenelor de fîntîni), si îsi fac, cu ei, o mie si una de treburi, în o mie si unul de locuri în care tractorul sau camionul nu pot pătrunde, astfel ca nicî un loc, nici o palmă de loc să nu rămînă inaccesibile muncii.

Lîngă zootehnie, industria. Cea mai importantă dintre industriile C.A.P.-ului se datorează calului. Bălegarul de cal (oamenii au aflat-o repede) e un material biologic de primă mînă pentru cultura cupercilor. S-a întreprins o vastă documentatie, s-a cerut sprijinul oamenilor de stiință si, din 1974, pe un spatiu de 10 000 de metri pătrati, ocupat de 10 moderne hale, functionează o mare ciupercărie, a doua ca mărime din țară, cu o productie anuală de 300—350 de tone, cu un venit de 6—7 milioane lei. Alte industrii (o fabrică de mezeluri, cu o productie de 300—350 tone/an, în 18—20 de sortimente, o fabrică de nutreturi combinate, o sectie de construcții-montaj, o fabrică de cărămidă, o sectie de prefabricate) domină tabloul contemporan al satului, măsoară, de fapt, elanul de astăzi al omului, puterea sa, stiinta sa, care-si caută echivalente în dimensiunile mari, în fructificarea majoră. Nimic din ce constituie valoare, sursă de bogătie, potential dinamic n-a fost oprit, n-a scăpat din mapa prospectiei, fiind atent evaluat, cîntărit, asezat în zestrea cea nouă, ca într-o mare cămară gospodărească. Cîmpiile, dealurile si pălătiile au devenit, astfel, vaste antrepozite de un materiale pentru industriile noi ale locului, care încercuiește vechiul, stîngherul sat cu domuri, turnuri si estacade de pe care se vede toată lumea de azi.

Lîngă zootehnie, lîngă industrie — agricultura. Solul, pe-aici, e si fierbinte, e si rece, e un amestec de cernoziomuri, podzoluri si brun roscat de pădure, apăsat, de cînd se stiu oamenii, de lerni grele si de veri secetoase, apa-i putină, a fugit sub pămînt, decî un peisaj, pînă ieri, fastuos, cu varietate cromatică, dar încă nedezlipit din sălbăticia primară. Sălbătîcii mărete a locurilor i-a fost opusă o civilizatie strînsă, avară, de fermă, s-au introdus noi culturi, s-au forat puturi fără adîncime de 90 de metri (i care trîrîi lemnele si furajele, s-a amenajat si o mare căsunărie, pantele dealurilor s-au terasat, s-au umplut cu livezi si vii, fiecare palmă de loc a fost cercetată, cultivată, fructificată, de pe fiecare s-a scos mai mult, mereu mai mult. În anii de început (după cum citim într-un studiu semnat de dr. ing. N. Brasoveanu si D. Tudose, presedintele C.A.P.-ului), toate eforturile s-au concentrat spre asigurarea „cerintei pîinii", mai apoi spre realizarea „balantei cerealelor", iar în timpul din urmă, cel al trecerii la „intensiv", la „eficientă", la „calitate", eforturi noi, încununate de succes, vizează o structură a productiei vegetale sub semnul maximei rentabilități. S-au făcut, între timp, foarte multe retusuri, completări, reveniri, redimensionări. S-a restrins, de pildă, teritoriul bumbacului, impus într-o mai veche conjunctură economică, de pretinde extinderea cu orice pret a acestei plante, chiar si dincolo de firesc, adică do frunțarilie ei ecologice. Au sporit, în schimb, teritoriile plantelor tehnice, ale floarei-soarelui, ale „feciei-de-sapă" etc. s-a dus o chibzuită „politică a îngrășămintelor", a fertilizărilor, a respectării normelor agrotehnice. „Balanta" (ca să precizăm termenul celor doi) negării agroximatulor si a confirmării fanfelor ecuație a functionat tot timpul, neobosit, astfel că, de pe fiecare palmă de loc, s-a scos mai mult, mereu mai mult. E drept că, pentru asta, s-a și dat, se stie, dar si investitiile. Se investesc bani, se investesc tehnică, stiință, se investesc muncă, abnegatie, pasiune, cu natura socotelile fiind, cum se stie, simple : nu-i dai, nu-ti dă. Nu-i dai pămîntului ce-i trebuie, pămîntul de cîne, pînă la urmă, indiferent, zgîrcit, uitur, ignorîndu-si îndatoririle, ca si un ins hrănit doar cu promisiuni sau iluzii. Astfel de lucruri s-au întîmplat, în trecut, si la Stoicănesti, si e bine că azi, luînd act de niste adevăruri, omul locului procedează în consecință, prin măsuri ce se întrevăd radicale.

Au dispărut niste tradiții, s-au născut altele, dar s-a păstrat, afirmîndu-se larg, nu pe-un pogon, ci pe cîteva mii, vechea trăditie țărănească a muncii făcute bine, cu cap, cu chiverniseală gospodărească, omul locului, după bîjbîieli si ocoluri, întorcîndu-se totusi la ce stia, adică la fantul că, dacă nu dai, nu ti dă. Cît timp a trecut de cînd, în primele adunări generale, oamenii tunau si fulgerau cînd aiceau că e vorba să se cumpere niste vaci? „Ce să facem cu vacile, neam de neamul nostru n-a tinut vaci, de cc să dăm bani pe ele, de ce să întrăm datori la stat ?". Azi, sectorul zootehnic e sursa celor mai mari venituri. Dar tocmai această realitate aspră, stringentă, presantă, după care nu primești nimic fără să investești nimic, obligă la o infinită grijă, la o chibzuită politică a eforturilor si investitiilor. Ia un rasunas înteleapt la somatile — cui si cît ? Dăm naturii, zic oamenii Stoicănestilor, fiindcă de ea depindem. Si dau, dar după ce mai întîi se socotesc de o sută de ori, astfel ca ceea ce investesc să rodească înzecit.

Cine sînt acești oameni, și gospodari al obștii ? Un astfel de om e Dumitru Tudose, care, în 1955, cînd a fost ales presedinte, avea doar cîteva clase primare. A absolvit, între timp, un liceu agricol, a învățat, a călătorit, „s-a deschis la minte", a ocupat „functii mari", dătătoare de perspectivă (e, printre altele, vicepresedinte al U.N.C.A.P.), dar, din orice loc s-ar fi aflat, a stat cu ochii stintiti pe sat, pe problemele lui. Astfel de oameni sînt Dumitru Militaru, inginerul șef al C.A.P.-ului, ing. Gh. Nicolescu, seful cîmpercăriei, ing. Marin Zorzolin, seful laboratoriului (de cîteva zile plecat în S.U.A., într-o călătorie de studii), tustrei fii de țărani cooperatori, plecati la carte dar întorsi în sat. Astfel de oameni sînt frații Voicu, Vasile, Mgmn și Ion, mecanizatori fruntași, fiii țăranului Liu Voicu, unul din cei 36 care, în 1955, vruseseră „să se tragă afară" din C.A.P., dar nu s-au mai tras. Astfel de oameni sînt Ilie Dobaru, un tînăr cu vreo 27—28 de ani, absolvent de liceu agricol, șef de fermă la cimp ; sau Georgel Prună, tehnician, si el sef de fermă (ferma de cimp nr. 4, care, anul trecut, a scos 5 170 kg. de grîu la hectar); sau medicul veterinar Fl. Lăzărescu, șeful complexului avicol... Dar cîte nume pot fi transcrise ? Impresionează, în lunga listă de nume pe care mi-o propune tov. Tudose, frecventa celor „cu studii". De trei decenii, de cînd nu mai sînt tătuti, de niste ani, de cînd nu mai sînt tipare înghetate pentru plante, nu mai există nici tarcul celor patru sau sapte clase primare, omul insusi l-a spart, el stînd că, pentru a sălbera din pămînt soiuri si forme vegetale noi, bune, trebuie modificate, prin stiință, însesi relatiile lui cu pămîntul. Multi, foarte multi pleacă la carte, la „scoli înalte". Altminteri, ei nu prea plecară din sat, sînt prea legati cu niste prăpoane istorice de acasă, să zic așa, de sat, de loc, care, iată, de la un timp, le oferă cam tot ce vor, cam tot ce le trebuie. Sat cu trotuare, cu blocuri, cu case-vile, cu lumină electrică, cu apă curentă, cu magazine moderne, cu dispensare, cinematografe, brutărie, servicii publice de nivel citadin, cu un cămin cultural somptuos (în care se află să șediul C.A.P.-ului), cu ansambluri artistice dedate la dese turnee peste hotare, sat pe care noile edificii economice, sociale si culturale îl străbat ca o coloană vertebrală, apăsat marcată, pe tiparele arhitectonice ale istoriei. Dar aceste tipare încep să se piardă. O statistică din 1950, pe care ne-o prezintă primarul D. Prună, zice că, din cele 1 000 de case existente în epocă, 65 la sută erau învelite cu pale si cu coceni. În timp, 90 la sută din ele au fost reconstruite, lărgite, modernizate, iar astăzi 35 la sută din casele satului sînt case noi. În întretimp noi. Oamenii deci nu prea părăsesc acest sat, în care viata si fiinta lor se simt bine. Numărul navetistilor, la o populatie de aproape 5 000 de suflete, nu depășește 50—60. Sînt tineri absolventi de scoli profesionale, care, conform obligatiilor contractate în anii studiilor, lucrează, o vreme. În întreprinderile ce i-au tinut la carte, apoi, onorîndu-si contractele, se întorc în sat. E si în sat nevoie de ei, e nevoie, pentru industriile noi ale Stoicănestilor, de electricieni, de bobinatori, de mecanici, de instalatori de centrale termice, de constructori frigorifici, de sofer, de specialisti în prefabricate, de laboranți ș.a. Deci e nevoie de oameni harnici si e nevoie de oameni calificati. Cele două virtuti, de fapt, trebuie să se sustinună, cele două capete ale fluxului creator, cel vechi, tărănesc, si cel nou, căpătat prin carte, trebuie să se întîlnească, să se echilibreze, stingînd, în persoana unuia si aceluiasi, echivalenta intensitătii si a valorii. Cînd nu se întîmplă asa, zice nea Tudose, se ivesc contradictii. Contradictii între ce vrem, ce putem, ce trebuie să facem. O contradictie pe care actuala etapă a agriculturii noastre socialiste, cu noile-i exigente, o transformă într-o somatie adresată fiecăruia dintre noi.

Cu cîteva zile în urmă la Stoicănesti a avut loc constituirea consiliului unic industrial. D. Tudose (care-i si directorul S.M.A.) e vicepresedintele biroului executiv. Pe lîngă S.M.A. si pe lîngă C.A.P.-ul din Stoicănesti consiliul mai cuprinde încă trei C.A.P.-uri si un I.A.S., totalizînd un teritoriu agricol de aproape 18 000 de hectare. Problemele sînt multiple, complexe, sarcinile sînt mari, angajamentele în întrecere (ca răspuns la chemarea pe țară adresată de consiliul agroindustrial din Scornicesti) ascund în ele ambitii aprinse, mai aprinse ca niciodată. Se cere o reevaluare atentă a fortelor materiale, tehnice, umane, se cere organizare, se cer calificare, stiință, se cere luptă cu inertia, cu haosul, cu improvizatia, se cere includerea tuturor datelor muncii într-un sistem. Într-o perspectivă clară, cu eficientă practică si imediată, si de durată, se cer, peste toate, eforturi, eforturi vii, eforturi de fante, astfel încît între ideal si realizarea lui să se întîrpună cît mai putină abstractiune. Cuvintarea rostită de tovarășul Nicolae Ceausescu la recenta Plenară a C.C. al P.C.R., hotărîrea Plenarei care va impune căile, formele si mijloacele care să facă eficient noul cadru al muncii, care să facă eficiente hărnicia si dăruirea oamenilor. E în aceasta, zice interlocutorul nostru, o mărturie nouă, care mă mult. despre preocuparea partidului, a secretarului său general, pentru destinul agriculturii, al satului românesc, incluse, cu posibilități si cu sanse mai înalte ca niciodată, în marea operă a edificării tării, deci si vietii mai bune a fiecăruia dintre noi, deci a scurtării distantei dintre efort si răsplată lui. Ce s-a hotărît la Plenara Comitetului Central ne-arată noua. tărănilor, că partidul, tovarășul Nicolae Ceausescu ne cunosc foarte bine, stiu cine sîntem, ce vrem, ce putem, ce ne trebuie. La noi, la Stoicănesti, tovarășul Nicolae Ceausescu a fost în cîteva rînduri, ne-a ascultat, ne-a îndrumat, ne-a felicitat sau ne-a criticat, după caz, si toate aceste întîlniri, pentru C.A.P.-ul si satul nostru, au fost întîlniri de răscruce, insuficitioare de cuget, deschizătoare de perspectivă. Noi stim bine ce-i datorăm si stim bine că, anunțînde-ne că facem mai mult, în spiritul recentelor indicatii ale domnlei-sale, va fi în folosul nostru.

— În 1986 — adaugă tov. Tudose — cîstigul mediu lunar al unui cooperator din Stoicănesti va fi de 2 400 de lei.

Deci oamenii din Stoicănesti, vor mai mult, vor să facă mai mult, deci ei, acesti oameni, sînt încă niste nemultumiti, niste neîmpăcati, deși C.A.P.-ul lor e undeva, sus, în frunțea altora. Dar ei vor să-l urce si mai sus, să pună mai sus niste cărămizi, să impună mai sus niste idei, să aro undeva, sus, tot mai sus poate ziua de azi. Fiindcă si cîmpul lor, cîmpul muncii si-al vietii lor, ca si săgeata dezvoltării economiei în aceste decenii, este azi vertical, el nu mai e neted, placid, întins sub zări, arabil cu boii. El e un cîmp vertical, perpendicular pe cer, o succesiune de trepte, ca si o schelă, iar ca să-l ari, să-l semeni, să-l culegi înseamnă o performantă a muncii, a organizării, a stiinței echivalentă cu cea a unui constructor.

Si-au schimbat oare ei, acesti oameni, unghiul fată de lucrurl sau lucrurile si-au schimbat pozitia fată de ei ?

Oricum — toate faptele si toate gîndurile lor o arată — istoria nouă a Stoicănestilor, la 30 de ani de la cooperativizare, se află încă la început.

ILIE PURCARU ■

STAGIARII

În 1968, Uzina mecanică din Suceava executa primul polizor. Acum, după zece ani, noile creații ale tinerei industrii locuvinene în materie de mașini-unelte pentru prelucrarea metalelor, o constituie o gamă foarte largă de produse, care pornesc de la cele mai simple mașini de debitat metal și pînă la diferitele subansamble pentru agregate.

Ponderea produselor noi va crește în continuare, astfel că la sfîrșitul acestui cincinal, va atinge 80% din totalul producției. Această modificare a structurii producției, care va merge pînă la schimbarea ei totală, se va face într-un timp foarte scurt, aproape din mers și cu cadre tinere, ne spunea inginerul șef al fabricii, Ion Panait. Încep să apară condiții pentru ca oamenii să se întoarcă și să se simtă bine acasă. Există în județ, la ora actuală, o rețea de școli profesionale și licee industriale, bine gîndită. Cu timpul va dispărea așa-zisul cartier al brașovenilor moldoveni. La audiențe, cei mai multi sînt părinți vin cu rugămintea să le primim, în fabrică, după absolvire, copiii plecați la școlile profesionale din țară.

Asigurarea unui nucleu competent de muncă a început încă din această vară, odată cu absolvirea primilor 96 de maiștri lăcătuși-aschietori. Ei sînt primii, din istoria Sucevei, calificați în construcții de mașini. În privința cadrelor tehnice și inginerești situația este cevа mai bună. Întreprinderea are cam 140 de ingineri și subingineri, dintre care, cei tineri, stagiari, reprezintă mai mult de jumătate. Și tot cam jumătate dintre ei s-au integrat în munca, în ritmul și în problemele întreprinderii — cu mult înainte de terminarea stagiaturii.

CE SPUN STAGIARII

„Fumam cîte trei pachete de țigări pe zi ; acu-i ora paftu și nici nu știu cum trec timpul !"

Din această singură frază putem să ne dăm seama CUM începe și CÎND se termină stagiatura. Replica aparține inginerului Murărescu Constantin, care deși mai are un an de stagiu, de cinci luni conduce atelierul mecano-energetic. Iată ce ne mai spune despre acești doi ani Constantin Murărescu.

— Am cunoscut pe rînd oameni, utilaje și specificul muncii. Cu acest lucru am spus în mare totul. Cercul meu nu este că atît directorul cît și inginerul șef au condus acest sector, așa că ori de cîte ori am de-a face cu o problemă mai dificilă, mă fac repede înțeles și mă ajută concret.

— Ați simțit vreodată nu vă pot ajuta ?

— Da. În momentele luării unei decizii sau a unei sancțiuni nu mă poate ajuta nimeni. Eu trebuie să-mi asum răspunderea pentru urmări. Acest bop a fost, pentru mine, cel mai greu de trecut. Sînt lucruri cu care m-am confruntat și cărora a trebuit să le fac față. Am hotărît din capul locului ca pîrghia principală să fie sinceritatea. Numai astfel poți controla adevărul, poți selecta urgențele, poți folosi omul potrivit la locul potrivit.

— Totuși sună puțin cam teoretic, practic ce vi s-a întîmplat?

— La început nu m-am înțeles cu oamenii. Eu nu l-am înțeles sau ei nu m-au înțeles. În asemenea situații nu poți face nimic. A trebuit să le explic, cu bunăvoință și perseverență, că scestea fiind sarcinile pe care trebuie să le rezolvăm, și aceștia find oameni, nu mai avem altă soluție decît colaborarea. Se pare că acest moment a fost necesar.

— Concret.

— Sînt în acest colectiv oameni cu multă experiență. Dealtfel, neînțelegerea aceea de la început nu era altceva decît un fel de verificare, un fel de probă de foc, la care um fost supus. Acum consider că aveau acest drept de a ști pe mina cui se dau. Sînt oameni pe care poți conta în orice moment și fără care n-aș putea lucra. Maiștii Ion Vintu și Vasile Grigore, care au oarecum temperamentul meu, trec și prin foc dacă este nevoie.

— Mai aveți stagiari în secție ? Ei cum se adaptează ?

— Avem șapte. Este o șansă pentru fiecare inginer să ajungă în acest atelier. Unul dintre ei avea patru ani de meserie și acum nu mai sînt multe lucruri noi pentru el. Doi n-au încă destul curaj să se lanseze, n-au încredere în ei. E o treabă psihologică. Inginerul Spac și subinginerul Călugăreanu s-au adaptat repede, dar subinginerul Ion Acristinei încă tatonează.

— Tatonează și probabil rumează și el multe țigări pe zi. Dumneavoastră ați putea fi pentru ei, cecea ce au fost, la vremea respectivă, directorul și inginerul șef pentru stagiarul Murărescu.

— Aș zice că da, numai că eu, în momentul cînd ajungeam să cer ajutorul lor, prezentam niște soluții.

— Cînd am venit la Suceava, am venit pregătit să și rămîn".

Iată alt punct de plecare, dar în același timp și cel mai bun ajutor care îi-l poți oferi singur la acest început de drum.

Inginerul stagiar Ion Panait, șeful atelierului de turnătorie, este turnător de meserie. A terminat facultatea de metalurgie, secția turnătorie. Practica în producție a făcut-o într-o mare turnătorie, cea a Uzinelor 1 Mai-Ploiești. Într-o asemenea situație stagiatura devine doar o perioadă de adaptare la condițiile concrete ale locului de muncă.

— Dincolo de adaptare ce a reprezentat stagiatura pentru dumneavoastră ?

— Adaptarea asta am dus-o dincolo de adaptare. Am văzut ce trebuie făcut. Știind ce trebuie făcut — cu argumente — am fost și crezut. Iar din acest moment am trecut la treabă.

— Dați cîteva exemple concrete.

— Înainte turnătoria funcționa pe principii meșteșugărești, de industrie locală cu mijloace artizanale. Am încercat această situație am ținut un curs de trei săptămîni cu toți muncitorii atelierului. Pentru că executăm piese mici și de serie mică sîntem obligați să lucrăm manual, dar după terminarea cursului, cînd vorbeam între noi despre lucrurile care am adoptat chiar și o disciplină tehnologică. După asta ne-am apucat de treabă.

— O ultimă întrebare : cum trăiți sentimentul generației căreia îi aparțineți ?

— Simt în fiecare moment pulsul generației mele în confruntarea cu obligațiile care ne revin, de exprimare a energiei creatoare a cunoștințelor acumulate, de regăsire peste ani, în ceea ce va rămîne — industria Bucovinei.

ELENA GHERA ■

Stoicănești, sat cu trotuare, cu blocuri, cu case-vile, cu lumină electrică, cu apă curentă, cu dispensare, cu cinematografe.
Fotografii de GH. OLARU ■

Baladă pentru ideea de patrie

Vom pieca odată pe fluvii lungi de maci
Cătarge inocente spre insule bătrîne
Prin plopii toamnei de amurg
Doar visul de copii va mai rămîne

Ne vom întoarce puri spre pleoapa maicii noastre
O stea nemuritoare cu chipul de baladă
Ne-or înghiți latent țărinile albastre
Ne vom topi nebuni în prima lor zăpadă

De-atîta dor pridvorul s-a aplecat pe-o parte
Și grinzile din suflet s-au mai răcît c-un an
Voi săruta mereu și dincolo de moarte
Icoana României și mîna de țăran.

PETRE IVANCU ■

Libertatea cîmpiei

Ascultă-mă :
Eu m-am născut în sud,
unde țărîna miroase a trosc0t și a rouă,
aerul dintre noi se lovește de grîul abia încolțit,
cînd zăpezile tremură sub pleoapele
întredeschise ale căprioarelor rătăcite
în libertatea cîmpiei.

Acolo totul este bine.
Mama continuă să se trezească odată cu zorile,
bunicul îmbătrînește furios,
hornurile caselor au cam dispărut de la o vreme,
iar fîntînile, nu prea adînci,
— minunea satului aceluia —
își așteaptă peținorii
păstrînd greutatea cumpenelor
pentru răcoarea verii viitoare.

Dacă ajungi cîndva alci,
pe nesfîrșita pînză a cîmpiei,
apropie-te de aburul pămîntului înspicat
și adu-ți aminte de mingilerea
mamelor îngenunchcate
în fața țesturilor — altar înrourat cu pîine —
și, sigur, vei simți și tu
fulgerele trosc0tului
și bucuria grîului
mușcînd din gurile flăminde.

Ecoul

Cu teamă și bucurie
mă apropii de tine, poezie,
și aud dinspre adînc
un ecou bicîuit
de cuvintele sălbatice
care nu știu cine sînt,
numele meu fiindu-le o stîncă
necunoscută
pentru că hainele demodate
s-au prefăcut în armură,
iar inima zornăie în bătaia vîntului
la gîtul unui condamnat.

IOANA PROCA ■

„Caminante"

Jurnal mexican (51)

Chichen-Itza

3.

Aşadar, ştiu de ce, de atîtea ori în acest drum, mi-am reamintit de simbolurile Greciei antice. Ele nu sînt o consecinţă a faptului că m-am interesat multă vreme de miturile şi arta Eladei, ci a motivului acestui interes. La un moment dat am descoperit că gîndeam mai limpede cu ajutorul unor simboluri. Ceea ce experienţa adunase întîmplător pe ţărmul mărilor sau învăţîndu-mă să iubesc viaţa se organiza dintr-odată într-o anumită ordine. Nu neapărat înţeleaptă, din destule puncte de vedere chiar dimpotrivă, dar oricum într-o ordine. Şi nu văd de ce ea nu mi-ar fi de folos şi aici. Fără ca prin aceasta să mă îndepărtez de realităţile Mexicului. Nu tîrăsc umbre Parthenonului pe treptele piramidei de la Chichen-Itza pentru a întoarce spatele acestor cavităţi săpate în calcar, în care odinioară se depuneau ofrande, de obicei o inimă omenească, inima celor sacrificaţi, ei pentru că nu cred că „a filosofa înseamnă a învăţa să mori", cum zice undeva Montaigne. Cum nu cred că omul se poate defini numai prin ceea ce refuză. Am vrut odată să scriu o carte, şi n-am renunţat nici acum la ea, al cărei erou duce o luptă aspră pentru a se delimita prin refuz de ceea ce îl lezează sau nu consună cu el şi pînă la urmă constată că a rămas singur : uitase să şi afirme ceva. Oare n-are nici o importanţă că ruinele acestea strălucesc în lumină ? Malraux ne-a atras atenţia că moartea nu e acelaşi lucru cu decesul. Distincţia e, într-adevăr, importantă. În ultimă instanţă omul a trebuit să se consoleze cu ideea decesului său, dar niciodată n-a putut accepta moartea. Şi, de fapt, protestînd împotriva morţii, el o face de fiecare dată şi în numele celor care au murit şi chiar în numele celor care nu s-au născut încă. La fel cu Don Quijote care, cum spune epitaful rivnit de ciudatul hidalgo, „a împins atît de departe îndrăzneala încît a remarcat că moartea nu poate triumfa asupra vieţii prin mormînt".

Mă uit la iarba ce acoperă ruinele şi la baobabul ce-şi întinde jos umbra ca o caracatiţă neagră pe peluza din faţa piramidei. Trebuie să recunoaştem că naturii nu-i pasă de propriul ei mister. Chiar cînd creează lucruri frumoase, ea nu creează frumosul. Căci natura nu se teme de moarte, îşi acceptă mormintele fără să le opună altceva decît fastul vegetal cu care, indiferentă, le acoperă. În schimb, istoria omului e plină de întîmplări care ne pot ajuta să înţelegem piramidele. Pentru locuitorii din 1720 ai Marsiliei, de pildă, unde pesta a ucis atunci jumătate din populaţie, primul semn de speranţă anunţînd că epidemia intra în reflux a fost apariţia unui car funebru. El a fost primit cu strigăte de entuziasm, de bucurie, ca un car de general învingător, deoarece arăta că oamenii începeau să-şi îngroape iarăşi morţii. Iar Tatle, ştiu ce mi-ar şopti acum :

— De aceea am ridicat piramidele, señor. Ca să spunem că murind n-am acceptat moartea. Coyotul flămînd nu va putea face nimic împotriva lor.

Poate din acest punct de vedere să aibă dreptate Montaigne. Dacă „a învăţa să mori" înseamnă a enumera toate motivele care te împing să bănuieşti de la început că aceasta lecţie e inutilă. Risetele turiştilor care se fotografiază pe treptele piramidei, bovarizînd probabil o imortalitate naivă, mă trimit cu gîndul la veselia fetelor care, odinioară, aici, se băteau primăvara cu polen de porumb.

Iar Grecia antică mă atrage tocmai fiindcă, în ciuda crimelor ei, nu striveo omul. Grecii se foloseau şi de zei pentru a da omului încredere în sine. „Cunoaşte-te pe tine însuţi" înseamnă în acelaşi timp „Bizuie-te pe tine însuţi". Nimeni nu-şi imaginează că Fidias şi Praxitele au ignorat urîtul. Dar au luptat împotriva lui sculptînd oameni frumoşi. Toţi acei Apolo de marmură răspîndiţi de arta elină prin muzeele lumii sînt, de fapt, soldaţi ai absolutului şi ai frumuseţii senine. (Senină nu pentru că grecii n-ar fi cunoscut abjecţia, ci pentru că n-au vrut să-i dea dreptate. Nici măcar arătînd-o.) Pe cînd artiştii vechiului Mexic s-au hotărît, dimpotrivă, să nu ne ascundă urîtul. De ce ? Nu cumva din acelaşi motiv care l-a determinat pe Goya să-l picteze pe Saturn în timp ce-şi devoră fiii ? Sau care-l face pe Laert să declare : „cel mai bun străjer este frica"? Dar ce valoare morală are frica într-o lume unde omul vrea să fie util, nu utilizat ? De pe Acropole am coborît mai bine pregătit să pricep că facem filosofie şi iubind, nu numai raţionînd. La urma urmei cum să judecăm corect anumite lucruri fără să-i dăm dreptate lui Unamuno că omul este un animal afectiv ? Îmi aduc aminte că mama mea avea o linişte desăvîrşită în faţa ideii morţii. Nu voi reuşi niciodată să-i semăn şi poate tocmai de aceea toate aceste amănunte care pun în discuţie lumea, viaţa, chiar dacă e vorba de fapte întîmplate demult, îmi vorbesc ca şi cum m-ar privi personal. Şopîrlele dorm fără grijă pe pietrele calde şi o clipă eu însumi simt ruinele cenuşii ca o obsesie luminoasă, ca o părere sau ca o poveste visată în somn, ca o boală a soarelui, ca o revanşă asupra ploilor, străină de mine, dar nu... În fond, secolul XX e o convenţie calendoristică, nu-i aşa ? Cine a ascultat şoaptele mării la Salamina ştie că există locuri unde istoria antică nu s-a încheiat încă. Sau cine s-a nimerit să vadă Siena într-o noapte cu lună s-a convins că evul mediu e încă viu. Chiar aici timpul este echivoc. Avem impresia că ne desparte milenii de civilizaţia care a lăsat aceste ruine. Şi totuşi ea era la apogeu cînd în Europa statuile antice putrezeau în pămînt. Cît priveşte obiceiul de a încrimina trecutul, e fără îndoială mai simplu să priveşti aceste cavităţi din piatră decît să judeci ceea ce ai trăit. Dar poate fi şi zadarnic ? Ar fi trist să credem împreună cu Tucidide că sîntem destinaţi să nu învăţăm nimic din istorie. Chiar dacă uneori e greu să-i contrazicem pe atenian.

OCTAVIAN PALER ■

CRONICA SPECTACOLELOR

Pentru mari şi mici

După cum a reieşit şi din ancheta noastră despre condiţia concretă a teatrului pentru copii şi tineret, oamenii cu pene talentate ocolesc dramaturgia pentru copii, iar cei care s-au încumetat să-i acceote invitaţia la un five-o'clock (pentru că publicul acesta special noaptea chiar doarme) repede s-au lăsat păgubaşi. Rezistenţii în acest domeniu poţi să-i numeri — subşcolăreşte — pe degetele de la o mînă. Unul dintre ei, ba chiar cel mai de neclintit, e **Alecu Popoviei**. Iar cronica aceasta se referă la o sărbătoare a muncii dumneaiui : spectacolul cu cea de-a 40-a piesă dintre toate cele care le-a scris. O sumă masivă, cantitate deci, dar şi de o calitate care, dincolo de orice aprecieri mature şi docte, dincolo de cronici laudative şi premii, are, continuu, în ţară şi peste hotare, preţuirea atenţiei şi aplauzelor a sute de mii de copii.

Şi-acum piesa ! Se cheamă **Cine se teme de crocodil**. E o comedie muzicală, care însă are un miez-pretext amar : o fetiţă vede cît de asemănătoare sînt purtările unor oameni cu acelea ale animalelor din junglă. Piesa rămîne însă optimistă şi tonică, pentru că reprezentanta aceasta a moralei autorului şi a nollor generaţii ale omenirii, pioniera Daa, netemindu-se nici chiar de crocodil, porneşte o intensă şi radicală muncă de civilizare a fiinţelor junglei, asta însemnînd în pandantul metaforei, al parabolei, muncă de umanizare a însăşi oamenilor, acţiune de educare a celor mari de către copii. Inteligent paradox ! În rest, totul e fantezie, umor, spirit blînd-maliţios, morală făcută, nu cu ură, ci cu tandreţe. Toate, bineînţeles, pe temeiul discret însă bine înrădăcinat în realitate al unui profesionalism cu vechime în cîmpul muncii de dramaturg. Şi încă un amănunt : există măsură, ceea ce asigură piesei o veselie decentă.

Spectacolul merită exact aceleaşi aprecieri făcute piesei, ale cărei virtuţi însă într-o consonanţă optimă, le ridică la pătrat : pentru că regizoarea **Olimpia Arghir** nu numai că a favorizat relevarea calităţilor textului, ci, cu forţe personale, a dublat şi fantezia şi umorul şi tandreţea. E adevărat că au înţeles-o şi ajutat-o, tot cu poftă şi dor de feerie, scenografa **Elena Simirad Munteanu** (colorind privirea spectatorilor cel puţin pentru un trimestru de la vizionare încoio) ; compozitorul **Ion Cristinoiu** (care a oferit braţul piesei pînă cînd dumneaei a făcut, cu graţie, saltul spre tărîmul muzicalului — unul nu oarecare, ci melodios şi antrenant) ; **Ovidiu Dumitru** (care a intervenit cu sunete de muzică neinedită dar, în contextul spectacolului, de mult haz) ; şi **Aleis Krateyl** (care a asigurat, în scenă, mişcare multă, acrobatică, dar niciodată fără rost ori măsură).

Actorii, la rîndul lor, au fost într-o vervă binecuvîntată şi, de unii, cam uitată : **Alexandrina Halic** : şi născută şi făcută pentru teatrul pentru copii, cucereşte iar cu chipul ei, cu proporţiile ei, cu drăgălăşenia ei, cu meşteşugul ei, cu arta ei, cu dramatismul ei interior, de un fel aparte, pe care l-aş numi dramatism-ingenuu ; **Neofita Păirăşeu** : o reuşită şi, mai ales, rafinat gîndită imagine a înţelepciunii, simetrice, a nepoţelei Daa cînd va ajunge la anii bunicii ; **Jeanine Stavarache** : dincolo de pitorescul interpretării, merită preţuire — într-o lume actoricească cam bîntuită de sedentarism — şi pentru condiţia sa fizică, care aminteşte de aceea superlativă a circarilor ; **Paula Frunzetti** : frumuşică, nostimă, veselă, c-un chef de zbînţuială molipsitor, antrenant ; **Dumitru Anghel** şi **Romeo Stavăr** : autori a două portrete critice alcătuite sarjat modern ; **Boris Petroff** : cu vigoare şi cu haz şi-n măreţia leonină, şi-n decadenţa ras-tuns-frizată ; **Vasile Menzel** : compoziţie bogată şi ironică într-un rol care avea, şi el, sufluI ironiei ; **Lucian Muscurel** : mobil, dinamic, fie în picioare, fie culcat ; **Gabriel Iencec** : realmente cu haz, într-o caricatură inedită a veşnic perfectului Tarzan ; **Nicolae Spudercă** : mai mult decît toţi ceilalţi, concretizează, prin masca şi prin jocul său, o relaţie-punte necesară — aceea dintre bătrîna feerie a basmului şi feeria în curs de formare a epocii tehnico-ştiinţifice.

NELU IONESCU ■

CRONICA TV

Umorul redivivus

Programată la o oră de mare audienţă (duminică, ora 19,40) şi cucerind tocmai de aceea şi adeziunea unui foarte larg public, emisiunea „Cu... fără mască" ne-a demonstrat, după foarte multă vreme, că programele de varietăţi pot beneficia şi pe micul ecran de autori talentaţi, de fantezie, umor şi disponibilităţi artistice. Întrunind multe din virtuţile genului, spectacolul realizat de Simona Patraulea şi Sorin Grigorescu poate fi apreciat drept excelent, mai ales dacă e să-l comparăm cu sîrmana sa rubedenie de simbătă seara, aşa numita „emisiune de satiră şi umor" ce ne obligă de luni de zile să ne încheiem tihna sfîrşitului de săptămînă cu zîmbete crispate.

Clădit pe o idee generoasă, cea a travestiului, alert, plin de surprize şi bucurindu-se de o admirabilă prezentare, programul rămîne totuşi, pe alocuri, tributar unor soluţii artistice demonetizate şi improprii unor emisiuni în care trebuie să domine cîntecul, dansul şi umorul. Aşa de pildă agrementarea spectacolului cu inserţii de poezie nu ni s-a părut nici de data aceasta cel mai nimerit procedeu pentru rezolvarea tranzitului de timp. Coborîrea interpretului din acutele hazului în registrul grav al istorioarelor sentimentale şi didacticiste (glumă, glumă, dar la să vedeţi !) nu poate avea decît efecte nedorite. Şi asta deoarece nici un spectator nu se complace în rolul de copil naiv şi ascultător, cărula trebuie să-i dezvăluim, de la o clipă la alta, împerechind snoava cu poveţele drastice, cele două faţete ale vieţii. Omul vrea să rîdă, nu să plîngă, în compania lui Amza Pellea şi Ştefan Tapalagă.

Nu putem fi de acord nici cu remarca făcută de un cronicar de televiziune că erorile publicului din studio, chemat să descifreze enigmele travestiului, au fost spontane şi sincere. Trucajul a fost evident, bilbiiala spectatorului făcînd parte din reţeta emisiunii. O găselniţă vrută sau nevrută, dar care n-a afectat calitatea emisiunii, ci, dimpotrivă, a mărit aria hazului.

Excelente în continuare însemnările reportericeşti ale lui Aristide Buhoiu. Ocolind cu bună-ştiinţă căile bătute şi răzbătute, autorul „Drumurilor europene" ne invită în continuare pe poteci lăturalnice, pline de surprizele neprevăzutului, în zone încă nedefrişate de năvala reporterului şi indiscreţia turistului. Am mai vorbit despre importanţa şi valoarea acestor reconstituiri cinematografice într-o cronică anterioară, dar ulterior, urmărind episodul vienez, am fost îndemnaţi să reproşăm autorului tendinţa de a-şi proiecta comentariul — în lipsa documentului filmat — pe fundalul unui decor neutru, de a desprinde idei şi fapte ale trecutului prin ceaţa simbolurilor.

Ultimele două filme (şi în mod special „Un român în Montparnasse" care foloseşte pentru întîia oară imagini de arhivă dintr-un unic film despre Constantin Brâncuşi) reconfirmă însă odată mai mult amploarea studiului exegetic, căutările febrile şi rezultatele fructuoase ale investigaţiilor reportericeşti, demonstrînd, totodată, că reintoarcerea pe firul timpului, în compania aparatului de filmat, reclamă migală, eruditului şi osîrdia arheologului şi abia apoi intuiţie şi imaginaţie.

Îmbogăţind patrimoniul culturii naţionale cu date şi imagini necunoscute pînă foarte de curînd specialistului şi publicului larg deopotrivă, cele 36 de episoade ale ciclului „Drumuri europene" se constituie într-un document unic şi de o inestimabilă valoare, artistică şi ştiinţifică.

LIVIU TIMBUS ■

Conştiinţa unui mare actor *)

Editura Eminescu intră din nou în atenţia oamenilor de teatru publicînd cartea unui mare actor, Radu Beligan, director al Teatrului Naţional, preşedinte (ales pentru a treia oară consecutiv) al Institutului internaţional de teatru, personalitate marcantă a vieţii noastre culturale. Cu ani în urmă am urmărit „bloc-notes"-ul împrăştiat de actor prin diverse publicaţii, ori, din cînd în cînd, în „Caietele Teatrului Naţional", dar niciodată nu m-am gîndit — deşi era lesne de înţeles că, într-o zi, o editură va publica însemnările într-o carte — la efectul de ansamblu al unor consideraţii disparate.

Luni, marţi, miercuri... este astfel cartea unei conştiinţe ce se oferă lecturii şi înţelegerii noastre dintr-o perspectivă mozaicată, ca un spectacol compus şi gîndit după legile măiestrite ale montajului de imagini, ce se ciocnesc ori se completează, se adaugă una alteia ori, dimpotrivă, ne obligă să luăm dintr-o dată înălţime, către ideile şi problemele cele mai arzătoare ale contemporaneităţii. Capacitatea specială de a parcurge în direcţii multiple, pe orizontală ori pe verticală, realitatea zilei şi pe aceea a epocii, are să vină — şi aici va trebui să semnalăm cît de încîntătoare sînt nonşalanţa şi exactitatea racordurilor operate de actorul-regizor — din arta pe care omul şi cetăţeanul o profesează, arta apropierii de oameni, de înţelegerea şi simţirea lor. Nu ne aflăm în faţa unui **jurnal intim**, pe care să-l citim din măruntă curiozitate, cu indiscreţia ce înconjoară viaţa marilor actori, şi nici în împrejurarea de a parcurge o convenţională însăilare de impresii oarecare. Actorul scrie sub magnetismul vieţii imediate, concrete, cu responsabila datorie a celui angajat într-o activitate practică, pentru cetate şi în cetate, -propunîndu-ne, în felul acesta, imaginea unui intelectual dăruit activităţii obşteşti. Deşi mărturiseşte a fi conştient de impresia repetabilităţii (titlul însuşi o atestă), autorul se dezice prin culoarea vie pe care o atribuie fiecărei mişcări sufleteşti, fiecărei noi atitudini în raporturile sale cu realitatea, mereu altă, a aceloraşi zile însă ale săptămînii. „Am învăţat, notează Beligan, că un om se tălmăceşte şi se proiectează pe sine pînă şi în artificiu şi exagerare..." Dar tocmai în conştiinţa limitelor unei cărţi de acest fel stă farmecul şi puterea ei de a convinge. Omul şi artistul ni se oferă, cum. arătam, fără prejudecăţi şi fără fard. Spectacolul directoratului (cu noi angajaţi, cu achiziţii de automobile pentru teatru, cu incorectitudinile cutărui actor la repetiţii, cu mesele „sărite" din cauză de sedinţe ori din alte pricini) nu se rezumă totuşi la aspectul administrativ. Avem, lărgind cu mult sfera, un evantai de probleme : repertoriul, asigurarea unei trupe omogene şi de elită, folosirea potenţialului tehnic al clădirii, drumul spre marele public al piesei româneşti promovate pe prima scenă a ţării. Entuziasmele şi regretele se manifestă şi ele pe acelaşi ton de sinceritate netrucată, de adevăr rostit cu conştiinţa efectului lui : la moartea unui mare comedian, la moartea unui scriitor, la rugămintea insistentă (prin repetare) a nontalentului hotărît să primească roluri pe care nu le merită. Imaginea zilei se completează printr-o listă de titluri de cărţi parcurse de actori şi nu mai puţin prin aderenţa omului de teatru la mişcarea de idei teatrale a epocii. Avem în felul acesta un creuzet de acută actualitate, o majoră dezbatere a problemelor ce frămîntă lumea artistică, şi cu deosebire lumea teatrului : debutanţii de valoare, evoluţia marilor dramaturgi, viitorul teatrului în raport cu televiziunea şi cinematograful, stilurile montărilor, jocul actoricesc etc.

Un capitol de mare interes se constituie din mărturiile de creaţie ale artistului. Teatrologii pot desprinde de aici reflecţii folositoare înţelegerii şi justei interpretări a spectacolelor şi, desigur, a rolurilor.

Aşadar, din orice unghi am privi-o, cartea lui Radu Beligan ni se propune ca unul din evenimentele remarcabile ale prezentului, interesînd de pe acum istoria teatrului românesc.

IOAN LAZĂR ■

*) Radu Beligan — **Luni, marţi, miercuri...**

OPINII

Revenirea spiritului în real

Supralicitată în defavoarea altor poeți autentici, lansată pe drept în momentul unei crize a lirismului, generația lui Nichita Stănescu este și azi în conștiința criticii și a cititorilor un punct de referință. Reprezentanții ei au impus într-adevăr o nouă sensibilitate, dar cel care a modificat în esență limbajul este Nichita Stănescu. El schimbă nu doar poezia, ci și condiția poetului. Dincolo de izbînzi și de eșecuri el este Poetul, cel care pune realitatea sub semnul indoielii pentru a face să triumfe poezia. Realul devine suferitor și efortul poetului constă în spiritualizarea lui ; noua poezie se va substitui acestuia, iată semnificația adîncă a obiectelor cosmice inventate de Nichita Stănescu. Dar, cum spuneam, pe lîngă o sensibilitate mai greu de imitat el a inventat și un limbaj care oferă iluzia tuturor libertăților și într-adevăr imitatorii sînt numeroși. Și totuși, autorul celor **11 elegii** nu „terorizează" lirica actuală. Există suficiente nume care să ne îndreptățească să sesizăm o desprindere de el, un fenomen de creștere. Ar fi vorba în esență despre o „destindere" a limbajului, despre o desconcentrare a lui, concomitent cu o desacralizare a poeziei și cu luarea în posesiune, fie ironică sau dramatică, a banalului. Ornamentația barocă și încifrarea gongorică fac loc unui discurs în aparență simplu, neutru. Beatitudinii și extazului li se substituie derizoriul și umilul, celebrării și oficierii, sarcasmul temperat și gesticulația în răspăr. Dacă Nichita Stănescu este proprietarul unui spațiu de grație, Hiperboreea, loc privilegiat, saturat de spirit, Mircea Dinescu, să spunem, este un „proprietar de poduri". Obiectele cosmice ale primului au coborît în contingent. Sărbătorii îi urmează zilele de lucru. Diferența nu este numaidecît de ordin valoric. Avem de-a face pe de o parte cu un început de modificare a sensibilității, iar pe de alta, cu o mutație la nivelul însuși al tropilor : metafora cedează întîietatea litotei, „deformării" vizionare, sacerdotalului. Marilor prospectări cosmice li se opun lapidarul ambiguu, ironia sau autoironia. Lirismul are pentru un moment nostalgia prozei. Obosit de extaze, spiritul se întoarce la real. Un argument semnificativ pentru afirmarea acestei tendințe mi se pare și evoluția destinului unui anumit poet. Iată, bunăoară, Dan Verona a debutat cu niște imnuri, cu o lirică polifonică, a elogiului, abundent metaforică, pentru a ajunge în **Dați ordin să înflorească magnolia** la una aproape demistificatoare, în orice caz „realistă", mai puțin sărbătorească. Un violent prozaic, la care însă „proza" constituie o modalitate a spiritului de a fi sarcastic, în real este Ioanid Romanescu, poet „teribil" în mod subtil, din pudoare, după cum o semnalizare rafinată a spiritului o întîlnim în mitologia cosmică, domestică, a lui Emil Brumaru. Dar nu un inventar vrem să realizăm aici ci să desprindem cîteva trăsături ale acestei poezii, în fond a neliniștii profunde dar discrete. Căci dacă eleganța este adesea rece și distantă, iar grațiosul superficial, revenirea spiritului în real înseamnă confruntare, nu celebrare senzorială. Poezia însăși va fi concepută ca aventură riscantă, ca efort și trudă. Ea e reflexivă în pofida aspectului ei „umil". Nu vrea să delecteze ci să interogheze. Ținuta prozaică implică așadar concentrarea, iar destinderea limbajului, tensiunea subterană a spiritului. Pe de altă parte, prozaismul acesta specific unei arii tot mai largi a poeziei noastre are ca pandant, atît în sensibilitate cît și strict topografic, configurația unui spațiu liric preponderent urban. Poemul este mai puțin un obiect în sine și în mai mare măsură un loc invadat de semnele concrete ale realului, printre care poetul devine o conștiință. El încetează să mai fie un „mag" sau „preot", este „homo viator". Nu mai oficiază, ci rătăcește prin acest univers concret, accentuat citadin.

PETRU POANTĂ ■

INSEMNĂRI DE LECTURA

Gheorghe Tomozei: „Ierbar de nervi"

Spre deosebire de mulți poeți de azi care încă suferă de metaforită, Gh. Tomozei suferă de sentimente. Ba, mai mult chiar, nu-și ascunde bucuria că suferă, nu se sfiește nici o clipă de toată această explozie sau — cum s-o numesc ? — înfățișare cu martori mulți. Gestul acesta, practicat cu succes, dealtminteri, l-a definit poetul însuși în titlul (și pasta) unui mai vechi volum : **Suav anapoda.** Fiindcă există și suavitate dar și un soi ciudat — urmărit conștient în efectele lui formale — de mărturisire patetică strigată cu toată gura, pentru a fi deseori chemată cu smerenie înapoi.

Împărtirea pe cicluri — **Iernile picturilor naive. Cu privire la viața mea, Ploaie rustică** — mi se pare o amăgire estetizantă de care îmi vine să cred că poetul a fost foarte conștient ; în fond, în **Ierbar de nervi** predomină orgoliul unui confesional unic despre memoria stărilor și determinărilor convulsive ale creatorului. Uneori convulsiunea devine miniatură șoptită ca în acest **Desen atlic** : „Tot pe un cal / călărește și zeul, / el, care ar putea călări pe aer... (...) La popasuri / mănîncă fiecare / ce are..." Alteori, ea se preface în alegorii transparente, nelipsite de o anume duritate ironică, așa cum o desenează lucid „Acrobatul", adică poetul, am adăuga noi, pentru a divulga metafora : „Nici n-a atins pămîntul / că jurnalele se și grăbesc / să-i tipărească-n chenar / certificatul de naștere..."

Și totuși, maliția neiertătoare nu face parte din arsenalul estetic al lui Gheorghe Tomozei, sentimental visînd, cu ochii deschiși, peisaje pădurateee, ploi rustice, în fine întreaga cromatică a copilăriei.

Protutindeni așadar este vorba de viața poetului doar că bineînțeles nu se ajunge la ceea ce am putea numi o „egobiografie", deoarece în cîmpul confesiunii intervine esența, setea de a (re)defini lucrurile vieții și ale artei, adică uneltele poetului de care autorul **Ierbarului de nervi** se arată nu o dată preocupat : „și mă las acestei solubile străvezimi / ce mișcă pe lungi foi galbene / cernelurile poeților provinciali. // Provinciali sînt toți poeții / încă în viață...". În altă parte, apetența pentru o **ars poetica** se conturează, peste sentimefite, într-o **idee** : o desprindem — această idee — dintr-un poem antologic, **Către poet** : „Imposibil poetul și imprevizibilă viața lui : / statuie sub coaja unei statui. / Și totuși, fără netrebnicia lui nimic n-are rost / și nici măcar nu e unic. El a mai fost. // Vine cînd și cînd / și-și e lui, pămînt, / el se-nsămînțează, / el se ierbează, / el se naște, / el se paște. // A fost ? / Nici că se mai cunoaște. // Cel așteptat, cel nenăscut, / vine mereu din trecut. / E-n slavă cu pecete și cu inel / dar nu e el, / nu e Nici el ! // (Vine / te miri cine...) // Ce mănîncă el și ce bea ? / Mai nimic : viața ta, / viața mea..."

Să afirmăm, explicitînd, că poetul trăiește mult mai mult decît poate să ne spună ? Se pare că **Ierbar de nervi** ne comunică și această culme **de neatins, de neatins,** cum ar zice tot un poet de azi.

CONSTANTIN CRIȘAN ■

Marin Sorescu: „Sărbători itinerante"

Se caută adesea prea departe, cu prea complicate justificări și pe căi răsucite în zeci de feluri, calitatea specifică a poeziei lui Marin Sorescu, ca și cum pentru a fi receptată cum trebuie s-ar cuveni mai întîi cu alarmantă urgență să fie înfrînte niște teribile obstacole, explicate foarte multe lucruri, stabilite niște condiții prealabile.

În realitate ea este o poezie — poezie, în sensul cel mai propriu, mai vechi și mai nou al cuvîntului, o poezie fundamental lirică, bizuită pe iluminări ale minții și totodată pe mari emoții pe care buna funcționare a gîndirii nu are de ce să le împutineze, dimpotrivă, așa cum s-a întîmplat absolut totdeauna (și cum e normal să se întîmple), le spiritualizează și prin urmare le amplifică.

A cere altceva, a pune condiții, a căuta nu știu ce categorii speciale, trădează un „complex" nemotivat al receptării critice, de care poezia-poezie a lui Marin Sorescu nu e în nici un fel responsabilă ; și denumită, implicit, o greșită înțelegere a noțiunii de **lirism**, ca și cum ar presupune o diminuare a prerogativelor inteligenței în numele celor specifice sensibilității pure, natural ostile celor dintîi și oarecum intimidate de prezența, nesuferita lor prezență. Cei ce socotesc că marea poezie e opera unor naturi sensibile, dar de o mediocră înzestrare intelectuală sau că ironia anulează emoția necesară percepției poetice a lumii sau că analiza întreprinsă cu un ochi treaz, cu un ochi **critic**, ar distruge sentimentul, vai, atît de fragil, nu cunosc forța adevărată a poeziei și au în ce privește pe adevărații poeți (pe care-i acceptă s-ar zice) o idee deloc flatantă.

Marin Sorescu pune în joc, de fiecare dată, o emoție foarte puternică (e cazul și al poemelor de dragoste din ultima sa carte), o **uimire** a întregii ființe, viu agitată de tot ce vede și simte ca pentru prima dată, ca **la origini**, pe care jocul intelectual și jocul pur și simplu, ironia și îngîndurarea, entuziasmul gîndirii ardente și amărăciunea celei reci, credința și dezabuzarea, implicarea și oboseala de implicare, recursul la imaginar și revenirea terestră, metaficiul și lumescul, limbajul umil, nu fac decît să le **fixeze** mai bine, să le dea spațiu și consistență. Miracolul iubirii e astfel „așeziat" din toate direcțiile, este exaltat dar și contestat, supus la proba **cuvintelor**, inclusiv a cuvintelor de fiecare zi și a vorbelor în doi peri, este biciuit și hărțuit dintr-o perspectivă programatic neîncrezătoare, de ireductibil bun-simț, parcă spre a se vedea dacă **rezistă**. Și rezistă cu bine, am spune că abia de la acest prag necrutător începe să existe cu adevărat, abia după ce și-a cîștigat, supus la astfel de dificultăți, imunitatea.

Și odată cu el rezistă și poezia, ceea ce pentru noi este încă mai important. Ironia metodică, invocarea pricinilor de dubiu, prozaismele și toate celelalte sînt la Marin Sorescu un soi de probe inițiatice. Nu e chiar așa de greu de observat că foarte inteligentul, scepticul și tăgăduitorul Marin Sorescu caută **idealitatea** iubirii și vrea să ne convingă, punîndu-și singur nenumărate piedici, de posibilitatea ei ; ca să spun așa, de **materialitatea** acestei idealități.

Este mai interesant, orice s-ar zice, și mai încurajator că această extrem de originală tentativă de recuperare a integralității omenescului, a originar și etern-omenescului, vine din partea unui spirit avizat și avertizat, a unui poet străbătut de „nervii" și de neliniștile și îngrijorările lumii de astăzi, contemporan și modern în fibra sa însăși, constitutivă, cum este, de multă vreme, Marin Sorescu. Și că tentativa de a restitui poeziei acceptia sa primordială de **necesitate** a vieții, înțelesul de uimire elementară de „inocență" iluminare, vine, tot așa, din partea unui spirit precaut, avar cu sentimentele tocmai pentru că este capabil încă de ele. Pentru care inteligența, simțirea și poezia sînt numai moduri diferite de a „numi" (în chip convențional), o singură însușire, indivizibilă.

LUCIAN RAICU ■

Cap limpede

Augustin Z. N. Pop a publicat la Editura „Dacia" un foarte interesant volum de **corespondență** aparținînd Veronicăi Micle, dorind să spulbere falsele prejudecăți țesute în jurul poetei : „Minuind arsenalul ponegririi, feluriți istorici literari, biografi și publiciști în cursa după spectaculos, dînd crezare clevetirilor contemporane în ciuda dovezilor care le infirmă, socotind că prin contrast slujesc puritătii amintirii și valorii lui Eminescu, au creat Veronicăi Micle efigia unei femei galante și au facilitat o tradiție de detractori, odioasă ca orice neadevăr". ● Un frumos volum bilingv româno-spaniol a apărut la editura „Minerva" — **Lirica obiceiurilor tradiționale românești — Poesia popular tradicional rumana.** Traducerea este semnată de Omar Lara și Victor Ivanovici iar prefața de Omar Lara. Cartea cuprinde **Colinde, Orații de nuntă, Lirică funerară, Descîntece.** Mai rămîne ca lucrarea aceasta să ajungă în mîinile celor de peste hotare dornici să ne cunoască mai bine. ● Editura „Ion Creangă" continuă — spre bucuria celor mici, dar nu numai a lor — să reediteze — sau uneori să publice pentru întîia oară — cele mai importante cărți ale lui Jules Verne. A ieșit de curînd de sub tipar cel de-al 18-lea volum din această ediție de opere ale celebrului scriitor — **Casa de aburi — Călătorie prin India septentrională** — transpus în limba română de Valeriu Mihăilă.

CRONICA LITERARA

Două cărți de Constantin Noica

Ne apare mai limpede acum ideea lui Constantin Noica de a relansa filosofia, pornind dinspre domeniile ei marginale, în speță dinspre literatură și lingvistică. Obiectul reflecției este fără îndoială ființa — dar nu în scopul cunoașterii, ci mai degrabă al sporirii ei. De fapt, totul stă aici sub semnul interogației și, cum se spune la un moment dat, „prin simplul fapt al întrebării, lumea **a sporit**". Dacă realul se oferă omului în primul rînd ca aliment (Bachelard), e posibil ca ființa să ne apară, simplificînd puțin, ca sentiment și ca maladie a spiritului. Noica vorbește explicit de un sentiment românesc al ființei. Sentiment, adică starea de ființă. La rîndul ei, boala are avantajul că nu mistifică. Ea spune infinit mai mult decît starea de grație, Parmenide afirma și el : ființa este. O astfel de ființă trebuie să fie cît se poate de monotonă. Or, în expresia românească „a fost să fie" ființa apare dintr-o dată și ca întemeiată. Ea are deja un trecut. Conținutul ființei este deci timpul nu eternitatea.

Relația cu ființa poate fi una de angoasă ori de iluminare feerică. Ultima e caracteristică și pentru sensibilitatea românească. Destul să reamintim aici „modulațiile românești ale ființei". Din cele șase modalități de interogație filosofui deduce (e un fel de a spune) cele șase situații în care poate fi așezată ființa în devenirile ei. Așadar, din pura provocare a logosului e posibil să extragem o topologie completă a ființei. Este vorba de : ființa neîmplinită, exprimată în limbă prin „n-a fost să fie" ; ființa suspendată („era să fie") ; ființa eventuală, prezumtivă („va fi fiind") ; ființa posibilă („ar fi să fie") ; ființa întrării în ființă („este să fie") ; ființa săvîrșită, consumată, împlinită („a fost să fie"). În locul unei ființe încremenite și amenințătoare, avem spectacolul ființei apropiate și accesibile : „Cu ființa nu este vorba de un absolut, nici de ceva nerațional și inefabil, care ar deveni accesibil doar printr-o intuiție, sensibilă ori intelectuală. Ființa are o întemeiere și poate fi înțeleasă în facerea, dincolo de gata-făcutul ei".

Ființa nu are nimic comun cu sacrul, dar întîlnirea cu ea este ca un miracol. Preocuparea filosofului e mai ales de a scoate cuvintele din inerția limbii, adică din uitarea cea de toate zilele, pentru a le da o nouă strălucire. Ca orice totalitate, ființa nu poate fi definită în mod obișnuit. Dar se poate descrie și chiar povesti. Așa cum viața n-are alt sens decît viața, ființa n-are alt sens decît ființa însăși. În **Sentimentul românesc al ființei**, C. Noica face unele distincții prețioase. Elaborează astfel un model al ființei, un model posibil, punîndu-i în valoare cei trei termeni : individualul, generalul și determinațiile. O poziție privilegiată are prepoziția „întru" ; rostul omului printre celelalte făpturi și lucruri ale lumii e să devină întru ființă. Dar aceasta e chiar condiția creatorului, figurată în cele din urmă prin opera lui Brâncuși. În fine, modelul ființei își află expresia deplină în alte două opere : în **Luceafărul** eminescian și în basmul popular **Tinerețe fără bătrînețe și viață fără de moarte.** Transcriem concluzia : „În timp ce analiza **Luceafărului** a sugerat modelului ontologic o îmbogățire învederînd că nu numai termenul inferior, individualul, stă sub vicisitudini, ci însuși generalul și scotînd în relief o splendidă opoziție de lumi între mizeria generalului din poem și seninătatea individualului, basmul **Tinerețe fără bătrînețe** vine să îmbogățească modelul ontologic cu o nouă și neașteptată lecție, aceea că și determinațiile — termenul de mijloc — pot sta sub vicisitudini".

De la spectacolul ființei feerice se trece apoi la spectacolul ființei nefericite **(Spiritul românesc în cumpătul vremii. Șase maladii ale spiritului contemporan).** De fapt nu ființa suferă, ci spiritul. Creația presupune doar dezechilibrul ființei, iar maladiile spiritului mai sînt numite „orientări ale omului".

Am evocat mai sus cele șase situații în care poate fi așezată ființa. Adăugăm de îndată cele șase maladii ontice ale spiritului, ca niște carențe ale ființei în om. „Este și ființa bolnavă, în cîte o versiune a ei" — scrie filosoful român. Carența generalului se numește **catholită**, a individualului **todetită**, iar a determinaților **boretită.** Pe de altă parte refuzul determinațiilor duce la **aboretie**, al individualului la **atodetie**, iar al generalului la **acatholie.** Ultimele trei sînt maladii ale lucidității. Don Juan suferă de acatholie („maladia sclavului uman care a uitat de orice stăpîn, pînă și de cel lăuntric"). Lev Tolstoi suferă de atodetie, boala profeților dintotdeauna, în timp ce eroii din **Așteptîndu-l pe Godot** sînt bolnavi de aboretie. Totuși nu e drept să se mai susțină că omul ar fi singura ființă bolnavă în univers (Nietzsche). Aceste boli rodesc. Ele împlinesc destinul cultural, creator al omului în istorie. Nu sînt deci maladii accidentale, ci maladii constitutionale. Concluzia e pur și simplu optimistă : „maladiile ființei sînt **stimuli** ontologici".

Spiritul românesc suferă îndeosebi de catholită, todetită și aboretie — în versiunile lor mai blînde și mai creative. Și lucrarea limbii ne favorizează : latinescul **ens** (ființă) a devenit la noi **ins.** E știut că toate neîmplinirile noastre se exprimă cel mai bine în cuvîntul „dor". Accentul se pune totuși pe sensul lui bun ; termenul primește noi conținuturi filosofice, la care pînă acum nici nu ne-am gîndit. Cu primatul aboretiei însă (refuzul determinațiilor nefiltrate prin înțelepciunea mintii) cultura noastră atinge o limită și un destin. O limită care mijlocește între două lumi : occident și orient. Toate speranțele se pun de astă dată în particula „întru". Ea menține treaz în noi sentimentul ființei, pe care altii l-au uitat de mult. Cu orgoliu cumpătat trebuie să ne evaluăm corect rostul nostru de excepție în lume : „Dacă viața spiritului are un sens, atunci este cel de a fi „întru ceva", iar acest lucru l-ar putea spune, cu modestie dar cu fermitate, spiritul românesc, unei lumi pe care maladiile ei constitutionale, reactivate prea violent astăzi, riscă uneori să o strămute după vorba indiană, în condiția sinelui înnebunit".

CORNEL MORARU ■

flacăra ACTUALITATEA LITERARĂ

Fiecare perioadă, fiecare preocupare a avut problemele proprii, în raport cu care am fost nevoit să mă gîndesc și să acționez, comportîndu-mă bine de multe ori, încurcînd lucrurile destul de rău în cîteva rînduri, după cum mi-am dat seama, singur, mai tîrziu. „...Important e — ziceam eu pe vremea cînd activam la țară, pentru transformarea țăranilor, pentru ridicarea lor din înapoiere, cu toate că eu nu eram mai înaintat decît mulți dintre ei, dimpotrivă — să mă scol devreme, să nu spună ei că-s domnos și puturos, să înțeleagă că nu le vreau răul !...“ Așa și făceam, așa făcusem de nenumărate ori, cît am stat în Conția, sat mare și renumit, mă sculam și mă duceam la sfatul popular, unde nu era de obicei niment, în afară de cîte un paznic și de femeia de serviciu, cînd nu întîrzia și dînsa. „...Ești harnic, tovarășe, zicea bătrînul Aron, paznicul, e bine că ești așa, frumos din partea dumitale, dar nu se vede nici un spor, asta-i problema !...“ „O să se vadă, lasă, dar oamenii unde sînt, de ce nu vin aicea ?!“ „Oamenii ? !... Păi ce să caute aicea ?... Oamenii se duc la lucru, pe hotar, ce, tata dumitale, cînd se scula se ducea la primărie ?“ „Nu se ducea, asta-i adevărat !...“ „Păi vezi, păi vedeți ?... Asta-i toată problema, că am uitat de unde venim, ați uitat, adică, de unde veniți !... Și nici nu prea știți încotro mergeți și-ncotro ne duceți și pe noi !...“ „Cum nu știm, bace Aroane, partidul nostru știe exact ce face, și-a planificat întreaga economie, noi...“ „Da, da, știu, am auzit, dar eu aș vrea să aflu ce zici dumneata de anumite lucruri, cu capul dumitale, să nu-mi dai cu partidul, cum făcea un ortac de-al meu de aicea, din Conția, cu care am fost eu în armată la Austro-Ungaria, care îl pomenea mereu pe tătîne-său, orice zicea, ori pe bunu-său, ori pe primarul de pe vremea aceea, pînă cînd l-a întrebat unul dacă nu are și el întîmplările și gîndurile lui, ți chiar așa de gol pe dinăuntru, de-i dă mereu zor cu unii și cu alții !?...“

Iar mai apoi, cînd m-am întors din nou la uzină, după ce am fost exclus din partid, fiind aruncat astfel în brațele tuturor deznădejdilor (pentru că nimic nu-i mai cumplit, decît să-i lei omului lucrul la care ține cel mai mult), — mă purtam și vorbeam altcum, frămîntînd altfel de gînduri în minte, sfărîmînd în măsele (în măselele care începuseră ele însele să se sfarme, din cauza necazurilor, din pricina nemîncării) altfel de idei, sau crîmpeie de idei, bodogănind cel mai adesea, înjurîndu-i pe toți, — pe Jeler, pe Rișnoveanu, pe Constandă, pe Mihalcea și pe ceilalți, pentru că nu mă lăsaseră într-ale mele, pentru că mă scoseseră din producție și pentru multe alte motive, pe care nici nu le mai cercetam, le aruncam spre ei (spre lume le aruncam, spre întreaga lume), cum arunci niște pietre. Atunci am avut eu viziunea aceea teribilă, de care i-am vorbit și lui Jeler, mai tîrziu, cu țăranul acela mustrător, pe care l-am visat mai întîi (lucrul acesta nu i l-am mai povestit lui Jeler), pentru ca după aceea el să lasă cu adevărat din vis și să-mi intre în viață, semănînd cîteodată cu tata, vorbind cum vorbește dînsul, semănînd alteori cu vecinul acela al nostru, cu Iftode, căruia i-au putrezit oasele pe la **Canal** (fapt în care am fost amestecat și eu, în oarecare măsură), asemănîndu-se cel mai adesea cu omul pe care l-am pălmuit eu într-o toamnă, cînd eram zorit din urmă cu stringerea cotelor (eram presat în modul cel mai cumplit, dar asta nu justifică în nici un fel nesăbuința aceea a mea), fiind **omul din Conția** cel mai adesea, mergînd cum mersese el atunci, după ce îl pălmuisem, vorbind cum vorbise el atunci, trăgînat și legănat, ardelenește, uitîndu-se la mine, la noi toți, nu numai la mine, exact cum se uitase atunci, mirîndu-se că ne grăbim așa de tare și că nici nu luăm seama că ieșim din opincile lui, din șerparul lui și de sub țundra lui uriașă, capabilă să acopere o țară, — „da, chiar așa !“ — nu o uzină sau un oraș.

„...Nu se poate merge așa către viitor, spuneam eu atunci (nu spuneam, strigam, răcneam în propriul meu cuget, ca într-o cetate pustie), — fără a te întreba de unde vii și ce vrei să faci, fără a-ți reprezenta limpede scopul și țelul !...“ „Fiindcă dacă o luăm așa, după vorbiri, vom vedea că au mai fost partide care au zis multe și de toate, iar de izbîndit n-au izbîndit nimic, sau au izbîndit puțin, în raport cu cît au zis !...“ „Și-n privința oamenilor tot așa stau lucrurile : oamenii sînt feluriți, unii sînt buni, e adevărat, sînt sarea pămîntului, dar alții sînt răi și ticăloși, și leneși, dornici să trăiască fără muncă sau cu muncă mai puțină, lacomi de bine de belșug !...“ „Nu s-a produs nici un miracol, pe nicăieri, cum am crezut și am zis noi, cum am crezut și am zis eu însumi, cu toată puterea tinereții !...“ „Omul cel nou e aicea, ziceam **noi**, s-a născut și se naște, după modelul celui mai înaintat om din lume, care a dat cel mai convingător exemplu, din cîte a cunoscut lumea vreodată !...“ „Așa o fi, așa a fost, numai că omul nu se naște dintr-un exemplu, conform unui tipar anume !...“ „Omul nu poate deveni altceva decît dacă își dezvăluie adevărata sa fire !...“ „Iar eroii, dacă ne vom uita bine, vom vedea că nu trăiesc veșnic, trăiește pilda lor ; ei înșiși dizolvîndu-se în pilda aceasta, într-un înțeles anume !...“ „E un dat și acesta : că nu poate fi cineva erou toată viața, sau, dacă e să merg mai departe cu gîndul, atunci trebuie spus că nu poate fi cineva erou toată viața decît dacă se luptă pentru lucrul acesta toată viața !...“ „Așa e, după cîte se pare, așa stau lucrurile cu problema asta, cum ziceam eu odată, cînd îi imitam pe Iosif Vissarionovici, pe care l-au imitat mulți, cu deosebirea că alții au mai uitat și mai uită, în vreme ce eu le țin minte pe toate, de parcă eu aș fi bulgărele de jăratic sau de uraniu al veacului acestuia, în care o să intru cum intra tata cu coasa în lanul de grîu, — da, chiar așa ! — am intrat deja și poate că voi și ieși la un capăt anume !...“ „Erou, însă, nu voi fi, las misiunea asta în seama lui Iuliu Jeler, — că-i mai înțelept și-i mai echilibrat ! — ori în seama lui Banciu, — că-i mai disciplinat, nu știe nimic altceva, în afară de muncă și de uzină ! — o las în seama tuturor și-mi trăiesc viața mea !...“ „Așa pot și trebuie s-o fac, da, pot și trebuie !...“

Ziceam multe și de toate, de fiecare dată am zis cîte ceva, în fiecare perioadă, în fiecare „etapă istorică“, dacă e să-mi împart și eu viața în etape și în perioade, cum fac istoricii, cu vremea (o ajustează și dumnealor, după cum bat vînturile, eu însă nu trebuie să fac așa, în nici un caz, eu trebuie să fiu sincer față de mine însumi, pînă dincolo de cruzime, pînă unde nu mai există nimic altceva, în afară de limpezime și de încredere, da, așa trebuie să fac !), contrazicîndu-mă de multe ori, acum, însă, nu mai ziceam nimic, nu mă gîndeam la nimic anume, stam la marginea lucrurilor, le simțeam cum se închegau și cum se destrămau. Nu eram atins de disperare, dimpotrivă, mă gîndeam că viața mea adevărată abia de acum încolo începe, — „fiindcă nu există viață adevărată decît acolo unde există înțelegere, unde înflorește și rodește acțiunea, unde domnește, nestingherit de nimeni, neimpus și necontrafăcut, gîndul generator de bucurie al demnității omului, da, chiar așa !...“ Ar fi trebuit, în mod normal, să-mi analizez activitatea și viața, să văd pe unde și cînd am greșit, — „doar și **tovarășii**, de aia m-au lăsat în suspensie, să am timp de analize !...“ Așa ceva nici nu se potrivea, ce-i drept, cu temperamentul meu și cu felul meu de a fi, — Iuliu Jeler avea dreptate în privința asta ! — pentru că eu n-am fost înclinat către analiză și către drămuire, am fost, dimpotrivă, — și mai sînt așa și acum, și voi fi așa și de acum încolo, deoarece asta m-a ferit de oportunisme și de altfel de **isme** — plin de tumulturi și de nemăsurări. Dar n-am fost un sălbatic sau un troglodit, — „un spirit primar“ — cum au spus și mai spun și acum unii (cei care au fost lezați într-un fel sau altul de modesta mea existență), n-am fost un om lipsit de gînd și de simțămînt. Am fost, pur și simplu, un **copil al secetei** (și în privința asta are dreptate Iuliu Jeler), am ieșit în lume mult prea devreme, am fost scos în lume de valurile mari ale istoriei, am fost aruncat în aceste valuri/ fără să știu să înot, învățînd pe urmă, — „din mers“ — înghițind apă cu nemiluita, ducîndu-mă la fund de cîteva ori, ieșind din nou deasupra; regăsindu-mă pe mine însumi, regăsindu-mi pasul și ritmul, cînd nici au aș mai fi crezut, cînd nu mai credea niment, în afară, poate, de Nuța. „...Așa a fost, așa am ieșit eu în lume, odată cu **maica secetă**, în urma răvășirilor și răscolirilor aduse de război !...“ „Da, pentru că toate erau răscolite și aținate atunci, satele dar și orașele, oamenii și zilele, cum au fost întotdeauna după război !...“ „Nu, mai mult decît atîta, a mai existat **un plus**, după cum s-a văzut ulterior, a mai fost ceva la mijloc, ceva mai vechi, care a ținut și ține de interferența aceasta geografică, de **țărmul** pe care am stat și stăm noi, românii, care ne-a adus multe bucurii și foloase, dar ne-a și întristat, tot de attîtea ori, dîndu-ne pe mîna celor mai cumplite conturșuni !...“ „Iar eu, atunci...“ „Eu eram un pui de țăran care cunoștea bine de tot viața, din anumite vedere însă eram dezarmat complet, față de lume și față de viață, față de o lume răscolită și răvășită, și față de o viață care nu era nici veche dar nici nouă nu era !...“ „După aceea am mai învățat eu cîte ceva, am învățat multe, de ce să n-o recunoaștem !?... Am crescut și m-am limpezit, plătind cu zbucium mult, cu frămîntare și cu durere, fiecare pas pe care l-am făcut înainte !... „Altfel nici nu se poate, fiindcă dacă s-ar putea s-ar face sere și pentru oameni, cum se fac pentru răsaduri și pentru puieți, reglîndu-li-se consumul de lumină și de căldură !...“ „Dar oamenilor nu le priesc serele, artificialul și serialul, oamenii nu sînt oameni decît dacă sînt biciuiți de furtunile suferinței și dacă sînt atinși din cînd în cînd de fulgerele mari ale bucuriei !...“ „Cum s-a întîmplat și cu mine pînă mai ieri !...“ „Cum se va întîmpla și de acum încolo !...“

„Ce faci, Bătrîne ?“ mă întreabă Ionuț din deschizătura ușii.

ION LĂNCRĂNJAN

Inima drumului

[fragment din romanul „Fiul secetei“]

„Fiul secetei va fi, sper și cred, o dorere din toată inima, un adevărat roman politic. Și asta nu pentru că în centrul acestei cărți se află un revoluționar de azi, de aici, din România (e vorba de Vasile Pozdare, erou secundar în Caloianul), ci pentru că prin acest roman îmi voi îmbrățișa încă o dată epoca, luminînd-o dintr-un unghi care mi se pare acum, după ce am revăzut planul cărții și ceea ce este scris din această carte, ca fiind cel mai potrivit și mai acut, singurul care mă poate ajuta să realizez o nouă și semnificativă secțiune în vremea pe care am trăit-o și o trăiesc“. (din volumul „Nevoia de adevăr“).

„Stau, îi răspund eu, tresărind ușor, deoarece nici nu l-am auzit cînd a deschis ușa. De ce întrebi, e tîrziu ?“

„Nu, așa ca chestie, de șucăr, cum zice Vale !...“

„Șucăr și Vale !? am zis eu sărind de pe canapea, ridicînd glasvandul, căutîndu-mi hainele. Asta-mi place mie la voi, că aveți un limbaj grozav !...“

„Fiecare generație cu specificul ei, unii cu lozincile, alții cu plăcintele !... E normal, nu-i așa, pînă și păsările și peștii au un limbaj al lor... Delfinii, de pildă...“

Nu-i ardea lui de limbajul păsărilor și nici de semnalele prin care se înțeleg delfinii. Vroia altceva, vroia să discute, din nou, despre un subiect care îl obseda, pur și simplu, cu toate că eu îl rugasem să nu se mai amestece în „problema aceasta“, dar el nu ținuse seama de sfatul meu, se interesase mereu, — „pe cont propriu“ — iar acum, de curînd, se întîlnise cu un maistru de la uzină, cu Duncan, împreună cu care vorbise despre încendiu, fiindcă asta era problema, — **explozia**, dezastrul acela mare, cum zice el, parcă ar vorbi de erupția unui vulcan, care ne ieșise deodată înainte, venind din urmă, pe dedesubt, ca un val sumbru, „ca o subterană, Bătrîne, da, chiar așa !...“ Mie, însă, nu-mi era aminte de discuții, — despre **explozie** nu vroiam să vorbesc, mă săturasem — nu îmi era aminte de nimic. De aceea l-am și „fentat“ (era vorba lui), îmbrăcîndu-mă și plecînd în grabă.

„Stai mult ?“ m-a întrebat băiatul din „birlogul său propriu“, fără a mai descluide ușa.

„Nu, i-am spus eu, părîndu-mi rău cu nu stătusem de vorbă cu el, cum aș fi vrut — la revedere, salut !...“

„Salut !...“

Am uitat de regret, după ce am ieșit în lumina zilei, o zi de toamnă limpede și lină, cum sînt puține pe aicea, fiindcă la noi plouă mult, plouă și ninge, și poate că numai iarna e frumos, sus, în munte, dar și aici, în oraș, e superb de multe ori, prin decembrie și prin ianuarie, prin februarie și chiar în martie, cîteodată. Acum, însă, era în septembrie, și cerul era senin. Lumina soarelui curgea de peste tot, cădea printre frunze, cădea odată cu ele, aluneca pe lîngă trunchiul copacilor, se oprea pe cîte-o ptatră, mîngîind-o îndelung, vibra moleom sus în înalturi, de unde cădeau în cascade mari mugete de cerbi. De fapt, mugetele acestea nu veneau de sus, veneau din urmă puncte de vedere... Din alte puncte de și din adîncuri, ieșeau din gîndul meu, dovedindu-mi astfel că nu murisem, nu mă uscasem pe picioare, cum mi se păruse și mi se părea mereu, mai ales în în ultimul timp.

„...Da, ziceam eu, cum aveam să fac și după aceea, ori de cîte ori ieșeam să mă plimb, sau cînd stăteam acasă, singur, fiindcă **suspendarea** mea a durat mai mult decît credeam, — omul nu e stins niciodată, cît mai stă încă în picioare, cît își păstrează nealterat un gînd anume !... Numai graba și nestatornicia îl pot pierde !... Dar dacă așteaptă, dacă are răbdare și tărie în el, se salvează, trece peste orice dificultate !... Fiindcă apele gîndului, apele nestiute ale vieții, se adună singure la stăvilare... Cresc și tot cresc, — dacă au izvoare bune, bineînțeles — și-ntr-o bună zi îl vezi pe cel mai stins om că are, deodată, altă înfățișare, alt mers, e un Zeu, nu mai e om !... Dă, adevărat, aici se petrec cele mai mari miracole, nu în cosmos !... Și eu, uite că era să îmbătrînesc fără a lua seama la lucrul acesta !... Fără a mă gîndi măcar la el !...“

„Așa se prostesc și se ticăloșesc oamenii, din nebăgare de seamă, de bună voie și nesiliți de nimeni, cum zice tata !...“

N-am mai spus nimic pe urmă, și poate că nici n-am mai clipit un timp, atît de mult și profund, și atît de puternic, am fost tulburat. Abia atunci am „căzut“ de pe muchea pe care umblasem și mă mișcasem în ultimul timp, cum ai umbla pe frînghie, deasupra unei prăpăstii. Abia atunci mi-am amintit cu adevărat de copilărie. Amintit nici nu-i bine spus, deoarece eu nu mi-am adus aminte de o întîmplare anume, nici nu m-am dus pe firul gîndului, cum se spune, ca să ajung departe, în trecut, din episod în episod, din treaptă în treaptă. Am fost invadat, pur și simplu, de acest trecut, am fost cuprins și răvășit, deodată, de toată copilăria, nu de o zi sau de o întîmplare oarecare, nu, am fost luat în stăpînire de toate zilele și de toate clipele, care trăiau și vibrau în mine, — trăiesc și acum, vom trăi mereu — ca o văpaie, ca o lumină vie dar și alinătoare, ca o apă fermecată, care îmi crea senzația de prea plin, de bucurie nemărginită, de frenezie.

Numai cînd am fost îndrăgostit de Georgina Mihalcea, — într-adevăr, numai atunci ! — am mai trăit cu atîta intensitate un sentiment, avînd senzația, avînd convingerea că eu nu mai eram eu însumi și că eram tot, — din creștet pînă în tălpi — un cîntec de iubire, — eram însăși iubirea — și că dacă m-aș fi tăiat la un deget, sau altundeva, oriunde, din trupul meu împlinit și puternic — fiindcă eram în puteri pe-atunci — ar fi ieșit trandafiri învoliți, flori și cîntece, șiraguri de rubine, — „da, chiar așa !...“ Iar dacă aș fi vorbit, dacă aș fi putut spune ceea ce simțeam cînd o mîngîiam pe Georgina — sau cînd stăteam alături de ea, sau cînd mă gîndeam la ea — vorbele mele și gîndurile mele ar fi alcătuit împreună un neîntrerupt și superb cîntec de iubire. Așa era și acum, cu deosebirea că de data aceasta îmi aminteam de vremea îndepărtată a copilăriei ; îmi aminteam de mama și de cărarea care suia pe lîngă casa noastră, trecînd pe sub un cireș rotit ; îmi aminteam de casa noastră, al cărei acoperiș de paie tata l-a înnoit o singură dată, cînd eram eu de șase ani (dar atunci casa era urîtă și străină, parcă nici nu mai era a noastră) ; îmi aminteam de nopțile de iarnă, cînd ne zbrigulcam toți, pe sub țoale, în căldură, ascultînd, pe întuneric, cum vuia vîntul, avînd senzația de multe ori că va smulge casa din temelie și o va duce cine știe unde, ca pe un simplu fulg de păpădie, văzîndu-mă plutind, ca în vis ; îmi aminteam și mă gîndeam la ziua cînd mă dusesem cu oile prin grădini, primăvara, devreme (aceasta fusese prima mea îndeletnicire care mi-a creat, deodată, simțul răspunderii, parcă aș fi crescut, într-o zi, cît alții în zece, ca în poveste). Îmi aminteam nici nu e bine spus, deoarece, nu mă gîndeam la ceva anume, decît așa, în treacăt, dominant fiind **sentimentul copilăriei**, o anumită stare, de limpezime și de voioșie, în care trăiau toate impresiunile copilărici, — era însăși copilăria — care mă făcea pe mine însumi să fiu, în același timp, copilul neînfricat dar și temător, dornic să absoarbă cu ventuzele ochilor întreaga lume, și bărbatul care eram efectiv, — eram și sînt — omul care trecuse prin multe virtejuri, în fața căruia stăteau alte capcane și alte suișuri, viața întreagă îmi stătea dinainte, — da, chiar așa ! — fiindcă eram pe la jumătatea ei, ziceam și mă gîndeam eu, din afară, cumva, de pe margine, deoarece copilul din mine, copilul care fusesem cîndva, era stăpîn absolut în clipele acelea pe toate gîndurile și simțămintele mele, — copilul și copilăria, vremea de aur a începuturilor, peste care ploua cu lumini, ca într-un vis...

Toate păreau și erau așa, atinse de lumină, ninse. Dar erau vii, deși erau dominate de o anumită estompare. Viu era, de fapt, sufletul lor, sufletul copilăriei și al satului, ceea ce a fost și este nepieritor dintr-o împrejurare sau dintr-o lume, — „fiindcă acolo, acasă la noi, ca și în alte părți, era o lume, lucru la care **noi** nu ne-am gîndit suficient, eu, mai ales, nu m-am gîndit deloc !...“

„Adevărat, așa e, dar acum...“

Acum nu era momentul cel mai potrivit pentru reflecții și pentru recunoașteri, pentru analize și pentru cercetări amănunțite. Acum era vremea copilăriei, ea mă ducea de mînă peste tot, arătîndu-mi orașul care stătea tolănit la picioarele mele, mare și puternic, crescut mult prea mult spre cer în unele locuri, unde erau noile cartiere, scăzut și scufundat (sau gata să se scufunde) în părțile unde rămăseseră în picioare vechile străzi și vechile case. Ea, copilăria, îmi suna la urechi clopoțeii de argint ai primăverii (ai tuturor primăverilor pe care le trăisem eu

acolo), ea îmi spunea crîmpeie de colînzi și de cîntece, fluierîndu-mi în gînd împreună cu sturzii pe care îi auzisem eu cîntînd, cîntînd odată cu toate ciocîrliile, ale căror triluri atingeau cu o aripă creștetul munților, arcuindu-se cu cealaltă aripă peste prăgurile din răsărit, aducîndu-mi în fața ochilor, ca pe un vai verde și străveziu, iarba pe care o văzusem de atîtea ori încolțind și crescînd (fără a lua seama la lucrul acesta), înmugurindu-și în mine și prin mine toate crengile și toți pomii, înflorindu-i și scuturîndu-i, în ningeri nesfîrșite, tunînd și fulgerînd înfundat și profund, înflorînd din nou pe urmă, în noi și noi lumini, în scăpărări nenumărate, de rouă și de stropi de ploaie, de pulbere care se aprindea și sărea deodată către cer, împurpurîndu-l, ieșind înaintea soarelui, cînd da el să asfințească.

„...E bine, dacă poți, să fii bun și drept ! ziceam eu, lăsîndu-mă călăuzit și iradiat de nucleul acela fantastic, de lumină și de căldură, de existența căruia aproape că și uitasem. Să tînzi mereu, mereu spre bunătate, să te bizui, fără sminteală, numai pe muncă și pe cinste, — să fii ferm dar să nu fii dur, să fii intransigent, dar să nu fii grosolan, să fii cum ești în adevăratul tău cuget, cum trebuie să fii, fiindcă nu vei realiza niciodată ceea ce vrei să realizezi, dacă nu te vei edifica pe tine însuți pe parcurs, pe parcursul edificării propriu-zise, în procesul muncii !... Cel din urmă zidar se schimbă și devine alt om, pe măsură ce își însușește tainele meseriei !... Orice om poate să realizeze lucrul acesta, cu foarte puțin efort și cu foarte multă răbdare !... E nevoie și de renunțări, pe drum, e nevoie și de sacrificii, sînt greutăți multe de învins, greutatea cea mai mare constînd, totuși, în a te învinge pe tine însuți, nu în sensul anulării, ci în sensul unei adevărate regăsiri, al scoaterii în lumină a adevăratei esențe, care e unică, așa cum e unic sufletul fiecărui om, în felul său de a fi, fiindcă fiecare om e o mare și nedescifrată personalitate !... Exemple sînt destule, dar exemplele, — **modelele**, în genere — nu au valoare decît în măsura în care te ajută să te regăsești pe tine însuți !... Un **model** în fața căruia trebuie să te prosternezi nu are nici un rost pozitiv, devine, dimpotrivă, curată catastrofă pentru toți cei ce bat mătănii pe alături de el !... Încît **cultul**, cu toate ale lui, se vădește **saturnian** și catastrofic și din acest punct de vedere !...“

N-a fost numai lumină și bucurie copilăria mea, n-a fost alcătuită numai din răsărituri de soare, din purpură și din rouă. Eu însumi reținusem din ea, într-un timp de care nu puteam și nici nu vroiam să mă despart, numai aspectele mai dure, folosindu-le cu argumente pentru propria mea edificare, care era, atunci, precipitată și cam artificială, lovind în felul acesta într-un „trecut întunecat, din care nu trebuia luat nimic, care trebuia aruncat în hăuri, cu toate ale lui !...“ Iar acum poate că eram înclinat să îndulcesc asperitățile, să arunc peste toate lucrurile una și aceeași lumină, ca să uit de necazuri, să mă limpezesc și să mă liniștesc, — „am mai făcut eu asemenea isprăvi, am sărit ca o țurcă de la o extremă la alta, vroind mereu ceva, neștiind nici eu prea bine ce vroiam și de ce mă zbăteam atîta !...“

De data aceasta însă nu era vorba de nici un salt și de nici o margine a lucrurilor. Era altceva, nu mă mai aflam la nici o extremă, mergeam pe mijlocul drumului, — pe **inima drumului**, cum ar zice tata, cum au zis și zic țăranii, de sute de ani, nu de ieri sau de azi. Simțeam lucrul acesta cu întreaga mea ființă — n-aș fi putut să-l explic, dar eram sigur de el — și-mi părea bine, mă bucuram din toată inima, rîdeam și fugeam împreună cu copilul care fusesem cîndva, — alergam printr-un lan de grîu, din care abia mă zăream, prin care înotam de zor, să prind o prepeliță, al cărei pîlpălac se auzea aproape de tot cîteodată, în spatele meu, în stînga sau în dreapta, pentru ca după aceea, cînd mă furișam eu într-acolo, să nu mai fie, să se audă din altă parte, mereu și mereu, încît mama — săraca ! — s-a neliniștit pe la un timp, m-a luat și m-a dus la umbră, făgăduindu-mi un ou de pîlpăcă, — „două, dacă pot, că pasărea-i greu de prins și nici nu-i bine să fie prinsă, ți-am mai spus eu ție că rîndunica, pîlpălaca și ciocîrlia sînt păsări care nu trebuie prigonite...“ Am găsit alături, cînd m-am trezit din somnul acela scurt și lin, semănînd, nu-mi dau seama de ce, cu o adiere de vînt, venită de pe alt tărîm, un ou străveziu și pistruiat, pe care l-am mîngîiat fermecat și tulburat, întrebîndu-mă dacă era de pasăre oul acela, — „ori îi de șarpe ?!...“ „Nu-i de șarpe, am zis eu, luîndu-l în mînă și ridicîndu-l în lumină, șarpele face ouă albe, ca și șopîrla, pe care le îngroapă în pămînt !...“ S-a întîmplat ceva pe urmă, cînd m-am săltat de jos, oul mi-a alunecat din mînă, eu am vrut să-l prind, sfîrșind totuși prin a-l zdrobi cu piciorul, simțind deodată sub talpă o mizgă călduță și ciudată, văzînd apoi, cînd m-am dat deoparte, o leoapșă nedefinită, urîtă și murdară. Am izbucnit în plînș și am fugit la mama, alipindu-mă în hohote de dînsa. „Ce e, Vasile, ce s-a întîmplat ?“, a întrebat ea.

„Oul, mamă, s-a spart, nu mai este !...“ „Nu-i nimic, îți caută mama altul !...“ Mi-a căutat, dar n-a mai găsit nici unul, nici eu n-am găsit și nici măcar pasărea n-am mai auzit-o cîntînd pe aproape, — „parcă s-ar fi miniat pe noi !?...“

Altădată m-am pomenit cu un șarpe în mîini, în timp ce scotoceam în scorbura unui copac, după pui de vrăbii, fiindcă vrăbii aveam voie să stîrpim, — „vrăbiile sînt rele, aduc numai pagube și stricăciuni !...“ Norocul meu a fost că îl prinsesem dintr-un loc bun și că șarpele abia își sucea capul, dînd să mă muște, șuierînd subțire. Mi se încolăcise însă de braț, încît mama, cînd m-a văzut, s-a speriat așa de tare, că nici n-a știut ce să mai zică. Și-a revenit, m-a luat repede de cealaltă mînă, — „vino încoace, ghiavole, dar să nu-i dai drumul și nici să nu-l slăbești din strîns !...“ — a luat o piatră, m-a dus la șură, mi-a spus să mă aplec și să țin „fiara“ în dreptul unei buturugi noduroase, — „cu capul, mai aproape, așa, încă puțin...“ — apoi a ridicat piatra și-a dat, zdrobind capul șarpelui, răsuflînd ușurată abia atunci. „...Doamne, a zis dînsa, în timp ce îmi desfășura șarpele de pe braț, că numai năzdrăvănii faci, zău așa...“.

Nici războiul n-a risipit farmecul acela, atît de greu de numit, al copilăriei. Au intervenit lucruri noi, jocurile noastre s-au schimbat, avînd mai toate un caracter belicos. Ne împărțeam în două tabere, atacam și contraatacam, bîtele cu care abăteam oile și vitele ne erau arme și tunuri. Ne uitam cum mergeau convoaiele către front, dar nu ne păsa prea mult eram la vîrsta tuturor speranțelor și a celor mai superbe cruzimi. Războiul era departe, e adevărat, dar nici după aceea, cînd s-a apropiat, nu ne-am domolit. Cîteva zile doar, cît a trecut frontul peste noi, am stat în risipire. Pe urmă iar ne-am reluat năzdrăvăniile, cu și mai multă înfocare, cu aceeași „inconștiență“, dacă poate fi numită așa setea copilului, — a oricărui copil — de joacă și de viață. Se iviseră arme noi, nebănuite. Rămăseseră pe pășune și prin pădure proiectile nefolosite, lăzi cu cartușe, fel de fel de muniții, care așteptau cercetările și focurile noastre. Pînă toamna tîrziu ne-am ocupat de „explozii“, în ciuda tuturor opreliștilor, sfidînd orice pericol, sfidînd moartea de fapt, cu o frenezie de neînțeles. Nu mai puneam cartofi la copt în vetrele focurilor noastre, puneam cartușe nefolosite și fugeam pe urmă spre „adăposturi“, auzind gloanțele cum ne șuierau pe la urechi, văzînd cartușele cum se învîrteau în jeratic, parcă ar fi fost vii, pînă ce împroșcau într-o parte sau într-alta, orbește. Au murit trei copii într-o împrejurare de asta, dar nouă nu ne-a păsat, așa de tare și atît de mult eram prinși de mirajul morții, care se împletea, bineînțeles, cu mirajul vieții. Ne-am dus la înmormîntarea celor care „căzuseră“, am plîns frățește după ei, iar a doua zi ne-am reluat joaca aceea a noastră, pe cît de teribilă, pe atît de fascinantă.

Numai **seceta** a reușit să ne tempereze, slăbindu-ne toate elanurile, nu deodată, e drept, pentru că nici ea, **seceta**, n-a ieșit deodată din pămînt, s-a adunat cu greu laolaltă, sintetizînd parcă toate neliniștile aduse de război, tîrîndu-se ea însăși în urma războiului, ca o ceață, ca un val de pulbere fierbinte, ale cărui puteri creșteau și se întăreau văzînd cu ochii, pe măsură ce curgea vremea spre vară, sfîrșind prin a domina totul, zare și potecă, sat și împrejurime, presărînd peste tot nisip și cenușă, mîlind apele, acrind bucățura de pîine, dubind nămolul, astupînd izvoarele laptelui, subțiind mereu zeama pe care ne-o punea mama în blid, aprinzînd în ochii noștri văpaia ciudată a foamei, care apropie atît de mult pe om, — pe orice om — de fiară, de sălbăticiune, înrăindu-l, făcîndu-l mai tăios și mai nemilos, preschimbîndu-i privirile în pumnale și mîinile în gheare.

Așa a luat sfîrșit copilăria mea, sub semnul foamei, intrînd sub taluzul ei teluros și neliniștitor, fiind împinsă sub acest taluz de valul **secetei**, pe care îl tîrîse peste noi celălalt val, de foc și de scrum, al războiului, lucru de care aveam să-mi dau seama tot atunci, în ziua pe care o începusem atît de frumos, gîndindu-mă la întîmplări atît de suave, pe care aveam s-o închei gîndindu-mă la foame, — pe sub portalul căreia aveam să pătrund în propria mea viață — oprindu-mă la împrejurările în care o cunoscusem mai îndeaproape, la clipele în care spectrul ei sinistru vroise să mă înfrîngă sau chiar mă înfrînsese.

„...Fiindcă foamea, ziceam eu cu alt glas, mai amar, mai scorogit, mai altfel, umilește omul, îl abrutizează, îl preschimbă într-o ființă aparte, care nu se preocupă de altceva decît de mîncare, — visează mîncare, dorește mîncare, se uită după mîncare, mulțumindu-se, dacă n-are nimic, și cu o firimitură de pîine, dorind apoi mai mult, din ce în ce mai mult, făcînd uneori, din oameni care fuseseră echilibrați și stăpîni pe ei înșiși, niște simpli hăpăitori, stîlcindu-le viața !... Foamea a rîs și rîde încă de zeci și sute de mii de oameni, atîțindu-i și năucindu-i, punîndu-le jăratec în pîntec și cenușă în cap, — o cenușă seacă, din care a pierit orice urmă de sevă !...“

Existau cîteva împrejurări în care mă înfruntasem direct cu „doamna foame“, despre care încercasem să-i vorbesc lui Ionuț, fără succes însă, — „lasă, Bătrîne, știu că era greu, ne-a spus și tovarășul diriginte, la școală, ne spune mereu !...“ Una dintre împrejurările acestea se petrecuse pe vremea cînd începusem să desfășor oarecare activitate politică la uzină. Se făcuse naționalizarea, dar era greu, încă mai era. Eu unul mă mai luptam, în orice caz, cu hidra aceasta perfidă și învăluitoare, ca o scufundare în apă, ca un îngheț adînc și fierbinte. Mă străduiam, și parcă reușeam, să nu mă gîndesc la ea, — citeam sau stăteam în cîte-o ședință, lucram, îmi cream fel de fel de preocupări, să uit. Și parcă reușeam, parcă o biruiam, uneori. Cei mai adesea, însă, cînd nici nu mă așteptam, mă biruia foamea pe mine, mă scotea dintr-ale mele, mă umilea și mă batjocorea cum poftea dumneaei, făcea din mine ceea ce nu eram, ceea ce nu vroiam și n-aveam să fiu niciodată : un om slab, o cîrpă de șters praful, un nimica. Dacă citeam, pierdeam firul, mă pomeneam gîndindu-mă la cîte-o pîine caldă și aburindă, îmi aminteam de cine știe ce mîncare făcută de mama și uitam de toate, literele piereau din pagină, parcă le-ar fi luat cineva cu mîna. Mă întorceam, reluam lectura cu un fel de îndîrjire. Era degeaba, însă, fiindcă după cîteva pagini povestea se repeta, în forme și mai violente, anihilatoare, năucitoare. Dacă eram în cîte-o ședință, tot cam așa se întîmpla: pierdeam șirul vorbelor, dacă eram la cuvînt, ori uitam ce am auzit, dacă vorbea altcineva. Îmi amintesc, de pildă, de o anumită ședință, pe care nu o voi uita, cred, niciodată. Vorbeam eu atunci, la ședința asta, vorbisem într-un anumit fel, cam bolnăvicios, cam fără vlagă. Asta pînă în clipa cînd îl văzusem pe un muncitor bătrîn rupînd dintr-o pîine mare și neagră. Omul asculta ce se vorbea acolo, era atent, chiar foarte atent, numai că rupea din cînd în cînd cîte-un colțuc de pîine, îl ducea la gură și mușca din el, cu poftă, cu o poftă de om care răbdase și mai răbda încă de foame. Iar eu, de la masă, mă feream mereu de el, mă ferisem de cîteva ori, pe urmă mă pomenisem din nou cu el în fața ochilor, de parcă n-ar mai fi fost nimeni în sala aceea mare și cam murdară. De cîteva ori s-a întîmplat asta, de cîteva ori mi-am pierdut șirul vorbelor, neștiind ce să mai fac. Am băut niște apă într-un timp, — și cît era de leșietică și de scîrboasă apa aceea ! — în alt rînd m-am uitat pe o hîrtiuță, cu toate că nu aveam nimic însemnat acolo. Apoi, fără să-mi dau seama cînd și cum s-a întîmplat asta, am început să vorbesc împotriva foametei, împotriva mizeriei lăsate în urmă de război, de hitleriști și de antonescieni, împotriva celor ce făceau speculă pe seama omului muncitor, împotriva celor ce se înfruptau cu îcre negre, dînd altora pește stricat, — împotriva tuturor îmbuibaților, de ieri și de astăzi. „Bravo, băiete, mi-a spus la urmă bătrînul muncitor, după ce și-a vîrît pîinea într-un sac de merinde, — bravo !... Ai să ajungi departe, fiindcă ai **verb** bun !...“ Iar eu, ce era să fac, i-am mulțumit cuviincios, am mai băut un pahar de apă și m-am dus la cămin, unde am visat, pînă în zori, pîine și cozonaci, lanuri de grîu și baloze care mîncau grîul, nu-l treierau, îl hăpăiau, cu paie cu tot, spre disperarea unei mulțimi cenușii, pe care o spulbera vîntul de colo pînă colo...

Altă împrejurare, tot atît de dură, dacă nu chiar mai dură, avusese loc într-o iarnă, cînd răbdasem din nou de foame, pentru a doua oară în viață, am răbdat mult și îndelung, nu o zi sau două. Răbdat, poate că nici nu-i bine zis, fiindcă mîncam cîte ceva, luam masa o dată pe zi, la o cantină, dar mîncarea era slabă și puțină. Sau poate că eu, fiind tînăr, eram lacom, eram prea pofticios. Adevărul e că eram hămesit mereu, eram ca un cîine care dădea tîrcoale unui abator de unde îi ajungeau la nări cele mai frapante mirosuri, — de carne proaspătă, de sînge. Făceam febră din cauza foamei, treceam prin stări dintre cele mai neobișnuite. Într-o duminică, măcar, spre seară, mi-a fost dat să trec prin cele mai stranii stări. Ieșisem să mă plimb, umblasem mult și cam la întîmplare, prin centru și pe niște străzi mai lăturalnice, pînă cînd mă pomenisem în fața unei vitrine încărcate cu mere, pe undeva pe lîngă piață. Lume era puțină, iar merele, — mere ionatane, crețești și de care or mai fi fost — îmi făceau cu ochiul, mă îndemnau, pur și simplu, să sparg vitrina, să iau măcar două sau trei. La un moment dat am auzit alevea îndemnul ăsta, — „Hai !... Vitrina !... Hai mă !...“ — și nu mi-a venit să cred, hămesit cum eram. Mi-a fost rușine de mine însumi și-am dat să plec. Nu era, însă, nici o nălucire, cineva m-a tras de pantaloni, de jos, de lîngă bordură. M-am speriat, la început, apoi, cînd l-am recunoscut pe Burlui, nebunul cartierului, m-am liniștit, dacă putea fi numită așa starea în care eram eu atunci. „Hai, făcea el, forfotind tot, înotind în zdrențele în care era îmbrăcat, arătîndu-mi o față umflată și învinețită de geruri, — Vitrina... Merele... Hai...“ „Ce vitrină, mă ?! am zis eu, mai mult speriat decît minios. Ce vrei ?..“ „Hiii... Ihiii.., Imm..“ — a făcut el, vorbind prin gesturi, prin strîmbături și prin fornăituri, arătîndu-mi mereu vitrina, foindu-se pe lîngă mine, curgînd, mai bine zis, pentru că el așa mergea, prin alunecări succesive, prin plutiri dezordonate, printr-un soi de clocoteală urîtă și fosnitoare. „Ce vrei ?! I-am mai spus eu de-stul de tare. Pleacă de aici, că chem poliția !...“ S-a depărtat, cînd a auzit de poliție, a luat-o într-o parte, bombănind și forfotind mereu, iar eu am luat-o în partea opusă, protestînd împotriva cuiva, fără a ști împotriva cui și de ce protestez. M-am liniștit după un timp, m-am potolit și aproape că era să uit de întîmplare, cînd m-am pomenit din nou în fața vitrinei, cu Burlui alături, ca într-un vis. „Hiii ! făcea nebunul. Domnu... Vitrina...“ De trei ori s-a întîmplat asta, spre disperarea și mînia mea. A treia oară, măcar, era să sparg vitrina, dar nu pentru mere, de necaz. M-am trezit în ultima clipă, l-am împins cît colo pe Burlui, care începuse să rîdă, urît și triumfător. „Ha, ha, ha !... Hi-hi-hi... Domnu...“ Așa l-am lăsat acolo, rîzînd ca într-o învălătucire, nemaiștiind unde îi era capul și fundul. În noaptea aceea n-am visat meri înfloriți și nici grădini de pomi. L-am visat pe nebun mai întîi, pe Burlui, care stăpînea și umplea lumea, se lățea și creștea mereu, devenind uriaș în cîte-o clipă, micșorîndu-se pe urmă, prefăcîndu-se într-un fel de păduche. Am visat războaie și lupte mai apoi, învălmășeli și bîjbîieli, care mai de care mai îmbîcsită și mai nedeslușită. Apoi, tîrziu, spre ziuă, mi s-a arătat, în vis, un individ robust și arogant, unul care semăna cu Mussolini, semănase la început, pentru ca după aceea să semene cu Hitler, avea ochii și gesturile lui, dar nu era Hitler, se schimbase chiar atunci, mustățile îi crescuseră și se umflaseră, ca niște vrăbioi se făcuseră, vorba îi devenise mai rară și mai apostolică, apoi iar se precipitaseră toate, chipul individului căpătase alte înfățișări, nu mai avea mustăți, nu mai avea nimic grav și rigid în felul lui de a se agita și de a vorbi, fiindcă grăia deslușit, mie însă mi se părea că aud unul și același îndemn subpămîntean : „Hiii !... Vitrina... Hiii...“

IUBIREA DE FRUMOS

Societatea de studii orientale

La Muzeul de istorie al municipiului București se ține anual de mai multe ori ședințele de lucru ale Societății de studii orientale care numără printre membrii ei savanți români de renume, profesori și studenți de la diferite facultăți. Fiind vorba de știință, de studii în amănunt asupra limbilor popoarelor orientale, societatea are în centrul preocupărilor ei limba, manifestările spiritualității unui popor prin limbă și de aici acribia filologică necesară. Numărînd printre membrii fondatori pe Cantemir și Hașdeu, apoi pe Eminescu și Pârvan, pe Iorga și Sadoveanu și atîția alții, astăzi societatea, tipărind și o revistă de studii orientale cu multe sacrificii personale, numără printre cei prezenți la activitatea ei nume de filologi orientaliști de renume, cum sînt : Constantin Daniel, autor al mai multor cărți și studii tipărite în țară și străinătate, acad. Al. Graur și președintele asociației, orientalistul Negoiță, apoi Sergiu Al. George, tracologii dr. Mihai Rădulescu, profesorul și savantul Cicerone Poghirc, sufletul asociației, profesorul Vladimir Drâmba, Nadia Angelescu, Francisca Băltăceanu, Dan Slușanschi, Idel Segal, Liviu Petrina și atîția alții. Într-o ședință recentă s-au făcut o serie de comunicări asupra raportului geto-dacilor cu orientul. Comunicarea profesorului Cicerone Poghirc — realizată după studii îndelungate — arată că toate riurile care curg pe pămîntul românesc sînt de origine dacogetă și că dacii au avut o singură zeitate, anume Zalmoxis, față de multitudinea de zeități din restul Traciei, inclusiv Elada, zeitate cu atribute de divinitate. Aceste probleme l-au preocupat îndelung și pe Pârvan pe plan filologic și pot fi evenimente de prim ordin.

Dealtfel, profesorul Cicerone Poghirc este pe cale de a trasa elementele de bază ale limbii dacilor urmînd ca pe aceste elemente limba strămoșilor noștri să poată fi studiată deocamdată ca orice studiu începător la universitățile noastre, alături de alte limbi vechi.

Avînd ca suport științific această societate, Editura enciclopedică și științifică tipărește de cîțiva ani în cadrul **Bibliotecii orientalis**, sub îngrijirea unui mare iubitor al cărții, Idel Segal, seria de cărți cuprinzînd texte din vechile culturi ale umanității.

O societate care își concretizează știința în cărți de valoare, aducînd contribuții esențiale la înțelegerea mai profundă a rădăcinilor istorice ale propriului nostru popor, punîndu-i în lumină prin comparație valorile spirituale unice, merită toată prețuirea.

IOAN ALEXANDRU ■

cuvintele silabe

totul fierbe în mine
ca într-un vulcan
ce stă să erupă
din adîncul ființei mele
îmi scot inima și sufletul
și le spînzur de soare
nu fac experiență
cu ceea ce noi oamenii
am denumit conștiință
și nici nu-mi bat joc
de lucruri ce sfinte au fost
și oribile azi sînt
nici de cele ce oribile au fost
și sfinte azi sînt
vreau numai
să transform gîndurile mele
în silabe cuminte
căci sînt convins
că dacă omul om ar rămîne
în orice situație
ar putea face multe
mai frumoase mai bune
pentru toți oamenii lumii

NIKOLAUS BERWANGER ■

flacăra PAGINA DE LECTURA

Pedagogie veche într-o școală nouă

Casa de copii „9 Mai" din Bușteni, azi, 21 februarie 1979. Secretarul comitetului P.C.R. al orașului, tovarășul Marin Militaru, ne spune că printr-o scrisoare adresată Comitetului județean al femeilor Prahova au mai fost sesizate nereguli la această instituție dar că ele nu s-au verificat. Ni se mai spune că tovarășul Milu, noul director al școlii, muncește bine, că a fost adus (și promovat) dintr-o comună, împreună cu un alt cadru de bază — directorul adjunct Megelea. Cum muncește tovarășul Megelea ? Foarte bine, ni se spune. În urmă cu ani, ne spune tovarășul Militaru, băieții de aici s-au dedat unor practici urîte ce au făcut obiectul unor necesare măsuri de corecție. Copiii trăiesc bine, afirmă interlocutorul nostru. Au chiar și portocale și ciocolată.

Cum avem și noi o sesizare sosită la redacție ieri, 20 februarie a.c., mergem s-o verificăm. Pe lîngă faptul că funcționează în aerul dătător de sănătate al Buștenilor, școala are și o clădire impozantă. Ne propunem să redăm constatările noastre chiar „fără prejudecăți", în spiritul adevărului și corectitudinii :

Aspectul general al școlii este unul bun. În cele 10 clase profesorii și învățătorii sînt la ore, conform orarului. Lecțiile de botanică (prof. Ciciulete), română (prof. Tastaman), de pildă, impresionează în bine de la prima luare la cunoștință. În schimb, învățătorul Ion Prie predă stînd pe catedră, ca la cofetăria „Caraiman" din localitate, unde servirea este departe de a fi exemplară. Profesorul Teodorescu predă educația fizică în clasă, deși nu era cazul. Am găsit bucătăria curată și alimentele scoase din magazie luaseră calea oalelor și cratițelor fără nici un fel de ciupeli. În dulapurile personalului de la bucătărie nu se găseau alimente — corect, deci. Mai mult decît atît, se pregăteau mîncăruri gustoase.

Iată însă o stenogramă a discuției purtate cu contabilul șef al școlii, tovarășa Eugenia Marian :

— Cine este casier la această școală ?

— Maria Ghionoiu. De fapt dînsa este pe post de supraveghetoare.

— Ce studii are tovarășa Ghionoiu ?

— Acum își dă clasa a VII-a.

— Nu e oarecum puțin ?

— Are multă experiență. Și-apoi treaba e știută. La consiliul popular.

— Personalul didactic și de îngrijire servește masa la cantina elevilor ?

— Doar 10—15.

— Și cît plătesc ?

— 7 lei prînzul.

— O parte a personalului didactic sau de îngrijire locuiește în căminul pentru elevi ?

— Da. 9 persoane. Plătesc chirie.

Verificăm : masa și cazarea sînt plătite. Verificăm, căci în sesizarea trimisă revistei aceste lucruri sînt incriminate. Noi nu vedem nimic blamabil în asta, cu toate că admitem existența unor alte puncte de vedere.

Dormitoarele sînt curate, spațioase. Unul din ele are geamul spart și colegul A. Mihailopol sesizează asta. I se răspunde prompt că geamul este dublu. Da, dar și partea cealaltă este spartă.

Discutăm cu profesorul maistru Dorel Bogdan, secretar adjunct al organizației de partid din școală. Aflăm că în școală sînt circa 280 de elevi, pentru care anual statul cheltuiește 4 milioane de lei. Pînă la primul venit propriu, adică prima retribuție, elevii, chiar dacă fac și a doua facultate, sînt sprijiniți de școală. Este desigur ceva impresionant.

La data de 21 februarie în Bușteni aerul este curat și rece. Ancheta de presă pe care o desfășurăm este monotonă dar lucrul nu ne sperie. Rămîn de verificat două probleme : sînt bătuți copiii în școală sau nu ; merg copiii vara la mare sau nu.

Pană Sorin, 15 ani, clasa a VIII-a B : Cînd nu sînt cuminte, tovarășul educator Damian îmi dă palme.

Năsulea Vasile, 14 ani, clasa a VII-a : Tovarășa educatoare Ratea mă bate cu bățul.

Petrache Ion, 15 ani, clasa a VII-a : Tanti Vali îmi dă 2 palme. Pe tanti Vali o cheamă Valeria Mătăchescu. Dînsa bate și alți copii. Mai rău bate tovarășul director adjunct Megelea. Pe Năsulea l-a bătut în birou la dînsul cu cureaua de a umblat cu ochiul atît de umflat că ne-a speriat.

Neagu Ștefan, 15 ani, clasa a VIII-a B : Nu m-a bătut nimeni.

Tudor Florică, 16 ani, clasa a VIII-a B : M-a bătut educatorul Damian cu palmele și pumnii.

Din nou **Năsulea Vasile :** Tovarășul Megelea m-a bătut cu cureaua de la pantaloni peste cap și n-a nimerit. M-a lovit peste ochi. Am umblat 3 zile cu ochiul umflat. Apoi, cum să vă spun eu, s-a dezumflat. Am fost la cabinetul medical altădată cînd mă durea burta și au zis că n-am nimic. Dacă și acum spuneau că n-am ochiul umflat ? Tovarășul director Megelea zice către mine : Du-te de aici, pușlama ! Unde să mă duc dacă ai mei nu mă țin ? Ne mai bate și tovarășa de franceză. Tovarășul Megelea are și un băț special.

Înțelegem foarte bine faptul că și copiii orfani, cei din familii dezorganizate pot fi obraznici, pun greu la încercare nervii educatorilor. Pentru acești copii noi nu pledăm pentru mai multă milă, pentru o milă de tip „A". Ei, ca și ceilalți, sînt copiii noștri, ai țării, și trebuie instruiți și educați. Cu competență, cu dragoste și cu exigență. În școala noastră bătaia este însă interzisă. Ea este descalificantă. Este josnic să bați un copil. Este degradant pentru oricine, dar cu atît mai mult un cadru didactic nu are voie. Este oare posibil să te porți într-un asemenea hal cu niște copii cărora nu are, de cele mai multe ori, cine să le la apărarea ? Inspectoratul școlar Prahova este dator să cerceteze imediat și cu atenție faptele. Să vadă și dacă nu cumva copiii exagerează sau chiar mint. Dînșii pot stabili adevărul și în privința instrucției și educației acestor copii, și datele, coroborate, pot da o imagine exhaustivă asupra a ceea ce se întîmplă la Casa de copii „9 Mai" din Bușteni. Un alt elev ne mărturisea că uneori în plină noapte directorul Megelea scoate copiii la înviorare. Sînt afirmații grave, foarte grave.

Vara școala se mută la Năvodari, la mare adică. Ciți dintre copii merg la mare toți ? În clasa a V-a din 38 de elevi au fost 3. În clasa VI-a B, din 30 au mers 8. Foarte puțin. Au fost în tabără și copiii educatorului Stan și ai tovarășei Rădac. Nu este corect. Au plătit, sîntem informați, dar procedeul este incorect. Trebuie ca fiecare să meargă la mare pe banii lui, sau ai părinților, și să meargă pe șansa lui. Nu toți copiii au „șansa" de a fi orfani sau provenind din familii dezorganizate. Ne exprimăm regretul că într-o școală nouă, școală unde statul investește milioane pe an, se practică lucruri care țin de vechea pedagogie. Sîntem convinși că adîncirea cercetărilor va duce implicit și la luarea unor măsuri exemplare împotriva celor vinovați.

EUGEN SECELEANU
Foto : A. MIHAILOPOL

Doctorul Grigore Drăghia, victima bîrfelilor spuse la urechea pacienților de către colegii săi

În anul 1966 Grigore Drăghia termină Facultatea de stomatologie din București, fiind, conform mediilor, unul dintre cei mai buni absolvenți. Terminînd deci facultatea de stomatologie printre primii și se hotărăște să se întoarcă în orașul natal — Drobeta-Turnu Severin. Aici desfășoară o activitate intensă, fiind, după părerea multor colegi, promovat în diferite funcții de răspundere destul de repede. Astfel, în anul 1972 este numit coordonator al rețelei de stomatologie a județului Mehedinți, iar în anul 1977, în urma deciziei numărul 449, este numit inspector titular.

Dar să ne întoarcem în anul 1972, cînd tînărul doctor este numit coordonatorul rețelei de stomatologie a județului Mehedinți. În acea perioadă baza materială a județului era formată din 26 de unități de stomatologie. Într-un timp destul de scurt, în anul 1978, se ajunge la 57 de unități de acest gen. Un aport deosebit îl are și doctorul Drăghia, fapt recunoscut de toată lumea din județ. Din anul 1975 întregul colectiv condus de doctorul Drăghia este preocupat de constituirea și formarea în județ a unei baze materiale de lucru moderne, în pas cu ultimele noutăți ale tehnicii, fapt ce s-a finalizat în anul 1978, prin construirea unui modern centru de stomatologie, format din 10 unități de lucru. Desigur, lupta și greutățile întîmpinate au fost mari, dar întregul colectiv de cadre medicale a reușit să învingă diferite prejudecăți, iar la ora actuală putem afirma că în județul Mehedinți funcționează un modern centru de stomatologie, putînd concura cu cele mai vechi și de tradiție centre de acest fel din țară.

Deci totul e bine cînd se termină cu bine. Doctorul Drăghia visează și începe să-și contureze noi planuri pentru viitor. Dar această perioadă este foarte scurtă. La scurtă vreme după darea în folosință a centrului stomatologic, mai precis pe data de 25 octombrie 1978, doctorul Grigore Drăghia este schimbat din funcția de coordonator al rețelei de stomatologie de către Direcția județeană sanitară, în urma unei sedințe de lucru la care au participat din tot efectivul de 225 cadre medico-sanitare al județului doar 5 medici și 9 tehnicieni dentari. Motivul ? Existînd și funcționînd în județ un nou obiectiv sanitar, pretențiile sînt mult mai mari și deci trebuie ca această activitate de coordonare să fie făcută de un doctor cu o mai mare experiență decît cea a doctorului Drăghia. În acest sens nu s-a eliberat pînă la această oră nici o decizie, ea funcționînd verbal.

Totul în jurul acestui caz este învăluit în mister.

Doctorul **Jan Ciuciu — secretarul comitetului de partid al sectorului sanitar al municipiului Drobeta-Turnu Severin :** „Doctorul Grigore Drăghia este victima bîrfelilor și intrigilor unor cadre medicale care activează aici. Am fost mirat și totodată indignat de această măsură luată în mod abuziv. Fiind foarte tînăr, muncitor și ambițios, doctorul Drăghia a trezit invidia și chiar ura unor colegi. Desigur, poate și el a exagerat de multe ori. În ce sens ? Era exigent. Acest fapt deranja. Cei mai mulți se plîngeau și bombăneau pe la colțuri. Eu personal și restul cadrelor medicale nu numai că îl apreciem pe doctorul Drăghia dar chiar îi admirăm puterea de muncă. Datorită muncii și perseverenței lui, în mare parte, a fost predat înainte de termen acest modern centru stomatologic. Știu exact cît a muncit și cum s-a zbătut doctorul Drăghia pînă și-a văzut realizat visul, începînd cu discutiile legate de proiect pînă la dotarea complexului cu utilaje și aprovizionarea acestuia. De multe ori, se duce în timpul liber la Craiova, la Timișoara sau la Cluj-Napoca. A-l schimba din această funcție fără explicații, fără motive după părerea mea, este o mare greșeală care lovește în visurile și aspirațiile unui doctor tînăr și capabil. Faptul invocat, că prin această măsură, s-ar curma niște bîrfeli sau discuții neprincipiale, nu este o explicație plauzibilă".

Directorul direcției sanitare, doctorul **Alexandru Trăilă**, ne spune aceleași lucruri ca și doctorul Jan Ciuciu.

Elisabeta Bădescu — vicepreședinta Consiliului popular al județului Mehedinți : „Îl cunosc pe doctorul Drăghia de cînd s-a reîntors, la noi, în județ. Este un doctor capabil și apreciat în munca profesională pe care o desfășoară, aici în județ, cît și apreciat în munca de cercetare și munca obștească. Și să vă spun fără să ne ascundem după degete, este victima unor calomnii țesute în jurul său. Mulți doctori stomatologi de aici cînd le vine un pacient la tratament tot timpul, la urechea acestuia bîrfesc. Ce ? Că doctorul Drăghia este rău, este exigent, este pretențios și multe alte lucruri de acest gen. Eu eram în concediu cînd s-a luat această măsură. Cred și sînt convinsă că este o decizie eronată, care nu se încadrează în normele vieții noastre și care nu folosește nimănui. A fi exigent și pretențios în munca pe care o desfășori este un motiv de laudă și nicidecum un lucru pentru care să fii pedepsit. Doresc să vă spun, în încheiere că odată cu această măsură se pun „bețe în roate" și muncii de cercetare începute de doctorul Drăghia. Este vorba de un studiu de combatere a cariei dentare prin tratare cu fluor, studiu început la diferite școli din județ cu deosebite rezultate practice".

Acestea sînt pe scurt faptele prezentate. Așteptăm, și nu numai noi, ca măsurile abuzive și neclare să fie discutate.

Desigur, este greu de înțeles, cum spunea și tovarășa Elisabeta Bădescu, cum calitățile unui om puse în balanță cîntăresc mai puțin decît bîrfelile și intrigile țesute și brodate în jurul acestor calități.

SORIN POSTOLACHE

Ca să pricepi ce vrea omul, ca el să te priceapă bine, trebuie să-l privești în față

De curînd, redacția a fost sesizată că la Cluj-Napoca un pensionar în vîrstă de 69 de ani, fost mecanic de locomotivă, este scos pur și simplu din locuința sa, scos în stradă cu familia, fără ca acești oameni să aibă unde se muta. Pentru a fi sigur că aceste afirmații vor fi înțelese exact, Ștefan Mihăilă a venit personal de la Cluj-Napoca să-și prezinte plîngerea. Redăm pe scurt ce reiese din verificările întreprinse de noi. Ștefan Mihăilă a fost proprietarul unei locuințe, reprezentînd o treime din casa de pe strada Ceahlău nr. 5. A fost, pentru că nu mai este acum. El cumpărase locuința, cu ani buni în urmă, la prețul de 25 000 lei. Cealaltă parte a casei era și este folosită de moștenitori ai proprietarului inițial. Ștefan Mihăilă a stat aici cu soția, casnică, și cu un fiu, muncitor la depoul de locomotive. Întreaga casă însemnînd trei camere și dependințe, treimea lui S.M. însemna, de fapt, o cameră plus o pivniță și o spălătorie, acestea fiind la demisol. Cum fiul, Vasile, este și el azi căsătorit — soția încadrată în muncă —, acea singură cameră era a tinerilor, iar pivnița a devenit, cu amenajări minime, locuința bătrînilor, cum, la rîndul ei, spălătoria a devenit bucătăria întregii familii.

În anii trecuți, deținătorii celeilalte părți a imobilului au cerut, în justiție, ieșirea din indiviziune. Pentru a scurta povestea, vom spune că la capătul mai multor procese — în care S.M. a luptat pentru împărțirea casei în două apartamente — instanțele au decis că imobilul nu poate fi împărțit și l-au atribuit în întregime celor care dețineau mai mult, obligîndu-i să plătească soților Mihăilă 49 476 de lei, iar pentru ceștia din urmă stabilind obligația de a evacua spațiul respectiv. Ștefan Mihăilă primea bani pentru această proprietate ca și cum ar fi vîndut-o, deși el n-a dorit să vîndă. Lucru pentru care a refuzat banii. Cei care deveniseră proprietari ai întregii case au depus la C.E.C. 49 007 lei. Corect : reținuseră banii pe care instanța îl obligase pe S.M. să-i dea acestora drept cheltuieli de judecată. Un nou proces pentru evacuare. O nouă hotărîre judecătorească. La 17 ianuarie a.c., organele de executare — în prezența președintelui Judecătoriei Cluj — au încheiat un proces-verbal prin care îi dădeau termen o lună, pînă la 17 februarie, lui S.M. pentru a elibera camera în care stau cei doi tineri.

La Tribunalul județean Cluj, tovarășul președinte Traian Nicorici ne asigură că soluțiile juridice sînt corecte și legale. Fostul mecanic de locomotivă s-a adresat consiliului popular. A primit și răspunsuri scrise. Ni le arată. Un astfel de document, din 7 octombrie 1978, semnat de tovarășul Iosif Gavrea, prim vicepreședinte, îl recomandă să constituie suma obținută într-un avans pentru construirea unui apartament. Zilele trecute, tovarășul Gavrea ne spunea că dacă ar fi acceptat propunerea, S.M. ar fi primit destul de repede apartamentul și că, pînă atunci, nu l-ar fi scos nimeni din fosta lui proprietate. Ne permitem însă să-i amintim tovarășului Gavrea că tocmai acest ultim lucru, această precizare despre faptul că pînă atunci nu l-ar fi dat nimeni afară din casă, nu există în cuprinsul adresei amintite și care poartă, repetăm, semnătura dînsului. Tovarășul prim-vicepreședinte ni s-a părut că înțelege aproape tot atît de greu ca și Ștefan Mihăilă cum poate un om să se trezească „vînzătorul" fără voie al propriei sale locuințe și apoi obligat să iasă în stradă. Acest ultim lucru sîntem asigurați din nou că nu se va întîmpla. Numai că pensionarului nu i s-a explicat niciodată, așa cum ni se explică nouă, că o garsonieră confort I costă la Cluj-Napoca între 46 700 și 50 000 lei, că, dacă dorește să cumpere una, primăria i-o pune la dispoziție cu prioritate fără să fie evacuat pînă atunci ; sau că, dacă nu vrea să se despartă de familia fiului cu care a stat pînă acum, poate să contracteze și să obțină, la fel, un apartament de patru camere, la care avansul maxim este de 41 000 lei. Avînd în vedere cererea mare de locuințe din municipiu, ne spunea tovarășul Gavrea, noi vom merge pe linia de a-l determina pe Ștefan Mihăilă să-și contracteze apartament proprietate personală. Pe de altă parte același interlocutor ne asigura că omul are dreptul și va fi lăsat să aleagă între această variantă și înscrierea pe lista de priorități a pensionarilor. E adevărat, pentru 1980. Fiindcă anul trecut — deși el asta a tot dorit și a rugat în fond — nimeni nu s-a gîndit să-l înscrie pe lista pentru 1979. Oare cîtă grijă sinceră pentru soarta omului se poate descifra în spatele tuturor acestor lucruri ?

Ni s-a spus că Ștefan Mihăilă va fi chemat, se va sta de vorbă cu el și se va găsi, oricum, o soluție omenească pentru a nu fi scos în stradă. Este exact ceea ce dorește ceferistul pensionar. Iar lucrul este cu desăvîrșire firesc. Nefiresc rămîne doar faptul că abia după atitea intervenții s-a descoperit că este și normal și posibil ce vrea omul, că se poate sta de vorbă cu el, cu intenția sinceră de a-l ajuta.

DORIN GHERGHINESCU

Legea este dreaptă prin efectele ei

EFECTELE LEGII

Bătrînii Nastasia și Ioan Toma din București, conform deciziei nr. 1396 din 17 mai 1978 a Secției a III-a civilă a Tribunalului municipiului București, urmează să plătească nepoților lor Ileana și Aron Cordea din Ocna Mureșului suma de 72 000 lei. Ea, Nastasia Toma, este femeie de serviciu la Romvared. El, Ioan Toma, este, pînă în octombrie a.c., cînd va ieși la pensie, vînzător. Suma de 72 000 lei va fi recuperată prin scoaterea la licitație a casei soților Toma. Pînă nu demult, bătrînii au figurat ca proprietari a două case. Casa din București și casa din Ocna Mureșului pe care au vîndut-o cu act sub semnătură privată nepoților Cordea și pe care, din anumite pricini, nu au reușit s-o înregistreze pe numele acestora pînă la apariția legii referitoare la obligativitatea înstrăinării în termen de un an a celei de a doua proprietăți. Casa din Ocna Mureșului a fost confiscată, conform legii. Soții Cordea cer banii înapoi, dobînzile cuvenite, cheltuielile de judecată și tribunalul le dă cîștig de cauză. Banii vor fi recuperați prin scoaterea la licitație a casei din București și bătrînii pierd totul.

Nepoții Ileana și Aron Cordea n-au avut două proprietăți. Cînd rudele lor din București au pus casa în vînzare, casa în care ei locuiau cu chirie, soții Cordea, foarte tineri pe atunci, aveau un singur vis: să poată rămîne în casa din Ocna Mureșului. Bătrînii au acceptat plata eșalonată și casa a rămas nepoților, fără însă a avea toate formele legale îndeplinite. După confiscare, soții Cordea au cerut banii înapoi și decizia a fost dată în favoarea lor. Ei au acum totul: casa în care au sperat să rămînă, cu diferența că în loc să plătească impozit, cum plătiseră după cumpărare, plătesc chirie. Vor primi înapoi banii dați în rate dintr-o dată, inclusiv dobînzile, ca și cum i-ar fi investit într-o bancă.

Acestea sînt efectele deciziei nr. 1396 din 17 mai 1978.

Aflu acum, în urma unei discuții telefonice cu Consiliul popular al orașului Ocna Mureșului, că bătrînii Toma sînt niște escroci, adică au casă în București, casă în Ocna Mureșului, pe care au vîndut-o fără acte, și refuză să restituie păgubiților banii însușiți. Este un alt punct de vedere și dacă mă întrebați de ce-l notez nu pot să vă răspund decît: fiindcă există.

OPINIA SEPARATĂ A JUDECĂTOAREI ELENA OSIPENCO

Decizia judecătorească n-a fost luată în unanimitate. Din cei trei membri ai completului, judecătoarea Elena Osipenco a făcut, în termeni juridici, opinie separată. După părerea judecătoarei Osipenco, potrivit legii, obligația de a procura autorizația de vînzare nu cade exclusiv în sarcina vînzătorului, necxistînd nici o îngrădire pentru ca părțile să convină altfel, așa cum susțin soții Toma. Ceilalți doi judecători afirmă că legea atribuie în exclusivitate vînzătorului obligația de a procura autorizația de înstrăinare. Cine are dreptate? Vînzătorul?... Cumpărătorul?...

Contrariază și uimește activitatea inciclită atît a cumpărătorului, care achitînd 60 000 lei pe baza unui act nelegalizat avea tot interesul să se vadă cît mai grabnic întabulat ca proprietar, cît și a vînzătorului, care avînd două proprietăți se vedea amenințat să piardă una; timp de un an, nici unul, nici altul nu reușesc să-și legalizeze formele și să iasă din zona periculoasă a legii, ajungîndu-se la confiscarea proprietății din Ocna Mureșului. Elena Osipenco susține că vina pentru neîndeplinirea formalităților revine mai tinerilor Cordea. Ceilalți doi membri ai completului transferă vina în sarcina bătrînilor Toma. Decizia se ia cu majoritate de voturi.

LA NOTARIATUL SECTORULUI 6

— Tovarășe notar șef Virginia Sărdărescu și tovarășe notar șef adjunct Elena Roman, de la dumneavoastră vreau să aflu nu de partea cui credeți că este dreptatea, ci cum este în practica notariatelor: al cui interes este mai acut, al vînzătorilor sau al cumpărătorilor de case în perfectarea formalităților?

— Nu putem ști: interesele variază. La noi, vînzătorii sînt cei care cer și obțin actele necesare.

— Și dacă vine un cumpărător?

— Nu prea vine. Și dacă ar veni, nu-i putem elibera actele fără semnătura vînzătorului.

— E foarte important ce-mi spuneți.

— Știind că are două proprietăți, din care trebuie să înstrăineze una, vînzătorul neîndeplinindu-și obligațiile s-a încărcat cu o gravă răspundere. Gravitatea decurge din însăși prevederea legii care a stabilit un termen de un an pentru reglementarea stării de proprietate. Mai mult: dacă ar fi introdus în timp util cererea pentru autorizația de înstrăinare, consiliul popular ar fi fost obligat să i-o acorde, chiar după expirarea termenului. În cazul prezentat, încetineala vînzătorului este explicată de distanța la care se află, dar pentru asta nu poate fi iertat. Este totuși ciudată pasivitatea cumpărătorului. Legea este lege însă...

— Izbînzii acestui principiu i-am închinat rubrica de față. De la nevoia extinderii și absolutizării lui am pornit la drum... Este crezul și justificarea rubricii noastre... Totuși, așa cum ați afirmat, pasivitatea cumpărătorului este ciudată...

— Foarte ciudată. Dar nu poate înlătura rigoarea legii. Legea este dură, dar dreaptă...

— Dreaptă!... Vedeți, mie mi se pare că în sine legea nu este nici dreaptă, nici strîmbă. Legea există. Legea este dreaptă prin efectele ei. Or, în cazul discutat, petiționarii noștri spun: după 50 de ani de muncă, la sfîrșitul vieții, sîntem mai săraci, datorită acestei întîmplări, decît am fost la începutul ei... De partea cealaltă, cumpărătorii au totul...

— Din vina cui?

— În nici un caz din vina legiuitorului. Dacă l-am lăsat pentru un timp deoparte și am apelat la practică, am făcut-o cu un scop foarte precis: atît cumpărătorul, cioban, cît și vînzătorul, cu patru clase elementare, chiar dacă ar fi citit legea, n-ar fi înțeles-o. Ce au putut cunoaște ei este tocmai practica: uzanța. Iată un dialog cu Ioan Toma, vînzătorul.

— Este aproape de neînchipuit cît de delăsător ați putut fi, tovarășe Toma.

— Tovarășe, eu, după ce-am luat banii de la Cordea, am cumpărat casa unde locuiesc. Jumătate din ea o aveam mai de mult. Îngrijisem o bătrînă și bătrîna, înainte de a muri, ne-a lăsat-o nouă, cu forme. După ce-am luat banii am cumpărat și cealaltă jumătate. Vînzătorul era din Tecuci. Pentru forme, chiar și pentru autorizația de înstrăinare, numai eu am alergat, fiindcă eram din București, iar el nu putea să vină din Tecuci. Există dovezi: toate actele sînt semnate de mine. Cererile, adică. Și dacă eu am făcut așa, am zis că poate și Cordea. El se obligase față de mine, cum mă obligasem eu față de vînzătorul din Tecuci. Aveam și martori. Era interesul lui, tot așa cum era interesul meu față de vînzătorul din Tecuci. El era în Ocna Mureșului, eu la cîteva sute de kilometri și în Ocna Mureșului n-ajungeam eu cum ar fi ajuns vînzătorul meu. Cordea mi-era și rudă și mi-a tot promis, și dacă el mi-a promis, așa cum i-am promis și eu vînzătorului, și dacă mi-era și rudă și i-am dat la plată avantaje, nu mi-am închipuit că nu va obține pînă la urmă autorizația. Adică el trebuia să urgenteze, iar eu să vin într-o zi anume ca să semnez. Dar el nu dădea nici un semn, adică promitea dar nu făcea nimic.

— O lună, cinci, zece, dar cînd ai văzut că se apropie termenul, anul, de ce n-ai grăbit lucrurile, de ce nu te-ai dus personal?

— Care termen?

— Aveai la dispoziție un an pentru ca să obții autorizația de înstrăinare.

— Ei, asta n-am știut eu. Depusesem cererea pentru eliberarea documentației, începusem demersurile, n-am știut eu că durează un an, am zis că se aranjează, mai greu decît am cumpărat eu în București, dar se aranjează...

Plecînd deci de la uzanță, de la practică, Ioan Toma a reținut că nepotul poate porni demersurile, le poate urmări și urgenta, ca și el în relația cu vînzătorul din Tecuci, că ruda lui i-a promis de față cu martori că va angaja un avocat în acest scop, că era interesul lui Cordea să se vadă cît mai curînd cu titlul de proprietar, ca și el, și că pînă la urmă, așa cum s-a angajat, va obține totuși autorizația de înstrăinare.

Conform aceleiași practici, la rîndul lui, nepotul știa că Ioan Toma, ca vînzător, poartă răspunderea pentru obținerea autorizației, că neobținerea ei înseamnă confiscarea casei, în care caz el ar fi rămas mai departe chiriaș, ar fi primit suma întreagă înapoi, cum s-a și hotărît dealtfel. Interesul lui Cordea a fost de la început să rămînă în casă, nu să cumpere... Interesul lui Cordea față de Toma n-a mai fost, după apariția legii, același ca al lui Toma față de vînzătorul lui din Tecuci.

— Adică l-a dus cu vorba?

— Dacă declarațiile martorilor de la dosar sînt sincere și conforme cu realitatea, da, l-a dus cu vorba...

LA SECȚIA A III-a CIVILĂ A TRIBUNALULUI MUNICIPIULUI BUCUREȘTI

Vizavi, în amiaza unela din zilele acestui capricios februarie, autorii celor două soluții: judecătorul Ion Dobrescu și judecătoarea Elena Osipenco. La al treilea birou, judecătoarea Rodica Bălănescu.

Judecătoarea Elena Osipeanu: Atît eu cît și mulți alți colegi de-ai mei am învățat meserie și învățăm în continuare de la acest om extraordinar care este judecătorul Ion Dobrescu. În acest caz însă am făcut opinie separată. Mi s-a părut că putem merge mai departe...

Judecătorul Ion Dobrescu: Accept cu plăcere o discuție despre acest caz. Interesul este nu să-mi apăr soluția, ci s-o fac înțeleasă. Colega mea a fost de altă părere. Datoria, care în justiție se confundă cu înțelegerea menirii noastre, ne-a impus ca în fața unei instanțe superioare să prezentăm argumente care să justifice opinia exprimată prin hotărîre. Contează nu dreptatea mea sau a colegei mele, ci dreptatea ultimă și la ea contribuim fiecare, instanța de fond, instanța de recurs, instanța de recurs extraordinar: Tribunalul Suprem. În ce mă privește, am luat în analiză numai datele certe ale dosarului: legea care prevede obligativitatea de principiu a vînzătorului în obținerea actelor, uzanța, interesul vînzătorului care avea obligația să se conformeze dispozițiilor legii și să înstrăineze unul din cele două imobile, precum și delăsarea nejustificată a vînzătorului în realizarea acestei obligații.

— Tovarășe judecător Dobrescu, Ioan Toma și soția lui au pierdut totul, tot ce au agonisit într-o viață...

— Din culpa lor. Noi aplicăm legea!

— Cumpărătorul putea să-l ajute!

— I-am pus și eu buna-credință la îndoială. Aparențele spun că n-a avut-o. Reaua-credință trebuie însă dovedită.

— Reaua-credință este o culpă?

— Este!

Judecătoarea Elena Osipenco: Întrucît dreptul vînzătorului și al cumpărătorului să convină și altfel decît prevede legea în principiu nu este îngrădit și Ioan Toma susține că familia Cordea s-a obligat să pornească demersurile, să le urmărească și să le urgenteze, am considerat că în cazul cînd acest lucru se dovedește cu martori culpa trece de la vînzător la cumpărător.

— S-a dovedit?

— Toți martorii afirmă că familia Cordea și-a asumat obligația de a angaja un avocat.

Judecătoarea Rodica Bălănescu: Proba aceasta nu este totdeauna edificatoare. Martorii spun ce-au auzit, ce-au vorbit între ei...

Judecătoarea Elena Osipenco: Mărturiile lor concordă cu firescul vieții. Vînzătorii sînt în București. Cumpărătorii în Ocna Mureșului, în casa cumpărată. Drumul pînă la Ocna Mureșului este dificil. Vînzătorii sînt în cîmpul muncii. Vînzătorii au acordat facilități la cumpărare. Cumpărătorii sînt rude și prieteni. Rude mai tinere în orașul de reședință al administrației. Convenția este cu totul și cu totul plauzibilă.

— Cumpărătorii neagă convenția. N-o acceptă în nici o formă.

— Actele au rămas la ei. Spun martorii. Dealtfel aici nu e nici un dubiu.

— Motivul putea fi: ca să nu mai umble cu actele pe tren.

— Cumpărătorii au negat că actele au rămas la ei. Dacă motivul ar fi fost cel spus de dv. l-ar fi invocat fiindcă e plauzibil. Negînd și dovedindu-se că actele au fost totuși la ei, cel puțin un timp, negația nu e un argument în favoarea existenței convenției? Vînzătorii erau astfel puși în imposibilitatea de a acționa singuri. Era nevoie numai de reaua-credință a cumpărătorilor pentru ca orice efort să fie zadarnic.

Judecătorul Ion Dobrescu: Interesul vînzătorilor era atît de mare și de evident încît nimic nu justifică de ce în concediul de odihnă sau într-unul luat special pentru asta nu au depus toate diligențele. Or, semne în favoarea acestei presupuneri nu există.

Judecătoarea Elena Osipenco: Dacă ar fi cunoscut deznodămîntul, cum îl știm noi, da, nici un efort nu ar fi fost prea mic. Dar după cum reiese din depozițiile martorilor, familia Toma nu de asprimea efortului s-a lovit, ci de promisiunile unor rude, ale unor prieteni. Le-au crezut, cum le-am fi crezut fiecare. Și au plecat, după cum au venit.

— Era nevoie numai de reaua-credință? De la ce poate pleca reaua-credință?

— De la deosebirea de interese. De la ură...

— Interesele nu erau aceleași. Într-un fel, familia Cordea a fost obligată să cumpere prin punerea în vînzare a casei. După apariția legii, nu mai era interesată. Orice s-ar fi petrecut, ea rămînea în continuare în casă, cum s-a și întîmplat. Este adevărat că ar fi putut pierde 60 000 lei. Era însă ușor de aflat, din practica notariatelor, că nu-l pot pierde.

— Noi n-avem dreptul să mergem atît de departe cu presupunerile. Fără probe, nu!

— Ura se declanșase, între timp, de la grădină, după afirmațiile vecinilor. Ură ușor controlabilă prin răspunsul primit de la consiliul popular unde Ioan Toma este considerat un escroc, firește nu din constatări concrete. Este adevărat că această ură putea izbucni după declanșarea procesului. Notificarea trimisă, somația de a restitui banii în cîteva zile datează dinaintea începerii procesului. O asemenea somație nu se uzitează între rude și prieteni. Apoi memoriile cumpărătorilor sînt contradictorii. Ei afirmă, după caz, precum că familia Toma n-a dat pe la Ocna Mureșului sau că venea foarte des acolo. În contrast apare buna-credință a familiei Toma, care deși nu a eliberat nici o chitanță pentru ratele de la ultimii 30 000 lei a recunoscut că i-a primit.

Judecătoarea Rodica Bălănescu: Răspunderea celor două familii este cel puțin egală.

Judecătorul Ion Dobrescu: Repet: Nu soluția mea mă interesează, ci dreptatea finală. Numai recursul extraordinar ar putea confrunta rigoarea premiselor noastre diferite.

ÎN LOC DE CONCLUZII

Două opinii, două personalități, două soluții. Soluțiile diverg, în aparență, și subliniază, în fond, cu cîte dificultăți se confruntă instanța în demersul ei de înaltă ținută morală spre realitatea faptelor. Două soluții diferite, expuse în cadrul aceluiași complet de judecată, care nu sînt decît expresia rigorii și a conștiinței judecătorilor că dreptatea rezultă nu din unanimitatea pozițiilor, ci din motivația adîncă a argumentelor prezentate, argumente ce nu se exclud, ci dimpotrivă, se completează, se vor întregi într-o soluție asupra căreia nu se poate pronunța decît instanța de recurs extraordinar. Cu atît mai mult cu cît soluția rămasă în vigoare și conform căreia familia Toma trebuie să piardă totul, dintr-o neglijență mai mult sau mai puțin dovedită, ar putea fi reconsiderată și din perspectiva legilor omeniei care în societatea noastră nu intră în conflict cu severitatea normei juridice.

NICOLAE CRISTACHE ■

O pasionată excursionistă și... tenebroasele ei indeletniciri

Judecînd lucrurile după frecvența excursiilor în străinătate ale Lucreției Mureșan, din București, aleea Stînilă nr. 6 — 2—3 pe an — se putea trage concluzia că pasiunea acestei femei, de profesie... casnică, pentru călătorii lungi și costisitoare trebuie să fi diminuat serios bugetul familiei. Oricum, cîteva excursii pe an, de fiecare dată în mai multe țări din Europa, nu sînt la îndemîna oricui. Dar gusturile nu se discută.

Să fi fost chiar așa de puternică ispita pentru lărgirea orizontului cultural la această femeie cu numai „trei clase și jumătate de școală primară", cum precizează dînsa? Mai cu seamă în ultimul timp, cu unica pensie a soțului — 1 800 lei — fiul avînd și el, într-adevăr, o retribuție bună, dar și cheltuieli pe măsura pretențiilor unui inginer tînăr cu mașină personală, rate la apartament etc., s-ar fi putut pune întrebarea, cum reușește Lucreția Mureșan să se „descurce" totuși? În ce mod economisește ca banii dacă îi permite luxul să facă atîtea excursii?

„... Și dacă ar fi numai călătoriile... poate că în rîndul vecinilor și cunoscuților tot nu ar exista atîta nedumerire — aveu să relateze într-o bună zi cineva la telefonul 055. Vă rog să mă credeți, se explica cetățeanul, și noi cîștigăm bine, ba chiar mai mult decît familia Mureșan. Și nu este vorba de invidie sau de vreo răzbunare. N-avem nimic de împărțit... Dar nu pot fi de acord cu cei care fac avere pe căi necinstite. Verificați și vă veți convinge că Lucreția

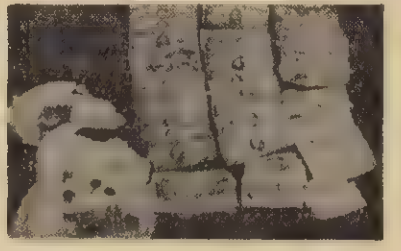

Mureșan realizează mari cîștiguri de pe urma excursiilor care le face în străinătate și a legăturilor pe care le are cu diverși afaceriști" — insista cetățeanul care îl asigura pe ofițerul de la dispecerat de bunele sale intenții de a contribui la demascarea elementelor incorecte.

Evident, în asemenea situații, organele de miliție nu rămîn în espectativă.

Serviciul economic din Miliția Capitalei, unde a fost predat de îndată mesajul recepționat, a trecut mai întîi la efectuarea verificărilor de rigoare.

Primele rezultate confirmau, fără echivoc, cele semnalate: locuința familiei Mureșan era frecventată de elemente cu preocupări dubioase — indeosebi speculanți de blănuri de provenință străină; starea materială a familiei respective indica, de asemenea, un contrast izbitor între posibilitățile legale de cîștig și opulența existentă — un apartament cu trei camere, achitat la puțin timp după contractare, autoturism proprietate personală — altul decît al fiului, mobilă scumpă, multe obiecte de valoare etc.

În conformitate cu prevederile legale s-a dispus astfel o descindere la locuința familiei Mureșan. Percheziția și cercetările care au urmat aveau să reliefeze aspecte de-a dreptul surprinzătoare: sub paravanul așa-zisei pasiuni pentru excursii în străinătate, „inocenta" casnică desfășura de ani de zile o febrilă activitate de speculă cu haine, cîciuli și gulere din blănuri scumpe, realizînd venituri fabuloase.

Atît la domiciliul personal, cît și la locuința surorii sale, Sinefta Ivan, din str. Traian nr. 10, unde ascunsese o parte din valori și bunuri, au fost indisponibilizate, pînă la justificarea legală a veniturilor potrivit Legii nr. 18/1968, obligațiuni și librete C.E.C. în valoare de 374 921 lei, și ridicate în vederea confiscării **198 blănuri de bizam și vulpi argintii, 3 haine de vizon, 300 grame bijuterii din aur, 1 280 dolari S.U.A., 2 200 zloți, 100 mărci germane și alte valute străine,** aceste bunuri și valori totalizînd alte cîteva sute de mii de lei.

Iată cum, în mod paradoxal, excursiile în străinătate, care presupun totuși cheltuieli deloc neglijabile, devin incredibil de rentabile pentru aceia care, stăpîniți de dorința căpătuielii, sfidează legile țării, normele de etică și echitate socialistă, stîrnind, pe bună dreptate, indignarea și intoleranța celor din jur.

MIHAI GROZAVU ■

Despre sportivitate

Spectatorul merge la box nu pentru a vedea fețe tumefiate de pumni, ci o încrucișare de mănuși, un duel sportiv în care cel mai puternic învinge. Scrima nu este un duel în care curge sîngele sau cineva este însemnat cu vîrful spadei. Un luptător care-l îngenunchează pe celălalt trebuie să folosească mijloacele permise de regulament. Orice încălcare a condițiilor deja stabilite îl descalifică pe falsul învingător. La fotbal, unde ciocnirile sunt dese și meciurile se termină și cu răniți, cu picioare în ghips, spectatorul aplaudă pe cel care nu lovește, iar pe agresor îl huiduie. Rugbiul, care pare neinițiaților un sport foarte brutal, ne arată respectul reciproc din partea jucătorilor și aci, paradoxal, există cele mai puține accidentări. Calul nu-l calcă pe călărețul prăbușit la picioarele sale și cred că de la cai oamenii au învățat destule lucruri frumoase.

Numim sportivitate nu numai ceea ce intră în cadrul regulamentului. Sportiv este cel care întinde mîna adversarului căzut în țarină, ajutîndu-l să se ridice ; sportiv este cel ce recunoaște o infracțiune făcută fără să vrea ; sportiv este cel care întinde mîna învingătorului după ce este considerat învins. Ciomăgașii, haitele, grupurile care așteaptă pe la colțuri pe jucătorii veniți din altă parte ca să le distrugă cauciucurile de la mașină sau să le spargă geamurile, sunt luați de poliție, în cele mai multe cazuri, și pedepsiți. Există însă în sport și altfel de agresiuni care trec neobservate. Una dintre aceste agresiuni este persuasiunea-asupra adversarului în teren, injurătura șoptită, piedica cînd arbitrul este întors cu spatele, ghiontul dat la corner sau călcarea pe picior în careu ; agresiune se numește și atunci cînd, cu bani, cumperi cîțiva jucători de la echipa cu care te înfrunți. Ei, acești cumpărați, se numesc, metaforic, jucători scoși din sistem. Cu bani poți să faci case, poți să tipărești la Editura **Litera** un volum de versuri, poți să faci un cadou iubitei, dar banii luați în felul acesta tot **bani murdari** se numesc. O altă agresiune morală este **coteria** — asocierea jucătorilor împotriva antrenorului sau a conducătorului de club incomod. Acestuia i se găsesc noduri în papură : ba că-i prea sever, ba că autoritatea lui deranjează susceptibilitatea bietelor oițe nevinovate puse la muncă. În general, aceste asociații se fac de către pomanagii, de către chiulangii, de cei care văd în sport numai un mijloc de căpătuială. Ei nu cunosc ce-i acela sport și ce e **aria pentru artă**. Ei „aranjează" de dimineață pînă seară îți pun în circă defecte pe care nu le ai ; strică atmosfera : vor să-ți facă viața imposibilă. Ei îți scriu panegiricul cît încă ești zdravăn și îți și iau măsura de coșciug. Dar, pînă la urmă, vine Arbitrul care-i penalizează pe infractori și-i trimite în circiumile din care abia au ieșit, să-și jelească acolo nenorocul...

Sportivitatea ar fi, într-un cuvînt, un mod de a exista în luptă, un fel de a nu-ți ură adversarul, ci numai de a-l învinge.

EUGEN BARBU ■

Dinamo n-a renunțat la lupta pentru titlu

Stadionul Dinamo, duminică dimineață. Echipa antrenată de Ion Nunweiller și Tănase Dima se află la încălzire, urmînd să susțină un amical în familie, contra juniorilor. Nu ne trebuie mult timp, după ce schimbăm cîteva vorbe cu proaspătul arbitru Augustin Deleanu, căruia i-a fost încredințată conducerea partidei, ca să ne lămurim că Dinamo va aborda returul cu efectivul complet, mai puțin Dobrău, a cărui situație e încă neclară. Se găsesc pe teren, alături de coechipierii lor, și Cheran, reintrat după o operație de menisc, și Dudu Georgescu, care a jucat în toamnă numai 10 etape, avînd de 3 ori piciorul în ghips, timp de 12 zile, și Custov, restabilit după o ruptură musculară, în sfîrșit, și Sătmăreanu II, a cărui gravă fractură a rămas de domeniul amintirii. Urmărindu-i cum aleargă, cot la cot cu ceilalți, Ion Nunweiller pare să aibă tot dreptul să fie optimist. Dacă vă amintiți, zice antrenorul principal, sfîrșitul sezonului a fost foarte greu pentru noi din cauza indisponibilităților ; cu Steaua, de pildă, am intrat în teren fără 5 titulari, dar ne-am descurcat, nu numai în meciul acela, ci în general, terminînd turul la 3 puncte de lider ; poziție care, judecînd că lotul s-a reîntregit și că jucăm în primăvară și cu Baia Mare, în prima etapă, și cu Argeșul la București, ne face să fim optimiști și să ne considerăm angajați în lupta pentru titlu.

Aflat alături, secundul Tănase Dima continuă. Dinamo, susține el, a ieșit cu fruntea sus din prima jumătate a campionatului pentru că, pe de o parte a reconsiderat rolul liderilor formației, cu adresă precisă la Dinu, mai ales, și, pe de alta, pentru că a arătat mai multă încredere decît în alți ani elementelor tinere, promovate cu curaj și, au demonstrat-o faptele, cu eficiență. Această ultimă operație, nu se dau asigurări, va continua, perioada pregătirilor de iarnă, petrecută la Slănicul Moldovei, adică într-o stațiune liniștită, lipsită de tentații, precum și cea a meciurilor de verificare punînd în discuție o serie de jucători noi, apți să-și cîștige un loc în echipă. E vorba de portarul Anuței, venit după terminarea facultății de la C.S.U. Brașov, de fundașul dreapta Chivu, transferat de la Autobuzul, care a mai jucat, de mijlocașul Eugen Oprea de la Ș.N. Oltenița și de Georgel Mușat de la Celuloza Călărași, „capabil să acopere orice post în atac". Cît despre extremul dreapta Dumitru Florian, fost la Voința București, ni se spune că „e în vederile noastre". Dintre aceștia, Tănase Dima ține să-l remarce pe Anuței, care pare să fie cel mai în formă din cei 3 portari ai lotului, incluzîndu-i aici pe Ștefan și pe Eftimescu. Căutînd să-i călească pe acești tineri, ca și pe Bădulaș, Chivu și așa mai departe,

Un antrenor care e convins că echipa sa are încă șanse considerabile în lupta pentru titlu : Ion Nunweiller.

Dinamo a contractat mai multe partide amicale, urmărind mai puțin sau deloc rezultatul lor, cît omogenizarea formației și punerea în aplicare a unor strategii noi. S-a încercat formula cu două vîrfuri de atac, cu Tevi și Dudu Georgescu concomitent, fără ca ea să fi dat roade, s-a mers pe ideea cu Custov aripă falsă, s-a experimentat pătrunderea unuia din fundașii centrali, prin rotație, în faza de finalizare, trăgîndu-se importante concluzii pentru retur. Antrenorii sînt de părere că Tevi încă n-a ajuns să se încadreze în echipă, procesul acesta întîrzînd dincolo de orice explicații plauzibile, drept pentru care e aproape sigur că formula de atac va fi, cel puțin în prima etapă, Țălnar, Dudu Georgescu, Custov. Dacă Nunweiller vorbește la superlativ despre Dinu, „e sobru și serios în tot ceea ce face în teren, fiind cel mai bun exemplu pentru coechipieri", dacă îl regretă și acum pe fotbalistul Șandu Gabriel, „cred că rămîne în continuare un excelent fundaș de marcaj, poate fără rival în divizia A", dacă remarcă creșterea valorică a lui Ghiță, „mai puțin dotat, dar foarte muncitor și perseverent", antrenorul dinamovist nu-și ascunde decepția legată, nu de ieri, de azi, de prestațiile lui Vrînceanu. E ascultător și bine crescut, îl auzim pe Ion Nunweiller, dar prea comod. Clubul și echipa au făcut totul pentru el, el a făcut foarte puțin pentru club și pentru echipă !

Meciul s-a întețit, de parcă n-ar fi o verificare cu porțile închise ! Se joacă repede și curat, arbitrul Deleanu avînd puțin de lucru. Antrenorii sînt tot mai prinși, dînd indicații, schimbînd din mers. Sînt prezenți la datorie președintele clubului Dinamo, colonelul Cosma Liță, și președintele secției de fotbal, fostul arbitru internațional Constantin Petrea, cu care ne întreținem asupra unui subiect mult comentat de suporterii dinamoviști, și nu numai de ei. Asupra a ceea ce a devenit cazul Dobrău. Aflăm că sînt șanse minime ca Dobrău să reapară în lot, el lipsind de la pregătirea de iarnă. Intrat la facultatea de educație fizică din Cluj-Napoca, nu la fără frecvență, cum a cerut și primit aprobări din partea ministerului și a clubului, locotenentul major Dobrău a refuzat să se mai întoarcă la echipă, uitînd ce și cît îi datorează acesteia. Nepunînd să se transfere la „U" Cluj-Napoca, fostul internațional a anunțat că renunță la activitatea competițională, trecînd, cum se zice, în profesional. Clubul a regretat și regretă, susține colonelul Petrea, această decizie și s-a străduit să-l determine pe Dobrău, fotbalist valoros și tînăr, să revină asupra deciziei sale, punînd în balanță și cei aproape 14 ani petrecuți, cu satisfacții de tot felul, la Dinamo. Poate că promisele amendamente ale regulamentului de transferări, pe care lumea fotbalului continuă să le aștepte din partea F.R.F., vor soluționa cazul Dobrău, fiind în interesul tuturor ca un fotbalist de talia fundașului dinamovist să joace. Nu știm. E de datoria noastră să subliniem, urmînd cuvintele lui Constantin Petrea, că „Dinamo e dispus să discute și să înțeleagă", deși, ulterior documentării noastre, a anunțat suspendarea lui Dobrău pînă la sfîrșitul campionatului.

Înainte de a pleca, reînnodăm firul convorbirii cu Ion Nunweiller. E mulțumit că echipa a trecut foarte bine baremurile fizice impuse de federație. Doar Sătmăreanu, recunoaște, s-a descurcat mai greu, el fiind multă vreme accidentat, dar a trecut testul. Formația e completă și, după parametrii certi, mai bine pregătită decît în alți ani. Speră ca ea să n-aibă ghinionul altor accidentări, care să-i subțieze efectivul și moralul, după cum speră ca Dinamo să aibă un cuvînt greu de spus în lupta pentru titlu. Semne sînt, rămîne să mai vedem. Ceea ce e, deocamdată, sigur e faptul că Dinamo joacă de 4 ori la București în primele 6 etape ale returului.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Un „urmăritor" pus pe fapte mari: „Gloria" Bistrița

La Bistrița, cota ambițiilor fotbalistice este mai ridicată ca oricînd. Revelația primei jumătăți a campionatului seriei a III-a a diviziei B nu este alta decît „Gloria" Bistrița, echipă antrenată de Alexandru Constantinescu și Ladislau Covaciu, după cum ne-am dat seama, în deplină înțelegere. Cu antrenorul principal am purtat un dialog despre șansele „Gloriei" la un loc sub soarele diviziei A. Secundul, ca orice secund, serios din divizia secundă a stat deoparte, a cumpănit cele zise de colegul lui și nu de puține ori a avut precizări judicioase.

— Așadar, tovarășe Constantinescu, care sînt intențiile „Gloriei" ?

— Vrem să jucăm cinstit, să jucăm după puterile noastre, ale bistrițenilor. Dacă vom putea intra în divizia A jucînd fotbal, atunci e bine, dacă nu vom putea, nici nu vom încerca prin alte mijloace. Ar fi bine ca toate echipele să procedeze la fel.

— Cum se spune, numai duminică nu-i 11 martie, ziua meciului pe care-l veți juca la Cluj-Napoca în compania „șepcilor roșii", de care vă despart patru puncte. Este meciul acesta hotărîtor ?

— Nicidecum ! Noi jucăm, din totdeauna, în fața clujenilor ca la noi acasă. În întîlnirile directe cu echipele clujene, în ultimii doi ani noi am luat 11 puncte, iar adversarele abia 5, din care studenții doar două ! Așa că, vă dați seama, n-avem emoții, ba chiar vom juca la cîștig. Dacă luăm puncte, lupta pentru promovare se complică, dar chiar pierzînd, noi nu vom abandona lupta pînă-n ultimul minut al campionatului.

— Se pare că sînt ceva șanse !

— Șanse au și alte echipe. Să nu uităm C.F.R.-ul și Reșița, care, deși se află pe poziția a șaptea, poate lua în primele patru etape opt puncte din opt posibile, în timp ce „U" are trei meciuri afară, unul acasă, cu noi, și poate să piardă opt din opt !

— Începeți să mă convingeți ! Înțeleg că „Gloria" Bistrița relansează campionatul și că locul întîi în seria a III-a nu se joacă la Cluj-Napoca. Aveți și alte argumente ?

— Am mai spus că nu tragem cu dinții pentru locul unu. Dorim ca promovarea să fie consecința firească a jocului bun practicat de echipă. Eu le-aș transmite o rugăminte suratelor cu care ne batem pentru divizia A, dacă-mi permiteți ?

— S-o auzim.

— Sună a lozincă, dar e o chemare : „Haideți să jucăm fotbal doar pe terenurile de fotbal" !

— Vă plîngeți cumva de arbitraje ?

— Am minți dacă ne-am plînge. N-am fost dezavantajați nicăieri. Părerea mea este că echipa cîștigă jocul, și tot echipa-l pierde. Oriunde am cîștigat, în deplasare, am înscris două sau trei goluri. Așa a fost la Timișoara cu C.F.R., scor 3—0 pentru noi, la Sighet, unde am cîștigat cu 3—1.

— Stați bine și cu golaverajul. Aveți o înaintare chiar așa de temut ?

— Ne putem lăuda cu compartimente echilibrate. Înaintarea a marcat destul de multe goluri — 37, iar apărarea a primit destul de puține — 12. Sîntem singura divizionară care n-a primit gol pe teren propriu ! Secretul nostru, dacă-l putem numi secret, este condiția fizică excelentă a tuturor jucătorilor, care confirmă programul judicios de pregătire și de menținere a formei sportive la nivel maxim. Așa se explică faptul că am terminat în forță, învingînd pe Victoria Călan cu 12—0, scor rar întîlnit în fotbalul nostru, la toate eșaloanele. Golgeterul nostru, Moga, a înscris opt goluri într-un singur joc.

— Dealtfel Moga, cu 16 goluri, este jucătorul cu cele mai multe goluri înscrise în tur dintre toți divizionarii A și B. Cîndva golgeter era Ciocan. Ce se întîmplă cu el ?

— Ciocan este un exemplu de longevitate sportivă, de dăruire pentru fotbal și, la 37 de ani e încă foarte util, mai ales în meciurile de acasă. Din păcate ne-a pus în dilemă. Dorește să ajungă arbitru și va ajunge, sînt convins, un mare arbitru. Îl folosim ori de cîte ori nu e programat să arbitreze.

— Nu mi-ați spus, totuși, care-i cel mai bun compartiment al echipei ?

— Mijlocul. Butuza, Damian și Georgescu sînt pe tot terenul. Ei sînt cei care și deposedează, și repun mingea în joc, și le mai rămîne timp și să construiască atacurile și să finalizeze.

— La ce sînteți deficitari ?

— La antifotbal ! Cînd adversarul urmărește numai pînzele, ne descurcăm mai greu. Cine vrea să se întrecă cu noi s-o facă doar la fotbal.

— Ce „talente" joacă la „Gloria" ?

— Ar fi destule : Moga, Berceanu, Fogoroș, Ferenczi și tînărul Andreicuți, ultimii doi au fost și pe la loturi.

— Cum stați cu baza sportivă ?

— Destul de bine. Deocamdată baza e cochetă. Avem patru săli de pregătire pentru forță și mobilitate, un bazin și un cabinet medico-sportiv ; cam tot ce se cere pentru instruirea unui fotbalist. La bunele rezultate ale echipei, o mare contribuție și-au adus Alexandru Fabi, președintele clubului, și Jean Pădureanu, șeful secției de fotbal, conducere competentă și neschimbată de trei ani, interval în care „Gloria" a reușit să se claseze, de fiecare dată, între primele trei echipe din serie. Acum e momentul să atacăm și să rîvnim primul loc. Publicul este alături de noi și o dorește din toată inima. Aș putea zice că ne pregătim pentru divizia A. Au și început lucrările de construcție a tribunei a doua, deci ne extindem stadionul. Vrem echipă de divizia A și stadion la fel.

L. PREDO ■

Time-out

● Largă la suflet, federația de fotbal pare dispusă să acorde Rapidului un drept luat fără prea multe justificări, acela de a susține partidele de campionat pe „Giulești". E un merit al noii conduceri a clubului giuleștean care și-a asumat răspunderea organizării meciurilor. Sîntem convinși că și suporterii vor înțelege că depinde în primul rînd de ei ca Rapid, reprezentanta unui cartier muncitoresc cu vechi tradiții în fotbal, să nu mai fie din nou drumul altor stadioane ! ● După o finală electrizantă, decisă în ultima secundă, Dinamo a învins Steaua în finala Cupei României la handbal. Excelentă cronica întîlnirii, semnată în ziarul de specialitate de Hristache Naum. ● Natalia Mărășescu în serie ! Asemenea românului Henry Rono, alergătoarea noastră a izbutit, în numai 40 de zile, 3 recorduri mondiale și un titlu european de sală, la Viena, pe 1 500 m. Socotind că și Fița Lovin, medaliată cu bronz pe 800, revine în prim planul performanțelor continentale, e și mai clar că antrenorul Nicolae Mărășescu muncește cu pasiune și seriozitate. ● La centrul de copii și juniori al Nitramoniei Făgăraș activează, cu foarte bune rezultate, fostul jucător Bujor Bălcăceanu ● O veste dintre cele mai îmbucurătoare pentru iubitorii tenisului : Ilie Năstase va reintra în echipa pentru Cupa Davis. Cu el, șansele noastre sînt altele. ● Neprimind, în tot turul, nici un gol pe teren propriu, Explorări Deva e lider în campionatul de fotbal al județului Hunedoara, avînd pirtie deschisă spre diviziа C. ● Alexe Covaliu din București ne trimite o tăietură din revista sovietică „Nedelea" („Săptămîna"), cuprinzînd un interviu acordat lui B. Fomenko de cunoscutul tenisman suedez Björn Borg. Acesta spune despre Năstase că e „un adevărat vrăjitor al rachetei ! Parcă s-a născut cu mingea de tenis în mînă... Dacă ar avea un echilibru psihic superior, atunci ar fi de-a dreptul imposibil să joci împotriva lui Năstase !". Cînd te gîndești că Asociația presei noastre sportive, condusă de Aurel Neagu, l-a clasat pe Ilie al 17-lea în clasamentul pe 1978 al celor mai buni sportivi români ! ● Directorul adjunct al Întreprinderii „Combustibilul", juristul Paul Caramangiu, e un mare iubitor de handbal. Face parte din Comisia de disciplină a federației și pretinde că e unul din descoperitorii lui Gațu. Așa o fi. ● „Pînă cînd la periferia performanțelor în patinajul artistic ?", întreabă Gheorghe Ștefănescu în „Sportul" de ieri. Noi am făcut același lucru de mai multe ori și nu ne-a răspuns nimeni !

flacăra SPORT DIVERSE

Caricatura — nota de pesimism a optimistului (II)

1. De ce faceţi caricatură ?
2. Unde publicaţi în mod curent caricatură ? Unde aţi vrea să publicaţi şi în ce condiţii ?
3. Cum este promovată caricatura în expoziţii ?
4. Numiţi pe acei caricaturişti care, după opinia dumneavoastră, prin desen (tip de umor) dau o direcţie originală în acest domeniu.
5. Vă rugăm să oferiţi printr-un desen un răspuns la o a cincea întrebare, aceea pe care v-o adresaţi singuri şi al cărei răspuns grafic ar urma să spună un adevăr despre caricatură şi caricaturişti.

Aslan Matty

1. Probabil din cauza structurii mele psihice, spirituale. Există însă momente în care regret sincer că nu sînt un contabil liniştit.
2. De peste 30 de ani în toată presa noastră, de peste 10 ani neîntrerupt, aproape zilnic, la „România liberă". Vreau să lucrez pentru o revistă de umor săptămînală, vie, frumoasă — în întrecere deschisă cu

toţi colegii mei — pentru a potoli setea de umor a cititorilor.
3. Cu foarte multă largheţe şi înţelegere, ceea ce este bine ; după criterii încă nelămurite teoretic şi practic, ceea ce este mai puţin bine.
4. Din păcate, pe aceşti deschizători de drumuri nu-i găsim printre noi. Am o mare admiraţie pentru **Saul Steinberg** (umor sec, viziune strict intelectuală, linie concisă), **Roland Searle** (umor generos, desen spumos, surprinzător mereu prin noutate), **Folon** (desen cu totul original, viziune interesantă asupra lumii moderne), **Sempé** (excelent desenator, foarte spiritual, atît în linie, cît şi în legende, admirabil constructor al desenelor în mai mulţi timpi), **Saxon** (mare desenator de caractere, fin observator şi umorist, admirabili în redarea atmosferei), **Tomi Ungerer** (formidabil în tot ce face şi face tot). Toţi foarte reprezentativi pentru mediul şi epoca în care trăiesc, autentici şi prolifici.

Helga Unipan

1. Deşi este o meserie ingrată, îmi place. Aş putea zice că mă prinde bine.
2. Niciieri. Totuşi, între 1970 şi 1974 am avut rubrică săptămînală în revista „A Hét", la care s-a renunţat sau am renunţat, nu se mai ştie exact. Mi-ar plăcea să public la reviste de specialitate, cu condiţia să existe.
3. Este băgată în seamă, mai ales în provincie, în acele saloane de umor care trăiesc datorită unor colegi de-ai noştri mai tineri. În Salonul de grafică se pătrunde mai greu cu caricatură, poate şi pentru că nu există o astfel de tradiţie.
4. Ciosu, Bour, Crăiţă-Mîndră, Anton Dragoş, Dénes Molnár, Plni.

Eugen Taru

1. Dacă aş răspunde că fac caricatură din elementara datorie cetăţenească de a critica tot ce e strîmb, nu aş cuprinde, desigur, adevărul întreg. Semnele de predispoziţie faţă de caricatură au apărut mult înainte de a deveni un cetăţean matur care să poată judeca verticalitatea lucrurilor. Dacă nu ai umplut maculatoarele cu ticurile şi chipurile profesorilor şi colegilor, dacă starea aceasta de observaţie critică nu îţi este consubstanţială va fi greu să dovedeşti mai tîrziu că eşti „născut, iar nu făcut".
2. Cum se poate răspunde la această întrebare, cînd atît cotidianele cît şi celelalte publicaţii nu rezervă spaţiu caricaturii decît sporadic, iar revista noastră de umor şi-a rărit apariţiile. Pe de altă parte, edituriile îşi pasează una alteia editarea albumelor caricaturiştilor. A doua parte a acestei întrebări are un aspect poetic... Atunci să visăm : Aş colabora în paginile cotidianelor care între timp s-au convins că o „chestie a zilei" viu desenată şi cu obiectiv fără menajament ierarhic, pe lîngă că e în tradiţia publicisticii româneşti, ca şi paginile săptămînale de umor, ar fi şi un lucru pe care cetăţeanul l-ar căuta. Ce plăcut mi-ar fi să colaborez la o „Urzică" săptămînală, putînd astfel să iau parte „la zi" la frămîntările din agora. Apoi în paginile revistelor larg deschise caricaturii, care să le învioreze, precum şi în emisiunile de umor ale televiziunii. Şi aş mai publica, la ciţiva ani o dată, cîte un album de caricatură. La o editură care să ia umorul în serios. În fond, mă întreb, de ce trebuie să consider un vis nişte deziderate atît de normale.
3. Din umbra în care intrase nu demult, caricatura, prin participarea la saloanele de umor, atît interne, cît mai ales la cele externe, a reuşit să iasă din nou la lumină, să redevină populară. Confruntarea cu valori mondiale consacrate a obligat artiştii

români să ridice ştacheta calităţii muncii lor şi a proliferat noi valori. Condeie noi, acide, încă necunoscute, s-au alăturat celorlalţi combatanţi, împărţind cu aceştia neaşteptat de multe distincţii.
4. Aşa cum după **Brâncuşi** în sculptură nu s-a mai ivit nimic revoluţionar, după **Steinberg** — şi el pornit de pe meleagurile noastre, — nici în caricatură n-a mai apărut nimic substanţial în concepţia despre caricatură. Acum, la noi că dealtfel şi în alte părţi ale lumii, e caracteristic efortul de diferenţiere, de conturare cît mai personală a fiecărui artist. Desenul tinde să-şi nuanţeze mai rafinat sensurile, să-şi îmbunătăţească simţitor aspectul plastic. Avem astfel artişti exigenţi ca M. Stănescu cu lucrări sculptoriceşti de o gravitate goyescă, un M. Boacă a cărui grafie vibrată, sensibilă, poartă un miez plin de semnificaţii, un O. Bour cu ciudatul său personaj îmbrăcat într-o linie elegantă, pe care îl mimetizează în infinitele ipostaze ale stîrmbătăţii omeneşti. Şi încă mulţi alţii, care fiecare şi-au creat o lume a lor de forme, linii şi concepţii, întărind prin prezenţa lor grupul caricaturiştilor români care merită o atenţie mai asiduă pentru ajutorul pe care îl pot da în greaua operaţie de eradicare a vechilor deprinderi.

Niculae Claudiu

1. Chiar, de ce oi face-o ?... Şi încă de 20 de ani.
2. În cataloagele expoziţiilor din ţară şi, mai ales, din străinătate. Aş vrea să public şi în presă, cu condiţia să fiu respectat mai mult ca om şi ca artist.
3. Oricum, mai bine şi mai mult ca în urmă

cu 10—15 ani. Din nefericire, diminuarea existenţei caricaturii în cotidian a propulsat-o pe scaunul rudei sărace în familia graficii.
4. Bănuind că e vorba de sensurile caricaturii româneşti — ca desen, pe de o parte, şi ca tip de umor, pe de alta — consider pe maestrul CIK şi pe BOUR fără a mă putea abţine să nu prevăd un notabil viitor lui BOACĂ şi lui ION BARBU.

(Va urma)

Anchetă realizată de
ION PREDOŞANU ■
TUDOR OCTAVIAN ■

POVESTEA UNEI PERFORMANŢE UMANE (IX)

Visînd, la porţile facultăţii...

1948 : în urma meningitei, rămîne orb-surd-mut ; 1946—1955 : trăieşte izolat, îngrijit de bunică, la Borcea—Ialomiţa. Existenţa sa se reduce la cele mai elementare acte biologice ; 1955 : începe umanizarea ; 1956: se declanşează lupta pentru demutizare. Are 12 ani şi pronunţa primul cuvînt : apă ; 1962 : după 7 ani de luptă dramatică, încheie cu succes primele 4 clase primare ; 1967 : pentru prima oară un orb-surd din România e declarat absolvent al şcolii generale. Cîteva zile mai tîrziu, în urma unui greu şi riguros examen de admitere, devine licean. Cunoaşte lumea cu o sete ieşită din comun. Citeşte absolut tot ce găseşte transcris în Braille, colindă ţara, vizitează monumente ale naturii, ale culturii şi istoriei patriei. La invitaţia acad. Petăr Guberina, timp de o lună de zile este oaspete al Universităţii din Zagreb. Învaţă cu o pasiune rară. Visează că într-o bună zi, după ce-şi va lua bacalaureatul, va deveni student...

...E toamnă tîrzie. Curînd va ninge. Vasile are 29 de ani. A străbătut cu succes 5 din cei 6 ani ai clasei speciale a Liceului de orbi din Cluj-Napoca, continuînd să înveţe cu sete şi pasiune de-a dreptul impresionante. Doreşte din tot sufletul să devină om util. Refuză statutul de „întreţinut". Puţinele clipe de răgaz le dedică lecturii, scrisului şi vizitelor. Scrie poezii. Pe cele mai reuşite le publică în revista şcolii. Scrie şi articole. Din cînd în cînd le trimite gazetei surzilor, **Viaţa noastră**; sau gazetei orbilor, **Viaţa nouă**. Unele văd lumina tiparului. Corespondenţa sa începe să devină tot mai bogată. Pînă acum s-a adunat deja o mică bibliotecă ce conţine integral dialogurile lui cu lumea. Cunoaşte cu exactitate drama ce a trăit-o. E conştient de efortul ţării noastre. Ştie că renumita oarbă-surdă din S.U.A., Hellen Keller, a răzbătut pînă la titlul de doctor în ştiinţe, graţie şi posibilităţilor materiale ale familiei. Ştie că tatăl său a fost un om atît de sărac, încît, atunci, în 1946, cînd s-a abătut asupra lui boala care avea să-l lase fără vedere şi auz, n-a avut nici strictul de bani pentru a-l transporta la spital. E mîndru însă că familia lui de azi e mult mai numeroasă : e ŢARA ! Şi prin toate faptele lui încearcă să aducă tuturor mulţumiri...

Cu ani în urmă, în 1965, unii dintre cei mai buni specialişti ai ţării au încercat să-l ajute. La Spitalul „Al. Sahia" din Bucureşti, doctorul Hociotă i-a spus cu durere că nu se mai poate face nimic. Ceva mai tîrziu a cerut şi ajutorul Spitalului „Colţea". Academicianul prof. dr. doc. Petre Vancea a avut acelaşi răspuns. Rămăsese însă cu cîteva speranţe, legate de unele căutări ce-şi aveau atunci începuturile la Paris. Mai tîrziu îşi legase noi speranţe de excepţionalele reuşite ale dr. Olteanu de la Spitalul militar central. Însoţit de profesorul-diriginte Gheorghe Stancu a făcut şi aici o nouă încercare. În cabinetul său au urmat fel de fel de teste. Răspunsurile nu mai lăsau nici o rază de speranţă. Un timp s-a împăcat cu gîndul, dar peste ani, reia dialogul cu medicii pe la care a colindat. Îl interesează totul : ce progrese s-au mai făcut în ORL sau oftalmologie, dacă nu cumva s-a rezolvat problema complicată a chirurgiei urechii interne sau a ochiului. Le scrie cu căldură şi aşteaptă emoţionat ziua cînd i se va spune că totuşi ştiinţa îi poate veni în ajutor şi lui...

Viaţa şcolară se desfăşoară normal. În carnetul său de elev domină notele maxime. În faţa ultimului an şcolar, din 70 de medii a avut doar una de 7,62, cîteva de 8, iar restul numai de 9 şi 10 !

Şi pe măsură ce timpul trece, grijile cresc. Cresc şi emoţiile. Din „Scînteia tineretului" îşi transpune în Braille programa de bacalaureat. Clasa „Adamescu" va susţine bacalaureatul la Liceul de arte plastice din Cluj-Napoca. Îl vizitează tot mai des şi lect. univ. Valer Mare. Temele sînt mereu aceleaşi : pregătirea exemplară a bacalaureatului. Începe să devină din ce în ce mai realistă şi veche dorinţă a „admiterii" la facultate. Atenţia îi e concentrată în primul rînd spre materiile de bacalaureat : română, franceză şi istoria. La română şi franceză, profesorii-nevăzători Valentin Tăutu şi Constantin Popescu prelungesc orele de curs pînă la lămurirea tuturor problemelor. Acelaşi lucru îl face şi profesorul de istorie I. V. Pop. Orele de meditaţie conduse cu pasiune de educatoarea Georgeta Damian, devin din ce în ce mai intensive. Diriginţele, profesorul Stancu, vine în ajutorul colegilor săi, asigurînd o comunicare mai rapidă şi mai eficientă cu primul elev orb-surd din ţara noastră ajuns în pragul examenului de bacalaureat...

25 mai 1973. E o zi frumoasă dar plină de griji şi emoţii pentru el. Emoţiile, începuseră de fapt de ieri, cînd îşi procurase cîteva buchete de flori. Era ultima zi de şcoală şi trebuia să se despartă de profesorii săi care cu multă dragoste îl ajutaseră să străbată trepte negîndite cîndva. Seara adormise greu. Se gîndise mult timp cum să procedeze...

...E ora 8 dimineaţa. Aşteaptă emoţionat sosirea pentru ultima oară a profesorilor săi. După 18 ani de şcoală a venit şi momentul despărţirii. Simte un gol în suflet. Simte soneria, apoi, la scurt timp, „aude" paşii apăsaţi ai profesorului Tăutu. Se ridică, salută respectuos, apoi începe ora. Nu se mai predă nimic. Se discută despre examenul de bacalaureat, despre viaţă. Şi timpul se scurge. Îşi pipăie ceasul Braille. Mai sînt cîteva minute. Pentru prima oară se ridică neîntrebat, oferind profesorului său un buchet de flori. Cu lacrimi în ochi îi mulţumeşte pentru munca ce a depus-o, promiţîndu-i că se va strădui să aibă peste ani mulţumirea că efortul dascălilor săi n-a fost în zadar. Vin apoi alţi profesori. Şi gestul se repetă. Ultima oră o are cu diriginţele. Despărţirea aceasta îl întristează totuşi cel mai mult. Omul acesta i-a fost totul : şi tată, şi mamă, şi administrator, şi sfătuitor, şi prieten. Se întreabă mereu cine va mai avea grijă de el, cine îl va mai ajuta aşa cum a făcut-o profesorul Stancu. Ştie bine că se apropie şi ziua pensionării sale. E un motiv în plus de nostalgie pentru elevul Vasile Adamescu... Pe coridor îl aşteptă bunul lui prieten Dorel Ghemu. Îl îmbrăţişează, îi sărută şi-i urează succes în viaţă. Pleacă apoi prin şcoală, împreună cu ceilalţi elevi-orbi, absolvenţi, simţind vibraţiile puternice ale unui cîntec ce străbătea coridoarele şcolii. I-l „traduce" Dorel Ghemu. Absolvenţii cîntă Imnul tinereţii...

Se apropie zilele bacalaureatului. Dascălii string rîndurile în jurul lui Vasile. Ici-colo începe să se discute despre lipsa de sens a continuării studiilor, ca şi-n urmă cu ani cînd visa s-ajungă licean. Află despre aceste discuţii şi se-ntristează. Se pregăteşte însă în continuare. După cîteva săptămîni, iată-l pe coridoarele Liceului de arte plastice, însoţit de maşina de scris Picht. Profesorul-diriginte e alături de el. Îl încurajează. Începe examenul scris la limba română. În sală se aşterne liniştea. Se deschide plicul şi peste cîteva minute se anunţă subiectele. Vasile e fericit. Nu mai stă pe gînduri nici un moment. Alege **Analiza literară a romanului „Moromeţii"**. Îi revin în minte zilele însorite ale vacanţei de la Sfîntu Gheorghe, cînd a cunoscut-o chiar şi pe mama scriitorului Marin Preda, pe sora şi cumnatul lui. E stăpîn pe el. Scrie aproape fără întrerupere. Şi scrie bine. La ieşire discută şi cu profesorul său, Valentin Tăutu. E şi el mulţumit. Aşteaptă începutul „oralului". „Trage" un bilet scris în Braille. La primul punct, **Ţiganiada**. Al doilea, o analiză gramaticală. Îşi notează ideile principale, în Braille, pe o placă de scris, apoi anunţă că poate să răspundă. Comisia, prezidată de conf. univ. dr. Maria Nemeş, urmăreşte cu interes răspunsul. Toţi membrii comisiei sînt impresionaţi. După două zile, alt examen : limba franceză. Are de descris Delta Dunării. Emoţia a trecut repede. A rememorat mai întîi amintirile culese din cele două vizite făcute în deltă împreună cu profesoara Florica Sandu, a „revăzut" stuful, peştii, păsările, vapoarele şi apele nesfîrşite şi a-nceput să scrie. A doua zi, „oralul" : Opera literară a lui H. Barbusse şi de tradus o frază din limba română în franceză. Şi din nou comisia rămîne impresionată. Peste cîteva zile, ultima probă a bacalaureatului : examenul oral la istoria României. Îi vine un subiect drag : Răscoala lui Horia, Closca şi Crişan din 1784. E prezent în comisie şi profesorul său, I. V. Pop. Răspunde din nou bine, obţinînd media 10...

Cu media generală 9,33, Vasile Adamescu devenea primul orb-surd din ţara noastră care trecea examenul de bacalaureat. Şi se visa la porţile facultăţii. De 2 3 ani, încurajat de cei mai apropiaţi oameni de el — profesorul-diriginte Gheorghe Stancu, educatoarea Georgeta Damian şi lectorul universitar Valer Mare, de la Universitate — îşi stabilise un program special de pregătire. Răstimpul pînă la „admitere" era destul de scurt. Opiniile potrivnice continuării studiilor se amplificau. Unii anticipau chiar respingerea sa pe motive medicale...

(Va urma)

CONSTANTIN MUSTAŢĂ ■

N.R. ● Din toată ţara sosesc pe adresa redacţiei scrisori şi primim telefoane prin care se solicită adresa eroului serialului nostru. „Povestea unei performanţe umane". Numeroşi oameni vor să-i vină în ajutor, încercînd să-i construiască aparate spre a-l ajuta în orientarea spaţială sau în comunicarea cu văzătorii. Am aflat cu emoţie că studenţii de la Facultatea de electrotehnică din Cluj-Napoca au format un cerc de electronică, special pentru a-i veni în ajutor lui Vasile Adamescu. De asemenea, am fost informaţi că în numeroase şcoli din ţară cazul a devenit subiect permanent de discuţie în orele de diriginţie. Mulţi cititori doresc să-i scrie. Pentru toţi cei interesaţi, oferim adresa : Vasile Adamescu, str. Reşiţa 3, ap. 8, 3 400 Cluj-Napoca.

● Informăm cititorii noştri că acest serial se va încheia cu un amplu interviu, alcătuit pe baza întrebărilor cititorilor noştri. În acest sens, aşteptăm întrebările dv. pînă în ziua de 10 martie a.c., rugîndu-vă a menţiona pe plic : pentru **serialul „Povestea unei performanţe umane"**.

„Războiul cîrligelor" sau cine se teme de... noua ordine ?

Agenția France Presse anunță că S.U.A. au luat hotărirea contingentării importurilor de... cîrlige de rufe !? Știrea, cît se poate de serioasă, dată publicității de prestigioasa agenție internațională, provoacă nu numai zîmbete malițioase, ci și o firească surprindere. De ce ? Este oare vorba de unul din produsele care amenință, puternica economie americană ? Paza bună trece... ? O nouă stavilă născută peste noapte din arsenalul, se pare inepuizabil, al politicii protecționiste ? Procedeul în sine poate fi ușor explicat din punctul de vedere al științelor economice. Surprinde însă faptul că bariera s-a lăsat în fața „invaziei" unor produse cît se poate de inofensive. Sau oare nu putem sesiza noi implicațiile nefaste ale importului de cîrlige de rufe asupra producătorilor și comercianților de asemenea casnice produse ?

Dincolo de zîmbete, dincolo de o justificată ironie, se impune însă să privim cu circumspecție și îngrijorare o atare măsură, care se adaugă multor altora cu un continut cît se poate de serios, îndreptate, în marea lor majoritate, împotriva exporturilor țărilor în curs de dezvoltare. Existența unei inextricabile țesături de practici restrictive îndreptățește constatarea că țările occidentale, sub presiunea fenomenelor recesioniste, s-au angajat pe panta politicii protecționiste, în speranța că aruncînd asupra altora efectele crizei, vor putea ieși ele însele la liman.

Este și acesta un mod de a întîmpina noua ordine economică. Un nou stil de a „favoriza" restructurarea unor anacronice relații economice. Nu demult, doar în decembrie 1978, în Comunicatul final al sesiunii ministeriale a Consiliului NATO (care, printre altele, a hotărît majorarea fondurilor destinate înarmării aliaților — noi pași spre noua ordine, nu ?) se aprecia că „țările membre au întreprins eforturi energice pentru a se ajunge la o ordine economică mondială mai echitabilă, precum și la un sistem mondial de schimburi și de plăți mai bine asigurate. Aceste eforturi continuă". Probabil că este vorba de o ordine în cadrul alianței nord-atlantice, pentru că altfel, aceste eforturi ar fi trebuit să fie resimțite și de alții, eventual de țările în curs de dezvoltare. Și cum doar astfel de „eforturi" transpar din „războiul cîrligelor", semnalul de alarmă trebuie să rămînă cuplat. La ora actuală se evidențiază, mai mult ca oricînd, necesitatea de a se întreprinde măsuri hotărîte pentru eliminarea barierelor artificiale, a oricăror discriminări tarifare și netarifare, pentru așezarea pe baze stabile a relațiilor valutar financiare, pentru statornicirea unor cursuri de schimb reale, fundamentate economic. O atare modificare a împletiturilor structuri economice mondiale se impune cu stringență, și asta nu numai pentru a veni în sprijinul țărilor în curs de dezvoltare. Decalajele existente reprezintă factori de îngustare a pieței mondiale, avînd consecințe pe linia reducerii posibilităților de dezvoltare și a țărilor industrializate. Un studiu al GATT este deosebit de sugestiv în ce privește restrîngerea volumului comerțului cu produse industriale între Nord și Sud. În perioada 1963—1975 importurile de asemenea produse ale unor țări occidentale din alte țări ale Europei vestice au crescut cu 130 miliarde dolari. În schimb, importurile țărilor în curs de dezvoltare din aceeași zonă au sporit doar cu 7,5 miliarde dolari. Oare să nu fi avut acestea din urmă nevoie de articolele industriale ale țărilor dezvoltate ? Semnificație reală a acestor cifre ? Reducerea puterii de cumpărare a țărilor „lumii a treia" ca o consecință a îngustării posibilităților lor de export în țările capitaliste, aceasta fiind principala lor sursă de fonduri valutare. Și de aici pînă la restrîngerea programelor interne de dezvoltare din cauza insuficienței mijloacelor de plată pentru mașini și utilaje — cu toate implicațiile lor nefaste — nu este decît un pas. Situația, departe de a conveni țărilor în curs de dezvoltare, este de natură să provoace multe neplăceri producătorilor de tehnologie. Încă o dată, interdependența comercială își evidențiază caracterul asimetric. Piața mondială este „organizată" de așa manieră încît asigură anumitor forțe economice o poziție dominantă, punînd țările în curs de dezvoltare într-o situație de dependență. Economia mondială interdependentă nu se poate realiza într-o situație în care țările industrializate doresc să-și păstreze un excedent permanent al exporturilor, protejînd în același timp sectoarele lor naționale contra concurenței. Săracii la concurență cu bogații ? Relația este neconformă realității. Cînd țările industrializate consumă 90 la sută din producția de minereuri și, în general, folosesc de 20 de ori mai multe resurse pe locuitor decît țările sărace ? Cînd pentru jumătate din țările în curs de dezvoltare 50 la sută din încasările comerțului exterior provin din vînzarea unei singure materii prime ? Bizară „concurență". Ei bine, în contextul unei asemenea realități nu este posibilă o interdependență adevărată, care să semnifice o cooperare internațională de la egal la egal. Noua ordine economică internațională nu va putea fi stabilită doar de țările în curs de dezvoltare și numai în interiorul lor. Apare cu atît mai nejustificată afirmația economistului canadian R. Preiswerk făcută în „Etudes Internationales", „noua ordine este o noțiune total extravertită, care presupune intensificarea schimburilor, accelerarea transferului de tehnologie, creșterea ajutorului financiar și a asistenței tehnice. Deci toate măsurile de „ameliorare" cerute de lumea a treia referitoare la organizarea economiei mondiale sînt îndreptate spre o mai puternică integrare a țărilor în cauză în sistemul actual...". Și atunci unde-i noua ordine ? Dacă-i așa, cine se teme de noua ordine economică internațională ?

Specialiștii în cauză „uită" (?) că instaurarea unei noi ordini economice internaționale incumbă, în primul rînd, o restructurare a relațiilor politice, lichidarea politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste, înlocuirea relațiilor de inechitate, asuprire și exploatare cu relații bazate pe respectul independenței și suveranității naționale, pe deplina egalitate în drepturi a tuturor statelor, pe neamestecul în treburile interne și avantajul reciproc. O asemenea interpretare — reiese clar că potrivit ei, țările în curs de dezvoltare ar cere **pomană** de la „surorile" lor mai bine înzestrate — este lipsită de orice credibilitate. Ceea ce n-a sesizat sau n-a vrut să sesizeze „expertul" este faptul că, „noua ordine trebuie să constituie o alternativă cu adevărat înnoitoare, o schimbare a conținutului relațiilor internaționale și nu o modificare a învelișului lor, chiar dacă acesta ar fi de aur".

De ce această expresie, prin implicațiile sale precizate sau subînțelese, trezește fenomene de respingere ? Sînt foarte mulți care se declară mulțumiți cu actuala stare de lucruri. Pe acestia orice încercare de modificare a structurilor anchilozate ale economiei mondiale îi face să vadă doar o diminuare a privilegiilor dobîndite sau mostenite și care de prea multă vreme mustesc avutii inestimabile. E firesc ca uriașele conglomerate transnaționale, care dețin 1/3 din comerțul mondial, și încrec cu valoarea vînzărilor lor de două ori produsul național brut și de peste 12 ori exportul țărilor în curs de dezvoltare, să manifeste reticență la cea mai mică schimbare. E firesc doar din punctul lor de vedere, punct în jurul căruia gravitează cifre de afaceri cu multe zerouri. Și atunci, cine se teme de noua ordine ?

Oare bietele cîrlige de rufe pot „ciupi" atît de mult din veniturile companiilor occidentale încît să constituie un real pericol ?

IOAN ROȘCA ■

OCHII ȘI URECHILE LUMII

Abajur de martie

E 1 martie, iubito, și toate vestile proaste, și crede-mă că am vești proaste pentru tine, le abrog și le dau la vrăbii, vrăbiile care au trecut cu bine iarna, pentru a-ți spune că azi nu am concluzii și nu mă tem de idilism. Tot anul ne temem de idilism, să nu fim prea veseli, să nu fim prea vioi, să nu fim prea optimiști, să echilibrăm răul cu binele, răul cu sinele, răul cu ținele și din toate astea iese acea luciditate binecuvîntată și morocănoasă cu care azi, 1 martie, nu avem ce face. Vino să bem o bere pe marginea lacului, vino să-ți dau o șarlotă la „Tosca", vino să vedem un film prost în care cei doi nu știu să se sărute, vino să-ți potrivesc un pantof pe picioru-ți desuet la magazinul numit Încălțăminte, vino să-ți dau o cafea la Foișor, vino prin parc să te dau în leagăn, te temi, te temi, totem al logicii, al seriozității și al banului bine chibzuit, nu am decît o singură ipoteză : nu voi renunța la a fi jovial și lipsit de solemnitate, prin oricîte vînturi și bălțoace aș trece, oricîtă metafizică aș pierde, oricîte sărutări aș pierde, și dac-ai venit cu mine la Cocorul, îți comunic, dar numai la raionul de lenjerie, cea mai veselă veste — am de gînd să mă suport, am de gînd să ajung la un înalt grad de pace cu mine, mă voi suporta — așa cum sînt — nu voi fi tanc, nu voi fi ceas, nu voi fi matematician, nu voi fi pașă, nu voi fi miliardar, nu voi fi nemernic, nu voi fi pastă de dinți, nu voi porunci și nu voi umili și niciodată nu-i voi opune pe Beethoven lui Fred Astaire, doar astfel m-aș sinucide, dacă aș accepta o incompatibilitate între Beethoven și Fred Astaire, steril aș fi, trist aș muri, cumpără-ți acești cercei, spînzură-te calm cu ei, mai la această cămașă de noapte, exact, mai am 10 lei, bani buni, cumpără-ți de la cărți cu preț redus Sei Soganon, cea care a putut scrie, în anul 1 000, atît, într-o singură frază : „Raiul, Drumul corăbiilor, Ibovnicii". Și pe urmă, acasă, conform epitafului, îți voi sta abajur. Noaptea, tîrziu, te voi trezi să-ți spun, sintetizîndu-mi destinul, că sînt cîteva triburi în Australia care, la moartea cîte unuia dintre ei, în semn de doliu, suprimă cîte un cuvînt din vocabularul lor. Măcar în prima noapte a idelor lui martie, vei înțelege că orice om e un neologism care moare ca orice cercel la urechea lumii ?

RADU COSAȘU ■

flacara
NOU ȘI VECHI ÎN UNIVERS

Despre doctorul Florea Dinu se vorbește și în Grecia !

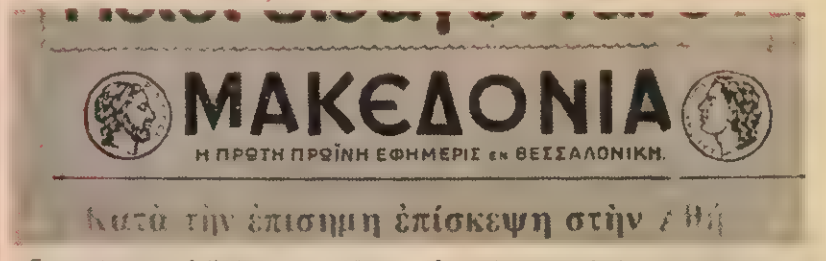
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ
Η ΠΡΩΤΗ ΠΡΩΪΝΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΕΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ.
Κατά την επίσημη επίσκεψη στην Ά[illegible]

Cu o oarecare întîrziere ne-a căzut în mînă ziarul grec „Makedonia" din 29 septembrie 1978. Spre surprinderea și spre bucuria noastră, pe pagina a doua a publicației respective, am găsit un amplu articol referitor la activitatea doctorului Florea Dinu din Cîmpina, ale cărui descoperiri revista „Flacăra" le-a înfățișat în repetate rînduri. Neputînd reproduce în întregime textul din „Makedonia", din motive de spațiu, iată cîteva fragmente mai importante :

„În România au fost inventate de către medicul Florea Dinu, soția sa, Elena Dinu, farmacistă, și tehnicianul Ion Misiricov de la Centrul de cercetări stomatologice din Cîmpina, o serie de aparate noi cu multiple funcțiuni pentru diagnoza, prevenirea, anestezia și vindecarea afecțiunilor bucale. Primul aparat din această serie a fost deja introdus experimental în cîteva clinici universitare și spitale din România. El este rodul unei munci de peste zece ani, dar mai ales al unei concepții originale despre rolul celulelor nervoase într-o serie de maladii ale gurii. Doctorul Dinu, în vîrstă de 40 de ani, a pornit de la un studiu de bază referitor la structura celulei... A descompus dentina, a analizat-o la microscopul electronic, a făcut mai multe teste, reușind astfel să descopere prezența unor fibre nervoase în smaltul dinților. Rezultatele cercetărilor sale au fost prezentate la Congresele internaționale de la București (1974), Sofia (1975) și Atena (1976)."

După ce face referiri de amănunt la latura de cercetare a colectivului condus de dr. Florea Dinu, dovadă a interesului de care se bucură activitatea medicului din Cîmpina în Grecia, ziarul descrie în continuare aparatul electronic pus la punct de specialistul român :

„Acest aparat are mărimea a două cărți suprapuse. El poate produce, după necesități, o gamă diversă de vibrații, care sînt transmise la doi electrozi. Bolnavul ține unul în mîna sa, în timp ce celălalt este plasat de medic după o tehnologie anume. Nici o durere, nici o injecție, nimic. Potrivit modului în care sînt produse vibrațiile, aparatul poate intensifica sau calma excitarea nervilor. În acest ultim caz, aparatul înlocuiește neplăcuta injecție de anestezie, iar extracția dentară are loc dincolo de orice durere. Dar aparatul are și o funcțiune terapeutică. Prin excitarea biocurenților oricărei celule, inclusiv a celulei nervoase, el contribuie la restabilirea circuitului legăturilor întrerupte. Astfel, biotrofia celulei este restabilită și celula reîncepe să funcționeze. Același aparat poate restabili funcționarea normală a nervului, care produce descărcări necontrolate în punctul legăturii, provocînd astfel tulburări de tipul nevralgiei nervului trigemen."

În încheiere, articolul notează :

„Continuarea cercetărilor i-a condus pe doctorul Dinu și pe soția sa la prepararea unui ser, „Efdinogen", care are efecte bioexcitante. Serul acesta, un produs pur biologic, extras din anumite organe de animale, este administrat prin injecții și ajută celula bolnavă să se refacă cu o viteză de 20 de ori mai mare în comparație cu alte tratamente. Acest reînnoitor al celulelor (care nu are efecte toxice sau secundare) acționează într-un mod foarte eficient în vindecarea paradontozei, oricît de gravă ar fi ea, precum și în alte maladii stomatodentare."

PARADOXURILE SUPERCIVILIZAȚIEI

PRIMA PAGINĂ

Fernando Griggio și-a încasat drepturile după grave emoții care nu pot fi echivalate în bani. Totuși polița de asigurare, avînd un șir fermecător de zerouri, l-a scutit de grija zilei de mîine, ba chiar mult mai mult. Lovitura în apartamentul bijutierului padovan Griggio s-a dat cum se dă în Italia de cîțiva ani încoace ; în stil american, avînd în plus o impetuozitate tipic peninsulară. Răufăcătorii au intrat în casă în timp ce bijutierul admira cu întreaga familie peripețiile TV ale unui hoț simpatic. Hoții ceilalți, în carne și oase, au operat pe fundalul împușcăturilor din televizor și au șters-o cu o pradă de 16 milioane de dolari... Întîmplarea s-a lăfăit în descrieri dramatice pe prima pagină a ziarelor, în mod evident din cauza marelui număr de dolari comprimați în mărfuri atît de discrete.

Numărul „loviturilor" obișnuite nu mai interesează pe nimeni în Italia din cauza lipsei de răbdare în efectuarea unor asemenea sondaje. Rămîn deci fascinante marile atacuri care, la rîndul lor, au o frecvență atît de susținută încît experții criminaliști apelează obsesiv la imaginea ultimelor zile ale orașului Pompei...

Printr-o normală coincidență, explicabilă prin ritmul de evoluție al criminalității în lumea occidentală, în ziua atacului din Padova, de partea cealaltă a oceanului „făcea pagina întîi" în Raleigh (Carolina de Nord) „afacerea uraniului". Era vorba tot de un furt, dar nu de bijuterii, ci de... uraniu.

David Dale, personajul principal al straniei întîmplări, afectat profund de un conflict cu șefii săi de la „General Electric", s-a hotărît să se răzbune și, neavînd umor, a tras într-o țintă de zile mari. A reușit cu acte false și zîmbete sigure să se strecoare în depozitul, arhipăzit, de materiale nucleare și a scos, cu un stupefiant aplomb, rezerva de uraniu.

Dale a luat balotul, l-a urcat în mașină, l-a depozitat pe un cîmp și apoi a dat, șăgalnic, telefon patronilor deschizînd... „șahul". Făcut mat în cîteva ore, Dale are acum timp să se gîndească la grandoarea și decadența publicității. Oricum, fotografia lui a stat trei zile pe prima pagină a ziarelor, fiind, pe rînd, grav injurat pentru inconștiență și discret admirat pentru năstrușnicie...

Locul lui Dale a fost luat, imediat, de Jimmy Gordon care a lăsat cu gura căscată „Academia americană de științe criminalistice" organizată în Atlanta. În cadrul acestei severe reuniuni fabricanții aferenți s-au prezentat cu o expoziție ultramodernă și ultrasofisticată de materiale antifurt reprezentînd, în marea majoritate, curse perfide și aparatură de urmărire. Gordon a intrat în expoziție, s-a plasat în spatele unei tejghele și a început să vocifereze insinuant ca un comerciant dornic să-și vîndă marfa. În fața unui inspector de poliție a demontat la prima vedere o cursă în care ar fi trebuit să-și prindă degetele cei mai cultivați infractori din Statele Unite, i-a explicat și lăudat calitățile, a montat-o la loc și a vîndut-o inspectorului aiurit de admirație. Apoi a subtilizat alte cîteva asemenea invenții de ultimă oră și a dispărut cu o amabilitate reținută.

Firma „Howell Manya Co", în numele căreia s-a realizat lovitura, a dat cu delicatețe și interes un anunț în presă solicitîndu-l serviciile și apreciindu-l ca un expert cu totul ieșit din comun. Gordon, pe muchie de cuțit să-și schimbe garderoba, a acceptat — culmea ! — oferta, ba chiar a dat un interviu în care a precizat negru pe alb că mai are încă de învățat, compania cu pricina asigurîndu-i un oportun stagiu de specializare...

Cînd hoții sînt angajați de firme producătoare de mașini și mașinuțe antifurt și dau interviuri drăgălașe despre avatarurile meseriei, ciclul moral se închide etanș spre lauda productivității în materie de o parte și de alta a baricadei care are pe muchie uraniu și bijuterii și tot ca este atît de necesar prin casele oamenilor...

RADU BUDEANU ■

Mediterana — o componentă de seamă a securității și cooperării europene

Începînd cu 13 februarie a.c. La Valetta, capitala Maltei, găzduiește, timp de șase săptămîni, o importantă reuniune a celor 35 de țări participante la Conferința pentru securitate și cooperare în Europa. Aceasta este ultima din seria celor trei întîlniri multilaterale (Bonn, Montreux, La Valetta) programate prin documentul final al reuniunii de la Belgrad (1978) și care au darul să dea permanență dialogului european în intervalul care premerge un moment deosebit de important al activităților pe linia C.S.C.E. — reuniunea ce va avea loc în 1980, la Madrid.

Potrivit mandatului convenit anul trecut la reuniunea de la Belgrad, actuala întîlnire de la La Valetta își propune să examineze și să rețină idei, sugestii și propuneri privind posibilitățile și căile de promovare a unor acțiuni de cooperare **economică, științifică și culturală** în bazinul Mării Mediterane, zona de intersecție a trei fascinante civilizații : europeană, africană și asiatică.

Particularitatea reuniunii este dată de faptul că la lucrările ei au fost invitate să participe și țările mediteraneene nesemnatare ale Actului final de la Helsinki : Algeria, Egipt, Israel, Liban, Libia, Maroc, Siria și Tunisia. Au fost invitați, de asemenea, reprezentanți ai Comisiei Economice O.N.U. pentru Europa, ai UNESCO și Programului Națiunilor Unite pentru Mediul Înconjurător.

Actuala reuniune de la La Valetta nu este o întîlnire în sine, în cadrul căreia se discută, pur și simplu, o problematică specifică și limitată ; ea este și trebuie să însemne o componentă a procesului mai larg de edificare a securității și cooperării în Europa, de înfăptuire a angajamentelor pe care și le-au asumat statele semnatare ale Actului final de la Helsinki. Ea se înscrie, ca și cele care au precedat-o la Bonn (pregătirea unui forum privind cooperarea științifică) și Montreux (elaborarea unei metode de reglementare pașnică a diferendelor în Europa) în suita reuniunilor destinate să promoveze procesul cooperării multilaterale amorsat de C.S.C.E. Rezultatele reuniunii de la La Valetta trebuie să se implice ca o contribuție concretă procesului de destindere, înțelegere și cooperare, trebuie să servească bunei pregătiri a reuniunii programate pentru anul viitor la Madrid.

Convocarea și desfășurarea lucrărilor demonstrează în modul cel mai elocvent cît de intime sînt securitatea și cooperarea în Europa cu problemele zonei mediteraneene în ansamblul ei.

Cooperarea economică, științifică și culturală în regiunea Mediteranei, oricît am încerca s-o delimităm, nu poate rămîne extrasă problematicii politice și militare, nu poate fi înfăptuită în mod corespunzător și cu participarea tuturor, atîta vreme cît în zonă în cauză persistă încordarea și starea conflictuală. Situația din zonă (îndeosebi conflictul din Orientul Mijlociu) implicațiile ei internaționale și interesele contradictorii nu pot să nu se reflecte în lucrările reuniunii, să nu impieteze asupra rezultatelor ei. Această realitate confirmă fără putință de tăgadă poziția României privind necesitatea reglementării pe cale politică, prin negocieri între părțile interesate, a tuturor diferendelor, conflictelor și focarelor de război, întrucît pacea o fost și rămîne, dintotdeauna și pretutindeni, condiția esențială a unei reale înțelegeri și a unei adevărate cooperări între state.

Țările mediteraneene — semnatare și nesemnatare ale Actului final — ca și cele învecinate zonei manifestă de mai mult timp interes pentru colaborarea în domeniul energiei, agriculturii, mediului înconjurător, transporturilor, arheologiei, educației, informației, seismicității, turismului etc. Acum, reuniunea se află în plină examinare a diferitelor propuneri prezentate de unele țări participante, precum și de organizațiile internaționale menționate, urmînd ca documentul ei final să înscrie recomandări și propuneri care să fie transmise spre analiză guvernelor țărilor participante și în legătură cu care să se ia decizii concrete de înfăptuire, în 1980, la Madrid.

Fidelă concepției sale privind rolul și importanța dimensiunii mediteraneene a securității și cooperării în Europa, România și-a adus o contribuție activă, în toate etapele C.S.C.E., la elaborarea și adoptarea prevederilor privind Mediterana. Atitudinea de principiu, bunele relații cu toate statele bazinului Mediteranei, materializate în importante acțiuni de cooperare și frecvente întîlniri ale secretarului general al partidului, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu conducătorii politici ai țărilor din această zonă, fac ca România să participe la reuniunea de la La Valetta cu dorința de a-și aduce întreaga sa contribuție la reușita acesteia. Condițiile succesului așteptat rezidă în respectarea procedurilor și spiritului C.S.C.E., în conlucrarea fructuoasă a tuturor delegațiilor, în examinarea atentă a propunerilor și sugestiilor tuturor, și, în sfîrșit, sau înainte de toate, în voința politică de a stabili și înfăptui acțiuni concrete de cooperare care să favorizeze transformarea Mediteranei într-o zonă o păcii, a bunei vecinătăți și a cooperării.

D. ANINOIU ■

Mondo umano ?

Lăsați-ne laserul!

Citesc undeva că „laserul este : instrumentul orchestră al veacului în care trăim și muncim, lumina care taie pielea și oțelul, măsoară spațiul, vindecă oamenii, frezează dinți, citește muzica, vehiculează informația și pregătește fuziunea controlată a atomului". Dincolo de o posibilă tentă de publicitate este vorba, cred, de o exactă prezentare a celor mai numeroase utilizări ale acestui instrument orchestră al secolului nostru. Citind detaliile, un sentiment de chietudine își găsește locul, el fiind bine și serios susținut. Astfel, aflăm că la începutul lunii noiembrie a anului trecut, la un spital francuzesc a avut loc o premieră mondială în chirurgia pulmonară : într-o operație de acest gen, chirurgul a folosit un fascicul luminos care a înlocuit cu brio bisturiul în tăierea pielii, în curățirea și închiderea rănii. Un eveniment, un început important și de mare augur pe care-l salutau cu bucurie chiar și necunoscătorii într-ale chirurgiei !

Ei, ca și alții, aveau dreptate să facă asemenea spontane gesturi pentru că aproape concomitent cu premiera de mai sus, o societate prezentase și ea o premieră într-un cu totul alt domeniu : înregistrarea textelor. Mai precis, pe un disc de plastic, cu 30 centimetri diametru s-au transpus codificate 500 000 pagini dactilografiate, ceea ce ar echivala cu o enciclopedie în o sută de volume. Pentru a citi paginile pe un aparat de tip electrofon va fi nevoie nu de un ac de safir ci de un fascicul luminos. Nu e cazul să intrăm în detaliile specialiștilor privind natura fotonului, ca ultim element al luminii, așa cum sînt genele în biologie, atomul și electronul în fizică, ci mai curînd să vorbim despre această adevărată domesticire a infinitului mic, așa cum i s-a zis inspirat și care, este cert, a marcat și va marca profund a doua parte a secolului nostru.

Reamintim doar că L.A.S.E.R. reprezintă inițialele unei expresii americane care înseamnă „amplificarea luminii prin emisia stimulată a radiațiilor" iar către 1964 au fost construite primele aparate pe bază de laser. Așadar, de atunci, s-a trecut de la faza experimentală la aplicațiile practice ce s-au dovedit mult mai complicate decît se anticipase. Prima „ieșire" în marele public s-a produs în domeniul chirurgiei, mai precis în operațiile retinei, unde finețea instrumentului a fost dublată de înlăturarea oricărui risc de infecție. După recenta premieră privind utilizarea laserului în chirurgia pulmonară, specialiștii au conchis că e vorba de un avantaj de nelmaginat, de o precizie extraordinară și că deci proxima „intrare" a sa în cabinetul dentistului este redutabilă și salutară !

În domeniul industriei, aceiași specialiști vorbesc de utilizarea laserului cuplat cu un ordinator în confecționarea instantanee a încălțămintei. De notat că procedeul este utilizat în tăierea caroseriilor de automobile, de nave și că însuși alcooltestul a apelat prompt la serviciile lui. Cu aceleași servicii prompte și ireproșabile s-a măsurat drumul de la Pămînt la Lună cu precizii în centimetri. De asemenea, recurg la ele mașinile și oamenii atunci cînd construiesc drumuri și tunele. Se preconizează înlocuirea firelor telefonice cu laserul, astfel încît 40 000 de comunicări telefonice se vor înregistra pe un filament de cițiva centimetri în timp ce memoria viitoarelor ordinatoare va funcționa tot pe bază de laser. În muzică, primele electrofoane cu laser sînt gata să iasă din laboratoare. Pînă și unii compozitori folosesc laserul pentru a imagina gigantice feerii ale sunetului, formelor și luminilor. În sfîrșit, în domeniul energiei nucleare se spune că marea reușită va fi fuziunea atomilor de hidrogen și nu fisiunea atomilor de uraniu iar pentru a o realiza este nevoie de o „flacără" care va fi, cu siguranță, laserul.

Dar iată-ne intrați deja pe un teren delicat. Căci energia nucleară e prea puțin folosită în scopuri nobile și prea mult stocată cu intenții destructive. Pentru că, iată, același infinit mic domesticit a fost folosit într-un război de acum 8—9 ani. Că, azi, el, în scopuri militare, e bun la toate : pentru a distruge sau a repera sateliți și rachete inamice sau orice obiective etc., etc. Această întrucît, așa cum scria cineva, marile invenții au o soartă asemănătoare : protejează și totodată amenință. Și totuși nu s-ar putea imagina — o dată, măcar o dată — una care să protejeze doar ? Ce adevărată domesticire ar fi aceasta !

DUMITRU CONSTANTIN ■

Ah, ce boală minunată!

Doctore, sînt bolnav ! De obicei, aceste cuvinte rostite cu glas pierit și privire rugătoare atrag după ele un întreg cortegiu de neplăceri. Dureri, tablete, casete, febră, injecții, operații și cîte altele îl pîndesc pe bietul bolnav în drumul său spre vindecare.

Un medic american a descoperit o categorie de bolnavi — foarte rară, ce-i drept — a căror „nefericită" maladie duce la... longevitate. Ciudata dar binecuvîntata boală — în cel mai pur sens hipocratic al cuvîntului — crește durata vieții la femei cu 12 ani iar la bărbați, din păcate, numai cu 9 ! Care ar fi explicația neobișnuitului fenomen ? În sînge, lipidele se combină cu proteinele pentru a da lipoproteine. În anumite cazuri, amalgamul greșit preparat de organism poate conține prea multe lipoproteine beta și prea puține alfa. Ceea ce înseamnă o predispoziție serioasă spre bolile coronariene. În situația inversă — exces de lipoproteine alfa — apare o boală genetică al cărei efect, salutar, este creșterea duratei vieții. Binefacerile „minunatei" maladii se răsfrîng și asupra urmașilor, a căror viață se prelungește cu 5 pînă la 7 ani !

Acesta să fie secretul vieții matusalemice, se întreabă specialiștii americani ? Cum s-ar putea „molipsi" oamenii de această boală. Întrebăm noi, singura dealtfel care nu este dușmanul vieții ? Iar dacă, pînă una alta, soluția nu există, atunci ce s-ar putea întreprinde pentru a prelungi durata medie a vieții în anumite zone ale globului unde nici măcar speranța de viață nu depășește 40 de ani ? Este greu de crezut că o operație de inginerie genetică reușită, soldată adică cu un exces de lipoproteine alfa, ar avea vreun rost atîta vreme cît unele organisme umane nu primesc proteine și lipide decît pe sponci. Peste un miliard de oameni cîștigă doar 0.54 dolari pe zi, neputîndu-și asigura nici măcar ratia zilnică de supraviețuire. Și, în aceste condiții, ne întrebăm dacă ar fi indicată o mutație genetică care să mai adauge cîțiva ani înfometați peste cei 40. Mult mai necesar ar fi mutațiile de cu totul altă natură. Economice și sociale. Pentru că organismul uman, oricît de predispus ar fi la virste biblice, fără hrană clachează. În fond, problema nici nu este atît de insolubilă. Se estimează că 50 de miliarde dolari investiți anual în statele în curs de dezvoltare ar atenua sensibil această stare de lucruri. S-ar reduce astfel decalajele care persistă și se adîncesc an de an. Aici ar trebui o mutație. Care nu se poate produce în laborator. Laboratorul, un laborator fără uși și ferestre, fără pereți și tavan, fără aparatură sofisticată, este lumea în care trăim, lumea aceasta a noastră pe care o iubim și pe care vrem s-o ucidem, lumea în care lipidele și proteinele ar prisosi dacă nu ar avea prioritate trinitrotoluenul și multiplii săi destructivi, care înghit anual 400 miliarde dolari. Nu s-ar putea produce o mutație în destinația acestor sume ? O operație de inginerie social-economică pentru succesul căreia n-ar fi nevoie de cercetări științifice îndelungate, deoarece, în acest caz, se știe prea bine ce trebuie făcut : o „deturnare" a fondurilor dinspre arme și moarte spre hrană și viață !

Doctore, sînt bolnav ! Mă poți oare lecui ?

R. MIHAI ■

La Londra:

„Aurul din Eldorado"

La un deceniu sau două după descoperirea, în 1492, de către Cristofor Columb a Lumii Noi, în Europa au început să parvină știri din America despre cantitățile incredibile de aur folosite de popoarele amerindiene în cursul diferitelor ceremonii religioase, precum și în viața de toate zilele. Pas cu pas a luat naștere legenda lui Eldorado (regele de aur, conducător mitic al unui oraș ce ar tăinui comori fabuloase). În consecință, numeroase grupuri de aventurieri spanioli, contaminați de febra „metalului galben", au pornit în căutarea, ce se va dovedi fără de sfîrșit, a mult visatului „Regat al aurului". În decursul timpului s-a încercat să se facă diferite localizări pentru „Țara regelui de aur". Cea mai atrăgătoare dintre ele plasează locul descris de legendă în regiunea lacului sacru Guatavita, situat la mare altitudine în Anzii din Columbia. Pe aceste meleaguri, în timpurile străvechi, omul desemnat să devină rege al tribului din zonă era despuiat de îmbrăcăminte, pentru ca apoi corpul său să fie acoperit cu o pulbere fină de aur. Împreună cu însoțitori de rang înalt se îndreptau conform tradiției, în sunetele muzicii trompetelor, fluierelor și altor instrumente minuite de indigenii adunați în număr mare pe malul lacului, pe o plută, încărcată cu daruri de preț, spre centrul oglinzii de apă. Aici, în mijlocul unei tăceri absolute, „omul de aur" arunca, în cursul unei ceremonii, întreaga bogăție amintită în mijlocul lacului. Apoi, pe măsură ce pluta se apropia de țărm, începeau din nou strigătele, muzica, dansurile. Ca urmare a îndeplinirii acestui ritual, „omul de aur" era recunoscut ca stăpîn și rege. Căutătorii de „metal galben" împinși de lăcomie au efectuat numeroase scufundări, secătuind, în cele din urmă, lacul prin scoaterea apei printr-un canal subteran. Dar, stupoare. Ei au dat peste un strat gros de mîl, ce în ziua următoare s-a solidificat la soare. O serie de obiecte prețioase au fost, în pofida condițiilor vitrege, recuperate din adîncurile Guatavitei, la cercetări participînd și compania engleză „Contractors Ltd.", care a abandonat însă operațiile în 1929. Articolelor descoperite în acest lac li se adaugă alte piese de mare valoare găsite în diverse zone ale Columbiei.

O parte din aceste obiecte de preț pot fi admirate în cadrul unei expoziții inedite, deschisă în capitala Marii Britanii, la Burlington House, sediul Academiei de artă regală, care poartă semnificativa denumire „Aurul din Eldorado". Cele 500 de obiecte prezentate impresionează pe vizitatorii londonezi prin delicatețea, frumusețea și virtuozitatea tehnică a execuției lor, iar unele din ele, prin concepția lor modernă. Din aceste piese — executate înainte de apariția conchistadorilor în Lumea Nouă, în decursul unei perioade de o mie de ani — unele dintre exponate datînd din 300 î.e.n. —, 400 provin de la „Museo del Oro" din Bogota, capitala Columbiei, iar celelalte au fost împrumutate de la renumitul „British Museum" și diferite colecții din Anglia, Spania, precum și din alte regiuni ale lumii. În cadrul expoziției — ce rămîne deschisă pînă în 18 martie — este înfățișată, prin grafice și schițe, tehnologia sofisticată de prelucrare a aurului folosită de amerindienii precolumbieni. De remarcat că deși nu puteau topi platina, ei amestecau particule fine conținînd acest metal în aurul topit pentru a-i da celui din urmă o tentă albă. Indigenii Americii au creat totodată un aliaj denumit tumbaga, format în cea mai mare parte din aur, în combinație cu argint și cupru.

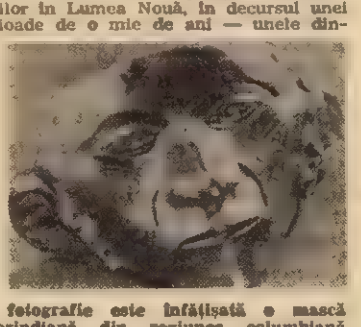

În fotografie este înfățișată o mască amerindiană din regiunea columbiană Tierradentro, confecționată din tumbaga (aliaj format din aur, cupru și argint), reprezentativă pentru arta prelucrării în relief a metalelor prețioase de către vechii locuitori ai Americii.

La această expoziție pot fi, de asemenea, admirate articole de ceramică amerindiană, precum și alt material arheologic concludent pentru cunoașterea culturii băștinașe din Columbia, a concepției despre viața și moartea vechilor locuitori ai Americii. Cărți provenite de la biblioteca „British Library" descriind expedițiile spre Lumea Nouă din perioada imediat următoare călătoriilor lui Cristofor Columb, inclusiv volumul lui Sir Walter Raleigh „Descoperirea marelui, bogatului și frumosului imperiu al Guyanei", publicat în 1596 la Londra, machete navei amiral a renumitului explorator din Genova — „Santa Maria" —, hărți maritime și instrumente de navigație folosite în acele vremuri, un catalog cuprinzînd citate din cronicile spaniole ce prezintă descoperirile conchistadorilor, lăcomia lor după aur, metodele amerindiene de spălare a nisipului aurifer, munca în mină, prelucrarea aurului și deosebiri regionale în practica meșteșugurilor, completează această originală expoziție, oferind posibilitatea cunoașterii, prin intermediul artei, a unei lumi fascinante, a unei civilizații care, cu toată trecerea secolelor, își confirmă încă valorile.

TUDOR PRELIPCEANU ■

LUPTA CU PREJUDECĂȚILE

(Urmare din pag. 1)

— Să știți, profesore, Kozak poate fi agramat dar prost nu e ; cum o să vă spună dumneavoastră ce face, din moment ce e descoperirea lui, din moment ce el (și nu numai el) o consideră o descoperire excepțională. Vindecați și dv. cîteva din bolile pe care le vindecă acest Kozak și abia așteptăm să vă lăudăm în revistă.

— Îa bani de la oameni...

— Oamenii spun că dermatologii la care nu fost pînă acum le-au luat banii și nici nu i-au făcut bine. Kozak, în schimb, și-a procurat medicamentele pe cont propriu și i-a și vindecat. Sigur că nu voi fi niciodată de acord să la cineva, vorba dermatologului, pielea de pe om, dar sînteți în stare să ducem pînă la capăt această discuție ?

— Domnule, respiră adînc profesorul Colțoiu, în anticamera de la Ministerul Sănătății, unde ne aflam, ăsta nu face nimic !

— Haideți să mergem să vedem și, dacă e așa cum spuneți dumneavoastră, eu scriu în revistă că nu face nimic. Dacă e așa cum spun eu, spuneți dumneavoastră ce credeți.

— Aoleu ! Dar cum îți închipui așa ceva, păi mă mănîncă dermatologii.

— Oricît ar fi de numeroși respectivii care ar vrea să vă certe, sînt mai numeroși oameni care suferă și care vă pot certa pentru prejudecata dumneavoastră.

Am mai încercat în cîteva prilejuri să-l convingem pe profesorul Alexandru Colțoiu să meargă să vadă și să cerceteze, cu toate instrumentele de care dispune, adevărul cu privire la Pavel Kozak. Fără efect. Teama de dermatologi se adaugă acestei prejudecăți mutilante pentru un suflet, mai ales cînd e vorba de un suflet generos. Ce poate ieși de-aici ? Ce adevăr putem descoperi dacă nu vrem să mergem să căutăm adevărul ? Cum putem dormi liniștiți știind că, undeva, aproape de noi, în puterea noastră de-a fi cercetat se află un adevăr care poate fi al nostru, sau al celor cu care sîntem în dispută ?

Mă aflam în cabinetul ministrului sănătății, doctorul Eugen Proca, într-o ocazie pe care am mai evocat-o, și anume cînd domnia-sa a luat cunoștință cu ochii proprii, fără prejudecăți, de realizările ultimitoare în lupta cu cancerul ale doctorului Mihai Leontopol. Nu mai insist asupra împrejurării, deși cred și acum că, față de rezultatele pe care le-a constatat, conducerea Ministerului Sănătății poate acționa mai eficient și mai grabnic și în această privință, ajutînd la elucidarea unei cauze și la prelungirea vieții atîtor oameni. N-a crezut și nu cred nici acum că e nevoie de o reconfirmare specială din partea unui om pentru a-i face publice primele opinii în legătură cu o cauză atît de sfîntă : apărarea sănătății. Vreau însă aici să insist asupra altui aspect. Tovarășul ministru al sănătății a avut, imediat după aflarea unor adevăruri ale doctorului Mihai Leontopol, o întrebare pe care o punea respectivului, dar pe care, de fapt, o punea și conștiinței noastre :

— Dar cei care au fost aici la minister înaintea mea și au văzut aceste radiografii și aceste acte ce-au zis ?

— Au refuzat să le vadă, a răspuns doctorul Mihai Leontopol.

Și, pentru că m-am ocupat mult de acest caz, mi-am amintit că într-adevăr aceasta era reacția predecesorilor doctorului Eugen Proca, în clipa în care exista posibilitatea ca ei să vadă niște rezultate : refuzau pur și simplu să le vadă, spuneau că e imposibil, că e o enormitate, că e o inepție. Ei, bine, oricîte dezacorduri ar putea exista, cu privire la ritmul de primire a unei noutăți, între un gazetar și o oficialitate medicală, trebuie spus că, totuși, ACUM, sub directa îndrumare a conducerii de partid, sînt întreprinși primii pași împotriva unor prejudecăți atît de păgubitoare, lungi perioade.

Dincolo de orice caz concret, mă va preocupa multă vreme (și voi încerca să-l descopăr în toate resorturile lui), acest mecanism formidabil al prejudecății. Cum să facem ca fiecare dintre noi să renunțe la prejudecată și să ia în cercetare realitatea cu ochi proaspeți și cu conștiința că nu e aservit nici unei opinii anterioare ?

Și mai întreb : ar mai funcționa această prejudecată și în cazul în care unul dintre cei care o practică n-ar avea încotro și ar trebui, ca o ultimă șansă personală, să încerce a folosi (împotriva bolii unei rude apropiate) rezultatul gîndirii și muncii aceluia pe care-l contestă fără să-l cunoască ? Profesorul Al. Colțoiu e șeful clinicii la care lucrează doctorul Trifu, singurul medic (dintre cei cuprinși într-un fel sau altul în acțiunea de stabilire a adevărului cu privire la Kozak) care intenționează să dea niște rezultate de laborator asupra eficacității tratamentului respectiv. Iată cum poate o prejudecată a unui om cu autoritate să fie luată drept mai mult decît e. Dacă unul dintre noi ar crede că există o legătură între una și alta ? În ceea ce mă privește, sper ca toate datele protocolului să fie respectate strict în interesul adevărului și al semenilor.

Și mai sper că nu e prea tîrziu pentru ca toți oamenii corecți să semneze un protocol de luptă revoluționară împotriva prejudecăților.

flacăra ULTIMA ORA

● În sesiunea de examene încheiată zilele trecute, studenții anului V ai secției Tehnologia construcțiilor de mașini de la Institutul de mine Petroșani au obținut la examenul de specialitate doar nota zece.

● În primăvara aceasta, șoimii din trei sate aparținînd de comuna Vlădoni (Botoșani) beneficiază de 100 de locuri noi în grădinițe. Cooperatorii își pot vedea liniștiți de muncă.

● „Conexiuni BOP" se intitulează primul disc de jazz sibian și aparține formațiilor Radu Ghizășan și Vocal Jazz Quartet. În numai două săptămîni, magazinul Muzica din București a vîndut peste o mie de exemplare din acest disc, considerat de specialiști drept un mare succes al animatorilor jazzului din Sibiu.

● **Plasat la intretăierea Bulevardului Ana Ipătescu cu strada Locotenent Dumitru Lemnea, restaurantul „Minerva" era un local căutat și prețuit de consumatori pentru diversitatea meniului și calitatea serviciilor. Cu alte cuvinte, pînă deunăzi, la „Minerva" se mînca strașnic și în tihnă. De ce pînă mai ieri ? Pentru că, printr-o ciudată decizie, s-a hotărît ca unitatea, deschisă în urmă cu nici 3 ani, bine îngrijită și ținută în deplină curățenie, să fie dotată cu o pardoseală de marmură în locul obișnuitei mochete ! Drept pentru care un salon a și fost închis și cîțiva lucrători s-au pornit să spargă șapa cu barosanele, umplînd totul de praf și făcînd un zgomot infernal. Întrebarea e cine a luat o asemenea hotărîre nu numai nejustificată, ci și foarte costisitoare ?**

● Un fragment din ultima producție a sudatului și tenacelui cuplu Angel Grigoriu și Romeo Iorgulescu : „Uneori pămîntul / Ciudățenii are / Sau e bun și tandru / Sau e trist și... doare". Nu numai pămîntul e bun, dar uneori și hîrtia.

● Mai e puțin și se împlinesc doi ani de cînd dansatorii din Obîrșia Cloșani (Mehedinți) așteaptă ca tovarășii de la Consiliul județean de cultură și educație socialistă să le expedieze diplomele de laureați ai primei ediții a Festivalului național „Cîntarea României".

● **În aceste zile găsiți în librării o frumoasă casetă care cuprinde 30 de povești și basme nemuritoare repovestite de un bun prieten al copiilor : Alexandru Mitru. „A.B.C.-ul poveștilor", cum e intitulată caseta, se bucură de remarcabila ilustrație a Gabrielei Buhoiu și a lui Mihai Gheorghe și este ieșită de sub teascurile Editurii ieșene „Junimea".**

● **Mai vechi și mai nou în comuna Patulele din județul Mehedinți. În fiecare primăvară, Ion Galetan, în vîrstă de 89 de ani, se duce cu un delicat buchețel de ghiocei la locul unde un monument în piatră cinstește memoria țăranilor căzuți aici la 1907 pentru pămînt și o soartă mai omenească. În cea-de-a doua fotografie, ultima oră la Pătulele : viitorul comunei în stadiu de machetă, așa cum poate nu îndrăznea să-l viseze cei care și-au dat viața în urmă cu 72 de ani. (S. Postolache)**

● **Lîngă peretele muntelui Coștila—Bucegi, pe care natura a incrustat „Fisura Albastră", a fost sărbătorit de curînd Ion Farcaș. Evenimentul a avut dublă semnificație : 50 de ani de viață și 30 de ani de cînd acesta este cabanier la Căminul Alpin—Bușteni. Secretul acestei statornicii nu este greu de înțeles atunci cînd nea Farcaș ne povestește de cîte ori a refăcut acest edificiu, gospodărindu-l ca pe propria sa casă. Așa se face că baza turistică de sub abruptul prahovean este preferată în toate anotimpurile atît de alpiniști, cît și de iubitorii de drumeții montane. Adăugînd la aceasta isușința și promptitudinea cu care Ion Farcaș răspunde clienților, nu ne mai rămîne decît să spunem „omul sfințește locul". (Petre Grigore)**

Noutăți la Apimondia ?

La această întrebare a avut amabilitatea să ne răspundă președintele Apimondiei, profesor doctor inginer V. Harnaj.

În primul rînd ne preocupă editarea unei „cărți culinare". Ce va cuprinde această carte ? O culegere de articole privind prepararea produselor avînd ca materie de bază mierea de albine. Vă pot da și cîteva exemple în acest sens. În America se consumă, și este foarte apreciat, un preparat care se numește „curcan cu miere". Această rețetă culinară, după părerea mea, trebuie cunoscută și la noi. În Franța se consumă un preparat, puțin cam ciudat, dar foarte bogat în proteine, care se numește „larve cu smîntînă". Produsul este foarte indicat ca aliment în hrana copiilor. Cartea va cuprinde, de asemenea, și rețete de prepararea dulciurilor, a vinurilor și a prăjiturilor.

Tot în această perioadă lucrăm la elaborarea „Tratatului enciclopedic de apicultură" care va cuprinde soluții tehnice legate de multiple noastră activitate.

Iar în laboratorul nostru se cercetează și este în curs de perfecționare un nou produs numit „mierea pentru diabetici". Desigur nu trebuie să dezvoltăm prea mult acest subiect. Este un nou produs care se va folosi cu rezultate satisfăcătoare în tratarea diabetului.

● **Un proaspăt record al Oficiului P.T.T.R. nr. 2 din Arad. O vedere trimisă din Lipova la 29 mai 1968 a ajuns la Arad la 30 mai 1968 iar de la oficiul pomenit pînă la destinatar a făcut aproape 11 ani, ajungînd la 16 februarie 1979. Cine știe pe cine or mai fi găsit urările de bine.**

Rubrică realizată de RĂZVAN BÂRBULESCU ■

● **Geografia lui Ptolemeu, valoroasă lucrare publicată în 1540 la Lyon, se află de cîteva zile și la Bibioteca centrală universitară „Mihai Eminescu" din Iași care, tot recent, a mai achiziționat „Spicuitorul moldo-român", ediție în limba franceză a revistei lui Gh. Asachi, precum și un set întreg din documentele Hurmuzachi.**

● Citățm din Suplimentul publicitar de educație sanitară realizat de o direcție sanitară județeană și intitulat „Pentru sănătate" următoarea definiție dată degerăturilor : „Prin degerătură înțelegem totalitatea modificărilor generate de acțiunea frigului asupra unor regiuni ale organismului". Apoi : „Regiunea organismului unde apar cel mai frecvent degerăturile sînt (sic !) : nasul, urechile, picioarele, mîinile". Și în sfîrșit : „Cauza principală în producerea degerăturilor este frigul...". Curată popularizare !

● **Am publicat în ultimul număr al revistei, tot la această pagină, o notă în care arătam că în preajma Pieței Obor stăteau depozitate claie peste grămadă un număr mare de răcitoare și frigidere sănătoase, unele chiar noi, fără ca proprietarul să se sinchisească de rugina care începea să le acopere. Vă informăm acum că la numai trei zile de la apariția respectivei note, obiectele cu pricina au fost luate de cei cărora le aparțineau, la intervenția promptă a primului secretar al sectorului 3. Ne bucură salvarea viitorului acestor agregate dar ne întrebăm: trebuia să intervină chiar primarul sectorului ? !**

● **O nouă stea la Opereta bucureșteană : Liliana Pagu. Reîntoarsă zilele trecute din Austria unde are un contract la Raimundtheater Wiena, solista ne-a pus la îndemînă ziarele conținînd cronicile spectacolelor la care a fost prezentă. Spicuim din ele : „Cea mai deosebită apariție a serii a fost soprana Liliana Pagu de la Opereta din București, care a stîrnit oval..." („Linzer Rundschau"). „După ce d-na Pagu a interpretat aria «Dorese dragostea din Charpillon», o interpretare deosebită, au izbucnit puternice aplauze". („Neues Volksblatt")**

FLACĂRA Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3312, Oficiul 33, cod. 71341, Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : probleme social-politice și de morală civică (Nicolae CRISTACHE — 1619) ; nouă în economie (N. Gr. MARAȘANU — 1606 ; știință-învățămînt (Liviu TIMBUS, L. NIȚESCU — 1618) ; cultură-cenaclu (George ARION — 1613) ; scrisori, anchete cetățenești (Eugen SECELEANU, Margareta [illegible]ELEA — 1787 ; 1317) reportaj (Adrian DOHOTARU, Nelu IONESCU, Ilie PURCARU — 1613), foto — 1595 ; documentare — 1623 ; secretariat de redacție (Dan BÎRLĂDEANU, Cornel CATANĂ — 1782 și 1621) ; administrație — 17 78 82 și 17 60 10 interior 1783 ; secretar responsabil de redacție (Tudor OCTAVIAN — 17 63 16 și interior 1611), redactor șef adjunct (Nicolae ARSENIE — 17 63 16 și interior 1766), redactor șef — 18 22 96 și 17 60 10 interior 1822. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export-import presă, PO Box — 136—137, telex : 1,12 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor-șef : ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

41 505

10

ANUL XXVIII (1239)
8 MARTIE 1979

Flacăra

Săptămînal editat de Frontul Unității Socialiste

Socialismul îl construim cu oamenii și pentru oameni

NICOLAE CEAUȘESCU

Consfătuirea pe țară cu cadrele de conducere din industrie, construcții, transporturi și agricultură. — Flori ale încrederii și dragostei pentru secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu

Fluviul subteran, o ipoteză fabuloasă

Datorăm această ipoteză, aparent de factură științifico-fantastică, unor hidrologi amatori din Constanța. Ei nu reprezintă o simplă speculație teoretică, ci rodul unor investigații practice desfășurate vreme de aproape trei decenii. Constantin Ionaș și Florian Ionaș, tată și fiu, primul subinginer mecanic, în prezent pensionar, iar cel de al doilea proiectant energetic la G.I.L. Constanța aduc în sprijinul acestei supoziții [illegible] roasele foraje realizate de-a lungul unui traseu ce însumează sute de kilometri, de la Marea Neagră și pînă în ținutul Vrancei.

Nu ne vom alătura, cel puțin deocamdată, nici celor care susțin și nici celor care infirmă această ipoteză, dar respectul pe care îl datorăm activității întreprinse din pasiune și dragoste de adevăr, ne îndreptățesc să o încredințăm tiparului, apreciind că trebuie să se bucure de cuvenita atenție din partea cercurilor științifice pînă la probarea sau scoaterea ei din competiție prin armele investigației de specialitate.

Gîndul unor cercetări de asemenea ample nu s-a născut de la o zi la alta, ci în urma unor expertize hidrogeologice la care tovarășul Constantin Ionaș a fost martor încă din anul 1948. Constatînd, astfel, că în anumite locuri de pe litoralul Mării Negre, în urma forajelor executate, apa țîșnește artezian cu presiune și că e vorba de apă potabilă, limpede și rece, total deosebită de apa caldă și sălcie descoperită și utilizată pînă atunci — cercetătorul C. Ionaș s-a hotărît să descifreze misterul acestei neobișnuite surse acvifere, atît de neașteptată pentru condițiile geologice ale litoralului.

În anul 1950, lucrînd ca șef de foraj într-un sector al șantierului Dunărea-Marea Neagră, Constantin Ionaș a efectuat mai multe foraje în apropierea insulei Ovidiu. Într-una din zile, după

LIVIU TIMBUS ■

(Continuare în pag. 21)

DIN SUMAR :

■ Gheorghe Șaliu, luptător cu marea. (pag. 4)
■ De la „Țăranul e pe cîmp" la „Țăranul e în sere". (pag. 6)
■ Salvați muntele de sare ! (pag. 7)
■ Acțiunea Sănătatea Omului — Dosare deschise. (pag. 9)
■ Ce e nou în București ? (pag. 11)
■ Da, exemplul primarului contează. (pag. 13)

Ritualul pîinii

Iată se face seară, iar seara e un loc
În care se adună toți pașii dintr-un joc —
Sînt și-nțelepte vorbe și lacrimi uneori
Și neizbînzi de-o clipă și vin la sărbători.
— Femeia-ntinde masa — un ritual străbun —
Bărbatul ospătîndu-și cu tot ce e mai bun.
El o privește-n taină, ca pe-un pămînt din care
Mereu se deslușește un răsărit de soare.
„Aceasta este pîinea" îi spune ea șfioasă,
Cu dragoste i-o trece și ochii-n jos și-i lasă,
Nu c-ar dori s-ascundă bărbatului vreun semn,
Dar pîinea frîntă-n palme și-ntinsă apoi pe lemn
E trupul unui cîntec de pasăre ciudată
Pe care doar femeia l-aude cîteodată,
Cum vine din vecia semințel și-o ia-n seamă
Și-i dă prin grîu de veste, cînd poartă rod de mamă.
Lîngă bărbat femeia ține un cer pe umeri
Cu stele pîini pe care nu-i chip să le mai numeri.
Copiii li se-așează de-o parte și de alta,
Le poți citi pe chipuri și liniștea și-nalta
Flămîndă nerăbdare de-a sta prin rostul minții,
La ritualul pîinii, cum le stăteau părinții.

GEORGE ȚÂRNEA ■

Gheorghe Luchian sau curajul de-a crește șase copii

Pe vitrină, în sufragerie, fotografia unei femei tinere. Cînd Gheorghe Luchian și Muria s-au cunoscut, el avea 18 iar ea 16 ani. El era din satul Berești, din Suceava, iar ea din Fălticeni. „Cum ne-am ridicat puțin și-am fost buni de treabă am plecat în lume și unde-am găsit ceva de muncit ne-am găsit liniștea", zice el. S-au căsătorit la Brașov. Pe vremea aceea erau muncitori necalificați. Pe urmă au ajuns să aibă o meserie. El lăcătuș, ea muncitoare la o filatură. În urmă cu cinci ani el a venit la Mangalia și s-a calificat, la șantierul naval, de data aceasta, ca sudor. În urma lui a venit și soția cu copiii. La scurt timp s-a găsit un loc de muncă și pentru ea. Șantierul naval repartizase la început familiei un apartament cu trei camere. Apoi i-a dat unul cu patru camere. Nu mai lipsea nimic acestei familii să se creadă fericită. Și ei chiar se credeau fericiți. Tatăl, mama, cei șase copii. Însă în iulie, anul trecut...

„Ce faci tu aici ?" „Pătuțul pentru păpuși". „Dar ție cine-ți face patul să te culci ?" „Tătuțu". „Și mama ta unde este ?" „Nu mai vine". „Dar unde este?". „Nu mai este". Gabriela are trei ani și este o fetiță atît de frumoasă încît, cum ar zice tot un copil, pare desenată. Lumea se deslușește în jurul ei prin cuvintele limbii române din care multe va mai învăța dar le cunoaște încă de-acum, iată, pe cele care-o ajută să răspundă drept și frumos la întrebări. Nu știm, desigur, cum înțelege ea cuvintele pe care le spune, însă de-o fi adevărată afirmația unor cercetători psihologi și pedagogi că jumătate din experiența de viață a unui om se dobîndește pînă la vîrsta de trei ani, atunci Gabriela știe, cu siguranță, că nu va mai trebui să-și aștepte mama niciodată, că pentru ea mama va avea întotdeauna vîrsta de 33 de ani, cît anul trecut, în iulie.

Într-un cartier nou al Mangaliei, într-un bloc numit G-1 de pe strada Albatros, la apartamentul 26 trăiește o mică lume. O lume care învață și respectă rînduielile celeilalte lumi, mai mari, din jurul ei, dar care își are propriile ei rînduieli și legi. În această lume al cărei stîlp singur este, Gheorghe Luchian e tată, mamă, frate și soră. Întrucît familia are de atacat, în continuare, feluritele povîrnișuri ale vieții, el a împărțit copiii în două grupe. Grupa mică e alcătuită din Gabriela, 3 ani, Angelica, 5 ani, Daniela, 8 ani. În grupa mare intră Viorel, 14 ani, Camelia, 13 ani, Valentin, 12 ani. Apartamentul, cum ziceam, are patru camere. Un dormitor e al băieților, unul al fetelor iar al treilea pentru Gheorghe Luchian și mezina familiei, Gabriela, care, ca orice copil de vîrsta ei, se poate trezi la miezul nopții să ceară apă ori poate ieși, înfricoșată, dintr-un vis urît. Așadar, ea, mai mult decît toți, are nevoie de prezența tatălui care îi este și mamă. Dar Gheorghe Luchian se trezește la patru și jumătate. La 5 lese pe ușă. La 5 și 20 pleacă autobuzul către șantierul

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

(Continuare în pag. 10)

Voința și acțiunea poporului

Prima zi a primăverii a găzduit alegerile din Spania care au consolidat cadrul politic anterior și au consemnat un succes îmbucurător al partidului comunist. Spre sfîrșitul lunii, comuniștii italieni își vor ține congresul, iar pînă atunci se va ști dacă nu cumva în această țară vor avea loc alegeri anticipate. Înainte de terminarea primăverii vor avea congres și comuniștii francezi, primul de la nereușita stîngii în alegerile generale de acum un an.

Evenimente importante pentru cele trei partide, pentru întreg procesul revoluționar din partea vestică a lumii, cea mai dezvoltată din punct de vedere economic, dar în care socialismul nu a reușit încă să facă măcar o singură breșă.

Asistăm la intensificarea eforturilor proprii ale acestor partide și ale altora de a desluși mai exact, în funcție de condițiile fiecărei țări, căile spre schimbări sociale și economice structurale care să întrunească adeziunea majorității poporului și să apropie cît de cît perspectiva socialismului.

Surprinde de aceea recrudescența încercărilor atît de perimate de a demonstra că această perspectivă depinde nu în primul rînd de factorii interni, ci de condițiile internaționale, de factorii externi care ar fi dobîndit în prezent o funcție hotărîtoare în procesul trecerii de la capitalism la socialism.

A accepta această idee străină marxismului înseamnă a admite că lupta clasei muncitoare, a unui popor este sau insuficientă pentru a izbîndi în revoluția socialistă, ceea ce ar face necesar aportul decisiv al străinătății, sau inutilă, pentru că forțe din afara țării ar putea oricînd anula rezultatele dobîndite în cucerirea puterii și edificarea noii orînduiri. Ambele ipoteze nu au nici o acoperire și prefigurează o perspectivă deloc mobilizatoare pentru oamenii muncii din occident.

Lupta fiecărui popor în parte cu ceea ce a mai rămas din capitalismul mondial, și a mai rămas destul, este desigur aspră și nu i se poate întrevedea cu ușurință sfîrșitul. Nu pot fi excluse nici încercările externe de a frîna cursul ireversibil spre socialism.

Dificultățile luptei nu justifică însă cu nimic tentația cosmopolită de a lega destinul socialismului dintr-o țară sau alta de circumstanțe exterioare, explicațiile superficiale care pun la îndoială valoarea universală a faptului că trecerea la o formă superioară de organizare socială nu poate fi decît expresia voinței și acțiunii poporului însuși.

MIRCEA ANGELESCU ■

Consfătuirea pe țară cu cadrele de conducere din industrie, construcții, transporturi și agricultură. București, 5-6 martie 1979

Socialismul îl construim cu oamenii și pentru oameni

„Aș dori să-mi exprim convingerea că toți vor înțelege faptul că participînd la o consfătuire democratică, dezbătînd deschis problemele, facem aceasta nu de dragul unei democrații în sine, ci din dorința de a obține rapid o îmbunătățire substanțială a activității noastre generale. Dacă nu vom proceda astfel, atunci democrația se va transforma în vorbărie goală, chiar într-o piedică în dezvoltarea economiei noastre, a societății. Trebuie să înțelegem că dezbaterea democratică, deschisă, a problemelor presupune măsuri hotărîte, întărirea ordinii și disciplinei, un nou stil de muncă în toate domeniile. Numai astfel vom demonstra forța de care este în stare clasa muncitoare, sub conducerea partidului, în înfăptuirea misiunii sale istorice în construcția socialismului".

„Întreaga istorie a transformărilor revoluționare care au avut loc în societatea românească după cucerirea puterii de către clasa muncitoare pune clar în evidență faptul că partidul comunist, clasa muncitoare, oamenii muncii au știut și știu să conducă destinele patriei incomparabil mai bine decît clasele exploatatoare de odinioară, asigurînd națiunii noastre un destin nou, strălucit, liber și independent, progresul material și spiritual rapid al întregii societăți, creînd României socialiste un loc demn în rîndul națiunilor libere ale lumii".

NICOLAE CEAUȘESCU

Consfătuirea pe țară a activului de bază din industrie, transporturi, construcții și agricultură desfășurată zilele trecute în Capitală a reprezentat pentru noi toți, după cum formula însuși secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, **„un moment important în unirea eforturilor tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, în vederea înfăptuirii neabătute a hotărîrilor Congresului al XI-lea, a planului cincinal și a programului suplimentar de dezvoltare economică și socială a patriei".**

Caracterul de eveniment cu semnificații majore în viața politică a întregii țări pe care l-a îmbrăcat Consfătuirea este conferit atît de participarea amplă — peste 600 cadre de bază din industrie, agricultură, transporturi, construcții și cercetare — cît și, mai ales, de conținutul deosebit de substanțial al dezbaterilor, desfășurate într-un înalt spirit de răspundere, exigență și seriozitate : au luat cuvîntul 594 de tovarăși și au fost prezentate mai bine de 1 700 de propuneri.

Cuvintele din titlu aparțin președintelui României. Consfătuirea însăși a fost inițiată în consens cu ele și s-a nutrit din semnificațiile lor profunde. Într-un proces neîntrerupt de înnoire și reînnoire, alegerea momentului de analiză poate fi și este profund stimulatoare. Primii trei ani ai cincinalului au însemnat pentru multe județe mai mult decît un cincinal, iar pentru unele industrii cît două cincinale. Analiza realizărilor obținute și a deficiențelor manifestate în acești trei ani a fost binefăcătoare pentru precizarea direcțiilor de acțiune în efortul colectiv pentru îndeplinirea prevederilor planului cincinal și a Programului suplimentar de dezvoltare economico-socială a României în anii 1979–1980.

1979 este deci anul hotărîtor al cincinalului. Este, de asemenea, anul în care se împlinesc 35 de ani de la victoria insurecției naționale armate antifasciste și antiimperialiste, prilej de a face bilanțul proceselor revoluționare desfășurate în aceste trei decenii și jumătate în România. Este anul în care va avea loc Congresul al XII-lea al partidului și mai este anul generalizării noului mecanism economico-financiar în industrie și al experimentării noii structuri organizatorice a agriculturii. Momente de hotar într-un an decisiv. Cantitatea urcă spre o nouă calitate și noua calitate trebuie formulată, deci înțeleasă și bine asimilată. Orice calitate, raportată la oameni, trebuie să aibă o finalitate. Iată de ce am reținut și am subliniat în titlu cuvintele secretarului general al partidului : **„Socialismul îl construim cu oamenii și pentru oameni".** Deviza nu e nouă. Valoarea ei este dată de momentul ales de șeful statului pentru a o aminti : în momente de hotar, într-un an decisiv.

Lista participanților — membri ai C.C. al P.C.R. și ai guvernului, primi secretari, secretari cu probleme economice și de agricultură ai comitetelor județene de partid, directori generali ai centralelor industriale, președinți, prim-vicepreședinți ai consiliilor oamenilor muncii din întreprinderi industriale, de construcții și transporturi, directori generali ai direcțiilor agricole județene, directori ai trusturilor I.A.S. și S.M.A., directori de întreprinderi agricole de stat, președinți, prim-vicepreședinți, ingineri șefi ai consiliilor unice agroindustriale de stat și cooperatiste, președinți ai cooperativelor agricole de producție, cadre din proiectare și cercetare, din conducerea ministerelor și organelor centrale, activiști de partid, ai organizațiilor de masă și obștești — transcrie cu pregnanță practica profund democratică a partidului de a se consulta permanent cu activul de bază de partid și de stat, cu toți oamenii muncii, în scopul stabilirii celor mai eficiente căi și modalități pentru transpunerea neabătută în viață a Programului de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate.

Menirea, caracterul și valoarea concretă a Consfătuirii reies din chiar modul de desfășurare, pe cele două mari domenii ale economiei naționale la început, apoi în **12 secțiuni**, ceea ce a permis unui număr considerabil de oameni să participe la dezbateri, pentru ca în ultima zi Consfătuirea să se reunească în plenul ei. Hotărîrea adoptată încorporează întreagă în prevederile ei fertilitatea gîndirii concrete în care a fost concepută Consfătuirea. Rămîne să subliniem ca un fapt al conștiinței naționale recunoașterea unanimă a realității conform căreia realizările de prestigiu dobîndite în această perioadă sînt nemijlocit legate de activitatea neobosită a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care, cu impresionantă cutezanță în gîndire, înaltă exigență revoluționară și profunzimea științifică ce-l caracterizează, a inițiat și condus direct elaborarea programelor de acțiune și a măsurilor practice pentru valorificarea cît mai deplină a resurselor materiale și umane de care dispunem, pentru orientarea întregii activități spre transformarea cantității într-o nouă calitate — obiectiv hotărîtor de care depinde progresul multilateral al societății românești.

Marți, 6 martie, dată cu profunde rezonanțe istorice, prin intermediul televiziunii, națiunea a luat încă o dată cunoștință, cu deplină aprobare și satisfacție, de modul strălucit, riguros științific, în care

● Industrie

Referindu-se la sarcinile ce revin celor două ramuri — industria metalurgică și industria construcțiilor de mașini — în cadrul planului unic de dezvoltare pe anul 1979, participanții la lucrările secțiunii au ținut să sublinieze caracterul realist al acestor sarcini, fundamentarea lor științifică, precum și faptul că pregătirea planului s-a făcut mult mai bine față de anii trecuți. A fost evidențiată mai ales contribuția esențială a tovarășului Nicolae Ceaușescu la orientarea clară și hotărîtă a preocupărilor vizînd creșterea, prin plan, a condițiilor de creștere mai accentuată a eficienței economice, pentru convertirea acumulărilor cantitative într-o calitate nouă, superioară.

În acest context, dezbaterile, dominate de un înalt spirit critic și autocritic, au analizat o serie de neajunsuri ce s-au manifestat în activitatea unităților de producție, a unor centrale, ministere și organe centrale de sinteză, scopul final al acestor analize nefiind numai enunțarea neajunsurilor, ci și preconizarea unor soluții și măsuri capabile să conducă la prevenirea și eliminarea lipsurilor, la o îmbunătățire radicală a întregii activități, la toate nivelurile.

S-a semnalat, de exemplu, faptul că nu întotdeauna s-a acționat cu hotărîre și competență pentru punerea în funcție a noilor capacități de producție, pentru atingerea integrală și rapidă a parametrilor proiectați, precum și slaba preocupare pentru utilizarea cît mai deplină a capacităților existente. Au fost criticate feluri te neajunsuri în organizarea producției și a muncii, în gospodărirea judicioasă a materiilor prime, a materialelor, a combustibilului și a energiei electrice, precum și numeroase cazuri de nerespectare a planului de cooperare și a obligațiilor asumate prin contract.

S-a subliniat, în acest sens, în mod deosebit, necesitatea accelerării ritmului de înnoire a producției, ritm care presupune și o creștere substanțială și concomitentă a gradului de calificare și pregătire a forței de muncă. Din cele 103 propuneri, vizînd îmbunătățirea activității în principalele domenii de activitate, nu numai din întreprinderi, ci și din ministere și centrale, sau organe centrale de sinteză, reține atenția îndeosebi propunerile privind utilizarea eficientă a capacităților de producție și menținerea continuității în fabricație, asigurarea resurselor materiale, în strînsă concordanță cu prevederile planului și cu nevoile pentru lichidarea restanțelor. Propunerile au mai vizat asigurarea din timp a documentațiilor de execuție pentru utilajele destinate noilor obiective, introducerea în circuitul economic a tuturor resurselor materiale, inclusiv a celor imobilizate în stocuri, ca și a materialelor secundare rezultate din diferite procese tehnologice. Un accent deosebit s-a pus în dezbateri pe reducerea accelerată a consumurilor inutile de materii prime, materiale, combustibili, energie electrică, instituindu-se la toate nivelurile un real și operativ simț gospodăresc pentru prevenirea risipei.

Aplicarea cu consecvență a tuturor acestor măsuri între care se cuvine să mai amintim perfecționarea sistemului informațional și introducerea pe scară largă a tehnicii moderne de calcul, asigurarea și menținerea stocurilor tehnologice de materii prime și materiale, singura cale de a asigura o aprovizionare ritmică și o folosire integrală a capacităților de producție, vor duce, au afirmat vorbitorii, nu numai la îndeplinirea și chiar depășirea sarcinilor de plan pe anul 1979, ci și la convertirea acumulărilor cantitative într-o calitate nouă, superioară.

● Construcții

Consfătuirea cu cadrele de conducere din industrie, construcții, transporturi și agricultură a consacrat, atît în cadrul lucrărilor în plen, cît și în cele pe secțiuni, o atenție deosebită construcțiilor, știut fiind că îndeplinirea politicii de investiții a statului, întreaga industrie ca și agricultura și, nu mai puțin, dezvoltarea orașelor și satelor noastre resimt cu putere influența activității desfășurate în acest sector, a calității sale, reflectată în metodele folosite pentru îndeplinirea sarcinilor multiple ce îi revin, a cercetării aplicate cu promptitudine, a inițiativelor privind economia de materiale, combustibili și energie electrică, în condițiile unei aprovizionări tehnico-materiale ritmice și ale unei colaborări corespunzătoare între furnizori și beneficiari.

Raportul prezentat de tovarășul Gheorghe Oprea, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim vicepremier-ministru al guvernului, a pus în evidență tocmai aceste aspecte, oprindu-se mai ales asupra lipsurilor constatate, printre care neîndeplinirea integrală a indicatorilor calitativi ai planului pe anul 1978, carență ce poate fi lichidată prin creșterea mai accentuată a eficienței economice, prin valorificarea tuturor posibilităților de majorare a productivității muncii, sporirea eficienței fondurilor fixe, al căror volum va trebui să atingă, pe ansamblul economiei noastre, peste doi ani, aproape 2 000 miliarde de lei, ca și prin măsuri concrete de lichidare a lipsurilor ce s-au manifestat pe diverse planuri.

Vorbitorii care au luat cuvîntul atît în plenul consfătuirii cît și în secțiune s-au referit la cauzele care au dus la rămîneri în urmă în realizarea unor investiții, ca de pildă : întîrzieri în asigurarea documentațiilor, lipsuri în organizarea muncii în șantiere, nelivrarea la termen a unor utilaje importante, insuficienta folosire a capacităților de producție existente, întreținerea și repararea necorespunzătoare sau cu întîrziere a unor mașini și utilaje, grija nesatisfăcătoare față de raționalizarea consumurilor de materii prime și energie electrică, dispersarea nerațională a utilajelor tehnologice și a forței de muncă, o prea slabă preocupare față de extinderea automatizării, mecanizării și micii mecanizări a unor procese de muncă etc.

În cuvîntarea sa, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a arătat că în construcții se apelează încă la o serie de materiale de izolare, obținute din produsele petroliere și din gaze, fără a se ține seama de prețurile ridicate la care sînt ele obținute, ceea ce reprezintă un lux în condițiile crizei mondiale cunoscute și a indicat căutarea și găsirea, într-un timp cît mai scurt, a unor soluții prin care această stare de fapt să înceteze, ca și revenirea la acele materiale tradiționale, pînă cînd cercetarea, în domeniul chimiei anorganice, va putea să pună la îndemîna constructorilor alte materiale noi. De asemenea, în ceea ce privește activitatea din construcții, tovarășul Nicolae Ceaușescu a dat indicații privind concentrarea unităților specializate pe județe, cerînd conducerilor de partid respective, ca și celor orășenești, să dea dovadă de mai multă inițiativă, așa cum au făcut tovarășii de la „2 Mai", executînd, în regie proprie lucrările de investiții fără a aștepta ca altcineva din afară sau de la centru să le rezolve aceste probleme. La fel trebuie procedat și la agricultură.

secretarul general al partidului gîndește dezvoltarea și căile pe care România, poporul unit în jurul partidului, le au de urmat întru propășirea și prosperitatea patriei. Reținem atmosfera vibrantă a sălii, în care mii de participanți aclamă neîntrerupt pentru gloriosul partid comunist, pentru conducătorul iubit al partidului și statului, pentru minunatul nostru popor, constructor al socialismului, expresie a încrederii nețărmurite pe care întreaga națiune o are în partid, a voinței întregului popor de a urma neabătut politica lui internă și externă, de a înfăptui exemplar hotărîrile Congresului al XI-lea și Conferinței Naționale, mărețul Program de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

Comparînd actualul nivel economic al României cu cel din 1950, anul în care am trecut la înfăptuirea primului cincinal, cifrele apar de-a dreptul impresionante : de 29 de ori a crescut producția globală industrială, de 3,5 ori producția globală agricolă, investițiile au sporit de 31 de ori, s-a multiplicat de 28 de ori volumul comerțului exterior, iar produsul social și venitul național au devenit de 13 ori mai mari. **„Producția din intregul an 1950 — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — se realizează în prezent în numai 12 zile la energie electrică, în 17 zile la oțel, în 19 zile la tractoare, în 28 zile la ciment, în 65 zile la țesături, în 40 zile la încălțăminte și în circa 2 zile la mobilă".** Ritmurile înalte aparțin, deci, vieții, cotidianului.

Numai din realizările raportate Consfătuirii și s-ar putea ridica o țară. Ritmurile biologice s-au convertit ritmurilor industriei și ale agriculturii.

Nu există domeniu al vieții economice și social-politice care să nu fi înregistrat în ultimii trei ani explozii de înnoire și renovare. Situațiile bilanțiere sînt benefice spiritului angajat în efort. Ele reiau, amplifică și îmbină pulsurile individuale într-unul general, puternic, al întregii țări și ritmul lui unic este dătător de vigoare și conștiința forței. Forță ce rezultă nu numai din ce-am făcut, dar și din puterea și priceperea de a ști ceea ce n-am reușit încă să facem. Atitudinea critică și mai ales autocritică dau amploare și cheamă întreaga țară să participe și să adopte spiritul Consfătuirii. Critica și autocritica, subliniia tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea sa, reprezintă o metodă de bază a construcției socialismului, o cerință legică a luptei împotriva vechiului. Prin importanța problemelor analizate, Consfătuirea se înscrie ca un eveniment de profundă însemnătate în viața politică a țării, menit să determine, prin concluziile și hotărîrile sale, un salt important în perfecționarea continuă a formelor și metodelor de organizare și conducere a întregii activități economice, pentru trecerea la o nouă calitate în toate domeniile, valorificarea în cel mai înalt grad a tuturor resurselor materiale și umane, în vederea dezvoltării în ritm susținut a economiei naționale, ridicării permanente a nivelului de trai al celor ce muncesc, înfăptuirii mărețului Program de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate în patria noastră.

Așa după cum reliefa secretarul general al partidului analizînd rezultatele remarcabile obținute în primii trei ani ai cincinalului în toate domeniile vieții noastre economice și sociale, **„Se poate afirma cu deplin temei că cei trei ani ai actualului cincinal au determinat succese de seamă în întărirea economiei românești,**

în creșterea potențialului nostru tehnic și productiv, au marcat o accelerare a înaintării patriei noastre pe drumul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, al progresului și civilizației."

Aceste rezultate, ca și conținutul de ansamblu al întregului proces revoluționar ce se desfășoară dinamic în România, se constituie, în același timp, într-o contribuție substanțială a Partidului Comunist Român la afirmarea superiorității socialismului în lume, la creșterea prestigiului și autorității sale, la sporirea continuă a puterii de influențare a idealurilor socialismului și comunismului în rîndurile oamenilor muncii de pretutindeni. Ele vorbesc în mod direct și convingător despre caracterul științific și justețea politicii partidului nostru, de aplicare în mod creator a principiilor generale ale socialismului, a adevărurilor universal valabile, la condițiile concrete ale României. Același consecvent spirit revoluționar însuflețește și activitatea internațională a țării noastre, participarea tot mai activă la soluționarea constructivă a marilor probleme ce preocupă omenirea. **„Trebuie făcut totul pentru unirea tot mai strînsă a eforturilor popoarelor, a forțelor înaintate antiimperialiste de pretutindeni, în vederea promovării unei politici noi, de egalitate și respect între națiuni, a creării unui climat de înțelegere și colaborare internațională, de pace și securitate în lume",** releva și la această consfătuire conducătorul partidului și statului nostru. De aici și locul central acordat în cadrul politicii noastre externe dezvoltării continue a prieteniei și colaborării cu toate țările socialiste, întăririi unității și conlucrării lor. **„Noi am privit și privim întotdeauna problemele pornind de la faptul că socialismul, pentru care am luptat și luptăm, reprezintă cea mai înaltă formă a umanismului revoluționar, care asigură independența și integritatea popoarelor, dreptul fiecăruia de a-și hotărî destinele, fără nici o intervenție din afară. Noi nu am fost și nu sîntem partizanii nici unui fel de neutralitate ; sîntem partizanii luptei hotărîte împotriva imperialismului și colonialismului, împotriva intervenției în treburile altor popoare ! Sîntem partizanii dreptului popoarelor de a-și apăra independența, de a fi stăpîne pe destinele lor ! Aceasta nu e neutralitate — aceasta este o atitudine în deplină concordanță cu lupta revoluționară a popoarelor !"** Sînt cuvinte ce exprimă clar, hotărît dorința și fermitatea partidului și statului nostru de a face totul pentru triumful idealurilor de pace, progres și fericire ale poporului român, constructor al socialismului, ale tuturor popoarelor lumii.

Hotărîrea adoptată în unanimitate de către participanți, cu îndelungi aplauze, hotărîre elaborată pe baza sarcinilor ce revin acestor ramuri esențiale ale economiei naționale din hotărîrile de partid și de stat, din indicațiile și orientările date de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, jalonează cu înaltă competență și cu profundă responsabilitate mersul ascendent al țării în următorii ani, ultimii doi ani ai cincinalului. Participanții la lucrările Consfătuirii cu cadrele de conducere din industrie, construcții, transporturi și agricultură, făcîndu-se ecoul a milioane de oameni ai muncii — români, maghiari, germani și de alte naționalități — de la orașe și sate, au manifestat voința lor fermă de a înfăptui cu consecvență sarcinile și orientările de o deosebită însemnătate, teoretică și practică, cuprinse în expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, amplu program de acțiune pentru mobilizarea tuturor energiilor poporului nostru în opera de înfăptuire a hotărîrilor Congresului al XI-lea și Conferinței Naționale ale partidului, care asigură ridicarea României socialiste pe noi culmi de progres și civilizație.

Consfătuirea, precizează în cuvîntul său primul ministru al guvernului, amplă manifestare națională, organizată din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, evidențiază cu deosebită pregnanță metodele de muncă ale partidului nostru, strălucita activitate revoluționară a secretarului său general, care, prin viziunea sa politică, patriotică, prin energia și gîndirea sa creatoare, a inițiat și condus nemijlocit elaborarea și aplicarea tuturor măsurilor de perfecționare a conducerii pe baze științifice a societății românești. Acest sfat al clasei muncitoare și țărănimii întruchipează elocvent, prin amploarea participării și caracterul problematicii dezbaterilor, rodnicia politicii economico-sociale a partidului nostru, elaborată și transpusă în practică sub conducerea înțeleaptă a tovarășului Nicolae Ceaușescu. Este marele merit al conducătorului partidului și statului nostru, care a adus o inestimabilă contribuție la adîncirea și dezvoltarea democrației socialiste, de atragere a maselor largi de oameni ai muncii la adoptarea deciziilor în toate domeniile de activitate, de participare activă a întregului popor în măreața operă de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate pe pămîntul României.

NICOLAE CRISTACHE
DOINA FRUNTELATĂ

• Transporturi

Într-una din pauzele lucrărilor Secțiunii pentru transporturi și telecomunicații am stat de vorbă cu contraamiralul Nicolae Hîrjeu, comandantul portului Constanța. Subiectul, bineînțeles, a fost transportul și importanța ce se acordă folosirii în mod rațional a mijloacelor de transport, precum și realizării unui sistem unitar și coordonat al transporturilor de mărfuri și de persoane, feroviar, auto și naval. Despre transporturile navale am aflat fireste mai multe. Portul sau mai bine-zis ansamblul portuar a fost sectorizat pe structuri de mărfuri și dat în grija ministerelor de profil iar acestea, la rîndul lor, răspund nemijlocit de realizarea traficului de mărfuri.

Un alt pas înainte, ne-a mărturisit Nicolae Hîrjeu, l-am făcut prin trecerea tuturor întreprinderilor din perimetrul portului la un program de lucru de tip industrial, și, nu în ultimul rînd, prin îmbunătățirea condițiilor de muncă și de trai ale muncitorilor portuari. În momentul de față, introducem tehnologii moderne de transport la încărcare-descărcare. Dealtfel, anul trecut, în general, cererile de transport nu au fost satisfăcute integral, mai ales pentru că vagoanele au stat blocate din cauza întîrzierii operațiunilor de încărcare-descărcare. La noi, în port, am experimentat omologat și navetizat transportul paletizat pe calea ferată al sacilor de ciment, de la fabrica din Medgidia la portul Constanța. S-a introdus cu bune rezultate operarea produselor chimice vrac din siloz direct în navă, precum și descărcarea din nave a fosfaților printr-o instalație de mare productivitate. Am experimentat și omologat folosirea chingilor recuperabile la încărcarea și transportul pe calea ferată a sacilor cu produse chimice. Funcționează cu succes și mijloacele pneumatice pentru transbordul cerealelor navă-navă și navă-vagon, s-a organizat transportul navetizat pe mijloacele feroviare și auto la cereale. Au fost, de asemenea, repartizate șase nave pentru transportul pe apă al minereului și al cerealelor de la Constanța la Galați. Tot la măsurile aplicate am putea adăuga introducerea programelor zilnice optimizate în transportul feroviar, cît și creșterea dotării cu mijloace feroviare și auto.

Ca urmare a măsurilor amintite și a eforturilor personalului muncitor din port, traficul de mărfuri operate în portul Constanța a fost, în semestrul doi al anului trecut, cu peste 25 la sută mai mare decît volumul realizat în perioada corespunzătoare a anului 1977. Azi portul Constanța răspunde mai bine necesităților economice ale țării, ale cooperării internaționale.

Sigur, mai avem multe de făcut în ceea ce privește organizarea muncii, metodele de lucru, introducerea unei ordini și discipline exemplare. Atît noi cît și ministerele care participă direct sau indirect la realizarea traficului portuar mai avem însă serioase lipsuri. Rețeaua actuală face față tot mai greu sporului de trafic impus de creșterea exportului prin portul Constanța și n-ar strica să se urgenteze realizarea investițiilor prevăzute pentru creșterea capacității de transport a magistralei feroviare București-Constanța. Contraamiralul Nicolae Hîrjeu a fost de părere de asemenea, că e timpul ca și în transporturi să fie aplicate operativ în producție rezultatele cercetării științifice în scopul promovării progresului tehnic, al realizării unor echipamente noi, superioare celor existente, necesare creșterii gradului de mecanizare și, de ce nu, chiar de automatizare.

• Agricultură

În raportul prezentat în cadrul lucrărilor Consfătuirii de tovarășul Angelo Miculescu, viceprim-ministru al guvernului, ministrul agriculturii și industriei alimentare, a arătat că în primii trei ani ai cincinalului agricultura a beneficiat de aproape 72 miliarde lei investiții, sumă care a fost folosită în principal pentru creșterea și diversificarea dotării mecanice, pentru extinderea lucrărilor de îmbunătățiri funciare, îndeosebi a irigațiilor, pentru dezvoltarea și modernizarea capacităților în zootehnie și horticultură.

Ca urmare a acestor investiții, în perioada 1976—1978 s-a obținut în medie, anual, o producție globală agricolă cu 24 la sută mai mare decît media anuală a cincinalului precedent, realizîndu-se un ritm de creștere de 7,5 la sută față de 6,9 la sută, nivel prevăzut prin programul suplimentar, adoptat de Conferința Națională a partidului din 1977.

Dar, se spune în raport, rezultatele obținute în primii trei ani ai cincinalului sînt încă sub posibilitățile materiale și condițiile asigurate agriculturii.

La cereale, de exemplu, prevederile de plan au fost îndeplinite în proporție de numai 90 la sută. În zootehnie, la finele anului 1978, efectivele erau mai mici, față de prevederile de plan, cu 600 mii bovine, 1,2 milioane porcine, 1,5 milioane ovine.

Printre principalele cauze care au determinat la producția de cereale această situație, și pe care participanții la lucrările pe secțiuni au ținut să le propună spre dezbatere și analiză au fost ; insuficienta preocupare a unor cadre de conducere și specialiști în folosirea integrală a fondului funciar existent, cu alte cuvinte pămîntul arabil, lăsat nu de puține ori în voia soartei, neurmărindu-se consecvent creșterea potențialului de producție al pămîntului. Ar mai putea fi amintite, între neajunsuri, nerespectarea întocmai a tehnologiilor stabilite și în mod deosebit nerespectarea perioadei optime de semănat. Baza tehnico-materială din dotare n-a fost integral folosită, iar sistemele de irigații, acolo unde sînt, n-au fost exploatate cu maximum de eficiență economică. Totodată, în multe unități nu se asigură folosirea întregii forțe de muncă, mai ales în perioadele de vîrf ale campaniilor, deficiență la care, de obicei, se adaugă și numeroase acte de indisciplină din partea unor cooperatori, mecanizatori sau alți lucrători din agricultură.

În ceea ce privește celălalt sector, al zootehniei, la care ne-am referit, participanții au subliniat că una din principalele cauze care au dus la nerealizarea unor importante cifre de plan este cea a producțiilor scăzute de furaje, producții care s-au datorat faptului că nu s-a acționat cu destulă perseverență pentru sporirea producției de nutreturi, prin amplasarea corespunzătoare a culturilor, aplicarea strictă a lucrărilor agrotehnice, recoltarea și conservarea în cele mai bune condiții a furajelor. Efectivele, au menționat participanții la dezbateri, sînt scăzute și datorită faptului că în multe unități se menține un ridicat indice al sacrificărilor de necesitate. A fost criticată, de asemenea, slaba preocupare a factorilor de răspundere pentru asigurarea condițiilor de creștere corespunzătoare a tineretului, din care cauză împrospătarea mătcii și ritmul de creștere a efectivelor, mai ales la bovine și ovine, au fost mult sub cerințe.

Ca și în dezbaterile altor secțiuni economice, dincolo de trecerea în revistă a neajunsurilor semnalate, participanții, mobilizați de importantele sarcini de plan ale anului 1979, analizînd în profunzime și în toată complexitatea aceste neajunsuri, au ținut să-și exprime convingerea că restanțele anului 1978 pot și trebuie să fie recuperate,

Cultul muncii, cultul valorii

NEFERAL — între serviciul plan și secția producție

Nimic nu se pierde, totul se transformă

NEFERAL e o întreprindere de avangardă a unei industrii moderne. În halele înzestrate cu utilaje concepute după ultimele comandamente ale tehnicii mondiale se reciclează materialele secundare cele mai variate rămase în urma prelucrării diverselor materii prime pe fluxurile tehnologice ale industriei românești. Printr-o rețea complicată și în general bine pusă la punct, pe baza unei experiențe de zeci de ani în reciclarea materialelor secundare, întreprinderea NEFERAL beneficiază de tot ceea ce elimină întreprinderile din țară la sfîrșitul proceselor de producție specifice. Centrala de prelucrare și de colectare a materialelor secundare metalice asigură aprovizionarea permanentă a întreprinderii cu materia primă necesară proceselor complicate de fabricație a celor mai contrastante aliaje de metale neferoase, înlocuind în mare parte importurile costisitoare de acest gen. Astfel, întreprinderea NEFERAL, ale cărei baze s-au așezat imediat după primul război mondial, anticipînd astfel cu zeci de ani problemele puse de industria modernă aflată în discordanță cu limitele creșterii și foamea de materii prime de pe mapamond, colectează toate resturile de metal neprelucrate de întreprinderile din țară și le convertește în aliaje scumpe, de strictă necesitate pe fluxurile tehnologice ale economiei noastre.

Avînd în vedere acest profil special, această specializare de mare rafinament industrial, întreprinderea, începînd de la serviciul plan și terminînd cu serviciul producție și în cele din urmă cu serviciul desfacere, funcționează pe alte coordonate decît cele obișnuite. Adică, se află într-o permanentă și dinamică metamorfoză la nivelul proceselor tehnologice, într-o permanentă reprogramare în funcție de solicitările partenerilor din țară și din străinătate. Acest fenomen se produce, evident, în cadrul cheie al parametrilor planului general trasat întreprinderii de către Centrala Industrială de metale neferoase — Slatina, de către Ministerul Metalurgiei și, în primul rînd, de către organele de sinteză ale C.S.P.

NEFERAL-ul produce zilnic 20 sau 30 sortimente de aliaje de mare finețe. Dar în nomenclatorul ei se află pînă la 200 de tipuri de asemenea aliaje, fluxurile tehnologice programîndu-se cu o mare mobilitate și imediat, după diverse rețete de fabricație solicitate de beneficiari. Iată de ce serviciul plan condus de inginerul Corina Gheorghișor trebuie să fie în permanentă relație cu serviciul de aprovizionare și cu acela de desfacere, dar în primul rînd în simbioză perfectă cu secția de producție împărțită în trei ateliere mari : de cupru, plumb și aluminiu.

Cum se realizează în acest context planificarea ? Dincolo de planificarea generală, care se face în cadrul conducerii uzinei și unde se stabilesc pe secții, ateliere și locuri de muncă sarcinile care decurg anual și trimestrial, la fiecare 24 de ore se operează analiza și sinteza tuturor parametrilor realizați sau nerealizați la nivelul a trei schimburi. Se întrunește un comandament special și operativ din care fac parte reprezentanții tuturor serviciilor cheie și se stabilesc măsurile imediat necesare pentru corectarea deficiențelor în aprovizionarea, organizarea și desfacerea produselor întreprinderii. La ora prezenței noastre în întreprindere, de exemplu, se dezbătea nivelul atins de metalurgia aliajului LPR 15 stibiu, solicitat de industria de automobile românească, și de metalurgia aliajului cupru-fier-mangan solicitat de Combinatul siderurgic Hunedoara. De asemenea, s-au finisat problemele organizatorice de pregătire a producției aliajului cupru-aluminiu-fier solicitat de întreprinderea „Armătura" din Cluj-Napoca, pentru luna martie. Cu această ocazie s-au raportat unele deficiențe de aprovizionare cu materii prime dar soluțiile s-au găsit în mod operativ, imediat. Trebuie subliniat că relația propriu-zisă dintre compartimentul plan și compartimentul producție funcționează la întreprinderea NEFERAL pilduitor. E și firesc. Acest colectiv are o vastă experiență în producția de reciclare a materialelor secundare și, practic, aici se lucrează la un înalt nivel de competență, cu precizia impusă de un rețetar aproape farmaceutic. În cadrul acelelași dezbateri operative de producție s-au reevaluat sarcinile trasate de forul tutelar : Centrala industrială de metale neferoase din Slatina, și s-au operat cîteva modificări în funcție de necesarul de materii prime deficitare la un moment dat, prelimînîndu-se unele disponibilități în secția de producție pentru realizarea solicitărilor și demersurilor din partea unor beneficiari veniți pe parcurs. Astfel, întreprinderea se află într-o permanentă și elastică activitate de modernizare, reorganizare și adaptare a fluxurilor tehnologice în funcție de noile solicitări ale economiei, de necesitățile intervenite la un moment dat în colaborarea cu beneficiarii.

Prelucrînd materialele secundare, de obicei inutilizabile în diferite întreprinderi din țară, aprovizionarea nu se poate face totuși în perfectă sincronizare cu programarea, deși Centrala de prelucrare și de colectare a materialelor secundare funcționează bine. Se întîmplă ca unele materiale secundare să nu sosească pe flux continuu și din acest motiv serviciul plan și secția producție trebuie să dea dovadă de mare putere de asimilare și de reprogramare rapidă a tehnologiilor în raport cu materiile prime existente la un moment dat în aprovizionare. Și cu toate acestea, întreprinderea NEFERAL își îndeplinește întotdeauna planul la toți indicii, situîndu-se, cel puțin la indicatorul „productivitatea muncii", la un procent demn de invidiat de multe întreprinderi din țară: 80 sau 90 la [illegible] !

Inginerul Mircea Carseli, șeful secției de producție, precum și inginerii Petre Neagoe, Nicolae Muntean și Doina Chiula urmăresc zilnic îndeplinirea sarcinilor de plan. Acest lucru nu e deloc simplu dacă ne gîndim că rețetele de preparare a aliajelor solicitate de industria noastră sînt din ce în ce mai complicate, la nivelul evoluției tehnologiilor românești, evitîndu-se importul într-un domeniu costisitor. La urma urmei, nu e la îndemîna oricui să schimbe destinația unor resturi de metale degradate sau pline de impurități care de obicei se aruncau și să extragă din ele aliaje nobile cu o investiție de creație și de muncă superioare, extrem de scumpe pe plan mondial. Se poate astfel spune că în relația dintre serviciul plan și secția producție a întreprinderii NEFERAL nimic nu se pierde, totul se transformă.

ADRIAN DOHOTARU ■

Autograful unui artist în meserie

Pasiunea pentru meserie, pentru creația tehnică, a statornicit prietenia și colaborarea între inginerul Ioan Dima și tehnicianul Emil Marian. Prietenia lor durează de aproape 11 ani. Lucrînd în cadrul serviciului proiectări al I.M.G.B.-ului, majoritatea premierelor tehnice ale uzinei au înglobat, rînd pe rînd, niște valori ce exprimau gîndirea creatoare a celor doi colaboratori atît de des solicitați cu fiecare proiectare, concepție și execuție.

Sfîrșitul anului 1978 a însemnat rezolvarea deficiențelor apărute la preîncălzitoarele de înaltă presiune ale turbinei de 330 MW, ele reprezentînd garanția etanșeității în condiții de temperatură și presiune mare.

Gheorghe Șaliu, luptător cu marea

Pe macaragiul Gheorghe Șaliu îl cunosc toți cei care, într-un fel sau altul, au fost purtați de treburi în ultimii 30 de ani, pe unul din șantierele constănțene, dar mai ales cei care au avut de-a face cu marea. Cînd ajung la locul său de muncă de azi, la Midia, îmi dau seama că omul robust, ajuns la 50 de ani fără să fi încărunțit, este același cu „eroul" întîmplării din iarna teribilă a anului 1967, rămas singur, cu macaraua pe o bucată de pămînt înconjurată de apele mării furioase. Apa rupsese o porțiune a digului la care Șaliu muncea. Îl filmam de la o distanță impusă de situația în care se afla. Timp de o zi și o noapte, Șaliu stătuse cocoțat în colivia macaralei, uitînd de somn și de hrană, colaborînd printr-o înțelegere mută cu șoferii de pe uriașele autobasculante, grăbiți, ca niciodată, să aducă tot mai mult balast pentru a restabili legătura.

— Așa-i marea asta, a noastră, capricioasă, ne mai ia, din cînd în cînd, la întrebări să vadă dacă am lucrat bine ori nu. Eu m-am obișnuit cu ea. Am cercetat-o cam prin toate locurile : și la Constanța, și la Mangalia, și la portul Tomis, și la Agigea, și la Midia, și am „hrănit-o" cu cine știe cîte mii de tone de pămînt și de piatră, furînd-o în luptă dreaptă, adică silind-o să ne lase pămîntul de care aveau nevoie digurile, danele, platformele, docurile. Ba, ani de zile, am pregătit, cred, sute de mii de metri cubi de pămînt care luau drumul apelor pentru a redeveni... uscat. Cît de rea poate fi marea, uneori, ea rămîne totuși cel mai bun judecător al nostru, cel mai serios controlor al calității muncii noastre. Cînd o lucrare nu e bună, marea răspunde imediat, spulberînd totul. Așa că, eu cel puțin, n-o urăsc. Mie mi-e dragă.

Maistrul Gheorghe Șaliu, fiu de țărani din Cotu Văii, unde oamenii auziseră de mare dar n-o puteau vedea, a fost alungat de sărăcie spre șantierele anilor 1950, cînd a învățat meseria de excavatorist, în 8 luni, la Poarta Albă, după care nu s-a mai despărțit de utilajele tipice marilor lucrări de pregătire a oricărei construcții de mari proporții. Ascultîndu-l cum își povestește viața sa de muncă cinstită, înregistrezi, de fapt, o dublă istorie, în afara celei particulare, reprezentată de trăirea omului însuși : o istorie a construcțiilor de mașini la noi, aici în România, și alta a transformării unei întregi regiuni numite Dobrogea, mai întîi în grînar al țării și apoi în forță industrială, pentru că Gheorghe Șaliu a lucrat pe cel puțin 10 utilaje diferite, de mari capacități, cum au fost : excavatoarele pe „bază de frînă, pe care le țineai la picior", apoi pe alte „baze" (pneumatică, hidraulică), venite din import, de prin toată lumea, pînă la „Castorul" autohton, „la fel de bun ca cele mai bune, de pe care privești marea de la 33 metri înălțime", de unde noaptea vasele din larg închipuie mirifice orașe : cealaltă istorie vorbește despre reconstrucția și construcția Constanței și Mangaliei, despre extinderea portului Constanța și crearea altor porți de intrare în țară, despre noile valențe industriale ale Dobrogei : combinate chimice, fabrici de pîine, ulei și lapte, integrata de lînă, elemente de construcții prefabricate, halele de la „23 August", instalațiile petroliere, unitatea de reparat nave, docurile uscate unde se nasc vapoare de capacități inaccesibile cu numai cîțiva ani în urmă unui șantier românesc și așa mai departe.

Între timp și meseria de bază a maistrului de azi s-a schimbat la față : „Păi, de la „lanțurile" excavatoarelor de acum 30 de ani la sonda ultrasonică, de la cupele de un metru cub la gabaritele utilajelor de azi, grele de aproape 500 de tone și care suportă la cîrlig 25 și 50 de tone, lung mi se pare drumul. Munceam de unul singur, că nu era nevoie de mai mulți, dar acum sîntem un echipaj de cîțiva oameni și fiecare dintre ei trebuie să știe de toate. Uite, cum e la mine acum : sînt combinate toate procedeele tehnice pe un singur utilaj, am și hidraulică, am și pneumatică, am și electrică. De la 3 volți la 380, adică înaltă tensiune. Pe circuite pleacă tot felul de puteri : de 24, 110, 220 și 380 volți. Trebuie să-ți cunoști mașina precum camera în care dormi, numai că de dormit nu poate fi vorba nici o secundă. Sub macara lucrează zeci și sute oameni. Am devenit și electricieni, și mecanici. Motorul are 400 de cai-putere. Dacă se întîmplă ceva, noi îl reparăm, nu așteptăm să vină alții ori să-l ducem la atelier. Stăm cu urechea ciulită la „pulsul" motorului.

Maistrul Gheorghe Șaliu, membru al P.C.R. din 1955, a fost distins cu Ordinul Muncii clasa a III-a și cu Steaua Republicii clasa a V-a, pentru contribuția sa la realizările prevăzute de Congresul al III-lea al partidului și pentru construcția digului de apărare a portului Constanța.

EMIL LEONARD ■

Minunații omului simplu

Viața începută bine

Cei 7, Mircea Dumitru, Gheorghe Anton, Constantin Rotaru, Traian Cotorceanu, Constantin Gheorghe, Vasile Vizireanu și Dumitru Constantin, s-au întîlnit la școala profesională a Uzinelor „1 Mai" — Ploiești, au învățat meseria de strungar și apoi au intrat în colectivul de muncitori al întreprinderii de utilaj chimic din apropiere. Aici, de la oameni de bine, și sînt mulți aceștia, au învățat concret meseria, cum se lucrează pe mașinile moderne. Au făcut toți „seralul". Unii dintre ei, prinzînd un pronunțat gust pentru învățătură, au dat examen pentru facultate : Constantin Gheorghe este acum student la o facultate din Brașov, Vasile Vizireanu student ploieștean, iar Dumitru Constantin se va fi peste cîțiva ani coleg în alte clasificări. Înseamnă că s-au despărțit ? Nicidecum. Majoritatea lor s-au căsătorit, au și copii și toți sînt posesori de apartamente personale. Dar toți în același bloc. Așa că pot fi văzuți adesea împreună, mai ales duminicile cînd vin și studenții. Și nu doar la vreo petrecere, ci mai ales la ceasuri de tihnă și sfat, fiindcă o viață începută bine trebuie continuată tot astfel. (În fotografia pe care o prezentăm lipsește al șaptelea prieten. Adică cel cu aparatul de fotografiat.)

VICTOR STĂNESCU ■

Cuget și deci exist

Limba dacă în universitate

Caracterul latin al românei a fost evident și se impunea de la prima vedere, încît umaniștii secolelor XIV—XV, apoi cronicarii moldoveni l-au subliniat cu tărie. Școala ardeleană latinistă a dat valoare de reper politic ascendenței noastre romane. Eruditul Dimitrie Cantemir (1673—1723) este primul care vorbește de cuvinte rămase în română „din limba veche dacică", și anume, acele „cuvinte ce nu sînt cunoscute în limba latină, nici în celelalte dialecte ale poporelor vecine". Era o intuiție genială și de bun-simț în același timp. Cercetările ulterioare au ajuns — dincolo de aprecierile deosebite — la o concluzie : „româna are în alcătuirea inițială elemente vechi care **nu sînt latine,** contopite în structura ei romanică, mai ales în lexic. Acel **ceva** a fost definit, interpretat și valorificat istoricește diferit, după atitudinea, mijloacele și orizontul științific-critic al fiecăruia, uneori chiar după simple preferințe personale".

Cu toate acestea avem o evaluare unanimă în ceea ce privește **identificarea în română a cel puțin 170 de cuvinte dacice, și acestea fac parte din fondul esențial de cuvinte al românei** (fond compus din cîteva sute de cuvinte), avînd o foarte largă circulație și frecvență, formînd numeroase derivate și aparținînd tuturor domeniilor terminologice (corp uman, procese și stări psihice, raporturi social-familiale, casă și așezări, unelte-meșteșuguri, animale-plante, forme de teren etc.). Specialiștii afirmă că ele „reprezintă cel puțin 10% din lexicul ereditar" (subl. n.) al românei.

Oricine înțelege — de la mic pînă la mare, de la **prunci** pînă la **moși,** din **leagăn** pînă-n **genune** — parcurgînd lista cuvintelor ce coloane de susținere, ce profunzime, ce forță și încărcătură spirituală reprezintă elementul dac în românește, chiar limitîndu-ne la opiniile strict academice. Cunoaștem, apoi, aproape o mie de nume proprii dacice. Mai sînt în română peste 4 000 de cuvinte „fără etimologie sigură", cuvinte pentru care nici cei mai zeloși adepți ai influențelor străine asupra românei nu au fost în stare să găsească vreun corespondent undeva pe mapamond. (În paranteză : nu-i logic și firesc să le considerăm dace ?)

De ce am spus cele de mai sus ?

Toată lumea științifică este de acord că geto-dacii au constituit elementul principal și factorul etnogenetic fundamental în dezvoltarea omogenă a spiritualității românești. Iar în privința limbii — **„romanitatea" a fost „altoită pe vigurosul fond lingvistic și social-etnic traco-geto-dacic".**

De aceea, credem că **în facultățile de filologie din România ar fi bine să se introducă și să se predea un curs de limba dacă,** în cadrul căruia să se pună în lumină moștenirea dacă a românei. Este de neînchipuit să găsim loc pentru limbile — utile, desigur, și ele — hausa, catalană, sanscrită, swahili, esperanto, urdu, ebraică, norvegiană, tătară, japoneză, sudeză, amhara, finlandeză, mongolă, bengali, greaca veche, provensalu etc., etc. — iar limbii strămoșilor noștri (bunurile strămoșilor noștri sînt bunurile noastre ! !) să nu-i rezervăm nici măcar un curs facultativ !

Noi nu spunem să se renunțe la cele trei semestre de latină ori la cele trei de slavă veche. Nu. Noi **cerem loc limbii autohtone în Universitatea românească. Alături de latină, și înainte de oricare altă limbă, este locul limbii dace !**

Prin introducerea în facultățile de filologie (poate și de istorie) a dacei, Universitatea românească și-ar aduce o contribuție salutară la jubileul de 2 050 de ani de la fondarea primului stat dac.

LIVIU PETRINA ■

Ion Vlăduția

„Geniul creator național este capabil încă de surprize, de revelări"

— La ce lucrați în prezent, tovarășe profesor ?

— Pregătesc pentru tipar ediția a II-a — îmbogățită — a „Etnografiei românești".

— Ediția din 1973 a fost salutată ca o primă încercare de sinteză, mai mult, ca un veritabil tratat al culturii noastre populare, fundat — s-a spus — pe o periodizare nouă a științei etnografiei, realizată prin prisma criteriului de valoare. Deci o operă de o însemnătate teoretică indiscutabilă, a cărei necesitate se resimțea acut, într-o epocă de unanim și semnificativ interes pentru fenomenului etnografic. Ceea ce am vrea să întrebăm este dacă o astfel de operă, de înalt interes teoretic, are — sau poate avea — și o eficiență practică.

— Caracterul de aplicabilitate al cercetărilor etnografice m-a preocupat întotdeauna, inclusiv în momentele (care au însemnat niște ani !) cînd am conceput și am redactat acestă lucrare. Și m-am bucurat să constat că ea n-a rămas pe orbita interesului teoretic strict, ci a coborît, cum se zice, în viață. Un exemplu, un fapt, dacă vreți, mărunt : după apariția „Etnografiei românești", Muzeul județean din Brăila a amenajat o secție etnografică (de fapt, un veritabil muzeu etnografic al Dunării de Jos) concepută în lumina structurii, a ideilor, a materialului cărții mele.

— Nu ni se pare chiar un fapt mărunt !... Dar să vorbim, cu voia dv., chiar despre faptul mărunt sau zis „mărunt". Cineva, referindu-se la condiția culturii noastre (în care o operă de sinteză în domeniul etnografiei apare abia acum !), zicea, și sîntem înclinați să-i dăm dreptate, că avem o zestre prețioasă, scumpă, dar puțină, în sensul că, poate mai mult decît alții, avem de reconstituit sau de compensat o seamă de trepte lipsă, de pierderi sau de carențe, rezultat al involburărilor unei întregi istorii. Considerarea acestei zestre din diferite unghiuri, inclusiv cel al faptului aparent „mărunt", s-ar impune, în această viziune, ca o somație.

— Faptul ce azi ne poate părea „mărunt", mîine poate avea semnificații neașteptate. Iată un astfel de fapt, pe care l-am descoperit acum cîțiva ani, în cursul unor cercetări întreprinse într-o serie de sate din sudul Moldovei, estul Munteniei și nordul Dobrogei. Pînă acum cîteva zeci de ani, în aceste locuri s-a perpetuat obiceiul ca, în loc de cînepă cultivată, femeile să prelucreze cînepa sălbatică, pe care o culegeau din anume locuri. Ce demonstrează asta ? Că experiența și deprinderile de muncă acumulate din vremurile cele mai vechi (anterioare cultivării cînepii !) s-au transmis, neștirbite, prin generații, că, altfel spus, populația, pe aceste meleaguri, a rămas **sedentară,** nestrămutată, neclintită, desfășurîndu-și firul neîntrerupt al vieții, al istoriei, din niște neguri de timp care ne tulbură ca un memento.

— La ce alteeva mai lucrați ?

— Scriu ultimele rînduri la o carte intitulată „Creatori populari contemporani din România".

— „Creatori" ? Iertați-mă, dar nu era oare mai bine — adică mai românește, mai simplu, mai exact, mai frumos — să le spuneți „meșteri" ?

— Să mă iertați și dv., dar, uneori, ne cam jucăm, în presă mai ales, cu cuvintele, folosim noțiuni fără acoperire în realitatea lucrurilor, a fenomenelor. Le-am zis „creatori", și nu „meșteri", fiindcă, spre deosebire de meșter sau de meșteșugar, creatorul, ca să-și legitimeze această învestitură, trebuie ca; în lucrul făcut de el, să însumeze criterii care să-i confere acestuia dimensiunile sau valoarea artei.

— Adică... să creeze !

— Cu o necesară precizare : să scoateți din înțelesul lui „a crea", cel puțin cînd e vorba de domeniul plasticii populare, obligativitatea noului, a inovației. „Creator popular" poate fi și cel care își exersează talentul, harul în canoanele clasice, referindu-ne, să zicem, o milenară formă, dar într-o înfățișare care-o apropie de perfecțiune. Mă ocup, în lucrarea mea, de vreo 50 și ceva de astfel de autori de artă, aleși din domeniul creației populare plastice, care, cum vă spuneam, răspund criteriului de valoare, detașîndu-se de ceilalți „meșteșugari" sau „meșteri".

— Mă bucur că-s numai vreo 50 ! Mi-ați putea da — dintre ei — niște exemple ?

— N-aș da nici unul, ca să nu se facă (cum, din păcate, se cam întîmplă de la un timp !) nedoritele, păgubitoarele pentru creație comparații de vedetism, pe tema : cine-i mai mare, cine-i mai mic ? Creatorul popular se afirmă, trebuie să se afirme prin ceea ce face, nu prin ceea ce crede sau crede că se crede despre el. Creația lui — numai ea ! — îl poate situa pe acea treaptă unde fiecare din noi, specialist sau nu, să-l considerăm un **creator.** Dar dați-mi voie să vă pun și eu o întrebare : de ce ziceați că vă bucură faptul că m-am oprit la numai 50 și ceva de creatori ?

Prof. dr. Ion Vlăduția, laureat al Premiului Herder, cercetător științific principal la Institutul de cercetări etnologice și dialectologice, s-a născut în 1929. Doctor în științe istorice (1961), sub conducerea științifică a prof. S. A. Tokarev, stagiu de specializare în probleme de teorie și metodologie a cercetării etnografice la Laboratoire d'Anthropologie Sociale de Collège de France, cu prof. Claude Lévi-Strauss (1967). Membru în Comisia permanentă de organizare a Atlasului etnologic al Europei și regiunilor învecinate (O.K.), membru în Consiliul științific al Universității cultural-științifice din București. Prestigiosul Premiu Herder (1977) consacră o operă științifică ce înmănunchează, sub semnătura prof. dr. I. Vlăduțiu, o serie de lucrări fundamentale (precum „Etnografia românească", 1973, monumentală operă de sinteză, distinsă cu Premiul „Timotei Cipariu" al Academiei), îngrijirea științifică a traducerii unor opere de prestigiu ale domeniului, cum și numeroase studii, note, comunicări.

— Mi se pare — și vă rog să mă îndreptați, dacă greșesc — că asistăm, de la un timp, la o supraproducție de meșteri, de „creatori populari", cum le ziceți dv. Nu vi se pare că prea mulți — vreau să zic, prea mulți neaveniți — se înviriesc prin această zonă ? Nu demult, într-un ziar din București am întîlnit următoarea știre, dați-mi voie să v-o citez : „În timpul sezonului rece, numeroși recepționeri, agenți de turism, ospătari, bucătari și alți lucrători din rețeaua turistică a litoralului practică cea de a doua lor calificare. În cadrul atelierelor meșteșugărești ale Unității de producție și prestații turistice au devenit tîmplari, țăpițeri, sculptori în lemn, țesători etc., participînd la realizarea a peste 600 de articole și sortimente necesare dotării unităților turistice, cît și pentru comerț". Că fac tîmplărie, țăpițerie, treacă-meargă, dar, vedeți, mai fac și sculptură în lemn, mai fac, după știința noastră, fel de fel de „obiecte de artă", care invadează magazinele litoralului !

— Dar cîți dintre cei care făuresc (nu am zis „creează" !) astfel de obiecte au ajuns să ajungă la nivelul de a fi cu adevărat „creatori populari, deci la nivelul exigențelor unor jurii de artă ? Eu, pînă la ceasul cînd stăm de vorbă, nu știu nici unul, deși, în ultimii zece ani, am luat parte la toate lucrările comisiei naționale de avizare artistică a produselor UCECOM.

— Și totuși e o poartă prin care pătrunde kitsch-ul, în pofida acestei comisii !

— E adevărat că există și kitsch, deși, aș zice, nu chiar în proporțiile pe care prea adesea le acuzăm. Să nu ne grăbim să etichetăm drept „kitsch" orice abatere de la canoane, de la linia tradițională, cum se spune ; căutările îndrăznețe, elaborările rafinate, sintezele pe care le întreprind unii meșteri pot reprezenta o etapă nouă, în rimă cu cadrul contemporan, cu sensibilitatea, nevoile, gustul și preferințele altei epoci. Un obiect nu trebuie privit în sine, el trebuie văzut ca o relație, mai exact spus ca reflectarea unei relații între un om și alt om (meșteșugar și consumator) sau între un om, un eu artistic, și colectivitatea în sînul căreia, și influențat și de ea, își exercită demersul. Caracterul de autenticitate, în acest cimp, se realizează prin faptul că produsele, obiectele sînt făcute cu mîna. Unde intervine mîna omului (și nu tiparul sau, să zicem, pirogravura cu acul electric) primejdia kitsch-ului e mai mică.

— Cele ce ne spuneți ne dau răspuns și la întrebările unei anchete, deschise în „Flacăra" acum cîteva numere, pe tema : „Aria populară — încotro ?" Încotro, deci ?

— Una din problemele centrale e cea a „specificului local" sau „zonal", deci a fructificării, în cadrul contemporan, a tradițiilor locale, a valorilor lor, inclusiv a tradițiilor și valorilor meșteșugurilor artistice. Aici intervin doi factori. Pe de o parte, un proces de conștientizare, prin care creatorul capătă tot mai mult imaginea propriei sale valori, resimțind tot mai adînc necesitatea de a-și ridica meșteșugul, prin fructificarea tradițiilor locale, la rang de artă. Pe de altă parte, circulația valorilor, ca și a oamenilor care le creează, prin intermediul expozițiilor, festivalurilor, concursurilor, prin intermediul televiziunii și al altor mijloace de comunicare în masă, duce la „împrumuturi", uneori la substituiri de elemente, de motive, din care pot rezulta și creații interesante, noi, dar și nonvalori. Omul, creatorul, de cele mai multe ori, crede mai mult ceea ce se popularizează mai mult. „Va să zică asta e bine, asta se cere, asta place !", își zice el, privind cutare emisiune TV, uneori bună, utilă, dar alteori, vai !, departe de veridicitatea științifică atît a realităților etnografice ca atare cît și a interpretării fenomenelor etnografice tradiționale sau contemporane. Cuvîntul hotărîtor în asemenea circumstanțe — aș zice, și de colaborare concretă — trebuie să revină specialistului.

— Dar există atîția specialiști ? Putem dubla fiecare operator TV sau fiecare reporter de radio ori de ziar cu un cercetător științific ?

— Este evident că nu dispunem de atîția specialiști. Sînt decenii de cînd și cu, și atîția colegi de breaslă, militățm pentru înființarea, la universitate, a unei catedre de etnografie. Cît timp o să ne mai putem permite — și, mai ales, cu ce rezultate ! — să formăm specialiști „pe parcurs", așa cum facem astăzi ? Cît timp vom mai lăsa ca spontaneitatea (ca să zicem numai atît) a cumpărătorului sau gustul (de multe ori, îndoielnic pe plan ostetic) al achizitorului să regleze creația populară ?

— Mai sînt, printre aceștl „regleri" de creație populară, și colecționarii.

— Sînt pentru încurajarea activității lor. Cu o condiție : să nu se erijeze în exegeți, în cenzori sau arbitri de valori, să nu „pună note", decretîndu-l pe-un creator mai bun ca pe altul, cînd n-au, pentru asta, pregătirea științifică necesară. Și, de asemenea, să nu concureze muzeele, supralicitînd la tîrguri sau la expoziții cu vînzare ori acuză la meșteri, însușindu-și piese care ar trebui să revină muzeelor, patrimoniului cultural național.

— Apropo de muzee, deci de tezaurizarea marilor valori ale artei, și de difuzarea lor publică, de tîrgurile sau de expozițiile cu vînzare care împrăștie asemenea valori în masă. Nimeni nu contestă însemnătatea ultimei acțiuni, dimpotrivă ; vrem ca în casele noastre să fie obiecte de autentică artă, nu surogate. Dar, pe de altă parte, nu credeți că ar trebui făcut mai mult pentru tezaurizarea unor valori de excepție, care să fie sustrase împrăștierii ?

— Încă din 1973, cu prilejul unei conferințe pe țară consacrată creației artistice populare din zilele noastre, am propus organizarea unui muzeu al marilor creatori populari contemporani din România. Niște baze, este adevărat, s-au pus, dar este tot atît de adevărat că putem face cu mult mai mult pentru salvarea, conservarea, tezaurizarea, în beneficiul posterității, a unor opere reprezentative, cu valoare de referință, pentru geniul artistic național.

— Tovarășe Vlăduțiu, răspundeți, vă rog, în final, întrebării în jurul căreia, de fapt, am construit ancheta „Flacării" : încotro se îndreaptă creația populară românească ? Se îndreaptă ea spre undeva, are ea șanse de a rămîne vie, poate chiar de a evolua ? Unii zic că nu.

— Dv. mă invitați nu la un răspuns, cel puțin nu la unul propriu interviului de gazetă, ci la o amplă dezbatere.

— Ați publicat acum cîțiva ani o pasionantă, incitantă carte, intitulată „Turism cu manualul de etnografie", în care ne-ați revelat — în toate județele țării ! — zone, subzone, piese, obiecte etc. cu semnificații etnografice și de artă populară, multe din ele, mărturisim, încă necunoscute nouă.

— Văd că răspunsul la întrebare începeți să-l dați chiar dv. Da, universul creației populare românești este capabil încă de surprize și revelări. Și dacă mai notați că, prin înalta grijă a conducerii partidului, în generosul cadru stimulator al Festivalului național „Cîntarea României", se depun uriașe eforturi pentru încurajarea și dezvoltarea acestei creații, viitorul ei — cred că veți fi de acord ! — se arată într-o notă foarte optimistă.

ILIE PURCARU ■

La începutul anului, I.U.C. „Griviţa roşie" din Capitală avea de expediat către beneficiari 28 de transporturi cu utilaje de mare capacitate. În momentul de faţă mai sînt de efectuat doar 16. Întreprinderea „Transchim" însă n-a fost pregătită să transporte utilajele agabaritice în ritmul în care le-a realizat industria. Urmarea : un tronson de 127 de tone şi o coloană de 35 de metri imobilizează încă din noiembrie hala de reactoare a furnizorului, iar alte trei tronsoane aşteaptă afară. Beneficiarul, la rîndul său, aşteaptă şi el.

Marţi, 6 martie, în ziua în care am fotografiat utilajele alăturate, în această problemă au intervenit direct Consiliul popular al municipiului şi ministerul de resort care au promis tot sprijinul în vederea livrării cît mai urgente a instalaţiei de piroliză către Combinatul petrochimic Midia-Năvodari.

De la „Ţăranul e pe cîmp", la „Ţăranul e în sere"

I.A.S. Poiana din judeţul Cluj se află de fapt la Turda. Aşezarea rurală care a dat numele unităţii a fost de mult asimilată de oraşul în plină dezvoltare ce şi-a împins blocurile şi construcţiile industriale pînă la terenul agricol. Ferma legumicolă este condusă de inginerul Mircea Stanciu. Se află aici de la terminarea facultăţii. Şi sînt de atunci mai bine de douăzeci de ani. Ferma are 130 de hectare şi un plan pe acest an de 3 130 de tone de legume. Numai că muncitorii de aici s-au angajat să dea 3 488 de tone. „Sîntem în grafic cu planul de însămînţat în răsadniţe, ne spune fermierul. Asta înseamnă 720 de metri pătraţi de răsadniţe. Răsadul de ardei îl luăm de la I.L.F. Dar şi pe acela îl văd zilnic. E prea important pentru noi să mă rabde inima să nu ştiu cum creşte. Acuma stăm să ieşim în cîmp pentru însămînţat, cînd ne-o lăsa vremea. Utilajele sînt pregătite. Bine pregătite".

Cei 18 muncitori permanenţi lucrează în două echipe conduse de Maria Creţa şi Alexa Bozdog. Fiecare echipă mai are şi cîte trei tractorişti. Deocamdată lucrează la răsadniţe. Terenurile sînt pregătite. Cu îngrăşămintele şi erbicidele stau mai bine, mult mai bine ca în anii trecuţi. Aflăm că dintre sezonieri un nucleu, cum zice inginerul Stanciu, de 40—50 de oameni lucrează şi ei aproape tot timpul anului. Adică vin de cîte ori sînt chemaţi. Cîştigă bine, nu-şi fac de lucru prin altă parte cînd este nevoie de ei. E drept că şi cei de la fermă au înţelegerea cuvenită faţă de greutăţile lor, nu se supără adică dacă un om cere să plece într-o zi cu 2 ore mai devreme, că recuperează a doua zi. Mai mult, deşi nu sînt obligaţi, şefii de echipă, odată cu evidenţa obişnuită de care se ocupă cei de acolo ne ajută foarte mult. Ei recomandă unităţilor de pe aici soiurile cele mai potrivite pentru zona noastră. În 1967 obţineam 12 000—13 000 de kilograme de roşii la hectar. Datorită recomandărilor lor, în ultimii trei ani am obţinut mereu peste 30 000 de kilograme. Este drept că nu trebuie să uitaţi specificul zonei noastre unde o asemenea producţie e mare. Sigur că nu putem rivaliza cu cei din zonele cele mai bune. În 1975 obţinusem pe 15 hectare 30 000 kilograme la hectar şi m-am dus foarte ţanţoş la o consfătuire la Bucureşti unde mi s-a părut că mă aseamăn cu un balon care se dezumflă cînd l-am auzit pe un coleg din judeţul Galaţi amintind, în treacăt, producţia lor, de la Tuluceşti : 68 000 de kilograme la hectar."

Petru Riştei, mecanicul de întreţinere — fost tractorist, 29 de ani, urmează liceul seral, secretar U.T.C. pe întreprindere, membru în C.O.M. — ne asigură că repararea utilajelor s-a făcut bine. Răsadurile promit o dezvoltare bună chiar după opinia inginerului Mircea Crăciun care se ocupă de legumicultură în cadrul direcţiei generale a judeţului, ba chiar şi după ochiul versat al inginerului şef de la I.L.F., Dănilă Aluaşu, de faţă amîndoi la discuţia cu cei de la fermă. Dar nişte nume de muncitori mai harnici, mai dăruiţi muncii lor nu ne-ar interesa ? Parcă tot aşteaptă să-l întrebăm, fermierul. Şi, mai sigur pe sine şi mai bucuros de ce face decît toţi învăţătorii şi profesorii pe care i-am auzit dictînd de la catedră, e mîndru — se simte limpede asta — să ne vadă că scriem cuminţi, după dictare : Dee Margareta, Victor Şipoş, Nicolae Păläceanu, Emil Rusu, Constantin Todea. Ultimul e tractorist, ne roagă să nu uităm.

În vecinătatea fermei se află centrul de produs răsaduri al I.L.F. Cei 85 de muncitori permanenţi lucrează sub conducerea inginerului Emanoil Mureşan. Azi, 20 februarie, în afară de ei mai sînt la lucru şi 23 de sezonieri. Se produc aici aproape opt milioane de fire de răsaduri, pentru nevoile proprii, pentru unităţile contractante — I.A.S. şi C.A.P. — ca şi pentru grădiniţele proprii ale localnicilor. E o zi minunată cu soare, oamenii sînt poate şi de asta mai bucuroşi — n-am mai văzut soareie din noiembrie, zice inginerul Stanciu care a venit să-şi vadă, ca de obicei, răsadurile — muncitorii răresc în seră plantele gingaşe, le pun în cuiburi mici de pămînt roditor cărora nu le lipseşc decît nişte giastre pe măsură ca să semene aproape pînă la confuzie cu produsele unei florării uriaşe.

Inginerul Mureşan e mulţumit de starea răsadurilor care vor fi tocmai gata de pus în cîmp, cînd timpul va permite, specialiştii de la judeţ sînt şi ei mulţumiţi, iar inginerul Mircea Stanciu parcă ar mai dori să ne spună ceva. Între colaboratorii care îl ajută să nu-l uităm pe acest inginer Mureşan.

Sînt în fond oameni care lucrează de ani buni alături şi, de fapt, împreună, îşi zic colaboratori, neobservînd parcă prietenia cu care i-a legat munca şi un fel de vocaţie a bunelor relaţii între vecini care este în firea lor de ardeleni, cu gesturi domoale ca şi vorba, cu precipitări doar ale sincerităţii şi ale pasiunii pentru meseria lor.

DORIN GHERGHINESCU ■

Hotel categoria I, servicii categoria a IV-a

Primeşti un loc de dormit la un hotel şi devii beneficiarul unei prestaţii. Nu e chiar aşa de simplu, vor spune unii, dar o prestaţie are un preţ, în preţ sînt incluse toate serviciile categoriei hotelului, din care n-ar trebui să lipsească, am zice noi, nici zîmbetul şi nici vorba bună a omului de la recepţie. În cele trei hoteluri de la Bacău lucrurile stau puţin altfel : la hotel „Bistriţa", de pildă, starea mobilierului lasă de dorit. Dulapurile nu se închid, uşile la unele dulapuri stau să cadă, nu toate camerele au saltele, după cum ne afirmă Elena Huţu, administratorul hotelului, nu există încuietori, pe mai toate aparatele de radio, dar mai ales pe televizoare sînt puse cartonaşe pe care citim „televizor defect" sau „radio defect". Situaţia nu a apărut ieri-alaltăieri, ei dăinuie de mai mult timp. În registrul unic de control, în condica de sugestii şi sesizări a oamenilor muncii găsim mai multe referiri la aceleaşi stări de lucruri : la 20 noiembrie 1978, echipa de control a oamenilor muncii, formată din V. Stănoiu, V. Spoială, Ion Manea, R. Suliman, de la Întreprinderea de şuruburi, constată „televizoare defecte, chiuvete crăpate, pereţi cu umezeală, prosoape insuficiente şi nu este afişată lista cu serviciile cuprinse în tariful de preţuri". La 10 ianuarie 1979, un inspector al Ministerului Turismului, Gheorghe Senec, constată cam aceleaşi deficienţe : „Starea mobilierului este rea. din 68 de televizoare funcţionează doar 20, lucrările de lăcătuşărie, tîmplărie nu se realizează cu operativitate, meseriaşii nu sînt repartizaţi zilnic sau la solicitările unităţilor la aceste lucrări". Probleme care, după opinia inspectorului, depăşesc posibilităţile de rezolvare ale hotelului, ele revenind compartimentelor de resort din cadrul Oficiului judeţean de turism, compartimente care trebuie să le preia ca obiective de realizat în perioadele imediat următoare. Numai că perioadele imediat următoare s-au tot scurs, şi deficienţele, aceleaşi şi la Hotelul „Central", dăinuie, cum am văzut, de mai multă vreme.

— Ce măsuri aţi luat dv. pentru remedierea lor ? o întrebăm pe Elena Huţu, administratorul celor două hoteluri.

— Pentru toate deficienţele am întocmit referate şi le-am înaintat la direcţia oficiului. De cînd sînt în funcţia asta, din luna mai anul trecut, am făcut, cred, în fiecare lună cîte un referat. Situaţia a rămas însă neschimbată. Pe aceste cartonaşe, pe care noi am scris „aparat defect", clienţii ne scriu „incompetenţă". Şi, mărturisesc, au dreptate. Îmi solicită televizor bun, în stare de funcţionare, îmi solicită o cameră mai bună, dar n-am ce să fac pentru că şi în cealaltă cameră situaţia e neschimbată.

Din evidenţele pe care le solicităm, reiese că hotelul „Bistriţa" funcţionează cu *dispensă* de la minister ca hotel de categoria I. Derogarea este valabilă pînă la 31 martie 1979. Ce o să-se întîmple mai departe ? După cum se prezintă situaţia, probabil că ministerul va fi nevoit să prelungească dispensa. Cu atît mai mult, cu cît, aveam să aflăm de la unii funcţionari ai oficiului, cele două hoteluri vor intra în reparaţii capitale. Ce-ar trebui să se întreprindă pînă atunci ? Aşa cum mărturisesc şi lucrătorii acestor două hoteluri, e nevoie să se întreţină mai bine mobilierul din dotare, aparatele de radio şi televizoarele, instalaţiile sanitare şi toate celelalte instalaţii. Unii dintre funcţionarii Oficiului judeţean de turism, căutînd să-şi mai reducă din lipsuri, ne spuneau că măcar 50 la sută din aceste neglijenţe se datorează şi clienţilor. Mulţi dintre aceştia, prin neglijenţă, nepăsarea de care uneori dau dovadă, deteriorează mobilierul, defectează aparatura din dotare, iar alţii, ce-i drept foarte puţini, sustrag chiar unele piese. Nu combatem în totalitate aceste afirmaţii, numai că neglijenţa unor servicii din cadrul Oficiului judeţean de turism Bacău, a unor lucrători din cadrul acestor servicii este prea evidentă, pentru a invoca mai întîi de toate lipsurile altora. În adunarea generală a oamenilor muncii, aveam să aflăm de la cîţiva muncitori, delegatul ministerului a criticat încetineala cu care unii lucrători se ocupă de aprovizionarea cu piese de schimb pentru televizoare, faptul că nici la invitaţia ministerului aceştia nu s-au prezentat în timp optim să ridice piesele de schimb. Cum atunci să funcţioneze televizoarele ? La Hotelul „Decebal", unul dintre cele mai moderne, din aproape 100 de televizoare funcţionează 20 (douăzeci !). Preţul acestor televizoare, al folosirii lor de către clienţi a fost inclus în preţul prestaţiei. În cazul acesta prestaţia nu se oferă întreagă, nu este de calitate, deşi ea se plăteşte integral.

— Cine plăteşte această neglijenţă ?

— Statul (în cazul clienţilor aflaţi în delegaţie — n.n.), este de părere Vasile Rusu, administratorul hotelului.

Ciudată optică la acest administrator tinerel care probabil şi-a cîştigat plinea pînă acum numai la... recepţie. Mai trist este că o astfel de optică aveam s-o întîlnim chiar la nivelul unor tovarăşi din conducerea oficiului :

— Acum patru ani, ne spune economistul Ion Măcăială, director adjunct al Oficiului judeţean de turism, am fost chipurile dotaţi cu 300 de televizioare. Le-am repartizat în unele camere din hotelurile de categoria I. dar nu toate au funcţionat, le-am primit fără să fim avizaţi. Cu greu, le-am pus în bună parte în funcţionare. Pe urmă au început să se defecteze piesele, să mai dispară, şi cu toate că avem încadraţi patru depanatori radio-tv, televizoarele tot nu funcţionează.

— V-aţi adresat ministerului de resort ? îl întreb pe tovarăşul director adjunct.

— Chiar de mai multe ori, dar tovarăşii din minister ne-au răspuns că problema îi depăşeşte.

— Totuşi, preţul de 8 lei şi 10 lei pentru televizorul din cameră a fost trecut, după cum bine ştim cu toţii, în costul prestaţiei. În cazul acesta dv. şi alţii în situaţia dv. încasaţi banii fără să oferiţi parte de prestaţie cuvenită, parte din aceşti bani se constituie în beneficii, la beneficii sînteţi şi dv. participanţi şi ni se pare că nu este tocmai etic. Cine se face răspunzător totuşi de nefuncţionarea a sute de aparate pe care le aveţi în dotare ?

— Recepţionerii, ne-am gîndit noi, nu au vină, depanatorii nu au vină, iar compartimentul de resort din cadrul oficiului a făcut tot posibilul să se aprovizioneze cu piese de schimb.

— Şi atunci cine e de vină, clientul ?

— Mai plăteşte şi clientul.

Aşadar, plătesc statul şi clientul. Pentru că, după părerea conducerii Oficiului de turism Bacău, aici nimeni nu este vinovat. Că şi aşa şi altfel, clientul tot plăteşte.

N. GRIGORE MARAŞANU ■

Opinia unui alegător

Condiția scriitorului

Condiția fundamentală a scriitorului e Cartea. Cu alte cuvinte, condiția fundamentală a scriitorului este, ca a oricărui om al muncii, **Munca**. Toți marii scriitori ai lumii au fost mari muncitori, **„sudoarea frunții"**, această superbă metaforă, nu definește numai efortul nobil al săpătorului de pământ.

Nu poți veni, profetic, în fața mulțimii, dacă vrei să fii crezut scriitor — **fără operă.**

Opera, așadar, te înfățișează și te legitimează ca scriitor și ca muncitor în fața prezentului și mai ales în fața viitorului și a viitorimii.

Nu spun, firește, nici o noutate acum, însă mai sînt și adevăruri cuminți și elementare ce se cer reamintite și mai ales uneori reînvățate cu umilință și modestie.

La noi, în România, scriitorului i-au fost asigurate demn, și liber, și mobilizator dreptul la munca scrisului, și dreptul la conștiința scrisului și dreptul la răspunderea în fața viitorului pentru fiecare rînd scris. I s-a asigurat demn și liber și plin de răspundere rolul de grea încercare morală, și anume acela de a fi înainte-mergător al cauzei morale în numele unui popor întreg.

Zăngănitul săbiilor de tinichea ale unor false bătălii literare pentru un loc mai ușor de văzut într-o ierarhie alcătuită infantil și izvorită din convingerea imatură că dacă apucăm încă din viață cățărați pe scara vreunul far acolo vom rămîne de-a pururea și-o zi, se aude dureros de trist iritînd conștiința unui public care de mai bine de treizeci de ani se instruiește conștient și exigent în cadrul unei revoluții culturale ce a făcut să ne înscriem în rîndul țărilor în care se citește foarte mult.

Nu **de-a pururea și-o zi** durează ierarhiile alcătuite în urma acestor bătălii, ci numai o zi, **de-a pururea e timpul** iar dreptatea lui a transformat de atîtea ori în pagină ridicolă istoriile celor cățărați cu mîini disperate pe scara gloriei în timp ce în spatele lor se lăfăia, așteptîndu-i în liniște și senin, neantul.

Drama scriitorului, care n-a aflat încă, și uneori pînă la adînci bătrînețe, că înainte de a fi profet, se cere, să pui la picioarele altarului jertfa unei **Opere** este de a fi hrana acestui ridicol. Nu spun, iar, nici o noutate că în țara aceasta, a noastră, se muncește enorm, se muncește, cum se spune, pe brînci, chiar dacă și aici am putea spune că s-ar putea munci și mai bine, dar se muncește, lumea vrea să lasă la lumină, să ajungă o zi cînd să respire sigură, fără grija zilei de mîine, se muncește mult și există conștiința că trebuie să se muncească mult dacă vrem să trăim mai bine și mai frumos iar dacă în acest climat și în acest context **se cere ceva** scriitorului român, atunci ce se cere este să-și apere condiția de muncitor, cinstit și drept și dacă este vreo bătălie la care i se cere să participe este bătălia pentru o literatură adevărată, și cinstită, și dreaptă cu zilele noastre, ceea ce iar presupune **munca și omenia muncii și solidaritatea presupusă de muncă și dragostea presupusă de muncă.**

O falsă înțelegere a noțiunii de obște într-un stat care este al oamenilor muncii poate să izoleze obștea de adevărurile fundamentale ale societății. Obligația morală primordială a unui scriitor adevărat este de a apăra obștea sa de această izolare și de a apăra obștea sa de a fi arătată ca fiind străină de **durerile mari** ale poporului întreg.

Obligația primordială a unui scriitor este de a apăra cauza condiției sale de scriitor, adică de muncitor și de a apăra obrazul condiției sale de muncitor și demnitatea condiției sale de muncitor și frumusețea condiției sale de luptător autentic pe un front autentic al mai binelui. — Vine primăvara — îmi zicea foarte de curînd un țăran înghesuit de treburi — ieșim la arat, începe viața ; am citit mult iarna asta, am citit mult și revistele literare, n-aveam încotro, trebuia să stau mai mult în casă, închis, însă acum vine primăvara și cred că și scriitorii abia așteaptă să vină primăvara să schimbe fața pămîntului, să are conștiința lumii și să o semene, **trebuie să ieșim toți la arat, la aer curat** și cine, cum zice un poet, nu mai poate ține coarnele plugului să înțeleagă că primăvara înseamnă înnoire...

DINU SĂRARU ■

Salvați Muntele de sare!

Spune legenda că în Lacul Miresei s-ar fi aruncat și s-ar fi înecat cîndva o nefericită mireasă părăsită de mire chiar în noaptea nunții. Geologii care au cercetat întreaga zonă a Muntelui de sare de la Slănic-Prahova, unde se află și lacul cu pricina, sînt prin definiție oameni practici și nu s-au lăsat înduioșați. Drept care contestă tragicul sfîrșit al miresei-fecioare, aducînd un argument greu de zdruncinat : apa lacului este atît de sărată — 300 g la litru ! — încît nimeni, oricît de disperat ar fi, nu s-ar putea îneca în ea. Ceea ce nu-i împiedică pe distinșii cercetători Marcian Bleahu, Vladimir Brădescu și Florian Marinescu să descrie cu emoție, în cartea lor „Rezervații naturale geologice în România", Muntele de sare :

„Coroziunea și eroziunea au lucrat aici în voie, creînd o mare varietate de forme— creste zimțate, ace, turnulețe zvelte, vîrfuri separate de mici șanțuri, o adevărată dantelărie albă care sclipește orbitor în soare... Apa ca smaraldul este prinsă între pereți surplombanți albicenușii, în care se întrezăresc complicatele cute pe care le face sarea, iar deasupra capului de-abia răzbate albastrul cerului. Acesta este Lacul Miresei... Masivul de sare, cu uimitoarele sale dantelării imaculate, cu sumbrul lac pe care-l ține captiv și cu binefăcătoarea apă sărată din Baia Baciului, constituie un ansamblu de mare valoare științifică și turistică, meritînd din plin rangul de rezervație naturală".

— Muntele de sare este unic în Europa — arată și inginerul Valentin Alexandru C. Bulgăreanu, de la Întreprinderea geologică de prospecțiuni pentru substanțe minerale solide București. **Din păcate, acest impresionant monument al naturii este în pericol.**

Omul care trage semnalul de alarmă s-a specializat în limnogeologie, geologia lacurilor, știința despre raporturile mereu schimbătoare dintre apă și sedimentele lacustre, dintre apă, floră și faună, dintre floră, faună și sedimente, în contextul larg al formării nămolului. El este autorul a 20 de lucrări științifice publicate sau sub tipar și membru al unor societăți științifice de peste hotare. Noi argumente deci pentru ca avertismentul său să fie luat în serios. Dacă în unele domenii ale științei și tehnicii greșelile de apreciere sau neluarea la timp a unor măsuri pot fi remediate ulterior, distrugerea unui monument al naturii este, evident, ireversibilă.

Ce se întîmplă cu Muntele de sare, după părerea inginerului Bulgăreanu ? La baza muntelui se găsesc lacurile Baia Baciului — unde funcționează și un șirand —, Baia Neagră — de unde se extrage nămolul necesar tratamentelor — și Baia Miresei, adăpostită în Grota Miresei, fostă salină de tip clopot, deschisă la începutul secolului trecut. Baia Miresei, cum am spus, conține o apă extrem de sărată, adîncă de 29,5 m. Tavanul de sare s-a prăbușit, dar restul salinei a rămas aproape intact, fiind în momentul actual, după informațiile interlocutorului nostru, unica grotă de tip

salină în formă de clopot de pe glob, perfect prezervată. Bineînțeles, chiar dacă întregul ansamblu nu ar fi unicat, pitorescul locurilor și proprietățile curative ale lacurilor sărate le conferă o valoare deosebită.

Or, în ultimii ani, se întîmplă un fenomen îngrijorător : Muntele de sare și Baia Baciului se mișcă, mai exact, se taseză, coboară, în unele puncte cu o viteză incredibilă, dacă o raportăm la scara geologică — pînă la 1,3 m pe an. De ce ? Muntele de sare și lacurile sînt așezate pe spinarea unui masiv de sare. Prin diverse fisuri de la suprafață își croiesc drum în interior ape relativ dulci, care produc dizolvări greu controlabile. Fisurile înseși se lărgesc treptat, într-un ritm de 4—15 cm pe an. Observații amănunțite au fost efectuate recent de un colectiv condus de inginerul Ion Rădulescu, de la Institutul de cercetări și inginerie tehnologică, proiectare, construcții pentru industria minieră Deva, secția 2 București, iar datele respective au fost prelucrate de către inginerul Bulgăreanu la calculatorul electronic. Rezultatele sînt deci foarte precise.

— Am cercetat în ultimul deceniu circa 30 de lacuri cu proprietăți terapeutice din țară, între altele cele situate pe masivele de sare de la Ocna Sibiului, Cojocna-Cluj, Ocna Dej, Sovata și nu am întîlnit nicăieri tasări de asemenea anvergură ca la Slănic-Prahova — spune Valentin Bulgăreanu. S-au conturat trei zone de maximă tasare, deci cu viteza de „coborîre" de peste 80 cm pe an. Cauzele sînt multiple. Apa dulce care se scurge continuu de la gurile de apă defecte și de la dușurile șirandului exercită o acțiune distructivă cu efect cumulativ.

— Latinii spuneau că apa sapă piatra.

— Vă închipuiți ce se întîmplă cînd apa dulce atacă, zi de zi, o platformă de sare. Încetul cu încetul, o subminează. Apoi, ploile care cad prin deschiderea Grotei Miresei aduc și ele un strat de apă dulce permanent reînnoit, care dizolvă lateral peretele de sare al grotei, creînd așa-numite nișe de dizolvare chiar la baza muntelui. Dacă tasarea nu este oprită, pericolul de prăbușire se va accentua. Personal, eu îl consider iminent, dacă nu se vor lua măsuri. Muntele de sare, care desparte Baia Miresei și Baia Baciului, se va nărui și cele două lacuri se vor uni. Aceasta va prejudicia în mod grav nu numai pitorescul locurilor, ci va perturba echilibrele fizice și chimico-biologice și va afecta negativ calitățile terapeutice.

— Ce este de făcut ?

— La cererea Oficiului județean de turism Prahova am întreprins un studiu cuprinzător. Am recomandat o soluție aparent complicată, dar eficientă, după părerea mea, pentru stabilizarea Muntelui de sare și a Grotei Miresei : realizarea prin turnare a unui pilon de beton armat vertical plasat în centrul grotei, cu baza de susținere chiar pe fundul Băii Miresei și avînd brațe laterale de susținere a pereților interni ai grotei. Un alt dușman : ploile. Protecția contra infiltrațiilor pluviale ar fi asigurată printr-o copertină de material plastic, care ar colecta și ar permite evacuarea apei dulci de ploaie, atît de nocivă sării. Preconizez deci să se ridice un soi de gigantică umbrelă, care însă ar costa relativ puțin, avînd în vedere prețul redus al foliilor de plastic.

— Dar pentru stăvilirea sau, cel puțin, încetinirea procesului de tasare ?

— Am propus captarea și evacuarea tuturor apelor dulci din zonă printr-un sistem de canalizare și efectuarea urgentă a reparațiilor necesare pentru oprirea pierderilor de apă dulce din cișmelele defecte etc. Pare un lucru mărunt, dar e foarte important. Firește, la toate acestea pot exista și soluții tehnice alternative, orice propunere fundamentată din partea oricărui specialist fiind binevenită.

— Ce s-a realizat concret pînă acum pentru salvarea Muntelui de sare ?

— Practic, nimic. Oficiul județean de turism Prahova a luat cîteva măsuri așa-numite de etapă, pe linia unor recomandări ale noastre, dar nu s-a atacat fondul problemei. În adevăr, Muntele de sare este un monument al naturii și ca atare nu depinde, ca să zic așa, de forul județean, ci de Comisia monumentelor naturii. În noiembrie 1977 s-a ținut o ședință de lucru la comisie, în cursul căreia am atras atenția asupra pericolelor. S-a căzut de acord atunci asupra necesității de a se cerceta pereții și fundul Băii Miresei cu ajutorul unui scafandru autonom, ceea ce ar fi lămurit definitiv situația. Dar nu s-a făcut nimic.

— Nici acum nu e prea tîrziu pentru ca scafandrii...

— Ba este prea tîrziu. Între timp, degradarea muntelui și a grotei a progresat cu pași repezi și nici un scafandru nu s-ar putea aventura acolo fără un risc enorm. Evident, chiar și fără această explorare în imersiune trebuie acționat, pe linia propunerilor noastre sau ale altor specialiști, dacă se vor dovedi mai convenabile. Aș sugera, în plus, organizarea unui concurs național de proiectare. Important este să se treacă la fapte. În timp ce noi așteptăm și discutăm, fenomenele naturale distructive își urmează implacabil cursul. Mai este însă timp să salvăm Muntele de sare.

LIONEL NIȚESCU ■

Din și mai

Doi inventatori români revendică prioritatea unei invenții realizate în străinătate

In 1972, la 2 martie, am înregistrat la O.S.I.M., sub nr. 4979, cererea de brevet pentru motor cu ardere internă cu cilindri dispuși orizontal și fără arbore cotit. Invenția a fost acceptată în principiu și trimisă cu adresa nr. 00443 din 16 iunie 1972 la Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini, care la rîndul său a expediat dosarul la I.C.P.E.T. pentru analize, experimentare sau respingere.

La 31 noiembrie 1972, în urma unui referat făcut de acest institut, invenția a fost apreciată ca nefundamentată științific, specificîndu-se că, în comparație cu motorul convențional, ea reprezintă un regres. Rezultatul ne-a fost comunicat prin adresa nr. 183/30 din noiembrie 1972 — „Biroul documente secrete".

In urma acestei sentințe am considerat lupta încheiată, deoarece m-am gîndit că este greu să infirmi hotărîrea unei comisii alcătuite din trei persoane. Și așa cu toate că, pentru verificarea principiului mecanic, am construit un mic prototip prin care am izbutit să stabilim avantajele motorului nostru față de cel convențional.

O situație de fapt ne obligă însă să revenim asupra invenției noastre. Iar dacă ne adresăm „Flăcării" o facem nu din dorința de a obține avantaje personale, ci pentru a dovedi că motorul nostru a fost gîndit și propus ca invenție cu șase ani înaintea Companiei Ford din S.U.A. Iată despre ce e vorba :

In 1973, în numărul 9 al revistei Știință și Tehnică, a apărut articolul inginerului N. Șolman de la Institutul Național de Motoare Termice, articol în care se arată că în S.U.A. s-a inventat un motor neconvențional, montat pe modelul Ford — Torino și care dezvoltă la 4 cilindri 170 C.P. Este vorba de un motor fără arbore cotit și care folosește pentru transformarea mișcării de translație a pistoanelor în mișcare de rotație, o placă turnantă de construcție specială. Ei, bine această placă turnantă este identică cu cea propusă de noi !

Vă alăturăm o copie de pe cererea nr. 4972 din 1972, însoțită de schema de principiu a motorului inventat de noi, precum și articolul din revista nr. 9 Știință și Tehnică, din care reiese clar că principiul mecanic pe care l-am propus cu șase ani în urmă a fost realizat în străinătate și aplicat la un motor de turism.

Trebuie să vă informăm că acest motor poate fi construit cu o investiție minimă, folosind orice fel de pistoane, asamblînd un bloc din patru plăci sudate și atașîndu-i sistemul de aprindere și alimentare de la orice motor convențional, cheltuielile fiind de circa 2—3 mii lei.

Motivul principal invocat de referat invoca faptul că cele două tije care unesc pistoanele și piesa în formă de U trebuie să respecte împreună cu blocul (!) și cilindri un ianț de toleranță foarte strîns, imposibil de realizat în practică... Această apreciere este nu numai o inepție, ci pur și simplu o insultă adusă inginerilor și tehnicienilor noștri care au construit atîtea mașini și piese competitive. Între acestea : mii de arbori cotiți, lucrare de mare precizie, sau elicea pentru 55 000 tdw.

Un alt specialist care a dat aviz negativ lucrării — căutînd de fapt nod în papură — a adus obiecția că rotația rulmenților aflați la capătul tijei și care se învîrtesc pe placa înclinată, ar atinge viteza de 12 000 de ture, imposibilă pentru un rulment.

Din propunerea făcută de noi nu reiese că tija pistonului face contact cu placa înclinată prin intermediul unui rulment, ci așa cum se arată în expunerea invenției : „prin intermediul unei piese de legătură în formă de U, care are rolul de a înlătura învîrtirea pistonului în cilindru și de a atrage înapoi pistoanele din punctul mort în cazul nefuncționării aprinderii".

Deci piesa propusă de noi urma să fie definitivată prin tatonări succesive, cuplajul făcîndu-se printr-un sistem de ghidaj cu camă, sau sferă, sau pur și simplu prin ghidaj camelat, așa cum reiese din schema publicată în revista Știință și Tehnică. Mai amintim faptul că pentru acceptarea motorului Wankel cu cilindri rotativi s-au realizat 200 de prototipuri, că, în ciuda unor numeroase obiecții, el a fost totuși construit, iar noi ne împiedicăm de un cuplu, de fabricarea unei plăci cu profil special, fără să avem în vedere că un motor atît de simplu poate suporta schimbarea pieselor, respectiv a cuplului după X kilometri prin deschiderea laterală a blocului, operațiune care ar dura cel mult 2—3 ore.

I. COPĂCEANU ■
inginer la I.C.P.A.I.U.C.
C. SOFIAN ■
fizician

N.B. Documentele anexate scrisorii de mai sus pot fi consultate la sediul redacției noastre.

Dorel Cernomazu, 31 de ani, 31 de invenții brevetate

Unii mă întreabă: de ce-ți complici viața, omule? Aș vrea să le răspund că întrebarea nu-mi place

Am cunoscut recent, la Roman, cîțiva tineri inventatori. Cîțiva dintre acei tineri specialiști pentru care activitatea profesională nu se reduce niciodată doar la îndeplinirea strictă a sarcinilor de serviciu, ci se prelungește creator în nobila și autentica pasiune pentru nou. Noul sub forma sa cea mai concretă: activitatea de creație tehnico-științifică pusă în slujba producției. Sînt atît de tineri încît este greu să crezi că în numai cîțiva ani, cîți au trecut de la repartizarea lor în producție, au avut timp să realizeze mai mult decît realizează alții într-o viață. Inginerul Dorel Cernomazu, unul dintre ei, a depus la cabinetul tehnic al Uzinei de reparat transformatoare și aparataj electric din Roman nu mai puțin de 80 propuneri de invenții. Pînă acum, adică pînă spre sfîrșitul lunii februarie 1979, i-au fost brevetate 31. Nu rezist tentației de a face un mic calcul. Cele 31 de invenții raportate la cei 31 de ani ai tinărului inginer...

— Dorel Cernomazu, ești absolvent al Institutului politehnic din Iași, promoția 1970. În ce specialitate?

— Electromecanica, o pasiune încă din anii liceului. La facultate am frecventat asiduu un cerc studențesc unde se realizau acțiuni cu caracter aplicativ, cercul de mașini electrice. În anul 1969, împreună cu cîțiva colegi, am realizat o „instalație pentru reglarea vitezei motoarelor asincrone". În cadrul sesiunii cercurilor științifice studențești, colectivul nostru a obținut locul II pe țară.

— Lucrarea de diplomă a avut și ea un caracter practic?

— Fără îndoială. Era intitulată „Micromotor cu comutație statică", noutatea pe care o aducea fiind traductorul de poziție inductiv. Prototipul realizat de mine, în condiții destul de rudimentare, la cămin, a funcționat perfect în fața comisiei.

— Și?

— Am fost repartizat la Uzina de reparat transformatoare și aparataj electric din Roman, pe meleagurile natale. Aici am lucrat și lucrez în colectivul sectorului prototipuri. Întotdeauna am fost atras de lucrările cu caracter practic, aplicativ. Odată cu repartizarea, mi-am dat seama că îmi lipsea acea siguranță de sine în acest domeniu, fără de care nu poți realiza nimic. Am lucrat cot la cot cu muncitorii, reușind să învăț principiile de funcționare a sute și sute de utilaje electrice.

— Prima invenție?

— În 1972 am realizat un aparat pentru determinarea grupei de conexiuni la transformatoarele trifazate. Cele existente în țară erau aduse din import, nu erau portabile, măsurătorile neputîndu-se efectua decît în standul de încercări. L-am proiectat și executat portabil cu o tensiune nepericuloasă, putînd fi folosit în condiții de teren de către orice muncitor. Trei ani au durat testările dar, prin brevetare și generalizare pe plan național, aparatul meu, care reduce efortul valutar, contribuie la creșterea siguranței și fiabilității în exploatare a sistemului energetic național aducînd o eficiență economică de 1,5 milioane lei.

— Am aflat că una dintre invenții a fost prezentată și la Expoziția de creație tehnico-științifică a tineretului de la Moscova.

— Într-adevăr. La Moscova am obținut o diplomă de onoare pentru invenția „Releu de gaze". Am participat și la Leipzig, în R.D.G., la tradiționalul „Tîrg al maistrului de mîine", unde mi-am întărit convingerea că realizările tinerilor noștri, capacitatea lor de creație, disponibilitatea pentru nou, pentru creația tehnico-științifică nu sînt cu nimic mai prejos decît cele mai bune realizări ale tinerilor din țările cu mare tradiție industrială.

Sigur, despre Dorel Cernomazu se pot spune multe. Eficiența economică a invențiilor sale aplicate în procesul de producție se ridică deocamdată la aproape 5 milioane lei. Dincolo de aceste cifre, de numărul invențiilor și suma milioanelor pe care ele le aduc economiei naționale, se pot lesne imagina eforturile tînărului inventator, orele, zilele și nopțile petrecute la planșetă, acasă sau în uzină, de drumul lung și adeseori dificil al transpunerii ideii în practică.

„Satisfacția cea mai mare a unui creator — spune Dorel Cernomazu — este să știe că realizările lui, munca lui, care întotdeauna înglobează pasiune și uneori multe, foarte multe renunțări, sînt recunoscute, apreciate și mai ales necesare colectivului de muncă, societății. Am avut șansa de a lucra într-un colectiv de elită, în cadrul căruia creația tehnico-științifică este încurajată, în care tinerii creatori sînt sprijiniți și ajutați. Există acel cadru fertil de promovare a noului, fără de care nici unul dintre noi n-am fi putut realiza prea multe".

— Să cred că totul a decurs lin, fără greutăți, fără piedici, ca pe un drum pavat cu înțelegerea și sprijinul tuturor celor din jur? Ar fi prea frumos, ar fi ideal...

— Nu. Sigur că n-a fost și nu este chiar așa. Mă mai lovesc de obtuzitatea unora, de suficiența altora, de invidia multora și mai ales de acea stare de-a dreptul nenorocită cînd ți se spune de ce te complici, omule, de ce vrei tu să fie altfel cînd așa cum a fost pînă acum, a fost bine, a mers, nu ne-a dat bătaie de cap, nu ne-a adus necazuri. De! Noul pătrunde greu, atît în aplicarea practică cît și în conștiința oamenilor, în mentalitatea lor. Dar în general pot afirma cu mîna pe inimă că la noi există totuși atmosfera necesară pentru creație, pentru promovarea noului. Păcat însă că după luni sau chiar ani de muncă și neodihnă, cînd ai pus la punct un nou procedeu, o invenție care trebuie aplicată cît mai urgent, generalizată chiar în interesul producției, al economiei naționale, trebuie să aștepți, uneori alți ani, pînă cînd factorii de decizie crează cadrul legal de aplicare. Sigur, de multe ori nu se demonetizează valoarea ideii, dar de ce acest lung drum al „ignorării" care frînează, amînă nepermis de mult pătrunderea noului în practica de toate zilele? Iată întrebări la care cu greu pot găsi un răspuns.

— Aveți perfectă dreptate. Mai ales din punctul de vedere al creatorului care a zămislit 80 de idei tehnice, 80 de propuneri de invenții din care 49 își așteaptă încă rezolvarea. Să sperăm că în scurt timp, în interesul nostru, al tuturora, vom putea scrie despre un tînăr inventator care, știu eu, la 33 de ani deține 80 de brevete de inventator. Și acesta să se numească, bineînțeles, Dorel Cernomazu.

— În prezent lucrez la crearea unor dispozitive menite să contribuie la reducerea consumurilor de energie electrică și combustibil. Este problema numărul unu care mă preocupă și sper ca în curînd să ajung la concretizarea unor mai vechi idei care odată transpuse în practică vor contribui la o reducere importantă a consumurilor energetice și de combustibil.

— Succes!

DAN VASILESCU ■

Realitatea ilustrată

Șasiu autopropulsat pentru terenuri în pante. Acest șasiu este conceput astfel încît să poată fi echipat după necesități: cu echipament de stropit livezi, cu echipament pentru cosit și greblat finețe naturale. Concepția aparține Institutului de cercetări științifice și inginerie tehnologică de mașini agricole în colaborare cu Centrul pentru mecanizarea agriculturii, Institutul de cercetări pentru mecanizarea agriculturii și Stațiunea de cercetări pentru cultura pajiștilor Măgurele-Brașov

Ce e nou în

● COMUNICAȚII

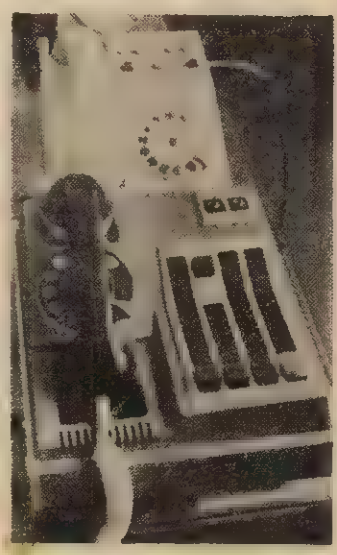

Telefon cu înregistrare automată realizat de Institutul de cercetări și proiectări pentru elemente și echipament telefonic. Aparatul posedă, cu alte cuvinte, capacitatea de a reține pe bandă magnetică toate apelurile telefonice și, ulterior, de a le reda fonic.

● MATEMATICĂ

„Autorii aduc și pe această cale mulțumiri colectivelor din anumite secții ale întreprinderilor «23 August», «Electronica», I.I.R.U.C., «Aversa», Mecanică fină, IPROLAM din Capitală...". Cuvinte de mulțumire adresate unor întreprinderi industriale care par a nu avea rost în prefața unei lucrări aflate sub tipar la Editura științifică și enciclopedică. Și totuși, în rîndurile de mai sus se ascunde una din semnificațiile majore ale volumului „Matematici contemporane. Nivel elementar și mediu", de V. Ștefănescu, M. Enache, T. Popa, coordonatori academicienii profesori Octav Onicescu și Nicolae Teodorescu. În adevăr, plecînd de la indicațiile secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în sensul că în etapa de față esențialul constă „în efortul de îmbunătățire a conținutului învățămîntului, de ridicare a nivelului său științific și de legare tot mai strînsă de producție și viață", autorii au elaborat o lucrare menită să contribuie „la munca de pregătire matematică a tinerei generații... la integrarea învățămîntului cu cercetarea și producția — strategii fundamentale ale partidului nostru în domeniul modernizării și perfecționării învățămîntului românesc".

Propunînd exerciții și probleme din domenii mai noi ale matematicii școlare și punînd accent pe latura interpretativă, cartea conține și o serie de probleme cu caracter practic din industrie, construcții, transporturi, agricultură, comerț etc. Ele sînt rezultatul colaborării autorilor cu diverse unități economice și industriale, care le-au oferit modele de probleme practice rezolvate cu ajutorul cunoștințelor de matematică. Sînt abordate și probleme de logică matematică aplicată la studiul unor circuite simple, introducîndu-l pe elev în lumea fascinantă a automaticii. Mîine, cînd va părăsi băncile școlii, aceasta va fi lumea lui.

● ECHIPAMENT ENERGETIC

În curînd, la Întreprinderea de cazane mici și arzătoare din Cluj-Napoca va începe fabricarea în serie a unui original generator de injecție de petrol denumit GIP-5. Proiectat și realizat de către Institutul de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru echipamente energetice și mașini de ridicat — noul generator dezvoltă la gura puțului de extracție o presiune de circa 70 atmosfere, sporind sensibil producția sondelor la care instalațiile clasice au un randament slab sau nu mai posedă capacitatea de recuperare a țițeiului din subteran. Instalația, complet automatizată, are o pornire rapidă, o funcționare silențioasă și un consum redus de combustibil convențional.

Moștenirea Ștefan Odobleja

Psihologia consonantistă și cibernetica

Apariția lucrării „Psihologia consonantistă și cibernetica" a doctorului ȘTEFAN ODOBLEJA, la Editura „Scrisul românesc" de la Craiova marchează un eveniment de mare însemnătate pentru viața științifică românească. De remarcat, totodată, că tipărirea are loc exact după patruzeci de ani de la publicarea primei cibernetici teoretice generale intitulate — după unii neinspirat — **Psihologia consonantistă** (ȘTEFAN ODOBLEJA, Psychologie Consonantiste, Paris, Libr. Maloine, vol. I, 1938, vol. II, 1939, 804 pagini, 300 figuri, 700 referințe bibliografice). Lucrarea postumă datorată regretatului savant severinean — „Psihologia consonantistă și cibernetica" — are evident un pronunțat caracter polemic.

Pentru a cunoaște și mai bine importanța dialogului deschis de lucrarea savantului român este bine să arătăm că cibernetica generală teoretică a dr. Ștefan Odobleja cuprinde aproape în întregime ciberneticile ulterioare anului 1938. În acest sens Ștefan Odobleja a adus o precizare deosebit de importantă în cadrul unei comunicări prezentate la Congresul de la Amsterdam, demonstrînd actuala criză a ciberneticii prin îndepărtarea acesteia de la cibernetica generală teoretică din 1938.

Pentru a ajunge din nou la unitate — a precizat Ștefan Odobleja — este necesar să cîntărim tot ce s-a creat pînă acum și prin actul de sinteză superioară a elementelor existente, să facem noi pași în lumea fascinantă a acestei științe interdisciplinare.

În unicul interviu pe care dr. Odobleja l-a acordat televiziunii române, înainte de a ne părăsi pentru totdeauna, el ne-a spus că, dacă vom acorda atenția cuvenită logicii și legii selectivității prin rezonanță, în următorii cincisprezece-douăzeci de ani vom putea asista la nașterea unor mașini cu mult mai surprinzătoare decît calculatoarele zilelor noastre.

Această previziune a dr. Odobleja ne pune în situația de a rezolva și o altă problemă : este necesar să folosim conceptele de CONSONANȚA și DISONANȚA (laturi ale consonantismului) care sînt fericit asociate fenomenelor de rezonanță — atît de importante pentru cibernetică — sau să utilizăm în continuare noțiunile de ANTIENTROPIE și respectiv ENTROPIE adoptate ulterior ?

O altă problemă viu disputată și despre care părerile sînt împărțite este conceptul de informație. Conform concepției și metodologiei elaborate de Ștefan Odobleja, conceptul de **informație** este mistic și idealist. Într-adevăr, care este caracteristica comună a noțiunilor „senzație", „semnal de măsură sau de comandă", „idee", „judecată", „veste", „mesaj" etc., etc., cuprinse în acest „flogiston modern" cunoscut sub numele de informație ? Este această noțiune o abstractizare ce reflectă corespunzător realitatea ?

Se cunoaște că „informația" este introdusă, între anii 1925 și 1928, de transmisioniștii de la Bell (Nyquist și Hartley) ca o măsură liniară a stărilor unui sistem de transmisie a mesajelor. Iar în această privință două lucruri sînt certe: transmisia semnalelor ce codifică mesajele nu se poate face în afara unui suport material iar această transmisie în sine nu are nici o valoare sau dacă nu provoacă consonanța dintre cel puțin două sisteme conectate în „cerc-vicios" (freed-back). Shannon a aprofundat ulterior (1945) această „măsură liniară" a stărilor pentru telecomunicații și automatică. Cunoscînd lucrarea lui Odobleja, cît și pe cele ale transmisioniștilor, Norbert Wiener a înlocuit noțiunea de „material psihic" (folosită de Odobleja care are un conținut material, palpabil) cu noțiunea de „informație" pe care a încărcat-o cu sensuri care nu au nici o legătură cu măsura liniară-volumetrică a stărilor sistemelor. Această „descoperire" au reprezintă — după părerea noastră — nimic nou ca idee. Unii afirmă, din contră, că tocmai această înlocuire de către Wiener a noțiunii de „material psihic", folosită de Odobleja, cu noțiunea de „informație", introdusă de transmisionisti, ar reprezenta piatra de hotar a ciberneticii. Or, după părerea noastră, noțiunea „informație" nu poate ține locul conceptului de „material psihic" care are o acoperire materială concretă și este esențialmente diferit de aceasta.

Da, se simte nevoia unui salt calitativ în acest domeniu, a unor sinteze și abstractizări noi pentru a face ordine în „materialul psihic" al lui Odobleja și a-l determina printr-o altă noțiune.

Iată numai cîteva din motivele pentru care afirmam la începutul acestei cronici că apariția lucrării PSIHOLOGIA CONSONANTISTĂ ȘI CIBERNETICA a doctorului Stefan Odobleja este un fenomen important în viața noastră științifică. Rămîne ca viitorul să rezolve această dispută fierbinte dintre conceptele și metodologiile care au dus la nașterea și dezvoltarea ciberneticii.

STELIAN BAJUREANU ■

Acțiunea Sănătatea Omului

Dosare deschise

● Vă prezentăm pe scurt situația de fapt și de ultimă oră a cîtorva dintre cele mai valoroase procedee, invenții și descoperiri de ordin medical aflate în atenția redacției noastre în ultimii ani. O parte a acestora sînt folosite în mod curent și cu rezultate remarcabile în practica terapeutică, dar nu puține dintre ele, cunoscute și apreciate pentru valoarea și efectele lor, valoare și efecte demonstrate, continuă să bată la porțile consacrării, așteptînd verdictul comisiilor de specialitate ale Ministerului Sănătății.

Publicînd cele de mai jos dorim să reamintim că, în conformitate cu indicațiile exprese ale conducerii superioare de partid și de stat, promovarea noului în domeniul cercetării medicale reprezintă o sarcină permanentă și de maximă importanță, că respectarea ei cu strictețe este indisolubil legată de îmbunătățirea constantă a stării de sănătate a populației, că aceste înfăptuiri — după atestarea lor în cadrul laboratoarelor de specialitate — trebuie să devină bunuri ale întregului popor.

● Constantin Băcanu

Descoperitorul autovaccinurilor totale lucrează, prin detașare, în laboratorul de bacteriologie al Spitalului clinic de urgență, unde se bucură, după afirmațiile sale, de o atmosferă bună și de sprijin. Din păcate, posibilitățile unității respective sînt reduse, drept pentru care doctorul Băcanu e silit să bată toată ziua drumurile, efectuînd la Spitalul de urgență analizele imunologice, fiolind autovaccinurile la Institutul de hematologie și așa mai departe. N-are un colectiv de lucru, absolut necesar în vederea punerii la punct a documentației legate de autovaccinuri. Spațiul în care își desfășoară activitatea e redus față de nevoile cercetării. Resimte lipsa unei stații pilot pentru producerea de vaccinuri injectabile stoc.

La 20 ianuarie a expediat Ministerului Sănătății instrucțiunile de preparare și administrare a autovaccinului complex total inactivat la 100 grade Celsius, inclusiv a celuia antigripal, capabil să vindece gripa într-un răstimp de 24 pînă la 48 de ore. Deocamdată, n-a primit nici un răspuns.

● Grigore Osipov-Sinești

La 24 noiembrie 1978, prin dispoziția tovarășului ministru al sănătății, s-a atribuit localul din strada 11 Iunie nr. 10 al fostei Policlinici de triaj a Capitalei. Iată însă că au trecut și noiembrie, și decembrie, și ianuarie și nu s-a înregistrat nici un progres în vederea instalării, de fapt, nu s-a întreprins nici o lucrare de amenajare, nimic. Mai mult, după unele informații, se părea că localul urma să fie predat altora... În urmă cu cîteva zile analizîndu-se situația, s-au dat dispoziții categorice ca să se creeze condiții pentru începerea cît mai grabnică a activității în noul local. Aceste dispoziții au fost transmise conducerii Spitalului Bucur.

Totuși, cînd va putea lucra la puterile sale reale Grigore Osipov-Sinești ?

● Mihai Leontopol

Renumitul oncolog, autorul medicamentului brevetat „L.", are o detașare, pe 6 luni, cu începere de la 15 octombrie, la Centrul medical de fono-audiologie și chirurgie funcțională O.R.L. din București. Aici i s-au pus la dispoziție, prin intervenția Ministerului Sănătății, 20 de paturi și 3 colaboratori. Împiedecă asupra continuării și aprofundării cercetărilor sale lipsa unei biobaze. De asemenea, solicită o stație pilot pentru prepararea medicamentului original în forme farmaceutice standardizate, operație pe care o efectuează în prezent, în condițiile unei cereri foarte mari, manual, tabletizînd cantități mici. Se pune tot mai acut problema unei policlinici în locul actualelor cabinete de consultații, știut fiind faptul că marea majoritate a bolnavilor vin la Centru cu diagnostic precizat, ei avînd nevoie de tratament ambulatoriu.

● N. Ionescu-Dimboviță

Se împlinește un an de cînd cercetătorul N. Ionescu-Dimboviță a susținut, în amfiteatrul Institutului oncologic din București, un test public de serodiagnostic. Găsindu-l valoros, Comisia de verificare a metodei de serodiagnostic a recomandat Ministerului Sănătății să ia măsurile corespunzătoare pentru perfectarea în practică a acestei metode. În același timp s-a acordat inginerului chimist N. Ionescu-Dimboviță un spațiu corespunzător unde să-și desfășoare activitatea de cercetare. Este vorba de imobilul din strada Horațiu nr. 8–10, pe care dealtfel, de multă vreme, a și fost prinsă următoarea firmă: „Centrul experimental de serodiagnostic și tratament al bolii neoplazice". Dar atît ! Și asta deoarece nici pînă la ora actuală cei ce aveau îndatorirea să repare acest imobil, să-l amenajeze și să-l doteze cu cele necesare nu și-au onorat aceste sarcini. În prezent se mai lucrează la parchet și încă nu s-au întreprins toate cele necesare pentru asigurarea încălzirii imobilului. Totodată, trebuie să spunem că în cazul cercetărilor lui N. Ionescu-Dimboviță eforturile de pînă acum n-au putut conduce la o concretizare întrucît acesta continuă să refuze începerea activității, condiționînd-o de acordarea titlului de medic. Condiție nefirească, pe care n-am susținut-o și n-o susținem.

● Florin Dumitrescu

Activitatea actuală a Laboratorului de electrografie și bioinginerie aplicată este prelatată în cea mai mare măsură (în proporție de 80%) pe rezolvarea unor probleme de bioinginerie, care se adresează industriei, cercetării biologice, agriculturii. Deși din cercetările anilor precedenți au rezultat o serie de metode, tehnici și aparate cu aplicație medicală, se întrevăd foarte puține șanse de aplicare a acestora în unitățile sau laboratoarele de profil medical. „De aceea, ne-a declarat dr. Florin Dumitrescu, sîntem decișI să abordăm în viitor numai cercetarea de importanță economică și cu rezolvare imediată. Deoarece bioingineria este un domeniu strict legat de industrie, căreia i-ar putea aduce certe beneficii, noi nu excludem totuși posibilitatea unor colaborări cu tehnica aplicată în medicină, dar în acest sens este necesar să se răspundă ofertelor noastre de colaborare. De asemenea, considerăm că tehnica medicală nu se poate dezvolta în condiții corespunzătoare decît în cadrul unor instituții aparținînd industriei, cu rigorile cercetării și producției impuse de acestea.

● Pavel Kozak

Testările, desfășurate în cadrul Spitalului clinic Fundeni, decurg conform protocolului. Numărul pacienților care au beneficiat de tratamentul Kozak, în acest cadru organizat, și care au fost externați pînă la ora actuală a ajuns la 10. Starea sănătății lor este considerată, după propria lor mărturisire, într-o terminologie de uzanță, ca ameliorată. Dar, dincolo de această simplă apreciere, pacienții au ținut să-și exprime satisfacția și bucuria că, în realitate, se poate vorbi despre o adevărată vindecare, ceea ce vine să adauge un important plus de semnificație la expresia „ameliorat".

● Tamara Păunescu

Lucrează, după cum am scris nu demult în revistă, în cadrul Institutului de virusologie „Ștefan S. Nicolau", pe baza unui contract de cercetare cu durata de 3 ani, urmînd să producă pe scară largă preparate apilitoterapeutice, a căror acțiune a fost testată și recunoscută ca valoroasă în tratamentul unei game întinse de afecțiuni. A primit, recent, aparatura necesară începerii activității, sticlării și mobilier. N-are încă la dispoziție materia primă necesară, deși există în acest sens promisiuni ferme din partea Asociației crescătorilor de albine că, cel mai tîrziu la mijlocul lunii mai, solicitările de miere, lăgure, propolis, mai ales, îi vor fi satisfăcute. Finanțarea contractului de cercetare încă nu s-a deschis, dar se pare că nu va întîrzia mult. Datorită acestei întîrzieri, se semnalează dificultăți în procurarea de aparatură. A declanșat investigațiile privind acțiunea virusurilor ARN și ADN pe membrană celulară animală în tumorile Enzen și ascitele Erlich.

● Mihai Iubu

După cum am mai anunțat, de la 15 ianuarie 1979, Mihai Iubu activează în cadrul Spitalului de adulți din Cluj-Napoca, în compartimentul de O.R.L. al Clinicii medicale 3, acordînd consultații și tratamente în condițiile în care cererea este extrem de mare. În nici două luni, numărul pacienților a crescut de la 20–30 pe zi la 110–120. În conformitate cu contractul semnat cu Ministerul Sănătății, doctorul Iubu trebuia să primească, încă din clipa reluării activității, 2 medici tineri, care urmau să-l ajute, mai ales pe linia adîncirii și extinderii cercetării științifice, specialiști pe care inventatorul ar fi dorit să-i familiarizeze cu metodele sale originale, să-i formeze. Cererea, repetăm, stipulată în contract, n-a fost nici pînă acum onorată.

● Vasile Boici

În ciuda unor repetate solicitări, n-a primit încă personalul medical necesar aprofundării cercetării. Din cauza neîntregirii documentației științifice a medicamentului original, gîndit și realizat de Vasile Boici, exportul Boiciului, preparat foarte cerut peste hotare, întîrzie, Centrul metodologic de recuperare cu terapie Boicil avînd nevoie să fie încadrat cu specialiști în medicină internă și, mai ales, în recuperare.

Se află, de asemenea, în suferință operația de trimitere a medicilor pentru perfecționare și familiarizare cu metoda originală, brevetată, de administrare a preparatului. Ultima serie a fost prezentă la Timișoara în decembrie 1978.

● Ioan Pușcaș

Declarîndu-se mulțumit de sprijinul primit în ultima vreme din partea Ministerului Sănătății și de colaborarea cu actuala conducere a acestei instituții centrale, doctorul Ioan Pușcaș a ținut totuși să-și exprime regretul în legătură cu edificarea viitorului spital orășenesc pentru care au fost alocate fondurile necesare. Acesta va fi terminat abia peste patru ani, deoarece Trustul de construcții județean nu are posibilitatea de a urgenta lucrarea. La ora actuală, cabinetele de consultații ale spitalului sînt asaltate zilnic de aproximativ 500 de pacienți, sosiți din toate zonele țării, marea majoritate fiind nevoiți să primească doar tratamente ambulatorii.

Referindu-se la faptul că, anul trecut, Fabrica de medicamente „Terapia" din Cluj-Napoca a produs tablete de edera toxic, doctorul Ioan Pușcaș a ținut să mai declare următoarele : „Medicamentele toxice rezultate din pricina proastei purificări a ederenului au provocat intoxicații cutanate la un număr mare de bolnavi și pagube economice de sute de mii de lei. Cu toate acestea, pînă la ora actuală, nu s-a luat nici o măsură împotriva vinovatului principal. Faptul mi se pare cu totul inexplicabil".

„Cazul Adamescu" e unul din rarele evenimente de acest fel cunoscute în lume. Printr-o exemplară solidaritate umană, copilul din Borcea — Ialomița a străbătut rînd pe rînd treptele umanizării, demutizării și instruirii, ajungînd ca după 18 ani de muncă desfășurată de un prestigios colectiv profesoral de la Școala specială și Liceul de nevăzători din Cluj-Napoca, cu sprijinul direct al Catedrei de psiho-pedagogie a universității, să devină primul orb-surd din România care trecea cu succes examenul de bacalaureat, visîndu-se cu nostalgie la porțile facultății...

1973. E vară toridă. De cîteva săptămîni, Vasile Adamescu trăiește la cea mai înaltă tensiune. E încă fericit de reușita de la „bacalaureat", dar gîndurile se-ndreaptă acum spre „admitere". În toată țara au început deja înscrierile. E gata și „dosarul" lui. Și-a făcut și vizitele medicale. Verdictul e cert : **apt !** Pleacă emoționat spre secretariatul Facultății de istorie-filozofie, cu speranța că visul lui de a deveni student la secția de psiho-pedagogie specială se va împlini. Hotărîrea era veche. Era întîia oară în istoria universității clujene și a învățămîntului superior românesc, cînd la concursul de admitere se prezenta un candidat orb-surd. Nevăzători, se prezentaseră adesea la concurs și nu rareori, reușiseră chiar și înaintea unor văzători. Se înregistraseră și cîteva cazuri de reușită a unor surzi. Dar niciodată nu s-a mai consemnat un astfel de caz ! Secretariatul facultății a cerut atunci candidatului să efectueze o vizită medicală specială. S-a constituit astfel o supracomisie formată din trei medici, care au reconfirmat verdictul inițial : da, candidatul Vasile Adamescu poate participa la concursul de admitere...

Și iată-l din nou în drum spre examen. Străbate grăbit alături de fostul său diriginte drumul spre clădirea centrală a universității. Îl așteptau acolo profesoara Georgeta Damian și lectorul universitar Valer Mare. Toți îl încurajează, deși știau conștienți ca e o luptă grea, inegală. Vasile e singurul handicapat. Alături de 272 de candidați văzători, visează totuși un loc pe lista celor 29 viitori studenți. Îi revenea în minte textul unei informații parvenite de la Universitatea Lomonosov din Moscova. Cu un an în urmă s-au prezentat la „admitere" 4 candidați orbi-surzi : trei băieți și o fată. Ei n-au susținut însă examenul de admitere, ci doar o verificare a nivelului de cunoștințe și

Povestea unei performanțe umane (X)

Vis și realitate: student

a capacității intelectuale de a face față cerințelor universității...

Se anunță intrarea în săli. Din nou emoții apăsătoare. Își pregătește „Picht"-ul și așteaptă subiectul cu răsuflarea întretăiată. E obosit. A învățat foarte mult pentru acest examen, dar concursul rămîne totuși concurs. Ar vrea să înveție mai departe, hotărît să facă totul pentru a demonstra că prin muncă orice om poate deveni util. Dar dacă nu va reuși ? S-a gîndit și la această alternativă : a-nvățat să dactilografieze aproape perfect, știe să compacteze cărțile tipărite în Braille, ar putea lucra la confecționarea periilor sau a impletiturilor din nuiele, ar putea lucra la cartonaj, ar putea face masaj și cîte altele. Dar nu pentru totdeauna ! E hotărît să se pregătească pînă va ieși învingător în această competiție, totuși nelertătoare...

Subiectul : Circulația și coagularea sîngelui. Își adună în liniște ideile, apoi le așterne pe hîrtia specială de scris în Braille. De aici urmează să fie transcrise în „negru" de o persoană desemnată special de conducerea facultății și apoi, introdusă între celelalte 272 lucrări, spre a nu i se crea vreun avantaj la corectare. Urmează apoi examenul scris la psihologie. Subiectul îi place. E pasionant : Memoria și educarea memoriei ! A doua zi, „oralul". „Trage" bilet ca și ceilalți candidați, apoi, după o scurtă perioadă de pregătire, dezvoltă frumos și cursiv ideile. Comisia alcătuită din prof. dr. doc. Beniamin Zörgö și lect. univ. Gheorghe Băcanu e foarte mulțumită. Iese fericit. Afară, îl așteaptă și lectorul universitar Valer Mare. Îi povestește totul, apoi pleacă împreună spre școală, urmînd să aștepte cu emoție rezultatul...

Cîteva zile mai tîrziu, pleacă spre Siliștea-Nouă, însoțit de profesorul Stancu. Fostul diriginte, refuza ideea despărțirii de elevul cu care aproape 12 ani lucrase. Despărțirea aceasta îl durea. Îi crea un gol în suflet. Drumul, străbătut de atîtea ori împreună, are de fiecare dată farmecul lui. Vasile e stăpînit mereu de neastîmpărul cunoașterii. Îl interesează mersul lucrărilor de electrificare a magistralelor feroviare. Se interesează de stadiul construirii unor tronsoane mai dificile, de „destinul" unor vechi poduri de peste Tîrnavă, de ai tunelelor sau ai unor, „bătrîne" stații de cale ferată.

Abia așteaptă reîntîlnirea cu Siliștea. E nerăbdător să-l întîlnească pe tovarășul director Dumitru Nicolescu, omul care s-a îngrijit întotdeauna ca vacanțele lui Vasile să fie cît mai frumoase. Nu știe încă dacă a reușit la „admitere", dar, oricum, ține să-i povestească despre examenele grele pe care le-a susținut. Vrea să-l reîntîlnească și pe Costel Nedelcu, cu care a purtat adesea discuții interminabile pe teme de geologie. A dat și el „admitere" la facultate. E dornic apoi să reia firul discuțiilor și cu studentul-medicinist Vasile Ștefan. Așteaptă să le reîntîlnească pe Viorica Văetuș și pe celelalte fete de la Casa de copii.

(Va urma)

CONSTANTIN MUSTAȚĂ ■

Gheorghe Luchian, sau curajul de-a crește șase copii

(Urmare din pag. 1)

naval. La 6 el intră în schimb. În timp ce lucrează, de exemplu, la bordajele navelor, la ora 7, în apartamentul 26 sună ceasul deșteptător pe care tot el l-a așezat fie în dormitorul fetelor, fie în acela al băieților, după cum sînt, de rînd. Viorel, Camelia sau Valentin să le îmbrace pe Gabriela și pe Angelica și să le ducă la grădiniță. În timp ce tatăl muncește pe șantier, cei din grupa mare își pregătesc lecțiile și pleacă, în jurul orei 13, la școală. Gheorghe Luchian încheie serviciul la ora 14,30. La ora 15,30 este acasă. Mănîncă, mai deretică vreun lucru prin casă și la 16,30, cînd deschide la alimentară, se duce după cumpărături. După ce se înapoiază se apucă să facă mîncare. În privința aceasta, afirmă, n-au existat probleme fiindcă el știa să gătească încă de pe vremea cînd încerca s-o mai ajute pe soția lui. Care, dintre elevi, se întoarce mai repede de la școală, pleacă să-și ia surorile de la grădiniță. Ultimul vine Viorel, pe la 7 sau 8 seara, fiindcă el, ca elev de liceu, are ore mai multe. Ceilalți nu-l așteaptă. Membrii familiei se reunesc rar, doar duminica, toți la o masă. Cum vine fiecare, i se pune sau își pune singur să mănînce, în bucătărie. În afară de Gabriela și Angelica, toți ceilalți au obligația ca după masă să-și spele singuri farfuriile și tacîmurile și să le pună la locurile lor știute. Tot singuri copiii își fac curat, mătură și șterg praful în camerele lor. Cu spălatul rufelor e mai greu. Gheorghe Luchian are o mașină de spălat și au învățat să umble cu ea și cei din grupa mare. Însă cel care clătește apoi rufele încă în două ape este tatăl. Un singur lucru dintre toate treburile gospodărești îi vine peste mînă : călcatul. Norocul cel mare al casei a fost că fiicei lui, Camelia, chiar îi face plăcere să calce. Ziua, cum se vede, este grea și somnul e adînc. Ultimul care adoarme în casă e Gheorghe Luchian. Banii pe care-i ia el de la șantier, 1 700 lunar de cînd nu mai poate munci ore suplimentare, plus 1 070 alocația pentru copii, fac 2 770. Niciodată mai mulți. Tatăl poate să-i adune în fiecare seară și tot atîția fac. Însă el nu se gîndește să-i adune ci cum să-i scadă. Cum să-i cheltuiască, adică, în așa fel încît să fie mai bine. Banii, la care se adaugă și cei 200, bursa lui Viorel, pe care băiatul îi așază întotdeauna în mîna tatălui fără ca tatăl lui să îi ceară, nu sînt nici mulți, nici puțini. Sînt atîția cît familia să poată trăi, să rămînă în rîndul lumii. Copiii au haine destul de bune. Mai poartă, bineînțeles, cel mic ce rămîne de la cel mare. Apoi, mîncarea n-a lipsit niciodată din casă. Și nici sănătatea, și nici buna învoire între toți și unirea. Așadar este bine, este chiar foarte bine. Cînd ajunge să se încredințeze de acest lucru, iarăși și iarăși, la capătul fiecărei zile, Gheorghe Luchian adoarme și el, frînt de oboseală. „După ce-a murit Maria, ne spune, am făcut un fel de sfat în familie cu cei trei mai mari. I-am întrebat dacă vor să se risipească pe la unchi și mătușe. Ei au hotărît, atunci, să rămînem împreună. Eu le-am spus că o să trebuie să facă anumite lucruri pe care nu le făcuseră pînă atunci, ca să putem trăi și noi, dar că în nici un caz n-o să-i pun să care pietre de moară, ci va face fiecare ce va putea. Copiii sînt foarte buni și au înțeles. Niciodată nu a fost nevoie să le reamintesc de discuția aceea, fiindcă nu și-au călcat cuvîntul".

La Consiliul popular al Mangaliei, Florica Spînu, președinta colectivului de sprijin al autorității tutelare, afirmă : „Asta e o familie problemă pentru că n-au mamă. Noi am putea să-i internăm într-un cămin". Mai departe, întrucît evident nu cunoaște chiar bine despre ce-i vorba, apelează la serviciile inspectorului, tot de la autoritatea tutelară, Ion Trifu, care ne asigură la rîndu-i că a fost o dată cu spetele familiei Luchian, chiar cu o zi înaintea discuției noastre, și-a constatat : „Mizerie de nedescris. Copii nesupravegheați. Tatăl lor, am auzit, trebuie să se recăsătorească. Noi am putea să internăm copiii în cămin. Dacă situația aceasta continuă iar tatăl nu se căsătorește noi putem face propunerea de a interna copiii în cămin chiar fără voia lui. Ori am putea cere decăderea..." Asupra acestui din urmă cuvînt nu mai insistă, bănuind probabil dincotro bate vîntul, iar vîntul bate exact dinspre constatarea noastră că inspectorul Trifu nu cunoaște nici el prea bine situația și că, pe deasupra, jignește un om, pentru că „decăderea" despre care vorbea, decăderea din drepturile părintești, cea mai gravă sancțiune pe care societatea noastră, prin Codul familiei, o ia împotriva unui părinte, poate fi o măsură valabilă pentru părinții denaturați, cei care nu mai prezintă nici o garanție de întreținere și educare a copiilor lor, pentru părinții care devin un risc pentru propriii lor copii, în nici un caz pentru Gheorghe Luchian care s-a înhămat la hamul greu de dus al creșterii atîtora. Acesta nu are de gînd să se recăsătorească, după cum singur ne-a mărturisit. Și dacă nu vrea, n-o să-l poată obliga inspectorul Trifu.

Însă, pentru că familiei de la apartamentul 26 i se va putea întîmpla să aibă nevoie și de alt fel de ajutor decît cel moral, am ținut să trecem, la Constanța, și pe la Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale. Ioan Iliescu, șeful Oficiului asigurări sociale și pensii de stat ne-a spus : „Luchian a venit la noi să încerce să obțină pentru copii, de pe urma soției, pensie de urmaș. Femeia a lucrat, într-adevăr, aproape 9 ani, însă situația din carnetul ei de muncă era astfel încît ieșea din prevederile stricte ale Legii pensiilor. Singurul for din țară care poate reglementa această problemă pozitiv este Comisia centrală de pensii de pe lîngă Ministerul Muncii. Știu că dosarul se află acolo și problema este în curs de rezolvare". La rîndul său, Florica Stanciu, șefa Oficiului de asistență socială, cu aceeași promptitudine și înțelegere adînc omenească ne-a promis că va merge la Mangalia să constate direct situația acestei familii, nu numai prin subalternii săi de la autoritatea tutelară locală, și ca membră în Comitetul județean de Cruce roșie precum și cu ajutorul Consiliului județean al femeilor va face tot posibilul pentru ușurarea vieții acestor copii și a părintelui lor. „Vă închipuiți ce-ar însemna, de exemplu, la începutul unui an școlar, niște obiecte de îmbrăcăminte...". Nu numai că ne putem închipui, dar tocmai pentru că ne-am închipuit o asemenea posibilitate frumoasă și discretă de ajutor am deschis ușa Oficiului de asistență socială. În sfîrșit, tovarășul Gheorghe Andronic, activist al Comitetului județean de partid, ne-a asigurat că va informa la locul cuvenit astfel încît cei șase copii din Mangalia să aibă în jurul lor, prin organele de partid și de stat locale și județene, adevărați prieteni și sfătuitori. Dacă amintim și conducerea șantierului naval, alcătuită din oameni foarte buni și înțelegători, după cum ne mărturisea Gheorghe Luchian însuși, precum și colegii săi de lucru, Gheorghe Dorobăț, Constantin Marchidan, Derviș Mamut, de exemplu, înseamnă că familia de la apartamentul 26 — *unică, în situația sa, în județul Constanța* — nu se va afla, la nevoie, singură.

Pe o masă, în dormitorul băieților, am zărit un manual de limba română de clasa a II-a. Era deschis, din întîmplare, la lecția „Sirena" : „Mă sărută zimbitor / Tata la plecare, / Cînd sirena sună-n zori / Caldă ei chemare. / Muncitorii — spune ea — / Fac mașini, tractoare, / Ai să faci și tu așa / Cînd vei fi mai mare. / După masă glasu-i drag / Parcă-ar spune : «Gata !» / Și se-arată iar în prag / Cu un zîmbet, tata".

Desigur, Gheorghe Luchian nu-și crește copiii zîmbind, ci muncind din zori pînă-n noapte. După el a pornit un convoi de șase oameni la un drum lung. Au șase ținte de atins. Pe măsură ce fiecare copil va ajunge mare, o țintă va fi atinsă. Rînd pe rînd, toate șase ! !

Nu numai chilipirgiii pot să cadă în plasa escrocilor...

Într-una din zile s-a prezentat la locuința lui Gheorghe Rotariu din Piatra Neamț un necunoscut. Pretinzînd că este responsabilul unui atelier de jaluzele și rulouri, l-a întrebat pe acesta dacă nu este amator să facă o comandă pentru confecționarea unor astfel de obiecte. Cum Gh. R. tocmai avea nevoie de așa ceva, a convenit cu necunoscutul să procedeze la măsurarea ferestrelor. În final, ajung la înțelegerea ca să fie confecționate 15 rulouri în valoare totală de 13 750 lei, sumă din care Gh. R. plătește un avans de 2 000 lei, restul urmînd să fie achitat la primirea rulourilor.

Totul este consemnat într-o notă de comandă „tip", prevăzută și cu inscripția unei parafe : **„Atelier de jaluzele și rulouri. Com. Tarcău, jud. Neamț, Resp. Tyira Nicolae"**.

Asemănător s-au petrecut lucrurile și la locuința lui Gheorghe Burlan din Tg. Jiu, care a comandat unui necunoscut 5 rulouri în valoare de 7 158 lei, plătind un avans de 1 500 lei. De data aceasta, pe nota de comandă era imprimată parafa cu numele numitei Hazoță Floare, din Baia Mare...

Teodor Suhami din Piatra Neamț nu s-a rezumat la plata celor 3 000 lei, cît a pretins Nicolae Tyira, drept avans din suma de 12 000 lei, cît valorau rulourile și jaluzelele comandate de el. Cu două săptămîni înainte de expirarea termenului de executare a comenzii N. T. s-a prezentat la client și a mai solicitat 2 000 lei, chipurile pentru procurarea unor materiale. Cu numai o zi înainte de expirarea aceluiași termen, N. T. solicită alți 2 000 lei, de data aceasta pretextînd că trebuie să achite contravaloarea transportului unei însemnate cantități de jaluzele și rulouri sosite cu trenul în Piatra Neamț. T. S. nu numai că îi înmînează și de această dată suma solicitată, dar îi mai dă și un număr de 6 mecanisme în valoare de 390 lei, rugîndu-l să le aplice la jaluzelele comandate.

Și astfel, din totalul de 12 000 lei, Teodor Suhami achită 9 000 lei, mai dă și cele 6 mecanisme amintite, fără să primească în schimb ceva, în afara notei de comandă și a promisiunilor amăgitoare făcute de Nicolae Tyira, care nu era altceva decît un veritabil escroc.

„Cum adică ?! — s-ar putea mira cineva — escrocii poartă asupra lor documente legale ?!" Notele de comandă ? Parafa ?

Ba chiar mai mult, am putea adăuga noi. Nicolae Tyira avea și... autorizație de funcționare a atelierului de jaluzele și rulouri, așa cum precizează parafa imprimată pe notele de comandă. Și nu numai una, ci trei asemenea autorizații : una eliberată de Consiliul popular al comunei Tonișani, județul Prahova, alta de Consiliul popular al comunei Slobozia Conachi, județul Galați, și cea de-a treia, de Consiliul popular al comunei Tarcău, județul Neamț.

Ei bine, toate aceste autorizații, obținute prin inducerea în eroare a organelor respective, nu mai aveau nici o valabilitate, ele fiind anulate, din punct de vedere legal, de îndată ce se constata că titularul părăsea localitățile respective și, ca atare, nu achita impozitul cuvenit...

Dar, de unde să știe cetățeanul amator de jaluzele și rulouri aceste dedesubturi ?! Cum să-și dea el seama că, în realitate, așa-zisul posesor de autorizație, cu parafă și note de comandă, este un impostor ?

Alte aproape 70 de cazuri similare definesc activitatea de escroc a numitului Nicolae Tyira.

Locotenent-colonel Mihai Știr din Direcția cercetări penale a Inspectoratului general al miliției, care a definitivat dosarul, ne reține atenția că Tyira a înșelat nu doar la prima vedere ci chiar și cunoscuți, un fost coleg de școală de pildă.

—Într-adevăr. Este vorba de Andrag Simonfi din Galați, cu care s-a reîntîlnit după mai mulți ani de la absolvirea școlii profesionale. Simonfi, dînd crezare celor spuse de Tyira despre „ocupația" sa, aceea de responsabil al unui atelier de jaluzele și rulouri, care îi asigura venituri destul de substanțiale, a făcut imprudența, să afirme, la rîndul său, deși el era sincer, că și lui lucrurile îi merg bine, că are chiar și o sumă însemnată de bani la C.E.C. etc.

Cum a auzit despre economiile fostului coleg, Tyira le-a și pus gînd rău. A ticluit o poveste referitoare la ocazia care i se ivise pe neașteptate pentru procurarea unei mari cantități de materie primă pentru jaluzele, în condiții avantajoase, dar tocmai atunci cînd „nu făcuse prea multe încasări...". Așa că l-a rugat pe Simonfi să-l ajute...

Gălățeanul nu stă prea mult pe gînduri și scoate de la CEC 36 000 lei, pe care îi oferă lui Tyira. După care, drept „recunoștință", fostul coleg dă bir cu fugiții.

— Și totuși, din cele aproape 70 de victime ale acestui escroc, nu și-a dat nimeni seama cu cine a avut de-a face ca să anunțe miliția ?

MIHAI GROZAVU ■

Ce e nou în Bucureşti?

• Astăzi răspund primarii sectoarelor 1, 4, 5 şi 7

1

— Tovarăşe Gheorghe Manta, sînteţi de numai cîteva luni primar al sectorului 1. Cum a păşit sectorul în noul an?

— Am toate motivele să apreciez că 1979 a început bine pentru noi. Am îndeplinit sarcinile de plan şi am obţinut totodată, excepţînd exportul, importante depăşiri la toţi indicatorii. Dacă ar fi să remarc cîteva unităţi, m-aş opri, în primul rînd, la Întreprinderea Automatica şi la cea de aparate de măsură şi control Otopeni. Privind la succesele înregistrate în lunile de început ale anului, nu mă pot declara mulţumit pînă la capăt. Ele există, fără îndoială, cifrele şi comparaţiile stau mărturie în acest sens, dar sînt încă modeste, ţinînd cont de faptul că secretarul general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, a cerut întregii noastre industrii, deci şi celei din sectorul 1 al Capitalei, dublarea şi chiar triplarea realizărilor actuale de plan. Va trebui să ne întetim eforturile pe linia găsirii de rezerve în fiecare întreprindere. Personal, consider că în unităţile noastre există asemenea rezerve, după cum există şi foarte mulţi oameni buni, harnici, dăruiţi muncii lor.

— Am înţeles, dacă am înţeles bine, că sînt unele probleme în ceea ce priveşte exportul.

— Avem greutăţi legate de nerealizarea planului la export pe lunile ianuarie şi februarie. Întreprinderea Automatica, de pildă, n-are contractată la export decît jumătate din plan, iar cea de elemente pentru automatizare, numai 30 la sută. Într-un fel, avînd în vedere o sumedenie de factori, aceste dificultăţi nu ţin de noi, dar e de datoria noastră să le învingem, spre a putea să ne respectăm angajamentele luate. Am căutat şi căutăm în continuare soluţii, unindu-ne străduinţile cu cele ale ministerului şi centralei de resort, cu care colaborăm bine.

— Ca să încheiem acest capitol, mai sînt şi alte greutăţi, tovarăşe prim-secretar?

— Mai sînt. Deşi caracterul lor e, nu încape nici o îndoială, trecător, trebuie să ţinem cont de ele şi să le tratăm cu maximum de seriozitate. Sinceritatea, privirea drept în faţă a lipsurilor în vederea îndepărtării lor fac parte din stilul de muncă al partidului nostru, aşa că n-am să ascund că avem probleme şi în ceea ce priveşte realizarea planului de investiţii. Industria sectorului 1 e, ca structură, axată pe utilaje. De regulă, din cauza planificării liniare a sarcinilor, furnizorii trimit utilajele la sfîrşit de trimestru sau la sfîrşit de an, creîndu-ne unele greutăţi.

Conştienţi de ele, sîntem decişi să muncim tot mai bine, spre a recupera, dacă va fi cazul, întîrzierile şi a ne achita de toate angajamentele luate pentru 1979.

— Vorbiţi-ne, vă rugăm, despre primăvară. Cum e ea aşteptată în sector?

— Cu braţele deschise! Planul floricol pe anul în curs prevede peste două milioane de flori. Avem în brazde 650 de mii de pansele şi păraluţe, cîmpuri întregi de trandafiri. Vom planta, cu totul, 65 de mii de arbori şi arbuşti, în cartierul Dorobanţi, pe bulevardul Ilie Pintilie, peste tot. Am încheiat inventarierea locurilor virane şi, pe 15 dintre ele, vom amenaja spaţii de joacă pentru copii, cu gazon, cu garduri vii. Am atras în acţiunea de înfrumuseţare a sectorului pe toţi cetăţenii, organizaţiile de tineret din întreprinderi şi şcoli, în fiecare simbătă şi duminică mii de locuitori participă la munca patriotică, dornici ca sectorul lor să fie mai curat, mai bine gospodărit.

— Cîte apartamente s-au dat pînă acum în folosinţă? De la începutul anului, fireşte.

— Avem de realizat, în primul trimestru, 159 de apartamente în zona străzii Aviator Radu Beller. Termenul lor de predare, 31 martie şi, judecînd după stadiul lucrărilor, sîntem încredinţaţi că el va fi respectat.

— Din cîte ştim, pe locul fostei cofetării „Bucureşti" urmează să se construiască un complex hotelier. Care e situaţia lui? Ce alte construcţii mai sînt prevăzute în sector?

— E în întîrziere. E vorba despre o investiţie a I.T.H.R. a cărei finanţare încă nu s-a deschis. Rămînînd cu discuţia în domeniul edilitar, doresc să adaug că aşteptăm proiectul şi detaliul de sistematizare a zonei Băneasa, în care va apărea, încă din acest an, un nou cartier. El va avea, în final, peste 4 mii de apartamente, destinate în principal personalului ce va lucra pe viitoarea platformă industrială aeronautică.

4

— Tovarăşe prim-secretar Cornel Nicoda, dacă v-am întreba ce reprezintă sectorul 4 al Capitalei, ce ne-aţi răspunde? În două cuvinte.

— În două cuvinte, nu-i uşor, dar am să încerc. Marile platforme industriale Dudeşti şi Şuilea, cartierele Balta Albă şi Titan, sute, dacă nu chiar mii de blocuri ridicate într-o margine de altădată a Bucureştiului, adesea pe locuri virane. O populaţie de aproape jumătate de milion de locuitori, o producţie industrială la nivelul unui judeţ cu dezvoltare economică medie.

— Vorbind despre rezultatele cu care industria sectorului a încheiat anul 1978, sînteţi mulţumit? Dacă da, de ce? Dacă nu, de ce?

— În 1978 rezultatele au fost bune. Organele şi organizaţiile de partid, comuniştii, toţi oamenii muncii din sectorul 4 au obţinut progrese însemnate în toate domeniile de activitate, realizînd şi, în bună măsură, depăşind sarcinile trasate de Congresul al XI-lea şi Conferinţa Naţională ale partidului. Din acest punct de vedere, cred că cifrele exprimă exact situaţia. Sectorul nostru a depăşit planul pe 1978 cu 328 de milioane de lei la producţia globală, cu 232 de milioane la marfă, realizînd suplimentar 74 de milioane la producţia netă şi 373 la beneficii. Acordînd o atenţie deosebită exportului, am înregistrat şi la acest capitol importante depăşiri, atît la total cît şi la devize libere.

— Numiţi, vă rugăm, cîteva unităţi care au contribuit în mod special la obţinerea succeselor amintite.

— Întreprinderea chimică Dudeşti, I.P.A.U.S., „Flacăra roşie", Întreprinderea Policolor, altele.

— Întrebarea următoare vine de la sine: cum a demarat 1979?

— Cu unele dificultăţi, deşi, în ansamblu, planul pe februarie a fost depăşit la toţi indicatorii, cu 29 de milioane, de pildă, la producţia globală. La noi, chimia are un rol preponderent, deţinînd 60 la sută din ponderea producţiei industriale a sectorului, în perimetrul ei am avut şi mai avem greutăţi, mai ales în privinţa aprovizionării tehnico-materiale cu materii prime din petrochimie şi cu grăsimi, decalaje care se resimt la nivelul întregului sector. Vreau să arăt că, în general, raporturile dintre întreprinderile noastre şi cele din afara sectorului, furnizoare sau beneficiare, sînt bune, pe această linie găsind, de fiecare dată, o înţelegere deplină la organele municipale sau judeţene de partid. Totuşi, fără să ne plîngem că cererilor noastre nu li s-a acordat atenţia cuvenită, am insista pe lîngă M.A.I.A. şi M.E.F.M.C. să ne ajute, ca şi pînă acum, în rezolvarea problemelor de aprovizionare la Întreprinderea „Stela" şi la Fabrica de carton ondulat şi confecţii, unde avem dificultăţi cu asigurarea cantitativă şi calitativă a materiei prime. Cum spuneam, greutăţi mai sînt, dar avem convingerea că, printr-o mai bună colaborare, le vom rezolva în timpul cel mai scurt.

— Tovarăşe prim-secretar, nu-i nici o noutate, pentru nimeni, că în perimetrul sectorului 4 s-a construit imens. Într-o fostă mahala a Capitalei s-au înălţat, sub ochii noştri şi prin munca noastră, cartiere întinse, cu blocuri moderne şi confortabile. Trecînd la prezent şi scrutînd viitorul, ce se construieşte şi ce mai urmează să se construiască în sectorul 4?

— Numai anul acesta au fost date în folosinţă 455 de apartamente, în zonele Căţelu, Ozana şi Vitan. Se lucrează intens la alte 100 de blocuri însumînd, ca sarcină de plan pe 1979, peste 9 000 de apartamente. Construim, construim mereu. Locuinţe tralnice şi primitoare, blocuri cu spaţii comerciale, cu toate amenajările necesare unei vieţi tot mai civilizate, ca o consecinţă firească a creşterii nivelului de trai. Oamenii din sectorul 4, asemenea tuturor cetăţenilor României socialiste, trăiesc şi vor trăi din ce în ce mai bine pentru că muncesc şi vor munci din ce în ce mai bine. În aceeaşi idee, am procedat pînă acum la repararea şi modernizarea a 30 de străzi şi bulevarde, am asigurat pentru plantările de primăvară peste 57 000 de arbuşti şi arbori. E de datoria mea să menţionez că în toate aceste acţiuni, începînd cu prestarea unor munci mai puţin pretenţioase la noile blocuri şi terminînd cu curăţenia în spaţiile verzi, ars de gunoaie, săpat de gropi şi aşa mai departe, am primit un sprijin substanţial din partea cetăţenilor.

5

— Cu mulţi ani în urmă, dacă treceai de Liceul Gh. Şincai, intrai direct în periferie. Cunoscuta periferie bucureşteană, case mărunte şi străzi meschine. Totul dominat de dealul Cocioculuî. Tovarăşe prim-secretar Eugen Maliu, locul descris în cîteva cuvinte este azi unul dintre cele mai frumoase cartiere ale Bucureştiului. Iar pe fostul Cocioc se află cea mai mare sală polivalentă din ţară. Ce se va mai întîmpla, în continuare, în acest perimetru al sectorului 5?

— Într-adevăr, transformarea de care vorbiţi îi face pe unii, care n-au mai fost de foarte multă vreme aici, să se frece la ochi cu uimire.

— Dacă n-au televizor. Pentru că sala de care vorbeam apare frecvent pe micul ecran datorită deselor manifestări culturale şi sportive ce au loc aici.

— Bun. Iată în cîteva cuvinte cum se va dezvolta această zonă: blocurile de locuinţe se vor construi în continuare pe Prelungirea Dimitrie Cantemir. La parter vor fi deschise magazine. Vizavi, Parcul Tineretului se va îmbogăţi cu noi dotări de agrement, se va extinde oraşelul copiilor unde va funcţiona şi Casa centrală a pionierilor. Se studiază ca tot în acest parc să fie ridicată şi o construcţie unicat: turnul de televiziune cu o înălţime de peste 400 de metri, care va fi prevăzut şi cu alte funcţiuni, de comerţ şi agrement.

— Să trecem în domeniul industriei. O ştire recentă ne informează că oamenii muncii de la „Autobuzul" au unele noutăţi.

— Este vorba de un autobuz articulat de 17 metri lungime care în acest an va intra în producţie de serie. Este echipat cu un motor diesel şi corespunde celor mai exigente cerinţe de confort. Dar să nu trecem chiar aşa de repede peste problemele de sistematizare, urbanistică şi construcţii de locuinţe pentru că sectorul este mai mare decît zona Parcului Tineretului.

— Vă rog.

— Cartierul Berceni se va moderniza şi se va extinde. Şi aici, ca şi în alte puncte ale Capitalei, se va ridica un bloc turn cu 18 etaje. Apoi artera bd. Metalurgiei se va întregi cu încă 900 de apartamente şi un cinematograf de 500 de locuri. În prezent, se studiază tema centrului civic al cartierului Berceni, unde, într-un viitor apropiat, se va ridica şi o casă de cultură. Vorbind de sistematizare putem aminti şi legătura care se va realiza între Ferentari şi şoseaua Giurgiului, aici prelungindu-se şi linia de tramvai existentă. Şi acum putem reveni la industrie.

— Să revenim deci.

— La Întreprinderea de maşini grele s-au primit telexuri de felicitare de la Combinatele siderurgice de la Hunedoara şi Cîmpia Turzii pentru excelenta funcţionare a cuptoarelor electrice de 100 de tone. De asemenea, o ştire de ultimă oră: sînt pe drum către beneficiar, laminorul din Brăila, cajele de laminor şi va fi gata în curînd coloana de fracţionare pentru Combinatul chimic de la Borzeşti.

— Tovarăşe prim-secretar, să abordăm şi un ultim aspect...

— Cel al neajunsurilor, al lipsurilor.

— Exact.

— Ar trebui să folosim mai mult şi mai bine, mai eficient gîndirea tehnică de care dispunem în întreprinderile şi centrele de cercetare din sector. Forţa de muncă, capitol la care sîntem deficitari, trebuie suplinită prin realizări tehnice deosebite, moderne. Mă gîndesc la IMGB, la „Danubiana", la „Viscofil". Pe alt plan, al aprovizionării cu mărfuri a populaţiei, ne propunem să avem mai multe spaţii comerciale. Am modernizat un număr important de piete, s-au deschis multe magazine la parterele blocurilor noi ridicate, un exemplu este cel de pe Şoseaua Giurgiului, dar cu cred că în această privinţă este loc pentru mai bine şi noi ne străduim să şi realizăm acest bine.

7

— Tovarăşe prim-secretar Constantin Zamfir, sectorul 7 are un pronunţat caracter industrial, cuprinzînd multe întreprinderi de mare importanţă pentru economia noastră naţională. Mai mult chiar, unele dintre ele, prin produsele exportate, şi-au făcut un bun renume în lume. Dat fiind spaţiul redus pentru aceste interviuri, propuneţi-mi dumneavoastră cîteva lucruri concrete, realizări de ultimă oră în domeniul industrial.

— S-o luăm telegrafic, plecînd de la o afirmaţie de principiu: nou nu apare peste noapte, ci este rezultatul unor preocupări în timp. Astfel, încă din 1978 la unele întreprinderi din sectorul 7 au fost realizate produse care rivalizează prin performanţe produsele similare de pe piaţa mondială. De pildă, Combina de pantă-CP 12, construită la „Semănătoarea", întreprindere care face export în peste 20 de ţări, a obţinut o medalie de aur la Tîrgul internaţional de la Brno. De asemenea, Întreprinderea de maşini electrice — IMEB — realizează motoare electrice pentru industria metalurgică, motoarele pentru metro şi pentru strungul carusel de 16 metri de la IMUAB. Şi un ultim exemplu, pentru că am amintit de strungul gigant de la IMUAB, la Întreprinderea „Electrotehnica" se fabrică echipamentul de acţionare electrotehnic pentru „carusel". Toate acestea sînt noutăţi, multe dintre produsele menţionate fiind, pînă nu demult, aduse din străinătate.

— Tovarăşe prim-secretar, se spune despre sectorul 7 că este un sector lipsit de zone de agrement. Ceva adevăr este aici: sînt parcuri, dar fără dotări deosebite pentru agrement. Cum vor sta lucrurile în viitor?

— Într-adevăr, zone de agrement nu avem. Vom începe în curînd, la Ciurel, lucrările de amenajare a sălbei de lacuri, zonă de agrement care, în final, se va număra printre cele mai mari şi mai importante ale Bucureştiului.

— Care sînt noutăţile în ceea ce priveşte construcţia de locuinţe?

— Sectorul 7 este sectorul cu cel mai mare volum de construcţii de locuinţe şi social-culturale prevăzute a fi construite anul acesta. Astfel, se vor da în folosinţă aproape 14 000 de apartamente. Pînă în 1980 cartierul Drumul Taberei va fi, în linii mari, încheiat din acest punct de vedere, iar pe bulevardul Păcii — Armata Poporului, una dintre cele mai importante porţi de intrare în Capitală, se vor da beneficiarilor în jur de 8000 de apartamente. În legătură cu realizarea acestor locuinţe, precum şi a obiectivelor social-culturale, aş vrea să remarc avîntul masiv al oamenilor muncii din sector. În 1978 au fost construite 1500 de apartamente cu ajutorul gospodăriilor noştri şi promisiunile pentru anul în curs sînt, de asemenea, pe măsura realizărilor din industrie.

— Aţi amintit şi de construcţiile social-culturale.

— Da. Luna trecută a fost gata clubul muncitoresc al Întreprinderii de confecţii şi tricotaje-Bucureşti. Au mai fost date în folosinţă şi cămine de nefamilişti pentru muncitorii de la ICTB, de la ITB şi IUPS.

— Tovarăşe prim-secretar, ce ce probleme vin oamenii sectorului în audienţă?

— Cu probleme de locuinţă şi de ordin gospodăresc în cele mai multe cazuri. Dacă despre primele am vorbit, reliefînd implicit efortul constructorilor şi al oamenilor muncii în respectarea angajamentelor privind planul de locuinţe, în ceea ce priveşte problemele gospodăreşti vreau să arăt că între noi şi cetăţeni există un dialog permanent. Mă refer la introducerea canalizării şi a reţelei de apă pe unele străzi.

— Care sînt domeniile unde realizările nu sînt pe măsura dorinţelor?

— Primul este cel al aprovizionării populaţiei. Deşi am extins şi modernizat un număr de piete, mai avem încă de lucru. În orice caz, anul 1979 va marca în mod sigur un salt important în aprovizionarea populaţiei: mai multe magazine, mai multe mărfuri.

— Şi al doilea?

— Este domeniul aprovizionării bazei tehnico-materiale pentru zonele de agrement. Dar aşa cum am spus, Ciurelul va deveni unul dintre cele mai frumoase colţuri ale Capitalei.

Interviuri realizate de
OVIDIU IOANIŢOAIA
RĂZVAN BARBULESCU

SUB ZODIA CIVILIZAȚIEI SOCIALISTE

Răsunete la Lugoj

Un oraș mic ce naște oameni mari

Nu știu de ce, dar întotdeauna Lugojul mi-a copleșit puterea evocatoare a cuvintului. Urbea aceasta, lină ca Timișul ce-l taie-n jumătăți cu un cuțit de apă blindă, are o solemnitate greu de pătruns, are o istorie românească atît de multă și de curată încît, mărunt, omul ce sînt nu-i poate pătrunde măreția milenară de cetate și loc de staviă în calea nemuririi. E, la doi pași de Lugoj, pe un drum de piatră dură, sub poale de deal și istorie, un sat mic, Tapia, ce amintește de etimonul acelui Tapae daco-roman, de unde a început împreunarea sîngelui celor două seminții, vedea Iorga în bănățeni, în figurile lor rotunde, cu ochii mari, cu fețele foarte arse de soare, cu mișcări iuți, cam speriate, cu trupuri vînjoase și comori de energie, deci vedea „dacul aspru, îngrămădit în muntele ultimei apăsări și pindindu-l la guri, pe teritoriul apropoe curățit, prin două expediții, pe barbarul băștinaș, italianul bronzat de soarele patriei lui".

E, mai jos, spre Caransebeș, în Jupa de azi, Tibiscum-ul de odinioară, castru dezvelit, de arheologi pătimași și țărani vinoși, pentru scrierea completă și limpede a certificatului de naștere a poporului ce sîntem ; e, alături, Jabărul, o străveche albie de așezare dacică, sat mereu îmbujorat de frumusețe și sănătate, unde cîndva s-a extras minereu de fier ; e, în întîmpinarea necunoscutelor de acum trei mii de ani, un cunoscut și unic tumul tracic, descoperit, în '63-ul acestui veac, la Susani, cu exact cinci sute de vase rînduite ca pentru un ultim și nedescifrat ritual al înțelepților din era lor ; e, pe dealurile din care se naște Padeșul, la Jdioara, un desen de ziduri rupte pe o stîncă șuită în nori, pe unde umblă încă legende și taine, una descoperită întîmplător, jos, în valea Timișului, pe o buză de pămînt galben, de un țăran fericit : o comoară de argint, adică de arginți, adică de monede romane, o ulcică ascunsă de un necunoscut într-o vreme știută după efigii de zeițe și împărați cu stea în frunte.

Și cîte alte minuni răscolitoare nu pot fi evocate în ținutul Lugojului, multe fiind încă doar bănuite pe harta clar trasată a Daciei noastre, cum s-a convins învățătorul pensionar Ion Stratan, fost cititor și director de muzeu, acum aflat la vîrsta bilanțului netăgăduit, dar și la vremea regretului că mileniile și secolele nu își dezvăluie ascunzișurile toate nici măcar într-o viață de pămîntean cu o singură și măreață străduințe : istoria.

Iată-mă-s în muzeul rînduit de osîrdia inimosului dascăl, absent din Lugoj, dar prezent la Jabăr, la săpături. Lăcașul e în centrul orașului, încă ceas, pe stînga Timișului și în preajma monumentului de arhitectură modernă : Casa de cultură a sindicatelor. Mai sus, în aceeași jumătate a urbei, o alee cu statui și nume de aur — Ion Vidu, Traian Grozăvescu, Coriolan Brediceanu — duce la Teatrul popular, instituție de lumină, cu tradiție aici, unde, în vara lui 1869, Eminescu a „suflat" actorilor din trupa lui Pascaly replici din piesele, astăzi uitate, „Șarmanul muzicant", „Mihai Viteazul" și „Gărgăunii". Au mai trecut prin orașul acesta bănățean Alecu Russo, Alecsandri, Titu Maiorescu, Caragiale, Alexandru Ioan Cuza (căruia lugojenii i-au cîntat, în cor, „Eu te las țară iubită, De-ai tău cer mă depărtez"), Matei Millo, Ciprian Porumbescu, Bela Bartok, George Enescu, Nicolae Iorga, Camil Petrescu (în 1919 scotea ziarul Banatul), Liviu Rebreanu, Lucian Blaga (aici a scris drama „Meșterul Manole" și eseul „Fețele unui veac"), Zaharia Stancu, Gala Galaction, Octavian Goga, Mihail Sadoveanu, ca și alți ilustri bărbați.

Muzeul în care mă aflu a marcat trecerea lor prin orașul din inima Banatului. Știau și ei probabil că istoria merită a fi întregită prin acte concrete de cultură pămînteană, așa cum și modest și temeinic o făureau începuturile numite, apoi cetatea fortificată atestată la 1242, cu „bărbați viteji și temei mîndre", orașul liber dovedit prin 7 mai 1551, popasul lui Mihai Viteazul, la 1600, într-o căsuță nehuită de valul sistematizărilor de astăzi, trecînd printr-o stăpînire turcească, o altă habsburgică, prin datele aniversare ale primei școli în limba română (1770), ale Inițiului cor organizat (1810), ale societății secrete „Constituția" (1830), ale trupei teatrale ambulante (1841), ale celui care a fost „făclie și steag, cirmă și povățuitor", Eftimie Murgu, tribunul bănățean al Revoluției de la 1848.

Poposind la anul acesta, se cuvine să ne amintim nu numai ziua istorică de 27 iunie, cînd s-a născut „Cimpia Libertății", printr-o mare adunare populară, ci scrisoarea lui Murgu către Bălcescu, ca răspuns la „programa și alte acte" trimise de revoluționarii din Țara Românească : „Eu, frate, să știi că am plins de bucurie, cînd am luat știre despre timpul liberății în România ; și cu nerăbdare aștept ca eu, carele după cum știi, ca rob ieșind din această țară, pentru că i-am vrut dezrobirea și carele tot din pricina aceasta iarăși am picat în robie amară, acum ca om slobod să văd România slobodă și să mă bucur de fericirea fraților mei, cari mai de mult ar fi meritat această soartă".

Muzeul e prea mic ca să încapă în el atîta istorie demnă de neuitare și omagiu. Numai „școala normală capitală", biseculară, ar avea nevoie de spații de pomenire a cărturarilor și elevilor cu nume de prenume devenite străzi : Victor Vlad Delamarina (întîiul poet dialectal, salutat călduros de Titu Maiorescu pentru al său celebru „Al mai tare om din lume"), Ion Popovici Bănățeanul, prozator, Coriolan Brediceanu, știut din „procesul memorandiștilor", socrul lui Blaga și tatăl lui Tiberiu Brediceanu (fost director al Operei române din București) și Calus Brediceanu (om politic, primul ambasador român în America Latină), Traian Grozăvescu, tenor cu voce de aur, Ion Vidu, „omul celor mai dulci cîntări românești", Traian Vuia, al cărui prim avion din lume s-a ridicat la Montesson, în 18 martie 1906, grație fondurilor puse la bătaie de Brediceni și „Reuniunea română de cîntări și muzică", Aurel Ciupe, Zeno Vancea, Nicolae Ursu, pînă la prunciî de-acum, elevi ai Liceului „Coriolan Brediceanu", din care, sigur, „geana" artior și artitor personalități va alege noi și noi oameni de cultură materială sau spirituală.

I-a fost dat Lugojului ca să continue gloria istoriei cu gloria culturii, la numele înșirate mai sus alăturîndu-se pictorul, încă neuitat, Constantin Daniel, botanistul Ioan Heuffel, omul de teatru ambulant, George Augustin Pețculescu, vestitul rapsod Nica Iancu Iancovici, compozitorul autodidact Marcell Mikes, autoarea „Căminului de domnișoare", Anișoara Odeanu, scriitorul Victor Torynopol, folcloristul Nicolae Ursu, compozitorul Filaret Barbu ; nu pot fi omise, aici, rîndurile profetice dintr-un calendar popular pe anul 1848 : „O, cîntați români, căci adesea un cîntec este destul să facă pe un om nemuritor și o nație fericită. Adesea un cîntec a fost mai tare decît armii întregi. Cîntați, dar, și precum cîntecul rîndunelii anunță primăvara, tot așa și cîntecele noastre să ne anunțe primăvara unui viitor fericit". Ajungem, prin acest mesaj, la actualul cor „Ion Vidu", dirijat de Remus Tașcău, cor laureat al marilor concursuri din anii noștri, ca și al Festivalului național „Cîntarea României", și atingînd cota maximă a vibrării vocilor în omogenitatea marilor orchestre, cu un repertoriu atît de bogat, încît ar trebui zile și nopți nenumărate pentru un concert al întregului tot. Aci, în preajma corului, stă Teatrul popular cu secții în română, germană și maghiară, cu stagiuni permanente, dar mai ales cu actori inimoși, de talent și imaginație, pe care și eu i-am aplaudat în cîteva spectacole de neuitat, desfășurate în săli pline, cum au fost „Omul care", de Horia Lovinescu, „Ultima oră", de Mihail Sebastian", „Slugă la doi stăpîni", de Carlo Goldoni, puse în scenă de un pretenț al iugojenilor amatori de frumuseți teatrale, regizorul Național alului timișorean, Dan Radu Ionescu.

Arta plastică își are și ea continuatori de tradiții strălucite. E în plină afirmare un talent de un tulburător simț al armoniei cromatice, tînăra Petronella Sîrbu, laureată a Festivalului național „Cîntarea României" ; sînt știuți și apreciați Silviu și Florica Crăciun, Constantin Onae, Ingo Glass, Nicolae Lazăr, naivul Gheorghe Doja, ceferist de meserie și pictor de duminică fiecare cu „personale" și toți în cele „colective".

Tot din acest muzeu modest ca proporții văd lăcașul colosal în care Lugojul își întregește tradițiile, cu imaginare săli închinate literaturii (sînt azi în plină afirmare cenaclurile „Ion Popovici Bănățeanul" și „Cuvinte românești"), valorificării tezaurului folcloric, teatrului de păpuși, cărții și bibliotecii, baletului, fanfarei, filateliei...

Văd, la loc de cinste, în muzeul din inima orașului, date de reper din istoria muncitorească a Lugojului (încă la 1844 se enumerau bresle ale tăbăcarilor, pieptenarilor, aurarilor, argintarilor, țesătorilor, tinichigiilor, armurierilor, curelarilor, olarilor, strungarilor), cu evidențiere a momentului 1921, cînd, la Congresul de creare a Partidului Comunist Român, numele delegatului Iacob Schaschek apare pe locul 39 în procesul verbal devenit document și temelie pentru faptele durabile de apoi.

De aici, așadar, din zilele noastre, muzeul devine însuși orașul ; ies din lăcașul solemn și intru în urbea zorită de starea activă a muncii și vieții. Lugojul nu e copleșit de tradiții. Elanul devenirii și-a descoperit vocația nouă, a economicului, de la cultură — la industrie. Viețuiesc și conviețuiesc, în acest municipiu (din 1968), 45 000 de români, germani, maghiari, din care 5 400 sînt textiliști și textiliste la I.T.L. și Filatura de mătase naturală, alte mii la „Mondial", „Calapoade", întreprinderea de utilaje și piese de schimb, Mobilă, Fabrica de produse lactate, cooperativele meșteșugărești „Munca" și „Lugojana", în noua întreprindere de utilaje de ridicat și transportat, adică de macarale și poduri rulante, toate formînd o platformă industrială cum nici nu visa Cornel Cristureanu, fost ucenic la '48-ul naționalizării, acum om cu două licențe și înalță funcție de conducere la „Textila", prieten bun cu ortacii tinereții sale în pantaloni cîrpiți și brațe moi, Wilhelm Grosz și Iosif Schüssler, primul, deci W. G., avînd în această fabrică o stafetă completă : tată și mamă, soră și fratele, socrul și soacra, soția și feciorul. Îmi zicea meșterul textilist că la pensionare are ambiția să invite corul „Ion Vidu" și fanfara, să cînte împreună „Ode bucuriei", știuți din școala sa că e cel mai fericit om de pe fața pămîntului, el, Wilhelm Grosz, ucenicul din '48, cînd I.T.L.-ul avea 150 de muncitori, el, Wilhelm Grosz, fericit că a apucat să muncească alături de cei mulți — 5 400 — de astăzi, în condiții cum nici că visa bătrînul său tată, cel din fotografia de la pupitrul trudei sale neostenite, cînd țesea la preumblare pe ulițele strîmte și noduroase, pînă în umărul cusător strîvite de crengile pomilor, singurii urași.

Pentru această revoluție industrială, Lugojul a mers în pas cadențat, s-au construit cinci microraioane, cu 4 500 de apartamente, spații comerciale de tot felul, străzi, canale, parcuri, creșe, grădinițe, școli, o casă de cultură și se are în obiectiv imediat o sumă de proiecte impuse de, să zicem, cei opt mii de nou-născuți în ultimii zece ani, de cei 11 000 de preșcolari și elevi : mii de apartamente, două școli, creșe, grădinițe, o sală de sport, un cinematograf, un hotel, o casă de mode, o policlinică, dispensare, grupuri școlare, o piață acoperită, un magazin universal, „bazate" pe fabricile existente și pe cele viitoare, nu puține.

În 1983, Lugojul va avea 75 000 de locuitori ! Aș putea, acum, să-i cer, imaginar, un interviu dr. Valeriu Braniște, redactor al ziarului „Drapelul" (1901—1920), cu o singură întrebare : „Ce altceva ați fi putut visa?" Iar răspunsul n-ar fi decît un periplu lugojan și, poate, un reportaj la anul 1985 cînd producția industrială a Lugojului va atinge valoarea a 20 de miliarde de lei, dublu față de cincinalul '76—'80. Și, repet, populația va fi de 75 000, cifră pentru care, îmi zicea profesorul Gheorghe Luchescu, directorul Casei de cultură „Ion Vidu", cele 120 de formații artistice de amatori vor trebui să fie „multiplicate" așa încît să sporească mîndria fiecăruia de a fi locuitor și ziditor al frumuseților din monografia aflată mereu în curs de întregire și înălțare.

Și încă o dată, acum, cînd mi se pare că reportajul își respectă intrucîtva condiția, cuvintele sînt puține și neputincioase pentru evocarea fidelă a orașului care-mi copleșește firea și voința. Le-ar trebui forța și amplitudinea „Răsunetelor" lui Vidu pentru a transmite acest tumult uriaș de energii care caracterizează Lugojul de azi.

TEODOR BULZA ■

Iubirea de frumos

Revistele școlare

Mai multe licee din țară sau chiar gimnazii tipăresc cîte o revistă, adesea pe cheltuiala părinților copiilor, faptă foarte lăudabilă. Unele dintre aceste reviste le-am văzut, unele școli cu reviste le-am vizitat și am spus ce socoteam potrivit pentru profilul lor.

Am primit din Galați primul număr al revistei școlare-intitulate **Petale de lumină**, editată de Școala generală nr. 29 (ce bine s-ar potrivi aici în loc de număr de școală numele unuia dintre marii noștri patrioți care au viețuit în această parte de țară, și sînt mulți, pentru că în apropiere se află satul lui Costache Negri la moșia căruia se întîlneau pașoptiștii moldoveni cu cei munteni).

Odată cu numărul revistei mi se adresează și cîteva întrebări legate de viitorul profilului revistei. Scopt de interes mai general cîteva cuvinte în această privință. Să fie cît mai multi elevi publicați cu lucrări literare sau științifice proprii, pentru că litera tipărită este un stimulent excepțional, mai ales la această vîrstă. Să fie cît mai puține articole teoretice pe care elevii le pot citi în alte ziare și reviste la care sînt abonați ei sau școala. Să nu-și înființească prea frecvent propriii lor profesori în pagnile revistei, căci, cum pun ei problemele, elevii-află la orele de curs : să fie în acest sens, invitați profesori de la alte școli să-și împărtășească experiența. Este dureros chiar în acest prim număr să vezi că mai multi de jumătate din pulnele pagini ale revistei sînt ocupate de texte ce le poți citi în orice ziar local. Trebuie cîntărit fiecare articol, fiecare cuvînt dacă se poate. Apoi, copiii din clasele gimnaz.-le trebuie mai degrabă încurajați cînd scriu pozii despre temele lor mai familiare legate de natură și părinți, de flori și animale, mai degrabă decît de marile teme atît de scumpe nouă tuturora, dar foarte greu abordabile de către poeții formați. Apoi, recenzii, să se facă mai ales cărților foarte bune, cărțile mai puțin importante să nu intre în atenția atît de puținului spațiu ce-l avem la îndemînă. Apoi, să fie invitați scriitorii cei mai importanți din țară să-i vadă elevii, să poarte dialog cu ei, peste ani, aceștea fiind evenimente unice pentru fiecare. Apoi, istoria, marile cîtitorii voievodale, mormintele marilor noștri înaintași să le știe de timpuriu fiecare copil al școlii, unde se află. Excursiile în munți să fie întotdeauna combinate cu vizitarea locurilor istorice de seamă.

Acestè reviste trebuie să aibă și căldură sufletească, neuitînd nici o clipă că se adresează copiilor ce trăiesc în căldura familiei, a părinților, iar problemele legate de educație să îmbrace o haină mai sensibilă, didactic-mul rece și teoretic nu ajunge niciodată la inima omului.

Pe lîngă liceul din B[illegible] pe care l-a vizitat și tînărul Eminescu, elevii Transilvaniei de atunci aveau și o mică grădină botanică, unică în Europa, pe lîngă o școală de atunci. Copiii nu trebuie să simtă că au plecat de acasă, că școala ar fi altceva decît grădina bine îngrijită a părinților lor.

IOAN ALEXANDRU ■

Dropia

Tatăl tatălui meu i-a spus tatei
că a văzut-o și a orbit.

Ea locuiește într-o sămînță de aur, minunată.
Ea trece pe cîmpuri : e piciorul pe care-l
așază luna în iarbă,
cu care luna merge dintr-un sat
în altul. Ea trece numai
prin locul liber dintre două ore,
dintre două zile ce-și urmează, de aceea
timpul nu o rugînește,
și are pînă luminîndă... Un vînător
a vrut s-o impuște, dar glonțul
s-a întors în armă, pușca s-a risipit și a curs,
vînătorul nu a mai găsit drumul spre casă,
a rămas în văzduh închis.

Ah, cum o așteptăm înfiorați : într-o
iarnă, s-a apropiat de o așezare —
și noaptea odăile s-au luminat ca de soare,
lumina a doborît cîteva case vechi,
zăpada s-a topit, frunzele uscate
au înverzit, cînile goale de pe masă
cu vin tare s-au umplut — de așteptare
casele noastre sînt niște grăunțe răcoroase
bune pentru dropie.

GABRIEL CHIFU ■

— Tovarășe primar Stelian Manolescu, am dori să vă întrebăm pentru început ce credeți că este caracteristic vieții din Vălenii de Munte ?

— Munca.

— Acest răspuns nu mai surprinde în anul 1979. La care formă concretă a muncii vă gîndiți ?

— La reconstrucția orașului.

— Adică ?

— Demolăm pe de o parte ; construim pe de altă parte. Construim blocuri, școli, grădinițe. La ora actuală, spațiile comerciale sînt încă în barăci.

— Ce anume se construiește în orașul Vălenii de Munte ?

— În 1978, am construit 160 de apartamente, 6 săli de clasă la Liceul industrial „Nicolae Iorga", o grădiniță în cartierul Miulești, o școală de 4 ani și un cămin cultural — acestea din urmă în cartierul Valea Gardului, numai cu munca patriotică a cetățenilor.

— Chiar se poate construi în exclusivitate cu muncă patriotică ?

— Se poate. În anumite puncte. Rețineți, vă rog, precizarea.

— O reținem. Dar de ce o reținem ?

— Lucrurile stau cam așa : cetățeanul x sau y va fi demolat, casa lui fiind așezată în afara zonei construibile. În locul casei sale se vor ridica o școală și un cămin cultural — lucruri de care are nevoie. El simte că rămîne locuitor al orașului în primul rînd prin aceste construcții.

— Să revenim la blocuri !

— Fiecare întreprindere are program de muncă patriotică. În două săptămîni, am băgat în pămînt 1 300 de metri conducță pentru alimentarea cu apă a orașului. Nu e ușor.

— La muncă patriotică vin și directorii ? Pun adică mîna pe unelte ? Vă întreb, căci îmi place modul dumneavoastră direct de a discuta.

Da, exemplul primarului contează!

— Nu e firesc ?

— Ba da.

— Cum să nu participe și directorii dacă eu particip ? Cu cine fac eu un schimb de cazma ? Participă, tovarășe, participă. Titus Constantinescu de la I.G.C.L., Sisicu Crișan de la Țesătoria de mătase, Alexandru Tabără de la C.L.F. — toți directorii. Mateescu Ion, președintele C.O.M. de la I.P.I.L.F., Lup Alexandru, secretarul comitetului de partid de la I.E.P.M.N., și ei.

— Ce va însemna pentru acest oraș aplicarea Legii sistematizării ?

— Cam la sfîrșitul anului 1990 vor fi 2 500 de apartamente — populația de acum va locui în întregime și confortabil la bloc. Un grup școlar cu secții de profesională, liceu industrial și școală de maiștri ; un frumos complex muzeistic „Nicolae Iorga" ; un spital cu 250 de locuri ; un complex hotelier cu spații de producție ; o grădiniță cu 6 grupe de copii ; canalizarea orașului în întregime ; un pod modern peste pîriul Văleanca.

— Pod modern ? Ce înseamnă aceasta ?

— Cu 4 benzi de circulație. Altfel, pod-pod.

— În domeniul industriei, ce se va întîmpla ?

— Extinderea țesătoriei de mătase, o întreprindere de blănuri artificiale și pluș, o fabrică de confecții, una de piese de schimb pentru tractoare și mașini grele. Și o mare uzină. Un autoservice, un depozit C.L.F. cu capacitatea de 5 000 tone.

— În final, cu ce oraș va semăna orașul Vălenii de Munte ?

— Cu Vălenii de Munte. Nu putem schimba clima, așezarea, tradiția; gîndiți-vă că sînt și case care rămîn în picioare. Or, ele au un stil neconfundabil.

— Pe vremuri veneam să-l vizităm avînd în buzunar manuscrise, pe marele intelectual revoluționar Mircea Radu Paraschivescu. Ne dădeam jos din tren și ajungeam în gară. O gară frumoasă. Acum vedem o baracă. Asta cam ce vrea să însemne ?

— Forul de resort ne-a trimis un proiect fantezist pe care l-am refuzat. De atunci nu mai dă nici un semn de viață.

— Aplicarea Legii sistematizării ce greutăți v-a creat ?

— Greutăți am avut. Am dat și amenzi, am și demolat ce se construise în plus sau fără aviz.

— În încheiere am dori să ne oferiți un exemplu care să probeze că Legea sistematizării, în fapt legea viitorului civilizat și confortabil, se aplică riguros și aici, în Vălenii de Munte.

— Decretul de demolare a casei cetățeanului Stelian Manolescu l-am semnat eu, primarul Stelian Manolescu.

EUGEN SECELEANU ■

Realitatea ilustrată

Via Feldioara

Feldioara încă se mai cheamă că este comună. Un an, doi. Pentru că o mașină gîndită cu trei ani în urmă de un colectiv de proiect, format din cetățeni care au simțit nevoia să fie consultați, prefigurează chipul zilei de mîine. Din vitorul oraș s-au construit și dat în folosință casa de cultură și un cartier de blocuri cu 300 de apartamente. Cele patru ferme zootehnice, trei vegetale și un complex de porcine cu 33 000 de capete au adus comunei locul II pe județ, la producția de grîu și III la producția de lapte. Urmare a acestor rezultate este că majoritatea țăranilor au case noi : Ioan Neagu, Ilie Munteanu și Gheorghe Căfeanu au case cu etaj, iar cîțiva dintre cei care au contractat animale cu statul și-au cumpărat mașini. Eugen Taus și-a cumpărat și un tractoraș, iar fratele său, Nicolae, a venit la sapă cu mașina, la fermele mai îndepărtate. Nu știi care de la care au învățat : bărbații de la nevoie sau nevestele de la bărbați. Cert este că feldeorencele sînt harnice și, cum spun ele, dichisite. Viorica Taus, soția unui frate, este atît de bine organizată încît numără cîți cartofi pune în cuib și știe cît obține ; este cînd lucrează pînă la 12, cînd pînă la trei și știe cînd lucrează peste normă. La început au luat-o femeile în rîs, dar de cîțiva ani, toate o urmează. Multe se schimbă în viața satului, îmi spune în continuare Vetuța Pîrlea, o bihoreancă venită prin '63, tehnician C.A.P. și șefa unei ferme de legume, acum secretară cu propaganda și membră a comitetului executiv. Țăranii gătesc mai multe feluri de mîncare și cumpără prăjituri de la cofetărie. Laboratorul de cofetărie, din Feldioara desface săptămînal 14 000 de prăjituri în peste 30 de sortimente. La cîmp, femeile vin îmbrăcate frumos și apoi se schimbă pentru lucru. Merg la coafor și la teatru, în comună există o foarte bună formație de teatru, cu o veche tradiție. În anul 1971, se juca Năpasta, iar acum, D-ale carnavalului. Este un spectacol, aflăm, de zile mari.

Și pentru că vorbim de civilizație trebuie amintite cîteva preocupări mai serioase și mai elevate întîlnite în Feldioara.

Țăranul cooperator, Otto Plajer este pasionat de viticultură. Citește continuu literatură de specialitate, are chiar o bibliotecă. Nicolae Conca, în 1972, pe 150 de hectare cultivate cu plante medicinale, a creat linii de mențiă noi (de Feldioara) și o seră de butași de levănțică. Iar pe Eugen Suciu, lucrător la abatorul din Brașov, îl pasionează muzica, muzica de operă. Are toată opera lui Verdi înregistrată pe benzi și pe discuri. Are chiar o cameră Verdi. Mediciî Lucreția și Alexandru Pîiș, locuiesc de 16 ani în comună. Ultima inițiativă a lor fiind asigurarea asistenței medicale continue, a gărzilor și tratamentelor la sediul dispensarului. O inițiativă salutară care ar putea fi extinsă și în alte comune.

Oprindu-ne aici, copii care vor veni pe lume în Feldioara anului 1981, vor fi orășeni sută la sută.

ELENA GHERA ■

De circa patru săptămîni, locuitorii sos. Colentina nu mai pot beneficia de aprovizionarea cu sare, chefir — aceștia mai alge — și uneori nici cu iaurt. Întrebînd, aproape zilnic, responsabilii unităților din zona Teiul Doamnei, de pildă, mi s-a spus că: la fel, zilnic, ei trimit comenzi centrului respectiv al sectorului 2, dar acesta nu le onorează. **(V. Alexandru,** București)

■

Mă numesc **Aranka Nagy,** sînt din comuna Toplet, județul Caraș-Severin, și am apelat la ajutorul dumneavoastră pentru obținerea certificatului de naștere al fiicei mele, Bușcă Ștefania Edith, de la Consiliul popular al orașului Roșiori de Vede. Vă mulțumesc pe această cale pentru ajutorul primit și vă instiințez că am intrat în posesia actului solicitat. Aceasta în urma intervenției dumneavoastră.

■

Din partea Comitetului de partid al sectorului 3 al Capitalei :

„Referitor la scrisoarea adresată redacției de către **Lica Popa,** ca al muncii la Întreprinderea „23 August" : în aplicarea Decretului 68/1976, Comitetul Executiv al Consiliului popular al municipiului București a întocmit lista localităților situate la o distanță de pînă la 30 kilometri de Capitală, cu posibilități pentru cei încadrați în muncă să efectueze zilnic naveta, fără a fi necesară schimbarea domiciliului. La poziția 19 din această listă se găsește comuna Bulbucata. Faptul că, după apariția decretului, **L. P.** și-a schimbat domiciliul în Clejani, Ilfov, nu-l îndreptățește să primească stabilirea în Capitală, întrucît actul stipulează că pot primi numai cei ce s-au adresat anterior întrării în vigoare a acestui decret".

■

Am citit în FLACĂRA despre Vasile Adamescu, un serial impresionant, pe care-l urmăresc cu o deosebită atenție. Sînt și eu mamă și bunică, îl doresc acestui minunat tînăr putere de muncă și viață îndelungată. Sper din suflet că științele moderne vor înfăptui o minune, aceea de a-i reda vederea, deși acest om este el însuși o minune, o excepție, alături de care nu poți să nu fii solidar. **(Floare Creț,** comuna Holod, județul Bihor)

■

Din partea I.A.P.L. Segarcea:

„Urmare articolului „Micul dejun..." apărut în revista FLACĂRA nr. 49/1978, vă facem cunoscut : pentru darea cu întîrziere a restului unui consumator de către ospătarul **Radu Ștefan** la punctul stradal din strada Bălănari, acesta a fost sancționat cu reținerea unei trepte din retribuție pe timp de 3 luni, de zile. Vă mulțumim pentru sprijinul acordat".

■

Sîntem doi lucrători ai Direcției generale agricole județene Mureș care în permanență avem munca de teren și uneori, forțați de împrejurări, trebuie să pierdem timpul așteptînd să se ridice barierele de cale ferată. O astfel de situație s-a întîmplat în data de 29. 01. a.c. la pasajul C.F.R. păzit din comuna Ogra, județul Mureș, care închide drumul ce duce spre localitățile Lăscud și Giuleș : bariera s-a închis la ora 9,30 și a fost deschisă la 10,23, motivîndu-se de către cantonier că acesta este regimul de funcționare. Șoferul celor 18 camioane ce transportau pietriș, cu care am avut timp să stăm de vorbă, ne-au spus că treaba asta se repetă zilnic. **(Emil Haiduc** și **Petre Popa,** Tg. Mureș)

■

De la Ministerul Educației și Învățămîntului. Inspectoratul școlar al județului Botoșani, la cererea tov. Moișie Silviu îi poate oferi catedră de limba engleză la școli din Dorohoi. Inspectoratul școlar al municipiului București ne-a comunicat că, în conformitate cu dispozițiile legale în vigoare, profesorul Moișie nu poate să primească locuință și nici să construiască în municipiul București.

■

Din partea Comitetului municipal de partid Drobeta-Turnu Severin :

„În urma analizei efectuate, **Constantin Ciocirlău** din municipiul Drobeta-Turnu Severin — care s-a adresat redacției FLACĂRA solicitînd sprijin pentru obținerea unei locuințe — s-a hotărît ca numitul să fie inclus pe lista de priorități pentru a primi locuință din fondul de stat pe anul 1979, fiind cuprins la poziția nr. 3 pe tabel".

Sîntem surdo-muți și eu și soția și avem 2 copii pe care trebuie să-i creștem. Din partea părinților nu avem ajutor. Fiind calificat în meseria de zugrav-vopsitor, am solicitat încadrarea la diferite întreprinderi, unde am aflat același răspuns : nu avem posturi libere ; am aflat însă că motivul ar fi acela că, fiind surdo-mut, colegii de muncă nu s-ar putea înțelege cu mine. Soția mea este și ea calificată în meseria de lustruitor de mobilă, există posturi în orașul Oravița, refuzul este însă același. Chiar nu se poate face nimic și pentru doi oameni ca noi? **(Familia Brînzei Florea** și **copiii,** strada Brazilor nr. 1, comuna Cîlcova Montană, județul Caraș-Severin)

■

Ceea ce mă determină să vă scriu este faptul că, de 6 ani, încerc la Oficiul de poștă și telecomunicații Craiova să obțin aprobarea instalării unui post telefonic și nu reușesc — cererea este înregistrată cu nr. 1123/29.01.1973. Abia în 1977, prin adresa nr. 5371/09.06. mi s-a răspuns că cererea nu mi se poate rezolva din motive tehnice. Aș fi înțeles acest lucru, dacă pe strada pe care locuiesc nu s-ar fi instalat între timp posturi unor persoane care au făcut cererea odată cu mine ! Dar așa ? **(Ion Cioroianu,** strada Alcea a VIII-a Teilor nr. 8, Craiova)

■

Mă numesc **Tigeliu Păun,** sînt elev la Liceul de matematică-fizică Slobozia, Ialomița, și vă scriu în numele mai multor elevi : după cum se știe, faza interjudețeană și cea finală a Festivalului național „Cîntarea României" au loc în vacanța de primăvară. Însă tot în această perioadă au loc și finalele la olimpiadele pe obiecte. Cum mulți elevi sînt antrenați în ambele manifestări, am dori să aflăm dacă Ministerul Educației și Învățămîntului ar putea decala datele lor de susținere, astfel încît elevii să poată participa la amîndouă.

■

Sînt din comuna Vinga, județul Arad. Comuna noastră are o populație de circa 2 000 locuitori. În ultimul timp, cam de prin luna octombrie a anului trecut, oficiul P.T.T. local funcționează cam cu defecțiuni în ceea ce privește distribuirea presei ; ziarul „Scînteia", de pildă, apare la noi cu o zi, două, întîrziere. Sîntem o comună bine gospodărită, în trecut nu am avut astfel de situații, iar lucrul mi se pare cu atît mai nefiresc cu cît pe la noi trec, oprind, mai multe trenuri pe zi, plus autobuzul aeroportului Arad și Timișoara. **(Filip Tiesciuc)**

■

Din partea Consiliului popular al județului Galați :

„Aspectele semnalate în scrisoarea adresată revistei FLACĂRA de către **Alexandru Popa,** din comuna Jurăști, prin care îi reclama pe cei 8 copii care nu-i acordă nici un sprijin, se confirmă. Au fost luate măsuri ca secretarul consiliului popular comunal să-i acorde sprijin pentru întocmirea documentelor necesare a se adresa instanței de judecată în vederea obligării fiilor săi la contribuția pentru întreținere. **A.P.** a fost de asemenea ajutat cu cantitatea de 1 000 kg lemne de foc, care au fost transportate din pădurea comunală la locuința sa".

■

Din partea Comitetului de partid al sectorului 7 al Capitalei :

„În legătură cu scrisoarea adresată redacției FLACĂRA de către **Valentina Marian,** prin care solicită anularea amenzii impuse datorită lipsei de curățenie din zona blocurilor de pe bulevardul Constructorilor, avîndu-se în vedere propunerile formulate de colectivul de cercetare și angajamentele asumate de cetățeni în cauză, Comitetul Executiv al Consiliului popular al sectorului 7 a reanalizat contestațiile formulate, dispunînd anularea sancțiunilor și absolvirea celor 20 de deținători de contracte de plata sumei la care fiecare a fost amendat."

■

Am solicitat de la Direcția de alimentație publică a sectorului 8 din strada Carol Knappe nr. 14 o adeverință de vechime pe anii 1954, 1955 și 1956, ani în care am funcționat la magazinele „Potru Maior" 70 și „Potru Maior" 73. Cererea am depus-o în luna septembrie 1978 și, nici pînă astăzi, nu am primit vreun răspuns. **(Petre Niculescu,** T.C.M.M. Ohaba Ponor, comuna Pui, județul Hunedoara).

■

De patru ani sufăr de diabet zaharat, ținînd, fireste, un regim foarte sever. Dintr-un anunț radiofonic am aflat de curînd că Fabrica de dulciuri „Kandia" din Timișoara a lansat pe piață ciocolată dietetică pentru diabetici, reușind chiar să cumpăr acum o lună, din Cluj-Napoca, acest produs, fiecare tabletă, de 30 grame, avînd numai 5 grame glucide și costînd 3 lei. De atunci acest produs a dispărut, am mai căutat la Cluj-Napoca, degeaba ; la noi, la Alba, vînzătoarele au rămas uimite cînd le-am arătat ambalajul, întrebînd dacă nu așa ceva. Vă rog, în numele tuturor suferinzilor de această boală, să publicați aceste rînduri. **(Ștefan Drimbăreanu,** Alba Iulia)

■

Mama mea, **Ecaterina Rusu,** în vîrstă de 89 ani, care locuiește în comuna Vlădești, Argeș, precum și locuitorii din această localitate, sînt îngroziți de prăpădul pe care-l fac urșii ce vin în comună și ziua, făcînd ravagii în gospodării prin uciderea și mîncarea vitelor, oilor, porcilor etc., oamenii fiind neputincioși în fața acestor namile și bîgînd frică mare în copii și bătrîni. Vă rugăm să publicați aceste rînduri pentru a se face demersurile necesare și a se scăpa comuna de teama în care a intrat. **(Ana Iancu,** București)

■

Din partea CENTROCOOP:

„Vă facem cunoscut că cererea **Etenel Cochină** din Constanța a fost soluționată favorabil, în sensul că suma de 5 000 lei pretinsă de aceasta în schimbul celor două cojoace executate necorespunzător de către **Hojda Gheorghe,** cojocar la cooperativa de consum din comuna Salva, județul Bistrița-Năsăud, i-a fost achitată de către acesta prin mandatul poștal nr. 89 din 24 ianuarie a.c. Vă mai informăm că am întreprins măsuri pentru ca astfel de lucruri să nu se mai repete".

■

Sîntem părinții copilului Ștefănescu Gheorghe suferind de ihtioză congenitală. Ne-am tratat copilul în județ, în țară și peste hotare dar fără rezultate pozitive. A fost în cele din urmă internat, în perioada 11.12.1978-10. 01. 1979, în secția dermatologie la Spitalul Fundeni, la Pavel Kozak. El ne-a vindecat copilul și încă gratuit. Sîntem convinși că organele de partid și de stat competente vor sprijini și mai departe aplicarea metodei lui Pavel Kozak.

■

Sîntem viitorii locatari ai blocului nr. 36 din strada Emil Bodnaraș nr. 39, sectorul 7. Primul termen de dare în folosință a fost 31.03.1978. Al doilea, 31.12.1978. Deocamdată blocul este ridicat în parte pînă la etajul II și în parte pînă la IV, în prezent lucrările fiind sistate. Socotim că este absolut anormal ca nouă să tot semnăm deconări de termene cu întreprinderea constructoare, pentru ca lucrătorii acesteia să-și poată primi retribuția — și beneficiile, depășirile de plan, cine știe ? ! — fără a ști dacă măcar revelionul viitor îl vom petrece în casă nouă. (Scrisoarea este semnată de **M. Bărbulescu)**

■

Din partea Consiliului popular al municipiului Ploiești:

„În legătură cu scrisoarea adresată revistei FLACĂRA de către **Maria Potingă:** cazul a fost soluționat, Mariei Potingă — și familiei sale — repartizîndu-i-se, în blocul A-10, apartamentul 7 cu două camere și dependințe, în cartierul Ploiești-vest, unde s-a și mutat".

■

Sîntem cetățeni ai orașului Fetești-gară din județul Ialomița. Este al doilea an, sau mai bine-zis a doua iarnă, cînd cei care locuim în blocuri suferim de frig. Noi înțelegem nevoia economiei de combustibil și energie, dar nu înțelegem să trăim în locuințe cu o temperatură de 10 sau maximum 12 grade, fără a avea apă caldă deloc. Majoritatea familiilor noastre au copii mici, muncim în meserii pentru care este imperios necesar să ne putem odihni, ne sînt necesare condiții elementare de igienă. **(Semnează Teodor Solomon, împreună cu un număr de 14 cetățeni)**

■

Din partea Consiliului popular al județului Prahova:

„Situația tovarășei **Nina Ene,** din Ploiești, sesizată redacției dumneavoastră, a fost rezolvată: i s-a stabilit domiciliul în municipiu".

■

„ANUNȚ IMPORTANT! Cu începere de la 1 februarie 1979 orele 14 se întrerupe existența în cămin a oricărui fel de alimente sau mîncare, borcane cu grăsimi, iaurt, gemuri, conserve etc... Se vor folosi numai pahare din material plastic pentru aducerea apei... Nu se admit ambalaje din sticlă chiar cînd acestea se folosesc pentru apă" — stă înscris pe ușile și ferestrele căminului Grupului școlar UCECOM din București, strada Econom Cezărescu 47, cartierul Grozăvești.

N.R. — Nu dăm numele elevului care ne-a trimis un exemplar din acest afiș, din motive lesne de înțeles. Socotim însă, ca și elevul în cauză, că o asemenea „grijă" gospodărească are fragilitatea ambalajelor incriminate.

■

Din partea Procuraturii Generale a Republicii Socialiste România :

„Faptele sesizate de către **Ion Ionescu** s-au confirmat. Într-adevăr, Nistor Ortansa, soția șefului Centrului de croitorie nr. 5 al Cooperativei „Avîntul Îmbrăcămintei", a fost încadrată cu lucrul la domiciliu însă, în realitate, aceasta nu prestează nici o activitate, obiectele de îmbrăcăminte trecute în bonurile de comandă pe numele ei fiind confecționate de către alte persoane care primeau contravaloarea manoperei de la Nistor Rom, soțul acesteia. S-au luat măsuri pentru începerea urmăririi penale împotriva persoanelor vinovate, cauza fiind supravegheată de procuror".

■

Mă numesc **Ioan Zmeu,** domiciliez în Iași, strada Costache Negri nr. 62, scara D, apartamentul 1. Locuiesc în acest apartament din anul 1976. Sub apartamentul pe care-l dețin se găsește o sifonărie. Aparatul sifonăriei este așezat direct pe ciment, fără nici un fel de izolare fonică. Zgomotul produs ne face liniștea imposibilă

■

De la Comitetul municipal Tecuci al P.C.R. : În legătură cu sesizarea adresată revistei privind vînzarea preferențială a hainelor de blană velur și existența unor nereguli privind vînzarea pungilor de PVC am constatat : cele 16 haine de blană velur sosite de la București în octombrie au fost vîndute la magazinul „Femina" în mod corect. Aspectul cu pungile PVC se cercetează de către Direcția economică a Inspectoratului general al miliției, doarece se profilează anumite nereguli. Vă vom comunica rezultatul cercetărilor întreprinse.

■

De la Comitetul municipal Galați al P.C.R. : În legătură cu cererea pentru primirea unui spațiu locativ corespunzător a tovarășului Done Ion din Galați, om al muncii la Șantierul naval, vă informăm : COM-ul din întreprindere l-a inclus pe tabelul de priorități pentru a primi locuință în 1979.

În legătură cu o cerere similară a tovarășului Oprea Dumitrache din comuna Sivița, om al muncii la Întreprinderea mecanică navală Galați, vă informăm : COM-ul întreprinderii a aprobat repartizarea apartamentului 21 din blocul A1, strada Silozului, corespunzător familiei sus-numitului.

■

De la Procuratura județeană Dîmbovița : Organele de urmărire penală au efectuat cercetări împotriva lui Sorică Gheorghe, fost bucătar șef la restaurantul „Dîmbovița" din Tîrgoviște, pentru comiterea infracțiunii de delapidare. Prin rezoluția din 24 octombrie 1978 s-a dispus scoaterea de sub urmărire a învinuitului Sorică Gheorghe întrucît s-a reținut că gestiunea a fost colectivă și răspunderea materială aparține tuturor persoanelor care au manipulat bunurile. Urmează nominalizarea persoanelor răspunzătoare și recuperarea sumei. Acesta este răspunsul la scrisoarea petiționarei Iliescu Elena.

■

De la Ministerul Educației și Învățămîntului : În urma cercetării scrisorii tovarășei Tărcuș Irina din Moreni rezultă că de la clasa cu cei mai buni elevi au fost trecuți, cu acordul consiliului profesoral, la cererile 2 clase un număr de 6 elevi. Printre aceștia, fiul petentei și fiica primarului. Întrucît tovarășa Tărcuș n-a fost de acord cu măsura luată, Inspectoratul școlar al județului a hotărît ca fiul acesteia să rămînă în colectivul unde a învățat cei 4 ani.

■

De la Direcția județeană PTe Brăila : Urmare a sesizării trimise în legătură cu cererea tovarășului Blănaru Aurel privind instalarea unui post telefonic la domiciliu vă informăm că solicitarea petentului a fost aprobată la 9 februarie 1979. Taxele au fost achitate și postul telefonic funcționează.

■

De la Uniunea județeană a cooperativelor meșteșugărești Bacău : Urmare a sesizării tovarășului Micu Mircea vă comunicăm rezultatul : dinsul a comandat mobilă de bucătărie din material melaminat roșu. Cooperativa nu dispune însă de material. În 20 ianuarie i s-a făcut cunoscut acest lucru. Urmează, dacă dorește, să se prezinte să-și ridice avansul sau să aștepte sosirea materialului dorit.

■

De la Comitetul municipal P.C.R. Gheorghe Gheorghiu-Dej: Răspundem la scrisoarea adresată redacției dv. de către tovarășa Lucan Ana din municipiu. A absolvit, este vorba de Lucan Ana, Liceul industrial nr. 1 din localitate. Locuiește împreună cu părinții și 6 frați și surori. La data de 19 februarie a fost plasată în muncă, ca lăcătuș, cu repartiția nr. 1802.

■

De la Ministerul Muncii : În legătură cu scrisoarea tovarășei Popescu Despina din Iași vă comunicăm următoarele : trecerea în gradații superioare se face cu respectarea condițiilor de vechime pe baza calităților profesionale și a rezultatelor obținute în muncă. Conform legii, în cursul unui an, într-o unitate, pot fi trecute la gradații superioare cel mult 30 la sută din totalul persoanelor încadrate iar din acest număr cel mult 10 la sută în gradațiile 4, 5 și 6. În concluzie, trebuie reținut că trecerea la gradații superioare nu constituie un drept care se acordă automat ci el constituie și un stimulent. În legătură cu sesizarea tovarășei Mocanu Rodica : accidentul s-a produs în timp ce soțul dînsei se deplasa cu un autovehicul de ocazie de la un loc de muncă la altul. Conform legislației în vigoare este considerat ca accident în afara muncii.

● „FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați telefonul unde vă putem găsi.

Chiar comis cu bune intenții arbitrarul rămîne tot arbitrar

Chiar și după cele ce li s-au întîmplat, avem temeiuri să acordăm prețuire și respect profesorilor Mandragiu Nițu, Gogoană Georgică, Lungană Florea și Nedelea Ion, toți avînd specialitatea matematică și toți funcționînd în orașul Alexandria.

În vara anului trecut, cei patru au funcționat în cele două comisii pentru matematică, numite în vederea concursului de admitere pentru clasa a XI-a la Liceul de matematică-fizică din oraș. Ce s-a întîmplat în timpul și după susținerea concursului, vom relata folosindu-ne atît de cele scrise de către ei în memoriile înaintate redacției, cît și de verificările de teren ce le-am efectuat. La o primă citire atentă a lucrărilor de matematică, cei patru profesori au constatat că numai 30 și ceva de candidați pot obține o notă care le-ar fi asigurat un loc în clasa a XI-a. Această situație — doar 30 și ceva de admiși în cele 108 locuri disponibile — nu era de natură să-i încurajeze. Așa cum se mai obișnuiește din păcate, aceasta ar fi fost interpretată ca o consecință a „slabei lor pregătiri de profesori" și în afară de aceasta s-ar fi ivit necesitatea susținerii unei noi sesiuni. Sau poate chiar a două sesiuni ! Pe de altă parte, cei patru profesori susțin că și Inspectoratul școlar al județului le-ar fi forțat mîna pentru ca numărul de elevi reușiți să fie egal cu cel al numărului de locuri existente. Trebuie să spunem că, deși de la inspectoratul școlar nu am primit date în sprijinul acestei afirmații, situația ni se pare pe de-a întregul reală.

Ce s-a întîmplat, de fapt ?

La dispoziția președinților de comisii (dispoziție verbală), cei patru profesori notează fiecare lucrare la matematică cu un punct mai mult decît valoarea ei reală. Aceasta pentru a rezolva problema, pentru a nu-și atrage nici un fel de reproșuri din partea inspectoratului școlar județean. Este vorba de o greșeală, de o abatere de la statutul corpului didactic, întrucît conform instrucțiunilor Ministerului Educației și Învățămîntului, sistemul de notare din România este unic și nu poate fi schimbat din dispoziția nici unui șef de comisie. Din discuții pe care le vom relata, rezultă că această greșeală, pe lîngă faptul că nu este premeditată, nu a fost nici săvîrșită cu scopul obținerii vreunui avantaj. Am putea spune că, firi mai slabe, profesorii au cedat insistențelor șefilor de comisii și că, avînd ochii ațintiți spre inspectoratul școlar, au trăit sentimentul că săvîrșesc o faptă bună. Din memoriile înaintate redacției, ca și din discuțiile cu ei, putem reține chiar o justificare oarecum științifică a motivelor care i-au determinat să acorde lucrărilor fracțiuni de unitate, sau chiar o unitate în plus. De pildă, ei au apreciat pozitiv și faptul că un candidat a început bine lucrarea, chiar dacă rezolvarea acesteia a fost incorectă. Sau faptul că, în ciuda formulelor greșite, desenul candidatului a fost bun. Fără dorința de a fi avocații celor patru profesori, menționăm că în anul 1978 (mențiune care a fost făcută la vremea respectivă și în presa centrală) lucrările la matematică pentru clasa a XI-a au avut un grad de dificultate atît de ridicat, încît, de pildă, nici cîțiva profesori de matematică n-au reușit să le rezolve complet în timpul ce l-au avut la dispoziție elevii ! De asemenea, în chiar revista noastră, un articol ce trata despre principiile docimologiei (știința ce se ocupă cu sistemele de notare) menționa faptul că între doi examinatori care corectează lucrarea aceluiași elev pot să existe diferențe de pînă la patru puncte.

Procedîndu-se în felul pe care l-am descris, locurile s-au ocupat și totul ar fi fost în ordine, cum se spune, dacă tatăl unui elev neadmis nu ar fi contestat examenul și nu ar fi obținut (cum, nu știm) reverificarea lucrărilor. În acest scop a fost numită o nouă comisie, din care cei 4 n-au mai făcut parte — ceea ce ne face să credem că asupra lor la acea oră planau suspiciuni asupra cinstei, cu nimic dovedite mai tîrziu ! — și noii examinatori au stabilit că la zece dintre lucrări diferențele de punctaj sînt mai mari decît cele stabilite ad-hoc. Este de la sine înțeles că noua comisie a operat cu alte criterii și în aceste condiții logic ar fi să se vorbească doar despre deosebirile dintre cele două grupe de profesori și nicidecum de cele din pregătirea elevilor. Cum nici această comisie nu a reușit să declare ca admis elevul al cărui părinte a făcut memoriu, s-a alcătuit o altă comisie, care a stabilit că numărul elevilor notați prea generos este și mai mare. Inspectoratul școlar stabilește că pentru aceste locuri, zece la număr, să se dea un nou concurs de admitere, la care s-au prezentat 21 de candidați, din care au reușit firește 10. Fragilitatea criteriilor după care au fost chemate să verifice lucrările nu mai puțin de trei comisii lese în evidență și dacă vom spune numai faptul că din cei zece reușiți la a treia „sesiune" șapte reușiseră de fapt încă de prima dată. Li se apreciază deci bine cunoștințele !

După consumarea examenului, propriu-zis examenelor, Inspectoratul școlar Teleorman a procedat corect sancționînd pe cei 4 profesori căci încălcarea statutului cadrelor didactice — fie fără premeditare, fie fără urmărirea și obținerea vreunui avantaj — trebuie pedepsită. Trebuie pedepsită căci unui profesor nu-i este îngăduit să aibă două morale : una în care crede și alta care-i este comandată. Noi înțelegem că este greu să reziști presiunilor unui șef, dar conștiința îndeplinirii exemplare a datoriei trebuie să fie mai tare. Sancțiunea a constat în mutarea disciplinară la o altă școală din oraș. Totodată ei au fost trași la răspundere pe linie de partid. Lucruri firești căci arbitrarul se pedepsește, chiar comis cu bune intenții. Sperăm că acum, la ceasurile sancțiunilor, pe care cei 4 le consideră exagerate (și este desigur omenesc să le menționăm opinia) ei s-au convins că sînt datori să respecte instrucțiuni scrise și nicidecum verbale și mai sînt datori să fie exigenți indiferent de risc. Și oricum în cazul acesta riscul era mic. Pentru Inspectoratul școlar Teleorman episodul nu intră în zodia amintirilor frumoase și ne chiar miră că sancțiunile privesc doar pe cei 4 profesori ! În încheierea acestei anchete redăm opinia tovarășului Teodor Roman, prim-secretar al Comitetului județean Teleorman al P.C.R., care a avut amabilitatea să ne primească și să ne asculte : „Cazul care formează obiectul acestei anchete de presă ne este bine cunoscut. Secretariatul Comitetului județean P.C.R. a insistat să se revizuiască întreg concursul pentru a avea certitudinea că el s-a desfășurat în condiții legale, cu respectarea întocmai a regulamentelor școlare și a eticii profesorale. Nu s-a dovedit că profesorii în cauză au greșit cu premeditare, că ei au încercat și au obținut avantaje de vreun fel. Dar, lucru cert, ei sînt vinovați. Nimeni nu le-a dat dreptul să acorde cu de la ei putere puncte în plus la lucrările corectate. Pentru greșeala lor este clar că au fost sancționați. În secretariatul comitetului nostru județean s-au discutat și sancțiuni mai grave, cum ar fi mutarea la o școală generală dintr-o comună, dar s-a ținut seama că sînt bine pregătiți și cinstiți. În fond sancțiunea ce li s-a dat nu are un caracter definitiv. Muncind cu aceeași pasiune, cu bune rezultate, nefăcînd rabat rigorii, ei pot cere după timpul statutar ridicarea ei și pot desigur să revină la același liceu".

Liceul la care, chiar în vara anului trecut profesorul Mandragiu a avut dintr-o clasă de 35 de elevi, 28 admiși într-un institut de învățămînt superior. E bine !

DUMITRU GRAUR ■
E. SAVU ■

Despre copii, pentru oameni mari

Noi vrem egalitate, dar nu pentru cei mici...

Vrem să-i creștem pe copiii noștri — și noi o vrem, și societatea ne-o cere — într-un spirit nou. Vrem să-i facem mai buni decît pe noi, vrem să aibă o plămadă umană nouă. Vrem — ne-am tot zis, ne-o tot zicem — să nu învesnicim în ei niște tipare strîmte, ce ne-au aparținut și, poate, încă ne aparțin. Nu vrem ca ticurile, obsesiile, maniile, sucelile, angoasele, regulamentele sau limitele noastre de viață, de comportare, să treacă în ei. Vrem să le dăruim doar umanitatea noastră, deci credința noastră în bine, în adevăr, în dreptate.

Dar iată ce ne povestește Leonid B., elev în clasa a șaptea (13 ani) într-un frumos oraș din Carpați :

Fiind pasionat de matematică — și avînd și prezumția, autorizată de profesori, că poate participa cu succes la competiția pe acest tărîm — și-a încercat puterile, înscriindu-se la olimpiadă. Povestea s-a întîmplat anul trecut. Săptămîni și luni la rînd, fără duminici, fără reprize, adică dintr-o repriză într-alta, uneori fără nopți, L.B. a învățat, s-a pregătit, a renunțat la joacă, la cinema, a mîncat matematică pe pîine, uneori chiar și fără. Îl tenta grozav să cîștige, miza sau premiul pus în joc era mare, adică o excursie în străinătate. A cîștigat. Dar premiul făgăduit nu i s-a dat, i s-a dat altuia, clasat în urma lui. Motivul : L.B., cu un an înainte, „mai fusese în străinătate", adică fusese pare-se cu părinții, într-o excursie de cîteva zile în Bulgaria. Și (după cîte îl s-a spus părinților, iar părinții, neavînd altă explicație de oferit lui L.B., i-au oferit ce li s-a spus) „există instrucțiuni care prevăd că nu se poate merge doi ani la rînd în străinătate".

L.B. nu știe dacă, într-adevăr, există astfel de „instrucțiuni", el știe doar că a muncit, a luptat, a cîștigat, dar, iată, n-a cîștigat. Și L.B. se întreabă : de ce ? Și anul ăsta, cu toate insistențele profesorilor, L.B. a refuzat să mai participe la olimpiadă. Înscrie-te, totuși l" i s-a spus. Și L.B. a întrebat : de ce ?

Și el e trist, cînd întreabă astfel. Și noi sîntem și mai triști.

I. OLTEANU ■

● POȘTA REDACȚIEI

JURIDIC

● **Puiu Baceș** — București : Un consimțămînt exprimat nu poate fi retras decît în condițiile dovedirii inducerii în eroare, a existenței violenței, escrocheriei sau a unei alte prevederi a legii ● **Tufaeff Ioana** — București : Se dezbate în primul rînd succesiunea mamei ; drepturi : tatăl 5/8, fiica 3/8 ; se dezbate apoi succesiunea tatălui (cele 5/8) ; drepturi : fiica 3/4, mama vitregă 1/4 ; notariatele n-au primit ordinele amintite ● **Nicolae Grigore** — Pitești : Se întreprinde înființarea unei popriri la executorul judecătoresc din raza căsei piritului sau a locului de muncă ● **Onică Maria** — Argeș : Cei 25 de ani pot fi transformați în 12 pentru pensie, cu condiția să îndepliniți vîrsta ● **Dina Gheorghe** — Pitești : Legea nu vă obligă să părăsiți apartamentul de stat, dacă aveți o proprietate la țară ● **Floricică Ion** — Argeș : Legea prevede : Alocații pentru copii pot primi și lucrătorii organizațiilor obștești, uniunilor de creație, altor organizații obștești din fonduri proprii ● **Elena Șerbănescu** — București : Treceți pe la redacție ● **Leuț Gheorghe** — Bihor : Recursul extraordinar este promovat numai de Procuratura Generală ● **Mihai Dănilă** — Bihor : Judecătorul are dreptul de a nu ține seama de concluziile expertizei tehnice ● **Ion Badea** — Covasna : Actul sub semnătură privată trebuie scris în atîtea exemplare cîte părți în dispută sînt ; riscați să nu fie luat totuși în considerare ; mergeți la notariat ● **Moise Eugenia** — Covasna : „Din culpă" nu înseamnă „cu premeditare" ● **Ilie Voicuț** — Bacău : Ați înțeles greșit. Într-o cauză penală există termen de prescripție într-un singur caz, în defavoarea inculpatului și acest termen este de un an ● **Ovidiu Motorga** — Tecuci : Formularea exactă este „... cînd există o proporție evidentă între venituri și cheltuieli" ● **Șerban Valeriu** — Brăila : Reveniți la Procuratura județeană. Într-un caz de mituire există întotdeauna două părți de vină ; a doua sînteți dumneavoastră ● **Olteanu Ion** — com. Brezoaiele, jud. Ilfov. Memoriul dv. a fost trimis Procuraturii Generale pentru reexaminarea cauzei. Cercetarea este în curs. Răspunsul va urma.

NICOLAE CRISTACHE ■

SOCIAL

● **Ionescu Vladimir și alții** — București : Comportarea profesorului-maistru de la „Metaloglobus" față de copiii dv. ca și celelalte fapte trebuie aduse la cunoștință — cum este și normal — Inspectoratului școlar al municipiului București și Inspectoratului general al miliției ● **Petre Armutlisk** — București : Ați cumpărat iaurt de la centrul din strada Carol Davila nr. 3 și ați găsit o bucățică de sticlă și apoi o pioneză. Ne rugați să sesizăm organele competente, ceea ce și facem ● **Leu Vasile** — București : Într-un fel, cele scrise de dv. sînt impresionante : un bătrîn de 86 de ani cu o pensie modestă face bors și ceilalți locatari din curte se frămîntă de ani de zile cît să-i treacă taxa la apă : 50 de bani pe zi sau 1 leu pe zi ? Conform legilor omeniei vă sfătuim să-i convingeți și pe ceilalți să-l lase în pace ● **Zah Pavel** — Șimleu Silvaniei : Veniți la redacție într-una din zilele de primire a solicitanților, adică : joi, vineri, sîmbătă, între orele 10—13 ● **Thomas Breier** — Timișoara : Remarcăm și noi buna desfășurare și bunele rezultate obținute de oamenii din Jimbolia în cadrul celei de-a doua ediții a Festivalului național „Cîntarea României" ● **Canale Petre** — Măldărești — Vîlcea : Ne pare rău de nenorocirea ce vi s-a întîmplat. Însă, scrieți „...Față de cele relatate de mine mai sus, sînt suficiente probe și fapte pentru a nu fi chemată familia mea și cu mine la procese și aminări..." Nu avem competență ● **Tatlan Vasile** — Avrig, **și mulți alții** : Conform legii, anchetele de presă pot fi pornite numai după ce există o hotărîre judecătorească definitivă. Vă rugăm să rețineți — este foarte important.

EUGEN SECELEANU ■

ÎNVĂȚĂMÎNT

● **Mailat Florin** — Iarăși (Covasna) : Manualele de care aveți nevoie le puteți găsi la biblioteca oricărui liceu agricol, chiar și la Brașov, unde lucrați. ● **Pop Elena** — Șomcuta Mare (Maramureș) : În studiul chimiei, parametrii corporali despre care ne-ați scris nu pot fi o piedică. Succes ! ● **Boca Justin** — Luduș : Școli de cranici-reporteri nu există. Oricum, e mai bine să vă adresați direct la sursă, adică la Radioteleviziunea română ● **Popa Gheorghe** — București : Dacă fiul dv. nu este bolnav, nu e nevoie de internare la o școală specială. Cereți la inspectoratul școlar de sector primirea lui în internatul unei școli obișnuite ● **Dumitrescu Ion** — Craiova s.a. : Broșura „Admiterea în învățămîntul superior" va apărea în cursul acestei luni.

MIRCEA FODOREANU ■

ADMINISTRATIV

● **Gheorghe Dragu** — București, **și alții** : În conformitate cu Decretul 68/1976 se poate aproba schimbarea domiciliului în orașele mari unor categorii de persoane precis delimitate de art. 8 (părinți la copii pentru întreținere sau îngrijire sau a copiilor la părinți cînd aceștia din urmă sînt în întreținerea părinților pentru continuarea studiilor), precum și celor încadrați în muncă pe durată nedeterminată care au domiciliul stabil într-o localitate de unde nu se poate efectua naveta și care dețin în orașul mare o locuință cu titlu legal (proprietate sau moștenire în condițiile legii) ● **Maria Demișan** — Satu Mare : Singurele organe competente să se pronunțe asupra temeiniciei și legalității desfacerii contractului de muncă sînt instanțele judecătorești, cărora vă sfătuim să vă adresați ● **Vasile Cocoș** — Cluj-Napoca : Cei care au realizat o vechime minimă integrală în muncă de 30 ani (bărbați) din care au lucrat efectiv 15 ani în grupa I de muncă se pot pensiona la împlinirea vîrstei de 59 ani. Dacă îndepliniți aceste condiții puteți solicita pensionarea ● **Ana Tăbircă** — comuna Chiajna : Nu puteți beneficia de ajutor social. Acesta se acordă numai mamelor care au în îngrijirea lor minimum 5 copii ● **Ioana Gherghișan** — Constanța : Am fost informați de către Ministerul Sănătății că, pentru precizarea diagnosticului, copilul dv. a fost programat la o comisie medicală de specialiști pentru propuneri în vederea deciziei ● **Petre Pandele** — București : Sînteți inclus pe tabelul de locuințe al pensionarilor la poziția 2 pentru un apartament cu 4 camere ● **Gheorghe Nemeș** — Ortelec — Zalău : Vă înțelegem, dar fără acte doveditoare nu puteți obține pensie de asigurări sociale de stat ● **Mircea Dan** — București : Propunerile dv. sînt în atenția Ministerului Sănătății ● **Gheorghe Țugui** — Brăila, **Felicia Popescu și Gheorghe Călinescu** — București, **Virgil Buga** — Brașov : Doctorului Mihail Theodoru Zavergiu îi puteți scrie pe adresa : str. Caragea Ioan Vodă nr. 21, București.

MARGA NEDELEA ■

● Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—13.

Evenimentul artistic

Georgeta Boruzs și Adrian Dumitrache

(GALERIA SIMEZA)

Orice artă este și o meserie. Puțini artiști sînt dispuși să deschidă discuția asupra lucrului creat de ei pornind de la excelența tehnică a acestuia. Și e păcat, fiindcă **făcutul artei** nu e o treabă ușoară și nici atît de lipsită de semnificații pe cît se crede. Expozițiile de gravură reamintesc unui public dispus să ia în serios o seamă de țanțoșe comodități ale creației contemporane ce meserie înaltă cere gravarea unei plăci și la ce muncă grea merge graficianul. Selecția de la SIMEZA a soților Georgeta Boruzs și Adrian Dumitrache ține, prin urmare, un dublu interes : al genului și al măiestriei simțirii ce-l practică.

Ca sentiment general, gravurile de aici marchează toate izbînda rațiunii asupra haosului, dar o izbîndă brăzdată de unele spaime și dureri adînci. Privim planșele Georgetei Boruzs ca pe macrofotografiile unor desene viguroase, trase de o peniță sumbră, în zodia unui imaginar plin de grozăvii. Pentru o mai exactă situare a intențiilor sale, trebuie să ne gîndim la vechi stele funerare, mult roase de vreme, al căror înțeles cînd pare să se contureze, cînd se pierde în reliefuri tocit și murdar al marmurei. Fiecare planșă va putea fi citită, descifrată, luînd în considerație ideea de înfruntare a binelui cu răul. Un maniheism care nu sărăcește imaginea. Conflictul e întărîtat, simbolurile binelui și răului sînt așezate în cadru cu deosebită știință. În fine, profesionalitatea gravorului e pasionantă. Ochiul nostru urmărește cu încordată plăcere aventura dăltiței pe placa de aramă. Nașterea formei e întotdeauna un spectacol care captivează. Un gravor de talent știe să prezinte momentul cînd se alege forma din neant, cînd se însuflețește cu un sens orice zgîrietură a plăcii. Îndelung povestitoare, aceste planșe sînt totuși îndeajuns de misterioase, de încărcate de secret. Gravorul de azi este în fapt un poet și, adunate într-o mapă, imaginile create de Georgeta Boruzs ar fi de citit întocmai unui volum de versuri. Imaginile îngăduie o lectură multiplă : dintr-un plan apropiat, din unul mediu, din planul celor mai înalte teme ale existenței omului modern.

Adrian Dumitrache este un grafician complex, cu realizări importante în afiș, publicitate și ilustrație de carte, dar care s-a afirmat îndeosebi cu operă aleasă în domeniul extrem de dificil al gravurii pe placă metalică. Sub raportul tehnicii, lucrările lui sînt pilduitoare. Adrian Dumitrache pune chestiunea șlefuirii profesionale într-un chip care merită să fie urmat. Puternic sensibilizat de vechi xilografii transilvane, impresionat cu putere de planșele unor bestiarii din veacuri trecute, artistul reînvie teme, idei, motive, dîndu-le o vehementă actualitate. Gravurile în zinc și aramă, impecabil trase, excelează printr-un desen clar, lapidar, decis să exprime mulțimea de spaime și exaltări din lume. Apăsat simbolic, punînd cu severă pricepere în balanță binele și răul, materialul și idealul, aventura simțurilor și a spiritului, aceste imagini sînt rodul unei minți pătrunzătoare, necruțătoare chiar în căutarea unui înțeles prieten omului. Îndrăznesc să afirm că Adrian Dumitrache atrage prin șoc, evitînd recuzita lesnicioasă a unor suprarealiști de rînd. Într-o acvaforte mai de demult, el arată zborul unui pește-țap deasupra unui burg cu o sobră geometrie a structurii stradale. Artistul spune, cu o anume spirituală brutalitate, că existența noastră atinge în mod egal extremele, că ordinea și naturalul coexistă cu abisul și supranaturalul, că sîntem materie și miracol spiritual deopotrivă.

TUDOR OCTAVIAN ■

ADRIAN DUMITRACHE – Zbor jos

Profesiune de credință

Ierarhia spiritului

În fiecare săptămînă televiziunea prezintă o piesă și de cîteva ori pe lună secvențe din viața teatrală ori o individualitate a scenei. Audiența acestor emisiuni nu-i totdeauna la fel de amplă. Fluctuațiile sînt determinate, evident, de meritele interpreților, ale comentatorilor, de darul celor ce transpun într-un alfabet diferit o artă cu legi proprii. Însă un lucru e cert : ceea ce hotărăște rezonanța faptului teatral tălmăcit în fapt audiovizual nu-i atît valoarea imaginii, cît a cuvîntului. Montajul poate fi surprinzător, înzestrat cu o reală putere de sugestie, dar comunicarea relevantă se realizează prin intermediul verbului. Fiindcă în teatru ceea ce precumpănește nu-i cantitatea informațiilor ori însușirile picturale ale desenului, ci calitatea semnificațiilor transmise privirii, auzului, meditației, prin expresia directă a cugetării. Nici „camera stilou", nici „scrisul imaginii" nu înlocuiesc substanța mesajului trecut prin această dintîi și fundamentală experiență a gîndirii — pînă acum neîntrecută în capacitatea de a spori cunoașterea — care e cuvîntul. Evident, cuvîntul crematoriu al aparențelor și înălțat la rangul de mesager al esențialului. Fiindcă sînt vorbe care spun mai mult și mai concentrat decît cea mai frapantă și laconică imagine. Și pe urmă nu volubilitatea, spontanul, firescul reținu cu adevărat, adică durabil, atenția și reflecția telespectatorului. Ca și în literatură, ca și pe scenă, decisiv e ceea ce nu se vede dintr-o dată sau pe loc, dar rămîne întipărit în viața noastră interioară devenind germenul și impulsul unui proces depășind granițele imediatului. Altfel spus „vizibilul" trebuie să ne poarte în teatru spre „invizibil".

De aici trag nu numai concluzia că electronica e mai puțin amenințătoare pentru teatru decît s-a afirmat, dar și presupunerea că, prin orice metamorfoze ar trece piesa și spectacolul, ele nu se pot lipsi de cuvîntul care încorporează, stăpînește și lasă în urmă instantaneul.

N-aș vrea să se deducă din această observație că neg mutațiile pe care le comportă apariția cinematografului sau a televiziunii în felul de a concepe și recepta teatrul. Menționez doar continuitățile. Dealtfel, și în vremea de aur a filmului mut s-a crezut în moartea cuvîntului. Dar el a supraviețuit. Și va supraviețui și în era televiziunii, pentru că multe s-au schimbat în relațiile cu universul, dar nu și în acest mod de a pune lumea în probleme și de a acționa care e verbul. Atîta vreme cît va subzista necesitatea ca viața să se reprezinte pe sine prin această formă a creației, arta noastră are toți șorții să triumfe într-o bătălie ce-o supune, deocamdată, multor amputări, subordonări și transplantări.

Paul Valéry spunea odată : „Numesc mare acea artă angajînd omul în totalitatea sa conform ierarhiei spiritului însuși". Contestă cineva că în vîrful piramidei se află tainele și mărturisirile conștiinței cinstindu-se pe sine prin litera gîndită, scrisă și trăită, prin litera decupînd și înglobînd semnificații care-s rivalul și inamicul uitării, al morții ?

RADU BELIGAN ■

Notă

O regretabilă omisiune la un jubileu

Tulburător scenariul emisiunii dedicate semicentenarului teatrului radiofonic românesc, evocare în ghereu cuprinzătoare și expresivă a principalelor momente care au jalonat evoluția teatrului cu cel mai mare număr de spectatori, teatru care păstrează în fonoteca sa de aur glasurile celor mai mari actori români în roluri reprezentative pentru repertoriul clasic și contemporan, românesc și universal. Emisiunea a beneficiat de un comentariu înțelept și savuros, în lectura unuia din interpreții de frunte ai teatrului contemporan, Radu Beligan, de memoria benzii de magnetofon și de declarațiile acelora care, cu modestie și discreție admirabile, artiști și tehnicieni, au transpus pe calea undelor și au difuzat săptămînal reprezentații memorabile, de referință, pe care le audiem și astăzi cu o emoție proaspătă. O singură omisiune a înregistrat această emisiune panoramică, omisiune cu atît mai regretabilă cu cît epoca la care se referă, cuprinzînd anii 1949—1956 constituie o etapă de pionierat în orientarea, consolidarea, diversificarea și evoluția în plan tematic și estetic a emisiunii de teatru românesc. E vorba de perioada în care s-a trecut la primele imprimări pe bandă de magnetofon, părăsindu-se transmisiunile directe din spectacole, adeseori constituitoare și imperfecte din punct de vedere tehnic și artistic, la distribuirea celor mai mari actori români în roluri semnificative pentru creația lor, pentru posibilitățile lor de interpretare, cu adresa posterității : Ion Manolescu, Nicolae Băltăteanu, Mihai Popescu, George Storin, Sonia Cluceru, Ion Talianu, George Calboreanu, Ion Finteșteanu, Alexandru Giugaru, Marcel Angelescu, Aura Buzescu ș.a. Ne amintim că în anii aceia, teatrul radiofonic devenise, prin strădania unui grup de entuziaști animatori, în plină epocă de căutări și tranziții, cînd teatrele își desfășurau uneori activitatea cu fluctuații, o instituție cu o extraordinară popularitate în rîndul milioanelor de oameni. Conducător al acestui colectiv la vremea aceea a fost ziaristul și criticul literar Traian Stoica, om de aleasă cultură, dinamic și întreprinzător, care a transformat activitatea teatrului radiofonic dintr-o întreprindere funcționînd aleatoriu, într-o instituție de formare și informare programatică, guvernată de înaltele comandamente ale politicii partidului nostru, punînd marele public în contact cu valorile spirituale majore ale dramaturgiei universale și contemporane, recompunînd pe bandă de magnetofon o adevărată istorie a teatrului.

Iată de ce, ținem să amintim cititorilor noștri și ascultătorilor emisiunilor de radio, numele animatorului de înaltă competență care a avut, în primii ani ai republicii, sarcina dificilă de a răspunde, o bună perioadă de timp, de **politica repertorială și de direcția artistică** a emisiunilor radiofonice. Numele lui, repetăm, este Traian Stoica. Asta pentru că emisiunea, dealtfel, emoționantă, coordonată de actualul conducător al redacției de teatru radiofonic, dramaturgul Virgil Stoenescu, l-a omis dintr-o regretabilă eroare.

ARON DOMIDE ■

● CAP LIMPEDE

CARTE

Un adevărat eveniment editorial trebuie socotită **apariția volumului Țările române în secolul al XIV-lea — Codex latinus Parisinus.** Editura „Cartea românească" merită felicitări din partea tuturor iubitorilor de carte pentru modul fastuos în care a ținut să prezinte cititorilor români **Tratatul despre arta militară și mașinile de război** —

Tractatus de re militari et machinis belliciș al lui Paulus Sanctinus Ducensis, manuscris din secolul al XIV-lea. Ion Dumitriu-Snagov, care l-a tradus și l-a comentat, investigîndu-l cu mijloace moderne, înzestrîndu-l cu un impresionant aparat critic — un studiu, un glosar, note, indici — a depus o muncă migăloasă și riguroș științifică, ajutat de numeroși oameni de știință și cultură români și străini. Prezentarea artistică aparține lui Gh. Chiru și trebuie să spunem că este excepțională, parcurgerea acestui tom de 768 de pagini fiind o încîntare, editarea lui reprezentînd o adevărată sărbătoare a cărții românești, a întregii galaxii Gutenberg, un triumf al rafinamentului artistic și al meșteșugului tipografic.

Codicele latin de la Paris, aflat la cota 7239 în colecția de manuscrise de la Biblioteca națională din Paris are o istorie pasionantă. Scris de Paulus Sanctinus Ducensis, tehnician militar italian din secolul al XIV-lea, pentru a servi

lui Sigismund de Luxemburg, regele Ungariei, care pregătea o cruciadă împotriva otomanilor — la care va participa și Mircea cel Bătrîn — manuscrisul va cădea probabil în mîinile acestora ca pradă de război după ce înfrîng la Nicopole, în 1396, oștile aliate. Cîteva dintre pagini i-au fost șterse, nefiind convenabile din punctul de vedere al învingătorilor. Manuscrisul a fost regăsit în 1687, la Constantinopole de către Pierre de Girardin, ambasadorul Franței, și trimis la Paris unde se găsește și azi conservat în condiții excelente. După cum afirmă Ion Dumitriu-Snagov, codicele acesta „nu este doar un tratat de tehnică militară, cum se intitulează, ci o veritabilă enciclopedie a tehnicii în general de la sfîrșitul secolului al XIV-lea și ilustrînd totodată producția materială din spațiul sud-est european". — p. 17. Admirabilă inițiativa de a aduce la cunoștința unui cît mai larg public lucrarea tehnicianului militar italian care ne-a lăsat un document de preț pentru conștiința națională românească. Pentru că **Paul Sanctinus Ducensis** n-a schițat numai tot felul de mașinării de război complicate, dar aproape inofensive dacă le comparăm cu mijloacele de distrugere în masă existente azi și nu a întocmit doar sfaturi utile pentru un comandant de oști în purtarea bătăliilor, pe care le-am putea citi zîmbind amuzați de naivitatea unora dintre ele. El ne-a lăsat totodată și amănunte despre viața strămoșilor noștri pe aceste meleaguri și a realizat și o hartă care vine să întărească ideea continuității poporului român într-un cadru istorico-geografic

bine constituit și recunoscut ca atare pe plan european. După cum se afirmă în studiu, **„Pentru istoria poporului român, harta din manuscrisul parizian are însemnătatea unui monument național. Ea prezintă, la nordul Dunării, Valahia delimitată de la vest de Severin și pînă în nordul Deltei Dunării, de o parte și de alta a Carpaților Meridionali. Transilvania, Oltenia, Muntenia, Moldova și Basarabia poartă în chipul acestei hărți unitatea teritorială a Va-**

Să ne cinstim cititorii

Cît vor fi în lume inimi şi o limbă românească

● La 14 martie se împlinesc 125 de ani de la naşterea lui Alexandru Macedonski, poetul „Nopţilor", fondatorul revistei şi al cenaclului cu acelaşi nume — Literatorul, precursor al simbolismului românesc.

Să vorbim

Revolut şi specios

A vorbi corect românește înseamnă și a folosi corect neologismele, îndeosebi acele cuvinte recent intrate în limbă și care au o circulație internațională destul de mare. Limba română este, mai mult decît altele, receptivă față de aceste cuvinte, tinzînd să devină, în unele variante stilistice ale ei (stilul științific, bunăoară), ușor de citit și de înțeles de către un necunoscător al ei dar înzestrat cu o cultură superioară, cunoscător al fondului lexical internațional, îndeosebi romanic.

Ar fi acesta un motiv în plus, alături de cele invocate în chip obișnuit, pentru corecta întrebuințare a neologismelor.

Voi începe cu două cuvinte pe care le-am auzit anapoda întrebuințate în însăși incinta Facultății de filologie. Se ținuse tocmai o conferință despre structuralism și la ieșirea din amfiteatrul Odobescu l-am auzit pe un profesor adresîndu-se cîtorva studenți cunoscuți pentru atașamentul lor la ideile înnoitoare ale structuralismului :

— Ați văzut că structuralismul nu este așa de revolut precum se crede ?" Distinsul profesor folosea pe „revolut" cu sensul de revoluționar, înnoitor", cînd, în fapt, **revolut** înseamnă după DEX **(Dicționarul explicativ al limbii române**, București, 1975), „care și-a încheiat cursul ; terminat, împlinit, îndeplinit". Acest cuvînt, aplicat unei mișcări de idei, are un sens aproape opus lui **revoluționar.**

Între aceleași ilustre ziduri am mai auzit pe cineva vorbind despre „niște lecții așa, mai specioase". **Specios** nu înseamnă nicidecum **special**, ci înseamnă „cu aparență înșelătoare, prefăcut" — sau, după același DEX, „care are doar aparențe favorabile, plăcute, amăgitor, înșelător".

Dacă am dat aceste exemple, de greșeli săvîrșite de persoane a căror meserie este însăși buna cunoaștere și folosire a limbii române, am făcut-o spre a se înțelege astfel și mai bine cît de greu este s-o vorbești corect.

Cele de mai sus ne îndreptățesc să dăm un sfat : să nu folosim cuvintele înainte de a ne lămuri asupra lor. Rușinos nu e să întrebi ce nu știi, ci să te faci că știi. În ce privește folosirea limbii, o asemenea neștiință se vădește destul de repede. Uneori însă, din păcate, nu înainte de a contamina pe alții de greșita întrebuințare a unor cuvi[illegible]

IOAN COJA■

Cronica literară

Florin Mugur : „Ultima vară a lui Antim" „Profesiunea de scriitor"

Ultima vară a lui Antim (Editura „Cartea românească", 1978) este un roman conceput din scrisori : protagonistul cărții, Alexandru Antim, le trimite din spital lui Adrian Sterescu, un tînăr despre care nu aflăm mare lucru, el nefiind decît un pretext pentru corespondență. Cele 15 epistole alcătuiesc lunga spovedanie a autorului, interesat să se explice sau să-i înțeleagă pe ceilalți, să priceapă o epocă — anume, cea a anilor '50, întîlnim în volum cîteva din clișeele prozei consacrate perioadei, printre care cel referitor la excluderea din U.T.M. — pe nedrept, desigur — a lui Alexandru Antim. Meritul principal al cărții constă tocmai în evitarea acelor situații și atitudini devenite locuri comune în romanele despre perioada respectivă. Florin Mugur scrie despre întîmplări petrecute atunci cu mai puțină patimă, mai senin. El nu mai adoptă tonul de rechizitoriu, tonul demascator și proiectează o altă lumină asupra acelor vremuri. Eroul său, Alexandru Antim, încearcă să-și trăiască viața ca într-o feerie. Se închipuie pe sine și pe ceilalți, într-o lume de basm, ca la curtea unui rege atotputernic, unde forfotesc prinți și baroni, conți și contese, conformîndu-se unor ceremonialuri complicate și pline de fast. Confruntarea dintre bine și rău e lipsită de dramatism, din moment ce victoria, e de la sine înțeles, nu poate aparține decît celor buni. Evenimente pline de tensiune sînt puține în carte. Potrivit unui protocol îndelung chibzuit, fiecare își poartă rangul pe care îl merită și în ambianța strălucitoare în care se află, acționează așa cum o cere pompa curții. Toți eroii au o libertate deplină care le permite să domine întîmplările după bunul plac, astfel încît relațiile dintre vasali și suzerani nu devin nici o clipă umilitoare. Însă această imagine edulcorată a vieții, de regat al unei veșnice fericiri, este mereu amenințată să se destrame, uneori e risipită cu brutalitate de emblemele realității. Iată, de pildă, destinul lui Alexandru Antim : dat afară din U.T.M. și din facultate, ajunge mai tîrziu activist raional „nefamilist", pentru ca pe urmă să devină poet al orașului Ogrinzi, director adjunct al casei de cultură de aici, ca apoi ascensiunea lui să fie brusc oprită și să-l întîlnim controlor de bilete în tramvaie. Idilele cu Maria Sterescu și cu Vera eșuează. Toate acestea se petrec avînd ca fundal un oraș de provincie cu o existență meschină, populat de personaje mînate de ambiții mai mari decît puterile lor, incapabile să viseze, aidoma lui Antim, cel socotit un ratat pentru că nu s-a împlinit, chipurile, din punct de vedere social, să întrezărească, la fel ca și acesta, posibilitatea unei salvări. Pentru că, în ciuda a tot ce i se întîmplă lui și celor din jurul său, Alexandru Antim își păstrează nestirbită încrederea într-o lume mai curată, mai onestă. „Regalitatea" este un astfel de concept, în spatele căruia se refugiază și se apără eroul lui Florin Mugur, cerînd o iluzorie protecție. Totuși, ultimele sale cuvinte din carte — „toți oamenii au nume de regi" — ne transpun într-o lume a speranței, a încrederii.

Ultima vară a lui Antim este un roman scris frumos, adevărată operă de poet care iubește cuvintele și le așază cu grijă unele lîngă altele pentru a realiza o construcție pînă de farmec.

Tot Florin Mugur a publicat recent o carte de interviuri, **Profesiunea de scriitor** (Editura „Albatros", 1979). Reluate din diversele reviste în care au apărut pentru întîia oară — în special în **Argeș** — interviurile se citesc cu [illegible] și plăcere de-acum cîțiva ani, provocînd același interes prin informațiile furnizate, prin calitatea dialogurilor. În volum sînt prezenți 20 de scriitori — poeți, romancieri, critici și istorici literari — care se confesează în dialog, confesiuni pe care Florin Mugur le conduce cu eleganță, cu o adevărată știință, alternînd cu abilitate întrebări rostite curtenitor cu altele vădit incomode pentru preopinenții săi. În general însă, autorul acestor interviuri își păstrează tonul afabil și caută cu discreție să rămînă într-un plan secund, de unde să poată mai bine supraveghea desfășurarea de argumente a celui cu care discută. Convorbirile cu Șerban Cioculescu, Radu Boureanu, Marin Preda, Mihail Petroveanu, Paul Georgescu, Constantin Chiriță, Fănuș Neagu, Nichita Stănescu, Eugen Simion, Alexandru Ivasiuc, Grigore Hagiu, Lucian Raicu, Nicolae Breban, Norman Manea, Nicolae Manolescu, Cezar Baltag, Emil Brumaru, Mihai Ungheanu, Dana Dumitriu, Adrian Păunescu dovedesc din partea lui Florin Mugur o solidă informație literară și o mare capacitate de a urmări un fir logic în conversație. Paginile cărții probează într-un chip admirabil existența la noi, azi, a unor constiințe scriitoricești interesate nu numai de frămîntările vieții literare, cît mai ales de cele ale lumii contemporane

GEORGE ARION■

CAP LIMPEDE ●

lahiei rare, exprimînd o delimitare statală de epocă, atestă conștiința existenței unui popor cu personalitate istorică recunoscută la nivel de document". — p. 106

Dar despre această lucrare și importanța ei pentru existența noastră vom mai avea prilejul să mai scriem. Pînă atunci, să ne bucurăm că se află în limba română, apărută în condiții grafice excepționale, o carte care vine să confirme adevăruri susținute de istoriografia noastră.

FILM

● *La Palais Chaillot și la sala Beaubourg a Cinematecii pariziene a avut loc cea mai importantă retrospectivă a filmului românesc în Franța. Au fost prezentate filmele :* Ediție specială, Războiul de independență, O noapte furtunoasă, Răsună valea, Valurile Dunării, Pădurea spînzuraților, Dacii, Mihai Viteazul, Nunta de piatră, Puterea și adevărul, Zidul, Mere roșii, Pintea, Iarba verde de acasă. *Ampla retrospectivă la care au participat actrița Leopoldina Bălănuță și regizorul Andrei Blaier a continuat în orașele Nisa, Grenoble, Nantes și Strassbourg* ● *Se lucrează la filmul* Duios. Anastasia trecea după nuvela lui D.R. Popescu. *Regizorul filmului este Alexandru Tatos* ● *A început în 14 februarie să se facă și filmul* Ora zero — *scenariul Coman Șova, regia Nicolae Corjos* ● *Se lucrează la* Jachetele galbene *(Ovidiu Zotta — Dan Mironescu),* Rug și flacără *(Adrian Petringenaru și Eugen Uricaru — Adrian Petringenaru),* Lumina pahdă a durerii *(George Macovescu — Iulian Mihu),* Întoarcerea ardelenilor *(Titus Popovici — Mircea Veroiu);* Ultima noapte *(Dumitru Carabăț — Sergiu Nicolaescu),* Ultima frontieră a morții *(Nicolae Jianu — Virgil Calotescu),* Întoarcerea lui Vodă și Ultimii Mușatini *(scenariul și regia Malvina Urșianu)* ● *Revine la Buftea regizorul Lucian Bratu cu* Mireasa din tren, *după un scenariu de D. R. Popescu.*

PLASTICA

Excepționala serie a Editurii Meridiane — Biblioteca de artă — publică în numărul 230 „Corespondența" pictorului Nicolae Tonitza, volum de referință, în general, pentru acest fel de întreprinderi spirituale și, deopotrivă, exemplar prilej de cunoaștere a gîndului de bine al artistului. Mai trebuie spus că îngrijind ediția, selectînd scrisorile și scriind introducerea, cronologia, notele și indi-

cele, Barbu Brezianu și Irina Fortunescu procedează totuși cu prea multă modestie. Lucrarea, de-o mare rigoare științifică, ar merita să poarte pe copertă, operă culturală fiind, și numele celor doi : Barbu Brezianu și Irina Fortunescu.

TV

De mai multă vreme, în cadrul emisiunii de „Satiră și amor" de simbătă seara — plină de cuplete muzicale de o calitate îndoielnică — realizatorii demonstrează o veritabilă performanță antiumoristică. Ideea grupării întregului spectacol în jurul unui invitat de onoare — ultima alegere oprindu-se la Tamara Buciuceanu — nu s-a dovedit nici ea de bun augur. Obligată să onoreze un text submediocru, talentata noastră actriță a trebuit să devină protagonista unei reprezentații penibile, o adevărată etalare a vulgarității, a dizgrației și prostului gust. Prevăzători sau mizînd pe naivitatea și credulitatea spectatorului, realizatorii s-au străduit să acrediteze calitatea emisiunii, folosind un truc : aplauzele din off.

HORIA FLĂMÎNDU: Portretul unui pictor

„Caminante"

Jurnal mexican (52)

Chichen-Itza

I

Din păcate, venim în astfel de locuri, grăbiţi, barbari jovialí ai unei nerăbdări ce se plictiseşte destul de repede între ruine, şi adesea, le caută din simplă curiozitate... Dar, într-o privinţă cel puţin, această amiază de septembrie echilibrează balanţa. Sub cerul si torid eşti mai puţin constrîns de prejudecăţi. Nomazii au urît oraşele ? Atît nu e de ajuns pentru a-i compătimi. Mai trebuie adăugat că, din punctul lor de vedere, era logică înverşunarea cu care barbarii se îndreptau împotriva Romei. Zidurile cetăţii eterne reprezentau o sfidare la adresa istoriei purtate în corturi. Cum să le accepte ? Trebuia îngenuncheat orgoliul aceluí oraş care-şi permitea să se creadă etern, pentru ca ei să-şi poată continua galopul. Altfel, (îşi ziceau pe bună dreptate) călăreţii nu vor mai crede în vîntul care le umflă părul lung, ci vor începe să viseze ziduri, monumente, fidelitatea. Vor privi într-o zi cu îndoială la corturile lor, care odată ridicate, lasă nisipul gol, fără trecut. Nici un monument pe acest nisip, dar şi nici o ruină. Nici o speranţă, dar şi nici o dezamăgire. Adevărul, îşi spuneau mai departe, nu e nici în speranţe, nici în dezamăgiri, ci în calul care aleargă cu nările fremătînde. Iar zidurile întîlnite în drum, oraşele care vor să se umple de monumente pun sub semnul întrebării această beţie nomadă. Ele trebuie pedepsite, trecute prin foc şi sabie înainte de a-şi exercita puterea de corupţie, înainte de a-i convinge pe călăreţi să coboare din şa şi să planteze un pom pe nisip. Un singur pom care ar prinde rădăcini ar fi o primejdie gravă. Căci se va găsi cineva care, în clipa ridicării corturilor, să privească în urmă cu nostalgie. Care să aibă după aceea tentaţia de a se sustrage goanei, de a rămîne, aruncînd suliţa, arcul şi săgeţile şi luînd în schimb apă în palme pentrú a uda rădăcinile pomului. Şi, într-o zi, unul chiar se va furişa din oaste. Va rămîne să îngrijească pomul sădit pe nisip. Şi va planta după aceea alţi pomi, creînd acolo o pădure. Iar cei care şi-au continuat totuşi cursa ştiu asta. Şi vor începe să fie obsedaţi de amintiri. Mai întîi, cei plecaţi vor glumi pe seama celui rămas singur în deşert. „Îl va ucide nisipul". „Nu va rezista fără oaste". „Va fi sfîşiat de păsările flămînde sau de vreo fiară". Apoi vor rămîne pe gînduri. Dar dacă... ? Dar dacă va reuşi, dacă pomul creşte între timp, capătă umbră ? Dacă în locul unde au fost corturile, acum se ridică o pădure falnică ? Şi dacă în pădure încep să curgă izvoare care vor vindeca nisipul de delirul lui ?... În clipa aceea, nomazii sînt aproape înfrînţi. Chiar înainte de a da bătălia. Şi chiar după ce o vor cîştiga. Ei vor intra în Roma, pentru că Roma nu mai poate să se apere, nu mai poate înfrunta presiunile, dar vor fi învinşi de ziduri şi de monumente, de pini, de tot ceea ce ţine minte. Nomazii vor descoperi într-un oraş înfrînt că victoria lor e inutilă. Şi că ei nu s-au învins, de fapt, decît pe ei înşişi. Plimbîndu-se prin Roma cucerită, vizigoţii lui Alaric se transformau din învingători în învinşi pe măsură ce priveau monumentele şi ruinele.

Toate aceste gînduri îmi sînt sugerate de un basorelief din templul jaguarilor care descrie cucerirea Chichen-Itzei de către tolteci. Desigur, toltecii n-au venit călări, dar ei erau seminomazi. Ca şi mayaşii, veniţi înaintea lor. Şi cum să ne explicăm pasiunea pentru asemenea construcţii din partea unor seminomazi ? Numai cineva care crede în eternitate e în stare să îngrămădească o atît de mare cantitate de piatră într-un templu sau într-o piramidă. În mod normal, ele nu pot fi opera unor locuitori provizorii, aşa cum pădurile nu sînt opera scepticilor. Să fie aceste piramide revanşa pe care mayaşii şi toltecii şi-o luau asupra vicisitudinilor ce-i sileau aproape periodic să-şi abandoneze oraşele şi să plece ? Roma şi barbaria, unite în acelaşi suflet ? O încercare de a se vindeca prin piramidă de rătăciri ?

Toltecii au clădit, între altele, un „templu al războinicilor" şi un **tzompantli**, rămas aproape intact : un altar macabru, căci aici erau aşezate craniile celor sacrificaţi... E adevărat că avem păreri convenţionale despre barbarie şi că există barbarii, azi, mai primejdioase decît cele judecate după optica grecilor care numeau „barbar" tot ce nu era elin. Şi, oare, ce altceva eram în copilărie decît un barbar fericit? Stăteam în mijlocul naturii, în faţa ploilor, a trăznetelor şi a plantelor, fără să dau nume bucuriilor mele, dar trăindu-le ; abia pe urmă am descoperit că într-un foc există şi cenuşă şi flacără. De aceea nu vreau să-mi asum sentinţe de împrumut. Dar înţeleg de ce mexicanii, cutremurîndu-se ca şi noi, nu ascund urmele unui trib singeros ; şi nu pot să trec indiferent pe lîngă aceste cranii. Unul, cel al lui Yorick, e destul pentru întrebarea lui Hamlet. Mai multe, iată pus în discuţie chiar răspunsul firesc. De ce „a fi", dacă omul dă singur dreptate morţii ? Şi totuşi, în această lumină e greu să fi prea multă vreme surd la zumzetul vieţii care împlînzeşte pietrele. Chiar dacă vrei să urmezi o logică intransigentă, te trezeşti visînd cu ochii la florile galbene care se leagănă în interstiţii. Prea obosiţi ca să mai concepem eternitatea, să ne cultivăm cel puţin grădina, ar spune domnul Voltaire. Ca în poezia azteca unde viaţa e asemănată uneori cu un fluture care soarbe nectarul unei flori şi după aceea dispare. Nu e cea mai înaltă înţelepciune asta, dar nici cea mai vrednică de dispreţ. Depinde ce punem în locul ei. Dacă în locul ei punem o filosofie fără speranţă, atunci aş fi gata să mă întorc de la Schopenhauer la azteci.

OCTAVIAN PALER ■

Dosarul unui caz: Mateiu I. Caragiale

Proiecţia eului imaginar sau tragedia unui travesti

Ceea ce surprinde la unele comentarii scrise pe marginea biografiei lui Mateiu Caragiale este lipsa de comprehensiune, tendinţa de a se discuta în sine varii manifestări insolite, fără a se face efortul de a fi înţelese procesele psihologice care le-au generat.

Ce s-ar alege însă din Baudelaire dacă ar fi judecat numai după faptul că şi-a vopsit părul în culori ţipătoare, pentru a nu mai pomeni şi alte acte teribiliste? Sînt cazuri cînd unele firi sensibile şi neliniştite de artişti au comportări bizare care scapă unor măsuri comune, concepute după canoanele îngust-pedagogice. S-a vorbit adesea despre „sminteala" unor creatori care nu reprezenta altceva decît reacţii paradoxale ale unor alcătuiri sufleteşti fragile agresionate de opacitatea unor medii.

Pentru a reveni la Mateiu Caragiale vom cita mărturisirea lui Cezar Petrescu, răscolitoare prin adevărul ei crud. Metafora folosită este elocventă pentru cazul în speţă şi pentru cele asemănătoare : **„Soarta lui Mateiu Caragiale din acea epocă îmi aminteşe o barbară joacă a copiilor de la ţară, cînd prind un pui de corb şi-i bagă gîtul într-un guler de carton, sau într-o pelerină de hîrtie. Pe dată, tot stolul de corbi începe a se vîntura deasupra în gălăgie de croncăniri nedumerite, scandalizate, indignate de această inexplicabilă travestire a unei odrasle care a devenit din corb... necorb. Şi pe rînd unul cîte unul coboară săgeată, clocnind puiul nevinovat cu pliscul în creştet, pînă ce victima îşi dă sufletul. Explicaţia acestei reacţii colective rămîne pe seama amatorilor de psihologie animală. Fenomenul însă există şi mi se părea atunci cum mi se pare şi acum, identic cu ostilitatea nejustificată, absurdă şi monstruoasă, care a urmărit multă vreme un om şi un scriitor atît de rar ca Mateiu Caragiale, ulcerîndu-i inima".**

Nu pledăm pentru înlocuirea unei magii negre cu una albă, ci pentru renunţarea la procedeul etichetărilor de un fel sau altul în favoarea explicaţiilor obiective.

Am încercat să demonstrăm cu alt prilej că bizareria comportamentului lui Mateiu ne trimite la vîrsta adolescenţei cînd se produce „fisura" (ca să folosim expresia criticii psihanalitice) care-şi pune pecetea asupra fizionomiei sale interioare, pecetluindu-i destinul. Cauza primară se cunoaşte : sentimentul că este un „tolerat" sau „supranumerar" în familia tatălui (dată fiind condiţia sa de fiu nelegitim), de unde voinţa singularizării şi a opoziţiei în raport cu Ion Luca. Analizînd fenomenul „mediilor interne" (care face ca sentimentului iniţial al atracţiei să-i ia locul cel al geloziei şi ranchiunei, al unei rivalităţi exasperate), descriam constituirea morgii artistocratice, a pozei de snob ca replică la plebeianismul tatălui.

Însemnările de faţă se vor o continuare a discuţiei, valorificînd prestosul material documentar pe care-l conţin scrisorile către Bocescu, prietenul său din tinereţe — scrisori scoase la iveală graţie lăudabilei pasiuni „mateine" a lui Barbu Cioculescu.

Aşadar, simţindu-se frustrat în drepturile sale, ca o formă a revanşei, — dar şi cu funcţie compensatorie —, Mateiu se lasă în voia visurilor, trăieşte o a doua viaţă, mai precis, îşi creează, în chip programatic, un alt eu, împodobit cu toate calităţile ce i se refuză în existenţa cotidiană. Ne aflăm în anii cînd el caută să epateze prin deghizamentul vestimentar al snobului (are o adevărată fixaţie în materie de „ghete fine"), cînd scrisorile şi le semnează : „Mathieu-Jean Caragiale, comte de Karabey".

Cît este în toate acestea poză şi cît rezultatul unei autosugestii ? Căci ţinem să subliniem : grav nu este faptul că el joacă rolul personajului descris mai sus — cîţi la vîrsta lui nu se pretează la astfel de înscenări ? — cît voinţa manifestă ca actorul să creadă în rolul său, personajul să se identifice cu însăşi fiinţa lui Mateiu. Are loc o înstrăinare de sine, falsificînd gesturi şi simţăminte pentru a putea fi luat drept un altul.

S-a afirmat că Mateiu nu are ceea ce se cheamă o „conştiinţă rea", că n-ar fi existat momente cînd eul imaginar îşi pierdea din forţa fascinatorie, făcînd loc şi înfăţişînd în culori şi mai întunecate, eul real.

Exagerare. În jurnalele sale vom găsi mărturisiri în legătură cu „crizele" aproape periodice care-i răvăşesc viaţa interioară. Anumite manifestări simptomatice le descoperim şi în destăinuirile epistolare către Bocescu. Expresia care revine adesea (dîndu-i diferite motivaţii) este aceasta : „Eu sunt nefericit", sau „mă simţeam atît de nefericit". Altădată, scrisorile încep aşa : „Te rog din suflet să mă scuzi că nu ţi-am scris de atîta vreme, căci am fost aşa de supărat, mă mir că nu am înnebunit" (16 noembrie 1908). Iar la 7 septembrie 1908, notase : „Scrisoarea ta mi-a făcut o imensă plăcere, mai ales azi cînd am rămas iar trist în prada melancoliei".

Demonul melancoliei este cel care-l chinuie, mai abitir ca diavolii pe Sfîntul Anton. Sînt, desigur, cauze diferite ale acestor stări de spirit, toate concurînd însă pînă la a-l împinge în marginea disperării. Se pare că nu o dată, în aceşti ani, îi vine gîndul sinuciderii. I-o spune şi lui Bocescu (fireste, disimulînd totul în maniera cunoscută) : „E o adevărată epidemie de sinucideri şi crime, poate mîine, poimîine, cîţiţi şi de mine că m-am sinucis, dar să nu crezi, că are să fie numai o înscenare, cu un pistol de chocolată". Adăugînd : „E prea dulce viaţa ca să o tai, nu se ştie ce aduce ziua de mîine". În altă epistolă : „Situaţia mea financiară e ca a Greciei şi ar trebui să mă sinucid dacă nu m-aş gîndi la viitor". Tonul voit de autozeflemisire nu ne poate înşela în privinţa luptelor cu tenebre interioare.

Să încercăm a înţelege care este pricina acestor stări depresive. Mai întîi, firesţe, contradicţia între ipostazele ideale, imaginate, şi existenţa mediocră pe care este silit s-o ducă. Pentru a fi un dandy — a spus-o foarte limpede Baudelaire — trebuie să fi fost crescut în lux „să ai o avere considerabilă şi să trăieşti în huzur". Or, Mateiu trăieşte din simple expediente, cum singur recunoaşte de multe ori „trage barca pe uscat". De unde comicul involuntar al unora dintre atitudinile sale auguste care n-a scăpat ochiului necruţător al unor critici. Într-adevăr, dacă noaptea se deghiza şi putea să pară altul, îmbătat de visuri nobiliare, a doua zi se trezea într-o existenţă pe cît de anostă, pe atît de penibilă sub raportul fluctuaţiei mijloacelor sale de trai.

Scrisorile către Boicescu ne permit să reconstituim filmul acestei de a doua vieţi — cea reală. „Eu sunt trist, foarte trist, vegetez oribil, caut parale, e un dezastru" (16 noiembrie 1906). Mai înainte (28/10 iulie 1906) se autoironizează : „En change [sic] situaţia mea, princiara mea situaţie e desperată".

Un motiv îl constituie şi desele întîrzieri ale „rentei" — cum numeşte el banii trimişi de tatăl său : „În septembrie am rămas sans le sou, tata mi-a întrerupt renta, spunîndu-mi să mai aştept 15 zile (după ce aşteptasem două luni)". Asta în 18 noiembrie 1908. La 9 ianuarie 1907, scrisese : „Pensia întîrziată şi o sumă de cheltuieli m-au făcut să apelez chiar la Barbu D. pe care l-am touchat fort galamment". Numele lui Delavrancea mai apare şi în altă epistolă ca fiind persoana pe care putea-o „tuşa", dar ezită din mai multe cauze.

Pentru a face economii stă în casa mamei sale din Cringasi-Grant : „Stau (aproape singur) într-o proprietate a mamei foarte departe de oraş, ca să nu plătesc chirie şi să-mi distrug fondurile pe chirie, lingerie şi mîncare". De fapt, casa nu era în afara Bucureştilor ci la periferie, dar probabil pe-atunci făcea figură deosebită de ceea ce însemna oraşul, cum singur va explica, într-o altă epistolă : „Afară din oraş, nu la ţară fireste, dans la banlieu şi banlieu aici e infect".

Sîncopele în situaţia financiară îl fac să dispară, din cînd în cînd, din cercul magic al boemei bucureştene (avînd prea multă mîndrie pentru a lăsa să se observe precaritatea mijloacelor financiare). Lui Bolcescu i se confesează : „Sînt foarte nefericit, unde mă duc, unde mă întorc îmi vine a striga : Cuştiga, miroase a mijerie !" Tonul glumeţ nu poate ascunde dezolarea, frămîntările interioare, mărturisite şi direct : „În fond sînt însă de o tristeţe amară". Într-o scrisoare de la sfîrşitul anului 1907, îi declara amicului său : „Dacă vreodată am să fiu bogat, eu cred că am să tresar din somn în fiecare noapte cînd îmi voi aduce aminte de vîrsta de acum, l'âge de la noire dèche".

Faptul că, în aceşti ani, Mateiu s-a zbătut cu tot felul de lipsuri nu poate fi negat. O va aminti şi mai tîrziu, în jurnalul din 1928, afirmînd că „am fost constrîns pe tot timpul tinereţii mele la lipsuri", cu acest adagiu generalizator : „Sînt una din victimele cele mai stoice dar şi cele mai vulnerate de sărăcie".

Este însă justificată întrebarea care s-a pus : erau atît de mari lipsurile existenţei sale, a simţit el cu adevărat „mirosul mizeriei" ? Totuşi, primea lunar de la Ion Luca o sumă de bani — deşi cu aminări sau întîrzieri — care-i puneau în situaţia, cum s-a spus, de „rentier", modest dar rentier.

(Va urma)

AL. OPREA ■

Imaginile de faţă fac parte din reconstituirea documentară ITINERARIUL BUCUREŞTEAN AL CRAILOR, realizată de muzeografa Ruxandra Mihăilă, în cadrul volumului : MATEIU CARAGIALE — DOSARUL UNEI EXISTENŢE, aflat în curs de tipărire, sub egida Muzeului literaturii române.

Cenaclul ca spectacol (IV)

Sînt pînă acum mai bine de 300 de întîmplări literar-artistice ale Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar organizat de C.C. al U.T.C. și revista **Flacăra**, cenaclu condus de poetul Adrian Păunescu, și oricare din acestea, poate fi socotită o operă de sine stătătoare comunicînd totodată cu celelalte, ca episoadele unui serial în care personajele trăiesc cu totul și cu totul alte întîmplări de fiecare dată. Există însă o seamă de componente indestructibile care se relau și care îi conferă cenaclului o personalitate distinctă. Una din caracteristicile de bază este aceea de a reprezenta un evident **specific național**. În cazul cenaclului Flacăra mulți dintre cei care îl formează au cunoștințe de ceea ce cîntă tinerii în alte părți ale planetei, sînt la curent cu orice înnoire apărută, consultă reviste de specialitate, ascultă discuri, casete, benzi de magnetofon. Dar numai interpretarea smerită a unor astfel de piese muzicale compuse potrivit unei alte sensibilități și unei alte filozofii de viață n-ar fi adus decît poate, cel mult, la ivirea unor interpreți valoroși, remarcabili din punct de vedere instrumental și vocal. Cenaclul Flacăra este o expresie a spiritualității românești care și-a asumat un fenomen muzical de amplă audiență și i-a conferit particularități inconfundabile. Ele nu țin numai de **formele de exprimare** cît mai ales de **fondul** a ceea ce se prezintă publicului. Creațiile interpretate în cadrul întîmplărilor sale literar-artistice corespund năzuințelor oamenilor acestor locuri și acestui timp. Ele vorbesc cel mai adesea despre **libertate, independență, unitate.** Dar nu e vorba despre o libertate, o independență, o unitate abstracte, cîntate la modul general, fără nici o tangență cu noi. Ci este vorba chiar de libertatea, independența, unitatea noastră, așa cum pe alte meleaguri alți tineri își cîntă cu toată îndreptățirea idealurile lor.

De remarcat faptul că naționalitățile conlocuitoare, prin reprezentanții lor, își fac auzit glasul în limba maternă în modul cel mai firesc în cadrul acestor întîmplări literar-artistice. Cîntece de mare succes de pe mapamond sînt interpretate fără discriminare în limbile celor care le-au compus. Este și aceasta o dovadă a respectului cu care se întîmpină valoarea, oriunde s-ar găsi ea, de către Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar care a descoperit mijloace proprii de a ilustra un fenomen muzical de mari proporții.

PAUL ALEXANDRU ■

Să ne servim de cîntec servind cîntecul

— Viorica Flintașu, ce face un sătean la București ?

— Un sătean la București ? Unii vin să dea cîrese, alții cîntece. Eu cînt.

— De unde vă vine zestrea sufletească și de unde această sete de cîntec ?

— De fapt nu m-am desprins niciodată de Sălștea Beiușului, din Bihor, un sat pe o culme de deal, o sută de case înșirate pe-o uliță, la poalele Apusenilor, unde eram convinsă că se termină lumea. Verile, secetoase cumplit. Se spune că sălștenii beau apă „spînzurată", dusă în spate, în vase de lut ars, legate cu niște „sterguri". Cel ce se uită cu luare aminte într-un ochi de apă, se descoperă pe sine, descoperă și cîntecul. La Sălștea există o stare de cîntec.

— El, și cînd ați ieșit dumneavoastră în lume ?

— Pe la vreo opt ani, cînd am ajuns în marele oraș Beiuș, dădeam bună ziua la toată lumea. Am dat drumul la cîntec încă din primii ani de școală, apoi, ca bibliotecară prin Bihor sau la București, cînt ca un om care crede în cîntec oriunde ar trăi el. Dar pînă la proba de foc cu Orchestra Radioteleviziunii, mi-am făcut o lungă ucenicie pe scenele căminelor culturale din Cristior, Rieni, la Casa de cultură din orașul Dr. Petru Groza.

— Deci, acolo, la Cristior, Rieni, în cămine încălzite sau nu, visați marile scene ale lumii.

— Credeam într-ai mei, eram între ai mei și asta îmi ajungea. Numai cu această credință am întrupat în vocea mea făptura cîntecului bihorean pe meleagurile Ungariei, Austriei, în U.R.S.S. și Israel, în R.F.G. și Danemarca, în Norvegia, Suedia. Dar fiecare drum are un început. Și aș putea spune, că nu am păsit chiar cu dreptul.

— Păsiți acum.

— Îmi amintesc cum la primul concurs organizat de ansamblul „Ciocîrlia", în 1964, deși reușisem dintre cei trei sute de candidați, la spectacolul cu public, alături de mari cîntăreți, copleșită, m-a apucat amețeala și am tăcut.

— Și lumea a aplaudat tăcerea dumneavoastră ?

— Am răspuns acestei încurajări revenind pe scenă, cîntîndu-mi cîntecul ce avea să fie și prima imprimare la radio. De atunci tot revin. Atît în turnee cît și în imprimările realizate la radio și televiziune ori pe discurile Electrecord — cinci discuri personale precum și alte patru apariții pe discuri colective.

— Calitatea repertoriului, conținutul său dau măsura conștiinței artistice a unui interpret. Recomandați-vă.

— Deși nu haina îl face pe om, repertoriul este haina interpretului și acesta îl recomandă. Cîntecele de dragoste și de dor, cîntecele de joc și de nuntă, de cătănie și de sezătoare, colindul și bocetul sînt însăși respirația mea, ozon ridicat din zona Crișului Negru, una din cele mai bogate zone folclorice ale Bihorului. Ceea ce mă personalizează este însă cîntecul doinit, „trăgănat", prin el transmițînd cel mai fidel mesajul meu sufletesc. Iată, îmbrac haina cîntecului : „Nu-i modru că știu cînta / Că-s vecină cu frunza. / Cîte dealuri și vîlcele, / Toate-s neamurile mele. / Mi-am făcut frați și surori / Tot din oameni horitori. / Că la noi, cît omu-i viu / Cîntă și pentru pustiu. / Numai dacă-i mort nu cîntă / Dar și-atuncea stă și-ascultă".

Nu-mi schimb nicăieri repertoriul. Eu în Oltenia sau în Danemarca doinesc tot ca în Bihor.

— Cum priviți intervenția cîntecului în texte ?

— Cîntecul, cules de la sursă, trebuie să prindă culoarea sufletului tău. Eu caut să-i păstrez mai cu seamă linia melodică cea de acasă și poate că și de aceea cîntecele mele au folosit în alcătuirea unui ciclu de discuri, ilustrînd **„Cultura muzicală în România, de la origini pînă în prezent"**, realizat de muzicologul dr. Vasile Tomescu. Pe linia acelorași valorificări, în acest an voi fi prezentă pe un disc colectiv cu o remarcabilă variantă bihoreană a **Mioriței** culeasă de la Mărîuca Fărcașu din satul Curătele.

— Care sînt modalitățile de selectare și de afirmare, mai noi sau mai vechi, ale interpretului de muzică populară ?

— Mai nou — nu întotdeauna funcționează criteriul valorii. Un fost redactor al unei secții de folclor îmi reproșa că aș cînta prea arhaic, că acum se cere o muzică „mai comercială". Ce înseamnă comercial ? Dacă arhaic înseamnă a-ți respecta zona de unde vii, cu sinceritate și adevăr, atunci eu sînt arhaică. Prea multe cîntece care nu spun nimic sub paietele și fardurile interpreților, ale cîntăreților de sezon. Iată, **Mioriță** este permanența noastră în timp. Oameni de mare bun-simț au creat-o, au continuat-o, au trăit-o. Pe cine poate bucura vulgaritatea unor texte pe care nu le suportă nici hîrtia ?

Sînt unii cîntăreți pe care nu i-ar recunoaște părinții și satul, ei uită curățenia sufletească în care au trăit. Chiar și în muzica populară glasul se cultivă nu numai cîntînd, ci trăind ca un om onest. Prea mulți se servesc de cîntec fără a servi cîntecul.

— Care credeți că este locul dumneavoastră în muzica populară ?

— Cerul cîntecului românesc este larg și generos. Uneori, cîntăreți dintr-o aceeași zonă folclorică n-au loc unul de altul. Mă mir. În măsura în care omul se exprimă pe sine, eu încerc aceasta de peste 15 ani, venind cu zestrea mea de credință, de sinceritate.

— Și de talent.

ADI CUSIN ■

Caricatura — nota de pesimism a optimistului (III)

1. De ce faceți caricatură ?
2. Unde publicați în mod curent caricatură ? Unde ați vrea să publicați și în ce condiții ?
3. Cum este promovată caricatura în existența ?
4. Numiți pe acei caricaturiști, care, după opinia dumneavoastră, prin desen (tip de umor) dau o direcție originală în acest domeniu.
5. Vă rugăm să oferiți printr-un desen un răspuns la o a cincea întrebare, aceea pe care v-o adresați singuri și al cărei răspuns grafic ar urma să spună un adevăr despre caricatură și caricaturiști.

● Dénes Molnár

1. Încerc să-mi dezvolt simțul umorului. Fac caricatură pentru că este genul graficii și al publicistului care cere ca mesajul artistic să fie în același timp idee și poantă. Caricatura mai cere gîndire proprie, spirit novator în tema și în tehnica de execuție, deci este distractivă, populară, de circulație internațională. Te dirijează sigur spre o creație adevărată, prin originalitate și unicitate.

2. Public numai ocazional. Din anul 1972 am publicat o dată la Editura Kriterion, 1—3 desene anual la „Urzica", lunar la „Jóbarát" și din cînd în cînd la „Tribuna", „Utunk", „Flacăra", „Új Élet", „Brassói Lapok", „Ifjumunkás" și aliele. Aș vrea să public oriunde : zilnic la „Előre", săptămînal la „Jóbarat" și cît mai des la „Urzica", „Új Élet" și „Flacăra", respectînd specificul fiecărei reviste, posibilitățile lor tehnice, calitatea artistică și chiar tariful redus cu o singură condiție, să fie publicate măcar două treimi din desene și nu o lucrare din zece. Și, dacă se poate, să fie publicate desenele mai bune și nu cele mai slabe, măcar din respect, seriozitate și răspundere față de creator. Lucrările nepublicate ar trebui să fie restituite și nu aruncate la gunoi, mai ales pentru că ideile și execuția sînt unicate.

3. Se promovează singură. În țară sînt multe expoziții inițiate și făcute de caricaturiști : Suceava — Pim, Petroșani — frații Barbu, Brăila — Chirilloaie, Bacău — Crăiță și Ciosu, Tg. Mureș — (n.r. — autorul, din modestie, nu vrea să spună cine), Cluj-Napoca — Bour și Helga Unipan. Cu aceste prilejuri, au loc întîlniri ale caricaturiștilor, au loc debuturi reale, valoroase. Acțiunile sînt patronate în primul rînd de foarte multe ori din ce în ce mai multe organe, iar în ultimul timp și de „Urzica", fără să impună stilul „Urzicii". Cred că toemai secția de caricatură din U.A.P. face cel mai puțin posibil, îmi pare rău că trebuie să spun asta, mai ales că am cererea de primire în U.A.P., secția de caricatură, și am expus în peste 50 de expoziții. La Salonul de umor Tg. Mureș am încercat să facem ceva exemplar, poate ceva de urmat în ceea ce privește concepția, panotarea, organizarea, premiile, printre care primul premiu pentru debut. Sper că și ediția a III-a, aprilie 1979, va fi o reușită deplină. La expozițiile internaționale avem probleme mari cu selecționarea și trimiterea lucrărilor, aici numai „Urzica" ne ajută în ultimul timp, dar pregătirea participanților și anunțarea din timp este foarte deficitară, pur și simplu neglijată.

4. Nu e cazul. Cred că nu avem direcții originale, numai individuale, cu lucrări uneori foarte bune, fără creatori de vîrf, dar poate vom avea dintre tineri. Se remarcă poate Daniel Ionescu pentru caricatura politică, angajată, Crăiță-Mîndră pentru caricatura sănătoasă și specific românească. Ne lipsește aproape cu desăvîrșire critica de artă despre caricatură. Talente tinere în schimb avem destule și poate asta este cheia succesului caricaturii românești pe plan intern și internațional în viitor. Sînt bucuros că pot să-mi aduc și eu contribuția mea și sacrificii în acest sens.

● Albert Poch

1. Iată o întrebare pe care nu mi-a pus-o nimeni. Ce-aș putea răspunde ? Asta știu, asta fac !

2. Acum 25 de ani încercam să-mi fac un nume publicînd peste tot. Acum încerc să-l consolidez, publicînd doar unde sînt solicitat. Ca membru al redacției revistei „Urzica", deși nu sînt viitorolog, mi-ar plăcea să-mi închipui confrații caricaturiști foarte solicitați de ziare pentru rubrici permanente, pentru paginile de umor de sîmbătă, pentru caricaturile editoriale..., încît să n-aibă timp și de șuetă atunci cînd vin să aducă desenul pentru „Urzica" săptămînală. Iar eu să n-am timp să public și în altă parte, într-atît să fiu de ocupat cu apariția numeroaselor albume de caricatură din colecția „Urzica", a almanahurilor „Urzicii", a volumului „Perpetuum comic", a suplimentelor revistei și a altor publicații de umor.

3. Caricatura de expoziție trebuie, după părerea mea, să îndeplinească condițiile oricărei lucrări de artă, putîndu-se înfățișa ca lucrare de grafică (desen sau gravură), de pictură (ulei sau guașă), de sculptură, cu condiția ca, indiferent de tehnică, să exprime idei satirice sau umoristice în forme adecvate. De criterii ca acestea ar trebui să țină seama, în egală măsură, și caricaturiștii și jurile.

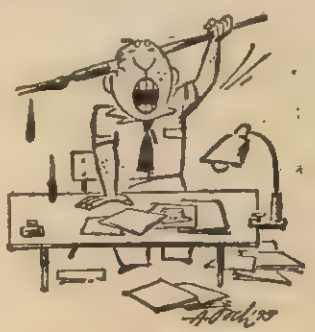

4. Ei se numeau Cik, Taru, Gion sau Cobar atunci cînd am debutat eu în caricatură. Din generația celor mai tineri trebuie avuți în vedere Ciosu, Bour, Crăiță, Dragoș, Leonte, Pim și în nici un caz în ultimul rînd M. Stănescu.

Ce să facem ? Venim în urma lui Jiquidi, Ross, Anestin și sîntem obligați să ținem pasul.

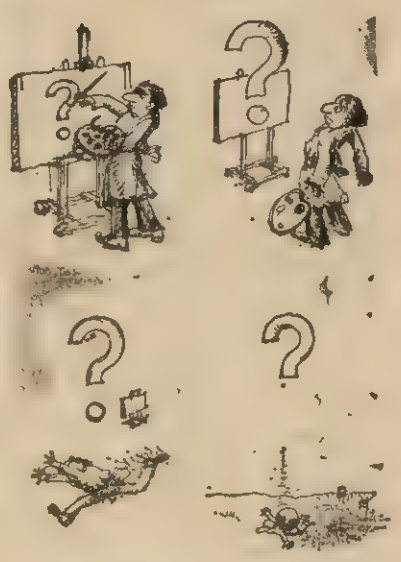

● V. Crăiță-Mîndră

1. Am început să ticluiesc înfiripări de caricatură odată cu primele întrebări.

2. Deocamdată, doar la „România pitorească". Aș dori să public la o „Urzică" săptămînală, editată în condiții grafice mai bune. Jinduiesc după spațiul acordat caricaturii acum zece ani.

3. Satisfăcător. Selecția nu se face nici pe departe la nivelul noului și ineditului.

4. Mihai Stănescu, Octavian Bour, Constantin Ciosu, Cik Damadian, doar ca portretist (unii au uitat să specifice), Niculae Claudiu. Pentru viitor : Mihai Boncă și Timotei Nădășan.

Anchetă realizată de
ION PREDOȘANU ■
TUDOR OCTAVIAN ■

Totuşi, cea mai bună apărare e atacul

Meciul de duminică dintre **Dinamo** şi **F.C. Baia Mare** a stîrnit un interes enorm. Dovadă măsurile miliţiei care a izolat stadionul, interzicerea vînzării biletelor în ziua partidei, transmiterea unei reprize la T.V. Care erau cauzele acestei atenţii speciale a iubitorilor de fotbal? Echipa lui Mateianu fusese văzută o singură dată la Bucureşti în sezonul trecut cînd a învins **Sportul studenţesc**. În rest, micul ecran făcuse destulă publicitate jocului acestui unsprezece. Dar una este să vezi pe sticlă o echipă jucînd şi alta pe marea scenă a stadioanelor. În fond, duminică după-amiază **Baia Mare** a jucat acelaşi lucru cu care ne obişnuiserm, adică a făcut să circule mingea cît mai mult, să interzică adversarului să intre în posesia ei şi să facă binecunoscutul **pressing** care a dereglat multe echipe. Numai un singur lucru au uitat băimărenii, că ei puteau să şi atace! Au avut o perioadă de presiune de un sfert de oră cînd apărarea dinamovistă s-a aflat în mare dificultate, deşi oaspeţii în tot meciul nu au reuşit să tragă un singur şut pe poartă. E prea puţin, chiar pentru o echipă care joacă atît de frumos! Noi, cei de la masa presei, am înţeles de la început **tema** jocului băimărean: ei veniseră să obţină un singur punct, adică un meci nul şi au făcut-o magistral pînă la jumătatea reprizei a II-a, cînd, din cauza nervilor, a factorilor psihologici care intervin în cursul unei partide cu o astfel de miză, **team**-ul băimărean a cedat la singura fază în care Ariciu (care apărase magistral pînă atunci) a avut o şovăială şi Tălnar a putut înscrie. Golul era consecinţa unei presiuni îndelung exercitate, să nu uităm bara realizatorului şi alte ocazii de gol pe care dinamoviştii nu le-au fructificat. Dar el mai este, de asemenea, consecinţa unei lipse de atenţie a antrenorului Mateianu ale cărui merite nu le putem diminua din această pricină.

Care a fost această lipsă de atenţie sau lipsă de precizie, mai bine zis? Pentru toţi cei din tribune era evident că de prin minutul 70 **F.C. Baia Mare** avea două piese ruginite: Rosznai şi Condruc, altfel jucători eminenţi. Dar cuprinşi de oboseală, de panică sau ştim noi de ce!, Condruc, în special, transformase culoarul pe care trebuia să-l închidă într-un bulevard pe care Dinu, Dudu Georgescu şi Dragnea nu au avut decît să treacă şi să înscrie. Numai că barele, şansa şi alte lucruri s-au opus! De aici iluzia unei superiorităţi a bucureştenilor care nu a existat.

Lucid vorbind, mingea a circulat timp de 75 de minute între jucătorii băimăreni. Dacă ea ar fi fost şi şutată spre poarta dinamovistă, ar fi fost cu totul altceva. Am fi aplaudat o idee de joc mai veche care se baza şi pe atac. Dar vechiul principiu: **cea mai bună apărare e atacul** a fost uitat de Mateianu şi meciul a fost pierdut de către băimăreni. Dar să ne întoarcem la greşeala lui Mateianu. El a aşteptat ca acel cap al lui Tălnar să trimită mingea în plasa porţii lui Ariciu şi abia atunci a făcut schimbarea lui Rosznai şi a lui Condruc. Era prea tîrziu! Să nu fi văzut Mateianu ceea ce vedeam cu toţii că mai ales Condruc trebuia scos de mult din punctul nevralgic pe care-l apăra, să fi avut el o încredere oarbă în acest jucător, excelent altfel, dar care i-a pierdut meciul în circumstanţe pe care noi nu sîntem îndrituiţi să le analizăm? Concluziile să le tragă cine trebuie. Deocamdată, cu părere de rău, conchidem că preferăm pe **F.C. Baia Mare** de la Piteşti cînd a pierdut mai categoric în faţa **Argeşului**, dar a făcut o partidă de zile mari. Acela este meciul-etalon la care ne vom referi totdeauna cînd va fi vorba de **F.C. Baia Mare**, cu care, în continuare, sîntem alături.

S-auzim de bine!

EUGEN BARBU ■

P.S. 1. **Felicitări echipei Dinamo, totuşi, care a făcut cea mai bună partidă din ultimii trei ani!**

P.S. 2. **Către un cititor din Baia Mare: Aveţi perfectă dreptate. Scuze! Dar la ce s-a avut subsemnatul pe cap în ultimele două luni, să fie şi el înţeles...**

Mircea Nedelcu

„Se înşală cei care cred că promovarea s-a decis!"

— Tocmai dumneata să spui aşa ceva, tovarăşe Mircea Nedelcu, într-o clipă în care F.C.M. Galaţi are 4 puncte avans în fruntea seriei I a diviziei B!

— Dacă e nevoie să repet, repet. Se înşală cei care cred că promovarea s-a decis! Avem, nu încape discuţie, prima şansă, dar şi o grămadă de griji. Deocamdată, nu ne ies socotelile cum am sperat. Credeam, de pildă, că Steagul roşu va capota la Piatra Neamţ, iar braşovenii, ce să vezi, au bătut la scor!

— Bine, dar meciul direct se dispută la Galaţi!

— E adevărat, dar calculasem că, pînă atunci, vom obţine un avantaj considerabil, iar prima mutare nu ne-a ieşit. Apoi, nu trebuie uitat că jucăm şi la Constanţa şi la Suceava, pe terenul a două dintre urmăritoarele noastre.

— Mai are oare Constanţa vreo şansă?

— Are şi nu e bine, din punctul nostru de vedere, s-o neglijăm. Sîntem lideri, dar avem încă destule griji.

— Ce griji?

— Nu ne merge jocul acasă cum am fi dorit. Plecarea lui Oblemenco şi a lui Deselnicu ne-a silit să găsim soluţii noi pentru atac. Am restructurat ideea de joc, renunţînd, din cauza înălţimii reduse a înaintaşilor, la jocul pe sus, la centrări. Majaru, Kramer, Florea şi Orac sînt jucători buni, dar scunzi. Cel mai înalt e Florea, care are 1,71, cum să joci cu un asemenea atac pe sus?!

— Regreţi plecarea celor 2 craioveni?

— Într-un fel, da. Am fi avut nevoie de ei mai ales în partidele de acasă, ca să spargă apărările adverse.

— Să trecem la altceva. Cum se simte eternul secund Nedelcu pe post de antrenor principal? Cine e, în altă ordine de idei, noul dumitale secund, despre care nu ştim decît că se numeşte Dumitru Boeru?

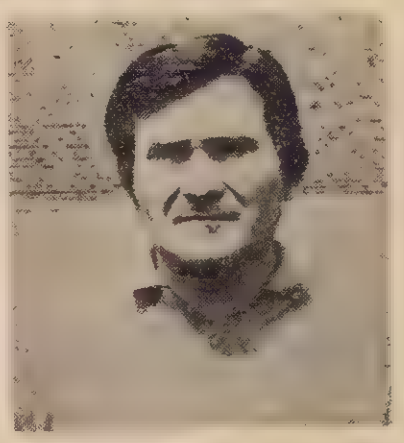

— Eternul secund e un fel de-a zice, căci am mai terminat, acum cîţiva ani, turul cu F.C.M. pe locul 1. Cum să fie? Mai greu, pentru că răspunderea e mai mare. Toţi ochii sînt aţintiţi asupra ta, publicul, minunatul public gălăţean, aşteaptă totul de la tine. M-am străduit şi mă străduiesc să mă achit cu seriozitate de aceste răspunderi şi cred că pînă acum m-am descurcat. Dincolo de vorbe, poziţia ocupată de echipă e cel mai bun argument. Cît despre Dumitru Boeru, e un antrenor tînăr, are 38 de ani, cu care mă înţeleg foarte bine. El a jucat fotbal pînă acum cîţiva ani, în Galaţi, la Oţelul şi Constructorul.

— Galaţii au fost, vreme îndelungată, un oraş în care au poposit o sumedenie de fotbalişti consacraţi, aflaţi, nu jignim pe nimeni cu asta, mai degrabă la apusul carierei. Unii, din cîte ştim, v-au făcut destule greutăţi, arătîndu-se capricioşi. Care e situaţia acum?

— Nu mai e ce-a fost! Optica s-a schimbat. Nu mai aducem jucători, ci îi creştem şi, în funcţie de valoare, îi promovăm, cu un curaj care, la un moment dat, a pus publicul pe gînduri, ba chiar l-a speriat! Au fost voci care ne-au prezis că fără Oblemenco şi fără Deselnicu ne vom scufunda, dar nu s-a întîmplat nici o catastrofă. Cu Majaru, cu Moţoc, cu Vlad, cu Ichim, cu alţi tineri, am mers mai departe şi încă pe un drum drept, care sper să ne ducă în divizia A. Dacă Galaţii au ajuns şi, vreau să cred, vor rămîne pînă în ultima etapă cap de serie, asta se poate explica, în primul rînd, prin desfiinţarea statutului de vedetă. Coeziunea sufletească a fost arma noastră cea mai puternică.

— Frumos spus! Ce alte arme aţi avut? Ce alte arme aveţi?

— Sîntem o familie tînără şi ambiţioasă. Dorim să jucăm un fotbal de calitate şi să promovăm în A.

— Şi alţii doresc, tovarăşe Nedelcu!

— Tocmai de-asta spuneam ce spuneam! A mai rămas mult pînă departe, dar prima şansă pare să fie de partea noastră. Nu-mi plac pronosticurile dar nimic nu mă împiedică să afirm că avem o echipă capabilă să cîştige seria şi chiar să joace de la egal la egal cu multe din divizionarele A. Nu-i întîmplător faptul că, în Cupă, am eliminat pe F.C. Bihor. Dar asta nu înseamnă, repet, că lupta s-a încheiat. Ea e în plină desfăşurare, iar noi avem obligaţia să fim circumspecţi. Ne obligă condiţiile pe care organele locale ni le-au pus la dispoziţie, publicul care ne iubeşte şi ne susţine, nu ca ultim argument, locul pe care-l ocupăm în clasament. Dar bătălia pentru promovare, vă asigur, va fi aspră. Sper ca ea să rămînă, strict, în limitele sportivităţii.

— Şi noi sperăm la fel. O ultimă întrebare. În totul formaţiei pe care o antrenaţi figurează un jucător, Viorel Stoicescu, în care fotbalul nostru îşi pusese cîndva mari speranţe. Ce-i cu el?

— E accidentat. Are o fisură făcută în pregătiri. Dacă se va reface, va juca. Din păcate, Stoicescu nu mai e tînăr, dar el continuă să fie util echipei.

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

Vasile Dobrău la redacţie

În numărul trecut al revistei noastre, tipărind un articol referitor la pregătirile echipei Dinamo Bucureşti înaintea începerii noului sezon, am scris, între altele, şi cîteva cuvinte despre situaţia jucătorului Vasile Dobrău, publicînd punctul de vedere al conducerii secţiei de fotbal a clubului Dinamo. Intrigat de acuzaţiile aduse şi, mai ales, de termenii suspendării dictate împotriva lui, internaţionalul dinamovist ne-a vizitat, marţi la prînz, la redacţie, rugîndu-ne să facem cîteva precizări. Respectînd dreptul la replică, iată ce ne-a declarat Vasile Dobrău:

„În toamnă, avînd toate aprobările de rigoare, am dat examen de admitere la secţia de educaţie fizică a Universităţii din Cluj-Napoca. Reuşind, mi-am exprimat dorinţa să părăsesc clubul Dinamo care, recunosc, a făcut atîtea pentru mine. Doream şi doresc să mă stabilesc la Cluj-Napoca, spre a-mi continua studiile şi spre a mă căsători. Dar Dinamo n-a fost de acord şi mi-a cerut să mă transfer, ca student, la Bucureşti, fapt cu care n-am fost de acord. Din ziua aceea nu m-am mai prezentat la echipă şi nici n-am mai jucat. În schimb, între două avioane, mi-am susţinut o parte din examenele sesiunii de iarnă, luînd 5 la igienă şi 7 la psihologie. Zilele trecute am aflat cu stupoare, din ziarul „Sportul", că am fost suspendat pînă la încheierea campionatului pentru vedetism şi lipsă de interes în pregătire! Despre ce pregătire putea fi vorba atîta timp cît eu am spus şi repetat că n-am de gînd să mai joc la Dinamo şi nu m-am mai dus la antrenamente?! Dealtfel, Comisia de disciplină a federaţiei n-a validat sancţiunea dată de club".

Punctul nostru de vedere rămîne acelaşi: n-are nimeni interes ca un fotbalist de valoarea lui Dobrău să stea pe margine. Federaţia e datoare să intervină şi să clarifice situaţia.

Scurt, foarte scurt

● Învingînd cu 14—13 pe Hidrotehnica din Constanţa, Confecţia Bucureşti a cîştigat Cupa României la handbal feminin. ● Prezent duminică la Satu Mare, crainicul Nicolae Soare ne-a ajutat să aflăm cu ce sentimente întîmpină returul Teodor Curpaş, preşedintele clubului Olimpia. Multumim frumos. ● Mare surpriză în campionatul de polo! La „Floreasca", cea mai tînără echipă a diviziei, Crişul Oradea, a întrecut cu 7—5 pe Rapid. Rugat să ne dea o explicaţie, preşedintele clubului feroviar, profesorul Liviu Mihăilescu, ne-a informat că fraţii Slăvei şi Schervan au intrat în bazin gripaţi, cu temperatură. Oare? ● Internaţionalul stelist Ion Dumitru pare să fie într-o formă de zile mari. În aceeaşi situaţie se găseşte şi Iordănescu, drept pentru care e aproape sigur că o serie de jucători au fost în turneu cu naţionala în Bulgaria şi alta va intra pe teren în meciul cu Spania! Ce părere are antrenorul federal Constantin Cernăianu care zicea, mai deunăzi, că Dumitru nu mai poate?! ● La rugby, campioana învinsă: Grivita roşie — Farul 21—15, toate punctele constănţenilor fiind realizate de Bucos. ● În Marele premiu al Parisului la gimnastică, Emilia Eberle s-a comportat remarcabil, clasîndu-se a treia la individual compus şi terminînd învingătoare în probele de paralele şi sol. ● Sîntem informaţi că, prezent la plenara Comisiei municipale de fotbal din 30 noiembrie 1978, preşedintele F.R.F. s-a declarat nemulţumit de conţinutul Planului de măsuri. Acesta n-a mai fost luat în dezbatere, urmînd să fie îmbunătăţit pe strada Vasile Conta. Dus a fost şi dus a rămas. ● La Minerul Gura Humorului, în divizia B, lucrează cu tragere de inimă şi seriozitate un tînăr antrenor. Numele lui e Gheorghe Făinită. ● Abia revenit acasă, după un turneu foarte tare desfăşurat la Sao Paolo, în Brazilia, Florin Gheorghiu ne-a telefonat la redacţie, aducîndu-ne la cunoştinţă că a încheiat concursul pe locul 3, după marii maeştri Korcinoi şi Ljubojevici. Neînvins, cu 3 victorii şi 10 remize, campionul român s-a clasat înaintea cîtorva şahişti de talie mondială, ca Andersson, Lein, Stean, Panno şi aşa mai departe. Sincere felicitări. ● Într-un interviu acordat ziarului „Tribuna Sibiului", Narcis Coman e de părere că „n-avem nici un portar tînăr cu adevărat de valoare". Emotionant e faptul că, vorbind despre antrenorii cărora le poartă o frumoasă amintire, Coman pronunţă două nume mai puţin cunoscute, Marin Anastasovici de la Giurgiu şi Ştefan Vasile de la Piteşti. ● De mai multă vreme, tabela electronică de marcaj din sala Ceahlăul din Piatra Neamţ zace nefolosită, fiind stricată. Chiar nu se găseşte nimeni s-o repare? ● Din surse demne de încredere aflăm că ex-dinamovistul Radu Nunweiller, legitimat în prezent la Corvinul Hunedoara, intenţionează să revină la clubul din Ştefan cel Mare. El are 34 de ani şi, în ciuda deselor accidentări din vremea din urmă, speră să mai poată face faţă în prima divizie. ● Îmbucurătoare prezenţa masivă a rutierilor la concursul de deschidere a sezonului, excelent organizat de Confecţia. Probele de juniori au fost dominate de reprezentanţii clubului Olimpia, a cărui secţie de ciclism e condusă de inginerul Grigore Togan, directorul Întreprinderii de articole de sticlărie din Bucureşti. ● În proba de 15 kilometri a concursului „Prietenia" la biatlon, sportivii români au ocupat locuri codaşe. Marton încheind cursa pe poziţia 22, iar Andreşiu pe 23! Parcă e prea puţin faţă de condiţiile pe care le-au avut la dispoziţie în lotul naţional. Ce părere are federaţia de specialitate?

A reînceput campionatul de fotbal

● DIVIZIA A ●

BUCUREȘTI : Dinamo — F.C. Baia Mare 1—0 (0—0). Victorie absolut meritată a bucureștenilor, ale căror ambiții au fost stimulate de prezența multi-cintatei echipe a lui Viorel Mateianu. ● Numai că, de această dată, Baia Mare a dezlănțuit la București, unde a venit parcă pentru a aștepta trecerea timpului, deocamdată cu mijloace specifice ei. Aceste mijloace — defensivă aglomerată, păsurarea balonului în jumătatea proprie de teren, pasarea lui până la exasperarea adversarului — au fost arme suficient de eficiente în prima repriză, chiar dacă D. Georgescu sau Augustin ar fi putut, cu puțină șansă, deschide scorul încă înainte de pauză. ● Odată cu trecerea timpului însă, cum și Condruc (probabil accidentat) dădea semne de slăbiciune, găurile în defensiva oaspeților au devenit tot mai frecvente, de unde și ocaziile, numeroase, ale dinamoviștilor, mereu impulsionați de Dinu. Cum echipa lui Mateianu a fost dumnicată lipsită de inspirație, cu un Rosznai în formă slabă și cu un Sepi timorat, golul a plutit cîtăva vreme în aer, mai exact până în minutul 75, cînd Țîlnar a înscris cu capul, peste Ariciu. Desigur, scorul putea fi mai mare, același Țîlnar (bară), ca și D. Georgescu, Custov sau Dragnea ratînd ocazii mari. ● Fără nici o greșeală, deci excelent, arbitrajul lui N. Rainea, ajutat bine de D. Munteanu (ambii din Brlad) și T. Balanovici (Iași). (D. Grecu)

SATU MARE: F.C. Olimpia — Steaua București 0—1 (0—1). Cu toate că într-un clasament al arbitrilor care se întîlnesc cu „Steaua", Constantin Ghiță ar conduce detașat, ei bine, „centralul" [illegible] Satu Mare n-are nici un merit la vreo fază anume. Ba, a arbitrat chiar bine, așa cum îi stă frumos unui proaspăt cavaler FIFA. Golul lui Iordănescu, înscris pe contraatac încă din min. 39, a fost limpede și logic precum lucrarea de diplomă susținută de stelist la Academia de studii economice, al cărei absolvent este. S-a jucat deschis de ambele părți și rezultatul consfințește diferența de valoare dintre cele două echipe. ● Cîteva declarații înainte și după meci. În presa locală, antrenorul locaniclilor și al „olimpicilor", Gheorghe Stancu, o vedea pe „Steaua" drept câștigătoare a actualului campionat, iar pe „Olimpia" în primele zece clasate ! ● Teodor Curpaș, președintele clubului: „Așa este. Azi n-a picat golul. Cu evoluțiile ei bune sau rele, echipa este a noastră, a sătmărenilor. Or, spectatorii iau 10 la trofeul Petschovschi și uită s-o încurajeze. Mare păcat !" ; Constantin Cernăianu, observator federal : „Mă bucură forma ascendentă a lui Dumitru și sînt nemulțumit de Marcel Răducanu. Remarc în mod deosebit jocul și travaliul mijlocașului Stoica, cel mai bun om de pe teren. Am putea avea în el un mare jucător dacă n-ar fi capricios". ● Cam atît despre o partidă arbitrată bine de C. Ghiță, Gh. Racz și C. Braun (cu o scăpare), toți din Brașov. (Ion Predoșanu)

HUNEDOARA: F.C. Corvinul — Politehnica Iași 2—0 (0—0). În prima repriză, ieșenii s-au mișcat dezinvolt, poate prea dezinvolt (au ratat două bune situații prin Cernescu), au legat bine jocul la mijloc și au avut o eare-care șansă în apărare, unde hunedorenii au irosit trei bune ocazii, prin Văetuș, Nicșa și Lucescu (cap de la cîțiva metri în brațele lui Bucu !). ● Astfel, în a doua repriză, la mijlocul terenului s-au impus Petcu, foarte bun în acest meci, Dumitriu IV și tînărul Klein, disciplinat și muncitor, așa cum i se cade unui tînăr de perspectivă. Drept urmare, golul putea să cadă chiar și în minutul 59, cînd șutul violent al lui Văetuș a fost scos miraculos de pe linia porții de Mureșan, în timp ce Bucu se afla cu trei-patru metri mai în față. Cu adevărat, golul avea să vină în minutul 63, cînd Lucescu a executat o lovitură liberă, cam de pe lîngă punctul de corner, la colțul scurt, lîngă bară, iar Petcu, cu o execuție tehnică dintre cele mai fine a deviat balonul în plasă. Peste numai cîteva minute, după un clasic un-doi între Lucescu și Petcu, în timp ce fundașii centrali ai Iașului s-au repezit pe Agud, proaspăt introdus în teren, Lucescu s-a trezit numai cu Bucu în față, și, calm, a înscris și cel de-al doilea gol. ● Bun arbitrajul lui Fr. Coloși, ajutat la margine de I. Urdea și R. Stîncan, toți din București. (Victor Nițâ)

● DIVIZIA B ●

BUCUREȘTI : Rapid — Poiana Cîmpina 4—2 (2—1). După ce clubul feroviar s-a zbătut, a insistat, a reclamat chiar dreptul de organizare a meciurilor în „Giulești", după ce presa a cerut, iar federația a aprobat, e adevărat cu mare dificultate, spre surprinderea multora, iată că tocmai „Rapidul" s-a speriat de acest drept, cerînd mutarea meciului pe stadionul „Republicii" ! ● Duminică de dimineață, spre acest meci s-au îndreptat în jur de 20 000 de spectatori, care vor privi la un simulacru de meci, stricat cu prea multă consecvență de conducătorul ei, neinspiratul arbitru Gh. Ispas, de loc din Constanța. ● În prima repriză, un gol a produs o impresie cît se poate de neplăcută în tribune, cel al lui Preda (Poiana), dintr-un ofsaid evident, semnalizat dealtfel de la margine, acordat însă de arbitru ! În repriza secundă Gh. Ispas n-a făcut mai mult de două-trei greșeli evidente, dar suficient de grave : a acordat un alt gol oaspeților, din ofsaid, le-a anulat un al treilea (perfect valabil !), care ar fi însemnat egalarea pe tabela de marcaj, în fine, a dictat în favoarea „Rapidului" un penalty absolut imaginar, Bontea alunecînd pur și simplu în careu, aproape fără opoziție. ● Scorul, 4—2 pentru gazde, este fără îndoială meritat, multiplele greșeli ale arbitrului neflind în măsură să pună la îndoială justețea rezultatului, ca și unele lucruri evident bune din tabăra „Rapidului". Giuleștenii așteaptă o primăvară fierbinte pentru echipa lor favorită și trebuie să mărturisim că unele semne există, cum ar fi apariția acestui mijlocaș pe nume Paraschiv, care a făcut o foarte bună impresie. ● În fapt, el și arbitrul constănțean lăpas au fost principalele vedete ale matineului de pe „Republicii". (D. Grecu)

ALEXANDRIA : Rulmentul — Metalul București 0—1 (0—1), după un meci aprig, dominat de gazde, dar câștigat de oaspeți, de departe mai tehnici și mai lucizi. ● Negăsind camere la Hotelul „Parc" din localitate, bucureștenii au sosit în dimineața partidei, lăsîndu-i acasă pe Toma, pe Dumitrescu și pe Prodan, indisponibili, ultimul din cauza gripei. ● În schimb, gazdele n-au avut de făcut decît cîțiva pași, traversînd terenul de joc, de la noul lor cantonament, recent amenajat în curtea stadionului. ● După care „Rulmentul" s-a năpustit orbește în atac, căutîndu-l cu înfrigurare pe internaționalul Voicilă. Acesta, păzit ca o santinelă de fundașul central Sebe, nu prea s-a descurcat, părînd în zi slabă, prestația lui răsfrîngîndu-se asupra întregii garnituri, pe care am descoperit-o, în majoritatea fazelor, puțin dotată și prost inspirată. ● De partea cealaltă, „Metalul" s-a apărat cu strășnicie, uneori ajutat și de șansă, aruncînd către poarta lui Borol cîteva contraatacuri, puține ca număr, dar foarte tăioase. La unul dintre ele, după o țesătură de pase bine regizată de ex-stelistul Ion Ion, Șumulanschi s-a strecurat printre fundași adverși, șutînd plasat și înscrînd unicul gol al partidei. ● În căutare de țap ispășitor, publicul l-a fluierat copios pe arbitru, acuzîndu-l de neacordarea unui penalty, la un presupus fault comis, în prima repriză, asupra lui Voicilă. După părerea noastră, n-a fost vorba de nici o infracțiune. ● Astfel, deși cu un singur șut expediat la poarta adversă, „Metalul" a cîștigat pe merit, la fața unei garnituri care a vrut mult, dar care a reușit foarte puțin, nerăminîndu-i decît palida consolare a dominării teritoriale, presărată cu ocazii de gol și cu o minge trimisă în bară. ● Exact și autoritar arbitrajul lui Cristian Teodorescu din Buzău. (Ovidiu Ioanițoaia)

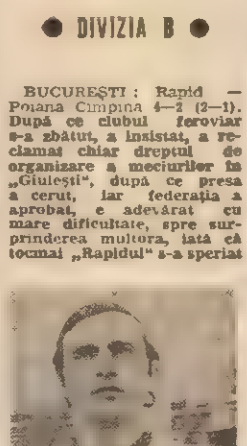

Un nume despre care veți mai auzi: Paraschiv (Rapid)

REȘIȚA : F.C.M. — Universitatea Cluj-Napoca 1—0 (0—0). Teren splendid, vreme splendidă, două galeril animate de o desăvîrșită sportivitate, peste 12 mii de spectatori, iată cadrul în care s-a desfășurat în Valea Domanului un meci mai puțin decît modest, în care arbitrajul confuz a jucat un rol nefast. ● Să ne oprim numai la singurul gol validat din cele trei produse (două în poarta lui Moldovan și unul în poarta lui Ilieș), toate mai mult sau mai puțin neclare. Așadar, în minutul 70, aflat în poziție de ofsaid, Gabel recepționează o pasă în careul mic și șutează, Moldovan prinde asevoie și scapă imediat mingea spre același Gabel care reia, de astă dată imparabil, de la nici doi metri. Ofsaid, acuză clujenii, referindu-se la prima fază, cînd Gabel a intrat în posesia balonului, acuzație respinsă, după meci, de conducătorul jocului, care însă, venind din spate și lateral dreapta, nu putea avea certitudine sută la sută. ● Singurul bine plasat, tușierul Guido Fodor, susține că poziția de ofsaid a lui Gabel era anulată de prezența unui jucător de la „U", retras aproape de linia porții spre marginea opusă lazei. Toate bune, numai că nu putem fi de acord cu punctul de vedere al unui arbitru de margine pe care în cursul aceluiași meci, l-am văzut semnalizînd pe dos în cîteva faze cît se poate de clare pentru toată lumea în afară de el, ignorînd un ofsaid clujean, mai vizibil decît un elefant într-o stradă pustie ● F.C.M. s-a arătat superioară ca vervă și capacitate de efort, dar cu serioase carențe de tehnică, în special la preluări. Universitatea Cluj-Napoca, departe de ceea ce am văzut cu cîteva zile înainte în meciul de Cupă, s-a lăsat dominată, ținînd cu dinții de un scor alb, neauzind parcă repetatele îndemnuri la ofensivă ale antrenorului Pop. De departe cel mai bun de pe teren, Vidican a alergat din răsputeri o repriză și jumătate acoperind literalmente tot terenul, însă nu prea a fost sprijinit. ● A arbitrat slab Gh. Reteșan din București. (Mircea Fodoreanu)

Fluviul subteran, o ipoteză fabuloasă

(Urmare din pag. 1)

terminarea lucrului, și fără a cere permisiunea cuiva, Constantin Ionaș a dispus de la sine putere deplasarea ambarcației de foraj pe un teren cuprins între Palazul Mare și stațiunea Mamaia. Sesizat de acest act indisciplinar, maistrul Vasile Anton, pe atunci șeful secției de foraj, s-a deplasat la fața locului pentru a lua cuvenitele măsuri împotriva subalternului său. Pentru descrierea acestui episod anecdotic, vom reproduce parțial declarația scrisă și semnată de maistrul Anton : „Fiind sesizat de abaterea tov. Ionaș Constantin, m-am deplasat la fața locului și am văzut că pe gura forajului executat de tov. Ionaș Constantin curgea apă arteziană ce era aruncată la circa 3 metri peste nivelul lacului. Cazul a fost adus la cunoștința întreprinderii și mai departe la cunoștința Comitetului geologic București... Menționez că apa din sursa arteziană era limpede, răcoroasă și bună la gust. Subsemnatul declar că în toate forajele pe care le-am executat cu ocazia lucrărilor canalului, inclusiv pe cele din zona de alimentare Caragea-Dermen, nici unul din foraje nu a fost ascensionar sau artezian".

Trei ani mai tîrziu, un foraj executat de geologi în coada lacului Techirghiol a provocat o nouă erupție de apă dulce cu o presiune de 4 atmosfere. Amenințînd înundarea lacului recunoscut pentru valorile sale terapeutice, organele sanitare au intervenit pentru urgenta închidere și betonare a sursei de apă. Dar descoperirea a venit să reconfirme părerea celor doi cercetători privind existența unui curs de apă subteran cu obîrșie îndepărtată și cu vărsarea în partea sudică a Mamaiei. Investigații ulterioare au adus o întreagă suită de noi dovezi palpabile (și potabile !), ceea ce i-a determinat pe autori să se adreseze gospodarilor orașului. Astfel, tovarășilor Constantin și Florian Ionaș le revine, în bună măsură, meritul introducerii apei potabile pe întreg litoralul Mării Negre, așa cum o dovedește, între altele, și următorul document de arhivă, întocmit în 1969 de Comitetul de Stat al Geologiei și semnat de președintele acestuia, acad. prof. Al. Codarcea, din care reproducem următoarele rînduri : „Ionaș Constantin și Ionaș Florian au meritul de a fi sesizat puncte de emergență cu apă arteziană care au făcut obiectul unor cercetări hidrogeologice ulterioare în zona Cișmea în vederea alimentării cu apă a orașului Constanța. Insistînd cu perseverență asupra autorităților competente, ei au contribuit la rezolvarea problemei alimentării cu apă din subteran a orașului Constanța și a litoralului".

Pentru identificarea fluviului nevăzut, cei doi cercetători au întreprins, așa cum aminteam, studii sistematice, pornind pe firul apei subterane, din aval în amonte, călătorie care, marcată de sute de foraje efectuate în zeci de ani, i-a făcut să ajungă pînă sub dealurile de sub Munții Vrancei, la sud de orașul Focșani, unde — spun cercetătorii — apa țîșnește pe gura forajului de la o adîncime de 90 de metri cu o presiune de 10 atmosfere. Traseul fluviului ar fi următorul : pornind din Vrancea, din apropierea localității Cotești, cursul acvifer traversează Bărăganul prin sud-vestul orașului Călărași, trece pe sub albia Dunării lîngă Ostrov, își continuă călătoria paralel cu granița spre R. P Bulgaria și, ajungînd pînă lîngă Albești-Mangalia, o cotește spre nord, la o distanță de 5—6 kilometri de liziera litoralului. Trece apoi pe sub vestul lacului Techirghiol, la o adîncime de 22 de metri, apoi pe sub zona industrială din localitatea Palas, prin nordul Constanței și pe sub lacul Siutghiol, vărsîndu-se în Marea Neagră cam în dreptul Hotelului „Parc" din Mamaia.

Dar deocamdată totul nu constituie decît o ipoteză, ce-i drept foarte ispititoare, pe care viitoare cercetări o vor confirma sau nu. Pînă în prezent mai multe foruri de specialitate au apreciat ipoteza celor doi cercetători ca nefundamentată științific sau și-au exprimat diverse rezerve. Dar nimeni — nimeni în afară de Constantin și Florian Ionaș — n-a adus argumente concrete prin mijlocirea experimentului practic.

Cronica șoselei

Șoferi, nu ignorați vîntul !

Vîntul neobișnuit de puternic care a bătut zilele trecute a putut fără exagerare să fie comparat, mai ales în unele zone ale țării, cu un veritabil uragan.

Și pentru pilotii de autovehicule, indiferent dacă conduc mașini grele ori ușoare, vîntul puternic, mai ales lateral, poate fi un inamic deosebit de periculos. !

În unele zone cum a fost de exemplu Banatul, curentilor puternici de aer li s-a adăugat ploaia torențială. Pe un asemenea timp și-a găsit Gheorghe Tarko — strungar la Întreprinderea metalurgică Timișoara, posesor al permisului de conducere din 23 iulie 1977 — să se plimbe ! Nu departe de Timișoara, pe drumul național 58 B, la km 53+750, autoturismul pilotat de G. T. care rula cu viteză în vădită neconcordanță cu condițiile de timp, este literalmente proiectat de vînt într-un pom. Solul lunecos a îndeplinit rolul unor rulmenți care au favorizat vîntului puternic să schimbe brusc direcția de mers a autoturismului, împrejurare în care pilotul a pierdut controlul volanului. În accident și-au pierdut viața Emilia Tarko de 25 de ani și fiica Karla Tarko în vîrstă doar de 5 ani.

Tot în aceeași zi, în județul Dîmbovița, cu cîteva ore mai devreme, pe drumul național 71 la km 69+700 se produce un accident în condiții aproximativ asemănătoare. De data aceasta e vorba de un autovehicul aparținînd unei unități socialiste, dar condus de un șofer cu vechime din septembrie 1977 ! În condiții la fel de vitrege — vînt foarte puternic, asfaltul acoperit cu un strat de zăpadă înghețată, autovehiculul rula de la Fieni la Pucioasa. În ciuda experienței reduse, pilotul apasă cu putere pe pedala de acceleratie. O rafală puternică de vînt determină pierderea controlului mașinii și aceasta este expediată într-un gard de beton de pe partea dreaptă a drumului. Șoferul Cristian Plăiașu se alege cu fractura mai multor coaste și cu un traumatism cranio-cerebral.

Nici în primul, nici în al doilea caz autoturismele nu erau echipate cu centuri de siguranță !

Dar de imprudență la volan dau dovadă uneori și reprezentantele sexului frumos. Desi bătea vîntul de abia te puteai ține pe picioare, N. O., posesoare a permisului de conducere din martie 1978, a plecat cu autoturismul la plimbare zicîndu-și probabil că, mașina avînd patru roți, nu are „probleme" cu vîntul. Pe drumul național nr 1 la km 68 „vitează" noastră conducătoare auto se angajează în depășirea nu a unui autovehicul ci a unei coloane compacte de mașini care rulau cu viteză moderată impusă de vîntul puternic lateral.

Începe manevra de dublare, dar nu mai reușește să revină pe sensul normal de mers. „Încasînd" o rafală în partea laterală stîngă a autoturismului, șoferița nu mai poate stăpîni mașina, care după ce intră cu partea din față într-un salcîm, e proiectată pe cîmp, unde se răstoarnă. Accidentul se soldează cu rănirea foarte gravă a unui pasager.

De data aceasta autoturismul era echipat cu centuri de siguranță, dar ce folos că ocupantii nu le purtau.

Am dat doar trei exemple, dar în zilele cînd vîntul a bătut puternic, aproape 1/3 din totalul accidentelor grave comise din vina șoferilor s-au datorat ignorării de către conducătorii auto a acestui factor atmosferic ce-i drept relativ rar întîlnit — mai ales de asemenea intensitate — dar nu mai puțin periculos.

Dimpotrivă, mulți, foarte mulți șoferi nu cunosc comportarea autovehiculelor în condițiile vîntului puternic și în consecință nu iau măsurile de prevedere impuse de călătoria în asemenea condiții, consecintele fiind nu de puține ori cele descrise mai sus.

Colonel VICTOR BEDA ■

Relaţiile comerciale şi cooperarea economică, nestînjenite de nimeni şi de nimic

Nu credem că mai există mulţi amatori de demonstraţii privind necesitatea imperioasă a lărgirii şi dezvoltării permanente a schimburilor comerciale, a unei intense şi neîngrădite cooperări economice între state. O asemenea necesitate este impusă legic şi logic de viaţă însăşi, de interdependenţele internaţionale în care trăim toţi, de interesele obiectiv-fundamentale ale popoarelor. Participarea la diviziunea internaţională a muncii, la circuitul economic mondial a devenit unul din factorii esenţiali ai dezvoltării fiecărei ţări, ai progresului economic al fiecărei naţiuni. Complexitatea producţiei materiale şi a serviciilor, faptul că resursele naturale, sursele energetice şi tehnologice sînt repartizate inegal în lume sporesc considerabil necesitatea cooperării economice, intensificarea schimburilor comerciale între toate statele. Azi, mai mult ca oricînd, trebuie conjugate eforturile tuturor statelor pentru a găsi soluţii unor probleme care interesează, deopotrivă, întreaga omenire : energia, alimentaţia, materiile prime, apărarea mediului ambiant etc.

Eforturile, căutările şi acţiunile în direcţia amplificării schimburilor comerciale, a adîncirii cooperării economice şi tehnico-ştiinţifice rămîn, adesea, ineficace din cauza abordărilor limitate la interese înguste, din cauza încercărilor de soluţionare a dificultăţilor pe scheme politice şi de relaţii învechite, din cauza temerilor impregnate, în bună parte, de raţiuni ideologice. Asemenea abordări par să indice că viitorul relaţiilor materiale dintre state l-ar putea constitui blocurile, grupările economice închise, şi nu raporturile interstatale obişnuite, adică între parteneri egali şi suverani. Ideea binomului Est-Vest, consacrată, cîndva, îndeosebi pentru problematica raporturilor politice generale, se extinde, aşadar, în toată sfera relaţiilor. O asemenea arhitectură a raporturilor concepută în formula Est-Vest este, firească, necorespunzătoare, depăşită de realităţile prezente şi în contradicţie cu acestea ; ea ne aminteşte de o tristă etapă postbelică şi exprimă, în fond, o mentalitate de bloc, de perpetuare a diviziunii pe criterii desuete şi artificiale. Circumscrisă Europei, abordarea amintită contravine şi dispoziţiilor Actului final de la Helsinki întrucît raporturile economice nu sînt concepute în perspectiva blocurilor economice, a grupărilor şi organismelor închise, grupări care duc, în mod inevitabil, la bariere şi restricţii în calea cooperării libere. Contrar Actului final al C.S.C.E., în raporturile economice dintre statele semnatare ale acestuia se menţin încă multe restricţii, se iau măsuri cu caracter unilateral, discriminatoriu şi protecţioniste, ele extinzîndu-se, în ultimul timp, şi la domenii în care nu acţionau înainte, contravenindu-se astfel eforturilor de lărgire şi diversificare a relaţiilor economice, în interesul fiecărui stat şi al tuturor în ansamblu.

Practica raporturilor internaţionale a demonstrat nu o dată că interesele specifice ale fiecărui stat nu pot fi nici satisfăcute, nici armonizate cu ale restului lumii prin intermediul unor grupări economice închise şi, cu atît mai puţin, atunci cînd grupările respective îşi arogă competenţe de reprezentare a unor asemenea interese ale ţărilor membre.

Adevărata conlucrare dintre state — inclusiv în domeniul raporturilor materiale — adevărata soluţionare a dificultăţilor nu pot fi realizate prin soluţii rigide, prin formule şi măsuri unilaterale, ci pe calea unor dezbateri, negocieri şi înţelegeri care să ţină seamă de interesele tuturor. Într-o lume atît de complexă, apariţia unor greutăţi în domeniul schimburilor interstatale este, uneori, inerentă. Esenţial rămîne ca ele să fie discutate de statele în cauză, să se convină, de comun acord, măsuri reciproc avantajoase în legătură cu căile de depăşire a dificultăţilor respective, pentru a asigura dezvoltarea liberă a schimburilor economice, pentru a învinge inerţiile şi obstacolele din calea lor. Căutarea unor rezolvări în cerc restrîns eşuează, de regulă, şi exemplul cel mai semnificativ îl constituie aşa-zisul dialog Nord-Sud. Încercările de soluţionare în cadru limitat nu numai că sînt ineficiente, ele contravin însă şi unor comandamente morale internaţionale, nu slujesc necesitatea obiectivă a lichidării subdezvoltării, a edificării unei noi ordini economice mondiale. Pe de altă parte, soluţiile la care s-ar putea totuşi ajunge la un moment dat, pe o asemenea cale, nu au, de obicei, decît o valoare aparent pozitivă şi în orice caz pe termen scurt, nu reprezintă, în consecinţă, decît rezolvări paleative.

România consideră că un factor important în dezvoltarea schimburilor comerciale, a adîncirii cooperării economice între state, îl constituie menţinerea unor condiţii stabile de acces pe pieţele externe, promovarea unui climat adecvat de înţelegere reciprocă şi consultare la nivel bilateral şi multilateral, care să ia în considerare interesele ţărilor respective, şi, desigur, nivelul dezvoltării lor economice. Măsurile restrictive unilaterale, fără consultări şi negocieri prealabile, introduc asperităţi inutile în raporturile dintre state, pot antrena, în replică, măsuri similare cu efecte pe planul restrîngerii nejustificate a volumului schimburilor economice. Impunerea anumitor limite în ceea ce priveşte extinderea relaţiilor economice şi de altă natură între state este anacronică şi dăunătoare. „Orice limitare a acestora — subliniu tovarăşul Nicolae Ceauşescu — nu poate decît să dăuneze însuşi poporului care îşi restrînge activitatea de colaborare cu alte state. Despre limite în acest domeniu poate fi vorba numai într-un anumit sens, şi anume ca aceste relaţii să se bazeze pe deplina egalitate şi respectul independenţei fiecărui stat, pe avantajul reciproc, să nu fie însoţite de condiţii politice sau de alte ingerinţe în treburile interne ale vreunui popor".

Dezvoltarea economico-socială în ritm intens a României, extinderea şi diversificarea schimburilor sale economice, realizarea unor importante acţiuni de cooperare în producţie cu diferite state fac ca ţara noastră — care practică o politică externă de largă deschidere — să participe activ la diviziunea internaţională a muncii, să aducă importante contribuţii circuitului mondial de valori materiale şi spirituale, cauzei edificării noii ordini economice, colaborării şi păcii în lume.

DUMITRU ANINOIU ■

● FAPTE ŞI ZILE

● *„Perceval le Gallois" („Perceval galezul") constituie evenimentul cinematografic francez al anului — scrie presa din capitala Franţei despre cel mai recent film semnat de regizorul Eric Rohmer. Suprasaturat de filme-ficţiune, filme de groază şi pornografice, publicul francez a primit cu entuziasm noua peliculă realizată după romanul cu acelaşi nume al lui Chrétien de Troyes, scriitor din secolul al XIII-lea. Realizatorii filmului au căutat să păstreze pe cît a fost posibil limbajul autentic medieval, iar ilustraţia sonoră a filmului este muzică medievală, interpretată de coruri. Interpretul lui Perceval este tînărul Fabrice Luchiani.*

● *Arheologii subacvatici britanici vor lansa în primăvara aceasta o campanie concertată pentru a excava şi readuce la suprafaţă epava unuia dintre cele mai faimoase nave britanice: nava-amiral „Mary Rose", cu un deplasament de 700 tone, scufundată — nu se ştie exact din ce cauză — la 19 iulie 1545, sub privirea regelui Henric al VIII-lea şi a suitei sale. Astăzi se bănuie că nava s-ar afla la o adîncime de aproximativ 20 metri, în rada portului Portsmouth. Momentul a fost consemnat cu lux de amănunte în cronicile britanice şi în relatările martorilor oculari. Interesul istoric în readucerea şi, eventual, în reconstituirea acestei nave rezidă în faptul că „Mary Rose" este primul vas modern de luptă. Imprejurările naufragiului conduc, în acelaşi timp, la convingerea că vor fi descoperite obiecte şi documente de interes istoric unic.*

● *Jean Vilar a creat în premieră mondială o piesă de tinereţe a lui Cehov, refăcută de nenumărate ori chiar de către autor. Este vorba de „Platonov", operă aproape centenară, dar descoperită de-abia în 1923. Elsa Triolet, autoarea versiunii franceze, a redus enorm textul în raport cu originalul care, jucat integral, cerea actorilor nu mai puţin de... 9 ore de prezenţă pe scenă!*

● *Un ochi pe cer — aceasta este imaginea pe care o sugerează fotografia făcută de sonda spaţială americană „Voyager-1" planetei Jupiter. După o călătorie de 18 luni, „Voyager-1" a atins la 5 martie, ora 12,05 GMT, punctul de apropiere maxi-*

mă de planeta-gigant. După părăsirea sistemului jupiterian, sonda se va apropia, în noiembrie 1980, de Saturn, iar în 1990 va intra în spaţiul intergalactic. Fotografiile în culori recepţionate la Pasadena, dezvăluind o lume în care domină galbenul şi portocaliul, neanticipată de experţii de la NASA, se adaugă marelui volum de informaţii diverse transmise de „Voyager-1" despre Jupiter.

● *Pentru prima oară se află la Paris, şi chiar în Occident, celebra pictură „Compoziţie VI" pe care Kandinsky a pictat-o în 1913. Muzeele din Leningrad şi Moscova au trimis în capitala Franţei peste 30 de tablouri, opere importante care punctează, pînă în 1920, jaloanele descoperirii picturii abstracte şi răspunsurile pe care artistul a încercat să le dea întrebării, atît de preocupante pentru plasticieni, „ce trebuie să înlocuiască obiectul?"*

● *Începînd de duminică, 4 martie, numeroşi oameni de ştiinţă din lumea întreagă participă la un simpozion organizat de Universitatea Princeton, cu prilejul împlinirii a 100 de ani de la naşterea lui Albert Einstein. (Marele savant a activat în ultimii 22 de ani ai vieţii sale la această universitate americană.) Iau parte la simpozion, după cum au precizat organizatorii, cei mai de seamă fizicieni ai timpului, precum şi cîţiva foşti colaboratori ai lui Einstein.*

● *Antropologii brazilieni au anunţat că prima expediţie a unor oameni de ştiinţă care vor încerca să stabilească contacte cu membrii tribului de indieni harara a plecat din Brasilia spre pădurile Amazoanelor. Tribul harara este unul dintre ultimele triburi necunoscute din Brazilia. Spre deosebire de alţi aborigeni, membrii tribului harara au pielea mai deschisă la culoare, nu poartă veşminte şi nici podoabe. Tribul harara este nomad şi, pînă acum, nu a intrat în contact cu oamenii albi.*

● *Toate frumuseţile scenei ce s-au perindat de-a lungul anilor pe scenele şi ecranele hollywoodiene, de la Carmen Miranda la Dolores del Rio, sînt evocate într-un lung metraj ce a fost turnat de Léon Gast. Filmările au avut loc pe cel mai mare stadion din New York — Yankee Stadium — iar manifestarea s-a numit Festivalul muzicii afro-cubaneze. Au fost prezente cele mai vestite şi mai irezistibile staruri.*

Ochii şi urechile lumii

9 martie 1929

Un om scria acum 50 de ani aceste rînduri, la Bucureşti, într-un ziar :

„O I verva. Această amabilă şi bună dispoziţie sufletească ! Ea singură defineşte structura mentală şi şi spirituală a intelectualului nostru. E neexigentă şi stenică. Nu complică nimic. Suplineşte cugetarea cu un murmur scăzut de arabescuri verbale, spumă abundentă şi albă pe marginea unui pahar de cristal, din care zadarnic vei sorbi, fiindcă vinul a dispărut... Daca aş şti că cititorul va face limpede distincţia între „o idee" şi „o opinie" aş spune că verva poate fi capabilă de a avea opinii, dar în ruptul capului nu idei. Fiindcă pe cîtă vreme o opinie se profesează, o idee se trăieşte...

...Ce mă înspăimîntă în peisajul ăsta dezordonat şi cu vervă, nu e atît lipsa suflului etic şi nici pervertirea conştientă a sinceităţii, cît ignorarea acestei sfinte certitudini, că *o minte sănătoasă nu poate gîndi despre acelaşi lucru şi din acelaşi punct de vedere două adevăruri* (sublinierea autorului).

Şi ador reacţiunea „opiniei publice" în faţa spectacolului. E şi ea o varietate de vervă : verva la cald. Înceată, calmă, surizătoare, impasibilă. Nu ridică nimeni pumnul peste capete şi nici nu pleacă nimeni". O dulce comuniune între luptători şi asistenţi, o comodă neîncredere şi un ieftin scepticism de spectator, care văzînd cum un om mănîncă jar ştie că la mijloc trebuie să fie undeva o şmecherie. „Tragerea pe sfoară" legalizată — iată unitatea de măsură care-l leagă pe amîndoi. Fiindcă pe buzele amîndurora stă nerostită dar totdeauna gata cu un gest reflex această sceptică exclamaţie miticească :

— Serios glumeşti ?"

E o obişnuinţă — venită şi ea probabil din aceeaşi vervă rapid cristalizată ca spiritului — să socotim articolul de ziar fără viitor, să dăm eternitate doar romanelor pe care nu le citesc de două ori decît livreştii. Oricînd se poate demonstra, cu vervă, efemerida care moare odată cu un articol. Ce vervă crudă joacă în dizgraţierea publică a jurnalistului, înhămat să ridice ode la trecerea a o sută de ani de la inventarea unui medicament sau de la încheierea unui război ! N-am citit vreodată un cîntec la împlinirea a 50 de ani de cînd un critic, primul dintre lectori, vedea, drept şi departe, într-o carte, o capodoperă. Acea cronică — în absolut nu mai puţin importantă decît descoperirea unui antibiotic — a murit, dacă n-a fost pusă într-o carte, dar în nici un caz, nimeni nu-şi aminteşte data cînd... pentru prima oară... într-o gazetă... Există o înrăită prejudecată despre locurile în care vibrează eternitatea. Niciodată într-o gazetă. E fals. Eternitatea — cîte silabe ! — poate tremura în cîţiva cvadraţi şi e capabilă de o voluptuoasă revanşă cînd, peste 50 de ani, ea se poate ridica din străfunduri de pod, dintr-un ziar căzut din cîteva grămezi de hîrtie vîndută de bunica, la kilogram. Aşa mi s-a întîmplat cu cîteva exemplare din „Adevărul literar", pe care eram să le dau, mai ieri, dintr-o tragică eroare, şi din care, în clipa cînd le „predam", au alunecat două cronici ale lui Călinescu. Le-am citit, sub ochii adormiţi ai portarului de bloc. Le-am citit 5—10 minute pînă mi-au dat lacrimi, atît de exact scria despre Sadoveanu şi Rebreanu. Nimic nu-l mai emoţionant, pentru cel ce gîndeşte decît durabilitatea exactităţii. Sînt parcă, în 1980, 60 de ani de cînd Rebreanu aştepta cronica lui Lovinescu la „Ion". Şi exact la 9 martie 1929, un om la nu mai mult de 22 de ani, scria cele de mai sus (caduce ? ëfemere ? moarte ?), intitulate modest : „Verva". Mihail Sebastian.

Obişnuiţi-vă să sărbătoriţi articolele nemuritoare, precum cărţile groase nemuritoare. Diferenţa dintre ele nu-l atît de nepieritoare, precum se crede.

RADU COSAŞU ■

Mondo umano ?

„Înarmaţi-vă şi trageţi primii"

Nu de puține ori sentimentele omenești au fost exploatate. E de ajuns să amintim de peliculele melodramatice și de acea industrie de stors lacrimi pe bani mulți. Dar pînă și în aceste industrii s-au produs mutații. Căci, iată, în locuri unde violența, împușcăturile în plină zi și în plină stradă s-au suprapus celor de la televizor sau de pe marile ecrane teama oamenilor respectivi a luat amploare, le-a creat o stare de supraexcitare nervoasă și dorința de a găsi ceva pentru a se „autoapăra". Desigur, un studiu atent și vast ar dezvălui elemente importante ale acestei stări de spirit, care traduce tot mai mult o neîncredere în structurile și legile privind apărarea și protejarea membrilor societății și, în consecință, tendința tot mai accentuată de a promova forme personale de apărare. Pe aceste fundaluri s-a conturat imediat „industria autoapărării". A fost răpit baronul belgian Bracht ? Imediat s-au lansat sloganе publicitare ce proămăreau formele și metodele diverse de „autoapărare", s-au tipărit afișe mari și colorate cu poze de mașini blindate, paznici ultrautilați contra atacurilor bandițești, ființi dresați în stare de alertă, cu adrese de unde se pot procura toate cele necesare minimei autoapărări.

Oricum, mijloacele de persuasiune sînt multe, devin tot mai rafinate și, cum spuneam, au ajuns să creeze prospera industrie. Astfel, de curînd, o agenție internațională de presă, referindu-se la o asemenea stare de lucruri, își intitula o lungă depeșă transmisă de pe meleagurile italiene : „Paznicul meu scump și drag". Se comunicau acolo acțiunile unor persoane mai înstărite în vederea sporirii gradului lor de securitate dar și sumele pierdute pe care le plătesc pentru a realiza așa ceva. Probabil că în unele cazuri asemenea măsuri sînt eficiente. Numai că e vorba doar de unele cazuri nu și de omul obișnuit și de teama care — și lui — i-a sporit. Însă el nu dispune de cele necesare pentru a fi apărat de paznicii personali s.a.m.d. În numeroase cazuri de acest gen s-a recurs la „autoapărare", numai că, pe acel fundal de supraexcitare, procedeul a dat greș. S-a întors împotriva celui ce se dorea la adăpost de orice primejdie. Astfel, proprietarul unui mic garaj dintr-o localitate occidentală, după ce a fost prădat de unsprezece ori, (!) a plasat un fel de mașină infernală lîngă ușa imobilului respectiv. A fost prădat iarăși dar s-a auzit o explozie puternică : un mort și un rănit. Proprietarul garajului a fost condamnat la opt luni închisoare pentru omucidere și rănire involuntare. În altă parte, un tînăr, căsătorit și cu copii, exasperat de climatul de delincvență din orășelul lui, își cumpără o pușcă. Atunci, i se face și mai mare frică și, într-o seară, aproape din senin, trage în curtea casei și trage. Nici un fapt concret nu justifica asemenea gest, de pe urma căruia au fost răniți doi oameni nevinovați.

Cum se vede, cazurile respective au mai multe fațete și cel mai adesea seamănă cu faimoasele reglări de conturi din vestul sălbatic. Altfel zis, iau întorsături tragice, cu morți nevinovați, cu gesturi gratuite, în fond, dar dictate de frică, de psihoza ce o însoțește. Astfel, într-o noapte, copilul de opt ani, Stéphane, se trezește, iese din camera lui și merge în bucătărie să bea apă. Auzind zgomot, ieșind cu precauție pe culoar și văzînd umbre, tatăl descarcă Winchesterul. Unicul său fiu n-a avut timp nici măcar să tipe, întrucît, cum spunea un polițist, tatăl a tras din teamă : fusese deja prădat iar în localitatea respectivă erau mulți hoți. În plus, el ținuse seama de deviza „industriei de autoapărare" : „Înarmați-vă. Trageți primii"...

Acestea sînt doar cîteva fapte iar comentariile pe marginea lor pot fi numeroase, ele vizînd societatea respectivă, în general, dar și fiecare caz în parte, felul cum s-a întîmplat, drama care-l însoțește, de regulă. Pentru că, să fim bine înțeleși, cînd s-a ajuns la îndemnul de „a te înarma și de a trage primul" s-a ajuns foarte departe. Nu știm dacă e un punct fără întoarcere dar foarte critic este, cu siguranță.

DUMITRU CONSTANTIN ■

Dialogul româno-francez

Dimensiunile tradiţiei

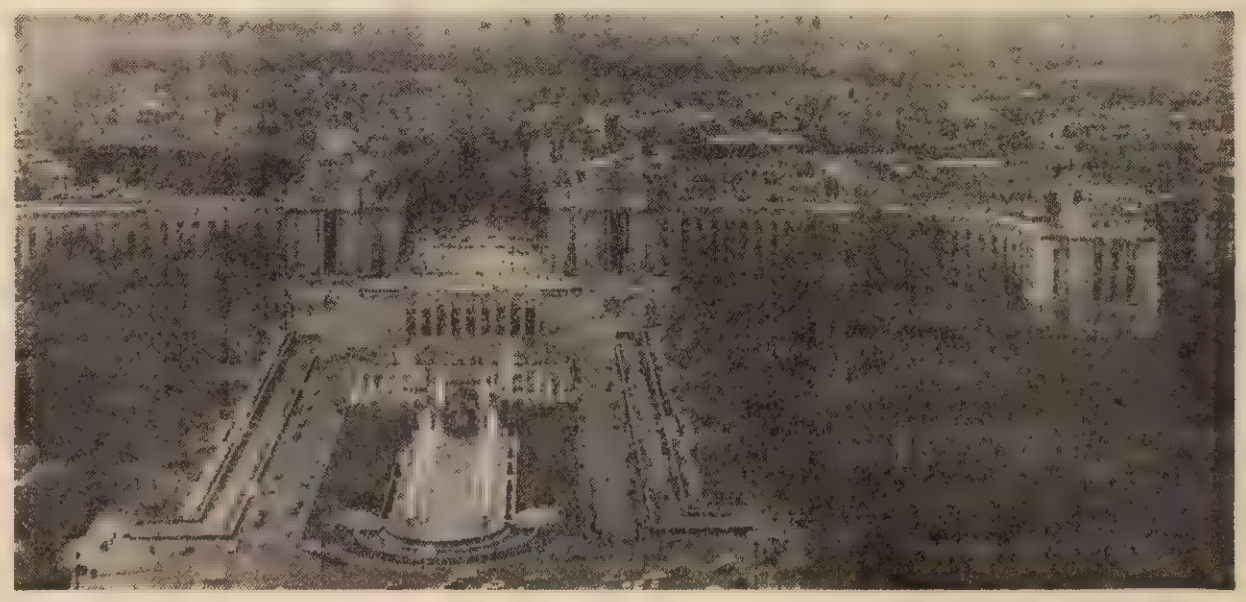

Destinul orașelor este adesea sinuos și nimeni nu știe dacă azi cutare urbe minusculă, dincolo de eventuala ei proliferare în timp, își va dezvolta o inimă de mare oraș. M-a frapat, de-a lungul călătoriilor mele, ce legătură colosală se poate stabili între o așezare și apa din proximitate, ce înlănțuiri definitive se conturează între un oraș și fluviul pe care îl lasă să șerpuiască printre nervurile sale clădite.

Ca și Dunărea ori Tamisa sau Neva, Sena impune Parisului psihologia inimitabilă a unei arhitecturi care se prelungește și în unde. Straturile istoriei se modelează într-o determinare particulară, unică și ar fi absurd ca Viena sau Londra, Leningradul sau Parisul să-și continue periplul lor cultural într-un spațiu în care podurile nu își mai întind arcurile peste fierberea acvatică, dominate de elanul constant și grațios al unității cetății. Pe cheiurile Senei, în lungul șir de anticariate și chioșcuri de cărți, aceeași briză învăluitoare, de azi și din urmă cu veacuri, mișcă filele într-o mingîiere care este a Parisului palpabil și a celui visat. Aici, pe sub podurile care îmbracă în umbre compacte cheiurile, am avut de fiecare dată revelația complicității permanente a orașului cu istoria și viața lui culturală, impetuoasă, multicoloră, uneori eterogenă, întotdeauna adevărată și scrutătoare. Cineva spunea că François Villon, Victor Hugo și Léon Daudet, impregnați de ambianță, au creat în cărțile lor un Paris fecund, cu care cel clădit încearcă să se acomodeze. La Luvru sau pe Champs Elysées, în Place de la Concorde sau la Notre-Dame, în piața ulițelor urcătoare ale Montmartre-ului sau în Cartierul Latin, pe malurile în care cerul se împletește cu Sena — în Île-de-France — oriunde te poartă pașii, puternicul accent al victorilor ce și-au bătut ritmul aici te urmărește ca un ecou obsesiv... Nume ilustre și imagini ale unor opere fundamentale te asediază pas cu pas și poate în această constă, dincolo de linia multicoloră și glumeață a capitalei, emoția distinctă care domină vizitatorul străin, ambiționat să parcurgă rapid și complet (!) trasee pariziene optime. Remarcabilul om de litere și distinsul savant care este academicianul Alexandru Rosetti notă în al său volum „Călătorii și portrete" cu o clasică și profundă simplitate: „Nutrit de lecturi franceze, călătorul regăsește pretutindeni personajele sale". Într-adevăr, emoții estetice parcurse în biblioteci sau muzee intră brusc în rezonanță odată cu prima inspirare a aerului acestei cetăți care și-a făcut din renumele ei o rațiune de a supraviețui.

Călătorul român care parcurge istoria Franței și a Europei străbătînd arterele Parisului și meditînd sub cupolele ample ale institutiilor sale celebre nu poate ocoli sentimentul puternic al familiarității, al adaptării spontane la un climat cultural și spiritual care este și al său. O tradiție împinsă adînc în timp și desfășurîndu-se pe planuri largi leagă istoria popoarelor noastre și vocația lor permanentă de a aspira activ pentru ca virtuțile civilizației și demnității umane să se regăsească în practica vieții. Exemple de comuniune spirituală, de efort comun pe linia afirmării celor mai nobile idealuri de pace, democrație și progres pot fi date într-o elocventă suită. **România și Franța s-au întîlnit adesea în paginile cronicii europene scrise și trăite de poporele care au militat pentru libertate și adevăr, pentru justiție și echitate. Desigur, tradiția creează cadrul prieteniei și al respectului reciproc, dar efortul constant de aprofundare și îmbogățire a ei reprezintă singurul instrument de consolidare a unui dialog viu și eficient. O asemenea direcție s-a precizat, cu rezultate benefice pentru ambele părți, în ultimii ani. Extinderea și intensificarea legăturilor multilaterale româno-franceze a căpătat în această perioadă o semnificație notabilă, ea ilustrînd cu pregnanță voința comună de a adînci o colaborare care și-a demonstrat în mod concret valențele. Rapida dezvoltare a țării noastre, capacitatea ei de a răspunde unor relații economice, tehnico-științifice și culturale pe o gamă tot mai variată, în circumstanțele exigențelor epocii, creează premisa de a multiplica și intensifica paleta cooperării multilaterale cu Franța. Vom menționa că Franța ocupă locul cinci printre prietenii externi ai României și că acțiunile de cooperare în domeniul construcțiilor de mașini, în sectoare de vîrf ale industriei, reprezintă sepere elocvente ale dinamicii dialogului româno-francez.**

Fără îndoială că apropiata vizită la cel mai înalt nivel ce va fi efectuată în România de șeful statului francez, convorbirile ce se vor desfășura la București între președinții Nicolae Ceaușescu și Valéry Giscard d'Estaing vor constitui tot atîtia stimulării puternice a ansamblului de relații româno-franceze. În același timp, dialogul dintre cei doi șefi de stat va crea cadrul de afirmare a opțiunilor țărilor noastre în abordarea și soluționarea numeroaselor și complexelor probleme ce confruntă omenirea. Referindu-se la conținutul și spiritul apropiatei întîlniri, președintele Nicolae Ceaușescu aprecia într-un interviu acordat televiziunii franceze: „Doresc ca vizita să ducă la o impulsionare a relațiilor româno-franceze în toate domeniile de activitate și am convingerea că vom realiza acest deziderat. În același timp, ținînd seama de multiplele probleme internaționale care preocupă deopotrivă țările noastre, începînd cu securitatea europeană, cu problemele noii ordini economice, cu dezarmarea, cu realizarea unor relații bazate pe respectul independenței și suveranității naționale, consider că vom putea să facem împreună cu președintele Giscard d'Estaing un schimb larg de păreri asupra problemelor actuale internaționale și să convenim asupra întăririi conlucrării țărilor noastre și pe plan internațional, în realizarea unei lumi mai drepte și mai bune, în care fiecare națiune să se poată dezvolta așa cum dorește, fără teama vreunei agresiuni".

România ca și Franța se reîntîlnesc, așadar, sub auspiciile unei comuniuni care este aceea a hotărîrii ca ideile generoase ale progresului și înțelegerii să-și regăsească rațiunea și temeinicia în demnitatea și energia cu care poporele noastre militează pentru o Europă și o lume a încrederii și colaborării largi.

RADU BUDEANU ■

Paul Eluard

Libertate

Pe caietele-mi de școlar
Pe pupitru și pe arbori
Pe nisip și omăt
Scriu numele tău

Pe paginile citite
Pe toate cele goale
Pe hîrtie, piatră, singe sou scrum
Scriu numele tău

Pe chipuri de aur
Pe armele războinicilor
Pe coroana regilor
Scriu numele tău

În junglă și-n pustiu
Pe cuiburi și drobițe
Pe ecoul copilăriei
Scriu numele tău

Pe farmecul nopților
Pe pîinea albă a zilelor
Pe logoditele-anotimpuri
Scriu numele tău

Pe toate zdrențele-mi de-azur
Pe lacul mucegăi de soare
Pe lacul unde-nvie luna
Scriu numele tău

Pe zare și cîmpuri
Pe aripi de păsări
Și pe moara umbrelor
Scriu numele tău

Pe revărsări de ziuă
Pe mare și corăbii
Pe muntele năuc
Scriu numele tău

Pe-a norilor dantelă
Pe sudoarea furtunii
Pe ploaia silnic-deasă
Scriu numele tău

Pe forme-nluminătoare
Pe clopotul culorilor
Pe adevărul palpabil
Scriu numele tău

Pe trezite poteci
Pe străzi depănîndu-se
Pe revărsate piețe
Scriu numele tău

Pe lampa ce-nmugure
Pe lampa ce adoarme
Pe casele-mi snopuri
Scriu numele tău

Pe rodul rupt în două-al
Oglinzii și odăii
Pe patul scoică seacă
Scriu numele tău

Pe cîinele-mi lacom și drag
Pe urechile-mi la pîndă
Pe laba sa peltică
Scriu numele tău

Pe pragul ușii mele
Pe cunoscute lucruri
Pe stîlpul focului țîșnet
Scriu numele tău

Pe geamul uimirilor
Pe buzele-n dogoare
Pe deasupra tăcerii
Scriu numele tău

Pe-adăpostul distrus
Pe farurile țăndări
Pe zidurile plictiselii
Scriu numele tău

Pe nevruta absență
Pe singurătatea goală
Pe treptele morții
Scriu numele tău

Pe sănătatea reîntoarsă
Pe primejdia dispărută
Pe speranța fără-amintiri
Scriu numele tău

Și prin forța cuvîntului
Îmi reîncep viața
M-am zămislit spre-a te cunoaște
Și a-ți rosti numele
Libertate.

Traducere de
ION CARAION ■

● **Luni 12 martie, Casa județeană a corpului didactic Constanța organizează la școlile generale nr 7, 8 și 9 lecții deschise de matematică cu caracter programat. Lecțiile sînt urmate de masa rotundă cu tema : „Aplicarea instruirii programate la matematică pentru formarea și stimularea deprinderilor de muncă independentă la elevii din gimnaziu. Cercetări și rezultate". Totodată, se va analiza eficiența manualului „Algebră cu caracter programat pentru gimnaziu" de Dan și Maria Nica, elaborat ca urmare a cercetărilor și experimentărilor efectuate la Școala generală nr. 9 Constanța și apărut în 1978 la Editura didactică și pedagogică.**

● S-au împlinit 50 de ani de la apariția gazetei „Femeia muncitoare", publicație oficială și legală a Cercului femeilor de pe lîngă Sindicatele Unitare din București. Cîteva dintre titlurile apărute în gazetă de-a lungul vremii : „Ce trebuie să fie 8 Martie anul acesta", „Femeia muncitoare contra războaielor imperialiste", „Către muncitoare, țărance, funcționare, intelectuale, gospodine ! Către toate ele ce muncesc !".

● *Noul deținător al trofeului „Diamant de Maramureș", acordat anual celui mai vrednic miner din județ, este Petru Veczel de la I.M. Baia Borșa. El a cîștigat cu un avans de 49 de puncte în fața minerului I. Naltu de la E.M. Baia Sprie.*

● **Radu Dan, Ion Răduță și nevestele respective (toți din Mănești — Dîmbovița) se judecă de cinci ani pentru un curcan. De la moartea ultimului, primii au dres nouă dosare, cu cîteva sute de pagini, au exasperat un tribunal și o primărie și n-au de gînd să se oprească, afirmînd că se vor judeca „pînă la ultimele pene". În cinci ani credeam că le-au terminat de mult.**

● De curînd, dirijorul timișorean Nicolae Boboc, artist emerit, a condus orchestra simfonică din orașul american Greensboro — statul Carolina de nord. Într-un program care a cuprins lucrarea „Don Quijotte" de Ionel Perlea și Simfonia a V-a de Șostakovici, dirijorul român a impresionat publicul american, presa consacrîndu-i largi comentarii din care spicuim : „Nu-mi pot închipui pe cineva care să fi părăsit sala Memorial Auditorium, marți seara, fără să fi fost emoționat la culme de muzicalitatea lui Nicolae Boboc, de energia sa și de superbul său autocontrol".

● „Stop ! Toată lumea la circ !" **Noul spectacol din Aleea Tonola, realizat în cinstea celei de-a 30-a aniversări a miliției, are ca temă circulația. Desprindem de pe afiș cîteva participări de marcă : artiști ai circului din Sofia cu un excepțional număr — unic în lume — salturi la bascula pe sîrmă la 10 metri sub cupolă, artiști ai circului din Londra, a cincea generație Kraleyt — acrobație și jonglerie pe cai etc. Un spectacol de excepție din care unii pot să învețe și cum se traversează strada.**

Biblioteca centrală universitară din București a expediat pe adresa celor 1 500 universități, academii de științe, institute de cercetare, societăți științifice și centre de documentare din aproape 90 de țări ale lumii cu care întreține relații de schimb numeroase publicații, studii și lucrări. Printre acestea figurează „Analele Universității-București", lucrările Muzeului de istorie naturală „Grigore Antipa", „Caiete de lingvistică teoretică și aplicată". O selecție de cărți românești va fi trimisă unor instituții de învățămînt superior din Porto, Portugalia și Dakar, Senegal. La rîndul ei, Biblioteca centrală universitară primește de la partenerii săi, în rîndul cărora figurează instituții de prestigiu ca Biblioteca universității „Lomonosov" din Moscova, British Museum din Londra, Biblioteca Sorbonei din Paris, diverse publicații. Anul trecut, prin intermediul schimburilor internaționale, colecțiile bibliotecii bucureștene au sporit cu aproape 7 000 periodice și volume.

La Focșani a intrat în funcțiune prima instalație electrodinamică românească pentru automatizarea circuitelor de cale ferată. Instalația, care înlocuiește cu succes echipamente complexe importate, execută programarea automată pe căile ferate, asigurînd astfel fluența circulației feroviare la parametri optimi. Asemenea instalații vor fi introduse în curînd la toate marile noduri feroviare electrificate.

Puica, prolifica ursoaică a Grădinii zoologice din Sibiu, a adus pe lume încă trei pui. Este cea de a patra generație de urșulești pe care Puica îi face cadou celor ce vizitează Dumbrava.

Un recent sondaj efectuat în cîteva debite de tutun din municipiul Drobeta-Turnu Severin a scos din adîncul depozitelor stocuri întregi de „Bucium", „Triumf", „Rarău" etc. fabricate cu cinci ani în urmă. Deși în folia țigării n-au mai rămas decît așchiile, valoarea stocului nu s-a schimbat : 80 000 de lei.

Tipurițurile oșenilor din Negrești-Oaș se fac auzite în aceste zile în Franța și Elveția, unde mesagerii bogatului folclor românesc din nordul țării se află în turneu.

Papagalul de Senegal și papagalul cu pangilici la gît s-au întîlnit recent la Bacău în cadrul unei expoziții de păsări exotice vii, deschisă la Muzeul de științe naturale. În ciuda participării de elită, vedeta expoziției rămîne ca și în alte împrejurări, canarul cocoșat.

● **În barul de la parterul Hotelului „Continental" din Sibiu găsești în fiecare zi, de dimineața și pînă seara, aceiași indivizi pietoși, indiferenți și leneși. Un raid al miliției le-ar face un bine.**

● **De la întreprinderea pitești eană de autoturisme a fost expediat de curînd în Republica Democrată Germană cel de-al 30 000-lea autoturism „Dacia 1300".**

● Topor concurat de albine

Aflăm din revista „Apicultura în România" că albinele prevestesc foarte exact vremea. „Dat fiind faptul că ploaia, ca fenomen meteorologic, este legată și de scăderea presiunii atmosferice, sîntem îndreptățiți să admitem că albinele sînt sensibile la schimbarea presiunii atmosferice".

● **Institutul de cercetări apicole a realizat trei noi medicamente : MELTANIN pentru surmenaj intelectual și fizic și ateroscleroză ; MELPOL împotriva anemiilor și pentru stimularea poftei de mîncare ; POLEDRAGEURI pentru prevenirea accidentelor cerebrale, stimularea irigării cu sînge a creierului și îmbunătățirea capacității de gîndire (dar nu dă și idei).**

● **Văzută prin geamul de la intrare, Expoziția județeană de artă fotografică a amatorilor din județul Satu Mare, manifestare înscrisă în Festivalul „Cîntarea României", ediția a doua, pare o reușită a genului. Repetăm : văzută prin geam, deoarece programul vizibil și în fotografia noastră este contrazis de lăcătul de la ușă.**

Sanda și Ștefan Ciontoș sînt, în sfîrșit, fericiți

„Centrul de triere a minorilor din Arad.

1.

— De ce ai plecat de acasă, Costele ?

— Fiindcă mămica și tăticu m-au bătut.

— De ce te-au bătut ?

— Am vrut să mănînc un măr.

2.

Mama copilului, Sanda Ciontoș, este căsătorită cu Ștefan Ciontoș și amîndoi locuiesc în Pîncota. Tatăl minorului Costel Pădure locuiește în satul Cuvin. Cînd l-a vizitat la centru și i-a adus o ciocolată, Costel a întrebat : „Cine-i nenea ?".

3.

Maria Chiș, educatoare : „În 20 de ani de muncă în învățămînt nu mi-a fost dat să mai văd așa ceva. Ca toți pîncotanii, sîntem indignați și revoltați de modul în care a fost tratat acest copil. Am anunțat autoritatea tutelară de la consiliul popular orășenesc și imediat s-a luat măsura internării lui la o școală de copii".

4.

Ancheta socială a dat la iveală faptul că minorul a fost bătut cu cruzime : mama l-a legat cu lanțul de pat, l-a ascheslrat în pivniță, l-a culcat într-o cameră fără foc.

5.

— De ce ați bătut copilul în asemenea hal ?

Sanda Ciontoș : „Într-o luni, dimineața, soțul mi-a pus în vedere că pînă sîmbătă, cînd se va întoarce de la serviciu, dar el să nu-l mai găsească acasă. Pentru că nu l-am ascultat, s-a înfuriat pe Costel și l-a legat de gît cu lanțul cîinelui. Mi-a spus apoi să mi-l iau și să plec cu el din casa lui".

6.

Sanda C. nu a părăsit casa soțului, în schimb s-a răzbunat pe copil. A luat un pantof și l-a izbit în cap.

Ultima oră : copilul a fost încredințat spre creștere și educare adevăratului tată, la cererea acestuia. Sanda și Ștefan Ciontoș sînt fericiți".

(Din articolul „Incredibil, dar se mai găsesc și asemenea părinți" semnat de Ștefan Tabuia și Constantin Ghenaim în ziarul „Flacăra roșie" din Arad).

● **Responsabilul restaurantului Tei amenajat recent în fostul palat Ghica-Tei, Gheorghe Constantinescu, care, la deschiderea unității ne asigura că va veghea la buna reputație a firmei și că va avea grijă ca fostul palat să n-ajungă chiar o circiumă, a fost schimbat. O recentă anchetă a doi reporteri de la „Informația Bucureștiului" a scos la iveală o defectuoasă administrare a unității și un început de degradare a inventarului. Mai aflăm totodată că Gh. C. se bucura de o proastă reputație, plimbîndu-se în cîțiva ani pe la cinci restaurante, pe care le-a păgubit din nepricepere sau neglijență. Cine l-a ajutat să compromită dintr-un început și unitatea din Tei ? La sesizarea presei, Gh. C. a fost schimbat, dar I.A.P.L. Bistrița toi n-a reușit să pună lucrurile la punct. N-ar fi mai bine ca restaurantul Tei să fie trecut la O.N.T. spre binele și folosul atît al meseriilor cît și al clădirii ?**

● **Impunătorul panou din centrul Drobetei-Turnu Severin n-a folosit și nu folosește la nimic.**

Pagină realizată de RĂZVAN BĂRBULESCU ■

FLACĂRA Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3312, Oficiul 33, cod. 71341, Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : **Probleme social-politice și de morală civică** (Nicolae Cristache, Ilie Purcaru, Răzvan Bărbulescu, Dumitru Eliade, Doina Fruntelată) — 1619 ; **Noul în procesul muncii** : (N. Gr. Mărășanu, Nelu Ionescu, Ion Predoșanu, Sorin Postolache, Emanuel Valeriu) — 1606 ; **Știință, învățămînt, sport** : (Liviu Timbus, Lionel Nițescu, Ovidiu Ioanițoaia, Victor Niță) — 1618 ; **Scrisori, anchete cetățenești** (Eugen Seceleanu, Marga Nedelea, Adi Cusin, Mircea Fodoreanu, Dorin Gherghinescu, Dumitru Grour) — 1787 și 1617 ; **Cultură — cenaclu** (George Arion, Adrian Dohotaru) — 1618 ; **Fotoreportaj** (Elena Ghera, Aurel Mihailopol, Vasile Minecan) — 1595 ; **Secretariat de redacție** : (Dan Bîrlădeanu, Comel Cotană) — 1782, 1621 ; **Administrație** : 17.78.82 și 17.60 10 interior 1783 ; secretar responsabil de redacție (Tudor OCTAVIAN — 17.63.16 și interior 1611) ; redactor șef adjunct (Nicolae ARSENIE — 17.63.16 și interior 1786) ; redactor șef — 18.22.96 și 17.60.10 interior 1822. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export-import presă, PO BOX — 136—137, telex : 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor-șef : ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

41 505

„Apreciez că deosebirile de orînduiri sociale nu constituie o piedică în dezvoltarea unei largi colaborări... Dimpotrivă, tocmai existența acestor deosebiri face necesar să se dezvolte o strînsă conlucrare economică dacă dorim într-adevăr să asigurăm destinderea și pacea"

NICOLAE CEAUȘESCU

„Cele două părți au subliniat importanța hotărîtoare a întîlnirilor la nivel înalt pentru progresul relațiilor româno-franceze. Ele au exprimat convingerea că promovarea în continuare a acestor întîlniri va contribui puternic la adîncirea raporturilor bilaterale, precum și cooperării între cele două țări pentru soluționarea problemelor internaționale și întărirea păcii în lume".

(Din **Declarația comună** semnată la București, 10 martie 1979, de președinții Nicolae Ceaușescu și Valéry Giscard d'Estaing)

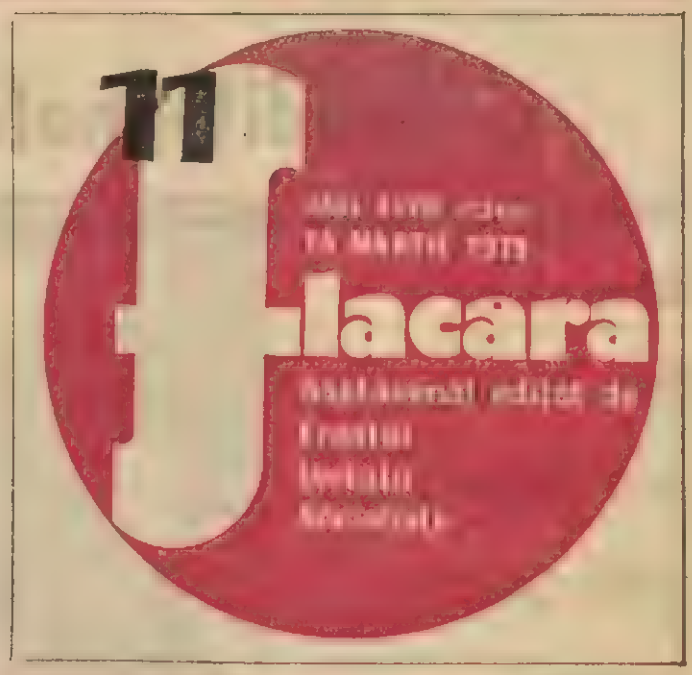

Asemenea unei flori

Grăbită vremea-i poate
smulge florii
petala adunată
sub soarele dintii

dar pomul va învinge
prin rădăcină timpul

născut din fructul viu
al neînvinsei flori
va desena la loc
petala-n vînt căzută

și floarea-și va-mplini
destinu-n floare nouă

asemeni unei flori
e patria, prin vreme.

NICOLAE DRAGOȘ ■

Din cuprins :

- Omul de la rădăcina construcției
- Luciditatea spiritului critic
- Își fac bine meseria lor de țărani
- Scriitorul om

Cintarea României

BUCURAȚI-VĂ, OAMENI BUNI!

Timp de cîteva zile am străbătut, într-o stare de grație și de elevație, mai multe așezări din nord-vestul țării, înregistrînd secvențe din jurnalul diurn al manifestărilor spirituale ale oamenilor, ipostaze ale formelor lor de expresie estetică, ale aspirațiilor lor spre frumos. Civilizația, în județele străbătute, a cunoscut prefaceri extraordinare, aspectul și peisajul locurilor s-au schimbat pînă la sentimentul tulburător și uluitor că au devenit de nerecunoscut în sensul nobil al cuvîntului. Pretutindeni se muncește fundamental, într-un ritm accelerat, racordat la exigențele vieții moderne care implică o nouă calitate umană, o existență multilaterală, cu o atenție distributivă în universul spiritual al vremurilor pe care le trăim. Pretutindeni, zi de zi, seară de seară, au loc evenimente cultural-artistice la care participă, în hainele lor cele mai bune, oamenii muncii din orașele și satele străbătute, mobilizați de un mare respect pentru tradițiile de cultură moștenite din generație în generație și înnobilate de fantastica desfășurare de talente a celei de-a doua ediții a Festivalului național „Cîntarea României". Nu e pentru prima oară cînd revenim prin aceste locuri și tocmai de aceea vrem să subliniem, în cîteva fragmente de jurnal spiritual, temeinicia, permanența manifestărilor de cultură și artă, încărcate de înaltele semnificații umane, reprezentînd de fapt valori durabile și inestimabile care fac viața oamenilor mai frumoasă și îi călătoresc în sferele sublimului.

(Continuare în pag. 12—13)

ADRIAN DOHOTARU ■

Cine pune la lucru mașina de vis a producătorilor de mobilă sculptată

Inginer Liviu Lazăr, cercetător principal în cadrul Institutului de cercetări și proiectări pentru industrializarea lemnului, secția de inginerie tehnologică. Autor a 28 de invenții brevetate, toate la un loc oferindu-i dreptul, după părerea noastră, de a se mîndri că este unul dintre nepoții celebrului român Traian Vuia. Ultimele trei brevete, eliberate anul trecut de O.S.I.M. cu numerele 81 372, 81 373 și 81 374, sînt strîns legate între ele întrucît fac obiectul unei extrem de interesante și necesare mașini pe care autorul însuși o numește **mașină-agregat de sculptat în lemn tip Flores-30.**

— De ce Flores-30 ?

— Pentru că lucrează cu 30 de capete simultan.

(Continuare în pag. 7)

VICTOR NIȚĂ ■

DOCTORII DIN MUNȚI

În munții Gorjului, suspendat pe piscuri, deasupra satului cu același nume, sanatoriul Dobrița e un castel al solitudinii. E chiar ca un castel, e o somptuoasă construcție de piatră alb-fumurie, în care telefonul de la intrare (ce s-ar fi meritat a fi, în rimă cu locul, o sonerie-clopot) desteaptă lungi reverberații de săli, saloane, holuri placate cu mozaic, albe laboratoare, discrete spații de liniște și odihnă. Pare, în ambianța de ripi pietroase, sălbatice, cu arbori bubosi, suspendați la răscruci de aer, rosi de pustietatea din, jur ca o pecingine, pogorît cu hîrzobul din cer. A fost construit exact acum patru decenii, după model elvețian, într-o vreme cînd, împotriva bacilului Koch, nu se descoperiseră alte arme decît aerul tare, pur, ozonat al muntelui, care nu ucidea bacilul, dar fortifica organismul, și, pentru aceeași fortificare, perfecta liniște, deplina solitudine, ruperea oricăror punți dintre omul bolnav și lumea vie. Pe hartă, Tîrgul Jiului n-ar fi departe, sînt numai 22 de kilometri, dar acești kilometri trebuie socotiți într-un continuu, ametitor și abrupt urcuș pe serpentine strînse, ultima parte a drumului derulîndu-se, pe o distanță de doar patru kilometri și jumătate, într-o diferență de altitudine de 540 de metri. Drum de categoria a 6-a (citește : îngust, întortocheat, pietruit doar în parte), greu, dacă nu imposibil de abordat, în zilele cu polei, cu ploi sau noroaie, chiar și de mașini cu două diferențiale. Poștașul Petre Racovită, care, de 25 de ani, cu pasul, aduce și duce zilnic corespondența sanatoriului (parcurgînd în tot acest timp, după cum a socotit un tînăr confrate în „Gazeta Gorjului", peste 30 000 de kilometri !), a făcut, la picioare, mușchi de maratonist sau de performer alpin, iar șoferul Ion Ghiță, cîndva pacient aici, de mai multi ani conducătorul „salvării" pe abruptele serpentine, ar putea participa, crede el, cu succes, la cel mai îndrăcit raliu cu obstacole.

(Continuare în pag. 4)

ILIE PURCARU ■

ROMÂNIA
o tradiţională şi trainică prietenie,

BUCUREȘTI, 8-10 martie 1979

Amplu și fructuos dialog între președinții Nicolae Ceaușescu și Valéry Giscard d'Estaing

Valențele contemporane ale unei tradiționale prietenii

Evocarea frecventă, în cursul recentului dialog la nivel înalt româno-francez, a caracterului tradițional al relațiilor prietenești dintre țările și popoarele noastre corespunde unei realități istorice binecunoscute, evocate deopotrivă de președinții Nicolae Ceaușescu și Valéry Giscard d'Estaing. Rememorarea acesteia nu face decît să accentueze permanența unor idealuri comune, valabilitatea și rezistența acestora prin vreme, indiferent de curgerea istoriei. **„Legați prin originea latină comună, prin profunde afinități de limbă și cultură, românii și francezii au acționat, nu o dată, împreună, în slujba înaltelor idealuri de libertate, progres și pace ale omenirii"**, concentra tovarășul Nicolae Ceaușescu, în toastul rostit la dineul oferit în onoarea aleșilor mesageri ai poporului francez, o istorie îndelungată și bogată. Reluînd, ca într-o reverberație, aceeași idee încărcată de profunde semnificații, președintele Franței spunea, la rîndul său : **„Ca și dumneavoastră, sîntem fidel atașați tuturor amintirilor pe care o îndelungată prietenie le-a acumulat între cele două popoare ale noastre... Prietenia dintre Franța și România a mers întotdeauna mînă în mînă cu independența".**

Independența deci, ca o categorie istorică de cea mai mare actualitate a zilelor noastre, respectarea dreptului fiecărui popor, al fiecărei națiuni de a fi stăpînă pe destinele sale, de a se dezvolta așa cum dorește, fără nici un amestec din afară, în condițiile unei interdependențe crescînde între statele lumii, în condițiile marii diversități de state, de sisteme politice, în condițiile unor interese extrem de complexe, nu de puține ori contradictorii, se afirmă ca fiind o stare în afara căreia nu este de conceput o politică de pace, de destindere, de colaborare între țările lumii. Afinitățile tradiționale își au, desigur, valoarea lor, pe care nu le-o neagă, nu le-o poate nega nimeni. Corespondența acestora în contemporaneitate se sprijină însă pe un cadru mult mai larg decît pe o simplă corespondență de idealuri reciproce. Ea definește o necesitate de prim ordin a zilelor noastre. Necesitatea ca popoarele să se respecte între ele, să caute să se înțeleagă și să acționeze pentru pacea lumii, pentru progresul fiecărei țări. Iar în această acțiune perseverentă și de durată, dacă **„România acționează consecvent pentru dezvoltarea relațiilor de prietenie și colaborare cu toate țările socialiste, întărește conlucrarea și solidaritatea cu țările în curs de dezvoltare, cu țările nealiniate, extinde raporturile și cu statele capitaliste dezvoltate, cu toate țările lumii, fără deosebire de orînduire socială"**, la rîndul său, Franța, dorind să se instaureze un nou tip de relații între statele de pe continentul nostru, dorind ca **„respectînd diversitatea opțiunilor lor și identitatea personalității lor naționale, ele** (statele — n.n.) **să învețe să depășească neîncrederea, să-și respecte reciproc independența, să deschidă larg porțile contactelor și schimburilor, să lase cîmp liber manifestărilor de solidaritate istorică și culturală între oamenii de pe întregul continent european"** înțeleg, acționînd în acest spirit, să aducă o contribuție majoră la cauza destinderii și a păcii.

O contribuție cu atît mai relevabilă cu cît ea vine din partea a două state cu orînduiri diferite. O contribuție ale cărei valențe sînt descifrabile nu numai în domeniul afirmării unor principii consonante, ci și în cel, cu valoare cuantificabilă, al faptelor. Într-un interval de referire de numai un deceniu și jumătate, România și Franța au demonstrat prin felul în care au înțeles să dezvolte relațiile reciproce că sînt în măsură, cu toate deosebirile inerente, existente între ele, să dea un curs mereu ascendent cooperării lor, aducînd o contribuție majoră la asigurarea securității și păcii pe continentul european și în întreaga lume, conlucrînd pentru destindere și pace în general. Progresul substanțial înregistrat de relațiile româno-franceze atît în ceea ce privește schimburile economice, cooperarea în producție în domenii dintre cele mai variate, cît și colaborarea dintre România și Franța pe plan internațional confirmă valențele contemporane ample, ridicate la un stadiu calitativ superior, al unei tradiționale prietenii. Curs pus cu strălucire în valoare, evidențiat în multiplele și complexele sale dimensiuni de proaspătul dialog la nivel înalt româno-francez.

D. IOVĂNEL

Principiile cooperării în spațiul concret al faptelor

Aprecierile de ansamblu asupra unui eveniment atît de important în viața a două popoare cum este dialogul la cel mai înalt nivel, perspectivele pe care acesta le creează pentru evoluția ulterioară a relațiilor dintre cele două țări — România și Franța în cazul de față — se asociază direct cu rezultatele practice, concrete care materializează convorbirile dintre cele două părți. Iar dacă, raportîndu-ne la recenta vizită în țara noastră a șefului statului francez și la convorbirile purtate între președinții Nicolae Ceaușescu și Valéry Giscard d'Estaing afirmăm, refuînd evaluări dintre cele mai autorizate, că **rezultatele acestui moment politic sînt remarcabile**, cuvintele au o deplină acoperire în fapte. Relevabile sînt, desigur, ca punct de referință inițial, declarațiile celor doi șefi de stat : **„Aș dori să exprim deplina noastră satisfacție pentru remarcabilul succes al vizitei, pentru înțelegerea la care am ajuns și să dau glas convingerii că tot ceea ce am convenit astăzi pe plan bilateral, cît și în ce privește extinderea conlucrării pe plan internațional se va realiza"** — Nicolae Ceaușescu — și **„Nu numai că am confirmat împreună ceea ce s-a hotărît în trecut, dar am reușit să dăm un nou impuls cooperării dintre România și Franța"** — Valéry Giscard d'Estaing. Linia dezvoltării acestei cooperări este consemnată în **Declarația comună a Republicii Socialiste România și a Republicii Franceze**, semnată la 10 martie 1979 la București, care continuă și aprofundează declarațiile din 1968 și 1970, în timpul precedentelor întîlniri la nivel înalt româno-franceze.

Care sînt deci perspectivele colaborării economice româno-franceze ? Să menționăm la acest capitol, voința României și Franței, consemnată în Declarația comună, de a realiza și de a depăși, pe cît posibil, obiectivul dublării schimburilor comerciale în 1980 față de 1975, pe baze cît mai echilibrate. Cele cinci documente semnate în timpul vizitei se referă la cooperarea în domenii de vîrf ale dezvoltării tehnologice — aeronautica, electronica, informatica, industria automobilelor, tehnica audiovizuală — inclusiv televiziunea în culori, țara noastră manifestîndu-și opțiunea pentru sistemul de televiziune în culori SECAM. Alte acțiuni de cooperare se referă la utilizarea pașnică a energiei nucleare, la energetică și siderurgie, la telecomunicații și industria alimentară, pentru a aminti doar cîteva dintre domeniile avute în vedere.

Hotărîte să folosească toate posibilitățile pe care le oferă cadrul instituțional dezvoltării relațiilor economice — în special Acordul pe termen lung de cooperare economică și industrială și Convenția privind încurajarea, protejarea și garantarea reciprocă a investițiilor — cele două părți au convenit să promoveze noi forme de cooperare, în special prin crearea de societăți mixte de producție și comercializare, această cooperare

— FRANȚA

în serviciul libertății, progresului și păcii

Din rodnicul bilanț al vizitei:

Cele cinci documente semnate cu prilejul dialogului la nivel înalt româno-francez deschid bune perspective colaborării dintre cele două țări în numeroase domenii.

- un acord general — care creează cadrul de dezvoltare al schimburilor și cooperării economice
- un acord în domeniile electronicii și informației, în special privind noi generații de calculatoare, centrale electronice telefonice și electronică medicală
- un acord cu privire la cooperarea în industria de autoturisme, care prevede dezvoltarea cooperării deja existente și extinderea acesteia la vehiculele industriale și la motoarele diesel
- de asemenea, un contract și un acord-cadru privind montarea autoturismelor R-20 în România și construirea în România a automobilului R-18
- contractul în domeniul aeronauticii, în special cooperarea în construcția elicopterelor
- cooperarea în domeniul tehnicii audiovizuale, incluzînd și opțiunea țării noastre pentru sistemul de televiziune în culori SECAM.

urmînd să se extindă și pe terțe piețe. O cooperare la un nivel cît mai înalt între România și Franța, acesta este obiectivul principal, în realizarea căruia, după cum menționa președintele Nicolae Ceaușescu, **„deosebirile în ce privește sistemul economic al celor două țări nu constituie o piedică"**. De menționat în acest sens faptul că volumul schimburilor între întreprinderile mici și mijlocii române și franceze este planificat să atingă 100 000 000 franci anual, după cum preciza președintele Valéry Giscard d'Estaing.

Acordînd o importanță prioritară problemelor cooperării economice, din dorința firească de a întări prietenia tradițională dintre cele două țări și popoare printr-o cunoaștere reciprocă mai largă și mai profundă a culturilor lor, precum și a realităților lor, România și Franța au convenit să amplifice, de asemenea, schimburile culturale, științifice și tehnice.

„Noi dorim realmente — sintetiza tovarășul Nicolae Ceaușescu, semnificația majoră a noului dialog la nivel înalt româno-francez — **să realizăm obiectivul care l-am stabilit încă în 1968, ca Franța să ocupe primul loc în comerțul exterior al României cu țările occidentale... Sperăm că înțelegerile din aceste zile vor crea condiții pentru a atinge acest obiectiv. Facem acest lucru nu în detrimentul altora, ci tocmai din dorința de a demonstra că este posibil ca și între țări cu orînduiri sociale diferite — dacă acestea sînt animate de respect reciproc și de voința de a colabora pe principiile deplinei egalități — se pot realiza cooperări reciproc avantajoase cu rezultate bune atît pentru ambele popoare, cît și pentru securitatea și pacea lumii"**. Un exemplu cît se poate de edificator pentru felul în care România socialistă, președintele ei, înțelege să însufletească la modul cel mai convingător principiile, traducîndu-le neîncetat în fapte palpabile, în elemente trainice ale temeliei păcii și prieteniei între popoare.

DOINA FRUNTELATĂ ■

Pace, demnitate, colaborare — convergențe româno-franceze

Într-o suită prin ea însăși semnificativă, contactele româno-franceze la cel mai înalt nivel dau expresie caracterului constant și sistematic al dialogului dintre România și Franța Acest dialog, dezvoltat pe terenul solid al unei tradiții care a devenit seculară, capătă în circumstanțele vieții contemporane o notă distinctă — aceea a voinței politice comune ca dincolo de diferențele de organizare social-economică, cele două țări să **se regăsească în identitatea aspirațiilor de edificare a unei lumi a echității și justiției, a demnității și unei largi colaborări internaționale.** Recentul dialog dintre președinții Nicolae Ceaușescu și Valéry Giscard d'Estaing a definit, prin tematica abordată ca și prin spiritul în care s-a desfășurat, excepționalele virtuți ale contactelor directe între cei mai înalți reprezentanți ai popoarelor noastre în stimularea ansamblului legăturilor reciproce ca și în accentuarea fermă a pozițiilor țărilor noastre în raport cu marile și complexele probleme ce confruntă omenirea.

Parcurgînd conținutul Declarației comune semnată de cei doi șefi de stat, ca și Comunicatul comun adoptat cu prilejul vizitei președintelui francez în țara noastră, putem remarca din nou că acea constantă definitorie a politicii externe românești — lupta pentru o lume mai dreaptă și mai bună — găsește rezonanțe semnificative în linia de afirmare a diplomației franceze. Cîteva idei cadru se relifează pentru ceea ce am putea numi convergențele de acțiune româno-franceze pe arena mondială. Este vorba în primul rînd de hotărîrea comună că Actul final al Conferinței de la Helsinki să nu rămînă un document, oricît ar fi el de remarcabil, a cărui soartă să nu fie alta decît de a fi consemnat de istorie ca o performanță de negociere fără reversul imperios necesar de a fi regăsit în practica relațiilor intereuropene. Atît pe parcursul conferinței pentru securitate și cooperare cît și mai tîrziu, țările noastre au militat pentru sublinierea caracterului stringent ca această conferință să fie în mod real instituționalizată, ca bunurile cîștigate la masa negocierilor să fie urmate, într-un proces firesc de dezvoltare, de altele noi, în consens cu aspirațiile legitime ale popoarelor continentului. Precizînd în mod clar principiile după care se guvernează statele noastre în organizarea sistemului de relații bilaterale, ca și a legăturilor cu celelalte țări, România și Franța își definesc prin Declarația comună, atașamentul neabătut față de normele ce trebuie să domine dialogul internațional într-o lume în care suveranitatea, integritatea și libertatea națiunilor să devină o realitate temeinică. Vom releva în acest sens precizarea din Declarație potrivit căreia **„România și Franța consideră că destinderea nu poate progresa fără instaurarea între toate statele a unui dialog liber, deschis și direct pe baza independenței și egalității"**. Dialogul, acest instrument politic indispensabil în abordarea și soluționarea oricărei probleme, indiferent de complexitatea ei, reprezintă un reper major care marchează explicit concepția țărilor noastre față de modul în care trebuie privită complexitatea lumii de azi. În afara dialogului, ca o alternativă de maximă periculozitate, nu rămîne decît politica de forță și dictat, de stimulare a tensiunii, de întreținere a stărilor conflictuale. Fiind atașate dialogului, ideilor păcii și ale progresului, țările noastre se angajează, dincolo de deosebirile de ideologie și sistem social-economic, în acțiunea concertată de asigurare a unei largi colaborări mondiale în care disparitățile, decalajele economice și barierele de tot felul să fie, pas cu pas, eliminate. În aceeași ordine de idei și în deplină concordanță cu obiectivul final al edificării unei lumi noi, calitativ superioare, se înscrie și conștiința comună a popoarelor noastre, că absurda cursă a înarmărilor reprezintă în lumea contemporană o sfidare la adresa vieții, a moralei, a civilizației în general. Vom reține din paleta bogată a conținutului documentelor finale ale vizitei și relevarea poziției țărilor noastre față de necesitatea ca problemele nesoluționate încă — fie din Orientul Apropiat, fie din Africa, fie din alte zone ale globului —, să-și găsească soluționarea în spiritul aceluiași respect față de drepturile inalienabile ale popoarelor de a trăi în siguranță și demnitate, în pace și libertate.

Două țări așezate de-o parte și de alta a Europei își întind mîna de la Atlantic la Marea Neagră aducînd în circumstanțele politice ale contemporaneității o reevaluare pozitivă a tradiției prieteniei lor. Afinitățile culturale care au marcat atît de pregnant raporturile româno-franceze în urmă cu mai bine de un secol capătă astăzi dimensiunea unor legături în care potențialul economic și politic al lor are de jucat, pe linia unui generos exemplu, un rol important în Europa și în lume. Acțiunea neobosită a președintelui Nicolae Ceaușescu de a face cunoscută lumii vocația umanistă, lucidă și constructivă a poporului român, de a prefigura coordonatele unui viitor de justiție și înaltă echitate la nivelul arenei mondiale a căpătat din nou valențe semnificative în cadrul recentului dialog la cel mai înalt nivel româno-francez. Un dialog al convergențelor dintre două popoare care și-au făcut din demnitate, pace și colaborare rațiunea de a se manifesta.

RADU BUDEANU ■

Cultul muncii, cultul valorii

Omul de la rădăcina construcției

Stă, semnificativ, la rădăcina construcției, un bloc de 18 etaje, și dirijează cu mîna aripa întinsă a unei macarale. Radu, unul dintre cei zece copii ai săi, descrie și el în aer alte semne, gesturi care compun cu siguranță un cod al acestei munci, născut din dorința de comunicare. Dedal, spune legenda, îl invoca pe fiul său să nu se lase stăpînit de lăcomia zborului, teamă fiindu-i că i se vor topi aripile. Ștefan Matei, șeful echipei de zidari, venit cu toți zece copii după el, să construiască Bucureștiul, pare a nu se teme de zborul pe verticală. Gestul lui de acum, același poate de totdeauna, îl îndeamnă pe cei din jurul său să tot urce ! Vine din cîmpia Ilfovului, satul Cupele, acolo unde, zice el, Mihai Viteazul a poposit cu armata și s-a ospătat pe malul Neajlovului și a băut vin din cupe de pămînt. Ștefan Matei a fost pe rînd rotar, tinichigiu, faianțar, geamgiu, parchetar, la casa de la temelie și o predă la cheie. A avut un cult pentru muncă, a crezut numai în forța brațelor sale și a făcut totul ca toți copiii săi, zece, să îndrăgească munca. De aceea, poate, la 62 de ani cît va împlini în toamnă, și cînd va merge în pensie, conducerea Șantierului nr. 5, din cadrul Grupului de construcții montaj nr. 5 București, îl păstrează încă în postul său de șef de echipă la zidari. Ce va lăsa Ștefan Matei în urma lui ? 10 copii, pe care i-a crescut și povățuit singur, dintre care șase vor rămîne chiar în echipa din care va pleca el. De ce i-a crescut

singur ? „Pentru că Sanda, nevastă-mea, cu care am trăit 25 de ani, ne mărturisește, nu mai este de 14 ani. La al zecelea copil, doctorii i-au spus să nu mai nască, dar ea, parcă o aud, mi-a spus că nu poate gîndi altfel decît pînă atunci. La nașterea lui Tudorel, al zecelea, s-a sfîrșit". Sfîrșind eroic, femeia aceasta își definitiva astfel construcția vieții sale. Gestul ei a rămas plin de semnificație, rămîne tulburător.

— După ce mi-a murit soția, Mihai, fiul cel mare, a plecat pe șantier. A făcut școala profesională, a terminat liceul și facultatea la seral și a devenit inginer constructor. După el a venit și Virginia, acum șef de echipă și ea.

Apoi, a părăsit Cupele și Ștefan Matei, și-a adunat toți copiii în jur, i-a dat la școli, le-a urmărit și îndrumat viața. Degetele de la cele două mîini îi ajung, la limită, să-i numere : „Mihai, cel mare, zice, e acum în Siria. Construiește acolo, cu alți români, o rafinărie ; Virginia, ați cunoscut-o, e aici lîngă mine. E căsătorită și are o fetiță și ea. Radu e și de sus, de la etajul 16 ; Gheorghe a venit acum cîteva zile tot din Siria, e în concediu de odihnă ; Marin e tot acolo, în Siria, cu fratele mai mare. Le-am scris carte și i-am atenționat să facă treabă bună, durabilă, că sînt români ; Niculae e sudor, lucrează pe undeva pe la parterul blocului ; Lucia e electronistă, Toma e lăcătuș, iar Valeriu și Tudorel sînt elevi". Înconjurat și iubit de oameni, cu cîte un fiu sau fiică pe la fiecare etaj, țăranul acesta, venit să clitorească Bucureștiul cel nou, seamănă cu un abore înflorit frumos. Rădăcinile lui sînt cei zece fii și fiice, oameni de nădejde ai șantierului, constructori ai mai multor cvartale de locuințe, printre care cele de pe bulevardul Metalurgiei, strada Luică, Almașul Mare, Drumul Găzarului, ca să amintim doar de cîteva. Am făcut un calcul sumar și am aflat că Ștefan Matei, împreună cu fiii lui, au lucrat pînă acum în construcții, numai în București, un număr de 90 de ani ! Cîte apartamente au construit ei în 90 de ani ? La întrebarea aceasta n-am mai căutat răspuns. Virginia, fiica sa mai mare, îmi spunea că atunci cînd se plimbă pe străzi, ea nu este furată de policromia vitrinelor, ci de fațadele blocurilor la care a lucrat. Sentimentul acesta, de a fi lăsat ceva durabil în urma ta, te face, ne mărturisea, să simți mai viu pămîntul sub picioare. Simți, am spune noi, că țara îți așază o mînă părintească pe umăr.

Cînd am plecat de la blocul cu 18 etaje, de pe bulevardul Metalurgiei, echipa lui Ștefan Matei se așezase la masă. Erau majoritatea țărani, de prin comunele Vinătorii Mici și Vinătorii Mari, din Corbii Ciungi și din alte sate, purtau majoritatea căciuli, dar purtau și salopete, ca semn al trecerii lor către o altă clasă socială. Știți cum mănîncă țăranii într-o cameră de bloc încă neterminată ? Ca și cînd ar mînca în Bărăgan : așternu ștergare, iar peste ele își așază pîinea și brînza, slănina sau alte alimente. Numai că sub ștergar nu mai simt pămîntul reavăn, în care detună sămînța, ci țărîna și severitatea betonului, expresia altei civilizații !

N. GRIGORE MARAȘANU ■

ȘTEFAN BUZEȚELU, DE 20 DE ANI PE LOCOMOTIVĂ

Am știut de mic că voi fi mecanic de locomotivă ca și tatăl meu. Mi-a plăcut meseria lui și am îndrăgit-o. De la el am preluat cîteva principii de bază ale vieții de ceferist : ordinea și disciplina, grija pentru profesiune și familie. Secretul acestei rezistențe coincide cu ceea ce a fost principala mea contribuție : voința de a fi, în fiecare moment, printre cei mai buni. Dacă sînt o pot spune colegii de la Depoul C.F.R.-București.

St. Buzețelu

DOCTORII DIN MUNȚI

(Urmare din pagina 1)

Pare, ziceam, surprinzătoare și stranie în peisaj, părînd pogorîtă cu parașuta din cer, această construcție, somptuoasă nu numai arhitectonic, dar echipată după ultimele exigențe, mobilată interior cu cea mai nouă aparatură, cu moderne, costisitoare subtilități ale tehnicii și, nu în ultimul rînd, cu subtilități de confort ce desfid ideea de sanatoriu, de spital, apropiind-o de cea de hotel turistic. Într-o vreme în care tuberculoza e o boală în stingere, un astfel de sanatoriu-palat, ultramodern și ultracostisitor, poate părea un lux. Poate părea, dar nu-i chiar așa. Dr. Ion Ghițulescu, ftiziologul județean (titulatură ce vrea să însemne un fel de inspector sau de „șef de problemă"), pe care l-am întîlnit chiar aici, în incinta Dobriței, unde venise să-și ajute colegii (și vom vedea mai departe de ce-a fost nevoie de un astfel de ajutor), îmi vorbește despre nevoia de „pază bună" față cu o primejdie care, cîndva, la noi, a fost atît de acută, un sanatoriu-palat, ca acesta în care sîntem, fiind, spune domnia-sa, la fel de util și de inutil cum sînt, să zicem, în Olanda, digurile. Ele își pot vădi utilitatea o dată la un veac, sau la mai multe. Sau niciodată. Dar ele trebuie menținute (oricît ar costisitor ar fi efortul !) „la zi", perfect echipate, oricînd puternice, capabile de ripostă. Bombardat cu antibiotice, cu medicamente moderne de maximă eficacitate (în ultimul timp, „made in Romania"), vinat în ultimele-i birloguri, printr-o campanie care integrează prevenirea și combaterea TBC în activitatea întregii rețele medico-sanitare, bacilul și-a pierdut și puterile, și vechile lui domenii de comodă sălășluire, între care s-a numărat și Gorjul, cîndva deținător al unui trist record de tuberculoși. În 1975, morbiditatea totală (adică procentul bolnavilor) a fost, în Gorj, de 100,4 la 100 000 de locuitori. În 1978, a fost de 61,5 (sub media pe țară !). Morbiditatea copiilor, de 25 la 100 000 în 1975, a scăzut, anul trecut, la 6,3 (sub jumătatea mediei pe țară !). Mortalitate-copii, în 1978 : zero. Un rol din cele mai importante în această spectaculoasă lărgire a teritoriului sănătății în Gorjul tuberculozei l-a jucat sanatoriul, „paza" lui bună, opera lui.

Sanatoriul, la ceasul de față, e, de acea, mai mult gol, el îngustîndu-și rapid nu numai aria de cuprindere (fiindcă aria bolii s-a îngustat !), dar expropriindu-și la fel de rapid chiar și obiectul, adică bolnavul, redindu-l, mai repede ca oricînd, societății, vieții. Sînt aici peste 300 de paturi, dar numai 100 și ceva sînt ocupate. Celelalte sînt „digurile", care, tăcute, dar menținute în perpetuă stare de luptă, așteaptă o clipă ce, poate, n-o să mai vină niciodată. Sînt numai doi medici (în schemă, se pare, ar fi mai mulți, dar cine se-ncumetă s-o ocupe, cine se-ncumetă la acest voluntar exil al pustietății și izolării ?), cei doi fiind dr. Adrian Becherete, directorul sanatoriului, medic în vîrstă, cu un pasiv al profesiei întins pe decenii, și dr. Octavian Vulpe, mai tînăr decît A. B., dar de 11 ani aici. Cei doi, fiind numai doi, își împart și bolnavii (și fiecăruia îi revin destui), își împart și gărzile, adică ceasurile nocturne de veghe, deci fiecare din ei, din două nopți, e obligat să piardă una. Cîte un coleg, precum dr. Ion Ghițulescu, îi mai ajută, atunci cînd [illegible] în [illegible] la [illegible] unei [illegible] zi. Atunci cei doi pot coborî, la rîndu-le, în oraș, ca să-și vadă familiile. Alături de ei lucrează și o tînără farmacistă, Anica Achim. Familia ei e departe, în Transilvania, N-a mai văzut-o de multe luni.

Deci cei trei sînt niște izolați, dar, zice dr. Adrian Becherete, nu numai ei sînt așa, cazul lor e al tuturor slujbașilor sanatoriului, care nu-s puțini. Nu-s puțini, fiindcă „digurile" trebuie menținute „la zi", rigide, puternice, tefere, prin eforturile mai multor oameni, care să le țină vesnic încordate. Transcriu, din lunga listă pe care mi-o propune dr. Becherete, numele surorii Elena Vulpie, ale infirmierilor Matei Popescu, Ion Isuf, Ion Puianu, Tudor Drulă, ale soților Elena și Ion Oită (ea infirmieră, el magaziner), ale soților Marița și Aurel Păun, al funcționarului Dumitru Toader, al instalatorului Grigore Băloi (de patru decenii în sanatoriu !), al muncitorului Marin Udrea (care se ocupă și de sera de flori, și de arhiva, și de biblioteca sanatoriului), al bucătarului Nicolae Iuga, al porcarului Codreanu etc. Personalul deci e numeros, ocupațiile sînt multiple, sanatoriul, la ora de față, fiind un veritabil complex, un microoraș, nucleului de-acum patru decenii adăugîndu-i-se, în vremea din urmă, importante amenajări și construcții-anexe, care înseamnă spații medicale (cameră de administrare cu aerosoli, în scop diagnostic, cameră de reanimare și terapie intensivă, stație nouă pentru sterilizare etc.) sau sociale (sală de cinema, bibliotecă, club al oamenilor muncii, cu garaje încălzite la subsol, bloc de locuințe cu 16 apartamente, stație de distribuire a gazelor naturale, cabană de primire, cofetărie, magazin alimentar-industrial, centrală termică, uzină de apă, creșcătorie de porci, cu microabator, livadă de meri, seră de flori, alimentînd un parc de 17 hectare etc.).

Cum se trăiește în singurătate, în izolare ? După opinia doctorului Adrian Becherete, ea, izolarea, pe lîngă cele o mie și unul (chiar o mie și două, adaugă) de dezavantaje, are totuși și-un avantaj, deloc ignorabil, dimpotrivă, și anume faptul că (fie și numai în lipsă de alte preocupări !) te poți concentra asupra profesiei, asupra bolnavului, urmărind ce trebuie urmărit pînă la urma urmei, pînă la infinitul mic. Nu-i o metaforă (dr. Becherete, altminteri, știe să facă și metafore, fiind și poet, și epigramist, fiind o prezență activă în cenaclurile literare din Tg. Jiu, dar, cînd e vorba de profesie, folosește cuvintele cu o precizie chirurgicală), e o realitate, și încă una din care, pentru specialist, pot scăpăra idei, revelări, sugestii sau orizonturi neașteptate. Tocmai singurătatea, izolarea, tocmai faptul că ei, oamenii sanatoriului, sînt pe un umăr stingher de munte, și nu la doi pași de o clinică universitară, i-au obligat să recurgă, adeș, la metode forte, reabilitînd niște mai vechi cuceriri, azi uitate, sau propunînd niște noi mijloace. (S-a recurs, de pildă, cu succes, în cazuri disperate, la metoda căzută de mult în desuetudine, a pneumotoraxului terapeutic, folosit pentru insuflații în marile hemoptizii ori pentru exuflații în apontanele sufocante.)

Cum se trăiește în izolare ? Preocupările profesionale și științifice stau în balanță, firesc, cu niște „hobby"-uri, dr. A. Becherete, de pildă, face și poezie, și publicistică (adjudecîndu-și, pentru publicistică, unul din premiile județene ale primei ediții a „Cîntării României"), mai și pictează, la concurență, cu dr. O. Vulpe, un virtuos al pastelului, care și-a descoperit vocația în cei 11 ani petrecuți aici, și cu funcționarul Dumitru Toader, care, ca pictor amator, a participat, ni se spune, și la concursuri interjudețene, plăcîndu-mi ales peisajele lui, peisaje în care, între suavități luchianești și densități petrasciene, se vede și el. Dumitru Toader, Farmacista Anica Achim citește mult (în special lucrări științifice, dar și literatură), iar muncitorul-arhivar-bibliotecar-îngrijitor de seră Marin Udrea brodează, în timpul liber, ștergare și fețe de masă, impodobindu-le cu motive și cu izvoade tratate scump, după modele gorjenești arhaice.

Cum se trăiește în izolare ? Se mai pot întîmpla, desigur, căci așa se întîmplă în asemenea condiții, afaze sau certuri din nimic cu vecinul de bloc ori cu colegul de slujbă, dar, peste toate, se veghează la acest „dig", se îngrijesc niște bolnavi, cu mijloace moderne, în condiții moderne.

Doctorii din munți și ceilalți slujitori ai sanatoriului din Dobrița, pretuiți de sutele și mii de vindecați, sînt niște izolați care nu se simt singuri.

Minunați oameni simpli

Viața unei femei

Cu glas egal, Doina Șmaida își deapănă biografia, fără risipă de vorbe. Ce-ar putea scrie despre ea revista ? Totul a fost simplu și firesc. S-a născut la Gherla, într-o familie cu mulți copii, 13, din care șase mai trăiesc, trei fete și trei băieți. A devenit muncitoare în 1957, o lună înainte de a împlini 15 ani. Chezaș pentru luna lipsă din vîrsta minimă legală i-a fost un frate, muncitor și el la I.C.M. Reșița. S-a calificat repede, aici, la închegarea fragilelor forme din turnătoria de precizie, pentru piese ce nu necesită prelucrare ulterioară, muncă de migală și finețe, tocmai potrivită pentru mîini de femeie. În 1963 s-a măritat cu un modelor din aceeași secție. La un an după aceea, cîteva evenimente venite unul după altul i-au schimbat rînd pe rînd viața. S-a născut Dănuț, a fost primită în partid, a devenit șefă de echipă, a primit locuință, apartament de 2 camere cu [illegible] confortul. Echipa este fruntașă pe secție, băiatul e fruntaș la învățătură, locuința și-au aranjat-o an de an tot mai frumos, acum e fără cusur, așa cum și-au dorit-o.

La 15 ani Doina Șmaida visa în taină să urmeze conservatorul, să devină cîntăreață, o mare și [illegible] solistă, care să cînte pe scene celebre presărate cu flori și scăldate în lumina reflectoarelor. Desigur, muzica a rămas o mare pasiune a vieții ei. Însă meseria, spune ea, nu și-ar schimba-o pentru nimic în lume. O meserie [illegible] ea, aidoma muzicii.

A spus-o în ziua [illegible] a împlinit douăzeci și doi ani, o viață de om, în [illegible] în acest loc de muncă.

MIRCEA FODOREANU ■

Virgil Cindea:

„Luptînd să impună respect pentru ființa sa, poporul român a avut totdeauna respect pentru celelalte popoare"

Virgil Cindea s-a născut la 29 aprilie 1927 la Focșani. A urmat Colegiul național Sf. Sava, după care a absolvit Facultatea de drept și Facultatea de filozofie din București. Este doctor în filozofie. A lucrat la Biblioteca Academiei, Institutul de istorie „N. Iorga", iar în prezent la Institutul de studii sud-est europene, ca specialist în cultura românească și sud-est europeană. A fost director științific al Asociației internaționale de studii sud-est europene și al Asociației de drept internațional și relații internaționale și a ținut cursuri de istoria diplomației la Universitatea din București (1964—1968), apoi la Institutul de înalte studii internaționale din Geneva între 1968—1971. Este membru corespondent al Academiei de științe sociale și politice și al Uniunii scriitorilor din România. Printre lucrările sale figurează : Pagini de istoria diplomației românești (în colaborare cu Mircea Maliță și Dinu C. Giurescu), Stolnicul între contemporani, Scurtă istorie a României. A pregătit mai multe ediții de clasici români : Dimitrie Cantemir, Al. Odobescu ș.a. A publicat studii de istoria culturii și traduceri din literatura universală.

— Cum au început să vă intereseze studiile sud-est europene ?

— Cînd am făcut studiile de filozofie mi-am dat seama că există o imagine foarte neclară atît în învățămîntul universitar cît și în literatura noastră de specialitate asupra ideilor și atitudinilor mentale în general ale românilor din evul mediu. Am simțit încă de atunci nevoia unei limpeziri asupra acestor probleme, cu atît mai mult cu cît mi se pare că omul de azi nu poate fi explicat exclusiv prin condițiile societății în care trăiește, cugetarea lui este în mare măsură tributară predecesorilor, tradițiilor, cugetării și creațiilor lor care se datoresc, după cum spunea Sextil Pușcariu, unei forma mentis românească.

— Ce reproșați modului cum era abordată problema din domeniul care vă preocupă ?

— Pînă prin anii '50 și într-o anumită măsură și azi se lucrează, se operează cu niște informații, concluzii, clișee moștenite de la diverși autori fără preocuparea de a le verifica, de a le confrunta cu informația achiziționată prin cercetări mai noi și a adecvării lor la o nouă viziune asupra trecutului românesc, cea dobîndită de știința contemporană.

— Vorbeați de o „forma mentis" românească. Prin ce s-ar caracteriza ea ?

— Ca orice cugetare specifică unui popor, gîndirea românească poartă în ea toate experiențele înaintașilor. Caracterul pronunțat practic al gîndirii noastre rezultă nu numai din trăsăturile latine ale neamului românesc, dar și din însușirea lecțiilor adesea dramatice cu care ne-a obișnuit istoria.

— Cum demonstrați acest lucru ?

— Iorga spunea, de pildă, că în perioadele dintre războaie românii au știut întotdeauna să opună adversarilor lor arma inteligenței.

— Aceasta încă nu înseamnă caracter practic.

— Dar tocmai acestui caracter practic îi se datorează o seamă de cuceriri fundamentale ale noastre, ca de exemplu statutul de autonomie în timpul dominației otomane, fenomen unic în această arie geografică, reprezentînd o soluție negociată a raporturilor cu Poarta și care a condiționat continuitatea de viață politică, economică și culturală a românilor. Înfăptuirea Unirii Principatelor — pe cale pașnică — cucerirea independenței care nu ne-a fost oferită de nimeni. Unirea din 1918, prin exprimarea voinței maselor de români, definește caracterul practic, angajat al cugetării românești.

— Ce ar distinge totuși cugetarea românească de cea a popoarelor cu care ne învecinăm ?

— Deși aflată în cîmpul de cultură postbizantină care datorează multe elemente de tradiție civilizației Imperiului roman de răsărit, cugetarea medievală românească are particularități care o disting fundamental de aceea a altor popoare din sud-estul Europei. Se degajă din cugetarea românească, un anumit spirit clasic, o raționalitate, un echilibru și o seninătate care sînt explicabile prin originile latine ale acestui popor. Iată o dovadă : în epoca medievală poporul român nu a cunoscut, n-a participat la o serie de curente de idei care au tulburat atîtea secole alte culturi din Europa orientală (erezii, secte, bogomilism). Ne este caracteristic faptul de a fi rămas în contact cu marile idei europene, dar selectiv și totdeauna potrivit unui program al nostru. Umanismul, iluminismul au servit limpezirii, intensificării și afirmării conștiinței naționale. Dacă un umanist ca Marsilio Ficino a avut răgazul să comenteze textele filozofilor greci și latini împreună cu discipolii săi, cărturarii noștri foloseau limbile și textele clasice mai ales pentru a dovedi dreptul nostru de a exista în această parte de lume. Cultura românească a fost întotdeauna civică, în slujba aspirațiilor naționale. Este și motivul pentru care primele cărți în limba poporului se adresau întregii suflări românești : „Carte românească de învățătură", „Cuvînt împreună către toată semenția românească", acestea erau mesajele din titlurile sau prodosloviile lor.

— Caracterul activ al culturii noastre presupune un tip special de cărturar.

— Cărturarul român nu este un teoretician rupt de societate, ci un membru activ al colectivității umane în care se află, pe care o slujește mai întîi, printr-o participare la efortul general, în indiferent ce sector, iar în al doilea rînd prin ceea ce reprezintă creația spirituală propriu-zisă. Marii cronicari români au fost oameni politici. Grigore Ureche a fost vornic, Miron Costin — mare logofăt, Constantin Cantacuzino — mare stolnic, Dimitrie Cantemir — principe al Moldovei, Kogălniceanu, Bălcescu, Iorga și atîția alții au fost oameni de seamă ai culturii, dar au participat și la viața politică a țării. Acest tip de intelectual îl regăsim în lumea apuseană între umaniștii Veneției și ai Florenței. Împrejurările istorice în care am trăit n-au permis intelectualilor noștri să rămînă în expectativă, să desfășoare activități rezervate elitelor retrase în turnuri de fildeș. Era un lux pe care nu l-am putut permite.

— Ce credeți : prin ce am contribuit noi, românii, la tezaurul de bunuri spirituale al lumii ?

— În primul rînd avem o contribuție foarte importantă, a întregului popor, la menținerea actualei geografii a civilizației și culturii universale. Dacă se poate vorbi azi de configurația existentă a civilizației Romei este pentru că noi am continuat această civilizație aici în Europa orientală. Este meritul fidelității noastre față de valorile europene care au influențat lupta românilor pentru dăinuire, dar în același timp a permis dezvoltarea mai calmă a culturilor din centrul Europei. Ce s-ar fi întîmplat dacă poporul român nu și-ar fi conservat romanitatea și nu și-ar fi păstrat autonomia politică, de creație materială și spirituală în epocile medievală și modernă ? Cum ar fi arătat azi Europa centrală și de răsărit ?

— Iar în ceea ce privește creațiile spirituale...

— Eminescu, în epoca lui, a fost puțin tradus și cunoscut în literatura universală deși, evident, poemele sale erau la fel de valoroase. La fel și creațiile spirituale ale trecutului devin universale în funcție de efortul de înțelegere și valorificare a fiecărei generații și al culturilor din diferite părți ale lumii. În prezent însă fenomenul eminescian preocupă și pe alții, nu numai pe români, dar și alte culturi. Eminescu era în sine la fel de mare în timpul vieții lui însă criticii și gînditorii lumii nu erau suficient de bine pregătiți să-și concentreze atenția asupra acestui creator român și să-l înțeleagă. În prezent în mari culturi străine se scriu studii întinse, valoroase, despre poezia și cugetarea eminesciană, și mari poeți ai lumii se străduiesc să-l tălmăcească versurile cu maximă fidelitate pentru mesajul lor filozofic și frumusețea originalului românesc. Cazul lui Brâncuși e asemănător. Toate marile creații au intrat în cultura mondială, dar aprecierea lor depinde de întregirea unei conștiințe mondiale a valorilor românești.

— Cum apreciați momentul nostru cultural de azi ?

— Întregul popor este angrenat într-un efort de dezvoltare multilaterală. Celor care activează în cîmpul culturii le revin sarcini pe măsura acestui efort. Chiar în acest an se desfășoară acțiuni de cea mai mare intensitate în cîmpul științelor sociale și umane, pentru că se lucrează la o serie de tratate fundamentale — multe trebuind să apară pînă în 1980, cînd Congresul mondial al istoricilor va avea loc la București. Programul acesta este o parte componentă a planului nostru de dezvoltare generală, elaborat la indicațiile partidului, ale secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în personalitatea căruia oamenii de cultură de la noi au un exemplu de atașament față de tot ce este valoros în creația, în tradiția de cugetare românească. În opera politică a președintelui României aflăm mereu noi orientări referitoare atît la dezvoltarea societății românești, cît și la problemele majore care frămîntă umanitatea contemporană, sensibilitatea pentru tot ce este nou în gîndire, îndrăzneală în soluții, curaj și demnitate în atitudini și viziune largă în progres, încredere deplină în capacitatea creatoare a poporului român.

— Faceți parte, după cîte știu, din Comisia centrală de stat a patrimoniului cultural național. Ce loc ocupă preocupările comisiei în programul dumneavoastră ?

— În afara eforturilor cunoscute care se fac azi pentru identificarea, conservarea și punerea în valoare a operelor din tezaurul național de cultură, există și o vie preocupare pentru acele creații românești ajunse în posesia, deci în tezaurul altor culturi, dar care continuă să fie proprietate morală a poporului român care le-a făurit. Un repertoriu al acestor bunuri culturale este în pregătire și o să apară pînă în septembrie, cuprinzînd peste 1 000 de pagini.

— Asta înseamnă mult !

— Enorm chiar. Luptînd să impună respect pentru ființa, idealurile și aspirația sa, poporul român a avut totdeauna respect pentru celelalte popoare cu care a intrat în contact de-a lungul istoriei lui, și mai mult decît atît, prețuire și voință de cooperare. Pe plan cultural lucrul s-a oglindit prin puternica iradiere a creației noastre în culturile învecinate. Astfel, de opera tiparului românesc au profitat slavii de est și sud, grecii, georgienii, arabii sau turcii. Cărți de seamă imprimate la noi au circulat pe o arie imensă. Începuturile tipografiei în limba gruzină și arabă, de pildă, ne sînt nouă datorate. „Letopisețul Țării Românești" a fost tradus în secolul XVII în arabă, ca și „Divanul" lui Cantemir sau „Învățăturile" lui Neagoe Basarab (în limba greacă). Vetrele de cultură bizantină din Europa de sud-est și Orientul Apropiat au dăinuit timp de secole grație ajutorului românesc. Pentru evul mediu și epoca modernă, adevărata geografie culturală românească merge pînă la Adriatica, Ierusalim, Sinai, Anatolia.

— Ce părere aveți : putem fi mulțumiți de cît se știe despre noi în lume din punct de vedere cultural ?

— Nu. Se poate face cu mult mai mult. Trebuie ca noi înșine să fim mai convinși de valoarea actuală și în perspectivă a culturii noastre.

— Dar ce importanță are circulația acestor idei ?

— Prin intensificarea difuzării valorilor se pot dovedi vechimea și universalitatea unor trăsături de bază ale gîndirii fiecărui popor și ale unor aspirații generale privind adevărul, dreptatea, relațiile echitabile și utile dintre popoare. Aceasta va avea ca rezultat renunțarea la împărțirea culturilor în centrale și provinciale, în majore și minore. Așa se dezvoltă cunoașterea dintre oameni, apropierea dintre națiuni în spiritul unor relații de prețuire și colaborare.

— Tehnica vi se pare o primejduire a umanismului ?

— Nu. Poporul român a făcut în istoria lui un efort extraordinar pentru folosirea limbii naționale în educație, creație și cultură. Această „conștiință de neam prin limbă și cultură" continuă să existe și ea este o garanție că în ce-ne privește nu ne vom pierde nici identitatea ca neam, nici conștiința rolului major al culturii, naționale și universale, în viața și împlinirea supremă a omului.

GEORGE ARION ■

Cuget, deci exist

Luciditatea spiritului critic

Printre alte implicații teoretice și practice, recentele precizări ale secretarului general al partidului privind rolul criticii și autocriticii în socialism, ca parte integrantă din pledoaria pentru o permanentă abordare lucidă a realității noastre social-politice și economice, se constituie și într-un exemplar răspuns la o mai veche și controversată problemă a reflecției noastre teoretice : cea a imaginii pe care și-o face despre ea însăși, prin reflecție filozofică și artistică, societatea socialistă, la un moment dat. Reafirmînd rolul criticii și autocriticii în socialism, tovarășul Nicolae Ceaușescu a reafirmat, de fapt, în spiritul unei politici dominate, de la Congresul al IX-lea încoace, de permanenta veghe asupra mișcării complexe, contradictorii, a realului, de optiune pentru o imagine a socialismului despre el însuși caracterizată prin luciditate critică, prin refuzul ferm al oricărei autoamăgiri în planul evaluării politice și filozofice a realității. E în această fundamentare a reflecției teoretice și artistice a socialismului pe spiritul critic, pe analiza lucidă, o aspirație revoluționară de cea mai profundă și autentică esență marxistă. E, în același timp, această chemare la veghea luciditătii o atitudine polemică implicită față de modul în care se reflecta pe sine însuși socialismul nu cu mult timp în urmă, o atitudine pe care reflecția noastră teoretică n-a evidențiat-o încă îndeajuns. Căci a circulat mult timp la noi, ca și aiurea, teza potrivit căreia societatea socialistă de la un moment dat trebuie să se înfățișeze pe ea însăși în publicistica filozofică și social-politică, în literatură și artă, într-o imagine mult înfrumusețată în raport cu imaginea reală. Această teză, mai mult sau mai puțin afirmată teoretic dar în schimb aplicată în practică sîrguincios, s-a născut în ultimă instanță din credința că o sesizare publică a fenomenelor negative din realitatea socialistă, o imagine critică asupra noastră însine ar afecta procesul formării conștiinței socialiste, ar pune sub semnul întrebării atașamentul individului față de ideile socialismului și, în consecință, ar afecta însuși procesul noii societăți. S-a crezut astfel de către unii că, cu cît vom afirma public, în manuale și intervenții publicistice, în eseuri filozofice și opere artistice că societatea noastră ● un fel de dieționar al tuturor recordurilor, economice, politice, morale și chiar și geografice, că avem cei mai înalți munți din lume și cele mai lungi rîuri, cu atît mai mare va fi atașamentul cetățenilor față de orînduirea socialistă, trecînd cu vederea că și cea mai elementară experiență de viață și lectură puteau contrazice, într-o măsura sau alta, asemenea afirmații. Efectele credinței în rolul educativ al idilizării au fost în primul rînd conturarea filozofică și artistică a unei false imagini asupra realității, imaginea unei societăți împietrite în punctul maxim de perfecțiune, frumusețe și mulțumire pe care-i putea atinge societatea omenească. În al doilea rînd, această suspiciune pedagogică față de spiritul critic a dus la o întreagă și specioasă negare a atitudinii critice față de real, a reflecției filozofico-politice și artistice. Sub diferite formule — pericolul obiectivismului burghez, al nesesizării esențialului, ba chiar pericolul calomnierii societății socialiste și a oamenilor muncii, lozinci ale stalinismului leftin al unele tuturor stîlcirii — i-a fost refuzată constituirea de sine a socialismului atitudinea critică, lucidă față realitate. Explicabilă prin noutatea istorică în care se va găsi, ca urmare a victoriei socialismului, reflecția teoretică și estetică în raport cu realitatea constituită, această teză a rolului negativ din punct de vedere educativ al luciditătii își are de fapt rădăcinile într-o întreagă tradiție istorică de prejudecăți în planul reflecției morale și social-politice. N-ar trebui să amintesc aici decît suspiciunea cu care au fost primite două asemenea momente de deziluzionare a omului în raport cu sine însuși : teoria lui Galilei, prin care s-a risipit iluzia unei situări a omului, prin planeta suport, în centrul lumii, și doctrina marxistă, prin care cuvinte mari, aparent nepămîntești, ca Libertate, Dreptate, Artă, repetate cu beatitudine de oamenii politici și de filozofi, au fost dezvăluite ca ascunzînd reci, pămîntești interese de clasă, suspiciune născută din temerea că astfel de reveniții ale luciditătii, astfel de mutații în imaginea omului despre sine însuși vor avea un efect nociv asupra conștiinței omenești. Ca și în

(Continuare în pagina 7)

ION CRISTOIU ■

La Praid, pe Tîrnava Mică
PRIMUL SAT CU TELEFOANE DE ORAŞ

Aflat, ca şi alte localităţi rurale din ţara noastră, în plin proces de urbanizare, Praidul — o frumoasă aşezare de pe valea Tîrnavei Mici — îşi datoreşte afirmarea şi renumele salinei cu acelaşi nume, deschisă încă de pe vremea romanilor. Comună mare, cu două sate aparţinătoare : Ocna de Jos şi Ocna de Sus, Praidul are o populaţie de aproape 7 200 de suflete. Majoritatea lucrează în cele trei cooperative agricole de producţie existente pe raza comunei, la Întreprinderea „Salina", în foarte numeroasele unităţi de prestări-servicii şi, mai nou, în turism. Vin aici feluriţi oameni din felurite locuri, atraşi de aerul tare şi curat al pădurilor de conifere şi mai ales de catedralele subpămîntene rămase în urma exploatării sării, folosite cu excelente rezultate în recuperarea bolnavilor de astm şi alte afecţiuni ale aparatului respirator. În domeniul turismului s-au făcut şi se fac în continuare investiţii. Există un complex turistic cu 300 de locuri, la particulari sînt asigurate 350 de locuri pentru închiriere şi oamenii au posibilitatea să coboare în salină, unde sînt amenajate 40 de paturi pentru cură. Anul viitor va începe construirea unui sanatoriu cu o capacitate de 200 de paturi, deci a unei unităţi dătătoare de sănătate tot timpul anului şi care va profita din plin de faptul că, dintre toate salinele, subteranele Praidului au aerul cu cea mai mare concentraţie de sare.

Dar investiţii s-au făcut şi se fac nu numai în domeniul turismului. S-au construit şcoli şi blocuri de locuinţe. Chiar blocul la parterul căruia funcţionează oficiul poştal este o construcţie nouă. Rod al cooperării dintre Direcţia judeţeană de poştă şi telecomunicaţii Harghita şi consiliul popular, construcţia are la parter, cum spuneam, un cochet oficiu poştal, iar la nivelurile superioare locuinţe pentru specialiştii satului de azi şi ai oraşului de mîine. Datorită centralei telefonice, aici, la Praid, va avea loc o premieră pe ţară. Eugeniu Emilian, inginerul şef al Direcţiei judeţene de poştă şi telecomunicaţii, ne spunea că este pentru prima dată cînd în mediul sătesc se instalează o centrală de tip urban, care se asamblează pînă la capacităţi mari, în module de cîte 8 000 de linii. Tipul acesta de centrală este deja montat deocamdată pînă la 400 de linii, cu posibilitatea de extindere pînă la 1 000 de linii în spaţiul existent. Minunea asta de la Praid, cum i se spune printre specialiştii în telefonie, a fost simburele. Unicat în felul ei, cu seria 001, este o centrală modulară de tip urban, dar pentru că e mică au trebuit niste modificări în schema de principiu a centralei şi pentru asta s-au construit echipamente cap de serie, proiectate de Institutul de cercetări şi proiectări tehnologice pentru telecomunicaţii Bucureşti. După cum aveau să ne mărturisească Dumitru Ungureanu, şeful echipei de testare, şi Gheorghe Botuşan, electromecanic regior-testor, proiectul a căpătat contur la binecunoscuta uzină bucureşteană „Electromagnetica", despre care au avut numai cuvinte de laudă. Nu ni s-a vorbit la fel, spre regretul nostru, despre institutul de cercetări şi proiectări amintit. Dumitru Ungureanu, care conduce testarea din partea serviciului C.T.C. al ministerului de resort, s-a plîns că proiectanţii copiază proiecte de la centrale mari la centralele mici, iau bani pentru asta, şi se ajunge la o reproiectare pe şantiere la montaj şi în special la testare unde au necazuri foarte mari. A dat şi exemple : secţiunile primare verticale sînt distribuite, conform etichetei care li conţine, în primari inexistenţi, şi altele. Or, ca să facă o distribuire corespunzătoare, trebuie altă racordare, alt cablaj şi pentru o punere la punct se pierd la testare ore, zile şi chiar nopţi întregi. Toate lucrările din ţară sub 1 000 de numere au distribuţiile greşite. Dumitru Ungureanu a mai întîlnit situaţii similare la Sovata, Breaza şi Corabia. A sesizat institutul, dar degeaba. La fel, au necazuri cu secţiunea terminală şi lista de punţi. La rugămintea şefului de echipă am transcris aici cîteva dintre observaţiile lui izvorîte din practică, poate apleacă cineva din institut urechea la ce zice practica — observaţii foarte utile şi juste, după părerea inginerului Eugeniu Emilian, el însuşi specialist în telefonie şi om cu vreo cîteva brevete la activ.

Cel mai mîndru de centrală este înimosul diriginte al oficiului poştal, Kalman Nicolae. Are pînă în prezent 210 abonaţi telefonici şi încă 165 de cereri. Din 31 martie, dată la care va intra în funcţiune, centrala o să poată satisface toate cererile de pînă acum, ba chiar şi pe cele care vor veni. Este preconizată şi racordarea la reţeaua interurbană în anul 1981, poate chiar în 1980. Cu centrala — se făleşa dirigintele — sîntem mai aproape de ceea ce se cheamă un oraş, cum de altfel va fi declarat nu peste mult timp Praidul. Şi în entuziasmul său a continuat : „Să-mi spună mie cineva că nu-i şi asta tot o dovadă a creşterii nivelului de trai ?"

ION FREDOŞANU ■

Fotoanchetă

Priveşte curtea şi-ai să cunoşti gospodarul !

Început de primăvară. Destul de cald ca reporterul să-şi urmeze drumul anchetei urcat pe o locomotivă ce pleca din gara Baiş cu destinaţia Întreprinderea de osii şi boghiuri. Bineînţeles, intrarea în întreprindere nu s-a făcut, cum se obişnuieşte, pe poarta principală, ci pe acea poartă, mai greu de ajuns pe cale oficială, poarta de expediere a produselor. Preţ de cîţiva kilometri, mascînd aparatul fotografic, din mersul locomotivei, prin în-

cinta întreprinderii am schiţat cîteva imagini ale realităţii din Întreprinderea de osii şi boghiuri. Zeci de vagoane încărcate cu diferite utilaje zăceau îndeplinind nu numai rolul de deporite, ci pur şi simplu erau aruncate pe ici, colo. O mulţime de maşini, în lipsa unei alte întrebuinţări, stăteau uitate, acoperite de praf şi neglijenţă, chiar în preajma noii oţelării.

Primul interlocutor al nostru a fost Mihai Badea, şeful serviciului desfacere. După ce ne ascultă, ridică cu indiferenţă din umeri şi ne spune că se găseşte în această funcţie doar de o lună şi ceva. La întrebarea noastră legată de situaţia întîlnită pe teren ne răspunde că acest fapt se datorează insuficientelor spaţii de depozitare, uitînd tocmai faptul că întreaga incintă a întreprinderii, măsurînd cîteva hectare, este transformată într-un imens spaţiu de depozitare. Bănuim că a vrut să sublinieze faptul că nu există suficient interes şi spirit gospodăresc în ceea ce priveşte buna organizare, ceea ce de fapt este cu totul altceva. Aflînd că în întreprindere se găseşte un reporter de la revista „Flacăra", care a îndrăznit să fotografieze fără eventualele aprobări, a venit tovarăşul Nicolae Pană, director adjunct comercial. I-am adresat o singură întrebare, răspunsul l-am consemnat în blocnotes.

— Aţi intrat vreodată în întreprinderea dv. şi pe a doua poartă, aceea de expediere a mărfii ?

— De multe ori. Nu numai eu. Desigur, ceea ce aţi remarcat şi aţi notat cu ajutorul aparatului fotografic reprezintă un fapt real pe care sperăm să-l înlăturăm în timp.

SORIN POSTOLACHE ■

Acţiunea plantele medicinale

În Sat-Chinez se cultivă floră spontană

Lîngă Timişoara, în localitatea Sat-Chinez, pe o palmă de cîmpie, unde altădată se întindea o mlaştină, peisajul s-a schimbat aproape brusc. A apărut un fel de orezărie, cu o reţea de canale, cu parcele, cu pompe de decolmatat, cu un puţ de absorbţie. Numai că sub apă nu creşte orez. Sub apă, într-o liniştе aparent desăvîrşită, creşte, încet şi sigur, de doi ani de zile, într-un mediu copiat de mîna omului după îndelungata lucrare a naturii, planta numită obligeană sau trestie mirositoare. Plantă extrem de rară, pe cale de dispariţie, întrucît creşte numai într-un microsistem ecologic ei însuşi rar în ţara noastră, obligeana conţine în rizomul ei, în proporţie de 90 la sută, substanţa numită, mai vechi, pangastrin, iar mai nou, ulcerotrat. Materie primă pentru o sumedenie de viitoare medicamente, rizomul de obligeană, a cărui primă recoltă este preconizată pentru toamna anului viitor, poate fi folosit şi în stare nepreluerată, după o reţetă specifică, fiind unul dintre cele mai eficiente pansamente gastrice, în concurenţă cu cele mai sofisticate medicamente sintetice din lume.

Ne aflăm, cu exemplul de mai sus, în faţa unui caz mai special de trecere a unei plante din flora spontană în cultura organizată, temă pe care am abordat-o în cadrul unui dialog mai prelungit cu doctorul inginer Florentin Crăciun, directorul Trustului Plafar, dialog din care aveam să notăm, pe scurt, că trecerea anumitor plante medicinale din flora spontană spre cultura organizată a fost determinată de cîţiva importanţi factori, cum ar fi cererea din ce în ce mai mare a industriilor farmaceutică, alimentară şi cosmetică, principalii beneficiari interni ai tuturor produselor Plafar. Un alt important factor îl reprezintă şi cererea mereu sporită a publicului larg, tot mai încrezător în efectele aproape miraculoase ale tratamentului cu diferite plante medicinale. De menţionat în acest sens numărul mereu în creştere al magazinelor de specialitate prin care se desfac cantităţi impresionante de plante medicinale. Dacă în anul înfiinţării Trustului Plafar, noiembrie 1976, un fel de Centrală a plantelor medicinale, numărul unităţilor se ridica la numai 37, iată, după trei ani de intense reorganizări şi de producţii mult sporite de plante medicinale, numărul unităţilor comerciale Plafar a ajuns la 54, urmînd ca în anul 1985 magazinele Plafar să ajungă la 120. Mai mult decît atît, s-au înfiinţat în Bucureşti şi Cluj-Napoca două centre de aprovizionare cu plante medicinale prin corespondenţă, interlocutorul nostru asigurîndu-ne că pot satisface orice cerere, punct asupra căruia vom reveni la timpul potrivit.

Aceştia sînt, aşadar, principalii factori care au determinat o masivă trecere a plantelor medicinale din flora spontană spre cultura organizată, acţiune care se prezintă la ora actuală ca un amplu program de măsuri dintre cele mai complexe, cum ar fi, în primul rînd, pregătirea materialului săditor, ameliorarea plantelor şi acomodarea lor la specificul culturii organizate, asistenţa tehnică pentru aplicarea tehnologiilor specifice, ba chiar şi asigurarea unor utilaje speciale pentru executarea lucrărilor de însămînţare şi recoltare. Programul în sine a fost declanşat încă din primele zile ale înfiinţării Trustului Plafar, dar el a fost gîndit şi pregătit în cele mai mici detalii cu mult timp înainte. Şi dacă lîngă Timişoara, în localitatea Sat-Chinez, obligeana este un caz mai aparte şi mai spectaculos în ceea ce priveşte acest program, cele două ferme existente, la Ceacova, judeţul Timiş (300 de hectare însămînţate cu mătrăgună, coriandru, anghinare, laur păros şi mentă creaţă, ca să amintim doar cîteva din cele mai importante şi mai solicitate plante medicamente străine, ca legalon, de exemplu, — plus cîteva suprafeţe mai mici care să asigure materialul săditor pentru toată zona Doljului), sînt, cele două ferme, un prim şi important pas în materializarea programului mai sus amintit. „Ţinem să menţionăm, avea să ne declare tovarăşul Florentin Crăciun, că fermele de la Ceacova şi Rast-Băileşti, precum şi numeroasele cooperative agricole de producţie, cu care am încheiat zeci şi zeci de contracte, s-au dovedit a fi extrem de rentabile, depăşind din acest punct de vedere chiar şi aşteptările noastre, nu numai ale fermierilor sau cooperatorilor. Iată şi un exemplu concret : în lucrările pe secţiuni ale recentei Consfătuiri cu cadrele de conducere din industrie, construcţii, transporturi şi agricultură, preşedintele consiliului unic agroindustrial din Diosig, unde va lua fiinţă în acest an cea de-a treia fermă a Trustului Plafar, a ţinut să aducă la cunoştinţa participanţilor la dezbateri deosebitele avantaje, ca rentabilitate, ale cultivării plantelor medicinale şi tehnice. Cu alte cuvinte, trustul nostru nu este doar un achizitor de plante medicinale, ci, deopotrivă, şi un producător direct. Sperăm că înfiinţarea, în final, a altor 7 ferme ne va permite să acoperim toată cererea internă de plante medicinale şi materie primă pentru industriile farmaceutică, alimentară şi cosmetică".

Mai concret, în legătură cu mereu actuala cerere de muşeţel, au fost însămînţate pentru anul în curs 1 200 hectare de muşeţel care vor avea ele singure o producţie superioară recoltei de anul trecut, adică peste 1 200 tone muşeţel în stare proaspătă. În ceea ce priveşte un alt produs, mereu deficitar, tot mai greu de recoltat din lipsă de forţă de muncă, teiul, notăm că sînt în stare avansată studiile şi cercetările unui grup de specialişti din Departamentul silviculturii care-şi propun realizarea unui soi de tei cu port scund, cel mult doi metri, şi cu o bogată eflorescenţă. Iată şi alte plante medicinale, aparţinînd florei spontane, trecute recent şi în cultură organizată : valeriana, coada şoricelului, sunătoarea, măselariţa, nalba mare, patlagina îngustă, pelinul, trei fraţi pătaţi, stînjenelul, saschiul, ipcărigea şi măceşul. Să subliniem, spre cunoştinţa publicului larg şi consumator, că marele rege al plantelor medicinale, bun la toate, muşeţelul, este serios concurat de coada şoricelului, plantă de aproape 10 ori mai eficientă în aceleaşi afecţiuni, adică în toate cele pe care le ameliorează şi vindecă muşeţelul. Şi ne facem o datorie să-i anunţăm pe cititori că există la ora actuală mari cantităţi disponibile de coada şoricelului.

În concluzie deci, acţiunea „flora spontană spre cultura organizată" se desfăşoară conform programului, înregistrînd încă de pe acum succesele scontate.

N. VICTOR ■

Cine pune la lucru mașina de vis a producătorilor de mobilă sculptată

(Urmare din pagina 1)

— Asta vrea să însemne, mai pe înțelesul tuturor, că există un dispozitiv pe care dumneavoastră îl numiți cap, probabil un cap prevăzut cu cuțite aschietoare, iar acest cap execută o sculptură în lemn, celelalte 29 de capete imitîndu-l întocmai ?

— Da, cam asta vrea să însemne. Toate cele 30 de capete lucrează simultan, la fel de exact, înlocuind munca a 30 de sculptori în lemn. Mai mult decît atît, mașina-agregat lucrează de 5 ori mai repede decît toți cei 30 de muncitori-sculptori.

— Și nu există nicăieri o astfel de mașină ? Nu a inventat-o nimeni pînă acum ?

— Așa cum am conceput-o eu, nu. A fost cumpărată, în schimb, licența unei mașini cu 16 capete, acționată manual. Au fost produse la CUPS-Iași 100 de exemplare. După știrea mea, majoritatea stau, cu excepția celei de la CPL-Arad.

— De ce stau ?

— În primul rînd pentru că sînt acționate manual. Se trage cu forță de o pîrghie pentru a fi acționate cele 16 capete. Or, a pune în mișcare, cu mîna, 16 capete e nevoie de o forță pe care se presupune că o au trei campioni mondiali la haltere, categoria grea, toți la un loc. Exemplarul de la Arad merge întrucît l-an făcut pe jumătate, adică dintr-o mașină au făcut două cu 8 capete.

— De ce vi s-au acordat pentru această mașină-agregat, cum o numiți, trei brevete ? Sînt trei invenții diferite ?

— Deși fac parte din aceeași mașină, sînt, într-adevăr, trei invenții. Brevetul nr. 81 372, pentru palpatorul spațial polifuncțional. Brevetul nr. 81 373, pentru capul spațial. Brevetul nr. 81 374, pentru mașina propriu-zisă.

— Cît timp a durat brevetarea ?

— Trei ani. Dosarul l-am depus în 1975, iar în 1978 a fost acceptat ca invenție.

— Cît timp ați lucrat la această invenție ?

— Aproape 10 ani, ba chiar și mai mult, dar cu numeroase întreruperi.

— Singur ?

— Da, singur, foarte singur.

— Ce este capul spațial ?

— Unul din cele 30 de capete despre care am vorbit mai înainte. Ceva mai concret, un dispozitiv, o instalație, o mașină el însuși, care poartă sculele, cuțitele, orientîndu-le în spațiu.

— Ce este palpatorul spațial multifuncțional ?

— Este elementul de coordonare spațială a mașinii, un sistem de celule care primește comenzi electronice. Multifuncțional, deoarece poate fi adaptat unui avion, unui autoturism sau oricărui vehicul.

— Îmi permit să spun că tot ceea ce aflu este extrem de interesant, chiar și fără să intrăm în prea multe amănunte tehnice. Cum lucrează această mașină pe care, fără doar și poate, au visat-o și o visează multe întreprinderi producătoare de mobilă sculptată ?

— Este, într-adevăr, mașina de vis a producătorului de mobilă sculptată, și nu numai în țara noastră, evident. Cum lucrează ? Eu spun că lucrează simplu și ușor. Puse în funcțiune doar două sau trei capete, deci fără să solicite forță umană prea mare, funcționează manual. Se pot executa lucrări de sculptură în lemn concomitent cu faza de creație artistică. Mai poate lucra, manual sau programat, după un anume model desenat pe suprafața lemnului sau după un model existent, executat în prealabil și așezat sub palpatorul spațial care-l reproduce întocmai. Mai poate lucra și după un program cartelat, fără ca omul să intervină decît pentru a alimenta mașina cu lemn. Prevăzută cu scule speciale, mai dure, și cu o forță energetică sporită, mașina poate lucra și în metal, pentru corpuri complexe de mașini unelte sau pentru corpuri de mașini energetice, cum ar fi, de exemplu, carterele motoarelor cu combustie internă, dar mai ales poate executa matrițe extrem de complicate pentru mașinile de ambutizat corpuri din cele mai diverse. Bineînțeles că poate fi folosită mașina aceasta chiar și pentru sculptura în piatră, fie că este vorba de sculptură ornamentală, fie că ne referim la sculptura artistică propriu-zisă.

— Toate bune și frumoase, prea bune și prea frumoase ca să fie și adevărate. După informațiile noastre, această mașină încă nu există. Care este situația ei ? Cele trei brevete sînt doar acceptarea unei idei irealizabile din punct de vedere tehnic la ora actuală ?

— Situația acestei mașini este, fără voia mea, bineînțeles, destul de complicată. În 1972, cînd încă nici nu se punea problema brevetării, am verificat la CPL-Arad pe un prototip de dimensiuni reduse funcționarea capetelor și a palpatorului spațial. S-a confirmat nu atît calitatea sculpturii executate, cît cinematica celor două elemente. Au fost întocmite procesele verbale respective și am trecut, în ceea ce mă privește, la întocmirea dosarului pentru înaintarea sa la O.S.I.M., convins fiind că factorii de decizie vor lua măsurile necesare pentru a începe și fabricația acestei mașini. Din păcate, la nivelul institutului din care fac parte, s-a elaborat un studiu tehnico-economic și cam atît. Ba nu, greșesc, au fost emise o sumedenie de adrese, la diverse întreprinderi din țară, pentru a răspunde dacă pot face anumite motoare și piese care intră în componența mașinii. La cîteva adrese, foarte puține, s-a răspuns pozitiv. La cele mai multe, negativ. Și toată povestea s-a împotmolit cam în această fază.

— În ceea ce vă privește, ca părinte bun al acestei invenții, ce ați întreprins ?

— Am întocmit, singur, la mine acasă, în condiții nu prea prielnice, proiectul integral de execuție. A fost o muncă îndîrjită, m-am rupt total de lume, n-am mai văzut, de aproape trei ani un spectacol de teatru, n-am dormit decît 5—6 ore pe noapte. Dar am terminat proiectul și, în același timp, am început să mă interesez cine anume în țară ar putea să execute echipamentul electric pentru mașina mea. Și am reușit să aflu, rețineți, că multe din adresele de răspuns, cele negative, erau formale. Formale !

— Înțelegem că ar exista un fel de dezinteres, o inerție. Cine este titularul celor trei brevete ? Care sînt relațiile dumneavoastră cu acest titular ?

— Titularul este CPL-Arad. Le-am predat anul trecut, prin noiembrie, proiectul capului spațial și al palpatorului spațial. Pînă la ora actuală nu mi-au comunicat nimic, nici un rînd. Nu știu ce fac. Aveau obligația, la cererea O.S.I.M., să traducă toată documentația în cîteva limbi de circulație, cîteva țări, după cum am fost informat, interesîndu-se de situația acestei mașini.

— Care sînt țările respective ?

— Italia, Franța, Spania, Suedia, Anglia, R.F. Germania, Japonia, S.U.A.

— Și totuși, ce faceți dumneavoastră ?

— Aștept.

— Și cine anume ar trebui să vă sprijine, cine ar trebui, vrem să spunem, să lanseze investiția ?

— Ministerul Economiei Forestiere și al Materialelor de Construcții și, bineînțeles, Centrala de utilaje și piese de schimb din cadrul aceluiași minister. Ar mai fi nevoie și de contribuția cu caracter special a cîtorva întreprinderi care să-și asume, din mîndrie profesională, lucrările de a executa echipamentul de dotare. În ceea ce mă privește, subliniez din nou, dispun de proiectul integral de execuție și îmi exprim marea mea dorință de a acorda asistență tehnică de la început și pînă la sfîrșit. Sînt ferm convins că mașina poate fi realizată în întregime la noi în țară, chiar dacă vreo cîteva din componentele echipamentului vor fi executate în premieră mondială.

Iată-ne deci în fața unui inventator de elită, ultima sa invenție fiind, așa cum s-a exprimat, o mașină de vis pentru toți producătorii de mobilă sculptată din lume. Nu ne amăgim cu iluzia că articolul nostru va lămuri într-un tot problema fabricării acestei mașini care, deocamdată, suportă obișnuitul tratament al unei idei noi. Dar nutrim totuși speranța că specialiștii în domeniu vor fi receptivi și își vor exprima punctul de vedere, permițîndu-ne să stabilim adevărul : da sau nu. Adică mașina-agregat de sculptat în lemn poate fi sau nu fabricată.

Opinia unui abonat

Vocația echilibrului

Vocația echilibrului este și vocația unei civilizații a comportamentului, amîndouă presupun arta dialogului și respectul unui anume cod al comunicării, maturitatea gîndului și gîndirii. Țăranul român are pentru întreaga această filosofie superioară de viață expresia **înțelepciune.** Nu e destul, pentru țăranul român, să fii virstnic sau chiar bătrîn dacă nu ești în conștiința lui **și înțelept,** așezat, judecat, **răspunzător,** zice el, pentru responsabil, răspunzător în fața obștii și mai ales cu rușine în fața acesteia unde gesturile sînt supraveghiate spre a se ține minte cu cinste.

Nu poți veni, dacă ești bătrîn, în fața obștii, zice țăranul, spre a-ți povesti păcătoase amintiri ale tinereților crezînd astfel că vei cuceri cu tinerețea ta nesățios păcătoasă. E, la țăran, o mare pudoare, o mare rușine la bătrînețe, iar rușinea nu e numai ce trebuie să acoperi, ci un sentiment aproape sinonim al demnității. Nu toate vîrstele înaintate sînt **senectute** și țăranul spune, mereu îngrijorat : Doamne ! Să n-ajung la bătrînețe de rîs !

Așa apar la oamenii rari și frumoși vocația echilibrului, și respectul dialogului, și liniștea demnității lucrului făcut bine și chibzuit și cu înțelegere largă și omenească și egal ascultătoare față de fiecare și față de dreptatea fiecăruia pentru a se ajunge la dreptatea adevărului unic.

Toamna trecută călcam împreună cu un astfel de om locurile istorice lui **Tudor Maidăr Turbatu,** un căpitan viforos al lui **Mihai Viteazul.** Era o zi de aur, însă spre munți albise și aerul sticlea și tăia și spre poalele **Măgurii Slătiorului** înflorise ceața vînăt albastră de la sfîrșitul lui septembrie și se tîra peste spuzeala brîndușilor ca o pecingine fericită a pămîntului care urma să se hodinească împăcat cu puținul pe care-l putuse rodi.

Casa lui **Tudor Maidăr Turbatu** albea și ea ca o zăpadă iar noi priveam din pridvorul înalt valea **Lunavățului** ca o poală de lume în care s-ar fi jucat Dumnezeu înainte de a-l zămisli pe **Brâncuși** ca să-i arate cum se umplu pietrele riului de fîntînă.

— Vezi dumneata, îmi spunea atunci acel bărbat așezat și gîndit și cu un calm pe care eu m-am bucurat să-l știu al înțelepciunii izvorîte dintr-o experiență care îl pusese față în față cu oameni de pe toate meridianele și cu războaiele lor și cu nevoia lor de pace mai ales, și ei rămăsese ca un purtător de cuvînt al artei dialogului cînd codurile sînt respectate. Vezi dumneata, ce e sfînt la poporul acesta al nostru ? Nu ura, nu patima oarbă, nu furia dezlănțuită, nu plăcerea tocătorului pe care cad capetele, ci omenia înțeleaptă și așezată și judecată ca de pe urma trecerii prin lume să nu rămînă pustiul.

— Îi chema **Turbatu,** am zis eu, și se pare că era o fire năvalnică și calul sub el se albea de spume, însă ce era în sufletul lui adevărat era lumina pe care a zidit-o în această cula ca un pahar de soare al înțelepciunii celui care știa că vine o vîrstă cînd se cuvine să te așezi într-o amintire frumoasă.

DINU SARARU ■

Pe ogoarele Bărăganului

ÎȘI FAC BINE MESERIA LOR DE ȚĂRANI

Martie, o mie nouă sute șaptezeci și nouă. În Consiliul unic agroindustrial Cosimbești din județul Ialomița s-a încheiat grăpatul ogoarelor și însămînțarea lucernei. Acum, în cele patru C.A.P.-uri țăranii pregătesc terenul pentru sfeclă — unii au și început să planteze butași —, seamănă borceag, dau zor cu tăiatul viei, seamănă în răsadnițe ardei, varză, vinete. Rosiile timpurii au și răsărit și sînt frumoase.

Pe o tarla de la Ghimbășani, tractoristul Ion Chivu a semănat, pînă la ora douăsprezece, șase hectare cu borceag și este convins că pînă deseară va face treisprezece hectare. Îl ajută cooperatorul Ion Gheorghe. Dar cum acesta are cincizeci și nouă de ani, îl ajută mai mult tractoristul pe el — cum ne spune — la ridicatul sacilor. Se înțeleg însă bine și treaba merge, mai ales că pămîntul, discuit de curînd, abia s-a zvîntat, e cum e mai bun pentru semănat și oamenii, deprinși de-o viață să priceapă ce și cît promite brazda primăvara, spun că se așteaptă la recoltă bună. Este de aceeași părere chiar și brigadierul Gheorghe Marin. Cei 17 ani de cînd e brigadier l-au învățat multe, putem să-l credem, zice. Și îl credem. Brigada lui e mixtă. Cu grădină, cu pomi, cu tot — inclusiv furaje — au în grijă două sute șaptezeci de hectare. „De aici de unde ne aflăm, terenul cooperativei se-ntinde încă vreo treisprezece kilometri, arată Gheorghe Marin spre linia nevăzută a căii ferate București—Constanța, aflată, undeva, cam la douăzeci și opt de kilometri în fața noastră. Dar ne descurcăm bine. Oamenii vin la lucru cînd trebuie. Avem și patru atelaje. Adică opt cai. Cu cei care mă poartă pe mine, nouă. Vă spun asta fiindcă, în ultimii ani, ne-am adus iar aminte de cai și bine am făcut. Că-i rărsem de tot. Acum avem vreo sută în tot C.A.P.-ul. O sută de cai putere, mare lucru, o să ziceți, față de o „Dacie". Da' sînt buni, săracii, că intri cu ei unde nu se bagă o sută de „Dacii" ; ori dacă se bagă nu mai ies. De fapt, cine are cap nu omoară cait cu care a făcut bani de mașină, ca să zic așa". Judecata brigadierului e bună și dreaptă. Se înțelege deci de ce unii și-au regăsit propriul cap, de care mai aveau nevoie. Ca și de cai.

La C.A.P. Mărculești, aceleași lucrări. Tractoristul Traian Ciurea seamănă arpagic. Îl ajută Ioniță Ion. Au făcut un hectar și jumătate. Inginerul Marin Lupu crede că vor realiza norma zilnică planificată. E bucuros inginerul că timpul a permis, în acest an, ca lucrările să înceapă mai devreme. Anul are semne bune și pentru că pregătirea terenului a fost mai bună decît altădată, și pentru că „stăm mult mai bine și cu îngrășămintele, și cu erbicidele, și cu semințele, adică avem semințe de foarte bună calitate".

La C.A.P. Sudiți, chiar în marginea satului, un grup de femei string de pe arătura proaspătă rămășițele de coceni din toamnă. Președintele Gheorghe Peticilă ne spune mîndru că „în acest an punem sfeclă numai după păioase, lucru care promite recolte mai bune". Anul trecut s-au obținut patruzeci și una de mii de kilograme la hectar. De data asta se așteaptă mai mult. Toată suprafața e irigată. E un argument. Printre altele. Ca și hărnicia oamenilor. Care — în sere sau în cîmp — își fac bine meseria lor de țărani.

DORIN GHERGHINESCU ■

Scriitorul octogenar Isac Peltz ne solicită să publicăm următoarea precizare:

Stimate tovarășe redactor-șef,

În interviul meu, publicat în revista „Flacăra" nr. 9 din 1978, fruza mea „De pildă, la noi, chiar și atunci, evreii n-au fost siliți să poarte «steaua galbenă»" a avut în vedere inexistența unei astfel de dispoziții promulgate de către statul român și nu abuzurile săvîrșite de unele autorități sau elemente cu putere locală.

Luciditatea spiritului critic

(Urmare din pag. 5)

cazul raportului lucidităte-fericire în viața individuală, experiența istorică a dovedit însă că spiritul critic, imaginea fidelă, lipsită de amăgire asupra realității înconjurătoare, nu numai că nu au afectat credința oamenilor în valorile morale fundamentale pentru existența umană, dar au contribuit la sporirea luptei pentru afirmarea acestor valori. În același fel, experiența istorică a perioadei care a trecut de la Congresul al IX-lea al partidului, perioadă în care spiritul critic, lucid în abordarea realității a fost pus de tovarășul Nicolae Ceaușescu la temelia politicii de stat, a dovedit magistral că o imagine dezbărată de iluzii a socialismului despre sine însuși nu numai că nu a afectat credința noastră în socialismul românesc, în superioritatea socialismului ca structură socială, dar a constituit și o puternică forță mobilizatoare morală și politică. Iată cum, la înalta tensiune a lucidității pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu a pus-o la baza oricărei abordări a realității noastre am descoperit că nu sîntem cea mai bogată țară din lume, am descoperit că un important decalaj ne mai desparte de țările puternic dezvoltate, am descoperit că socialismul poate avea propriile sale contradicții, că productivitatea muncii noastre e departe de idealul propus ! Am descoperit toate acestea și totuși am rămas în continuare fermi față de ideile socialismului față de partidul comunist, am descoperit toate acestea, prin permanenta aplicare a spiritului critic la fenomenele și procesele sociale, și totuși nu s-au înregistrat șocuri ale conștiinței colective, cum se temeau unii teoreticieni. Dimpotrivă, am spune că tocmai această recunoaștere a fenomenelor negative, tocmai permanenta luciditate de a recunoaște că în socialism pot să apară contradicții antagoniste care, nesesizate la timp, se pot transforma în convulsii sociale, tocmai această recunoaștere bărbătească, deschisă a socialismului așa cum este el și nu așa cum ar vrea să fie, ne-a dat putința să descifrăm cauze și să adoptăm măsuri corespunzătoare pentru dezvoltarea firească a procesului revoluționar. Astfel, etapa istorică pe care o străbatem de la Congresul al IX-lea înseamnă o permanentă confirmare a victoriilor, a resurselor extraordinare în plan politic și moral pe care le constituie luciditatea politică.

Ce se întîmplă cu INVENȚIILE LUI JUSTIN CAPRĂ?

— Chiar așa, tovarășe inginer, ce se întîmplă cu invențiile dumneavoastră?

— Unele se aplică, altele nu.

— Știm că aveți, punînd la socoteală și inovațiile, vreo 30, așa că ne va fi greu să ne ocupăm de toate. Ne interesează, în primul rînd, miniturismul „Soleta", electromobilul „Sarmis" și scuterul electric „Oroles", despre care am mai scris, în urmă cu multe luni. Ce se întîmplă cu ele? Luați-o pe rînd, începeți cu miniturismul.

— Cînd l-am făcut, în 1973, toată lumea a fost încîntată și mi s-a zis că va intra în fabricație de serie. N-a intrat. Prototipurile au rămas la Universitatea din Brașov, sînt și acum acolo.

— De ce a fost toată lumea încîntată, tovarășe Capră ?

— Pentru că „Soleta" cîntărea și consuma puțin, putînd duce, cu o viteză medie de drum de 70 la oră, două persoane.

— Cît cîntărea, cît consuma?

— Foarte puțin. N-avea nevoie de mai mult de 3 litri de benzină la suta de kilometri.

— Trei litri de benzină la suta de kilometri ?!

— Da. Într-o primă variantă, consumul era și mai redus, după aceea însă i-am făcut pornire automată, i-am pus portbagaj și am dotat-o cu mers înapoi. În 1974 s-a interesat de ea firma engleză „Mercury", după care, expirînd contractul C.N.S.T., în virtutea căruia lucram, toată treaba a rămas baltă. Iar eu, neputînd să stau locului, m-am apucat de altceva.

— Cum adică neputînd sta locului?!

— Cum auziți. Așa e firea mea, să caut mereu cîte ceva. „Soleta" am făcut-o într-o mansardă, din ce-am avut și din ce-am găsit, după care, ca în poveste, a trebuit să dărîm zidul ca s-o scot la vedere. Umblu și-acum cu ea și sînt foarte mulțumit.

— Ziceați că v-ați apucat de altceva. De ce v-ați apucat?

— Am trecut la electromobil, la Atelierele centrale I.T.B., beneficiind de un nou contract C.N.S.T. În 1975, împreună cu prolectantul Romulus Murg, cu inginerii Gheorghe Capră, simplă coincidență de nume, și Păunel Ulm, am pus la punct 5 electromobile și am adaptat cîteva Dacii 1 300 cu motor I.M.E.B.

— Ce avantaje prezenta „Sarmis"?

— Nu polua și nu făcea zgomot. Nu-l auzeai nici cînd ajungea la 2 metri de tine! Avea 137 de kilograme greutate proprie și o sarcină utilă de 200. Mergea, în medie, cu 60 la oră, iar autonomia lui depășea 100 de kilometri. Posedînd un încărcător cu impulsuri și modulații, se încărca în maximum două ceasuri, de la orice priză.

— Unde se află cele 5 mașini?

— Una e la I.C.P.E., pentru studiu. Alta, la Școala profesională „Autobuzul", două, dacă nu mă înșel, la Școala generală 204 din Drumul Taberei, iar de ultima nu mai știu nimic.

— De ce s-a renunțat la fabricarea lor?

— Nu sînt, în măsură să vă răspund. Pot însă să vă povestesc că m-a oprit, nu demult, cineva de la primărie și m-a întrebat, cît se poate de contrariat, unde-am fost, că dinții m-au tot căutat și nu m-au găsit, că au sarcină și fonduri să reducă poluarea, iar eu umblu creanga?! I-am explicat că nu m-am mutat cu casa, că am același telefon, trecut în carte, doar că am lucrat puțină vreme la I.A.P.I.T. la realizarea unor miniturisme destinate agrementului pe litoral. Omul a părut fericit că mă vede și m-a avertizat că în cel mai scurt timp voi trece la treabă, fiind multe de făcut. Au trecut de atunci cîteva luni și nu m-a mai căutat nimeni!

— Chiar așa, de la una la alta, se cade să vă întrebăm ce-ați făcut la I.A.P.I.T.?

— Am încercat să fac motoare și mașini. De fapt, să aduc niște modificări „Soletei" în ideea unui miniturism cu motor clasic și electric pentru închiriat pe litoral. La început, totul a mers strună și am izbutit, foarte repede, să confecționăm prima bucată, din poliesteri armați cu fibră de sticlă, fără nici un pic de metal în caroserie și numai cu accesorii de pe piața internă. Lungă de 2,3 metri, lată de 1,25 și înaltă de 0,95, ea a fost aprobată, însemnînd un mijloc economicos și nepoluant de a parcurge Mamaia de la un capăt la celălalt sau de a ajunge, în 5 minute, de la Olimp la Saturn. Am făcut piesele pentru alte 10 mașini și ne-am împotmolit!

— Cum? La ce?

— La temperatura din hală! Fiind iarnă, n-am putut obține temperatura necesară turnării masei plastice.

— Ce temperatură?

— În jur de 20 de grade. Ni s-a recomandat să așteptăm vara și ne-am conformat, eu revenind la I.T.B., la proiectare. Numai că, la vară, în loc să circule și să-și acopere cheltuielile, în numai două săptămîni, după calcule ferme, mașinuțele vor fi abia în stadiul asamblării. Altfel vorbind, am pierdut un timp prețios.

— V-ați întors la I.T.B. Cu ce vă ocupați ?

— Lucrez.

— La ce anume? Pregătiți vreo invenție?

— N-am nici măcar o planșetă, aștept să plece un coleg ca să am pe ce-mi așeza planurile ! De stat, în loc de scaun, folosesc o ladă întoarsă! Dar, ca să fiu sincer, nu prea pot să stau, așa că din punctul ăsta de vedere sînt cît se poate de mulțumit. Mie-mi place să umblu, să robotesc, să intru sub mașină, iar aici nu e cazul. De aceea, îi înțeleg pe colegi, oameni de toată isprava, cum i-am înțeles, de fiecare dată, pe vecinii de acasă. Nu-i ușor, vă asigur, să-ți zdrăngăne unul toată ziua la cap și nici să pună o aerodină să zboare prin curte !

— Despre ce vorbiți ? Ce aerodină ? Știm că ați făcut un elicopter portativ, brevetat în 1958, primul din lume, un dispozitiv și o instalație pentru determinarea coeficientului de aderență a pneurilor pe cale, un motor rotativ cu jet periferic, un microprofilograf rutier și așa mai departe. Dar de aerodină n-am aflat !

— Am făcut, nu demult, o aerodină cu decolare și aterizare verticală cu sustentație prin aripi toroidale fluide penetrabile, născute din diferența de densitate. Un fel de țigară care zboară. Macheta s-a înălțat, vecinii s-au speriat și, firește, mi-au ars o reclamație! Nu i-am judecat, repet, cum nu-i judec nici pe colegi, dar așa sînt eu și, la 46 de ani, e greu de crezut că mă voi mai schimba. Am și eu trăsnăile mele !

— Anume?

— Nu pot sta locului. Apoi, nu fumez, nu beau, nici carne nu mănînc de vreo 4 ani. Nu-mi plac cafelele și nici cuvintele încrucișate, deși de ultimele, lăsînd gluma la o parte, am tot avut noroc !

— Un moment. Ce-i cu aerodina?

— N-am putut s-o termin. Ea se află și azi la turnul de parașutism din parcul „23 August", zace aruncată într-un colț.

— Tovarășe inginer Capră, începînd acest dialog, spuneam că ne-ar interesa, în mod deosebit, 3 din invențiile dumneavoastră. Despre „Soleta" și despre „Sarmis" ne-ați vorbit. Ce e nou în ceea ce privește scuterul electric numit „Oroles"? Înainte de toate, de unde pînă unde acest nume ciudat?

— De ce ciudat?! Oroles a fost un rege dac, care a domnit între Comosicus și Scorillo. Cu electroscuterul nu-i nimic nou, deși continuu să cred că, dintre toate ideile mele, „Oroles" e cea mai prețioasă.

— Vreți să explicați?

— Ușor, sub 130 de kilograme cu sursă cu tot, putînd prinde 50 la oră, silențios, nepoluant, cu o autonomie mergînd pînă la 70 de kilometri în oraș. L-am făcut în 1976, tot la U.R.A.C., întîi l-am terminat și apoi l-am introdus în contractul C.N.S.T.! Specialiștii de la I.C.P.E., care lucrau și ei la un mijloc de transport asemănător, au cam strîmbat din nas, dar pînă la urmă, în fața evidenței, au fost siliți să dea aviz de omologare. În anul următor am mers cu ei peste 10 mii de kilometri, cărînd pachete de 50 de kilograme și n-am avut ce să-i reproșez. O sumedenie de străini m-au întrebat de unde l-am cumpărat și cît costă, iar alții mi-au cerut să li-l vînd!

— Altceva. Cît costa încărcarea lui?

— O nimica toată. Consuma energie cam de un leu la o sută de kilometri.

— Cît?!

— Un leu la o sută de kilometri.

— Și-atunci de ce nu s-a fabricat?

— Dumneavoastră aveți un mare talent!

— Ce spuneți?! Care?

— Acela de a pune întrebări la care eu nu știu să răspund!

— Tovarășe Capră, o ultimă chestiune. Ce vă preocupă acum, de ce aveți de gînd să vă apucați?

— Sînt convins că, la industria pe care o avem și la oamenii care muncesc în ea, nu mă refer la birocrați, căci mai există, din păcate, și de-ăia, ci mă refer la atmosfera cu care e înconjurat nou în țara noastră, noi vom ajunge să facem, nu peste multă vreme, o mașină cu 4 locuri care să consume 3,5 litri de benzină la o sută de kilometri, cu o viteză de regim de 70.

— Chiar așa?! Cine credeți că se va angaja într-o asemenea treabă?

— Justin Capră și, vă asigur, mulți alții.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Realitatea ilustrată

La Iacobeni (Vatra Dornei) funcționează un releu translator de televiziune, alimentat de o baterie de combustie de tip zinc-aer, creată de specialiștii de la I.C.P.E. Această sursă de funcționare, avînd la bază curentul electric, prezintă avantaje social-economice remarcabile atunci cînd este utilizată în zone geografice situate la mari altitudini, în locuri greu accesibile, deoarece are autonomie de funcționare de peste șase luni și rezistă la temperaturi scăzute, atingînd —40° C.

La Institutul de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru industria electrotehnică din București a fost definitivată, în vederea începerii producției de serie, prima mașină electrostatică de copiat, românească, MEC-1. Ea permite reproducerea rapidă a documentelor, a cărților precum și a desenelor tehnice de format redus. Totodată ea asigură importante economii materiale de hîrtie, prin folosirea ambelor fețe ale foii, cît și prin renunțarea la hîrtia de heliograf, care se importă.

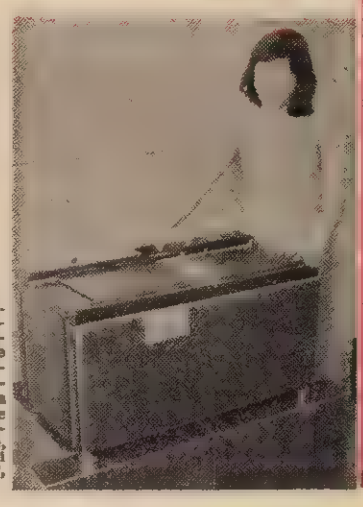

Ce e nou în

ȘTIINȚA AGRICOLĂ

Un nou hibrid simplu de porumb, propus pentru omologare și realizat la Institutul de cercetări pentru cereale și plante tehnice de la Fundulea. Performanțe obținute: 7 100—9 700 kilograme boabe la hectar în culturi neirigate și 10 000—12 000 kilograme boabe în culturi irigate.

MEDICINĂ

Specialiștii cabinetului de acupunctură al Policlinicii universitare din Cluj-Napoca au obținut succese notabile în tratarea prin electroacupunctură a unor boli cum ar fi : cefalee de diverse origini, spondiloze și în special hernii de disc lombar, boli care necesitau, în majoritatea cazurilor, intervenții chirurgicale. Reușite au fost înregistrate și în tratarea rinitelor alergice, a astmului bronșic și a unor nevralgii. Una dintre recentele realizări se referă la elaborarea și punerea la punct a unei metode de anestezie prin acupunctură în intervențiile stomatologice.

MECANICĂ

Un colectiv de oameni de știință de la Institutul politehnic din Iași a stabilit un procedeu eficient pentru mărirea economicității motoarelor diesel. Noul procedeu constă în introducerea unei cantități de aer în combustibilul injectat. Aerul este aspirat printr-un filtru de către pompa de alimentare, iar printr-o duză special calibrată este introdus direct în combustibil, ceea ce influențează pozitiv pulverizarea acestuia, asigurîndu-se un plus de oxigen care îmbunătățește arderea și, implicit, conduce și la o importantă economie de combustibil. Noul procedeu, experimentat cu bune rezultate pe motoarele de tractoare, este deosebit de simplu

INDUSTRIA MINIERĂ

Inginerul Dumitru Brebenel, tehnicianul Vasile Bordeianu și muncitorii Constantin Chivu, Ion Olteanu și Gheorghe Ivan au conceput și realizat prin mijloace proprii — în atelierul mecanic al Exploatării miniere din Filipeștii de Pădure — o pompă de înaltă presiune pentru susținerea hidraulică în abataje. Au fost executate pînă la ora actuală 10 asemenea pompe. Dincolo de buna lor funcționare, calitatea cea mai de seamă, desigur, pompa recent realizată este de trei ori mai ieftină decît cea care se aducea pînă acum din import.

CHIMIE

Maistrul Ion Ciongradi, atelierul Poliamid III, Combinatul de fire sintetice — Săvinești, a propus o nouă soluție privind îmbunătățirea liniei de transport a polimerului. Mai concret, a înlocuit pompetele simple cu unele duble. Simplu, extrem de simplu, au declarat tovarășii săi de muncă, dar și foarte eficient, au afirmat specialiștii. Prin această soluție se dublează producția fiecărui sortiment, se reduce la jumătate cantitatea materialelor întrebuințate, iar prin reorganizarea procesului tehnologic pot fi deservite simultan mai multe linii. În plus, îmbunătățirile aduc un cîștig de peste 1 milion lei obținute prin redistribuirea și folosirea mai bună a reductoarelor mecanice, a pieselor de schimb și a electromotoarelor care, pentru vechiul procedeu, se aduceau din import.

Produs valoros caută producător

Omul de lîngă mine, îmbrăcat într-un halat alb, intră cam greu în dialog. Se gîndește ca nu cumva să supere pe cineva. Eu îi spun că supărarea unuia sau a altuia contează mai puțin decît nevoia imperioasă de permalloy a economiei. Apoi, la urma urmei, intenția noastră nu este aceea de a supăra pe cineva, ci de a aduce în atenția forurilor competente o stare de fapt pînă la un punct îmbucurătoare : la Centrul de fizică tehnică din Iași, în urma unui contract de cercetare încheiat între această unitate și Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, s-a reușit să se obțină o tehnologie prin care se poate produce un aliaj de tip permalloy, în condiții de laborator. Cercetările au fost începute în 1972 și s-au finalizat în 1975, determinate de necesitatea producerii în țară a acestui material folosit de industria electronică și electrotehnică. Cum s-a ajuns aici, e o poveste lungă, dar care, fie și numai în parte, merită să o subliniem. Merită, pentru că efortul pe care l-au depus cei doi cercetători, doctor în fizică Horia Chiriac și doctor în fizică Mihai Chiriac, asemănarea de nume este întîmplătoare, efortul lor, spuneam, al altor colegi, ca inginer Constantin Ignat, fizicienii Nicolae Cojocaru și Gheorghe Pop, ing. Radu Olaru, care l-au ajutat, este pilduitor. De ce este pilduitor ? Pentru că să iei un lingou de 80 de kilograme, doi inși, să-l duci de la Iași la Oțelul Roșu, unul de un capăt și celălalt de al doilea capăt, să fie laminat și să-l aduci transformat în tablă la Iași, să continui cercetările și să reușești, nu înseamnă că te-ai achitat numai de obligațiile contractului de cercetare, ci înseamnă, ni se pare nouă, mai mult. Faptul mai semnifică și nivelul de conștiință profesională și politică, un patriotism pronunțat al celor care cercetează. Acești doi cercetători, și, asemenea lor, Nicolae Toader, Mihai Pieptănaru, Paul Cîșlaru și alții, au lucrat patru zile și patru nopți, pentru turnarea unei șarje de permalloy, la Oțelul Roșu. După toate aceste eforturi, în 1975 au fost finalizate cercetările prin elaborarea tehnologiei de obținere a aliajului magnetic în condiții de laborator, în șarje de cîteva kilograme.

— Care este situația permalloyului la ora actuală ? îi întreb pe acești tineri înmoși care s-au „bătut" atît de mult pentru asimilarea lui.

— La ora actuală acest aliaj, menit să înlocuiască importul, se livrează pe bază de microproducție, în formă de piese, benzi și table. Din cunoștințele noastre acoperim o parte din gama sortimentală, dar apar mari greutăți pentru că nevoile economiei sînt mari, există o diversitate de tipodimensiuni, de piese care cer tehnologii diferite. Întîmpinăm, de asemenea, greutăți în realizarea, prin laminare, a benzilor și tablelor, pentru care mergem tot așa, cu lingourile după noi, pe la diferite întreprinderi din țară.

Din puținul care se obține aici, la Centrul de fizică tehnică din Iași, în condiții de microproducție, acești tineri reușesc, să acopere foarte puțin din nevoile unor întreprinderi cum sînt Întreprinderea pentru elemente de automatizare București, „Electroceramica" din Turda, Întreprinderea de aparate electrice de măsură Timișoara, „Electromagnetica" București, Institutul de metrologie din București, Întreprinderea de elemente pneumatice și aparate de măsură din Bîrlad și altele. Cercetarea, finalizată, care ar putea să înlocuiască în totalitate importul acestor aliaje nu este deocamdată exploatată eficient.

— Cum s-ar putea acoperi nevoile de permalloy ale economiei ? întrebăm din nou conducerea Centrului de fizică tehnică din Iași.

— Nevoile economiei ar putea fi satisfăcute dacă s-ar realiza o bază de producție dotată corespunzător, pentru aceste tipuri de materiale. Dintr-o analiză preliminară a centrului nostru a reieșit că realizarea unei astfel de baze ar fi foarte eficientă : s-ar acoperi toate solicitările care există la ora actuală, importul ar fi înlocuit în totalitate și, totodată, s-ar putea dezvolta metalurgia în vid la scară industrială și ar apărea posibilitatea să obținem oțeluri și aliaje speciale la scară industrială. Noi, la Iași, sîntem de acum depozitarii unei bogate experiențe. Baza aceasta de care vorbim și pe care o dorim ar putea să ia ființă pe lîngă centrul nostru sau pe lîngă Întreprinderea metalurgică din Iași sau pe lîngă o altă unitate economică. Conducerea Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie ne-a ajutat, prin fondurile de cercetare, să ajungem aici și pentru aceasta sîntem datori să le mulțumim. Acum beneficiarii trebuie să se gîndească la folosirea cît mai rațională, mai eficientă și cît mai rapidă a acestei cercetări, iar beneficiari sîntem noi, cu toții.

Subscriem întru totul acestei opinii, o așteptăm să se materializeze cît mai repede, mai ales că rezultatele cercetărilor de la Iași au fost apreciate la toate nivelurile, autorii au fost distinși de către forul tutelar, Comitetul de Stat pentru Energie Nucleară, prin acordarea premiului al III-lea pe ramură, în cadrul Festivalului național „Cîntarea României".

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

O carte de vizită:

Farmacistul Emil Vespremeanu lucrează pentru sănătatea inimii.

Să-l sprijinim din toată inima!

Există în București un farmacist prodigios. A descoperit pînă acum cîteva zeci de medicamente cu o acțiune terapeutică specifică mai ales în bolile cardiovasculare. De ani de zile, mai precis de vreo douăzeci de ani, încearcă să le supună atenției forurilor competente din domeniul cercetării și avizării propunerilor de medicamente, DAR demersurile s-au soldat aproape întotdeauna cu insuccese. Descoperirile sale, căci, evident, este vorba de descoperiri, sînt rodul unei documentări impresionante și al unor experiențe pe deplin întemeiate din punct de vedere științific, cu descrierea exactă a tuturor parametrilor funcționali și a efectelor asupra organismului uman. Astfel, a descoperit între altele :

Excava 30, preparat înregistrat la Ministerul Sănătății în 1963 cu nr. 14612, iar la O.S.I.M. în 1965 cu nr. 49596, cu acțiune eficientă în tratamentul ateroscleroze și maladiilor cardiovasculare (dislipidemie), conținînd Piperazină (cu acțiune colesterolitică) și Criogenină (calmant al sistemului nervos central). Despre acest preparat Clinica 1 medicală din Cluj-Napoca — condusă la timpul respectiv de prof. dr. docent Ștefan Hărăguș — unde a fost experimentat pe un lot de 17 bolnavi, apreciază că este excelent și face următoarea recomandare : **„Avînd în vedere eficiența terapeutică obiectivizată a preparatului, propunem I.C.S.F.M.C.F. (adică Institutului pentru controlul de stat al medicamentelor și cercetării farmaceutice — n.r.) introducerea lui în practica clinică și ambulatorie... Preparatul poate înlocui medicamente din import, în unele cazuri fiind superioare acestora".** Asupra aceluiași medicament, Institutul de endocrinologie din București, sub semnătura academicianului Ștefan Milcu, face următoarea precizare : **„În concluzie, preparatul EXCAVA 30, administrat în tratament continuu timp de 30 de zile pe cale parenterală la cinci bolnave, a determinat scăderea cu aproximativ 16 la sută a colesterolemiei și cu peste 30 la sută a lipidemiei"** — apreciere care confirmă valoarea descoperirii farmacistului Emil Vespremeanu. Spitalul Colțea din București, deși constată, în timpul experimentării pe un lot de 17 bolnavi : revenirea bunei dispoziții, a capacității de concentrare și muncă, somn odihnitor etc., consideră că... „nu justifică introducerea în terapeutica aterosclerozei a acestui preparat". (!!!)

Trombolys, înregistrat la O.S.I.M. cu nr. 63982 în 1970, este un preparat care are la bază o singură substanță activă : silicatul de sodiu și a dat rezultate spectaculoase în angor pectoris, preinfarct miocardic, infarct miocardic, postinfarct, congestie cerebrală, paralizie și hemiplegie. Asupra acestui preparat, farmacistul Emil Vespremeanu a obținut Certificatul de inventator cu nr. 63 374 „pentru invenția cu titlul PRODUS MEDICAMENTOS PENTRU TRATAREA TROMBOZEI CORONARIENE" acordat titularului : Institutul pentru controlul de stat al medicamentelor și cercetării farmaceutice, la data de 19. 10. 1976. La data de 24 noiembrie 1978, la revenirile și insistențele inventatorului, Direcția farmaceutică și a aparaturii medicale din cadrul Ministerului Sănătății comunică : „La memoriul dumneavoastră în legătură cu produsul Trombolys, pentru care vi s-a acordat Certificatul de inventator (urmează datele concrete ale certificatului) publicat la 20 februarie 1978, vă comunicăm că, așa cum vi s-a transmis de către Comisia medicamentului, dosarul produsului a fost clasat, datorită lipsei unei argumentări satisfăcătoare și a probelor de substanță necesară controlului biologic, care v-au fost solicitate" etc. În răspunsul său, farmacistul Emil Vespremeanu contestă clasarea dosarului din moment ce nu s-a efectuat o experimentare a preparatului său în unitățile spitalicești, fapt cerut de O.S.I.M. odată cu eliberarea Certificatului de inventator semnat, între alții, de șeful sectorului de examinare a invenției, chimist Georgeta Tenea, și de examinatorul farmacist Mioara Rădulescu. Și astfel descoperirea farmacistului Emil Vespremeanu a suferit un... infarct ! Un infarct pentru care farmacistul Emil Vespremeanu nu a descoperit încă un medicament eficient.

Lista preparatelor sale propuse pentru certificare ca invenții și supuse atenției forurilor în drept este mare. N-am pomenit aici decît două. Dar, în fond, ce vrea farmacistul Emil Vespremeanu ? La cei 78 de ani ai săi, după o activitate prodigioasă și admirată la timpul cuvenit, ca farmacist prin diferite spitale și policlinici din țară și din Capitală, dorește să ofere lumii cîteva medicamente pe care le consideră mai bune sau mult mai bune decît cele care se produc la această oră pe plan mondial. Faptul merită să fie luat în considerare pentru că, tot luptîndu-se cu împunerea preparatelor sale, pentru o verificare competentă, științifică, între timp a trebuit să renunțe la unele descoperiri pentru că ele au apărut în variante asemănătoare, mai mult sau mai puțin valabile, descoperite de cercetători în diferite țări ale lumii !

L-am întrebat ce l-a determinat să-și axeze cercetările pe bolile cardiovasculare. Mi-a răspuns, cum era firesc, că a reacționat în felul său omenesc dar profund lucid, științific împotriva flagelului bolilor cardiovasculare care bîntuie pe mapamond și care preocupă mii, zeci de mii de competențe științifice, nenumărate colective de savanți și mari institute de cercetări. Dar l-a obligat să studieze mai profund această problemă, propria sa stare de sănătate : în anul 1963 a fost victima unui infarct miocardic devastator (ca să ne exprimăm în limbajul meteorologic al taifunurilor și ciclonelor din atmosferă) și, ca să-și mențină inima în funcțiune la parametrii normali, a muncit vreme de cîțiva ani, reușind, prin experimentări pe sine însuși, să supraviețuiască acestui accident cardiac fără nici o recidivă ! De fapt, farmacistul Emil Vespremeanu, om de vastă cultură, adevărată enciclopedie de cunoștințe și informații, cu o putere de muncă impresionantă, cu o luciditate și o memorie copleșitoare, este întotdeauna cel dintîi cobai al propriilor sale experimente !!! Unii au fost tentați să creadă că insistența cu care își susține descoperirile e o dovadă de nebunie. E vorba de o „nebunie" frumoasă, de o „nebunie" care pornește dintr-o imensă dragoste față de oameni. Pentru că, la urma urmei, farmacistul Emil Vespremeanu poate continua să fie **singur** beneficiarul propriilor sale descoperiri, ca de un elixir al vieții. „La vîrsta mea, spune modestul cercetător, vă rog să mă înțelegeți, nu mai vreau nici glorie, nici bani !"

Prin urmare, decît să ne punem întrebarea dacă farmacistul Emil Vespremeanu procedează ca un om **normal** susținîndu-și cercetările medicale apreciate de oameni de știință din țară și de peste hotare, ar fi mai bine să acționăm **normal** pentru experimentarea lor cu toată seriozitatea, pentru a nu ne trezi că redescoperim un om de valoare de lîngă noi după ce ne-a rămas doar memoria sa frumoasă și rezultatul muncii sale de o viață.

Solicităm, deci, forurilor în drept, să întreprindă o cercetare mai atentă, riguroasă a descoperirilor farmacistului Emil Vespremeanu, așa cum se procedează deja în cazuri similare lăsate o vreme în voia soartei considerînd că în climatul generos instaurat de partid de încredere în capacitățile creatoare ale oamenilor acestei țări, există toate șansele ca valorile reale să se afirme. Trăim în plin cîntînd al revoluției tehnico-științifice și este firesc ca Ministerul Sănătății să scoată la lumină și să supună unei analize lucide, imediate, operative și cercetările lui Emil Vespremeanu, întreprindere cu atît mai necesară și mai nobilă cu cît ele privesc viața și sănătatea oamenilor, bunul cel mai de preț al societății noastre socialiste.

DUMA FABIAN ■

„Am reușit ceva frumos și bun pentru țara românească"

Inginerul Popescu Mihai stă aproape anonim la biroul său de la al doilea etaj al pavilionului tehnic părînd că nu are nici o preocupare. E un om de statură potrivită, tăcut și îndatorat. Sub sticla de pe birou păstrează o diplomă ce-i trădează felul de a fi și preocupările : locul I la concursul de șah, „Cupa Unirii", obținut la 26 ianuarie 1978.

— Mă iertați că notez mai întîi aceasta, îi spun. S-ar putea să ne folosească. Ea arată un om calculat și răbdător. Ipoteza se confirmă ?

Ridică din umeri și zîmbește scurt. Așteaptă întrebarea adevărată, calm, cu o amabilitate asiatică, privindu-mă cu doi ochi albaștri ascunși după o frunte boltită de șahist înnăscut.

— De fapt am venit pentru compresoare.

— Noi gîndim aici și realizăm compresoare cu cilindri opuși, spune dumnealui. Ni le cer în număr tot mai mare beneficiarii noștri : industria chimică, industria petrochimică și rafinării, industria minieră, cea de gaze și geologie. Beneficiarul ne dă numai parametrii: presiunea de aspirație, cea de refulare, debitul, natura gazului și amplasarea. Funcție de aceasta, noi trebuie să-i oferim exact ce se cere.

— Ca șef al atelierului de proiectare și cercetare a acestor compresoare ați avut multe satisfacții. Industria chimică și petrochimică se dezvoltă impetuos. A trebuit să realizați atîtea compresoare, adică să-i faceți față.

— Desigur. Aproape tot acest tip de utilaj vine de la noi. După realizarea lor fizică, urmează montajul la beneficiar și probele care cad tot în grija noastră. Pînă nu se ating parametrii nominali, nu încheiem procesul-verbal de predare. În activitatea noastră intră, după cum se vede, și asistența tehnică, adică atîtea și atîtea zile de plecare. Ieri, vineri, am fost la Teleajen. Luni mă duc din nou... Pentru darea în funcțiune a utilajului combinatului chimic de la Slobozia a trebuit să merg acolo un an de zile.

— De inițiativa „contul personal de creație tehnico-științifică" în care timp v-ați ocupat ?

— În tot acest timp.

— Dacă vreți să-l găsiți sigur pe tovarășul inginer, spune colegul său de vizavi, căutați-l după-amiaza. E aici.

— Și familia ?

— Este timp pentru ficcare. După ce am absolvit facultatea la Iași, am rămas acolo patru ani asistent la catedra de mo-

toare. Mi-a plăcut enorm. Dar a trebuit să mă întorc acasă, deoarece mama a rămas singură și n-am avut altă cale. Soția este biolog și are preocupări destul de frumoase, adică își ocupă și ea timpul cu ceva plăcut și util. Sînt aici, acasă, cum se spune, de-acum 12 ani, în care am trăit evenimente memorabile. De la 2—3 compresoare pe an, am ajuns la cîteva zeci și din ce în ce mai pretențioase. Anul acesta va trebui să realizăm 60 bucăți dintre care 26 trebuie să fie fără ungere.

— Am aflat de la comitetul sindicatului de primele compresoare fără ungere realizate de dv. pentru prima dată în țară.

— Așa este. Totul a pornit de la necesitățile vieții de producție. Pentru a evita orice pericol de explozie, cei de la schela petrolieră, Merișani de lîngă Curtea de Argeș ne-au cerut să transformăm un compesor cu ungere într-unul fără ungere. Trebuia, fiindcă uleiul în contact cu oxigenul sub presiune produce aprindere și explozie. Nu aveam nici un antecedent. Și am început cursa căutărilor în atîtea și atîtea după-amieze. În 1977 reușim pentru prima dată transformarea și compresorul modificat merge perfect 16 000 de ore. Văzînd aceasta, petroliștii ne cer să transformăm toate compresoarele lor din acest punct. Și reușim. Atunci ne-am dat seama că putem crea și noi asemenea compresoare, stăpînind de-acum principiul. Am început cu colaboratorul meu, proiectantul de excepție tovarășul Tache Gheorghe. În anul 1978 am realizat primele trei compresoare românești cu cilindri opuși fără ungere, cu capetele cilindrilor de data asta drepte. Soluția a fost dintr-o dată foarte economică deoarece am redus masa cu 40 la sută, deci cît metal economisit, plus economia totală de ulei. Proiectul l-am avut gata în anul 1977 iar în luna septembrie 1978 cele trei compresoare au mers 100 ore în standul uzinal. În prezent două dintre ele se află în exploatare la combinatul petrochimic de la Borzești iar unul la combinatul similar de la Pitești.

— Deci realizarea este o operă totuși colectivă.

— Da... Lăcătușii montori Costache Mihai și Neculce Mihalache sînt primii care au strîns șuruburile noului produs, scos cu această ocazie de sub licență. Ei au executat totul fără reproș, sub conducerea maistrului Cristescu Viorel din secția compresoare, sau mecanică doi, cum obișnuim să-i spunem.

— Urmează ?

— În anul 1980 să confecționăm 40 de asemenea compresoare fără ungere, adică jumătate din tot ce s-a planificat.

— Care este mobilul străduinței în orele de odihnă ?

— Îmi place să realizez mereu cîte ceva. Vreau să văd cum ies din gîndirea mea mașini frumoase și utile, cu multe fenomene de cercetare și numeroase probleme tehnice. Cu *probleme*, ca la șah.... Pînă acum, după eforturi destul de mari, colectivul nostru a reușit ceva frumos și bun pentru țara românească.

Argument pentru firească mîndrie : primele 3 compresoare, scoase datorită acestor oameni de sub licență, reduc efortul valutar cu aproape 3 milioane de lei.

TRAIAN BĂDULESCU ■

Atitudinea colectivității construiește etica nouă

Mînia unui sat

Duminică, 11 martie. Pe străzile din centrul comunei Dobroiești s-au adunat vreo două mii de oameni, iar în sala Căminului cultural încă vreo cîteva sute. Este ora 10. Dintr-o mașină a miliției coboară trei tineri cu mîinile prinse în cătușe și cu ochi care parcă nu văd. Exclamațiile însumate ale bărbaților, femeilor, copiilor răzbat ca vuietul îndepărtat, enorm, al unui val de mare. Secundele par supradimensionate, se scurg greu chiar înlăuntrul sălii unde este mai multă liniște și pe-o latură a căreia cei trei, sub pază, sînt duși pînă într-un colț al scenei. Autorii îngrozitoarei fapte care a zguduit, de curînd, liniștea acestei comune din marginea Bucureștiului, sînt obligați să privească lumea în ochi.

În ziua de 13 februarie, Gheorghe Nițu, 29 ani, șofer la „Antrefrig", domiciliat în Dobroiești, bea mult și ore întregi cu Radu Constantin, 28 ani, fără ocupație, și cu Meilă Vasilică, 22 ani, tot fără ocupație, din comuna apropiată, Pantelimon. Pentru antecedente penale erau cunoscuți toți trei. Lor li se adaugă și Ghețu Florea, fiul președintelui C.A.P.-ului din Dobroiești, Ghețu Gheorghe, și un anumit Stan Dumitru. Cheful, pe parcursul căruia s-a născut gîndul criminal, s-a desfășurat la restaurantele „Ulpia", „Mediaș" și la un bar de noapte. Chiar în noaptea de 13 spre 14 Gheorghe Nițu îi duce cu mașina sa proprietate personală pînă în Dobroiești pe Radu Constantin și pe Meilă Vasilică și-i lasă lîngă casa lui Ion Ștefan, 76 ani, și a Mariei Ștefan, 73 ani, unde, presupuseseră cu toții, s-ar afla o mare sumă de bani. Gheorghe Nițu se duce apoi la culcare iar ceilalți doi, înarmați cu un levier, se îndreaptă, în beznă, către casa bătrînilor. Găsiți a doua zi într-o stare care a alarmat întregul sat, aceștia au fost internați degrabă în spital. Cîteva zile după aceea ei au murit. Pentru a spune unde țin ascunși banii, fuseseră torturați cu tot ceea ce minți bolnave și porniri bestiale pot născoci. Li s-au strîns degetele în clești, li s-au stins țigări pe corp. Bieții oameni aveau în casă 7 800 de lei. În zilele următoare, banii procurați prin tîlhărie și crimă au fost cheltuiți mai ales pe băutură. În aceleași zile, de fapt în zilele și nopțile acelea, vreo patru la număr, Miliția Capitalei a pus în funcțiune, cu o deosebită strădanie, întregul aparat de cercetări de care dispune. Și iată, duminică, 11 martie, făptașii au fost aduși la locul crimei.

Dezbaterea publică a cazului a fost deschisă de către colonelul Corneliu Diamandescu, locțiitorul comandantului Miliției Capitalei. În continuare, procurorul Stanca Vasile a relatat celor din Dobroiești îngrozitoarea crimă pentru care legea prevede pedeapsa cu moartea ori închisoare de la 15 la 20 de ani.

Impresionați, consătenii Mariei și ai lui Ion Ștefan au vorbit așa cum li s-au așezat cuvintele din primul îndemn al inimii.

„Eram obișnuiți, spunea **Nelu Nicolae**, ca la cîteva săptămîni să ne adunăm în această frumoasă sală pentru a discuta problemele noastre, ale comunei. Ce-am făcut, ce mai rămîne să facem. Nu credeam să ajung să văd vreodată o ședință cum este aceasta. Mă uit și văd că nu este un om în această sală care să nu aibă lacrimi în ochi. Ce rău au făcut bătrînii ? Nici unul. Munceau, la vîrsta lor, așa cum au muncit întotdeauna, să-și ducă existența. Creșteau cîteva vite și vindeau lapte vecinilor cu copii mici. Pentru ce le-au luat viața acești microbi ai societății ? Însă noi zicem că orice microb are și antidot. Eu sînt pentru cea mai grea pedeapsă !" Iată ce spunea și **Gheorghe Manciu**, rudă cu victimele : „În familia noastră a rămas o durere de nedescris. Și în sat, și în satele din jur. Vedeți dumneavoastră, cînd intri în pădure printre fiarele sălbatice, dacă nu le ataci nu-ți fac nimic. Te lasă și treci. Dar aceștia sînt mai răi ca fiarele sălbatice. Cîtă cruzime au putut să aibă ! ?"

Aceste cuvinte au fost rostite întocmai în sala Căminului cultural din Dobroiești și ele au răsunat, printr-o stație de amplificare, pînă departe pe străzile comunei, unde, printre cei prezenți, mi s-a spus, numai din familia președintelui C.A.P.-ului, Gheorghe Ghețu, al cărui fiu **a știut și a tăcut**, nu era nimeni. Fiul, mi s-a mai spus, era „la meci", iar tatăl s-a sfiit să vină. Oricum, Florea Ghețu putea afla aici, nu pe ocolite ci din sursa cea mai directă, adică din cuvintele procurorului Stanca Vasile, că se are în vedere extinderea vinovăției și asupra celor ce, prin tăcere, au vrut să acopere crima. Mulțimea din sală și mulțimea de afară, din cît ne-am încredințat, a primit cu satisfacție această veste. **Gheorghe Neagoe**, alt consătean al soților Ștefan arăta : „Dacă ei vorbeau, făptașii erau prinși imediat. De aceea eu cred că tăinuitorii sînt tot atît de vinovați ca și făptuitorii. Cum puteau ei să trăiască liniștiți cu povara asta în suflet cînd chiar noi, ceilalți, n-am mai avut liniște ? De pe 14 februarie încoace n-a fost om în sat care la cooperativă, în autobuz, pe stradă să nu discute. Acum tot e bine, am aflat adevărul". Și el, ca și **Ion Boboc**, **Lazăr Petre** și încă vreo cîțiva, a zis că unei asemenea fapte i se cuvine pedeapsa supremă. „Mînia unui sat", spunea și primarul **Virgil Pascu**, nedumerit, parcă, de faptul că s-a putut întîmpla nenorocirea chiar în comuna pe care o conduce.

Desigur, în asemenea împrejurări, reacția firească a omului e de-a pedepsi pe cel vinovat. Însă rostul acestor dezbateri publice nu e de a găsi soluții juridice. El e de-a analiza climatul în care s-a petrecut o faptă și, mai ales, a preîntîmpina apariția unor fapte mai mult sau mai puțin asemănătoare. Or, să ne fie cu iertare, organizarea dezbaterii din Dobroiești a fost exemplară sub aspectul ei, ca să zicem așa, tehnic, dar nu și de fond. Microfoanele și stația de amplificare, împrumutate de șeful postului de miliție local de la „Universal Club", au funcționat ireproșabil. Însă, din păcate, acestei dezbateri i-a lipsit, datorită organelor locale, primăriei, tocmai conținutul. Iar conținutul era așteptat să vină nu din partea miliției și-a procuraturii care, cum se vede, și-au făcut din plin datoria, ci din partea sătenilor care aveau, măcar de data aceasta, prilejul și obligația nu doar să se întrebe cum de s-a putut petrece una ca asta în comuna lor, ci să încerce să și răspundă. Desigur, nu erau de dorit vorbe „autocritice" de mîntuială și nici o ipocrită pulverizare și asumare a vinovăției, pentru că faptei i se cunosc autorii iar ei sînt, potrivit prevederilor legii, aceia menționați mai sus. Afirmația că dezbaterii i-a lipsit conținutul și, prin urmare, ea nu și-a atins scopul profund educativ pentru care a fost întreprinsă, o facem nu în sensul că nu au fost organizate luări de cuvînt „ca la carte", ci în sensul că, în spontaneitatea lor, cuvintele oamenilor au tras ba într-o parte, ba în alta, fie deplîngînd soarta bătrînilor, fie cutremurîndu-se de cruzimea faptei comise, însă mai deloc oprindu-se la ceea ce se putea face pentru ca o asemenea faptă să nu se întîmple și, mai cu seamă, la ce se poate face de-acum încolo pentru ca fapta deja comisă să rămînă un eveniment cît mai îndepărtat în timp, izolat în memoria satului, oricît de trist va supraviețui el în memoria obștii Dobroieștilor. Acestei dezbateri, dacă ne este permis s-o spunem, i-a lipsit **meditația**, efortul de-a desprinde o învățătură de viitor. Se cuvine deci să arătăm că străduința de a-i da un asemenea curs aparține tot organelor de miliție, tovarășului colonel Corneliu Diamandescu :

„Unele fire au plecat chiar de aici, din comună. Ați văzut că Gheorghe Nițu nu se mai simțea bine printre dumneavoastră ci prin barurile Bucureștiului, unde azvîrlea cu banii. Vă puteți întreba : cîți, prin sat, procedează la fel ? Și dacă unul dintre aceștia, mîine, va sta în locul unde stă Nițu Gheorghe astăzi ? Haideți, oameni buni, ca legăturile dintre noi să fie mai bune, ca ele să aibă un caracter amical, să ne putem fi de ajutor unii altora. Haideți să vedem ce mai fac copiii dumneavoastră pe șantierele unde lucrează. Cîți ați fost și-ați văzut ? Asta trebuie să facem. Să gîndim mai mult la copiii noștri..."

„Așa e !" s-a auzit un suspin de femeie din sală.

Sigur că așa este, dar să n-o spunem și altădată tot prea tîrziu.

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

Legea ne apără: s-o cunoaștem, s-o respectăm!

Cum recunoaștem un ilicit?

Un interviu cu AURELIAN CIOBANU, procuror inspector în Procuratura municipiului București

În anul 1968 a fost adoptată Legea nr. 18 potrivit căreia proveniența averii oricărei persoane fizice poate fi supusă controlului, dacă există date sau indicii asupra văditei disproporții între valoarea bunurilor și veniturile persoanei respective.

„Date sau indicii" spune legea. Cine le furnizează ?

— După posibilități : organele de miliție, financiare, ale procuraturii, conducerile unităților socialiste, persoane fizice.

— Anul trecut, 70 la sută dintre sesizări au fost infirmate la comisii ; din restul de 30 la sută, 15-20 la sută au fost respinse de instanțele de judecată. Rezultă din aceste date că fenomenul nu este cuprins în limitele avute în vedere de legiuitor. Ponderea aparține observației colaterale. Esențialul, cu excepțiile cuvenite, rămîne în afară. Care este explicația ?

— Nu s-a confirmat nici o sesizare primită de la persoane fizice și majoritatea celor primite de la conducerile unităților. Există o reprezentare șablon, permanentă, a ilicitului : apartament proprietate personală, autoturism, eventual mobilă scumpă. Cu această etichetă, după 11 ani, nu se mai acoperă decît fie o mică porțiune a fenomenului, fie o eroare. Între timp mijloacele s-au rafinat. Mă refer pe de o parte la formele de investire ale mijloacelor ilicite, iar pe de alta, la cele de acoperire.

În anchetele mele m-am lovit de următoarea mentalitate : „Știam că X trăiește pe picior mare, dar nu mi s-a părut suspect. Era doar gestionar". Gestionarul este admis ca atare, numai pentru că respectivul cetățean îi cunoaște proveniența banilor. Cunoașterea echivalează cu legalizarea... În timp ce altuia, cu o bunăstare deosebită de-a lui, îi admite mai greu motivația, dacă ea se află în conflict cu felul lui de viață.

— Grav e că această mentalitate are valoare de circulație chiar în conducerile unor unități. Dovadă stă faptul că cele mai multe din sesizările lor au fost infirmate.

— Conducerile au obligația de a sesiza disproporțiile prevăzute de lege. Obligația, cînd nu e urmată de implicarea răspunderii, nu e totdeauna eficientă. Care este răspunderea unităților ?

— Deocamdată, nici una. Există unități care n-au reclamat nici un caz. De pildă : unitățile din comerț, cooperația meșteșugărească... Cu atît mai mult, cu cît cele mai multe cazuri ilicite aparțin acestor domenii.

— Bănuiesc aici și o confuzie a termenilor. O confuzie a termenului obligație. Obligația de la Legea 18, 21, 42, 69 etc. Am vorbit cu mai mulți responsabili de unități. Nici chiar teoretic n-au putut face vreo legătură între Legea 18 și să zicem condica de reclamații.

Un vînzător reclamat că înșală la cîntar este un prezumtiv contravenient al Legii 18. Cînd un ins este reclamat de cetățeni pentru incorectitudine și mai tîrziu ajunge să fie judecat la Legea 18, conducerea unității respective este complicea actului respectiv, dacă n-a luat măsuri pentru a-l împiedica.

— Este chiar în spiritul legii ca accentele să fie puse pe activitatea de prevenire. Deci este normal ca răspunderea să pornească de la ea.

— Am să vă dau un exemplu. Am scris despre depanatorii clandestini de radio și televiziune. Indivizii, atît timp cît n-aveam mijloace să-i descoperim pe toți, nu mă interesau. M-am concentrat asupra fenomenului. De multe ori depanatorul nu este un escroc. Ci un prieten de familie. Cunoștința unui prieten al familiei. Inginer sau tehnician. Nu îți ia bani. Îți cere un serviciu, și nici pe acesta imediat. Nici măcar pentru el, ci pentru altcineva. Un alt client. Clienții lui sînt profesori universitari, măcelari, șefi de depozite, avocați, medici, funcționari cu munci de răspundere etc., etc. Ei mijlocesc relații. Devin mijlocitorii unui sistem de relație care se substituie celui normal. Ei nu-și fac apartamente, nu-și cumpără mașini, sau cînd le cumpără sînt bine acoperiți. Fiii lor intră la facultăți înaintea fiilor noștri, poate mai bine pregătiți. Cel mai neînsemnat exemplu : controlați o dată cine sînt posesorii legitimațiilor de la tribunele unor stadioane. O să vedeți ce confuz sistem de relații s-a creat. Depanatorii nu sînt iliciți în sensul primar al termenului. Bunurile lor sînt conforme cu veniturile, în aparență. Viața pe care o duc e ultraconfortabilă și lipsită de griji.

După ce-a apărut articolul, m-am trezit bombardat de sute de semnale. Duceți-vă dumneavoastră la cooperativă și vă reparați televizorul, noi nu mai îndrăznim. Era acum doi ani. Cooperativele n-au luat măsurile radicale ce se impuneau. Se zbat mai departe între justificări și împrejurări obiective. Numărul depanatorilor a crescut, ca și acțiunea lor nocivă, dar nici unul sau foarte puțini au trecut prin rigorile legii.

Am dat un exemplu, dintre multe altele. Vreau să spun că fenomenul ilicit are azi un conținut care diferă de cel de-acum 10 ani. Altul este chipul ilicitului, altele trebuie să fie și instrumentele care să-l descopere. E timpul să recurgem și la o altă reprezentare pentru a desemna adevăratii iliciți.

— Se eliberează, de pildă, de către consiliile populare, autorizații de construcții. Mai tîrziu, aceste case se dovedesc a fi fost construite cu bani ilicîți. Deși, normal ar fi ca proveniența banilor să fie cercetată înainte. Sînt cazuri cînd autorizațiile sînt cerute tocmai în perspectiva efectuării unei activități ilicite. Chiar dacă ar vrea să dea înapoi, cu autorizația în buzunar și cu casa începută, le-ar fi foarte greu.

— Tovarășe inspector, nu spun un secret dacă afirm că există medici care pretind sume mari de bani pentru serviciile lor, pretind ei sau li se oferă, n-are importanță. Cîți medici au fost condamnați la Legea 18 ?

— Din 1971, nici unul.

— Revenim la rafinarea mijloacelor de ascundere a veniturilor ilicite sau acredităm ideea că din 1971 nici un medic n-a mai luat onorarii suplimentare ?

— O rafinare relativă ; în raport mai ales cu rigiditatea observației rămase la stadiul „ce-ți sare în ochi". Pentru o astfel de observație nici nu e nevoie să fii rafinat, ci numai discret.

— Sau în raport cu rigiditatea unor norme birocratice. Vine păpușarul, vine artizanul, vine șarlatanul la consiliul popular și cer autorizații pentru desfacerea mărfurilor în piețe. Ceea ce spun acum știu chiar de la ei. Li se dă autorizația și li se face impunerea pentru un venit estimativ. Mai departe n-au decît o singură grijă. Să nu fie prinși de controalele periodice și să pară cît mai aproape de venitul estimativ. La fel croitorul, cizmarul, și așa mai departe. Controlul trecut, începe specula care se potolește iarăși la apropierea controlului următor. „Noi, zic ei, am știi cum să ne strunim. Ne-am da un chestionar la sfîrșitul anului și ne-am spune : Trece acolo, Mitică, toate veniturile tale pe timp de un an. Dacă se dovedește că ne-ai înșelat, s-a zis cu autorizația ta, atît pentru tine, cît și pentru ceilalți membri ai familiei, pe viață. Neștiind ce date au despre mine, nu-mi dă mîna să fac declarații care m-ar costa atît de mult".

— Și cînd sînt prinși recurg la subterfugii. Acte autentice de donații, moșteniri, împrumuturi, rate și multe altele. Un florar a prezentat un act de moștenire în valoare de 500 000 lei. Actul era legal și semnat de mama lui. Numai că mama lui în 10 ani nu cîștigase mai mult de 200 000 lei, din care se și întreținuse. Un altul a prezentat două acte cu împrumuturi de 40 000 lei. Împrumuturile fuseseră acordate de doi muncitori necalificați, cu familie numeroasă. În asemenea situații Legea 18 face excepție de la Codul civil și prevederile ei permit neluarea în considerare a unor astfel de acte. Acestea sînt cazuri clare. Alteori însă se constată că cel care a împrumutat avea posibilitatea s-o facă.

— Știu un cioban în această situație. I-a împrumutat cu act autentic, fratelui bun, 50 000 lei. Numai că fratele avea cecuri de peste 50 000 lei. Vilă. Tablouri scumpe...

— Instanța nu ia în considerare acte a căror preconstituire este evidentă. Nu ia în considerare nici expertizele în care bunăvoința sau excesul de zel ale expertului sînt de domeniul naivității. Dealtfel, cu excepția caselor unde există posibilități tehnice pentru expertiză, toate celelalte expertize suferă de tentația experților spre absolutul teoretic.

— Am avut ocazia să cunosc cîteva cazuri în care au fost promovate recursuri extraordinare în favoarea piriților. N-am înțeles cum au ajuns pînă la ultima instanță, cu averea de care dispuneau ?

— Nu toate comisiile își exercită rolul activ. Un dosar de Legea 18 rar poate fi citit și înțeles exact, dacă nu mergi să vezi la fața locului.

— În multe din scrisorile pe care le primim la redacție sîntem întrebați și rugați să intervenim împotriva denunțurilor abuzive.

— Cel ce sesizează poartă răspunderea penală pentru afirmațiile pe care le face, dacă se constată reaua credință. Și reaua credință se poate vedea din însăși materialitatea faptelor incriminate. Semnalările anonime se respingi Semnăturile false nu sînt posibile, întrucît comisiile au obligația de a-l chema pe semnatar și a-i atrage atenția asupra prevederilor legii, în cazul că informațiile lui sînt inexacte și compromit onoarea celui reclamat.

— Și încă ceva : bacșișul este ilicit ? Mulți spun : „Sînt bani mei, mi-au fost dați, de ce să-i refuz ?" Cel ce lucrează după program zic : „E munca mea, timpul meu liber". Meditatorii : „Activitatea mea este utilă" Darurile de nuntă de asemenea sînt des evocate...

— Bacșișul este ilicit. Munca după program trebuie autorizată. Darurile de nuntă, în bani, sumele exagerate sînt în afara muncii...

— Comitetul Politic Executiv a hotărît lărgirea comisiilor, crearea unei comisii de îndrumare la nivel județean.

— Tocmai în vederea orientării activității comisiilor către manifestările de esență ale fenomenului ilicit, pentru creșterea rigorii în aplicarea și interpretarea legii, pentru scoaterea activității unor comisii din făgașul periferic, nesemnificativ și ancorarea lor în răscrucea drumurilor.

NICOLAE CRISTACHE ■

Accident

După dumnealui, potopul

De instituția divorțului, de-a lungul timpurilor, nu s-au servit numai oamenii de rînd. Au folosit-o chiar spirite foarte alese, fără să reușească s-o înnobileze. Divorțul a rămas reprezentarea juridică a unui accident de viață. Uneori nu se poate altfel. Vicepreședintele unei instituții onorabile, aflam în cursul unei documentări recente, vrea totuși să se poată și altfel, să se facă astfel încît certificatul lui de bună purtare să arate că și cum nu s-ar fi căsătorit niciodată cu o fată mai tînără cu 23 de ani. Lupta lui pentru o nevastă mai bună să pară pu atît dreaptă, cît mai ales firească. De mai multe zile, telefoanele din birourile specialiștilor zbîrnîie cu următoarea întrebare : Cum să facă tovarășul vicepreședinte să anuleze căsătoria ? Nu, nu ! Nu prin divorț. S-o anuleze, să fie așa că și cum n-ar fi existat niciodată. Dacă de pildă ar declara că a fost mințit, că ea suferea de niște boli pe care i le-a ascuns, i-ar da o sumă de bani ca să recunoască, sau ar forța-o, important e dacă se poate sau nu se poate, restul aranjează ei.

Viața ei ? A copiilor ei ? Care viață ?... La ei nu se gîndește ?

C. NICOLAE ■

O „iubire" de 30 000 lei

— Se poate, onorată instanță; oi fi greșit și eu, o fi greșit și soția — nu știu ce să spun. Ceea ce contează este, zic eu, posibilitatea de a nu ne despărți, de a continua căsnicia...

Cu puțin timp în urmă, Elena B. — domiciliată în comuna Bolintin Vale, județul Ilfov — a cerut instanțelor judecătorești competente desfacerea căsătoriei încheiate în urmă cu numai un an între ea și soțul său Ion B., cu același domiciliu. Motivul? Lipsa de afecțiune a soțului, desele neînțelegeri cu acesta, izgonirea ei din domiciliu (deși aștepta să devină mamă).

Cerere cu care, în ciuda tuturor stăruințelor de împăcare depuse de președintele completului de judecată la termenele cuvenite, piritul a fost de acord. (Din punctul lui de vedere, firește !) Situație în care, potrivit legii, instanța a trecut, așa cum se cuvenea, la judecarea cazului...

Dacă părțile nu vor să se împace, nu se împacă — procesul își urmează drumul său, potrivit normelor procedurale.

Surprinzător însă, la un moment dat, soțul pirit își schimbă total atitudinea în legătură cu cererea de divorț a soției. Subit, acesta nu numai că nu mai este de acord cu desfacerea căsătoriei, dar face tot posibilul pentru a demonstra că pronunțarea unei asemenea soluții de către instanță ar fi o adevărată catastrofă, o greșeală de neiertat. (De aici și dialogul de la începutul acestor rînduri!) Merge pînă acolo încît, deși pînă atunci negase, acum recunoaște că ar fi fost posibil ca la înrăutățirea relațiilor cu soția să fi contribuit într-un anume fel și el însuși etc., etc...

Nimic rău — s-ar putea susține. Dacă soții se împacă, fie și în cel de al doisprezecelea ceas, tot e bine.

Din păcate nu aceasta este însă situația în cazul de mai sus. Și iată de ce.

După cum spuneam la începutul acestor rînduri, pînă într-un anumit moment al dezbaterilor, Ion B., soțul pirit, nu s-a opus în nici un fel la desfacerea căsătoriei cerute de soția reclamantă. Dimpotrivă! Schimbarea sa de atitudine, atît de bruscă intervenită, s-a produs numai în momentul în care, dincolo de relațiile afective dintre soți, instanța a trecut și la **dezbaterea chestiunilor materiale.** Mai concret: în momentul în care, văzînd că numitul a încasat singur un CEC **bun comun** al soților (în valoare de 30 000 lei), l-a obligat să restituie suma încasată, aceasta urmînd apoi să fie împărțită între soți, potrivit legii.

În schimbul a 30 000 lei, Ion B. s-a declarat însă gata... să se lase autoconvins de necesitatea „salvării"... căsniciei...

Firește, instanța nu s-a lăsat indusă în eroare. A pronunțat și desfacerea căsătoriei din vina lui Ion B.

Într-o căsnicie bunele sentimente nici nu se pot vinde, nici nu se pot cumpăra. Cu atît mai mult prin intermediul instanței !

Birocrație cu...

coadă de mătură

În urmă cu aproape șapte ani, prin 1972, între conducerea C.A.P. Periș — județul Ilfov — și Nicolae Mărgărit — din comuna Ciocănești — s-a încheiat următorul contract : în calitate de cooperator, N. M. s-a angajat să execute pînă la 15-01-1973 un număr de cîteva mii de mături — unele cu coadă, altele fără ; în calitatea sa de contractantă, conducerea amintitei unități agricole s-a angajat să-i pună la dispoziție toate cele trebuitoare : paie de mătură, sîrmă și material lemnos (cozi de mătură). Contract care, în parte, a fost respectat de ambele părți.

La un moment dat însă, conducerea C.A.P.-ului nu a mai pus la dispoziția lui N.M. toate materialele necesare — în speță, materialul lemnos. Motiv pentru care nici acesta nu și-a putut onora în continuare contractul semnat...

Reținem — aceasta se întîmpla prin 1973...

Și anii au trecut : și 1973 ; și 1974 ; și 1975 ; și 1976 ; și 1977 ; și 1978... Vreme în care, în loc să vadă ce este de făcut pentru a debloca aprovizionarea cu materie primă, unii factori de răspundere din conducerea unității în cauză au început să „aprovizioneze" conflictul astfel creat... cu tot felul de hîrtii și hîrtiuțe. Ba privind „paguba" creată de N.M. ; ba privind prelungirea contractului ; ba privind tragerea la răspundere civilă a lui N. M. pentru nerespectarea contractului... ignorat de însiși factorii de răspundere din unitate !

Așa se face că deși în realitate unitatea era aceea care îi datora lui N. M. suma de 5 264 lei, cea care se plînge că ar fi fost „păgubită" este tot unitatea ! Și drept urmare îi impută lui N. M. suma de 10 394 lei drept... „pagubă" pentru prejudiciul pe care acesta l-ar fi creat, chipurile, prin... „neexecutarea contractului încheiat în 1972 !"

Firește, adresîndu-se instanței — Tribunalul județean Ilfov, secția civilă — lui N. M. i s-a făcut dreptate, imputația astfel emisă a fost anulată, neexecutarea contractului în cauză fiind reținută în sarcina C.A.P.-Periș.

Ceea ce impune o întrebare : cine și în cît timp va mătura din unitatea în cauză asemenea atitudini — și birocratice și dăunătoare material ? Pentru orice eventualitate, noi ținem la dispoziție o mătură. Cu coadă !

TITUS ANDREI ■

„Scurtcircuite" în cooperarea fabricilor

Cămașa personală și cămașa vecinului sau de ce nu umblă autoutilitarele fără roți

Amplificate electronic vocile sunau puternic și limpede. Din cînd în cînd, în scurgerea cuvintelor ce se doreau, și erau, o laborioasă analiză a muncii, răzbătea și cîte o undă de nemulțumire, acel soi de nemulțumire care se simte mai ales din ton decît din vorbe. Carosierii de la Autobuzul — era vorba de adunarea lor generală — chiar aveau de ce să fie nemulțumiți. Este foarte adevărat că în cei trei ani ai actualului cincinal producția industrială a întreprinderii a crescut cu aproape 46 la sută, că există pe benzile de montaj numeroase produse noi și oamenii de lîi concepție și tehnologie au asimilat autoutilitare, autobuze și troleibuze foarte moderne. Tot adevărat este însă și faptul că în anul trecut planul producției marfă n-a fost realizat în întregime. Una dintre cauzele acestei situații este de natură externă. Mai precis : circa 60 la sută din volumul pieselor și agregatelor folosite în produsele curente provin din cooperare și anume din 147 de unități economice din țară. Dintre acestea — de pildă — Întreprinderea de autocamioane-Brașov și Întreprinderea de autoturisme-Pitești au livrat Autobuzului, în anul trecut, mai puțin cu 224 motoare și respectiv cîteva mii de jenți. De aceea am încercat să aflăm mai concret ce a însemnat acest fapt pentru activitatea curentă de producție și iată ce ne-a declarat inginerul Mihai Caplariu, șeful serviciului plan : „Adevărul este că motoarele de la Brașov și jenții de la Pitești ne sînt livrate uneori chiar sub nivelul graficului lunar. Cîteva exemple : în ianuarie 1978 am avut de primit conform contractului 140 de motoare ; ne-au fost livrate doar 125 iar din acestea 8 bucăți în ultima zi a lunii. În februarie, din 140 de bucăți am primit doar 93. La jenți cam la fel : în noiembrie din 8 000 de bucăți am primit doar 3 491. Și notați că adesea aceste livrări, deja sub contract, se fac și către sfîrșitul lunii respective. Cu alte cuvinte vă întreb : ce au montat secțiile între 1 și 15 ale lunii ? Și notați că putem vorbi și astăzi despre aceleași lucruri".

În adunarea lor generală, ca răspuns la întrecerea lansată de colectivul întreprinderii de utilaj chimic Grivița roșie, carosierii de la Autobuzul au hotărît să realizeze suplimentar, în acest an, o producție netă în valoare de 10 000 000 lei. Depinde de noi să recuperăm restanțele și să dăm produse peste plan, de munca și capacitatea noastră creatoare — au spus vorbitorii cu acest prilej. Evident că în ceea ce îi privește așa este ; dar ce facem cu întîrzierile în aprovizionare ? Asadar, iată-ne, împreună cu șeful biroului cooperare de la Autobuzul, Liviu Munteanu, la Pitești, la Întreprinderea de autoturisme, pentru a ne interesa de problema jenților. Aici, la serviciul desfacere, șeful acestuia, inginerul Gheorghe Radu, nu crede că există o asemenea problemă, a jenților, dar acceptă să confrunte actele. Cîteva telefoane, cîteva socoteli pe hîrtie și : „La jenți-piese de schimb contractul a fost onorat în întregime iar la capitolul jenți-cooperare (pentru producția curentă) există într-adevăr un minus de 2 500 de bucăți. De ce ? Răspunsul nu mai este de resortul nostru".

Înainte de a trece la resortul următor facem și noi o verificare a fișelor de expediție și constatăm că cifra de 2 500 s-a majorat la 4 500. Să fi fost vorba doar de o simplă omisiune ?

Deoarece la serviciul livrări nu mai primim nici un răspuns, mergem în secția unde se produc obiectele cu pricina. Șeful acesteia, inginerul Busuioc Dumitru, vrea parcă să ne blocheze cu următoarea frază: „Degeaba ați venit la noi, vina pentru nelivrări o poartă Galațiul, ne dă tablă puțină și uneori necorespunzătoare". Oare chiar așa să fie ? Mai discutăm totuși cu unele insistențe, de una, de alta și încet, încet aflăm că dincolo de vina presupusă sau existentă a laminoriștilor gălățeni aici, în secție, s-au înrădăcinat cîteva reguli care sugerează optica potrivit căreia **mi-e mai aproape cămașa mea decît a vecinului.** Pe linia de fabricație a jenților pentru autoutilitare se produc jenți și pentru turismele de tip ARO. Foarte bine. Numai că acestea din urmă, jenții pentru ARO sînt confecționate dintr-o tablă ceva mai subțire, în consecință o materie primă mai ușor de prelucrat, o productivitate mai bună și un mai mic procent de rebuturi (la jenții pentru autoutilitare procentul de rebuturi atinge uneori cifra de 30 la sută). În plus, trecerea producției de la un tip de jenți la altul reclamă reglarea liniei tehnologice timp de vreo două zile. Așa că se preferă fabricarea jenților jentru ARO. „Așa că — ne mărturisește pînă la urmă inginerul — eu trebuie să-mi fac planul, nu-mi convine să schimb toată ziua, bună ziua producția pe linie. Fiindcă ați venit dumneavoastră, Flacăra, **vom încerca** să realizăm totuși o mai bună ritmicitate a livrărilor".

Este bine, firește, dacă se vor obține succese în această încercare ce — să o spunem mai pe nume — constituie chiar **o obligație.** Mai ales că invocarea inițială („vina o poartă Galațiul") nu are temeiuri prea solide. După declarația unei persoane competente în materie, un reprezentant al serviciului de aprovizionare, **și anume** tehnicianul Constantin Nica, lucrurile stau astfel : „pentru tabla jenților de autoutilitare, mă refer la cantitățile contractate, secția nu are motive să se plîngă. Atît pentru anul trecut cît și pentru perioada actuală". Și încă ceva, ceva ce ar trebui să încerce conducerea secției jenți. La presele și mașinile de rulat obezi din linia jenților lucrează femei. Neritmicitatea de care tot vorbim este aici destul de prezentă : unele muncitoare reușesc să păstreze ritmul de înaintare pe bandă, altele, mai fragile fizic, cumulează stocuri mari de piese pe care nu reușesc să le manipuleze în timpul cuvenit. S-ar cuveni ca aici, la asemenea mașini cu alimentare nemecanizată, să se facă o investiție de creație tehnică care să ușureze munca.

...Un lanț deci al micilor slăbiciuni, un mod de plasare a răspunderilor, o inerție în fața propriilor dereglări. Depinde de noi au spus carosierii în adunarea lor. După cum se vede : de noi dar și de ceilalți cu care cooperăm, adică de noi toți.

VICTOR CONSTANTINESCU ■

Anchetă cetățenească

În ce regim lucrează restaurantul dietetic ?

În urmă cu 15 ani funcționa în Capitală un excelent restaurant dietetic. Se afla plasat pe o stradă centrală, dar în același timp era ferit de zgomotul specific marilor artere. Clădirea era luminoasă și însorită iar serviciul aproape ireproșabil. Lumea care frecventează asemenea restaurante este o lume deosebită, cu ea e nevoie de multă tabdare și mai ales tact. Majoritatea clienților care vin aici sînt bolnavi ori pensionari. Dar asta nu înseamnă că nu frecventează localul și oameni perfect sănătoși care de timpuriu s-au gîndit la binefacerile unei alimentații rationale.

Cum spuneam, lucrurile mergeau prea bine. Atunci a venit cineva cu o idee: să mute dieteticul din acest local și în locul lui să facă o Casă de mode ce n-a văzut Parisul. Și cum ideile păguboase n-au nevoie de prea multe argumente — de data asta sînt păguboase — pentru că fac repede prozeliți, restaurantul nostru a fost mutat, ca o secție, în clădirea „Cinei". S-a schimbat profilul localului, s-au dărîmat instalațiile făcute, și nu peste multă vreme s-a inaugurat Casa de mode, că pe strada aceea de restaurant era nevoie și nu de Casă de mode a dovedit-o repede timpul: Casa de mode și-a închis porțile.

Să ne întoarcem la restaurantul dietetic, devenit secție dietetică. La „Cina" clienții se bucurau și aici de un serviciu și de o bucătărie de prima mînă. După un număr de ani „Cina" intră în reparație. Cu acest prilej se hotărăște mutarea secției dietetice în altă parte. I se dă cezarului ce-i al cezarului, și se stabilește ca secția să devină din nou restaurant dietetic. Se deschide noul local unde funcționează și astăzi, adică pe strada Lipscani, în locul fostului restaurant „Mureșul". O primă greșeală. Un local cu o asemenea destinație nu prea are ce căuta pe o arteră comercială. Anii au trecut, faima restaurantului a început să scadă, clienții au început să-l ocolească, îndeplinirea planului a început să fie o problemă.

Și atunci ce facem cu „Mureșul" ? „Mureșul" nu mai este rentabil, „Mureșul" nu mai are clienți, „Mureșul" în sus, „Mureșul" în jos...

În locul unei analize mai temeinice — luînd în considerație vadul și profilul unității — conducerea I.A.P.L. Segarcea recurge la unele măsuri care au un singur scop: redresarea de urgență a situației economice precare a unității. Primul salon este sacrificat pentru a se deschide secții noi cu vînzarea la stradă. Apar crenvurștii și plăcintele, vînzarea începe să fie mai bună, ne aflăm doar pe o arteră comercială, și din nou liniștea pare a se fi instalat în localul de pe strada Lipscani.

Care sînt de fapt marile probleme care nu au fost rezolvate? După părerea noastră această unitate este un fel de copil vitreg al trustului. Pretențios în ceea ce privește aprovizionarea, dar foarte puțin rentabil. Bătaie de cap multă, beneficii puține. Și atunci localul este lăsat în voia soartei, atenția conducerii I.A.P.L. Segarcea fiind îndreptată spre marile unități cu probleme dar cu mari beneficii.

Multe lucruri nu sînt în regulă la „Mureșul". Este de neînțeles cum se poate ca o unitate cu un asemenea profil să primească carnea de vită cu un procent de grăsime atît de mare; la 50 de kilograme carne, grăsimea reprezintă 5—7 kilograme. Aprovizionarea se face de la o zi la alta. Nu se știe deci care sînt alimentele pentru a doua zi. Din această cauză, meniurile nu sînt prea variate. Programul unității este mereu schimbat, cu toate că aici avem de-a face cu o clientelă oarecum stabilă și deci fluctuațiile de orar nu-și au justificare.

Nu înțelegem de ce nu se introduce aici micul dejun, atît de cerut de consumatori.

Ni se semnalează că donatorii de sînge care altădată erau clienți statornici au început să ocolească localul. Unitatea are o singură intrare, pe aici vin clienții, pe aici se desface marfa. Dacă lucrurile ar fi corelate, n-ar fi nici un fel de probleme, dar de foarte multe ori aprovizionarea se face în timpul cinei, sub privirile uimite ale clienților.

Localul este decorat în culori sumbre (fețele de masă sînt în totală discordanță cromatică cu materialul care acoperă paravanul), toate parcă special alese în vederea tăierii apetitului consumatorilor; salonul are un aspect de improvizație, de sărăcie, mesele au sticlă deasupra. Greșeală, gravă greșeală. Și cantinele au astăzi un aspect mai civilizat, mai intim.

Cum era și normal, multe din observațiile noastre le-am discutat cu tovarășa directoare adjunctă Alexandra Ojoc și cu tovarășul director Vasile Gache, care ne-au mărturisit că, din punctul dumneaior de vedere, „Mureșul" constituie o unitate de care se ocupă cu precădere chiar respingînd aprioric remarca noastră că restaurantul dietetic ar fi un fel de copil vitreg al I.A.P.L. Segarcea. Și atunci ca și acum susținem că „Mureșul" este chiar un copil vitreg. Sugerăm conducerii I.A.P.L. Segarcea să chibzuiască mai mult asupra situației create la Restaurantul dietetic „Mureșul". Atunci poate că s-ar reveni în cazul maestrului bucătar care, conform celor ce-a declarat tovarășul director Gache, a fost luat de acolo, deoarece nu avea cum retribui un maestru bucătar la o unitate de categoria a II-a.

Bucătarul, avea să ne declare **Marin Petcu, ospătar la Capitol** (fost ani în șir ospătar la secția dietetică de la „Cina") este totul. Măiestria lui, a continuat interlocutorul nostru, este determinantă, deoarece nu este o artă să faci mîncare bună folosind condimentele și grăsimile necesare. Adevăratul maestru este cel care face mîncare gustoasă într-o bucătărie dietetică. Pe vremea „Cinei" veneau oameni într-un număr impresionant să mănînce la noi. Îi serveam cu drag, cu toate că, sincer vorbind, nu-i nici o afacere să fii ospătar la un restaurant dietetic. Un restaurant dietetic are nevoie de săli luminoase, însorite, soarele fiind mama sănătății. În salon nu trebuie să pătrundă nici un fel de miros de bucătărie. Mirosul de bucătărie taie apetitul unui om sănătos, dar unui suferind, ne-a mărturisit în final ospătarul Marin Petcu.

Dar așa cum ața se rupe acolo unde este mai slabă, tot așa și la restaurantul „Mureșul" au început să apară mici animozități între responsabila unității, Silvia Cimpeanu, și dieteticiana, pe numele ei Elena Hornoiu. De la început sîntem datori să menționăm faptul că dieteticiana unității este departe de a fi ceea ce se numește un lucrător comod. Mereu nemulțumită, mereu în agitație, mereu afanistă. Dar, cum nemulțumirile dumneaei pornesc, în marea lor majoritate, de acolo de unde își face meseria, sîntem înclinați, din acest punct de vedere, să-i dăm dreptate. Dieteticiana este persoana care se declară nemulțumită de calitatea unor produse, dumneaei nu este satisfăcută de felul cum este aprovizionată unitatea, dumneaei este aceea care cere ca porțile de regim rămase de pe o zi pe alta să nu mai fie servite, dumneaei este persoana cea mai „indezirabilă" din unitate.

Sigur că în cadrul unui restaurant care are de îndeplinit un plan, un asemenea om este incomod, dar acest om are calificarea și priceperea necesare și dacă ar fi folosită cu mai mult tact, lucrurile s-ar rezolva în sensul cel mai bun, iar cel ce ar avea de cîștigat ar fi în primul rînd consumatorul. Lucrurile încep să se complice, Elenei Hornoiu i se desființează postul de dieteticiană, fiind trecută cu aceeași retribuție pe post de laborantă. Este aproape de neînțeles cum de a fost posibilă o asemenea măsură. Este vorba doar de un restaurant cu profil dietetic și tocmai acest post se desființează. Cunoaștem punctul de vedere al conducerii I.A.P.L. Segarcea care justifică această măsură ca o consecință a unor dispoziții superioare care au cerut reducerea unor posturi T.E.S.A., dar ținem să precizăm că nu sîntem convinși că tocmai acest post trebuia redus, cu atît mai mult cu cît din 2 000 de lucrători cît are I.A.P.L. Segarcea există un singur post de dieteticiană. Pe undeva a fost puțină pripeală, și sîntem convinși, că promisiunea tovarășului director Gache de a se vedea ce se mai poate face — în toate privințele menționate — va fi menținută și transformată în fapte. Avem certitudinea că în momentul cînd restaurantul își va găsi matca pe care o merită va putea deveni un bun aducător de beneficii. Susținem acest lucru pe baza unei practici verificate în toată lumea. Acolo unde sînt clienți și deci se rulează fonduri, este imposibil să nu se scoată beneficii, cu atît mai mult cu cît comerțul practicat de noi are cu totul și cu totul alte scopuri. Dorim și cerem o cotitură în munca acestei unități despre care vrem din toată inima să scriem numai lucruri bune. Pînă atunci însă...

DAN BÎRLĂDEANU ■

SUB ZODIA CIVILIZAȚIEI SOCIALISTE

Reporteri în circuit

BUCURAȚI-VĂ, OAMENI BUNI!

(Urmare din pag. 1)

Ninge frumos în seara aceasta la Arad. Seară pentru concerte de muzică de cameră și pentru recital la orgă pe muzică de Johann Sebastian Bach. De undeva, prin coridoarele întortocheate ale Palatului culturii se aud, clare, voci dulci, rotunde, globulare, cu timbru omogen, cu intonație exactă, revărsîndu-se în aerul solemn, interpretînd cîteva madrigaluri de Palestrina sau de Monteverdi cu o frazare ca sub bolți de catedrale. Asculți și rămîi înmărmurit în ninsoarea fragilă, pe malul Mureșului somnolent, plantat cu arbori reci și dantelați, sub felinare ca niște coifuri medievale. Intr-una din sălile de repetiții ale Filarmonicii din Arad repetă corul „Emil Montia", premiat recent la marele concurs coral de la Arezzo pentru extraordinara sa polifonie, după corul universităților din Hamburg și din Oslo. Inaintea corurilor din Lübeck și din Budapesta. Cine sînt acești oameni de rezonanță, aceste instrumente vocale delicate și expresive, constituind o orgă curată de trupuri prin care muzica primește sens și se distilează în sonorități polifonice? Măria Ciobanu (o coincidență de nume, care nu o impresionează, cu o celebră cîntăreață de muzică populară) e telegrafistă în Direcția județeană O.T.Tc. Arad, Maria Culcsar e macaragistă la I.V.A., Felicia Spînu e pur și simplu mama a trei copii, Tatiana Panaiot Sofraz e desenatoare tehnică la Institutul de proiectări județean din Arad, Victor Sofrag, soțul ei, este tehnician constructor la I.C.S.H.I. Arad și face parte din formația de cînd era elev. Alexandru Olaiu e profesor de matematică în comuna Sofronea, Gheorghe Moț e electrician la Uzina electrică. Petru Dan e tehnician la I.V.A., Dan Brădișteanu e electromecanic la Secția 3 C.F.R. Arad etc. Ii urmărești rotunjind aceleași sunete, disciplinați, atenți, transfigurați de muzică, plini de riduri și cu părul alb, adolescenți și tineri cu mărul lui Adam proeminent, întorși de la ore grele de muncă, prin ninsoarea calmă, în haine de sărbătoare, fericiți că descoperă împreună arhitectura sonoră a madrigalului Renaștern, a „bocetelor străbune" culese și prelucrate de Alexandru Pașcanu, a cîntecelor de dor, de drăzoste de țară.

Dirijorul corului e un bărbat modest, sub ochelari în ramă de aur, usor timid, usor jenat că l-am deranjat, usor stingaci și dezechilibrat ca un om trezit dintr-o cîntă la realitatea brutală a zgomotelor din universul savant al armoniilor interioare: Gheorghe Fluieraș, în viața de toate zilele fagotist în Orchestra simfonică a Filarmonicii din Arad:

Veniți la Hotod într-o zi de iarnă, spre primăvară, într-o duminică albă, cînd gerul izbucnește prin zăbadă cu încăpățînare, prematur și mătăsoase, cînd casele par din povești și milnile se odihnesc pe genunchi, iar fumul cosurilor scrie pe cer texte apocrife. Veniți la Hotod să cunoașteți direct pe actori Solomie Lucreția, Solomie Gheorghe, Solomie Ana, Solomie Floare și Solomie Nicolae sau Junc Floare și Junc Petru, oameni dintre deal și cîmpie care joacă teatru de ani de zile, parcă de cînd se știu pe sine și pe moșii și strămoșii lor, improvizînd la nesfîrșit cronica nescrisă a existenței comune. N-am văzut niciodată teatru făcut cu credință și naivitatea, cu promptitudinea și înțelepciunea acestor țărani, acestor meșteri cu fețele sparte în tăndări de vînt, de hohote de plîns și hohote de rîs, care știu să pună pe gînduri sate întregi și comune de oameni, care fac din viața cotidiană teatru esențial și din teatru viață adevărată și pildă. Veniți să-i vedeți pe marii actori țărani din comuna Hotod jucînd evenimentele vieții lor și ale altora, improvizînd piese de teatru din dosarele comisiilor de judecată ale comunei, interpretînd oameni vii, cunoscuți din universul lor de muncă și de viață, descoperindu-le erorile ai satirizîndu-le comportamentul, trăgînd la răspundere, acuzînd, moralizînd cu inteligență, fantezie, umor și tandrețe. E extraordinar cum s-au ales acești oameni din mîile de oameni ai comunei, cum s-au înțeles să sfideze la început ironiile comunității și neîncrederea vecinilor în întreprinderea complicată și delicată a înjghebării unei trupe de teatru popular; e extraordinar cum s-au trezit făcînd teatru, cum și-au dat seama de vocația lor pentru teatru, cum și-au descoperit înclinațiile spre un anume gen de roluri și cum s-au profilat în cadrul trupei sintetizînd, de fapt, personajele cheie ale vieții în comunitate, conferindu-le încărcătura filozofică necesară pentru a trece dincolo de niște simple imitații de viață. Veniți să vedeți cum se face teatru nescris la Hotod, cît de dense sînt replicile, cît de tîresc dialogul, cît de bogat în elemente de viață, în metafore, în proverbe (care nu sună niciodată dogmatic!) și cît de curată și de profund morală e arta lor. Veniți să o cunoașteți pe nana Lucreția Solomie, interpretă de referință universală, cu o inteligență, cu un umor și cu o ironie demne de cele mai savante invenții ale scenei.

În teatrul (monument arhitectonic) din Oradea se joacă în seara aceasta „Matca" de Marin Sorescu, în limba maghiară. Spectacol pus bine în scenă, tragic, jucat cu discernămînt, într-un decor ca o piasă de pînanjen, cu ape învolburate mimate de pînze albastre. Intr-o atmosferă de luminare care se stinge. Public discret și avizat. Lîniște de fund de mare. Afișul colorat în nuanța spectrelor lacustre, cu imagini fotografice proiectate difuz, înregistrează, pretutindeni în oraș, numele actorilor, regizorului, scenografului, ca într-un inventar modest de echipă mixtă: Irina Banyai, Gustav Lăcze, Toth György, Marton Erzsebet, Acs Tibor, Wellmann György, August Molnar și Virgil Miloia. Reținem declarația dramaturgului Marin Sorescu făcută cronicarului dramatic din cotidianul „Crișana": „Am venit la acest spectacol cu o mare curiozitate și emoție, dornic să aflu cum se va încadra piesa în versiunea scenică orădeană, după ce asistasem la atîtea altele montate la București, Geneva, Helsinki sau Piatra Neamț (spectacol de autor). Și această montare mi-a demonstrat cît de greu se transformă un poem filozofic și politic într-un spectacol de interes pentru public. Spectacolul de la Oradea — pot afirma — este o bijuterie ca șlefuire scenică, interpretare și forță de soc. Am asistat la interpretări creatoare ce au modificat litera textului dar s-au păstrat în spiritul piesei... As mai adăuga că în felul în care a fost conceput vizual, prin plastica mișcării, a efectelor de umbră și lumină, spectacolul poate fi înțeles și fără să cunoști limba".

Mircea Bradu, un bărbat tînăr și cărunt, elegant și fermecător, operativ, convingător — exponent în activitatea sa de director al Teatrului de stat din Oradea, are marele merit de a fi înțeles exact rolul instituției pe care o conduce, în succesiunea de evenimente ale vieții noastre de azi, și a o fi plasat în miezul vieții. Este avantajul omului care a trecut prin gazetărie, prin muncă de activist cultural, prin bibliotecă, prin arhivă, prin „nopți albe" la masa de lucru. Dramaturg cu opt piese proiectate sub luminile rampei, apreciate sau privite superficial de cronicarii dramatici din motive mai mult sau mai puțin estetice, Mircea Bradu are cîteva piese noi în sertar și nenumărate proiecte în inventarul discret al laboratorului de creație. Dar este un director de teatru admirat și realmente iubit de cei 200 de oameni care compun ansamblul împărțiți din punct de vedere lingvistic în două: secțiile română și maghiară.

In biroul său comed și incomod, totuși cald și primitor, e asaltat de actori, de actrițe, de regizori, de pictori scenografi, de muzicieni, de contabili, de artiști. Răspunde tuturor exact, fără falsă pudoare, fără nervi. Peste cîteva zile, la Oradea, urma să se desfășoare „Festivalul teatrului scurt" și directorul avea probleme complicate de repertoriu, de programare de cazare, de masă etc. și, desigur, de prestigiu: Teatrul din Oradea a împlinit de curînd 50 de ani de activitate și a fost decorat cu Ordinul Meritul cultural clasa I.

— In ce sens acționează un director de teatru care vrea să „întinerească" spiritul de acțiune al unui colectiv?

— In primul rînd am schimbat rolul secretarului literar. Din pasiv, din birou de registratură și de arhivă l-am făcut activ; adică l-am pus să creeze repertoriu. L-am pus să traducă piese, să se ocupe de tinerii scriitori care pot scrie teatru pentru noi, să conducă un cenaclu de dramaturgie. Investigînd, am descoperit două piese care ne servesc exemplar în direcția tradiției noastre de a monta piese istorice: am tradus un text de Lope de Vega, „Misteriosul principe transilvan", în care e vorba, în fond, de Mihai Viteazul și am mai tradus un text atribuit recent lui Euripide, „Resos". In care e vorba de un rege din istoria eroică a primilor noștri strămoși. Apoi, chiar la ultima ediție de anul trecut a Festivalului teatrului scurt, am prezentat o piesă cu extraordinare implicații și ecouri, evident, contemporane, jucată în premieră mondială la Oradea acum aproape 200 de ani și intitulată: „Uciderea lui Grigore Vodă Ghica", text citit de colectivul nostru cu ochii omului modern și transformat dintr-o indicație bibliografică într-un spectacol adevărat și modern.

In același teatru există și colaborează, în virtutea relațiilor de serviciu (ah, ce cuvînt nepotrivit în acest context!) noul director al teatrului, Mircea Bradu, și vechiul director al teatrului, Eugen Țurulea, actor.

— Chiar dacă întrebarea mea vi se va părea dură, vă rog să-mi răspundeți totuși cum vă simțiți acum ca simplu actor sub o nouă direcție și, într-un teatru pe care l-ați condus vreme de 15 ani?

— Normal. Nu am fost dat afară din post. Nu am fost nici măcar invitat politicos să plec. N-am mai putut și gata. Am obosit. Vreau să mă realizez, pînă la sfîrșit, ca actor, nu ca director de teatru, pentru că meseria mea e de actor.

Zenobiu Domide a fost operat de curînd, pe cord deschis, de către echipa doctorului Radu Deac din Tîrgu Mureș. E un bărbat înalt, unduitor ca o trestie, ușor asimetric, cu ochi de foefor, care trăiește și se bucură de viață cu o voluptate extraordinară. E un fanatic al filmului de animație! Ocupă în Oradea un apartament dintr-un cartier încălzit cu apele termale din sipetul de comori exotice al băilor Felix. A realizat singur sau ajutat de colaboratori, pînă acum, 250 de filme de animație! A primit sute de diplome, de medalii, de premii naționale și internaționale, și-a inventat, și-a construit singur aparatele necesare complicatelor mișcări de imagini din filmele sale desenate, spre stupefacția, spre admirația unor mari cineaști, într-o cameră de doi metri pe trei. Operat pe cord deschis, operat de marele medic chirurg Radu Deac, acest nobil artist amator al animației, descendent de mare elevație sufletească al lui Walt Disney; prinț nefericit al unor castele de nisip, izolat ani de zile din cauza bolii sale, a creat o operă răspîndită cu elogii și premii, dar a rămas un om modest, un om din Oradea, unde nu există încă un studio de animație și unde, deocamdată, putini oameni înțeleg lupta lui de unul singur pentru film! Are acum cîțiva colaboratori credincioși, cîțiva elevi de la liceul de arte plastice care îi ajută și speră să primească fonduri pentru înzestrarea unui microstudio de desene de animație, pentru ca nu cumva omul acesta uimitor de inteligent și de obsedat pentru cinematografiul desenat să rămînă în memoria noastră doar ca un om de inimă, un om care a suferit una din cele mai grele operații pe inimă din analele chirurgiei românești. Ultimul său premiu îl recunoaște valoarea fără drept de apel: premiul I pentru film de animație la Festivalul național „Cîntarea României".

Luminată fie pentru totdeauna casa frumoasă din Roșiori (de lîngă Satu Mare), unde ne-am întîlnit cu bărbatii „corului centenar țărănesc", bucurîndu-ne de ospitalitatea lui Andreica lui Moari Nuțu Lichii, „om din poveste, cu înfățișare de uriaș, cu voce de tunet. Luminată fie pentru totdeauna casa frumoasă în care toate se clădesc după cele patru puncte cardinale, după cele patru vînturi; spre dimineață, spre amiază, spre amurg și spre miez de noapte, pe patru strune de vioară, sub patru anotimpuri și unde aproape toti membrii corului poartă cîte patru nume de oameni: Mura lui Dicu Nuțu Trezii, Vasilica Anii Luschii lui Tudor, Mura lui Gheorghe Anii lui Ilie sau Octavianu lui Mitru Trezii, Gusti lui Florea Stii, Dicu lui Nuțu Trezii, Vasilica Nuțului Iuiicii, Florica lui Nuțu Lazi, Morica lui Ioani Manti, Nuțu lui Nuțu Mitru Podăriții, Mărioara lui Loati Nuțu Trezii ș.a. De mai bine de o sută de ani, familiile lor se adună la școală cu mic cu mare, serile, după zile de muncă grea în cîmp, la pădure, la fîn. Isi reazemă coasele, sapele, greblele de zid, isi pun clopurile alături și intră cu sfială în sălile de clasă, să cînte în cor. Uneori, spune dirijorul corului, profesorul Petru Vacarciuc, sînt atît de obosiți de muncă, încît se lucrează la „curatul sunet al perfecțiunii" pe voci, lăsînd o parte din oameni să doarmă cu coatele pe bănci, trezindu-i apoi ca să adoarmă cellalți, si tot așa, pînă noaptea tîrziu cînd oamenii se întorc acasă iluminați de frumusețile muzicii si toropiți de oboseala dulce a cîntecului. Dar de ce sînt nevoie acești oameni să cînte în cor? Pentru că au învățat, de-a lungul anilor, că numai împreună, cîntîndu-si jalea si bucuria, sărbătorindu-si înclinatia spre frumos în hainele lor cele mai bune, pe scenele căminelor culturale din vecini, trăind si muncind împreună sînt indestructibil si isi păstrează limba curată si melodioasă, aici, la încrucisare de vînturi, aici, la poalele stelelor. De cîtiva ani isi construiesc singuri un cămin cultural, după planurile lor, un fel de palat al muzicii, o catedrală a sunetelor, angajîndu-i pe marele meșter zidar din sat Covu lui Mihaiu Gilii si pe marele meșter dulgher Vasalică a Bărbuselului. Duminicile se string pe santier, urcă pe schele, zidesc cărămidă cu cărămidă toți coriștii din sat (!), si dacă le va da cineva o mînă întelegătoare de ajutor, în vară sau în toamnă roșiorenii de lîngă Satu Mare vor intra cîntînd, tinîndu-se pe după umeri: „Am fo' și'om și" ! Dirijorul corului e un bărbat tînăr, venit mai demult în acest sat ca profesor, căsătorit aici, cu copii, adoptat de oameni pînă într-atît încît, spune el: „acum toti îmi sînt unchi, mătusi, veri, nepoti, bunici, cumnati si asa mai departe". Cea mai mare cinste care li s-a făcut oamenilor din cor a fost venirea prin. tre ei a corului Madrigal condus de Marin Constantin. E adevărat că madrigalistii au cîntat alci într-o gură, sub ploaia de stele a universului, printre cîntecele greierilor si în mireasma fînului de cuîrnd cosit (ca într-o romanță populară), dar s-au simtit bine. Astăzi, corul cenlenar tărănesc din Roșiori este laureat al Festivalului national „Cîntarea României" si satul răsună de cîntece pînă noaptea tîrziu în liniștea eternităților de-o clipă alc satului.

La Vama, în nordul plin de păduri si dealuri încărcate de mistere si legende frumoase, am intrat într-o casă cu fîntîni-n cuptior de olari. Inăuntru, oameni bătrîni cu ochi uleiosi, un bărbat cu palma grea la gură, altul cu mîinile desfăcute pe masă. Mîinile acestea care îradiau lumină si pe care le auzeam vuind în întunericul dinăuntru, amestecat cu ploaia delirantă de afară, mi-au reținut nu numai privirile, ci mi-au intrat în memorie ca niște rădăcini din care „mă tot asteptam să izbucnească un cires înflorit. Sînt mîinile unuia dintre cei mai mari meșteri olari din ramura ceramicii de Vama, traversînd cîteva secole de singurătate si privilegii sărace odinioară, îmbogătind muzee si interioare mai multi sau mai puțin sofisticate de familii din Austria, Elveția, Franța, Italia, Republica Federală Germania, Olanda, Belgia, dar mai ales din România... Mîinile meșterului Iosif Frei fac oale de lut care cîntă cînd le duci la ureche. Lucrează de la 16 ani si va împlini în curînd 61. L-am întrebat de unde a învătat meșteșugul ăsta care prelungește lutul... în „gură de aer" si cuprinde „cer"? „D-apoi, din moșistrămosi, de pe la unul Biro Geza si de pe la altul Pali Geza, toti olari bătrîni si buni, cu vopsele de pămînt si roată învîrtită cu piciorul. Au mai fost cîtiva olari buni alci, dintre care unul Maley Iuliu a murit săracu' anul trecut, a avut cancer si s-o făcut pămînt si oale. Dar este unul Tintas Mihai care lucrează în atelierul nostru, harnic si bun. Si mai sînt fiul meu Csaba Frei si nora mea Paraschiva Frei, care pictează tare mîndru în culori de pămînt ulcioarele noastre cîntătoare. Si tot așa, apa trece pe riu, plouă, ninge, vine soare si crește grîu si cîntă ciocîrlii si noi învîrtim roata si facem ulcele, facem ulcele pîntecoase, farfurii, oale de sarmale, oale de nănasi, oale de fete mari, oale de nuntă si de tinut lapte si vin si tuică si alte cele si le pictăm cu flori să vină cîmpul la oameni cu toată setea si roua pe buze".

Privesc tulburat tabloul imens, deschis ca o poartă neferecată, intitulat „Menumorut si norodul", semnat de Ion Popdan. In atelierul înalt dintr-o clădire veche, cu aer de bazar dintr-o piață îndepărtată, înșirată acum de automobile si clătinată de dangătul clopotelor, cu scări mucezăite, dostoievschiene, Ion Popdan, un uriaș cu barbă si ochelari prin care se vede cum apune soarele pe cer albastru, ne simțim întorsi cu multe secole înapoi. Tablouri lîngă tablouri, aglomerate pe un balcon interior cu scară de lemn, rafturi lungi de cărți ca într-o bibliotecă universitară, cu „Fenomenologia spiritului" de Hegel dominînd monumental restul volumelor, sevalete, fotolii sculptate, scaune sănătoase de lemn, draperie imensă invocînd muzică de operă si cuiase de teatru, dau interiorului o atmosferă de vrajă si elevație usor eclectică. Urmărese tabloul „Menumorut si norodul", în care istoria coboară pînă la fundul sufletului si sentimentul continuității noastre pe acest pămînt se oficiază parcă într-un aer rarefiat, de catedrală universală sau într-o celule de pămînt: „Pentru mine, fiecare tablou încearcă documentare demnă, cred, de un tratat de istorie, cu bibliografii, cu fise, cu meditatie îndelungă asupra personajelor din compozitii, cu dăruire prin transfigurare la sevalet. Cînd am trecut la pictura intitulată „Avram Iancu si Kossuth", vă rog să mă credeti, eram în stare să-l recunosc pe „crăisor" — din milioane de umbre ale oamenilor zbuciumati prin istorie, prin secole — dintr-o singură aruncătură de ochi si chiar dacă ar fi stat cu spatele la mine! Eu vreau să pictez istoria neamului meu ca o istorie fără sfîrsit si dacă reusesc să îmbogătesc aceastâ mare avere românească măcar cu un colt de tablou, cu un centimetru pătrat de artă.

Se poate oare imagina astăzi o călătorie la Satu Mare fără speranța de a-l cunoaste si pe a-l vizita pe Ion Popdan, pictorul unor sublime decantări si ambiții de a exprima esența sufletului nostru zbuciumat, a unui mare dor de propria noastră istorie? Pictează, gravează, scrie „Jurnal de contemplație" si de lucru, scrie versuri, cîntă la vioară, la chitară, predă pictura unor tineri învătăcei, citește filozofie adîncă, tubeste viața ca un om ale cărui bătăi de inimă lovesc marginile lumii, cu un aer timid de membru într-o orchestră simfonică si de savant al culorilor. Cînd vorbește despre o mare certitudine să simți, să stii că undeva, într-un oraș din țara aceasta fabuloasă, trăiește un om care pictează de-a dreptul pe sufletul nostru: pictorul Ion Popdan din Satu Mare, cetățean pe o planetă căreia savantii îi spun tot mai des în ultimul timp „un sat mare"!

Viața frumoasă trăită de oamenii locurilor prin care am trecut se întregește astfel cu luminoasa lor nevoie de cultură și de artă, cu posibilitățile nelimitate de a se manifesta în societate ca proprietari și producători, creatori de artă și cultură, ca beneficiari ai civilizației noastre spirituale, ca oameni care se pot bucura din plin de talentele și aptitudinile lor. Existența bogată în evenimente pe care o trăiesc adaugă permanent noi valențe, noi circumvoluțiuni la profilul multilateral al celor ce construiesc propria lor viață ca pe o operă de artă!

La Sarmizegetusa

La Sarmizegetusa Regia
inima mea îngenunchind de trei ori după datină,
piatra încuviințează și mă primește în marile
sanctuare,
singur să urc pe colină
spre miezul de fiacără al ceasului unu.
Să știu de unde îmi începe graiul
ce mi s-a împlintat
adînc în carne
ca o secure uitată-n trupul meu de veacuri —
de unde mi se trage vlaga în sînge și în faptă
și care drum e cel adevărat
cînd se-ntețește viforu-n istorii de ruginesc
popoare
sub propriile lor stindarde
și-n propriul lor grai lovit de învrăjbire...
Cum să-mi rămînă rădăcinile vinjoase ca piatra
peste care trec milenii — lege și simbol —
Sarmizegetusa
de neclintit din propria ei țară.

IOAN EVU ■

Amor [illegible]

Orfice arderi cunoaștem, Sudoarea
înfloreste în lauri frunților. Cîntecul
nostru stă în picioare-n lumina oțelului tînăr.
O artă poetică dură ne umflă pînzele albe
ale acestei călătorii prin mulțimi. Cei ce strigă
iubirea de patrie și n-au acoperire de singe-n
lumină
să vină alci, să-nțeleagă de ce sîntem patetici.
Cunoaștem direct de la surse-adevăruri de cititorie,
Nimeni nu ne pune pe buze cătușe, Orașul
respiră egal
prin ferestrele din ochii noștri. De alci se vede
mai clar
miezul de foc al lumii. Ideile sar din inima
poeților
ca jerbele scînteilor din șarjele de aliaj nobil.
Argumente pentru acest poem dezbrăcat
de convenții îmi stau
vocile confraților mei, cățărate pe muntele
limbii române
scoțînd chiote copilărești să împrăștie ceața din
vînturile care vin de departe. Iată dovezile
celor adînc implicați în marile nuntiri ale focului
cu oamenii din patria adevărată.

EUGEN EVU ■

Scriitorul om

Pe dealul Feleacului, la Cluj, aproape de casa unde și-a vietuit Blaga ultimii ani într-o casă plină de prunci, lucrează și trăiește scriitorul Dumitru Radu Popescu. Il cunosc de cînd eram elev de liceu si se cuvine să mărturisesc încurajarea și ajutorul de care am avut parte din partea dumisale. Lucra la revista Steaua și venea periodic la cenaclul din podul casei de cultură de lîngă Bibliotcca universitară, vorbind celor care îsi rosteau versurile acolo cu un gust sigur și entuziast cînd simțea putința unor valori autentice. Mi-au fiinut de cald cuvintele lui încurajatoare în acea vreme, cînd elevul ce eram nu prea aveam în oraș un brat mai ocrotitor. Din sertarul mesel lui de lucru din strada Horea, la sediul revistei pe atunci, îmi putea imprumuta o sută de lei ca să-mi plătesc masa de amiază

I-am citit zilele acestea cartea de articole scrise de-a lungul anilor, Virgule, apărută la Editura Dacia, și mărturisirile paginilor ei mi-au readus în fată anii a două decenii în urmă vietuiți acolo la poalele Feleacului în preajma lui Agîrbiceanu și Blaga, părinții scriitului nostru în această parte de țară.

Nimic nu-l fascinează mai mult pe Dumitru Radu Popescu decît să ațea de vorbă cu oamenii, să-i asculte. Are o mulțime de prieteni în toate părțile țării, în toate profesiile, e gata să ajute pe oricine să-și împlinească pe cît se poate chemarea, se bucură ca un copil de orice izbrăvă bună a altuia, gata în mîez de noapte să lasă totul pentru ajutorare. A studiat medicina și-i pregătit de tinăr pentru binefacere. Opera lui de romancier și dramaturg de pînă acum cîtă o canosc este mărturia unui suflet ce caută dreptatea, care se zbuciumă întrun mediu fals și înțesnecat. Inseninarea, răzbunarea cerului după o ploaie îndelungă s-ar potrivi ca acoperămînt sălașului cald de vietuire ce-l propune cititorului său. Preocupat de istoria noastră națională, în ultimii ani mai ales de epoca lui Ștefan cel Mare, cunoscător din aproape al lui Sadoveanu și al marilor ardeleni, cred că în această direcție își va aprofunda mesajul. Dealtfel paginile cele mai dense din cartea sa de mărturisiri sînt cele avocindu-l pe Sadoveanu, Iorga, Rebreanu și Agîrbiceanu. Un articol ce nu trebuie să ne scape niciunuia dintre noi intitulat „Un cimitir pentru eternitate" ne aduce aminte direcțiile realitate că mormintele corifeilor Scolii ardelene sînt departe de patrie, că osemintele lui Samuil Micu, Gheorghe Sincai, Petru Maior, înoehentie Micu, Ioan Budai-Deleanu sînt în pămînt străin, că Blajul trebuie să se învrednicească într-o zi să-și întoarcă fiii și părintii acasă, mai ales că țările ce le păstrează copirșeele de bronz nemuritor ne sînt prietene.

IOAN ALEXANDRU ■

Ne amintim cu emoție:

„...prin măsurile stabilite, într-o perioadă de circa doi ani, vom putea reconstrui complet orașele și localitățile care au avut de suferit" (martie, 1977)

Și privim cu bucurie

imaginea tonică, în plină transformare a Capitalei, din martie 1979

Sintem un grup de locatari din bulevardul Tineretii nr. 6, Timișoara. In acest imobil a funcționat o circiumă in stradă, cu ani in urmă, creindu-ne multe neplăceri. Acum 5 ani am primit fericita veste că această circiumă se va desființa. Mare ne-a fost bucuria, dar nu de lungă durată, intrucit circiuma a fost mutată din stradă... in fundul curții, intr-o magazie improvizată, comună cu locatarii. Rezultatul : noapte de noapte scandaluri, zbierete, beții. Este o veritabilă catacombă menită a adăposti bișnițarii, chiar și ziarul „Drapelul Roșu" din 22 martie 1978 a sesizat unele aspecte, degeaba insă. **(Ana Haiaș, impreună cu 8 locatari)**

■

Din partea Consiliului popular al municipiului Craiova :

„Referitor la scrisoarea adresată redacției FLACĂRA de către **Ilie Georgescu** din Craiova : in urma cutremurului din 4 martie 1977 grajdul numitului a suferit avarii grave, in locul său acesta construind fără autorizație o nouă construcție cu două camere și sală. Intrucit I.G. a procedat fără a obține o autorizație prealabilă, consiliul popular a emis in mod legal decizia de demolare a respectivei construcții".

■

Sintem **un grup de studenți seraliști ai Facultății de științe economice din Cluj-Napoca,** care facem zilnic naveta din Turda, locuind aici. Intrucit autogara Cluj-Napoca este situată la marginea orașului, solicităm prin aceste rinduri forurilor in drept să dispună mașinilor să ne ia din fața Teatrului Național, situat pe artera principală către Turda — ne referim la cursa de la ora 20,45 — ceea ce ne-ar da o oră in plus de timp liber, deci de odihnă. **(Ioan Bădău,** Turda)

■

Comitetul județean Bacău al P.C.R. :

„Referitor la scrisoarea adresată redacției de către **Gh. Roșu,** din comuna Săucești : la data de 30 martie, din cauza repetatelor lipsuri de la serviciu, acestuia i s-a desfăcut contractul de muncă conform art. 130 litera „i" din Codul Muncii ; in legătură cu **șeful fermei, Grigore Stratula,** menționăm că in urma mai multor scrisori adresate Comitetului județean de partid, a fost sancționat".

■

In ultimul almanah FLACĂRA, care mi s-a părut deosebit de interesant, am descoperit totuși o inadvertență : romanul polițist al lui James Hadley Chase, publicat sub titlul **„Clubul muschetarilor"** — tradus din limba franceză de către Ersilia Moroianu, unde figurează cu titlul **„Pochette surprise"**, a mai apărut in anul 1969, in colecția „Aventura", sub titlul **„Abonament pe trenul spre iad"**, tradus pesemne din limba engleză de către Constantin Popescu, după originalul intitulat **„The Guilty are afraid".** Ce ne facem cu acest „abuz" de titluri, pentru aceeași carte ? Sau e vorba de un abuz de incredere, la adresa noastră, a cititorilor ? **(Ioan Pavelescu,** Cluj-Napoca)

■

Procuratura Generală a Republicii Socialiste România :

„Referitor la scrisoarea lui **Radu Gheorghe,** din Galați, prin care se plinge că sancțiunea aplicată invinuitului **Costache Pecingină** — care, in urma unei discuții, i-a distrus un gard despărțitor valorind 266 lei — avindu-se in vedere prețul redus al acestuia și imprejurările in care s-a comis fapta, in mod temeinic Procuratura locală Galați a dispus scoaterea de sub urmărire penală a invinuitului, el fiind obligat la plata unei amenzi de 400 lei".

■

De citeva săptămini, intrucit tonajul mașinilor depășește puterea de rezistență a celor citorva poduri de lemn ce leagă șoseaua circulară dintre localitățile Colmeana, Ursoaia, Negești, Grajduri, Săndulești, Bărănești, Bunești, Drăgolești și Buzoiești, organele I.T.A. refuză să mai efectueze transportul pe intregul traseu, in această situație noi, muncitorii, fiind obligați să facem pe jos cite 4 pină la 14 kilometri. Această situație nespus de grea pentru noi, mai ales acum, pe vreme rea, nu-și poate găsi rezolvarea decit prin construirea podurilor, cele actuale avind rol de provizorat. Dar nimeni nu se interesează de asta. **(Marin Negescu,** Negești)

■

Consiliul popular al sectorului 3 :

„Referitor la scrisoarea numitei **Ioana Maria Mitu** cu domiciliul in București, prin care reclamă nerezolvarea cererii de stabilire a domiciliului in Capitală a părinților săi : la Consiliul popular al sectorului 3 nu a fost depusă nici o cerere in acest sens a părinților lui I.M.M. Aceasta a fost invitată totuși să depună la Consiliul popular al sectorului actele necesare intocmirii formelor legale in problema solicitată".

■

Nu-mi găsesc cuvinte de mulțumire pentru fapta bună la care ați contribuit, aceea de a-i ajuta pe doctorul Mihai Iubu din Cluj-Napoca să mai lucreze. In afară de minunile ce le-am văzut cu ochii mei — oameni care nu auzeau deloc acum aud pină și vocea la receptorul telefonului ! — personal am suferit de surzenie, nu auzeam nici măcar trenul trecind pe lingă mine, eram obligată să folosesc un aparat auditiv ; după primele tratamente, iată, nu mai am absolut deloc nevoie de acest aparat. Vă mulțumesc incă o dată, la fel cum îi mulțumesc din suflet și acestui minunat om care se numește Mihai Iubu. **(Ana Gogu,** Dragna de Jos, Prahova)

■

Din partea Ministerului Muncii :

„După cum menționează și tovarășul **Ovidiu Simionescu** din comuna Cruiu, județul Ilfov, problemele care il preocupă — pensionarea pentru invaliditate, desfacerea contractului de muncă, săvirșirea unor fapte penale de către anumite persoane etc. — au fost analizate și soluționate definitiv de către organele competente, inclusiv Procuratura Generală a Republicii Socialiste România și Tribunalul Suprem".

■

Am citit cu interes articolul din FLACĂRA nr. 2/1979 despre blocul A41 din Sighișoara — vecin cu al nostru — și ne-a șocat afirmația tovarășului inginer Mihai Moldovan, din finalul articolului, cum că blocul A41 ar fi o excepție. Poate dinsul nu a trecut prin blocurile A11, A14 și A22. Avem aceleași necazuri ca și vecinii noștri, nu am văzut măcar devizul lucrărilor, și din noiembrie anul trecut, cind au fost predate aceste blocuri, reparăm intruna, incercind să punem in stare de funcționare instalațiile, ușile și ferestrele, lucru care trebuia făcut de constructor. **(Constantin Ciobotaru,** strada Splaiului 44, bloc A13, scara C, ap. 7, Sighișoara)

■

Din partea Consiliului popular al județului Vilcea :

„Referitor la scrisoarea adresată redacției FLACĂRA de către **Nicoleta M. Enache** din comuna Perișani, Vilcea, prin care sesizează faptul că nu a primit pensie de urmaș și nu s-a făcut inventarierea bunurilor in urma decesului tatălui infietor : s-a luat legătura cu Consiliul popular al comunei Perișani, in vederea alcătuirii unei comisii pentru inventarierea bunurilor, precum și pentru rezolvarea primirii de către N.M.E. a cotei parte din pensia la care are dreptul".

■

Vă scriu in numele mai multor cetățeni din comuna Uliuc, județul Timiș, cei mai mulți fiind navetiști : in anul 1976 pe ruta Timișoara — Buziaș s-a terminat inlocuirea liniei vechi de cale ferată cu una nouă, așezată pe traverse din beton. Pină aici toate bune, atita doar că avem acum mari necazuri la urcarea in tren intrucit Regionala C.F.R. nu a dispus inălțarea peronului, astfel că in unele locuri distanța de la sol la treapta vagonului atinge 1,20 metri ! Vă dați seama la ce chin sintem supuși pentru a ne urca, mai ales cei mai virstnici. **(Mircea Stăncel,** Uliuc, Timiș)

■

Din partea I.I.S. PROGRESUL, Fabrica de incălțăminte București :

„Urmare scrisorii adresate redacției de către **Mariana Niculescu** prin care aceasta își arată nemulțumirea in legătură cu comportarea șefului de magazin „Antilopa" din strada Covaci nr. 6 : verificindu-se cele semnalate, se constată că intre cei doi au avut loc discuții privind atribuțiile de serviciu... Menționăm că șeful de magazin, **Tănase Rucăreanu,** a fost sancționat cu „avertisment" pentru tolerarea și intreținerea unor discuții neprincipiale cu subalternii".

■

In 25.09.1978 am revenit la o comandă făcută incă din iunie librăriei „CARTEA PRIN POȘTĂ", solicitind almanahuri pe 1979 : SCINTEIA, FLACĂRA, MAGAZIN, CINEMA și FEMEIA. In data de 19.10 am primit confirmarea, cu specificația că mi se vor expedia pe măsură ce vor apărea. Din toate insă nu mi s-a trimis decit almanahul MAGAZIN ! Eu locuiesc in munți; pentru a le cumpăra din Hunedoara, de la Difuzarea presei, ar trebui să mă mut in municipiu, să stau la coadă de la 5 dimineața. In plus, respectivele publicații le-am solicitat pentru a fi ciute de mai mulți oameni. Ne este greu să le procurăm altfel. **(Maria Dimitriu,** comuna Ghelar, Hunedoara)

■

Din partea I.M.G. București :

„Referitor la scrisoarea adresată revistei FLACĂRA de către **Ion Enache,** subinginer la secția scularie din cadrul intreprinderii noastre, vă comunicăm : tovarășului Enache i s-a atribuit o garsonieră confort I din fondul statului, in strada Izvorul Rece, blocul S.14 ; in cazul său intirzierea in rezolvarea problemei locuinței s-a datorat faptului că o intreprindere nu poate acorda imediat locuință, cit și celui că dinsul a refuzat in prealabil o garsonieră pe considerente de confort și distanță".

■

Vă rog să publicați aceste rinduri cu speranța că acela in drept vor pune in vizare calendare de perete cu file, in acest an acest articol fiind de negăsit. **(Nicolae Stăniloaie,** București)

■

Din partea Centralei de prelucrare a lemnului :

„Referitor la sesizările făcute redacției FLACĂRA de către **Olga Stăvulescu, Dumitra Vladu și Cristina Mirea :** din studierea documentelor, precum și din discuțiile purtate cu colegii și colegele acestora, cu organizația U.T.C., a rezultat că in activitatea acestora s-au manifestat o serie de deficiențe — părăsire frecventă a locului de muncă de care răspundeau, pasivitate față de muncă etc. Cu toate măsurile intreprinse de colectivul intreprinderii de organizația U.T.C., in loc să-și schimbe atitudinea, in data de 14 octombrie 1978 ele au depus cerere de lichidare, iar din data de 16 octombrie au părăsit intreprinderea".

■

Sintem patru familii — **Mihai Acs, Valeria M., Alexandru Buia** și **Victoria Vaida** — de la ultimul etaj, 4, al blocului B 5, strada Stejarului nr. 21A din orașul Singeorz Băi, județul Bistrița Năsăud. Deși nu au trecut decit trei ani de la darea in folosință a blocului, incă din primul an a inceput să se infiltreze apă in apartamentele noastre. După repetate insistențe la organele in drept, in toamna anului trecut au venit cițiva lucrători cu ceva materiale, au inceput repararea acoperișului, dar după două zile au dispărut, lăsind lucrarea... baltă. Există și alte defecțiuni, ușile s-au montat greșit și cad, instalațiile sint defecte. De promis ni s-a promis mereu, dar nu s-a rezolvat practic nimic.

■

Din partea Comitetului municipal Buzău al P.C.R. :

„Referitor la scrisoarea adresată redacției de către **Viorica Atudorei :** luind in discuție situația locativă a tovarășei, om al muncii de la Direcția sanitară a județului Buzău, Comitetul Executiv al Consiliului popular al municipiului Buzău i-a atribuit garsoniera nr. 22 din blocul 133 A, strada Karl Marx".

Din partea Consiliului județean al sindicatelor Bistrița-Năsăud :

„Referitor la scrisoarea adresată revistei FLACĂRA de către **Liviu Fürtos,** subinginer la Intreprinderea de utilaj tehnologic din cadrul C.I.C.M. Bistrița, prin care solicită sprijin in obținerea transferului in interes de serviciu, vă comunicăm : conducerea C.I.C.M., reanalizind situația tovarășului L.F. in funcție de actele depuse pentru intreținerea familiei, a aprobat transferul său in interes de serviciu la unitatea solicitată din Marghita, județul Bihor, incepind cu data de 1 martie a.c.".

■

Citind articolul CE LOC OCUPĂ IN MENIUL ALIMENTAȚIEI PUBLICE BUCĂTĂRIA ROMÂNEASCĂ din FLACĂRA nr. 4/1979, m-am gindit să sugerez celor in drept : nu atit varietatea rețetelor — care este pozitivă — cit „uniformitatea" ca aspect a mezelurilor ce se vind uneori in alimentarele noastre, dezorientează cumpărătorii, dar „orientează" in schimb anumiți vinzători spre venituri ilicite, astfel că niciodată nu poți fi prea sigur din ce sortiment fac parte cele citeva „feliuțe" adăugate la sfirșit, drept completare la gramaj. Cred că o diversificare de prezentare a mezelurilor, conform denumirilor lor clasice, ar fi binevenită. **(O. Ionescu,** Ploiești)

■

La solicitarea Comitetului județean Ialomița al P.C.R., publicăm următoarele : In Ialomița, intrucit nu există nici o instituție profesionistă de spectacol, s-a dezvoltat substanțial mișcarea artistică a amatorilor. Intotdeauna insă, prin grija organelor locale de partid și de stat, s-a impletit arta amatoare cu cea profesionistă, datorită ajutorului primit din partea Operei Române, a unor reputate colective de teatru, cum sint cele ale Naționalului bucureștean, „Lucia Sturdza Bulandra", „C.I. Nottara", Teatrul de Comedie etc., unele dintre ele avind stagiuni permanente in Slobozia, oferind in același timp spectacole admirabile oamenilor muncii din județ. O strinsă colaborare s-a creat și cu uniunile de creație, cu Conservatorul din București, I.A.T.C. Cenaclul revistei „Luceafărul", condus de poetul Nicolae Dragoș, a fost in nenumărate rinduri la noi, organizind intilniri de neuitat. Tinem să mulțumim și pe această cale tuturor acestora, cu atit mai mult cu cit, pe lingă actul de cultură pe care l-au realizat, nu au avut și nici nu ne-au creat nici nouă sentimentul că indeplinesc o sarcină „de serviciu", că s-ar afla in provincie și că nu i-ar mai interesa calitatea muncii lor.

Tocmai in acest context ni se pare cu totul deplasată maniera (sic !) in care a abordat un grup de actori cunoscuți — conduși de Corneliu Leu, directorul Casei de filme nr. 4 — intilnirea cu cei peste 600 de oameni ai muncii din municipiul Călărași, in seara zilei de 8 martie. Se prezenta la cinematograful ORIZONT filmul **„Drumuri in cumpănă"** și alături de Virgil și Mariana Calotescu erau de față Amza Pellea, Colea Răutu, Ion Dichiseanu, Gil Dobrică și — venind mai tirziu, deranjind un emoționant moment poetic — Mircea Albulescu. Evoluase grupul poeților Ion Iuga, Al. Brad, Mircea Birsilă și M. Vișoiu, care cîștigase publicul creind o minunată stare de receptare a frumosului. Mircea Albulescu a spus două-trei fraze despre sosirea in Călărași și atit, iar momentul de stupoare a fost creat de Colea Răutu care a povestit — să fim atenți : era vorba de prezentarea unui film, de o gală, de ce nu ? — o intimplare veche de 15 ani, cind intr-un hotel din altă zonă a țării a descoperit „gingănii mișcătoare", intimplare care, spunea, actorul, i-a fost sugerată de modul in care l-am primit noi. Intr-un cinematograf pregătit „ca pentru inspecție" !... Ion Dichiseanu a ris fotogenic și a spus un banc peltic. A cintat frumos Gil Dobrică. O mențiune pentru Amza Pellea care nu a „aderat" la superficialul de pe scenă. Și cam asta a fost tot. Apiauzele — vă asigurăm, tovarășe Corneliu Leu — au fost de circumstanță. Vă rugăm să reveniți, și nu cu sufletul la gură. Sinteți datori față de dumneavoastră. Vă putem oferi noi, credeți-ne, dacă doriți să știți care e pulsul unei receptări adevărate, citeva exemple.

Din partea Comitetului sindicatului Universității „Babeș-Bolyai", Cluj-Napoca :

„Ca urmare a sesizării tov. **Ileana Vasu,** apărută in revista FLACĂRA nr. 4/1979, vă aducem la cunoștință : la Universitate nu a fost vorba de **aminarea festivității** tradiționale a pomului de iarnă, ci de expresia hotărîrii unui for oficial care ne-a fost făcută cunoscută la data de 21 dec. 1978... In ce privește presupusa **schimbare a destinației fondurilor,** precizăm că sumele sindicatului prevăzute pentru organizarea pomului de iarnă (in buget la cap. VI, art. 1 a și b), respectiv o parte din sumele realizate de sindicat pentru intregirea fondurilor necesare sărbătoririi pomului de iarnă (5 000 lei), au fost virate in contul Consiliului județean al sindicatelor Cluj..."

N.R. — Comitetul sindicatului susține exact aceleași două lucruri ca și Ileana Vasu : 1. — că festivitatea nu s-a ținut, și 2. — că fondurile au luat altă destinație !?! Atunci — care-i baiul ?!

■

Din partea Ministerului Apărării Naționale :

„Referitor la sesizarea făcută redacției de către **Olimpiu Diugan** și alți trei locatari din Iliuța și Uriu, județul Bistrița-Năsăud, prin care arătau că locotenentul-major **Petru Cătineanu,** Unitatea militară nr. 01331 Dej, i-a determinat să-i dea unele sume bănești, cu promisiunea că le va construi garduri din zid la curțile gospodăriilor proprii : ca urmare a verificărilor s-a constatat că aspectele reclamate corespund realității. Pentru abaterile săvirșite, ofițerul a fost judecat de Consiliul de onoare care a propus și M.A.N. a aprobat ca să fie trecut in rezervă incepind cu data de 29.01.1979. De asemenea, la data de 27.01. a.c., adunarea generală a organizației de bază a hotărit să fie exclus din partid".

■

Mă numesc **Dumitru Vișan,** maistru chimist, și domiciliez in Tirgoviște lucrind la Combinatul de oțeluri aliate superioare din localitate. Citind in revista FLACĂRA despre situația doctorului FLOREA DIȘU din Cimpina, am fost nu numai amărit dar și indignat pur și simplu : cum este posibil să se tărăgăneze, ce interese meschine formează opoziția subterană ce îl impiedică pe acest om să-și facă pe deplin datoria față de știință, oameni și patrie ? Mă alătur, ca om al muncii care a intimpinat el insuși, acum niște ani, greutăți la fel, birocratice, tuturor celor ce pot și trebuie să urgenteze cit mai grabnic posibil situația realizărilor acestui om de excepție.

■

Vă scrie familia Mazilu din Bacău, str. Republicii 49, blocul 40, scara C, etaj 1, ap. 4 care de la darea in folosință a magazinului „Gosiat" de la parter nu mai are nici un pic de liniște. Mai ales noaptea. Copiii plinge și noi am devenit nervoși. De ce nu se aplică reglementările legale in ceea ce privește lupta impotriva poluării fonice?

■

Mă numesc Ștefănescu Marieta și vă relatez situația deplorabilă a Cimitirului Eroilor din Orăștie. El a devenit o anexă a șantierului din vecinătate in sensul că respiră neglijență și lipsă de pietate. Peste rondoul din mijloc s-a trecut cu tractorul iar din troița din lemn sculptat a rămas doar postamentul. Sint totuși mormintele ostașilor noștri.

■

De la Ministerul Sănătății : Scrisoarea tovarășului Pătrașcu Petre din București, str. Biserica Ghencea nr. 7, sector 6, a fost trimisă spre rezolvare Direcției sanitare a municipiului București de unde urmează să primească răspuns.

● **„FLACĂRA" nu ia in considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați telefonul unde vă putem găsi.**

SĂ-I AJUTĂM PE ACEȘTI OAMENI SĂ TRĂIASCĂ OMENEȘTE ÎNTRE SEMENII LOR

Strada Gala Galaction din București, case a căror priveliște odihnește ochiul, ialuzele după care se poate ghici o viață tihnită, o stradă ferită de vacarmul mașinilor, pașii trecătorilor se aud, două șiruri de tei, probabil îmbătători la vremea lor, îi însoțesc destinul.

Și totuși, pe această stradă, Ileana Gheorghiu, în vîrstă de 68 de ani, strîngînd într-o poșetă puținul ce-i poate folosi pentru cîteva săptămîni, se furișează de la o poartă la alta, compătimită de vecini, găzduită de prieteni. Casa cu numărul 67, cu nimic mai prejos în înfățișare decît a celorlalte surate, i-a fost leagănul tinereților ei, oferindu-i încă adăpost. Dar ce se întîmplă? În anul 1972, Ileana Gheorghiu, împreună cu frații săi hotărăsc să vîndă imobilul în care locuiau familiei Sîrbu, soți și fiică. Zis și făcut. Actele de vînzare-cumpărare sînt întocmite în fața oamenilor legii, casa se cumpără la prețul de 63 de mii lei și iată, o viață nouă poate începe. Dar ce caută acolo încă Ileana Gheorghiu? — se întreabă cu vădită supărare și chiar cu surprindere, acum în 1979, familia Sîrbu. De ce ne otrăvește ea viețile noastre cu viața ei? „Dar, chiar așa! Cum de e suportați? Ce caută ea aici?" „Tovarășe dragă, am fost trași pe sfoară", ne spune Alexandru Sîrbu în vîrstă de 58 de ani, fost om al muncii, cazangiu, după proprile lui afirmații, bucurîndu-se de pe acum de dreptul la pensie. „Numai datorită aranjamentelor și mișmașurilor Ilenei Gheorghiu la notariat — se căinează Al. Sîrbu — am cumpărat această blestemată de casă împreună cu..." „Împreună cu 235 mp?" „Împreună cu această femeie (care nu vrea încă să moară, putem traduce) și datorită căreia ne vine să dăm foc la casă". Cercetăm uimiți actul de vînzare-cumpărare autentificat de notariatul de stat, iscălit de vînzători și cumpărători și constatăm (citim) că imobilul, cu toate camerele și holurile și beciul și etajul și terenul său de folosință este vîndut **„cu rezerva dreptului de habitație viageră a vînzătoarei Gheorghiu Ileana, în una cameră avînd suprafața de 13 mp, situată la etaj, în față, cu acces la dependințe".** Și în încheiere: **„Noi, părțile contractante, sîntem într-un tot de acord cu conținutul prezentului act".**

Și atunci, ne întrebăm iar, femeia aceasta, Ileana Gheorghiu, în vîrstă de 68 de ani, de ce se prelinge ca o umbră pe scările care duc pînă în camera ei? Chiar intrăm. O odaie modestă, curată, un lavoar. De ce lavoar? În casă există doar baie, încălzire de la microcentrala construită de proprietar, lumină electrică! Ni se deschide ușa unui dulap bătrînesc. O mulțime de sticle cu rezerve de apă. Ileana Gheorghiu profită de prezența noastră și își culege în grabă cîteva schimburi pentru a pleca mai departe. Unde? „Mi-e frică să mai ies din camera mea. În ultimul timp dau rar pe aici. Mai capăt găzduire pe la prieteni, ne spune Ileana Gheorghiu. S-a mers pînă acolo că am fost dată în judecată pentru înșelăciune în actul vînzării".

„Adică, tovarășe Al. Sîrbu?"

„Eu n-am știut că o iau și pe bătrînă. Ce este aceea habitație viageră? Abia acasă m-am dumirit".

„Deci, abia după ce ați iscălit actul, după ce ați insistat ca acest imobil să vă fie vîndut dumneavoastră? O lege nu poate fi atacată pe motiv că nu ați cunoscut-o. Și, mai mult, nu poate fi încălcată. În plus dumneavoastră nu ați făcut nici o acțiune în termen, de anulare a actului. În termen util. Pentru că vă convenea să sperați că Ileana Gheorghiu va pleca în cele din urmă, într-o formă sau alta, din casă sau din viață. Nu sînteți singurul caz. Și cum evenimentul întîrzie, vreți să-l apropiați dumneavoastră. Dur, metodic și lent. Există și metode de a surpa viața unui om fără riscul juridic al lovirii omului cu un corp tare în moalele capului".

„Cum, tovarășe, cum să accept eu să cumpăr o casă cu o asemenea clauză? Cînd eu în actul de proprietate m-am ferit să-mi trec copilul. Azi, mîine, te dă afară!". Iată deci că Al. Gheorghiu, (fără să știe oare?) exprimă o mentalitate — aceea a pîndei, a neîncrederii, dreptul de proprietate confundîndu-se la unii oameni cu un egoism agresiv. La discuția noastră participă și Luiza Sîrbu în calitate de fiică de proprietar și de persoană care știe mai bine decît „știu, bătrînii" cum stau lucrurile.

„Un an și mai bine, spune dumneaei, ne-am împăcat de minune cu Ileana Gheorghiu. Ne cosea rochii, serveam cîte o cafea, rochia de nuntă dumneaei mi-a cusut-o". „Și apoi, deodată, relațiile s-au stricat, pe Ileana Gheorghiu, la vîrsta ei, a apucat-o cheful de a asculta muzică, tare, așa cum susține ei, a început să rupă scîndurile din pod pentru a-și face foc iar dumneavoastră călcați numai în golurile făcute de ea? Parcă aveți o microcentrală?"

„Da, nu mai plătea lumina, apa, încălzirea".

Am constatat că Ileana Gheorghiu se achită de aceste îndatoriri trimițîndu-i banii cuveniți la C.E.C. și anunțîndu-și proprietarul prin notificări. Din 1974, urmează un lung șir de șicane pe care Al. Sîrbu le neagă cu desăvîrșire — întreruperea luminii, interzicerea accesului la baie, blocarea ușii, Ileana Gheorghiu ieșind odată chiar pe niște schele.

„Cînd l-am invitat, în urma unei notificări, la mine în cameră, în ziua de 15 septembrie 1978, față de martori, m-a bătut și a încercat să mă sugrume, declară Ileana Gheorghiu. Pentru altă asemenea tentativă, de data aceasta pe stradă, Al. Sîrbu a fost amendat de Comisia de judecată cu 600 lei". Reproducem textual din intervenția orală a Luizei Sîrbu: „Iritarea noastră vine de acolo că ea a spus că se mută în șase luni. Nu s-a mutat!" „Să vezi ce-ai s-o lei dumneata din loc!" se enervează Al. Sîrbu. Luiza Sîrbu îi comunică sincer, ca de la om la om, de față cu noi, că îi vine s-o arunce de pe balcon, dar se abține.

Spre edificare ne-am adresat tovarășului plutonier Ion Bolochină, sectorist, de la circumscripția de miliție nr. 17:

„Este consemnat că în vara lui '76 am fost chemați de către Ileana Gheorghiu aflată în fața porții închise. După gard, Al. Sîrbu agita un topor. Nu părea a fi dispus să taie lemne. Ne-a vorbit și injurios, drept care l-am amendat cu 500 lei. Un fapt mai grav, în seara zilei de 15 septembrie 1978. Al. Sîrbu a fugărit biata femeie de-a lungul străzii Gala Galaction pînă la intersecția cu bulevardul 1 Mai, unde a îmbrîncit-o în mijlocul carosabil al străzii. O mașină a frînat la timp. În frunte cu șoferul, oamenii indignați l-au urmărit pe Al. Sîrbu pînă în curtea sa unde, se pare, nu i-a fost ușor". Prin ordonanța din 16 ianuarie 1979 Procuratura sectorului 8 l-a aplicat o sancțiune cu amendă de 1 000 de lei, evitînd o altă posibilă condamnare.

Secretarul organizației de bază nr. 13 a cartierului, Constantin Șoltuz, este necăjit și indignat de comportarea noului venit în cartier. Fiica veneratului scriitor Gala Galaction, Ileana Stănciulescu, a primit-o adeseori pe bătrînă în stare de adîncă disperare. Există șansa ca în acest imobil să se trăiască omenește. Cu condiția respectării legii și a moralei.

ADI CUSIN ■

Casa „cu un as în mînecă"

În Eforie s-a construit o casă. O casă foarte frumoasă, cu parter și etaj, pe strada B.P. Hasdeu la numărul 28. Aparține Zamfirei Mocanu, 51 ani, veche lucrătoare în comerț.

La 7 decembrie anul trecut, Consiliul popular județean Constanța hotărăște prin Decizia cu numărul 606 trecerea în proprietatea statului a celor două apartamente, de la demisol și de la parter, ale Zamfirei Mocanu, pe care nu le-a înstrăinat în termenul de un an prevăzut de lege. De sus, de la etajul care i-a rămas în deplină proprietate și folosință, Zamfira Mocanu contestă această decizie și se declară „surprinsă" că tocmai forurile care i-au dat aprobările pentru construirea casei „îi fac greutăți". Ea vrea să lase impresia că atît Consiliul popular Eforie cît și Consiliul popular Constanța, căruia i se subordonează primul, au lăsat-o să-și construiască vila pentru ca mai tîrziu să-i ia o parte din această clădire și s-o treacă în proprietatea statului, conform legii 4 din 1973. Scriem aceste rînduri pentru a arăta cît de puțin adevăr cuprinde și, în fond, cît de nocivă este această afirmație a proprietăresei din Eforie care din două cuvinte trage toată spuza pe turta ei, seamănă eroarea și neîncrederea și încearcă să stîrnească compasiunea celor ce cunosc numai din auzite acest caz. Zamfira Mocanu se apără cu legea 4. Perfect, este dreptul ei. Însă ea uită că aplicarea sancțiunilor acestei legi în cazul vilei pe care a construit-o la Eforie este o consecință directă a încălcării acelorași legi în construirea respectivei vile. Legea impune respectarea unei autorizații de construcție. A fost, această autorizație, respectată ori nu? Aceasta este întrebarea?

Zamfira Mocanu însăși ne spunea că planul inițial al casei nu a fost respectat. Ea ne mai spunea că vina este a meșterilor de la ICRAL Constanța, cu care a contractat construirea casei. Însă tot ea și-a amintit că înainte ca meșterii să vină la lucru, chemase „un particular cu excavatorul" pentru a săpa groapa viitoarei fundații. Groapa s-a nimerit să fie mai mare decît era necesar pentru centrala termică și boxa ce urmau construite jos. S-a creat astfel loc pentru încăperile de la demisol. După cum, așadar, singură Zamfira Mocanu ne spunea, ea a pus meșterii în fața faptului împlinit. Situația aceasta o acuză pe ea și nu-i scuză, desigur, pe constructorii de la ICRAL. Nu încape nici o îndoială că răspunderea este a tuturor deopotrivă. A proprietăresei, pentru că putea sesiza imediat consiliului popular „greșelile" constructorilor, abaterile lor de la planul inițial al casei. A celor ce-au construit, pentru că au acceptat probabil „sugestiile" proprietăresei doritoare de încăperi în plus. A celor ce n-au urmărit cum este construită casa și și-au dat seama că ea are camere în plus abia atunci cînd au constatat că se face speculă cu camerele acestea.

La ICRAL Constanța, tînărul inginer Ion Țonoiu, și mai tînăr în funcția de director — abia de cîteva săptămîni — al acestei întreprinderi în care este hotărît, am înțeles, să reintroducă cinstea, legalitatea și disciplina, ne spunea că maistrul Marin Cuprinșu și tehnicianul Vasile Ionescu, care au lucrat la vila din Eforie, au fost de asemenea sancționați. Dealtfel, aici și inginerul șef Virgil Nicodi a fost scos din funcție.

Zamfira Mocanu a pierdut o parte din casă. Alții au suferit retrogradări de retribuție sau de funcție. Lăcomia unora și neatenția altora s-au favorizat reciproc și au țesut această situație încurcată pe care puterea legii, desigur, o va limpezi. Zamfira Mocanu, ale cărei gînduri caută cu febrilitate o soluție, credea că a și găsit una: „Dacă distrugem zidurile de prin pod iar încăperile de la demisol le umplem cu pămînt? Băgăm pămînt pe ferestre iar apoi zidim ferestrele pe dinafară..." Încălcarea unei legi și construirea unei case „cu un as în mînecă" poate fi acoperită cu o lopată de pămînt?

DUMITRU ELIADE ■

● POȘTA REDACȚIEI

ADMINISTRATIV

● Roza Butoi — comuna Brastavățu (Olt): Nomenclatorul funcțiilor didactice pentru ocuparea funcției de educatoare prevede: a) educatoare grădiniță (stagiar, definitiv, cu grad didactic II și I), nivelul studiilor — medii de specialitate, iar retribuția tarifară diferențiată și pe grupe de vechime; b) învățător, educatoare (fără studii corespunzătoare) nivelul studiilor: medii dar nu de specialitate, iar retribuția tarifară diferențiată pe grupe de vechime. Deci, pentru ocuparea funcției de educatoare trebuie să aveți neapărat studii de nivel mediu ● Cornel Mihăilescu — București: Nu ați figurat pe tabelul de locuințe al întreprinderii pe 1978, întrucît doar în luna iunie 1978 v-ați stabilit domiciliul în București ● Mihai Soroceanu — Botoșani: Unitatea v-a încadrat legal. Dv., fiind pensionar de invaliditate gradul III și prestînd muncă cu jumătate din durata normală a programului de lucru, sînteți în drept să primiți retribuția tarifară pentru ½ normă plus pensia, fără ca acestea împreună să depășească 70% din retribuția avută la data stabilirii gradului de invaliditate ● Alexandru Palade — București, Gheorghe Bradu — Peștișa: Constituie vechime în muncă și timpul în care o persoană încadrată în muncă și-a întrerupt activitatea pentru că a îndeplinit serviciul militar în termen, a fost concentrată, mobilizată sau în prizonierat. Dv. nu îndepliniți aceste condiții. Din scrisori nu reiese că ați întrerupt activitatea în vederea stagiului militar ● Maria Dinescu — București: Am fost informați că ați fost repartizată la Uzinele chimice române ● Emilian Stănescu — comuna Poienarii-Burchii (Prahova): Nu mai puteți fi revizuit întrucît ați refuzat toate locurile de muncă oferite, care condiționau și primirea pensiei de invaliditate gradul III ● Ion Grozea — București: Lucrările de reparații ale imobilului din str. Serg. Dorobanțu Vasile nr. 6 vor fi terminate în cursul trimestrului II a.c. ● Vasile Drăgu — Cluj-Napoca: Atribuirea unei locuințe corespunzătoare numărului de membri ai familiei poate fi soluționată numai prin locul de muncă. Vă sfătuim, în acest sens, să vă adresați C.O.M. al întreprinderii unde lucrați.

MARGA NEDELEA ■

ÎNVĂȚĂMÂNT

● Grigoriu Vasilica — Brașov s.a.: În decursul anului școlar nu se face în nici un caz o reducere a orelor de limbi străine ● Iancu Constantin — Teleorman: Din scrisoarea dv. am înțeles doar că încă nu sînteți hotărît să spuneți tot ce aveți de spus ● Alexandrescu Constanța — Drobeta-Tr. Severin: Răspunsul ce vi s-a dat la Inspectoratul școlar păcătuiește doar în formă, nu și în conținut. Transferările se fac numai prin concurs ● Boitor Mariana — Satu Mare: Pentru calificarea ca laborantă adresați-vă, prin întreprindere, centralei industriale de care aparțineți ● Laskay Alexandru: Comunicați-ne adresa actuală și, eventual, numărul de telefon ● Remenyi Iosif — Arad: Conform ordinului M.E.I. nr. 330/1968 corepetitorii încadrați ca profesori au dreptul la un concediu de odihnă similar cu cel acordat personalului didactic ● Cojofană Maria — Reșița: Ministerul ne înștiințează că, în baza actelor depuse, vi s-a aprobat înscrierea la Facultatea de filologie din Timișoara, fără frecvență, chiar în anul școlar în curs ● Sturza Dumitru — Iași: Sîntem siguri că atunci cînd veți fi depensionat Inspectoratul școlar vă va da tot sprijinul posibil pentru reluarea activității ● Văduva Sabin — Dolj: Nu, anii în care ați funcționat ca pedagog nu intră în calcularea vechimii în învățămînt ● Andreica Ioan — Cluj-Napoca: Ca absolvent, cu stagiul îndeplinit, puteți urma o a doua facultate în cazul cînd e necesară exercitării profesiei actuale ● Dodi Nicolae — Alba Iulia: E firesc să restituiți o parte din cheltuielile de școlarizare de vreme ce ați îndeplinit numai parțial clauza de stagiu din contractul încheiat cu Grupul de șantiere Moldova Nouă ● Ruță Elena — Mureș: Singura modalitate de a vă transfera în oraș este reușita la concurs. Deocamdată, pentru a vă veni în ajutor, Inspectoratul județean a aprobat detașarea dv. într-o localitate mai apropiată de Tg. Mureș.

MIRCEA FODOREANU ■

JURIDIC

● Stătache Stana — Tulcea: Într-un proces de divorț, interesul copiilor este determinant ● Iosif Kober — Sibiu: Hotărîrea judecătorească are la bază un document incorect întocmit. Recursul este justificat ● Ardeleanu Dumitru — Brașov: Este dreptul dv. să pretindeți serviciului sistematizare motivarea refuzului său ● Oloroiu C. Dumitra — Filiași: Pentru actele false de la dosar sesizați procuratura ● Ganea Ivan — Oltenița: Acțiunea judecătorească a fost greșit orientată; reveniți și cereți revocarea donației ● Stanciu Elena — Orăștie: Valoarea prezentă a apartamentului n-are, după părerea noastră, nici o legătură cu sumele pe care le datorați soțului, în cazul că datorați bani și nu o parte din contravaloarea apartamentului ● Iosif Coman Floarea — București: Am înaintat memoriul dv. Secției a VI-a Civilă din Tribunalul municipiului București ● N. Dan — Giurgiu: În acțiunea înaintată Tribunalului precizați căile pe care poate fi recuperat prejudiciul ● Manole Florica — Bacău: Am trimis memoriul dv. la Procuratura Generală ● Anca Florica — Cîmpeni: În partaj determinantă este autorizația eliberată de Consiliul popular. Pentru interesele fetei adresați-vă Autorității tutelare ● Bilek Ladislau — Arad: Îngăduința sau bunăvoința pot crea prejudiciu. Individualizarea pedepsei este apanajul judecătorului ● Lăcătușu Petre — Bacău: Dacă autorizația de construcție este pe numele ambilor soți aveți dreptate. Puteți acționa în judecată dacă dispuneți și de alte înscrisuri. Mărturiile, în acest caz, sînt lipsite de relevanță ● Ileana Ioncică — București: Sînteți în dreptul dv. cînd cereți instanței judecarea fără public; cu condiția ca motivele să fie temeinice.

N. CRISTACHE ■

SOCIAL

● Olga Gh. Vasile, Baia — Suceava: Nu cunoaștem adresa lui Gheorghe Zamfir dar știm, de la dînsul chiar, că naiurile și le face singur ● Prodan Mihai — Corlești (Vaslui): Dacă vi s-a reținut nelegal o sumă de bani, procedați cum v-au învățat tovarășii de la inspectoratul școlar — dați-i în judecată! ● Rădulescu Olimpia — Drăgășani (Vîlcea): Revista noastră — conform Legii presei — nu poate interveni într-un proces ce este în curs de judecată ● Eduard Andrieșeanu — Hoghiz (Brașov): Afacerea cu maramureșenii, cum o numiți, trebuie adusă la cunoștința Procuraturii județene Brașov ● Ștefăneseu Vasile — Constanța: Dacă o să ne cereți un sfat iată-l: fiind pensionari stați în Constanța căci Bucureștiul este oraș închis și formalitățile (dacă se aprobă) durează, normal, mult. Sînteți destul de aproape de copii ● Redacția ING. de la Institutul politehnic București: Reținem propunerea dv., aceea de a scrie despre doctorul inginer Moraru Vasile ● Ievocan Vasile — Bălan (Harghita): Nu vă supărați, adresați-vă unui avocat de pe plan local ● Carmaciu C-tin — Podul Turcului (Bacău): Ați fost trecut în rezervă din cadrele militiei în urma unei sesizări adresate revistei noastre și ne cereți sesizarea. Nu este legal ceea ce ne cereți ● Miu Ioana — Mărunței (Olt): Miu Millan, tatăl vostru, a plecat cu o altă femeie la Slatina. Ne pare rău. Poate citește rîndurile acestea ● Oprolu M. Ion și alții — Pitești: Simpiu — tovarășul inginer Bălescu Eugen, șeful secției unde lucrați, nu are dreptul să nu respecte legea ● Deacu Florentina — Lipnița (Constanța): Trebuie să vă adresați Ministerului Sănătății ● Vlăduț Stela — Hunedoara: Publicăm serialul vieții eroice și de excepție a lui Vasile Adamescu tocmai pentru că el face cu voința și inteligența, cu sprijinul statului român, ceea ce natura n-a făcut și desigur n-o să facă ● Engelbert Krauss — Sibiu: Vă exprimați în românește frumos, curgător, literar chiar. Așteptăm de la dv. lucruri concrete sau literatură ● Petre Oslescu — Craiova: Citiți răspunsul dat tovarășului Ștefănescu Vasile din Constanța ● Manda Maria — Prundu Bîrgăului (Bistrița-Năsăud): Nu am înțeles ce boală are fetița. Reveniți de urgență ● Alupoaie Mihai — Constanța: Puteți trece pe la redacție într-o simbătă, la secția de scrisori, probleme cetățenești.

EUGEN SECELEANU ■

● Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10–13.

Capodopere literare în adaptare liberă

AL PATRULEA STOL este un film mediocru. Nu slab, ci mediocru. Are cîteva merite și este bine să le subliniem. Filmul este de actualitate prin faptul că autorul filmului, Timotei Ursu, scenarist și regizor, evită orice șablon pe care nu știm de ce unii îl identifică arbitrar cu „cerințele actualității". Actorii sînt bine aleși, doi dintre ei fiind cu adevărat extraordinari. Violeta Andrei și Constantin Guriță. O actriță frumoasă, tandră, inteligentă, feminină — îți vine greu să te desparți de un asemenea personaj. Constantin Guriță joacă discret, foarte discret, așa cum îi stă bine umorului și nu băscăliei, un rol despre care autorul filmului a crezut (greșit) că este hazliu oricum. Rolul unui maior de pompieri venit în concediu să prindă pești. Actorul a corectat modul de a gîndi al autorului filmului și a reușit să fie plin de inteligență și umor. După părerea noastră acest film nu trebuia făcut color. Se colorează (datorită peliculei) o realitate deja colorată și încă frumos — marea. Filmul este mediocru căci Timotei Ursu nu știe (încă) să scrie o narațiune și nu are (încă) umor. Deși sînt folosite cîteva clișee ale prozei moderne rezultatul este slăbuț. Dorind, dacă ni se permite, să-l ajutăm, colegial pe Timotei Ursu vom spune că unele simboluri sînt de-a dreptul ridicole. De pildă vaporul eșuat lîngă locul de vacanță. În rolul unui funcționar de la arhive Boris Ciornei este de un sentimentalism desuet. Nicolae Iliescu (Ștefan) și Ștefan Maetec (puștiul îndrăgostit) sînt prea rigizi. Ilenei Stana Ionescu i s-a scris un rol cu și lui Boris Ciornei — sentimentalist, nu sentimental. Fiind un cineast tînăr, Timotei Ursu este susceptibil de progres. Trebuie însă să lucreze mult la un scenariu sau să apeleze la un om de meserie. Soluția negării șablonului chipurile al actualității și afirmării unei povestioare gen Brătescu-Voinești conduce la rezultate mediocre. Ne trebuie niște filme bărbătești. „Adaptare liberă" după „Jocul de-a vacanța" de Mihail Sebastian înseamnă ecranizarea slabă, orgolioasă fără a fi cazul, a piesei cu titlul citat a autorului pomenit — Mihail Sebastian.

EUGEN SECELEANU ■

ÎNTRE OGLINZI PARALELE. Mircea Veroiu a forfecat opera lui Camil Petrescu în așa fel încît să scoată din Ștefan Gheorghidiu, eroul romanului **Ultima noapte de dragoste, prima noapte de război**, un tip dominat de ecourile convulsiilor sociale ale epocii, implicat chiar în mișcarea socialistă și muncitorească, un bărbat cult, rafinat, obsedat de gelozie dintr-o necruțătoare neîncredere în sine și în societatea burgheză desuetă, rapace, sforăitoare, chiar analfabetă, parfumată și lascivă a saloanelor bucureștene de altădată. Și reușește. Filmul pare să nu aibă început și sfîrșit. El reprezintă decupajul unui fragment de viață care poate continua (ca în roman) sau se poate încheia cu un cartuș rătăcit pe fronturi mocnite, într-o noapte a patimilor telegrafiată printr-un ordin de chemare și semnată benevol pe un vraf de cecuri sau de renunțări ! Eroul lui Mircea Veroiu e un inadaptabil, un aspirant la absolut (așa cum a fost și Ștefan Gheorghidiu, al lui Camil Petrescu), într-un haos perfect. Scenele filmului sînt dense, pregnante, de o plasticitate dramatică, locurile de filmare par uneori căutate, dar încărcate în sine de o atmosferă tensionată și de subtexte. Totul este minuțios lucrat, cu o plastică a mișcării în cadru ușor coregrafică, reconstituirile par uneori fardate, cartonate, muzica e simplă, fără stridențe, de flașnetă sau de gramofon, culoarea filtrată ca prin vitralii alteori crudă, dureros de crudă, lumina filată cu grijă, încărcînd decorul de prevestiri lugubre și de remușcări în perdele de pluș. Ion Caramitru vine exact din opera lui Camil Petrescu și chiar din biografia acestuia : e ezitant, ros de întrebări existențiale, uneori fără răspuns, impulsiv, generos, suspicios, disperat, plins în hohote. Ion Caramitru și-a jucat rolul cu inteligență și cu mare investiție de cultură ! Ovidiu Iuliu Moldovan e convingător, cald, înțelept, discret, cu un zîmbet curat dar trist. George Constantin e înșelătorul și dominant. Dorel Vișan, rupt parcă din realitatea de escroci și parveniți ai epocii. Elena Albu, rece, diafană, ambițioasă și implacabilă în voluptăți ca și în afaceri.

În rest, muzică tristă de flașnetă și vînt surd care smulge ziarele și afișele de pe străzi, ca o prevestire a furtunilor viitoare. În ansamblu un film bun dar să nu uităm că sursa este o capodoperă !

ARON DOMIDE ■

Profesiune de credință

Altfel nu exista Capella Sixtină...

Am încercat să-l abordăm pe compozitorul **Mihai Moldovan** — premiatul Uniunii compozitorilor din anii 1969, 1971, 1973, laureatul Premiului „George Enescu" al Academiei Republicii Socialiste România în anul 1968, ale cărui lucrări sînt interpretate astăzi în concerte publice în U.R.S.S., Franța, Portugalia, R.D. Germană, R.P. Bulgaria, R.S. Cehoslovacă, S.U.A., Italia, R.P. Polonă, Japonia, Olanda, Suedia etc. — cu obișnuitele întrebări de interviu. Răspunsul său a fost următorul. L-am stenografiat.

„Nu-mi plac întrebările pentru că nu știu în ce măsură cineva mă poate întreba mai bine decît mă întreb eu mereu. Deci prefer să mă supun singur întrebărilor pe care cred că vreți să mi le puneți dumneavoastră. Și, vă asigur că îmi voi răspunde și vă voi răspunde cu cea mai mare sinceritate. Sînt cel mai crud judecător al meu... Scriu muzică pentru că mă simt în stare să scriu ce aud în mine însumi și în restul lumii. Scriu fără multe vorbe în jurul muzicii, fără declarații patetice și mai ales fără adjective, pentru că **nu ele ne fac oameni**. Mi s-a întîmplat să fiu copleșit de adjective, dar eu eram deja om fără ele, chiar dacă aceste adjective veneau de la critici muzicali autentici sau de la nepricepuți".

„Toți cei care iau un creion în mînă, o gumă de șters și o foaie cu portative își caută de fapt propria identitate. Eu mă reîntorc la origini. Vreau să cobor dincolo de mine însumi. Pînă acolo unde se deslușește matricea noastră pe pămînt".

„Nu doresc ca acest dialog să fie o simplă descărcare de gînduri pe care le frămînt și le trăiesc. Dar eu, de pildă, fac muzică românească pentru că nu pot face altfel de muzică. Îndrăznesc să spun că nu am ales-o eu, ci ea m-a ales pe mine. M-a surprins pur și simplu. M-a găsit pur și simplu pregătit să o trăiesc, să o comunic. Copilărind în nordul de nord al sufletului nostru, eu, propriu zis, nu fac muzică ci o așternd pe hîrtie. Și încerc să o fac cît mai bine. Fără trădări. Fără compromisuri".

„Folclorul este deopotrivă suprafață și simbol. Depinde ce alegi. Prea mulți îl folosesc astăzi drept „monedă forte", situîndu-l într-un fel de „pat al lui Procust". A devenit, la unii, o emblemă pe care dacă ți-o lipești pe frunte, treci în sublim. Ceea ce este evident fals !"

„Și, pe urmă, în nopțile nedormite, în fața unei coli de hîrtie cu portative, încerci să reconstitui lumea... Evident, lumea noastră. Totdeauna arta a fost o artă de comandă ! Altfel nu exista Capella Sixtină și nici stilul gotic ! Arta timpului meu este arta zilei pe care o trăiesc".

MIHAI MOLDOVAN ■

Notes

Simțim din ce în ce mai acut absența marelui actor Dem Rădulescu de pe marele ecran, micul ecran, de la posturile noastre de radio și, evident, lucrul acesta nu face decît să ne îngrijoreze. Dacă nu ni s-ar da din cînd în cînd ocazia exactă am fi pur și simplu derutați pentru că marele actor de comedie devenise mai punctual decît ora siderală pe toate lungimile de undă ale umorului de diverse calități și intensități. Dar, e adevărat, uneori era formidabil ! Un nemaipomenit cascador al risului ! ● Excepționalul Caiet' (program) al Teatrului Național din București ne oferă, printre altele, cîteva versuri inedite de Tudor Arghezi din care reproducem „Răzlețe" : „Pe cît crești și ești mai mare / Te obrăznicești mai tare". / / „După cazne de un an / Poți să scrii și un roman". / / „Nu auzi nimic: măcar / La urechi de la măgar". / / „De vorbește / Te stropește, / Dacă tace / Nici atît nu poate face !". ● Spectacolul „Cu mița-n sac" de Feydeau, la Teatrul Nottara, e o comedie de bulevard spumoasă și uneori vulgară. Fără inteligența regizorului Dan Micu și fără burlesca dezlănțuire a lui Horațiu Mălăele și Victor Strengaru, fără umorul și dezinvoltura întregii trupe, piesa s-ar fi transformat într-o reprezentație de periferie a spiritului. ● Aflăm că la Teatrul „L. S. Bulandra" spectacolele „Elisabeta" și „Leonce și Lena" se apropie de un jubileu : 300 de reprezentații, în timp ce „Interviu" de Ecaterina Oproiu a împlinit acum cîteva zile 200 de reprezentații ; ceea ce trebuie să recunoaștem, înseamnă o performanță demnă de prestigiul unui teatru cu un ansamblu atît de valoros, care joacă seară de seară cu sălile pline ! ● Sîntem informați că în curînd vor începe lucrările de refacere la Sala Mare a Teatrului Național, în așa fel încît reprezentațiile ce vor avea loc acolo să ofere spectatorilor același confort, aceleași condiții tehnice : de acustică, montare rapidă a decorurilor și orgă electronică de lumini, ca la o premieră ! ● Cîntărețul de muzică folk Mircea Florian a trecut de curînd de la chitară pe platoul de filmare ; regizorul Mircea Veroiu l-a distribuit într-un rol care îl onorează pe cîntăreț : acela de gazetar ! Filmul ? „Între oglinzi paralele !" ● Excepționalul flautist care este Voicu Vasinca a scos de curînd un disc la casa de discuri „Electrecord". Casă de discuri, deocamdată, a găsit, dar orchestră în care să-și găsească un loc pe măsura talentului său și exigențelor impuse de munca în colectiv, încă nu. Îi dorim succes pe ambele fronturi. Mai ales că Voicu Vasinca e un flautist de talie mondială.

ANDREI PETRESCU ■

● CAP LIMPEDE

Cei mici, pe micul ecran

Copiilor noștri — asta, TV-ul a înțeles-o — le plac concursurile, olimpiadele, întrecerile, tot ceea ce ține de sportul minții, al fanteziei, al talentului etc. În colaborare cu Consiliul Național al Organizației Pionierilor, televiziunea a inițiat, între copiii județelor țării, niște concursuri, sub genericul „Cutezători spre viitor". Ce le oferă aceste concursuri?

Ultimul, cel adus pe micile noastre ecrane duminică, 4 martie, cu concurenți din Constanța și din Brașov, ne-a oferit, timp de vreo 60 de minute (adică ceva mai mult decît, în orarul școlar, o oră de dirigenție), un spectacol în care, alături de cîteva, prea puține lucruri frumoase, simțite, s-au răsfățat toate șabloanele, poncifele, (sau rozul artificial) ce colorau ticurile, manilele, obsesiile, cenușiul orele de dirigenție dintr-o etapă pe care școala noastră a depășit-o de mult. Vreme de 60 de minute, cu prea puține excepții, am asistat la un spectacol pentru copii, dat de copii, din care copilul, copilăria au fost absente.

Practic, ce ne-a propus această emisiune? Concurenților li s-au propus, la probele teoretice, întrebări decupate din articole de ziar, la care ei, firesc, au răspuns cu fraze din aceleași articole, fiind total izgonite (în contrazicere cu înșeși principiile pedagogice ale școlii noastre!) orice tentative incitînd la gîndire proprie, la inteligență proprie, și asta nu prin tematică, nu prin fondul întrebărilor, ci prin forma, prin formularistica greoi-șablonardă a chestionarelor. Asta, la probele zise „teoretice". Cele artistice (cu excepția celor de pictură, asupra cărora vom reveni) s-au desfășurat după același tipic, retezîndu-li-se chiar și aici copiilor dreptul lor de a fi spontani, de a fi proaspeți, de a fi ei înșiși, de a descoperi lumea altfel, de a revela altfel de perspective. Cam tot ce s-a cîntat și tot ce s-a spus a stat sub semnul lui „mîndru" și „minunat". Idei mari, luminoase s-au opacizat, le-au opacizat clișeele. Am aflat că Țara Oltului e „mîndră", am aflat că Țara Făgărașului e și ea „mîndră", am aflat că și Dobrogea este „mîndră" („Plaiul mîndru dobrogean / Înflorește an de an"), că, evident, toată țara e „mîndră", am mai aflat că patria e „minunată", că mamele sînt „minunate", că viitorul e „minunat" (e chiar o „navă minunată!"), că viața pe mare e „minunată", am mai aflat o mulțime de alte minuni. Nu ne-am mirat, în asemenea circumstanțe, că o fetiță de 5 ani, într-un număr muzical-coregrafic închinat primăverii, s-a ocupat mai puțin de flori și de gîze și mai mult de campania de însămînțări, criticîndu-i, sever și peltic, pe un „vecin" aflat în culpă („Timpul e înaintat / Și tu n-ai pus nici un strat!"). În ce privește dansurile, am asistat, printre altele, la niște hore, frumos jucate, cu săltărețe strigături închinate patriei. Strigătura, această specie a liricii populare, modulată după ritmica jocului și avînd rostul de a-l anima, are, de regulă, spune cartea de școală, o funcțiune satirică. (Ceea ce emisiunea noastră încă n-a aflat!)

Nu vom mai da exemple, fiindcă, precum spuneam, întreaga emisiune, sau cea mai mare parte a ei, a fost o colecție de clișee, de afirmații bombastice, fără acoperire în sentiment, de ridicole prețiozități, de penibile locuri comune, facile, stereotipe și vlăguite, adică tocmai ceea ce **nu caracterizează** copilăria, virtuțile ei, climatul în care crește și se formează. Dacă nu s-a avut încredere în talentul copiilor, în capacitatea lor de creație, măcar să se fi apelat la texte din poeții noștri adevărați, pe care copiii înșiși îi iubesc și îi recită cu plăcere. Deși, în ce ne privește, am fi apelat, în primul rînd, chiar la copii.

Cîteva cuvinte despre prezentare și despre juriu. O prezentare searbădă (Ion Arcudeanu), ea însăși profund șablonardă, crispată, rece, mai dînd cu cotul și în gramatică (pentru I.A., un bilețel cu niște răspunsuri nu a fost „trimis juriului", ci „trimis la juriu"!), a deschis, a punctat și a încheiat o emisiune care, iată, ne lingă că a fost așa cum a fost, se mai ceartă și cu limba română! Asta, în fața unui juriu în care, printre alții, se afla un om de cultură, un erudit al limbii române, scriitorul Romulus Vulpescu! Un juriu care, cu o larghețe (sau o indiferență?) rară, a răsplătit aproape tot ce-a văzut și a auzit cu nota 10. Singurul membru mai exigent al juriului a fost un copil, o pionieră, școlărița Daniela Nuță, din comuna Bogați, județul Argeș. În ce ne privește, singura notă bună i-o punem ei.

I. OLTEANU ■

George Călinescu — „suflet avintat şi solemn"

...„Optimismul meu cu care iau parte la lupta pentru construirea socialismului e o impulsiune adevărată şi francă a fiinţei mele şi nu mi-a fost greu să mă apropii de oameni, de vreme ce i-am iubit totdeauna. Teatralitatea, patetismul ce însoţesc cîteodată gesturile mele sînt departe de a fi teatru şi poză : ele sînt corelate sufletului meu avintat şi solemn."

G. CĂLINESCU

Vorbiţi şi scrieţi

(În) continuu

Mi se pune întrebarea : cum e corect, **incontinuu** sau **incontinuu** ? Dicţionarul explicativ, cu indulgenţa care îi caracterizează, admite amîndouă formele, doar că prezintă înţelesul numai la forma cu **i-**, pe care în felul acesta o declară preferabilă. Îndreptarul şi, după el, Micul dicţionar enciclopedic se mulţumesc să insereze forma cu **i-**. Dicţionarul de neologisme nu dă nici una din ele. Mi se pare că aceasta este soluţia preferabilă.

De obicei, cînd se discută formele greşite ale cuvintelor, în special ale neologismelor, se dă vina pe incultura vorbitorilor. În cazul de faţă încurcătura porneşte de la latină, care cunoaşte verbul **contineo**, cu două înţelesuri foarte diferite :

1. „A ţine la un loc", de unde avem verbul moştenit **a conteni**, care înseamnă „a înceta" şi a dat derivatul negativ **necontenit**.

2. „A lega", de unde s-a format **continuus**, pe care îl avem ca neologism, cu aceeaşi valoare ca necontenit, dar fără particulă negativă.

De aici se pot naşte confuzii ; pentru a le evita, vorbitorii au creat, cu prefixul **in-**, derivatul **incontinuu**, cu aceeaşi valoare ca **necontenit**. Nenorocirea este că latina are două prefixe **in-**, unul negativ, şi altul cu valoare de „înăuntru", pe care l-am moştenit sub forma **in-**. Aşa se face că vorbitorii au înţeles noul derivat ca format cu **in-** şi au părăsit sensul negativ.

Cred că cea mai bună soluţie pentru a evita confuziile este să ne mulţumim cu **continuu**, fără **in-** şi fără **in-**, cu atît mai mult cu cît avem derivatul verbal **a continua**, care porneşte de la acelaşi înţeles de bază. Dealtfel, **in-** nu aduce aici nimic din punctul de vedere al sensului : în româneşte adjectivele se folosesc, la forma masculinului singular, cu valoare de adverb, deci aşa cum zicem ● **fugă iute** şi **aleargă iute**, putem zice şi **un curent continuu** şi **apa curge continuu**.

AL. GRAUR ■

Cronica literară

Operă de creaţie critică

Scriitori români de azi, vol. 1, 2, înainte de a fi un vast tablou al literaturii ultimelor decenii, este o operă de creaţie critică. N-am aşteptat, întrucît ne priveşte, **Jurnalul parizian** (1977) pentru a înţelege că Eugen Simion este nu numai un critic exemplar, dar şi un spirit creator, un portretist redutabil şi un moralist, un scriitor în toată puterea cuvîntului. Gustasem din plin calităţile **literare** ale talentului său, ironia cordial-aulică (ştiind să fie şi incisivă cînd împrejurările o cer), umorul epic, distincţia stilistică, încă din cronicile şi cărţile sale anterioare, din critica şi eseistica sa, ajunse la maturitate, la accentul personal, la accentul de siguranţă al unei expresii de sine, odată cu **E. Lovinescu, scepticul mîntuit**, cu **Scriitori români de azi**, vol. 1, 2, şi rubrica săptămînală ţinută de mai mulţi ani în **Luceafărul**.

E. Lovinescu, G. Ibrăileanu, G. Călinescu, N. Iorga sînt scriitori la fel de mari (pe cît sînt şi critici mari) în operele lor de „critică pură", în măsura în care aşa ceva există cu adevărat şi, chiar dacă n-ar fi dat **Adela, Bietul Ioanide** şi **Memorii, O viaţă de om**, încă n-ar fi pricini de dublu asupra creaţiei lor literare, egale, fără îndoială, celei a autorilor, de înaltă clasă, pe care i-au comentat, cu înţelegere, generozitate, devotament, fără urmă de vanitate şi infatuare.

Şi dacă e să distingem între talentul literar şi cel critic, mijloacele propriu-zise ar veni doar pe un al doilea plan, primul fiind ocupat, în întregime, de capacitatea de devoţiune (mergînd adesea pînă la neglijarea la creaţia de sine stătătoare) prin care se semnalează autentica vocaţie critică.

Vocaţii critice sînt puţine, metode critice sînt multe ; cărţi de critică şi mai multe ; opinii critice, fără sfîrşit de multe.

Eugen Simion reprezintă o astfel de vocaţie confirmată şi de ultima sa carte, **Scriitori români de azi**, ediţia revăzută din 1979, vocaţie neabandonată nici în aparenţe „vacanţe" de felul acelui atît de savuros **Jurnal parizian**. Care, să nu ne înşelăm, nu este numai parizian în mulţimea de constatări, de trimiteri, de reflecţii amar-senine, tolerante dar şi necruţătoare, amestec de receptivitate şi dîrză independenţă de spirit, purtînd marca atît de plăcut inconfundabilă a autorului lor. Aceasta, de pildă : „Viaţa ambiţiilor literare este lungă. Trebuie să avem inteligenţa s-o facem suportabilă. Altfel, spectacolul vanităţii grave este lamentabil. Nimic nu mă înfurie şi nu mă deprimă mai mult decît orgoliile literare dezlănţuite, pierderea stăpînirii de sine. Acea grosolănie a talentului care vrea să facă pustiu în jurul lui, să domnească într-un regat al dezastrului".

Nu există „vacanţe" critice. Gravitatea unei misiuni, răspunderea unei datorii asumate pe viaţă alcătuiesc armătura interioară (de o impresionantă rezistenţă, trebuie să spun) a întregii activităţi desfăşurate de Eugen Simion în serviciul unei mari cauze, cauza literaturii române. Asta se putea vedea şi în jurnalul parizian, divers ca tonalitate, ascultînd de norma — şi de secretul — unicei inspiraţii ; aşternut repede, fără crispare, în stilul unei seducătoare libertăţi în cărţile sale, ritmînd viu şi puternic în toate, indiferent, da, **indiferent** despre ce vine vorba. Şi vine vorba de multe; de mulţi; înainte de toate de Eugen Simion însuşi şi de aventura spiritului său critic (eminamente critic) şi a umanităţii acestui spirit (eminamente autonom, liber şi de aceea sigur pe sine. El este aşa şi în paginile de jurnal chiar şi cînd îşi mărturiseşte perplexitatea sau „răul existenţial" sau îngrijorarea sau depresiunea), aventura sa printre fenomenele lumii de astăzi, aspiraţia tenace de a înţelege, în definitiv, ce se întîmplă. Trezeşte încredere un critic care scrie despre cărţile noastre — şi-odată cu aceasta îşi pune întrebările pe care la Paris ca şi la Bucureşti, de faţă cu Georges Poulet sau cu Marin Preda, cu Eugen Ionesco sau cu Marin Sorescu, cu J. P. Richard sau cu Adrian Păunescu, cu Mircea Eliade sau cu Roland Barthes ştie să şi le pună Eugen Simion.

Cu darul de a vedea, de a simţi, de a asculta şi de a-şi ţine cumpătul, de a nu se pierde cu firea, de a se implica păstrînd totuşi distanţa, de a se devota rămînînd liber, în convingeri, opţiuni, sentimente ; solitar şi solidar. Această antinomie trebuie asumată, trăită şi mărturisită. E ceea ce face în cărţile lui, spre lauda sa şi spre meditaţia noastră, Eugen Simion.

LUCIAN RAICU ■

CAP LIMPEDE ●

TV

● **Oamenii din reportajul lui Ştefan Dimitriu, Oameni ai şantierelor, pe care l-am văzut vineri seara pe micul ecran, au impresionat prin firescul cu care au fost prezentaţi. Datorită faptului că reporterul a renunţat la orice suliman regizoral, ei erau proaspeţi, autentici, ne vorbeau credibil despre problemele care îi pasionau.**

● **Primul episod al noului serial de simbătă seara anunţă un film de factură deosebită, dens în idei, admirabil interpretat, reconfirmînd tradiţia valoroasă a filmelor politice americane. Vom reveni cu amănunte peste cîteva săptămîni, deoarece experienţa „Minuitorilor de bani", care a debutat la fel de promiţător, ne obligă la prudenţă.**

LIVIU TIMBUS ■

CONCERT

Splendidă ideea reluării „Olandezului zburător" de Richard Wagner pe scena operei române din Bucureşti ! Un spectacol de ţinută care conferă instituţiei sublimul marelui repertoriu iar melomanilor adevărate sărbători ale muzicii. Cine spune că opera este în agonie, nu cunoaşte extazul marilor valori ale spiritului sau nu vrea să descifreze complicatele structuri ale unuia din cele mai complete genuri de spectacol pe care le-a creat mintea omenească. „Olandezul zburător" de Richard Wagner reluat săptămîna trecută onorează ansamblul de cîntăreţi, orchestranţi şi corişti, cu un avertisment privind pregătirea noilor generaţii de interpreţi wagnerieni care trebuie să preocupe atent conducerea instituţiei. ● Ne bucură revenirea tenorului Cornel Stavru în spectacolele cu opera „Palaţe" de Leoncavallo şi mai ales în „Fidelio" de Beethoven, unde vocea sa răscolitoare a sunat bine, alături de strălucita soprană care este Maria Slătinaru, cu glasul ei de anvergură internaţională. La unul din matineele recente am avut ocazia să o urmărim pe talentata Victoria Bezetti, în opera „Traviata" de Verdi. Ei bine, sîntem obligaţi să semnalăm cîteva grave deficienţe de intonaţie şi dezacord cu orchestra. O recomandare : mai mult respect pentru public şi o pregătire mai serioasă pentru fiecare spectacol în parte ! ● Încă o dată cinste muncii şi artei marelui dirijor de cor Ştefan Oiariu pentru modul în care instruieşte această orgă ultrasensibilă de glasuri în aşa fel ca seară de seară să sune în spiritul major al partiturii. ● Pe cînd reluarea operelor montate cu atîta investiţie de muncă, de inteligenţă şi părăsite treptat din motive necunoscute marelui public, dornic să le vadă, dacă nu cumva să le revadă : „Albert Herring" de Benjamin Britten, „Tannhäuser" şi „Lohengrin" de Wagner, „Cavalerul rozelor" de Richard Strauss ?

A. ULMEANU ■

PLASTICA

Inaugurate în incinta redacţiei revistei TRIBUNA, în martie 1975, „Galeriile Tribuna" au ajuns azi la cea de-a 60-a expoziţie personală. Cu acest prilej aniversar, sub semnul Festivalului naţional „Cîntarea României", Expoziţia retrospectivă a „Galeriilor Tribuna", deschisă în sălile Muzeului de artă din Cluj-Napoca (23.II — 23.III.a.c.), ne propune prin cele aproape 150 de exponate un veritabil mod de mijlocire a dialogului între artă şi destinatarul ei — publicul.

Constituindu-se într-un dialog al generaţiilor de creatori, ilustrînd stiluri şi tehnici care redau originalitatea artiştilor profesionişti şi amatori din diverse centre ale ţării, „Galeriile Tribuna" reprezintă o „deschidere" continuă, fără prejudecăţi, în orizonturile spirituale ale fenomenului plastic contemporan, o cronică vie a metamorfozei spectaculoase a patriei noastre socialiste.

O repede trecere în revistă a expozanţilor ne înfăţişează profilurile plastice distincte ale unor artişti ca Sabin Bălaşa, Vladimir Zamfirescu, Ion Grigorescu, Teodor Bogoi (Bucureşti), Paul Sima, Vasile Popa Silaghi, Mircea Vremir, Mihai Barbu, Dan Bîmbez, Maria Kopacz (Cluj-Napoca), Eugen Tăut (Sibiu), Ilie Boca (Bacău), Petru Galiş, Helmuth Scheibling, Petru Comisarschi (Reşiţa), Ion Popdan (Satu Mare). La „Galeriile Tribuna" şi-au făcut debutul expoziţional o serie de absolvenţi ai Institutului „Ion Andreescu" din Cluj-Napoca sau Institutului „N. Grigorescu" din Bucureşti. Artişti amatori de pe cuprinsul ţării, de diferite profesiuni, au găsit şi ei în „Galeriile Tribuna" un adevărat mijloc de afirmare a preocupărilor plastice. Menţionăm în acest sens prezenţa „şcolii" de pictură naivă de la Brusturi — Arad : Ion Niţă Nicodin, Petru Mihuţ, Rodica Nicodin, Petru Roman, grupul pictorilor pe sticlă unde excelează Alexandru Chereches, muncitor la Arta decorativă din Cluj-Napoca, Petru Gheţu din Turda, Gheorghe Sturza din Botoşani.

Cei 60 de expozanţi reuniţi în această retrospectivă „se întîlnesc" din nou în placheta-catalog (64 pagini text, 60 reproduceri, tiraj 2 000 ex.) editat de revista **Tribuna**, încununînd astfel, după părerea noastră, un autentic act de cultură în dialogul pe care arta îl susţine cu publicul.

NEGOIŢĂ IRIMIE ■

„Caminante"

Jurnal mexican (53)

Jocul de pelotă*)

1.

Reproșindu-i lui Braque faptul că „e prea interesat de ceea ce **vede**", André Breton adăuga : „A vedea sau a auzi nu înseamnă nimic. A recunoaște sau a nu recunoaște e totul". Dar ce înseamnă „a vedea" ? Ce înseamnă „a recunoaște" ? Și, mai ales, ce înseamnă acești termeni aici ?

A vedea. Intîlnim pe pajiștea și între ruinele de la Chichen-Itza o arenă, semănînd în mod ciudat cu terenurile moderne de sport. E mărginită de două ziduri paralele, lungi de aproape o sută de metri și înalte de aproape zece metri. Pe fiecare zid, cam la centru și mult deasupra înălțimii unui om, se află un inel de piatră prin care ar putea trece o minge de două ori mai mare decît una de tenis. Totul arată ca și cum aici se juca un fel de baschet primitiv. Și, într-adevăr, știm acum că peste tot în vechiul Mexic se practica un joc în care o minge de cauciuc trebuia trecută prin cercul de piatră prins sus în zid și asta fără ca jucătorii să se folosească de mîini sau de laba piciorului ; aveau voie, se pare, să lovească mingea numai cu coapsele, cu umerii, ceea ce făcea jocul dificil, el prelungindu-se uneori mai multe ore și chiar zile.

A recunoaște. Învingătorii cîștigau bijuteriile spectatorilor. În schimb, învinșii erau sacrificați. Decapitați. Basoreliefurile din zidurile care mărginesc arena înfățișează cele două echipe separate de discul morții. Apoi, cum căpitanul echipei învingătoare decapitează pe căpitanul echipei învinse. Sîngele țîșnește, transformîndu-se în șerpi care fecundează pămîntul. Căci, în realitate, jocul era un ritual religios. Legendele povesteau că bunul Quetzalcóatl a dus o luptă înfricoșătoare contra lui Tezcatlipoca, zeu nocturn, el puterilor tenebroase și malefice, un „antisoare" cum am spune azi. Jocul de pelotă nu făcea decît să recreeze această luptă. Totdeauna lîngă arenele ce i-au fost consacrate există ruine de temple, iar aici, în imediată vecinătate, e altarul cu cranii ; acel **tzompantli** teribil pe care Savonarola l-ar fi transformat în amvon dacă l-ar fi văzut.

E însă soare, cald, sîntem într-una din acele zile care ne conving că Fra Angelico n-a visat cerurile pe care le-a pictat, și am obosit să aud vorbindu-se despre recolte îngrășate cu sînge, invocate prin dansuri și crescute din ploile zeului Tláloc. Natura a învins istoria. Un fluture doarme chiar pe tăișul securii de obsidian din basorelief și-mi spun că nu e problema mea ce povestesc scenele de pe zid. Ele s-au petrecut demult și de aproape o jumătate de mileniu fluturii dorm pe tăișul securii ca pe fruntea statuilor... E drept, căpitanul echipei învinse își așteaptă moartea mai demn chiar decît regii care au vrut să impresioneze pe eșafod, dar oare trebuie să mă rușinez că această zi îmi vorbește de cu totul altceva ? N-am priceput niciodată prea bine morala stoicilor și am fost totdeauna convins că trebuie să recunoaștem o anumită glorie trupului pentru a începe să discutăm despre viață, deși prin munții la umbra cărora m-am născut mai rătăcește și acum, uneori, un zeu care-i făcea pe strămoșii noștri să rîdă de moarte... Totuși, cerul acesta albastru nu există pentru a-l privi nepăsători. Mi-l imaginez pe Dostoievski scos în zori din celula fortăreței Sfîntul Pavel și dus în fața plutonului de execuție. Cu mîinile și picioarele legate (a fost de atîtea ori descrisă această scenă încît am senzația că am văzut-o într-un film!), condamnații ascultă sentința care-i osîndește la moarte și sunetul înfundat al tobelor... apoi, glasul ofițerului citind actul de comutare a pedepsei în deportare... după ce însă, cu ochii plini de soarele pe care-l văzuse aurind cupola unei catedrale din apropiere, Dostoievski, în vîrstă atunci de 27 de ani, se adunase întreg într-un gînd : „Ah, dacă aș putea să **nu mor**..." Cum să credem că aceste vorbe sînt străine de măreție ? De ce să le opunem resemnarea calmă a învinșilor din basorelief ? Există gînditori pe care i-am înțeles mai bine din îndoielile lor decît din certitudinile lor. Dar să nu ni se amînteoscă asta tocmai în clipa cînd îi auzim murmurînd că viața nu le-a fost indiferentă. La o anumită extremă a indiferenței apare totdeauna gustul pentru fatalitate. Și, în ce mă privește, schimbînd un singur cuvînt dintr-o frază celebră a lui Nietzsche, prefer în clipa aceasta să spun că avem soarele pentru ca adevărul să nu ne ucidă. Cu atît mai mult, cu cît nu e nevoie să venim la Chichen-Itza pentru a ne aduce aminte unele lucruri. Ce se întîmpla la Roma, în Colosseum, era altceva ? Și oare cîte crime s-au săvîrșit sub cerul Europei chiar în acest secol ? La urma urmei, singura justificare posibilă pentru victimele care au fost e de a nu le spori numărul. Altfel, a vorbi la nesfîrșit despre cruzimile trecute riscă doar să-i plictisească pe vinovații de azi.

Dr. Huerta iese din rezerva sa obișnuită. Vrea să ne demonstreze acustica stranie a arenei. Se așază la unul din capetele ei și vorbește. Curios ! Deși vorbește normal, chiar încet, cuvintele se aud de la o distanță de aproape o sută de metri ca și cum ar fi rostite la un pas de noi. Cînd tace, liniștea însorită, idilică, acoperă din nou ruinele. Nu m-ar mira să văd săpată oiei inscripția pe care am văzut-o cîndva la Theba : „Ascultă alaiul morților, cu zumzetul lui de albine"...

OCTAVIAN PALER ■

*) **Pelota** înseamnă în spaniolă „minge". Dar ceva m-a împiedicat să spun, cum scria pe tăbliță indicatoare de la intrarea arenei, „jocul cu mingea". Am preferat să folosesc o adaptare a cuvîntului spaniol. Dacă „pelotă" e un cuvînt artificial, cel puțin nu ne propune atît de direct să ne simțim în aceste stadioane primitive ca în arenele consacrate zeului fotbal.

Dosarul unui caz : Mateiu I. Caragiale

Proiecția eului imaginar sau tragedia unui travesti (II)

Așa este ; pentru a înțelege însă cum stau lucrurile trebuie să ținem seama de psihologia specifică a lui Mateiu și de ambiguitățile condiției sale sociale. Pe de o parte, el este fiul fostei lucrătoare la Regie — care „eșuează" în cartierul Grant — iar pe de alta, tatăl lui (nelegitim ce-i drept) era cel mai mare scriitor român în viață și beneficia — după ce-o moștenește de două ori pe „milionăreasa" Momuloaia — de o avere, chiar dacă atinsă doar treptat pe parcursul anilor, totuși substanțială.

Această situație dublă — nu e nici un ins de condiție modestă, nici un avut conform zicalei : nici carne, nici pește — îl supune pe Mateiu unei adînci tensionări sufletești, îi biciuiește dorințele, îi provoacă o foame după plăcerile vieții — care e în raport invers proporțional cu posibilitățile materiale de care dispune. Singur se compară cu un „animal flămînd" în urmărirea ponturilor rîvnite.

Se adaugă și modelul incitant al unor existențe de huzur pe care-l întîlnește din plin în epocă.

Cu aceasta ajungem la ideea „ponturilor" și a „filonului aurifer" care terorizează visurile lui Mateiu. Și, într-adevăr, împreună cu Boicescu caută să-și facă „relații" pentru a putea da „lovitura" intrînd în grațiile vreunei „gonzese fine" care, totodată, să fie și bogată, să reverse cornul abundenței asupra tinerilor cuceritori.

Concordă însă un astfel de program de viață cu codul manierelor unui dandi ? Evident, nu, un adevărat dandi ar considera vulgară această zbatere pentru un scop mercantil. Adevărul e că în această mostră Mateiu trădează modelul lui Des Esseintes pentru a-l îmbrățișa pe cel al lui Rastignac. Este însă Mateiu croit din stofa acelor firi practice și dure care știu, folosind toate mijloacele, să-și atingă scopurile propuse ? Vai ! nu, el este un miel care se grozăvește într-o piele de lup împrumutată. Inițiativele lui sînt rare și au un caracter stîngaci și neprevenit, fiind, de fapt, manifestări ale unui timid. (În cazul său, formula lui Jules Lafargue „ un dur par timidité" se justifică pe deplin.)

Dealtfel, în structura ființei sale intră multă aoatie, am spune un fel de pasivism oriental. În jurnalul din 1928, analizîndu-și viața, cu recursuri în anii tinereții, ajunge să-și reproșeze exact „lipsa de inițiativă și de dinamism", faptul că n-a știut să iasă din starea de „nemișcare", de „inactiune". Mateiu mai mult visează decît acționează, pozează într-un „pontagiu" fără scrupule dar n-are nici spiritul întreprid, nici tenacitatea în planul existenței practice, multumindu-se să epateze cu morga unui dandi, azvîrlindu-și banii — atîția cît îi are — pe „fleacuri utile" sau în chefuri nocturne, atunci cînd îl apucă „turbarea de cheltuială".

Și-atunci, cum ar putea să parvină ? Ei bine, grație norocului, a acelui „zar" fast în care cred toți jucătorii nefericiți.

În această mistică a zarului norocos va crede toată viața (ca și tatăl său, dealtminteri, constituind, am putea spune, o particularitate atavică).

Dar de ce o astfel de agitație după „ponturi" și „filoane" ? De ce nu se gîndește Mateiu să-și creeze o situație „prin muncă cinstită" ? Acesta e reprosul ce i s-a adus, evocîndu-se exemplul tatălui său care, rămas orfan, a știut să-și întrețină mama și sora, îndeplinind tot felul de activități. Nu punem la îndoială justețea acestei admonestări. Ceea ce dorim e numai să subliniem, o dată în plus, elementele particulare pe care le încumbă comparația dintre cei doi. Dacă la Ion Luca apetențele spre visare constituiau o predispoziție temperamentală, la Mateiu, cum se știe, se transformă într-o viziune asupra lumii, într-un principiu esențial al existenței. Cît privește exercitarea a tot felul de munci, să ținem seama că pentru modestul „rentier" nu se punea problema să-și asigure mijloacele de existență, ci să parvină la o condiție materială de huzur, „somptuoasă" (expresia lui Mateiu), să ocupe un loc de seamă la banchetul celor favorizați de soartă.

Îndemnurile lui Ion Luca de a munci, respectiv de a învăța — „Tata îmi scrie în genul următor : «Frère... il faut travailler, étudier adică tache de bien remplir ta vie en travaillant, en travaillant, en travaillant»" — au în vedere asigurarea unui statut social normal în societate care nu consună visurilor halucinatorii ale lui Mateiu. Ei îi și precizează amicului : „Eu înțeleg cu totul altfel viața". În **Jurnal**, rememorînd acest moment biografic, Mateiu etichetează drept o „scrînteală" ideea tatălui de a-l constrînge să facă studii de drept. Argumentul său esențial e că „studiile nu mi-ar fi slujit dealtfel la mare lucru".

Aici vedem deosebirea fundamentală dintre Mateiu și tatăl său, Ion Luca fiind un om din popor și trăind la unison cu poporul, în vreme ce fiul său mai mare experimentează procesul psihic caracteristic ființelor declasate. O problemă care se cere a fi cercetată, cu toată grija la nuanțe. Ion Luca va gîndi și acționa în consonanță cu premisele sociale ale biografiei sale, ceea ce îl va permite să aibă o viziune unitară și vastă asupra lumii. Un privilegiu de care nu beneficiază Mateiu : el se simte în situația lui Ganimede, ridicat în aer de ghearele vulturului. Este lipsit de contactul anteic cu o colectivitate. Nu se simte atașat de mediul social-uman în care trăiește. În scrisorile către Boicescu găsim suficiente semne ale acestei insingurări. Într-un loc se consideră „nobilul exilat în patria causomanilor". Tot acolo, afirmă : „Eu m-am desfăcut de societate". Altă scrisoare conține crezul său sfînt : „Nu mă amestec cu vulgul". Dar ce-o fi însemnat pentru el „vulgul"? Desigur, de-a valma și cei de categoria umilă a mamei sale și cei înavuțiți dar care nu știu să-și „trăiască" viața. El își extinde disprețul asupra întregii societăți bucureștene — a găsit și un termen : toți sînt „bizantini".

O situație în care s-au aflat și alți scriitori și artiști de aiurea dar care au știut să-și asume, cu trufie și luciditate, destinul, revendicînd în chip deliberat „marea solitudine liberă". Este cazul unui Lautréamont, a unui Rimbaud sau Van Gogh. Mateiu Caragiale n-are însă curajul și nici tăria de a merge pînă la capăt, și a-și croi un destin personal (făcînd o figură de epigon). Căci prin dezbizările sale vestimentare, prin cultul a ceea ce e „fin" în gusturi artistice, în moravuri și chiar în specialități gastronomice și băuturi nu face altceva decît să imite atitudinile simbolice de separare de mediu la care apelează artiștii boemi din epoca post-romantică.

Dar nu-și asigură el cu greu, umilindu-se uneori, mijloacele materiale necesare acestui exhibiționism de la oamenii din jur pe care-i disprețuiește ? Ba da, și tocmai asta afectează orgoliul său și ca o formă a compensației — și căzbunării — își confecționează o mitică identificare cu artisocrația. A fost pusă însă întrebarea : cu care aristocrație ? Cu cea din timpul său se pare că nu. Dincolo de anumite ifose ale celuui ce se vrea în anturajul unor astfel de persoane „fine", nu există tratament mai nemilos-satiric ca cel aplicat descendenților nobilari din urbea Bucureștilor.

Poate că avea în vedere nobilimea dintr-un trecut „dorée" ? S-a făcut observația că idealul aristocratic al lui Mateiu este lipsit de precise determinări istorice. Propriu-zis, nobilimea lui este, cum se exprima Petru Comarnescu o „nobilime închipuită". Mateiu își confecționează o aristocrație **ad usum delfini**, care, dacă o privim mai îndeaproape, observăm că idealizează o existență boemă.

În legătură cu voința identificării cu o lume, care, opunîndu-se mediului burghez și mic-burghez, să fie un ecou al aristocrației dispărute, Mateiu nu reprezintă, desigur, un caz singular. Atitudini asemănătoare analizează Sartre cercetînd biografia lui Flaubert sau a lui Baudelaire, primul năzuind spre o societate aristocratică a artiștilor, celălalt spre o „aristocrație ecleziastică". Și într-un caz și în altul, sînt însă metamorfozate dileme sufletești și conceptuale mai adînci, în vreme ce reprezentările simbolice ale lui Mateiu sînt cam prea **terre à terre** (le lipsește — am spune — orizontul metafizic).

Să reținem îndîrjirea cu care Mateiu încearcă să și confecționeze o origine nobiliară, de drept. Demonstrația este aceasta : numele de familie al bunicii dinspre mamă a lui Ion Luca : Karaboa ar fi o derivație din Karaba. Împingînd mai departe operația regresivă în planul onomastichi — Caraba, Carabva, Carabetiu, Carabetu — ajunge la Karabetz, străbunul ilustru fiind „Karabetz de Nogy — Buny (Bețul Mare) conte de Szathmar".

Inutil să combatem o astfel de divagație gencalogică, pentru bunul motiv că, și în cazul în care ipoteza lui Mateiu s-ar fi putut confirma, beneficiarul descendentei nobiliare n-ar fi putut fi el, un bastard, ci cel mult Luchi Caragiale.

Îl preocupa însă cumva găsirea adevărului istoric ? Nu cred. Toate aceste incursiuni în istoria nobilimii transilvănene îi serveau drept un alibi, erau de natură să dea o aparență reală unor fantome ale gîndirii. Mai mult, purtase de la început semnul futilului, Mateiu bănuind în sinea lui că totul nu era decît un joc, a cărui regulă esențială e aceasta : „să ne facem ca și cum am crede". Am mai subliniat, pe parcurs, că important nu e faptul în sine al travestirii într-un personaj, ci voința expresă a lui Mateiu de a crede în realitatea „dublului" său imaginar.

Frămîntările lui Mateiu sînt cu atît mai dureroase cu cît nu este vizat doar planul strict material al existenței ci cel mai important, cu adînci reverberații, al **realizării** sale, el trăind, prooriu-zis, sentimentul terifiant al ratării (care a otrăvit viața atîtora). Are o semnificație aparte că, în jurnalele sale, se referă de mai multe ori la Ion Luca dar singurele vorbe pe care le reproduce (pe care nu le poate uita) sînt cele rostite în tren, pe cînd se întorceau împreună de la Iași : „N-ai să fii nimic, îmi striga, din toate cîte le visezi, nimic, nimic..."

Și-atunci care era posibilitatea de salvare ? Una singură : să transforme eșecurile din viață într-un triumf în planul creației. Este calea pe care au urmat-o mulți autori din epoca post-romantică și pînă în epoca noastră, așezînd la temelia operei lor esecul propriei existențe, consfințind principiul „qui perde gagne", dezvoltînd chiar ceea ce Startre numește „la vigilence d'echec".

Mateiu Caragiale va adopta aceeași metodă, deși fără a-și asuma pînă la capăt consecințele atitudinii respective, manifestînd șovăiri, nerenunțînd niciodată la fluzliile unor succese vane și în planul privilegiilor societății. Oricum, fortat și de împrejurările menționate, iată-l dispărînd, din cînd în cînd, din cercul vrăjit (și primeidios prin tentațiile sale) al boemei bucureștene și lucrînd, în secret, la opera sa.

La sfîrșitul lui ianuarie 1907 (stil vechi), se destăinuia amicului : „Eu îmi petrec timpul dormind, mîncînd și citind, frigul mă paralizează, nu pot ieși. Din cînd în cînd adaog o pagină la romanul meu [...]. Cu tot isolamentul meu, nu mă simt abătut, **am o credință oarbă într-un succes**, nu se poate să nu iasă ceva". Iar în altă epistolă se consideră cu superbie drept „**cel mai ilustru herald al acestor timpi decăzuți**".

Cu aceasta se deschide însă un alt capitol, al luptelor cu demonii creației — care nu sînt cu nimic mai înfricoșători decît cei ai existenței

AL. OPREA ■

MEMORIA DOCUMENTELOR ÎMPOTRIVA „MEMORIILOR"

Dr. Vasile Vetișanu, cercetător științific la Institutul de cercetări etnologice și dialectologice, ne-a trimis la redacție articolul de mai jos. Îl publicăm întrucît aceste opinii pot constitui un subiect de dezbatere privind modul de reflectare a adevărului istoric în lucrările de memorialistică, literatură urmărită cu viu interes de cititori și pe care editurile sperăm s-o stimuleze și în continuare, în beneficiul publicului.

În mod firesc, literatura memorialistică se înscrie ca o componentă de seamă a culturii, deși, în aparență numai, ea solicită mai puțin intervenția creatoare. Această literatură nu trebuie neglijată, cu atît mai mult cu cît ea recompune, din multiplele direcții, un climat spiritual și o epocă, printr-o experiență de viață exersată îndelung pe teritoriile culturii.

În direcția de mai sus, un prilej de meditație și de insatisfacție, în același timp, ni-l oferă apariția, la Editura Eminescu, a lucrării acad. Iorgu Iordan, **Memorii**, vol. II, cuprinzînd tumultuoasa perioadă creatoare dintre cele două războaie mondiale, oprindu-se cu relatarea evenimentelor, „din viața mea și a altora, spune autorul în prefață, la 23 August 1944". În aceeași prefață, acad. I. Iordan avizează și asigură cititorul că și-a însușit aprecierile favorabile ale recenzenților săi, la volumul I din **Memorii**, ba chiar bucurîndu-se că a înțeles de la cititori cît de necesare sînt în scrierile memorialistice două lucruri: „sinceritatea și obiectivitatea, fie și aproximative (cu o aproximație, bineînțeles, foarte redusă)". Așa să fie oare? Vom vedea. Deocamdată să notăm faptul că în acest al doilea volum al **Memoriilor** acad. I. Iordan triază evenimentele de seamă ale culturii românești și personalități distincte ale acesteia, de la N. Iorga, V. Pârvan, S. Mehedinți, Al. Philippide, I. Petrovici, Șt. Zeletin ș.a. la M. Ralea, P. Andrei, Tr. Bratu și mulți alții în cuprinsul unor capitole ce se referă la munca științifică, la viața universitară sau viața politică. Ne așteptam la o reconstituire obiectivă a activității acestora, după o perioadă de tristă amintire, impregnată de etichetări dogmatice, lipsite de orice nuanță și înțelegere adecvată, care să pornească de la realitatea istorică dată, și nu de la dezideratul ulterior. Din păcate, în contrast cu risipa care-i caracterizează opera științifică I. Iordan și-a lăsat memoria să manevreze în cultura românească dintre cele două războaie mondiale la voia întîmplării și arbitrariului, dovedind, într-adevăr, că memoria domniei-sale, așa cum recunoaște în prefață, „n-a fost „julită de fise, însemnări etc", deși ar fi fost nevoie. Astfel I. Iordan este nevoit să se folosească peste tot în lucrarea sa de „aproximații" nu reduse, ci foarte extinse, închise în formule de acest fel: „Cred că", „Așa mi se pare", „Dacă-mi aduc bine aminte", „Dacă nu mă-nșel" etc., etc. Dar adevărul e că autorul se înșeală deseori.

Ar fi să ne oprim la fiecare capitol al cărții sau la fiecare personalitate în parte, alcătuind o nouă lucrare, folosind memoria documentelor scrise care contestă cele mai multe din afirmațiile lui I. Iordan și care nu se recompun din „aproximații", ci din date și informații certe, ce nu pot fi puse la îndoială. Ne-am da seama astfel că valori naționale ca N. Iorga și S. Mehedinți, ca „semănătoriștii", nu erau niște autodidacți înapoiați care nu puteau înțelege rosturile culturii românești, atunci cînd preconizau reforme școlare sau căutau rațiunea istorică a relației dintre cultura rurală și cea urbană, așa cum lasă să se înțeleagă autorul **Memoriilor**. Pe de altă parte, înființarea de către N. Iorga a Școlii române în Franța, și nu în altă parte, ci într-o țară latină, nu trebuie suspectată din direcția germanofobiei lui, deplin întemeiată ulterior. După cum, folosind documentele scrise, I. Iordan nu s-ar fi pronunțat cu atîta ușurință despre valoarea unui gînditor de talie europeană și creator de școală, ca Vasile Pârvan, procedînd prin descalificări malițioase, școlărești. Englezii, la universitățile cărora V. Pârvan a ținut strălucitele sale cursuri, au o părere mai bună despre acesta, decît academicianul I. Iordan, în ale cărui **Memorii**, singurul om de cultură intangibil pare să fie Traian Bratu.

Nu vom stărui acum asupra analizei gînditorilor de mai sus, consacrați de cultura românească înaintea **Memoriilor** în discuție, ci vom alege o personalitate mai contradictorie asupra căreia se abate seria de invective a lui I. Iordan, pentru a sublinia contradicțiile și erorile în care intră uneori autorul. E vorba de filozoful și omul de cultură Ion Petrovici, cunoscut prin poziția sa raționalist-spiritualistă în gîndirea românească și europeană. Desigur, nu e vorba de a privi doar elogios opera lui I. Petrovici și a o feri de necesara evaluare critică. Dar, metodologic, stăruința noastră trebuie să se îndrepte spre analiza riguroasă și obiectivă, care nu pune accentul pe ceea ce este perimat și depășit în sfera cunoașterii, ci își propune să restabilească cu maximum de exigență profesională pozitivitatea unor demersuri teoretice și practice, cu putere de acțiune pînă în zilele noastre. Un gînditor, ca și opera sa, trebuie înțeles în contextul epocii sale în care a acționat, după împrejurări și după posibilități. A nu ține seama de trăsăturile specifice ale unei perioade istorice înseamnă a încălca o cerință a realității. Din acest punct de vedere, **Memoriile** lui I. Iordan dezinformează, printr-o superficialitate supărătoare, dominată de subiectivism. Întreaga activitate intelectuală a lui I. Petrovici este subestimată și depreciată într-o imagine falsă, rău voitoare, care nu are nici o legătură cu spiritul științific al cercetării.

În mod concret, la pagina 128 autorul **Memoriilor**, preocupat de viața universitară și de I. Petrovici, mărturisește următoarele: „În ordinea vechimii, urma titularul catedrei de istoria filozofiei moderne (I. Petrovici — n. ns.). N-am asistat la nici o lecție a lui, continuă I. Iordan, după cum **nu i-am citit nici o carte din domeniul specialității** sale (s. n.). În schimb, i-am ascultat cîteva conferințe și i-am răsfoit, cu atenție, dealtfel, vreo două volume literare — căci avea veleități de scriitor". Vrem să recitim rîndurile de mai sus, dar nu vrem să credem că sînt scrise de un academician, care, necitind nici o carte dintr-un autor, ci „răsfoind vreo două volume literare", concepe și ține morțiș să se pronunțe asupra operei acestuia. Memoria documentelor contrazice **„Memoriile"**. Căci despre „domeniul specialității sale" (a lui I. Petrovici — n.ns.), care era filozofia, s-a pronunțat, la începutul acestui veac, Titu Maiorescu. Acesta din urmă scria pe prima pagină a lucrării lui I. Petrovici, **O problemă de filozofie**, apărută în 1904, următoarele: „Mai întîi, lucrarea este scrisă în cea mai bună limbă românească, apoi dovedește că este o încercare originală de a duce explicarea și aplicarea cunoștinței omenești cu un pas mai departe". De exigența spiritului critic maiorescian nu ne putem îndoi și nu putem trece peste el. E posibil că prin poziția lui socială în epocă, I. Petrovici să fi influențat asupra multora din jurul său, care l-au onorat cu șirul elogiilor. Numai că I. Petrovici a fost comentat nu numai atunci cînd „ținea cu orice preț și cu orice împrejurare să arate cine este", cum afirmă fastidios I. Iordan, ci și după aceea, adică în zilele noastre, de către autori români și străini, despre care nu se poate spune că elogiază. Între aceștia, Athanase Joja considera în lucrarea sa: **Logos și ethos**, 1967, că I. Petrovici, prin fondul raționalist al filozofiei sale, se apropie „de punctul de vedere hegelian", iar André Marc, în lucrarea sa: **Dialectique de l'affirmation**, Paris, 1952, consideră că prin concluziile la care a ajuns, I. Petrovici se situează între Platon și Bergson.

Apoi, I. Iordan se referă la „veleitățile de scriitor" ale lui I. Petrovici. Reținem desfășurarea logică și gradată a acestor mărturisiri, dar în dorința de a fi cît mai „obiectiv", memorialistul adaugă: „Era destul de superficial și supărător de bombastic, atît ca vorbitor cît și ca scriitor". De ce uită și nu vrea să recunoască I. Iordan adevărul știut de toți oamenii de bună-credință, de intelectuali cei puțin la fel de prestigioși ca domnia sa, că limpiditatea formei și logica frazei îl situau pe I. Petrovici printre cei mai de seamă stiliști și oratori români și nu numai la noi? Ca lingvist, I. Iordan ar fi putut dezvălui acest aspect al creației lui I. Petrovici, dar pe cale științifică, așa cum este firesc. Dealtfel, I. Iordan nu trebuia să treacă atît de neacademic nici pe lîngă aprecierea pe care ilustrul I. L. Caragiale o făcea despre piesa lui I. Petrovici, **O sărutare**, jucată la Teatrul Național din București, în stagiunea 1901—1902, și pe care marele dramaturg o considera „excelentissimă". I. Petrovici împlinea atunci vîrsta de 20 de ani, deci n-avea încă influență în viața socială și poziția în funcție de care-l interpretează mereu academicianul Iorgu Iordan. Cît despre talentul oratoric al lui I. Petrovici, și nu „ușurința de a vorbi", pe care o relevă I. Iordan punîndu-l din acest punct de vedere față-n față cu Petre Andrei, se poate spune că filozoful român a fost un demn urmaș al lui Maiorescu. El a conferențiat la Sorbona, Berlin, Bruxelles, Londra, München etc., și a reprezentat filozofia românească la trei congrese internaționale de filozofie. Străinii n-au uitat acest lucru. Într-o dare de seamă despre cel de-al IX-lea Congres internațional de filozofie, numit Congresul Descartes, și care s-a ținut în august 1937 la Sorbona, profesorul italian Alessandro Levi, subliniind contribuția fiecărei țări, scria, în „Rivista di filosofia" nr. 4/1938, că „discuția vechiului argument cosmologic făcută cu o frumoasă elocință și într-o franceză impecabilă, de către românul I. Petrovici, a dovedit maturitatea prin care s-a manifestat gîndirea românească în sferele cele mai înalte ale filozofiei universale". Nu poate fi vorba numai de un „pretins" talent „oratoric" nici în cazul discursurilor memorabile ținute de I. Petrovici la Academia Română, la discursurile de recepție ale lui Lucian Blaga și Liviu Rebreanu, sau de impresionanta cuvintare ținută la moartea lui Barbu Delavrancea, care i-a adus elogiul lui Take Ionescu. De ce le trece toate acestea sub tăcere acad. I. Iordan? Ca om care cunoaște istoria Academiei Române, I. Iordan ar fi putut cita „Analele" acestui înalt for de cultură, unde se arată că I. Petrovici, cu limite și erori, firești, și-a pus talentul său oratoric în slujba intereselor naționale și a tot ceea ce socotea că e valoare și trebuie să fie apărat. Așa a procedat, de pildă, în plină dictatură regală și chiar mai tîrziu, cînd, după 5 decembrie 1941, devenit ministru al culturii într-un guvern reacționar, el a susținut menținerea oamenilor de cultură la catedră, cu cel mai mare risc posibil. E cunoscută apărarea îndrăzită a lui Tudor Vianu, în epocă. Mai mult, chiar și în cazul lui I. Iordan a intervenit generozitatea spirituală a personalității lui I. Petrovici, fapt care face și mai de neînțeles atitudinea de astăzi a celui ce-l evocă. În cîteva scrisori, aflate în manuscris la Biblioteca Academiei, I. Iordan, în calitatea sa de director al Teatrului Național din Iași, adresîndu-se „Domniei-Sale, Domnului Profesor I. Petrovici", îi scrie acestuia, în mai 1930, următoarele: „Îmi permit să vă adresez cîteva rugăminți, în legătură, firește, tot cu teatrul, solicitînd sprijin în angajarea unor actori buni", alături de alte probleme administrative. Și, tot firește, n-a fost refuzat. Mai tîrziu, în 1935, I. Iordan recunoaște ajutorul direct primit de la I. Petrovici, prin recomandările pe care acesta i le-a făcut pentru inițierea sa bibliografică în problemele legate de filozofia limbajului. Textual, I. Iordan se adresează recunoscător lui I. Petrovici: „Bucuros că mi-ați dat prilejul să servesc, fie și în așa slabă măsură memoria fostului meu profesor și înaintaș la catedră, vă rog să primiți salutările mele distinse". Sigur uitarea e omenească, dar parcă nici chiar așa!

Există în cartea lui I. Iordan și alte inexactități, erori și contradicții în aprecieri. Surprind apoi stilul și formulările folosite de I. Iordan cînd se referă la un gînditor sau altul. Iată cîteva. Despre Max Planck scrie că era un om „foarte oarecare", iar despre valoarea științifică a lui Gâvănescul că „era foarte oarecare", Șt. Zeletin e un „reacționar feroce", O. Goga „un josnic", Al. Claudian „un naiv" deoarece „se afla sub influența lui Ion Petrovici", P. Andrei „un om onest", dar care săvîrșea „acte abuzive", ca „șef al învățămîntului public", în sfîrșit, abia cu Traian Bratu, „marele rector al universității ieșene", lucrurile se luminează și I. Iordan conchide, că, în această calitate, nici mai mult, nici mai puțin, „acesta este vrednic de a fi pus alături de Titu Maiorescu și Constantin Stere", ș.a.m.d. Să ne oprim, să medităm și să ne întrebăm, pot fi, oare, trecute cu vederea asemenea aprecieri inexacte, uneori chiar jignitoare, numai pe motivul că ele sînt conținute într-o carte de memorii, prin natura lor cu o doză sporită de subiectivitate. Riscul dezinformării, al dezorientării e însă cu atît mai mare, cu cît autorul este o personalitate în al cărui cuvînt cititorul are, și e firesc să aibă, o mare încredere. Credem că viitoarele volume ale memoriilor, pe care le așteptăm cu interes, ne vor oferi informații, nu doar bogate și interesante, ci și întru totul conforme cu adevărul, cu cerințele interpretării obiective a fenomenului nostru cultural.

VASILE VETIȘANU ■

RUBRICA MEA

Ereticul norocos

Învățăcelul: — Magistre, știți că treceți în ochii ultimelor generații de poeți ca dușmanul lor declarat? Așa să fie?

Eudoxiu: — Nu mă surprinde întrebarea ta. Iată, am primit deunăzi de la un tînăr poet, dintre cei tatonați, ultima lui carte, cu o dedicație în care, printre măgulitoare hiperbole nereproductibile, strecoară „cel ce iubește poezia tînără ca aisbergul vaporul Titanic".

Învățăcelul: — Vă displace comparația?

Eudoxiu: — Dimpotrivă, o gust în gratuitate mai mult decît mai sus-pomenitele hiperbole, cu care junele poet a încercat să îndulcească pilula.

Învățăcelul: — Și ce i-ați răspuns?

Eudoxiu: — Drăguțule, îți închipui că am citit dedicația în prezența lui? Nu știi că dedicațiile în genere nu trebuie să fie considerate decît niște „politețuri" fără consecință? Așadar, am reținut numai procesul pe care mi-l face unul dintre cei mai înzestrați reprezentanți ai poeților de sub vîrsta de treizeci de ani.

Învățăcelul: — N-o fi cumva Mircea Dinescu și cartea lui, **La dispoziția dumneavoastră**, deunăzi apărută la „Cartea Românească"?

Eudoxiu: — Ai ghicit. Ești în curent cu ultimele apariții. Bravo ție. Acum, întrebare la întrebare: cum ți-a plăcut cartea?

Învățăcelul: — N-am putut trece de primele 30 de pagini. M-am poticnit la poemul cu titlul **Scrisoare de dragoste sub lampa spartă**. Mi s-a părut teribil de incoerentă.

Eudoxiu: — Nu te contrazic. Și pe mine m-a mirat această „scrisoare de dragoste", pe care nici o iubită n-ar putea-o lua în serios. Îmi îngădui să-ți recomand însă a doua parte a cărții, **Fluierături în biserică**, unde, apare titlul, teribilismul parcă se mai temperează.

Învățăcelul: — Vă cred. Este însă posibil așa ceva?

Eudoxiu: — Firește, poeții de azi sînt disponibili la orice, ca de pildă aceste sinistre recomandări către o iubită imaginară, în poemul peste care n-ai putut trece:

(„dacă ți-e frig trage pe tine orașul / sau învelește-te cu o plapumă de șobolani excitați")

Învățăcelul: — Aveți dreptate. Nu realizez învelirea fetei căreia i-e frig „cu o plapumă de șobolani excitați". Ce ar fi zis idolul tineretului, G. Călinescu?

Eudoxiu: — I-ar fi tras un singeros pordaf poetului, așa cum a făcut în cronicile lui literare, nu puține la număr, editate postum, în marginea acelor versuri de după Eliberare, cu imagini sau metafore care nu ofereau „reprezentări", adică lipsite de virtuți vizuale. Ce vrei, era și el, oricît de genial, un om vechi: cerea poeziei să ne delecteze auzul și văzul, nu să ne pună la încercare capacitatea de a înghiți șopîrle. O vezi pe juna Muză a poetului, dispusă a executa recomandarea iubitului?

Învățăcelul: — Evident că nu. Ce-ați zice însă dacă altul decît mine v-ar răspunde că această recomandare e pur gratuită, tocmai prin imposibilitatea ei practică: unde s-ar găsi o asemenea plapumă, confecționată din astfel de șobolani?

Eudoxiu: — Așadar, te pui pe terenul fantasticului neîngrădit?

Învățăcelul: — Nu eu, ci eventualul apărător al acestui sistem de tropi. Fantasticul pur...

Eudoxiu: — Sau impur, cu aceste vietăți spurcate!

Învățăcelul: — Fantasticul nu implică oare și ilogicul?

Eudoxiu: — Desigur, în cadrul logicii speciale a poeziei, de care își dădea seama Alexandru Macedonski încă acum aproape o sută de ani în cap, fantasticul are drepturile lui, cu condiția să nu își propună a epata, într-o societate în care nu mai există burghezi obtuzi, ci exclusiv avizii amatori de frumos, cărora, din păcate, poezia ceva nouă încearcă să le transmită o infuzie de dezgust.

Învățăcelul: — Spuneați că partea a doua e deosebită de cea dintîi.

Eudoxiu: — Dacă nu mă înșel, s-ar zice că la Mircea Dinescu stînga n-ar ști ce face dreapta. Ia-o însă eum **grano salis**. Vei întîlni și aci **ubuisme** cîte vrei. Un sens grav se întrevede însă în cîte un poem ca acel **Copii cu elaun**, măcar la început:

„Ce-o să ne facem doamne cîntatu-i tot mai scump / tot mai puțini eretici și visători pe drumuri / lanuri de cruci dau bucuria în lanuri de porumb..."

Da, poetul are dreptate. În poezie, cîntul e tot mai rar, adevărații poeți sînt „tot mai puțini" și mai „pe drumuri", dar redacțiile literare și editurile îi primesc cu brațele deschise pe toți **ubuiștii** (ca să-i numesc așa pe tristii umoriști, născuți din „poșada" lui Alfred Jarry, **Ubu roi**, popularizată la noi prin erudiția și zelul editorului său integral, în versiune românească, Romulus Vulpescu.

Dealtfel, vocabula **eretic** îl obsedează pe Mircea Dinescu, deși eretici lirei mișună în zilele noastre, iar el însuși în eclezia editorială de azi, e primit ca un sacerdot de frunte, cu un tiraj de 12 800 de exemplare.

Așa eretic să tot fii.

„Ale tinereții valuri!"

ȘERBAN CIOCULESCU ■

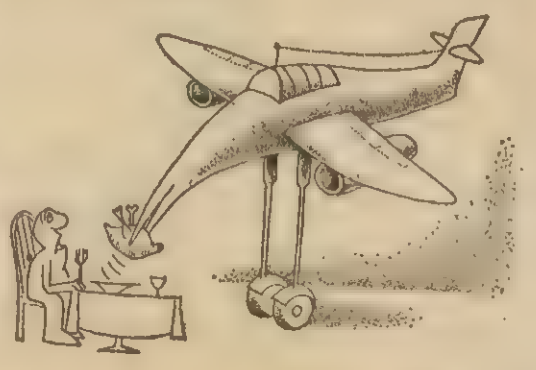

CONSTANTIN CIOSU ■

Cei ce fac fotbalul

Este o mare bucurie pentru mine să semnez, începînd din acest număr, în paginile revistei „Flacăra", cronica sportivă. Mulțumesc, cu acest prilej, revistei „Săptămîna" de găzduirea căreia m-am bucurat, luni și luni de zile. Și mulțumesc totodată marelui scriitor român Eugen Barbu, a cărui semnătură a onorat pagina noastră de sport. Nu mai publicăm în „Săptămîna" pentru că editorul acestei publicații, din motive pe care nu le discut și nu le înțeleg, mi-a refuzat dreptul de a mă ocupa de răspunderile ce revin unor persoane, în activitatea plină de rezultate negative, de măsuri contradictorii, de suspendări pe viață și reveniri neexplicate după un sezon (cazul Năstase) a Federației Române de Fotbal. Sînt un scriitor, mai mult decît orice altceva, și nu înțeleg să-mprumut nimănui dreptul constituțional, întărit de calitatea de comunist revoluționar, la care cu trudă și încredere am ajuns, de a-mi cenzura opiniile despre fotbal într-o țară în care, printr-o înțeleaptă și niciodată destul omagiată hotărîre, a conducerii noastre, s-a desființat cenzura. Dar, pentru că sînt un om disciplinat, respect regula jocului și încetez să colaborez acolo unde editorul mă socotește indezirabil și-acolo unde redactorul șef nu-mi poate susține opiniile. Jocul de-a aplecatelea, termen mai popular care denumește starea de indigestie, nu-mi place, nu mă onorează și nu-l practic. Un „Rămas bun !", spus la vreme, sună mai bărbătește și mai emoționant decît un „Adio !" mormăit.

Și mai menționez că o prietenie îți dă drepturi, dar te și obligă.

★

Cîteva fenomene s-au clarificat în fotbalul nostru, în ultima vreme, și e bine să le analizăm.

Un prim fenomen, de o deosebită gravitate, este acela că, în București, în afara celor două mari cluburi militare, „Steaua" și „Dinamo", ale căror prestații în sportul național sînt (de-a lungul ultimelor decenii de cînd ele există) excepționale, trăim curiozitatea, aberația am zice, că o echipă cu jucători excelenți, „Sportul studențesc", joacă în divizia A, pe teren propriu, aproape fără spectatori — 500—600 de oameni nefiind o cifră de mîndrie nici pentru un teatru, la ora de față — iar altă echipă, Rapid București, de departe cea mai populară, cea mai iubită grupare sportivă a Capitalei, și poate nu numai a ei, este, în mod subtil, dacă nu chiar citeodată grosolan, descurajată și nedreptățită. Stadionul Giulești e o paraginâ. Terenul propriu-zis, pe care ar trebui să vină, să facă sport, copiii muncitorimii giulești, arată mai prost și este mai puțin practicabil decît terenurile de antrenament ale cluburilor Steaua, Dinamo, Corvinul Hunedoara, Politehnica Timișoara, decît ale multor echipe de divizia B și chiar decît terenul echipei, de divizia C, Unirea Tomnatec. Cum e posibil ca același organism să ofere unora totul și altora nimic ? Cum e posibil ca tocmai Rapid, echipă care pe hîrtie ține de C.N.E.F.S., sau ținea (dacă se respectă măcar cîțiva ani angajamentele, să fie obligată să joace, chiar și cînd Federația de fotbal îi ridică suspendările, ce se țin lanț, nu pe Giulești, unde cu un minim efort financiar și chiar de muncă voluntară s-ar rezolva înfățișarea stadionului, ci pe Republicii, unde acest club atît de „bogat" trebuie să plătească 30% pentru folosirea stadionului, în vreme ce alte cluburi, de A, plătesc 15% ? S-a creat un anumit sistem de aruncare a tuturor vinilor asupra rapidiștilor. Pe un stadion oarecare din Capitală a avut loc o încăierare. Întîi de toate, cei care au provocat-o au vrut să-l bată pe antrenorul Rapidului (!!!) Apoi ei au căsunat pe arbitru. Federația de fotbal a hotărît, nici mai mult nici mai puțin, să-i suspende clubului Rapid terenul și, de-atunci, a urmat degringolada. Rapid București a jucat la Roșiori și-n orașe ale căror nume nu vreau să le mai pronunț, pentru motivul INVENTAT că niște suporteri ai săi ar fi vrut să molesteze un arbitru sau chiar l-ar fi molestat. Repet, faptele s-au petrecut nu pe stadionul Giulești, ci pe un alt teren din Capitală. Am întrebat, atunci, și-ntreb și acum, cînd prăbușirea echipei Rapid e ca și asigurată, pe ce cale s-a stabilit că aceia erau rapidiști ? Cum poate garanta un club comportarea suporterilor săi în timpul în care nu acel club organizează un meci de fotbal ? Terenul poate fi suspendat dacă organizatorii nu-și fac datoria. De exemplu eu, dacă aș voi să se ia dreptul de organizare a unor meciuri de fotbal pe stadionul Steaua, m-aș putea declara stelist și-aș putea în acest sens să-l pălmuiesc pe arbitru ? Cine ar fi pedepsit ? Clubul Steaua sau eu ? Dar să presupunem că nu m-aș afla pe stadionul Steaua. Ci m-aș afla în cotmuna Glina și-acolo l-aș molesta pe arbitru, declarîndu-mă, acolo, stelist sau iubitor al echipei din Tîrgoviște, sau fanatic susținător al echipei Dinamo. Cei mai mulți suporteri rapidiști sînt minunați muncitori, intelectuali, elevi și studenți, care asigură o neînchipuită stare de veghe, de familie mare și de climat sănătos în jurul amărîților de fotbaliști ai Rapidului. Că sînt și derbedei e adevărat. Dar unde nu sînt ? Educație trebuie pretutindeni, nu numai în Giulești. Cine are ceva cu Rapid ? Cine dă drept de joc lui Năstase și Zamfir de la Steaua, exact atunci cînd clubul militar o dorește (și eu susțin, **din nou,** că e bine că acești jucători joacă) și, în schimb, nu dă drept de joc lui Bartales de la Rapid, jucător aflat exact în aceeași situație ca și cei doi mai sus menționați ? Ce reguli sînt acelea care se-aplică numai celor slabi și cad în fața celor mai puternici ? „Steaua" și „Sportul studențesc" nu mai știu pe care portar excelent să-l bage în teren. Dar cel mai bun dintre ei, Răducanu, a plecat de la Rapid și poarta acestei echipe e apărată, azi, de un tînăr ce urmează probabil să mai rămînă la Rapid pînă în ziua cînd, din greșeală în greșeală, va deveni un portar bun. Mai mulți suporteri rapidiști, sincer îngrijorați de lipsa de preocupare a celor ce-i tutelează, pentru soarta echipei lor, ne-au rugat să facem publică dorința lor ca echipa Rapid București să redevină echipa Căilor Ferate Române. Este, probabil, o soluție. Sigur, astfel nu se va rezolva decît o parte din problemă. Cealaltă parte ține de schimbarea de mentalitate a unora dintre diriguitorii fotbalului, deprinși să facă oricîte compromisuri cu cluburile reprezentate masiv și covîrșitor în organismele sale și-n același timp să facă pe intransigenții cu cluburi de la care de-a lungul anilor au fost recrutați cei mai buni fotbaliști români : Progresul și Rapid. Iată nume plecate de la Progresul și Rapid : Răducanu, Beldeanu, Dudu Georgescu, Mircea Sandu, Dumitru, Florin Marin, Dumitriu IV, Năstase, pentru a nu transcrie aici decît numele care mi-au venit în minte în clipa cînd redactam acest articol. Ceva trebuie întreprins pentru crearea unor condiții bune de pregătire și recompensă, pentru Rapid și pentru toate celelalte cluburi producătoare de valori și pe care oamenii muncii le iubesc. Ne bucură existența unei echipe studențești la București, dar ne pune grave întrebări lipsa ei aproape exemplară de popularitate. Semnalăm, în același timp, eforturile pozitive care se fac, în sectorul 3 al Capitalei, pentru binele echipei Metalul București și al susținătorilor ei. Este o dovadă într-adevăr tulburătoare de înțelegere a pasiunii pentru sport a tinerilor din acel sector și de luptă, a tuturor factorilor, pentru realizarea unei performanțe deosebite de către Metalul București. După opinia noastră, s-ar cuveni o analiză imediată, atentă, profundă și eficace a statutului echipei Rapid și luarea unor măsuri radicale, menite nu să descurajeze, ci să încurajeze, și **pe această cale** să educe, în cel mai curat spirit sportiv, echipa Rapid și pe minunații ei susținători, al căror miez este constituit de muncitorimea feroviară și-n genere din muncitorimea Giuleștiului. Ce-ați zice de o fuziune Sportul studențesc — Rapid ?

★

Echipele cele mai curajoase, mai îndrăgite și mai merituoase ale actualului campionat, F. C. Baia Mare și F. C. Argeș, se întîlnesc, simbătă, 17 martie 1979, la Baia Mare. Vor lupta pentru victorie și pentru fotbal echipele care au impus, în amorțeala generală a fotbalului românesc, două stiluri, două gîndiri, două accente de puternică tinerețe. Inima mea bate pentru amîndouă aceste echipe și parcă m-aș duce să văd meciul, la fața locului. Mi-e drag de echipa F. C. Argeșul pentru tot ce s-a făcut la Pitești, dar și pentru că a fost nedreptățită prin scoaterea nedreaptă din luptă, de către cei interesați, a lui Dobrin. Mi-e drag, în același timp, de F. C. Baia Mare pentru că a tulburat apele și socotelile multor conservatori, dar și pentru că vreau să dau un echilibru felului strîmb în care e privită, de unii, această splendidă echipă. Răstignit între aceste două mari iubiri, ale inimii mele de azi, nici nu mai știu unde se găsesc mîinile pentru a le aplauda. Cum n-aș fi alături de F. C. Argeșul în tentativa sa de a cîștiga campionatul și cum n-aș fi alături de extraordinarul public maramureșean care nu se poate împăca, și bine face, cu ideea că F. C. Baia Mare merită alt loc decît în frunte ? De la experiențele acestor fabrici de valori și de performanță trebuia pornit, în încercarea de-a mai redresa ceva din fotbalul nostru, și nu de la pensionarii fostelor glorii. Aș vrea să n-am dreptate, dar mi-e teamă că voi avea. Așteptînd verdictul realității, să-ncercăm un drum la Baia Mare.

ADRIAN PAUNESCU ■

Scurt, foarte scurt

● Atleta Maricica Puică și-a făcut și ne-a făcut un frumos cadou de Ziua femeii, cîștigînd, la Velejne, în Iugoslavia, crosul dotat cu Cupa 8 Martie. Între învinsele ei, sovietica Ulmasova, campioană continentală pe 3 000 de metri. ● Un lider pe cît de neașteptat, pe atît de merituos în campionatul de polo : Crișul Oradea ! Dinamo și Rapid stau în plasă. ● O nouă apariție editorială cu subiect inspirat din lumea sportului. Cartea se intitulează „Acolo în colț cineva te așteaptă", autorul ei, George Mihalache, prezentînd cititorilor, cu vervă și duioșie, întîmplări știute și neștiute din jurul ringului. ● Într-o situație cel puțin ciudată, ca să nu-i zicem altfel, se găsește disciplina fotbal din cadrul Catedrei de jocuri sportive de la I.E.F.S. Din cele 5 cadre didactice ale ei, Angelo Niculescu, Ion Motroc și Mircea Rădulescu activează la cluburi, iar Ion Voica, la federație. Pe poziții se află numai Mihai Birsan, singurul care lucrează cu studenții ! E normal să fie așa ? ● Căpitanul doctor Marcel Georgescu este noul medic al lotului național de tineret, antrenat de Matelianu și Frățilă. Îi dorim spor la treabă. ● În Marele Premiu al R.F.G. la lupte, Constantin Alexandru, Ștefan Rusu și Ion Draica s-au clasat pe primul loc. Din cîte știm, izbînda constănțeanului Draica e a 16-a consecutivă într-un turneu de amploare. ● Ne permitem să-i aducem la cunoștință ziaristului Aurel C. Neagu, redactor șef la ziarul „Sportul", că turneul final al Cupei campionilor la volei masculin s-a disputat la Bruxelles. Întrucît orașul respectiv continuă să fie în Belgia, afirmația sa că Steaua a pierdut o mare șansă în Olanda pare lipsită de temei. ● În grupa B a campionatului european de hochei pentru juniori, excelent organizată la Miercurea Ciuc, echipa României a ocupat un remarcabil loc secund. Totul e bine cînd se termină cu bine. ● Abia revenit de la Felix, unde și-a mai domolit sciatica, antrenorul piteștean Florin Halagian n-a părut derutat de faptul că Dinamo a intrat, cu toate motoarele în plin, în lupta pentru titlu. Cu cît vor fi mai mulți pretendenți, nega declarat antrenorul liderului, cu atît va fi mai ușor pentru noi !

„În ultimii 2 ani, n-am propus niciodată remiza!"

— Florin Gheorghiu, iată-te din nou acasă ! Cum a fost la Sao Paulo ?

— N-a fost rău.

— Asta știm, de vreme ce te-ai clasat al treilea, după Korcinoi și Ljubojevici. Am dori însă cîteva amănunte.

— Turneul, desfășurat între 8 și 26 februarie, a fost cel mai puternic organizat în Brazilia după interzonalul de la Petropolis, din 1973. De data asta au participat 8 mari maeștri, între care vicecampionul mondial Korcinoi, precum și 6 maeștri internaționali brazilieni. Cu 3 victorii și 10 remize, am terminat, cum ziceai, pe locul 3, deși, să nu mi se ia în nume de rău, aș fi putut face o figură mult mai frumoasă, eventual chiar cîștigînd ! Învingîndu-i pe Panno și pe Lein, am adunat cel mai bun punctaj în confruntarea dintre marii maeștri, dar am jucat mai slab contra șahiștilor locului, în fața cărora, de pildă, Korcinoi a reușit un procent de sută la sută. În plus, sistemul de desfășurare, cu continuarea întreruptelor la două ceasuri după rundă, mi-a pus unele probleme, ca să nu mai spun că, mai bine de o săptămînă, m-am așezat la masa de joc cu febră, luptînd nu numai cu adversarii, ci și cu gripa.

— Așadar, 6 brazilieni, fără liderul lor, Costa Mecking ! Cum Mecking, socotit pînă nu demult una din marile speranțe ale șahului mondial, n-a mai apărut în ultima vreme la turnee, cred că se impune întrebarea ce-i cu el ?

— Mecking e, din păcate pentru el și pentru șah, foarte bolnav. N-are nici 30 de ani, dar nu se știe nici cînd va mai juca, nici dacă va mai juca.

— Altceva. Ce ne poți spune despre suedezul Ulf Andersson ? S-ar părea că nu-l scapă nici un turneu. E adevărat ?

— El e în șah cam ce e Borg în tenis. Un fanatic, dacă vrei. Se duce peste tot, termină un concurs ca să înceapă un altul, asta s-ar putea să-l coste într-o zi, dar deocamdată se descurcă, foarte bine chiar. La tablă însă e mai degrabă calculat, cumpătat, echilibrat, arătîndu-se, ca și Pomar, Adorjan, Matanovici, Ivkov, mare amator de remize. Alții, mă gîndesc la Portisch, la Ljubojevici, la Korcinoi, fireste la Fischer, joacă mai tăios, mai tranșant, mai a riscă, cu toate riscurile ce decurg din acest stil.

— Sper să nu te superi, dar cred că și Florin Gheorghiu poate fi inclus pe lista specialiștilor în remize ! La Sao Paulo a făcut 10 bucăți !

— Am mai auzit prejudecata asta ! Află că în ultimii 2 ani, interval în care n-am pierdut la nici un mare maestru, n-am propus niciodată remiză ! Am acceptat, e drept, o sumedenie de asemenea propuneri, dar numai în situațiile în care nu mai există nici o altă ieșire. În Brazilia, ca să fie și mai clar, cel puțin jumătate din egalurile mele au fost consemnate după ceasuri întregi de joc și de analize amănunțite ale pozițiilor. Cu Ljubojevici, de exemplu, s-au făcut 78 de mutări fără ca vreunul dintre noi să fi putut obține un cît de mic avantaj. Apoi, nu trebuie uitat că într-un turneu de elită remizele pot avea un rol psihologic foarte important. Împotriva matematicii, uneori, 8 remize pot însemna pentru moralul unui șahist mai mult decît 4 victorii și 4 înfrîngeri, deși și unele și altele duc la același număr de puncte.

— Te aperi bine, Florin Gheorghiu ! Cu piese puține, te aperi strașnic ! Să mai facem o mutare. Ai pomenit mai devreme de Fischer. Ce se mai știe despre fostul campion mondial ? Ce face Fischer ?

— Cine știe exact ce face Fischer, poate că nici el ! Se zice că a jucat contra unor computere dintre cele mai perfecționate și că a cîștigat, arătînd aceeași clasă de excepție. Se mai zice că vrea să-l întîlnească pe Karpov, dar e greu de crezut că vor fi acceptate condițiile impuse de marele maestru american. În orice caz e sigur că, nu demult, el a fost la Belgrad, spre a stabili detaliile unui meci cu Gligorici, ocazie cu care și-ar fi făcut reapariția în circuitul competițional, după o absență de 3 ani. Personal, cred că întîlnirea respectivă n-ar fi prezentat cine știe ce interes pentru lumea șahului, Gligorici fiind, în mod normal, un adversar sub posibilitățile lui Fischer, care continuă să dețină cel mai ridicat coeficient Elo, 2 780 față de 2 705, cît are Karpov. Dealtfel, am impresia că s-a făcut multă vîlvă în jurul posibilei confruntări de la Belgrad numai spre a-l netezi lui Gligorici calea spre președinția federației internaționale. După ce islandezul Olafsson a fost ales președinte la F.I.D.E., meciul Fischer—Gligorici a încetat să mai fie un subiect de discuție.

— În altă ordine de idei, ce vei mai juca în această primăvară ?

— În alcătuirea programului pe 1979, am ținut cont de faptul că, în septembrie, urmează să se desfășoare interzonalul. De aceea, după cum am hotărît împreună cu antrenorul Valentin Stoica, voi juca mai puțin anul acesta și, în orice caz, mă voi opri în vară, spre a rezerva mai mult timp refacerii și odihnei. Voi concura, chiar luna aceasta, la Lone Pine în California, la un mare turneu open, și n-ar fi exclus să revin în America în iunie, spre a onora invitațiile primite de la New York și Philadelphia. În mai voi juca pentru I.T.B. în campionatul național pe echipe. Cam așta ar fi.

— Unde se va ține interzonalul ?

— Nu s-a stabilit încă, dar se vorbește despre Riga.

— Cine va participa ? Cîți se vor califica ? Ce șanse crezi că ai ?

— Tal, Polugaevski, Teșkovski, Kuzmin, Ljubojevici, Ribli, Kavalek, Miles, Hort, Larsen și așa mai departe pînă la 20 ! Se vor califica numai primii 3, dar cred că am și eu șansa mea. Nu-mi iese din cap că, în 1976, la interzonalul de la Manilla, am fost la un pas de calificare, ratînd-o în partida cu Polugaevski, pe care am pierdut-o după ce am avut, multă vreme, un cal în plus și siguranța victoriei !

— Sincer, de care dintre adversarii de la Riga te temi mai tare ?

— De toți ! Dar și ei se tem de mine !

— Să se teamă, Florin Gheorghiu, să se teamă, că au de ce ! Drum bun și mult succes.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Așteptăm surprize...

Cineva ridica în presă problema pregătirii fizice față cu lipsa jocului propriu-zis în fotbal. Problemă reală, care poate fi exemplificată de partida de duminică dintre Dinamo și A.S.A. Tg. Mureș. Echipa din Ștefan cel Mare a acumulat în 8 zile 6 puncte : patru pe teren propriu, două în deplasare. O performanță destul de frumoasă, dacă ne gîndim, și destul de rară în fotbalul nostru. Se vede treaba că prezența profesorului Dima în tabăra dinamovistă începe să dea roade. De multă vreme n-am văzut un unsprezece mai însuflețit de pofta de joc pe care fosta și multipla noastră campioană a dovedit-o cel puțin de două ori în fața noastră. (despre jocul de la Arad nu mă pot pronunța pentru că nu l-am văzut). Numai că...

Există un **dar** în fiecare bucurie. De pildă, acum două duminici, în fața echipei din Baia Mare, Dinamo a arătat nu numai că este o echipă bine pregătită fizic dar și că știe ce vrea și știe ce joacă. Pe cînd, duminica trecută, team-ul dinamovist a arătat doar că e bine pregătit. De ce scriu aceste lucruri ? Pentru că, cel puțin în repriza întîi, unsprezecele din Ștefan cel Mare a atacat haotic, a dat multe mingi la adversar și, în general, n-a arătat o idee de joc. Nu știu cine să fie de vină, oricum golul pe care l-a înscris Dragnea nu a fost decît urmarea unei acțiuni individuale, nu a unei concepții de joc bine definite. Îmi pare rău că cele două puncte obținute duminică nu au fost și ele însoțite de faze pe care să le aplaudăm. Dar poate că intervalele scurte dintre cele trei meciuri constituie o explicație. Pentru că de la această echipă sperăm să avem surprize și mai frumoase. Dinamo dovedindu-se, cel puțin pînă acum, cea mai în formă din acest campionat și, dacă ne gîndim, și cea mai constantă.

Cam același lucru s-ar putea spune și despre F.C. Argeș, care a obținut și ea cinci puncte în trei jocuri, ceea ce nu-i de colea. Chiar în absența lui Dobrin unsprezecele piteștean dovedește mari virtuți care au și adus această echipă în fruntea clasamentului de unde, numai pentru o etapă, echipa Steaua o scosese. Apropo de asta, roș-albaștrii pierzind la Timișoara ne fac să ne îndoim de faptul că e mai mult ca sigur că titlul de campioană îi va reveni. Stînd strîmb și judecînd drept, în lupta pentru titlu sunt angajate de pe acum, în afara militarilor, Argeșul care are mari șanse, Dinamo care a pornit furtunos în retur și chiar Baia Mare, echipă de la care mulți iubitori ai fotbalului așteaptă o surpriză finală.

Din păcate, lucrurile la loturile naționale nu sunt chiar atît de limpezi ca la echipele de club. O confuzie destul de mare cantă ni se creează încă de pe acum. Nu cred că, cel puțin la lotul A și la lotul olimpic, asamblarea este cea mai bine făcută. Jucători luați din multe echipe ce au mediocritate, aș zice a numelor, mă îngrijorează și, la drept vorbind, atacurile celor două loturi mi se par destul de neconvingătoare. Dar să nu fim pesimiști, să așteptăm cel puțin pînă miercuri cînd un prim joc cu Grecia la București ne va lămuri și poate ne va da speranțe.

EUGEN BARBU ■

Emulație sau nivelare?

De cîteva zile s-a deschis noul sezon automobilistic.

Evenimentul ne aduce în minte (deloc întîmplător !) ceea ce s-a întîmplat la încheierea anului automobilistic trecut, cînd federația de specialitate a acordat premiile și distincțiile pentru activitatea din 1978. Festivitatea, care are loc o singură dată la 365 de zile, s-a bucurat de multe circumstanțe pozitive, chiar încurajatoare : o sală excelentă pentru asemenea întîmplări, o participare numeroasă (sportivi din toată țara foarte cunoscuți sau începători, cu rude și prieteni, o lume de pasionați ai volanului sportiv și amator), filme documentare color, tehnice și amuzante, precum și, la sfîrșit, o masă tovărășească.

Dar problema e alta. Pe largile suprafețe ale meselor aflate pe scenă erau frumos aranjate zeci, poate chiar o sută, de cupe din sticlă roșie sau material plastic (de aceeași culoare), ochiul liber neputînd deosebi din ce anume fuseseră confecționate. Văzîndu-le, ne întrebam cine le va primi ? Răspunsul era logic : campionii ! De karturi, de raliuri, de viteză etc. Nu am înțeles totuși de ce toate arătau absolut la fel, pentru că probele sînt, doar, atît de diferite ! Cu excepția a 3 (trei) cupe, din metal și cupe-cupe, cum le știm de cîteva decenii, toate celelalte erau surori gemene ! Impresia (neplăcută vederii ca și gîndului) era că un magazin ori o magazie, vrînd să scape de un stoc fără cumpărători, vrînd să scape de supranormativ le-a vîndut în bloc, federației de specialitate ! Tînărul începător, de la o probă oarecare de kart disputată în vreun oraș provincial ca-ntr-o familie cu puțini membri, a luat aceeași cupă cu Ștefan Iancovici, Ion Olteanu, Andrei Beliu, Mircea Ilioaie sau Doru Gîndu ! Încurajare ? Sau descurajare? Mai curînd o acțiune, poate nu conștientă, de nivelare. Sportul, însă, în esența sa, respinge tocmai nivelarea.

Amintita „sărbătoare" a sportului pe patru roți ne-a mai prilejuit o uimire : cupe ca cele descrise au fost decernate și unor colegi de breaslă, adică ziariștilor, care au scris (sau s-au abținut s-o facă) despre diversele concursuri ! Ca toți cei de față, pînă și electricianul televiziunii care asigura sursa de lumină necesară filmării a primit cîte o cupă identică, ca și cum cineva ar fi ținut cu tot dinadinsul să scape de bietele obiecte investite, inițial cu calitatea de trofee ! Este de înțeles că federația de specialitate încearcă să-și apropie niște oameni, dar să ofere același trofeu unui ziarist, care a scris cîteva rînduri despre o competiție sau alta, și unui mare campion, pare de neînțeles și de neacceptat ! Lucru pe care, se pare, l-au înțeles și confrații noștri care, cu o singură excepție, n-au urcat pe scenă pentru a-și primi straniile trofee, preferînd să le ridice, discret, după căderea cortinei !

EMANUEL VALERIU ■

Cronica șoselei

Tributul greu al secundelor

Ne aflăm în București în zona unei intersecții formată dintr-o arteră importantă, prioritară și o stradă ingustă la capătul căreia se află instalat indicatorul „STOP". Un autoturism așteaptă cu pacientă momentul prielnic pentru a pătrunde fără pericol pe magistrala respectivă.

Pe cele două benzi ale sensului străzii cu prioritate s-au scurs coloanele compacte formate din zeci de autovehicule. La distanță de circa 100 de metri de intersecția la care ne referim, se observă apropiindu-se de locul cu pricina un autoturism. Tocmai atunci însă șoferul nostru își pierde răbdarea. Introduce maneta în viteza întîi și demarează nervos, apărînd brusc exact în fața mașinii care rulează corect pe artera prioritară. Cel de pe magistrală încearcă un viraj disperat la stînga pentru a evita o coliziune în plin, vinovatul trage și el cu putere volanul spre dreapta, dar coliziunea nu mai poate fi evitată. Calculăm cît trebuia să mai aștepte conducătorul autoturismului pentru a evita un accident soldat cu: rănirea gravă a celor doi conducători auto, rănirea ușoară a celui de al treilea șofer aflat pe banda a II-a (unde au „ricoșat" autoturismele după ciocnire), agravarea gravă a celor două autoturisme în prima fază a accidentului și șifonarea destul de serioasă a celui de al treilea autoturism, angajat în coliziune, în faza doua: maximum 6 secunde! La spital, șoferul vinovat ne mărturisește că a așteptat în dreptul indicatorului octogonal circa un minut și jumătate. Față de 90 secunde ce mai contau 6?

Iată cazul șoferului Z.G. La volanul autoturismului 1-CV-2694, acesta se deplasa pe drumul național nr. 12 spre Miercurea Ciuc. Pierzindu-și răbdarea se angajează în dublarea autobasculantei de mare tonaj ce rula în fața sa tocmai cînd din sens opus, la mică distanță, se apropia un alt autovehicul greu. Conducătorul autovehiculului care circula din sens contrar nu a mai putut întreprinde nimic pentru evitarea coliziunii, deoarece autoturismul a țîșnit literalmente din spatele autobasculantei exact în fața sa.

În secvența următoare autoturismul izbit cu putere de către autovehiculul greu este proiectat peste autobasculanta pe care încercase să o depășească. Pilotul autoturismului moare pe loc, autoturismul este distrus aproape în întregime, iar cele două autobasculante suferă avarii ușoare.

Adăugați la imprudența șoferului încă un factor deloc lipsit de importanță : tentativa de depășire a avut loc în condiții de ceață densă și polei. Și în acest caz s-a calculat cît trebuia să mai ruleze șoferul în spatele autobasculantei pînă la efectuarea dublării fără nici un risc : 4 secunde!

Colonel VICTOR BEDA ■

CARPAȚI 2000

Zona de munte — o problemă interdisciplinară

Străbătînd milenar geografia și istoria României, Carpații, vitali și sensibili, ne sînt deopotrivă inimă și coloană vertebrală, osatura biologică și culturală, rezervor nesecat de valori materiale și spirituale.

Din această pură structură, izvorăsc real și completativ alte valori absolute : oamenii și animalele lor.

Din Maramureș și Bucovina, din Vrancea și Țara Bîrsei, din Argeș sau Munții Apuseni, îi se simte prezența și freamătul, zi de zi, ceas de ceas, ca un perpetuum mobile al duratei.

Pe crestele Carpaților s-au întîlnit imperii, hărăzind un destin furtunos celor ce nu-și doreau decît dreptul la muncă cinstită și la o viață liberă și pășnică.

Acești oameni au fost și sînt copii ai munților și ei mai dăinuie și se oglindesc încă în generația de astăzi crescătorilor de animale, purtînd genele de vigoare biologică, de aspirație spre libertate și neprețuita comoară a priceperii tradiționale.

Sute de ani muntele românesc a furnizat necontenit valori : lemn, animale, lactate carne, lînă, piei, fructe ș.a., precum și o forță de muncă puternică și aptă să facă cu succes față celor mai dificile activități.

Clima și relieful, deși aspre, au permis totuși o zooagricultură în condiții de profundă specificitate, legată de priceperea și experiența tradițională diversificate și permanent îmbinate între factorul economic și cel cultural, făcînd cu putință ca prin mîinile harnice și bătătorite ale unor eroi ai muncii, un pămînt neprietenos să producă bunuri de primă necesitate vitală : proteină animală de cea mai bună calitate, lapte și carne în primul rînd, atît de importantă astăzi, cînd în lume se asistă la o mare „criză a proteinei", cînd F.A.O. atestă că nu se produce nici 21% din necesarul de proteină animală pentru alimentația populației globului.

Pentru regimurile trecute problema montană a României nu a reprezentat subiect de suficientă preocupare, deoarece într-o țară eminamente agrară și lipsită adeseori de piețe de desfacere, producătorul era preferat ignorant și fără alternativă, nevoit prin însăși starea de sărăcie să accepte aproape orice condiții.

Înseși raritatea și suficiența unor studii și cercetări vin să confirme un grad de interes cu prea puține semnificații.

În condițiile în care pentru crescătorii de animale din Carpați și fiii și fiicele lor nu exista aproape nici un fel de alternativă, nu rămînea decît soluția încrîncenării în muncă, acționîndu-se cu îndărătnicie asupra unui pămînt slab productiv, care prin animale putea totuși să furnizeze un minimum necesar existenței. Această efectivă necesitate vitală a generat imense eforturi, într-un act global de precizie și îndeminare, însumarea acestora reprezentînd ceea ce denumim „practica tradițională românească în creșterea animalelor în Carpați". O știință efectivă, născută din observații și muncă minut cu minut, zi de zi, an de an, secol cu secol, din prietenia sau încleștarea dintre om și natură, din necesitatea biologică de supraviețuire a speciei.

Configurația geografică a Terrei include multiple zone în care au existat și au dispărut ori s-au dezvoltat și există, populații de tip montan.

Acolo unde prin prea puțină grijă tradițiile au slăbit și au fost neglijate, asistăm la fenomene regresive impînse uneori pînă la desființare. Dimpotrivă, acolo unde a existat preocupare și interes și a fost însușită la timp o concepție adecvată, fiind aplicate metode potrivite de sprijinire, fără a se fi neglijat nici una din laturi, constatăm stabilizate moduri de existență specifice și înfloritoare.

În România anilor de după cel de-al doilea război mondial, în Carpați, s-a moștenit o stare de lucruri dintre cele mai grele. Regiuni întregi, cum au fost Apusenii sau Vrancea, nordul Maramureșului și multe altele, erau adevărate „mostre" de sărăcie și nevoi, de la alimentare și comerciale, la sanitare și culturale.

Este un mare merit al partidului și statului nostru de a fi reușit ca într-un interval de timp scurt, acest întristător peisaj al muntelui românesc să se fi transformat esențial, să putem vorbi astăzi despre școli, dispensare, drumuri, cămine culturale, lumină electrică, cinematografe, în cele mai îndepărtate dintre cătune.

Fenomenul dezvoltării industriale și generale a țării noastre a determinat — necesar — crearea unui mare număr de locuri de muncă și implicit o deplasare a forței de muncă dinspre agricultură spre mediile orășenești, spre alte calificări și spre noi și favorabile forme de existență.

Și în zona de munte fenomenul de deplasare a forței de muncă spre mediul urban reprezintă o realitate efectivă, aici apărînd însă particularități și dacă putem vorbi de o aceeași cauzalitate, atît interpretarea cît și soluțiile se deosebesc.

Cercetarea a constatat tendințele accentuate de părăsire a ocupației de crescători de animale munteni de către tineret și orientarea spre alte preocupări, starea înaintată a vîrstelor actualilor crescători de animale și instalarea insidioasă a unui hiatus între cele două generații — tînără și vîrstnică — și în consecință tendințe de slăbire a zootehniei și a altor producții legate de activitatea gospodărească montană.

Efectele acestei stări de lucruri nu se vor referi numai la creșterea animalelor ci și la alte ramuri principale ale producției montane : forestieritul, mineritul, silvicultura, ș.a.

Încă din anul 1970 documentele de partid consemnează preocuparea pentru găsirea celor mai potrivite căi și soluții de menținere a unui echilibru stabil în acest sector specific.

Secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a atras în repetate rînduri atenția asupra necesității dezvoltării creșterii animalelor în zona de munte, a valorificării tradițiilor valoroase, îndemnînd la „ridicarea animalelor în munți, așa cum au făcut-o de veacuri moșii și strămoșii noștri".

Congresul țărănimii din 17—20 aprilie 1977 a stabilit măsuri concrete de sprijinire a creșterii animalelor în zona de munte, creîndu-se un cadru organizatoric adecvat scopului.

Aflat la început de drum, actul asistării zonei de munte necooperativizate are de făcut față unor probleme de loc simple, determinate în primul rînd de un cadru neuniform.

Într-un context prin excelență vast, necesitatea cercetării, a cunoașterii științifice, apare prin însăși forța lucrurilor în prim-plan. Rarele studii și publicații privind problematica montană vizează mai mult laturi ale unui ansamblu interconditionat și tocmai de aici apare și posibilitatea enunțării unor soluții unilaterale și incomplete.

Constatăm că în Carpați există o mare diversitate de forme, experiențe și situații.

Clima și relieful influențează esențial modurile de existență tradițională. Într-un anumit mod se poate trata problema creșterii vitelor sau a oilor în zona de munte a Bucovinei și în cu totul altă nuanță în Munții Apuseni sau în zona „mărginimii" Sibiului.

Altfel se interpretează în munte chestiunea raselor de animale, care au mai întîi nevoie de rezistență organică și cărora nu li se pot pretinde producții-record, asimilabile celor obținute în condițiile artificializate din complexele regiunilor de cîmpie.

Într-o formă vom putea trata o zonă unde clima și relieful permit practicarea pomiculturii și a unei microagriculturi cerealiere și cu totul altfel se va putea proceda într-o altă zonă, unde nu constatăm astfel de preocupări iar populația este nevoită ca în creșterea animalelor să se bazeze numai pe flora spontană montană.

Deseori numai simpla poziție față de soare a unui teren montan determină esențial un anumit microsistem economic, cu reverberație socială în consecință.

Într-un mod se va putea trata problema micii mecanizări și a instalațiilor într-o zonă de creștere a taurinelor și deosebit în zonele mai uscate, propice cel mult creșterii ovinelor și caprinelor.

Cu o problematică vom fi confruntați în regiunile satelor comasate și a munților nelocuiți și cu o cu totul altă problematică în regiunea munților locuiți și a satelor dispersate, unde se practică o zooagricultură montană de tip intensivizat, muntele fiind exploatat preferențial ca fînețe și asigurînd hrana animalelor pentru toate anotimpurile anului.

Deosebit se va putea conlucra cu producătorii care se ocupă exclusiv de creșterea animalelor față de cei încadrați în munci sezoniere sau permanente. Într-un anumit sens se va putea colabora cu crescătorii de animale vîrstnici și cu totul deosebit cu o nouă generație de crescători de animale munteni, pe care ne-o dorim instruită, dotată și cît mai adînc implantată la zootehnia montană.

Devine necesar să avem în vedere faptul că dacă pentru zonele de cîmpie procesul mecanizării și chimizării agriculturii reprezintă soluțiile acceptate ale dezvoltării, în zona de munte aceste metode sînt limitate, putîndu-se discuta doar despre o minimecanizare și cu scop poate nu atît de strict productiv cît mai ales privind ușurarea muncilor fizice grele.

În perspectiva obținerii și valorificării superioare a unei producții de lapte și carne de maximă naturalitate și calitate, în Carpați s-ar putea discuta poate mai curînd despre o nonchimizare, despre protejarea solului și mediului natural, deci alte deosebiri legate de specificitatea montană, dar și de perspective de mare actualitate.

Muntele, comunitățile umane, producția specifică, solicită o asistare științifică, minuțioasă și nuanțată pînă la detalii, implicînd în egală măsură zootehnia, silvicultura, sistematizarea, turismul, învățămîntul, arta, cultura, presupunînd și metode stimulative specifice, educație tehnică, igienico-sanitară, comportamentală ș.a., cu alte cuvinte un întreg sistem de asistare științifică și adaptată.

Devine firesc să se discute despre cercetări complexe și sistematice, despre formarea unor cadre specializate în problematică montană, despre un posibil sistem experimental adaptat situațiilor și necesităților particulare ale zonei de munte.

Spunem aceasta întrucît se dovedește o necesitate să dorim să realizăm nu numai un sistem de zooagricultură, cu efect oricum limitat, ci rezolvări complete, în contextul unei noi calități a vieții și a așezării la baza oricărei acțiuni, a unei gîndiri științifice : o civilizație montană carpatică.

Doctor veterinar RADU REV ■

PENTRU IREVERSIBILITATEA DESTINDERII...

Politologia și-a însușit — nu demult — o noțiune pe cît de generală și cam neprecisă, pe atît de utilizată : **destinderea.** Această noțiune a fost „inventată" în procesul complex și contradictoriu al perioadei postbelice și ca urmare a efortului de a defini o stare nouă în raporturile dintre state. Noțiunea voia să indice o stare în care se întrezăreau germenii unei înțelegeri și conlucrări, ai normalizării raporturilor dintre statele cu orînduiri sociale diferite, începutul ieșirii dintr-o etapă de ascuțite contradicții și confruntări, pe care Bernard Baruch, bătrînul consilier al președintelui Roosevelt, a numit-o primul, în 1947, printr-un termen straniu și zguduitor, **„războiul rece".**

Destinderea ca stare a raporturilor interstatale nu este rodul unor decizii administrative ale cabinetelor și cancelariilor, ci rezultatul apariției pe arena mondială a unor forțe puternice, care se pronunță pentru o politică nouă, al afirmării tot mai viguroase a voinței popoarelor de a se dezvolta liber și nestingherit, al profundelor transformări revoluționare, sociale și naționale, al marilor mutații în raportul de forțe pe plan mondial. Aceste schimbări au îngăduit rezolvarea, pe calea tratativelor, a unor probleme deosebit de complexe — care afectau grav pacea și securitatea — intensificarea contactelor și îmbunătățirea relațiilor dintre statele cu orînduiri sociale diferite, au determinat trecerea de la politica „războiului rece" la inaugurarea unui nou curs în viața internațională, de destindere și colaborare.

Destinderea, în accepțiunea pe care ar trebui să i-o dăm toți, ține de pacea și securitatea internațională, definește ambianța mai prooice dezvoltării raporturilor interstatale, indică perspectiva adîncirii încrederii și intensificării cooperării între toate statele lumii, viitorul — probabil nu apropiat — al eliminării din viața internațională a factorilor dătători de tensiune și conflict. În această accepțiune destinderea privește nu numai raporturile dintre țările socialiste și capitaliste, nu numai anumite zone și alianțe, ci relațiile dintre toate statele, luate ca individualități de sine stătătoare, independente și suverane, situația politică din toate regiunile lumii.

Complicațiile existente în viața internațională, multiplicarea stărilor de încordare și conflict, inclusiv a conflictelor armate, accentuarea tendințelor de reîmpărțire a sferelor de influență și dominație, amestecul în afacerile interne, folosirea forței și a amenințării cu forța în raporturile interstatale, sînt tot atîția factori incompatibili cu destinderea, se opun consolidării ei și îi imprimă un caracter de maximă fragilitate. Într-o asemenea stare de fragilitate se prezintă procesul destinderii și pe continentul nostru. Pentru că, în ciuda unor rezultate pozitive, care au urmat Conferinței de la Helsinki, nimeni nu poate spune, în mod responsabil, că obiectivele securității se înfăptuiesc în mod corespunzător, că destinderea politică este consolidată. **„În Europa — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — persistă o serie de factori negativi care împietează asupra climatului politic general. Se manifestă forțe ce se opun în mod deschis cursului spre destindere, s-au activizat cercuri reacționare, fasciste, revanșarde, naționalist-șovine și iredentiste, care încearcă să învenineze raporturile politice din Europa".**

Cum poate fi vorba, de exemplu, de o veritabilă destindere pe continentul în care trăim, cînd Europa s-a transformat într-un adevărat arsenal, inclusiv nuclear, într-un adevărat poligon în care se exersează circa 11 milioane de soldați ? Despre ce destindere poate fi vorba în Europa, cînd semnatarii Actului final de la Helsinki depășesc 80 la sută din cheltuielile militare mondiale, cînd pe teritoriul statelor europene există peste 700 baze și instalații militare, cînd peste 1 milion de soldați străini „staționează" și „conviețuiesc" în afara granițelor lor naționale ? Să fie oare vorba despre o reală destindere cînd manevrele și demonstrațiile de forță se țin lanț și cînd cuvîntul unor comandanți și al unor state majore poate conta mai mult decît cuvîntul unor guverne întregi ?

Destinderea nu poate avea viață lungă, nu poate evolua în starea ei incipientă, atîta vreme cît înarmările — compartimentul cel mai dușman el — nu numai că nu cunosc nici o diminuare, ci evoluează în proporții nemaiîntîlnite și iraționale.

Destinderea este dată numai de ceea ce este pozitiv în viața internațională, în relațiile dintre state. Pentru a avea însă forță și pentru a se impune ca proces, ea trebuie să fie globală și determinată de toți. Dezvoltarea tehnico-științifică fără precedent, mijloacele de informare, comunicare și transport, mecanismul relațiilor dintre state au creat în lume o situație cu totul nouă, au născut un sistem de interdependențe care învinge distanțele geografice și face ca țările, în ciuda depărtărilor dintre ele, să se poată considera totuși, într-un anumit sens, vecine. Din această cauză, nu putem vorbi de o reală destindere într-o anumită zonă dacă la celălalt capăt al lumii nu este pace, dacă în regiuni mai mult sau mai puțin învecinate există încordare și conflict. Destinderea — spuneam — trebuie să fie opera tuturor statelor și să exprime bunele raporturi dintre toți. Din păcate, mai există fie fataliști, fie neputincioși ai înțelegerii realității că lumea s-a schimbat și se schimbă mai ales, care reduc destinderea la raporturile între marile puteri sau între două dintre ele. Recunoscînd, firește, importanța marilor puteri în viața internațională și mai ales răspunderile lor pentru menținerea și întărirea păcii, nu putem însă geometriza destinderea la starea relațiilor în doi, în triunghi sau în patrulater. Problemele mari ale lumii ne privesc pe toți și de aceea ele nu mai pot fi soluționate — există atîtea exemple — în geometrie restrînsă.

Pentru ca destinderea să devină ireversibilă în oricare parte a lumii și la scara vieții politice mondiale, este nevoie de participarea activă a tuturor statelor, în condiții de deplină egalitate, la viața internațională, la soluționarea marilor probleme cu care este confruntată omenirea. Construirea unor relații noi, dezvoltarea unei colaborări întemeiate pe egalitatea în drepturi și pe respectarea strictă a principiilor de drept internațional, care trebuie să guverneze relațiile dintre state — ceea ce dă, de fapt, conținut destinderii — nu pot fi realizate fără intensificarea preocupărilor și luptei tuturor celor ce doresc să trăiască în pace și libertate, fără ca popoarele să determine guvernele să renunțe la practici învechite și să înțeleagă cît de necesară este, în zilele noastre, democratizarea vieții internaționale.

Destinderea, așa cum arată acum, nu este ireversibilă. S-o facem astfel, toți și împreună. Și nu prin vorbe și declarații, ci prin fapte, prin faptele cele mai concret-posibile, care să ia în considerare și să exprime interesele fundamentale ale tuturor popoarelor.

DUMITRU ANINOIU ■

● FAPTE ȘI ZILE

● **Dezarmare — dezvoltare,** iată o relație adesea invocată ca fiind unul dintre imperativele majore ale contemporaneității. Noi și noi elemente, noi și noi argumente se adaugă celor care pledează în favoarea reducerii cheltuielilor militare și din orientarea sumelor irosite azi în scopuri distructive spre domenii pașnice, spre convertirea lor în fonduri pentru hrană, educație, asistență medicală ale popoarelor. Cîteva calcule făcute de experți de la Națiunile Unite relevă din nou echivalențe impresionante : cu 90 milioane dolari — costul unui bombardier strategic de cel mai recent tip — s-ar putea construi o mare întreprindere modernă, sau 30 de clădiri de școală, sau două spitale de mare capacitate complet echipate ; prețul mediu al unui avion de vînătoare supersonic este egal cu cel al 170 000 tone porumb sau 50 000 tone zahăr, ca să nu mai aducem în discuție și alte date, deopotrivă de amețitoare prin absurdul pe care îl conțin. ● O știre difuzată zilele trecute la Roma readuce în actualitate un fenomen grav al vieții interne italiene — terorismul. Ancheta parlamentară privind răpirea la 16 martie și asasinarea la 9 mai 1978 a președintelui Consiliului Național al Partidului Democrat-Creștin, Aldo Moro, va dura opt luni. Semnificativ pentru implicațiile investigației este faptul că această anchetă va avea două faze distincte : prima va fi consacrată răpirii și asasinării liderului democrat-creștin, cea de a doua se va ocupa de terorismul în Italia. ● Împlinind 79 de ani, Alfred Hitchcock a primit din partea Institutului american al filmului distincția „Life achievment award", în semn de prețuire pentru creația sa cinematografică. În cei peste 57 de ani de activitate, Hitchcock a creat mai mult de 60 de filme artistice de lung metraj și sute de filme

pentru televiziune. Ceremonia de la Hollywood, în cadrul căreia a avut loc conferirea distincției, a fost onorată de prezența unor mari celebrități din lumea filmului. ● Două informații de interes muzical reține atenția în această săptămînă. Cea dintîi se referă la faptul că revista britanică de muzică clasică „Gramophone" a desemnat reprezentația operei „La fanciulla del west" de Puccini, sub bagheta cunoscutului dirijor Zubin Mehta, pentru a primi premiul anual al celui mai bun spectacol muzical înregistrat în anul 1978. Cea de-a doua, desprinsă dintre paginile revistei sovietice „Temps Nouveau" prezintă ca pe o operă deosebit de originală oratoriul lirico-dramatic „Vladimir Ilici Lenin" după poemul omonim al lui Vladimir Maiakovski. Compozitorul acestei lucrări, prezentată recent în premieră la Conservatorul din Moscova, este Alemdar Karamanov. De reținut, în fine, nu ca pe un ultim amănunt, faptul că rolul recitatorului și l-a asumat cunoscutul poet Evgheni Evtușenko. ● Răsfoind diverse publicații străine, rețin atenția o seamă de acțiuni împotriva fumatului. Astfel, după cum relatează revista americană Newsweek, societatea daneză de luptă împotriva cancerului a imaginat un mijloc sui-generis de luptă împotriva tabagismului : „În această săptămînă, în Danemarca, oamenii cumpără țigări pe care nu le vor putea fuma. În cadrul campaniei antitabac, se vînd pachete a cîte 20 de țigarete artificiale. În aparență, țigările par obișnuite, dar ele nu conțin tutun, ci sînt umplute cu o fibră mentolată, imposibil de aprins. Societatea daneză de luptă împotriva cancerului speră că falsele țigarete vor fi cumpărate fie de cei care vor să abandoneze fumatul, fie de nefumători care vor să le ofere prietenilor lor spre a-i dezbăra de dăunătorul obicei". ● Din Franța, o știre furnizată de „Science et Vie" care ne trimite cu gîndul la primăvară, la erupția vegetală în acest anotimp. Vor înflori pomii, ne vor bucura un timp, apoi petalele vor dispărea lăsînd să crească fructe. Cantitatea și calitatea acestora vor depinde hotărîtor de... albine, afirmă specialiști francezi. Corelația dintre polenizare și recoltă este binecunoscută, dar iată că polenizarea florilor de către albine, evidențiază revista franceză, influențează și forma fructelor, și numărul de simburi, ba chiar și durata de conservare. Să chemăm, deci, albinele ! ● Porumbeii surclasează automobilul. Aceasta ar fi concluzia — trebuie să o recunoaștem, destul de surprinzătoare — la care a ajuns un grup de medici britanici din Plymouth. Ei au dresat porumbei călători pentru a-i folosi la transportarea sîngelui de la centrul de hematologie spre cîteva din spitalele orașului. O călătorie neobișnuită, care decurge însă destul de simplu, fără nota enigmatică pe care o presupune manipularea unui material atît de prețios cum este sîngele uman : de corpul porumbelului se atașează un mic recipient cu sînge din grupa solicitată, după care pasărea zboară spre spitalul care a făcut apelul respectiv, în fapt către locul unde se află colivia sa. Uneori, porumbeii astfel dresați sînt folosiți și pentru transportul sîngelui în vederea unor analize urgente. Calcule foarte precise — se înțelege de la sine că problema timpului este cea care contează enorm în primirea sîngelui — au arătat că transportul cu porumbelul în cadrul orașului durează cinci minute, pe cînd automobilului, pentru același transport, i-ar trebui cel puțin 20 de minute ! ● Vedetă înainte de a se naște — ceea ce nu s-a mai întîmplat pînă în prezent cu nici o vedetă mondială — Louise Brown, primul „bebeeprubetă" din lume și-a făcut simbătă, 10 martie, la numai șapte luni și jumătate, prima sa apariție „în lume". Purtată deocamdată în brațe de părinți, micuța Louisa a sosit la Osaka pentru a participa la un program special de televiziune. Desigur, îi va reveni rolul principal : să va fi protagonista emisiunii „De ce vor oamenii să aibă proprii lor copii ?" realizată de rețeaua „Asahi Broadcasting Co". O invitație tulburătoare, care sperăm să se fi născut nu numai din intenții publicitare.

D.I. ■

Ochii și urechile lumii...

FOCI, CASTORI, CURCUBEE

Așa e, cum zice „Luptătorul Curcubeului" : cunoștințele științifice sînt deocamdată insuficiente.

Așa e, cum zice „Luptătorul Curcubeului" : cunoștințele științifice sînt insuficiente pentru a stabili o asemenea cotă.

Așa este : cota de 195 000 de foci pe care oamenii au dreptul să le ucidă în 1979 nu este științifică, fiindcă cunoștințele științifice sînt insuficiente pentru a stabili o asemenea cotă.

Așa este, dar cum altfel să fie ? Să se suspende vînătoarea de foci pe timp de doi ani — zic cei de pe vasul „Luptătorul Curcubeului" — și cît timp nu se vor ucide foci, să se facă studii complementare care să stabilească științific cîte foci pot fi ucise în lumea asta.

Nu e timp — răspund însă vînătorii de foci care pe 10 martie au hotărît să înceapă vînătoarea de foci, pregătindu-și corăbiile, harpoanele, butoaiele, cîrligele, cuțitele. Nu e timp de studii suplimentare. Cota e cotă. Trebuie ucise 195 000 de foci pe 1979. Dar pentru ce este timp, dacă nu pentru a te gîndi ce să ucizi și ce să nu ucizi ? Vînătorii de foci nu răspund. Ei își ascut cuțitele și-s gata să ridice ancorele. E timp pentru orice dar mai ales pentru a te grăbi să ucizi. Nu există timp decît pentru a te grăbi : a te grăbi să vînezi ; a te grăbi să prinzi ; a te grăbi să tai ; a te grăbi să spinteci ; a te grăbi să iei pielea ; a te grăbi să topești grăsimea ; a te grăbi să te îmbraci în blana vînată ; a te grăbi să vinzi, să cîștigi bani grei și buni cu care să pregătești vînătoarea din 1980. Care va fi cota în 1980 ? Nu vă grăbiți, o veți afla... Doar focile nu se grăbesc. Ele se înmulțesc. Dar s-ar putea ca focile să ajungă precum specia aceea de castori de care aminteste și Cervantes. În „Don Quijotte" : o specie care, cînd se simte hăituită, își mănîncă testiculele. Literatura castorilor nu a dat probabil un „Don Quijotte", dar, cu ajutorul omului, acest rege al naturii, nu vesnic tînăr și ferice, însă capabil, ei au putut da o imagine tragică despre condiția lor umană. Dacă focile vor ajunge și ele la un asemenea instinct de conservare care ar lua fantasticul chip al autodistrugerii ? Vînătorii de foci au lănci, dar nu orice purtător de lance e Don Quijotte.

Don Quijotte sînt, bineînțeles, „luptătorii curcubeului", cei de pe vasul cu acest nume, care s-au angajat să se lupte, pe mări și oceane, cu balenierele ce ucid balene și vapoarele vînătorilor de foci. La sfîrșitul lui februarie, ei au apărut în portul norvegian Alesund și nouă dintre ei au urcat la bordul unui vas din flotila vînătorească, legîndu-se unii pe punte, în lanțuri, iar alții, sus, pe un catarg. Acolo au desfășurat o banderolă largă pe care scria : „Să salvăm focile !" Poliția a năvălit pe vas, a tăiat lanțurile celor de pe punte dar nu le-a putut face nimic celor de pe catarg. Vasul — cu cunoscuta superioritate și indiferență a realității morilor de vînt — a plecat din port, vînătorii lui fiind convinși că frigul îi va sili pe don quijoții care urlă în 1979 : „Să salvăm focile !" — să coboare și să tacă. Frigul oceanului e o forță atotputernică. În general forța descurajatoare a frigului e mare și capabilă. Se poate conta pe frig în lupta cu don quijoții, ei neavînd sub zale decît o cămașă, oase sub o piele slabă, și făcînd repede temperatură, cu delir și dirdîială.

Ce mă priveste toată povestea asta ? Așa este : nu vînez și nu ucid foci, nici eu, nici ai mei, nici strămoșii mei, nici amicii mei. Dar mă tem să nu se ucidă 195 001 foci, să nu se depășească acea cotă. Să nu se lase un frig planetar în care să nu mai avem ce vîna și nici putere ca să luptăm pentru foci și balene. Să nu dispară și balenele, și focile, și vînătorii lor, și vînătorii vînătorilor lor. Din indiferență în indiferență, să nu ajungem a nu mai avea ce desfășura, nici măcar o banderolă cu „Salvați Luptătorii Curcubeului !" Fiecuri — se grăbesc a-mi spune vînătorii abili de foci și de altele. Vom vîna și vom vedea. Ce să mai vedem ? N-am depășit cota de văzut, cota de castori hăituiți, cota de banderole rupte, cota de testicule strivite, cota de don quijoți inutili ?

Mi-e frig. Te iubesc, hai, să vînăm științific melci-codobelci.

RADU COSAȘU ■

Mondo umano ?

Mistere și averi

Cîndva, am auzit un cîntec cu acest prim vers : „Africa e-o lume plină de mistere" și care, în momentul interpretării, avea o lungime stranie, ultimul cuvînt ajungînd să sune cam așa : „mistecere". Cum nu cunosc geneza cîntecului acesta, mă limitez să cred că acel amintit vers intîi sugera lucrurile ce-și așteptau descifrarea, cunoașterea și intrarea lor în circulație. S-a început deci o reexplorare a acelor realități și lumi, cu scopuri nobile, cu țeluri înalte și, evident, în slujba omenirii. Dar, de la un timp, aceeași Africă a devenit o lume plină de mistere de un anume fel și pe seama căreia a apărut — și continuă să apară — o întreagă literatură. Ce fel de literatură ? Poate precizările de mai jos vor spune mult, dacă nu chiar totul : „Noi exploratori redescoperă Africa. Ei se numesc SAS sau OSS 117, agenți foarte secreți, vînători de complotiști și apărători ai Occidentului. Pentru cea mai mare parte dintre aceștia creindu-se personaje speciale". Este limpede că în căutarea ineditului, insolitului și incredibilului creatorii de polițier-uri au (re) descoperit lumea africană și se pare că o fac în serie. Adică, așa cum e obiceiul casei. Sigur, dacă s-a acceptat ideea că, în fond, totul este o convenție și s-au citit mai știm care aventuri ale lui James Bond tocmai în Hon-Kong sau în pampasurile argentiniene, de ce să se facă discriminare în cazul eventualelor lui escapade prin brusă ? Numai că, nici, lucrurile nu prea stau astfel pentru că, de pildă, doi belgieni s-au îmbogățit aproape subit după ce le-a venit ideea să facă texte și benzi desenate în legătură cu peripețiile unui african devenit conducătorul unui stat occidental.

Nu avem în vedere nici cărțile scrise cu uimitoare rapiditate și care relatează desfășurarea unor episoade spectaculoase dintr-o țară africană, precum conflictul din provincia zaireză Shaba — cărți ale căror calități au fost cu adevărat inexistente, precum „Legiunea sare peste Kolwezi", a lui Pierre Sergent. Se vede că zonele fierbinți nu sînt deloc ocolite și adesea ele sînt reluate în alegorii străvezii cu toate că pe frontispicii nu lipsește precizarea — „personajele și situațiile din roman sînt cu totul imaginare", Gilbert Picard, laureat, pe 1977, al premiului romanului de aventuri într-o recentă carte — „Manipularea" — relatează peripețiile neobișnuite ale unui parașutist occidental ce a luptat la Kolzy (vorba cuiva, localitatea n-are a face cu Kolwezi) manipulat fără jenă în vederea obținerii unor avantaje. Devenit periculos întrucît era martorul unei operații top-secret, scapă în mod miraculos, e din nou angajat în afaceri necurate, după care devine iar periculos întrucît cunoștea multe. Scăpat și acum de la o tentativă de asasinat își vinde memoriile... înainte să le fi scris. Primește bani, pleacă în vacanțe exotice, închiriază un avion care va exploda în timp ce fostul parașutist și traficant de arme, devenit lucid dar resemnat, dispare.

Cam în același fel procedează și așa-numitul „domn SAS", scriitorul Gerard de Villiers, în „Panică în Zair", sau Josette Bruce în (cită imaginație !) „Panică în Africa", cu al ei faimos erou OSS 117, or în „Luptă în G..." Sau Florence Vidal cu „Aloes ferox". În fine, dincolo de ocean, John Updike a scris „Lovitura", e suită neîntreruptă de episoade cu lovituri de stat, materii prime, descoperiri de petrol și de apă, supraproducție de arahide și... redactări de memorii în liniște. Cum se vede, arsenalul e același peste tot. Chiar și titlurile seamănă. Cu toate acestea, Gerard de Villiers a devenit miliardar. Jean Bruce, creatorul lui OSS 117, după ce a decedat, soția i-a preluat ștafeta și o duce demnă mai departe. Cu alte cuvinte, cum scria o revistă recurgînd la un joc de cuvinte, „faire du fric avec l'Afrique", ceea ce într-o redare mai liberă înseamnă a face bani pe seama unor africani. A unor oameni în ale căror librării editurile ce scot cărți precum cele de mai sus le trimit din belșug, adesea la prețuri modice și niciodată la atare prețuri nu expediază abecedare sau cărți de școală.

Cită deosebire între acel vers cu Africa și lumea ei plină de mistere adevărate și misterele, rentabile și facile, ce se fabrică pe seama acestei lumi !

DUMITRU CONSTANTIN ■

Anul unui mare savant

Antene uriașe de radio investighează în prezent cosmosul în căutarea unor surse necunoscute de energie, în timp ce sateliți orbitali amplasați cu mult în afara atmosferei scrutează cerul, iar ceasuri atomice de o perfecțiune aproape desăvîrșită (o sută milionimi sau rămîn în urmă cu a miliarda parte dintr-o secundă într-o oră) măsoară timpul. Toate acestea dezvăluie astronomilor existența unei lumi cu totul noi, populată de corpuri cerești pînă nu demult necunoscute — pulsari, quasari și așa-zisele găuri negre. Încercările de înțelere a acestei lumi, atît de fascinantă și complexă, nu ar fi fost niciodată posibile fără teoria generală a relativității, capodopera unuia dintre cei mai renumiți savanți ai lumii, Albert Einstein. „Există puține idei în fizica contemporană — declara I.I. Rabi, laureat al Premiului Nobel — care să nu fi crescut din opera lui Einstein".

Principalele sale descoperiri au însemnat adevărate revoluții pentru știința contemporană. Viteza luminii — 300 000 kilometri pe secundă — este constantă, a descoperit Albert Einstein, indiferent de viteza sursei emitente, neadmițîndu-se adăugire sau scădere de viteză în cazul luminii ; viteza unui obiect determină timpul și lungimea ; un ceas care călătorește în spațiu extraterestru cu o viteză mult mai mare decît pe pămînt va înregistra o încetinire a scurgerii timpului, ceea ce înseamnă că nu există timp absolut în univers ; lungimea unui obiect se va micșora în spațiu în funcție de rapiditatea cu care se deplasează, în timp ce masa sa va crește față de cea a unui obiect similar de pe pămînt ; lumina în mișcare are masă și din această cauză o rază de lumină se curbează cînd trece pe lîngă un obiect ; energia și masa sînt interdependente, astfel că energia este egală cu masa unui obiect înmulțită cu pătratul vitezei luminii ($E = mc^2$), ecuație care a dus la descoperirile privitoare la eliberarea energiei în reacțiile nucleare. Teoriile lui Einstein stabilesc, de asemenea, fundamentul pe care se bazează teoria expansiunii universului. Lui Einstein i se datorează explicarea așa-numitului paradox al gemenilor, el arătînd că dacă unul dintre gemeni pleacă într-o călătorie spațială ce se desfășoară cu mare viteză, la întoarcere va fi mai tînăr decît fratele său rămas pe pămînt.

În 1921 a devenit laureat al Premiului Nobel, dar nu pentru lucrările sale în domeniul relativității, ci pentru teoria efectului fotoelectric, prin care a confirmat teoria corpusculară a luminii.

Einstein, mărturisesc cei care l-au cunoscut îndeaproape, avea o mare putere de concentrare. În timpul liber îi făcea plăcere să se plimbe cu ambarcațiunea sa cu pînze, de asemenea obișnuia să cînte la vioară melodii de Mozart, să scrie versuri, să meargă pe jos sau cu bicicleta, să ajute copiii la rezolvarea problemelor de matematică. Dar în momentul în care înceta să bată vîntul, atunci cînd se afla în barcă, își scotea carnetul de notițe și făcea calcule. Cînd era preocupat de o problemă spinoasă le spunea colegilor săi : „Acum mă voi gîndi un pic" și începea să se plimbe încet în sus și în jos, pînă ce fața sa erupea dintr-o dată într-un zîmbet, fapt ce anunța găsirea soluției. Întrerupt din activitate de numeroșii săi vizitatori, putea să-și reia lucrul în momentul în care aceștia ieșeau din birou. Einstein s-a dovedit în cursul vieții sale un consecvent luptător împotriva nedreptăților sociale și un fervent susținător al păcii. Cînd a aflat despre bombardarea Hiroshimei, Einstein avea să declare : „Dacă aș fi știut... n-aș fi semnat niciodată scrisoarea aceea" — scrisoare prin care, cu puțin timp înainte de declanșarea celui de-al doilea război mondial, președintele F.D. Roosevelt era invitat să lărgească cercetările atomice, prezentîndu-i-se posibilitatea proiectării unei arme cu o putere incredibilă. Einstein rămîne pentru posteritate un Newton al secolului XX, care a revoluționat fizica, lăsînd o moștenire intelectuală așa de bogată și de profundă, încît continuă să uimească și, în prezent, prin adîncimea ei și să reprezinte, totodată, o sursă pentru noi descoperiri. El n-a pierdut niciodată din vedere faptul că noile cunoștințe despre lume trebuie să servească numai și numai umanității.

TUDOR PRELIPCEANU ■

EINSTEIN, OMUL DE FIECARE ZI

Unul student care avea probleme la școală : Nu te alarma că ai dificultăți la matematică. Te pot asigura că ale mele sînt încă mai mari... **În timpul liber :** Cînd nu am probleme speciale care să-mi frămînte mintea, îmi place să refac demonstrațiile teoremelor de matematică și fizică care-mi erau de mult timp cunoscute... **Despre problema adevărului :** Știu din căutările mele chinuitoare, ce parcurg multe căi oarbe, cît de greu este să faci un pas sigur, fie el cît de mic, spre înțelegerea a ceea ce este cu adevărat semnificativ... **Despre motivările sale :** Munca mea științifică este motivată de năzuința mea irezistibilă de a înțelege secretele naturii și nu de alte sentimente. Dragostea mea de dreptate și străduința de a contribui la îmbunătățirea condiției umane sînt complet dezinteresate.

Reconsiderînd cunoscutul experiment al lui Galileo Galilei — care constă în lansarea unor obiecte de greutate diferită din turnul înclinat de la Pisa, obiecte ce ating virtual Pămîntul în același timp (excluzînd frecarea cu aerul) — Einstein a oferit următoarea explicație : accelerația cauzată de gravitație nu este distinctă de cea determinată de alte forțe.

FOTULA IANNAKOPOULU

Mamei mele

Păstrat-am pe obraji, intacte,
din ceasul despărțirii,
Pentru a-ți dovedi măicuță
eterna dragoste ce-ți port,
Sarea lacrimilor tale
și pecețile iubirii ;
Departe ești, tot mai departe,
cum te privesc cu ochi de mort.
Sîntem aiurea despărțite
de munți, păduri și ape
Dar inimile noastre, împreună
în tainic cuib rămîn
Ca păsările cerului pe care
nu poate să le-ngroape
Nici secera, nici sabia dușmanului păgîn.

IANNIS RITSOS

Apollon gravat pe medalia Antigonei

Dintre toate marile sale statui, cu adevărat magnifice,
mica medalie a Antigonei ne-a emoționat cel mai mult ; —
iată, Apollon, așezat calm într-un car de luptă,
pare concentrat, în același timp absent,
mai puțin mulțumit de el însuși ; — spațiul îngust
îi dezvăluie totuși frumusețea ascunsă ; și poate astfel,
gol, fără liră, într-o ținută familiară care îi permite
întîlnirea aceea intimă, profundă, adevărata mîngîiere,
este ca și cum, goi împreună cu el, am fi gravați
în cercul mat, conturat rigid, din metal —
care dă frumusețe carului de luptă, ce se îndepărtează.

În românește de
PETRU DAN LAZĂR ■

Fotoreportaj pe glob

PACE, acesta este cuvîntul care exprimă cel mai puternic aspirația popoarelor care doresc și speră că o pace trainică și echitabilă pentru toate popoarele din zonă ar putea fi instaurată în regiunea atît de explozivă a Orientului Mijlociu. Această speranță însuflețește sprijinul pentru orice încercare de reglementare pașnică a problemelor litigioase existente aici, în acest context politic fiind înțeleasă și recenta vizită a președintelui american Jimmy Carter la Cairo și la Ierusalim.

Actrița Sophia Loren a fost în această săptămînă la New York pentru a oferi autografe pe o recentă carte autobiografică. Titlul acesteia : „Sophia Loren : Living and Loving" (Sophia Loren : trăind și iubind).

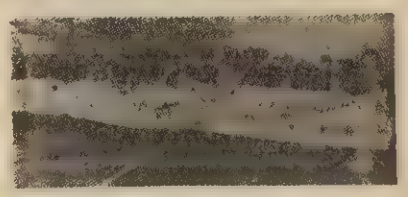

Tînărul spaniol universitar se pronunță cu hotărîre împotriva terorismului și a tentativelor fasciste, prezente uneori cu violență în viața țării lor. O demonstrează și această impresionantă demonstrație organizată recent de studenții Universității din Madrid.

Tunelul Oshimizu, care se află în construcție în Japonia pe linia superexpresului Jooyetsu, va fi cel mai lung tunel din lume. Avînd 22,2 km, tunelul Oshimizu este cu 2,3 km mai lung față de tunelul Simplon, aflat la granița dintre Elveția și Italia, în Alpi, care deținea pînă în prezent supremația.

Orășelul copiilor din Parcul tineretului din Capitală, așa cum arăta duminică, 11 martie. Părinții cu copii doritori să se joace cu jucării stricate trebuie să se grăbească. Fiindcă, îndrăznim să credem, neglijența nu și-a făcut mutațiile definitivă, adică nu și-a făcut chiar buletin de identitate pentru Orășelul copiilor, ci locuiește aici doar cu viză de flotant

Printre obiectele uitate în trenurile care sosesc zi și noapte în Gara de Nord s-au aflat și niște dosare cuprinzînd lucrări de investiții din **Tulcea.** Purtătorul dosarelor umblase vreo două zile prin restaurante. Ne exprimăm nădejdea că obiectivele care urmează să se construiască nu vor fi date în funcțiune cu două zile mai tîrziu. Cît despre cheflu, n-avem grijă.

La Liceul „Mihai Viteazul" din **Ploiești** se face teoria legăturii dintre teorie și practică iar practica legăturii dintre practică și teorie se produce, în bună măsură, astfel : decît să intre în conflict cu C.F.R.-ul, profesorii preferă să se rezume la teorie.

Grupul de șantiere construcții-montaj nr. 1 din **București** nu se dezminte ! În anul 1977, cînd a predat locatarilor cîteva blocuri de pe bulevardul 1 Mai, deranjată de insistențele locatarilor conducerea grupului a afirmat în răspăr că aleile de acces vor fi gata după 1980. Acum, în 1979, deci la doi ani după promisiune, inimoșii constructori se țin de cuvînt. Îi felicităm și pe această cale, căci între vorbă și faptă nu e nici o deosebire.

Încălzirea halei de carne din **Rîmnicu Vîlcea** nu se mai face cu apă supraîncălzită, ci cu instalații și aparate electrice. Acestea costă mai scump. Măsura, se zice, a fost luată din motive de economie.

Către cabina cinematografică a Căminului cultural din **Hîrșești-Argeș,** operatorul urcă nu pe scări, pentru că nu există scări, ci cum poate. Ce-o fi gîndind el după ce poate ? Desigur, despre proiectant...

De la începutul anului, la „Electrocontact" **Botoșani** au fost lansate în producție 15 produse noi. Alte 100 se află, acum, în diferite stadii de realizare a proiectelor. Așa da !

RADIO CLUJ 25

Din inima Transilvaniei, la 12 martie 1954, ora 16, pornea în eter primul semnal al unui nou post de radio românesc : Radio Cluj. Era primul studio teritorial înființat în țară. Timp de un sfert de veac colectivul redacțional a realizat în limbile română și maghiară mii de ore program, implicîndu-se direct în toate momentele, mari și mici alcătuitoare ale istoriei noastre contemporane. Un sfert de veac de prezență în PREZENTUL patriei, de slujire devotată a cuvîntului partidului, crez și datorie a acestui colectiv de talentați și inimoși gazetari comuniști conduși de mai mulți ani de binecunoscutul scriitor și ziarist Vasile Rebreanu.

Un cald salut și succese tot mai mari !

Aflăm că la Librăria „Universala" din **Tîrgu Mureș** ultimele importante apariții editoriale se vînd ne sub mînă. Pe sub mîna librarilor, firește.

La **Eforie Nord,** în centrul orașului, există un ceas cu trei cadrane. Toate încrementite și arătînd, fiecare, altă oră. Întrebarea este de ce nu merge ceasul acum ori de ce, pînă s-a oprit, fiecare cadran arăta altă oră ?

Mai multe obiective economice construite în ultimii trei ani în **județul Neamț** nu realizează nici acum producția stabilită, nu lucrează la parametrii proiectați. Din ziarul județean aflăm că o bună parte dintre specialiști nu sînt direct implicați în rezolvarea completă a sarcinilor de producție. Oare în ce sînt implicați ei ?

În comuna **Macea** din județul **Arad** se mănîncă pîine bună iar în comunele **Tîrnova** și **Covăsînț,** din același județ, nu. Explicația este simplă : în prima comună bruturii fac pîine bună iar în celelalte nu.

În cartierul Dacia din **Deva** cumperi iaurt dacă ai borcan. Dacă n-ai borcan gol să-l dai în locul celui plin, nu mănînci iaurt. Pentru cei aflați în trecere prin oraș, salutul lucrătorilor localnici din comerț ar suna așa : — „Bine ați venit ! Borcane aveți ?"

● Ziarul „Sportul" publică, după trei etape de la reluarea campionatului divizionar, notele și media lor obținute de selecționabili din care urmează să se alcătuiască cele două reprezentative românești în actualul sezon internațional care bate la ușă : lotul A : media 6,25 ; lotul olimpic : media 6,75... După cum se știe, notarea poate merge pînă la 10. După cum se mai știe, sub 7 începe zona mediocrității. Să fi devenit cei însărcinați cu alcătuirea și pregătirea acestor formații mai sinceri ca pînă acum, în sensul că acceptă și părerea altora privind calitatea actuală a fotbalului practicat de echipele noastre ? Ne amintim o butadă, pusă în sarcina academicianului Al. Graur, care vrînd să știe în ce măsură se îndeplinesc previziunile meteorologilor i-a întrebat în ce proporție se verifică ele în realitate. Răspunzîndu-i-se că proporția este de 40%, academicianul le-a propus să le dea ...invers. Ce zice federația de fotbal de o astfel de idee ? **(E. V.).**

De curînd, 240 de țărani cooperatori din județul **Sibiu** s-au întors dintr-o excursie de agrement al cărei itinerar a cuprins Rîmnicu Vîlcea, Craiova, Drobeta-Turnu Severin, Porțile de Fier, Herculane, Timișoara, Deva. La întoarcere ei au aflat că Inspectoratul pentru calitatea semințelor tocmai încheiase verificarea calității, desigur, a semințelor. Vestea a fost primită cu deosebită satisfacție.

Talea, Cosminele, Colceag, Gura Vadului, localități din județul Prahova, nu s-au înscris cu nimic în cadrul Festivalului național „Cîntarea României".

Întrebare : „Ce noutăți aduceți publicului larg în legătură cu vechea dv. preocupare privind studiul apelor minerale din județul nostru ?"

Răspunde dr. Vasile Iovu, medic principal în specialitatea medicină fizică, balneoclimatologie și recuperarea medicală la Policlinica județeană Neamț : „În a doua jumătate a anului 1978 m-am ocupat de izvorul de la Borcut (comuna Borca), foarte asemănător cu cele de la Borsec și Toșorog. Se pare că este vorba de aceeași pînză de apă subterană comună tuturor acestor izvoare".

Întemeiat pe interviul apărut în ziarul județean, interviu din care fac parte întrebarea și răspunsul de mai sus, cititorul **Gheorghe Voloșeniuc** arăta în scrisoarea pe care am primit-o la redacție ieri, miercuri, 14 martie : „Vă rog să puneți un cuvînt, în paginile revistei, pe lîngă cel ce se ocupă cu apele minerale, ca să afle și dumnealor că în timp ce izvorul Borsec trece poate chiar pe la Piatra Neamț, magazinele desfac apă minerală medicinală Hcbe din 1977 cu termen de garanție 6 luni".

Pe șoseaua Ștefan cel Mare, la numărul 54, își desfășoară activitatea o unitate **Aprozar,** iar ceva mai încolo, la numărul 54 A, se află plasată o unitate **Alimentara.** Între ele, de ce oare, o bibliotecă. Ziua, se știe bine, numita arteră bucureșteană este foarte zgomotoasă, desigur din cauza traficului intens. Noaptea, traficul scade. Din păcate, nu și zgomotul ! Locatarii aflați deasupra unităților comerciale au reclamat nu o dată, arătînd că sînt lezați într-unul dintre cele mai elementare drepturi : somnul lor. Există, după cîte știm, o dispoziție limpede în această direcție, care din păcate deseori nu e respectată. În toiul nopții camioane vin și pleacă, motoarele uruie, pe caldarîm sînt trîntite navete cu sticle de lapte sau iaurt, se mai aud și strigătele celor care le descarcă, ce mai, o adevărată hărmălaie, tocmai cînd e somnul mai dulce. În fapt, ceea ce ne miră cel mai mult în această poveste este că există totuși, veche de vreo doi ani, chiar o dispoziție scrisă a Direcției comerciale, conținînd și soluții corespunzătoare, din păcate niciodată respectate. Deci, locatarii reclamă, Direcția comercială analizează și decide, dar nimic nu se schimbă. Și totuși : cel mai simplu lucru ar fi ca responsabilii celor două unități să arate mai multă grijă și înțelegere față de tihna semenilor lor, care nu cer altceva decît liniște. E prea mult ?

Clubul sindicatelor din **Simeria** a deschis o nouă expoziție de pictură. Pictorul este, de fapt, muncitor și se numește **Alexandru Potyo.** Cele 12 lucrări în ulei se bucură de succes.

La **I.A.E.I. Titu** există însemnate rezerve nevalorificate privind extinderea lucrului la mai multe mașini. La cererea centralei de resort a fost întocmită chiar o listă a acestora. Era necesară o adresă de la centrală ? Da. Fiindcă au trecut trei ani de cînd biroul organizarea muncii a elaborat un studiu și un referat prin care propunea conducerii întreprinderii valorificarea acestor rezerve.

Cinecluburile sindicale constănțene, frecventate în urmă cu cîțiva ani de numeroși iubitori ai filmului, se mai susțin doar prin munca, de obicei solitară, a cîtorva animatori. Nu dorim ca rîndurile acestea să fie considerate drept o fluierătură în sala cineclubului dar, notăm, cu toate că se discută mult despre idei, teme și proiecte, filmele nu se prea văd !

Ce-a răspuns unui reporter vînzătoarea Elena Păduraru de la magazinul din **Șendriceni-Botoșani** : „Mai bine ați scrie la ziar că merceologul nostru nu-și face datoria și că nici președintele cooperației de consum nu ne ajută. Nu ne criticați ! Că ne ride satul și avem mulți dușmani care vor să ne ia locul. Un coniac nu vreți ?" Reporterul n-a vrut și pace.

A apărut primul număr pe acest an al revistei „Astra" din **Brașov.** În ancheta despre cartea anului 1978, cititorii brașoveni și-au îndreptat preferințele pentru volumul de versuri „Poezii de pînă azi" de Adrian Păunescu.

PESTE PLAN, ÎN ACEST AN

● Întreprinderea minieră **Petrila din bazinul Văii Jiului a extras aproape 14 000 tone cărbune.**

● Hidrocentrala „Porțile de Fier" **a produs peste 75 milioane kWh.**

● Siderurgiștii din Hunedoara și Călan **au elaborat peste 20 000 tone fontă și oțel.**

● Întreprinderile „Electromotor", „Electrotimiș", „Electrobanat", „Electrometal" și Întreprinderea de aparate electrice din Timișoara **au realizat un volum de produse fizice de aproape 60 milioane lei.**

● La Alba Iulia, **Întreprinderea „Porțelanul" a realizat o producție fizică suplimentară în valoare de 626 000 lei iar colectivul Întreprinderii de încălțăminte „Arădeana" a înregistrat o depășire a sarcinilor planificate de peste un milion de lei.**

● Rafinăriile Ploiești și Cîmpina **au ridicat la peste 50 000 tone cantitatea produselor realizate peste prevederi.**

La **Pleniță,** Uniunea județeană a cooperației meșteșugărești Dolj a organizat „Parada modei" anului 1979. Întrucît plenicenilor — așa se numesc — le-a fost oferită posibilitatea cumpărării produselor prezentate, parada modei va continua pe străzi.

În gara **Remetea Mare, Timiș,** de aproape 5 ani se degradează 50 tone amendamente calcaroase acordate gratuit, de către stat, cooperativei agricole de la Ianova. Aflăm că ele puteau să aducă un spor anual de cel puțin 500 kg grîu sau porumb la hectar. Și la **Topolovățu Mare,** în același județ, s-au adunat pînă acum peste 1 200 tone carbonat de calciu abandonate în ultimii ani de cooperativele agricole Lucareț, Petrovaselo, Ictar-Budinți, Cralovăț. Mai aflăm că fertilizarea cu carbonat de calciu ar fi adus un spor mediu de cel puțin 1 000 kg porumb boabe sau 400 kg de grîu la hectar.

Spre orele 22 ale zilei de 12 martie a.c. s-a solicitat centralistei de la Spitalul Fundeni (s-a recomandat Scarlat) legătura la medicul de gardă de la chirurgie. Ni s-a făcut legătura, dar la celălalt capăt al firului n-a răspuns nimeni. Am solicitat din nou legătura dar, iritată, tovarășa Scarlat a ajuns să ne spună niște lucruri complet nepotrivite. Astfel formulînd eventualitatea că avem de anunțat un om grav bolnav — situație cu care Spitalul Fundeni se confruntă zilnic, fiind spital și nu altceva — ni s-a răspuns „ia o mașină mică și adu-l aici". În final : „vino cu mortul în mașină". Cît sîntem încă în viață noi vă rugăm, tovarășă Scarlat, să fiți omenoasă. **(D. B.)**

● Incident la patiseria din șoseaua Giurgiului nr. 127. Doi cumpărători refuză plăcinta cu brînză : veche, miroase, este mai mult cocă. Șeful unității, Virgil Ciolan, în fața faptului evident — invitația „gustă și dumneata" îi produce o puternică grimasă — aduce argumente ce merită a fi consemnate. „Păi — spune — ce să vă fac eu tovarășilor ? Așa-i omul, adică Ion Zăman, șeful laboratorului de patiserie ; are gestiune separată, eu nu pot să-l trag la răspundere. Adresați-vă întreprinderii, la I.C.R. 2 din Armenească 3".

Drept care pe adresa I.C.R.-ului 2 din Armenească 3 trimitem patru întrebări. De ce a schimbat fostul patiser, de care consumatorii erau mulțumiți, cu unul care produce cocă moale în loc de plăcintă coaptă ? Cînd are de gînd să controleze calitatea produselor desfăcute în patiseria cu pricina precum și curățenia acesteia ? De ce un șef de unitate nu răspunde de calitatea muncii tuturor oamenilor pe care îi conduce ? Și, în sfîrșit, cînd vor fi rezolvate aceste trei probleme ? **(C. Victor)**

Pagină realizată de DUMITRU ELIADE

FLACĂRA Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3312, Oficiul 33, cod. 71341, Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : **Probleme social-politice și de morală civică (Nicolae Cristache, Ilie Purcaru,** Răzvan Bărbulescu, Dumitru Eliade, Doina Fruntelată) — 1619 ; **Noul în procesul muncii : (N. Gr. Mărășanu, Nelu Ionescu,** Sorin Postolache, Emanuel Valeriu) — 1606 ; **Știință, învățămînt, sport : (Liviu Timbuș, Lionel Nițescu,** Ovidiu Ioanițoaia, Victor Nițâ) — 1618 ; **Scrisori, anchete cetățenești (Eugen Seceleanu, Marga Nedelea,** Adi Cusin, Horia Pătrașcu, Mircea Fodoreanu, Dorin Gherghinescu, Dumitru Graur) — 1787 și 1617 ; **Cultură — cenaclu (George Arion, Adrian Dohotaru)** — 1618 ; **Fotoreporta)** (Elena Ghera, Ion Predoșanu, Aurel Mihailopol, Vasile Minecan) — 1595 ; **Secretariat de redacție :** (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotană) — 1782, 1621 ; **Administrație :** 17 78 82 și 17 60 10, interior 1783 ; secretar responsabil de redacție **(Tudor OCTAVIAN** — 17 63 16 și interior 1611) ; redactor șef adjunct **(Nicolae ARSENIE** — 17 63 16 și interior 1786) ; redactor șef — 18 22 96 și 17 60 10 interior 1822. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export-import presă, P.O. BOX — 136—137, telex : 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor-șef : ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

41 505

12
Flacăra

Ştefan Tripşa: Cartea oţelului

Spirit mereu efervescent. Un scriitor, mai ales cînd este şi ziarist, se leagă în anii activităţii sale de numeroşi oameni pe care-i cunoaşte, aceştia fiind, pe frontul general al vieţii de fiecare zi, un fel de posturi înaintate, marcînd liniile ofensivei. Un asemenea post înaintat a fost pentru mine în bătălia oţelului, de aproape două decenii, Ştefan Tripşa, cunoscutul maistru principal de la Combinatul siderurgic din Hunedoara, Eroul Muncii Socialiste cel mai tînăr la ora acordării acestei înalte distincţii : avea numai 26 de ani dar o biografie atît de bogată în fapte de muncă, într-adevăr eroice, încît pentru alţii ar ajunge şi pentru şapte vieţi. Şi cu toate acestea, Ştefan Tripşa, pe care l-am cunoscut, chiar în acei ani, şi-a spus în sinea sa : „Trebuie ca această steluţă de aur să-şi găsească de acum înainte o acoperire şi mai mare în milioanele de tone de oţel de care are nevoie ţara". Şi-a spus-o sieşi, cu modestie, aşa cum îşi spusese la fel de cu luare aminte : „De-acum înainte va trebui să am grijă ca primul care dă bineţe cu oricine m-aş întîlni, să fiu eu !" Nu ştiu dacă tot atunci Ştefan Tripşa a făcut şi legămînt să rămînă mereu tînăr, aşa cum l-am cunoscut noi, generaţia lui, de un romantism revoluţionar incorigibil. Fapt este că nu e reîntîlnire a noastră la Hunedoara care să nu mă copleşească prin efervescenţa acestui spirit faustic şi dinamitard. Asemeni oţelului în fierbere îmbogăţindu-şi valorile, calitatea, într-un clocot calm, dens, cosmic, Ştefan Tripşa ne dă cîte o probă din şarjele de gîndire îndelung elaborate. Din prima clipă, ce miraculos univers al inteligenţei şi dăruirii muncii ţi se deschide înaintea ochilor şi a sufletului, ce formidabilă revelaţie a inteligenţei creatoare atît de vie a acestui muncitor savant în meseria lui. De data asta am avut mai mult decît oricînd convingerea identificării în persoana lui, a personalităţii omului muncii de mîine, capabil să-şi domine chiar greaua meserie nu numai prin deprindere şi forţă, ci mai ales prin aptitudine şi inteligenţă. Producerea oţelului e o operă de îndrăzneală şi, într-adevăr cum se spune, după un vers din Virgiliu, audaces fortuna juvat (pe cei îndrăzneţi îi ajută norocul) dar îndrăzneala pentru oţelarul hunedorean nu înseamnă risc, aventură gratuită. Ba, dimpotrivă, calcul riguros, pentru eliminarea riscurilor.

(Continuare în pagina 4)

NICULAE STOIAN ■

Pe-o gură de rai...

Fotografia de EMANUEL TANJALA ■

Idei cu prioritate

Cîte toamne şi cîte primăveri poate aştepta un inginer horticol ?

Nu ne declarăm specialişti în materie, dar chiar dacă am fi, lucrul acesta are în cazul de faţă mult prea puţină importanţă. Pentru a-şi proba temeinicia sau eronarea, invenţiile inginerului Constantin Bărbulescu au nevoie în primul rînd de judecata intransigentă a timpului. Fără această condiţie de esenţă, discuţiile sînt practic inutile.

Sîntem la începutul unui nou an agricol, al treilea de cînd inginerul horticol Constantin Bărbulescu se trudeşte să cîştige adeziunea forurilor în drept pentru introducerea în mod experimental a unei noi tehnologii în prelucrarea terenurilor agricole. Este vorba de o metodă originală privind mecanizarea în legumicultură care, susţine autorul ei, va reduce simţitor costul lucrărilor şi se va încheia cu sporuri apreciabile de recoltă. Un experiment, deci, care cere timp un an, doi sau trei, deoarece nimeni nu poate anticipa de la o zi la alta răspunsurile naturii, plină ca totdeauna de surprizele şi capcanele neprevăzutului.

Reamintim aceste adevăruri elementare, cunoscute de foarte mulţi dintre noi, deoarece ele sînt adeseori uitate tocmai de către cei ce se socotesc toţi de carte şi care, avînd, totodată, calitatea de a conduce şi a decide, pot anula cu o simplă semnătură materializarea unei idei novatoare. Cazul inginerului Constantin Bărbulescu, munca, lupta şi necazurile acestuia pot oferi oricînd un exemplu concludent.

(Continuare în pagina 11)

LIVIU TIMBUS ■

CITIŢI ÎN PAG. 16 :

CRONICĂ LA O CAPODOPERĂ

● A CINCEA LEBĂDĂ

de Paul Everac

Dosare redeschise: apele minerale

— Conform înţelegerii de ieri, am venit spre a discuta cîteva probleme legate de apele minerale.

— De ce tocmai cu mine ?

— Pentru că sînteţi, tovarăşe Gheorghe Caracaleanu, directorul comercial al Centralei berii, spirtului şi amidonului, în subordinea căreia se află activitatea care ne interesează, iată de ce tocmai cu dumneavoastră.

— Mă rog. La „Flacăra" ne-aţi tot criticat, că aşa, că pe dincolo, dar pe ce bază, vă întreb, pe ce bază ? Ştiţi în ce condiţii am preluat noi apele minerale de la consiliile populare ?

— Nu. Nu ştim în ce condiţii aţi preluat apele minerale de la consiliile populare, dar poate ne ajutaţi să aflăm.

(Continuare în pagina 7)

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

Exigenţă

Faptele din ultimul timp au adus mai aproape, în atenţia lumii, valoarea de neînlocuit a principiilor şi normelor de conduită internaţională care alcătuiesc fundamentul politicii noi, democratice ce se afirmă de cîtăva vreme, e adevărat cu destule piedici, pe arena mondială.

Omenirea resimte tot mai mult nevoia ca statele să-şi clădească raporturile dintre ele pe deplina egalitate în drepturi, pe respectul necondiţionat al independenţei şi suveranităţii naţionale, pe neamestecul în treburile interne, pe eliminarea definitivă a forţei şi ameninţării cu forţa.

Este adevărat că se slujesc de aceste principii, deopotrivă, cei ce le-au înscris demult în concepţia lor despre organizarea mai bună a lumii, cît şi cei care prin antecedente ar fi mai puţin îndreptăţiţi să le reclame autoritatea şi, cu atît mai puţin, exclusivitatea interpretării.

Nu este desigur un păcat de nelertat dacă cineva a descoperit mai tîrziu gustul pentru dreptate, adevăr şi echitate în raporturile dintre naţiuni. Dar, pentru cine a ignorat aceste principii vreme îndelungată, este oricum mai greu să invoce subit întreaga lor încărcătură de virtute şi, practic de neconceput, să mai sfătuiască şi pe alţii cum ar trebui ele minuite.

Comunitatea internaţională, eterogenă, fluidă şi complexă reuşeşte totuşi să sesizeze şi să răsplătească nu atitudinile conjuncturale, ci aderiunea statornică la o politică principială, de pace, înţelegere şi colaborare.

Credinţa noastră, afirmată recent de preşedintele ţării, că procedăm bine fiind foarte exigenţi în ceea ce priveşte principiile de relaţii internaţionale, primeşte neîncetat o confirmare strălucită prin declaraţiile lipsite de echivoc ale oamenilor de stat, prin comentariile elogioase ale presei străine, prin numeroasele dovezi de preţuire faţă de politica externă a României ce ne sosesc din toate colţurile lumii.

MIRCEA ANGELESCU ■

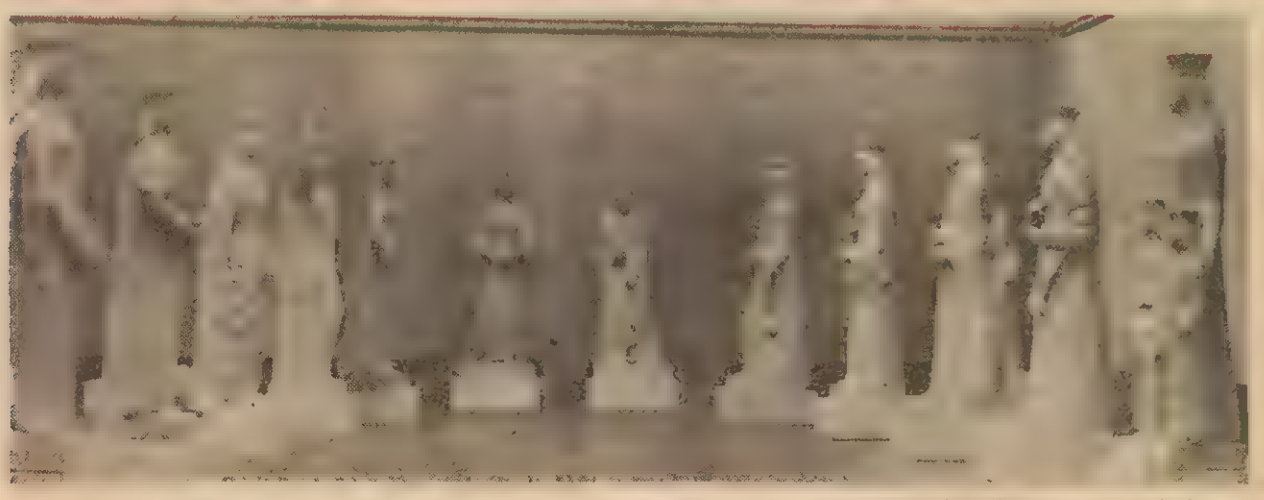

Mari personalităţi în veacul lor, soţii de domni şi voievozi români. (Din Expoziţia retrospectivă Celina Emilian — sala Dalles)

Noul dialog româno-elen la nivel înalt

Un moment de referință pentru evoluția relațiilor dintre România și Grecia

„Considerăm că țările balcanice trebuie să conlucreze în interesul bunăstării, al dezvoltării lor independente și să înceteze de a mai fi un instrument în serviciul altor puteri. Este timpul ca țările balcanice să acționeze numai și numai în interesul propriilor lor popoare, al cauzei colaborării și păcii".

NICOLAE CEAUȘESCU

„Sînt fericit să constat că vorbele domnului președinte corespund întru totul cu faptele și politica pe care o aplică. Vreau să subliniez că apreciez foarte mult acest lucru. O politică consecventă, o politică sinceră, lipsită de idei preconcepute din partea tuturor guvernelor poate să consolideze pacea atît în Balcani, cît și pe plan mai general, în lume".

CONSTANTIN CARAMANLIS

La invitația președintelui Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, și a primului ministru al guvernului român, Manea Mănescu, între 18 și 20 martie, primul ministru al Republicii Elene, Constantin Caramanlis, a efectuat o vizită oficială de prietenie în țara noastră.

Recenta vizită a înaltului oaspete din țara prietenă marchează un nou moment în dezvoltarea relațiilor româno-elene, puternic impulsionată de întîlnirile și convorbirile la nivel înalt prilejuite de vizita președintelui Nicolae Ceaușescu în Grecia în 1976, precum și de vizita efectuată anterior în țara noastră de primul ministru Constantin Caramanlis.

În cursul zilei de luni, președintele Nicolae Ceaușescu l-a primit pe primul ministru grec Constantin Caramanlis. În cadrul întrevederii, s-a apreciat cu satisfacție că relațiile de prietenie și conlucrare tradițională dintre cele două țări au căpătat o amploare deosebită, președintele României și primul ministru elen analizînd noi domenii și modalități de extindere și aprofundare a colaborării dintre România și Grecia pe multiple planuri. În această ordine de idei, tovarășul Nicolae Ceaușescu menționa în toastul rostit cu prilejul dejunului oficial oferit în onoarea primului ministru grec: **„Am putea spune că progresele din ultimii ani realizate în dezvoltarea colaborării româno-elene sînt o consecință logică a tradiționalelor raporturi dintre popoarele noastre. Fără nici o îndoială că această colaborare corespunde pe deplin intereselor celor două țări și popoare. În același timp, aceasta corespunde și intereselor, mai generale, ale colaborării în Balcani, ale cauzei destinderii și păcii în Europa și în întreaga lume. Iată de ce consider că vizita dumneavoastră va constitui un nou moment important în dezvoltarea viitoare a relațiilor dintre România și Grecia".**

În cadrul întrevederii au fost abordate, de asemenea, probleme actuale ale vieții internaționale, apreciindu-se de ambele părți necesitatea lărgirii continue a relațiilor bilaterale și multilaterale în vederea realizării în Europa a unui sistem real de securitate și cooperare care să asigure dezvoltarea liberă a fiecărei țări conform intereselor și aspirațiilor sale. În acest context, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia următoarele: **„Sîntem deosebit de preocupați de faptul că în viața internațională au apărut o serie de momente care reprezintă un grav pericol pentru politica de destindere, de colaborare și pace. Privind însă în perspectivă, noi urmărim cu încredere evoluția vieții internaționale. Avem încredere că schimbările care au loc în raportul mondial de forțe, afirmarea cu putere a voinței popoarelor de a-și consolida independența și de a fi stăpîne pe destinele lor vor constitui trăsături fundamentale ale vieții internaționale și vor asigura politica de destindere și pace".** Referitor tot la acest aspect privind viața internațională primul ministru elen arăta în toastul său: **„Am constatat o coincidență de puncte de vedere între guvernele noastre asupra unor principii generale. Sîntem de acord în ceea ce privește necesitatea menținerii destinderii internaționale. De asemenea, sîntem de acord cu necesitatea salvgardării și întăririi prin orice mijloace a păcii internaționale. Sîntem, de asemenea, de acord asupra principiilor fundamentale ale vieții internaționale — ale independenței, libertății și integrității tuturor țărilor, mari și mici. În problema libertății și independenței nu există deosebiri între țările mici sau mari".**

În timpul întrevederii a fost reafirmată hotărîrea celor două țări de a contribui, în continuare, la înfăptuirea integrală a prevederilor Actului final de la Helsinki, și a fost acordată o mare atenție pregătirii temeinice a reuniunii de la Madrid pentru ca aceasta să constituie o etapă semnificativă în întărirea securității și cooperării în Europa. Președintele României și primul ministru grec au reliefat, de asemenea, însemnătatea deosebită a adoptării unor măsuri concrete de dezarmare și, în primul rînd, de dezarmare nucleară. Schimbul de vederi a evidențiat preocuparea tuturor statelor din Balcani pentru intensificarea colaborării pașnice, președintele României și premierul grec subliniind necesitatea promovării în continuare a raporturilor de înțelegere și stimă reciprocă între aceste state, transformării acestei regiuni într-o zonă a păcii, a bunei vecinătăți.

Au fost abordate, totodată, probleme ale Orientului Mijlociu, aici scoțîndu-se în evidență necesitatea găsirii unei soluții globale, care să ducă la o pace dreaptă și durabilă în zonă, pe baza retragerii Israelului din toate teritoriile arabe ocupate în urma războiului din 1967, a reglementării problemei poporului palestinian.

După convorbiri a fost semnat Comunicatul comun al vizitei în care cele două părți evidențiază importanța și rolul decisiv al întîlnirilor la nivel înalt pentru dezvoltarea relațiilor dintre cele două țări, exprimîndu-și în același timp deplina lor satisfacție în legătură cu dezvoltarea multilaterală a raporturilor bilaterale pe baza Declarației solemne comune din 27 mai 1975, a principiilor fundamentale de drept internațional și a principiilor Națiunilor

Contribuție importantă la promovarea unui climat de pace, securitate și colaborare în Balcani

Între numeroasele aprecieri și puncte de vedere comune, desprinse cu ocazia noului dialog româno-elen la nivel înalt, cîteva dintre cele mai importante reiau, fără îndoială, o adevărată idee-forță pentru popoarele celor două țări: necesitatea dezvoltării colaborării bi și multilaterale între statele din Balcani, în vederea transformării acestei regiuni — atît de frămîntată în trecut — într-o zonă a păcii, înțelegerii și bunei vecinătăți.

Mobilurile de la care pornește această preocupare comună a României și Greciei, a celorlalte state balcanice, nu sînt greu de aflat. Ele izvorăsc, în egală măsură, din obiectivele de progres economic și social ale statelor balcanice, din necesitatea istorică a consolidării independenței și suveranității lor naționale, ca și din numeroasele învățăminte ale istoriei. Prea mult, prea frecvent, spațiul sud-est european a constituit locul de manifestare a unor interese străine regiunii, prea de multe ori popoarele balcanice au fost împiedicate, prin cunoscuta practică imperialistă „divide et impera", să se dezvolte nestingherit, în pace, securitate și colaborare cu celelalte popoare. Astăzi, în condiții internaționale sensibil schimbate, asemenea tendințe pot și trebuie să-și primească răspunsul cuvenit, în ciuda replierii și resuscitării lor active, inclusiv prin întețirea luptei pentru reîmpărțirea lumii în zone și sfere de influență.

Obiectivele dezvoltării colaborării interbalcanice sînt integral pașnice, constructive — lucru puternic reafirmat și cu ocazia noului dialog româno-elen de la București. România și Grecia, celelalte state balcanice, nu concep extinderea colaborării dintre ele ca tendință spre crearea vreunui nou bloc în această zonă, indiferent sub ce formă, ci tocmai ca o situație care să excludă politica de bloc, de amenințare cu forța sau cu folosirea forței, să permită dezvoltarea liberă, independentă, a tuturor popoarelor din regiune. În virtutea puternicelor lor tradiții comune, de luptă și cultură, a numeroaselor interese și obiective generale, a premiselor obiective oferite de apropierea geografică, a năzuinței lor de progres economic și social, statele balcanice concep o colaborare nouă, cu adevărat democratică, bazată integral pe principii de egalitate și echitate, de independență și suveranitate. Și, lucru demn de menționat: această colaborare tinde să se dezvolte, într-un spirit și într-un climat nou, între state socialiste și state capitaliste, aparținînd sau nu unor alianțe militare, ceea ce conferă deplină viabilitate — prin puterea unui exemplu concret — principiilor conlucrării active, ale coexistenței pașnice în lumea actuală. În același timp, dezvoltarea colaborării în Balcani — atît pe plan bilateral, cît și multilateral — se înscrie ca o contribuție de certă importanță la edificarea securității europene, pe baza principiilor stabilite de Actul final și în concordanță deplină cu cele stabilite la Helsinki.

Firește, nu totul se desfășoară cum ar trebui și ar fi posibil în spațiul sud-est european. Nu toate problemele din regiune și-au găsit soluționarea politică necesară, în conformitate cu interesele popoarelor de aici, ale păcii și securității în Europa și în lume. Dar, ceea ce trebuie subliniat este tendința constantă, tot mai accentuată în ultimul timp privind rezolvarea politică, pașnică, exclusiv prin negocieri între părțile direct interesate, și fără nici un amestec din afară, a celor mai importante probleme litigioase existente încă între unele state din Balcani. Modul cum, în cadrul noului dialog româno-elen, a fost reiterată necesitatea soluționării politice grabnice a diferendelor dintre Grecia și Turcia, ca și a problemei cipriote, capătă, prin această prismă, valoarea unui gest politic exemplar.

Iată tot atîtea motive pentru care se poate afirma, cu deplin temei, că, atît prin noile înțelegeri de promovare a raporturilor bilaterale, cît și prin ideile regionale examinate, actualul dialog româno-elen la nivel înalt se înscrie ca o contribuție importantă la concretizarea dezideratului unei zone balcanice a păcii și colaborării, a înțelegerii și bunei vecinătăți între toate popoarele de aici.

ION MADOȘA ■

Unite. În Comunicat se arată, de asemenea, că cele două părți sînt hotărîte să lărgească și mai mult cooperarea româno-elenă în toate domeniile, pe baza principiilor deplinei egalități în drepturi, respectării independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, nerecurgerii la forță sau la amenințarea cu forța, soluționării diferendelor exclusiv pe cale pașnică, dreptului fiecărui popor de a dispune de bogățiile sale naturale și îndeplinirii cu bună credință a obligațiilor asumate. Ele au remarcat că intensificarea acestei cooperări corespunde intereselor celor două țări și constituie o contribuție importantă la destindere și la cauza păcii în Balcani și în Europa. În Comunicat este exprimată satisfacția pentru rezultatele obținute de Comisia mixtă interguvernamentală la recenta sa sesiune de la Atena și pentru progresele pe care aceasta le-a facilitat în domeniul cooperării economice, industriale, științifice, tehnice și culturale. Cele două părți au convenit să încurajeze conlucrarea între autoritățile lor competente pentru intensificarea cooperării, în avantajul lor reciproc, în domeniile petrolului, electrotehnicii și agriculturii. Ele au constatat că în domeniul transporturilor rutiere, rețelele de drumuri ale României și Greciei sînt complementare și că, în consecință, schimburi de vederi în legătură cu aceasta pot fi de natură să faciliteze atît transporturile de mărfuri grecești către Europa, cît și transporturile românești către Orientul Mijlociu.

Examinînd situația internațională, cele două părți au constatat că au puncte de vedere convergente sau apropiate în numeroase probleme care au făcut obiectul convorbirilor lor. Între altele, ele au acordat o atenție deosebită situației în Balcani, evidențiind necesitatea continuării eforturilor pentru dezvoltarea unui climat de cooperare, înțelegere și bună vecinătate, precum și situației din Cipru, care constituie o amenințare pentru pacea și stabilitatea în regiune, exprimîndu-și, de asemenea, preocuparea în legătură cu problema Orientului Mijlociu. În Comunicat se reafirmă hotărîrea celor două părți de a-și intensifica eforturile, împreună cu celelalte țări, pentru întărirea procesului de destindere în lume, pentru a conferi acestuia un caracter universal și durabil și au subliniat rolul important al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa, afirmînd din nou voința lor de a depune toate eforturile în vederea aplicării integrale a prevederilor Actului final de către toate statele semnatare, pentru întărirea securității și cooperării în Europa.

În încheierea Comunicatului comun cu privire la vizita oficială de prietenie în Republica Socialistă România a primului ministru al Republicii Elene Constantin Caramanlis este menționată satisfacția celor două părți pentru succesul convorbirilor lor, acestea apreciind că vizita primului ministru al Republicii Elene în România va contribui la adîncirea relațiilor româno-elene, în folosul prieteniei tradiționale a celor două popoare, precum și al păcii în lume.

RĂZVAN BÂRBULESCU ■

Vizita președintelui Portugaliei, Antonio Ramalho Eanes, în țara noastră

Perspective favorabile pentru amplificarea și aprofundarea conlucrării multilaterale româno-portugheze

Dorința de conlucrare multilaterală și creatoare a României socialiste cu toate statele planetei, dorință identificabilă deopotrivă atît în planul principiilor cît și în cel al acțiunii politice propriu-zise, ca o caracteristică definitorie și remarcabilă prin consecvență a politicii externe românești, își află și în aceste zile o nouă și expresivă confirmare în dialogul la nivel înalt româno-portughez prilejuit de vizita în țara noastră a președintelui Antonio Ramalho Eanes, împreună cu doamna Maria Manuela Ramalho Eanes.

Auspiciile sub care se așază actualul moment politic, ce va adăuga, fără îndoială, contribuții noi cronicii relațiilor dintre România și Portugalia, sînt deosebit de favorabile și merită a fi relevate. Este vorba, mai întîi, de două țări pe care afinitățile de origină și cultură comună le-au apropiat prin vremuri. Fapte de istorie ale căror ecouri pot fi descifrate și în contemporaneitate — idealurile celor două popoare, român și portughez, spre libertate, independență, spre o viață mai bună — trasează punți solide pentru interferența unor raporturi de prietenie și colaborare izvorîte dintr-o aspirație și dintr-o voință comune. State europene, totodată, România și Portugalia se întîlnesc și în acțiunile care converg, care urmăresc cu necesitate înfăptuirea securității pe continent, realizarea politicii de destindere, pace și cooperare între națiuni, o politică ce răspunde pe deplin intereselor celor două popoare, cauzei păcii și progresului întregii lumi. În fine, țări în curs de dezvoltare amîndouă, România și Portugalia se întîlnesc în direcția preocupării comune de dezvoltare economică și socială, acționînd în acest scop în favoarea progresului rapid al fiecărei țări, pentru dezvoltarea pe baze egale a fiecărui popor.

La toate acestea se adaugă istoria recentă a raporturilor de colaborare multilaterală statornicite între statul român și statul portughez după instaurarea regimului democratic din aprilie 1974 în Portugalia. După cum este cunoscut, țara noastră a fost printre primele țări care au recunoscut regimul democratic din Portugalia, care au acționat pentru o colaborare amplă, atît economică, cît și politică și culturală. Semnificativ pentru această orientare fermă a fost faptul că Tratatul de prietenie și colaborare dintre România și Portugalia semnat în iunie 1975 la București constituie, dincolo de valoarea sa în sine, un document de referință, fiind primul tratat încheiat între țări aparținînd celor două pacte militare din Europa și care a consacrat voința comună de a consolida legăturile prietenești, de a extinde și diversifica raporturile dintre cele două state și popoare.

Evocînd toate aceste aspecte legate de bunele premise existente pentru amplificarea și aprofundarea relațiilor de prietenie și colaborare româno-portugheze, președinții Nicolae Ceaușescu și Antonio Ramalho Eanes au ținut să le și sublinieze în mesajele de prietenie transmise în preajma vizitei, prin intermediul televiziunii, a celorlalte mijloace de difuzare în masă, către popoarele din cele două țări.

„Am convingerea că vizita președintelui Eanes în România va constitui un moment important în relațiile româno-portugheze. În timpul vizitei, al convorbirilor vom identifica, fără îndoială, noi posibilități de extindere a conlucrării economice, tehnico-științifice și culturale în avantajul celor două țări. În același timp, ținînd seama de problemele complexe ale vieții internaționale, fără îndoială că vizita va oferi prilejul unui schimb de păreri cu privire la intensificarea activității în vederea înfăptuirii securității în Europa și, în mod deosebit, în vederea trecerii la dezangajare militară și dezarmare și, în primul rînd, la dezarmare nucleară, factori esențiali pentru realizarea destinderii, colaborării și păcii." — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Reamintind că **„președintele Ceaușescu a fost primul șef de stat dintr-o țară răsăriteană care a vizitat noua Portugalie democratică"**, relevînd ca pe o trăsătură caracteristică a politicii externe românești faptul că **„România a fost pioniera destinderii internaționale și a stabilirii de bune relații între țări avînd puncte de vedere divergente și în anumite cazuri antagonice"** — aceasta **„ca o consecință a originalității, independenței și fermității opțiunilor președintelui Ceaușescu"**, președintele Portugaliei făcea referiri similare cu privire la obiectivele actualului dialog la nivel înalt româno-portughez: **„Sper că vizita mea în România va putea contribui la intensificarea cooperării în interes reciproc și la deschiderea unor noi perspective de colaborare a celor două țări în folosul economiilor noastre și poate, de asemenea, în folosul altor țări. Pe plan internațional, vizita va permite, fără îndoială, analizarea problemelor care preocupă țările noastre, cum sînt destinderea, securitatea europeană, dezarmarea, lichidarea subdezvoltării, soluționarea pașnică a conflictelor regionale și necesitatea sporirii capacității Națiunilor Unite de a rezolva diferendele dintre state."**

De la 25 aprilie 1974, data instaurării regimului democratic în Portugalia, pînă la 21 martie 1979, ziua în care a sosit la București președintele Eanes pentru a-l întîlni pe președintele Ceaușescu și pentru a contribui, împreună, la impulsionarea și extinderea conlucrării, atît pe plan bilateral, cît și internațional, anii înscriu pe scara timpului un spațiu de referință remarcabil, deși scurt. În spațiul calității relațiilor româno-portugheze, însă, al perspectivelor ce stau în fața evoluției lor, termenii de referință cei mai relevanți nu țin doar de numărătoarea anilor. Între două țări care au înțeles de la început să pună la baza relațiilor lor principiile noi ale egalității, respectului independenței și suveranității, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc — principii tot mai larg recunoscute și îmbrățișate pe plan internațional ca desemnînd singurul cadru în care pot evolua nestingherit raporturile dintre state — efectele directe, descifrabile în planul colaborării dintre ele, al dezvoltării unor schimburi multiple și diverse sînt dintre cele mai relevabile. Dialogul la nivel înalt care a început ieri la București va marca, fără îndoială, o contribuție de seamă la acest nobil efort, va deschide, în același timp, noi perspective conlucrării bilaterale româno-portugheze care înregistrează un curs ascendent.

DOINA FRUNTELATĂ ■

Ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

Condițiile de lucru ale oamenilor muncii, situația protecției muncii în 1978 au constituit primul punct al dezbaterilor din ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. care a avut loc marți, 20 martie, sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului. Raportul prezentat apreciază că măsurile stabilite de conducerea partidului privind accelerarea introducerii progresului tehnic au determinat, și în anul 1978, creșterea în ritmuri înalte a producției materiale, precum și îmbunătățirea continuă a condițiilor de muncă și activității de protecția muncii.

Deși în scădere față de anii anteriori, subliniază comunicatul dat publicității, numărul accidentelor de muncă se menține la un nivel ridicat. Examinînd starea la zi a acestei importante activități, Comitetul Politic Executiv a discutat și adoptat măsurile ce se impun în vederea unei mai bune organizări a producției și a muncii. Dintre hotărîrile adoptate, comunicatul reține în mod deosebit necesitatea realizării tuturor măsurilor de protecția muncii înainte de darea în folosință a noilor obiective de investiții, a mașinilor și utilajelor și asigurarea pregătirii corespunzătoare a personalului muncitor. S-a indicat să se acționeze în continuare pentru intensificarea controlului preventiv, gospodărirea judicioasă a fondurilor financiare prevăzute în scopul îmbunătățirii condițiilor de muncă și reducerii numărului de locuri de muncă cu condiții grele, nocive sau periculoase, organizării mai raționale a proceselor de producție, pentru creșterea eficienței propagandei și instructajului în domeniul protecției muncii.

Vădind preocuparea constantă a Comitetului Politic Executiv pentru totalitatea problemelor ce privesc perfecționarea activității economico-sociale, în continuare au fost examinate și aprobate unele măsuri în vederea protecției mai bune a apelor ca factor natural al mediului înconjurător, ca element de bază pentru viața și desfășurarea procesului de muncă, precum și unele îmbunătățiri privind legislația și activitatea în domeniile financiar și de planificare.

În cadrul ședinței, tovarășul Nicolae Ceaușescu a prezentat o informare cu privire la vizita oficială în țara noastră a președintelui Republicii Franceze, Valéry Giscard d'Estaing. Comitetul Politic Executiv, se spune în comunicat, și-a exprimat deplina aprobare și a dat o înaltă apreciere rezultatelor deosebit de fructuoase ale convorbirilor dintre cei doi președinți, pregnantă expresie a voinței României și Franței de a extinde și adînci conlucrarea dintre ele, atît pe plan bilateral, cît și internațional, pe temeiul principiilor independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, principii așezate la temelia Declarației comune și Comunicatului comun, adoptate la încheierea vizitei. Comitetul Politic Executiv apreciază în mod deosebit rezultatele obținute în sfera relațiilor economice, precum și recentele înțelegeri convenite între cei doi șefi de stat, care deschid perspective largi cooperării româno-franceze, ea urmînd să se desfășoare în domenii de vîrf ale industriei și tehnicii, ca și în forme noi, de înaltă eficiență. A fost subliniată, preocuparea României și Franței de a dubla pînă în 1980 schimburile comerciale față de 1975.

Evidențiind convergența de opinii într-un șir de domenii esențiale ale politicii mondiale, Comitetul Politic Executiv apreciază ca avînd o deosebită relevanță pozițiile celor doi președinți în privința necesității de a se intensifica eforturile pentru dinamizarea transpunerii integrale în viață, ca un tot unitar, a prevederilor Actului final de la Helsinki, pentru adoptarea unor măsuri practice și eficiente de încetare a cursei înarmărilor convenționale și nucleare, de dezangajare militară și dezarmare, fără de care nu pot fi concepute pacea și securitatea pe continentul european și în lume.

Aprobînd în unanimitate documentele și înțelegerile convenite, Comitetul Politic Executiv a stabilit măsuri corespunzătoare pentru aplicarea lor în viață în folosul reciproc al celor două țări, al cauzei progresului, înțelegerii și păcii în lume.

Comitetul Politic Executiv relevă cu satisfacție și deplină aprobare rezultatele fructuoase ale vizitei în țara noastră a primului ministru Constantin Caramanlis, moment important în afirmarea raporturilor tradiționale româno-elene și totodată o contribuție de seamă la promovarea relațiilor de bună vecinătate și colaborare în Balcani — expresie a intereselor și aspirațiilor profunde ale popoarelor din această regiune, factor însemnat în edificarea unui climat de securitate, cooperare și pace în Europa și în lume. Comunicatul reliefează aprecierea deosebită pe care Comitetul Politic Executiv o acordă convorbirilor și înțelegerilor convenite în timpul vizitei privind intensificarea colaborării româno-elene, prin folosirea mai largă a multiplelor posibilități oferite de economiile celor două țări, creșterea și diversificarea schimburilor comerciale, cooperarea într-o serie de domenii importante ale producției materiale, colaborarea și mai intensă pe tărîmul științei, învățămîntului și culturii, precum și în alte sfere de activitate. De aceeași înaltă apreciere au beneficiat, de asemenea, concluziile dialogului la nivel înalt româno-elen în ce privește hotărîrea celor două țări de a întări conlucrarea lor pe plan extern, de a acționa în comun pentru soluționarea justă a problemelor complexe care confruntă omenirea. Comitetul Politic Executiv a aprobat înțelegerile și concluziile la care s-a ajuns cu prilejul vizitei, al convorbirilor dintre președintele Nicolae Ceaușescu și primul ministru elen Constantin Caramanlis și a stabilit măsurile necesare pentru realizarea, în cele mai bune condiții, a obiectivelor de colaborare și cooperare prevăzute, corespunzător aspirațiilor și sentimentelor tradiționale ce unesc popoarele noastre.

Cultul muncii, cultul valorii

Tata Vică, mentorul

Nu punem meritele colectivului în care ne aflăm acum, o echipă de 16 lăcătuși, toți tineri, pe umerii șefului lor. L-am copleși ! N-ar fi pedagogic — s-ar mai putea spune — deși despre pedagogia muncii aici, în fabrica de transformatoare a Întreprinderii „Electroputere" Craiova, ar putea să ne vorbească mult și bine tocmai el, șeful de echipă Octavian Nistorescu, mentorul acestor tineri.

Viața lui Octavian Nistorescu, către care m-au îndrumat toți oamenii din jurul lui, a început în anul 1922, la Craiova : „Tata, Ilie, era mecanic de locomotivă, oltean și dînsul, a fost transferat la Depoul de călători din București, acolo unde am terminat eu școala primară și liceul industrial. Pe urmă a venit războiul, am intrat ucenic la Malaxa și fabricam obuze..."

Și atît, pentru că unul dintre cei 16 tineri din echipă îl solicită în descifrarea unui desen. Stau în jurul lui, învață tot ce e nou în materie și fabrică transformatoare de la 40 Kwa pînă la 400 Mwa ! Marin Popescu, strungar, se apropie de mine și îmi propune să facem împreună un calcul : „În 33 de ani de meserie, Tata Vică, așa îi mai zicem noi, a format, cred, peste 50 de meseriași care acum sînt oameni de bază ai fabricii. Pe vreo 25 îi știu numai eu". Și amintește despre frații Ion și Gheorghe Tabacu, luați de Octavian Nistorescu numai cu profesionala și ajuași acum oameni cu facultate, de Mircea Ciupag, azi maistru de motoare la Filiași, de Marin Negrilă, acum la aviație, de Firu Lazăr, Dumitru Avram, întîiul ajuns la cea mai înaltă categorie, următorul tehnician la proiectarea comutatoarelor de reglaj sub sarcină, o treabă excelentă, despre mulți alții. „Ilie Vălu, zice, băiatul ăla de colo, se pregătește să plece în Iugoslavia, la agenția „Service"-ului nostru, să ofere asistență tehnică". Vorbind de oamenii aceștia, de alții care au plecat, numai pentru că nevoile construcției naționale i-au chemat în alte întreprinderi, Marin Popescu, care a învățat și el destule de la Tata Vică, vorbește, de fapt, despre calitățile morale și profesionale ale meșterului, ale omului care nu mai păstrează meseria ca pe o taină a sa, ci, ca un bun de care trebuie să se bucure toți, o împarte la toți. „N-am găsit nici un secret în meserie, oricît am căutat. De ce n-aș împărtăși-o ? se întreabă omul de 57 de ani, calm și convingător : secretul, mai zice, se cultivă odată, cînd sentimentul particularului domină, cînd cel mai bun dorea să rămînă mereu cel mai bun, pentru a profita cît mai mult de faimă. Acum, trebuie să fim buni toți, țara are nevoie de oameni buni, cît mai buni !" Cam așa gîndește Octavian Nistorescu, considerat în unanimitate cel mai bun specialist în materie de transformatoare electrice. L-am rugat să-mi vorbească despre viața lui și mi-a vorbit despre oamenii din jurul său. Iar oamenii din apropierea sa mi-au vorbit despre el. Nicolae Ioana mărturisește : „Promoția mea a învățat meserie de la nea Vică", iar Dumitru Stoica, maistru, zice la rîndul său că „dacă Octavian Nistorescu îți află un gînd, ți l-ar putea chiar desena", într-atît este de meșter în ale desenului tehnic. Am vrut să aflu cum își apropie nea Vică oamenii, cum nu-i jignește și cum îi obligă pur și simplu să învețe meserie. „Are felul lui de a-și apropia oamenii", mi s-a răspuns. Dar care e felul acesta al lui ? am mai întrebat. „Poate e o taină ! Omul nu e o taină și el ?" Este, am confirmat. Și tînărul cu care am purtat dialogul de mai sus, Florea Tudorașcu, a plecat zîmbind, lăsîndu-mă singur. Am înțeles că în viața acestei mici colectivități, echipa de lăcătuși a lui Octavian Nistorescu, există ceva mai presus de cuvinte, ceva care, într-o reciprocitate perfectă, impune respectul, interesul pentru meserie, pentru calitate umană. Acest ceva este nivelul atins de meșter și năzuit de cei din jur.

Revin și întreb : cînd a fost mai greu în viața dumneavoastră, Octavian Nistorescu ? „Poate cu 21 de ani în urmă. Îmi plecaseră militari mulți băieți, gata formați : Ilie Vălu, Gheorghe Dumitrescu, Dumitru Avram, mulți. Rămăsesem parcă fără mîini. Am luat și am crescut alții. Mi-a mai fost tare greu acum doi ani cînd am introdus în fabricație transformatorul de mină. Produsul trebuie să aibă o etanșare aproape perfectă, de pînă la 5 sutimi de milimetru. Funcționează în subteran și dacă o scînteie se degajă pe undeva, ia foc ! Iar într-o galerie sînt oameni ; cel puțin 40 de mineri într-un șut. Cred că atunci cînd transformatorul a fost testat în tunel, am mai îmbătrînit puțin".

O fi îmbătrînit cu cîțiva ani Octavian Nistorescu, or fi îmbătrînit și alții, dar au îmbătrînit frumos. Testarea a reușit, transformatorul a fost omologat, 65 de transformatoare de mină au fost deja livrate și produsul nu se mai importă. Continuă să-mi vorbească despre transformator apropape cu aceeași căldură cu care îmi vorbește despre oamenii din jurul său. „S-a născut cu trudă, mi-a răspuns ; a fost ca un copil care se naște greu, dar care trăiește și crește frumos. Îl iubești mai mult ?" O fi așa, dar ceea ce iubește meșterul este, cred, putința oamenilor săi de a fi reușit, capacitatea lor de a fabrica un astfel de produs, de mare tehnicitate, capacitate formată și prin truda sa. Iar reușita acestor tineri, în frunte cu mentorul lor, modelul lor de viață, se constituie și într-o tulburătoare performanță [illegible].

N. GRIGORE MARAȘANU

AUTOGRAFUL UNUI ARTIST ÎN MESERIE

Maistrul Ion Cucu este șef de schimb la Cariera Poiana, cea mai nouă carieră de cărbune a bazinului Rovinari. Nu-i place să i se spună miner de suprafață, la fel cum pentru marinari e supărare să li se zică marinari de apă dulce. 8 ore din 24, ei și cei 9 ortaci din schimb strunesc una dintre marile uzine pe șenile, cum li se mai spune excavatoarelor gigant. Vînător și pescar pasionat, maistrul Cucu nu glumește atunci cînd vine vorba de producție. Secretul lor și al producțiilor record pe care le dau ar fi următorul : „Cînd benzile sînt bine întreținute și oamenii sînt la datorie, nu-i de mirare că dăm într-un schimb cîte două-trei trepte de cinci metri fiecare în front larg de 50 de metri".

Ștefan Tripșa: Cartea oțelului

(Urmare din pagina 1)

Mi s-a părut, de aceea, nu lipsită de perspectivă speranța sa în realizarea sudurii la rece a cuptoarelor, înainte de a trece la fierberea în vatra lor, a oțelului. Tocmai pentru că se sudase îndelung la cald, după ani îndelungi și neîntrerupți de șarje ale gîndirii, după cum proba și o diplomă obținută recent în cadrul Festivalului național „Cîntarea României", de colectivul din care a făcut parte pentru „Modificări constructive ale cuptorului S.M. de 400 tone în vederea creșterii durabilității vetrei".

Timp înseamnă oțel. Anul trecut O.S.M. 2 la care Ștefan Tripșa a lucrat ca maistru principal de întreținere încă de la început și cărela i-a rămas credincios și astăzi, a împlinit 20 de ani. Omagiul cel mai durabil pe care i l-a adus acest fiu și, într-un fel, părinte al ei este lucrarea încheiată chiar în zilele aniversare, la 5 mai 1978 **„Întreținerea la cald a cuptoarelor Siemens Martin de mare capacitate,** subintitulată „Din experiența oțelăriei noi, în cei 20 de ani de exploatare, 1958—1978". Nu e în intenția mea prezentarea avanpremierei editoriale a unei cărți despre oțel care, fără îndoială, ca să parafrazăm cuvintele lui Odobescu din prefața la celebrul „Pseudokineghetikos" este cu mult mai folositoare celor ce vor să învețe ceva cu temei . Și unul dintre aceștia, oricît de tehnică, încărcată de formule chimice, diagrame și tehnologii mi-ar părea această lucrare, sînt eu însumi, cel ce după lungi inițieri ale prietenului meu, am început să pricep cîte ceva din filozofia oțelului. Desigur, primul și cel mai durabil lucru care mi s-a impus e acela că pentru oțelarul hunedorean vechiul proverb al englezului întreprinzător, însetat de cîștig „time is money" (timpul e bani) se traduce prin „timpul este oțel".

E într-adevăr uimitor să urmărești această dramatică încleștare în această carte în care operație după operație e marcată pe un grafic orar, precum aselenizarea primului cosmonaut.

S-ar părea că această relație timp — oțel e activă numai în momentele deosebite ale asigurării funcționării în condiție optimă a vetrelor. Mi-a fost dat să mă conving că o singură ezitare, o apreciere eronată a situației, din neatenție sau nepricepere sînt suficiente pentru a se pierde tone de oțel. Abia ajunsesem acasă la Ștefan Tripșa, într-una din deplasările la Hunedoara, după orele de muncă și abia ne așezaserăm la masă, cînd sună telefonul și prietenul meu fu anunțat că la unul din cuptoare „é bai" și trebuie să meargă acolo de urgență. Singurul bucuros în această situație era reporterul care putea astfel să vadă la lucru, într-un moment limită, pe vestitul clinician al cuptoarelor. Bucuria i-a fost însă de scurtă durată căci, dintr-o singură privire asupra vetrei cuptorului, Ștefan Tripșa a înțeles că zgura ce rămăsese pe cîrligul în formă de „L" cu care se controlase vatra nu era strînsă într-o groapă ce se formase, pericol deci de perforare, ci întinsă uniform deoarece nu se evacuase normal din pricina unui prag la știc, orificiul din spatele cuptorului pe unde se scurge șarja. S-a făcut operația tehnică necesară și zgura s-a evacuat, dîndu-se posibilitatea încărcării vetrei pentru o nouă șarjă. Numai că din toată această confuzie se pierduseră două ore bune al căror echivalent în oțel a fost scăzut din producția ce o dăduse schimbul care nu executase lucrarea în condiții perfecte. Echitabil și educativ totodată. Cît de important a fost ca oamenii să cîștige o asemenea experiență îmi apare cu atît mai mult astăzi cînd fiecare schimb înseamnă o șarjă, astfel încît orice dereglare chiar de minute perturbează funcționarea sănătoasă a acestui organism ! **Autodepășirea** — sens unic. O a doua linie de forță care străbate această lucrare, ca însăși viața de muncă a eroului oțelar, este permanenta și intima nevoie de autodepășire, acea frumoasă ambiție cu care a venit pesemne în suflet copilul de țărani din Bărăbanț, din preajma Albei Iulii. La început aceasta a însemnat depășirea situațiilor grele din anul de răscruce 1959 cînd, rînd pe rînd, 3 cuptoare au perforat, fiecare de cîte trei ori. Împrejurările în care s-au produs aceste accidente tehnice ca și remedierea lor grabnică sînt descrise la rece, cu o minuție de chirurg care operează pe creier, dar ce a însemnat pentru Ștefan Tripșa incandescența acelui an nu s-ar putea măsura nici cu temperatura din cuptoare. Au fost zile și chiar săptămîni cînd oțelăria i-a fost și masă și pat, cînd n-apuca nici să-și arunce privirea spre platoul unde-și avea casa. Una din noutățile de ordin tehnologic care i s-a relevat atunci a fost... fierul vechi care, nefiind bine pregătit, și încărcat direct pe vatră, contribuia la uzura neuniformă a acesteia și, cu timpul, la perforări. S-a trecut de aceea la încărcare pe vatră a minereului, metodă însoțită de alte măsuri, între care și introducerea graficului de reparații ritmice. Singură această ultimă măsură a însemnat în anul 1960 o creștere a producției de oțel cu 100 000...

E de prisos, fie să și enumăr, întreaga serie de îmbunătățiri aduse tehnologiilor și de modificări făcute la cuptoare. Ștefan Tripșa își încheie această poveste despre oțel — într-una din ipostazele sale vitale — întreținerea la cald a cuptoarelor Siemens Martin de mare capacitate, în mod abrupt, așa cum a și început, cu o frază și cu un grafic elocvent : „Scăderea procentului de reparații la cald ale vetrelor de la O.S.M. II este arătată în fig. X pe perioada 1963—1977 (lucrarea e întocmită, așa cum precizam la început, în primele luni ale anului 1978 — nota noastră), procent care a făcut să crească prestigiul oțelarilor hunedoreni. Metoda a fost extinsă în țară".

Ca un personaj din „Hanul Ancuței" a lui Sadoveanu, Ștefan Tripșa parcă ar vrea să zică „Asta-i", retrăgîndu-se în umbra cuptoarelor sale pentru a pune la cale noi performanțe ale oțelului românesc. Nici un cuvînt în plus despre ceea ce a însemnat eroismul său și al tovarășilor de muncă nu într-o perioadă scurtă, ci de-a lungul tuturor acestor ani.

Minunații oameni simpli

Milionul din nuiele

Lui Pompei Silaș din Agrișul de Jos, județul Harghita, nu-i vine să stea degeaba atîta timp cît poate munci. A furat meseria de împletitor de la unul Vasile Șinariu din Beclean, pentru că meseria — zice el — nu se învață, meseria se fură. Și astăzi, la cei 64 de ani ai lui, este neîntrecut ca împletitor de nuiele. De plăcut, am aflat că i-a plăcut împletitul, de nu-i plăcea, nici nu-i făcea atîția ani. A ieșit la pensie și tot nu se lasă. Cîți oameni știu împletitul prin Agriș, toți l-au învățat unul de la altul și pe mulți i-a deprins meșteșugul nea Pompei, că doar nu există școală pentru minuitorii de nuiele. A avut cinci copii și, ca să-i poată crește mai ușor, cel mai mare a trebuit să lucreze. Așa a învățat Niculae, băiatul cel mare, meseria și acum a ajuns șeful secției de împletituri la C.A.P.-ul din Șieul Odorhei. După ce și-a măritat fata cea mare, pe Victoria, meșterul Pompei l-a luat pe Ion, pe ginere, cu el și azi cîștigă Ion vreo 2 500 de lei pe lună, plus ce aduce fata pentru că și ea lucrează tot la nuiele. Lîngă dumnealui în fotografie, sfioasă și harnică, e Marioara, fata cea mică, măritată și ea. Bătrînul Pompei mai are trei feciori. Cînd au trebuit oameni la secție au venit și ei. Sînt oameni de nădejde, nu puteau să-l facă pe bătrîn de rîs. Deocamdată Silaș Pompei are nouă nepoți ; șapte sînt de școală, doi încă-s mici. Întrebat cine o să mai învețe meseria de împletitor, ne-a răspuns : „De copii vă necăjiți ? Învață ei singuri ! Cui îi place meseria, o fură. Face ce face, și nu se lasă. Îi dai peste degete și tot vine înapoi". Cum stați cu planul ? Zice : „Anul trecut ne-am făcut bine planul, mi-a spus mie președintele Nicolae Tegean că am realizat o jumătate de milion, cu toate că, să știți, oamenii au fost cam noi. Anul ăsta vom împlini milionul că sîntem 25 de lucrători".

ION PESTIȘANU

Cuget, deci exist

Limba dacă în universitate (II)

Există idei care se bucură de largă audiență publică, oamenii simțind că se îmbogățesc spiritual prin asumarea acestora. O asemenea ideetezaur este cea privind limba dacă.

S-a propus introducerea unui curs de limbă dacă în universitatea românească. Ecourile au fost multiple. Venite de la specialiști sau de la profesori de limba română, de la pasionați ai cunoașterii trecutului nostru ele aduc argumente noi în sprijinul propunerii făcute.

Este firesc ca masele, ajunse la un grad tot mai înalt de cultură să se intereseze de trecutul nostru istoric. Iar peste unele din meleagurile acestui trecut, vinturile străine stirnite de interese neștiințifice au încercat să aglomereze nori și ceață spre a ne face să ne îndoim de trecutul nostru, spre a putea, la lumină puțină, să se înfrupte din bunurile și drepturile noastre cîștigate cu sudoarea muncii și cu sîngele luptei. Un asemenea teritoriu este cel al „formării limbii și poporului român".

Întrucît, după vreo 10—20 de decenii de cercetări științifice, cei mai mulți dintre istorici și lingviști apreciază că începuturile noastre ca popor și a românci ca limbă stau sub semnul „enigmei", credem că este timpul să purcedem și să vedem ce este „enigma" aici și ce este teritoriu încă necercetat sau unde cercetările de pînă acum sînt insuficiente.

Savantul dacolog I. I. Russu, în **Precuvîntarea** la una din cărțile sale dedicate limbii dacilor, arăta că cercetările destinate stabilirii prezenței dacei în limba română trebuie continuate și adîncite. Și încheia, spunînd că **„substratul lingvistic (lexical) românesc, ca document istoric de primul rang, constituie principalul factor în teza istorică a autohtoniei și continuității pentru faza inițială a formării limbii și poporului român"** (subl. ns.).

Cum printre numeroasele întrebări care mi s-au pus cu privire la introducerea limbii dacilor în universitate a revenit cu frecvență — și de la oameni de bună-credință — laitmotivul: **dar știm noi ceva despre limba dacă? ar avea un profesor cu ce să țină un curs universitar?**, am ajuns la convingerea că se impune să clarificăm lucrurile. Pentru că știm destule despre limba dacilor, putem alunga asemenea îndoieli.

Vom menționa faptul că în tratatul academic de **Istoria limbii române** avem un capitol intitulat (cam straniu, e drept) **Influența autohtonă.** Vom alege din cele 53 de pagini de prezentare a limbii dace cîteva elemente. De data aceasta vom enumera cuvinte românești considerate, într-un fel sau altul, de origine dacă.

A ademeni (deci: ademenire, ademenitor, ademeneală), argea, bală, balaure, baltă, a bălti, bălai, bălan, brusture, bumb, burduf, burduhan, burduși, imburda, burtă, buză, carimb, colibă, druete, drum, dolcă, dulău, ghiuj, gorun, jilț, lațe, lățos, mal, maldăr, mazăre, minz, minzat, murg, scai, a scăpăra, strungă, trișcă, zimbru.

Altă serie (prezente și în albaneză): abur, amurg, baci, balegă, bască, bilc, bîr, boreasă, brad, briu, brusture, a se bucura, bucuros, bucurie, bunget, căciulă, gălbează, căpușă, cătun, ceafă, cioară, cioc, ciucă, ciuf, ciump, a ciupi, ciută, coacăză, codru, copac, copil, curpen, cursă, droaie, druiete, fărîmă (a sfărîma), fluier, gard, grădină, a găti, gata, ghimpe, ghionoaie, gogoloș, grapă, gresie, groapă, grumaz, grunz, gușă, hameș, jumătate, lehă, lete (pe îndelete), leurdă, mare, mărire etc., măgar, măgură, mărar, mire, moș, strămoș, moștenire etc., mugur, a înmuguri, năpîrcă, noian, pîrîu, pupăză, rață, rînză, rinichi, rărunchi, rînă, sarbăd, a scăpăra, scrum, simbure, spînz, spîrc, spuză, strepede, șopîrlă, sterp, șut, țan, țarc, țeapă, țimburuș, urdă, urdoare, vatră, viezure, viezuină, zăr, zară, zgardă.

Altă serie: (prin comparare cu alte limbi indo-europene): brînză, dimb, doină, stînă. Ne oprim acum pe la 140 de cuvinte.

Apoi sînt numele de rîuri: Ampol, Argeș, Birzava, Buzău, Cerna, Criș, Dunărea, Gilort, Jiu, Lotru, Motru, Mureș, Olt, Prut, Siret, Someș, Timiș, Tisa, Vedea.

LIVIU PETRINA ■

Henriette Ciortoloman

„Această profesie îți aduce, în fiecare zi, cel puțin o bucurie"

— Poate greșesc, stimată tovarășă profesor Ciortoloman, spunînd că numele dumneavoastră, atît de cunoscut în lumea medicală, pare, la un moment dat, a se fi identificat, total și pentru totdeauna, cu cel al Clinicii „Polizu", unde ați muncit ani de-a rîndul și, pentru a îndrepta posibila eroare mărturisită, vă rog să-mi spuneți ce a însemnat noul așezămînt spitalicesc în care vă aflați acum, pentru cartierul acesta, tipic muncitoresc, și pentru dumneavoastră, ca medic.

— Zona aceasta a orașului reprezintă, după părerea mea, o expresie a unui mod nou de a privi și trata diversele probleme urbanistice ridicate de prezența unor puternice unități industriale și, implicit, a unei mari aglomerații umane. Este suficient ca cineva să parcurgă fie și numai Șoseaua Pantelimon pentru a înțelege ce vreau să spun. Ceea ce vedeți acum, aici, s-a edificat într-un timp record: un singur an, desigur printr-un important efort financiar, suportat de statul nostru, dar și printr-un altul depus de proiectanți și constructori. Din 1972, chiar de la deschiderea spitalului, mi-am strămutat locul de muncă și, pot s-o spun pe deplin împăcată cu mine însămi, mă simt ca un tînăr sărac care a reușit să-și pună la punct o gospodărie proprie din care să nu-i lipsească nimic. Ba mai mult decît atît: o gospodărie în care să aibe tot ceea ce este mai modern și mai avansat, sigur pe plan național și, poate, chiar internațional. Saltul de la zero la o unitate de vîrf, cum este noua clinică, ne-a cerut nouă, medicilor, ca și celorlalți colaboratori un supliment de efort în primele 2—3 luni, perioadă în care aproape nimeni n-a părăsit clinica, ocupîndu-se, în paralel, de organizare și de asistența de specialitate. Pe de altă parte, am avut prilejul, zic eu unic în viață, de a înregistra efectul social al unei atare transformări. Încă din prima zi, femeile din cartier ni s-au adresat cu încredere. A fost, dacă vreți, o adoptiune bilaterală. Aici ne-am propus să „operăm" o schimbare în ceea ce privește educația sanitară, să modificăm mentalitatea femeilor dar și pe a soților acestora, în ceea ce privește raportul pacient-medic, familie-spital, igienă-sănătate. Și, din acest punct de vedere, construcția în sine, dotările tehnice și capacitatea profesională a cadrelor ne-au fost de un real ajutor. Secția de care răspund deține două din cele patru etaje ale spitalului, și dacă ținem seama și de faptul că un alt etaj este ocupat de pediatrie, deci o specialitate „frățească" cu a noastră, ajungem la concluzia că sănătatea mamei și a copilului reprezintă, de fapt, caracteristica acestei unități medicale. Sîntem, la ora actuală, cea mai mare maternitate din București. Vă rog să notați numele colegilor mei Virgil Ancăr și Niculae Crișan, ca și pe al doctorului Leon Prodan, decedat, din păcate, pentru că acești oameni mi-au stat alături zi și noapte, fără șovăire, pentru a putea pune în funcțiune spitalul.

— Cîți copii vin pe lume sub acest acoperiș într-un an?

— În jur de 3 000.

— Prin ce anume se deosebește Clinica „23 August" de altele?

— Voi răspunde fără a face o ordine a priorităților. De pildă, la noi, mamele stau cu copiii lor de la început și nu sînt separate decît dacă devin febrile; de aici decurg o serie de avantaje foarte importante: mama este cel mai atent și fin observator al evoluției copilului și poate solicita sprijinul personalului de specialitate la momentul oportun. Pe lîngă asta, îngrijirea nou-născut, înfășarea lui, spălarea și igiena căilor respiratorii etc. sînt învățate foarte ușor. Sub raport social am constatat, de asemeni, rezultate pozitive: la noi nu s-a înregistrat, după cîte știu, nici un caz de abandon de copii, pentru că, stînd împreună de la naștere, se realizează acea coeziune afectivă care, în cazurile-problemă și în condițiile separării pruncului de mamă imediat după venirea lui pe lume, se pierde. A trebuit să găsim soluții care să asigure, pe de o parte, securitatea sănătății mamelor și a copiilor și, pe de altă parte, educația sanitară a familiilor celor internate. La noi nu se poate intra în ținuta de stradă, nu se aduc sacoșe și pachete cu hrană etc.

● **Născută la Birlad, urmează cursurile liceale în acest oraș, Facultatea de medicină la Iași și București (1941—1947), devenind, prin concurs: extern, intern, medic secundar, medic primar, preparator, asistent, șef de lucrări, conferențiar și profesor universitar; a activat în cele mai reputate clinici de specialitate, din țară și de peste hotare, ca invitată a unor foruri medicale de prestigiu și ca bursieră; a participat la numeroase congrese și conferințe internaționale (Moscova, Pecs, Lódz, Berlin, Atena, Tel Aviv, Stockholm, Washington etc.); a efectuat schimburi de experiență în: Austria, Anglia, Maroc, R.F.G.; a realizat peste 200 de lucrări științifice și comunicări de specialitate, atît în țară cît și peste hotare; colaboratoare, sub redacția prof. dr. E. Aburel, la două cursuri de obstetrică și ginecologie; colaboratoare, sub redacția prof. dr. N. Coja, la tratatul „Ginecologia"; autoare a altor două cărți: „Cum tratăm tulburările de dinamică uterină" — Editura Medicală 1972, și „Investigația modernă în obstetrică și ginecologie" — Editura Medicală, 1975; deținătoare a cîtorva brevete de invenții, dintre care „Amniotom"-ul, prezentat la Expoziția internațională de la Nürnberg, brevetat și în S.U.A., R.F.G., Anglia, Suedia, Israel, Japonia, și a aparatului de limfografie și de perfuzie lentă; doctor în științe medicale (1963), doctor docent (1976); membră în Consiliul superior sanitar, în Asociația oamenilor de știință din Republica Socialistă România, vicepreședinte al Uniunii societăților de științe medicale pentru secția obstetrică-ginecologie din Republica Socialistă România, membră în Comitetul oamenilor de știință din Asociația balcanică; solicitată, încă din 1976, ca membru al Academiei de științe din S.U.A.; decorată cu Ordinul „Meritul sanitar", clasa a III-a; membră a P.C.R. din 1953, face parte din Comitetul de partid al Spitalului „23 August".**

Am instalat telefoane directe și prin centrală, am înființat un sistem cu circuit închis de telefonie — care funcționează permanent, zi și noapte — ca femeile să poată conversa cu cei din afară fără a veni în contact direct. Ținem cursuri, conferințe, facem proiecții de filme, apelăm la înregistrări pe benzi de magnetofon pentru a le învăța pe femei ce este bine să facă și ce nu trebuie să facă dacă vor să se bucure de sănătate. Uite, un exemplu: multe viitoare mame cred că în timpul sarcinii trebuie să se hrănească „pentru doi", din care cauză apar hipertensiunea, unele edeme, albuminuriile, obezitatea și diabetul, fiecare dintre ele putînd influența negativ evoluția sarcinii și chiar amenința viața copilului așteptat. Și sănătatea mamelor este periclitată de sechelele renale, de bolile psihice, de tulburări ale vederii, mergînd uneori pînă la orbire, care se instalează în urma unor nașteri aflate sub semnul alimentației nerationale. Am introdus și alte metode, poate mai puțin „cotate" de unii colegi, dar la care noi ținem. De pildă, am renunțat la celebrele halate albe și chiar în sălile de operații am preferat faianța colorată. „Cromatoterapia" nu este doar o expresie de vocabular, fără acoperire. Albul reprezintă o culoare rece, care așază o distanță între pacient și doctor, făcînd să înghețe sufletul omului intrat în sala de chirurgie. Medicii de aici au halate albastre, îngrijitoarele, verde deschis, surorile, roz, cei care ajută la intervenții, portocalii.

— Desigur, ceea ce-mi spuneți trebuie apreciat ca noutate și ca eficiență relativă. Fiind vorba despre o clinică mă aștept și la alt fel de metode, de substanță, dacă expresia nu vi se pare nepotrivită.

— Evident, vorbind despre cadrul general al activității noastre s-a putut crea impresia, inexactă dealtfel, a ignorării particularului. Voi aminti doar cîteva noutăți medicale importante care ne sînt proprii. Depistarea precoce a cancerului uterin și de sîn prin investigații moderne: mamografia, galactografia, venografia, limfografia. Laboratorul cu acest profil a fost înființat de noi la Clinica „23 August" și este, s-ar părea, singurul din țară. O altă direcție în care sîntem angrenați: depistarea viciilor de metabolism ale noului-născut și stabilirea tratamentului prin care pot fi remediate, astfel încît copilul să nu devină un handicapat, cu tulburări neuromotorii sau psihice. Colaborăm cu doctorița Mogoș, de la Institutul de fiziologie al Spitalului „Filantropia", aplicînd metoda cromatografiei la fiecare nou-născut. În clinica noastră funcționează cel dintîi cabinet de genetică umană, în sectorul de obstetrică din țară, destinat depistării aberațiilor numerice și structurale ale cromozomilor, atît la copil cît și la părinți, activitate deosebit de importantă și de o imensă responsabilitate, deoarece în funcție de rezultatele obținute trebuie să recomandăm sau să împiedicăm menținerea sarcinii. La luarea unei astfel de decizii concură mai multe criterii, dintre care amintesc poluarea mediului sau toxicitatea locului de muncă al unuia dintre părinți, ca factori extrinseci, ori lipsa unui cromozom, existența unuia în plus, ruptura de cromozom, forma și dimensiunea acestora, ca factori intrinseci.

— Ce părere aveți despre recentele cercetări, încununate de succes, privind „fertilizarea artificială" a femeilor, ca și despre noutățile în legătură cu prestabilirea sexului la copiii care sînt așteptați să vină pe lume?

— Ambele sînt posibile. Cea dintîi pentru că „oul" uman se poate dezvolta în condiții echivalente cu ceea ce oferă circulația maternă și în alt loc decît în uter. Faptul este tulburător, sub raport uman, știut fiind că orice femeie normală are ceea ce numim „instinct matern". În privința influențării sexului nu vreau să fac aprecieri de natură morală, ci mă limitez a spune doar că, după opinia mea, practica unei astfel de metode ar strica echilibrul biologic firesc, influențînd — cred eu negativ — dinamica demografică, putînd conduce și la abuzuri de alt gen, singurul avantaj, minor după judecata mea, fiind acela de a da satisfacție ambițiilor bărbătești, care-și doresc aproape toți numai băieți, cu toate că participarea orgolioșilor tați la un astfel de... succes nu s-ar diferența de cea de pînă acum.

— Ca profesor, care este faptul căruia îi acordați cea mai mare importanță?

— Să las în urma mea măcar un alt profesor, cu care să fi lucrat alături.

— Cu ce realizări concrete se mîndrește clinica?

— Fără modestie? Bine! Cu zero, la rubrica mortalității materne și tot cu zero la cea chirurgicală. Mortalitatea fetală se situează la cele mai scăzute procentaje legale și se referă doar la boli incompatibile cu viața și nu la infecții. Și totuși, cînd se fac bilanțuri și rapoarte, aceste procente cu care ne mîndrim, pe bună dreptate, devin... altele, pentru că, procedîndu-se birocratic, se adună mortalitatea pe întreg spitalul și se face... o medie. Oare ce s-ar întîmpla dacă și în economie s-ar proceda la fel? De ce să răspundă „solidar" clinica noastră pentru unele insuccese ale chirurgiei? Dealtfel, această lipsă de acord între preocupările clinicii și cele ale spitalului, în general, se reflectă negativ și în alte situații, cum a fost, de pildă, desființarea laboratorului foto, unde noi ne executam numeroase lucrări necesare unei instituții de învățămînt superior și de cercetare. Îmi dau seama că între cerințele unui spital obișnuit și cele ale unei clinici universitare există diferențe de preocupări și de necesități, desincronizări, dar nu înțeleg de ce cea care are de suferit trebuie să fie unitatea cea mai specializată?

— Alte nemulțumiri?

— Că încă mai există femei în sectorul nostru de activitate care continuă să nască la domiciliu, chiar dacă numărul lor este de 70 față de 3 000. Sper să nu albesc de tot pînă am să reușesc să le determin pe toate să pășească pragul maternității. Eu fac zilnic pe drum, cu mijloacele publice de transport, cel puțin o oră de acasă pînă la clinică, dar nu m-aș mai putea despărți de ea cum nu mă pot despărți de familie. Îi aparțin și-mi aparține.

EMANUEL VALERIU ■

O nouă bijuterie a tehnicii românești — CARUSELUL de 1700 mm cu comandă numerică de conturare

De la mașini „cu memorie" la mașini „cu inteligență"?

La umbra stejarului falnic se spune că nu poate creste cine știe ce. Extinsă de la lumea vegetală, la lumea tehnicii, vom vedea că această zicală nu este tocmai adevărată. Cu puțin timp în urmă constructorii de mașini de la I.M.U.A.B. au anunțat o mare izbîndă a lor, și anume realizarea carusel de 16 000 milimetri. Oarecum în umbra colosului bucureștean, la Roman, a fost pregătită o nouă premieră tot în domeniul strungurilor carusel. Este vorba de realizarea primelor două strunguri de 1700 mm din țară cu comandă numerică de conturare și traversă fixă, destinate Întreprinderii de osii și boghiuri Bals.

Proiectantul general al minunatelor mașini de la Roman este una și aceeași persoană cu inginerul Nicolae Speriatu, cel care a proiectat și „Titanul". Imediat după omologarea strungului de 16 000, și-a mutat locul de muncă pentru vreo două luni la I.M. Roman unde l-am găsit simbăta trecută împreună cu alți colegi, cu harnicul colectiv romașcan, cu reprezentanți din centrală și minister și, bineînțeles, cu beneficiarii celor două strunguri. Din gama de carusele care se realizează în țară — ne-a spus părintele lor, inginerul Speriatu — SC-1,7-NCC, cum i se zice în limbaj tehnic carusel de 1 700 mm cu comandă numerică, este o mașină de dimensiuni mai reduse, dar din punct de vedere al performanțelor tehnice e perfect comparabilă cu „Titanul", făcînd parte din aceeași familie. Cert este că strungul acesta reprezintă o revoluție în activitatea muncitorilor și specialiștilor din Roman. Pînă acum ei realizau tot strunguri carusel, dar cu aparataj electric simplu, clasic. Alături de romașcani, la premieră au colaborat și alte unități din țară, proiectanți, turnători, strungari, frezori, manometriști și electroniști de la I.P.A., Automatica, Electrotehnica și colectivele de cercetare și proiectare de la I.C.P.M.U.A. București. Șeful proiectării, inginerul Mircea Vasilian, spune: „Contribuția noastră, a muncitorilor și specialiștilor de la I.M. Roman, nu e deloc mică. Am executat cam 90% din ceea ce vedeți. De la montator pînă la controlor au trebuit cu toții să învețe o meserie nouă din mers. Ca dimensiuni, am făcut și strunguri mai mari, pînă la 4 300 mm dar în sistemul clasic. La caruselul cu comandă numerică de conturare soluțiile tehnice, față de o mașină obișnuită, sînt cu totul deosebite și aici isușința inginerului nostru, Ștefan Michiu, proiectantul tehnologici, s-a văzut din plin". Cele două strunguri cu seriile 001 și 002 au trecut cu bine omologarea și urmează să plece la Bals. Performantele lor sînt întru totul comparabile cu ale mașinilor similare din import și, în plus, sînt cu 25% mai ieftine decît acestea.

Desigur, o trecere în revistă a tuturor celor care au pus cîte ceva din sufletul lor la această nouă bijuterie a tehnicii românești nu ne permite spațiul. Cum bine spunea inginerul Speriatu, mașina asta n-are numai fier. Ea are și inteligență, și pasiune.

ION PREDOȘANU ■

Bătălia pentru legume

Pierderile, chiar bine planificate, tot pierderi sînt

Îmi revin în memorie vorbele aspre ale directorului Dumitru Barbu, rostite în plină adunare: „Unii dintre fermierii noștri au obținut rezultate foarte slabe. Înseamnă că ori nu știu, ori nu vor să aplice în teren cunoștințele deprinse. Nu e normal să cultivi porumb și dovleci în loc de legume; nu putem trece cu vederea lipsa de gospodărire a fermelor, faptul de a iriga plante care nu au nimic comun cu piața, să folosești îngrășămintele anapoda, să produci mohor în loc de legume. Iar după toate astea, să invoci calamitatea. În asemenea situații, calamitatea sîntem noi!" Tăios mai vorbea directorul. Oamenii din sală, vreo două sute, lăsaseră privirile în pămînt, chiar dacă dojana asta nu-i viza pe toți. Alții își îndreptaseră privirile către cei patru fermieri ridicați în picioare. Probabil că ar mai fi trebuit să fie ridicați în picioare și alții, de vreme ce pierderile planificate, vreo 4 milioane, fuseseră depășite cu alte 2,2 milioane lei! Dar în picioare stăteau numai patru dintre cei opt fermieri cît are sectorul de producere a legumelor și fructelor din cadrul Întreprinderii de producere, valorificare și industrializare a legumelor și fructelor Berceni, întreprindere care trebuie să asigure necesarul de legume al populației din patru sectoare ale Capitalei!

La ferma Dobrești trebuie semănate aproape 200 hectare: cu mazăre, cu tomate și varză, cu verdețuri și rădăcinoase, cu fasole, bame și gogoșari, cu tot ce solicită gospodinele la piață. De la inginerul Eugen Pascu aflăm că au fost însămînțate deja 20 hectare cu mazăre, s-a pregătit terenul pentru rădăcinoase, se lucrează în continuare la pregătirea terenului pentru legumele din prima și a doua urgență. Cînd am venit aici, zice inginerul, adică acum doi ani, s-a realizat doar 50 la sută din plan. În al doilea an am realizat 85 la sută, iar anul acesta trebuie să-l realizăm în totalitate și chiar să-l depășim. Frumoasă vorbă, spune șeful fermei, numai că din cele 8 tractoare, cîte are ferma, pe brazdă se află unul singur, acela pe care lucrează tractoristul Gh. Petre.

— De ce? întrebăm.

— Al doilea a fost reparat prost și l-am trimis înapoi, la atelier. Pentru al treilea nu am tractorist.

Directorul întreprinderii, inginerul Dumitru Barbu, care asistă la dialogul de mai sus, intervine și ne asigură că se vor lua măsuri urgente. Îi credem, pentru că avem în memorie și acum poziția lui fermă din adunarea oamenilor muncii. Dar o parte din necazurile de anul trecut, aflăm aici, la ferma nr. 3, s-au datorat și faptului că unii furnizori de răsaduri, printre care, de pildă, C.L.F. Urziceni, nu au livrat la timp răsadurile de gogoșari și tomate, alții n-au livrat răsaduri de calitate și piața a resimțit lipsa acestor legume. „Anul acesta, ne zice șefa fermei, inginera Ana Maria Florescu, patru din cele opt ferme își asigură prin eforturi proprii răsadurile de care au nevoie". Într-adevăr, la cele patru ferme, pe la care am trecut și noi, se lucra la răsadnițe, la pregătirea patului germinativ. Treabă bună, crede, va înlocui eventualele scuze, eventualele nerealizări. Dar la ferma nr. 3 ne interesează și un alt aspect: anul trecut, cînd șefă de fermă a fost inginera Ivanița Mihăiescu, pierderile planificate au fost sporite cu 270 000 lei. Cauze? Răsaduri de slabă calitate, lucrări de întreținere efectuate cu întîrziere, terenuri denivelate, bălți de apă, iar în final, în loc de legume, buruiană. Cîte din aceste cauze au fost înlăturate? Doar cîteva. Se mai constată o slabă gospodărire a utilajelor din dotare, în jurul fermei stau mormane de fiare vechi, e dezordine. Cu toate aceste aspecte, în conștiința fostei șefe de ferme stătuie convingerea că „am făcut totul". Exagerați, tovarășă ingineră. La ferma pe care ați condus-o, nici anul trecut și nici anul acesta nu s-a făcut nici pe departe totul. A rămas mult loc pentru mai bine, adică pentru efectuarea lucrărilor la timp și de calitate, pentru sporirea producțiilor de legume, pentru diminuarea, dacă nu eliminarea, pierderilor planificate. Și ca orice gospodar, veți găsi încă destule treburi de pus la punct.

După ce facem un popas la ferma nr. 1, șef fermă tehnicianul Vasile Roșu, unde directorul întreprinderii dă aceleași indicații, pentru că se constată cam aceleași aspecte, ne încheiem raidul la ferma nr. 2 „Glina". Anul trecut, ferma a fost condusă de inginera Paraschiva Beligan și rezultatele au fost bune: colectivul acestei ferme a realizat planul și a livrat 150 tone legume în plus, la fondul pieței. Au obținut și venituri peste plan, aproape 140 000 lei, deși au întîmpinat și ei cam aceleași greutăți. Ca dovadă că acolo unde se muncește cu tragere de inimă, cu interes și cu pricepere, rezultatele nu întîrzie să apară. Cu toate acestea, inginera Paraschiva Beligan nu are nici pe departe impresia că a făcut totul.

Anul acesta, ferma „Glina" este condusă de inginerul Ilie Tabacu, un inginer tînăr, cu suficientă putere de muncă, dar care anul trecut, lucrînd la ferma „Bălăceanca", a depășit pierderile planificate cu 251 000 lei. Înseamnă că nu s-a muncit bine, cu toate cauzele obiective și neobiective pe care le invoca în apărarea sa în adunare: „Da, n-am realizat producția la mazăre, la fasole și nici la tomate. Din cauza umidității, 25 hectare cu legume au fost atacate de boli. Alte legume s-au uscat, pe altele le-au năpădit buruienile. Sigur, vina e și a noastră. Trebuia să ne organizăm mai bine, să depunem mai mult interes, să fim și noi cît de cît coordonați. În 14 zile am însămînțat, anul trecut, peste 100 hectare cu mazăre, am dat peste cap lucrările de pregătire a terenului, n-am reușit să recoltăm toată suprafața însămînțată cu mazăre, pentru că n-am avut nici oameni și nici mașini".

— Ce măsuri ați luat ca lucrurile acestea să nu se mai repete?

— Ne-am pregătit terenul, ne vom produce singuri răsadurile, ne-am asigurat de pe acum forța de muncă necesară, pregătim de pe acum spații de cazare a oamenilor, de masă. Trebuie, este și dorința noastră, să reducem pierderile planificate.

Faptul acesta, reducerea pierderilor prin sporirea producțiilor de legume, l-au dovedit aceia care nu au avut niciodată impresia, pretenția că au făcut totul, care totdeauna au găsit loc pentru mai bine în activitatea lor, care s-au gîndit cu responsabilitate la faptul că trebuie să producă o parte importantă din producția de legume necesare populației din patru sectoare ale Capitalei! Se cunoaște de toată lumea că însămînțarea la vreme asigură producții mari. Dar iată, unele lipsuri criticate în adunare se mai repetă, o dovedește și acest raid.

N. GRIGORE ■

Miros de pîine caldă,

cu gîndul la pîinea țării

Semănăturile de primăvară în Cîmpia Română

Am ajuns tîrziu în comuna Independența. Am aflat de la primul trecător că sediul C.A.P.-ului este în centrul comunei și că „trebuie să fie cineva pe acolo". Într-adevăr, geamurile clădirii erau luminate. Se desfășura o ședință de planificare operativă a muncii. Ne-am așezat lîngă ușa întredeschisă, să nu deranjăm, și ne-am notat în carnet frînturi din discuția ce ajungea pînă la noi:

„...Panait! Cîte căruțe ai avut astăzi? Vrei mai multe? Vei avea mîine. Trebuie împrăștiate îngrășămintele în toată zona planificată. Sefii de fermă să fie de dimineață pînă seara între oameni. Cărăm îngrășămînt natural de la ferma de vaci. Gunoiul este încălzit și-l băgăm direct în patul legumicol. Ați notat, tovarășa inginer Ecaterina Chirită? Mîine discuim cele 10 hectare cu ceapă. Discul să fie echipat și cu lamă. Tot mîine vom trimite semănătorile pe malul Siretului, pentru lucernă, iar în baltă, un agregat pentru sfecla-de-zahăr și furaje. Nea Radule! ai terminat de modelat cele 3 hectare pentru conopidă, morcov și pătrunjel? Mîine, la 10 să fie gata! Dacă este nevoie de oameni, pentru acoperit solariile cu celofan, îi detașăm pentru cîteva zile pe cei de la pădure. 4 agregate să fie la prima oră la îngrășat cartofi. 10 utilaje să transporte în ferma 2 gunoi pentru pregătirea terenului la mazărea păstăi. După ce însămîntați, îngustați drumurile. Să nu irosim teren. Ne vedem mîine la prima oră..."

A doua zi, la ora 6 dimineața, sîntem în cîmp. Vrem să vedem cum se aplică în practică dispozițiile date decuseară, de către Toader Butnaru, inginerul șef al C.A.P.-ului, și Paraschiv Badea, vicepreședinte al Consiliului popular al comunei Independența (Galați). Se fac probe pentru însămînțat, atît la mazăre cît și la lucernă. Într-o oră, toate dispozitivele sînt reglate. S-a hotărît ca, la mazăre, să se meargă pe becul numărul 8, iar la lucernă, pe becul numărul 3. Inginerul și-a scos un creion și își notează ca într-un jurnal de bord: „Astăzi, 13 martie, ora 7, am început însămînțatul mazărei și al lucernei".

Împreună cu vicepreședintele Badea Paraschiv constatăm starea terenului din această zonă de luncă: e timpul să se treacă la semănatul culturilor din prima urgență. La ora opt sîntem în cealaltă extremă a cîmpului, la solarii: aici se amenajează platformele pentru răsadnițe, se pregătește terenul pentru conopida timpurie și a tomatelor.

La ferma zootehnică, șef fermă **Gheorghe Calolanu**, întreaga cantitate de îngrășămînt cald a fost transportat în cîmp. La sectorul viticol, șeful secției, **Nicolae Roșu**, ne spune că la cele peste 460 hectare de vie pe rod, 60 la sută din lucrări s-au terminat: s-a tăiat via, s-a îngrășat terenul și s-au stropit butucii. Aici s-a creat o asociație de lucru pentru toate cele patru ferme și s-a extins acordul global.

La plecare, toată comuna mirosea a pîine proaspătă. La brutărie, pînă la prînz, erau coapte 1 000 kilograme de pîine! Dar toată lumea din comuna Independența este cu gîndul la pîinea care vine.

P. SORIN ■

Dosare redeschise: apele minerale

După 2 ani de promisiuni și angajamente vioaie, apele minerale curg tot pe apa sîmbetei!

(Urmare din pag. 1)

— La consiliu, apelor minerale nu li s-a acordat prea multă atenție, de aceea, cînd au trecut la noi, ne-am trezit cu o grămadă de greutăți. Cîteva izvoare nu funcționau decît pe hîrtie, cel de la Stînceni, de pildă, din județul Mureș. L-am luat de bun, dar ne-a mai trebuit un an pînă să-l dăm în folosință.

— De ce ?

— Investiția era neterminată, ambalajele stăteau pe un drum forestier, decantoarele se găseau în dezordine, utilajul nu era omologat și așa mai departe. Nici la Biborțeni nu era o situație mai bună. Capacitățile de producție se tot dezvoltaseră, fără să țină cont de posibilitățile reduse de transport.

— Vreți să fiți mai explicit ?

— De la Biborțeni se scot, zilnic, cam 40 de vagoane de apă. Numai că, stațiunea neavînd stație C.F.R., apa trebuie transportată cu camioanele pînă la gara cea mai apropiată, la Augustin unde, gară mică, posibilitățile de garare și manevră sînt minime. În plus, pe drumul de la izvor la stație mai e și o barieră care, plasată pe linia București — Ciceu, stă mai toată vremea coborîtă, generînd serioase întîrzieri.

— Probabil că aveți dreptate în tot ceea ce spuneți, dar dorim să vă întrebăm altceva. Să fie oare bariera de la Augustin de vină că magazinele duc lipsă de apă minerală ? ! Ce ziceți ?

— Dincolo de ironie, nu-mi spuneți nimic nou. Cunosc, în comerț nu prea se găsește apă minerală.

— Asta știm și noi, tovarășe Caracaleanu. Ce nu știm și, ca să fim sinceri, nici nu înțelegem, e de ce nu se găsește.

— Din cauza iernii.

— Mai concret se poate ?

— Principalul nostru mijloc de transport rămîne calea ferată. Din cei 470 de milioane de litri de apă minerală, cît prevede planul pe 1979, mai mult de trei sferturi ajung la consumatori cu trenul. Iarna, simplu de calculat, lucrurile se încurcă, apa riscînd să înghețe din cauza frigului. Cu alte cuvinte, spre a nu mai lungi vorba, în această perioadă a anului capacitatea de transport e sub nivelul cerințelor.

— Vom mai reveni, cu voia dumneavoastră, asupra acestui aspect. Pînă una alta, am vrea să aflăm cîtă apă minerală s-a îmbuteliat în 1978 ?

— 337 de milioane de litri la noi și 30 la coordonați. Nu vă supărați, de unde pînă unde această întrebare ?

— Nu ne supărăm, dar ținem să vă reamintim că în urmă cu un an și jumătate, mai exact la 6 septembrie 1977, luînd parte la o consfătuire cu consumatorii, ocazionată de Tîrgul de mostre de la București, dumneavoastră ați anunțat, în numele centralei, firește, că planul de apă minerală va crește, în fiecare an, cu 153 de milioane de litri. Or, scăzînd 367 din 470 n-ajungem, oricît ne-am strădui, la 153 ! Ce părere aveți ?

— Am zis eu așa ceva ? !

— Ați zis. Există scris.

— Dac-am zis, n-am respectat întocmai. Nu eu, firește, ci centrala. Au fost, vă repet, greutăți obiective.

— Au fost și mai sînt, asta e clar. Altceva, tovarășe director. La reuniunea aceea a luat cuvîntul, între alții, dacă vă mai aduceți aminte, un director general adjunct din Ministerul Comerțului Interior care a zis, citățm, „nu se valorifică nici jumătate din potențialul de ape minerale existent în țară". Întrebarea e ce s-a făcut în această direcție din 1977 pînă acum ?

— Vă referiți la tovarășul Blăjan ?

— Întocmai, la Nicolae Blăjan. Ar mai fi dinsul în măsură să repete, în martie 1979, afirmațiile din septembrie 1977 ?

— Cred că a fost o părere personală, nu foarte întemeiată. Dovada cea mai bună că e așa și nu altfel e dată de faptul că noi, luînd în exploatare tot ce s-a definitivat ca surse potențiale, n-am putut mări producția decît cu o medie anuală de 70 de milioane de litri. Or, 70 nu e jumătatea lui 367, cred că sînteți de acord ! Legat de asta, aș vrea să subliniez că vor fi inaugurate, în anii următori, alte cîteva izvoare, depistate, intrate în proiectare, cuprinse în planul de investiții. Ele sînt situate la Toșorog, în județul Neamț, în Oaș, la Negrești, la Vatra Dornei și așa mai departe.

— Revenind la o chestiune de mai demult, cît s-a livrat pînă acum din producția planificată pentru 1979 ?

— Un moment. (Se ridică și formează un număr de telefon ; înțelegem că persoana de la celălalt capăt al firului nu posedă informația necesară ; repetă operația și află.) Da, 40 de milioane.

— E mult, e puțin ?

— Am fi putut mai mult, dar ne-a împiedicat frigul. Am transportat cu izotermele, dar numărul lor continuă să fie mic, ca să nu mai spun că nici ele, atîtea cîte sînt, n-au stat mereu la dispoziția noastră, fiind des folosite pentru aducerea de la Constanța a citricelor, a bananelor, a sucurilor. E aproape sigur că, iarna viitoare, nu vom mai avea asemenea dificultăți, căci sînt în curs de execuție, la Centrala industrială de reparații auto, 500 de transconteinere izoterme, ce vor fi repartizate întreprinderilor de ape minerale. (E adevărat ; din convorbirea purtată, a doua zi, cu directorul tehnic al unității amintite, inginerul Gavril Corăbian, am aflat că primele 10 transconteinere făcute din placaj cu folie de aluminiu, confecționate la Uzina de reparații și construcții de utilaje pentru mecanizarea transporturilor, sînt în probe ; pe măsura terminării, vor fi livrate și celelalte, pînă la onorarea integrală a comenzii.) În plus, vom acorda o atenție sporită transportului prin box-paleți de tip comercial și vom insista pe linia dotării cu navete din polietilenă, de care ducem mare lipsă. Ce avem nu asigură nici o treime din necesar.

— Ne așteptam să vorbiți ceva și despre cisternele pentru apă minerală. Dacă vă reaminiți, e o idee mai veche a dumneavoastră.

— Am declarat ceva în acest sens în presă și am avut destule necazuri.

— Ce spuneți ? ! Ce fel de necazuri ?

— Am primit scrisori de la diverse persoane, prin care eram acuzați că avem de gînd să plimbăm apa minerală, s-o trezim ! Numai că sistemul se folosește peste tot în lume și noi îl vom introduce cît de curînd, la București urmînd să ia ființă, anul acesta, pînă la vară, o stație de îmbuteliere.

— Dar cisternele există ?

— Prima a și sosit.

— De unde ?

— Mă interesez imediat. (Din nou povestea cu telefonul ; e solicitată tovarășa Cacighian, care nu cunoaște problema ; tovarășul Cernescu lipsește ; după cîteva minute, intră în posesia informației.) Așa e, de la „Automecanica" Mediaș. (Inexact ; de la serviciul de proiectare al întreprinderii menționate, inginerul Ioan Vlăditiu ne-a adus la cunoștință că, fiind vorba despre un recipient sub presiune, „Automecanica" nu e autorizată să-l fabrice. E drept, cineva din partea centralei s-a interesat de problemă, dar nu s-a început nimic ; discuțiile se învîrtesc în jurul fazei de proiectare ; comentariile sînt de prisos.)

— Tovarășe director, reprezentanți ai Centralei berii, spirtului și amidonului au promis în repetate rînduri, chiar și dumneavoastră ați făcut acest lucru, că gama de sortimente de apă minerală se va diversifica. S-a diversificat ea cu adevărat ?

— S-a mai diversificat.

— Cît ?

— N-aș putea preciza. (Nici un semn că va apela la telefon.)

— Să fim mai limpezi. Cîte feluri de bere și cîte feluri de apă minerală se găsesc în comerț ?

— Asta se poate afla. (Ritualul obișnuit ; primește însărcinare să furnizeze date tovarășul Huzău ; după 5 minute apare.) Noi facem 65 de sortimente de bere blondă, 20 de brună, 9 speciale de Azuga și 7 de tip caramel. Apa minerală se vinde în 23 de sortimente, la care ar trebui adăugate alte 6, Hebe, Slănic, celelalte, produse în afara centralei.

— Raportul dintre 101 și 29 vi se pare echitabil ?

— Poate că nu e, dar berea se cere mai mult.

— Dar bere e, și apă minerală nu !

— E adevărat, dar va fi.

— Cumva merge prea multă la export și nu mai rămîne pentru piața internă ?

— Nu. Exportăm încă timid, în 1978, cam jumătate de milion de litri. Știți cum e, volum mare, valoare mică, un tren de apă minerală abia dacă valorează cît un vagon de whisky.

— Tovarășe director, o ultimă chestiune. În zilele de 1, 2 și 3 noiembrie, s-a desfășurat, la Călimănești, un simpozion național pentru protecția și exploatarea rațională a zăcămintelor de ape minerale. Au luat parte toate forurile cu răspunderi în domeniu, mai puțin Centrala berii, spirtului și amidonului care controlează peste 75 la sută din apele minerale ! Din ce cauze a absentat ?

— Probabil că n-am fost invitați. Dumneata ce știi, tovarășe Huzău ? (Tovarășul Huzău știe ; nu s-a dat curs invitației, la indicația expresă a directorului general Petre Berzescu, întrucît centrala n-a figurat pe lista organizatorilor ! ! De subliniat că invitația a fost făcută cu 10 zile înaintea deschiderii simpozionului.) Poziția noastră a fost pe deplin justificată. Nu puteam onora o invitație sosită în ultima clipă. S-a uitat că noi coordonăm trei sferturi din activitate și am fost chemați ca niște rude sărace, să stăm în coada mesei !

— Trebuie să recunoașteți că e și ăsta un punct de vedere ! Altceva, știți cumva ce s-a discutat la Călimănești ?

— Nu cunosc.

— Credem că am ajuns la sfîrșitul dialogului nostru. Tovarășe director Gheorghe Caracaleanu, povestea apei minerale care se irosește fără a ajunge la consumatori e lungă și complicată, ea însoțindu-se de explicații și, după cum s-a văzut, de circumstanțe atenuante. Înainte de a pune punct acestui interviu, ne-ar interesa să aflăm la ce capitole credeți dumneavoastră că rămîne Centrala berii, spirtului și amidonului descoperită față de cetățeni ? Firește, dacă apreciați că e cazul.

— De bine, de rău, în restul timpului ne mai descurcăm, dar iarna e un dezastru ! Trebuie să ne organizăm mai bine, numai că transportul ne dă multe bătăi de cap.

— Atît ?

— Parcă nu știți cum e ? ! Cel mai greu e cu autocritica ! Și-apoi doar n-ați venit aici să căutați noduri în papură.

— Nici vorbă ! Am venit să facem un interviu și, iată, l-am terminat. Vă mulțumim.

De și nu

Noi avem acoperire !

— Eu — declară inginerul Dumitru Rus — sînt șeful unei secții care nu există. Mai bine zis o fabrică de melamină, prima din țară, care ar fi trebuit ca în februarie să intre în probe tehnologice. Construcția este gata, lipsesc însă utilajele tehnologice, termenele de livrare de anul trecut n-au fost respectate de majoritatea furnizorilor și au mă refer la fiecăruia, piese mărunte vreau să zic, acestea au mai sosit, ci la elementele de bază ale instalației.

— Aș putea înțelege — printre altele — că dumneavoastră vă puteți plictisi în așteptarea utilajelor.

— De plictiseală vorbiți ? Cred că glumiți : am bătut atît de mult drumurile la furnizori și nu numai eu, adesea am fost și cu tovarășul director al combinatului, încît portarii ne confundă cu de-ai casei. Mai totdeauna am primit promisiuni și mai totdeauna ni s-a replicat : ne lipsesc, nu au sosit materialele din import. Evident, întîrzierea materialelor din import poate fi o cauză a neîndeplinirii utilajelor dar efectul ei poate fi diminuat printr-o bună planificare inițială și eforturi proprii ulterioare. În ce ne privește sîntem într-o situație penibilă. Anul trecut am avut minusuri la unele capitole din planul de producție tocmai datorită întîrzierii punerii în funcțiune a unor instalații. Anul acesta prevăd o situație similară.

— Cam pesimist.

— Mai degrabă realist, o realitate însă neplăcută. Noi avem, la melamină mă refer, plan de producție începînd cu semestrul doi și de-abia dacă vom putea începe atunci probele tehnologice. Necazurile noastre vor afecta și cîțiva parteneri : gîndiți-vă la beneficiarii din țară care din semestrul doi așteaptă de la noi melamina contractată.

— Un lanț de urmări... Și totuși, în această situație dumneavoastră ce puteți face ?

— Să-i pistonăm în continuare pe furnizori, mă refer în primul rînd la cei din Buzău și Făgăraș iar în momentul cînd vom avea montate utilajele să scurtăm perioada probelor tehnologice. Așa ceva s-a mai făcut la [illegible].

(Într-adevăr : în anul trecut instalația amoniac IV a fost pusă în funcțiune cu mare întîrziere. Colectivul secției compus din muncitori români și maghiari — este vorba de Combinatul de îngrășăminte chimice de la Tîrgu Mureș — harnicul colectiv condus de ingineri destoinici, a reușit să reducă perioada probelor tehnologice de la trei luni la una singură. Cele două luni au însemnat recuperarea unei bune părți din întîrzierea suferită.)

Dorind să aflăm în mod direct cauzele întîrzierilor de care am vorbit, iată-ne refăcînd în sens invers drumul pe care trebuie să-l parcurgă utilajele. Am ales Buzăul și anume I.U.T. Trebuie să mărturisesc de la început că, dată fiind delicatețea cauzei, nu așteptam să mi se ofere imediat toate datele unei sincere analize a lipsurilor. Dar de aici pînă la faptul că directorul coordonator, inginerul Toma Iugea, părea că nici nu știe despre ce anume utilaje este vorba, ei dorind să afle, neapărat, dacă ne interesează sau nu un articol critic, e un drum lung.

Într-o demonstrație, aș putea spune strălucită, directorul comercial, inginerul Ștefan Constantinescu, împreună cu colaboratorii săi au mutat problema, simplu de tot, în afara întreprinderii.

— Este vorba — spune tovarășul inginer — de rezervorul expansiune și rezervorul tampon care totalizează peste 45 de tone în greutate proprie. Termenele de predare erau într-adevăr trimestrul trei 1978. Noi am primit repartiția de la centrală la începutul lunii noiembrie 1977. Așa încît comenzile pentru materii prime s-au lansat tîrziu și tabla specială din import a sosit exact peste un an de zile. Prevăzînd aceasta am solicitat centralei să ne fixeze un nou termen de predare al utilajelor, fiindcă aveam acest drept. Ne-au refuzat.

— Pe ce temei ?

— Știu eu ? Poate s-au gîndit că fixînd un nou termen noi îl vom depăși chiar și pe acesta. Știți cum se procedează uneori : cu îți cer să-mi aduci neapărat datoria pe luna fiindcă știu că tu abia pe douăzeci te poți achita de ea.

Datele prezentate sînt exacte dar ultima idee expusă de tovarășul inginer sugerează, din păcate, și faptul că întreprinderea ar avea renume de vechi datornic. N-am continuat discuția pe această temă socotind că ar fi mai interesant de aflat ce s-a întîmplat în secții după sosirea materialelor din import. La cazangerie am făcut cunoștință cu șeful acesteia, inginerul Sandu Octavian, care începînd să dea unele explicații a fost chemat foarte urgent la telefon de către directorul comercial. Sigur, nu învinuiam nimic, ci prezentăm faptele în sine.

El bine, utilajele cu pricina erau acolo și în secția vecină în chip de fragmente, niște capace și niște virole nesudate, peste care se așternuse din belșug praful.

— De ce nu se lucrează la ele ?

— Am întîrziat din lipsa materiei prime, tabla specială din import.

— Asta a fost, dar nu mai e o problemă. După cum se poate constata, din cele două utilaje doar cel de gabarit și greutate mică este mai avansat iar componentele celuilalt par lăsate în părăsire.

— Trebuie sudate și nu avem încă omologat procedeul de sudură. Se omologhează aici la noi și probabil că cel de la secția respectivă au încă probleme nerezolvate.

Șeful secției de sudură, inginerul Teodor Cărbunaru, e de altă părere. Tabla are două straturi : unul principal, de circa 45 de milimetri, și altul de 4 milimetri. Sudurile se fac separat. Pentru stratul gros procedeul este omologat de circa o lună de zile.

— Înțeleg astfel că tovarășii de la montaj puteau începe munca încă de acum o lună de zile. Ce părere aveți, tovarășe inginer Octavian?

— Am zis că e mai bine să am toate actele gata și apoi să mă apuc de lucru. Dacă mă apucam de sudat și apoi după ce terminam trebuia să aștept pînă se omologhează și partea a doua ?

Chiar așa, ne întrebăm și noi, ce nenorocire s-ar fi întîmplat ? E sigur însă că ar fi fost recuperată măcar o lună de zile din timpul întîrziat. Și poate și a doua sau chiar a treia lună dacă secția de sudură ar fi început testările cu multă silință, pe eșantioanele, chiar din ziua cînd a sosit din import materia primă — aceasta în cazul cînd nici o bucățică din prețioasa tablă n-ar fi existat în întreprindere sau undeva prin apropiere. Dar fiindcă avem acoperire — actele demonstrează întîrzierea importului ! — ce să ne mai batem capul cu inițiative ? !

VICTOR CONSTANTINESCU ■

Frigul înaintat, un sector cald al cercetării științifice

...Doctorul indică să se facă pacientei o magnetogramă. O lămurește cu următoarele cuvinte :

— Fiți fără nici o grijă. Adevărat, sînteți însărcinată, dar metoda de investigare la care mă refer este complet lipsită de risc atît pentru dumneavoastră cît și pentru făt. Corpul nu va fi expus unor radiații dăunătoare pentru copilul încă nenăscut, așa cum se întîmplă cu radiografiile obișnuite. Prin noua tehnică măsurăm cîmpul magnetic extrem de slab al mamei și al fătului, putînd astfel urmări mersul sarcinii și detecta din vreme eventualele malformații, în scopul de a le corija. Aceasta a devenit posibil datorită criogeniei.

...Trenul experimental mărește continuu viteza. Azi e o zi mare pentru șeful proiectului „Săgeata albastră": conform planului prestabilit, el va comanda depășirea vitezei de 450 km/oră. Iată, acul indicator de pe tabloul de comandă al locomotivei se mișcă încet spre dreapta : 430...438...445... Apoi se aprinde becul roșu și este atinsă viteza limită. Și aceasta a devenit posibil datorită criogeniei.

...Scenele precedente, deși întrucîtva devansate în timp prin jocul imaginației, nu au nimic comun cu literatura științifico-fantastică, ci vizează o linie de cercetare a unor specialiști români într-un domeniu de vîrf al tehnicii mondiale: criogenia. Interlocutorii nostri nu sînt autori de romane, ci inginerul Gheorghe Nistor, șeful laboratorului de utilaje și tehnologii speciale de la Institutul de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru industria electrotehnică, și doctorul în fizică Vasile Tripădus, din colectivul de criogenie al aceluiași institut bucureștean. Despre ce e vorba, în fond? Despre un fenomen al fizicii cuantice descoperit încă în 1911, dar care abia în prezent își relevă multitudinea aplicațiilor posibile. Fenomenul se numește supraconductibilitate.

S-a observat că micșorînd treptat temperatura unor metale pure sau a unor aliaje, la un moment dat, cînd se atinge așa-numita temperatură critică, rezistența lor electrică scade la zero. Asemenea proprietăți au niobiul, titanul, aliajele niobiu-titan, niobiu 3 — staniu, niobiu 3 — germaniu. La ultimul, bunăoară, temperatura critică este de 21,6 grade Kelvin, cu alte cuvinte 21,6 grade deasupra lui zero absolut. Actualmente se investighează aliaje cu temperatura critică încă și mai ridicată. Motivul acestor căutări este lesne de înțeles. În adevăr, coborîrea și menținerea temperaturii la un nivel foarte scăzut necesită cheltuială de energie și instalații pretențioase, costisitoare. Deci, cu cît se va putea realiza supraconductibilitatea la o temperatură mai ridicată, mai apropiată de cea a mediului ambiant, cu atît manipularea instalațiilor va deveni mai lesnicioasă, iar sfera utilizărilor practice se va lărgi.

Odată trecut pragul temperaturii critice, intrăm în lumea nouă a supraconductibilității, un soi de paradis al inginerilor și tehnicienilor, care se văd eliberați, ca să spunem așa, de povara rezistenței electrice, deschizîndu-li-se astfel un vast cîmp de acțiune și de aplicații. Iată cîteva din acestea din urmă, descrise de Gheorghe Nistor și Vasile Tripădus :

Aparat de recoltat veninul de albine, format dintr-un generator de impulsuri și grile cu casete colectoare, realizat la Institutul de cercetări pentru apicultură. În cadrul sectorului de apiterapie al institutului se vor produce trei preparate pe bază de venin de albine : APIREVEN unguent și loțiune și ANTIVEN, preparate utilizate în tratamente apiterapice.

APITERMOSTAT K.W.-01 — aparat electronic pentru climatizarea stupilor realizat în Institutul de cercetări pentru apicultură în vederea menținerii echilibrului biologic optim în familiile de albine pe perioada sezonului rece. Se caracterizează prin performanțe deosebite în ceea ce privește siguranța în funcționare, autoprotecție în cazul unor avarii în circuitul traductor și de alimentare. Principiul de funcționare poate fi extins pentru alte domenii, atît în cercetare cît și în producție.

● Stocarea energiei electrice pe un interval de timp practic ilimitat. Introcît în starea de supraconductibilitate rezistența electrică dispare, curentul circulă printr-o bobină supraconductoare fără a disipa energie, deci fără pierderi, luni sau ani de zile, pînă în momentul cînd avem nevoie de el.

● Scăderea pînă la o treime a greutății și gabaritului mașinilor electrice, la aceeași putere a generatorului. Se știe că în turbogeneratoarele obișnuite este nevoie de mizuri de fier, care concentrează liniile de cîmp magnetic. Grație supraconductibilității se obțin cîmpuri magnetice extrem de puternice, cu un consum minim de energie. Or, cînd inducția magnetică depășește o anumită limită, fierul devine inutil, de unde impresionanta reducere a greutății și gabaritului, cu tot ce aceasta implică pe plan economic.

● Micșorarea consumului de combustibil al motoarelor electrice, în special al acelora folosite pentru tracțiunea navală.

● Transmiterea la mari distanțe, practic fără pierderi, a energiei electrice prin cabluri criogenice. În cazul curentului continuu, pierderile prin degajare de căldură sînt egale cu zero, în timp ce la curentul alternativ ele se reduc de 10 000 ori față de cablul obișnuit. Adevărat, dificultățile tehnice legate de construirea cablurilor criogenice și de menținerea temperaturii scăzute pe întregul parcurs fiind considerabile, transportul electricității pe această cale, deși extrem de atrăgător în principiu, se întrevede abia spre 1990. De remarcat însă că tot prin anumite tehnici de răcire, care nu implică apariția supraconductibilității, se pot produce cabluri așa-numite criorezistive, în care rezistența electrică scade de 5 000 de ori ! Și în acest caz, avantajele economice sînt evidente.

● Obținerea unor cîmpuri magnetice intense, în scopuri experimentale și de cercetare.

● Utilizarea electromagneților de sustentație pentru vehiculele ultrarapide și grele, despre care a fost vorba și la începutul articolului. În aceste situații, este necesar să se elimine frecarea dintre șine și vagoane, respectiv locomotivă. Cum am văzut, electromagneții criogenici creează cîmpuri foarte puternice. Montați sub vagoane, ei creează forța de respingere magnetică necesară pentru ca vagonul să nu atingă șinele, ci să alunece deasupra lor, ca și cum ar pluti. Pe acest principiu se experimentează trenuri care depășesc viteza de 400 km/oră.

● Folosirea electromagneților criogenici în tehnica acceleratorilor de particule și în proiectele de reactoare termonucleare, de la care fizicienii așteaptă, într-un viitor ceva mai îndepărtat, rezolvări fundamentale și poate definitive ale crizei de energie. Se știe că de miliarde de ani reacțiile termonucleare furnizează energia soarelui, deci a sistemului nostru planetar în întregul lui. Dacă deocamdată energia termonucleară se folosește, pe pămînt, doar în scopuri distructive, în bomba cu hidrogen, visul de aur al fizicienilor este de a domestici această nesecată energie și de a o folosi în scopuri pașnice. Criogenia va contribui la atingerea acestui țel măreț.

● Aplicații posibile în medicină, prin măsurarea cîmpului magnetic foarte slab al corpului uman. Nu peste mulți ani, mulțumită criogeniei, magnetogramele inimii sau ficatului vor intra în practica medicală poate pe un plan egal cu banalele radiografii de azi.

— Tovarășe inginer Nistor, tovarășe doctor Tripădus, toate acestea sînt bune și frumoase, dar oare nu ne îndepărtăm prea mult de prezent, de problemele lui economice și tehnice arzătoare ?

— Nicidecum. Desigur, nu toate aplicațiile mai sus-menționate sînt sau vor fi de interes pentru noi, în viitorul previzibil. Însă nu încape îndoială că se vor contura folosințe practice ale fenomenului de supraconductibilitate, cu mare interes pentru economia națională. Sub egida Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie s-a elaborat un Program de cercetări și experimentare de cabluri, mașini electrice, magneți cu sîrmă supraconductoare. Programul este coordonat de institutul nostru, dar la înfăptuirea lui au fost atrase forțe din întreaga țară, specialiști de la Institutul de fizică și tehnologia materialelor de pe platforma Măgurele, Institutul de metale neferoase și rare, Institutul politehnic București, Universitatea Craiova, Universitatea Timișoara, Universitatea Cluj-Napoca, Institutul de cercetări și proiectări pentru industria alimentară și frigotehnică Cluj-Napoca și un colectiv de la Institutul de învățămînt superior Oradea.

— Ce s-a înfăptuit concret, pînă azi ?

— Iată :

● O bază de încercări pentru determinarea parametrilor critici, la Institutul de fizică și tehnologia materialelor.

● Institutul de metale neferoase și rare a realizat, în fază pilot, sîrmă supraconductoare de aliaj niobiu-titan.

● Institutul de cercetări și proiectări pentru industria alimentară și frigotehnică a creat lichefactorul de azot lichid și are în plan lichefactorul de heliu.

● Institutul nostru a proiectat și realizează un model de laborator de cablu criorezistiv.

● S-au construit instalații de testare la temperaturi joase la Universitatea din Timișoara, iar la Universitatea din Craiova sînt în curs de realizare un motor și un transformator (modele).

— Înțelegem deci că se desfășoară și la noi cercetări susținute în acest domeniu de vîrf al tehnicii, care se impune pe plan mondial prin economiile de material, combustibil și energie — obiective prioritare și pentru țara noastră. Vă satisface ritmul în care progresăm ?

— Din păcate, nu. Este încurajator faptul că s-a creat un cadru organizatoric pentru coordonarea și desfășurarea cercetărilor, dar baza materială strict trebuincioasă se dezvoltă destul de încet, ea ar trebui amplificată. Avem nevoie de sîrmă supraconductoare, de lichefactorul de heliu, de vase de stocare, dar institutele cu care colaborăm, ministerele tutelare privesc uneori criogenia drept un lux, și „comenzile" respective tind să rămînă pe planul al doilea, ca să nu spunem mai mult. Un alt aspect: sîntem surprinși cît de puțin se vorbește în cursurile universitare despre supraconductibilitate. La politehnică, sub aspect aplicativ, tehnic despre această problemă se pomenește destul de puțin, iar la facultățile de fizică, mai mult în treacăt și la modul teoretic, la disciplina Corp solid, deși este vorba de un capitol vast și de mare perspectivă al fizicii și tehnicii acestui sfîrșit de veac. Eventual, învățămîntul superior ar putea face apel și la cei cîțiva specialiști în criogenie din producție și din institutele de cercetări pentru a ține conferințe sau chiar mici cursuri de sensibilizare. Ar trebui reflectat, de asemenea, la crearea, într-un viitor nu prea îndepărtat, a unui institut sau nucleu de cercetare permanent pentru studiul temperaturilor joase. Sînt implicate aci produse și tehnologii secundare de considerabilă însemnătate practică nu numai pentru criogenie. Un exemplu : ape termale din țara noastră conțin heliu, care însă nu e valorificat, deși reprezintă echivalentul său în aur pe piața mondială. Noi credem că acum e momentul să avansăm și noi pe un front mai larg și cu pași rapizi în criogenie, cînd fenomenele sînt încă insuficient elucidate și se caută noi idei pe plan mondial. Oameni avem, idei avem, totul va depinde de crearea cadrului organizatoric cel mai adecvat și de cuvenita sa înzestrare materială. Repetăm, acum e momentul, cît timp acest sector de cercetare care privește frigul înaintat este încă... cald.

LIONEL NIȚESCU ■

● ELECTROTEHNICĂ

„Elmo", primul electromoped românesc (vehicul cu două roți, propulsat electric), creat de un grup de specialiști din Institutul de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru industria electrotehnică, I.C.P.E., și care urma să fie realizat de Întreprinderea „6 Martie" din Zărnești, va apărea sub o formă îmbunătățită în producția de serie a anului 1980, sub numele de „Elmo-2". Autonomia de deplasare : 80 km.

● MEDICINĂ

Medicii Sergiu Anatol Al-George și Doina Al-George au pus la punct un procedeu de obținere a unui medicament din făină de porumb pentru tratamentul unor stări alergice, apreciat de specialiștii Institutului de cercetări chimico-farmaceutice din București.

Menționăm că medicul Al-George, cu preocupări în multiple domenii, este și autorul lucrării „Limbă și gîndire în cultura indiană", apărută în Editura științifică și enciclopedică, seria „Biblioteca orientalis".

● METALURGIE

Inginerul Dumitru Chiuaru de la Institutul de proiectare de laminoare și secții de laminoare, IPROLAM-București, a imaginat și proiectat doi roboți industriali care manipulează cu usurință piese extrem de grele (pînă la 10 t), le deplasează și le întorc în funcție de necesitățile tehnologice.

„Mecanismul păsitor cu actionare unică pentru transport fără frecare", invenție brevetată, se aplică cu foarte bune rezultate la Combinatul siderurgic Galați și a adus, pînă în prezent, economii de peste șapte milioane de lei. Această sumă prin reducerea efortului valutar care ar fi fost necesar pentru achiziționarea din import a unei instalații siderurgice speciale.

Tot la combinatul gălățean se aplică și o altă invenție a inginerului Chiuaru (de asemenea brevetată) : „Mecanism de răsturnare cu pirghii", în trei exemplare. Economiile realizate se ridică la 25 milioane de lei, prin reducerea unor importuri costisitoare și cu termene lungi de livrare, fără a mai socoti economiile rezultate din exploatarea curentă.

Aceste valoroase invenții românești au fost brevetate și în principalele țări industriale din lume.

● FIZICĂ

Pe lîngă numeroasele aprecieri elogioase prilejuite de centenarul Albert Einstein, autorul cunoscutelor teorii ale relativității, acestea din urmă sînt totuși din nou puse sub semnul întrebării de unii specialiști. Pe această linie, amintim că recent s-a publicat în „Flacăra" un extras dintr-un interviu al inginerului Radu Forgaci, intitulat : „Ce este totuși gravitația ?" Informăm cititorii că acel foarte sumar text se referă la o lucrare mult mai cuprinzătoare, intitulată : „Gravitație și antigravitație". Ea conține expunerea unei concepții fizice unitare nerelativiste ce permite, după părerea autorului, legarea tuturor capitolelor importante ale fizicii privind cîmpurile și fenomenele gravitaționale, magnetice, electrice, termice și mecanice.

● TEHNICA CINEMATOGRAFICĂ

În scopul asigurării unor elemente de decor și recuzită de foarte bună calitate și cu rezistență mărită, inginerul Gheorghe Radu a pus la dispoziția Studioului cinematografic București un nou procedeu pentru obținerea unor elemente de decor și recuzită care asigură o utilizare îndelungată a acestor elemente strict necesare punerii în scenă. Procedeul nefiind complicat, credem că merită extins și valorificat de toți cei interesați.

Cunoscut, şi totuşi o enigmă: usturoiul

Mai mulţi cititori, între care, recent, Marin Negoescu din comuna Cotmeana, judeţul Argeş, Valentin Onoicu din Bucureşti şi Gheorghe Damian din Fundulea, Ilfov, ne-au solicitat detalii despre acţiunea terapeutică a usturoiului. Iată răspunsul la scrisorile lor, întocmit după consultarea specialiştilor.

Vechi remediu popular, cunoscut încă din antichitate, usturoiul (Allium sativum L.) are o compoziţie chimică complexă, fiind format din 25 la sută hidraţi de carbon, 6,4 la sută vitamină C, precum şi din ulei volatil, în alcătuirea căruia intră sulfura de alil şi ailcina, ultima fiind o substanţă cu recunoscute proprietăţi bactericide. Folosită de gospodine, această plantă legumicolă bogată în substanţe nutritive şi în vitamine face de mai multă vreme obiectul unor cercetări medicale asidue, acţiunea ei antimicrobiană fiind demonstrată, experimental, încă din prima jumătate a secolului. Astfel, Fusaganger a constatat, în 1931, eficacitatea usturoiului în putrefacţiile intestinale, un cercetător englez, Ross, citind mai multe cazuri de colită tratate şi vindecate prin intermediul usturoiului. În 1945, Janovich a introdus suc de usturoi în colonii de bacterii, ajungînd la concluzia că acestea încep să se imobilizeze după două minute, după alte 16 fixîndu-se complet. S-a demonstrat astfel că usturoiul poate fi folosit cu succes în diferite infecţii intestinale, inclusiv în tuberculoza intestinală, el avînd totodată şi o acţiune de stimulare a sucului gastric şi a secreţiei biliare, ajutînd la digestia alimentelor.

Datorită acţiunii sale antibiotice şi datorită faptului că uleiul volatil conţinut se elimină, în bună parte, pe cale respiratorie, usturoiul poate fi utilizat şi în infecţiile bronşice, ca şi în gripe, dealtfel. Americanul Klossa a constatat, tratînd un lot de bolnavi de gripă cu usturoi, o ameliorare rapidă a simptomatologiei. În plus, nici unul dintre bolnavii lotului n-a prezentat complicaţii postgripale. Pe baza acestor studii, el a emis ipoteza, confirmată ulterior şi de alţi cercetători, că uleiul volatil din usturoi s-ar uni cu anumiţi componenţi ai virusurilor, inactivîndu-i.

De asemenea sînt cunoscute şi folosite, încă din antichitate, efectele antihelmintice ale usturoiului care, administrat sub formă de suc sau de clisme cu decoct, a dat bune rezultate în combaterea viermilor intestinali, a oxiurilor.

În ceea ce priveşte intervenţia usturoiului în scăderea presiunii sanguine la hipertensivi, ea a fost probată ştiinţific în 1921 cînd, pentru prima oară, Loeper şi De Bray au făcut ample experimente pe animale şi oameni. Un alt cercetător, Ortner, a raportat, în 1929, 80 de cazuri de hipertensiune arterială tratate cu usturoi, atît Ortner cît şi, ceva mai tîrziu, Piotrowski demonstrînd că usturoiul are o valoroasă acţiune hipotensivă, manifestată prin efecte asupra circulaţiei periferice şi contractilităţii inimii. În sfîrşit, Madeus a constatat efectele antinicotinice ale usturoiului, mai ales în cazul intoxicaţiilor cronice.

Pe marginea efectelor terapeutice ale usturoiului au întreprins investigaţii şi specialiştii români. Recent, un simpozion ştiinţific a pus în evidenţă cîteva realizări în domeniu obţinute în cadrul Centrului de cercetări medicale pentru valorificarea plantelor din Tîrgu Mureş. Cercetătorii mureşeni au susţinut, pe baza unei cazuistici ferme, că extractul de usturoi are o puternică acţiune antibiotică şi antiseptică, vindecînd în scurt timp maladii ale căilor respiratorii.

Pentru combaterea afecţiunilor amintite mai sus, usturoiul poate fi administrat sub formă de bulbişori (căţei), de decoct, de sirop, de tinctură sau de clisme. După informaţiile noastre există la ora de faţă în lume 14 produse comerciale pe bază de usturoi, folosite îndeosebi în hipertensiunea arterială şi ca antibiotic. Pentru asigurarea succesului terapeutic se recomandă consumul a 1—3 bulbişori pe zi, dozele exagerate putînd produce neplăceri pacientului, ca urmare a iritaţiei gastrice.

EMIL NEGOIŢĂ ■

Flacăra revine

Totul a pornit de la o reţetă

Menirea ziaristului este să prezinte mereu în faţa cititorilor lucruri noi. Vine însă un moment cînd e bine să te uiţi înapoi şi să afli ce e nou cu cele vechi, care este stadiul actual al unor probleme ridicate în articole trecute şi care au rămas, cumva, în suspensie. Ne vom strădui să realizăm măcar parţial acest lucru în articolul de faţă.

După apariţia în revista noastră a reportajului „Pe Crişul Repede un oraş grăbit", în care, printre altele, se relata despre brevetarea de către un medic din Aleşd, Gheorghe Fényes, şi colaboratorii, a unui **procedeu de tratament al afecţiunilor renourinare**, atît noi cît şi doctorul Fényes am primit mai multe scrisori de la cititori din Bucureşti, Timişoara, Ploieşti, Dorohoi etc., prin care ni se solicitau informaţii despre perspectivele acestui nou tratament al unei boli atît de redutabile şi de răspîndite cum este piatra la rinichi. În paranteză fie spus, o stranie întîmplare a făcut ca unul din solicitanţi, el însuşi suferind, să se numească Pietricică, din Adînca, Dîmboviţa. Dar problema este prea serioasă şi prea dureroasă pentru a glumi pe seama ei.

Recent, ne-am adresat medicului bihorean, rugîndu-l să expună premisele de la care a plecat în crearea medicamentului, precum şi stadiul actual.

— Brevetul — a spus dînsul — reprezintă rodul colaborării dintre un internist (Gheorghe Fényes), farmacistul principal Gheorghe Mermeze, epidemiologul Iuliu Andrassy — toţi de la spitalul orăşenesc Aleşd — şi chimistul orădean Bela Arany. Punctul de pornire l-a format experienţa clinică. Astfel, am observat, pe de o parte, că infecţiile urinare sînt în mare parte stopate în mediu acid şi că, pe de altă parte, în acest mediu creşte solubilitatea fosfaţilor şi carbonaţilor, constituenţi ai unor calculi frecvent întîlniţi la bolnavii cu infecţii urinare sau care fac recidivă calculoasă după operaţie. Apărea un cerc vicios : piatra provoca infecţia şi, invers, aceasta din urmă predispunea la creşterea calculului. Trebuia deci rupt dăunătorul mecanism. În plus, se ivea necesitatea ca bolnavul renal operat să urmeze o cură preventivă. În adevăr, recidiva litiazei după operaţie este, din păcate, destul de frecventă, deoarece intervenţia chirurgicală acţionează doar asupra efectului (îndepărtînd piatra), dar nu şi asupra cauzei. În practica noastră am constatat că acidifierea controlată a urinei are o înrîurire favorabilă, atît pe plan curativ cît şi preventiv. Astfel s-a născut medicamentul nostru, care s-a dovedit eficient în combaterea infecţiilor dezvoltate în urina alcalină — situaţia cea mai des întîlnită în infecţiile urinare — cît şi în potenţarea efectului antibioticelor în mediu acid. Noi l-am administrat bolnavilor de la spitalul din Aleşd pe bază de reţetă magistrală. Tocmai acest fapt constituie una din trăsăturile distinctive ale medicamentului : el nu foloseşte decît substanţe de uz curent în farmacopeea română, noutatea constînd nu în ingredientele înseşi, ci în modul de asociere.

— Deci, tovarăşe doctor Fényes şi tovarăşe farmacist Mermeze, totul a pornit de la o reţetă, la fel cum pe vremea copilăriei noastre, cînd piaţa nu era saturată de preparate industriale, medicul curant prescria, de pildă, un sirop de tuse, alegînd ingredientele şi cantităţile în funcţie de particularităţile bolnavului. Un cunoscut aforism spune : „Nu există boli, există doar bolnavi".

— În adevăr, e mai uşor şi mai comod, uneori, să prescrii un preparat tipizat, de exemplu „Acalor", decît o compoziţie complexă, care să aibă şi o acţiune sedativă, antipiretică, chiar analgetică, în raport cu simptomul dominant în momentul respectiv. Din nefericire, acest tip de reţetă magistrală manifestă tendinţa spre dispariţie. Şi totuşi, nu există doi gripaţi la fel, dar ambilor li se administrează „Acalor", şi încă în aceleaşi doze ! Dar să revenim la problema noastră. Neffind vorba de substanţe noi, neverificate pe bolnavi, am administrat ani de zile medicamentul la spitalul din Aleşd, pe baza reţetelor magistrale, ceea ce se încadrează perfect în limitele legalităţii şi ale deontologiei profesiunii. **Pe proprie răspundere**, orice medic poate prescrie orice reţetă, dacă foloseşte ingrediente din farmacopeea română de uz curent. Aşa am procedat şi noi.

— Cîţi pacienţi aţi tratat ?

— Timp de şapte ani, circa **două sute** de bolnavi de litiază, de infecţie renală sau de amîndouă. Iniţial, urmăream doar să creăm o aciditate favorabilă acţiunii unor antibiotice, dar pe parcurs am observat că în destule cazuri era astfel grăbită eliminarea pietrei sau scădea mărimea acesteia — fenomen care nu se întîmplă niciodată de la sine. În alte situaţii, cel puţin scădea durerea, rezultat deosebit de îmbucurător în litiaza renală, care adeseori dă dureri atroce. Dacă nu ar fi venit la Aleşd un reprezentant al Oficiului de Stat pentru Invenţii şi Mărci, noi nici nu am fi bănuit că reţetele noastre magistrale constituiau, de fapt, obiectul unei invenţii. Apoi am obţinut brevetul 67 264.

— Care este, statistic, bilanţul ?

— Medicamentul, cum este şi normal, acţionează diferenţiat. S-a dovedit ineficace atunci cînd piatra era prea mare sau nu era de natură carbonatică ori fosfatică. Din cele circa 200 de cazuri de litiază carbonatică ori fosfatică tratate de noi pînă azi am constatat : 1. — nici un efect de agravare a simptomelor ; 2. — 30% din cazuri, vindecări prin topirea, diminuarea sau eliminarea pietrei (eliminare care însă uneori poate fi şi spontană) ; 3. — 40—50% din cazuri, menţinerea pietrei în fază staţionară, ceea ce, de asemenea, poate fi considerat un rezultat pozitiv ; 4. — la un număr mic de bolnavi s-au obţinut efecte favorabile chiar şi în cazuri de oxalaţi, de regulă cel mai greu de rezolvat în practica urologică.

— Vindecările au fost definitive ?

— Nu o putem afirma, deocamdată. Medicamentul trebuie luat un timp mai îndelungat.

— Cum apreciaţi, în concluzie, rezultatele ?

— Încurajatoare. Mai ales că se întrevăd posibilităţi de îmbunătăţire a formulei prin asocierea cu diuretice şi cu antispastice. Dealtfel, prin brevetare s-a urmărit, printre altele, tocmai crearea unui cadru mai cuprinzător pentru îmbunătăţirea şi extinderea rezultatelor dincolo de planul local.

— Ce se întreprinde în acest sens **în momentul de faţă** ?

— Foarte recent, am obţinut aşa-numitul aviz de necesitate din partea Comisiei medicamentului din Ministerul Sănătăţii şi brevetul nostru a fost transferat de la spitalul din Aleşd la Institutul de cercetări chimico-farmaceutice. Sîntem satisfăcuţi de sprijinul ce ni s-a acordat de către acest institut, precum şi de Direcţia sanitară judeţeană Bihor ; trebuie însă păstrat ritmul alert şi în viitor. Sperăm că se vor crea condiţii pentru extinderea experimentală a tratamentului, pentru a fi îmbunătăţit, pe baza observaţiilor colegilor şi a fi de folos unui număr cît mai mare de pacienţi.

I. NICULESCU ■

P.S. În pierdere de ritm părea să fie o altă iniţiativă medicală românească — pe alt plan şi cu alte rezonanţe — despre care am scris în mai multe rînduri — legată de **Centrul metodologic de parodontologie Bucur din Capitală, coordonator : medicul primar Grigore Osipov-Sineşti.** Într-un număr trecut, în legătură cu întîrzierile survenite în amenajarea noului local al centrului din strada 11 Iunie nr. 10, ne întrebam : „Cînd va putea lucra la puterile sale reale Grigore Osipov-Sineşti ?" La 14 martie am pus această întrebare directorului adjunct economic al spitalului Bucur, Ion Popescu. Iată răspunsul, pe care-l considerăm şi drept un angajament al conducerii spitalului :

— În momentul de faţă au demarat lucrările pentru întocmirea documentaţiei de amenajare şi pentru executarea reparaţiilor curente şi de întreţinere la imobilul din 11 Iunie. Proiectant este I.C.R.A.L.-Cotroceni, atelierul de proiectare. Documentaţia va fi întocmită în decurs de circa 15 zile, urmînd ca după aceea să se contracteze executarea. Peste trei luni, trei luni jumătate sperăm ca noul centru să-şi deschidă porţile.

În măsura în care aceste termene vor fi respectate — iată o veste bună pentru noi şi în special pentru viitorii pacienţi ai Centrului de parodontologie.

Cine are nevoie de „Mildiograf"?

Întrebarea aceasta ni se pare cît se poate de justificată, întrucît aparatul inventat de dr. docent Constantin Rafailă şi intitulat „Mildiograf", despre care revista „Flacăra" a mai scris în cîteva rînduri, a fost onorat de un premiu al Academiei Republicii Socialiste România încă de acum 16 ani. Cu toate că aparatul a fost bine primit şi ...privit, la ministerul de resort, cu toate că am fost asiguraţi că el va intra în producţia de serie, nu s-a întîmplat nimic din cele promise şi aşteptate.

Vrînd să verificăm ce se mai întîmplă cu „Mildiograful", despre care se ştie că a fost solicitat în Ungaria şi Suedia, ne-am adresat inventatorului său, dr. docent C. Rafailă. Am aflat, astfel, cu plăcere, că micul colectiv din cadrul Centrului de cercetări pentru protecţia plantelor, sprijinit şi de către directorul acestei instituţii, dr. docent Tudorel Baicu, nu a încrucişat braţele ci şi-a continuat căutările. Am avut prilejul să văd un cu totul alt aparat decît cel cunoscut cu un an şi jumătate în urmă (fotografia a fost publicată în „Flacăra"). Mult mai redus ca dimensiuni, mai uşor de zeci de ori şi perfecţionat pe plan electronic. În prezent, o cutiuţă din P.V.C., de mărimea unei cutii de chibrituri pentru menaj, adăposteşte elementele tranzistorizate şi bateriile care compun noul aparat ca şi postul de emisie, iar o altă instalaţie, de proporţiile unei cutii de şah, include staţia de recepţie la care sînt transmise informaţiile obţinute de „Mildiograf" în teren. Reamintim că invenţia dr. docent C. Rafailă priveşte stabilirea condiţiilor de producere a manei, ceea ce permite efectuarea stropirilor necesare la momentul oportun cînd boala se poate instala, fapt care, pe de o parte, conduce la o eficacitate maximă a tratamentelor şi, pe de alta, permite înregistrarea unor economii însemnate de chimicale, întrucît stropitul nu se mai face „după ochi", ci după criterii obiective.

Inventatorul aduce cîteva precizări : „Faţă de „Mildiograful" pe care l-aţi văzut mai de mult, şi care era un aparat, soluţia la care am ajuns acum, împreună cu tinerii mei colaboratori, tehnicienii Paulian Nicoară şi Napoleon Neamţu, este o instalaţie a cărei capacitate de acoperire s-a extins la sute sau mii de hectare, practic la suprafaţa unui judeţ. L-am numit „Radiomildiograf". Staţia pe care am terminat-o în aceste zile are 32 de puncte de informaţie şi o staţie de recepţie unde se primesc datele culese de pe o podgorie sau livadă, întrucît aparatul poate fi folosit nu numai în vii ci şi în cultura cartofilor, a altor legume şi în marile livezi cu pomi fructiferi. Practic, este vorba despre o nouă invenţie, protejată de Brevetul obţinut încă în 1971, sistemul folosit fiind acel al „Display"-ului, ceea ce înseamnă că datele din teren se acumulează în memorii electronice pe un timp determinat — 24 sau 48 de ore să zicem — putînd fi transpuse pe un ecran de televizor sub forma unei figuri geometrice, în care apar pe abscisă punctele de informaţie şi pe ordonată timpul de pericol pentru atacul manei. Am colaborat în cele mai bune condiţiuni cu directorii celor două unităţi, tovarăşii ing. Ion Neagu şi Titi Frînculescu, un element activ fiind, în această privinţă, şi tînărul inginer Aurel Dimitriu de la staţiunea prahoveană deja numită".

Tehnicianul Paulian Nicoară împreună cu Mildiograful — ediţia I

L-am solicitat, telefonic, pe ing. Titi Frînculescu, de la I.A.S. Băicoi, rugîndu-l să ne spună ce l-a determinat să apeleze la invenţia ing. C. Rafailă :

— Citisem în revista „Flacăra" despre „Mildiograf" şi întrucît dispunem de 1 500 ha de vie, pe care o stropim, de obicei de 16 ori, ceea ce înseamnă : consum de chimicale, eforturi fizice şi mecanice, prin urmare importante sume de bani, ne-am gîndit să culegem şi pe linia noastră informaţii despre „Mildiograf". L-am convocat şi pe inventator aici la noi, am mers la locul său de muncă, am văzut şi ne-am decis. Sumele nu sînt atît de mari pe cît ne sînt cheltuielile, unele inutile, dat fiind faptul că stropeam fără a şti precis că trebuie sau nu, iar fondurile de care dispunem, pentru introducerea tehnicii noi, ne-au fost suficiente. O explicaţie tehnică se impune : podgoriile noastre se află între Ploieşti şi Braşov, locurile unde există staţii meteo, astfel încît datele lor nu se confirmă, de obicei, pe teritoriul nostru. Prin introducerea sistemului creat de inginerul Rafailă urmărim să ne organizăm în condiţii optime lucrările de stropire şi să facem economii în materiale, consum de carburanţi, de forţă umană şi mecanică.

MANOLE CARŢAN ■

Legea ne apără: s-o cunoaștem, s-o respectăm !

Primordială rămîne prezumția de nevinovăție

● 1971. Revizie contabilă la Centrul universitar Iași. Mai mulți lucrători, printre care și impresarul artistic George Dragotescu, sînt arestați. Invinuiri : delapidare, înșelăciune, abuz în serviciu, neglijențe, fals, uz de fals, instigare la fals. Valoarea prejudiciului : mai multe sute de mii lei. Prin sentința penală nr. 16 din 13 februarie 1974, Tribunalul județean Iași reține în seama inculpaților un prejudiciu de 2 000 (două mii) lei și cîteva infracțiuni de fals și uz de fals. Cei mai mulți sînt achitați pentru inexistența infracțiunii sau pentru necomiterea ei. Este și cazul impresarului George Dragotescu, George Dragotescu se îmbolnăvește, intră în spital și la 1 mai 1974 este pensionat (gradul 2). Cere despăgubiri în instanță. I se refuză, inițial. Procesul are loc la Piatra Neamț, orașul în care domiciliază. Urmează recursurile : cîștigă și apoi iarăși pierde. Cei ce au „fundamentat" contabil eroarea nu răspund în nici un fel de grava eroare pe care au comis-o. Bolnav și părăsit, George Dragotescu se adresează redacției noastre. Acționînd în spiritul Legii privind soluționarea sesizărilor oamenilor muncii și considerînd că în conformitate cu principiile eticii și echității socialiste pentru toate daunele materiale și morale provocate cu sau fără intenție trebuie să răspundă cei vinovați, redacția noastră a efectuat ancheta de față.

Îmi dau seama, tot chinuindu-mă să găsesc un început, îmi dau seama fără plăcere că judecata mea nu diferă prea mult de judecata celor mai mulți dintre cei amestecați în acest caz. Bine, îmi spun, George Dragotescu, e adevărat, are caverne la plămîni, soția l-a părăsit, la cincizeci și ceva de ani e pensionar, și-a ratat viața... Dar poate că el s-a obișnuit, în timp ce oamenii care au greșit față de el și ar trebui să plătească au copii și o viață care merge înainte, iar ce-a fost, a fost...

Viața are poticnelile ei !... George Dragotescu este nevinovat, dar nevinovăția lui nu-l ajută să recapete ceea ce i s-a luat : sănătatea, cariera, familia. Cui slujește ca suferinței lui să-i adăugăm suferința celor care au greșit față de el fără să dorească, fără să știe că greșesc ?

Și totuși nu pot accepta argumentul consilierului juridic din Ministerul Finanțelor care, nejenîndu-se să pună virgule între subiect și predicat, nu se sfiește nici să vorbească în numele statului și să afirme : „În aceste condiții, statul nu poate fi obligat la plata unor despăgubiri, reprezentînd consecința îmbolnăvirii persoanelor arestate". Elanul consilierului juridic se oprește aici, dar n-a lipsit mult ca el să propună sancționarea inculpatului pentru vina de a se fi îmbolnăvit contrar menirii și scopului închisorii.

As vrea să scriu că e ciudat și totuși nu e deloc ciudat că incompetențele se acoperă una pe alta, că o incompetență mai mare sare imediat în ajutorul alteia mai mici, în lungul convoi al lipsei de răspundere. Consilierului juridic îi este mai la îndemînă să spună că nu există ceea ce toată lumea știe că există : eroarea ! Cheamă în ajutor autoritatea statului. Poftim, vrea să spună, scuzați statul ! ?

Așa începe eroarea : de la cuvinte. Lasăm vorbe și apoi ne apărăm împotriva lor. Împotriva propriilor noastre afirmații. Statul n-are nici un amestec în acest caz, tovarășe consilier juridic. Revizorii contabili au greșit grav. Mai gravă decît greșeala este insolența celui ce-o neagă, cînd ea există. Revizorii contabili au trimis la închisoare un om nevinovat. El au încălcat legile statului și statul nu-l poate apăra fiindcă, trimiși să controleze legalitatea, ei înșiși au încălcat-o. În proces, într-adevăr, Ministerul Finanțelor reprezintă interesele statului. El nu se află însă decît într-o opoziție formală cu George Dragotescu, fiindcă, la rîndul lui, George Dragotescu este apărat de legile și de interesele statului. Opoziția reală apare numai după intervenția consilierului juridic care, invocă autoritatea statului cînd, în mod firesc, în acest caz, interesele statului puteau fi apărate într-un singur fel : prin găsirea formelor de impunere a celor vinovați, cale lungă și anevoioasă, nicidecum opunîndu-le unui om la rîndul lui apărat de litera legii.

În mod firesc deci celălalt recurent neagă reclamantului George Dragotescu, tocmai apărarea legii, atît cît poate fi de firească încolonarea pe calea simplificatoare a negării.

Este adevărat, conform prevederilor art. 504 din Codul de procedură penală „nu au dreptul la repararea pagubei persoane care, în cursul urmăririi penale sau al judecății, cu INTENȚIE (subl. noastră) sau din CULPĂ GRAVĂ (subl. noastră) au stînjenit sau au încercat să stînjenească aflarea adevărului".

George Dragotescu este învinuit deci că din culpă gravă sau cu intenție a preferat să fie privat de libertate decît să se apere, stînjenind astfel aflarea adevărului. Nu ne rămîne decît să revenim la fapte.

Revizie contabilă în Centrul universitar Iași. În urmă cu opt ani. Revizori din București. După două luni, concluziile sînt alarmante : prejudicii de mai multe sute de mii lei, delapidări, înșelăciuni, falsuri, uz de falsuri, abuzuri, neglijențe etc. Unii socotesc aceste constatări drept o mare izbîndă. Prezumtivii vinovați sînt arestați. Printre ei, și impresarul George Dragotescu. Arestarea s-a făcut pe baza concluziilor reviziei. Multiple capete de acuzare. În general, sume globale. Haos în evidențe. Lipsa instrucțiunilor. Stringerea probelor este anevoioasă. Mai tîrziu, o altă expertiză constată că de acest haos se fac vinovați tocmai revizorii, de la București, care pe lîngă sarcinile de control le mai dețineau și pe acelea de îndrumare. Nu numai stringerea probelor este anevoioasă, ci, firește, și apărarea. Pe rînd, învinuirile, cele mai multe, sînt înlăturate. Rămîn destule, totuși. Un lucru devine limpede : dincolo de cifre, revizorii fie că n-au văzut nimic, fie că au văzut numai infractori. Spun acest lucru încrezător în apărarea revizorilor. Altfel, ne-am vedea nevoiți să-i învinuim de neloialitate față de îndatoririle de serviciu, de incorectitudine sau de nepăsare. **În justiția din Republica Socialistă România primordială este prezumția de nevinovăție.** Afirmațiile revizorilor nu sînt însoțite de probe concludente. Sentimentul izbînzii în dezvăluirea unor infracțiuni de mari proporții este mai puternic. Reținem afirmația : „Acest dosar este opera vieții mele".

Tribunalul județean Iași primește spre judecare opt volume. Prea de multe ori am vorbit de erorile săvîrșite de unele instanțe, în fond, cîteva numai din zecile și sutele de mii de decizii corecte și adevărate, pentru a scăpa prilejul de a sublinia înalta competență cu care a procedat completul învestit cu judecarea acestui caz, atunci cînd, din sutele de pagini de învinuiri, și-a asumat răspunderea de a nu reține decît un prejudiciu de 2 000 (două mii) lei și cîteva infracțiuni neesențiale. Printre cei complet achitați se numără și George Dragotescu. Tribunalul Suprem validează sentința care rămîne definitivă.

Abia acum, bucuria este autentică. Totul este recuperabil. Cu două condiții : să existe răspundere și competență. Bunăvoința nu este o condiție, ci o consecință a acestor premise. Răspunderea presupune curajul recunoașterii greșelii. Competența, știința de a o îndrepta. În cazul lui George Dragotescu nu a funcționat nici una. Are [illegible] în-o asemenea încercare George Dragotescu s-a îmbolnăvit. Intră în spital. Instituția întîrzie recuperarea lui socială, repunerea în drepturi, pînă cînd suma despăgubirilor care trebuie plătite devine atît de mare încît, în ochii unor funcționari la fel de miopi ca și revizorii, ea capătă sensuri și proporții cu totul nejustificate.

Se descoperă că abia în timpul procesului, după un an deci, soția lui Dragotescu depune un bon justificativ în valoare de 10 000 lei. Deci Dragotescu a stînjenit cercetarea. Și dacă a stînjenit cercetarea nu i se cuvine nici un leu despăgubire. Interesant e faptul că ingenioizitatea nu apare întotdeauna cînd e nevoie de ea ! Ce mai puteți spune în fața unui astfel de argument : Dragotescu a fost arestat pentru delapidare. În acea perioadă, delapidarea era pericolul social cel mai grav. Actul tinut acasă de Dragotescu dovedea tocmai inexistența delapidării, a pericolului cel mai grav, și dacă s-ar fi știut de existența lui n-ar fi fost arestat. Dragotescu nici n-a enunțat acest document. A tăcut un an de zile. Cum de și-a amintit abia după un an ? Nu dovedește asta natura lui obstrucționistă ?

Înainte de a enumera cele o mie și una de observații la această acuzație, ne oprim la formularea „delapidare". Dragotescu n-a reușit să justifice, pe gustul revizorilor, bilete de spectacol în valoare de circa 70 000 lei. Aceste bilete puteau fi pierdute, furate, deteriorate, înstrăinate etc. S-a trasa concluzia însușirii contravalorii lor. De ce ? Pe ce bază ? Ce s-a întîmplat cu prezumția de nevinovăție și cu obligația organelor de cercetare de a proba vinovăția ? N-au existat probe că el și-a însușit acești bani și, dacă ne gîndim bine, acum cînd știm că nu i-a însușit, ne dăm seama că astfel de probe nici nu puteau exista. Acuzația de delapidare este deci eronată. Continuăm cu celelalte observații :

Unu : Dragotescu n-a fost arestat numai pentru delapidare, ci pentru un lung șir de acuzații.

Doi : El n-a fost acuzat de delapidarea sumei de 10 000 lei, ci pentru delapidarea sumei de circa 70 000 lei. Deci chiar și cu acel bon, tot ar fi fost arestat.

Trei : Cercetarea a reușit să dovedească restituiri de bilete de circa 205 000 lei. Cum el restituise biletele înscrise în bonul de predare-primire, prezentat mai tîrziu, era firesc să considere că în suma de 205 000 lei sînt incluse și cele 10 000.

Patru : Despre această acuzație se vorbește pentru prima oară la șase luni după arestare. În nici una din declarațiile de la începutul anchetei și în nici unul din interogatorii nu se pomenește vreun cuvînt despre justificarea acestei sume. A fost întrebat și el a răspuns la cu totul alte acuzații.

Cinci : Și-a negat tot timpul vinovăția care nu i se putea dovedi deci ca să folosesc stilul consilierului juridic, prin sinceritate și consecvență, el a ajutat cercetarea.

Șase : A cerut o discuție cu expertul pentru exolicații, precum și un supliment de expertiză și i s-au refuzat amîndouă.

Șapte : A dat toate lămuririle care i s-au cerut, deci n-avea nici un interes să ascundă o singură probă.

Opt : Au fost efectuate două percheziții în timpul cărora au fost ridicate toate actele găsite.

Nouă : Bonul dovedea doar că a predat biletele. Biletele se aflau la magazie deci. Revizia trebuia să stabilească și să explice surplusul de bilete din magazie.

Recurenții merg însă mai departe cu justificările și arată ce s-ar fi întîmplat dacă George Dragotescu n-ar fi descoperit pînă la urmă acel bon. Pînă la urmă, spun ei, ar fi fost condamnat, deci condamnarea lui depindea de bon. Condamnarea lui fiind dependentă de acest bon, bonul are o valoare determinantă în desfășurarea procesului. Avînd o valoare determinantă, neaducerea lui echivalează cu stînjenirea aflării adevărului.

Fals, desigur. Dacă acel bon nu ar fi fost găsit, existau două posibilități : ca instanța să aprecieze corect acuzația, ținînd cont de actiunea prezumției de nevinovăție, deci să nu-l condamne, sau să comită o eroare judiciară. Consilierul juridic, pentru a-și susține teza, aduce ca argument însăși prezumția unei erori judiciare.

Dar să nu ne mai încurcăm cu sofisticările logicii formale, deși astăzi, cînd apar rîndurile de față, termenul de recurs expiră și toate argumentele noastre ar putea cîntări greu în cumpăna gîndirii oamenilor care au autorizația și competența să le judece.

Ne oprim aici pentru a face o precizare: scopul acestei intervenții, ca și al celorlalte, nu este de a polemiza public. Gazetarul nu se substituie instanței, nu se constituie în instanță separată, nici deasupra, nici dedesubtul celorlalte. Argumentele nu ne aparțin ; le culegem umblînd pe unde n-a mai umblat nimeni, discutînd cu specialiști, profitînd de rigoarea gîndirii unor personalități din afara justiției, dar competente în domeniul lor de activitate. În acest caz există, spre deosebire de alte cazuri, o unanimitate absolută în părerea că George Dragotescu este nu numai nevinovat, dar și îndreptățit să pretindă să i se facă dreptatea înscrisă în chiar legile țării.

NICOLAE CRISTACHE ■

● Ajutați-l pe Bogdan

Bogdan are 13 ani, locuiește în comuna Pogoanele — Buzău și duminicile colindă satele și orașele învecinate căutîndu-și tatăl. În august, anul trecut, mama, umilită de bătăile repetate ale bărbatului, pleacă de acasă. În orice caz, dispare. După trei zile, tatăl pornește în căutarea ei și nu se mai întoarce. Bogdan rămîne cu grija a trei surori mai mici și a bunicului de 85 de ani. Deretică, spală, face mîncare, aleargă după cumpărături, învață și este comandant la pionieri. Îl cunosc organele de miliție, șoferii, multă lume îl cunoaște pe Bogdan care este un băiat cuminte, frumos și inteligent. Poartă un palton căpătat de la un om de suflet și încălțări vechi. La școală, profesorii nu-l pretind caiete, știindu-l sărac și împovărat de griji. Și atît. Milițienii îl îmbărbătează, sprijinindu-l în eforturile lui solitare de a-și găsi părinții rătăcitori, în cazul că nu s-a întîmplat altceva cu ei. Părinții lui se numesc Radu Gavril și Radu Vasilica. Despre faptele și temeritatea copilului Bogdan se vorbește nu numai în Buzău, dar nu credem că acesta ar putea fi un motiv pentru ca alții, și nu concetățenii lui în primul rînd, să anunțe Autoritatea tutelară și nu numai atît...

C. NICOLAE ■

Bun venit, drag coleg!

În vara anului 1973, Vasile Adamescu, copilul din Borcea-Ialomița, a devenit student la Facultatea de istorie-filozofie din Cluj-Napoca, secția psihopedagogie specială. Străbătuse un drum impresionant : în 1946 rămăsese orb, surd și mut, iar pînă la 11 ani trăise la periferia existenței umane, nimeni neputînd comunica cu el ! Pentru a ajunge student, muncise cu îndîrjire 18 ani. Admiterea sa ca student e un caz unic în istoria învățămîntului superior românesc : concurînd alături de 272 candidați-văzători, s-a clasat al 34-lea !...

Cît de mult așteptase ziua aceasta ! Și iată, a venit. E prima zi de școală. Își imaginează amfiteatrul, se vede alături de noii colegi, se vede în laboratoarele secției de psihopedagogie specială. E vesel, plin de optimism, conștient totuși că va avea de luptat cu multe greutăți. Știe precis că în comparație cu studenții-nevăzători care au terminat anii trecuți facultatea, handicapul lui e dublu. El nici n-aude. Nu poate lua notițe. Nu poate „asista" la un seminar, decît în condiții mai deosebite.

Drumul pînă la universitate e scurt. Urcă treptele, intră în amfiteatru și se așază în prima bancă, alături de noii săi colegi. Toți îl privesc cu emoție și admirație. Prima oară de curs : Anatomia și fiziologia omului. Intră titularul disciplinei, conf. univ. dr. Virgil Toma. Ca-ntotdeauna, prima oară de curs e cu un caracter organizatoric pronunțat. Le vorbește despre curs, despre seminarii, despre orele

Povestea unei performanțe umane (XI)

de laborator și lucrări practice. I se scrie și lui Vasile totul în palmă. E emotionat. Înainte de începerea cursului propriu-zis, cere și el permisiunea să vorbească. Se întoarce spre amfiteatru. E gituit de emoție. Vorbește rar, perfect inteligibil. Se prezintă, apoi destăinuie cîteva din zguduitoarele amintiri ale vieții lui. Vorbește și despre vise, pe care le prezintă cît se poate de simplu : **dorește să devină om util !** Pentru toți, firea sa deșală prietenie și lumină. În pauză vin toți colegii aproape de el. Se cunosc. Discută. Fac planuri. Chiar din ziua aceea, se conturează ideea „colegului de serviciu". În fiecare zi, unul dintre ei, timp de 4 ani de zile, îi va ajuta pe studentul Vasile Adamescu să vină la universitate, să se integreze în viața universitară normală, să aibă la dispoziție notițe transcrise în Braille, programul său nefiind cu nimic diferențiat. La început, colegul de serviciu i-a „dictat" direct lui Vasile notitele, prin scriere în palmă. Dar era greu. Se pierdea prea mult timp. S-a găsit apoi o solutie mai operativă : notițele de curs să fie „dictate" de colegii săi unor elevi de la Liceul de nevăzători, iar acestia să le transpună cu „Picht"-ul în Braille. Erau eforturi mari. Cazul Adamescu a devenit însă și o problemă majoră a catedrei de psihologie. Fără excepție, cadrele didactice, înțelegînd sensul etic, uman și totodată științific, n-au limitat niciodată la orar activitatea desfășurată cu studentul Vasile Adamescu. Și nici unul, niciodată n-a diferențiat obligațiile școlare față de cele ale studentilor văzători, cu excepția participării la cursuri. N-avea rost. El nu putea să receptioneze direct informațiile transmise de profesori pe cale orală, frecventa la unele cursuri devenind astfel inutilă. În schimb, era prezent la toate celelalte activități, alături de colegii săi de grupă. Solidaritatea, dragostea și prietenia lor erau impresionante. A fost alături de ei chiar și în zilele de practică productivă, desfășurată timp de o lună, la I.A.S. Jidvei, județul Alba.

...Se apropie prima sesiune de examene. Rodica Sora, Luci Sterie, Liviu Bugiu, Maria Tărău-Pop și alți colegi îl ajută să-și revadă notitele, pentru a se prezăti cît mai bine. Primul examen e aproape. Următorul examen era la Anatomia și fiziologia omului. Emotiile erau mai mici. Căpătase încredere în munca depusă de el. Conf. univ. dr. Virgil Toma e mulțumit și-l felicită.

(Va urma)

CONSTANTIN MUSTAȚĂ ■

Foc ascuns

În cameră, în afară de Viorel Tudor, se mai află o măsuță și două scaune. Pe măsuță : un tratat de medicină legală. Lumina coboară de pe dealurile din apropiere, o lumină tulbure. Zăpada se topește și nu este nici iarnă, nici primăvară. E abia trecut de ora prinzului și la Piatra Neamț începe să se întunece.

— Era chiar atît de rău unchiul dumitale ?

— Nu era rău. Nu suferea cărțile. Nu glumea. Mi le arunca pe foc. Iar pe mine mă bătea. Vorbeam moldovenește, la Brașov. Eram un fel de divertisment continuu. N-am mai vorbit deloc. Eram înscris la mai multe biblioteci personale. Citeam prefețe și comandam cărțile citate în ele. Din multe n-am înțeles nimic...

— Din cele pe care le-ai înțeles, ce-ai înțeles ?

— Știu eu ? Multe ! Și mai mult însă, căutam prieteni în ele. Prieteni pe care să-i urmez.

— Așa ați ajuns la Lotru, pe șantier ?

— Mai înainte, după ce-am devenit strungar, am ajuns la Piatra Neamț. După o poză și un titlu din „Flacăra". O poză mare, pe două pagini, cu blocuri noi. Deasupra scria : „Un oraș nou, în plină dezvoltare — Piatra Neamț". Moldova ! Chiar dacă n-aveam pe nimeni acolo. La

Piatra Neamț am citit despre șantierul de pe Lotru. Eroism. Eu eram singur... La Lotru însă, eroismul nu era pentru strungari... Am revenit în Piatra să-mi termin școala. Pe stradă juca volei o fată... Am terminat școala împreună.

— Acum ciți ani ?

— Carmina are acum 8 ani... Deci, cu 9—10 ani în urmă.

— Cu cine seamănă ?

— Carmina ? Mi-e teamă că seamănă cu mine. E tăcută. Singuratică... Mi-am luat concediu de la fabrică ca să-mi dau examenele de anul III la Drept. N-am apucat. S-a îmbolnăvit Carmina. Am internat-o. Îi era rău, și nimeni nu știa de ce. Ceea ce e mult mai chinuitor decît atunci cînd știi ceva sigur. O doctoriță, femeie, și-a dat seama și a adus vorba de mama ei. A început să plîngă.... Da !... Și am adus-o acasă...

— I-ai scris mamei ?

— Nu imediat. Îmi iubesc soția ca și copiii. Sufăr din pricina asta. Iubirea pentru copii e dureroasă... Și totuși nu de puține ori mi-am spus : Nu e ușor la facultate. Dar ce are ea de făcut ? Termină cursurile, cantina, căminul, studiul, prietenele. Eu, fabrică, asesor popular, președintele Comisiei de judecată, doi copii, spălat, mîncare, lecții, curățenie, propriile mele studii... Mă suspectez de egoism, mă surprind egoist ; e îngrozitor ! Boala confuză a fetei... Există, mi-am zis, suferință mai puternică decît orice grijă materială... Atunci i-am scris. I-am scris că o iubesc și că totul e bine !

— La ce oră începi ziua de muncă ?

— Acum, foarte devreme : la cinci. Cel mic a fost la creșa săptămînală. Avea un căluț de lemn. Toată ziua nu se dezlipea de lîngă el. Și nu dădea aiurea voie să se apropie. Iar noaptea plîngea. Sînt copii care se acomodează mai greu, mi s-a spus. Acasă nu plîngea însă și l-am mutat la creșa de zi. Spre fabrică avem un singur autobuz : la șase și zece. Nu-l pot pierde. Îl duc pe el la creșă, scol fata, prind autobuzul, îi iau de la creșă, pregătesc de mîncare, fac lecțiile cu fata, spăl rufele și uneori n-apuc să mai pun mîna pe o carte sau cînd apuc : adorm.

— Nu v-ați propus prea mult : amîndoi studenți în același timp ?

— Elena, soția mea, era descurajată. Căzuse la un examen, aici, în Piatra. Eu eram student la fără frecvență. Din cauza firii mele nu pot fi fericit în afara familiei. Am luat-o de mînă și ne-am oprit la Cluj-Napoca. A reușit. Era foarte frumoasă ! După acest prim an infernal, va fi mult mai ușor

— Și strungăria ?

— Iubesc munca și oricare ar fi ea nu reprezintă pentru mine decît un mijloc. Nu ne planificăm viața decît într-un singur fel, să întărim familia, să fim fericiți prin ea... Învățăm pentru asta, muncim...

— Acum, tocmai familia vă lipsește...

— Am căutat în toate felurile să ne mutăm cu toții în Cluj-Napoca. N-am reușit. Voiam încerca la Iași... Simt nevoia să mă consult cu cineva. Poate mă ajutați dumneavoastră ?

— Mi-e teamă că nimeni nu vă poate ajuta. Pentru asta ar trebui să fie cineva mai puternic decît dumneavoastră amîndoi...

ION CRISTIAN ■

Aici, la „Progresul" Brăila, lumea s-a obișnuit cu premierele mondiale

— Tovarășe Eugen Savin, sînteți șef de echipă la secția unicate I din compartimentul utilaj al Uzinei de utilaj greu „Progresul" din Brăila. Secretarul comitetului de partid din uzină, Pavel Buza, îmi spunea că sînteți un muncitor cu „mîini de aur". De ce ținea el să precizeze acest lucru cînd amintea numele dumneavoastră ?

— N-aș putea să vă răspund. La o asemenea întrebare nu m-am gîndit. Cred că se exagerează.

— Lăsînd modestia la o parte, Eugen Savin, care ar fi prima întrebare care ar interesa în legătură cu munca dumneavoastră ?

— Aș începe prin a vă spune care sînt preocupările noastre acum. Zilele trecute a avut loc o premieră. S-au terminat construcția și probele tehnologice ale unui excavator electric gigant de 8—10 mc necesar la Anina. Întregul proiect și execuția s-au făcut aici. Pentru premieră a trebuit să ne reorganizăm echipa, să ne concentrăm forțele. Am fost ajutați în acest sens de întreaga uzină, iar în mod deosebit am primit ajutorul echipelor conduse de **Costică Viscol**, care s-au ocupat de partea de construcții metalice, și echipa lui **Ion Crăcan** care s-a ocupat de sasiu. V-aș spune că întreg colectivul de proiectanți nu s-a dezlipit de lîngă noi. Cînd l-am terminat și excavatorul gigant a intrat în probe tehnologice, vă spun ca un brăilean, am simțit exact sentimentul pe care îl are un constructor de nave cînd lansează la apă un vapor. În prezent, ne ocupăm de alte trei premiere : este vorba de un excavator de 5—7 mc, de o instalație de săpat gropi, șanțuri și ecrane adînci echipată cu roți motoare și de cîteva tipuri de macarale Hz-25.

Să vă spun cîteva cuvinte despre excavatorul de 5—7 mc. Este un excavator hidraulic dotat cu motoare termice, avînd o cursă de deplasare foarte rapidă. Construcția utilajului se încadrează în cele mai moderne tehnologii de fabricație. Astfel se economisește metal, el fiind cu aproximativ 140 de tone mai ușor decît celelalte tipuri fabricate pînă acum, tipuri foarte solicitate nu numai pe piața internă dar și pe piața mondială.

Tot acum expediem beneficiarului instalația de săpat gropi, șanțuri și ecrane. Este așteptată cu nerăbdare pe diferite șantiere. Acționarea troliului și a mecanismului de ridicare și coborîre a coloanei se face prin folosirea roții motoare. Instalația se utilizează la construcțiile din terenuri mlăștinoase separînd și izolînd partea de teren uscată. Totodată, instalația toarnă beton, dimensiunea ecranelor fiind de 600—800 de metri. Adîncimea pînă la care se sapă este de 40 de metri. Ultima premieră mondială este macaraua Hz—25. S-au făcut aici în secție pînă acum trei bucăți. Una a fost livrată beneficiarului ieri, iar pe celelalte două le expediem mîine. Nu ne preocupă aurul mîinilor noastre, ci calitatea produsului. Sîntem obișnuiți cu premierele. Dacă nu ar avea loc, le-am simți lipsa. Vedeți dumneavoastră, eu lucrez în uzină și în această secție de 30 de ani. Am fost martorul în ultimul timp, al multor premiere. Am contribuit la nașterea fiecărui tip de excavator românesc. Îmi aduc aminte că în '52, în premieră pe atunci era excavatorul pe troliu de 0,5 mc. Astăzi Uzina „Progresul" este a patra uzină de acest gen din lume.

S. POSTOLACHE ■

Ultimele probe la instalația de săpat gropi, șanțuri și ecrane adînci

Cîte toamne și cîte primăveri poate aștepta un inginer horticol ?

(Urmare din pag. I)

Lucrînd la C.A.P. Buda-Palanca din județul Prahova, inginerul horticol Constantin Bărbulescu a ajuns, după ani de practică agricolă, la următoarea concluzie : pregătirea temeinică a patului germinativ în cultura legumelor, executată pe marile terenuri agricole cu tractoare și mașini agricole relativ grele, nu reprezintă cea mai bună soluție. Ceea ce face grădinarul pe lotul său individual, sîjinîndu-se de sute de ani de uneltele sale tradiționale, de sapă, hîrlеț și greblă, nu pot realiza, sub raport calitativ, mijloacele mecanice moderne. Acesta ar fi și motivul pentru care, și astăzi, în pofida numeroaselor ferme agricole cu profil legumicol, aprovizionarea orașelor cu legume se bazează într-o mare măsură, în continuare, tot pe producătorul individual. Sub roțile grele ale tractoarelor și în condiții de umiditate specifice zilelor de toamnă și primăvară, solul se bătătorește și se compactează. Aratul și grăpatul elimină în parte efectul tasării, dar numărul mare de lucrări executate în fiecare an provoacă, fatalmente, compactarea pămîntului, împiedicînd pătrunderea apei, a substanțelor minerale și mai ales a aerului. Șanțul lăsat de roțile tractoarelor va fi arat anul viitor, dar autovehiculul va imprima alte urme puternice, care vor fi șterse peste ale 12 luni și mereu așa.

Pentru evitarea acestor efecte nefavorabile, ca urmare a funcționării mașinilor agricole pe direcții diferite, inginerul Bărbulescu a propus deplasarea agregatelor pe o singură zonă de teren, precis delimitată și aceeași de la an la an. Este vorba deci de trasarea unor rigole laterale în lățime de 46 de centimetri, teren neproductiv, ce ar însuma 25% din suprafața unui hectar, dar, susține autorul propunerii, acest lucru nu reduce producția totală ci, dimpotrivă, o sporește. Pămîntul dintre rigole rămîne în permanență afînat, iar lucrările de tehnică agricolă se reduc de la 14 la 5. Extinsă pe întreaga suprafață legumicolă a țării (evident, după testarea ei pe un lot experimental), metoda propusă ar aduce următoarele avantaje :

1. Prin reducerea lucrărilor necesare și prin trasarea unor rigole tasate (de-a lungul cărora se merge ca pe asfalt), economia de combustibil ar fi de aproximativ 7 milioane litri anual sau cu 30% mai puțin decît cantitatea consumată în prezent într-un ciclu de producție.

2. Producția ar putea crește cu cel puțin 30% la hectar avîndu-se în vedere creșterea densității medii pe aceeași suprafață agricolă și faptul că procedeul ar elimina definitiv tasarea solului.

3. Prețul de cost al unui kilogram de legume s-ar reduce la jumătate.

4. S-ar reduce cu cel puțin 100 milioane lei cheltuielile necesare în prezent lucrărilor mecanice pentru pregătirea solului pe întreaga suprafață legumicolă a țării.

5. Se poate renunța definitiv la folosirea tractoarelor de 180 CP și a altor utilaje agricole de mare greutate.

Printr-o altă propunere, datorată tot inginerului Constantin Bărbulescu, se preconizează reproiectarea mașinii de plantat bulbi (MPB-8). Nu este vorba de o simplă idee, ci de o mașină realizată de interlocutorul nostru în atelierele C.A.P.-ului din Buda-Palanca și care a demonstrat în mod practic performanțe notabile. Cu acest fel de mașină, inginerul Bărbulescu a plantat în condiții optime 60 de hectare de ceapă.

Ei bine, paradoxal, cele două propuneri ale inginerului Bărbulescu au fost acceptate și socotite de bun augur chiar de la început. Promisiuni și oferte, însoțite nu rareori de cuvinte măgulitoare, au sosit cu duhumul, schimbul de adrese s-a dovedit extrem de fructuos, s-au ținut ședințe, s-au fixat și s-au refixat termenele de execuție, și cam atît. Adică, practic nimic.

Vom desprinde din odiseea celor două invenții doar cîteva episoade. Prima încercare de modelare a terenului după metoda rigolelor laterale datează din toamna lui 1977. Obligat să se interneze în spital, autorul metodei constată după însănătoșire că lotul cultivat cu legume a fost între timp destinat altor culturi. Și fiindcă omul lucrează în agricultură și o cultură rebutată nu poate fi refăcută de la o săptămînă la alta, a fost nevoit să aștepte sosirea toamnei următoare. Între timp a prezentat cele două dosare (cu invenția și respectiva inovație), forurilor de specialitate, obținînd înscrierea invenției la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci, și a inovației la Centrala de legume și fructe.

La 30 noiembrie 1978 Centrala pentru legume și fructe, prin mijlocirea unei adrese semnate de directorul ing. Popa Șerban, solicită de la I.M.A.I.A. Năvodari sprijinul pentru realizarea modificării mașinii de plantat bulbi M.P.B.-8, după proiectul inginerului Constantin Bărbulescu.

La 1 decembrie 1978, Institutul de cercetări pentru legumicultură și floricultură din Vidra înaintează aceleiași întreprinderi documentația pentru realizarea mașinii de plantat bulbi de ceapă și usturoi pe 16 rînduri.

O nouă adresă, expediată și ea către aceeași unitate, este întocmită douăsprezece zile mai tîrziu de către Trustul S.M.A. Prahova, sau ceea ce reconfirmă interesul pentru inovația inginerului horticol.

Interes pentru realizarea acestei mașini dovedește și Institutul de cercetări pentru mecanizarea agriculturii într-o adresă către I.C.L.F.-Vidra. Semnează directorul institutului, prof. Toma Dragoș.

Într-un referat, semnat de data aceasta de cadre de conducere din trei instituții de profil agricol — I.C.L.F.—Vidra, I.C.M.A. și Centrala de legume și fructe — se fac următoarele propuneri :

„1. Referitor la metodele noi de lucru cu straturi la coronament de 146 cm în cultura legumelor și tehnologiilor pentru aplicarea lor, să hotărască I.C.L.F. Vidra.

2. Referitor la realizarea unei mașini de plantat arpagic cu distanțe mici între rînduri, să fie construită această mașină la I.M.A.I.A. Năvodari, cu acordul I.C.L.F. Vidra și să se experimenteze atît în cadrul I.C.L.F. Vidra cît și la C.A.P. Buda-Palanca, jud. Prahova".

Și biciul adreselor continuă la nesfîrșit. De la I.C.M.A. către I.C.L.F. și viceversa. „De acord, dar începeți voi", „Minunat dar e rîndul vostru". Luni de zile cele două instituții, considerînd dealtminteri oportună atît realizarea mașinii de plantat bulbi cît și verificarea în timp a cultivării legumelor în benzi, au așteptat una de la alta începerea lucrărilor.

Pentru a pune capăt acestui bombardament cu adrese și aprobări fictive, sărmanul autor al celor două propuneri a făcut zeci de drumuri, pe cheltuială proprie, la București, Vidra și Constanța. A înregistrat zîmbete amabile și chipuri iritate, și-a făcut iluzii sau pur și simplu a fost invitat să-și vadă de alte treburi, a încercat omul și cu binele și cu răul, dar rezultatul a fost mereu același : Zero !

Și a venit iarăși primăvara ! A treia din istoria căutărilor inginerului Bărbulescu. Și din nou sub presiunea timpului, metoda experimentală propusă este pe cale de a suferi o nouă amînare. O săptămînă, două, trei, și inginerul va pierde din nou momentul pentru plantarea legumelor după tehnologia sa originală și, obligat de rigorile ciclului agricol, va trebui să aștepte din nou pînă la toamnă.

Și asta cu toate că, repetăm, cele două propuneri au fost primite favorabil, așa cum o dovedește dosarul cu adrese și referate, gros cît patul germinativ imaginat de inginerul horticol Constantin Bărbulescu.

SUB ZODIA CIVILIZAȚIEI SOCIALISTE

Valahii de pe Valea Cungrei

Între apele țării, Cungrea nu este general ci ostaș de rînd. În rariția lui dacă o carte de istorie. Cartea aceasta are pagini scrise și pagini nescrise. Pe cele nescrise bunicii le povestesc și astăzi nepoților. Nepoții îi întreabă, de exemplu, de ce satele lor sînt așa cum sînt așezate. Fiindcă pe valea Cungrei există sate pe care, oricît te-ai străduI, nu le vezi decît atunci cînd intri în ele. Voia întîmplărilor prin care oamenii de pe-aici au trebuit să-și taie drum i-a obligat să fie strategi. Satele s-au lipit de trupul naturii ca niște copii de sînul mamei. Locul trebuia ales unde viața era lesnicioasă, primejdia mică, adăpostul sigur. Unul de unde puteai să vezi primul și, dacă se putea, fără să fii văzut deloc. De aceea pe valea Cungrei există încă sate pe care nu le observi decît cînd ai și intrat în ele. Apa pornește din nordul județului Olt, de lîngă pragul Carpaților de miazăzi, și se pierde apre sud în calea soarelui. Ea trece prin trei comune: Leleasca, Cungrea, Vergulcasa.

Pe hărțile cunoscute și tipărite, Cungrea plecă de pe teritoriul celei dintîi, amintită, din vechi, cu numele de Părosi. Pe harta văzută și bătută cu picioarul de localnici, ea vine de mai departe. Radu Tudorache ca primar confirmă adevărul hărților tipărite iar ca localnic pe al celor știute de consătenii săi. Și bine face, pentru că adevărul este la mijloc. Apa Cungrei apare în pădurea Săracului, veche și-ntunecată pădure de stejari ce pornește din marginea de nord a comunei și ține drept, tot către nord, pînă se pierde sub talpa muntelui. Ea se adună din mulțime de pîrîiașe și izvoare. Ciobanii satului, dintre care unii și astăzi au această îndeletnicire ca neam de neamul lor, de pildă Alexandru Iftene și Ștefan Visescu, și-au mînat de multe ori turmele pe firul pîraielor, la miazănoapte și s-au odihnit pe lespezile înierbate de sub care țîșnesc la lumina ziei izvoarele fără nume și număr. Cînd iese din pădurea Săracului ca un mănunchi al acestor pîraie, Cungrea abia dacă își face loc, pe dreapta și pe stînga ei, vreo cincizeci de metri. De-a lungul comunei Leleasca merge vreo 15 kilometri și cînd iese din hotarele acesteia pămîntul măsoară, de o parte și de alta a apei, cam cinci sute de metri. În comuna următoare, numită chiar Cungrea, curge mai mult, vreo 20 de kilometri, iar lunca se întinde cam la un kilometru și jumătate. Tot cam atît are și pe laturile celor 3 kilometri unde apa străbate prin comuna Vergulcasa, la marginea căreia se varsă în Olt. Și Oltul duce mai departe Cungrea, spre Dunăre.

Cu cît satul e mai la nord, pămîntul e mai puțin. Printre înțelesurile pe care apa Cungrei le murmură de cînd oamenii nici nu-și mai aduc aminte, acesta e unul. Însă cu cît satul se află mai sus pe firul apei, plaita și lemnul sînt mai la îndemînă. Și aceasta e un alt înțeles al murmurului neîncetat al apei. De aceea la Leleasca s-au cunoscut buni și vestiți meșteri în piatră și lemn. Multe case din satele de mai la vale, din Cungrea și Vergulcasa, s-au înălțat de către meșterii din Leleasca, prin părțile locului neîntrecuți tîmplari. Aflu aceste lucruri în primăria comunei, casă din bîrne de stejar ridicată de către unul din ceI mai cunoscuți constructori de pe Cungrea, Dumitru Tudorache, chiar tatăl primarului. Tot ceI din Leleasca, unde dealurile lasă livezile să se-ntindă și să lege în voie, coborau către satele Cungrei și ale Vergulesei cu poame felurite și cu ceI mai bun oțet, cel din prune negre, ca să le dea pe grîu și porumb. Tîrgul se făcea în natură, cum zic cărțile. Schimb pe schimb, cum zic țăranii. Mai există încă și azi în Leleasca vreo cițiva care pleacă pe vechile drumuri, cu cărucIe cu coviltir. Gheorghe Brînaru și Florea Militaru, de pildă. Fiindcă și astăzi grîul crește mai mult tot la Vergulcasa decît la Leleasca iar producțiile vor crește în anii viitori. Mai jos de Vergulcasa, ne spunea primarul acestei comune, Ion Oiță, se construiește barajul Strejești pe Olt. Ca întindere, lacul va fi cel mai mare de pe riurile țării. Atunci Oltul va intra pe riul Cungrea, în sus, cam un kilometru. Cei din Vergulcasa vor avea condiții ideale pentru a-și iriga pămînturile. Lunca Cungrei, apusez primarul, va fi o adevărată grădină. Va fi așa neîndoielnic, dacă ținem seama că de prin anii trecuți, chiar, ea a început să fie gospodărită ca o grădină. La Vergulcasa, fără irigații, grîul a legat 5 000 kilograme la hectar iar porumbul 6 500. La Leleasca, în marginea de sus a văii, unde pămîntul nu-i negru și mustos cum e cernoziomul din Vergulcasa ci roșu ca o cărămidă arsă, grîul n-a trecut de 3 000 și porumbul n-a trecut de 3 500 de kilograme la un hectar. În schimb, spun cei de aici, fermele înzgrijite de inginerii Constantin Ioan și Gheorghe Solănțu s-au situat pe locul al doilea, pe țară, în 1978, pentru producția și calitatea fructelor exportate. Cei din Leleasca vînd astfel rodul mărilor livezi, de peste 1 000 de hectare, nu numai celor din jos, de pe valea Cungrei, ca altădată, ci și olandezilor, francezilor, italienilor. Pentru cursul vieții mai noi a acestor sate, valea Cungrei a devenit prea mică.

Înainte, spuneam, plecau din Leleasca meșterii ca să ridice case prin satele de pe firul apei și cei cu cărucIele pline cu mere, la vale, și pline cu grîu, la deal. Plecau însă și femeile, la seceră, în satele dinspre cîmpie, unde munceau cu ziua. Plecau în grupuri de douăzeci-treizeci. Din unele familii, în fiecare an. Din familiile Neagoe, Dobroiu, Călțănoiu, Firu, Tranã. Laolaltă cu ele porneau și ceIiva flăcăi. Frați și veri de-ai lor. Ion Iordache și Alexandru Marin, de exemplu, își mai aduc aminte de acele zile. Ei legau snopii și înălțau căIile de grîu, și tot ei apărau drepturile femeilor, dacă întîlneau vreo potrivnicie. Și astăzi din Leleasca pleacă oameni. Ce-i drept, numai bărbați. Cîteva sute de navetiști muncesc la Slatina, cale de 70 de kilometri, la Rîmnicu Vîlcea ori la Pitești. De acea, aflu, visul localnicilor ar fi să aibă industrie chiar în comuna lor. O fabrică de prelucrat fructele, de exemplu. „Să ajungem și noi, arată primarul Radu Tudorache, pe urmele celor din Cungrea". Ce s-a întîmplat mai jos pe firul apei Cungrei, adică în chiar comuna Cungrea, ne spune primarul de aici, Iosif Chimescu: „Eu sînt de fel din județul Dîmbovița. Am venit la Cungrea în urmă cu 16 ani. Eram maistru sondor. Fiindcă se găsise petrol aici, venisem cu o brigadă. Apoi, pe măsură ce schela CiureștI de care aparțineam, s-a dezvoltat, au sosit și alții. Cam vreo șase. În jurul nostru au învățat ceI de pe-aici meseriile. Eu îi cunosc de pe cînd erau țărani și nimic altceva. Fiindcă mă întrebați și pot spune deci că la noi nu sînt navetiști. La petrol lucrează cîteva sute de oameni. Apoi, în industria comunei, încă vreo mie. Nu trebuie să mire pe nimeni. Avem o industrie, cu fabrică de cărămidă care lucrează și pentru ceI din Leleasca și pentru ceI din Vergulcasa, de fapt pentru mulți alții, precum și o fabrică de prelucrare a legumelor și fructelor la poarta căreia opresc citeodată mașini ale unor firme comerciale străine venite să-și încarce marfa direct de aici, de la producător. Dacă ținem socoteala că în cadrul C.A.P.-ului lucrează vreo mie de oameni, e limpede că în comuna Cungrea se află astăzi mai mulți muncitori decît țărani. Se înțelege însă că toți ceI din industrie muncesc și pămîntul, fiindcă așa e frumos și bine. Însă, dacă un tînăr pleacă să învețe o meserie, se poate întoarce acasă, lîngă familie. La noi există locuri de șudori, de strungari. CeI puțin un om din fiecare familie lucrează într-o unitate industrială. De aceea îndrăznesc să afirm că în urmă cu 16 ani Cungrea era o comună înapoiată. Se mai trăia în case unde picIoarele patului erau pari bătuți direct în pămînt. Astăzi, oricine vede, la Cungrea se trăiește orășenește".

Pretutindeni pe valea Cungrei viața a mers cu pași sigurI și mari, în ultimul timp. Multe dintre casele noi au baie, încălzire, canalizare. Ba chiar, pe alocuri, „casa" începe să lase loc „apartamentului". Nu este o exagerare. La Leleasca, unde zidirea unui bloc a și pornit, aflam că pînă înspre sfîrșitul deceniului următor se vor construi 412 apartamente. Pentru un orășean grăbit să-și vadă mai repede apartamentul, perspectiva pe care și-o aleg acești săteni poate părea îndepărtată. Pentru un țăran, mai puțin. Pe el, pentru că are oricum unde locui, îl interesează certitudinile din capătul acestei perspective. Or, valahii de pe valea Cungrei sînt prea isculiți la minte ca să nu întrevadă, ca un semn de viitor, ambiția unora dintre ei de-a locui la țară și de-a trăi, încă de pe-acum, ca la oraș. La căpătîiul acestei mîndrii se află, bineînțeles, munca după puteri. Aceasta în cele trei comune și totuși, cum văzurăm alta. La Leleasca, ceI care lucrează exemplar în pomicultură și creșterea animalelor iau aminte la vecinii din jos, din Cungrea, la industria acestora. Această din urmă, admirată pentru industrie, privesc admirativ spre nordul văii, către Leleasca, pentru motivele pe care le-am arătat, și în jos, către Vergulcasa, pentru bunele rezultate obținute aici în creșterea grîului și-a porumbului. CeI din Vergulcasa au cuvinte de laudă pentru industriile din Cungrea și zootehnia din Leleasca. În sfîrșit, Cungrea și Vergulcasa aparțin, de curînd, aceluiași consiliu unic agroindustrial și după cum ne spunegu inginerii Vasile Ștefan, din prima, și Marin Bușcu, din a doua comună, încă de pe-acum gîndurile se-ndreaptă către o mai atentă specializare care să permită valorificarea cît mai bună a condițiilor fiecărei așezări. Oamenii de pe valea acestu fir de apă se ajută pentru că s-au ajutat dintotdeauna.

Așa de exemplu, peste timp, cuvintele lui Nicolae Iordăchescu din Leleasca, bărbat ajuns la 92 de ani fără supărări din partea sănătății, își găsesc confirmarea în amintirile cele mai vechi ale lui Alexandru Enache, Ion Văduva și Ilie Drăghici din Vergulcasa, cele aflate de la părinții și bunicii lor. În primul război mondial, către sfîrșitul anului 1916, multime de țărani din satele de prin sud au căutat refugiu către miazănoapte, către Leleasca, deci către munte pe firul Cungrei. Uitată, deprinderea din vechime a fost redescoperită astfel. Tot prin pădurile dese, nepătrunse, de la nord, în sus către izvoarele Cungrei, s-a ascuns și învățătorul Constantin Munteanu, unul dintre capii răscoalei de la 1907 prin satele de la miazăzi prin care umblă firul apei. Cum sărăcia era aceeași acolo unde creștea grîul ca și unde creșteau merele, focurile răscoalei s-au întins pe apă, în sus, de la Vergulcasa către Leleasca, și în amîndouă capete ale văii cît și la mijlocul ei, în comuna Cungrea, zeci de țărani au murit pentru dreptate. Nici nu e de mirare cum, pe valea aceasta cu oameni mîndri, tocmai pentru a-și păstra slobozenia unii au părăsit apa cea bună, firul Cungrei pe care se îndemna viața, și s-au răzlețit departe pe dealuri. Acolo unde, la mai mulți kilometri de valea plină cu sute și mii de izvoare, dincolo de potecile strîmbe ale codrului, apa devenea cel mai de preț lucru de pe lume. O învățătură a istoriei acestei văi dăruite cu apă minunată spune, așadar, că pentru libertate s-a răbdat chiar de sete. Dar întîmplări vechi nasc întîmplări noi...

Cum spuneam, Leleasca, Cungrea și Vergulcasa se urbanizează în ritm accelerat. Spre norocul lor, aceste așezări foarte vechi s-au înnoit într-atît încît astăzi au cam tot ceea ce le este de trebuință. Au drumuri asfaltate, băi comunale, bruțării. Au cămine culturale, școli, dispensare. Dispun de o bună rețea de prestări de servicii și, pe kilometri întregi, de rețelele de conducte de apă și curentul. Aceste inițiative ale confortului modern au costat zeci și sute de milioane. De ele nu se bucură numai satele de centru ale comunelor ci și aproape toate satele aparținătoare. Dar sînt, printre acestea din urmă, și cîteva care vor fi dezafectate. Oteștii de Sus din comuna Cungrea, de exemplu. Prețul unor ample lucrări gospodărești s-ar dovedi, aici, exagerat. Apoi, rațiunea din urmă ou secole a acestui sat de-a exista chiar în acel loc nu poate fi și astăzi aceeași. Cum spunea și primarul comunei : „Oteștii pot veni la lume deschisă..."

De sus, din Leleasca, se vede înspre miazăzi, înspre Recița, capitala Daciei Malvensis, ca de pe prispa unei case lungimea ogrăzii. Acolo, jos, de multe ori s-au stîrnit vînturile prăfoase ale cîmpiei, în copitele cailor și în învălmășeala luptei. Mai sus de capătul văii, prin satele Uda și Cuca, argoasene, se ajunge la pasul de culme de unde drumul coboară către satele ardelenești din cealaltă parte a Făgărașilor. Dintr-acolo, nume și întîmplări de demult, parcă uitate, răsună neașteptat cum eerzile-n tăcere pe viori. Lemnul e vechi și corzile tresar singure. În nordul văii Cungrei, de exemplu, Ungureni este un sat, tot foarte vechi, de ardeleni veniți peste pragul de culme al unui munte și-al unei istorii. Pentru cei de-un singe, valea Cungrei a fost loc deschis și primitor. Și oricîte silnicii ar fi îndurat aici viața, oamenii s-au îndărătnicit să se lege de firul acestei ape asemenea urzului și coborîșului din văluriile ei. Pe ille țărăncilor din valea Cungrei se află cusute cu măiestrie simbolurI ale unui îmemorial cult al apei. Țărăncile le numesc „riuri". Legătura e limpede, ca să zicem așa, ca izvoarele Cungrei. „Riurile" vin încă din neolitic, de ale cărui urme valea e plină.

Cum arătam, apa aceasta a cărei lungime măsoară abia vreo 40 de kilometri se varsă, la Vergulcasa, în Olt. Dar, fiindcă valea Cungrei nu este doar a unei ape ci a unei alcătuiri omenești, a unei obști străvechi și totuși foarte noi, la Vergulcasa nu se varsă doar Cungrea în Olt ci valea Cungrei în valea, mai mare, adevărat stîlp de țară, a Oltului. Ginta celor vreo 15 000 de oameni de pe valea Cungrei intră, astfel, și se prenumără între miliOanele de oameni ai țării unde și alții, foarte mulți, știu să povestească despre o vale frumoasă, cu apă limpede, dinspre nord cu miros de brad, dinspre sud cu miros de grîu.

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

Probota

Încă o mănăstire voievodală — ctitoria lui Petru Rareș — de prin rang se adaugă celor deja știute dintre minunatele perle ce împînzesc obrazul Moldovei de la Neamț la Putna, de la Agapia la Dragomirna și Voroneț. Aparatul inteligent și harnic al lui Ion Miclea, cu un text introductiv de Radu Florescu, ne aduce înaintea ochilor încă o comoară medievală restaurată de curînd, intrată de curînd în patrimoniul național de frumusețe și înobilare sufletească.

În această necropolă cosmică își doarme somnul de veac cel mai răpit de frumusețea culorilor dintre voievozii nostri, fiul lui Ștefan, Petru Rareș, cu soția sa, Elena, una dintre sfintele doamne ale trecutului nostru, cum o socoate Iorga.

Pictura originală păstrată ridică spațiul ctitoriei la rang de beatitudine medievală. Totul e ușor și sărbătoresc, mormintele par ocrotite de o slavă dogorită de sentinătate și bucuria : de atîta frumusețe în amănunt, de attea aripi heruvice ce se zbat în aurul culorilor, spațiul s-a extins la proporții istorice, marmura albă întinsă ca un giuvaier pe oseminte a dat în floare, bobocii crinilor întredeschiși varsă miros prin încăperile înalte spînzurate de licărui candelelor de argint ce stîngeră-n unghere în dreptul tablourui votive ce înțesuie bărbile voievodale în strai sacerdotal înaintînd din negurile istoriei în pas liturgic spre crugul viitorului. Numai ochi și bîndețe și prezență spirituală întensă ce alungă teama și urîtul și efemerul dintre abside și bolți. E un chinez mut al nemuririi noastre ce se rostește aici de aproape cinci sute de ani sub limba clopotelor ce zvonesc a răbdare și lucrare, a priveghi și bună învoire pînă la trioaca Ceahlăului și peste riuri pînă la albiile cetății către mare.

Ajuns într-un april în floare aici, mă credeam pătruns într-una din cele mai tainice mostenîri ale părinților noștri în acea sacralitate românească de care nu poți scăpa numai dacă te faci mai bun și mai frumos, mai îngăduitor și gata de jertfă pentru propășirea tuturor...

IOAN ALEXANDRU ■

Ce-ar fi

Ce-ar fi să ne privim mult în ochi,
Ca la trapez, bătrînii acrobați,
Să nu ne fie teamă și rușine,
Doar sîntem comuniști adevărați.

Ce-ar fi să ne privim cum se cuvine,
Să nu ne mai gîndim la buzunare,
Să nu trăim ca musca la arat
Și nici la false umbre de dosare.

Dar mai ales, ce bine e să știm
Că nu e țara o papară-ntinsă
Cu munți frumoși de cașcaval,
Nici rai sublim de pită și de clisă.

Ce-ar fi să nu ne mai prefacem, deci,
Cum se prefac actorii ambulanți,
Că fără ei, noi n-am fi fost în veci,
Deși cu ei am fi ajuns în șanț.

Ce-ar fi să ne privim puțin în ochi,
Cum se privesc la bară niște acrobați,
Să nu ne fie teamă de nimic,
Noi nu sîntem copiii îmbuibați.

De bună seamă, capul lui Bălcescu
Să nu rămînă veșnic la hotare,
Dar mai ales vegheați să nu rămînă
Nicicînd la profitori în buzunare.

Ce-ar fi să ne privim mai mult în ochi,
Ca la trapez, bătrînii acrobați,
Să nu ne fie teamă și rușine,
Doar sîntem comuniști adevărați.

VALERIU ARMEANU ■

Deși, datorită produselor sale — încălțăminte și tricotaje — i s-a dus faima în țară și peste hotare, Agnita este încă un oraș nemulțumit. Vrea mai mult, pentru că poate mai mult. Tine cu tot dinadinsul să ocupe un loc în impresionanta „orchestră" a constructorilor de mașini din România, să-și aducă, prin realizările sale, o și mai mare contribuție la sporirea avuției naționale. Și, iată, visul de pînă mai ieri a devenit astăzi certitudine, Agnita va fi, nu peste multă vreme, și un oraș al constructorilor de mașini. Cum se va realiza acest salt uriaș ? Prin dezvoltarea, în viitori ani, a Fabricii de utilaje și accesorii, unitate cîndva de industrie locală, unde se produc astăzi și țesături, și mobilă, și confecții, și ceva utilaje, și produse din mase plastice.

Constient de importanța dezvoltării, colectivul acestei fabrici a reușit în cel de-al treilea an al cincinalului rezultate mai mult decît notabile. Astfel, exportul a fost realizat în ziua de 21 noiembrie, iar producția globală și netă în zilele de 7 și, respectiv, 13 decembrie. Acestei situații favorabile a fost înregistrată și în primii trei ani ai cincinalului revoluției tehnico-științifice. Și toate aceste sporuri de producție au fost obținute pe seama creșterii productivității muncii, ca urmare a perfecționării profesionale, a mecanizării operațiunilor de încărcare-descărcare în cadrul transportului intern, a organizării superioare a producției și a muncii, prin aplicarea formei de retribuire în acord global la 72 la sută din totalul personalului muncitor. În același timp au existat suficiente preocupări pentru reducerea cheltuielilor materiale, pentru introducerea de tehnologii noi și îmbunătățirea celor existente, pentru folosirea materiilor prime secundare. „La obținerea acestor succese a contribuit întregul colectiv, în frunte cu comuniștii, dar mai cu seamă Olimpiu Șerb, Gheorghe Bernat, Vasile Șerban, de la secția de utilaje și accesorii, Ilie Ioan Nistor, Maria Rusu, Steliuța Brumar, Livia Raicu, de la masa plastice, Gheorghe Bucur, Maria Sîrbu, Ierma Comșa, Wilma Cocîș, de la confecții-tricotaje, Iulian Gavrilă, Lautner Friederich, Viorica Toader, Gheorghe Toma, de la benzi adezive, Octavian Anghel, Ioan Kloes, Virgil Achim, Traian Radu, Ioan Păcurariu, Zoltan Theisz, de la mobilă", ne-a relatat președintele sindicatului, Ștefan Copilău.

„Și, pentru că ne preocupă înzestrarea secțiilor cu mașini moderne, am ausținut acțiunea de autoutilare, ține să sublinieze Ion Lăstun, inginerul șef al fabricii. Astfel am realizat o linie tehnologică nouă pentru fabricarea rafturilor metalice pentru producția de export, o linie tehnologică pentru benzi adezive care va contribui la sporirea productivității muncii de 1,5 ori, iar a producției de aproape două ori. După concepția proprie a maistrului Pavel Popența am realizat două mașini de confectionat pungi din polietilenă, care funcționează la parametri superiori celor aduse din import".

Se împlinește visul de aur al Agnitei, al oamenilor ei

Fabrica a început deja să construiască mașini.

Agnita se pregătește cu asiduitate să devină un oraș al constructorilor de mașini, să-și adauge industriei ușoare și industria acesea dătătoare de forță și de personalitate. Deocamdată există perspectiva, adică fondurile de investiții. Urmează dezvoltarea Fabricii de utilaje și accesorii, reprofilarea ei în exclusivitate pe construcții de mașini, adică deprinderea -cu și învățarea „melodiei". Nu-i ușor, dar nici prea greu nu este, după dovezile de pînă acum materializate în faptele de muncă ale colectivului. „În anul 1965 vom construi numai mașini", susține cu vădită mîndrie muncitorească Toader Costea, secretarul comitetului de partid și președintele C.O.M. Și nimeni nu-l poate reprosa că se mîndrește cu acest fapt. Dimpotrivă.

„Începutul îl vom face chiar în acest an, intervine Gheorghe Vladu, directorul fabricii, omul care-ți vorbește cu nestăpînit entuziasm despre viitorul de aur al constructorilor de mașini din Agnita. Astfel, continuă el, în 1979 vom asimila în fabricație ansamblul masă pentru masina de cusut, precum și diverse repere de la alte mașini de cusut industriale. Vom prelua și asimila, de asemenea, de la Întreprinderea Metalotehnică din Tîrgu Mureș, piese de schimb pentru mașinile de cusut, asimilări care vor pregăti, de fapt, viitorul profil al unității noastre. Trebuie să subliniez și faptul, pe care-l socotesc foarte important, că dezvoltarea și reprofilarea fabricii noastre va rezolva în întregime stabilitatea forței de muncă, respectiv va asigura echilibrul necesar dintre forța de muncă feminină și masculină la nivelul orașului Agnita. Ne-am gîndit de asemenea și la viitorii muncitori specializați pe construcția de mașini. Astfel, o parte vor fi pregătiți la liceul industrial din orașul nostru. Alții în diferite școli profesionale, iar unii chiar în cadrul unității. Că de meșteri prieepuți nu ducem lipsă. Colectivul de conducere al fabricii a studiat această importantă prefacere calitativă pînă-n cele mai mici amănunte, propunîndu-și măsuri corespunzătoare care să asigure realizarea exemplară a tuturor sarcinilor ce ne revin".

Visul de aur al Agnitei, al oamenilor ei se va împlini. Orașul care se află în chiar centrul țării se va lăuda pe merit, că este și al constructorilor de mașini.

RADU SELEJAN ■

O clipă cu Dinu Săraru la premiera filmului „Clipa"

— De ce ați ecranizat „Clipa" și nu intîiul dumneavoastră roman „Niște țărani" ?

— Pentru că așa se mai întîmplă în viață și în cinematografia noastră. Acum, iată, ceI care conduc destinele filmului românesc s-au gîndit că „Niște țărani" ar putea deveni un film de strictă actualitate. Sugestia pentru scenarizarea „Clipei" a venit din partea unor tovarăși cu munci de răspundere politică, și țin să le mulțumesc din toată inima pe această cale.

Odată intrat în lucru, scenariul meu s-a bucurat de toată atenția și dragostea celor care au ca preocupare și destin filmul. Cînd am scris „Clipa" și „Niște țărani" nu mi-am gîndit că proza aceasta ar fi generatoare de film.

— În momentul de față, în cinematografia noastră se vorbește foarte mult despre calitatea scenariilor. Despre absența scenariilor bune. Pe genericul filmului „Clipa" nu apare nici un scenarist. De ce ?

— Personal am vrut ca să nu apară scenaristul filmului. Asta dintr-un profund respect pentru profesiunea i de scenarist. Nu știu încă dacă am procedat pentru ea. Filmul urmărește fidel trama cărții. Noi știm să facem filme la nivel competitiv dar, din păcate, regia este adesea trădată de lipsa unor scenarii competitive. În cazul „Clipei" putem vorbi de o ecranizare bună. Spiritul cărții este prezent de la generic pînă la final. E meritul lui Gheorghe Vitanidis de a fi crezut în carte pentru a o apăra pe ecran. Poate vom mai colabora.

— Cu ce sentimente își vede autorul romanului personajele pe ecran ? Pentru spectatorul român Dumitru Dumitru înseamnă acum chipul și privirea plină de căldură a lui Gheorghe Cozorici, Nățiă Lucian — chipul uscat, cu buzele precis conturate și pline de expresivitate ale lui Mitică Popescu, inginerul Tudor Cernat — omul cu ochii expresivi și ținuta vestimentară perfectă, Ion Dichiseanu.

— Sînt personajele mele. Așa le-am gîndit și, spre mulțumirea mea, sînt pe deplin realizate. Și este meritul regizorului care m-a convins în alcăturea distribuției, discuțiile cele mai mari purtîndu-se în jurul lui Ion Dichiseanu. Pînă la urmă, alegerea lui Vitanidis a fost inspirată. Trebuie să subliniez prezența în film a marilor actori ai Teatrului Mic. Recunosc că filmul meu s-a bucurat de o distribuție de zile mari.

— Cum a reacționat la premiera de aseară directorul de teatru Dinu Săraru ?

— Aseară am văzut filmul pentru prima oară în condiții bune, adică pe un ecran adevărat. M-a interesat reacția sălii. Pentru mine adevărata premieră n-a avut încă loc. Sper să o trăiesc la o sală cu plătitori, nu cu invitați. Ar fi moral ca și ceI din seara premierei să-și plătească invitațiile. Nimic nu-l mai cinstit decît să respingi sau să aplauzi pe banii tăi.

DAN BÎRLĂDEANU ■

În fotografii : secvențe de la premiera și scene din film

FLACĂRA LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

Mă numesc Budui Ludmila și am 80 de ani. Locuința mea din strada Razachie nr. 6, sectorul 5, a fost demolată dar cei 25 462 lei, contravaloarea ei, nu i-am primit încă. Nu este drept să fiu purtată pe drumuri la vîrsta mea. Vă anunț că am dosarul complet și din cîte am putut afla, el se află la Banca de Investiții.

■

Sînt inginerul Călin Constantin din Bacău și vă povestesc despre colindătorii de Anul nou. În plugușorul prezentat de unii dintre ei au spus ceva despre faptul că le-a dus vîntul căciula, că la Cuca se face mămăliga cît nuca. Unii mai naivi mi-au spus „Vă dorim la fiecare / Note bune la purtare" de parcă de asta aș avea eu nevoie la aproape 50 de ani. Nu e vina copiilor că altceva nu știu, ci a cadrelor didactice.

■

De la U.J.C.A.P. Dolj : Tita Ion din comuna Amărăștii de Jos nu are 10 ani vechime în unitatea cooperatistă și deci nu poate primi pensie.

■

De la UCECOM : În legătură cu scrisoarea adresată redacției de către Irina Gicuța vă comunicăm : Conducerea cooperativei „Înfrățirea" Piatra Neamț a creat cooperatoarei condiții de muncă bune, posibilitatea de a-și depăși retribuția tarifară și, de asemenea, ajutor material. Nu i s-a putut repartiza locuință deoarece întreprinderea nu a primit.

N.R. Cererea dv. de atribuire a unui spațiu locativ a fost trimisă, tovarășă Irina Gicuța, la Comitetul județean Neamț al P.C.R.

■

Mă numesc Iacob Gheorghe și sînt muncitor la Întreprinderea de autoturisme Pitești. Începînd cu 15 decembrie 1978 s-a hotărît, greșit cred eu, ca vestiarul clasic al muncitorului să fie înlocuit cu garderobă. Inconvenientul acesteia este că nu are un loc pentru uscarea prosoapelor de față și de picioare, pentru papuci și săpun. Nu este igienic ca în aceeași pungă să păstrăm obiecte cu destinații atît de diferite. Propun revenirea la vechi (și bun !) sau propun ca și maiștrii și inginerii să se folosească de garderobă. Așa este drept, cred.

■

Sînt Dragomir Steliana din Ploiești : În legătură cu statutul meu de muncă și de viață am depus un memoriu la redacție și ca urmare am primit un răspuns de la Comisia teritorială de expertiză a capacității de muncă. Mi se cerea să mă prezint de urgență acolo. M-am prezentat cu sufletul la gură și mi s-a spus ceea ce putea fi și scris — nu se poate face nimic. Aștept un alt răspuns și o altă comportare de la pomenita instituție.

PRICUP FLORIN are 26 de ani. A lucrat ca lăcătuș mecanic la Întreprinderea de mecanică fină Sinaia. În prezent este pensionat, fiind bolnav din primăvara anului trecut. Nu are un diagnostic precis. Se află în tratament la doctorul Nicoară, în secția Hematologie a Spitalului Fundeni.

Acest om are nevoie de un transplant de măduvă de la un donator cu grupa de sînge A2 RH negativ. Pentru donatorul căruia i s-ar lua circa 2 cm³ de măduvă din osul de la șold (iliac), nu ar exista nici un risc. Și ar fi de ajuns un singur donator...

Cei ce vor să-l ajute pe PRICUP FLORIN se pot adresa la telefonul 79 12 47 unde, pentru informațiile necesare, le va răspunde tovarășa Elena Țapu.

23 de oameni ai muncii de la Spitalul Tichilești (Tulcea) ne scriu : 19 dintre noi domiciliem în comuna Revărsarea și 7 în Isaccea, la 10 și, respectiv, 4 km de instituție. Pînă în decembrie anul trecut eram transportați cu autoduba spitalului. Acum s-a interzis și, culmea, am fost obligați retroactiv la plata transportului ce s-a efectuat. Oare este normal ca după un an de zile să ni se aducă la cunoștință că acest transport s-a efectuat ilegal fiind obligați să plătim imputația ? Cerem analizarea legalității imputării și mai cerem ca în aceste condiții I.T.A. Tulcea să ne asigure transportul la locul de muncă după un orar omenesc.

■

De la Uniunea Generală a Sindicatelor din România : Petiționarului Tica Petru i s-a desfăcut întemeiat contractul de muncă pentru absențe nemotivate. De la 12 ianuarie 1979 a fost repartizat și încadrat la Întreprinderea materiale izolante București în funcția de economist cu o retribuție de 2 310 lei lunar.

■

De la Procuratura județeană Prahova : În legătură cu memoriul tovarășului Matei Dumitru din Ploiești : Este despărțit în fapt de soția sa de 5 ani și în prezent este în divorț. Copiii, 3 la număr, i-au fost încredințați lui. Soția i-a luat totuși un copil fără voia sa. A fost sfătuit ca împotriva soției să facă o plîngere scrisă pentru infracțiunea de nerespectare a măsurilor privind încredințarea minorului prevăzută de art. 307 Cod penal. Petiționarul a declarat că dacă nu i-l va aduce pînă la vacanța de iarnă, o va face.

■

De la Întreprinderea „23 August" București : Tovarășa Mihăilă Floarea, care vi s-a adresat, locuiește împreună cu soțul (cazangiu la întreprinderea noastră) și doi copii într-o garsonieră la un cămin de nefamiliști repartizată de C.O.M. pe baza căruia s-au efectuat formele de stabilire în Capitală. Figurează pe tabelul cu prioritate al secției pentru 1979 la poziția 5 (3 camere).

■

Mă numesc Gh. Alexe, din București. La 27 februarie a.c. s-a deschis în plin centrul Capitalei o nouă unitate de alimentație publică, „Tulcea". Am intrat la raionul „Gospodina". Vînzători în costume de marinari ne-au oferit surpriza : 10 kg icre de crap, vîndute în 15 minute, chilcă sărată și cu ceapă, existentă cu tonele în halele Obor, și cunoscutul Albavin. După o jumătate de oră, nu mai era nimic, decît condica, inutilă și ea în magazinul gol.

■

De la Comitetul județean Bistrița-Năsăud al P.C.R. : Cererea lui Logigan Iosif de a fi reîncadrat ca șef al oficiului P.T.T.R. (după depensionare) nu poate fi îndeplinită, întrucît ar însemna să fie destituit contrar legii actualul șef al oficiului. Sus-numitului i s-au oferit alte 5 posturi pe care le-a refuzat, rămînînd în atenția noastră.

■

Mă numesc Gheorghe Pătrașcu, din Inotești, Prahova. Mă asociez nedumeririi și nemulțumirii tuturor acelora care de luni și luni de zile nu găsesc în magazinele de specialitate lampa PL 500, a cărei lipsă face inutilizabile atîtea televizoare.

■

Sîntem **locatarii blocului 43** din strada Paharniculuî, sectorul 1 București. Accesul la bloc ar trebui să se facă pe aleea asfaltată pentru pietoni, amenajată anume pentru acest scop și numai pentru ei. Pe aceasta însă își parchează mereu mașinile (1-B-1439, 10-B-2170, 7-B-3539, 1-B-8741 și multe altele) o seamă de cetățeni. Ori își retrag mașinile de pe alee, ori ne cumpărăm și noi.

■

Procuratura județului Cluj : Sesizarea familiei Ioan și Paulina Blag a fost găsită întemeiată. Ca urmare s-a dispus redeschiderea urmăririi penale în dosarul 3278/B/1979 privind pe învinuitul Bodea Ioan, pentru completarea cercetărilor și administrarea tuturor probelor solicitate de către petiționari.

■

Mă numesc **Maria Berescu,** locatară a blocului K2, sc. A, et. 4, ap. 18, din Calea Romanilor, Arad. De la primirea apartamentului a plouat în casă, am schimbat tapetul, am zugrăvit de două ori, am reparat pe banii mei planșeul, dar defecțiunea nu s-a remediat. La numeroasele mele adrese și intervenții I.J.G.C.L. Arad a rămas cu o singură obsesie : schimbarea antenelor individuale cu antena colectivă.

■

Sînt **Maria Nyiredi** din Orțișoara, Timiș. La data de 5 ianuarie a.c. a avut loc la noi un spectacol susținut de orchestra Meseșul din județul Sălaj, însoțită de actorii Ana Szeles, Florin Piersic și Radu Zaharescu. Spectacolul, sub orice critică, s-a ținut în realitate fără participarea actorilor amintiți mai sus. Ne-am simțit frustrați. Noi știm că tot ce se scrie pe afiș trebuie să fie și înăuntru. Pentru aceasta plătim.

■

De la Consiliul popular al municipiului Dej : În urma reanalizării situației de locuit a tovarășei Keresteș Ileana, împreună cu comisia de locuințe și conducerea unității C.L.F. Dej, am constatat că numita se află pe locul 2 în tabelul cu priorități, urmînd ca în cursul acestui an unitatea să-i atribuie din fondul de stat un apartament corespunzător numărului membrilor de familie pe care îi are petenta.

■

Sîntem **un grup de pensionari** din Șoseaua Nicolina din Iași. Sîntem contrariați că localul farmaciei, avariat la cutremur, n-a mai fost reparat, că alimentara de la nr. 98 a fost închisă pentru renovare de vreo 4 luni și nimeni nu o redeschide, că Ateneul Nicolina, unde era și o bibliotecă, stă în continuare în paragină. Ne considerăm un cartier vitregit.

■

De la I.J.G.C.L. Covasna : Referitor la sesizarea Asociației de locatari din str. Gării 19. Căldura în apartamente nu a putut fi asigurată în mod corespunzător din cauza nepunerii în funcțiune a cazanului de 50 Gcal/h de la IAIAME. Deocamdată, s-au calculat reduceri la costuri, ca dealtfel și pentru luna ianuarie, în loc de 2,25 lei/mp, numai 1,40 lei/mp, corespunzător căldurii furnizate în fapt.

■

Mă numesc Dumitru Ozunu, sînt din comuna Dănești, Dolj. Am muncit la C.A.P. Dănești 13 ani neîntrerupți, realizînd în medie, anual, cîte 186 zile-muncă. Neputînd primi pensie de la C.A.P. am solicitat ajutorul în natură și un lot ajutător, așa cum primesc mulți alții în situația mea. Dar tovarășul președinte al C.A.P. Dănești n-a binevoit să pună în discuție cererea mea nici în ședința Consiliului de conducere și nici în Adunarea generală din 1978. Nimeni nu se obosește să-mi răspundă.

■

De la IMSA Sf. Gheorghe : Tovarășul Pastor Viorel, detașat de noi la Întreprinderea de autocamioane Brașov, beneficiază pe toată perioada detașării sale de drepturile prevăzute în Codul Muncii, art. 68 și de Legea 57/1974. Pentru a-și primi aceste drepturi este rugat să se prezinte la noi, la Biroul retribuire pentru întocmirea formelor respective, iar pentru abonament gratuit pe C.F.R., la administrația întreprinderii unde lucrează.

■

De la I.A.P.I.T. : În revista Flacăra nr. 3 și 6/1979, sub semnătura lui Dumitru Graur, au fost publicate două materiale care sesizează o seamă de aspecte negative vizînd activitatea discotecilor. În urma controlului efectuat de noi, de către O.J.T. și organele de miliție, s-a stabilit că vinovat de cele întîmplate este casierul Pascu Ștefan, angajat sezonier al I.A.P.I.T. și căruia, în consecință, i s-a desfăcut contractul de muncă. Promitem că vom lua măsuri energice pentru eliminarea stărilor critice la discotecile care ne aparțin.

■

La parterul imobilului în care locuiesc, strada Unirii nr. 47, există un Cafe-Bar al I.A.P.I.-ului care, neavînd toalete și grup sanitar, reprezintă un adevărat focar de infecție. Neexistînd posibilitatea unei sesizări directe a barului, a fost spart peretele care corespunde în gangul apartamentului nostru instalîndu-se un ventilator asurzitor care ne viciază aerul. Așteptînd un copil care va fi nevoit să trăiască într-un mediu septic, sîntem pe bună dreptate îngrijorați. Cerem organelor în drept soluționarea acestei situații. **(Al. Dobrescu,** Craiova)

De la Comitetul municipal Cluj-Napoca al P.C.R. : Pentru prevenirea și înlăturarea neajunsurilor semnalate de către lucrătorii oficiului P.T.T.R.-Cluj 9, s-a stat de vorbă cu toți factorii de răspundere stabilindu-se : eșalonarea mai chibzuită a repartiției de combustibil pe timp friguros, corelarea programului de funcționare a centralei termice cu cel al unității, întărirea ordinii și disciplinei la personalul muncitor de la centrala termică, intensificarea controlului și supravegherea muncii la această unitate.

■

Mă numesc Gh. Popa, sînt din municipiul Deva și de 10 ani mi-am cumpărat un apartament în bd. Kogălniceanu nr. 10, bl. F3, sc. 3, et. 4, ap. 20. Dar de cînd locuiesc aici pot să afirm că mai tot timpul nu am avut apă potabilă, de apă caldă nici nu mai vorbesc. La început am crezut că așa cum nici într-o familie nu le ai pe toate gata, tot așa și cu gospodărirea municipiului, trebuie să ai răbdare. De atîta vreme însă noi plătim aerul ce se aude prin robinete.

■

De la Consiliul popular al sectorului 6 : Urmare a scrisorii tovarășei Ghiorghița Pavel din strada Peciu Nou nr. 26, sectorul 6, adresată revistei Flacăra, care solicita închirierea unei locuințe din fondul locativ de stat, corespunzătoare familiei sale, vă aducem la cunoștință că a fost rezolvată cererea sus-numitei în sensul că i s-a închiriat o locuință din mișcarea a II-a compusă din două camere cu acces la dependințe, în Calea Rahovei nr. 265, în același sector.

■

Mă numesc Nina Pislaru, din Stîlpeni, Argeș. Am hotărît ca împreună cu soțul meu să întreprindem o excursie în Bulgaria, în luna iulie 1979. Întrucît dorim ca această excursie s-o facem cu autoturismul proprietate personală, O.J.T. Pitești ne-a îndrumat către A.C.R. Nimic rău în acest lucru, mai ales că amîndoi sîntem membri ai A.C.R. Dar acolo ni s-a pus condiția să mai facem încă trei asemenea membri. Neavînd pe cine, am plătit taxa pentru trei persoane. Dar unde-s persoanele ? am fost întrebați. Persoanele nu-s. Și uite așa nu vom pleca nicăieri.

■

De la Centrala industriei poligrafice : În legătură cu insuficienta cantitate de căldură de la căminul de nefamiliști al Combinatului poligrafic Casa Scînteii din str. Străulești nr. 13, vă comunicăm : acest cămin cu 300 de locuri și 4 etaje este într-adevăr prost încălzit. Furnizorul de căldură, G.I.G.C. din sect. 4, a fost solicitat din octombrie 1978, în scris și verbal, să rezolve situația. Și nimic concret. După o discuție recentă cu inginerul Lupan s-au luat unele măsuri. Sperăm să nu avem surprize.

■

Mă numesc Petru Labo, muncitor la barajul Vîrșolț, Sălaj. Au trecut o vară, o toamnă și o iarnă de cînd aștept chenzina a doua pe luna iulie 1978, expediată prin mandat poștal de către Direcția apelor Someș Cluj-Napoca. Poșta confirmă în luna septembrie neachitarea mandatului respectiv și intervenția făcută la Oficiul special de verificare a mandatelor din București. Numai banii nu apar.

■

De la Consiliul popular al județului Olt : Pe urmele sesizării adresate de tovarășul Iancu Roșu revistei Flacăra. La 8 mai 1978 Iancu Roșu din Vulturești i-a dat vicepreședintelui Consiliului popular suma de 200 de lei pentru eliberarea unei autorizații de construcții. Diferența de 100 de lei a fost însușită de către Gheorghe Stroe, vicepreședinte, și Ilie Dutică, secretar. Nejustificat. Pentru abuzul comis, cei doi vor fi puși în discuția Comitetului executiv al Consiliului popular județean unde se vor hotărî măsurile ce urmează a fi luate.

■

Mă numesc Vasile Doroftei, locuitor al Timișoarei. Faptele : marți, 20 februarie a.c., a avut loc un accident în apropierea complexului turistic Muntele Mic. Victime : trei copii între 3 și 5 ani dintre care doi au decedat. Cauzele : turiștii sînt nevoiți să călătorească și azi cu ocazii din cauza așa-zisului teleferic care mai mult stă decît merge. Cine trebuie să analizeze proasta lui funcționare și întreținere, defectuoasa organizare a mijloacelor de transport care duc la asemenea nenorociri ?

■

Mă numesc Ilisea Popa, sînt din comuna Liești, Galați, și am 62 de ani. Din 1962 m-am înscris în C.A.P. dar din pricina celor 7 copii nu am putut activa din primul an. Cînd aceștia s-au mărît, am lucrat doar puțină vreme, vederea începînd să mă lase pînă n-am mai văzut deloc. Am ajuns o povară și pentru soțul meu, stînjenindu-l în munca pentru cîștigarea celor necesare existenței. Cine să mă ajute să pot cîpăta o pensie de invaliditate sau ceva asemănător? Nu văd, dar aud foarte bine despre grija pe care o are partidul nostru pentru toți cetățenii, ceea ce mă face să sper că am și eu acest drept.

■

De la Comitetul municipal Galați al P.C.R. : Cetățeanul Șerban Nicolae din București sesiza revista Flacăra cum că Vicol Corneliu din Galați, str. Călugăreni nr. 57, și-a făcut în curte o adevărată creșcătorie de porci, infestînd atmosfera, punînd sub semnul îmbolnăvirii iminente pe locuitorii din jur. Organele veterinare precum și cele de miliție au constatat sesizarea întemeiată. I s-au aplicat lui Vicol Corneliu amenzi repetate, de la 500 la 2 000 de lei. Acesta s-a angajat să predea statului 45 de porci, cu contract. Controlat acasă, s-a constatat că mai avea doar 3 porci.

■

Din partea asociației de locatari a blocului 106 B din Șoseaua Iancului : În numele a 240 de locatari vă rugăm să ne sprijiniți în legătură cu mutarea unei uzine de produs zgomote, amplasată la subsolul blocului nostru, care ne pune viața și sănătatea în primejdie. Nu putem trăi în condițiile unui urlet permanent și ale unor bubuituri ca de tun repetate din 10 în 10 minune, fiind supuși unui adevărat bombardament de decibeli. Pînă acum nimeni n-a răspuns apelurilor noastre justificate.

■

Din partea Consiliului popular al municipiului Turda: Am constatat că tovarășul Vasile Mureșan, muncitor la Întreprinderea chimică Turda, locuiește cu familia sa compusă din 3 persoane într-o singură cameră ce nu corespunde normei locative la care are dreptul. Constatîndu-se abaterî de la aplicarea legii nr. 5/1973 și a H.C.M. 880 s-a procedat la refacerea listelor de priorități. Vasile Mureșan, care figura la poziția 40, urmînd să primească în cel mai scurt timp o locuință confort I pe măsura nevoilor sale.

■

Mă numesc Marcel Dobrogeanu și sînt din satul Racovița, comuna Polovragi, Gorj. Vă aduc la cunoștință că pe traseul București — Pitești — Rm. Vîlcea—Novaci, conducătorii auto se abat în mod nejustificat de la graficul înscris în Mersul autobuzelor, pe secțiunea Slătioara — Polovragi. Astfel locuitorii satelor Rugetu, Florești, Cerna, Racoviță și Polovragi sînt nevoiți să pacurgă pe jos 4—8 km ori să aștepte degeaba în stații. Și doar drumul este în bună stare. În fața acestui caz de indisciplină, conducerea centralei de transporturi auto, sesizată de locuitorii satelor, tace.

● „FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.

Cum trece timpul degeaba peste unii oameni

Se mai supără oamenii, vecinii, vreau să zic, într-o viață de om dar nu-și dau neapărat în cap unul altuia cu ce apucă, ne spunea zilele trecute un țăran din Birzotenii Horezului, sat asimilat deja, din punct de vedere administrativ, în perimetrul orașului care își pregătește intens, de cîțiva ani, macheta viitoarei sale înfățișări. Încruntarea omului și a cîtorva zeci de concetățeni ai săi, care au semnat o scrisoare trimisă redacției, se leagă de repetatele acte de huliganism vecin cu tîlhăria comise în ultimii ani de un membru al obștii acestor țărani cu gospodării individuale. Cel incriminat se numește Constantin Ciontea și poartă — nu se mai știe de ce și de cînd — porecla de Lișcă, sub care îl știu și cei ce l-au uitat numele din acte. Are 53 de ani, căsătorit, fără copii și lucrează în prezent ca necalificat, la Întreprinderea de utilaj chimic și forjă Govora, unde execută o condamnare de **trei luni închisoare cu obligare la muncă corecțională într-o unitate productivă.** În colectivul muncitoresc de la Govora își execută corect sarcinile și nu se plînge nimeni de el. Zilele trecute, secretarul comitetului de partid pe întreprindere îl invita chiar să se gîndească, pînă la executarea pedepsei, dacă nu vrea să intre definitiv în colectivul unității. Aceasta avînd în vedere mai ales autocaracterizarea sa ca un împătimit al hărniciei și al lucrului bine făcut. Deocamdată, Constantin Ciontea nu s-a decis.

Toți localnicii cu care am vorbit — și n-au fost puțini — acuză nestăpînita poftă de hartă a lui Lișcă, sporită adesea prin efectele vestitei țuici de Horezu. Că omul e circotaș nu încape nici o îndoială. „Am mai executat un an de detenție", ne-a spus. Tot pentru scandal și loviri. În mai multe rînduri a închis drumuri — agricole, dar pe care oamenii așa le-au pomenit — numai pentru că treceau peste un loc al lui. Au intervenit autoritățile locale, l-au mai temperat, cînd au putut. Odată redeschiderea unui asemenea drum — pe care Constantin Ciontea îl păzea cu toporul sau cu coasa — s-a întîmplat abia în urma unei hotărîri judecătorești. Mulți oameni ne-au declarat că, din cauza amenințărilor lui repetate, nu mai au curaj nici să-i treacă pe la poartă pentru că „multora le-a găurit capul cu pietre". Cum la întreprinderea unde execută pedeapsa stă exact cele opt ore, după care revine zilnic acasă, își întrebuințează timpul liber împărțind în dreapta și-n stînga amenințări. Sînt vizați cu deosebire martorii adversarilor săi din ultimul proces. El este încredințat că de lungă vreme e dușmănit și persecutat de unii funcționari ai primăriei.

Actuala condamnare a lui Constantin Ciontea n-a reușit, oricum, să stingă conflictul. El este, — așa cum spunea și tovarășul Pantelimon Chirilă, președintele Tribunalului județean Vîlcea — „tipul omului care și-a făcut singur dreptate și care rămîne surd la tot ce nu-i convine". La Horezu, oamenii cu care am vorbit îl prezintă ca pe un pericol public în obștea cu care se ceartă mereu, ca pe un om ahtiat după pămînt. Primarul localității fiind în concediu, stăm de vorbă cu vicepreședintele, Dumitru Hangiu, care, în cei aproape 17 ani de cînd lucrează la acest consiliu, a fost o bună vreme el însuși primar. Ne confirmă comportamentul scandalos al lui Constantin Ciontea. Știe că acesta a folosit fără drept o porțiune de teren — proprietate de stat — pînă cînd, la reclamația cuiva, i s-a măsurat întreaga proprietate și i s-a luat ce nu era al lui. Elisabeta Ghițescu, tehnician cu vechime apreciabilă la consiliu, acuză și ea recalcitranța lui Lișcă. La procesul pentru drumul închis abuziv a fost cu organele de justiție la măsurarea terenului. E vorba de o parcelă primită de el în schimbul uneia ce intra în perimetrul I.A.S. S-a întocmit act de schimb. Un asemenea act implică acordul părților. Ciontea dădea 25 de ari și primea 51. Asta tocmai pentru că locul era traversat de drum. În act însă **n-au fost consemnate asemenea „detalii".** Cine e vinovat? Elisabeta Ghițescu zice că nu știe. Aflăm, printre altele, că în registrele agricole, la toți oamenii, suprafața parcelelor a fost înscrisă conform declarației neverificate a proprietarilor. În multe cazuri, cei de la primărie nici nu știu unde se află aceste parcele. Cu intenția diminuării impozitului, ni se spune, mulți au declarat mai puțin decît au. Plusurile ies la iveală cu ocazia certurilor pentru moșteniri sau cînd oamenii se reclamă între ei. **Nimeni nu știe azi la primărie cine și cît are în plus.** Cearta pentru care Ciontea se află acum condamnat a arătat nu numai că neamurile pot să-și dea unul altuia cu furca de fier în cap deschizînd ferestre neautorizate pentru mințile înfierbîntate și locuri suplimentare de intrare în aceste capete pentru argumentele ce li se pare că ajung mai greu acolo, dar învrăjbirea, urmată de măsurarea corectă, a mai arătat că fostul proprietar deținuse un hectar și 20 de ari mai mult decît scria în registrul agricol.

Pe fondul inexistenței unei evidențe corecte a terenurilor agricole, certurile, suspiciunile și evitarea rigorilor legii se întind, la Horezu, cu mult dincolo de persoana și de apucăturile lui Constantin Ciontea. Acesta este, din păcate, adevărul. Actele de schimb, dictate de comasările pentru actualul I.A.S., s-au făcut, la început, de către o comisie regională care a lucrat, în unele cazuri, neglijent și incorect. Dumitru Hangiu precizează că, ulterior, unele incorectitudini au fost corectate la reclamațiile oamenilor. Elisabeta Ghițescu ne spune că „nici acum nu sînt clare lucrurile cu unii cetățeni și cu proprietățile lor din cauza indulgențelor acelei comisii".

De ani de zile, duminicile lui Costică Ciontea se consumă la comisia de judecată și prin tribunale. Uneori a avut pe rol 6 procese, ne spune Petre Dichel, de 10 ani pînă de curînd președinte al comisiei de judecată. În ultimii trei ani Ciontea a apărut în fața comisiei de judecată de zece ori, în 18 procese. Războiul se poartă adesea între neamuri. Luptele continuă.

În ce ne privește ne bucurăm că omul nu și-a îndeplinit deocamdată toate amenințările, după cum sperăm, pentru el și pentru liniștea obștii din care face parte, că se va încadra în colectivul muncitoresc al întreprinderii la care muncește acum, unde ar putea să lucreze cinstit, pe măsura hărniciei cu care se laudă, și să cîștige bine.

DORIN GHERGHINESCU ■

„Pe baza cererii gestionarului și a probelor de lucru"

La Mehadia s-a inventat o nouă pedeapsă pentru . hoție : mustrarea. Urmată, firește, de mustrare scrisă cu avertisment.

Prima veste ne-a venit de la un tînăr din satul Crușovăț. Stricîndu-i-se radioul și televizorul, Constantin Bain le-a dus la cooperativa din Mehadia, care are o secție anume pentru repararea unor astfel de scule. În teorie, cel puțin. În fapt, Arapu Cristian — gestionar, expert și unic lucrător al secției sus-numite — primea, de primit, aparate pentru depanare, însă nu prea le repara. Poate nici nu știa să le repare, noi sîntem gata să îl și compătimim pentru aceasta. Ce te faci însă cu clienții, oameni lipsiți de inimă care pretind să își capete înapoi aparatele de radio și televizoarele în stare de funcționare?

Un astfel de om nemilos este și cititorul nostru, Constantin Bain. În rarele ocazii cînd a avut fericirea să dea de el, i-a tot pretins lui Arapu aparatele reparate. După mai multe luni a vrut omul să și le recapete oricum. Apoi, măcar să le vadă. Abia după un an de zile cooperativa i le-a restituit. Nu în aceeași stare în care le adusese, cum poate v-ați grăbit să credeți, ci mult simplificate, cum s-ar zice, prin sustragere de piese, fapt căruia contabilul-șef Simion Greu i-a dat filozofica interpretare : „Asta-i situația!" În plus, radioul și televizorul aveau cîte un sigiliu și amîndouă erau pomenite în proces-verbal de restituire, încheiat în absența ghinionistului Cristian, deoarece el tocmai atunci se afla într-un loc de unde nu se pleacă cu bilet de voie, dar asta-i o altă poveste.

Azi vom relata numai episodul Mehadia din cei 27 de ani ce s-au scurs din viața cît se poate de strîmb începută a lui Arapu Cristian.

Și-a făcut apariția la Mehadia în vara anului 1977. Ar fi un ingrat dacă s-ar plînge că i s-au făcut greutăți la încadrarea sa în Cooperativa de consum din localitate, care avea secție de depanare radio-tv, dar nu avea depanator. Într-un elan de antibirocrație, nu i s-a mai cerut adeverință de cazier. În cadrul aceluiași elan nu i s-au pretins nici acte privind studiile, nici contract de garanție, nici carnetul de muncă etc. Ceva însă i s-a cerut totuși, iar el a și dat : o cerere de încadrare. Astfel, cum stă scris în nota de constatare din 7 octombrie 1978 a U.J.C.C.C. Caraș-Severin, încadrarea lui A. C. s-a făcut, simplu, „pe baza cererii gestionarului și a probelor de lucru". Probe de lucru — e și asta numai un fel de a spune, de vreme ce examinatorul nu putea fi, într-o C.C.C. (cooperativă de consum și de credit) decît un contabil, un economist ori un lucrător din comerț sau alimentația publică.

Practic, ca **gestionar și depanator,** în baza unei simple cereri de încadrare, o persoană despre care nu se știa nimic a luat în primire unitatea, a semnat de primire pentru cîteva chitanțiere și carnete cu bonuri de reparație, apoi s-a pus pe treabă, adică pe încasat bani, în schimbul cărora nu prea elibera chitanțe și nici nu restituia aparatele aduse la reparat. În septembrie 1977 a înregistrat încasări pentru manoperă în sumă de 205 lei, drept care a fost retribuit cu 88 lei (!), apoi 2 luni la rînd bonurile de lucru și, prin urmare retribuția, s-au menținut la cota 0 (zero !). Criticat probabil, sau chiar mustrat, el a făcut un efort suprem, înregistrînd în decembrie încasări de 3 212 lei, retribuție lunară 1 406 lei. Și iarăși 2 luni pauză, pentru ca în martie 1978 să mai bage în casa cooperativei 2 817 lei, iar în buzunar 1 260 lei. După aceea, activitatea lui nu s-a mai oglindit scriptic decît în reclamațiile cetățenilor păgubiți, 40 la număr, în note de constatare, informări, referate, sancțiuni.

În ciuda aparențelor s-a dovedit pînă la urmă că răbdarea C.C.C. Mehadia are totuși o margine. La 15 august 1978 s-a luat marea decizie a desfacerii contractului de muncă, concomitent cu sigilarea atelierului. Pentru care A. C. s-a răzbunat aprig, rupînd sigiliul și adresînd fără zăbavă unor foruri centrale și presei memorii în care aducea conducerii cooperativei 21 acuzații, una mai gravă decît alta. Ancheta efectuată anul trecut, în octombrie, de către Marius Stoian și Horia Cireașă, lucrători ai U.J.C.C.C. Caraș-Severin, confirmă cîteva (..faptul că fostul gestionar Zarva Vasile de la magazinul metalo-chimice Mehadia nu a depus la angajare cazierul judiciar și nu i s-a întocmit carnet de muncă") și infirmă numeroase acuzații (de exemplu „faptul că primitorul-distribuitor prestează muncă de îngrijitor al animalelor din gospodăria președintelui de cooperativă, deoarece din constatarea făcută la fața locului a rezultat că acesta nu are și nu a avut porcine sau alte animale"). Rezultatele anchetei nu au fost comunicate „petentului Arapu Cristian", el fiind atunci arestat de miliția județului Mehedinți. Fusese prins la volanul unui automobil furat din Drobeta-Tr. Severin.

Cît privește aparatele și piesele lipsă, nenumăratii păgubași din Mehadia și alte sate nu au altceva de făcut, deocamdată, decît să aștepte judecarea procesului intentat lui A. C. La sediul cooperativei nu l-am găsit decît pe un membru al consiliului de conducere, Stepa Savu, șef de unitate în alimentația publică, iar el nu a fost în măsură să ne spună prea multe despre felul cum vor fi despăgubite persoanele escrocate de Arapu. Doar atît, că pînă la urmă oamenii nu vor rămîne păgubiți și că în procesul aflat pe rol la judecătorie C.C.C. Mehadia s-a constituit parte civilă, pentru un prejudiciu de 10 000 lei.

Ne temem însă că, în fapt și în drept, problema se pune altfel. Aducîndu-i aparate la reparat și avînd el firmă, chitanțier etc., oamenii nu erau clienții particulari ai lui Arapu Cristian, ci ai Cooperativei (de consum și credit!) Mehadia. Pe de altă parte, legea tocmai pentru asemenea eventualități prevede obligativitatea contractului de garanție la atribuirea oricărei gestiuni. Și dacă nu clienții înșelați poartă vina că la încadrarea lui A. C. legea a fost eludată, de ce să plătească ei?

MIRCEA FODOREANU ■

● POȘTA REDACȚIEI

SOCIAL

● **Țimpău Andrei** — Iacobeni: Doriți să deveniți corespondent voluntar al revistei „Flacăra" și nu știți cum să procedați. Despre ce să scrieți? Încercați să scrieți despre lucrurile despre care scriem noi — adică muncă, viață, demnitate, curaj, etică și echitate, sănătatea omului, nivelul său de trai. Cum să scrieți? Sincer și corect ● **Mihalache D. Gheorghe** — Rm. Vîlcea: Vă rugăm să ne scrieți de urgență ce anume doriți de la noi. S-ar putea să aveți dreptate dar nu avem cunoștință de niște anterioare sesizări ● **Zmău Teodora** — Tismana, Gorj: Zilnic la secția de scrisori, probleme cetățenești, între orele 10-13 există un tovarăș care vă va asculta și, cît îi stă în puteri, ajuta ● **Ticuță Cimpulungeanu** — Cimpulung Muscel: În poemul „Licoare amăgitoare" afirmați: „Băiete cu acest vici / Închide ispitei poarta / Fără zgomot la pisici / Singur îți cauți soarta". Cu sau fără zgomot la pisici alcoolismul rămîne incontestabil un mare dușman al omului ● **M. Georgescu,** Bitolei 37 — București: Ați primit numărul 10 al revistei mototolit și murdar. Am trimis exemplarul la cei în drept cu rugămintea ca astfel de fapte să nu se mai repete ● **Șandor Teodor** — Florești-Cluj: Vreți să popularizăm activitatea pionierilor din echipajul „Egreta" dar nu dați numele lor, nici alte date, ci vă referiți pe larg la prezența tov. Alexandru Rus, vicepreședinte al Consiliului Național al Organizației Pionierilor la Gilău. Asta e cu totul altceva.

EUGEN SECELEANU ■

JURIDIC

● **State Piroska** — Brașov: Tatăl dv. bătrîn poate fi întreținut fie de obște, fie de copiii lui. Obștii — susțineți dv. — nu i-a făcut decît rău. Ce-i drept, fiilor la fel. Dumneavoastră parcă îi datorați mai mult decît societatea ● **Savin Dumitru** — Gorj: Funcționarii Consiliului popular au obligația să vă elibereze actul cerut ● **Gaman Lazăr** — Cernavodă: Mama locuiește singură (4 camere). Dv., cu familia, într-o singură cameră (6 persoane). Nu instanța vă poate ajuta, ci Consiliul popular ● **Teodorescu Sofia** — Drobeta-Tr. Severin: Se împart numai lucrurile dobîndite în timpul conviețuirii ● **I. Bădin** — Prahova: Vă adresați executorului judecătoresc din orașul unde locuiește fosta soție ● **Ion Gavril Neștianu** — Vaslui: M. Dumitru se află în deplinătatea drepturilor lui, dacă a fost reabilitat ● **Ștefan Ungureanu** — Brașov: „Cel în cauză" a fost destituit din funcție și în prezent se află în cercetare penală ● **Un grup de cetățeni** — Turda: Aveți dreptate. Trimiteți copie de pe hotărîrea judecătorească, sau veniți la redacție ● **Teodoreanu Valeria** — București: Reveniți cu un memoriu explicit. Întrebările sînt îndreptățite, nu știm însă la ce se referă ● **Iosif Botaș** — Toplița: Și noi sîntem de părere că banii de la nuntă se împart în părți egale ● **Balaban Nicușor** — Ilfov: Aveți dreptul, în plus, la jumătate din jumătatea care s-ar fi cuvenit mamei. Ca să acționați, consultați un avocat ● **Ologeanu Marioara** — Olt: A doua autorizație eliberată de Consiliul popular al comunei Rusănești nu este valabilă. Reveniți după proces.

NICOLAE CRISTACHE ■

ADMINISTRATIV

● **Marin Ion** — com. Periș (Ilfov): Mama dv. are o vechime în muncă în C.A.P. de numai 4 ani (în care a realizat volumul de muncă stabilit de adunarea generală). Deci nu îndeplinește condițiile de vechime de cel puțin 5 ani cerută de actele normative în vigoare pînă la 31 decembrie 1977 și cu atît mai puțin prevederile Legii nr. 4 din 1977, care a intrat în vigoare la 1 ian. 1978, prin care se precizează că pentru obținerea unui drept de pensie, cooperatorii trebuie să aibă cel puțin 10 ani vechime în muncă în C.A.P. ● **Vasilica Stan** — București: Cererile lucrătorilor din comerț de stabilire a domiciliului în Capitală, urmează a fi reînaintate Consiliului popular al municipiului București, respectiv Comisiei de analizare a temeiniciei cererilor în acest sens ● **Ileana Fetic** — com. Neholu (Buzău). Pensia de urmaș se acordă numai copiilor și soției celui decedat, nu și părinților ● **Radu Ilie** — București: Ne-ați trimis o copie a unei foi de observație clinică medicală. În ce scop? Reveniți ● **Ion Tănase** — Brăila: S-a anulat înregistrarea din cartea de muncă a perioadei 1935—1937 pentru că, reconstituită cu martori, aceștia nu au putut dovedi că au lucrat cu dv. în același loc de muncă ● **Ana Corduban** — Cîmpulung Moldovenesc. Nu îndepliniți condiția de vechime pentru a fi promovată pe funcția de dactilograf principal II.

MARGA NEDELEA ■

● Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—13.

Eveniment cultural

Cronică la o capodoperă

A CINCEA LEBĂDĂ : tulburătoare această nouă piesă de Paul Everac ! Tulburătoare pentru sufletul, pentru mintea, pentru conștiința tuturor contemporanilor care nu vor sau chiar, mai grav, nu pot să-și trăiască viața altfel decît în limpede cunoștință de cauză. Ori poate e și mai tulburătoare tocmai pentru acei care au făcut compromisul acceptării mersului după cum bate vîntul momentului : pentru că pe aceștia îi trezește la urîta realitate a viețuirii lor. E tulburătoare pentru suflet, pentru că ne spune cu o căldură dintre cele mai omenești — aceea născută din sensibilitate de artist și întreținută cu măiestrie de artist : e frumos, civilizat, și principial — oameni buni — că v-ați făcut un cod moral ; numai că — fiți atenți ! — nici un cod de pe lumea asta n-a putut, nu poate și nici n-o să poată cuprinde soluții pentru toate încurcăturile vieții și pentru toate adevărurile vieții ! E tulburătoare, piesa, și pentru minte, pentru că ne spune cu un cerebralism dintr-acelea profund lucide : oameni, voi, ființe cu rațiune, iubiți-vă codul de înțelepciuni și bune intenții, însă nu uitați și de viață, altfel vi se va usca sufletul și anii singurei voastre vieți ! E tulburătoare, piesa, și pentru conștiințe pentru că ne spune dialectic : tovarăși, să ne prețuim ideologia, fiindcă e copilul minții noastre, dar să nu ne amăgim că un adevăr e bine găsit pentru întreaga veșnicie și nici că un precept ideologic e mai de preț decît însiși oamenii.

Piesa are meritul de a ne pretinde să fim revoluționari nu doar față de acei de dincolo de granițele timpului și spațiului, ci revoluționari față de noi înșine : acestia de aici și de azi și cu propria noastră gîndire de acum. Piesa are meritul de a face o analiză profund intelectuală, chiar științifică, a relației viață-principii de viață. Piesa are meritul artistic de a fi o construcție dramatică optim adecvată demonstrației pe care autorul vrea s-o facă și de a fi scrisă cu o înaltă ținută profesională și cu o masivă încărcătură emoțională. Piesa are meritul — moral — de a oglindi cinstit viața ; îmi îngădui să spun că personajele sale, o adevărat nu toate, au — față de unii dintre noi, cei de azi — forța demascatoare, forța de trezire la realitate pe care o au personajele „Scrisorii pierdute" față de grimasele chipurilor oamenilor vremii lui Caragiale. Piesa are meritul de a face judecăți cu intransigență și de a-și rosti mesajul fără îmblînziri de ton, fără prudențe umilitoare și pentru autor și pentru spectator, fără minciuni, fără jumătăți de măsură. Așa cum la vremea sa „Puterea și Adevărul" lui Titus Popovici a marcat o răscruce în literatura dramaturgică prin onestitatea cu care a spus că, prin exces de zel, revoluția poate greși față de oameni, în procesele juridice, „A cincea lebădă" a lui Paul Everac spune că revoluția — prin desprindere de viață și claustrare în principii, oricît de umane și drepte ar fi acestea — poate fi citeodată nedreaptă față de unii oameni, în procesele sale morale.

Dîndu-ne această piesă, Paul Everac se autodefinește ca o conștiință a epocii, ca un activist revoluționar, ca un dramaturg de o valoare care îl depășește hotarele țării sale și ale vieții sale. Totodată, îi obligă pe colegii în ale dramaturgiei, să scrie la o nouă cotă calitativă a artei, onestității și intransigenței revoluționare.

E greu pentru un cronicar să rostească concomitent cu o premieră deci înainte de a trece timpul — înțeleptul timp care le verifică pe toate, confirmîndu-le sau infirmîndu-le — cuvîntul capodoperă. E greu dar e și de mare bucurie să consemnăm negru pe alb : un contemporan al nostru a scris, despre noi, o capodoperă. Nu numai a sa, dramaturgul Paul Everac, ci a literaturii române din acești ani ai construcției socialiste.

Spectacolul Teatrului Giulești a dat piesei îmbrăcăminte de ținută. Regizorul Tudor Mărăscu a lucrat cu măsură în toate și cu minuție în relația esențială cu actorii. George Dorogenco, dînd primat ideilor piesei, a sugerat dar numai atît, deci fără îngroșări inutile, că totul se petrece înaintea unei instanțe morale. Actorii Sabin Făgărășanu, Radu Panamarenco, Athena Demetriad, Nicolai Ivănescu, Ion Colomiet, Mircea Dumitru și Marian Lepădatu au luminat fiecare în felul său și fiecare cu o bună parcimonie, cîte o fațetă a aceluiași personaj pe care-l compun împreună : colectivitatea. Avantajați de partituri, Ștefan Mihăilescu-Brăila și-a purtat personajul cu mult firesc, cu obișnuitul său firesc ; Olga Bucătaru a făcut ca personajul său, moralizatul ajuns moralizator, să dobîndească o — interesantă și omenească ! — voluptate a vindictei : Agatha Nicolau a știut să nu dezvăluie și ridicolul dar și dramatismul unei flori care, de-atîta luptă pentru gingășia florilor, nu s-a ofilit ci, mai grav, a ajuns o floare de piatră ; George Bănică, într-o mască de cinic, un suflet tandru plînge-rizînd la spectacolul melodramei cărcia, în numele moralei i se dau, imoral față de viață, dimensiuni social-politice ; Irina Mazanitis, cuceritor veselă într-o partitură inițială, a creat, prin realism și prozaic și liric, un personaj cu multă flabilitate pentru memoria și sufletul spectatorilor ; în fine, Corado Negreanu duce greul piesei dar nu numai că nu gîfîie, ci îl duce și cu nuanțe, precum și cu o continuă seriozitate chiar și-n teritoriul comic al rolului (rol în care, dacă actorul s-ar fi detașat, și-ar fi fost ironic cu personajul, tot rafinamentul alternanței comic-dramatic s-ar duce, fiindcă se românește spus, pe apa sîrîelii).

Încă o dată, giuleștenii au creat și ne-au dat sentimentul liniștitor de echipă solid închegată, artisticește, și cu bușolă — politică — bună.

NELU IONESCU ■

Profesiune de credință

Viața ce ți-am dat

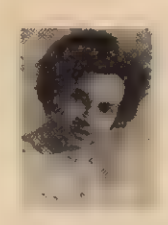

De la „Amfitrion" de Plaut, piesa mea de debut, și pînă astăzi sînt ani, care numărați în titluri de piese înseamnă o sută. Nu vă speriați, e vorba de o sută și mai bine de premiere, fie pe scenă, fie la radio sau la televiziune. Arta nu este și nu poate fi un drum iremediabil ascendent. Orice răspuns implică întrebări, orice etapă — opriri, așteptări, căutări. O căutare declanșează o alta și răspunsul, pe care îl presimțim, atît în noi dar mai ales la partenerul nostru care este publicul și la partenerii direcți ai regizorului care sînt dramaturgul și actorul acest răspuns, uneori, este alb imaculat, alteori de n e î n ț e l e s sau îndoielnic.

Sînt multe spectacolele mele, de care mă simt legată și astăzi. De exemplu : „Petru Rareș" de H. Lovinescu, „Pogoară, iarnă" de W. Anderson, „Beckett" de Anouilh, „Egmont" de Goethe, „Lungul drum al zilei către noapte" de O'Neill, „Micii burghezi" de Gorki, „Profesiunea doamnei Warren" de Shaw, „Domnișoara Nastasia" de G. M. Zamfirescu etc., etc. „Viața ce ți-am dat" de L. Pirandello. Și iată că așa și este. O viață pentru teatru.

Serialul „Mușatinii", de pildă, îl consider un moment important în cariera mea, și dacă vreți, cu oarecare liniște, pot spune că a fost un moment important în cariera teatrului la televiziune. Mă gîndesc acum la alt moment al literaturii române : „Ciocoii vechi și noi" de Nicolae Filimon, transformat în posibil serial, poate chiar într-un viitor apropiat.

Sînt un regizor care dorește mereu să lucreze ca regizor. „A lucra ca regizor" înseamnă pentru mine a-mi manifesta o opțiune, a deslușî în mine și în „lume" nu „regia", ci implicarea directă a insului și consecințele acestei implicări.

Pentru moment însă, după ce foarte recent am realizat la Teatrul național german din Weimar, R.D.G., „Comedia erorilor" de W. Shakespeare, regizorul care sînt va trebui să aibă oarecare răbdare. Problemele teatrului în care mă aflu acum, Teatrul „Ion Vasilescu", mi se par interesante și este normal să mă dedic în primul rînd acestora.

Nu minuni trebuie așteptate de la un nou director și nici el însuși nu trebuie să aștepte minuni de la el însuși. În schimb, o considerare foarte lucidă a realității, o cumpănire a pașilor care trebuie făcuți pentru atingerea unui obiectiv major presupun urmărirea unei suite de mici obiective realist privite, bine chibzuite și mai ușor accesibile. Și în momentul în care aceste obiective se precizează, atunci trebuie realizate cu încăpățînare. Pare un țel modest. Nu am fost foarte modestă în tinerețea mea și nici nu prea cred în modestie cînd e vorba de artă. Dar avem mereu de învățat, de ascultat, de comparat și astfel învățăm înțelepciunea.

Ca proaspăt director îmi dau seama că fantezia rămîne suverană doar în domeniul artei, în organizare ea este catastrofală. Aș vrea să influențez repertoriul numai prin acele opțiuni care țin seama de ce trebuie să însemne acest teatru efectiv, ceea ce trebuie să cucerească el ca loc al său specific în ansamblul teatrelor bucureștene și în ansamblul teatrelor din țară, deoarece Teatrul „Ion Vasilescu" aparține, în același timp, Capitalei și județului Ilfov.

Ca regizor fiind eminamente subiectiv încerc o obiectivitate obligatorie față de mine și față de teatru.

SORANA COROAMĂ-STANCA ■

Minuitorii de glume

● **Noi, cetățenii care nu ne ocupăm cu regia și textele „Întîlnirilor de simbătă seara" venim la televizor, deși am avea de-acum destule motive să fim mai înțelepți, cu prejudecata că emisiunile acestea, de sfîrșit de săptămînă și pentru vola bună a milioane de oameni, trebuie să aibă umor sau, dacă nu, măcar un dram de voioșie. Noi, cetățenii în cauză, am aprecia, în absența hazului, și o anume cantitate de bunsimț. Există însă oameni care n-au nici una din prejudecățile noastre. Ei sînt chiar realizatorii „Întîlnirilor de simbătă seara". În timp ce noi, cetățenii din fața televizoarelor, ne simțim destul de stingheriți de vulgaritatea unor texte, ei, realizatorii, par a se simți din ce în ce mai dezinvolți. Dovadă că o iau de la capăt în fiecare simbătă. Pe data de 17 martie, realizatorii s-au chemat: Marin Traian, Nicuță Tănase, Fred Firea și Viorel Burlacu. Unul din textele scornite de dumnealor și cinstite cu o stăruință demnă de-o cauză mai demnă de trei fete fără voce, dar cu atîi mai sprințare, spunea următoarele : „...Minuitorii de glume-e-e-e, că ăștia sînt la pre-e-e-ț..." Chestiunea e următoarea: unde-or fi la preț ăștia, minuitorii de glume și cine cere un preț atît de mare pe dinșii dacă la emisiunile de satiră și umor nu apar decît minuitorii de glume proaste? Iată-i, de pildă, pe Dumitru Rucăreanu și Al. Lulescu zicînd și cîntînd cuplete schioape despre nu știu ce leoaică naivă „că-i mănîncă leuții leii cu o gazelă și cimpanzelii" precum și altele la fel. Iată-i defilînd pe ecranele televizoarelor pe-o seamă de actori cu prea jucați în teatrele lor din pricină de cabotinaj strîmbîndu-se cu dinadins la fiecare cuvînt, așa, ca să pricepem noi, cetățenii, că acolo ar fi hazul și morala. Privindu-i cum își scrîntesc gura ca să accentueze o glumă bearcă, noi, cetățenii, gîndim cu milă că dînșii, sărmanii, or fi dormit toată viața numai pe-o parte și-or fi rămas cu gura pe partea respectivă.**

O anchetă a televiziunii printre telespectatori ar dovedi, desigur, adevărul că între interesele acestora și interesele „minuitorilor de glume" cu seara și cu șușaneaua există o distanță. S-ar mai ști, cu acest prilej, că prezentatorul sau prezentatoarea ar trebui să învețe să vorbească românește înainte de realizarea emisiunii, nu pe parcursul ei.

Și, fiindcă vorbim de umor, îl aducem la cunoștință lui Florin Piersic — prezent duminică, 18 martie, seara într-o emisiune de Doamne ajută — că uneori prea multă încredere în propria memorie strică. Să recapitulăm, prin urmare: celebritatea lîngă care s-a fotografiat la un bal în junețe nu e Marilă Tolo, ci Jeanne Moreau. Cît despre isprăvile sale cascadorești — întrucît „Flacăra" a scris cîte ceva la timpul potrivit — util ar fi să le povestească mai rar.

TUDOR OCTAVIAN ■

● CAP LIMPEDE

CARTE

Un poet înzestrat anunță primul volum, „Drumul și timpul", al lui Adrian Vasiliu (Editura Eminescu, 1979). În primele două secțiuni ale cărții, în special (Însemnele și Sonetele), tînărul autor reține atenția cititorului cu poeme scrise limpede și dovedind o bună orientare în lumea cărților. Poetul reușește să insufle viață unor concepte filozofice, să ni le transmită într-o formă cît mai accesibilă. Un ser de intelectualitate sănătoasă răzbate din aceste versuri care sînt subtile fără a deveni artificiale. E surprinzătoare schimbarea la față a autorului în celelalte două părți ale volumului. Sentimentele și în special Baladele în care încercarea sa de a revigora un ilustru gen liric dovedește multă comoditate, simpla versificare în manieră nefiind suficientă pentru a ajunge la creații autentice, necontrafăcute. Repetăm totuși că Adrian Vasiliu este un poet care merită în continuare să intereseze pe cititori ● La aceeași editură, Gheorghe Lupașcu, în **Stăpînul timpului** — a doua sa carte, la multă vreme după debut — dovedește că încrederea pe care i-a acordat-o cu mulți ani în urmă revista **Amfiteatru** a fost justificată ● **Un volum de Fabule publică Ionel Gologan la Editura Scrisul românesc. Citîm din Cuvîntul înainte al lui Nicolae Balotă : „Fabulele lui Ionel Gologan reprezintă un remarcabil efort poetic spre resurecția unei specii literare aparent căzută în desuetudine. Cu o deosebită inteligență artistică, autorul acestor fabule inventează noi teme, propune moralități inedite. Expresia poetică este îngrijită, fabulele fiind foarte atrăgătoare prin mica ficțiune pe care o contin, cît și prin reflecțiile care o însoțesc" ●** Editura Dacia propune spre lectură volumul **Mult iscusita vremii slevă.** Cartea este o antologie alcătuită de George Togan (care semnează și prefața) cuprinzînd o seamă din cele mai frumoase poezii închinate de poeții transilvani Independenței și Unirii. Sînt prezente în antologie poezii memorabile ca acelea ale lui Andrei Mureșanu **(Un răsunet),** Scipione I. Bădescu **(Trompetele răsună),** Andrei Bîrseanu **(Ianul Unirei),** Octavian Goga **(Noi, Oltul)** etc. ● **La numai patru ani de la publicarea pentru prima oară a romanului Noaptea cu cai albi** de scriitorul bulgar Pavel Vejinov, roman distins cu premiul „Dimitrov", Editura Univers, îl pune la dispoziția cititorului român în traducerea lui Tiberiu Iovan. E un exemplu de operativitate și de orientare exactă spre valorile reper ale literaturii din țara vecină. „Plasînd acțiunea în lumea oamenilor de știință și abordînd cu pertinență o problematică vastă, autorul realizează o frescă sugestivă a societății bulgare contemporane". Am citat din prezentarea cărții întocmită de editură.

PLASTICĂ

● Expoziții. *La Galeriile de artă ale municipiului București expune pictură Petru Popovici. Fără a ținti neapărat la o teorie asupra farmecului satului și a naturalului vizavi de urban și artificios, peisajele lui Petru Popovici (ca detaliul întreaga peisagistică a ruralului concepută de pictorii orășeni) mărturisesc un tip aparte de simpatie la motiv. Că acesta vine sigur în întîmpinarea reveriilor bucureșteanului la sugestia unui spațiu de baladă și pace, că dorul de inalt și tihnit, de taină armonioasă a firii stă încă harnic între simțămintele contemporanilor ajunși cetățeni de oraș o dovedește neobișnuita afluență de public în expoziție. Abia mulțimea, ale cărei reacții la pictură sînt elocvente într-o idee, ne îndeamnă să vedem în pînzele nu prea mari ale lui Petru Popovici elementele unei teorii a frumosului. Se petrece în Galeriile municipale un interesant proces de lămurire estetică din care artistul iese încurajat în profunda sa onestitate, iar cetățeanul luminat de posibilitatea unei naturi ca aceasta, cordială, prielnică omului și poeziei. Originalitatea lui Petru Popovici se sprijină, pe de o parte, pe o justă înțelegere a tradiției și, pe de altă parte, pe o subtilă afectivitate cromatică.*

● Cartea de artă — *în seria „MANUSCRIS" a Editurii Meridiane, serie care îngăduie cunoașterea unor prețioase lucrări de cultură din bibliotecile noastre, puțin sau foarte greu accesibile cititorului de rînd, un volum de un incontestabil interes :* „MANUSCRISE MINIATE FRANCEZE ÎN COLECȚII DIN ROMÂNIA". *Studiul semnat de* Gheorghe Buluță *și* Corneliu Dima-Drăgan, *sobru și aplicat, referă asupra valorii de excepție a unor texte și a miniaturilor însoțitoare (Codex aureus, Psalterium Davidicum cum calendario, Rationale divinorum officiorum, Codex burgundus, Les noms, arms et blasons des anciens chevaliers de la Table Ronde, Maisons Royales de France, L'Ecole de Mars).*

Să ne cinstim cititorii

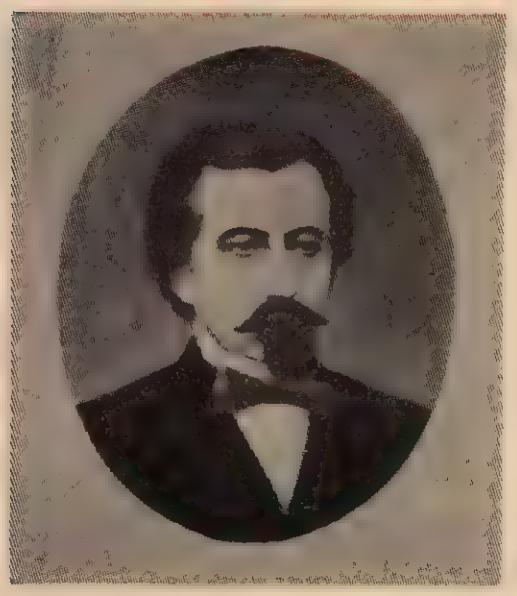

● **S-AU împlinit, la 17 martie a.c., 160 de ani de la naşterea lui Alecu Russo, autor al Cîntării României, al Amintirilor, al Pietrii Teiului, al Iaşilor şi locuitorii lui la 1840, unul dintre cei mai reprezentativi exponenţi ai paşoptismului, ideolog al specificului naţional şi teoretician al folclorului.**

„Ştefan e un luceafăr luminos ; Decebal este un soare întunecat ; ● însă umbra lui Decebal se întinde mai departe decît lumina lui Ştefan.

Ştefan este un om gigantic ce împle ochii ; Decebal se înalţă în zarea trecutului ca o zeitate nevăzută şi neînţeleasă.

Şi unul şi altul au avut acelaşi ţel, aceeaşi idee sublimă: neatîrnarea patriei lor ! Amîndoi sunt eroi, însă Ştefan e erou mai local, un erou moldovan, cînd Decebal este eroul lumii !"

ALECU RUSSO

Vorbiţi şi scrieţi româneşte

„Doi" martie ?...

Ca în orice limbă, şi în românește sînt **greşeli şi greşeli** de exprimare. Vreau să spun că unele imperfecţiuni în minuirea vocabularului şi în aplicarea regulilor propriu-zis gramaticale sînt mai puţin grave — ceea ce nu înseamnă, bineînţeles, că ele trebuie trecute cu vederea — în raport cu altele care încalcă înseşi normele de bază ale limbii şi care se cuvine a fi combătute cu toată fermitatea.

Ne vom opri la una dintre acestea din urmă, ea menţinînd să se extindă: este vorba de folosirea eronată a unor numerale atunci cînd trebuie să indicăm unele date calendaristice.

Cititorii rîndurilor de faţă au observat, desigur, în ce fel unii vorbitori utilizează numeralul pentru a desemna anumite zile ale uneia sau alteia dintre lunile anului. Spre a da un exemplu, să amintim că, recent, crainicul postului de radio Bucureşti, începînd prezentarea programului în dimineaţa zilei de **două** martie, a spus : „Astăzi, **doi** martie, soarele..."

Dacă numai pe acel crainic l-am fi auzit zicînd aşa, n-ar fi prea mare neajunsul, deşi vorbirea la microfonul posturilor de radio şi televiziune trebuie să constitue un model în ceea ce priveşte cultivarea, adică exprimarea corectă a limbii noastre de baştină. Practica aceasta însă, din păcate, tinde să pătrundă în limbajul multora, deşi acela care rosteşte sau scrie: **doi, doisprezece şi douăzeci şi doi** ianuarie, februarie, martie etc., în loc de : **două, douăsprezece şi douăzeci şi două** ianuarie, februarie, martie etc., încalcă în chip grav una dintre normele structurale ale limbii noastre, anume aceea potrivit căreia, **numeralul prin care se enunţă datele calendaristice amintite este de genul neutru,** adică se comportă ca în cazul — să zicem — al unor substantive cum sînt **microfon, creion** şi altele, căci rostim şi scriem în litere : **două, douăsprezece, douăzeci şi două de microfoane, creioane** etc.

Am amintit, pe lîngă obligaţia de a enunţa astfel respectivele date şi oral şi în **scris,** căci, oricît s-ar părea de curios, pot fi întîlnite, scăpate de sub tipar, şi texte de felul celui ce urmează: „...apoi seara vom pleca şi în dimineaţa zilei de **doisprezece mai,** vom..." **(Cîţiva Maigret italieni,** Editura Univers, pag. 95).

M-am întrebat cărei cauze să se datoreze faptul, semnalat aci pentru prima oară, dacă nu mă înşel. Înclin să cred că explicaţia ar putea să rezide în ceea ce constituie caracterul... economicos al vorbirii, doi, doisprezece şi douăzeci şi doi avînd o silabă mai puţin decît formele corecte două, douăsprezece şi douăzeci şi două.

Am avea de-a face, prin urmare, cu un fel de „brevilocvenţă", dar raţiunea acesteia, se ştie, operează, judicios, în alte direcţii, nu şi în cazul la care ne-am referit... Dar despre adevărata brevilocvenţă — cu alt prilej...

N. MIHĂESCU ■

Cronica literară

Horia Bădescu: „Ascunsa trudă"

Ceva s-a întîmplat cu poezia lui Horia Bădescu, poezie ce părea deja statornicită în tipare severe, ca balada şi cîntecul. Ne întîmpină acum din cele mai multe poeme un sentiment de înstrăinare şi de îngheţ bacovian. Anotimpul preferat e uneori toamna, alteori iarna. Totul dă expresie mai degrabă fiinţei retractile a poetului. Pe de altă parte, e vorba de o purificare a lumii poeziei, eliberînd cuvintele de inerţia sensului şi a imaginii. Reprezentările, prin concizia notaţiei, traduc şi ele o stare de crispare — mai rar, de uimire programatică. Poezia însăşi e definită ca „trudă ascunsă", deci tainică, a fiinţei în cuvînt : „Ceea ce spune / ochiul / e fiinţa ! / / Ceea ce spune / auzul / mişcarea ! / / Ceea ce spune / cuvîntul / ascunsa trudă de-a exista !" De unde atîta rigoare ? Fiindcă aici lirismul e mai puţin exclamativ şi sărbătoresc decît s-ar părea. Firește, poetul nu şi-a pierdut încrederea în cuvînt şi nici în poezie. Dimpotrivă. Numai că o astfel de poezie nu dezvăluie, ci ascunde cu pudoare sensurile ultime din fapte şi lucruri. Un poem se intitulează **Interdicţie.** Comunică un sentiment străniu, de strîngere în sine : „Să veghem / asupra ochilor noştri ; / pot privi înlăuntru / cele din afară / înspăimîntîndu-se". A te apăra de indiscreţia celor din afară e, oricum, o idee surprinzătoare la un poet al contemplaţiei imnice. Alteori, nu poate articula nimic ; destul totuşi pentru a fixa o clipă de uimire : „Te retragi în întuneric ; / somn. / Un melc în cochilia iernii / navigînd spre un alt anotimp. / Şi dacă ?..." **(Te retragi...).** Îi este propriu lui Horia Bădescu, printre altele, şi stilul abrupt, marcat de ecouri frînte, crispate, chiar dacă extatice. Multe dintre poeme n-au aparent nici început, nici sfîrşit, sporind astfel neliniştea şi teama de necunoscut : „Ca şi cum ai bate în uşă / bucurîndu-te / că nu-i nimeni acasă, / ca şi cum ai suna / prelung, / înspăimîntat întrebîndu-te / dacă dincolo urechea, / enorma ureche... ?" **(Vîrstă).** Ne dăm seama că, în felul acesta, orice poate fi pus (dar nu cu frivolitate) sub semnul întrebării.

Rar poet contemporan cu o percepţie atît de curată — fără spaime — a morţii. Cuvintele pot să pară uneori un balast imund. Moartea, în schimb, purifică, înseamnă trecere în viaţa „arhetipală" : „Spală-mă de cuvintele toate ! / Ce mai rămîne / e pasul / în moarte !" În astfel de situaţii elanul vital se spiritualizează, iar regimul poetic al imaginii ţine de insomnia lucidă. Concizia nu duce nici ea la rarefierea lirismului, cum s-ar bănui. Versul sugerează în adîncime armonii obsedante. Poetul e capabil să închege o viziune din numai cîteva reprezentări : „Ciori / pe un stîrv îngheţat ; / materia / oarbă de singurătate / hulpav devorîndu-se". **(Ciori).** În acest atît de original **haiku,** emoţia, oricît de stilizată, atinge sublimul grotesc. Analogia de tip intelectual nu abstractizează imaginile.

Muzicalitatea revine însă în elegii. Conţinutul nu se schimbă totuşi prea mult. O lamentaţie erotică, de extraordinară puritate, surprinde tocmai prin asocierea unor imagini cosmice. Dramatismul e sporit şi de transparenţa înşelătoare a versului : „Cade zăpada iubitor, iubito ; / ah, unde inima mi-am rătăcit-o ? / / Cade lumina, îngheţînd, de sus ; / ce mi-ai şoptit, ce încă nu mi-ai spus ? / / Cad păsările timpului prin ger ; / anii aceia n-am să ţi-i mai cer. // Cade eternitatea pe pămînt ; / tu nu mai eşti, eu nu mai sînt. // Cade în sine însuşi universul ; / de ce-am pornit unde sfîrşeşte mersul ?" Totul pare să fie căderea, surpare apocaliptică. De fapt, nimic nu părăseşte rostul adînc al firii. Zăpada, invocată la început, vindecă toate rănile universului. Elegia erotică îşi află tonul mai potrivit în romanţă. În alte multe poeme, meditaţia are ca pretext trecerea timpului. Unele preiau teme clasice : **Labuntur ani** şi **Carpe diem.** Interpretarea e însă modernă şi originală : „Porneşte toamna singelui în urşi / mutind în somn văratica dogoare, / cum tinereţea noastră care moare / se trage-n amintirea celor duşi".

Volumul mai conţine şi cîteva balade. Acestea aduc, se pare, un sunet mai plin, deşi propriu-zis n-au subiect. Muzicalitatea (efect pur de simetrie) absoarbe cu totul reprezentările ritualice, de iubire şi moarte, adîncind aerul vag misterios al unei lumi de întunecate simboluri, proiectată în trecut, chiar în arhaic **(Balada ciobanului care şi-a pierdut oile, Balada saricii).** Se înţelege că Horia Bădescu nu compune după canoane fixe şi în substanţa lor, baladele nu se deosebesc de restul poemelor : numai că lirismul e înscenat aici la modul superior. Sub limpezimi de cleştar se ascund uneori tablouri delirante, cum e acela al „sminţitei cîmpii". În timp ce **Balada nesfîrşitelor zăpezi** fixează plastic o lume statică, îngheţată, compusă numai din elemente de spaţiu şi decor cosmic, şi învăluită într-un abur hieratic, impropriu de fapt baladei. Poemul e excepţional : „Pornite sînt albele lungi caravane. / Vegheaţi ! În stelarele Ursei rădvane / se-aude-n fîntîna de gheaţă-a genunii / urcînd Orionul pe osia lumii / / se-aude din ochiul luminii, pe cer, / vărsîndu-se vineţii faguri de ger / cumplit rotitoare pustiuri trăgînd / spre ceruri pe frînghii întregul adînc". Unele poeme tind spre încantaţie **(Mică baladă),** altele aduc puţină culoare şi parfum arhaic **(Balada căruţei de poştă).**

Ascunsa trudă e cartea exemplară a unui poet tînăr, ajuns acum la conştiinţa deplină a creaţiei sale.

CORNEL MORARU ■

CAP LIMPEDE ●

● **IN** ultimele sale două ediţii de vineri, „Revista literar artistică" şi-a dedicat întregul spaţiu unei dezbateri privind „creaţia teatrală — factor de modelare a universului uman". Au luat cuvîntul personalităţi ale lumii noastre teatrale şi s-au spus adevăruri de sinteză. S-a constatat momentul bun prin care trece dramaturgia şi teatrul şi s-a făcut — faţă de dezbateri, pe teme similare, din alţi ani — un pas şi spre observaţia critică. Din păcate însă prea masiv s-a văzut binele şi prea în treacăt au fost privite necazurile şi carenţele teatrului acestei stagiuni, acestei perioade.

De asemenea, cu toate că era o dezbatere, repetăm, de sinteză, prea a fost uitat concretul. Acel concret care realmente are nevoie, pretinde, impune dezbateri. Cît interes ar suscita, de pildă, o dezbatere nu pe o temă, ci pe un subiect ca acesta : „Argumente pro şi contra în luarea deciziei stabilirii datei premierei spectacolului Teatrului Bulandra — spectacol realizat şi răs-vizionat — cu piesa „Regele dezculţ" de Paul Anghel.

RADIO

● LA radio, emisiunea „Meridian Club" — mulţumită colaborării excelente cu Viorel Popescu — a cunoscut, în ultima sa ediţie, un succes de bună publicistică.

FILM

● **Aproape tot timpul sala rîde la acest film de montaj, „Expresul de Buftea", realizat de Matty Aslan şi Haralambie Boros. Cum filmul ne-a fost prezentat ca o comedie, totul e în regulă. Dăm credit reacţiei sălii şi pentru că atunci cînd pe ecran a apărut Toma Caragiu s-a făcut o linişte atît de mare încît aveai impresia că te poţi şprijini pe ea.**

Pe lîngă eterna chestiune a scenariului — de pildă filmele făcute după texte de Caragiale sînt bune — se mai pot desluşi şi nişte alte nemulţumiri de care autorii filmului au desigur cunoştinţă. Ştiu, dar n-au nici o vină, căci opera lor se numeşte montaj, în cea mai mare parte. În comediile româneşti prea mulţi actori cîntă şi, asta-i situaţia, nu-i ajută vocea pe toţi. Prea mult cade accentul, ca să zicem aşa, pe aspectul coregrafic. Am ajuns să nu ne mirăm că se dansează şi pe lîngă şi peste coşurile de evacuare a fumului. Apoi, observăm că garda veche, pe lîngă faptul că nu se predă, nu lasă aproape deloc cîmp de afirmare tinerilor soldaţi. Într-un asemenea film, de exemplu, actorul Teatrului Naţional din Bucureşti, Radu Gheorghe, ar fi fost, credem, foarte bun.

Matty Aslan este, de fapt, un profesionist al caricaturii şi-i stimăm pentru aceasta. Sîntem convinşi că are simţul umorului. Filmul acesta are prea puţin umor însă. Un iepure plăpînd nu-i totuna cu doi iepuri vigurosi.

Afirmaţia că avem actori foarte buni dar nu avem filme a ajuns un loc comun. Sîntem în aşteptarea unui scenariu foarte bun. Atunci ce vom mai spune ? Cam despre asta este vorba, credem.

ÎN URMĂ CU...

● **În urmă cu 100 de ani,** la 30 martie 1879, se publica Legea privind înfiinţarea Academiei Române. De fapt, fosta Societate Academică Română (1867, care succeda Societatea Literară Română din 1.IV.1866) era declarată institut naţional cu denumirea de Academia Română, avînd 3 secţii : 1) Secţiunea literară (literatură, artă, filologie şi filosofie) ; 2) Secţiunea istorică (istorie, geografie şi ştiinţe sociale) ; 3) Secţiunea ştiinţifică (ştiinţe teoretice şi aplicate). Actuala Academie a Republicii Socialiste România a fost organizată pe baze noi în 1948.

● **În urmă cu 75 de ani,** în anul 1904, apărea primul Anuar statistic al României, menit să dea „o oglindă despre întreaga stare socială, culturală, economică, financiară şi administrativă a ţării". În acelaşi an, rămas în literatură sub denumirea de „Anul Sadoveanu", apăreau 3 dintre lucrările prozatorului : **Povestiri, Şoimii** şi **Dureri înăbuşite.** Presa anului mai relevă faptul că s-a înfiinţat Şcoala superioară de arhitectură din Bucureşti, iar Jean Al. Steriadi termina şi expunea compoziţia „Chivuţele".

● **În urmă cu 50 de ani** apărea la Cluj **Minerva,** enciclopedie română, iar Grigore C. Moisil îşi susţinea doctoratul în matematici cu teza în limba franceză **Mecanica analitică a sistemelor continue.** Nicolae Iorga publica **Istoria literaturii româneşti** (introducere sintetică), iar literatura beletristică se îmbogăţea cu trei capodopere : **Zodia cancerului** de Mihail Sadoveanu, **Craii de Curtea Veche** de Mateiu I. Caragiale şi **Romanul lui Mirel** de Anton Holban.

LEONTINA MAILATESCU
Tapiserie

Jurnal mexican (54)

Jocul de pelotă

2.

Pe măsură ce înaintez în acest jurnal, îmi dau seama tot mai bine de un lucru. Nu sînt în stare să fiu un grefier conştiincios. Mi se pare zadarnic să-mi însemn explicaţiile pline de cifre pe care le aud (data la care mayaşii au abandonat Chichen-Itza, dată la care au venit toltecii, data la care ruinele au rămas singure...) sau, ceea ce ar fi şi mai simplu, să le iau din pliantele care stau la baza atîtor jurnale de călătorie. În schimb, acest bizar joc de pelotă a cărui miză era moartea ascute în mine pînă la orgoliu adevărata mea vocaţie. Căci şi eu aş putea spune ca Antigona lui Sofocle că m-am născut pentru a iubi, nu pentru a urî... A auzi sau a vedea... Nu, a simţi sau a nu simţi e uneori totul. Dealtfel, cînd eşti gata să exalţi în orice împrejurare setea, e inutil să te prefaci că dispreţuieşti izvoarele.

Întrebarea pe care un rafinat ca Paul Valéry şi-a pus-o toată viaţa **Que peut un homme ?** e, în fond, atît de simplă încît nu mă îndoiesc că într-un fel sau altul şi-au pus-o şi cei care, cîndva, au participat aici la un joc în care nu se plătea decît preţul cel mai înalt. Într-adevăr, ce poate un om ? Să fie Prometeu, au zis unii. Să omoare în locul zeilor, au replicat alţii. Acestea sînt răspunsuri unilaterale, în vreme ce între aceste ruine există un răspuns complet. Zidul şi basorelieful. Curajul şi securea de obsidian. Deasupra, amiaza mirosind a copal... La ce foloseşte să spunem între ruinele de la Chichen-Itza că iubim lumina, cerul albastru, liniştea, florile ? Poate nu despre dragoste ar trebui să vorbim în faţa securii de obsidian. Şi totuşi unde să vorbim mai pătimaş despre o lumină curată decît aici unde soarele a fost amestecat într-un joc crud ? Unde să urîm mai mult moartea decît aici unde ea a dansat prin băltoace de sînge ? Unde să strigăm numele dragostei ca Antigona dacă nu aici unde acustica ne poate ajuta ca ei să răsune mai puternic ? Stau sub un baobab cu ramurile despletite amplu, privesc cerul, apoi piatra în care sînt sculptate cranii cum ar fi sculptate flori. Soarele arde deasupra ruinelor devenind aproape negru şi peste o clipă mă voi scula şi voi redeveni **caminante**. Iată-mă regăsindu-l pe Don Quijote într-o ţară unde credeam că din Spania au venit numai caravelele conchistadorilor ; o ţară care a fost cucerită şi prin sabie, dar şi prin dragoste, dacă mă gîndesc la indiana care a fost iubita lui Cortés.

„Singurul mijloc de a ne feri de demon e să nu încercăm să fim îngeri", zicea undeva Mircea Eliade. Dar omul n-a putut niciodată să se împace prea bine şi pentru multă vreme cu renunţările. Cînd i s-a părut că poezia l-a trădat, a negat-o aparent prin „antipoezie", însă destul de repede ne-am dat seama că antipoezia nu e decît un alt nume al nevoii nemuritoare de poezie. Chiar dacă procedăm uneori ca îndrăgostiţii care fac declaraţii amare, prefăcîndu-se că detestă ceea ce iubesc. Avem oroare de lacune, aşa cum natura are oroare de vid, şi de aceea nu putem vorbi despre antisperanţă, antiiluzie, antiiubire, antilumină, antifericire, decît pentru a deschide un nou drum speranţei, iluziei, iubirii, luminii şi fericirii. Revoltat de propriul său scepticism, antipoetul nu vrea să dărîme posibilul, ci s-o mărturisească altfel, într-o formă mai puţin vulnerabilă. Ceea ce părea un sacrilegiu nu e, de fapt, decît o iubire disimulată. Sub strigătul de revoltă, dacă ascultăm atent, se aude un murmur de dragoste. Singurul care dă şi acestei arene un înţeles suportabil.

Să mă mai mir că între ruinele de la Chichen-Itza îmi aduc aminte (prin ce capriciu al memoriei ?) de ceasurile „stoarse" de timp şi puse la uscat ca nişte rufe dintr-un tablou al lui Dali ? Ştiu exact că aici ele nu-mi mai inspiră nici o ironie. După cum ştiu că iubirea e adevărată numai cînd nu acceptă nici o limită ; că oricîte tristeţi trebuie înfruntate pe lume, securea de obsidian nu devine legitimă... Erorile trebuie însă măcar înţelese cînd nu mai pot fi reparate. Altfel, autobuzele cu turişti, amiaza, zidul... Restul e literatură.

Îi văd din nou în basorelief pe cei învinşi în jocul de pelotă. Aşteaptă demni şi calmi să fie decapitaţi. Au fost învinşi, dar nu umiliţi. Aş putea spune : „dacă vreodată ar trebui să plătesc cu capul vreo greşeală, cu acest orgoliu aş vrea să înfrunt totul". Dar ar fi o simplă declaraţie grandilocventă. Şi pe deasupra, „orgoliu" au e bine spus, poate. Căci „a trăi periculos" nu este o problemă a orgoliului, ci a inimii cel mai adesea. Şi totuşi nu e viaţa însăşi, uneori, un fel de joc de pelotă ? Îmi vin în minte vorbele cuiva care, în timp ce mă ducea cu maşina la aeroport, la Paris, îmi povestea despre eterna sa alergătură : „Existenţa mea seamănă cu o cursă continuă. Dacă mă opresc, mor". Cursă, joc de pelotă... De ce cursă, de ce joc de pelotă, cînd soarele arde şi nopalul înfloreşte ? De ce un pămînt hrănit cu sînge, cînd nu e nevoie de această arenă pentru a muri ? Oricum coyotul flămînd... Fluturele mai doarme pe tăişul securii de obsidian şi singurul răspuns pe care mi-l dau e că toltecii făceau, cel puţin, totul pe faţă, în vreme ce Machiavelli, născut exact în deceniul în care toltecii au abandonat Chichen-Itza, a complicat lucrurile... Întreaga amiază e acum o vîlvătaie. Purifică ruinele şi parcă o umbră trece printr-unul din cele două inele de piatră în arena goală. Fluturele ? Nu, el doarme mai departe cu aripile desfăcute.

Poate Tatle mi-ar fi de folos acum.

— Sînt aici, señor.

Nu e nimeni în afară de mine sub baobab, dar aceasta nu înseamnă că-i aud mai puţin limpede vocea lui Tatle.

OCTAVIAN PALER ■

Arta populară — încotro ?

Adevăratul Corund

Primim din partea tovarăşului Tófalvi Zoltán din Tg. Mureş o amplă intervenţie — pe marginea anchetei noastre dedicate artei populare — din care extragem.:

Am citit cu un interes deosebit ancheta intitulată „Arta populară — încotro ?", publicată în numărul 44/1978 al revistei „Flacăra", precum şi intervenţiile ulterioare. Paul Anghel, Cornel Irimie, Paul Petrescu, Ilie Purcaru ş.a. au vorbit atît de profund, cu atîta dragoste despre frumuseţea artei populare, încît, sînt convins, a crescut sensibil tabăra celor care cred în destinul ei contemporan.

Am şi o „axiomă" în această privinţă : în lupta „platonică sau îndîrjită" împotriva kitsch-ului, ajungem la vreun rezultat numai atunci cînd cei mai buni specialişti îşi spun — cît mai frecvent ! — părerea lor. Fiindcă, tocmai din cauza articolelor diletante, lupta împotriva kitsch-ului devine, uneori, ea însăşi un kitsch...

Aş vrea să mă opresc în cele ce urmează asupra unui „nod gordian" care se cheamă „Ceramica din Corund". Oare cunoaştem — cîtuşi de puţin — această ceramică ? M-am născut la Corund şi după terminarea facultăţii m-am reîntors aici. De 12 ani, ca profesor de istorie, apoi ca reporter la Studioul teritorial de radio Tg. Mureş, studiez documentele legate de istoria zbuciumată a Corundului, inclusiv de cea a artei sale. Ceramica şi lăscăritul (după cîte ştiu, Corundul e unicul centru de acest gen, nu numai la noi în ţară !) asigură, aici, existenţa a 5 000 de oameni. Nu părtinirea filială vorbeşte din mine, nu vreau derogări în favoarea kitsch-ului, vreau doar să încerc a restabili nişte adevăruri. Şi asta pentru că, deşi în ultimul timp s-a scris şi s-a vorbit foarte mult despre ceramica din Corund, încă se menţine destul de accentuată tendinţa — provenind din necunoaştere — de a se băga întreaga ceramică din Corund în patul lui Procust al antiartei. Nu sînt popularizate aproape deloc noile încercări — ca să folosesc termenul întrebuinţat de dr. Paul Petrescu — „de a se închide robinetele kitsch-ului". Nu sînt popularizate fiindcă nu sînt cunoscute.

În zilele de 16—17 septembrie 1978 a fost organizat primul tîrg al ceramiştilor din Corund. Au fost expuse într-adevăr — nu exagerez ! — cele mai frumoase şi reprezentative creaţii ale olarilor de aici : ulcioare, cancee, străchini, ploscă cu tehnica „sgraffito", oale, cană vas de transportat mîncarea fără smalţ de folosinţă casnică — cu un caracter strict autentic. Cu toate că s-au trimis invitaţii, de la Institutul de cercetări etnologice şi dialectologice nu a participat nimeni, spre regretul nostru, al tuturora. Aşa de omogenă, aşa de bogată nu s-a prezentat niciodată ceramica din Corund !

Alt exemplu, acuzînd, după părerea mea, aceeaşi lipsă de cunoaştere. Cînd se vorbeşte despre ceramica din Corund (şi, cum spuneam, de la un timp se vorbeşte, dar aproape exclusiv ca despre „kitsch"), nici nu se pomeneşte de meşterul Iozsa János care, în anul trecut, la tradiţionalul tîrg de oale „Cocoşul de Hurez", a cîştigat premiul I. Căutările sale îndrăzneţe, după modelul ceramiştilor habani, noblleţea formelor, a desenului, îl aşază printre fruntaşii olarilor din Corund. Lajós Iozsa, un alt olar din Corund, la prima ediţie a Festivalului naţional „Cîntarea României", faza republicană, a cîştigat premiul IV. Oare aceste succese înseamnă că la Corund numai kitsch-ul predomină ? Olari ca ei sînt de ordinul zecilor. Produsele „dinastiei" de olari Páll, Molnos József sînt cunoscute şi peste hotare. Fantasticul în olăritul lui Lajos Iózsa-senior, vasele sale amforoidale, lucrate pe roată, constituie un fenomen rar întîlnit nu numai în ceramica din Corund. Specialişti ca Bandi Dezső îl aşază printre cei mai originali olari din Transilvania.

Există şi un alt fenomen : în lucrările de specialitate, Corundul este prezent numai şi numai cu figurine „kitsch" din anii '50. Prima dată această stare de lucruri apare în volumul „Arta populară din R.S.R." (ceramica), editat de Barbu Slătineanu, Paul H. Stahl, Paul Petrescu (E.S.P.L.A., 1958), preluată aproape identic de Corina Nicolescu şi Paul Petrescu în „Ceramica românească tradiţională" (Ed. Minerva, 1974). Despre ce s-a mai întîmplat de atunci, din anii '50, despre paşii hotărîtori făcuţi aici, la Corund, pentru arta adevărată, pentru păstrarea valorilor autentice ale creaţiei populare, se scrie mult prea puţin. Lipsa de informaţie e vădită şi în datele menţionate în legătură cu istoria Corundului şi olăritului din Corund. Afirmaţia potrivit căreia „satul pare a exista încă din secolul al XVI-lea ; oamenii au început însă să lucreze ceramică mult mai tîrziu" se perindă de ani de zile, deşi prima atestare documentară despre Corund datează din 1333, iar cel dintîi document scris, cunoscut pînă acum, despre olăritul practicat în aceste locuri, îl avem din 1613.

Meritul olarilor corundeni este marea fineţe, subtilitatea cu care lucrează la roata olarului. Vasele, oalele sînt tot aşa de fine ca şi amforele antice. Olarul din Corund nu-şi cruţă niciodată nici puterea, nici talentul. Lucrează din zori pînă seara tîrziu. Şi asta familia întreagă ! Cei care n-au fost în această comună nu-şi pot închipui o asemenea muncă încordată. Numai astfel se poate înţelege aşa-zisa „inundaţie pe piaţă" a produselor din Corund. Numai aşa a putut supravieţui Corundul.

Aşa se explică, în ultimul timp, şi „explozia în culoarea albastră" : firmele vest-germane au comandat, la fabrica de ceramică din Corund (care exportă produse în 35 de ţări) şi la cooperativa de consum, oale ornamentate cu culoarea caracteristică ceramicii saşilor : cea albastră.

Subsemnatul şi sculptorul din Corund Venczel Arpád, la începutul anului '60, am adunat cancee cu smalţ (zise bokaly, după termenul italian bocal), care au fost tăiate de pe roata olarului nu cu aţa, cum se procedează astăzi, ci cu aşchie. Naivitatea sinceră, ornamentaţia strict autentică impresionează de la sine. Obiectele ceramice păstrate în Muzeul etnografic din Cluj-Napoca, în Muzeul satului din Bucureşti (unele, comandate chiar în anul trecut) arată gama variată a produselor meşterilor din Corund.

Tehnica obţinerii culorilor este, şi în prezent, în general asemănătoare celei arătate de Corina Nicolescu şi Paul Petrescu : „verdele pe fond roşcat, sau gălbenul pe fond brun-roşcat, aceeaşi tendinţă către contraste.

După părerea mea, se impune un mai mare ajutor concret dat de specialişti la faţa locului, deoarece „cazul Corund" nu este un caz numai al corundenilor. Pentru olarii din Corund ar fi de un ajutor nepreţuit şi dacă la tîrgul de oale din Corund — tîrg care, credem noi, va deveni tradiţional — ar participa meşteri olari, creatori de înaltă faimă din Horezu, Oboga şi din alte centre. Ar fi un dialog dintre cele mai utile.

În ceea ce priveşte impozitul olarilor din Corund, procurarea extrem de grea a materiilor prime, aş putea aduce argumente foarte întemeiate. Dar — cui prodest ? Subscriu la cele arătate atît de dr. Paul Petrescu, cît şi de dr. Cornel Irimie : cei mai buni meşteri ar trebui „să beneficieze de un anume statut, la care talentul lor le dă dreptul". Să nu-l lăsăm în urmă ! Implicit pe cei din Corund, fiindcă şi la Corund — cu toate aparentele controverse ! — sînt şi olari foarte buni.

TÓFALVI ZOLTÁN ■

Tinerii trebuie să ştie !

Dicţionar de lagăr

Alles heraus!

Prima comandă auzită de toţi deportaţii Europei ajunşi pe peronul morţii la Birkenau, în timp ce uşile desferecate ale vagoanelor se dădeau în lături, a fost :

— *Alles heraus !* Toţi afară !

Puţini înţelegeau sensul cuvintelor, dar toţi intuiau despre ce-i vorba. După atîtea zile şi nopţi, chinuiţi de foame şi sete, de geruri cumplite ori de călduri insuportabile, chinuiţi mai ales de întrebarea, devenită din prima noapte obsesie, „ce se va întîmpla cu noi ?", deportaţii au receptat comanda *Alles heraus* ca pe un semnal salvator şi s-au îngrămădit toţi spre spaţiul lăsat liber de uşile desferecate date la o parte.

Trei, patru, cinci sau şase zile şi nopţi la rînd, cei din vagoane nu văzuseră nici cîmpiile, nici pădurile prin care au trecut, nici oameni, nici păsări, nici măcar un petic de cer. În pereţii vagoanelor nu era nici o breşă.

Oamenii năvăleau spre spaţiul lăsat liber de uşile desferecate date la o parte ca spre eliberarea lor. Comanda *Alles heraus !* Toţi afară ! le întărea acest sentiment.

Înainte de a sări, cei de pe buza vagonului erau cuprinşi de un fior de gheaţă. Priveliştea stranie din faţa lor îi paraliza : garduri nesfîrşite de sîrmă ghimpată... gherete, sute de gherete cu *SS*-işti având toţi mîna pe trăgaci... barăci, barăci, cît vedeai cu ochiul numai barăci, perfect aliniate, iar în faţa lor, oameni în haine vărgate, mii, sute de mii... deasupra fum, un fum greu, negru-vînăt, înecăcios... cer, nicăieri... nici un petic de cer.

Şi totuşi, cei aflaţi pe buza vagonului, împinşi de cei din spate, exasperaţi de tipetele bolnavilor şi muribunzilor, nemaiputînd suporta mirosul cadavrelor întrate în putrefacţie amestecat cu cel al găleţilor în care oamenii şi-au făcut nevoile trei, patru, cinci sau şase zile şi nopţi la rînd, îmboldiţi de comanda, care se repeta la nesfîrşit, *Alles heraus!* Toţi afară!, săreau din vagoane cu credinţa că *„aici nu poate să nu fie mai bine"*.

Nicicînd, nicăieri, oamenii n-au păşit în moarte cu atîta încredere în mai bine ca milioanele de deportaţi din vagoanele oprite pe peronul de la Birkenau, îndemnaţi de comanda repetată la nesfîrşit :

— *Alles heraus !* Toţi afară !

Alles dort lassen!

Cînd jandarmii horthyşti ne-au arestat şi ne-au smuls din casa şi satul în care ne-am născut, din tot ce-au avut părinţii de la părinţii lor şi din ce-au agonisit ei am luat cu noi atît cît a încăput într-un car tras de două bivolite. Cînd am coborît din car în ghetou — întîi părinţii, apoi noi, şase copii (al şaptelea era la muncă forţată), — ne-am speriat cît de puţin am luat.

Cînd am părăsit ghetoul şi a început calvarul deportării, ni s-a îngăduit să luăm cu noi atît cît a putut duce fiecare pe spate, într-un rucsac, pînă la gară.

Cînd trenul, după trei zile şi trei nopţi, s-a oprit în sfîrşit — sosisem la Birkenau-Auschwitz — alimentele consumîndu-se, rucsacurile erau aproape goale. Totuşi, cînd s-a comandat *Alles heraus!* (Toţi afară !), le-am strîns la piept cu înfrigurare. În ele aveam tot ce ne mai lega de trecut, de casă. În aceeaşi clipă a tunat cea de-a doua comandă :

— *Alles dort lassen !* Lăsaţi *totul* pe loc ! *Totul* rămîne în vagoane !

Totul ! Şi haine călduroase pentru iarnă, şi lenjerie de pat, şi scutece pentru copii, şi truse medicale, şi poze de familie, şi cărţi, şi sticle cu apă, şi acte de identitate, şi scrisori de dragoste, şi păpuşi, şi jucării. *Totul.* Şi amintiri, şi idei, şi vise. *Totul.* Orice speranţă !

Şi milioane de deportaţi, obosiţi, sleiţi de puteri, speriaţi, îngroziţi au executat orbeşte ordinul şi au lăsat *totul* în vagoane. Au coborît în moarte fără nimic cu ce să se apere, să lupte, să încerce să supravieţuiască. Au fost exterminaţi pînă la unul. Numai cîţiva, puţini, dureros de puţini, au avut, în acea străfulgerare de clipă, curajul nemaipomenit de a nu executa orbeşte ordinul — *Alles dort lassen !* Lăsaţi totul pe loc ! Totul rămîne în vagoane ! — şi au luat cu ei *speranţa.*

Acei cîţiva, puţini, dureros de puţini, au supravieţuit.

OLIVER LUSTIG ■
fostul Häftling nr. 112 398

Discul folk

Mircea Vintilă: Crezul meu

„Avem în **Mircea Vintilă**, acum — la sfîrșitul deceniului 8 — pe cel mai îndrăgit cîntăreț al valului...“ așa începe „tableta“ de pe mapa discului și aceasta este realitatea. Incontestabil, un mare talent s-a găsit tocmai la timp, momentul ; **Mircea Vintilă** devine astfel **simbolul unei generații**, chiar dacă cei de lîngă el se numesc **Tudos Gheorghe** sau **Dan Andrei Aldea, Mircea Florian, Doru Stănculescu** sau **Valeriu Sterian**. Pentru că, prin o nuanță Flacăra al Tineretului Revoluționar, Mircea Vintilă și-a găsit modul ideal de lucru și exprimare și poate tocmai de aceea îl considerăm drept cel mai reprezentativ membru al acestei uniuni de creație și interpretare, un simbol al ei. Desăvîrșit, simbioza a fost practic perfectă și poadele se numesc **Mielul, Pămîntul deocamdată, Eroii** sau, dintre cele incluse pe acest disc, **Dulce Românie, Doină, Făt Frumos, Dor de singurătate** și de ce nu **Crezul meu**, piesa care dă titlul și deschide LP-ul.

Tot pe disc versurile lui **St. O. Iosif** (La fereastra spre livadă) și **Ana Blandiana** (Să stai în fin) îi permit lui Vintilă două bijuterii de atmosferă. Mai sînt incluse **Lordul John** (George Coșbuc) și **Un om pe niște scări** (Adrian Păunescu), vechi cîntece care i-au adus în 1974 **Marele premiu** al festivalului **Primăvara baladelor**.

Discul mi se pare bine echilibrat, „sună“ bine în stereo, vocea și chitara sînt sigure, dealtfel perfect dozate, ca și intervențiile de chitară, claviaturi și muzicuță pe care un mare prieten și muzician (Dan Andrei Aldea) și le-a cenzurat fără milă, tocmai pentru că a simțit o caracteristică **aparte** a muzicii lui Vintilă. Dacă ea poate fi descoperită **cîntînd împreună** cu o „sală“ de 5 000 de tineri, ca **refuză parcă** ajutorul altor muzicieni (vocal și mai ales instrumental). Și tot de aici cred că vine și acea stimabilă lipsă a saturației : oricît a cîntat (și cîntă imens, prin toată țara), publicul îi cere mereu cele mai cunoscute piese, așa că Vintilă ajunge greu să-și lanseze noutățile. Și cînd ele vin, șocheză, prin însuși faptul că există. Atît **Crezul meu** cît și **Pieptea Ursului** au fost ascultate pentru prima dată prin intermediul acestui disc și m-au șocat. Este același „Vintilă“. Chiar dacă cizelîndu-le în timp, a găsit și alte posibilități mai fine de a pune în valoare cuvîntul și ideea. Pentru că m-am temut și cu altele și în special cu **Bade Ioane,** care îmi este astăzi nespus de dragă. Sau poate că adevărul l-a scris poetul Adrian Păunescu în sacrinta dar călduroasa prezentare a cîntărețului : „Din zodia farmecului spre zodia adîncimii : Mircea Vintilă“.

Discul mai beneficiază de o prezentare grafică deosebită **(Ioan Mițurcă).** Din păcate, nu s-a bucurat de tradiționala lansare pe care casa de discuri **Electrecord** o obișnuia.

AUREL GHERGHEL ■

Radu Simion :

„Eu cînt la naiul lui Fănică Luca. Asta spune totul!“

— Vă rog să veniți la rampă și să vă prezentați publicului.

— Sînt naist și șef de orchestră folclorică, născut la 27 februarie 1940 în comuna argeșeană Ștefan cel Mare. Am învățat naiul de la Fănică Luca și, în prezent, cînt cu formația la „Crama domnească“, vorba cîntecului, la Piața Mare.

— Care cîntec ?

— Jos în cramă-n Piața Mare, cine cîntă frățioare ? Simion cu naiul lui, Lăceanu cu vocea lui !

— În sfîrșit, mai departe.

— Am bătut ceva din lumea asta, ducînd peste tot frumusețea fără egal a cîntecului nostru popular. Am fost în Algeria, în Brazilia, în Turcia, în Suedia, în Uniunea Sovietică, în Israel, în Statele Unite, dar unde n-am fost ?! Cu formația, am cîntat la Mainz alături de Mikis Theodorakis, la Paris, la „Bobino“, împreună cu Rika Zarai și Adamo, la Tokio, cu Tom Jones. Nicăieri nu ne-am făcut de rușine, ba am adunat numai vorbe de laudă și premii.

— Ce premii ?

— Multe. Marile premii la Brusa, în Turcia, și la Skopije, în Iugoslavia, Colierul de aur la Dijon, în Franța, Medalia de aur a Festivalului internațional de folclor de la Cartagina, Tunisia, altele. Ajunge ?

— Da. Ce-i mult strică ! De la cine ziceați că ați învățat naiul ?

— De la Fănică Luca, eu și o întreagă generație : Gheorghe Zamfir, Damian Luca, Dobre Tudor, Nicolae Pîrvu, Constantin Dobre și așa mai departe. La Liceul de muzică numărul 1, pe Principatele Unite, unde am funcționat și eu o vreme, l-am avut profesor pe Fănică Luca 4 ani, pînă în 1956.

— Cum era Fănică Luca ?

— Un mare artist și un bun pedagog, chiar dacă, uneori, ne mai dădea cîte una ! Și, mai presus de toate, un om de omenie, generos, apropiat sufletește. Ne-a iubit pe toți și l-am iubit cu toții. Dealtfel, muzica populară și naiul îi datorează foarte mult, el fiind un ilustru deschizător de drumuri.

— Spuneți-ne o poveste cu Fănică Luca.

— Mi-aduc aminte că într-o zi, e o viață de om de-atunci, a intrat în clasă și m-a pus să suflu în instrument. Cum

tocmai veniserm de la sală, făceam box cu Mielu Doculescu pe vremea aia, n-am avut aer și nu m-am descurcat. S-a răstit la mine și m-a întrebat ce am, iar eu am răspuns că n-am mîncat ! S-a mai domolit. Că bine zici, l-am auzit după o clipă, nici eu n-am servit nimic, la aici un pol și dă fuga după ceva de-ale gurii. Am plecat glonț, dar la bufet mi-a fost dat să aflu că, pornind spre școală, maestrul mîncase pe sătur, cu ciorbă, cu mititei, cu toi dichisul !

— E adevărat că naiul la care cîntați a fost instrumentul lui Fănică Luca ?

— E adevărat. Mi l-a dăruit în seara în care am împlinit 24 de ani. M-a chemat la dînsul și mi-a zis, fără înfloriturl, „ia-l, Radule; mie mi-a adus noroc, să-ți aducă și ție“. M-am simțit onorat, dar și obligat. În tot restul timpului care a urmat n-am încercat altceva decît să mă arăt, prin seriozitate și perseverență, demn de naiul lui Fănică Luca.

— S-ar zice că ați reușit !

— Greu de spus. În orice caz, prin generația mea, naiul a înregistrat mari progrese. Noi am adăugat meșteșugului lui Fănică Luca un plus de cultură muzicală, ajungînd cu instrumentul, mă gîndesc la Gheorghe Zamfir, în primul rînd, dar și la ceilalți amintiți, în marile săli de concerte ale lumii, cîntînd din Campanella, din Boccherini, din Debussy, din Paganini și chiar din Bach ! Pe mine, de exemplu, m-a ajutat enorm flautul, pe care l-am studiat ani în șir, dar fiecare s-a ajutat cu cîte ceva, găsind alte și alte tonalități, ducînd naiul pînă aproape de perfecțiune, deși el continuă să mai aibă secrete.

— În altă ordine de idei, ce părere aveți de Gheorghe Zamfir ?

— E un virtuos, dar naiul mai are și pentru el secrete.

— Despre muzica tînără ce credeți ? Despre folk ?

— O bucată de timp, recunosc, am ignorat-o, dar îmi place din ce în ce mai mult. Nu încape nici o îndoială, e artă autentică și tocmai de aceea trebuie încurajată pe toate căile. Personal, consider că Mircea Vintilă întruneste calitățile unui adevărat artist, cu nimic mai prejos decît ceilalți, decît consacrații. Ne-am gîndit să abordăm cu mai mult curaj repertoriul muzicii tinere și nu vom întîrzia s-o facem, cu atît mai mult cu cît marele public e de partea ei.

— „Ne-am gîndit“, cine anume ?

— Eu și membrii orchestrei pe care o conduc.

— Cine sînt ei ?

— De 7 ani lucrez, cu puține schimbări, alături de Ion Lăceanu, de Ion Drăgoi, violonist de mare clasă, de acordeonistul Nicolae Turcitu, de Ion Nicolae, contrabasist tînăr și foarte talentat, de Nicolae Fieraru, maestru al țambalului, de taragotistul Ion Milu și de clarinetistul Emil Drosu, toți muzicieni de deosebită valoare. Pe Lăceanu nu l-am mai prezentat, îl știe toată lumea, pe ei îi prezintă multele discuri înregistrate și premiile primite. Închegînd formația, am urmărit ca, pe cît posibil, fiecare instrument să reprezinte o zonă folclorică a țării și, în linii mari, cred că am izbutit. Drăgoi e din Moldova, Milu din Banat, Lăceanu și Fieraru din Muntenia și așa mai departe.

— Cum se face, Radu Simion, că o orchestră de asemenea talie și renume cîntă, seară de seară, într-o cramă ?!

— E ceva de mirare în asta ?

— Poate că da. După unii, sigur da.

— Între un turneu, un disc și o emisiune la radio sau televiziune, n-am vrut și nu vrem să ne rupem de public. Dorim să-i cunoastem pulsul și preferințele și, cunoscîndu-i-le, să ne îmbogățim mereu repertoriul. Cred că artistul care se rupe de public e pierdut. Așa-i ?

— Așa-i. Nu-mi rămîne decît să urez formației Radu Simion, aflată înaintea unui turneu în Polonia, drum bun și s-auzim de bine.

TRAIAN IORDACHESCU ■

Banchetul

— Aveți crap proaspăt ?

— Nu — îmi răspunde limpede necunoscutul care aducea a șef de sală — dar sînt foarte gustoși. Peștele conține fosfor în general — dar crapul și mai dihai — hotărî el ; nu știa dacă să-mi vorbească mai pitoresc, mai colorat.

— Aveți crap proaspăt ? Aici e pescărie ?

— Da — îmi răspunse liniștit necunoscutul, fără să-l supere insistența mea. E pescărie. Nu e normal să ne păstrăm specificul ? Dacă e pescărie, nu e normal, la mintea oricui, să nu avem pește ? Ce vreți să nu avem ? Brînză de vacă ? Plăcintă de dovleac ? Ar fi absurd !

— Aveți dificultăți cu aprovizionarea ?

— Absolut deloc, ar însemna să fim niște incapabili. Creșcătoria e la doi pași — și avînd impresia că eu nu-l cred, mă luă ușor de braț și mă îndreptă spre fereastră. Iată, se vede de aici... Cîte porții doriți ?

— Două porții.

— Foarte bine — spuse șeful de sală, dîndu-mi impresia că zboară spre bucătărie, dar nu se întîmplă așa ceva, rămase în continuare nemișcat și amabil. Foarte bine. Cîte porții cere clientul cu atîtea porții îl refuzăm, sîntem foarte corecți. Dar cum îl doriți ? Știți, crapul e un imperiu, bineînțeles în accepțiunea gastronomică a cuvîntului, poți să rupi din el partea care-ți place și să-l transformi în ce dorești, în saramură, în plachie, la tigaie, prăjit. Unii gastronomi de elită denumesc crapul porcul apelor, atît de diverse sînt posibilitățile pe care le oferă. Deci, cum îl doriți ?

— Saramură.

— Bineînțeles. În saramură crapul și-a găsit menirea așa cum, să zicem, curcanul, în piftie. Sigur că da, saramura e cea mai bună soluție. Fără mămăliguță ?

— Da. Fără. Dar să fie caldă.

— Bineînțeles. Un crap cu o mămăligă rece e un nonsens. Caldă, aburindă, întinzi în saramură și te crezi din nou tînăr.

— N-ați avut niciodată crap proaspăt ?

— Nu. Nici nu ne-am pus problema. Noi am avut obiective mult mai mari, grija noastră fundamentală a fost să ne comportăm frumos cu clienții. Și am reușit. Nici un client n-a plecat din unitatea noastră jignit, bruscat, înjunghiat, bătut măr sau aruncat pe fereastră. Cel puțin de cînd sînt eu șef de sală nu-mi amintesc nici un caz.

— Și unde ați învățat ?

— Eu în Suedia și colegul meu Trașcău, în Olanda. Am stat amîndoi aproape doi ani de zile. Am uitat să vă întreb. Sînteți singur ?

— Nu. Aștept o doamnă.

— Nu-i nimic. O refuzăm și pe doamna. Locuri sînt destule. Dar poate că doamna preferă o plachie. El, n-are nici un rost să ne grăbim — se liniști ei singur de parcă evenimentele se precipitaseră. Plachia nu-i bună rece. O refuzăm pe doamna cînd sosește, întîrzierea face parte din farmecul feminității, am urît întotdeauna femeile punctuale.

Copleșit de misterul întîmplării, risc o întrebare care-mi apasă de multă vreme sufletul.

— Refuzați pe oricine ?

— Noi nu facem favoritisme. Pentru noi toți clienții sînt egali... Mai mult decît atîta. Noi refuzăm și la domiciliu, în schimbul unui simplu apel telefonic. N-aveți decît să formați numărul nostru de telefon, o funcționară cu studii în Elveția vă notează cu maximă atenție toate dorințele.

— Și vi se întîmplă să nu refuzați vreodată ?

— Niciodată. Eu lucrez de mulți ani în această unitate de elită, dar așa ceva nu s-a întîmplat, o spun cu mîna pe inimă, cum se spune în comerț. Toți clienții au fost refuzați fără excepție, v-am spus că noi nu facem discriminări. Pe toți îi refuzăm în egală măsură.

— Și refuzați numai pescăriile ?

— La început cînd unitatea era mică — știți, orice început e greu — refuzam numai pescăria. Refuzam și noi pe bază de specific. Pe urmă ne-am dezvoltat, ne-am diversificat și refuzăm o gamă de produse, de la păstrăvi în sos remulat pînă la turtă dulce.

— Refuzați și turtă dulce ?

— Da. Asta a fost ideea responsabilului, care e foarte ambițios. De ce să nu refuzăm mai mult, căci în fond cerințele sînt mari ? De ce să fim robii unui singur sortiment ? Noi avem un colectiv ambițios, cu o bogată experiență... De ce să nu refuzăm și turta dulce, dacă piața o cere ? El, care e un mucalit, a recunoscut într-o zi pe la ora prînzului : „Turtă dulce vor, turtă dulce refuzăm“. Are două simțuri foarte dezvoltate, primul, simțul practic, al doilea, cel al umorului.

— Știți, eu îmi sărbătoresc peste cîteva zile onomastica. Vreau să ofer din banii de concediu o mică petrecere. Logodnica, cîțiva prieteni, cîteva rude, cîțiva șefi, cîțiva subalterni. Ce-ați putea să-mi refuzați ?

În fața acestei întrebări ospătarul întinerî brusc, părul — pînă atunci alb ca zăpada — deveni literalmente vizibil negru, ca pana corbului.

— Absolut tot ce vă doriți. Putem să vă refuzăm un pui la ceaun.

— Refuzați și mujdeiul ?

— Bineînțeles. Absolut tot ce trebuie. Și mămăliguța și mujdeiul.

— Și ca desert ?

— De obicei refuzăm tort de ciocolată, însă dumneavoastră, fiindcă îmi sînteți simpatic, vă propun o înghețată de lămîie, un deliciu, o minunăție, specialitatea casei.

— Și cînd e deschis localul ?

— Deschis ? — zîmbi el cu blîndă ironie și nobil fanatism. Noi nu închidem niciodată, sîntem non-stop... Sîntem la dispoziția onoratei clientele ziua și noaptea.

TEODOR MAZILU ■

Pe culmile ridicolului

● Incident la patiseria din șoseaua Giurgiului nr. 127. Doi cumpărători refuză plăcinta cu brînză: veche, mîroase, este mai mult coacă. Șeful unității, Virgil Ciolan, în fața faptului evident — invitația „gustă și dumneata“ îi produce o puternică grimasă — aduce argumente ce merită a fi consemnate. „Păi — spune — ce să vă fac eu tovărășeilor ? Așta-i omul, adică Ion Zăman, șeful laboratorului de patiserie ; are gestiune separată, eu nu pot să-l trag la răspundere. Adresați-vă întreprinderii, la I.C.R 2 din Armenească 3“.

Drept care pe adresa I.C.R.-ului 2 din Armenească 3 trimitem patru întrebări. De ce a schimbat fostul patiser, de care consumatorii erau mulțumiți, cu unul care produce cocă moale în loc de plăcintă coaptă ? Cînd are de gînd să controleze calitatea produselor desfăcute în patiseria cu pricina precum și curățenia acesteia ? De ce un șef de unitate nu răspunde de calitatea muncii tuturor oamenilor pe care îi conduce ? Și, în sfîrșit, cînd vor fi rezolvate aceste trei probleme ? **(C. Victor)**

● **Vom relua la această rubrică o seamă de texte — apărute în presă și în volume — care datorită logicii lor aparte reușesc să ureche sprinten numitele culmi. Spre exemplu, știrea apărută la „Ultima oră“ în chiar numărul trecut al revistei noastre, știre gîndită și scrisă de Victor Constantinescu.**

Cine păcălește fotbalul?

Un alt fenomen de mare gravitate care însoțește nu doar (așa cum s-ar putea crede) conștiința unor cronicari de sport, ci, după opinia noastră, și conștiința unora din făcătorii fotbalului sau, în orice caz, dintre diriguitorii lui, este plăcerea de a păcăli și de a prezenta lucrurile altfel decît sînt ele în realitate. Ce aflăm despre meciul de verificare dintre Națională și Selecționata olimpică ? Aflăm că s-a încheiat cu scorul de 2—2, că **arbitrul a ținut cu Națională (culmea nerușinării, ca în loc să vedem potențialul adevărat al echipei, să-i punem un arbitru care s-o favorizeze, în luptă tot cu noi !), că unii jucători n-au corespuns și că nici unii spectatori n-au...** corespuns.

Întîi de toate că n-au fost unii jucători care n-au corespuns, ci majoritatea. Al doilea : nu poate fi invocată absența din echipă a **unor** jucători, pentru a explica jocul prost al întregii echipe. De exemplu, Dinu și Dumitru nu sînt titulari în Națională, așa că degeaba cronicarul de casă al Federației Române de Fotbal scuză nivelul scăzut al fotbalului nostru prin momentana lor accidentare. Astea sînt cuvinte, n-au nici o legătură cu explicațiile adevărate, cu cauzele adevărate. Oricare dintre jucătorii selecționați trebuie făcut să creadă că ar putea fi inclus în echipa națională sau în echipa olimpică și că deci : se cere maximum de formă și de dăruire. Dacă, așa cum susține același cronicar, care știe multe și spune puține, vor interveni patru-cinci modificări în echipa care va întîlni Spania, ce rost mai au toate aceste pregătiri ? Labilitate a criteriilor, lipsa unei orientări precise și fertile, încercări de a escamota adevăratele motive ale degringoladei fotbalului nostru ! Se anunțase cu zgomot mare crearea a două echipe de juniori „Luceafărul". Ca să fie diferențiate, se numeau I și II. Jucau într-o prăpădită de divizie unde n-aveau ce căuta, dealtfel, căci performanța trebuie încercată în condițiile celor mai înalte exigențe. Dacă mai demult echipa „Viitorul" a mers, asta s-a întîmplat și pentru că lucra la lumină, în divizia A. Dar Federația Română de Fotbal a anunțat crearea acestor două „sere" **Luceafărul** ca pe una din puținele, dar serioasele, ei inițiative. Părea un vechi și frumos vis pe punctul de a se realiza. Și ar fi fost, dacă treaba mergea, un punct de laudă pentru conducerea federației. Dar despre calitatea acestei inițiative, despre lipsa ei totală de legătură cu realitatea ne vorbește comunicatul recent, care nu mai are nimic din măreția comunicatului de înființare a „Luceafărului", e pitulat cu litere mici într-un colț al ziarului „Sportul", ca nu cumva să-l vadă cineva, dar ca să fie descărcați cei care l-au dat că l-au dat, și care comunicat aduce la cunoștință că una dintre echipele „Luceafărul" s-a desființat.

Gata. Au fugit jucătorii, c-o fi, c-o păți, că vezi dumneata.. Motivele sînt altele. Nici o inițiativă nu e valabilă dacă nu ține seama de condițiile în care se petrece. Cum o să fie posibil ca niște copii, ai căror părinți doresc să se ingrijească de ei și ale căror școli îi așteaptă să învețe carte, să fie racolați, fără voia lor, și aduși în București, într-o atmosferă de „seră" insuportabilă (dealtfel, sera este obiceiul actual al federației) și să le cerem să devină mari fotbaliști ? Se pierde din vedere că în cazul oamenilor nu merge ca în cazul taurinelor. Deși chiar și la taurine se poate vorbi de diferențieri uriașe de comportament, de randament și de folos pentru cei care le cresc, în cazul în care muți o ființă cornută de la apa puternic mineralizată a Covasnei la apa din Bărăgan. Nu mai dă vaca lapte. Slăbește și-i trebuie o lungă perioadă de acomodare pentru a redeveni performeură. Cu atît mai mult, a acționa împotriva firii este grav în raporturile cu oamenii. Sigur că, făcută treptat, cu un orizont clar, cu o perspectivă plăcută în față, crearea unui club național al celor mai buni juniori, ar fi salutară. Dar în felul înghesuit în care s-a realizat pînă acum, cheltuindu-se inutil sume mari de bani, creîndu-se o impresie falsă de prosperitate viitoare a fotbalului, inițiativa, poate singura inițiativă a Federației Române de Fotbal, se soldează cu un penibil eșec. Cine analizează cauzele acestei desființări ? Vor mai vrea alți părinți să-și dea copiii la București, dacă îi vom mai ruga vreodată, cunoscînd ei că, după cîteva luni, după un an, vor fi trimiși acasă, unde au de reparcurs etape dificile, pînă să se reintegreze în mediul din care au plecat și care le-ar fi putut deveni ostil ? De mutarea unor brazi cu pămînt cu tot de la munte la București am mai auzit. Dar să trimiți brazii înapoi la munte și să ai pretenția să se mai și prindă, asta numai Federația Română de Fotbal putea inventa în materie de creșterea oamenilor. Dispariția unei echipe din cele două „Luceafărul" e simptomatică. Federația, hotărîtă să anihileze proverbul care a circulat din cînd în cînd despre organismele ei „Pentru unii mumă, pentru alții ciumă", o face riscînd să devină pentru toată lumea ciumă. E și acesta un mod de a părea echitabil.

Dar ce mai citim noi, sub semnătura aceluiași G. Mitrol, în legătură cu meciul de verificare Națională — Olimpicii ? Citim, repet, că unii spectatori n-au fost cuminți. Vai, vai, vai ! Ce copii nedisciplinați ! Ce public recalcitrant ! Cele cîteva mii de oameni care au huiduit, au fluierat și au apostrofat jocul prost al Naționalei și; în schimb, au aplaudat jocul bun al olimpicilor (deci nu erau chiar niște negativiști din vocație) mîile de conștiințe pricăjite, care nu și-au dat seama ce fac și s-au exprimat, exact în același sens în care se exprimă și G. Mitrol, despre arbitrajul pârtinitor din teren, au primit ceea ce așteptau : un sfat de la G. Mitrol. Sigur că acesta nu s-a putut înfrunta cu zeci mii de spectatori, și-a zis **unii** spectatori. Nu se cunoaște pe ce cale a aflat ziaristul cît de **unii** ? E ca-n celebrul banc în care unul e în copac și altul jos. Cel de jos întreabă pe cel de sus, din copac : **Cîți ?** Și acela răspunde : **Cinci.** Și din nou : **Ce cinci ?** Și din copac : **Ce cîți ?** Nu cumva spectatorii aceia aveau dreptul să se exprime despre jucătorii aceia și despre arbitrajul acela ? Nu sînt, firește, de acord cu huliganii, dar părerea mea e că acțiunea împotriva huliganilor trebuie începută nu în miercurea în care se antrenează Națională. **NICĂIERI ȘI NICIODATĂ** să nu permitem, pe stadioanele noastre, acte de huliganism, injurii și murdăria care nu se mai poate abține. Dar să distingem bine : nu e huliganism cînd ceri să se joace fotbal și dezaprobi lipsa de dăruire, de devotament și de pregătire a fotbaliștilor, criticînd direct și pe cei răspunzători.

Și-apoi, cum vor juca fotbaliștii noștri, cărora și în raporturile cu spectatorii li se cere, văd, să se comporte ca niște legume de seră pe teren străin ? Va putea înțeleptul G. Mitrol, după ce, să zicem, a convins pe cei zece mii de spectatori români să tacă, după ce, eventual, i-a convins să aplaude și ce nu le place, va putea ziaristul să convingă și pe spectatorii de la Budapesta cum să se poarte cu jucătorii noștri ? Mira-m-aș. Cred că face parte din antrenament, face parte din pregătirea jocului prezența activă a spectatorilor. Mai ales că ei au plătit bilet de intrare ! Performanța nu se poate pregăti în alte condiții decît cele în care vom încerca s-o obținem.

O încleștare frumoasă, din păcate pe un teren care nu dădea prea multe șanse fotbalului, a fost meciul dintre Baia Mare și Argeșul. Am călătorit, ore în șir, spre Baia Mare ca să ajung la meci. N-am avut șansă. Am rămas pe un deal la 35 de kilometri de Baia Mare și m-am uitat la un televizor mic, în ploaie, la repriza a doua a meciului. Echipa din Pitești a jucat excepțional, s-a apărat formidabil. Este realmente cea mai dăruită echipă a momentului. Bravo tuturor argeșenilor care au contribuit la crearea, **DIN RESURSE PROPRII**, a unei puternice grupări sportive ! F.C. Baia Mare a condus jocul, a creat faze de mare spectacol. Dar lucruri care nu au fost învățate bine în copilărie pot fi învățate mai greu acum. Am auzit pe mulți lăudînd bara lui Koller. Eu n-o laud. Ea n-a fost gol, a fost bară. Și a fost bară pentru că nici Koller, nici alți jucători n-au fost învățați de mici un lucru elementar : să nu se mai lase pe spate atunci cînd trag la poartă. Viorel Matelanu, antrenorul cel mai bun al anului 1978, și poate nu numai al anului acelula, publicul minunat al Maramureșului au de rezolvat cîteva probleme în echipa lor dacă vor să o transforme, cum eu însumi aș dori, într-o echipă de valoarea celei de handbal H.C. Minaur. Echipa n-are înaintare. Sepi e un jucător mediu, care, după părerea mea, ar putea fi un bun fundaș. Deac nu poate duce o acțiune pînă la capăt. Roznai e lent și joacă mai ales în față. Iar înlocuitorul lui, Dragomirescu, e una dintre cele mai scurte minți, una din cele mai triste apariții din fotbalul nostru. El joacă un fotbal împrăștiat, bezmetic. Băiatul are legătură cu fotbalul poate pentru că e și cam necivilizat. Dacă asta e o legătură! De bază la Baia Mare rămîn fundașii centrali care sînt formidabili (Condruc și Sabău). Koller, în care eu văd de pe acum pe titularul Naționalei sau al olimpicilor pentru postul de fundaș stînga, portarul Ariciu, care trăiește o a doua tinerețe aici, la Baia Mare, activitatea bună, dar nu excepțională a liniei de mijloc, și talentul, marele talent al lui Terheș. Și tot din bază face parte atmosfera despre care mai vorbeam, de seriozitate și permeabilitate față de cultură, sport și atitea alte activități pe care o asigură autoritățile Maramureșului. Dar mai trebuie cîțiva jucători. Mai trebuie ceva nou, ceva palpitant, cîteva tinere personalități în stare să dea toată strălucirea meritată acestei echipe care e frumoasă întîi prin oamenii care o înconjoară și prin talentul dăruit al antrenorului ei, Viorel Matelanu.

ADRIAN PĂUNESCU ■

Centura de aur-VIII:

Un netăgăduit salt calitativ pentru boxul românesc

Duminică, la prinz, după o săptămînă de box, a răsunat și ultimul gong al ediției a VIII-a a „Centurii de aur". Bilanț pozitiv pentru sportivii români : 7 medalii de aur, cu două mai mult decît puternica și-atît de personală, ca stil, reprezentativă a Cubei. Ultimele trei gale, semifinalele și finala, au umplut pînă la refuz uriașa sală a Palatului sporturilor ; boxul practicat de-a lungul acestui impresionant maraton pugilistic s-a ridicat la un nivel care i-a mulțumit atît pe specialiști cît și pe spectatori.

Să acordăm ceva mai multă atenție acestei ultime observații, sublinînd, spre surpriza probabilă a cîtorva, că ne-au plăcut mai mult învingșii Ion Boboc și Titi Cercel decît învingătorii Florin Livadaru și Marcel Sîrba. De ce ? Nu vrem să scădem meritele celor doi învingători, ba chiar îi și felicităm și sîntem convinși că Livadaru, care a avut o serie foarte grea pînă în finală, ar fi putut să arate cu adevărat ce știe, dar în finală, obosit, deși a cîștigat în fața unui boxer mai tehnic nu a convins. În ce-l privește pe neexperimentatul Marcel Sîrba, acestu a avut un adversar tot sovietic, pe Ș. Doleaev, obstrucționist, confuz în acțiuni. A cîștigat, desigur, Sîrba, dar, ca și la Livadaru, într-un meci incitant, de parcă ringul ar fi avut nămol pe podea, sau nisip, sau gropi. În aceeași notă și finala dintre greii V. Vrînceanu și Dumitru Micu, în care primul a învins după o luptă aprigă. Dar aprig nu înseamnă automat și tehnic, or, tocmai asupra acestui punct vrem să insistăm. De exemplu, tot aprigă a fost și lupta dintre I. Budușan și C. Hoduț, al doilea fiind recunoscut pentru puterea loviturilor sale și pentru deosebita sa rezistență. Spre nemulțumirea noastră și a antrenorului său, Hoduț s-a limitat numai la aceste două calități, pe cînd vreme Budușan a știut să aplice tactica de măcinare a forțelor adversarului, astfel încît în repriza a treia a avut meciul la discreție. Iată deci prin Budușan, un boxer care a știut să gîndească în ring, a știut să-și menajeze forțele pentru a ataca la momentul decisiv și a cîștigat în fața unui boxer mai puternic. Vor fi, poate, surprinși antrenorii, dar vom reafirma că învinșii Ion Boboc și Titi Cercel ne-au plăcut și ne-au convins. În compania a doi boxeri foarte tehnici, Omar Santiesteban și Jesus Sollet, posesori ai unor variate game de loviturî și ai unei viteze de execuție impresionante, reprezentanții noștri au fost la înălțime. Desigur, am fi dorit din toată inima să și învingă, dar nu s-a putut. Ion Boboc a avut neșansa recepționării a două lovituri puternice, drept pentru care a și fost numărat, iar Titi Cercel a atacat mult prea tîrziu, cu doar un minut înainte de final, cînd excelentul Jesus Sollet, un tînăr de numai 17 ani, a început să bată în retragere. Dacă Titi Cercel ar mai fi avut la dispoziție doar o jumătate de minut, și-ar fi adjudecat victoria. Sîntem convinși că Ion Boboc și Titi Cercel, dată fiind calitatea boxului lor, competitiv din punct de vedere al cunoștințelor tehnice, vor cuceri numeroase victorii, atît în țară cît și în străinătate, pe cînd vreme un Livadaru sau Sîrba, așa cum au boxat în finală, cînd victoria le-a surîs mai mult din întîmplare, nu au prea multe șanse. Cu alte cuvinte, iată, la această „Centură" am cîștigat 7 medalii, dar am și demonstrat că dispunem nu numai de boxeri doar puternici, bătăioși, rezistenți ci și de boxeri tehnici, cu stil, boxeri care știu să se adapteze tactic la adversar. Am regretat absența, dictată de medic, a lui Radu Daniel și Valentin Silaghi, altfel afirmația noastră ar fi fost și mai convingătoare. Meciul vedetă dintre Simion Cuțov și Caroi Hajnai l-a dat pe primul învingător în unanimitate. Deci, încă un argument. La această ediție boxul românesc a înregistrat un netăgăduit salt calitativ.

VICTOR NIȚĂ ■

Constantin Stan

„Un golgeter nu trebuie întrebat de vîrstă, ci de numărul golurilor înscrise"

— E clar. Dacă te strigă coechiperii Costică, înseamnă că te cheamă Constantin. Deci, Constantin Stan, cine ești dumneata ?

— Golgeterul diviziei A. Am 14 goluri, iar Radu de la Pitești numai 12. Păcat că azi, cu Dinamo, n-am mai marcat nici unul, să mă distanțez și să mă vadă Ștefan Covaci, care a fost în tribună ! Mare păcat, o să am probleme acasă !

— Frumos răspuns, recunosc ! Să te întrebe cineva cine ești și tu să răspunzi golgeterul campionatului ! Frumos, dar incomplet. Ce-ai mai putea adăuga ?

— Știu eu, poate că restul nu contează. Dacă Buzăul nu promova și dacă n-aș fi înscris cele 14 goluri de pînă acum, cine ar fi auzit de mine ?! Nimeni.

— E un reproș ?

— Nu, un fapt de viață. Vreau să spun că fotbalul nostru are destule resurse, adică destui jucători de valoare, dar nu prea are cine să-i descopere. Și e păcat.

— Păcat, nepăcat, asta e situația ! Să revenim. Cînd te-ai născut, unde, cînd ai început să joci și toate celelalte.

— Sînt prahovean, născut în comuna Colceag, la 20 octombrie 1949, ceea ce vrea să însemne că voi împlini, în toamnă, 30 de ani. De jucat, am jucat prima oară la Colorom Codlea, de unde m-am plimbat pe la Steagul roșu și Metrom Brașov. Cîteva luni, pe cînd îmi satisfăceam stagiul militar, am fost la A.S.A. Tîrgu Mureș, echipă de care mă leagă unele amintiri și debutul în divizia A.

— Cum debutul în A ?!

— Ce spuneam mai devreme ? Da, cu A.S.A. am jucat de 5 ori în divizia A, partidele cu U.T.A., cu Jiul, cu Sport club Bacău și încă două, pe care nu mi le aduc aminte acum. Cînd a promovat Gloria, ziariștii s-au grăbit să mă treacă pe lista debutanților, iar eu n-am protestat, dîndu-mi seama că m-au uitat.

— Poate c-ar fi fost bine să le reamintești !

— De ce ? La ce bun ? Fiecare cu treaba sa.

— Și a ta care e ?

— Pe teren, să joc și să marchez goluri. În afara stadionului, să-mi fac meseria de maistru în instalații sanitare, să cumpăr pîine pentru acasă în fiecare dimineață și să am grijă ca fiul meu, Romică, să crească bine și să fie cuminte.

— Am rămas la A.S.A. Ce-a fost după aceea ?

— Am trecut la Chimica Tîrnăveni, la schimb cu Bölöni, după care toată lumea a fost mulțumită. Antrenorul Bone mi-a zis, nu demult, că regretă, dar ce-a fost a trecut !

— De ce a fost toată lumea mulțumită ?

— A.S.A. că s-a ales cu un mijlocaș de clasă, titular în echipa națională, iar eu că am luat drumul Buzăului, după terminarea armatei. Din 1971 joc la Gloria, echipei și orașului datorindu-le foarte mult. Fără atmosfera pentru fotbal care a fost și e în Buzău și fără ajutorul oamenilor de aici, n-aș fi ajuns, sînt convins, fotbalistul cunoscut de azi, rugat să dau autografe și, iată, interviuri ! La Gloria am schimbat o serie de antrenori. Cu cei mai mulți, recunosc, n-am avut noroc și n-a lipsit mult, în urmă cu cîțiva ani, să-mi pierd locul în echipă, zicîndu-se despre mine că, la vîrsta și tehnica mea, nu mai e nimic de făcut. Dar a venit Ion Ionescu, care mi-a redat încrederea și m-a învățat să iubesc golul. Ce-a urmat se știe.

— Altceva. Cum ai fost primit la națională ?

— Prietenește. Tocmai de-aia îmi pare foarte rău de incidentul de azi cu Dinu. Mi-a dat o palmă și eu, țoșindu-mi din fire, i-am răspuns, alegîndu-mă cu un cartonaș galben. Dar nu gestul lui m-a enervat, cît vorbele pe care mi le-a spus.

— Ce ți-a spus ?

— Mi-a zis că vin eu la lot și mă aranjează el !

— Și ce crezi de toate astea ?

— Că a trecut vremea, dacă o fi fost vreuna, dar așa se zicea, cînd Dinu tăla și spînzura la echipa națională. Dar asta e una și faptul că regret sincer incidentul e alta.

— Poate că chemările la lot te-au înfumurat. Ce părere ai ?

— Nu. Așa zice toată lumea, iar eu trebuie să-i dau dreptate. Cred că sînt un om serios și la locul lui, care n-a supărat pe nimeni și nici probleme n-a făcut. Nu beau, nu fumez, îmi văd de treaba mea. Care e ea ? Am să repet, să joc și să marchez goluri, chiar dacă mai am nițel și împlinesc 30 de ani. Un golgeter nu trebuie întrebat de vîrstă, ci de numărul golurilor înscrise !

— Așa-i, numai că azi n-ai băgat nici unul !

— Din păcate, aveți dreptate. O să am mari necazuri acasă. Sanda abia dacă o să-mi dea de mîncare !

— Cine e Sanda ?

— Soția. După ce-am ratat lovitura de la 11 metri în meciul cu Argeșul, de la Pitești, n-a vorbit cu mine 4 zile.

— Care e opinia dumitale, scapă Gloria de retrogradare ?

— Scapă, sigur că scapă. Cred că Bihorul, Vîlcea și A.S.A. sînt cele mai amenințate. După cum mai cred că Argeșul, despre care am auzit că a făcut 6—0 la Baia Mare, nu va rata titlul.

— Constantin Stan, ultima chestiune. Te-am văzut de nenumărate ori că virf, cu 3 adversari în spate, căutînd să-ți faci loc, te-am văzut ținut de tricou, împins și, nu o dată, trîntit la pămînt. De fiecare dată te-ai sculat și ți-ai văzut de joc, de parcă nu s-ar fi întîmplat nimic. Cu ce gîndești în clipele acelea ?

— Nu-i nimic, Costică, îmi zic, data viitoare îi păcălești tu ! Uneori, mă și țin de cuvînt.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

● După cum puteți vedea, cu mic, cu mare, în grup sau nu, duminica trecută suporterii cei mulți ai Rapidului, al iubitei și năpăstuitei echipe Rapid, se îndreptau, plini de speranțe, spre bătrîna arenă din Grant. Dar, spre marea lor dezamăgire, s-au convins, a cîta oară, că proverbul cu pomul lăudat și sacul este foarte adevărat. Optimiștii din fire, simpatizanții Rapidului speră că, în curînd, se va face totuși primăvară și-n cartierul lor.

Foto : CORNEL CATANA ■

Fotbal

DIVIZIA A

BUZĂU : GLORIA — DINAMO 0—0. Pornită în cursa pentru titlu într-un moment în care puțini se mai așteptau la o asemenea tentativă, Dinamo a venit pe malul Buzăului decisă să cîștige dar, după 90 de minute de joc, dominate cel mai adesea de gazde, a plecat cu un larg surîs de satisfacție pentru punctul obținut ● Gloria, care s-a zbătut mult pentru victorie, n-a obținut decît o jumătate din ceea ce a vrut, după meci jucătorii și conducătorii ei părînd îngrijorați de pierderea cîtorva locuri în clasament și de trecerea, în clasamentul mediei engleze, de la zero la —1. Din punct de vedere al fotbalului practicat, buzoienii n-au ce-și reproșa. Ei au jucat bine, pe alocuri chiar foarte bine, au atacat năvalnic, conform obiceiului, fiind de cei puțin două ori la un pas de a înscrie, bara opunîndu-se la mingile trimise de Radu Gheorghe și Stan spre poarta lui Anuței ! ● Dinamo s-a apărat exact pînă în careu și excepțional pe linia porții și în fața acesteia, unde portarul Anuței a făcut o partidă extraordinară, jucătorul dinamovist cu numărul 1 fiind, după părerea noastră, cel mai bun de pe teren. Oaspeții au contraatacat, de fiecare dată, periculos, mai ales prin Tălnar, Dragnea și Augustin, intimidîndu-și uneori adversarul prin șuturile de la distanță ale lui Dinu. Pînă la urmă, ei au trebuit să accepte dominarea buzoiană, dar au continuat să pună probleme gazdelor, deschiderile lor în adîncime prinzînd adesea pe picior greșit o linie de fund în care Nicolae și, mai ales, Tulpan n-au arătat siguranța obișnuită ● Gloria a lăsat să se întrevadă carențele tehnice ale unor jucători, îndeosebi în apărare, dar a încintat nu de puține ori prin setea sa de atac și prin dorința de gol. Ultima trăsătură fiind cînd calitate, cînd defect, ea însemnînd o păgubitoare pripeală în fazele decisive ● Peste nivelul celorlalți : Ghizdeanu, Stan, Radu Gheorghe, Cristian și Negoescu, respectiv Anuței, Dinu, Augustin și Dragnea ● O notă bună pentru entuziastul public buzoian, ca și pentru arbitrajul mureșeanului Ion Rus, bine ajutat la linie de A. Silaghi (Tg. Mureș) și O. Șireng (Oradea). (Emanuel Valeriu)

DIVIZIA B

GIURGIU : F.C.M. — VIITORUL SCORNICEȘTI 1—0 (0—0). Lume multă și așezată oricum, care stînd jos, care în picioare, care în copacii din preajma stadionului, meci aprig și, apre lauda jucătorilor și a arbitrului Rainea, cuminte. Cu toate astea, spectatorii, pătimași de partea formației locale, au fost nu o dată tentați să confunde fotbalul viguros și avîntat al oaspeților cu o duritate care, după vorbele fostului internațional Valeriu Călinoiu, pe post de observator federal, „n-a existat nici o clipă" ● Prin golul celui mai în vîrstă dintre componenții ei, fundașul dreapta Storobăneanu, a cîștigat echipa gazdă și, judecînd după dominarea ei adesea transformată în asediu, a făcut-o absolut meritat. Grație priceperii și perseverenței tînărului antrenor Roman, Giurgiul a ajuns, pentru întîia dată de cînd se practică fotbal în orașul lui Coman, să aibă o echipă angajată în bătălia pentru promovare. S-ar putea, să nu ni se ia în nume de rău, că visul să fie mai lung decît piapuma ! În orice caz, Giurgiul jocă în prezent mai curat și mai gîndit ca oricînd, ceea ce, pentru început, nu-i deloc puțin ● De partea cealaltă, cu Dumitru Anescu antrenor și Tache Macri consilier, Scorniceștii au lăsat o impresie din cele mai plăcute. Fără să aibă cine știe ce valori deosebite, Șoarece a evoluat șters, fiind mereu păzit cu strășnicie, oaspeții au prestat un fotbal pe cît de bărbătesc pe atît de regulamentar. Ei au demonstrat, prin abnegație și disciplină tactică, prin apărare fermă și contraatac derutant, că n-au urcat întîmplător pe poziția liderului. Ba mai mult, probînd o elasticitate de la care ar putea să în exemplu multe divizionare A, Viitorul n-a fost departe de a înscrie cele mai mari ocazii de gol ale partidei aparținînd formației din Scorniceștii. Fundașul central Martinescu a trimis o ghiulea în bară, iar extrema dreaptă Veiculeț a ratat în două faze în care s-a aflat singur cu portarul Tudorache! ● Foarte bun arbitrajul lui Nicolae Rainea, prompt și ferm. (Ovidiu Ioanițoaia)

SUCEAVA : C.S.M. — PROGRESUL BRĂILA 3—0 (2—0). Echipa gazdă (locul trei în seria I, înaintea acestei partide) și oaspeții — clasați pe ultimul loc — au oferit celor peste 10 000 de suceveni, care au umplut pînă la refuz stadionul „Arini", un spectacol care n-a semănat deloc cu jocul de-a șoarecele cu pisica ● Primul gol a picat destul de repede, în minutul 2, la un penalti, transformat cu usurință tot de Grosaru. Despre această fază controversată, arbitrul localnic Paul Brătănescu spunea că terenul foarte greu și alunecos face dificil de apreciat dacă au fost 11 metri sau nu. Parcă totuși un fundaș i-a luat piciorul ● Se echilibrează partida și pentru că mijlocul terenului e complet desfundat, cei 22 de jucători umblă ori pe aproape de tușă, ori prin cele două careuri, singurele zone uscate. În minutul 30 s-a produs un fault și în careul gazdelor, dar centralul a reușit să-l scoată afară ! ? L-am întrebat și de astă dată pe Brătănescu ce părere are și a preferat să se abțină. În continuare, arbitrul Popovici a mai nedreptățit și Suceava, să fie ! ● Oricum, credem că rezultatul e meritat, echipa suceveană este tînără, bine pregătită și locul doi pe care a trecut după această victorie ● anunță pentru anul acesta și, mai ales, pentru anul viitor ca pe o pretendentă la promovarea în divizia A. În excelentă ei formă fizică se simte mîna profesorului Bozoianu, actualmente secund, fost jucător al C.S.M.-ului, acela care a promovat în B echipa Minerul Gura Humorului ● Despre arbitraj doar nedumerirea noastră și a altora. Dacă pentru tușă au fost convocați L. Bira din Agnita și L. Frunză din Sibiu, adică de departe, cum de-a fost așa greu de adus un central și a condus C. Popovici din Botoșani ? ! (I. Predoșanu)

BUCUREȘTI : Rapid — S.N. Oltenița 2—1 (0—0) ● Cu Bartales în formație, dar fără Petcu și Cojocaru, rapidiștii n-au putut obține decît un singur punct pe teren propriu, în Ghencști, în fața unei echipe modeste, care s-a apărat 90 de minute din 90 ● Jucătorii din Oltenița s-au retras cu bună-știință în propria jumătate de teren, căutînd și reușind cu ușurință să destrame numeroasele atacuri ale rapidiștilor. Firește, în aplicarea acestei așa-zise tactici i-a ajutat nu numai lipsa de inspirație a partenerilor de întrecere, ci și, mai ales, suprafața mică a terenului de joc ● Prima repriză, cu o desfășurare domoală, de parcă cei 22 de jucători s-ar fi aflat la antrenament, n-a plăcut spectatorilor, prea rare și neconvingătoare fiind acțiunile de atac ale singurilor jucători mai buni ai bucureștenilor — Paraschiv și Bartales ● După pauză, presați de scurgerea timpului, înaintașii rapidiști au găsit mai lesne calea spre poarta adversă, Manea, Paraschiv și Bișniță aflîndu-se, pe rînd, în fața golului. Dar pripeala și portarul advers au fost factorii ce au făcut ca tabela de marcaj să rămînă neschimbată ● Și a venit minutul 54, cînd P. Gheorghe, unul din singurii doi jucători avansați ai oltenițenilor, a înscris pe contraatac, tăind parcă respirația tribunelor ● Îmbrățișările și prea dese degajări în aut nu le-au folosit oaspeților, căci Pîrvu, la unul din numeroasele cornere obținute de rapidiști a înscris imparabil, readucînd zîmbetele, cam palide ce-i drept, pe fețele suporterilor, covechipierilor și ale antrenorilor săi ● Arbitraj bun (T. Andrei — Sibiu) pentru un meci de scăzut nivel tehnic și spectacular. (Cornel Catană)

Banii cu rost, banii fără rost

Desigur, muncitoarele de la Întreprinderea orădeană „Crișul" nu sînt surori, deși par să fie. Cele mai multe sînt de prin satele județului. Cînd au plecat la oraș să muncească, părinții le-or fi dat probabil multe sfaturi, dar n-au uitat nici pe cele două mai importante decît toate : să fie cuminți și să nu cheltuiască banii fără rost. Fiindcă, se înțelege, pentru tinerele acestea, care de două ori pe lună își numără banii încet, meticulos, pe culoarele casieriei binecunoscutei fabrici de încălțăminte, tentațiile sînt mai mari decît acasă, cînd, trimise de părinți, se duceau pînă la cooperativa satului să cumpere o sticlă de ulei ori un kilogram de zahăr. Își mai aduc ele aminte, prin furnicarul orașului, de sfaturile părinților ? Iar proverbele, nu-i așa ?, potrivit cărora zgîrcitul își face nume rău în lume după cum și cheltuitorul fără noimă, mai au vreo putere în fața vitrinelor încărcate cu tot felul de lucruri care parcă-ți fac cu ochiul ? Virginia Pante, de exemplu, este din comuna Mierlău și muncește în întreprindere de patru ani. Cîștigă, lunar, cam 2 100 de lei. S-a înscris la un apartament proprietate personală cu trei camere. A plătit în rate, pînă acum, vreo douăzeci de mii. Mai are depuse alte vreo cinci mii pe un carnet de economii. Deocamdată, locuiește la o mătușă Raveica, unde chiria și mîncarea o costă ca între rudele bune, adică puțin. În această, gîndește ea, constă și explicația succeselor sale financiare, de care, evident, se bucură și prietenul ei, Ghiță, muncitor la „Electrometal", probabilul soț, în grija căruia stau dealtfel plățile incursiunilor prin oraș ale celor doi, la o cofetărie, la un film, la un teatru. O altă muncitoare, Iuliana Rus, 28 ani, căsătorită de nouă ani, cîștigă împreună cu soțul aproape patru mii de lei pe lună. Și-au ridicat împreună o casă și au reușit să o și îmbrace cu mobila cuvenită. Acum, după ce și-au luat aceste griji de pe suflet, zice ea, reușesc să simtă mai bine cum se adună banul lîngă ban, tot pe un carnet de C.E.C., unde stă înscrisă deocamdată cifra de douăzeci de mii, prea puțin pentru o Dacie 1300, cum ar vrea familia, dar constituind totuși un început promițător. De aceeași vîrstă, colega sa, Maria Tar, căsătorită de șapte ani și mamă a doi copii, nu se gîndește încă la mașină ci la apartamentul pe care-l va primi din partea întreprinderii și la mobila pe care va trebui s-o cumpere, mobilă tot pentru trei camere. Mărturisește că a stat cu soțul ei și-a calculat totul pînă în amănunt. Socoteala s-a încheiat cu concluzia că le vor trebui cel puțin treizeci de mii, pe care deocamdată nu-i au dar îi vor strînge încet-încet, cu siguranță, și totodată cu mulțumirea că de n-au reușit să adune pînă acum cine știe ce sume importante cel puțin și-au crescut copiii astfel încît ei să nu ducă nici o lipsă, nici de mîncare bună, nici de îmbrăcăminte frumoasă. La rîndul ei, Elisabeta Terebent, 21 de ani, muncitoare de cinci ani în întreprindere și de fel din satul Săud al comunei Budești-Bihor, gîndește, între toate cele ce-ar fi de făcut, că lucrul cel mai important este să urmeze calea colegelor sale ceva mai vîrstnice și să strîngă bani pentru o casă. „O să vă surprindă, poate, ne spunea Ana Șimu, maistru, secretara organizației de partid a atelierului pregătit-cusut, dar cele mai multe dintre muncitoarele noastre se străduiesc să aibă o casă, un cămin. Căminul, în credința lor de viață, este mai mult decît o realitate exprimabilă în metri pătrați locuibili. El reprezintă o valoare morală fundamentală, temelia vieții, a familiei. Într-o casă construită cu atîta răbdare și chiar sacrificii poți să crezi că vor fi numai bucurii. Oricum, necazurile, dacă vor fi să vină, vor fi înfruntate mai ușor, cu siguranță, cu demnitatea și stăpînirea de sine ale omului care, cel puțin, a făcut tot ce depindea de el ca să fie numai bine. Pe drept cuvînt fetele acestea vin cu niște gînduri foarte clare cu privire la ceea ce trebuie să facă ele în viață, cu privire la felul în care se cuvine să folosească banii munciți. Marele merit e al părinților, al școlii. Îmi place să cred că este, într-o oarecare măsură și al nostru, al muncitoarelor mai vîrstnice, fiindcă încercăm să ne purtăm ca niște surori mai mari. Nici n-ar putea fi altfel. Cînd mă uit la ele, îmi amintesc de mine însămi, acum 23 de ani, cînd abia venisem din comuna Bellș, din județul Cluj, și-mi căutam pe-aici un loc unde să muncesc. De aceea, vă spun, mă bucur pentru bucuriile fiecăreia dintre fetele acestea. Și-mi place fiindcă ele știu să înceapă cu începutul, cu gîndul, cum spuneam, de-a avea o casă, nu vor să-și ia, de la primii bani mașină ori haine de blană din cele de care iau numai oamenii foarte înstăriți. Această moderație, acest simț al măsurii, această cumințenie, toate împreună fac ca banii cîștigați de fetele acestea să aibă valoare, fiindcă banii, se știe, pot fi devalorizați printr-o cheltuire nechibzuită. Evident, pentru noi o preocupare este nu numai ca ele să-și cheltuiască rațional și cu folos banii, ci și să-i cîștige. Și, cum banii nu pot fi cîștigați decît doar prin muncă, grija noastră este ca fetele să nu stea ci să muncească atît cît pot, cît mai mult și cît mai bine. De aceea la noi banii încasați sînt întotdeauna mai mulți decît retribuțiile tarifare".

Curiozitatea ne-a împins să vedem cum stau lucrurile și într-o întreprindere unde lucrează mai mulți băieți. La „Înfrățirea" întreprindere de asemeni binecunoscută. Aici, de pildă, Aron Galea, 23 ani, sculer, cîștigă lunar cam 2 000 lei și-i cheltuiește, ca să zicem așa, tot ca o fată cuminte de la „Crișul", deși nici el, după cum singur mărturisește, nu face excepție de la vorba că băieții sînt ceva mai risipitori, cheltuind două sau trei sute de lei pe lună, în nici un caz mai mult, pe ..un coniac, o bere, un vin". La atelierul piese mici, maistrul Teodor Handru ne spunea, și părea convins de ceea ce ne spunea, că printre cei 26 de tineri din subordinea sa i-ar fi greu să găsească vreunul care să arunce cu banii în vînt și să dea cu tifla astfel societății care la rîndul ei a cheltuit pentru ca el să aibă o meserie, o calificare încît să poată munci, întreține, trăi civilizat. Dumitru Codreanu, Emil Roman, Traian Baicu sînt astfel de tineri cu o gîndire matură, bine așezată, care, așa cum am fi și dorit să aflăm, consideră că modul cum își cheltuiesc banii pe care îi cîștigă reprezintă o problemă socială într-un sens mai larg, nu strict particulară. Din păcate, tot la „Înfrățirea", discuția a luat la un moment dat o turnură cu totul neașteptată. Mircea Abrudan, 19 ani, rectificator, muncește în întreprindere din iulie anul trecut. Maistrul Alexandru Blaga ne spunea despre el că este chiar mai zvăpăiat decît ar trebui să fie de obicei băieții, că este neascultător, că nu prea-și vede de lucru. Încercînd să pună discuția în termeni mai firești, după părerea sa, tînărul a replicat — și mărturisim că ne-a plăcut sinceritatea lui — că „n-a avut de lucru", că în luna ianuarie, de exemplu, a stat două săptămîni fără să i se dea ceva de făcut și, de aceea, a luat doar 751 de lei. Alexandru Țînc, la rîndul lui, despre care chiar maistrul spunea că este un muncitor destul de bun, a luat cîteodată și 3 600 de lei pe lună iar alteori doar 400 sau 500. De lipsa unei bune aprovizionări se plîngea și Gavril Cheregi, regior, sau Petru Cazacu, rectificator, acesta din urmă reușind chiar performanța, incredibilă, ca pe una dintre lunile trecute să nu încaseze nici măcar cinci bani. Sigur că ei reprezintă un caz cu totul special dar vom vedea în ce context de lucru și întrajutorare se produc asemenea cazuri. Tiberiu Ciucean, de exemplu, lucrează aici din decembrie 1978. Este rectificator, absolvent al școlii profesionale din cadrul aceleiași întreprinderi. Se trezește în fiecare dimineață, devreme, și vine cu autobuzul de la Ineu de Cris astfel încît să nu întîrzie la ora intrării în schimb, deși, la drept vorbind, n-ar avea chiar motive temeinice să se grăbească fiindcă, din data de 6 decembrie, de cînd se află aici ca muncitor, mașina lui n-a mers decît vreo săptămînă și jumătate. Tînărul susține că el știe să lucreze nu numai pe această mașină de rectificat plan, care, cum văzurăm, e mai tot timpul defectă, ci și pe mașina de rectificat exterior, pe care, zice, a și făcut practica mai mult la școală, dar cuvintele lui ar trebui să fie nu numai auzite ci și înțelese, de bună seamă, de către conducerea secției și chiar a întreprinderii, adică inclusiv de către directorul Emil Mărginean. Fiindcă, mai presus de orice, muncitorii tineri trebuie să dobîndească încredere în meseriile lor și în oamenii din preajmă, în colectivele în mijlocul cărora au venit să muncească, nu să stea. Or, cîtă încredere poate avea, de exemplu, Elena Savișchi, 20 ani, rectificatoare, a cărei vechime în muncă nu trece de o jumătate de an, dacă ea știe că vine în fiecare zi la lucru și în cele din urmă, la capătul lunii, trebuie să-i mai trimită părinții cîteva sute de lei ca să se întrețină ? Desigur, situația acestor tineri este cu totul lesită din comun, mai ales dacă avem în vedere că locul lor de muncă se află printre oameni a căror retribuție medie, după cum ne spunea maistrul Alexandru Blaga, este de 2 300 de lei ! Tocmai acesta este și argumentul pentru care credem că, așa cum o fată, cînd vine la „Crișul", este sigură că va trece pragul cu dreptul, un băiat cînd vine la „Înfrățirea", trebuie să fie sigur că nu va trece pragul întreprinderii cu stîngul.

ELIADE CONSTANTINESCU ■

EUGENIA MANEA PASIMA : Portret

Iraționalitatea înarmărilor

Ieșită din cel de-al doilea război mondial, război care a produs atîtea nenorociri — de la dispariția a peste 50 de milioane de ființe omenești, pînă la bilanțul incalculabil al distrugerilor materiale, de la cele mai groznice suferințe fizice și pînă la cele mai josnice umiliri provocate de demența ideii naziste de a ocupa și stăpîni țări și teritorii, de a îngenunchea popoare și de a extermina populații — omenirea avea convingerea că omul, de pretutindeni, și de la conducător la ultimul cetățean, a învățat tot ce trebuia din ororile unei conflagrații fără precedent. Omenirea credea că omul a înțeles că menirea lui pe pămînt trebuie să fie una singură ; creator de pace, bună înțelegere și civilizație. Situația posibelică n-a evoluat, din păcate, în direcția acestei credințe ; paralel cu eforturile considerabile pentru refacerea rănilor lăsate de război s-au produs și adîncit diviziuni între națiunile care învinseseră, împreună, hitlerismul, s-au constituit blocuri militare adverse, a început, incredibil de repede, degradarea situației internaționale. Ambiții dominatoare, hegemonice ale cercurilor imperialiste au supraliicitat antagonismele ideologice, au făcut să se propovăduiască pericolul amenințării și să se invoce interese de securitate, pentru a se justifica reorganizări, restructurări și perfecționări în domeniul armatelor și armamentelor, prezența trupelor și bazelor militare pe teritorii străine, pentru a se motiva, cu alte cuvinte, politica înarmărilor. Pe fondul unor asemenea mentalități și interese, lumea nu a cunoscut, practic, de la sfîrșitul celui de-al doilea război și pînă în prezent nici o zi de pace, iar înarmările au devenit, prin proporțiile lor, extrem de periculoase, iar prin forța lor de nimicire, paradoxale și iraționale. Cursa perpetuă a înarmărilor reprezintă o irosire de resurse o abatere a economiilor naționale de la obiectivele umanitare, un impediment în calea eforturilor de dezvoltare și subminează de fapt securitatea națională, regională și internațională

Niciodată în istoria omenirii n-au fost acumulate atîtea armamente, niciodată n-a fost alocată o atît de importantă proportie din venitul național al popoarelor pentru producerea unor materiale strategice care chiar de la ieșirea din arsenale sînt deja depășite de alte noi dispozitive de distrugere masivă ; niciodată descoperirile spiritului uman n-au fost orientate, într-o asa măsură, spre distrugerea bunurilor și oamenilor. Peste 400 000 de savanți și ingineri sînt angajați în proiecte militare care reprezintă aproape 50 la sută din toate creditele, mijloacele publice sau particulare alocate pentru cercetare și dezvoltare.

În timp ce în vaste regiuni geografice, unde trăiesc două treimi din populația globului, sute de mii de oameni mor anual de foame, iar analfabetismul, bolile și celelalte consecințe ale subdezvoltării și-au păstrat caracterul de masă, cheltuielile pentru înarmări au ajuns, de la circa 50 de miliarde la sfîrșitul războiului, la peste 400 miliarde dolari în 1978, ceea ce reprezintă peste 70 la sută din produsul social mondial și depășește de circa 15 ori mijloacele alocate pentru sprijinirea țărilor în curs de dezvoltare într-un întreg deceniu. Uriașa sumă de peste 6 000 miliarde dolari cheltuiți în scopuri militare de la război încoace echivalează cu valoarea tuturor bunurilor pe care omenirea le produce într-un an.

Datele din domeniul cheltuielilor militare devin și mai sugestive dacă le raportăm la ceea ce ar putea însemna ele pe planul dezvoltării sociale. Așa, de pildă, cu costurile pentru realizarea unui distrugător submarin s-ar putea realiza electrificarea unor localități cu populație de 10 milioane de locuitori ; un avion de vînătoare supersonic costă cît echivalentul construirii a peste 40 000 de farmacii. Cu sumele ce-ar rezulta din reducerea actualelor bugete militare cu numai 10 la sută, s-ar putea construi peste 400 întreprinderi industriale mari, aproximativ 6 milioane de locuințe, 100 de orașe cu cîte 200 000 locuitori, 11 000 de policlinici, s-ar eradica analfabetismul în întreaga lume.

Situația înarmărilor și multiplele sale efecte negative pe plan social-economic apar și mai îngrijorătoare dacă avem în vedere creșterile anuale ale bugetelor militare, precum și măsurile preconizate în același sens, în perspectiva următorilor 10—15 ani, așa cum a procedat nu demult consiliul N.A.T.O. Forța de distrugere a [illegible] nucleare echivalează cu 1 500 000 de bombe de tipul celei aruncate asupra Hiroșimei. Cu o asemenea forță de distrugere, totalitatea localităților urbane ale lumii ar putea fi transformate, simultan, într-o nouă Hiroșimă. Să mai adăugăm și faptul că fiecărui locuitor al planetei îi „revin" 50 tone de exploziv convențional și 30 de salve de tun ?!

Continentul nostru, Europa, reprezintă din punct de vedere al cheltuielilor militare, al acumulărilor de efective și armamente, o situație cu totul deosebită, cu influențe și implicații distructive la scară mondială. Chiar și cele mai sumare date ilustrează cu prisosință o asemenea situație : așa, de pildă, statelor semnatare ale Actului final de la Helsinki le revin peste 80 la sută din cheltuielile militare mondiale : din cei aproape 25 milioane de soldați existenți acum în lume, peste 11 milioane se află în Europa : 90 la sută din trupele care staționează pe teritorii străine se află concentrate în centrul Europei. Continentul nostru deține două treimi din tancurile, avioanele și navele submarine militare ale lumii ; Europa ar putea fi devastată, prin explozii nucleare de 20 de ori !

Înarmările au devenit, pe plan general, inutile și iraționale atît din punctul de vedere al volumului de cheltuieli pe care îl consumă cît și în ceea ce privește forța de distrugere. Dacă s-a ajuns la posibilitatea de a devasta o dată un continent întreg, ceea ce este deja aberant, ce mai poate justifica, fie și din punctul de vedere al protagoniștilor înarmărilor, continuarea acumulărilor pentru a-l distruge de 10 de 20, de „n" ori ?

Cheltuielile militare pe plan mondial au cunoscut, așadar, creșteri de-a dreptul alarmante, ele depășind, inimaginabil, parametrii impuși de necesitățile firești ale apărării și securității naționale. Ce le-ar putea motiva, atunci, dacă nu preocuparea cel puțin în anumite cazuri de a deține inițiativa în competiția din sfera distrugerii, de a dezvolta capacități militare care să creeze centre de putere, să păstreze și să impună lideri și protectori regionali sau la nivel mondial. Volumul cheltuielilor militare, perfecționările calitative ale armamentelor, construirea de-a-i a unei forțe pe care n-o mai justifică nevoia propriei apărări, pot crea unora iluzia că urmînd anumite puteri militare își asigură, automat, apărarea independenței și suveranității naționale, își pot regla mai ușor și avantajos diferendele pe care le au sau le pot avea cu vecinii, își pot soluționa, fie și pe termen scurt, încurcături ale politicii interne.

Cursa înarmărilor constituie totodată sursa esențială a celor mai negative fenomene ale contemporaneității : ea stimulează politica imperialistă de forță și dictat, amestecul în afacerile interne ; ea blochează în bună parte lichidarea subdezvoltării, întreține încordări și conflicte în diferite regiuni ale lumii, împietează asupra democratizării vieții internaționale. Creșterea bugetelor militare într-o anumită regiune a lumii, în cadrul unei alianțe militare, s-a dovedit nu arareori că poate fi molipsitoare, antrenînd măsuri similare și din partea altora, stimulînd o adevărată dar nenorocită competiție.

„Datoria cea mai înaltă a guvernelor, a statelor față de propriile lor popoare, față de cauza civilizației, a progresului umanității este — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — de a prezenta în mod deschis primejdia pe care o constituie continuarea cursei înarmărilor, de a nu crea nici un fel de iluzii că se poate trăi în liniște și în siguranță atunci cînd există imense acumulări de mijloace de nimicire, de a acționa pînă nu este prea tîrziu pentru adoptarea și realizarea unor măsuri hotărîte în domeniul dezarmării, în primul rînd al dezarmării nucleare, pentru a răspunde năzuințelor de pace, libertate și bunăstare ale tuturor națiunilor".

Acordînd atenție deosebită problemelor dezarmării, partidul nostru a prezentat în decursul anilor o seamă de propuneri concrete de natură să relanseze procesul înfăptuirii unor măsuri concrete în privința dezangajării militare și dezarmării. Pornind de la realitățile lumii contemporane, de la schimbările care au loc în raportul mondial de forțe, de la accentuarea voinței popoarelor de a fi stăpîne pe destinele lor, de la încrederea nestrămutată în forța popoarelor, a maselor populare, a cercurilor progresiste care se pronunță pentru o politică nouă, de colaborare, de pace și înțelegere internațională, partidul nostru a ajuns la concluzia că în ciuda situației deosebit de complexe și contradictorii existente în lume, nu se poate spune că războiul este iminent, că omenirea se îndreaptă spre o conflagrație inevitabilă. Această concluzie implică cu necesitate intensificarea eforturilor pentru a se opri creșterea cheltuielilor militare, pentru a se trece la o dezarmare reală, și în primul rînd la dezarmare nucleară, prin păstrarea unui echilibru și a unui raport de forțe care să nu pună în pericol securitatea și independența nici unei părți. Un asemenea echilibru trebuie să se realizeze nu prin sporirea cheltuielilor militare și a armamentelor, ci prin diminuarea lor într-un proces gradual.

După cum este cunoscut, propunerile țării noastre în privința înfăptuirii dezarmării s-au bucurat de un larg ecou internațional, și-au găsit o reflectare corespunzătoare în documentele de lucru ale Organizației Națiunilor Unite.

Celelalte țări socialiste și multe alte state au manifestat, de asemeni, preocupări active în domeniul dezarmării și au prezentat propuneri utile și interesante. Esențială în momentul de față este manifestarea voinței politice a tuturor statelor, în primul rînd a celor mai puternic înarmate, pentru a se produce o cotitură radicală în sistemul negocierilor și pentru a se trece, în sfîrșit, la măsuri concrete de dezarmare. S-ar pune astfel capăt unei îndelungi perioade în care sutele de ședințe ale diverselor foruri de negocieri nu au reușit nici măcar reducerea unei puști. S-ar pune astfel capăt situației în care paralel cu vorbele și declarațiile despre dezarmare, adesea foarte frumoase, a avut loc o creștere considerabilă și irațională a înarmărilor, a cheltuielilor în scopuri militare.

Negocierile în domeniul dezarmării trebuie însă să urmeze sensul care s-a înscris în general în viața internațională, sensul democratizării, al respectării securității tuturor, al participării tuturor statelor la negocierea, convenirea și înfăptuirea măsurilor de dezarmare. Aceasta este o condiție esențială pentru că dezarmarea nu privește doar pe cei puternic înarmați, pentru că efectele înarmărilor iraționale se răsfrîng, de regulă, și în primul rînd, asupra celor mai puțin înarmați.

DUMITRU ANINOIU ■

Ochii și urechile lumii

O duioasă problemă mondială

Războiul fiind o treabă prea serioasă pentru a fi lăsată doar pe mîna militarilor — vorba unui om care dacă n-a fost Voltaire a fost și el, Clemenceau — atragem atenția că în aceeași situație se găsește și fotbalul. Fotbalul este o problemă prea serioasă pentru a fi lăsată doar la latitudinea specialiștilor săi. Sînt milioane de nespecialiști în fotbal care ar avea un cuvînt, și încă greu, de spus. Sînt alte milioane de ignoranți a căror părere trebuie ascultată în aceeași problemă care îi afectează fie direct, fie indirect, deseori sau uneori, dar personal. Există o idee de mare adîncime a unui francez care, deși n-a fost nici el Voltaire, a spus : „Cei care nu știu nimic știu tot atît de mult cît cei care nu știu nimic mai mult decît el". Încît problema ofsaidului și precizările forului mondial de specialitate cu privire la celebrul articol 11, nu pot fi trecute cu vederea, nici ignorate, cu atît mai puțin minimalizate. Articolul 11 are o importanță capitală ca orice articol 11, 4, 6 sau 420 din regulamentele convietuirii pe pămînt, are un dramatism al său și numai al său, un drept de interpretare care, angajînd puterea de a judeca și decide, e fatalmente încărcat de pericole, riscuri și chiar consecințe nebănuite. Articolul 11 se ocupă de o problemă care a devenit dealtfel universală în limbajul și logica terestrilor ; nu există organism internațional, simplă instituție, întreprindere, biserică, școală și domiciliu conjugal unde omul să nu se găsească, des sau rar, în ofsaid.

Nu vom da exemple, nu ne vom lăsa prea ispitiți de facilitatea calambururilor — deși, uneori, ele sînt mai adînci decît conceptele cele mai masive — vom trece la gravitatea noilor precizări ale forului mondial de arbitraj. Ca orice for mondial, el precizează ceea ce era foarte precis însă nu suficient de clar. Sancționarea jucătorului aflat în ofsaid se va face numai dacă acesta influențează faza de joc. Așa scria de mult în articolul 11, dar arbitrii, se știe sau nu de ce, sancționau orice jucător aflat în ofsaid chiar dacă el nu influența jocul. Nu era drept. Nu era regulamentar. Era excesiv, era dogmatic și, de fapt, nu scria nicăieri așa ceva. Nu orice jucător în atac este și în ofsaid. Poți fi în atac și în ofsaid, dar poți scăpa nesancționat dacă nu influențezi jocul. Aici e aici. Lucrurile au devenit mai limpezi și mai complicate, cum se cuvine pe orice drum riscant al înțelegerii. Căci — s-o spunem cu tot curajul — nimic nu e mai greu și mai primejdios decît a stabili care om aflat în ofsaid influențează sau nu jocul ; în actualele condiții ale sistemelor moderne de atac și apărare, combinate și simultane, influențările devin la fel de greu de definit ca · faulturile și agresiunile cele mai evidente. Povara hotărîrii căzînd tot pe umerii liberului arbitru, vom accentua că orice nouă povară căzută pe ceafa acestui semen de-al nostru nu e de natură să simplifice o criză a opțiunilor. S-o spunem și mai virtos : s-au născut războaie — fie și strict locale, dacă acestea liniștesc conștiința omenirii — conflicte de frontieră și bombardamente, dintr-un penalti, dintr-un ofsaid totdeauna discutabil, ca orice infern de poet, de om ce se joacă secundar. Nu ne putem baza pe remușcările populațiilor care s-au bătut dintr-un asemenea fleac. Remușcările vin și trec, ca plînsul lui Stan și Bran după ce i-au făcut praf casa omului care a refuzat să le cumpere un brad. A murit lume dintr-un ofsaid semnalizat greșit la tușă ; s-au prăpădit prea mulți nespecialiști în fotbal din pricina unui balon care n-a trecut sau a trecut, milimetric, linia porții. Din clipa cînd dintr-o problemă se poate muri sau naște, din acea clipă problema devine capitală de regiune și capăt de țară.

Încît vine momentul să ne întrebăm, duios și echilibrat : precizările forului mondial cu privire la interpretarea mai largă dar și mai îngustă a ofsaidului pe milioanele de terenuri ale lumii, favorizează sau nu dinamica păcii pe pămînt ? Se poate spune un hotărît „da", după cum se poate murmura un dramatic „nu știu".

E destinul, îndeobște, al problemelor decisive, de răscruce.

RADU COSAȘU ■

• FAPTE ȘI ZILE

■ Nimic nu se pierde, totul se transformă

Japonia — unul dintre cei mai mari producători de calculatoare electronice din lume — acordă un loc la fel de important atît tehnicilor moderne de calculat cît și metodelor tradiționale. „Soroban" cum este denumită în Japonia numărătoarea cu 20 de bile din lemn, nu numai că se produce și se vinde în continuare, dar este tot mai solicitată, deopotrivă de copii și adulți. Numărătoarea poate fi întîlnită frecvent atît în magazinele mici, unde vînzătorii calculează cu ajutorul ei cu iuțeala unui computer, cît și în școli și chiar în bănci, unde uneori cu ele se verifică „răspunsurile" date de calculatoarele electronice. Există în prezent 250 de producători niponi de „Soroban". În 1978 au fost produse 2,2 milioane de asemenea numărători, din care numeroase au fost exportate în state din Asia și chiar în S.U.A.

■ Tristele figuri !

Publicul londonez care vizitează muzeul figurilor de ceară al doamnei Tussaud își manifestă în mod deosebit afecțiunea pentru „frumusețile fatale" (să nu uităm, de ceară!) în ordinea următoare : locul I revine — în exclusivitate — Sophiei Loren, lui Marilyn Monroe și Liz Taylor. În mod nimitor, „cea mai frumoasă femeie a lumii", cum este considerată actrița Raquel Welch, se află de-abia pe locul 20 !

■ Alain Delon și rigoarea paternă

„Delon și-a ținut cuvîntul : i-a oferit fiului său Anthony o zi la Disneyland, paradisul construit de Walt Disney în 1954 pentru a încînta pe zecile de milioane de admiratori ai lui Pinocchio, Albă-ca-Zăpada, Alice sau Mickey" — informa recent un cunoscut săptămînal francez. Anthony, în vîrstă de 14 ani, se pare însă că preferă animalele adevărate și dorește să devină veterinar. Se culcă în fiecare seară, obligatoriu, la 9 și jumătate ; la 7 dimineața servește micul dejun, la 7 după-amiaza la masa de seară. O rigoare instaurată de tatăl său și care, din punct de vedere educațional, ne asigură hebdomadarul francez, nu este atît de demodată pe cît am fi tentați să credem. Un recent sondaj național indica, într-adevăr, recent faptul că peste 75 la sută dintre tinerii între 18 și 24 de ani își consideră părinții prea slabi. Delon deci, tată autoritar, nu este demodat, ci dimpotrivă.

■ Bătălia contra alimentelor pentru cățel !

În Statele Unite a fost angajată recent o bătălie acerbă împotriva... alimentelor pentru cățel, pisici și alte animale de apartament. Wall Street Journal **prezintă și rațiunile acestei campanii și anume : în timp ce vînzările celorlalte produse alimentare stagnează de cinci ani, piața alimentelor pentru aceste animale își ridică vînzările cu 4 la sută în fiecare an. „Dejunurile" în cutii pentru cățel și pisici ocupă în magazine un spațiu cu 30% mai mare decît cu cîțiva ani în urmă, luînd locul raioanelor de bomboane și ape minerale, spre exemplu. Proprietarii patrupezilor pot găsi meniuri specializate pentru : cățel bătrîni, tineri, grași, prea slabi, de țară sau de oraș ! Una dintre firmele americane este în curs de a obține acceptul guvernului pentru lansarea pe piață a unui aliment... anticoncepțional, încapsulat, foarte folositor pentru cîini. Este adevărat că în Statele Unite există la ora actuală 52 milioane de cîini și 36 milioane de pisici, și că tinerele perechi înlocuiesc absența copiilor prin prezența unui cîine sau a unui pisoi, dar ni se pare cel puțin cludată declarația unui tată de copil și... proprietar al unui terier, „...ce reprezintă cîțiva cenți în plus cînd iubești", ce se referă însă la cel de-al doilea mobil al iubirii sale.**

Argumente pentru apărarea „oceanului verde"

„Oceanul verde" al planetei, pădurile, se află în pericol. Din ce în ce mai numeroși, oameni de știință, ecologi, economiști se grăbesc să tragă semnalul de alarmă. Principalele cauze, exploatarea abuzivă, despăduririle masive, iar implicațiile mult mai grave decît ar părea la prima vedere. Dealtfel, **Conferința privind impactul activităților umane asupra climatului terestru**, desfășurată zilele acestea la Geneva, relevă, printre altele, faptul că perturbațiile climei se datorează în bună măsură reducerii continue a suprafeței împădurite de pe glob. Erick Echolm, cercetător la „**World Wach Institute**" din Washington — autor al unui cuprinzător studiu în acest domeniu — subliniază în rîndul său că „distrugerea pădurii provoacă o eroziune accelerată a solului, favorizează «deșertificarea», este cauza dispariției unor specii întregi de arbori, plante, animale și insecte, ceea ce creează un puternic dezechilibru în mediul ambiant".

Situația este cu atît mai gravă cu cît, așa cum apreciază specialiștii ai F.A.O. (Organizația Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură), în fiecare an dispar de pe glob circa 16 milioane hectare de pădure, iar previziunile pentru viitor vorbesc de o creștere cu 75 la sută. În următorii 15 ani, a consumului de lemn rotund, ce va atinge impresionanta cantitate de 4 miliarde metri cubi. Din această perspectivă, problema combaterii defrișărilor iraționale, a secătuirii uneia dintre avuțiile cele mai de preț ale umanității revine în primul plan al actualității, constituind o sursă de preocupare la scară mondială. Și, deși consecințele ecologice incalculabile se constituie ele însele într-un argument puternic pentru adoptarea unor măsuri practice, la scară mondială pentru conservarea echilibrului mediului ambiant, implicațiile economice ale distrugerii pădurilor, cauzele profunde ale acestui fenomen nociv impun soluții pe un plan mult mai larg. Fiindcă actuala situație din acest domeniu este în măsură să aducă în discuție — fapt surprinzător la prima vedere — problema subdezvoltării, a adîncirii decalajelor economice, a inechităților din comerțul mondial. Se cunoaște, furnizorul principal de lemn îl constituie țările în curs de dezvoltare din Africa, Asia sau America Latină. În multe din aceste țări se practică în special o agricultură extensivă. Anual, mii de kilometri pătrați de pădure sînt sacrificați pentru extinderea suprafețelor cultivate. În aceeași grupă de țări, din așa-numitul „con de umbră al sărăciei", lemnul continuă să fie și azi principalul combustibil folosit în gospodărie. După cum scrie agenția **France Presse**, a treia parte din populația lumii utilizează numai lemnul pentru pregătirea hranei. În țările „lumii a treia", arată un raport al F.A.O., consumul de lemn pentru încălzit se ridică la 1,3 miliarde metri cubi pe an. Numeroase familii de țărani săraci din aceste zone sînt obligate să colinde cîteva zile în șir pentru a găsi lemnul necesar vieții cotidiene.

Avînd de făcut față unor serioase dificultăți economice generate de îndelungata perioadă de dominație colonială, numeroase țări din Africa, Asia sau America Latină exploatează pe scară largă și exportă lemnul pădurilor tropicale. Dar, în virtutea practicilor inechitabile care guvernează schimburile comerciale mondiale, țărilor furnizoare, care exportă lemnul brut, nu le revine decît o parte infimă din uriașele beneficii obținute de companiile străine. În timp ce în ultimele două decenii comerțul cu lemn a înregistrat un adevărat „boom", o creștere continuă a cifrei de afaceri, aceasta ridicîndu-se azi la 40 miliarde dolari, țările sărace nu numai că nu au beneficiat prea mult de aceste venituri dar, fapt paradoxal, atestat de statistici, tocmai marii furnizori sînt obligați să importe cea mai mare parte a lemnului de care au nevoie în economie.

Depășind așadar interesul pur ecologic, problema conservării și regenerării pădurii planetare, a valorificării raționale, în interes național a acestei mari bogății readuce în discuție, cu argumente specifice, necesitatea instaurării noii ordini economice mondiale, a eradicării subdezvoltării. În acest cadru larg, ar deveni pe deplin posibilă materializarea unor programe naționale, de reîmpădurire, de combatere a înaintării deșerturilor, paralel cu inițierea unei largi asistențe internaționale.

P. AURELIAN ■

Din lirica portugheză

● **LUIS DE CAMOES**, autorul epopeii Lusiada, „prinț al poeților timpului său" cum va fi numit mai apoi, este poetul portughez care a trăit în secolul al XVI-lea — secolul lui Leonardo da Vinci și Michelangelo, Luther și Calvin, Campanella și Copernic, Giordano Bruno și Galileo Galilei — avînd o biografie tipică pentru o personalitate a Renașterii.

În opera sa sînt glorificate, ca în epopeile homerice, valori morale și umane care, peste secole, își păstrează actualitatea : energia, curajul, tenacitatea, spiritul de sacrificiu slujind onoarea și faima patriei.

Cîntul III

Dă-mi, Caliope, viers divin și flama
Înveșnicirii-n pieptul muritor,
Ce-i spune regelui viteazul Gama
Să-nstrune lira mea răsunător ;
Încît tu lui Orfeu fiindu-i mamă
Cu-al leacurilor zeu născocitor,
Nicicînd să nu mai intre-n sacra-i voie
Daphné, Clicia sau Leucotoe !

Să cînt a lusitanilor bravură
Dă-i versului năvalnice aripe,
Să vadă lumea cum din Tage cură
Licoarea sacră a lui Aganipe.
Ci lasă Pindul, căci în unda-i pură
Mă scaldă-Apolo în aceste clipe...
Iar de nu vii, voi spune că ți-e frică
Un mai de preț Orfeu gă se ridică !

Aceasta-mi este Patria iubită !...
Și, dacă-o fi să o revăd cu bine —
Fiind lucrarea mea desăvîrșită —
Sfîrșească-se lumina vieții-n mine !
Aceasta-i Lusitania slăvită !
Ei de la Lusus numele îi vine
Ori Lisa — fii lui Bachus sau tovarăși,
Ce-ntîi și-ntîi sălaș aici durară-și.

Pe oameni, după înnăscutul har,
Să-i pui la locul ce li se cuvine :
Se roagă sfinții preoți în altar
Și pentru Patrie, și pentru tine ;
Prin rugi — păcatul izgonească-l doar ;
Ambiției să nu i se închine,
Căci cei ce-naltă-ntr-adevăr litanii,
Disprețuiește gloria și banii !

Pe luptători să-i sprijini dă-ți silința,
Căci ei — vărsîndu-și prețiosul sînge —
Lățind domnia, răspîndesc credința,
Pierind în lupte fără a se plînge !
Slujindu-ți, închinîndu-ți biruința,
Ei știu doi dușmani dintr-o dată frînge :
Păginii, hulitori de Dumnezeu,
Și, mai cu seamă, — ai suferinței greu...

În românește de **AUREL COVACI** ■

La porțile Saharei, căldura prieteniei

...K'Sob este numele barajului de acumulare a apelor rîului cu același nume din sud-estul Algeriei. Încredințat spre înălțare specialiștilor români de la Trustul de construcții hidroenergetice, pe baza unor convenții de cooperare dintre societatea algeriană „Sonagther" și întreprinderea românească „Romenergo", barajul a fost terminat cu succes, el fiind apreciat de specialiștii din acest sector ca o realizare tehnică de prestigiu, deosebindu-se de barajele clasice datorită unor particularități de concepție și realizare. Exprimînd satisfacția față de modul cum a fost construit acest obiectiv, înscris în planurile de dezvoltare economică a țării, beneficiarul — Secretariatul de stat pentru hidraulică — a încredințat specialiștilor români construcția unui alt baraj de acest fel, pe firul rîului El Fakia care traversează o întinsă zonă din stepa algeriană. Lucrările urmează să înceapă chiar anul acesta, pregătirile șantierului fiind pe terminate. Apele lacului de acumulare format prin construcția viitorului baraj, înalt de 60 de metri și lung de 950 de metri, vor avea un debit de 150 milioane metri cubi. Ele urmează a fi dirijate pe nu mai puțin de 40 000 de hectare terenuri agricole din regiunea Mascara, unde precipitațiile nu sînt suficiente culturilor din această zonă. Specialiștii noștri vor transforma astfel noi întinderi aride în cîmpii mănoase.

...O clădire albă, impunătoare, a întregit nu de mult orașul Arba, de pe colinele Atlasilor Tellieni. Este Palatul telefoanelor. Echipamentele moderne ale centralei telefonice automate din interior poartă emblema cunoscutei uzine bucureștene „Electromagnetica". Uzina „Electromagnetica" este însă prezentă în Algeria prin 16 centrale telefonice automate de 500, 1 000 și 2 000 de linii, montate de specialiștii noștri de la „Teleconstrucția".

...Tiririne, Bidon-Cinq, Abankor, Timg' Aouine sînt puncte, în plin deșert, înscrise de curînd pe harta economică a Algeriei. Aici, în cunoscutul masiv muntos Hoggar, „depozitarul" unor inestimabile comori subterane, geologi, geofizicieni, topografi, sondori și mineri români, în colaborare cu colegi algerieni au făcut sondaje, au săpat puțuri și galerii, identificînd importante rezerve de minereuri și metale prețioase, ce au zăcut aici sub nisipuri din ere geologice îndepărtate. În atmosfera supraîncălzită a deșertului, specialiștii noștri au efectuat repetate și minuțioase studii și prospecțiuni trezind la viață imense regiuni deșertice. Românii și algerienii au îndeplinit în Hoggar o largă, complexă și minuțioasă muncă de cercetare pentru punerea în valoare a unor importante bogății subterane algeriene.

Deosebit de rodnică se dovedește cooperarea româno-algeriană și în industria petrolieră. În prezent sapă în Sahara circa 35 de instalații românești de foraj „F-320-3DH", „F-100", „3DH-250" și „T-50", adevărate „uzine pe roți" fabricate la întreprinderile din Ploiești și Tîrgoviște. Unele din aceste instalații forează aici de aproape 12 ani, în plin deșert, alături de alte asemenea instalații produse în țări cu renume în acest domeniu, demonstrînd din plin — cum spun beneficiarii — calitățile lor remarcabile.

...„Cele trei institute de științe medicale de la Alger, Oran și Constantine au dat într-un singur an un număr de medici de două ori mai mare decît au fost pregătiți pentru acest domeniu în Algeria în toată perioada celor 130 de ani de dominație colonială...", anunța recent ministrul algerian de resort.

Eforturile statului algerian pentru formarea de cadre naționale proprii sînt sprijinite efectiv și de România socialistă. În Algeria se află acum cîteva sute de cadre didactice din țara noastră care ajută la pregătirea de specialiști de înaltă calificare în diverse domenii de activitate.

Sporesc și se diversifică de la un an la altul și schimburile comerciale româno-algeriene. Un „tur de orizont" pe această temă cu șeful Agenției economice române din Alger, Marin Pariș : în 1978, volumul comerțului a fost cu circa 25 la sută mai mare decît în 1977. Ponderea exporturilor românești în Algeria o constituie produsele industriei noastre constructoare de mașini. Pe șoselele din Nord și din Sahara circulă în prezent 5 000 de autoturisme „Dacia 1300", în diverse variante și 3 000 de camionete, iar contractele pe 1979 mai prevăd livrarea a încă 6 000 de camionete. Au mai fost expediate în ultimii ani 250 de vagoane marfă pentru diverse minereuri și 28 de vagoane pentru transportul lingourilor din fontă.

Și cîte alte fapte n-ar putea ilustra dezvoltarea cooperării dintre cele două țări. Aceste fapte din cronica atît de bogată a legăturilor economice dintre România și Algeria se înscriu ca o contribuție importantă la întărirea prieteniei celor două popoare, în interesul reciproc, al cauzei înțelegerii și colaborării internaționale.

MIRCEA S. IONESCU ■

● **PARADOXURILE SUPERCIVILIZAȚIEI**

Ala-bala apartheidului

Scandalurile din Johannesburg, caracterizate, de mai mulți ani, prin frecvență și amploare, au devenit ceea ce era de așteptat : un balamuc politic cronic. De-abia se încheie un proces de mare calibru și începe altul. Figurația este, în esență, aceeași : politicieni, financiari, patroni de mari firme, toți lamentîndu-se cu grație sub tirul cordial al întrebărilor judecătorilor. Se pare că nu există sector al vieții publice în care jaful, falsul, mita, precum și alte cîteva mijloace de acest gen să nu fi devenit operaționale cu o maximă eficiență.

Desigur domeniul în care mafia puterii sud-africane excelează este cel al prelungirii cu o rafinată artă a disimulării a apartheidului cel mai crîncen. Imaginea unei asemenea crude realități trebuie, evident, estompată, ambalată cu tot dichisul și prezentată în ochii străinătății cu un zîmbet larg și dulce. Fonduri importante au fost alocate în scopul obsesiv de a transforma apartheidul într-un fel de mamă a românilor. Bani grei au curs în această direcție cît și în buzunarele pambelanilor însărcinați cu propaganda pentru ca asuprirea și vinarea negrilor să pară o culme a democrației și umanismului toropit de cele mai suave sentimente.

Scandalul privind ciudata mișcare a fondurilor ministerului informațiilor, scandal care a făcut o vîlvă mai mare decît altele, a revenit de curînd la suprafață. Se dovedește, după cum rezultă din interviul recent publicat de „Rand Daily Mail", că sumele destinate făuririi apartheidului au fost girate direct de actualul președinte, John Vorster, fostul ministru al informațiilor Connie Mulder și, tot actualul ministru de finanțe, Owen Horwood. Cel care face aceste precizări este Eschel Rhoodie, în prezent în exil, dar în urmă cu un an secretar al aceluiași minister al informațiilor, instituție care și-a adjudecat o atît de mare și binemeritată celebritate. În interviul amintit, Rhoodie descrie cu lux de amănunte minunatele piruiete ale propagandei sud-africane în stare să transforme negrul în alb în texte de adormit copiii, cu lipsa de scrupule prea bine cunoscută.

Evident, în fața unor atare reveniri la adevăr, actualul prim-ministru Pieter Botha nu a sunt decît reacția scontată : a declarat lăcrimînd decent că detaliile furnizate de „Rand Daily Mail" reprezintă o dinamită politică și că guvernul său va fi nevoit să-și ofere demisia dacă se dovedește că fie și unul dintre actualii săi componenți s-a făcut vinovat de difuzarea unor informații „false" sau „interpretate abuziv".

Așadar, domnul Botha punctează în numele... necesarei onorabilități a regimului. Dinsul se luptă pentru adevăr și claritate inversînd, nonșalant, termenii problemei : apartheidul fiind în sine un abuz nu mai poate fi interpretat altfel decît ca dorință care scuză orice mijloace, de a fi vîndut pe sub mînă, ca o marfă rușinoasă. Trebuie să recunoaștem că „o oarecare" de patron al apartheidului nu se apără ușor.

RADU BUDEANU ■

Fosta braserie **Triumf**, loc unde mai tot bucureșteanul ieșit la Șosea putea mînca o friptură și bea o bere, s-a transformat într-o modernă cofetărie. Comentariile nu sînt de prisos. Cofetăria funcționează foarte bine și zi de zi așteaptă clienți.

Cînd au de reparat diferite utilaje și instalații, electricienii de la Oțelăria nr. 2 a Combinatului siderurgic Galați folosesc, deocamdată, lanterne cu baterii de 4,5 V. Cum aceste banale baterii, de care sînt pline magazinele, nu se găsesc și la magazia centrală a combinatului iar lanternele fără baterii sînt, în mod sigur, inutilizabile, electricienii folosesc lumînări. Dacă ele sînt proprietate personală ori sînt procurate de la magazie nu știm.

Ziarul „Orizont" din Rîmnicu Vîlcea publică la rubrica Scrisori și răspunsuri pe adresa redacției : „Toma Aronescu — invalid de război, Sibiu, str. Hipodrom nr. 1, bloc 12, sc. 1, ap. 14. Ne rugați să vă ajutăm a da de urma familiei fostului dv. tovarăș de arme Dobrotă Toma, născut în anul 1923 într-o comună din județul Vîlcea pe care n-o cunoașteți, căzut eroic în toamna anului 1944 în războiul antihitlerist. Încercăm rugînd pe cei care cunosc pe soția sau fiica eroului Dobrotă Toma să ne scrie". Subiect de roman !

Întrebat cîte utilaje nu funcționează în schimbul trei, pe care-l conducea, maistrul **Vasile Maraveica** de la Întreprinderea „Dobrogeana" din **Constanța** a răspuns : șase războaie de țesut. Tot el a explicat și de ce nu funcționează aceste războaie : fiindcă nu are cine să lucreze la ele. Numărate, războaiele s-au dovedit a fi 15 ! Înțelegem că șase nu funcționează pentru că n-are cine să lucreze la ele. Dar celelalte ?

Poligonul din cartierul Burdujeni al Sucevei n-odvce prefabricate, șantierele din Fălticeni, Gura Humorului și chiar cel din Suceava nu le ridică iar Întreprinderea județeană de construcții montaj, **în subordinea căreia lucrează și poligonul și șantierele, stă și se uită.**

Înarmat cu o autorizație eliberată de Consiliul popular comunal Săvinești pentru „pictură firme și tablouri", Andrei Ștefan Ioan a pornit la vînătoare de bani. Prin diferite subterfugii, numai în ultimele 14 luni a realizat, venituri brute, 234 618 lei. Dacă nu era oprit, cumpăra un munte cu o peșteră, vopsea pereții peșterii în galben și vindea muntele ca pe o mină de aur.

De pe meleagurile prahovene, o știre din industrie. La *I.U.C. Ploiești*, de curînd au intrat în funcțiune striperele și scruberele, utilaje tehnologice moderne. Tot aici a fost realizată o linie tehnologică de asamblare și sudură automată a stutului cu flanșă.

Potrivit unui anunț apărut la mica publicitate a ziarului județean, cooperativa de consum Nojorid-Bihor *încadrează urgent pentru magazinul mixt din Șauaieu un gestionar. „Condițiile de navetă sînt bune", precizează anunțul spre stupefacția locaiticilor.*

„Casa cu trei fete". Fotografie de ION MINDRESCU ■

Cu ani în urmă constructorii din Piatra Neamț au scos la iveală imense depozite, de ordinul miliardelor de tone, de rocă vulcanică. Au mai observat că prin măcinare roca devine un excelent înlocuitor de armături metalice, vată minerală, polistiren expandat, carton asfaltat și alte materiale deficitare în construcția de locuințe. Constructorii pietreni n-au stat cu mîinile-n sîn. În urma unor serioase analize, a rezultatelor obținute în laboratoare, a probelor practice efectuate în poligoanele din cartierul Dărmănești din Piatra Neamț, s-au hotărît să înalțe primele blocuri însumînd 120 de apartamente cu panouri pre-

Tuful vulcanic — înlocuitor al materialelor de construcții

fabricate neportante din tuf vulcanic. De atunci au trecut mai bine de patru ani și proba timpului spune că blocurile se comportă foarte bine, aceasta înseamnă că folosirea tufului vulcanic oferă avantaje de ordin economic și de confort termic. Dintre acestea, mai importante ar fi : greutatea betoanelor din tuf vulcanic este mai mică cu 20% ; se elimină stațiile de sortare și de betoane care necesită utilaje grele, mari consumatoare de energie și carburanți ; se reduc la jumătate cheltuielile de transport ; la fiecare apartament convențional cu 30 de metri pătrați suprafață locuibilă se înlocuiesc 270 kg oțel beton, 30 de metri pătrați de vată minerală și 60 de m.p. de carton asfaltat. (I. Predo)

Ca diriginte a clasei a VIII-a de la Școala generală din **Deseși-Maramureș**, profesoara **Parasca Fet** are obligația de a consemna, într-un caiet, observațiile psiho-pedagogice referitoare la elevii săi. Iată ce a scris în dreptul numelui unora : „Bilă (?!?) al clasei" ; „Dă lovitura la momentul oportun" ; „Furnica" ; „Tăciune stins" ; „Șef de trib" ; „Visător incorigibil".

Se află în plină desfășurare acțiunea de înlocuire a becurilor arse din rețeaua de iluminat public a comunei Vicovu de Sus, Suceava. **Este sigur că sătenii vor avea mai multă lumină, mai ales că ziua urmează să crească și ea.**

La intrarea în municipiul Lugoj, pe un panou ruginit stă scris : „Muni...ul Lu...oj". Drept este că nu-i de dorit ca ei să sune nici așa : „...cipi... ...g...".

Victor Golescu, cunoscut în primul rînd ca unul dintre dirijorii permanenți ai filarmonicii arădene, este și un pasionat radioamator. El are indicativul YO2VF, a obținut vreo 60 de diplome și deține legături cu Ghana, Malta, precum și cu unele insule din Pacific, Noile Hebride de pildă. Acum îl preocupă trecerea pe legătura de tip telefonie.

— Vă rog să vă prezentați.

— Iulius Cezar, responsabilul restaurantului „Salonul spaniol".

— De ce restaurantul poartă denumirea de „Salonul spaniol" ?

— Lucrăm aici de cîteva luni și așa l-am moștenit. Cînd vom reveni la anul vom reflecta la eventualitatea schimbării denumirii restaurantului.

— De ce la anul și nu acum ?

— Localul acesta se închide pe timpul verii. Am avut nevoie de o anumită perioadă de acomodare.

Intenționăm, pentru anul viitor, să propunem un lucru deosebit și poate inedit. Ce ne-am zis. În țară se află foarte multe gospodine care reușesc să prepare bucate de un mare rafinament. Eu sînt bucătar și am observat, mergînd în unele case țărănești, că există niște preparate care ar putea concura cu cele mai rafinate bucătării. Vom încerca deci să aducem pentru o perioadă dată cîte o asemenea gospodină care să prepare la noi în unitate specialitatea care a făcut-o celebră în satul, în zona ei.

— Restaurantul pe care îl conduceți este foarte curat, teribil de liniștit, reconfortant. Foarte multă amabilitate, multe zîmbete profesionale, iar preparatele sînt servite cu profesionalitate.

— Am început să facem mititei chiar la noi în unitate. Am cerut personalului să recomande cît mai multe produse specifice, dar din păcate avem un profil care ne cam îngrădește. Noi sîntem local de seară, deci nu avem posibilitatea să preparăm renumitele ciorbe sau mîncăruri românești. Folosim mai multe legume care au, pe lîngă un rol determinant în păstrarea sănătății clienților, și un rol precis în realizarea de benefice.

D. B. ■

■

„Beiuș", mineralierul de 55 000 tdw, și-a încheiat cu succes prima cursă și se află în rada portului Constanța. Locuitorii orașului Beiuș se pot mîndri în continuare cu numele care a fost dat acestui mineralier.

În uncle cartiere ale Sucevei și chiar prin centrul orașului și-au făcut apariția mai multe haite de cîini hoinari. În preajma buncărelor menajere lupta pentru un os de ros se dă mai ales noaptea. În sensul cel mai concret și deloc filozofic al faptului, pe cei mai mulți locatari sarva acestei lupte îi deranjează.

Specialiști din 35 de județe s-au întîlnit la Mamaia, la hotelul „Parc", unde a avut loc o consfătuire de lucru urmată de un schimb de experiență privind creșterea cantității de carne de pasăre pe metrul pătrat de spațiu construit. În condițiile în care, desigur, metrul pătrat rămîne același.

Oficiul de asigurări sociale și pensii Bihor confirmă că pensia *Raveicăi Laza* din comuna *Poiana Tășad* a fost legal calculată, inclusiv majorarea cuvenită.

Pagină realizată de DUMITRU ELIADE ■

Acesta este locul de muncă și artă al sculptorului NICĂPETRE

FLACĂRA Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3312, Oficiul 33, cod. 71341, Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : **Probleme social-politice și de morală civică** (**Nicolae Cristache, Ilie Purcaru,** Răzvan Bărbulescu, Dumitru Eliade, Doina Fruntelată) — 1619 ; **Noul în procesul muncii** (**N. Gr. Mărășanu, Nelu Ionescu,** Sorin Postolache, Emanuel Valeriu) — 1606 ; **Știință, învățămînt, sport** (**Liviu Timbus, Lionel Nițescu,** Ovidiu Ioanițoaia, Victor Nițâ) — 1618 ; **Scrisori, anchete cetățenești** (**Eugen Seceleanu, Marga Nedelea,** Adi Cusin, Horia Pătrașcu, Mircea Fodoreanu, Dorin Gherghinescu, Dumitru Graur) — 1787 și 1617 ; **Cultură — cenaclu** (**George Arion, Adrian Dohotaru**) — 1618 ; **Fotoreportaj** (Elena Ghera, Ion Predoșanu, Aurel Mihailopol, Vasile Minecan) — 1595 ; **Secretariat de redacție** (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotană) — 1782, 1621 ; **Administrație** : 17 78 82 și 17 60 10, interior 1783 ; secretar responsabil de redacție (**Tudor OCTAVIAN** — 17 63 16 și interior 1611) ; redactor șef adjunct (**Nicolae ARSENIE** — 17 63 16 și interior 1786) ; redactor șef — 18 22 96 și 17 60 10 interior 1822. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export-import presă, P.O. BOX — 136—137, telex : 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor-șef : ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

41 505

ROMÂNIA — ani mîndri și harnici sub conducerea președintelui CEAUȘESCU

Un jurămînt întărit cu fiecare bătaie de inimă

Jur să slujesc cu credință patria, să acționez cu fermitate pentru apărarea independenței, suveranității și integrității țării, pentru bunăstarea și fericirea întregului popor, pentru edificarea socialismului și comunismului în Republica Socialistă România!

(Din Jurămîntul președintelui Republicii Socialiste România)

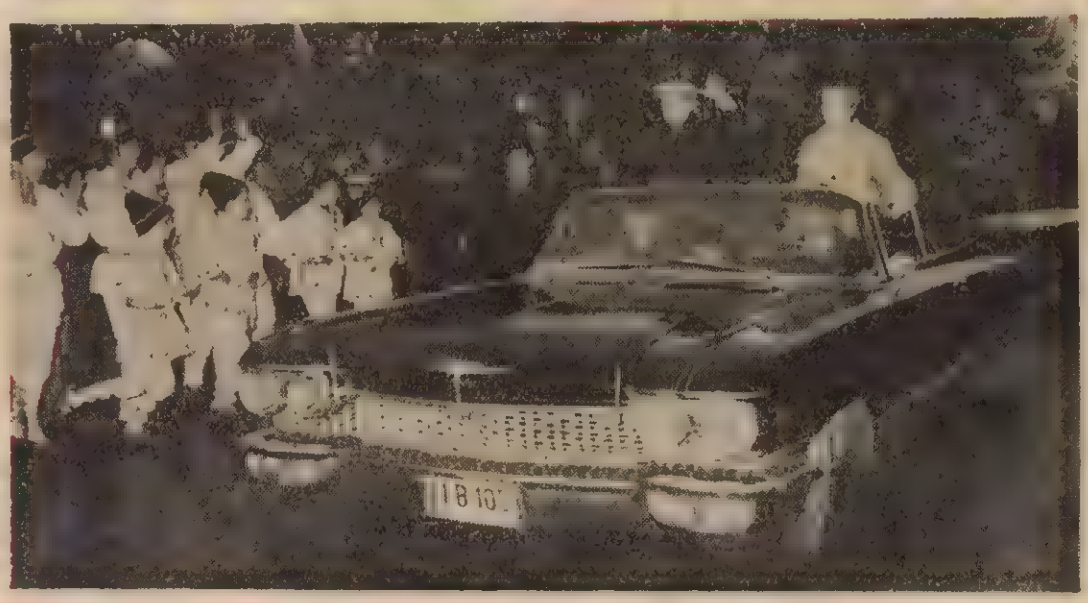

VIZITA DE LUCRU A TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU ÎN JUDEȚUL ARAD — un nou și însuflețit dialog al președintelui cu țara, cu făuritorii de bunuri de pe aceste meleaguri.

(Reportajul vizitei în paginile 4-5)

MEREU TÎNĂR ȘI LIBER ȘI CUTEZĂTOR ÎN GÎNDIRE

O tradiție cu care puține țări, și mari și mici, se pot totuși mîndri, aceea a conducătorilor venind din însăși inima poporului și ilustrîndu-se în același vreme ca gînditori și filosofi ai istoriei și ai culturii, se continuă azi, în România, prin cel dintîi **Președinte al Republicii** noastre socialiste și este pentru noi toți și pentru timpul nostru o mîndrie să știm că primul cetățean al patriei noastre este nu numai un constructor destoinic dar și un creator în planul celor mai îndrăznețe idei privind lumea contemporană.

Pentru că, indiscutabil, faptul că **Președintele României** este astăzi recunoscut în lume și respectat în lume și consultat în lume, acest fapt se datorește, în primul rînd, capacității sale creatoare de gînditor ardent al timpului său și în numele timpului său, de gînditor curajos în numele viitorului țării sale dar și al lumii.

Mari evenimente politice ale celei de a doua jumătăți a secolului 20 sînt, cum bine se știe și cum nobil se recunoaște pe multe meridiane, legate de numele acestui român care se cheamă **Nicolae Ceaușescu** și în care noi vedem, odată cu ziua de azi liberă și independentă a României, șansa afirmării viitoare a națiunii noastre socialiste. Dar eu vorbesc azi, aici, în virtutea patimii mele de scriitor care vrea, cu puterile lui, atîtea cîte sînt, să lase o mărturie cinstită despre vremea lui și sînt onorat să subliniez preocuparea stăruitoare și înaltă a **Președintelui român** pentru un climat de libertate morală și responsabilă în care schimbul autentic și viu de idei și de opinii și de experiențe să se desfășoare favorabil culturii române și ambiției firești a acesteia de a se impune **lumii** nu ca o cuminte provincială așezată și mereu umil respectuoasă cu aceia cărora destinul le-a fost tot mereu favorabil, ci la nivelul și la înălțimea conștiinței și forței creatoare ale unui popor care a răzbit greu la lumină și care știe să-și prețuiască lumina frunții. În numeroase intervenții, în cercurile scriitoricești sau artistice, nelipsit de la sărbătorile culturii române, pe multe dintre acestea punîndu-le el însuși la locul meritat, **Președintele Ceaușescu** a înțeles și a demnat neostenit artistul creator să se bucure cinstit și tînăr de libertatea de a lăsa mostenire viitorimii **o operă**, și de a exploata, spre binele țării, condițiile dobîndite de și prin revoluția socialistă, atrăgînd necontenit atenția că numai de artiști depinde ca numele lor să rămînă nepieritor în tezaurul de valori al poporului.

Pentru mine, de pildă, climatul creator, stimulator și responsabil creat de la venirea la conducerea Partidului comunist a **Președintelui Ceaușescu** a fost șansa categorică a înfloririi unei literaturi la edificiul căreia sîntem datori încă atît să trudim.

Vizionar și lucid, curajos în a spune și recunoaște adevărul, **Președintele de azi al României** n-a omis niciodată să sublinieze nevoia de a lupta împotriva uniformizării, pentru diversitatea de stiluri și formule, pentru o viață culturală bogată, diversă, nesustrasă dialogului și dezbaterii, unică doar în datoria de a sluji conștient și cu înaltă conștiință poporul.

Omagiindu-l astăzi, la cinci ani de la ziua cînd a depus jurămîntul de credință în fața poporului și în numele poporului, cu mîna pe constituția țării, ca **primul Președinte al Republicii Socialiste România**, ne bucurăm să-i urăm tovarășului Ceaușescu să rămînă mereu tînăr și liber și cutezător în gîndire, pentru ca spațiul spiritual socialist românesc să fie, la rîndul lui, mereu tînăr și liber și cutezător în gîndire.

DINU SĂRARU ■

Despre curaj

Curajul ca și cinstea, ca și principialitatea, ca și bunul-simț, dacă e să ne coborîm la nivelul cel mai de los, și poate că cel mai important, al exigențelor etice, — nu e proprietatea nimănui, nu poate fi arendat, nu poate fi însă nici expropriat, dacă există cu adevărat, dacă nu e o haină de împrumut. Curajul artistic de asemenea. El, mai ales, ține de permanență, ține de consecvență, ține, în primul rînd, de capacitatea de a vedea, de a observa și de a sintetiza, de a generaliza ceea ce a fost adunat în timp, cernut și limpezit de reflecție, ceea ce devine pe urmă bun public, ca posibilitate de exprimare, obținută de multe ori greu de tot, după luni, și asprе confruntări, cu inerțiile altora dar și cu propriile tale inerții. E și aceasta un dat al curajului artistic o trăsătură caracteristică, de a deschide porțile înțelesurilor pentru imitatorii de mesere, pentru falsii efervescenți pentru cei ce nu pot trăi dacă nu au în centrul preocupărilor propriul „o chestiune" o demascare să zicem, un atac întîmplător din foarte bine organizat (există și întîmplări... organizate) îndreptat, fireste, împotriva unei persoane, realizat, bineînțeles, nu prin analize, nici măcar prin simulări de analize, ci prin simple și cît mai categorice etichetări, prin urmărirea unui om, urmărire care capătă uneori forme de-a dreptul zoologice, transformînd revanșele neconsumate (revanșe mai adînci, cu carac-

(Continuare în pag. 18)

ION LANCRĂNJAN ■

ROMÂNIA — ani mîndri şi harnici

S-au împlinit în aceste zile cinci ani de cînd tovarăşul Nicolae Ceauşescu a fost investit cu înalta funcţie de Preşedinte al Republicii Socialiste România. Ziua de 28 martie 1974 — cînd, la cea de-a XII-a sesiune a Marii Adunări Naţionale, într-un gînd şi într-un glas cu suflarea unei ţări, cu voinţa acesteia, a fost ales în unanimitate pentru a fi întîiul Preşedinte al României cel mai bun dintre fiii naţiunii, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretarul general al partidului — a devenit într-un răstimp ce se poate socoti doar pe degetele unei singure mîini, o zi de referinţă istorică. O dată memorabilă pentru conştiinţele noastre însufleţite de permanenta şi neobosita pildă a Preşedintelui întru înălţarea şi demnitatea patriei, o dată memorabilă pentru cronica acestor ani atît de bogaţi în realizări, o zi cu puternică reverberaţie pentru întreaga noastră istorie.

Rememorînd clipa de atunci, cînd această aşezare ca o inimă, de la Carpaţi şi Dunăre, a bătut întocmai ca o inimă în trupul întregii ţări, o facem ca pe o sărbătoare, cu bucuria de a omagia pe Preşedinte pentru tot ce a făcut şi face întru înflorirea patriei, pentru fericirea şi bunăstarea oamenilor ei, cu bucuria de a vedea şi a simţi că sub sceptrul Preşedintelui Ceauşescu s-au obţinut în toate planurile vieţii noastre materiale şi spirituale împliniri care ele însele pot scrie o istorie.

Îndeplinindu-şi cu strălucire mandatul încredinţat prin voinţa naţiunii, Preşedintele nostru este pentru fiecare dintre noi un permanent izvor de tărie şi certitudine, stima şi mîndria noastră. Omagiindu-l în aceste zile de primăvară bună-vestitoare a unui an bun, urînd viaţă lungă şi putere de muncă Preşedintelui său, ţara îşi face sie însăşi urare de progres, de înaintare tot mai sigură spre culmile de civilizaţie prefigurate şi direcţionate atît de ferm de cel aflat în fruntea partidului şi statului.

Socialismul îl construim cu oamenii şi pentru oameni

Socialismul, afirma recent preşedintele Nicolae Ceauşescu, îl construim cu oamenii pentru oameni. O colectivitate cu oameni convinşi de valoarea lor degajă o forţă crescută şi energii nebănuite. Valoarea omului este conferită deopotrivă de finalitatea construcţiei şi de angrenajul democratic ce o susţine. Democraţia în România este magistral ilustrată de această formulă sintetică a secretarului general : **cu oamenii şi pentru oameni.** Niciodată, ca în ultimii cinci ani, munca şi dăruirea n-au dobîndit un relief atît de limpede şi de precis exprimat în structuri politice şi sociale.

Ca preşedinte al Consiliului oamenilor muncii, instrument al democraţiei izvorît el însuşi din gîndirea teoretică şi practică a secretarului general al partidului, îmi dau seama ce extraordinară deschidere operează el în nevoia de a atrage întreaga masă de oameni ai muncii la soluţionarea tuturor problemelor cu care ne confruntăm. Într-o uzină, democraţie înseamnă participare. Conducere colectivă. Mobilizarea tuturor energiilor creatoare. Consiliul este forma politico-organizatorică prin care omul muncii îşi exercită calitatea lui de proprietar al mijloacelor de producţie. Noul mecanism economico-financiar, parte componentă a democraţiei socialiste, apropie muncitorul de rezultatul muncii sale, îl ridică la rangul de beneficiar direct, nemijlocit al rezultatelor efortului său, în vreme ce în adunarea generală a oamenilor muncii, forul suprem al conducerii colective, lucrătorii îşi exercită tripla lor calitate de producători, proprietari, beneficiari. Această viziune dialectică, unitară, a preşedintelui României asupra formelor participării oamenilor muncii a dobîndit pentru noi în ultimii ani o importanţă covîrşitoare. Formele s-au întrepătruns, se intercondiţionează, se revendică reciproc, se presupun, au devenit inseparabile şi rezultatul este o nouă calitate a muncii, un organism viu, dinamic, energic, capabil să se confrunte, la nivelul cel mai înalt, cu exigenţele revoluţiei tehnico-ştiinţifice. Angajamentele noastre nu mai sînt rodul exclusiv al devotiunii şi înflăcărării, ci inclusiv al gîndirii mature, competente a unui colectiv conştient de sine, de forţa sa, de mijloacele care ne stau la dispoziţie. Angajamentele noastre conţin, în acelaşi timp, şi căile pentru îndeplinirea lor. Hotărîrea noastră nestrămutată de a traduce în fapte politica partidului, programul de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate, este una concretă, precisă, înscrisă în planuri temeinic fundamentate. Zilnic descoperim noi resurse pentru mai mult şi pentru mai bine, fiindcă aceste resurse sînt în noi, ele descătuşîndu-se pe măsura perfecţionării cadrului de participare, a democraţiei socialiste. Construind ne construim pe noi înşine, mereu mai aproape de cota aspiraţiilor noastre. Construim socialismul cu oamenii şi pentru oameni. Da, cu oamenii care sîntem şi pentru oamenii care vrem să fim.

ŞTEFAN PANAIT ■
preşedinte al Consiliului oamenilor muncii — Şantierul naval Constanţa

Ţara-i una, noi sîntem laolaltă

Dacă există persoane a căror biografie se poate confunda cu cea a unui loc de muncă, atunci nu încape nici o îndoială că Irén Kiss, brigadier de levată la Întreprinderea textilă „Oltul" din Sfîntu Gheorghe, e una dintre ele.

Azi, cînd are 54 de ani, îşi aminteşte că a intrat în 1940 în fabricuţa lui Klinger, sub nişte acoperişuri pitice cu maşini de care nu trebuia să te sprijini că riscai să cadă peste tine. A intrat la lucru de nevoie, salariul mamei, de asemenea textilistă, fiind cu totul neîndestulător. A primit numărul 616 şi o mulţime de ordine, să facă, să dreagă şi aşa mai departe. N-a băgat-o însă nimeni în seamă, după dispretul cu care erau trataţi muncitorii pe atunci, drept pentru care a învăţat meseria cum a putut, mai mult pe furate, cu coada ochiului. A fost nevoie să vină regimul popular ca Irén Kiss, de-acum aşezată la casa ei şi cu două fete din care una, Klara, va urma profesia mamei şi bunicii, aşi-şi cîştige o calificare şi să ajungă, cum zice, în rîndul oamenilor. Fabrica a rămas, recunoaşte, multă vreme ce era, cu putinele ei bucurii şi multele ei necazuri. Dar a venit anul 1974, cînd secretarul general al partidului a efectuat o vizită de lucru la Sfîntu Gheorghe, onorînd „Oltul" cu prezenţa sa. Irén Kiss îl ştia pe tovarăşul Nicolae Ceauşescu de la televizor, dar atunci l-a văzut de aproape, femeie simplă stînd lîngă primul bărbat al naţiunii, şi i-a admirat, o dată în plus, neodihna şi înţelepciunea. Parcurgînd fabrica, preşedintele ţării părea c-o ştie de cînd lumea. A făcut observaţii de amănunt, cerînd reorganizarea fluxurilor de producţie şi trasînd textilistilor din capitala Covasnei sarcini importante. Ca urmare a clarviziunii tovarăşului Nicolae Ceauşescu, „Oltul" s-a îmbogăţit cu o filatură de fibre pieptănate, cu o secţie de războaie automate şi cu una de finisaj, maşinile vechi luîndu-le locul tehnica nouă, avansată, în cea mai mare parte pusă la punct la faţa locului, prin raţionalizări şi asimilări. Vizita preşedintelui ţării, e convinsă Irén Kiss, exprimînd punctul de vedere al întregului colectiv, a schimbat destinul întreprinderii, deschizînd în faţa ei orizonturi largi, nebănuite. Iar oamenii au ştiut să fie la înălţimea încrederii acordate de cel mai iubit fiu al poporului român. Perseverînd, muncind fără răgaz şi învăţînd din experienţa altora, textilistii din Sfîntu Gheorghe au realizat, la indicaţiile secretarului general al partidului, poplinuri fine, pe care n-au întîrziat să le scoată la export, încheind această actiune, prima din istoria centenară a fabricii, cu fruntea sus. În prezent, cînd „Oltul" se pregăteşte să serbeze 100 de ani de la întemeiere, comuniştii unităţii, toti oamenii muncii întîmpină festivitatea, prevăzută pentru acest an, cu depăşiri de plan şi optimism.

Pentru că o bucurie nu vine niciodată singură, la puţin timp după vizita tovarăşului Nicolae Ceausescu în Covasna, muncitoarea Irén Kiss a fost distinsă cu înaltul titlu de Erou al Muncii Socialiste, ca o dovadă de necontrazis a atentiei de care se bucură muncitorii, oamenii simpli indiferent de naţionalitate, în această ţară a noastră care e a drepturilor egale pentru toţi, a dreptăţii şi demnităţii.

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

Locuinţe mai multe înseamnă şi locuinţe mai bune

Între Teatrul Naţional şi Piaţa Rosetti, acolo unde se cicatrizează una dintre rănile oraşului. Cîteva blocuri se înalţă cu repeziciune. Termene de execuţie mai scurte decît de obicei, pe care constructorii speră să le scurteze şi mai mult : şi nu numai că speră, ci chiar o fac. Primul bloc are deja structura gata (cu o săptămînă avans faţă de grafic) şi finisările încep ute ; al doilea va urma curînd, cu 15—20 zile avans.

Stăm de vorbă cu tovarăşul Ion Furir, prim-vicepreşedinte al Consiliului popular al sectorului 2, şi cu inginerii Mihai Ghiţă, şef lucrări finisaj, şi Ionel Clora, şef de lot din partea antreprenorului, Grupul de şantiere nr. 3 din C.C.M.B.

— Ce reprezintă acesti ultimi ani, tovarăşe Furir, în construcţia de locuinţe ?

— Mult, şi nu doar cantitativ, cît mai cu seamă calitativ, adică în ce priveşte sporirea considerabilă a gradului de confort. În acest sens s-au luat şi se iau o serie de măsuri, conform indicaţiilor date de preşedintele republicii, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, în ale cărui preocupări, cum bine se ştie, permanenta ridicare a bunăstării cetăţenilor ţării noastre constituie un capitol prioritar. Mai întîi în acesti cinci ani s-a renunţat treptat la construirea locuinţelor cu grad de confort 2, 3 şi 4, astfel că astăzi în România nu se mai construieşc decît apartamente de confort 1 sau sporit, şi asta nu construind mai puţin, ci, dimpotrivă, mai mult decît în trecut. Să amintim apoi că, tot în această perioadă au crescut suprafaţa camerelor şi suprafaţa dependinţelor, bucătăriile, de pildă, fiind acum cu 2—3 mp mai mari decît înainte, ceea ce contează mult în viaţa de zi cu zi a unei familii ce locuieşte la bloc.

Vizitînd în anul 1976 marea expoziţie de mobilier modern organizată pe platforma industrială Pipera, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a sugerat o seamă de îmbunătăţiri menite să facă mobila produsă la noi mai bună, mai frumoasă, mai potrivită cu apartamentele din blocurile noi, mai funcţională. Şi aceste indicaţii îsi arată azi roadele, fabricile din sectorul 2 al Capitalei, ca şi fabricile din întreaga ţară, producînd mobilier calitativ superior din toate punctele de vedere. Pentru familiile mai numeroase acum se construiesc şi apartamente cu 5 camere. De asemenea, la apartamentele mai mari grupul sanitar suplimentar are acum şi duş, fiind deci o a doua cameră de baie, doar fără cadă.

Viaţa noastră, a tuturor, este alcătuită din amănunte, ca acelea enumerate aici. Suma lor este la rîndul ei doar o componentă a prodigioasei epoci pe care o trăieşte România socialistă.

MIRCEA FODOREANU ■

Eu, ţăran român, vorbind despre recoltă cu preşedintele ţării

Cu ani în urmă eram niste ţărani săraci dintr-un sat sărac din cîmpia Banatului. Pe-alci, prin părtile noastre, pe malul stîng al canalului Bega, pămîntul i-a muncit mult pe oameni. Vreau să spun că oamenii munceau pămîntul, dar de cules, culegeau puţin. Poate că ne-am fi zbătut astfel mult şi bine dacă n-am fi fost ajutaţi. Eram o cooperativă slab productivă şi nu-mi dau seama cum am fi ajuns la un capăt prin propriile noastre puteri. Ne trebuiau bani, ne trebuiau specialişti. Dorinta noastră a fost ascultată. Am fertilizat lăcovistile, am executat complicate lucrări de desecare, de nivelare. Pot spune că recolta, la un moment dat, a fost la Dinias pămîntul însuşi. De-aici au pornit apoi toate succesele noastre. Pentru aceste rezultate am obtinut, de două ori, Ordinul Muncii clasa I. Uneori am reusit ca noi, cei din Dinias, să realizăm cele mai mari productii — la grîu, de exemplu — pe sectorul cooperatist. Se înţelege, la nivel de ţară. Explicatia constă, cu siguranţă, şi în faptul că încercăm să gîndim în fel şi chip cum să muncim pămîntul acesta, cum să fie, într-un an, mai bine decît în celălalt, nu doar să atingem, ci să stăpînim şi chiar să depăşim productii de sapte mii kg grîu şi zece mii kg porumb boabe la hectar. Poate pe altii să-i mire încă dar noi nu mai putem fi uimiti că la Dinias, iată, se face nu numai productie ci şi cercetare stiintifică. Şi, după cum noi am beneficiat de ideile şi solutiile propuse de către altii, sperăm că şi această — dacă ne este permis să spunem aşa — creaţie a noastră va fi demnă de interesul cît mai multora, spre binele tuturor. Dealtfel, aceasta este o idee subliniată în repetate rînduri de către preşedintele ţării noastre, tovarăşul Nicolae Ceausescu. Eu am avut cinstea să-l văd de mai multe ori de aproape şi să-l aud vorbind. După cum ne reamintim, în urmă cu doi ani, în primăvara anului 1977 s-a ţinut Congresul ţărănimii cînd s-a hotărît chiar institutionalizarea acestui forum national al lucrătorilor din agricultură, tocmai ca un semn al profundului democratism caracteristic societăţii noastre socialiste, de participare activă a reprezentantilor celor mai autorizati ai ţărănimii la elaborarea şi înfăptuirea politicii agrare a partidului nostru. În cadrul lucrărilor congresului s-au dezbătut problemele dezvoltării intensive şi modernizării agriculturii româneşti, realizării unei productii de mare randament şi cresterii, pe această cale, a bunăstării întregii ţărănimi, a întregului popor. N-am uitat niciodată îndemnurile pe care ni le adresa atunci preşedintele Nicolae Ceausescu, de a munci mai mult, mai bine, spre folosul ţării şi-al nostru. Acum, din pragul acestei primăveri, după cum se ştie, agricultura noastră dispune de un nou cadru organizatoric, de un sistem de conducere unitar. Hotărîrea înfiinţării consiliilor unice agroindustriale de stat şi cooperatiste, hotărîrire luată din initiativa secretarului general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, creează posibilitatea valorificării superioare, în conditii de înalt randament, eficientă şi calitate a pămîntului nostru, a acestei mari avutii naţionale pe care se cuvine s-o gospodărim cît mai bine noi, ţăranii.

ARCADIE GIURGEV ■
preşedintele C.A.P.-ului Dinias, Timiş

sub conducerea președintelui CEAUȘESCU

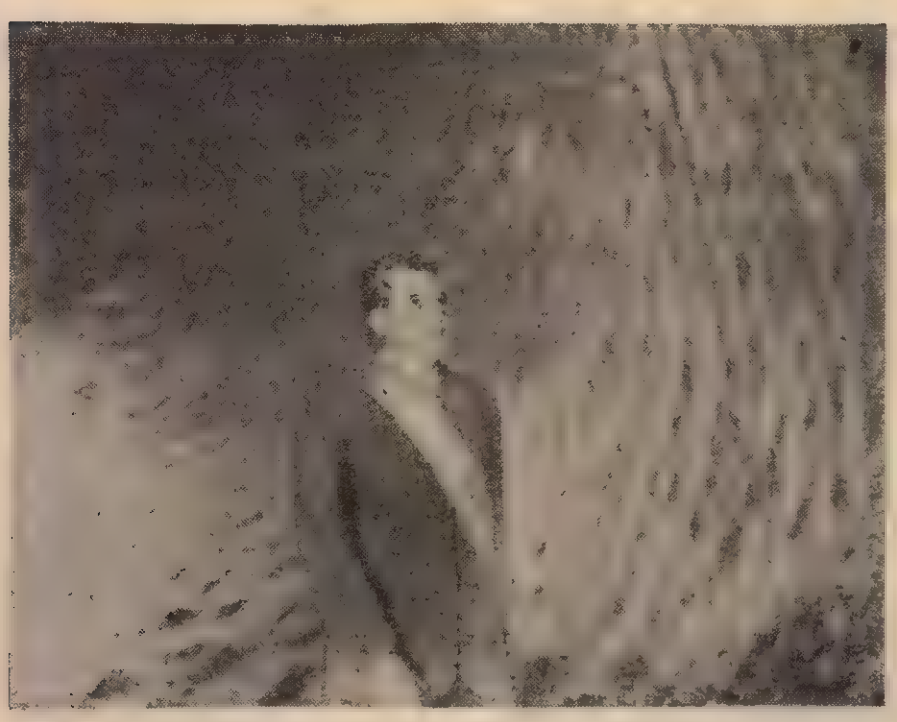

Noul drum

De cinci ani arde flacăra nestinsă
Și luminează tot cuprinsul țării
De nici o umbră neagră nu-i învinsă
Lumina-i a dreptății tuturor
Și-a păcii pentru orișice popor

MIHAI BENIUC ■

Omagiul oamenilor de știință

Revoluția tehnico-științifică mondială a ridicat știința în simbioză cu tehnica la rangul de factor determinant al producției materiale și spirituale. Dezvoltarea și chiar existența unei țări sînt strîns condiționate de folosirea și aportul științei și tehnologiei în atragerea obiectivelor economico-sociale necesare progresului ei. În consecință, conducerea și organizarea societății trebuie să aibă un caracter științific, un dinamism bazat pe stăpînirea fermă a strategiei de dezvoltare, pe clarviziunea viitorului, a perspectivelor imediate, apropiate sau îndepărtate.

Țara noastră are neprețuitul privilegiu de a fi ridicat din sînul poporului un conducător înzestrat cu aceste strălucitoare calități care îl caracterizează ca un om de știință dăruit cu o gîndire pătrunzătoare, vie și subtilă care se revarsă cu egală eficacitate atît în domeniul conceptiilor teoretice, cît și în teritoriul nemărginit al practicii socio-economice a construcției socialiste multilateral dezvoltate.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele României, îmbină în mod creator cu o uimitoare productivitate, vocația de strălucit conducător politic cu cea de inspirat om de știință. Noi, oamenii de știință îl stimăm și pentru creativitatea ideilor și construcțiilor sale prospective, ca și pentru justețea anticipărilor sale științifice.

Distins cu titlul de Doctor honoris causa de prestigioase universități cu mare tradiție, opera sa științifică, tradusă în numeroase țări de pe toate continentele, este omagiată atît de oameni de știință cu prestigiu internațional, cît și de conducători politici reputați și ideile sale servesc ca îndreptar în politica internațională prin înălțimea, valoarea lor socială și umanismul care le împodobesc.

Știința românească are o tradiție glorioasă cu care ne mîndrim și care este admirată și respectată pe plan internațional. Una dintre marile realizări ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, în calitatea sa de om de știință, îndrumător al mersului înainte al științei noastre, este de a ne fi învățat că în revoluția tehnico-științifică criteriile de evaluare a creației științifice sînt valoarea socială a creativității și roadele acesteia.

Programul partidului, care este în cea mai largă măsură opera sa, în care personalitatea sa științifică se reflectă în toate sectoarele, sub toate nenumăratele sale trăsături, este o construcție științifică pe care o vedem concretizîndu-se zi cu zi, an cu an, cuprinzîndu-ne și pe noi înșine în ea fiindcă este vie și crește ca în povești, într-o zi cît altele într-un an.

Proclamînd cincinalul, în care sărbătorim aniversarea a cinci ani de cînd a luat în mîini și sceptrul de președinte al țării, ca cincinal al afirmării revoluției tehnico-științifice în țara noastră, acest om de știință înzestrat cu o viziune fără de greș a mersului victorios înainte, a îndrumat știința și tehnologia românească pe un drum care le înalță și le înflorește odată cu construcția socialistă multilateral dezvoltată.

Omagiul nostru cald și respectuos, cu solemnul prilej al aniversării primului său cincinal ca președinte al României se întovărășește de urarea de a ne conduce mereu destinele cu această strălucire care se reflectă biruitoare pe opera sa științifică de căpetenie, construcția socialistă multilateral și științific dezvoltată în patria noastră, România socialistă.

Acad. NICOLAE TEODORESCU ■

Cea mai însemnată investiție: încrederea în clasa muncitoare

Peste cîțiva ani, Întreprinderea de vagoane din Drobeta-Turnu Severin va deveni centenară. La aniversarea celor 90 de ani de existență, întreprinderii i s-a conferit, prin decret prezidențial, „Ordinul Muncii" clasa I.

Întreprinderea de vagoane se află în vecinătatea gării și se întinde, pe cîțiva kilometri, de-a lungul Dunării. S-a dezvoltat din vechile ateliere de reparat locomotive și vagoane și a ajuns principala producătoare de vagoane de marfă și cisterne din țară. Două momente fundamentale sînt consemnate în cronica întreprinderii : vizitele tovarășului Nicolae Ceaușescu în anul 1972 și în anul 1977.

Din cadrul primei vizite, întîmplată în anul 1972, cînd se lansa construcția de vagoane cisternă într-o nouă hală, modernă, cronica publicată de ziarul Scînteia reține : „Aflînd că aproximativ jumătate din vagoane sînt sudate automat, tovarășul Nicolae Ceaușescu recomandă extinderea acestei tehnologii. Dă, de asemenea, indicații concrete privind utilizarea mai rațională a spațiului de producție construit, arătînd că se poate amenaja încă o linie de producție". În urma acestor recomandări, a redistribuirii fluxului tehnologic și a reamenajării, în condițiile unei riguroase economii de spațiu și, implicit, de timp, în hala proiectată să se producă 800 vagoane cisternă pe an, se produc astăzi 1 600 !

Între timp, desigur, au intrat în fabricație cîteva zeci de noi tipuri de vagoane, necesare industriei românești, eliminîndu-se importul sau închiriatul de material rulant pe valută forte, apelîndu-se la inginerii și tehnicienii din întreprindere pentru concepția și execuția lor, realizîndu-se performanțe la nivel mondial și uneori peste cota valorică internațională, exportîndu-se în diverse țări de pe glob.

Dar pentru ca vagoanele de diverse tipuri, pe două și pe patru osii, pentru transportul cimentului, a produselor lichide, a gazelor lichefiate, sau a produselor pulverulente din mase plastice, să ajungă pe liniile ferate ale țării și ale lumii, a fost mai întîi nevoie de oameni care să le gîndească, să le calculeze și să le proiecteze, să le construiască propriuzis și să inventeze metode prin care elaborarea lor să devină eficientă și rapidă.

Al doilea eveniment fundamental în cronica întreprinderii, l-a constituit vizita din 1977 a tovarășului Nicolae Ceaușescu. Spicuim din reportajul publicat de ziarul Scînteia la acea dată : „Secretarul general al partidului adresează felicitări colectivului de aici pentru realizările obținute în efortul de îndeplinire a hotărîrilor Congresului al XI-lea al partidului și a obiectivelor cuprinse în Hotărîrea Congresului consiliilor oamenilor muncii, dînd o serie de indicații privind mecanizarea proceselor de producție, creșterea continuă a productiței fizice, a calității produselor".

Ultimele recomandări făcute de tovarășul Nicolae Ceaușescu se traduc printr-un indicator de eficiență superior : adică prin 4 000 de lei producție la 100 de lei fonduri (reprezentînd dotările uzinei) și prin faptul că, de pildă, vagoanele care s-au proiectat și construit în întreprindere, nu au necesitat noi investiții materiale, utilaje suplimentare, doar investiții de inteligență ! Ceea ce există din plin la Drobeta-Turnu Severin !

ADRIAN DOHOTARU ■

Eminența gîndirii economice

Aici, în secția locomotive montaj a Întreprinderii „23 August" din București, vizita de lucru, din ziua de 13 februarie 1979 a tovarășului Nicolae Ceaușescu, primul președinte al Republicii Socialiste România, de la a cărui alegere se împlinesc, iată, cinci ani, cinci ani de bogate și mărețe împliniri, a rămas marcată în memoria și în activitatea noastră, a muncitorilor, prin prețioasele indicații pe care le-am primit, referitoare, mai ales, la calitatea muncii pe care o desfășurăm. În zece luni era a doua vizită pe care președintele Nicolae Ceaușescu o făcea în Întreprinderea „23 August", dovadă a interesului nemărginit pe care secretarul general al partidului, președintele republicii, îl manifestă față de clasa muncitoare, pentru dezvoltarea în ritm rapid a economiei naționale, pentru creșterea accelerată a nivelului de trai material și spiritual al întregului popor. Pentru cei peste 17 000 de oameni ai muncii din Întreprinderea „23 August", vizitele de lucru ale tovarășului Nicolae Ceaușescu au constituit de fiecare dată tot atîtea bucurii, momente deosebite pentru a ne mobiliza toate forțele, pentru înfăptuirea indicațiilor prețioase pe care ni le-a dat. Concepțiile eminentului gînditor, privind dezvoltarea economiei noastre socialiste, aplicate cu deosebit succes la scara întregii țări, se concretizează aici, la noi, în realizarea, în următorii trei ani a unei producții de trei ori mai mare față de producția de azi. Acest ritm rapid de sporire a producției, specific întregii economii românești, în raport direct cu investițiile de care întreprinderea noastră a beneficiat prin grija tovarășului Nicolae Ceaușescu, cărula noi, alegătorii din circumscripția nr. 1 a Capitalei i-am încredințat cu dragoste și devotament mandatul de a ne reprezenta în marele for legislativ al țării, Marea Adunare Națională, acest ritm rapid, deci, am hotărît să-l realizăm, în special, prin creșterea productivității muncii.

Pentru înnoirea și modernizarea producției am alcătuit colective mixte, formate din cadre de specialitate din întreprindere, institute de cercetare științifică și inginerie tehnologică, învățămînt superior, din ministere și organe centrale de sinteză, care vor elabora programe detaliate pentru fiecare produs, astfel ca, în următorii doi ani, produsele noastre să devină competitive pe piața internă și internațională. La recenta întîlnire a oamenilor muncii de la Întreprinderea „23 August", cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, cărula îi dorim și cu acest plăcut prilej sănătate și viață lungă, spre binele patriei întregi, ne-am angajat, în perioada imediat următoare, să trecem la fabricarea unor astfel de produse. Am dori să vă asigurăm, mult iubite și stimate tovarășe președinte, pe lîngă faptul că o treime din producția întreprinderii realizată în 1978 a fost constituită din produse noi, cu caracteristici tehnico-economici superiori, că sîntem în măsură acum să trecem la fabricarea compresoarelor fără ungere, mult solicitate la export, la fabricarea locomotivelor diesel electrice cu parametrii funcționali mult superiori, în locul celor hidraulice, cît și a unei generații noi de motoare diesel rapide.

MIHAI SĂVOIU ■
lăcătuș, șef de echipă
la secția locomotive-montaj,
Întreprinderea „23 August" București

București, o capitală a păcii

Auzim adeseori, cu legitimă și firească mîndrie, vorbindu-se în lume despre vocația de pace a României socialiste, despre politica externă a țării noastre deschisă larg spre umanitate, despre voința și dorința de prietenie și cooperare cu toate popoarele, despre contribuția sa responsabilă constructivă la soluționarea marilor probleme ale contemporaneității. Și, de fiecare dată cînd, în cuvinte de adîncă prețuire, elogioase, sînt, evocate direcțiile majore ale unei asemenea politici, aceasta se însoțește, într-o rostire unică, firească, cu numele celui care se află la conducerea partidului și statului nostru, arhitect și făuritor al imaginii de azi a României, tovarășul Nicolae Ceaușescu. În conștiința lumii, Ceaușescu—România a devenit mai mult decît o sintagmă-simbol, mai mult decît simpla recunoaștere a unei identități depline. Ceaușescu—România înseamnă, în primul rînd, o perioadă, cea mai fertilă din întreaga noastră istorie națională, înseamnă afirmarea plenară a unei politici externe noi, în deplin consens cu interesele și năzuințele de pace ale poporului român, ale tuturor popoarelor.

Cronica ultimilor ani este deosebit de bogată în multe manifestări concrete ale năzuinței de pace și colaborare ale poporului român. Se înscriu aici, la loc de frunte, convorbirile, vizitele întreprinse de șeful statului nostru în țări de pe toate continentele, dialogul larg desfășurat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, în țară sau în străinătate, cu un număr impresionant de personalități ale vieții politice internaționale, importantele documente semnate cu aceste prilejuri, documente care, prin ideile și principiile pe care le proclamă, depășesc simplul cadru bilateral constituind veritabile pilde de urmat pe plan internațional.

Pentru a contura un cît de succint tablou a ceea ce înseamnă azi România în arena internațională, trebuie spus totodată că nu există practic problemă contemporană — oricît ar fi ea de complexă sau dificilă — în cara țara noastră să nu-și fi spus cu claritate cuvîntul. Sînt binecunoscute și apreciate inițiativele, propunerile raționale, viabile, constructive avansate în problemele dezarmării, ale edificării securității pe continentul european și în lumea întreagă, ale democratizării relațiilor internaționale și instaurării noii ordini economice și politice mondiale. La O.N.U., în alte forumuri internaționale, cuvîntul României este ascultat cu atenție, inițiativele avansate de țara noastră întrunind în frecvente cazuri sprijinul și adeziunea unui mare număr de state.

Într-o lume în care nu lipsesc, din păcate, tensiunile, conflictele, România se pronunță fermă pentru soluționarea oricăror litigii pe cale pașnică, politică, prin negocieri directe între părțile interesate, pentru eliminarea definitivă a forței din practica relațiilor internaționale.

Dealtfel, oricare ar fi capitolul de politică externă românească la care ne-am referi, se relevă cu pregnanță, ca element definitoriu, tocmai atașamentul ferm, nezdruncinat față de idealurile păcii, atașament dublat de acțiune și dinamism, de convingerea că progresul omenirii, înflorirea civilizației, fericirea popoarelor nu pot fi asigurate decît prin generalizarea în practica vieții a unei politici noi, a unor raporturi cu adevărat democratice și echitabile între state, prin dezvoltarea colaborării și conlucrării pașnice.

AUREL PERVA ■

Vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu al președintelui cu țara, cu făuritorii de bunuri

Arădenii au trăit cu intensă bucurie reîntîlnirea cu secretarul general al partidului, prezent, alături de ei, la sărbătorirea a două milenii de la întemeierea cetății dacice Ziridava și a 950 de ani de la atestarea documentară a municipiului.

Întîmpinînd pretutindeni pe tovarășul Nicolae Ceaușescu și pe tovarășa Elena Ceaușescu cu sentimente calde de dragoste și înaltă prețuire, oamenii muncii de pe meleagurile arădene — români, maghiari, germani și de alte naționalități — au dat expresie atașamentului lor profund față de partid și patrie, față de președintele țării.

Timp de două zile, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, însoțit de tovarășa Elena Ceaușescu, de alți tovarăși din conducerea partidului și statului, a întreprins o vizită de lucru în județul Arad. Primit cu bucurie și cu dragoste de către locuitorii județului, cu caldă ospitalitate și fierbinți urări de sănătate, fericire și putere de muncă, președintele țării a participat alături de arădeni la sărbătorirea împlinirii a 2 000 de ani de la întemeierea cetății dacice Ziridava și a 950 de ani de la prima menționare documentară a municipiului Arad. Această sărbătoare a întregului popor, fiindcă istoria orașului de pe Mureș este o parte a istoriei întregii Românii, iată, coincide în mod fericit cu o altă mare bucurie a sufletului și conștiinței noastre: împlinirea a cinci ani de la acea memorabilă zi cînd istorica Sesiune a XII-a a Marii Adunări Naționale, din 28 martie 1974 a consacrat prin votul său unanim voința națiunii, alegîndu-l pe secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în suprema funcție de președinte al Republicii Socialiste România. Cinci ani de înnoiri fundamentale, de ritmuri dinamice, de îndrăzneală și muncă ce au determinat un avînt fără precedent, un dinamism și un entuziasm plin de înflăcărare în dezvoltarea tuturor sectoarelor economiei și implicit a bunăstării oamenilor muncii din țara noastră. Dragostea fierbinte cu care arădenii îi-au întîmpinat pe primul președinte al țării este un simbol al dragostei întregului popor, un prinos de recunoștință adus de toți oamenii muncii din România — români, maghiari, germani și de alte naționalități — omului care, la cîrma țării, s-a aflat în permanent și nemijlocit contact cu oamenii muncii, dezbătînd împreună cu ei importantele probleme ale țării.

De la ultima întîlnire a secretarului general al partidului cu puternicul detașament muncitoresc al Aradului au trecut doi ani, timp în care oamenii muncii de pe aceste străvechi meleaguri au acționat cu hotărîre pentru înfăptuirea importantelor sarcini pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu le-a dat în ianuarie 1977, printre care, introducerea într-o cît mai mare măsură a progresului tehnic, modernizarea producției în scopul creșterii producției și ușurării muncii oamenilor. În acest început de an, cînd, zi de zi, faptele de muncă pregătesc rodnicia cincinalului, acum, cînd oamenii muncii din întreaga Românie se pregătesc să întîmpine cu rezultate cît mai bune, pe măsura vredniciei lor, evenimentele de adîncă rezonanță în conștiința noastră — a XXXV-a aniversare a eliberării patriei și cel de-al XII-lea Congres al partidului — ei, locuitorii județului Arad, români, maghiari, germani și de alte naționalități, ridică împreună, cu dăruire și abnegație economia și viața spirituală a județului lor, situîndu-și cu mîndrie faptele la nivelul marilor realizări ale țării. Din ansamblul înfăptuirilor cu care se mîndrește populația județului ies în evidență cele dobîndite în ultimul deceniu. Acum, în 20 de zile, arădenii produc bunuri a căror valoare egalează pe a celor realizate în întregul an 1950; noile și modernele capacități de producție, intrate în funcțiune în ultimul deceniu, au creat condiții ca detașamentul muncitorilor arădeni să crească cu peste 50 000 de oameni ai muncii; Aradul asigură astăzi întreaga producție națională de vagoane de călători, jumătate din cea de vagoane de marfă și din cea de strunguri. Sînt cîteva grăitoare exemple care marchează stadiul la care a ajuns economia județului, sînt adevărate jaloane ale devenirii acestor locuri în ultimul deceniu.

Vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu în județul Arad a constituit și de această dată un dialog rodnic cu locuitorii județului, o profundă analiză a problemelor cu care se confruntă acești tinîntr-un an decisiv pentru realizarea importantelor sarcini ale cincinalului. Secretarul general al partidului a examinat în detaliu, la fața locului, împreună cu ministrii de resort, cu reprezentanți ai organelor locale de partid și de stat, cu muncitori și specialiști, căile și metodele care să asigure îndeplinirea integrală și la termen a sarcinilor de plan pe acest an și pe întregul cincinal. Astfel, în prima zi a vizitei, la Întreprinderea de vagoane, unitate industrială arădeană binecunoscută nu numai în țară dar și în străinătate, și unde secretarul general al partidului a fost întîmpinat cu puternice ovații și aplauze de către miile de muncitori — români, maghiari, germani — tovarășul Nicolae Ceaușescu a recomandat, printre altele, ca, în cadrul industriei construcțiilor de mașini, să fie realizată o fabrică profilată pe producerea de utilaje speciale, necesare extinderii sudurii automate, atît în această ramură, cît și în alte sectoare ale industriei. De asemenea, aflat în mijlocul muncitorilor întreprinderii textile, cea mai mare unitate a Centralei industriale a bumbacului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a apreciat eforturile harnicului colectiv al acestei mari uzine și a indicat, totodată, măsurile necesare pentru valorificarea mai deplină a materiei prime și a materialelor, scoțînd în evidență necesitatea de a se introduce cu mai multă insistență în fabricație fibrele sintetice și artificiale ce pot asigura calitate și durabilitate sporite țesăturilor, precum și o finisare superioară. S-a cerut să se acorde o mai mare atenție introducerii cu mai mult curaj în fabricație a materialelor secundare, reproiectării unor utilaje și instalații al căror gabarit exagerat determină un consum mare de combustibil și energie.

În cea de a doua zi a vizitei, secretarul general al partidului a fost și oaspetele oamenilor muncii din Consiliul unic agroindustrial Pecica. Aflați la început de drum, specialiștii consiliului raportează tovarășului Nicolae Ceaușescu eforturile însemnate depuse de oamenii muncii de aici în vederea traducerii în faptă a acestei forme noi de organizare a agriculturii noastre socialiste, succesele dobîndite, căutările. Secretarul general al partidului, remarcînd lucrurile bune obținute, dă indicații prețioase privind ridicarea producției, îmbunătățirea conducerii muncii, pentru mobilizarea tuturor forțelor în finalizarea marilor sarcini ce le stau în față.

Vizita în județul Arad se încheie — ca și alte întîlniri de lucru ale secretarului general al partidului cu oamenii muncii — cu o mare și însuflețită adunare populară. Desfășurată la piața centrală a municipiului Arad, adunarea reunește mii și mii de localnici: constructori de mașini din cunoscute întreprinderi arădene, textiliști, muncitori și țărani, intelectuali, elevi. Sînt bărbați și femei, tineri și virstnici, români, maghiari, germani și de alte naționalități. Ei au venit animați de aceeași dorință fierbinte de a exprima încă o dată sentimentele de profundă dragoste, stimă și recunoștință pe care le nutresc față de gloriosul nostru partid comunist, prin lupta și sub conducerea căruia s-au împlinit năzuințele cele mai scumpe ale poporului român, față de conducătorul iubit al partidului și statului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, într-o zi jubiliară, cînd se împlinesc cinci ani de cînd prin voința unanimă a poporului, cel mai iubit fiu al țării a devenit și întîiul ei președinte. Este o atmosferă sărbătorească. Aradul sărbătorește 2 000 de ani de la întemeierea pe aceste meleaguri a cetății dacice Ziridava și 950 de ani de la prima mențiune documentară a municipiului Arad. Tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarășa Elena Ceaușescu, ceilalți conducători ai partidului și statului sînt întîmpinați cu deosebit entuziasm la apariția în balconul sediului comitetului județean de partid. Se scandează neîntrerupt, cu multă dragoste, numele partidului și al președintelui României: „Ceaușescu—P.C.R.". Participanți la marea adunare populară, muncitori, conducători de unități industriale și agricole, intelectuali, femei și bărbați își exprimă, în numele oamenilor muncii ce trăiesc pe malurile Mureșului, al tuturor locuitorilor din județul Arad, sentimentele lor de profundă stimă, dragoste și prețuire, de nețărmurită recunoștință față de grija și preocuparea permanentă pe care secretarul general al partidului le manifestă pentru progresul necontenit și înflorirea patriei socialiste. Este evocată personalitatea președintelui României de a cărui viață și activitate revoluționară sînt indisolubil legate toate istoricele realizări obținute în grandioasa operă de o înfăptuim — societatea socialistă multilateral dezvoltată. Sînt relevate cu mîndrie condițiile deosebite de viață de care se bucură oamenii muncii români, maghiari, germani și de alte naționalități care muncesc înfrățiți pe aceste străvechi meleaguri românești, succesele dobîndite în cei trei ani ai cincinalului, angajamentul de a munci fără preget, cu abnegație și pasiune revoluționară pentru îndeplinirea prevederilor Congresului al XI-lea al partidului. Însuflețiți de cele mai profunde sentimente patriotice, vorbitorii și-au exprimat întregul atașament față de politica internă și externă a partidului și statului, de pace și colaborare cu toate popoarele lumii, s-au angajat în numele tuturor oamenilor muncii din județul Arad de a munci cu toată energia și capacitatea creatoare pentru realizarea, alături de întregul popor, a marilor sarcini ce izvorăsc din Programul partidului de construire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare a României spre comunism.

În entuziasmul și însuflețirea generală, la cuvîntul tovarășui Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România. Cuvîntarea secretarului general al partidului este urmărită cu deosebită atenție, cu profundă satisfacție și aprobare, ea fiind subliniată în repetate rînduri de vii și îndelungi aplauze, urale și ovații.

Președintele Nicolae Ceaușescu marchează evenimentul sărbătoresc evocînd tradițiile seculare ale luptei pentru libertate și neatîrnare ale populației din această zonă a patriei, aducînd cuvenitul omagiu luptătorilor ce și-au jertfit viața pentru realizarea idealurilor de unitate națională, libertate și progres social.

Ca ori de cîte ori se adresează oamenilor muncii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, remarcînd marile succese dobîndite, evidențiază marile posibilități materiale și spirituale de care dispunem pentru perfecționarea activității în toate domeniile de activitate și adresează o însuflețitoare chemare pentru mobilizarea tuturor energiilor la înfăptuirea prevederilor stabilite prin planul de stat și a prevederilor suplimentare asumate. Și de data aceasta, președintele României subliniază în magistrala sa expunere că tot ce se înfăptuiește în această țară, se înfăptuiește cu oamenii și pentru oameni, relevînd importanța deosebită pe care partidul o acordă creșterii nivelului de trai al celor ce muncesc, domeniu în care, în acești primi trei ani ai cincinalului, s-au obținut succese remarcabile. Sarcina, stabilită inițial, privind creșterea veniturilor populației pe întregul cincinal a fost realizată de pe acum, și există toate condițiile, ca pînă la sfîrșitul cincinalului, veniturile generale ale oamenilor muncii să crească cu aproximativ 32 la sută.

Într-o atmosferă de intensă vibrație patriotică, de profundă dragoste pentru partidul comunist și secretarul său general, pentru patria noastră socialistă, tovarășul Nicolae Ceaușescu își ia rămas bun de la reprezentanții harnicei populații a Aradului. La coborîrea din balconul sediului comitetului județean de partid, de unde, în înflăcărata sa cuvîntare, a chemat spre noi izbînzi în muncă pe constructorii de strunguri și vagoane, pe intelectuali și țărani, pe toți cei ce trăiesc și muncesc în acest frumos și bogat colț de țară, secretarul general al partidului este înconjurat cu aceleași profunde sentimente de stimă și recunoștință. Vasta piață răsună de chemări care cinstesc partidul și patria, de melodii populare și revoluționare. Mulțimea scandează „Ceaușescu și poporul", „Ceaușescu—P.C.R." „Ceaușescu la Arad, oaspetele nostru drag". Sînt manifestări vibrante în care se regăsește hotărîrea întregului popor de a face zid de granit în jurul partidului, al conducătorului său.

RĂZVAN BARBULESCU ■
ION CRISTIAN ■

în județul Arad — un nou și însuflețit dialog de pe aceste meleaguri

O secvență de mare vibrație emoțională : șoimi ai patriei care s-au apropiat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, de tovarășa Elena Ceaușescu pentru a le ura, cu ardoarea vîrstei lor multă sănătate, viață lungă și fericire

Dialog animat, de lucru, cu textiliștele arădene, la cea mai mare unitate componentă a Centralei industriale a bumbacului și una din cele mai vechi din țară — Întreprinderea textilă Arad

La marea întreprindere de vagoane, unitate industrială arădeană ale cărei produse sînt binecunoscute atît în țară cît și peste hotare

Un moment solemn : tovarășului Nicolae Ceaușescu i se înmînează, în ovațiile și urările miilor de arădeni prezenți în Piața Unirii, din fața sediului comitetului județean de partid, cheia simbolică a municipiului Arad și însemnele sale jubiliare

La Muzeul județean Arad, care prezintă emoționante pagini din bogata istorie a acestor străvechi locuri românești, din lupta poporului român pentru dreptate socială și libertate națională, a fost inaugurată cu prilejul vizitei, Secția de istorie

Vizita în țara noastră a președintelui Republicii Portugheze:

Un nou și convingător argument privind rolul dialogului la nivel înalt în imprimarea unui curs ascendent relațiilor bilaterale, în consolidarea destinderii și păcii

Vizita oficială pe care, la invitația președintelui nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și a tovarășei Elena Ceaușescu au efectuat-o între 21 și 23 martie 1979 președintele Republicii Portugheze, general Antonio Ramalho Eanes și doamna Maria Manuela Ramalho Eanes se constituie, prin desfășurare și rezultate, ca o contribuție importantă la evoluția viitoare a relațiilor dintre România și Portugalia și înscrie, în același timp, un aport deosebit la cauza păcii și securității în Europa și în lume. Sînt ilustrative în acest sens declarațiile pe care președinții celor două țări le-au făcut public la încheierea noului moment al dialogului la nivel înalt româno-portughez :

„Aș dori, acum, la semnarea Comunicatului comun și la încheierea vizitei dumneavoastră în România, să exprim deplina noastră satisfacție pentru rezultatele vizitei, ale convorbirilor și înțelegerilor la care am ajuns cu acest prilej" — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu. **„Convorbirile** — a declarat generalul Antonio Ramalho Eanes — **au avut rezultatele pe care le știm, ele indicînd că cele două țări — Portugalia și România — doresc să se bazeze în mod solid și onest pe relații reciproc avantajoase".**

Capacitatea dialogului la nivel înalt de a oferi un cadru dintre cele mai favorabile pentru examinarea stadiului de dezvoltare la un moment dat a raporturilor dintre două țări, pentru identificarea unor noi posibilități de adîncire și extindere ulterioară este recunoscută în practica politică. Subliniind acest fapt, trebuie să evidențiem, în același timp, valoarea deosebită a contactelor între reprezentanții cei mai autorizați să exprime politica unui stat, a unui popor, pentru instaurarea unui climat de încredere, bună înțelegere și conlucrare între țări, indiferent de mărime sau de orînduire socială. Cel de-al doilea aspect merită a fi relevat cu atît mai mult cu cît el exprimă o constantă de acțiune a politicii externe românești, recunoscută și apreciată pe plan international pentru principialitatea și consecvența cu care se afirmă. Evocînd aceasta, președintele Eanes arăta, în toastul rostit cu prilejul dineului oficial oferit în seara zilei de 21 martie de președintele Nicolae Ceaușescu și de tovarășa Elena Ceaușescu: **„...doresc, domnule președinte, să vă salut pentru contribuția teoretică și practică pe care politica externă românească o oferă Europei și lumii în direcția păcii și securității, politică deschisă către înțelegere și cooperare cu toate națiunile, interesată direct în rezolvarea pașnică, pe calea tratativelor, a tuturor conflictelor, orientată de principiul sigur și realist al independenței naționale".**

Într-o Europă a interdependenței tuturor popoarelor, într-o lume a unei interdependențe crescînde între toate statele, nu există, o știm, alternativă pentru viitorul pașnic al continentului, al planetei decît destinderea, colaborarea și pacea. Aceste deziderate și imperative totodată sînt afirmate solemn, după cum este cunoscut, într-un document de referință permanentă, Actul final al Conferinței pentru securitate și cooperare de la Helsinki.

Avînd încrederea netărmurită, izvorîtă din analiza lucidă și atentă a cursului vieții internaționale, că popoarele pot asigura triumful politicii de pace și conlucrare între națiuni — pornind de la respectarea cu strictețe în relațiile dintre state a principiilor deplinei egalități în drepturi, independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, ale nerecurgerii la forță și la amenințarea cu forța — România socialistă demonstrează, prin întreaga sa politică externă, că un asemenea curs este posibil.

Într-un interval de aproximativ o lună au avut loc, iată, la București, contacte la cel mai înalt nivel româno-francez, româno-elen, și, în săptămîna încheiată, româno-portughez momente politice a căror semnificație deosebită a fost marcată cu pregnanță de presa noastră, de marile agenții internaționale de presă, ca și de un număr însemnat de publicații străine. Subliniind, în mod firesc, pentru fiecare, contribuția specifică la dezvoltarea relațiilor bilaterale, în planul calității conlucrării reciproce, este evident, în același timp că, pe planul politicii generale, ele s-au constituit în acțiuni dintre cele mai directe în favoarea destinderii, păcii și conlucrării între popoare, așa cum au fost prefigurate la Helsinki, într-o substanțială expresie a modalității practice în care România socialistă, președintele ei abordează aceste probleme din perspectiva pregătirii viitoarei reuniuni de la Madrid, din 1980.

Accentuarea coordonatelor de ansamblu, în relația mai specială cu noul dialog la nivel înalt româno-portughez, își află explicația în însăși definirea rezultatelor acestuia ca **„o contribuție importantă la dezvoltarea relațiilor între România și Portugalia, la cauza păcii și securității în Europa și în lume".** Într-un alt plan, al relației cu conținutul propriu-zis al vizitei, această accentuare este justificată de spațiul amplu pe care l-a reținut, pe parcursul convorbirilor între președinții Nicolae Ceaușescu și Ramalho Eanes abordarea problemelor destinderii și păcii, ca obiective și imperative ale lumii contemporane. Remarca tovarășului Nicolae Ceaușescu — **„Consider că merită subliniat faptul că, deși țările noastre fac parte din două blocuri militare deosebite, deși au orînduiri sociale diferite, ele au realizat și realizează o colaborare pe principiile egalității și respectului reciproc, demonstrînd că există posibilități reale ca popoarele să conlucreze larg în interesul lor reciproc, al cauzei destinderii și păcii",** ca și cele spuse în același sens de președintele Eanes — **„Neexistînd o altă alternativă pentru continuarea unei politici globale de destindere, este necesar să subliniem că la baza ei trebuie să existe o relație de încredere între popoare și între state. Această relație de încredere reclamă obținerea de progrese în toate momentele și situațiile, garantarea constantă a dreptului inalienabil al popoarelor la independență și la exprimarea liberă și independentă a politicii lor externe"** — converg într-o evidențiere a aceluiași ideal.

Remarcîndu-se prin această relevabilă semnificație generală, vizita în țara noastră a soliei poporului portughez, convorbirile dintre cei doi președinți, continuînd orientări anterioare și în armonie cu principiile cuprinse în Tratatul de prietenie și cooperare între Republica Socialistă România și Republica Portugheză, semnat în 1975, a prilejuit, desigur, analizarea căilor de amplificare și aprofundare a colaborării dintre cele două țări în diverse domenii, adăugînd astfel o nouă filă cronicii dezvoltării relațiilor dintre cele două țări, înscriind o substanțială contribuție la pacea și conlucrarea pe continent. A fost exprimată în acest sens voința comună de a fi depuse toate eforturile pentru intensificarea cooperării economice, tehnice și științifice, urmărindu-se utilizarea cît mai eficientă a posibilităților economiilor celor două țări, inclusiv prin crearea de societăți mixte și alte forme de cooperare reciproc avantajoasă. **Comunicatul comun**, semnat la 23 martie 1979 de cei doi șefi de stat, menționează importanța deosebită ce urmează a fi acordată cooperării în domeniile rafinării petrolului și petrochimiei, construcțiilor de mașini, construcțiilor de nave, siderurgiei, precum și în sectoarele agriculturii și zootehniei. Favorizate de originea comună de limbă și civilizație, relațiile româno-portugheze în domeniile culturii, artei, științei și învățămîntului, ca și în domeniile sportului și turismului la rîndul lor, se vor intensifica și diversifica.

Toate acestea, ca și existența unei largi identități și similitudini a pozițiilor celor două țări față de marile probleme care confruntă omenirea — relevate pe parcursul convorbirilor oficiale și înscrise în Comunicatul comun — consfințesc rezultatele fructuoase ale proaspătului dialog la nivel înalt româno-portughez.

DOINA IOVANEL ■

Convergențe româno-portugheze

În uriașul golf al Lisabonei, acolo unde fluviu Tejo își liniștește apele, istoria cetății se reflectă în unde și de fiecare dată Lisabona este alta, deși cîntecele despre ea rămîn mereu aceleași. Într-o seară tîrziu, mergînd pe Calea Libertății, mă îndreptam spre Rotonda, o piață în a cărei inimă bat inimile tuturor piețelor din Lisboa, cum i se spune orașului în limba lui. Piețele acestei străvechi așezări au fost întotdeauna un fel de barometru meridional care a indicat exact anotimpurile sufletești ale oamenilor de aici. În seara aceea, la aproape un an de la revoluție, piața nu-și intrase încă în matca normală și parcă toată capitala trăia în continuare emoția despărțirii de noaptea salazaristă. Portugalia devenise alta, din golf nu mai plecau corăbii cu biciuri pentru colonii, bătea un vînt de libertate și oamenii își regăseau, în sfîrșit, dreptul lor de a fi înșiși și de a privi în față lumea întreagă.

Portugalia își deschidea porțile colaborării și latinitatea ei expresivă își găsea un alt ecou în latinitatea celorlalte popoare ale Europei. Din capătul celălalt al continentului, România promova, de asemenea, deschiderea unui dialog pe care atunci, în 1975, președintele Nicolae Ceaușescu avea să-i marcheze determinant prin vizita pe care a efectuat-o în Portugalia în toamna acelui an. Am fost martorul citorva momente cu profundă semnificație pentru cronica nouă a relațiilor româno-portugheze. Am sesizat, pe străzile Lisabonei, entuziasmul și calda prietenie, respectul deosebit cu care era așteptat președintele României. În calitate de comentator la televiziune, făcusem transmisia acelei ceremonii solemne și originale în cadrul căreia președinții Nicolae Ceaușescu și Costa Gomez — președintele de atunci al Republicii Portugheze — au semnat la București Tratatul de prietenie, primul document de acest fel între țări care aparțin unor blocuri militare diferite. În sfîrșit, de curînd, am participat din nou la înscrierea unui nou și important reper pe linia continuității dialogului româno-portughez și anume la ceremonia semnării de către președinții Nicolae Ceaușescu și Antonio Ramalho Eanes, a Comunicatului comun, document ce a evidențiat, cu prilejul recentei vizite a șefului statului portughez în țara noastră, hotărîrea României și Portugaliei de a înainta împreună pe drumul progresului și al civilizației, într-o lume care trebuie să devină fundamental nouă, în consens cu aspirațiile legitime ale popoarelor noastre, ale tuturor popoarelor lumii. La semnarea comunicatului, președintele Nicolae Ceaușescu își exprima satisfacția pentru faptul că **„asupra celor mai multe probleme ale vieții internaționale am ajuns la concluzii comune sau foarte apropiate, pornind de la necesitatea întăririi în continuare a conlucrării dintre guvernele și popoarele noastre pentru afirmarea și realizarea politicii de destindere, de colaborare și pace".** La rîndul său, șeful statului portughez sublinia că documentul semnat **„este o dovadă elocventă că în domeniul politicii internaționale, Portugalia și România au multe poziții asemănătoare. Acest lucru este firesc, deoarece ambele țări știu că pacea este cel mai important bun universal, bun pe care trebuie să-l apărăm necontenit prin negocieri și printr-o sistematică și permanentă reducere a amenințării cu forța armelor și chiar prin neutilizarea acestor arme".**

Convergența punctelor de vedere ale României și Portugaliei asupra modalităților de reașezare a relațiilor interstatale pe baze noi, de eliminare din viața lumii a pericolului unui cataclism militar, de consolidare a punților colaborării internaționale, de întronare a unui spirit de reală echitate și justiție, în dialogul mondial dă expresie convingerii țărilor și popoarelor noastre că lumea se poate îndrepta spre prosperitate și încredere prin efortul concertat al națiunilor, dincolo de deosebirile de orînduire social-politică sau de specificitate istorică. Mai mult decît afinitățile firești de limbă și cultură, România și Portugalia realizează un contact semnificativ în cadrul lucid trasat al convingerii că principiile care guvernează relațiile bilaterale se pot regăsi în principiile care girează relațiile multilaterale ale lumii. Cuvintele cele mai frecvent folosite de președinții Nicolae Ceaușescu și Antonio Ramalho Eanes, înscrise în alocuțiunile de la București, sînt pacea, colaborarea, progresul. Ele definesc și obiectivele fundamentale pe care le urmăresc în mod sincer și legitim popoarele român și portughez.

RADU BUDEANU ■

SEMĂNĂTURILE DE PRIMĂVARĂ ÎN CÎMPIA ROMÂNĂ

Harnicii se grăbesc, iar alţii întocmesc tabele şi zic: „Vom începe de luni"

La „Lilieci", fermă a ceapeului „Sinești" (Ilfov), tractoriștii Alexandru Toader și Tudor Florea, care acum lucrează la semănatul floriisoarelui, execută, cu viteza întîi, trei lucrări deodată : însămîntează, fertilizează cu azot și erbicidează pe rînd. Mai întîi au făcut probe, s-au convins că tractorul poate face față acestor trei lucrări deodată și acum lucrează zi-lumină. Realizează cam 12 hectare pe zi, dar lucrarea este mai economică, deoarece nu mai consumă atîta carburant. Metoda aceasta, am constatat, este practicată de toți mecanizatorii din Bărăgan și o reținem ca pe un lucru bun, meritînd să fie prelucrată, extinsă. La C.A.P. „Sinești" s-au însămînțat pînă acum, la data rîndului nostru, 130 hectare cu sfeclă-de-zahăr, 130 hectare cu mazăre, 45 cu lucernă și cam 20 hectare cu floarea-soarelui, lucrare care abia a început.

Anul trecut, la Sinești, la cultura aceasta, floarea-soarelui, planul a fost depășit cu 200 kilograme boabe la hectar. Faptul îl îndreptățește pe inginerul Ion Borlodan, fermier, pe cooperatorul Dumitru Gavrilă, șef de fermă și el, și încă un șef de fermă frumoasă, să spere la cel puțin 3 000 kilograme la hectar. Au luat, ne asigură, toate măsurile pentru obținerea acestor producții, tractoriștii, 55 cu toții, sînt din comună, au fost stimulați, și pentru că lucrează în acord global, înoltă cu membrii cooperatori, au semnat angajamentele, au deci interese comune, pentru că sînt plătiți la tona de produse. Bine ar fi ca fermierii, conducerea cooperativei să se țină de cuvînt, dealtfel au toate condițiile, dar trecînd și pe la ferma nr. 1 Sinești, am putut constata că din cele 4 tractoare, repartizate aici, funcționau numai 2 și, iată, din prima zi de semănat. Noi ne gîndim că reparațiile nu au fost de calitate, de vreme ce un tractor se defectează de cum intră în brazdă, dar șeful secției de mecanizare, **Octav Schneider**, zice că o asemenea defecțiune, la prima de putere, poate să apară oricînd. Cu această pată neagră și cu o alta, generată de faptul că vicepreședintele Tănase Iftimie și secretarul comitetului de partid, Constantin Gheorghe, se aflau la ora 10 la birou, unde întocmeau, ne spuneau, niște tabele, în loc să se afle în cîmp, acolo unde se hotărăște soarta recoltei, punem capăt raidului aici, la Sinești, și poposim la o altă cooperativă agricolă de producție — C.A.P. „Ion Roată" :

Da, atît inginerul șef, Nicolae Diculescu, cît și președintele, Ion Marinache, se află în cîmp, urmăresc execuția lucrărilor la fertilizat, erbicidat și semănatul floriisoarelui, fiind prima zi de semănat la această cultură. Se lucrează cu 39 de tractoare, echipate corespunzător, la fertilizarea solului pentru floarea-soarelui și porumb, la semănat, fertilizat și erbicidat. Din cele 300 hectare, cîte sînt planificate a se însămînța, s-au însămînțat circa 55 hectare în prima zi. Ritmul trebuie însă sporit la 70 hectare pe zi, pentru ca lucrarea să se termine în cel mult 5 zile. Pentru aceasta trebuie, credem noi, să funcționeze toate mașinile, pentru că și aici patru tractoare erau defecte, să se lucreze zi-lumină, să fie asigurate piesele de schimb și carburanții, să se urmărească activitatea oamenilor, să li se organizeze cît mai bine munca. Anul trecut, aici, la „Ion Roată", planul la cultura floriisoarelui nu a fost îndeplinit, s-au pierdut 100 kilograme la hectar.

— Ce măsuri suplimentare ați luat acum, ca pagubele să nu se mai repete ? îl întrebăm pe inginerul șef al cooperativei.

— După cum vedeți, dăm zor ca semănatul să fie realizat în timp optim, am pregătit foarte bine terenul, am adunat toate resturile vegetale care ne-ar fi putut împiedica la semănat, n-am fi putut respecta densitatea de 52 000 boabe la hectar, am ales sămînța la masă, ca pe fasole cînd o pui la fiert, și dacă mai ținem cont de faptul că „sorem 80" este un soi bun, un hibrid productiv, avem dreptul să sperăm că ne vom realiza și poate chiar depăși planul pe care ni l-am propus.

Rulăm cu o „Dacie" spre cooperativele agricole de producție „Balaciu", „Sfîntu Gheorghe" și „Căzănești", aflate pe Bărăganul județului vecin, Ialomița. La sediul Consiliului popular al comunei Balaciu stăm de vorbă cu inginerul Constantin Chiosea, președintele biroului executiv al Consiliului unic agroindustrial Balaciu. Sarcina oamenilor din acest consiliu, ca peste tot dealtfel, este de a organiza activitatea specialiștilor, de a întreține în stare de funcționare întreaga forță mecanică, de a asigura tot ceea ce este necesar desfășurării în cele mai bune condiții a campaniei de primăvară.

— În acest scop, adaugă inginerul C. Chiosea, am terminat însămînțatul culturilor din epoca întîi (150 hectare lucernă, 90 cu borceag, 40 cu sfeclă butași, 120 cu ceapă, 650 cu sfeclă-de-zahăr), iar acum sîntem cu toate forțele pe floarea-soarelui, unde din 2 480 hectare am însămînțat, într-o zi doar, 140 hectare.

S.M.A. Balaciu, al cărei director e inginerul Chiosea, este unitate deținătoare a titlului de Erou al Muncii Socialiste, a Ordinului Muncii clasa I, pentru recoltele obținute în anii precedenți. Experiența de pînă acum, mereu îmbunătățită, își spune cuvîntul aici, în cîmp, la fața locului, unde constatăm că funcționează marea majoritate a mașinilor, unde oamenii știu în amănunt ce au de făcut, cum și cît au de făcut. Se seamănă cu 28 de semănători SPC 8, cu fertilizatoare, în vederea folosirii cît mai eficiente a îngrășămintelor chimice, a capacității tractoarelor. În vederea economisirii de combustibil. Pregătirea patului germinativ se face aici, folosindu-se în primul rînd cele 12 combinatoare în agregat, cu utilajele aferente, cît și 15 cultivatoare în agregat, cu grape reglabile și tăvălugi. La terenurile care au resturi vegetale se introduc și grape cu disc, cu instalații de erbicidare în față. Ca să nu existe decalaje mari între pregătirea terenului și semănat, ca să se păstreze apa în sol, lucrările de pregătire a terenului sînt corelate în raport de capacitatea de însămînțare. Resturile vegetale au fost adunate cu oamenii, cu CSU-urile, așa că, iată, suprafețele sînt curate, terenurile sînt bine pregătite. Dar directorul S.M.A.-ului îmi vorbește și de un necaz : „Pînă acum, zice, primeam motorina cu vagonul, se descărca în cazane directe, de unde venea la noi prin conducte, în depozitul S.M.A. Nu știu de ce, din '79, Centrala PECO ne trimite să ridicăm motorina de la Urziceni, alteori de la Slobozia, cu autocamioanele, pentru un vagon de motorină fac 9 drumuri, la care consum 300 litri de benzină, pe care pînă acum nu-l consumam. Noi înțelegem să facem economii, realizăm chiar unele economii, dar în felul ăsta rațiunea, se pare, iese pe dos". Un alt necaz aici, la S.M.A. Balaciu, este furnizat de nelivrarea la vreme a îngrășămintelor chimice, un ecou care se cere ascultat de marii furnizori de astfel de produse : combinatele chimice de la Turnu Măgurele, Craiova și Năvodari.

La celelalte cooperative agricole de producție vizitate de noi, lucrările de însămînțat se înscriu cam în același ritm. În afară de cooperativa din Căzănești, unde nu s-a început încă semănatul floriisoarelui. Sinceri să fim, ni s-a părut că președintele cooperativei, Ion Șerban, nici nu se prea grăbește : „vom începe de luni, zice, azi avem o ședință". Dialogul nostru a avut loc vineri, și ne gîndeam că dacă conducerea cooperativei și-ar fi organizat munca, ar fi ieșit cu tractoarele în brazdă, în trei zile bune de lucru, ar fi putut poate termina semănatul. Dar cei din Căzănești nu se grăbesc. Sperăm să treacă pe acolo tovarășii din conducerea Consiliului unic agroindustrial „Ciochina", din care fac parte. Mai ales că, ni se motiva, întîrzierea semănatului se datorează lipsei de semănători. Al doilea mare necaz este datorat seminței. Iată ce declară președintele, Ion Șerban, cît și primarul comunei, Ion Moise : „Am luat sămînță de la Agrosem Călărași, dar pînă nu o alegem la masă, bob cu bob, nu o putem semăna. Are multe impurități, este sistavă, amestecată cu sămînță de buruieni, mucegăită, înfundă semănătoarea, nu ne iese densitatea, deși o plătim cu 2l de lei kilogramul. Or, credem noi, trebuie să ne facem datoria cu toții, și cei care produc, dar și cei de la Agrosem, cei care au datoria să ne livreze semințe de calitate".

Da, trebuie cu toții să ne facem datoria. A ne face datoria totdeauna, dar mai ales acum, cînd se pun bazele recoltelor viitoare, înseamnă să vorbim, la urmă, de mai puține lipsuri, înseamnă să asigurăm plinul hambarelor, bunăstarea țării. Iar țara sîntem noi !

N. GRIGORE

Urgențe economice

Cînd va produce Combinatul de celuloză și hîrtie „Vrancea"?

Valea Trotușului sau cea a Siretului, pentru că noul obiectiv industrial de la Adjud, județul Vrancea, despre care scriu, se află între cele două cursuri de apă, vor fi îmbogățite cu un mare și modern combinat de celuloză și hîrtie aflat în construcție, se pare cea mai puternică investiție a acestui cincinal, destinată acestor plaiuri moldovene.

Deocamdată, aspectele de șantier se îmbină cu cele tipice industriei productive, putînd lăsa înșelătoarea impresie a unui lucru terminat. Depozitele de adăpostire a materiei prime, căile de acces, cele destinate drumului feroviar, halele spațioase, la adăpostul cărora rășinoasele se vor transforma în celuloză, hîrtie ondulată și carton, sînt, de asemeni, înălțate, acoperite, pardosite — cele mai multe — cu postamentele solide, de beton, pe care stau marile utilaje. Se pare că totul e gata pregătit pentru începerea producției. Dealtfel, din graficele consultate rezultă că în chiar luna septembrie a acestui an combinatul va produce. Tot ceea ce am spus pînă acum despre stadiul fizic al lucrărilor de construcții se cere pus în sarcina și meritul Trustului de construcții „Gheorghe Gheorghiu-Dej", grupul Bacău, condus de inginerii **Valentin Doboiu** și **Mitică Constantinescu**, unitate cu o mare experiență.

Dar combinatul nu va produce la data fixată și, probabil, nici prea curînd. Să vedem de ce ?

Cauzele sînt diferite, nu foarte numeroase, oricum ele se concretizează într-un șir de fapte care — de multe ori — contravin logicii. Stringînd, în jurul unei mese rotunde ad-hoc, pe cîțiva dintre cei care muncesc aici : **ing. Corneliu Stanciu, șeful de proiect, din cadrul Institutului de proiectări celuloză și hîrtie Brăila, Gheorghe Voicu, inginerul șef al Combinatului de celuloză și hîrtie „Vrancea"** (aceasta va fi denumirea unității pe al cărei teritoriu ne aflăm), **inginerul Daniel Bogdan, instructor de specialitate la Consiliul județean de control muncitoresc economico-social**, ca și pe cei doi ingineri numiți mai înainte, am încercat să ordonăm principalele cauze ale întîrzierii dării în funcțiune a investiției.

Se știe că elementele care concură la realizarea, în termen, a unei investiții sînt : documentația tehnică de execuție (operație ce a fost îndeplinită în mod corespunzător pe fiecare an, inclusiv 1979), asigurarea utilajelor tehnologice și realizarea ritmică a lucrărilor de construcții și montaj, toate corelate perfect cu graficele stabilite inițial, între cei care întemeiază o nouă unitate industrială. Prima condiție a fost îndeplinită, ca și ultima, pînă la un punct. Unde sînt deci problemele ? **Centrala termică a combinatului nu a fost încă livrată de întreprinderea „Vulcan" din București.** La început a existat o motivație obiectivă (pentru „Vulcan", desigur) : Ministerul Aprovizionării și Gospodăririi Fondurilor Fixe, care omite acordul de combustibili pentru orice unitate, a stabilit ca centrala de la Adjud să fie alimentată cu cărbune de la Rovinari, adică de la o foarte mare distanță. Proiectele au fost întocmite pe această soluție, ținîndu-se seama de puterea calorică a combustibilului respectiv. Transportul său ar fi necesitat cheltuieli foarte mari (în jur de 70 milioane lei anual), nejustificîndu-se în nici un fel, mai ales că, mult mai aproape de combinat, la Comănești, există cărbune și încă cu o putere calorică dublă ! Discuțiile pentru schimbare au durat un an de zile ! Sub acest pretext s-a scuzat (o vreme) inerția celor de la „Vulcan", cu toate că modificările ținînd de schimbarea calității combustibilului nu afectau, în esență, proiectul cazanului respectiv și nici execuția lui care se putea, cel puțin, începe. O întrebare severă ar trebui adresată și celor care, ignorînd simțul gospodăresc, trimiteau cărbunele de la Comănești pe litoral ! S-a constatat că, printr-o redistribuire a unor combustibili, exploatarea moldoveană poate asigura necesarul funcționării combinatului de la Adjud. Centrala termică, a cărei construcție este terminată încă de anul trecut și așteaptă utilajele, reprezintă un mod vital al noii industrii de celuloză și hîrtie, în absența căruia nu se poate mișca aici nimic, deși în ansamblul construcțiilor ea deține numai 5 la sută din volumul total. În schimb, ciclul normal al instalării celor două cazane durează, conform prevederilor, 18 luni. Prin urmare, chiar dacă ele vor sosi mîine, punerea în funcțiune nu se va putea face decît după aproape doi ani. Această posibilitate este însă de domeniul fanteziei, deoarece la „Vulcan" București cazanele nu au intrat în producție, cu toate că întreprinderea amintită a expediat, la Adjud, o mică parte a componentelor acestora, adică așa-numitele „economizoare", ultimele la montaj !

A doua întîrziere este cea a „prizei de apă" din Siret, lucrare transferată unei întreprinderi specializate : Trustul de construcții hidrotehnice București (grupul de șantiere Bacău), care nici nu s-a apucat de lucru. Fiind vorba despre un contract de subantrepriză, nu s-a prevăzut nici un termen pentru livrare, lipsa de prevedere a tovarășilor de la combinat părîndu-ni-se evidentă în acest domeniu. Inginerul Pintescu, de la I.S.I.-G.C. București, specialist consultat de beneficiar, afirmă că pentru punerea la punct a prizei de apă sînt necesari doi ani de zile. Tot întreprinderea „Vulcan" datorează Adjudului și utilajele de la instalația de regenerare a sărurilor sodice pe care a amînat-o pentru trimestrul III al anului în curs, în loc de luna aprilie, cînd este așteptată să sosească în șantier furnitura comandată în străinătate și pe care produsele românești o completează.

Un al treilea impediment major, creat pe platforma de la Adjud, este reprezentat de nelivrarea pompelor de transport hidraulic (aproape 300 la număr !), sarcină ce revine întreprinderii „Aversa" din București. Aici cred că se impune o mențiune : la data la care s-au prezentat studiile tehnico-economice ale C.C.H. „Vrancea" pentru obținerea avizului necesar executării în țară a pompelor, întreprinderea bucureșteană și-a dat acordul asigurînd executarea lor, ceea ce a dus la includerea, în grafic-cadru de utilaje pe întreaga economie națională, a acestei sarcini. Chiar și ministerul de resort a fost de acord cu realizarea comenzii, pentru ca, în faza de contractare, să emită ordine de repartiție, care ajung pînă în trimestrul IV al anului 1982 ! ! O soluție a apărut, în timpul discuției cu tehnicienii numiți : reanalizarea situației, de către ministerul amintit, Ministerul Economiei Forestiere și al Materialelor de Construcții și Ministerul Aprovizionării și Gospodăririi Fondurilor Fixe (ca intermediar), stabilindu-se o altă ordine de livrare a pompelor.

Este, cred, inutil să mai consemnez întregul volum al corespondenței purtate de C.C.H. „Vrancea", de către diversele organe locale. Mă voi rezuma doar să reproduc din filele de plan aprobate de către C.S.P., că din 1977 și pînă la sfîrșitul acestui an însumarea lucrărilor de investiții executate lasă o... **marjă de 900 milioane lei** de materializat în DOUĂ LUNI, pentru a se respecta prevederile de la care s-a pornit. Fapt de domeniul utopiei !

Adresăm, împreună cu tovarășii de pe șantierul Combinatului de celuloză și hîrtie „Vrancea", o legitimă întrebare tuturor celor care au fost chemați să colaboreze la edificarea acestuia : cînd și cum se gîndesc să echilibreze situația actuală ? Rămînem în așteptarea unor răspunsuri constructive.

EMANUEL VALERIU

O invenție nu e niciodată „o chestiune personală"

Încă din 1965, pe atunci elev al unui liceu din Brad, Constantin Trif cucerește, ca să ne exprimăm și astfel, titlul de inventator. Elevului de atunci, fiu de miner, i se acordă brevetul cu numărul 44 764. Nu, invenția sa nu avea, așa cum ne-am fi așteptat, nici o legătură cu mineritul. Acolo, în crelerul Munților Apuseni, un pui de mot a visat și a conceput o „instalație de forță pentru navele maritime", cum este numită tehnic invenția. Tot ca elev și tot în legătură cu navele maritime, cucerește și un al doilea brevet. Cîtiva ani mai tîrziu marele savant roman Henri Coandă a studiat în amănuntime cele două invenții ale tînărului, de-acum student al Facultății de electromecanică de la Institutul de mine din Petroșani, l-a felicitat și l-a sfătuit să diversifice aria celor două invenții.

— Poate că sună cam romantic, dar trebuie să mărturisesc că port în inimă acea întîlnire cu marele savant român, întîlnire pe care o consider cea mai de preț amintire a vieții mele. La îndemnul său, am continuat. La ora actuală acele invenții au fost completate cu o serie de elemente concrete. Între timp am terminat facultatea, am fost repartizat aici, la Exploatarea minieră Baia Sprie. Contactul cu problemele zilnice ale producției mi-a deschis, ca să zic așa, orizontul. Drept urmare, mi-am concentrat atenția încă din anul 1972—1973 într-un domeniu astăzi prioritar : economia de combustibil și de energie electrică. Am înaintat în acest sens în anul 1975 un dosar complet, iar în 1977 O.S.I.M.-ul îmi eliberează un brevet de inventator cu numărul 66 556.

— Cum se numește invenția ?

— Instalație de recuperare a energiei termice de la compresoare și transformarea ei în energie electrică. Bucuria mea a fost dublată și de faptul că anul trecut, la lucrările celei de-a IX-a Conferințe internaționale de energetică industrială, desfășurată la București, între 4—9 septembrie, am fost invitat să susțin un referat în legătură cu această invenție care a fost apreciată de tovarășul Victor Nitu, director tehnic al I.S.P.E. și conducătorul lucrărilor Secției 1, precum și de cîțiva specialiști din străinătate.

— Cu alte cuvinte, invenția are deja un trecut și, normal, v-ați fi așteptat ca ea să fie cît mai repede valorificată de titularul de brevet. Vom aborda, fără îndoială și acest aspect, dar, mai întîi, pe scurt, cam care ar fi valoarea economică a acestei invenții ?

— Aplicată la un compresor obișnuit tip M-45, s-ar obține o energie electrică de 300 000 Kw/h. La noi, la Baia Sprie, sînt 7 compresoare de tip M-45 și alte 2 de tip M-50. Deci, la nivelul exploatării noastre s-ar putea obține o economie calculată de energie electrică de 2 800 000 Kw/h anual.

— Cîte compresoare de acest gen există în țară ?

— Multe, enorm de multe, întrucît orice întreprindere are nevoie de aer comprimat, iar acest aer se obține cu un mare consum de energie electrică.

— Cum ați ajuns la aceste cifre, la aceste concluzii, care, sinceri să fim, sînt impresionante ?

— Am luat ca bază de calcul funcționarea medie a unui compresor, adică am pornit de la 5 200 de ore funcționare pe an. Instalația propusă recuperează energia termică din aerul comprimat în treapta I și a II-a a compresoarelor. Am recuperat această energie, am transformat-o în energie electrică și am ajuns la cifrele respective.

— Cine este titularul de brevet ?

— I.C.M.-Reșița.

— Ce spune Reșița ?

— Să reproduc dintr-o scrisoare : „Alăturat vă trimitem o copie xerox după punctul de vedere al C.O.M. din I.C.M.-Reșița referitor la dosarul O.S.I.M. nr. 82 586, I.C.M.-Reșița refuză titularea de brevet a propunerii de invenție și trimite dosarul la M.I.C.M. pentru numirea altui titular, **întrucît nu intră în profilul de fabricație al întreprinderii (s.n.).** Pentru aplicarea propunerii dv. este nevoie de cercetări și experimentări efectuate într-o întreprindere specializată în acest domeniu (să notăm că ei sînt adevărații specialiști în compresoare !). Menționăm că turbinele cu freon sînt în curs de experiment la ICEMENERG".

— După acest răspuns, scrisoarea nr. 7471 din 15 septembrie 1978, ce mai știți despre invenția respectivă ?

— Am aflat, din surse neconfirmate oficial, că toată problema ar fi preluat-o Întreprinderea „Timpuri noi" din București. Dar, pînă una alta, chiar dacă se vor sensibiliza unii oameni de la noi, din Baia Sprie, eu afirm că puteam face această instalație, ca model funcționabil, aici, cel puțin în două trei exemplare.

— Ați avut o propunere concretă în acest sens ?

— Da. Mi s-a răspuns că nu există fonduri. Dar să mi se permită să spun că nu sînt de acord cu această optică. Nu poți vorbi de economie de energie electrică dacă nu ai fonduri pentru a economisi această energie. M-am mai zbătut, ca să zic așa, și la județ, dar mi s-a reproșat că instalația ar fi o problemă a mea, personală. Am rămas pur și simplu uimit.

— Subscriem la uimirea dumneavoastră. Ce vrea să însemne turbina cu freon ? Aveți posibilitatea să o faceți aici, la Baia Sprie ?

— Turbina cu freon era doar o soluție de dosar. Pentru posibilitățile de aici, de la Baia Sprie, am optat pentru o altă soluție : un motor rotativ, extrem de simplu, ca model funcționabil. Îl putem face aici, cu pasiune, ceea ce există și cu prinderi tehnică, despre care pot spune la fel ca și despre pasiune, că există. Nu ne plîngem decît de un singur lucru, că nimeni nu ne întreabă cînd ne apucăm de treabă, sau, mai concret, nimeni nu ne dă un termen și-un mic sprijin.

— Și totuși, dat fiind faptul că în țară funcționează cîteva mii de compresoare, nu poate fi vorba numai de fabricarea cîtorva modele funcționabile, aici, la Baia Sprie. Ar fi vorba de producerea în serie mare a instalației. Cine credeți că ar trebui să se încumete să treacă la acțiune ?

— Asta mă întreb și eu. Normal ar fi fost ca I.C.M.-Reșița, căreia i s-a acordat titularea de brevet, să fi studiat toată problema, să fi purtat un dialog mai amănunțit cu mine, sau cu O.S.I.M. Dar tovarășii de la Reșița s-au mulțumit să-mi trimită o scrisoare, să renunțe rapid la titularea de brevet, să o treacă la M.I.C.M., iar eu aflu, pe o cale neoficială, că dosarul ar fi la „Timpuri noi" însă de la „Timpuri Noi" nu primesc nici o veste. Cred că, potrivit unei triste uzanțe, cîțiva factori răspunzători, în sarcina cărora cade, pentru produsele lor, și reducerea consumului de energie electrică, s-au cam spălat pe mîini. Numai că apa cu care s-au spălat pe mîini lasă urme : compresoarele fabricate la I.C.M.-Reșița consumă în continuare importante și nejustificate cantități de energie electrică. Sînt, sincer să fiu, afectat, oarecum descurajat, de această lipsă de receptivitate, dar trebuie să o spun, cu aceeași sinceritate, că nu mă voi lăsa cu una, cu două, oricîte neajunsuri se vor ivi.

În ceea ce ne privește, întrucît dialogul nostru cu inginerul și inventatorul Constantin Trif a abordat și soarta altor invenții, unele chiar mai valoroase decît instalația în discuție, vom reveni cu amănunte privind lupta acestui om care nu vrea să creadă că ideile sale și invențiile sale sînt, cum i s-a spus, chestiuni personale.

VICTOR NIȚĂ ■

O biografie: Nicolae Oiță, 40 de ani, 50 de idei brevetate

Să pornim de la fotografia de alături pentru că mesajul ei este vădit simbolic: dragostea de viață. Numele copilului e Tudor Oiță ; numele bărbatului e Nicolae Oiță. Fiul-viață este rostul : tatăl-conștiință este luptătorul pentru rost. Iar vorbele acestea n-au acoperire doar în tandrețea scenei din imagine, ci în faptele cercetătorului cu acut și veșnic în alertă simț al sesizării noului, care este locotenent colonelul doctor în farmacie **Nicolae Oiță.**

Deci, faptele ! Cu toate că este „simplu" farmacist, cu toate că n-are obligații de cercetare, face o intensă muncă de cercetare. La 42 de ani este autor și coautor a peste 50 de invenții brevetate și a publicat peste 100 de lucrări. Convins că la ora actuală cercetarea nu se mai face de unul singur, întreține relații de colaborare permanentă cu peste 40 de alți cercetători (farmaciști, medici, biologi, ingineri, chimiști, fizicieni) și cu peste 10 institute de cercetare și de învățămînt, spitale și întreprinderi productive și declară, public, că e dispus să colaboreze cu orice iubitor de nou („Nu mi-e frică de furatul ideilor : și ăla care mi-ar lua o idee doar tot pentru sănătatea omului ar folosi-o !"). Crede și chiar dovedește că și în munca de invenție se poate impune un ritm alert (numai de la începutul acestui an a înregistrat 9 invenții). Dacă unei invenții i-a adus îmbunătățiri își retrage singur brevetul și apoi îl dă spre reînregistrare, fapt onest pe care l-a făcut de vreo 10 ori. Interesul său pentru nou n-are granițe : s-a preocupat, de pildă, și de perfecționarea unor produse active în bolile digestive (în special în ulcerul gastric și duodenal) : și de valorificarea unor produse naturale indigene pentru tratarea ulcerului de gambă, a radiodermitelor și arsurilor ; și de valorificarea produselor apicole pentru tratarea unor afecțiuni.

Medicamentele îmbunătățite sau chiar descoperite de farmacistul Nicolae Oiță au fost bine apreciate de numeroși specialiști în ale farmaciei și medicinei, de bolnavi și de reprezentanții OSIM-ului, pe aceștia din urmă autorul socotindu-i colaboratori ideali. Șeful său direct, colonelul farmacist Dumitru Cotigă, mi-a spus : „Depune atîta pasiune pentru munca de cercetare, încît noțiunea de timp liber pentru el cam dispare. Pe studenții care fac practică în spitalul nostru îi molipsește într-atîta de dragoste de profesie, încît, cînd ei termină facultatea, vor să vină la noi și chiar vin și ne întreabă de locuri libere". Iar locotenentul farmacist Gheorghe Juravlea mi-a spus că se socotește norocos că numai după două luni de la terminarea facultății și de la repartizarea sa alături de Nicolae Oiță, nu numai că face și muncă de cercetare dar sînt semne că, în curînd, vor semna împreună o propunere de invenție. Dar, cea mai pertinentă explicație despre munca farmacistului Nicolae Oiță se găsește în însăși această părere a sa : „Socotesc că perfecționarea medicamentelor nu e la înălțimea epocii ; încît trebuie să-i imprimăm un alt ritm de dezvoltare. Asta-i tot !" Și omul acesta, după cum se vede, nu doar vorbește, ci chiar făptuiește.

Păcat că, deocamdată, de multe din noile sale preparate, deja brevetate, nu beneficiază decît bolnavii din județele în care, în laboratoare locale, ele sînt preparate. Gastrobentul, de pildă, un produs cu unele calități dovedite, produs realizat împreună cu prof. univ. dr. Longinus Enescu, se fabrică — în condiții de microproducție — în laboratoarele Oficiilor farmaceutice din Iași și Deva. Doctorul în farmacie Nicolae Oiță a acceptat să-i fac public angajamentul dumnealui că — în cel mai scurt timp — va definitiva dosarul (însoțit de mostre) privitor la acest medicament. Urmează ca acei de care depinde producția industrială a medicamentelor să dea dovadă de receptivitate și operativitate, astfel încît acest nou medicament, dar nu numai el să fie pus cît mai prompt la îndemîna bolnavului.

NELU IONESCU ■

Realități ilustrate

Peștera Urșilor de la Chișcău, situată la poalele munților Bihor, la 16 km de Beiuș, va fi accesibilă vizitatorilor începînd cu vara acestui an. Deschisă într-o carieră de calcar, peștera a fost explorată de către Institutul de speologie „Emil Racoviță". Aici s-au descoperit interesante elemente paleontologice și numeroase concrețiuni bine conservate, vetre de gropi de gestație, urme păstrate în argilă, lacuri de cristal.

Datorită frumuseților deosebite, Peștera Urșilor a fost studiată în detaliu, pe toată lungimea ei, iar o porțiune de 800 de metri din etajul superior a fost destinată amenajării pentru turism subteran.

Ce e nou în...

Protecția muncii

În halele turnătoriilor de oțel, în special acolo unde funcționează cuptoare electrice cu arc, există condiții mai grele de muncă, datorită gazelor și pulberilor nocive, precum și degajării de căldură. Pentru îmbunătățirea acestor condiții, în special în ceea ce-i privește pe oțelari și macaragii, trebuie însă ținut seama de particularitățile constructive ale cuptoarelor de acest tip, care nu totdeauna permit realizarea unor instalații de ventilare eficiente.

Meritul rezolvării acestei probleme dificile aparține doctorului inginer Victor Voicu și proiectantului Marin Ciobanu, de la Institutul de cercetări științifice pentru protecția muncii din București, și doctorului Vladimir Covaciovici, de la „Tractorul" — Brașov. Ei au conceput o instalație originală, care rezolvă în totalitate aspectele tehnologice, economice și de protecția muncii în electrometalurgie, folosind totodată din plin avantajele topirii rapide a metalelor în cuptoarele electrice cu arc.

Instalația, experimentată la oțelăria întreprinderii brașovene susmenționate, asigură o bună captare și evacuare a gazelor, îmbunătățind substanțial condițiile de muncă prin reducerea nocivității sub limitele în vigoare și influențînd pozitiv tehnologia de fabricație.

În comparație cu actualele instalații de captare a gazelor, avantajele principale ale invenției sînt următoarele :

— reducerea debitului de gaze la jumătate, odată cu micșorarea consumului de energie electrică ;

— exploatare și întreținere ușoare, cu un personal redus ;

— investiții inițiale relativ scăzute. În adevăr, costul instalației la un cuptor de 3 t este de numai 250 000 lei, față de 3 500 000 lei, valoarea unei instalații echivalente importate.

Datorită acestor performanțe, s-au luat măsuri de generalizare în întreaga țară. O veste bună pentru muncitorii din turnătoriile de oțel.

Industria alimentară

Știați că și fabricarea alviței poate forma obiectul unui brevet ? Și, în fond, de ce nu, dacă face viața noastră mai plăcută.

Inginerul Ioan Filon Anghelescu și doctorii Tibor Horvath și Carol Csedö din Cluj-Napoca au realizat un nou procedeu de preparare a unei alvițe de excelentă calitate, cu extract de saponine, care îi conferă proprietăți gustative superioare. În masa caldă de sirop de zahăr și glucoză se introduce drept spumant o soluție apoasă de extract de saponine din fructe de *Aesculus Hipocastanum* — castan sălbatic — cu o concentrație de 20—25 g/l.

Grupul întreprinderilor de industrie locală din Cluj-Napoca ar putea fi consultat cu folos pentru schimb de experiență și de... rețete.

Medicină

● A ieșit de sub teascurile Editurii didactice și pedagogice și urmează să apară, zilele acestea, în librării o importantă lucrare medicală, prima de acest gen din literatura noastră de specialitate și una din puținele tipărite în lume. Intitulată „Otoneurologia clinică", noua apariție editorială, așezată sub redacția profesorului doctor Dănilă Cincă, șeful catedrei de O.R.L. de la Spitalul „Colțea" din București, prezintă în spirit interdisciplinar toate capitolele de patologie otoneurologică, acordînd un spațiu amplu problemelor de vertij și de surditate. Pe aproape 400 de pagini, încheiate cu o abundentă bibliografie, numărînd 171 de poziții, cartea lămurește o serie de aspecte controversate, aducînd totodată puncte de vedere noi, originale. Între autori, alături de Dănilă Cincă, doctor Liliana Sbenghe Țețu, profesor doctor Ion Stamatoiu (pentru partea de neurologie), conferențiar doctor Doina Pop D Popa (pentru problemele de oftalmologie) și conferențiar doctor Nicolae Sirjiță (expertiza capacității de muncă).

Această jucărie pe patru roți ar putea deveni un autoturism de mare serie

Acest autoturism liliputan este capabil de a transporta în condiții rezonabile și cu o viteză de 80 kilometri la oră două persoane adulte (indiferent greutatea), iar pe bancheta din spate, unu, doi sau trei copii cuminți, sau, la alegere, bagajele aferente. Autovehiculul a fost imaginat și creat de către un colectiv de cercetători ai universității din Brașov și se recomandă, în ciuda aparențelor, prin reale și surprinzătoare performanțe automobilistice.

Cele două modele nu reprezintă, cu alte cuvinte, un simplu experiment didactic, ci o ofertă reală adresată industriei constructoare de mașini din țara noastră. Este vorba — și aceasta a fost de altminteri și intenția realizatorilor — de construcția unui autoturism popular de mic litraj, accesibil și celor cu mijloace financiare mai modeste, ușor de condus în condițiile unui trafic urban intens și cu un consum de carburanți extrem de redus.

La proiectarea și construirea efectivă a celor două minautoturisme a participat întregul colectiv al catedrei de autoturisme, tractoare și mecanisme agricole condus de prof. dr. Vasile Cîmpeanu. S-a muncit cu deosebită pasiune zile și nopți la rînd (naștere unui nou tip de automobil grupează întotdeauna numeroși entuziaști) și cu mijloacele oferite numai de atelierele centrului universitar brașovean. (Chiulasa motorului, de pildă, a fost turnată la laboratorul de turnătorie al catedrei de utilaj tehnologic). Cu alte cuvinte, un produs artizanal, întrupat din munca și gîndirea novatoare a unor creatori entuziaști.

Părinții lui legitimi au procedat în fapt la regîndirea funcțională a unui autoturism de capacitate obișnuită. Totul a fost deci redimensionat și realizat la o scară mai redusă, iar acolo unde a fost posibil,

au fost preluate reperele obișnuite ale autoturismelor Dacia-1300 și Dacia-1100. (aparatele de bord, farurile, bateria, de pildă). Profesorul Vasile Cîmpeanu a ținut să menționeze însă faptul că, spre deosebire de alți constructori de miniturisme din țara noastră, brașovenii au adus pe lume acest autovehicul, realizînd o tehnologie într-o bază de calcul foarte riguroasă. Este vorba deci de un autoturism în toată legea și nu de o fantezie personală.

Modelul decapotabil are o greutate de 350 kilograme. El poate fi transportat cu brațele de patru bărbați zdraveni. Fratele său, realizat un an mai tîrziu, este mai greu cu o sută de kilograme.

Cîteva caracteristici : caroserie pe șasiu, frînă hidraulică cu disc, suspensia realizată numai cu elemente de cauciuc (fără nici un element elastic metalic), motor monocilindric în patru timpi, de 310 și, respectiv, 350 centimetri cubi, răcit cu aer, Consum : 3,5 litri la o sută de kilometri.

Proiectarea și construcția autoturismului (denumit convențional „Timpa") s-au desfășurat sub auspiciile Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie. Cele două modele au fost, dealtminteri, expuse în cadrul unei expoziții organizate de C.N.Ș.T. „Timpa" a trecut cu bine toate examenele funcționale, testările demonstrînd și cîteva virtuți de excepție. Amintim în acest sens faptul că prin construcția originală a motorului se obține o ardere aproape totală a combustibilului, ceea ce reprezintă o mare noutate din punct de vedere tehnologic și constructiv. Mai notăm apoi posibilitatea adaptării autovehiculului la tracțiune electrică și, prin introducerea unor comenzi speciale la bordul mașinii, conducerea lui de către persoane invalide.

Din păcate, pînă la ora actuală, nici o întreprindere constructoare de mașini nu și-a manifestat dorința de a prelua și valorifica în cadrul unei producții de serie notabila realizare a universitarilor brașoveni. Și aceasta cu toate că, pe plan mondial, așa cum o demonstrează cele mai recente saloane ale automobilului, marile firme constructoare de mașini acordă un interes sporit autoturismelor de mic litraj.

LIVIU MAIOR ■

Idei cu prioritate

„Valurile, vînturile..."

Energia valurilor mării poate fi exploatată mai eficient în combinație cu energia solară și cu cea eoliană — afirmă profesorul Emil Haivas din Constanța

De cîțiva ani, se profilează la Constanța un caz sau o „situație", cum se mai spune, și anume, situația Haivas.

Cine este profesorul Emil Haivas și ce are el să ne spună ? Este un om plin de neastîmpăr creator, autor a mai multe propuneri de inovații și invenții. El s-a stabilit la Constanța în anul 1967, cu scopul precis de a pune în aplicare, într-un cadru propice, una din ideile care-l preocupau încă din anii studenției : utilizarea energiei valurilor mării, vîntului și soarelui într-o instalație **comună**, pentru producerea electricității.

În epoca noastră nu mai poți însă realiza mai nimic în tehnică de unul singur, ci doar în echipă. Înțelegînd perfect acest lucru, profesorul constănțean a raliat în jurul său un grup de prieteni, ingineri, specialiști din diferite domenii. Cu un „capital" de idei și proiecte tehnice originale, acest grup de creație tehnică și științifică a trecut la acțiune.

— În momentul de față — arată Emil Haivas — printre proiectele principale care polarizează atenția noastră aș aminti amenajarea pe litoral a 500 dușuri de plajă cu cabine și a unor piscine cu apă încălzită de energia solară, construirea unei mici hidrocentrale marine folosind în comun energia valurilor, vîntului și soarelui, o instalație-pilot pentru desalinizarea apei de mare și altele.

— După cîte știm, primul proiect a și început să prindă viață.

— Da, prin construirea cîtorva dușuri solare la Eforie-Nord și apoi pe plaja orașului Constanța, care au funcționat cu bune rezultate. Un duș model, ca dimensiuni și performanțe, se află pe plaja Modern, la Constanța, el fiind primul din cele 50 care, credem noi, ar trebui construite aici. El prezintă numeroase avantaje față de alte tipuri de captatoare ale energiei solare. Iată-le:

● preț de cost redus, respectiv 250 lei pe metru pătrat instalat, în cazul panourilor din țevi de material plastic, și 1 000 lei pe metru pătrat instalat, în cazul panourilor din țevi de oțel galvanizat — ceea ce asigură, chiar folosindu-se materialul mai scump, **amortizarea construcției din primul sezon de funcționare ;**

● un randament de conversie a energiei foarte satisfăcător ;

● cantitatea de apă încălzită între 40 grade — 65 grade Celsius este de 160 l pe zi, pe metru pătrat, respectiv 3000 l la un duș, iar funcționarea este automatizată.

— Cîte persoane pot folosi pe zi un asemenea duș ?

— În condiții de aglomerație pe plajă, la un singur duș cu cabină între orele 10 și 18 s-au numărat **200 persoane**, într-o zi recordă din luna iulie. Un amănunt de ordin tehnic : suprafața amenajată cu țevi negre cu diametrul de 100 mm și sticlă pe acoperiș este de 18 m pătrați, astfel încît dușul poate funcționa fără oprire ore în șir, fără ca, de pildă, o înnorare de o oră să fie resimțită negativ, adică fără ca să scadă în mod cît de cît sensibil temperatura apei din instalație. Este drept că pentru hoteluri sau blocuri de locuințe care ar folosi apă încălzită de soare ar trebui, conform proiectului nostru, să se construiască și un rezervor termoizolant, care însă tot s-ar justifica din punct de vedere economic. Pe plajă este nevoie însă doar de instalații simple, cum sînt ale noastre, cu consum direct, țevile groase servind și de rezervor. La Eforie-Nord, trei instalații în serie oferă o rezervă de două ore **după înnorare.**

— Ce beneficii ar obține Întreprinderea de gospodărie comunală sau Ministerul Turismului de pe urma acestor dușuri solare ?

— După un calcul simplu, orientativ, prin instalarea a **500** de dușuri cu cabină, **beneficiul în circa o sută de zile însorite pe sezon ar fi de ordinul a zece milioane de lei.** Orice turist care vine la mare dorește confort, vrea să se relaxeze în condiții optime și se bucură dacă găsește dușuri calde chiar pe plajă și piscine încălzite cu energie solară în zilele cînd marea este rece — deși soarele strălucește sus pe cer. După cum se știe, pe litoralul nostru aceste situații nu sînt tocmai rare chiar în toiul verii. Trebuie însă să remarc că deși, după părerea noastră, eficiența tehnico-economică a acestor dușuri a fost dovedită, iar amortizarea, după cum am arătat, se realizează din primul an, extinderea pe litoral a dușurilor solare se realizează extrem de încet, ca să nu spunem mai mult.

— Cînd ați prezentat primele propuneri de piscine și dușuri solare ?

— **Încă în 1974.** Către Întreprinderea de hoteluri și restaurante Eforie-Nord. **Dar abia în 1976 s-a construit primul duș !**

— **Și azi cîte asemenea dușuri funcționează pe litoral ?**

— **Vara trecută au funcționat doar patru din cele 500 pe care le preconizăm.**

— În acest ritm — propuneri în 1974, un duș în 1976 și patru în 1978 — înseamnă că ne apucă anul 2000 și proiectul tot nu se va realiza în întregime. Dar să nu fim pesimiști și să nădăjduim că în cazul de față extrapolarea, cum zic matematicienii, nu este justificată.

— Există promisiuni pentru un grup de dușuri la Techirghiol și un altul la Eforie-Sud, o piscină la Eforie-Nord, extinderea dușurilor de la „Belona", precum și pentru cîteva blocuri de locuințe izolate din Constanța, pentru cîteva întreprinderi industriale din acest oraș și alte localități, pentru o întreprindere agricolă de stat și o stație de mașini agricole. Dar toate, repet, sînt doar promisiuni. Pentru moment, sistemul de dușuri solare inițiat de grupul nostru se aplică eficient în cîteva case. Dar noi pledăm pentru o extindere spectaculoasă a instalațiilor solare,

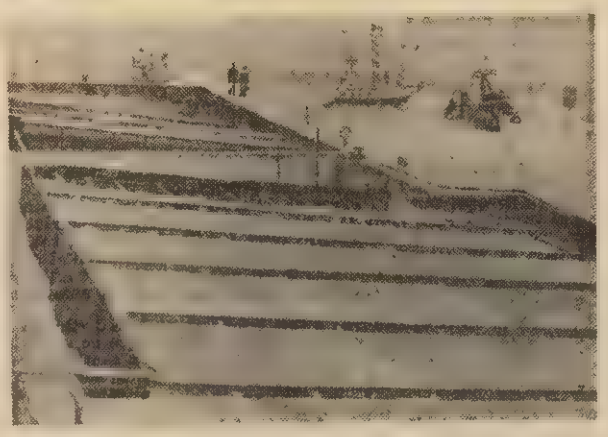

din plastic, pentru apă caldă menajeră, ieftine și curate, la un mare număr de case din România.

— După cîte am înțeles, captatorul solar imaginat de dumneavoastră se prezintă în două variante.

— Da. Din material plastic sau din metal. Este vorba de țevi cu diametrul de 100 mm. Cele din material plastic sînt mai ușoare, mai ieftine și, în plus, rezistă foarte bine la apa de mare și a lacurilor sărate. Nici apa încălzită la temperaturi de 65 grade, vara, și nici frigul, iarna, nu le afectează. **Orice atelier meșteșugăresc din țară, cît de cît utilat, orice meseriaș priceput le poate construi, nu este necesară o întreprindere specializată.** La o ședință la Consiliul popular județean, Constanța s-a discutat însă și despre posibilitatea înființării unui atelier de construit panouri solare din plastic pentru locuințe și pentru băi comunale, ștranduri, piscine, dușuri de plajă.

Revenind însă la proiectele de mai mare anvergură ale grupului constănțean, profesorul Haivas susține că energia valurilor mării poate fi exploatată mai eficient doar în combinație cu energia solară și cu cea eoliană. În proiectul lor ar urma ca aceste trei surse inepuizabile de energie să acționeze separat, dezordonat și intermitent, în scopul de a ridica apa de mare curată de la cota zero la înălțimea de 25 m, într-un jgheab de beton sau conductă cu pilnii situate din loc în loc, de-a lungul a zeci de kilometri pe țărmul înalt al mării, de la Constanța la Eforie. La unul din capetele conductei — cu rol de „lac de acumulare" — s-ar realiza căderea apei, care ar acționa o mică hidrocentrală. Ea ar produce electricitate timp de cîteva ore pe zi, în vîrf de sarcină, sau chiar toată ziua, cînd marea este agitată. Proiectul prevede și utilizarea energiei potențiale a apelor reziduale epurate (care au un debit apreciabil) de la canalizarea orașului Constanța, tot în scopul de a ridica apa de mare la înălțimea de 25 m, în conducta-„lac de acumulare".

Grupul constănțean a imaginat cîteva tipuri de captatoare ale energiei valurilor, vîntului și soarelui. S-a adresat și la INCREST, expunîndu-și ideile și ridicînd problema unei eventuale colaborări în vederea finalizării acestui plan ispititor.

— De fapt — arată Emil Haivas — noi sugerăm ca institute de cercetări și inventatori izolați să acționeze pe litoral în paralel sau în colaborare pentru a contura cele mai eficiente mijloace tehnice de a pune valurile la treabă. S-ar constata experimental care este tipul de captator de energie cel mai adecvat pentru condițiile litoralului. La fel să se procedeze cu motoarele eoliene și pompele solare de diferite tipuri. Experiența să decidă ! S-ar crea astfel pe litoral o bază de cercetare și aplicare în practică a unor resurse de energie practic inepuizabile. Baza ar putea fi folosită de toți cei care au ceva de spus, ceva nou de adus în discuție și în experimentare. S-ar putea începe cu amenajarea cîtorva zeci de metri de conductă pe țărmul înalt și cu instalarea unui captator al energiei valurilor, a unei pompe eoliene și a unui motor solar. Conducta s-ar extinde treptat, ca și numărul de captatoare de energie, în funcție de rezultatele obținute. Ne dăm seama că totul pare încă depărtat și, dacă nu ireal, cel puțin greu realizabil. Dar de ce să nu visăm creator, să nu privim înainte cu îndrăzneală ?

Nu putem încheia acest scurt reportaj fără a-i prezenta pe membrii grupului de creație științifică și tehnică din Constanța : profesorii de școală generală sau de liceu Emil Haivas, Virgil Leonte, Ion Criciu, Victor Florescu, Liviu Abramovici, inginerii Mircea Sandu și Corneliu Vlagea de la Întreprinderea de celuloză și hîrtie Palas, Vasile Zaharia, inginer șef la Întreprinderea de electrocentrale Constanța, inginerii Nicolae Leca („Electromontaj"), Coman Dragoș (Consiliul popular județean), Ioan Veie (Întreprinderea de hoteluri și restaurante Eforie-Nord), Mihai Diaconeasa (Întreprinderea de hoteluri și restaurante Eforie-Sud), Constantin Razi, director tehnic al Întreprinderii de hoteluri și restaurante Eforie-Nord. Au adus contribuții la activitatea grupului și strungarul Oprea Pantazică, sudorul în metal Ion Oprea, sudorul în plastic Vișan Stănescu, maistrul Ștefan Ene și tehnicianul Aurel Agache. După cum se vede, nu este vorba de visători rupți de realitate, ci de oameni de meserie, ancorați în probleme tehnice, practice. Datorită profilurilor profesionale variate, ei constituie cu adevărat o echipă. Despre activitatea lor s-a mai scris în presă, s-a vorbit la radio și televiziune...

— ...dar **noi am fi mai mulțumiți** — conchide Emil Haivas — **dacă în afara articolelor de popularizare s-ar face pași mai repezi pentru transpunerea în fapt măcar a unora din ideile noastre,** care sînt mai simplu de realizat (vezi dușurile solare !) și dacă, într-un viitor nu prea îndepărtat, s-ar construi la Constanța o Casă a tehnicii și un atelier de prototipuri, eventual în colaborare cu INCREST sau cu alt institut de cercetare, pentru a facilita aplicarea unor idei îndrăznețe utile societății.

LIONEL NITESCU ■

Plantele medicinale

Plafarul ne propune cîteva „miracole"

Dintr-un dialog cu biologul Mircea Alexan și farmacistul Paul Osipenco, șeful serviciului de floră spontană și, respectiv, șeful comisiei pentru noile produse ale Trustului Plafar, am reținut, pentru început, următoarele : despre plantele medicinale și, în mod special, despre cele mai recente premiere ale Trustului Plafar s-a scris și, mai ales, s-a vorbit mult în ultima vreme.

Să notăm dar că între ceaiurile medicinale recent cercetate, testate clinic și, în sfîrșit, omologate de o comisie de cea mai înaltă rigoare științifică, se înscriu 4 noi sortimente : hepatic, gastric calmant, stimulent gastric și gastric cicatrizant.

„Mai mult ca sigur că numele acestor ceaiuri, avea să intervină farmacistul Paul Osipenco, nu spune prea mult cititorilor, mai ales că, sub chiar același nume, ele se aflau de foarte multă vreme în nomenclatorul producelor Plafar. Noutatea acestor ceaiuri constă în eficacitatea lor, iar eficacitatea are la bază noua compoziție, îmbunătățită, a celui respectiv. De exemplu, ca să le iau la rînd, **noul ceai hepatic** conține o apreciabilă cantitate de flori de gălbenele cu proprietăți cicatrizante și cu o calitate incontestabilă în drenarea secreției biliare, pe care o stimulează. În același timp, noul ceai contribuie și la scăderea colesterolului. De menționat că florile de gălbenele sînt ajutate de alte două plante, recunoscute pentru efectul lor, mușețelul și sunătoarea. **Ceaiul gastric cicatrizant** conține, ca o noutate în materie, rădăcina de tătăneasă, despre care au început să și circule o sumedenie de legende reale, desigur, privind valoarea sa în afecțiunile gastrice. **Ceaiul gastric calmant** se bazează pe floarea de salcîm, care contribuie la reducerea substanțială a aciditătii. În fine, ultimul ceai, **stimulent gastric**, asociază două plante medicinale de o eficiență terapeutică spectaculoasă : anghinarea și cătina. Autorul cercetării : farmacista Rodica Lupeanu din cadrul Stațiunii de cercetări pentru plantele medicinale și aromatice de la Fundulea.

Dar, aveam să notăm în continuare, cea mai spectaculoasă surpriză o reprezintă ceaiul de armurariu. Autorul acestui ceai : întreg colectivul cercetătorilor de la Trustul Plafar. Așa cum am mai afirmat în revista noastră, armurariul, acest banal și nebăgat în seamă, pînă acum, spin, conține o substanță extrem de importantă care stă la baza fabricației medicamentului de tipul Legalon, cel mai eficient medicament hepato-protector la ora actuală.

N. VICTOR ■

Flacăra revine:

Epilog în cazurile Piticaru, Jovrea și Toma?

● În numărul 45 al revistei (din 8 noiembrie 1978) a fost publicat articolul „Cu toate că testamentul lui Gheorghe Piticaru uită tocmai familia, ea există și are toate drepturile unei familii". Fuseseră date, în acest caz, trei sentințe. Singura instanță care și-a exercitat rolul activ și a mers la fața locului, Tribunalul județean Brașov, a decis ca pentru stingerea conflictului între familia Piticaru și concubina unuia dintre frați, ultima să primească despăgubiri (sultă), familia rămînînd singura proprietară asupra imobilului în dispută. Celelalte două instanțe au hotărît invers, bazîndu-se pe o expertiză neconformă cu realitatea. Rezultatele anchetei noastre concordau cu concluziile Tribunalului județean.

● În 15 februarie a.c., a fost publicată ancheta intitulată „Cerere deschisă pentru un recurs extraordinar". Un om a fost electrocutat și de accidentul mortal au fost invinuiți victima și ajutorul acestuia, Liviu Jovrea. În concluzie, ancheta cusținea că Liviu Jovrea este nevinovat sau, dacă totuși este vinovat, vinovăția lui nu este dovedită, și se atrăgea atenția asupra unui lung șir de nereguli care au favorizat întîmplarea tragică de pe linia Luduș-Lunca Bradului.

● La 1 martie a.c. revista noastră a publicat articolul „Legea este dreaptă prin efectele ei". În dispută : familiile Cordea din Ocna Mureșului și Toma din București. Din neglijență, casa familiei Toma din Ocna Mureșului a fost înstrăinată. Instanța apreciază vina vînzătorului, adică a familiei Toma. Cu elementele noi culese, noi am apreciat că atît din perspectiva interesului practic cît și a obligațiilor asumate, îndatorirea principală revenea cumpărătorului, mai ales că în final una dintre familii, Toma, pierdea totul, în vreme ce familia Cordea cîștiga totul.

Între timp, am primit la redacție un număr mare de scrisori. În cele ce urmează aducem noi dovezi și probe în sprijinul concluziilor noastre.

Drepturile naturale ale familiei

La Brașov, după moartea lui Gheorghe Piticaru, familia refuză în continuare ideea de a conviețui sub aceleași acoperămînt cu concubina acestuia. Piticaru mamă, Piticaru — fiică și concubină sînt legate indestructibil prin sentimentul profund și grav numit ură. Opinia noastră a fost și rămîne dependentă de opțiunea majorității covîrșitoare în conformitate cu care firesc și drept este ca familia să rămînă în drepturile ei, stingîndu-se de pe acum un viitor focar de gîlceve și șicane. Este logică și de bun-simț propunerea ca pentru stingerea drepturilor testamentare, concubina să fie aceea care să primească o sumă de bani și nu invers ; adică familia să primească bani și femeia străină să se mute în casa de care n-o leagă nimic.

Spre surprinderea noastră, lămurirea acestui dosar cîtuși de puțin confuz este artificial îngreunată de aducerea în discuție a unor elemente vagi și colaterale, de biografie.

Asumarea răspunderii

Pentru cazul Jovrea, o lună după apariția articolului „Cerere deschisă pentru un recurs extraordinar", miercuri 14 martie, Regionala CFR Brașov a inițiat o întîlnire cu toți cei amintiți în anchetă. Întîlnirea a avut loc la Tîrgu Mureș. Ce elemente noi au apărut în sprijinul sau în defavoarea lui Jovrea ? În reportaj, îl lăsasem pe Liviu Jovrea cu ancora în mînă, pe stîncă, chemîndu-i pe specialiști să-și spună părerea în ce fel tînărul poate manevra ancora pentru că ea să nu pendulheze și să nu intre în zona de influență a liniei de înaltă tensiune aflată la trei metri distanță. În sentință, Jovrea este acuzat că a manevrat fără atenție ancora, omorînd un om. Opinia noastră era că, odată ajuns pe stîncă, fără frînghii și alte unelte ajutătoare, și, fără ajutorul colegilor de echipă, în orice fel ar fi dat drumul sîrmei, mai scurtă decît stîlpul, ea ar fi pendulat și ar fi intrat în zona de influență a liniei de înaltă tensiune. În acest caz, n-ar fi vorba de nerespectarea normelor de protecția muncii, ci de neluarea măsurilor corespunzătoare, cerute de împrejurările specifice și, implicit, de schimbarea inculpaților.

Să-l mai lăsăm un timp pe Jovrea cu ancora în mînă pentru a mulțumi tuturor celor ce ne-au scris. Cei mai mulți sînt ceferiști. Unii ne-au cerut adresa pentru a-i scrie direct lui Jovrea, îmbărbătîndu-l. Au fost și oameni de suflet care au vrut să se deplaseze personal la familia acestuia și s-o ajute după puteri. Mulțumindu-le tuturor, global, avem sentimentul că astfel îi punem în legătură, unindu-i prin vocația comună a solidarității. Iată una dintre scrisori : „Articolul «Scrisoare deschisă pentru un recurs extraordinar», scrie C. Văleanu din Cluj-Napoca, ridică o problemă de excepțională importanță și anume : stabilirea răspunderii„. Dacă ar fi fost luate măsurile privind instruirea, autorizarea, admiterea la lucru în zona de influență a liniei de înaltă tensiune și acordarea asistenței de protecție printr-un delegat competent și autorizat, muncitorul Liviu Jovrea nu ar fi astăzi condamnat și șeful său de echipă nu și-ar fi pierdut viața. Nici unul dintre aceștia doi nu au fost instruiți corespunzător și nici competent pentru operația efectuată. Exploatarea liniilor de înaltă tensiune, lucrul în apropierea lor implică cunoașterea precisă a manifestărilor curentului electric și care cunoaștere se atestă prin examene riguroase, în baza cărora se emit autorizații diferențiate pe categorii. Manifestările curentului electric sînt unice, nediferențiate pe ministere tutelare și ca urmare măsurile de protecția muncii trebuie să fie și ele unitare, adică cele necesare, editate de Ministerul Energiei Electrice, coordonator și competent în materie... Accidentul ar fi putut fi evitat prin lansarea ancorei desprinsă de stîncă cu ajutorul unei frînghii, de lungime corespunzătoare, spre a evita pendularea, respectiv, accidentul de muncă. Dacă ar fi cunoscut fenomenul și consecințele sale, cei doi nu și-ar fi primejduit viața. Deci n-au fost instruiți corespunzător... Spre a evita repetarea accidentelor, factorii de răspundere trebuie mobilizați în primul rînd și apoi întrebați de ce n-au luat măsurile corespunzătoare..."

Factorii competenți au fost de față la întîlnirea organizată de Regionala C.F.R. Brașov. Discuția a durat mai multe ore. Desigur, ea putea să nu aibă loc, dar a avut. Ar fi fost de preferat o reconstituire, sau o expertiză tehnică, dar n-a fost vorba decît tot de argumente... Argumente în apărare, firește obiective, după cum s-a precizat, dar în apărare... Adică, așa cum afirma tovarășul Seceleanu, șeful Diviziei instalații, lucrurile nu stau chiar așa... Jovrea a mai avut un accident de muncă, datorat de asemenea nerespectării normelor de protecția muncii, cînd era tînăr de tot, are un proces, este necomunicativ, ocolește colectivul... Ca și în cazul Piticaru, și nu numai în cazul Piticaru, cel ce greșește se apără cu amănunte din biografia celuilalt : „El vorbește ? El care..." Nu e normal. Și dacă nu e normal, nu e nici frumos. Nu mai insistăm. Argumentul principal a fost că de fapt, Jovrea nici n-avea ce căuta pe stîncă. Nu era nevoie să fie desfăcută ancora. Atîta lucru putea și chiar Jovrea. Exces de zel, deci. Mai înainte i se reproșa : lipsa zelului însuși. Excesul de zel aparține prin urmare lui Vuță, victimei. Cînd faci însă ceva ce este contraindicat, nu mai poate fi vorba de exces de zel, ci de nepricepere, iar Vuță era unul dintre cei mai vechi și mai pricepuți meșteri.

Și discuția ajunge de unde ar fi trebuit să pornească : De ce n-au fost formulate în scris instrucțiunile specifice de protecția muncii, conform obligațiilor ce rezultă din normele departamentale. De ce nu s-a făcut un instructaj adecvat ? Șeful stației, ing. Teodor Moldovan, își justifică greșeala printr-o altă greșeală care ar fi putut fi comisă : Poate, afirma șeful stației, că dacă am fi emis aceste instrucțiuni specifice, ne-ar fi scăpat tocmai felul în care trebuie desfăcută o ancoră transversală. Inginerul șef Gheorghe Dinu, este de părere că instrucțiunile specifice, sau suplimentare, sînt prevăzute de legiuitor tocmai pentru a fi el exonerat de răspundere. Sînt prevăzute totuși, și legea e lege ! Nu, spune Victor Bonta, director în Regionala C.F.R. Brașov, nu ne aflăm aici ca să discutăm legea, ci ca să precizăm de ce n-a fost respectată, Instrucțiunile specifice trebuiau emise și n-au fost. Că ele sînt necesare, o dovedește chiar moartea unui om. Că pot fi emise, o dovedește faptul că acum, după ce s-a întîmplat, ele există. Răspundem pentru asta fiecare. Felul de desfacere a ancorei transversale nu putea scăpa din instrucțiuni întrucît o astfel de ancoră este un fapt curent în defileuri. Nu poate fi o justificare faptul că pînă acum ați lucrat fără ele și n-a murit nimeni. Nu poți invoca în apărare o altă greșeală. Nu există nici o scuză...

Deci Liviu Jovrea se află pe stîncă, cu ancora în mînă. Nu din vina lui, care a refuzat de mai multe ori să se cațăre acolo. Ce face ?

Inginerul șef ar lăsa-o să alunece. Jovrea însă, presupune Gheorghe Dinu, a aruncat-o, i-a făcut vînt cu putere (așa cum ai arunca o piatră ca să sară pe apă, din dreptul genunchiului — n.n.). Directorul Victor Bonta ar arunca-o peste tufișuri și așa mai departe, fiecare în felul lui. Un lucru este cert, spune Victor Bonta, oricum ar fi lansată, ancora, fiind mai scurtă decît stîlpul, pendulează.

Prin urmare, odată ajuns pe stîncă, Jovrea singur n-are nici o șansă să se opună fatalității.

Noi, conchide directorul, n-am considerat fapta lui Jovrea ca fiind penală. N-o considerăm nici acum și ne menținem acest punct de vedere. Aflu, acum, că Jovrea putea fi ajutat material. Conducerea secției s-a ferit s-o facă dintr-un scrupul fără rost, să nu spună cineva că i se închide gura. Cînd e vorba să ajuți un om, scrupulele nu-și au rostul !...

A murit un om într-un accident de muncă. Asumarea răspunderii, fără nici o rezervă, este un act bărbătesc și demn, singurul act în stare a se constitui într-o premisă autentică întru evitarea altor accidente viitoare. Demonstrarea erorii este la fel de importantă ca și afirmarea adevărului.

Despre bună și rea-credință

La bătrînețe, familia Toma se află în situația de a pierde, irecuperabil, totul, casa din Ocna Mureșului și 72 000 lei. Cumpărătorii Cordea, deși aveau obligații cel puțin egale cu ale vînzătorilor, cîștigă totul. Din multele scrisori primite și în legătură cu acest caz transcriem una ale cărei argumente luminează, după opinia noastră, unele din ascunzișurile acestui dosar. Scrisoarea este semnată de Alexandru Maxim din Cîmpina.

„Judecătorii știu foarte bine că autorizația se obține de orice parte contractantă, din momentul în care antecontractul încheiat stabilește o „obligație de făcere" pentru părțile semnatare. Practica judiciară e bogată în acest sens și la îndemîna oricui. Cu titlu de exemplu, doar, enunț :

„Un astfel de antecontract constituie o convenție aparte diferită de viitorul contract de înstrăinare. El nu are valoarea unui act de vînzare, dar generează pentru PĂRȚI INDATORIREA de a îndeplini toate operațiile legate de încheierea contractului, ca participarea la autentificarea și OBȚINEREA AUTORIZAȚIEI" dec. col. civ. T.S. 137/1972 publicată în Repertoriul de practică judiciară I. Mihuță pagina 131.

„...promisiunea de contract dobîndește un caracter BILATERAL, în sensul că AMBELE PĂRȚI se obligă a încheia în viitor un asemenea contract, A CERE AUTORIZAȚIE DE INSTRĂINARE și a se prezenta în fața organului competent pentru a încheia actul autentic" T.S. s.c. dec. 276/1970 — ibidem.

„El nu are valoarea unui act de vînzare-cumpărare, ci generează doar obligația pentru PĂRȚI de a încheia TOATE operațiile legate de încheierea contractului, cum ar fi OBȚINEREA AUTORIZAȚIEI DE INSTRĂINARE, participarea la autentificare etc". T.S. s.c. dec. 952/1973 ibidem pag. 133.

Deci, dacă această obligație revenea — în speța amintită — vînzătorilor, nu e mai puțin adevărat că — deopotrivă — revenea și cumpărătorilor ; ceea ce nu prea se suprapune peste afirmația că „Legea prevede obligativitatea de principiu a vînzătorului în obținerea actelor..."

Dacă așa stau lucrurile, nu mai rămînea decît să se stabilească care din părți:

— avea interesul a nu se obține autorizația

— cine a fost de rea-credință ?

Este adevărat că privind problema în abstract — înlăturînd ce s-a întîmplat în speță — riscul pierderii bunului (trecerea în patrimoniul statului) revine vînzătorilor, întrucît transferul de proprietate operează numai din momentul autentificării actului și obținerea autorizației de înstrăinare.

Dar dacă acesta este în principiu, apoi — în speță — faptele relevă cu totul altă situație derogatorie :

Vînzătorii nu aveau nici un interes să tergiverseze obținerea autorizației, căci astfel se expuneau pierderii unuia din cele două imobile ce figurau încă pe numele lor ; interesul lor era tocmai la antipodul acestei poziții. Spre deosebire de cumpărători care puteau spera să rămînă în imobil și să li se restituie prețul.

Părerea unui magistrat potrivit căreia „interesul vînzătorilor era atît de mare și de evident încît NIMIC NU JUSTIFICĂ de ce în concediul de odihnă sau într-unul luat special pentru aceasta nu au depus toate diligențele" nu poate fi luată în considerare căci — per a contrario — ar însemna să se susțină că vînzătorii intenționat n-au făcut diligențele necesare tocmai pentru a li se prelua unul din imobile. Ceea ce nu prea intră în logica lucrurilor.

Implicit — din cele de mai sus — se ajunge și la stabilirea relei credințe, mai ales că vînzătorii pretind a fi predat cumpărătorilor cererea cuvenită spre a se obține autorizația — pe de o parte — cu și din împrejurarea că tot vînzătorii au recunoscut primirea unei importante sume de bani achitată fără eliberarea vreunei chitanțe — pe de altă parte.

Dar dacă contractul se perfecta la data autentificării, totuși cumpărătorii l-au folosit de îndată, deci esențialul dreptului de proprietate — dreptul de folosință — unul din atributele proprietății le revenise deja. Din acest punct de vedere cumpărătorii aveau interes să prelungească o situație de fapt convenabilă.

Aceasta are o enormă importanță pentru că — în speță — se impunea IN PREALABIL — anularea precontractului încheiat, Or, această anulare nu se putea cere de cel în culpă, în drept fiind cunoscut principiul că nimeni nu poate invoca în sprijinul său propria sa culpă (nemo auditur propter sua turpitudinem).

„Atît timp cît neîntocmirea actului autentic de înstrăinare NU S-A DATORAT CULPEI PĂRȚII..... NU SE POATE constata nulitatea convenției încheiate de părți"... spune T.S. s.c. dec. 124/1971, ibidem pag. 132.

Ca atare, o atare acțiune era la îndemîna numai a părții ce nu se afla în culpă.

Culpa cumpărătorilor fiind pe deplin dovedită, iată că nu se putea solicita anularea actului sub semnătură privată și — pe cale de consecință — nici solicita restituirea prețului.

Instanța respectivă a văzut lucrurile altfel ; nici chiar opinia separată nu este susținută în acest mod pentru a cîntări mai mult cu prilejul eventualei formulări a unui recurs extraordinar.

Instanța însă — în bunăvoința sa — acordă cumpărătorilor și dobînda la prețul achitat, „omițînd" să vadă că, anulîndu-se precontractul, părțile se repun în situația anterioară ÎNCHEIERII LUI. Or, înainte de a se plăti prețul de către cumpărători nu se putea vorbi de o dobîndă în sarcina vînzătorilor.

„În cazul în care actul definitiv de înstrăinare nu se încheie, trebuie să aibă loc RESTABILIREA SITUAȚIEI ANTERIOARE" spune T.S. s.c. dec. 952/1973, ibidem pag. 133.

Altminteri — procedînd în sensul hotărîrii criticate — cumpărătorii se îmbogățeso fără justă cauză pentru contravaloarea folosirii imobilului.

Nu se poate vorbi de rezolvarea diferendului din clipa de azi — nu numai pentru cele mai sus spuse — dar și pentru că :

— culegerea fructelor (dobînzi) cu bună-credință nu conduce la repetiție căci :

— art. 485 c.c. prevede că posesorul cu bună-credință dobîndește fructele culese,

— „posesorul terenului agricol fiind de bună-credință nu are a restitui fructele culese, ci numai productele ce rezultă din tăierea arborilor aflați pe acest teren" ibidem pag. 145.

— dobînda produsă de suma achitată drept preț și presupusă a fi încasată de vînzător SE COMPENSEAZĂ cu folosirea imobilului de către cumpărător.

Iată că dobînda nu avea cum fi acordată cumpărătorilor, așa cum bine pare a fi înțuit autorul articolului menționat.

V-am scris în speranța că cele de mai sus pot fi de folos scopului urmărit atunci cînd s-a pășit la ancheta respectivă.

NICOLAE CRISTACHE ■

TRIBUTUL NEGLIJENȚEI:

VIAȚA UNUI COPIL!

Să nu fi știut oare Chivu Gheorghe din Crevedia-Ilfov, de meserie instalator, că o defecțiune, oricît ar fi fost ea de „neînsemnată", intervenită pe circuitul unui sistem de încălzire, instalat de el sau de altcineva, poate avea consecințe ireparabile dacă nu este remediată imediat ? Ar fi absurd să se presupună o asemenea ipoteză. Tot atît de absurd ni se pare și faptul de a observa undeva un defect și a nu interveni pentru înlăturarea pericolului pe care îl prezintă.

Culmea este că în situația lui Chivu Gheorghe, o asemenea defecțiune a intervenit chiar la sistemul de încălzire instalat de el, personal, în propria locuință. La arzătorul de motorină apăruse o fisură prin care se scurgea carburant. O defecțiune deci pentru remedierea căreia nu era necesar să apeleze la altcineva. Care nu era nici prea complicată ca să-i solicite cine știe ce efort sau cheltuieli. Cum s-ar spune, o nimica toată... dar pe care Chivu Gheorghe pur și simplu a neglijat-o.

„Lasă, că n-o fi chiar așa de negru..." — își răspundea singur cînd vedea fisura pe unde se scurgea carburantul...

Pînă într-o zi, recentă, cînd venind acasă, puțin șprițuit și adormind imediat după masă, s-a trezit.... înconjurat de flăcări.

Mahmur cum era, a reușit totuși să smulgă dintre lucrurile aprinse doi copii care țipau cuprinși de spaimă și să iasă cu ei în curte. Încă nu-și dădea bine seama dacă este vorba de un coșmar sau de o realitate. După cîteva clipe avea să constate însă crudul adevăr : întreaga locuință era cuprinsă de flăcări și fum. Copiii plîngeau, arătînd cu mîna, disperați, vecinii veniți în ajutor întrebau unde este Florin...

Abia atunci și-a adus Chivu Gheorghe aminte că pe cel mic, Florin, de numai trei anișori, îl uitase în casă. Încercările de a-l salva dintre flăcări s-au dovedit zadarnice, micuțul care se ascunsese sub pat, asfixiat, nu mai respira.

MIHAI GROZAVU ■

Dosare redeschise: apele minerale (II)

S.O.S. la Biborţeni!

1 În drum spre comuna Biborţeni, unde se află sediul Fabricii de ape minerale Sfîntu Gheorghe, una dintre cele mai mari din ţară, producătoarea sortimentelor Borsil, Vilcele, Covasna, Nemere şi, firească, Biborţeni, facem un scurt popas în capitala judeţului Covasna.

— Tovarăşe inginer Virgil Feier, ce părere are vicepreşedintele Consiliului judeţean de control muncitoresc despre activitatea Fabricii de ape minerale ? De pildă, cum a încheiat ea anul trecut ?

— Slab.

— Cît de slab ? Şi-a făcut sau nu planul ?

— Nu şi l-a îndeplinit, terminînd cu 5 procente sub plan la producţia netă şi cu 4 la cea industrială globală.

— Din ce cauze, tovarăşe Feier ?

— Analizînd situaţia, Comitetul judeţean de partid a hotărît înlocuirea conducerii întreprinderii, punînd în fruntea unităţii o echipă tînără, Endre Benedek, director, şi Iacob Pulyer, inginer-şef.

— Se poate vorbi despre o schimbare în activitatea colectivului de la Biborţeni ?

— Poate că e prea timpuriu să tragem concluzii ferme, dar lucrurile par intrate pe o pistă bună, fapt confirmat şi de unul dintre instructorii Comitetului judeţean de partid, Ioan Negrea, care a avut sarcina să stea mai multe zile la Biborţeni, spre a căuta şi găsi soluţii de redresare. Drept urmare, pe primele luni ale anului, fabrica a depăşit considerabil prevederile planului, cu 26,1 la netă şi cu 19,5 la industrială globală. Trebuie reţinut însă că depăşirile acestea sînt şi nu sînt semnificative, în sensul că, fiind luni de iarnă, planul a fost foarte mic.

— Cît de mic ?

— Din cele 70 de milioane prevăzute pentru 1979, în ianuarie şi februarie au fost planificate numai 3,3, cu mult sub media lunară de aproape 6 milioane de lei, simplu de calculat prin împărţirea lui 70 la 12. Altfel zis, pentru apele minerale de la Biborţeni greul abia începe.

— Credeţi, sincer, că ei va fi învins ? Există la Biborţeni condiţiile necesare ?

— Cred că da, deşi sînt încă destule dificultăţi, unele obiective. În orice caz, părerea mea e că noua conducere trebuie încurajată.

— Un moment. Cît a lucrat la fabrică fostul director ?

— Cam un an. De ce ?

— Pentru ca, primind răspunsul, să vă putem întreba care sînt dificultăţile, dintre care unele, cum ziceaţi, obiective ?

— Au fost şi mai sînt, din cîte ştiu, probleme cu spălarea, cu transportul şi, mai ales, cu bariera de cale ferată, plasată pe drumul dintre staţia de îmbuteliere Biborţenii Noi, recent dată în folosinţă, şi gara Augustin. Din cauza traficului, bariera e mai tot timpul coborîtă, producînd serioase întîrzieri.

— Săptămîna trecută, discutînd situaţia Fabricii de ape minerale Sfîntu Gheorghe, cu directorul comercial al Centralei berii, spirtului şi amidonului, multe din necazurile Biborţenilor au fost puse pe seama barierei de pe linia Bucureşti—Ciceu! Aşa să fie?

— Bariera e pe traseul Braşov-Sighişoara, dar nu ştiu dacă asta schimbă datele problemei. Poate că n-ar strica să vă lămuriţi la faţa locului.

2 Ceea ce şi facem. Negăsindu-l pe directorul Endre Benedek la sediu, luăm drumul gării Augustin şi, pe traseu, ne oprim pentru cîteva momente la mult discutata barieră, pe care o găsim lăsată. Profităm de ocazie şi intrăm în discuţie cu cantonierul.

— Tovarăşe Alexandru Cadar, stă mult închisă bariera asta ?

— Cam stă. Noaptea, între orele 23 şi 5, e închisă prin regulament.

— Dar ziua ?

— Şi ziua. Ieri, de exemplu, a fost de serviciu colegul meu Ioan Budai, la să cercetăm în condică de cîte ori a coborît bariera. Da, de 46 de ori.

— Cîte minute e, de regulă, închisă ?

— După indicaţii, 10 minute. Uneori mai mult, alteori mai puţin.

— Anume cînd ?

În jurul rampei din apropierea gării Augustin dezordinea e atît de mare, navete sfîrcate, bălţoace de motorină şi munţi de sticle sparte, încît ai impresia că ai nimerit într-un loc în care se depozitează gunoaiele.

— Azi m-au sunat de la Apata s-o închid la 9 pentru cursa 3503, care trebuia să treacă la 9,07. Firească, mi-am făcut datoria, dar trenul a întîrziat, defilînd prin faţa mea abia la 9,24.

— Erau multe maşini adunate ?

— Nu prea. Nu e cine ştie ce circulaţie aici, doar cei de la ape minerale mai aşteaptă.

— El susţin că, din cauza barierei, întîrzie mereu cu livrarea la timp. Aşa-i ?

— Fiecare cu ale lui, tovarăşe. A noastră e că au ajuns cu cîobiturile pînă la canton şi că vîntul ni le zboară în ochi. Sigur, se stă la barieră, dar mai mult se stă la rampă, mergeţi să vedeţi.

3 Mergem. În staţia C.F.R. Augustin, Fabrica de ape minerale are două fronturi de încărcare şi descărcare, precum şi un şef de depozit pe nume Tiberiu Bălaşa. A fost şef de tură, dar a promovat, nu demult, în octombrie trecut.

— Tovarăşe Bălaşa, cîţi oameni lucraţi ?

— ?!

— Tovarăşe Bălaşa, cîţi lucrători sînt pe rampă ?

— Ştiu, dar nu declar nimic fără tovarăşul director !

— De ce, e ceva de ascuns ?

— Nu-i nimic.

— Atunci ?! V-am întrebat cîţi oameni sînt la lucru, pentru că am numărat 8 care încarcă şi 4 care privesc !

— Nu-i adevărat. Am 48 de oameni, dar n-am suficiente mijloace de transport şi nici motorină.

— Unde-s oamenii, că nu-i prea vedem !

— Trebuie să fie ei pe undeva, că doar avem plan de făcut !

— Şi-i faceţi ? Iată, e aproape ora 14, cum staţi pe ziua de azi ?

— Foarte bine.

— N-ajunge. Cît de bine ?

— Ştiţi, gara e mică, n-are spaţii de manevră, nu e loc pentru depozitarea ambalajelor.

— Apropo, după cum vedem, rampa e pur şi simplu copleşită de navete de lemn, marea majoritate distruse, compromise. Ce-i cu ele ?

— Sînt vreo 76 000, s-au stricat pe parcurs. Nu le plăteşte nimeni, s-au degradat, intră la inventar.

— Clar. Vagoane sînt destule ?

— Sînt, dar din cauza spaţiului redus plătim bani grei ca locaţii. Mii de lei pe lună.

— Tot n-am înţeles cum staţi cu planul ! Cît e de făcut în fiecare zi, cît faceţi ?

— Ştiu, dar nu declar nimic fără tovarăşul director !

— Să nu ne-o luaţi în nume de rău, dar de mult, ca să nu zicem niciodată, nu ne-a fost dat să vedem o asemenea dezordine. Munţi de navete sfîrcate, tone de cioburi şi aşa mai departe, parc-ar fi un loc de depozitare a gunoaielor ! Ce părere aveţi ?

— Asta cam aşa e. Dezordinea însă vine de la gară. Prea e mică.

— Bariera vă face necazuri ?

— Dac-am avea mai multe mijloace de transport, ne-ar face, dar aşa ?! Lăsaţi-o-ncolo de barieră ! Gara e buba.

4 Iată-ne în gara Augustin, faţă în faţă cu şeful staţiei, Vladimir Lopaci, de 22 de ani la datorie.

— Cei de la ape minerale vă acuză că le faceţi greutăţi.

— Noi ?!

— Dumneavoastră, de ce vă miraţi ?

— Asta-i culmea, ei plătesc locaţii peste locaţii şi tot pe noi ne arată cu degetul ! Uitaţi, în ianuarie, 120 de vagoane au staţionat pentru ei 14 393 de ore. Asta face 499 330 de lei.

— Jumătate de milion ?!

— Exact. Cam aşa stau lucrurile lună de lună, uneori suma creşte, alteori scade, dar nu prea mult. În februarie, de pildă, au plătit 399 600 de lei.

— Tovarăşe şef, poate că frontul de lucru e insuficient ?

— Da de unde ! E amenajat pentru 70 de vagoane zilnic, planul de încărcare, pe martie, prevăzînd 37 de vagoane, adică 800 de tone de apă minerală în 24 de ore. Fabrica e, tot timpul, sub plan.

— Vă rugăm să ne daţi cîteva cifre, pe zile.

— Cu plăcere. Deci în loc de 800 de tone, 413 pe 15 martie, 283 pe 16, 688 pe 17, 136 pe 18, 362 pe 19 şi 505 ieri, pe data de 20. Tot timpul, cum ziceam, sub plan.

— Bine, dar noi am aflat, la judeţ, că fabrica şi-a îndeplinit şi depăşit planul ! Care e adevărul ?

— Apă minerală e destulă, dar nu se transportă. Munca nu e bine organizată, nu sînt destule mijloace de transport, nici oamenii nu ajung. Biborţenii ne fac în permanenţă greutăţi peste greutăţi, atît de mari că nici nu-mi vine să mă duc la şedinţa de analiză !

— Poate că n-ar strica să vă duceţi ca să le prezentaţi situaţia adevărată.

— Ce, ar fi prima oară ? De ani de zile asta spun, dar parcă nu mă aude nimeni. Ei îi dau zbor cu bariera !

5 Revenim la sediu. Directorul Endre Benedek s-a întors, e nou pe funcţie şi amabil, dar n-are unde să ne primească spre a discuta ! În biroul său, tovarăşul Ghiga, de la serviciul de organizare al Centralei berii, spirtului şi amidonului pune la punct o lucrare, aşa că purtăm convorbirea care urmează într-un microbuz, parcat în faţa întreprinderii.

— Tovarăşe Benedek, ce capacitate de îmbuteliere au aceste două linii de aici, de la Biborţenii Noi ?

— 8 mii de sticle pe oră fiecare.

— Şi cîte se îmbuteliază ?

— Cam 5 mii.

— De ce ?

— Ne omoară lipsa capsulelor. N-avem contract pentru ele şi luăm de unde putem. Miercurea Ciuc ne mai ajută, dar nu vrea să încheie contract, zicînd că n-are mereu materie primă. Maşinile noastre fiind toată ziua pe drumuri, după capsule, am terminat cota de benzină pe martie, cu toate că luna abia a trecut de jumătate ! De aici, firească, necazuri cu mijloacele de transport.

— Le-am constatat la gară. Legat de asta, de cîte mijloace de transport dispune întreprinderea ?

— 16 tractoare cu remorci de 8 tone şi, închiriate de la I.T.A., 28 de maşini. Contractul prevede 35, dar nu ne-au dat, ca să nu mai zic că I.T.A. ne păcăleşte şi la numărătoare.

— La ce numărătoare ?!

— La evidenţa drumurilor făcute.

— Cum asta ?

— Ce să mai vorbim !

— Ba să vorbim, tovarăşe director, să vorbim !

— Fabrica e mare, cu 7 secţii răspîndite în tot judeţul, iar oamenii sînt greu de strunit, pentru că n-au fost învăţaţi cu ordinea şi cu disciplina. Personal, abia acum mă clarific şi iau primele măsuri, dar nu-i uşor, căci mina Căpeni, la care am lucrat şi eu cîndva, ne face o concurenţă serioasă în ceea ce priveşte recrutarea forţei de muncă. Întreprinderea noastră e nouă, iar mina are 130 de ani vechime, deci tradiţie muncitorească şi organizare ermetică. Noi, ca să fiu sincer, ne bazăm mai mult pe femei.

— Ziceaţi că aţi luat primele măsuri. Care au fost ele ?

— După cum vedeţi, în fabrică intră cine vrea şi cine nu vrea, căci poartă nu

Tiberiu Bălaşa şi şeful de staţie Vladimir Lopaci, doi oameni care dau vina unul pe celălalt. Dreptatea nu-i la mijloc, ea aparţine lui Vladimir Lopaci !

e şi, desigur, nici portar ! Construim o gheretă la intrare, vom monta şi o poartă, vom introduce sistemul de bonuri, ca să nu se mai vînture fiecare după cum îi taie capul. Dar, vă rog să mă credeţi, nu-i o treabă simplă, căci oamenii n-au fost învăţaţi să fie conduşi. Asta e, din punctul meu de vedere, necazul cel mai mare.

— Mai sînt şi altele ?

— O sumedenie. Staţia de pompare pentru apă dulce nu satisface, drept pentru care nu spălăm sticlele cum se cuvine. Apoi, sînt navetele acestea din cauza cărora abia ne mai tragem răsuflarea. Mare parte din ele, vedeţi, sînt deteriorate.

— Cam cîte să fie cu toate ?

— 7 milioane.

— Cîte ? !

— 7 milioane, dar nu cunoaştem încă rezultatele definitive ale inventarierii. Unele vor fi scăzute, altele...

— Altele ?

— Vom mai vedea, ne-om descurca într-un fel.

— Tovarăşe director, şeful staţiei Augustin ne spunea că fabrica e o mare problemă pentru el.

— Noi sîntem o problemă pentru gară, gara e o problemă pentru noi. Dar de plătit, e adevărat, noi plătim locaţii usturătoare.

— În ce fel e gara o problemă pentru întreprindere ? N-am avut impresia asta.

— Ne chinuie bariera.

— Teoretic, da, dar practic ? Practic, cine să aştepte în faţa ei, dacă ziceţi că mijloacele de transport şi combustibilii sînt în suferinţă ?

— Aşa-i, aveţi dreptate.

— Tovarăşe Endre Benedek, să rezumăm. Apă minerală e destulă, izvoarele făcîndu-şi datoria, numai că ea nici nu se îmbuteliază şi nici nu se transportă în cantităţi suficiente ! Peste tot e dezordine, peste tot mai mulţi se stă decît se munceşte. Cine-i de vină ? Numai fosta conducere, sau, poate, bariera ? !

— Facem şi noi ce putem. Ne lipsesc atîtea, iar centrala, deşi pare bine intenţionată, nu poate să ne ajute, concret vorbind. Cel puţin pînă acum.

— Şi ce puteţi, tovarăşe director ? Situaţia livrărilor e mai mult decît precară. Din cîte ne spunea şeful biroului plan, Marian Ştefan, martie se va încheia cu cel puţin un milion de sticle de apă minerală sub plan. În aprilie, sarcinile prevăd 8 milioane în plus, cum vă veţi descurca ?

— Nu ştiu, singuri ne va fi foarte greu.

TRAIAN IORDĂCHESCU

Oricît ar fi fost de pricepută Elena Ghera, aparatul ei de fotografiat tot n-ar fi putut prinde, într-o imagine, cele 7 milioane de navete aflate în stive şi în curs de deteriorare, **în jurul Fabricii de ape minerale Sfîntu Gheorghe.**

SUB ZODIA CIVILIZAȚIEI SOCIALISTE

Părinți de premianți din Dridu

Și trăiesc fericiți până la adînci bătrînețe

Elisabeta și Alexandru Chițulescu

— Sîntem amîndoi pensionari și, amîndoi, am fost învățători. Prin 1930 am fost director în sat, știu cît de greu răzbeau copiii țăranilor la școli. Cam trei, patru, pe la școlile profesionale. Acum reușesc să intre în facultăți în jur de zece copii. Evoluția este evidentă. Și cantitativă și calitativă. Și evoluția mea a fost evidentă. La patru ani eram orfan de tată, dar mama a luptat cu dîrzenie pentru învățătură. Prin clasele primare eram mai mulți care învățam foarte bine. Avram Niculae învăța tot atît de bine ca mine, dar n-a putut să meargă mai departe. Știți și-l-a durut. Acum, la rîndul nostru, ceea mai mare bucurie sînt toți copiii. Rodica și Ciprian, inginerii amîndoi.

Elena și Nicolae Avram

Iată ce ne spune Nicolae Avram, colegul de clasă primară al învățătorului Chițulescu :

— Cînd eram copii am învățat bine, dar n-a avut cine să mă țină de școală. Aveam avut pămînt, ne-a luat-o altii și dădeam bani. Mi-am zis să-mi dau copiii la școli. Primul a fost Constantin, dar pînă la urmă s-a dovedit cel mai leneș. În schimb a prins, repede și o soață mea Sonia, a lucrat cu o echipă de construcții prin București și a aluns, vreo 9 luni, și în Iran. Sofica este acum învățătoare în satul vecin, iar Nicu l-a terminat politehnica și lucrează la Pitești. Alt băiat e maistru la Galați și aici în Dridu am o fată muncitoare la secția de confecții. I-am văzut cu carte și la casa lor este și bucată, dar mai am o grijă : nuși cînd dorti.

Dumitra și Ionică Pascu

Singurul lor copil, Elena, are acum 39 de ani, este căsătorită în București, are doi băieți și este absolventă a unui institut și profesoară de matematică.

El n-au învățat carte nici unul. Aceasta nu este motivul pentru care, fata, nu le scrie prea des, ci faptul că bătrînii vin ei des la București. Stau o zi, două, le duc de-ale mîncării, văd că o duc bine și se-ntorc acasă. Casa e mică, bătrînească, dar străluce ște de curățenie. Ionica și Dumitra Pascu, deși au 80 și 76 de ani, cu greu li poți numi bătrîni, atît sînt de vioi. În plus, au ceva din liniștea și multumirea mosului și babei din basmele noastre : și-au dorit un copil, l-au avut, l-au crescut și-au trăit fericiți pînă la adînci bătrînețe.

Nicolina și Gheorghe Petrache

Gheorghe Petrache are doar 48 de ani, dar e de doi ani bunic. Primul lui copil, Florica, acum patru ani termina Facultatea de matematică, s-a căsătorit și a plecat cu soțul la Alexandria. Amîndoi pămînt sînt foarte gospodari. Din casul locului și-au delimitat fiecare sarcinile de care raspund, iar grija copiilor a căzut, cum era firesc, în seama mamei. Așa se face că în toți cei patru ani cît a stat Florica la cămin, la Grozăvești, de-abia vreo doar 45 de kilometri pe calea ferată, tatăl n-a fost niciodată la fată. Și asta pentru simplul motiv că totul a mers bine. În școală, în liceu, la olimpiada de matematică și la facultate, Florica se descurca singură, fără probleme, fără meditații, pentru că a pornit bine din casul locului : a urmat cu strictețe sfaturile tuturor celor ce nu-l voiau decît binele. În cazul următorilor doi copii nu intervine nimic în programul sotilor Petrache. Așa a terminat și cea de-a doua fiică școala de asistente medicale. Abia cînd s-au măritat fetele și s-a așezat, fiecare, la casa ei, Gheorghe Petrache alerga cu multă tragere de inimă să le cumpere mobilă.

Chira Tănăsescu

Chira Tănăsescu are 84 de ani, cinci fete și doi băieți. Primul băiat este medicul Gheorghe Tănăsescu, profesor universitar la Institutul de igienă din București. În cîteva cuvinte, bătrîna mamă își reamînteste greutățile de început și ferbințeala pe care o simțea cînd îi venea băiatului acasă.

— Noi eram tare săraci. N-aveam pămînt și n-aveam nici unde munci. După primul război mondial am primit niște pămînt în Bărăgan, la gura Ialomiței, la 120 km de casă. Mergeam două zile cu căruța iar la strînsul recoltei stăteam și-o lună. Copiii au crescut foarte greu, dar am vrut să facem oameni din ei, să nu se mai chinuie cu pămîntul. Primul băiat, Gheorghe, a ajuns doctor, iar cel mic, Petre, este inginer silvic. Acum 20 de ani, doctorii erau numai de sămînță de la țară și, cînd venea Gheorghe pe-acasă, se strîngeau tare mulți cu betesuguri, din sat și din vecini. Îl știau oamenii că era sănător și milos. Acum vine tot mai rar, are și el mult de lucru. Dar vin nepotii și strănepotii, așa, pentru o zi, de sîmbătă pînă duminică, și nu le poți cere mai mult.

Natalia și Radu Surugiu

Radu Surugiu are acum 70 de ani. Cînd i s-a născut primul copil era mecanic de motoare stabile și lucra la moară. Cînd a venit și-al doilea, a trecut la S.M.A., unde lucra tot la motoare stabile, dar cîștiga mai bine. Aici a rămas pînă a ieșit la pensie, timp în care și-a crescut cei șase copii, i-a dat la școală, în sat și la Fierbinți pînă cînd i-a văzut pe toți cu liceul terminat. Acum sînt cu toții la casele lor, fiecare specializîndu-se, în continuare, la locul lor de muncă. Fetele sînt: gestionară, casieră la C.F.R., laborantă ; cei doi băieți, amîndoi tehnicieni. Doar una din fete a învățat mai departe : Fănica. În clasele primare și în liceu a fost tot premiantă. Acum e profesoară de română, la Videle.

— Astăzi îmi așteptam băiatul să-mi ajute să repar gardul — îmi spunea bătrînul — cînd îl am alături simt că-mi revin puterile.

Fotoreportaj de ELENA GHERA ■

Reporteri în circuit

Moldova Nouă nu-i un capăt de țară, ci un început de țară

Fotografie de AUREL MIHAILOPOL ■

Cine se încumetă a urmări Dunărea de la intrarea în țară și pînă la îmbrățișarea cu marea, se angajează într-o aventură sentimentală. Fiecare are cîte o rudă de suflet — o apă dulce în Munții Carpați — dar cu Dunărea sîntem rude cu toții. Dunărea hotarul de sud al patriei, marele drum mare, străbătut, de la navele feniciene, triremele elene, galerele romane, corăbiile bizantine, balaxanele turcești, șeicele căzăcești și pînă la șlepurile și matanamele vremurilor de acum, nu este decît un hotar de suflet, o hergheliе eternă de cai sălbatici, cu coamele lor albastre pluitoare. Patria se sprijină pe un hotar viu ce ia culorile răsăritului de soare și ale amurgului, pe un arc natural. Încordat asupra multor năvăluri din afară. Apoiodor din Damasc a desăvîrșit peste el un pod de piatră, de fapt o sărcată cu două vîrfuri care s-a înfipt adînc în inimile a două popoare.

Pielorul podului roman a rămas aici, pe malul Drobetei. Umbra podului s-a statornicit însă pentru totdeauna, cîteva lopeți mai la deal, într-o construcție durabilă între două maluri însetate de lumină. Marele barai al Porților de Fier, metaforă scînteietoare a mintilor omenești adunate în fulger. Dacă fluviile visează oceanul, orice rîu își visează Dunărea sa.

Și ne-am propus s-o căutăm din cînd dilatată de veacuri în care apele ei devin legendă și realitatea noastră, să-i căutăm secretul ce a fertilizat cîmpiile de-a lungul ei, ce a strîns așezări omenești atît de aproape încît picioarele tradițiilor acestor cîmpii roditoare sînt pentru totdeauna capetele unui pod nesfîrșit.

De la Drobeta-Turnu Severin, vrînd să întîlnim acel punct de miracol al Dunării, n-am putut ajunge decît părăsind-o. Iată-ne într-o mașină rulînd de-a lungul fluviului, peste o salbă de viaducte încărcate de metaforă și sudoare a muncii, reflectate în lacul de acumulare — viaductul Eroilor, viaductul Orina, ca o amintire a unei lumi mirifice, viaductul Ada Kaleh, însemne ale unei lumi civilizate. Ce se vede de pe viaductul Alion ? Orșova, orașul nou, croit într-o arhitectură modernă, alb, surprinzător de alb, așezat în terase, desfășurat într-o superbă potcoavă de argint în jurul lacului de acumulare, un adevărat amfiteatru peste care cade lumina unui martie promițător. Deasupra Dunării, pe dealuri, bunii gospodari și-au scos stupii. Primele arături și semănături ale sfeclei-de-zahăr. Tremură în aer brîndușele, „munții privesc un punct depărtat". Iese la iveală, în amănuntele sale revelatoare, puterea pămîntului. Credeam că, ocolind cîteva dealuri și-un munte, Dunărea ni se va arăta imediat acolo unde o citisem pe hartă. Am ocolit sute de kilometri sub iminența întîlnirii cu ea. Graba noastră bărea un atac dizolvat în trida unor reporteri de pace. Ne-a fost dat să trecem prin locuri a căror toponimie pe urmărea și în somn, iată Globul Craiovei, un pod peste riul Craiovei, atît de depărtat în Bănie, de fapt un fir de apă de apă ce și-a sănat un defileu uluitor printre stînci abrupte, dezvăluind un peisaj lunar și ne-am gîndit la forța apei, la forța celei către care zoneam — Dunărea, rafinată de trei capitale, destăcînd munții la Cazane, prinsă de mîini pricepute și convertită în fulger. Dar pînă atunci traversăm Brezniță, Nera, Radimna, rîuri pe ale căror maluri abrupte împingeau cerul buldozere. Pe serpentine, autocamioane grele — „Bucegi" și „Roman" — încărcate cu sîrmă de Cîmpia Turzii și ciment de Turda, mașini mariandd cu cîte 32 de roți dublu punțînd cazane de mare presiune, executate la Grivița roșie, congelatoare imense, toate într-o circulație halucinantă, acolo unde credeam că vom trece prin pustietăți, acolo unde șoferi îndrăgiți devin tandri la apariția semnului — Atenție căprioare !

Trecem prin Oravița, o replică tulburătoare a Sighișoarei pentru ca, în acuri timp, de la altitudinea unei asteptări prelungite, să ne apară ea, Dunărea, pavată cu lespezi de soare, fertilul Danubius. De pe culmea dealului de la Pojejena, în amiază, bragde proaspăt întoarse și srele aîcarză pînă în Dunăre. Griul a încoltit. În această imensitate de suflet, două femei strooesc un petic de iarbă cu apă dulce. Cuprindem cu privirea — Bazias, Socol, Moldova Nouă, Intrăm Dunărea în țară. Într-o deschidere largă și atît de curată, că îți vine să te stergi de picioare. Pentru că îți vine să o calci cu pasul. La Bazias, Dunărea este prumită cu pline și sare. Tăcem. Hainele noastre fluturâ în vîntul eternității. Aici, unde credeam că am ajuns la capătul lumii, ca un strigăt al afirmării, pe malul fluviului — civilizația !

Moldova Nouă, pe care unii o știu numai din comunicarea monotonă a buletinului hidrologic de fiecare zi, este, în ciuda atestării ei documentare — anul 1717 — foarte nouă. Ce i-a adus pe oameni aici ? „Avem cuprul, ne spun primarul Gheorghe Damian și Gheorghe Iacani, secretarul adjunct al Comitetului orășenesc de partid. Dar de cînd s-a trecut la exploatarea intensivă a minereurilor cuprifere, aici au venit oameni de pretutindeni". Paradoxal, chiar și din Moldova, al cărui patronimic așezarea îl neagră. În virtutea cărei nostalgii ?

„În 1954, ne spune primarul orașului, Moldova Nouă este declarată oraș. Poate că nu întîmplător i se mai spunea în vechime «100 de izvoare». Poate că apelativul se referea la tot atîtea posibilități de a trăi. „Gîndiți-vă, ne spune tovarășul primar, că de la 32 de case cîte numărau pe aceste meleaguri cei nouăsprezece locuitori ai pustietății, astăzi ne mîndrim cu 2 744 de apartamente noi, cu o șosea civilizată care ne leagă de artera națională, cu patru școli largi pentru copii, cu două mii de case proprietate personală la scara cărora, observați și dumneavoastră, autoturismele".

Umblăm prin oraș. Sus, deasupra Dunării, la trei sute de metri, sub geana pădurii se impune vederii proaspăta construcție a Uzinei de preparare a minereurilor cuprifere, complet automatizată, o altă mîndrie a acestor „moldoveni" de Dunăre. Ca să putem înțelege ritmul de dezvoltare al acestui oraș, să consemnăm numai că în actualul cincinal s-au făcut aici investiții uriașe. Abia ajuns greu la nol, pe șosea, ocolind, remarcă primarul. Dar încă din trimestrul al II-lea va fi începută construcția noii căi ferate Moldova Nouă — Oravița. Tot acum vor începe și lucrările de construcție a Uzinei metalurgice, a Uzinei de prelucrare a minereurilor neferoase. O singură linie de flotare va avea întreaga capacitate a liniei existente acum". Nu credeți că e prea mult dintr-o dată, șovăiră primar ? „Avem forțe. La noi, copiii, după ce învață la școli înalte, se întorc acasă. La Moldova Nouă. De curînd s-au întors și copiii maistrului Gheorghe Tămănaru, prospeți ingineri, și ai familiei Albu, la fel, și nu stau să-i număr pe toți că ne apucă noaptea. Dumneavoastră vreți cîteva exemple, nu ? Noi, aici, asigurăm tot omului, casă și alujbă pe merit. La noi, soțiile nu croșetează. Sînt muncitoare, contabile, gestionare, normatoare, profesoare, cum vă spuneam, peste 2 400 de încadrate în procesul de producție". Ce mai aveți ? „Avem un liceu industrial minier, cu ateliere și internat, construim acum un stadion cu zece mii de locuri, o sală de sport cu bazin de înot, avem un antial cu trei sute de paturi, am construit două creșe, o a treia se ridică acum, uitați-o ! Avem școre. Să nu subestimăm că în curînd vom ajunge la o mie de hectare de vie". Și ce mai aveți ? „Față de altii, mai avem Dunărea. Aici trebuie doar să te naști".

ADI CUSIN ■

Noapte de pomină

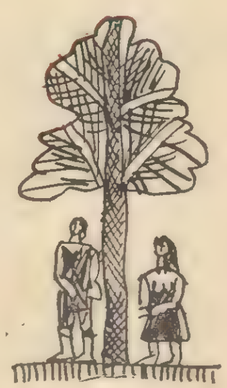

Într-o noapte geroasă de ianuarie
te-ai scăldat în rîu, Melanie.
Ca să te vadă
semințele au rupt pocnind zăpada

și iarba a încoltit uitîndu-se
cu ochi uimiți și cristalini la tine.

Ca să te vadă
rădăcinile copacilor s-au smuls din pămînt
și fructele s-au copt nepăsîndu-le
de frig și întuneric.

Ca să te vadă
puii de vultur au țîșnit din
pîntecul mamelor lor deși
ei urmau să se nască
peste generații și generații.

Ca să te vadă
soarele a apărut printre stelele
acelei nopți de pomină.

GABRIEL CHIFU ■

Lucrarea pe care o reproducem — o tapiserie de 160 m p — este realizată de Șerban Gabrea și Florin Ciubotaru. Expusă pentru cîteva zile pe scena Teatrului Național, lucrarea a putut fi văzută pentru prima oară în întreaga ei destășurare de specialiști și chiar de autorii ei. Opera de patrimoniu de inestimabila valoare, tapiseria — care încununează astfel munca creatorilor din întreg domeniul artelor decorative românești — este una dintre cele mai mari **realizări de acest gen din lume și sigur un monument de referință. Tapiseria se numește „Teatrul".**

Reproducere de V. MINECAN ■

FLACĂRA LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

Medic fiind, regret că trebuie totuși să mă adresez unei redacții. Cum este și normal, noi, medicii, avem ministerul nostru care este dator în fața particului și statului să vegheze la aplicarea neabătută a principiilor vieții sociale din țara noastră. La anii mei, 48, cu studii de medicină complete și cu familie, mă văd lezat în drepturile de om, de medic și de cetățean. Eu m-am adresat de fapt redacției dv. În ziua de 7.02.1979, cu memoriul în care arătam greșita politică de cadre a Direcției sanitare județene Argeș. La 7.03.1979 am primit un răspuns din partea Ministerului Sănătății fără a se verifica la fața locului. Credeam că măcar la solicitarea unei reviste ca FLACĂRA, Ministerul Sănătății va renunța la metoda de a răspunde solicitanților folosind drept surse de informație Direcția sanitară județeană Argeș, pe care o acuzam și o acuz în fața dumneavoastră de abuz, rea voință și mistificare. Răspunsul Ministerului Sănătății, alcătuit de fapt de Direcția sanitară a județului Argeș, conține următoarele falsuri : 1. — Postul meu post din municipiul Pitești nu a fost scos la concursul organizat în primăvara anului 1978. 2. — Nu Consiliul popular al comunei Bradu a solicitat ca eu să rămân medic în comuna Bradu ; dimpotrivă, Consiliul popular comunal nici nu are asemenea atribuții. 3. — Răspunsul Ministerului Sănătății ignoră complet faptul că la concursul amintit eu am obținut o medie care îmi dă dreptul să funcționez în municipiul Pitești. Răspunsul nu se referă la modul cel puțin dubios în care postul din municipiul Pitești deținut de mine în 1972—1977, a fost ocupat de dr. Mastalier Silvia. Întreb public pe această cale cînd anume a susținut ea concursul pentru intrarea în municipiul Pitești ? Sînt convins că Direcția sanitară a județului Argeș a dezinformat cu bună știință conducerea Ministerului Sănătății. La anii mei, cînd nu mă mai pot considera în floarea vîrstei, sînt victima unui abuz de pe urma căruia sufăr eu și familia mea **(Dr. I. Dumitrescu, Pitești).**

■

Vă scriu în numele a sute de oameni din cartierul Cîndeni, zis Dozlini, din orașul Cugir. De ani de zile așteptăm deschiderea unei unități alimentare la noi în cartier, pentru a ne mai ușura problemele pe care le avem cu căratul celor necesare din orașul de jos. Există un teren propice — acum e năpădit de buruieni și gunoaie — am avut promisiuni, prin intermediul ziarului local, că vom avea o alimentară încă din anul 1975. Nu s-a rezolvat însă nimic nici pînă în ziua de astăzi. **(În numele unui grup, semnează Maria Apostu)**

■

În urma absolvirii unei facultăți de chimie am primit repartiție la Întreprinderea „Balanța" Sibiu. M-am încadrat aici la 5 septembrie 1978, împreună cu soția. De la data respectivă și pînă astăzi nu am reușit să avem nici măcar viză de flotant pe buletin, deoarece blocul în care funcționează Căminul de nefamiliști nr. 3 al întreprinderii, dintr-o crasă și ridiculă neglijență, nu a primit nici pînă astăzi un număr, neputînd astfel nici completa contractul de închiriere. Datorită acestei neglijențe, mulți tineri care locuiesc în acest cămin au fost amendați de miliție cu sume între 200—400 lei. **(Nicolae Fugăreanu, Sibiu)**

■

Mă numesc Aurelia Rebegilă, locuiesc în Cugir. Am doi bunici în satul Surduc, comuna Iara, județul Cluj : Vasile Farcaș, 74 ani, și Maria Farcaș, 67 ani. În anul 1978 și-au făcut dosar de pensie, contribuind cu suma de 240 lei fiecare. Le-a sosit într-adevăr decizia de pensionare, începînd cu 1 iulie 1978. Nici pînă în ziua de azi bătrînii mei nu au primit nici pensia stabilită și nici măcar cei 480 lei depuși anterior.

■

Din partea Comitetului comunal de partid Borascu, Gorj :

„În scrisoarea adresată revistei FLACĂRA de către fratii Bitoancă se afirmă că tatăl lor îsi bate soția, mama celor trei frați, și că s-a mutat la numita Toșă Ana, o vecină. Lucrurile se confirmă. S-a luat legătura cu organele de miliție ale comunei, reclamatul **Bitoancă Ion III** a fost amendat, de asemenea concubina sa, iar văzînd că se continuă faptele menționate, Bitoancă Ion III a fost arestat".

■

Vă scrie **Nicolae Vilceanu** din Craiova, cartier Craiovița Nouă, bloc 98, scara 1, ap. 17. La data de 24 mai 1977 am făcut contractarea apartamentului. De la mutarea în apartament, după primele ploi, am avut și am infiltrații de apă prin plafon. Am adus aceasta la cunoștință, personal, și prin cereri de nenumărate ori, conducerii O.C.L.P.P. cu care am făcut contractarea apartamentului, conducerii șantierului nr. 1, care a construit blocul, am fost de nenumărate ori, i-am rugat frumos, și chiar foarte frumos, am fost trimis însă pe șantier să rog muncitorii să-mi facă remedierea ; acestia au promis, tot de atîtea ori, că vin, să stau acasă. Am stat. N-au venit. Au trecut 600 zile. Nu s-a prezentat nimeni.

■

Doresc să publicați o întîmplare menită a ne descreți fruntile, dovedind că... se poate și așa : centurile de siguranță pentru automobiliști s-au defectat curînd după cumpărare, ceea ce nu permitea atîrnarea lor corespunzătoare în timp ce nu erau folosite. Defectul — minor — a fost remediat prin mijloace proprii, la garaj. Am scris totuși producătorului : Întreprinderea mecanică din Brașov, strada Traian Grozăvescu 7, cu gîndul de a evita, pe viitor, astfel de accidente petrecute unor automobiliști mai puțin dotați cu scule necesare. Am fost plăcut surprins primind operativ un colet cu reperul turnat greșit la mașina de injecție (pe care nu-l cerusem nici printr-o aluzie oricît de vagă !), iar corespondența însoțitoare a fost extrem de urbană și binevoitoare ! **(Ing. Igor Leon Trofim, București).**

■

În revista FLACĂRA din 4 ianuarie a.c., Consiliul popular al județului Hunedoara a anunțat că cele semnate în scrisoarea noastră s-au revizuit și s-au remediat. Lucrul este inexact : s-au făcut cîteva lucrări superficiale, de formă, pentru a se repara condensul — acesta se menține ! lucrările de lemnărie au produs numai deranj în casă, nicidecum remediere ; completarea lipsei de faianță s-a făcut în sensul de a cumpăra noi faianța respectivă, urmînd a fi instalată gratuit — dar pe banii cui ? ! ; crăpăturile produse de seism continuă să se accentueze etc. **(Gh. Kos și Pfeifer Irina,** Deva, bd. N. Bălcescu, bloc 22, scara A, ap. 4)

■

În municipiul Tîrgoviște, pe strada 30 Decembrie nr. 70, în imediata apropiere a hotelului turistic „DÎMBOVIȚA", se află de mulți ani un magazin de lactate și panificație unde, pînă nu demult, se putea bea un pahar cu lapte bătut cu cornuri proaspete, sana, chefir etc., după cum sună și invitația din vitrină „Servim la pahar lapte". De la o vreme încoace, obiceiul s-a schimbat, a rămas numai invitația, vînzătoarea motivînd că „nu se mai bea lapte la pahar, nu mai avem pahare, le-au furat clienții !" Astfel că cei care vor să bea lapte, sana etc., trebuie să-și aducă pahare de acasă. Oare ? **(T. Nicolae,** București)

■

Începînd cu data de 3 octombrie 1976 am formulat la Direcția județeană P.T.Tc. Hunedoara-Deva o cerere prin care am solicitat înființarea unei centrale telefonice de oficiu în satul Aurel Vlaicu din județul Hunedoara. Am achitat și cîte 800 lei. Total 24 600 lei. Abia cu scrisoarea nr. 53/2289/8 II 1979 ni se comunică faptul că „în conformitate cu instrucțiunile în vigoare, instalări de centrale telefonice de oficiu se pot executa numai în localități reședinte de comună" și că „taxa de instalare se va restitui prin mandat poștal". De ce a trebuit să așteptăm trei ani pentru un asemenea răspuns ? Ce s-a întîmplat cu banii noștri în acest timp ? **(Scrisoarea este semnată de un număr de peste 30 de cetățeni)**

■

Mă numesc Ion Negrescu, locuiesc în București. Cartierul Berceni nu mai este de mult un cartier, ci un veritabil oraș, socotind toată amploarea lui. Cred că s-ar putea amenaja aici — asta este spre interesul nostru, firește, dar și spre studiul celor în drept, lucrători ai Consiliului popular al sectorului 4 — un magazin care să se ocupe cu vînzarea apelor minerale. Sau o secție la unul dintre magazinele în funcțiune, care să desfacă ape minerale, atît de masă cît și de cură, de care noi, vîrstnicii, avem atîta nevoie.

■

Mă numesc Costică Rilea, domiciliez în Focșani, bd. București nr. 27, bloc L 1, scara 1, ap. 18, Cartierul Sud. Mă adresez redacției revistei dumneavoastră în numele tuturor locatarilor acestui bloc care, dat în funcțiune în 1977, nici pînă la ora actuală nu are lift. Blocul este singurul din cartier care are 10 etaje ; în luna februarie a.c., o echipă de instalatori a venit, a văzut, a plecat. Eu stau la etajul 6, dar văd femei bătrîne, copii, gravide, bătrîni ș.a., urcînd scările cu greu.

■

Locuiesc în Rîmnicu Vîlcea, strada Dacia, bloc 5, scara A, ap. 12, și vreau să vă sesizez o problemă care după părerea mea — datorită președintelui și administratorului de bloc — încalcă dispozițiunile Decretului 620, republicat în anul 1977, cu privire la rațională utilizare a energiei. În seara zilei de 20 ianuarie a.c., automatul de pe scară a fost desființat, urmînd ca noi să trecem la iluminarea cu becuri pe fiecare nivel — sînt acum circa 110 becuri care ard toată noaptea, parte din ele pînă ziua la orele 8 ! **(Gh. Curechian,** Rm. Vîlcea)

■

La Tîrgu Mureș, cum ieși din centru spre Liceul „Papiu Ilarian", pe partea stîngă, în fața zidului cetății, se află statuia marelui nostru poet Mihai Eminescu. Lăsînd deoparte faptul că asemănarea lucrării cu cunoscutul și tulburătorul chip al poetului, pe care îl știm din fotografii, este discutabilă, consider că amplasarea statuii — în fața unui zid ! ? — este cu totul nenimerită. În mod firesc ar trebui ca aceasta să se afle într-o piață sau în curtea unei școli măcar. **(Romulus Todoi,** Săcalu de Pădure, Mureș)

■

Din partea Inspectoratului școlar al județului Prahova :

Referitor la articolul „PEDAGOGIE VECHE ÎNTR-O ȘCOALĂ NOUĂ" apărut în revista FLACĂRA din 1 martie a.c. : aspectele critice se confirmă, baza materială nu este folosită în mod corespunzător, au fost cazuri cînd s-a folosit bătaia. Față de cele constatate, situația s-a analizat într-o ședință de partid deschisă. Directorul adjunct **Gh. Mezelea** și educatorii Dorina Rotea și Ion Damian au fost sancționați cu „avertisment".

■

Mă numesc **Remus Lazăr** și locuiesc în orașul Codlea, cartierul „Colorom". Există aici o patiserie „Bilea", pe strada Grădinarilor nr. 1, profilată pe vînzare de bere pentru domiciliu, țigări și cîteva produse de patiserie. Ne-ar fi de un mare ajutor dacă s-ar introduce la această unitate program de la ora 6 sau 6,30 și ar fi aprovizionată dimineața cu produse lactate și de brutărie — ea este amplasată foarte bine, în calea multor muncitori care se îndreaptă spre două mari uzine ale orașului.

■

Din partea Procuraturii Republicii Socialiste România :

„Referitor la scrisoarea adresată revistei FLACĂRA de către **Raduca Gheorghe** din satul Otești, comuna Cungrea, județul Olt — împotriva tergiversării cercetărilor efectuate de organele de miliție ale municipiului Pitești în cauza privind infracțiunea de viol a cărei victimă a fost fiica sa, E. M. — vă comunicăm că prin rechizitoriul din 16.11.1979 al Procuraturii locale Pitești s-a dispus trimiterea în judecată în stare de arest a inculpaților C. ENICĂ, I. NIȚĂ, D. IORDAN și T. RISTEA, pentru tentativă de viol, cauza fiind pe rol la Judecătoria Pitești".

■

Doresc să mă adresez revistei FLACĂRA așa cum au făcut o parte mulți pacienți ai **doctorului M. Dănilă,** printre care mă număr și eu. Un îndemn în plus de a vă scrie aceste rînduri a fost acela că redacția revistei dumneavoastră a publicat cîteva articole în legătură cu tratamentul binefăcător al acestui medic, efectul fiind acela că astăzi dr. Dănilă este asaltat de sute de pacienți din diferite colțuri ale țării. Sînt **GHEORGHE PETRE,** profesor universitar în București, locuiesc în bd. Cantemir nr. 3, sectorul 5, și sufăr de un adenom de prostată ; medicii mi-au recomandat încă din 1976 să mă operez cît mai urgent. În urma unui tratament la dr. Dănilă, care a durat 8 luni de zile, la un nou control medical medicii chirurgi mi-au spus că operația nu mai este imperios necesară. După acest tratament starea mea este foarte bună, pot să-mi desfășor activitatea în mod normal. Îi mulțumesc acestui om.

■

Sîntem un **GRUP de locuitori din cartierul Anatole France, Cluj-Napoca.** În spațiul prevăzut în planul inițial drept loc de joacă pentru copii, se amenajează parcări și drumuri de acces pentru autoturisme, ceea ce provoacă incidente între locatari. Copiii celor 280 de familii ce locuiesc aici nu au unde să se joace. Credem că e inuman să iubim mai mult autoturismele decît copiii noștri. Vă rugăm să ne sprijiniți în această problemă, întrucît la repetatele noastre memorii către Consiliul popular al județului nu am primit nici un răspuns. **(Scrisoarea vizează blocurile A.5, A.6, A.7. din Aleea Muscel nr. 3, 5 și 7 și este semnată de un număr de 29 de cetățeni)**

■

În legătură cu serialul publicat în revistă despre **VASILE ADAMESCU,** vă rog să publicați următoarele : am citit cu deosebit interes și firească emoție, cu dragoste, aceste articole. M-a impresionat mult ambiția acestui tînăr orb și surd. Îi doresc din suflet putere de muncă, să-și recapete vederea și auzul, îi doresc fericire și să se bucure de viață! **(Lavinia Smultea,** elevă, Caransebeș, strada Scînteii nr. 36)

■

Sînt un străvechi cititor al revistei FLACĂRA și știu că dumneavoastră popularizați cu dragoste eminenți oameni care ajută oamenii. Sînt om și eu în vîrstă de 80 de ani ; vederile mă lăsaseră într-un timp în întuneric. N-am văzut multă vreme nici degetele de la mîini, dar doctorul **ALEXANDRU RĂDULESCU** de la Spitalul nr. 1 Botoșani, cu stăruință și bunătate m-a readus la lumină și astăzi văd, citesc și scriu fără ochelari. **(Ion Groza** din Ghireni Cotușca, județul Botoșani)

■

Sînt un abonat al revistei FLACĂRA prin întreprindere, Uzina de tractoare, sectorul T. 48 CTC, și mă numesc **Dumitru Neagu** — strada 9 Mai nr. 14, bloc 7, scara B, ap. 4, Brașov. De la bun început vă spun că sînt nemulțumit. De la începutul anului și pînă în prezent nu am reușit să citesc decît trei numere, restul neprimindu-le. Am sesizat pe cei în drept, dar răspunsul a fost o dată că s-au primit numere puține, apoi că nu s-au primit deloc. Asta, cu atît mai mult cu cît sînt articolele ce au continuare în mai multe numere, iar eu rămîn numai cu începutul sau mijlocul acestora.

■

Prezentîndu-mă la un atelier pentru efectuarea reviziei tehnice pe anul 1979, aceasta mi-a fost refuzată pe motiv că la autoturism nu am montate centuri de siguranță. Am întrebat cine a dispus aceasta și mi s-a răspuns că miliția a dat dispoziții foarte drastice în această privință. Sînt uimit să constat că se pot da dispoziții de către diferite organe, iar noi trebuie să ne supunem lor, ca și cînd legi nu ar mai exista — prevederile Decretului 328/1966, de pildă, care statornicește felul și condițiile de circulație pe drumurile publice. **(Constantin Mingiță,** strada Crinului 26, sector 8, București)

■

Consiliul popular al comunei Broșteni, Suceava : Tovarășei Donise Elena din Broșteni, absolventă a 8 clase generale și care lucra ca gestionară la un chioșc al Administrației Loto Pronosport și care, mai nou, lucrează ca forfetar cu remiză, i s-a propus un post la secția de îmbuteliere a apelor minerale de la Șaru Dornei. L-a refuzat. Solicitată să lucreze ca gestionară la o cooperativă din Broșteni a refuzat și acest post, nedorind o gestiune mare. Tovarășa va fi încadrată ca îngrijitoare la Creșa de copii Broșteni ce va fi dată curînd în folosință.

■

Mă numesc Ioan Onețiu și sînt din Sighișoara. În municipiul nostru, în cartierul muncitoresc ce cuprinde străzile Mihai Viteazul, Plopilor și Dumbravei locuiesc circa 18 000 de locuitori. Am sugera construirea unui cinematograf iar la stația de autobuz „Stadion" să fie amplasat un adăpost pentru muncitorii care pleacă și vin la lucru.

■

Revin din nou la dv. pentru o problemă care, din neferirea pentru noi, a rămas nerezolvată. Locuiesc pe strada Maior Sonțu nr. 6 și nu este vorba numai de cetățenii de pe această stradă, ci și de pe cele învecinate, care de ani de zile suportă cu răbdare toate promisiunile făcute în legătură cu o stație de asfalt care odată cu sosirea primăverii începe să ne pună sănătatea la încercare, producînd un fum amestecat cu zgură ce se depune peste tot. Ca răspuns la prima mea scrisoare s-a organizat o ședință la care eu nu am putut participa, cu toate că tovarășii de acolo au fost curioși să afle „cine a avut îndrăzneala" să scrie la FLACĂRA ; drept măsură concretă, s-a pus un filtru care pînă la urmă s-a desființat, fiind ineficace. **(Dorina Vlău,** Mangalia)

■

Mă numesc Ana Bălcoianu, sînt operator radioficare de peste 24 ani la Oficiul PTTR Mizil. La ora 24, după ce operez emisiunea, îmi este foarte greu să merg acasă, datorită faptului că întreg iluminatul public este oprit. Ca om al muncii, de bună-credință, știind la economiile indispensabile țării noastre, înțeleg faptul că IRE Mizil a redus consumul de curent cîte două ore pe noapte, atîta doar că a făcut-o între 24—02, nesocotind faptul că la orele 24 ies oamenii din schimburi. Cred că cel mai potrivit ar fi, pentru noi toți, oprirea curentului între 1—3 noaptea.

■

În ziua de 10.III a.c, fiind în drum spre Constanța, am văzut la silozul din stația CFR „Dragoș Vodă" foarte mari cantități de porumb pe știuleți vărsate sub cerul liber, supuse degradării și intemperiilor. Cum acest porumb a fost strîns cu mari cheltuieli, socotesc că este necesar a li se atrage atenția celor în cauză. **(Constantin Predescu,** București)

■

Sîntem colectivul de oameni ai muncii de la Fabrica de produse lactate Craiova și în legătură cu nota apărută la această pagină în nr. 4 1979 precizăm : Sortimentul de lapte bătut cu 4 la sută grăsime a fost propus spre fabricație de Întreprinderea de industrializare a laptelui București, fiind prezentat și testat la cel de-al IX-lea Tîrg de mostre din august anul trecut, unde a fost apreciat de consumatori și specialiști. Tovarășul Gr. Mălăescu susține că sortimentul nu a fost cerut de nimeni, ceea ce nu este adevărat. Prin publicarea scrisorii dînsului s-a creat o stare de confuzie în masa consumatorilor, discreditarea produsului provocînd o scădere a cererii de consum în cazul nostru cu 12 la sută. Solicităm publicarea acestor rînduri pentru ca oamenii să-și reconsidere opinia în legătură cu produsul.

■

Mă numesc **Mircea Hotăran** și domiciliez pe strada Eugen Potter nr. 37 din Arad, pînă acum cîțiva ani una dintre cele mai frumoase străzi ale municipiului. De circa patru ani de zile însă strada se transformă treptat în maidan, s-au scos arbuștii, s-au distrus răzoarele cu flori, s-au săpat șanțuri, s-au acoperit și s-au săpat din nou.

● „FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.

O zi în care niște lucruri devin clare

În ancheta **„Vă rugăm frumos, tovarășe Curelaru, să respectați legea"** (anchetă realizată cu sprijinul Procuraturii județene Suceava) publicată la 16 noiembrie 1978 atrăgeam atenția asupra unui caz flagrant de nedreptate și ceream luarea măsurilor necesare înlăturării acesteia. Rezumat : în iunie 1977, gestionara Bîrsan Georgeta este scoasă samavolnic din serviciu. Era gestionara bîrtului din Oniceni, o gestionară bună, cu școală, cu gradații morale și materiale indiscutabile. Tovarășii Iordache Curelaru, pe atunci președintele cooperativei de consum din comună, Vasile Murariu, pe atunci contabil șef al unității, sprijiniți serios și competent de tovarășul Scutaru, pe atunci primarul localității, au făcut acest mișmaș pentru ca la bîrt — considerat loc bun de retunjire ilicită a veniturilor — să fie numit omul dinșilor, un anume Stan Florea, pînă atunci operator la cinematograf și slujbaș de asemenea la centrul de sifoane. Cînd gestionara nedreptățită a acționat în judecată, conducerea de pe atunci a comunei a reintegrat-o, dar nu la fostul loc de muncă, ci la altul. Acoperirea lor : „Am promovat-o". Corect, instanța de judecată îi dă dreptate Georgetei Bîrsan dar — curios — hotărăște să fie numită acolo unde de fapt ea se afla ca urmare a abuzului comis. Deci, nu la bîrtul din Oniceni unde lucrase fără greșeală și fără pată. Demersurile femeii de a fi reintegrată la locul firesc de muncă sînt privite chioriș și lucrurile curg așa. În urma anchetei publicate, în care atrăgeam serios atenția că Stan Florea nu prezintă garanții pentru postul de gestionar, că nu este calificat, că dintr-o asemenea măsură abuzivă vor decurge numai pagube și neînțelegeri, se iau și măsuri. Primarul, președintele cooperativei de consum, contabilul șef sînt scoși din muncă. Nu vom înțelege însă raționea măsurii numirii fostului primar ca președinte al cooperativei de consum din Forăști — fusese doar implicat în abuzul despre care scriem. Salutăm totuși măsurile luate dar nedumerirea noastră este totală la auzul veștii că Stan Florea a rămas gestionar la bîrtul din Oniceni iar Georgeta Bîrsan la un loc de muncă ce i-a fost fixat cu forța. Nu s-a rezolvat adică esența, nu s-a dat dreptate unui om al muncii devenit țintă bătăi de joc a unor tovarăși care nu fac din respectarea legii un cult. Să citățm din finalul anchetei publicate în 16 noiembrie 1978 : **„...Credem că în acest caz, singular prin puterea și stabilitatea abuzului, nu trebuie umblat cu jumătăți de măsură ci cu măsura întreagă. Reintegrarea Georgetei Bîrsan la bîrtul din Oniceni, a lui Stan Florea la fostul loc de muncă și tragerea la răspundere pe toate căile a lui Iordache Curelaru..."**

La 4 luni și jumătate de la efectuarea unei anchete de presă cu sprijinul procuraturii județene nu se primește nici un răspuns, ceea ce contravine Legii privind rezolvarea cererilor și sesizărilor oamenilor muncii. Nu se rezolvă situația, deși tovarășii din conducerea U.J.C.C. Suceava știu și afirmă cu mîndrie locală că „tovarășa Bîrsan este excepțional pregătită".

Vom cita acum în întregime un act, sperăm, convingător pentru toată lumea : **„Notă de constatare încheiată astăzi 23.III.1979. Subsemnații Sofronie Teodora, vicepreședinte cu probleme comerciale, Popescu Octavian, șef birou C.F.I. și Bălănică Toader, șef compartiment alimentație publică, din cadrul U.J.C.C. Suceava, conform verificărilor tematice a unităților de a.p. am verificat activitatea bîrtului Oniceni din cadrul coop. de consum Forăști și am constatat următoarele :**

— unitatea este murdar întreținută, pavimentul și geamurile nespălate, pereții afumați ; la bar pahare murdare, pietrificate ; în bucătărie murdărie, fără dotare corespunzătoare la veselă, tacîmuri, cești cafea etc.

— nu este afișat sortimentul obligatoriu conform O.M.C.I. 150/1978 și nici nu s-au găsit la vînzare produsele specificate.

— a fost găsit la vînzare produsul gogoși în care nu erau incluse materii prime conform rețetei ca lapte, ouă, drojdie comprimată, zahăr vanilat, zahăr pudră, fapt ce a făcut ca gramajul acestora să nu corespundă.

Cîntărindu-se în fața comisiei și a gestionarului Stan Florea un număr de 25 de gogoși (întreg stocul) s-a găsit o lipsă la gramaj de 620 grame, respectiv 6 gogoși, care dealtfel a fost recunoscută în scris și de gestionarul Stan Florea.

— s-a găsit în stoc o ciorbă făcută cu conservă pește și măsline după o rețetă proprie neaprobată de conducerea cooperativei ; dealtfel nici celelalte rețete și calculații nu sînt vizate de sectorul financiar contabil al cooperativei.

— a fost găsită după tejghea vînzînd produse alimentare și băuturi soția gestionarului care nu are calitatea de încadrat, fapt motivat de gestionar că nu are încredere în lucrătorul de la bucătărie să-i lase singur în unitate. Față de această situație a fost luată măsura de sancționare cu amendă, conform O.M.C.I. 22/1974 pct. 2 alineatul „c" (pentru expunerea și punerea în vînzare a mărfurilor care nu întrunesc condiții de calitate).

Din verificarea făcută și declarațiile lucrătorilor rezultă că nu se înțeleg, refuză să colaboreze unul cu altul, nu au încredere. Din aceste motive sarcinile privind producția proprie nu se realizează. Gestionarul înțelege că atribuțiunile lui de serviciu constau în realizarea planului la desfacere băuturi. Muncitoarea de la bucătărie face gogoși și numai o singură ciorbă ceea ce a făcut să realizeze circa 1 000 de lei pe lună la producția proprie, încasînd o retribuție corespunzătoare pentru întreg planul de desfacere a unității. Lucrătorul gestionar Stan Florea refuză să desfacă producția de bucătărie la consumatori, aceasta făcîndu-se de către Stan Profira.

Față de cele constatate, ținînd cont că bîrtul Oniceni se află pe trasee turistice, propunem ca biroul executiv al cooperativei de consum Forăști să ia măsuri de înlocuire din funcție a lucrătorului gestionar Stan Florea și a lucrătorului necalificat Stan Profira (Stan Florea are studii 7 clase elementare — înainte a lucrat ca operator la cinematograf și apoi la secția de îmbuteliat sifoane. Stan Profira are 4 clase și nici o calificare).

Anexăm procesul verbal de control, procesul verbal de verificare a produsului gogoși și notele explicative ale lucrătorilor. Controlul s-a efectuat în prezența contabilului șef al cooperativei, Țăranu Mihai, și a șefului de magazin Pungă Mihai, președintele fiind plecat ! s-a adus la cunoștință la terminarea controlului cînd s-a înapoiat".

Iată deci că lucrurile au devenit măcar acum clare. Conducerea U.J.C.C. Suceava (de menționat că tovarășul președinte Bosînceanu a sprijinit într-o primă perioadă demersurile gestionarei Bîrsan Georgeta ca apoi să se resemneze) are datoria să facă următoarele lucruri :

— să fie consecventă cu ea însăși, să aplice adică propriile-i măsuri.

— să reîntegreze de urgență la bîrtul din Oniceni pe Bîrsan Georgeta și pentru că acesta este adevăratul ei loc de muncă, și pentru că este calificată, și pentru că este pricepută, cinstită, corectă.

— să răspundă în termenul legal organului de presă.

— să sesizeze de urgență procuratura în legătură cu furturile de la bîrt.

E. SAVU ■

Da, Turnul Babel există! Adresa lui: str. Dr. Felix 53

Asistam la adunarea generală a locatarilor dintr-un bloc mititel de pe str. Dr. Felix cu numai 2 etaje și 22 chiriași principali, dintre care prezenți 17 sau numai 16, prea bine nu se știa. „Nerușinare, hoție, huliganism, sabotaj" — fiecare plesnea cu vorbe în stînga și-n dreapta, vorbind cîte 3—4 sau chiar mai mulți deodată. Pentru ce ? Ei bine, nu e ușor de priceput, cînd fiecare spune altceva, contrazicîndu-i pe toți, uneori chiar pe sine însuși.

Din incredibila gîlceavă la care am asistat, 6 ceasuri, duminică 18 martie, în str. Dr. Felix 53, nu se poate desprinde un tablou cît de cît clar al conflictului tragicomic existent aici de vreo cîțiva ani. Cineva ar fi trebuit de mult să pună piciorul în prag. Cineva, adică ICRAL Pajura și Consiliul popular al sectorului 8. Cum au acționat reprezentanții celor două instituții se poate imagina văzînd unde s-a ajuns. De asemenea, am văzut cum a condus adunarea generală Dumitru Taifas, din partea Consiliului popular sector 8. Izbind cu scaunul de podea, strigînd mai tare decît toți, ne-a amintit de vremuri la care nu ne gîndim cu plăcere. Spre sfîrșit, a devenit blînd și grăbit să termine ședința oricum, numai s-o termine și după el, potopul !

Fi-va oare pace, de acum înainte, în Dr. Felix 53 ?

După cele ce am văzut și auzit, ne temem că nu. În noul comitet tensiunile sînt maxime chiar de la început și nu-l vedem pe tovarășul Taifas stingîndu-le cu amenințări și vorbe goale. Cu totul altfel se poate aplana conflictul.

★

Întîmplarea a făcut ca a doua zi, pe urmele unei sesizări, să dăm peste o altă situație conflictuală, de astă dată însă într-un bloc din cele mari, pe str. Xenopol nr. 3. Alcătuită din două corpuri lipite dar distincte, fiecare cu intrarea și scara lui, clădirea datează de aproape o jumătate de veac și, printr-o bizară fantezie, cele 2 scări au fost denumite nu A și B, ci viceversa, adică B și A, iar apartamentele au fost numerotate începînd cu 1 și 2 la parterul scării B, apoi 3, 4 și 5 la parter A, și tot așa, în zigzag, pînă la etajul VIII.

Bine, veți zice, și ce-i cu asta ? N-ar fi nimic, poate, dacă în blocul cu pricina nu ar locui și o familie cu mari disponibilități revendicative, ca să zicem așa și nu altfel. Iulius Chițu și soția sa, proprietari ai apartamentului 11 (fost 10) de pe scara A (fostă B), s-au războit ani de zile prin tribunale cu Asociația locatarilor și cu ICRAL Herăstrău pentru o cameră de la subsol (nici 6 mp) și au pierdut procesul. Argumentația sofisticată le-a fost dată peste cap de crudul adevăr : respectiva, hai să-i zicem, cameră nici măcar nu figurează în actul de vînzare-cumpărare autentificat la fostul Tribunal de Ilfov în anul 1944. Soții Chițu au pornit apoi un alt război al reclamațiilor, audiențelor, anchetelor și paraanchetelor, avînd drept țel reintronarea „numerotării originale", față de care ei nutresc, ne-a făcut impresia, o adorație aproape mistică. În splendidul apartament de 4 camere și dependințe cu tot confortul posibil, ei ar putea depăna în tihnă tot zile bune.

Nu-i mai puțin adevărat, pe de altă parte, că disponibilitățile revendicative de care pomeneam mai sus și-au aflat o sursă de alimentare în faptul că actuala numerotare a blocului din Xenopol 3 nu a fost niciodată statuată formal și îndeajuns de precis, astfel ca orice cale spre conflict să fie tăiată. Mai mult, cîteva dintre răspunsurile date de foruri edilitare conțin contraziceri ce pot da naștere la interpretări de natură să ducă la escaladarea conflictului, oricît ar fi el în realitate de lipsit de obiect. O adresă din 1975 (nr. 40064—40073) vorbește despre transformări constructive datînd din anul 1950 „efectuate de IAL și ICR — de asemeni și schimbarea nomenclaturii scărilor cît și a apartamentelor". În anul următor, Oficiul juridic al DGDAL „consideră justă cererea de a se reveni la vechea numerotare". După numai cîteva luni, adresa 877/28.12.76 a Biroului fond locativ DGDAL se opune categoric revenirii și arată că modificările de numerotare „s-au produs înainte de naționalizare, neputîndu-se stabili cine și cînd le-a efectuat". La fel sună (se pare că de fapt așa stau lucrurile) răspunsurile date succesiv de către ICRAL Herăstrău, ultimul fiind nr. 40059/12.3.79.

Să sperăm că va fi cu adevărat ultimul !

F. MIRCEA ■

● POȘTA REDACȚIEI

SOCIAL

● **Studenții anului II Facultatea de agronomie, Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu"** : Mai trimiteți poezii, să ne dăm seama ● **Arinoiu Gh. Ion** — Cîmpulung Muscel : Trimiteți un memoriu detaliat ● **Olteanu Sorin** — Iași : Trimiteți materialul de care ne scrieți ● **Prunea Dumitru** — Timișoara : V-ați simțit bine la băi la Buziaș și, ziceți, ne trimiteți o schiță literară. Schița e de fapt un articol pe care nu-l publicăm deoarece nu întrunește condițiile necesare ● **Șerban Octavia** — Ulmeni (Ilfov) : Puteți să-i scrieți lui Vasile Adamescu, eroul serialului din revistă, pe adresa noastră ● **Șerban Maria** — Sibiu ; Flacăra nu continuă polemica începută în alte locuri. Nu-i normal ? ● **Ilie Luca** — Văleni de Munte : Pentru a afla ce trebuie să faceți în legătură cu o stabilire în București trebuie să vă adresați consiliului popular al municipiului ● **Belciug Veronica** — Chiș-Napoca, **Mirită Petre** — Tîrgoviște, **Bordeianu C-tin** — Munteni (Galați) și alții : Scrisorile adresate redactorului șef al revistei, poetul Adrian Păunescu, ajung chiar la dînsul. Zilnic între orele 10—13 puteți să vă adresați secției scrisori, anchete cetățenești a revistei.

EUGEN SECELEANU ■

ADMINISTRATIV

● **Sorin Istrate** — Bacău, **Ana Mirică** — București s.a. : Conform dispozițiilor în vigoare, pensionarii de gradul III de invaliditate, începînd cu 1 ianuarie 1978, pentru a primi pensia cuvenită, trebuie să presteze 4 ore muncă retribuită ● **Sora Constantin** — Urziceni : De medicamente gratuite beneficiază cei cu o pensie de pînă la 350 lei lunar ● **Liliana Maria-Ionescu** — Satu Mare : În învățămîntul primar și gimnazial pot primi bursă elevii care se încadrează în una din situațiile următoare : a) nu sînt cuprinși în casele de copii deși îndeplinesc condițiile de a fi primiți (orfani de ambii părinți, părăsiți, sau ai părinților decăzuți din drepturile părintești) ; b) neavînd școală în localitate (sat, cătun) sau trebuind să parcurgă distanțe mai mari de 5 km dus-întors, sînt școlarizați în unități de învățămînt din alte localități și locuiesc în internate sau la gazde ; c) provin din mediu T.B.C. sau familii care nu pot asigura o educație corespunzătoare (pe baza anchetei sociale) și locuiesc în internate sau la gazde

MARGA NEDELEA ■

ÎNVĂȚĂMÎNT

● **Nicoleta Bizu** — Cluj-Napoca : Într-adevăr, a apărut un „ATLAS DE ANATOMIE", deci volumul care vă interesează, la Editura didactică și pedagogică, acum circa doi ani ; dacă nu îl găsiți în librăriile orașului, încercați la Librăria „Cartea prin poștă" din București ● **Livia E. Rodocea** — Sibiu : Ne întrebați dacă fiul dumneavoastră, care a fost încorporat la data de 1 octombrie 1978 pentru satisfacerea stagiului militar, are dreptul să se prezinte la examenul de admitere în învățămîntul superior în sesiunea din iulie 1979 ; interesîndu-ne la rîndul nostru la M.E.I., în acest sens, ni s-a răspuns negativ ● **Puiu Dumitru** — Craiova : Conform regulamentelor în vigoare, posturile din învățămînt se ocupă, la oraș, prin concurs, iar în comune prin transfer.

HORIA PĂTRAȘCU ■

JURIDIC

● **I. Bîrsan** — București : Aveți dreptul să renunțați la avantajele grațierii și să cereți continuarea procesului ● **Leon Savin** — București : Din fotografiile nu putem constata data cînd a fost executată și nu constituie probă ● **Gheorghiu Nicolae** — Caracal : Decizia de evacuare riu știrbește dreptul dv. de moștenitor ● **Sabo Victor** — Maramureș : Nu rezolvați nimic refuzînd să mergeți la dezbateri ● **Chiru Dumitru** — București : Un act de donație atacat în justiție nu presupune anularea lui automată ● **Dănilă Vasile** — București : Adresați-vă executorului judecătoresc din sectorul unde locuește (lucrează) proprietarul ● **Buteanu Ioan** — Maramureș : Numai instanța poate cere avizarea certificatelor medicale, așa cum o doriți ● **Vasile Vladimir** — Brăila : Proba cu martori nu anulează documentul oficial ● **Ștefan Staicu** — Brăila : Deocamdată, cazul dv. este tot de competența instanței ● **Ileana Voiculă** — Caransebeș : Răspunderea conducerii este angajată dacă desfacerea contractului de muncă a fost consecința ușurinței sau un abuz din partea ei ● **Nicolae Ștefănescu** — Arad : Răspunsul nostru nu poate fi folosit ca act justificativ. Aveți dreptul să vă construiți un nou apartament numai după ce ați cerut ieșire din indiviziune ● **Ion Birchiș** — Craiova : I.C.V.L. are nu numai dreptul, ci și obligația de a vă ajuta să procedați la constituirea asociației de locatari ● **Petre Dragostin** — Ialomița : Avocatul nu poate fi chemat ca martor în procesul dv. ● **E. Ionescu** — Ploiești : Informațiile respective, însoțite de nume de martori, trimiteți-le procuraturii locale.

NICOLAE CRISTACHE ■

● Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—13.

NIKOLAUS BERWANGER

aprilie

soarele
s-a furișat
după nori negri și grei
de parcă și-a tras
în fața ochilor
o cortină de plumb
adormind
mistuit de spaime
ulițele toate
sînt neumblate
ca inimile
unor oameni
duliii
smucesc de lanțuri
și mușcă aerul

vîntul de gheață
șuieră turbat
biciuindu-mi chipul
întunecat
pe capul meu înfierbîntat
boabe de grindină
cît boabe de cireș
au pornit
o polcă nebună
și eu simt
cum soarele
se va ivi
cu un surîs
cald și senin

În românește de Anton Pâlfi

NICOLAE DAN FRUNTELATĂ

Septembrie care ne-a fost promis

Septembrie care ne-a fost promis
Un vis încremenit pe crengi de măr
Uitate-n înflorire și ele, cum un joc
Prea dureros și trist, cu crengi
de măr
Stau în lumină și iubiri, și veri
Și tot ce a părut un adevăr
Atunci la început, cînd miresmat
Pămîntul nostru
s-oglindea-ntr-un măr

De ce ai ochii-atît de-nnegurați
Știu, iar e ger, ca un cuțit prin vis
Coclind în apa florilor de măr ?
Știu prea tîrziu, că nu e, nu va fi

Septembrie care ne-a fost promis.

HORIA ROȘCA — Natură statică în atelier

Profesiune de credință

Munca mea — limpezire și act de libertate

Pentru mine, munca e limpezire și act de libertate. A scrie înseamnă a privi cu ochii singelui în credința zilei și în lacrima nopții. Chinul și descurajarea stau sub coatele mele, pe masa de lucru — pedeapsa primu sau nemurirea amestecului de lună în spicul copt — și cînd izbutesc să le înfring, să le schimb în bucuria cuvîntului încărcat cu presimțirea unei suiri în cîntec simt că peste răni se așterne roua, sufletul scoate capul din jug, blestemul de a mă apleca mereu peste pagina albă ia chipul norocului. Nu mă pot uita la lume cu ceafa, fie și numai pentru faptul că unora le-ar veni chef să mă înhațe de ea și să mă arunce din drum. Viața trebuie privită și înțeleasă ca un izvor țîșnind dintr-un butuc de vie, dintr-un vis — fericiți cei ce dorm într-o vioară la care s-a cîntat numai pentru mireasă ! — iar cînd e cazul, din patul pustii unui dușman. Mă dau în leagăn, cu toate corzile împodobite cu flori, cînd mă răsfață și-i zic, cînd mă umple de durere și-mi stîlcește clipele : dă-mi de trei lei fulger, ca să-mi aprind țigara.

Scriu cu suferința curgîndu-mi de pe frunte pe mîini, plin de nădejdea că pot ajuta oamenii să petreacă un ceas din noapte auzind cum ploile de aprilie așternpovești de dragoste în trandafirii ce se vor deschide roșii sub geam sau să se întristeze ca iarba, spre toamnă, pentru o privighetoare pierdută.

Mă amestec, clocotind de furie, în toate întîmplările scornite ca să facă să triumfe umilința. Căci scriitorul adevărat trebuie să lupte pentru înfrîngerea mizeriei și biruința risului. Altminteri nu merită să țină creionul în mînă.

FĂNUȘ NEAGU ■

Între prejudecată și inițiativă

Duminica trecută și lunea trecută, adică pe 25 și pe 26 martie, în avantajul culturii, s-a spart gheața a două prejudecăți, punîndu-se temeliile a două inițiative. Prima aparține provinciei și, de ea, beneficiază Capitala. A doua aparține Capitalei și, de ea, beneficiază — deocamdată și privilegiat — una dintre provinciile Bucureștiului : Drumul Taberei. Să le respectăm, cu cîte-o vorbă, pe fiecare-n parte !

Prima prejudecată era că doar localitățile provinciei sînt atinse de aripa fericirii cînd formații de artă din București se deplasează acolo. Sigur, prejudecata a fost zdruncinată mai de mult și în cursul timpului, pe măsură ce creatori de artă din provincie tot veneau la București și dovedeau, fiecare în felul său, că sînt și-nafară, creatori de mare artă. Cu Prezențe băcăuane în Capitală, însă se creează un precedent de unitate și de forță. Pentru că iată, băcăuanii și-au trimis — în frunte chiar cu Aurel Ilie Calimandric, președintele Comitetului județean de cultură și educație socialistă — și-au trimis timp de șase zile, și orchestra lor simfonică (se știe, bine condusă de Ovidiu Bălan) ; și colectivul Teatrului dramatic Bacovia (cu un set de trei spectacole) ; și o expoziție de artă plastică alcătuită din lucrări ale membrilor Filialei Bacău a U.A.P. (13 semnături, începînd cu acelea ale lui Ilie Boca, Ciosu Constantin, Crăiță Mîndră-Vasile) ; și o expoziție de artă naivă a artiștilor amatori ; și un bun pachet de 14 filme, create de 5 cinecluburi din Bacău, municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej și Comănești. O săptămînă de artă băcăuană concret-multilaterală, de valoare, și de îndrăzneală a competiției. Oamenii de artă din județul Bacău, dincolo de darul de frumos pe care li l-au adus chiar acasă bucureștenilor, propun o formulă de schimb de experiență, de mobilitate organizatorică, de circulație a valorilor. O aplaudăm, spunem „bis", și-am fi bucuroși să consemnăm că și alte județe s-au luat după Bacău.

A doua prejudecată era că pictorii naivi din București, deci din acest mediu ultra urban, nu pot concura cu aceia din mediul neoaș-rural. Încît, paradoxal, și în pofida eforturilor unor oameni care n-aveau această prejudecată (în frunte cu criticul de artă Alexandra Titu, care numai dumneaei știe la cîte uși a bătut), pînă luni seara, exact la ora 19, n-a avut loc, în București, nici un vernisaj de expoziție exclusivă a artiștilor naivi din București. Ea, însă, s-a realizat, simplu, firesc și prompt, în clipa în care doctorul bolnav de pictură Ion Alexandru Brănchiș și-a asumat sarcina și bucuria aceasta. Așa se face că, pînă la 25 aprilie, pereții Policlinicii din Drumul Taberei sînt iar colorați, de data aceasta de cîteva zeci de tablouri scoase cu penelul, din propriile lor suflete, de către 12 artiști care trăiesc și creează naiv chiar în București. Numele lor sînt Aurelia Vintilă, Constantin Stănică, Alexandru Savu, Ștefan Predoiaș (aceștia fiind laureați ai Festivalului național „Cîntarea României"), Emil Pavelescu, Grigore Brătuleanu, Georgeta Turiga, Marcel Leibowicz, Eugenia Stănescu, Petru Vintilă, Ana Marcov și Mihai Georgescu. Expoziția Artiști naivi bucureșteni, organizată de Centrul de îndrumare a creației populare și a mișcării artistice de masă al municipiului București și de Asociația artiștilor plastici amatori, reprezintă o selecție exigentă, încît îi îndemnăm și pe oamenii sănătoși să treacă pe la această policlinică. Le va face bine.

N. ION ■

● CAP LIMPEDE

TEATRU

Fiindcă nici în această stagiune mahomezii criticii n-au prea bătut drumurile provinciei, au început să vină, în Capitală, munții colectivelor teatrale din țară, ca să-și dovedească și — esențial ! — ca să-și verifice virtuțile. **Teatrul dramatic din Galați** ne-a adus, alături de un spectacol de studio, două montări, amîndouă ambițioase, amîndouă aducătoare de dezolare.

Spectacolul cu piesa lui Dumitru Radu Popescu, Rugăciune pentru un disc-jockey, n-a avut șanse de zbor înalt și captivant. Mie, unuia, mi-a fost limpede că, să-l numim așa, genul pieselor și spectacolelor dezbatere ori pățește spre o nouă stare dramatică a sa, superior calitativă, ori chiar și-a trăit traiul. Fără îndoială, cauza spectacolului a fost slujită cu crez și muncă — stimabile — atît de regizorul **Nicolae Scarlat**, cît și de actorii distribuției. Dar de impresionat, artisticește, n-o face decît scenografia **Danielei Codarcea**, scenografie simplă, sobră și care oferă unica metaforă autentică a spectacolului despre lupii moraliști, aceea a transformării codrului de **arbori-stîlpi de susținere-oameni drepți** într-o orgă de lumînări, metaforă — final nefericit — dublată de o scenuță în care mielul explică de ce s-a autosacrificat și niște pînze sînt puse să fîlfîie, ca eșarfele de la gîtul fetelor îndrăgostite fără șansă din unele filme din primii zece ani de după război.

Spectacolul cu piesa lui **Friedrich Dürrenmatt, Frank al Cincilea,** înseamnă și el un mare consum de energie (inclusiv fizică, actorii fiind puși să se bușească de scîndura scenei, care, oricît de sfîntă ar fi ea, tot scîndură este) dar nu și o înălțare pe măsură. Autorul e foarte mare și piesa a fost de succes, însă, fie-ne iertat, ni se spun prin ea noutăți de prin epoca industrializării Angliei, noutăți în detaliu dezvăluite de **Marx** și care se predau de mult în licee și școli generale. Iar, cu lucrul să fie rotund, regizorii **Adrian Lupu** și **Magdalena Klein** — cu o risipă de imaginație tinerească de necontestat, ba chiar de admirat — fac greșeala, de concepție, să-i standardizeze pe actori prin îmbrăcăminte și să-i marionetizeze prin grimă de circ.

S-a vrut o demascare a dezumanizării omului din pricina banului și lucrurile au ieșit pe dos : replicile lui Dürrenmatt ne-ar fi cutremurat, prin cinismul lor, dacă erau rostite de oameni—cît mai oameni și ne plictisesc, ca o lecție răsreluată cînd sînt emise de oameni -gata fantoșe. S-a vrut un spectacol novator și-a ieșit ceva brechtos și bătrînicios. Nu înseamnă că și într-un spectacol și în celălalt nu-s de aplaudat unele momente (într-al doilea mai multe) de frumoasă artă.

NELU IONESCU ■

CARTE

● «Fischerle pornește acum la drum spre o țară vastă, spre America. Acolo se duce la campionul mondial Capablanca și-i spune : „Pe dumneata te-am căutat", pune mîza jos și joacă împreună pînă cînd individul e zdrobit. În ziua următoare chipul lui Fischerle apare în toate ziarele» ; «ziarele ar vrea să-și informeze cititorii, dar nu știu nimic. Peste tot stă scris : „Secretul campionului mondial" : în ziua următoare s-au și înființat acolo o mie de reporteri. „Domnilor", le vorbește, „sînt surprins că pretutindeni mi se spune Fischerle. Sper că veți corecta această eroare ! Pe mine mă cheamă de fapt Fischer." : „Cîți sînteți aici ? O mie. Dați-mi fiecare cîte zece mii și vă povestesc la toți odată. Atunci eu am să am zece milioane de dolari, iar dintre voi n-o să fie nici unul ruinat" ; „în treizeci de săli gigantice Fischer joacă zi și noapte treizeci de partide simultane, cu figuri vii, pe care le comandă chiar el." ; „Adversarii vin din toate țările, niște băieți coaie-goale care vor să învețe ceva de la el... Fiecare dintre aceștia are dreptul să fie bătut o dată de el la șah. Nu cere nimic în schimbul favorii pe care le-o face. Doar la plecare trebuie să se înscrie într-o carte de oaspeți și să confirme expres că el este campionul mondial". Aceste fraze — la care s-ar mai putea adăuga numeroase altele asemănătoare — au fost culese din genialul roman al lui Elias Canetti intitulat **Orbirea.** Cartea a apărut în 1931. Pe vremea aceea nu exista nici un campion mondial cu numele de Fischer. Abia peste patru decenii a apărut marele șahist Bobby Fischer. Din America. Cu un comportament extravagant ca și cel al eroului lui Canetti. După cum se vede, uneori realitatea copiază literatura...

Să ne cinstim cititorii

● **Recent s-au împlinit 25 de ani de la moartea lui Emil Isac (17.V.1886—25.III.1954), poet și publicist socialist cu o profundă conștiință istorică, adevărat tribun al ideilor noi din ale cărui opere amintim : „Poezii, impresii și senzații moderne" (1908), „Poeme" (1937), „Ardealule bătrîn" (1916), „Poeme în proză (1923), „Cartea unui om" (1925).**

„Vrem unirea tuturor elementelor românești, căci numai astfel sîntem asigurați că putem trăi viața unui popor civilizat și numai astfel ne este posibil ca, în sfîrșit, toată energia noastră să nu fie jertfă în lupta de rezistență, ci ca energia aceasta să poată fi folosită pentru progresul cultural, social și economic (...). Iată-l argumentul suprem pentru care socialismul român s-a declarat în Alba Iulia pentru idealul unirii tuturor românilor".

EMIL ISAC

„Adevărul", 5 ianuarie 1919

Cronica literară

Emil Manu:
Eseu despre generația războiului

Eseul lui Emil Manu este o lucrare de sinteză, deloc ostentativă, propunîndu-și nu atît să epuizeze o epocă literară, cît să descrie un stil. E stilul de viață și de artă al unei generații întregi, numită mai mult sau mai puțin convențional a „războiului", generație din care face parte și autorul. Așa se face că redactarea îmbină metoda fișei de istorie literară cu stabilirea de profiluri scriitoricești exemplare. Criticul nimerește de la început tonul participativ angajant. Elogiul, într-un fel, ni se pare și el scuzabil și necesar ; din perspectiva creată, chiar și eșecurile devin semnificative. Un C. T. Lituon sau un Emil Ivănescu nu mai rămîn niște simpli anonimi ; în oarecare măsură generația din care fac parte le datorează și lor ceva. Criteriile selecției nu mai intră deci în discuție : generația invocată nu mai trebuie definită, ea există pur și simplu ; este o realitate. Cîteva formule pot fi totuși avansate, cum ar fi „generația pierdută și apoi recuperată" sau poeții revoltei lirice și „ai evadării din turnuri". Dar criticul nu se pierde în considerații generale, după cum nu-l interesează în sine nici tabloul statistic al debuturilor din perioada războiului. Ne dăm seama că generația aceasta nu e deloc omogenă, încît cu greu pot sta alături membrii „Cercului literar" și grupările bucureștene **Cadran** sau **Albatros**. Îi diferențiază în primul rînd programul estetic. Pe de altă parte, bănuim că unii dintre scriitorii prezenți aici n-au afișat niciodată un sentiment de generație. Criticul a trebuit să învingă așadar o mulțime de dificultăți. N-ar fi reușit mare lucru, dacă n-ar fi cunoscut atît de bine climatul literar de atunci. Pentru Emil Manu epoca descrisă n-are propriu-zis secrete. Nu o construcție sintetică, oricum discutabilă, și-a propus el să realizeze. Eseul de față e, înainte de toate, dialog și confesiune.

Simpatia lui Emil Manu se îndreaptă evident către scriitorii din jurul revistelor **Cadran** și **Albatros**. Celelalte grupări îi apar oarecum tutelate din afară de personalități marcante, ca Lucian Blaga sau George Călinescu. Examenul critic e însă obiectiv. Autorul nu face nici un fel de discriminări ; chiar scriitorilor „fără operă", indiferent de la ce revistă provin, le dedică articole cuprinzătoare, generoase. Flecare profil e construit atent și cu o simpatie netrucată. Aproape în tot ce susține nu poți să nu fii de acord cu criticul. Impresia de autenticitate și adevăr ireversibil vine din absența oricărei intenții demonstrative. Comentariul critic e dens, plin de idei și sugestii, avînd el însuși valoarea unui document (fiindcă — neîndoios lucru — generația aceasta, ca abstracție literară, ființează de-acum și prin mărturia entuziastă a lui Emil Manu). Se vede că totul a fost îndelung meditat și cumpănit. Eseul, în ce are mai durabil, e o carte scrisă parcă din memorie, nu cu fișele în față. Confuzia începe în critică de-abia cînd spui prea mult. Emil Manu își cenzurează atent debitul verbal și ideatic. Nu vom întîlni prea multe sclipiri în textele sale, dar ceea ce spune pare temeinic și se reține cu ușurință. Scopul nu e de a fi neapărat original, ci mai degrabă de a restitui niște scriitori — unii destul de controversați — așa cum au fost sau cum sînt acum. E posibil ca pagina să fie uneori încărcată cu detalii biografice, aparent fără nici un rost. Dar și acestea fac parte din ceea ce nu se poate uita. Unde sîntem tentați să vedem numai scrupul excesiv, poate nu e decît patos justițiar și respect pentru evocarea completă, netruncheată. Anecdotica reală, în acest caz, nu e de disprețuit. Numai că ea așteaptă să fie coborîtă încă din legendă. Pe de altă parte, știm că fiecare generație are miturile ei.

Prima secțiune mai importantă din volum se ocupă de poezie. Citîm cîteva titluri : **Dimitrie Stelaru și elogiul boemei absolute, Geo Dumitrescu și „lumea de mîine", Un poet al atitudinilor fundamentale : Ion Caraion. Introducere în boema lui Constant Tonegaru.** Criticul vorbește parcă același limbaj (insurgent) ca și poeții cu care se întreține atît de familiar. Nu structurile globale îl interesează deocamdată. E prea multă dramă și revoltă în versurile acestor oameni care au trăit „visceral" războiul. Ei au înnoit poezia și nu s-au îmburghezit. Aflăm că Stelaru a amestecat voit arta cu viața, iar Geo Dumitrescu a inventat la timp ironia, exact cînd trebuia inventată. La Ion Caraion formele au devenit întrebări, în timp ce Tonegaru „adapta aventura onirică a romanticilor la simpla epatare lexicală, plină de senzații sonice". Sînt considerații (am reprodus numai cîteva, la întîmplare) de un dinamism ieșit din comun. Pe alocurea expresia tinde către concizia de tip aforistic, sentențios. Criticul interpretează, dar transcrie în același timp din experiența lui de viață sublimată în cuvînt.

Fundamental, critica lui Emil Manu rămîne oarecum fragmentară. Nu pare lipsită de orizont (îi este de folos și erudiția), dar ideile de obicei au ecou scurt, ușor crispat. Ceea ce nu îl împiedică să ne ofere cîteva admirabile profiluri izolate. Adăugăm la numele de mai înainte pe cele ale lui Marin Preda, Eugen Barbu.

Eseul lui Emil Manu probabil că nu vrea să fie mai mult decît este, adică un eseu. Oricum, constituie o contribuție serioasă la cunoașterea unei epoci controversate. Criticul are privilegiul, enorm totuși, de a scrie despre propria lui generație.

CORNEL MORARU ■

Vorbiți și scrieți românește

Clasa întîia

Regula tradițională este să se spună **clasa întîi**, cu numeralul nearticulat, spre deosebire de **clasa a doua, a treia** etc., cu articol final. Explicația este că la origine **întîi** era adverb pe cînd **al doilea, al treilea** sînt adjective. Dar din ce în ce mai puțini sînt vorbitorii care respectă regula ; se zice **clasa întîia** (se scrie și **clasa I-a**).

Cum se explică această abatere ? Evident, prin intervenția analogiei : e clar pentru oricine că **întîi** este paralel cu **a doua, a treia**, care sînt formate de la **doi, trei** și comportă articolul final **-a**, prin urmare pare logic să se adauge articolul și la **întîi**. Datoria școlii, a Academiei, este să pună frîu la modificări, chiar cînd au justificare, pentru că, dacă limba ar fi lăsată cu totul în voia vorbitorilor, s-ar modifica prea repede și s-ar ajunge să nu se mai înțeleagă un text scris cu o sută de ani mai înainte.

Să vedem totuși care este situația reală a primului nostru numeral ordinal. Fiind folosit și înaintea substantivului pe care îl califică, nu a putut fi lipsit de articolul final : se zice deci **întîia oară** și, de asemenea, la masculin și neutru, **întîiul pas, întîiul loc**, iar dacă cineva ar avea ideea să zică **întîi oară, întîi pas**, ascultătorii nu l-ar înțelege. Încă din primele noastre texte găsim exemple ca **întîia venire** (la Coresi). Dar și cînd e folosit fără substantiv trebuie articulat : zicem **clasa a doua e mai numeroasă decît întîia** ; cred că nimănui nu i-ar veni în gînd să zică în cazul acesta **întîi**. Constatăm că în aceste situații **întîi** s-a orientat după construcția numeralelor celorlalte ; de aceea părerea mea este că ar trebui să renunțăm la apărarea formulei tradiționale și să acceptăm să se zică **clasa întîia**.

Dar cu aceasta încă nu s-a rezolvat în întregime unificarea paradigmei. Într-adevăr, de la **doi** înainte se folosește și articolul prepus **a, al** : se zice **anul al doilea, nu anul doilea**. De aici apare posibilitatea să se zică și **a întîia** și, într-adevăr, se poate auzi această formulă din gura moldovenilor ; ce e drept, primele două vocale se contopesc și se ajunge la pronunțarea **antîia**, și, cum substantivul precedent este și el articulat, deci se termină cu **-a**, se ajunge la pronunțarea **clasantîia** unde nu se mai bagă de seamă că s-a folosit forma **a întîia**. Dar cînd lipsește substantivul, forma nouă apare clar : **călătoresc cu antîia**. Mai mult decît atîta, articolul prepus apare și la masculin, tot sub forma **a** (pentru că moldovenii suprimă în mod obișnuit pe **-l**) : după modelul lui **a doilea** se poate auzi și **antîiea**.

Aceste variante, care tind și ele la uniformizarea flexiunii, nu trebuie însă luate în considerare, pentru că sînt regionale și, odată cu unificarea limbii, vor fi foarte părăsite.

AL. GRAUR ■

ÎN URMĂ CU...

● În urmă cu 110 ani, în 1869, se înființează la București primele linii de omnibuze ; **George Stephănescu** compune **„Simfonia în la major"**, prima lucrare de acest gen în literatura muzicală națională ; **Karl Storch** termină statuia **„Spătarul Mihail Cantacuzino"** din fața Spitalului Colțea din București ; tot în același an apare la București, pînă în 1872, gazeta **„Analele tipografice"** (cu subtitlul „Jurnal artistic").

● În urmă cu 105 ani, în 1874, **Al. Odobescu** publică **Pseudokinegetikos**, iar **C. Aricescu — Istoria revoluțiunii române de la 1821** (2 volume).

● În urmă cu 95 de ani, în 1884, este instalată la București prima linie telefonică de stat între Ministerul de Interne și Poșta Centrală ; la Timișoara, se introduce, pentru prima oară în Europa, iluminatul electric al străzilor ; la Constanța se inaugurează **statuia lui Ovidiu**, opera sculptorului italian Ettore Ferrari, iar printre aparițiile editoriale se menționează : **N. Densușianu — „Revoluția lui Horea în Transilvania și Ungaria"** și **Al. D. Xenopol — „Teoria lui Roesler"** (Studiu asupra stăruinței românilor în Dacia Traiană).

● În urmă cu 90 de ani, în 1889, **Titu Maiorescu** publică studiul critic — **„Eminescu și poeziile lui"**, iar **Ion Ghica — „Amintiri din pribegie după 1848"**.

● În urmă cu 85 de ani, în 1894, a început să apară la București, bilunar, pînă în august 1896, revista literară **Vatra**, condusă de **Ioan Slavici, I. L. Caragiale** și **G. Coșbuc**.

● În urmă cu 40 de ani, în 1939, **Henri Coandă** brevetează în Franța „Procedeu și dispozitiv pentru devierea unui fluid într-un alt fluid", iar **Dan Barbilian** (poetul **Ion Barbu**) introduce structurile cunoscute astăzi sub numele de „Spații Barbilian". În același an apare la Iași, pînă la 25.I.193., revista social-politică și literară — **Manifest** ; dintre cărțile anului amintim : **Eugen Jebeleanu — „Inimi sub săbii"** și **I. Peltz — „Foc în hanul cu tei"**.

Sculptură de OVIDIU MAITEC ■

Tinerii trebuie să știe!

DICȚIONAR DE LAGĂR

L (Leiche)

Mulți, cînd pe spate îi se vopsea litera **L**, stăteau nepăsători. Ei credeau că este **L** de la **Lager**. Unii nici cînd au intrat în camera de gazare nu și-au dat seama că au purtat pe spate însemnul **L** de la **Leiche** — cadavru. De fapt, în clipa aceea nimic din ce a fost și nici din ceea ce ar fi putut să urmeze nu mai avea nici o importanță. Pentru ei începea, implacabil, sfîrșitul. Iar durata sfîrșitului era scurtă. Maximum 10 minute.

În jurul marilor lagăre, lagărele matcă — Dachau, Mauthausen, Buchenwald, Bergen-Belseu, Ravensbrück — existau o puzderie de lagăre mici. Acestea nu dispuneau de camere de gazare. Cînd se hotăra să fie lichidați — nu cu zecile, ci cu sutele — **Häftling**-ii slăbiți, aceștia erau expediați în lagărele-matcă, înzestrate cu „instalații perfecționate de exterminare". Pentru ca cei trimiși să nu se amestece, la sosire, cu alții și să nu li se încurce destinația, pe spatele fiecăruia se vopsea un **L**. Lung de 25 de centimetri. Cu o vopsea nedizolvabilă.

Uneori așteptau o zi și o noapte, și chiar mai mult, în noul lagăr pînă să le vină rîndul. Cînd nu exista o baracă goală, erau înghesuiți peste ceilalți. Unii aflau ce-i așteptă și toată noaptea, cînd ceilalți dormeau, încercau să dizolve vopseaua cu salivă, s-o radă cu unghiile, cu dinții. Ei nu știau că vopseaua este nedizolvabilă.

Și totuși, în lupta cu **moartea**, o dată, unul a găsit o idee salvatoare. Cu o lamă se putea tăia spatele hainei, întorcînd-o, după aceea, pe dos. Trebuia doar să procuri un ac și ață de la croitorie. Pentru aceasta însă trebuia să fii prieten cu un **Kapo** ori cu un **Blockälteste**. „Eludarea" a fost repede descoperită și ideea salvatoare anulată. În loc să se vopsească pe spatele **Häftling**-ului un **L** mare de 25 de centimetri, s-a trecut la tatuarea unui **L** minuscul, de cîțiva milimetri, pe brațul stîng al selectionatului.

Acum, cel care cunoștea semnificația literei tatuate, nu se mai agita cu înlăturarea ei, n-o zgîria cu unghiile și cu dinții. O privea.

Cei mai mulți însă continuau să intre în camera de gazare crezînd că au tatuat pe mînă **L** de la **Lager** și numai în clipa în care simțeau că se sufocă zbătîndu-se cu brațele să-și facă loc în jur ca să aibă mai mult aer, zăreau tatuajul și intuiau, ca o străfulgerare, că este **L** de la **Leiche**.

OLIVER LUSTIG ■
fostul Häftling nr. 112 398

„Caminante" — Jurnal mexican (55)

Jocul de pelotă

3.

— Ai văzut vreodată o pasăre quetzal, señor ?

— In realitate nu, Tatle. Numai în desene. Are două pene lungi şi frumoase în coadă şi o coroniţă de pene pe cap. Am auzit că-şi schimbă culoarea trecînd de la albastru la verde.

— Nu asta e important, señor. Ci faptul că nu poate trăi în captivitate. De cîte ori am văzut-o în desene, mi s-a părut că suferă.

— Dar numai arta a făcut-o nemuritoare. Aşa cum tot arta e singura care ne-a lăsat ceva aici la Chichen-Itza.

— Ruine.

— Ţii minte ce-i spuneau toltecii lui Quetzalcóatl ? „Nu ne interesează de unde vii. Ceea ce vrem să ştim este unde vrei să ajungi". M-am întrebat uneori dacă putem repeta acest lucru şi despre noi. Şi de fiecare dată mi-am răspuns : nu. Căci am fost convins totdeauna că oamenii trebuie să ţină minte ce-au fost, ca să ştie ce vor să fie. Şi acum cred la fel.

(Ar fi trebuit să adaug, poate, ceva. Mai devreme am aflat un amănunt care m-a tulburat. La fiecare 52 de ani, vechii locuitori ai Chichen-Itzei, cînd încheiau un secol de-al lor, îngropau în altarul cu cranii cadavrul simbolic al timpului (xiuhmolpilli) alcătuit dintr-un mănunchi de 52 de bastonaşe. Piramidă, moarte, destin... toate acestea n-au nici un sens dacă nu devin cultură, dacă ruinele nu ne vorbesc despre ceea ce ne interesează pe noi.)

— Dar soarele tropical mă despovărează parcă, Tatle, de memoria mea excesivă. Ca şi pe tine, probabil. Mă gîndesc la ceea ce sînt în clipa aceasta. Soarele care mă ţiţă şi gîndul că în arena goală s-a jucat un joc periculos.

— Jocul s-a terminat demult, señor.

— Fiecare trecător care priveşte desenul din zid îl ia de la capăt. Şi se caută pe sine printre cei care aşteaptă secure de obsidian ; sau printre cei care ţin securea în mînă.

(Şarpele, timpul, sîngele, ruinele, frica, plutoanele de execuţie, moartea, războaiele, tristeţea... Saturn, bestial ca la Goya, e din aceeaşi familie cu zeii care au patronat jocul de pelotă...)

— Eu m-am îndepărtat de zei pentru a mă apropia de ceea ce am descoperit cu inima.

— Nu e un păcat ăsta, señor ?

— Nu ştiu, Tatle. Şi pe urmă eu vreau mai mult să fiu fericit decît să nu păcătuiesc.

— Atunci de ce te-a pus pe gînduri sfîrşitul jocului de pelotă sculptat în zid ? Înseamnă că nu iubeşti destul fluturele care doarme pe securea de obsidian.

— Nu sînt eu de vină dacă viaţa m-a silit să aflu adevărul în privinţa omeniţărilor. Şi mai e ceva. Cărţile..

— Ce e cu ele ?

— Fericirea nu se învaţă din cărţi. Dar în prea multe dintre cărţile pe care le-am citit se vorbea despre fericire.

— Mi-e frică pentru tine, señor.

— De ce, Tatle ?

— Tu nu crezi nici acum că fluturii ne pot apăra

— Din păcate, Tatle, pierdem prilejuri pe care întîmplarea ni le oferă.

— Nu înţeleg.

(Ce să-i explic lui Tatle? Că într-o tăcere ne rămîne să căutăm singuri cuvintele necesare ? Mă uit la unul dintre învinşii din basorelief. Şi nu ştiu de ce mi-l închipui orgolios. Plin de soare, de amintiri şi fără nici o speranţă. Aşteaptă securea de obsidian. Dar nu încă. Soarele îl va mai încălzi cîteva clipe. Pînă se pregăteşte totul. Şi dacă mai are o speranţă, e să nu-i fie teamă, să-şi păstreze neştirbit orgoliul. În timpul cît i-a mai rămas de trăit, chiar dacă acest timp e numai de cîteva clipe, vrea să înveţe preţul unei fericiri noi ; aceea de a pierde totul fără să înceteze să privească spre soare. De aceea buzele lui murmură : „Am venit pe lume numai să visăm...")

— De ce, señor, trebuie să moară un om care iubeşte încă soarele ?

— Mă întrebi ca un copil. Dar acum ştiu că numai soarele prea violent m-a făcut o vreme să te văd astfel. Cum să fie un copil cineva care umblă printre ruine de-a titea secole ? Tu eşti la fel de bătrîn, Tatle, ca şi piramidele. Şi uneori spui aceleaşi lucruri ca şi ele. Arena e goală, nimeni nu aruncă mingea prin inelele de piatră şi totuşi lumea e plină încă de jocuri de pelotă.

(Flaubert despre care se spune că lucra toată noaptea ca să evite un subjonctiv. Şi în timp ce arta e fascinată de perfecţiune, ştim mai multe amănunte despre Nero decît despre Shakespeare.)

— Atunci de ce mi-ai vorbit mai devreme de dragoste, señor ?

— Eu folosesc totdeauna acest cuvînt într-un înţeles mai larg, Tatle. A existat într-o altă ţară un savant care a strigat o dată : „Daţi-mi un punct de sprijin şi voi răsturna universul". De atunci şi pînă azi lumea a zîmbit de cîte ori a auzit această frază. Nu există un asemenea punct de sprijin, gîndeau unii cu părere de rău. Alţii cu ironie. Dar au fost şi unii care au crezut, Tatle. Eu mă număr printre ei. Acest punct de sprijin există. E în inima cu care iubim viaţa.

— Amiaza de aici îmi aduce aminte de vulcanul Popocatépetl. Aceeaşi linişte învăluie şi acolo totul.

(Tresar.)

— Dar adevărul, Tatle, înaintează, cum spunea cineva, cu paşi de porumbel

OCTAVIAN FALER ■

DESPRE CURAJ

(Urmare din pag. 1)

ter social sau politic, revendicări mai mărunte, cu caracter personal) într-un conglomerat informe şi profund murdăritor. Dar aceasta nu mai e curaj, e simplă şi cam penibilă bălmăjală ideologică, aşa cum nu se poate concretiza în curaj autentic abordarea unor „teme tari", nu pentru că ele ar sta la inima unuia sau altuia dintre cei ce fac asemenea salturi acrobatice, ci pentru că sînt, într-un fel, la modă. Se poartă astăzi un anumit tip de literatură, o cere critica, o vor cititorii, facem literatură de acest tip, indiferent dacă se potriveşte sau nu se potriveşte cu înclinaţiile noastre. E înnebunită lumea de „noul roman", ne ploconim şi noi în faţa lui, îi dăm tributul de rigoare, lăudîndu-i apoi în primire pe „marii sud-americani", întorcîndu-ne după aceea, cînd am văzut că alături de noi s-au petrecut, pe tăcutele, niste mutaţii mari, se petrec chiar acum, — la „probleme" şi la „conflicte", primenindu-ne pentru a nu ştiu cîta oară „mijloacele de exprimare" şi „modalităţile de construire". E de la sine înţeles că înnoirile sînt necesare în scris, sînt obligatorii, în raport cu evoluţia însăşi a literaturii. Primenirile de acest fel nu au însă nimic de-a face cu înnoirile, aşa cum nu au nimic de-a face cu atît de rîvnitul curaj. Tin, mai degrabă, de epatare, sînt formele mai noi şi mai nuanţate, mai strălucitoare şi mai înşelătoare, ale conjuncturalismului, eşuind în cele din urmă în zodia contrafacerilor, chiar dacă impresionează la un moment dat, chiar dacă reuşesc să nuanţeze unele laturi ale fenomenului literar.

★

Curajul adevărat presupune, fără a fi, cum spuneam, proprietatea cuiva, cinste şi cunoaştere, indiferent în ce plan se manifestă, în planul creaţiei sau în planul mai agitat şi mai schimbător al vieţii literare, presupune o anumită detaşare, o desfacere hotărîtă şi îndelungă de tot ce e inerţie şi comoditate, o năzuinţă continuă spre altceva, mai limpede şi mai înalt, o ridicare cît mai hotărîtă şi mai de neclintit pe verticala idolilor mari, — pe verticala umanismului contemporan, pe verticala afirmării omului, pe cît de puternică, pe atît de dramatică. Curajul real nu poate fi atins decît prin urmarea, cu sinceritate şi cu cinste, a vocaţiei proprii, a înclinaţiilor adevărate, indiferent de tendinţa care e dominantă la un moment dat în literatură, indiferent de tentaţiile care pot să-l încerce pe scriitor, sau pe artist (succes mai uşor, viaţă mai bună, satisfacţii mai mari şi mai multe, relaţii mai cordiale cu comentatorii de meserie, dominaţi mulţi dintre ei de un fel de „oportunism cronic" etc.). S-ar putea ca acesta să fie momentul hotărîtor cînd scriitorul chează şi se cristalizează curajul, ca atitudine în lume pede şi de deplin asumată, care nu are nevoie de face cu fronda, nu creşte din pămîntul ambiţiei bizuindu-se, dimpotrivă, pe trăire şi pe conştiinţă, avînd alături o conştiinţă nelinişti tă şi un crez politic ferm dar şi lucid. Nici nu poate fi vorba de o treaptă anume, de un stadiu de pe care să nu mai poţi fi clintit, după ce l-ai atins. Curajul adevărat presupune o slujire permanentă, de o viaţă, presupune o creştere continuă, realizată prin muncă cinstită şi grea, presupune edificare şi construcţie — edificarea proprie şi constructia unei opere — fapte care nu pot fi realizate de azi pe mîine, care cer cu fermitate să li se aşternă la picioare o viaţă întreagă, cu tot ce are ea mai bun şi mai fecund. Nimic altceva nu poate fi mai înşelător şi mai amăgitor decît senzaţia, sau convingerea, că odată atinsă această treaptă, a curajului artistic dar şi civic, fiindcă o carte curajoasă, o carte bună, e totodată şi un gest politic, ai devenit „curajos de meserie", nemaiavînd altceva de făcut decît să culegi roadele isprăvii săvîrşite. De fapt, curajoşii de acest fel nici nu sînt curajoşi, sînt simpli „molipsiţi", sînt imitatori sau simpli şi cam abiecţi profitori de meserie, aproprindu-şi-le de impostură mai degrabă decît de curaj. Cei buni, cei care sînt cu adevărat îndrăzneţi şi curajoşi se duc mai departe după ce au izbîndit cîte ceva, se cufundă în muncă, au atîtea de spus şi de făcut încît nu mai au timp pentru aplauze şi pentru laude. Izbînzile nasc, în asemenea cazuri, în cazurile autentice, noi răsbunări, stimulează dorinţa de mai mult, fiindcă şi darurile pozitive şi constructive pot fi, şi chiar sînt asa, acaparatoare şi devoratoare cum pot fi şi cum sînt, la extrema cealaltă, risipirile de sine, părăduirea energiilor proprii în preocupări minore sau degradante, cu dosebire că în cazul dintîi, în cazul edificărilor de mare cuteză tă, pulverizarea se transformă în bucurie şi în lumină, ca într-o reacţie în lanţ, de neoprit.

★

Curajul adevărat nu poate exista fără patos, iar patosul nu poate exista fără luciditate, fără capacitatea aceea rară de a despica mierea lucrurilor cu bisturiul observaţiei, de a vedea cît mai mult şi cît mai în adînc şi de a cuprinde cu ochiul, pe orizontală, un peisaj cît mai amplu, nelimitat, dacă se poate. Lanţul determinărilor e mult mai mare, aflîndu-se, de fapt, într-o schimbare continuă, firească, obligatorie chiar. Pentru că alături de cerutudine stă uneori îndoiala, alături de observaţia abia limpezită stă „fuga" însăşi a realităţii, creşterea complexităţii ei, care anulează sau schimbă limpeziri abia cristalizate. Şi poate că acrasia e clipa cea mai dificilă, clipa în care se cern lucrurile între ele, cînd cade în golul nimicului neghina cunoaşterii, cînd se alege şi străluceşte în lumină grîul sublimărilor celor mai intense, cînd se transformă în imagini noua şi vie tot ceea ce a fost văzut şi auzit, cînd se materializează şi capătă grai prin frumos o năzuinţă anume, a unui anumit loc, o vrere anume, a unui anumit popor, sau a unei clase, importantă fiind pentru relativitatea şi densitatea generalizării, atributele acestea din urmă fiind, la rîndu-le, determinante pentru culoarea curajului. De aceea nu au acces la curaj decît cei care sînt capabili să exprime date şi tendinţe fundamentale, hotărîtoare pentru viaţa unor mari categorii sociale, sau pentru viaţa unor popoare. De aceea se pulverizează în rizibil, de aceea devine simplă **revanşă** sau strigăt strident curajul mărunt şi mărunţitor al micului burghez (indiferent de formaţia sa, veche sau nouă). De aceea se nasc uneori, în lumea articolelor, dar nu numai acolo, false furtuni mai mari sau mai mici, de aceea este înlocuit cutezătă vuietul profund al mării cu trîmbiţatul strident şi isterizant al nimicului social sau naţional.

★

Curajul adevărat, curajul autentic, curajul care este capabil să dea sens şi pregnanţă unei vieţi întregi, nu poate exista în afara unor opţiuni hotărîtoare, nu poate fi desfăcut de slujirea ţării şi poporului din care te tragi. Marii noştri înaintaşi, cei mai de seamă artişti ai tuturor vremurilor, au fost partizanii unui asemenea curaj, pe care l-au ilustrat prin fapte, printr-o dăruire lipsită de orice şovăire, prin tot ce au avut mai bun, prin însăşi viaţa lor. Patosul eminescian, dacă e să ne referim la unul dintre cei mari, la cel mai mare, de fapt, nu poate fi desfăcut de această simbioză fericitoare şi aducătoare de izbîndă, dintre opţiune şi curaj, dintre dăruire şi împlinire, dintre gînd şi faptă. Aceleaşi lucruri pot fi spuse şi despre Sadoveanu, cu diferenţierile de rigoare. La fel se poate vorbi despre Blaga şi despre Rebreanu, despre Iorga şi despre Călinescu, aşa cum se poate şi trebuie să se vorbească la fel despre Tolstoi şi despre Shakespeare, despre Dostoievski şi despre Dante. Neliniştile lor, verticalitatea pe care au atins-o şi au întruchipat-o, izbînzile pe care le-au obţinut ei, au fost rodul neîmpăcărilor cu anumite stări de lucruri, au fost şi rămîn, pentru eternitate, întruchiparea însăşi a curajului, a unui curaj autentic, necontrafăcut. E şi aceasta un dat al curajului, dacă mi se îngăduie o repetiţie, că ei nu pot fi decît apanajul celor care au ce spune lumii, celor ce nu pot trăi în afara unor mari şi autentice şi necesare dăruiri, în urma cărora lumea devine parcă mai bogată. Ceilalţi, cei mici, cei care nimeresc din întîmplare în şuvoi, vînînd satisfacţii şi glorii deşarte, nu au acces spre culmi, oricît de mult ar dori-o, indiferent de tacticele pe care le utilizează pentru „învăluirea" munţilor. Totul depinde de talent, vor spune unii „teoreticeni contemporani", totul depinde de înzestrare, curajul neputînd exista fără aceste atribute esenţiale. E şi asta, într-adevăr ! Dar înzestrarea poate exista oare fără curaj, fără capacitatea aceea atît de firească şi de simplă de a te afirma prin ceea ce ţi-e propriu, de a-ţi spune propriul tău cîntec şi propriul tău gînd, indiferent de tentaţiile momentului, oricare ar fi cerinţele conjuncturilor, oricît ar fi ele de puternice ? ! Poate fi cineva mare scriitor (sau mare artist) dacă evoluează în afara unor coordonate majore, dacă se gîndeşte numai la sine şi la micile şi incordatele lui ambiţii. Cred că nu., cred că nici nu are rost să mai vorbim de curaj în asemenea cazuri, aşa cum nu are rost să vorbim de triumful talentului, în afara curajului autentic, în afara unor profunde şi polarizante opţiuni politice.

★

Curajul are, în condiţiile noastre, anumite caracteristici, bune dar şi rele, diminuante. Întregul actual al noţiunii s-a cristalizat în aceste condiţii, în raport direct cu împrejurările şi tendinţele care au dominat societatea noastră într-o etapă sau alta. El poartă pe de o parte pecetea inconfundabilă a aşteptărilor sociale, fiind rodul principal al politicii curajoase şi lucide duse de partidul nostru comunist. „Îngăuind" însă uneori ca pe o pulbere, ca pe o umbră stranie, stihia conformismului, falsa disciplină, lipsa de personalitate, comoditatea şi spiritul chiverniseitor, îmburghezirea de „tip nou" şi revanşele sociale de „tip vechi". Aceste racile, şi altele, deopotrivă de virulente, au dăunat şi dăunează mult curajului (curajului civic dar şi celui artistic, implicit), îi şubrezesc densitatea şi îi schimbă culoarea, îl falsifică în cele din urmă, îi taie din aripi sau îi pun aripi false, de sîndrilă sau de tablă. Fiindcă nu e mare lucru să fii curajos cînd alţii nu sînt, nu e mare izbîndă să dai la iveală cîte un crîmpei de idee, dacă alţii nu fac nici măcar atîta, pierzîndu-şi vremea cu fleacuri, nu e cine ştie ce cîştig artistic să aşterni pe hîrtie, într-un context idilizant şi falsificator, o lucrare puţin mai aspră, puţin mai altfel. Curajul, dacă e mic, dacă nu se depărtează prin izbînzi de substanţă de anchilozantul conformism, dacă nu e născut din necesităţi de profunzime, dacă nu răspunde unor cerinţe imperioase, ale întregii societăţi, ale tuturor oamenilor — e mai rău decît dacă nu ar fi. Curajul de acest fel nici nu mai e curaj e o altă faţetă a conformismului, care a dispus şi dispune de rezerve camaleonice nelimitate, ca orice tendinţă negativă şi inerţială. Formele acestea de curaj, formele mimetice sau false de-a dreptul, formele mărunte şi mărunţitoare, pot fi asemuite cu monedele false a căror înmulţire creează o aparenţă de bogăţie, rezultatul introducerii lor în circuit fiind altul de fapt, diminuant şi dăunător pentru economie, aşa cum sînt dăunătoare dezvoltării şi progresului (în orice domeniu) formele acestea mici şi mîşcărate, ale falsului curaj.

★

Curajul, ca şi cinstea, ca şi lumina purificatoare a primăverii, e la îndemîna oricui, nu are preferinţe speciale dar nici nu leagă tovărăşie cu oricine. De obicei el e frate de cruce cu conşecvenţa, e tovarăş de nedespărţit al inteligenţei, e oxigenul trudei, e mărgăritarul care se naşte în timp din stropul de sudoare, e puntea care leagă prin ani zbuciumul atît de pur a copilului care dă năvală în viaţă cu încrederea de neclintit în viitor a omului maturizat şi căit de lupte, e dorul de mai mult şi de mai bine (în domeniul frumosului, dar nu numai în acest domeniul al tuturor celor care n-au putut trăi în afara unor mari şi acaparatoare, şi semnificative dăruiri. Curajul a fost şi este săgeata de foc a revoluţiei din văpăile cărcia şi a crescut şi îşi creşte ţăria, pe care a premers-o şi a slujit-o, slujind do fapt viaţa, justificînd autenticitatea şi verticalitatea omului!

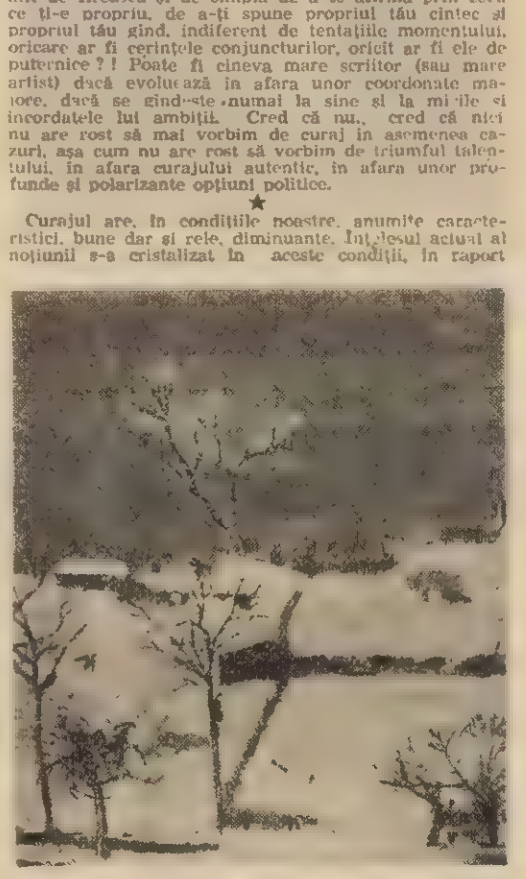

PETRU POPOVICI — Peisaj

Arta populară — încotro?

Opinia unor colecționari

Primim din partea soților Maria și Nicolae Zahacinschi, cunoscuți colecționari de artă populară, o mai lungă scrisoare — conținînd interesante puncte de vedere privind destinul contemporan al creației populare — din care desprindem:

Am urmărit cu interes dezbaterea — mai mult decît necesară, după opinia noastră — inaugurată de „Flacăra", sub întrebarea : „Arta populară — încotro ?" Alături de părerile specialiștilor și, după cum ni s-a făgăduit în revistă, și ale meșterilor (de ce oare, ei, meșterii, tocmai la urmă?!) socotim că ar putea fi utile și observațiile unor mai vechi colecționari.

1. Evident, proliferarea kitsch-ului este facilitată, în primul rînd, așa cum s-a spus și în cadrul anchetei „Flacării", de o creștere a nivelului de trai mai rapidă decît cea a nivelului de cultură, în general, și de educație artistică, în special (capitol în care — în intervenția sa — după cum amintea Paul Anghel o parte din vină revine și învățămîntului nostru) Cumpărători care, la tîrgurile de ceramică, trec cu indiferență pe lîngă splendide piese decorate cu var sau cu smalțuri discrete, opere ale unor autentici artiști, îngrămădindu-se la oalele vopsite cu „duco" ale unor meseriași fără har, sînt, din păcate, un spectacol frecvent, bine știut. Comisiile de selecție ale UCECOM, despre care vorbea în „Flacăra" prof. dr. Paul Petrescu, nu pot răscumpăra, credem, imensul rău făcut în trecut de același UCECOM (sau de CENTROCOOP, ori, poate, de amîndouă), prin înzestrarea olarilor cu „tipare" de turnat lutul, pentru „mărirea productivității și scăderea prețului de cost". Proliferarea kitsch-ului se datorează, astfel, pe de o parte acestui fel de „cenzură", iar pe de altă parte ușurinței cu care se produce nonvalorile în raport cu obiectele de autentică artă. Orice olar știe că este mult mai greu să treci, iar și să prin para focului vasul ornat cu smalțuri fine, armonioase, decît să-l împestrițezi cu vopsele de ulei și lacuri stridente, care „dau ochi" celui nepregătit. Așa se face că destui olari, copleșiți ades de impozite, de dificultățile cu care-și procură lemnul de ars în cuptoare și, uneori, chiar și lutul, devenit proprietate a C.A.P.-urilor, se lasă atrași pe panta producerii obiectelor de serie, ușor de realizat și de vîndut. Adesea, ducîndu-ne acasă la cîte-un meșter, acesta, cu jenă, închidea ușa vreunei camere sau magazii încărcate cu oale, zicînd : „Acestea-s pentru piață, nu pentru dv.", pe noi conducîndu-ne într-o altă odaie, ascunsă de ochii vizitatorilor, în care depozita doar „ce-i frumos", adică obiectele cu însemnul artei. Undeva, în Banat, am cunoscut un dăruit ceramist ale cărui vase păstrează o ornamentație simplă, în culori discrete, dar de mare rafinament artistic. Nevoile l-au obligat pe acest meșter să-i îngăduie soției — ea însăși, cunoscătoare a olăritului — să „fabrice" cîteva cuptoare de marfă de serie, proastă dar căutată, pe care s-o vîndă la tîrguri îndepărtate, cu „jurămîntul" de a nu spune nimănui din ce vatră de olar au ieșit acele vase. Cu banii cîștigați astfel, talentatul meșter și-a plătit impozitele, a cumpărat materiale și a continuat să lucreze vasele lui, pline de har dar neaducătoare de cîștiguri. Cui folosește o astfel de dedublare ? Evident — nici artei populare, nici meșterului în cauză, nici publicului.

2. O altă sursă a kitsch-ului este procurarea anevoioasă, dacă nu imposibilă, a materiilor și materialelor, atît de importante pentru creația populară, ca unele care, spunea cineva, decid, în ultimă instanță, însăși „gramatica" acestei arte. Cînd ele lipsesc, această artă devine, firesc, „agramată", și asta nu din vina meșterului. Meșterite celebre, autoare de splendide ii, ne roagă, cînd le vizităm, să le procurăm de la București „pînză Buziaș", o pînză specială pentru cusut, asemănătoare cu vechea pînză țesută în casă, dar material greu truvabil, înlocuit pe piață de pînza cu fir de nailon. Negăsind „pînză Buziaș" sau, cum îi mai zic, „pînză albă", ele, aceste mari meșterițe, lucrează cu ce găsesc, fac „artă" (adică aplică motivul străvechi, cîndva în perfectă logodnă cu „pînza albă") pe pînza-plasă cu fibră sintetică. Rezultă kitsch-ul. Și cum a broda pe o pînză-plasă e infinit mai ușor decît a împodobi „pînza albă", iată că fenomenul pe care îl acuzam mai sus, cel al chipului lesnicios în care se produc nonvalorile, își spune din nou și din plin cuvîntul.

3. S-a vorbit mult despre necesitatea unui anume statut acordat creatorilor populari. Un statut care să prevadă și datorii, și drepturi, care să le asigure și debușeul (astfel ca producția sau creația lor, vorba tov. dr. Ion Vlăduțiu, să nu fie „reglată" nici de cererea publică, nici de gustul achizitorului, nici de colecționari, ci de competența specialistului), care să le asigure și materialele, și materiile prime trebuincioase. Sigur, un astfel de statut nu se poate crea ad-hoc (și nici n-ar fi bine să se creeze astfel, improvizațiile în cîmpul creației populare au fost mult prea multe ca să nu învățăm ceva din ele !), el cere un studiu atent, complex, cere deci timp. Pînă atunci însă cîte ceva s-ar putea totuși face. Adică s-ar putea ca artiști de real talent, autori de opere a căror valoare artistică este indiscutabilă, să fie scoși din categoria fabricanților de gablonzuri și de inele de plastic, cu care se învecinează, chiar se confundă, în registrele de „autorizații" ale consiliilor populare. Unii din ei, ne îngăduim să credem, și-ar merita, poate, locul în Uniunea artiștilor plastici, fie și într-o secție specială. Sîntem încredințați că pe artiști ca Ion Jalea, Corneliu Baba sau Vida Geza nu i-ar stînjeni asemenea vecinătăți. Astfel, ei ar beneficia — spre beneficiul artei înseși ! — de niște drepturi, avantaje și stimulente care azi le lipsesc. Ne gîndim, de pildă, la un mare artist cum este meșterul olar Victor Vicșoreanu din Hurez, laureat al Premiului I al primei ediții a Festivalului național „Cîntarea României" și distins, nu demult, cu Premiul U.A.P. Creațiile lui impodobesc muzee, sînt reproduse în cărți și albume de artă, dar el nu-i membru al U.A.P., nici măcar al Fondului plastic. Și ca el sînt și alții. I-am mai numi, dintre olari, pe Stelian Ogrezeanu, din Hurezii Vîlcii, pe Grigore Ștefan Ciungurescu, din Oboga Oltului, pe Tănase Cocean, din Săcelul Maramureșului, pe meșterul din Banat despre care am vorbit ș.a.

Un nume nou:

Ilie Ștefan Domașnea

Din Herculane primim un plic cu versuri semnate de Ilie Ștefan Domașnea. Poeziile sale sînt simple, sincere, fără nici o dorință de a șoca prin insolitul expresiei. Le propunem atenției cititorilor.

Sufletul viu

Munți cu spinări de crocodili
Adormiți în țeasta vremii
V-adăpați din botul cald al pămîntului
Hercule în căpăstru vă ține
Fără să mai galopați
Spre balaurul cu șapte capete
L-ați ucis
Și acum vreți să vă spun povestea
mereu
Cum ați stîrpit apa
De un verde ce se termină
În lumină.

Umbră

Mă șerpui cu mîinile spre creanga
de sus
În gutui ultimele flăcări de toamnă
Soarele tîrziu le aruncă pămîntului
Și nestatornic
Pug între galben și negru
Odată cu soarele
Să-mi cadă
Drept
În creștet
Să moară în pămînt
Umbra cărbunilor din noi.

Nesomn

Vălul verde
Așterne pe buzele tale
Cîmpie
În care florile soarelui
Cădelnițau
Umerilor tăi
În clipe
Ce-mi rămaseră
Statui
Singuratice
Nu mai am drum
Să le ocolesc
De prea multă noapte.

Arta la domiciliu

Acum cîteva zile am primit la miezul nopții un telefon foarte ciudat pe care, din respect pentru adevăr, îl reproduc cu exactitatea unui proces verbal.

„Sperăm că nu vă deranjăm din somn. Sînteți un intelectual și înțelectualii se culcă mai tîrziu, au alt metabolism. Sîntem serviciul de noapte al Cooperativei „Arta la domiciliu" la telefon. Gogu, responsabilul de tură. Noi oferim la cererea clientului, în cele mai bune condiții, la un înalt nivel artistic și la un preț rezonabil, ca să nu spun derizoriu, spectacole de teatru cu capodopere ale dramaturgiei universale, românești și chiar și ultimele noutăți ale teatrului modern. De ce să alergați dumneavoastră după Shakespeare — vi-l aducem noi pe Shakespeare acasă, fie cu „Visul unei nopți de vară", fie cu „Regele Lear" sau altceva, tot ce doriți — nu vă impunem gusturile noastre, deși recent înființată cooperativa noastră are un principiu care-i guvernează activitatea: „gusturile clientului sînt gusturile noastre". De ce să vă deplasați pînă la teatru, cînd mijloacele de transport în comun sînt așa cum sînt? Ne dați adresa, ne achitați prin mandat postal jumătate din costul biletului și-l admirați pe autorul dramatic preferat acasă, la căldurică, în halat și papuci. Da. Puteți să invitați și vecinii, prezența lor intră în costul biletului dumneavoastră. Noi dirijăm transportul actorilor, al orgii electronice, al decorurilor, al sufleurului. Avem în repertoriul nostru tot ce vă poftește inima, de la Victor Ion Popa pînă la Sofocle. De altfel, titlul cooperativei noastre, „Arta la domiciliu", e sobru dar sugestiv. Raționea activității noastre e limpede pentru orice individ dornic de frumos și de sublim. Nu spectatorul să vină la teatru, ci teatrul să vină la spectator".

A merge la teatru, a mă pregăti pentru a merge, a mă îmbrăca elegant, cu cel mai frumos costum de haine — cel negru, de ginere — pentru a sărbători evenimentul, rămăsese una din bucuriile bătrînețiimele, dacă nu singura, așa că am acceptat, timid dar ferm, generoasa propunere a Cooperativei „Arta la domiciliu". În semn de protest față de inițiativa Cooperativei „Arta la domiciliu"

mu-am cumpărat imediat, cu bani gheață, un bilet, m-am îmbrăcat cu elegantul meu costum negru și m-am îndreptat emoționat spre sala de spectacol, ca un copil în prima zi de școală. Această neobosită, infantilă emoție era ea însăși un spectacol interior cu care mă obișnuisem încă de pe băncile liceului și la care țineam foarte mult.

Aveam un loc în rîndul trei — așteptam solemna și binecunoscuta lovitură de gong — mă simțeam foarte bine, aproape fericit cînd, deodată, o voce tunătoare mă trezi din dulcea mea visare și voluptuoasă așteptare.

— Toți spectatorii pe scenă! În sală rămîn numai actorii.

Înghiontiți, îmbrînciți de autoritatea regizorului ne-am trezit pe scenă, noi, spectatorii — noroc că nu eram prea mulți — împleticindu-ne, înghesuindu-ne, neînțelegînd despre ce este vorba, uitîndu-ne cu ochi nevinovați unul la altul și blestemînd clipa în care ne hotărîsem să vedem puțin teatru experimental. Tinerii, ca tinerii, dar eu eram de neiertat; teatru experimental îmi trebuia mie, om cu părul alb ?

Regizorul se apropie de mine și-mi șuieră la ureche.

— Dumneata ești personajul de care avem nevoie — chiar așa se numește, „Omul cu părul alb". Un actor din sală, „tînărul cu părul negru ca pana corbului", așa l-a denumit autorul, te întreabă: „Ce-ai făcut bătrîne în viață? Ce anume îți ajută să treci pragul morții?"

— Și eu ce trebuie să fac?

— Să răspunzi!

— Ce să răspund?

— Ce-ți trece prin cap. Asta e ideea spectacolului, asta e ideea viitoarei piese, care deocamdată încă nu există. Nimic elaborat, nimic cunoscut dinainte, piesa se naște în clipa de față. Arta și viața să fie unul și același lucru. Să dispară granița dintre scenă și sală, dintre actori și spectatori, spectatorii să creeze și actorii să aplaude cu frenezie.

Îngrozit, galben de spaimă și de ciudă, am profitat de întunericul care prevestea începutul piesei încă nenăscute și am ieșit afară, în stradă, încîntat de răcoarea serii, de oamenii în carne și oase care treceau prin fața mea. Eram ferm hotărît ca odată intors acasă să telefonez la Cooperativa „Arta la domiciliu" și să comand un Sofocle pentru duminică dimineața și un Victor Ion Popa pentru vineri seara.

TEODOR MAZILU ■

ANDO ■

PE CULMILE RIDICOL'LUI

„Animalele care prezintă un pericol de a transmite cabia sînt : vulpile, lupii, rișii, bursucii, șobolanii, șoarecii, cîinele, pisica și, să nu uităm, unele animale ierbivore ce pot face rabie în urma mușcăturilor cauzate de aceste carnivore.

Rezultă în mod clar că orice om, de orice vîrstă, mușcat de un animal sălbatic sau domestic din categoriile de mai sus — are obligația de a se prezenta la medic, care va îndruma toate cazurile spre subcentrul antirabic și spre secțiile de boli infecțioase, unde se va hotărî aplicarea profilaxiei antirabice prin ser sau vaccin, după caz. Indiferent dacă este vorba de un animal din pădure sau un animal din gospodărie (cîine, pisică, șobolan etc.) și indiferent dacă animalul este vaccinat și presupus sănătos, în cazul cîinilor și pisicilor, obligativitatea prezentării la medic este indiscutabilă. Orice animal găsit mort în pădure sau pe cîmp, și mai ales vulpi, bursuci, rișii, lupi etc. trebuie anunțat serviciului medico-veterinar și medical uman căci suspicionea de turbare a cauzei morții de cele mai multe ori este aproape o certitudine și este o mare greșală și un mare pericol ca aceste animale să fie ridicate și jupuite de diferiți amatori sau diferite persoane ce urmăresc comercializarea blănurilor".

Dr. NICOLAE OPREAN
medic primar

(din ziarul „Făclia" — Cluj-Napoca — 1979, rubrica „Sfatul medicului") data de miercuri, 7 martie

Sezon dificil

Suflă un vînt nou în fotbal, se simte de la poștă; suflă și jucătorii după jumătate oră de teste și se gîndesc, cu ochii ca melcii, la mama domnului Cooper. S-au luat o serie de măsuri radicale, de sus în jos și de la dreapta la stînga, ca dealtfel în fiecare an, așa că în anul acesta vom vedea, ca și în ceilalți, fotbal cum nu s-a mai văzut. Mai mult decît atît, s-a pus la punct și un sistem de reluări de faze pe stadion cînd meciurile nu se televizează. Așa, ce nu a fost gol va fi sigur gol.

Eu pot să jur cu mîna pe cord și electrecord că trebușoarele merg bine în fotbal, nici noi nu ne putem plînge cu preinfarcturile. Am văzut **noul** la un meci de verificare cu o foarte importantă echipă de primă mînă al cărei nume îmi scapă dintr-un județ.

S-a văzut și o tactică nouă: zece jucători în cîmp și al 11-lea în poartă. Ceea ce, să recunoaștem, nu este ceva la îndemîna oricui, mai ales că, tot în ceea ce privește noutățile, la pauză s-au dus la vestiare, de unde au revenit complet schimbați : chiloți și tricouri curate. Băieții se mișcă bine. Citeodată au și fugit după minge, iar în repriza a II-a au tras chiar și la poartă, obligîndu-l pe portar să alerge după balon pînă la intrarea secundară a stadionului.

Cu ce stăm noi mai rău este arbitrajul: aceleași echipamente pesimiste fug de colo-colo și invers, fluieră cînd ți-e faultul mai drag și după 90 de minute opresc meciul.

Ne așteaptă un sezon dificil, dar i-am spus băiețelului meu, de 5 ani: „băiete-băiete, fericitule, tu ai să vezi echipa noastră într-o mare finală, dar eu am să fiu Oboga și Cucuteni".

CORNEL UDREA ■

Ora liniştii

Am făcut ce-am făcut şi am mai pierdut un jucător de mari resurse, unul care ar fi putut schimba, prin calităţile lui, dacă ar fi fost pus la treabă, soarta meciului cu Spania. E vorba de Iordănescu. Aflăm veşti contradictorii. Că a fost invoit medical, că a lipsit nemotivat din cantonament şi, deodată, ghilotina cade : Iordănescu e suspendat trei etape din campionatul de fotbal al ţării. Pierde şi Steaua, pierde şi jucătorul, pierdem noi toţi, dar cel mai puţin pierd Federaţia, care dă încă un exemplu de vigilenţă, şi Iordănescu, care se mai odihneşte. Am prefera o altfel de vigilenţă şi anume una obţinută prin combinarea intransigenţei principiale de perspectivă cu criza profilactică de a nu se ajunge în astfel de situaţii.

Ar fi vai de noi dacă şi-n alte domenii s-ar proceda cum procedează Federaţia de fotbal: în loc de pîine, ni s-ar servi la brutării sancţiuni împotriva morarilor. În articolul nostru trecut n-am spus că Dumitru şi Dinu **nu trebuie** să joace în naţională. Am spus doar că nu poate fi adusă ca argument în potolirea publicului nerăbdător să vadă fotbal ceea ce un cronicar numea absenţa unor titulari, între care Dumitru şi Dinu. Şi-am spus şi de ce. Pentru că Dumitru şi Dinu nu erau la acea oră titulari în naţională, unul în ultimele meciuri, celălalt în ultimii ani. În orice caz, echipa Spaniei ne va pune alte probleme decît echipa Greciei. Cu Grecia tricolorii au zburdat. Ar fi în favoarea palmaresului nostru o victorie în meciul cu Spania, însă de la acea victorie încolo ar urma să înceapă speranţa noastră de a învinge Iugoslavia la ea acasă. Victoria în meciul cu Spania este o condiţie **necesară, dar nu suficientă,** pentru calificarea naţionalei noastre. Nu înseamnă că n-o dorim, dacă spunem asta, înseamnă doar că vrem să-i căutăm dimensiunile exacte.

Ora gîlcevilor opiniilor şi sfaturilor a trecut. Bate în curînd ora efortului unanim de a învinge. Ne va anima aceeaşi firească dorinţă, ca şi pe toţi compatrioţii, deşi în unele privinţe, nu putine, după părerea noastră altfel ar fi trebuit să arate fotbalul nostru în ziua de 4 aprilie şi în ziua de 18 aprilie. Vom cînta cu spectatorii craioveni, fără a ne situa neapărat printre ei, vom îngîna împreună cu cel mai fantastic public din România, publicul oltean, **„Trăiască România !"**. Sîntem fericiţi că la atîtea idei discutabile a existat şi o măsură bună : programarea meciului la Craiova. (Poate era bine dacă amîndouă meciurile, şi cel din Spania, aveau loc la Craiova). Nu ne putem stăpîni tristeţea de a nu putea fi la Craiova la acel meci, mai ales că sub această semnătură au apărut, în urmă cu ani, multe articole care cereau exact ceea ce s-a hotărît acum, şi anume ca unele din meciurile naţionalei să se joace la Craiova.

Trăiască România !

Accidentarea lui Vigu la Tîrgu Mureş ne întristează şi ne obligă să cerem din partea tuturor celor responsabili maximum de seriozitate şi răspundere în organizarea şi conducerea campionatelor divizionare. Campionatul trebuie jucat cinstit, şansele trebuie disputate corect. E momentul ca organele specializate să vegheze şi la felul cum se pregătesc unele „surprize" din competiţie. De asemenea, trebuie vegheat ca victoriile echipelor gazdă să nu se obţină prin timorarea adversarilor, prin agresiune fizică la adresa lor. Cum o dormi Onuţan, care l-a făcut bucăţi pe Vigu ? Protestăm de aici împotriva nedreptăţii care i s-a făcut echipei Steaua Bucureşti. Aflu în ultima clipă că Onuţan a fost suspendat un an de zile şi mă întreb cu ce încălzeşte această suspendare echipa Steaua şi pe Vigu ?! Ca de obicei în acţiunile fotbalului nostru, măsura are doar un caracter negativ, mai moare, pentru un an, şi capra vecinului. În ceea ce mă priveşte l-aş fi obligat pe Onuţan să muncească în fotbal şi toate drepturile obţinute prin această muncă să le dea victimei sale pe perioada cît acesta nu poate munci. Simpatizez în acest an competiţional jocul echipelor din Baia Mare şi Piteşti, îmi place şi mie încordarea frumoasă cu care Universitatea Cluj-Napoca luptă să intre în divizia A. Dar nu pot fi de acord ca Steaua Bucureşti să fie distrusă şi îmi pune semne de întrebare o scrisoare primită de la un susţinător al echipei Gloria-Bistriţa, care se plînge de faptul că arbitrul a părtinit pe „U" în meciul său cu Gloria-Bistriţa. Nu mă pronunţ pentru că n-am fost de faţă. Dar atmosfera din fotbal e proastă, e explozivă, e încărcată de suspiciune. La Baia Mare, unde echipa lui Viorel Mateianu a jucat excelent, Lucescu, antrenor şi căpitan al echipei Corvinul-Hunedoara, manifesta în teren o stare de exasperare care m-a neliniştit. N-avea motive pentru că meciul n-a fost influenţat de arbitru. Dar el, omul cuminte şi liniştit, ajunsese în ultimul hal de nervi în atmosfera din fotbalul nostru. Mateianu spunea că echipa din Hunedoara, datorită lui Lucescu, este aceea care i-a pus echipei sale cele mai serioase probleme dintre toate partenerele de întrecere din acest campionat. Într-adevăr, ar fi o mare nedreptate dacă o echipă atît de bună şi de dăruită cum e Corvinul Hunedoara ar retrograda. Credem că echipa de talente reale şi cu public entuziast a Hunedoarei va şti să-şi apere, corect dar ferm, un loc sub soarele diviziei A.

★ ★ ★

Voi spune în rîndurile ce urmează cîteva vorbe despre Nicolae Irimie.

1. Nicolae Irimie se autointitulează prim-vicepreşedinte al Federaţiei Române de Fotbal, neflind aceasta, ci flind secretar. Asta scrie în statul de retribuţii şi asta scrie şi în statutul de funcţiuni. De unde şi pînă unde s-a ales Nicolae Irimie prim-vicepreşedinte, greu de precizat în actuala conjunctură stelară.

2. Nicolae Irimie a fost capabil să sacrifice una din cele mai bune poziţii ale unui oficial român într-un organism internaţional, locul de membru al Comisiei de arbitri a U.E.F.A., ocupat de Andrei Rădulescu, după ce în prealabil l-a scos pe Andrei Rădulescu, în mod stupefiant, din Biroul federal, spre a putea justifica şi aşeza pe un suport logic maşinaţiunea ; toate acestea pentru a-şi crea sieşi un loc într-o altă comisie, infinit mai puţin importantă, dar oricum aducătoare de deplasări prin capitalele europene. Avem de-a face aici, cu o culme a dorinţei de afirmare, cu un virf rezolut al arivismului fără scrupule.

3. Nicolae Irimie este autorul direct al derutei în care s-a aflat mai bine de jumătate de an lotul olimpic, din informaţiile sale după întoarcerea de la Buenos Aires, trăgîndu-se concluzia că nu va fi nevoie de o garnitură diferită de fotbalişti faţă de cea cu care ne-am prezentat în preliminariile mondialelor. N. Irimie a liniştit pe toată lumea, afirmînd că e sigur că F.I.F.A. va fi obligată să revină la decizia iniţială şi să permită tuturor jucătorilor, indiferent dacă au luat parte sau nu la preliminariile mondialelor, să joace în preliminariile olimpice. După ce F.I.F.A. a rămas, cum era şi logic, pe poziţiile cunoscute, a trebuit să se creeze înghesuiala a nimic bun prevestitoare de la începutul acestui an, cînd s-au amestecat, aşa cum am mai scris aici, loturile, cînd s-a creat „sera" nenorocită de la Poiana Braşov şi cînd Dobrin a trecut, cu o rapiditate pe care n-a avut-o niciodată în viaţă, de la etapa de fost participant la mondialele de acum un deceniu, la etapa imediat superioară, de tînără speranţă olimpică, pentru ca, apoi, necorespunzînd visului de puritate a conducerii federaţiei să redevină acelaşi „beţiv din Piteşti".

Iată de ce, fără a dori să ne referim cu orice preţ la persoane, reducînd la minimum dialogul nostru cu aceste persoane, trebuie totuşi să spunem că persoane anumite poartă răspunderea situaţiei în care se află fotbalul nostru. Necazurile de structură le-am mai discutat. Se adaugă, după cum se observă, contribuţii importante, inestimabile ale unor persoane. Şi dacă persoane poartă vinovăţia, unor persoane trebuie să li se treacă în cont stările de lucruri pe care le-au determinat.

4. Încă o probă, de data aceasta de caracter, dacă nu cumva şi celelalte au vreo legătură cu caracterul. Prezent, în octombrie 1978, la Timişoara, la un meci Poli — Sport club Bacău, acelaşi N. Irimie a declarat corespondentului ziarului de specialitate, după acel meci, că golul victoriei băcăoane a fost marcat cu mîna. Un fapt grav, descalificant pentru arbitru. Ulterior, Nicolae Irimie nu şi-a mai susţinut afirmaţia, ca dovadă arbitrul Bărbulescu, om corect dealtfel, n-a păţit nimic. Una declari faţă de gazde presei şi alta la Bucureşti ? Cam mare distanţa.

Nu cred că astfel de obiceiuri au ceva comun cu ţinuta corectă, obligatorie pentru un diriguitor al fotbalului, pentru că, e limpede, corectitudinea trebuie cerută nu numai jucătorilor şi arbitrilor în teren ci şi celor care-i conduc, la cluburi sau la federaţie.

ADRIAN PĂUNESCU ■

Federaţia de baschet crede că a pus piciorul în prag!

— Tovarăşe George Chiraleu, ca antrenor federal, singurul deallfel din cadrul forului de specialitate, cum vi se pare drumul pe care e angajat, la ora de faţă, baschetul românesc ?

— Drept şi greu.

— De ce greu ?

— Pentru că federaţia actuală, instalată în urmă cu nici 2 ani, şi-a propus să schimbe mentalitatea, pe cît de păgubitoare pe atît de răspîndită, după care baschetul nostru nu putea aspira la mai mult pe plan internaţional din lipsa resurselor.

— Şi poate, tovarăşe Chiraleu ?

— Firesc că poate, există dovezi clare în acest sens. Iată, anul trecut, junioarele s-au clasat pe locul 4 în Europa, iar naţionala de băieţi a cîştigat un mare turneu la Beijing, ca să nu mai zic că n-a fost departe de a termina învingătoare şi în Brazilia, unde a pierdut, la mare luptă, în faţa gazdelor, locul 3 la ultimele campionate mondiale. Aceste rezultate, ca şi evoluţiile care au condus la ele, au demonstrat că baschetul nostru deţine suficiente talente de valoare, competitive.

— E adevărat ce spuneţi, dar se impune întrebarea de ce s-a bătut atîta vreme pas pe loc ?

— Pentru că nu s-a muncit cu tragere de inimă. Pentru că s-a făcut plezirism şi teorie.

— Cum teorie ?! Vreţi să fiţi mai explicit ?

— Vreme îndelungată, antrenorii din baschet au scris mai mult decît au lucrat ! Din toată treaba asta au ieşit, firesc, cîteva cărţi importante, dar echipele n-au avut decît de suferit. Ba mai mult, într-un moment în care baschetul tindea pretutindeni să se simplifice, lucru care s-a şi întîmplat, tehnicienii noştri l-au complicat peste măsură, l-au încărcat cu teorii gratuite şi cu strategii ineficiente, uneori rupte de realitate. Reversul medaliei, ei au ignorat unele aspecte esenţiale ale procesului de antrenament, între care pregătirea atletică şi aruncările la coş. Altfel zis, ani la rînd, baschetul nostru a schimbat cîte ceva, dar nu ce trebuia. Premisele înseşi au fost, de cele mai multe ori, greşite.

— Toate exprimările dumneavoastră sînt la timpul trecut ! Din întîmplare sau cu intenţie ?

— Într-o mare măsură, situaţia s-a remediat sau e în curs de remediere. Pe de-o parte, federaţia a pus piciorul în prag. Pe de alta, au apărut o serie de antrenori tineri, mai harnici şi mai devotaţi, Tursugian de la Rapid, Strugaru de la Voinţa, Baltag de la Galaţi, Cîmpeanu de la I.C.E.D., Paraschivescu de la Olimpia, cărora li s-a cerut mai mult decît altădată.

— Ziceaţi că drumul a fost şi mai e greu. Numai din pricina mentalităţii sau şi din alte motive ?

— Au fost şi altele, dar nu de competenţa federaţiei. Poate că e mai bine să le lăsăm !

— Firesc că le lăsăm ! Care au fost ele?

— Baschetul a pierdut mult prin desfiinţarea liceelor cu profil de educaţie fizică, adevărate izvoare de talente pentru disciplina noastră. Iată, mulţi din componenţii de azi ai lotului naţional, Niculescu, Ermurache, Brănişteanu, Fluturaş, Căpuşan, alţii, au crescut la Liceul 35, a cărui echipă a cîştigat de 10 ori titlul naţional de juniori ! În altă ordine de idei, ne-a făcut un deserviciu hotărîrea de a nu înscrie formaţiile de elită, Dinamo şi Steaua bunăoară, în cupele europene. Decizia aceasta ne-a îndepărtat şi mai mult de lumea baschetului internaţional, punîndu-ne în situaţia delicată de a ne da peste cap ca să găsim campioanelor noastre adversari redutabili.

— Găsiţi sau nu, tovarăşe Chiraleu ?

— Din ce în ce mai rar.

— Cine a luat decizia respectivă ? Federaţia n-a fost consultată ?

— Nu, fiind vorba despre o hotărîre C.N.E.F.S. operînd în toate ramurile sportului. În anii cu campionate europene sau mondiale, nu se participă în cupele continentale.

— Sînt asemenea campionate ?

— La băieţi, în mai, vor avea loc calificările, în Grecia. Se vor califica pentru finalele programate, în iunie, în Italia, primele 4 din cele 12 echipe înscrise.

— Formaţia României ce şanse are ?

— După calculul hîrtiei, are, dar e greu de spus.

— De ce ?

— Pentru că baschetul masculin e tot mai dominat de jucători profesionişti americani, naturalizaţi peste noapte ! Aţi văzut la hochei, Olanda a cîştigat grupa B cu o grămadă de canadieni ! La fel, poate mai rău, e la baschet, unde Italia, Spania, Olanda, Suedia şi aşa mai departe îşi schimbă garniturile de la an la an, întărindu-le cu jucători de import. În paranteză fie spus, Maccabi Tel Aviv a cucerit, anul trecut, Cupa campionilor europeni cu 6 americani în formaţie ! În aceste condiţii, e aproape imposibil de dat un pronostic, dar considerăm că avem şanse, dintre cele mai mari.

— Ce înseamnă, tovarăşe Chiraleu, federaţia a pus piciorul în prag ?

— Ea nu s-a mai lăsat păcălită şi nici n-a mai acceptat jumătăţile de măsură. A tratat toate echipele la fel, indiferent de numele şi tradiţia acestora, sancţionînd fără cruţare ori de cîte ori a fost cazul.

— A fost cazul ?

— Mai ales la fete. Pentru neprezentare la pregătirile lotului, au fost suspendate, spre stupefacţia tuturor şi, desigur, spre nemulţumirea cluburilor, jucătoare de primă mînă, între care Mariana Andreescu, singura noastră baschetbalistă convocată, în două rînduri, în selecţionata Europei. La fel am procedat, 4 etape, 4 etape, 4 etape, şi cu Diana Bălaş, şi cu Doina Prăzaru, şi cu Rodica Goian, deşi n-au lipsit intervenţiile de tot felul, presiunile şi chiar ameninţările, la adresa federaţiei, a secretarului ei, Gabriel Popescu, pe cît de tînăr pe atît de ambiţios şi de pus pe treabă. N-am cedat. Am mers mai departe, conştienţi că prima concesie ar fi atras-o pe următoarea şi aşa mai departe.

— Un moment. De ce fugeau jucătoarele de lotul reprezentativ ? Mai fug şi acum ?

— Nu, lucrurile s-au limpezit şi toată lumea a înţeles că nu mai merge cu certificate medicale scoase prin amabilitate ! De fapt, la început, fetele nu fugeau de lot, ci de pregătire! Învăţate să stea în cantonament la Poiana Braşov, cu telefon, cu bărueţe şi plimbări, ele au fost surprinse şi, desigur, nemulţumite de schimbarea locului. Stagiul a fost găzduit de cabana de la Piatra Arsă, unde zăpada era de 2 metri şi pregătirea fizică foarte exigentă.

— Tovarăşe Chiraleu, vorbind în perspectivă, unde stă baschetul nostru mai bine ? La băieţi sau la fete ?

— Ne punem mai mari speranţe în baschetul feminin, tratat pentru prima dată drept disciplină olimpică. Avem un lot foarte tînăr şi cu o medie de înălţime aproape de cea a echipelor fruntase, peste 1.80. Pentru a ajunge la Moscova, în 1980, fetele antrenate de Gheorghe Lăzărescu şi Nicolae Martin trebuie să ocupe unul din primele 5 locuri ale turneului preolimpic din Bulgaria, prevăzut în mai, anul viitor.

EMIL NEGOIŢĂ ■

Fotbal

DIVIZIA A

BACĂU : SPORT CLUB — CHIMIA RÎMNICU VÎLCEA 1—0 (0—0). Înaintea începerii partidei, Marcel Pigulea, tînărul antrenor vîlcean, deși îngîndurat, ne declara optimist că „nici nu concepem să pierdem ; zic așa din diplomație pentru că, de fapt, eu mă gîndesc la victorie. Sper ca prin marcajul din faza de apărare să nu le permitem băcăuanilor să ia inițiativa, iar noi să dăm tonul. În nici un caz, nu vom face un joc de apărare. Aștept cel puțin un gol de la Carabageac, Stanca sau Cornel Nicolae, dar m-ar bucura s-o facă oricare din jucătorii mei" ● Recunoaștem că desfășurarea primei reprize a ilustrat fidel gîndurile lui Pigulea, cel care au fost la cîrma jocului și au ratat o mare ocazie de a înscrie fiind vîlcenii, prin Cornel Nicolae, în min. 43 ● După pauză, băcăuanii trec cu toată echipa în jumătatea de teren a oaspeților, mai reținuți decît în prima repriză și cu lecția marcajului uitată. Cu toate astea, nici gazdele și nici oaspeții nu căutau poarta, iar publicul asista mut la parodia din teren. Doar mucalitii se întrebau cum poate rata Antohi singur cu portarul, dar nu găseau nici un răspuns ! În minutul 87, Vamanu, care și el a jucat șters, șutează așa, de ochii lumii, să nu zică cineva că n-a lovit balonul, și mingea trece printre trei apărători vîlceni uimiți de îndrăzneala lui Vamanu și intră în poartă ! ● După meci, Traian Ionescu le reproșa băieților săi „lipsa de prospețime și faptul că n-au reușit să iasă din marcajul serios făcut de oaspeți". Și a continuat : „Într-un astfel de joc un mare rol îl puteau avea extremele Chitaru și Solomon, azi ca și inexistente. Ba chiar fundașii, dar numai Panaite a înțeles treaba asta și a jucat excepțional. Băieții mei s-au obișnuit să-și pretindă mai mult ca performanță, dar au încă complexe și poate de aceea rateză foarte mult. Remarc pregătirea fizică bună și organizarea tactică a adversarilor ● Cam atît despre o confruntare din care au lipsit fotbalul și duritățile, cartonașele galbene acordate lui Botez și Vergu, ultimul de la oaspeți, fiind date mai mult pentru mici obrăznicii de joc și limbaj ● Bun arbitrajul bucureștenilor N. Georgescu, V. Roșu și C. Raica, primul, firește, la centru. **(Ion Predoșanu)**

BUCUREȘTI : DINAMO — SPORTUL STUDENȚESC 3—1 (2—0). Înainte de meci, discuții aprinse, pro și contra, pe marginea deciziei federației de a amîna etapa de suspendare cuvenită internaționalului dinamovist Dinu pentru 3 cartonașe galbene. Antrenorul Ion Nunweiller considera că, luînd amintita decizie, după opinia noastră fără acoperire regulamentară (oare Iordănescu, suspendat în aceeași zi 3 etape, nu făcea parte din lotul reprezentativ ? !), federația i-a făcut un deserviciu clubului Dinamo care ar fi putut cîștiga meciul cu Sportul și fără Dinu ! Poate că da, poate că nu, oricum, Dinu a fost, alături de Cheran și Dudu Georgescu, cel mai în formă dintre fotbaliștii formației gazdă, aducîndu-și o importantă contribuție la victorie ● O la fel de importantă contribuție la victoria dinamoviștilor a avut portarul studenților Moraru care, la 8 minute după începerea partidei, a scăpat în poartă șutul firav expediat de Augustin, turnînd parcă plumb în picioarele coechipierilor ! Cu toate astea, în fața unei garnituri solide și în continuă mișcare, în creștere de potențial în acest retur, studenții n-au depus armele, ci au dominat adesea, Căți făcînd un joc foarte bun la centrul terenului. Din păcate pentru Sportul, fundașii laterali au evoluat slab, iar Rădulescu, de la care se aștepta impulsionarea atacului, n-a părut în plenitudinea forțelor ● Cu o linie de mijloc laborioasă, Dinamo, lipsit de Sătmăreanu, menajat după recenta fractură, a speculat cu abilitate greșelile adversarului, permițîndu-i totodată lui Dudu Georgescu, autor a două goluri duminică, să devină golgeterul absolut al fotbalului nostru, întrecînd recordul lui Oblemenco. Mai lucidă și mai bine orientată tactic, echipa gazdă s-a desprins pînă la 3—0, numai golul de final al lui Mircea Sandu, altfel foarte frumos, „boltă" cu capul peste Anuței, răpindu-i postura de lider. Victorie meritată, obținută printr-un joc mai clar și mai viguros ● Foarte bun arbitrajul lui C. Bărbulescu, ajutat la linie de C. Jurja și R. Stîncan, ultimul cu greșeli în semnalizarea ofsaidurilor, toți din București. **(Gheorghe Amuza)**

DIVIZIA B

BUCUREȘTI : METALUL — DINAMO SLATINA 1—2 (0—2). Gazdele, așa cum au și declarat, țintesc în acest an cîștigarea seriei. Numai că a venit meciul cu Dinamo Slatina, un pretendent mai din umbră la șefia clasamentului, și cele două puncte au intrat în zestrea oaspeților. Ce va fi de-acum încolo în această zbuciumată serie a II-a, vom vedea ● Ce-a fost pe stadionul din Pantelimon, mult îmbibat de apă și presărat cu bălți — accidente, decisive pentru rezultatul meciului — iată : în minutul 1 mingea, cu o traiectorie telefonată, cam înspre colțul din stînga al porții gazdelor, s-a oprit pur și simplu în mijlocul unei bălți din mijlocul careului ; venit în viteză, Vlăduț a șutat sec, fără drept de apel : 0—1 ! ● Ululala și surpriza au durat doar 9 minute, pentru că, în minutul 10, la o centrare de pe dreapta, fundașul central Ciocioană majorează scorul cu o lovitură de cap ● În tribune, tristețe de zile mari ! Stăpîni pe joc pînă la pauză, slătinenii : bucureștenii, adică Șumulanschi, Ion Ion, Giugiumică și Sebe, par marcați de starea terenului și de nervozitate ● După pauză, oaspeții sînt la un pas de a înscrie și cel de-al treilea gol : la o centrare ca la carte, Vlăduț, singur, de la numai 10 metri, trimite slab cu capul ● După această fază, jocul se mai încălzește pe la mijloc, slătinenii se retrag în apărare, iar gazdele, invitate la atac, reușesc să înscrie în minutul 62, prin Sebe, care reia cu capul o minge respinsă de excelentul portar Ghenu, cel care, în continuare, avea să apere cel puțin patru goluri. La acest capitol, al remarcaților, să-i amintim de la învingători și pe Răutu, Bălan, Nuncă, Stanciu și Cotoșman. De la învinși, nimeni ● Bun arbitrajul asigurat de A. Ghigea din Bacău. O notă proastă, acuzatoare, pentru cîțiva suporteri bucureșteni care, nemulțumiți de evoluția echipei lor, au ținut să „pedepsească" micul grup de slătineni veniți la București mai mult pentru o excursie, decît pentru o victorie, obținută în cele din urmă pe merit. **(Victor Niță)**

Omul la pensie

Faptul de viață este acesta : inginerul agronom Gheorghe Vasiliu din Drobeta-Turnu Severin, după ce a ieșit la pensie, a stat un timp și-apoi a început să dea examen de intrare la Facultatea de limbi străine, secția limbi clasice, a Universității din București, unde chiar a intrat (al doilea după medie), în anul 1977 fiind acum, la 65 spre 66 de ani, student în anul II, la zi și cămin ist (locuiește în camera 22, împreună cu încă trei băieți — băieți). Din această situație deloc obișnuită, decurg, logic, o serie de întrebări, dintre care unele de-a dreptul dilematice. Ne-a răspuns la toate studentul — anul trecut boboc, anul acesta antrenat în încordarea de a da doi ani într-unul — Gheorghe Vasiliu.

— De ce un om care a muncit toată viața, un om în vîrstă și cu o sănătate nu tocmai perfectă, renunță la liniștea și blîndețea anilor pensiei și se angajează într-un efort de cursă lungă, efort care pretinde voință, vitalitate, ritmicitate și chiar tinerețe ?

— Pentru că odihna continuă m-ar fi distrus și pentru că activitatea e salvarea noastră împotriva bătrîneții. Pentru că rămăsesem singur și trebuia să găsesc o soluție și împotriva acestei boli.

— De ce un om care are o calificare superioară, de ce un om care a practicat 28 de ani profesia precisă de agronom, tinde spre o nouă calificare precisă și superioară ? Și de ce tocmai aceea în limbi clasice, în latină ?

— Pentru că nu mai am sănătate și forțe fizice pentru exigențele muncii de teren pretinse de agricultură, meserie de altfel din care am fost pensionat. Și pentru că eu nu vreau să fac ceva doar ca să treacă timpul, nu fac latina din plăcere, ci ca să fiu folositor societății în continuare. Latina este o limbă moartă, însă care mai are să ne spună multe, e o limbă de care mai avem nevoie. Mai sînt atîtea inscripții care așteaptă să fie descifrate. Mai sînt atîtea dovezi ale latinității noastre care așteaptă să fie, din nou, rostite. Mai sînt atîtea adevăruri bătrîne care ne-ar fi folositoare, pentru că, firește, cu alte chipuri, istoria se repetă. Pe vremea lui Vergiliu exista — din altă pricină, aceea a războaielor — un exod al populației de la sate spre cetăți ; iar acest poet s-a simțit dator să susțină politica de atragere a cultivatorilor spre muncile cîmpului ; și s-a simțit dator nu doar din motive strict rationale ci și pentru că era animat de „sentimente de dragoste față de pămîntul patriei și față de cei ce trudesc pentru a obține, prin eforturi susținute, roade cît mai bogate". Vergiliu ne-a lăsat „Georgicele", un adevărat poem didactic agronomic, iar Columella i-a continuat opera, lăsîndu-ne „De re rustica", cel mai important tratat de agricultură pe care ni l-a transmis antichitatea. Am vrut să traduc cartea a 10-a, despre grădinărit, dar, la o editură mi s-a spus că nu-i destul certificatul meu de traducător din latină, că am nevoie și de studii superioare. Bine, am spus, și-am dat examen la facultate.

— Și n-ați avut sentimentul că, în condiție de locuri limitate, intrînd dumneavoastră la facultate, ați luat locul unui om tînăr, al unui om la început de viață ?

— N-am luat locul nimănui. Dacă legea permite, eu nu iau locul nimănui. Pentru că am intrat la facultate participînd la un concurs. Pentru că, dacă voi ajunge să termin facultatea nu voi participa, din pricina vîrstei, la repartizarea în cîmpul muncii. Pentru că, aceasta e realitatea, puțini dintre cei care vor obține specializarea în latină vor fi profesori de latină, ei urmînd să predea mai ales româna. Eu n-am vrut să iau locul altcuiva, ci am vrut să mă calific.

— Și după ce veți fi calificat, cum veți fi folositor societății, cum veți da finalitate concretă științei dumneavoastră ?

— Vreau să traduc. Direct din latină ; nu cum au făcut-o alții, din latină prin franceză. Sper să mi se dea să traduc lucrări de care este nevoie. Dar, deocamdată, să vedem dacă ajung să termin facultatea ; la vîrsta mea apare și această întrebare.

— Iertați-mi nedelicatețea, dar mă simt dator să întreb, de aceea ați făcut cererea să dați examenele din anul II și III într-un singur an ?

— Da, mă cam grăbesc, am 65 pe 66. Trebuie să mă grăbesc ! Mi-au aprobat cererea pentru că am note bune și pentru că n-am sancțiuni disciplinare. Nu, cu memoria mă descurc, intervine cea asociativă, mai greu e cu puterile strict fizice. Oricum — dacă n-am să ajung să termin facultatea, dacă n-am să ajung să mai dau ceva societății și să-mi mai dau și mie ceva — sînt și voi rămîne cu conștiința împăcată că am murit pe baricade.

— Ce înțeleg colegii dumneavoastră, copiii aceștia, tinerii aceștia, din experiența umană — cu dimensiuni filozofice dac-o privim fără prejudecăți și cu limite naturale — pe care v-ați propus-o și, vrînd-nevrînd, le-o propuneți ? De pildă, colegul dumneavoastră Vasile Gălbează mi-a vorbit chiar cu tandrețe despre studentul Vasiliu !

— Cred că mă înțeleg. Ne-am împrietenit, mai mult în timpul practicii productive în agricultură. Pe mine m-au scutit, din oficiu, din pricina vîrstei ; totuși, m-am dus pentru că mi-am zis că experiența mea de 28 de ani în agricultură poate fi de folos. Anul acesta însă colegii mei m-au păcălit : mi-au zis că plecarea e la ora 12 și ei au plecat la 8. Mi-am făcut practica, de unul singur, în bibliotecă. A fost, cred eu, un gest mai mult decît de înțelegere.

N. EMIL IONESCU ■

POVESTEA UNEI PERFORMANȚE UMANE (XII)

Primele examene

În loc de rezumat, publicăm azi în casetă rînduri dintr-o emoționantă scrisoare trimisă de profesoara Florica Sandu. **Serialul mi-a umplut inima de bucurie : el a venit să dezvăluie pe larg opiniei publice rezultatele obținute de școala românească de defectologie, o experiență care trebuia și trebuie privită cu mai multă atenție de specialiștii tiflologi-defectologi din întreaga țară, cît și din lume. Vastilică merită din plin să fie cunoscut și admirat. LUI îi datorăm cu toții performanța cu totul deosebită care s-a obținut : transformarea unui simplu „obiect" învesmîntat în haină umană într-un OM, înmănunchind toate atributele sale pozitive : grai articulat, mers biped, inteligență, creativitate, voință, îndemînare... Dar drumul acesta e o viață de om. E un roman. De cîte ori n-am plîns de bucurie și emoție ! De cîte ori nu i-am cuprins mîinile și i le-am apropiat cu dragoste de obrazul meu ! Cîtă fericire am putut simți în clipa cînd, după 18 luni de muncă, elevul meu, acest copil sălbăticit, dezumanizat, pronunța totuși primul sunet ! Am „inventat" împreună și un alfabet. Prin ei am comunicat și mai comunicăm și azi doar noi doi. M-am atașat foarte mult de el. Mi-e drag ca un fiu. Este „creația" mea, întruchiparea muncii mele de o viață. Mama lui i-a dat viață, eu l-am redat societății, sădind în el tot binele care am considerat că trebuie să impodobească ființa umană...**

Erau însă primele examene. Primele „experiențe" universitare îi creaseră convingerea că poate învinge toate vicisitudinile, devenind primul orb-surd din țara noastră, care reușește să termine facultatea. Notele maxime încep să fie tot mai numeroase în carnetul de student: La cele 28 de examene susținute în anii de studenție, a obținut 18 note maxime și cîte 5 de 8 și 9. N-a acceptat niciodată să se prezinte la examen nepregătit.

Îl interesa cum se pregătesc cei 4 studenți orbi-surzi de la Facultatea Lomonosov din Moscova. Prin intermediul renumitului profesor sovietic Mescereakov, sau direct, a aflat multe amănunte despre ei. Cu Natașa Korneeva și Iura Lerner, a purtat un timp și corespondență. Regretă și azi, că din noiembrie 1974, cînd a murit profesorul Mescereakov, nu s-a mai putut reînnoda corespondența, care-i adusese atîtea satisfacții. Într-una din zile, împreună cu vechiul său prieten Laurențiu Crișan de la Asociația nevăzătorilor din Cluj-Napoca și nevăzătorul Felix Kardoș, care cunoaște limba esperanto, au hotărît să se adreseze unei reviste braille în această limbă de circulație mondială. Mica notiță inserată în colonele revistei a avut un ecou deosebit. Din R.F. Germania, Olanda, Belgia, Spania, au început să-i sosească scrisori, Schimbul de informații devine captivant. Află amănunte deosebit de interesante despre viața orbilor-surzi din lume, despre micile sau marile lor necazuri.

Află și despre preocupările Asociației **Valentin Haüy** din Franța. Prin intermediul președintelui acestei asociații, începe apoi să corespondeze cu Pierre Chaillet. Prin intermediul lui, va începe o deosebit de interesantă colaborare cu Biblioteca braille a Asociației Valentin Haüy din Paris...

Foarte curînd însă, prin intermediul Organizației mondiale a orbilor-surzi — OMPSA —, va lega unul dintre cele mai pasionante dialoguri cu dr. Richard Kinney și domnișoara Geraldine Lawhorn, din Statele Unite ale Americii, participînd cu ajutorul poeteinevăzătoare Doina Felicia Mihoc, la cursul american **„Viața independentă fără vedere și auz"...**

(Va urma)

CONSTANTIN MUSTAȚĂ ■

Un autoturism tras în țeapă

Pe șosele goale ori foarte puțin circulate se înregistrează uneori, paradoxal, accidente de o gravitate deosebită. Vigilența șoferului mereu trează pe drumurile arhiaglomerate, care solicită în fiecare moment atenția șoferului, scade treptat în multe cazuri, pe măsură ce conducătorul auto constată că șoseaua e liberă. Pornind de la ideea greșită că pe un asemenea drum „chiar să vrei nu ai cum să faci accident", el apasă din ce în ce mai tare pe accelerație, devine din ce în ce mai distrat, nu mai urmărește drumul, își permite luxul de a întoarce tot mai des capul spre interlocutori ca și cum aidoma „pilotului automat" din aviație, un asemenea dispozitiv ar fi instalat pe autovehiculul respectiv.

Scăderea vigilenței unor șoferi în împrejurări de genul celor arătate mai sus se conjugă uneori cu neglijența altor conducători de autovehicule grele care, apreciind și ei că pe șoselele goale nu are cum să se întîmple accidente, lasă autovehiculele la întîmplare, nesemnalizate, pe partea carosabilă a drumurilor.

Așa a procedat Petre Mehno, șoferul autocamionului nr. 21-SV-1069, proprietatea unei unități aparținînd Ministerului Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții din județul Suceava.

În pană de motorină (vă dați seama ușor cum se instruiesc și mai ales cum se controlează șoferii la unitatea susmenționată), P.M. „a tras mașina la parcare". E un fel de a spune că a parcat-o, căci jumătate din ea, peridocul, a rămas pe partea carosabilă a drumului. A avut grijă să stingă luminile pentru ca nu cumva să rămînă fără curent cînd urma să se reîntoarcă pentru a-și continua cursa.

Pericolul obstacolului creat pe partea carosabilă era amplificat de încărcătura autovehiculului — pomi subțiri aidoma unor sulițe — și de lungimea acestora ce depășea mult limita peridocului. În plus extremitățile încărcăturii nu erau semnalizate așa cum prevede regulamentul de circulație.

Șoferul autovehiculului greu era un indisciplinat incurabil. Trecutul lui nu era chiar așa de curat. Fusese condamnat la un an închisoare pentru comiterea unui accident grav, era în curs de cercetare pentru săvîrșirea unui viol și, culmea, chiar în timpul cursei ce o întrerupsese din lipsă de motorină, reușise să comită un alt accident soldat din întîmplare doar cu avarii.

Plecînd de la mașină, P.M. lăsase de fapt pe drum o veritabilă capcană, în care a căzut Aurel Ursuleanu, conducătorul autoturismului nr. 1-BT-429. Acesta se deplasa împreună cu soția din direcția Frumușica spre Botoșani. La locul cu pricina (pe raza comunei Băluseni), „orbit" de faza de drum a unei mașini care se deplasa din sens opus, acesta intră în plin în peridocul autocamionului, încărcătura respectivă străpungînd literalmente autoturismul. Pătrunzînd prin parbriz, pomii au străbătut mașina pe întreaga ei lungime, trecînd pe deasupra fotoliului din față, penetrînd banchetă din spate, portbagajul și ieșind din mașină pe sub bara de protecție din spate.

În istoria accidentelor de circulație de la noi, asemenea cazuri de mașini „trase în țeapă" au fost doar trei sau patru.

Din păcate „sulițele" pătrunse în mașină au rănit grav soția șoferului, care a murit în drum spre spital.

Un caz tragic datorat în bună măsură și șoferului autoturismului care nu a dovedit destulă atenție și mai ales răspundere în pilotarea autovehiculului respectiv. El nu a redus viteza la întîlnirea cu autocamionul din sens opus

care nu a trecut, conform regulamentului, pe „fața de întîlnire".

Cînd în fața ta nu mai vezi nimic, cînd literalmente circuli în orb și risti în orice clipă să intri în coliziune cu un obstacol (în mers sau în staționare), a continua să rulezi cu aceeași viteză înseamnă a te expune deliberat unui pericol grav.

Așa se întîmplă în circulație cînd se întîlnește nu numai o „față cu alta", ci lipsa de răspundere a doi participanți la trafic, cînd șoferul în loc să fie prudent și pentru celălalt, adoptă tactica falimentară de a se baza pe prudența celuilalt.

Colonel VICTOR BEDA ■

Anacronismul blocurilor militare

Perioada „războiului rece", de care pe drept cuvînt lumea își aduce aminte cu oroare și pe care ne-am obișnuit, toți, s-o calificăm „de tristă amintire", a creat atîta încordare, atîta convulsie în relațiile dintre state, îndeosebi în Europa, și a născut, odată cu toate relele, și blocurile militare.

Temerile față de transformările revoluționare rapide ce se desfășurau, după război, în țările din răsăritul Europei și față de evoluțiile în direcția socialismului, preocupările pentru frînarea curentelor revoluționare și progresiste și pentru ferirea vestului european „de pericolul comunist", și-au găsit expresie în reorganizări militare belicoase, într-o propagandă denigratoare și amenințătoare care a antrenat enorme și inutile cheltuieli, vicliind profund spiritul de înțelegere și cooperare, atît de necesar și atunci, ca și acum și totdeauna.

În conexiune cu aplicarea politicii occidentale conturate după război s-a creat în aprilie 1949 blocul militar denumit Organizația Tratatului Atlanticului de Nord (N.A.T.O.), asociindu-se, astfel, Europei occidentale, S.U.A. și Canada și consacrîndu-se, în fapt, ceea ce Statele Unite ale Americii aveau virtual, rangul de putere mondială. După crearea N.A.T.O., în politica occidentală s-a manifestat o adevărată „pactomanie" : s-a înființat pact după pact, în intenția de a construi în diferite regiuni ale lumii a rețea de blocuri militare.

Pe fondul unei asemenea stări de tensiune generală și ca răspuns la crearea Pactului nord-atlantic, a luat ființă, în 1955, Organizația Tratatului de la Varșovia.

Produse ale unor vremuri depășite și a unor stări de lucruri de care, din fericire, am scăpat — și sperăm că pentru totdeauna — toate blocurile militare, anacronice chiar de la înființarea lor, au devenit, cu timpul, o frînă și mai mare în calea dezvoltării relațiilor dintre state, în calea colaborării, păcii și înțelegerii internaționale. Ele nu au adus, așa cum se putea crede, liniște și securitate ; dimpotrivă, ele au fost și sînt o permanentă și periculoasă sursă de insecuritate și încordare, de suspiciune, constituie suportul politicii de forță și amenințare cu forța, încurajează amestecul în afacerile interne, nesocotirea și încălcarea principiilor de drept internațional care trebuie să guverneze relațiile dintre state.

Blocurile militare opuse au exacerbat cheltuielile militare, acumulările de armamente dintre cele mai perfecționate și sofisticate, inclusiv nucleare, au „așezat" lumea pe adevărate depozite explozive, deosebit de periculoase prin însăși existența lor și „capabile" să pună în pericol în cazul izbucnirii unei conflagrații mondiale însăși soarta omenirii și civilizației umane. Ele și-au creat complicate suprastructuri și au „legitimat" construirea de baze și instalații militare pe teritoriile altor state, prezența masivă a trupelor străine în spațiul național al unor aliați au alimentat competiția în domeniul înarmărilor, au determinat efectuarea unor mari manevre și demonstrații de forță și intimidare la frontierele altor țări.

La unii a apărut iluzia că blocurile militare ar avea menirea să preia, în numele unei așa-numite securități colective, din prerogativele și atributele suveranității naționale a statelor membre, că pot vorbi în numele acestora reprezentîndu-le interesele, că simpla apartenență la blocurile militare dă garanția apărării independenței și securității statelor respective.

În interiorul pactelor militare se produc ierarhizări în funcție de „zestrea" forței fiecăruia, se profilează, pe același criteriu, lideri care tind să cîntărească din suveranitatea celorlalți, să impună poziții și soluții. Asemenea situații au dus la ascuțirea unor contradicții și divergențe, au produs în cadrul N.A.T.O. atitudini și tendințe centrifuge care au mers pînă la ieșirea din organismele militare integrate.

Pe de altă parte, structurile proprii blocurilor, între care bazele militare străine și prezența soldaților veniți din alte zări, constituie factori nocivi pentru climatul internațional și sînt într-o flagrantă incompatibilitate cu independența și suveranitatea statelor pe teritoriul cărora se află.

Prelungirea existenței în timp a blocurilor militare a dus la o tendință anacronică și în abordarea problemelor fundamentale ale contemporaneității. Nu de puține ori evoluția unor importante negocieri internaționale, încercările de rezolvare a unor probleme în conformitate cu interesele vitale ale popoarelor, rămîn în impas, nu dau rezultate, se prelungesc sau se amînă sine die, întrucît se izbesc de abordările de pe poziții de bloc sau de eforturile insistente pentru a le canaliza în direcția unor soluții de bloc. S-a ajuns chiar la emiterea unor păreri și „teorii" potrivit cărora evoluțiile pozitive din viața internațională inclusiv Conferința pentru securitate și cooperare în Europa și însăși menținerea păcii pe continent ar fi nici mai mult, nici mai puțin, rezultatul existenței principalelor două blocuri militare, al unor înțelegeri între ele, al „destinderii" dintre N.A.T.O. și Tratatul de la Varșovia !

Traversînd o perioadă suficient de lungă în „compania" blocurilor militare, lumea are toate motivele să fi înțeles bine greșeala constituirii lor, și mai ales impactul ulterior al acestora, deosebit de negativ, asupra raporturilor generale dintre state, precum și implicațiile lor social-morale, tot atît de negative.

Blocurile militare au intrat, așadar, în contradicție flagrantă cu înnoirile și dimensiunile proaspete pe care le-au introdus în viața internațională uriașele transformări revoluționare, sociale și naționale, afirmarea tot mai puternică a voinței popoarelor de a se opune politicii imperialiste, de dominație și dictat, de a se dezvolta în deplină libertate, de a impune pacea, dezvoltarea înțelegerii și colaborării neîngrădite, întărirea securității mondiale.

Faptul că blocurile militare sînt asociate aspectelor negative majore ale vieții internaționale, pune în evidență, cu deosebită forță, justețea poziției constructive a României, a altor țări socialiste, cu privire la necesitatea desființării concomitente a N.A.T.O. și a Tratatului de la Varșovia și înlocuirea lor cu un sistem de securitate care să nu mai facă necesară existența unor asemenea blocuri militare, poziție reafirmată și în Declarația adoptată la Consfătuirea de la Moscova a Comitetului politic consultativ din 23 noiembrie 1978. Formulînd și promovînd această poziție, țările socialiste știu și înțeleg foarte bine că o astfel de măsură — desființarea blocurilor militare — nu se poate petrece peste noapte, de la o zi la alta. Este însă necesară intensificarea eforturilor pentru a determina evoluții într-o asemenea direcție, pentru întreprinderea, în cadrul unui proces gradual, a unui vast complex de măsuri care să ducă la dezvoltarea colaborării politice și economice fructuoase, la întărirea încrederii, să facă popoarele să înțeleagă că nu au nevoie de blocuri militare. Măsurile de dezangajare militară și dezarmare care să fie simultane cu cele din domeniul colaborării generale dintre state și să stimuleze o asemenea cooperare trebuie, firește, să aibă în vedere menținerea unui raport de forțe echilibrat, garanția securității egale a tuturor părților, să nu creeze deci avantaje unilaterale. Menținerea, în permanență, a unui echilibru al forțelor nu înseamnă însă, în concepția partidului și a poporului nostru, asigurarea lui la cote mereu mai ridicate, prin escaladarea înarmărilor, a intensificării cheltuielilor militare, ci prin diminuarea acestora. Este vorba de începerea unui proces invers care să asigure echilibrul dar la nivele din ce în ce mai joase, prin reducerea continuă a înarmărilor și armamentelor, a cheltuielilor militare, prin trecerea fermă la măsuri de dezangajare militară și dezarmare.

România, prin glasul președintelui său, a subliniat — în repetate rînduri — decizia de a-și îndeplini îndatoririle ce-i revin ca membră a Tratatului de la Varșovia, tratat al cărui rol — definit la înființarea sa — este apărarea, și numai apărarea față de o agresiune în Europa declanșată împotriva țărilor socialiste. Pornind de la realitățile prezente ale lumii, de la transformările acesteia, de la schimbarea raportului de forțe pe plan mondial, partidul nostru, conducerea sa au formulat, totodată, cu deosebită claritate, necesitatea desființării concomitente a celor două blocuri militare, cele mai puternice din lume, necesitatea restrîngerii treptate a activității lor militare.

„Considerăm — declara tovarășul Nicolae Ceaușescu în magistrala sa cuvîntare din 3 august 1978 — că pactele militare — deci și Pactul de la Varșovia — nu constituie o necesitate permanentă, că ele au izvorît din niște condiții specifice ale „războiului rece", că trebuie să acționăm pentru desființarea concomitentă a celor două blocuri militare și, în general, a tuturor blocurilor militare opuse — pentru a așeza relațiile dintre state pe baze noi, de încredere, colaborare și respect reciproc".

Un asemenea deziderat apare cu atît mai necesar cu cît Conferința europeană de la Helsinki a marcat începerea unei etape noi, a deschis calea spre înfăptuirea pe continentul nostru a unei largi și nestînjenite conlucrări, spre asigurarea păcii și securității.

Recenta decizie de dizolvare a blocului militar CENTO, adăugată celei de desființare în 1977 a S.E.A.T.O. sînt acte în care a învins rațiunea și fac demonstrația că lumea, indiferent de regiunea în care trăiește, se poate lipsi de ceea ce este inutil și anacronic, de ceea ce împiedică evoluția spre mai binele păcii, înțelegerii și cooperării internaționale.

Să sperăm că și Europa, de atîtea ori continent al înțelepciunii, va înțelege, nu prea tîrziu, să se debaraseze, și ea, de anacronismul blocurilor militare pe care le găzduiește, demolîndu-le.

DUMITRU ANINOIU ■

Notă : În articolul din numărul trecut — „Iraționalitatea înarmărilor" — cifra din paragraful al treilea care indică procentul cheltuielilor pentru înarmare din produsul social mondial este 7, ci nu 70, cum a apărut din greșeală în revista noastră.

Ochii și urechile lumii

Auzi ?

Auzi ? Un inginer american a construit o bicicletă cu care s-a zburat pe distanța de o milă, la o înălțime de 3 metri. Zice că a decolat și s-a menținut în aer timp de 1 609 metri, auzi ?, numai prin forță musculară. Zice că a cîștigat cu asta un premiu al societății aeronautice din Londra. Auzi ?, inginerul vrea acum să traverseze, tot așa, Canalul Mînecii. Zice că face o bicicletă nouă, grea de 28 kile și lungă de 30 metri, pe care o va încăleca un ciclist, Bryan Allen. De ce să nu crezi ? Omul zice că dacă nu va avea vînturi potrivnice, cum ar fi alizee superioare vitezei de zece kilometri pe oră, — treaba e ca și făcută. Zice că e așa de ușor să traversezi Mineca pe-o bicicletă zburătoare, că-i e teamă să nu i-o ia altul înainte și să-i încaseze altul milionul. Zice că-i la mintea cocoșului, zău.

Auzi ? Zice că în Mongolia, un bărbat și o femeie au sărbătorit 100 de ani de la nuntă. El are 118 ani și ea 115. Zice că au doar nouă copii. Fata cea mare are 92 de ani iar nepoții nu sînt mai mulți de 130. Auzi ?, zice că sănătatea lor se datorește climei de munte, hranei foarte simple și faptului că au crescut toată viața vitele.

Auzi ? Zice că în Suedia un om tînăr, la nu mai mult de 19 ani, angajat într-un spital să fie asistent de îngrijitor, a otrăvit în trei luni 19 bătrîni, dacă nu mai mult. Zice că a zis cum făcea și de ce. Amesteca pe ascuns un produs dezinfectant, fenolat și coroziv, cu suc de fructe bine concentrat și le dădea să bea. Auzi ? Zice că a zis că o făcea din milă și caritate. Și toate explicațiile le-a dat cu o totală seninătate.

În Franța, zice că unul, condamnat la închisoare pe viață pentru crimă, s-a declarat gata să fie „cobai" și și-a dat acordul ca să fie operat la creier, de unde să-i fie extirpată agresivitatea. Ce te uiți așa ? Unul de la Universitatea din Tokio a descoperit că închiderea rănilor se face mai repede și mai bine dacă rănitul ascultă muzică de Bach și Beethoven. Auzi ? Bach și Beethoven — muzica lor transmite corpului o impulsie electrică, probabil că alta decît Wagner, prielnic florilor, care face bine pe rană. De ce să nu crezi ? Încearcă. Eu de mult ți-am spus că Sonata 111 mă cicatrizează și ziceai că fac jocuri de cuvinte. Nu mai există jocuri de cuvinte. Nu mai am nici păcăleli. Tot ce-ți spun e serios. Tot ce-ți spun e verificat. Tot ce-ți spun e exact.

Auzi ? Zice că un profesor austriac a rugat 100 de înotători sportivi să înghită pilule preparate de el din plante misterioase sudamericane cu care s-ar îmbunătăți considerabil nivelul performanțelor. 72% dintre ei, după hap-hap-hap, au izbutit într-adevăr recorduri personale. Zice că Prokop, profesorul, le-a spus, peste un timp, adevărul : „Pilulele nu aveau nimic misterios. Erau din zahăr și lapte. Am vrut să arăt însă importanța autosugestiei..." Zic că n-avem de ce să nu fim mîndri de lume și secolul nostru. Zic că n-avem de ce să nu fim veseli, de mîndri ce sîntem. Zic că nu mai avem păcăleli, dar sîntem tot mai informați.

Nu mai avem glume ci vești.

Nu mai avem farse dar avem tot mai multe autosugestii.

Zic să te autosugestionezi cu adevărul că nu mai avem păcăleli ci autosugestii. E la mintea cocosului. E ușor. E ușor ca trecerea Mînecii pe o bicicletă zburătoare care nu-i nici ea mai dificilă decît sărbătorirea a 100 de ani de la o nuntă.

Auzi ? Știi ce-a spus Leonardo David, cea mai străluciță speranță a schiului italian, cînd a suferit șocul unei comoții cerebrale, în plină cursă nebună ? Zice că a întrebat așa, într-o stare disperată: „Care a fost timpul intermediar ?"

RADU COSAȘU ■

• FAPTE ȘI ZILE

GRÎUL, LOCUL I

Se pare că a fost un an bun pentru grîu, că frecvența cu care a fost evocată cel puțin în ultimele luni această valoare verde, mai presus decît toate valorile ultramotorizate, ultrasofisticate ne reamintește nouă, oamenilor, că nu trebuie să-l lăsăm niciodată în umbra indiferenței pe el, pe grîu. A avut loc nu demult o conferință mondială intitulată simplu și emoționant „a grîului". Există chiar și un Consiliu internațional al grîului care, iată, ne-a informat foarte de curînd că recolta de grîu a lumii a bătut anul trecut toate recordurile, totalizînd 449,1 milioane tone, față de 375,5 milioane tone în 1977. Această evaluare îmbucurătoare este însoțită de aprecierea optimistă că și 1979 se arată un an promițător pentru rodirea grîului. Pămîntul se dovedește a fi darnic, dornic de a fi darnic față de oameni, să-i dăm deci pacea de care are nevoie pentru a-și crește în liniște grîul !

DOAR TREI EXEMPLARE !

Observarea directă a funcționării organelor interne ale omului — deci și eventuala alterare a acestora — poate fi urmărită cu un instrument din care, deocamdată, nu există decît trei în lume. Singurul exemplar prezent în Europa a fost importat recent din S.U.A. și se află — potrivit revistei „Science et Vie" — la Spitalul Frédéric Joliot-Curie din Orsay. Principiul după care funcționează : captarea radiațiilor nu-

cleare de electroni pozitivi emiși de unele elemente artificiale produse de un ciclotron. Mai pe înțeles, este vorba de un aparat „care permite să frunzărești anatomia umană ca pe o carte", aceasta prin vizualizare succesivă pe un ecran. Emisiile radioactive provenind de la creierul pacientului — în cazul imaginii de față — sînt captate de detectorii camerei cu electroni pozitivi, apoi sînt analizate într-un ordinator și în cele din urmă restituite sub formă de imagini pe un ecran TV. Avînd un cost foarte ridicat, un astfel de instrument nu este deocamdată competitiv în raport cu alte metode de diagnosticare — chiar segmentare — decît dacă este utilizat în spitalele foarte mari.

Lumea se amuză

PETR PAZDERKA

Mondo umano ?

Unii mai egali decît alții

Comentînd cartea „Le consommateur averti", scrisă de Jacques Neirynck, Pierre Vianson-Ponté, unul dintre colaboratorii cotidianului „Le Monde", pleacă de la cîteva elocvente exemple. De pildă, el aminteşte că „apa potabilă este vîndută la robinet sau în sticle. În ultima formulă costînd de circa o mie ori mai mult, deşi nu este o diferenţă sensibilă între una şi cealaltă. Ba, uneori, apa din sticle are mai puţine calităţi bacteriologice fiind stătută. Cea mai mare parte a consumatorilor plătesc fără a clipi de o mie de ori mai mult un produs de mai slabă calitate". Apoi citează aponeea oceanică a apei Perrier, lansată în 1977 şi vizînd asaltul pieţei americane. Episodul, scrie Ponté (după Neirynck), arată că preţul încorporează într-o măsură mai mare sau mai mică un soi de vis, de inconstienţă sau de aşa-zis prestigiu social. Această apă se îmbuteliază la izvoare, lîngă oraşul francez Nîmes, şi se transportă tocmai în S.U.A. Sticla costă circa un dolar iar expertii evaluează o posibilă vînzare de circa două milioane sticle anual. Campania publicitară a necesitat patru milioane dolari iar imaginea aleasă după îndelungi căutări prezenta o băutură distinsă, sănătoasă, vîndută în localuri şic şi care (şic !) vehicula o anume idee despre rafinamentul francez. Era băutura favorită a frantuzoaicelor elegante, spirituale şi inteligente. În fine, se sugerau modalităţi care să arate vecinilor că posezi milioacele de a-ţi plăti o apă care a traversat... Oceanul !

Fireşte, exemplele lui Jacques Neirynck sînt mai numeroase şi la fel de insolite, dar toate conduc spre ilustrarea iniţiativelor multiple în vederea apărării demnităţii calităţii de consumator în lumea consumului. În acest sens, comentatorul cărţii subliniază că sînt complet perimate sloganuri precum „calitatea se plăteşte" sau „o bună marfă este mereu scumpă". Arătînd că în numeroase domenii nu mai există nici cea mai mică relaţie între calitate şi preţ recenzentul reaminteşte rezultatele surprinzătoare ale unui studiu efectuat de „Test-Achats". Astfel, analizînd 74 de produse, „Test Achats" aprecia că în cazul a 15 dintre ele există un anume raport între calitate şi preţ dar că nu şi în cazul altor 59! Printre acestea din urmă se aflau numeroase articole electrice de menaj, aparate de filmat super-8, maşini de tuns gazonul, faruri anticeaţă şi altele. În fine, Neirynck a studiat cu atenţie psihologia vînzătorului, i-a detectat liniile directoare şi a constatat cum el încearcă să speculeze comportamentul cumpărătorului în diverse situaţii cînd i se oferă sau îşi alege marfa.

Dar Ponté citează şi un alt exemplu care dovedeşte extraordinarele contradicţii ale societăţii „abundente": produsele lactate vîndute în statele Pieţei comune la preţuri mult superioare cursurilor mondiale Dar, cum consumatorii respectivi au tendinţa de a consuma mai puţin, apar supraproducţia şi stocurile. Astfel, întrucît laptele praf avea stocuri de 800 000 tone, în 1976, ca soluţie a fost încorporat în alimente pentru... bovine. Asadar, ciclul era : nu se dădea vitelului lapte de la vacă pentru a se face lapte praf. Rămas nevindut i se adăuga apa de care a fost privat pentru a-l face lapte şi a-l da aceluiaşi vitel. Dacă, în ultimă instanţă, pentru vitel rezultatul e cam acelaşi, pentru economie este o diferenţă apreciabilă întrucît are loc un proces caracterizat de activitatea în pierdere a unor uzine, întreprinderi de transport şi administraţii etc. S-ar putea cita şi alte exemple care, toate, arată cum scrie Ponté, după Neirynck : „Toţi cetăţenii sînt egali în faţa legii, dar unii sînt mai egali decît alţii", îndeosebi în cazul consumului.

DUMITRU CONSTANTIN ■

Polonia prietenă

Fiinţa romanităţii limbii noastre şi a unităţii etnice a românilor din cele trei provincii, după izbînda şi afirmarea pentru o vreme a acestei unităţi de către Mihai Viteazul, intră într-o nouă epocă de renaştere susţinută de astă dată de cărturarii români din Moldova, Transilvania şi Ţara Românească. Începe să se studieze, să se tipărească la Govora şi Iaşi, la Neamţu şi Tîrgovişte şi mai apoi la Blaj carte românească într-o limbă înaltă a poporului, aceeaşi pe întregul spaţiu locuit de români.

Pentru Moldova drumul cel mai scurt al cărturarilor spre izvoarele noastre latine, spre Roma Mamă, era prin Polonia. Călugării iezuiţi italieni în şcolile de la Lemberg şi Bar, unde vor creşte în înţelepciune şi dragoste de ţară marcaţi profund de gîndul romanităţii noastre, cronicarii moldoveni de seamă, vor fi pedagogii unei întregi generaţii de învăţaţi şi scriitori de numele cărora se leagă începuturile literaturii noastre culte în mare parte.

Latinitatea profundă a primului nostru poet cult, Dosoftei, în celebra Psaltire în versuri, este şi ea cultivată în această ţară care păstrează pînă astăzi osemintele marelui prelat poet şi patriot. Grigore Ureche, Miron Costin, apoi Neculce, care el a pribegit şapte ani în Polonia în drum spre Moldova din surghiunul în care l-a însoţit pe Dimitrie Cantemir, cei trei stîlpi ai latinităţii noastre în istorie şi-au consolidat convingerile legate de neam în această ţară vecină Moldovei de care ne leagă istoria.

Traducătorul lui Rebreanu în polonă, Stanislas Lukasik, istoric şi filolog, autor al mai multor cărţi, într-una din ele *POLOGNE ET ROUMANIE*, pe patru sute de pagini analizează cu căldură şi obiectivitate istoria relaţiilor spirituale şi politice de-a lungul veacurilor dintre ţările noastre. De la pag. 159 la 339, în partea dedicată lingvisticii, sînt cercetate elementele de limbă română atestate în limba poloneză. Interesant este ceea ce autorul afirmă la pag. 245, că „toţi Carpaţii Polonezi sînt presăraţi cu nume de locuri de origine română care îşi au baza lor principală de răspîndire în Bihor şi Maramureş, în nordul Transilvaniei şi în masivul Rodnei". Mulţi dintre aceşti termeni provin din limba geto-dacă, a strămoşilor noştri. Autorul remarcă vechimea acestor nume în această parte a Carpaţilor, faptul că ei nu au substituit nume poloneze ci sînt la origini mai vechi, dovedind pe de o parte statornicia şi continuitatea părinţilor noştri în Carpaţi de milenii. Pe cincizeci de pagini sînt arătate influenţele limbii poloneze asupra limbii noastre.

Confluenţe şi prietenii ce trebuie mereu înnoite cu fiecare generaţie, mai ales unde rădăcinile sînt perene şi nobile.

IOAN ALEXANDRU ■

Pentru un cer senin pe teritoriul copilăriei

Copiii planetei sînt cu toţii la fel de frumoşi. Răsfoiesc un set de fotografii difuzate cu ocazia Anului internaţional al copilului şi realizez cu emoţie cît de mult a făcut omenirea pentru cei mici. Dar sentimentul nu este cu totul senin. Pentru că ochiul lucid nu poate să nu înregistreze în acelaşi timp cu îngrijorare cît de mult mai datorează planeta unei jumătăţi din locuitorii săi, care n-au trecut încă pragul celor zece ani. Imagini ale purităţii şi ale gingăşiei. Chipuri fericite, aprinse de joacă. Chipuri aplecate pe literele alfabetului, pe operaţiile aritmetice din ce în ce mai complicate. Păpuşi şi creioane, imagini care vor parcă să ne convingă că umanitatea îi oferă copilului tot ce are ea mai bun, că pentru cei cărora le încredinţează viitorul, ziua de mîine se pregăteşte astăzi cu grijă şi afecţiune, cu responsabilitate. Lumina solară din ochii lor, încă o promisiune de afirmare a fiinţei umane pe scara timpului. Imagini care vorbesc despre nişte realităţi la care nici nu se putea visa cu, să zicem, două decenii în urmă. Undeva, într-o ţară africană, o mamă cu copilul la un centru de vaccinare împotriva poliomielitei. Creşe şi grădiniţe, înfiinţate sub egida O.N.U. şi U.N.E.S.C.O., în Ciad. Copii umplîndu-şi bidoanele cu apă potabilă, asigurată prin asistenţa U.N.E.S.C.O., în Afganistan. Şi o imagine-simbol, o şcoală cu circa 1 500 de elevi aparţinînd a peste 100 de naţionalităţi. Este şcoala din Parway Village în care învaţă copiii acelora care reprezintă statele lumii la O.N.U. Emoţionantă întîlnire a gingăşiei şi a purităţii, multiplicare la scară planetară a copilului cu porumbelul alb la piept, pe care Picasso l-a dăruit lumii la începutul acestui secol. În care zborurile avîntate ale imaginaţiei au fost de-atîtea ori retezate tragic.

...Copiii triştI îţi frîng inima. Copiii lipsiţi de hrană, de îmbrăcăminte, de lumina cărţii. Există încă discriminări şi exploatare, mai există încă multe locuri în lume unde nu se poate vorbi de vîrsta bucuriei şi a jocului fără griji. Declaraţia cu privire la drepturile copilului a fost adoptată de Adunarea Generală a O.N.U. cu două decenii în urmă. Ce bine ar fi fost dacă acest an internaţional dedicat celor mai mici locuitori ai Terrei s-ar fi desfăşurat sub semnul împlinirilor, al liniştii că s-a făcut totul, sau aproape totul, pentru cei cărora le revine construcţia viitorului. Au trecut douăzeci de ani de la proclamarea unor principii generoase şi, iată, omenirea, ţările lumii simt nevoia să se mobilizeze pentru acţiuni concrete menite să asigure copilului un orizont al fericirii într-o lume a păcii şi înţelegerii.

Copilul va fi, în toate împrejurările, printre cei dintîi care primesc protecţie şi asistenţă. Aşa sună unul din principiile cuprinse în declaraţia forumului mondial. Şi, iată, au trecut două decenii şi cinci milioane de copii mor anual în ţările subdezvoltate pentru că nu sînt vaccinaţi, iar 10 milioane pentru că nu au ce mînca. Copilul are dreptul de a primi o educaţie, care va fi gratuită şi obligatorie, cel puţin în stadiile elementare... Statisticile date publicităţii de organisme specializate ale O.N.U. spun că astăzi dintre toţi copiii între 6 şi 11 ani doar 62 la sută frecventează şcoala primară. Copilul nu va fi angajat pentru muncă înaintea unei vîrste minime corespunzătoare... Conform unor estimări recente, numărul copiilor obligaţi să ia drumul muncii din cauza sărăciei familiilor şi a condiţiilor precare de viaţă din ţările slab dezvoltate a ajuns astăzi la 25 de milioane. Copilul va fi ferit de practicile care pot favoriza discriminarea rasială, religioasă sau de orice alt fel. El va fi crescut într-un spirit de înţelegere, pace şi fraternitate universală, precum şi în deplină conştiinţă a faptului că energia şi aptitudinile sale trebuie puse în serviciul semenilor săi... Şi, astăzi, la două decenii de la adoptarea Declaraţiei drepturilor copilului, discriminarea se practică nu numai în şcolile din Africa de Sud, dar şi în S.U.A. Copiii n-au cum să scape unor sinistre împrejurări în care se cultivă ura şi violenţa. Copiii sînt fără voia lor martorii dementialelor demonstraţii ale grupărilor neofasciste. Privirile lor inocente pot să cadă uşor pradă pornografiilor din vitrinele librăriilor, de la televiziune sau cinematografe. Şomerii şi drogaţii străzii inoculează în mintea copiilor sentimentul inutilităţii sociale. Despre importanţa copilăriei în formarea atitudinilor politice se vorbeşte de la Platon şi Aristotel. Un sondaj efectuat recent de publicaţia franceză „Le Nouvel Observateur" pe un eşantion de 700 de subiecţi între 8 şi 12 ani indică fapte care pun pe gînduri. La întrebarea „Cînd oamenii şi guvernul nu sînt de acord, ce se întîmplă ? Sînt oamenii întotdeauna, adesea, rar sau niciodată cei care cîştigă ?", cei mai mulţi au răspuns „rar" sau „niciodată". Pot fi ţinuţi copiii departe de politică ? Cum să răspunzi afirmativ la această întrebare cînd în S.U.A., de exemplu, aproape 60 la sută din prichindeii de 9—10 ani se „pretind" democraţi sau republicani ?

Banii cheltuiţi pe înarmări sînt bani luaţi de la gura copiilor. Este încă un subiect pe care oamenii de bună-credinţă îl supun judecăţii responsabile şi lucide în acest an internaţional al copilului.

O fotografie recentă îl reprezintă pe cunoscutul campion mondial Cassius Clay prezentîndu-i secretarului general al O.N.U., Kurt Waldheim, tabloul său „Pictînd pentru pace". Gestul renumitului sportiv — cunoscut ca un părinte afectuos şi ca un mare prieten al celor mici — are valoare de simbol, sunînd ca o tulburătoare invitaţie : să facem totul pentru un cer senin pe întreg teritoriul copilăriei.

DUMITRU AVRAM ■

Totuşi, violenţa poate fi combătută

Prin frecvenţa îngrijorătoare a manifestărilor ei, violenţa nu mai este astăzi doar un subiect al ştirilor de senzaţie în mariile cotidiane ale Occidentului, ci şi un subiect de îngrijorare, un grav subiect de îngrijorare.

Din domeniul ziaristicii, care relatează fenomenele cu o durată de viaţă scurtă, ea a trecut în aria de interes a oamenilor de ştiinţă, a devenit obiect de studiu, ca orice fenomen de durată. Nenumărate definiţii, motivări, presupuneri şi pronosticuri se emit astăzi în legătură cu spectaculoasele manifestări de violenţă, atît de frecvente în societatea de consum. Ele au stat în centrul dezbaterilor multor specialişti — sociologi, medici, psihologi — şi au constituit teme de discuţii în numeroase foruri internaţionale.

Acestui subiect, de acută actualitate pentru societăţile confruntate cu grave crize economice, îi este consacrat un întreg număr al prestigioasei publicaţii **Revue internationale des sciences sociales**, editată de UNESCO.

Oameni de ştiinţă cu renume încearcă a găsi nu numai definiţii ale violenţei, ci mai ales căi, procedee, modalităţi care să ducă la combaterea ei, considerată de ziaristul Jean-Marie Domenach drept „un imperativ al supravieţuirii".

Capitolul care reuneşte o primă şi strălucită serie de articole este intitulat semnificativ **Vedere panoramică**. Într-adevăr, autorii acestora se distanţează de subiectele abordate, asemenea operatorilor de film care „panoramează", încercînd să capete o salutară perspectivă asupra lor. Ei izbutesc să reconstituie citeva din mecanismele-cheie ale violenţei. Astfel, cunoscutul cercetător al păcii, **Alan Newcombe**, biologul **Henri Laborit**, scriitorul **Jean-Marie Domenach** şi profesoara de psihologie de la Universitatea din San Diego **Rosalind Feierabend** studiază violenţa sub aspectele ei biologice şi sociologice. Iată cîteva concluzii care merită a fi citate din articolele lor : „O societate care se doreşte a belşugului şi pretinde a fi uitat sărăcia ar trebui să fie capabilă de o repartiţie echitabilă a bunurilor... Ea ar trebui să nu-şi camufleze, sub discursuri umaniste, aplicarea dreptului celui mai tare" (Henri Laborit) sau „agresiunea şi violenţa vor putea fi reduse atunci cînd instituţiile internaţionale vor fi mai eficace" (Alan Newcombe).

Teme de-a dreptul răscoitoare dezbat articolele reunite sub rubrica intitulată **Contexte**. „Comunicaţiile de masă sînt un simptom sau o cauză a violenţei ?" se întreabă **James Halloran**, profesor la Universitatea din **Leicester**, aducînd în articolul său remarcabile contribuţii la analiza „boom"ului informaţional ca generator de violenţă. „Foamea şi inegalităţile — o violenţă tăcută", iată cum semnalează **Pierre Spitz**, într-o fericită formulă definitorie, elementul de criză pe care îl generează decalajele Întreprinzînd un istoric al actelor de violenţă, el trece în revistă nenumăratele abuzuri şi retorisme ale claselor dominante, sursă a unor adînci nemulţumiri, a căror „tăcere" nu poate minţi pe nimeni. Experienţa internaţională a autorului, care este cercetător la Institutul O.N.U. pentru studierea dezvoltării sociale, îi asigură o binevenită perspectivă asupra problemelor studiate.

Ceea ce mi s-a părut însă a fi de un interes cu totul deosebit în acest număr al revistei UNESCO a fost capitolul intitulat foarte grăitor **Dosare deschise**. Este vorba de dosarele pe care le-au deschis — spre a combate violenţa — instituţiile internaţionale în care omenirea îşi pune întreaga speranţă. Ele fac astăzi cele mai lăudabile eforturi spre a lupta împotriva acestui flagel, mult mai primejdios decît nenumăratele molime care au ameninţat pînă acum viaţa oamenilor de pe planeta noastră.

Semnatarul primului „dosar deschis" este **Amadou Mahtar M'Bow**, directorul general al UNESCO. În documentatul şi convingătorul său articol el relevă beneficiile aduse dezbaterilor internaţionale de practicarea consensului. Analizînd acest concept, relativ recent în dezbaterile Naţiunilor Unite, el îi găseşte justificarea în faptul că statele membre ale organismelor internaţionale sînt state suverane, egale şi, în consecinţă, „au aceeaşi greutate şi acelaşi drept de vot". De îndată ce consensul este — spune el mai departe — un proces de negociere şi rezultatul acestuia", el oferă o cale fericită pentru a găsi soluţii în dezbaterile ce au loc la nivel mondial. Ferm convins de „disponibilitatea permanentă a dialogului", Amadou Mahtar M'Bow pledează pentru consens ca „modalitate comună de abordare a viitorului, şi rezultat al unor eforturi lente, răbdătoare şi discrete ce demonstrează spirit de toleranţă şi bunăvoinţă reciprocă".

Articolul este tonic şi reconfortant prin perspectivele promitătoare pe care le deschide consensului, factor deloc neglijabil în lupta împotriva abuzului de putere şi, implicit, a violenţei.

Tot la capitolul „dosare deschise" semnalăm analiza competentă a dinamicii cursei înarmărilor semnată de **Marek Thee**, specialist al Institutului de cercetări asupra păcii. El ne pune la curent cu cele mai importante „teoreme ale cursei înarmărilor", încercînd să analizeze climatul de „iraţionalism, anarhie şi absurditate" pe care îl generează criminala cursă îndreptată spre distrugerea omenirii.

Lectură deosebit de instructivă şi pasionantă, revista editată de UNESCO şi-a demonstrat cu prisosinţă şi în acest număr spiritul de sinteză în analizarea unor fenomene de stringentă actualitate.

MARIANA CEAUŞU ■

● De cîteva zile, gospodarii comunei Castelul (Constanța) au început lucrările de extindere a rețelei de conducte pentru alimentarea cu apă potabilă pe distanța de 2,5 kilometri prevăzută pentru acest an. Ca urmare a acestor lucrări, pînă la sfîrșitul lunii martie încă 60 de familii vor avea apă trasă în gospodăriile lor.

I.

„Gheorghe Danciu (Cavnic) : În data de 13 ianuarie 1979, soția mea a fost operată în secția chirurgie a spitalului județean. Cu enormă bucurie constatam că se simțea din ce în ce mai bine, nu făcea temperatură și nici nu se iviseră complicații după operație.

II.

Dr. Paul Marica, medic primar : A fost un caz foarte dificil, o colecistopatie superacută. Am intervenit după o atentă și adecvată pregătire preoperatorie. Cu toată greutatea sa, actul chirurgical a reușit excepțional. Evoluția bolnavei a fost favorabilă. Înainta cu pași siguri și clari spre restabilirea sănătății. Absolut toate semnele atestau că aveam de-a face cu o rezolvare fericită a afecțiunii.

Gheorghe Danciu : Făceam febrile pregătiri pentru ea, așa cum îmi spusese medicul, în cîteva zile să-mi aduc soția acasă.

III.

Irina Bora (Tăuții de Sus) : Am fost internată în salonul 432 alături de Elvira Danciu. În 18 ianuarie, pe la ora 11 seara, i s-a făcut rău. Atît de rău că nici măcar să sune după sora de noapte nu a mai fost în stare, Voma mereu. Am chemat noi sora de gardă. Peste vreo oră a apărut, i-a dat o tabletă apoi a plecat. Credeam că a mers să anunțe medicul de gardă. Dar pînă dimineață nimeni nu a mai vizitat salonul nostru.

IV.

Dr. Paul Marica : În dimineața de 19 ianuarie, la venirea mea în spital, am găsit bolnava în stare de colaps vascular, fără puls, cu ochii sticloși. Am alarmat secția. S-au început imediat perfuziile.

Florica Hobiea, sora de noapte : La chemare, am dat bolnavei un calmant. După mine, cred că a mai trecut pe acolo și infirmiera. Pe la ora 2 noaptea i-am luat pulsul. Nu mi s-a părut nimic deosebit.

Reporterul : Totuși în caietul de predare-primire a serviciului ați notat : bolnava din salonul 432, patul 4 (adică Elvira Danciu) a fost foarte agitată toată noaptea. De ce nu ați alertat medicul de gardă ?

F.H. : Nu credeam să intervină așa ceva.

Dr. Paul Marica : Cu toate străduințile, cu toată terapia intensivă, în numai cîteva ore, bolnava a decedat. Făcuse o embolie masivă prin blocarea venei pulmonare. Am fost și sînt mîhnit că am pierdut un om, o bolnavă de a mea. Supărarea este cu atît mai mare, mai profundă, cu cît îmi dau seama că Elvira Danciu deoăsise cu bine perioada critică de după operație. Omenește, pentru pierderea acestui caz, stau cu capul plecat.

V.

Reporterul : Publicăm aceste rînduri fără să învinuim pe cineva. Elvira Danciu avea doar 36 de ani și a lăsat în urmă 3 copii. Cînd sora i-a dat calmantul, E.D. se gîndea la viața ei, la biruirea durerii și a bolii, a morții. Lăsăm, deocamdată, la aprecierea Direcției sanitare să aprofundeze faptele și să comunice măsurile luate. Pentru că am mai primit la redacție sesizări că unele cadre din personalul de noapte nu-și fac datoria așa cum trebuie." (Din reportajul-anchetă „Putea fi salvată Elvira Danciu ?" semnat de Petre Panait în ziarul „Pentru socialism" din Baia Mare.)

● Cetățeanul P.I. din Lugoj scrie ziarului timișorean „Drapelul roșu" că în frumosul cinematograf din municipiul Lugoj, în timpul rulării unor filme, mișună șoarecii. La care filme ?

Pagină realizată de
RĂZVAN BĂRBULESCU ■

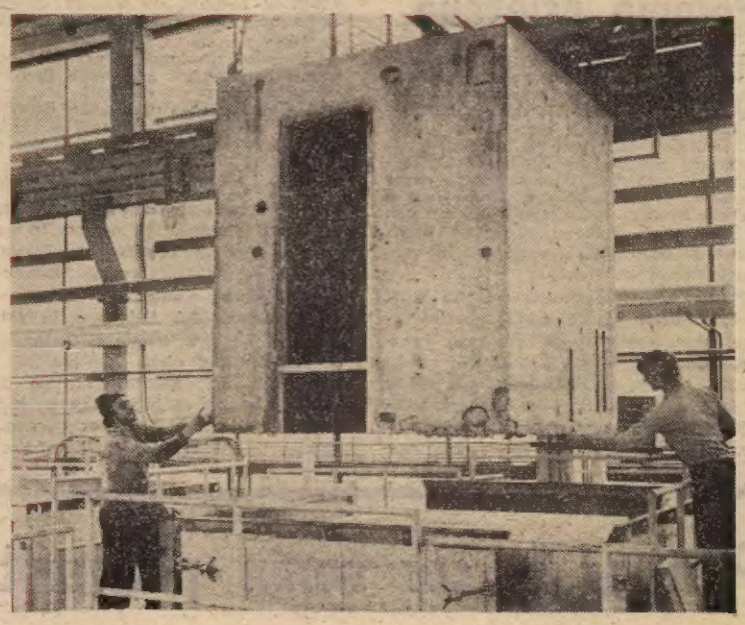

O premieră și un record în construcții

Despre „fabrici de case" se vorbește mai de mult. Acum însă a fost depășită faza de proiect și prima fabrică de case din țară începe să producă. Ea a fost construită de către Grupul de șantiere Vest al T.C.I.A.Z., prin modernizarea și extinderea Întreprinderii de panouri Militari. Halele de producție pentru băi sînt date în funcțiune, iar la halele pentru panouri mari încep în această săptămînă probele tehnologice, urmînd ca în cursul lunii aprilie să pornească și celelalte secții, realizate prin modernizarea vechii întreprinderi. Termenul neobișnuit de scurt (constructorii au început treaba în mai, anul trecut) se datorește organizării optime a muncii pe acest șantier și unor soluții tehnologice de mare productivitate. De pildă, ne-au spus inginerii Nicolae Jipa, șef de lot, și Romulus Antonescu, inginer șef al Grupului Vest, pentru un tunel de tratament termic timpul necesar ar fi fost, „după cele mai strînse grafice", 146 zile, dar aici tunelele se execută în numai 90 zile. Eforturi deosebite — cu mintea și cu brațele — a făcut întregul colectiv, totuși unii merită o menționare specială : maistrul Florea Roșu și echipa de dulgheri condusă de Ion Negroiu.

Prima fabrică de case, din cele cîteva zeci în curs de realizare în întreaga țară, va produce anual 8 000 de apartamente complete, adică băi (cu instalațiile gata făcute și finisaj 100%), pereți de fațadă și interiori, planșee, scări — toate acestea urmînd doar să fie transportate la șantierele de locuințe unde se îmbină prin sudare și monolitizare cu beton. În acest fel, prin introducerea unor procedee industriale la toate fazele de construcții, inclusiv finisaje, termenele de execuție scad, productivitatea muncii crește în proporții însemnate. (M. Fodoreanu).

● **Anunțăm pe această cale conducerea C.A.P. Ostrov (Hunedoara) că elevii școlii generale din Clopotiva mai așteaptă și astăzi banii pentru munca prestată toamna trecută pe terenurile respectivului C.A.P. cînd au recoltat vreo 14 tone de cartofi. Tovarășe președinte, gîndiți-vă că iar vine toamna.**

Din nou despre Bogdan

În urma notei, apărută în numărul trecut al revistei, intitulată „Ajutați-l pe Bogdan", am primit la redacție multe solicitări pentru precizarea exactă a adresei. Ni s-a telefonat de asemenea din Prahova. Pe adresa poștei de aici s-a primit un mare număr de scrisori și colete adresate lui Bogdan din comuna Pogoanele-Prahova. Aducem cuvenita precizare. Băiatul se numește Radu Ionel-Bogdan, locuiește în Buzău, strada Zona Industrială, nr. 25, și este elev în clasa 7-a la Școala generală 1 Buzău. În comuna Pogoanele-Buzău au locuit părinții Radu Grigore și Radu Vasilica.

● **La Întreprinderea de rețele electrice din Bacău s-a realizat urmărirea supravegherii instalației de 400 kV printr-un sistem de televiziune industrială în circuit închis. Metoda reprezintă o premieră pe plan național, fiind prima stație de transformare cu instalație de televiziune în circuit închis, și una dintre puținele existente pe plan mondial.**

● **Sala de așteptare a Policlinicii copiilui din Craiova are o suprafață de 10 metri pătrați și o bancă cu trei locuri. Într-una din serile săptămînii trecute s-au strîns în cameră cu pricina 20 de copii cu părinți cu tot și fiecare respira cum putea. Cine nu mai putea, renunța la consultație.**

● **Specialiștii Institutului de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru echipamente energetice și mașini de ridicat din București au conceput o instalație de 150 MW putere care asigură alimentarea cu apă caldă a circa 18 000 de apartamente în noile blocuri de locuințe. Prin calitățile sale tehnico-funcționale instalația asigură o economie anuală de aproximativ 60 000 tone combustibil convențional, în condițiile în care apa caldă ajunge chiar și la etajul 10.**

● **13 transconteinere pline cu diferite mărfuri (unul cu încălțăminte pentru copii) zac de aproape patru luni în stația C.F.R. Cristești (Mureș) fără a li se cunoaște expeditorul și, mai ales, destinatarul. Chiar nu le duce nimeni dorul ?**

● La Constanța se desfășoară în aceste zile Festivalul muzicii de operă și balet. Iată cîteva aprecieri la adresa colectivului Teatrului liric constănțean făcute de dirijorul italian Ivan Polidori : **„Venind pentru a doua oară la Constanța, am avut de dirijat spectacolul cu opera „Othello". Trebuie să mărturisesc că mi-a fost dat să trăiesc o mare satisfacție artistică și să constat remarcabila realizare a acestui spectacol. Cu voci frumoase, expresive, soliștii teatrului constănțean sînt cîntăreți excepționali, de o muzicalitate ieșită din comun, cu o deosebită sensibilitate în interpretare."**

● **Vara trecută, pe strada Ana Ipătescu din Oradea au fost schimbate unele conducte din rețeaua de canalizare. Tot de atunci nu se mai poate circula pe această arteră care și azi e plină de gropi, pietre și pămînt. Probabil că dacă se repara strada, trebuia umblat iarăși la conducte. Boală veche !**

Oameni buni, salvați pădurea !

Le-au trebuit copacilor cîteva decenii să crească. Și-au crescut frumos. Deși. Unul lîngă altul. Într-o bună zi le-au venit în ajutor și oamenii pădurilor, rărindu-i : din 3-4 au lăsat cîte unul ! M-a-ntristat fiecare „crimă", dar am înțeles-o că e spre binele pădurii : să crească copaci viguroși, sănătoși !

Numai că imediat după plecarea oamenilor pădurii au mai venit și oamenii „drumurilor". Tot cu intenții bune : să facă din pădure un uriaș parc. Și iar am văzut copaci căzînd, striviți și rupți de lama buldozerului, care a transformat aleea naturală într-un mic bulevard al viitorului mare parc natural al Mănăștiurului din Cluj-Napoca.

Drama pădurii abia începuse însă. Cu sălbăticie, oameni înrăiți au atacat-o fără pic de milă. De 2-3 ani, aproape în fiecare dimineață, încă un copac e doborît la pămînt. Alții poartă răni grave, tăiați pînă la jumătate cu toporul, alții sînt aplecați pînă plesnesc, în urma unora dintre cele mai penibile jocuri de copii din cîte ne-a fost dat să vedem.

Falnica pădure arată acum jalnic. Și nu e orice pădure ! E fabrica de oxigen a unui cartier de 100 000 de locuitori ! E locul cel mai frumos și natural de destindere, mai ales într-un cartier atît de zgîrcit cu spațiile verzi !

Oameni buni, fie-vă milă de pădure!

Oameni ai pădurilor și ai ordinii publice, salvați pădurea pînă nu e prea tîrziu ! **(Constantin Mustață)**

● De la Veronica Iliuț din Suceava am primit la redacție următoarele rînduri : „La sediul Casei de ajutor reciproc a pensionarilor din municipiul Suceava, un grup de 14 pensionare au deschis o interesantă expoziție de lucrări manuale, dovedind că arta n-are vîrstă. Exponatele, etalate cu mult gust prin grija unui comitet, sînt variate și atractive. Goblenuri, seturi de in, delicate broderii, macrameuri, un mileu mare cu Hora Unirii, peisaje „pictate" cu acul... totul încîntă ochiul. Cinste surorilor noastre, adevărate meștere într-o minuirea artistică a acului ! Cinste pentru gîndurile frumoase așternute cu firul de lînă ori mătase și născute din talent și dragoste pentru frumos !"

● O excepțională epoziție în sala Kalinderu : „Moda Bucureștilor de-acum un veac".

Organizată de Muzeul de istorie a municipiului București cu sprijinul Institutului de arte

plastice „Nicolae Grigorescu", expoziția amintește de pitorescul unei epoci, de marea artă a modistelor și croitorilor de pe malurile Dîmboviței. Prezentarea exponatelor este făcută ingenios, manechinele fiind surprinse în atitudini firești, parcă dialogînd între ele, iar pentru agrementarea spațiului s-a încercat și reconstituirea unui interior de sfîrșit de secol, cu aglomerare de obiecte utile și inutile, de bun gust și kitsch. O expoziție mult frecventată încă din ziua deschiderii ei: marți 27 martie. (Text și fotografie : **Vasile Minecan**).

FLACĂRA Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3312, Oficiul 33, cod. 71341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : **Probleme social-politice și de morală civică (Nicolae Cristache, Ilie Purcaru,** Răzvan Bărbulescu, Dumitru Eliade, Doina Fruntelată) — 1619 ; **Noul în procesul muncii (N. Gr. Mărășanu, Nelu Ionescu,** Sorin Postolache, Emanuel Valeriu) — 1606 ; **Știință, învățămînt, sport (Liviu Timbus, Lionel Nițescu,** Ovidiu Ioanițoaia, Victor Nițâ) — 1618 ; **Scrisori, anchete cetățenești (Eugen Seceleanu, Marga Nedelea,** Adi Cusin, Horia Pătrașcu, Mircea Fodoreanu, Dorin Gherghinescu, Dumitru Grour) — 1787 și 1617 ; **Cultură — cenaclu (George Arion, Adrian Dohotaru)** — 1618 ; **Fotoreportaj** (Elena Ghera, Ion Predoșanu, Aurel Mihailopol, Vasile Minecan) — 1595 ; **Secretariat de redacție** (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotană) — 1782, 1621 ; **Administrație :** 17 78 82 și 17 60 10, interior 1783 ; secretar responsabil de redacție **(Tudor OCTAVIAN** — 17 63 16 și interior 1611) ; redactor șef adjunct **(Nicolae ARSENIE** — 17 63 16 și interior 1786) ; redactor șef — 18 22 96 și 17 60 10 interior 1822. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export-import-presă, P.O. BOX — 136—137, telex : 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor-șef : ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

41 505